Compre esta catena aurea en salamanca de la moneda del P.e fr. manuel de sta m.a siendo prior el P.e m.o fr. Joseph Loredo en el año de 1653. abril 24

fr. Joan de [illegible]

Opus aureum sancti Thome de aquino super quatuor euangelia

~~de [illegible] [illegible]~~ ~~[illegible] [illegible] [illegible]~~

fr. Manuel [illegible]

[illegible]

Diui Thome aquinatis continuum in librum euangelij secundum Mattheum.

Sanctissimo ac reuerendissimo patri dño vrbano diuina prudentia pape quarto frater Thomas de aquino ordinis fratrum predicatorũ: cum deuota reuerẽtia pedũ oscula beatorum. Fons sapiẽtie vnigenitum dei verbum presidens i excelsis. per qd pater sapienter fecerat: et suauiter disposuerat vniuersa: in fine temporum carnem sumere voluit vt sub tegumento nature corporee splendorem eius humanus intuit⁹ posset inspicere: quẽ i celsitudie maiestatis diuine attingere nõ valebat. Diffuderat siquidẽ in radios suos. sapie vz sue indicia sup oĩa opera que creauit: quodã vero ampliori priuilegio imaginem ppriã hominũ aĩab⁹ impresserat: quãtum diligentius expresserat i cordibus ipsorum amantium secundum sui muneris largitatem. Sed qd est hoĩs aĩa i tam imensa creatura: vt diuine sapie vestigia possit comprehendere ad pfectõem: quinimo et sapiẽtie lux ĩfusa hoĩbus per peccati tenebras et occupationũ temporaliũ caligines fuerat obumbrata: et i tantũ est quorundaz cor insipiens obscuratũ: vt dei gl'iam i idola vana cõuerterẽt: et que nõ conueniunt facerẽt. in sensum reprobũz icidentes. Diuina vero sapia que ad sui fruitionẽ hoĩem fecerat: cũ sui inexpertem esse nõ sinens: totũ se in humanam naturã cõtulit: cam mõ sibi assumendo mirabili; vt errãtẽ hoĩem ad se totaliter reuocaret. Huius igr̃ sapie claritatẽ nube mortalitatis velatã primus aplorum princeps fide conspicere meruit: et eam cõstãter absq3 errore et plenarie cõfiteri dicens. Tu es xp̃s fili⁹ dei viui. O btã cõfessio: quam nõ caro et sanguis sed pater celestis reuelat. hec i terris fundat ecclĩam: aditũ pbet in celum: peccata meret̃ soluere. et cõtra eam porte nõ preualẽt inferorum. Huius igr̃ fidei ac cõfessionis heres legitime sanctissime pater pro studio mens nr̃a inuigilat. vt tante sapientie lux fidelium corda pfũdat. et hereticorum cõfutet isanias. que porte iferorum merito designãtur. Sane si secundum platonis sniam beata censetur respublica. cui⁹ rectores operã sapiẽtie dare cõtigerit. illi siquidem sapiẽtie quã imbecillitas intellectus humani erroribus plerunq3 cõmaculat. quãto magis sub nostra regimine beatus censeri potest ppl'us xp̃ianus: vbi tãta diligentia excellentissime illi sapientie curã impenditis. quam dei sapia cornalib⁹ membris induta et vbis docuit: et operibus demonstrauit. Et hui⁹ siqdem diligẽtie studio vestre sanctitati cõplacuit mihi cõmittere matthei euãgeliũ exponendum: qd iuxta ppriam facultatẽ execut⁹ solicite ex diuersis doctorum libris pdicti euangelij expõnez cõtinuam cõpilaui pauca quidẽ certorum auctorum verbis vt plurimũ ex glosis adyciẽs: que vt ab eorum dictis possent discerni: sub glose titulo prenotaui. Sed et i sanctorum doctorum dictis hoc adhibui studium. vt singulorum auctorum noĩa: necnon i qbus habeant̃ libris assumpta testimonia describãt̃. hoc excepto q libros expõnũ supra loca q exponebant̃ nõ oportebat spãl'r ðsignari. puta sicubi nomẽ ineniat̃ hieronymi. de libro mẽtione non facta datur intelligi q hoc dicat sup mattheũ. et in alijs ratio similis obseruet̃. nisi his que de cõmentario chrysostomi super mattheum sumũtur oportuit inscribi in titulo super mattheũ. vt per hoc ab alijs q sumũtur de ipsius homeliario distinguant̃. In assumendis autez sanctorum testimonijs plerũq3 oportuit aliqua rescindi de medio ad plixitatẽ vitandã: necnõ ad manifestiorẽ sensum: vl' secundum cõgruentiã expõnis lr̃e ordinez cõmutari. Interduz ẽt sensuz posui. verba dimisi: pcipue i homelia chrysostomi. pter hoc q est trãslatio vitiosa. Fuit aũt nr̃a itentio i hoc opere nõ solũ sensuz pseq lr̃alem: sed etiã mysticũ ponere: iterdum ẽt errores destruere: necnõ cõfirmare catholicaz veritatẽ. Qd qdem necessariũ fuisse videt̃: q in euangelio pcipue forma fidei catholice tradit̃ et toti⁹ vite regula xp̃ianie. Prolixũ igit̃ nũs opus nõ videat̃ alicui: fieri enĩ nõ potuit vt hec omnia sine diminutõe psequerer et tot sanctorum snias explicarẽ oĩmoda breuitate seruata. Suscipiat itaq3 vr̃a sanctitas presens opus vestro discutiendũ corrigendũq3 iudicio: vestre sollicitudinis et obedientie mee fructuz: vt dum a vobis emanauit preceptum: et vobis reseruet̃ finale iudicium: ad locũ vnde exeunt flumina reuertant̃.

Euangelij pnũciator aptius esyas ppheta: euãgelice doctrie sublimitatẽ nomẽ et mãz breuiter cõprehẽdens: euãgelicum doctorem ex psona dñi alloqt̃ dicẽs. Sup mõtẽ excelsũ ascẽde tu q euãgelizas syon: exalta i fortitudine vocẽ tuã q euãgelizas hierl'm. exalta: noli timere dic ciuitatib⁹ iude: ecce deus vr̃. ecce dñs ds i fortitudie veniet et brachiũ ei⁹ dñabit̃: ecce merces ei⁹ cũ eo. Ut aũt ab ipso euangelij noĩe sumam⁹ exordiũ. AVG. cõtra faustũ. Euãgelij nomẽ latine iterpretat̃ bon⁹ nũci⁹: vel bona ãnũciatio. qd qdez cũ aliqd bonũ ãnunciat̃: semp dici pt. pprie tñ hoc vocabulũ obtinuit annunciatio saluatoris. Narratores qppe originis factorum dictorum passionũ dñi iesu xp̃i ppe dicti sũt euãgeliste. CHR. in ho. Quid. n. his bonis nunciatis fiat eqle: deus in terra: homo i celo: amicitia dei ad nostrã facta nãm: plixum solutũ preliũ: diabolus cõfusus: mors soluta: paradisus apt⁹. et hec oĩa supra dignitatẽ nr̃am et cum facilitate nobis data sunt: nõ q laborauimus. sed q dilecti sum⁹ a deo. AVG. in de vã reli. Cũ. n. oĩbus modis medeat̃ animis de⁹: p temporum opportunitatib⁹ q mira sapia ei⁹ ordinant̃ nullo modo beneficẽtius cõsuluit generi humano: q cũ vnicus filius cõsubstantialis pr̃i et coetern⁹ totũ hoĩez suscipere dignatus est: et vbũ caro factũ ẽ: et habitauit in nobis. ita. n. demõstrauit q excelsũ locũ iter creaturas hẽat humana nãi hoc q hoĩbus in vo hoĩe apparuit. AVG. in ser. de nati. Deum fact⁹ ẽ ds homo. vt homo fieret deus. Hoc igit̃ bonũ euangeliçãdũ pnũciat ppheta dicens. Ecce ds vester. BEDA in epl'a ad flauianũ. Exinanitio aũt illa q se inuisibilis visibilẽ pbuit: et causator ac dñs oĩuz rerum vn⁹ voluit eẽ mortaliũ: iclinatio fuit miseratõis: nõ defectio potestatis. GLOSA. Ne ergo sic deus adesse credat̃ vt fieret aliq diminutio potestatis. subiũgit ppha. Ecce dominus in fortitudine veniet. AVG. de doc. xp̃iana. Nõ p locorum spatia veniẽdo sz i carne mortali mortalibus apparẽdo. BEDA in ser. de domini passi. De ineffabili aũt dei potẽtia factũ ẽ: vt dũ de⁹ ver⁹ est i carne passibili: cõferat̃ hoĩ glia p cõtumeliã: incorruptio p suppliciũ: vita per mortẽ. AVG. ð baptismo paruulorũ. Fuso. n. sanguine sine culpa oĩum culparum chirographa deleta sunt: qb⁹ hoĩes a diabolo antea tenebant̃. GLOSA. Quia g p virtutẽ xp̃i patiẽtis hoĩes a peccato liberati: serui facti dei. Seqtur. Et brachiuz ei⁹ dñabit̃. LEO papa in ser. de passi. Affuit aũt nobis i xp̃o singulare psidiũ: vt i nãi passibili mortis cõditio nõ maneret: quã ipassibilis eẽntia recepisset. et per id qd nõ poterat mori: posset id qd mortuuz fuerat suscitari. GLO. Et sic per xp̃m nobis imortalis gl'ie aditus apitur. vñ seqtur. Ecce merces eius cũ eo. de qua. s. ipse dicit. Merces vestra copiosa ẽ in celis. AVG. contra faustum. Eterne enim vite pmissio regnũq3 celorum ad nouum pertinet testamentum: tpaliũ vero pmissiones testamẽto veteri continent̃. GLO. Sic ergo quatuor nobis de xp̃o euangelica doctrina tradit: diuinitatẽ assumentem: humanitatem assumptã: mortẽ per quam a seruitute eripimur

resurrectiōez p quam nobis adit⁹ gl'ose vite apit: ꝛ ppter hoc in ezechiele sub figura quatuor animaliū demonstrāt. GREG. sup ezechi. Ipse n. vnigenitus dei fil⁹ veraciter fact⁹ ē homo: ipse in sacrificio nře redemptionis dignatus ē mori vt vitul⁹ ipse p v̄tutem sue fortitudinis surrexit vt leo: ipse ēt ascēdens ad celos est eleuatus vt aqla. GLO. In qua ascensione manifeste ondit suam diuinitatē. Mattheus ergo i homine itelligit̃ quia circa humanitatē xp̄i pncipalr̃ imorat̃. Marcus i leone. quia agit d̄ resurrectione. Lucas i vitulo q̃z agit d̄ sacerdotio. Joannes in aquila scribēs sacra diuinitatis. AMBRO. sup lucaz. Et bn̄ accidit vt qz̄ euangelij h⁹ librū sm̄ mattheum diximus eē moralē: opio h⁹ p̄termitteret: mores n. proprie dicūtur humani. Figura autem leonis ascribit̃ marco q̃z a potentie cepit expressione diuine eum dixit. Initium euāgelij iesu christi filij dei. Joām autē figura aquile: eo q̄ diuine miracula resurrectionis expressit. GRE. sup ezech. Hec aūt ipsa vniuscuiusq; libri euāgelica exordia testant̃. nam q̃z ab humana generatōe cepit: iure p hominē mattheus q̃z p clamorē i deserto recte p leonē marc⁹: q̃z a sacrificio exorsus ē. bn̄ p vitulū lucas q̃z v̄o a diuinitate v̄bi cepit digne p aqlā signat̃ ioānes. AVG. de con. euā. Uel matthe⁹ qui regiā xp̄i psonam maxime cōmēdauit per leonē significat̃. Lucas aūt p vitulum ppter victimaz sacerdotis. Marchus aūt q neq; stirpē regiā neq; sacerdotalez narrare voluit: ꝛ tū i humanis v̄satus ondit̃: hois figura signatur. Hec aūt tria aīalia leo homo. vitulus i terra gradiunt̃. vn̄ isti tres euāgeliste i ishis maxime occupati sunt que xp̄s i carne opatus ē. At v̄o ioānes velut aquila volat. ꝛ lucē icommutabilis veritatis acutissimis cordis oculis intuet̃: ex quo datur itelligi tres euāgelistas circa actiuā vitam fuisse v̄satos. Joānem v̄o circa contemplatiuaz. REMI. Doctores autē grecoruz p hoiem intelligunt mattheum q̃z genealogiā dn̄i sm̄ carnē descripsit: p leonē v̄o ioānem q̃z sicut leo suo rugitu cūctis bestijs timorem icutit: sic ꝛ ioānes cūctis hereticis timorē icussit. p vitulum itellexerūt lucaz q̃z vitulus sacerdotalis est hostia: ꝛ ipse semper circa templum ꝛ sacerdotium versatus ē: ꝛ per aquilā marcum itellexerūt: q̃z aquila i scripturis diuinis solet significare spm̄ sanctū q locutus fuit p ora pphetarum: ꝛ ipse a ppℏetico testimonio exorsus est. HIERO. Circa numerū v̄o euāgelistarū sciēduz est plures fuisse qui euāgelia scripserūt sicut ꝛ lucas euāgelista testatur dicēs. Quoniāquidē multi conati sūt ordinare ꝛc. Et sic perseuerantia vsq; ad p̄ns tempus monumenta dederant: que a diuersis auctoribus edita. diuersarum heresū fuere principia: vt ē illud: iuxta egyptios ꝛ thomā ꝛ matthiā ꝛ bartholomeū. xij. quoq; apostolorū ꝛ Basilidis atq; Apellis ꝛ reliquorū quos enumerare longissimū est. eccl̃ia aūt que super petram dn̄i voce fūdata ē. q̄tuor flumina paradisi istar eructuās: quatuor angulos ꝛ angulos hz̄: p quos quasi arca testamēti ꝛ custos legis dn̄i lignis mobilib⁹ vehit̃. AVG. de que. euā. Uel qz̄ quatuor sūt ptes orbis terre p cui⁹ vniuersitatē xp̄i eccl̃ia dilatat̃. Alius aūt fuit eis ordo cognoscendi atq; predicādi ali⁹ aūt scribēdi. Ad cognoscendum quippe atq; pdicandū p̄mi fuerunt q secuti sūt dn̄m in carne p̄sentem: docentē audierūt facientemq; viderūt: atq; ex ei⁹ ore ad euangelizādū sunt missi. Sz i scribēdo euāgelio q̄d diuinit⁹ ordinatū eē credēdū ē ex numero eorū quos aūt passionē dn̄s elegit p̄mum vltimūq; locū duo tenuerūt p̄mū mattheus vltimū ioānes. vt reliq q ex illo nūero n̄ erāt: sed tū xp̄m i illis loquentē secuti erant: tanq̄ filij amplectēdi: ac p hoc in loco medio cōstituti: vtroq; ab eis latere munirent̃. REMI. Mattheus qdem scripsit i iudea sub tempore Caij Caligule imperatoris. Marcus i italia Rome sub tpe neronis vel claudij sm̄ rabanū. Lucas vero in achaie boeciꝫ partib⁹ rogatus a theophilo. ꝛ Joānes ephesi i asia minori sub tpe Nerue p̄ncipis. BEDA. Sed tamen cū sint quatuor euāgeliste: nō tam quatuor euāgelia q̄ vnū q̄tuor librorū veritati cōsonum ediderūt. Sicut. n. duo v̄sus eadē p̄sus h̄ntes māam pro diuersitate metri ꝛ v̄borū duo sūt: ꝛ tū non nisi vnā ɔtinent sniam: sic euāgelistarū libri cū sint quatuor vnū ɔtinent euangeliū: q̃z vnā doctrinā faciūt d̄ fide catholica. CHRI. in ho. Sufficiebat autē vt vn⁹ euāgelista oīa diceret sed cū quatuor ab vno ore oīa loquunt̃: nō sm̄ eadē tpa neq; i eisdem locis ɔuenictes ꝛ adiuicē colloquētes maxīa sit demōstratio v̄itatis. Et hoc ipm̄ q̄d in aliquibus modicis dissonare vident̃: maximuz signuz v̄itatis ē. Si. n. p oīa ɔsonarēt: crederēt inimici q̄ ex placito quodaz humano ɔuenictes scripserīt q̄ scripserūt. In p̄ncipalib⁹ quidē q̄ ptinent ad iformatōem vite ꝛ pdicatione fidei: neq̄q̄ dissonāt nec i paruo. Si aūt i miraculis h̄ qdez hec. ille v̄o illa dixit: hoc te nō cōturbet. si. n. vn⁹ oīa dixisset: supfluus eēt numer⁹ reliquorū. si oēs diuersa. neq̄q̄ cōsonātie demōstratio appareret. si aūt aliqd de tpibus vl' modis differenter dnūciant. hoc nihil ipedit eorū que dcā sunt v̄itatez: vt ifra ondetur. AVG. de cō. euā. Quāuis autē singuli eorum suū quiq; narrādi ordinē tenuisse videant̃: nō tū vnusq̄sq; eorū velut alteri⁹ pcedētis ignarus voluisse scribere repit̃: vel ignorata p̄termisisse que scripsisse alius inuenit̃: sed sic vnicuiq; ispiratū ē. nō supfluā cōpatiōem sui laboris adiunxit. GLO. Sublimitas aūt euāgelice doctrine cōsistit q̄dē p̄mo i eius excellētissima auctē. AVG. de cō. euā. Inter oēs. n. diuinas auctoritates q̄ i sc̄is l̄ris cōtinent̃: euāgeliū merito excellit: cui⁹ p̄mi p̄dicatores apostoli fuerūt q dn̄m iesum saluatorē nr̄m xp̄m ēt in carne p̄ntē viderunt: quorū qdā hoc ē mattheus ꝛ ioannes ēt scripta d̄ illo q̄ scribēda visa sūt: libris singulis ediderunt. Ac ne putaretur q̄d attinet ad pcipiēdū ac p̄dicandū euāgeliuz interēē aliqd: vtrū illi ānūcient q eundē dn̄m hic i carne apparentē secuti sūt. an alij q ex illis cōpata fideliter crediderūt. diuina prudentia pcuratū ē p spm̄ sanctū: vt quibusdā ēt ex illis q p̄mos apostolos sequebāt: nō solum dnūciādi verū ēt scribēdi euāgeliū tribueret̃ auctoritas. GLO. Et sic patet q̄ sublimitas euāgelice auctoritatis a xp̄o depēdet: ꝛ hoc designat̃ in v̄bis prophete ꝓmissis eiz dicet̃: Sup montē excelsum ascēde tu: Mōs. n. excelsus christus ē d̄ quo idē esaias dicit. Erit i nouissimis diebus p̄paratus mons: domus dn̄i i vertice montiuz. i. sup omnes sanctos q a monte xp̄o montes dicuntur: q̃z d̄ plenitudine eius omnes accepimus. Recte autē ad mattheuz dr̄: Supra montē excelsuz ascēde tu: q̃z sicut p̄dictum ē ipse in ppria persona scā christi vidit et eius doctrinā audiuit. AVG. de con. euā. Illud āt discutiendum ē q̄d solet nōnullos mouere cur ipe dn̄s nihil scripserit: vt alijs de ipo scribētibus necesse sit credere. Sed nequaq̄ dōm ē q̄ ipse nō scripserit q̄nquidē membra eius id opata sunt q̄d dictāte capite cognouerūt. Quicqd. n. d̄ illius factis ꝛ dictis nos legere voluit. hoc scribēdum illis tanq̄ suis manibus impauit. GLO. Scd̄o ēt hz euangelica doctrina sublimitatē virtutis. vn̄ apostolus dicit q̄ euāgeliū virtus dei ē in salutē omni credēti. Et hoc ondit ppheta in p̄missis verbis cum dicit. Exalta i fortitudine vocē tuam. I quo ēt ꝛ modū euāgelice doctrie d̄signat i exaltatōe vocis: p quā doctrie claritas dat̃ itelligi. AVG. ad volusianū. Mod⁹. n. ipe quo sc̄a scriptura cōtexit̃ ē oīb⁹ accessibil. paucissimis penetrabil' ea q̄ apte ɔtinet quasi amic⁹ familiaris sine phuco ad cor loqt̃ i doctorū atq; doctorū. Ea vero q̄ i mysterijs occultat nec ipse eloquio supbo erigit quo nō audeat accedere mēs tardiuscula ꝛ ineruditā q̄si paup ad diuitē: sz iuitat oēs humili sermone quos nō solum manifesta pascat: sz ēt secreta exerceat v̄itate hoc i pmptis q̄d i recōditis h̄ns. Sz ne apta fastidirēt̃: eadē rursus opta desiderant̃: d̄siderata q̄dāmō renouant̃. renouata suauiter itimāt̃.

Pis salubriter τ prauia corrigũt τ paruis nutriũt: τ magna oblectãt igenia. GLO. Sz qr vox exaltata lõgius audit: potuit i exaltatõe vocis euãgelice doctrĩe publicatio desi gnari: qr nõ ad vnã tm̃ gẽtẽ. sz ad vniuersas natões p̃dican da mãdat. Predicate iquit dñs euangeliũ omni creature. GRE. p̃ot. n. oĩs creature noĩe natio gentium designari. GLO. Tertio ãt hz euãgelica doctrina altitudinẽ lib̃tatis. AVG. Jn veteri. n. testamẽto p p tpaliũ bonoꝝ p̃missionẽ: maloꝝũqz cõminatõez: sei nos parit tpalis hierusalẽ. Jn no uo ãt vbi fides i petra charitatẽ q̃ lex possit ipleri: nõ magis timor pene q̃z dilectõe: iusticie liberos parit hierusalẽ eter na. GLO. Vñ τ hãc sublimitatẽ doctrĩe euangelice p̃pha designat dicẽs. Exalta noli timere. Restat ãt videre qb⁹ τ q̃ d cã hoc euãgeliũ sit scriptũ. HIERO. Matthe⁹. n. euã geliũ i iudea hebreo sermõe edidit. ob eoꝝ maxie cãm q in hierlm crediderãt ex iudeis. cũ eni p̃mo p̃dicasset euange liũ i iudea. volẽs trãsire ad gẽtes. p̃m⁹ euãgeliũ scripsit he braice: qd fratrib⁹ a qb⁹ ibat i memoria dereliqt. Sic enĩz nec̃e fuit ad cõfirmationẽ fidei euãgeliũ p̃dicari. sic τ ꝯtra hereticos scribi. CHRI. Corpus ãt sue narratõis ordina uit matthe⁹: p̃mũ q̃ natiuitatẽ: deide baptismũ. tertio tẽta tionẽ. q̃rto doctrinaz: q̃nto miracula sexto passionẽ. septio resurrectionẽ τ ascẽsionẽ ipsius: nõ solũ historiã de xp̃o ex ponere volẽs p hoc. verũ etiaz euãgelice vite statũ docere: qm̃ nihil est q ex parẽtibus nascimur: nisi iteꝝ p aquam τ sp̃m renati fuerimus ex deo. Post baptismũ aũt nec̃e ẽ cõ tra diabolũ stare. post hoc q̃si oĩ supata tẽtatõe factus ido neus ad docẽdũ. Siqdẽ sacerdos ẽ: doceat τ doctrinã suaz bone vite q̃si miraculis factis cõmẽdet: si laicus ẽ opibus doceat fidẽ. Deide nec̃e ẽ exire nos de hoc stadio mũdi: τ tũc restat vt tẽtationũ victoriaz resurrectionis merces se quat τ gloria. GLO. Patet igit̃ ex p̃missis euangelice do ctrie mã scriptoꝝ euangeliꝝ: numerus: figure dñia: τ ordo: euãgelice doctrine sublimitas: τ qbus hoc euãgeliũ sit con scriptũ. τ ordo p̃cessus ipsius. CAP. I.

Liber generationis iesu christi filii dauid: filii abraham.

¶ Qr faciẽ hoĩs Matth. significat. q̃si de hoĩe exor sus ẽ scribere dicẽs. Liber gñatõis. RABA. Quo ex ordio satis oñdit gñatiõem xp̃i s̃m carnẽ suscepisse nar rãdã. CHRI. Judeis enĩ euãgeliũ scripsit: qb⁹ sup̃fluũ erat exponere diuinitatis nãz quã cognoscebãt: necẽ riũ ãt fuit eius mysteriũ in carnatiõis oñdere. Joãnes autẽ cũ gẽtib⁹ euãgeliũ scripsit q̃ ñ cognoscebãt si de⁹ filiũ hz. iõ necẽriũ fuit p̃mũ illis oñ dere qr ẽ fili⁹ dei d̃s: deide qr carnẽ suscepit. RABA. Cũ ãt partiã libri p̃ticulã teneat gña⁰ dixit: Liber gñatõis. Cõ suetudo. n. hebreoꝝ ẽ vt volũinib⁹ ex eoꝝ p̃ncipiis iponãt noĩa: vt ẽ genesis. GLO. Planior ãt sẽsus eẽt: Hic ẽ liber gñatiõis: sz h̃ ẽ mos i mltis: vt Visio esaie. subaudis hec ẽ. Gñatiõis ãt singulariter dr̃: q̃uis mlte p ordinẽ replicent̃ qr pp christi gñatõez cetere h̃ iducunt̃. GREGO. in ho. Vel iõ librũ huic gñatõis noiat. qr hec ẽ totius dispẽsatõis sũma τ radix bonoꝝ oĩuz: deũ hoĩez fieri eẽ hoc. n. fcõ alia sz rõnẽ seq̃bãt̃. REMI. dĩcẽ ãt. Li. gene. ac. chr. qr nouerat scriptũ eẽ. Liber gñatõis ade. τ iõ sic exorsus ẽ vt oppone ret librũ libro. Adã nouũ: ade veteri qr oĩa p istũ st̃ restau rata: q̃ p illũ sũt corrupta. HIERE. Jn esaia ãt legimus gñationẽ eius qs enarrabit: nõ q̃ putem⁹ euãgelistã p̃phe te eẽ ꝯtrariũ vt qd ille ĩpossibile dixit eẽ affari: hic narrare icipiat qr ibi de gñatõe diuinitatis: h̃ de icarnatõe dictũ ẽ. CHRI. i ho. Nec tũ parua estimes te audire hãc audiẽs gñationẽ. ẽ enĩ valde ieffabile q d̃s ex muliere nasci dignatus ẽ τ hẽre p̃gẽitores dauid τ abrahã. REMI. Si aũt aliqs dixerit: qr p̃phete d̃ natiuitate hũanitatis dixit: nõ ẽ r̃ndẽdũ. Nul lis gñationẽ dñi narrauit sz rarus: qr matthe⁹ τ lucas. RABA. Jn hoc ãt q dĩc. Jesu xp̃i. regalẽ τ sacerdotalẽ in eo exp̃mit dignitatẽ. nã iesus q noĩs hui⁹ p̃sagiũ p̃tulit: p̃i mus post moysen i p̃p̃lo isrl̃ ducatũ tenuit. Aarõ vo mysti co cõsecratus vnguẽto p̃mus i lege sacerdos fuit. AVG. de q̃. no. τ vete. test. Qd ãt p olei vnctionẽ p̃stabat d̃s illis q i reges vel sacerdotes vngebant̃: hoc p̃stitit sp̃ũsscũs hoĩ xp̃o addita expiatõe: Sp̃us enĩ scũs purificauit qd de ma ria vgĩe i corp⁹ saluatoris p̃fecit: τ hoc ẽ vnctio corpis sal uatoris q̃re xp̃s ẽ appellatus. CHRI. sup matth. Quia vo ipia p̃udẽtia iudeoꝝ negabat iesuz de dauid semĩe eẽ natũ. subdit: Filii dauid filii abrahã. Quare aũt nõ sufficie bat dĩe illũ filiũ abrahe soli⁹ aut dauid soli⁹: qr ad ambos de xp̃o nasci turo ex eis p̃missio fuerit fcã. ad abrahã qdez sic. Et i semĩ tuo bñdicẽt̃ oẽs gẽtes terre. Ad dauid ãt ita. De fructu vẽtris tui ponã sup sedẽ tuã. Jõ q̃ vtriusqz filiũ dixit. vt vtriusqz p̃missiões i xp̃o adipletas oñderet. deide qr xp̃s tres dignitates fuerat hĩturus: reꝝ. p̃p̃he. sacerdos. Abrahã p̃p̃heta fuit τ sacerdos. sacerdos sic d̃s ad illũ dĩc i genesi. Accipe mihi vaccã triffaz: sic ait dñs ad abimelech de illo. Propheta est τ orabit p te. Dauid rex fuit τ p̃p̃ha: sa cerdos ãt nõ fuit. Jõ q̃ amboꝝ filius noĩatus ẽ vt vtriusqz p̃ris triplex dignitas origiali iure recognosceret̃ i christo. AMBRO. sup lucã. Jõ ẽt duos gñis auctores elegit: vnuz q de cognatõe p̃p̃loꝝ p̃missũz accepit: alteꝝ q de gñatione xp̃i oraculũ ꝯsecutus ẽ. Et iõ lz sit ordine successiõis poste rior p̃or tñ describit̃: qr plus ẽ p̃missũz accepisse de xp̃o q̃z de ecclia q̃ ẽ p christuz. potior ẽ enĩz q saluat eo qd saluat. HIERO. Ordo ẽt p̃posterus: sz necio cõmutat⁹. si. n. p̃mũ posuisset abrahaz: τ postea dauid: rursus ei repetẽdum fuit abrahã vt gñatõis series texeret̃. CHRI. sup matth. Al tera ãt rõ ẽ: qr regni dignitas maior ẽ q̃z nãe. nã τsi abrahã p̃cedebat i tpe: dauid p̃cedebat i dignitate. GLO. Quia vo ex hoc titulo appeat totũ hunc libꝝ ꝯscribi de iesu xp̃o: nec̃iuz ẽ p̃cognoscere qd sit sentiẽdũ de ipso. sic. n. meli⁹ ex poni potuerũt q̃ i hoc libro de eo dĩr. AVG. de q̃. euãge. Error ãt hereticoꝝ de xp̃o tribus gñib⁹ terminat̃: aut de di uinitate: aut de hũanitate: aut de vtroqz fallũt. AVG. d̃ here. Cherintus q̃ τ Ebiõ iesuz xp̃z hoĩez tm̃ fuisse dixerũt: quos secut⁹ Paul⁹ samosatenus xp̃z nõ sp̃ fuisse sz eius ini tiũ ex quo de maria nat⁹ ẽ asseuerat. nec. n. aliqd ãplius q̃z hoĩem putat. τ hec heresis postea a Photino ꝯfirmata ẽ. AVG. ꝯ hereticos. Joãnes ãt ap̃ls isti⁹ isaniã lõge ãn sp̃ũ scõ ꝯspiciẽs eũ alto ipitie sopore de[illegible]um sue vocis p̃co nio excitat dicẽs: Jn p̃n⁰ erat vbũ. Ei q̃ qd in p̃n⁰ erat apud deũ nõ relinqt̃ i nouissimo tpe vt originis sue ab hoĩe p̃nci piũ sũpserit. Jde igt. Pr̃ glĩfica me illa glĩa quã habui apõ te p̃usq̃z mũdus fieret. audiat photin⁹ cũ glĩaz añ p̃u[m] pos sidere. AVG. de here. Nestorii aũt puersitas fuit vt ho minẽ tm̃ nõ ex btã Maria vgĩe genitũ p̃dicaret: quẽ vbũ dei nõ vnitatẽ p̃sone τ i societatẽ sepabilẽ recepisz: qd ca tholicoꝝ aures nequaq̃z ferre potuerũt. AVG. ad mona chos egypti. Ait. n. ap̃ls de vnigẽito: q cũ i forma dei eẽt: nõ rapinã arbitratus ẽ eẽ se eq̃lẽ deo. Quis ẽ q ille q ẽ i forma dei: aut quõ exinãitus ẽ. τ descẽdit ad hũilitatẽ sz hoĩs for mã: Et qdẽ si p̃dicti heretici i duos diuidẽtes xp̃z. i. i hoĩez τ vbũ: hoĩez dicũt sustinuisse exinanitionẽ separãtes ab eo dei vbũ: ꝯuĩcẽdũ ẽ qr i forma τ i eq̃litate intelligit̃: τ fuit p̃ris sui vt exinanitõis sustineret modũ. Sz nihil creatura rũ ẽ: si sz p̃priã itelligat̃ nãz i p̃ris eq̃litate: quõ q̃ exinãit⁹

dicit: ꝛ ex ꝙ eminētia vt eēt hō descēdit: aut quō ītelligit
assumpsisse tāq̄ nō hūs ī pncipio serui formā. Sz aūt q
vbū patri equale existēs hītauit ī hoīe nato p mulierē. Et
hec ē exinanitio. Certe audis filiū dicentē sc̄is aplīs. Siqs
diligit me. vbū meū custodiet. Audis quō ī eis q se diligūt
se ꝛ sibi cohabitare dixit deū p̄rē. Putas ꝙ ipz exinanitū
ꝛ vacuatū: dubium ꝛ serui formā accepisse. qꝛ ī diligētiuz
se aīabus sc̄is facit mā̄sionē. Quid aūt spiritus habitās in
nobis putatis ꝛ ipse hūanatōis dispensationem adimplet.
ABBAS Isidorus ad archiēp̄s. Uex nevniuersa ānumere-
mus: vnū ad qđ vniuersa ītēdūt dicemus: qꝛ illū q ōs erat:
hūilia loq ꝛ dispēsatiuū simul ꝛ vtile ē: ꝛ nihil indolabili na
ture p̄iudicat. Eū vero q homo ē: diuīa ꝛ supnaturalia que
dā loq sumnie p̄sumptōis ē maliū: nā regi qdē lz etiā ꝛ hu
militer agere: militi vō nō lz impiales voces emittere. Si
igit deus erat hūanatus etiā hūilia locū hūt. Si vō hō tm̄
erat: excelsa nō hūt locū. AVG. de here. Sabellu diſci
puli Noeti qdā p̄hibēt: q dicebat xp̄z eundē ꝛ p̄rē ꝛ spūm
sc̄m. AVG. ɔtra heretī. Diu⁹ aūt īsanissimum furoris auda
ciā ī celestiū testimonioꝝ auctoritate frena. bo ad demōstrā
daz p̄p̄e fuisse filij psonā nō illaz q̄ hoī suscepto ɔgruei e e.
nullat assumēs sz illa ī mediū pferēs testimonia: q̄ sine vl-
lo ancipitis ītelligētie scrupulo diuinitati eius ɔpetere oēs
pariter ɔfitet. In genesi eni deū dixisse legimus. Faciam⁹
hoiez ad imaginē ꝛ similitudinē nr̄am. Ecce plr̄aliter dicit
Faciamus aliū videlz ideam ad quē loqūtis factus ē ser
mo. Si vnus ē ad imaginē suā fecisse diceret: nūc āt ali⁹ ꝛ
alterius imaginez aptius fecisse describit. GLO. Alij vō
veraz xp̄i hūanitatē negauerūt. Ualētinus eni dixit xp̄z a
p̄re missum spiritale vel celeste corpus attulisse nihilqz as-
sumpsisse de Maria vgine: sz p illā tāq̄ p riuū aut fistulaz
sine assumpta carne trāsisse. Nos aūt nō ꝛō credimus natū
ex Maria virgie q alr ī vera carne existere atqz hoib⁹ ap
parere nō posset sz qꝛ sic scriptū ē ī ea scriptura cui nisi cre
diderim⁹ nec xp̄iani nec salui eē poterim⁹. Si aūt de cele-
sti vl aerea vl hūida creatura corp⁹ assumptū vellet ɔmu-
tare: ī hūane carnis vissimā q̄litatē hoc eū potuisse facere
qs negaret? AVG. de here. Maīchei vō dixerūt: phātas-
ma eē dn̄m iesum xp̄m: nec femineo posse nasci ex vtero.
AVG. lxxxiij. q. Sz si phātasma fuit corp⁹ xp̄i: fefellit xp̄s:
ꝛ si fallit: vitas nō ē. Est āt vitas xp̄s: nō ꝰ phātasma fuit cor
pus ei⁹. GLO. Et qꝛ pn̄m h⁹ euāgelij ꝛ etiā euāgelij sz lu-
caz manifeste ōsdit xp̄z natū ex femina: ex quo appet va
xp̄i hūanitas: ꝙ vtriusqz euāgelij pncipia negāt. AVG. ɔ
faustū. Uñ faustus dic. euāgeliū qđ a pdicatiōe xp̄i ꝛ ecce
pit ꝛ noīari ī quo ipse nusq̄ se natū ex hoibus dic. At vō ge
nealogia a deo nō ē euāgeliū: vt nec ei⁹ scriptor ausus fue-
rit eū euāgeliū noīare. Quid eni scribit? Liber gn̄atiōis ie
su xp̄i filij dauid. nō ꝰ liber euāgelij iesu christi: sz liber ge
neratiōis. At vō Marcus qꝛ gn̄atiōez scribere nō curauit:
sz tm̄ pdicatiōnē filij dei qđ ē euangeliū: vide ꝙ ɔpetēter
sit exorsus Euāgeliū iqt iesu xp̄i filij dei: vt h̄ satis appeat
genealogiā nō eē euangeliū. nāqz ꝛ ī ipso mattheo post ielu
sūz ioānē ī carcere tūc legit iesūz cepisse p̄dicare euāgeliū
regni. Ergo qcqd añ hoc narrat genealogiam eē ɔ̄stat nō
euāgeliū. Ad ioānē ꝰ ꝛ marcū nic cōtulit quoꝝ mihi pnci-
pia nō immerito placuerūt qꝛ nec dauid nec mariaz īducūt
nec ioseph. ɔ quē Augu. Quid ꝰ rūdebit aplo dicenti Me
mor esto iesūz xp̄m resurrexisse a mortuis ex semie dauid
sm̄ euāgeliū meuz. Quod aūt erat apl̄i pauli euāgelium:
hoc etiaz ceteroꝝ aploꝝ ꝛ oiuz fideliū. hoc eni alibi dicit:
Siue ego siue illi euāgeliū p̄dicauerūt. AVG. de heresi.
Arriani aūt p̄rē ꝛ filiū ꝛ spūm scm̄ volūt eē vnius eiusdēqz
sube: ut ie . . . existētie sz eē filiuz creaturaz p̄rīs: spūm vero
scm̄ creaturaz creature hoc ē ab ipso filio creatuz volunt:
Christum etiā sine aīa carnē suscepisse arbitrant. AVG.

p̄rino de tri. Sz ioānes ī eo declarat filiū nō tm̄ deum eē sz
etiaz eiusdē cū p̄re sube: qꝛ cū dixisset Et ds erat vbū addi
dit. Oīa p ipm̄ facta sunt. vñ appare ipz scm̄ nō eē p quem
facta sunt oīa. ꝛ si fact⁹ nō ē creatus nō ē: ꝛ sic eiusdē cū p̄re
sube ē. oīs eniz sūba q̄ ds nō ē creatura ē. AVG. ɔ felicia-
nū: Nescio eniz qd nobis mediatoris psona ɔtulerit q me-
dius vsz nō redimēs carnē q̄ sine aīa nec bn̄ficiū possit sen
tire suscepit. Si eni venit xp̄s saluū facere qđ pierat: qꝛ to
tus hō pijt totus bn̄ficio sa natoris idiget: ꝛ iō xp̄s venie-
do totū saluat corp⁹ ꝛ aīaz assumēdo. AVG. ī li. lxxxiij. q.
Quos etiaz ipsi rūdent taz manifestis obiectōibus ex euan
gelica scriptura: ī q̄ ɔtra eos dn̄s tā multa cōmemorat: vt ē
illud. Tristis ē aīa mea vsqz ad mortē. ꝛ ptāte habeo ponē
di aīam meā ꝛ multa hō. q si dicant ī pabolis eū locutū eē:
habemus euāgelistaꝝ rōnes qui res gestas narrantes sic
eū corpus habuisse testāt. sic eū īdicāt hr̄e aīaz p affectōes
q̄ nō pñt eē nisi ī aīa. eis cui narrātibus legimus. Et mirat⁹
ē iesus ꝛ iratus ꝛ multa hō. AVG. de heresibus. Apolli-
nariste aūt sic arriani christū dixerūt carnē solā sine aīa su
scepisse. In q̄ qōne testimonijs euāgelicis victi mētē q̄ rō-
nalis ē aīa hois defuisse aīe christi. Sed p hac ipz verbū ī
ea fuisse dixerūt. AVG. lib. lxxxiij. q. Sz si ita ē beluaz
quandā cū figura humani corpis dei verbū suscepisse cre-
deret. AVG. de heresibus. De ipsa vero eius carne sic a
recta fide dissensisse p̄hibent: vt diceret carnē illaz ꝛ vbūz
vnius eiusdēqz substantie eē ɔtētiosissime asseuerātes ver
bum carnē factū hoc ē vbi aliqd ī carnē fuisse mutatū atqz
ɔuersūz nō āt carnē ēē Marie carne suscepisse: ɔuersūz atqz
mutatū nō āūt ī carnē de Maria susceptaz. CIRIL. ī epi
stola ad Joānē antio. Furere aūt arbitramur eos q suspi-
cati sunt ꝙ mutatōis obumbratio circa diuinā vbi naturā
pōt ɔtingere: manet enī qđ ē sp ꝛ nō mutat nec ɔuersiōis
ē capax. LEO ad ɔstantinopoli. Nos aūt nō ita dicimus
xp̄z hoiez vt aliqd ei desit qđ ad hūanā certū ē ptinere na
turaz: siue aīaz siue mētē rōnabilē: siue carnē q̄ non de fe-
mina sumpta sit: sz facta de vbo ī carnē cōuersio atqz muta
to. Que tria falsa apollinaristaꝝ heresis: tres varias ptulit
ptes. LEO ad palesti. Eutices quoqz tertiuz apollinaris
dogma delegit: vt negata hūane carnis atqz aīe veritate to-
tū dn̄m nr̄m iesūz xp̄z vnius assereret eē nature tanq̄ ver
bi diuinitas ipsa se ī carnem aīamqz verteret ꝛ ɔcipi nasci
aut nutriri ꝛc. hō eius tm̄ eētie fuerit. ſ. omne q̄ nihil ho-
rū ī se sine carnis recepit vitate qm̄ natura vnigeniti natu
ra ē patris natura ē spūs sc̄i: simulqz ipassibilis ꝛ sem
piterna. Uez si ab apollinaris puersitate hereticus iste di-
cesserit ne cōuinceret: deitatē passibilē sentire atqz morta
lē: ꝛ tamē vbi incarnati. i. verbi ꝛ carnis vnaz audet pnun
ciare naturā nō dubie ī manichei ꝛ martiōis transit īsaniā:
ꝛ dominū iesūz christū simulatorie oīa credit egisse nec hu
manū ipsiꝰ corpus sz phātasticā corpis spēm oculis app-
ruisse cernētiū. IDEM ad iulianū. In eo vero ꝙ Eutices
in episcopali iudicio ausus ē dicere añ incarnationez duas
fuisse in christo naturas post incarnationē aūt vnā necessa
rium fuit vt ad reddendaz rōnē pfessionis sue sollicitis in
terrogatōibus vrgeret. Arbitror eni eū talia loquētē hoc
hr̄e psuasūz ꝙ aīa quā saluator assumpsit: prius ī celis sit cō
morata q̄ de maria virgie nasceret. Sz hoc catholice mē-
tes aureſqz nō tolerant: qꝛ nil secūz dn̄s de celo veniēs nr̄e
cōditōis exhibuit. Nec aīam eius q̄ anterior extitisset: nec
carnē q̄ nō materni corporis eēt: accepit. vñ qđ in Origene
merito dānatū ē q aīaꝝ an̄q̄ corporibus insereret nō solū
miras sz ꝛ diuersas fuisse asserit actiōes nec ē ꝙ in isto
plectatur. REMI. Has igitur hereses ī principio euange-
lij sui euāgeliste destruunt. nā Matth. cū narrat eū duxis
se originē p reges iudeoꝝ: veꝝ hoiem eū oñdit: ꝛ verā car-
nem habuisse. Similiter ꝛ lucas qui sacerdotalē stirpem ꝛ

personā describit; Marc⁹ aũt cũ ait: Initiũ euāgelij Jesu christi filij dei: Johānes cũ ait. In principio erat verbũ: manifestant cũ añ oīa secula sp̄ fuisse deũ apud deũ patrē.

⁋ Abrahā aũt genuit Jsaac. Jsaac aũt genuit iacob. Jacob aũt genuit iudā ⁊ fratres eius.

AVG. de cō. euā. Mattheus euāgelista ostēdit generationē christi ꝫ carnē se suscepisse narrandā a genealogia christi exorsus ē. Lucas aũt tanq̄ꝫ sacerdotē in expiande peccatis magis assignãdo, nō ab initio euāgelij sui: ꝫ a baptismo christi generatōes enarrat; vbi testimoniũ Joānes phibuit dicēs: Ecce q̄ tollit peccata mũdi. In gñatōibus eciā matthei significatur nroꝝ susceptio peccatoꝝ a dño christo. In generatōibus aũt Luce significaẽ abolitio nostroꝝ peccatorũ ab ipso; iõ generatōes christi matthe⁹ descēdēs enarrat; Lucas aũt ascēdēs. humanā ãt christi gñationē Matthe⁹ descēdēdo describēs ad abrahaꝫ generatōes cōmemorat.

AVG. sup lucā: Prior enĩ abrahā meruit fidei testimoniũ q̄ꝛ credidit dō: ⁊ reputatũ ē ei ad iusticiā: iõ ēt auctor generis debuit significari: q̄ꝛ instaurãde ecclie sponsionē prim⁹ emeruit cũ dr̄. Benedicētur ĩ te oēs trib⁹ terre. Et iterũ dauid declatũ ē q̄ iesus filꝰ ei⁹ diceret. vñ huic prerogatiua seruat: vt ab eo gñationis dñice manaret exordiũ. CHRI. Euāgelista igiẽ matthe⁹ gñatōeꝫ dñice carnis p seriē parētũ volēs cōmēdare incoāre ordīes a pr̄e abrahaꝫ. dic Abrahaꝫ genuit Jsaac. Cur nō dixit Ysmael quē primitus genuit? Sequiẽ. Jsaac aũt genuit iacob. cur nō dixit esau q̄ ei⁹ primogenit⁹ fuit? Qꝛ. s. per illos ad dauid puenire nō posset.

GLO. Oēs tñ frēs iude cũ ipso ĩ generatōe cōputat qd etiā iõ factũ ē: q̄ꝛ Jsmael ⁊ Esau nō remanserũt ĩ cultu vni⁹ dei: fratres vo iude ĩ pplō sũt cōputati. CHRI. Uel ꝓpterea .iz. p̄triarchaꝝ meminit: vt eā q̄ ex pgenitorũ nobilitate est elationē auferret. Etenĩ multi hoꝝ ex ancillis nati fuerũt: ꝫ oēs similiter erāt p̄triarche ⁊ tribuũ principes. GLO. Jō aũt iudaꝫ noīatĩ posuit q̄ꝛ dē illo tñ dñs descēdit. In singulis aũt patrib⁹ nō solũ dꝫ notari historia: ꝫ allegoria ⁊ moralitas. Allegoria qdē. ĩ quo vnusq̄sq̄ patruꝫ christũ p̄figuret. moralitas ĩ hoc notaẽ q̄ ex singulis patrib⁹ ĩ nobis aliqua virt⁹ p significatiōem noīs vel exēplũ edificeẽ. Abrahaꝫ ḡ ĩ mltis locis figuraꝫ xp̄i portat. ⁊ p̄terea ĩ noīe. Abrahaꝫ enĩ p̄r multarũ gētiũ iterp̄taẽ: ⁊ christ⁹ est p̄r multoruꝫ fideliũ. Abrahā etiaꝫ de cognatōe sua exijt ⁊ ĩ terra aliena demorat⁹ ē: ⁊ christus derelicto iudaico pplō ad gētes per p̄dicatores suos exiuit. CHRI. sup matth. Jsaac aũt iterp̄taẽ risus risus aũt scōꝝ ē nō stricta cachīatio labioꝝ: ꝫ rōabile gaudiũ cordis qd fuit mysteriũ christi. Sicut enim ille parētibus ĩ vltima senectute donat⁹ ē letitia suis vt cognoscatur q̄ꝛ nō erat filius nature ꝫ grē: sic ⁊ christus ĩ nouissimo fine, pduct⁹ ē a mr̄e iudea gaudiũ cũctis. ꝫ iste p virginē: ille de anu: ambo 9 spez nãe. REMI. Jacob supplātator iterp̄taẽ: ⁊ de xp̄o dr̄. Supplātasti ĩsurgētes ĩ me subt⁹ me. Jacob genuit iudā ⁊ frēs ei⁹. CHRI. sup matthe. Et Jacob genuit .iz. aplōs ĩ spiritu nō ĩ carne. vbo nō ĩ sanguine. Judas aũt iterp̄taẽ cōfessor: qũ christi erat imago q̄ cōfessor p̄ris erat futurus dicēs. Cōfiteor tibi p̄r dñe celi ⁊ terre. GLO. Moraliter aũt abrahaꝫ nobis virtutem fidei p exēpla christi significat cũ de eo legaẽ. Abrahā credidit deo ⁊ reputatum ē ei ad iusticiā. Jsaac significat speꝫ: q̄ꝛ interp̄taẽ risus: fuit enĩ gaudiũ parentũ. spes vero similiter ē gaudiũ nr̄m dũ eterna bona sparē facit: ⁊ de eis gaudere. Abrahā ḡ genuit Jsaac: q̄ꝛ fides generat speꝫ: iacob aũt significat charitatē. Charitas enĩ amplectiẽ duas vitas. actiuā p dilectōeꝫ pximi; cōtēplatiuā p dilectōeꝫ dei. actiua per Liā: cōtēplatiā p rachel significaẽ. Lia. n. laborãs iterp̄taẽ: q̄ꝛ actia ĩ labore ē. Rachel visũ principiũ: q̄ꝛ p cōtēplatiuā principiũ. i. de⁹ videẽ. Nasciẽ ḡ iacob de duob⁹ parētib⁹: q̄ꝛ charitas nasciẽ de fide ⁊ spe: qd. n. credim⁹ ⁊ spamus diligim⁹.

⁋ Judas aũt genuit phares ⁊ zarā de thamar. Phares ãt genuit esrom. Esrom ãt genuit arā. Arā aũt genuit aminadab. Aminadab ãt genuit naasson. Naason ãt genuit salmō. Salmō aũt genuit booz de raab. Booz aũt genuit obeth ex ruth. Obeth ãt genuit yesse. Jesse ãt gēuit dauid regē.

GLO. Pretermissis alijs filijs Jacob: euāgelista Jude pseq̄tur gñationē dicens. Judas ãt genuit phares ⁊ zarā de thamar. AVG. de ciuit. dei: Nec iudas primogenitus: nec istorum geminoꝝ aliq̄s fuit primogenit⁹ iude: ꝫ añ illos iaꝫ tres genuerat. Eos itaq̄ꝫ tenuit ĩ ordine generationũ p quos ad dauid atq̄ꝫ inde quo itēderet: pueniret. HIERO. Notandum aũt ĩ genealogia saluatoris nullā sanctaꝝ assumi mulierũ; sed eas q̄s scriptura rep̄hēdit: vt q̄ ꝓpter peccatores venerat; de peccatorib⁹ nascēs oĩuꝫ peccata deleret. vñ ⁊ ĩ sequētib⁹ ruth moabitis ponitur. AMBRO. sup lucam. Lucas aũt h̄ declarauit vt maculatā sacerdotalis generis seriem declararet; sed sel matthei cōsiliũ a ratōis iusticia nõ abhorret: nã cũ euāgelizaret ꝫ carnē generatũ eē q̄ oĩum peccata susciperet subiectum iniurijs. subditũ passiōi. nec hoc qdē putauit expertē assercēdum eē pietatis vt maculate quoq̄ꝫ originis nō recusaret iniuriam. simul ne puderet ecclesiam de peccatorib⁹ cōgregari: cũ dñs de peccatorib⁹ nasceret. postremo vt b̄nficium redemptōis etiaꝫ a suis maiorib⁹ ichoaret; ne quis putaret originis maculaꝫ ipedimēto posse eē virtuti: nec se isolēs de sui nobilitate iactaret.

CLRI. ibo. Post hoc mōstraẽ oēs obnoxios fuisse peccatio. istat enim thamar fornicatio iudaꝫ accusans: ⁊ dauid a fornicata muliere genuit Salomonē. Si aũt a magis lex nō ē īpleta nec a minoribus: ⁊ sic oēs peccauerũt. ⁊ necessaria facta ē christi p̄ntia. AMBRO. sup lucā. Uide aũt q̄ꝛ nō ociose matthe⁹ vtrũq̄ꝫ significauit cũ phares tñnō cōmemorationũ cā deposceret: q̄ꝛ hic ĩ vtroq̄ꝫ mysteriũ est. p geminos enim gemina describiẽ vita pploꝝ: vna ꝫm legē: altera ꝫm fidē. CHRI. sup mattheũ. Per Zaram enim significaẽ iudaicus ppls q̄ primus appuit ĩ luce fidei: q̄si de vulua tenebrosa mũdi pcedēs: ⁊ iõ significatus ē cocco circũcisiōis mutātib⁹ oib⁹: q̄ꝛ ipse ppls dei erat futurus: ꝫ posita ē añ faciē ei⁹ lex: q̄si sepes vel materia. Sic ḡ ipedit⁹ ē ppls iudaic⁹ p legē: ꝫ tēpibus christi rupta ē sepes legis que erat iter iudeos ⁊ gētes: sicut ait aplus: mediũ pariete maceriē soluēs: sic factum est vt gētilis p phares significatus: postq̄ꝫ rupta ē lex p xp̄i mãdata primus ad fidē pcedat: ⁊ postea seq̄ẽ iudaicus ppls. Seqẽ. Phares autē genuit Esrō.

GLO. Judas genuit phares ⁊ zaraꝫ anq̄ꝫ itraret egyptũ. in quā ambo postea cũ p̄re trāsierũt. In egypto vero phares genuit esrom. Esrom aũt genuit arã. Arā aũt genuit aminadab. Aminadab aũt genuit naasō: ⁊ tũc moyses eduxit eos de egypto. Naasō aũt fuit dux sub moyse ĩ tribu iuda p desertũ ĩ quo genuit salmō. Jste salmon fuit princeps de tribu iuda: q̄ cũ iosue terrā pmissiōis itrauit. CHRI. sup matth. Quã .it ex aliq̄ cā ꝫ puidētiā dei posita hoꝝ patrũ noīa credim⁹. Sequitur. Naasō aũt genuit salmon. Jste salmon mortuo p̄re fuit princeps ĩ tribu iuda qui cũ iosue terrā promissiōis itrauit. CRHI. sup matth. Accepit autem vxorē noīe raab. hec aũt raab dr̄ fuisse raab meretrix de hiericho: que suscepit exploratores filioꝝ israel; abscōdit eos ⁊ seruauit icolumes. Cum aũt salmō nobilis esset iter filios isr̄l q̄ꝛ de tribu erat iuda: ⁊ q̄ꝛ filius principio erat. vidit raab sic fidelē q̄si magnā aliq̄ꝫ cōstitutā. meruit accipe ĩ vxorem. Forsitan aũt ⁊ ideo iterp̄taẽ salmō q̄si p ipsum nomē imitaret a puidētia dei: vt accipet vas electōis raab. Interp̄taẽ enim salmō accipere vas. Sequitur. Salmō autez genuit

t. do3 de raab. GLO. Iste salmon i terra promissionis ge/nuit de illa raab booz. Booz autem genuit obeth ex ruth. CHRI. sup matth. Quo aut booz accepit vxore moabiti/de noie Ruth exponere estimaui supfluu cu3 de his scri/ptura sit oib9 manifesta. Hoc aute dicimus solu qui ruth p merito fidei sic nupsit booz: qr deos patru suoz repulit & deu viuete elegit. Et booz p merito fidei sic illa3 accepit vxore: vt ex coniugio tali sctificato genus nasceretur regale. AMBRO. sup luca. Quo aut ruth cu eet alienigea iudeo nupsit? & q roe i xpi gnatoe eius putauerit euagelista co/pule, memoratoe3 ee faciedu q legis serie mechabat? Or q no de legittima saluatoz gnatoe manauit. videt ee absor/me nisi ad aplica sniaz reuertaris: qr no e lex posita iustis: s3 iniustis. Hec eni cu eet alienigena & moabitis, psertim cu lex moysi phiberet has nuptias moabitis. qr excluderet ab ecclia quo itrouit i ecclesia: nisi qr sca & imaculata mo/rib9 supra lege sca e. Diffinitione q legis excessit & meruit iter maiores dnici generis coputari: pter cognatione me/tis electa no corporis. Magnu aut nobis exeplu e: qr i illa nrm oiu3 q ex getibus collecti sumus: igrediedi i eccliam dni figura pcessit. HIERO. i epl'a ad paulinu. Ruth etia moabitis esaie explet vaticiniu dicetis. Emitte agnu dne dnatore terre de petra deserti ad mote filie syo. Sequitur. Obeth aut genuit Jesse. GLO. Jesse pr dauid binoimus e qr frequetius vocatus est esai. s3 qr pphia vocat eum no esai: s3 iesse dices. Egredietr vga de radice iesse. vt osderet illa pphetia copleta i maria & i christo euangelista posuit iesse. Seqr. Jesse aut genuit dauid rege. REMI. S3 qre du e qre scus euangelista solu dauid noiauerit rege: qd io dixit vt osderet eu pmu fuisse rege i tribu iuda. Ipse aute xpus e phares diuisor: vt e illud. Diuidet agnos ab hedis. E & zara oriens vt e illd. Ecce vir oriens nome eius e. Esrom sagitta vt e illud. Posuit me sic sagitta electa. RABA. Ul' aram ppter abudatia gre & latitudine charitatis. Ara electus secundum illud. Ecce puer meus electus. vl' excel/sus sm illud. Excelsus sup oes gentes dns. ipse est aminada/dab. i. volutarius q dicit. Uolutarie sacrificabo tibi. Ide e & naso. i. augurium q nouit pterita pntia & futura. vel serpe/tinus s3 illud. Moyses exaltauit serpente i deserto. Est & salmo. i. sensibilis qui dicit. Ego sensi de me vtute3 exisse. GLO. Ipse accipit raab. i. eccliaz de getibus. Raab. n. fa/mes vel latitudo vl' impet9 qr eccl'i i getiu esurit & sitit iusti/cia & impetu doctrine philos & reges uertit. Ruth et iterpta/tur vides vel festinas & significat eccliaz q puro corde vi/det deu & festiat ad brauiu supne vocatois. REMI. Est & Booz i quo robur. vt e illud. Cu exaltat9 fuero a terra, oia traha ad me. Est & Obeth seruies. vt e illud. Filius hois n venit ministrari s3 ministrare. Est & Jesse icensu sm illud. Igne veni mittere i terra. Ipse e dauid manufortis s3 illd. Dns fortis & potes. Desiderabilis. s3 illud. Ueniet deside/ratus cuctis getib9. pulcher aspectu s3 illud. Speciosus forma pre filijs hoiu3. GLO. Interi3 videamus qs vtu/tes isti pres i nobis edificet qr fides spes & charitas oium vtutu sut fundametu. Sequetes vtutes sut qsi supadditio/nes. Judas iterptat cofessio. duplex e aut cofessio: e altera fi/dei altera peccatoz. Si q p9 tres supradcas vtutes pecca/tur necia e no solu fidei s3 peccatoz cofessio. Post iuda seq/tur phares & zara. phares diuisio zara oriens iterptat: & tha/mar amaritudo. Cofessio eni generat diuisione a vitijs & or/tu vtutu & amaritudine pnie. Post phares legit esrom q sa/gitta iterptat. postq n. aliqs diuisus e a vitijs & secularib9: dz fieri sagitta vt i alijs vitia pdicado puniat. Seqt. Ara q iterptat elect9 vel excelsus qr postq aliqs a mudo remo/tus e & alijs pficit nece e vt deo electus hoib9 celebris ex/celsus i vtutib9 habeat. Naso iterptat augurium hoc aut augurium no e seculare s3 celeste. De hoc gliabat ioseph fra/trib9 madas. Uos detulistis cyphu dni mei i quo augura/ri solebat. Cyph9 e diuia scriptura vbi e potus sapie. i hac augurat sapies. qr ibi vr futura. i. celestia. Seqt. Salmon. i. sesibilis. postq n. aliqs studet i diuina scriptura & fit sesibi/lis. i. discernes gustus rois qd bonu: qd malu qd dulce: qd amaz. Seqt. Booz. i. fortis istruct9 eni3 i scripturis fit ad oia aduersa toleranda fortis. AUG. sup matth. Iste aute fortis e fili9 raab. i. ecclie. Raab eni iterptat latitudo vel dilatata. qr. n. ex oib9 finib9 terre vocata e eccl'ia getiu: la/titudo appellat. RABA. Seqt. Obeth. i. seruit9. no eni idone9 e ad seruitute nisi qs fortis e: q seruitus generat ex ruth. i. obstinatia. Oz eni pmptu ee seruu n pigz. CHRI. sup matth. Nuc aut q diuitias & no mores pulchritudine & no fide: & qd i meretricib9 qri solet hoc i cojugib9 optat: n generat subditos filios vel sibi vel deo s3 cotumaces & co/tra se & cotra deu vt filij eoz sint pena religiositatis eoz. Iste obeth genuit iesse. i. refrigeriu na quicq e subditus deo & pa/rentib9 suis tales filios gnat deo pstate a qbus refrigerat. GLO. Uel iesse. i. icesu3. Si. n. seruimus ex amore & timo/re: erit deuotio i corde q exigit & desiderio cordis suauissi/mu icesu offert deo postq: at aliqs idoneus e seru9 & sacrifi/ciu do feus. Seqt vt fit dauid. i. manufortis: q hostes for/titer deuicauit & idumeos tributarios fecit. Sic ipe debz carnales. i. hoies verbo & exeplo deo subiugare.

¶ David aute rex genuit salomonem ex ea q fuit vrie. Salomon autem genuit roboam. Roboa autem genuit abiam. Abias aut genuit asa. Asa autem genuit Josaphat.

GLO. Secudu qrtnduaru3 generatiois serie euagelista de/currit: q a regib9 ptinet & io a dauid icipit q primus i tribu iude regnauit dices. Dauid rex genuit salomone3 ex ea que fuit vrie. AUG. de co. eua. Quia eni i gnationibus mat/thei significat susceptio peccatoru3. io ipse a dauid p salomone descedit i cui9 matre ille peccauit. Lucas vo a da/uid p nathan ascedit p que pphaz deus peccatu illi9 expia/uit. qr i gnatoibus luce significat abolitio pctoz. AUG. Ili. retra. Dicedu tn fuit p eius nois pphaz ne putaret ide fuisse ho cu alter fuerit: qui & ipse hoc noie vocaret. REMI. Querendu e aut qre euagelista Bersabee pprio noie no noiauit sic ceteras mulieres qd io e qr cetere mulieres qmis repbesibiles fuisset tn laudabiles erat vtutib9. Ber/sabee vo n solu fuit ocia adulterij. s3 etia homicidij mari/ti sui. & io pprio noie ea n noiauit i genealogia dni. GLO. Tacet etia nomen bersabee. vt noiando vltra reducat ad me/moria illd infame scelus qd i ea fec dauid. AMBRO. sup luca. At vo scus dauid i eo e pcelletior q hoie3 se ipse cognouit: & comissu sup arrepta vrie vxore petu punie cura/uit lachrymis abluedu: ondes nob nemine ppe vtuti debe/re cofidere. hem9 n. aduersariu magnu q vici a nobis sine dei adiutorio no possit: & pleruq i illustribus viris grauia peta repies: vt qsi hoies tetatioi potuisse succubere cogsceas ne vtutib9 egregijs plusq hoies crederet. CHRI. sup mat. Salomo aut iterptat pacific9: qsi oib9 i circuitu getib9 pa/cificatis & tributa reddetib9 pacificatu hiut regnu. Salo/mo at genuit roboa. Roboa iterptat a multitudie ppli. Mul/titudo enim mr e seditiois: qr qd a plibus peccat: pleruq manet iniudicabile. Pauci vo aut magistra est disciplie.

¶ Josaphat aute genuit Jora. Joram aut genuit ozia. Ozias aut genuit ioatha. Joathaz at genuit achaz. Achaz aut genuit ezechiam. Ezechias aut genuit manassen. Manasses aute genuit amon. Amo aut genuit iosiaz. Josias aut genuit iechoniam & fratres eius i transmigratoe babylonis.

HIERO. In quarto aũt regũ volumĩe legim⁹ ꝺ ioꝛã ochoʒiam fuisse gñatũ. Quo mortuo iosabeth filia ioꝛã regis: soroꝛ ochoʒie tulit ioas filiũ fratris sui, ⁊ eũ īteritiõi q̃ exercebat ab athalia subtraxit. Cui successit ĩ regnũ filius eius amasias; post quẽ regnauit filius ei⁹ aʒarias. q̃ appellatur oʒias cui successit ioathã filius eius. Cernis ergo ꝙ ꝭ fidẽ historie tres reges ĩ medio fuerũt quos euãgelista ptermisit. Ioꝛã quoq; nõ genuit oʒiã: ſʒ ochoʒiã ⁊ reliq̃s quos enumerauim⁹. verũ qꝛ euãgeliste ꝓpõ erat tres tesseredecades ĩ diuerso tpis statu põere: ⁊ qꝛ ioꝛã generi se miscuerat ĩpyssime ieʒabel: iccirco vsq; ad tertiã gñatiõnẽ ei⁹ memoria tollit: ne ĩ sancte natiuitatis ordĩe põeret. HILA. Purgata vo labe familie gẽtilis iã regalis in q̃rta generatiõnũ ꝯtinuꝫ origo numerat. CHRI. sup mat. ꝙ ipũsseũs per ꝓphã ꝯtestatus ẽ dicẽs: vt disperderet oẽꝫ masculũ ꝺ domo achab ⁊ ieʒabel ĩpleuit iehu fili⁹ namsi accepit ꝓmissionẽ ⁊ vsq; ad q̃rtã gñationẽ sedeãt filij ei⁹ in sede regni sup isrl̃. Quãta g̃ bñdictio facta ẽ sup iehu qui vĩdictã fecerat sup domũ achab ⁊ ieʒabel: ⁊ vsq; ad q̃rtã generationẽ pendant filij eius regũ numero: ⁊ sic petũ eius descẽdit in filios eius sic fuerat scriptũ. Reddã peccata patrũ in filios vsq; ad tertiã ⁊ q̃rtã gñationẽ. Videte g̃ q̃ꝫ periculosũ est iniq̃ ꝯiugia ex gñe ĩpioꝝ. AVGV. de q̃õnibus noui ⁊ veteris testamẽti. Vel nõ ĩmerito sublati sũt de numero ceteroꝝ ochoʒias ioas ⁊ amasias. Sic.n.eoꝝ ꝯtinuauit ĩpietas vt nullũ ĩteruallũ hr̃et. Salomõ ãt merito pr̃is dimissus ĩ regno ẽ. roboã aũt merito filij: illi aũt tres maligne agẽtes sublati sũt. Ad pditõeꝫ.n. gñis exẽplũ ẽ qũ iugiter malignitas pãdit. Seq̃t: Oʒias ãt genuit ioathã. ioathã aũt genuit achaʒ. Achaʒ ãt genuit eʒechiã. cui cũ eẽt sine liberis dr̃ꝫ est. Dispone domui tue qꝛ morieris. Iõ fleuit nõ ꝓpter lõgiorẽ vitã cũ sciret ĩde Salomonẽ placuisse deo ꝙ nõ petisset ampliores annos. Sed qꝛ dubitabat ne ꝓmissio dei ĩpleret: cum se sciret eẽ de dauid ꝑ quẽ opoꝛtebat venire xp̃m: ⁊ ipe erat sine liberis. Seq̃t. Eʒechias aũt genuit manassen. Manasses aũt genuit amon. Amon aũt genuit iosiã. Iosias aũt genuit iechoniã ⁊ fratres eius ĩ trãsmigratione babylonis. CHRI. sup matth. Sʒ nõ sic positũ est in libro regũ: vbi talis est ordo. Iosias genuit eliachiꝫ postea vocatũ ioachiꝫ. Ioachim aũt genuit iechoniã. ſʒ ioachi sublatus ẽ ꝺ nũero regũ qꝛ nõ ꝑ ꝓphã dei ꝯstituerat eũ in regnũ: ſʒ Pharao ꝑ potẽtatũ. Si.n. iustũ fuit vt ꝓpter solã ꝯmixtionẽ generis achab tollerẽt tres reges de nũero regũ: q̃re nõ erat iustũ. vt sil̃r tolleret ioachiꝫ quẽ Pharao vi hostili fecerat regẽ: Et sic iechonias q̃ est filius ioachĩ nepos aũt iosie sublato pr̃e de numero regũ ipe est posit⁹ ꝓ eo q̃si filius iosie. HIERO. Vel al̃r. Sciamus iechoniã priorem ipsuꝫ esse quem ⁊ ioachĩ: scdm aũt filiũ nõ patrẽ quoꝝ primus per. k. ⁊. m. scẽdus ꝑ. ch. ⁊ n. scribit. Quia scriptoꝛuꝫ vitio ⁊ lõgitudine tẽpoꝝ apud grecos latinosq; ꝯfusiꝫ est. AMBRO. super lucam. Duos.n. fuisse ioachim regnoꝝ libri indicant. Sic.n. scriptũ est dormiuit ioakim cum patribus suis ⁊ regnauit ioachin filius ei⁹ pro eo. Filius autẽ est cui hieremias nomen ĩposuit iechoniã. Et bñ sanctus matheus a ꝓphã voluit discrepare vt non ioachim ⁊ iechoniaꝫ vocaret simul qꝛ maioꝛẽ fructũ dñice pietatis astruxit. Generis.n. nobilitatẽ dñs in hostibus non req̃siuit: sed de captiuis ⁊ peccatoribus ꝯgrue nasci voluit q̃ remissioneꝫ veniebat predicare captiuis. Nõ igitur suppressit alterũ euãgelista sed vtrunq; significauit ꝙ vterq; iechonias dictus sit. REMI. Sed queri põt qn̄ re dicat euãgelista eos natos ĩ trãsmigratiõe cũ nati fuissent anteq̃ trãsmigratio fuerit fcã: ideo aũt dic̃ hoc qꝛ ad hoc nati sũt vt de regno totius ꝓplĩ ꝓ suis ⁊ alioꝝ peccatis captiui ducerẽt. Et qꝛ ꝓscius erat ds eos eẽ ducẽdos captiuos iccirco dixit eos natos ĩ trãsmigratõe. De his ãt quos sanct⁹ euãgelista in genealogia dñi sil̃ ponit: sciendũ qꝛ aut similes fuerũt fama aut ĩfamia. iudas ⁊ fr̃es eius laudabiles fuerunt fama: sil̃r phares ⁊ ʒara iechonias ⁊ fratres eius notabiles fuerũt infamia. GLO. Mystice aũt dauid est xp̃s. qui goliã. i. diabolũ supauit. Vrias aũt. i. luxuria. i. diabolus q̃ dic̃. Similis ero altissimo. cui ecclesiã ꝯiugatã xp̃s de solario pine maiestatis adamauit ⁊ pulchrã factã sibi mr̃imonio copulauit. Vel vrias. i. iudaicus ꝓpl̃s q̃ ꝑ legẽ de luce gl̃iat. Sʒ hinc xp̃s legẽ abstulit: quã de se loq̃ docuit. Bersabee aũt est puteus satietatis. i. abũdantia gr̃e spirital̃. REMI. Vel bersabee īterp̃tat puteus septimus siue puteus iuramẽti. per qð significat fons baptismatis in quo dat donũ spiritus septiformis ⁊ fit ibi adiuratio ꝯ diabolũ. Est ⁊ xp̃s salomõ pacificus sm̃ illud apl̃i. Ipse est pax nr̃a. Est roboam latitudo ꝓplĩ sm̃ illud. Multi venient ab oriente ⁊ ab occidente. RABA. Vel ipet⁹ ꝓplĩ qꝛ velociter ꝓplõs ꝯuertit ad fidẽ. REMI. Ipse ẽ abia. i. pr̃ dñs sm̃ illud. Vnus ẽ pr̃ vester q̃ in celis ẽ. ⁊ iteꝝ: Vos vocatis me mag̃r ⁊ dñe. Est ⁊ asa. i. attollens sm̃ illud. Qui tollit peccata mũdi. Est ⁊ iosaphat. i. iudicãs sm̃ illud: Omne iudiciũ dedit filio. Est ⁊ ioꝛã. i. excelsus sm̃ illud. Nemo ascẽdit ĩ celũ nisi q̃ de celo dscẽdit. Est ⁊ oʒias. i. robust⁹ dñi. ſʒ illð: Fortitudo mea ⁊ laus mea dñs. Est ⁊ ioathã ꝯsummatus vel ꝑfectus sm̃ illð apl̃i. Finis legis xp̃s. Est ⁊ achaʒ ꝯuertẽs. sm̃ illud ꝯuertimini ad me. RABA. Vel ꝯp̃hendẽs qꝛ nemo nouit patrẽ nisi filius. REMI. Est ⁊ eʒechias fortis dñs vel dñs ꝯfortauit ſʒ illð. Cõfidite ego vici mundũ. Ipse ẽ manasses obliuionis siue oblitus sm̃ illud. Peccatoꝝ vestroꝛuꝫ nõ recoꝛdaboꝛ amplius. Est ⁊ amon fidelis: sm̃ illud. Fidelis dñs in omnib⁹ verbis suis. Est ⁊ iosias vbi est incensuꝫ dñi. ſʒ illð: Factus ĩ agonia ꝓlixius oꝛabat. RABA. Oꝛ vero incensũ oꝛonum significat psal. testat dicẽs: Dirigat oꝛo mea sic incensum ĩ cõspectu tuo. Vel dñi salus: sm̃ illud: Salus aũt mea in sempiternum erit. REMI. Ipse iechonias ꝑparatus vel dñi ꝑparatio sm̃ illud. Si abiero ⁊ preparauero vobis locum. GLO. Moraliter autem post dauid seq̃tur salomõ q̃ interpretatur pacificus. Tunc enim aliquis fit pacificus motibus sedatis illicitis ⁊ q̃si iam in eterna tranq̃llitate posit⁹ cum deo seruit: ⁊ alios ad eũ ꝯuertit. Sequitur roboam i. populi latitudo postq̃ꝫ cui nõ habet qð in se vincat: amplectẽ alios debet ⁊ late populum dei ad supna trahere secuꝫ. Seq̃tur abia. i. pater dominus. Vis enĩ premissis põt se ꝓfiteri filiũ dei: ⁊ tũc esse asa. i. attollẽs vt vĩtute in virtuteꝫ ad patrem suũ ascendat: ⁊ tunc erit iosaphat. i. iudicans vt alios iudicet ⁊ a nemine iudicetur. Ita fit ioꝛaꝫ. i. excelsus quasi in celestibus habitans. Vnde efficitur oʒias. idest robustus dñi quasi robur suũ deo attribuẽs ⁊ in suo proposito perseuerãs. Et sequitur ioathã. i. ꝑfectus qꝛ quotidie ĩ maius perficit. Et sic fit achaʒ. i. cõp̃hendens ex operatione. n. augmentat agnitio sm̃ illud. Annũciauerũt opa dei ⁊ facta eius intellexerunt. Sequitur. Eʒechias. i. fortis dñs: qꝛ deũ fortẽ esse intelligit. ⁊ ideo in amoꝛẽ eius ꝯuersus fit manasses. i. obliuiosus tẽpoꝛalia tradẽs obliuioni. ⁊ ex hoc fit amon. i. fidelis q̃. n. tp̃alia ꝯtẽnit neminẽ ĩ re sua defraudat. Et sic fit iosias. idest salutẽꝫ dñi secure expectãs. iosias enim salus domini interpretatur.

¶ Et post transmigrationem babylonis iechonias genuit salathiel. Salathiel autem genuit zorobabel. Zorobabel autẽ genuit abiud. Abiud aũt genuit eliachim. Eliachim autem genuit azor. Azor auteꝫ genuit sadoch. Sadoch autẽ genuit achim. Achi aũt genuit eliud. Eliud aũt genuit eleazar. Eleazar autem genuit mathan. Mathan autem genuit iacob.

CHRI. sup matth. Post trāsmigrationē inter puatas psonas primo ponit Jeconiā q̄si priuatū fcm̄. AMBRO. sup lucā. De quo hieremias dicit. Scribe virū istū abdicatū: qꝛ nō exurget ex semine ei⁹ sedēs in throno dauid. Quomō aūt ex semine iechonie nullus regnatur⁹ dicit p pphetā: si eni christus regnauit: ex semie aūt iechonie xp̄s ē: ppheta mētitus ē. Sed illic futuros ex semine iechonie non negat: ⁊ iō d semine eius xp̄s est. ⁊ q regnauit xp̄s nō cōtra pphetā est. nō. n. seculari honore regnauit. Ipse enim dixit. Regnū meū nō est de hoc mūdo. Jechonias aūt genuit salathiel. CHRI. sup matth. De salathiel qdē nihil legim⁹ vel boni vel mali: tn̄ putamus sanctū eū fuisse ⁊ in captiuitate assidue deū petisse p ipsa calamitate q ɔtigerat israel: ideo petitionē dei eū appellatū fuisse. iterptat eniz petitio dei. Salathiel aūt genuit çorobabel: qui iterpretat fluxio postposita vel ex cōmixtione. Vel hic doctor babylonie legit. Sive ꝫ ē nescio: qꝛ sacerdotale ⁊ regale genus mixtū ē in çorobabel. Reuersi sūt fily israel in terrā ppriā: qꝛ cum cōtenderēt tres p suo sentētia vicit çorobabel: ⁊ pnūciata est oib⁹ fortior veritas eē: ppter qđ darius ɔcessit ei filios israel redire ī sua. ⁊ iō recte fm pnidentiā dei noīatus est çorobabel. i. doctor babylonie. Que eni maior doctrina qꝫ ostendere vitatē dñatricē eē oīuz reꝝ. GLO. Sz hoc videt eē ɔtrariū gñationi q legit in palipomenō. Dicit. n. ibi. Jechonias genuisse salathiel ⁊ phadaia: ⁊ phadaia çorobabel. ⁊ çorobabel mosollā: ananiā: ⁊ salomith sororē eoꝝ. Sed scim⁹ multa i paralipomenō vicio scriptoꝝ deprauata. Vñ multe ⁊ īdeterminate genealogiaꝝ veniūt questiōes: q̄s iubet apl's euitari. Vel pōt dici Salathiel ⁊ phadaia eūdem eē q̄si binomiū. Vel salathiel ⁊ phadaia fr̄es eē: ⁊ filios eiusdem nois habuisse. ⁊ historiographū secutū fuisse generationē çorobabel fily salathiel. De abiud vsqꝫ ad ioseph nulla historia inenit in paralipomenō: sz aly multi annales legūtur fuisse apud hebreos q dicebant vba dieꝝ: de qbus herodes rex alienigena dicit multos ɔbussisse: vt ordo regie stirpis ɔfunderet. Et forsitan ioseph noīa parentū ibi legerat: vel alio quoquo mō retinuerat: vñ euāgelista seriē istius gnatiōis poterat scire. ¶ Notādū tn̄ q post iechonias dñi resurrectio: seqns dñi pparatio dicit. Vtrūqꝫ aūt cōuenit dño xp̄o qui dicit. Ego sū resurrectio ⁊ vita: ⁊ vado parare vobis locū. Salathiel. i. petitio mea de⁹: illi ɔuenit q dicit. Pater sancte serua illos quos dedisti mihi. REMI. Est ēt çorobabel. i. magr̄ ɔfusionis fm illō: Magister vester cuz publicanis ⁊ peccatoribus māducat. Ipse est abiud. i. pater meus iste: fz illud: Ego ⁊ pr̄ vnū sum⁹. Est ⁊ eliachiz. i. dš resuscitās. fz illō resuscitabo eū in nouissimo die. Est ⁊ açor. i. adiutus. Qui me misit mecū ē. Ipse ē ⁊ sadoch iustus siue iustificat⁹: fm illud, Tradit⁹ est iust⁹ pro iniustis. Est ⁊ achiz. i. frater meus iste: fm illud. Qui fecerit volūtatē pr̄is mei hic meus frater ē. Est etiā eliud. i. deus meus iste: fm illud Deus meus ⁊ dñs meus. GLO. Est ⁊ eleaçar. i. deus me⁹ adiutor. Est ⁊ mathon. i. donās vel donatus fz illud: Dedit dona hoibus. ⁊ sic de⁹ dilexit mundū vt filiū suū daret vnigenituz. REMI. Est ⁊ Jacob supplātans: qꝛ non solū ipse supplātauit diabolū: sz ⁊ hui⁹ potestatez suis filialib⁹ dedit: fz illud. Ecce dedi vobis potestatē calcādi supra serpētes. Est ⁊ ioseph. i. apponēs fm illud. Ego veni vt vitā habeāt ⁊ abundantius hēant. RABA. Sed videamus quid moralr̄ isti pr̄es significēt: qꝛ post iechoniā qui dr̄ pparatio domini seqtur salathiel. i. petitio mea deus: qui eni pparatus est nō petit nisi solū deū. Sed iterūz fit çorobabel. i. magr̄ babylonis. sz terrenorum hoīuz quos facit cognoscere de deo q pater ē quod sonat abiud. ⁊ tunc ille populus resurget a vitys: vnde sequit: Eliachiz qui resurrectio interpretatur. ⁊ idē ⁊ bene operandū ab intus qđ sonat açor. Fit sadoch. i. iustus: ⁊ tunc dicit fidelis per dilectionez proximi: ipse ē frater meus: qđ sonat achim. Et per dilectionem dei dicit ds me⁹: qđ sonat eliud. ⁊ sequit eleaçar: idest de⁹ me⁹ adiutor: qꝛ recognoscit deuz suuz adiutorez. Ad quid aūt tendit ostendit mathan: qui dicitur donū vel donans: expectat enim deū datorē. sicut luctatus est in principio ⁊ vitia supplātauit. Sic ⁊ in fine vite qđ ad iacob ptinet: ⁊ sic puenit ad ioseph. i. ad augmētū virtutū.

¶ Jacob aūt genuit ioseph virū marie. de qua natus est iesus qui vocat christus.

GLO. Post oēs generatões patrum ponit vltimo gñatõez ioseph viri marie: propter quā oēs alie introducūt dicēs. Jacob autem genuit ioseph. HIERO. Hunc locum obijcit nobis Julianus Augustus dissonantie euangelistarum. Matthe⁹ Joseph filiū dixit Jacob: ⁊ Lucas filiū eū appellauerit bely: nō itelligēs ɔsuetudinem scripturarū: q alter fm naturā: alter fm legē ei pr̄ fit. Scimus eni hoc per moysen: do iubēte p̄ceptum. vt si frater aut ppinquus absqꝫ liberis mortuus fuerit: alius eius accipiat vxorem ad suscitanduz semen patris vel ppinqui sui. Super hoc plura huius tēpoꝝ ⁊ eusebius cesariēsis plenius disputauerunt. ¶ Ex ecclesiastica aūt historia: Mathan eniz ⁊ melchi diuersis tēporibus ex vna eadēqꝫ vxore Esta noīe singulos filios pcrearūt. qꝛ mathon: q p salomonē descēdit: vxorem eam pmū cepat. ⁊ relicto filio vno iacob noīe defūctus ē. post cuius obitū: quoniā lex viduā aly viro nō vitat nubere: Melchi q p nathā genus ducit cuz eēt ex eadē tribu. sz nō ex eodē genere: relictā mathā accepit vxorē: ex q ipse suscepit filiū noīe bely: per quos ex diuerso patrū genere efficiūt Jacob ⁊ bely vterini fratres quoꝝ alter. i. iacob fratris bely sine liberis defūcti vxorē ex mandato legis accipiēs genuit ioseph: natura quidē geniminis suum filiū: propter quod scribitur: Jacob aūt genuit ioseph. Scdm legis vo p̄ceptum Hely effcitur filius iacob. qꝛ frater ad suscitādum fratris semē acceperat: ⁊ p hoc recte inuenit atqꝫ itegra gnātio: et ea quā mattheus enumerat: ⁊ ea quas lucas qui legalē successionē: q velut adoptione quadaz erga dfūctos cōstat cōpetēti satis per hoc designat indicio: obseruās ne ī huiusmodi successiōibus genuisse aliquē nominaret. AVGV. de cō. euan. Cōmodius eni filius ei⁹ dictus ē a quo fuerat adoptatus qꝫ si diceret ab illo genitus cuius carne nō erat natus. Mattheus autē dicēs: Abrahā genuit isaac ⁊ ī hoc perseuerās donec diceret: Jacob genuit ioseph. satis expressit eum patrez pduxisse fm ordinē generationū a quo ioseph nō adoptat⁹: sz genitus erat: q̄si si etiā lucas genitū diceret ioseph ab bely: ne sic nos hoc vbū pturbare dberet. neqꝫ. n. absurde qsqꝫ dr̄ nō carne: sz charitate genuisse: quē sibi filiū adoptauerit. ¶ Ex ecclesiastica historia: Hec aūt nō nobis ad subitū repta aut absqꝫ ullis auctoribus ɔmētata sunt: sz ipsi saluatoris nr̄i fm carnem ppinq seu studio tāti seminis dmōstrādi: seu edocendi q fm vitatē gesta sunt: hec tradiderūt. AVGV. de con. euan. Merito aūt lucas q nō ab initio euāgely sui: sed a baptismo christi gñatiões enarrat tanqꝫ sacerdotē in expiādum peccatis magis assignās: adoptiōis originē ipse suscepit: qꝛ p adoptionē efficimur fily dei credēdo in filiū dei. Per carnalē vo gñationē quā mattheus psequit: filius dei potius ppter nos hō fact⁹ ē. Satis aūt ostendit lucas se dixisse. Joseph filiū bely: q illi fuerit adoptatus cū adā filiū dixerit dei q p gratiā quā postea peccādo amisit: tāqꝫ filius ī paradiso ɔstitutus sit. CHRI. in ho. Positis igit p̄genitorib⁹ vniuersis ⁊ finiēs ī ioseph addit: Virū marie: monstrās q ppter illā ⁊ hūc i genealogia posuit. Cū aūt vir audieris: tibi suspitio n̄ subeat nuptiaꝝ: sed recordare ɔsuetudinis scripturaruz q sponse vxores ⁊ spōsi viri vocāt. GENADIVS. de ecclesiasticis dogmatib⁹. Natus ē aūt dei filius

ex hoīe.i.ex maria: ꝛ p hoīem.i.nō ex maria. ꝛ nō per hoīez .i.ex viri coitu: sicut ebiō dicit. vn̄ signāter subdit: De qua natus ē iesus. AVGV. de heresibus. Qz est ꝯtra valenti nū q dixit xp̄m nihil assūpsisse de v̄gine: ſꝫ p illaz tanq̄ꝫ per riuū aut fistulā ptrāsisse. AVGV. cōtra faustū. Cur aūt carnē ex vtero femīe assumere voluerit: sūma ꝯsilij penes ipm̄ ē: siue q̄ vtrūqꝫ sexū hoc mō honorādū iudicauit. assumendo formā viri ꝛ nascēdo de femina: siue aliqua alia cā quaꝫ nō temere dixeri. AVGV. de q̄ōnibus noui ꝛ veteris testamēti. Qō aūt p oleū vnctōēz p̄stabar de⁹ his q in reges vngebanť: hoc p̄stitit sp̄ūsscūs hoī. Christus addita expiatione q̄ nat⁹ est: Christus ē appellatus: Et hoc est qō dr̄: Qui vocať christus. AVGV. de cō. euang. Non tn̄ erat fas vt eū ob hoc a cōiugio marie sepandū putaret q̄ nō ex ei⁹ cōcubitu sed virgo pepit xp̄m. hoc.n. exēplo magnifice insinuatur fidelibus cōiugatis. ꝛ seruata pari ꝯsensu ꝯtinētia: posse pmanere ꝯiugium nō permixto corporis sexu. sed custodito mētis affectu: p̄sertim: qz nasci eis filius potuit sine illo cōplexu carnali. AVGV. de nup. ꝛ cōcu. Oē aūt nuptiaꝝ bonū īpletū est in illis parētibus christi: fides: p̄les. ꝛ sacr̄m. plem. cognoscimus ip̄m dn̄m. fidē: qz nullum adulteriū. sacramentū: qz nullū diuortiorum. HIERO. Querat āt diligēs lector ꝛ dicat. cū ioseph ñ sit pr̄ dn̄i saluatoris: qd pertinet ad dn̄m gn̄ationis ordo deductus vsque ad ioseph: Cui rn̄debimus p̄mo ñ esse ꝯsuetudinis scripturarū vt mulieꝝ in gn̄ariombus ordo texeť: deinde ex vna tribu fuisse ioseph ꝛ mariā. vn̄ ex lege eā accipe cogebať vt ppinquā ꝛ qō sil' censenť ī bethleē vt de vna. vꝫ. stirpe generati. AVGV. de nup. ꝛ cōcu. Fuit ꝛ series gn̄ationis vsqꝫ ad ioseph pducenda ne in illo cōiugio virili sexui vtiqꝫ peccatoꝝ peccatori fieret iniuria: cum veritati nihil deperet: qz ex semine dauid erat ꝛ maria. AVGV. contra faustum. Nos ergo credimus etiā mariaꝫ fuisse in cognatiōe dauid: qz eius scripturis credimus que vtrūqꝫ dicunt ꝛ christum ex semine dauid fm̄ carnē. ꝛ eius matrē mariaꝫ nō cū viro ꝯcumbendo: ſꝫ virginē. ARGESTE consilij: Cauendus autē est hic Nestorij error q sic dicit: cum diuina scriptura dictura est: aut natiuitatem christi que ex maria virgine est aut mortē nusquā videť ponēs de⁹: sed aut xp̄s: aut filius: aut dominus q̄ꝫ hic tria naturaꝝ significatiua duaꝝ: aliqū qdem huius aliquādo vero illius: aliquando aūt ꝛ illius ꝛ istius. Accipe autem ad hoc testimonium. Jacob genuit ioseph viruꝫ marie: de qua natus est iesus q dicitur christus. Deus.n. verbum secunda ex muliere nō eguit natiuitate. AVGV. cōtra felicianū. Sed nō alius dei ꝛ ali⁹ hominis: sed idē christus dei ꝛ hoīs filius fuit. ꝛ sicut in domino hoīe aliud animus ꝛ aliud corpus: sic in mediatore dei ꝛ hominum aliud dei fili⁹: aliud hominis filius fuit: vnus tamen ex vtroqꝫ christus dominus fuit. Aliud inquā pro discretione substātie: non alius pro vnitate persone. Sꝫ obijcit hereticus: Nescio quō nati docēatis ex tēpore quē coeternū patri dicitis iam fuisse: nasci n. est velut quidam motus rei non extāns anteq̄ꝫ nascať id agēs beneficio natiuitatis vt sit. Quo colligiť eum q erat nasci nō potuisse: si nasci potuit nō fuisse. ¶ Ad qō. AVGV. Fingam⁹ sicut pleriqꝫ volūt esse in mūdo animam generalem que sic ineffabili motu semina cūcta viuificet vt non sit concreta cum genitis: nemo pe cum hec in vterum passibilē materiaꝫ ad vsus suos formatura puenerit: vnam facit secū esse psonam eius rei quā nō eādem cōstat habere substantiā. ꝛ fit operāte aīa ꝛ patiente materia ex duabus substātijs vn⁹ homo cū anima aliud doceať aliud caro: sicqꝫ animaꝫ nasci fatemur ex vtero quā ab vtero venientem vitam dicimus cōtulisse cōcepto. Nasci inquam ex matre dicitur qui ex hac sibi corpus aptauit in quo nasci posset: non qz antequam nascereť quantū ad se attinet: ipsa penitus non fuisset. Sic ergo immo multo incomprehensibilius est atqꝫ sublimius natus est susceptione pfecti hoīs de matre filius dei q per oīpotentiā singularem oībus genitis est causa nascēdi.

¶ Omnes itaqꝫ generatōēs ab abrahaꝫ vsque ad dauid generationes quatuordeci: ꝛ a dauid vsqꝫ ad trāsmigrationeꝫ babylonis generationes quatuordeciꝫ: ꝛ a trāsmigratiōe babylonis usque ad christū generationes quatuordecim.

CHRI. super matth. Positis generationibus ab abraham vsqꝫ ad christum. eas in tres partes diuisit. per generationes. xiiij. quia ter completis. xiiij. generationibus. numeratus est in iudeis status hominū. ab abraham enī vsqꝫ ad dauid fuerūt sub iudicibus. a dauid vsqꝫ ad trāsmigrationeꝫ babylonis sub regibus: a trāsmigratiōe vsqꝫ ad christū sub pōtificibus: Hoc ergo vult demōstrare. sicut semp completis. xiiij. generatiōibus mutatus est hominū status: sic completis. xiiij. generatiōibus a trāsmigratione ad christuꝫ necesse est a christo mutari similiter hominū statum qō ꝛ factum est. post xp̄ꝫ enim omnes gētes sub vno christo iudice rege ꝛ pōtifice acti sunt. vnde quādo iudices. reges: ꝛ pōtifices christi dignitatē prefigurabāt. semp p̄ncipia eorum in figura fuerūt christi: p̄mus iudicū iesus naue. p̄mus regū dauid. primus pōtificum iesus filius iosedech. hoc in figura christi fuisse dubitat nemo. CHRI. in ho. Uel ideo in tres partes diuisit oēs generationes. demōstrans q̄ neqꝫ regimine trāsmutato facti sunt meliores: sed sub iudicibus regibus pontificibus ꝛ sacerdotibus in eisdem permāserūt malis propter qō ꝛ captiuitateꝫ babylonis cōmemorat. manifestās q̄ neqꝫ ex hoc sunt correcti. Descēsus autē in egyptum non meminit: qz egyptios nō adhuc timebant sicut assyrios vel parthos. ꝛ quia illud erat antiquū: hoc āt recens: ꝛ qz illuc nō propter peccata deducti sunt sicut i babylone. AMBRO. super lucam. Illud autem nō pretermittendum putamus q̄ a dauid temporibus vsque ad iechoniam cum. xvij. fuerūt reges iudee. xiiij. generationes Matheus posuit Oportet autem cognoscere posse plures esse successiones pauciores generatiōes: possunt enim diutius viuere aliqui. ꝛ serius generare aut certe penit⁹ expertes existere itaqꝫ non que regum eadem generationum tempora. GLO. Uel potest dici tres reges esse pretermissos. vt superius dictum est. AMBRO. super lucam. Rursus ergo cum a iechonia vsqꝫ ad ioseph gn̄atiōes. xij. ꝯputeť tur postea. xiiij. generatiōes descriptas esse cōmemorauit: Sed si diligēter aduertas hic quoqꝫ. xiiij. gn̄ationū poteris īuenire rationem. xij. enim a ioseph numerātur: xiij. est christus. duos autē ioachim. i. duos iechonias fuisse historia īdicat patrem ꝛ filium. nō igitur suppressit alteꝝ euangelista sed vtrunqꝫ significat: ita addito minori iechonia generationem. xiiij. computantur. CHRI. sup matth. Uel vn⁹ iechonias bis numeratur in euāgelio: semel an̄ trāsmigrationem iterum autem post trāsmigrationē. hic enim iechonias cū esset vnus duas habuit cōditiōes. fuit enim ꝛ rex an̄ trāsmigrationē q̄si rex fact⁹ a populo dei. factus est ꝛ priuatus post trāsmigrationē iō an̄ trāsmigratōēꝫ numeratur īter reges q̄si rex: post trāsmigrationem aūt īter priuatos. AVGV. in li. de cō. euan. Uel ideo vnus in illis progenitoribus bis numerať. idest iechonias a quo facta est q̄dam in extraneas deflexio qn̄ ī babylonia trāsmigratus est. Ubi aūt ordo a rectitudine flectitur vt eat in diuersum tanq̄ꝫ angulū facit. illud aūt qō in angulo est bis numerať. ꝛ B iam xp̄ꝫ prefigurat a circūsione ad p̄putiū migraturūꝫ ꝛ lapidē angularē futurum. REMI. Ideo aūt. xiiij. posuit gn̄atiōes: qz denarius significat decalogū q̄ternarius vō q̄tuor libros euāgelij. vnde in hoc ostendit cōcordiam legis ꝛ euangelij. Ideo etiam quaternarium numerum triplica

nit vt ostẽderet: q: pfectio legis pphetie ꝛ gratie in fide scẽ
trinitatis consistit. GLO. Uel i hoc numero septiformis
gr̃a spũssci significat. hic.n. numerus ex septẽ ꝯficit: qd aũt
geminat. significat gr̃az spũssci corpi ꝛ aĩe eẽ necariã ad sa
lutẽ. Sic ergo hec gñatio diuidit i tres tesseredecades. pri
ma ẽ ab abrahã vsq3 ad dauid: ita q dauid ibi icludit. s3 se
cũda a dauid vsq3 ad trãsmigratõez. ita q dauid ibi nõ iclu
dit: s3 trãsmigratio sub eo ꝯtinet. tertia ẽ a trãsmigratõe vs
q3 ad xpm. in q̃ si dicant iechoniã bis numeratũ trãsmigra
tio iclusa ẽ. In pma significant hoies añ legẽ: in q̃ quosdaz
hoies nãlis legis iuenies. s. abrahã isaac ꝛ iacob: oẽs vsq3 ad
salomonẽ. In scda significant hoies sub lege: oẽs eni q i ea
iuenimt sub lege fuerunt. In tertia hoies gr̃e. q: terminat
ad xpz q gr̃e dator fuit. in q̃ etiã liberatio a captiuitate ba
bylone facta ẽ significãs liberatiõez a captiuitate per xpm
factã. AVG. de cõ. euã. Cũ aũt q̃terdenas gñationes trib9
distixisset articulis: non tamẽ eas dixit in sũma vt diceret:
fiunt oẽs. xlij. vnus. n. i illis pgenitoribus bis numerat. sc3
iechonias. sic g̃ nõ. xlij. q facit ter. xiiij. s3 ppter vnum bis
numeratũ. xl. ꝛ vna gñatiões fiũt. Mattheus igr̃ q regiã in
xpo ꝯstituerat isinuare psonã: excepto xpo. xl. hoies in gña
tionũ serie numerauit: Numerus. n. iste illud tp̃s significat
quo i hoc seculo regi nos oportet a xpo fm disciplinã labo
riosã quã significat illa v̄ga ferrea. Qz aũt numerus iste hãc
tpalẽ vitã eternãq3 significet. illa iterim cã de pximo occur
rit: q ꝛ tpa annoz quadripartitis vicibus currũt: ꝛ mũdus
ipse q̃tuor ptibus terminat. ab oriẽte ꝛ occidẽte aquilone ꝛ
meridie. xl. aũt q̃ter hñt decẽ. Porro ipsa decẽ ab vno vsq3
ad q̃tuor pgrediẽte numero ꝯfirmant. GLO. Uel dena
rius ad decalogũ refert: q̃ternarius ad pñtẽ vitã q̃ p q̃tuor
oz tpa trãsit: vel p decẽ vetus testñi: p quatuor nouum.
REMI. Siqs aũt voluerit dr̃e q sunt. xl. ꝛ due gñationes:
q: nõ est vnus iechonias sed duo dicendũ est q ꝛ iste nũe
rus ꝯgruit sancte eccle: nascit. n. a septenario ꝛ senario: nã
sexies septẽ. xl. ꝛ duo faciũt. Senarius refert ad laborez: se
ptenarius vero ad requiem.

**❡ Christi aũt generatio sic erat: cũ esset desponsa
ta mater iesu maria ioseph antequam cõuenirẽt
inuẽta ẽ in vtero hñs de spiritusancto.**

CHRI. sup matth. Qm supi9 dixerat iacob ãt gẽuit ioseph
cui despõsata maria genuit iesu3: ne aliqs audiẽtuz sic esti
maret eẽ natiuitatẽ q̃uo pcedẽtiũ patrũ: ipse ordinẽ narra
tionis sic pcedens dicit. Christi aũt gñatio sic erat. aesi di
cat. Gñatio qdez eoz quos exposuimus patz sic fuit: que
admodũ retuli. Christi ãt gñatio nõ sic. s3 ita erat: Cũ3 esset
despõsata mr̃. CHRI. in ho. Quasi eni aliqd nouũ dictu
rus pmittit modũ gñatõis dicere: ne audiẽs vir mariẽ esti
mes natũ eẽ lege nãe. REMI. Põt aũt ad supiora referri
hoc mõ: Sic erat xpi gñatio sicut dixi. i. Abrahã genuit isa
ac. HIERO. Sed q̃re nõ de simplici virgine: s3 de despõ
sata ꝯcipit: pmũ vt p gñatõez ioseph origo Marie mõstra
ret. scdo ne lapidaret a iudeis vt adultera. tertio vt in egy
ptũ fugiens hr̃et solaciũ mariti. Martyr etiã Ignatius q̃r
tã addidit cãz: vt partus ingens eius celaret a diabolo: dũ
eũ putat nõ de v̄gine. s3 de vxore generatũ. CHRI. super
matth. Ideo aũt ꝛ despõsata ꝛ domi hitamã quẽadmoduz
in ea que in domo viri cãcipit itelligit cõceptio naturalis:
ita in ea q̃ extra domum ꝯcepit. est suspecta coniunctio:
HIERO. ꝯtra heluidiũ Sciendũ aũt q heluidius qdã hõ
turbulẽtus accepta mã disputãdi blasphemare ꝯtra dĩ ma
trez icepit cuius pma ppositio fuit: Mattheus loquitur
sic cũ eẽt despõsata. Ecce igt habes despõsataz: nõ cõmen
dataz vt dicitis ꝛ vtiq3 nõ ob aliud despõsatã nisi quoniaz
nupturã. ORIGE. Despõsata fuit quidem ioseph: nõ ta
men in ꝯcupiscentia iũcta. Mater eius iquit mater immacu
lata mater icorrupta mater itacta. Mater eius: cuius ei9?
mater est dei vnigeniti domini regis oĩuz plasmatoris ꝛ re
dẽptoris cũctoz. CIRIL. Quid eni videbit aliqs in scã
virgine pter alias: si dei mr̃ nõ sit s3 xpi vel domini: vt Ne
storius dicit? Nihil eni absurdũ ẽ etiã si voluerit quis ma
trẽ vniuscuiusq3 victorũ christi noiare genitricẽ. Sola ve
ro pter illas sancta virgo ꝛ xpi genitrix itelligitur ac dicit.
Genuit eni nõ purum hoiem fm vos sed incarnatum poti9
ꝛ hominẽ factuz ex deo patre verbum. Sed forsitan illud
ais: Dic mihi putasne diuinitatis facta est virgo. Et ad hoc
quoq3 dicimus. q: natũ est ex ipsa dei suba eius verbũ: ꝛ si
ne pricipio tẽporis semp existens genitori: in nouissimis ãt
tẽporibus quoniã caro factũ est: hoc est vnitũ carni animã
habẽti rõnalem natũ etiaz dicit carnaliter p mulierem.
Assimilat aũt quodãmodo natiuitati que ẽ s3 nos hoc sa
cramentum. matres eteni terrenorum ministrãt nature co
agulatã paulatim carnẽ pficiendam in specie humana. In
mittit aũt animali spũ deus. S3 l3 sint iste solũmodo ter
renoz corporũ mr̃es: attamẽ pariẽtes totum animal ꝛ non
ptem peperisse dicunt. Tale aũt aliquid gestum pcipimus
in generatiõe emanuel. natum eni est ex pr̃is substãtia dei
v̄bum. Quia vero carnem assumpsit ppriam eam faciens:
necãrium est cõfiteri q: natus est fm carnem p mulierem.
Quia igit ꝛ deus verẽ est: quomodo dubitabit quispiã san
ctã virginẽ dicere genitricẽ? LEO papa in sermõe d̃ nati
uitate. Nõ autem te dei cõceptus turbet partus te nõ con
fundat auditus. qñ virginitas qcqd est humani pudoris
excusat. aut que hec verecũdie lesio vbi init deitas cũ ami
ca sibi semp integritate ꝯsortium: vbi est iterpres angelus
fides pronuba dispẽsatio castitas: donatio virtus: index cõ
scientia: causa deus. cõceptio itegritas: v̄ginitas partus: vir
go mater. CIRIL. ad Joãnez antiochenũ. Sed si de ce
lo ꝛ non ex ipsa sanctum corpus christi factũ esse dicerent9
vt valẽtinus. quomodo itelligeret dĩ genitrix Maria? No
men autem matris ostendit cũ3 subdit Maria: BEDA
super lucam. Interpretat aũt maria stella maris hebraice:
dña syriace q: ꝛ lucem salutis ꝛ dominũ mũdo edidit. Cui
aũt despõsata fuerit: ostẽdit subdẽs: Joseph. CHRI. sup
matth. Ideoq3 fabro lignario Maria despõsata erat quo
niã christus ecclesie spõsus oĩum salutẽ hominum operatu
rus erat p lignũ crucis. CHRI. in homelia. Qz aũt sequit.
Anteq3 cõuenirent nõ dicitur anteq3 duceret in domũ spõ
si: etenim iam intus erat. Consuetudo eni multotiens vete
rib9 erat in domo despõsatas hr̃e. qd ꝛ nũc quoq3 fieri vr̃: ꝛ
gñi loth itus cũ ipso erãt. GLO. S3 dr̃. Anteq3 ꝯuenirẽt:
ad carnis cõmixtionẽ. CHRI. sup matth. Ut nõ ex com
passiõe carnis ꝛ sanguinis nasceret q ex deo natus ẽ: vt car
nis ꝛ sanguinis solueret passionẽ. AVG. de nup. ꝛ cõcu.
Nuptialis etiam cõcubitus ibi nõ fuit. q: in carne peccati
fieri non poterat sine vlla carnis concupiscentia que acci
dit ex peccato: sine qua concipi voluit: qui futurus erat si
ne peccato. vt hic etiã doceret omnẽ que de concubitu na
scitur carnez esse peccati: quando quidẽ sola que non inde
nata est: non fuit caro peccati. AVG. in ser. de nati. Na
scitur etiã ab itacta femina christus: q: fas non erat vt vir
tus p voluptatẽ: castitas p luxuriam per corruptionem in
corruptio nasceret. nec poterat nisi nouo ordine aduẽtare
de celo: qui vetustũ mortis destruere veniebat imperium.
Regnũ igitur tenuit virginitatis: que regez genuit castita
tis. io ẽt dñs nr̃ virgineũ sibi requisiuit hospitiũ habitãdi:
vt nobis oñderet deũ i casto corpore portari debere: q qui
scripsit lapideas tablas sũ stilo ferreo: ipse grauidauit ma
riaz spiritusscõ. vñ dicit. Inuẽta est in vtero habẽs. HIE.
Nõ ab alio iuẽta est nisi a ioseph qui pene licẽtia maritali
oĩa nouerat. CRHI. sup matth. Nam sicut historia non
incredibilis docet: qui gesta sunt q̃ refert lucas: Joseph ab

sens erat. nec. n. conueniens est putare presente ioseph introisse angelum ad mariam: et dixisse que dixit: et mariam respondisse quecumque respondit. Et si credamus angelum potuisse intrare ad eam et loqui plane tamen mariam abysse in montana et mansisse cum helisabeth mensibus tribus posse non fuit presente ioseph: quia necesse erat vt absentationis eius et mansionis diutine requireret causas postquam autem redyt pegre post tot menses inuenit eam grauidam manifeste. CHRI. in ho. Proprie autem dicit. Inuenta est quod de non excogitatis dici consuetum est. Ne autem molestes euangelistam interrogando qualiter sit natus ex virgine: breuiter expediuit se dicens De spiritusancto quasi spiritusanctus est qui hoc miraculum operatus. neque. n. gabriel: neque matheus amplius dicere potuerunt. GLO. Hoc ergo quod dicitur: Est ex spiritusancto euangelista ex persona addixit: vt cum diceret habere in vtero omnis mala remoueret suspitio a mentibus audientium. HIERO. in expo ca. si. Non autem sicut quidam sceleratissime opinantur spiritumsanctum dicimus fuisse pro semine: sed potentia ac virtute creatoris dicimus operatum. AMBRO. in lib. de spiritusancto. Quod. n. ex aliquo est: aut ex substantia est: aut ex potestate eius est. ex substantia sicut filius: quia a patre. ex potestate. sicut ex deo omnia: quomodo et in vtero habuit maria ex spiritusancto. AVG. ~~ad eustochium.~~ Profecto autem iste modus quo natus est christus de spiritusancto: insinuat nobis gratiam dei: qua homo nullis precedentibus meritis in ipso exordio nature sue quo esse cepit. verbo dei copularetur in tantam persone vnitatem. vt idem ipse esset filius dei. Sed cum illam creaturam quam virgo concepit et pepit quamuis ad solam personam filii pertinentem tota trinitas fecerit. neque. n. separabilia sunt opera trinitatis: cur in ea facienda solus spiritussanctus nominatus est: an et quando vnus trium in aliquo opere nominatur: vniuersa operari trinitas intelligitur. HIERO. Sed inquit heluidius. Neque de non conuenturis euangelista dixisset priusquam conuenirent: quia nemo de non pransuro dicit antequam pranderet quasi si quis diceret. Antequam in portu pranderem ad aphricam nauigaui: non posset stare sententia nisi ei in portu prandendum sit quandoque: aut non potius sit intelligendum sic: quod ante licet sepe et sequentia indicet. tamen nonnumquam ea tamen que prius cogitabantur ostendit: nec necesse sit vt cogitata fiant. cum ideo aliud interuenerit. ne ea que sunt fierent. HIERO. Non ergo sequitur vt postea conuenerint: sed scriptura quod factum non sit ostendit. REMI. Vel hoc verbum conueniendi: non ipsum concubitum. sed tempus significat nuptiarum. idest quando ea que fuerat sponsa incipit esse vxor. Est. n. sensus. Antequam conuenirent. i. antequam rite solennia nuptiarum celebrarent. AVG. de con. euan. Hoc quemadmodum factum sit quod hic pretermisit lucas: exponit post commemoratum conceptum ioannes ita narrans. In mense autem sexto missus est angelus. et infra. Spiritussanctus superueniet in te. hoc ergo est quod matheus commemorauit dicens. Inuenta est in vtero habens de spiritusancto. nec contrarium est: quia lucas exposuit quod matheus pretermisit. Sic non econtrario: quia matheus deinceps continet quod lucas pretermisit. Sequitur. n. Joseph autem vir eius cum esset iustus etc. vsque ad eum locum vbi scriptum est de magis quod per aliam viam reuersi sunt in regionem suam. Siquis autem velit vnam narrationem ex omnibus que de christi natiuitate dicuntur ab alterutro. si hec pretermittuntur: ordinare sic potest. Christi generatio sic erat. Fuit in diebus herodis etc. vsque ibi: Mansit autem maria cum illa quasi mensibus tribus et reuersa est in domum suam. Et tunc addendum est quod hic dicitur. Et inuenta est in vtero habens de spiritusancto.

Joseph autem vir eius cum esset iustus. et nollet eam traducere voluit occulte dimittere eam.

CHRI. in ho. Cum dixisset euangelista quod ex spiritusancto et sine concubitu inuenta est in vtero habens ne suspectum habeas christi discipulum quasi grandia de suo magistro fingentem introducit ioseph per ea que passus est ad fidem eorum que dicta sunt conferentem. vnde dicit. Joseph autem vir eius cum esset iustus. AVG. in ser. de natiuitate. Intelligens. n. ioseph marie vterum grauidari turbatur. quod mariam quam de templo domini acceperat: et nondum cognouerat: grauidam sentiebat: secumque estuabat disputans et dicens. Quid faciam: prodo: aut taceo: Si prodidero: adulterio non consentio: sed vitium crudelitatis incurro. quia secundum moysi sententiam lapidandam eam esse cognosco. Si tacuero: malo consentio: et cum adulteris portionem meam pono quoniam ergo tacere malum est: adulterium prodere peius est: dimittam eam a coniugio. AMBRO. sup luc. Pulchre autem docuit sanctus matheus quid facere debeat iustus: qui opprobrium coniugis deprehenderit: vt incruentum ab homicidio: castum ab adulterio prestare se debeat. et ideo dicit. Cum esset iustus. Vbique ergo in ioseph iusti gratia et persona seruatur vt testis ornetur: lingua. n. iusti loquitur iudicium veritatis. Sed quod ioseph cum crimen celet vxoris: iustus describitur. CHRI. in ho. In lege. n. preceptum erat solum reos: sed conscios criminis obnoxios esse peccato. HIERO. Sed sciendum quod iustum hic virtuosum in omnibus dicit. Est. n. iustitia et auaritiam non habere: et vlis virtus: et sic nomine iustitie maxime vtitur scriptura. Justus igitur existens. i. benignus et mitis: voluit occulte dimittere eam: que non solum traditioni: sed etiam pene secundum legem obnoxia videbatur. sed ioseph vtrumque remisit quasi supra legem viuens. sicut. n. sol antequam radios monstret: mundum clarificat: sic et christus antequam nasceretur multa signa perfecte virtutis apparere fecit. AVG. de ver. dom. Vel aliter. Si solus nosti quia aliquis peccauerit in te. et eum vis coram hominibus arguere non es corrector sed proditor. vnde vir iustus ioseph tanto flagitio quod de vxore fuerat suspicatus magna benignitate pepercit. Estuabat vtique certa adulterii suspitio: et tamen quia ipse solus sciebat: noluit eam diuulgare sed occulte dimittere volens prodesse peccanti: non punire peccantem. HIERO. Vel hoc testimonium marie est: quod ioseph sciens illius castitatem et admirans quod euenerat: celat silentio cuius mysterium nesciebat. REMI. Videbat. n. grauidam quam nouerat castam: et quia legerat: Egredietur virga de radice Jesse: vnde nouit mariam duxisse originem. et legerat etiam. Ecce virgo concipiet. non diffidebat hanc prophetiam in ea esse implendam. ORIGE. Sed si suspitionem in ea non habebat: quomodo iustus erat vt immaculatam dimitteret: Jdeo ergo dimittere volebat quoniam magnum sacramentum in ea esse cognoscebat. cui approximare se indignum estimabat. GLO. Vel cum vellet eam dimittere iustus erat: cum occulte: pius notatur: eam ab infamia defendens et hoc est cum esset iustus voluit dimittere eam: cum nollet eam traducere in publicum. i. diffamare: voluit hoc facere occulte. AMBRO. sup lucam. Nemo autem quam non accepit dimittit: et ideo quam volebat dimittere. fatebatur acceptam. GLO. Vel cum nollet eam traducere in domum suam ad cohabitationem assiduam voluit occulte dimittere eam. i. tempus nuptiarum mutare. Vera. n. virtus est cum nec pietas sine iustitia nec sine pietate seruatur iustitia: que separate ab inuicem dilabuntur. Vel iustus erat per fidem qua credebat christum de virgine nasciturum. vnde voluit se humiliare ante tantam gratiam.

Hec autem eo cogitante. ecce angelus domini apparuit in somnis ioseph dicens. Joseph fili dauid. noli timere accipe mariam coniugem tuam. Quod. n. in ea natum est de spiritusancto est.

REMI. Quia sicut dictum est cogitabat ioseph occulte mariam dimittere. hoc autem si fecisset pauci essent qui non magis suspicarentur eam esse meretricem quam virginem: iccirco repente consilium ioseph diuino mutatum est consilio. vnde dicitur. Hec autem eo cogitante. GLO. In quo notatur animus sapientis qui nihil temere vult incipere. CHRI. in ho. Notatur etiam mansuetudo ioseph. quia nulli enarrauit suam suspitionem: neque ei que suspecta erat: sed in se cogitabat. AVGV. in ser. de natiui. Sed ioseph ista cogitante non timeat Maria dauid filia: quoniam sicut dauid veniam contulit sermo propheticus. sic mariam liberat angelus saluatoris. Ecce enim iterum virginis ille paranimphus gabriel aduenit. vnde sequitur. Ecce angelus domini apparuit ioseph. GLOSA. Hoc igitur verbo apparuit: significatur potestas apparentis: quia quando vult et quomodo exhibet se videndum. RABA. Quomodo autem angelus ioseph apparuerit demonstratur cum dicitur. In somnis. i. quomodo iacob scalam vidit per imaginationem quandam oculis cordis ostensam. CHRI. in ho. Ideo autem non apparuit

māifeste ioseph sicut pastorib⁹: qꝛ valde fidelis erat: pastores autē idigebant quasi rudes. Uirgo autē nō idiguit: quasi primo ē maximis istruēda. Similiter ēt zacharias idiguit an̄ cōceptionē plus mirabili visione. GLO. Apparēs angelus nomē exprimit: genus commemorat: ⁊ timorē excludit dicēs: Joseph fili dauid. ioseph eū ex noīe: q̄si notū ⁊ familiarē sibi ondit. CHRI. sup matth. Filium dauid eū nominās: voluit eū adducere i memoriā passiōis dei ad dauid vt de semine ei⁹ xp̄s nasceret̃. CHRI. i ho. Dicēs aūt. Noli timere. mōstrat eū iā timere ne offēderet deū q̄si adulterā hn̄s. al's ne q̄ cogitasset eā expellere. SEVE. Spōsus ēt ne timeat admonet̃: qꝛ pius aīus dū cōpatit̃ pl⁹ pauescit: ac si dicat. Hic non ē mortis causa s; vite. qꝛ q̄ vitam parturit: nō meretur occidi. CHRI. sup matth. Dicēs ēt ne timeas: cognitorē se cordis eius ondere voluit. vt p hoc futurorū bonorū q̄ de xp̄o erat dicturus faceret fidē. AMBRO. sup lucā. Nō aūt te moueat q̄ eā cōiugē vocat. nō. n. v̄ginitatis ereptio. s; cōiugij testificatio nuptiarū celebratio declarat̃. HIERO. cōtra heluidiū. Nō tamē ē putandū q̄ ex eo q̄ vxor ē appellata spōsa eē desierit. cū hanc eē cōsuetudinē scripture nouerimus q̄ spōsos viros ⁊ spōsas appellet vxores sicut deuteronomij testimōio approbat. Si qs ingt inuenerit v̄ginē despōsatā viro i cāpo ⁊ vi faciēs dormierat cū ea moriat̃: qꝛ humiliauit vxorē proximi sui. CHRI. in ho. Dic aūt. Noli timere accipere. i. it⁹ retinere iā n. mēte dimissa erat. RABA. Uel noli timere accipe eam. nuptiali cōuentu ⁊ assidua cohitatione. CHRI. sup matth. Propter tres aūt cās apparuit angel⁹ ioseph hoc dicēs ei. p̄mo ne iustus homo ignorās faceret rē iniustā ex pposito iusto. deinde ppter honorē ipsius matris. nā si dimissa fuisset apud infideles turpi suspitōe carere nō poterat. tertio vt intelligēs ioseph scām cōceptionē diligētius se custodiret ab illa q̄ prius. iō tamē nō aū cōceptionē v̄ginis venit ad ioseph vt nec cogitaret h̄ q̄ cogitauit. nec pateret̃ q̄ passus ē zacharias culpā ifidelitatis incurrens de cōceptōe cōiugis iam longeue. icredibilior. n. erat res: v̄ginē posse cōcipe q̄ anum. CHRI. in ho. Uel iō turbato iam ioseph angelus venit vt appareat ioseph sapia: ⁊ vt hoc ipsū fieret ei eorū que dicebāt̃ demōstratio. Dū. n. audit ab āgelo q̄ intra se cogitauerat. idubitabile signū erat q̄ a deo mitteret̃: cui⁹ solius est scire cordis secreta. Sermo ēt euangeliste insuspicabilis fit. demonstrās ioseph passum q̄d improbabile ē virū pati. Uirgo ēt oēm malā suspitionē effugit ex hoc q̄ vir qui zelotipiā passus ē: eā suscepit. ⁊ post cōceptionē seruauit. Ideo aūt v̄go ioseph hec q̄ angel⁹ nūciarat non dixit: qꝛ nō estimabat sibi credi a spōso. ⁊ maxime iam in suspitionē adducto. Uirgini aūt ante cōceptionē annūciat angelus ne si post cōceptiōem differret: in angustia eēt. Oportebat aūt extra turbationē eē illam matrē q̄ oīm cōditorē recepit. CHRI. in ho. Non solū aūt angel⁹ ab iniqua commixtione v̄ginem excusat: sed ⁊ supra nām cōcepisse demōstrat: nō solū timorē auferēs sed ⁊ letitiā addēs. vn̄ subdit. Quod. n. in ea natū ē d̄ spūsancto ē. GLO. Aliud ē nasci in ea ⁊ aliud ab ea: nasci ab ea ē prodire in lucē nasci in ea est idē quod cōcipi vel fm̄ p̄sentiam āgeli quā habz ex hō cum futurū quasi preteritū ē natum dicit̃. AVG. d̄ quest. no. ⁊ ve. testa. S; si de spūsancto nat⁹ est xp̄s: cur dictū ē Sapiētia edificauit sibi domū? Quō ista gemina rōne ē itelligi. Primū. n. domus xp̄i eccl'ia ē quā edificauit sibi sanguine suo. deinde pōt ⁊ corpus ei⁹ dici dom⁹ ei⁹ sic̃ dr̄ templū ei⁹. Factū aūt spūsancti factū filij dei ē ppter nāe ⁊ volūtatis vnitatē. siue. n. pr̄ faciat siue filius siue spūscūs: trinitas ē q̄ opat̃: ⁊ quicqd tres fecerint dei vnius ē. AVG. in enche. Nunquid tamē ideo dicturi sum⁹ p̄rē hoīs xp̄i eē spūsanctū: vt deus pr̄ verbū genuerit: spūsanctus hoīem: q̄d ita absurdum est. vt nulle fideles aures id valeant sustinere. Quō ḡ dicimus xp̄m natum de spūsancto. si nō eum genuit

spūsanct⁹: an qꝛ fecit eū: inquātū. n. homo ē: fact⁹ ē: sic apostolus dicit. Fact⁹ ex semine dauid. s. carne. neq; . n. qꝛ mundum istū fecit d̄s: dici eū fas ē dei filiū: aut natū ex deo: sed factū vel creatū vl' cōditū. hic aūt cū ꝯfiteamur eū natū de spūsancto ⁊ maria v̄gine: quō nō sit fili⁹ spūsci ⁊ sit fili⁹ Marie v̄ginis: nō ḡ cōcedēdū ē q̄cqd d̄ aliqua re nascit̃: ꝯtinuo eiusdē rei filiū nūcupādū. vt. n. omittā ali' d̄ hoīe nasci filiū aliter capillū: pediculū ⁊ lumbricum: quorū nihil ē fili⁹. Certe homines q̄ nascūt̃ ex aqua ⁊ spū: nō aq̄ filios recte eos dixerit q̄spiā: sed dei patris ⁊ matris eccl'ie. Sic ḡ d̄ spūsancto nat⁹ est: ⁊ filius dei patris ē nō spūsancti.

¶ Pariet autē filiū: ⁊ vocabis nomē eius Jesū: ipse. n. saluū faciet populū suū a peccatis eorū.

CHRI. in ho. Qꝛ hoc q̄d angel⁹ ad ioseph dixerat supra humanā cogitatōem ⁊ legē nature erat non solū ex p̄teritorū reuelatione cōfirmat q̄ dixerat: sed ēt ex futuris dicēs. Pariet autē filiū. GLO. Ut. n. non videret̃ ioseph ampli⁹ cōiugio non eē necessarius cū cōceptio eēt facta sine ei⁹ auxilio: ondit q̄ q̄uis nō sit necessari⁹ cōceptui. tn̄ vtilis ē generationi: qꝛ ipsa pariet filiū: ⁊ tūc matri ⁊ filio erit necessari⁹. matri vt ab ifamia defēdat: filio. vt eū nutriat ⁊ circūcidat. Que circūcisio notat̃ vbi dic̃. Et voca. no ei⁹ Jesū. In circūcisione. n. solet dari nomē. CHRI. sup matth. Nō autem dixit pariet tibi filiū sic̃ ad zachariam. Ecce helisabeth vxor tua pariet tibi filiū qꝛ mulier q̄ ex viro cōcipit: marito suo filiū parit: qꝛ magis ex illo ē q̄ d̄ ipsa. hec aūt q̄ nō ē d̄ viro cōceperat: nō viro filium pepit sed sibi tm̄mō. CHRI. i ho. Uel indeterminate hoc posuit: vt ondat q̄ eū pepit orbi terrarum vniuerso. RABA. Dic̃ aūt. Uocabis nom: ⁊ nō ipones. qꝛ ab eterno impositū est. CRI. in ho. Hinc aūt ondit admirabilē eē partū. qꝛ de⁹ ē q nomē desup p āgelū mittit. nec nomē q̄dcūq; sed q̄d ē infinitorum bonorū thesaurus. Jōq; iterpretat̃ illud angelus: bonā substituēs spem. ⁊ ex hoc ad credendū quod dicebat̃ inducit. ad talia. n. credēda facili⁹ accedere ꝯsueuim⁹. HIERO. Jesus. n. hebreo s'mone saluator dicitur. Etymologiā ḡ nominis significat dicēs. Ipse enim saluum faciet pplm̄ suū a peccatis eorū. Ostendit enim eundē totius mūdi saluatorē ⁊ nostre salutis auctorē. Saluat quidē non incredulos. sed pplm̄ suū. hoc est in se credētes saluat: nō tam a visibilibus hostibus q̄ potius inuisibilibus. hoc ē a peccatis saluat: nō armis pugnādo. sed peccata relaxando. SEVE. Ueniāt ⁊ audiant q requirunt: quis ē quē Maria genuit: Ipse. n. saluum faciet pplm̄ suum. non alterius saluū faciet pplm̄. vn̄ a peccatis eorū: eē deum qui peccata donat si xp̄ianis nō credis: crede infidelib⁹ vel iudeis dicētib⁹. Nemo pōt peccata dimittere nisi sol⁹ deus.

¶ Hoc aūt totū factum est vt adimpleretur quod dictū ē a domino per pphetā dicentem. Ecce virgo i vtero habebit ⁊ pariet filiū ⁊ vocabit̃ nomē eius emanuel. q̄d ē iterpretatū nobiscū deus.

REMI. Mos fuit euangeliste ea q̄ dicit de veteri testamēto cōfirmare ppter iudeos q in xp̄m crediderant. vt agnoscerēt ea eē cōpleta in gr̄a euangelij q̄ predicta fuerant i veteri testō. ⁊ subdit. Hoc autē totū factum ē. Querendū aūt ē in hoc loco quare dixerit hoc totum factum esse: cū superius solam ꝯceptionē narrauerit. Sed sciendum q̄ hoc iō dixit. vt demonstraret q̄ ante in p̄sentia dei factum fuit: q̄ fieret apud hoīes. Siue qꝛ p̄teritorū rerum erat narrator totum factū eē dixit: qꝛ q̄n hoc scripsit: iam totum factum erat. RABA. Uel hoc totū factum esse dicit: q̄ virgo desponsaret̃: q̄ casta seruaret̃: q̄ grauida inueniret̃: q̄ per angelum reuelaret̃. vt adimpleret̃ q̄d dictū est. Nō. n. hoc implerēt̃ q̄ virgo cōciperet ⁊ pareret: nisi despōsata eēt: ne lapidaret̃. ⁊ nisi ab angelo secretū detegeret̃: ⁊ ita eā ioseph

accipet:dimissa p infamiã effuieret:ꝛ lapidatione periret.
Si ğ añ ptum periret:cassaret ꝓphetia q̄ ait. Pariet filiũ.
GLO. Uel pōt dicí:ꝙ vt nõ ponit̃ causaliter.non eniz iõ
impletũ ẽ:qꝛ iplẽdũ erat: ponitur autez cõsecutiue:sicut ꝛ i
Genesi:suspẽdit alteꝝ in patibulo:vt ↄiectoris veritas pba
ref:qꝛ vno suspẽso ↄiectoris vitas ẽ ꝓbata:sic ꝛ i hoc loco i/
telligẽdũ ẽ.ꝙ hoc facto qḋ p̄dictuz est ꝓphia impleta ẽ.
CHRI.in ho. Uel aliter:Quia vidit angel⁹ abyssũ diui/
ne misericordie nature leges solutas:ꝛ eũ qui erat oĩb⁹ sup/
rioꝝ ad hoiez q erat oĩb⁹ inferioꝝ descẽdisse. Hec ꝛ huiusmõi
vno verbo ostendit dicẽs. Hoc autem totum factuz ẽ.q.d.
ne putes ꝙ hec nũc tm̃ deo placeãt:olim p̄ordinata sũt:de/
center.n.angelus nõ ṽginí:sed Joseph ꝓphetiã inducit:q̄si
in ꝓphetis meditanti ꝛ experto. Et primo quidez ṽginẽ cõ/
iugẽ appellauerat:nũc aũt ṽginẽ cũ ꝓphaz inducit: vt hoc
ẽt a ꝓpha audiret:q̄si diu p̄meditatũ. vñ ad fidẽ eoꝝ q̄ di/
cebãt̃ .idncit esaiaz vl'magis deũ.nõ.n.dicit:Ut ipleret̃ qḋ
dictũ ẽ ab esaia.sz qḋ dcm̃ est a dño p esaiã. HIERO. sup
esaiã. Qm̃ ãt p̄mittit̃ i ꝓphia. Dabit dñs ipse vob signũ.no
uũ dz eẽ atqz mirabile. Si ãt iuuẽcula vl'puella vt iudei vo
lũt:ꝛ nõ ṽgo pariat:q̃le signũ poterat appellari:cũ hoc nom
etatis sit nõ itegritatis: Et reuera ṽgo hebraice bethula ap
pellat̃:q̄ i p̄nti loco nõ scribit̃ i ꝓphia. Sz p hoc ṽbo positũ
est Halma:qḋ p̄ter.lxx.oẽs adolescẽtulã trãstulerũt. Por/
ro halmo apḋ eos ambiguũ ẽ.dr̃.n.ꝛ adolescẽtula ꝛ abscõdi
ta.ğ halmo nõ solũ puella vl'virgo:sz ṽgo abscõdita dr̃ ꝛ se/
creta:que nũq̃z viroꝝ patuerit aspectib⁹:sz magna porentũ
diligentia custodita sit. Lingua quoqz punica q̄ ḋ hebreoꝝ
fontibus ducit̃ ꝓpe ṽgo halma appellat̃. In nr̃a quoqz ser
mone halma dr̃ scã:oĩumqz pene liguaꝝ ṽbis vtit̃ hebrei:
ꝛ q̃tũ cũ mea pugno memoria nũq̃z me arbitrar halmam
de muliere nupta legisse:sz de ea q̄ est ṽgo:vt nõ ṽgo solum/
mõ sit:sz in annis adolescẽtie.põt.n.fieri vt ṽgo sit vetula.
Ista ãt ṽgo erat i ãnis puellarib⁹. vl'certe ṽgo ñ puella que
adhuc viꝝ nosse nõ posset. HIERO. sup matth. Pro eo
aũt ꝙ euãgelista matth. dic. In vtero hebit. in ꝓpheta qꝛ
futuꝝ p̄dicit:significat qḋ futuꝝ sit:ꝛ scripsit:Accipiet. Euã
gelista aũt qꝛ nõ de futuro sz de p̄terito narrat historiã: mu
tauit accipiet.ꝛ posuit Habebit:qui ãt hz nequaq̃z acceptu/
rus ẽ. Dicit autẽ. Ecce ṽgo i vtero habebit ꝛ pariet filium.
LEO in ep̃la ad Flauianũ. Cõcept⁹ qppe ẽ ḋ spũ scõ intra
vteꝝ ṽginis matris q̄ ita illũ salua ṽginitate edidit: queãd/
moduz salua ṽginitate cõcepit. AVGV. i s̃mo. ḋ natiui.
Qui.n.dirupta corpoꝝ mẽbra in alijs poterat reitegrare
tangẽdo q̃tomagis i sua m̃re qḋ inuenit itegrũ nõ violauit
nascẽdo:creuit.n.in eius partu corpis itegritas poti⁹ q̃z de
creuit.ꝛ ṽginitas ampliata ẽ potius q̃z fugata. THEO. i
ser. ephesi.cõcilij. Qꝛ ṽo photinus puꝝ hominem dicit qui
natus ẽ:dei non dicẽs ptum:ꝛ qui ex vulua processit hoiez
ꝓponit a deo diuisum. dicat nunc quõ nã humana per vul/
uam virginalem nata ṽginitatẽ vulue s̃uauit incorruptã:
nullius eni hominis mater ṽgo p̄mansit. Sz qꝛ nat⁹ ẽ car/
ne de⁹ verbũ:custodit virginitatẽ seip̃m per verbum esse
oñdens.neqz.n.nr̃m verbum cũ parit corrumpit mentem:
neqz de⁹ verbũ partũ eligẽs pemit ṽginitatem. Seq̃. Et
vocabunt nomẽ eius emanuel. CHRY. in ho. Consuetu/
do qdẽ ẽ scripture res q̄ ↄtingũt p nominibus ponere. Ni/
hil ğ ẽ aliud qḋ dicit̃: Uocabũt nomẽ eius emanuel. q̃z vi/
debunt deum cuz hoibus. vnde nõ dicit vocabis: sz voca/
bunt. RABA. Primo quidẽ angeli psallẽtes:scḋo ap̃li p̄
dicãtes:adhuc ꝛ sancti martyres: deide cuncti credentes.
HIERO. sup esaiam. Septuaginta aũt reliqui trãstule/
runt sil'r Uocabis p quo hic scriptũ ẽ:Uocabũt: qḋ in he/
breo non habet̃: verbũ.n.charatum qḋ oẽs interp̄tati sunt
vocabis põt intelligi ꝛ vocabit: ꝙ ipsa.s.virgo q̄ cõcipiet et
pariet xp̄m.emanuel appellatum sit nomine: qḋ interp̄tat̃
nobiscũ deus. REMI. Querendũ autẽ ẽ quis ẽ iterp̄tatus
hoc nom̃: ꝓpheta aut euangelista aut aliqs trãslatoꝛ: Sed
sciendũ ꝙ ꝓpha nõ ẽ iterp̄tat⁹. scõ autẽ euãgeliste qd neces
se fuerit iterp̄tari.cuz scriberet hebreo s̃mone: fortasis qꝛ
hoc nom̃ obscuꝝ erat apḋ hebreos: iccirco dignũ erat iter/
p̄tatione. Sz magis credẽdũ ẽ ꝙ aliqs trãslatoꝛ sit iterpre/
tat⁹.ne haberet̃ hoc nomẽ obscuꝝ apud latinos. hoc deni/
qz noie diue substãtie diuinitatis.s.ꝛ humanitatis i vna p̄so
na dñi nr̃i Jesu xp̄i designat̃:qꝛ ğ añ oĩa secula ieffabiliter
genit⁹ ẽ a deo p̄re.idẽ ipe i fine tẽpoꝝ fact⁹ ẽ emanuel.i.no
biscũ de⁹ ex ṽgine m̃re. Qꝛ aũt dr̃ nobiscũ deus põt itelligi
hoc mõ:nobiscũ fact⁹ ẽ.i.passibilis:mõtalis:ꝛ p oĩa nr̃i silis
absqz peccato sine qꝛ subam nr̄e fragilitatis quaz assũpsit
substãtie sue diuitatis i vnitate p̄sone cõiũxit. HIERO.
sup esaiaz. Sed sciẽdũ ꝙ hebrei hoc de ezechia filio achaz
ꝓphetari arbitrãt̃.ꝙ ipso regnãte capta sit samaria.qḋ om
nino ꝓbari nõ põt. Siqdẽ achaz fili⁹ ioathan regnauit sup
iudeã ꝛ hierl'm ãnis.xvi.cui successit i regnũ fili⁹ ei⁹ ezechi
as annos natus.xxiij.ꝛ regnauit sup iudeaz ꝛ hierl'm ãnis
.xxix.quõ ğ quã vidit p̄mo ãno achaz ꝓphetiã ḋ ezechie cõ
cepti dr̃ ꝛ natiuitate:cũ eo tpe cuz regnare cepat achaz iaz
nouẽ esset ezechias ãnoꝝ:nisi forte sextũ ezechie regni an
nũ quo capta ẽ samaria.infantiã ei⁹ appellari dicãt nõ eta/
tis:sz iperij:qḋ coactũ eẽ ac violẽtũ ẽt stultis patet. Quidã
de nostris Esaiam ꝓpham duos filios habuisse contendit:
ioseph ꝛ emanuel:emanuel ḋ ꝓphetissa vxore sua eẽ gnãtũ
i typũ dñi saluatoris.hoc ãt fabulosũ eẽst. PETRVS al
fonsus. Nõ.n.scit̃ ꝙ aliqs hõ illius tpis emanuel sit voca/
tus. Sed obijcit hebreus.quõ stare poterit:ꝙ hoc pp xp̄m
dictũ sit ꝛ mariã:cũ ab achaz vsqz ad mariã multa centena
annoꝝ trãsierũt: Sz lz ad achaz loqueret̃ ꝓpha nõ solum
tñ ad eũ vel de suo tpe dicta ẽ ꝓphetia. Propter hoc.n.di/
ctũ est. Audite domus dauid non audi tu achaz. Item: Da/
bit dñs ipe vobis signũ.addidit ipse: Ac si dicet: nõ ali⁹: Ex
quo p̄t itelligi ipz dñz signũ eẽ futuꝝ. Qꝛ ẽt pluralr̃ ait:vob
ꝛ nõ tibi innuit̃ non pp achaz vel ad ipm solum hoc dictum
fuisse. HIERO. sup esaiã. Est ergo sic intelligendũ qḋ dr̃
ad achaz: Iste puer q nascet̃ ex virgine o dom⁹ dauid: nũc
appellet̃ emanuel.idest nobiscum deus:qꝛ a rebus ipsis ꝓ/
babiliter a duobus regibus inimicis liberata patebit deuz
te h̃re p̄ntem. Postea autẽ vocabit̃ Jesus.i.saluatoꝛ eo ꝙ
vniuersum genus hoĩum sit saluatur⁹. Nõ mireris ğo do/
mus dauid ad rei nouitatẽ.si virgo deum pariat qui tantaz
habeat potestatez vt multo post tẽpore nasciturus te nunc
liberet inuocatus. AVGV. contra faustum. Quis antez
demẽtissimus diceret cum manicheo verius eẽ fidei ḋ xp̄o
sine teste non credere cum apostolus dicat. Quomodo cre
dent ei quẽ non audierũt: aut quomõ audiẽt sine p̄dicãte:
Ut autẽ nõ cõtẽnerent̃:neqz fabulosa ducerẽt̃ q̄ ap̃li nun/
ciabãt:demr̃at hec a ꝓphetis fuisse predicta:qꝛ et si attesta/
bant̃ miracula nõ defuissent q magice potentie cuncta illa
tribuerẽt nisi talis eoꝝ cogitatio ↄtestatõe ꝓphetica vin/
ceret̃. Magicis.n.artib⁹ longe anteq̃z nasceret̃ ꝓphetas si
bi cõstituere a quibus p̄nunciaret̃:nemo vtiqz diceret. Si
etiam dixerimus hoi gentili:crede xp̄o qꝛ deus ẽ:ꝛ respon/
dent: Uñ credo: ꝓlataqz auctoritate ꝓphetarum ostende
rimus fidẽ ꝓphetarum ex his que vẽtura cecinerunt eue/
nisse cernunt̃. Credo eni ꝙ cum nõ lateret: quãtas a regib⁹
hui⁹ seculi p̄secutiões prius ptulerit xp̄iana religio: videat
nunc ipsos reges terre christi imperio subiugatos: oẽsqz
gentes eidem suientes:q̄ oĩa per prophetas fuerunt predi
cta. Hoc ğ audiens de scriptura ꝓphetica ꝛ cernens in vni
uersa terra completa.moueret̃ ad fidem. GLO. Horum
ergo errorem euagelista excludit dicẽs. Ut adimpleret̃ qḋ
dcm̃ ẽ a dño p ꝓphetam. Prophetia aũt alia ẽ ex p̄destina
tione dei:quam necessariũ ẽ euenire oĩbus modis: vt sine

nr̃o impleat̃ arbitrio: vt illa ꝺ q̃ mõ ꝉgim⁹. vñ ꝺic̃. Ecce. ad ꝺemõstrãdũ certitudinẽ ꝑpheticã: alia ẽ ex ꝑsciẽtia dei cui nr̃m admiscet̃ arbitriũ: ⁊ coopante gr̃a ꝯsequimur premiũ: vl' ab ea iuste relicti tormẽtũ. Alia vo ex ꝑscia: ſʒ ẽ q̃dã cõminatio more humano fcã sic̃ illud. Adhuc. xl. dies ⁊ niniue subuertet̃. itelligẽdo nisi niniuite corrigant̃.

¶ Exurgẽs aũt ioseph a sõno: fecit sicut preceperat ei angelus dñi: ⁊ accepit mariã cõiugem suã. Et non cognoscebat eam donec pepit filiũ suũ primogenitum: ⁊ vocauit nomen eius iesum.

REMI. Eo aditu redijt vita quo igressa ẽ mors. Per inobediẽtiã .n. ade oẽs pditi sum⁹: ꝑ obedientiã ioseph oẽs ad ꝓstinũ statũ icipimus reuocari. nã his vbis magna nob' v⁹ obediẽtie cõmẽdat̃ q̃b⁹ ꝺr̃. Ex. aũt. io. a sõ. fe. sic̃ pce. ei an. ge. dñi. GLO. Nõ tm̃ qꝺ pcepit ãgel⁹ fecit: ſʒ ẽt sic̃ pcepit. Quisq̃s ẽt a deo monet̃ soluat moras surgat a sõno: faciat qꝺ iubet̃. Et acce. ma. ꝯiu. suã. CHRY. Nõ i domo accepit eã. nec .n. adhuc dimiserat eã de domo: ſʒ ꝺ aĩo suo deposuerat eã: ⁊ iterũ i animũ suũ eã recepit. REMI. Uel accepit celebratis nuptijs vt cõiunx vocaret̃ non tñ vt cõcuberet: q2 seq̃t. Et nõ cognoscebat eã. HIERO. ꝯtra heluidium. Sʒ heluidius supfluo labore desudat cognoscẽdi vbũ ad coitũ magis q̃3 ad sciẽtiã eẽ referendũ: q̃si hoc q̃sq̃3 negauerit ⁊ eas ineptias q̃s redarguit aliq̃ prudẽs q̃spiã potuerit suspicari. Deĩde vult docere. q; donec sine vsq3 aduerbiũ certũ tp̃s significet: quo cõpleto fiat aliqd qꝺ vsq3 ad illud tẽpus nõ fiebat: vt h. Nõ cogno. eã do. pe. filiũ. Appet igit̃ cognitã eẽ post partũ: cui⁹ cognitionẽ filij tm̃ gn̄atio differebat. Et ad hoc approbandũ cõgerit ꝺ scripturis exempla q̃3 plima. Ad qꝺ rñdemus. Et nõ cognoscebat ⁊ vsq3 vl' donec i scripturis dupl'r itelligẽda. Et de eo qdẽ qꝺ scriptum ẽ: ⁊ ñcognoscebat: ad coitũ eẽ referẽdũ: ipe disseruit nl'o dubitãte qn ad sciam sepe referat̃: vt ibi. Remãsit puer iesus in hier'ʒ ⁊ nõ cognouert parẽtes ei⁹. Sic ẽt donec i scriptura sepe certũ tp̃s sic̃ ipe disseruit significat: sepe ifinitũ: vt ẽ illꝺ. Donec ꝯsenescatis ego sũ: nũqd postq̃3 illi senuerit: ds desistet. Et saluator i euangelio. Ecce ego vobiscũ sũ vsque ad ꝯsumationẽ seculi. ḡ post ꝯsumationẽ seculi a discipulis abscedet: Et apo. Oportet illũ regnare donec ponat inimicos sub pedib⁹ ei⁹: nũqd postq̃3 illi sub pedibus erunt: regnare desistat: Intelligat ḡ eã ꝺ quibus poss3 ambigi si non fuissent scripta significari. Cetera vo nostre itelligẽtie derelinq̃: iux̃ qꝺ euãgelista illud idicat: ꝺ quo scãdalũ poterat moueri: nõ eã cognitã eẽ a viro vsq3 ad ptũ. vt multo magis itelligerem⁹ cognitã nõ fuisse post ptũ. HIERO. super matth. Ut q̃s dicat. Donec ille vixit ñ ẽ hoc locut⁹. nũqd ꝑ hoc significaui q2 post mortẽ ille locut⁹ ẽ. qꝺ fieri nõ põt: sic̃ ⁊ ioseph aũ partũ credibile fuit vt nõ cognosceret eã q2 nõdũ cognoscebat mysterij dignitatẽ: postq̃3 vo cognouit: q2 ẽ fcã vnigeniti dei templum: quõ poterat hoc vsurpare: Sed sequẽtes Eunomiũ putant q2 illi ausi sunt hoc dicere q; ⁊ ioseph hoc facere ausus fuit: sic̃ isan⁹ neminẽ reputat eẽ sanũ. HIERO. ꝯtra heluid. Ad summã illꝺ requiro cur se abstinuerit ioseph vsq3 ad partus diẽ: rñdebit vtiq3 q2 angelũ audierat dicentẽ: Qꝺ in ea natũ est ⁊c. Qui ḡ sõnio tm̃ credidit vt vxorẽ nõ auderet tãgere: hic postq̃3 pastores audierat magos viderat miracula tãta cognouerat: templuʒ dei spũsci sedẽ: dñi sui matrẽ audebat attigere: CHRY. sup matth. Põt ẽt dici q; verbũ cognoscẽdi hic accipit̃ pro agnitiõe. vere .n. nõ ꝯgnouit eã ante cui⁹ fuerat dignitatis: ⁊ postq̃3 peperit tũc cognouit eã. q2 speciosior ⁊ dignior fcã fuerat q̃3 totus mundus: q2 queʒ totus mundus capere nõ poterat i ãgusto cubiculo vteri sui sola suscepit. HYLA. in home. Uel aliter: Propter sanctissime Marie glorificationẽ a ioseph cognosci non potuit donec pepit. dñm .n. glorie hñs in vtero quomodo cognosceret̃: si moysi cũ deo colloquentis glorificata ẽ facies vt nõ possent itendere i eum filij israel: q̃ntomagis maria agnosci vl' itueri nõ poterat: q̃ dñʒ potẽtie i vtero habebat: Post partũ aũt a ioseph agnita iuenit̃ specie faciei nõ tactu libidinis. HIERO. super matth. Ex hoc aũt q; dic̃. Filiũ suũ ꝑmogenitũ. qdã puersissime suspicant̃ ⁊ alios filios habuisse Mariã. dicẽtes ꝑmogenitũ nõ dici nisi q habeat ⁊ fratres: cũ hic mos scripturarũ sit: vt ꝑmogenitũ nõ cũ vocẽt quẽ fratres sequũt̃: ſʒ eũʒ q ꝑm⁹ nat⁹ sit. HIERO. ꝯtra heluidiũ. Alioq̃ si nõ ẽ ꝑmogenit⁹ nisi quẽ sequũt̃ ⁊ fratres: tãdiu sacerdotib⁹ ꝑmogenita nõ debet̃: q̃diu ⁊ alia fuerit ꝓcreata. GLO. Uel ꝑmogenit⁹ ꝺr̃ iter oẽs electos ꝑ gr̃aʒ: ꝓpe aũt vnigenit⁹ dei p̃ris vel Marie dicit̃. Seq̃tur. Et vocauit nomẽ eius iesũ. Die octauo quo fiebat circũcisio ⁊ nomen iponebat̃. REMI. Liquet aũt hoc nomẽ fuisse notissimum scis patribus ⁊ dei ꝓphetis. maxime illi q dicebat. Defecit i salutari tuo aĩa mea: ⁊ exultauit cor meũ i salutari tuo. Et illi q dicebat. Exultabo in deo iesu meo. CA. II.

Cum natus eẽt iesus in bethleem iude in diebus herodis regis: ecce magi ab oriente venerũt hierosolymã dicentes: Ubi ẽ qui natus est rex iudeorum: Uidimus enim stellã ei⁹ in oriente: ⁊ venimus adorare eum.

AUGU. in s̃mo. ꝺ epi. Post miraculũ virginei ptus quo vter⁹ diuino numie plen⁹ saluo pudoris signo deũ hoĩemq3 ꝓfudit iter obscuras cubiculi latebras ⁊ ꝑsepis ãgustias in q̃b⁹ ifinita maiestas mẽbris ꝯtractioꝛib⁹ stabulabat: dum pẽdet ad vbera ⁊ vilũ patit̃ ꝺs inolumẽta pãnoꝝ: repente nouũ ꝺ celo sid⁹ terris effulsit: ⁊ toti⁹ mũdi dissipata caligine noctẽ ꝯuertit i diẽ: ne dies celaret̃ i nocte. vñ euangelista dicit. Cũ ḡ nat⁹ eẽt ⁊c. REMI. In ꝑn. aũt h⁹ euangelice lectõis tria põit. Personã cũ dic̃. Cũ na. eẽt ie. Lociũ cũ ait. In bethleẽ iude. Tp̃s cũ addit. In dieb⁹ herodis regis. Et hec tria ad ꝯfirmationẽ narrãde rei ponũt̃. HIERO. super matth. Putamus⁹ aũt ab euãgelista ꝑmũ editũ sic̃ i hebraico legim⁹ iude nõ iudee. Que ẽ .n. aliaꝝ gẽtiũ bethleem: vt ad distinctionẽ ei⁹ hic iudee poneret̃: Iude aũtẽ icirco scribit̃: q2 ⁊ aliã bethleẽ i iudea legim⁹ i lib. iesu filij naue. GLO. Due .n. bethleẽ sũt. alia q̃ ẽ i terra zabulõ. altera q̃ i terra iuda: q̃ pri⁹ vocata ẽ effrata. AUGU. i li. ꝺ cõ. euã. De ciuitate aũt bethleẽ mattheus lucasq3 ꝯsentiunt. Sed quõ ⁊ q̃ cã ad eã venerit ioseph ⁊ maria lucas exponit: mathe⁹ ptermittit. E cõtra ꝺ magis ab oriẽte venientib⁹ lucas tacet matth. dicit. CHRY. sup matth. Sʒ videam⁹ qd ad vtilitatẽ respiciat q; euãgelista tp̃s designat quo christ⁹ nascit̃ dicẽs: In die. he. regis. qꝺ dicit vt ꝓphetiaʒ danielis ipletã demr̃aret: q̃ post. lxx. septimanas ãnoꝝ xp̃m nasciturũ eẽ ꝑdicit. Nã ex illo tẽpore vsq3 ad regnũ herodis. lxx. septianaꝝ ãnni sũt cõsumati. vl' iõ q2 q̃3diu iudaica gẽs sub iudaicis regib⁹ q̃uis pctõrib⁹ tenebat̃ ꝓphe mittebãt̃ ad remediũ ei⁹. nũc aũt qũ lex dei sub p̃tãte regis iniq tenebat̃ ⁊ iustitia dei sub dñatione romana ꝑmebat̃ nascit̃ xp̃s: q2 magis despabilis ifirmitas medicũ artificiosiorẽ q̃rebat: vel iõ regis alienigene mentionẽ fecit: vt ipleret̃ ꝓphetia q̃ dixit. Non auferet̃ sceptꝝ de iuda nec dux ꝺ femore ei⁹ donec veniat q mittẽdus est. AMBRO. sup luc. Fert̃ aũt qꝺ idumei latrones ascalonã igressi antipatrũ iter alios adduxerũt captiuũ: Is igit̃ imbutus mysterijs iudeoꝝ: hircano iudee regi amicitia copulat̃. quẽ ꝑ se ad pompeiũ hircanus direxit ⁊ q2 legationis fructũ potitus ẽ ꝑ eã gr̃aʒ ptem regni affectauit. Occiso autẽ antipatro filius eius herodes sub antonio senatusconsulto iudeis regnare preceptus est:

in quo claret herodē nulla affinitate gñris iudeoꝝ regnū ꝗsisse. CHRI. i ho. Dicit aūt: Herodis regis. dignitatē addēs: qꝛ r alius filius fuit herodes qui ioannem interfecit. CHRI. sup matth. Dū ḡ hoc tpe nat⁹ eēt. Ecce magi venerunt. hoc ē ꝯfestī vt nat⁹ ē magnū deū ostēdētes i puulo homīe. RABA. Magi vo sunt q de singulis rebus phant̄: sȝ ſmo cōis magos p maleficis accipit: q aliter tñ hūt apd gētē suā: eo q sint phī chaldeoꝝ: r ad h⁹ artis sciam reges quoqȝ r pncipes euisdē gētis oīa sapiūt r ipsi pmū ortū dñi itellexerūt. AVG. i ser. de epi. Isti aūt magi qd fuerunt nisi pmitie gētiū: Isrlite pastores. magi gētiles. illi pꝑe: isti lōge: vtriqȝ tñ ad āgularē lapidē cucurrerūt. Mānifestatus ē ḡ iesus nō doctis nec iustis. pualet nāqȝ ipitia i rusticitate pastoꝝ: r ipietas i sacrilegijs magoꝝ: vtrosqȝ sibi lapis ille angularis attribuit: qppe q venerit stulta eligere vt ꝯfunderet sapiētes: r nō vocare iustos sȝ pctōres: vt null⁹ magnus supbiret: nullus ifirmus desparet. GLO. Hi aūt magi reges fuerūt. q r si tria munera obtulisse dicunt̄: non iō nō plēs q̄ȝ tres fuisse pbant̄: sȝ vt p eos gētes q̄ ex tribus filijs Noe nate sūt vētutre ad fidē pfigurarēt. vel tot fuerūt pncipes qui plures duxerūt i comitatu suo. Uenerunt aūt nō post annū: qꝛ tūc inuenirent̄ i egypto: nō i psepio sȝ tertiadecima die. Ad ostēdēdū aūt vñ venirēt dicit̄: Ab oriēte. REMI. Sciēdū ē aūt qꝛ varia ē de magis opio. qdā ȝ. n. dīit eos fuisse chaldeos. chaldei. n. stellaȝ p deo colebāt. r iccirco dixerūt qꝛ nūcupatiuus coꝝ ds ostēderit deū veꝝ natū. Alij vo dīit psas eos fuisse. Nōnulli dicūt illos de vltimis finibus terre fuisse. Alij vo dīit illos fuisse nepotes balaā: qd magis ē credēdū. Balaā. n. iter cetera q̄ pphetauit dixit: Orietur stella ex iacob. Illi vo hūtes hāc pphetiā mox vt viderunt stellā nouā itellexerūt regē natū r venerunt. HIERO. Et sic hāc stellā futurā vaticinio balaā nouerāt: c⁹ erāt successores. Sȝ ꝗrēdū ē si chaldei vl' pse aut de vltimis finib⁹ terre fuerūt: quō i tā breui spacio hierosolymā venire potuerūt. REMI. Sȝ sciēdū ē qꝛ aliq solēt dīe qꝛ puer q tūc nat⁹ ē i tā breui spacio tpis de vltimis finib⁹ terrē ad se pducere potuit. GLO. Uel nō mirandū ē eos i. xiij. diebus vēisse i bethleē: cū equos arabicos: r dromedarios haberēt: q. s. sunt veloces ad iter. CHRI. sup matth. Uel p bienniū añ xpi natiuitatē pfecti sūt: r stella eos pcedebat. r neqȝ esca neqȝ potus defecit i peris eoꝝ. REMI. Uel si fuerūt successores balaā: reges istoꝝ nō lōge distāt a terra pmissiōis: iccirco i tā breui spacio tpis hierlm vēire potuerūt. Sȝ tūc ꝗrēdū ē: q̄re euangelista dicat eos ab oriēte venisse: Qd iō ē qꝛ ab illa regione venerūt: q̄ i oriētali pte iudeis posita ē. Pulchre aūt ipsi ab oriēte venisse dicunt̄: qꝛ oēs q ad dñȝ venuīt: ab ipso r p ipsū veniūt. Ipse. n. ē oriēs: sȝ illud: Ecce vir: oriēs nomē ei⁹. CHRI. sup matth. Uel ab oriēte venerūt vñ dies nascit̄: īde initiū fidei pcessit: qꝛ fides lumē ē aīaꝝ. Ab oriēte ḡ venerūt sȝ hierosolymam. REMI. Quāuis dñs ibi natus nō eēt: qꝛ lȝ agnoscerēt natiuitatis tps loci tñ nō cognouerūt. Hierlm. n. regia ciuitas ē: r crediderūt qꝛ talis puer nō nisi i vrbe regia nasci debuisset. Siue iō venerūt vt adipleret̄ qd scriptū ē. De syon exibit lex r vbū dñi d hierlȝ: qꝛ ibi pmo annūciat⁹ ē xps. Siue vt studio magoꝝ dānaret̄ pigritia iudeoꝝ. Uenerūt ḡ hierosolymā dicētes: Ubi ē q nat⁹ ē rex iudeoꝝ: AVG. i ser. de epi. Cū aūt multi nati atqȝ defuncti eēnt reges iudeoꝝ: nūqd quēq̄ȝ eoꝝ adorādū magi ꝗsierūt: qꝛ nec quēq̄ȝ eoꝝ d celo loq̄ntē didicerūt. Nō itaqȝ regi iudeoꝝ q̄les eē illic solebāt: hūc tā magnū honorē lōginq alieīgene ab eodē regno pſus ab extneis a se deberi arbitrabāt̄. Sȝ talē natū eē didicerāt i quo adorādo: se salutē q̄ sȝ deū ē ꝯsecuturos minime dubitarēt. neqȝ. n. etas erat saltē: cui adulatio hūana seruiret. nō de mēbris purpura: nō i capite diadema fulgebat: nō pōpa famulātiū: nō terror exercit⁹: nō glīosa fama

pliōꝝ hos ad eū viros ex remo'is terris cū tāto voto supplicatōis attraxerūt. Jacebat i psepio puer ortu recēs: exiguus corpe: ꝯtēptibilis paupertate. Sȝ magnū aliqd latebat i puo: qd illi hoīes pmitie gētiū: n terra portāte sȝ celo narrāte didicerāt. vñ seqtur. Uidimus. n. stel. eius i oriēte. Annūciāt r iterrogāt: credūt r ꝗrūt: tāqȝ significātes eos qui ābulāt p fidē: r desiderāt spē. CHRI. i ho. Sciēdū aūt qꝛ pscillianiste heretici q nasci vnūquēqȝ hoīeȝ sub ꝯstitutōib⁹ stellaꝝ putāt: hoc i adiutoriū sui erroris assumūt: qꝛ noua stella exiit cū dñs i carne appuit: cuius fuisse fatū eādē q̄ appuit stellā putāt. AVG. d cō cuā. Et sȝ faustū hic stella idicit̄. q ꝯfirmat genesiȝ vt recte genesidiuȝ hoc magis nūcupari possit q̄ȝ euāgeliū. GRE. i ho. Sȝ absit a fideliū cordib⁹ vt eē qd fatū dicāt. AVG. de ciui. dei. Nā hoīes qū fatū audiūt: vsitata loq̄ndi ꝯsuetudie nō itelligunt nisi viȝ passiōis sydeꝝ q̄lis ē q̄ñ qs nascit̄ siue ꝯcipit̄: qꝛ aliqui alienāt a dei volūtate. Et hi ab aurib⁹ oīuȝ repellēdi sunt: q q̄liūcūqȝ deoꝝ volūt eē cultores. Alij vo stellas hāc putāt hre ptātē traditāȝ sibi a summa dei ptāte: q magnaȝ celo faciūt iniuriā. i cuius velut splēdidissima curia opināt̄ scelera faciēda decerni: q̄lia si aliq̄ terrena ciuitas decreuisset: gñe hūano decernēte fuerat euertēda. CHRI. sup mattheū. Si ḡ aliqs adulter r homicida fiat p stellā: magna ē iniqtas illaꝝ stellaꝝ. magis aūt illius q creauit stellas. naȝ cū sit psci⁹ futuroꝝ deꝰ: ex quo tāta iniquitas futura erat p stellas. si voluit ei dare nō ē bonus: si voluit ei dare r nō potuit: ipotēs ē. Si ēt stelle ē qꝛ aut mali sumus aut boni: q nec bonū nrm laudādū ē nec malū vituperādū: qꝛ nec in nobis ē volūtarius actus: vt qd. n. mali mei penā suscipiā: qd nō volūtate sȝ necitate ꝯmisi: CHRI. sup matth. Ipsa deniqȝ mādata dei ne peccēt hoīes: aut hortamēta vt faciāt bonū hāc isipiētiā destruūt. Quis. n. iubet aliquē ne faciat malū: qd nō pōt declinare: aut faciat bonū: ad qd non pōt puenire: GRE. Insipiētes vo sūt: r ꝯrones oībus fm fatū existētibus: expulat aūt ex pudētia dei cū pietate: cuȝ his r hō organū solū iueniet̄ supni circularis mot⁹: ad hoc. n. moueri ad opatōes aiunt nō solū ptes corporis r aīe excogitatōes r vlr q hoc dicūt q̄ i nobis sunt r ꝯtingētis naȝ destruunt eē: r nihil aliud ē hoc q̄ȝ oīa euertere. vbi etiaȝ de reliquo erit liberū arbitriū. liberū. n. oportet eē qd est i nobis. AVG. i. v. de ciui. dei. Nō vsqȝquaqȝ aūt absurde dici pōt: ad solas corpoꝝ differētias afflatus quosdaȝ valere sydereos: sic solaribus accessibus r decessib⁹ videmus āni tpa variari: r lunarib⁹ icremētis atqȝ decremētis augeri r minui. q̄dā gña reꝝ sic cōchas r mirabiles estus oceani: nō āt animi volūtates positōibus sideꝝ subdi. qꝛ nō dicāt stelle significare ista potius q̄ȝ facere: qd ē qꝛ nūq̄ȝ dīe potuerūt: cur i vita geminoꝝ i actōibus: i euētib⁹ r pfessiōibus: actibus: honoribus ceterisqȝ rebus ad hūanaȝ vitaȝ ptmētibus: atqȝ i ipsa morte plerūqȝ sit tāta diuersitas: vt similliores sint multi extnei q̄ȝ ipsi iter se gemini p exiguū tpis iteruallū i nascēdo sepati: i ꝯceptu āt p ꝯcubitū vno ēt momēto seminati: Qd ḡ conant̄ efficere de interuallo exigui tpis qd iter se gemi dū nascerēt̄ habuerūt. Si tñ volet q̄ȝta inenit̄ i geminoꝝ volūtatib⁹: actibus, morib⁹ casibusqȝ diuersitas. Quidā vo nō astroꝝ ꝯstitutionē: sȝ oīuȝ ꝯnexionē seriēqȝ causaꝝ: quā dei summi tribuunt volūtati r ptāti fati noīe appellāt. Siqs ḡ res hūanas fato tribuit: qꝛ ipsaȝ dei volūtatē vl' ptātē fati noīe appellat: sniaȝ teneat: linguam corrigat. qū fati nomē solet a loquētibus poni i sideꝝ ꝯstitutōe. vñ volūtatē dei fati vocabulo nō nuncupamus nisi forte vt fatuȝ a fando. i. a loquēdo deū itelligamus. Scriptū ē: Semel locutus ē ds, duo hec audiui. Uñ nō ē multū cū eis de vbi ꝯtrouersia laborāduȝ atqȝ certādū. AVG. cōtra faustū: Si aūt sub fato stellaꝝ nullius hoīs genesim ponimus liberū arbitriū voluntatis ab oī necitas vinculo

audiceremus: q̃to minus illius tp̃alē ḡnationē sub astroꝝ ꝯditōe credimus factā qui ē vniuersoꝝ eternus creator ⁊ dñs. Itaq; illo stella quā viderūt magi. Christo s; carnem nato nō ad decretū dñabat̃ s; ad testimoniuz famulabat̃. Proinde nō ex illis erat stellis q̃ ab initio creature itineruz suo ꝝ ordinē sub creatoris lege custodiunt: s; nouo v̾gis partu nouū sidus appuit. qd̾ mysteriū officij sui ēt ipsis magis q̃rentibus xp̃z: cū an̄ faciē p̾iret exhibuit: donec eos vsq; ad ip̃z locū vbi d̾s v̾bū īfans erat p̾eundo pduceret. Qui anté astrologi ita ꝯstituerunt nascētiū hoīuz fata sub stellis vt aliquā stellaꝝ hoīe aliquo nato circuitus sui ordinē reliq̃sse: ⁊ ad eū q natus ē abijsse. sorte quippe nascētis astroꝝ ordinem colligari arbitrant̃. nō astroꝝ ordinē ad hoīs nati diem posse mutari. q̃propter si stella illa ex his erat: q̃ in celo pagunt ordines suos: quō poterat discernere qd̾ xp̃s acturus erat: q̃ nato xp̃o iussa ē relinq̃re qd̾ agebat: Si aūt vt pbabilius credit̃ ad demōstrādū xp̃m q̃ nō erat: exorta ē nō iō xp̃s natus ē q2 illa extitit: s; illa extitit q2 xp̃s est. vn̄ si dici oporteret. nō stellā xp̃o s; xp̃z stelle fatū fuisse diceremus. ipse quippe illi. nō illo huic nascēdi attulit cā̃z. CHRI. i ho. Nō ē hoc etiaz astronomie opus a stellis scire eos q nascūtur. s; ab hora natiuitatis futura p̾dicere. hi aūt tp̄s natiuitatis nō cognouerūt. vt hic sumētes initiū a stellaꝝ motu futura cognoscerēt: s; ꝯuerso. Dicūt ḡ Uidimus stellā ei9.

GLO. i. ppriā: q2 hāc creauit ad ostēsionē sui. AV. i ser. d̾ epiph. Pastorib9 āgeli magis stella xp̃z dmōstrat: vtrisq; loq̄t lingua celoꝝ: q2 lingua cessauerat pphaꝝ. Celos angeli habitāt: ⁊ sydera exornāt. vtrisq; ḡ celi enarrāt gloriam dei. GRE. Et rōnabiliter iudeis tanq̃ ratione vtentibus rōnale aial. i. angelus p̾dicare debuit: gentiles v̾o q2 rōne vti nesciebāt: ad cognoscēdū dn̄z. nō p vocē s; p signa pducunt: q2 ⁊ illis pphetie tanq̃ fidelibus: ⁊ istis signa tanq̃ infidelibus data sunt. Eisdē aūt gētib9 xp̃z cū pfecte eēt etatis apl̄i predicant. eūq; p̾uulū ⁊ nec dū p hūani oris officiū loquētē stella gētibus denunciat. q2 nimiꝝ rōnis ordo ponebat vt loquētem iā dn̄m loquentes nobis p̾dicatores: ⁊ necdū loquētē elementa muta p̾dicarēt. AVG. in ser. de epiph. Ipse etiā xp̃s expectatio gētiuz: de q̄bus quōdā beatissimo p̾ri Abrahe innumerabilis fuit pmissa successio: nō carnis semine s; fidei fecūditate ḡnanda. ⁊ iō stellaꝝ multitudini cōpata. vt ab oī gentiū p̾ie: non terrena s; celestis pgenies speraret̃. Ad credendū ḡ promisse posteritatis heredes in syderibus designari: ortu noui syderis. vt ī quo celum ēadhibituz in testimoniuz celi famularet̃ obsequiū.

CHRI. i ho. Quia āt nō celestiū vna stellaꝝ hec fuit manifestū ē. nulla. n. aliq̄ stellaꝝ hac via p̾cedit. hec. n. ab oriēte ī meredie ferebat̃. ita. n. Palestina ad Persidē locet. Secūdo aūt a tpe quo videbat̃. nō. n. ī nocte apparuit tm̄. s; ī media die: qd̾ nō ē virtutis stelle. s; nec etiaz lune. Tertio ab eo q apparebat: ⁊ occultabat̃ rursus. cū. n. intrauerunt hierosolymā occultauit seipsā. deīde vbi Herodem reliq̃runt. seipsā mōstrauit: neq; etiā ppriuz quēdā gressuz habebat: s; cū oportebat ire magos ibat: qn̄ aūt stare oportebat stabat. sic̄ ⁊ de colūna nubis erat ī deserto. Neq; etiaz sursuz manēs ptū v̾ginis ostētabat: s; deorsuz descēdēs h̾ faciebat. qd̾ non ē stelle motus: s; v̾tutis cuiusdā rōalis. vn̄ v̾r hec stella v̾tus inuisibilis fuisse i talē apparētiā formata.

REMI. Nōnulli dicūt hāc stellā fuisse sp̄m scīn: vt ipse q postea sup baptizatū dn̄z descendit in sp̄e colūbe: ī sp̄e stelle apparuit magis. Alij dicūt fuisse āgelū: vt ipse q appuit pastoribus apparuit etiā magis. GLO. Sequit̃ etiā: In oriēte. Utꝝ stella ī oriēte orta sit an ipsi ibi positi natā ī occidēte viderit. ābiguū ē. potuit. n. nasci ī oriēte ⁊ eos in hierusalēz pducere. AVG. in ser. de epiph. S; dicturus es: A quibus audierunt q talis. f. stella christuz natuz significaret: profecto ab angelis aliqua monitione reuelationis.

Queris fortassis: ab angelis bonis; an malis: Christū quidē ⁊ angeli mali: hoc ē demones filiū dei esse ꝯfessi sunt. Sed cur nō ⁊ a bonis nō audierint qū ī xp̃o adorādo salus eoꝝ iā q̃rebat̃: nō iniq̄tas dānabat̃. Potuerūt ergo illis ⁊ āgeli dicere: Stella quā vidistis xp̃s ē. Ite adorate illuz vbi natus ē. ⁊ simul indicate q̃lis quātusq; natus sit. LEO papa i ser. de epiph. Uel p̾ter illā stelle speciē q̃ corporeū icitauit obtutū fulgētior v̾itatis radius eoꝝ corda pdocuit: ⁊ hoc q̄dē ad illuminationē fidei ptinebat. AVG. in li. de q̄sti. no. ⁊ ve. testa. Uel iudeoꝝ natuz regē ītellexerūt cū stello īdice tp̄alis rex soleat designari. Hi. n. magi chaldei nō maliuolētia astroꝝ cursuz s; reꝝ curiositate speculabant̃. Si cut enī dat̃ ītelligi. traditionē balaaz seq̄bāt̃. q dixit: Orietur stello ex iacob. vn̄ videtes stellā ex̄ ordinē mundi: hāc ītellexerūt quā balaaz futurā īdicē regis iudeoꝝ pphetauerat. LEO papa i ser. de epiph. Potuerūt aūt illis credita ⁊ ītellecta sufficere vt corporali itinu nō īgrerēt qd̾ plenissimo visu mētis īspexerāt. s; diligētia sagacis officij ad vidēduz vsq; ad pueꝝ pseuerās. nr̄i tp̄is hoībus seruiebat vt sic̄ oībus nobis pfuit q post resurrectōem dn̄i vestigia vulneꝝ ei9 Thome apl̄i explorauit manus ita ad nr̄az vtilitatē pficeret. q ī īfantiaz ipsius magoꝝ pbauit aspectus. Un̄ dicūt. Uenimus adorare eū. CHRI. sup matth. S; numquid nesciebant: q2 in hierl̄m regnabat Herodes: nunq̄d nō itelligebāt: q2 quicūq; rege viuēte alteꝝ regē pnunciat aut adorat punit̃ ī sanguīe: S; dū ꝯsiderabāt regē futuꝝ: nō timebāt p̾sētē adhuc nō viderāt xp̃z iaz parati erāt mori pro eo. O bti magi q an̄ ꝯspectum crudelissimi regis: priusq; xp̃z cognoscerēt xp̃i facti sunt ꝯfessores.

¶ Audiēs āt herodes rex turbat9 ē ⁊ oīs hierosolyma cū illo. Et ꝯgregās oēs principes sacerdotū ⁊ scribas ppl̄i sciscitabat̃ ab eis vbi christ9 nasceret̃. At illi dixerūt ei: In bethleē iude. Sic eiz scriptū est per prophetam: Et tu bethleem terra iuda nequaq̃ minima es in principib9 iuda. Ex te. n. exiet dux q regat populū meū israel.

AVG. in ser. de epiph. Sic magi ꝯsiderāt redēptorē ita Herodes timet successorē. vn̄ sequit̃: Audiens autez herodes rex turbatus est. GLO. Rex dr̄ vt ex collatione eius qui q̄rit̃ hic intelligat̃ extraneus. CHRI. sup matth. Et iō turbat̃ audiēs regez natū iudeis ex genere iudeoꝝ cum eēt ipse ḡnē idumeus ne regno reuoluto iteruz ad iudeos ipse a iudeis expelleret̃. ⁊ semē eius post ipsuz p̾scideret̃ a regno. semp enī grādis ptās maiori timori subiecta est. Sicut. n. rami arboꝝ ī excelso positarū etiā si leuis aura flauerit mouent̃: sic ⁊ sublimes hoīes etiā leuis nuncij fama cōturbat. humiles aūt sic̄ ī ꝯualle plerūq; ī tranquillitate cōsistunt. AVG. in ser. de epih. Quid aūt erit tribunal iudicantis: qn̄ sup̾bos reges timere faciebat natiuitas īfantis: Pertimeāt regē ad patris dextrā iaz sedentez: quē rex impius timuit adhuc matris vbera lambentem. LEO papa in ser. de epiph. Sup̾fluo tn̄ herodes timore turbaris: non capit xp̃m regio tua nec iudeis dn̄s ptātis tue cepit esse cōtentus. AVG. Quē ī iudea regnare nō vis: vbiq; regnat.

GLO. Uel non soluz ppter se timuit: s; ppter iraz romanoꝝ decreuerāt. n. romani nequis rex vel deus sine eoꝝ cōsilio diceret̃. GRE. ī ho. Celi autez rege nato: rex terre turbatus ē q2 nimirū terrena altitudo cōfundit̃. cum celsitudo celestis apperitur. LEO papa in ser. de epiph. Herodes etiā diaboli psonā gerit cuius tūc fuit īcentor: ita nunc quoq; ē defessus imitator. Cruciat̃ enī vocatiōe gentiū: ⁊ quotidiana ptātis sue destructōe torquetur. CHRI. sup matth. Uterq; ergo zelo pprio turbat̃. ⁊ sui regni successorē timebat: Herodes terrenū. diabolus aūt celestē. Ecce

aũt ⁊ iudaicus pplʾs turbaẽ: q magis de auditu isto gaude-re debuerat qꝛ rex iudeus surgere dicebaẽ. Sꝫ turbabãẽ: q̄ aduẽtu iusti nõ poterãt gaudere iniq. Aut certe turba-banẽ ne forte iratus iudaico regi genti eius vexaret. Uñ sequiẽ: Et oẽs hierosolyma cũ illo. GLO. Uolẽs illi fauere quẽ timebat: pplʾs.n. plus iusto eis fauet: quos crudeles sustinet. Seqẽ: Et ꝯgregans oẽs pn̄. sacer. ⁊ scri. po. Ubi no-ta diligẽtiã iqrẽtis. vt si inuenerit faciat qđ postea se velle ondit sin aũt accusatus sit Romãis. REMI. Scribe aũt dicti sunt nõ tñ ab officio scribẽdi sꝫ potius ab iterp̄tatiõe scripturaꝝ. erãt.n. legis doctores. Sequiẽ. Sciscitabatur ab eis vbi xp̄s nasceretẽ. Hic attẽdẽdũ ẽ: qꝛ nõ dixit vbi xp̄s natus ẽ. sꝫ vbi nasceretẽ. Callide enĩ itertogauit eos vt pos-set agnoscere si de rege nato letarẽtẽ. Christũ aũt vocat: qꝛ nouerat iunngi regeꝫ iudeoꝝ. CHRI. sup matth. Ut qd aũt intertogat herodes q nõ credebat scripturis: aut si cre-debat: quõ sꝑabat posse iterficere illũ quẽ regẽ futuꝝ esse dicebãt: Sꝫ diabolus istigabat. q credebat qꝫ scripture nõ mentiunẽ. sic sũt oẽs pctõres q hoc ipsũ ꝫ qđ credũt pfecte credere nõ pmittunẽ. qꝫ enĩ credũt. veritatis ẽ virtus: q̄ nõ põt eẽ occulta; qꝫ aũt nõ credũt excecatio ẽ inimici. Si.n. pfecte crederẽt. sic viuerẽt q̄si post modicũ trãsituri ð hoc mũdo nõ q̄si i eternũ mãsuri. Sequiẽ: At illi dixerunt: In bethleẽ iude. LEO papa i ser. de epiph. Magi quidẽ hũa-no sensu significatũ sibi regis ortũ existimauerũt i ciuitate regia eẽ q̄rendũ: sꝫ q seruĩ susceperat formã ⁊ nõ iudicare venerat sed iudicari; Bethleem preelegit natiuitati: Hiero-solymam passioni. THEODORUS in sermo. concily ephesini. Si enim maximam Romam elegisset ciuitatẽ: potẽtia ciuium mutationẽ orbis terraꝝ factã putarẽt. si fi-lius fuisset ĩperatoris ptãti vtilitatẽ ascriberẽt. Sed qd fecit: oĩa egens ⁊ vilia elegit. vt diuinitas cognosceretẽ orbẽ trans-formasse terraꝝ. ppterea paupculã elegit matrẽ pauperiorẽ patriã egenꝰ fit pecunys ⁊ hoc tibi exponit p̄sepe. GRE. i ho. Bñ etiã i bethleẽ nasciẽ. Bethleẽ q̄ppe domus panis i-terpretaẽ. Ipse nãqꝫ ẽ q ait. Ego suꝫ panis viuꝰ q de celo de-scendi. CHRI. sup matth. Cuꝫ aũt debuissent celare my-steriũ regis p̄finiti a đo maxĩe i ꝯspectu aliẽigene regis: fa-cti sunt nõ pdicatores opeꝝ dei sꝫ pditores mysterioꝝ eiꝰ: ⁊ nõ solũ manifestãt mysteriũ: sꝫ etiã ,ppheticũ ,ptulerunt exẽplũ. Uñ subiungũt Sic enĩ scriptũ ẽ p ,pphetam. s. Mi-cheã Et tu bethleeꝫ terra iuda. GLO. hoc sic ponit. vt ab eodeꝫ ẽ: q ⁊ si nõ ṽba: veritatẽ sensus quodãmõ ponunt. HIERO. Uñ hic reprehẽdũẽ iudei de ignorãtia: q̄ꝫ ,p-pheta diẽ: Tu bethleẽ effrata. illi dixerũt. Tu bethleẽ terra iuda. CHRI. sup matth. Sꝫ adhuc ipsaꝫ ,pphetiã p̄cu-dẽtes iterficiẽdoꝝ puuloꝝ fci sũt cã. sic.n. scriptũ erat Ex te exiet rex q pascet pplm meũ isrl. ⁊ dies eiꝰ a diebus secu-li. Si ergo ĩtegrã ,pphetiã ,ptulissent: ꝯsiderãs herodes qꝛ nõ erat rex terrenus cuiꝰ dies a diebus secli erãt i tantũ furorẽ nõ exarsisset. HIERO. sup matth. Est aũt sensus ,pphetie talis: Tu bethleẽ terra iuda vl' effrata qđ iõ dẽ: qꝛ ẽ alia bethleẽ i galgalis sita: q̄uis sis puꝰ vicꝰ iter milia ci-uitatũ iuda: tñ ex te nasceẽ xp̄s q erit dñator isrl' q f̄m car-nẽ de dauid ẽ: de me tũ natus ẽ añ secula: ⁊ iõ dẽ: Egressus eius ab initio a diebꝰ eternitatis qꝛ i p̄ncipio ṽbũ erat apđ deũ. Sꝫ hoc vltimũ vt deñẽ iudei tacuerũt alia ṽo muta-uerũt vel pp ignorãtiã vt deñ ẽ: vel ad maiorẽ manifesta-tionẽ: vt herodi aliẽigene itellectũ ,pphetie apirẽt. vñ pro eo qꝫ ppheta dixit: Effrata: qđ erat nomẽ ãtiquũ ⁊ forte he-rodi ignotũ dixerũt: terra iuda. Pro eo aũt qꝫ ppheta dixe-rat: Minima es i milibus iuda. volẽs oñdere puitatẽ eius q̄tũ ad ppli multitudinẽ: dixerũt: Neq̄q̄ꝫ minima es i p̄nci-pibꝰ iuda. volẽtes oñdere magnitudinẽ dignitatis puenie-tẽ ex dignitate p̄ncipis nasciturĩ q̄si dicerẽt: Magna es in-ter ciuitates ex qbꝰ p̄ncipes pdierũt. REMI. Uel talis ẽ sensus. Q̄uis minima videaris iter vrbes p̄ncipatũ hñtes: tñ nõ es minima: qꝛ ex te exiet dux q regat pplꝫ meũ isrl'. dux ãt iste xp̄s ẽ q pplm fidelẽ regit ⁊ gubernat. CHRI. i ho. In-tẽdeãt certitudinẽ ,pphetie non.n. dixit qꝫ i bethleeꝫ erit: sꝫ qꝫ de bethleẽ exiet. oñdẽs qꝫ ibi solũ nasceretẽ. Quõ aũt hꝫ rõnẽ de ꝫorobabel hec dicta eẽ: vt qdã dicũt: nõ.n. exitꝰ eiꝰ fuit a p̄ncipio ex diebꝰ secli. Neqꝫ etiã ex bethleẽ exiuit cũ nõ i iudea sꝫ i babylonia natꝰ sit. Est etiã ad hoc qđ diẽ: Neq̄q̄ꝫ minima es: qꝛ ex te exiet. nullꝰ.n. aliꝰ illustrẽ fecit villã i q̄ nasceretẽ q̄ꝫ xp̄s. Post natiuitateꝫ.n. a finibꝰ orbis terraꝝ veniũt visuri p̄sepe ⁊ tugury locũ. nõ aũt dixit. Ex te exiet filius dei. sꝫ dux q pascet pplm meũ isrl'. oportebat .n. i p̄ncipio ꝯdescẽdere vt nõ scãdaliꝫarẽt: ⁊ q̄ ad salutẽ ho-minũ ptinebãt p̄dicare vt magis iducerẽt. Cꝝ ãt diẽ: Qui regat pplꝫ meũ isrl'. Isrl'.n. hic dicit eos q crediderũt ex iu-deis. si aũt nõ oẽs xp̄s rexit. eoꝝ ẽ accusatio. De gẽtibꝰ aũt interi tacuit ne scãdaliꝫaret iudeos. Uide aũt mirabilẽ di-spẽsationẽ. iudei.n. ⁊ magi simul se iuicẽ docẽt. iudei a ma-gis audiũt: qꝫ xp̄ꝫ i oriẽtis regione stella p̄dicabat ⁊ magi a iudeis: qꝫ ,pphete ãtiqtus eũ nũciauerũt. vt geminato testi-monio ꝯfirmati ardẽtiori fide expeterẽt quẽ ⁊ stelle clari-tas: ⁊ pphie mãifestabat auctoritas. AUG. i ser. ð epiph. Poterat.n. stella q̄ magos pduxit ad locũ vbi erat cũ infã-te: ĩgẽ ðs i ſ. ĩs ad ipsaꝫ eos pducere ciuitatẽ Sꝫ tñ subtraxit se nec eis prorsus apparuit; donec de ciuitate ĩ q̄ xp̄s nasce-retẽ ⁊ ipi iudei dicerẽt In bethleẽ iude siles facti fabris ar-che noe qui alys vbi euaderẽt p̄stiterunt: ⁊ ipsi diluuio pe-rierunt siles lapidibꝰ miliarys viã oñderũt: nec ipsi ambula-re potuerũt. Audierũt ⁊ abierũt iquisitores: dixerunt: ⁊ re-manserũt doctores. Nũc quoqꝫ iudei siľe aliqd nobis exhi-bere nõ desinũt. nõnulli.n. paganoꝝ q̄ñ eis de scripturis te-stimonia clara pferimus: vt nouerĩt christũ ãte ppheatũ: suspecti ne forte a xp̄ianis ista ꝯficta sint malũt credere co-dicibꝰ iudeoꝝ: ⁊ sic tũc magi fecerũt. iudeos dimittũt ina-niter lectitare ipsi pgunt fideliter adorare.

¶ Tũc herodes clam vocatis magis diligẽter di-dicit ab eis tp̄s stelle q̄ apparuit eis. ⁊ mittens il-los i bethleeꝫ dixit. Ite ⁊ iterrogate diligẽter de puero. ⁊ cũ iueneritis renũciate mihi: vt ⁊ ego veniẽs adorẽ eũ. Qui cũ audissent regẽ abierũt.

CHRI. sup matth. Postq̄ꝫ audiuit herodes rñsum du-plici mõ credibile: p̄mũ qꝛ a sacerdotibꝰ fuerat deũ: deide qꝛ exẽplo ,pphetico fuerat ꝯprobatũ: ñ tñ ad deuotionẽ fle-ctiẽ nasciturĩ regis: sꝫ ad maliciã iterfectõis eius p dolũ. vi-dit.n. qꝛ nõ poterat magos nec blãdiuẽtis flectere nec mi-nis terrere nec auro corrũpe. vt ꝯsentirẽt i iterfectionẽ re-gis futuri iõ illos decipe cogitauit. vñ dẽ. Tũc hero. clã vo-ca. magis. Occulte autem vocauit eos. vt nõ viderẽt iudei quos hẽbat suspectos ne forte q̄si regẽ sue gẽtis amãtes p-derẽt ꝯsiliũ eiꝰ. Diligẽter didicit ab eis tp̄s stelle. REMI. Iccirco diligẽter: qꝛ callidus erat ⁊ timebat ne nõ reuerte-renẽ ad eum vt tũc sciret qd ageret de puero occidendo.

AUG. i ser. ð epiph. Ferme ãt biẽnio añ visa ẽ stella mi-rãtibꝰ qd eẽt. Sꝫ tũc itelligiẽ ĩdicatũ eis cuꝰ eẽt stella: q̄ iã diu videbaẽ q̄ñ natꝰ ẽ q p illã significaẽ. Sed postq̄ꝫ xp̄o nato reuelatũ ẽ magis venerũt ab oriẽte ⁊ .xiij. die adora-uerunt eũ quẽ ante paucos dies natum fuisse didicerunt.

CHRI. i ho. Uel añ multũ tp̄s hec stella appruit: qꝛ mľ-tũ tp̄s i itinere erãt magi ꝯsumpturĩ vt ꝯfesti cũ naꝰ eẽt: xp̄o assisterẽt: cũ i fascys adorantes vt mirabilior appereẽt.

GLO. Scđm alios ṽo a die natiuitatis xp̄i crediẽ stella tñ apparuisse ⁊ pacto officio cũ noua eẽt desijt eẽ. ait.n. Ful-gẽtiꝰ: Puer natꝰ nouã stellã fabricauit. Cognito aũt loco ⁊ tp̄e p̄sonã pueri vult nõ ignorare. vñ diẽ: Ite ⁊ intertogate diligẽter ð puero. illđ p̄cepit qđ absqꝫ p̄cepto erãt facturi.

CHRI. in ho. Nō autē dicit: Interrogate de rege: sz de puero: neq3 n. principatus nomine eum vocari sustinebat.

CHRI. sup matth. Ergo vt ad hoc eos induceret: deuotionē pmittebat. τ p eā gladiū acuebat τ maliciam cordis sui humilitatis colore depingebat. Talis ē ɔsuetudo oīu3 malignoꝝ qui aliquē in occulto grauius ledere volunt humilitatē illi τ amicitias fingūt. Unī dicit. Et cū inueneritis renūciate mihi: vt τ ego veniēs adorē eū. GRE. ī ho. Adorare eum se velle simulat: vt quasi hūc si inuenire possit extinguat. Sequit. Qui cū audissent regē3 abierūt. REMI. Audierūt magi herodē vt q̄rerēt dominū. sz nō vt ad eū reuerterēt. Significabāt. n. bonos auditores: qui bona q̄ audiūt a malis pdicatoribꝰ faciūt: sz tn̄ opa illoꝝ nō imitāt.

¶ **Et ecce stella quā viderāt in oriēte. añcedebat eos vsq3 dū veniēs staret supra vbi erat puer.**

CHRI. sup matth. Ex hoc loco oñdit: qz cū stella deduxisset magos ppe hierlm abscōdita ē ab eis vt relicti a stella cogerēt ī hierlm īterrogare de xp̄o sic τ manifestare pp̄ duo. pmo ad ɔfusionē iudeoꝝ: qz gētiles stelle tantūmō visiōe ɔfirmati christu3 p alienas prouincias regrebāt: iudei ab īfantia pphetias legētes de xp̄o. τ ī suis finibꝰ natū nō susceperūt. Deinū vt īterrogati sacerdotes: vñ nasceretur xp̄s ad pīudiciū suū rñderet: de bethleē: qz q herodē docuerāt de xp̄o: ipsi ignorabāt de illo. τ iō post īterrogationē τ rñsionē hītā subdit. Et ecce stella quā viderant ī oriēte añcedebat eos. vt ɔsiderātes obsequi3 stelle: regis ītelligerēt dignitatē. AVG. ī ser. d' epi. Et vt xp̄o plenū redderet obsequiū tēpauit gradū: donec magos pduceret ad pueꝝ. Obsequiū p̄buit: ā ipm addurit. supplices oñdit hospitiū radiauit ā̄plissimo lumine: τ tecta nati pfudit. sicq3 discessit. vñ sequit. Usq3 dū veniēs staret supra: vbi erat puer. AVG. sup matt. Quid āt mir3 si sole iusticie orituro stella ministrabat oīa: Stetit n. supra caput pueri q̄si dicēs: Hic ē. vt qz loquēdo mōstrare nō poterat. stādo demonstraret. GLO. Hic aūt apparet q̄ stella ī aere posita erat: τ domū in qua puer erat multu3 vicina: aliter enī domū non discreuisset.

AMBRO. sup lucā. Hec aūt stella via ē: τ via xp̄s ē: qz sz īcarnationis mysteriu3 xp̄s ē stella ipse. n. ē stella splēdida τ matutina. vñ vbi herodes ē nō vr. vbi aūt xp̄s. rursu3 videt τ viā mōstrat. REMI. Uel stella significat gratia3 dei: herodes diabolū. q aūt p petīn se diabolo subdit: mox gratiam pdit. q si p pniām recesserit mox grām inuenit: q non dimittit donec pducat ad domum pueri. i. ecclesiam.

GLO. Uel stella ē illuminatio fidei. q̄ ad proximū ducit quā dū diuertūt ad iudeos. magi amittūt: qz dū a malis ɔsiliū q̄runt verā illuminationē pdunt.

¶ **Uidētes āt stellā gauisi sūt gaudio magno valde. Et īträtes domū iuenerūt puerum: cū maria mr̄e eiꝰ τ pcidētes adorauerūt eū τ aptis thesauris suis obtulerūt ei munera aurū thꝰ τ myrrhā.**

GLO. Postq3 pmisit stelle obsequi3: subiūgit euāgelista magoꝝ gaudiū dicēs Uidēt aūt stellā gau. sunt gau. ma. valde. REMI. Et sciēdū q̄ ñ satis fuit dicere euāgeliste: Gauisi sunt sz addidit Gaudio magno: τ valde. CHRI. sup matth. Gauisi q sūt qz spes eoꝝ nō erat decepta: sz amplius ɔfirmata q̄ tāti itineris nō sine cā susceperūt laborē.

GLO. Gaudio gaudet. q pp̄ deū gaudet q ē veꝝ gaudiū. Addidit aute3 τ magno: q: de magno gaudebāt. CHRI. Per mysteriū n. stelle ītelligebāt qm̄ dignitas tūc nati regis excedebat mēsurā oīu3 mūdialiū regū. addidit ēt valde. REMI. Quia voluit oñdere q̄ magis gaudēt hoīes d' rebus pditis q̄ sēp possessis. Subdit aūt: Et ītrā. domū inue. pueꝝ. LEO papa. ī ser. de epi. Quātitate paruū: alienæ opis indigū: fandi īpotētē τ nulla ab hūane īfantie gūalitate discretū: qz sicē fidelia erāt testimōia: q̄ ī eo maiestatē inuisibilis diuinitatis oñderēt: ita pbatissimum debebat cē sempiternā illā eēntiā filij dei verā suscepisse hoīs naturā. Cū Maria mr̄e eius. CHRI. sup matth. Nō diademate coronatā: aut in lecto aureo recūbēte sz vix tunicā habētē vnā nō ad ornamētū corpis. sz ad tegumētū nuditatis: q̄lē hēre potuit carpētarij vxor pegre ɔstituta. Si ergo regem terrenū q̄rētes venissent magis fuissent cōfusi q̄3 gauisi qz tāti itineris laborē sine cā suscepissent. Nūc aūt qz celeste3 regē q̄rebāt: τ si nihil regale videbāt. ī eo: tñ solꝰ stelle testimonio ɔtēti gaudebāt oculi eoꝝ ɔtēptibilē pueꝝ aspicere: qz spūs ī corde eoꝝ terribilē eū mōstrabat. vñ procidētes adorauerūt eū. vidēt enī hoīe3 τ agnoscūt deū. RABA. Dum aū nutu factū ē: vt abierat ioseph ne aliq̄ male suspitōis occasio daret gētibus. GLO. Qui l3 morē sue gētis ī donis offerēdis sequant: arabes enī auro thure τ diuersis gēnibus aromatū abūdāt: tñ aliqd mysterij muneribus demōstrare volebant. vñ sequit. Aptis thesauris suis obtulerunt ei munera auꝝ thus τ myrrhā. GRE. Auꝝ qppe regi ɔgruit thus vō ī dei sacrificiū ponebat: myrrha āt mortuoꝝ corpa cōdiunt. AVG. in ser. de epi. Auꝝ igit soluūt q̄si regi magno thus īmolāt vt deo myrrha p̄bēt q̄si p salute oīu3 morituro. CHRI. Hec āt τ si tūc nō ītelligebāt sed qualē mysteriū ista gerebāt: vel qd significaret vnumquodq3 munꝰ eoꝝ nihil ɔtrariū ē. Gr̄a enim q̄ illos hec oīa facere hortabatur: ipsa ordinauerat vniuersa. REMI. Et sciēdū q̄ isti nō singuli singla obtulerūt. sz singuli tria τ singuli cum suis muneribus regē deū τ hominē pdicauerunt.

CHRI. ī ho. Secundetur q̄ Martion τ paulus samosatenus q volūt videre: q̄ magi viderūt q̄ ecclesie sunt pgenitores. deū ī carne adorantes. qm̄ enī ī carne erat fascie mōstrāt τ p̄sepe. qm̄ aūt nō vt pueꝝ hominē adorant: sz vt deū: denūciant dona q̄ deo offerre decēs erat. Cōfundāt τ iudei vidētes se pūētos a magis τ neq3 post illos venire studēt.

GRE. Potest τ ī his aliud ītelligi. Auro nāq3 sapiā designat: Salomōe teste qait. Thesaurus desiderabilis requiescit ī ore sapiētis. Thure qd deo īcēdit: virtus oronis exprimit: sz illud Dirigat oro mea sicē īcēsu3 ī ɔspectu tuo. Per myrrhā vō carnis mortificatio figurat. Nato ergo regi aurū offerimus: si ī cōspectu eius sapiētie lumine splēdemus: Thus offerimꝰ si p orōnu3 studia deo redolere valeamus. Myrrhā offerimus: si carnis vitia p abstinētiā mortificamus. GLO. Tres aūt viri q offerūt: significant gētes de tribus partibꝰ mūdi venietes. Thesauros apiunt dū fide3 cordis p cōfessionē oñdūt. Bñ aūt ī domo. docētes ne thesaurum bone cōsciē iactādo ppalemus. Offerūt tria munera: hoc ē fidē sancte trinitatis. vel aptis thesauris scripturarum: historicū: morale: τ allegoricū sensum offerūt. vel logicam. physicā: τ ethicam: dū illa fidei seruire faciūt.

¶ **Et rñso accepto ī sōnis ne redirēt ad herodē: p aliā viā reuersi sūt in regionem suam.**

AVG. ī ser. de epi. Herodes ipius factus ex timore crudelis voluit deseuire. Sz quō poterat cape eū q ipsas fraudes venerat amputare: Ut ergo eius fraus eliderēt. sequitur: Et rñso accepto. HIERO. Qui enim munera obtulerūt dño: p̄nr rñsum acceperūt. Rñsu3 nō p angelū fieri dicitur: Ut meritoꝝ ioseph p̄uilegium demōstrarēt. GLO. Fit aūt hec rñsio p ip3 dnm qz nullus alius viā reuersiōis īstituit nisi ille q dicit: Ego sum via. nō tñ loqt puer ad eos: ne diuinitas āte tp̄s reuelet: τ vt vera hūanitas habeatur. Dicit āt: Et rñso accepto. Sic enī moyses tacitus clamat: sic isti pio affectu īterrogabāt qd diuina iuberet volūtas. Dicit aūt: Per aliam viā reuersi sunt ī regionē suā. q a fidelitati miscēdi non erāt iudeoꝝ. CHRI. in ho. Intuere āt magoꝝ fidē q̄liter nō scandaliçati sunt ī seipis dicētes: Si magnus est puer hic. q̄ necessitas fuge ē: τ occulte recessionis: Hoc eni3 ē vere fidei nō q̄rere causas eoꝝ q̄ vē p̄cipiū-

tur:ſʒ ſuaderi ſolũ ab eis. CHRY. ſup matth. Si aũt ma gi xp̃ʒ q̃ſi terrenũ regẽ q̃ſiſſent inueniẽtes eũ apud ipʒ man ſiſſent: nũc ãt adorauerũt ⁊ reuerſi ſũt. Cũ aũt reuerſi fuiſ ſent: mãſerunt colẽtes deũ magis q̃ʒ añ: ⁊ p̃dicãtes multos erudierũt. Et deniqʒ cũ thomas iuiſſet ad p̃uĩciã illã adiũ cti ſunt ei ⁊ baptiʒati facti ſunt executores p̃dicatõis ipſi⁹.
GRE. Magnũ ṽo nob aliqd magi inuũt q̃ i regionẽ ſuã p aliã viã reuertũť. Regio q̃ppe nr̃a paradiſus ẽ ad quã Jeſu cognito rediť p viã q̃ veim⁹ p̃hibemur. A regiõe eteni nr̃a: ſupbiẽdo: iobediẽdo: viſibilia ſeq̃ndo cibũ vetitũ guſtãdo diſceſſimus. ſʒ ad eã nec̃e ẽ vt flẽdo: obediẽdo: viſibilia cõ tẽnendo atqʒ appetitum carnis refrenando redeamus.
CHRY. ſup matth. Nec etiã erat poſſibile: vt q̃ ab he rode ad xp̃ʒ veniſſent: redirẽt ad herodẽ. q. n. relicto xp̃o ad diabolũ trãſeunt p peccatũ: frequẽter p pniaʒ reuertũť ad xp̃ʒ. Qui. n. fuit i inocẽtia: dũ neſcit qd ſit malũ: facile deci pit. Sʒ cũ exptus fuerit malũ qd inuenit: ⁊ recordatus bo nũ qd p̃didit: ꝯpunct⁹ redit ad deũ. Qui ãt relicto diabolo vẽit ad xp̃ʒ difficile redit ad diabolũ: q̃ dũ gaudet i bonis q̃ inuenit: ⁊ recordať mala q̃ euaſit. difficile redit ad maluʒ.

❡ Qui cũ receſſiſſent: ecce angelus dñi apparuit i ſõnis ioſeph dicẽs. Surge ⁊ accipe puer̃ ⁊ ma trẽ eius: ⁊ fuge i egyptũ: ⁊ eſto ibi vſqʒ dũ dicaʒ tibi. Futuꝝ ẽ eiʒ: vt herodes q̃rat pueꝝ ad p̃den dũ eũ. Qui ꝯſurgẽs accepit pueꝝ ⁊ matrẽ ei⁹ no cte ⁊ receſſit in egyptũ. Et erat ibi vſqʒ ad obitũ herodis: vt adipleret qd dictũ ẽ a dño p p̃phe tã dicentẽ. Ex egypto vocaui filiũ meum.

RABA. Hic p̃termittit matthens diẽ purificatõis in q̃ oportebat p̃mogenitũ offerri i tẽplo: ⁊ agnuʒ vel par turtu rum: aut colũbaꝝ. Et q̃uis timerẽt herodẽ: tñ nõ ſunt auſi trãſgredi legẽ qn ad tẽplũ pueꝝ deferrẽt. Cũ itaqʒ rumor de puero iã icipet dilatari: mittiť ãgelus q i egyptuʒ faciat pueꝝ trãſportari. vnde dicit: Angelus do. ap. in ſo. ioſeph.
REMI. Per hoc q̃ ſemp ãgelus ioſeph i ſõnis appruiſſe dr̃ myſtice deſignať: q̃ illi q a curis terrenis ⁊ ſecularibus negocijs qeſcunt: p frui ãgelica viſiõe mereť. Dicit ergo ei: Sur. ⁊ acci. pue. ⁊ ma. eius. HILA. Cũ deſpõſatam eã in ſto ſignificabat ꝯiugẽ nũcupauit. ſʒ poſt partũ mr̃ tñ Jeſu oñdiť: vt queadmodũ iuſto ioſeph deputareť marie in vgi nitate ꝯiugiũ: ita venerabilis eius oñdereť i ieſu mr̃is vgi nitas. CHRI. ſup mat. Nõ aũt dicit: accipe matrẽ ⁊ pue ruʒ eius: ſʒ ecõuerſo: q̃ nõ pp matrẽ puer natus ẽ: ſʒ pp pue ruʒ mr̃ p̃parata ẽ. Sequiť. Et fuge i egyptũ. Quod aũt filius dei añ hominẽ fugit: ant q̃ liberet de inimicis: ſi ⁊ ipſe ini micos ſuos timet: Et p̃mũ qdẽ oʒ vt regulã hũane nature quã ſuſcepit ꝯſeruet: ⁊ i hac pte. q̃ ⁊ hũane nãe ⁊ puerilita ti ꝯuenit fugere p̃tãtẽ minãtẽ: deide vt ceteri xp̃iani cuʒ ne ceſſitas pſecutõis aduenerit fugere nõ erubeſcãt. Sʒ q̃re i egyptũ: Recordatus ẽ. n. dñs q nõ i finẽ iraſciť quãta ma la fecerit ſup egyptũ: iõ mittit filiũ ſuũ i eã ⁊ dat illi magne recõciliatiõis ſignũ vt decẽ plagas egypti vna medicina ſa naret: vt p p̃plẽs q añ fuerat pſecutor p̃plũ p̃mogẽiti: cuſtos fie ret filij vnigeniti: vt q illi violẽter dñati ſũt: iſti cũ deuotio ne ſeruirẽt: vt iã nõ irẽt ad mare rubrũ demergẽdi: ſed vo careť ad aq̃s baptiſmatis viuificãdi. AVG. i ſer. de epi. Audi etiã magnũ myſterij ſacr̃m. Moyſes aliq̃n in egypto pfidis clauſerat diẽ: illuc xp̃s adueniẽs ſedẽtibus in tene bris reddidit lucẽ. fugit: vt illuminaret: nõ fugit vt lateret. Sequiť. Et eſto ibi vſqʒ dũ di. tibi. futurũ ẽ enim: vt hero. q̃rat pue. ad p̃dẽduʒ eũ. Putabat enim iſelix tyrannus ſal uatoris aduẽtu regali ſe ſolio detrudẽdum: ſʒ nõ ita ẽ. non ad hoc venerat chriſtus vt alienã gloriã inuaderet: ſʒ vt ſuã donaret. Sequiť. Qui conſur. acce. pue. ⁊ ma. eius noc. ⁊ re ceſſit i egyptũ. HILA. ſ. idolis plenã: Jã. n. poſt iudeoruʒ iſectatiõnẽ iudeã relinq̃ẽs ignoranti ſeculo colẽdus iſerť.
HIE. Qñ igiť tollit pueꝝ ⁊ mr̃eʒ ei⁹ vt i egyptũ trãſeat: nocte tollit ⁊ i tenebris. qñ ṽo reuertiť i iudeã nec nox nec tenebre ponunť i euãgelio. CHRI. ſup mat. Oĩs. n. pſecu tõis ãguſtia nox ẽ: refrigeriũ aũt dies. RABA. Uel quia luce ṽa recedẽte lucis ipſius oſores i tenebris remanſerũt: ipſa ṽo redeũte illuminãť. CHRI. i ho. Uide aũt ſtatim ipſo nato tyrãnũ iſanire. ⁊ q̃ mr̃ cũ puero ad extraneã effu gať regionẽ. vt ſi tu icipiẽs alicui ſpirituali rei deſeruire: vi deris te tribulari. nõ turberis: ſʒ oĩa viriliter feras hoc hñs exẽplũ. BE. Q̃ eni dñs a parẽtib⁹ ſublatus ẽ in egyptũ ſi gnificat electos ſepi⁹ maloꝝ iprobitate ſuis effugandos ex ſedib⁹. vel etiaʒ exilio dãnãdos. Si qdẽ ipſe q ſuis erat p̃ce pturus Cũ vos pſecuti fuerit i vnã ciuitatẽ. effugite i aliã: p̃m⁹ fecit qd p̃cepit: fugiẽdo hominẽ q̃ſi hõ i terra quẽ ſtel la magis paulo añ adorãdũ mõſtrauit ex celo. REMI. Q̃ aũt dñs in egyptũ iturus eẽt: p̃dixerat eſaias euʒ ait. Ecce dñs aſcẽdit ſup nubẽ leuẽ ⁊ igredieť egyptũ ⁊ diſpdet ſimula cra egypti. REMI. Conſuetudo aũt fuit iſtius euãgeliſte oĩa q̃ dixit ꝯfirmare: ⁊ hoc iõ. q̃ iudeis ſcribebat Jõ qʒ ſub iũgit: Ut adimple. qd dcm̃ ẽ a do. p p̃phe. dicẽ. Ex egy. vo. fi. meũ. HIERO. de optio gñe iterp̃tãdi: Hoc. lxx. iterp̃ tes nõ hñt: ſʒ i Oſee p̃pheta iuxta hebraicã ſcribiť vitatẽ: Quia puer iſrl̃ ⁊ dilexi euʒ. Ex egypto vocaui filiũ meum: p quo. lxx. trãſtulerũt: Quiã paruulus ẽ iſrl̃ ⁊ dilexi euʒ: ex egypto vocaui filiũ meũ. HIERO. ſup oſee: Hoc aũt te ſtimonio vtiť euãgeliſta: q̃ hec typice refertť ad xp̃m. No tandũ. n. q̃ i hoc p̃pheta: ⁊ i alijs ita de aduẽtu chriſti: ⁊ de uocatiõe gẽtiũ p̃nunciať vt radix hiſtorie nõ penit⁹ deſera tur. CHRI. i ho. Eſt ẽt p̃phetie lex multa multoties dici de alijs cõpleri autẽ in alijs. ſic de ſymeone ⁊ Leui dictuʒ ẽ. Diuidã eos i iacob. ⁊ diſpgã in iſrl̃ qd nõ i eis ſʒ in nepoti bus ꝯpletũ ẽ: qd ⁊ hic apparet. Chriſt⁹ eni natura dei fili⁹ ẽ: ⁊ ſic in eo ṽe p̃phetia ꝯpleť. HIE. Poſſumus aũt ⁊ hũc lo cũ aliter cõſolari: ⁊ inducemus teſtimoniũ ex nũeris: De⁹ ex egypto vocauit eũ gl̃ia eius ſic vnicornis REMI. Per ioſeph aũt deſignať ordo p̃dicatoꝝ: p Mariã ſacra ſcriptu ra: p pueruʒ noticia ſaluatoris. p pſecutionẽ herodis pſecu tio quã paſſa ẽ eccl̃ia i hieroſolymis: p fugaʒ ioſeph in egy ptũ: trãſitus p̃dicatorũ ad gẽtes infideles: Egyptus. n. tene bre iterp̃tať. p tp̃s ãt quo fuit in egypto ſpaciuʒ tẽporis ab aſcenſione dñi vſqʒ aduẽtum antichriſti: p obituʒ herodis extinctio inuidie in cordibus iudeoꝝ.

❡ Tũc herodes videns quoniã illuſus eſſet a ma gis: iratus ẽ valde: ⁊ mittẽs occidit oẽs pueros q erãt in bethleẽ ⁊ i oĩbus finibus eius a bimatu ⁊ ifra: ſm tẽpus qd exquiſierat a magis.

CHRI. ſup matth. Poſtq̃ʒ paruul⁹ ieſus magos ſuo ĩpe rio ſubiugauit nõ p̃tãte corporis ſʒ gr̃a ſpũs iraſcebať hero des: q̃ quos ip̃e ſedẽs i throno regni ſuadere ñ potuit. his ieſus puulus placuit i pſepio iacẽs deide ꝯtẽnẽtes euʒ ma gi addiderũt cãs doloris. vñ dr̃. Tũc hero. vidẽs q̃m illuſus eẽt a magis ira. eſt valde. Illa. n. regũ ira magna ⁊ iextigui bilis ẽ: quã regni ꝫel⁹ accẽdit. Sʒ qd fecit: Mittẽs occidit oẽs pueros. Sic. n. beſtia vlnerata: q̃cqd oc̃lis ei⁹ occurrit: q̃ſi actorẽ ſui vlneris dilaniat ſic ⁊ ille deluſus a magis irã ſuã ſup puulos diffũdebat. Dicebat. n. cogitãs i furore: Cer te magi pueꝝ inuenerũt: quẽ regnaturũ dicebãt: nam rex re gni ꝫelo repler⁹ de his oĩa timet: oĩa ſuſpicať. Jõ ḡ miſit ⁊ iterfec̃ oẽs puulos: vt vnũ inueniret i oĩb⁹. AVG. i ſer. de epi. Et dũ iſequiť xp̃ʒ regi nr̃o coetũ p̃curauit exercitum ſtolis victricib⁹ cãdidatũ. AVG. i ſer. de inocẽtib⁹: Ecce p̃phan⁹ hoſtis beatis puulis nũq̃ʒ tãtũ p̃deſſe potuiſſʒ ob ſeq̃o q̃tũ p̃fuit odio. nã q̃tũ ꝯ eos iniq̃tas abũdauit: tãtuʒ

grã bñdictiõis effulsit. IDEM. O paruuli btĩ ille de vr̃a
corõa dubitabit ĩ passiõe ꝓ xp̄o: qui ẽt paruulis baptismũ
ꝓdesse nõ existimat xp̄i: nã q nat⁹ hr̃e potuit p̄dicatores an
gelos narratores celos: adoratores magos: potuit ⁊ illis
ne ꝓ eo sic morerẽt p̄stare si sciret illa morte pituros: ⁊ non
poti⁹ maiore felicitate victuros. Absit vt ad liberãdos ho
mines xp̄s veniẽs de illoꝝ p̄mio q ꝓ illo iterficerent nihil
egerit qui pẽdẽs ĩ ligno ꝓ eis a qbus interficiebat̃ orauit.
RABA. Nõ ẽ aũt ɔ̃tẽtus vastatõe bethleẽ sꝫ ⁊ adiacẽtia
loca vastauit nec vllã misericordiã etatis habuit: a filio
vnius noctis vsqꝫ ad filiũ duoꝝ ãnoꝝ qn oẽs occideret. vñ
subdit In bethleẽ ⁊ ĩ oĩbus finibus eius a bimatu ⁊ infra.
AVG. ĩ ser. de epi. In celo. n. viderãt magi ignotissimã ꝫ
stellã nõ aũ paucos dies. sꝫ aũ finẽ bienij sic ingrẽti herodi
patefecerũt. vñ a bimatu ⁊ ĩfra occidit ĩfantes ꝑ q̃d seqt̃:
sꝫ tp̄s qd exqsierat a magis. AVG. ĩ ser. de ino. Uel qꝛ ti
mebat ne puer cui sydera famulãt: spẽm suã paulo supra eta
tẽ vel ĩfra transformaret vt etatẽ sui tp̄is occultaret: idõ vr̃
pueros a bimatu. vsqꝫ ad pueros vnius diei interfecisse.
AVG. de cõ. euã. Uel aliquoꝝ magis ꝑpinquãtiũ piculo
rũ terrorib⁹ agitat⁹ herodes ab illa cura. s. interficiẽdi pue
ros mẽte abrepta ĩ alijs potius occupat̃. vel potuit credere
magos fallacis stelle visione deceptos postea qꝛ nõ inuene
rũt quẽ natũ putauerãt erubuisse ad se redire: atqꝫ ita ti
re ɔ̃pulso a ꝑseqndo puero quieuit. ⁊ sic ɔ̃pletis dieb⁹ purgati
onis tute cũ illo ascẽdere tẽpliũ potuerũt. Quis. n. nõ videat
vnũ illũ diẽ regẽ multis occupatũ latere potuisse. deinde vul
gatis reb⁹ q̃ ĩ tẽplo dicte facteqꝫ fuerãt: herodes sensit se a
magis illusũ ac deinde sicut hic dr̃: multos ĩfantes occidit.
BEDA ĩ ho. In hac aũt morte pueroꝝ: oĩuꝫ xp̄i marty
rũ p̄ciosa ẽ mors ɔ̃signata: q paruuli occisi sũt: significat p
humilitatis meritũ ad martyrij ꝑueniẽdũ gloriã: q ĩ bethle
em ⁊ ĩ oĩb⁹ finib⁹ ei⁹ occisi sunt: oñdit ĩ iudea. vñ ecclie ce
pit origo ⁊ vbiqꝫ ꝑ orbẽ ꝑsecutõeꝫ sẽ uturã. Qui bimi occi
si sũt doctrina ⁊ opatõe ꝑfectos idicãt. Qui võ infra: simpli
ces. q illi qdẽ occisi sũt ⁊ xp̄s euasit ĩsinuat corpa martyꝝ
ab ip̄ijs posse perimi: sꝫ xp̄ꝫ ab eis nõ posse auferri.

¶ Tũc adimpletum est quod dictum est ꝑ hiere
miã ꝓphetã dicentẽ. Uox in rama audita est plo
ratus ⁊ vlulatus multus rachel plorãs filios suos
⁊ noluit consolari quia non sunt.

CHRI. ĩ ho. Quia euãgelista horrore iplenit auditorẽ
crudelẽ occisionẽ narrãs: rursus mitigationẽ apponit: ostẽ
dẽs q hec nõ fcã sunt deo nequiente ꝓhibere atqꝫ ignorãte:
sꝫ ꝑ ꝓphaꝫ p̄dicẽtẽ. vñ dr̃: Tunc ĩpletũ ẽ. HIE. sup hiere.
Hoc hieremie testimoniũ matthe⁹ nõ sꝫ hebraicã vitatẽ:
nec iuxta. lxx. ꝓtulit. Ex quo ꝑspicuũ ẽ euãgelistãs ⁊ aplõs
nõ iterp̄tatõeꝫ alic⁹ secutos: sꝫ tãqꝫ hebreos q̃d legebãt he
braice suis sinonimis expressisse. HIE. sup mat. Qꝛ aũt dr̃: In
rama nõ putem⁹ loci nomẽ eẽ q̃d ẽ iuxta Sabaã: sꝫ Rama
excelsũ iterp̄tat̃: vt sit sensus. Uox ĩ excelso audita ẽ. i. lon
ge lateqꝫ diffusa. CHRI. sup mat. Uel qñ de morte inocẽ
tũ mittebat̃ idõ ĩ excelso audiebat̃: sꝫ illo vox paupis pene
trat nubes. Qꝛ aũt dr̃ Plorat⁹: fletũ puuloꝝ oñdit. Qꝛ aũt dr̃
Ululat⁹: matrũ significat lamẽtũ. ĩ puulis aũt mors faciebat
finẽ doloris: ĩ mrib⁹ aũt sꝑ ꝑ memoriã reparat̃. ⁊ idõ dr̃: Ulu
lat⁹ mult⁹ rachel plorãs filios suos. HIE. De rachel nat⁹
ẽ beniamin: ĩ cu⁹ tribu nõ ẽ bethleẽ. Querit̃ g quõ rachel fi
lios iude. i. filios bethleẽ q̃si suos ploret. Rñdebim⁹ breui
ter qꝛ sepulta sit iuxta bethleẽ ĩ effrata: ⁊ ex corpusculi ho
spitio mr̃is nomẽ accepit. Siue qm̃ iuda ⁊ beniamĩ due tri
bus iuncte erãt: ⁊ herodes p̄cepat nõ solũ ĩ bethleẽ iterfici
pueros: sꝫ ⁊ ĩ oĩbus finib⁹ eius ꝑ occisionẽ bethleẽ itelligi
mus multos ẽt ex beniamĩ fuisse cesos. AVG. ẽ q. no. ⁊ ve.
te. Uel qꝛ filij beniamĩ q ad rachel ꝑtinẽt: olĩ a reliqs tribu
bus extincti sũt. ⁊ ĩ p̄nti ⁊ ĩ futuro erãt. Tũc g rachel cepit fi
lios suos plãgere: qñ filios sororis sue ĩ tali cã vidit occisos
vt eterne vite heredes existerẽt: cui. n. aliqd aduersũ euene
rit ex felicitate alteri⁹ ĩfausta sua misere luget. REMI. As
sumpsit aũt sanct⁹ euãgelista ad exaggerãdã magnitudinẽ lu
ctus. vt diceret ẽt rachelẽ mortuã plorasse filios suos: ⁊ no
luit cõsolari qꝛ nõ sunt. HIREO. Et hoc sꝫ duplicẽ itelli
gẽtiã: siue q eos ĩ eternũ mortuos existimaret: siue q se cõ
solari nollet de his: quos sciret esse victuros: vt sit sensus:
Noluit consolari: quia non sunt. idest noluit consolari de
hoc q non essent. HYLA. Non enim non erant hi qui
mortui putabant̃: in eternitatis. n. ꝑfectũ per martyriũ glo
riã efferebant̃. ɔ̃solatio aũt rei amisse erat p̄stãda nõ aucte.
HILA. sup mat. Rachel eccle typuꝫ ꝑtulit diu sterilis:
nũc fecũde h⁹ plorat⁹ ex filijs nõ iccirco qꝛ peremptos dole
bat audit̃. sꝫ qꝛ ab his p̄mebat̃: quos filios retinere voluis
set. RABA. Uel significat ecclãm qdẽ plorare scõꝝ de
hoc seculo ablationẽ: sꝫ nõ ita velle se ɔ̃solari: vt q seculum
morte vicerũt: rursus ad sc̃li certamina secũ redeãt toleran
da: qꝛ nõ sũt vltra reuocãdi ĩ mundũ. GLO. Uel nõ vult
ɔ̃solari in p̄nti: qꝛ non sunt: sꝫ oẽs spes ⁊ ɔ̃solationeꝫ ad eter
nam transmittit vitam. RABA. Bene autem rachel:
qꝛ ouis vel videns dicitur ecclesiaꝫ figurat cuius tota intẽ
tio vt deum cõtemplet̃ inuigilat. ⁊ ipsa ẽ ouis cẽtesima quã
pastor ĩ humeris reportat.

¶ Defũcto autẽ herode ecce angelus dñi appar
uit in somnis ioseph in egypto dicẽs: Surge ⁊ ac
cipe puerum ⁊ matrẽ eius ⁊ vade ĩ terrã israel.
Defuncti sunt enim qui querebãt aiaꝫ pueri.

EX ecclesiastica historia. Cũ ꝓ sacrilegio: q̃d herodes ĩ salua
torẽ commiserat: ⁊ scelere q̃d in eq̃uos ei⁹ pegerat. vltio eũ
diuina purgeret ĩ mortẽ corp⁹ ei⁹ vt ioseph⁹ refert: morb⁹ ĩua
sit diuersus ita vt diceret a natib⁹ nõ morbo corpis hec: sꝫ
diuie vltõis eẽ supplicia. ipe aũt furore tã plen⁹ nobiliores ⁊
p̄marios ex oĩ iudea ad se colligi ⁊ recludi iubet ĩ carcere:
mãdãs stati vt spũ exhalasset oẽs iterfici: vt eius obitũ oĩs
iudea defleret iuita. Paulo aũt añq̃ nouissimũ spũ redde
ret: Antipatꝫ filiũ suũ iugulauit post duos filios q̃s aũ ne
cauerat. s. alexãdꝫ ⁊ aristobolũ. Tal' igr̃ herodis finis q di
gna supplicia scelere. q̃d ĩ bethleẽ erga puulos gesserat. ⁊ ꝓ
ĩsidijs saluatoris exact⁹ ẽ ab euãgelista designat̃ cũ dr̃. De
fũcto aũt herode. HIE. Multi ꝓp ignorãtiã historie labũ
tur ĩ errorẽ: putãtes eũdẽ eẽ herodẽ: a quo ĩ passiõe dñs ir
ridet̃. ⁊ q nũc mortu⁹ eẽ refert̃. Ergo herodes ille q cũ pila
to postea amicitias fecit: h⁹ herodis fili⁹ ẽ: frater archelai
quẽ Tyberi⁹ cesar lugdunũ relegauit: fratreqꝫ ei⁹ herodeꝫ
successorẽ regni fec. Ꝑlo g herode defũcto Ecce apparuit
ãgel⁹ dñi ĩ sõnis ioseph ĩ egypto dicẽs: Surge ⁊ accipe pue
rũ ⁊ mr̃eꝫ ei⁹. DIONY. ĩ ecl. hierar. Unde qñ ⁊ ipe iesus
supcelestib⁹ eẽntijs supexñs ad id q̃d sꝫ nos est imutabilr̃
veniẽs ñ refugit ad se ordinatã ⁊ assũptã hũanã ordinatio
nẽ: sꝫ obediẽs subdit̃ di p̃ris ꝑ ãgelos dispõnibus: ⁊ ꝑ ange
los ip̄os annũciat̃ ioseph a p̃re disposita filij ad egyptuꝫ re
cessio. ⁊ iteꝝ ad iudeã ex egypto trãsductio. CHRY. Ui
des ẽt qꝛ ioseph ad misteriũ Marie erat elect⁹. eũte. n. illa
ĩ egyptũ ⁊ redeũte: qs misteriũ ei tãte necẽitatis ĩpleret: nisi
desponsata fuisset: Nã ĩ p̄ma qdẽ facie maria pueꝝ nutrie
bat ⁊ ioseph ɔ̃seruabat. reuera aũt puer ⁊ matrẽ nutriebat: ⁊
ioseph tuebat̃. seqt̃. Et vade ĩ terrã isrl̃. Quasi medic⁹. n. de
scẽdit ĩ egyptũ vt visitaret eã lãguẽtẽ errorib⁹: ñ vt remãe
ret ĩ ea. Reuersiõis aũt rõ assignat̃ cũ subdit̃ Defũcti sũt. n.
q q̃rebãt aiaꝫ pueri. HIE. Ex hoc loco itelligim⁹ nõ soluꝫ
herodẽ: sꝫ ẽt sacerdotes ⁊ scribas eo tp̄e necẽ dñi fuisse me
ditatos. REMI. Sꝫ si multi fuerũt: quõ in tam breui spa
cio extincti sunt: qꝛ vt dcm̃ est Herode mortuo occisi sunt
oẽs maiores qui ĩ custodia tenebãt̃. CHRI. super mat.
Q̃d dr̃ cõsilio factũ eẽ. q ɔ̃senserũt herodi. vt ingreret pue

rũ ꝛ occidẽt: qꝛ scriptũ ẽ. Turbat⁹ ẽ herodes ꝛ oĩs hierosolyma cũ illo. REMI. Aut certe locut⁹ ẽ euãgelista ꝑ spẽz tropi qñ multi ponunt̃ ꝓ vno. In hoc aũt ꝙ dic̃. Aĩam pueri: destruũtur heretici q dixerũt xp̃m nõ sumpsisse aĩam: ſꝫ loco aĩe hũisse diuinitatẽ. BEDA i ho. Qꝛ aũt occisis pro dño pueris herodes nõ lõge post obijt: ꝛ ioseph dñz cũ mr̃e ad terrã isrl' reduxit: significat oẽs ꝑsecutõres q̃ ꝯtra ecclíaz erãt mouẽde. ꝑsecutoꝝ morte vindicãdas: ꝛ pacẽ ecclĩe denuo reddẽdã. ꝛ scõs q latuerãt ad sua loca reuersuros. vl' ꝙ defuncto herode: redit ad terram isrl iesus: denunciat ꝙ Enoch ꝛ Helia ꝑdicantibus: iudei sopita moderne inuidie flamma fidem veritatis accipient.

¶ Qui ꝯsurgẽs accepit pueꝝ ꝛ matrẽ ei⁹: ꝛ venit in terrã israel. Audiẽs ãt ꝙ archelaus regnaret in iudea ꝓ herode pr̃e suo timuit illo ire ꝛ admonit⁹ in sõnis secessit i partes galilee. Et veniẽs habitauit i ciuitate q̃ vocat̃ nazareth: vt adipleret̃ qḋ dictũ ẽ ꝑ ꝓphetas: qm̃ nazare⁹ vocabit̃.

GLO. Angelice admonitõi ioseph nõ inobediẽs fuit. vñ seqt̃. Qui ꝯsur. acce. pu. ꝛ ma. ei⁹ ꝛ ve. i terrã isrl'. Nõ. n. determinauerat angel⁹: ĩ quo loco terre isrl'. vt dubitante ioseph iteꝝ reuertat̃. a freq̃ntiori visitatõe ãgeli certiõ redderet̃. vñ seqt̃. Audiẽs ãt ꝙ archela⁹ regnarꝫ i iudea ꝓ herode pr̃e suo. timuit illo ire. EX hist. iosephi. Habuit sigdẽ herodes vxores. x. ex q̃ꝝ. vij. uxorosã suscepit sobolẽ: pmogenit⁹ e⁹ antipr̃ ex iosida alexãder ꝛ aristobol⁹ ex mariamne: archelaus ex mathaca samaritide. herodes antipas q postea tetrarcha fuit: ꝛ philippus ex cleopatra hierosolymitide. Tribus igr̃ pmis ab herode ĩterfectis: ꝛ post mortẽ ei⁹ occasiõe testĩ pr̃is: archelao gubernatõez regni vsurpãte: ꝛ cãõ successiõe regni ad cesarẽ augustũ delata: tãdẽ ḋ cõsilio senat⁹ oẽm herodis monarchiã distribuit: mediã ptẽ. s. ydumeã ꝛ iudeã tradẽs archelao sub noĩe tetrarchie pollicitus se factuꝝ eũ regẽ si se dignũ ꝓbuisset. Mediã vo ptẽ ĩ duas secuit tetrarchas: secessitq̃ꝫ galilea in ptẽ herodis tetrarche. Iturei vo ꝛ traconitidis regio philippo. Fact⁹ ẽ ḡ post herodẽ ḋfũctũ archela⁹ q̃si dyarch⁹: qḋ dñij gen⁹ hic regnũ appellat. AVG. ḋ cõ. euã. Sꝫ hic aliqs queret: quõ sic lucas narrat. ibãt pentes ei⁹ ꝑ oẽs ãnos penitẽtie in hierl'm: si archelai timore ibi ꝓhibebãt̃ accedere. Hoc dissoluere nõ ẽ difficile: fieri. n. poterat vt ꝑ diẽ festũ iter tã ĩgẽtẽ turbã latẽter ascẽderẽt mox reuersuri: cũ tñ alijs dieb⁹ hitare metuerẽt: vt nec solẽnitate ꝑtermissa eẽnt irreligiosi: nec ĩ ꝯtinua mãsiõe ꝯspicui. Iste quoq̃ꝫ itellect⁹ pꝫ. vt ꝙ lucas dic̃ ꝑ oẽs ãnos eos ascẽdere solitos ĩ hierl'm: tũc accipiam⁹ fcm: cũ iã nõ metueret̃ archela⁹: q ſꝫ historiã iosephi so[m]. ix. ãnis regnauit. Seqt̃. Et admonit⁹ i sõnis secessit i ptes galilee. Sed forte hic qspiã moueat̃ cũ matthe⁹ dixerit: iõ timuisse ioseph eũ puero redeũtẽ ire i iudeã: qꝛ ei pr̃e suo herode archela⁹ fili⁹ ei⁹ regnabat: quõ potuit ire ĩ galileã: vbi alius fili⁹ eius herodes tetrarcha erat: vt lucas testat̃. Quasi vo ipa sint tpa qb⁹ puero timebat̃: q̃ lucas ꝯmemorauit: q̃ vsq̃ꝫ adeo mutata erãt vt ĩ ipo iudea nõ rex eẽt archela⁹: ſꝫ p̃ses pilat⁹. GLO. Sꝫ tũc q̃rit̃: q̃re nõ timuit ioseph ĩ galileã ire: cũ ꝛ ibi archela⁹ regnaret. Sꝫ meli⁹ potuit latere cum puero i naçareth q̃ꝫ ĩ hierl'm vbi erat caput regni archela⁹.

CHRI. i ho. Et ẽt qꝛ villã natiuitatis mutauit: res obũbrat̃: ĩpet⁹. n. oĩs erat aduersus bethleẽ ꝛ fines ei⁹. Venit igr̃ ioseph ĩ naçareth ꝛ piculũ fugiẽs ꝛ ĩ patriã rediẽs. vñ seqt̃. Et ve. habi. i ci. q̃ voca. naça. AVG. ḋ cõ. euã. Forte ꝛ hoc mouet: quõ dicat matthe⁹: ꝓpea tũ puero iesu pentes ei⁹ isse i galileã: qꝛ metu archelai i hierl'ꝫ ire noluerit: cũ ꝓpterea magis isse galileã videant̃: qꝛ ciuitas eoꝝ erat naçareth galilee: sic̃ lucas ñ tacuit: Sꝫ ĩtelligẽdũ ẽ: qꝛ vbi ãgel⁹ ĩ sõnis i egypto dixit ad ioseph. Vade ĩ terrã isrl' sic ĩtellectũ pmo eẽ a ioseph. vt putaret recti⁹ eẽ ꝑgere ĩ iudeã: ipa. n. pmit⁹ itelligi potuit terra isrl'. Postq̃ꝫ vo cõperit ibi regnare archelaũ noluit obijcere se ꝑiculo cũ possꝫ terra isrl' et a galilea itelligi: qꝛ ꝛ ipsã ꝑplſ isrl' ĩcolebat. Quãq̃ꝫ possit ꝛ alr̃ solui: qꝛ potuit videre pẽtib⁹ xp̃i nõ eẽ hitãdũ ibi cũ puero: nisi ĩ hierl'ꝫ vbi erat tẽplũ dñi: ꝛ illuc iuissent nisi archelai p̃sẽtia terreret̃. Nõ ãt diuit⁹ iubebãt̃ ĩ iudea vl' hierl'ꝫ hitare. vt ḋ archelao qḋ tiebãt ḋberẽt ꝯtẽner̃. ſꝫ ĩ terra isrl' ĩ q̃ ẽt vt dcm̃ ẽ poterat itelligi galilea. HILA. Veꝝ typica rõ ꝯseruata ẽ ioseph. n. aplõꝝ tꝫ spẽm: qbus xp̃s circũferẽdus ẽ credit⁹. Hi tãq̃ꝫ herode mortuo. i. pplõ ei⁹ ĩ passiõe dñi deꝑdito: iudeis ꝑdicare sũt iussi: missi. n. erant ad oues ꝑditas dom⁹ isrl'. ſꝫ manẽte hereditarie ĩfidelitatis dñatu: metuũt ꝛ recedũt: ꝑ visũ admoniti spũssancti donũ i gẽtib⁹ ꝯtẽplãtes ad eũ ꝯferũt xp̃m. RABA. Vel hec vltia ecclĩe tpa designat: qñ plũmis iudeoꝝ ad ꝑdicationẽ enoch ꝛ helie cõuersis: ceteri ad ĩstinctũ antixp̃i ꝯtra fidẽ pugnabũt. Pars igr̃ iudee ĩ q̃ regnabat archela⁹ antixp̃i seq̃ces ondit. Naçareth aũt galilee quo trasfert̃ xp̃s ptẽ eiusdẽ gẽtis q̃ fidez ẽ suscepturã designat. vñ galilea trãsmigratio naçareth aũt flos ṽtutũ iterp̃tat̃: qꝛ ecclĩa quo ardẽti⁹ a terrenis ad celestia trãsmigrat eo magis ṽtutum flore ꝛ germine abundat.

GLO. Huc aũt ꝓphete testimoniũ adiũgit dicẽs. Vt ipleret̃ qḋ di. ẽ ꝑ ꝓphe. quo. naça. voca. HIERO. Si fixũ de scripturis posuisset exẽplũ: nũq̃ꝫ diceret: ꝙ dcm̃ ẽ ꝑ ꝓphetas: ſꝫ simplr̃: ꝙ dcm̃ ẽ ꝑ ꝓphetaz. Nũc aũt pluralr̃ ꝓphetas vocãs ondit se ñ ṽba ḋ scripturis sũpsisse: ſꝫ sensũ. Naçare⁹ iterp̃tat̃ scũs: scm̃ aũt dñz futuꝝ oĩs scriptura ꝯmẽorat. Possum⁹ ꝛ alr̃ dicere ꝙ ẽt eisdẽ ṽbis iux̃ hebraicã ṽitatez ĩ Esaia scriptũ sit. Exiet ṽga ḋ radice iesse: ꝛ naçare⁹ ḋ radice ꝯsurget. CHRI. in ho. Aut forte legerũt ꝛ aliquos ꝓphetas ita dicẽtes: q nõ sũt nobis canoniçati. sicut nathan ꝛ esdra. Et qm̃ hoc ꝓpheratũ erat manifestat philipp⁹ dicẽs ad nathanaelẽ quẽ scripsit moyses ĩ lege. Inuenim⁹ Iesuz a naçareth. vñ ẽt pus xp̃iani naçarei vocabant̃: ſꝫ apud antiochiã mutatũ ẽ hoc nomẽ: ꝛ dicti sũt xp̃iani. AVG. de cõ. euã. Hoc antẽ oĩa q̃ sunt a narratione magorum: ꝛ deinceps lucas tacet. hoc ꝓinde cognoscẽdum ꝙ deinceps ad cetera valeat sic vnũquẽq̃ꝫ euangelistaꝝ ꝯtexere narrationem suam: vt tanq̃ꝫ nihil pretermittentis series digesta videat̃. tacitis. n. q̃ nõ vult dicere: sic ea que vult dicere illis q̃ dicebat adiũgit: vt ipa ꝯtinuo seq videant̃. Sed cũ alter ea dicat q̃ alter tacuit: diligẽter ordo cõsideratus idicat locũ: vbi ea potuerit a quo ꝑtermissa sũt trãsilire. CA. III.

In dieb⁹ aũt illis venit ioãnes baptista ꝑdicãs i deserto iudee ꝛ dicens. Pniaz agite appropinq̃bit. n. regnũ celoꝝ. Hic ẽ. n. ḋ quo dcm̃ ẽ ꝑ esaiaz ꝓphetã dicẽtẽ. Vox clamãtis i deserto parate viã dñi: rectas facite semitas eius.

CHRI. sup math. Sol appropiãs añq̃ꝫ appeat mittit radios suos ꝛ facit albescere oriẽtẽ. vt p̃cedẽs aurora aduentum diei demr̃et: sic dñs nat⁹ i mũdo añq̃ꝫ appeat ꝑ doctrinã: spũs sui fulgore trãsmisso illuminauit ioãnẽ: vt p̃cedẽs ille aduẽtũ ãnũciet saluatoris. ꝛ iõ post ortũ xp̃i enarrat eꝫ doctrinã ei⁹ enarratur⁹ euãgelista ꝛ baptismũ i quo testioniũ habuit ḋ p̃cursore ꝛ baptista ꝓmittit dicẽs. In dieb⁹ ãt illis venit ioan. bapti. ꝑdi. in deserto. REM. his autem ṽbis beati ioãnis non solum tẽpus ꝛ locum ꝛ ꝑsonã: sed ẽt officium ꝛ studium demonstrat. Tẽpus generale demr̃at cum dicit. In diebus autez illis. AVG. de con. euã. Hoc aũt tẽpus lucas ꝑ terrenas ꝑtãtes expressit cum dixit. Anno. xv. Sed intelligere debemus mattheuz cũ diceret. In

diebus illis:i multo lõgiori spacio accipi volnisse:mox enim
vt narrauit regressũ ð egypto xp̄m qð vtiq3 tp̄e puericie vł i/
fãtie factũ ẽ vt posset stare qð lucas ð illo cũ.xii.eẽt ãnoꝝ
narrauit:ↄtinuo itulit. In dieb⁹ aũt illis. nõ vtiq3 puericie
tm̃ illius dies isinnãs:s3 oẽs dies ab ei⁹ natiuitate vsq3 quo
p̃dicare cepit ioãnes. REMI. P̃sonã oñdit cũ dic. Ue
nit ioãnes.i.manifestauit se q̃ tãdiu p̃u⁹ latuerat. CHR.
in ho. S3 q̃re necium fuit vt ioãnes xp̄m p̄ueniret opeꝝ te
stimonio xp̄3 p̃dicãte.p̃mo qdẽ vt hic xp̄i dignitatẽ discas:
q̄ sicut p̄r ita ꝛ ip̄e ꝓphas h3:f̃m illud zacharie. Et tu puer
ꝓpheta altissimi vocaberis. deĩn vt nullã cã3 verecũdie iu
deis relinquat qð ꝛ ip̄e demfat dicẽs. Uenit ioannes neq3
mãducãs neq3 bibẽs.ꝛ dñt demoniũ h3. venit filius homi/
nis manducãs ꝛ bibẽs ꝛ dñt. Ecce homo edax. Sed alr̃ ne
cessariu3 erat ab alio p̄u⁹ dici q̃ ð christo erãt.ꝛ non ab ip̄o:
al's iudei q̃d dixissent q̄ post testimoniũ ioãnis dixerũt:Tu
testimoniũ p̄hibes ð teip̄o.testimonium tuũ nõ ẽ verum.

REMI. Officiũ subiũgit cũ dicit. Baptista.i quo dñi via3
p̄parauit nisi.n.baptizari hoies consuesceret.baptismũ xp̄i
abhorrerẽt. Studiũ oñdit:cũ ait. P̃dicans. RABA.
Quia ẽt xp̄s p̃dicatur⁹ erat.postq̃.n.visũ fuit idoneũ tp̄s.s.
circa.xxx.ãnos icipiẽs p̃dicationẽ suam:viã dño p̄parauit.

REMI. Locũ subiũgit dicẽs. In deserto iudee. MAX.
Ubi ad p̃dicationẽ ei⁹ nec isolẽs turba ꝑstreperet:nec iside
lis auditor rediret:s3 hi tm̃ audire possent q̄ p̃dicatõe3 cum
diuini cultus expeterẽt. HIERO. sup Esaiã. Uel i hoc
cõsiderandũ ẽ q̄ salutare dei ꝛ gl'ia dñi nõ p̃dicat̃ i hierl'm:
sed in solitudine ecclesie ꝛ i deserta gentium multitudine.

HILA. Uel ẽt ad iudeã venit desertam dei frequẽtatiõe
nõ populi vt p̃dicatiõis locus eoꝝ qb⁹ p̃dicatio erat missa
sollicitudinẽ testaret̃. GLO. Uel typice desertu3 signifi/
cat vitã a mũdi illecebris segregatã que penitẽtib⁹ ↄpetit.

AVGV. ili ð pnia. Nisi ãt peniteat aliquẽ vite veteris:
nouã nõ põt inchoare. HILA. Et iõ pniam regno celo/
rũ appropiquãte ꝓnũciat per qua3 ẽ reditus ab errore.re/
cursus a crimine:ꝛ post vitioꝝ pudorẽ ꝓfessio ðsinẽdi dicẽs.
Pniam agite. CHRI. sup matth. Ubi manifestat i ip̄o
p̃ncipio q̄r benigni regis ẽ nũcius:nõ.n.petõribus minas i/
tẽdebat:s3 idulgẽtiã ꝓmittebat. Solẽt reges nato sibi filio
idulgẽtiã i regno suo donare:s3 añ trãsmittũt acerbissimos
exactores. De⁹ aũt nato sibi filio volẽs donare idulgẽtiam
petõrum:p̃musit q̃si exactorẽ exigẽtẽ ꝛ dicẽtẽ. Pniã agite.
O exactio q̄ nõ facit pauperes:s3 diuites reddit. Nã cũ q̄s
debitũ iustitie sue reddiderit:deo nihil p̄stat s3 sibi lucru3
sue salutis acqrit. Pnia.n.cor emũdat:sensus illuiat ꝛ ad
susceptionẽ xp̄i p̄parat humana p̃cordia. vñ subiungit. Ap/
propiquauit.n.regnũ celoꝝ. HIERO. Prius baptista
ioãnes regnum celoꝝ p̃dicat:vt p̃cursor dñi hoc honoret̃ p̄
uilegio. CHRI. in ho. Ideoq3 qð nũq̃ iudei audierant
neq3 ẽt a prophetis celos ꝛ regnum qð ibi ẽ p̃dicant.ꝛ nihil
decetero ð terra dicit. Sic ḡ ex nouitate eoru3 q̃ dicunt̃ eri
git eos ad querẽdũ cũ qui p̃dicat̃. REMI. Regnu3 aũt
celoꝝ quatuor modis dr̃ xp̄s f̃m illud luce.xvii. Regnũ dei
intra vos ẽ. Sancta scriptura f̃m illud matth.xxi. Auferet̃ a
vobis regnum dei.ꝛ dabit̃ genti faciẽti fructum eius. San
cta eccl'ia f̃m illud matth.xxv. Simile ẽ regnum celorum
decem v̄ginibus. Supnũ soliũ f̃m illud matth.viii. Mul/
ti venient ab oriẽte ꝛ occidẽte:ꝛ recumbent in regno celorũ.
ꝛ hoc totum hic põt itelligi. GLO. Dicit aũt. Appropin/
quauit.n.regnum celorum:q̄r nisi appropĩquaret nemo re/
dire poss3.q̄r ifirmi ꝛ ceci:via q̄ ẽ xp̄s carebãt. AVGV.
ð con.euan. Hec autẽ v̄ba ioannis alii euãgeliste pretermi/
serunt. Jam v̄o quod sequit̃. Hic ẽ qui dictus est p̄ Esaiam
ꝓphetã di.Uox cla.i des.rec.facite semitas eius.ambigue
positum ẽ.nec elucet vtꝝ ex p̄sona sua euangelista comme
morauit.an ad hec v̄ba eiusdẽ ioãnis secutus adiũxerit: vt
totũ hoc ioannes dixisse itelligat̃. Pniam agite.appro.enĩ
reg.celoꝝ. Hic ẽ.n.ꝛc. Neq3.n.hoc mouere dr̃ q̄r ñ ait. Ego
sũ.s3 hic est. Nã ꝛ mattheus dixit. Inuenit hoĩe3 sedẽtem i
teloneo:ꝛ nõ dixit. Inuenit me.qð si ita ẽ nõ ẽ mirũ si ꝛ iter/
rogat⁹ q̃d dicet ð seip̄o:sic narrat ioannes euãgelista rñdit:
Ego vox clamãtis i desto. GRE. in ho. Scit̃ autẽ quia
vnigenit⁹ fili⁹ v̄bũ p̄ris vocat̃:f̃m illud. In principio erat
v̄bum. Ex ip̄a aũt nr̃a locutione cognoscimur.q̄r vox sonat
vt v̄bum possit audiri. Adueñtũ itaq3 dñi ioannes p̄currẽs
vox dicit̃:q̄r p̄ ei⁹ mysterium p̄ris v̄bum ab hoibus audit̃.

CHRY. sup matth. Uox ẽt ẽ son⁹ cõfusus nł lũ secretũ
cordis oñdẽs:s3 hoc tm̃mõ significãs:q̄r vult aliq̃d dr̃e ille
q̄ clamat. Uerbũ aũt ẽ s̃mo mysteriũ cordis apiẽs. Adhuc
vox iter hoies ꝛ aialia cõis ẽ:v̄bũ aũt ẽ hoiu3 tm̃. Iõ ḡ ioan
nes dict⁹ ẽ vox nõ v̄bũ:q̄r p̄ eũ ð̃s sua ↄsilia nõ demrauit.s3
hoc solũ q̄ de⁹ aliq̃d facere i hoib⁹ meditabat̃:postea autẽ
p̄ filiũ suũ plenissime mysteriũ sue volũtatis apuit. RA.
Qui recte vox clamãtis ob fortitudinẽ p̃dicatiõis dr̃. Tri/
bus aũt modis clamor accidit hoc ẽ si lõge positus ẽ cui lo/
quat̃:si surdus:si p̄ idignationẽ:ꝛ hec humano generi acci/
derũt. GLO. Est igit̃ ioãnes q̃si vox v̄bi clamãtis. ver/
bũ.n.clamat i voce.i.xp̄s i ioãne. BEDA. Sic ẽt clama/
uit i oib⁹ q̄ a p̃ncipio aliq̃d diuinit⁹ dixerũt:ꝛ tm̃ iste solus ẽ
vox q̄r p̄ eũ p̄ns v̄bum oñdit̃ quod alii longe nũciauerunt.

GRE. Ipse aũt ioannes ẽ clamãs i desto q̄r derelicte ac
ðstitute iudee solaciũ redẽptoris ãnũciat. REMI. Quã
tũ aũt ad historiã attinet in deserto clamabat q̄r remotus
erat a turbis iudeoꝝ. Quid ãt clamet insinuat cũ subiũgit.
Parate viã dñi. CHRI. sup matth. Sic.n.magno regi
i expeditionẽ vẽturo p̄paratores p̃cedũt q̄ sordida abluũt:
dirupta cõponũt.sic ꝛ dñm nr̃m p̃cessit ioãnes q̄ ab huma/
nis cordib⁹ pnie scopis petõꝝ sordes eiceret:ꝛ q̃ dissipata
fuerãt spiritualiũ p̃ceptoꝝ ordinatõe cõponeret. GRE. i
ho. Omnis autẽ qui fidẽ rectã ꝛ bona opa predicat:dnõ ad
corda audiẽtiũ viã pat. Rectas dño semitas facit:dũ mun
das i aĩo cogitatões p̄ s̃monẽ bone predicationis format.

GLO. Uel fides ẽ via qua v̄bum ad cor descendit: cum
mores in melius mutant̃:fiunt semite recte.

¶ Ipse autẽ ioãnes habebat vestimentũ de pilis cameloꝝ:ꝛ zonã pelliceã circa lũbos suos. Esca autẽ eius erat locuste:ꝛ mel siluestre.

CHRI. in hom. Postq̃ oñdit q̄r ip̄se ẽ vox clamãtis in
desto prudenter ip̄se euangelista subiunxit. Ipse aũt ioan/
nes. In quo oñdit̃ que sit vita ip̄sius:nam ip̄e q̄dem testifi/
cabat̃ ð xp̄o:vita autẽ ei⁹ ð ip̄o.nemo autẽ põt eẽ alteri⁹ te
stis idoneus:nisi fuerit fidelis. HILA. Euenit.n.p̃di/
cãti ioanni sicut locus opportunior:ita ꝛ vestitus vtilior:ꝛ
cibus aptior. HIERO. De pilis.n.camelorũ habebat
vestimentũ:non ð lana:aliud austere vestis indicium ẽ ali
ud luxurie molioris. CHRY. sup matth. Seruis autẽ
dei non conuenit h̃re vestimentum ad sp̄em visionis vł ad
carnis delectamentũ:s3 tm̃ tegumentum nuditatis. habe/
bat enim ioãnes vestẽ nõ mollẽ neq3 delicatã s3 ciliciu3:
grauẽ ꝛ asperã:ꝛ conterentẽ corpus potius q̃ fouentem: vt
ð v̄tute aie eius ip̄se hit⁹ corporis loqueretur. Seq̃tur. Et
zo.pelli.circa lũ.suos. Consuetudo enim erat apud iudeos
vt zonis laneis vterent̃.iõ iste quasi durius aliquid facere
volens zona pellicea cingebatur. HIERO. Porro qð
sequitur. Esca eius erat locuste ꝛ mel siluestre. Habitato/
ris solitudinis congruum est vt non delicias ciborum: sed
necessitates humane carnis expleret. RABA. Tenui
victu cõtentus ꝛ ex minutis volatilibus ꝛ melle inuento i
truncis arborum. In dictis aũt arnulphi galliarum ep̄i re/
perimus minutũ genus locustarum fuisse i deserto iudee:
q̃ corpusculis in modu3 digiti manus exilibus ꝛ breuibus

in herbis facile capiunt: coctęq; i oleo pauperē pbēt gustū. Sil'r narrat i code deserto eē arbores būtes lata folia τ rotū da: lactei coloris τ melliti saporis: q̄ nā fragilia manib⁹ fricant redunt. Et hoc ē qd̄ mel silnestre dr̄. REMI. Sub hoc aūt habitu vestimētoꝝ τ vilitate cibaꝝ oñdit se peccata toti⁹ gñis hūani deflere. RABA. Potest τ hit⁹ τ gust⁹ eius qualitatē interne cōuersatōis exp̄mere. nā austeriorib⁹ vtebat̄ indumētis: qr vitā peccātiū increponit. ɔona q̄ dē pellicea q̄ cinct⁹ fuit τ helias mortificationis idiciū ē. RA. Locustas τ mel silnestre edebat. qr dulcis sapiebat turbis p̄dicatio ei⁹: ſʒ citi⁹ finē sortita ē. i melle. n. dulcedo: i locustis ē alacer volat⁹: ſʒ cito decidu⁹. REMI. Per ioānez aūt q dei gr̄a interp̄tat̄ significat̄ xp̄s q in mūdo gr̄az attulit. p vestimētū illi⁹ designat̄ eccl'ia gētiū. HILA. Cū exuuijs imūdaꝝ pecudū qb⁹ gētiles pes existimāt: xp̄i p̄dicator iduit̄: fitq; scificatū hitu ,pphetali qcqd i eis vl' inutile fuerat: aū vl' sordidū. ɔone āt pcicuo efficax i oē op⁹ bonū ē appat⁹: vt ad oē misteriū xp̄i sim⁹ accicti. In esum etiā eligūt̄ locuste fugaces hoīm qz: τ ad oēz aduētū nr̄i sensū euolātes: nos. s. q ab oi s̄mone τ ɔgressu ipsis q busdā corpꝰz saltib⁹ efferebamur volūtate vagi: i opib⁹ inutiles i vbis q̄ruli: sede pegrini: nūc sum⁹ scōꝝ alimonia: τ societas ,pphetarū electi sil'r cū melle silnestri. dulcissimū ex nob cibū nō ex aluearijs legis: sed ex truncis silnestrū arboꝝ prebituri.

¶ Tunc exibat ad eū hierosolyma τ ōis iudea τ ōis regio circa iordanem τ baptizabant ab eo in iordane cōfitentes peccata sua.

CHRI. sup matth. Cōuersatione ioānis exposita continēter subiūgit. Tūc exibat ad eū τc. ſpl'r⁹. n. resonabat cōuersatio vite ei⁹ i heremo q̄ꝫ vox clamoris ipsius. CHR. in ho. Erat. n. mirabile i humano corpe tātā patiētiaz videre: qd̄ ōniq; τ iudeos magis attrahebat. magnū heliā i eo vidētes. Cōferebat aūt ad stuporē q derelīquerat eos gr̄a ,pphetaꝝ: τ post longū tp̄s reuersa videbat̄ ad eos. Predicationis ēt modus imutatus ad id ,pderat: nihil. n. assuetoꝝ apō alios ,pph̄as audiebāt puta p̄lia τ victorias babyloniās τ p̄sas: ſʒ celas, τ qdē illic regnū τ suppliciū gehēne. Dic aūt. Tūc exi. ad eū hieroso. τ ōis iu. τ ōis re. cir. ior. τ bapti. ab eo in ior. GLO. Baptismo p̄curręte: nō petā dimittēte. REMI. Baptism⁹. n. ioānis figurā gerebat cathecuminoꝝ: nā sic̄ modo cathetiçant̄ pueri: vt digni fiant sacrato baptismatis. ita ioānes baptiçabat vt baptiçati ab eo: postea deuote viuēda digni ficerent accedere ad xp̄i baptismū. In iordane aūt baptiçabat: vt ibi apiret̄ ianua regni celestis: vbi dat⁹ ē adit⁹ filijs isr'l terrā ,pmissiōis itrādi. Sequr. Cōfitētes petā sua. CHRY. sup matth. Ad ɔpationē eni s̄citatis ioānis qs poterat arbitrari se iustū: Sicut. n. vestis cādida si fuerit posita iuxta niuē ad ɔpatiōēz niuis sordida inuenit̄: sic ad cōpationē ioannis ōis homo videbat̄ imundus. τ iō petā sua confitebant̄. Cōfessio aūt peccatoꝝ testimoniū ē ɔscie timētis deū. Perfect⁹. n. timō soluit oēz pudorē. Illic aūt turpitudo ɔfessionis aspicit̄. vbi futuri iudicij pena non credit̄. Et qr ipsū erubescere pena ē grauis: iō iubet nos de⁹ ɔfiteri petā nr̄a: vt verecūdiā patiamur p pena: nā τ hoc ipm ps iudicij ē. RABA. Bn̄ aūt q bapticādi erāt exire ad ,pph̄am dicunt̄: qr nisi qs ab infirmitate recedat. pompe diaboli ac mundi illecebris abrenunciet: baptismum salubre cōseq non poterit. Bene aūt i iordane q dscēsio dicitur baptiçabāt̄: qr de supbia vite ad humilitatē ve confessionis descēderant. Exēplum autē iam tūc ɔfitēdi petā ac meliorē vitā ,pmittēdi baptiçādis dabat̄.

¶ Uidēs autē multos phariseoꝝ τ saduceoꝝ veniētes ad baptismū suūz dixit eis: ,pgenies vipaꝝ quis dmōstrauit vobis fugere a ventura ira? Facite q̄ fructū dignū pnie. Et ne velitis dicere intra vos p̄rem habemus abraā. Dico eiz vobis. qm̄ potēs ē deus de lapidibus istis suscitare filios abrae. Iā. n. securis ad radicē arboris posita ē. Omnis ergo arbor q̄ nō facit fructū bonum excidetur τ in ignem mittetur.

GREGO. i posto. Pro q̄litate audiētiū formari dz s̄mo doctoꝝ. vt τ ad sua singulis cōgruat τ tamē a cōis edificationis arte nūq̄ȝ recedat. GLO. Uñ necē fuit vt post doctrinā quā ioānes turbis tradiderat. euāgelista ēt illius doctrine faceret metionē q̄ istruxit eos q̄ pnectiores videbāt̄. Et iō dicit. Uidēs ātm mul. fari. τ saduce. ve. ad bapti. suūz τc. ISIDO. i li. etymo. Pharisei τ saduccei iter se ɔrij sunt. nā pharisei ex hebreo in latinū iuerp̄tant̄ diuisi: eo q̄ traditionū τ obſuationū iustitiā p̄ferūt: vñ diuisi vocāt̄ a pp'lo q̄si p iustitiā. Saducei iterp̄tant̄ iusti. vedicāt. n. sibi qd̄ nō sūt: corpoꝝ resurrectionē negāt: τ aiaz cū corpe iterire p̄dicāt. Di tñ q̄nq; libros legis recipiūt: ,pphaꝝ vaticinia respuūt. GLO. Hos ḡ q iter iudeos maiores videbāt̄: vidēs ioānes ad baptismū suū venire: dixit eis. Progenies viperaꝝ: qs vob dm̄rauit fugere a vētura ira? REM. Cōsuetudo scripturaꝝ ē ab imitatōe opeꝝ noīa iponere. s̄m illud. Pr̄ tu⁹ amore⁹. sic τ isti ab imitatiōe vipaꝝ ,pgenies vipaꝝ dicūt̄. CHRY. sup matth. Sic. n. artificiosus medic⁹ si viderit egrotātis colorē: itelligit sp̄ēz passionis sic ioānes veniētiū ad se phariseoꝝ prauas cogitatōes itellexit forsitan eni apō se cogitauerūt. Imus τ ɔfitemur petā nr̄a: nullū laborē nob īponit. baptiçamur: τ ɔsequimur īdulgentiā petōꝝ. Insipiēs. nūqd fcā digestiōe ipuritatis ñ ē necīa sūptio medicine: sic multa diligētia necīa ē hoī post ɔuersionez τ baptismū: vt vulnus petōꝝ pfecte sanet̄. iō dic. Progenies vipaꝝ. Nā. n. vipaꝝ ē q statī cū momorderit hoīez currit ad aquā: quā si nō iuenerit morit̄: iō istos dicebat ,pgeniē vipe raꝝ: qr petā mortifera ɔmitiētes currebāt ad baptismū. vt sic̄ vipe p aquam tm̄ picula mortis euaderēt. Itē viparūz nā ē rūpe viscera matꝝ suaꝝ: τ sic nasci. qm ḡ iudei assidue pseq̄ntes ,pph̄as corrupūt matrē suā synagogā. iō ,pgenies vipaꝝ nūcupant̄. Itē vipe a foris speciose sūt τ q̄si picte intus aūt veneno replete: ita τ isti pulchritudinē s̄citatis ostēdebāt i vultu. REMI. Cū ḡ dr̄. Quis demr̄auit vob fugere a vētura ira: subaudit̄ nisi ōs. CHRI. sup matth. Uel qs vob demr̄auit: nū Esaias ,pph̄a? absit. Si. n. ipe vos docuisset nō spē i aqua poneretis tm̄: ſʒ ēt i opib⁹ bonis. ille. n. dicit. Lauami τ mūdi estote auferte neq̄tiā ab aīab⁹ vr̄is discite bn̄facere. Nūqd ēt dauid dicēs. Lauabis me τ sup niuē dealbabor: absit. ille. n. sic dicit postea. Sacrificiuz dō sp̄s ɔtribulatus. Sr̄ ḡ essetis discipuli dauid cū gemitu ad baptismū veniretis. REMI. Si vo quis dmōstrabit: sub futuro legat̄ tēpore: is ē sensus. Quis doctor: qs p̄dicator dabit vobis consiliū: vt possitis euadere irā eterne damnationis? AVG. i li. de ci. dei. Deus aūt ,pter q̄ꝫdā opeꝝ silitudinē: nō pp affectionū ifirmitatē s̄m scripturas irasci tur nec tñ vlla passiōe turbat̄. hoc. n. v̄bū vidicte vsurpauit effect⁹: nō ille turbulētus affect⁹. Si ḡ vultis effugere facite dignū fructū pnie. GRE. in ho. In qb⁹ v̄bis nōndū ē: q nō solū fructū pnie: ſʒ dignos pnie admonet eē faciēdos. Sciēdū. n. ē: qr q̄sq̄s illicita nulla ɔmisit: huic iure cōcedit̄ vt licitis vtat̄. At siq̄s i culpā lapsus ē: tāto a se debet licita abscidere q̄̄to se memīt τ illicita ,ppetrasse. Unuiscuiusq; ergo cōsciētia conuenit̄: vt tanto maiora querat bonoꝝ operū lucra p pniam: q̄̄to grauiora sibi intulerit dāna p culpam. ſʒ iudei ō gn̄is nobilitate gloriātes. iccirco se agnoscere petōres nolebant: qr de abrae stirpe descenderant: τ iō eis recte dicit̄. Et ne velitis dicere intra vos: patrez ha

bemus abraā. CHRI. in ho. Hec aūt dixit nō ꝓhibēs illos dīe ex illa se eē: ſꝫ ꝓhibet ī hoc ꝯfidere: virtuti aūt nō insistētes. CHRI. sup matth. Quid. n. ꝓdest ei quē sordidāt mores gnātio clara: aut qd nocet illi gnātio vilis quē mores adornāt: Melius ē. n. aliquē vt ī eo glient̄ parentes qꝛ talē filiū hñt. q̄ꝫ vt ipse in parentibus glorietur. Sic ꝛ vos nolite gl̃ari dicētes: qꝛ p̄rem habem⁹ abraā: sed magis erubescite: qꝛ filij estis ei⁹: ꝛ sc̄itatis eius nō estis heredes. De adulterio. n. natus vir q nō assimulat p̄rem. Parētū igr̄ gl̃iam excludit dicēs. Et ne velitis dicere. RABA. Quia g̃ ꝑco vitatis ad dignū pnīe fructū faciēdū eos incitare volebat: ad humilitatē ꝓuocabat: sine qua nullus penitere pōt: subdēs. Dico. n. vo. q̃m po. ē de⁹ de lapi. istis susci. fi. abrae. REM. Fert̄ ꝙ in eo loco p̄dicauit ioānes circa iordanē: vbi iubente do. xij. lapides ð medio alueo iordanis sublati positi sūt. potuit g̃ fieri vt hos demōstrando dīcet. De lapidibus istis.

HIERO. In quo dei īdicat potētiā: ꝙ q ð nihilo cuncta fecerat posset ꝛ ð saxis durissimus pp̄lꝫ ꝓcreare. Prima. n. sūt rudimēta fidei credere deū posse qcqd voluerit: ex lapidib⁹ aūt gnāri hoies sile ē ei ꝙ ex sara ꝓcessit isaac. vñ ꝛ ꝓpheta dicit. Aspicite ad petrā ð qua excisi estis. Hui⁹ igr̄ ꝓphetie eos memores faciēs mōstrat ꝙ posse ē nūc ēt sile fieri. RABA. Uel aliter. Lapidū noīe gētes significate sūt: q̄ lapides coluerūt. CHRI. sup matth. Itē lapis durus ē ad opus: ſꝫ cū factū fuerit op⁹ ex eo deficere nescit: sic ꝛ gentes cū difficultate crediderūt qdē. tñ credētes pmanent in eternū ī fide. HIERO. Lege ezechi. Auferā inqt̄ a vob cor lapideū. ꝛ dabo vobis cor carneū: in lapide duritia: ī carne molitudo mōstrat̄. RAB. De lapidib⁹ g̃ filij abrae suscitati sūt: qꝛ dū gētiles ī abrae semīe. i. ī xp̄o crediderūt ei⁹ filij facti sūt: cui⁹ semini sūt vniti. Seqr̄. Iā. n. securis ad radicē arboris posita ē. CHR. sup matth. Securis ē acutissima ira ꝯsumationis q̄ totū ꝑcisura ē mūdū. Sꝫ si posita ē: q̄re nō ꝑcidit: qꝛ rōnabiles sūt arbores: ꝛ ī ꝑtāte hñt facere bonū aut nō facere: vt vidētes ad radices suas positā eē securī: timeāt ꝛ faciāt fructū. Ergo ðnūciatio ire qd ē securis positio: ꝛ si ī malis nihil agat: tamē a malis segregat bonos.

HIERO. in ho. Uel securis ē p̄dicatio euangelij iuxta hieremiā q vbū dñi cōpat securi cedēti petram. GRE. in ho. Uel securis est redēptor nr̄ qui velut ex manubrio ꝛ ferro ex diuinitate constans ꝛ humanitate: tenet̄ ex hūanitate: ſꝫ incidit ex diuinitate: q̄ vꝫ. securis qd radicē arboris posita ē. qꝛ ꝛ si ꝑ patientiā expectat: videt̄ tamē quid facturā ē. Omnis. n. ar. q̄ nō facit fru. bo. excidet̄. ꝛ in ig. mittet̄. Quia vnusqsqꝫ puersus parā citi⁹ gehēne ꝯcremationē̄ inuenit: qui h̄ fructum boni opis facere cōtēnit. Securim autē nō iuxta ramos positā: ſꝫ ad radicē dicit: cum. n. malarꝫ filij tollūt̄: rami ifructuose arboris abscidūt̄: cum vo tota silꝫ ꝓgenies cum parēte tollit̄: infructuosa arbor a radice abscisa est: ne iā remaneāt vnde praua iterū soboles succrescat.

CHRI. in hom. Cū aūt dicat. Ois. excludit ꝑmatū q ē a nobilitate: q̄si dicat. Etsi nepos fueris abrae sustinebis penam sine fructu manēs. RA. Quatuor autē sūt spēs arborū: quarꝫ vna tota ē arida: cui assilant̄ pagani: altera viridis ſꝫ sine fructu: cui assilant̄ hypocrite: tertia viridis ꝛ fructuosa sed venenosa: cui assimilant̄ heretici: q̄rta viridis ē ꝛ fructū bonū gignit: cui assimilant̄ viri catholici. GRE. in hom. Igit̄ ois arbor nō faciēs fructū bonum excidet̄ ꝛ ī ignē mittet̄: quia paratam gehenne concrematione inuenit: qui h̄ boni operis fructum facere contemnit.

¶ Ego qdē baptizo vos in aq̄ in pniam: q autem post me venturus ē fortior me ē: cui⁹ nō sū dign⁹ calciamēta portare. Ipse vos baptizabit in spū scō ꝛ igni. Cuius vētilabrū in manu sua: ꝛ pmundabit areā suā: ꝛ cōgregabit triticum in horreū suum paleas autē comburet igni inextinguibili.

GLO. Quia ī p̄cedētib⁹ v̄bis ioānes explicauerat quod supra sūmarie ð agenda pnīa p̄dicauit: restabat vt ēt distinctius p̄dicaret qd ð regni celorꝫ appropinquatōe iam dixerat. ꝛ iō dicit. Ego quidē bapti. vos in aq̄ in pniam. GRE. in hom. Ioannes non ī spū sed in aqua baptiçat: qꝛ pctā soluere nō valebat corpora qdē ꝑ aquā lauat: ſꝫ tñ aīas ꝑ veniā nō lauat. CHRI. ī ho. Cū. n. nondū eēt oblata hostia: neqꝫ pctīi solutū eēt: nec spūs descēdisset ī aquam: q̄lr̄ fieret remissio pctōꝝ: Sꝫ qꝛ iudei neq̄ q̄ꝫ ꝓpa sentiebāt pctā ꝛ hoc erat eis cā malorꝫ: aduenit ioānes ī cognitionē eos ducēs ꝓꝓrꝫ pctōꝝ pniāꝫ memorādo. GRE. in ho. Cur g̃ baptiçat q pctā nō relaxat: nisi vt p̄cursiōis sue ordinē s̄uans q nascitū nascēdo p̄uenerat: baptiçatū quoqꝫ dñꝫ baptiçādo p̄ueniret. CHRI. sup matth. Uel missus erat ioānes ad baptiçādū vt ad baptismū venientib⁹ pniāꝫ filij dei ī corpe p̄dicaret: sic ipe testat̄ alibi dicens: vt manifestet̄ in isrl̄: iō ego veni ī aqua baptizare. AVG. sup ioā. Ut iō baptiçat: qꝛ oportebat baptiçari xp̄m. Sꝫ q̄re ñ sol⁹ ipe baptiçatus ē a ioāne si ad hoc missus erat ioānes ꝑ quē baptiçaret̄ xp̄s: Quia si solus dñs baptiçat⁹ eēt baptismate ioānis: nō deeēnt q putarēt baptismū ioānis maiorem eē q̄ꝫ baptismū xp̄i vsqꝫ adeo: vt sol⁹ xp̄s eo baptiçari meruissꝫ. RA. Uel iō baptiçat: vt penitētes hoc signaculo ab ipenitētib⁹ secernēdo ad baptismū dirigat xp̄i. CHRI. sup matth. Qr g̃ ꝑp xp̄m baptiçabat iō ad xp̄m venietib⁹ ipm p̄dicat appariturū: ꝛ eminētiā ꝑtātis ei⁹ ānūciat dicēs. Qui āt post me ventur⁹ ē fortior me ē. REM. Sciēdū ē aūt ꝙ quinqꝫ modis venit xp̄s post ioānē. nascēdo: p̄dicādo: baptiçādo: moriēdo: ꝛ ad iferos descēdēdo. Et pulchre dñs dr̄ fortior ioāne: qꝛ ille pur⁹ hō. h̄ ve ds ꝛ hō. RA. Ac si ioānes dicat. Ego qdē fortis sū ad pniam iuitando: ille pctā remittendo: ego regnum celorum p̄dicando: ille donando: ego in aqua baptiçando: ille in spū. CHR. in ho. Cum autem audieris: Quia fortior me ē ne estimes fm̄ ꝯpatiōnē me hoc dīcere. neqꝫ. n. iter s̄uos illi⁹ ordinari sūꝫ dign⁹ vt vilissimā ministerij suscipere ꝑticulā. vñ subdit. Cui⁹ nō sū di. calci. portare.

HILA. Apl̃is. n. circūferēdo p̄dicationis gl̃iaꝫ derelinquēs qb⁹ speciosis pedib⁹ pacē dei erat debituꝫ nunciare.

CHR. sup matth. Uel ꝑ pedes xp̄i itelligere possumus xp̄ianos: p̄cipue aplo̅s ceterosqꝫ p̄dicatores iter quos erat ioanes baptista. calciamēta āt sūt ifirmitates qb⁹ opit p̄dicatores. Hec g̃ calciamēta xp̄i oēs p̄dicatores portāt. ꝛ ioānes ēt portabat: ſꝫ se dignū nō eē portare ꝓnūciat vt iu maiorē ośnderet gr̃āꝫ xp̄i meritis suis. HIERO. ī alio euangelio ait. Cui⁹ nō sūꝫ dign⁹ sol. corri. calciamēti. hic humilitas: ibi misteriū demr̄at: qꝛ xp̄s spōsus sit: ꝛ ioānes nō mereat̄ spōsi corrigiā soluere: ne vocet̄ dom⁹ eius iuxt̄ legē moysi ꝛ exēplū ruth dom⁹ discalciati. CHR. sup matth. Qr vo nemo pōt dare dign⁹ bñficiū q̄ꝫ ipe ē nec facere alterꝫ qd ipe nō ē: recte subdit. Ille vos baptiçauit ī spū scō ꝛ igni. Joānes qdē cū sit corpalis spiritualē baptismū dare nō pōt: ſꝫ baptiçat in aq̄ q̄ corp⁹ ē. ꝛ iō corp⁹ cū corpe baptizat. xp̄s āt spūs ē. qꝛ deus ē. spūs ēt sanct⁹: spūs ē aīa quoqꝫ spūs ē. iō spūs cū spū spm̄ nr̄m baptiçat. Baptismus aūt spiritus proficit: qꝛ igrediēs spūs circūplectit̄ ī aīaꝫ ꝛ quasi muro quodā iexpugnabili circuit eā: ꝛ nō ꝑmittit vt carnales ꝯcupiscētie ꝓualeāt ꝯtra eā. nō qdē facit vt caro nō cōcupiscat: ſꝫ aīam vt ei nō cōsentiat. Et qm̄ xp̄s iudex est: baptiçat in igne. i. in tētationibus: ī igne aūt baptiçare non pōt hō purus. Ille. n. tentandi hꝫ lr̄iaꝫ qui remunerādi hꝫ ꝑtātē. hic autē baptismus tribulationis. i. ignis comburit carnē vt nō generet cōcupiscētias. nā caro spirituales qdē penas nō timet: sed carnales. Ideo ergo dñs sup seruos suos carnales tribulatōes mittit: vt timens angustias suas caro non concupiscat malū. Uides g̃ qꝛ spūs repellit ꝯcupiscētias: ꝛ pena

re nõ finit: ignis aute ipsas cõcupiscentiaꝝ indices cõburit.

HIERO. Uel in spũscõ ⁊ igni: q: ignis ẽ spũsctũs quo descẽdẽte sedit q̃si ignis supra singulos aplõꝝ. Et ipletus est sermo dñi dicẽtis. Jgnẽ veni mittere i terram: siue q: i pñti spũ baptiçamur: ⁊ in futuro igni: fm illõ apli. Unuiscuiusq₃ opus q̃le sit ignis pbabit. CHRI. in ho. Nõ aũt dicit. Dabit vobis spũsctũ: ꝫ baptiçabit vos in spũscõ copiã grẽ metaphorice oñdẽs. Per hoc etiã mõstrat φ sola volũtate et in fide idiget ad iustificãdũ nõ laborib⁹ ⁊ sudorib⁹. ⁊ sic facile ẽ baptiçari ita facile ẽ per eũ transmutari ⁊ fieri meliores. Jn igne vero vehemẽtiã grẽ q̃ vinci nõ possit denũrat. ⁊ vt itelligat φ silẽs antiq̃s ⁊ magnis ppheťis. repẽte suos faciet: ppter hoc. n. ignis meminit: q: plures visionũ pphetaliũ per ignẽ apparuerũt. CHRI. sup matth. Patꝫ g̃ φ baptism⁹ xpi nõ solum ioãnis baptismũ ꝫ in se iclusit. q. n. baptiçat̃ in noĩe xpi vtruq₃ baptismũ hꝫ. ⁊ aq̃ ⁊ spũs: q: xps et spũs erat ⁊ corp⁹ suscepit: vt ⁊ corpale ⁊ spũale baptisma daret. Joãnis aũt baptismus nõ icludit in se baptismũ xpi: q: qd̃ min⁹ ẽ maius i se icludere nõ põt. Jõ apls cũ inuenisset quosdã ephesios ioãnis baptismate baptiçatos iterum baptiçauit eos in noĩe xpi q: in spũ nõ erãt baptiçati: qm ⁊ xps iteꝝ baptiçauit eos q a ioãne fuerãt baptiçati. sic sermo ioannis denũtiat dicẽs. Ego vos baptiço in aq̃: ille vos baptiçabit in spũ. nec videbat̃ iterũ baptiçare ꝫ semel. q: n. ampli⁹ erat baptisma xpi q̃ʒ ioãnis nouũ dabat̃ ⁊ nõ iteratuꝫ.

HYLA. Salutis igr̃ nr̃e ⁊ iudicij tp̃s designat in dño dicẽs. Bapti. vos in. s. s. ⁊ igne. q: baptiçatis in spũscõ reliquũ sit ɔsũmari igne iudicij. vñ subdit̃. Cui⁹ vẽtilabꝝ in manu sua. RA. Per vẽtilabꝝ. i. palcã discretio iusti examinis designat̃: qd̃ hꝫ dñs in manu. i. in ptãte: q: pr̃ oẽ iudiciũ dedit filio. Seq̃t̃. Et pmũdabit areã suã. CHRI. sup mattheũ. Area. i. eccl̃ia horreũ võ regnũ celeste ager aũt h̃ mũdus. Mittens g̃ dñs aplõs ceterosq₃ doctores q̃si messores: pcidit oẽs gẽtes de mũdo ⁊ in areã eccl̃ie ɔgregauit. hic g̃ triturãdi sum⁹. h̃ vẽtilãdi. oẽs. n. hoĩes in reb⁹ carnalibus dilectantur sic grana i palea: ꝫ q fidelis ẽ ⁊ boni cordis hꝫ medullã: mox vt leuiter tribulat⁹ fuerit negligẽs carnalia currit ad dñm: si aũt modice fidei fuerit vix cũ grãdi tribulatione. Qui aũt oĩno ĩfidelis ẽ ⁊ vacu⁹ q̃tũcunq₃ cõtritus fuerit: nõ trãsit ad deũ. Triticũ aũt cũ pmũ trituratũ fuerit iacet cũ paleis i vno loco ɔfusũ: postea ãt vẽtilat̃ vt separet̃: sic ⁊ i vna eccl̃ia fideles cũ ĩfidelib⁹ habent̃ ɔmixti. nõ mouet̃ psecutio q̃si vẽtus vt vẽtilabro xpi iactati: q: iã disiũcti fuerãt actib⁹ separẽt̃ ⁊ locis. Et vide q̃ñ dixit: Mũdabit areã suã. ꝫ pmũdabit. necẽ est. n. vt diuersis modis tentet̃ eccl̃ia: donec pmũdet̃. Et pmũ q dẽ vẽtilauerũt illã iudei deinde gẽtiles mõ heretici: postmodũ pvẽtilabit ãtixps. Sic. n. q̃ñ modica ẽ aura nõ pmundat̃ tota tritici massa: ꝫ leuiores palee iactant̃: grauiores aut remanẽt: sic et mõ modico flatu tẽtatõis sufflãte pessimi hoĩes recedũt. Si aũt surrexerit maioꝝ tẽpestas: ẽt illi q videt̃ ẽẽ stabiles sũt exituri. Jõ necẽia ẽ tẽtatio maior vt pmundet̃ eccl̃ia. REMI. Hãc ẽt areã. s. eccl̃iã dñs mũdat i hac vita cũ vl' p iudiciũ sacerdotũ mali ð eccl̃ia tollunt̃: vl' p mortẽ de hac vita abscidũtur.

RA. Ultĩr aũt aree purgatio in fine pficiet̃ q̃ñ mittet angelos suos fili⁹ hoĩs. ⁊ colliget de regno suo oĩa scãdala.

GRE. xxxiij. mor. Nã post triturã vite pñtis in q̃ nũc triticũ sub paleis gemit: ita illo extremi iudicij vẽtilabro triticũ palcaq₃ discernit̃: vt nec in tritici horreũ palee trãseant nec in paleaꝝ igne horrei grana dilabant̃. ⁊ hoc est qd̃ seq̃t̃. Et ɔgre. triti. suũ i hor. palea aũt ɔbu. igni inexti. HYLA. Triticũ suũ pfectos. s. credẽtiũ fruct⁹ dicẽ celestib⁹ horreis recõdẽdũ: paleas võ ifructuosoꝝ hoĩum inanitatẽ. RA. Ueꝝ h̃ iter paleas ⁊ çiçania distat φ palee nõ alio q̃ʒ triticoꝝ semĩe pdeunt: çiçania võ de diuerso. Palee g̃ sunt q fide sacris ibuunt̃. ꝫ solidi nõ sunt. çiçania võ q ⁊ opere ⁊ pfessione secernũt̃ a bonoꝝ sorte. REMI. Jgnis aũt iextinguibilis dr̃ pena eterne dãnatiõis. siue q: quos sel suscepit nũq̃ʒ extinguit. ꝫ sp cruciat. siue ad dr̃aꝫ ignis purgatorij q ad tp̃s accẽdit̃ ⁊ extinguit̃. AVG. ð ɔcor euã. Si aũt q̃rit̃ que vba poti⁹ ioãnes baptista dixerit. vtꝝ q̃ matthe⁹ an q̃ lucas an q̃ marc⁹ eũ dixisse ɔmemorat nullo mõ hic laborãdũ ẽẽ iudicat. q pndẽter itelligit ipas sñias ẽẽ nec̃arias cognoscẽ de vitati q̃buslibet v̄bis fuerit explicate. Et in hoc apparet nõ debere eos arbitrari mẽtiri q̃ñ si plib⁹ reminiscẽtibus rẽ quã audierũt vel viderũt: nõ eodẽ mõ atq₃ eisdẽ v̄bis eadẽ res fuerit idicata. Quisq̃s ãt dicit̃ euãgelistis p spũsancti potẽtiã hoc potuisse ɔcedi vt nec i gñe verboꝝ nec i ordine nec i numero discreparet: nõ itelligit q̃ʒto ampli⁹ euãgelistarũ excellit auctas tãto magis p eos fuisse firmãdã ceteroꝝ hoĩuꝫ verã loquẽtiũ securitateꝫ. Qr aũt alius dixit. Cui⁹ nõ sũꝫ dign⁹ calciamẽta portare. ali⁹ võ Calciamẽti corrigiam soluere nõ v̄bis tñ: ꝫ ẽt re ipa videt̃ aliud ẽẽ. Merito g̃ q̃ri põt: qd̃ hoꝝ ioãnes dixerit: Ueꝝ etiã videt̃ narrasse q hoc potuit narrare qd̃ ille q dixit q ãtẽ aliud. etsi nõ est mẽtit⁹ certe vl' oblit⁹ aliqd p alio dixisse putabit̃. Oẽꝫ aũt falsitatẽ abesse ab euãgelistis decet nõ solũ eaꝫ q̃ mẽtiẽdo pmit̃: ꝫ ẽt eã q̃ obliuiscẽdo ita si ad iẽ ptinet aliqd aliud itelligere. Ex vtroq₃ dcõꝝ recte existimãdũ ẽ ioãnẽ vtruq₃ dixisse. siue aliud alio tp̃e siue ɔsesti. Si aũt nihil itẽdit ioãnes cũ ð calciamẽtis dñi diceret. nisi excellẽtiã ei⁹ ⁊ suã humilitatẽ qd̃libet dcõꝝ dixerit: eãdẽ ẽ tñ sñiam tenuit: q̃sq̃s v̄bis suis p calciamẽtoꝝ ɔmemorationẽ eãdẽ significatiõeꝫ humilitatis expsit. vñ ab eadẽ volũtate nõ aberrant. Util' g mod⁹ ⁊ mẽõre ɔmẽdãdus nõ ẽẽ mẽdaciũ cũ q̃sq₃ volũtateꝫ eius explicat de quo aliqd narrat: ẽt dicẽs aliqd aliõ qd̃ ille non dixit. volũtatẽ tñ suã explicant eãdẽ quã ⁊ ille ei⁹ v̄ba cõmemorat. Jta. n. salubriter dicim⁹ nihil aliud ẽẽ querẽduꝫ q̃ʒ quid velit ille qui loquitur.

¶ Tũc venit Jesus a galilea i iordanẽ ad Joãneꝫ vt baptizaret̃ ab eo. Joãnes autẽ phibebat eum dicẽs: Ego a te debeo baptizari ⁊ tu v̄eis ad me: Rñdens aũt Jesus dixit ei: Sine mõ. Sic eñ decet nos iplere oẽꝫ iusticiaꝫ. Tũc dimisit eum.

GLO. Postq̃ʒ pdicatõe sui pcursoris xps mũdo pnũciat⁹ ẽ: tãdẽ q diu latuerat hoĩb⁹ se mãifestare volũt. vñ dr̃. Tũc ve. ie. a gali. i ior. ad io. vt bap. ab eo. REMI. Est sciẽdũ φ i his v̄bis dscribũt̃ psone locu ⁊ tp̃s ⁊ officiũ. tẽpus cũ dic. Tũc: RABA. Qũ. s. triccnari⁹ erat: i quo oñdit nullũ vel sacerdotẽ vl' pdicatoꝛeꝫ debere istitui nisi sit pfecte etatis Joseph triccnari⁹ regimẽ egypti suscepit. Dauid ea etate regnũ ichoauit. Ezechiel sub eodẽ tp̃e pphetiam promeruit.

CHRI. i ho. Quia ẽt p⁹ baptismũ hũc legẽ cessare oportebat: hac etate ad baptismuꝫ venit q põt oĩa pctã suscipe: vt lege s̄uata null⁹ dicat: q: iõ eã soluit q: iplere nõ potuit.

CHRI. sup mat. Tũc etiã. s. q̃ñ ioannes pdicauerat: Penitẽtiã agite. vt ɔfirmaret pdicatõeꝫ ipsi⁹. ⁊ vt testimoniũ acciperet a ioãne. Sic aũt cũ pcesserit lucifer lux solis nõ expectat occasũ luciferi: ꝫ eo pcedẽte egredit̃: ⁊ suo lumine obscurat illi⁹ cãdorẽ sic ⁊ xps nõ expectauit vt cursum suũ ioãnes ipleret. ꝫ adhuc eo docẽte appuit. REMI. Persone ponũt̃ cũ dic: Uẽit iesus ad ioãnẽ. i. dñs ad hoieꝫ dñs ad s̄uũ: rex ad militẽ: lux ad lucernã. Locũ designat̃ cũ dicit: A galilea i iordanẽ. Galilea eñi trãsmigratis iterptat̃. Quicũq₃ g̃ vult baptiçari transmigret de vitijs ad v̄tutes: ⁊ veniẽdo ad baptismũ se humiliet. Jordanis eñi iterpretatur descẽsus. AVGV. Multa aũt mirabilia in hoc flumine sepius facta ẽẽ scriptura sancta cõmemorat inter cetera dicens. Jordanis conuersus ẽ retrorsuꝫ. añ q dẽ retrorsuꝫ aq̃ ɔuerse fuerãt: mõ retrorsuꝫ pctã ɔuersa sũt sicut etiã Helias in iordane diuisionẽ fecit aquaꝝ: ⁊ xps dñs in eodẽ Jor

dane sepatione opatus e petoꝝ. REMI. Officiu designat cu sequit: Ut baptiçaret ab eo. CHRY. sup matthe. No vt ipse remissione peccatoꝝ acciperet p baptismu: sz vt scificatas aqs relinqret postmodu baptiçadis. AVG. Saluator eni io baptiçari voluit, no vt sibi mudicia; acqreret: sz vt nobis fluenta mudaret: Ex quo ipe i aqua demergit: ex eo oium peta abluit aq. Nec mir; q aqua, hoc e substa; corpale ad purificanda aiam dicimus puenire: puenit plane ꝛ penetrat csciẽ vniuersa latibula. Quauis eni ipa sit subtilis ꝛ tenuis budictioe tn xpi facta subtilior occultas vite causas ad secreta metis subtiliore rore ptransit. Subtilior eni e budictionu cursus q aquaꝝ meatus. vn que d saluatoris baptismate budictio fluxit. tanq fluui9 spiritalis oium gurgitu tractus vniuersoꝝ fontiu venas ipleuit. CHRI. sup matth. Ad hoc aut ad baptismu venit: vt q humana suscepit nam totu humane nae iueniat implesse mysteriu. na q'uis ipse no erat peccator. tn nam suscepit peccatricez. ppterea etsi p se baptismate no egebat: tn in alijs carnalis na opus hebat. AVG. i ser. de epi. Ite ideo baptiçari voluit: qz voluit facere qd faciedu oibus impabat vt bon9 magister doctrina sua; no tam vbis insinuaret: q actibus exerceret.

AVG. sup Ioanne. Hinc g dignatus est a ioane baptiçari vt cognoscerent serui q'ta alacritate debeant currere ad baptisma dni. qn ipse no dedignatus e accipe baptisma serui.

HIE. Ite baptiçari voluit vt baptismate suo ioannis baptisma pprobaret. CHRI. in ho. Qz vo baptismus penitetie erat: ꝛ in demfatione delictoꝝ iducebat ne aliqs estimaret: q hac rone xps ad iordane venit: io venieti dixit. Ego a te debeo baptiçari ꝛ tu venis ad me: q'si dicat. CHRI. sup matth. Ut tu me baptiçes e idonea ro: vt iustus efficiar ꝛ dignus celo. vt aut ego te baptiçe q est ro? De banu de celo descedit i terra no de terra ascedit i celu. HYLA: Deniqz a ioane baptiçari phibet vt deus: ꝛ ita i se fieri oportere vt ho edocet. Un seqt. Rndes aut iesus dixit ei. Sine mo. Pulchre dixit mo: vt ondderet xpm in aq a ioane: Ioanez a xpo in spu baptiçadu. Siue aliter. Sine modo vt q forma serui assupsi. explea ꝛ humilitate ei9 aliogn scito te in die iudicij meo ee baptismate baptiçadu. vel sine mo: vt dic dns: heo ꝛ aliud baptisma. quo ꝛ baptiçadus sum. Tu me baptiças in aq: vt ego te baptiçe p me i sanguine tuo. CHRI. sup matth. In quo etia odit qz postea xps baptiçauit ioanne q'uis etia in apocryphis libris hoc manifeste scriptu sit. Sz mo sine: vt iusticia baptismatis no verbis. sz factis adiplea pus suscipiaz postea pdicabo. Un seqtur. Sic. n. decet nos oem iplere iustitia vbi no hoc significat vt si fuerit baptiçatus adipleat oem iusticia sz sic. i. queadmodu; baptismatis iustitia pus factis ipleuit. postea pdicauit. sic ꝛ omne alia iustitia; fm illud: Cepit iesus facere ꝛ docere. Aut ita: sic oportet nos iplere oez iustitia sicut iustitia baptismi. i. sz dispesatoez humane nae. Sic. n. impleuit iustitia nascendi crescedi ꝛ si'lia. HYLA. Erat ꝛ p eu ois iplenda iustitia: p que solu lex poterat ipleri. HIER. No aut addidit iustitiam legis siue nae: vt vtruq itelligamus. REMI. Uel sic. Decet nos iplere oem iustitia. i. odere exeplu ois iplende iustitie i baptismo sine quo no apit aditus regni celestis: vl et discat supbi exeplu huilitatis: vt no dedignent baptiçari ab humilib9 mebris meis: du viderint me baptiçatu a te ioane seruo meo. Illa aut est va humilitas qua comes obedietia seqt. vn subdit. Tuc dimisit eu. i. ad vltimu assensuz prebuit vt baptiçaret eum.

¶ Baptizatus aut iesus: cfesti ascedit de aq. Et ecce aperti sunt ei celi: ꝛ vidit spm dei descendetez sicut columbam: ꝛ venientem super se.

AVG. i ser. de epi. Qz vt dcm est cum saluator noster abluit. iam tunc non baptismu tota aq mundat: vt secuturis postmodu ppl'is lauacri gram ministret. Oportuit etiam xpi baptismo ea osignari q per baptismu csequunt fideles. vn dr. Baptiçat9 aut iesus cfestim ascedit de aq. CHRI. sup matth. Factu xpi ad mysteriu ptinet oiu; q postmodu fuerat baptiçadi. ꝛ io dixit cfesti. Et no dixit simplr ascedit: qz oes q digne baptiçant i xpo cfestim de aqua ascedut. i. pficiut ad vtutes: ꝛ ad dignitate subleuant celestem. Qui. n. in aqua igressi fuerat carnales ꝛ filij ade peccatores cfestiz d aq ascedut spirituales filij dei facti. si aut qdaz ex sua culpa nihil pficiut baptiçati: qd ad baptismuz? RABA. Quia g nobis dns sui corporis itinctu baptismi lauacru dedicauit: nobis quoqz post acceptu baptisma celi aditu patere ꝛ spm scm dari demsrauit. vn seqt. Et apti sunt ei celi. HIERO. No reseratioe elementoꝝ: sz spiritalib9 oculis sicut ꝛ ezechiel in pricipio voluminis sui aptos ee comemorat. CHRI. sup mat. Si. n. ipa creatura rupta fuisset no dixisset. Aperti sut ei. qz qd corpaliter apert oibus est aptu. Sz dicet aliqs qd eni an oculos filij dei clausi fuerut celi: q etiaz in terra cstitut9 erat in celo: Sz sciendu q sic fm dispensatione humana baptiçat9 est: sic fm humana dispesationez aperti sunt ei celi. sz aut nam diuina erat in celis. REMI. Sz nuqd tuc pmo apti sut ei celi: etia fm humana nam: fides. n. ecclesie ꝛ credit: ꝛ tz q no minus apti sunt ei celi. ante q post. Ideo g dr: q apti sut ei celi: qz oib9 renatis apit ianua regni celestis. CHRI. sup matth. Forte. n. erat iuisibilia qda obstacula pus qbus obsistetib9 aie defunctoru no poterat introire celos. Nulla. n. aiaz an xpm arbitror ascedisse in celu ex quo peccauit Ada ꝛ clausi sunt celi. Sz ecce baptiçato xpo apti sunt tm. Postq vo tyrannu vicit per cruce: qz no erant necie porte celo nunq claudedo no dicut angeli: Apite portas sz eni erat aperte sed tollite portas. Uel i baptiçatis aperiunt celi: ꝛ videt ea q sunt i celo no carnalibus oculis videdo sz spiritualib9 fidei credēdo. Aut ita. Celi sunt scripture diuine q s oes legut: no tn oes itelligut nisi q fuerint sic baptiçati vt accipiat spmscm. Unde ꝛ apl'is p'..ut9 erat clause scripture pphaꝝ sz accepto spuscō reserate sunt eis omnes scripture. Tn quocuq mo itelligat: celi apti sut ei. i. oibus pp eu. sic si iperator alicui p alio petēti dicat. Hoc bnficiu no illi do: sz tibi. i. ppter te illi. GLO. Uel tantus splēdor circufulsit xpm i baptismo: vt empyreu videret celu reseratu ee. CHRI. in ho. Si aut tu no vides no icredulus sis. Eteni in pricipijs spiritaliu reꝝ semp sensibiles apparet visiones ppter illos q nulla itelligetia icorpalis nae suscipe pnt. vt si postea n fiat: ex his q semel facta sut recipiat fide.

REMI. Sic at oib9 p baptismu renatis apit ianua regni celestis. ita oes i baptismate accipiut dona spusci. Io subdit. Et vi. spi. dei desce. sic colu. ꝛ ve. sup se. AVG. i ser. de epi. Xps. n. postq nat9 est hoibus renascit sacris: vt queadmodu tuc eu miramur icorrupta mre pgenitu ita ꝛ nuc suscipiam9 illu pura vnda submersuz. filiu. n. genuit mr ꝛ casta e. xpm lauit vnda. ꝛ sca e. Deniqz spusscus q tuc illi i vtero affuit: mo eu in gurgite circufulsit. q tunc Maria castificauit nuc flueta scificat. Un dic. Et vidit spm dei descendete. CHRI. sup mat. Io aut spusscus spem colube suscepit: qm p oib9 aialibus hec cultrix e charitatis: oes aut iustitie spes: qs hnt serui dei i vitate pnt hre serui diaboli i simlatoe. Sola aut charitate scispus no pot imudus spus imitari. Io g hac pinata spem charitatis sibi seruauit spusscus: qz p nullius testimoniu sic cognoscit. vbi e spusscus sic p graz charitatis. RABA. Signant et q'tuor vtutes in baptiçatis p columba. Columba. n. secus fluenta habitat: vt viso accipitre mergat se ꝛ euadat. Meliora grana eligit: alienos pullos nutrit. no lacerat rostro: felle caret. i cauernis petre nidificat: gemitum p cantu habet: ita ꝛ sci secus diuine scripture flueta residet: vt incursum diaboli euadat. Sanas snias qbus pascant eligut. no hereticas; hoies qui diaboli fuerut

pulli.i.imitatores:doctrina nutriũt ⁊ exẽplo: bonas senten
tias lacerãdo nõ puerterunt hereticoꝝ more. Ira irrecon
ciliabili caret. In plagis mortis xp̄i q petra firma ẽ nidum
ponit.i.suũ refugiũ ⁊ spẽ sicut etiã alij delectant in contu:
s ipsi in gemitu p peccatis. CHRI.in ho. Ueteris etiaꝫ
recordat̃ historie.i diluuio apparuit hoc aĩal:ramum ferẽs
oliue.⁊ cõem orbis trãqllitatẽ annũciãs:q̃ oĩa typus erant
futuroꝝ:Eteñ nũc colũba apparet:liberatorẽ nobis dñm
strans:⁊ p ramo oliue adoptionem gñi humano affert.
AVG.in ser.de tri. Est aũt in pmptu itelligere cur spũs
s̃cus missus dicat̃:cũ in ipm dñm corpali spẽ velut colũba
descẽdit facta est.n.q̃daꝫ creature spẽs ex tpe in q̃ visibilr̃
osderet̃ spũs s̃cus. Hec autẽ opatio visibilr̃ expssa ⁊ oculis
oblata mortalib⁹ missio spũs sancti dcã est: nõ vt appareret
inuisibilis eius suba:s̃ꝫ vt corda hoiuꝫ exterioribus visis cõ
mota ad occultã eternitatẽ ↄuerterent̃. Non aũt sic assum
pta ẽ creatura in qua spũs s̃cus apparuit i vnitate.s.psone: sic
ut assũpta est humana illa forma ex ṽgine. Neqꝫ eni colũ
bam beatificauit spiritus aut sibi in psone sue vnitatem in
eternũ ↄiunxit. Proinde quãq̃uã illa colũba spũs dicta sit:
vt oñderet̃ p columbã spm̃ demõstratũ nõ tñ ita possum⁹
dicere spũm s̃cm ⁊ deũ ⁊ columbã:sicut dicim⁹ filiũ ⁊ deum ⁊
hoiem nec sicut dicimus filiũ agnũ dei; nõ solũ ioanne ba
ptista dicẽte:s̃ꝫ etiã ioãne euangelista vidẽte agnũ occisum
in apocalypsi.illi qppe visio pphetica nõ ẽ exhibita oculis
corporeis p formas corporeas:s̃ꝫ in spũ per spũales imagi
nes corpoꝝ. De illa vero colũba nullus vnqꝫ dubitauit q̃n
oculis visa sit.nec sic dicimus filiũ petrã.scriptũ est eni. Pe
tra erat xp̄s.ita possum⁹ dicere spm̃ colũbã. Illa.n.petra iã
erat in creatura.⁊ p actionis modũ nuncupata est noĩe xp̄i
quẽ significabat nõ ãt sic illa colũba.q̃ ad hec tm̃ nõ signã
da repẽte extitit. Magis aũt simile hoc mihi videt̃ flam
me illi q̃ in rubo apparuit moysi: ⁊ illi quã pp̄ls in heremo
seq̃bat̃: ⁊ fulgurib⁹ ac tonitruis que fiebãt dũ lex daret̃ in
monte. Ad hoc.n.reꝝ illaꝝ corpalis extitit spẽs vt aliquid
significaret atqꝫ pteriret. ppter has ḡ corpales formas mis
sus dr̃ spũs sanctus:ille vo spẽs corporales ad demõstrandũ
q̃ opus fuit ad tẽpus apparuerunt ⁊ esse postea desiterũt.
HIERO. Sedit autẽ columba super caput iesu nequis
putaret vocem patris ad ioannẽ factam; non ad dominum.
vñ sequit̃. Et venientẽ super se.

Et ecce vox de celis dicens: Hic est filius me⁹ dilectus in quo mihi cõplacui.

AVG.in ser.de epiph. Non eni vt añ p moysen aut pro
phas: nec p typos aut figuras venturũ in carne pr̃ filiuꝫ do
cuit:s̃ꝫ palã venisse mõstrauit dicens. Hic est filius meus.
HYLA. Uel vt ex his q̃ ↄsũmabãt̃ i xp̄o cognosceremꝰ
post aq̃ lauacrũ ⁊ de celestib⁹ portis s̃cm̃ in nos spm̃ imola
re ⁊ celestis nos glĩe vnctione pfũdi. ⁊ pñc vocis adoptõe
filios dei fieri. HIERO. Mysteriuꝫ aũt trinitatis in ba
ptismate demõstrat̃ dñs baptizat̃:spũs descẽdit in habitu
colũbe.pr̃is vox filio testimoniũ phibentis audit̃. AVG.i
ser.de epiph. Nec mirũ si i dñico lauacro mysteriũ nõ defu
it trinitatis cũ nr̃m lauacrũ trinitatis ↄpleat sacrm̃. voluit
.n.dñs pmo circa se exhibere qd̃ erat postea humano gñi p
cepturus. AVG.de fide ad petꝝ. Quãuis aũt pr̃ ⁊ filius ⁊
spũs s̃cus sint vna nã:firmissime tñ tene tres esse psonas pa
tremqꝫ solũ esse q dixit: Hic est filius meus dilectus. Et filiũ
solũ eẽ sup quẽ illa vox pr̃is isonuit ⁊ spm̃ s̃cm̃ solũ esse q in
spẽ colũbe sup xp̄m baptizatuꝫ descẽdit. AVG.iiij.de tri.
Hec aũt opa sunt toti⁹ trinitatis: In sua qppe suba pr̃ ⁊ fili⁹
⁊ spũs s̃cus vnũ sunt sine vllis interuallis tẽpoꝝ vel locoruꝫ.
In meis aũt vocib⁹ sepati sunt pr̃ filius ⁊ spũs s̃cus nec simr̃
dici poterũt ⁊ in l̃ris visibilib⁹ sua sepatim locoꝝ spacia te
nuerũt.qꝛ similitudine vtrũqꝫ cognoscit inseparabileꝫ in seipsa
trinitatẽ p visibilr̃ creature spẽm sepabilr̃ demõstrari. q̃ ãt
soli⁹ pr̃is vox sit oñdit̃ ex hoc qd̃ dicit. Hic est filius meus.
HYLA.i libro de tri. Nõ solũ noĩe ↄtestatus est eũ eẽ fi
liũ s̃ꝫ pprietate. Multi.n.nos filij dei sum⁹:s̃ꝫ nõ talis ẽ hic
fili⁹.hic.n.⁊ pprius ⁊ verus ẽ fili⁹ origine nõ adoptõe.verita
te nõ nũcupatõe:natiuitate nõ creatiõe. AVG.sup ioan
nẽ. Pr̃ aũt diligit filiũ s̃ꝫ quõ pr̃ filiũ nõ quõ dñs seruũ: sed
quõ vnicũ nõ quõ adoptatũ. Et iõ subdit̃. In quo mihi cõ
placui. REMI. Uel si ad humanitatẽ xp̄i referat̃ si legat̃:
In quo mihi ↄplacui.talis ẽ sensus in quo mihi ↄplacui: qꝛ
istũ solũ repperi sine peccato. Si vero legat̃. In quo mihi
cõplacuit subaudit̃ placitũ meũ ↄstituere:vt per eũ agereꝫ
q̃ agẽda sunt i genus humanũ redimerẽ. AVGV.de cõ.
euã. Hec aũt vba ⁊ alij duo marcus ⁊ lucas simr̃ narrãt: s̃ꝫ d
vbis vocis q̃ de celo facta ẽ:variãt locutiõeꝫ salua tñ snĩa.
Qd̃.n.mattheus ait deñ:hic ẽ fili⁹ meus dilectus.⁊ alij duo
dicunt. Tu es filius meus dilectus.ad eandẽ snĩaꝫ explicã
dam valet. vox eni celestis vnũ hoꝝ dixit:s̃ꝫ euãgelista oñ
dere voluit ad id valere qd̃ dictũ est. Hic est fili⁹ meus. vt
illis potius q audiebãt indicaret̃ q̃ ipse eẽt filius dei atqꝫ
ita dictum referre voluit. Tu es filius meus. ac si illi dice
ret̃. Hic est fili⁹ meus. Nõ.n.xp̄o idicabat̃ qd̃ sciebat.s̃ꝫ au
diebant q aderant ppter quos vox facta est. Iam vero qd̃
alius dic̃. In quo mihi ↄplacui. alius: In te cõplacuit mihi.
Si q̃ris qd̃ hoꝝ illa voce sonuerit qd̃libet accipe. dũ intel
ligas eos q nõ eãdẽ locutõꝫ retulerũt eãdẽ retulisse sentẽ
tiã. q̃ eni ds̃ in filio sibi cõplacuit admonet̃ aliqs ex eo qd̃
dcm̃ est. In te cõplacui. q̃ aũt in filio pr̃ placuerit hoibus:
admonet̃ ex eo qd̃ dcm̃ ẽ In te ↄplacuit mihi. seu itelligat̃
hoc dcm̃ esse ab omnibus euangelistis tanq̃ꝫ diceretur. In
te cõplacitum meum cõstitui hoc est imple
re quod mihi placet. CA. IIII.

Tunc iesus ductus ẽ in desertũ a spũ vt tẽtaret̃ a diabolo. Et cũ ieiunas set q̃dragita diebus ⁊ q̃draginta noctibus: postea esuriit.

CHRI.sup matth. Postq̃ꝫ baptizat⁹ ẽ dñs a ioãne i aq̃:
ducit̃ a spũ i dsertũ vt baptizaret̃ igne tẽtatõis. vñ dr̃. Tũc
Jesus duct⁹ ẽ in desertũ a spũ. Tũc.s.qñ pr̃ clamauit de ce
lo. Hic ẽ fili⁹ meus dilect⁹. CHRI.i ho. Quisqs ḡ post ba
ptismũ maiores sustines tẽtatões nõ turberis:eteni pp hoc
accepisti arma:vt nõ vaces s̃ꝫ vt pugneris. Ideo aũt tẽtatõeꝫ
a te ds̃ nõ phibet. pmũ qdẽ vt discas: qm̃ multo factus es
fortior. deĩde vt magnitudine donoꝝ nõ extollaris. tertio
vt diabolus expiẽtia cognoscat q̃ pfecte ab eo abscessisti:
q̃rto vt p hoc fortior reddaris. quĩto vt crediti tibi thesauri
signũ accipias. neqꝫ eni diabolus superueniret tibi ad tentan
dũ nisi te i maiori honore effectũ videret. HYLA. In scĩ
ficatis.n. maxime diaboli tẽtamẽta grassant̃: qꝛ victoria ei
ẽ magis optata de scĩs. GRE.i ho. Dubitari aũt a qbusdã
solet.a quo spũ sit duct⁹ iesus i dsertũ: ppter hoc qd̃ subdit̃
Assũpsit eũ dia.i san.ciui. S̃ꝫ vẽ ⁊ absqꝫ vlla q̃one ↄuenien
ter accipit̃ vt a spũ s̃cõ ductus eẽ credat̃: vt illuc eum suus
spũs duceret: q̃ hũc ad tẽtandũ spũs malign⁹ iueñit. AVG.
i.iiij.d tri. Cur seipꝫ quoqꝫ tẽtãdũ pbuit: vt ad supandos tẽ
tatões mediator eẽt nõ solũ p adiutoriũ: veꝝ ẽt p exẽplũ.
CHRI.sup matth. Est ãt duct⁹ a spũ s̃cõ nõ q̃si minor ma
ioris pcepto.nõ.n.solũ duct⁹ dr̃ q alicui⁹ ptãte ducit̃. s̃ꝫ etiã
ille q alicui⁹ rõnabili exhortatõe placat̃: sic scriptũ ẽ de An
drea q̃ iueñit Simonẽ frẽꝫ suũ ⁊ adduxit eũ ad ihꝫ. HIE.
sup mat. Ducit̃ ãt nõ inuit⁹ aut capt⁹: s̃ꝫ volũtate pugnandi.
CHRY. Ad hoĩes.n.diabol⁹ vadit vt tẽtet eos. qm̃ aũt
aduersus xp̄m diabol⁹ ire ñ poterat. iõ ↄ diabolũ xp̄s pcess
sit. vñ dr̃. Ut tẽta.a dia. GRE.i ho. S̃ꝫ sciẽdũ nob ẽ. qꝛ tri
b⁹ modis tẽtatõe agit̃ suggestiõe dlectatõe: ⁊ ↄsensu. ⁊ nos
cũ tẽtamur plerũqꝫ in delectatione: aut i cõsensu labimur:

q2 de carnis peccato ꝓpagati in nobis ipsis etiã gerim⁹ vñ
et carnina toleram⁹. Deus vo q in vtero virginis icarnatus
in mũdo sine peccato venerat: nihil ɔdictionis in semetipso
tolerabat. Tẽtari ergo p suggestionẽ potuit. sz ei⁹ mentez
peccati delectatio nõ momordit: atq3 iõ ois diabolica illa
tẽtatio foris: nõ intus fuit. CHRI. ĩ bo. Tũc aũt maxime
istat diabolus ad tentandũ cũ viderit solitarios. vñ etiã in
ꝓncipio mulierẽ tẽtauit sine viro eã iueniẽs: vñ ⁊ sic per B
etiã diabolo daẽ occasio tẽtãdi q ducit in dsertũ. GLO.
Hoc desertũ est inter hierlz ⁊ hierico vbi morabant latro/
nes: q locus vocat dorohin. i. sanguinis ꝓpter effusionem
sanguinis quã ibi latrones faciebãt. vñ ⁊ hõ cũ descẽdisset
a hierlm in hiericho icidisse dicit in latrones gerẽs figurã
ade q a demonib⁹ victus ẽ. Conueniẽs ĝ fuit: vt ibi xp̃s dia/
boluz superet vbi diabolus hoiem sub figura supasse dicit⁹
est. CHRI. sup matth. Nõ solũ aũt xp̃s duct⁹ est in deser/
tum a spũ sz ⁊ oẽs filij dei hñtes spũscm. non enĩ sunt ɔten
ti sedere ociosi. sz spũsscũs vrget eos aliqd magnũ apprehẽ
dere opus qð ẽ ire ĩ desertũ q̃tũ ad diabolũ q2 nõ ẽ ibi iu/
sticia q diabolus delectat. Oẽ etiã bonũ est extra carnẽ ⁊
mundũ. q2 nõ est fm volũtatẽ carnis ⁊ mũdi. Ad tale ĝ de/
sertũ oẽs filij dei exeũt vt tentent. vtputa si non ꝓposuisti
ducere vxorẽ: duxit te spũsscũs in desertũ. i. extra fines car
nis ⁊ mũdi: vt tenteris a ɔcupiscẽtia carnis. Quõ enim ten
tat libidine q tota die est cũ vxore. Scire aũt debem⁹: q fi
lij dei nõ tentant a diabolo nisi in desertũ exierint. filij aũt
diaboli in carne ⁊ mũdo cõstituti ɔfringunt: ⁊ parent sicut
bonus hõ si vxorẽ habuerit nõ fornicat: sed sufficit ei vxor
sua. Malus ãt etiã hñs vxorẽ fornicat: ⁊ nõ est vxore ɔtẽ/
tus: ⁊ sic in oibus iuenies. Filij ergo diaboli non exeunt ad
diabolũ vt tentent. Quid eniz opus hz ad certamẽ exire q
nõ desiderat vicere. Qui ãt gloriosiores sunt filij dei extra
fines carnis exeũt ɔtra illũ: q2 victorie gliã ɔcupiscũt. Pro
pterea ⁊ ĩ hoc loco xp̃s exijt ad diabolũ vt tentaret ab eo.
CHRI. in ho. Ut aũt discas q̃z magnũ bonũ est ieiuniũ:
⁊ q̃liter scutũ est aduersus diabolũ ⁊ q2 post baptismũ nõ
lasciuie sz ieiunio ĩtendere opz: ipse ieiunauit nõ eo idigẽs.
sed nos ĩstruẽs. CHRI. sup matth. Et vt q̃dragesimi nr̃i
ieiunij poneret mẽsuraz. xl. dieb⁹. ⁊ xl. noctibus ieiunauit.
Unñ seqt. Et cũ ieiunasset. xl. dieb⁹ ⁊ xl. noctib⁹. CHRI. i
bo. Nõ aũt vltra ꝓcessit ieiunãdo q̃z moyses ⁊ helias. ne in
credibilis videret carnis assũptio. GREGO. in bo. Ipse
aũt auctor oĩum in q̃draginta dieb⁹ nullũ oĩno cibuz sum/
psit. Nos quoq3 q̃tũ possum⁹ q̃dragesime tp̃e carnẽ nr̃az
p abstinentiã affligam⁹. Quadragenari⁹ aũt numer⁹ custo
dit q2 virtus decalogi per libros q̃tuor sancti euangelij im
plet. denarius ẽnĩ q̃ter duct⁹ in q̃dragenariũ surgit. Ul
q2 in hoc mortali corpe ex q̃ttuor elementis subsistim⁹ per
cui⁹ voluntatẽ p̄ceptis dñicis ɔtimus q p decalogũ sunt ac
cepta. Qui ergo p carnis desideria decalogi mãdata conte
psimus dignũ ẽ vt eandẽ carnẽ q̃terdecies affligamus. Ul
sicut in lege offerre debem⁹ dcimas rex: ita ei offerre ɔtẽ/
dimus dcimas diex. A pma enĩ dñica q̃dragesime vsq3 ad
paschalis solẽnitatis gaudia sex hebdomade veniũt quaz
dies. xl. ⁊ duo sũt ex qb⁹ dũ sex dies dñici ab abstinẽtia sub
trahunt: remanẽt. xxxvi. Dũ vo p. ccc. ⁊ lxv. dies annus du
citur nos aũt p. xxxvi. dies affligimur. q̃si anni nr̃i dcimas
deo dam⁹. AVG. in li. lxxxij. q̃stio. Uel alr oĩs sapiẽ disci
plina ẽ creatorẽ creaturãq3 cognoscere. Creator ẽ trinitas:
pr̃ ⁊ fili⁹ ⁊ spũsscũs. creatura vo partim ẽ inuisibilis sicut aĩa
cui ternarius numerus tribuit. Diligere. n. deũ triplr iube/
mur: ex toto corde: ex tota aĩa ⁊ ex tota mẽte. Partim visi/
bilis sicut corpus cui q̃ternari⁹ debet: pp calidũ ⁊ frigiduz
humidũ ⁊ siccũ. Denarius ergo numer⁹ qui totaz insinuat
disciplinã q̃ter ductus. i. numero qui corpi debet multipli
catus: q2 p corp⁹ administratio geritur quadragesimũ nu/
mex ɔficit: cui⁹ partes eq̃les ad q̃nquagita ꝑueniũt. vnuz
. n. ⁊ duo ⁊ q̃tuor ⁊ q̃nq3 ⁊ octo ⁊ decẽ. ⁊ xx. q̃ sunt ptes q̃dra
genarij sil' iuncta efficiũt. l. Et iõ tp̃s quo igemiscimus: ⁊ do
lemus q̃dragenario numero celebrat. Status aũt beatitu
dinis in quo erit gaudiũ q̃nquagesime celebratõe p̄figura/
tur. i. a pascha vsq3 ad pẽthecostẽ. AVGV. ĩ ser. de q̃dra.
Nõ aũt q2 xp̃s post acceptũ baptismuz ɔtinuo ieiunauit: re
gulã obseruatiõis dedisse credẽdũ ẽ. vt post xp̃i baptismũ
ɔtinuo ieiunare necesse sit. Sz q̃ñ acriori certamine cũ ten
tatore cõfligit: ieiunandũ ẽ: vt corpus ĩpleat de castigatiõe
militiã: ⁊ anim⁹ ĩpetret de humiliatione victoriã. CHRI.
sup matth. Sciebat aũt dñs cogitatõez diaboli. q2 volebat
eũ tẽtare: audierat. n. q2 christus natus ẽ in hoc mũdo ange
lis p̄dicantibus pastorib⁹ referẽtibus magis q̃rentibus. et
ioãne ondẽte. vñ dñs ꝓcessit contra eũ nõ quasi deus sz q̃si
hõ. magis aũt q̃si ds ⁊ hõ. Naz p. xl. dies nõ esurire: nõ erat
hois: aliqñ aũt esurire nõ erat dei. vñ esuriuit ne manifeste
ĩtelligat deus. ⁊ sic diaboli spem tẽtandi extingueret: suaz
autem victoriã ĩpediret. vñ seqt. Postea esurijt. HILA.
Nam post. xl. dies nõ ĩ. xl. dieb⁹ esurijt. igr cũ dñs esurijt nõ
inedie surrepsit opatio. sed nature sue hominẽ dreliqt. Nõ
enĩ erat a deo diabolus sed a carne vincẽdus: quia rerũz ra/
tione ĩdicat post. xl. dierũ ɔsummationẽ qbus post passionez ĩ
seculo erat cõmoraturus: esuritionẽ se humane salutis ha/
bituz: quo in tẽpore expectatum deo patri munus: hominẽ
quem assumpserat reportauit.

¶ **Et accedens tentator dixit ei: Si filius dei es dic vt lapides isti panes fiant. Qui rñdens dixit. Scriptũ est: Non in solo pane viuit hõ. sed i omni verbo qð procedit de ore dei.**

CHRI. sup matth. Q2 diabolus vidẽs p. xl. dies christũ
ieiunantẽ desperauerat postq̃z esurientez sensit: itex cepit
sparare. vñ seqt. Et accedẽs tentator. Si ĝ ieiunaueris ⁊ tẽte
ris: ne dicas q2 pdidi fructũ ieiunij mei. Nã etsi nõ tibi pro/
fuit ieiuniũ tuũ: vt nõ tẽteris: tñ pficiet vt a tẽtatiõibus nõ
vincaris. GREGO. in ho. Sed si ipm ordinez tẽtationis
aspicimus p̃pẽsamus quãta magnitudine nos a tẽtatione li/
beramur. Antiquus. n. hostis pmũ hoiez ex gula tẽtauit: cũ
cibum ligni vetitũ ad comedẽdũ suasit. Ex vana gloria cũ
diceret. Eritis sicut dij. Ex auaritia cum diceret. Scientes
bonũ ⁊ malũ. Auaritia enĩ nõ solum pecunie est: sed etiã al
titudinis: cum supra modũ sublimitas ambit. Quibus aũt
modis primum hominẽ strauit: eisdem modis scðo homi/
ni tentato succubuit. Per gulam tentat cum dicit: Dic vt
lapides isti panes fiant. Per vanam gloriam cũ dic. Si fili
us dei es: mitte te deorsum. Per sublimitatis auaritiam
cum regna mundi ostendit dicens. Hec omnia tibi dabo.
AVGV. super lucã. Inde aũt cepit vnde iã vicerat. s. a
gula. vnde dixit ei. Si filius dei es dic vt lapides isti panes
fiant. Quid autem sibi vult talis sermonis exorsus: nisi q2
cognouerat dei filium esse venturum sed venisse p infirmi
tatem corporis non putabat: aliud explorantis: aliud tẽtan
tis est: ⁊ deo se profitetur credere: ⁊ homini conatur illu/
dere. HILA. Eam ergo in tentando conditionem ope/
ris proposuit: per quam in deo ex mutatione lapiduz in pa/
nes virtutem potestatis agnosceret. ⁊ in homine oblecta/
mento cibi patientiam esurientis illuderet. HIERO.
Sed ex duobus contrarijs teneris a diabolo. Sed ad im/
perium eius possunt lapides panes fieri: ergo frustra ten/
tas eum qui tante potentie est. si autem non potest facere:
frustra dei filium suspicaris. CHRISO. super matthe/
um. Sicut autem diabolus omnes homines excecabat: sic
modo inuisibiliter a christo est excecatus. Post. xl. enim di
es esurientem sensit. ⁊ per. xl. non esurientez non intellexit
cum suspicatus est eum non esse filium dei: non cogitauit

qm̄ fortis athleta ad ea q̄ infirma sunt: descēdere pōt: infirmus aūt ad ea q̄ fortia sūt: ascēdere nō pōt. Magis ergo ex eo q̄ p tot dies nō esuriit itelligere debuit: q2 ds est: q̄ ex eo q̄ post tot dies esuriit: q2 hō ē. Sz dic̄ Moyses ⁊ helyas .xl. dies ieiunauerūt ⁊ hoīes erāt. sz illi ieiunātes esuriebant ⁊ sustinebāt. iste .xl. dieb⁹ nō esuriit: sz postea. Esurire .n. ⁊ nō māducare patiētie est humane: nō esurire aūt diuine nāe.
HIER. Propositū aūt xp̄i erat humilitate vīcere. vn̄ aduersariū vicit testimonijs legis: nō ptāte v̄tutis: vt hoc ipso ⁊ hoīez plus honoraret: ⁊ aduersariū plus puniret: cum hostis generis humani nō q̄si a deo: sz q̄si ab hoīe vinceretur. Vn̄ seq̄r: Qui rn̄dens dixit ei: Scriptū ē: nō in solo pane viuit hō. sz in oī verbo qd̄ pcedit de ore dei. GREGO. i ho. Sic ergo tētatus a diabolo dn̄s: sacri eloquij pcepta rn̄dit: ⁊ q tentatorē suū mergere ī abyssū poterat virtutē sue potētie nō ōn̄dit: quaten⁹ nobis pberet exēplū vt quotiēs a prauis hoīb⁹ aliqd patimur: ad doctrinā excitemur potius q̄ ad vindictā. CHRI. sup matth. Non aūt dixit: nō in solo pane viuo ne videat̄ de se dixi e̅e: sz medie. nō in solo pane viuit hō: vt posset diabolus dicere: Si filius dei es. abscondit se vt nō ōn̄dat̄: qd̄ pōt si hō est astute excusat se: ne ostēdat̄ non posse. RABA. Testimoniū autem hoc d̄ deutronomio sumptū est. Ergo siquis nō vescitur v̄bo dei: iste non viuit: q2 sicut corpus humanū non viuit sine terreno cibo: ita ⁊ anima viuere nō potest sine dei v̄bo. Procedere autez verbum de ore dei dicit̄: cū voluntatem suam per scripturarum testimonia reuelat.

Tunc assumpsit eū diabolus in sanctā ciuitatē ⁊ statuit eū super pinnaculuz tēpli: ⁊ dixit ei. Si filius dei es: mitte te deorsū. Scriptuz est eni: q2 angelis suis mādauit de te: ⁊ in manib⁹ tollēt te: ne forte offēdas ad lapidē pedē tuū. Ait illi iesus rursuz. Scriptū ē: Nō tētabis dn̄m deū tuuz.

CHRI. sup matth. Cū ex pmisso christi rn̄so nihil certū dicere diabolus potuisset: vtrum xp̄s deus esset an homo: assumpsit eū ad aliā tētationē dicēs apud se: Iste q fame nō vincit̄: etsi filius dei nō est tū sanctus ē: valēt eni hoīes sancti fame nō vinci: sed postq̄ oēm necessitatē carnis vicerūt per vanā gloriaz cadūt: iō cepit eū tētare in gloria vana: ppter qd̄ seq̄tur. Tūc assumpsit eū diabolus in sanctā ciuitatem. HIERO. Assūptio ista nō ex ībecillitate dn̄i venit: sed de inimici supbia q̄ volūtatē saluatoris necītatē putat.
RABA. Sancta aūt ciuitas hierlm̄ dicebat̄ in q̄ tēpluz dei erat: ⁊ sancta sanctoꝝ: ⁊ cultus vni⁹ dei s̄m legē moysi.
REMI. In quo ōn̄dit̄ q2 diabolus fidelib⁹ xp̄i etiā in sanctis locis īsidiatur. GREGO. in ho. Sed ecce dum dicit̄ deus hō in sanctā ciuitatē a diabolo assumpt⁹: humane aures audire expauescūt in quoꝝ tn̄ oīum diabolus caput ē. Quid est aūt mirū si se ab illo pmisit in mōtem duci: q se pmisit a mēbris illius crucifigi. GLO. Diabolus eni semp ad alta duc̄ eleuādo per iactantiā: vt pcipitare possit. Et iō seq̄r. Et statuit eū supra pinaculū tēpli. REMI. Pinnaculum sedes erat doctoꝝ. Templū .n. nō habebat culmē erectum. sicut nr̄e domus hn̄t: sed ꝯplanū erat desup more palestinoꝝ: ⁊ in ipo tēplo tria tabulata erant. Et sciendum q2 in pauimēto pinnaculū erat ⁊ in vnoquoq3 tabulato pinnaculuz erat. Siue ergo statuerit eū in illo pinnaculo qd̄ erat in pauimēto siue in illis que erāt in pmo secūdo vel tertio tabulato itelligendū est q in illo statuisset eū: vnde aliqd̄ pcipitiū esse potuit. GLO. Nota v̄o hec oīa corporeis sensibus eē ꝯpleta: q2 eni pma adiuicē ꝯferuntur. in specie hoīs diabolū apparuisse verisimile est. CHRI. super matth.
Sed forte dicit quō in corpore ꝯstitutū videntibus omnibus statuit supra templuz: sed forsitan diabolus sic eū assumebat: vt ab oībus videret̄: ipse aūt nesciēte diabolo inuisibiliter sic agebat̄ vt a nemine videret̄. GLO. Iō autez duxit eū supra pinnaculū cū vellet eū de vana glīa tētare: q2 ī cathedra doctoꝝ multos deceperat inani glīa: ⁊ iō putauit istū positū ī sede magisterij inani glīa extolli posse. vn̄ seq̄r: Et dixit: Si fili⁹ dī es mitte te dorsū. HIERO. In oīb⁹ .n. tētatiōib⁹ hoc agit diabolus vt intelligat si fili⁹ dei sit. Dicit āt: Mitte te. q2 vox diaboli q̄ sp hoīes cadere deorsū ꝯsiderat. psuadere pōt: pcipitare n̄ pōt. CHRI. sup matthe. Per hāc āt ppositionē quō poterat cognoscere si ē filius dei an nō: Uolare .n. p aerē n̄ ē ppe opus dei. q2 nulli vtile ē. Si ergo aliqs volauerit pnocatus pp ostētationez solā hoc facit ⁊ ē potī⁹ ex diabolo q̄ ex deo. Si ergo homini sapiēti sufficit eē qd̄ ē. ⁊ n̄ ēe necīariū ei apparere qd̄ nō ē: quāto magis fili⁹ dei ōn̄dere se necīariū non hz: de quo nemo pōt tm̄ cognoscere q̄tū ē apud se. AMBRO. sup lucaz: Sed q2 sathanas trāsfigurat se sicut angelus lucis: ⁊ de scripturis ipsis diuinis laqueū fidelib⁹ parat: vtit̄ testimonijs scripturaꝝ: non vt doceat: sed vt fallat. vn̄ seq̄r: Scriptū ē .n. q2 angelis suis mandauit de te. HIERO. Hec in .xc. psalmo legimus. verū ibi nō de christo: sed de viro scō pphetia ē. male ergo diabolus interpretatur scripturas.
CHRI. sup matth. Uere .n. filius dei angeloꝝ manib⁹ n̄ portat̄: sed ipse magis angelos portat: ⁊ si portat̄ manibus angeloꝝ nō vt offendat ad lapidē pedē suū q̄si infirmus: sz ppter honorē quasi dominus. O diabole qm̄ filius dei manibus portat̄ legisti ⁊ q2 sup aspidē ⁊ basiliscū calcat: nō legisti. Sed illud q̄dē exēplū pfert quasi supbus: hoc autem tacet quasi astutus. CHRI. in ho. Intuere etiam q2 testimonia a dn̄o allata sūt cōuenietēr: a diabolo aūt īdecēter: nō .n. qd̄ scriptū ē Angelis suis suadet pijcere seipsū ⁊ pcipitare. GLO. est ergo sic exponendū. Ait .n. scriptura de q̄libet bono hoīe: q angelis suis .i. administratoribus spiritibus precepit de ipso. q in manibus suis .i. in auxilijs suis tollēt eū: ⁊ custodiēt ne offendat pedē .i. affectū mētis ad lapidē .i. ad veterē legem scriptam in lapideis tabulis. vel p lapidem potest intelligi omnis peccati occasio ⁊ ruine.
RA. Notandū est autē q saluator noster licet pmisisset se a diabolo supra pinnaculum templi poni: tamen renuit ad imperium eius descendere: nobis exempluz donans: vt quisquis imperauerit viam veritatis artaz nos ascendere: obtemperemus. Si autez vult nos de altitudine veritatis ⁊ virtutū ad ima erroris ⁊ vitioꝝ precipitare nō illum audiamus. HIERO. Falsas autem de scripturis diaboli sagittas: veris scripturaꝝ frāgit clypeis. Unde sequit̄: Ait illi rursum Jesus: scriptum est. Non tentabis dominum deum tuum. HILA. Diaboli enim conatus contundens: ⁊ deum se ptestatur ⁊ dominum. CHRI. Nō autem dixit: Non tentabis me dominū deum tuuz: sed ita: Non tētabis dn̄m deū tuum quod poterat dicere omnis homo dei tentatus a diabolo: qm̄ ⁊ qui hominē dei tentat deū tētat.
RABA. Uel aliter: Suggerebatur ei q̄si hoī: vt aliq̄ signo exploraret quantum apud deum posset. AVG. ꝯtra faustum: Pertinet autez ad sanaz doctrinā quando hz hō quid faciat non tentare dominum deum suū. HIERO. Et notandum q necessaria testimonia de deutronomio tm̄ ptulit: vt secunde legis sacramēta monstraret.

Iterū assumpsit eū diabolus in montē excelsuz valde. ⁊ ōn̄dit ei oīa regna mūdi ⁊ gloriaz eoꝝ: ⁊ dixit ei. Hec oīa tibi dabo: si cadens adoraueris me. Tūc dicit ei iesus: Uade sathana. Scriptū ē .n. Dn̄z deū tuū adorabis: ⁊ illi soli seruies. Tūc reliquit eū diabolus: ⁊ ecce angeli accesserunt ⁊ ministrabant ei.

CHRI. super matth. Diabolus ex scdo responso incert⁹ trāsit ad tertiā tētationē. qr enim xp̄s rhetia vētris disrupat rhetia vanę glie transiuerat ponit ei rhetia auaritie: ꝓpter qđ dr. Iterū assūpsit eū diabolus in mōtem excelsū valde. Quē. s. diabolus circuiēs oēz terrā excelsiorē ceteris cognoscebat. Quāto. n. excelsior fuerit mōs tāto ex eo spaciosior terra vr. vñ seq̄t. Et oñdit oīa regna mūdi. ⁊ gliā eoꝝ. Ostēdit aūt ita nō vt ipa regna vel ciuitates eorū. vel ppl̄os vel argētū vel auꝝ videret: sȝ ptes terre: in qbus vnūquodqȝ regnū vel ciuitas posita erat: vtputa si ascēdēs sup excelsū locū digito extēso dicā tibi Ecce ibi ē roma aut alexādria: nō sic ostēdo tibi vt ipas videas ciuitates: sed ptes terre in qbus posite sunt: sic ⁊ diabolus poterat xp̄o singula loca demōstrare digito ⁊ vniuscuiusqȝ regni honores ⁊ statū vbis exponere. nā ostensū dr etiā qđ exponit ad itelligendum.

ORIGE. sup lucā. Uel aliter nō est arbitrandū q regna ei mūdi oñdēs: persaꝝ. vbi gratia. regnū iudeorūqȝ ostēderit: sed oñdit ei regnū suū quō regnaret in mūdo. i. quō alij regnent a fornicatiōe: alij ab auaritia. REMI. Gloriā eorū appellat auꝝ argentū ⁊ lapides preciosos ⁊ tpalia bona.

RABA. Ostēdit aūt hec diabolus dño nō q ipse visū ei⁹ amplificare potuit. aut aliqd ignotū demōstrare: sȝ vanitatem pōpe mūdane quā ipse diligebat: q̄si speciosā ac desiderabilē vbis ostēdens in amorē christo suggerēs venire volebat. GLO. Qui nō ꝯcupiscentie oculo ituetur sicut nos: sȝ sic medici vidēt morbos sine lesione. HIER. Seq̄tur. Et dixit illi. Hec oīa tibi dabo. Arrogās ⁊ supbus de iactantia loq̄tur. nō enim potest oīa regna dare: cum sciamus plerosqȝ sanctos viros a deo reges factos. CHRI. sup matthe. Sed ea que p iniquitatem fiunt in mundo: vtputa per furtum aut per piuria acq̄sitas diuitias diabolus dat. Non ergo diabolus qbus vult diuitias dare pōt sed his qui volunt ab illo recipe. REMI. Mirāda etiā est diaboli dementia. illi ꝑmittebat dare regna terrena: qui suis fidelibus dat regna celestia ⁊ gloriā mūdi ei q est celestis glorie dominus.

AMBRO. Habet aūt ambitio domesticū piculū: vt. n. dominet̃ alijs ꝑus seruit: curuat̃ obsego. vt honore donnet̃: ⁊ dum vult esse sublimior. fit remissior. vñ apte subdit̃. Si cadēs adoraueris me. GLO. Ecce antiqua diaboli supbia Sicut eni in ꝑncipio voluit se similē deo facere: ita nūc volebat diuinū sibi vsurpare cultū dicēs. Si cadens adoraueris me. Ergo qui adoraturus est diabolū ante corruit. Sequitur. Tunc dicit ei iesus. Uade sathana. CHRI. super matth. In quo finē tentādi diabolo pōit: ne ꝓgrediatur vlterius tentās. HIERO. Nō aūt vt pleriqȝ putāt eadem sathanas ⁊ petrus cōdēnant̃ sententia. Petro eni dicit̃. Uade retro me sathana. i. sequere me q ꝯtrarius es mee voluntati. huic aūt dicit̃. Uade sathana. ⁊ nō ei dicit̃ Retro: vt subaudiat̃: Uade i ignē eternū q parat⁹ est tibi. ⁊ angelis tuis.

REMI. Uel fȝ alr exēpla. Uade retro. i. reminiscere: recordare i q̄nta glia ꝯditus fuisti. ⁊ in quantā miseriā cecidisti.

CHRI. sup mattheū. Uidendū aūt: qr christus cū passus fuisset tētatiōis iniuriam dicente sibi diabolo: Si filius dei es mitte te deorsū. nō est turbatus neqȝ diabolū icrepauit Nūc aūt qū diabolus vsurpauit sibi dei honorē exasperatus est ⁊ repulit eum dicēs. Uade sathana. vt nos illius discamus exemplo nostras qdem iniurias magnanimiter sustinere. dei aūt iniurias nec vsqȝ ad auditū sufferre. quoniam in ꝓprijs iniurijs esse quēpiam patientem laudabile est iniurias aūt dei dissimulare nimis est impium. HIERO. Dicens aūt diabolus saluatori. Si cadens adoraueris me ecōtrario audit: q ipse magis adorare eū debeat quasi dominum ⁊ deum suum. AVG. ꝯtra sermo. arrianorū. Unde sequitur. Scriptum est eni. Dominū deū tuum adorabis: ⁊ illi soli seruies. Unus dominus deus noster est ipa trinitas cui soli seruitutē pietatis iure debemus. AVG. x. de ciuitate dei. Nomine aūt seruitutis cultus deo debitus intelligitur. latriam quippe nostri vbicūqȝ sanctaꝝ scripturaꝝ positum est iterp̄tati sunt seruitutē. sed ea seruitus que debet̃ hominibus: fm quā ꝑcepit ap̄ls seruos dn̄is suis subditos eē debere: grece nūcupari solet dulia: latria vero aut semp aut tam frequēter vt pene semp ea seruitus dr. que ꝑtinet ad colendū deum. CHRI. sup mattheū. Diabolus aūt sic rōnabiliter intelligi pōt nō q̄si obediēs ꝑcepto recessit: sed diuinitas xp̄i ⁊ spūscūs q erat i eo excussit inde diabolum. vñ seq̄t̃. Tūc reliquit eum diabolus. Quod ad nostraꝫ ꝓficit ꝯsolationē: qr nō tādiu hoīes dei diabol⁹ tentat q̄diu vult. sȝ q̄diu xp̄s ꝑmitur. Et si. n. ꝑmittit eū paulisper tētare: tñ repellit pp infirmā naturā. AVG. ix. d ciuitate dei. Post tētationē vo sancti angeli spiritib⁹ imundis metuendi quō ministrabāt. ⁊ p hoc magis magisqȝ inotescebat demonibus q̄ntus eēt. vñ seq̄tur. Et ecce āgeli accesserūt ⁊ ministrabāt ei. CHRI. sup matth. Non aūt dixit: descēdentes angeli. vt ostēdat qr semp ad ministeriū ei⁹ erant i terris. sȝ tunc ꝑcipiēte domino recesserūt ab eo: vt loc⁹ diabolo aduersus xp̄ȝ daret̃ ne forte vidēs angelos circa eū non appropiquaret ad eū. In qbus aūt rebus illi ministrabant scire nō possum⁹: vtrū ad sanationes infirmitatū: an ad correctiones aīarū: an ad effugationeȝ demonū: que oīa p angelos facit. vñ eis faciētibus ipse facere vr: tamē manifestū ē: q nō ꝓpter necitatē impotētie eius ei ministrabāt: sȝ propter honorē ꝑtātis ipsius nō enim dicit̃ q adiuuēt eum: sȝ q ministrēt. GREGO. in ho. Ex his autē vni⁹ psone vtraqȝ natura ostēdit̃: qa ⁊ homo est quē diabolus tētat: ⁊ idē ipse ds ē cui ab angelis ministrat̃. CHRI. sup mattheū. Tūc breuiter pstringamus qd significēt christi tētationes. Ieiuniū ē abstinētia rei male. esuries ē ꝺsiderium eius. vsus eius ē panis. Qui ergo peccatū sibi cōuertit ad vsū lapidē ꝯuertit in panē. Rñdeat g̃ diabolo psuadēti: qr non i solo vsu illius rei viuit hō: sȝ in obseruātia mandatorū dī. Quādo vo quis iflatus fuerit quasi sanctus: ductus ē quasi sup tēplū: ⁊ qū estimauerit se ꝯsistere in sanctimonie summitate: positus ē supra pinnā tēpli. Et h̄ tētatio seq̄tur primā. q victoria tētationis gloriationē operat̃: ⁊ fit cā iactantie. sȝ vide q xp̄s ieiuniū vltro suscepit. Sup tēplum autē diabolus eū duxit: vt tu ad abstinētiam laudabilē sponte procedas. Extolli aūt ad fastigiū sanctitatis nō acqescas: fuge exaltationē cordis: ⁊ nō patieris ruinaȝ. Ascēsio aūt mōtis est ꝓcessio ad altitudinē diuitiaꝝ ⁊ glorie huius mūdi: que de supbia cordis descēdit. Cum g̃ volueris diues fieri: qđ ē ascēdere in mōtē: icipis cogitare d diuitijs ⁊ honoribus acquirēdis: ⁊ tūc pñceps mūdi gloriā regni sui tibi ostendit. Tertio loco ꝓuidet tibi causas vt si volueris illa cōsequi: seruias ei negligēs iusticiā dei. HILA. Uicto aūt a nobis calcatoqȝ diaboli capite: angeloꝝ ministeria ⁊ virtutū in nos celestiū officia nō defutura oñditur. AVG. de con. euā. Lucas has tētationes nō eodē ordine ꝓsecutus ē. vñ icertum est q pꝰs factū sit: vtrū regna terre prius demonstrata sint: ⁊ postea in pinnaȝ tēpli leuatus sit: an ecōuerso: nihil tñ ad rē: dū oīa facta eē manifestū sit. GLO. Sed qđ dicit lucas magis videt̃ fm historiā eē. Sed mattheus has refert tentationes fm hoc q in adā facte sunt.

¶ Cum autem audisset iesus q ioannes traditus esset: secessit in galileā ⁊ relicta ciuitate nazareth venit: ⁊ habitauit in ciuitate capharnaum maritima: in finibus zabulon ⁊ neptali: vt adimpleret̃ qđ dictū est p esaiā ꝓphetā. Terra zabulon ⁊ terra neptali via maris trās iordanē galilee gētiū. populus q āmbulabat i tenebris vidit lucē magnā. ⁊ sedētibus in regiōe vmbre mortis lux orta ē eis.

RABA. Postq̃ mattb. de .xl. dieꝝ ieiunio ⁊ de tẽtatiõe xp̃i ⁊ d angeloꝝ ministerio narrauit: cõtinuo subiecit dicẽs: Cũ aũt audisset iesus q2 ioãnes tradit⁹ eẽt. CHRY. sup matth. Sine dubio a deo q2 in viꝝ scõꝝ nemo põt aliqd: nisi tradiderit eũ deus: Seqͥ: Secessit in galilea. s. d iudea vt passionẽ suã opportuno tp̃i reseruaret: deinde vt nob fugiẽdi periculũ daret exẽplũ. CHRY. in ho. Nõ. n. accusabile est nõ ꝓijcere seipm in periculũ: sed icidentẽ nõ stare viriliter. Recedit ẽt d iudea: iudaicã inuidiã mitigãs simul qdẽ ꝓphetiã cõplens: ⁊ magistros orbis terraꝝ piscari studens. qui in galilea morabant. Attẽde ẽt q̃lr ad gẽtes abiturus a iudeis accepit cãm. eteni cũ ꝑcursorẽ in vincula misissent: cõpellũt iesuz trãsire ad galileã gẽtiũ. GLO. Ut aũt refert lucas: Uenit naçareth vbi erat nutrit⁹: ⁊ ibi intrauit i synagogã: vbi legit ⁊ dixit multa: ꝓpter q̃ voluerũt eũ ꝑcipitare d mõte: ⁊ tũc descẽdit capharnaũ. vñ modo ait matthe⁹: Et relicta ciui. naça. ve. ⁊ habi. capharnaũ. HIERO. Naçareth est in galilea vic⁹ iuxta montẽ tabor: Capharnaum est oppidũ in galilea gentiũ iuxta stagnũ geneçareth: ⁊ iõ dicit: Maritimã. GLO. Addit etiã: In finib⁹ çabulon ⁊ neptali: vbi ꝑmo captiuitas hebreoꝝ fuit ab assyrijs. Ubi q̃ ꝑma legis obliuio ẽ: ibi ẽ ꝑma euãgelij predicatio: vt ⁊ de loco q̃si media diffueret ad gẽtes ⁊ iudeos. REMI. Reliquit autẽ vnã. s. naçareth: vt ꝑdicãdo ⁊ miracula faciẽdo plẽs illuminaret. in quo facto reliqt predicatorib⁹ exẽpluz vt eo tẽpore ⁊ illis in locis studeãt predicare: qñ multis prodesse pñt. Seqͥ: Ut ad imple. qd dictũ est per esaiã ꝓphaz. Terra çabu. ⁊ ter. nep. In ꝓphetia ita hr̃. Primo tp̃e alleuiata est terra çabulõ ⁊ terra neptali. ⁊ nouissimo aggrauata ẽ via maris trãs iordanẽ galilee gẽtiũ. HIERO. sup esaiã. Dicit aũt ꝑmo tp̃e alleuiata eẽ ab onere peccatoꝝ: q2 in regionib⁹ duaꝝ tribuũ primã saluator euangeliũ ꝑdicauit. nouissimo vo tp̃e aggrauata est fides eoꝝ plurimis iudeoꝝ in errore ꝑmanẽtib⁹. Mare aũt hic lacũ appellat gẽeçareth: q iordane influẽte efficit. In cui⁹ littare capharnaũ ⁊ tyberias ⁊ bethsaida ⁊ coroçaim site sunt: in qua maxime regione xp̃s ꝑdicauit. vel ꝑm hebreos in xp̃m credẽtes: he due tribus çabulon ⁊ neptali ab assyrijs capte sũt: ⁊ galilea deserta est: quã ꝓpha dicit esse alleuiatã: eo q̃ peccatã ppl̃i sustineret: sz postea relique trib⁹ q̃ habitabãt trãs iordanẽ. ⁊ in samaria ducte sunt in captiuitatẽ. ⁊ hoc inquit scriptura nunc dicit: q̃ regiõis ei⁹ ppl̃s ꝑrius captiuat⁹ est: ipsa primã lucẽ ꝑdicãtis viderit xp̃i: vel ꝑm naçareos adueniẽte xp̃o: ꝑmo terra çabulõ ⁊ neptali est phariseoꝝ errorib⁹ libata: postea per euangeliũ ap̃li pauli ingrauata est. i. multiplicata ꝑdicatio in terminos gentiũ. GLO. Hic aũt i euãgelio diuersi nominati ad idẽ verbũ reducũt: ita ⁊ terra çabulõ ⁊ terra neptali que est via maris que est trãs iordanẽ. s. ppl̃s galilee gentiũ: q ambulabat in tenebris ⁊c̃. HIERO. Nota autẽ q̃ due galilee sunt: vna que dicit iudeoꝝ: ⁊ alia q̃ dr̃ gẽtiuz Diuisa est eni galilea a tp̃e salomonis: q dedit .xx. ciuitates in galilea hyram regi tyri: que pars dcã est postea galilea gẽtiũ reliqua iudeoꝝ. Ul legẽdũ ẽ: Trans iordanẽ galilee gẽtiũ. Itaq̃ vt ppl̃s q vl sedebat vl ãbulabat i tenebris lucẽ viderit neq̃q̃ ꝑuã vt alioꝝ ꝓphaꝝ sed magnã. s. illi⁹ q i euãgelio loqͥ: Ego sum lux mũdi. Et q habitabãt in regiõe vmbre mortis lux orta est eis. Inter mortẽ ⁊ vmbram mortis hoc iteresse puta: q̃ mors eoꝝ est q cũ operibus mortis ad iferos perrexerũt. Umbra aũt mortis eoꝝ est q dũ peccent nõdũ de hac vita egressi sũt pñt. n. si voluerit agere pniam.

CHRY. sup matth. Uel in regione vmbre mortis sedebãt gẽtiles q2 colebãt idola ⁊ demones. Iudei autẽ q legis opa faciebãt. in tenebris erãt: q2 dei iustitia nondũ erat eis manifesta. CHRY. in ho. Ut aũt discas q̃ neq3 lumen neq3 tenebras sensibiles ait: de lumiñe dixit lumẽ magnum qd alibi dr̃ lumen veꝝ: tenebras aũt exponẽs noiauit vmbrã mortis. Deinde mõstrãs q̃ nõ ipsi querẽtes inuenerũt: sed de⁹ ipsis apparuit. dixit q̃ lumẽ ortũ est ⁊ effulsit. nõ. n. pri⁹ ipsi ad lumẽ cucurrerũt: eteni in vltimis malis homines erant añ xp̃i p̃ñtiam: neq3. n. ambulabãt in tenebris: sz sedebãt: qd signũ erat: q2 nõ sperabãt liberari. Sic. n. nesciẽtes quo oporteret ꝓgredi ita cõp̃rehẽsi a tenebris sedebãt iã nõ potẽtes stare. Tenebras aũt vocat hic errorẽ ⁊ impietatẽ. RABA. Allegorice aũt ioãnes est vox ꝑcedẽs vbũ ⁊ alij ꝓphete. Postq̃ aũt ꝓpheta cessauit ⁊ ligat⁹ est: accessit verbũ cõplẽs qd predicauerat vox. i. ꝓpha. Et secessit in galileã. i. de figuris ad vitatez. vel i galileã. i. in ecclĩam. vbi est transmigratio de vicijs ad vtutes. Naçareth interp̃taẽ flos. Capharnaũ villa pulcherrima. Reliqt ergo florẽ figuraꝝ quo fruct⁹ euãgelij significabaẽ: ⁊ venit in ecclĩaz q̃ est xp̃i vtutib⁹ pulchra. Et maritima ẽ: q2 iuxta fluct⁹ seculi posita quotidie tũdit ꝓcellis ꝑsecutionũ. Inter çabulõ ⁊ neptali sita est. i. iudeis cõis ⁊ gẽtib⁹. Zabulõ. n. habitaculum fortitudis dicit: q2 ap̃li q d iudea electi sunt: fortes fuerũt. Neptali dilatatõ. q2 gẽtiũ ecclĩa p orbẽ dilatata ẽ. AVG. de cõ. euan. Ioannes aũt euangelista ꝑusq̃ iret iesus in galileaz dicit de petro ⁊ andrea ⁊ mathanaele: ⁊ de miraculo in chana galilee: q̃ oĩa ceteri euangeliste ꝑtermiserũt id cõtexẽtes suis narratiõib⁹: q̃ iesus reuersus sit in galileã. vñ intelligiẽ fuisse interpositos aliquos dies: qb⁹ illa de discipulis gesta sunt que interponiẽ a ioãne. REMI. Sz illõ sollerti⁹ attendendũ ẽ: q̃re ioãnes dicat dñm isse in galileã añq̃ ioannes missus fuisset in carcerẽ: Naz post vinum de aqua factũ ⁊ descẽsum ei⁹ in capharnaũ: ⁊ post ascẽsuz ei⁹ in ierl̃m dicit in euangelio ioannis q̃ redijt in iudeã ⁊ baptiçabat: ⁊ nõduz erat missus ioannes i carcerẽ. Hic aũt dr̃ q̃ postq̃ tradit⁹ fuit ioannes secessit in galileaz. ⁊ hoc qdẽ dic marc⁹. Nõ autẽ debet hoc ɔ̃riuz videri naz ioannes ꝑriuz aduentũ domini i galileaz descripsit q. s. fuit añ icarceratione ioannis. Sz ⁊ de scđo aduẽtu alibi facit mẽtionẽ cũ ait: q̃ iesus reliqt iudeaz ⁊ abijt iteꝝ in galileã. ⁊ de hoc tñ secũdo aduẽtu i galileaz: q. s. fuit post incarceratione ioannis: alij euangeliste dicũt. EX ECCLE. historia: Ioannẽ eni tradũt vsq3 ad vltimuz pene vite sue temp⁹ absq3 vll⁹ scripture indicijs euangeliũ ꝑdicasse: sz cũ triũ euangelioꝝ ad ipm notitia ꝑuenisset ꝓbasse qdẽ vitatẽ dictoꝝ: deeẽ tamẽ vidit aliqua ⁊ maxime que ꝑmo ꝑdicatõis sue tp̃e dñs gesserat. Certuz ẽ. n. q̃ in alijs trib⁹ euãgelijs hec videnẽ sola cõtineri: q̃ i eo gesta sũt ãno quo ioannes baptista vel inclusus est in carcerẽ vel puniẽ⁹. Matthe⁹ eni post tentatiõem xp̃i cõtinuo subiecit. Audiẽs aũt q2 ioannes tradit⁹ eẽt ⁊c̃. ⁊ Marc⁹ silr. Lucas vero ꝑusq̃ aliqd de actib⁹ xp̃i referret: dicit q̃ herodes cõclusit ioannẽ in carcerẽ. Rogat⁹ ẽ ergo ioannes ap̃ls vt ea q̃ p̃terierant ꝑores añ traditionẽ ioãnis saluatoris gesta cõscriberet: ⁊ iõ dicit i euãgelio suo: Hoc fecit initium signorum iesus.

Exinde cepit iesus predicare ⁊ dicere: Pniaz agite: Appropiquabit. n. regnũ celorum.

CHRY. sup matth. Ille debet xp̃i iustitiaz ꝑdicare. qui vẽtri suo cõtradicere põt: q seculi isti⁹ bona cõtẽnit: q vanã gl̃iaz nõ desiderat. Et iõ dr̃: Exinde cepit iesus ꝑdicare. i. ex quo tẽtat⁹ famẽ vicit in deserto: auaritiaz spreuit in monte: vanã gl̃iaz repulsit i tẽplo. vel: Exinde cepit ꝑdicare: ex quo tradit⁹ est ioannes: naz si ꝑdicante ioanne predicare cepisset. vilẽ reddidisset ioannem ⁊ inueniretẽ ꝑdicatio ioannis eẽ sup̃flua ɔ̃ꝑatum ad isti⁹ doctrinaz: sicut si vno tẽpore sol cum lucifero oriaẽ gr̃az luciferi celat. CHRY. i ho. Iõ ẽt nõ ꝑdicauit donec ioannes in carcere mitterẽ: ne ex hoc multitudo sciderẽ: ꝓpter qd etiaz ioannes nullũ fecit signuz: vt per miracula oẽs traherentẽ ad xp̃m. RABA. In hoc etiaz docet: neq3 ab iaferiori ꝑsona sermonẽ ɔ̃tẽnat.

vñ apostolus. Si cui sedēti reuelatum fuerit prior taceat.

CHRY. sup matth. Sapiēter aūt inde predicatiōis sue sumpsit initiū: nō vt cōculcet ioannis doctrinā: sed vt magis cōfirmet: & testē eū verū fuisse demonstret. HIERO. In quo etiā ostēdit se eiusdē eē dei filiū cui⁹ ille fuerat propheta. & iō dicit. Pniam agite. CHRY. sup matth. Non eni stati iustitiā pdicauit: quā oēs cognoscebāt: sed pniaz q̄ oēs indigebāt. Quis gausus est dicere: Uolo bon⁹ esse & nō possū: Penitētia eni est correctio voluntatis: & si vos mala nō terrēt vt. s. pniam agatis: saltē bona delectēt. vñ seqtur: Appropinquabit eni regnū celoꝝ. i. btitudo regni celestis ac si dicat: Parate vos p pniam: qꝛ appropinquauit tps mercedis eterne. REMI. Et notandū qꝛ nō dicit Appropinquauit regnū chananeoꝝ aut iebuseoꝝ: sed regnū celorūz. lex. n. pmittebat bona temporalia. sed dñs regna celestia.

CHRY. in ho. Considerandū etiā q in hac predicatiōe nihil ō seipso manifeste pdicabat qḋ interi cōueniēs erat: qꝛ nōdū de eo decentē habebant opinionē. Incipiēs ēt nihil graue & oncrosū dixit: sicut ioannes dixerat: Securi & arborem incisā: & huiusmodi sed in principio benigna proposuit: regnū euangelizās. HIERO. Mystice autē ioāne tradito christus incipit predicare: qꝛ desinente lege: consequenter oritur euangelium.

¶ Ambulās aūt iesus iuxta mare galilee vidit duos fratres simonē q vocatur petrus: & andreaz fratrē eius mittētes rhete ī mare. Erāt. n. piscatores: Et ait illis: venite post me & faciā vos fieri piscatores hoīum. At illi ꝯtinuo relictis rhetibus secuti sūt eū. Et pcedēs īde vidit alios duos fratres: iacobū zebedei: & ioannē fratrē eius ī naui cū zebedeo patre coꝝ: reficiētes rhetia sua: & vocauit eos. Illi aūt stati relictis rhetibus & patre: secuti sunt eum.

CHRY. sup matth. Anteq̄ xps aliquid dicat vel faciat vocat apostolos vt nihil illos lateat nec vboꝝ xpi nec operum. vt postmodū fiducialiter dicere possint. Nō possum⁹ que vidim⁹ & audiuim⁹ non loq. Hinc ē qḋ dr̄: Ambulans iesus iuxta mare galilee. RABA. Mare galilee idē ē qḋ stagnū genesareth: mare tyberiadis & lac⁹ salinaꝝ. GLO. Decenter aūt per piscatoria vadit loca piscatores piscaturus. vñ seqr̄: Uidit duos fratres simonē q vocat̄ petrus: & andreā fratrem eius. REMI. Uidit aūt nō tam corporaliter q̄ spūaliter ad corda coꝝ respiciēs. CHRY. in ho. In medijs aūt opatōib⁹ existētes eos vocauit. mōstrans q oibus occupatōib⁹ sequelā suā preponere oportet. vñ seqr̄: mittētes rhetia ī mare: qḋ quidē coꝝ officio cōgruebat: pp qḋ seqr̄. Erāt. n. pi⁹catores. AVGV. i ser. ō calēdis Januarij. Nō. n. elegit reges aut senatores: aut phōs aut oratores īmo elegit plebeios. paupes. & idoctos piscatores. AVG. sup ioānē. Si. n. doct⁹ eligeret: fortassis iō se diceret electū: qꝛ doctria ei⁹ eligi meruit. Dñs aūt nr̄ iesus xps volēs supboꝝ frāgere ceruices nō quesiuit p oratorē piscatorē. sꝫ de piscatore lucrat⁹ est impatorē: Magn⁹ cyprian⁹ orator: sed pri⁹ petrus piscator. CHRY. sup matth. Future ēt dignitatis gratiā artificij ope pphabant. nā sic qui rhetia iactat ī aqua nescit quos pisces cōprehēsurus est: sic & doctor qui diuini simonis rhetia sup ppłm iactat: nescit q sūt accessuri ad deū. Sed quoscūq ̄ de⁹ excitauerit illi adherēt eius doctrine. REMI. De his aūt piscatorib⁹ loqr̄ dñs p ieremiā dicēs. Mittā in vos piscatores meos & piscabūt vos. vñ et hic subdit: Uenite post me. GLO. Nō tam pedib⁹ q̄ affectu & imitatōe. Et fa. vos fie. piscato. hoīuz. CHRY. sup matth. Idest doctores: vt cū rhete verbi dei cōphenda tis hoīes de mūdo tēpestuoso & piculoso: vbi hoīes nō ābulāt sꝫ ferūt: qꝛ diabolus cū delectatōe ꝯpellit eos ī malo vbi hoīes alterutꝝ hoīuꝫ se cōmedūt: sic pisces fortiores deuorant iuniores: vt trāslati viuāt ī terra corpis christi mēbra facti. GREGO. ī ho. Nulla aūt petr⁹ & andreas christuz miraculo facere viderant: nihil qb eo de pmio eterne retributōis audierant: & tamē ad vnū dñi preceptū hoc qḋ possidere videbant̄ obliti sūt. vñ seqr̄: At illi cōti. re. rhe. se. sunt eū. In quo affectū debem⁹ poti⁹ pēsare q̄ sensū. Multum enī reliquit qui sibi nihil retinuit: multū dimisit qui cū re possessa & ꝯcupiscētijs renūciauit. A sequētib⁹ ergo tāta dimissa sūt q̄ta a nobis sequētib⁹ cōcupisci potuerūt. Exteriora eni nr̄a dño q̄tūlꝫ pua sufficiūt: nec ppēdit q̄tū in ei⁹ sacrificio: sed ex quāto pferat̄. Estimatione q ppe precij regnū dei nō hꝫ sꝫ tātū valꝫ q̄tū habes. CHRY. sup mat. Nō aūt predicti discipuli secuti sūt xpm doctoris cupiētes honorē sed operis lucrū: sciebāt. n. q̄ preciosa ē aīa hoīs: q̄ grata est apud deū salus ipsi⁹ & quāta ē merces. CRHY. ī ho. Tāte igr̄ pmissiōi crediderūt & p smōes qb⁹ sūt capti crediderūt se alios posse piscari. CHRY. sup matt. Hec igit̄ cupiētes secuti sūt oīb⁹ relictis: in quo nos docuerunt: qꝛ nemo potest terrena possidere & perfecte ad celestia peruenire. GLO. In his ergo datū est exemplū illis q censuz deserūt p christi amare. Subdit̄ aūt exemplū coꝝ q etiaz carnales affectus p deo postponūt. vnde dicitur: Et procedēs inde vidit alios duos. Nota quia vocat binos & binos sicut alibi legitur q misit eos binos & binos ad pdicandū.

GREGO. i ho. Quaten⁹ hic nobis tacit⁹ īnuat: qꝛ q charitatē erga alteꝝ nō habꝫ pdicatōis officiū suscipere nullaten⁹ dꝫ. Duo enī sunt precepta charitatis & min⁹ q̄ inter duos charitas hri nō pōt. CHRY. sup matth. Sup charitatē ēt fr̄nitatis eccl̄ie recte posuit fundamenta: vt ex radicibus charitatis exuberās q̄si humor ascēdat in ramis & hoc sup naturalē charitatē vt nō solū per gratiā sed etiā per naturā ipsa charitas firmior habeat̄. vñ dic. fratres: sic enī fecit deus. & in veteri testamēto sup moysen & aarō fratres: ponēs edificatōis initiū. Quoniā aūt abūdantior est gratia noui testamēti q̄ veteris ideo primū populū edificauit sup vnā fraternitatē: hunc aūt sup duas. Jacobūz inqt zebedei & ioānē fratrē eius in naui cum zebedeo pr̄e coꝝ reficiētes rhetia sua. qḋ ē maxime paupertatis indiciū vetera eni reficiebant qui noua vnde emerēt nō habebāt. Et qḋ ad maiorē pietatem eorum pertinet in tanta paupertate sic patri suo succurrebant vt secum eum baiularent in naui: non vt ille istos adiuuaret in opere sed vt isti illum cōsolarentur sua presentia. CHRY. in homi. Non parua autē ē hic demōstratio virtutis inopiam facile ferre. ex iustis nutriri laboribus colligari inuicem amoris virtute patrē habere secum & curare. CHRY. super matth. Estimare aūt primos velociores ad predicandū qꝛ rhetia mittebāt. istos aūt quasi pigriores qꝛ adhuc rhetia cōponebant: non sumus ausi: qꝛ differentiā eorum cognoscere solius est christi. Forte ergo illi ppter petrū dicti sūt mittentes rhetia qui pdicauit euāgelium: sed non composuit. Isti aūt ppter ioannem componentes: qui euangelium composuit. Sequitur: Et vocauit eos. Erāt enim habitatione ciues: dilectione concordes: artificio pares: fraternitatis coniuncti pietate. Ideo simul vocauit eos ne tot bonis coniunctos dissimilis vocatio spararet. CHRY. in homi. Uocando autez nihil eis promisit sicut prioribus obedientia enim eorum qui preuenerant: viam eis preparauerāt. Sed & multa de ipso audierat scilicet tanq̄ familiares & consanguinitate coniuncti. Seqtur: Illi aute relictis rhetib⁹ & patre secuti sunt eū. CHRY. super matth. Tria enim sunt que relinquere debet qui venit ad christuz: actus carnales qui per rhetia piscationis signantur: substantiam mundialem q p nauē: & parentes q p

patrē. Reliq̄rūt ergo nauez vt fierēt ecclesiastice nauis gubernatores. Reliq̄runt rhetia: vt nō pisces afferrēt ad ciuitatē terrenā: sʒ hoīes ad celestē. Reliq̄runt vnuʒ patrē vt spūales patres oīum fierēt. HILA. Eis igr̄ artē ꝛ patriā domū relinq̄nētib⁹ docemur xp̄m secuturi ꝛ secularis vite sollicitudine ꝛ paterne domus consuetudine non teneri.

REMI. Mystice autē p mare designat̄ iste mundus: pp amaritudinē ꝛ fluctuationē. galilea aūt iterp̄tat̄ volubilis siue rata: ꝛ significat mundi volubilitatē. Ambulauit igr̄ iesus iuxta mare: dum ad nos p incarnationē venit: q2 non carnē peccati. sʒ similitudinē carnis peccati suscepit ex virgine. Per duos fratres duo populi designant̄: qui ab vno deo p̄re creati sunt: quos vidit q̄ndo eos misericorditer respexit. Per petꝝ eni qui interp̄tat̄ agnoscēs ꝛ dicit̄ simō .i. obediēs: designat̄ iudaicus populus qui p legē deuz agnouit. ꝛ p̄ceptis eius obediuit. Per andreā qui iterp̄tat̄ virilis siue decorus itelligit̄ gētilis populus q post agnitionez dei viriliter in fide p̄mansit. Nos populum vocauit quando p̄dicatores in mundū misit dicēs: Uenite post me .i. relinquite deceptorē ꝛ sequimini creatorē. De vtroq3 etiam populo facti sunt hominū piscatores .i. p̄dicatores. Relictis aūt nauib⁹ .i. carnalib⁹ desiderijs. Et rhetib⁹ .i. mundi cupiditatibus secuti sunt xp̄m. Per iacobū etiā intelligit̄ iudaicus populus qui p cognitionē dei diabolum supplantauit. Per ioānē gentilis populus q sola grā saluatus ē. Zebedeus aūt quē relinquunt ꝛ interp̄tat̄ fugitiuus siue labes: significat mundum qui transit. ꝛ diabolum qui de celis lapsus ē. Per petꝝ aūt ꝛ andreaz mittētes rhetia in mare designant̄ illi qui in p̄ma etate dū de nau corporis sui mittunt rhetia carnalis cōcupiscētie in mare huius secli: vocant̄ a domino. Per iacobuz ꝛ ioannē reficiētes rhetia designant̄ illi q post peccata ante aduersitates veniunt ad christū recuperantes q̄ perdiderūt. RABA. Hue naues duas ecclesias figurant. eaʒ q̄ ex circuncisione ꝛ eaʒ q̄ ex p̄putio vocata ē. Quilib3 etiā fidelis fit symon deo obediēdo petrus peccatuʒ suum agnoscēdo. Andreas viriliter labores patiēdo: iacobus vitia supplantando. GLO. Et ioannes vt totuʒ gratie dei ascribat. ꝛ ideo quarta tm̄ vocatio ponit̄ p quos p̄dicatores dei a quatuor mūdi partibus vocatos signet̄.

HYLA. Uel in hoc futuroꝝ euangelistaꝝ numerus figurat̄. REMI. Per hoc etiam quattuor virtutes p̄ncipales designant̄. prudētia enim refert̄ ad petrum ꝑpter diuinam cognitionē: iusticia ad andreā pp opeꝝ virilitatē: fortitudo ad iacobuz pp diaboli supplātationē: tēperantia ad ioannē: ꝑpter diuine grē effectū. AVGV. de cōcor. euā. Sane mouere pōt quomodo ioānes dicat nō in galilea: sʒ iuxta iordanē andream secutū eē dn̄m cū alio: cuius nomē tacet̄: deinde petrum ab illo nomē accepisse. Ceteri autem tres euangeliste de piscatione vocatos eos dicūt: satis inter se conuenienter: maxime mattheus ꝛ marcus. nā lucas andream nō nominat: qui tamē intelligit̄ in eadē naui fuisse. Hoc etiam videt̄ distare q tm̄ petro a dn̄o dictum eē cōmemorat lucas: Ex hoc iam homines eris capiens. qδ mattheus ꝛ marcus ambobus dixisse narrat. sʒ potuit prius petro dici f̄m lucam: ꝛ ambobus postea f̄m alios duos. Sed quod de ioanne diximus: diligēter considerandum ē: cum ꝛ locorum plurimum intersit ꝛ tēporis ꝛ ipsius vocatiōis. Sed intelligendum ē petrum ꝛ andream nō sic vidisse dominum iuxta iordanē. vt ei iam inseparabiliter inhererēt: sed tm̄ cognouisse quis esset: ꝛ eum miratos ad propria remeasse. Forte autē qδ p̄termiserat recapitulat. q2 sine vlla consequētia temporis differentia dicit Ambulans autem iuxta mare. Queri etiam pōt quomodo binos ꝛ binos seorsum eos vocauerit: sicut narrat mattheus ꝛ marcus: cum lucas dicat iacobum ꝛ ioannem tanq3 socios petri ad adiuuandū vocatos fuisse. ꝛ simul subductis ad terrā nauibus xp̄z secutos. vñ intelligēdū ē hoc primo esse factū qδ lucas insinuat. ꝛ eos ad capturā piscium ex more remeasse: Non enim erat dictū petro q pisces nūq3 esset capturus cū post resurrectionē hoc fecerit: sʒ q homines esset capturus postea hoc factum ē quod mattheus ꝛ marcus narrāt: nō enī subductis ad terrā nauibus tanq3 cura redeūdi secuti sunt eum. sed tanq3 iubentem vt sequerentur.

Et circuibat Jesus totam galileam docens in synagogis eoꝝ: ꝛ p̄dicans euangelium regni: ꝛ sanās omnē languorē ꝛ omnē infirmitatē in populo. Et abijt opinio eius i totā syriā: ꝛ obtulerūt ei oēs male hn̄tes varijs lāguoribus ꝛ tormētis cōprehensos: ꝛ q demonia habebāt ꝛ lunaticos ꝛ paralyticos ꝛ curauit eos. Et secuti sūt eū turbe multe de galilea ꝛ decapoli ꝛ de hierosolymis ꝛ de iudea ꝛ de trans iordanem.

CHRI. sup mattheum. Omnis rex pugnaturus ꝯtra aduersarium prius congregat exercituʒ ꝛ sic vadit ad pugnā: sic ꝛ dominus contra diabolum pugnaturus prius congregauit apostolos. ꝛ sic cepit euangelium p̄dicare. vnde sequitur: Et circuibat iesus. EREMI. In quo doctoruʒ vita instruitur. Ut enim non sint pigri: docentur per hoc quod dicitur circuibat iesus. CHRI. super mattheum. Quia enī illi vt debiles ad medicū venire non poterāt ipse sicut studiosus medicus circuibat grauiter egrotantes. ꝛ dominus quidē circuibat singulas regiones. Qui autē sunt vnius regionis pastores considerando debēt circuire populi singulas passiones: vt ad remediū passiōis eoꝝ aliquod medicamētum in ecclesia ꝓferatur. REMI. Ut autē non sint acceptores ꝑsonarum docentur p̄dicatores per hoc quod subiungitur: Totam galileam. Ut aūt vacui non discurrāt: docētur p hoc quod subditur: Docēs. Ut aūt nō paucis sʒ multis prodesse studeant: monētur p hoc quod sequitur: In synagogis. CHRI. in homi. Hinc etiam eos erudiebat: q non est deo contrarius iudeis predicans ꝛ errorum predicator: sed consonans patri aduenit. REMI. Ut autē non errores neq3 fabulas sed salutaria p̄dicēt: docētur p hoc q subdit̄: Predicans euangelium regni. Distat aūt inter docēs ꝛ p̄dicans: docēs enim refert̄ ad p̄sentia: p̄dicans ad futura. docebat enim de p̄sentibus mādatis: p̄dicabat de futuris ꝓmissis. CHRI. sup mattheum. Uel docebat iusticias naturales quas .s. ratio naturalis docet: vt castitatem: humilitatē: ꝛ huiusmodi: quos p seipsos omnes bona eē intelligūt de quibus necāria ē doctrina nō tantū ꝑpter manifestationē quantū ꝑpter excitationē cordis. Preualētibus enim delectationibus carnalibus sciētia iusticie naturalis quasi in obliuionē deducta obdormit. Cum ergo cepit doctor reprehēdere carnalia mala eius doctrina nō nouam sciētiam introducit sed oblitam cōmonefacit. Predicabat autē euangelium annunciādo bona q̄ antiqui manifeste nec audierant. vt beatitudinē celestē mortuoꝝ resurrectionē ꝛ huiusmodi. Uel docebat interpretando prophetias de ipso. Euangelium p̄dicabat denunciando in se bona futura. REMI. Ut autem doctores doctrinam suam virtutibus commēdare studeant: docētur p hoc quod subditur: Sanans omnē languorem ꝛ omnē infirmitatē in populo. Infirmitas quidē est corporum: languor autē animarum. CHRI. super mattheum. Uel p languorem anime aliquā passionē intelligimus. vt auariciam libidinem ꝛ huiusmodi. Per infirmitatē aūt infidelitatē p quam aliquis infirmatur in fide. Uel p languores intelliguntur grauiores corporis passiones: per infirmitates autem leuiores: sicut autē passiones corporales diuinitatis virtute sanabat: sic spiritales verbo pietatis. Primo autem docet ꝛ postea

sanat propter duo. primo. quia similiter quod magis necessarium ē. verba enim pietatis edificant animā non miracula. deinde qr v̄ba p miracula cōmēdant: ⁊ non econuerso.

CHRI. in home. Cōsiderādū aūt ꝙ vbicūq; legis cuiusdā introductio fit: signa facere d̄s assueuit pignora sue virtutis legē tribuēs suscepturis: hominē enim facturus mūdum creauit: ⁊ tūc illi legē i paradiso ꝓposuit ⁊ quādo noe legē laturus erat magna signa ostēdit. Et similiter iudeis legē laturus ꝓdigia ostendit ⁊ tunc legē dedit ita ⁊ hic sublimē illam legē introducturus miraculoꝝ demonstratione certificat q̄ dicuntur. Quoniam enim regnum quod ꝑdicabatur non apparebat ab apparētibus signis ipsum manifestauit. GLO. Sꝫ quia ꝑdicatores debēt habere bonū testimonium ab his qui foris sunt ne si vita despicitur predicatio contēnat subdit Et abijt opinio eius in totā syriā.

RABA. Syria est oīs regio ab euphrate vsq; ad mare magnum a capadocia vsq; ad egyptum: in qua est prouincia palestina in qua habitant iudei. CHRY. in home. Intende autē moderationē euāgeliste quia non vnūquēq; nobis enarrat curatorum sed breuibus verbis copiositatem transcurrit signorum. vnde sequitur: Et obtulerunt ei omnes male habētes. REMI. Per quos varias vult intelligi infirmitates sꝫ leuiores. Cum vero dicit. Varijs languoribus ⁊ tormentis comprehēsos illos vult intelligi de quibus subinfert ⁊ q demonia habebāt ⁊c̄. GLO. Languor diuturnus ē tormentū ē ⁊ morbus acutus: vt dolor lateris ⁊ huiusmodi. qui autē demonia habebant: sunt qui a demonibus vexabantur. REMI. Lunatici enim dicti sunt a luna que dum menstruis tēporibus crescit ⁊ decrescit ipsi vexantur. HIERO. Demones eni obseruantes lunaria tēpora creaturarum infamare cupiebant vt in creatorē blasphemie redundarēt. AVGV. xxi. de ciuitate dei: Illiciuntur tamē demones ad īhabitandum p creaturas: quas nō ipsi. sed d̄s condidit: delectabilibus pro sua diuersitate diuersis. nō vt animalia cibis sed vt spiritus signis q̄ cuiusq; delectationi congruunt. RABA. Paralytici autē sunt corpore dissoluti. paralysis enim grece latine dicitur dissolutio. Sequitur; Et curauit eos. CHRY. sup matth. Cū in quibusdam locis dicatur: Multos curauit. hic simpliciter dicitur: Et curauit eos, significans ꝙ oēs curauit. Sicut ⁊ nouus medicus intrans ciuitatē omnes ad se venientes curat ꝓpter suam opinionē commēdandam. CHRI. in home. A nullo autē coꝝ fidē exquisiuit quoniam nondum virtutis sue demonstrationē dederat: ⁊ i adueniendo ⁊ ferendo a longe non paruam ostenderant fidem. Sequitur: Et secute sunt eū turbe multe. RABA. Que quadripartite sunt: alij ꝓpter celeste magisterium vt discipuli: alij ob curationē infirmitatum: alij sola fama ⁊ curiositate: volentes experiri an verum esset quod dicebatur: alij p inuidiā volentes eum in aliquo capere ⁊ accusare. Mystice autē syria interpretat elata, galilea volubilis vel rota idest diabolus ⁊ mundus qui ⁊ superbus est ⁊ ad ima semper rotaturi quo fama christi per predicatoꝛes innotuit. Demoniaci enim sunt idolatre. lunatici; instabiles. paralytici pigri: ⁊ dissoluti. GLO. Turbe autē que sequunt dominum sunt de ecclesia que spiritualiter est galilea trāsmigrans ad virtutes. Et decapolis. x. p̄cepta seruans ⁊ hierosolyma ⁊ iudea: quam visio pacis ⁊ confessio illustrat. Et trans iordanem qr baptismo transito terram promissiōis intrat. REMI. Vel sequuntur dominū de galilea idest de volubilitate mundi. ⁊ decapoli que est regio. x. vrbium: ⁊ significat decalogi transgressores. Et d̄ hierosolyma quia scilicet prius innoxia pace detinebantur. Et de iudea idest de confessione diabolica. Et de trans iordanem quia prius erant in paganismo constituti: sed transeuntes per aquā baptismi venerunt ad christum.

CAP. V.

VIdēs autē Jesus turbas: ascēdit in montē: ⁊ cū sedisset accesserunt ad eū discipuli eius: ⁊ apiēs os suū docebat eos dicēs: Beati paupēs spiritu qm̄ ipoꝝ ē regnū celorū.

CHRY. sup matth. Omnis artifex sui ꝓfessionē suam oportunitatē opis vidēs gaudet. Carpentarius enim si viderit arborē bonam cōcupiscit eam ꝑcidere ad opus artificij sui. Et sacerdos cū viderit ecclesiā plenam gaudet animus eius: ⁊ delectat vt doceat. Sic ⁊ dominus vidēs magnā congregationē populi excitatus ē ad docēdum. vñ dicit: Vidēs aūt turbas Jesus ascēdit i mōtē. AVGV. de cōcor. euange. Vel hic pōt videri multas turbas vitare voluisse. ⁊ ob hoc ascēdisse in montē vt solis discipulis loqueretur. CHRI. in ho. Per hoc aūt ꝙ nō in ciuitate ⁊ foro: sꝫ in monte ⁊ solitudine sedit: erudiuit nos nihil ad ostētationē facere ⁊ a tumultibus abscedere. ⁊ maxime cū de necessarijs disputare oporteat. REMI. Hoc eniꝫ sciendum ē ꝙ tria refugia legit dominus habuisse nauim. montē: ⁊ desertum: ad quoꝝ alterum quotiēscūq; a turbis opprimebatur conscēdebat. HIERO. Nōnulli aūt simpliciorū fratꝝ putant dominum ea q̄ sequunt in oliueti monte docuisse quod nequaq̄ ita ē. Ex precedētibus enim ⁊ sequētibus in galilea monstrat locus quē putamus esse vl' thabor vel quēlibet alium montem excelsum. CHRI. sup mattheum. Ascēdit autem in montē: primo quidem vt impleret ꝓphetiam Esaie dicētis: Super montē ascēde tu. deinde vt ostēdat quoniaꝫ in altitudine spiritualium virtutum consistere debet: qui docet dei iusticiam pariter ⁊ qui audit. nemo enim pōt in valle stare ⁊ de monte loqui. Si i terra stas de terra loq̄re. Si aūt de celo loq̄ris in celo cōsiste. Vel ascēdit in montē: vt ostēdat ꝙ omnis qui vult discere mysteria veritatis in montē ecclesie debet ascendere de quo propheta: Mons dn̄i mons pinguis. HILA. Vel ascēdit in montē quia i paterne maiestatis celsitudine positus celestia vite precepta cōstituit. AVGV. de sermone domini in monte: Vel ascēdit in montē: vt significet quia minora erant precepta iusticie: q̄ a deo data sunt per prophetas populo iudeorum quem timore adhuc alligari oportebat. Per filium autē suum maiora populo quē charitate iaꝫ cōuenerat liberari. Sequitur. Et cum sedisset: accesserunt ad euꝫ discipuli eius. HIERO. Jd̄ aūt non stans: sed sedens loquitur: quia non poterant eum intelligere in sua maiestate fulgentē. AVGV. de sermone domini in monte: Vel ꝙ sedēs docebat pertinet ad dignitatem magistri. Accesserunt autē ad eum discipuli eius: vt audiēdis verbis illius hi essent ēt corpore viciniores: qui preceptis implendis animo appropinquabant. RABA. Mystice aūt sessio domini incarnatio eius est qr nisi dn̄s icarnatus esset: humanū genus ad euꝫ accedere nō potuisset. AVGV. de concor. euange. Mouet autē ꝙ mattheus in monte dicit hunc habitum esse sermonē a domino sedente: lucas autem in loco campestri a domino stante. Hec igitur diuersitas facit videri alium fuisse illum: aliū istū. Quid eni ꝓhibet christuꝫ q̄dā alibi repetere q̄ ante iā dixerat: aut iteꝝ facere q̄ ante iā fecerat? Quāq; etiā possit illud occurrere i aliq̄ excellētiori parte montis: primo cū solis discipulis dn̄m fuisse quādo ex eis duodecim elegit: deinde cum eis descendisse nō de monte: sed de ipsa montis celsitudine in campestrem locum. i. in aliquam equalitatem que in latere montis erat: ⁊ multos cape poterat: atq; ibi stetisse donec ad eū turbe cōgregarentur: ac postea cum sedisset accessisse ꝓpinquius discipulos eius atq; ita illis ceterisq; turbis p̄sentibus vnuꝫ habuisse sermonem: quē mattheus lucasq; narrant diuerso narrandi modo sed eadem veritate reruꝫ. GREGO.

quarto mora. Sublimia aūt p̄cepta dño in monte dicturo p̄mittit: Et aperiēs os suū docebat eos ⁊c. qui dudū apue rat ora p̄phetaꝝ. REMI. Ubicūq; autē legit dñs apuisse os: inspiciēdū ē quia magna sunt q̄ sequunt. AVGV. d̄ sermone dñi in mōte. Uel dic̄: Aperiēs os suū. vt ipsa mora p̄mēdet aliquanto longiorē futurū eē sermonē. CHRY. in home. Uel hoc dicit vt discas quoniam nūc quidē docebat os aperiēs in loquēdo nūc aūt vocē que est ab opibus emittens. AVGV. i sermone domini i mōte. Siquis āt pie sobrieq; cōsiderauerit. inueniet i hoc sermone q̄ntū ad mores opportunos pertinet perfectum vite christiane modum. vnde sic ipse sermo cōcluditur: Omnis qui audit verba mea. hic ⁊ fac ea. similabo eū viro sapiēti. AVGV. ix. de ciuitate dei. Nulla āt ē causa philosophādi nisi finis boni. q̄ autē beatum facit: ipse est finis boni. Et ideo a beatitudine icipit dicēs: Beati pauperes spiritu. AVGV. i sermone dñi in mōte: Presumptio quidē spūs audaciā ⁊ supbiam significat. vulgo etiam magnū spiritū supbi habere dicūtur: ⁊ recte. nam spiritus vētus vocat: quis v̄o nesciat supbos iflatas dici quasi vēto distētos. Quapropter recte hic itelligitur: Pauperes spiritu humiles ⁊ timētes deū. i. nō hobētes iflātē spiritū. CHRY. i ho. Uel spiritū hic elatiōē ⁊ animum dicit. Q2 eniz sunt multi humiles nolentes rex necītate coacti nō ē laus. vñ illos beatificat: qui se ex electiōe humiliāt. Ideo aūt hic icipit radicitus euellēs supbiam: q2 hec fuit radix ⁊ fons malicie vniuerse: contra quam ponit humilitatē. velut quoddam stabile fundamentum: qua subiecta cum stabilitate alia supedificātur. hac āt destructa pereunt quecūq; cōgregaueris bona. CHRY. super matth. Idea aūt dixit māifeste Beati humiles spiritu. vt sic humiles ostēdat. vt semp adiutoriū dei sint mēdicātes. vñ i greco dicit: Bati mēdici vel egeni. Sūt eni multi naturaliter humiles ⁊ nō ex fide qui non pulsant adiutorium dei. sed solum qui f̄m fidē sūt humiles. CHRY. in home. Uel q2 paupes spū hic dicit formidātes ⁊ tremētes dei iussiones quomodo dñs p Esaiam cōmēdat. Quid aūt amplius q̄ simpliciter humiles: Humiliū. n. hic q̄dē mediocriter ē: hic aūt supabūdāter. AVGV. Superbi ergo appetāt regna terraꝝ: sed humiliū ē regnū celoꝝ. CHRY. sup matth. Nam sicut cetera vitia deponūt ad īferos maxime tamē supbia: sic ⁊ oēs vtutes īducūt in regnū celoꝝ: maxime tñ humilitas: q2 ppriū ē: vt qui se humiliat: exaltetur. HIERO. Uel beati paupes spiritu: qui. s. pp̄ter spiritumsanctum volūtarie sunt pauperes. AMBRO. de offi. Inde autē incipit beatitudo iudicio diuino. vbi erūna estimatur humano. GLO. Pauperibus autē in presenti conuenienter promittūtur diuitie celi.

C Beati mites: qm̄ ipsi possidebunt terram.

AMBRO. sup lucā: Cum simpliciter cōtentus fuero iope supest vt mores meos temperem. Quid enim mihi prodest carere secularibus. nisi fuero mitis: Congrue igitur sequitur: Beati mites. AVGV. Mites sunt qui cedūt improbitatibus. ⁊ nō resistūt in malo: sed vincunt in bono malum. AMBRO. super lucam Mitiga ergo affectum tuū vt nō irascaris: aut certe iratus ne peccaueris. Preclarum ē enim motum temperare cōsilio. nec minoris virtutis dicitur prohibere iracūdiaz q̄ omnino nō irasci: cuz plerūq; istud leuius hoc fortius estimet. Rixent igitur immites ⁊ dimicent p terrenis ⁊ tēporalibus rebus. Sed beati mites qm̄ ipsi hereditabūt terram. de qua euelli nō possunt. Illā iquā terrā de qua ī psalmo dicit: Portio mea in terra viuētium. Significat enim quādā stabilitatē hereditatis perpetue: vbi aia p bonū affectū tāq̄ loco suo requiescit: sicut corpus i terra. Et ide cibo suo alitur. sicut corpus ex terra: ipsa ē reges ⁊ vita scōꝝ. CHRY. sup mat. Uel terra hic sic q̄dā dicūt: q̄ diu ē ī hoc statu terra mortuoꝝ ē: quia vanitati subiecta ē. cū aūt liberata fuerit de corruptōe: fit terra viuoꝝ vt mortales hereditēt imortalē. Aliter exponētē legi: quasi celum i quo habitaturi sūt scī dicat terra viuoꝝ quod q̄ntū ad iferiorē regionē celū ē. q̄ntū aūt ad supeꝛius celū dicit terra. Alij dicūt q2 corpus nostꝝ terra ē: ⁊ q̄ diu subiacet morti. terra ē mortuoꝝ. Cum aūt fuerit cōforme factū glīe corpis xp̄i erit terra viuoꝝ. HILA. Uel hereditatē terre mitibus dñs pollicet. i. eius corpis quod ipe assumpsit habitaculū: q2 p māsuetudinē mētis nr̄e habitat xp̄s in nobis nos quoq; clarificati corpis eius gloria vestiemur. CHRY. in home. Uel aliter: christus hic spūalibus sensibilia īmiscuit: qm̄ enim estimat qui mitis ē omnia sua pdere contrarium promittit dicēs: q2 eum stabilitate sua possidet: qui nō ē p̄teruus: qui aūt aliter ē multotiēs aiam ⁊ hereditatē paternā pdit. Quia v̄o p̄pheta dixerat: Mansueti hereditabunt terram: a cōsuetis vbis cōtexit sermonē.

GLO. Mites etiam q seipsos possederūt: hereditatem patris i futuro possidebūt. plus aūt ē possidere terram. q̄ h̄re regnū celoꝝ. multa eni habemus q̄ statī amittimus.

C Beati qui lugent: qm̄ ipsi cōsolabunt.

AMBRO. sup lucam: Cum hoc feceris: vt. s. sis paup ⁊ mitis: memēto q2 peccator es: lugeto pctā tua. vñ seqt. Beati qui lugēt. Et bñ tertia bñdictio ē peccata deflētis: q2 trinitas ē: que peccata cōdonat. HILA. Lugētes eni hic dicunt nō orbitates: aut contumelias: aut dāna merētes: sed peccata vetera flētes. CHRY. sup matth. Et qui sua quidē peccata lugēt bti sunt: s3 mediocriter: beatiores aūt sūt: qui aliena lugēt peccata: tales conuenit esse oēs doctores. HIERO. Luctus eniz hic non mortuoꝝ ponit cōi lege nature: s3 peccatis ⁊ vitijs mortuoꝝ. Sic fleuit samuel saulē: ⁊ paulus eos qui post immūdiciam pniam non egerunt. CHRY. sup matth. Cum aūt consolatio sit lugētiū: cessatio luctus q̄ sua peccata lugēt: cōsolabunt īdulgētiā cōsecuti. CHRY. in ho. Et l3 talibus sufficiat venia frui: non terminat retributionē in peccatoꝝ remissione: s3 ⁊ multaꝝ facit pticipes cōsolationū: ⁊ hic ⁊ in futuro. Semp eni maiores laboribus dōs dat retributiōes. CHRY. sup matth. Qui v̄o aliēa peccata lugēt consolabunt: qui cū in seculo illo p̄uidētiā cognouerint dei. ⁊ intellexerint: q̄ q perierūt non fuerūt dei. de cuius manu nemo rape pōt. de eis luctu derelicto ī sua beatitudine letabit. Uel aliter. AVGV. in ser dñi in monte. Luctus ē tristicia de amissiōe charoꝝ. Conuersi aūt ad deū ea q̄ in hoc mundo chara habebant amittunt. nō enim gaudēt his rebus q̄bus aū gaudebāt: ⁊ donec fiat in illis amor eternoꝝ: nōnulla mesticia sauciantur. Cōsolabunt ergo spūscō qui maxime p̄pterea paraclitus noiat. i. cōsolator: vt tpalē amittētes eterna leticia perfruāt. Et iō dicit: Qm̄ ipsi cōsolabunt. GLO. Uel p luctū duo gña compunctionis intelliguut. s. pro miserijs huius mundi ⁊ p desiderio celestiū. vñ filia Caleph petiuit irriguum superius ⁊ inferius. h3 autē luctus non hab3 nisi paup ⁊ mitis: qui cū mundū non diligat: q̄ miser ē recognoscit: ⁊ iō celū cōcupiscit. cōueniēter ergo lugētibus p̄mittit consolatio. vt qui tristatus ē in p̄ūti: gaudeat in futuro. Maior ē antē retributio lugētis q̄ paupis ⁊ mitis. plus eniz ē gaudere in regno q̄ h̄re ⁊ possidere multa enim cū dolore possidemus. CHRY. in ho. Notandum aūt q̄ hanc beatitudinē cum intētione q̄dā p̄posuit ideo non dixit Qui tristātur. sed qui lugent: in qua etiam p̄fectionis sapientie magisterium dedit. Si eni qui filios vel alios defunctos lugēt: f̄m illud tp̄s non desiderāt pecuniā nec gloriam nec conuitijs exacuunt neq; aliqua alia passione capiuntur: multo magis hec seruare debent: qui lugēt sua peccata.

C Beati qui esuriunt: ⁊ sitiunt iusticiam qm̄ ipsi saturabuntur.

AMBRO. sup lucā. Postq̄ȝ delicta ꝺfleuit: esurire icipio ꝛ sitire iusticiā. Eger eni cū ī grauī morbo ē: nō esurit. vñ sequit. Beati qui esuriūt ꝛ sitiūt iusticiā. HIERO. Nō nobis sufficit velle iusticiā, nisi iusticie patiamur famē: vt sub hoc exemplo nūq̄ȝ nos satis iustos: sed semp esurie iusticie opa itelligamus. CHRY. sup mat. Qm̄ oē bonū qḋ non ex amore ipsius boni faciūt hoīes ingratū ē ante deū. Esurit aūt iusticiā qui fm iusticiā dei desiderat cōuersari. sitit aūt iusticiā: qui sciētiaȝ eius acquirere cupit. CHRY. in ho. Justiciā aūt dicit vl' vniuersalē vl' particularē auaricie cōtrariā. Quia enim de misericordia dicturus erat pmonstrat qualiter misereri oporteat: qꝛ nō ex rapina neqȝ ex auaricia. vñ etiam quod ē auaricie ppriuȝ. s. esurire ꝛ sitire: iusticie attribuit. HYLA. Sitiētibus aūt ꝛ esuriētibus iusticiā beatitudinē tribuit significans extēsam i dei doctrinā scōꝝ auiditatē: pfecta in celo satietate repleri. Et hoc ē quod dicit: Qm̄ ipsi saturabūt. CHRY. sup matth. Largitate remunerātis dei: qm̄ maiora erūt premia dei q̄ȝ sanctoꝝ desideria. AVGV. Uel illo cibo saturabūt ī psenti de quo dñs dicit: Meus cibus ē. vt faciā voluntatē pris mei: quod ē iusticia. ꝛ illa aq̄ de q̄ gsqȝ biberit: fiet ei fons aque salientis in vitā eternā. CHRY. in ho. Uel in hoc terrenū premiū determinat qꝛ eni estimat auaricia abūdātes facere: ipse cōtrariū dicit: qꝛ iusticia hoc operat. Qui enim iusticiā cupit: omnia cum stabilitate habet.

Beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur.

GLO. Justicia ꝛ misericordia ita cōiuncte sunt vt altera ab altera debeat tēperari. iusticia eni sine misericordia crudelitas ē: misericordia sine iusticia dissolutio. vñ de misericordia post iusticiaȝ subdit dicēs: Bti misericordes. REMI. Misericors dr̄ quasi miseꝝ habēs cor. qꝛ alterius miseriā quasi suā reputat ꝛ de malo alterius q̄si de suo dolet. HIERO. Misericordia hic nō solū ī elemosynis intelligitur: sȝ in oī peccato fratris si alter alteri? onera portemus. AVGV. Beatos aūt dicit eē qui subueniūt miseris: qm̄ eis ita rependit: vt de miseria liberent. vñ sequit: Qm̄ ipsi misericordiā cōsequent. HILA. Jntantū ēni deus beniuolētie nostre in oēs delectat affectu vt suā misericordiaȝ sit solis misericordibus pstatur?. CHRY. ī ho. Uidet āt esse eq̄lis retributio sȝ ē multo maior: nō eni ē eq̄lis humana misericordia ꝛ diuina. GLO. Merito ergo misericordibus misicordia ipēdit. vt plus accipiāt q̄ȝ meruissent. ꝛ sicut plus recipit q vltra saturitatē hȝ q̄ȝ ille qui hȝ tm̄ ad saturitatē: sic maior ē glia misericordie q̄ȝ pcedētū.

Beati mundo corde: qm̄ ipsi deum videbūt.

AMBRO. Qui misericordiā defert misicordiam amittit: nisi mūdo corde misereat. Nā si iactātiā q̄rit. nullus ē fructus. vñ sequit: Beati mūdo corde. GLO. Conuenienter aūt sexto loco ponit cordis mūdicia: qꝛ sexto die hō cōditus ē ad imaginē dei. q̄ quidē obtenebrata erat in homine p culpam sed in mundis corde reformat p grām. Merito autem post pdicta sequit: qꝛ nisi illa pcedāt mundum cor ī homine nō creat. CHRY. in ho. Mūdos aūt h̄ ait vel eos q vniuersalē virtutē possidēt: ꝛ nullius sibi malicie cōscij sunt: vel eos q in tēperantia cōsistūt: q̄ maxime necessaria est ad vidēdum deum fm illud pauli: Pacē sequimini cum oībus ꝛ sanctimoniā: sine qua nemo videbit deum. Quia enim multi misereīt quidē sȝ ipudica agūt. mōstrās qꝛ nō sufficit pmū. s. miseri: hoc de mūdicia apposuit. HIERO. Mūdus aūt ōs a mūdo corde cōspicit. Tēplū. n. dei nō pōt eē pollutū. Et hoc ē qḋ dicit: Qm̄ ipsi deū videbūt. CHRY. sup matth. Qui. n. omnē iusticiam facit ꝛ cogitat mente sua deuȝ videt: qm̄ iusticia figura ē dei: deus eni iusticia ē. Scd̄m ergo qꝛ aliquis eripuerit se a malis ꝛ fecerit bona: fm hoc deū videt aut parꝝ aut amplius aut interdū aut semp fm possibilitatē humanā. Jn seclo aūt illo mūdi corde deū videbūt facie ad faciē: nō ī speculo ꝛ ī enigmate sicut hic. AVGV. ī ser. dñi ī mōte. Stulti aūt sunt q deum videre istis exterioꝛib? oculis q̄rūt: cū corde videat: sicut alibi scriptū ē: Jn simplicitate cordis q̄rite illū. hoc ē. n. simplex cor qḋ mundū cor. AVGV. xxii. de ciui. dei. Si āt tātū poterūt ī corpore spirituali oculi etiam ipsi spirituales q̄ȝtū pñt isti q̄les nūc habemus, pculdubio p eos deus videri nō poterit. AVGV. ī pmo de tri. Hec autē visio merces ē fidei: cui mercedi p fidē corda mūdāt. sic scriptū ē: Mūdans fide corda eoꝝ. hoc autē probat illa maxime sniā: Beati mūdo corde. qm̄ ipsi deū videbūt. AVGV. sup ge. ad lr̄am. Nemo aūt vidēs deū viuit vita ista: q̄ mortaliter viuit ī istis sensib? corpis. Sȝ nisi ab hac vita qsqȝ funditus moriat: siue oīno exiēs de corpe: siue ita alienat? a corꝑalib? sensibus vt merito nesciat. sic ait aplꝰ: vtꝝ ī corpore an ex corpis sit: nō in illā subuehit visionē. GLO. Maiorē āt remuneratione isti habēt q̄ȝ pmi sicut q ī curia regis nō solū prandet sȝ etiā faciē regis videt.

Beati pacifici: qm̄ filij dei vocabuntur.

AMBRO. sup lucā. Cum interiora tua vacua feceris ab omni labe peccati: ne dissensiōes cōtentionesqȝ ex affectu tuo pdeant: a te pacē incipe: vt sic pacem alijs feras. vñ sequit: Beati pacifici. AVGV. xix. de ciui. dei. Est āt pax trāquillitas ordinis. Ordo autē ē pariū dispariūqȝ sua loca tribuēs dispositio. Sicut āt nemo ē qui gaudere noluerit ita nemo ē q pacē habere noluerit: quādoqdē ꝛ ipsi q bella volūt nihil aliud q̄ȝ ad gl'iosam pacē cupiunt bellando puenire. HIERO. Pacifici aūt dicūt beati q primum ī corde suo deinde ꝛ inter fratres dissidentes faciūt pacem. Quid eni prodest alios p te pacari: cū ī tua aīa sint bella vitioꝝ? AVGV. in ser. domini ī mōte: Pacifici aūt ī semetipsis sunt: q oēs animi sui motus componētes ꝛ subijcidētes rationi carnalesqȝ cōcupiscētias hobētes edomitas fiūt regnū dei: in quo ita ordinata sunt omnia: vt quod ē ī homine pcipuū ꝛ excellens: iperet ceteris reluctātibus que sunt nobis bestijsqȝ cōmunia: adqȝ idipsum quod excellit ī hoīe. i. mēs ꝛ ratio subijciat peccatori: qḋ est ipsa vitas filius dei. Neqȝ eni imꝑare īferioribus potest: nisi supioribus subijciat. Et hec ē pax q̄ dat ī terra hoībus bone volūtatis. AVGV. in li. retrac. Non tamē cuiq̄ȝ prouenire potest ī hac vita vt lex repugnans legi mentis omnino nō sit in membris. Sȝ hoc nunc pacifici agunt domando concupiscentias carnis: vt ad pacē plenissimā quādoqȝ veniat. CHRY. sup mat. Pacifici autem ad alios sunt. nō solum qui inimicos in pace reconciliāt: sed etiam illi qui immemores malorum diligūt pacem. Pax enim illa beata est que ī corde posita est. non tm̄ ī verbis. Qui autem pacē diligunt filij sunt pacis. HILA. Pacificoꝝ autem beatitudo adoptiōis est merces. Et ideo dicit: Qm̄ filij dei vocabūt. Parēs enim omnium deus vnus est neqȝ aliter trāsire ī nūcupationeȝ familie eius licebit nisi fraterne inuiceȝ chritatis pace viuamus. CHRY. ī ho. Uel qꝛ pacifici dicūt qui nec litigāt: nec odiūt ad inuicem sed ꝛ cōgregāt litigātes: recte filij dei vocant: quia vnigeniti hoc est opus congregare dispersa: ꝛ pacificare cōtra se pliantia. AVGV. Uel qꝛ in pace pfectio est vbi nihil repugnat: pacifici filij dei dicuntur: qm̄ nihil resistit deo. Et vtiqȝ filij similitudinem patris debent habere. GLO. Maximaȝ ergo dignitatē habent pacifici: sicut qui filius regis dicit in domo regia summus ē. Septimo aūt loco beatitudo hic ponitur. qꝛ ī sabbato vere requiei dabitur vera pax: sex etatibus transactis.

Beati qui persecutionem patiuntur propter iusticiam: qm̄ ipsorum est regnum celorum.

CHRY. i ho. Posita pacificorum beatitudine ne aliquis existimaret quod semper pacē sibi q̄rere sit bonū: subdit. Beati qui persecutionē patiunt propter iusticiā. hoc ē propter virtutē: propter defensionē aliorum: propter pietatē. Iusticiā enim consueuit pro omni virtute aie ponere. AVGV. i ser. dñi i mōte. Pace enim intrinsecus cōstituta ac firmata quascūq; persecutiōes ille qui foras missus ē forinsecus cōcitauerit: augerit auget gloriā q̄ sm deum ē. HIERO. Signāter aūt addidit: Propter iusticiā. Multi. n. pp sua peccata persecutionē patiunt: et nō sunt iusti. Simulq; cōsidera q octaua vere circuncisiōis beatitudo martyrio terminet. CHRY. sup matth. Nō autem dixit: Beati qui a gētilibus persecutionē patiunt: ne putes illū solū beatū q persecutionē patit pp idola nō colēda: idem et ab hereticis persecutionē patiēs pp vitatē nō relinquēdam beatus est: qz propter iusticiā patit. Sed et siquis ex potentibus qui christiani vident forsitan propter sua pctā correct a te: fuerit te persecutus btūs es cum ioanne baptista. Si enim verum ē q pphete martyres sunt q a suis occisi sunt: sine dubio qui pp causam dei aliqd patit: etsi a suis patit mercedē martyrij hz. Et ideo nō posuit scriptura psonas psequētiū: sz solā causam persecutiōis: vt nō aspicias quis te psegt: sz pp qd. HILA. Sic ergo ad postremū eos i btitudine numerat: quibus oīa pro xpo pati qui iusticia ē pronus affectus ē. His igit et regnū fuiat qz i ɔtēptu seculi sūt paupes spū. vñ dic: Qm ipsorum ē regnū celorum. AVGV. Vł octaua btitudo tāq; ad caput redit: qz ɔsumatū pfectūq; ondit et pbat. Itaq; i pma et i octaua noiatū ē regnū celorum. septē enim sunt que pficiūt: nam octaua clarificat: et pfectū demonstrat: et p hos gradus pficiantur et ceteri: tanq; accipiat rursus exordiū. AMBRO. sup lucā: Vel aliter. Primum regnū celorum scīs ppositū est i absolutōe corpis secūdū post resurrectionē eē cū christo. Post resurrectionē. n. terrā tuā icipies possidere absolutus a morte: et i ipsa possessiōe consolationēm repies. Cōsolationē sequit delectatio: delectationē diuina miseratio: Cui aūt miseret dñs et vocat: et sic vocatus videt vocantē. Qui aūt deū viderit: in ius diuine gnatiōis assumit: et tūc demū q̄si dei filius celestis regni diuitijs delectat. Ille igit incipit hic replet. CHRY. i ho. Ne autem mireris si sm vnāquāq; btitudinē regnū nō audis: quia cum dicit Cōsolabunt: misericordiā cōsequet. et cetera hmōi. Per hec vniuersā nihil aliud q̄ regnū celorum occulte isinuat: vt nihil sensibile expectes. Neq; enim btūs ē qui i his coronatur: q̄ cū pñti vita discedūt. AVGV. Diligēter aūt attendēdus ē numerus harum sniarum. his enim septē gradib⁹ cōgruit opatio spūsſci septiformis quā esaias describit. sz ille a summo: hic ab imo: qz ibi docet filius dei ad ima descensurus: hic hō de imis ad similitudinē dei ascēsur⁹. In his pm⁹ est timor qui cōgruit hoībus humilibus de qbus pr: Bti paupe res spū. i. nō alta sapiētes: sz timētes. Secūda ē pietas: que cōuenit mitibus qui enim pie q̄rit: honorat: nō rephendit: nō resistit: quod ē mitem fieri. Tertia ē scia q cōuenit lugentibus q didicerūt qbus malis nūc vincti sunt. q q̄si bona petierūt. Quarta q ē fortitudo cōgruit esurietibus et sitientibus: qz desiderātes gaudiū de veris bonis laborāt: a terrenis cupiētes auerti. Quinta cōsiliū cōuenit misericordib⁹: qz vnicū remediū ē de tātis malis eruī: dimittere alijs et dare. Sexta ē itellectus: et cōuenit mūdis corde: qui purgato oculo pñt videre qd oculus nō vidit. Septima ē sapientia: que cōuenit pacificis: i quibus nullus motus ē rebellis: sz obtēperant spiritui. Unū aūt pmiū qd est regnum celorum varie noiatum est. In pmo sic oportebat pasitū ē regnū celorum quod ē pfecte sapiētie initiū: ac si diceret: Initiū sapiētie timor dñi. Mitibus hereditas: tanq; testm̄ pris cum pietate querentibus. Lugētibus cōsolatio: tanq; sciētibus qd amiserūt: et i quibus mersi sunt. Esurientib⁹ saturitas tanq; refectio laborantibus ad salutē. Misericordibus misericordia tanq; optimo cōsilio vtētibus: vt hoc eis exhibeat: quod exhibēt. Mūdis corde facultas vidēdi deū tanq; purum oculum ad itelligenda eterna gerentib⁹. Pacificis dei similitudinem. Et ista quidem in hac vita pñt cōpleri: sicut completa eē in apostolis credimus. nā quod post hāc vitā pmittitur nullis verbis exponi potest.

¶ Beati estis cum maledixerint vobis hoīes et persecuti vos fuerint: et dixerint omne malum aduersū vos mētiētes propter me. Gaudete et exultate: qm̄ merces vestra copiosa ē in celis. Sic enim persecuti sunt pphetas qui fuerūt ante vos.

RABA. Supiores snias gnāliter digerebat: iā icipit loqui pñtes compellās pdicēs eis psecutōes quas p noīe ei⁹ passuri erāt dicēs: Beati estis cū maledixerit vo. ho. et pse. vos fuerit. et dix. oē malū aduer. vos. AVGV. Queri āt pōt quid intersit qd ait: Cū vobis maledicēt: et dicēt omne malū: cū maledicere hoc sit malū dicere: Sed aliter ē maledictū iactatū cū ɔtumelia corā illo q maledicit: aliter cū absentis fama ledit. Persēq aūt ē vim iferre vel isidijs appetere. CHRY. sup matth. Si aūt verum est: qm̄ q calicem aque porrexerit: merces eius nō perit: cōsequenter qui vel vnius leuissimi vbi iniuriā fuerit passus vacuus non erit a mercede. Ut aūt blasphematus sit btūs duo cōuenire debēt: vt et mēdaciter blasphemet: et propter deum: alioquin si vnū defuerit. nō ē beatitudinis merces. Et iō dicit: Mentiētes pp me. AVGV. Qd propter illos additū puto q volūt de psecutōibus et de fama sue turpitudinis gloriari: et iō dicere ad se ptinere christū q multa de illis dicunt mala: cū et vē dicant qñ et de errore illorum dicūt. etsi aliqñ falsa iactant nō tñ propter xpm ista patiūt. GREGO. sup ezechielem. Quid aūt poterit obesse si hoīes vobis derogēt: et sola vos ɔscīa defendat: Sz tñ linguas detrahētiū sicut nro studio nō debemus excitare ne ipsi pereāt ita p suā maliciam excitatas debēmus equanimiter tolerare, vt nobis meritum crescat. vñ et hic dr: Gaudere et exultate qm̄ merces vestra copiosa ē in celis. GLO. Gaudete mēte quidē: et exultate corpe: qz merces vestra nō tm̄ magna ē sicut aliorum: sed copiosa est in celis. AVGV. Non hic celos puto dici supiores ptes huius visibilis mūdi: nō. n. merces vestra i rebus visibilibus collocāda ē. sz i celis dictū puto i spiritalib⁹ firmamētis vbi habitat sempiterna iusticia. Sētiūt q iam istā mercedē q gaudēt spiritalibus: sed ex oī pte pficiet: cū mortale hoc induerit imortalitatem. HIERO. Gaudere igit et exultare debemus vt merces nobis i celestib⁹ pparet. hoc qui vanā sectat gliam iplere nō pōt. CHRY. sup matth. Quia q̄tū aliqs letat de laude hoium tātū ð vituperatōe tristat. q vo gliam ɔcupiscis i celo obprobria nō timeas in terris. GREGO. sup ezechielē. Aliqñ tñ detractores debemus ɔpescere: ne dū de nobis mala dissemināt: eorum q audire nos ad bōa poterāt corda inocētiū corrūpant. GLO. Nō solū aūt pmio: sz etiā exēplo eos ad patiētiā puocat: cū subdit. Sic enim psecuti sunt pphas q fuerūt añ vos. REMI. Magnā. n. ɔsolationē accipit hō i tribulatōe positus: dū recordat passiōes aliorum a qb⁹ exēplū patiētie accipit: ac si diceret. Memētote qz illius vos estis apli cui⁹ et illi fuerūt pphe. CHRY. i ho. Sil'ēt isinuat coeq̄litatē sui honoris ad patrē: ac si dicat: Sic illi pp patrē ita et vos propter me patiemini. Cū etiam dixit pphas q fuerūt añ vos: monstrat et ipsos pphas iā factos. AVGV. Persecutionē antē hic gnāliter posuit: et in maledictis: et in laceratiōe fame.

¶ Vos estis sal terre. Qd si sal euanuerit: i quo salietur. Ad nihilum valet vltra: nisi vt mittat foras: et conculcetur ab hominibus.

CHRY. i home. Quia excelsa precepta discipulis dede-

rat: vt nō diceret: qualiter poterimus ea seruare: eos laudib⁹ mittigat dicēs. Uos estis sal terre. In quo monstrat q ne/cessario hec iniūgit. nō eni ꝑ vr̃a vita aut ꝑ vna gēte. sed ꝑ vniuerso mūdo vos mitto. ⁊ si alios mordētes mala audia/tis gaudete: hoc eni ē opus salis: mollia mordicare q̄re alio/rū maledictio nihil vobis nocet: sꝫ ē testis vr̃e v̄tutis. HILA. Est āt hic ꝓprietas q̄rēda dictoꝝ: quā ⁊ aplorꝝ officiū ⁊ ipsius salis nā mōstrabit. hoc igit̄ i oēm vsuz hūani gn̄is effectū. incorruptionē corpib⁹ qbus fuerit aspsuz impartit: ⁊ ad oēm sensuz ꝯditi saporis aptissimū ē. Apl̄i aūt sunt re/ruz celestiū ꝑdicatores. ⁊ eternitatis velut satores. merito sal terre nūcupati. q̄z ꝑ v̄tutē doctrine q̄si saliētes eternita/ti corpa seruāt. REMI. Sal etiā ꝑ aquā ⁊ ardorē solis ⁊ ꝑ flatū vēti in nāz alterā cōmutat̄. sic ⁊ aplici viri ꝑ aquā ba/ptismi ⁊ ardorē dilectōis ⁊ flatū spūsc̄i in spiritalē regene/rationē cōmutati sunt. Sapiētia etiaz celestis ꝑ aplos ꝑdi/cata exiccat humores carnaliū opeꝝ: aufert fetorē ⁊ putre/dinē male ꝯuersationis: ⁊ vermē libidinose cogitatōis ⁊ il/luz de quo dicit ꝓpheta: Uermis eoꝝ nō morit̄. REMI. Sūt apl̄i sal terre. i. hoīz terrenoꝝ q amando terrā terra vocat̄. HIERO. Uel apl̄i sal terre appellant̄: q̄z ꝑ illos vniuersum hoīum ꝯdit̄ genus. CHRY. sup matth. Do/ctor. n. cū fuerit oībus ꝑdictis v̄tutib⁹ ornatus. tūc ē q̄si op/timū sal ⁊ totus ppl̄s de illo cōdit̄: vidēdo eum ⁊ audiēdo. REMI. Et sciendū q̄z nullū sacrificiū offerebat̄ deo i ve/teri testamēto nisi p̄us cōdiret̄ sale q̄ nullus pōt laudabi/le sacrificium deo offerre absq̄z sapore celestis sapientie. HILA. Ueꝝ q̄z cōuersioni hō subiacet. iō aplos sal ter/re nūcupatos monet i tradite sibi ꝑtātis v̄tute ꝑsistere: cuz subdit: Q̄z si sal euanuerit: in quo salietur. HIERO. i. si do/ctor errauerit quo alio doctore emēdabit̄? AVGV. Et si vos ꝑ quos ꝯdiēdi sunt ppl̄i metu ꝑsecutionū t̄paliū: ami/seritis regna celoꝝ: q erūt hoīes ꝑ quos vobis error aufera/tur? Alia l̄ra hꝫ. Si sal infatuatū fuerit: ostēdens fatuos esse iudicādos q t̄paliū bonoꝝ vel copiā sectātes vel inopiam metuētes amittūt eterna: q̄ nec dari pn̄t ab hoīb⁹ nec aufer/ri. HILA. Si aūt doctores ifatuati nil saliāt: ⁊ ipsi sensu accepti saporis amisso viuificare nō pn̄t corrupta: reddunt̄ inutiles. vn̄ seq̄t̄: Ad nihi. va. vltra nisi vt mit. fo. ⁊ ꝯcul. ab hoīb⁹. HIERO. Exēplū de agricultura scriptum ē. Sal eni vt in ꝯdimentū ciboꝝ ⁊ ad siccādas carnes necēꝫ est: ita aliū vsuz nō hꝫ. Certe legimus i scripturis vrbes q̄sdaz ira victoꝝ sale seminatas vt germē nullum in ipsis orirer̄. GLO. Postq̄z q illi qui capita sunt alioꝝ defecerit nulli vsui apti sunt nisi ad hoc vt mittant̄ foras ab officio docē/di. HILA. Uel etiā de ecclie ꝓmptuarijs ꝓiecti pedib⁹ incedētiū ꝯterant̄. AVGV. Nō aūt calcat̄ ab hoībus: q patit̄ ꝑsecutionē: sed q ꝑsecutionē timēdo infatuat̄. Calca/ri eni nō pōt nisi inferior. iferior aūt nō ē: q q̄uis corpe mul/ta in terra sustineat. corde tn̄ in celo fixus est.

Uos estis lux mūdi: Nō potest ciuitas abscon/di supra mōtē posita: neq̄z accēdūt lucernā ⁊ po/nūt eā sub modio: sꝫ sup candelabrū vt luceat oī/bus qui i domo sūt. Sic luceat lux vestra coram hominibus vt videāt opera vestra bona: ⁊ glori/ficēt patrem vestrum qui in celis est.

CHRY. sup matth. Sicut doctores ꝑp bonaz conuersa/tionē sunt sal quo ppl̄s ꝯdit̄: ita ꝓpter v̄bū doctrine sūt lux qua ignorātes illumināt̄. p̄us autez est bn̄ viuere: q̄z bn̄ do/cere: ⁊ ideo postq̄z aplos dixerat sal ꝯsequēter vocat eos lu/cem dicēs: Uos estis lux mūdi. Uel q̄z sal in eo statu tenet rem ne ad deterius mutet̄. lux āt ad melius ꝑducit illustrā/do. ꝑp quod apl̄i dicti sūt p̄us sal ꝓpter iudeos: ⁊ ꝓpter po/pulum christianū a qbus deus cognoscit̄: quos seruāt i dei scia. lux aūt ꝑp gētes quas ad scie lumē ꝑducūt. AVGV. Oportet aūt hic mundū nō celuz ⁊ terrā: sꝫ hoīes q sunt in mūdo itelligi: vel q diligūt mūdū: q bus illuminandis apl̄i missi sūt. HILA. Natura eni lumis ē vt lucē quocūq̄z circūferat̄ emittat: illatūq̄z edibus tenebras iterimat. luce domināte. Igit̄ mūdus ex̄ cognitionē dei positus obscur⁹: tenebat̄ ignorātie tenebris cui ꝑ aplos scie lumē inuebit̄: ⁊ cognitio di claret: ⁊ de paruis eoꝝ corpusculis quocūq̄z icesserint: lux tenebris ministrat̄. REMI. Sic aūt sol dirigit radios suos ita ⁊ dominus q ē sol iusticie direxit aplos su/os ad effugādas hūani gn̄is tenebras. CHRY. in ho. In/tellige aūt q̄z magna eis ꝑmittit: vt q i regiōe ꝓpria cogni/ti nō erāt. ad fines orbis terraꝝ eoꝝ veniret fama. nec ꝑse/cutōes q̄s ꝑdixerat eos potuerūt occultare sed ꝓpter hoc magis ꝑclari reddūt̄. HIERO. Ne aūt apl̄i abscōdant̄ ob metū. sꝫ tota libtate se ꝓdāt: docet eos fiduciā ꝑdicādi: cum ꝯsiter dicit: Non pōt ciui. abscon. supra mōtē posita. CHRY. i ho. Per hoc etiā eos docet eē sollicitos de ꝓ/pria vita q̄si i oculis oīum positos: sicut ciuitas q̄ ē supra mō/tē posita: vel lucerna supra candelabrū lucēs. CHRY. sup mat. Hec aūt ciuitas ecclia scōꝝ ē de q̄ dr̄: Gloriosa di/cta sūt de te ciuitas di. Ciues ei⁹ sūt oēs fideles: de qb⁹ apo/stol⁹: Uos estis ciues scōꝝ. Hec ḡ ciuitas posita ē supra mō/tē xp̄z: de quo daniel: Lapis abscisus sine manib⁹ factus ē mons magn⁹. AVGV. Uel posita ē supra mōtē. i. supra magnā iusticiā quā significat mōs i quo disputat domin⁹. CHRY. sup matth. Nō pōt ergo ciuitas abscōdi posita supra montē etiā si ipsa voluerit. Mōs. n. q eā portat facit eā oībus māifestā: sic ⁊ apostoli ⁊ sacerdotes q fundati sūt i xp̄o nō pn̄t eē abscōditi etiā si voluerit. q̄z xp̄s eos mani/festat. HILA. Uel ciuitatē carnē quā assumpserat nūcu/pat: q̄z i eo ꝑ naturā suscepti corpis. quedā humāi gn̄is con/gregatio cōtinet̄: ⁊ nos ꝑ ꝯsortiū carnis sue sumus habita/tio ciuitatis. Abscōdi ergo nō pōt. q̄z i altitudine posit⁹ cel/situdinis dei admiratōe opeꝝ suoꝝ offert̄ oībus cōtēplan/dus. CHRY. sup matth. Quare āt sanctos suos xp̄s ma/nifestet: ⁊ nō sinat eos eē absconditos ꝑ alterā cōparatōez ostēdit: cū subdit̄: Neq̄z accē. lucer. ⁊ po. eā sub mo. sed supra candelabrū. CHRY. i ho. Uel ꝑ hoc q̄d dixit: Nō pōt ci/uitas abscon. demōstrauit suā v̄tutē. In hoc aūt q̄d subdit: Neq̄z accē. lucer. eos inducit ad liberā ꝑdicationē: ac si di/ceret: Ego qdē lucernā accendi vr̄i aūt erit studij eā mane/re ardētē. nō solū ꝓpter vos sed ꝓpter alios q illuminabū/tur. sed ⁊ ꝓpter gloriaz dei. CHRY. sup matth. Lucerna ē verbū diuinū de quo dictū ē: Lucerna pedibus meis ver/buz tuum. Accendētis lucernā sunt pr̄ ⁊ filius ⁊ spūsc̄us. AVGV. Quid āt putam⁹ dictū eē. Et ponūt eā sub mo/dio: vt occultatio tm̄ lucerne accipienda sit: tāq̄z si diceret: Nemo accendit lucernā ⁊ occultat eā: an aliqd etiā modi⁹ significat: vt hoc sit ponere lucernā sub modio: supiora fa/cere corpis cōmoda q̄z ꝑdicationez veritatis. Sub modio ergo lucernā ponit q̄squis lucē doctrine bone cōmodis tē/poralibus obscurat ⁊ tegit. Et bene modius dr̄ res corpora/lis siue ꝓpter retributionē mēsure: q̄z ea quisq̄z recipit que gessit i corpe: siue q̄z tēporalia bona q̄ corpe peragunt̄ circa dieꝝ mēsurā quā significat modius ichoant̄ ⁊ trāseūt: eter/na vero ⁊ spiritualia nulla tali fine coercēt̄. Super cādela/brū aūt lucernam ponit. q corpus suuz ministerio v̄bi subij/cit: vt superior sit predicatio v̄itatis: ⁊ inferior seruitus cor/poris. per ipsam. n. corporis seruientem excelsior lucet do/ctrina: dum per vocem ⁊ ceteros corpis motus bonis opi/bus insinuatur discētibus. CHRY. sup mat. Uel modij sunt homines mūdiales: qui sicut modij desup qdē vacui sūt subtus aūt pleni: sic oēs mundi amatores in rebus spiri/talibus insensati sunt: i terrenis autem sapientes. ⁊ ideo q̄/si modius verbum dei tenet absconditū: qn̄ ꝓpter aliquaz causam terrenam verbum dei nō est ausus palam ꝓloqui:

nec fidei veritatē. Candelabrū est ecclesia que baiulat vbū vite: ⁊ oīs ecclesiasticus vir. HYLA. Vel synagogam dñs modio ꝯparauit q̄ susceptos fructus intra se tantum recepta certū modiū diuerse obſuātie ꝯtinebat. AMBRO. sup lucā. Et iō nemo fidē suā itra mēsurā legis includat: sꝫ ad ecclīā ꝯferat. i q̄ septiformi spūs relucet grā. BEDA. i ho. Vel ipe xp̄s accēdit lucernā: q testā humane nāe flāma sue diuinitatis ipleuit: quā nec credētibus abscōdere: nec modio suppōere: hꝫ ē sub mēsura legis icludere: vl' miratiōvni' gn̄is terminos noluit cohibere. Cādelabꝝ ecclesiā dic: cui lucernam supposuit, qꝛ nr̄is ī frōtibus fidem sue icarnatiōis affixit. HYLA. Vel lucerna xp̄i ponit ī cādelabꝝ. idest ī ligno p passionē suspēsa. que lumē eternū ē in ecclīa habitātibus ꝑbitura: Et iō dic: Ut luceat omnib' q in domo sunt. AVGV. Sigs. n. domū vult accipe ecclesiā: nō ē absurdū. Vel dom' est ipe mundus ꝑpter id qō supius ait. Vos estis lux mūdi. HYLA. Tali etiā lumine monet fulgere aplos: vt ex admiratōe opis coꝝ deo laus ipartiat. vñ seqt̄ Sic luceat lux vr̄a corā hoīb' vt videant opa vr̄a bona. CHRY. sup matth. i. sic illuminate docēte s: vt nō vr̄a tm̄ audiāt vba: sꝫ vt opa videāt: vt quos illuminaueritis p vbū q̄si lux: cōdiatis p exēplū q̄si sales. Per illos aūt doctores q docēt ⁊ faciūt magnificat ds: nā disciplina dñi ex morib' familie demsāt. Et iō seqt̄. Et glo. pa. ve. q i ce. ē. AVGV. Si tm̄ mō diceret: Ut videant opa vr̄a bona: finē ꝯstituisse videret ī laudib' hoīum: q̄s querūt hypocrite: sꝫ addidit. Et glīficēt p̄rē vr̄m q in celis ē: vt hoc ipsum ꝙ hō p bona opa placet hoībus: nō ibi finem ꝯstituat: sed referat ad laudē dei: ⁊ ꝑpterea placet hominibus: vt i illo glorificet de'. HYLA. Nō ꝙ ab hominibus oporteat gloriā q̄rere: sed vt dissimulantibus nobis opus nostꝝ his inter quos viuimus: in honorem dei eluceat.

Nolite aūt putare: quoniam veni soluere legē aut ꝑphetas. Nō veni soluere sꝫ adiplere. Amē quippe dico vobis: donec transeat celū ⁊ terra: iotha vnum aut apex vnus non preteribit a lege: donec oīa fiant. Qui ḡ soluerit vnū de mādatis istis minimis ⁊ docuerit sic hoīes: minimus vocabitur i regno celoꝝ: qui aūt fecerit ⁊ docuerit: hic magnus vocabitur in regno celorū.

GLO. Postq̄ hortat' ē audiētes vt se ꝑpararent ad oīa sustinēda p iustitia ⁊ nō abscōderēt qō accepturi erāt: sꝫ ea beniuolētia discerēt: vt ceteros docerēt: icipit eos īformare qd doceāt. tāq̄ si q̄rerēt: Quid est hoc qō nō vis abscōdi: ꝑ quo iubes oīa tolerari: nūqd aliqd dictur' es extra ea q̄ i lege sūt scripta: Iō igit: Nolite putare q̄m veni soluere legē: aut ꝑphas. CHRI. sup matth. Qō ꝑpter duas cās dic: Primū vt discipulos suos his vbis ad suū ꝑuocaet exēplū: vt sic ipe oēꝫ legē adiplebat sic ⁊ illi studerēt īplere. Deniqꝫ futꝝ erat vt calūniarent eū iudei q̄si legē soluentē: priusq̄ curcurrat calūniā calūnie satisfac: ne aūt putaret sic venisse. vt simplr legē p̄dicaret: sic ꝑphe fecerāt. REMI. Duo dixit: negat venisse se soluere: ⁊ affirmat venisse se iplere. ⁊ ideo addit: Nō. n. veni legē soluere sꝫ adiplere. AVGV. In hac aūt snīa duplex ē sensus. Nā adiplere legē aut ē addēdo aliqd qō minus hꝫ: aut faciēdo qō hꝫ. CHRY. in ho. Impleuit igr̄ xp̄s ꝑphas cōplendo oīa q̄ p eos de ipso fuerāt dcā: legē aūt p̄mo qdem nihil trāsgrediēdo legaliū. scdo iustificādo p fidē: qō lex p lr̄am facere nō valebat. AVGV. cōtra faustū: Demū etiā: qꝛ sub grā positis in hac mortali vita difficile erat iplere: qō i lege scriptū ē: Nō cōcupisces. Ille p carnis sue sacrificiū sacerdos effectus ipetrat nobis indulgentiā etiā hinc adimplēs legē: vt qō p nostrā īfirmitatem min' possum': p illi' ꝑfectionē curet: cui' capitis mēbra effecti sumus. Puto etiā sic esse accipiēdū ꝙ dr̄. Non veni legē soluere sꝫ adiplere: his. vꝫ. additamētis: q̄ vel ad p̄onem ꝑtinēt antiquaꝝ snīaꝝ: vel ad ꝯuersationē in eis: Aperit enim dn̄s etiā iniquū motū ad nocēdū fratri homicidij genere deputari. Maluit etiam nos dn̄s nō iurātes nō recedere a vero: q̄ʒ veꝝ iurātes appropinq̄re piurio. Sꝫ cur o manichei legē nō accipitis ⁊ ꝑphas: cū xp̄s ad eos se nō venisse soluere dixit. sꝫ adiplere: Ad hoc rñdet faust' heretic': Quis hoc testat dixisse iesū: Matthe'. Quō ergo ioānes nō id restaf: q fuit in mōte: Matthe' hoc scripsit q postq̄ iesus descēdit de mōte: secutus ē eū: Ad hoc Augu. rñdet: Si nemo de xp̄o vera dixit: nisi q vidit eū vel audiuit: hodie de eo vera dic nullus. Cur ḡ ex ore ioānis nō potuit vba mattheus audire de xp̄o si ex libro ioannis possumus vba logō co nos tāto tpe post nati: hic enī nō solū matthei. sꝫ etiaꝫ luce ac marci euāgeliū ⁊ nō imparē auctē receptū ē. Huc accedit: qꝛ ⁊ ipe dn̄s potuit narrare mattheo qō egerat: anteq̄ eū vocasset. Apte aūt dicite nō vos credere euāgelio. nā q̄ in euāgelio nisi qō vultis creditis: vobis poti' q̄ʒ euāgelio creditis. Itē faustus. Probemus ⁊ matth. hoc nō scripsisse. sꝫ aliū: nescio quē sub noīe eius. Quid. n. dicit: Cum transisset iesus vidit sedētē hominē ad teloneū matthei noīe. Et qs ergo scribēs d seipo dicat: vidit hoīeꝫ ⁊ non vidit me: Ad qō Augu. Ita mattheus de se tanq̄ de alio scripsit: sic̄ ⁊ ioānes fecit dicēs: Cōuersus petrus vidit aliū discipuluꝫ quē diligebat iesus. Manifestū ē. n. huc morē fuisse scriptorū cū gesta narrarēt. Itē faustus: Quid ꝙ ē ex ipso s̄mone qō p̄cepit: non putare qꝛ venīret legē soluere: magis itelligi dat qꝛ solueret: neqꝫ. n. nihil tale eo faciēte iudei suspicari hoc possent. Ad qō Augu. Hodie qdē valde īfirmuꝫ ē. nō. n. negamus iudeis non itelligētibus videri potuisse xp̄m destructorē eē legis ⁊ ꝑphetaꝝ. Itē faustus. Quid ꝙ etiaꝫ lex ⁊ ꝑphete nec adipletōe gaudēt cuꝫ in deutronomio dicāt: Hec p̄cepta q̄ mādo tibi obseruabis: nec addas q̄cq̄ eis: nec minuas: Ad qō aug. Nō itelligit faust' qd sit legē īplere: cū hoc d vboꝝ adiectōe putat accipiēdū. Plēitudo. n. legis charitas ē quā dn̄s dedit mittēdo fidelib' spm̄scm̄. Implet ḡ lex vel cū fiunt: q̄ ibi p̄cepta sunt: vel cū exhibent q̄ ꝑphetata sunt. Itē faustus: Ex nouū testm̄ iesū cōdidisse fatemur: qd aliud a destructōe fatemur veteris testi: Ad qō augu. In veteri testō figure erāt futuroꝝ q̄s i reb' p christū p̄stitis auferri oportebat: vt eo ipso lex ⁊ ꝑphe implerētur: in quibus scriptum ē: daturum deum nouum testamētum. Item faustus: Hoc igitur si dixit christus: aut aliud significans dixit: aut quod absit mētiens dixit: aut omnino non dixit. sꝫ iesum quidem mētitum fuisse nullus dicat: ac per hoc aliter dictum ē: aut nec omnino dictum est: me quidem iam aduersus capituli huius necessitudinem manichea fides reddit hic tutum: q̄ principio mihi non cunctis que ex saluatoris nomine leguntur scripta: passim credere persuasit: Esse enim multa çiçania que in contaguꝫ boni seminis: scripturis pene omnib' nocturnus quidam seminator insparsit: Ad quod August. Manicheus docuit impiam peruersitatem: vt ex euangelio qō heresim tuam non impedit hoc accipias: quod auteꝫ impedit non accipias. Nos autē docuit apostolus piam ꝑuisionē: vt quisquis nobis annunciauerit preter id qō accepimus: anathema sit. Dominus aūt exposuit quid sint çiçania non aliqua falsa veris scripturis immissa. sicut tu interpretaris sed homines filios maligni. Itē faustus: Cuꝫ te iudeus interpellabat cur legis ⁊ prophetarum precepta nō seruies: que christus dixit non se venisse soluere sed adimplere: cogeris aut vane supstitioni succumbere: aut capitulum profiteri falsum: aut te xp̄i negare discipulū. Ad qō Augu. Nullas ex hoc capitulo catholici patiuntur angustias: quasi legis ⁊ ꝑphetarum precepta non seruent: quia charitateꝫ dei ⁊ ꝓximi habēt: in quibus preceptis pendet lex ⁊ ꝑphete

Et queciūqȝ ibi rebus gestis vel sacroꝝ celebrationib⁹ vel locutionū modis figurate ꝓphata sunt in xp̄o ⁊ ecclīa complen cognoscunt. Un̄ nec vane supstitiōi succūbimus nec istō euāgelij capitulū falsū eē dicim⁹: nec xp̄i discipl'os nos negam⁹. Qui ꝗ̊ dic̄ Si xp̄s legē ⁊ ꝓphas nō soluisset: illa sacramēta legis ⁊ ꝓphetaꝝ in xp̄ianoꝝ celebratōibus pmanerēt: Pōt dicere si xp̄s legē ⁊ ꝓphas nō soluisset: adhuc pmitteret nasciturus: passurus: resurrecturus: cū ideo magis hoc nō soluerit: sȝ adipleuerit: q2 iā nō pmittit nasciturus passur⁹: resurrecturus; qd̄ illa sacra quodāmō psonabāt. Sȝ annūciat: q n⁹t⁹ sit: passus sit: resurrexit: qd̄ hec sacra que a xp̄ianis agunt̄: iā psonāt. Pȝ ꝗ̊ q̄zto errore delirent: q putāt signis sacrisqȝ mutatis ēt res ipas esse diuersas: q̄s ritus ꝓpheticus pnūciant pmissas: ⁊ euāgelic⁹ demr̄at impletas. Itē faustus: Quęrēdū ē si hoc xp̄s dixit: cur dixerit: vtꝝ ne ɔpalpādi iudeoꝝ furoris cā· q sancta sua ab eo ɔculcari vidētes: nec audiēdū qdē eū existimabāt: aut vt nos q eis credebam⁹ ex gētibus istrueret legis subire iugū. Si aūt h̄ n̄ ei fint cā dicēdi: illa oȝ esse quā dixi: nec hoc ipm̄ mentitus ē. Sunt enī tria gn̄a leguȝ: vnū hebreoꝝ: qd̄ peccati ac mortis paulus appellat. aliud gētiū· qd̄ nāle vocat. dicēs: Gētes āt nālr̄ q̄ legis sūt faciūt. tertiū ē vitatis: de q̄ dixit lex: spūs vite ⁊c̄. Itē ꝓphe alij sunt iudeoꝝ de qbus notū ē alij gētiū de qbus paulus dic̄. dixit qdē ꝓpri⁹ eoꝝ ꝓpha alij veritatis de qbus iesus dic̄: Mitto ad vos sapiētes ⁊ ꝓphetas. Et qdem si obseruationes hebraicas adipletionis grā ꝓtulisset: dubiuȝ nō erat: qn de iudeoꝝ lege ⁊ ꝓphis dixisset. Ubi vō sola recēset antiqora p̄cepta .i. nō occides nō mechaberis: q̄ olim pmulgata fuerāt: p enoch ⁊ seth ⁊ ceteros iustos: cui n̄ videat̄ hoc eū dixisse de vitatis lege ⁊ ꝓphetis. Ubi vō iudeoꝝ q̄dā visus ē noiasse: penit⁹ eradicauit: pcipiendo contraria: vt ē illud. Oculū p oculo: dentē p dēte. Ad qd̄ Aug⁹. Manifestū ē q̄rā legeȝ ⁊ quos ꝓphetas xp̄s nō venerit soluere: sȝ iplere. Ipsa enī est lex q̄ p moysen data est· nō aūt sicut faustus opinat̄· q̄dā dn̄s adipleuit: q ab antiqs iustis iā dicta erāt an̄ legē moysi. sic̄ Nō occides: Quedaȝ vō soluit: q̄ ꝓpria videbant̄ legis hebreoꝝ. nos .n. dicim⁹: Et hec pro tpe bn̄ fuisse istituta. ⁊ nūc a xp̄o. nō soluta sȝ adipleta: vt patebit p singula. Hoc ēt nō itelligebāt: q in ea pu̇ersitate mā serūt vt gētes cogerent iudaiçare heretici. s. q naçarei dn̄r.

CHRY. sup matth. Qm̄ vō oīa q̄ ab initio mūdi vsqȝ ad finē erāt futura: mystice erāt ꝓphetata ī lege ne videat̄ aliqd eoꝝ que fuit: de⁹ nō antea cognouisse. ꝓpterea dicit: Nō pōt fieri vt trāseat celū ⁊ terra: dōec oīa q in lege ꝓphetata sunt reb⁹ ipis fuerīt adipleta ⁊ hoc ē qd̄ dic̄: Amē q. di. vo. do. trāse. ce. ⁊ ter. io. vnū aut vn⁹ apex nō pte. a lege. donec oīa fiāt. REMI. Amē hebre⁹ sermo ē: ⁊ latine dr̄ vere fideliter: siue fiat. Duab⁹ aūt de causis hoc sermone vtit̄ dn̄s: siue ꝓpter duritiā illoꝝ q tardi erāt ad credendū: siue ꝓp credētes vt ꝓfundi⁹ attenderēt ea q̄ sequunt̄. HYLA. Per hoc aūt q ait: Donec trāseat celū ⁊ terra. celū qdē ⁊ terraȝ: maxima elemēta nō arbitramur eē absoluenda. REMI. Permanebūt .n. ēntialr̄: sed transibunt p renouationem.

AVGV. Per hoc aūt q ait: Iotha vnū aut vnuo apex n̄ trāsibit a lege. nihil pōt aliud itelligi nisi vehemēs expssio pfectiōis: que p lr̄as singulas demōstrata ē: iter q̄s lr̄as iotha minor ē ceteris: q2 vno ductu fit. Apex eciā ē ipsius aliqua in summo pticula· qbus vbis ondit in lege ad effectum ⁊ minima queqȝ pduci. RABA. Apte quoqȝ grecū iotha ⁊ nō ioth hebreū posuit: q2 iotha in nūero. x. significat: ⁊ decalogū legis enumerat cui⁹ qdē apex ⁊ pfectio ē euāgelium.

CHRY. sup matth. Si aūt igenu⁹ hō vel in vili mendacio iuentus fuerit erubescit ⁊ vir sapiēs vbū qd̄ dixit: nō relinqt iuacuū: quō vba dīna sine exitu vacua poterāt pmanere: vn̄ ɔcludit. Qui ergo sol. vnū de mā. istis minimis: ⁊ docue. sic hō. mi. vo. in regno celoꝝ. Puto autē q ipse dn̄s manifeste hoc ostēdit. q̄ sunt minima mādata: mōstrans dicendo: Si qs soluerit vnū de mādatis istis minimis .i. que mō dictur⁹ sum. CHRY. in ho. Nō enī p veterib⁹ legib⁹ hoc dixit: sȝ p his q̄ ipe erat p̄cepturus q̄ qdeȝ minima vocat: lȝ magna sint. Sic̄ .n. multotiēs de se humilia locutus ē: ita ⁊ de suis p̄ceptis humilr̄ loqtur. Uel aliter. CHRY. super matth. Mādata moysi in actu facilia sunt: nō occides non adulterabis. Ipa enim criminis magnitudo volūtatē faciendi repcutit: ⁊ iō in remuneratōe modica sunt: in peccato aūt magna. Mādata aūt xp̄i .i. nō irascaris: nō cōcupiscas: ī actu difficilia sunt: ⁊ iō in remuneratōe magna: ī peccato āt minima. Minima igr̄ dicit ista xp̄i mādata nō irascaris nō ɔcupiscas: ergo illi q leuia petā ɔmittūt minimi sūt ī regno dei. i. q iratus fuerit: ⁊ grāde petm̄ nō fecerit. a pena qdeȝ securus ē. s. dānatōis eterne. nō tn̄ est in glīa. s. quā cōsequunt̄ illi q etiā hec minima iplent. AVGV. Uel ecōuerso illa q̄ p̄cepta sunt ī lege dn̄r minima: q̄ aūt xp̄s dictur⁹ est: sunt maxima. Mādata aūt minima significant̄ p vnum iotha ⁊ vnū apicē. Qui ꝗ̊ soluerit ⁊ docuerit sic. i. sm̄ q solūt: minimus vocabit̄ i regno celoꝝ· Et fortasse iō nō erit q2 ibi nisi magni eē nō pn̄t. GLO. Soluere aūt ē nō agere qd̄ recte qs itelligit. vel nō itelligere q̄ deprauauit: aut minuere itegritatē supadditōis christi. CHRY. ī ho. Uel cum audieris minimū ī regno celoꝝ nihil aliud suspicare q̄ȝ suppliciū ⁊ gehēnā. Regnū enī ɔsueuit dicere nō solū regni vtilitatē: sȝ tp̄s resurrectōis ⁊ aduētū christi terribileȝ. GREGO. in ho. Uel p regnū celoꝝ ecclīa itelligēda est: in q̄ doctor q soluit mandatuȝ minimus vocat̄· q2 cuius vita despicit̄: restat vt eius p̄dicatio ɔtemnat̄. HYLA. Uel minima dic̄ dn̄i passionē ⁊ crucē q̄ siquis tanqȝ erubescēda nō ɔfitebit̄: erit minim⁹. i. nouissimus ac pene nullus. Cōfitenti vō magne in celo vocatōis gliā pollicet̄. vn̄ seqt̄: Qui āt fecerit: ⁊ docuerit magn⁹ vocabit̄ i regno celoꝝ. HIERO. Sugillat ī ꝓ pharis eos q ɔtēptis mādatis dī statuebāt ꝓprias traditōes: q nō eis psit doctrina in ꝓplō: si vl paruū qd̄ i lege ē destruāt. Possumus aūt ⁊ alr̄ intelligere q magistri eruditio etiā si paruo peccato obnoxi⁹ sit: deducat euȝ de gradu maximo: nec prosit docere iustitiā quā minima culpa ōstruit: beatitudoqȝ pfecta sit q̄ sermone docueris: ope cōplere. AVGV. Uel aliter. Qui soluerit illa minima .s. p̄cepta legis ⁊ sic docuerit. minimus vocabit̄: Qui autē fecerit illa minima: ⁊ sic docuerit. nō iā magnus hn̄dus est: sȝ tn̄ nō taȝ minimus q̄ȝ ille q soluit. vt autē sit magnus: facere debet et docere que christus docet.

Dico autez vobis: quia nisi abundauerit iusticia vestra plusq̄ȝ scribaꝝ ⁊ phariseorūȝ: non intrabitis ī regnū celorūȝ. Audistis quia dictuȝ est antiquis non occides: qui aūt occiderit reus erit iudicio. Ego aūt dico vobis: quia omnis qui irascitur fratri suo: reus erit iudicio. Qui autē dixerit fratri suo racha: reus erit concilio. Qui autez dixerit fatue: reus erit gehenne ignis.

HYLA. Pulcherrimo ingressu opus legis cepit excedere aditū in celū: aplīs nisi iustitiā phariseoꝝ āteissent: denūciās nō futuꝝ: ⁊ hoc est qd̄ dicit. Dico enī vobis. CHRY. sup matth. Iustitiā aūt hic dicit vlēm virtutē· itende autē q̄re additamētū. Discipulos .n. suos adhuc rudes: magr̄is q ī veteri testō erār vult esse meliores. scribas aūt ac phariseos non dixit iniquos: q2 nō dixisset eos habere iustitiā. vide etiam qm̄ hic vetus testm̄ cōfirmat: cōparationem faciens eius ad nouū· plus enī ⁊ minus eiusdē generis est· scribarū aūt ⁊ phariseoꝝ iustitie sunt mādata moysi. per impletiōes aūt illoꝝ mandatorū sunt mādata christi. Hoc ē ꝗ̊ qd̄ dicit. Nisi qs supra legis mādata ēt hec mea p̄cepta q̄ apud illos

minima existimabanť ĩpleuerit:nõ ĩtrat ĩ regnũ celoꝝ:qm̃
illa de pena liberãt.q.s. trãgressorib⁹ legis debeť:nõ aũt in
regnũ ĩducũt.hec aũt ꝛ d pena liberãt:ꝛ ĩ regnũ ĩducũt. Cũ
aũt sit idẽ soluere minima mãdata ꝛ nõ custodire:quare in
pa de soluẽte diť ꝙ minimus vocabiť ĩ regno dei.hic autẽ
nõ ꝯseruãte:nõ ĩtroibit in regnũ celoꝝ. Sꝫ vide qꝫ mini/
mũ eẽ in regno:idẽ est ꝛ nõ ĩtrare in regnũ.Esse aũt aliquez
ĩ regno nõ est regnare cum xp̃o sed eẽ tm̃ in populo xp̃iãn
ꝗ dicat de soluẽte ꝙ ĩter xp̃ianos quidez erit:tamẽ minĩ
mus xp̃ianus.Qui aũt ĩtrat in regnũ.fit pticeps regni cum
xp̃o.Cõsequẽter ꝛ iste ꝗ nõ ĩtrat in regnũ celoꝝ: gloriã qdẽ
nõ hobebit cum xp̃o:erit tamẽ ĩ regno celoꝝ.i.ĩ numero co
rum sup quos xp̃s celoꝝ rex regnat. AVGV.ix. de ciui.
dei.Uel aliť. Nisi abundauerit iustitia vr̃a plusq̃ȝ scribaꝝ ꝛ
phariseoꝝ.i.sup eos ꝗ soluũt qđ docẽt qꝛ de his alibi dictũ
est.Dicũt enim ꝛ non faciũt ac si dicat. Nisi ita abũdauerit
iustitia vr̃a vt vos nõ soluatis sed faciatis poti⁹ qđ docetis
nõ itrabitis in regnum celoꝝ.Alio ꝰ modo ĩtelligenduz est
regnũ celorum vbi ambo sunt:ꝛ ille.s.qui soluit qđ docet:ꝛ
ille qui facit.sed ille minimus ille magnus: qđ quidem re/
gnum celoꝝ ẽ eccl'ia p̃ns.Alio aũt mõ regnũ celorum diciť
quo nõ ĩtrat nisi ille ꝗ facit:ꝛ hoc est eccl'ia.qualis in futuro
erit. AVGV.ꝯtra faustũ:Hoc aũt nomẽ: regnũ celoruz:
qđ tam crebro noĩat dñs nescio vtꝝ in libris veteris testa/
menti ꝗsquã ĩueniat.ꝑpriẽ.n. ptinet ad reuelatõẽ noui testa
mẽtrı qđ ori ei⁹ etiã noĩandũ seruabať:que regez ad regẽdũ
fuos si:os vetus testm̃ ꝑfigurabat. Hic ꝰ finis quo ꝑcepta
referẽda sunt: occultus erat in veteri testamẽto ꝗuis ẽm
etiã tũc viuerẽt sci:qui futurã ei⁹ reuelatiõeȝ videbant.
GLO.Uel h qđ diť nisi abũdauerit:referẽdũ ẽ ad ĩtelle
ctũ phariseoꝝ ꝛ scribaꝝ non ad continentiã veteris testi.
AVGV.ꝯ faustũ.Pene.n.oĩa q̃ monuit vel ꝑcepit dñs:"
cũ adiũgebat:Ego aũt dico vobis: ĩueniunť ꝛ ĩ illis veteri"
bus libris.ſꝫ qꝛ nõ ĩtelligebãt homicidiũ nisi pemptõẽz cor"
poris humani.apuit dñs oẽm iniquũ motũ ad nocendũ fra"
tri ĩ homicidij gn̄e deputari: vñ subdit. Audistis qꝛ dcm̃ est"
antiquis.nõ occides. CHRY.sup matth. Uolẽs xp̃s osten
dere.qꝛ ip̃e deus ꝗ aliqñ locut⁹ est ĩ lege.ꝛ ꝗ nũc mandat in
gr̃a:illud mãdatũ qđ poniť ĩ lege ꝯ̃ oĩa.s. ꝑhibitiua q̃ sunt
inter ꝓximũ:ꝛ nũc ponit in pricipio mãdatoꝝ suorum.
AVGV.ꝑmo de ciui dei:Non aũt qđ audiuimus: Non
occides:virgultũ vellere nefas ducim⁹:fm manicheoꝝ er
rorẽ nec de irrõnabilibus aĩalibus dictũ ĩtelligimus: qꝛ iu/
stissima ordinatõe creatoris vita ꝛ mors eoꝝ nostris vsibus
subdiť.vñ restat ꝙ de hoĩe ĩtelligamus.qđ dcm̃ ẽ. Nõ occi/
des.nõ alteꝝ ergo nec te.neqꝫ enĩ qui se occidit:aliud q̃ȝ ho
minẽ occidit.nequaq̃ȝ aũt cõtra hoc preceptũ fecerunt qui
auctore deo bella gesserũt ac ꝑsonã gerẽtes publice ptãtis
iustissime rõis ĩperio sceleratos morte puniuerũt: ꝛ abrahã
nõ solũ nõ est culpatus crudelitatis crimine: veꝝ etiã lau/
datus est noĩe pietatis ꝙ voluit filiũ obedienter occidere.
hi ꝰ excipiunť quos deus occidi iubet:siue lege data: siue ad
ꝑsonã ꝓ tp̃e exp̃ssa iussiõe. nõ aũt ipse occidit. ꝗ ministeriũ
dat iubẽti.sicut adminiculũ gladi⁹ vtẽti. nec Sãson aliter
excusať ꝙ seip̃m cũ hostibus ruina domus opp̃ssit; nisi ꝙ
latẽter spiritus hoc iusserat.qui per illũ miracula faciebat.
CHRY.in ho. Per hoc aũt ꝙ dicit:Dcm̃ est antiqs. ostẽ
dit multũ tp̃s esse.ex quo mãdatũ hoc acceperãt: Hoc ergo
dicit vt ꝓuocet tardos auditores ad altiora ꝑcepta. sicut si
magister pueꝝ pigritantẽ ad excellẽtiorẽ doctrinaz prouo/
cãs dicat:Multũ tp̃s ꝯsumpsisti in syllabicãdo.ꝛ iõ subdit.
Ego aũt dico vobis qm̃ oĩs ꝗ irasciť fratri suo reus erit iudi,
cio. In quo ꝯsidera legislatoris ptãtẽ nullus enĩ antiquoꝝ
ꝗ locutus est sed sic: Hec dicit dñs. qꝛ illi vt serui ea q̃ sũt
dñi annũciabãt hic aũt vt fili⁹ ea q̃ sunt p̃ris:q̃ etiã sua sũt:
ꝛ illi cõserius ꝑdicabãt. Hic aũt sius setuus legem ponebat

AVGV.ix.de ciui.dei: Due qdẽ sunt siue philosophoꝝ
de animi passiõib⁹ stoicis.n. nõ placet h⁹ passiones cade
re in sapiẽtẽ.ꝑypatetici vo has passiones in sapiẽtez cadere
dicũt.ſꝫ moderatas rõniq̃ȝ subiectas.sicut cũ ira prebeť mi
sericordia vt iustitia ꝯseruet. In disciplina aũt xp̃iana non
tam queriť vtꝝ pius animus irascať aut tristeť:sed vnde.
CHRY.sup matth. Qui.n. sine cã irasciť reus erit ꝗ vo
cũ cã:ñ erit reus.nã si ira ñ fuerit nec doctrina ꝑficit nec iu
dicia stãt nec crimina ꝯpescunť. Itaq̃ȝ qui cum causa nõ ira
sciť:peccat.patiẽtia enĩ irrõabilis vitia seminat: negligẽtiã
nutrit:ꝛ nõ solũ malos sed etiam bonos ĩuitat ad malum.
HIERO. In ꝗbusdaz ꝰ codicibus addiť Sine causa ce/
teꝝ in veris definita sniã est ꝛ ira penitus tolliť. Si.n.iube/
mur orare ꝓ ꝑsequẽtibus oĩs ire occasio tolliť:irascendũ ꝰ
nõ est sine cã qꝛ ira viri iustitiaz dei nõ operať. CHRY.
sup matth.Sꝫ tñ iracũdia q̃ cũ cã est.nõ ẽ iracundia: sed iu/
diciũ.iracũdia.n.ꝑpriẽ ĩtelligiť ꝯmotio passionis. qui autẽ
cũ cã irasciť ira illius nõ est ex passiõe: ideo iudicare dť nõ
irasci. AVGV.i li.retracta. Illud etiã dicimus ĩtuendũ
ꝗd sit irasci fratri suo qm̃ nõ frĩ irasciť qui peccato fr̃is ira/
sciť.Qui ꝰ fratri non peccato irasciť:sine causa irascitur.
AVGV.xiiij.de ciui dei. Irasci autẽ frĩ vt corrigať nul/
lus sane mẽtis reprehẽdit:huiusmodi enim motus de amo
re boni ꝛ de scã charitate veniẽtes:vitia dicẽda nõ sunt: cũ
rectam rõnẽ sequanť. CHRY. sup matth. Puto aũt nõ
de iracũdia carnis loquiť christus sed de iracũdia aĩe:caro
enĩ nõ põt obedire vt nõ ꝯturbeť. Quando ꝰ homo irasciť:
ꝛ nõ vult facere qđ ira ꝯpellit.caro eius irata ẽ:animus aũt
eius nõ est iratus: AVGV. Sic ꝰ ĩ hoc ꝑmo est vnum.i.
ira sola.in scđo aũt sunt duo.s.ira.ꝛ vox q̃ irã signat.vñ seqť
Qui autez dixe.frĩ.suo ra.reus erit cõci. Nõnulli de greco
trahere voluerũt ĩterꝑtatione hui⁹ vocis putãtes pãnosũ
dici racha qm̃ grece dť pãnus rachos. Probabili⁹ aũt ẽ nõ
esse vocẽ significantẽ aliqd:ſꝫ indignantis animi motũ ex/
primentẽ. Has aũt voces grãmatici ĩteriectiões vocãt: ve/
lut cum diciť a dolẽte heu. CHRY.in ho. Uel racha est
ṽbum ꝯtemptus ꝛ vilipẽsionis. Sicut enĩ nos vel famulis
vel iunioribus ĩiungẽtes dicimus: Uade tu: dic illi tu ita ꝛ
ꝗ syroꝝ vtunť ligua racha dicunt ꝓ tu. Dñs eniꝫ ꝛ que par
uissima sunt euellit: ꝛ cũ honore nobis ĩuicem vti iubet.
HIERO. Uel racha hebreũ ṽbũ ẽ:ꝛ dť inanis aut vacu⁹
quẽ nos possumus vulgata iniuria absq̃ȝ cerebro nũcupare.
Signãter aũt addidit. Qui dixerit frĩ suo. Frater enim nĩ
nullus ẽ:nisi ꝗ eundẽ nobiscũ habet p̃rez. CHRY. super
matth. Indignũ aũt dť̃ hoĩem vacuũ ꝗ hꝫ in se spũsanctũ.
AVGV. In tertio aũt significanť tria ira:ꝛ vox q̃ irã si/
gnificat:ꝛ in voce vituperatiõis exp̃ssio. vñ dť. Qui ãt dixerit
fa.rc.erit gehẽ.ignis. AVGV. Grad⁹ itaque sunt in istis
pctis.ꝑmo vt ꝗsquis irascať:ꝛ motũ retineat corde ꝯceptũ
Iaꝫ si extorsit vocẽ nõ significantẽ aliqd sed animi motum
ip̃a eruptiõe testantẽ plus ẽ q̃ȝ si ira surgẽs silẽtio premere/
tur. Sꝫ adhuc plus ẽ si etiam ṽbum proferať qđ iã certam
vituperationẽ designat. CHRY.sup math. Sicut autẽ ne/
moẽ vacuus qui hꝫ spũsancť ĩ ita nemo ẽ fatuus ꝗ xp̃z co
gnoscit.sed si racha idẽ est qđ vacuus:q̃ȝtum ad sensũ verbi
vnũ est dicere fatue ꝛ racha:sed differũt q̃ȝtũ ad dicẽtis ꝓ/
positũ.racha.n.verbũ vulgare erat apud iudeos qđ non ex
ira neq̃ȝ odio ſꝫ ex aliquo motu vano dicebant: magis fidu
cie cã q̃ȝ iracũdie. ſꝫ si iracũdie cã nõ dť q̃re peccatũ ẽ:qꝛ cõ
tẽtionis cã dť: nõ edificatõis.si.n.nec bonũ ṽbũ dr̃e debe/
mus nisi ꝓ edificatõe quãto magis illđ qđ ĩ se nãliter ma/
lũ ẽ. AVGV. Uide ẽt nũc tres reatus iudicij.ꝯcilij: ꝛ ge
hẽne ignis ĩ ꝗb⁹ quosdã grad⁹ factos admonet a leuiorib⁹
ad grauiora nã ĩ iudicio adhuc defẽsiõis loc⁹ dať.ad ꝯciliũ
aũt ptinere videť sniẽ ꝓlatio. qñ ĩter se iudices conferunt
quo supplicio dãnari oporteat.in gehenna vero ignis certa

est dānatio τ pena dānati vn̄ pz quantū interſit inter iuſti
tiā phariſeorū τ xp̄i. ibi n. occidere reā facit iudicio hic āt
ira facit reū iudicio q̄ȯ hoꝝ triū eſt leuiſſimū. RABA.
Gehennam hic ſaluator inferni cruciatꝰ nominat quam
nomē traxiſſe putāt a valle idolis cōſecrata q̄ eſt iuxta hie/
ruſalē repleta olim cadaueribus: quā τ ioſiā ꝯtaminaſſe in
libro regum legimus. CHRY. i ho. Dicaūt primū gehē
e nomē poſuit poſtq̄ȝ in regno celoꝝ ſupradixerat oſten/
dēs q̄ȝ illud dare eſt ex ſuo amore. hoc aūt ex noſtra ōſidia.
Multis aūt hoc graue videt̄: ſi ꝓ ſolo verbo tantā patie/
tur penā: ꝓpter q̄ȯ quidā dicūt hoc hyꝑbolice dictū eſſe.
Sed timeo ne verbis hic noſmetipſos decipiētes illic ope
ltimū patiamur ſuppliciū. Nō ergo eſtimes hoc eſſe one/
roſum. plures enī penaꝝ τ peccatoꝝ a verbis hn̄t principiū
etenīz parua verba multotiēs homicidiū peperūt: τ ciuita
tes integras euerterūt. Nec enīz paruū eſtimes: fratrem
ſtultū vocare auferēs ei prudētiā τ intellectū quo homies
ſumus τ ab irrationabilibus diſtamus. CHRY. ſuper
mattheū. Uel reus erit cōcilio. i. vt ſit vnus ex cōcilio eoꝝ
qui aduerſus chriſtū fuerunt ſicut apl̄i in ſuis canonibꝰ in/
terpretātur. HILA. Uel qui ſpiritu ſcō plenū cōuitio va
cuitatis inſimulat: fit reus concilio ſanctorum: ꝯtumeliā ſpi
ritus ſancti ſanctoruꝫ iudicium animaduerſione luiturus.
AVGV. Quiſquis aūt dixerit quo grauiori ſupplicio pu
nitur homicidiū: ſi gehēna ignis punitur cōuitiū. cogit itel/
ligi eē dīfiāz gehēnaꝝ. CHRY. i ho. Uel iudiciū τ ꝯciliū
facit pene i p̄nti gehēna āt pena futura. Ideo āt ire iudiciū
appoſuit vt oſtēdat q̄ȝ nō eſt poſſe hoīez totalr̄ eē ſine paſſi/
onibus ſz refrenare eas poſſibile ē: τ ꝓpterea determinatā
penā nō appoſuit ne videret̄ totalr̄ irā ꝓhibere. Cōcilium
autez poſuit nūc pro iudicio iudeoꝝ ne videat̄ ſemper no/
ua inducere. AVGV. In iſtis autez tribus ſentētijs ſub
auditio verborum intuenda eſt. habet enim prima ſenten/
tia omnia verba neceſſaria: vt nihil ſubaudiat̄. Qui iraſci/
tur ſiquit fratri ſuo ſine cauſa ſm̄ quoſdaz. In ſcḋa vero cū
ait: Qui autez dixerit fratri ſuo racha. ſubaudit̄ ſine cauſa.
Iaz i tertia vt ait. Qui autem dixerit fatue: duo ſubaudiū
tur fratri ſuo τ ſine cauſa. τ hoc eſt vn̄ ōſenditur q̄ȝ apoſto
lus galathas vocat ſtultos: quos etiaz fratres nominat.
nō enim id facit ſine cauſa.

¶ Si ergo offers munus tuum ad altare: τ ibi re cordatus fueris: quia frater tuus hȝ aliquid ad/ uerſū te: relinque ibi munus tuū ante altare: τ va de prius reconciliari fratri tuo: τ tunc veniēs of feres munus tuum.

AVGV. Si iraſci nō eſt fas fratri aut dicere racha: aut
fatue: multominus in animo tenere aliquid vt in odium in/
dignatio conuertat̄. τ ideo ſubdit: Si ergo offers munus
tuū ad altare. τ ibi recordatus fueris q̄ȝ frater tuus habet
aliquid aduerſū te. HIERO. Nō dixit. Si tu habes ali
qd aduerſus fratrez tuum ſed ſi frater tuus habet aliquid
aduerſum te. vt durior tibi recōciliatiōis īponatur neceſſi/
tas. AVGV. Tunc enim ipſe habet aduerſus nos ſi nos
eum in aliquo leſimus. nam nos aduerſus illum habemus
ſi ille nos leſerit: vbi non eſt opus pgere ad reconciliationē
non enim veniam poſtulabis ab eo qui tibi fecit iniuriam.
ſz tm̄ dimittas: ſicut tibi a domino dimitti cupis quod ipſe
commiſeris. CHRY. ſuper mattheum. Si autem ille
te leſerit: τ prius rogaueris magnam habebis mercedem.
CHRY. in ho. Sed ſi aliquis ꝓpter amorem proximi ei
reconciliari non curat: ad hoc eum inducit: vt ſaltem eius
opus non remaneat imperfectum: τ precipue in loco ſacro.
vnde ſubdit: Relinque ibi munus tuū ante altare. τ vade
prius rōciliari fratri tuo. CHRY. ſuper mattheū. Ecce a
diſcordantibus accipe non vult ſacrificiuz. Hinc ergo ꝑpē/
dite q̄ȝtum ſit malū diſcordia: propter q̄ȯ τ illud abijcitur p
q̄ȯ culpa relaxat̄. Unde aūt miſericordiā dei quomodo ho
minū vtilitates amplius aſpicit q̄ȝ ſuos honores. plus enīz
diligit cōcordiam fideliū q̄ȝ munera. q̄ȝdiu enim fideles ho
mines aliquā diſſenſionē habuerit: munus eoꝝ nō ſuſcipit̄
oratio enim nō exauditur: Nemo enim iter duos inimicos
pōt eē fidelis amicus amboꝝ: ideo τ deus non vult eē ami
cus fideliū q̄ȝdiu inter ſe fuerint inimici. Et nos ergo fidez
deo nō ſeruamꝰ ſi inimicos eiꝰ diligimus: τ amicos eiꝰ odi/
mus. Qualis aūt ꝑceſſit offenſio: talis dz ſeq reconciliatio:
ſi cogitatu offendiſti cogitatu recōciliare. ſi verbis offendi/
ſti: verbis recōciliare. ſi opibus offendiſti: operibus rcōci/
liare. Omne enim peccatū quomodo cōmittit̄. eo modo de
ipſo penitētia agit̄. HYLA. Reconciliata antē humana
pace reuerti i diuina iubet: i dei charitatē de charitate ho/
minū trāſituros. Et ideo ſeqtur: Et tūc veniens offeres mu
nus tuū. AVGV. Si aūt q̄ȯ hic dicit̄ accipiat̄ ad litterā:
fortaſſe aliqs credit ita fieri oportere ſi frater ſit p̄ns. non
enim diutius differri pōt cū munus tuū relinquere aū alta
re iubearis. Si vero abſente: τ q̄ȯ fieri pōt etiā trans mare
ꝯſtituto aliqd tale veniat in mentē. abſurdū ē credere ante
altare munus relinquendū q̄ȯ poſt terras τ maria perrata
offeras deo. τ iō prorſus intro ad ſpūalia refugere cogimur:
vt q̄ȯ dictū eſt: ſine abſurditate poſſit intelligi. Altare itaqȝ
ſpūaliter fidem accipe poſſumus. Munus enim q̄ȯ offerri
mus deo ſiue doctrina ſiue oratio: vel quicqd aliud deo ac
ceptum eē non poteſt niſi fide fulciat̄. Si ḡ fratrem in ali/
quo leſimus pgendū ē ad reconciliationē. nō pedibus cor/
poris ſed motibꝰ animi: vbi te humili affectu ꝓſternas fra
tri in conſpectu eius cui munus es oblaturus. Ita enim
τ ſi p̄ns ſit poterit eū nō ſimulato animo lenire veniā poſtu
lando. atqȝ inde veniēs. i. intentionē reuocans ad id q̄ȯ age
re ceperas offeras munus tuū.

¶ Eſto conſentiens aduerſario tuo cito dum es in via cū eo: ne forte tradat te aduerſarius iudici: τ iudex tradat te miniſtro: τ in carcerē mittaris. Amē dico tibi: nō exies inde donec reddas nouiſ ſimum quadrantem.

HYLA. Qꝛ nullū tp̄s vacuū affectuz placabilitatis dn̄s
eſſe permittit: cito in vite nr̄e via reconciliari nos aduerſario
ꝑcepit; ne i mortis tp̄s nō inita pace trāſeamus. τ ideo dic̄.
Eſto ꝯſentiēs aduerſa. tuo cito dum es cū eo in via ne forte
tradat te aduer. iudici. HIERO. Pro eo q̄ȝ nos habemꝰ
in latinis codicibus Cōſentiēs: in grecis ſcriptuz eſt Syno
con q̄ȯ iterpretat̄ beniuolus aut benignus. AVGV. Sz
videamus q̄s ſit aduerſarius: cui iubemur eē beniuoli. aut
enī diabolus eſt: aut homo: aut caro: aut deꝰ. aut ꝑceptū eiꝰ.
Sz diabolo nō video qualr̄ iubeamur eē beniuoli aut ꝯſen
tiētes: vbi. n. beniuolētia. ibi amicitia. nec q̄ſq̄ȝ dixerit ami/
citiā cū diabolo eē faciēdā: neqȝ ꝯcordare cum illo expedit
cui ſemel renūciādo bellū indiximus neqȝ cōſentire illi dz
cui ſi nunq̄ȝ ꝯſenſiſſemus nunquā in iſtas incidiſſemus mi
ſerias. HIERO. Quidā tamē dicūt a ſaluatore ꝑcipi: vt
ſimus beniuoli erga diabolū: ne faciamus eū penaz ſuſtine
re ꝓ nobis: quē dicūt pro nobis eſſe torquendum: ſi ei ꝯſen
ſerimus vitia ſuggerēti. quidam cautius diſputāt in baptiſ/
mate ſingulos pactum inire cuz diabolo ei abrenūciando.
Si ergo ſeruauerimus pactuz beniuoli: τ conſentientes ſu/
mꝰ aduerſario: τ nequaq̄ȝ i carcerē recludēdi. AVGV.
Non autem video quomodo accipiā ab hoīe nos iudici tra
di: vbi chriſtum iudicē itelligo ante cuius tribunal omnes
exhiberi oportet. Quomodo ergo iudici traditurus eſt: qui
an̄ iudicē pariter exhibet̄: τ etiā ſi occidēdo quis nocuerit
hoī: nō erit iaz tp̄s quo cōcordet cuz eo in via. i. in hac vita:
nec tn̄ iō non ſanabitur penitēdo. Carni vero multominus

video quõ ɔsentiẽtes eẽ iubeamur:magis.n. peccatores ei ɔsentiũt.q vero eã seruituti subyciũt nõ ei cõsentiũt sed eã sibi ɔsẽtire cogũt. HIERO. Quõ etiã caro mittẽda erat ĩ carcerẽ si aĩe nõ ɔsenserit cũ ⁊ aĩa ⁊ coro pariter recludẽde sint nec qcq̃ possit coro facere nisi qd animus iperauerit: AVGV. Fortassis g̃ iubemur iõ cõsentire: qz peccando recessimus vt aduersari⁹ nr̃ dicere possit duz nobis resistit. Deus eni supbis resistit: Quisqs ergo in hac vita non fuerit recõciliatus deo p mortẽ filij eius:tradet̃ ab illo iudici.i.filio qui pr̃ iudiciũ dedit. Quomõ aũt potest recte dici hõ esse in via cũ deo nisi qz ds vbiqz est:aut si nõ placet dici ipsos eẽ cum deo q vbiqz presto est:sicut nõ dicimus cecos eẽ cũ luce que eos circũfundit. Unũ reliquũ ẽ:vt hic aduersariũ p̃ceptũ dei itelligamus qd aduersat̃ peccare volẽtib⁹:⁊ datũ est nobis ad hãc vitã vt sit nobiscũ i via:cui oportet nos ɔsentire cito legẽdo:ɔpondiẽdo: deferẽdo ei culmẽ auctoritatis:vt qd aliqs itelligit nõ oderit pp hoc q aduersat̃ peccatis suis:sz magis diligat pp correctionẽ. Qz vero obscurũ ẽ oret vt itelligat. HIERO. Sz ex p̃cedẽtibus manifest⁹ ẽ sensus q dñs nos ad ɔcordiã proximi cohortat̃:nã supradictũ est. Uade recõ.fra.tuo. CHRY. sup matth. Festinat dñs vt ad amicitiã festinem⁹ inimicorũ nr̃orum q̃diu viuimus i hac vita:sciẽs q̃ periculosũ ẽ si vnus ex inimicis pace nõ facta mortuus fuerit. Si eni inimicãtes p mortez iuenient aũ iudicẽ tradet xp̃o:ɔuincẽs te reum iudicio eius. Tradet aũt te iudici ẽt si te prius rogauerit q eni rogat prius inimicũ:reum fac eũ ante deũ. HYLA. Uel aduersari⁹ tradet vos iudici:qz manẽs in cũ simultatis vestre ira vos arguit. AVGV. Judicẽ itelligo xp̃m:pater.n.oẽ iudiciũ dedit filio. Ministrũ aũt itelligo angelum: Et ãgeli ingt ministrabãt ei.⁊cũ angelis suis vẽturũ credimus ad iudicandũ. vñ seqtur. Et iudex tradat te ministro. CHRI. Uel ministro.i.angelo penarũ crudeli:⁊ ille mittet te in carcerẽ gehẽne. vnde sequit̃. Et in carcerẽ mittaris. AVGV. Carcerẽ aũt itelligo penã. vz.tenebrarũ.⁊ neqs istũ carcerẽ ɔtemneret Sequit̃. Amẽ dico tibi nõ exies ide donec reddas nouissimũ quadrantẽ. HIERO. Quadrans gen⁹ nũmi ẽ qd habet duo minuta hoc est ergo: Non egredieris de carcere donec etiã minuta peccata psoluas. AVGV. Aut.n. pro eo positũ est:q nihil relinquit̃ impunitum:sicut cum volumus exprimere aliquid ita exactũ vt nihil relinqueret̃ dicimus vsqz ad fecez. Uel significãtur sub nomine quadrantis nouissimi:terrena peccata. Quarta enim pars elementorum huius mũdi ⁊ ea nouissima terra inenitur. In hoc aũt q dictum est. Soluas.significatur pena eterna:sicut positũ est. Donec:vbi dictum est Sede a dextris meis donec ponam inimicos tuos sub pedib⁹ tuis nõ enim cum fuerint inimici sub pedibus positi:desinit regnare:ita ⁊ hic accipi potest. Non exies ide donec solueris nouissimum q̃drantem semp nõ exiturum:qz soluet semp nouissimũ q̃drontem dũ sempiternas penas peccatorũz terrenorum luit. CHRI. super mattheũ. Uel siquidem in hoc seculo si pacem fecisses etiam grauissimi operis poteris accipere indulgentiaz. Si autem semel ɔdẽnatus fueris:missus i carcerem nõ solũ de grauibus peccatis sed etiam de verbo ocioso: quod potest significari per quadrantem:exigentur a te supplicia.

HYLA. Quia enim caritas plurimũz peccatorum tegit nouissimum pene quadrontem soluemus nisi precio ipsius culpa criminum redimat̃. CHRY. super mattheũz Uel angustie huius mũdi appellãt̃ carcer:in quas plerũqz peccãtes mittunt̃ a deo. CHRI.i ho. Uel loquitur hic de iudicibus qui sunt i mũdo isto:⁊ de via que est ad hoc iudiciũ:⁊ de corcere isto:vt nõ solum a futuris:sed a presentibus auditorem iducat que sunt aũ oculos:⁊ magis cõsueuerũt mouere:sicut ⁊ paulus dicit. Si malefeceris:time potestatem: nõ enim sine causa gladium portat.

¶ Audistis quia dictũ est antiquis:non mechaberis. Ego aũt dico vobis:quia ois qui viderit mulierem ad concupiscendũ eã:iã mechatus est eaz in corde suo.

CHRI.i ho. Postq̃ dñs pmũ mãdatũ adimpleuit.s. Nõ occides ordiate p̃cedit ad scdm.d. Audistis qz dictũ ẽ antiquis: Nõ mechaberis. AVG.de.x.cordis.i. nõ ibis ad aliq̃z aliã p̃ter vxorẽ tuã. si eni hoc exigis ab vxore nõ vis h reddere vxori cum debeas in virtute p̃cedere vxorem. Turpe autem est vt vir dicat nõ posse fieri.quod femina facit vir nõ potest: Noli aũt dicere: Uxorem nõ habeo:ad meretricem pergo:nec hoc p̃ceptum violo qd dicit: Non mechaberis:iaz eniz nosti preciũ tuũ:iã nosti qd mãduces qd bibas. Abstine ergo te a fornicatiõibus Cum eni imaginez dei qd es tu corrũpis p fornicatões ⁊ deliñctias libidinis:ipse etiã dñs qui scit quid tibi vtile sit hoc p̃cepit ne p illicitas voluptates corruat tẽplum eius qd esse cepisti. AVGV. cõtra faustũ. Sed quoniã putabant pharisei tãtũmodo corpolem cum femina illicitã cõmixtionẽ vocari mechiaz:demõstrauit dñs talẽ cõcupiscẽtiam nihil aliud esse dicẽs Ego autez dico vo.qz omnis qui vi.mulierẽ.ad ɔcupi.eã iã mechatus est eã i cor.suo. Qz autez lex precipit nõ cõcupisces vxorem proximi tui.videbat̃ iudeis itelligẽdum esse de ablatione: nõ de ɔcubitu. HIERO. Inter passionẽ ⁊ ppassionez hoc iterest,q passio reputatur p vitio.propassio vitij culpã habeat.tñ nõ tenet̃ i crimine. Ergo qui viderit mulierez:⁊ aĩa eius fuerit titillata hic ppassiõe percussus est. Si ergo cõsenserit.de propassiõe trãsiuit ad passionem.⁊ hinc nõ volũtas peccati ẽ.sed decasio. Quicũqz igit̃ viderit ad ɔcupiscẽdũ.i. si sic aspexerit vt ɔcupiscat:⁊ facere disponat iste recte mechatus dr̃ in corde suo. AVGV. Nã tria sũt qbus iplet̃ peccatũ.s.suggestio que p memoriam fit siue p corporis sensus.q si frui delectauerit:delectatio illicita refrenãda est. Si autem cõsensio facta fuerit plenũ peccotũ ẽ.verũtamẽ delectatio ante ɔsensum vel nulla est vel tenuis: cui ɔsentire peccatũ est. Si aũt et i factũ p̃cesserit:videt̃ satiari ⁊ extingui cupiditas: Sed postea cũ suggestio repetit̃:maior accẽdit̃ delectatio q̃ adhuc minor est q̃z illa que in cõsuetudinẽ vtit̃:quã vicere difficile ẽ. GREGO.i.xxi.mora. Quisquis vero icaute exterius respicit.plurimũqz in delectatõe peccati cadit:atqz obligatus desiderijs icipit velle qd noluit. valde nãqz est q caro deorsũz trahit: ⁊ semel spẽs forme cordi p oculos alligata: vix magni luctaminis manu soluit̃. Prouidẽdũ ergo nobis est quia itueri nõ debet:qd nõ licet ɔcupisci. Ut enim mũda mẽs in cogitatiõe seruetur:a lasciuia voluptatis sue deprimẽdi sunt oculi quasi quidã raptores ad culpom. CHRI.i ho. Si ergo continuo velis oculos pulchris faciebus ifigere:capieris oĩo.⁊ si bis vel ter fortasse possis cõtinere. nõ enim es extra humanam naturoz. Qui autem flãmam semel accendit etiam visa muliere absente format apud se imaginem turpiũ actionũ a qbus multotiens procedit ad opus. q si aliqua se ornãdo oculos hominum ad se attraxerit:etiam si nulli plagaz itulerit penaz patiet̃ extremã:venenum eni ɔfecit.etsi nullus qui bibat inuentus sit. Qz aũt viris dicit:hoc etiaz ad feminas loqt̃: capiti eni loquẽs ⁊ corpori psuadet.

¶ Qd si oculus tuus dexter scãdalizat te:erue eũ ⁊ p̃ijce abs te: Expedit.n. tibi vt pereat vnũ mẽbrorũz tuorũz q̃z totũz corpus tuũz mittat̃ in gehẽnã ignis. Et si dextra manus tua scãdalizat te: abscide eam: ⁊ proijce abs te. Expedit.n. tibi vt pereat vnũ membrorum tuorũz: q̃z totũ corpus tuum eat in gehennam.

GLO. Qz nō solū peccata vitanda sunt: sed τ occasiones peccatorū tollēde. Postq̄ docuit vitare mechie peccatū: nō solū in ope sed ēt in corde. ɔsir docet occasiones peccatorū abscīdere dicēs. Qz si oculus tuus dexter scandaliçat te.

CHRI. sup matth. Sz si fm ꝓphetā nō est sanitas i carne nr̄a: quot mēbra qs hz dz abscīdere vt fz maliciā carnis sufficiat pena mēbroꝝ. Sed videam⁹ si sic poss̄ ē itelligere de oculo corpali vel manu: sicut tot⁹ hō cuz ɔuersus fuerit ad deū mortu⁹ ē peccato: sic τ oculus cū desierit male aspicere: eiect⁹ est pctō: sed neqꝫ sic ɔuenit. Si eni dexter ocul⁹ scādaliçat: sinister qd facit: nūqd ɔ̄dicit dextero vt q̄si inocēs reseruet. HIERO. In dextero ḡ oculo τ dextera manu τ fratrū τ vxoris τ liberoꝝ atqꝫ affinuū τ ꝓpinquoꝝ innuit affect⁹: quē si ad ɔtēplandā verā lucē nobis īpedimēto cernimus: debem⁹ trūcari hꝰ portiones. AVG. Quēadmodū aūt in oculo ɔtēplatio: sic i mānu actio recte itelligit̄. p oculū aūt itelligim⁹ dilectissimū amicū. solet. n. ab eis q vehemēter volūt exprimere dilectionē suā ita dici. Diligo eū vt oculū meū. Oportet aūt itelligi p oculū amicū ɔsiliariū: qz oculus iter demōstrat. Qz aūt additū ē dexter: fortasse ad augēdā vim dilectiōis valet. dextrū eni oculuz hoies magis formidāt amittere. Uel qz dexter ē: itelligit̄ ɔsiliari us i reb⁹ diuinis. sinister aūt oculus est ɔsiliari⁹ in reb⁹ terrenis: vt sic ille sit sensus. Quicqd illud ē qd ita diligis vt p dextero oculo hēas si scādaliçat te. i. si īpedimento ē tibi ad verā beatitudinē eyce eū τ ꝓyce abs te De sinistro aūt scādaliçāte supfluū erat dīc: qñqdē nec dextero parcendū ē. Dextera aūt man⁹ accipit̄ dilect⁹ adiutor i diuīs operib⁹: sinistra aūt in opib⁹ q̄ huic vite τ corpi sunt necīa. CHRI. sup mattheū. Uel alr̄. vult xp̄s vt non solū de periculo nr̄i peccati curem⁹: sz etiā ne ad nos ꝑtinētes turpe aliqd agit vtputa si hēs aliquē amicū: q res tuas bn̄ aspicit: q̄si ꝓpri⁹ oculus aut q ꝓcuret res tuas q̄si ꝓpria manu: si eum agnoueris aliqd turpiter agere: ꝓyce eū lōge abs te: qz scandaliçat te qz nō solū p nr̄o peccato. sz etiā ꝓximoꝝ quos ꝓhibere possum⁹ dabim⁹ rōnē. HILA. Fit ergo inocētie gradus celsior carere eni nō solet ꝓprys vitys: si extrīsecus icidētibus admonemur. HIERO. Uel alr̄. Quia supra de cōcupiscētia mulieris dixerat. recte nūc cogitatiōez τ sensū i diuersa volitātē oculū nūcupauit. p dexteram aūt τ ceteras corpis ptes volūtatis ad effectū initia demfant. CHRI. sup matth̄. Ocul⁹ eni iste carnalis speculū est iterioris oculi. Habet aūt τ corpus suū sensū qd ē oculus sinister. τ appetitū qd ē manus sinistra. Partes aūt aīe dextre vocantur: qm̄ in libero arbitrio aīa est creata τ sub lege iusticie vt recte videat τ agat. Pars aūt corpis q̄ nō hz liber̄ arbitriū τ ē sub lege peccati sinistra dr̄. Nō aūt carnis sensū vel appetitū ꝑcidere iubet: desideria. n. carnis retinere possum⁹. vt nō faciam⁹ qd desiderat caro: ꝑcidere aūt nō possum⁹ vt nō desideret. Qñ aūt ex ꝓposito volum⁹ mali τ cogitam⁹: tūc dexter sensus τ dextera volūtas nos scandaliçat. τ ideo hic ꝑcidere iubet. Pōt eni ꝑcidi pp arbitrij libertatē. Uel alr̄: Oē bonū gnāliter qd nos vel alios scandaliçat. prescīdere debemus a nob: sic si visito aliquā mulierē cā religiōis: bonus respectus ē oculus dexter. sz si assidue visitās decidi in laqueū desiderij eius: vel etiā qdā vidētes scādaliçant dexter oculus scādaliçat qd bonū est scādaliçat. oculus. n. dexter ē bonus respectus. i. itentio. manus dextera bona volūtas. GLO. Uel oculus dexter ē vita ɔtēplatiua q̄ scādaliçat in desidiā mittēdo vel arrogātiam: vel cū ex ifirmitate ɔtēplari ad purū nō valemus. Dextera antē manus ē bona opatio vel vita actiua q̄ scādaliçat dum per seculi frequentiam τ occupationis tedio illaqueamur. Siquis ergo non potest frui ɔtemplatiua non torpeat ocio ab actiua. vel ne dum occupat̄ actib⁹ arescat ab iterna dulcedine. REMI. Sed q̄re eyciēdus sit dexter oculus τ dextera manus abscindēda manifestat cum subdit. Expedit enim. CHRI. sup matth̄. Qm̄ eni alter alteri⁹ mēbra sumus. melius ē vt sine vno tali mēbro saluemur q̄ vt volētes tales habere τ ipsi pereamus cum eis. Uel melius ē vt sine vno respectu aut vno bono opere saluemur. q̄ dum oīa opera bona volumus facere cum oībus pereamus.

¶ Dictū est aūt: quicūqꝫ dimiserit vxorē suaz det ei libellū repudij. Ego autez dico vobis: qz oīs q dimiserit vxorē suā excepta fornicatiōis cā: facit eā mechari: τ q dimissā duxerit adulterat.

GLO. Docuerat supius dn̄s alienā vxorē non eē cōcupiscendā. ɔsiter hic docet suā nō eē dimittēdā dicēs: Dictuz ē aūt: qcūqꝫ dimiserit vxorē suā: det illi libellū repudij. HIE. In posteriori ꝑte istū locū plenius dn̄s τ saluator expōit q moyses libellū repudij dari iusserit pp duritiā cordis maritorū: nō discidiū ɔcedens: sz auferēs homicidiuz. CHRI. sup matth̄. Qñ eni moyses filios isrl̄ eduxit in egypto: genere qdē erant israelite moub⁹ aūt egyptij: pp mores gētiliū ɔtigebat vt vir odiret vxorē: τ qz dimittere illā ñ pmittebatur paratus erat iterficere eā aut assidue affligere iō iussit dari libellū repudij nō qz bonū erat. sz qz remediū erat mali peioris. HILA. Sed dn̄s eqtatem in oēs cōcilians manere eā maxime in ɔiugioꝝ pace ꝑcepit. vn̄ subdit. Ego aūt dico vobis qz oīs q dimiserit vxorē suā τc. AVG. ɔtra faustum. Qz hic ꝑcepit dn̄s de vxore nō dimittēda nō est ɔtrariū ei qd lex ꝑcipit. vt manicheus dicebat: neqꝫ eni ait lex: Qui voluerit dimittat vxorē. cui eēt cōtrariū non dimittere. sed vtiqꝫ nolebat dimitti vxorē a viro q hanc iterposuit morā: vt in discidiū animus ꝑceps libelli cōscriptiōe refractus absisteret ꝑsertī: qz vt ꝑhibent apd hebreos scribere lr̄as hebreas nulli fas erat nisi scribis solis q excellentiorē ꝓfitebant̄ sciaz. Ad hos igr̄ lex mittere voluit eū: quē iussit libellū dare repudij: si dimisisset vxorē q inter ipm̄ τ vxorē pacifice agēdo cōcordiā suaderēt: τ libellū nō scriberēt. nisi iā aīo nimis ꝑuerso ɔsiliū ɔcordie nō valeret. Sic ergo neqꝫ ꝑmoꝝ hominū legē p vboꝝ additamēta ipleuit: neqꝫ illam que p moysen data est quasi ɔrioꝝ oppōne dstruxit. vt manicheus dicebat: sz potius oīa ex hebreoꝝ lege ɔmemorata ita cōmendauit vt q eqd ex ꝑsona sua insup loqueret: vel ad expōnē regrendam valeret: siquid illa obscure posuisset; vel ad tutius obseruandum qd illa voluisset. AVG. de ser. do. in mōte. Qui ḡ dimittēdi moram q̄sunt. significauit quantū potuit duris hoibus se nolle discidiū. Dn̄s ergo ad illud ɔfirmādū vt nō facile vxor dimittat̄ solā cām fornicatōis excepit dicēs. Excepta cā fornicatiōis. ceteras vero vniuersas molestias siq̄ forte extiterit iubet p fide ɔiugali fortiter sustineri. CHRI. sup mat. Si. n. extraneoꝝ vitia supportare dbem⁹ dicēte aplo. Inuicē onera vr̄a portate: q̄to magis vxoꝝ. vir āt xp̄ianus nō soluz se iquinare nō dz. sz nec alijs iquinādi occasionē ꝑbere alioqn illorum crimen ad ipsius redūdat pctū q alijs cōmittēdi crimis fact⁹ est cā. Qui ḡ dimittēs vxorē occasionē dedit adulteriorū ɔmittēdoꝝ vt τ illo adulteret̄ i alteꝝ. τ alter i illā p adulterij hꝰ ɔdēnat̄. τ iō dic̄ q q dimiserit vxorē suā: fac̄ eā mechari. AVG. de ser. do. i mōte. Ulterius etiā mechū dicit virū q eā duxerit: q̄ dimissa est a viro. s. p libelluz repudij. τ iō subdit. Et q dimissam duxerit adulterat. CHRI. i ho. Nō enim dicas qm̄ vir suus eā dimisit. qz etiam postquā dimissa est remanet dimittentis vxor. AVGV. de ser. do. Huius autem rei apostolus terminū ostēdit: qui tādiu obseruandum dicit quādiu vir eius viuit. Illo autez mortuo dat nubendi licētiam. Si autem non conceditur alteri nubere mulieri viuente viro a quo recessit multo minus fas est illicita cum quibuslibet stupra ɔmittere: neqꝫ etiam cōtra istud ꝑceptū quo dn̄s dimitti cōiugē vetat facit q cū ea

nō carnaliter: sʒ spūaliter viuit: eaʒ nō eaʒ dimittat. Beatio-
ra nāqʒ sunt ꝯiugia coꝝ: q iter se pari sensu ꝯtinētiā seruāt.
Orit aūt hic q̄stio: cū dn̄s cā fornicatōis ꝑmittat dimitti
vxorē: q̄liter hic itelligēda sit fornicatio vtꝝ vt eaʒ fornica-
tionē credamus dictaʒ que stupris cōmittit: an queādmo-
dum scripture solēt fornicatiōeʒ vocare oēm illicitā corru-
ptionem: sicut est idolatria vel auaricia ⁊ oīs iam trāsgres-
sio legis ꝑ illicitā cōcupiscentiaʒ. Sʒ si licet fm apostoluʒ:
vt dimittat cōiunx ifidelis q̄uis meli⁹ sit nō dimittere: ⁊
tamē nō licet fm p̄ceptum dn̄i vt dimittat cōiunx. nisi cā
fornicatōis. Fornicatio est etiā ipsa ifidelitas: porro si infi-
delitas fornicatio ē ⁊ idolatria ifidelitas: ⁊ auaricia idola-
tria nō est dubitandū ⁊ auariciaʒ fornicationeʒ esse. Quis
ergo iā quālibet illicitā cōcupiscentiā potest recte a forni-
catiōis genere separare si auaricia fornicatio est. AVG.
in lib. retract. Nola tamē putare lectorē i re tā difficili istā
sibi disputatōem nostrā debere sufficere. non enim omne
peccatū fornicatio ē spiritualis. Neqʒ enim oēm peccāteʒ
deus ꝑdit: q quotidie sanctos suos exaudit dicētes. Dimit
te nobis debita nr̄a cū perdat oēm qui fornicat ab eo. vtꝝ
etiā ꝓpter hāc liceat dimittere vxorē: latebrosissima q̄stio
est. licere tamē ꝓpter istā q̄ i stupris ꝯmittit nulla questio
ē. AVGV. i li. lxxxiij. questionū. Si enī aliquis asserat
solaʒ illā fornicationē dn̄m admittere ad cām relinquen-
de ꝯiugis que ꝯcubitu illicito ꝑpetrat: potest dicere domi-
num de vtroqʒ fideli dixisse: vt neutri liceat alteꝝ relinq̄-
re nisi cā fornicatōis. AVGV. de ser. do. Nō autē tātū
fornicātem vxorē dn̄m ittere cōcedit: sed quisqs eam quo-
qʒ vxorē dimittit a q̄ tpe ipse cogit fornicari: cā fornicatio-
nis vtiqʒ dimittit nō tantum illius. sed ⁊ sue illius qr forni
cat: sue ne fornicet. AVGV. de fide ⁊ operibus: Eodeʒ
ēt mō eā rectissime dimittit si viro suo dicat: non ero vxor
tua: nisi mihi de latrocinio diuitias congreges. aut siquid
aliud vel facinorosū vel flagitiosū in vira monuerit. Tunc
enī ille cui hoc vxor dicit: si veraciter penitēs ē. membruʒ
qđ eum scādaliçat amputabit. AVGV. de ser. do. in mō
te: Nihil āt est iniquius q̄ fornicatōis cā vxorē dimittere:
si ⁊ ipse cōiungit fornicari. occurrit enī illud i quo alterum
iudicas te ipm cōdemnas. De eo aūt qđ dicit: Et q di. dix.
adul. pōt queri: vtrum sicut mechat ille qui eam ducit: sic
⁊ illa quā ducit. iubet enī ab apostolo ⁊ illa manere innu-
pta: aut viro recōciliari. Sed tn̄ si discesserit a viro: multū
iterest vtrum dimittat an dimittat. si enim ipsa virum di-
miserit ⁊ alteri nupserit: videt cupiditate mūdi cōiugii vi-
rum ꝑorē reliquisse q̄ adulterina cogitatio ē sed si dimitta-
tur a vira: iueniri non pōt: quō cū vir ⁊ mulier pari cōsensu
misceant: vn⁹ eoꝝ mechat⁹ sit ⁊ nō alter. Huc accedit qr
si mechat ille ducēdo eā q̄ dimissa ē a viro: ipsa facit eum
mechari: qđ hic dn̄s vetat.

¶ Iterꝝ audistis qr dictū ē antiqs: nō periurabis:
reddes aūt dn̄o iuramenta tua. Ego aūt dico vo-
bis: nō iurare oīno: neqʒ per celum: qr thronus
dei est: neqʒ per terrā: qr scabellū est pedum eius.
Neqʒ ꝑ ierosolimam: qr ciuitas ē magni regis.
Neqʒ ꝑ caput tuū iuraueris: qr nō potes vnū ca-
pillū albū facere aut nigrū. Sit autem sermo ve-
ster: est est: non non: quod autem his abundan-
tius est: a malo est.

GLO. Docuerat supra dn̄s nō eē iniuriam ꝓximo infe-
rendam ꝓhibēdo irā cū homicidio cōcupiscētiā cū adulte-
rio ⁊ dimissionē vxoris cum libello repudii. nūc aūt conse-
quēter docet ab iniuria dei abstinēdū cū ꝓhibet nō solum
periuriū tanq̄ malū sed ēt iuramentū tanq̄ mali occasio-
nē. vn̄ dicit Iterꝝ audistis qr di. est an. nō periu. Dicitur .n.
in leuiti. Nō periurabis in noie meo. ⁊ ne creaturas facerēt
sibi deos: p̄cepit reddere deo iuramēta ⁊ nō iurare ꝑ crea-
turas. vn̄ subdit. Red. aūt do. iura. tua. i. si iurare cōtigerit
ꝑ creatorem iurabis nō ꝑ creaturā. vn̄ dicit i deutro. Dn̄m
deū tuū timebis ⁊ per nomē eius iurabis. HIERO. Hoc
aūt quasi paruulis fuerat lege cōcessuʒ vt quō victimas i-
molabant deo: ne eas idolis imolarent sic ⁊ iurare permit-
terent in deū. nō q recte hoc facerēt: sed q meli⁹ eēt deo
hoc exhibere q̄ demonijs. CHRY. sup matth. Nemo. n.
freq̄ntē r iurat q nō aliquando periuret: sicut qui fecit cō-
suetudinem multa loqui aliquādo loquitur importuna.
AVGV. cōtra faustū. Qr vero ꝑiurare graue peccatuʒ
est: lōgius aūt remotus est a periurio q nec iurare cōsueuit
q̄ qui verū iurare ꝓclius est: maluit nos dominus nō iu-
rātes no recedere a vero q̄ veꝝ iurantes appropiquare ꝑ-
iurio. vnde subdit: Ego aūt dico vobis nō iurare omnino.
AVGV. de ser. do. in mō. in quo phariseoꝝ iustitiā que
est nō pererare ꝯfirmat. non enim potest peierare qui nō
iurat sed qm̄ ille iurat q adhibet deū testem ꝯsiderandū ē
ne cōtra hoc p̄ceptum dn̄i apostolus fecisse videat: qr sepe
hoc modo iurauit cū dicit. Que scribo vobis: ecce corā deo
qr nō mentior. ⁊ testis est mihi deus. cui seruio in spū meo:
nisi forte qs dicat tunc cauēdam esse iurationem cum ali-
qd dicitur per qđ iurat: vt nō iurauerit qr nō dixit per deū
sed dixit testis est mihi deus. ridiculū est hoc putare. sed tn̄
etiā sciat hoc modo iurasse apostolū dicētē. Quotidie mo-
rior ꝑ gloriā vestram fratres. Qđ ne qs ita existimet dictū
tanquam si diceret: Vestra gloria me fecit quotidie mori.
Greca exēplaria diiudicāt. in qb⁹ qđ scriptū est nō nisi a iu-
rante dicitur AVGV. contra mēdac. Sed pleraqʒ ver-
bis itelligere non valētes in scis sanctorū colligimus. quē-
admodū oporteat accipi qđ facile i aliā partē duci enim ni-
si exēplis reuocaret iurauit apostolus in ep̄lis suis. ⁊ sic ost-
dit quō accipiendū ē qđ dictū ē Dico āt vo. n̄ iu. om. ne. s. iu-
rādo ad facultatē iurādi veniat: ex facilitate auteʒ iurādi
ad cōsuetudinē: a cōsuetudine in periuriū decidat. Et ideo
nō inueniť iurasse nisi scribēs vbi ꝯsideratio cautōeʒ nō hʒ
linguā p̄cipitē: ⁊ tn̄ dn̄s oio ait nō iurare. non. n. cōcessit vt
id liceret scribētib⁹: sed qr p̄cepti violati reuʒ paulū ꝓserti
i ep̄lis cōscriptis nefas ē dr̄e: itelligēdū ē illō qđ positū est.
Oio ad hoc positū vt q̄tū in te ē nō affectes vbi q̄si ꝓ bo-
no cū aliq̄ dlectatōe appetas iusiurādū. AVG. ꝯ faustū.
In ꝓscriptis q̄ vbi ē ꝯsideratio maior plib⁹ locis apl's iurat
se inueniť: ne qsq̄ putaret ēt verū iurādo peccari sʒ poti⁹ in-
telligeret hūane fragilitatis corda n̄ iurādo tuti⁹ a piurio
ꝯseruari. HIER. Deniqʒ ꝯsidera q hic saluator nō ꝑ deuʒ
iurare ꝓhibuit sʒ ꝑ celū: ⁊ terrā. ⁊ ꝑ hierosolymā ⁊ ꝑ caput
tuū hac. n. ꝑ elā iurādi pessimā ꝯsuetudinē sp h̄re iudei no-
scunť. q aūt iurat aut venerať aut diligit euʒ ꝑ quē iurat. iu-
dei āt ꝑ angelos ⁊ vrbē hierl'ʒ ⁊ tēplū ⁊ elā iurātes: creatu-
ras venerabāť dei honore cū i lege p̄ceptū sit. vt n̄ iurem⁹
nisi ꝑ dn̄ʒ deū nr̄m. AVGV. de ser. do. i mō. Vel iō addi-
tū ē: Neqʒ ꝑ ce. ⁊c. qr iudei nō putabāt se teneri iuramēto.
si ꝑ ista iurassēt ac si dicat: Cū iuras ꝑ celū ⁊ terrā non te ar-
bitreris nō debere dn̄o iusiurādū tuū qr ꝑ eū iurare cōuin-
ceris cuius celū thron⁹ est: ⁊ cui⁹ terra scabellū est qđ non
est sic dictū quasi hēat deus collocata mēbra in celo ⁊ i ter-
ra. vt nos cum sedem⁹ sed illa sedes dei iudiciū significat.
Et quoniā in hoc vniuerso mūdi corpore maximā spēm ce-
lum habet sedere in celo dicitur: tanq̄ presentior sit excel-
lenti pulchritudini vis diuina terrāqʒ dr̄ calcare q minī-
mam speciem ordinet in extremis. Spūaliter autem san-
ctas aīas celi nomine significat ⁊ terre peccatoreʒ quoniā
spūalis omnia iudicat. Peccatori autem dictuʒ est: Terra
es ⁊ in terram ibis: Et q i lege manere voluit sub lege poni-
tur. ⁊ iō cōgruēter dr̄. Scabellū pedū eius. Seqtur. Neqʒ
ꝑ hierosolymā: qr ciuitas ē magni regis qđ melius dr̄ q̄
diceret mea. cū tn̄ hoc dixisse itelligat. Et qr ipe vtiqʒ est

dñs domino iusiurandum debet qui p hierosolymā iurat. Seqr: Neqȝ p caput tuū iuraueris. Quid.n. poterat qsqȝ magis ad se ptinere arbitrari qȝ caput suū. Sȝ quō nostruȝ ē: vbi ptētē faciēdi vnuȝ capillū albū aut nigꝝ nō habem⁹? Propter qđ dicit: Qr nō potes vnū capillum albuȝ facere aut nigꝝ. Ergo deo dȝ iusiurandū qsquis ēt p caput suum iurare voluerit. ꝛ hinc ēt cetera intelligūt. CHRY. i ho. Attēdite autē ꝙ elemēta mundi extollit. nō ex ppa nā. sed ex hītudine quaȝ hñt ad deum: ne idolatrie daret occasio.

RABA. Qui āt iurare phibuit quō loq oporteat docuit subdēs: Sit āt s̄mo vester est: est nō. nō. i. qđ est: sufficiat dicere est: qđ nō est: suff. ciat dicere nō est. Siue iō dicit bis est est: nō nō: vt qđ ore affirmas opib⁹ pbes: ꝛ qđ verbis negas factis nō cōfirmes. HYLA. Uel alr. In fidei simplicitate viuētib⁹ iurare op⁹ nō est: cū qb⁹ semp qđ est: ē: qđ nō: nō. ꝛ p hoc eoꝝ ꝛ opus ꝛ s̄mo omnis ī vero ē. HIERO. Euāgelica igit̄ vitas nō recipit iuramētū: cū ois s̄mo fidelis iuriurādo sit. AVGV. Quapropter q intelligit nō ī bonis sed in necessarijs iuratione hñdā: refrenet se qȝtuȝ pōt: vt nō ea vtat̄ nisi in necessitate. cū videt pigros eē hoies ad credēdū qđ vtile est credere: nisi iuratōe firmet̄. hoc ergo est bonū ꝛ appetēdū. qđ hic dicit: Sit s̄mo vester est: est nō: nō. qđ aūt his abundanti⁹ est a malo est. i. si iurare cogeris: scias de necessitate venire infirmitatis eoꝝ qb⁹ aliqd suades: q̄ vtiqȝ infirmitas malū ē. itaqȝ nō dixit: Qđ ampli⁹ ē: malū est. tu. n. nō malū facis q bene vteris iuratōe: vt alteri psuadeas qđ vtiliter persuades: sed a malo est illi⁹ cui⁹ infirmitate iurare cogeris. CHRY. in ho. Uel a malo est. i. ab ifirmitate eoꝝ qb⁹ lex iurare pmisit. Ita. n. xps nō mōstrat veterem legem diaboli eē: sed a veteri impfectiōe ducit ad abundantem nouitatem.

¶ Audistis qr dictū est: oculum p oculo: dentez p dente. Ego aūt dico vobis nō resistere malo: sed si quis te pcusserit in dexterā maxillā tuaȝ: p̄be illi ꝛ alterā. ꝛ ei qui vult tecū in iudicio contēdere ꝛ tunicā tuā tollere: dimitte ei ꝛ palliū. ꝛ qcunqȝ te angariauerit mille passus: vade cuȝ illo ꝛ alia duo. Qui aūt petit a te: da ei: ꝛ volēti mutuare a te: ne auertaris.

GLO. Quia superi⁹ docuerat dñs non esse primo iniuriā inferēdā nec irreuerētiā dño: nūc h̄ dacet qualr̄ se xpianus hr̄e debeat ad iniuriā sibi iferētes. vñ dic: Audi q̄a oiciū ē: ocu. p ocu. ꝛ den. p den. AVGV. ꝯtra faustū. Qđ quidē ad reprimēdas flāmas odioꝝ in se inuicē seuientiuȝ: ꝛ īmoderatos aios refrenādas ita pceptū ē. Quis enī facile contētus est tm̄ repēdere vindicte qȝtū accepit iniurie? Nōne videm⁹ leuiter lesos hoies: moliri cedere: sitire sanguinē. vixqȝ inuenire ī malis inimici vñ satient̄? Huic igit̄ īmoderate ac iniuste vltioni: lex iustū modū figēs penam talionis instituit: hoc est vt qualē quisqȝ intulit iniuriā. tale suppliciū repēdat qđ nō fomes sȝ limes furōis ē: nō vt id qđ sopitū erat hinc actēderet̄: sed ne id qđ ardebat vltra extēderet̄. iposita est. n. iusta vīdicta q̄ iuste debet̄ ei q passus fuerit iniuriā. Qđ aūt debet̄: ꝛ si benigne remittit̄: nō tamē inique repetit̄. Itaqȝ cū peccet q imoderate vult vīdicari: nō peccet aūt q iuste vult vīdicari: remotior ē a peccato q n̄ vult oīno vīdicari. ꝛ iō subdit: Ego aūt dico vobis non resistere malo. Potem̄ȝ aūt ꝛ ego sic ponere: Dictū ē antiquis Nō iniuste vīdicabis. Ego autē dico vobis: ne vīdicetis. qđ adimpletio est. Si per hec verba qđ legi defuit a xpo additū mihi videret̄ ac nō poti⁹ id qđ lex volebat efficere: ne iniuste se qsqȝ vīdicaret: ꝯseruari tuti⁹ si oīno se nō vīdicaret.

CHRY. sup matth. Sine hoc. n. mādato legis mādatū stare nō pōt: qr si s̄m legis mandatū oib⁹ reddere mala pro malis ceperim⁹: oēs efficiemur mali: eo ꝙ psequētes abundent. Si aūt s̄m xpi preceptū nō resistit̄ malo. ꝛ si mali non leniunt̄: tamē boni pmanebūt boni. HIERO. Dñs ergo noster vicissitudinē tollēs trūcat initia peccatoꝝ. i lege nāqȝ culpo emēdat̄: hic petōꝝ auferūt̄ exordia. GLO. Uel pōt dici ꝙ dñs hoc dixit iustitie veteris legis aliqd addēs. AVGV. de ser. do. ī mō. Phariseoꝝ. n. iustitia minor ē nō excedere vīdicte modū. ꝛ hoc ē pacis icohatio. pfecta autē pax est talē penit⁹ nolle vīdictā. Intra illā ergo primū qđ p̄ter legē est: vt mai⁹ malū p minori malo reddat̄: Et hoc qđ dñs pficiēdis discipulis dicit. ne p malo vllū maluȝ reddatur: mediū locū tenet: vt tantū reddat̄ qȝtū acceptū ē: p qđ a sūma discordia ad sūmā concordiā trāsit⁹ fact⁹ est. Quisqs. n. malū prior ifert: maxime a iustitia distat. Quisqs aūt nulli prior malefecit: sȝ tñ lesus rependit grauI⁹: recessit aliquantulū a sūma inigtate. Qui vero tātū reddit: qȝtū accepit iā aliqd donat. Iustū est. n. eū q lesit prior grauius ledi. Hāc ergo ichoatā minime iustitiā ille pficit: q legem venit implere. Duos aūt grad⁹ q intersint: itelligēdos reliqt. Nā est q nō reddat tantū sȝ min⁹. Et hinc ascēdit q oino nil rependerit: qđ paꝝ videt̄ dño: nisi ꝛ ampli⁹ sis parat⁹ suscipere. Quapropter nō ait: nō reddere malū pro malo: sed nō resistere aduersus malū. vt nō solū non rependas qđ tibi fuerat irrogatū sȝ ēt nō resistas qn aliud irroget̄. Hoc. n. ē qđ cōueniēter exponit̄: Sed si qs te pcus. in dexte. maxil. tuaȝ: prebe ei ꝛ alterā. Qđ ad misericordiam pertinere hi maxime sentiūt qui eis quos multū diligūt seruiunt. vel paruis vel phreneticis a quibus multa sepe patiunt̄. ꝛ si eorum salus id exigat. prebent se etiā vt plura patiantur. Docet ergo dñs medicus aiaꝝ vt discipuli sui eoꝝ quaꝝ saluti consulere vellent. imbecillitates equo aīo tollerarent. Omnis nanqȝ improbitas ex imbecillitate animi venit qr nihil innocentius ē eo q in v̄tute perfectus est. AVGV. ꝯtra mendaces. Ea vero que in nouo testamēto a sanctis facta sunt: valent ad exempla intelligendaꝝ scripturaꝝ: que in preceptis digesta sūt. velut cū legim⁹ in euangelio Accepisti alapam: exemplum autē patientie nulluȝ qȝ ipsius domini excellentius inuenim⁹. ꝛ ipse cuȝ alapa percussus esset. nō ait: Ecce alteram maxillam: sed ait: Si male dixi: exprobra de malo: Si aūt bene q̄d me cedis: vbi ostēdit illaȝ pparationem alteri⁹ maxille in corde faciendaȝ. AVGV. de ser. domini in mon. Parat⁹. n. fuit dñs nō solū in alterā maxillam cedi pro salute oium: sed in toto corpore crucifigi. Queri autē pōt quid sit dextera maxilla. Sed cū facies sit: qua quisqȝ cognoscitur. in faciē cedi s̄m apostolū: est contemni ac despici. Sed qm̄ facies nō potest dici dextera ꝛ sinistra: ꝛ tñ nobilitas est. s̄m deū ꝛ s̄m seculum ita distribuit̄: taqȝ in dexterā maxillam ꝛ sinistram: vt in quocunqȝ discipulo xpi contemptū fuerit ꝙ christianus est multomagis i se cōtemni paratus sit. si quos huiusmodi seculi honores habet. Omnia autē in quib⁹ improbitateȝ aliquaȝ patimur: i duo genera diuidunt̄. qm̄ vnum est: qđ restitui nō potest: alterū quod pōt. Sed in illo qđ restitui nō pōt: vīdicte solatiū queri solet. Quid. n. prodest: ꝙ percussus repercutis: nūqd ppterea illō qđ in corpore lesū ē restituit̄? sed tumidus animus talia fomenta desiderat. CHRY. sup matth. Nūqd autez si repercusseris eū cōpescuisti eum vt te nō percutiat? sed magis excitasti eū vt adhuc percutiat: nam iracundia p iracundiam non compescitur: sed ampli⁹ irritat̄. AVGV. in sermone domini in monte. Unde dominus potius misericorditer perferendam alterius infirmitatem iudicat qȝ alieno supplicio suam mitigandam. neque tamen hic ea vīdicta prohibetur que ad correctionem valet. Ipsa eniȝ pertinet ad misericordiā. nec ipedit illō ppositū quo qsqȝ parat⁹ est ab eo quē correctū eē vult plura pferre. Reqrit̄ tñ vt ꝛ ille vīdicet: cui reruȝ ordine ptās data est: ꝛ ea voluntate

vidicet:quia prī in filiū paruulū quē odisse nō pōt. Sancti aūt
viri nōnulla petā morte punierūt:quo τ viuētib⁹ vtilis me
tus icuteref:τ illis q morte puniebāt.nō ipa mors noceret:
sꝫ petīn qd augeri posset si viueret. Jnde ē q helias mltos
morte affecit:qd quo cū exēplū dedissent discipuli: rephēdit
ī eis dñs nō exēplū ,pphetie.sꝫ ignorātiā vindicādi.aiaduer
tēs eos nō amore correctōis sꝫ odio ōsiderare vīdictā. Sꝫ
postq̄ꝫ eos docuit diligere ,pximū:infuso ēt spūscō:nō desie
rūt tales vīdicte. Nā τ vbis petri ananias τ vxor ei⁹ exani
mes ceciderunt. Et paulus apostolus tradidit quēdam sa
thane in interitum carnis.τ iōgdam aduersus corpales vī
dictas:q̄ sūt ī veteri testō nescio q̄ cecitate seuiūt quo aio
facta sint nesciētes. AVGV.ad boni.comitē. Quis aūt
mēte sobrius regib⁹ dicat:nō ad vos ptineat:qs velit eē si
ue religiosus siue sacrileg⁹:qbus dici nō pōt: Nō āt ad nos
ptinet ī regno vrō:qs velit pudic⁹ eē aut ipudic⁹. Meli⁹ ē
qdē ad deū colēdū doctrīa hoīes duci q̄ꝫ pena ɔpelli. Mul
tis autē ,pfuit:qd experimēta probamus.prius dolore vel ti
more cogi:vt postea possint doceri:aut qd iam vbis didice
rant.ope sectari. Sicut.n.meliores sunt quos dirigit amor:
ita plures sūt quos corrigit timor. Agnoscāt ī apostolū pau
lū prius cogentē xp̄m.τ postea docētē. AVGV.in smo.
do.ī mōte. Tenebitur ḡ ī hoc iniuriaꝝ gñe quod p vīdictā
luit iste mod⁹ a xp̄ianis vt accepta iniuria nō surgat odiū:
sꝫ paratus sit aīus plura ppeti.nec correctōēꝫ negligat: que
vl ɔsilio vl auctoritate vti pōt. HIERO. Scōm autem
mysticos intellect⁹ pcussa dextera nostra:nō ōbemus sini
stram pbere:sꝫ alteram hoc ē alteram dexterā.iustus.n.si
nistram nō habet. Si nos hereticus ī disputatōe pcusserit:
τ dextrū dogma voluerit vulnerare:opponat ei aliud ō scri
pturis testimonium. AVGV.in smo.do.ī mōte. Aliō āt
iniuriaꝝ gen⁹ ē qd integꝝ restitui pōt:cui⁹ due sūt spēs.vna
ad pecuniam;altera ad opa ptinet.vñ ō primo horum duo
rum subdit: Et ei qui vult tecū ī iudicio cōtendere:τ tunicā
tuam tollere:dimitte ei τ pallium. Sicut ḡ quod positum ē
ō pcussa maxilla oīa significat:que sic ingerūt ab improbis
vt restitui nō possint nisi vīdicta:ita qd positū ē ō vestimen
to omnia significat que possunt restitui sine vindicta:τ hoc
etiā ad pparationē cordis:nō ad ostēsionē opis pceptū recte
intelligit. Et qd ō tunica τ vestimēto dictū ē.in omnibus fa
ciēdum ē:q̄ aliquo iure tpalr nr̄a esse dicim⁹. Si.n.ō neces
sarys hoc impatū ē quāto magis sup̄flua cōtēnere ɔuenit:
Et hoc ipse signat cum dicit. Qui vult tecum in iudicio cō
tēdere. Oīa ergo ītelligunt ō quibus in iudicio nobiscū cō
tēdi pōt. Sed vtrū τ de suis accipiendū sit magna q̄stio
est.nō.n.christianum oꝫ sic possidere suū quō equum: q̄ꝫ
uis fieri possit vt maiori precio valeat equus q̄ꝫ suus. Sed
si suus rectius a te regit q̄ꝫ ab illo qui eū cupit auferre:ne
scio vtrū quisq̄ꝫ audeat dicere eū vt vestimētum debere cō
tēni. CHRY.sup matth. Jndigna aūt res ē: vt homo fi
delis stet ī iudicio aū ɔspectū iudicis ifidelis. Uel si fidelis
certe secularis τ q te venerari debuerat,pp dignitatē fidei
iudicat te ,ppter necessitatē cause:τ pdes dignitatē xp̄i pro
pter negociū mūdi.deinde omne iudiciū irritatio cordis ē
τ cogitationū malaꝝ.nā si videris q cā tua fraudibus aut
pecunȳs expugnet.τ silr tu cause tue adesse festinas;τ si ab
initio hoc consilium nō habuisti. AVGV.in enchiridiō.
Et iō ,phibuit hic dominus suos de secularibus rebus cū
alȳs habere iudicium:tū cum apostolus sinit in ecclesia ta
lia iudicia siniri inter fratres fratrib⁹ iudicantib⁹:extra ec
clesiam vō terribiliter vetat manifestum ē quid sm veniā
cōcedatur infirmis. GREGO.in moralibus. Sed tamē
qdaꝫ dū tpalia nob rapiūt solūmodo sunt tolerādi. Quidā
vō sunt seruata charitate ,phibendi:non sola cura ne nostra
subtrahantur:sed ne rapientes non sua semetipsos perdāt.
Plus.n.ipsis raptoribus debemus metuere q̄ꝫ rebus irra

tiōabilib⁹ ībiare. Cū qnīt p terrena re pax a corde cū proxi
mo scindit:apparet q pl⁹ res q̄ꝫ proximus amat. AVGV.
in ser.do. Tertiū vero iniuriaꝝ genus: qd ad opam ptinet
ex vtroq̄ꝫ consectū ē:τ sine vindicta pōt restitui.nā q anga
riat hoiem.τ cogit se improbe adiuuari ab inuito: τ penam
improbitatis pōt luere τ operam reddere. Jn hoc ergo gñe
iniuriaꝝ dñs docet aīum xp̄ianum esse patientissimū: τ ad
plura pferenda paratum. vñ subdit. Et qcunq̄ꝫ te angaria
uerit mille passus. vade cum illo alia duo. τ hoc vtiq̄ꝫ mo
net non tam vt pedibus agas q̄ꝫ vt aio sis par⁹. CHRY
in ho. Angariare enim ē iniuste trahere τ sine rōne vexare.
AVGV.de sermo.do.in monte. Sic ḡ dictuꝫ putamus:
Uade cū il.alia duo.s.milia:vt tria compleri voluerit: quo
numero significat perfectio vt meminerit qsquis hoc fa
cit perfectam se implere iustitiam ,ppter quod τ trib⁹ exē
plis hoc preceptum insinuauit.τ in hoc tertio exemplo sim
plo duplū addit:vt triplum cōpleat. Uel per hoc accipitur
q in pcipiendo tanq̄ꝫ tolerabilius incipiēs paulatiꝫ creue
rit.nam pmo pberi voluit alteram maxillam cuꝫ fuerit de
xtra percussa.vt minus pferre paratus sis: q̄ꝫ ptulisti. Dei
de illi q tunicā vult tollere iubet τ pallium dimitti:vel ve
stimentū sm aliam lrām qd aut tantundē ē aut nō multo
amplius. Tertio ō mille passibus quib⁹ addenda dicit duo
milia vsq̄ꝫ ad duplū pducit. Sꝫ qm̄ paꝝ ē non nocere nisi τ
beneficiū pstes:ɔsiter adiūgit τ dicit. Qui aūt petit a te da
ei. CHRY.sup matth. Quia diuitie nostre nō sūt.sꝫ dei.
Deus.n.dispēsatores diuitiaꝝ suaꝝ voluit eē nos non do
minos. HIERO. Sed si ō elemosynis tm̄ dictuꝫ intelli
gam⁹:ī pluribus pauperib⁹ hoc stare nō pōt.sꝫ vt, diuites si
semp dederint semp dare nō poterūt. AVGV.in ser.do.
Dicit ergo: Omni petēti da nō oīa petēti:vt id des qd dare
honeste potes τ iuste. Quid.n.si pecuniā petat:q̄ innocen
tē conet opprimere:qd si stuprū petat: Dandūꝫ ē ḡ quod
nec tibi nec alteri noceat:q̄ꝫtū ab homine credi pōt:τ cū ne
gaueris qd petit.indicāda ē iustitia vt n̄ eū inanē dimittas:
τ aliquando meli⁹ aliqd dabis cū petētē iniuste correxeris.
AVGV.ad vincen. Utilius.n.esurienti panis tollit si ō
cibo securus iustitiam negligat:q̄ꝫ esuriēti panis frāgit: vt
vi iniustitie seductus acquiescat. HIERO. Pōt enī ītel
ligi ō pecunia doctrīe q̄ nūq̄ꝫ deficit:sꝫ q̄ꝫto plus dat: tanto
amplius duplicat. AVGV. Qd aūt ait. Et volēti mutua
ri a te ne auertaris:ad aīum referendum est.hilarē.n.dato
reꝫ diligit de⁹. Mutuat autē omnis qui accipit:ēt si ipe nō
solutur⁹ sit:q̄ misericordibus de⁹ plā restituit.aut si nō pla
cet accipe mutuātē nisi eū q accipit redditur⁹: itelligēdū ē
dūm ipa duo gña pstandi eē ɔplexuꝫ nā aut donamus aut
redditurо cōmēdamus. Recte ḡ ad hoc beneficiȳ gen⁹ hor
tādo dic. Ne auertaris.i.ne ,ppterea voluntatē aliencs.q̄si
de⁹ n̄ redditur⁹ sit:cū homo reddiderit. cū.n.ex pcepto dei
facis:infructuosum eē nō potest. CHRY.sup matth. Er
go iubet nos xp̄s mutuū dare nō tm̄ sub vsuris: q̄ q sic dat
non sua dat sed aliena tollit.ō vno vinculo soluit: τ multis
alligat:τ nō ,ppter dei iustitiā dat sed ,ppter ,pprium lucrū.
Similis ē ēt pecunia vsuraria aspidis morsui.nā sicut vene
num aspidis latenter oīa membra corrumpit:sic vsura oēs
facultates cōuertit in debitū. AVGV.ad marcel. Obȳ
ciunt aūt qdam q hec xp̄i doctrina reipublice morib⁹ nul
la ex parte cōueniat.nā qs iniquit tolli sibi ab hoste aliqd
patiat: vel romane ,puincie depdatoribus nō mala velit
belli iure rependere. Sunt aūt ista pcepta patientie semp
in cordis pparatione retinenda ipsaq̄ꝫ beniuolentia ne red
dat malū ,p malo semp ī voluntate complenda est. Agen
da sunt aūt multa ēt cum inuitis benigna quadaꝫ asperita
te plectētis:ac per hoc si terrena respublica. precepta xp̄ia
na custodiat:τ ipa bella sine beniuolentia non gerentur: vt
ad īpietatis iustitieq̄ꝫ pacatam societatem victis facilius

ↄsulatur. nã cui licẽtia iniqtatis eripit̃ vtiliter vincit̃: qm̃ nihil ẽ infelicius facilitate peccantiũ: q̃ penalis nutritur impunitas ⁊ mala volũtas velut hostis iterior roboratur.

¶ Audistis quia dictũ ẽ: diliges proximum tuũ: ⁊ odio habebis inimicũ tuum. Ego autem dico vobis: diligite inimicos vestros: bñfacite his q oderunt vos: ⁊ orate pro persequentibus ⁊ calumniãtib⁹ vos: vt sitis filij patris vestri qui i celis est: qui solẽ suũ oriri facit super bonos ⁊ malos: ⁊ pluit super iustos ⁊ iniustos. Si eni diligitis eos qui vos diligunt: quam mercedẽ habebitis? Nonne ⁊ publicani hoc faciunt? Et si salutaueritis fratres vestros tantũ: qd amplı⁹ facitis? Nõne ⁊ ethnici hoc faciũt. Estote ergo vos pfecti: sicut ⁊ pater vester celestis perfectus est.

GLO. Docuit dñs supra iniuriã iferẽti nõ eẽ resistẽdũ: sȝ ad plura pferẽda paratũ eẽ: nũc ãt vlteri⁹ docet iniuriã iferẽtib⁹ ipendẽdũ eẽ charitatis affectũ sil' ⁊ effectũ. Et cũ pmissa ad cõplemẽtũ iusticie legis ptineãt: ↄuenicẽter hoc vltimũ ptinet ad ipletionem charitatis: q̃ fm aplm ẽ legis plenitudo. Dicit ergo: Audistis qa dictũ ẽ: diliges pximũ tuũ. AVGV. i pmo de doc. xpia. Q2 ãr nullũ hoiem excepit: q pcepit pximũ diligere: dñs i parabola semiuiui relicti ondit dicẽs pximũ q erga illũ extitit misericors: vt eũ itelligam⁹ pximũ cui exhibẽdũ eẽt misericordie officiũ: si indigeret: qȝ nulli negandũ eẽ quis nõ videat: dño dicẽte: Bñfacite his q oderũt vos. AVGV. de ser. do. i mõte: Gradũ ãt eẽ i phariseorũ iusticia: q̃ ad legẽ veterẽ ptineret: hic itelligit̃ qȝ multi ẽt eos a qb⁹ diligũt oderũt. Ascẽdit ergo aliquẽ gradũ q pximũ diligit: q̃uis adhuc oderit inimicũ. vñ ad hũc designãdũ subditur: Et odio hẽbis inimicũ tuũ. Que vox nõ ẽ accipiẽda vt iubẽtis iusto: sȝ pmittẽtis infirmo. AVGV. ↄtra faustũ: Quero ãt a manicheis cur ppriũ velint eẽ legis moysi qȝ dictũ ẽ antiqs: oderis inimicũ tuũ an ⁊ paul⁹ nõ dixit hoies quosdã deo odibiles? Querẽdũ ẽ ergo quõ itelligat̃ exẽpla dei cui dixit paul⁹ quosdam odibiles odio hñdos inimicos: et rursus exẽpla dei q facit solẽ suũ oriri sup bonos ⁊ malos diligẽdos inimicos? Hec itaqȝ regula ẽ qua ⁊ oderim⁹ inimicũ ppter id qȝ i eo malũ ẽ. i. iniqtatẽ: ⁊ diligam⁹ inimicũ ppter id qȝ i eo bonũ ẽ. i. rõnalem creaturã. Audito igr̃ ⁊ nõ itellecto qȝ antiqs dictũ erat Oderis inimicũ tuũ. ferebant̃ hoĩes i hoĩs odiũ: cũ nõ deberẽt odire nisi vitiũ. Hos ĝ corrigit dñs cũ subdit. ego ãt dico vobis: diligite inimicos vestros. vt q iã dixerat: Nõ veni soluere legẽ: sȝ iplere: Precipiẽdo vtiqȝ vt diligamus inimicos: cogeret nos itelligere quõ possem⁹ vnũ eundẽqȝ hoiem ⁊ odisse ppter culpam: ⁊ diligere propter naturam.

GLO. Sed sciẽdũ ẽ in toto corpe legis non eẽ scriptum: Odio hẽbis inimicũ tuũ: sed hoc dr̃ dictũ ad traditionẽ scribarũ qbus visũ ẽ hoc addẽdũ: q2 dñs pcepit filijs isrl' psequi inimicos suos: ⁊ delere amalech de sub celo. CHRY. sup matth. Sic ãt qȝ dictũ ẽ: Nõ ↄcupisces. nõ dictũ est ad carnẽ sed ad aĩam: sic ⁊ i hoc loco caro qdẽ inimicũ suũ diligere nõ põt: aĩa aũt põt: q2 dilectio vel odiũ carnis in sensu ẽ. aĩe vero i itellectu. Qñ ergo nocemur ab aliquo: ⁊ si sentimus odiũ. nõ tñ exeq volum⁹: cognosce q2 caro nr̃a odit inimicũ: aĩa vero diligit. GREGO. xxi. mora. Inimici ãt dilectio tũc veraciter custodit̃ cũ nõ de profectu deijcimur: nec de ruina illi⁹ letamur. Nõ. n. amat aliqs quẽ nõ vult eẽ meliorẽ: cũqȝ stãtẽ voto psequit̃. quẽ cecidisse gratulat̃. Euenire tñ pleruqȝ solet: vt non amissa charitate ⁊ inimici nos ruĩa letificet: ⁊ rursũ ei⁹ glia sine iuidie culpa cõtristet cũ ⁊ ruẽte eo quosdã bene erigi credim⁹: ⁊ pficiẽte illo plerosqȝ iniuste opprimi timeam⁹. Sȝ ad hoc seruãdũ ẽ discretiõis examẽ ne eũ nr̃a odia exeqmur. fallamur sub specie vtilitatis aliene. Oportet etiã pẽsare qd debem⁹ ruine petõris ⁊ qd iusticie ferientis. nã cũ puersũ quenqȝ oĩpotẽs pcutit: ⁊ cõgaudẽdũ ẽ iusticie iudicis: ⁊ cõdolẽdũ miserie pcũtis.

GLO. Qui aũt sũt cõtra ecclesiã trib⁹ modis ei aduersantur: odio: vbis: cruciatu corpis: ecõtra diligit. vñ dr̃: Diligite inimicos vr̃os: bñfacite. ⁊c. vñ seqt̃: Bñfacite his q̃ oderũt vos. vñ seqt̃: Et orate p psequẽ. ⁊ cal. vos. HIERO. Multi pcepta di ibecillitate sua nõ scõꝝ virib⁹ estimãtes ipossibilia putãt eẽ q̃ pcepta sũt: ⁊ dicũt sufficere virtutib⁹: nõ odisse inimicos. ceteꝝ diligere pl⁹ pcipi q̃ humana nã patiat̃. Sciẽdũ ẽ ergo christũ nõ ipossibilia pcipere sȝ pfecta q̃ fecit dauid in saul ⁊ absalon. Stephanus quoqȝ martyr p lapidãtib⁹ deprecatus est. Et paul⁹ anathema cupit esse p psecutoribus suis. Hoc aũt iesus ⁊ docuit ⁊ fecit dicẽs: Pr̃ ignosce illis. AVGV. in encheridion. Sȝ pfectoꝝ sunt ista filioꝝ dei: quo qdẽ se dȝ oĩs fidelis extẽdere ⁊ humanũ aĩum ad hũc affectũ orãdo deũ: secũqȝ luctãdo pducere. Tñ hoc tã magnũ bonũ tãte multitudinis nõ ẽ quantã credim⁹ exaudiri. eũ in orõne dr̃: Dimitte nobis debita nr̃a: sicut ⁊ nos di. debi. nr̃is AVGV. de ser. do. in mõre. Oriť ãt h qõ q̃ huic pcepto dñi quo nos hortat̃ orare p inimicis. multe alie scripture ptes videt̃ aduerse: q2 in pphetis inueniunt̃ multe impcatiões aduersus inimicos. vt ẽ illud. Fiãt filij ei⁹ pupilli. Sȝ sciẽdũ q̃ pphete solẽt figura impcantis futura pdicere. Sȝ illud magis mouet qȝ dicit ioãnes Est ãr petũ ad mortẽ nõ p illo dico vt oret qs: apte. n. oñdit eẽ aliquos frẽs p qbus orar̃ nob nõ pcipit: p hoc qȝ pmittit Siqs scit peccar̃ frẽm suũ ⁊c. cũ dñs ẽt p psecutorib⁹ nos iubeat orare. Nec ista qȝ solui põt nisi fateamur aliqua petã eẽ in fratrib⁹ q̃ inimicoꝝ psecutione sunt grauiora. Nã ⁊ stephan⁹ orat p eis a qbus lapidat̃: q2 nõdum christo crediderãt. Et aplus paulus nõ orat p alexãdro q2 frater erat: ⁊ per inuidentiã fraternitatẽ oppugnãdo peccauerat. Pro quo ãt nõ oras: iã nõ ↄtra illũ oras. Sed qd agimus de his cõtra quos oratũ a sãctis accipim⁹ nõ vt corrigerent̃: nã hoc mõ p ipsis poti⁹ oratũ ẽ. sed ad illã vltimã dãnationẽ nõ sic cõtra dñi traditorẽ p pphetã nã illa pdictio futuroꝝ nõ optatio supplicij fuit. Sȝ sic in apocalypsi legim⁹ martyres orar̃ vt vindicent̃: sȝ hinc nõ oportet moueri. Quis. n. audeat affirmare vtꝝ ↄtra ipsos hoies an ↄtra regnum peti petierit? Nã ipo ⁊ iusticie ⁊ misericordie vindicta martyrũ vt euertat̃ regnũ peti: quo regnãte tãta ppessi sũt. destruit̃ aũt partim correctõe hoĩum partim dãnatiõe pseueratiũ in petõ. Nõne tibi videt̃ paulus in seipso stephanũ vindicasse eũ dicit: Castigo corp⁹ meũ. ⁊ i seruitutẽ redigo? AVGV. de quest. no. ⁊ ve. testa. Uel aĩe occisoꝝ clamãt vĩdicari se postulãtes: sic sãguis abel clamauit de terra nõ voce sȝ rõne. Nã ⁊ op⁹ opificẽ laudare dr̃ p hoc ipsũ q̃ videtẽ se oblectat. nõ enim tã ipatiẽtes sũt sãcti vt vrgeãt fieri qȝ sciũt tpe pfinito futurũ. CHRY. i ho. Uide aũt quot grad⁹ ascendit: ⁊ qualiter nos in ipsaȝ virtutis verticẽ statuit. Prim⁹ grad⁹ est non incipere iniusticiã secund⁹ eqlẽ non vindicari: terti⁹ non facere vexanti que quis passus est: quart⁹ exponere seipsum ad patiendũ mala: quint⁹ ampli⁹ se tribuere q̃ ille vult qui fecit mala: sext⁹ non odio habere eum qui hec operatur: septimus diligere. octauus benefacere: nonus pro ipso orare. Et quia magnum erat preceptũ. pclarũ pmiũ subdit: scilicet fieri similes deo. vnde dicit: Ut sitis filij patris vestri qui est in celis. AVGV. Siqs. n. pcepta di custodiat: fili⁹ di efficit̃: ergo non in natura filius est: hic scilȝ de quo loquitur sed arbitrio suo. AVGV. de ser. do. in mõte: Ex illa autem regula intelligendum est qȝ hic dicit̃: qua ⁊ ioannes dicit: Dedit eis potestatem filios dei fieri. Unus enim naturali

ter filiꝰ est: nos aūt ꝑ grām accepta efficimur filij inquantū illa q̄ ab eo ꝑcipimꝰ implemꝰ. Itaqꝫ nō ait: Facite ista qꝛ estis filij: sz facite ista vt sitis filij. Cū aūt ad hoc vos vocat: ad similitudinē suā vocat. vñ sequit᷑: Qui solē suū facit oriri sup bonos ⁊ malos. ⁊ pluit sup iustos ⁊ iniustos. Pōt aūt ꝑ solē itelligi nō iste visibilis: sz ille de quo dr̄: Uobis q timetis nomē dñi orieī sol iusticie: ⁊ ꝑ pluuiā irrigatio doctrīe veritatis qa ⁊ bonis ⁊ malis apparuit ⁊ euāgelizatꝰ est xp̄s. HYLA. Uel in baptismi ⁊ spūs sacro tribuit solē ⁊ pluuiā. AVGV. Uel pōt accipi sol iste visibilis ⁊ pluuia q̄ fructꝰ gignunt᷑: qꝛ iniqui ī libro sapīe plāgūt: Sol nō ortus ē nobis. Et ꝺ pluuia spirituali dr̄: Mādabo nubibꝰ meis ne pluant sup eā. Sed siue hoc siue illud, magna dei bonitate fit q̄ nobis imitāda ꝑcipit᷑: nō aūt solū ait: Qui facit solē oriri: sz addidit: Suū. i. quē ipse fecit vt hic admoneremur quāta liberalitate ex ꝑcepto eius prestare debemꝰ. qđ nō creamus sz ex muneribꝰ eiꝰ accipimꝰ. AVGV. cōtra vincētiū. Sz sic ista dono eiꝰ laudamꝰ: ita etiā flagella ī eos quos diligit cogitemꝰ. vñ nō oīs q ꝑcit amicꝰ ē: nec oīs q verberat inimicꝰ. Meliꝰ ē. n. cū seueritate diligere q̄ cū lenitate decipe. CHRY. sup matthe. Caute aūt dixit: Sup iustos ⁊ iniustos nō sup iustos vt iniustos: quia oīa bona deus non ꝓpter hoīes dat: sz ꝓpter scōs: sic ⁊ flagella ꝓpter pctōres: sz in bonis nō sepat pctōres a iustis ne desperēt: nec in malis iustos a pctōribꝰ ne glorient᷑. Maxime cū malis bona nō ꝓsint q male viuētes ad ꝑiudiciū suū ꝑcipiūt nec bonis mala noceāt. sz magis ꝓsint ad iusticie lucrū. AVGV. in. li. i. ꝺ ci. dei. Nā bonꝰ tpalibꝰ bonis nō extollit᷑: nec malis frāgit᷑. Malꝰ āt iō huiusmōi felicitate punit᷑: qꝛ felicitate corrūpit᷑. Uel iō ista tpalia bona ⁊ mala vtrisqꝫ voluit esse cōia: vt nec bona cupidiꝰ appetant᷑ q̄ mali hēre cernunt᷑: nec mala turpiter euitent᷑: qbꝰ ⁊ boni afficiunt᷑. GLO. Amare āt amātē nature ē: inimicū vō amare ē charitatis: ⁊ iō sequit᷑: Si. n. diligitis eos q vos diligunt. quā mercedē hebitis. s. ī celo? nullā. de his. n. dr̄: Recepistis mer. vrām. Sed tñ hec oportet facere: ⁊ illa ñ omitter᷑. RABA. Si ergo pctōres erga dilectores suos versa vice volūt esse bñfici. multo magis vos in nouis dilectiōis signū amplecti debetis: ēt nō amātes. vñ seq̄t᷑: Nōne ⁊ publicani hoc faciūt. i. q publica vectigalia exigūt: vel q publica negocia seculi vel lucra sectantur? GLO. Si vō ꝑ his tñ oraueris: qui aliqua affinitate vobis ꝯiūcti sūt: qd amplꝰ hꝫ beneficium vrm q̄ infideliū? vñ sequit᷑: Et si saluta. frēs ve. tātū. quid amplius facietis? Salutatio. n. ē quedam spēs orōnis. Nōne ethnici hoc faciūt? RABA. i. gētiles. nom ethnos grece latine gēs dr̄: q tales sunt vt fuerunt geniti. s. sub pctō. REMI. Quia vō ꝑfectio dilectiōis vltra dilectionem inimicoꝝ non pōt pcedere. iō postq̄ dñs precepit diligere inimicos: subiūxit: Estote ergo ⁊ vos ꝑfecti: sicut ⁊ pr̄ vester celestis ꝑfectus ē. Ipse quidē ꝑfectus ē vt oīpotēs hō autē vt ab oīpotēte adiutus. nā sic q̄nqꝫ in scripturis ꝓ veritate ⁊ equalitate accipit᷑: vt ibi: Sicut fui cū moyse ita era ⁊ tecum. aliquando autem pro similitudine vt hic. CHRY. sup matthe. Sic. n. filij carnales simulāt pr̄es in aliquo corporis signo: ita filij spirituales deuz in sanctitate.

¶ Attēdite ne iusticiā vestrā faciatis corā hominibus vt videamini ab eis: alioquin mercedē nō habebitis apud patrē vestrū qui ī celis est.

GLO. Postq̄ christꝰ legē quātum ad ꝑcepta impleuit: incipit nūc eā adimplere quātū ad ꝓmissa vt ꝑ celesti mercede precepta dei faciamus non ꝑ terrenis que lex promittebat. Oīa autem terrena ad duo potissima reducuntur. s. ad humanā gloriā: ⁊ ad terrenoꝝ affluentiā quorum vtrunqꝫ in lege ꝓmissū eē videt᷑. De gloria. n. dicit᷑ ī deutro. Faciet te dñs excelsiorē cunctis gētibꝰ q̄ versantur in terra. De affluētia vero tpaliū ibidē subditur: Abūdare te faciet dñs ī oibus bonis. ⁊ ideo dominꝰ hec duo ab intētione fideliū excludit. s. glāriā ⁊ terrenoꝝ affluētiā. Sz sciēdū ꝙ appetitus glorie ꝓpiquꝰ ē virtuti. CHRY. sup matth. Ubi. n. res agit᷑ gloriosa: ibi facilꝰ inuenit locū gloriatiōis occasio: ⁊ iō intētionē glorie ꝑmo dñs excludit. Pre oībus. n. vitijs carnalibus piculosiꝰ hoc eē ī hoīb' ītellexit. cū. n. oīa mala seruos diaboli vexēt: cōcupiscētia vane glorie magis vexat seruos dei ꝙ̄ suos diaboli. AVGV. ī li. de ser. ꝓphe. Quas etiā vires nocēdi habeat humane gl'e amor: nō sentit nisi q ei bellū īdixerit: qꝛ etsi cuiqꝫ facile ē laudē nō cupe dū negatur: difficile tñ ē ea nō delectari eū offert. CHRY. super matth. Intuere aūt ꝙ̄liter incepit velut de fera aliq̄ difficile cognita disputās: ⁊ apta furari eū q nō valde vigilat: Occulte enim igreditur ⁊ oīa que intus sūt īsensibiliter aufert. CHRY. in ho. Et iō hoc cautius cauēdū mādat dicens: Attēdite ne iusticiā vrām faciatis corā hoībus. Cor āt nrm attēdere debemꝰ: īuisibilis. n. est serpēs quē obseruare iubemur: ⁊ latenter igredit᷑ ⁊ seducit. sed in corde mūdo si surreptio munici successerit mox hō iustꝰ discernit: qꝛ spiritu alieno pulsat᷑. Si āt cor fuerit iniqtatibꝰ plenū suggestionē diaboli nō facile ītelligit. ⁊ iō ꝓmisit: Ne irascaris: Ne cōcupiscas ⁊c. qꝛ q malis istis subiectꝰ ē: cor suū ñ pōt attēdere. Sz quō pōt fieri vt ñ corā hoībꝰ elemosynā faciamꝰ: aut si fiat quō nō sentiemus? Si. n. pñte aliquo occurrerit paup quō dabit᷑ ei abscōse: sz educēdo eū in secreto videt᷑ qꝛ dat. Sz ꝯsidera qꝛ ñ dixit: Ne tñ corā hoībꝰ faciatis. sz addidit Ut videamini ab eis. Qui g̃ nō iō facit vt ab hoībus videat᷑: et si corā hoibus fecerit: non tñ corā hoībus fecisse videt᷑. qui enim aliqd facit ꝓpter deuz: nemine vidit in corde suo nisi deū: ꝓpter quē facit: sic artifex cum semꝑ hꝫ pre oculis: qui sibi opus faciēdū cōmisit. GREGO. Si ergo dantis gloriā querimus: ⁊ publicata nra opera in ꝯspectu illius occulta seruamꝰ. si vero ꝑ hoc nostrā laudē conspicimꝰ: foras ab eiꝰ conspectu iam fusa sunt: etiā si a multis ignorent᷑. sz valde ꝑfectorum ē sic ostēso ope actoris gloriā q̄rere: vt de illata laude ꝓuata nesciāt exultatōe gaudere: quā īfirmi qꝛ ꝑfecte ꝯtēnēdo non supant: necesse est vt bonū qđ opantur abscondant. AVGV. de ser. do. in mante. In hoc vero ꝙ dicit: Ut videami ab eis. nihil addēs: apparet hoc eū ꝓhibuisse vt ibi finem nri ꝓpositi collocemus. nam ⁊ apls qui dicit: Si adhuc hoībus placerē: christi seruꝰ nō essem. Alio loco dicit: Ego oībus per oīa placeo. Quod non ideo facit: vt placeret hoībus: sed deo: ad cuius amorem corda hoīum volebat conuertere ex eo quod eis placebat: Sicut nō absurde loq̄ret᷑ q diceret: In hoc ope quo nauē q̄ro: nō nauē q̄ro. sz patriā. AVGV. de sermo. do. Dic aūt: Ut videamini ab eis. qꝛ sunt qdā q sic faciūt iusticiā corā hoībus vt non videantur ab eis: sed vt ipsa opera videant᷑. ⁊ glorificet pr̄ qui in celis ē: nō enim suaz iusticiā deputāt sz eiꝰ cuiꝰ fide viuunt. AVGV. de ser. do. in monte. In hoc etiā qđ addit Alioquin mercedez non habebitis apud patrē vestrū q in celis est: nihil aliud demōstrat: nisi illud nos cauere oportere ne humanam laudē pro nostroꝝ operuz mercede queramus. CHRY. sup matth. Quid autē a deo recipies qui deo nihil dedisti? Nā quod ꝓpter deū fit: deo datur: ⁊ ab eo recipitur. quod aūt ꝓpter hoīes fit: in ventos effundit᷑. Que ē aūt sapia res dare ⁊ verba vacua cōparare: ⁊ mercedez dei contenere? Uel illū aspice a quo laudez expectas qui te ꝓpter deū facere putat: alioquin vituperaret te magis. Ille aūt q plena qdē voluntate ꝓpter hoīes facit: ille ꝓpter hoīes fecisse videt᷑. Si aūt ꝑ alicuiꝰ cor cogitatio vana ascēdit desiderans hoībus apparere: aīa autem intelligēs contradicit: ille nō ꝓpter hoīez fecisse videt᷑: quia quod cogitauit passio carnis est: quod eligit iudicium anime.

¶ Cum ergo facis elemosynam: noli tuba canere

**ante te: sicut hypocrite faciũt in synagogis ⁊ vi-
cis vt honorificẽtur ab hominibus. Amen dico
vobis receperũt mercedem suam. Te autẽ faciẽ-
te elemosynã: nesciat sinistra tua qd faciat dext-
ra tua: vt sit elemosyna tua in abscondito: ⁊ pa-
ter tuus qui videt in abscondito reddet tibi.**

AVGV. de ser. do in mõte. Gñaliter supra dñs iustitiã
noïauit cũ dixit: Attẽdite ne iusticiã vr̃am ⁊c. nũc at̃ p par-
tes exequitur. CHRY. sup mat. Ponit at̃ tria fortia bona
.s. elemosynã. orationẽ: ⁊ ieiuniũ: ꝯtra tria mala: aduersus
q̃ dñs tẽtationis bellũ suscepit. pugnauit n. p nobis cõtra
gulã i heremo: cõtra auariciã supra montẽ. cõtra vanã glo-
riã supra tẽplũ. Est ergo elemosyna q̃ dispergit: cõtra auari-
tiã q̃ ꝯgregat: ieiuniũ ꝯtra gulã: q2 ẽ ei cõtrariũ: orõ vo cõ-
tra vanã gloriã: q2 cũ oẽ malũ ex malo nascatur: sola vana
gloria de bono pcedit: iõ nõ destruit̃ p bonũ: sz magis nutri-
tur. nullũ ergo remediũ põt eẽ ꝯtra vanã gloriã nisi oratio
sola. AMBRO. Oĩs aũt sũia discipline christiane i mise-
ricordia ⁊ pietate ẽ: ⁊ iõ ab elemosyna incipit dicẽs: Cũ ergo
facis elemosynã noli tuba canere an̄ te. GLO. Tuba aũt
ẽ oĩs actus vel sermo p quẽ opis iactãtia demõstrat̃ puta
q facit elemosynã qñ aliquẽ videt p̃ñtem: vel intercedente
aliquo: aut honestiori psone q̃ põt retribuere: ališ at̃ non fa-
cit. Sz et si i loco secreto fecerit: eo pposito vt laudabilis vi-
deatur: tuba ẽ. AVGV. Sic g̃ qd̃ dic: Noli tuba canere
an̄ te: ad hoc respic̃ qd̃ sup̃ ait: Attẽdite ne iusticiã vr̃az fa-
ciatis co. ho. HIERO. Qui at̃ tuba canit elemosynã fa-
ciẽs hypocrita ẽ. Et ideo subdit. Sic hypocrite faciũt. ISI-
DO. Nomẽ hypocrite tractũ ẽ a specie eoꝝ q i spectacul' ꝯ-
tecta facie icedũt distiguẽtes vultũ vario colore: vt ad pso-
ne quã simulant colorẽ pueniãt: mõ i specie viri: mõ i feĩe vt
fallãt populũ dũ in ludis agũt. AVGV. de ser. do in mõ-
te. Sic ergo hypocrite .i. simulatores tãq̃ imitatores psona-
rũ aliaꝝ agũt ptes illi' qd̃ nõ sũt. nõ n. q agit ptes agamẽno-
nis ve ipse ẽ: sz simulat eum: sic ⁊ i ecclesijs i oĩ vita humana
qsqs se vult videri qd̃ nõ ẽ: hypocrita ẽ. Simulat n. se iustũ ⁊
ñ exhibet q totũ fructũ i laude hoĩum ponit. GLO. Et iõ
subdit loca publica cũ dicit: In sinagogis ⁊ vicis. Et finẽ in-
tẽtũ cũ subdit. Ut honorificẽt ab hoib'. GREGO. xxxj.
mora. Sciẽdũ vo ẽ q sũt nõnulli q ⁊ scitatis habitũ tenẽt:
⁊ pfectiõis meritũ exeq nõ valẽt quos nequaquã credẽdũ
ẽ iter hypocritaꝝ numeꝝ currere: q2 aliud ẽ ifirmitate: ali-
ud callida simulatiõe peccare. AVGV. de ser. do. in mõ-
te. Tales aũt q simulatiõe peccant: ab ispectore cordis deo
mercedẽ nõ capiũt: nisi fallacie suppliciũ ⁊ iõ subdit: Amẽ
dico vobis receperũt mercedẽ suã. HIERO. Nõ di mer-
cedẽ: sz suã. Laudari n. sũt ab hoib': quoꝝ cã exercuere vir-
tutes. AVGV. de ser. do. in mõte: Hoc at̃ respicit ad illõ
qd̃ supra posuit Alioqn mercedẽ nõ hẽbitis apd̃ p̃rem vr̃m
Sic g̃ nõ quõ illi elemosynã facias: sz quõ faciẽda sit iubet
conueniẽter cũ dic: Te autẽ faciẽte ele. nes. sini. tua: qd fa.
dex. tua. CHRY. in ho. Hoc at̃ p supabũdãtiã dr̃: ac si di-
cat Si possibile est teipsum ignorare: ⁊ ipsas manus latere
possibile esset studiosissimum est tibi. CHRY. sup mat.
Apli aũt interp̃tant̃ in li. canonũ sic: Dextera est pplš chri-
stian': q ẽ ad dexterã christi. Sinistra autem ẽ oĩs pplš qui
est ad sinistrã. Hoc ergo dicit ne christião elemosynã faciẽ-
te q̃ est dextera infidelis aspiciat qui ẽ sinistra. AVGV.
de ser. do. in monte: Sed sm̃ hoc videbit̃ nulla esse culpa
velle placere fidelib': cũ tamẽ in quorũlibet hoium laudẽ
finẽ boni opis ꝯstituere phibeamur. Ut antẽ te imitentur
quibus facta tua placuerit nõ tñ fidelibus: sed etiã infide-
libus exhibendũ ẽ. Si aũt vt alij dicũt. sinistrã inimicum
putaueris: vt nesciat inimicus tuus cũ elemosynam facis:
cur ipse dñs inimicis iudeis circumstãtibus misericorditer
sanauit hoĩes: Deĩde quõ cũ ipso inimico facient': vt illud
ipleam' p̃ceptũ: Si esurierit inimic' tu' ciba illum. Tertia
opinio ẽ ridẽda eoꝝ q dicũt sinistre noĩe vxorẽ significari:
vt qm in re familiari tenaciores pecuniaꝝ solẽt eẽ femine:
lateat eas cũ aliqd viris aliems ipendũt ppter domesticas
lites. Nõ aũt solis viris hoc p̃ceptũ datũ ẽ. sz et feminis. cui
ergo sinistre iubet̃ femina occultare op' misericordie sue:
an ẽt vir sinistra erit femĩe: qd̃ si qspiã putat: cũ p̃ceptũ sit
talib' vt se inuicẽ bonis morib' lucrifaciãt: nõ sibi debẽt oc-
cultar̃ bona opa sua. nec furta facienda sũt vt p mereat̃ de'
q̃ si occultãdũ ẽ aliqd q̃diu alteri' infirmitas id equo aĩo
nõ põt sustinere: q̃uis nõ illicite fiat: nõ tñ femĩa p sinistrã
significari facile apparet toti' capituli significatiõe. Et etiã
quã sinistrã vocet qd̃ n. in hypocritis culpatũ ẽ: q̃ .s. laudes
hoium q̃rũt. hoc tu facere vetaris. q̃propter sinistra videt̃
significare dlectationẽ laudis. dxtera at̃ significat itẽtionẽ
implẽdi p̃cepta diuia. Cũ ergo ꝯsciencie faciẽtis elemosynã
miscet se appetito laudis hũane: fit sinistra ꝯscia dextre. Ne-
sciat ergo sinistra. i. nõ se misceat cõsciẽtie tue laudis huma-
ne appetitio. Dñs at̃ nr̃ multo magis phibet solã sinistrã in
nob opari: q̃z eã misceri opib' dextre. Quo at̃ fine hoc dixe-
rit: oñdit cũ subdit: Ut sit elemosyna vr̃a i abscõdito. t. i ipa
bona ꝯscia: q̃ humãis oculis demõstrari nõ põt: nec verbis
aperiri q̃ndoqdẽ multi multa mẽtiunt̃. Sufficit at̃ tibi ad
pmerendũ p̃miũ ipsa cõsciẽtia: si ab eo expectas p̃miũ: q so-
lus ꝯsciẽ ĩspector ẽ. Et hoc ẽ qd̃ subdit̃: Et pr̃ tu' q vi. in ab-
scon. reddet tibi. Multa latina exẽplaria hñt: Reddet tibi
palã. CHRY. sup matth. Impossibile ẽ. n. vt op' bonuz
hoĩs in abscõdito dimittat de': sz in hoc seculo manifestat
⁊ illo glorificat: q2 glĩa dei ẽ: sic̃ ⁊ diabol' manifestat malũ: i
quo malicie ei' virt' oñdit̃. Proprie at̃ publicat de' oẽ bo-
nũ in selo illo: cui' bona nõ sũt cõia bonis ⁊ malis. Iõ cuicũ-
q2 illic bñfecerit de': manifestũ ẽ: q2 p mercede iusticie sue
meruit illud. Merces at̃ iustitie in hoc selõ manifesta nõ ẽ:
q2 hic nõ solũ boni sz etiã mali sunt diuites. AVGV. de
ser. do. in mõte: Sz in grecis exẽplarib' q̃ p̃ria sũt nõ iue-
nimus Palam. CHRY. in homi. Si ergo vis habere in-
spectores eorum q̃ facis: ecce habes nõ solum angelos aut
archangelos: sed deum vniuersoꝝ. CA. VI.

**Cum oratis non eritis sicut hypo-
crite q amãt i synagogis ⁊ i angulis
platearũ stãtes orare: vt videant̃
ab hoib': amẽ dico vobis receperunt
mercedẽ suã. Tu aũt cũ oraueris: i-
tra i cubiculũ tuũ. ⁊ clauso ostio tuo ora patrez
tuũ i abscondito: ⁊ pater tuus qui videt i abscon-
dito reddet tibi.**

CHRY. sup matth. Salomon dicit ante orationem pre-
para animam tuam. Qd̃ qdez facit q faciens elemosynam
venit ad orõnẽ. bona. n. opa excitãt fidẽ cordis ⁊ dãt ꝯfidẽ-
tiã aĩe apud deũ orãdi. Ergo elemosyna p̃paratio ẽ oratõis:
⁊ idẽ dñs post elemosynã cõsequẽter de oratiõe nos ĩstruit.
AVGV. de ser. do. i mõte. Nõ at̃ hoc monet nũc vt ore-
mus sz quõ orem'. sic nec supius vt faciam' elemosynã. sz
quo aĩo faciam'. CHRY. sup matth. Est aũt oratio quasi
quoddã spiritale tributũ qd̃ aĩa offert deo de viscerib' suis.
Quãto g̃ gloriosior ẽ tãto cautior ẽ seruãda: ne ppter hoĩes
facta vilescat: ⁊ iõ dicit: Cũ oratis nõ eritis sicut hypocrite.
CHRY. in ho. Hypocritas vocat: qui deum se fingẽtes
orare homines circumspiciunt. ⁊ ideo subdit: Qui amant in
synagogis orare. CHRY. sup matth. Puto autẽ non ad
locũ hoc referri qd̃ ait dñs. sz ad ppositũ orãtis: i ꝯuẽtu. n.
fideliũ orare laudabile est. sic dictũ est: In ecclesijs benedi-

cite deũ. Qui ergo sic orat vt ab hoibus videat᷑: nõ deũ aspi
cit sꝫ hoies. ⁊ ideo quātũ ad ꝓpositũ suũ i synagoga orat. Cu
ius aũt orãtis mẽs solũ aspicit deũ: quãuis i synagoga oret:
tñ apud se in secreto videt᷑ orare. Sequit᷑. Et in āgulis pla
teaꝝ: vt videāt᷑ abscõse orare: Et sic duplr̃ laudāt᷑: ⁊ qꝛ orāt:
⁊ qꝛ abscõse orãt. GLO. Ul' āguli plateaꝝ sũt vbi via ꝑ trās
uersum vie ducit᷑: ⁊ q̃drutũ reddit. CHRY. sup matth.
Eo ergo ꝓposito in cõuẽtu vetat orare vt a cõuentu videat᷑
vñ subdit᷑: Ut videant᷑ ab hoibus. Orãs ergo nihil nouum
faciat qđ aspiciãt hoies; vel clamãdo vel pectus ꝑcutiẽdo
vel manꝰ extẽdẽdo. AVGV. đ ser. do. Nõ aũt videri ab
hoibꝰ nefas ẽ: sꝫ iõ hoc ager᷑ vt ab hoibꝰ videaris. CHRY.
ĩ ho. A vana. n. gloria vbiqꝫ cru bonũ ẽ maxime āt i orõne:
si. n. in hoc cogitatiõibus circũferimur. si ad orandũ igressi
fuerimꝰ: hãc hñtes egritudinẽ: q̃liter itelligemꝰ ea q̃ a nob
dicim᷑. AVGV. de ser. do. Sic etiā fugiẽdũ est hoĩum
sciẽtiā: si hoc aĩo aliqđ fiat vt fructꝰ expecter᷑ placẽdi hoibꝰ
vñ subdit᷑: Amẽ dico vob recepunt mercedẽ suā. CHRY.
sup matth. Unusqsqꝫ. n. vbi semiat. ibi metit. Uñ q ꝓpter
hoies orãt nõ ꝑp deũ. ab hoibꝰ nõ a deo laudāt᷑. CHRY.
in ho. Dicit āt. Recepenũt. qꝛ deꝰ retributionẽ que ẽ ab ipo
tribuere vellet: alli aũt eā q̃ ẽ ab hoibꝰ vsurpāt. Quõ āt orā
dũ sit subiũgit dicẽs: Tu āt cũ ora. intra in cubi. tuũ: ⁊ clau.
ostio ora pa. tuũ ĩ abscõdito. HIERO. Hoc simpliciter in
tellectum erudit auditorem vt vanā orãdi gloriam fugiat.
CHRY. sup matt. Ut nemo sit ibi nisi ille qui orat: ⁊ il
lum quẽ orat. Testis. n. orantẽ grauat: non adiuuat. CY
PRI. de orõne dñica: In abditis etiam locis orare magis
ꝯuenit fidei: vt sciamꝰ dñm vbiqꝫ eẽ presentẽ ⁊ maiestatis
sue plenitudine occulta penetrare. Possumꝰ etiam intelli
gere ⁊ ostiũ domꝰ os corporis: vt non clamosa voce oremus
deũ: sed tacito corde ꝓpter tria. Primo quia deus nõ voce
clamosa pulsandus est: sed conscia recta placandus: qui est
cordis auditor. Secundo quia secretas orationes tuas nõ
oꝫ alteꝝ scire. nisi te ⁊ deũ. Tertio qꝛ clamose orãs alteruꝫ
iuxta te non ꝑmittis orare. EX COLLA. Cuꝫ summo ẽt
ẽ orãdũ silẽtio vt ipos quoqꝫ inimicos nr̃os q orãtibꝰ nob
maxime insidiant᷑ lateat nr̃e petitõis intentio. AVGV.
de ser. do. i mõte: Uel ꝑ cubicula nr̃a sunt intelligenda cor
da nr̃a. de qbus dr̃: Que dicitis in cordibꝰ vr̃is: ⁊ in cubili
bus vestris cõpungimini. Ostium est carnalis sensus: foris
sunt oĩa tpalia: ꝑ quẽ ĩ cogitatiões nr̃as penetrant: ⁊ tur
ba vanorũ phantasmatũ orantibꝰ obstrepunt. CYPRI.
de orone dñica: Que aũt segnitia est alienari ⁊ capi ineptis
cogitationibus ⁊ ꝓphanis cũ dñm depcaueris: q̃si sit aliud
qđ magis debeas cogitare q̃ꝫ cũ deo loq̄ris. Quõ te audiri
a deo postulas. cũ teipsum non audias: hoc est ab hoste nõ
cauere: hoc est deũ negligẽtis orõnis offendere. AVGV.
de ser. dñi: Claudendum ẽ ergo ostium. i. carnali sensui resi
stendum. vt oratio spiritualis dirigat᷑ ad patrẽ: que sit in in
timis cordis vbi orat᷑ patet in abscondito. vnde sequitur:
Et patet tuus qui videt in abscõdito reddet tibi. REMI.
Et est sensus. Sufficiat tibi vt ille solus nouerit tuam ora
tionem q oĩum corda nouit occulta. qꝛ ipse q est inspector
erit exauditor. CHRY. in ho. Nõ āt dixit: Gratis dobit
sed Reddet tibi. Etenim debitorẽ seipsum tibi constituit.

Orātes autem nolite multũ loqui: sicut ethni
ci faciunt. Putant enĩ q̄ in multiloquio suo exau
diantur. Nolite ergo assimilari eis. Scit enĩ pa
ter vester quid opus sit vobis. anteq̄ꝫ petatis eũ.

AVGV. de ser. do. in mõte: Sic hypocritaꝝ ẽ ꝓbere se
spectandos in orone quoꝝ fructus ẽ placere hoibus: ita est
ethnicoꝝ. i. gẽtilium in multiloquio se putare exaudiri: ⁊ iõ
subdit᷑: Orãtes aũt noli. multũ loqui. EX COLLA. Fre
quenter cuꝫ sꝫ breuiter ẽ orãdũ: ne imorãtibꝰ nobis isere
re aliqđ nostra cordi insidiator possit inimicꝰ. AVGV.
ad probā. Nõ tamẽ vt qdā putãt. hoc ẽ orare in multiloquio
si diutiꝰ oret᷑. Aliud ẽ sermo multꝰ: aliud diuturnꝰ affectꝰ.
Nā ⁊ de ipso dño scriptũ ẽ: q̄ pnoctauerit in orando: ⁊ ꝓli
xius orauerit: vt nobis ꝓberet exẽplũ. Dicunt᷑ fratres i egy
pto crebras qdem habere orationes. sed eas tamẽ breuissi
mas ⁊ raptim quodāmõ iaculatas: ne illa vigilāter erepta
q̃ orāti plurimũ ẽ necẽaria ꝑ ꝓductiores moras hebetet᷑ inten
tio ac per hoc ipsi satis ostẽdunt hanc itentionẽ sic eẽ obtu
endā si ꝑdurare nõ põt: ita si ꝑdurauerit non cito esse rũpẽ
dam. Absit aũt ab orone multa locutio. sꝫ non desit multa
ꝓcatio si feruẽs ꝑseuerat itentio nā multũ loqui est in orā
do rem necessariā superfluis agere verbis. Multũ aũt ꝓca
ri est cũ quẽ precamur diuturna cordis excitatõe pulsare:
nam plerũqꝫ hoc negociũ plus gemitibus q̃ꝫ smonibꝰ agit᷑
plus fletu q̃ꝫ affatu. CHRY. in ho. Dissuadet igit᷑ ꝑ hoc
inanẽ locutionẽ in orãdo: puta cum non petimꝰ decentia a
deo: sꝫ potẽtatus ⁊ glorias inimicos supare: ⁊ pecũiaꝝ abũ
dantiam. Iubet ergo hic non lõgas orones facere. Lõgas
aũt dico nõ tpe: sꝫ multitudine eoꝝ: que dicunt᷑; ꝑmanere
tamẽ oportet eos q petũt. Oroni enĩ ait apostolus istantes
nõ tamẽ iubet decẽ miliũ versuũ orõnem ꝯponere ⁊ corde
tenus enũciare: qđ occulte insinuat cũ dixit: Nolite multũ
loq. GLO. Dãnat aũt multiloquiũ oratiõis veniẽs de in
fidelitate vnde seq̃t᷑. Sicut ethnici faciũt. Gẽtilibꝰ. n. erat
necessaria verboꝝ multiplicitas; ꝓpter dmones q nescirẽt
qđ illi peterẽt nisi illoꝝ v̄bis istructi. vnde seq̃tur. Putant
enĩ q̄ in multiloquio suo exaudiant᷑. AVGV. de ser. do. i
mõte: Et reuera oẽ multiloquiũ a gentilibꝰ venit: q exercẽ
de lingue potiꝰ q̃ꝫ mũdando aĩo dant operam. ⁊ hoc studij
genus etiaꝫ ad deũ pce flectendum transferre conantur.
GREGO. xxxiij. mora. Sed veraciter orare est amaros
in cõpunctione gemitus ⁊ nõ cõposita v̄ba resonare. Et iõ
subdit᷑: Nolite ergo assimilari eis. AVGV. de ser. do. in
mõte: Si. n. v̄ba multa ad id ꝓferunt᷑ vt instruat᷑ ignarus:
qđ eis opꝰ est ad reꝝ oĩuꝫ ꝯditorẽ: vñ sequit᷑. Scit. n. pr̃ ve
ster qđ opꝰ sit vobis anteq̃ꝫ petatis eũ. HIERO. Cõsur
git aũt i hoc loco q̃dā heresis phoꝝ: quorũdā dogma ꝑuer
sum dicẽtiũ: Si nouit deus qđ oremus: ⁊ anteq̃ꝫ petamus
scit quo ĩdigeamꝰ frustra sciẽti loquitur. Quibꝰ rñdendũ ẽ
nõ narratores eẽ: sed rogatores. Aliud ẽ. n. narrare ignorãti
aliud petere sciẽti. CHRY. in ho. Non ergo oras vt do
ceas sꝫ flectas: vt familiaris efficiaris cõtinuatate iterpella
tõis. vt humilieris: vt rememoreris pctõꝝ tuoꝝ. AVG.
de ser. do. in mõte: Nec etiā verbis nos agere debemꝰ apđ
deũ: vt ipetremus qđ volumus: sꝫ rebus quas aĩo gerimus
⁊ itentõe cogitatõis cũ dilectiõe pura. ⁊ supplici affectu.
AVGV. ad ꝓban. Sed iõ ꝑ certa ĩteruallla tẽpoꝝ etiaꝫ
v̄bis rogamꝰ deum. vt illis reꝝ signis nosipsos ammoneamus
quãtũqꝫ in hoc desiderio ꝓfecerimus: nobisipsis ino
tescamus. ⁊ ad hoc augẽdũ nosipsos acrius excitemꝰ ne va
rijs curis qđ tepescere ceꝑat. oĩo frigescat ⁊ penitꝰ extingua
tur: nisi crebrius inflāmet᷑. Nobis q necessaria sunt v̄ba: q
bus ꝯmoueamur: ⁊ ĩspiciamus qđ petamꝰ: nõ qbus domi
num seu docẽdũ seu flectendũ eẽ credamus. AVGV. đ
ser. do. in mõte. Sed rursus queri potest siue rebꝰ siue v̄bis
orandũ sit qđ opus sit ipsa orone si deꝰ iaꝫ nouit qđ nobis
necessarium sit. nisi qꝛ ipsa oratiõis intentio cor nostrum se
renat ⁊ purgat capaciusqꝫ efficit: ad excipienda diuina mu
nera q̃ spũalr̃ nobis infundunt᷑. Nõ eniꝫ ambitione precũ
exaudit deꝰ q semꝑ paratꝰ ẽ dore suā lucẽ: sed nos nõ semꝑ
parati sumꝰ accipe cũ inclinamur in alia. Fit ergo in orati
one conuersio corpis ad deũ: ⁊ purgatio interioris oculi cũ
ea q̃ cupiebant᷑: tẽporalr̃ excludunt: vt acies cordis simpli
cis ferre possit simplicem lucem: ⁊ in ea manere cum gau
dio quo beata vita perficitur

¶ Sic ergo vos orabitis: Pater noster q es i cel.

GLO. Inter salutaria monita et diuina qbus cōsulit credentibus formā orādi pposuit: et orōnes ꝯposuit breuib⁹ verbis: vt sit fiducia cito annuendi: qd breuiter vult rogari. vñ dic: Pater nr̄ q es in celis. CYPRI. de orōne dñica: Qui fecit viuere: docuit et orare: vt dū oratione quā fili⁹ docuit apd patrem loqmur: facili⁹ audiamur. Amica et familiaris orō est dñm de suo rogare: agnoscat pater filij sui verba cū pcez facim⁹: et cū ipm habeam⁹ aduocatū apd patrē p peccatis nr̄is: qñ petōres: p delictis nr̄is petimus: aduocati nostri verba pmamus. GLO. Nō tm̄ his solis vbis orat: sz et alijs sub eodē sensu ꝯceptis quibus cor nostrū accendit.

AVGV. de ser. dñi in mōte: Cum aūt in oī deprecatione beniuolētia cōciliāda sit ei⁹ quē depcamur: deinde discēdū qd depcemur p laudem illius ad quez orō dirigit: solet beniuolētia cōciliari: et hoc in orōnis pncipio poni solet. In quo dñs nr̄ nihil aliud nos dicere iussit nisi Pater noster q es in celis. Multa qdem dicta sunt in laudem dei: nusquā tū inuenit pceptum populo israel vt dicerēt Pater nr̄: sz ē eis isinuat⁹ vt dñs tanq̄ seruis. sz ō pplō xpiano apostolus dicit: q spm̄ adoptōis accepit: in quo clamam⁹ Abba pater: qd nō est meritoꝝ nr̄oꝝ: sed grē quā in orōne ponim⁹: cū dicim⁹. Pater: quo noīe et charitas excitatur: Quid enim charius dz esse filijs q̄ pater: et supplex affectus cum homines dicūt deo: Pr̄ nr̄. et quedā impetrandi psuppositio. Quid iā nō det filijs petentibus cum hoc ipsum ante dederit vt filij essent: Postremo q̄ta cura animū tāgit vt q dicit: Pr̄ nr̄: tāto prē nō sit idignus. Admonent enim hinc diuites: vel genere nobiles cū facti fuerint christiani nō superbire aduersus paupes vel ignobiles quoniā simul dicunt deo: Pr̄ nr̄: qd nō possunt pie ac vere dicere nisi se frēs eē cognoscant.

CHRY. i ho. Oz .n. nocumērū ē ex iferiori cognatōe: cū fm̄ supiorē oēs simus copulati: q etiā prēz dixit et petōꝝ remissionē et adoptōez et hereditatē et fraternitatēq̄ eī ad vnigenitū: et spūs largitōez per vnam hāc ꝯfessus est nūcupatione. Nō .n. pōt e vocare deū patrē nisi eū q est oībus istis bonis pot⁹. Dupl'r orantiū igit erigit sensū et dignitate ei⁹ q iuocatur: et magnitudie beneficioꝝ quibus orās potit⁹ ē.

CYPRI. de orōne dñica: Nō aūt dicim⁹: Pater meus: sz pr̄ noster: qr pacis et vnitatis magister noluit sigillatim et puatim pcē fieri: vt q cū precat: pro se tm̄ pcetur. Publica .n. ē nobis et cōis orō et qñ oramus: nō p vno tantū: sz p populo toto oramus: qr totus ppl's vnū sumus. Sic enī vnū orare p oībus voluit: quomō in vno omnes ipse portauit.

CHRY. sup math. Pro se .n. orare necessitas cogit: p altero autem charitas fraternitatis hortat. Dulcior autē est ante deū orō, non quā necessitas trāsmittit: sz quā charitas fraternitatis ꝯmēdat. GLO. Dicit ēt Pater nr̄: qd cōe ē oībus: nō pr̄ meus: qd soli xpo cōuenit: q est fili⁹ per naturā.

CHRY. sup matth. Addit aūt: Qui es in celis. vt sciam⁹ nos habere prēm celestē: et erubescant se terrenis reb⁹ substernere qui prēz habēt in celis. EX COLLA. Et vt ad illam regionē in qua patrē nostz cōmorari fatemur: summo desiderio pperemus. CHRY. in ho. In celis ergo cum dicit: non illic deum cōcludēs hoc ait: sed a terra abducens orantem: et excelsis regionibus affigens. AVGV. de ser. dñi in monte. Uel dicitur eē in celis .i. in sanctis et iustis: nō enim spacio locoꝝ continetur deus. Sunt quidē celi excellentia mūdi corpa: et si i eis locus dei eē credatur: melioris meriti sunt aues quaꝝ vita est deo vicinior: Non aūt ē scriptū: Prope est dñs excelsis hoīb⁹: aut eis qui in mōtibus habitāt: sed cōtritis corde. Sed sicut terra appellatur peccator: cui dictū est Terra es. et in terrā ibis. sic celū iustus econtrario dici pōt. Recte ergo dr̄: Qui es in celis. tantum enim spūaliter iteresse videtur inter iustos et peccatores: q̄ tum corporalr̄ inter celū et terrā: Cuius rei significāde gratia orātes ad orientē ꝯuertimur: vnde celū surgit: non tanq̄ deus ibi sit ceteras mūdi deserens partes: sed vt admoneat aīus ad naturā excellentiorem se cōuertere .i. ad deū cum corpus ei⁹ qd terrenū est: ad corp⁹ excellētius .i. ad corpus celeste cōuertit. Cōuenit etiā vt oīū sensibus et paruuloꝝ et magnoꝝ bene sentiatur de deo. et ideo q nondū pñt aliqd incorporeū cogitare: tolerabilior est illorum opinio si deum in celo potius esse credant q̄ in terra.

¶ Sanctificetur nomen tuum.

AVGV. Dictū ē quis sit qui petit: et vbi habiter. Iaz videam⁹ q̄ sint petenda. Primū aūt omniū q̄ petunt. hoc est: Sāctificet nomē tuū. qd nō sic petit: qsi nō sit scm̄ dei nomen: sz vt scm̄ habeat ab hoībus .i. ita inotescat de⁹ vt non estimetur aliquid sanctius. CHRY. in ho. Uel rogare iubet orantē p nr̄am glificari vitaz: ac si dicat: Ita fac nos viuere: vt p nos vniuersa te glorificēt. sāctificet .n. idē ē quod glorificet: Digna ē aūt deū deprecantis oratio nihil petere ante patris gloriā: sz oia eius laudi postponere. CYPRI. Uel aliter. Nō optam⁹ deo vt sanctificet orōnib⁹ nr̄is: sz vt nomē ei⁹ sanctificet i nob. Quia et ipse dixit: Sācti estote: qr ego scūs sū. id petim⁹ et rogam⁹: vt q i baptismo sāctificati sum⁹: in eo qd eē cepim⁹ pseueremus. AVGV. de pseuerātia: Cur āt pseuerātia ista poscit a deo: si vt pelagiani dicūt: nō dat a deo. An et ista irrisoria petitio ē: cū id ab eo petitur: qd scit nō ipsū dare: sz ipso non dante eē in hoīs ptāte.

CYPRI. Et hoc etiā vt sāctificemur: quotidie deprecamur. Opus .n. est nobis cōtinua sāctificatiōe: vt q quotidie delinquimus: delicta nr̄a sanctificatiōe assidua purgemus.

¶ Adueniat regnum tuum.

GLO. Cōgrue sequit vt post adoptionē filioꝝ regnū petam⁹: qd filijs debet. Uñ sequit: Adueniat regnum tuum.

AVGV. de ser. do. in mōte: Quod nō ita dictū ē q̄si de⁹ nūc nō regnet ēt in terra: semp q̄ iea regnauerit. Adueniat ergo accipiēdū ē: vt manifestet hoīb⁹. nulli āt licebit ignorare regnū dei. Cū ei⁹ vnigēit⁹ nō solū itelligibiliter: sz etiā visibiliter venerit iudicare viuos et mortuos: tūc āt eē futurū iudicij diē dñs docet: cū euāgeliū pdicatū fuerit in oīb⁹ gētib⁹: q̄ res ptinet ad scificationē nois dī. HIERO. Uel gnālr̄ p toti⁹ mūdi petit regno vt diabol⁹ in mūdo regnare dsistat: vel vt i vnoquoq3 regnet de⁹: et n̄ regnet petm̄ i mortali hoīz corpe. CYPRI. Uel nrm regnū petim⁹ aduenire a deo nob repromissū et christi sāguine acqsitū: vt q in sclo añ seruiuim⁹: postmodū xpo dominante regnemus.

AVGV. ad pbā: Regnū nāq3 dei veniet siue velim⁹ siue nolim⁹. Sz desideriū nr̄m ad illō regnū excitam⁹: vt nobis veniat: atq3 i eo regnem⁹. EX COLLA. Uel qr nouit scūs testimōio cōscie sue cū apparuerit regnū dī: ei⁹ se futuꝝ eē ꝯsortē. HIERO. Attēdēdū āt ē q grādis audacie sit et pure ꝯscie postulare regnū dei: et iudicium nō timere.

CYPRI. Pōt ēt et ipse xps eē regnū dei: quē venire quotidie cupim⁹. cui⁹ aduēt⁹ vt cito nob repesentet optam⁹: nā cū resurrectio ipe sit: qr in ipso resurgim⁹: sic et regnū dei pōt itelligi: qr i illo regnaturi sum⁹. Bñ āt regnū dī petim⁹ .i. celeste: qr ē et terrestre regnū. sz q renūciauit iā sclo maior ē et honorib⁹ ei⁹ et regno. Et iō q se deo et xpo dedicat: nō terrena: sz celestia regna desiderat. AVGV. de pseuerātia: Cū āt petit: Adueniat regnū: qd orāt qd iā sācti sūt: nisi vt i ea sāctitate q̄ iā illis data ē pseuerēt. Neq3 .n. aliter veniet dei regnū: qd hīs q pseuerāt vsq3 in finē: certū ē esse venturū.

¶ Fiat voluntas tua sicut in celo et in terra.

AVG. In illo btitudinis regno vita btā pficiet i sanctis: sic nunc in celestibus angel'. Et iō post illā petitionē qua dicimus: Adueniat regnū tuū. sequit: Fiat volūtas tua: sicut in celo et in terra .i. sicut in angelis qui sunt in celo voluntas tua fit: vt te pfruant: nullo errore obnubilāte eoꝝ sapiam;

nulla miseria ĩpediente eoꝝ btĩtudine:m ita fiat in sanctis tuis q̃ i terra sũt. ⁊ de terra quãtũ ad corp⁹ attinet: facti sũt. Jte fiat volũtas tua. recte ĩtelligit̃: obediat̃ pceptis tuis sic in celo ⁊ in terra. i. sic ab angelis ita ab hoib⁹: ũ q̃ ipi faciãt vt velit de⁹: s; q: faciũt qđ ille vult. i. faciũt fm voluntate; ei⁹. CHRY. i ho. Uide aũt cõsequẽtiã optimã q: n. ↄcupisceř docuit celestia p hoc q̃ dictũ ẽ: Adueniat regnũ tuũ: añq; ad celũ ꝑueniat̃ ipsa; terrã iussit fieri celũ p hoc q̃ dicit: Fiat volũtas tua sicut i celo ⁊ in terra. HIERO. Eru bescãt ãt ex hac sñia q quotidie ruinas i celo fieri mentiũt̃.

AVGV. de ser. do. in mõte: Uł sicut i celo ⁊ i terra. i. sic in iustis ita i petõrib⁹: tãq; si diceret: sic faciũt volũtatẽ tuã iusti: ita ẽt petõres: vt ad te cõuertant̃: siue ita vt sua cuiq; tribuant̃. qđ fiet extremo iudicio. Uł p celũ ⁊ terrã accipia mus spũm ⁊ carnẽ. Et qđ dicit aplš: Mẽte s̃uio legi dei. Ui deam⁹ factã dei voluntatẽ in spũ. Jn illa ãt imutatiõe que ꝓmittit̃ iustis. Fiat volũtas tua sic in celo ⁊ in terra. i. sicut spũs nõ resistit deo ita ⁊ corp⁹ non resistat spũi. Uel Sicut in celo ⁊ i terra. i. sic in ipso iesu christo ita ⁊ in ecclesia tãq; i viro q potris voluntatẽ ipleuit: ita ⁊ i fcia q̃ illi desponsata ẽ. Celũ. n. ⁊ terra cõuenientẽter ĩtelligit̃ q̃si vir ⁊ femina: qm̃ ter ra celo fecũdãte fructifera ẽ. CYPRI. Nõ ergo petimus vt de⁹ faciat qđ vult. sed vt nos facere possim⁹ qđ de⁹ vult: qđ vt fiat in nobis op⁹ ẽ dei volũtate. i. opa ei⁹ ⁊ ptectione: q: nemo suis viribus fortis est; sed dei misericordia tutus.

CHRY. i ho. Uirtus. n. nõ est nr̃i studij solũ: s; supioris grẽ. Rursũ ãt hic orõnẽ p orbe terraꝝ cuilibet nostꝝ iniun xit. Neq; n. dixit: Fiat volũtas tua i me vel i nob: s; vbiq; terraꝝ: vt soluat̃ erroꝝ ⁊ plantet̃ veritas: ⁊ expellatur mali cia: ⁊ reuertat̃ virt⁹. ⁊ sic iã nõ differt celum a terra. AVGV. de bono ꝑseuerãtie: Ex hoc ãt euidẽter oñdit̃ ↄtra pe lagianos. initiũ fidei esse donũ dei. qñ pro ĩfidelibus vt ho bere fidẽ incipiãt scã orat ecclia. Cũ ẽt in sanctis iã sit facta dei volũtas: cur vt fiat adhuc petũt: nisi vt ꝑseuerẽt i eo qđ eẽ cepiunt. CHRY. sup mat. Cõiter aũt accipi dz qđ ait: Sic in celo ⁊ in terra. i. scificet̃ nomẽ tuũ sic in celo ⁊ in ter ra. Adueniat regnũ tuũ sic in celo ⁊ in terra. Fiat voluntas tua sic i celo ⁊ i terra. Et vide q̃; caute locut⁹ ẽ nõ dixit: Pr̃ sãctifica nomẽ tuũ i nob: Adueniat regnũ tuũ sup nos: Fac volũtatẽ tuã i nob. Nec itẽ dic. Scificem⁹ nomẽ tuũ: Su scipiam⁹ regnũ tuũ: Faciam⁹ voluntatẽ tuã: ne hoc aut dei tm̃: aut hois tm̃ eẽ videat̃: s; medie dixit ⁊ ipsonaliter. nã si cut hõ nõ põt facer̃ bonũ nisi habuerit adiutoriũ dei: sic nec deus bonum operatur in homine: nisi homo voluerit.

Panẽ nostrũ supsubalem da nobis hodie.

AVGV. Hec ergo tria q̃ in p̃missis petitiõib⁹ petunt̃ h ichoant̃: ⁊ quãtũcunq; ꝓficim⁹ augent̃ in nobis. Perfecte vo qđ in alia vita sꝑandũ est: sp possidebunt̃. reliquis vo q̃t tuoꝝ q̃ sequũt̃ petunt̃ tpalia q̃ ꝑpter eterna ↄsequẽda sunt necia. panis. n. q cõuenientẽr petit̃. hic est necarius. Seqtur. n. Panẽ nostrũ supsubstantialẽ da nobis hodie. HIER. Qđ nos supsubstãtialẽ exprimim⁹: i greco habet̃ epyusiõ: qđ verbũ. lxx. iterptes pyusion frequẽt ssime trãsferũt. Cõ siderauimus ergo in hebreo ⁊ vbicunq; illi pyusion expres serũt. nos inuenim⁹ sogolla qđ symachus exeriton. i. precipuum vel egregiũ trãstulit: l; in quodam loco peculiarem iterpretatus sit. Quãdo ergo petimus vt peculiarem vel p̃ci puum nobis domin⁹ tribuat panẽ: illũ petim⁹ q dicit i euã gelio: Ego sum panis viuus: qui de celo dscẽdi. CYPRI. Nam panis vite xp̃s est. ⁊ panis hic omniũ nõ est: s; noster est. Hũc aũt panẽ dari nobis quotidie postulamus: ne qui i christo sum⁹: ⁊ eucharistiam quotidie accipimus intercedente aliquo grauioꝛ delicto a celesti pane ꝓhibemur: ⁊ a christi corpe separemur. Petim⁹ ergo vt qui in christo ma nem⁹: a scificatione ei⁹ ⁊ corpore nõ recedam⁹. AVGV. de bono ꝑseuerantie. Perseuerãtiã ergo a dñõ sãcti poscũt

qñ petũt ne a xp̃i corpe sepent̃: s; in ea sanctitate ꝑmaneãt vt nullũ crimẽ admittãt. CHRY. Uel panẽ supsubstã tialem posuit: hoc est quotidianu;. EX COLLA. Cũ ẽt dicit: Hodie oñdit eum quotidie eẽ sumendũ. oiq; tpe hec orõ debet ꝑfundi q: nõ est dies quo nõ opus sit nobis hui⁹ pceptõe cor iterioris hominis ↄfirmare. AVGV. de ser. dñi in monte: Sed cõtra hoc illi mouẽt qõnem q in orien talib⁹ ptib⁹ nõ quotidie cene dñi cõicant: qui de hac re suã sententiã defendũt vel ipsa auctoritate ecclesiastica: q̃ sine scandalo ista faciũt. neq; ab eis q ecclesijs p̃sunt facere ꝓhi bent̃. Sed vt de istis nil in aliquã ptẽ deferam⁹ illud certe dz occurrere cogitantib⁹ regulã nos orãdi a dño accepisse quã trãsgredi nõ oz. Quis ergo audeat dicere semel tantũ nos orare debere orationẽ dñicam: aut si iteꝝ ⁊ tertio vsq; ad eam tm̃ horã qua corpi dñi cõmunicamus: nõ eni postea dicere poterim⁹: Da nobis hodie: qđ iam accepimus. Aut poterit q̃sq; cogere vt vltima pte diei sacramentũ illud ce lebremus. EX COLLA. Licet istud qđ dicit̃ Hodie: ad p̃sentem vitam possit intelligi. i. dum in hoc seculo ↄmo ramur: presta nobis hunc panem. HIERO. Possumus supersubstantialem panem ⁊ aliter intelligere: qui super omnes substantias sit: ⁊ vniuersas superet creaturas. s. cal; dñi. AVGV. de ser. domini. Uel quotidianum panẽ ac cipiamus spũalem: p̃cepta. s. diuina q̃ quotidie oz meditari ⁊ opari. GREGO. xiiij. moꝛa. Nostru; autem hunc pa nem dicimus: ⁊ tamẽ vt detur oram⁹. q: dei est ex munere: ⁊ nr̃ fit p acceptionem. HIERO. Alij simplr̃ putant fm apostoli sermonẽ dicẽtis: Habẽtes victũ ⁊ vestitũ his con tenti sum⁹. de p̃senti tm̃ cibo scõs curam gerere. vñ in poste rioribus p̃ceptũ est: nolite cogitare de crastino. AVGV. ad ꝓbam: Sic ergo hic sufficiẽtiã petimus a pte que expel lit. i. noĩe panis totu; significantes. CHRY. super matth. Nõ solũ aũt oram⁹ iõ. Panẽ nr̃m da nobis hodie: vt habea mus qđ mãducemus: qđ cõe est iter iustos ⁊ peccatores. s; vt qđ mãducem⁹: de manu dei accipiam⁹. qđ est tantũ san ctoꝝ. Nã illi deus dat panẽ q cum iusticia p̃parat: diabolus aũt ei q p̃parat cum petõ. Uel ita vt dũ a deo dat̃: scificat⁹ accipiat̃. ⁊ iõ addidit. Nr̃m. i. quẽ nos hẽmus paratũ: illum da nobis: vt a te scificet̃ sic sacerdos panez accipiens a lay co scificat ⁊ porrigit ei panis eni i offerẽtis est: s; qđ sanctifi catũ est bñficiũ est sacerdotis. Dicit aũt nr̃m. ꝑpter duo. p̃ mo q: oĩa q̃ nobis de⁹ dat p nos alijs dat: vt de eo qđ accipi mus partẽ ĩpotentib⁹ faciam⁹. Qui ergo de laborib⁹ suis i digentib⁹ p̃stat: nõ tãtũ panẽ suũ mãducat sed etiã alienũ. Deĩde q de iusticia acq̃situ panẽ mãducat suũ panẽ mãdu cat. qui aũt cũ peccato alienũ. AVGV. de ser. do in mõ te. Forte autem aliqs moueat̃ cur oremus p his adipiscẽ dis q̃ huic vite sunt necia sicut est victus ⁊ tegumẽtu; cum dñs dicat: Nolite solliciti eẽ qđ edatis aut quid induamini: nõ põt aũt q̃sq; de ea re p q̃ adipiscẽda orat nõ eẽ sollicit⁹.

AVGV. ad proba. Sed sufficiẽtiã vite nõ ĩdecẽter vult q̃squis vult ⁊ nõ ampli⁹. hec aũt sufficiẽtia ñ appetit̃ ꝑpter seipam: sed pp salutẽ corporis ⁊ cõgruentẽ habitum ꝑsone hois. quo hitu nõ sit icõueniens eis cũ qb⁹ honeste viuẽdũ ẽ. Jsta q̃ cũ hẽt: vt teneãt. cũ ñ hñtur vt hẽant orãdũ ẽ.

CHRY. i ho. Cõsiderãdũ ẽ aũt q̃ postq; dixit: Fiat volũ tas tua sic in ce. ⁊ in ter. Et q: hoib⁹ loq̃batur i terra carne idutis ⁊ nõ potentib⁹ hr̃e eandẽ ipassibilitatẽ cũ angelis ↄde scendit iam infirmitati nr̃e q̃ necessario indiget cibo. Et iõ p pane iussit orõnẽ facere nõ p pecunijs neq; p luxuria: s; solũ p pane quotidiano: ⁊ neq; hoc sufficit: s; apposuit: Da nobis hodie. vt nõ cõteram⁹ nosip̃os sollicitudine supueni entis diei. CHRY. sup matt. Et sic p̃ma facie videt̃ hec v̾ba sonare: vt q hoc dicũt: nõ habeant in crastinũ aut post crastinũ p̃paratũ: q̃ si ita ẽ: orõ ista: aut paucis põt cõuenire sicut aplis: q docẽdi grã oi tpe vagabant̃: aut forsitã nulli.

doctrinā aūt xp̄i ita debem⁹ aptare vt oēs in ea ꝓficiant.

CYPRI. Diuinū ergo cibū discipulus christi dʒ petere: ne in lōgū desideriū petitōis extēdat: qꝛ ꝯtrariū sibi fit ꝛ repugnās: vt q̄ram⁹ in seculo diu manere q petim⁹ regnū celoꝝ velociter aduenire. vel addit: Quotidianum. vt tm̄ gs māducet: q̄tū rō n̄ aľ exigit: nō q̄tū lascinia carnis īpellit. Si.n.in vno cōuiuio tātū expēdas q̄tū sufficere tibi pōt cētū dieb⁹: iā nō quotidianū cibū māducas. sʒ multoꝝ dieꝝ.

HIERO. In euāge᷑lio qt qd appellat̄ fm hebreos ꝑ supsubali p̄nc moar repit̄ qd dr̄ crastinū. vt sit sensus. Panē nr̄ʒ crastinū.i.futuꝝ da nobis hodie.

¶ Et dimitte nobis debita nostra: sicut ꝛ nos dimittimus debitoribus nostris.

CHRY. Post subsidiū cibi petit̄ ꝛ venia delicti: vt qui a deo pascit̄: in deo viuat: nec tm̄ p̄n̄ti vite: sʒ eterne cōsulatur: ad quā venire pōt si petā donent̄: q̄ debita dn̄s appellauit: sicut alibi dicit: Dimisi tibi oē debitū: qꝛ rogasti me. vn̄ seq̄t̄: Dimitte no. debi. n̄ra. Quare nec̄ce ꝛ salubriter admonemur q petōres sum⁹: q ꝑ petis rogare ꝯpellimur: ꝛ neqs sibi q̄si inocēs placeat: ꝛ se extollēdo plus pereat: istruitur se peccare quotidie dū ꝑ petis quotidie iubetur orare.

AVGV. de bono ꝑseuerātie: Hoc aūt telo pelagiani cōfodiūtur heretici q audēt dr̄e hoiem iustuʒ in hac vita hr̄e nullū oīno peccatū: ꝛ in talib⁹ hoib⁹ eē iaʒ in p̄n̄ti tp̄e ecclesiā non h̄ntem maculā aut rugam. CHRY. i ho. Quōvo fidelib⁹ hec orō cōuenit: ꝛ leges ecclie docēt ꝛ orōnis p̄ncipium qd docet deū pr̄ē vocare. Qui ergo fidelib⁹ iubet remissionē petōꝝ petere: dmōstrat q post baptismuʒ ꝯtingit petā dimitti cōtra nouatianos. CHRY. Qui ergo ꝑ peccatis nos orare docuit p̄mā misericordiaʒ ꝓmisit: sʒ plane addidit legē certa cōditōe nos cōstringēs: vt sic nobis debitū dimitti postulem⁹: sicut q ꝛ ipsi dbitorib⁹ nr̄is dimittim⁹ ꝛ hoc est qd dicit: Sicut ꝛ nos dimittim⁹ debitoribus nr̄is.

GREGO. x. mora. Ut ꝑfecto bonū qd a deo ꝯpūcti petimus hoc p̄mū ꝓximo cōuersi faciam⁹. GREGO. Hoc non de pecunia dr̄: sʒ de omnib⁹ que in nos qsqʒ peccat: ac ꝑ hoc etiā de pecunia: peccat nāqʒ in te q pecuniā tibi debitam cū hēat vn̄ reddere: nō reddit. qd petis si nō dimiseris n̄ poteris dr̄e: Dimit. no. de. no. si. ꝛ nos di. de. no. CHRY. sup mat. Cū q̄ ergo spe orat. q inimicitiā seruat aduersus alteꝝ a quo forsitā lesus ē. Sicut.n. ipe orās mentit̄. Dicit.n. remitti o: ꝛ nō rēittit: sic ꝛ a deo petit īdulgētiā: ꝛ nō illi idulget̄. Sʒ multi nolētes dare veniā peccātib⁹ i se fugiūt istā orōnē orare stulti: p̄mo qꝛ q nō sic orat vt docuit xp̄s: nō est xp̄i discipulus. scd̄o: qꝛ nec pr̄ libēter exaudit orōnē quā filius nō dictauerit: cognoscit.n. pr̄ filij sui sensus ꝛ v̄ba neqʒ suscipit q̄ vsurpatio humana excogitauit: sʒ q̄ sapiā xp̄i exposuit.

AVGV. ī enchiri. Tm̄ qꝛ hoc tā magnū bonum.s. dimittere debita ꝛ diligere inimicos tāte multitudinis nō ē quantā credim⁹ exaudiri cū in orōne dr̄: Dimitte no. de no. si. ꝛ nos di. de. no. Proculdubio v̄ba sponsiōis hui⁹ implentur: si hō nōdum ita ꝑficit vt diligat inimicuʒ: tm̄ qn̄ rogat̄ ab hoie q peccauit in eum: vt ei dimittat: dimittit ex corde qui ēt sibi rogāti vt dʒ vult dimitti. Jam vero qui cū in quē peccauit si peccato suo mouet̄ vt roget: non adhuc est reputandus inimicus: vt eum diligere sit difficile: sicut difficile erat qn̄ inimicitias exercebat.

¶ Et ne nos inducas in tentationem

CHRY. sup mat. Qꝛ multa magnifica supra mādauit hoibus: vt deū patrē suū dicāt: vt regnū dei petant venire: iō nūc addit̄ hūilitatis doctria cū dr̄: Et ne nos idu. in tēta.

AVG. d ser. do. i mō. Nōnulli codices hn̄t: Et ne nos ifer. i tēta. qd tātūdē valere arbitror. nā ex vno greco v̄bo vtrūqʒ ē trāslatū. Multi āt iterp̄tādo ita dn̄t. Ne nos patiaris iduci i tētatōēʒ. exponētes quō dcm̄ sit iducas. Non enī per seipsū inducit deus: sʒ induci patit̄ eū quem suo auxilio deseruerit.

CYPRI. Qua i pte oñdit̄ ꝯtra nos nihil aduersariū posse nisi de⁹ an ꝑmiserit: vt ois timor nr̄ ꝛ deuotio cōuertat̄ ad deū.

AVGV. d ser. do. i mō. Aliō ē āt iduci i tētationē: aliud tētari. nā sine tētatōe ꝓbatus eē nēo pōt: siue sibi ipsi: siue alij. Deo āt an̄ oēs tētatōes qsqʒ notissimus ē. Nō ergo hic orat̄ vt nō tētemur: sʒ vt nō iferamur i tētationē: tāqʒ si qspiā cui necesse ē igne examinari nō orat vt igne nō cōtigat: sʒ vt nō exurat̄. Inducimur.n. si tales inciderit q̄s ferre nō possumus.

AVGV. ad ꝑbā. Cū ergo dicim⁹: Ne nos iducas i tēta. nos admonemur hoc petere ne deserti ei⁹ adiutorio alicui tētatiōi. vel cōsentiam⁹ decepti: vľ cedam⁹ afflicti.

CYPRI. In quo admonemur īfirmitatis ꝛ ībecillitatis nr̄e neqs se īsolēter extollat: vt dū ꝓcedit hūilis ꝛ submissa cōfessio: ꝛ dat̄ tatū deo: qcqd suppliciter petitur: ipi⁹ pietate ꝑstet̄.

AVGV. d bo. ꝑseuerātie: Cūʒ āt sci petūt ne nos īferas i tētationē: qd aliō q̄ʒ vt in scitate ꝑseuerēt orāt: Si āt h̄ sibi ꝯcesso gd eē d di dono cū ab illo poscit̄ dmōstrat̄: nēo scōꝝ tʒ vsqʒ i finē ꝑseuerātiā scitatis. neqʒ.n. qsqʒ i ꝓposito xp̄iano ꝑseuerat̄ dsistit: nisi i tētationē p̄mit⁹ iferat̄. Jō q petim⁹ ne iferamur i tētationē vt h̄ n̄ fiat ꝛ si n̄ fit ds nō ꝑmittit vt fiat. Nihil.n. fit: nisi qd aut ipe fac̄: aut fieri ꝑmittit. Potēs est q a malo i bonū flectere volūtates ꝛ lapsum cōuertere ac dirigere in sibi placitum gressū. Cui nō frustra dicit̄: Ne nos inferas i tentatōēʒ. nā q i tētatiōēʒ sue male volūtatis nō infert̄: i nullā prorsus infert̄: vnusqsqʒ.n. tentat̄ a cōcupiscētia sua. Uoluit ergo de⁹ a se posci ne iferamur i tentationē. qd poterat nobis ꝛ nō orātib⁹ dari. qꝛ voluit nos admoneri a quo beneficia accipiam⁹. Attendat ergo ecclia quotidianas orōnes suas: orat vt increduli credant. De⁹ ergo conuertit ad fidem: orat vt credentes ꝑseuerēt. Deus ergo dat perseuerantiā vsqʒ in finem.

¶ Sed libera nos a malo: amen.

AVGV. de ser. do. Orandum est nō solū vt non inducamur i malū quo carem⁹: sʒ ab illo etiā liberemur: i qd iā inducti sumus. ꝛ iō seq̄t̄: Sed libera nos a malo. CHRY. in ho. Uel malū hic diabolū vocat: ꝓpter excellentiā malitie: nō que ex natura ē: sed q̄ ex electōe: Et qꝛ ad nos iplacabile bellū hʒ: ꝓp hoc dixit: Libera nos a malo. CYPRI. Post omnia quidem supradicta in cōsūmatione orōnis venit clausula vniuersas preces nr̄as collecta breuiate ꝯcludens. Nihil.n. remanet qd vltra adhuc debeat postulari: cū semel ꝓtectionē dei aduersus malum petamus q̄ impetrata cōtra oīa q̄ diabol⁹ ꝛ mūdus operatur securi sumus. Quis.n. de seculo met⁹ ē: cui⁹ in seclo de⁹ tutor ē: AVG. ad ꝑbā. Et hoc vltimū qd i orōne dn̄ica positū ē tā late pʒ: vt hō xp̄ian⁹ i q̄libet tribulatōe cōstitut⁹: i hoc gemit⁹ edat ꝛ i hoc lachrymas fūdat: hic exordiat̄: i hoc terminet orōnē. vn̄ seq̄t̄: Amē. quo desideriū orātis exprimit. HIERO. Amē.n. qd i fine cōstat scriptū: signaculū ē dn̄ice orōis: qd aqla iterp̄tat⁹ ē fideľr: qd ꝛ nos v̄e possum⁹ dr̄e. CYPRI. Quid miꝝ si tal' orō ē quā ds docuit: q magisterio suo oēm p̄cem nr̄am salutari s̄mone breuiauit: Hinc ꝑ esaiā fuerat ante p̄dictū. Sermonē breuiatū facit ds sup terrā. Nā cūʒ domin⁹ iesus xp̄s oib⁹ venerit vt colligeret: doctas ꝑiter ꝛ indoctos oī sexui atque etati p̄cepta salutis ediderit p̄ceptoꝝ suoꝝ fecit grāde cōpendiū: vt in disciplina celesti discentiū mēoria nō laboraret: sed qd eēt simplici fidei necessariū velociter disceret: AVG. ad ꝑbā. Quelibet āt alia v̄ba dicam⁹ q̄ affect⁹ orātis vľ p̄cedēdo format vt clareat: vel cōsequēdo attēdit vt crescat: nil aliō dicim⁹ q̄ʒ q i ista orōne dominica positū ē: si recte ꝛ cōgruēter oramus: Qui .n. dicit. clarificare in oib⁹ gētibus: sicut clarificatus es i nobis. quid aliō dicit q̄ʒ sanctificet̄ nomē tuū: q dicit: Ostēde faciē tuā ꝛ salui erim⁹. qd aliō dicit: q̄ʒ Adueniat regnū tuum: Qui dicit: Gressus meos dirige s̄ʒ eloquʒ tuū. qd aliō dic̄ q̄ʒ

Fiat vol. tua. Qui dicit: Paupertatē ꝛ diuitias ne dederis mihi. qd aliud dicit ꝙ̄ Panē no. quo. do. nc. ho. Qui dicit: Memēto domine dauid: ꝛ oīs mansuetudinis ei⁹: ꝛ si red. retri. mihi mala. qd aliud dicit ꝙ̄ Dimitte no. de. no. si. ꝛ nos di. de. no. Qui dicit: Aufer a me ꝯcupiscētias vētris. qd aliud dic: ꝙ̄ Ne nos idu. in tēta. Qui dicit: Erue me ab inimicis meis de⁹ me⁹. qd aliud dicit: ꝙ̄ Libe. nos a ma. Et si p oēs ꝑdicationū scāꝝ verba discurras nihil inuenies: qd in ista orone dominica nō cōtineat. Quisqs aūt id dicit: qd ad euangelicā istā precē ptinere nō possit carnaliter orat: qd nescio quō nō dicat illicite: quādo renatos domin⁹ nō nisi spiritualiter docet orare. Qui āt dicī orone: Dn̄e multiplica diuitias meas: ꝛ honores meos auge: ꝛ hoc dic cōꝝ hn̄s ꝯcupiscētiā: nō id attēdēs vt ex his fm deū ꝓsit hoīb⁹: puto eū nō inuenire ī orone dn̄ica quo possit hec vota aptare. quāobrē pudeat saltē petere: qd nō pudet cupe. Aut si ꝛ hoc pudet: ꝛ cupiditas vicit: meli⁹ hoc petet: vt etiā ab isto cupiditatis malo liberet cui dicim⁹: Libera nos a malo. AVGV. de v. domi. Videt̄ ēt iste numer⁹ petitionū septenario btitudinū ꝯgruere Si. n. timor dei est quo beati fuit paupes spū: qm ipsoꝝ est regnū celoꝝ: petam⁹ vt scificet̄ ī hoīb⁹ nomē dei: timore casto pmanēte in secl̄a secloꝝ. Si pietas ē q̄ bti sūt mites: petam⁹ vt veniat regnū ei⁹ vt mitescam⁹ nec ei resistam⁹. Si scīa est qua btī sūt q lugēt: orem⁹ vt fiat volūtas ei⁹ sicut in celo ꝛ in terra: qꝛ cum corp⁹ tanq̄ terra spiritui tanq̄ celo cōsenserit nō lugebimus. Si fortitudo ē: q̄ beati sūt q esuriūt oremus vt panis nr̄ quotidian⁹ detur nobis hodie: quo ad plenissimā saturitatē venire possim⁹. Si consiliū ē: quo bei sunt misericordes: qm ipsoꝝ miserebit̄: dimittamus debita vt nobis nr̄a debita dimittant̄. Si intellect⁹ ē: quo bti sunt mūdo corde: orem⁹ nō īduci in tētationem ne habeam⁹ duplex cor: tpalia ꝛ terrena sectando de qbus tētatiōes fiunt in nobis. Si sapiā est: q̄ beati sūt pacifici: qm filii dei vocabuntur: oremus vt liberemur a malo. ipsa enim liberatio liberos nos faciet filios dei. CHRY. ī ho. Quia vō sollicitos nos fecerat inimici memoria: in hoc q dixerat: Libera nos a malo. rursus audaciā pbet p hoc q in qbusdaz libris subdit̄: Qm tuū ē regnū ꝛ vt⁹ ꝛ glā. qꝛ si ci⁹ ē regnū nullū formidare oportet: cū ꝛ q pliatur ꝯtra nos: sit ei subiect⁹. Cuz āt virtus ei⁹ ꝛ glā sit īfinita nō solū a malis eruere pōt: sꝫ ēt facere gl̄iosū. CHRY. sup matth. Hec ēt ad ꝑcedētia ptinent q. n. dicit: Tuū ē regnū. rn̄det ad illud qd dixerat: Adueniat regnū tuū. ne aliqs dicat: ḡ deus nō hꝫ regnū in terra. q aūt dicit: Et virtus. rn̄det ad id qd dixerat: Fiat volūtas tua sicut ī celo ꝛ in terra. ne aliqs dicat q deus non pōt facere quod vult. q vero dicit: Et gloria. respondet ad omnia que sequuntur: in quibus gloria dei apparet.

Si enī dimiseritis hominibus peccata coruz dimittet ꝛ vobis pater vester celestis delicta vestra. Si autem non dimiseritis hominibus: nec pater vester dimittet vobis peccata vestra.

RABA. Per hoc q dn̄s dixerat: Amē. significat indubitāter illis a dn̄o ꝯferri oīa que rite postulāt q cōditionis addite fuare pactū nō negligūt. vn̄ subdit̄: Si. n. dimi. ho. pec. coꝝ dimit. ꝛ vobis pr̄ ve. ce. de. ve. AVGV. ī ser. do. Ubi nō ē ꝑtercūdū q ex oīb⁹ his sentētiis qb⁹ nos domin⁹ orare ꝑcepit: eā potissimū cōmēdandā eē iudicauit que ptinet ad remissionē pctoꝝ: in qua nos misericordes eē voluit: qd est vnū cōsilium miserias euadēdi. CHRY. sup matth. Nō aūt dixit vt pri⁹ nob is deus dimittat: ꝛ postea nos debitorib⁹ nr̄is. scit. n. dn̄s hoīes eē mēdaces. qm etsi acceperint remissionem peccati sui: ipsi suis debitorib⁹ nō dimittunt: ideo dic vt pri⁹ dimittam⁹: p⁹ petam⁹ dimissionē. AVG. in enchi. Quisquis autē rogāti ꝛ peccati sui penitēti ex corde nō dimittit: nullo mō estimet a dn̄o sua peccata dimitti, ꝛ ideo subdit: Si aūt nō dimiseritis hoīb⁹: nec pr̄ ve. di. vo. pec. vr̄a. CYPRI. Excusatio. n. tibi nulla ē ī die iudicii: cū fm tuā sniam iudiceris: ꝛ quid feceris: hoc ipse patiaris. HIERO. Si aūt hoc qd scriptū ē: Ego dixi dii estis: vos aūt sic hoīes moriemini. ad eos dr̄ q ꝓpter peccata hoīes ex diis eē meruerūt. Recte ergo ꝛ hi qb⁹ peccata dimittūtur: hoīes appellati sūt. CHRY. ī ho. Ideo aūt celoꝝ ꝛ patris meminit vt ex hoc ꝓuocet auditorē. nihil. n. ita te deo assimilat: sicut iniuriā tibi facientib⁹ ignoscere. Inconueniens ē aūt si talis patris fili⁹ existens feralis efficit̄: ꝛ ad celū vocatus terrenū quēdam ꝛ vite hui⁹ ꝓpriū hēat sensum.

Cum autem ieiunatis: nolite fieri sicut hypocrite tristes. Extermināt. n. facies suas: vt pareant hominibus ieiunantes. Amen dico vobis quia receperunt mercedem suam.

CHRY. Quia oratio illa tam fortis est q̄ fit ī spū humili ꝛ corde ꝯtrito: q aūt ōlitiis fruit̄ spm̄ humilē ꝛ cor ꝯtritū habere non potest. manifestū est qm oro sine ieiunio gracilis ē ꝛ infirma. ꝛ iō qcūqz ꝓ aliq̄ necessitate voluerūt orare ieiuniū cū oratione iūxerūt qꝛ ieiuniūz adiutoriū ē orōnis. vn̄ ꝯn̄r domin⁹ post doctrinā de oratiōe subiungit doctrinā de ieiunio dicēs: Cū aūt ieiu. no. fie. si. hypo. tri. Sciebat. n. dn̄s glām vanā ex oī bono ꝓcedere. iō spinam vanaglie q̄ nascit̄ ī terra bona iubꝫ ꝑcidere ne suffocꝫ ieiunii fructū. Nō aūt pōt fieri vt nō sentiat̄ q ieiunat: sed meli⁹ est vt ieiuniū te ofndat. q̄ tu ieiuniū. Nō aūt pōt fieri vt sit hilaris q ieiunat. Iō nō dixit: Nolite esse tristes: sꝫ nolite fieri tristes. Qui enī p imposturas aliquas fallētes apparēt: illi nō sunt tristes sꝫ fiūt. Qui āt nāliter pp assiduū ieiuniū tristis est: nō fit tristis: sꝫ vere est. vn̄ subdit: Exter. n. faci. su. vt pa. ho. ie. HIERO. Uerbū extermināt qd ī ecclīasticis scripturis vitio īterꝑtatū tritū est: aliud multo significat q̄ vulgo ītelligit̄. Exterminant̄ qppe exules q mittunt̄ ex terminos: p quo ḡ sermōe demoliunt̄ semp accipere debem⁹. Demolit̄ aūt hypocrita faciē suā vt tristitiā simulet: ꝛ aio forte letante luctū gestat ī vultu. GREGO. viii. mo. Nā ora pallescūt: corpus debilitate quatit̄. pect⁹ īterrūpentib⁹ suspiriis vrget̄: nihilqꝫ tāto labore aliud nisi estimatio hūana cogitat̄. LEO pa. ī s. iꝰ epy. Nō sūt āt casta ieiunia q̄ nō de rōe veniūt ꝯtinētie sed de arte fallacie. CHRY. sup mat. Si ḡ q ieiunat ꝛ tristē se facit hypocrita est: q̄to magis iniquꝰ est q nō ieiunat: sed argumētis qbusdā ī facie sua pingit venalē pallorē q̄si ieiunii signū. AVGV. de ser. do. ī mō. In hoc āt caplō maxie aduertēdū est nō ī solo reꝝ corpeaꝝ nitore atqꝫ pōpa sꝫ ēt in ipsis sordib⁹ luctuosis esse posse iactantiā: ꝛ eo piculosiorē quo sub noīe fuitutis dei decipit. Qui ḡ īmoderato cultu corpis atqꝫ vestit⁹ vel ceteraꝝ reꝝ nitore fulget: facile ꝯuincit̄ reb⁹ ipsis pōpaꝝ seculi eē sectator: nec quēq̄ fallit dolose imagie scitatis. Qui āt ī ꝓfessiōe xpianitatis inusitato squallore ac sordib⁹ ītentos ī se hominū oculos facit cū id volūtate faciat: nō necītate patiat̄. ceteris ei⁹ operib⁹ pōt cognosci vtrū hoc ꝯtēptu supflui cult⁹ an ābitiōe aliq̄ faciat. REMI. Fruct⁹ āt ieiunii hypocritaꝝ manifestat̄: cū subinfert̄: Ut pareāt hoībus ieiunātes. Amen dico. vobis receperunt mercedem suam. idest quam desiderauerunt.

Tu autem cum ieiunas: vnge caput tuum: ꝛ faciem tuam laua: ne videaris hominibus ieiunans sed patri tuo qui est ī abscōdito: ꝛ pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi.

GLO. Docuit dominus qd non est faciēdum: modo docet quid est faciendum dicens: Tu aūt cū ieiu. vn. ca. t. ꝛ fa. tu. la. AVGV. de ser. do. in monte. Queri aūt solet quid sit quod hic dicitur: Non enī quispiā recte ꝑceperit quāuis faciem quotidiana consuetudine lauemus: vnctisqꝫ capi-

tib⁹ cū ieiunam⁹ nos esse debere: qđ turpissimū oēs fatent. CHRY. sup matth. Itē si iō iubet nos nō fieri tristes: ne p̄ tristitiā appareamus hoīb⁹ ieiunare. Si ynctio capitis ꝛ lauatio faciei a ieiunantib⁹ semp reseruent: nihilominus erūt signa ieiunij. HIERO. Sed loqt̄ iuxta ritū ꝓuincie palestine: vbi dieb⁹ festis solent vngere capita. Precipit ḡ vt qñ ieiunam⁹ letos ꝛ festiuos nos eē mōstrem⁹. CHRY. sup mat. Simplex ḡ iterp̄tatio h⁹ ē: qm̄ p aggregationē intelligēda sūt ista sicut cetera āñdicta: tanq̄ si dicat: Sic lōge te facere debes ab ostētatione ieiunij tui vt si possz fieri qđ tamē nō decet: ea ēt facias q̄ ex diuerso luxurie ꝛ epulationis vident̄ eē idicia. vñ seqt̄: Ne vi. ho. iein. CHRY. i ho. In elemosyna qdē nō simplr̄ hoc posuit: sed dixit elemosynā nō eē faciendā corā hoīb⁹: apponēs vt videremur ab eis. In ieiunio aūt ꝛ oratōe nihil tale addidit: qm̄ elemosynā qdē impossibile ē oīno latere: orōnē aūt ꝛ ieiunū possē est. Nō paruus aūt fruct⁹ ē humanā gl̄iam cōtēnere: p hoc enī aliqs a graui hoīuz seruitute liberat̄: ꝛ ꝓprius virtutis opator efficit̄: eā amans nō ꝓpter alios sz ꝓpter seipsz. Sicut. n. nos cōtumeliā estimam⁹: cū nō ꝓpter nos sz pp alios diligimur: ita nec virtutem oportet propter alios sequi: nec deo ꝓpter hoīes obedire: sed propter seipm. Iō seqt̄. Sz patri tuo q est i abscōdito. GLO. Idest pr̄i tuo celesti q est inuisibilis: vel q habitat i corde per fidē. deo autez ieiunat q p ei⁹ amore se macerat: ꝛ qđ sibi subtrahit: alteri largit̄. Et pr̄ tuus q vi. in absco. red. tibi. REMI. Sufficit enī tibi vt q ē inspector ꝯscie sit ꝛ remunerator. CHRY. sup matth. Spūaliter aūt facies aie: ꝯscia itelligit̄. Sic. n. i cōspectu hoīum gratiosa ē facies pulchra: sic in oculis dei speciosa ē mūda ꝯscia. Has facies hypocrite q pp hoīes ieiunāt exterminēt: fallere volētes deū ꝛ hoīes nā semp vulnerata est ꝯscia ei⁹ q peccat. Si ergo abstuleris neqtiaz ab aīa tua lauasti ꝯsciām tuaz ꝛ bene ieiunas. LEO pa. in ser. de ieiu. Impleri. n. debet ieiuniū nō ciborū tñm ō parcitate: sz maxime p̄uatōe vitioꝝ. Nā cū ob hoc castigatio ista sumat̄: vt carnaliū desiderioꝝ fomites subtrahant̄: nulluz magis sectandū ē ꝯtinētie gen⁹: qz vt sp sim⁹ ab iniusta volūtate sobrij: ꝛ ab inhonesta actōe ieiuni. q̄ deuotio nō fecerunt inualidos: qz ēt in lāguido corpe pōt aīe itegritas reperiri. CHRY. sup matth. Spūaliter aūt caput tuū xp̄s ē: sitientē pota: esurientē ciba: ꝛ sic oleo misericordie vnxisti caput tuū. i. xp̄m q clamat in euāgelio: qđ vni ex minimis meis fecistis: mihi fecistis. GREGO. in ho. Illud. n. ieiunium de⁹ approbat: qđ ante oculos ei⁹ manus elemosynaꝝ lotat. Hoc aūt qđ tibi subtrahis alteri largire. vt vñ tua caro affligit̄: inde egētis ꝓximi caro reparet̄. AVGV. ꝺ ser. do. Uel caput recte accipim⁹ rōnē: qz i aīa p̄eminet: ꝛ cetera hoīs mēbra regit. Ungere ḡ caput ad leticiā ptinet. Interi⁹ ḡ gaudeat de ieiunio suo: q ieiunādo se auertit a volūtate seculi: vt sit subditus xp̄o. GLO. Ecce nō oīa i nouo testamēto ad lr̄am accipiūt̄. Ridiculū. n. ē i ieiunio oleo delibuit: sed spū amoris eius c⁹ passionib⁹ debem⁹ participare nos macerādo mēs dz iungi. CHRY. sup mat. Proprie āt debet faciē quidē lauare: caput āt nō lauare sed vngere. Quādiu enī sum⁹ in corpore ꝯscia nostra sordida ē ꝑ pctis. Caput aūt nostrū christus peccatū nō fecit.

¶ Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra vbi erugo ꝛ tinea demolitur: ꝛ vbi fures effodiunt ꝛ furantur. Thesaurizate aūt vobis thesauros i celo vbi nec erugo nec tinea ꝺmolit̄: ꝛ vbi fures non effodiunt nec furātur. Ubi est. n. thesaurus tuus: ibi est ꝛ cor tuuz.

CHRY. i ho. Postq̄ vanegl̄ie expulit egritudinē optime iam sermonē de cōtēptu diuitiarum iducat. Nihil eniz ita pecunias ꝯcupiscere facit: vt glorie cupido: pp hoc nāqz famuloꝝ greges ꝛ auro optos equos ꝛ argēteas mēsas expetūt hoīes nō vt vtilitatē aut voluptatē ipleāt: sz vt multis ostēdāt̄. ꝛ hoc ē qđ dicit. Nolite thesau. vo. thesa. i terra. AVGV. de ser. do. Si. n. eo corde qsqz opet̄ aliqd vt terrenū cōmodū adipiscat̄: nō erit cor mūdū qđ i terra volutat̄. Sordescit. n. aliqs cū iferiori miscet̄ nature. q̄uis i suo genere nō sordidet̄: qz etiā de puro argēto sordidat̄ auꝝ si misceat̄: ita ꝛ aīus nr̄ terrenoꝝ cupiditate sordescit: q̄uis terra i suo ordine mūda sit. CHRY. sup matth. Uel alr̄. Qz supra dn̄s nihil de elemosyna vel orōne vel ieiunio docuerat: sz simulationē coꝝ cōpescuit: tñ nūc fm̄ tria predicta tres ꝯñas itroducit doctrine: quaꝝ p̄ma ptinet ad elemosynā q̄ ē hec. Nolite thesau. vo. the. i terra. vbi p̄mo dat cōsilium vt elemosyna fiat: vt sit ordo narratōis talis: Cuz facis elemosynā noli tuba canere añ te. ꝛ post ea subseqt̄: Nolite thesaurizare vobis thesauros i terra. vbi primo dat consilium vt elemosyna fiat. scđo ostendit̄ q̄ sit vtilitas in elemosyna faciēda. tertio vt neqz timor inopie accidētis ipediat voluntatez elemosyne faciēde. CHRY. in homi. Dicēs autē: Nolite vo. thesau. in terra. subdit. Ubi erugo ꝛ tinea demolit̄: vt demōstret thesauri q ē hic nocumētum: ꝛ eius qui est in celo: vtilitatē: ꝛ a loco ꝛ ab his q̄ nocent. q̄si di. quid formidas ne pecunie consumen̄t: si elemosynā dederis: Itaqz da elemosynā ꝛ additionē accipiēt. eteni q̄ in celis sūt apponēt̄: q̄ si nō dederis pereūt. ꝛ nō dixit alijs derelinquis qm̄ in hoc delectabile est hominib⁹. RABA. Tria aūt ponit fm̄ tres diuersitates diuitiaꝝ: metalla erugine: vestes tinea demoliunt̄. Sunt aūt alia que neqz eruginē neqz tineam timent: sicut lapides preciosi. ꝛ iō ponit generale ꝯtrimētū. s. fures: q oēs diuitias rape p̄nt. CHRY. sup matth. Alia lr̄a habet: vbi tinea ꝛ cōmestura extermināt. Oia. n. bona mūdi triplr̄ tollit iterit⁹. Aut. n. a semetipsis veterascūt ꝛ tineāt: sicut vestimēta: aut ipsis dn̄is luxuriose vīuētibus comeduntur: aut ab extraneis vel dolo vel vi vel calūnijs vel alio iniquo mō diripiūt̄: q oēs fures dicūt̄ qz p̄ iniqtatē festināt aliena facere sua. Sz dices. Nū qd oēs q hec hñt pdūt ea: Interī qdē dicā: qz etsi nō oēs pdūt tñ multi pdūt. Uere āt ꝛ male suatas diuitias ꝛ si non corpaliter: spiritualiter tñ pdidisti: qz nō pficiūt tibi ad vsū salutis. RABA. Allegorice āt erugo significat supbiā q̄ decorē ṽtutū obfuscat. Tiea q̄ vestes latēter rodit inuidia ē: q̄ bonū studiū lacerat: ꝛ p cōpactionē vnitatis dissipat. Fures sūt heretici ꝛ dmōes q semp ad hoc sūt itēti vt spiritualib⁹ spoliēt. HYLA. Ceteꝝ la⁹ celestis eterna ē: nec furto surrepēti subtrahēda: nec tinea ꝛ rubigie inuidie excidētia. Et iō seqt̄. Thesaurizate āt vob thesauros i celis. vbi neqz erugo neqz tinea ꝺmolit̄: ꝛ vbi fures nō effodiūt: neqz furātur. AVGV. de ser. do. i mōte. Celū āt hoc loco nō corporeū acceperī: qz oē corp⁹ p terra habēdū ē. Totū. n. mundū debet ꝯtemnere q sibi thesaurizat in illo celo. de quo dictū ē: Celū celi dn̄o. i. i firmamēto spirituali. Celū. n. ꝛ terra trāsibūt. Nō āt i eo qđ trāsit collocare debem⁹ thesauꝝ nostꝝ: sz in eo qđ semp manet. CHRY. sup mat. Quid ḡ melius ē: an sup terra reponere: vbi icertus ē ꝯseruatiōis euēt⁹. an in celo vbi ē certa custodia: Que autē stulticia ē illic relinqre vñ exiturus es ꝛ illic nō p̄mittere quo iturus es: Illic ḡ substātiam tuā colloca: vbi patriā habes. CHRY. in ho. Quia tñ nō oīs terren⁹ thesaurus erugine aut tinea destruitur: aut per fures aufertur ꝛ ideo aliud iducit dicens: Ubi est thesaurus tuus: ibi est ꝛ cor tuū. ac si dicat. ꝛ si nihil prioruz eueniat non paruam sustinebis iacturam inferioribus affixus: ꝛ eorum seruus factus: ꝛ a celestibus cadens ꝛ nihil excelsorum cogitare potens. HIERO. Hoc autem non solum de pecunia: sed de cunctis possessionibus sentienduz est. Gulosi enim deus venter est. Lassiui thesaurus sunt lubrica amatoris libido. huic seruit vnusquisqz a quo vincit̄: Ibi ergo hz cor: vbi ꝛ thesauruz. CHRY. super matth.

Uel aliter: ponit nūc que sit vtilitas i elemosyna facienda. Qui eni collocat thesauros in terra nō hꝫ qd speret in celo. Ut quid ergo aspiciat in celū: vbi nihil repositū hꝫ: Unde dupl'r peccat. primo q2 mala cōgregat. scdo q2 cor habet in terra: ⁊ ex ɔ̄rijs causis dupl'r benefacit q thesaurizat i celo.

¶ Lucerna corpis tui est oculus tuus. Si oculus tuus fuerit simplex: totū corpus tuū lucidū erit. Si aūt oculus tuus fuerit nequā: totum corpus tuū tenebrosū erit. si ergo lumē qd in te est: tenebre sunt ipse tenebre quante erunt.

CHRY. i ho. Postq̄ȝ fecit mentionē de intellectu i seruitutē redacto ⁊ captiuato: q2 hoc nō multis facile cognoscibile erat: ad exteriorē doctrinā trāsponit dicēs: Lu. cor. tui est ocul⁹ tu⁹. ac si di. Si nō nosti qd ē iactura itellect⁹ a corporalib⁹ hoc disce. Qd̄ .n. est oculus corpori: hoc est intellectus aie. Sicut ergo oculis orbatis multum operationis reliquorum membrorum amittitur lumine eis extincto: ita ⁊ mente corrupta multis malis vita tua implet. HIERO. Hoc ergo totum transfert ad sensum quō eni corpus totū est in tenebris si oculus nō fuerit simplex: ita si aia principalem fulgorem suū perdiderit: vniuersus sensus: vel sensualis pars anime in caligine ɔmorabitur. vnde dicit. Si ergo lu. qd in te est: tenebre sunt ipse tenebre quāte sunt. i. si sensus qd lumē est aie vitio caligat: ipsa putas caligo qb⁹ tenebris obuoluet. CHRY. sup mat. Videt aūt q̄ non de corporali oculo hic loquat: nec d̄ hoc corpore qd videtur a foris: alioqui dixisset Si oculus tuus sanus fuerit aut infirmus: nūc autē subdit. Simplex ⁊ nequā. si aūt benignū oculū hꝫ ⁊ infirmū: nūqd corp⁹ eius in lumine est: Aut si malignum ⁊ sanū: nunqd corp⁹ ei⁹ in tenebris est: HIERO. Sꝫ solēt lippientes lucernas videre nūcrosas. simplex aūt oculus ⁊ purus simplicia intuet ⁊ pura. CHRY. sup matth. Uel dr̄ oculus nō a foris: sed ab int⁹. Lucerna .n. est mens p quā aia videt deū. Qui ergo cor hobet ad deū. illius oculus lucidus est. i. illius mens mūda est. nō terrenis cōcupiscētijs sordidata. Tenebre aūt in nobis sunt sensus carnales q semp desiderāt que sūt tenebraꝝ. Qui ergo hꝫ oculum mundū. i. mētē spūalē: corp⁹ suū seruat lucidū. i. sine peccato. Et si eni caro desiderat mala: virtute tn̄ diuini timoris repercutit eā. Qui aūt habet oculū. i. mētem aut malignitate tenebrosam: aut ɔcupiscētia turbulentā: tenebrosū possidet corpus: nō .n. resistit carni q̄ñ cōcupiscit puersa: q2 ñ hꝫ spez in celo que pstat nobis v̄tutem vt concupiscentijs resistamus.

HYLA. Uel al'r De officio luminis oculi lumen cordis expssit: qd si simplex et lucidū manebit: claritatez eterni luminis corpi tribuit: ⁊ splēdorē originis sue corruptioni carnis ifundet. s. in resurrectōe. Si aūt obscurū peccatis ⁊ voluntate erit neq̄: vitijs mētis nā corpis subiacebit. AVGV. d̄ ser. do. Uel al'r: Oculū hic accipe debem⁹ itentionē nr̄aȝ q̄ si mūda fuerit ⁊ recta: oīa opera nr̄a que s̄m eā operamur bona sunt: que qdē oia totū corp⁹ appellauit: q2 ⁊ apl's mēbra nr̄a dicit quedā opera vbi ait: Mortificare mēbra vr̄a fornicationē ⁊ imūdiciā ⁊c. nō ḡ qd q̄sq̄ faciat: sed quo aio faciat ɔsiderādū ē. Hoc ē eniȝ lumē in nobis: q2 hoc nobis manifestū ē bono aio nos facere qd faciam⁹. Oē eni qd manifestat lumē ē. Ipa v̄o facta q̄ ad hoium societatē pcedūt icertū nobis hūt exitū: ⁊ iō tenebras eas vocauit. nō enim noui cū pecuniā porrigo idigēti qd fit inde factur⁹. Si ergo ipa cordis intētio q̄ tibi nota ē: sordidat appetitu tpaliū rerum: magis ipm factū cui⁹ incertus est exitus sordidū erit: q2 etsi bn̄ alicui pueniat: quod tu nō recta itentione facis: quō tu feceris iputabit tibi nō quō illi puenerit. Si aūtē simplici itētōe: i. fine charitatis opa nr̄a fiāt: tūc mūda sūt: ⁊ placent in ɔspectu dei. AVGV. ɔtra mēda. Sꝫ ea q̄ cō stat eē petā: nulla v'lut bona itētōe faciēda sūt. ea q̄ppe opa hoium si cās habuerit bonas vel malas: nūc sūt bona nunc mala: que nō sunt per seipsa peccata: sicut victū p̄bere pauperib⁹ bonū est: si fiat misericordie cā: malū aūt si fiat cā iactātie. Cū v̄o opa ipa petā sunt. vt furta. stupra: ⁊ huiusmōi: q̄s dicat causis bonis eē facienda: vel petā nō eē: q̄s dicat furemur diuitib⁹ vt habeam⁹ qd dem⁹ pauperib⁹. GRE. .xxxiij. mora. Uel al'r Si lumē qd i te ē. i. si hoc q̄ nō bene agere cepim⁹: ex mala itentōe offuscam⁹ ipa q̄ mala cē non ignoram⁹ etiā cū facim⁹. quāte tenebre erūt. REMI. Ul' al'r: Fides lucerne assimilat: q2 p eā gressus iterioris hoīs. i. actio illuminat ne offēdat s̄m illud: Lucerna pedib⁹ meis verbū tuū: q̄ si fuerit mūda ⁊ simplex totū corpus lucidum erit. Si v̄o sordida: totū corpus erit tenebrosū: Ul' al'r: Per lucernā itelligit rector eccl'ie. qui bn̄ oculus dr̄: q2 salutaria plebi subiecte p̄uidere dꝫ: q̄ per corpus intelligit. Si ergo rector eccl'ie errauerit: q̄tomagis errabit pp'ls ei subiectus.

¶ Nemo potest duobus dominis seruire: Aut enim vnum odio habebit: ⁊ alteruȝ diliget: aut vnum sustinebit: ⁊ alterum cōtēnet. Non potestis deo seruire ⁊ mammone.

CHRY. sup matt. Superi⁹ dixerat dn̄s q̄ q hꝫ mētē spiritalē: ille pōt corp⁹ suū s̄uare sine petō: q aūt nō hꝫ nō pōt. cui⁹ rōnē subiungit dicēs: Nemo pōt duobus dn̄is seruire. GLO. Uel aliter. Ex dictū ē supra q̄ pp̄ter intētionē tpaliū bona mala fiūt. vn̄ possit aliqs dicere. Ego faciā bōa: ⁊ pp tpalia ⁊ pp celestia. Cōtra qd dn̄s ait: Nō potestis duob⁹ dominis s̄uire. CHRY. in ho. Ul' aliter: In anteriorib⁹ auaritia ɔpssit tyrrānidē p multa ⁊ magna: sed adhuc alia apponit ampliora. Nō .n. i hoc solū nob nocēt diuitie q̄ latrones aduersus nos armāt ⁊ q̄ intellectū obtenebrāt: sꝫ ēt a s̄uitute dei nos expellūt. ⁊ hoc pbat a cōib⁹ cōceptōib⁹ dicens. Nemo po. duo. do. ser. Duos aūt dicit. q cōtraria iniungūt. Cōcordia .n. multos vnū fac: qd oñdit p hoc qd subdit: Aut .n. vnū odio hēbit. Ideo aūt duo ponit vt monstret facilē esse trāsmutationē ad meli⁹. Si .n. dicas. Seru⁹ fact⁹ sū pecuniaꝝ: amādo. s. eas mōstrat q̄ possibile ē ad aliud venire. s. nō sustinēdo s̄uitutē. sꝫ cōtēnēdo. GLO. Uel duo tāgere vr̄ seruientiū genera. quidā eni seruiūt liberaliter ex amore: qdā seruiliter ex timore. Si ḡ aliqs ex amore s̄uiat vni ɔ̄rioꝝ dn̄oꝝ: necesse ē vt alteꝝ odio habeat. Si v̄o ex timore s̄uiat: nec̄e ē vt dū vnū sustiet: alteꝝ ɔtēnat. Res aūt terrena vl' de⁹ si i corde hoīs dn̄et: ad ɔ̄ria ex vtroq̄ trahit. hō nā de⁹ trahit ad supiora sibi s̄uiētē: res v̄o terrena ad inferiora: ⁊ iō q̄si ɔcludēs subdit: Nō po deo ser. ⁊ ma. HIE. Mām̄ōa s̄m ōe syriaco diuitie nūcupāt. Audiat ḡ hoc auarus q cēset vocablō xp̄iāo. ñ posse se sil' diuitijs xp̄oq̄ȝ s̄uire ⁊ tn̄ nō dixit: Qui hꝫ diuitias: sꝫ Qui seruit diuitijs. Qui eni diuitiaꝝ seru⁹ ē: diuitias custodit vt seru⁹. q aūt s̄uitutis excussit iugū: distribuit eas vt dn̄s. GLO. Per mām̄ona ēt itelligit diabol⁹ q pest diuitijs: nō q̄ possit eas dare nisi qū de⁹ pmittit: sꝫ q2 p eas hoīes fallit. AVGV. de ser. do. in mon. Qui .n. seruit mām̄one. i. diuitijs: illi vtiq̄ȝ s̄uit: q reb⁹ istis terrenis merito sue pūersitatis p̄posit⁹ p̄nceps hui⁹ seculi a dn̄o dr̄. Ul' al'r: q sint duo dn̄i oñdit cū dr̄: Nō po. deo ser. ⁊ mā. s. dō: ⁊ diabolo. Aut ḡ huc odio ha. hō: ⁊ al. di. i. deū. Aut al. pa. ⁊ al. ɔtē. Patit .n. duꝝ dn̄m q̄sq̄s s̄uit mām̄one: sua .n. cupiditate iplicat⁹ subdit diabolo: ⁊ ñ eū diligit. Sic q ācille aliene cōiūct⁹ ē: pp ɔcupiscētiā durā patit s̄uitutē etsi nō diligat eū cui⁹ ancillā diligit. Dixit aūt alteꝝ ɔtēnet nō odio hēbit. nullus enim v̄era cōscia deū pōt odisse. Cōtēnit aūt. i. nō timet eū: cū q̄si de eius bonitate secur⁹ ē.

¶ Ideo dico vobis ne solliciti sitis anime vestre quid manducetis: neq̄ȝ corpi vestro qd iduamini Nōne aia pl⁹ ē q̄ȝ esca: ⁊ corp⁹ plus q̄ȝ vestimētū:

AVGV. de ser. do. in monte. Quia superi⁹ docuerat dñs ꝙ q̄sq̄s vult diligere deum ⁊ cauere ne offendat nõ se arbitret̄ duob⁹ dñis posse seruire: ne forte q̄uis iam sup̄flua nõ querant̄: ꝓpter ipsa tñ necessaria cor duplicet̄: ⁊ ad ea desectenda torqueat̄ intẽtio. subiũgit dicẽs. Iõ di. vo. ne. sol. si. ani. ve. qd mãdu. neq̃ cor. ve. qd indua. CHRY. in ho. Nõ hoc dicit ꝙ aĩa cibo indigeat: icorporea est. n. s3 f3 cõez locut⁹ est consuetudinem. aliter enĩ nõ põt morari in corpore nisi eo cibato. AVGV. Uel alam in hoc loco ꝓ aĩa li vita positã nouerim⁹. HIERO. In nõnullis codicibus additũ ẽ: neq̃ qd bibatis. Ergo ꝙ oĩbus natura tribuit ⁊ iumentis ⁊ bestĳs bobusq̃ cõmune est: huius cura penitus liberamur. Qđ aũt hic dicit̄ de carnali cibo ⁊ vestimẽto accipiam⁹. Ceterũ de spũalib⁹ cibis ⁊ vestimentis semꝑ debemus esse solliciti. AVGV. de here. Dicunt̄ aũt euchite qdã heretici opinãtes monacho nõ licere sustẽtande vite sine cã aliqd opari: atq̃ ita seipsos ꝓfiteri vt oĩno ab opibus vacent. AVGV. de opib⁹ monachoꝝ. Inguit. n. non de hoc ope corpoꝛali ĩ quo vel agricole vel opifices laborant p̄cepit apl̄s cũ dixit. Qui nõ vult opari nõ mãducet: Neq̃ euãgelio posset oĩno eẽ ꝯtrius vbi ait dñs. Iõ dico vobis ne solliciti sitis. In verbo ḡ apl̄i p̄dicto spũalia opa debem⁹ accipere: de qb⁹ alibi dicit̄. Ego plãtaui: apollo rigauit: ⁊ ita se arbitrant̄ aplĩce ⁊ euãgelice obtẽꝑare iussiõe: cũ euangelium credũt de nõ curãda corpali h⁹ vite idigẽtia p̄cepisse: ⁊ apl'z d ope ⁊ cibo spũali dixisse. Qui ñ vult opari. ñ mãducz. Pu⁹ ergo dei nõstrem⁹ apl'z opa corporalia suos dei operari voluisse. Premiserat. n. dicẽs Ipsi scitis quõ oportea vos imitari: qꝛ nõ inquieti fuim⁹ inter vos neq̃ panẽ ab aliquo gratis manducauim⁹: sed ĩ labore ⁊ fatigatiõe die ac nocte laborãtes ne quẽ vestr͞ꝝ grauarem⁹ nõ qꝛ nõ habuim⁹ ꝑtãtez s3 vt nosipsos formã darem⁹ vobis q̄ nos imitaremini. Nã ⁊ cũ essem⁹ apd̄ vos: hoc denũciabam⁹ vobis: qm̄ si q̄s non vult operari. nõ mãducet. Quid ad hoc dici põt qñ exemplo suo docuit: quid preceperit. s. corpaliter operãdo: Nam ꝙ corpalr̄ oparet̄ ostdit̄ in actib⁹. vbi dr̄: ꝙ mansit cũ aqla ⁊ vxore ei⁹ p̄scilla opus faciẽdo apd̄ illos: erãt enĩ tabernaculoꝝ artifices: ⁊ tñ apl̄o tanq̃ p̄dicatori euãgelĳ militi xp̄i plãtatori vinee. pastori gregis ꝯstituerat dñs vt de euangelio viueret q tñ stipendiũ sibi debitũ nõ exegit: vt se formã daret eis q exigere indebita cupiebãt. Audiãt ergo q nõ habẽt hãc ꝑtãtẽ: quã ille habebat. vt tñmõ spiritualr̄ opãtes manducẽt panẽ a corporali labore gratuitũ. Si aũt euangeliste sunt. si ministri altaris. dispẽsatores sacroꝝ habẽt hanc ꝑtãtem: si saltem habebãt aliqd ĩ seculo: quo facile sine opificio sustentarẽt hanc vitã: qđ cõuersi ad deũ indigentibus dispartiti sũt ⁊ credẽda ẽ eoꝝ infirmitas ⁊ ferẽda. Nec attẽdendũ in quo loco hoc qđ habebãt ipenderit: cũ oĩu3 xp̄ianoꝝ sit vna respu. S3 q veniũt ad ꝓfessiõe3 fuitutis dei ex vita rusticana: ⁊ ex opificũ exercitio: ⁊ plebeio labore siquo min⁹ operent̄ excusari nõ pñt. Nulla enĩ modo decet vt i ea vita vbi senatores fiũt laboriosi: ibi fiãt opifices ociosi: et quo veniũt relictis delicĳs suis q fuerũt p̄dioꝝ dñi ibi sint rustici delicati. At cũ dñs ait: Nolite solliciti esse. nõ hoc dicit. vt ista nõ ꝓcurent: q̃tũ necẽtatis ẽ vñ honeste potuerũt sed vt ista intueant̄: ⁊ pp̄ ista faciãt qcqd ĩ euangelĳ p̄dicatione facere iubent̄: eam nanq̃ intẽtionẽ paulo superi⁹ oculum vocauerat. CHRY. in ho. Uel põt alr̄ cõtinuari: Cũ enĩ docuisset dñs pecuniaꝫ despicere ne aliqui dicerent: q̃liter poterim⁹ viuere si oĩa ꝓiecerim⁹: subiungit dicẽs: Iõq3 dico vobis. GLO. Id est cura tp̄ali ne retrahami ab eternis. HIERO. Precipit̄ ergo nobis: ne solliciti simus qd comedam⁹. qꝛ in sudore vult⁹ p̄paramus nobis panẽ. Ergo labor exercendus est: sollicitudo tolleda. CHRY. super matth. Non enĩ sollicitudinib⁹ spiritualib⁹. s3 laborib⁹ corporalibus acqrendus est panis: qui laborantibus ꝓ premio diligẽtie deo ꝑstãte abũdat: ⁊ negligẽtib⁹ ꝓ pena deo facientе subducit̄. Cõfirmat aũt spẽ nr̄am dñs. et p̄mo de maiori ad min⁹ descẽdit dicẽs: Nõne aĩa plus est q̃ esca: ⁊ corpus plusq̃ vestimentũ. HIERO. Qui maiora ꝑstitit vtiq3 ⁊ minora ꝑstabit. CHRY. sup mat. Nisi. n. voluisset cõseruari qđ erat ñ crearet: qđ ãt sic creauit: vt p escã fuet necesse ẽ vt det ei escaꝫ: q̃diu vult eẽ qđ fecit. HYLA. Uel alr̄: Qꝛ corrupt⁹ circa futuroꝝ curã infideliũ sensus ẽ calũniantiũ q̄ in resurrectõe corpoꝝ spẽs sit futura: q̄ in substantia eternitatis alimonia. Iõ subsequẽter dr̄: Nõne aia pl⁹ ẽ q̃ esca: Nõ. n. patit̄ spẽ nr̄am futuri ĩ resurrectiõe cibi ⁊ potus ⁊ vestit⁹ sollicitudine demorari ne redempti in corpus atq3 aiam cõtumelia ĩ nõ efficiẽdis leuiorib⁹ inferatur.

⁋ Respicite volatilia celi q̄ non serũt neq3 metũt neq3 ꝯgregãt ĩ horrea: ⁊ pr̄ vester celestis pascit illa. Nõne vos magis pl̄s estis ill': Quis ãt vr̄3 cogitãs p̄t adĳcere ad staturã suã cubitũ vnu3:

CHRY. sup mat. Postq̃ ꝯfirmauit spẽ nr̄az de maiore ad min⁹ descendens: deinde confirmat de minori ad mai⁹ ascẽdẽs cũ dic: Res. vo. ce. qꝛ nõ se. neq3 metũt. AVGV. de opibus monachoꝝ. Quidã se dicunt propterea operari nõ debere qꝛ nec volucres celi seminãt neq3 metunt. Cur ḡ nõ attendũt quod sequitur: Neq3 ꝯgregãt in horrea: Cur ḡ isti man⁹ ociosas ⁊ plena repositoria volũt hr̄e: cur deniq3 molũt ⁊ coquũt: hec enĩ aues nõ faciũt. aut si repiũt qb⁹ hoc psuadeãt vt eis p singulas dies escas afferãt p̄paratas saltem sibi de fontib⁹ aquã afferũt ⁊ reponũt: quod volatilia nan faciunt. Sed si nec aqua sibi vasa coguntur iplere: ⁊ iã illos qui tunc erant hierosolyme nouo gradu iustitie sup pergressi sunt: qui demisso sibi ex gratia frumẽto panem fecerunt aut facere curauerunt: qđ aues nõ faciũt. Nõ possũt aũt ista seruare: vt. s. nihil in crastinũ reponãt q se p multos dies a cõspectu hoĩu3 separatos ⁊ nulli ad se prebentes accessũ includũt seipsos: viuẽtes ĩ magna inẽtione orationũ. An forte quo sunt sanctiores. eo sunt volucrib⁹ dissimiliores: Quod ergo dicit de volatilibus celi ad hoc dicit: ne q̄sq̃ putet deum seruorum suorum necessaria non curare: cũ eius prouidentia vsq3 ad ista gubernanda prouenĩat. Neq3 enim non ipse pascit eos qui manibus operantur: neq3 etiã quia deus dixit: Inuoca me in die tribulationis ⁊ eruaz te. non debuit fugere apostolus: sed expectare vt comprehenderetur: et eum deus sicut tres pueros de medĳs ignibus liberaret. Sicut enĩ q fugiẽtibus sanctis huiusmodi q̄stionẽ obĳceret: respõderent nõ se oportuisse tẽtare deum: s3 tũc talia deum si vellet eẽ factuꝝ: vt eos liberaret. sic danielẽ a leonib⁹ ⁊ petꝝ a vinculis: cum ipi qd facerẽt nõ haberẽt. Cum võ eis fugã in potestatẽ dedisset: etiam si liberarent̄ p illam: nõ nisi ab ipso liberari: sic seruus dei valẽtibus manibus suis victum trãsigere si ex euangelio monerit questionẽ de volatilib⁹ celi q̄ nõ seminãt neq3 metunt: facile respõdebunt. Si nos p aliquam infirmitatem vel occupationẽ non possumus opari: ille nos pascet sicut aues q̄ nihil operant̄. Cum autem possumus non debemus tẽtare deum: qꝛ hec que possumus ei⁹ munere possumus. Et cum hic viuimus. illo largiẽte viuimus. qui largitus ẽ: vt possim⁹: ⁊ ille nos poscit a quo aues pascũt̄: sicut dicit̄: Et pr̄ vester celestis poscit illa: nonne vos magis plu. estis illis:

AVGV. de ser. do. in monte. i. carius vos valetis: qꝛ rõnale aĩal sicut est hõ sublimius ordinat̄ in reꝝ nã q̃3 irrationalia: sicut sunt aues. AVGV. xi. d ciuitate dei. Plerũq3 tamẽ carius cõparat̄ equus q̃ seru⁹: ⁊ gemma q̃ famula nõ rõne cõsiderãtis: sed necessitate idigẽtis: seu voluptate cupiẽtis. CHRY. sup matth. Oĩa enĩ aĩalia de⁹ ꝓpter hoĩem fecit. hominẽ autem ꝓpter se. quanto ḡ preciosior ẽ hominis creatio: tanto maior est dei sollicitudo de ipso.

Si ergo aues non laborantes inueniunt escas: hō nō inueniet cui deus dedit et operandi scientiam et fructificandi spem. HIERO Sūt aūt qdā q dū volūt terminos patrū excedere et ad alta volitare: in ima merguntur. Uolatilia celi angelos esse volunt: ceterasq̄ in dei ministerio fortitudines que absq̄ cura dei sui alantur prudētia. Si hoc ita est ut intelligi volūt quō seqr̄ dictū ad hoīes: Nonne vos ma. plu. estis illis: Simplr̄ g̃ accipiunt: q̄ si volatilia absq̄ cura et erumnis dei aluntur prudētia: que hodie sūt et cras nō erūt: quātomagis hoīes qb⁹ eternitas repromittitur. HYLA. Pōt aūt dici q̄ sub noīe volucrū exēplo nos īmūdorū spirituū hortatur: qb⁹ sine aliquo negocio querēdi et cōgregandi viuēdi tamē tribuitur de eterni consilij potestate substantia: atq̄ vt ad immundos istud spūs referatur opportune adiecit. Nonne vos magis pluris estis illis: De cōpatōis prestātia dīsam nequitie et sanctitatis ondens. GLO. Non solū aūt exemplo auiū: sed experimēto docet q̄ ad hoc q̄ sumus et viuim⁹ nr̄a cura nō sufficit sed dīna prudētia operatur dicēs: Quis aūt vestrū cogi. pōt adycc. ad staturā suam cubi. vnū: CHRY. sup matth. Deus.n. est q per singulos dies incremēta corporis tui facit: te nō itelligēte. Si ergo ī teipso quotidie dei prudentia operatur: quō in necessarijs tuis cessabit: Si aūt vos cogitādo modicā partē corpori vestro addere nō potestis: quō cogitādo saluandi estis ī toto: AVGV. de ser. do. in mon. Uel pōt referri ad sequētia ac si diceret: Non cē cura nr̄a factū vt ad hanc staturā veniret corpus nr̄m: ex hoc itelligi pōt q̄ si velletis adycere vnū cubitū nō possetis. Illi ergo tegēdi corpis curā relinquite cui⁹ cura factū est vt eēt tāte stature. HYLA. Uel aliter: Sicut fidē vitalis substantie de documēto spirituū fundauit ita opinionē futuri habit⁹ iudicio cōis itelligētie dereliquit. Cū eni vniuersorū corporū q̄ vitā hauserūt: diuersitatē in vnū perfectū virū sit excitatur⁹ sol⁹ q potēs sit ad vniuscuiusq̄ proceritatē cubitū vnū et alterū tertiūue pstare: de vestitu. i. de specie corporū cū ei⁹ cōtumelia ambigim⁹: q vt equalē oēs hoīes efficiat tātū mēsure est humanis corporib⁹ additurus. AVGV vlti. de ciui. dei. Sed si xp̄s in ea mensura corpis ī qua mortuus est resurrexit: nefas est dicere cū resurrectōis oīum tps venerit: accessurā corpi ei⁹ eā magnitudinē quā nō habuit: qn̄ ī ea discipulis in qua notus erat apparuit. vt lōgissimus fieri possit eqlis. Si aūt dixerim⁹ ad dñici corporis modū etiā maiorū minorūq̄ corpora redigēda peribit de multorū corporib⁹ pplurimū cū ipse nec capillū pitur⁹ eē pmiserit. Restat ergo vt q̄sq̄ recipiat suā mensurā quā vel hūit ī iuuētute: si senex ē mortu⁹: vel fuerat habitur⁹ si est ante defunct⁹. Et iō nō est dictū ab aplo in mensurā stature: sed in mēsurā etatis plenitudinis christi: q̄ resurgent corpora mortuorū ī iuuenili etate et robore ad quā christum peruenisse cognouimus.

¶ Et de vestimētis qd solliciti estis: Cōsiderate lilia agri qō crescūt. Nō laborāt neq̄ nēt. Dico autem vobis: quoniam nec salomō in omni gloria sua coopertus ē sicut vnum ex istis. Si enim fenum agri qd̄ hodie est et cras in clybanū mittitur deus sic vestit: q̄ntomagis vos modice fidei:

CHRY. in homi. Postq̄ mōstrauit q̄ nō oportet nos pro cibo esse sollicitos: ad id quod leuius est pertrāsit: neq̄ enim ita necessariū est indumentum sicut cibus. vn̄ dicit: Et de vesti. quid solli. estis: Nō aūt hic vtitur exemplo volucrū vt induceret pauonē et cygnū a quibus erat similia exempla accipere: s; vtitur exemplo liliorū dicēs: Considerate lilia agri. Uult ex duobus manstrare superabundantiam. s. a munificentia pulchritudinis. et a vilitate pticipātium tali decore. AVGV. de ser. do. in mon. Ipsa aūt documenta non sic allegorice discutiēda sūt: vt q̄ram⁹ qd significent aues celi: aut lilia agri: posita sunt. n. vt de reb⁹ minorib⁹ maiora psuadeantur. CHRY. sup matth. Lilia. n. statuto tpe formantur ī frōdib⁹: vestiuntur cādore iplentur odorib⁹. Et qd̄ terra radici nō dederat: de⁹ inuisibili opatōe largitur. In oib⁹ aūt eadē plenitudo seruatur: vt nō ab euētu facta putentur: sed dei prudētia itelligantur esse disposita. Dicēdo aūt. Nō laborāt: viros cōfortat. Dicendo vero: Neq̄ nent: mulieres. CHRY. ī ho. Hec aūt dicēs nō op⁹ prohibuit s; sollicitudinē. sicut et supra cū de seminatōe loqueretur. CHRY. Et vt magis dei prudentiā ī ipsis cmēdet que oēs supat humanā īdustriā. subdit Dico aūt vobis q̄m neq̄ salo. ī om. glia sua coop. est sicut vnū ex istis. HIE. Reuera. n. qd̄ sericū: q̄ regū purpura. q̄ pictura textricū pōt florib⁹ cōpari: Quid ita rubet vt rosa: Quid ita cādet vt liliū: Uiole vero purpurā nullo superari murice oculorū magis q̄ sermonis indiciū ē. CHRY. ī ho. Quātū. n. veritatis ad mendaciū tm̄ vestimētorū et florū dīa est. Si ergo salomō a florib⁹ supatus est: q oibus regib⁹ fuit preclarior q̄ndo tu vestimētis poteris vicere florū decorē: Est aūt salomō supat⁹ a florū decore non semel tm̄ neq̄ bis: sed p totū tēpus sui regni. Et hoc est qd̄ dicit. In oī glia sua. q nec ī vno die ita decorat⁹ ē vt flores. CHRY. sup mat. Uel hoc dic: q̄ salomō et si nō laborabat qd vestiretur: tm̄ iubebat. Ubi āt iussio: illic et ministrātiū offensa: et iubētis ira frequēter iuenitur. Hi aūt qn̄ nesciūt sic ornātur. HYLA. Uel lilia itelligēda sunt angelorū celestiū claritates: qb⁹ a deo glie candor indultus est. Non laborāt aūt neq̄ nent: q: virtutes angelorū ex ea quā adepte sūt originis sue sorte vt sint semp accipiūt: et cū in resurrectiōe similes hoīes angelis erūt sperare celestis glorie voluit operimētū: exēplo angelice claritatis. CHRY. sup matth. Si aūt florib⁹ terrenis sic occurrit de⁹: q nati sūt: vt tm̄mō videantur et pereāt: hoīes negliget quos sic creauit vt nō p tpe videantur: sed vt ppetuo sint: Et hoc est qd̄ dicit. Si aūt fenū agri qd̄ hodie ē et cras ī clybanū mittitur de⁹ sic vestit: q̄ntomagis vos modice fidei: HIERO. Cras aūt ī scripturis futurū tps intelligitur dicēte iacob: Exaudiat me cras iusticia mea. GLO. Alij libri habēt in ignē vel in aceruū q habz spēm clybani. CHRY. in ho. Nō aūt lilia iā ea vocat sed fenū agri: vt eorū vilitatē ondat. Sed et aliā vtilitatem apponit dicēs: q̄ hodie sūt: et nō dixit. Cras nō erūt: s; qd̄ ē multo deficienti⁹: q: ī clybanū mittitur. Cū aūt dicit. Quātomagis vos. occulte insinuatur humani generis honor ac si diceret: Uos qbus aīaz dedit: corpus plasmauit: pphas misit: et vnigenitū filiū tradidit. Dicit autem Modice fidei: q: modica fides est que nec de minimis certa ē. HYLA. Uel sub feni noīe gētes nuncupantur. Si igitur gētib⁹ iccirco tm̄ idulgetur eternitas corporalis vt mox igni iudicij destinentur: q̄ pphanum ē sanctos ō glia eternitatis ābigere cū iniqs eternitatis op⁹ pstetur ad penā: REMI. Spualiter aūt p volatilia sctī viri designātur q ex aqua sacri baptismatis renascūtur: et deuotōe terrena despiciūt et celestia petūt. qb⁹ pfes dicuntur cē apli: q: pncipes sūt oiūz scōrū. Per lilia etiā scī viri intelliguntur: q absq̄ labore legaliū cerimonialiū sola fide deo placuerūt: de qb⁹ dicitur: Dilect⁹ me⁹ mihi pascitur inter lilia. Sctā etiā eccl̄ia p liliū intelligitur: ppter candorē fidei. et odorē bone cōuersatōis: de qua dr̄: Sicut liliū īter spinas. Per fenū designantur infideles: de qbus dr̄: Aruit fenū et flos ei⁹ cecidit. Per clybanum eterna damnatio: vt sit sensus. Si deus infidelibus tribuit bona temporalia: q̄ntomagis tribuet nobis eterna.

¶ Nolite ergo solliciti esse dicentes quid mādu cabimus: aut quid bibemus: aut quo opiemur. Hec. n. oia gētes inquirunt. Scit. n. pater vr̄ q: his oībus īdigetis. Querite ergo primū regnū dei et iusticiam eius et hec oia adijcientur vobis.

GLO. Postq̄ sigillatim de victu ⁊ vestitu sollicitudinē
excluserat argumēto ab inferiorib⁹ sumpto: hic cōsequēter
vtrūq̄ excludit dicēs: Nolite ergo solliciti esse dicētes: qd
manducabimus aut quid bibemus: aut quo operiemur.
REMI. Ideo aūt hoc dn̄s repetiuit: vt ōnderet hāc rem
eē pernecessariā: ⁊ vt artius eā in cordibus nr̄is inculcaret.
RABA. Notandū vero q̄ nō ait: Nolite q̄rere aut solli
citi eē de cibo aut potu aut indumēto: sz Quid manducetis
aut qd bibatis: aut qd vestiamini. vbi mihi videt̄ argui qui
sumpto victu vel vestimēto cōmuni lautiora cibi vl̄ auste
riora his cū q̄bus vitā ducunt alimenta vel indumēta req
rūt. GLO. Est etiam alia sollicitudo sup̄flua ex vitio ho
minū q̄ fructus ⁊ pecuniam plusq̄ necesse ē reseruāt. ⁊ di
missis spiritualib⁹ illis intēti sunt quasi de bonitate dei de
sperātes. ⁊ hoc p̄hibet̄. vn̄ subdit̄: Hec.n. oīa gētes reqūrūt.
CHRY. sup mat. Quia in rebus hūanis fortunā credūt
esse nō p̄uidentiā neq̄ iudicio dei vitas suas gubernari esti
māt sz incerto duci euētu. Et ideo merito timēt ⁊ desperāt
q̄si qui neminē hūt gubernantē. Qui aūt credit se dei iudi
cio gubernari. escā q̄dē suā in mān̄ dei cōmittit. vnde sequi
tur: Scit.n. pater vester q̄r his oib⁹ indigetis. CHRY. in
homi. Nō autē dixit. Scit de⁹: sed Scit pr̄ vester: vt eos
in maiorē spē ducat. si.n. pater ē: nō poterit despicere filios
cū nec hoīes patres hoc sustineāt. Dicit aūt: Qm̄ his oībus
idigetis vt magis sollicitudinē abiicias: q̄r necessaria sunt.
Qualiter eni est pr̄ q̄ sustinet etiā necessaria filiis nō dare?
Si aūt essent sup̄flua nō ita oporteret cōfidere. AVGV.
xv. de trini. Non aūt ista ex aliquo t̄pe cognouit deus sz fu
tura oīa t̄palia. atq̄ in eis etiā q̄d ⁊ q̄ñ ab illo petituri era
mus. sine initio añ prescuit. AVGV. xii. d ciui. dei. Qr āt
dicunt quidā hec dei scientia nō posse cōprehēdi: quia infi
nita sūt: restat eis dicere q̄ nō oēs numeros deus nouerit:
quos īfinitos esse certissimū ē. Infinitas aūt numeri nō est
icōprehēsibilis ei cui⁹ itelligētie nō est numer⁹. Quap̄pter
si quicq̄d sciētia cōprehendit̄ scientis cōprehensione finit̄:
p̄fecto oīs infinitas quodā ineffabili mō deo finita ē: q̄r ei⁹
sciē incomprehēsibilis non est. GRE. nesenus i libro de
hoīe. Qm̄ aūt ei⁹ p̄uidentia p̄ huiusmōi signa demonstrat̄.
p̄manentia eni vniuersoꝝ: ⁊ maxime eoꝝ que sūt in genera
tiōe ⁊ corruptione. ⁊ positio ⁊ ordo eoꝝ que sūt: semp custo
ditur p̄z eūdē modū: q̄lr̄ vtiq̄ p̄ficeret̄ nullo p̄uidēte. Sz
q̄dā dicūt deo curā esse existentiū p̄manētie in vniuersali:
⁊ hui⁹ solius prouidentiā hr̄e. Singularia vero fieri vt con
tingit. Tres aūt cās solas vtiq̄ q̄s dicet non fiendi p̄uiden
tiā singulariū. Aut eni hoc q̄d est ignorare deū. q̄ñ bonum
est particulariū diligentiā habere: aut nō velle: aut nō pos
se. Sed ignorātia oīno aliena ē a beata substātia. Qualiter
eni latebit deū q̄d nec hō sapiens ignorabit: q̄ singularib⁹
destructis vniuersalia destruentur? Nihil autem prohibet
oīa indiuidua p̄ire: nulla p̄curante potentia. Si aūt non
vult: p̄pter duas fit causas: aut propter pigritiā. aut p̄pter
indecētiā. Pigritia aūt a duob⁹ generatur: aut eni volupta
te aliqua attracti pigritamur: aut p̄pter timorē desistim⁹:
quorum neutrū fas est cogitare de deo. Si aūt dicāt nō de
cere deū: indignū enim esse tante btitudinis p̄us cōdescen
dere: qualiter nō incōueniēs ē artificē quidē p̄curātem vni
uersalia nihil p̄ticulariū neq̄ paruissimum derelinquere si
ne p̄curatione. sciētē q̄ ad totū p̄ficit pars. cōditorē vero
deū artificibus enunciare idoctiorē? Si aūt non pōt: imbe
cillis est de⁹ ⁊ impotēs benefacere. Si vero icōprehensibi
lis nobis est singularium p̄uidentie rō: nō p̄pterea oportet
dicere quia nō est p̄uidentia: ita eni diceret: q̄r numerū ho
minum ignoramus. neq̄ hoīes eē. CHRY. sup math.
Sic ergo qui credit se dei iudicio gubernati: escam suam in
manu dei cōmittat: cogitet aūt de bono ⁊ malo: de quo nisi
sollicit⁹ fuerit neq̄ maluz fugiet neq̄ bonū apprehendet.
Et ideo subdit̄: Querite aūt primū regnum dei ⁊ iusticiam
eius. Regnuz dei ē retributio bono ꝝ operū. Iustitia autē
eius: via pietatis p̄ quā itur ad regnū. Si ergo cogites qua
lis erit gloria scōꝝ: necesse ē vt aut p̄pter timorē pene rece
das a malo: aut p̄pter desideriū glorie festines ad bonū. Et
si cogitaueris que sit dei iustitia: q̄d. s. odit deus ⁊ q̄d amat:
iustitia ipsa ostendit tibi vias suas que amātes se sequitur.
Nō aūt daturi sum⁹ rōnē q̄ pauperes sum⁹ aut diuites: sz si be
ne vel male egerimus: q̄d est in nr̄o arbitrio. GLO. Uel
dicit iusticiā ei⁹. q. di. vt p̄ eū nō p̄ vos iusti sitis. CHRY.
sup matth. Terra aūt etiā p̄pter pctā hoīum maledicit̄ vt
nō germinet: s̄m illud Maledicta terra in ope tuo. benedi
cit̄ aūt cū bona fecerim⁹. Quere ḡ iusticiā ⁊ non deerit tibi
panis. Un̄ seq̄t̄: Et hec oīa adiicient̄ vobis. AVGV. de
ser. do. i mōte. s. t̄palia q̄ manifeste hic oñdit nō eē talia bo
na nr̄a p̄pter q̄ benefacere debeam⁹: sz tn̄ necessaria eē. Re
gnū vo dei ⁊ iusticia ei⁹ bonū nr̄m est: vbi finis cōstituēdus
ē. Sz q̄r i hac vita militam⁹: vt ad illud regnū p̄uenire possi
mus. q̄ vita sine his necessariis agi nō pōt: apponentur inq̄t
hec vobis. Cū aūt dixit illud Primū: significauit q̄r hoc po
sterius querendū ē non t̄pe sed dignitate: illud tanq̄ bonum
nostrū. hoc tanq̄ necessariū ē. Neq̄ eni verbi gr̄a debem⁹
euāgelizare vt mādu cem⁹: q̄r sic vili⁹ haberem⁹ euāgeliū
q̄ cibū: sz ideo manducare: vt euāgelizem⁹. Querentibus
aūt primū regnuz dei ⁊ iusticiā eius. i. hoc p̄ponentib⁹ cete
ria reb⁹: vt hoc propter cetera queramus: nō d̄z subeē solli
citudo ne necessaria desint. ⁊ iō ait: Hec oīa adiiciētur vob.
i. ɔsequent̄ sine vllo vr̄o impedimēto: ne cū ista queritis: il
lic auertamini aut duos fines constituatis. CHRY. in
ho. Et nō dixit. dabunt̄: sed apponēt̄: vt dicas q̄r p̄ntia nihil
sunt ad magnitudinē futuroꝝ. AVGV. de ser. do. in mō
te. Cū aūt legim⁹ in fame ⁊ siti ap̄lm laborasse: nō existime
mus hic dn̄i p̄missa titubasse: q̄nquidē ista sint adiutoria.
Medic⁹ iste cui nos totos cōmisimus: nouit q̄ñ apponat ⁊
q̄ñ detrahat sicut nobis iudicat expedire. Si eni nobis ali
q̄ñ defuerint: q̄d plerūq̄ p̄pter nostrā exercitationē de⁹ si
nit nō debilitat p̄positū nostrū: sed examinatū ɔfirmat.

¶ Nolite ḡ solliciti eē i crastinū. crastinus.n. dies sollicitus erit sibiip̄i. Suffic.n. diei malicia sua.

GLO. Prohibuerat sollicitudinē p̄ntiū reꝝ: nō p̄hibet sol
licitudinem futuroꝝ: vanā ex vitio hoīuz p̄uenietē cū dic:
Noli. ḡ sol. eē i cra. HIE. Cras i scripturis futuꝝ t̄ps itelli
git̄: dicēte iacob: Exaudiet me cras iustitia mea. ⁊ i samuel
fantasmate phitonissa loq̄t̄ ad saulē: Cras eris mecū. D p̄n
tib⁹ ḡ ɔcessit debere eē sollicitos q̄ futura p̄hibet cogitare.
Sufficit.n. nobis p̄ntis t̄pis cogitatio. Futura q̄ icerta sint
deo reliquam⁹. Et hoc ē q̄d dicit̄. Crastin⁹.n. dies sollicitus
erit sibi ip̄i. i. afferet sollicitudinē suā secū. Suffic.n. diei ma
licia sua. Hic maliciā nō contrariam virtuti posuit: sed i la
borem ⁊ afflictionē ⁊ angustiam seculi. CHRY. i ho. Ni
hil enim ita dolorem infert aīe: vt sollicitudo ⁊ cura. Cum
aūt dicat q̄ crastina dies erit sollicita de seipsa: volens ma
nifestius facere q̄d dicit̄: Prosopopeiā facit t̄pis s̄z multo
rum cōsuetudinē loquens ad plebē imperfectā: vt eni eos
magis moueat. ipsos dies cōquerētes iducit p̄ sup̄flua cu
ra. Nunquid enim dies non sufficiens habet onus. i. curaz
suā q̄d igitur eum aggrauas magis curā que p̄tinet ad aliū
diē apponendo? CHRY. super matheum. Uel aliter:
Per hodie hec solum significantur: que habemus in vita p̄
senti necessaria. Per autem dicit Cras: quod superfluum est
ostendit. dicit ergo: Nolite solliciti esse in crastinum: idest
nihil curetis super id habere quod necessarium est vobis:
ad vitam quotidianam. Quod enim superfluum fuerit
quod est cras curabit se. Et hoc est quod dicit: Crastinus
enim dies sollicitus erit sibiipsi: ac si dicat: Superflua cū
ɔgregaueris: ipse se curabunt: te quidem eis non fruente

inuenient dños multos q ea pcurent. Quid ergo curas de illis quoꝝ ptãtem es alijs dimissur⁹: Sufficit eni diei malicia sua. q. d. Sufficit tibi labor quẽ pateris ꝑpter necẽia. noli de supfluis laborare. Uel aliter. AVGV. de ser. do. i mõte. Nõ dr crastinus dies nisi ĩ tpe vbi pterito succedit futurũ: Ergo cũ aliqd boni opamur non tpalia: sed eterna cogitemus crastinus. n. dies sollicitus erit sibiypsi. i. cum oportuerit sumas cibũ ꝛ huiusmõi. s. cum necessitas vrgeꝛ ceperit. Sufficit. n. diei malicia sua. i. sufficit ꝙ ista sumere vrgebit necessitas. quã maliciã noĩat: qꝛ penalis ẽ nobis: ptinet eni ad mortalitatẽ quã peccãdo meruim⁹. huic ḡ pene tpal'necessitatis noli addeꝛ aliqd grauı⁹ ut nõ solũ eã patiaris: ſʒ ẽt ꝑpter hãc explẽdã milites deo. Hic est cauedũ: ne cũ viderim⁹ aliquẽ seruũ dei ꝑuideꝛ: ne ista necessaria desint: vel sibi vel eis quoꝝ cura sibi cõmissa ẽ: iudicemus eũ cõtra dñi ꝑcepta faceꝛ: ꝛ de crastino eẽ sollicitũ. nã ꝛ ipe dñs cui ministrabãt angeli. ꝑpter exẽplũ loculos habere dignat⁹ ẽ. Et ĩ actib⁹ aplõꝝ scriptũ ẽ ea q̃ ad victũ sũt necessaria: pcurata esse in futuꝝ ꝑpter iminentẽ famẽ. nõ ḡ hoc dñs icrepat: si quis humano more ista pcuret: sed siqs ꝑpter ista non militet deo. HYLA. Hoc etiã totũ sub dicti celestis significãtia ptineꝛ. Iubemur igr̃ nõ ambigeꝛ de futuris. Satis. n. vite nr̃e malicia dieꝝ qbus viuimus. s. petã sufficiũt: vt circa hec purganda oĩs vite nr̃e meditatio: laborqꝫ versetur. Cessante aũt cura nostra ipsa futura sollicita sunt diuini nobis eterne claritatis ꝑfect⁹ deo pcurãte ꝑponiꝛ. CA. VII

Nolite iudicare ꝛ non iudicabimini: nolite cõdẽnare ꝛ nõ cõdẽnabimini. In quo enim iudicio iudicaueritis iudicabimini: ꝛ ĩ qua mensura mensi fueritis remetietur vobis.

AVGV. de ser. do. in mõte: Quia cũ ista tpalia pcurant ĩ futuꝝ: ĩcertũ est quo aĩo fiat. cũ possit simplici corde fieri ꝛ duplici opportũe hoc loco subiecit: Nolite iudicaꝛ. Ul'aliter. CHRY. in ho. Hucusqꝫ exposuit cõsequentiã ad elemosynã ptinentẽ: nũc aũt ĩcipit exponere ꝯsequẽtiã ad orõnẽ respiciẽtẽ. Et ẽ doctrĩa hec quodãmodo ps orõnis. vt sit ordo narratiõis talis. Dimitte nobis debita nr̃a. ꝛ seqꝛ: Nolite iudicaꝛ: vt nõ iudicemini. CHRY sup matth. Sed si iudicare ꝑhibet: q̃ꝯsequẽtia paulus corinthũ iudicat fornicantẽ: ꝛ petr⁹ ananiã ꝛ saphirã mẽdacij arguit: Sʒ qdã hũc locũ ſm huiusmõi sensũ exponũt: qꝛ dñs hoc mãdato nõ ꝑhibet christianos ex beniuolẽtia alios corripe: ſʒ ne ꝑ iactãtiam iusticie sue christiani christiãos despiciãt ex solis plerũqꝫ suspitiõibus odiẽtes ceteros ꝛ ꝯdẽnãtes. Et sub specie pietatis ꝑpriũ odiũ exequẽtes. CHRY. ĩ ho. Uñ nõ dixit ne qescere facias peccantẽ: ſʒ ne iudicaueris: hoc est ne amar⁹ fias iudex. corripe qppe nõ vt hostis expetẽs vindictã ſʒ vt medic⁹ istituẽs medicinã. CHRY. sup matth. Sʒ vt nõ sic qdẽ corripent christiani christiãos ꝯuenit sermo q dicat: Nolite iudicare. Sʒ si nõ sic corripuerint: nũqd ꝑpter hoc ꝯsequeꝛ ĩdulgẽtiã petõꝝ: qꝛ dictũ ẽ: Nõ iudicabimini. Quis. n. ꝯseqꝛ ĩdulgẽtiã mali poris: qꝛ nõ addidit alteꝝ malũ: Hoc aũt diximꝰ volẽtes oñdere: qꝛ hic sermo nõ ẽ posit⁹ ð ꝑximis nõ iudicãdis: q peccãt ĩ deũ: ſʒ q ĩ nos peccãt. Qui. n. nõ iudicat ꝑximũ ꝑpter petm̃ ĩ se cõmissũ. illũ nec de⁹ iudicat ꝑpter petm̃: ſʒ dimittit ei debitũ sicut ꝛ ipse dimisit. CHRY. in ho. Uel aliter: Nõ simpliciter vniuersa petã iubet nõ iudicare: ſʒ his q multis malis sũt pleni ꝛ alios ꝑ minimis iudicãt: hãc ꝑhibitionẽ facit. Sicut ꝛ paul⁹ nõ simpliciter ꝑhibet iudicare eos qui peccant: sed discipulos iudicantes de magistris redarguit. docens vt eos qui supra nos sunt non iudicemus. HYLA. Uel aliter: Iudicari de sponsionibus suis deum vetat: quia vt iudicia ex incertis rebus inter homines sumuntur. ita ꝛ hoc iudiciũ aduersus deũ ex ambiguitate suscipitur. quod penitus repellit a nobis: vt cõstans potius fides retineaꝛ: qa nõ sicut ĩ certis rebus petm̃ fit ꝑperã iudicasse: ſʒ si in his rebus dedero iudiciũ. initiũ fit criminis. AVGV. de cõ. euã. Uel aliter: Hoc loco nihil aliud ꝑcipi existimo nisi vt ea facta que dubiũ ẽ quo aĩo fiãt in meliorẽ ptẽ interptemur. De⁹ aũt que nõ pñt bono aĩo fieri: sicut sũt stupra blasphemie ꝛ huiusmõi nobis iudicare ꝑmittit. de factis aũt medijs q̃ possũt bono ꝛ malo aĩo fieri. temerariũ est iudicare: maxime vt cõdẽnemus. Duo aũt sũt in qbus temerariũ iudiciũ cauere debemus cũ incertũ est quo aĩo qcq̃ factũ sit vel cũ ĩcertũ ẽ: qlis qsqꝫ futurus ẽ q nũc vl'bon⁹ vel mal⁹ apparet. Nõ ergo reꝑhẽdamus ea q̃ nec scim⁹ quo aĩo fiãt: neqꝫ ita reꝑhẽdamus q̃ manifesta sũt vt despem⁹ sanitatẽ. Põt aũt mouere qð ait: In quo iudicio iudicaueritis: iudicabimini. Nunqd si nos temerario iudicio iudicauerim⁹ temere ẽt de nobis de⁹ iudicabit: aut nũqd si mẽsura iniq̃ mensi fuerim⁹. ꝛ apð deũ ẽ iniq̃ mẽsura vñ nobis remetietur: Nã mẽsure noĩe ipꝫ iudiciũ significatũ arbitror. Sʒ h̃ dictũ est qm temeritas q̃ punis aliũ ipsa te puniat necẽ ẽ. Iniqtas. n. sepe nihil nocet ei q patitur iniuriã: ei v̈o q facit necesse ẽ vt noceat. AVGV. xxi. de ciui. di. Dicũt aliq qũo veꝝ ẽ qð ait christus: vt in q̃ mẽsura mensi fueritis remetieꝛ vobis: si tpale petm̃ supplicio puniaꝛ eterno: Nec attendũt nõ ꝑpter eq̃le tp̃is spaciũ. sed ꝑpter vicissitudinẽ mali. i. q mala fecerit mala patiaꝛ. eãdẽ dictã mẽsurã fuisse q̃uis in ea re hoc ꝑprie possit accipi de q̃ dñs cũ hoc diceret: loq̃baꝛ. i. de iudicijs ꝛ ꝯdẽnatõib⁹. Proinde q iudicat ꝛ ꝯdẽnat ĩiuste: si iudicaꝛ ꝛ ꝯdẽnaꝛ. iuste ĩ eadẽ mẽsura recipit: q̃uis non hoc qð dedit. Iudicio. n. fecit qð iniquũ ẽ: iudicio patiꝛ qð iustũ ẽ.

Quid autem vides festucam in oculo fratris tui: ꝛ trabẽ in oculo tuo non vides: Aut qũo dicis fratri tuo: Frater sine eijciam festucã de oculo tuo: ꝛ ecce trabs est in oculo tuo: Hypocrita eijce primum trabẽ de oculo tuo: ꝛ tũc videbis eijcere festucam de oculo fratris tui.

AVGV. ð ser. do. Cũ temerario ꝛ iniquo iudicio dñs nos ãmõuerat: maxĩe ãt hi temeꝛ iudicãt q ð ĩcertis ꝛ facile reꝑhẽdũt: q magis amãt vitupaꝛ ꝛ dãnare q̃ emẽdare atqꝫ corrigere: qð vitiũ vl' supbie ẽ vl' inuidẽtie. ꝯñter subijcit ꝛ dic: Quid ãt vides festucã ĩ oculo frĩs tui. ꝛ trabẽ ĩ ocu. tuo nõ vides: HIERO. De his loqꝛ q cũ mortali crimie detineãꝛ obnoxij minora petã frĩb⁹ nõ ꝯcedũt. vt si forte ira ille peccauerit: tu odio reꝑhẽdas. Quãtũ aũt ĩter festucã ꝛ trabẽ tm̃ ĩter irã distat ꝛ odiũ: odiũ. n. ira ĩueterata ẽ. Fieri aũt põt vt si irascaris hoĩ. velis eũ corrigi. nõ ãt si eũ oderis. CHRY. in ho. Multi etiã hoc faciũt: q si viderit monachũ supfluũ vestimẽtũ hñtẽ. aut copiosiori cibo potitũ: amari fiũt accusatores. quotidie ipsi rapiẽtes ꝛ crapulã patiẽtes. CHRY. sup mat. Ul'aliter: Hoc qð hic dr̃ doctoribus ꝯuenit. Oẽ. n. petm̃ diiudicaꝛ modicũ aut magnũ ſm peccãtis ꝑsonã. Laici. n. petm̃ modicũ ẽ: ꝛ festuca q̃tũ ad peccatũ sacerdotis qð trabi cõpaꝛ. HYLA. Uel aliter: Peccatũ in spiritũsanctũ ẽ diuie v̈tutis ptãtẽ negaꝛ: ꝛ xp̃o sbãm abnuere eternitatis ꝑ quẽ qa in hoĩem venit de⁹. hõ rursus veniret in deũ. Ergo q̃tũ ĩter festucã ꝛ trabẽ dr̃ia ẽ: tãtũ oñdit peccatũ ĩ spiritũ sanctũ cetera crimia excedere: vt cũ ĩfideles delicta corporis alijs exprobrãt on⁹ peti quo de ꝑmissis dei ãbigũt: ĩ se aň nõ videãt ĩ oculo: trabe tãqꝫ ĩ mẽtis acie ĩcidẽte. Seqꝛ: Aut qũo dices fratri tuo: sine eijciam festucam de oculo tuo: ꝛ ecce in oculo tuo trabs est: CHRY. sup matth. Idest cũ q̃ facie arguis petm̃ frĩs tui ipe aũt ĩ eodẽ peccato vel ĩ maiori existẽs. AVGV. de ser. do. Primũ ergo cogitemus cũ aliquẽ reprehendere nos necessitas coegerit. vtrũ tale sit vitium quod nunquã

habuimus. Et tūc cogitem⁹ ⁊ nos hoīes eē: ⁊ habere potuiſ ſe: vel tale qd habuimus ⁊ tamen non habemus: ⁊ tūc tangat meorā cōmunis fragilitas: vt illā correctionē nō odiū ſꝫ miſericordia pcedat. Si aūt inuenerim⁹ nos in eodē vitio eē nō obiurgem⁹: ſed cōgemiſcam⁹: ⁊ ad pariter conandū inuitem⁹. Raro aūt ⁊ ex magna neceſſitate obiurgatōes adhibēde ſunt: in qbus nō nobis ſed vt dn̄o ſuiat̄ inſtemus.

CHRY. ſup matth. Uel alr̄. Quō dicis fratri tuo. i. quo ꝓpoſito putas ex charitate vt ſalues ꝓximū tuū nō qꝛ teipm̄ añ ſaluares? Uis ḡ nō alios ſanare ſꝫ p bonā doctrinā malos act⁹ celare: ⁊ ſcie laudē ab hoīb⁹ q̄rere nō edificationem mercedis a deo: ⁊ es hypocrita. vñ ſeqt̄: Hypocrita: eyce p̄mum trabem d̄ oculo tuo. AVGV. d̄ ſer. do. Accuſare. n. vitia officiū ē bonoꝝ: qd̄ cū mali faciūt: alienas partes agūt: ſicut hypocrite q regunt ſub pſona qd̄ ſūt: ⁊ oſdunt ī pſona qd̄ nō ſunt. CHRY. in ho. Et notādū ꝙ vbicunq; vult mōſtrare magnū aliqd̄ peccatū a cōtumelia incipit ſic tibi. Serue neq̄ oē debitum dimiſi tibi. ⁊ iō hic dicit. Hypocrita eyce primū. Eteni q̄ ſuꝑſi⁹ ſunt: magis aliqs nouit: q̄ꝫ que ſūt alioꝝ: ⁊ que maiora ſunt: magis videt q̄ꝫ q̄ minora: ⁊ ſeipm̄ magis diligit q̄ꝫ ꝓximū. Et iō iubet cū q obnoxius ē multis peccatis: nō amaꝝ eē iudicē delictoꝝ alteri⁹: ⁊ maxime cū fuerit pua quidē abarguēdo aut a corrigēdo auertēs ſed ꝓhibet ꝓpria cōtēnere ⁊ alienis inſilire. Oportꝫ eni vt p̄mo cū diligētia inueſtiges que tua ſūt: ⁊ tūc q̄ ꝓximi ſūt diſcuties. ⁊ iō ſeqt̄: Et tūc videbis eycere feſtucā d̄ oculo fratris ſui. AVGV. de ſer. do. in mōte. Auferētes. n. d̄ oculo noſtro trabem inuidentie vel malicie vl̄ ſimulatōis: videbimus eycere feſtucam de oculo fratris.

¶ Nolite ſanctū dare canibus neq; mittatis margaritas veſtras añ porcos. ne forte cōculcēt eas pedibus ſuis: ⁊ canes cōuerſi diſrūpant vos.

AVGV. de ſer. do. in mōte. Quia poteſt aliquos per nomen ſimplicitatis ad quā p ſupiora iduxerat decipe: vt ſic putet̄ vitioſū eē aliqū veꝝ occultare: quō vitioſū ē falſum dicere. recte ſubiungit. Nolite ſanctū dare canibus: neque mittatis margaritas v̄ras añ porcos. CHRY. ſup mat. Ul alr̄. Juſſerat ſupi⁹ dn̄s diligere inimicos ⁊ bn̄facere his q peccāt ī nos. ne ergo cogitarēt ſacerdotes etiā q̄ dei ſunt eis cōicare. talē cogitationē cōpeſcuit dicēs. Nolite ſanctū dare canibus. ac ſi diceret. Mādaui vobis diligere inimicos ⁊ bn̄facere eis de v̄ris corporalib⁹ bonis nō tñ de meis ſpiritualibus paſſim. qm̄ in nā vobiſcū cōes ſunt nō ī fide: ⁊ de⁹ carnalia bn̄ficia dignis ⁊ indignis ſilr̄ preſtat: nō autē grās ſpirituales. AVGV. d̄ ſer. do. ī mon. Querēdū aūt ē qd ſit ſctm̄: qd canes: qd mārgarite: qd porci. Sctm̄ ē qd̄ corrumpe nefas ē: cuius ſceleris volūtas rea tenet̄: q̄ꝫuis illud incorruptibile maneat. Margarite aūt ſunt quecunq; ſpiritualia magnī eſtimanda ſunt. Licet itaq; vna eademq; res ⁊ ſanctū ⁊ margarita dici poſſit. Sꝫ ſctm̄ d̄r ex eo ꝙ non dꝫ corrumpi: margarita vero ex eo ꝙ nō poteſt contemni.

CHRY. ſup matth. Uel alr̄. Sanctū ē ſicut baptiſmus grā corporis x̄pi: ⁊ huiuſmodi. Myſteria aūt veritatis margarite ſunt: qꝛ ſicut margarite incluſe cochleis poſite ſunt ī profundū maris ſic myſteria diuiā v̄bis īcluſa poſita ſūt ī altitudine ſenſus ſacre ſcripture. CHRY. in ho. Que quidem his q bone mētis ſunt: ⁊ intellectū hn̄t: reuelata honeſta apparēt. his aūt q inſenſibiles ſunt magis vident̄ reuerenda. cum ignorantur. AVGV. de ſer. do. Canes autē ꝓ ipugnatoribus veritatis: porcos ꝓ cōtemptorib⁹ poſitos nō incōgrue accipimus. Quapropter qꝛ canes exiliūt. ad dilacerandū: qd̄ autē dilacerāt itegrū eē nō ſinunt: dixit: Nolite ſctm̄ dare canib⁹. qꝛ q̄ꝫtū in ipſis ē ſi fieri poſſet: conant̄ perimere veritatē. Porci aūt q̄ꝫuis non ita vt canes morſu appetant: paſſim tamen calcādo ingnāt. Et iō dicit. Neque mittatis mar. ve. ante porcos. RABA. Uel canes ſūt ad vomitū reuerſi porci nondū conuerſi: ſed in luto vitiorum uerſati. CHRY. Uel aliter: Canis ⁊ porcus imūda animalia ſunt: ſed canis ex omni pte: qꝛ nec ruminat. nec vngulam findit porcus autem ex parte. nā vngulā habet fiſſam: ſed nō ruminat: ꝓpter quod canes puto intelligendos gentiles omnino imundos. ⁊ ꝓpter actus: ⁊ ꝓpter fidem: porcos aūt hereticos: qꝛ nom̄ dn̄i inocare videt̄. Nō eſt ḡ ſctm̄ dare canib⁹: qꝛ baptiſm⁹ ⁊ alia ſacra nō ſūt dāda niſi fidē hn̄tibus. Itē myſteria veritatis. i. margarite: nō ſūt dāde: niſi deſiderātibus veritatē: ⁊ cum rōne humana viuētibus. Si. n. porcis eas miſeris. i. cenoſe vite delectatōe grauatis: nō itelligerēt p̄cioſitatē eaꝝ: ſed eſtimāt eas ſimiles ceteris fabulis mūdialib⁹: ⁊ eas actib⁹ ſuis carnalib⁹ cōculcāt.

AVGV. de ſer. do. Calcari eni d̄r qcqd cōtēnit̄. Et ideo d̄r: Ne forte cōculcēt eas pedib⁹ ſuis. GLO. Dicit autē: ne forte: qꝛ reſipiſcere poſſūt ab imūditia. AVGV. Qd̄ antē ſeqt̄. Et cōuerſi diſrumpāt vos. Nō ait ipſas margaritas: illas. n. conculcāt. ⁊ cū ꝯuertūt̄ vt adhuc aliqd audiāt: diſrupūt eū a quo miſſas margaritas ꝯculcāt. nō eni facile inueneris qd̄ ei gratū eē poſſit: q̄ magno labore īuenta cōtēnant̄. Qui ergo tales docēt quō nō diſrūpant̄ indignando ⁊ ſtomacādo nō video. CHRY. ſup matth. Uel porci nō ſolū carnalib⁹ actibus margaritas conculcāt ſed etiā poſt modicū cōuerſi per inobedientiā rūpūt prebitores earum. Frequēter aūt ⁊ ſcādaliꝫati calūniāt̄ eos q̄ſi dogmatum nouoꝝ ſeminatores. Canes etiā ꝯculcātes ſancta ſordidis actibus: diſputationib⁹ ſuis rūpūt predicatorē veritatis.

CHRY. in homi. Et bene dixit: Cōuerſi. Fingunt. n. māſuetudinē vt adiſcāt: deīn cū didicerit d̄trahūt. CHRY. ſup matth. Rōnabiliter aūt margaritas dari porcis prohibuit: qꝛ ſi porcis minus imūdis mitti vetant̄ q̄ꝫto magis canib⁹ plus immundis: De ſcō autē dādo idē eſtimare nō poſſum⁹. qꝛ frequenter ēt benedictionē dam⁹ peccatoꝝ more viuētibus x̄pianis: non qꝛ merent̄ accipere: ſed ne forte plenius ſcandaliꝫati diſpereant. AVGV. de ſer. do. Cauendum eſt ergo ne qd aperiat̄ ei: qui nō capit. melius eni querit id qd̄ clauſū ē q̄ꝫ id qd̄ apertū eſt: aut infeſtat per odiū vt canis: aut negligit per ꝯtēptū: vt porcus. Nō eſt autē cōſequēs vt ſi verum occultat̄: etiā falſū dicat̄. qꝛ dn̄s q̄ꝫuis nihil mētitus ſit vera tñ aliqua occultauit. ſm̄ illd̄: Adhuc habeo vobis multa dicere q̄ nō poteſtis portare modo. Sꝫ ſi aliqs non capit pp ſordes mundandus eſt vel verbo vel opere q̄ꝫtū fieri poteſt a nobis. Qꝛ aūt dn̄s quedā dixiſſe iuenit̄ que multi q aderāt vel reſiſtēdo vel cōtēnēdo nō receperūt. nō putādus eſt ſctm̄ dediſſe canib⁹: aut margaritas ante porcos miſiſſe. Dedit eni eis q capere poterāt. ⁊ ſimul aderant quos ꝓpter alioꝝ imūditiā negligi nō oportebat: ⁊ q̄ꝫuis tentantes eum in ipſis q̄ eis reſpōdebat cōtabeſcerent: alij tñ qui poterāt capere ex illorum occaſione multa vtiliter audiebant. Qui ergo nouit quid reſpōdeat: debet rn̄dere ſaltē pp illos qbus deſperatio ſuborit̄: ſi ꝓpoſitam q̄ōnē ſolui nō poſſe crediderint: ⁊ hoc de rebus ad inſtructionē ſalutis ꝑtinētib⁹. De ſupuacuis āt ⁊ noxijs nihil dōꝫ ē ſꝫ hoc ipꝫ explicādū: cur īqrēti talia non oporteat rn̄dere.

¶ Petite ⁊ dabitur vobis: querite ⁊ inuenietis pulſate ⁊ aperietur vobis. Oīs eni qui petit accipit: ⁊ qui querit inuenit: ⁊ pulſanti aperietur.

HIERO. Quia carnalia ſupra vetuerat poſtulari: quid petere debeamus oſtendit dicēs. Petite ⁊ dabitur vobis.

AVGV. de ſer. do. Uel alr̄. Cū preceptū eēt ne ſctm̄ daret̄ canibus: ⁊ ne margarite ante porcos mittantur: potuit auditor ſue ignorātie ꝯſcius dicere: quid ſanctū me dare canibus vetas. cum adhuc me habere nō videā: ⁊ ideo oportune ſubiecit dicens: Petite ⁊ accipietis. CHRY.

sup matth. Uel aliter. Qm̄ ad significandā orōnē q̄daʒ de derat eis mādata dicēs: Nolite iudicare. cōpetēter adiungit: Petite ꝛ dabit vobis. Quasi. d. Si hāc clemētiā seruaueritis ad īimicos: quicquid clausuʒ vobis. videt̄ pulsate ꝛ aperiet vobis. Petite ꝙ petib⁹ die ac nocte orātes: q̄rite studio ꝛ labore. nec enī laborātes circa scripturas acgrimus sciam sine grā dei: nec grāz acgrimus nisi studuerimus ne donum dei negligētib⁹ det̄. Pulsate aūt orone ꝛ ieiunijs ꝛ elemosynis. Sic enī q pulsat ostiū nō tm̄ voce clamat: sʒ mānu: sic ꝛ q bona opa facit pulsat operibus bonis. Sed dices: Hoc ipsum peto: vt sciā ꝛ faciā: q̄ño ꝙ possiʒ facere ꝑu̇sq̄ʒ accipiam: Sʒ qd̄ potes fac: vt ampli⁹ possis. ꝛ qd̄ scis fac: vt amplius scias. Uel aliter: Cū dixisset supra oibus vt idulgerēt inimicis: ꝛ postea ꝓhibuerit ne sub obtētu dilectōis scā canibus darēt nūc dat eis bonū cōsiliū: vt petāt deū ꝓ illis: ꝛ dabit̄ eis: q̄rāt eos q pierāt ī petīs ꝛ iuenient. Pulsent eos q in erroꝛib⁹ sunt ꝯclusi. ꝛ apiet eos ds̄: vt habeat sermo coꝝ ad animas coꝝ ingressuʒ. Uel alter. Qm̄ maioꝛa erāt mandata supi⁹ posita q̄ʒ vt⁹ hūana: trāsmittit eū ad deū c⁹ gratie nihil īpossibile est dicēs: Petite ꝛ dabit̄ vobis. vt qd̄ ex hoib⁹ ꝯsūmari nō pōt: ꝑ grām dei adimpleat̄. Cū enī alia aīalia deus muniuerit veloci pedū cursu: aut velocibus pēnis: aut vnguib⁹: aut dentib⁹: aut cornib⁹: hoīem solū sic disposuit vt v̄tus illi⁹ sit ip̄e: vt īfirmitatis sue necessitate coactus semp necessariū habeat dn̄m suuʒ. GLO. Petimus autē fide. q̄rimus spe pulsam⁹ charitate. Primū petere debes vt habeas: post q̄rere vt inuenias: inuēta obseruare vt introeas. REMI. Uel aliter: Petimus orādo: q̄rimus recte viuēdo pulsamus ꝑseuerando. AVGV. de ser. do in monte. Petitio aūt ꝑtinet ad īpetrandā sanitatē animi: vt ea q̄ ꝑcipiūt̄ īplere possimus: inq̄sitio aūt ad īueniēdā veritatē. Sʒ cū quisq̄ʒ verā viā īuenerit ꝑueniet ad ipsam possessionē q̄ tm̄ pulsanti apiet̄. AVGV. ī li. retracta. Operose quidē ista tria qd inter se differant: sic exponēdum putaui. sʒ longe melius ad instātissimaʒ petitionē oīa referuntur. vnde postea cōcludit dicēs: Dabit bona petētibus se.

CHRY. in ho. Per hoc ꝙ ꝙ addidit: Querite ꝛ pulsate. cū instātia multa ꝛ roboꝛe peti iussit. Qui enim querit: oīa alia ꝓijcit a mēte: ꝛ ad illud solū afficit̄ qd̄ querit̄. q āt pulsat: cū vehemētia ꝛ feruida mēte veit. CHRY. sup mat. Quia v̄o dixerat: Petite ꝛ accipietis: ne forte petōꝛes audiētes dicerēt: Ad hoc dn̄s dignos hoꝛtat̄. nos aūt indigni sumus: iō repetit vt tam iustis q̄ʒ peccatoꝛibus misericoꝛdiā dei cōmendet. Et ideo dicit: Oīs qui petit accipit. i. siue iustus sit siue peccatoꝛ: tm̄ petere nō dubitet: vt constet neminē ſpemi nisi q petere dubitauit a deo. nō enī credibile ē vt opus pietatis qd̄ exhibet̄ bn̄faciendo inimicis deus iniūgat hoib⁹. ipse autē nō faciat cū sit bonus. AVGV. sup ioannē. Uū peccatores exaudit ds̄. Si enī petōꝛes non audiret: frustra publicanus dixisset: Dn̄e ꝓpitius esto mihi peccatori. ꝛ ex ista confessione meruit iustificationem.

AVGV. in li. sniaꝝ ꝓspe. Fideliter aūt supplicās deo ꝓ necessitatibus hui⁹ vite ꝛ misericoꝛditer audit̄ ꝛ misericoꝛditer nō audit̄. Quid enī infirmo sit vtile magis nouit medicus q̄ʒ egrot⁹. Si aūt id postulat qd̄ ds̄: ꝛ ꝑcipit ꝛ ꝓmittit fiet oīno quad poscit qꝛ accipiet charitas qd̄ petit veritas.

AVGV. ad paulinū ꝛ hierasiaʒ. Bon⁹ aūt dn̄s q nō tribuit sepe qd̄ volum⁹: vt qd̄ mallem⁹ attribuat. AVGV. de v̄. do. Perseuerātia etiā op⁹ ē: vt accipiam⁹ qd̄ petimus.

AVGV. de ser. dn̄i: Cū. n. deus aliq̄n tardius dat: cōmēdat dona: nō negat: diu desiderata dulcius obtinētur: cito autē data vilescūt. Pete ergo ꝛ quere iusta. Petendo eniʒ ꝛ q̄rēdo crescat appetit⁹: vt capias. Seruat tibi deus quod nō vult cito dare: vt tu discas magna magne desiderare: iō opoꝛtet semper oꝛare: ꝛ non deficere.

¶ Aut quis ē ex vobis homo quem si petierit filius panē: nūquid lapidē poꝛriget ei? Aut si piscē petierit: nunquid serpentē poꝛriget ei? Si ergo vos cum sitis mali: nostis bona data dare filijs vestris: quāto magis pater vester qui ī celis est dabit bona petentibus se?

AVGV. de ser. do. Sicut ī supioꝛib⁹ egit d̄ volatilib⁹ celi ꝛ de lilijs agri: vt spes de minoꝛib⁹ ad maioꝛa cōsurgeret: ita ꝛ ī hoc loco cū dicit: Aut q̄s ex vobis homo. CHRY. sup matth. Ne forte aliquis ꝯsiderās q̄ta ē differētia īter deū ꝛ hoiem: ꝛ ponderās pctā sua dū desperat īpetrare nec īcipiat petere patrū ꝛ filioꝝ sl̄itudinē introduxit. vt si ꝓp pctā nostra despam⁹: ꝓpter paternā bonitatē desperemus.

CHRY. in ho. Duo aūt opoꝛtet adeē orārī ꝛ petere vehemēter: ꝛ q̄ oꝫ petere. Hec aūt sunt spiritualia. et enī salomō qꝛ petyt qd̄ peter̄ opoꝛtebat: velociter accepit. CHRY. sup matth. Que aūt petere oꝫ sub sl̄itudine panis ꝛ piscis ōndit. Panis enī ē v̄bū de noticia dei pr̄is. Lapis ē oē mēdaciū qd̄ hʒ scādalū offensiōis ad aiam. REMI. Piscē āt possum⁹ itelligere v̄bū de christo: serpētē aūt ip̄ʒ diabolū vel ꝑ panē intelligit̄ doctrina spiritualis ꝑ lapidē ignorantia: ꝑ piscē vnda baptismatis sacri ꝑ serpētē astutia diaboli siue īfidelitas. RABA. Uel panis qui ē cōmunis cibus: charitatē significat sine q̄ alie virtutes nihil valēt. Piscis significat fidē q̄ ex aqua baptismatis oꝛta ē: ꝛ in medijs fluctibus hui⁹ vite pulsat̄: ꝛ tn̄ viuit. Lucas autē addidit tertiū. s. ouū qd̄ ē spes aīalis: vn̄ spem significat. Cōtra charitatē ponit lapidē. i. odij duritiā. cōtra fidē serpētē. i. ꝑfidie venenū cōtra spem scoꝛpionē. i. despationē q̄ retro pungit sic̄ scoꝛpio. REMI. Est ergo sensus. Non ē timēdū ꝙ si petamus a deo p̄re panē. i. doctrinā vel charitatē ꝙ poꝛrigat lapidē. i. ꝙ ꝓmittat coꝛ nr̄m constringi aut frigoꝛe odioꝝ aut duritia mētis. vel ꝙ si petierimus fidē ipse nos ꝓmittat perire veneno īfidelitatis. vn̄ seq̄t: Si ergo vos cum sitis mali. CHRY. ī ho. Hec aūt dixit nō detrahēs humāe nature: neq̄ʒ malū ꝯfitēs omne gen⁹ humanū: sʒ ad d̄riam bonitatis sue dilectionē paternā maliciā vocās: tāta ē supabūdātia amoꝛis ipsius ad hoīes. Quia q̄to ad ꝯpationē dei q solus singulariter bon⁹ ē: oēs mali vident̄: sic ad ꝯpatiōeʒ solis oē lucidū videt̄ obscuꝝ. HIERO. Ul' supra aplo'ꝝ positōe oē hoīuʒ genus dānat̄ cui⁹ ab īfantia coꝛ ad malū appositū ē: vt ī genesi legit̄. nec miꝝ hoīes h⁹ seli dici malos cum ꝛ apl's memoꝛet: q̄m dies mali sunt. AVGV. de ser. do. Uel malos appellauit huius seculi dilectores. vn̄ ꝛ bona q̄ dant: fm̄ coꝝ sensuʒ bona dicēda sunt: qꝛ hoc ꝓ bonis hn̄t: quāq̄ʒ ꝛ ī reꝝ nā ista bōa sint. s. tpalia. Et ad istā vitā īfirmā ꝑtinētia. AVGV. de ser. do. Bonū enī qd̄ facit bonos: deus ē. Auꝝ aūt ꝛ argentū bonū ē nō ꝙ te faciat bonū: sed vn̄ facias bonum. Mali ergo cū simus: ꝛ bonuʒ patrē habeam⁹ nō semp mali remaneam⁹. AVGV. de ser. do. Si ꝙ cū simus mali nouimus id dare qd̄ petimus: q̄to magis sperandū ē daturum deuʒ nobis bona petentibus?

CHRY. sup mattheū. Qm̄ aūt nō oīa petentibus ꝓstat: sʒ bona tm̄mō iō cōueniēter addidit bona. GLO. A deo enī nōnisi bona ꝑcipimus q̄liacūq̄ʒ nobis videāt̄. oīa eniʒ dilectis ī bonū coopantur. REMI. Et sciēdū ꝙ vbi matthe⁹ sic dicit: Dabit bona: Lucas dicit: Dabit spm̄ bonū. sʒ dꝫ videri cōtrariū quia cūcta bōa que homo a deo accipit: per gratiam spiritussancti dantur.

¶ Oīa ergo q̄cūq̄ʒ vultis vt faciāt vobis hoīes ꝛ vos facite illis. Hec est eniʒ lex ꝛ prophete.

AVGV. de ser. do. Firmitas quedā ꝛ valētia ambulandi ꝑ sapiētie viam in bonis moꝛibus cōstituta est: quibus ꝑducūtur hoīes vsq̄ʒ ad mūdatōeʒ ꝛ simplicitatē coꝛdis: de qua iam diu loquens ita cōcludit: Omnia quecunq̄ʒ vultis

Nemo eniz est qui velit quẽq̃ duplici corde secum agere. CHRY. sup matth. Vel aliter Supra pp sanctificãdaz oratõez mãdauit: vt nõ iudicẽt hoĩes eos qui peccãt i ipos. Et q2 ab ordine narratõis sue recedẽs itroduxit alia q̃daz: nũc ad mãdatũ qd ceperat rediẽs ait: Oĩa quecũq3 vultis .i. nõ solũ mãdo nolite iudicare: s3 et oĩa quecũq3 vultis vt faciãt vobis hoĩes: et vos facite eis: et tũc impetrabiliter poteritis orare. GLO. Vl' aliter Dñi3 bonoꝝ spiritualiũ distributorẽ spũssctũs vt opa charitatis ipleãtur. vñ subdit. Oĩa ĝ et c. CHRY. i ho. vel aliter: vult dñs demõstrare: qm̃ oportet hoĩes et supi⁹ iquirere auxiliũ et q̃ a seipsis sũt simul iferre. vñ cũ dixisset. Petite q̃rite: et pulsate. docet apte ipsos hoĩes studiosos eẽ. et ideo subdit: Omnia q̃cũq3.

AVGV. de ver. do. Vel aliter: Promiserat se dñs petẽtibus bona largituꝝ. Ut autẽ ille agnoscat mẽdicos suos: agnoscamus et nos nr̃os. Excepta enĩ substãtia facultatũ tales sũt q petũt. quales a quib⁹ petũt. Quã frõtẽ habes petẽdi ad deũ tuũ q nõ agnoscis parẽ tuũ: Hic ẽ qd in pu̇er. dr̃: Qui obturat aurẽ suã ad clamorẽ paupis: et ipse clamabit: et nõ exaudietur. Quid autẽ petẽti proximo debeamus ĩpẽdere: vt et ipsi audiamur a deo: ex hoc ꝯsiderare possumus qd ab alijs volum⁹ nobis ĩpẽdi. Et iõ dixit: Oĩa ĝ quecũq3 vultis et c. CHRI. in ho. Nõ simpl'r dicit oĩa sed addidit. Ergo. q. d. Si vultis audiri cũ3 illis que dixi et hec facite. Nõ aũt dixit: Quecũq3 vis effici tibi a deo hec fac ad proximũ3: vt nõ discas q̃liter hoc ẽ possibile. s3 ait: Quecũq3 volueris effici tibi a cõseruo hec et circa proximũ oñde. AVGV. de ser. do. Quidã latini codices habẽt additũ Bona qd additũ puto ad mãifestatõis snie. Occurrebat. n. q si q̃sq3 flagitiose aliqd erga se fieri velit et ad hoc referat istam sniam: vt hoc prĩor illi faciat a quo sibi fieri cupit: ridiculũ ẽ hũc putare istã iplesse sniam: itelligẽdũ est aũt pfectã eẽ sniaz etiã si hoc nõ addatur. Qr enim dictũ est: Oĩa quecũq3 vultis: nõ vsitate ac passim: s3 pprie dictũ accipi oportet. Volũtas nãq3 nõ est nisi ĩ bõis: naz ĩ malis cupiditas pprie dr̃: nõ volũtas nõ q2 sic semp loquãtur scripture: s3 vbi oportet: ibi oĩno ppriũ verbũ3 tenẽt vt nõ aliud itelligat'. CYPRI. de oratõe dñica: Cũ aũt dei verbũ dñs iesus christus oĩb⁹ venerit: pceptoꝝ suorum fecit grãdi cõpẽdiũ cũ dixit: Quecũq3 vultis vt faciant vobis hoĩes et vos facite eis. vñ subdit. Hec est enim lex et pphete. CHRI. super matth: Naz quecũq3 lex et pphete sparsim ĩoĩbus pcepetũt scripturis ĩ hoc ꝯpẽdioso cõtinẽtur mãdato: q̃si innumerabiles arboꝝ rami in vna radice. GREGO. x. mora. Qui enim cogitat vt ea alteri faciat: que ipse sibi ab altero fieri expectat pensat nimiꝝ vt malis bõa et bõis meliora reddat. CRRY. in home. vnde mãifestum est etiam quoniaz ex nobis que deceant omnes scimus: et nõ est possibile ad ignorãtiam refugere. AVGV. de ser. do. Vider' autem hoc pceptum ad dilectionem pximi ptinere: non autem ad deum: i alio loco duo eẽ pcepta dicat: ĩ quibus lex pẽdet et pphete. cũ aũt hic nõ addit tota lex qd ibi addidit: seruauit locũ alteri pcepto qd ẽ de dilectõe dei. AVGV. viij. de trinita. Vel aliter Ideo scriptura tm̃ dilectiõem proximi cõmemorat cum dicit: Oĩa quecũq3 vultis. q2 q proximum diligit. cõsequẽs ẽ vt et ip̃saz pcipue dilectionẽ diligat: deus aũt dilectio ẽ. Cõsequẽs ẽ ergo vt pcipue diligat deum.

¶ Intrate per angustã portam: q2 lata porta et spaciosa via est que ducit ad perditionẽ: et multi sunt qui itrãt per eã. Quã ãgusta porta et arta via ẽ que ducit ad vitã: et pauci sũt q inueniũt eaz.

AVGV. de sermo. i mon. Admonuerat sup⁹ dñs ad habẽdum cor simplex et mũdũ ĩ quo queritur deus: s3 q2 hoc paucoꝝ est iã icipit de iuestigãda sapĩa loqui. cui inuestigãde et cõtemplãde talis oculus p oĩa supiora pductus ẽ quo videri iã possit arta via et angusta porta: vñ subdit. Intrate p angustã portam. GLO. Vel aliter: Et si difficile sit vt alijs facias qd tibi vis fieri. tñ sic faciendũ ẽ vt intremus p angustam portã. CHRY. sup matth. Vel aliter: Tertia hec ꝯueniẽtia ad iusticiam ieiunij ptinet: vt sit ordo narratiõis talis: Tu aũt cũ ieiunas vnge caput tuum et postea sequit': Intrate p angustã portã. Precipue enĩ tres sunt naturales passiões et itime carnis prĩmo esca et potus: deinde amor viri ad mulierẽ tertio loco somn⁹. et iõ grauius ẽ eas a natura carnali p̃cidere q̃3 ceteras passiões. Et iõ nullius passiõis abstinẽtia sic scificat corp⁹: sicut q hõ sit castus ieiunus et ĩ vigilijs pseuerãs. ĝ ppter oẽs has iusticias: et pcipue pp laboriosissimũ ieiuniũ dicit. Intrate p angustã portã. Porta pditõis ẽ diabolus: p quem introitur in gehẽnã. Porta vite xp̃s: p quem introitur ĩ regna celestia. Lata ãt porta dr̃ eẽ diabolus nõ magnitudine ptãtis extẽsus sed effrenate supbie licẽtia dilatatus. Porta aũt angusta dicitur christus nõ paruitate ptãtis exiguus: s3 humilitatis ratiõe collectus: q2 quẽ totus nõ capit mũdus seipsum ĩtra angustias vteri virgĩalis iclusit. Via ãt pditõis ẽ oĩs iniquitas. Dicit' aũt spaciosa: q2 nõ est ĩtra regulã discipline iclusa: et ambulãtes ĩ ea quicqd eos delectauerit h oc sequunt'. Via aũt vite dr̃ esse oĩs iusticia. et ppter ꝯtrarias causas eẽ arta. Cõsiderãdũ aũt q2 nisi qs ambulauerit p viã nõ põt puenire ad portã. Qui enim nõ ambulãt p viã iusticie: ĩpossibile ẽ vt vere christũ cognoscãt. Sil'r nec icurrit ĩ manus diaboli nisi qui in via ambulat petõꝝ. GREGO. sup ezechielẽ. Quãuis aũt charitas sit lata: tñ p angusta et ardua hoĩes ducit a terra: Satis angustũ est oĩa p̃termittere: vnũ soluz diligere: pspera nõ ambire: aduersa nõ timere. CHRY. ĩ ho. Sed cũ postea dicat. Iugũ meũ suaue ẽ et onus meũ leue. qualiter hic ãgustã eẽ viã ait et artã: s3 et hic mõstrat eã leuẽ eẽ et suauẽ: qm̃ via ẽ et porta ẽ sicut et altera q̃ lata et spaciosa dr̃: ipsa via et porta ẽ. horum aũt nihil mãsuꝝ ẽ sed oĩa ptrãseũt. Trãsire aũt labores et sudores et ad bonũ finẽ deuenire. s. ĩ vitã sufficiẽs ẽ mitigare eos q agones patiunt'. Si enĩ tẽpestates nautis. et vulnera militibus leuia sũt ppter spem p̃mioꝝ pereũtiũ multomagis cũ celuz p̃iacẽs fuerit et immortalia premia. nullum aliqs sentiet imminentium piculoꝝ: S3 et hoc. i. angustã vocare maxime ad faciendũ eã leuẽ ꝯferebat. Vigilare enĩ eos pparabat hoc. n. dñs dicẽs erigẽs nr̃m desideriũ. Qui enĩ i agone certat cũ viderit p̃ncipẽ ad mirantẽ labores agonũ3 animosior fit. Ne igit' mesti simus cũ multa nobis hic ꝯtigerint tristia: q2 arta ẽ via: sed nõ ciuitas. Iõ neq3 hic q̃etẽ oportet expectare neq3 ibi triste aliqd pstolari. Dicẽs aũt qm̃ pauci sunt q inueniunt eã: rursus hic multoꝝ desidiã significauit: et audientes erudiuit nõ mltoꝝ psperitatib⁹ attẽdere: s3 paucoꝝ laborib⁹.

HIERO. Significãter igit' de vtraq3 via locut⁹ dixit: q plata mlti ambulãt: angustã pauci inueniũt. latã enĩ nõ q̃rimus nec inuentõe opus ẽ. spõte se offert: et errãtiũ via ẽ. angustã vero nec oẽs inueniũt. nec qui inuenerĩt statim ingrediũtur p eã. Siqdẽ multi inuẽta v'itatis via: capti voluptatibus seculi de medio itinere reuertũtur.

¶ Attẽdite a falsis pphetis qui veniũt ad vos in vestimẽtis ouium: intrinsecus autẽ sunt lupi rapaces: A fructib⁹ eoꝝ cognoscetis eos. Nũquid colligũt d' spinis vuas: aut d' tribulis ficus: Sic oĩs arbor bona fructus bonos facit: mala aũt arbor malos fructus facit. Non põt autem arbor mala bonos fructus facere: neq3 arbor bõa malos fructus facere. Oĩs arbor q̃ nõ facit fructũ3 bonũ excidetur et in ignẽ mittetur. Igitur ex fructibus eorum cognoscetis eos.

CHRY. sup matth. Supra mandauerat aplis dñs: ne elemosynas: orões et ieiunia corã hoib⁹ sic hypocrite faciūt: et iõ ad cognoscēdū q2 hec oïa i hypocrisi fieri psūt loqt̃ dicēs Attēdite a falsis pphis. AVGV. d ser. do. Ul' ali? Cū dixisset dñs paucos eē q inueniūt āgustā portā et artā viam: ne heretici q plerūq3 se sub nomine paucitatis cōmendāt se nobis supponāt: statī subiicit dicēs: Attēdite a falsis pphetis. CHRY. i ho. Uel aliter: Quia dictū ē q2 angusta ē porta sed et multi sunt qui puertūt eā q illuc fert viaz: ideoq3 idurit Attēdite a falsis pphetis. In quo vt maiorē sollicitudinē habeāt meminit eoꝝ que i patrib⁹ eoꝝ facta sunt: falsos prophetas vocans: etenim tūc talia contigerūt.

CHRY. sup mattheū: Nõ autez scriptum est ifra. Quia lex et pphete vsq3 ad ioānem⁹ dr̃. q2 pphetia de christo non erat futura post eum. Prophete aūt et fuerūt et sūt sed nõ q pphetarēt de christo: sz qui iterptarētur ea q de christo ab antiquis fuerāt pphetata. i. doctores ecclíaꝝ. nec eniz põt q̃s ppheticos iterpretari sensus nisi p spūm pphetie. Sciēs ergo dñs futuros eē falsos doctores heresum diuersaꝝ admonet dicēs attēdite a falsis pphetis. Quia eni nõ erāt futuri manifesti gētiles: sed absconditi sub nomine christano nõ dixit: Aspicite: sed attēdite. vbi eni res certa ē. aspicit̃. i. simpliciter videt̃. vbi aūt icerta: attēdit̃. i. caute cõsiderat̃. Item dicit: Attendite. q2 firma tutela salutis ē scire quem fugias. Nõ autem sic admonet: Attēdite. quasi inuito deo diabolus hereses itroducat: sz eo pmittēte. q2 enim nõ sine iudicio vult seruos suos habere: iõ misit tētatiõez q2 vero nõ vult eos p ignorātiā perire: iõ pmonet Ne autē aliquis hereticus doctor dicat: q2 nõ dixit vos falsos pphas: sz gētiliū et iudeoꝝ doctores iõ addidit dicēs. Qui ve. ad vos i vesti. ouiū. Oues eni christiãi dicūt̃. vestimētū aūt ouile ē spēs christianitatis et simulate religiõis. nulla aūt res sic exterminat bonū sicut simulatio. Nã malū sub specie bõi celatū: dū nõ cognoscit̃ nõ cauet̃. Et ne adhuc dicat heretic⁹: q2 de veris doctorib⁹ loquit̃ q tñ petõres sunt. iõ addit: Intrisecus aūt sūt lupi rapaces. Catholici aūt doctores etsi fuerīt petõres. serui qdē carnis dicūt̃: nõ tamē lupi rapaces: q2 nõ hñt ppositū pdere christiãos. Manifeste ergo de hereticis doctoribus dicit q2 eo pposito speciē christianoꝝ suscipiūt: vt christiãos iniquo seductõis morsu dilaniēt: de qbus dixit apls Scio q2 post discessum meū itrabūt i vos lupi graues nõ pcentes gregi. CHRY. i ho. Sed tñ videtur falsos pphetas hic nõ hereticos isinuare: sz eos quidē qui vite sūt corrupte: sz facie qdē vtutis iduūtur: q2 idixit: A fructibus eoꝝ cognoscetis eos. Apud hereticos eni ēm l' totiēs et vitam inuenire apud hos aūt quos dixi nequaq̃.

AVGV. de ser. do. Un̄ rectissime q̃rit̃ quos fruct⁹ nos attēdere voluerit. multi enim quedã i fructibus deputant: q ad vestitū ouiū ptinēt. et hoc mõ de lupis decipiūt̃: seculti eni sunt vel ieiunia: vel elemosynas: vel orones q ptendūt hoib⁹: placere cupiētes eis qb⁹ ista difficilia videtur. Dig nõ sunt fruct⁹ de qb⁹ cognosci istos monet. Ista eni q cum bono aio fiūt: sunt pprie ouib⁹ vestes. cū aūt malo i errore nõ aliud q̃ lupos tegūt. sz nõ iõ debēt oues odisse vestimētū suū q plerūq3 illo se occultāt lupi. Qui sūt ergo fructus qb⁹ cognoscam⁹ arborē malā: dic apls: Mãifesta sūt opera carnis q sūt fornicatio imūdicie. Qui vo sūt fruct⁹ qbus cognoscam⁹ arborē bonā: idē apls ondit dicēs: Fruct⁹ aūt spirit⁹ sūt charitas: gaudiū pax. CHRY. sup matth. Fruct⁹ etiā eius ouis ē pfessio ei⁹ fidei. q eni fm deū vocez humilitatis et vere pfessiõis emittit ouis ē. q aūt ptra vitatē blasphemijs vlulat ptra deū. lup⁹ ē. HIERO. Et sic q̃ põt de omnibus itelligi qd hic de falsis pphetis dr̃. q alud habitu ac sermone pmittūt. aliud opere demõstrāt. specialiter de hereticis itelligēdū videt̃. q videt̃ ptinētia ac ieiunio q̃si qdã pietatis veste se circūdare: itrinsecus autē hūtes animū venenatū: simpliciõꝝ fratꝝ corda decipiūt. AVGV. de ser. do. i mõte: Sz ex opib⁹ cõiici põt vtꝝ exteriorē cultū ambitõe aliq̃ faciāt. Cū eni ceperint aliqbus tētatiõib⁹ ea ipsa vel subtrahi vel negari q isto velamie vel pseq̃ti sūt: vl' cõseq cupierūt: tūc necesse ē vt appareat vtꝝ lup⁹ i ouina pelle sit: an ouis i sua. GREGO. xxxi. mora. Hipocrita etiã sancte ecclie pace pmitur iccirco ante oculos nr̃os religione vestit̃. Si q̃ vo fidei tētatio erūpat statim lupi mens rabida habitu se ouine pellis expoliat: q̃ntūq3 ptra bonos seuiat: psequēs demõstrat. CHRY. i ho. Facile etiã hypocrite capiūt̃: via eni quã iussi sunt ambulare laboriosa ē. hypocrita aūt laborare nõ vtiq3 eliget. Deīde vt nõ dicas: qm ipoe est cognoscere tales: rursū3 rõnē ab humão exemplo ponit dicēs: Nūquid colligēt de spinis vuas aut d tribulis ficus: CHRY. sup matth. Una i se mysteriū christi hz. sicut eni botrus multa i se grana ligno mediāte suspēdit. sic et christus mltos sibi fideles p lignū crucis tenet adiūctos. Ficus aūt ē ecclesia: q multos fideles tenet dulci quodam charitatis amplexu. sicut fic⁹ multa grana vno tegmine tenet iclusa. Sūt ergo ficus signa hec charitatis qdē i dulcedine: vnitatis aūt in cõiūctõe granoꝝ. In vua aūt patientie qdē signū ē: q2 in torcular mitit̃ gaudij aūt q2 vinum letificat cor hois. synceratis: q2 nõ est aq̃ pmixtū. suauitatis āt i delectatiõe. Spine aūt et tribuli sunt heretici. sicut q̃ spina vel tribul⁹ ex q̃cūq3 pte hz aculeos. sic et seruos diaboli ex q̃cūq3 parte cõsideraueris: iniquitatis pleni sunt. Nõ pñt ergo hõ spine et tribuli ecclesiasticos fructus pferre. Qz āt pticulariter sub siltudīe fic⁹ et vuis spie et tribuli dixerat: ondit pñter vl'iter eē veꝝ cū dicit Sic oïs arbor bona fruct⁹ bonos facit: mala aūt arbor fructus malos facit. AVGV. de ser. do. In hoc aūt loco illoꝝ error cauendus ē qui de duab⁹ arboribus duas naturas opinãt̃ eē: quaꝝ vna sit dei altera vo nõ. Nõ aūt eos adiuuare duas istas arbores dicēdū ē: q2 de hoibus eū dicere planū ē si qs pcedētia et cõsequētia legerit. AVGV. xij. de ciui. dei. Noib⁹ aūt pdictis ipse nature displicēt: nõ eas psiderãtibus fm vtilitatē suã. nõ aūt ex cõmodo vl' icõmodo nr̃o: sed p seipsaz psiderata nã dat artifici suo gliam. Nature igit̃ oës qm sūt: et iõ hñt modū suū: speciē suā: et quādā secū pacē suā pfecto bone sunt. CHRY. i ho. Ut āt nullus dicat qm mala arbor fert qdē fructus malos fert autē et bonos: et sic difficilis sit cognitio duplici platõe existēte: iõ subiungit: Non potest arbor bona fruct⁹ malos facere: neq3 arbor mala fructus bonos facere. AVGV. de ser. do. Ex hoc vbo putāt manichei neq3 aiaz mols fieri posse: vt i meli⁹ cõmutet̃: neq3 bonã i deteri⁹: q̃si dictū sit: Nõ põt arbor bõa mala fieri neq3 mala bõa fieri. sz ita dcm̄ ē: Nõ põt arbor bõa fruct⁹ malos facere nec econuerso. Arbor quippe ē ipsa aïa. i. ipse hõ fructus vo opa hominis. Nõ ergo põt malus hõ bona operari: neq3 bonus mala. Ergo si vult malus bona operari prius bonus fiat. Quādiu autem q̃sq3 malus est non põt facere fructus bonos. Sicut eni põt fieri vt qd fuit nix: nõ sit: nõ aūt vt nix sit calida: sic põt fieri vt q malus fuit. nõ sit malus nõ tñ fieri põt: vt malus bū faciat: q2 etsi aliqñ vtilis ē: non hoc ipse facit: sed fit de illo diuina puidentia pcurāte.

RABA. Homo aūt ipse arbor bona vel mala dr̃ pter volūtatē bonā vel malā. Fructus aūt sunt opa q nec bona male volūtatis eē pñt nec mala bõe volūtatis. AVGV. cõtra Julia. Sicut aūt manifestū est ex volūtate mala tanq̃ ex arbore mala fructus eius fieri oïa opa mala: sic ipam volūtatē malam. vñ dicēs eē exortã nisi quia volūtas mala angeli ex angelo: ex homine hoïes orta est. Quid autem erant hec duo anteq̃ i eis ista mala orirētur: nisi bonū op⁹ dei et bona atq3 laudanda natura: Ecce ergo ex bono orit̃ malum: nec fuit omnino. vñ oriri possit. nisi ex bono ipsam dico voluntatē malā: qm nullum malum pcessit: nõ opera

mala: q̄ nō sunt nisi ex volūtate mala tāq̄ ex arbore mala: nec iō tanq̄ ex bono potuit oriri volūtas mala: qz bonū factū ē a bono dō: sz qz ō nihilo factū ē nō de deo. HIERO. Queramus autē ab hereticis q duas ī se cōtrarias dicūt eē naturas si iuxta intelligētiā eoꝝ arbor bona malos fruct⁹ facere nō pōt: quō moyses arbor bona peccauerit ad aquā ꝯtradictōis: petrus quoqz ī passiōe dn̄m negauerit dicens: Nescio hoiem. Aut quā ꝯ̄uitia socer moysi arbor mala qui ī deū isrl̄ nō credebat: dedit ꝯsiliuz bonū. CHRY. ī ho. Quia vero punire nō iusserat falsos ꝓphetas: iō terret eos fm penā que est a deo dicēs Ois arbor q̄ nō facit fructum bonū excidetur. τ in ignē mittet̄. qb⁹ verbis τ iudeos insinuare videt̄: ideoqz ṽboꝝ ioānis baptiste meminit ꝑ eadē ṽba penam eis subscribēs. Etenī τ ille hoc dixit ad iudeos: securim τ arborē iscisaz: τ ignē iextinguibilē cōmemorans. Siqs aūt diligēter iuestigabit due pene sunt: τ excidi τ cōburi. q enī ꝯburit̄ τ a regno excidit̄ oīno: q̄ pena difficilior ē. multi aūt gehēnaz solū abhorrēt. Ego aūt casuz illius glorie multo amariorē penā gehēna eē dico. Qō enī paruū vel magnū malū nō susciperet pater: vt videat τ potiat̄ dulcissimo filio: hoc itaqz ī gloria illa putemus. nō enī aliqs filius ita suauis ē patri vt illoꝝ bonoꝝ requies dissolui τ eē cum christo. ītollerabilis quidē pena ē τ gehēna sz siqs decē mille ponat gehēnas: nihil tale dicet q̄le ē a beata glia illa excidere τ odio haberi a christo. GLO. Ex p̄missa aūt similitudine ꝯcludit qđ supra iam dixerat quasi manifestuz dicens: Igit̄ ex fructibus eoꝝ cognoscetis eos.

Non omnis qui dicit mihi: domine dn̄e intrabit in regnū celoꝝ: sed qui facit volūtatez patris mei qui in celis ē: ipse intrabit in regnū celoꝝ. Multi dicent mihi in illa die: dn̄e dn̄e nonne in nomine tuo ꝓphetauim⁹: τ ī nomine tuo demonia eiecimus: τ ī noīe tuo virtutes multas fecimus: τ tūc cōfitebor illis: qz nunq̄ noui vos. Discedite a me omnes qui opamini iniquitatem.

HIERO. Sicut supra dixerat eos q habēt vestez bōe vite nō recipiēdos ꝑꝑ dogmatū nequitiā: ita nunc ecōtrario asserit nec his quidē accōmodādā fidē: q cū polleant integritate doctrine malis opib⁹ destruūt. vtrūqz enim dei seruis necessariū est vt τ opus sermōe τ sermo opibus cōprobet̄. τ iō dicit: Nō ois q dicit mihi dn̄e dn̄e intrabit in regnum celoꝝ. CHRY. in ho. Ubi iudeos maxime tāgere videt̄ ī dogmatib⁹ oīa ponētes vn̄ τ paulus eos icusat dicēs: Si āt tu iude⁹ cognomiaris τ regescis ī lege τč. CHRY. sup matth. Uel aliter: qm̄ falsos ꝓphetas τ veros ex fructib⁹ eoꝝ docuit discernēdos: hic iam manifestius docet q sunt fruct⁹ qbus discernūt̄ ꝓbi doctores τ reprobi. AVGV. de ser. do. Cauendū enim ē in ipo christi noie ab hereticis vl' qbuslibet male intelligentibus τ seculi hui⁹ amatorib⁹ ne decipiamur. τ iō dicit: Nō oīs qui dīc mihi Dn̄e dn̄e τč. Sz merito pōt mouere quō huic sn̄ie ꝯueniat illō aplī: Nemo pōt dicere dn̄m iesuz nisi in spūscō. Nō enim possumus dicere illos qui nō intrant in regnū celoꝝ hr̄e spm̄scm̄. Sed apl̄s ꝓp̄e posuit hoc verbū Dicit: vt significet voluntatem atqz itellectū dicētis: Ille enī ꝓp̄e dicit q volūtatē ac mētem suā sono vocis enūciat. dn̄s aūt generaliter hic posuit ṽbū dicēdi. videt̄ enī etiā ille dicere: q nec vult nec intelligit qđ dicit. HIERO. Moris ē enī scripturaꝝ dicta pro factis accipe: fm quē sensuz dicit apl̄s: Cōfitēt̄ se scire deū factis āt negāt. AMBRO. Omne etiā veꝝ a quocūqz dicatur a spūscō est. AVGV. de ser. do. Nō ġ putemus ad illos fructus de qb⁹ supra dixerat ptinere: siqs dn̄o nostro dicat: Dn̄e dn̄e: τ ex eo nobis arbor bōa videat̄. sed illi sunt fruct⁹: facere volūtatē dī, vn̄ sequit̄: Sz q fa. vo. pa. mei q ī celis ē ipse itra. in. re. ce. HILA. Celestis enim regni iter obediētia volūtatis dī: nō nūcupatio reptura ē. CHRY. sup matth. Que aūt ē volūtas dei ipse dn̄s docet. Hec ē inqt volūtas eius q misit me: vt oīs qui videt filiuz. τ credit in eū: habeat vitā eternā. Credulitatis aūt verbuz: τ ad cōfessionē respicit τ ad actū. qui ġ nō ꝯfitetur aut nō cōuersatur fm ṽbū christi: nō intrabit in regnū celoꝝ. CHRI. in ho. Nō aūt dixit: Qui facit volūtatē meaz: sz pr̄is: qm̄ iteruz cōueniēs erat p̄ius hoc suscipi ad ībecillitatē eoꝝ: sed τ per hoc illud occulte īsinuauit. nō ē enī alia volūtas filij q̄ que ē pr̄is. AVGV. de ser. do. Illud āt ad rē ptiet: ne decipiamur: nō soluz nomine xp̄i ꝑ eos q nomē hn̄t: τ fc̄a nō agūt: sed etiā quibusdā factis atqz miraculis: qualia ꝑꝑ ifideles cū fecerit dn̄s monuit tū ne talibus decipiamur: arbitrantes ibi eē iuisibilez sapiētiā: vbi miraculū visibile videm⁹. Vn̄ adiungit τ dicit Multi dicēt mihi in illa die. CHRI. in ho. Uides qualiter latenter iaz seipsum ītroducit. Quia cū oēm ꝯpleuit sermonē mōstrat seipsuz iudicē esse. Que enī pena expectat eos qui peccant iā ante mōstrauit. Quis aūt est q puniit hoc iā reuelat dicēs. Multi dicēt mihi in illa die. CHRY. sup matth. Qn̄ .s. venerit in maiestate patris sui: qn̄ iā nemo ausus est garrula ꝯtētōe sermonū aut mēdaciū defendere aut ꝯtradicere veritati: qn̄ opa singuloꝝ loquēt̄: τ ora tacebūt nec alter ꝓ altero iterueniēt sz singuli ibi timebūt. In illo enī iudicio nō erūt testes adulatores hoies: sed angeli veraces: iudex aūt dn̄s iust⁹. vn̄ ꝓp̄e tunētiū hoiuz τ angustias patiētiū vocē exp̄sit dicēs: Dn̄e dn̄e. Nō enī semel sufficit illi dicere Dn̄e que necessitas timoris astringit. HYLA. Aliam aūt sibi ex verbi itētiōe p̄sumūt in doctrine ꝓphetia τ demonioꝝ fuga τ opeꝝ virtutib⁹: atqz hic sibi regnū celoꝝ pollicētur dicētes. Nōne ī noīe tuo ꝓphetauimus. CHRY. ī ho. Sz sunt qdaz qui dicūt qm̄ mētiētes hi hoc dixerūt ideo saluati nō sunt. sed nō auderēt iudice p̄sente ad ipz hoc dicere. Sz τ ipsa rn̄sio τ iterrogatio ostendit eos talia fecisse. Quia .n. hi mirabiles erant apud oēs miracula faciētes illic aūt vidēt seipsos punitos admirātes dicūt: Dn̄e nōne ī noīe tuo τč. Quidā aūt dicūt qm̄ nō in tp̄e in quo hec miracula faciebant iniq̄ agebant sz postea. Sed si hoc erit rursus qđ dn̄s volebat monstrare: nō ꝯstat qz .s. neqz fides neqz miracula valēt: bōa vita nō existēte. qđ τ paulus dicit Si habuero fidē vt mōtes trāsferam charitatē aūt nō hūero: nihil sū. CRRY. sup mat. Sz ꝯsidera qz ī noīe dicūt nō ī spū. ꝓphetāt enī ī noīe christi sz ī spū diaboli quales sunt diuinatores. Sed sic discernūt̄ qm̄ diabolus iterdū falsa dic: spūsctūs nūq̄. cōcessum ē aūt τ diabolo interdū vera dicere: vt mēdaciū suuz rara vitate cōmēdet. Demonia aūt eijcūt ī noīe christi habētes spm̄ inimici: magis aūt non eijciunt sed eijcere vidētur colludētib⁹ sibi demonibus. faciūt τ virtutes .i. miracula: non vtilia τ necessaria. sz inutilia τ vacua. AVGV. de ser. do. Legāt .n. quāta fecerint resistētes moysi magi egyptioꝝ. HIERO. Uel aliter. ꝓphare vl' ṽtutes facere τ dōmonia eijcere etiā diuina virtute interdum nō est eius meriti q opatur: sz vel iuocatio nois christi hoc agit: vel ob cōdēnatōez eoꝝ qui inuocāt aut vtilitatē eoꝝ qui vidēt τ audiunt cōcedit̄ vt lz hoies despiciāt signa faciētes. tū deum honorēt ad cuius inuocationē fiunt tāta miracula. nam τ saul τ balaā τ cayphas ꝓphetauerūt. τ in actibus aploꝝ filij sceue videbantur eijcere demōia τ iudas apl̄s cū aio ꝓditoris multa signa inter ceteros apostolos fecisse narratur.

CHRI. ī ho. Quia .n. non oēs ad oīa apte se habebāt sed hi qdē erāt vite pure fidē aūt nō tātā habebāt hi aūt ꝯtrariū. iō dn̄s illos ꝑ hos ꝯuertebat vt multaz ostēderēt fidez: hos aūt per hoc ineffabile signoꝝ donum vt fierēt meliores euocabat. vn̄ τ cum multa copia hāc grāz eis dabat. Dicent enim: Uirtutes multas fecimus. Sz qz circa eiz qui

cos ita honorauit: igrati fcī sūt, recte seq̄r. Tūc cōfitebor il lis q2 nūq̄ noui vos. HIERO. Signāter dic: tc ɔfitebor q2 multo tpe aū dicere dissimulauerat. CHRY. sup mattheū. Grādem eni irā grādis dilatio pcedere dz. que iusti⁹ facit dei esse iudiciū ⁊ dignioré iteritū peccatoꝝ. Sciendū aūt q peccatores nescit de⁹. q2 nō digni sūt vt cognoscant a deo: nō q2 oino ipsos nō cognoscat: sed q2 suos illos eē nō cognoscit. Sed videt eos nō cognoscere: q2 nō eos diligit: sicut etiā nō videnť deū cognoscere q nō colūt eum digne.

CHRY. in ho. Dicit aūt eis. Nūq̄ noui vos. q̄st nō solū ī tpe iudicij. sz neq3 tūc cū miracula faciebatis. multos eni ⁊ hic iā odio hz: ⁊ ante punitioné auertit. HIERO. Obserua etiā hoc qd dicit. Nūq̄ noui vos: esse ɔtra quosdā dicētes q oēs hoies sp ɔuersati sūt iter rōnabiles creaturas.

GREGO. xx. mora. Hac aūt sniā dat itelligi q i hoibus charitas humilitas nō aūt debeāt vtutū signa venerari. vñ nūc scā eccl'ia etiā si qua sūt hereticoꝝ miracula dspicit. q2 hec scitatis spēm nō eē cognoscit. Probatio qdem scitatis nō est signa facere sed pximū vt se diligere: de deo vera ð primo meliora q̄ ð seipso sentire. AVGV. ɔtra aduersariū legis ⁊ pphetaꝝ. Absit aūt vt fm manicheos ista ð pphetis scis dñs dixerit sz dictū est ð his q posteri⁹ euāgeliū pdicatū i eius noie sibi loq videnť: nesciētes quid loquūť.

HYLA. Sic aūt hypocrite gloriati sūt: quasi aliqd ppriū sit q̄ loquūť aut faciūt: ⁊ nō oia virtus dei inuocata pficiat: cui⁹ doctrine sciam lectio afferat: demonioꝝ fugam xpi nomē exagitet. De nr̄o igiť est beata illa eternitas pmerenda: prestandumq3 est aliquid ex proprio. bonum v eli mus malū oē vitem⁹ agamusq3 potius qd vult q̄ qd pōt gloriemur. Repudiās igiť eos ac expellēs pp opa iniqtatis dicit. Discedite a me q operamini iiqtaté. HIERO. Nō dixit qui operati estis iniquitatē: ne videreť tollere pniam: sed q operamini. i. q vsq3 in pñtem horam cum iudicij tēp⁹ aduenerit: lz nō habeatis facultatem peccandi: tamen adhuc habetis affectum. CHRY. in homi. Naz mors qdē aīam a carne separat: aīe aūt propositum nō immutat.

¶ Omnis ergo qui audit verba mea hec: ⁊ facit ea: assimilabitur viro sapienti qui edificauit domum suam supra petram: ⁊ descendit pluuia ⁊ venerūt flumina: ⁊ flauerūt vēti: ⁊ irruerūt in domū illā: ⁊ nō cecidit: Fundata eni erat supra petram. Et omnis qui audit verba mea hec: ⁊ non facit ea: similis erit viro stulto qui edificauit domum suaz super harenā: ⁊ descēdit pluuia ⁊ venerūt flumina ⁊ flauerunt venti: ⁊ irruerunt in domū illaz ⁊ cecidit: ⁊ fuit ruina eius magna.

CHRY. in homi. Qm̄ quidā futuri erāt q̄ decā sūt a dño admirātes osñsioné aūt q̄ ē p opa nō tribuētes: preueniens eos terret dicēs. Omnis ergo q audit verba mea hec ⁊ fac ea: assimilabiť viro sapiēti. CHRY. sup matth. Nō aūt dixit: Estimabo eum q audit ⁊ facit viꝝ sapienté. sed assimilabiť viro sapiēti. ergo q similať homo ē. Cui aūt assimilať? xpo. Christ⁹ aūt ē sapiēs vir q edificauit domū suā. i. ecclesiā supra petrā. i. supra fortitudiné fidei. Uir aūt stultus. i. diabolus q edificauit domū suā. i. oēs ipios sup harenaz. i. inconstantiā ifidelitatis: aut sup carnales hoies q dñr harena pp sterilitaté. Et q2 nō coherent sibi sed sūt per diuersas opiniones dispersi: ⁊ q2 sunt innumerabiles. Pluuia aūt est doctrina q̄ irrigat hoiem. nubes aūt est a qb⁹ pluuia fluit. qdaz a spū scō excitanť sicut apostoli ⁊ pphe. Et qdam a spū diaboli: sicut heretici. Uenti aūt boni sūt spūs diuersarū vtutū: vel angeli q iuisibiliter ī sensibus hoīum opanť: ⁊ adducūt ad bona. Uēti aūt mali sūt spūs imūdi. Flumina āt bōa sūt euāgeliste ⁊ doctores ppli. flumia mala sūt hoies īmūdo spū pleni ⁊ verbositate īstructi: sicut philosophi ⁊ ceteri secularis scie pfessores ð quoꝝ ventre exeunt flumina aque mortue. Eccl'iaz ergo quā xps fundauit nō pluuia medacis doctrine corrūpit: neq3 diabolic⁹ flatus ipellit: neq3 violētoꝝ fluuiorū īpetus mouet. Nec est ɔtrariū q qdā ð eccl'ia cadūt. Nō. n. oēs q xpiani dñr xpi sūt. Sz nouit dominu⁹ q sūt ei⁹. Sz ɔtra domū quā edificauit diabol⁹ descēdit pluuia vere doctrie. vēti. i. spiritnales grē aut angeli. flumina quatuor euāgeliste ⁊ ceteri sapiētes. Et sic cecidit domus. i. gētilitas vt surgeret xps. ⁊ scā est eius ruina magna. solutis erroribus cōuictis mēdacijs ⁊ idolis i toto mundo destructis. xpo ergo similis est qui audit vba xpi ⁊ facit ea: ipse eni edificat supra petrā. i. xpm q ē oē bonū: vt ī quacūq3 spē boni aliqs edicauerit supra xpz edificasse videatur. sicut autē eccl'ia edificata a xpo dirui nō pōt: sic talé xpianum: q se edificauit supra xpz: nulla aduersitas deijcere potest fm illud. Quis nos separabit a charitate xpi? Diabolo autē est similis qui audit vba xpi ⁊ nō facit. Uerba. n. q̄ audiunť ⁊ nō fiūt: sepata sunt ⁊ dispsa. ⁊ iō assimilāť harene. Harena etiā est ois malicia: vel ēt mūdialia bona. Sic aūt dom⁹ diaboli destructa ē ita tales supra harenā fundati destruūť ⁊ cadunt. Et est ruina magna si de fūdamento fidei aliqd ruine fuerit passus. Nō aūt si fornicat⁹ fuerit aut homicidiū fecerit: q2 hz vñ p penitentiā surget. sicut ⁊ dauid.

RABA. Uel ruina magna itelligēda est qua dictur⁹ est dñs audiētibus ⁊ nō facientibus. Ite in ignem eternum.

HIERO. Ul' alr. Sup harenā q̄ fluida ē ⁊ i vnā copulā non potest redigi ois hereticoꝝ sermo edificať: vt corruat.

HYLA. Uel alr. In pluuijs blādaꝝ ⁊ sensim illabentiū voluptatū illecebras significat qb⁹ primū fides rimis patētib⁹ imadescit: post quā fluuioꝝ pcursus. i. grauioꝝ cupiditatū mot⁹ icurrit: vt exinde tota vētoꝝ vis circūflātiū deseuiat. idest vniuersus diabolice potestatis spiritus inferatur. AVGV. de ser. do. Uel alr. Pluuia cū i mali alicui⁹ significatōe ponif caliginosa supstitio itelligiť. Rumores autē hoīum vētis cōpanť. fluui⁹ autē carnalib⁹ concupiscētijs tāq̄ fluētib⁹ sup terrā: ⁊ q prosperitatib⁹ iducit. aduersitatib⁹ frāgiť. quoꝝ nihil metuit q fundataz hz domū supra petrā. i. q nō solū audit pceptū dñi: sed ēt facit. Et ī his oibus piculose subijcit: q audit ⁊ nō facit. Nō. n. qs firmat i se q̄ dñs pcipit: vel ipse audiēt: nisi faciēdo. Cōsiderandū autē ē q2 cum dixit: Qui audit verba mea hec. satis significat istuz fmoné oibus pceptis quib⁹ xpiana vita formať: esse perfectū: vt merito qui fm eam viuere voluerit: comparentur edificanti supra petram.

¶ Et factum est: cū cōsumasset iesus verba hec: admirabantur turbe super doctrina eius. Erat enim docens eos sicut potestatez habens: ⁊ nō sicut scribe eorum ⁊ pharisei.

GLO. Posita doctrina xpi effectū doctrie ipsi⁹ i turbis oñdit dicēs. Et factū est cuz ɔsu. iesus vba hec admi. tur. super doc. eius. RABA. Cōsummatio hec ad pfectioné vborum ⁊ itegritaté dogmatis ptinet. Qz autē dicit turbas admirari aut ifideles i turba significat: q ob hoc stupebāt: q2 non credebāt verbis saluatoris: aut oēs generaliter demōstrat: q excellentiam tante sapientie in eo venerabantur.

CHRY. sup matth. Placat⁹ rōnabili' hois itellect⁹ laudé generat: vict⁹ āt admirationē. Quicqd eni digne laudare nō possum⁹ admiramur. Admiratio tñ eoꝝ magis ad glīaz xpi ptinebat q̄ ad fidé ipsoꝝ: si eni crederét ī xpm nō mirarenť. Illud. n. mouet admirationez qd supat faciētis aut dicētis psonā: ⁊ ideo qd a deo fcm̄ aut dictū ē nō admiramur: q2 oīa miora sunt q̄ dei potētia. Turbe āt erāt que mirabanť. i. ppl's vulgaris: nō pncipes populi: q nō discēdi studio audire solebāt. Populus autez simplex simpliciter

audiebat sed eoꝝ silētiū si illi īterfuissent suis ɔditōib⁹ cōturbassēt: vbi.n.ē maioꝛ sciā illic fortioꝛ malitia q.n. festīat esse prioꝛ nō ē ɔtēt⁹ esse secūdus. AVGV .d cō.euā. Ex eo aūt qꝺ hic dr̄ pōt videri discipuloꝝ turbā deseruisse: ex qb⁹ illos.xij.elegerat ī mōte ex plurib⁹ quos aplōs nominauit: qꝺ matthe⁹ hic ptermisit. Solis.n. discipulis ī mōte videt̄ iesus hūc habuisse s̄monē quē matthe⁹ iterposuit: ⁊ lucas tacet. Et deinde cū descēdisset in loco cāpestri habuisse alteꝝ similē de quo matthe⁹ tacz. lucas n̄ tacet. Quāq̄ etiā illud possit occurrere qꝺ sicut supra dcm̄ est aplis. ceterisq̄ turbis p̄ntibus vnū habuisse sermonē quez matthe⁹ lucasq̄ narrarūt diuerso narrādi modo: sed eadē vītate s̄niaꝝ: ⁊ sic planū ē qꝺ h̄ dr̄ ꝺ admiratōe turbe. CHRY. in ho. Causam aūt admiratōis subdit dicēs. Erat.n. do. eos sicut po. ha. ⁊ nō sic scri. eoꝝ ⁊ phari. Si aūt hāc ptātē vidētes p opera scribe eū a se abigebāt: vbi solū verba erāt potestatē manifestātia. q̄liter scādalizati n̄ fuissent: sed turbe hoc nō passe sūt. Cū enī aīa beniuola fuerit: facile persuadetur a sermonibus veritatis. Erat autez potestas docētis vt multos eoꝝ caperet ⁊ i admiratione mitteret: ita qꝺ ꝓpter delectationē eoꝝ q̄ dcā erāt: neq̄ tacētem dimittebāt. vn̄ ⁊ secuti sūt eū descendentē de mōte. Stupebāt autem ei⁹ maxime potestatē: qꝛ nō ad aliū referēs vt ꝓphete et moyses dixerūt. q̄ dixit. sed vbiq̄ oñdit se eū esse q habz dn̄iuz. etenī legē ferēs cōtinue apponebat: Ego autez dico vobis.

HIERO. Quia quasi deus ⁊ dn̄s ipius moysi ꝓ libertate volūtatis sue vel ea que min⁹ videbāt̄ addebat in lege: vel cōmutans p̄dicabat ī pplo. vt supra legim⁹: Dictū ē antiquis ego aūt dico vobis. Scribe autē ea tm̄ docebāt que scripta sūt i moyse ⁊ ꝓphetis. GREGO. xxiij. mora. Ut singulariter xp̄s ex bona ptāte locut⁹ est: qꝛ ex infirmitate mala nulla ɔmisit. Nos aūt qꝛ infirmi sum⁹ ex propria ifirmitate pēsemus quo docēdi ordine infirmis fratribus consulam⁹. HYLA. Uel i verboꝝ v̄tutib⁹ effectū potestatis metiebāt̄. AVGV. de ser. do. Hoc ē.n. qꝺ i psalmo significat̄: fiducialiter agā i ea. Eloqa dn̄i eloqa casta: argētum igne examiatū terre pbatū: purgatū septupliū. ppq̄ nūeꝝ admonit⁹ sū z oīa ista p̄cepta ad septē illas referre s̄nias. q̄s in p̄ncipio sermonis hui⁹ posuit. s. de beatitudinib⁹. Qr enī q̄s aliqs fratri irascat̄ sine cā vel racha dicat vel fatuū eū appellet: supbissime admitit̄: ɔtra qꝺ ē vnū remediū vt supplici aīo veniā depcet̄: q nō iactātie spū infles̄. Beati ergo pauperes spū: qm̄ ipsoꝝ ē regnū celoꝝ. Cōsentit aūt aduersario. i. v̄bo dei reuerētiā exhibēdo: q̄sq̄s ad testamētū pr̄is operiēdū: nō litib⁹ acerb⁹ sed pietate mitis accesserit. Beati ergo mites: qm̄ ipsi hereditate possidebūt terrā. Quisq̄s etiā carnalē delectationē ɔtra rectā volūtatē suā rebellare sentit exclamet. Infelix ego homo qs me liberabit ꝺ morte corpis huius: ⁊ ita lugēdo imploret ɔsolatoris auxiliuz. vn̄ beati q lugēt qm̄ ipsi cōsolabunt̄. Quid autē laborios⁹ cogitare pōt q̄z vt ociosa cōsuetudie supanda precidāt itra se mēbra ipedientia regnū celoꝝ nec dolore frāgat̄: tollerꝫ i cōiugali fide oīa q̄ q̄uis sint molestissima crimē tū fornicatōis nō hūt. veꝝ loquat̄ qꝺ nō iurōnibus crebris sed i moꝝ ꝓbitate cōmēdet. Sꝫ qs tātos labores inire audeat nisi flagraret amore iustitie: q̄si fame ac siti vehem̄ti accēsus. Beati ergo q esuriūt ⁊ sitiūt qm̄ ipsi saturabunt̄. Quis aūt pōt parat⁹ esse ab ifirmis iniurias sustinere: petenti a se tribuere: diligere inimicos. benefacere his qui se oderūt: orare ꝓ psequētibus nisi perfecte misericors. Beati ergo misericordes qm̄ ipsi misericordiam cōsequent̄. Mundū autem cordis oculū habz q finē bonoꝝ opeꝝ suoꝝ: nō in eo cōstituit vt hoibus placeat neq̄ vt cōparet ea que huic vite sūt necessaria: neq̄ temere animū hoīs cōdemnat: ⁊ q̄cq̄d exhibet hoi hac ītētione exhibet qua sibi vult exhiberi. Beati ergo mūdo corde. qm̄ ipsi deū videbūt. Oportet etiā vt per mundū coꝛ īueniatur arta via sapiētie cui peruersoꝝ hominū deceptōes obstrepūt quas euadere est venire ad pacem sapientie. Beati ergo pacifici. qm̄ filij dei vocabuntur. sed siue iste ordo ɔsiderād⁹ sit siue ali⁹ faciēda sūt q̄ audiuim⁹ a dn̄o: si volum⁹ edificare supra petrā.

CA. VIII.

Cum autē descēdissꝫ iesus de mōte: secute sūt eū turbe multe: ⁊ ecce leprosus veniens adorabat eū dicēs: Dn̄e si vis potes me mundare. Et extēdēs iesus manū: tetigit eum dicēs: Uolo: mūdare. Et cōfesti mundata ē lepra eius. Et ait illi iesus: Uide nemini dixeris: sꝫ vade ostēde te sacerdoti: ⁊ offer munus tuū quod precepit moyses in testimoniuz illis.

HIERO. Post predicationē atq̄ doctrinā signoꝝ offertur occasio vt p v̄rtutū miracula pterit⁹ apꝺ audiētes s̄mo firmet̄. CHRY. Qr.n. q̄si potestatē hn̄s docebat vt nō estimaret̄ ostētatio ē h̄ doctrīe mod⁹ op̄ib⁹ hoc idē fac̄ q̄si ptātē hn̄s curare. Et iō dicit. Cū aūt descēdis. de mon. secu. sūt eū tur. mul. ORIGE. Docēte.n. dn̄o i mōte: discipuli erāt cū ipo qb⁹ erat datum celestis doctrīe nosse secreta. Nūc aūt descēdente eo ꝺ mōte turbe secute sūt eū: que in montē ascēdere nequaq̄ poterāt: qꝛ quos delictoꝝ sarcina dep̄mit ad mysterioꝝ sublimia scādere nō valent. Descendēte autē dn̄o hoc est inclināte se ad infirmitatē ⁊ ipotētiā ceteroꝝ misertus est impfectōi eoꝝ vel infirmitati: secute sūt eū turbe multe: q̄daz ꝓpter claritatē: plerīq̄ ꝓpter doctrinā: nōnulli ꝓpter curatōez ⁊ admistratōez. AYMO Uel sīr. Per mōtez in quo dn̄s sedet celū ītelligit̄ de quo scriptū est. Celuz mihi sedes est. Sed cū dn̄s ī monte sedet: soli discipuli ad eū accedūt: qꝛ anteq̄ fragilitatis nostre humanitatē assumeret not⁹ erat tm̄ in iudea deus. At vō postq̄ de mōte sue diuinitatis descēdit: ⁊ hūanitatis nostre fragilitatē assūpsit. magna turba nationū secuta est eū. Demōstrat̄ aūt doctoribus: vt i predicatiōe sua sermonē habeāt tēpatū: ⁊ sic̄ viderit vnūquēq̄ capere posse ita ⁊ verbū dei āuūciēt. Ascēdūt enī in montez doctores. cū perfectiorib⁹ excellētia p̄cepta oñdunt descēdūt vero cuz infirmiorib⁹ leuioꝛa demōstrant. CHRY. sup matth. Inter ceteros āt q montē nō ascēderēt ⁊ leprosus sursū ascēdere nō valebat quasi peccatoꝝ baiulās pōdus. Lepra enī est peccatū aiaꝝ nostraꝝ. Ideo ergo dn̄s de altitudie celi q̄si de excelso mōte descēdit vt leprā pctōꝝ nr̄oꝝ mūdaret. Et iō q̄si iaz p̄parat⁹ descēdenti occurrit ꝓpter qꝺ dicit̄. Et ecce leprosus veniens. ORIGE. Deorsuz currit ⁊ in mōte nihil dicit qꝛ tēpus est oī rei sub celo: tēpus doctrine: ⁊ tēpus curationis. In mōte docuit: aīas curauit: corda sanauit qb⁹ cōpletis sicut ꝺ celestib⁹ mōtibus ad saluādos carnales descēdente: venit ad eū leprosus ⁊ adorabat eū anteq̄ peteret adorare cepit: cultuz ostēdens. CHRY. sup matth. Nō enī illuz petebat quasi hoiem artificē: sed adorabat eum quasi deū. Oratio aūt perfecta est fides ⁊ ɔfessio. vnde leprosus fidei opus adorans impleuit: sed opus cōfessionis impleuit i verbis. vnde adorabat eū dicēs. ORIGE. Dn̄e p te oīa fcā sūt: tu ergo si vis potes me mūdare. Uoluntas tua opus ē: ⁊ opa tue volūtati obediūt. Tu pri⁹ naamā syrū p heliseū a lepra mūdasti: ⁊ nūc si vis potes me mūdare. CHRY. sup ma. Nō dixit. Si rogaueris deū: neq̄ si adoraueris sed si volueris potes me mundare. Neq̄ dixit dn̄e munda sed ei totuz cōcedit: ⁊ dn̄m eū facit: ⁊ potestatē vniuersorum ei attribuit. CHRY. sup matth. Et ita spirituali medico spiritualē offerebat mercedē. nam sicut medici pecunijs: iste oratione placat̄. Nihil enim dignius offerim⁹ deo q̄z orationez fidelez. In hoc aūt qꝺ dicit. Si vis: non dubitat christi

volũtatem ad omne opus bonũ paratam: sed qꝛ nõ oĩbus expedit corporalis integritas: nesciebat vtrũ ei expediret curatio illa. Dicitur ergo. Si vis: ac si diceret Credo. qꝛ qḋ bonum est vis: ignoro aũt si est nihil qḋ desidero bonum.

CHRY. in homi. Cũ autẽ volũtate ac sermõe purgare posset manus apposuit ꝛ tactũ. vñ sequit̃. Et extẽdens manũ tetigit eũ: vt ostẽdat qm̃ nõ subiacet legi. ꝛ qm̃ mũdo iã nihil est imũdũ. Heliseus aũt obseruãs legis diligentiã: nõ exiuit ꝛ tetigit naamã: ſ; mittit eũ ad iordanẽ lauãdũ. Dñs aũt mõstrat. qm̃ nõ vt seruus: sed vt dñs curat ꝛ tãgit. Nõ enĩ manus a lepra facta ẽ imũda: sed corpus leprosũ a manu sctã cõstitutum est mũdũ. Nõ enĩ corpora solum curaturus aduenit: sed ꝛ aĩam ĩ veram sapiam ducturꝰ. Sicut igr̃ manibus nõ lotis iã nõ mãducare ꝓhibebat: ita ꝛ hic erudit: qm̃ oꝫ aĩe leprã formidare solam: qḋ est peccatũ: leprã aũt corporis nullũ impedimẽtũ esse ad vtutẽ. CHRY. sup matth. Quãuis aũt lrãm legis soluerit: ꝓpositũ tñ eiꝰ nõ soluit. Jḋ tñ lex iussit nõ tãgere leprã: qꝛ nõ poterat facere vt lepra nõ sordidaret tãgentẽ. ergo vetuit tãgere leprã nõ vt leprosi nõ sanarẽtur: sed vt tãgẽtes nõ ĩquinarent̃. Iste aũt tãgẽs nõ inquinatus est a lepra sed ipsam lepram mundauit tãgẽdo. DAMA. Nõ enĩ deus solum erat: sed homo. vñ per tactum ꝛ per sermonẽ diuina signa operabat̃: vt enĩ per organũ: ita per corpus diuine perficiebãt̃ actiones.

CHRY. in ho. Cũ autẽ leprosũ tãgit nullꝰ eum incusat: qꝛ nõdũ inuidia detenti erant auditores. CHRY. super matth. Si autẽ tacite cũ curasset: quis scire poterat cuius virtute sanatus esset? Igit̃ volũtas mũdandi fcã est ꝓpter leprosum. Uerbum aũt ꝓpter spectãtes. Jdeo dixit: Uolo mũdare. HIERO. Nõ aũt vt pleriq̃ latinoꝝ putãt iũctĩ legẽdũ ẽ: Uolo mũdare ſ; sepati. vt pꝰ dicat̃ Uolo: deiñ ĩperãs dicat Mũdare. Ille. n. dixerat: Si vis: dñs respondit Mũdare. CHRY. in ho. Nusq̃ aũt vĩ dicere hoc verbũ: q̃uis magna signa faciens: sed hic ꝓpea apposuit: Uolo vt opionẽ plebis ꝛ leprosi de eiꝰ ptãte cõfirmaret. CHRY. in ho. Cessit autẽ mãdanti nã cum decẽti velocitate. Et iõ sequit̃. Et confe. mun. est le. eius. sed hoc qḋ dicit. Cõfestim multũ est tardius velocitate q̃ fm opus ẽ fcã. ORIGE. Quia enĩ nõ dubitauit credere: nõ tardat̃ sanatio: qꝛ nõ distulit ꝯfessionẽ: nõ differtur mũdatio. AVGV. de con. euan. Huius autẽ leprosĩ mũdati quem lucas meminit: nõ sane hoc ordine: sed vt solẽt ꝑtermissa recordari: posteriꝰ fcã preoccupari: sicut diuinitus suggerebant̃: vt antea cognita postea recordãdo rescriberẽt. CHRY. in ho. Curans ãt eiꝰ corpus iubet nulli dicere. vñ sequit̃. Et ait illi iesus: vide nemini dixeris. Quidã igit̃ aiũt quoniã ideo iussit hoc vt nõ molignet̃ circa eius purgationẽ: qḋ insipiẽter dr̃. Nõ enĩ ita mũdauit. vt dubitabilis eẽt mũdatio ſ; nulli dicere iubet: docens nõ diligere ostẽtatõem ꝛ honorem. Qualiter igit̃ alij sanato iubꝫ dicere? Sed in hoc erudiuit nos bone mẽtis esse. Nõ enĩ illic diuulgari se iussit. sed dari glĩaꝫ dõ. ꝑ leprosũ ergo hunc istruit nos nõ esse vane gloriosos. per illum autẽ nõ esse ingratos. sed oĩa ad laudem dei referre.

HIERO. Et reuera quid erat necesse ꝙ sermõe iactarꝫ: qḋ corpore preferebat. HYLA. Uel vt salus hec nã offerret̃ potius q̃ quereret̃: silentiũ impat̃. Sequit̃: Sed vade ostẽde te sacerdo. HIERO. Mittit aũt eũ ad sacerdotes: ꝑmũ ꝓp humilitatẽ: vt sacerdotibꝰ δferre videat̃: deiñ vidẽtes leprosũ mũdatũ si crederẽt saluatori: saluarẽtur: si ṽo nõ crederẽt ĩexcusabiles fierent. ꝛ silr̃ ne qḋ in eo sepissime criminabant̃: legem infringere videret̃. CHRY. in ho. Neq̃. n. vbiq̃ eã dissoluebat; neq̃ vbiq̃ custodiebat: ſ; quãdoq̃ quidẽ hoc quãdoq̃ illud faciebat. in vno quidẽ futurę sapiẽ ꝑparãs vitã: in altero aũt inuerecũdã iudeoꝝ cohibẽs linguã ꝛ cõdescẽdẽs imbecillitati coꝝ. Uñ apli apparẽt q̃nq̃ quidẽ obseruãtes legẽ. q̃nq̃ aũt eã ꝑtermittẽtes.

ORI. Uel mittit ad sacerdotes vt cognoscãt: qꝛ nõ ꝑ legis cõsuetudinẽ mũdatꝰ est: sed per grãe operatiõnẽ. HIERO. Erat aũt ĩ lege pceptũ vt q̃ mũdati fuerãt a lepra offerrẽt munera sacerdotibꝰ. vñ sequit̃. Et offer munus tuũ qḋ precepit moyses in test. illis. CHRY. sup matth. Nõ sic itellige: qꝛ hoc moyses pcepit ĩ testioniũ ill'. CHRY. in ho. puidẽs. n. xps eos ex hoc nihil profecturos. nõ dixit: In emẽdationẽ coꝝ: sed In testimoniũ. i. in accusationẽ ꝛ attestationẽ. qm̃ q̃ a me erãt fiẽda oĩa fcã sũt. Et licꝫ eos ꝑuiderit nõ emẽdari: nã tñ dimisit q̃ facere opõrtebat: Illi ãt ĩ ꝓpria mãserũt malicia. Nõ aũt dixit. munus quod ego iubeo: sed qḋ moyses iussit: vt iterum trãsmittat ad legẽ: ꝛ iniquoꝝ obstruat ora. vt enĩ nõ dicãt: qm̃ sacerdotũ gloriã rapuit: opus quidem ipse impleuit; ꝓbotionem aũt illis cõcessit. ORIGE. Uel offer munus tuũ. vt oẽs q videt te portare miraculo credant. CHRY. sup matth. Uel iõ iubꝫ offerri munera. vt si postmodũ eũ expellere vellẽt diceret eis. munera q̃si a mũdato accepistis. ꝛ quomodo me q̃si leprosum expellitis? HYLA. Uel legendũ ẽ qḋ moyses ꝑcepit in testimoniũ illis. qꝛ qḋ moyses ĩ lege ꝑcepit. testimoniũ est nõ effectꝰ. BEDA in homi. Si quẽ aũt moueat: quõ dñs cũ videat̃ moysi sacrificiũ approbare qr̃ id ecclia nõ recipiat: meminerit ꝙ nõdũ xps corpꝰ suũ obtulerat per passionẽ in holocaustum. Nõ autẽ oportebat auferri significãtia sacrificia ꝑus q̃ illud qḋ significabat̃ ꝯfirmatũ eẽt testimonio aploꝝ ꝑdicantiũ: ꝛ fide credẽtiũ ꝓploꝝ. Uir ãt iste genus humanũ designat. q nõ solum leprosus: veꝝ etiã iux̃ euãgeliũ luce plenꝰ lepra fuisse describit̃. Oẽs. n. peccauerũt: ꝛ egẽt gloria dei. illa. s. vt extẽsa manu saluatoris. hoc est incarnato dei verbo humanaq̃ ꝯtingente nãm: ab erroris prisci vanitate mundẽt̃. ꝛ qui diutius abominabiles ꝛ a castris populi dei eiecti iam aliquãdo tẽplo redditi ꝛ sacerdoti: queãt offerre corpora sua hostiã viuẽtẽ. illi. s. cui dicit̃: tu es sacerdos ĩ eternũ. REMI. Moraliter aũt ꝑ leprosũ designat̃ peccator. nã pctũ ĩmũdã ꝛ variã aĩaꝫ facit. q ante xpm ꝓcidit: qñ de ꝑstinis pctis cõfũdit̃: ꝛ tñ oꝫ cõfiteri ꝛ remediũ penitentie postulare. Nã leprosus vulnꝰ oñdit: ꝛ remediũ postulauit. Extẽdit aũt dñs manũ qñ auxiliũ diuine miseratõis ĩpẽdit: ꝛ statim cõsegrur remissionẽ delictoꝛ: nec oꝫ ecclesie eidem recõciliari: nisi iudicio sacerdotis.

Cum autem itroisset capharnaum: accessit ad eum centurio: rogans eum ꝛ dicens: Domine puer meus iacet ĩ domo paralyticus: ꝛ male torquetur. Et ait illi iesus: Ego veniam ꝛ curabo eum. Et respondẽs cẽturio ait illi: Domine nõ sum dignus vt intres sub tectum meum: sed tm̃ dic verbo ꝛ sanabitur puer meus. Nam ꝛ ego homo sum sub potestate constitutus habens sub me milites: ꝛ dico huic vade ꝛ vadit: ꝛ alio veni ꝛ venit: ꝛ seruo meo: fac hoc ꝛ facit.

CHRY. sup matth. Postq̃ dñs discipulos docuit ĩ monte: leprosum autẽ sanauit sub monte. venit capharnaum in mysterio: qꝛ post iudeorum mundationẽ venit ad gẽtes ꝛc.

AYMO. Caphornaum enĩ que villa pinguedinis interꝑtat̃: siue ager cõsolatõis. ecclesia q̃ ex gentibus ẽ collecta significat: que spirituali pinguedine est repleta fm illḋ. Sicut adipe ꝛ pinguedine repleat̃ aĩa mea. Et ĩter pressuras seculi de celestibus cõsolat̃: fm illud. Cõsolatõẽs tue letificauerunt aĩam meã. vñ dr̃. Cũ aũt introisset caphornaum: accessit ad eum cẽturio. AVGV. de ver. do. Iste centurio de gentibus erat. Jam enim iudea gens habebat militem romani imperij. CHRY. sup matth. Centurio autem iste

primus fructus ex gētib⁹:ad cui⁹ fidei cōparationē oīuz in deoꝝ fides ifidelitas ē inuenta.q neqz xpm audiunt docentē neqz leprosū cū mūdaret aspexit:sz audita tm̄mō sanitate leprosi plus credidit q̄ audiuit.erat eni ī mysterio gētiuz futuraꝝ:q̄ neqz legē aut ꝓphetas legerāt de xpo:neqz ipm xpm mirabilia facientem viderūt. Accessit ergo rogās eū ꝛ dicēs. Dñe puer meus iacet ī do. para. ꝛ male torquet. Uide aūt bonitatē cēturiōis q ꝓ salute sui sic sollicite festinabat q̄si nō dānū ꝑcunie sed salutis passurus ī morte illius. Nullā eni dr̄iam estimabat inter seruū ꝛ dn̄m: qz ꝛsi dignitas ī hoc seculo diuersa est iter illos:vna tū ē illis natura. Fidē autē cēturiōis vide qz nō dixit veni ꝛ salua euz: qz ille ↄstitut⁹ ī omni loco erat p̄ns. sapiam aūt:qz nō dixit: hic cōstitut⁹ salua eū:sciebat eni qz potēs ē ad faciēdū:sapiens ad itelligēdum:misericors ad exaudiendū:ideo ifirmitatem tm̄ exposuit. Remediū autē sanitatis ī ptāte misericordie eius dimisit dicēs. Et male torquet. In quo appz qz diligebat eū. Nam vnusquisqz quē diligit ꝛsi modice fuerit tediat⁹:grauius eū putat hr̄e q̄ hz. RABA. Oia ista cū dolore cognominauit ꝛ iacentē ꝛ paralyticū ꝛ male detentū.ideo vt anime sue angustias demōstraret ꝛ dn̄z commoueret:sic debēt oēs cōdolere seruis ꝛ eoꝝ curā habere.

CHRY. ī ho. Quidā aūt dicūt q̄si excusans se ī hāc cāz dixit ꝓpter quā nō ipm adduxit. Neqz.n. possibile erat dissolutū cū torqueret: ꝛ ad vltimas eēt expiratōes portari. Ego aūt signū hoc eē magne fidei dico.qz.n. sciebat q solo iussu⁹ sufficeret ad restaurationē iacentis supflue estimabat eū ducere. HYLA. Jacētes autē in seculo: ꝛ peccatoꝝ morbis dissolute spiritualiter gētes estimāde sunt: oībus vndiqz membris fluidis ꝛ ad cōsistendi officiuz gradiēdiqz corruptis q̄rū salutis sacramētū ī puero cēturiōis explet: q̄ satis dcm̄ sit ꝑncipē esse gētiū eredituraꝝ. Quis aūt sit hic ꝑnceps: cāticū moysi ī deuteronomio docet. vbi.s. dr̄. Cōstituit terminos gētiū iux̄ nūeꝝ āgeloꝝ dei. REMI. Uel ꝑ cēturionē designant q ꝑmi ex gētibus crediderūt: ꝛ ꝑfecti in virtutib⁹ fuerunt. Cēturio.n. dr̄ q cētum militib⁹ p̄est.cētenarius aūt nūerus ꝑfectus ē. Recte ergo cēturio ꝓ puero suo rogat:qz ꝑmitie gētium ꝓ salute tati⁹ gētilitatis deo supplicauerūt. HIERO. Uidēs āt dn̄s cēturiōis fidē hūilitatē ꝛ ꝓudētiā stati se ituꝝ ꝛ sanatuꝝ ꝓmittit. vñ seq̄t. Et ait illi iesus. Ego veniā ꝛ curabo eū. CHRY. ī ho. Qd nūq̄ fecit hic facit iesus. vbiqz.n. sequit volūtatē supplicātiū hic aūt ꝑsilit ꝛ nō solū curare ꝓmittit sed ire ad domū. facit āt hoc vt discamus cēturionis v̄tutez. CHRY. sup matth. Nisi eni ille dixisset. Veniā ꝛ curabo eū. nūq̄ iste rīderet: Non sum dignus. ociū q̄n ꝓ seruo petebat iō ire ꝓmisit: vt nos doceat nō colere magnos: ꝛ ↄtēnere modicos: sz pauperes ꝛ diuites sir̄ honorare. HIERO. Sic aūt ī cēturione cōmēdam⁹ fidē:eo q credidit palyticū a saluatore posse sanari. ita patet humilitas ī hoc q se iudicauit idignum:cui⁹ tectū dn̄s intraret. vñ seq̄t. Et rñdēs cēturio ait illi. Domine nō sum dignus vt itres sub tectum meum.

RABA. Propter consciam.n. vite gētilis: grauari se magis dignatōe putauit q̄ iuuari: cui⁹ ꝛsi fide ꝓedit⁹: nōdum erat sacramētis imbutus. AVGV. de ver. do. Dicendo aūt se indignū ꝑstitit dignū nō ī cui⁹ parietes: sz ī cuius cor verbi dei xps itraret. Neqz hoc diceret cū tāta fide ꝛ humilitate nisi illū quē timebat intrare domū suā corde gestaret. nā nō erat magna felicitas si iesus itraret ī parietes ei⁹: ꝛ nō eēt ī pectore ei⁹. SEVERIA. Mystice āt hoc tectū corpus ē qd regit aīaz: qd libertatē mētis celesti visiōe ī se cōcludit: sz de⁹ neqz habitare carnē: neqz tectuz nr̄i corporis dedignat itrare. ORIGE. Nūc ēt quādo sancti ꝛ deo acceptabiles eccl'iaꝝ antistites sub tectū tuū itrāt: tūc ibidez ꝑ eos dn̄s igredit: ꝛ tu sic estimes q̄si dn̄m suscipiēs. Et q̄n corpus ꝛ sanguinē dn̄i māducas ꝛ bibis: tūc dn̄s sub tectuz tuū igreditur: ꝛ tu ergo humiliās teipz dicas. Dñe nō sū dignus ꝛc. Ubi.n. idigne igreditur: ibi ad iudiciū igredit accipienti. HIERO. Prudētia autē cēturiōis apparet ī hoc q vltra corpis tegimē latētem vidit diuinitatem. vñ subiūgit. Sz tm̄ dic v̄bo ꝛ sanabit puer meus. CHRY. super matth. Sciebat.n. q̄n astabāt illi īuisibiliter angeli ministrātes qui omne verbum eius vertunt ī opus: q ꝛsi angeli cessent tamē īfirmitates preceptis eius viuacibus expellunt.

HILA. Dicit etiā cēturio puerum v̄bo posse sanari: qz salus gētium omnis ex fide est ꝛ ꝑceptis dn̄i vita ē vniuersoꝝ. ꝛ ideo subiūngit dicēs. Nam ꝛ ego homo sum sub potestate ↄstitutus: habēs sub me milites. Et dico huic vade et vadit: ꝛ alio veni ꝛ v̄eit: ꝛ s̄uo meo fac hoc ꝛ fac̄. CHRY. super matth. Patris ꝛ filij mysterium spūscō suggerēte depinxit: ac si diceret. Etsi ego sū sub potestate alterius. tn̄ habeo potestatem iubēdi eis qui sub me sunt. sic ꝛ tu q̄uis sis sub potestate patris. i. inq̄tū homo: habes tamē potestatez iubēdi angelis. Sz forte dicit sabellius volēs ostēdere eundem eē patrem qui ꝛ filius est sic hic eē intelligendum. Si ego sub potestate ↄstitutus possum iubere: q̄to magis tu q sub nullius ptāte. Sz hāc expōnez nō recipit textus. Non eni dixit. Si ego hō sub ptāte: sz dixit: Naz ꝛ ego homo sub potestate. In quo patet q inter se ꝛ xpz nō ↄpationis differentiā fecit sz rōnem similitudinis itroduxit. AVGV. de ver. do. Si ego q sū sub ptāte iubēdi habeo ptātez: qd tu potes cui oīnn seruiūt ptātes. GLO. Potes per angelorum ministeria sine corporis p̄ntia dicere īfirmitati vt recedat. ꝛ recedet: ꝛ sanitati vt veniat: ꝛ v̄eiet. AYMO. Possunt autē ꝑ subiectos cēturionis v̄tutes nāles itelligi. ī qb⁹ plurimi gētiliū pollebant: vel etiam cogitationes bone aut male. malis autē dicamus vt recedāt ꝛ recedent: sz bonas vocem⁹: ꝛ veniēt. seruo quoqz nr̄o hoc ē corpori: vt subijciat̄ volūtati diuine. AVGV. de cō. euā. Hinc aūt quod hic dicit̄: videt̄ repugnare qd ait lucas: q̄ audissz centurio de iesu. misit ad eos seniores iudeoꝝ rogans eū vt veniret ꝛ saluaret seruū eius. ꝛ iterum q cum lōge eēt a domo misit ad eum cēturio amicos dicēs. Dñe noli vexari: nō enim sum dignus vt sub tectū meum itres. CHRY. in homi. Quidā autē dicūt: q̄n nō est idē ille ꝛ hic: qd multas cōiecturas habz. De illo eni ait: q̄n synagogā nr̄am cōstruxit. ꝛ gētem diligit. De isto aūt ipso iesus ait. Neqz ī isrl' tātam fidem inueni. vñ videt̄ iudeū illū esse mihi autē videt̄ idem hic ꝛ ille eē. Sz q̄n lucas dicit. q misit vt veniat: blāditias iudeoꝝ isinuauit. Cōueniēs.n. est credere cēturionē volētē abire ꝓhibitū eē a iudeis blādiētib⁹ ꝛ dicētib⁹: q̄n nos abiimus ꝛ educim⁹ eū. Sz q̄n ab eoꝝ imminētia erut⁹ ē: tūc misit dicēs. Ne estimes q ꝓp desidiam nō veni: sz qz me indignū estimaui vt te ī domū meā susciperez. Qd aūt matthe⁹ ait nō ꝑ amicos: sz per seipm hoc eū dixisse nihil ↄtrium est: vterqz.n. desideriū viri represētauit. Et q̄n de xpo decētem opinionē habebat: Cōueniēs aūt ē opinari ꝛ ipm postq̄ misit amicos aduenientē per se hoc dicere. Si aūt nō hoc dixit lucas: neqz illud mattheus nō sibi ↄdicunt: sz cōplent q̄ abinuicē derelinquebant. AVGV. de con. euan. Mattheus ꝑ accessum cēturionis ad dn̄m ꝑ alios factuz cōpendio dicere voluit: qz fidem eius qua vere ad deū accedit: laudauit vt diceret. Nō inueni tantā fidē in isrl'. Lucas aūt iō totū qz gestū est aperuit vt ex hoc itelligere cōgeremur: qualit er eū accepisse dixerit matthe⁹: q mētiri non potuit.

CHRY. ī ho. Neqz.n. est ↄtrū q fabricauit synagogā fz lucā: ꝛ q hic ostedit̄ nō eē israelita possibile.n. est iudeū non existentē ꝛ synagogā fabricasse ꝛ gentem diligere.

¶ Audiens aūt iesus miratus ē: ꝛ sequētibus se dixit: Amen dico vobis: nō inueni tantaz fidem in israel. Dico autē vobis: q multi ab oriente ꝛ

occidente venient ⁊ recumbent cum abraam ⁊ isaac ⁊ iacob in regno celorum: filij autez regni eijcientur i tenebras exteriores: Ibi erit fletus ⁊ stridor dentiū. Et dixit iesus cēturioni: Uade ⁊ sicut credidisti fiat tibi: ⁊ sanatus ē puer ex illa hora.

CHRY. in ho. Sicut q leprosus dixerat de xpi ptāte si vis potes me mūdare: christi voce cōfirmat dicēns. Uolo mūdare. ita ⁊ hic centurionē de christi potestate testantem nō solū nō accusauit. sz etiā cōmēdauit. Sed ⁊ amplius aliqd fecit: item nonē eni laudis euangelista significans dicit. Audiēs autē iesus mirat⁹ est. ORIGE. Attēde qūtum sit quale qd de⁹ vnigenit⁹ miraf: aurū. diuitie: regna pncipatus i conspectu cuis sunt tanquam vmbra vel flos decidēs. Nihil ergo horū in conspectu dei mirabile est. q̄si magnū vel preciosuz: sz tm̄ fides hāc miraf honorificās. hanc acceptabilē sibi estimat. AVGV. sup genesim ptra mani. Quis aūt in illo fecerat illā fidez nisi ipse q admirabat: q si ⁊ alius eam fecisset vt qd miraret q pscius erat: Qd ergo miraf dn̄s nob mirādū eē significat. q bus adhuc q si sic moueri. oēs. n. tales mot⁹ ei⁹ nō pturbati animi signa sunt. sz docētis magisteriū. CHRY. in ho. Uñ pleno pste admirat⁹ eē dr: ⁊ alijs exēplum dedit vt euz imitent. Seqr eni. Et sequētib⁹ se dixit. Amē dico vobis nō in uenti tantā fidē i isrl'. AVGV. cōtra faustū: Fidē laudat illi⁹ nō aūt desertōez milīc iperauit. HIERO. Hoc aūt de pn̄tibus logr. nō de omnib⁹ retro pn̄archis ⁊ pphetis.

CHRY. sup matth. Credidit. n. andreas: sz ioāne dicente. Ecce agn⁹ dei. credidit petrus: sz euāgelizāte sibi andrea dedit philippus: sz legēdo scripturas nathanael: ⁊ prius signū diuinitatis accepit: ⁊ sic fidei confessionem obtulit.

ORIGE. Jairus israelis pnceps p filia sua petēs: nō dixit: Dic verbo: sed veni velociter. Nicodemus ō fidei sacro audiēs ait: Quō pōt hoc fieri: Maria ⁊ martha dicūt. Dn̄e si fuisses hic frater meus nō fuissz mortu⁹: q̄si dubitantes q vbiqz possz adeē dei potētia. CHRY. sup matth. Aut si volum⁹ fideliorē putare istū q̄z aplos ita testimoniū christi intelligēdū est q vnūqōqz bonū hoīs sm q̄litatē psone illius laudat: rusticū eni dicere aliqd sapiēter magnum est: qd pbo nō est mirū sic de cēturione dicit̄ē ī nullo tantaz fide inueni in isrl'. CHRY. in ho. Nō eni erat eq̄le iudeuz credere ⁊ gentilē. HIERO. Uel forte i cēturioē fides gētiū pponit israeli. vñ subdit. Dico āt vobis q multi ab oriente ⁊ occidēte veniēt. AVGV. de ver. do. Nō oēs aūt: sz mūdū ru ipse ab oriēte ⁊ occidēte istis duab⁹ partib⁹ totus orbis designat. AYMO. Uel ab oriēte veniūt q statī illumiati trāseūt: ab occidēte hi q persecutionē vsqz ad mortē tollerauerūt p fide. vl' ab oriēte quis venit cū ab ifantia deo fuire incipit. ab occidēte qū in ipsa decrepita etate ad deū couertit. ORIGE. Sed quō alibi dic. q pauci sunt electi: p diuersas. n. generatiōes pauci electi sūt: simul vero cōgregati i tēpore visitatōis multi inueniēt. Sequit. Et recubent: nō carnalr' iacentes: sed spiritualr' requiescētes. nō tēpralr' potātes sed eternalr' epulātes cū abraaz isaac ⁊ iacob i regno celoꝝ. vbi lux: exultatio: gloria. ⁊ lōgeuitas vite ete. HIERO. Quia autē deus abraam celi conditor: pater christi est iccirco i regno celorum est. ⁊ abraaz cū quo accubiture sunt nationes que crediderunt in xpm filiū creatoris. AVGV. de ver. do. Sicut autem videmus christianos vocatos ad celeste conuiuiuz vbi est panis iustitia: potus sapientia ita videmus ⁊ iudeos reprobatos. vñ sequitur. Filij aūt regni eycient̄ in tenebras exteriores. Judei. s. qui legē acceperūt: qui celebrāt figuras omniuz futuraꝝ que eaꝝ presentia non agnouerunt. HIERO. Uel filios regni dixit iudeos. qz in eis deus ante regnauit. CHRY. in ho. Uel filios regni eos dicit qbus regnū erat preparatū qd ⁊ magis eos mordebat. AVGV. cōtra faustum. Si ergo nō pmēdauit moyses pplo israel deū: nisi deū abraaz isaac ⁊ iacob. cūqz ipm xps cōmēdat: nō ē conatus illuz populuz auertere a deo suo: sed iō minat⁹ est eos ituros ī tenebras exteriores q auersos videret eos a deo suo. i cuius regno gētes vocatas ex toto orbe terraꝝ recubituras dic cuz abraaz isaac ⁊ iacob. nō ob aliud q̄z q fidem tenuissent dei abraaz isaac ⁊ iacob. Quib⁹ nō q̄si i morte correctis. vl' post passionē suā iustificatis testimonium dominus perhibeat.

HIERO. Tenebre aūt exteriores dicunt̄ qm̄ qui a dn̄o expellit̄ foras: relīqt lumē. AYMO. Quid autē ibi passuri sint māifestat cū subdit: ibi erit flet⁹ ⁊ stridor dētiū. Per metaphorā eni mēbroꝝ penas describit tormētoꝝ. Solēt eni oculi fumo tacti lachrymas pducere: dētes vō a nimio frigore stridere. ondit̄ ergo q reprobi ī iferno ⁊ calorē itollerabilē ⁊ frigus sustinebūt: sm illud iob: Trāsient ab aqs niuiū ad calorē nimiū. HIERO. Si aūt fletus oculoꝝ est ⁊ stridor dentiū ossa demōstrat: vera ē corpoꝝ ⁊ eorundez mēbroꝝ q̄ ceciderant resurrectio. RABA. Uel stridor dentiū pdit indignātis affectū. eo q sero vnūquēqz peniteat. sero sibi irascat̄: q taz ptinaci improbitate deliquit.

REMI. Uel alr'. Tenebras exteriores appellat exteras natōes. q̄ntū. n. ad historiā attinet: pdicit dn̄s his vbis iteritū iudeoꝝ: qui pp ifidelitatē ducēdi erāt captiui ⁊ dispgēdi p diuersa regna terrarū. fletus. n. ab igne solet fieri; stridor dentiū a frigore. Illis ergo ascribit̄ flet⁹: q in calidiorib⁹ locis habitāt: sicut i india ⁊ ethiopia. Stridor vero dentium illis ascribit̄. q i frigidiorib⁹ locis cōmorāt̄: sic est Hircania ⁊ Scythia. CHRY. sup matth. Ne qs aūt existimet blāditiaꝝ eē hec verba: q: verū erat: credere facit signa. vñ sequitur. Et dixit iesus centurioni. Uade ⁊ sicut credidisti fiat tibi.

RABA. Quasi. d. sz mēsurā fidei metiet̄ tibi ⁊ ista grā. Pōt autez meritū dn̄i etiā famulis suffragari: nō solūz merito fidei sz etiā studio discipline. vñ seqt. Et sanat⁹ ē puer ex illa hora. CHRY. in homi. Ubi velocitatē admirare: neqz. n. solū curare sz iopinate: ⁊ ī mamēto tpis hoc facere: vnitē xpi oñdebat. AVGV. de ver. do. Sic eni dn̄s domū cēturionis corpe nō ītrauit. sz absens corpe: psns maiestate puerꝝ ipm sanauit. sic ⁊ ī solo iudaico pplō corpe fuit: apō alias gētes nec ō vgine nat⁹ ē: nec passus ē: nec humana p mlit: nec diuina mirabilia fecit ⁊ tn̄ ipletū ē qd dcm̄ erat. Populus quem non cognoui seruiuit mihi: in auditu auris obediuit mihi. Judea enim gens cognouit ⁊ crucifixit: orbis terrarum audiuit ⁊ credidit.

¶ Et cū venisset iesus i domum petri vidit socrū eius iacentē ⁊ febricitantē: ⁊ tetigit manū eius ⁊ dimisit eam febris: ⁊ surrexit ⁊ ministrabat eis.

RABA. Postq̄z oñdit matthe⁹ p leprosū totū gen⁹ humanū sanatuz. ⁊ i terrio cēturiōis gētilis ppl'i sanationē cōsequēter p socrū petri designat curationē synagoge cū dic. Et cū venissz iesus ī domū petri. Pri⁹ aūt narrat ō suo: qz maī⁹ miraculū fuit ⁊ maior grā ī gētili cōuerso. vl' qz in fine seculi synagoga ē plenarie cōuertenda cū plenitudo gētium subitrauerit. Dom⁹ aūt petri in bethsaida erat. CHRY. in ho. Sz cur itrauit ī domū petri: mihi vr' cibū assūptur⁹. vñ seqt. Et sur. ⁊ mi. eis. Apud discipulos. n. diuertebat hono rās eos: ⁊ audiores ex hoc faciēs. Attēde aūt petri ad xpm reuerentiaz. hūs. n. socrum domi febricitantē: nō traxit cū ī domū. sed expectauit doctrinā cōpleri ⁊ alios curari. Ab exordio. n. erudiebat̄: q aliōꝝ erāt sibiipsi preponere. Quocirca neqz ipse cū induxit sed xps spōte adiuit. postq̄z dixit cēturio. Nō sum dignus vt intres sub tectuz meū. mōstrās q̄ntū lar giebat̄ discipulo. Nō est autē dedignat⁹ sub vilia tuguria piscatoruz intrare: erudiens per omnia humanū conculcare tumorē. Et qnqz qdē solū vbis curat: qnqz aūt etiā

manū extēdit. vñ ⁊ hic dr̄. Et teti. ma. eius: ⁊ di. eā fe. Nō. n. volebat semꝑ cū supabūdātia miracula facere: oportebat enī interī latere. Tāgēs aūt ñ febrē extīxit solū: sꝫ ⁊ purā tribuit sanitatē. Quia n. egritudo curabilis erat: mō curatōis suā virtutē ośdebat faciēdo qđ ars medicinalis nō operaī: vt. s. simul pfectā restituat sanitatē. vñ euāgelista hoc īnuēs dic̄ ꝙ surrexit: ⁊ mīstrabat eis. HIERO. Natura. n. hoīum istiusmodi est: vt post febrē magis lascescāt corpa: ⁊ īcipiēte sanitate egrotatōis mala sentiāt. Ue℞ sanitas q̄ cōferī a dño tota simul redit. CHRY. in homi. In hoc ergo qđ dr̄ ꝙ surrexit: ⁊ mīstrabat eis: ⁊ christi ūtutis signum est. ⁊ dispositiōis mulieris quam erga christum ośdebat.

BEDA ī ho. Mysticeaūt domus petri lex vł circūcisio est. Socrus est synagoga: q̄ quodāmō est mr̄ ecclesie petro cōmisse. hec febricitat qꝛ īuidie estib⁹ laborabat: persequēs ecclīam: eiꝰ manū dñs tāgit: qñ carnalia eius opa ī spiritualem vsuꝫ ꝯuertit. REMI. Uel per socruꝫ petri pōt ītelligi lex q̄ fm aplm ifirmabaī per carnē. i. carnalē itelligētiā. Sꝫ cum dñs per mysteriū īcarnatōis visibilis ī synagoga apparuit ⁊ ope legē iplenit: ⁊ spiritualr̄ ītelligēdam docuit: mox ipsa sociata grā euāgelij tm̄ robur accepit: vt que fuerat ministra mortis ⁊ pene postmodum fieret vite ⁊ glorie.

RABA. Uel vnaqueqꝫ aīa q̄ carnis cōcupiscētijs militat: q̄si febribus estuat sꝫ manu misericordie diuīe tacta cōualescit: ⁊ per cōtinētie frena carnis lasciuiā cōstrigit ⁊ mēbris qbus seruierat īmūditie seruit iustitie. HYLA. Uł ī socru petri vitiosa ifidelitatis estimaī affectio cui adiacet libertas volūtatis: q̄ nos sibi q̄dā cōiugij societate cōiūgit. Ergo īgressu dñi ī petri domū. i. ī corpe curaī īfidelitas peccatoruꝫ calore estuās: ⁊ saluata officij famulatu ministrat.

AVGV. de cō. euā. Hoc aūt qñ fcm̄ sit. i. post qd vł ante qd nō expssit mattheus. nō n. post qd narraī post hoc etiaꝫ fcm̄ necesse ē itelligaī. Nimirū tm̄ iste h̄ recoluisse itelligit: qđ prius omiserat. Nā id marcꝰ h̄ narrat añq̄ꝫ illō de mūdato leproso cōmemoret ꝙ post ꝯmanē ī mōte hitū ð quo ipe tacuit videī iterposuisse. Itaqꝫ ⁊ lucas hoc post fcm̄ narrat de socru petri. post qđ ⁊ marcꝰ añ ꝯmonē etiā quē ꝓlixū iterposuit q pōt idē videri: quē dicit hitū ī mōte matheꝰ. Quid aūt iterest qs quo loco ponat: siue qđ ex ordine iserit: siue qđ omissū recolit siue qđ postea fcm̄ añ ꝓoccupat: duꝫ eū nō aduerseī eadē alia narrāti: nec sibi nec alteri qꝛ enim nullus ī ptāte ē res ꝯportune cognitas quo quisq̄ꝫ ordine recordeī: satis ꝓbabile ē ꝙ vnusq̄sqꝫ euāgelistarū eo se ordine credidit debuisse narrare. quo voluissꝫ deꝰ ea q̄ narrabat eiꝰ recordationē suggerere. Quapp vbi ordo tp̄uꝫ ñ apparꝫ nihil nr̄a iterēē dꝫ: quē nārādi ordinē glꝫ eo℞ teuerit.

Uespere antem facto: obtulerūt ei multos demonia hñtes: ⁊ eijciebat spiritus verbo: ⁊ oēs male habentēs curauit: vt adīpleretur qđ dictū est per esaiam ꝓphetam dicentē. Ipse infirmitates nr̄as accepit ⁊ egrotatōes nostras portauit.

CHRY. ī ho. Quia multitudo credētium erat iaꝫ aucta neqꝫ tpe impellēte a christo abscedere patiebāī: vespere ei īfirmos adducūt. vñ dicīī. Uespere aūt facto obtulerūt ei multos demonia hñtes. AVGV. de cō. euā. Per hoc āt ꝙ dic̄. Uespere autē facto: ad eiusdem diei tempus hoc pertiere satis indicaī: quāuis necesse nō sit vbi dicīī. Uespere facto. eiusdē diei vespum accipe. REMI. Christus autem dei filꝰ auctor humane salutis fons ⁊ origo totius pietatis celestem medicinā tribuebat. vñ sequr. Et eijciebat spūs verbo: ⁊ oēs male hñtes curauit. Demones enīꝫ ⁊ morbos solo verbo repellat: vt his signis ⁊ virtutibus ośderet se ad salutē totiꝰ generis hūani venisse. CHRY. in ho. Intende aūt q̄ꝫtam multitudinē curataꝫ trāscurrūt euāgelste: nō vnūquēqꝫ curatū enarrātes: sꝫ vno verbo pellagus inesfabile miraculo℞ iducētes. Ne autē magnitudo miraculi incredulitatē inuitat. si tantā plebē ⁊ varias egritudīes vno tpis momēto curauit īducit ꝓphetā attestātē his q̄ fiebāt. vñ subdiī. Ut adim qđ dcm̄ ē per esaiam ꝓphe. di. Ipse infirmi. no. acce. RABA. Nō vt sibi haberet: sed vt nobis auferret. ⁊ egrotatiōes nr̄as portauit: vt qđ ꝑ imbecillitate virīū ferre nō poteramꝰ. ille ꝑ nobis portaret. REMI. Or hūane nature ifirmitatem ad hoc suscepit: vt nos īfirmos faceret fortes atqꝫ robustos. HYLA. Et passione corporis sui ꝯꝫ ꝓpheta℞ dcā īfirmitates humane ībecillitatis absorbuit. CHRY. ī ho. Hoc aūt ð peccatis magis a ꝓpha dcm̄ cē videī. Qualr̄ igiī euāgelista de egritudinibꝰ hoc exponit. Sꝫ sciēdum ꝙ vel historie hic testimonium adaptauit. vł ośdit qm̄ plures egritudinū ex peccatis sūt aiabus. ⁊ ipsa mors a peccatis habet radicem. HIERO. Attēdēdum autē ꝙ oēs nō mane nō meridie: sed ad vesperā curātur qū sol occubiturus est: ⁊ quādo granū tritici ī terra moriī: vt multos afferat fructꝰ. RABA. Sol. n. occubitꝰ passionē ⁊ mortē designat illiꝰ q dixit: q̄ꝫdiu sū ī mūdo. lux sum mūdi. q tpalr̄ viuēs ī carne: paucos iudeo℞ docuit: calcato aūt regno mortis oībꝰ ꝑ orbē gētilibus fidei dona ꝓmisit.

Uidens autem iesus turbas multas circum se iussit discipulos ire trās fretū. Et accedēs vnus scriba ait illi. Magister sequar te quocūqꝫ ieris. ⁊ dicit illi iesus. Uulpes foueas habent: ⁊ volucres celi nidos: Filius autē hominis non habet vbi caput suum reclinet. Alius autē de discipulis eius: ait illi. Dñe ꝑmitte me primū ire ⁊ sepelire patrē meū. Jesus autē ait illi: Sequere me: ⁊ dimitte mortuos sepelire mortuos suos.

CHRY. in ho. Quia christꝰ nō solū corpa curabat: sꝫ animā emēdabat: ⁊ verā sapiam mōstrare voluit. nō solū egritudies soluēdo. sꝫ etiā nihil ad oſ̄ratōeꝫ faciēdo. ⁊ iō dr̄. Ui. aūt ie. tur. mul. circū se. ius. disci. ire trās fretū. Faciebat aūt hoc ⁊ simul modetata nos cape docēs ⁊ īuidiā iudaicā mitigās: ⁊ docēs nos nihil ad oſ̄tationē facere. REMI. Uel hoc fecit q̄si homo volēs turba℞ īportunitateꝫ declinare. Erāt aūt ei affixi admirātes eū: ⁊ videre ipꝫ volētes. qs. n. discederet a talia miracula operāte. qs nō in faciē eius simplicē vellet videre: ⁊ os talia loquēs: Si. n. moyses glorificatā faciem habebat. ⁊ stephanus sicut angeli intellige cōmunē dominatorē qualē decēs ē tūc apparuisse. vñ ꝓpha dicit. Speciosus forma pre filijs hoīum. HYLA. Discipulo℞ aūt nomē nō. xij. tm̄ apostolis ꝯuenire estimādūꝫ ē. nā ꝓter apostolos plēs fuisse discipulos legimꝰ. AVGV. de cō. euā. Manifestū ē aūt aliū esse dieꝫ quo iussit ire trās fretū: nō eū q seqīī illuꝫ: ī quo socrus petri sanata ē: quo die marcꝰ lucasqꝫ eū ī desertū exisse affirmāt. CHRY. in ho. Uide aūt q̄liter turbas nō simplr̄ abijcit: vt non offendat. Nō. n. dixit recedite. sed vltro discipulos iussit abire. spem dans turbe eūdi etiam illuc. REMI. Sꝫ qd īter iussioneꝫ dei ⁊ trāsfretationē gestū sit: euāgelista studuit manifestare cum ait. Et acce. vnus scri. ait illi: Ma. se. te quo. eris.

HIERO. Iste scriba qui tm̄ lr̄am nouerat occidentem: si dixisset. Dñe sequar te quocūqꝫ ieris. nō fuisset repulsus a dño: sꝫ qꝛ magr̄m vnum de pluribus estimat: ⁊ litterator erat ⁊ nō spiritualis auditor: ideo nō habet locū in quo possit iesus reclinare caput suum. Ostenditur autē nobis ⁊ ob hoc scribam repudiatum ꝙ signorum videns magnitudinem sequi voluerit saluatorem: vt lucra ex operum miraculis quereret. hoc idem desiderans quod ⁊ simon magus a petro emere voluerat. CHRY. in homi. Uide etiam quātus est tumor. Ita enim aduenit ⁊ locutus est sicut dedignans cum turba ānumerari: sꝫ ostendēs quoniaꝫ super

multos est ipse. HYLA. Uel aliter. Iste scriba q est vn⁹
ex doctorib⁹ legis an sit secutur⁹ interrogat: q̃si lege nõ cõti-
neret hũc eẽ xp̃z quẽ vult sequat. Igit ĩfidelitatis affectũ
sub diffidẽtia interrogatõis expressit: qz fidei assũptio non
interrogãda est s; sequẽda. CHRY. ibo. Rñderaut ẽ ei
nõ ad interrogationẽ verboꝝ: sed ad cõsiliũ obuiãs mẽ-
tis sequi. Et dicit ei iesus: Uulpes foueas hñt: ꝛ volucres
celi nidos: Fili⁹ aũt hoĩs nõ habz vbi caput suũ reclinet. Ac
si dicat. HIERO. Quid me ꝓpter diuitias ꝛ seculi lucra cu-
pis sequi cũ tãte sim paupertatis vt nec hospitioliũ quidẽ ba-
beã ꝛ tecto vtar nõ meo. CHRY. ibo. Hoc aũt nõ erat
auertẽtis sed arguẽtis quidẽ malũ cõsiliuz: cõcedẽtis autẽ
si vellet cũ paupertatis expectatõe seq xp̃z. Et vt discas eius
maliciã audiẽs hoc ꝛ correct⁹ non dixit: paratus suz sequi.
AVGV. ꝺ ver. do. Uel alr. Fili⁹ hoĩs nõ hz vbi caput re-
clinet. i. in fide tua. Uulpes eñ hñt foueas in corde tuo:
qz dolosus es. volatilia celi habẽt nidos in corde tuo. quia
elatus es. Dolosus ꝛ elatus non me sequeris: quõ eñ dolo-
sus sequitur simplicitatẽ? GREGO. xix mora. Uel aliter
Uulpes valde fraudulẽta sũt aĩalia: q̃ in fossis vl' specubus
abscõdunt: cũqz apparuerint nũq̃ rectis itinerib⁹. s; tortuo-
sis anfractibus currunt: volucres vero alto volatu se sub-
leuãt. Noĩe ergo vulpiũ dolosa atqz fraudulẽta noĩe autez
volucr. hec eadẽ superba dmonia designãt: ac si dicat. Frau-
dulẽta ꝛ elata demonia ĩ corde tuo inueniunt habitatiõe suã:
humilitas autez mea requiẽ in superba mente non inuenit.
AVGV. de que. euan. Intelligit. n. miraculis mot⁹ pp
inanẽ iactantiã cuz seq voluisse: quã signãt aues: finxisse
aũt discipuli obsequiũ: q̃ fictio vulpiũ noĩe significata est.
RABA. Heretici autẽ ĩ sua versutia cõfidẽtes significãt
p vulpes. ꝛ maligni spirit⁹ per volucres celi: q ĩ corde iudai-
ci populi foueas ꝛ nidos. i. domicilia habebãt. Seqt. Alius
autez de di. illi⁹ ait illi. Dñe pmitte me ire primũ ꝛ sepelire
patrẽ meuz. HIERO. Quid sile ẽ inter scribã ꝛ discipulũ:
ille magistrum vocat: hic dñm confitetur. Iste pietatis
occasione ad sepeliendũ patrẽ ire desiderat. ille secuturũ
se quelibet esse pmittit nõ magr̃m querẽs: sed ex magro lu-
crũ. Iste etiã discipul⁹ nõ interrogat an sequat. iã. n. sequi se
oportere credidit. sed permitti sibi orat sepelire patrem.
AVGV. de ver. do. Dñs aũt quãdo parat hoĩes euãge-
lio nullã excusationẽ vult interponi carnalis huius tpalisq;
pietatis. ꝛ id sequitur. Iesus aũt di. ei. Seq̃re me. ꝛ di. mor. sepe.
mor. suos. CHRY. ibo. Hoc aũt dixit nõ iubens cõtẽnere
amorẽ q ẽ ad parentes: s; mõstrãs q nihil celestib⁹ negocijs
nobis magis necessariũ eẽ oportz. Et q cũ toto studio his
huic debem⁹ ꝛ neqz parũ tardare etiã si valde ineuitabilia ꝛ
incitantia fuerit que attrahãt. Quid. n. magis necessarium
erat q̃ sepelire patrẽ? Quid etiã facili⁹? neqz. n. tps multuz
cõsumẽduz erat. p hoc etiã cũ dñs a multis malis eripuit:
puta luctib⁹ ꝛ meroribus ꝛ ab his q̃ hic expectant. Post se-
pulturã. n. necesse iã erat ꝛ testamẽta scrutari ꝛ hereditatis
diuisionẽ ꝛ alia huiõi: ꝛ ita fluenatões ex fluctuatõib⁹ ei suc-
cedẽtes alõge cuz a veritatis abducere potuerũt. Si aũt adhuc
tumultuaris excogita q multi infirmos nõ permittũt sci-
re ꝛ ad monumẽtuz seq etiã si prãt mr̃ aut fili⁹ sit q de-
funct⁹ est nec ex hoc incusant crudelitatis. s; cõtrariũ crudeli-
tatis eẽt. Et multo mai⁹ maluz est abducere hoiem a spiri-
tualib⁹ fmonib⁹. ꝛ maxime cũ fuerit q hoc cõpleãt. Erãt
eñ q cõpleturi erãt hui⁹ funeris sepulturã. vñ dic. Dimitte
mor. sepe mor. suos. AVGV. ꝺ ver. do. Quasi. d. Pr̃ tuus
mortu⁹ ẽ. Sũt alij mortui q sepeliãt mortuos suos: qz ĩ fide
sũt. CHRY. ibo. In quo mõstrat q hic mortu⁹ non
erat sui⁹. eteñ q defũct⁹ erat: sic estimo ꝺ numero ĩfideliũ
erat. Si aũt admiraris iuuenẽ q p negocio ita necessario
interrogauit iesũ: ꝛ nõ spõtaneẽ abijt: multo magis admira-
re q ꝛ phibitus pmansit qd nõ erat ingratitudinis cũ nõ
ꝓpter desidiã fecerit: s; vt nõ intercideret negociũ magis ne-
cessariũ. HYLA. Itẽ qz accepim⁹ ĩ dñice orõnis exordio
ita primũ ꝓcandũ: Pr̃ nr̃ q es ĩ celis. ꝛ in discipulo credẽtis
populi psona ẽ admõct q pr̃ sibi viu⁹ in celis est. Deinde in-
ter fidelẽ filiũ patrẽqz infidelẽ ius paterni nomis reliqui
admonuit: etiã nõ admisceri memorijs sepꝝ mortuos infi-
deles: ꝛ eẽ eos eẽ mortuos q extra deũ viuũt. ꝛ iccirco mor-
tuu sepeliãt a mortuis: qz per dei fidẽ viuos viuo oporteat
adherere. Si aũt mortuũ sepelit mortu⁹. nõ debem⁹ curaz
habere mortuoꝝ: s; viuentiũ: ne dũ solliciti sum⁹ de mortu-
is: nos quoqz mortui appellamur. GREGO. iiij. mora.
Mortui etiã mortuũ sepeliũt: cũ peccatões peccatorib⁹ fa-
uent. Qui n. peccãtẽ laudib⁹ ꝓsequũt: extinctũ sub verborum
suoꝝ agger abscõdũt. RABA. Nõdũ ẽ ẽt ĩ hac snĩa. qz ali-
quãdo minora bona ꝑtermittẽda sũt ꝓ vtilitate maiorũ.
AVGV. ꝺ cõ. euã. Qz aũt matthe⁹ dic tũc istõ gestũ eẽ qñ
iussit vt irent trãs fretũ: Lucas vo ambulãtibus illis ĩ via
nõ est cõtrariũ: qz viã vtiqz ãmbulabãt: vt venirẽt ad fretũ.

Et ascẽdẽte eo in nauiculã secuti sunt euz di-
scipuli eius: ꝛ ecce motus magnus factus est in
mari: ita vt nauicula operiret fluctibus. Ipse ve-
ro dormiebat. Et accesserũt ad eũ discipuli eius:
ꝛ suscitauerunt euz dicẽtes: Domine salua nos
perimus. Et dixit eis iesus: Quid timidi estis mo-
dice fidei. Tunc surgens imperauit vẽtis ꝛ ma-
ri: ꝛ facta est trãquillitas magna. Porro homi-
nes mirati sunt dicẽtes: Qualis est hic: quia vẽ-
ti ꝛ mare obediunt ei.

ORIGE. Cuz multa magna ꝛ mirãda ostẽdisset xp̃s ĩ ter-
ra trãsit ad mare: vt ibidẽ excellẽtia opa demonstraret: q̃tenus
terr marisqz dñz cũctis se eẽ ostẽderet. vñ di. Et ascẽdẽte eo ĩ
nauiculã secuti sũt euz discipuli ei⁹. Nõ imbecilles s; firmi et
stabiles ĩ fide. Hi q̃ secuti sũt euz nõ tm̃ gressus ei⁹ sequẽtes
s; magis scitatẽ ꝯcomitãtes. CHRY. Accepit aũt discipu-
los secũ ꝛ ĩ naui vt ad vtraqz eos erigeret: ꝛ ad hoc q ĩ peri-
culis nõ stupescerẽt: ꝛ ad hoc q in honorib⁹ moderata ꝺ se
sentirẽt. vt eñ nõ magna ꝺ se saperẽt: ꝓpter hoc q alijs dimis-
sis eos retinuerat permittit eos fluctuari. Ubi. n. miraculo-
ruz ostẽsio erat. plebem pmittit adesse. vbi aũt tentationuz
ꝛ timoruz arreptio athletas orbis terrarũ quos exercitatur⁹
erat: hos solos assumit. ORIGE. Ingressus ergo nauicu-
lam fecit turbari mare. vñ seqt. Et ecce motus magnus fa-
ctus est in mari: ita vt nauicula operiretur fluctib⁹. Hec tẽ-
pestas non ex se orta est s; potẽti paruit imperantis qui educit vẽ-
tos de thesauris suis. Facta est aũt tẽpestas magna vt ma-
gnũ opus ostẽderet: qz quãto magis fluct⁹ nauicule irruebãt
tãto magis discipulos timor cõturbabat. vt plus desidera-
rent se liberari per mirabilia saluatoris. CHRY. Quia
enim viderant alios xp̃i beneficia accepisse: non autem si-
militer aliquis estimat que in alienis corporibus fiunt. ꝛ q̃
in seipso oportuit per familiarem sensũ eos potiri benefi-
cijs christi: ꝛ ideo voluit hanc fieri tempestatem: vt per libe-
rationez manifestiorẽ acciperent beneficij sensum. Erat au-
tem hec turbatio typus futurarum tentationum: de quibus
paulus dicit: Nolo vos ignorare fratres: quoniam grauati
sumus supra virtutem. Ut ergo daret tempus formidini
sequit. Ipse vero dormiebat. Si enim vigilãte eo facta fui-
sset tempestas: vel non timuissent: vel non rogassent: vel
neqz posse ipsum tale aliquid facere crederẽt. ORIGE.
Est autem res mirabilis ꝛ stupenda is qui nunquam dor-
mit neqz dormitat dormire dicitur. Dormiebat quidem
corpore sed vigilabat deitate: demonstrans quia verum
humanum portabat corpus: quod corruptibile induerat.

Corpe itaq3 dormiebát vt aplos faceret vigilare: τ ne oés
nos vnq3 aio dormiam⁹. Tāto antē metu discipuli fuerant
côterriti τ pene aio alienati vt irruerēt i eu3: τ nō modeste
ac leuiter suggererēt: s3 turbulēter suscitarent eū. vñ seqt.
Et accés. ad eū di. ei⁹ τ suscit. eum di. Dñe: salua nos perim⁹.
HIERO. Hui⁹ signi typū i iona legim⁹: qū ceteris pericli-
tantib⁹ ipse secur⁹ ē τ dormit τ suscitat. ORIGE. O ve-
races discipuli: Saluatorē vobiscū habetis: τ d periculo ti-
metis: Uita vobiscū est τ de morte solliciti estis: S3 respō-
deant paruuli sum⁹ ad huc infirmi: ideo3 timem⁹. vñ sequit.
Et dicit eis iesus. Quid timidi estis modice fidei: Quasi di-
ceret. si potētē me sup terrā cognouistis: q̄re ñ creditis φ τ
i mari potēs sim: Et si mors irrueret. nōne debuistis eā cō-
stāt issime sustinere: Qui modicū credit arguet. q nihil cre-
dit ɔtēnet. CHRY. in ho. Si aūt aliqs dixerit: qm̄ nō fu-
it modice fidei: accedētes excitare iesum: hoc signū fuit: φ
nō decētē d ipso opinionē habebāt. Nouerāt. n. φ excitat⁹
poterat mare increpare nōdū aūt φ dormiēs. Propter hoc
etiā neq3 p̄ntib⁹ turbis hoc signū fecit: vt nō accusent mo-
dice fidei: s3 discipulos solū accipiēs corrigit τ p⁹ soluit tur-
batione aquar. vñ seqt. Tūc surgēs iperauit vētis τ mari:
τ fcā est trāqlitas magna. HIERO. Ex hoc aūt loco itel-
ligim⁹ φ oēs creature sentiāt creatorē. qb⁹. n. ipat: sentiūt
iperātē: ñ errore hereticor: q oīa putāt aiantia sēsibilia eē:
sed maiestate conditoris que apud nos insensibilia sunt:
illi sensibilia sūt. ORIGE. Imperauit ergo vētis τ mari:
τ d magno vēto fcā est trāqlitas magna. Decet eni magnu3
magna facere: τ iō q prius magnifice côturbauit ꝓfūdum
maris: nūc iter trāqlitatē magnā fieri iussit: vt discipuli ni
miu3 côturbati: magnifice letarēt. CHRY. i ho. In hoc
ēt ondit φ oīs cōfestim soluta ē tēpestas. τ neq3 semita tur
batōis remāsit qd quidē extraneū erat. Cū. n. nālr fluctua-
tio terminat vsq3 ad multū tēpus aque cōmouent: sed hic sil
oīa soluebāt. vñ qd d p̄re dem ē: Dixit: τ stetit spūs ꝓcelle.
hoc xp̄s ope ipleuit. solo. n. verbo τ p̄cepto mare sedauit et
refrenauit. A visu aūt τ a sōno τ ex vtēdo nauigio q aderāt
eū hoiem estimabāt: pp hoc i admiratōem ceciderūt. vñ se-
quit. Porro hoies mirati sūt dicentes: q̄lis est hic: qr vēti τ
mare obediūt ei: GLO. Chrisostom⁹ pōit hāc lrā3. Qua-
lis est hic homo. sōnus. n. τ qd apparebat hoiem demōstra-
bat: sed mare τ trāqlitas deū ondebat. ORIGE. S3 qui
hoies mirati sūt: Nō putes h aplos significatos. nusq̄. n. i-
uenim⁹ p̄ter honorē cognominari dñi discipulos: s3 semp
aut apli aut discipuli noiant. Mirabāt ergo hi hoies q eu3
eo nauigabāt. quor erat nauicula. HIERO. Si aūt quis
ɔtētiose voluerit eos q mirabant fuisse discipulos: rñdebi-
mus recte hoies appellatos: qr necdū nouerāt potētia3 sal-
uatoris. ORIGE. Nō aūt iterrogātes dñi q̄lr est iste: s3
asserētes: qr iste talis est: cui vēti τ mare obediūt. Qualis ḡ
est iste. i. q̄tus ē fortis: q̄ magnus. Iubet oi creature: τ nō
supgredit iussionē ei⁹: soli hoies resistūt: τ iō i iudicio dāna
būt. Mystice aūt oēs i scē eccl'ie nauicula cū dño p hūc vn-
dosū supnatam⁹ mūdū. Ipse autē dñs pio obdormit sōno:
patiētiā nr̄a3 τ ipiorū pniā3 expectās. HYLA. Uel dor-
mit: eo φ sōno nr̄o ɔsopiat i nob. Maxime autē id accidit
vt a deo auxiliū i periculi metu speremus. atq3 vtinam vel
spes sera cōfidat se periculū posse euadere: christi itra se vi-
gilāte virtute. ORIGE. Alacriter ergo accedam⁹ ad eu3
cum ꝓpheta dicētes. Exurge q̄re obdormis domine. τ ipse
imperauit vētis. i. demonibus q cōcitāt fluctus idest princi-
pes hui⁹ mundi ad persecutōes scīs immittēdas: facitq3 trā-
quillitatē magnā circa corpus τ spūs: pacē ecclesie: τ serenita
tē mūdo. RABA. Uel aliter. Mare est estus seculi. Na-
uicula quā3 xp̄s ascēdit. itelligit arbor crucis. cuius auxilio
fideles trāsactis mūdi fluctibus perueniūt ad celestem pa-
triā q̄si ad littus securum: i qua xp̄s vna cū suis ascēdit. vñ
post ait. Qui vult venire post me: abneget semetipm: τ tol-
lat crucē suā τ sequat me. Cum ergo xp̄s i cruce posit⁹ fuis-
set: mot⁹ magn⁹ fact⁹ est: quia cōmote sūt mētes discipulor
de ei⁹ passiōe: τ nauicula operta ē fluctib⁹: quia tota vis ꝑse-
cutōis circa crucē xp̄i fuit. vbi. s. morte occubuit. vñ dictu3
est: Ipse vero dormiebat. Sūn dormire mori est. Excitant
aūt discipuli dñm: dū turbati morte: maximis votis resur-
rectionē q̄rūt dicētes. Salua resurgēdo: qr perimus turba-
tiōe tue mortis. Ipse vero resurgēs increpat duritia3 cordis
eor: vt alibi legit. Impauit āt vētis: qr diaboli supbiā stra-
uit. Imperauit mari: q vesaniā iudeorū3 disiecit: τ fcā ē trā-
quilitas magna: qr sedate sūt mētes discipulor visa resurre-
ctōe. GLO. Uel nauicula ē eccl'ia p̄ns i q̄ xp̄s cū suis ma-
re seculi transit: aquas persecutorum compescit. vnde mi-
remur τ gratias agamus.

¶ Et tūc cū venisset iesus trans fretum i regionē
gerasenorum occurrerūt ei duo habētes demo-
nia de monumētis exeūtes seui nimis: ita vt ne-
mo trāsire posset per viā illa3. Et ecce clamaue-
runt dicētes: Quid nobis τ tibi filij dei: Uenisti
huc ante tempus torquere nos. Erat aūt nō lō-
ge ab illis grex multorum porcor pascens. De-
mones autē rogabant eū dicētes. Si eijcis nos
hinc: mitte nos in gregem porcoru3. Et ait illis:
Ite. At illi exeuntes abierunt in porcos. Et ecce
magno impetu abijt totus grex ꝑpreceps in ma-
re: τ mortui sunt in aquis. Pastores autem fu-
gerunt: τ venientes in ciuitatem nunciauerunt
hec omnia: τ de his qui demonia habuerant.
Et ecce tota ciuitas exijt obuiam iesu: τ viso eo
rogabant eum vt trāsiret a finibus eorum.

CHRY. i ho. Quidā hoies xp̄m hoie3 eē dicebāt: vene-
rūt dmōes diuītatē ei⁹ diuulgātes: vt q mare ꝓcellosū: τ rur-
sus getū nō audierāt. demōes audirēt clamātes. vñ dr. Et
cū venissz trās fretū i regionē gerasenor: occurrerūt ei duo
hoies hñtes demōia. RABA. Gerasa vrbs ē arabie trās
iordanē iūcta mōti galaad: quā tenuit trib⁹ manasse: nō lō-
ge a stagno tyberiadis i quo porci p̄cipitati sūt. AUGU.
d cō. euā. Qr āt matthe⁹ duos dic̄ fuisse q demōia patiebāt:
marc⁹ aūt τ lucas vnū cōmemorāt: itelligas vnu3 eorū fu-
isse ꝑsone alicui⁹ clarioris τ famosioris: quē regio illa maxi-
me dolebat: τ ꝓ eiu⁹ salute plimū satagebat: d quo fcī hui⁹
fama preclari⁹ fragrauit. CHRY. i ho. Uel lucas τ mar-
cus vnū eor seuiorē elegerūt: vñ τ eius calamitatem expri-
mūt. Lucas. n. dic̄ φ ruptis vincul' agebat i deserto: Marc⁹
aūt φ τ lapidib⁹ seipsum icidebat nec tamē dñt: qm̄ vn⁹
solus erat: ne mattheo contraria dicere viderentur. Per
hoc āt φ subdit. De mōumētis exeūtes. ꝑniciosū3 dogma
imponere volebant. s. φ aie morientiu3 demōes fiāt. vnde
multi aruspicum occidunt pueros: vt animam eorum co-
operātem habeāt. ꝓpter quod τ demōiaci clamāt: qm̄ aīa
illi⁹ ego sum. Non est autē anima defuncti que clamat: sed
demon hoc fingit vt decipiat audientes. Si eni in alteri⁹
corpus aīa3 mortui possibile esset itrare: multo magis i cor-
pus suum: sed neq3 habet rationē iniqua passam animā co-
operari iniqua sibi facienti. vel hominem posse virtutem i-
corpoream in aliam transmutare substantiam. s. anima3 in
substantiam demonis. Neque enim in corporib⁹ hoc ma-
chinari quis potest: vt scilic3 homini corpus faciat asini cor-
pus. neq3 enim rationabile est anima3 a corpore separatam
hic ia3 oberrare. Iustor eni anime i manu dei sunt. vñ τ q̄
pueror: neq3 eni male sūt. S3 τ q̄ pctōr sūt. cōfestim hinc

obducunt. et hoc manifestū ē ex lazaro et diuite. Qr vero nullus afferre audebat ad christum ppter seuitiā hos dmoniacos: xp̄s ad eos vadit. Que qdē eoꝝ seuitia designat cū subdit: Seui nimis: ita vt nemo posset trāsire p viā illā. Sz qr alios phibebāt ptrāsire obstructē igit viā inuenerit. Etenī flagellabantur inuisibilr: itollerabilia patiētes ex xp̄i p̄ntia. vn̄ seqt: Et ecce clamauerūt dicētes. Quid nobis et tibi iesu fili dei? HIERO. Nō ē aūt volūtatia ista ↄfessio quā premiū seqt ↄfitētiū: sed necessitatis extorsio q̄ cogit iuitos: velut si serui fugitiui post multū tp̄is dn̄m suum videāt nihil aliud nisi de verberib' dep̄cant: sic et demones cernētes dn̄m in terris repēte versari. ad eos iudicandos se venisse credebāt. Ridiculū aūt putāt quidā demonia scire filiū dī et diabolū ignorare eo q̄ minoris malitie sint isti q̄ ille cui' satellites sunt: cū oīs scia discipuloꝝ ad magrm̄ referēda sit.

AVGV. ix. de ci. dei. Tantū aūt īnotuit eis de' quātū voluit: tātū aūt voluit quātū oportuit. Innotuit ḡ eis nō p id qd̄ vita eterna ē et lumē qd̄ illuminat pios: sz per q̄dā tp̄alia sue virtutis effecta: et occultissime p̄ntie signa q̄ āgelicis spiritibus etiā malignis potius q̄ ifirmitati hoīum p̄nt esse pspicua. HIERO. Sed tn̄ tā demones q̄ diabolus suspicari magis filiū dei q̄ nosse itelligēdi sunt. AVGV. in li. de. q. no. et ve. testi. Qr aūt demones clamant: Quid nobis et tibi iesu fili dei? magis ex suspitione q̄ ex cognitiōe dixisse credēdi sūt. Si eni cognouissent: nūq̄ dn̄m glorie crucifigi pmisissēt. REMI. Sz q̄tiēscūq̄ ei' vtute torq̄bāt: et signa et miracla fac ēte videbāt. estimabāt eū eē filiū dei postq̄ videbāt eū esurire sitire et his silia poti dubitabāt: et credebāt hoiē puꝝ. Cōsiderādū ē q̄ et iudei icredli dicētes xp̄m in beelzebub eiecisse demonia: et arriani dicētes eū eē creaturā: nō solū iudicio dei sz etiā demonū ↄfessiōe dānari merent q̄ xp̄m filiū dei dicūt. Recte aūt dicūt: Quid nobis et tibi: hoc ē nihil cōe ē n̄re malicie et tue grē: qr fm aplm nulla societas ē lucis ad tenebras. CHRY. i ho. Ut aūt nō videret adulatiōis hoc eē ab experiētia clamabāt dicētes: Uenisti an̄ tp̄s torq̄re nos. AVGV. viij. de ciui. dei. Siue qr subitū illis fuit qd̄ futuꝝ qdē sz tardi' opinabant: siue qr pditionē suā hāc ipaz dicebāt: qr fiebat vt eoꝝ cognitio sperneret: et hoc erat an̄ tp̄s iudicij quo eterna dānatione puniēdi sūt. HIERO. P̄ntia etiā saluatoris tormēta sūt dmonū.

CHRY. i ho. Nō aūt poterāt dr̄e se non peccasse: qr eos xp̄s iuenerat mala operātes et facturā dei puniētes. vn̄ estimabāt pp supabūdantiā maloꝝ q̄ fecerāt q̄ nō expectaret in eis tp̄s extreme punitōis q̄ erit ī die iudicij. AVGV. de cō. euā. Qr aūt verba demonū diuersimode ab euangelistis sūt dicta nō hz aliqd̄ scrupuli cū vel i vnā redigi n̄iaz: vel oia dcā possint ītelligi nec qr plr̄aliter apd̄ matth. apd̄ illos aūt singulariter loqt̄ eū et ipsi narrēt q̄ iterrogatus qd̄ vocaret: legionē se eē r̄ndit eo q̄ multa eēnt dmonia. Seqtur: Erat aūt nō lōge ab eis grex por. mul. pascēs. dmones aūt ro. eū di. si eycis nos hic mitte nos in por. GREGO. ij. mora. Scit. n. diabolus qr q̄libz agere ex semetipo non suffic: qr nec p semetipz in eo q̄ ē spūs existit. REMI. Sz tō nō petierūt vt in hoīes mitterent qr illum cuius virtute torquebant humanā spēm gestare videbant. Nec ēt petierunt: vt in pecora mitterētur qr pecora dei precepto mūda sunt aīalia et tūc in tēplo dei offerebant. P̄e alijs aūt imūdis in porcos mitti petierūt qr nullum animal ē imundius porco: vn̄ et porcus dr̄ q̄si spurcus eo q̄ in spurcitijs delectetur: sic et demones spurcitijs peccatoꝝ delectant. Nō autē petierūt vt in aere mitterent pp nimiā cupiditatez nocēdi hoībus. Seqtur. Et ait illis: Ite. CHRY. in ho. Nō aūt hoc fec iesus q̄si a dmonib' psuasus sed multa hinc dispensans. vnū quidē vt istruat magnitudinē nocumēti dmonūz qui illis hoībus isidiabant. aliud vt discant omnes q̄m neq̄ aduersus porcos audent: nisi ipse cōcesserit. Tertium vt ↄsideret q̄ grauiora in illos hoīes opati essent q̄ in porcos: nisi eēnt hoīes illi inter calamitates diuina pudētia adiuti. magis n odio habent hoīes q̄ irrōnalia. Per hec autem manifestū ē qm̄ nullus ē qui nō potiat diuina pudētia. Si aūt nō oēs silr neq̄ fm vnū modū: et hec ēt prouidentie maxima spēs ē. ad id eni qd̄ vnicuiq̄ expedit pudētia ōndit. Cū p̄dcis aūt et aliō ex h discim' qm̄ nō cōiter omni puidet solū. sz singulariter vnicuiq̄ quod in demoniacis his aliqs aspiciet manifeste q̄ olī suffocati eēnt nisi dīna peuratione potiti eēnt: ppterea etiā cōcessit abire i gregē porcoꝝ: vt q̄ regiōes habitabāt illas: discāt eius virtutē. Ubi. n. null' eū cognouerat fulgere faciebat miracula vt eos in sue diuinitatis cognitōez trahat. HIERO. Non ergo vt ↄcederet saluator demonibus qd̄ petebāt dixit: Ite sz vt p iterfectionez porcoꝝ hoībus salutis occasio p̄beret. Seqt. At illi exeūtes. s. ab hoībus abierunt in porcos. et ecce magno ipetu abijt tot' grex p̄ceps in mare. et mortui sunt i aqs. Erubescat manicheus si de eadē suba et ex eadē origie hāminū bestiarūq̄ sunt aīe quō ob vni' hoīs vel duoꝝ salutez: duo milia porcoꝝ suffocant. CHRY. ī ho. Idō aūt porcos demones occiderūt qr vbiq̄ hoīes in mesticiā mittere student: et de p̄ditiōe letant. Dāni etiā magnitudo augebat ei' qd̄ factum erat famā. a multis eni diuulgabat. s. ab his q̄ curati erāt: a porcoꝝ dominis et a pastorib'. vn̄ seqt: Pastores aūt fugerūt et veniētes i ciuitatē nūciauerūt oīa. et de his q̄ demonia habuerāt. et ecce tota ciuitas exijt obuiā iesu. Sz cum decet eos adorare et admirari vtutē: emittebāt eū a se. vn̄ seqtur: Et viso eo rogabāt eū vt trāsiret a finib' eorū. Intuere aūt et xp̄i māsuetudinē post virtutē: qr. n. bn̄ficia adepti abigebant eū nō restitit sz recessit: et eos q̄ idignos se nunciauerunt eius doctrina dereliquit: dans eis doctores liberatos a demonibus et porcoꝝ pastores. HIERO. Uel q̄ rogāt vt transeat fines eorum. non de superbia hoc faciunt. sz de humilitate qua se indignos domini presentia iudicabāt: sicut et petr' ait: Exi a me dn̄e qr vir peccator sū. RABA. Interptat aūt gerasa colonū eyciēs. vel aduena ppinquās hoc ē gentilitas que diabolū a se eiecit. Et que prius lōge: nō facta ē ppe post resurrectionē visitata a christo per p̄dicatores. AMBRO. sup lucā. Duo quoq̄ dmoniaci figuram populi gētilis accipiūt: quoniam cū tres filios noe generauerit sem. cham. et iaphet: sem tantūmō familia in possessione accita est dei. ex duobus autem alijs nationum populi pupullulatūt. HILA. Unde extra vrbez. i. extra legis et pp̄haꝝ synagogā duos hoīes ī monumētis demones detinebāt: duaꝝ. s. gētium origines itra defunctoꝝ sedes et mortuoꝝ reliqas obsederāt efficiētes p̄tereūtib' viā vite p̄ntis ifestā. RABA. Uel nō imerito ī monumētis illos habitasse significauit. qd̄. n. aliud sūt corpa pfidoꝝ nisi q̄dam defunctoꝝ sepulchra ī qb' nō di smo sz aīa peccātis morte recludit. Dic āt: Ita vt nēo posset trāsire p viā illā. qr an̄ aduētū saluatoris ivia gētilitas fuit. Ul per duos iudeos et gētes accipe q̄ ñ hitabāt i domo. i. i ↄscia sua nō reqescebāt. In monumētis mācbāt. i. i opib' mortuis delectabāt: nec sinūt puiam fidei quā viam iudei ipugnāt aliquē trāsire.

HILA. Occursus aūt eoꝝ concurrētiū ad salutē voluntas iudicat. videtes aūt demones nō sibi iā locū ī gētib' derelinq: vt patiat̄ hitare se i hereticis dep̄cantur: qbus occupatis ī mare. i. cupiditatē secularē demonū p̄cipitant̄ istinctu cū reliq̄ gētiū ifidelitate moriūt. Uel porci sunt q̄ lutulētis delectant̄ actib'. nā nisi qs porci more vixerit. nō ī eū diaboli accipiūt ptātē aut ad pbādū tm̄ nō ad pdendū accipiē. Qr aūt in stagnū p̄cipitati sūt porci significat etiaz q̄ liberato pplo gentiū a dn̄atōe demonū in abditis agunt sacrilegos rit' suos q̄ xp̄o credere noluerūt ceeati et pfūda curiositate submersi. Qr aūt pastores porcoꝝ fugiētes ista nunciant: significat quosdam etiam p̄ncipates imp̄ioꝝ q̄uis

christianam legē fugiant potentiā tamē christi stupēdo ꝑdicare nō cessant. Qr aūt magno timore ꝑcussi rogāt vt ab eis discedat: significat multitudinē vetusta sua vita delectatā: honorare qdē se nolle xpianā legē dum dicūt: qꝫ eā iplere ū pñt. HILA. Uel vrbs illa iudaica ppl'i habitū spēz: que xpi opibus auditis dño suo obuiā pergit: ꝓhibēs ne fines suos vrbēqꝫ cōtingeret. neqꝫ eni euāgelia recepit. CA. IX.

Et ascēdēs iesus in naviculā trāsfretauit ⁊ venit in ciuitatē suā. Et ecce offerebāt ei paralyticū iacētē i lecto. Uidēs aūt iesus fidē illoꝝ: dixit paralytico: Cōfide fili. Remittunt tibi peccata tua. Et ecce qdā d̄ scribis dixerūt itra se: Hic blasphemat. Et cū vidisset iesus cogitatōes eoꝝ dixit: Ut qd cogitatis mala in cordibus vestris? Quid ē facilius dicere: dimittunt tibi peccata tua: an dicere: surge ⁊ ambula? Ut aūt sciatis qr filius hoīs hꝫ ptātē i terra dimittēdi pctā: tūc ait palytico: Surge tolle lectū tuū ⁊ vade in domū tuā. Et surrexit ⁊ abijt i domū suā. Uidētes aūt turbe timuerūt: ⁊ glificauerūt deū qui dedit potestatē talē hoībus.

CHRY. i ho. Mōstrauit sup'ius xps suā vtutē ꝑ doctrinā qñ docuit eos vt ptātē hñs: ꝑ leprosū qñ dixit: Uolo mūdare: ꝑ cēturionē q dixit: Dic vba ⁊ sanabit puer me'. ꝑ mare: qd vba refrenauit. ꝑ demōes q eū ꝯfitebant. Hic āt rursus alio maiori mō inimicos ei' cogit cōfiteri eq̄litatē honoris ad pr̄ez. vñ ad hoc oñdēdū subdit. Et ascēdēs i na. trāsfr. ⁊ ve. i ci. suā. Nauigiū aūt itrās ptrāsit: q pede mare poterat ptrāsire. nō. n. sp mirabilia volebat facere: ne incarnatiōis noceat rōni. IOAN. eps. Creator aūt rex orbis terre dñs postea qꝫ se ꝑꝑ nos nr̄a angustauit i corne: cepit hr̄e humanā pr̄iā cepit ciuitatis iudaice eē ciuis parētes hr̄e cepit. parentū oīuz ipe parēs. vt attraheret charitas quos dispserat met'. CHRY. i ho. Ciuitatē aūt suā hic caphamaū dicit. alia. n. eū suscepat nascētē. s. bethleē: alia eū nutriuit. s. naçareth alia āt hūit ꝯtinue habitātē. s caphamaū. AVGV. de cō. euā. Uel aliť: Qd matthe' hic scribit de ciuitate dñi: Marc' aūt de caphamaū difficili' soluereť si matthe' naçareth noīaret. nūc vo cum potuerit ipa galilea dici ciuitas xpi. qr i galilea erat naçareth. sicut vniuersū regnū romanū i tot ciuitatib' ꝯstitutū dr̄ mō romana ciuitas. Quis dubitauerit vt veniēs i galileā dñs recte diceret venisse i ciuitatē suā. i quocūqꝫ eēt oppido galilee: ꝑserti qr ⁊ ipsa caphamaū extollebať i galilea vt tanqꝫ metropolis hr̄eť. HIERO. Uel ciuitatē ei' nō aliā itelligam' qꝫ naçaret. vñ ⁊ naçarenus appellat' ē. AVGV. de cō. Euā. Et fm h̄ dicim' mattheū ꝑtermisisse q̄ gesta sunt postea qꝫ Jesus venit in ciuitatē suā donec vēiret caphamauz. ⁊ hic adiūxisse de sanato palytico: sic in mlt̄is faciūt ꝑtermittētes media. tāqꝫ hoc cōtinuo sequať: qd sine vlla ꝑtermissiōis significatōe subiungunt. ⁊ hoc mō hic subdiť. Et ecce offerebant ei paralyticuz iacētē in lecto. CHRY. i ho. Paralytic' aūt h̄ alter est ꝑter eū q i ioāne poniť. Ille qdē in natatorijs iacebat: h̄ aūt in caphornaū. ⁊ ille famulis carebat: hic aūt hēbat eos qui sui curā habebāt: q ⁊ portātes eū attulerūt. HIERO. Obtulerūt aūt ei iacentem in lecto: qr ipse igredi nō valebat.

CHRY. i ho. Nō aūt vbiqꝫ ab egris solū q̄rit fidez: puta cū i sani iūt. vel aliť ab egritudine in excessu fuerit mētis. vñ subdiť: Uidēs aūt iesus fidē illoꝝ. HIERO. Non eius q offerebať: sꝫ eoꝝ q offerebāt. CHRY. in ho. Qr igť tantā ostēdūt fidē mōstrat ⁊ ipe suā vtutē: cū oi ptāte soluēs peccata. vñ seqť: Dixit paralytico: Cōfide fili remittuť tibi peccata. IOAN. eps. Quātū valet apud deū fides ꝓpria apō quē sic valuit aliēa: vt itus ⁊ extra sanaret hoīez. Audit veniā ⁊ tacet paralytic': nec vllā rñdet graz: qr plus corpis qꝫ aīe tēdebat ad curā. Merito ḡ xps offerētū recipit fidem: nō vecordiā iacētis. CHRY. Uel erat magna fides etiā hui' īfirmi. nō. n. ꝓmisisset se submitti: vt ali' euāgelista dicit ꝑ tectū nō credēs. HIERO. O mira humilitas: dspectū ⁊ debilē. totis mēbroꝝ cōpagibus dissolutū filiū vocat: quē sacerdotes nō dignabant [illegible]. aut certe io filium: qr dimittunť ei pctā sua. [illegible] nobis itelligētia ꝑꝑ pctā plerasqꝫ euenire corpoꝝ debilitates. Et iccirco forsitā pri's dimittunť pctā: vt causis debilitatis: ablatis sanitas restituatur.

CHRY. i ho. Scribe aūt diffamare volētes: etiā nolentes fecerūt clarere qd factū ē. eoꝝ. n. emulatōe ad signi ostēsionē vsus ē xps: hoc. n. ē supabūdātia ei' sapie qꝫ sua ꝑ inimicos manifestat. vñ seqť. Ecce qdā de scribis dixerūt itra se. Hic blasphemat. HIERO. Legimus in ꝓphetia: Ego suz q deleo oēs iniqtates tuas. Consequēter ergo scribe: qr hoīez putabāt ⁊ vba dei nō itelligebāt: arguūt eū vitio blasphemie. Uidēs aūt cogitatōes eoꝝ oñdit se deūz q pōt cordis occulta cognoscere. ⁊ quodāmō tacēs loqť: Eadē potentia q̄ cogitatōes vr̄as ītueor possū ⁊ hoībus delicta dimittere. Ex vobis itelligite qd paralytic' ꝯsequať. vñ seqtur. Et cū vi. ie. cog. eoꝝ dixit. Ut qd co. ma. i coꝝ. vr̄is? CHRY. in ho. Nō qdē eoꝝ destruxit suspitionē: q̄. s. cogitabāt eū ꝑdicta dixisse vt deū. Si. n. nō eēt eq̄lis deo pr̄i oportebat eū dicere: lōge suz ab hac ptāte. s. dimittēdi pctā. nunc aūt ꝯtrariū firmauit sua voce ⁊ miraculi oñsione. vñ subdit qd ē facili' dicere. dimittūť tibi pctā tua: an dr̄e: surge ⁊ ambula? Quāto qdē aīa corpe potior ē tāto pctīn dimittere mai' est qꝫ corp' sānare. Sꝫ qr illud qdē nō māifestū: hoc aūt māifestū: fac min' qd ē manifesti': vt demrēt mai' ⁊ nō māifestū.

HIERO. Utꝝ. n. sint palytico pctā dimissa. solus nouerat q dimittebat. Surge aūt ⁊ ābula. tā ille q surgebat: qꝫ hi q surgētē videbāt poterāt approbare: q̄qꝫ eiusdē vtutis sit ⁊ corpis ⁊ aīe vitia dimittere. Inter dr̄e tn̄ ⁊ facere mlta distātia ē. fit ḡ carnale signū vt pbeť spūale. vñ seqť. Ut autē sciatis: qm̄ fili' ho. hꝫ potestatē in terra dimittēdi peccata.

CHRY. i ho. Supra qdē paralytico nō dixit. Dimitto tibi pctā: sꝫ dimittūť tibi pctā. qr vo scribe resistebāt. altiorē suā potētiā ōmr̄at dicēs qr fili' hoīs hꝫ ptātē dimittēdi peccata. Et vt oñdat se pr̄i eq̄lē nō dixit qꝫ fili' hoīs īdiget' aliquo ad dimittēdū pctā: sꝫ qm̄ hꝫ. GLO. Hec autē vba vt sciatis pñt eē xpi vl' euāgeliste: q̄si euangelista diceret: Ipsi dubitabāt eū pctā dimittere: sꝫ vt sciatis qm̄ filius hoīs hꝫ ptātē ait paralytico. Si aūt xps dicať ꝓnūciasse hec vba sic itelligeť: Uos dubitatis me posse pctā dimittere: sꝫ vt sciatis qm̄ fili' hoīs ⁊c. q̄ qdē orō iperfecta ē: sꝫ subdiť act' loco ꝯsequētis. vñ dr̄: Ait paralytico Surge ⁊ tolle lectū tuum.

IOAN. eps. Ut qd fuit testimoniū ifirmitatis sit ꝓbatio sanitatis. Et vade in do. tuā ne xpiana fide curat'. moreris in ꝑfidia iudeoꝝ. CHRY. in ho. Hoc autē ꝑcepit vt non estimeť fantasia eē qd fcm̄ ē. vñ ad vitatē facti ostēdendaz subdiť: Et surrexit ⁊ abijt in domum suam. Sed tn̄ astātes hoīes adhuc deorsū trahunť. vnde seqť. Uidētes autē tur. ti. ⁊ glo. deū qui de. talē po. hoībus. Si eni bene cogitassent apud se agnouissent: qr fili' dei erat. Interim. n. non paruū erat estimare omnibus hominibus maiorē ⁊ a deo venire.

HILA. Mystice aūt a iudea repudiatus in ciuitatē suā reuertitur. Dei ciuitas fideliū plebs est. in hāc ergo introiuit per nauim i. ecclesiam vectus. IOAN. episcop'. Non autem christus indiget naui. sed nauis christo: quia sine celesti gubernatione nauis ecclesie per mundanum pelagus ad celestē portū nō valet ꝑuenire. HILA. In paralytico aūt gētiū vniuersitas offerť medēda. hic itaqꝫ āgelis mini

strandus offerē: hic filius nūcupat̃: q2 dei op⁹ ē. huic remittunt̃ aie pctā que lex laxare nō poterat. fides.n. sola iustificat. Deinde ṽtutē resurrectōis ondit: cū sublatiōe lectuli ifirmitatē corporib⁹ docuit defuturam. HIERO. Juxta tropologiā aūt iterdū aia iacēs in corpe suo ṽtutibus dissolutis: a pfecto doctore dn̄o offerī curāda. vnusq̄sq3.n. eger petēde salutis p̄catores debet adhibere p quos actuū nrorū clauda vestigia. vbi celestis remedio reformenī. Sunt igr̄ monitores mētis q animū auditoris ad supiora erigunt q̄uis exterioris corpis debilitate tarpentem. IOAN. eps: Dn̄s aūt i hoc seculo in sipiētiū volūtates nō q̄rit: s3 respicit ad alterius fidē: nec medicus lāguentiū respicit volūtatez: cū ɔtraria regeat ifirmus. RABA. Surgere aūt ē aiam a carnalib⁹ ɔsiderijs abstrahere. Lectū tollere est carnem a terrenis desiderijs ad volūtatē spūs attollere. Domū ire ē ad paradisū redire: vel ad internā sui custodiā: ne iterum peccet. GREGO. xxiiij. mora. Uel p lectū voluptas corporis designat̃. iubeī itaq3 vt hoc sanus portet vbi ifirmus iacuerat: q2 oīs q adhuc vitijs delectat̃. ifirmus iacet in voluptatibus carnis: s3 sanatus hoc portat: q2 eiusdem carnis ɔtumelias postmodū tolerat: qd̄ itus prius desiderijs regescebat. HYLA. Uidētes āt turbe timuerūt. Magni.n. timoris res ē: nō dimissis a xp̄o peccatis ī morte resolui: q2 nullus ē in domū eternā reditus si cui idulta nō fuerit venia delictorū. Cessante āt timore honor deo reddit̃ q p ptās hoībus hac via data sit p verbū eius τ peccatorū remissionis τ corporū resurrectōis τ reuersiōis in celū.

¶ Et cum transiret inde iesus: vidit hoīez sedētē in teloneo: mattheū noīe. Et ait illi: Seq̄re me. Et surgēs secutus ē eū. Et factū ē: discūbēte eo ī domo: ecce multi publicani τ peccatores venētes discūbebant cū iesu τ discipulis eius. Et vidētes pharisei dicebāt discipulis eius: Quare cū publicanis τ peccatoribus manducat magister vester? At iesus audiēs ait: Nō ē opus valētibus medicus: s3 male hn̄tibus. Euntes aūt discite qd̄ ē misericordiā volo τ nō sacrificiū. Non eni veni vocare iustos sed peccatores.

CHRY. in ho. Cū xp̄s fecisset miraculū nō pmāsit in eodē loco ne iudeorū zelū accēderet āpliorē. Hoc τ nos faciamus nō obstiate obsistētes eis q isidiant̃: vn̄ dr̄: Et cū trāsiret idē iesus. s. a loco vbi miraculū fecerat. Uidit hoīez se. ī telo. mat. noīe. HIERO. Ceteri euāgeliste ppter verecūdiā τ honorē matthei noluerūt eū noīe appellare vulgato: s3 dixerūt Leui. Duplici.n. vocabulo fuit. ipe aūt matthe⁹ s3 illud salomonis: Justus accusator ē sui mattheū se τ publicanū noiat: vt ondat legētibus nullū debere salutē desparare si ad meliora ɔuersus sit cū ipe de publicano in aplm̄ sit repēte mutatus. GLO. Dic̃ aūt: Sedētē ī teloneo. i. ī domo vbi vectigalia ɔgregāt̃. Erat.n. telonearī⁹ dict⁹: a teolō grece qd̄ ē vectigal. CHRY. ī ho. Per h̄ et̃ ḡ mōstrat vocātis virtutē: qm̄ nō desistētē a piculoso officio ex medijs ipsum eruit sit mal̄sic̄ τ pouliū adhuc ī sanientē. Et iō seq̄r. Et ait illi: Seq̄re me. Sic̄ vidisti vocātis virtutē ita addisce vocati obediētiā. neq3.n. restitit: neq3 domū abire rogauit τ suis h̄ cōicare. REMI. Humana etiā pericula q̄ et a pncipib⁹ accidere poterāt pupēdit dū officij sui rānes ipfectas reliq̄t: vn̄ seq̄r. Et surgēs secut⁹ est eū. τ q2 terrena lucra deseruit: iō iure fact⁹ ē dn̄icorū talētorū dispēsator. HIERO. Arguit aūt in hoc loco porphyri⁹ τ Julian⁹ Aug. vl̄ iperitiā historici mētiētis: vel stulticiā corū q stati secuti sunt saluatorez: q̄si irrōnabilr̄ quēlib3 vocātem hoīez sint secuti. cū tāte virtutes tātaq3 signa p̄cesserīt q̄ aplōs anteq3 crederēt vidisse n̄ dubiū ē. Certe fulgur ipse τ maiestas diuinitatis occulte. q̄ ēt in facie refulgebat humana videntes ad se trahere poterat in p̄mo aspectu. Si.n. ex magnete lapide hec esse vis dr̄ vt ferrū trahat. q̄to magis dn̄s oīum creaturarū ad se trahere poterat quos volebat. CHRY. ī ho. S3 cur non cū petro τ ioāne τ alijs eū vocauit: qm̄ dur⁹ adhuc disposit⁹ erat s3 post multa miracula τ multā xp̄i famā q̄n aptiorez eū ad obediētiam sciuit: q itima cordis nouit. AVGV. de cō. euā. Uel pbabili⁹ videt̃ q h̄ ptermissa recordādo matthe⁹ ɔmemorat: q2 añ sermonē habitū ī mōte credēdū ē vocatū eē mattl̄. ico q̄ppe mōte tūc lucas ɔmēorat oēs. xij. electos quos τ aplōs noiat. GLO. Matthe⁹.n. vocatiōez suā refert iter miracula. magnū eni miraculū fuit q publicanus fact⁹ ē apl̄s. CHRY. ī ho. Quid ē āt q de alijs aplis nob nō dr̄: q̄lr̄ τ q̄n sunt vocati nisi d̄ petro τ andrea τ iacobo ioanne τ matthea. hi.n. maxīe erāt ī icōueniētib⁹ τ humilib⁹ studijs. Neq3.n. telōei officio ē aliq̄d deteri⁹. neq3 piscatiōe vili⁹. GLO. Cōgruā aūt celestis bn̄ficij vicē ipēdēs matthe⁹. xp̄o magnū ɔuiuiū ī domo sua parauit: ve illi cōmodaret sua tpalia: a quo expectabat ppetua bōa. vn̄ seq̄r. Et fa. ē discū. eo ī do. AVGV. de cō. euā. Hic matthe⁹ nō expssit ī cui⁹ domo discūbebat iesus: vn̄ posset videri nō hoc ex ordie subiūxisse: s3 qd̄ alio tpe factū est recordatus iterposuisse nisi marcus τ lucas q hoc oīno silr̄ narrāt: manifestarēt ī domo leui hoc ē matthei: discubuisse iesū. CHRY. ī ho. Honorat⁹ aūt matthe⁹ igressu xp̄i in domū ei⁹ oēs publicanos q erant eiusdē artis ɔuocauit. vn̄ seq̄r. Ecce multi pu. τ pec. ve. discū. cū iesu τ disci. ei⁹. GLO. Publicani eni3 vocanī q publicis negocijs iplicāt̃ q̄ sine pctō aut vix aut nūq3 pñt tractari τ pulchrū fuit p̄sagiū: q2 q aplūs τ doctor gentiū erat futur⁹: in p̄ma sua cōuersiōe peccātium gregē post se trahit ad salutez: τ vt iam p fieeret exēplo qd̄ pficere debebat τ vbo. HIERO. Tertullian⁹ hos dic̃ fuisse ethnicos dicēte scriptura: Nō erit vectigal pēdens ex israel: q̄si matthe⁹ nō fuerit iude⁹. dn̄s aūt nō ɔuiuat̃ cū ethnicis cum id maxime caueret ne legē soluere videret̃: q τ discipulis p̄cepit: In viā gētiū ne abieritis. Uiderāt aūt publicanū a peccatis ad meliora ɔuersū: locū iuenisse pnīe: τ ob id etiā ipsi nō desperāt salutē. CHRY. in ho. Un̄ accesserūt ad redēptorē nr̄z. τ nō solū ad colloquēdū: s3 etiā ad cōuescēdū recepti sūt: nō solū d̄putās aut curās: aut arguēs inimicos: s3 ēt ɔuescēs emēdabat m̄lrotiēs eos q male dispositi erant: p h̄ docēs nos: qm̄ oē tp̄s τ oē opus pōt nob tribuere vtilitatez: hoc aūt vidētes pharisei idignati sūt de qbus subdit̃. Et vi. pha. di. disci. ei⁹. Quare cū pu. τ pec. mādu. magr̄ vr̄: Notandū q cū discipuli visi sunt peccare xp̄m alloquiunī dicētes: Ecce discipli tui faciūt qd̄ nō licet facere i sabbato. hic apd̄ discipl̄os xp̄o detrahūt: q oīa malignātiū erāt τ volētiū separare a doctore corda discipulorū. RABA. Duplici aūt errore tenebāt̃: q2 τ se iustos arbitrabāt̃ q sup̄ble fastu a iusticia lōge discesserāt. τ eos criminabanī iniustos q resipiscēdo a pctis iustitie appropinq̄bāt. AVGV. de cō. euā. Lucas aūt aliquāto differēti⁹ hoc vr̄ ɔmemorasse: s̃m quē pharisei dicūt discipul': Quare cū publicanis τ pctōribus māducatis τ bibitis: xp̄o τ discipulis ei⁹ hoc obiectū isinuās: S3 eū discipul' dicebo matis magro obijcit̃ quē sectādo imitabanī. Una ē ḡ snia τ tāto meli⁹ isinuata: q̄to q̄busdā verbis manēte ṽitate mutata. HIERO. Neq3 ṽo in p̄stinis ɔmanētes veniūt ad iesū vt pharisei τ scribe murmurāt. s3 pniam agētes: qd̄ τ pñs sermo dn̄i significat. vn̄ seq̄r: At iesus audiēs ait: nō ē opus valē. me. s3 ma. hn̄tib⁹. RABA. Seipm medicū dic̄ q miro medicādi gn̄e pp iniq̄tates nr̄as vulnerat⁹ ē vt vuln⁹ pctōrū nr̄orū sanaret. Sanos q̄dez eos appellat q suā volētes statuere iusticiā ṽe dei iusticie subti nō sunt. Male hn̄tes eos vocat q sue fragilitatis ɔscia ɔuicti: nec p legē vidētes se iustificari pnīēdo se submittūt grē dī.

CHRY. in ho. Postq̄ a cōibus opinionibus eos allocu-
tus ē: alloquit̄ eos ex scripturis cū dic̄: Euntes āt discite qd ē
misericordiā volo ⁊ nō sacrificiū. HIERO. De ꝓpheta .s.
Osee sumēs testimoniū sugillat scribas ⁊ phariseos q se iu-
stos estimātes peccatoꝝ ⁊ publicanoꝝ ꝯsortia declinabāt.
CHRY. in ho. Ac si dicat: Cur accusatis me. qm̄ peccato-
res corrigo: ergo ⁊ deū patrē ex hoc icusate. Sic .n. ille vult
peccatoꝝ emēdationē: ita ⁊ ego. ⁊ sic ondit nō solum nō esse
ꝓhibitū qđ icusabāt. ſȝ ⁊ ſm legē moius eē sacrificio. nō. n.
dixit: Misericordiā volo ⁊ sacrificiū: ſȝ hoc iniūxit: illō āt eie-
cit. GLO. Nō tñ despic̄ ds̄ sacrificiū: ſȝ sacrificiū sine mi-
sicordia. faciebāt āt pharisei sepe sacrificia ī tēplo: vt iusti
apparerēt corā pp̄lo: ſȝ nō exercebāt misericordie opa: in q-
bus ꝓbat̄ vera iustitia. RABA. Admonet itaqȝ eos vt ꝑ
opa misicordie sibimetipsis supne misericordie p̄mia reg-
rant: ⁊ nō ꝯtēptis paupeꝝ necessitatibus ꝑ oblationē sacri-
ficioꝝ se deo placere ꝯfidāt. vñ dicit. Euntes .s. a temeritate
stulte vituꝑatiōis ad diligētiorē scripture scē meditationē:
q̄ misericordiā maxime ꝯmēdat. vñ ⁊ suū ȝ de misericordia
exemplū eis ꝓponit dicēs: Non. n. ve. vo. iu. ſȝ peccatores.
AVGV. de cō. euan. Lucas addidit. In p̄niā. qđ ad ex-
planādā sniā valet. ne q̄sq̄ȝ pctōres ob hoc ipȝ: ꝙ peccato-
res sūt diligi arbitret̄ a xp̄o cū ⁊ illa silitudo de egrotis bñ
itimet qd velit de᷒ vocādo pctōres tanq̄ȝ medic᷒ egros: vti
q̄ȝ vt ab iniq̄tate tāq̄ȝ ab egritudie salui fiāt: qđ fit p p̄niā:
HYLA. Oībus aūt xp̄s venerat quō ergo non se iustis
venisse dicit: Erāt ergo q̄bus nece nō erat vt veniret ſȝ ne-
mo iustus ex lege est: ondit ergo inanē iusticie iactantiā: q̄
sacrificiis ifirmis ad salutē misericordia erat vniuersis in
lege positis neč̄aria. CHRY. in ho. vñ ironice videt̄ ad
eos loquēs: sicut cū dr̄: Ecce iā ȝ adā fact᷒ est q̄si vn᷒ ex no-
bis. Qm̄ .n. nullus iust᷒ erat ī terra. paulus significat dicēs:
Oēs peccauerūt ⁊ egēt glā dei. In hoc āt ⁊ illos mitigant
q vocati erāt. q. d. Tm̄ renuo abomiari pctōres qui ꝓp eos
solos adueni. RABA. Uel q̄ qui iusti erāt sic nathanael
⁊ ioānes baptista: nō erāt ad p̄niā ȝ iuitādi. Uel nō veni vo-
care iustos falsos: q ð iustitia sua gliant̄ vt phariseos: ſȝ illos
q se peccatores recognoscūt. Per matth. āt ⁊ publicāoꝝ vo-
catōe ȝ fides gētiū exꝑmit̄ q̄ pri᷒ mūdi lucris ihiabāt. ⁊ nūc
spūal̄r cū dn̄o reficiunt̄: ꝑ supbiā phariseoꝝ iuidia iudeoꝝ
de salute gētiū. vel matth. significat hoīem terrenis lucris
inhiantē: quē videt iesus dum oculo misericordie respicit.
Mattheus enī iterp̄tat̄ donatus: leuis assūpt᷒. penitēs āt
a massa pditoꝝ assumit̄: ⁊ grā dei ecclesie donat̄. Et ait illi
iesus: Seq̄re me vel ꝑ p̄dicatōe ȝ. vel ꝑ scripture admonitio-
nem: vel ꝑ internā inspirationē.

Tūc accesserūt ad eū discipuli ioannis dicētes:
Quare nos ⁊ pharisei ieiunamus freq̄nter: di-
scipuli āt tui nō ieiunāt: Et ait illis iesus. Nūqd
possunt filij spōsi lugere q̄diu cū illis ē sponsus:
Uenīēt aūt dies cū auferet̄ ab eis sponsus: ⁊ tūc
ieiunabūt. Nemo āt īmittit ꝯmissurā pāni rudis
in vestimētū vetus. Tollit. n. plenitudinē eius a
vestimēto: ⁊ peior scissura fit. Neqȝ mittūt vinū
nouū in vtres veteres. Alioqn rumpūtur vtres
⁊ vinū effunditur: ⁊ vtres pereūt. Sed vinū no-
uū in vtres nouos mittūt: ⁊ ambo ꝯseruantur.

GLO. Cū de ꝯuiuio peccatoꝝ ⁊ de ꝑticipatione r̄ndisset
eis: de comestione eū aggrediunt̄. vñ dr̄. Tūc accesserūt ad
eū discipuli ioānis dicētes: q̄re nos ⁊ pha. ieiu. fre. dis. autē
tui nō ieiunāt: HIERO. supba īterrogatio ⁊ ieiunij reꝑ-
hendēda iactātia: nec poterāt discipuli ioānis nō eē sub vi-
tio q iūgebant̄ phariseis q̄s a ioāne nouerāt ꝯdēnatos: ⁊ ca-
lūniabāt̄ eū quē sciebāt magr̄i vocib᷒ p̄dicatū. CHRY. i
ho. Qđ aūt dicūt tale est. Esto tu vt medicus hec facis: sed
cur discipli tui dimittētes ieiuniū talib᷒ mēsis attēdūt: de-
inde icusatōe ȝ ex ꝯpatōe augere volētes: p̄mo seipos ponūt:
⁊ deinde phariseos. ieiunabāt illi qdē a lege discētes: sicut et
phariseus dixit: Ieiuno bis in sabbato: ipsi autem a ioanne.
RABA. Ioānes enim vinū ⁊ sicerā nō bibit qđ abstinē-
tie meritū ñ auget: cui nulla ē potētia nāe. Dn̄s aūt qui pec-
cata pōt ꝯdonare cur a peccatorib᷒ mādicātibus ðclinaret
quos abstinētibus poterat facere iustiores. Ieiunat āt xp̄s
ne p̄ceptū ðclines. mādicat aūt cū pctōrib᷒ vt grāȝ ⁊ ptātē
itelligas. AVGV. de cō. euā. Sȝ cū matthe᷒ tm̄ discipu-
los ioannis hoc dixisse ꝓhibeat: v̄ba q̄ apud marcū legunt̄
magis idicāt alios hoc dixisse de alijs .i. ꝯuiuas de discipul'
ioānis ⁊ phariseis: qđ lucas euidēti᷒ exꝓssit: q alios de alijs
dixisse narrauit. vñ q̄ matthe᷒ dicit. Tūc acces. ad eū di. io.
nisi q̄ ⁊ ipsi aderāt ⁊ oēs certatiȝ vt q̄sqȝ poterat hoc obie-
cerūt. CHRY. ī ho. Uel lucas dic̄ ꝙ pharisei h̄ dixerunt
h̄ āt dr̄ ꝙ discipli ioānis: q̄ pharisei illos secū acceperūt ad
dicēdū: qđ postea ī herodiānis fecerūt. Sȝ ꝯsiderādū ꝙ qn̄
ꝑ extrāeis sic ꝑ publicanis sermo erat vt coꝝ turbatā miti-
get aīaȝ vehemēti᷒ exprobrātes icusauit. vbi aūt discipulos
ꝯturbabant̄ cū māsuetudine r̄ndet. vñ seq̄t̄: Et ait ill' iesus.
Nūqd pñt fi. spō. lu. q̄diu cū illis est spōsus: Primo qdē se-
ipm̄ medicū vocauerat: h̄ autē ȝ spōsū ȝ. ī memoriā reducēs
v̄ba ioānis q̄ dixit. Qui h̄ȝ spōsā spōsus ē. HIERO. Spō-
sus xp̄s ē. spōsa aūt eccl'ia. de hoc spūali ꝯnubio apl'i sūt cre-
ati q lugere nō pñt q̄diu spōsū ȝ i thalamo vidēt. ⁊ sciūt spō-
sū ȝ eē cū spōsa. Qn̄ v̄o trāsierūt nuptie ⁊ passiōis ac resurre-
ctōis tp̄s aduenit tūc spōsi filij ieiunabūt. Et hoc ē qđ sub-
dit̄: Ueniēt āt di. qn̄ aufe. ab eis spō. ⁊ tūc ieiu. CHRY.
ī ho. Qđ āt dicit tale est: gaudij ē p̄ns tp̄s ⁊ letitie: nō q̄ itro-
ducēda sunt tristia: eteni ieiuniū triste ē nō nāliter: ſȝ illis q
ībecilli᷒ adhuc dispositi sūt. his. n. q sapiētiā ꝯtemplari desi-
derāt delectabile ē. vñ ſm opinionē illoꝝ hoc dixit. ꝑ hoc
aūt mōstrat ꝙ nō gule erat qđ fiebat: ſȝ dispēsationis cuius-
dā. HIERO. Nōnulli aūt putāt iccirco dies .xl. passiōis
ieiunia debere cōmitti lȝ statiȝ dies pēthecostes ⁊ sp̄ūs scūs
veniēs idicat nobis festiuitatē. Ex h̄ȝ occasiōe testimonij
montanus prisca ⁊ maximilla etiā post penthecostē faciūt
quadragesimā. ꝙ ablato spōso filij spōsi debeāt ieiunare ec-
clesie aūt ꝯsuetudo ad passionem dn̄i ⁊ resurrectionē ꝑ hu-
militatē carnis veīt vt spūalis sagine ieiunio corporis p̄pa-
remur. CHRY. ī ho. Rursus āt a cōib᷒ exēplis ꝯfirmat
hunc sermonē cū subdit. Nemo āt mittit ꝯmissurā pāni ru-
dis ī vestimētū vetus; tollit enī plenitudinē eius a vestimē-
to: ⁊ peior scissura fit: q̄si diceret: nondum effecti sunt fortes
mei discipuli: ſȝ adhuc multa īdigent cōscensione: nondum
sunt per spiritū renouati. Sic autē ȝ dispositis non oportet
grauedinē īponere p̄ceptoꝝ: hoc aūt dixit regulā dans suis
discipulis: vt discipulos ex vniuerso orbe terrarū cū māsue-
tudīe suscipiāt. REMI. Uestimētō vetus discipulos suos
vult itelligi: quia nōdum erant per oīa inouati. Pannuȝ ru-
dem .i. nouum appellat nouam gratiā. id est euangelicā do-
ctrinam cuius quedā particula est ieiuniū. ⁊ iō nō cōuenie-
bat vt seueriora p̄cepta ieiunij illis ꝯmitterent̄ ne forte au-
steritate ieiunij frangerent̄: ⁊ fidem perderēt quā habebāt.
ideo subdit: Tollit enī plenitudinē eius a vestimento: ⁊ pe-
ior scissura fit. GLO. Quasi. d. Ideo rudis pānus .i. nouus
nō debet poni i vestimēto veteri: quia tollit sepe a vestimē-
to plenitudinē eius .i. ꝑfectōe ȝ: ⁊ tūc fit peior scissura. Gra-
ue enim onus rudi iniunctum illud bonū qđ prius inerat se-
pe destruit. REMI. duabus aūt silitudinib᷒ positis .s. nu-
ptiaꝝ ⁊ de pāno rudi ⁊ de vestimēto veteri: nūc tertiā addit
silitudinem de vtribus ⁊ de vino. Neqȝ mittūt vinū nouū
in vtres veteres. Utres veteres appellat suos discipulos

qui nondū pfecti erāt innouati. Uinū nouū appellat plenitudinē spūsci ꝛ pfunda celestiū mysterioꝝ: q̄ tūc discipuli ferre nō poterāt. sꝫ post resurrectōēꝫ vtres noui fci fuerūt: ꝛ vinū nouū recēpūt qñ spūsscūs repleuit corda eoꝝ. Unde quidā dixerūt: Oēs isti musto pleni sunt. CHRY. in ho. Hic ꝛ nos cām docuit humiliū verboꝝ q̄ ꝛ cōtinuo ad eos dicebat pter imbecillitatē ipsoꝝ. HIERO. Uel aliter: Per vestimētuꝫ vetus ꝛ vtres veteres debemus intelligere scribas ꝛ phariseos. particula vestimēti noui ꝛ vinū nouum sunt pcepta euāgelica sentiēda. q̄ non pñt sustinere iudei. ne maior scissura fiat. tale quid ꝛ galathe facere cupiebāt. vt cū euāgelio legis pcepta miscerēt: ꝛ ī vtribus veteribꝰ mitterēt vinū nouuꝫ. Sermo igit̄ euangelicus aplis potius q̄ȝ scribis ꝛ phariseis ē infundēdus: q maioꝝ traditionibus deprauati: synceritatē pceptoꝝ christi nō poterāt custodire. GLO. Per hoc ergo significat q apli nō erāt in veteribus obseruātijs detinēdi. quos oportebat gratie nouitate pfundi. AVGV. ī ser. de q̄dragesima. Uel aliter. Oīsq recte ieiunat aut animā suaꝫ ī gemitu oratōis ꝛ castigatōe corpis humiliat: aut illecebra carnalia spiritualis sapie delectatōe suspēdit. de vtroqꝫ aūt ieiunij genere dñs hic rñdet. Nā de pmo q habet anime humiliationē dicit: Nō pñt filij spōsi lugere. De illo q habet epuliū mentis: ɔsequēter locutꝰ ē dicēs: Nēo mittit ɔmissurā pāni rudis ꝛc. Deide q2 spōsus ablatus vtiqꝫ nobis ē lugēdum ē. Et recte lugemus: si flagramꝰ desiderio eius. Beati qbꝰ licuit euꝫ añ passionē tūc habere pñteꝫ: iterrogare sic̄ vellent: audire sicut deberēt. illos dies cōcupierūt videre patres añ aduētū eius: neqꝫ viderūt: q2 ī alia dispensatione sunt ordinati p quos vēturus annūciaret: nō a qbus veniēs audiretur. in nobis aūt illud impletū ē quod ipse dicit: Ueniēt dies quādo desiderabitis videre vnū de diebus istis ꝛ nō poteritis. Quis ergo hic nō lugebit: q nō dicat fcē sūt mihi lachryme mee pāes die ac nocte dū dr̄ mihi quotidie vbi ē ds tuus: Merito ergo aplus cupiebat dissolui ꝛ esse cum christo.

AVGV. de con. euan. Q ergo dixit mattheus. Lugere: vbi marcꝰ ꝛ lucas dicūt Ieiunare: significauit de tali ieiunio dñm locutū quod ptinet ad humilitatē tribulatōis: vt illō alteꝝ quod ptinet ad gaudiū mētis ī spiritualia suspense: ꝛ ob hoc alienate a corpalibꝰ cibis posterioribꝰ similitudinibus significasse itelligat̄ ondēs q circa corpus occupatis: ꝛ ob hoc veterē sensum hñtibus hoc genꝰ ieiunij nō ɔgruat.

HILA. Mystice vō q pñte sponso ieiunādi necessitate discipulis nō esse rñdet: pñtie sue gaudiū: ꝛ sacramētū sci cibi edocet: quo nemo se pñte. i. ī ɔspectu mētis christū habituri ɔtinēs idigebit quasi eo carēs. ablato autem se ieiunaturos eē dicit: q2 oēs nō credētes resurrexisse christum habituri nō essent cibū vite. In fide eni resurrectōis sacramētum panis celestis accipitur. HIERO. Uel cuꝫ pp pctā a nobis recesserit: tūc idicēdū ē ieiuniū tūc luctus ē recipiēdus. HILA. Ponit etiaꝫ exēpla: qbus ondit ifirmitates vetustate petōꝝ ꝛ animas ꝛ corpora noue gratie sacramenta nō cape. RABA. Cū aūt date sint diuerse similitudines ad idē differūt tñ. vestis. n. q̄ foris tegimur opa bona significat q̄ foris agimus. vinū quo itus reficimur feruor ē fidei ꝛ charitatis quo intus reformamur.

¶ Hec illo loquēte ad eos: ecce princeps vnus accessit ꝛ adorabat eum dicēs: Dñe: filia mea modo defuncta est: sed veni impone manū tuā sup eā: ꝛ viuet. Et surgēs iesus sequebatur eū: ꝛ discipuli eius. Et ecce mulier q̄ sanguinis fluxum patiebatur duodecim ānis: accessit retro: ꝛ tetigit fimbriā vestimenti eius. Dicebat enim intra se: Si tetigero tm̄ vestimētum eius: salua ero. At iesus conuersus ꝛ videns eam dixit: Confide filia: Fides tua te saluam fecit. Et salua facta est mulier ex illa hora.

CHRY. i ho. Post sermones opus adiunxit: in quo amplius pharisei obstruerētur: eo q qui aduēit ad miraculuꝫ petēdū archisynagogus erat ꝛ luctꝰ magnus: q2 puella vnigenita erat ꝛ. xij. ānoꝝ qñ incipit esse flos etatis ꝛ ideo dr̄: Hec illo loquēte ad eos: ecce pnceps vnus accessit. AVGV. de cō. euā. Dicūt aūt hoc ꝛ marcꝰ ꝛ lucas: sꝫ ab isto ordine iam recedūt. eo eni loco hoc īserunt: vbi post expulsa demonia ꝛ ī porcos missa transfretando redit a regione gerasenoꝝ. Et p hoc qō marcus dicit: itelligendū ē hoc factuꝫ esse postq̄ꝫ venit rursus iesus trās fretum: sꝫ q̄ȝtū post: non apparet. nisi antē fuisset aliquod iteruallū non esset qñ fieret qō narrat matthēꝰ ī conuiuio domus sue. post hoc faū cōtinuo sequit̄ de archisynagogi filia. Si enim loquēte eo de pāno nouo ꝛ vīo nouo accessit pnceps: nihil aliud factorum dictorūqꝫ eius iterpositū ē. ī narratōe aūt marci potest locus vbi alia īterponi poterūt. Similiter aūt lucas nō remitit̄ mattheo. quad. n. adiūxit: Et ecce vir cui nomē erat iairus: nō cōtinuo accipiēdū ē factū: sꝫ post illud de ɔuiuio publicanoꝝ vt narrat mattheus dicēs: Hec illo loquēte ad eos ecce pnceps vnꝰ. s. iairꝰ archisynagogꝰ accessit ꝛ adorabat eū dicēs: Dñe: filia mea modo defuncta ē. Cōsiderādū ē aūt: ne repugnare videat̄ quod alij duo euāgeliste morti iā pximā nō iā mortuā eam dicāt: vsqꝫ adeo vt dicāt veīsse postea q mortuā nūciarēt: ꝛ ob hoc nō debere vexari magistrū itelligēdum ē. n. breuitatis causa mattheū hoc potiꝰ dicere voluisse rogatū dñꝫ eē vt faceret qō ipsū fecisse māifestū ē vt. s. mortuā suscitaret. Attēdit enim nō v̄ba pris de filia sua. sed quod potissimū ē volūtatē. Ita enim desperauerat. vt potius eā vellet reuiuiscere nō credēs viuā posse inueniri. quā morīētē reliqrat. Duo itaqꝫ posuerunt qd dixerit iairus matthēꝰ aūt qd voluerit atqꝫ cogitauerit. Sāe si qsq̄ꝫ illoꝝ duoꝝ prēz ipꝫ ɔmemorasset dixisse: vt ñ vexaret̄ iesus q puella mortua fuisset: repugnarēt eiꝰ cogitatōi v̄ba que posuit mattheus: nūc vō nō legit q̄ suis nūciātibus ille ɔsenserit. Hic aūt rē pnecessariā dicimus nihil ī cuiusqꝫ v̄bis debere ispicere nisi volūtatē: cui debēt verba seruire: nec mētiri quēq̄ꝫ si alijs v̄bis dixerit qō ille voluerit: cꝰ verba nō dicit. CHRY. ī ho. Uel hoc quod pnceps dixit de morte puelle: ē augere calamitatē. Eteniꝫ ɔsuetudo ē rogātibꝰ extollere sermone ppria mala ꝛ amplꝰ aliquid eo qō ē dicere: vt magis attrahāt eos qbꝰ supplicāt. vñ subiūgit: Sꝫ veni īpone manū sup eā ꝛ viuet. Uide aūt eius grossiciē. Duo eniꝫ expetit a christo. ꝛ accedere ipꝫ ꝛ manū imponere. Hoc etiā syrus ille naaman ꝛ a ppheta expetebat. Etenī ꝛ visu idiget: ꝛ sensibilibꝰ rebꝰ q grossius dispositi erāt.

REMI. Mirāda ē aūt pariter atqꝫ imitāda dñi humilitas ꝛ māsuetudo: nā moꝝ vt rogatus ē: rogātē cepit sequi. vñ subdit: Et surgēs iesus seqbat̄ eum. Hic subditos ꝛ platos pariter istruit subditis exēplū obediētie reliquit: platis vō instātiā ꝛ sollicitudinē docēdi demonstrauit: vt quotiēscūqꝫ audierit aliquē mortuū in anima. statiꝫ adesse studeāt. Et cū eo ibant discipuli eius. CHRY. in ho. Et marcus quidē ꝛ lucas dicunt quoniam tres accepit discipulos. s. petruꝫ iacobum ꝛ ioānē: mattheū aūt non assumpsit amplioré ei cōcupiscētiam imittēs. Et q2 impfectius adhuc dispositus erat propter hoc eniꝫ illos honorat: vt alij similes illis efficiantur. Sufficiebat enim interim mattheo videre ea que facta sunt circa sanguinis fluxum patiētē. de qua subditur. Et ecce mul. q̄ sa. flu. patie. xij. an. ac. re. ꝛ teti. fim. vestimē. eius. HIERO. Hec autem mulier sanguine fluens: non in domo: non in vrbe accedit ad dominum quia iuxta legem vrbibus excludebatur: sed in itinere ambulante

dño: vt dñ pgit ad aliā: alia curaret. CHRY. Jō aūt nō libera ,ppalatōe ad christū venit qꝛ verecūdabatur ,ppter passionē īmundā se existimās. Etenī apud legē multa īmūdicia estimabat eē hec passio: ,ppter hoc latet ⁊ occultat. REMI. Jn quo laudāda ē eius humilitas: qꝛ nō ad faciē accessit ſ; retro: ⁊ īdignā se iudicauit pedes dñi tāgere. ⁊ nō plenitudinē vestimēti tetigit sed tñmō fimbriā. Habuit .n. dñs fimbriā iuxta legis pceptū. Pharisei etiā fimbrias habebāt q̄s magnificabāt: ī quibus etiā spīas appēdebāt. ſ; fimbrie dñi nō habebāt vulnerare: ſ; potius sanare. ⁊ iō sequit: Dicebat enī ītra se: qꝛ si tetigero tñ vestimētū eiꝰ: salua ero. Jn quo fides eiꝰ admirāda ē: qꝛ desperās de salute medicoꝶ ī quo sua erogauerat. vt marcus dicit: ītellexit celestē adesse medicū: ⁊ ī eo totā suā ītentionē collocauit: ⁊ ideo saluari ,pmeruit. vñ sequit: At iesus ↄuersus ⁊ vidēs eam dixit. Cōfide filia: fides tua te saluā fecit. RABA. Quid ē φ eā ↄfidere iussit: q̄ si fidē nō haberet: salutē ab eo nō q̄reret: ſ; robur ⁊ pseuerātiā fidei ab ea expostulauit: vt ad certam ⁊ verā pueniat salutē. CHRY. ī ho. Uel qꝛ formidolosa erat hec mulier: ,ppter hoc ait: Cōfide. Et filiā eā vocat: qꝛ fides eam filiā fecerat. HIERO. Nō aūt dixit: Quia fides tua te saluā factura ē: ſ; saluā fecit. in eo enim φ credidisti: iam salua facta es. CHRY. ī ho. Nōdū tñ pfectā de christo opīonē habebat: qꝛ nequaquā estimasset eum latere: ſ; christus nō dimisit eam latere. nō q̄si glīam cōcupiscēs: ſ; multoꝶ causa. Primo .n. soluit timorē mulieris: ne a cōscia pungat .quasi donū furatura. Scdo eā emēdat de hoc φ estimauit se latere. Tertio oībus fidē eius ostēdit vt eā emulēt. Quarto dedit ī hoc signū φ mōstrauit se nosse oīa: nō minus eo φ fontē sanguinis siccauit: d̄ quo sequit: Et sal. fa. ē mu. ex illa hora. GLO. Jntelligēdū ē ex illa hora ex qua tetigit fimbriā. nō ex illa hora ex qua iesus cōuersus ē ad eā: iam enī salua facta erat vt alij euāgeliste māifeste ondūt: ⁊ ex vbis dñi ppēdi pōt. HILA. Jn quo magna vtutis dñice admiratio ē: cum potestas intra corpꝰ manēs rebus caducis efficaciam adderet sanitatis: ⁊ vsq; ī vestiū fimbrias opatio diuina ,pcederet. nō enim cōprehēsibilis erat d̄s vt corpe clauderet. Assumptio nāq; corpis nō naturā vtutis īclusit. ſ; ad redēptionē nrām fragilitatē corpis virtus assumpsit. Mystice aūt pīceps hic lex eē intelligit q̄ dñm orat vt plebi quā ipsa christo ciꝰ aduētus ex pectatiōe p̄dicata nutrierat: vitam mortue reddat. RABA. Uel archisynagogus signat moysen. ⁊ d̄r iairus. i. illuminās siue illuminatus: qꝛ accepit vba vite dare nobis: ⁊ p hoc cūctos illumīat. Jpse a spūscō illumīatus. Filia igitur archisynagogi. i. ipsa synagoga velut duodecimo etatis anno. i. tpe pubertatis postq̄; spūalē sobolē deo gñare debebat. erroꝶ lāguore ↄsternata ē. Ad q̄ hāc pīcipis filiā dū properat dei verbum vt saluos faceret filios israel: sancta ecclesia ex gētibus ↄgregata: q̄ iteriorū lapsu criminum deperiebat paratam alijs fide pcepit sanitatē. Notādū autē φ dū archisynagogi filia fit duodenis: ⁊ mulier hec ab ānis .xij. sanguie fluxit. eo tpe quo hec nata ē: illa cepit īfirmari. vna enim pene seculi etate ⁊ synagoga ex patriarchis cepit nasci: ⁊ gētiū exteraꝶ natio idolatrie sanie fedari. Nā fluxus sanguinis bifariā pōt ītelligi: hoc ē sup idolatrie pollutiōe ⁊ sup his q̄ carnis ⁊ sanguinis delectatōe gerūt: ⁊ sic q̄; diu sinagoga viguit: laborauit ecclesia ſ; illoꝶ delicto salꝰ gētibus fcā ē. Accedit aūt ⁊ tangit dñm ecclesia: cū ei per fidem appropiquat. GLO. Credidit: dixit: tetigit: qꝛ his tribus fide: vbo: ⁊ ope oīs salus acqrit. RABA. Accedit autē retro siue iuxta: hoc ē qd ip̄e ait: Siquis mihi ministrat: me sequat. siue qꝛ p̄sentē dñm in carne nō vidēs: pactis iā sacris incarnatōis illius ad agnitionis eius gratiam puēit. vnde ⁊ fimbriam vestimēti tāgit: qꝛ cū christū in carne gētilis ppl's nō vidisset: vba incarnationis recepit. Uestimentum enim christi d̄r mysteriū incarnatiōis eius: quo diuinitas induta ē: fimbrie vestimēti: verba de incarnatiōe eius dependētia. Nō autē vestē: ſ; fimbriam tāgit qꝛ nō vidit ī carne dñm: ſ; suscepit p aplos īcarnatiōis verbū. Beatus q vel extremam partē vbi fide tāgit. Nō autē ī vrbe ſ; ī itinere pgente dño sanat. vñ apl's: Quia indignos vos iudicatis vita eterna: ecce cōuertimur ad gētes. gentilitas autem ex hora dñici aduētus cepit habere salutem.

¶ Et cum venisset iesus in domum principis: ⁊ vidisset tibicines ⁊ turbā tumultuantē dicebat: Recedite: nō ē enim mortua puella: sed dormit. Et deridebant eū. Et cū eiecta eēt turba itrauit: ⁊ tēuit manū eiꝰ ⁊ dixit: Puella surge. Et surrexit puella: ⁊ exiit fama hec ī vniuersā terrā illā.

GLO. Post mulieris emoroisse curationē sequit d̄ mortue suscitatōe cum dicit: Et cū vēisset iesus ī domum principis ⁊c̄. CHRY. ī ho. Cōsiderādū ē aūt φ ,ppter hoc tardius vadit ⁊ plura loquitur mulieri curate: vt pmittat mori puellā ⁊ sic māifesta fiat resurrectiōis demōstratio. Et similiter ī laçaro vsq; ad tertiā diē māsit. Sequit: Et cum vidisset tibicīes ⁊ turbā tumltuātē. qd ē mortis demōstratio. AMBRO. sup lucam. More enī veteri tibicines ad excitādos luctꝰ ī mortuis ferebāt adhiberi. CHRI. Sꝫ christus tibias vniuersas ,pieci: parētes aūt puelle ītroduxit ne posset dici φ aliter curauit: sed ⁊ ante resuscitationē puelle sermone spem erigit. vñ sequit: Dicebat recedite. nō ē enim mortua puella: sed dormit. RABA. q. d. Uobis mortua ē: deo aūt qui suscitare pōt dormit tā ī aīa q̄; in corpore. CHRY. Per hoc āt ⁊ tumultū mētis remouet eorum qui aderāt: ⁊ ondit q̄ facile est ei mortuos suscitare: qd vtiq; ī laçaro fecit dicēs. laçarus amicꝰ nr̄ dormit. Et sil' docuit ñ formidare mortē: qꝛ .n. ⁊ ip̄e erat moriturꝰ ī alioꝶ corpibus īstruxit discip'los ↄfidere ⁊ virilr̄ ferre mortē. Eo enī eo accedēte iā mors sōnus erat. Hoc āt dño dicēte deridebat. vñ sequit: Et deridebāt eū. CHRY. ī ho. Nō āt increpauit derisionē: vt ⁊ ipsa derisio ⁊ tibie ⁊ alia vniuersa demōstratio fiāt mortis qꝛ enim multotiēs postq̄; fcā sunt miracula nō credūt hoīes. antea eos ↄuincit pprijs r̄nsionibus. qd ī laçaro fecit cū dixit: Ubi posuistis eū: vt qui dixerūt. veni ⁊ vide: ⁊ q̄ fetet: q̄ triduanus .n. ē. nō amplꝰ possint nō credere q̄ mortuū suscitauit. HIERO. Nō aūt erāt digni vt viderēt mysteriū resurgētis. q resuscitātē īdignis cōtumelijs irridebāt. ⁊ ideo sequit: Et cū eiecta esset turba ītrauit ⁊ tenuit manū eiꝰ ⁊ surrexit puella. CHRI. Nō quidē aliā supinducēs aīam eam suscitauit. sed eā que exierat rēducēs: ⁊ velut ex sōno erigēs vt aña: viā faciat p visū fidei resurrectōis: ⁊ nō solū puellā resuscitat: ſ; ⁊ cibū ei iubet dari vt alij euāgeliste dicūt: vt ñ videat phātasma eē quod fcm̄ ē. Sequitur: Et exijt fama hec ī vni. ter. illam.

GLO. Qꝫ ad magnitudinē ⁊ nouitatē miraculi ptinet ⁊ ad māifestā vitatē ipsius ne ↄfictū putet. HYLA. Mystice aūt dñs domū pīcipis. s. synagogā igredit: cui ī canticis legis hymnꝰ luctuū psonabat. HIERO. Usq; enī hodie iacet ī domo pīcipis mortua ⁊ qui videt magistri tibicines sunt carmē lugubre conētes. Turba quoq; iudeoꝶ nō ē turba credētiū ſ; tumultuātiū. ſ; cū ītrauerit plēitudo gētiū tūc omnis israel saluus fiet. HILA. Ut aūt rarus ex lege credentium electiōis numerꝰ posset intelligi turba oīs expulsa ē: quam vtiq; saluari dñs optasset; sed irridendo dicta gestaq; eius resurrectionis non fuit digna consortio. HIERO. Tenuit aūt manū eius: ⁊ surrexit puella: quia nisi prius mūdate fuerint manus iudeoꝶ que sanguine plene sūt. synagoga eoꝶ mortua nō cōsurget. HILA. Exeūte autem famam vniuersam terrā illā electiōis salus donū christi atq; opera predicātur. RABA. Moraliter

aũt puella ĩ domo mortua: ẽ aĩa mortua ĩ cogitatiõe. Dicit aũt ꝙ puella dormit. q2 q peccãt in pñti adhuc p pniam resuscitari pñt. Tibicines sunt adulatores qui fouẽt mortuã. GREGO. xvij. mo. Foras aũt turba eycit̃: vt puella suscitet̃. q2 nisi prius a secretiorib⁹ cordis expellat̃ secularium mltitudo curaꝝ: aĩa q̃ ĩtrinsecus iacet mortua nõ resurgit. RABA. In domo ãt puella paucis arbitris surgit: iuuenis extra portã. Et lazar⁹ corã mltis: q2 publica noxa publico eget remedio. leuis leuioꝝ: 7 secreta põt deleri pniã.

¶ Et transeunte inde iesu: secuti sunt eũ duo ceci clamãtes 7 dicentes: Miserere nñ fili dauid. Cum autem venisset domũ accesserunt ad eũ ceci: 7 dic̃ eis iesus: Creditis q2 hoc possum facere vobis? Dicũt ei: Utiqz dñe. Tunc tetigit oculos coꝝ dicẽs: Secundũ fidẽ vestrã fiat vobis: 7 aperti sunt oculi eorũ: 7 cõminatus ẽ illis iesus dicens: Uidete nequis sciat. Illi autem exeuntes diffamauerũt eũ in tota terra illa.

HIERO. Priori signo de pncipis filia 7 morbosa muliere: pñter signũ de duobus cecis adiungit̃: vt qḋ ibi mors 7 debilitas: h cecitas demõstraret. 7 iõ dr̃: Et trãseunte inde iesu. s. a domo pncipis Secuti sũt eũ duo ceci clamãtes 7 dicẽtes: Miserere nñ fili dauid. CHRY. Nõ aũt parua h iudeoꝝ accusatio ẽ: cũ hi qdẽ oculis carẽtes ex auditu solo fidẽ suscipiãt. Nõ aũt illi hñtes visum attestãtur miraculis q̃ fiebãt. Uide aũt 7 coꝝ desideriũ: neqꝫ enim simpliciter accesserũt sꝫ cũ clamore: 7 nihil aliud q̃ mĩsicordiã postulãtes. Filiũ aũt dauid vocabãt: q2 nomẽ honoris esse videbat̃. REMI. Recte ergo filiũ dauid vocãt: q2 ṽgo maria de stirpe dauid originẽ duxit. HIERO. Audiãt marchiõ 7 maniche⁹ 7 ceteri heretici: q vetus laniãt testm̃: 7 discãt saluatorẽ appellari filiũ dauid. si enim nõ est natus in carne quomodo vocat̃ fili⁹ dauid? CHRY. Cõsiderandũ aũt ꝙ multotiẽs dñs voluit rogat⁹ sanare: vt nõ alqs estimet eũ ꝑpter captãdam honoris magnificẽtiã ad miracula ĩsilire. HIERO. Et tñ rogãtes nõ curãt ĩ itinere nõ transitorie vt putabant: sꝫ postq̃ venit in domũ suam accedũt ad eũ vt ĩtroeãt 7 pmũ coꝝ discutitur fides vt sic ṽe fidei lumẽ accipiãt. vñ sequit̃: Cũ aũt ve. do. acces. ad eũ ceci: 7 dixit eis iesus. Creditis quia hec pos. fa. vo. CHRY. Rursum aũt h erudit nos gl'iam multitudinis expellere: q2 enĩ ꝓpe erat domus: ducit eos illuc singulariter curaturus. REMI. Qui aũt cecis reddere poterat visũ: nõ ignorabat si crederẽt sꝫ iõ interrogauit. vt fides coꝝ q̃ gestabatur corde: dũ confiterent̃ ore: digna fieret ampliori mercede: ſm illud apli: Ore ↄfessio fit ad salutẽ. CHRY. Et nõ ꝑpter hoc solũ: sꝫ vt oñderet q2̃ digni erãt curatione: 7 vt nõ aliqs dicat: q2̃ si misericordia solũ saluabat oẽs saluari oportebat. Ideo ẽt fidẽ ab eis expetit: vt ex hoc ad excelsi⁹ eos reducat. q2 enĩ dixerãt eũ filiũ dauid: erudit ꝙ oportet de maiora sentire. vñ nõ dixit: Creditis quoniam nõ possum rogare prẽm: sꝫ creditis quoniam possum hoc facere. de quoꝝ rñsione sequit̃: Dicũt ei vtiqꝫ dñe. Nõ vltra filiũ dauid eũ vocãt. sꝫ alti⁹ eleuant̃. 7 dñationẽ confitentur. Et tũc iã ipse imponit eis manũ. vñ sequit̃: Tũc tetigit oclos coꝝ dicens: Secũdum fidẽ vestrã fiat vobis. Dic̃ antẽ hoc fidẽ coꝝ affirmans 7 contestans: q2̃ nõ adulatõis erãt verba que dixerãt. Postea curationem subiungit dicẽs: Et aperti sunt oculi coꝝ. Deinde post sanationem iubet nulli dicere. 7 nõ simpliciter iubet: sꝫ cum multa vehemẽtia. vñ sequitur: Et cõminatus ẽ eis iesus dicẽs: Uidete neqs sciat. Illi aũt exeũtes diffamauerũt eũ ĩ tota terra. HIERO. Dominus qdẽ ꝑp humilitatẽ fugiẽs iactãtie gl'iã hoc ꝑcepat: 7 illi ꝑpter memoriã grẽ nõ pñt tacere bñficiũ. CHRI. Et aũt alteri dic̃: Uade 7 ãnũcia gloriã dei. nõ est ↄtrariũ: erudit enĩ nos ꝓhibere eos qui volũt nos ꝑp nos laudare. Si aũt ad dñi gl'iam refert̃ nõ debemus prohibere: sꝫ magis iniungere vt hoc fiat. HILA. Uel silẽtium cecis dominus impat: q2 aplõꝝ ꝓprium erat ꝑdicare. GREGO. xix. mo. Querẽdũ aũt nobis ẽ qd sit h ꝙ ipe oipotẽs cui h ẽ velle qḋ posse: 7 taceri virtutes suas voluit. 7 tñ ab eis q illuminati sunt q̃si inuitus indicat̃: nisi ꝙ seruis suis se sequẽtibus exẽplũ dedit: vt ipsi qdẽ virtutes suas occultari desiderẽt: 7 tñ vt alij coꝝ exẽplo ꝓficiant: ꝓdãt̃ inuiti. Occultent̃ ergo studio. necessitate publicent̃: 7 coꝝ occultatio sit custodia ꝓpa: coꝝ publicatio sit vtilitas aliena. REMI. Allegorice autẽ ꝑ hos duos cecos duo ppl'i designant̃. i. iudaic⁹ 7 gentilis. vel duo ppl'i iudaice gẽtis nam tpe Roboam: regnũ eius diuisũ est in duas partes. De vtroqꝫ autem ppl'o in se credẽte christus illuminauit in domo ꝑ quã itelligitur eccl'ia: q2 absqꝫ vnitate eccl'ie nullus saluari põt. Illi aũt q ex iudeis crediderũt aduẽtũ dñi: ꝑ vniuersũ orbẽ diffamauerũt. RABA. Dom⁹ aũt pncipis synagoga ẽ subdita moysi: dom⁹ iesu celestis ẽ hierusalẽ. Dño ergo ꝑ hoc seculũ trãseũte: 7 ĩ domũ suã reuertẽte: Duo ceci secuti sũt eũ: q2 ꝑdicato euãgelio ꝑ aplõs multi ex iudeis 7 gẽtib⁹ ceperũt eũ seq. Sed postq̃ ĩ celũ cõscẽderat: intrauit ĩ domũ. i. ĩ ecclesiam: 7 ibi illuminati sunt.

¶ Egressis autem illis: ecce obtulerunt ei hominem mutum demoniũ habentem: 7 eiecto demonio locutus est mutus: 7 mirate sũt turbe dicẽtes: Nunq̃ apparuit sic in israel. Pharisei ãt dicebãt: ĩ pncipe demonioꝝ eiicit demones.

REMI. Pulchre illuminatis cecis muto loquelã reddidit: 7 obsessum a demone curauit. ĩ quo facto ostẽdit se dñm virtutũ 7 celestis medicie auctorẽ. nã ꝑ esaiã dictũ ẽ: Tũc aperiẽt̃ oculi cecoꝝ 7 aures surdoꝝ patebũt: 7 apta erit lingua mutoꝝ. vñ dr̃: Egressis ãt illis: ecce obtulerũt ei hoĩẽ mutũ demoniũ hñtẽ. HIERO. Qđ aũt dr̃ grece cophos: magis tritũ est sermoni cõi: vt surdus q̃ mutus ĩtelligat̃. sed moris ẽ scripturaꝝ cophon indifferẽter vel surdũ vel mutũ dicere. CHRY. Nõ aũt nature erat hec passio: sꝫ ex demõis insidijs: iõqꝫ 7 alijs ĩdiguit q eũ adducerẽt: neqꝫ enĩ ꝑ seipsũ rogare poterat sine voce existẽs. neqꝫ alijs supplicare demone aĩam cũ lingua colligante. ꝑpter hoc neqꝫ expetit fidẽ ab eo sꝫ cõfestĩ egritudinẽ sanat. vñ sequitur. Et eiec. demo. lo. ẽ mutus. HILA. In quo reꝝ ordo snaturis ẽ. naꝫ demon prius eycit̃: 7 tũc reliqua corpis officia succedũt. Seqt̃. Et mi sũt tur. di. Nũq̃ ap. sic ĩ isrl'. CHRY. Prepõebãt qdẽ ceteris eũ: nõ q2 curabat solũ: sꝫ q2̃ facile 7 velociter: 7 ĩfinitas egrecitudines 7 insanabiles sanabat. Hoc aũt maxie phariscos ↄtristabat q2̃ oĩbus eũ ꝑponebãt: nõ solũ his q tũc erãt sꝫ 7 his q vnqꝫ geniti fuerãt ĩ isrl'. vnde pharisei concitati ecõtrario detrahebãt. ꝑpter quod seqt̃. Phari. aũt dicebãt. In pnn. demo. eycit demo. REMI. Scribe nãqꝫ 7 pharisei facta dñi negabãt q̃ poterãt: 7 q̃ nõ poterãt negare in sinistrã partẽ interpretabantur: ſm illud psalmi: In multitudine ṽtutis tue mẽtient̃ tibi inimici tui. CHRI. Eoꝝ aũt dicto quid ẽ dementius? Nõ enĩ cõfingi põt demonẽ eycere alteꝝ demonẽ: suis enĩ applaudere cõsueuit: nõ dissoluere sua. Christus aũt nõ solũ demones eyciebat sꝫ 7 leprosos mũdabat: 7 mortuos suscitabat: 7 peccata soluebat. 7 regnũ dei ꝑdicabat: 7 ad patrem homines adducebat q̃ demon neqꝫ posset facere neqꝫ vellet. RABA. Mystice autẽ sicut in duob⁹ cecis signatus est vterqꝫ ppl's iudeoꝝ 7 gẽtium: ita in hoĩe muto 7 demoniaco generaliter signatũ ẽ oẽ genus humanũ. HILA. Uel in muto 7 surdo 7 demoniaco gentiũ plebs indigna totius salutis infert̃. oĩbus. n. vndiqꝫ malis circũsessa totius cor

poris vitijs iplicabat. REMI. Gentilis.n.pp̄ls mut⁹ erat: q2 in ɔfessione vere fidei ꝛ ī laude sui creatoris os apire nō poterat. siue q2 mutis idolis cultū īpēdebat similis illis factus. Demoniac⁹ erat q2 p mortē infidelitatis diaboli ipijs subdit⁹ erat. HYLA. Dei āt cognitōe supstitōnū oīm vesania effugata: ꝛ visus ꝛ audit⁹ ꝛ s̄mo salutis iuebit. HIERO. Sic.n. ceci lumē recipiūt: sic ꝛ muti ad loquēdū ligua laxat: vt cōfiteat eū quē antea denegabat. In turba āt admirante cōfessio nationū ē. Pharisei āt p suā calūniā vsq3 hodie iudeorum infidelitatē demōstrāt. HYLA. Administrationē aūt turbe talis ɔfessio subsecuta ē: Nūq3 apparuit sic ī israel. q2 is cui p legē nihil opis afferri potuit verbi v̄tute saluat. REMI. Illi vō q mutū sanandū dn̄o obtulerūt: intelligunt apl̄i ꝛ p̄dicatores q aspectibus oīpotentis pietatis gētilē pp̄lm saluādū obtulerūt. AVGV. de cō. euan. Oz autez hic oī de duobus cecis ꝛ demonio muto sol⁹ mattheus posuit. Illi duo ceci de quib⁹ alij narrāt nō sunt isti: sz tn̄ simile fcm̄ est ita vt si ipse matthe⁹ nō etiā illius facti meminisset possz putari hoc qd nūc narrat dictū fuisse etiā ab alijs duobus. Qd commēdare memorie diligēter debemus esse qdā facta similia. qd pbat nō eē idē. Cū ipse euangelista vtrūq3 ɔmemorat: vt siqū talia singula apud singulos inuenremus atq3 in eis ɔtrariū qd solui nō possit occurrat nobis nō esse factū idē: sz aliud simile vl' silr fcm̄.

¶ Et circuibat iesus omnes ciuitates ꝛ castella docens in synagogis eorum: ꝛ predicans euāgeliū regni ꝛ curās oēm lāguorē ꝛ oēm infirmitatē. Videns autem turbas misertus est eis: quia erant vexati ꝛ iacentes sicut oues nō habentes pastorē. Tūc dic discipulis suis: Messis quidez multa: operarii autem pauci. Rogate ergo dn̄z Messis: vt mittat operarios in messez suam.

CHRI. Noluit dn̄s ipo fcō redarguere accusationē phariseoꝝ dicētiū: In p̄ncipe demonioꝝ eycit demonia demō.n. ɔuiciū passus nō bn̄facit. sz nocet eis q eū ihonorāt. Dn̄s aūt ɔtrariū facit: q post ɔuicia ꝛ cōtumelias nō solū nō punit. sz nec etiā icrepauit: quinimo bn̄ficia p̄stitit. vn̄ sequit: Et circui. iesus oēs ciui. ꝛ castel. In quo erudit nos accusatoribus nr̄is retribuere nō accusatōes. sz bn̄ficia. Qui enim post accusationē desistit a bn̄ficio mōstrat qm̄ ppter hoīuz laudē bn̄facit. Si vō ppter deū bn̄facis cōseruis qcqd illi fecerint non desistis bn̄faciēs. vt maior sit merces. HIERO. Vides aūt q eq̄liter ꝛ vicis ꝛ vrbibus ꝛ castellis.i. ꝛ magnis ꝛ paruis euāgeliuz p̄dicauerit. vt nō ɔsideraret nobiliū potētiā sz salutē credētiū. Sequitur: Do in syna. eoꝝ. hoc. s. hn̄s opis qd mādauerat p̄r ꝛ hāc esuriē vt p doctrinā saluos faceret īfideles. Docebat āt ī syna. euā. regni. vn̄ sequitur: Et p̄di. euā. regni. REMI. Intelligēdū ē dei. Quāuis .n. annūcient bona tpalia: tn̄ nō dī euāgeliū. Hinc ē q lex nō nominat euangeliū: q2 suis obseruatoribus nō pmittebat bona celestia. sz terrena. Post p̄dicationez aūt ꝛ doctrinam curabat oēm languorē ꝛ oēm infirmitatem: vt qbus s̄mo nō suaserat opa psuaderēt. vn̄ sequit: Curās oēm languorē ꝛ oēm ifirmitatē. qd de ipso ppie dī: nihil quippe ei impossibile ē. GLO. Languorē vocat diuturnā ifirmitatem. infirmitatē aūt leues morbos. REMI. Sciendum ē aūt q2 illos quos corpe sanabat forīsecus: mēte sanabat intrinsecus. Alij vō hoc facere nō possunt sua ptāte sed p dei gratiam. CHRY. Nō autē in hoc stat christi bonitas: sz ꝛ aliā puidētiam circa eos ōndit. viscera misericordie circa eos expādens. vn̄ seqtur: Vidēs aūt turbas: misertus ē eis. REMI. Per qd officiū boni pastoris magis q̄z mercenarij in se christus ōndit. Quare aūt misertus sit subiūgit. Quia erant vexati ꝛ iacē. sicut oues non ha. pa. Vexati quidē a demonib⁹: siue q2 a diuersis ifirmitatib⁹ ꝛ lāguoribus erāt atriti. RABA. Vel vexati p diuersos errores: ꝛ iacētes.i. torpētes nō valentes surgere: ꝛ cuz haberēt pastores erāt q̄si nō haberēt pastorē. CHRY. Hec p̄ncipiū iudeoꝝ erat accusatio: q̄m pastores existētes: ea q̄ lupoꝝ erāt ōndebāt. nō solū.n. nō emēdabāt multitudinē sz ꝛ nocebāt eorūz pfectui. Illis.n. admirātib⁹ ꝛ dicētib⁹: Nūq3 appuit ita in israel. ecōtrario dicebāt: Qm̄ in p̄ncipe demonioꝝ eycit demonia. REMI. Postq3 aūt dei filius de celo pspexit ī terra: vt audiret gemit⁹ ɔpeditoꝝ: mox multa messis cepit augeri. turbe nāq3 humāi generis fidei nō appropinquassent: nisi q2 auctor humāe salutis de celis pspexit ī terrā. ꝛ iō sequit: Tūc dixit discipulis suis: Messis qdē m̄lta opatij āt pauci. GLO. Messis q̄ dicunt hoīes qui pn̄t meti a p̄dicatorib⁹ ꝛ de collectiōe pditoꝝ separari. vt grana excussa a palcis postea ī horreis reponant. HIERO. Messis m̄ta: pp̄loꝝ signat multitudinē opatij pauci. penuriam magistroꝝ. REMI. Paru⁹.n. erat numerus apl'oꝝ ad cōpatione tātaꝝ segetū. Hortat aūt dn̄s suos p̄dicatores.i. apl'os ꝛ eoꝝ seq̄ces: vt quotidie sui numeri augmētatōez exposcāt. vn̄ subdit: Rogate ergo dn̄m mes. vt mit. opa.i mes. suam.

CHRY. Latēter seipsūz dn̄m ōndit. Ipse.n. ē q messis ē dn̄s. Si.n. metere misit q̄ apl'i nō seminauerūt: māifestū est qm̄ nō aliēa metere misit. sz ea q̄ ipe p pp̄has seminaūt. Sz cū. xij. apl'i sint opatij: dixit: Depcamini dn̄z messis vt mittat opatios ī messez suā. ꝛ tn̄ nullū eis adiec. q2.s. eos iā. xij. existētes m̄ltiplicauit nō numero adycēs sz v̄tutē largiēs. REMI. Vel tūc augmentatus est qn̄ designauit ꝛ alios. lxxij. ꝛ qn̄ sūt fci m̄lti p̄dicatores spūscō descēdēte sup credētes. CHRY. Ōndit āt q3 magnū donū sit hoc. s. vt aliqs habeat v̄tutē decēter p̄dicādi p hoc q dicit hoc eē orandū. Cōmemorat aūt ī hoc loco v̄boꝝ ioānis de area ꝛ ventilabro ꝛ palea ꝛ frumēto. HYLA. Mystice aūt salute gētib⁹ data ciuitates oēs ꝛ castella oīa v̄tute ꝛ igressu xp̄i illuminant: ꝛ oēm ifirmitatē veterē lāguoris euadūt. Inmūdi āt spūs dn̄ante violētia: vexatā ꝛ sub legis onere egrotā plebē dn̄s miseret: q2 null⁹ adhuc eis pastor erat custodiā scī spūs redditur⁹. Erat āt doni isti⁹ copiosissimus fruct⁹ c⁹ copia haurietiū m̄ltitudinē vicit: nā q̄ztūlib3 assumat a cūctis. ad largiēdū tn̄ sp exuberat: ꝛ q2 plēs eē vtile ē p quos ministret: rogari dn̄m messis iubet: vt ad capessandum qd pparabat donū spūssci messoꝝ copiā ds p̄stet. p orōnē.n. h̄ munus a deo nobis effunditur.

CA. X.

Et cōuocatis duodecim discipulis suis: dedit illis ptātē spirituū imundoꝝ vt eicerēt eos: ꝛ curarēt oēm lāguorē ꝛ oēz īfirmitatē. Duodecim aūt apostoloꝝ noīa sunt hec: Primus simon q dī petrus: ꝛ andreas frater eius: iacobus zebedei ꝛ ioānes frater eius: philippus ꝛ bartholomeus: thomas ꝛ mattheus publicanus: Jacobus alphei ꝛ thadeus: symon chananeus: ꝛ iudas scarioth: q ꝛ tradidit eum.

GLO. A curatiōe socrus petri vsq3 huc continuationem habuerūt relata miracula. Et fuerūt ante sermonez in mōte habitū facta: qd ex electione matthei que īter ipsa refertur indubitanter habemus. Fuit.n. vnus de. xij. electus in mōte ad apostolatū. H aūt redit ad ordinē rei sicut gesta ē: post curatū cēturiōis seruū dicēs: Et cōuocatis. xij. discipulis. REMI. Narrauerat.n. supius euangelista. quia cohortatus ē dn̄s discipulos rogare dn̄m messis: vt mitteret operarios in messem suā. ꝛ qd hortatus ē: hoc nūc iplere videtur. Duodenarius enī numer⁹ pfectus ē: Nascit enī a sena

rio q perfectionē habz: eo q ex suis partib⁹ q̄ sūt vnū duo ⁊ tria in seipm formaṫ. Senari⁹ autē numer⁹ duplicat⁹ duo denariū gignit. GLO. Que qdē duplicatio ad duo pcepta charitatis. vel ad duo testamēta ptīere vr. RABA. Duodenari⁹ etiā numerus q̄ ɔficiṫ ex ternario ⁊ q̄ternario designat eos p q̄ttuor mūdi clymata fidē scē trinitatis pdicaturos. Iste etiā numer⁹ p multas figuras i veteri testamento pfigratus est. Per. xij. filios Jacob. p. xij. pncipes filiorum israel. p. xij. fōtes viuētes i Heli. p. xij. lapides i rōnali Aarō. p. xij. panes ppōnis. p. xij. explaratores a moyse missos. per .xij. lapides vñ fcm̄ est altare. p. xij. lapides sublatos d iordane. p. xij. boues q sustinebāt mare eneū. In nouo etiā testamēto p. xij. stellas i corona spōse. p. xij. fūdamēta hierlz: q̄ vidit ioānes: ⁊ p. xij. portas. CHRY. Nō solū aūt eos ɔfidere fecit eoꝝ ministeriū vocādo missionē in messez: sz ⁊ faciēdo eos potētes ad ministeriū. vñ seqṫ: Dedit illis potestatē spirituū imūdoꝝ vt eycerēt eos ⁊ curarēt oēm languorē ⁊ oēm ifirmitatē. REMI. In quo apte demōstraṫ: q̄ operatio turbaꝝ nō fuit tm̄ vna aut simplex sed varia. ⁊ hoc ē misereri turbis: dare discipulis ptātē curādi ⁊ sanandi eas. HIERO. Benign⁹. n. ⁊ clemēs dñs ac magr̄ nō inuidet suis atq; discipulis virtutes suas ⁊ sicut ipse curauerat oēm languorē ⁊ ifirmitatē aplis quoq; suis tribuit ptātez vt curarēt oēm lāguorē ⁊ oēz ifirmitatē. Sz multa dr̄ia est inter hēre ⁊ tribuere donare ⁊ accipere. Iste qdcūq; agit ptāte dñi agit: illi siqd faciunt ibecillitatē suā ⁊ virtutē dñi cōfitenṫ dicētes: In noīe iesu surge ⁊ ambula. Catalogus aūt aploꝝ poniṫ vt extra hos q pseudo apli sūt excludanṫ. vñ seqṫ. Duodeci aūt aploꝝ noīa sūt hec. Prim⁹ simon q vocaṫ petr⁹ ⁊ andreas frater ei⁹. Ordinē qdē aploꝝ ⁊ meritū vniuscuiusq; illi⁹ fuit distribuere q cordis archana rimaṫ. Prim⁹ scribiṫ simon cognomīe petrus ad distictionē alteri⁹ simonis q appellaṫ chananē⁹ de vico galilee chana: vbi dñs aquas cōuertit i vinū. RABA. Idē ē aūt grece siue latine petr⁹: qd syriace cephas. ⁊ i vtraq; ligua nomē a petra deriuatū est. Nec dubiū qn illa d qua paul⁹ ait. Petra aūt erat xps. REMI. Fuerūt aūt nōnulli q i hoc noīe greco: atq; latino: qd est petr⁹: q̄rētes hebraice ligue interptatiōnē dixerūt: q interptaṫ discalciās siue dissoluēs: vl' agnoscēs. Sed illi q hoc dnt: duab⁹ tenenṫ ɔtrariatib⁹. Prima ē ex ppetate hebraice ligue: i q̄ .p. nō exprimiṫ: sz loco eius. f. ponit. Vñ pilatū dnt filatū. Secūda ex iterptatōe euāgeliste q narrat dñm dixisse: Tu vocaberis cephas. q ipe d suo additq; interptaṫ petr⁹. Symō āt iterptaṫ obediēs. Obediuit. n. vbis andree ⁊ cū eo venit ad xpm: siue q obediuit pceptis diuinis. Et q ad vni⁹ iussiōis vocē secut⁹ est dñm. Siue vt qbusdā placet: iterpretaṫ deponēs merorē: ⁊ audiens tristitiā. Dño. n. surgēte deposuit merorē dñice passiōis ⁊ tristitiā audiuit: dicēte ei dño Ali⁹ te cinget: ⁊ ducet quo tu nō vis. Seqṫ Et andreas frater ei⁹. CHRY. Nō pua aūt ⁊ hec laus est. Petrū. n. denoiauit a virtute: Andream vo a nobilitate q̄ ē fm morē: i hoc q eū fratrez petri dixit. Marcus aūt post duos vtices. s. petrū ⁊ ioannē andreā numerat: h aūt nō ita: Marc⁹ enī fm dignitatē eos ordiauit. REMI. Andreas aūt iterpretaṫ virilis. Sic. n. apud latinos a viro deriuaṫ virilis. ita apud grecos ab anir deriuaṫ andreas. Bene autē virilis dr: q relictis oībus secutus est xpm: ⁊ virilr i mādatis eius pseuerauit. HIERO. Euangelista aūt paria iuga aploꝝ queq; ɔsociat. Iungit enim petrū ⁊ andreā fratres nō tā carne q̄ spū. Iacobū ⁊ ioannez q patrē corporis relinquētes verum patrē secuti sunt. vñ seqtur. Iacobus zebedei ⁊ ioānes frater ei⁹. Iacobum quoq; appellat zebedei: q ⁊ alius seqṫ iacob⁹ alphei. CHRY. Vide aūt q nō fm dignitatē ordinat. Mihi enim videtur Ioannes nō aliis solum: sed ēt fratre maior eē. REMI. Interpretaṫ aūt iacob⁹ supplantans siue supplātator. q nō solū vitia carnis supplātauit sed ēt eādē carnē herode trucidante contēpsit. Ioānes iterptaṫ dei grā: q pre oīb⁹ diligi a dño meruit. vñ ob p̄cipui amoris graz supra pectus domini i cena recubuit. Seqṫ Philipp⁹ ⁊ bartholome⁹. Philipp⁹ iterpretaṫ os lāpadis siue lāpadaꝝ: q lumē quo illuminat⁹ ē a dño mox inuēto fratri p officiū oris studuit ppinare. Bartholome⁹ syꝝ nomē est nō hebreū: ⁊ interptaṫ filius suspēdētis aq̄s. i. christi q corda suoꝝ pdicatoꝝ de terrenis ad celestia sublevat ⁊ suspēdit. vt quo magis celestia penetrāt: eo cōda suoꝝ auditoꝝ gutta scē p̄dicatōis magis inebriēt ⁊ ifundāt. Sequiṫ: Thomas ⁊ mattheus publicanus. HIERO. Ceteri euāgeliste in cōiunctōe nominū primū ponūt mattheū postea thomā. Nec publicāi noiē ascribunt ne antique ɔuersatiōis recordātes sugillare euāgelistā viderēṫ. Iste vero ⁊ post thomā se ponit ⁊ publicanum appellat. vt vbi abūdauit petīn. supabūdet ⁊ grā. REMI. Thomas aūt iterptaṫ abyssus siue gemin⁹ qui grece diciṫ dydimus. Bñ aūt dydimus ⁊ abyssus iterptaṫ: q quo diutius dubitauit eo pfundi⁹ effectū dñice passiōis credidit ⁊ mysteriū diuinitatis agnouit. vñ dixit. Dñs me⁹ ⁊ ds me⁹: Mattheus aūt interptaṫ donat⁹: q dei munere de publicano euāgelista factus ē. Seqṫ Et iacob⁹ alphei ⁊ thade⁹.

RABA. Iste iacob⁹ ē qui i euāgeliis frater dñi noiaṫ: ⁊ etiā i epla ad galathas: q marie vxor alphei soror fuit marie mīs dñi: quā ioānes euāgelista mariā cleophe noiauit: fortasse q idē cleophas ⁊ alpheus ē dictus. Vel ipa maria defūcto alpheo post iacobū natū: nupsit cleophe. REMI. Et bñ dr̄ fili⁹ alphei. i. iusti siue docti: q nō solū vitia carnis supplātauit sz etiā curā carnis ɔtēpsit. naz c⁹ meriti fuerit: testes sūt apli q eū epz hierosolymitane ecclie ordiauerūt. vñ ⁊ ecclesiastica historia iter cetera de eo dicit. Quia carnē nūq̄ comedit: ⁊ vinū ⁊ siccerā non bibit: balneis ⁊ lineis vestib⁹ nō ē vsus. die noctuq; flexis genibus orabat. Ad eo etiā magni meriti fuit vt ab oīb⁹ iustus vocareṫ. Thade⁹ aūt ipse ē quē lucas iudā iacobi. i. fratrem iacobi appellat c⁹ epla i ecclia legiṫ in q̄ se fratrē iacobi noiat. AVGV. de con. euā. Nōnulli aūt codices hnt Lebbeū. qs aūt vnq̄ phibuit duobus vel tribus noīb⁹ vnū hoīem vocari: REMI. Iudas aūt iterptaṫ ɔfessus eo q filiū dei cōfessus sit.

RABA. Thade⁹ aūt siue lebbe⁹ iterptaṫ corculus. i. cordis cultor. Seqṫ Simō chananeus ⁊ iudas scarioth q tradidit eū. HIERO. Simō chanane⁹ ipse ē qui ab alio euāgelista scribiṫ zelotes. chana q ppe zel⁹ interpretaṫ. Iudas āt scarioth vel a vico i quo ort⁹ ē: vel ex tribu isachar vocabulū sūpsit: vt quodā vaticinio in cōdēnationē sui nat⁹ sit: Isachar enī iterptat⁹ ē merces vt significeṫ p̄ciū pditoris.

REMI. Interptaṫ āt scarioth memoria dñi: q secut⁹ est dñm siue memoriale mortis q̄diu meditat⁹ ē in corde suo vt dñz traderet i mortē: seu suffocatio q seipz strāgulauit. Et sciēdū q duo discipuli hoc noīe sunt vocati p quos oēs christiāi designātur p iudā iacobi illi q i cōfessiōe fidei pseuerauerāt: p iudā scariothē illi qui relicta fide retro cōuertunṫ. GLO. Duo ⁊ duo noiati exprimunṫ: vt iugalis societas approbeṫ. AVGV. xviij d ciui. dei. Elegit ḡ hos i discipulos q̄s ⁊ aplos noīauit hūiliter natos. ihonoratos: illiteratos vt qcq̄d magnū eēnt ⁊ facerēt: ipse in eis eēt ⁊ faceret. Habuit inter eos vnū quo malo vtēs bñ: ⁊ sic passionis impleret dispositū: ⁊ ecclie sue tolerandoꝝ maloꝝ pberet exēplū. RABA. Qui etiā nō p iprudentiā iter aplos eligiṫ. magna est. n. vitas quā nec aduersari⁹ minister infirmat. Voluit ēt a discipulo pdi: vt tu a socio prodit⁹ modeste feras tuū errasse iudiciū: perisse bñficiū.

Hos duodecim misit iesus precipiēs eis ⁊ dicens: In viam gētiuz ne abieritis: ⁊ in ciuitates samaritanoꝝ ne intraueritis: sed potius ite ad

oues q̄ perierūt domus israel. Euntes aūt p̄dicate dicētes: q2 appropiquabit regnū celoꝝ. Infirmos curate: mortuos suscitate: leprosos mūdate: demōes eijcite. grātis accepistis grātis date.

GLO. Quia manifestatio spūs vt aplūs dicit ad vtilitatem ecclīe dat̄: post datā aplīs ptātē: mittit eos vt ptātē ad alioꝝ vtilitatē exequāt̄. vñ dr̄: Hos duodecī misit iesus. CHRY. Attēdite āt opportunitatē missiōis. Postq̄ eīm viderūt mortuū suscitātē. mare icrepātē: ⁊ cetera hūōi: ⁊ sufficiēter v̄tutis ei⁹ demōstrationē susceperāt p v̄ba ⁊ p opa: tūc eos mittit. GLO. Mittens aūt docet eos quo eant: qd p̄dicēt: ⁊ qd faciāt. Prīo qdē quo eant. vñ dr̄: Precipiēs eis ⁊ dicēs: In viā gētiū ne abieritis: ⁊ ī ciui. samarito. ne intraue. s3 poti⁹ ite ad oues q̄ perierūt dom⁹ isrl̄. HIERO. Nō ē aūt ɔtrarius loc⁹ iste ei p̄cepto quo postea dr̄: Euntes docete oēs gētes. q2 hoc añ resurrectionē: illud post resurrectionē p̄ceptū ē. Et oportebat p̄mū aduētū christi nūciare iudeis ne iustā haberēt excusationē dicētes: idō se dn̄m reiecisse. q2 ad gētes ⁊ samaritāos aplōs misit. CHRY. Idcircō p̄mo ad iudeos mittit: vt q̄si ī q̄dā palestra ī iudea exercitati: ad agones orbis terraꝝ ītrarēt: ⁊ velut quosdā pullos debiles ad volādū eos inducēs. GREGO. i ho. Ul' q2 p⁹ soli iudee volūt ⁊ postmodū gētib⁹ p̄dicari: qtenus redēptoris nr̄i p̄dicatio a ꝓprijs repulsa: gētiles poplōs q̄si exτneos q̄reret. Erāt ēt tūc qdā q ō iudea vocādi ēēnt ⁊ ō gētib⁹ vocādi ñ ēēnt q nec ad vitā reparī mererēt̄: nec tñ grauī⁹ de ɔtēpta p̄dicatōe iudicari. HYLA. Legis ēt lectio obtiere p̄uilegiū euāgelij debebat: hoc min⁹ isrl̄ sceleris sui excusationē hitur⁹: q̄ plus sedulitatis ī admonitiōe sensisset. CHRY. Itē ne existimarēt q2 christo cōuitiebant̄ ⁊ demoniacū eū vocabāt: q̄ p hoc eos odio haberet: p̄mū eos emēdare studuit. ⁊ ab oīb⁹ alijs discipulos adducēs eis medicos ⁊ doctores mittit: ⁊ nō solū ꝓhibuit alijs annūciare añq̄ iudeis. s3 neq2 viā q̄ ad gētes fert ptīgere ɔcedebat: qd̄ signat cū dicit: In viā gentiū ne abieritis. Et q2 samaritāi ɔtrarij erāt iudeis q̄uis faciliores ēēnt vt ɔuetterent̄ ad fidē: tñ neq2 samaritanis prius q̄ iudeis p̄dicari ꝑmisit. vñ dicit: Et in ciuita. sama. ne intraueri. GLO. Samaritani qdē fuerūt gētiles dimissi in terra isrl̄ a rege assyrioꝝ post captiuitatem ab eo factā ⁊ multis piclis coacti ad iudaismū sunt ɔuersi. circūcisionē: ⁊ qnq2 libros moysi recipiētes: cetera vero oīno abhorrētes: vñ iudei samaritanis nō contebātur. CHRY. Ab his ergo discipulos auertēs ad filios isrl̄ mittit quos oues ꝑeūtes vocat. ñ abscōdētes. vndiq2 veniā eis excogitās ⁊ attrahēs eoꝝ mētē. HYLA. Qui tñ l3 oues vocēt̄ ī christū lupoꝝ ac viperaꝝ linguis ⁊ faucib⁹ seuierunt. HIERO. Iuxta tropologiā v̄o p̄cipit̄ nobis qui christi cēsemur noīe ne in viā gētiū ⁊ hereticorū ambulem⁹. errorē: vt quoꝝ religio separata est: separetur ⁊ vita. GLO. Postq̄ aūt docuit eos quo eant: īsinuat qd p̄dicēt. vnde subdit: Euntes aūt p̄dicate dicētes: q2 appropinquabit regnū celoꝝ. RABA. Hic appropinquare dr̄ regnū celoꝝ p collatam nobis fidē inuisibilis creatoris: nō aliq̄ motione elementoꝝ. Recte autē celi vocant̄ scī q deū fide retinēt ⁊ diligūt charitate. CHRY. in ho. Uides mysterij magnitudinē: vides aplōꝝ dignitatē. nihil sensibile precipiunt̄ dicere. vt moyses ⁊ prophete: s3 noua q̄dā ⁊ inopinata. Illi. n. terrena bona p̄dicauerūt: hi aūt regnū celoꝝ ⁊ oīa q̄ illic sūt bōa. GREGO. i ho. Adiūcta sūt āt p̄dicatorib⁹ scīs miracula: vt fidē v̄bis daret virt⁹ ostēsa: ⁊ noua facerent q noua p̄dicarēt. vñ sequit̄: Infirmos curate: mortuos suscitate: leprosos mundate: demones eijcite. HIERO. Ne. n. hoīb⁹ rusticanis ⁊ absq2 eloquij venustate indoctis ⁊ illiteratis nemo crederet pollicētib⁹ regna celorum: dat ptātē p̄dicta faciendi: vt magnitudinē ꝓmissoꝝ probet magnitudo signoꝝ. HYLA. Tota aūt v̄tutis dn̄ice potestas i aplīs referī: ⁊ q̄ ī adā imagine ⁊ similitudine dei erāt figurati nūc pfectā xp̄i imaginē sortiuntur: ⁊ qcq̄d maloꝝ ade corpi sathane īstinct⁹ ītulerat: hoc rursu3 ipi de cōione dn̄ice ptātis emēdēt. GREGO. i ho. Hec āt signa ī exordio ecclīe necīa fuerūt: vt. n. fides cresceret credētiū miraculis erat nutriēda. CHRY. Postea āt steterūt reuerētia fidei vbiq2 plātata. Si āt ⁊ postea fcā sūt: pauca ⁊ rara fuerūt. ɔsuetudo. n. ē deo talia facere: cū aucta fuerīt mala: tūc. n. suā demōstrat potētiā. GREGO. in ho. Scā tñ ecclīa quotidie spūaliter fac̄ qd̄ tūc p aplōs corpaliter faciebat. q̄ nimiꝝ tāto maiora sūt: q̄to p hec nō corpa. s3 aīe suscitāt̄. REMI. Infirmi q̄ppe sunt ignaues q nō hn̄t vires bñ viuēdi. Leprosi sūt immūdi ope vel delectatōe carnali. Mortui sūt q opa mortis agūt. demōiaci sūt q ī ptātē diaboli sūt redacti. HIERO. Et q2 sp dona spūalia si merces media sit viliora fiūt: adiūgit̄ auaritie ɔdēnatio cū subdit: Gratis accepistis gratis date. q. d. Ego magr̄ ⁊ dn̄s absq2 p̄cio vobis hoc tribui. q̄ ⁊ vos sine p̄cio date. GLO. Hoc āt dic̄ ne iudas q loculos habebat de p̄dicta ptāte pecunias ɔgregare vellet. dānās ēt hic pfidiā simōiace heresoos. GREGO. in ho. Presciebat nāq2 nōnullos donū accepti spūs ī vsum negociatiōis iflectere. ⁊ miraculoꝝ signa ad auaritie obsequiū decliare. CHRY. Uide āt q̄liter moꝝ diligētiā nō min⁹ h3 q̄ signoꝝ: mōstrās q̄ signa sine his nihil sunt. Et eīm supbiā eoꝝ cōprimit dicēs: Gratis accepistis. ⁊ ab amore pecuniaꝝ mūdos eē p̄parat dicēs: Gratis date. Uel vt nō videat̄ eoꝝ esse bñficiū ait: Gratis accepistis. q. d. nihil vos de v̄ro largimini suscipientib⁹. neq2. n. mercede hoc accepistis neq2 laborātes ī ea gr̄a. gratis eni3 accepistis. ita igitur alijs date: neq2 enī ē cōdignū p̄ciū eoꝝ inuenire.

¶ Nolite possidere aurum: neque argentum: neq2 pecuniā in zonis vestris: non perā in via: neque duas tunicas: neq2 calciamēta neq2 virgā: Dignus est enim operarius cibo suo.

CHRI. Quia spiritaliu3 mercationem supra dn̄s prohibuerat: ɔīter radicē oīu3 maloꝝ euellens ait: Nolite possidere auꝝ neq2 argētū. HIERO. Si. n. sic p̄dicāt vt p̄ciū nō accipiāt supflua ē auri ⁊ argēti nūmorūq2 possessio. Nā si hec habuissent videbāt̄ ñ cā salutis hoīu3 s3 cā lucri p̄dicare. CHRI. Per hoc q̄ p̄ceptū p̄mo qdē discipulos fac̄ nō eē suspectos. Scdo ab oī eos liberat sollicitudine: vt vacationē oē3 tribuāt v̄bo dei. Tertio docet eos suā v̄tutem. Hoc nēpe eis postea dixit: Nūqd aliqd defuit vobis qñ misi vos sine sacculo ⁊ pera? HIERO. Qui āt diuitias dētruncauerat q̄ p auꝝ ⁊ argētū ⁊ es signant̄: ꝑpemodū ⁊ vite necessaria amputat: vt aplī doctores v̄e religiōis q īstituebāt oīa dei ꝓuidētia gubernari: seipsos ostēderēt nihil cogitare de crastino. GLO. Unde addit: Neq2 pecuniā ī çonis vestris. Duo. n. sūt genera necīoꝝ: vnū quo emūt̄ necīa: qd̄ intelligit̄ p pecuniā i çonis: aliud ipsa necīa. qd̄ itelligit̄ p perā. HIERO. Per h̄ aūt q̄ dicit: Neq2 perā i via, arguit phos q vulgo appellāt̄ bactheopite: q̄ cōtemptores sclī ⁊ oīa ꝓ nihilo ducētes: cellariū secū vehant. Sequit̄: Neq2 duas tunicas. In duab⁹ tunicis duplex mihi videt̄ indumentū: ñ q̄ ī locis scythie ⁊ glaciali niue rigētib⁹ vna qs tunica debeat esse cōtent⁹: s3 q̄ i tunica vestimentū intelligamus: ne alio vestiti aliud nobis futuroꝝ timore reseruem⁹. Sequit̄: Neq2 calciamenta. Et plato etiam precipit duas corpis sūmitates nō eē velandas: nec assuefieri debere mollitie capitis ⁊ pedū. cū. n. hec hūerīt firmitatē cetera robustiora sunt. Sequit̄ neq2 virgā. Qui. n. dn̄i habem⁹ auxiliū baculi p̄sidiū cur q̄ramus? REMI. Ostēdit etiā dominus his v̄bis q2 scī p̄dicatores reuocati sūt ad p̄mi hoīs dignitatē. q q̄diu celestes possedit thesauros ista nō cōcupi

uit sed mox peccando illa amisit ista desiderare cepit.

CHRY. in ho. Felix autē ē ista commutatio. nā p auro & argēto & hꝫ acceperūt ptātē curādi ifirmos suscitādi mortuos: & alia hꝫ. vn̄ nō a pncipio dixit eis: Nō possideatis aurū vel argētū sꝫ qñ dixerat: Leprosos mundate demōes eycite. Ex quo pꝫ qꝫ angelos eos ex hoīb⁹. vt ita dicā cōstituit. ab omni soluēs vite h⁹ sollicitudine; vt vna sola detineātur cura q̄ē doctrīe. Aꝗ̄ & eos soluit dicēs: Ne solliciti sitis qd loq̄mini. q̄re qꝺ videt̄ eē valde onerosū & grauē hoc maxīe leue eis ōndit & facile. Nihil. n. ē ita iocūdū vt a cura & sollicitudīe erutū eē: & maxīe cū possibile fuerit ab hac erutos in nullo minorari deo pñte & p oīb⁹ nobis effecto. HIERO. Et qꝛ nudos quodāmō & expeditos ad pdicādū apostolos miserat & dura videbat̄ eē cōditio magistroꝝ. seueritatē precepti sequēti sentētia tēperauit dicēs: Dign⁹ ē. n. operarius cibo suo. q. d. Tātū accipite quantū i vestitu & victu vobis necessariū ē. vn̄ apl's: Hn̄tes victū & vestitū his contenti sim⁹. & alibi: Cōicet his q cathetizat̄ ei q eū cathetizat in oīb⁹ bonis: vt quoꝝ discipli metūt spiritalia; cōsortes faciant eos carnaliū suoꝝ nō i auaritiā. sꝫ i necessitatē. CHRY. A discipulis aūt apostolos cibari oportebat. vt neqꝫ ipsi magna saperēt aduersus eos q docebant̄: sicut oīa p̄bētes & nihil accipientes. neqꝫ rursus illi abscedāt q̄si ab his despecti. Deinde vt nō dicāt apl'i Mēdicātes q̄nos iubet viuere: & in hoc vere cōfūderent̄: mōstrat hoc eis debitū eē operarios eos vocās: & qꝺ dat̄ mercedē appellās. nō eni qꝛ apl'oꝝ i s̄monib⁹ operatio erat. estimare debebāt vero eē bn̄ficiū qꝺ p̄stabant. & iō dicit: Dign⁹ ē opari⁹ cibo suo: Hoc aūt dixit: Nō q̄dē ondens tāto p̄cio apl'icos dignos eē labores: sꝫ apl'is legē inducēs & tribuentibus suadens: qꝛ qꝺ ab ipsis dat̄: debitū est.

CHRY. Nō q̄ ē venale euāgeliū. vt p tpalib⁹ p̄dicetur. Si eni sic vēdunt: magnā rē vilipendūt. Accipiāt q̄ p̄dicatores sustētatiōē necessitatis a pp'lo: mercedē dispēsatiōis a deo. Nō eni a pp'lo reddit̄ q̄si merces illis q sibi i charitate euāgelȳ seruiūt sꝫ tāq̄ stipendiū datur quo vt possint laborare pascāt̄. AVGV. de ɔ. euā. Uel aliter: Cū dixerat dominus apl'is. Nolite possidere auꝝ: cōtinuo subiecit: Dignus ē. n. opari⁹ cibo suo. vn̄ satis ōndit: cur eos possidere hoc ac ferre noluerit nō quo necāria non sint sustētatiōi hui⁹ vite: sꝫ qꝛ sic eos mittebat vt eis hoc deberi demōstraret ab illis qbus euāgeliū credētib⁹ annūciarēt. tāq̄ stipēdia militātibus. Appet aūt hꝫ nō p̄cepisse dn̄m: ita tanq̄ euāgelice viuere aliunde nō debeāt q̄ꝫ eis p̄bentib⁹ qbus annūciāt euāgelium. Alioqn cōtra hoc p̄ceptū fecit paulus q victum de manuū suaꝝ laboribus trāsigebat. sꝫ apparet potestatē dedisse apostolis dn̄m in q̄ scirent sibi ista deberi. Cū aūt a dn̄o aliqd ip̄erat̄ nisi fiat: iobediētie culpa ē. Cū āt a dn̄o potestas dat̄: licꝫ cuiq̄ nō vti & tanq̄ de suo iure recedere. Hoc ergo ordinās dn̄s qꝫ q euāgeliū annūciāt de euāgelio viuāt: illa apl'is loq̄bat̄: vt securi nō possiderēt. neq̄ portarent huic vite necāria nec magna nec minima. iō posuit. Nec virgā: ondens a fidelib⁹ suis oīa debere ministris suis nulla supflua requirentibus. Hanc ergo ptātē v̄ge nomine signauit: cum dixit s̄m Marcū: Ne qd tollerēt in via nisi virgam tm̄. Sꝫ & calciamēta cū dicit Matthe⁹ in via nō esse portāda: curaꝫ p̄hibuit q̄ iō portāda cogitant̄ ne desint hoc de duab⁹ tunicis itelligendū est: ne q̄sq̄ eoꝝ p̄ter eam q̄ esset idutus aliā portādā putaret: sollicit⁹ ne opus eēt cū ex ptāte illa possit accipere. Proinde marcus dicēdo calciari eos sandalȳs vel soleis: aliqd hoc calciamentū mystice significatiōis hr̄e admonet: vt pes neqꝫ tectus sit desup neq̄ nudus ad terraꝫ. i. nō occultet̄ euangeliū nec terrenis cōmodis innitant̄. Et qꝫ nō portari duas tunicas: sꝫ expressius idm p̄hibet: monet non dupl'r: sꝫ simpliciter ambulare. ita dn̄ꝫ oīa dixisse nullo modo dubitandū est partim pprie; partim figurate. Sꝫ euāgelistas alia istū: alia illū inseruisse scriptis suis. Quisquis aūt putat nō potuisse dn̄m in vno sermone q̄dam figurate: q̄dā pprie ponere cloquia cetera eius īspiciat: & videbit q̄ꝫ temere atqꝫ ineruditie arbitret̄. Qꝛ cum dn̄s monet vt nesciat sinistra qd facit dextra ip̄as elemosynas & q̄cq̄d hic aliō p̄cipit figurate accipiendū putabit. HIERO. Hec hucusqꝫ dixerim⁹ cetera sꝫ anagogē nō licet magr̄is auꝝ & argentū & pecuniā que in zonis est possidere. Auꝝ sepe legim⁹ p sensu. argētū pro sermone: es p voce. hec nō licꝫ vobis ab alȳs accipe: sed data a dn̄o possidere neqꝫ hoc hereticoꝝ & ph'orum puersqꝫ doctrine suscipe disciplinas. HYLA. Qꝛ vero zona ministerȳ apparat⁹ est: & ad efficaciā operis p̄cinctio p hoc qꝫ eris i zona inhibet̄ possessio: ne qd in ministerio venale sit admonemur. Admonemur etiā ne ceperā habere in via. curā. s. secularis substātie relinquēdam qꝛ ois thesaurus i terra pniciosus ē cordi illic futuro vbi condat̄ thesaurus. Dicit aūt: Nō duas tunicas. sufficit eni nob semel xp̄m idut⁹: ne vero post itelligētiā verā altera deiceps vl' heret̄ vl' legis veste iduamur. Nō calciamēta qꝛ i scā terra pectoꝝ spinis atqꝫ aculeis nō obsessa: vt moysi dictū est: nudis pedib⁹ statuti admonemur nō alium gressus nr̄i hr̄e q̄ꝫ quē accepimus a xp̄o apparatū. HIERO. Uel docet dn̄s pedes nostros mortiferis vīculis nō alligari: sꝫ scāꝫ terrā igrediētes eē nudos neqꝫ hr̄e virgā q̄ vertat̄ i colubꝝ nꝫ i aliquo presidio carnis initi: qꝛ hꝫ virga & baculus arūdineus ē q̄ꝫ si paululū p̄sseris frāgit̄: & manū trāsforat icumbentis. HYLA. Potestatis autē celesterne iure non sumus indigni: habentes virgam de radice iesse.

¶ In quācūqꝫ aūt ciuitatē aut castellū itraueritis iterrogate qs in ea dign⁹ sit: & ibi manete donec exeatis. Intrātes aūt in domū: salutate eā dicentes. Pax huic domui: Et si q̄dē fuerit dom⁹ illa digna veniet pax vestra sup eā. si aūt nō fuerit digna: pax vestra reuertetur ad vos. Et q̄cūqꝫ nō receperit vos: neqꝫ audierit sermōes v̄ros exeūtes foras de domo vel ciuitate excutite puluerē de pedibus v̄ris. Amen dico vobis: tolerabilius erit terre sodomoꝝ & gomorreorum in die iudicȳ q̄ꝫ illi ciuitati.

CHRY. in ho. Quia dixerat superi⁹ dn̄s: Dign⁹ ē operari⁹ cibo suo ne crederet̄ pp hoc oīūꝫ eis ianuā aperire multaꝫ diligētiā hꝫ iubet facere de hospite eligēdo. vn̄ dr̄: In quācūꝫ ciuitatē aut castellū itraueritis iterrogate qs i ea dignus sit. HIERO. Apostoli nouā itroeūtes vrbē scire nō poterāt qs talis eēt ergo fama hospes eligendus ē ppl'i & iudicio vicinoꝝ ne p̄dicatoris dignitas suscipiētis ifamia deturpetur. CHRY. in ho. Qualiter q̄ ipse christ⁹ apō publicanū manebat: qꝛ. s. dign⁹ effect⁹ erat ex cōuersiōe. hoc ēt nō solū i gloriā eis pderat sꝫ i cibatiōnē. Si eni dignus ē oīo dabit cibū & maxīe cū nihil amplius necessarȳs peteret̄. Intēde aūt q̄liter oīb⁹ eos denudās oīa eis dedit pmittētes in domib⁹ eoꝝ q docebant̄ manere. Ita. n. & ipsi a sollicitudinib⁹ eruebant̄ & alȳs suadebāt: quoniā pp̄ter eoꝝ aduenerāt salutē solā in hoc qꝫ nihil deferebāt & nihil amplius necārȳs expetebāt. Et nō ad oēs simpl'r itroibāt. nō. n. signis solum volebat eos claros apparere sꝫ magis v̄tute. Nihil autē ita virtutē designat; sicut nō supfluis vti. HYLA. Hospes vn⁹ etiā eligit̄ nō tribuēs bn̄ficiū ei q apud se māsurus ē. sꝫ accipiēs. hꝫ. n. dr̄ quis i ea dignus sit vt magis se nouerit accipere grāꝫ q̄ꝫ dare. HIERO. i ho. Intēde aūt qꝛ nō dum omnia eis tribuit. neqꝫ eni eis largit̄ vt sciāt qs sit dignus. sꝫ iubet scrutari. nō solū autē dignos iubet q̄rere. sꝫ neqꝫ de domo i domū trāsmutari cū subdit: Et ibi ma. donec exea. vt neqꝫ suscipiētē cōtristēt: neqꝫ ipsi opinionē accipiāt leuitatis: aut

gule. AMBRO. sup luca. Nō ĝ ociose domus quā ingrediāt apli eligēda discernit: vt mutandi hospitij causa non suppetat nō tñ eadē cautio receptori mādaē ne dū hospes eligitur hospitalitas minuat. Seqtur: Intrātes āt i domū salutate eā dicentes pax huic domui. GLO. Quasi dice. Pacē hospiti pferimini: vt sopiaē oīs repugnantia ɔtra vitatē. HIERO. In hoc etiā occulte salutationē hebree ac syri fmonis expssit. Quod eni grece dr Chere ⁊ latiē Aue: hoc hebraico syroqz fmone appellatur Salēlach siue Samalach. i. pax tecū. Qđ aūt precipit tale ē: Introeūtes aūt pacē imp̄camini hospiti: ⁊ q̄ntū i vobis est discordie bella sedate. Sin autē orta fuerit ɔ̄dictio vos mercedē hēbitis de illata pace. illi q̄ habere noluerūt bellū possidebūt. vnde seqē: Et siqdē fu. do. il. di. ve. pax vr̄a sup eā. sin āt nō fu. di. pax vr̄a ad vos reuerteē. REMI. Quia. s. aut erit q̄sqz p̄destinat⁹ ad vitā: ⁊ celeste vbū seqē qđ audit. aut si nullus audire voluerit. ipse p̄dicator sine fructu nō erit: q2 ad eū pax reuertitur qñ ei a dño p labore sui opis recōpēsaē. CHRY. i ho. Instruit ĝ eos dñs q₉ nō pp hoc expectēt ab alijs p̄salutari: q2 docebāt s3 añcedere salutatōe alios honorando. Deinde mōstrat q₉ ñ sola salutatio: s3 bñdictio p hoc qđ dic. Si fuc. do. di. ve. sup eā. REMI. Docuit ĝ dñs discipulos suos offerre pacē itroitu dom⁹ vt salutatōe pacis eligereē dom⁹ digna vł hospes ac si patēter diceret Oib⁹ offerte pacē q2 aut recipiēdo dignos: aut nō accipiēdo idignos se māifestabūt. q̄uis eni fama populi dign⁹ electus sit hospes; tamē salutādus est vt magis sua dignitate predicatores vocētur. q̄z vltro se ingerere videantur. hec autē pax paucoꝝ verboꝝ ad totā explorationē digne domus vel hospitis potest referri.

HYLA. Salutāt ergo apli domū cū pacis affectu: s3 ita vt potius pacis dicta sit q̄z data. Porro āt pacē propiā que viscera miserationis sūt nō oportere in eā venire nisi sit digna: q̄ si digna repta nō fuerit: sacramētū pacis celestis itra ppriā aploꝝ ɔsciā3 ē ɔtinēdū. i eos āt qui celestis regni precepta respuerint: egressu aploꝝ ⁊ signo pulueris a pedibus excussi eterna maledictio relinquaē. vnde sequiē. Et q̄cūqz nō rece. vos neqz au. f. ve. ex. fo. de do. vel de ciuitate. excutite puluerē de pedib⁹ vestris. Existēte eni in loco cu3 loco videē cē cōio. Totū ergo qđ illi⁹ dom⁹ excusso puluere pedū relinqē: nihilqz sanitatis de infistētium aploꝝ vestigijs mutuaē. HIERO. Pulius etiā excutiē de pedib⁹ in testimoniū laboris sui: q₉ ingressi sunt ciuitatē; ⁊ predicatio apostolica ad illos vsqz puenerit. Siue excutiē pulius. vt si tolerabili⁹ erit terre sodomoꝝ q̄z illi ciuitati q̄ ñ recipit euāgeliū: nihil ab eis accipiāt nec aduictū q̄dē necia q euāgeliu3 spreuerit. RABA. Uelaliter: Pedes discipuloꝝ ips3 op⁹ scessum q3 p̄dicatōis signāt. Pulius vo quo aspgūē: terrene leuitas ē cogitatōis. a q̄ etiā summi doctores immunes ee nequeūt: eū p auditorib⁹ sollicitē salubrib⁹ curis itēdūt: ⁊ q̄si p itinera mūdi pro calcaneo terre puluerē legūt. Qui ergo spreuerit doctrinā docētiū: sibi labores ⁊ picula tediūqz sollicitudinū ad testimoniū sue dānationis iflectūt. Qui vero receperint vbū: afflictiones curasqz doctoꝝ q̄s p se tolerabūt in argumētū sibi vtūt hūilitatis: ⁊ ne leuis culpa videatur eē aplos nō recipe subdit: Amē di. vo. tole. erit ter. sodomoꝝ ⁊ go. in die iu. q̄z illi ciu. HIERO. Qr sodomitis ⁊ gomorreis nō fuit predicatū: huic aūt cū p̄dicatū sit nō recepit euāgeliū. REMI. Ul' q2 sodomite ⁊ gomorrei inter vitia carnis ⁊ hospitales fuisse legūē. q̄uis ñ tales hospites receperint sicut apostoli. HIERO. Si autē tolerabilius erit terre sodomoꝝ q̄z illi ciuitati q̄ nō recipit euāgeliū: ĝ inter petōres supplicia diuersa sunt. REMI. Spiritaliter tñ sodomoꝝ ⁊ gomorreoꝝ mētionē facit: vt p hoc demōstret q2 illa petā sunt deo magis odibilia q̄ fiūt ɔ nā3: p q̄b⁹ deletus ē mūdus aqs diluuij: q̄ttuor ciuitates subuerse ⁊ mūdus quotidie diuersis malis affligiē. HYLA. Mystice aūt instruit nos dñs nō immisceri eoꝝ domib⁹ aut familiaritatib⁹ q̄ xp̄m aut insectātur: aut nesciūt ⁊ in q̄cūqz ciuitate interrogare q̄s eoꝝ habitatiōe sit dign⁹. i. sicubi eccl'ia sit: ⁊ xp̄s habitator. neqz quoq̄z alibi trāsire. q2 hec ē dom⁹ digna ⁊ iustus hospes. Iudeoꝝ aūt plures erāt futuri quoꝝ tantus in fauorē legis affect⁹ eēt. vt q̄uis p admirationē opeꝝ i xp̄m credidissent: tñ i legis opibus morarētur. alij vero explorādē libertatis q̄ in xp̄o est curiosi: trāsire se ad euāgelia ex lege eēnt simulaturi. Multi ēt in heresi3 p intelligētie puersitatē traducereneē. Et q2 istiusmōi oēs penes se esse veritatē catholicā mētiūtur domo ipsa. i. ecclesia caute vtendū ē.

Ecce ego mitto vos: sicut oues in medio luporū. Estote ergo prudētes sicˉ serpētes: ⁊ simplices sicut colūbe. Cauete aūt ab hoib⁹. Tradent eni vos i ɔcilijs. ⁊ in synagogis suis flagellabūt vos ⁊ ad presides ⁊ ad reges ducemini ppter me: in testimoniū illis ⁊ gentibus.

CHRY. in ho. Quia superi⁹ aploꝝ remouit sollicitudinē ⁊ signoꝝ eos oñsiōe armauit: ɔsequēter p̄dicit eis mala que debebant eis ɔtingere. primo q̄dē vt discerēt p̄sciē eius virtutē. secūdo vt nullus suspicareē: qñ ppter ibecillitatē magistri hec eis supuenirent mala. tertio vt ipsi sustinētes nō obstupescerēt dū inopinabiliter ⁊ pter spem euenirēt. q̄rto vt hoc audiētes nō turbenē in tpe crucis. deinde vt discāt qñ noua hec plij lex est. Nudus eni mittit: a suscipiētibus iubet cibari. Neqz in hoc sistit: s3 vlteri⁹ suā virtutē oñdit dicēs. Ecce ego mit. vos sicˉ oues i me. lupoꝝ. Ubi cōsiderā dū q₉ nō simpliciter ad lupos s3 in medio lupoꝝ mittit: vt h̄ suā vtutē magis demōstrēt cū oues lupos superauerit: etiā i medio lupoꝝ exītes: ⁊ plimos morsus accipiētes ab eis ñ solu3 nō ɔsūmuntē: s3 ⁊ illos ɔuertūt. Multo aūt mirabili⁹ est ⁊ maius transmutare mētes eoꝝ q̄z interficere eos. Inter lupos aūt omnē māsuetudinē eos docet oñdere. GREGO. in ho. Qui. n. locū predicatoris suscipit mala inferre nō debet; sed tolerare: vt ex ipsa sua māsuetudine irā sauiētiū mitiget. ⁊ petōꝝ vulnera ipse i alijs afflictionib⁹ vulnerat⁹ sanet. Qui etsi qñ çelus rectitudinis exigit vt erga subditos seuiat: furor ipse de amore sit: nō d̄ crudelitate: quatenus ⁊ iura discipline foris exhibeat ⁊ intus p̄rna pietate diligat quos foris castigat. Multi āt cū regiminis iura suscipiūt ad lacerādos subditos iardescūt: terrorem potestatis exhibēt. oñi videri appetunt p̄res se eē minime regnoscūt: hūilitatis locū i elatōe dñatōis imutāt. ⁊ si qñ extrisec⁹ blādiuntē: intrīsecus seuiunt. de q̄b⁹ dr: Ueniūt ad vos in vestimentis ouiū itrinsec⁹ aūt sunt lupi rapaces. Cōtra q̄ nob cōsiderādū ē q2 sicut oues iter lupos mittimē sensu3 fuantes inocētie: morsu3 malicie nō habeam⁹. HIERO. Lupos aūt scribas ⁊ phariseos vocat q sunt clerici iudeoꝝ. HYLA. Lupos etia3 significat oēs hos q vesano furore i apostolos deseuituri erāt. CHRY. i ho. Maloꝝ aūt erat eis cōsolatio mittētis virt⁹. Et iō āte oīa posuit dicēs: Ecce ego mitto vos. q. d. Ne turbemini qñ in medio lupoꝝ mittimini. possu3. n. facere vt nihil mali sustieatis: nō solū lupis nō suppositi; s3 leonib⁹ terribiliores effecti: s3 ita expedit fieri. hoc. n. vos clariores faē ⁊ meā vtutē magis diuulgat. deide vt aliqd ēt a seipsis iferāt: ⁊ nō sine eā coronari estimeē subdit: estote ĝ pru. sicˉ ser. ⁊ sim. sicut colūbe. HIERO. Ut p prudētiā deuitent isidias: p simplicitatē nō faciāt malum. Et fpētis astutia poniē i exemplū: q2 toto corpe occultat caput: vt illud in quo vita ē ptegat. Ita nos toto piculo copis caput nostꝝ q xp̄s ē custodiam⁹. i. fidē itegrā ⁊ icorruptā fuare studeam⁹. RABA. Solet ēt fpēs eligere strictas rimas p q̄s trāsiēs veterē pellē exuat. similiter p̄dicator transiēs p āgustā viā veterē hoiē3 oino deponat. REMI. Pul

cit dñs pdicatores fpētis prudētiaz monet hīc qz pim⁹ serpēte deceptus ē.ac si diceret; qz hostis callidus fuit ad decipiēdū vos prudētes sitis ad liberādū. ille laudauit ligni vos laudate crucis vtutē. HYLA. Ille aūt primo hois sex⁹ aggressus ē:z cōionē mortalitatis spopōdit. Pari g opportūitate itrospecta vniuscuiusq; nā z volūtate adhibēda prudētia ē:spes futuroz bonoz reuelāda: q ille mētit⁹ ē:nos pdicem⁹ ex vo sz spōsionē dei āgelis futuros eē i q credāt. CHRY.i ho. Sic āt prudētiā pt oz hīc vt i pncipalib⁹ non ledamur:sic z simplicitatē colūbe i nō vidicādo cū iniusta patimur:nz p īsidias alī nocēdo. REMI. Jō aūt dñs hec duo sociauit qz simplicitas absq; prudētia facile decipi pōt.z prudētia piculosa ē nisi simplicitate tēperet aliciu nocendo. HIERO. Sin plicitas āt colūbaz ex spū scī spē demōstrat. vñ dicit apl's. Malicia puuli estote. CHRY.i ho. Quid āt durius his missioib⁹:nō.n.sufficiēs ē pati mala sz neqz turbari ocē dit ē colūbe.ira.n.nō p irā sz p māsuetudinē extinguit. RABA. Oz āt lupi de qb⁹ supra dixerat sint hoies oñdit cū subdit Cauete āt ab hoib⁹. GLO. Jō āt nēiz ē vt sitis prudētes.i.astuti:nā sz suā ɔsuetudinē tradēt vos:pmū in ɔsiliis ɔhibēdo ne pdicetis i noie meo. deinde icorrectos flagellabūt vos.tādē ad reges z presides ducemini. HYLA. Qui extorquere silētiū vestz aut ɔniuentiā tentant. CHRY.i ho. Mirādū ē āt qlr h audiētes ñ statī abscesserīt hoies q stagnū illō nuq; egressi fuerāt circa qd piscabāt.qd nō virtutis coz erat solūz; sz sapie doctoris. Vnicuiq; n.maloz mitigationē aduīgit. vñ z hoc dic pp me.nō n.pua ɔsolatio ē ppter xpz pati qñ nō vt pniciosi z nocitui patiebāt. Et iterz addidit i testimoniū ill'. GREGO. Qui.n. psequēdo mōtē itulerūt vel q vidēdo nō sūt mutati. Mors gppe scōrū bonis ē i adiutoriū;malis i testimoniuz: vt ide puersi sine excusatōe peant;vñ electi exēplū capiūt vt viuāt. CHRY.i ho. Hoc āt eos ɔsolabaī nō qz alioruz cupiebāt penā:sz vt ɔfidētiā habeant qñ vbiq; eū habent p̄sciētē. HYLA. Nō solū āt h testimonio excusāda ignorāte ditatis admiēda ē psequētib⁹.sz ēt gentib⁹ via pandēda credēdi xpz ptinaciter: inter seuiētiū penas cōfessoib⁹ pdicatū: z hoc ē qd subiūgit. Gentibus.

Cū āt tradēt vos nolite cogitare quō aut qd loquamini. Dabit enim vobis in illa hora quid loquamini. Nō.n. vos estis qui loquimini:sz spūs pris vestri qui loquit i vobis.

CHRY.i ho. Cū pmissis ɔsolatōib⁹ nō pua z aliaz apposuit. vt.n.nō dicerēt:qlr suadere poterim⁹ hoib⁹ talibus psequētib⁹:psecutōib⁹ exsitib⁹ iubet eos de rūsiōe cōfidere di. Cū āt tra.vos no.co.quō aut qd loqmini. REMI. Duo āt dit. Quō aut qd.quoz vnū refert ad sapiaz:altez ad ornatū. Qz.n.z ipse subministrabat vba q loqrēt:z sapiaz q earēt;ñ fuerat nece scīs pdicatorib⁹ qd loqrent:aut quō. HIERO. Cū.n.pp xpz ducamur ad iudices volūtatē tm̄ p xpo debem⁹ offerre. Ceterz ipse xps q i nobis hītat loquet z spūs scī in rūdēdo gra ministrabit. HYLA. Si.nra oib⁹ pceptis diuine volūtatis itēta ad rūsionem istruet:i exēplo hīs abraā cui postulata ad hostiā isaac sūit aries ad victimā. Et iō seqt. Nō.n. vos estis q lo. sz spūs pa.ve.q lo.i vo. REMI. Et ē sensus. Vos acceditis ad certamen:sed ego sū q pliot. Vos vba editis:sz ego suz q loquoz. Hic paul⁹ ait. An expiētiā qritis ei⁹ q i me loqt xps: HIERO. Per hoc āt ad pphaz eos dignitatē reduxit q spū sūt locuti. Cū āt h di. Ne solli.sitis qd loqmi. alibi.dr. Parati sp ad satisfactōez hoi poscēti vos rōez de ea q i vobis ē spe. Cū.n.i medio amicoz certamē erit iubemur eē sollicitiscum autem ē iudiciuz terribile z plebes isanientes z timor vndiqz auxilium a christo prebetur vt confidenter loquantur z non obstupescant.

Tradet āt frater frēz i morte z pr filiū: z insurgēt filij i parētes: z morte eos afficient: z eritis odio oibus hoib⁹ ppter nomē meū. Qui autez perseuerauerit vsqz in finem: hic saluus erit.

GLO. Premissa ɔsolatiōe subdit grauiora picula. vñ dr. Tradet aūt frater frēz in morte z pr filiū z isurgēt fi.i pa. z mor.eos affi. GREGO.i ho. Minorē eni dolorē igerunt mala q ab extraneis:maiorē q ab illis patimur de quorum mentib⁹ psumebam⁹;qz cū dāno corpis mala nos cruciant charitatis amisse. HIERO. Hoc āt i psecutōib⁹ fieri crebro videm⁹ nec vll⁹ est iter eos fidus affectus quoz diuersa ē fides. CHRY. Deīde qd ē mltuz horribili⁹ apposuit di. Et eritis odio oi.hoibus. vt.n.cōes orbis terrarū hostes ita eos expellere tētabāt. Hinc ēt rursus apponit cōsolatiō cū dic: Propter nomē meū. Et cū hoc rursus aliud ɔsolatoriuz ponit cum subdit: Qui āt pseuerauerit vsq; in finē:hic salu⁹ erit. Qui eni cōsueuerunt multi in pncipio quidē esse vehemētes postea vo dissolui;ppter hoc ait: Qui finez reg ro. Que eni vtilitas ē seminū in pncipio qdē florescentiuz: postmodū aūt tabescētiū: Propter hoc aūt sufficientē pseuerātiā expetit ab ipsis. HIERO. Nō.n.cepisse. sz pfecisse vtutis ē. REMI. Nec ichoantib⁹ sz pseuerātib⁹ pmiuz tribuit. CHRY. Ne āt aliqs dicat.qz oīa xps in apostolos fecit nihil mirabile ē tales illos eē effectos nihil patiētes onerosū:pp hoc ait:qz pseuerātia eis ē opus. Etsi eni ex pmis eruti fuerit piculis alijs difficilioib⁹ ɔseruant z post illa rursus alia succedēt:z nō stabūt qn insidias patiant donec viuūt.z hoc occulte isinuat dicens Qui perseuerauerit vsqz in finē h saluus erit. REMI.i q pcepta fidei nō deseruerit:z in psecutōib⁹ nō defecerit salu⁹ erit:qz p psecutiōibus terenis percipiet pmia regni celestis. Et notanduz. Qz finis nō semp signat cōsumptōez:sz aliqñ pfectōez:iuxta illud. Finis legis xps est. vñ etiā pōt eē sensus: Qui pseuerauerit vsqz i finē.i.in xpo. AVGV.xxi.de ci.di. In xpo nāqz pseuerare ē i fide ei⁹ pmanere q p dilectionez operatur.

Cum autem persequētur vos in ciuitate ista: fugite in aliam. Amē dico vobis:nō consūmabitis ciuitates israel donec veniat fili⁹ hominis.

CHRY.i ho. Postq; pdixit terribilia illa que post crucē z resurrectōez z ascēsionē eis erāt ventura: rursus ducit eos ad mšuetiora. Nō.n.iussit eos ad psecutōez audacter ire sz fugere. vñ dic: Cū aūt pse. vos i ci.ista.fu in aliaz. Qz.n.interim principiū erat ɔuersionis eoz:cōdecēte vtit smone. HIERO. Hoc.n.ad illō tps referēdū ē: cū ad pdicatōez apli mittebāt: qb⁹ z ppe dcm ē: In viā gētiū ne abieritis: qz psecutiōez timere nō debeāt sz dclīare. Qd qdē videm⁹ i pncipio fecisse credētes qñ orta hierosolymis psecutōe dispersi sūt i vniuersā iudeā: vt tribulatōis occasio fieret euangelij seminariū. AVGV. ɔ faustū: Neqz tñ saluator non poterat tueri discipl'os suos qb⁹ fugere pcipit. Et h⁹ rei porexēplū pbuit:sed istruebat hoīs ifirmitatē ne deū tētare audeat qñ hz qd faciat. vt qd cauere oz euadat. AVG. pmo de ci.di. Potuit āt eos āmonere vt sibi man⁹ iferrent: vt nō i man⁹ psequtiū deuenirēt. Porro si h ille ñ iussit aut mōuit vt h mō sui ex hac vita emigrarēt qb⁹ migrātib⁹ se māsionē eternā pparatuz eē pmisit:qlibet exēpla apponāt gēteo q ignorāt deū. Manifestū ē hoc nō licere credētib⁹ vnū verū deū. CHRY.i ho. Ne āt dicāt:qd igr̄ psecutōz passi fugerim⁹:z rursus hic nos abiecerit: hūc destruēs tiorē ait: Amē di.vo.nō ɔsū.i.nō pueneritis me circuētes palestinā donec vos assumā. RABA. Vl' pdicit q nō añ pdicatōib⁹ suis ad fidē pducēt oēs ciuitates isrl.qz resurrectio dñi fuerit perpetrata:z i toto orbe terraz pdicādi euāgeliū ptās cōcessa.

HYLA. Ul' alr. Ex vna i aliā fugā suadet: q2 p̄dicatio ei⁹ p̄mū a iudea effugata trāsit ad greciā. Deide diuersis intra grecie vrbes aploꝝ passiōib⁹ fatigata. Tertio ī vniuersis gētib⁹ demorat̄: s; vt ondēderet gētes q̄dē apostoloꝝ p̄dicatiōi credituras: veꝝ vt reliquū isrl' crederēt esse aduētui suo debitū ait: Nō ꝯsū. ci. isrl' i. post plenitudinē gētiū q̄d erit reliquū isrl' ad īplēdū numerꝝ scōꝝ futuro claritatis xp̄i aduētu ē ī ecclia cōuocādū. AVGV. ī epl'a ad honorat. Faciāt q̄ serui xp̄i q̄d p̄cepit vel p̄misit sic ipse fugit ī egyptū: fugiāt oīno d̄ ciuitate ī ciuitatē. q̄n eoꝝ q̄sq; spiritalr a psecutorib⁹ q̄rit: vt ab aliis q nō ita regrunt nō deserat̄ ecclia: s; p̄beāt cibaria ꝯseruis: quos aliter viuere nō posse nouerūt. Cu; āt oiu;. i. ep̄oꝝ clericoꝝ ⁊ laycoꝝ ē cōe piculū: hi q alyis īdigēt nō d̄serāt̄ ab his q̄b⁹ īdigēt. aut igr̄ ad loca munita oēs trāseāt: aut q hūt necessitatē remanēdi nō relinquant̄ ab eis p quos illoꝝ ecclīastica ē supplēda necitas. vt vl' pariter viuāt. vl' pariter sufferāt q̄d eos p̄r familias volet pati. REMI. Preterea sciēdū est q̄ sic̄ ⁊ preceptū pseuerādi in psecutiōibus sp̄aliter ad aplos ptīet ⁊ ad eoꝝ successores viros fortes: sic licet licētia fugiēdi satis cōuenit īfirmis in fide q̄bus cōdescēdit pius magr̄: ne si se vltro ad martyriū obtulissent fortassis posīti in tormētis negarēt: leui⁹ eni erat fugere q̄; negare. S; q̄uis fugiēdo pfecte fidei ꝯstantiā in se nō ostēderent tn̄ magni meriti erāt: q̄m oīa p xp̄o parati erāt d̄serere s. fugiēdo. Nisi aūt illis licētiā fugiēdi dedisset dicerēt eos aliq alienos eē a glīa regni celestis. HIERO. Spiritalr aūt possum⁹ dicere. Cū psecuti vos fuerit in vna ciuitate h̄ est ī scripturaꝝ libro vel testimōio. nos fugiam⁹ ad alias ciuitates. i. ad alia volumina. q̄uis eni ꝯtentiosus fuerit persecutor ante presidium saluatoris adueniet q̄; aduersaryis victoria concedatur.

Nō ē discipl's sup magr̄: nec seru⁹ sup dn̄; suū. Sufficit discipl'o vt sit sicut magr̄ eius: ⁊ seruo sicut dn̄s eius. Si p̄r; familias beelzebub vocauerūt: q̄ntomagis domesticos eius?

CHRY. ī ho. Q2 futuꝝ erat vt discipli cū p̄missis psecutiōib⁹ ēt diffamati: malā opinionē paterent̄ q̄d multis onerosi⁹ eē videbat̄: hic eos ꝯsolat̄ a seip̄o ⁊ ab his q̄ de ip̄o sūt dcā: cui ꝯsolatōi nulla poterat eē eq̄lis. HIERO. Dn̄s. n. lumē etem ī: dux credētiū: ⁊ īmortalitatis parēs discipulis suis ī futuraꝝ passionū solatiū āte p̄misit: vt glorie loco amplectamur si dn̄o nr̄o vel passiōib⁹ adeq̄mur. vn̄ dic̄: Nō ē disci. sup ma. nec s'u⁹ sup do. suū. CHRY. ī ho. Intelligēdū donec fuerit discipl's ⁊ s'u⁹: nō ē iq̄uā sup magistrꝝ ⁊ dn̄z: s̄m honoris nā;. Nec mihi ea q̄ raro cōtingunt h̄ obiycias: s; ab his q̄ sūt ī plurib⁹ suscipe hūc s̄monē. REMI. Magistrū aūt ⁊ dn̄; semetipsu; appellat: p s'uū ⁊ discipulum suos vult ītelligi aplos. GLO. q. d. Ne indigemini tolerare q̄ tolero: q2 dn̄s sū; faciēs q̄d volo: ⁊ magister docens q̄d vtile scio. REMI. Et q2 hec sentētia min⁹ videbat̄ suꝑioribus v'bis ꝯgrua: quo tēdāt v'ba manifestat cu; subdit̄: Si patrē beel. voca. q̄ntoma. dome. ei⁹? CHRY. ī ho. Nō dixit seruos sed domesticos: vt multā ad eos familiaritatem ondēderet: sic̄ ⁊ alibi dixit: Nō dicā vos seruos: s; amicos meos.

REMI. Quasi di. Uos ergo t̄pales honores ⁊ humanam gloriā nō q̄ratis dū me videtis p irrisiones: ⁊ obprobria genus humanū redimere. CHRY. ī ho. Nō solū āt dixit: si dom⁹ dn̄m ꝯuiciati sūt: s; ipsam sp̄ē; cōuitii q̄m beelçebub eū vocauerūt. HIERO. Beelçebub idolū ē acheron q̄d vocat̄ ī regū volumie idolū musce. Beel ip̄e ē bel siue baal. çebub āt musca d̄r. P̄ricipē ergo d̄moniorū ex spurcissimi idoli appellabāt vocabulo: q̄ musca d̄r pp īmundiciam que exterminat suauitatem olei.

Ne ergo timueritis eos. Nihil eni est opertū q̄d nō reuelet̄: ⁊ occultū q̄d nō sciat̄. Quod dico vobis ī tenebris: dicite in lumine: ⁊ q̄d in aure auditis: p̄dicate sup tecta. Et nolite timere eos q occidunt corpus: animā aūt nō possunt occidere: sed potius timete eum qui potest ⁊ aiam ⁊ corpus perdere in gehennam.

REMI. Post p̄missā ꝯsolatiōe; aliā nō minorē subiungit di. Ne ergo timue. eos. s. psecutores. Quare autē non eēt timendū manifestat cū subiungit: Nihil eni opertū q̄d nō re. ⁊ occul. q̄d nō sciat̄. HIERO. Quō ergo in p̄nti seculo multoꝝ vitia nesciūt̄: s; de futuro t̄pe scribit̄. Q̄n iudicabit d̄s occulta hoiu; ⁊ illuminabit latebras tenebraꝝ ⁊ manifesta faciet ꝯsilia cordiū. ⁊ est sensus: Nolite timere psecutoꝝ seuitiā ⁊ blasphemantiū rabiē q2 veniet dies iudicii in quo ⁊ vestra v'tus ⁊ illoꝝ neq̄tia demōstrabit̄. HYLA. Igitur nō minas: nō ꝯuitia nō p̄tātes insectantiū monet esse metuendas q2 dies iudicii nulla hec fuisse atq; inania reuelabit.

CHRY. ī ho. Uel alr. Figura q̄dem eoꝝ q̄ dicūt̄ vniuersalē videt̄ enūciationē h̄re: verū nō de omnibus: s; d̄ p̄missis solu; dictū est. quasi dicat si doletis audiētes ꝯuitia hoc cogitate: q2 ⁊ ab hac suspitione post paꝝ eruemini. Uocant q̄dem vos ariolos ⁊ magos ⁊ seductores: s; expectate parū ⁊ saluatores vos orbis terraꝝ vniuersi dicēt. cum per ip̄as apparueritis bn̄factores: nec illoꝝ attēdēt sermonibus homines s; reꝝ veritati. REMI. Quidā aūt dicūt q̄ his verbis p̄miserit dn̄s discipul' suis q̄ p eos eēnt reuelanda oīa occl'ta mysteria q̄ sub velamine lr̄e legis latebant. vn̄ apl's dic̄: Cū ꝯuersi fuerit ad xp̄m: tūc auferet̄ velamen. ⁊ est sensus Quare debetis timere vestros psecutores: cū tāte sitis dignitatis vt p vos occl'ta mysteria legis. ⁊ pph̄aꝝ sint manifesta? CHRY. ī ho. Deinde q̄s eos ab oi timore liberauerat: ⁊ altiores obprobriys fecerat: nūc opportuno t̄pe eis logt̄ de libera p̄palatiōe q̄ est in p̄dicatōe dicēs Q̄d di. vo. ī te. di. ī lu. ⁊ q̄d ī au. p̄di. sup te. HYLA. Nō legim⁹ dn̄m solitū fuisse noctib⁹ s̄rmotiōari. ⁊ doctrinā ī tenebris tradidisse: s; hoc dicit: q2 ois sermo ei⁹ carnalibus tenebre sunt: ⁊ v'bū ei⁹ ifidelib⁹ nox ē. Itaq; ab eo q̄d dictū est cū libertate fidei ⁊ ꝯfessiōe est loq̄ndū. REMI. Est ḡ sensus. Q̄d di. vo. ī tene. i. iter iudeos icredulos: Uos dicite i lu. i. fidelib⁹ p̄dicate. Et q̄d in au. au. i. q̄ dico vobis secrete: p̄dicate sup tecta. i. palā corā oib⁹. Solemi⁹. n. dicere. In aurē logt̄ illi. i. secrete. RABA. Sane q̄ ait: Predicate sup tecta iuxta morē p̄uicie palestine logt̄: vbi solēt ī tectis residere: q2 nō sūt cacumiata s; equalia. Ergo predicabit̄ ī tectis: q̄d cūctis audiētib⁹ palā dicet̄. GLO. Uel alr: Q̄d di. vo. ī tene. i. dū adhuc ī t̄iore carnali estis Dicite ī lu. i. ī fiducia v'itatis: cū a sp̄ū scō eritis illuminati. Et q̄d ī au. auditis. i. solo auditu percipitis: Predicate. ope ꝯplēdo. Sup tecta. i. q̄d vos erudiui in puulo iudee loco vniuers̄ v'bib⁹ ī toto mūdo audacter edicite. CHRY. ī ho. Sic āt q̄n dicebat. Qui credit ī me opa q̄ ego facio ⁊ ille faciet. ⁊ maiora his faciet. ita ⁊ hic mōstrat q̄m oīa p eos opat̄: ēt plusq̄; p seip̄m. q. d. p̄ncipiū ego dedi. s; q̄d plus ē p vos explere volo. h̄ āt nō iniūgētis ē solū s; et futuꝝ p̄dicētis ⁊ ostēdētis: q̄m oia sup̄abūt. HYLA. Cōstāter ḡ igerēda ē d̄i cognitio. ⁊ p̄fūdū doctrine euangelice secretū: lu mie p̄dicatōis reuelādū: nō timēdo eos q̄b⁹ cum sit licentia in corpa tm̄ i aīa; ius nullū ē. Et iō subdit̄: Et no. ti. eos q oc. cor. aia; āt nō pūt oc. CHRY. ī ho. Uide q̄lr oib⁹ eos statuit supiores. n̄ sollicitudinē solū ⁊ maledictionē n; picl'a: s; ⁊ ip̄sā q̄ oib⁹ v'r terribilior mortē suadēs pp d̄i timorē ꝯtēnere. vn̄ subdit S; po. eū ti. q p̄t ⁊ aīa; ⁊ cor. p. ī ge. HIE. Nomē gehēne ī veterib⁹ libris n̄ inuenit̄: s; p̄mo a saluatore poīt̄. queram⁹ ḡ q̄ sit h⁹ s̄mōis occasio: idolū baal fuisse iux̄ hierl'm ad radices mōtis moria ī q̄b⁹ silea fuit

Nō semel legimus: Hec vallis ⁊ parua cāpi planicies irri- gua erat ⁊ nemorosa plenaqȝ delitijs: ⁊ lucus in ea idolo cō secrat⁹. In tātā aūt pplīs isrl' demētiā venerat: vt dserta tē- pli vicina. ibi hostias imolaret ⁊ rigorē religiōis dlitie vice rent: filiosqȝ suos īcēderēt demoni. ⁊ appellabat̄ locus ipse gehēnō. i. vallis filioꝝ ennon. Hoc regū volumen ⁊ paraly pomenō ⁊ hieremias scribūt plenissime. ⁊ cōminat̄ deus se locū ipm ipletuꝝ cadaueribꝰ mortuorū: vt nequaq̄ vocet̄ tophet ⁊ baal: sȝ vocet̄ poliandrium. i. tumulꝰ mortuorum. Futura ḡ supplicia ⁊ pene ppetue qbꝰ peccatores cruciādi sunt huiꝰ loci vocabulo denotāt̄. AVGV. xiij. de ciui. di. Hoc aūt nō antea fiet q̄ aia corpi fuerit copulata: vt nulla direptiōe separētur: ⁊ tū tūc recta mors aie dr̄: q2 non viuit ex deo. mors āt corpis q2 ī dānatiōe nouissima q̄uis homo sentire nō desinat tū q2 sensus ipe nec volūtate suauis: nec qete salubris: sȝ dolore penalis ē mors potiꝰ appellata q̄ vi ta. CHRY. i ho. Vide aūt rursus q2 nō pmittit eis libati onē a mōte: sȝ suadet ɔtēnere mōtē: qđ multo maiꝰ ē q̄ eruī a mōte. ⁊ qđ h' simōe ea q̄ d imōtalitate sūt dogmata eiꝰ ifigit.

¶ Nōne duo passeres asse veneūt? Et vnꝰ ex illis nō cadet sup terram sine patre vestro: vrī autem ⁊ capilli capitis oēs numerati sūt. Nolite ergo ti- mere multis passeribus meliores estis vos.

CHRY. i ho. Postq̄ timorē mortis exclūserat nec̄stima rēt apl̄i q si iterficerēt̄: eēnt derelicti a deo rursus sermonē de pūidētia dei īducit dicēs: Nōne duo passeres asse vene unt? ⁊ vnus ex illis non cadet sup terram sine pr̄e vestro? HIERO. Et ē sensus. Si pua aialia absqȝ deo nō ɔcidūt auctore: ⁊ in oībus est pūidētia: ⁊ q̄ in his peritura sunt sine volūtate dī nō pereūt: vos q eterni estis non debetis time re q absqȝ dī viuatis pūidentia. HYLA. Mistice aūt q vēdit̄ corpꝰ atqȝ aia ē: ⁊ cui vēdit̄ petm̄ est. Qui ḡ duo pas- seres asse veneūt seipos petō in minimo vēdunt nato s ad vo- lādū ⁊ ad celū pēnis spūalibus efferēdos sȝ capti pcijs pū- tiū voluptatū ⁊ ad luxū seculi venales: totos se talibꝰ actōi bꝰ nūdināt̄ur. dei aūt volūtatis ē vt vnꝰ ex illis magis euo- let: sȝ lex ɔstitutōe dei pfecta decernit vnū ex eis potius de cidere. Queādmodū. n. si euolarēt. vnū eēnt fieretqȝ corpꝰ spūale: ita petōꝝ pcio vēditis aia terrenā ɔtrabit ex vitioꝝ sorde māsqȝ fitqȝ vnū ex illis qđ tradat̄ ī terrā. HIERO. Qz aūt ait. Vestri aūt ⁊ capil. ca. oēs nu. sunt. Immēsaȝ dei erga hoīes oñdit pūdētiā ⁊ ineffabilē signat affectuȝ q nl hil nroꝝ deū lateat. HYLA. In numeꝝ. n. aliqd colligi diligētie ē. CHRY. Nō hoc dixit nō q pilos deus nume ret: sȝ vt diligentē cognitiōeȝ ⁊ multā circa eos pūidētiam oñdat. HIERO. Deridēt aūt ītelligētiā ecclesiasticaȝ in hoc loco: q carnis resurrectiōeȝ negāt. quasi nos ⁊ capillos q numerati sunt ⁊ a tōsore decisi oēs dicamꝰ resurgere: cuȝ saluator nō dixerit. Vestri aūt ⁊ capilli oēs saluādi sunt: sȝ numerati sūt. Ubi numerꝰ est scia numeri demōstrat̄ non eiusdē numeri cōseruatio. AVGV. vlti. de ciui. di. Quā- uis ⁊ de ipsis capillis possit iquiri: vtꝝ redeat qcqd tōdēti bus ɔcidit qđ si rediturꝝ ē: qs nō exhorreat illaȝ deformita tē. Semel aūt ītellecto ita nihil perituꝝ eē de corpe: ita vt deforme nihil sit ī corpore: sil' itelligit̄ ea q̄ deformeȝ factu ra fuerāt enormitatē masse ipsi accessura esse. nō locis qbꝰ mēbroꝝ forma turpet̄: velut si d limo vas fieret qđ rursus ī eundē limū redactū totū de toto iterū fieret: nō eēt neces se vt illa pars limi que in ansa fuerat ad ansam rediret: aut que fundum fecerat ipsa rursus faceret fundum: dum tū totū reuerteretur in totum. i. totus ille limus in totum vas nulla sui parte perdita remaneret. Quapropter si capilli toties tōsi ad sua loca deformiter redeūt nō redibūt. q2 ī eā dē carnē: vt quēcunqȝ locū ibi corpis teneāt seruata ptium congruentia mõtaretur in vtilitatē vertent̄. Quāuis qđ dicit Capillus capitis vestri non peribit: nō de lōgitudine: sȝ de numero capilloꝝ posset intelligi. vn̄ ⁊ hic dr̄: Capilli capi- tis vestri numerati sūt. HYLA. Neqȝ enī dignum ne- gociū ē putura numerare. Ut igit̄ nihil ex nobi perituꝝ esse cognosceremꝰ ipo capilloꝝ nroꝝ supputatoꝝ numero iudi cat̄. Nullus igit̄ corpoꝝ nroꝝ casus ē ptimescendus. Et iō subdit̄: Nolite ḡ timere: multis passeribus meliores estis vos. HIERO. In quo manifestius supior expositōis sen sus exp̄ssus ē qđ timere nō debeāt eos q possunt corpus oc cidere: qm̄ si sine dei scia pua quoqȝ aialia nō decidūt. q̄to- magis hō q apl̄ica fultus sit dignitate? HILA. Uel cū di cit plurimis eos antestare passeribꝰ. oñdit multitudini infi delū electōnē fideliū pesse: q2 his casus in terra ē: illis vola tus in celū. REMI. Mystice āt xp̄s caput ē: apl̄i capilli q pulchre nūerati dicunt̄: q2 noīa scōꝝ scripta sūt in celis.

¶ Omnis ergo qui cōfitebitur me corā hoībus cōfitebor ⁊ ego eū coram patre meo q in celis ē. Qui autem negauerit me corā hoībus negabo ⁊ ego eū corā patre meo qui in celis est.

CHRY. Eyciēs dn̄s timorē q discipuloꝝ ɔcutiebat aiaȝ p ea q̄ ɔsequunt̄ rursus eos ɔfortat nō solū timorē eyciens sȝ ⁊ spe pmioꝝ maioꝝ eos erigēs in liberā pdicationē veri tatis dicēs. Oīs ḡ q ɔfitebit̄ me corā hoībꝰ: cōfitebor ⁊ ego eū corā pr̄e meo q ē in celis. HYLA. Hoc cōcludēdo dic̄ q2 doctrinis talibꝰ ɔfirmatos oȝ liberā de deo ɔfitēdi hr̄e ɔstantiā. REMI. Cōfessio aūt hic illa intelligēda ē. de q̄ dicit apl̄s: Corde credit̄ ad iusticiā ore fit ɔfessio ad salutē. Ne ḡ aliqs putaret se absqȝ oris ɔfessione posse saluari: nō solū ait. Qui me ɔfessus fuerit sed addit: Corā hoībus ⁊ ite rū addit: Qui aūt negauerit me corā hoībus: negabo ⁊ ego eū corā pr̄e meo q ē ī celis. HYLA. In q̄ oñdit q̄les nos noīs sui testes hoībꝰ fuerimꝰ: tales apud deum patrē testio eius vsuros. CHRY. In ho. Ubi ɔsiderandū ē: q2 in pe- na amplius ē suppliciū: ⁊ in bōis maior retributio. Quasi. d. Supabūdasti pr̄us me hic cōfitēdo aut negādo: supabūda- bo ⁊ ego ineffabiliter tibi maiora dando. Illic. n. ego te ɔfi- tebor aut negabo. Propter hoc si feceris aliqđ bonū: ⁊ non susceperis retributionē: ne turberis: cū additamēto. n. in fu turo tp̄e retributio te expectat. Et si feceris aliqđ maluȝ ⁊ nō exsolueris vindictā nō ɔtēnas. illic enī te excipiet pena: nisi trāsmuteris ⁊ melior fias. RABA. Et sciēdū q nega re q deus nō sit nec pagani pūt: sȝ q nō sit deus filius ⁊ pa- ter negari ab infidelibꝰ pōt. Cōfitebitur ḡ aliquē filius apō patrē: q per filiū habebit accessuȝ ad patrē. Et q2 filius di- cet. Uenite bn̄dicti pr̄is mei. REMI. Negabit aūt negan tē se: q2 p ipsuȝ nō habebit accessuȝ ad patrē ⁊ a ɔspectu sue diuinitatis ⁊ patris repellet̄. CHRY. Ideo aūt nō soluȝ fidē q̄ ē s'm mētēȝ sȝ ⁊ ɔfessionem exigit oris: vt erigat nos in liberam pdicationē ⁊ ampliorē amorē excelsos nos faci ens. Hec aūt verba ad vniuersos loqt̄: ⁊ neqȝ psona aploꝝ vtitur solū. Nō enī solos apl̄os: sed ⁊ discipulos eoꝝ facit viriles. Qui nūc hoc seruat nō solū cū libera pdicatiōe do cebit sed ⁊ omnibus facile suadebit. huius enim verbi ob- seruatio multos ad apl̄os adduxit. RABA. Uel cōfitet̄ qs iesum ea fide que per dilectionē operat̄. mādata eius fi deliter implēdo: negat q preceptis non obedit.

¶ Nolite arbitrari: quia venerim pacem mittere in terram. Non veni pacem mittere: sed gladiū. Ueni enim separare hominē aduersus patrē suū ⁊ filiam aduersus matrē suā: ⁊ nuruȝ aduersus socrum suā: ⁊ inimici hominis domestici eius.

HIERO. Supradixerat: Quod dico vobis in tenebris dicite in lumine. nūc infert qd post predicationem sequatur

dicēs. Nolite arbi. qꝛ ve. pa. mit. ī ter. Nō ve. pa. mit. ſʒ gla.
GLO. Uel alr̄ ɔtinua. Sicē timor mortis non dʒ attra-
here ſic nec carnalis affectus. CHRY. Qualr̄ ḡ eis iun-
xit vt in vnāquāqʒ domuz īgrediētes pacē īdicerēt: Qualr̄
ēt ⁊ angeli dixerūt. Gl'ia in excelſis deo: ⁊ ī terra pax hoīb⁹:
qm̄ hec maxime ē pax cū id qđ egrotat incidit: cū id qđ litē
īfert ſepaꝛ: ita. n. poſſe erit celū terre copulari. Nā ⁊ medic⁹
ſta reliquū ɔſeruat corp⁹ cū id qđ īſanabilr̄ ſe habʒ abſcide
rit. Ita gdē ⁊ in turri babel geſtū ē: malā. n. pacē bona diſſo-
nantia ſoluit. Ita ⁊ paulus eos q aduerſus eū ɔſonabāt di-
uiſit. Nō. n. vbiqʒ ɔcordia bonū ē: nam ⁊ latrones ɔſonant.
Hoc aūt plū nō ē ſui ꝓpoſiti: ſʒ illoꝝ ɔſilij. HIERO. Ad
fidē. n. chriſti tot⁹ orbis ɔ̄ ſe diuiſus ē. Unaqqʒ domus ⁊ īfi-
deles habuit ⁊ credētes: ⁊ ꝓpterea bellū miſſum ē bonū: vt
rūperet pax mala. CHRY. Hoc aūt dixit q̄ſi diſcipulos
ɔſolās: ac ſi diceret: Ne turbemini: q̄ſi pter ſpē his ɔtingē-
tibus: ꝓpter hoc. n. veni vt plū mittā. Et nō dixit plū: ſʒ qđ
difficili⁹ eſt gladiū. Uoluit enī aſpitate vboꝝ eoꝝ excitare
auditū: vt nō ī difficultate reꝝ deficiāt. ne aliqs dicat ꝙ blā
da ſuaſit ſed difficilia occultauit. Meli⁹ ē. n. in reb⁹ manſue
tudinē videre q̄ȝ in verbis. ⁊ ꝓpter hoc in his nō ſtetit: ſʒ ex
ponēs plꝫ ſpēm oñdit hoc ēē ciuili bello difficilius dicens:
Ueni. n. ſeparare hoīem aduerſus patrē ſuū: ⁊ filiaȝ aduer.
ma. ſuā. ⁊ nuꝝ aduer. ſocꝝ ſuā. In quo oñdit ꝙ nō ſolū in fa-
miliarib⁹ erit hoc plurim: ſʒ in amātiſſimis ⁊ valde neċarijs
qđ maxime xp̄i virtutem oñdit: qꝛ diſcipuli hec audiētes ⁊
ipſi ſuſceperūt: ⁊ alijs ſuaſerūt. Quāuis aūt nō ipſe xp̄s hāc
ſeparationē fecerit: ſʒ illoꝝ malicia: tn̄ dicit ſe facere ꝭȝ ſcri
pture ɔſuetudinē. Scriptuȝ eſt enim: Dedit eis deus oclos
vt nō videāt. Hoc aūt maxime oſtendit vetus teſtamētum
nouo eē cognatū. Etenī in iudeis vnuſqſqʒ ꝓximum īterfi-
ciebat: q̄ſi vitulū fecerūt ⁊ q̄ȝ beelphegor īmolauerūt. vnde
vt mōſtraret eūdē eſſe cui hec ⁊ illa placuerūt ꝓphetie me-
minit dicēs: Et inimici hoīs domeſtici ei⁹. Et in iudeis tale
aliqd ɔtigit. erant. n. ꝓphe ⁊ pſeudo ꝓphe ⁊ plebs ſcide-
bat: ⁊ dom⁹ diuidebant: ⁊ hi qdē his credebāt alij āt illis.
HIERO. Hic autēȝ locus prope hiſdē verbis in michea
ꝓpha ɔ̄ſcribiꝛ: Et notanduȝ vbicūqʒ de veteri teſtamēto
teſtimonium poniꝛ vtrum ſenſus tm̄ an ⁊ verba ɔſentiant.
HYLA. Myſtice āt gladius teloꝝ oīuȝ acutiſſimū ē: in
quo ē ius ptātis ⁊ iudicij ſeueritas ⁊ ɔ̄iaduerſio peccatoꝝ.
Dei igiꝛ verbū nūcupatū meminerim⁹ in gladio q gladius
miſſus ē in terrā. i. ꝑdicatio ei⁹ hominū cordib⁹ infuſa. Hic
igiꝛ qnqʒ habitātes in vna domo diuidit tres in duo ⁊ duo
in tres: ⁊ tria ad hominē referun⁹. i. corp⁹ ⁊ animā ⁊ volūta
tem: nā vt corpi aīa data eſt: ita ⁊ ptās homini vtēdi vtroqʒ
vt vellet idulta eſt. Atqʒ ob id lex eſt ꝓpoſita voluntati ſʒ
hoc tm̄ in illis dephendiꝛ q ꝑmi a deo figurati ſunt. Sʒ ex
petō atqʒ īfidelitate ꝑmi parētis ſeq̄ntibus gnāoīb⁹ cepit
eē corpis n̄ri pr̄ petm̄ m̄ranime īfidelitas. Uolūtas aūt ſua
vnicuiqʒ adiacet: q̄iā vni⁹ dom⁹ qnqʒ ſunt. Cū ergo innoua
mur baptiſmi lauacro ꝑ virtutēȝ vbi ab originis n̄re pecca-
tis ſepamur: reciſiqʒ quadaȝ obſectione gladij dei a pr̄is ⁊
matris affectionibus diſſidemus: fitqʒ grauis ī domo vna
diſſēſio ⁊ domeſtica nouo hoī erūt inimica. qꝛ ille manere ī
ſpūs nouitate gaudebit: ea vo q̄ a ꝓſapie antiqtate deducta
ſunt: ɔſiſtere in his qb⁹ oblectanꝛ ɔcupiſcūt. AUGU. de
q̄. euā. Uel alr̄: Ueni ſepare ho. aduer. pa. ſuū. qꝛ renunciat
qs diabolo q fuit fili⁹ ei⁹. Et filiā aduerſus mr̄ēȝ ſuā. plebs
di aduerſus mūdanā ciuitatē hoc ē ꝑnitioſā ſocietatē gn̄is
humani: quā nūc babylonia nūc egypto. nūc ſodoma: nunc
alijs atqʒ alijs noībus ſcriptura ſignat. Nuruȝ aduerſus ſo-
crum ſuā. eccleſiā aduerſus ſynagogā: que ꝭm carnem chri
ſtum peperit ſponſū eccl'ie. Diuiduntꝛ aūt in gladio ſpūs: qđ
eſt verbū dei. Et inimici hoīs domeſtici eius cuȝ qbus ante
ɔ̄ſuetudine implicat⁹ erat. RABA. Nulla apud eos iu-
ra cuſtodiri pn̄t: inter quos fidei belluȝ eſt. GLO. Uel alr̄
Hoc dicit. q. d. Nō ad h̄ īter hoīes veni vt carnales affect⁹
ɔfirmē: ſʒ ſpūali gladio diſſecē. vn̄ recte dr̄: Et inimici hoīs
domeſtici ei⁹. GREGO. iij. mo. Calidus nāqʒ aduerſari⁹
cuȝ a bonoꝝ cordib⁹ repelli ſe ɔſpiꝛ. eos q ab illis valde di-
ligūꝛ exqrit. Et ꝑ eoꝝ vbo blādiēs loq̄ꝛ q plus ceteris amā-
tur: vt dū vis amoris cor ꝑforat. facile ꝑſuaſiōis eius gladi
us ad īt'me rectitudinis munimen irrūpat.

¶ Qui amat patrem aut matrē pluſquā me non
eſt me dignus. Et qui amat filiū aut filiaȝ ſuper
me: nō eſt me dignus. Et qui nō accipit crucē ſuā
⁊ ſequitur me nō eſt me dignus. Qui īuenit ani
mam ſuam perdet illā: ⁊ qui perdiderit animaȝ
ſuā propter me īueniet eam.

HIERO. Qꝛ añ ꝑmiſerat: n̄ veni pacē mittere: ſʒ gladiū:
⁊ diuidere hoīeȝ aduerſus pr̄ēȝ ⁊ mr̄em ⁊ ſocꝝ: ne qs pietatē
religiōi añferret ſubiecit dicēs: Qui amat pa. aut ma. pluſq̄ȝ
me: nō ē me dign⁹. Et in cāntico legim⁹ canticoꝝ: Ordināt ī
me charitatē. h̄. n. ordo ī oī affectu neċari⁹ ē. Ama poſt deū
pr̄ēȝ aut mr̄ēȝ aut filios. Si aūt neċitas venerit vt amor pa
rentū aut filioꝝ dei amori ɔpareꝛ ⁊ n̄ poſſit vtrūqʒ ſaluari:
odiū ī ſuos pietas in deū eſt. Nō ḡ ꝓhibuit amari pr̄ēȝ aut
mr̄ēȝ: ſʒ ſignāter addidit: Pluſq̄ȝ me. HYLA. Illi. n. q do-
meſtica hoīuȝ charitates dilectōi ei⁹ ꝓtulerit: futuroꝝ bo
noꝝ īdigni erunt hereditate. CHRY. Si aūt paulus iubet
ꝑ oīa parētib⁹ obedire nō mireris. ī illis enī ſoluȝ dicit obe
diendū q̄ nō nocent pietati: etenī ſcm̄ ē oēm eis aliū redde-
re honorē. Cū aūt ap̄l'i⁹ ꝑ debito exegerit nō oportet aſſentire.
Sūt aūt hec veteri teſtō ɔſonātia: etenī illic eos q idola co
lebāt nō odio h̄re ſolū. ſʒ ⁊ lapidare dn̄s iubet. ⁊ in deutro-
nomio dr̄: Qui dixerit pr̄i ſuo ⁊ m̄ri ſue: neſcio vos ⁊ fr̄ibus
ſuis ignoro illos hi cuſtodierūt eloquiū tuū. GLO. Videꝛ
aūt vt in plib⁹ accidere: vt parētes plus diligāt filios q̄ȝ filij
diligāt eos: ⁊ iō gradatī poſtq̄ȝ ſuum amorē amori parentū
eē ꝓponēdū docuit: docet ɔ̄ūr ꝑferēdum eē filioꝝ amori di
cens. Et q amat fi. aut fi. ſup me: nō ē me dign⁹. RABA.
Per qđ ſignificat illū diuo ɔſortio eē īdignū q ɔſanguinita
tis carnalē amorē ꝓponit ſpūali amori dei. CHRY. Dei
de vt nō moleſte ferāt illi. ſ. qb⁹ amor dei ꝑferꝛ: ad altiorēȝ
adducit ſermonē. aīa. n. nihil ē familiari⁹ alicui. ſʒ tn̄ ⁊ hanc
nō ſimplr̄ eā h̄ri odio iuſſit: ſʒ vt eā qs tradat in occiſiōes ⁊
ſanguines: oñdēs ꝙ nō ſolū ad mortē opʒ eē paratum ſʒ ad
mortē violētā ⁊ reprobatiſſimā. ſ. mortē crucis. vn̄ ſeqꝛ: Et
q nō accipit crucē ſuā ⁊ ſeqꝛ me nō ē me dign⁹. Nihil āt ad-
huc eis de ꝓpria dixerat paſſiōe: ſʒ interiȝ in his eos erudit
vt ſermonē de paſſiōe ei⁹ magis ſuſcipiāt. HYLA. Uel q
xp̄i ſunt: crucifixerūt corp⁹ ſuū cum vitijs ⁊ ɔcupiſcentijs. ⁊
indign⁹ eſt xp̄o qui nō crucēȝ ſuā in qua ɔpatimur cōmori-
mur: ɔſepelimur. ɔſurgim⁹ accipiēs: dn̄ȝ ſit ſecut⁹ in hoc ſa-
cramēto fidei ſpūs nouitate victur⁹. GREGO. ī ho. Crux
q̄ppe a cruciatu dr̄: ⁊ duob⁹ modis crucē dn̄i baiulam⁹: cuȝ
aut ꝑ abſtinentiā carnē affligim⁹: aut ꝑ ɔpaſſionēȝ proximi
neceſſitatē illi⁹ noſtrā putam⁹. Sciendū vo ē ꝙ ſunt nōnul
li q carnis abſtinentiā nō ꝓ deo: ſed ꝓ inani gl'ia exhibent.
⁊ ſunt nōnulli q cōpaſſionē ꝓximo nō ſpūaliter ſed carnali
ter īpendunt: vt ei nō ad vtutēȝ: ſed q̄ſi miſerādo ad culpas
foueant. Hi itaqʒ crucē videntur ferre: ſed dominum nō ſe
quunꝛ. Et ideo ait. Et ſeqtur me. CHRY. Qm̄ vero ꝑce
pta hec que iniūgunꝛ onerosa videbātur. ponit ⁊ vtilitatēȝ
eorum maximā exiſtentē dicēs: Qui inuenit animam ſuam
perdet eam. Quaſi dicat: Non ſolū hec que ꝑmiſi nō nocēt
ſed maxime ꝓderunt: ɔtraria vo nocebunt: ⁊ hoc vbiqʒ fa
cit. Ab his enī q̄ hoīes concupiſcunt inducit: ſicut ſi dicaꝛ:
Propter qd nō vis ɔtēnere aiaȝ tuā? qꝛ diligis eā? Quo cir-

ca pp hoc ɔtēne ⁊ tūc ei maxie pderis. REMI. Aia aūt in hoc loco nō suba ē itelligēda: sʒ ħ vita pñs. ⁊ est sensus: Qui inuenit aiam suā. s. hāc pñtē vitā. i. q hāc lucē ⁊ ei⁹ dilectionē ⁊ voluptates ad hoc desiderat vt semp inuenire possit. istam quā semp seruare cupit pdet: ⁊ aīaʒ suā eterne dānatōi ppa rat. RABA. Uel alr. Qui salutē anime sue qrit eternam: pdere: hoc ē in mortē dare nō dubitat. vtriqʒ aūt sensui con gruit apte qd̄ seqtur: Et q pdiderit aīam suā ppter me: inue niet eā. REMI. Idest q hanc tpalē lucē ⁊ eius dilectiōes ⁊ voluptates tpe psecutionis pp ɔfessionē nois mei ɔtēpse rit: aie sue inueniet eternā salutem. HILA. Sic q̄ pficit pciū aie ī mortē ⁊ dānū in salutē. detrimēto eni breuis vi te fenus imortalitatis acquiritur.

¶ Qui recipit vos: me recipit: ⁊ qui me recipit: recipit eum q me misit. Qui recipit ppbetam in noie ppbete: mercedē ppbete accipiet. Et q re cipit iustum in iusti noie mercedē iusti accipiet. Et quicūqʒ potum dederit vni ex minimis istis calicē aque frigide tm̄ in noie discipuli: amē dico vobis non pdet mercedem suā.

HIERO. Dñs ad pdicatōeʒ discipulos mittēs docet pe ricula nō timēda. affectū subycit religiōi: aur̄ supra tulerat et oē ɔona excusserat. dura euāgelistarū conditio. Uñ ergo sūptus: vñ victus: vñ nccia: ⁊ cetera. Et iō austeritatē pce ptoꝝ spe tēperat pmissoꝝ iquiens: Qui recipit vos me rec pit. vt in suscipiēdis aplis vnusqsqʒ credētium xp̄m se susce pisse arbitret. CHRY. Sufficiētia siqdem erant pmissa ad psuadendū eis q erāt aplos suscepturi. Quis. n. eos q ita erāt fortes ⁊ oēs cōtēnebant: vt aly saluarent: non susciperet cum oī ōsiderio? Et supi⁹ quidē penā cōminat⁹ est his q nō reciperēt. hic aūt retributōeʒ pmittit recipiētibus. Et pmo quidē repromittit honorē suscipiētib⁹ aplos vt xp̄m suscipiāt ⁊ etiā patrē. vñ subdit: Et q me recipit. recipit eū qui me mi sit. Quid aūt huic honori fiet eqle: vt qs prēm ⁊ filiū recipi at? HILA. In qb⁹ vbis docet etiā ī se mediatoris officiū: cum sit receptus a nobis atqʒ ipe pfectus ex deo sit: deus illū trāsfusus in nobis sit: ⁊ p hūc ordinē grarum nō aliud apos recepisse qʒ deuʒ: qr ⁊ i illis xp̄s: ⁊ i christo ōs habitat. CHRY. Promittit aūt post hec ⁊ aliā retributōeʒ dicēs: Qui reci. pphetā in nomie ppbete mer. ppbete accipiet. ⁊ qui re. iustum in no. iusti me. iusti accipiet. Non autem simplr dixit Qui suscipit ppħam: aut q suscipit iustū: sʒ ad dit: In noie pphe. ⁊ i noie iusti. hoc ē si nō ppter vite huius eminētiā neqʒ ppter aliō tpaliū suscepit: sʒ qr vel ppħa est: vel iust⁹. HIERO. Uel alr. Qr ad susceptionē magistroꝝ discipulos pùocauerat poterat credēti ū occulta eē rūsio. q̄ ⁊ pseudo pphas ⁊ iudā pditorē debem⁹ suscipe. vñ dñs dic in psonas suscipiēdas ē sʒ noia: ⁊ mercedē nō pire suscipien ti: lʒ idignus fuerit q susceptus sit. CHRY. Dicit autē Mercedē pphe ⁊ mercedē iusti accipiet. i. qualē decēs est suscipe euʒ q suscipit pphetā vl' iustū. vel qualē ppħa aut iu stus ē acceptur⁹. CHRY. i ho. Nō. n. ait mercedē ō ppħa vl iusto. sʒ mercedē ppħe vl' iusti. Iste. n. fortasse iust⁹ est: ⁊ qui i hoc mūdo nihil possidet tāta loqndi p iustitia fiduciā maiorē hʒ hūc cuʒ ille sustētat q in hoc mūdo aliquid possi det: illi⁹ iustitie libertatē sibi pticipē facit: ⁊ cum eo pariter iustitie pmia recipiat quem sustētādo adiuuit. Ille pphetie spū plenus ē: sʒ tñ corporeo eget alimēto: Et si corpus nō re ficit: certū ē q̄ vox ipsa subtrahat. Qui igr̄ pphe alimenta tribuit: vires illi ad loquendum dedit. Cum propħa q̄ mer cedem pphe accipiet. qui hoc ante dei oculos exhibuit qd̄ adiuuit. HIERO. Mystice aūt qui pphetaʒ recipit vt p phetam: ⁊ itelligit eum de futuris loqntez. hic pphete mer cedē accipiet. Igitur iudei carnalr̄ itelligētes pphas: mer cedē nō accipiet pphetaꝝ. REMI. Nōnulli vero pphaʒ itelligūt dñm iesuʒ christū: de quo moyses dicit: Prophetā vobis suscitabit deus. quē siliter p iustū itelligunt. qr icōpa rabilr̄ iustus est. Qui ergo in noie iusti ⁊ pphete. s. xp̄i: pro phetā vel iustū suscipit ab eo recipiet remunerationē: p cu ius amore recipit. HIERO. Poterat aūt aliqs cāri ⁊ dic e Paupertate phibeor vt hospitalis eē nō possiʒ ⁊ hāc excusatio nē leuissimo exēplo diluit: vt calicem aque frigide toto aio porrigam⁹ dicēs. Et qcūqʒ potū dederit vni ex minimis istis aq̄ frigide calicē tm̄ i noie discipuli: amē dico vobis nō pder mercede suā. Frigide igt ñ calide: ne ⁊ in calida paupratis ⁊ penurie lignoꝝ occasio qreret. REMI. Dicāt minimis. i. nō pphe. ñ iusto sʒ alicui ex minimis. GLO. Ubi nota deū ma gis ad piū affectū dātis respicer: qʒ ad qtitatē rei exhibite. Uel minimi sūt q nihil penitus hñt in hoc mūdo: ⁊ iudices erunt cū christo. HILA. Ul' pudens plures futuros tm̄ apostolat⁹ noie gloriosos. omni vero vite sue ope iprobabi les obsequiū qd̄ ipsis sub religiōis opiniōe delatū ē merce de nō fraudat. nā lʒ ⁊ ipsi minimi eēnt. i. pctōꝝ oīuʒ vltimi: nō inania tñ in eos etiā leuia sub frigide aq̄ noie designata offi cia esse decernit: Non enim peccatis hominis sed discipuli nomini honor prestitus est. CA. XI.

Et factū est cum cōsummasset iesus pcipiens duodecim discipulis suis: trāsiyt inde vt doceret ⁊ predicaret in ciuitatibus eorum.

RABA. Postqʒ discipulos suos dñs ad pdicādū mittēs: pmissis vbis eos istruxit. Ipse etiā qd̄ docuerat vbis. factis impleuit: offerēs pmā predicatione iudeis ⁊ hoc est qd̄ dr̄: Et factū ē cum cōsummasset iesus. CHRY. in ho. Dicit au tez: Transiyt inde. Qr eni eos misit: subtraxit seipsum: dans locum eis ⁊ tempus facere que iniunxerat. eo eniʒ presente ⁊ curante nullus ad discipulos vellet accedere. REMI. Pulchre aūt de spūali doctrina qua. s. apostolos istruxerat ad generalē trāsit i ciuitatibus pdicādo: qr i hoc de celis ad terras descēdit vt oēs illuminaret. in quo facto monent̄ etiā sancti pdicatores vt oibus pdesse studeāt.

¶ Joānes autem cum audisset in vinculis opera christi: mittēs duos de discipulis suis ait illi: Tu es qui venturus es: an alium expectamus? Et re spondens iesus ait illis: Euntes renunciate ioan ni que audistis ⁊ vidistis. Ceci vident: claudi am bulant: leprosi mundantur: surdi audiūt: mortui resurgunt: pauperes euāgelizantur: ⁊ beatus est qui nō fuerit scandalizatus in me.

GLO. Posuerat supra euāgelista quomodo per miracu la ⁊ doctrinā christi tam discipuli qʒ turbe istruebātur: nūc ostēdit quomodo hec istructio vsqʒ ad discipulos ioānis p uenerit qui ad christum emulationem habere videbantur vnde dicit. Joannis autem cum audisset in vinculis opera christi. mittens duos ex discipulis suis ait illi: Tu es qui vē turus es: an alium expectamus? GREGO. Querendum autem nobis est: Joannes propheta ⁊ plusquam propheta: qui venientem ad baptismum dominum ostendit dicens: Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mūdi: cur in carcere positus mittens discipulos requirit. Tu es qui vēturus es: an alium expectamus? tanquā si ignoraret quem ostende rat. ⁊ an ipse sit nesciat quem ipse pphetiçando: baptiçādo: ostēdendo ipʒ eē clamauerat. AMBRO. Nōnulli autez hoc sic itelligunt. Magnū quidē ita prophetā eē ioannē: vt christū agnosceret annunciaret remissionē pctōꝝ futurā: sʒ tñ tāqʒ piū vatē quē venturū crediderat nō credidisse mo riturum. Non igitur fide sed pietate dubitauit. Dubitauit

etiam ⁊ petrus dicēs: Propitius tibi esto dñe: non fiet hoc.
CHRY. i ho. Sȝ nō vtiqȝ hoc hȝ rōnē. Joānes n. neqȝ h ignorabat: sȝ hoc p̄mū testat⁹ est dicēs: Ecce agnus dei q tollit pctā mūdi. Agnū enim vocās crucē diuulgat nec aliť ꝙ p crucē pctīn abstulit mundi. Qualr aūt maioꝝ ppha ē hic: si neqȝ q pphaꝝ sunt nosci: Eteni Esaias dic. Sicut ouis ad occisionē duct⁹ ē. GREGO. i ho. Sȝ alr h qō soluit: si geste rei tps pēsat. Ad iordanis. n. flucta positus: qꝛ ipse redēptor mūdi eēt asseruit. missus v° i carcere an ipse veniat: requirit: nō qꝛ ipm eē mūdi redēptorē dubitat: sȝ q̄rit vt sciat. si is q p se in mūdū venerat: p se ēt ad īferni claustra dscēdat.
HIERO. Vñ n ait: Tu es q vēisti: sȝ tu es q vēturus es: Et ē sensus Māda mihi: qꝛ ad īferna descēsurus sū: vtrum te etiā īferis debeā nūciare. an aliū ad hec sacra missur⁹ es:
CHRY. i ho. Sȝ q̄liter ⁊ hoc hȝ rōnē: Cur ⁹eni gratia nō dixit: Tu es q vēturus es i īfernū. sȝ simplr: Qui vētur⁹ es: ꝙuis ⁊ derisibili⁹ videať ꝙ pp hoc ei dixerit: vt ⁊ illuc abiēs p̄dicaret. pñs. n. vita gr̄e tēpus ē: post obitū aūt iudiciū ē ⁊ pena. q̄re i nullo opus erat p̄cursore illic. Sȝ alt. Si ifideles post mortē credētes eēnt saluādi. null⁹ pibit aliquādo: oēs. n. penitebūt tūc ⁊ adorabūt. Oē eniȝ genu flecteť: celestiū terrestriū ⁊ infernoꝝ. GLO. Cōsiderādū aūt ē ꝙ non sō hieronym⁹ ⁊ gregori⁹ dixerūt ꝙ ioānes aduētū xp̄i i infernū p̄nūciatur⁹ eēt. qꝛ ei⁹ p̄dicatōe aliq non credētes ꝯuerterenť ad fidē: sȝ vt iustis i expectatōe christi manētib⁹ ex vicino aduētu ꝯsolatōeȝ afferret. HILA. Certū est tñ ꝙ glōriā vētuꝝ vt p̄cursor nūciauit: ꝯsistēte vt ppha agnouit: adeūteȝ vt ꝯfessor venerat⁹ ē: ci⁹ abūdāti scie erraꝛ nō obrepsit. Nec sane credi pōt spūsci grāȝ i carcere posito defuisse cū aplis vtutis sue lumē eēt i carcere positis ministratur⁹. HIE. Nō ergo q̄si ignorās iterrogat. sed quō saluatoꝛ interrogat vbi sit laȝarus posit⁹: vt q locū sepulchri idicabāt: saltē sic pararenť ad fidē: vt viderēt mortuū resurgērē. Sic ⁊ ioannes iterficiēdus ab herode discip̄los suos mittit ad xp̄ȝ: vt p hāc occasionē vidētes signa atqȝ vtutes crederent in eū: ⁊ magr̄o iterrogāte sibi discerēt. Qꝛ āt haberēt discipuli ioānis aliqd mordacitatis ex iuidia aduersus dñȝ. supioꝛ quoqȝ iterrogatio demōstrant cū dixerūt: Quare nos ⁊ pharisei ieiunam⁹ frequēter: discipuli aūt tui nō ieiunāt: CHRY. i ho. Dōcc igiť ioānes erat cum ipsis suadebat eis ꝯtinue de xp̄o: qꝛ aūt iam erat obiturus amplius studiū facit. Eteniȝ formidabat ne reliqnat i discipulis suis p̄niciosi dogmatis ꝯditiōeȝ. ⁊ maneāt abiecti a xp̄o cui ⁊ a p̄ncipio oēs suos afferre studuit. Si autē dixisset eis. Abite ad ipm: qꝛ melioꝛ me est: nō vtiqȝ p̄suasisset: sȝ estimareť humilia de se sentiēs hoc dñe: ⁊ sic magis eēnt ei affixi. Quid igiť facit. Expectat ab eis audire ꝙ xp̄s miracula facit neqȝ oēs mittit: sȝ duos quosdā quos nouerat fortassis alijs p̄suasibiliores existētes: vt isuspicabilis iterrogatio fieret ⁊ ex rebus ipsis discerent distātiam iter eūm ⁊ iesuȝ. HILA. Joānes igitur nō sue: sed discipuloꝝ ignorātie ꝯsulit. vt enim sciret nō alium a se p̄dicatū ad opa ei⁹ iniēda discipulos suos misit vt auctoritatē dcīs suis illius opa ꝯferrēt: nec xp̄s alius expectareť ꝙ cui testimoniū opa prestitissent. CHRY. i homi. Christ⁹ autem intētem noscēs ioānis nō dixit: Quoniaȝ ego sum. qꝛ p hoc rursus obsisteret hoc audiētibus. excogitassent enim ⁊ si nō dixissent qō iudei ad ipsum dixerunt: Tu de teipo testimoniuȝ phibes. ⁊ propter hoc a miraculis fecit eos discere isuspicabilem doctrinam faciēs ⁊ manifestiorem. Testimonium enim qō ē a rebus credibilius ē testimonio qō est a vbis: vñ ꝯfestiȝ curauit cecos ⁊ claudos ⁊ alios multos si vt doceret ioānem sciētem sed hos qui dubitabāt. ⁊ ideo sequitur. Et respōdens iesus ait illis: Euntes renūciate ioanni que audistis ⁊ vidistis. Ceci vidēt: claudi ambulāt: leprosi mūdātur: surdi audiūt: mortui resurgūt: paupes euangelizātur. HIERO. Qꝛ p̄missis nō minus ē. Paupes autēȝ euāgelizatos itellige. vel pauperes spiritu: vel certe opib⁹ pauperes. Vt nulla iter nobiles ⁊ ignobiles: inter diuites ⁊ egenos in p̄dicatione distantia sit: hec magistri rigorē: hec p̄ceptoris cōprobant veritatē. quādo omnis apud eum qui saluari potest equalis ē. CHRY. Qꝛ autem ait: Et btūs ē qui nō fuerit scandaliȝatus in me: inter nuncios percutit: quia enim scādaliȝabāntur in ipso: dubitationem eoꝝ nō diuulgās: ⁊ soli eoꝝ ꝯsciētie derelinquēs: redargutionē coꝝ latēter idux it. HILA. Itaqȝ cum rei ioānes cauisset ostēdit dicēs beatos eos in quibus aliqnid in se scandali nō fuisset: qꝛ metu eius. s. ne scādaliȝarētur discipulos suos ioānes vt christum audirent: misit. GREGO. Vel alr. Infidelium mēs graue in christo scādalum ptulit: cum euȝ etiā post tot miracula moriētem vidit. vnde paulus dicit: Nos p̄dicamus christū crucifixū iudeis quidē scandaluȝ. Quid ergo ē dicere: Beatus qui nō fuerit scādaliȝatus in me: nisi apta voce abiectionem mortis sue humilitatēqȝ signare: ac si patēter dicat: Mira qdem facio: sed abiecta ppeti nō dedignoꝛ: qꝛ ḡ moriēdo te subsequoꝛ cauēdum valde ē hominibus ne in me mortem despiciant qui signa venerantur.
HILA. Prebeť etiā mystice in his que i ioāne gesta sūt itelligētia amplioꝛ: vt propheta ipso cōditionis sue genere propheticaret: qꝛ in eo forma legis lata ē. Christum eniȝ lex annūciauit: ⁊ remissionē peccatorū p̄dicauit: ⁊ regnū celoꝝ spopōdit: ⁊ ioānes totum hoc opus legis expleuit. Igitur cessante iam lege que pctīs plebis iclusa. ne christus posset intelligi quasi vinculis ⁊ q̄si carcere ꝯtinebať ad euāgelia cōtuenda lex mittit vt infidelitas fidem dictorū cōtempleť in factis. AMBRO. super lucam: Et fortasse isti discipuli quos misit: sunt duo populi: vnus qui ex iudeis crediderūt alter qui ex gentibus.

¶ Illis āt abeūtibus: cepit iesus dicere ad turbas d ioāne: Quid existis in desertum videre: Arundineȝ vento agitatam: Sed qd existis videre: Hominē mollibus vestitū: Ecce qui mollibus vestiunť: in domib⁹ regum sūt. Sed qd existis videre: Prophetā: Etiā dico vobis ⁊ plusq̄ȝ prophetā. Hic est eni de quo scriptum est: Ecce ego mitto angelum meū ante faciem tuam qui p̄parabit viam tuam ante te.

CHRY. Quātū ad discipulos ioānis satis actū erat. certificati eniȝ de christo p signa que viderāt recesserūt. Sed oportebat ēt turbas sanari: q̄ ex iterrogatōe discipuloꝝ ioānis mlta icōueniētia subitellexerīt ignorātes mittētis cōsiliū. Poterāt vtiqȝ dñe qui tāta testatus ē de christo alr̄ persuasus ē nunc ⁊ dubitat vtrū sit ipe. Nūqd q̄ altercās ad iesum hoc dicit: nūquid timidioꝛ a carcere factus nūquid vane ⁊ inaniter priora dixit: HILA. Ac ne illud qō imediate p̄miserat referri posset ad ioānē tanq̄ȝ scādaliȝatus eēt in xp̄o subdiť: Illis aūt abeūnb⁹ cepit iesus dñe ad turbas de ioāne. CHRY. i ho. Propter h aūt abeūtibus eis vt non videať hoi adulari. Corrigēs aūt ⁊ plebē non dicit in medio suspitōeȝ coꝝ: sȝ solutōeȝ cogitationū coꝝ iducit: q̄ eos i dubitatōeȝ mittebat demōstrās se nosse occulta. Neqȝ n. dixit sic iudeis: qd cogitatis mala: et. n. si mala cogitauerāt: ñ tñ ex malitia: sed ex ignorātia. vñ nō loquiť eis dure sed rūdet p ioāne oñdēs ꝙ nō excidit a p̄ori opiniōe. Hoc aūt docet: nō solū pprio vbo: sed coꝝ testimonio. non tñ p ea q dixerūt: sȝ p ea q egerūt. Jōqȝ ait. Quid existis in desertum videre: ac si diceret: Propter qd ciuitates dimittētes ꝯuenistis i desertū: Nō eni plebs tāta cū tāto desiderio in heremū venisset. nisi magnū quēdā ⁊ mirabilem ⁊ petra solidiorem se videre existimans. GLO. Non autem tunc exierant in desertum ad hoc vt viderent ioannem: nec eni erat

tunc in deserto sed in carcere: sed preteritū refert: q2 freqn/ter exierat ppl's ī desertū videre ioānem cū adhuc eēt ī de/serto. CHRY. ī ho. Et vide q2 oēm aliā maliciā ptermit/tens remouet a ioāne leuitatē de q̄ turbe dubitabāt dicens: Arūdinē vēto agitatā. GREGO. ī ho. Qd vz. nō asseren/do: sz negādo itulit. Arūdinē qppe mox vt aura cōtingit in partē flectit: p quā carnalis anim⁹ designat̄. q mox vt fauo/re vel detractōe tangit̄ in ptē quālibet declinat̄. Arūdo q̄ vē/to agitata ioannes nō erat: quē a status sui rectitudie nullo rez varietas iflectebat: ac si dn̄s diceret: HIERO. Nun/quid ob hoc exiſtis ī desertū vt videretis hoīem calamo silēz qui vēto circūfert̄: ⁊ leuitate mētis de eo ambigeret: quem antea p̄dicaret. An forsitā stimulus iuidie ꝯ me cogit̄: ⁊ p̄di/catio ei⁹ vanā sectat̄ gl'iā: vt ex ea q̄rat lucra. Cur diuitias cupiat: vt affluat dapibus: locuſtis vescit̄ ⁊ melle silueſtri: et vt mollib⁹ vestiat̄: pili cameloꝝ sunt tegimē ei⁹. ⁊ ideo subdit: Sz qd exiſtis videre: hominē mollibus vestitum: CHRY. ī ho. Uel al'r: q2 nō sit Joānes sil'is calamo mo/bili p vrm studiū significaſtis. s. ī dsertū exeūtes. Nō tamen pōt aliqs dicere q2 ioānes q̄dē ꝯstās erat: sed postea lasciuie ser/uiēs fact⁹ est mobilis: sicut. n. aliqs est iracūdus nāralis per ifirmitatez longam: ita aliq sūt mobiles p naturaz. aliq vero lasciuie seruiēdo mobiles fiūt. Joānes aūt neqz natu/ra mobilis erat: ppter qd dixerat. Nū exiſtis videre arūdi/nē vēto agitatā. Neqz lasciuie dās seipsum pdidit quā habe/bat excellētiam. q2. n. nō fuerit lasciuie mōstrat stolo: soli/tudo ⁊ carcer. Si eni vellet mollibus vestiri. nō heremū in/habitasset sz regū palatia. vn̄ seqt̄: Ecce q mollib⁹ vestiunt̄ ī domib⁹ regū sunt. HIERO: Ex h̄ ostendit̄ rigidā vitā ⁊ austerā p̄dicatōez vitare debere aulas regū ⁊ molliū homi/nū pallatia d̄clinare. GREGO. ī ho. Nemo aūt existimet ī fluxu atqz studio p̄ciosaꝝ vestiū peccata deesse q2 si h̄ cul/pa nō eēt nullo modo ioānem dominus de vestimēti sui au/steritate laudasset. Et nequaq̄z petrus feminas a p̄ciosaruz vestium appetitu compesceret dicēs: Nō in veste preciosa. AVGV. iij. de doctrina christiana. Cū in oibus talibus vsus reꝝ: sed libido vtēns ī culpa ē: Quisqs enim rebus restrictius vtit̄ q̄z se habēt mores eoꝝ cum qb⁹ viuit: aut tem/perans aut supstitiosus est. Quisqs vero sic vtitur vt me/tas ꝯsuetudinis bonoꝝ iter quos versat̄ excedat: aut aliqd significat. aut flagitiosus ē. CHRY. ī ho. A loco āt ⁊ vesti/mētis ⁊ a ꝯcursu hoīū: eius morib⁹ designatis īducit iā ⁊ p̄/phetā ēt cū eē dicēs. Sz qd exiſtis videre: pphetā: dico vob etiā pluſqz pphā. GREGO. Prophete eni ministeriū ē futura p̄dicere: nō etiā demōstrare. Joānes q̄ pluſqz ppheta ē q2 eū quē p̄currēdo pphetauerat: etiam ondēdo nūciabat. HIERO. In quo ēt ceteris pphis maior ē: Et q2 ad p̄ui/legiū pphetale etiā baptiſmi accessit p̄miū: vt suū dn̄m ba/ptiçaret. CHRY ī ho. Deide mōstrat sz qd ē maior dicēs. Hic ē. n. de quo scriptū ē. Ecce mitto angelū meū an̄ faciez tuam. HIERO. Ut. n. meritorum ioānis augmētuz face/ret de malachia testimoniū ifert: ī quo etiā angelus p̄dicat̄. Angeluz aūt hic dici ioānem nō putemus nature societate: sz officij dignitate. i. nunciū q venturū dominum nūciauit. GREGO. Qui. n. grece āgelus. hic latine nūcius dr̄. Re/cte ḡ qui nūciare supnū nūciū venerat āgelus vocat̄: vt di/gnitatē seruet ī noīe quā explet in opatōe. CHRY. ī ho. Mōstrat igr̄ hm qd ē maior ioānes pphetis: hm id. s. q2 est ppe xp̄m. Et iō dicit. Mitto an̄ faciē tuam. hoc ē ppe te: si/cut eni q ppe currū regis icedūt alijs sūt clariores: ita ⁊ ioā/nes ppe xp̄i p̄ntiam. GLO. Deinde alij pph̄e missi sunt vt aduētum christi annūciarēt. Iste autez vt p̄pararet viā eius. vn̄ seqtur: Qui p̄parabit viam tuā an̄ te. i. peruia red/det tibi corda auditorum pniam p̄dicādo ⁊ baptiçando. HILA. Mystice aūt desertū spūscō vacuū ē sentiēdum ī quo habitatio dei nulla sit. In arūdine hō talis ostēdit̄ de gl'ia seculi vite sue inanitate speciosus in se aūt fructu veri/tatis cauus exterior placēs ⁊ nullus iterior ad oēm vētoꝝ motū. i. īmundoꝝ spirituū flatu mouēdus neqz ad ꝯsiſtēdi firmitatē valēs ⁊ aīe medullis ianis. veste aūt corpus quo īduit̄ aīa signat̄: qd luxu ac lasciuijs mollescit. in regib⁹ trās/gressoꝝ angeloꝝ nūcupatio ē. hi. n. seculi sūt potētes mūdi/qz dn̄antes. Ergo vestiti mollib⁹ in domib⁹ regū sunt. i. illo/ruz qbus p luxū fluida ⁊ dissoluta sūt corpa: pz eē demonū habitatōez. GREGO. Joānes etiā mollibus vestitus ñ fuit: q2 vitā peccātiū nō blandimētis fouit: sed rigore aspe i/uectōis icrepauit dicēs: Genimina viperaꝝ ⁊c̄.

¶ Amen dico vobis: nō surrexit inter natos mu/lierum maior ioanne baptista. Qui autez minor est in regno celorūz: maior est illo.

CHRY. Premissa ꝯmēdatōe ioānis ex pph̄e testimōio nō hic stetit sz iam sniaz ppriā de ipo iducit dicēs: Amē di/co vobis. nō surre. ma. iter na. muli. io. bapti. RABA. Ac si dicet: Quid dicerē p singula de ꝯmēdatōe ioānis: Amē di/co vobis iter natos mulieꝝ: iter natos igt mulieꝝ nō virgi/nū. mulieres. n. pprie corrupte vocāt̄. Si aūt Maria aliqñ mulier ī euāgelio nūcupat̄: sciēdum est iterpretem mulie/rē pro femina posuisse sicut. ibi Mulier ecce filius tuus. HIERO. His ḡ p̄fert̄ hoīb⁹ q de mulierib⁹ nati sunt ⁊ d̄ ꝯcubitu viri: ⁊ nō ei q nat⁹ ē ex v̄gine ex spūscō: q̄uis ī eo q̄ dic̄: Nō sur. iter na. mu. ma. io. bap. nō ceteris pphis ⁊ patri/archis cūctisqz hoīb⁹ ioānē p̄tulit. sz ioāni ceteros exeq̄uit. Nō enim stati seqt̄. Ut si alij maiores eo nō sunt: ille ma/ior alioꝝ sit. CHRY. sup matth. Sed tāta cum sit iusti/tie altitudo vt in illo nemo possit esse pfectus nisi solus de⁹ puto q2 oēs scī q̄zti ad subtilitatē diuini iudicij inuicem sibi iferiores sunt aut p̄ores. ex quo itelligim⁹: qm̄ qui maiorez se nō habet maior oibus est. CHRY. ī ho. Ne autem rur/sus supabūdātia laudum pariat aliqd incōueniēs iudeis io/annē preferētibus christo ꝯueniēter hoc remouet dicens: Qui aūt minor ē ī regno celoꝝ. hic maior ē illo. AVGV. ꝯtra aduersariū legis ⁊ prophetaꝝ. Argumentat̄ autem ex hoc hereticus ita velut rōcinādo tāquam ioānes nō perti/neat ad regnum celoꝝ: ⁊ ob hoc multo minus ceteri pphe/te illius populi qbus maior est ioānes. Hec autē verba dn̄i duobus modis pnt itelligi. Aut. n. regnum celoruz appella/uit hoc qd nōdū accepim⁹: de quo ī fine dicturus ē. Uenite bn̄dicti pr̄is mei pcipite regnū. ⁊ q2 ibi sunt angeli: qbus in eis mīor maior ē quolz iusto portāte corp⁹ qd corrūpit̄. Aut si regnū celoꝝ itelligi voluit ecclīā. c⁹ filij sunt ab īstitutōe gn̄is humani vsqz nūc oēs iusti: dn̄s seipm significauit qui nascēdi tpe minor erat ioāne maior aūt diuinitatis eternita/te. ⁊ dn̄ica ptāte. Proinde hm p̄orem expōnem ita distigu/tur. Qui minor ē in regno celoꝝ ac deide subifert̄: Maior ē illo. Scd̄m hanc aūt posteriorē ita. Qui aūt minor ē: ac de inde subinfert̄: In regno celoꝝ maior est illo: CHRI. Di/cit aūt in regno celoꝝ. i. in spūalibus ⁊ vniuersis q̄ sūt sz ce/lum: q̄dā aūt dicūt qm̄ de aplis hoc dixit xp̄s. HIERO. Nos aūt simpl'r itelligam⁹: q2 ois scūs q iā cū dn̄o ē sit ma/ior illo q adhuc ꝯsiſtit in p̄lio. aliō ē. n. victorie coronā possi/dere aliud adhuc in acie dimicare.

¶ A diebus aūt ioannis baptiste vsqz nūc regnū celorū vī patit̄: ⁊ violēti rapiūt illud. Oēs eni p/phete ⁊ lex vsqz ad ioānē pphetauerūt: ⁊ si vul/tis recipere: ipse est helias qui ventur⁹ est. Qui habet aures audiendi audiat.

GLO. Q2 dixerat supius: Qui mīor est in regno celoꝝ ē maior ioāne: ne videret̄ ioānes a regno celoꝝ eē alienus h̄ rēouet subdēs: A die. āt io. ba. vsqz nūc regnū. ce. vī pa. ⁊ vi. ra. illō GREGO. Per regnū celoꝝ supnū soliū dsignat̄.

cum quo peccatores quolibet facinore polluti ad penitētiā
redeūt. ⁊ semetipsos corrigūt: q̄si peccatores in locum alie-
nū itrant: ⁊ violēter regnū celoꝝ rapiūt. HIERO. Si āt
pri⁹ ioānes baptista pniāz pp̄lis nūciauit dicēs: Pniāz agi-
te: appropinquit.n. regnū celoꝝ: ꝯuenienter a diebus illi⁹ re-
gnū celoꝝ vī patif ⁊ violēti rapiūt illud. Grādis ē.n. violē-
tia in terra nos eē generatos: ⁊ celoꝝ sedē querere ⁊ possi-
dere p virtutē q̄ nō tenuim⁹ p naturā. HILA. Uel aliter
Dn̄s aplos ire ad oues pditas isrl' iusserat: sꝫ ois hec p̄dica-
tio pfectū publicanis ⁊ peccatorib⁹ afferebat. itaqꝫ vim re-
gnū patif: ⁊ violēti diripiūt. qꝛ glīa israel a prībus debita. a
pphetis nūciata: a xp̄o oblata fide gētiū occupat ⁊ rapitur.
CHRY. Uel rapiūt regnū dei p fidē xp̄i oēs q cū festina-
tione veniūt. vñ dic̄. A dieb⁹ aūt ioānis vsqꝫ nūc. Et ita ipel-
lit ⁊ festinare facit ad fidē suā. sꝫ ⁊ āt ⁊ bis q̄ antea dicta sunt
a ioāne opitulat. Si eni vsqꝫ ad ioānez omnia cōpleta sunt:
ipse ē q ventur⁹ ē: vñ subdit: Oēs.n. pp̄he ⁊ lex vsqꝫ ad ioānē
pphetizauerūt. HIERO. Nō q post ioannē excludat p-
phetas. Legim⁹.n. in actib⁹ aplōꝝ ⁊ Agabuz pphetizasse ⁊
q̄tuor vgines filias philippi. Sꝫ vt lex ⁊ pphe quos scriptos
legim⁹ q̄cqd pphetizauerunt de dn̄o vaticinati sunt. Qd̄ er-
go dr̄: Usqꝫ ad ioānē pphetizauerūt. xp̄i tp̄s ondit. ⁊ quez illi
dixerūt eē ventuꝝ ioānes venisse ondit. CHRY. Deide
aliā ꝯiecturā sui aduentus ponit dicēs: Et si vultis recipere
ipse ē helias q venturus ē. Dicit dn̄s in malachia. Mittā vo-
bis heliā thesbitē. ⁊ de isto dic̄: Ecce ego mitto angelū meū
āt faciē tuā. HIERO. Helias g ioānes dr̄ nō ꝫ stultos
phōs ⁊ quosdā hereticos q reuersionez aīaꝝ itraducūt. sed
q iuxta aliud testimoniū euangelij venerit in spū ⁊ virtute
helye. ⁊ eādē spūssancti vel grāz hūerit vel mēsuram. Sꝫ ⁊
vite austeritas rigorqꝫ mētis helie ⁊ iohānis pares sūt. vterqꝫ
q̄ i heremo: vterqꝫ zona pellicea cīgebat. Ille quoniā regē
achab ⁊ iezabel ipietatis arguit fugere ꝯpulsus ē: iste qꝛ he-
rodis ⁊ herodiadis illicitas arguit nuptias capite truncat.
CHRY. Et bn̄ dixit: Si vultis recipe. libertatez ondēs.
⁊ volūtariā expetēs mentē. Est eni ille hic ⁊ hic ille qꝛ pcurso-
res facti sūt vterqꝫ. HIERO. Hoc aūt qd̄ dcm̄ est. Ipse ē
Helias mysticū eē ⁊ egere itelligentia sequēs dn̄i sermo de-
mōstrat dicēs: Qui hꝫ aures audiēdi audiat. REMI. Ac si
diceret. Qui hꝫ aures cordis audiēdi. i. itelligendi itelligat:
qꝛ nō dixit ioānem heliā eē in psona. sed in spū.

¶ Cui autē similem estimabo generationē istā?
Similis est pueris sedētibus in foro qui clamā-
tes coequalibus dicunt: Cecinimus vobis ⁊ nō
saltastis: lamentauimus ⁊ non planxistis. Uenit
.n. ioannes neqꝫ manducans neqꝫ bibens: ⁊ di-
cunt: demoniū habet. Uenit filius hoīs mandu-
cās ⁊ bibens: ⁊ dicūt ecce homo vorax ⁊ pota-
tor vini: publicanoꝝ ⁊ peccatorū amicus. Et iu-
stificata est sapiētia a filijs suis.

HILA. Totus hic sermo īfidelitatis obprobriū ē: ⁊ de af-
fectu supioris q̄rimonie dscēdit. qꝛ insolēs plebs per diuer-
sa sermonū gña docta nō fuerit. CHRY. Uñ ⁊ iterroga-
tōe vtitur mōstrans qꝛ nihil quod deberet fieri ad salutez
eoꝝ: derelictū est dicēs. Cui aūt similem estimabo generati-
onem istā. GLO. q.d. Tātus est ioannes. sed vos nec sibi
nec mihi voluistis credere: ⁊ ideo cui vos similes estimabo
p generationē accipit cōmuniter ⁊ iudeos ⁊ secum ioanne.
REMI. Mox autem sibypsi respōdet subiungēs. Simi-
lis est pueris sedētibus in foro qui clamātes coequalib⁹ di-
cunt: Cecinimus vobis ⁊ nō saltastis: lamētauim⁹ ⁊ nō plā-
xistis. HILA. In pueris pp̄he signant: qui in simplicita-
te sensus vt pueri p̄dicauerunt: ⁊ in medio synagoge tanq̄
in publico fori ꝯuentus coarguunt: q cātantibus sibi officio

corporis nō obsecūdauerit: ⁊ q dictis suis nō paruerint: ad
cantantiū eni modū saltantiū mot⁹ aptat. Prophe.n. ad cō-
fessionē psallēdi deo pūocauerūt vt cātico moꝝ si tenet: v-
esate vt dauid. HIERO. Dicūt ergo. Cecinim⁹ vobis ⁊ nō
saltastis. i. pūocauimus vos: vt ad nr̄m cāticū bona opa fa-
ceretis: ⁊ noluistis: Lamētati sum⁹ ⁊ vos ad pniaz pūocaui-
mus. ⁊ nec hoc qdem facere voluistis: spernētes vtrāqꝫ p̄di-
catiōez tam exhortatiōis ad virtutes q̄ꝫ pnīe post peccata.
REMI. Quid ē aūt q dicit coequalibus? Nūqd ifideles
iudei coeq̄les erāt scis pphetis? Sꝫ hoc dicit: Quī de vna
stirpe orti fuerūt. HIERO. Pueri etiā sunt de qbus esa-
ias loqtur: Ecce ego ⁊ pueri mei quos dedit mihi dn̄s: ist
ergo pueri sedent in foro vbi multa venalia sunt: ⁊ dicūt:
CHRY. Cecinimus vobis ⁊ nō saltastis. hoc ē remissam
vitā ostēdi: ⁊ nō psuasi estis. Lamētauimus ⁊ non plāxistis:
hoc ē ioānes durā sustinuit vitā ⁊ no attendistis. nō aūt di-
cit ille illud ⁊ ego hoc. sꝫ cōiter: qꝛ vna itentio vtriusqꝫ erat.
vñ seqtur. Uenit.n. ioānes neqꝫ mādücās neqꝫ bibens ⁊ di-
cūt demoniū hꝫ. Uenit fili⁹ hoīs ⁊c̄. AVGV. ꝯtra faust.
Uellē aūt vt mihi manichei dicerēt: qd mādücabat ⁊ quid
bibebat xp̄s: q in ꝯparatōe ioānis nō mādücātis neqꝫ bibē-
tis: hic se dixit mādücantē ac bibētē. Nō.n. dictū est q ioan-
nes oīno nō biberet: sꝫ q vinū ⁊ sicerā nō biberet: bibebat
ergo aquā. cibus aūt eius nō oīno nullus erat: sed locusta ⁊
mel siluestre. vñ g dictus ē nō mādücās neqꝫ bibēs: nisi q
illa victu quo iudei vtebanf non vtebat. hoc ergo dn̄s nisi
vteref: nō in eius ꝯpatiōe mādücās bibensqꝫ diceref. Mi-
rū aūt si nō mādücās dr̄ qui locustas ⁊ mel comedit: ⁊ mā-
ducās dr̄ qui pane ⁊ olere ꝯtētus est. CHRY. Dicit ergo
Uenit iesus: ac si dicat. p ꝯtrariā viā venimus ego ⁊ ioānes
⁊ idē fecimus: sicut si venatores p duas ꝯtrarias vias aliqd
aīal isequantur. vt in alteꝝ icidant: Uniuersum aūt hoīum
genus ieiuniū ⁊ durā vitā admiraf. ⁊ pp̄ter hoc dispensatū
ē a prima etate ita nutriri ioānē vt per hoc digna fide eēnt
que dicerenf ab ipso. Incessit siquidē dn̄s p hanc viā: qn̄
do. xl. dieb⁹ ieiunauit: sꝫ tamē ⁊ alr̄ docuit q sibi eēt creden-
dū. multo.n. maius erat q testaref p eo ioānes: qui per hāc
viā icesserat q̄ꝫ q ipse p hanc viā icederet: aliter ioānes ni-
hil plus ondit p̄ter vitam ⁊ iustitiā: christus aūt ⁊ a mira-
cu-
lis testimoniū hēbat. dimittēs ergo ioannem ieiunio fulge-
re. ipse ꝯtrariā icessit viam: ad mēsam intrās publicanoꝝ
mandücās ⁊ bibēs. HIERO. Si ergo ieiuniū vobis pla-
cet: cur ioannes displicuit: si saturitas: cur filius hoīs: quo-
rū alteꝝ demoniū habētem: alterū voracē ⁊ ebrium nunc-
pastis. CHRY. Quale igitur iam excusationez accipiēt.
pp̄ter hoc subdit: Et iustificata ē sapiētia a filijs suis. hoc ē.
Et si vos persuasi nō estis: sed me iam incusare nō habetis.
qd̄ ⁊ de patre ait pp̄heta: Ut iustificeris i sermonibus tuis
etsi enim nihil in vobis expleatur a procuratione dei: que
circa nos: oia que sunt ex parte sua complet: vt in verecun-
dis neqꝫ vmbrā relinquat ingrate dubitatōis. HIERO.
Iustificata ē ergo sapiētia a filijs suis. i. dei dispēsatio atqꝫ
doctrina vel ipse christus qui est dei virtus. ⁊ dei sapientia
iuste fecisse ab apostolis suis filijs cōprobatus ē. HILA.
Est autem ipse sapiētia nō ex effectu sed ex natura. Plures
enim dictū apostolicū q ait christū dei sapiētiam ⁊ dei vir-
tutem his modis solent eludere: q in eo ex virgine creādo
efficax dei sapiētia. ⁊ virtus extiterit. sꝫ ne tale posset intel-
ligi ipsum se sapientiam nūcupauit eam in se: que non sunt
eius ondēs. Nō enim idem opus virtutis ⁊ virtus. ⁊ efficiēs
discernif ab effectu. AVGV. de. q. Uel iustificata est sa-
piētia a filijs suis qꝛ sci apl̄i itellexerūt regnū dei nō eē i es-
ca ⁊ potu: sꝫ i equanimitate tolerādi: quos nec copia suble-
uat. nec deprimit egestas. vñ ⁊ paul⁹ dicebat: Scio abūdare
⁊ penuriā pati. HIERO. In qbusdā libris legif: Iustifica-
ta est sapiētia ab operibus suis. sapientia nanqꝫ non querit

vocis testimoniū sed operꝝ. CHRY. Si autē exempla vi
lia sūt de pueris nō mireris: ad fbecilitatē .n. audientiū loq
baē: sicut ezechiel multa exēpla dixit iudeis cōuenientia dei
magnitudine idigna. HYLA. Mystice aūt iudeos nec
ioānis ꝑdicatio iflexit qḃꝰ ⁊ lex grauis visa est potibus cū
bisq̄ ꝑscriptis ⁊ difficilis ⁊ molesta: petiū in se qḋ demoniū
nūcupant hiis: qꝛ ꝑ obseruātie difficultatē necesse eis esset
ī lege peccare. rursusq̄ ī xp̄o euāgelij ꝑdicatio vite liberta-
te ñ placuit ꝑ quā difficultates legis ⁊ onera laxata sūt. Et
sḋ eā publicāi peccatōesq̄ crediderūt: atq̄ ita tot ⁊ tātis ad
monitionū gn̄ibꝰ frustra habitis: nec ꝑ graꝫ iustificantur: et
lege sūt abdicati: ⁊ iustificata est sapiā a filijs suis: ab his .s.
q regnū celoꝝ fidei iustificatōe diripiūt. ɔfitētes iustū sa-
piētie opꝰ: q mun⁹ suū ad fideles a cōtumacibꝰ trāstulerit.

¶ Tūc cepit exprobrare ciuitatibus ī qbus facte sūt plurime virtutes eius: qꝛ nō egissent penitētiaꝫ. Ue tibi corozaiꝫ: ve tibi betsaida: qꝛ si ī tyro ⁊ si done fcē essent virtutes q̄ fcē sūt in vobis olim ī cilicio ⁊ cinere pniam egissent. Ueruntamē dico vobis: tyro ⁊ sidoni remissius erit in die iudicij q̄ꝫ vobis. Et tu capharnaū: nūquid vsq̄ in celū exaltaberis: vsq̄ in infernum descendens. Qꝛ si in sodomis facte fuissent virtutes que fcē sunt in te forte mansissent vsq̄ in hanc diem. Uerū tamen dico vobis: qꝛ terre sodomorum remissi- us erit in die iudicij q̄ꝫ tibi.

GLO. Hucusq̄ iudeos cōiter icrepauerat: nūc autē q̄si
noiati quasdā ciuitates icrepat: qbꝰ spālr predicauerat. nec
tñ cōuerti volebāt. vñ dr̄. Tūc cepit exprobrare ciuitatibꝰ
ī qbꝰ facte sunt plurime virtutes eiꝰ: qꝛ nō egissent pniam.
HIERO. Exprobratio .n. ciuitatū corozaim ⁊ betsaide ⁊
capharnaū capli huius titulo pandit: ꝙ iō exprobrauerat
eis: qꝛ post fcāo v̄tutes ⁊ signa q̄ꝫ plurima nō egerīt pniaꝫ. vñ
subdit. Ue tibi corozaim. veh tibi bethsaida. CHRY. Ut
āt nō dicas a nā ipsos eē malos. ponit nom̄ ciuitatis .s. beth
saida a q̄ q̄ūq̄ ꝓcesserūt aplī: etenī philippꝰ: ⁊ duo binarij
ꝑncipaliū aploꝝ hinc fuerūt .s. petrꝰ ⁊ andreas iaco. ⁊ ioan.
HIERO. Sꝫ per hoc qḋ dicit Ue: he vrbes galilee a sal
uatore plāgimī. ꝙ post tāta signa atq̄ virtutes nō egerint
pniam. RABA. Corozaim aūt q̄ interptaī mysterium eū
⁊ bethsaida q̄ domꝰ fructuū vl' domꝰ venatoꝝ dr̄. ciuitates
sunt galilee site in littore maris galilee. Plāgit ḡ dñs ciui-
tates q̄ quōdā mysteriū dei tenuerūt; ⁊ v̄tutū iaꝫ fructū gi-
gnere debuerant ⁊ in quas spūales venatores sunt missi.
HIERO. Et pferunt eis tyrus ⁊ sidon vrbes idolatrie: ⁊
vitijs ōdite. ⁊ iō seqī. Qꝛ si ī tyro ⁊ sidone facte essent virtu
tes q̄ facte sunt in voḃ oliī ī cilicio ⁊ cinere pniam egissent.
GREGO. xxxv. mo. In cilicio qdē aspitas q̄ pūctio pec-
catoꝝ ī cinere aūt puluis oñdiī mortuoꝝ. ⁊ iccirco vtrūq̄
hoc adhiberi ad pñiam solet: vt ī pūctōe cilicij cognoscomꝰ
qd per culpā fecimꝰ. ⁊ in fauilla cineris ꝑpendamus qd ꝑ
iudiciuꝫ facti sumus. RABA. Tyrus aūt ⁊ sidō sunt vr-
bes phenicis. iterꝑtatur aūt tyrus angustia ⁊ sidō venatō:
⁊ significat gētes quas venator diabolꝰ ī angustia peccato-
rum cōprehēdit: sed saluator iesus per euangeliū absoluit.
HIERO. Querimꝰ āt vbi scriptū sit. ꝙ ī corozaī ⁊ beth-
saida dñs signa fecerit. Supra legimꝰ. Et circuibat ciuita-
tes oēs. ⁊ vicos curās oēꝫ ī firmitatē: ⁊ reliq̄. Inter ceteras ḡ
vrbes ⁊ viculos estimādū ē ī corozaim ⁊ ī bethsaida dñꝫ si-
gna fecisse. AVGV. ō pscierātia. Nō ergo veꝝ ē ꝙ his
tēporibꝰ: ⁊ his locis euāgeliū eiꝰ predicatuꝫ nō ē: ī qbꝰ tales
oēs futuros eē psciebat: quales multi in eiꝰ corporali pñtia
fuerūt: qui ī eū nec suscitatis ab eo mortuis credere volue
runt. Ecce eni dñs attestaī ꝙ tyrij ⁊ sidonij acturi eēnt ma
gne humilitatis pniam. si in eis facta eēnt diuiaꝝ signa vir
tutū. Porro si etiā sꝫ facta que facturi eēnt si viuerēt: mor
tui iudicanī: pfecto qꝛ fideles futuri erāt isti si eis cū tātis
miraculis euāge. iū fuisset ꝑdicatū: non sunt vtiq̄ puniēdi:
⁊ tñ ī die iudicij punieī. Seqī eni: Uerūtñ dico vobis: Se-
uerius ḡ punienī illi isti remissius. HIERO. Quod iō ē:
qꝛ tyrꝰ ⁊ sidon naturalē tñ legē calcauerāt: iste vero ciuita
tes post transgressionē natural' legis ⁊ scripte: etiaꝫ signa q̄
apud eos facta sunt paruiduxerūt. RABA. Impletū āt
hodie videnꝰ dictuꝫ saluatoris: qꝛ .s. corozaim ⁊ bethsaida
ꝑsente dño credere noluerūt. Tyrꝰ aūt ⁊ sidon postea euā-
geliçantibꝰ discipulis crediderūt. REMI. Capharnaū āt
metropolis erat galilee ⁊ isignis ciuitas illiꝰ ꝓuincie: ⁊ iō
dñs specialiter mētionē illiꝰ facit: dicens: Et tu capharnaū:
nunquid vsq̄ ī celū exaltaberis: vsq̄ ad infernū descēdes.
HIERO. In altero exēplari repimꝰ: Et tu capharnaū q̄
vsq̄ ad celū exaltata es vsq̄ ad inferna descēdes. Et est du
plex intelligentia. vel iō ad inferna descēdes qꝛ contra pre
dicationē meā supbissime restitisti. Uł iō qꝛ exaltata vsq̄
in celum meo hospitio ⁊ meis signis atq̄ virtutibꝰ tātū ha-
bēs ꝑuilegiū: maioribꝰ plecteris supplicijs ꝙ his quoq̄ cre
dere noluisti. REMI. Nō soliū āt tyri ⁊ sidōis: sꝫ ipsa sodo
moꝝ ⁊ gomorreoꝝ fecerīt leuia peccata ꝑ cōparationē. ⁊ iō se
quiī. Quia si ī sodomis facte eēnt v̄tutes que facte sunt in
te: forte mansissent vsq̄ ī hūc diē. CHRY. In quo auge-
tur coꝝ accusatio etenī maxima malicie demōstratio ē cū
non solum his qui tūc erant: sed his q nūq̄ fuerāt mali ap-
ꝑuerēt deteriores. HIERO. In capharnaū aūt que inter-
ꝑtaī villa pulcherrima ɔdēnatur hierl'ꝫ: cui dr̄ ꝑ ezechielē:
Iustificatā ē sodoma ex te. REMI. Ideo aūt dñs qui oīa
nouit: ī hoc loco v̄bū dubitatiuū posuit .s. forte vt demōstra
ret. qꝛ liberꝫ arbitriū cōcessuꝫ ē hoibꝰ. Sequiī: Uerūtū di-
co vobis qꝛ terre sodomoꝝ remissius erit in die iudicij q̄ꝫ
tibi. Et sciendū est ꝙ noie ciuitatis vel terre: nō edificia vl'
domoꝝ parietes dominꝰ increpat: sed hoīes in eis commo
rantes sm̄ spēm tropi que ē metonomia: In qua ꝑ hoc qḋ
cōtinet id qḋ ɔtinet oñdiī. ꝑ hoc aūt qḋ dicit: Remissius
erit ī die iudicij. apte demōstrat qꝛ diuersa sunt supplicia ī
inferno sicut ⁊ diuerse sunt mansiones in regno celorum.
HIERO. Querat āt prudēs lector ⁊ dicat: Si tyrꝰ ⁊ sidō
⁊ sodoma potuerūt agere pniaꝫ ad ꝑdicationē saluatoris si
gnoꝝūq̄ miracula: nō sunt in culpa ꝙ nō crediderūt sed vi
tij silētiū in eo ē qui acturis pniaꝫ noluit ꝑdicare. Ad qḋ fa
cilis ⁊ aperta ē rñsio: ignorare nos iudicia dei ⁊ singulariꝫ
eiꝰ dispensationū sacramēta nescire. ꝓpositum fuerat deuꝫ
videre fines nō excedere: ne iustaꝫ pharisei ⁊ sacerdotibꝰ
occasionē pscentōis daret. vñ ⁊ aplis ꝑcepit: In viā gentiū
ne abieritis. Corozaiꝫ ⁊ bethsaida dānanī: ꝙ pñte dño cre-
dere noluerūt. Tyrꝰ ⁊ sidon iustificanī: qꝛ aplis illiꝰ credi-
derūt. Non queras tpa cū credentium intuearis salutem.
REMI. Soluiī aūt ⁊ aliter: Fortassis erāt plurimi ī coro
çaim ⁊ bathsaida qui credituri erāt. ⁊ erāt multi ī tyro ⁊ si-
done qui nō erāt credituri. Et ideo nō erāt digni euāgelio.
Dñs ergo iō habitatoribꝰ corozaim ⁊ bethsaide ꝑdicauit:
vt illi qui credituri erant: crederēt. ⁊ habitatoribꝰ tyri ⁊ si-
donis ꝑdicare noluit. ne forte illi qui nō erant credituri cō
tēptu euangelij deteriores fcī atrociꝰ punirēī. AVGV.
de pscierantia: Quidā aūt disputator catholicus non igno
bilis. hūc euangelij locū sic exposuit: vt diceret pscisse dñm
tyrios ⁊ sidonios a fide fuisse postea recessuros. ⁊ cuꝫ factis
apud se miraculis credidissent: ⁊ misericordia potius non
eum illic ista fecisse: quoniā grauiori pene obnoxij fierēt si
fidem quam tenuerāt reliquissent. q̄ꝫ si eam nullo tpe tenu
issent. Uel aliter. Prescuit profecto deꝰ beneficia sua: qui
bus nos liberare dignatur. hec aūt est ꝑdestinatio sanctoꝝ

scia.s.τ preparatio beneficioꝝ dei:qbus certissime liberãtur quicunqz liberãt. Ceteri aũt nõ nisi i massa pditiõis iusto diuino iudicio relinquant: vbi tyry relicti sunt τ sidony: q etiã credere poterãt si multa xpi signa vidissent: sed qm̃ vt crederẽt nõ eis erat datũ: τ vnde crederẽt est negatum. Ex quo apparet habere quosdã in ipso ingenio diuinũ nãlr munus intelligentie quo moueant ad fidẽ si congrua suis mẽtibus vel audiãt verba vel signa cõspiciant: τ tñ si dei alno re iuditio a pditionis massa non sunt gratie pdestinatione discreti. nec ipsa eis adhibent vel dicta diuina vl' facta: per que possent credere. si audirẽt vtiqz talia vel viderẽt. In eadẽ pditõis massa relicti sunt etiã iudei q non potuerunt credere factis in conspectu suo tã magnis clarisqz ṽtutib⁹. Cur. n. nõ poterãt credere: nõ tacuit euangelium dicẽs. Cũ aũt tãta signa fecisset corã eis: nõ poterãt credere: qr dixit esaias. Excecaui oculos illoꝝ τ induraui cor eorum. Non erant ergo sic excecati oculi nec sic induratum cor tyriorũ τ sidonioꝝ qn credidissent: si qualia viderunt isti signa vidissent. Sed nec illis pfuit q poterãt credere: qr predestinati non erant: nec istis obfuisset: q non poterãt credere: si ita predestinati essent vt eos cecos dñs illuminaret: τ induratis cor lapideum vellet auferre. AVGV. de cõ. euan. Hoc aũt qd hic dr̃. etiã lucas cõmemorat cõnnuati eundam fmoni dñi etiã h ex ipsius ore cõiũgẽs. vñ magis vr ipse hoc ordine illa cõmemorari quo a dño dicta sunt. matthe⁹ aũt sue recordationis ordinẽ tenuisse. aut illud qd matthe⁹ ait: Tũc cepit exprobrare ciuitatib⁹. sic accipiẽdũ putãt vt primum ipsius tpis voluisse credat exprimere: i hoc qd ẽ Tũc: nõ aũt ipm tps aliquãto lati⁹ quo h multa gerebant τ dicebant. Quisqz ergo credit: credat hoc eẽ bis dcm̃. Cũ enĩ τ apud vnũ euangelistã inueniant quedã q bis dixerat dominus: sicut apud lucam de nõ tollenda pera in via: qd mirum si aliqd aliud bis dcm̃ sigillatum a singulis dr̃ eodem ordine quo dictũ ẽ: Et ideo diuersus ordo apparet in singulis qr τ tũc qñ ille. τ tũc qñ iste cõmemorat dictum est.

¶ Respõdens iesus dixit. Cõfiteor tibi pater domine celi τ terre: qr abscondisti hec a sapiẽtibus τ prudẽtibus τ reuelasti ea paruulis. Ita pater qm̃ sic fuit placitum ante te.

CHRY. Qr sciebat dñs multos de supiori questiõe dubitaturos s. q iudei xpm nõ receperũt quẽ gẽtilitas tã pria suscepit: rñdet his cogitationib⁹ eoꝝ. Et iõ dicit: Rñdens iesus dixit. Cõ. ti. pa. do. ce. τ ter. GLO. Idest q facis celos τ reliquis in terrenitate quos vis. Uel ad lrãz. AVGV. de ver. do. Si xps dixit cõfiteor: a quo lõge est oẽ peccatũ cõfessio nõ est solius peccatoris: sed aliquãdo etiã laudatoris. Cõfitemur ergo siue laudãtes deũ siue accusantes nosmetipsos. Dixit ergo. Cõfiteor te. i. laudo te. nõ accuso me.

HIERO. Audiãt g̃ q saluatorẽ nõ natũ: sz creatuz calũniant: q p̃rem suũ vocet celi τ terre dñm. Si. n. τ ipe creatura est: τ creatura cõditorẽ suũ p̃rem appellare põt: stultũ fuit nõ τ sui τ celi τ terre dñm vel p̃rem nr̃ appellare. Gratias aũt agit q aplis aduẽtus sui aperuerit sacra: q̃ ignorauerũt scribe τ pharisei: q sibi sapiẽtes vident: τ i conspectu suo prudẽtes. Et iõ seqr̃. Qr abscõ. hec a sapiẽ. τ pru. τ reuel. ea par. AVGV. de ver. do. Noie sapiẽtũ τ prudẽtũ superbos itelligi posse ipse exposuit cũ ait. Reuelasti ea por. qd enĩ ẽ puulus nisi humilib⁹: GREGO. xxvij. mo. Nõ enĩ nõ subiũxit: Reuelasti ea stultis sz puulis: timorẽ se dãnasse inotuit: nõ acumẽ. CHRY. Uel dicẽs sapiẽtes: nõ verã sapiaz dicit: sz eã quã videbãt scribe τ pharisei ab eloq̃ntia hr̃e. Propter hoc neqz dixit: Reuelasti ea stultis: sz paruulis. i. isormib⁹ aut rusticis: i quo erudit nos p oia ab elatione eruĩ: humilitatẽ aũt ẹlare. HYLA. Celestiũ g̃ verboꝝ archana atqz ṽtutes sapiẽtib⁹ abscõdũt: τ puulis reuelant: puulis malicia nõ sensu: sapiẽtib⁹ ṽo stultitie sue presũptione: nõ prudẽtie cãe. CHRY. Reuelatũ ãt eẽ his dignũ est letitia. occultari ãt his nõ letitia. sz lachrimis dignũ est. Nõ ergo pp hoc letat: sz qm̃ q̃ sapiẽtes nõ cognouerũt: cognouerũt hi. HYLA. Facti aũt hu⁹ eqtatẽ dñs pater ne volũtatis iuditio cõfirmat: vt q indignãt puuli in deo fieri: stulti deinceps i sapia sua fiãt. Et iõ subdit. Ita p̃r qm̃ sic placitũ fuit añ te. GREGO. xxv. mo. Quib⁹ ṽbis exẽpla humilitatis accipim⁹ ne temere discutere supna consilia de alioꝝ vocatõe alioꝝ ṽo repulsione p̃sumam⁹: ostendens q iniustũ eẽ nõ põt qd placuit iusto. HIERO. In his etiam ṽbis blãdiẽtis affectu loqt̃ ad p̃rem vt ceptũ i aplis cõpleatur beneficiũ. CHRY. Hec aũt q̃ dñs discipulis dixit studiosiores eos fecerũt: qr. n. cõsequẽs erat eos d̃ se magna sapere: q demones abigebãt iõ hic eos repmit: reuelatio. n. erat qd eis fcm̃ est non illoꝝ studiũ: iõqz scribe sapientes τ prudẽtes extimantes se eẽ exciderũt pp ppriũ timorẽ. vñ si pp hoc ab eis abscõdita sũt dei mysteria timete dr̃ τ vos τ manete puuli hoc enĩ fecit vos reuelatione potiri. Sicut aũt cũ paulus dicat: Tradidit illos de⁹ i reprobũ sensũ. nõ hoc dicit iducẽs deũ hoc agentẽ: sz illos q eãm tribuerunt: ita τ hic. Abscõdisti hec a sapiẽtib⁹ τ prudẽtib⁹. Et propter qd abscõdita sũt ab illis: audi paulũ dicẽtẽ: qm̃ querentes ppriã iustitiã statuere: iustitie dei nõ sunt subiecti.

¶ Omnia mihi tradita sunt a patre meo. Et nemo nouit filium nisi pater: neqz patrem quis nouit nisi filius: τ cui voluerit filius reuelare.

CHRY. Qr dixerat Cõfiteor tibi pater. qm̃ abscondisti hec a sapientibus. vt nõ estimes qm̃ ita gr̃as agit p̃ri: sicut si ipse sit hac ṽtute priuatus. Cõsequenter adiũgit. Omnia mihi tradita sũt a patre meo. Cuz aũt audieris qm̃ tradita sunt nihil humanũ suspiceris. vt enĩ nõ duos deos ingenitos eẽ estimes. hãc ponit dictionẽ. Simul n. cũ geni⁹ est: oĩum dominator fuit. HIERO. Aliogn si iuxta nostrã fragilitatẽ sentire volumus: cũ ceperit habere quod accipit: icipiet nõ habere quod dedit. Uel tradita sibi omnia non celuz τ terra τ elemẽta intelligenda sunt τ cetera que ipe fecit τ cõdidit sed hi qui per filiũ accessũ habẽt ad patrẽ. HYLA. Uel hoc dicit neqd in illa minus q̃ q in deo est estimaret. AVGV. cõtra maximũ. Nã si minus habet i potestate aliqd q̃ pater: nõ sunt eius omnia que habet pater: gignendo enĩ dedit p̃r potẽtiã filio: sicut oĩa que hz i substãtia sua gignẽdo dedit ei quẽ genuit de substãtia sua. HYLA. De inde i mutua cognitõe p̃ris τ filij dat ĩtelligere nõ aliud in filio q̃ qd in patre extitisse. Seqt̃. n. Et nemo nouit filium nisi p̃r neqz p̃rem quis nouit nisi filius. CHRY. Ex co enĩ q solus patrẽ nouit: latenter ostendit eiusdem se eẽ substãtie: ac si diceret: Quid miꝝ est: si oĩum suz dominator cũ aliquid aliud mai⁹ habeam. s. scire p̃rem: τ eiusdẽ esse sube.

HYLA. Eandem. n. vtriusqz i mutua cognitione docet eẽ substantiã. cũ qui filiũ cognosceret: p̃rem quoqz cogniturus esset in filio: qr oĩa ei a p̃re sunt tradita. CHRY. Cuz aũt dicat. neqz p̃rez aliquis cognoscit nisi filius: nõ hoc ait: qm̃ eũ oẽs oino ignorẽt: sz qm̃ cognitõe qua ipse euz nouit: nullus eum scit qd τ de filio dicendum est. Neqz etiam de ignoto quodã deo h dixit: sicut martiõ ait. AVGV. pmo de tri. Deniqz pp̃ter sube insepabilitatem sufficiẽter aliquã nominat vel solus pater vel solus fili⁹: nec inde separatur vtriusqz spiritus qui proprie dicitur spiritus veritatis.

HIERO. Erubescat ergo eunomi⁹ heretic⁹ tãq̃ sibi notitiam patris τ filij: quãtã alterutrũ inter se habent vendicans: quod si inde contendit: τ suam consolatur insaniã qr sequitur Et cui voluerit filius reuelare. Aliud est nature cõlitate nosse quod noueris: aliud reuelantis dignatione.

AVGV. vij. d̃ ciui. dei. Reuelat aũt pater p filiuz idest,

per verbum suū. Si enim hoc verbū quod nos proferim⁹ tēpale ⁊ trāsitoriū ⁊ seipsū ondit. ⁊ illud de quo loquimur quāto magis verbū dei. ꝑ quod facta sunt omnia: quod ita ostē dit patrē sicuti ē pater: qa ⁊ ipsum ita est. ⁊ hoc ē qđ pater.

AVGV. de que. euā. Cum aūt diceret. Nemo nouit filiū nisi pater: nō dixit: ⁊ cui voluerit pater filiū reuelare. sz cū diceret. Nemo no. pa. nisi fi. addidit: ⁊ cui vo. fi. reue. qđ non ita intelligendū est quasi fili⁹ a nullo possit agnosci nisi a patre sola. Pater aūt nō solū a filio: sed etiā ab eis qbus reuelauerit fili⁹. sic enī poti⁹ dictū est vt intelligam⁹ patrē ⁊ ipsū filiū per filium reuelari: qa ipse ē mēti nostre lumen vt qđ postea iusit: Et cui voluerit filius reuelare. nō tm̄ patrem sed etiā filium accipiamus: ad totū enī quod dixit illatū ē: verbo enī suo se pater declarat. Verbū aūt: nō solū id quod per verbum declaratur: sed etiaꝫ seipsum declarat. CHRY. Si ergo patrem reuelat: ⁊ seipsum reuelat. Sed hoc quidē vt manifestuꝫ dimisit: illud aūt posuit: quia scilicet poterat esse dubium. per hoc etiam instruit qđ adeo cōcordat patri: qđ nō est possibile aliquem venire ad patrem nisi per filium hoc enim maxime scandaliçabat: qđ videbatur deo cōtrarius. Et ideo per omnia hoc destruere studuit.

Venite ad me omnes qui laboratis ⁊ onerati estis: ⁊ ego reficiā vos. Tollite iugum meuꝫ super vos: ⁊ discite a me: quia mitis sum ⁊ humilis corde: ⁊ inuenietis requiē animabus vestris. Iugū. n. meuꝫ suaue est: ⁊ onus meum leue.

CHRY. Per ea que dicta sūt i desideriū sui discipulos cōstituerat: ondens ineffabilē suā virtutē: nūc aūt eos ad se vocat dicēs: Venite ad me oēs q laboratis ⁊ onerati estis. AVGV. de ver. do. Quare. n. oēs laboramus: nisi qꝛ sumus hoīes mortales lutea vasa portātes: que faciūt inuicē angustias: sed si angustenē vasa carnis dilatenē spatia charitatis ad qđ ergo dicit. Venite ad me oēs q laboratis: nisi nō laboretis. HYLA. Legis etiā difficultatib⁹ labo rātes ⁊ pctis seculi oneratos ad se vocat. HIERO. Grauia. n. esse onera peccati ⁊ zacharias ꝓpħa testaē iniqtatē sedere sup talētū plūbi. Et psalmista cōpleuit. Iniqtates mee aggrauate sūt sup me. GREGO. xxx. mo. Asperū iugū ⁊ duꝝ suitutis pōdus ē subeē tpalib⁹: ambire terrena: retinere labētia: velle stare in nō stātib⁹: appetere quidem trāseūtia: sz cū trāseūtib⁹ nolle trāsire. Dū. n. cōtra volūtatē cūcta fugiūt. que pri⁹ mentē ex desiderio adeptōis affligebāt post ex pauore amissionis premūt. CHRY. Nō aūt dicit. Venite ille ⁊ ille: sz oēs q i solitudinib⁹: q in tristitijs ⁊ in peccatis estis nō vt expetā noxas: sed vt soluā peccata: venite. nō qđ indigeo vr̄a glīa: sz qꝛ volo vestrā salutem: vñ dicit: Et ego reficiā vos: nō dixit. saluabo solū: sz qđ multo ampli⁹ erat: Reficiā vos. i. in oī qete ꝯstituā. RABA. Nō solū exonerabo. sz i terna refectōe saturabo. REMI. Venite dicit nō pedib⁹: sz morib⁹. non corpore. sz fide. Iste est spiritualis accessus: quo qs deo appropiquat: ⁊ iō sequitur Tollite iugū meū sup vos. RABA. Iugū xp̄i ē euāgeliū xp̄i: qđ iudeos ⁊ gētes in vnitate cōiūgit ⁊ sociat. Hoc super nos iubemur sumere. i. i honore habere: ne forte sub pedibus ponētes. i. illud praue cōtēnētes lutulētis pedib⁹ vitioꝝ cōculcem⁹. vñ subdit. Discite a me. AVGV. de ver. do. Nō mūdū fabricare: nō i ipso mūdo miracula facere: sz qꝛ mitis sum ⁊ humilis corde. Magnus eē vis: a minimo incipe. Cogitas magnā fabricā cōstituere celsitudīs: de fundamēto prius cogita humilitatis: ⁊ quāto qsqꝫ vult super imponere mai⁹ edificiū: tāto alti⁹ fodiat fūdamētū: quo aūt peruenturum ē cacumen nr̄i edificij: vsqꝫ ad conspectum dei. RABA. Discendū ergo nobis ē a saluatore nostro: vt simus mites morib⁹: ⁊ humiles mētib⁹: nemine ledamus: neminē cōtemnem⁹: ⁊ ꝟtutes quas foris ondim⁹ i pectore intus teneam⁹ in corde. CHRY. Et ideo incipiēs diuinas leges ab humilitate incipit. ⁊ maximū premiū ponit dicēs. Et inuenietis requiem aiab⁹ vestris. Hoc maximū est pmiū. nō. n. alteri efficeris vtilis solū: sz teipsum requiescere facis. ⁊ aūt futuram hāc tibi dat retributionē: i futuro aūt perpetua gaudebis requie. CHRY. Et ne formidarēt. qꝛ dixerat. Onus ⁊ iugū inducit: Iugū. n. meum suaue est ⁊ on⁹ meum leue.

HYLA. Iugi aūt suauis ⁊ leuis oneris blādimēta ꝓponit: vt credētib⁹ ei⁹ boni sciaꝫ prestet: qđ ipse sol⁹ nouit i pr̄e. GREGO. iiij. mo. Quid graue mētis nr̄e ceruicibus imponit q vitare oē desideriū qđ pturbat precipit: q declinare laboriosa mūdi itinera monet. HYLA. Et qđ iugo suaui ⁊ qđ onere leui⁹: ꝓbatuꝝ fieri: scelere abstinere: bonū velle: malū nolle: amare oēs: odisse nullū: eterna ꝯseq: pntibus nō capi: nolle inferre alteri quod sibi ppeti sit molestū.

RABA. Sz quō iugū xp̄i suaue cū supra dicaē: Arta est via que ducit ad vitam. Sz qđ angusto initio icipiē: pcessu tēporis ieffabili dilectōis dulcedie dilatatur. AVGV. de ver. do. Itē q iugū dn̄i intrepida ceruice subierūt: tā difficilia picula patiunē: vt nō a laborib⁹ ad quietē: sz a qete ad laborē vocari videaē. Sed ꝑfecto adest spūssctūs: q i exterioris hoīs corruptōe iteriorē renouaret de die i diē: ⁊ gustata rege spirituali i affluētia deliciaꝝ dei i spe future btitudis: omnia presentia deliniret. aspera ⁊ omnia grauia releuarꝫ: secari ⁊ vri se hoies patiūtur: vt dolores nō eterni: sz aliquā to diuturnioris vlceris acrioꝝ doloꝝ precio redimanē. qui bus tempestatib⁹ vel penis iportuni sūt mercatores: vt diuitias vēturas acqrāt. Sz q has nō amāt: eadē grauia patiūtur. Qui vero amāt: eadē quidē: sz nō grauia patiunē. Oīa cui seua ⁊ imania prorsus facilia ⁊ ꝓpe nulla efficit amoꝝ. quanto ergo facilius ad veram beatitudinē charitas facit: qđ ad miseriam quantū potuit cupiditas fecē. HIERO. Quomodo etiam leui⁹ est lege euāgelium cum in lege homicidium ⁊ adulterium in euangelio ira concupiscētiaqꝫ puniatur: In lege enī multa precepta sunt: que ap̄ls nō posse cōpleri plenissime docet. In lege opa requirunē: in euangelio voluntas q̄ritur: que etsi effectum nō habuerit: tamē pmiū nō amittit. Euangeliū ea precipit que possumus: ne scilicet cōcupiscamus. hoc in nostro arbitrio est. lex cū voluntatē non puniat: punit effectum: ne adulterium facias. Finge in pscutiōe aliquā virginē ꝓstitutā: hec apud euangeliū qꝛ voluntate nō peccat virgo suscipitur: in lege quasi corrupta repudiatur.

CA. XII.

In illo tpe abijt iesus per sata sabbato: discipuli aūt eius esurientes ceperunt vellere spicas ⁊ manducare. Pharisei aūt vidētes dixerūt ei. Ecce discipli tui faciūt qđ nō lꝫ eis facere sabbatis. At ille dixit eis: Nō legistis qđ fecerit dauid qñ esurijt ⁊ q cū eo erāt: quō itrauit in domū dei: ⁊ panes ꝓpositionis comedit: quos nō licebat ei edere: neqꝫ his qui cū eo erāt: nisi solis sacerdotibus: Aut nō legistis i lege: qꝛ sabbatis sacerdotes i tēplo sabbatū violāt: ⁊ sine crimine sunt: Dico autēꝫ vobis: qꝛ templo maior est hic. Si aūt sciretis qđ ē: misericordiā volo ⁊ nō sacrificium: nūqꝫ cōdemnassetis inocētes. Dñs enī est filius hominis: etiam sabbati.

GLO. Narrata predicatione cum miraculis vnius anni ante questionem ioannis factis. trāsit ad. ea que facta sunt in alio anno. s. post mortem ioannis: quando iam in omni

bus xpo cõtradicit. vnde dicit: In illo tpe abijt iesus sabbato per sata. AVGV. de cõ. euã. Hoc aũt qđ hic sequitur: sine vlla repugnãtie questione cõmemorat a marco et a luca. sed illi nõ dicũt: In illo tpe. vñ fortassis matthe' rei geste h ordinẽ tenuit. illi aũt recordatõis sue nisi lati' accipiat qđ dictũ est: In illo tpe. i. quo hec multa et diuersa gerebãt. vñ cõcipit ista oĩa post mortẽ ioãnis cõpleta eẽ. Cũ.n. ioãnes discipulos suos ad xpm misisset: creditur post paululũ decolatus fuisse. vñ cũ dr: In illo tpe: iterminatũ tps ponere videt.

CHRY. Quare aũt per sata sabbato eos ducebat: qr oĩa pscĩuit: nisi qr volebat soluere sabbatũ: volebat qdẽ sed nõ simplr: ideoq; nõ sine cã id soluit: sed dans occasionẽ rõnabilẽ: vt et legẽ cessare faciat: et legẽ nõ offendat: et ideo hic vt iudeos mitiget: nature necessitatẽ premittit. et hoc est qđ dicitur: Discipuli ãt ei' esurientes ceperũt vellere spicas et mãducare. Quãuis in peccatis que manifesta sunt: nulla sit excusatio. neq; enĩ occidẽs ad sui excusatõez potest furorẽ pretẽdere. neq; q adulterat cõcupiscentiã: sz nec vllã aliã cãm: hic tamẽ famẽ inducẽs: discipulos ab oĩ accusatõe liberat.

HIERO. Ut aũt in alio euãgelista legim': ppter nimiã importunitatẽ nec vescẽdi quidem habebãt locũ: et ideo q̃si homines esuriebant. Qr aũt spicas segetũ manibus cõfricant: et in eisdem cõsolant: vite austerioris indiciũ est nõ p̃paratas epulas: sz simplicẽ cibum querentium. CHRY. Tu aũt admirare discipulos q ita erant oppressi: et nullã corporaliũ habebant curã: sz et cõtemnebãt carnalez mensam: et fame opugnabãt: nec tñ desistebãt a xpo. nisi.n. eos cogeret vehementer esuries: nequaq̃ hoc fecissent quid aũt pharisei ad hoc dicerent subdit. Pharisei aũt videtes dixerũt ei. Ecce discipuli tui faciunt quod nõ licet facere sabbatis.

AVGV. de operib' monachoꝝ. De sabbato aũt potius q̃ de furto discipulis dñi iudei calũniati sunt: qr pplo israel per legem preceptum est: vt in agris suis furem nullum tenerent: nisi qui secum aliquid vellet auferre. nã qui nihil aliud attigisset q̃ id qđ cõmedisset liberũ ĩpunitũq; abire sineret. HIERO. Nota vero q pmi apostoli saluatoris litteram sabbati destruũt aduersus ebionitas: q cũ ceteros recipiãt apostolos: paulũ tanq̃ trãsgressorẽ legis repudiãt. deinde ad excusationẽ eoꝝ subdit: At ille dixit eis: Non legistis quid fecerit dauid qñ esuriit: Ad cõfutandã siquidez calũniaz phariseoꝝ veteris recordat historie: qñ dauid fugiens saulẽ inuenit nobbã: et ab achimelech sacerdote susceptus postulauit cibos: qui cũ panes laicos non haberet. dedit eis cõsecratos panes quibus nõ licebat vesci nisi solis sacerdotib' et leuitis: meli' arbitrat' de famis periculo homines liberare: q̃ deo sacrificiũ offerre: hostia enim deo placabilis est hominum sal'. Opponit ergo dñs et dicit. Si et dauid sanctus est: et achimelech pontifex a vobis non reprehẽditur: et legis vtriq; mandatũ pbabili excusatõe transgressi sunt: et fames in causa est: cur eandẽ famẽ non probatis in apostolis. quã probatis in ceteris: Quãq̃ et in hoc multa distantia sit. Isti spicas in sabbato manu confricãt illi panes comederunt leuiticos: et ad sabbati solẽnitatem accedebãt neomeniarum dies. quib' regis fi' in conuiuio fugit ex aula regia. CHRY. Excusans autem discipulos dauid in medium adducit. etenĩ multa prophete huius erat gloria apd iudeos. Nec potest respõderi q dauid pphetã erat: qr nec ppter hoc ei licebat sed sacerdotibus solis. tanto autẽ magis discipulos ab accusatione liberat quanto maior inuenitur qui hoc fecit. sed et si dauid propheta erat non tamẽ qui cum ipso erant. HIERO. Obserua tamẽ q panes ppositionis nec dauid nec pueri eius acceperunt anteq̃ mũdos se a mulieribus esse responderint. CHRY. Sed dicit aliquis: Quid est exemplũ hoc ad id quod querit: Non enim dauid sabbatũ trãsgressus est: sz in hoc ostẽdit christi sapiẽtia q aliud exemplũ fert sabbato mai'. Neq; enĩ est equale trãsgredi sabbati diẽ qđ multotiens factũ est: et sacrã illã tangere mensam: qđ nulli fas erat. Deide rursus et aliter soluit: principaliorẽ inducens solutionẽ: cũ dicit: Aut non legistis in lege q a sabbatis sacerdotes in tẽplo sabbatũ violant et sine crimine sunt: HIERO. Ac si diceret: calumniamini discipulos meos cur sabbato spicas triuerint: famis necessitate cogẽte: cũ ipsi sabbatũ violetis i tẽplo imolãtes victimas: cedẽtes tauros holocausta super lignorũ struem incẽdio cõcremantes: et iuxta alterius euangelij fidẽ circumciditis paruulos in sabbato: vt duz aliam legez seruare cupitis sabbatũ destruatis. Nuq̃ aũt leges dei sibi cõtrarie sunt: et prudẽter vbi discipuli sui argui poterãt trãsgressiõis. et achimelech et dauid dicit exempla sectãtes. veram autẽ et absq; necessitatis obtẽtu sabbati preuaricationẽ in ipsos refert: q calũniam fecerant. CHRY. Ne aũt mihi dicas qñ afferre in mediũ aliũ peccãtẽ nõ est eum ab accusatõe: cũ enim nõ accusat q fec excusatio sit circa id qđ fcm est. Uerũ hoc his ñ sufficit: sed qđ mai' est dixit: q sine crimĩe sunt. Uide aũt quãta posuit: Locum vbi dicit: In templo: Tempus cũ dicit: Sabbatis. Legis remissionẽ cũ dicit: Uiolãt et non solũ soluũt. Et q nõ solũ liberãtur a pena. sed a culpa liberati sunt. vnde dicit Sine crimĩe sũt. Neq; ãt hoc scđz simile ẽ p̃ori qđ dixerat de dauid. Illud enĩ et semel factũ est. et a dauid nõ sacerdote: et necessitatis cã fuit. Hoc aũt secũdũ singulo sabbato et a sacerdotib' et fm legẽ. Et iõ nõ fm veniaz vt in primo exẽplo sed fm legẽ sũt discipuli ab accusatione liberati. Sz nunqd discipuli sunt sacerdotes ĩmo sũt sacerdotib' maiores: ipse enĩ aderat q templi est dñs: q veritas est et nõ typus. et iõ subdit: Dico aũt vobis qr tẽplo maior ẽ hic. HIERO. Hic nõ pnomẽ. sed aduerbiũ loci legendũ est: q maior tẽplo sit loc' q dñm tẽpli teneat. AVGV. de que. euan. Notandũ aũt vnũ exẽplũ datũ eẽ regie potestatis de dauid: alterũ sacerdotalis de his qui pp ministeriũ tẽpli sabbata violant. vt multo min' ad ipsũ cuius ꝑ sabbato spicaꝝ crimen pertineat: qui ver' rex et ver' sacerdos ẽ.

CHRY. Deinũ qr graue audiẽtib' videbat eẽ qđ dixerat: rursus cõuolat ad mĩ'ricordiã fmonẽ cũ quadã vehementia inducẽs: cũ dicit: Si ãt sciretis qđ est: Misericordiã volo et nõ sacrificiũ: nunq̃ cõdemnassetis inocentes. HIERO. Quid ãt ẽ: Misericordiã volo et nõ sacrificiũ: supra diximus. Quod ãt dicit: Nũq̃ cõdemnassetis innocẽtes. de apl'is intelligendũ ẽ. Et ẽ sensus. Sz misericordiã cõprobastis achimelech eo q piclitãtẽ fame dd refocillauit: q̃re meos discipulos cõdemnatis: CHRY. Uide aũt rursus qualiter ad veniã ducens sermonẽ discipulos rursus venia superiores ondit: in hoc quod dicit eos innocentes: qđ quidem supra et de sacerdotibus dixerat: Deinde et aliam cãm dicit quare sunt innocẽtes dicens: Dñs enim est filius hoĩs etiã sabbati. REMI. Filium aũt hoĩs seipsum appellat. et est sensus Ille quem vos purũ hoiem putatis: deus est oĩum creaturarũ dñs et etiã sabbati: et ideo põt legẽ mutare p sua voluntate: qr fecit eã. AVGV. cõtra faustũ Discipulos aũt suos vellere spicas sabbato nõ phibuit: vt inde conuinceret et p̃sẽtes iudeos et futuros manicheos q herbã non euellunt ne homicidiũ perpetrent. HYLA. Mystice aũt in principio ẽ contuendũ sermonẽ hunc ita ceptum eẽ: In illo tpe quo. s. deo pñ gratiã data gẽtib' salute ꝯfessus ẽ. Ager ãt mũd' ẽ. sabbatũ ociũ ẽ. seges credituroꝝ pfect' i messez. Est q sabbato i agꝝ pfect' i legis ocio: oñi p gressus i hũc mũdũ ẽ: Esuries fames est. s. salutis humane. RABA. Spicas vellũt dum singulos hoĩes a terrena intẽtione retrahunt. Fricant dum a cõcupiscẽtia carnis mentes exuunt. Grana comedũt. dũ emẽdatos in corp' ecclie traijciũt. AVGV. de que. euã. Nullus autem transit in corpus christi nisi carnalibus spoliatus fuerit indumentis fm illud apl'i: Exuite vos veterem hominẽ. sabbato hoc agũt scilicet spe quietis

eterne ad quā alios inuitāt. RABA. Itē ābulāt p sata cū dn̄o q in scripturarꝫ meditatōe delectant̄. Esuriunt dn̄ī panē vite .i. dei amorē in eis euenire desiderāt. Vellūt spicas τ terūt. dū testimōia discutiūt donec inueniāt qđ latebat in sra τ hoc sabbato dū a turbidis cogitationib⁹ vacāt. HYLA. Pharisei q penes se clauē celorꝫ eē existimabāt: illicita agere discipulos arguūt: quos dn̄s factorꝫ i qb⁹ sub rerū argumēto ꝓphetic rō continet̄ admonuit atqꝫ vt ōnderet oīuz rerꝫ efficaciā spēm futuri opis cōtinere adiecit: Si aūt sciretis qđ ē: Misericordiā volo τc. op⁹ eni salutis nr̄e nō i sacrificio legis ſꝫ in misericordia ē: τ lege cessante i dei bonitate saluamur. Cuius rei donū si itellexissent: nūqꝫ cōdēnassent innocentes .i. apostolos suos quos isimulaturi erāt transgresse legis inuidia cum sacrificiorꝫ vetustate cessante: vniuersis p eos misericordie nomitas subueniret.

¶ Et cuꝫ inde transisset: venit in synagogā eorū. Et ecce hō manū habens aridā: τ interrogabāt eū dicētes: Si licet sabbatis curare vt accusarēt eū. Ipse āt dixit illis: Quis erit ex vobis homo qui habeat oueꝫ vnā: τ si ceciderit hec sabbatis in foueam: nōne tenebit τ leuabit? Quanto magis melior ē homo oue. Itaqꝫ licet sabbatis benefacere. Tunc ait homini. Extende manum tuā. Et extēdit: τ restituta est sanitati sic̄ altera.

HIERO. Quia destructionē sabbati qua discipulos arguebāt: ꝓbabili exēplo excusauerat: ipm calūniari volunt. vn̄ dicit̄: Et cū inde transisset vēit in synagogā eorꝫ. HYLA. Hec eni q̄ ꝑmissa sūt i cāpo dcā gestaqꝫ sūt: τ post hec synagogā ingredit̄. AVGV. de con. euā. Posset aūt putari codē die factū τ de spicis τ de isto sanato: qm̄ τ sabbatū hic cōmemorat̄: nisi lucas apertissꝫ alio sabbato factū fuisse. Proinde qđ dicat mattheus Et cum inde transisset vēit in synagogā eorꝫ. Nō quidē venit nisi cū inde trāsisset; sed post quot dies in synagogā eorꝫ venerit postea qꝫ a segete illa trāsyt. an rcē cōtinuo qꝫ illuc ierit: nō exꝑssūꝫ ē. ac p hoc locus datur narratio ni luce: qui dicit alio sabbato hō manuꝫ fuisse sanatam. HYLA. Ingresso aūt synagogaꝫ hoiem aride man⁹ offerunt interrogantes an curare sabbatis liceret occasionem arguendi cuꝫ ex rn̄sione q̄rētes. vn̄ sequit̄: Ecce homo ma. ha. ari. τ iter. eum dicētes: Si licet sabbato curare? CHRY. Nō aūt interrogāt vt addiscāt: ſꝫ vt accusent eum. vn̄ seqtur: Ut accusarēt eū: qꝫuis τ ipꝫ opus sufficeret si accusare volebant: ſꝫ τ per verba volebāt captiosum inuenire maiorem copiā argutionum sibi ꝑparantes. HIERO. Et interrogāt vtrꝫ licet curare sabbatis: vt si nō curauerit: crudelitatis aut imbecillitatis. si curauerit: trāsgressionis vitio eū accusent. AVGV. de cō. euā. Sꝫ pōt mouere quō matthe⁹ dixerit qꝫ ipsi iterrogauerūt dn̄ꝫ si lꝫ sabbato curare: cū marc⁹ τ lucas illos poti⁹ a dn̄o interrogatos eē ꝑhibeāt: Licet sabbato bn̄facere. an male? Itaqꝫ intelligendum qꝫ illi prius interrogauerūt dn̄m: Si licet sabbato curare: deinde intelligēs cogitationes eorꝫ aditum accusandi querentium cōstituit in medio illū quem erat sanaturus: τ interrogauit q̄ marcus τ lucas cum interrogasse cōmemarant. τ tūc illis tacētibus ꝓposuit similitudineꝫ de oue: τ cōclusit qꝫ licet sabbato bn̄facere. vn̄ sequit̄: Ipse autēꝫ dixit illis: Quis erit ex vo. homo qui ha. ouē vnā τc. HIERO. Ubi sic soluit ꝓpositā q̄ōnē vt interrogantes auaritie ꝯdēnaret. Si vos inqt in sabbato oueꝫ. τ aliud qđ libet aial in foueam decidēs eripe festinatis nō aiali: sed vr̄e auaritie consulentes. q̄ꝫto magis ego hoiem q multo melior ē oue: debeo liberare? RABA. Competenti ergo exēpla soluit q̄ōnē eorꝫ vt eos ōnda τ sabbatum violare in ope cupiditatis qui eū violare arguunt i opere charitatis legē male iterpretātes q dicūt in sabbato a bonis feriāduꝫ in quo a malis tm̄ feriādū ē. Un̄ opus seruile nō facietis in eis. hoc ē pctm̄ sic i eterna requie a mal'tm̄ feriabit̄: nō a bonis. AVGV. de cō. euā. Proposita aūt silitudine de oue ꝯcludit qꝫ liceat sabbato bn̄ facere dicēs: Itaqꝫ li. sab. bn̄facere. CHRY. Intēde aūt qliter varie excusatōis de solutiōe sabbati iducit: ſꝫ qꝛ iā isanabiliter egrotabat ad op⁹ ꝓcessit. vn̄ seqt̄: Tūc ait hoi: Extē. ma. tuā τ extē. τ resti. ē sa. sicut altera. HIERO. In euāgelio quo vtunt̄ naçarei τ ebionite: qđ vocat̄ apostolicꝫ matthei autēticū. Hō iste q aridā hꝫ manū cemētarius scribit̄ isti⁹mōi vocib⁹ auxiliū precās. Cemētarius erā manib⁹ victuꝫ queritās: ꝓcor te iesu vt mihi restituas sanitatem ne turpiter mēdiceꝫ cibos. RABA. Sabbatis aūt ꝑcipue docet τ operat̄ iesus nō solū ꝓp spūale sabbatū sed etiā ꝓp celebriorē ppl'i cōuētū querēs salutē oīuꝫ. HYLA. Mystice aūt post reditū de segete ex qua iā apostoli fructus sationis acceperant: ad synagogā venit iā illuc messis sue opus paratur⁹: qꝛ plures postmodū vna cū apl'is extiterūt q curabant̄. HIERO. Usqꝫ āt aduētū dn̄i saluatoris arida man⁹ i synagoga iudeorꝫ fuit. τ dei opa nō fiebāt i ea. Postqꝫ autē ille venit in terras: reddita ē in apl'is credētib⁹ dextera τ opi ꝑstino restituta. HYLA. Curatio aūt oīs i verbo ē τ manus sicut altera reddit̄ .i. similis ministerio aplorꝫ i officium dāde salutis efficit̄ docetqꝫ phariseos egre ferre nō oportere operationē hūane salutis i apl'is. cuꝫ ipsis ad officiū eiusdeꝫ ministeriū manus sit reformanda si credāt. RABA. Uel aliter: Hō q habebat manū aridā hūanū gen⁹ īdicat sterilitate boni opis arefactū p manū ad pomū extēsam quā sanauit manus inocēs i cruce extēsa. τ bene manus i synagoga erat arida qꝛ vbi maius donū scientie ibi grauius ē inexcusabilis noxe piculū. Sanāda aūt māus arida iubet̄ extendi: qꝛ ifructuosa debilitas aīe nullo meli⁹ ordine qꝫ elemosynarꝫ largitate curat̄. Habebat aūt hō dexterā manū languidā: qꝛ ab elemosynis torpebat: sinistrā sanā. qꝛ sue vtilitati intēdebat. Sꝫ veniēte dn̄o dextra sanatur: vt sinistra. qꝛ qđ cōgregauerat auide: mā distribuit charitatiue.

¶ Exeūtes aūt pharisei cōsiliū faciebāt aduersus euꝫ: quō ꝑderēt eum. Jesus autē sciens secessit inde: τ secuti sunt eū multi: τ curauit eos oēs. Et ꝑcepit eis: ne manifestuꝫ eū facerēt: vt adimpleret qđ dictum est p esaiā ꝓphetā dicentē: Ecce puer meus quē ego elegi: dilectus me⁹ i quo bn̄ cōplacuit aīe mee: ponā spm̄ meum super eum: τ iudiciuꝫ gētibus nunciabit. Nō cōtendet neqꝫ clamabit: neqꝫ audiet aliqs in plateis vocē eius. Arundinem quassatam non confringet: τ lignū fumigās non extinguet: donec eiciat ad victoriam iudicium τ i nomine eius gētes sperabunt.

HYLA. Inuidia āt fcī phariseos cōmonet: qꝛ cōtuētes hoiem in corpore. deū in opibus nō intelligebāt. vn̄ dicit̄: Exeuntes āt pha. cōsi. fa. aduer. eū: quōmō eum perderent. RABA. Exeuntes dicit qa eorꝫ mens a dn̄o auersa fuit. cōsilium fecerūt quō vitā perderēt. non quō ipsi vitā inuenirent. HYLA. Sciēsqꝫ eorum consilia secessit: vt a cōsilys malignātiū procul abesset. vn̄ seqt̄: Jesus autē sciens secesset īde. HIERO. Sciēs inquā eorꝫ insidias recessit: vt phariseos ꝯtra se occasionē ipietatis auferret. REMI. Siue secessit īde quasi hō fugiēs insidias suorum ꝑsequentium: siue qꝛ nō erat tp̄s neqꝫ locus patiēdi. nō enim capit perire ꝓphetā extra hierl'm. sicut ipse dicit. Declinauit etiā dn̄s odio se ꝑsequētes: τ peruenit illuc vbi iuēit plurimos se p amorē diligētes. vn̄ sequit̄: Et secuti sunt eū multi. Quē

pharisei vnanimi ꝯsilio ꝑdere q̄rūt: turba idocta vnanimi
dilectōe seq̄t. vñ mox sui desiderij ꝯsequunt̄ effectū. Naz
seq̄t: Et curauit eos oēs. HYLA. Hiis āt quos curauit:
silentiū imperauit. vñ sequit̄: Et p̄cepit eis ne māifestū euz
facerēt: nā sal⁹ vniuscuiusqꝫ reddita erat sibi ipsa testis. Sꝫ iu-
bēdo silētiū teneri: gloriādi de se iactātiā declinat: ⁊ nihi-
lominus cognitionē sui p̄stat i eoipso euz admonet de se ta-
ceri: q̄r obseruato silētij ex re q̄ sit silenda ꝓficiscit̄. RA-
BA. In hoc etiā nos istruit: ne cū aliq̄d magni fecerimus:
laudē foris q̄ramus. REMI. Ideo etiā p̄cipit vt non māi-
festarēt euz: ne ꝑsequētes ipꝫ deteriores fierēt. CHRY.
i ho. Deīde vt nō turbetis in his q̄ fuit in insania opinabili
phariseoꝝ: iducit ꝓphetā hoc p̄dicētez. tāta erat. n. ꝓpheta-
rum diligētia: vt neqꝫ h̄ derelinquāt: sꝫ ⁊ vias eius ⁊ transi-
tus prophetiçarēt ⁊ intētionē euz q̄ hoc faciebat: vt discas
q̄m oīa a spūscō loq̄bant̄. si eni cogitatōes hoīuz ipossibile
ē scire: multomagis christi itētionē nisi spūsscūs reuelaret.
Sequit̄ g̊: Ut īpleret̄ qd̄ dictū ē p esaiā ꝓphetā dicētē: Ec-
ce puer me⁹ quē elegi. REMI. Dñs quidē iesus xp̄s puer
oīpotētis dei dict⁹ ē nō fm diuinitatē: sꝫ fm assumpte car-
nis dispēsationē: q̄r cooperāte spūscō carnē suscepit ex vir-
gine absqꝫ macula pcti. Quidaꝫ libri hn̄t: Elect⁹ quē elegi.
Electus eni fuit a deo patre. i. p̄destinat⁹: vt eēt fili⁹ dei p-
prius nō adoptiu⁹. RABA. Quē elegi dicit ad op⁹ qd̄ ne-
mo ali⁹ fecit: vt redimeret gen⁹ humanū: ⁊ pacificaret mū-
dū cū deo. Seq̄t: Dilectus me⁹ i quo bñ cōplacuit aīe mee.
q̄r ipse solus ē agnus sine macula peccati de quo pr̄ dic̄: Hic
ē fili⁹ meus dilect⁹ i quo mihi bñ cōplacui. REMI. Qꝫ aūt
dicit: Aīe mee. nō ita intelligēdū ē ꝙ de⁹ pr̄ aīam habeat: sꝫ
trāslatiue aīa i deū ascribitur: vt p eā demōstraret̄ dei affe-
ctus. Nec mirꝫ si aīa trāslatiue in deo dr̄: cū etiā cetera cor-
poris mēbra ei ascribāt̄. CHRY. Hoc āt i p̄ncipio ꝓphe-
ta ponit vt discas q̄r hoc qd̄ hic dr̄: fuit fm cōsiliū patris. di-
lectus eni fm ꝯsiliū eius q diligit facit. Sed itez elect⁹ nō
vt aduersarius soluit legē: neqꝫ vt inimicus existēs legisla-
tori: sed ei cōcordās. q̄r g̊ dilect⁹ ē: ponaz spm̄ meū sup eum.
REMI. Tūc etiam deus pr̄ posuit spm̄ suū sup eū: cū ope-
rante spūscō suscepit carnē ex virgine: ⁊ mox vt hō fact⁹ ē
plēitudinē spūssci suscepit. HIERO. Ponit̄ āt spūs nō
sup dei verbū: sꝫ sup vnigenitū q de sinu p̄ris ꝓcessit. i. sup
eū de quo dictū ē: Ecce puer meus. Quid autē p ipsum fa-
ciur⁹ sit subdit̄: Et iudiciū gentibus nūciabit. AVGV.
xx. de ciui. dei: Quia. s. iudiciū p̄nūciauit futurꝫ qd̄ gētibus
erat occultuz. CHRY. Deinde humilitatē eius manife-
stans dicit: Nō contēdet. q̄r sicut illi placuit oblat⁹ ē: ⁊ ma-
nibus ꝑsequētiuz se vltro obtulit. Neqꝫ clamauit. Quia si-
cut agnus coram tondēte se obmutuit. Neqꝫ audiet aliq̄s
in plateis vocē ei⁹. HIERO. Lata eniz ē ⁊ spatiosa via q̄
ducit ad ꝑditionē: ⁊ multi īgrediūtur p eam: q multi nō au-
diūt vocē saluatoris: q̄r nō sunt i arta via: sꝫ i spaciosa. RE-
MI. Platea nāqꝫ grece: latine latitudo dicit̄: i plateis ergo
vocē eius nemo audiuit: q̄r suis dilectorib⁹ nō delectabilia
i hoc mūdo ꝓmisit sꝫ aspera. CHRY. Uolebat aūt dñs
p hās mansuetudinē curare iudeos: sꝫ lꝫ isti rēnuerēt: nō tñ
eis restitit eos destruēdo. vñ ⁊ ei⁹ virtutē ⁊ illoꝝ imbecilli-
tatē ꝓpheta oñdēs dicit: Arūdinē quassatā nō ꝯfringet: ⁊ li-
gnum fumigās nō extīguet. HIERO. Qui peccātori nō por-
rigit manū: nec portat on⁹ frīs sui iste q̄ssatū calamū ꝯfrin-
git. ⁊ q modicā scintillā fidei ꝯtēnit i paruulis: hic lignū ex-
tīgint fumigās. AVGV. xx. de ciui. dei: Uñ ꝑsecutores
iudeos qui calamo q̄ssato ꝑdita itegritate: ⁊ ligno fumanti
amisso lumie cōpati sūt nō cōtriuit nō extīxit: q̄r pepcit eis
q nōdū venerat eos iudicare: sꝫ iudicari ab eis. AVGV.
de q̄. euā. In ligno etiam fumigante notādum ē: q̄r deserto
lumine facit putorē. HYLA. Uel in hoc ꝙ dicit: Arūdi-
nē quassatam nō ꝯfringet. oñdit ꝙ ita facile erat ei oēs eos

frāgere sicut arūdinē. ⁊ nō simpliciter arūdinē: sed iaꝫ ꝯtri-
tā. In hoc aūt ꝙ dicit: Lignū fumigās nō extīguet. demon-
strat ⁊ illoꝝ furorē accēsuꝫ ⁊ virtutē christi potentez ad ex-
tinguēdū hūs furorē cum oī facultate. vñ i hoc multa man-
suetudo christi oñditur. RABA. Uel p hoc ꝙ dicit: Arū-
dinē q̄ quassata ē nō eē ꝯfractā oñdit caduca ⁊ quassata gē-
tiū corpa nō fuisse contrita. sꝫ i salutē poti⁹ reseruata. Per
hoc autē ꝙ dicit: Lig. fumigās nō extin. oñdit exiguitatem
ignis iam tñ fumigantis in ligno nō extīctā. i. isrl̄ ex reli-
quijs veteris grē spiū nō ablatū: quia resumēdi toti⁹ lumi-
nis i tpe pnie sit facultas. RABA. Uel ecōuerso. arūdi-
nē q̄ssatā vocat iudeos quos a vēto agitatos: ⁊ q̄si abinuicē
dissipatos: nō statiꝫ dñs cōdēnauit. sꝫ patiēter supportauit.
Lignū aūt fumigās vocat pplm̄ de gētib⁹ cōgregatū: q ex-
tīcto naturalis legis ardore fumi amarissimi ⁊ ocul̄ noxij:
tenebroseqꝫ caliginis inoluebat̄ errorib⁹: quē nō solū nō ex-
tīxit ⁊ redegit i cinerē: sꝫ ecōtrario de parua scītilla ⁊ pene
moriēte maxima suscitauit icēdia. CHRY. Sꝫ posset ali-
quis dicere: Quid igit̄: semp hec erūt: ⁊ feret vsqꝫ in finem
eos q sic isidiant̄ ⁊ isaniūt: Absit. sꝫ cū sua oīa fcā erūt: tūc
⁊ illa opabit̄. Et hoc signauit dicēs: Donec eijciat ad victo-
riā iudiciū. Ac si dicat: Cū ea q̄ ex se sunt oīa cōpleuerit: tūc
ꝑfectāꝫ vltōez inducet. tūc eni puniet̄ cū clarā fecerit suā vi-
ctoriā: vt nō reliquat̄ eis iuerecūda contradictōis occasio.
HYLA. Ul̄ donec eijciat ad victoriā iudiciū: sublata. s.
mortis potestate: iudiciū ⁊ claritatis sue reditū itroducat.
RABA. Uel donec illud iudiciū qd̄ i eo agebatur ad vi-
ctoriā ꝑueniret: q̄r postq̄ꝫ mortē resurgēdo supauit: expulso
p̄ncipe h⁹ mūdi victor ad regnū redijt: i patris dextera se-
dēs donec ponat sub pedib⁹ oēs inimicos suos. CHRY.
Sꝫ nō in hoc stabūt ea q̄ sunt dispēsatiōis vt solū puniāt̄ q
nō crediderūt: sꝫ ⁊ orbē terraꝝ ad se trahet. vñ seq̄tur: Et i
noīe ei⁹ gentes sperabūt. AVGV. xx. de ciui. dei: Hoc āt
vltimū iam videm⁹ impletū. ⁊ si p hoc qd̄ negari nō potest
credit̄: ⁊ illud qd̄ ipudēter a q̄busdā negat̄: nouissimū iudi-
ciū qd̄ ponet i terra: cū venerit ipse de celo: q̄s eni sparet gē-
tes i xp̄i noīe speraturas: q̄n tenebat̄: ligabat̄: cedebat̄: illude-
bat̄: ⁊ crucifigebat̄: q̄n ⁊ ipsi discipuli spem ꝑdiderāt: quā i
illo habere iā ceperāt: ꝙ tūc vix vnus latro sꝑauit i cruce:
nūc sperāt gētes longe lateqꝫ diffuse. Et ne i eternū moriā-
tur: ipsa i q̄ ille mortu⁹ ē cruce signāt̄. Null⁹ igit̄ dubitet p
iesum xp̄m nouissimū futurꝫ eē iudiciū. REMI. Sciēdūꝫ
ē autē: q̄r nō solum istius loci sensus: sꝫ ⁊ multaꝝ alioꝝ hoc
testimōio ꝯfirmat̄: nā ꝙ dicit: Ecce puer me⁹. ad illuꝫ locū
refert̄ vbi dixerat pater: Hic ē filius me⁹. Qꝫ vo ait: Ponā
spm̄ meū sup eū. ad hoc refert̄ ꝙ spūscūs descēdit sup dñꝫ
baptiçatū. Qꝫ aūt subiūgit: Iudiciū gētibus nūciabit. refer-
tur ad id qd̄ infra dr̄: Cum sederit fili⁹ hominis i sede maie-
statis sue. Qꝫ autem subdit: Non cōtēdet neqꝫ clamabit. ad
hoc refertur ꝙ dñs pauca rñdet principi sacerdotūꝫ ⁊ pila-
to: herodi vero nulla. Qꝫ vo dicit̄: Arundinē quassatam nō
cōfringet. ad hoc ꝑtinet ꝙ dñs suos persecutores declina-
uit: ne fierent deteriores. Qꝫ vo dicit: In noīe ei⁹ gētes spe-
rabūt. ad hoc qd̄ ipse dixit: Eūtes docete oēs gētes.

¶ Tunc oblatus est ei demoniuꝫ habēs cecus ⁊
mutus: ⁊ curauit euꝫ ita vt loq̄retur ⁊ videret.
Et stupebāt omnes turbe ⁊ dicebant: Nūquid
hic est filius dauid: Pharisei autem audientes
dixerunt: Hic non eicit demones: nisi in beelze-
bub principe demoniorum.

GLO. Cōfutauerat superi⁹ dñs phariseos christi mira-
cula calūniātes: ex hoc ꝙ sabbatum soluere videbatur: sed
q̄r maiori nequitia ipsa christi miracula diuina virtute fa-
cta ꝑuertebāt: attribuētes ea imūdo spiritui: iō euāgelista

premittit miraculū ex quo blasphemādi occasionē sumpse
rūt dicēs. Tūc oblatus ē ei demoniū habēs: cecus τ mut⁹.
REMI. Ex aūt dicit. Tūc ad supiora refert: qñ sanato ho
mīe qui habebat manū aridā. exiuit de synagoga. Siue q
dicit Tūc pōt referri ad lati⁹ atq; plixius tps: vt sit sensus:
Tūc: qñ hec vel illa dicebāt vel gerebāt. CHRY. Mi-
rāda ē aūt neqtia demonis. vtrūq; igressus opilauit: p quez
ille erat creditur⁹. s. τ auditū τ visuz. Sz christ⁹ vtrūq; ape
ruit. Uñ sequitur: Et curauit eū ita vt loqretur τ videret.
HIERO. Tria autem signa simul in vno hoīe ppetrata
sunt. Cec⁹ videt. mutus loqtur: possessus a demōe liberat.
Qō τ tūc qdē carnaliter factū ē: sed quotidie complet ī cō-
uersiōe credētiū: vt expulso demone pmū fidei lumē aspi-
ciāt: deide in laudes dei tacentia prius ora laxētur. HY-
LA. Nō aūt sine rōne cū turbas oēs curatas in cōi dixis-
set: nūc seorsuz demoniū habēs cecus τ mut⁹ offert. Opor-
tebat enī vt postq; māus aride hō oblat⁹ ē: qui ī synagoga
curabat: ī vnius h⁹ hoīs forma gētiū salus fieret: vt q erat
habitatio demonū τ cecus τ mutus deo capax pararetur: τ
deū cōtineret ī christo: τ christi opa dei confessione lauda-
ret. AVGV. de que. euā. Demoniū enim habēs cecus τ
mutus est qui non credit: τ subditus est diabolo qui non in
telligit τ nō cōfitet ipsaz fidē: vl' q nō dat laudē deo. AV
GV. de cō. euā. Hoc āt nō isto ordine: sz post multa alia lu-
cas commemorat τ mutū dicit tm̄ τ nō cecū. Sz ēt ex eo q
aliquid tacet de alio dicere putādus ē. ea enim sequentia τ
ipse cōtexit q̄ matthe⁹. HYLA. Stupuerunt facti istius
oēs turbe. sz phariseoz igrauescit īuidia. vñ seqt: Et stupe-
bāt oēs turbe τ dicebāt: Nūqd iste ē filius dauid: GLO.
Ob misericordiā: τ bñficia filiū dauid pdicāt. RABA.
Turbe āt q̄ minus erudite videbāt dñi sp facta mirātes: il
lū ē vl' negare B. vel q̄ negare nequerāt sinistra iterptatōe
puertere laborabāt: q̄si hec nō diuinitatis: sz immūdi spūs
opa fuissent. i. beelçebub q ds erat acharō: vñ seqt: Phari-
sei aūt audiētes dixerūt: Hic nō eycit de. nisi ī beel. pn. de-
moniorz. REMI. Beelçebub āt ipse ē beel τ baal τ beel-
phegor. Bel fuit pr̄ Nini regis assyrioz. Baal dict⁹ ē: q in
excelso colebatur. Beelphegor a loco. i. a monte phega. ze-
bub seruus fuit abimelech filij gedeonis q occisis. lxx. fra-
trib⁹ edificauit tēplū baal: τ cōstituit eū sacerdotem ī ipso
ad abigēdas muscas. que ibi cōgregabant propter nimiuz
cruorez victimaz. çebub nāq; musco dr̄. Beelçebub q̄ vir
muscaz interptatur. vñ propter spurcissimū ritū colēdi di-
cebāt eum eē pncipez demonioz. nihil ergo sordidius iue-
niētes qd dño obijcerēt dicebāt eū ī beelçebub eycere de-
monia. Et sciēdū q nō ē legēdū p. d. vel. t. in fine vt quedā
mēdosa exēplaria habēt. sed per. b.

¶ Jesus autem sciens cogitationes eorum dixit eis: Omne regnū contra se diuisuz desolabit: τ omnis ciuitas vel domus diuisa cōtra se nō stabit. Et si sathanas sathanaz eiicit: aduersus se diuisus est: quō ergo stabit regnum eius:

HIERO. Pharisei opa dei pncipi demōioz deputabāt
qb⁹ dñs nō ad dicta: sz ad cogitata rñdit vt vl' sic ɔpellerēt
credere potētie ei⁹ qui cordis videbat occulta. vnde dicit:
Jesus aūt sciens cogi. eoz di. eis. CHRY. Superius qui
dem τ de hoc christū accusauerāt q in beelçebub eyceret
demonia: sz tunc quidē eos nō increpauit concedēs eis: τ a
plurbus signis cognoscere eius virtutē: τ a doctrina disce-
re eius magnitudinem. sz q pmanebāt eadem dicentes: iā
increpat eos q̄uis eorz accusatio valde irrōnabilis esset.
Inuidia autē nō q̄rit quid dicat: sed solum vt dicat. neq; tñ
christus eos cōtempsit: sz rñdet cum decēti mā suetudine:
docēs nos mites eē inimicis τ nō turbari etiā si talia dicāt
que nos in nobis nō recognoscimus: neq; hñt aliquā ratio-
nē. In quo etiā ondit mēdacia esse que ab ipsis sunt dicta
neq; n. ē demoniū habētis tātā ondere mā suetudinē τ co-
gitationes scire. Et q valde irrōnabilis erat eoz suspitio. τ
mli iudinē timebāt nō audebāt publicare xpi accusatōez:
sz ī mēte voluebāt. Propter qd dicit. Sciēs cogitatōes eoz.
Ipse aūt accusationē quidē ī rñdēdo nō ponit neq; diui-
gat eoz neqtiā. solutionē aūt īducit: studiū enī ei⁹ erat pro-
desse peccātib⁹: nō publicare. Nō āt rñdet eis a scripturis:
q nō attēderēt aliter exponētes: sz a cōibus opionib⁹. Nō
enī ita exteriora plus corrūpūt: sicut ea q̄ sūt ɔtribuliū. hoc. n.
fit ī corporib⁹ τ ī oībus reb⁹: sz iterum a magis cognitis exē
pla ducit dicēs: Oē regnū ɔtra se diuisum desolabit. Nihil
enī ē ī terra regno potērius: sz tñ p altercationē perit. Quid
aūt dicēdū ē de ciuitate: vl' de domo: siue mag^m siue puuz
fuerit ɔ seipz pugnās perit. HYLA. Uñ domus τ ciuita
tis eadē ē hic rō q̄ ē regni. pp qd seqt: Et oīs ciui. vel do. di.
ɔ se. nō stabit. HIERO. Quō. n. cōcordia pue res crescūt:
sic discordia maxie dilabūt. HYLA. Sermo aūt dei di
ues ē τ vel simplr' ītellect⁹ vel īspect⁹ īteri⁹ ad oēm pfectū
ē necessari⁹. Relictis q̄ bis q̄ ad cōez itelligētiā patent: cau
sis iteriorib⁹ īmoremur. Rñsurus enī dñs ad id qd de beel
çebub dictū erat ī ipsos qb⁹ rñdebat rñsionis cōditionē re
torsit. lex. n. a dō ē: τ regni isrl' pollicitatio ex lege ē: si regnū
legis ɔ se diuidit dissoluat necē ē: τ sic isrl' amisit legem q̄n
ipletionē legis ī xpo plebs legis ipugnat. Sz ciuitas hic hie
rusalē idicat. q postq; ī dñz suū furore plebis exarsit τ apo
stolos ei⁹ cū credētiū turbis fugauit post diuisionē non sta
bit atq; ita qd p hāc diuisionē mox ɔsecutū ē ciuitatis illi⁹
denūciat excidiū. Deinde assumit: Et si satha. satha. eycit:
aduer. se diui. ē: quō q̄ sta. reg. ei⁹: HIERO. Ac si diceret:
si sathanas pugnat cōtra se τ demō inimic⁹ ē demōi dberet
iam mūdi venire cōsummatio. Nec hñt ī eo locū aduersarie
potestates q̄z īter se bellū pax hoīum ē. GLO. Necessa
ria q̄ cōplexiōe eos arguit: vel enī christ⁹ ī virtute dei dmo
nes eycit: vel ī pricipe demōioz. si ī virtute dei frustra calū
niant. si ī pricipe demonioz regnū ei⁹ diuisuz ē nec stabit.
τ iō a regno ei⁹ recedāt: qd inuit sibi eos elegisse: dū ī se non
credūt. CHRY. Uel sic: Si diuisus ē ibecillior fact⁹ ē τ
perit. si āt perit: q̄liter pōt aliū pycere: HYLA. Uel ali-
ter: Si ad diuisionē suā coact⁹ ē demō vt demones pturba
ret: hic quoq; estimādū ē plus ī eo q diuiserit q̄ ī his qui di
uisi sūt ice vtutis. q̄ regnū diaboli diuisiōe facta a xpo ē dis
solutū. HIERO. Si aūt putatis o scribe τ pharisei q re-
cessio dmonū obediētia sit ī pncipē suū vt hoīes ignorātes
fraudulēta simlatōe deludāt: qd potestis dicere d corpoz
sanitatib⁹ q̄s dñs ppetrauit: Aliud ē si mēbroz quoq; debi
litates τ spūaliū vtutū īsignia demonib⁹ assignetis.

¶ Et si ego ī beelzebub eiicio demones: filii vestri in quo eiiciūt: Ideo ipsi iudices vestri erunt. Si autem ego in spiritu dei eiicio demones: igitur peruenit in vos regnum dei.

CHRY. Post pmā solutionē venit ad secūdā: pmā māi
festiorē dicēs: Et si ego in beel. ey. demo. filij ve. in quo ey-
ciūt: Jō ip. iu. ve. erūt. HIERO. Filios iudeoz vel exor-
cistas legis gētis illi⁹ ex more signat: vl' aplos ex eoz stirpe
gñatos. Si exorcistas: q ad īuocationē dei eyciebāt demo
nes: coartat phariseos interrogatione prudēti: vt cōfiteā-
tur spūsci eē opus eoz. Si expulsia inquit demonū ī filijs
vr̄is deo. nō demonib⁹ deputat: quare ī me idē opus nō eā-
dē hēat τ cāz: q̄ ipsi vr̄i iudices erūt: nō ptāte: sz cōparatōe:
dū illi expulsionē demonū deo assignant: vos pncipi de-
monioz. Sin āt τ de aplis dictuz ē: quod τ magis intellige
re debem⁹: ipsi erūt iudices eoz: q sedebunt ī. xij. solijs iu-
dicantes. xij. trib⁹ isrl'. HYLA. Jcirco āt digne iudices
sūt ī eos ɔstituti quib⁹ id dedisse christus aduersus demo-

nes ptãtis tepit qđ ipse ẽ negatus habuisse. RABA. Ul
q2 apli bñ sibi cõscij erãt nihil male artis se ab eo didicisse.
CHRY. Nõ aũt dixit: Discipli mei neq3 apli sʒ filij vri.
Ut siquidẽ voluerint reuerti ad illoꝝ dignitatẽ multã hic
accipiãt occasionẽ. si aũt igrati fuerint neq3 iuerecũdã hñt
excusationẽ. Eijciebãt aũt apli demones. q2 accepant ptãtẽ
ab ipso. ⁊ tñ nihil eos icusabãt. nõ eniʒ reb⁹ sʒ psone christi
aduersabãt. volẽs igit mõstrare qm̃ iudei eẽt q̃ dicebãt
de ipso apostolos i mediũ ducit. Rursus aũt ad sui cognitio/
nẽ iducit eos demõstrãs qm̃ ppꝛijs aduersant bonis ⁊ cõ/
trarlãt sue saluti. cũ3 deceret eos letari ꝙ magna bõa illis
aduenerat donatur⁹. Uñ sequit: Si aũt ego i spiritu dei eij.
dmo. igit puc. i vos reg. dei. Per h aũt demõstrat ꝙ magne
ṽtutis opus ẽ demões eijcere ⁊ nõ cuiustibʒ gr̃a. Et ob h g
dẽ syllogiçat dicẽs: Ergo peruc. i vos regnũ dei. Ac si dicat:
Si h est profecto filius dei aduẽit. hoc aũt obũbrate dicit:
vt nõ illis sit graue. deide vt illos alliciat non dixit simplr
peruẽit regnũ. sʒ i vos. q. d. Uobis venit bõa: ppter qđ ve
strã ipugnatis salutẽ. hoc. n. ẽ signũ a pphetis traditũ psẽtie
filij dei tãta fieri ptãte diuia. HIERO. Regnũ eniʒ dei
scipsuʒ signat: de quo i alio loco scriptũ ẽ: Regnuʒ dei itra
vos ẽ ⁊ medius stat itra vos quẽ nescitis. Uel certe illđ re/
gnũ qđ ⁊ ioãnes ⁊ ipse dñs predicauerat: Pniam agite: ap/
propiquabit eni regnũ celoꝝ. Est ⁊ tertiũ regnuʒ scripture
sctẽ: quod auferẽ a iudeis ⁊ tradiẽ gẽti facieti fruct⁹ eius.
HYLA. Si g discipli opanẽ p xp̃m ⁊ ex spũ di xp̃s opat:
adest regnũ dei iã i aplos mediatoris officio trãsfusum. Di
minutio ẽt regni diaboli. ẽ augm̃tatio regni di. AVGV.
de cõ. euã. Uñ põt ẽt hic eẽ sensus. Si ego in beelçebub eij
cio demões: ẽr fm vestrã sniãʒ puẽit in vos regnũ dei. q2 re
gnũ diaboli stare nõ põt quẽ aduersuʒ se diuisuʒ fatemini.
Regnũ eni dei nũc dixit quo dãnanẽ impij: ⁊ a fidelib⁹ de
peccatis suis pniaʒ agẽtibus nũc secernũtur.

¶ Aut quõ potest qsq3 intrare in domũ fortis: ⁊
vasa eius diripere: nisi prius alligauerit fortem:
Et tunc domum illius diripiet.

CHRY. Posita scdã solutiõe iducit ⁊ tertiaʒ dicẽs: Aut
quõ põt qsq3 itra. i do. fortis. Qr eniʒ nõ potest sathanas sa
thanã eijcere mãifesti ex dictis ẽ. Sed qm̃ neq3 alius põt
cũ eijcere nisi prius cũ supauerit oib⁹ ẽ mãifestuʒ. ↄstituit g
ꝙ ⁊ an tea cũʒ mãifestiori abundãtia: dicit eni. Tm̃ absisto
ab hoc ꝙ vtar diabolo coadiutore ꝙ plio2 cũ eo ⁊ ligo cũ: ⁊
h⁹ cõiectura ẽ ꝙ vasa ei⁹ diripio. Et sic cõtrariũ eius qđ il/
li tẽtabãt dicere demõstrat. Illi eniʒ volebãt oñdere ꝙ nõ
propria virtute eijcit demões. Ipse aũtẽ ostẽdit ꝙ nõ soluʒ
demones: sʒ ⁊ eoꝝ pricipẽ ligauit. quod mãifestũ ẽ ab his q̃
facta sunt. Qualiter enim pricipe nõ victo hi g subiacẽt: de
mones diccpti sũt: Hoc aũt mihi pphetia videẽ eẽ qđ dicit:
Nõ. n. solum demões eijcit sʒ ⁊ errorẽ vniuersi orbis terra
ruʒ abiget ⁊ machinationẽ diaboli dissoluet. ⁊ nõ dixit ra/
plet. sʒ diripiet: ostẽdẽs ꝙ hoc cum ptãte fiat. HIERO.
Domus illius mundus ẽ: qui i maligno positus nõ creato/
ris dignitate sʒ magnitudine delinquẽtis alligatus ẽ fortis
⁊ rebgatus i tartarum ⁊ dñi pede cõtrit⁹. Nõ aũt debem⁹
eẽ securi aduersarius nr̃ fortis victoris quoq3 vocib⁹ com/
probaẽ. CHRY. Forte aũt eũ vocat: ãtiq3 ei⁹ oñdẽs tyrã
nidem q̃ ex nostra desidia orta ẽ. AVGV. de que. euan.
Quos. s. ipse tenebat. ne possent virib⁹ suis ab illo se homi/
nes eruere sed p gratiam dei. Uasa eius dicit oẽs ifideles.
Alligauit aũtẽ fortẽ: q2 potestatẽ illi ademit impediẽdi vo
lũtatẽ fideliũ a sequendo christuʒ ⁊ obtinendo regno dei.
RABA. Domũ ergo ei⁹ diripuit: q2 ereptos a diaboli la
queis eos quos suos eẽ pũidit eccle adũauit. vl' q2 oẽs mũ
di ptes aplis ⁊ eoꝝ successorib⁹ cõuertẽdus distribuit: Oñ
dit igitur p mãifestam parabolã dicẽs ꝙ nõ cõcordat i fal/
laci opeatione cum demonibus vt calũniabãtur: sʒ virtu/
te diuinitatis homines a demonibus liberauit.

¶ Qui non est mecum contra me est: ⁊ qui non
cõgregat mecum spargit.

CHRY. Posita tertia solutõe hic ponit quartam dicẽs:
Qui nõ ẽ mecũ: ↄtra me ẽ. HYLA. In quo oñdit lõge a
se eẽ vt aliq da diabolo mutuatũ sit ptãtis: ⁊ ex hoc ingẽtis
piculi res itelligiẽ male d eo opinari cũʒ quo nõ eẽ idipsuʒ
ẽ qđ ↄtra eẽ. HIERO. Nõ tñ putet hoc qsq3 d hereticis
dictũ ⁊ scismaticis: quãq3 ⁊ ita ex supfluo posset itelligi sed
ex cõsequẽtib⁹ textuq3 smonis ad diabolum referẽ: eo ꝙ
nõ possint opa saluatoris beelçebub opib⁹ ↄparari. Ille cu
pit aĩas hoium tenere captiuas: dñs liberare. Ille predicat
idola: hic vni⁹ dei noticiã. Ille trahit ad vitia hic reuocat
ad virtutes. Quõ g pñt iter se hr̃e cõcordiã: quoꝝ opa sunt
diuersa. CHRY. Qui g nõ mecũ ↄgregat neq3 mecũ ẽ:
nõ erit mihi cõparand⁹ vt mecũ demones eijciat: sʒ magis
desiderat q̃ mea sunt spargere. Sʒ dic mihi: Si oportuerit
cũ aliquo pliari q nõ vult tibi auxiliari: hoc ipso nõ ẽ aduer
suʒ te. Ipse etiã dñs alio loco dixit: Qui nõ ẽ aduersuʒ vos
p vobis ẽ. Sʒ nõ ẽ ↄtrariũ hoc qđ hic dr̃: Hic eni loquiẽ d
diabolo aduersario existẽte: ibi aũt de hoie qui i parte erat
cũ eis de quo dictũ erat. Uidim⁹ quẽdã i noie tuo eijciẽtẽ
demonia. Uideẽ aũt iudeos hic occulte isinuare cũ diabo/
lo statuẽs eos. ipsi. n. aduersus eũ erãt: ⁊ spargebãt q̃ ipse cõ
gregabat. Sed ⁊ decẽs ẽ credere hoc de seipso dixisse: quia
aduersus diabolũ erat: ⁊ q̃ illius sunt dispergebat.

¶ Iđ dico vobis oẽ petm̃ ⁊ blasphemia remitte
tur hoibus: spũs autem blasphemie nõ remitteẽ.
Et quicũq3 dixerit verbũ cõtra filiũ hominis re
mittiẽ ei: qui aũt dixerit cõtra spiritũsanctũ nõ re
mitteẽ ei: neq3 in hoc seculo: neq3 in futuro.

CHRY. Quia dñs phariseis excusando rñderat: iã eos
terret. Est eni hoc correctõis nõ parua pars: nõ solum excu
sando rñdere sʒ ⁊ cõtrariari. HYLA. Phariseoꝝ. n. sen/
tẽtiã ⁊ eoꝝ qui ita cũ his sentiũt puersitatẽ: seuerissima dif
finitiõe cõdẽnat: petõꝝ oĩuʒ veniã pmittẽs: ⁊ blasphemie
spũs idulgẽtiaʒ abnegãs. Iđ dico vobis omne petm̃ ⁊ blas.
re. hoib⁹. REMI. Sciẽduʒ ẽ tñ ꝙ nõ passim qbuscũq3 di/
mittunẽ: sʒ illis q p suis reatib⁹ dignam pniam egerint. De
struiẽ aũtẽ his ṽbis error nouatiani qui dicebat ꝙ fideles
post lapsuʒ p pniaʒ nõ pñt surgere: neq3 petõrũ suoꝝ veniã
pmereri: maxime illi q i psecutõe positi negabãt. Sequiẽ:
Spũs aũt blas. nõ remitteẽ. AVGV. de ṽ. do. Quid eni
interest qđ rẽ vtꝝ dicaẽ: Spirit⁹ blasphemie nõ remitteẽ:
an dicaẽ: Qui blasphemauerit in spũscm̃ nõ ei remitteẽ: vt
lucas dicit nisi forte ꝙ eadẽ snĩa aperti⁹ isto mõ q̃3 illo dr̃.
aliũ euãgelistã nõ destruit ali⁹ sʒ exponit. Spũs enim blas
phemie clause dictũ ẽ q2 nõ ẽ expressum cui⁹ spũs. ⁊ iđ ad
hoʒ expositionem subdiẽ: Et quicũq3 dix. ṽbuʒ contra fi. ho
minis remit. ei. Ideo post vniuersalẽ cõmemorationẽ oĩs
blasphemie eminẽn⁹ voluit exprimere blasphemiã q̃ dr̃ cõ/
tra filiũ hois quã i euãgelio sʒ ioãnẽ valde graue oñdit: h
esse petm̃ vbi ait d e spũscõ: Ille arguet mũdũ de peccato: d
iusticia ⁊ de iudicio. de peccato quidẽ q2 nõ credunt i me.
Sequitur: Qui aũt di. ↄtra spi. san. ṽbũ nõ remit. ei neq3 in
hoc se. neq3 in futuro. Nõ ergo hoc dicitur propterea quia i
trinitate maio2 ẽ filio spũscũs: quod null⁹ vnq3 vel heretı/
cus dixit. HYLA. Quid autẽ tam extra veniam est q̃3 i
christo negare quod dei ẽ: ⁊ consistẽtem in eo paterni spiri/
tus substantiam adimere: cum i spiritu dei omne opus con
summet. ⁊ in eo de⁹ sit mundum recõciliãs sibi. HIERO.
Ul' ita loc⁹ iste est intelligendus: Qui verbũ dixerit contra
filium hominis. scandaliçat⁹ carne mea: ⁊ me hominem tñ

arbitrans talis opinio atq̄ꝫ blasphemia quanq̄ꝫ culpa non
carcat errore: tamē hꝫ veniā ꝓpter corporis vtilitatē. Qui
aūt manifesta intelligēs opera dei cū dei virtutē negare nō
possit eadē calūniat stimulat⁹ inuidia: ⁊ xp̄m dei v̄bū ⁊ opa
spūsancti dicit eē beelzebub asti nō remittet̄ neqꝫ i hoc se-
culo neqꝫ in futuro. AVGV. ꝺ ver. do. Sꝫ si hoc ꝓpter
ea dictū eēt ꝑfecto de oī blasphemia taceretur ⁊ hec sola re
missibilis videret̄: q̄ ꝯ filiū hoīs dr̄: q̄si cū hō solū putat̄. Cū
ṽo ꝑmissuꝫ sit: Oē pctm̄ ⁊ blasphemia remittet̄ hoīb⁹ pcul
dubio ⁊ illa blasphemia q̄ ꝯ patrē dr̄ ista gn̄alitate ꝯcludit̄:
⁊ tn̄ hec sola irremissibilis diffinit̄: q̄ dr̄ ꝯtra spm̄scm̄. Nun
qd nā ⁊ pr̄ formā serui accepit. q̄si sit maior spūsc̄ūs. Quis
etiā nō ꝯuincit̄ dixisse verbū ꝯ spm̄scm̄ anq̄ꝫ xp̄ian⁹ vel ca-
tholic⁹ fieret: p̄mo ipsi pagani cū dicūt xp̄m magicis artib⁹
fecisse miracula nōne siles sūt his q dixerūt eū in ꝑncipe d-
monior̄ eiecisse demonia: Iudei ēt ⁊ qcunqꝫ heretici q spm̄
scm̄ ꝯfitent̄: sed negāt eū eē in corꝑe xp̄i qd est eccl'ia catho
lica: siles sūt phariseis q negabāt spm̄scm̄ eē in xp̄o. Quidā
etiā heretici ipsuꝫ spm̄scm̄ vel creaturā eē cōtendunt sicut
arriani. eunomiani. ⁊ macedoniani. vel eū prorsus ita negāt
vt deū negēt eē trinitatē: sꝫ solū prēꝫ esse deū asseuerant: ⁊
ipsuꝫ aliqn̄ vocari filiū: aliqn̄ spm̄scm̄: sicut sabelliani. Pho
tiniani quoqꝫ patrē solū eē dicētes deū: filiū ṽo nō nisi ho-
minē. negāt oīno tertiā esse personā spm̄scm̄. Manifestum
est igitur a paganis iudeis ⁊ hereticis blasphemari spm̄ san
ctū. Nunqd ergo deserendi sunt ⁊ sine vlla spe deputandi:
quibus si nō est dimissuꝫ v̄bū qd dixerūt ꝯ spm̄scm̄ inaniter
eis ꝓmittitur ꝙ in baptismo siue in eccl'ia remissionē acci-
piāt pctōꝝ. Nō eniꝫ dictū est: Nō remittet̄ ei in baptismo:
sed Neqꝫ in hoc seculo neqꝫ in futuro. ⁊ sic illi soli estiman
di sunt ab huiusmodi grauissimi peccati reatu liberi q ab i
fantia sunt catholici. Nōnullis aūt videt̄ eos tm̄modo pec
care in spm̄scm̄ qui lauacro regenerationis abluti in eccl'ia:
⁊ accepto spiritusancto velut tanto postea dono salutatoris
ingrati mortifero aliquo peccato se imerserunt: q̄lia sunt vl'
adulteria vel homicidia vel ipsa discessio a nomine christia
no siue catholica eccl'ia. Sed iste sensus vnde probari pos-
sit ignoro: cū ⁊ penitentie quorūcunqꝫ criminū locus in ec-
clesia nō neget̄: ⁊ ipsos hereticos ad hoc vtiqꝫ corripiēdos
dicat apostolus: Ne forte det illis deus penitētiā ad cogno
scēdaꝫ veritatē. Postremo nō ait dn̄s: qui fidelis catholic⁹
dixerit verbū ꝯtra spm̄scm̄. sed q dixerit: hoc ē quicunqꝫ di
xerit: non remittet̄ ei: neqꝫ in hoc seculo neqꝫ in futuro.

AVGV. de ser. dn̄i i mōte: Vel aliter dicit ioannes apl's
Est pctm̄ ad mortē nō pro eo dico vt roget qs. peccatū aūt
fratris ad mortē dico esse: cū post dei agnitōnē ꝑ gratiā dn̄i
nr̄i iesu xp̄i q̄sqꝫ oppugnat fraternitatē aut aduersus ipsaꝫ
grām q reꝯciliatus ē deo inuidentie facibus agitat̄. Hui⁹
peccati tanta labes est: vt deprecādi humilitatē subire non
possit: etiā si peccatuꝫ suum mala ꝯscia ⁊ agnoscere ⁊ annū
ciare cogat̄. Quis mētis affectionē ꝓpter peccati magnitu
dineꝫ iam de damnatiōe aliquos habere credēdus ē: ⁊ hoc
fortasse est peccare in spm̄ scm̄. i. ꝑ maliciā ⁊ inuidiā frater
nā impugnare charitatē: post acceptā grām spūsc̄i: qd pec
catū dn̄s neqꝫ hic neqꝫ in futuro sec'lo dimitti dicit. Vnde
queri potest vtrū in spm̄scm̄ iudei peccauerit qn̄ dixerūt ꝙ
in beelzebub p̄ncipe demonioꝝ dn̄s demonia expellebat:
vtrū enim hoc in ipsuꝫ dn̄m dictū accipiamus: q̄ꝛ de se dic
alio loco: Si patrēfamilias beelzebub vocauerint quanto
magis domesticos ei⁹: an qn̄ de magna inuidentia dixerāt
ingrati tam p̄ntib⁹ būficijs q̄uis nondum christiani fuerit:
tn̄ ꝓpter ipsam inuidētie magnitudinē in spm̄scm̄ peccas-
se credēdi sūt. Nō. n. hoc colligit̄ ꝺ v̄bis dn̄i: videri tn̄ pōt
adhuc eos monuisse vt accedāt ad grām ⁊ p⁹ acceptā graꝫ
nō ita peccēt vt nunc peccauerūt. Nunc enim in filiū hoīs di
xerunt verbū neq̄ꝫ: ⁊ potest eis dimitti: si ꝯuersi fuerint ⁊ ei
crediderit. Si aūt postq̄ꝫ spm̄scm̄ acceperint. fraternitati in

uidere ⁊ gratiaꝫ quā acceperūt oppugnare voluerint: nō eis
dimitti: neqꝫ in hoc seculo: neqꝫ in futuro. Naꝫ si eos sic ha
beret cōdēnatos: vt nulla spes illis reliq̄ eēt: nō adhuc mo
nēdo iudicaret cū addidit dicēs: Aut facite arborē bonam
⁊c. AVGV. in li. retrac. Hoc aūt nō ꝯfirmaui: q̄ꝛ hoc pu
tare me dixi: sed tn̄ addendū fuit si in hac tam scelerata mē
tis ꝑuersitate finierit hanc vitaꝫ: qm̄ de quocunqꝫ pessimo
in hac vita cōstituto nō ē vtiqꝫ desperādū nec pro illo ip̄u
denter orat̄: de quo nō desperat̄. AVGV. de ver. do. Est
aūt magnū secretū hui⁹ q̄onis. Lumen ergo expositionis a
dn̄o querat̄. Dico aūt charitati vestre forte in omnib⁹ scri-
pturis sanctis nulla maior questio: nulla difficilior inuenit̄.
Primo ergo vt aduertatis admoneo non dixisse dn̄m Om
nis blasphemia spirit⁹ non remittet̄: neqꝫ dixisse q dixerit
qd̄cūqꝫ verbum ꝯtra spm̄scm̄. sed qui dixerit verbū. Qua-
propter non est necesse vt oēm blasphemiā ⁊ oē verbū: qd
dicitur cōtra spm̄scm̄ remissionē q̄sq̄ꝫ existimet non habe
re: sed necesse ē plane vt sit aliqd verbū qd si dicat̄ ꝯtra spi
ritūscm̄. nullā remissionē mereat̄. Solēt. n. scripture ita lo
qui vt qn̄ aliqd sic dicit̄ vt neqꝫ ex toto neqꝫ ex parte dcm̄
sit: nō sit necesse vt ex toto fieri possit vt ex parte nō intelli
gat̄: sicut cū dn̄s dixit iudeis: Si non venisseꝫ ⁊ locutus eis
nō fuisseꝫ pctm̄ nō haberēt. Nō eni ita dcm̄ ē: vt sine vllo
oīno peccato vellet intelligi futuros fuisse iudeos: sed esse
aliqd pctm̄ qd nō haberēt nisi xp̄s venisset. Quis autem sit
iste modus ꝯtra spm̄scm̄ ordo postulat vt dicam⁹. insinuat̄
siquidē nobis in prē auctoritas: in filio natiuitas: in spūscō
patris filijqꝫ cōitas. Qd ergo cōe ē patri ⁊ filio: ꝑ hoc nos
voluerūt habere cōionē ⁊ inter nos ⁊ secū. Charitas enim
dei diffusa est in cordib⁹ nostris ꝑ spm̄scm̄ q dat⁹ ē nobis: ⁊
q̄ꝛ pctis alienabamur a possessione bonoꝝ ṽoꝝ: charitas
operit multitudinē pctōꝝ. Et. n. xp̄s in spūscō pctā dimittat
hinc intelligi potest ꝙ cū dixisset discipulis: Accipite spiri-
tūscm̄: ꝯtinuo subiecit: Si cui dimiseritis pctā. dimittentur
illi. Primū itaqꝫ credētiū beneficiū ē in spūsancto remissio
pctōꝝ: ꝯtra hoc donū gratuitū loquit̄ cor impenitens. ipsa
ergo impenitentia ē spūs blasphemie q̄ nō remittetur neqꝫ
in hoc seculo neqꝫ in futuro: Contra enim spm̄scm̄ quo pec
cata dimittunt̄ verbū valde malū siue cogitatione siue lin
gua sua dicit: qui fm̄ duritiam cordis sui ⁊ cor impenitens
thesaurizat sibi iram in die ire: hec oīno impenitentia non
hꝫ remissionē neqꝫ in hoc seculo neqꝫ in futuro: q̄ꝛ pn̄ia im
petrat remissionē in hoc seculo q̄ valeat in futuro. sꝫ ista īpe
nitentia q̄diu q̄sq̄ꝫ in hac carne viuit nō pōt iudicari. ꝺ nul
lo enim desperādū ē q̄diu patiētia dei ad pn̄iam adducit.
Quid. n. si isti quos in quocūqꝫ genere erroris notas: ⁊ tan-
q̄ꝫ desperatissimos dānas anteq̄ꝫ istā vitā finiāt agāt pn̄iam ⁊
inueniāt verā vitam in futuro: Hec āt blasphemia q̄uis ꝑ
lixa ⁊ plurib⁹ v̄bis ꝯtexta sit: solet tamē scriptura etiā mul
ta v̄ba v̄bū appellare: neqꝫ eni vnū v̄bū locutus est dn̄s cū
ꝓpheta: ⁊ tn̄ legit̄: Verbū qd fcm̄ ē ad illū vel ad illū ꝓphe
tā. Hic āt fortassis aliqs q̄rat vtꝝ tm̄mō spūsanct⁹ pctā di-
mittat an ⁊ pr̄ ⁊ fili⁹: rūdem⁹ ꝙ ⁊ pr̄ ⁊ fili⁹: ip̄e. n. fili⁹ de prē
dic̄ Dimittet vob̄ pr̄ vr̄ pctā vr̄a. ⁊ de se ait: Fili⁹ hoīs ptātē
hꝫ i terra dimittēdi pctā. Cur ḡ illa ipnis q̄ nunq̄ꝫ dimittit̄
solū ad spūsc̄i blasphemiā dr̄ ptinere: tāq̄ꝫ ille q i h̄ impn̄ie
pctō fuerit obligat⁹: dono spūsc̄i resistere videat̄ ꝙ eo do
no fiat remissio pctōꝝ. sꝫ pctā q̄ꝛ ꝑter eccl'iā ñ dimittūt̄ i eo
spū dimitti oportebat q̄ i vnū eccl'ia ꝯgregat̄. Remissio ḡ
pctōꝝ quā tota trinitas fac̄ ꝓpe ad spm̄scm̄ dr̄ ꝑtinere: ip̄e. n.
spūs adoptōis filioꝝ in quo clamam⁹ abba pr̄: vt ei possim⁹
dicere: Dimitte nob̄ debita nr̄a. ⁊ in hoc cognoscim⁹ sic̄ dic̄
ioānes: Qm̄ xp̄s manet in nobis ꝺ spūscō quē dedit nob̄. Ad
ipsum etiam pertinet societas qua efficimur vnum corpus
vnici filij dei q̄ꝛ quodāmodo societas patris ⁊ filij ē ipse spi
ritussanctus. quisquis ergo reus fuerit impenitentia cōtra
spm̄scm̄: in quo vnitas ⁊ societas communionis cōgregatur

ecclie:nunq̃ illi remittit᷑. CHRY. Uel aliter fm̄ p̄mã expositionē: Iudei quidē ignorabãt christũ q̄s eẽt: spūs aũt sancti sufficiens acceperãt experimẽtũ: etenim ꝓphete per eũ locuti sunt: Quod ĝ dicit hoc est: Esto ꝙ me offenditis propter carnē circũpositã: nunqd̄ ⁊ de spũsancto hoc dicere: qm̄ ignoramus eũ: propter hoc nõ ignoscibilis est vobis hec blasphemia: ⁊ hic ⁊ illic dabitis vindictam. q2 enim demones eiicere ⁊ sanitates pficere spũsancti est. Non ergo mihi cõtumelias infertis solũ. sed spũisancto ideoq3 vobis ineuitabilis erit cõdẽnatio: ⁊ hic ⁊ illic. Etenim hoĩum hi q̄dem hic solũ puniunt᷑ sicut q indigni participauerũt mysteriis apud corinthios. hi aũt illic solũ sicut diues in inferno: hi aũt hic ⁊ illic: sicut ⁊ ipsi iudei q ⁊ hic intolerabilia passi sunt hierusalẽ capta ⁊ ibi difficiliorẽ sustinẽt penã. RABA: In hac aũt auctoritate extinguit᷑ heresis Origenis q asserit post multa secula oẽs peccatores veniã ↄsecuturos que refellitur per hoc quod dicitur ꝙ nõ remittetur neq3 in hoc seculo neq3 in futuro. GREGO. in dialogo: Dat᷑ intelligi q̃sdã clpas i h̄ seclo: q̃sdã vo i futuro relaxari. qd̄ n. d̄ vno negat᷑ d̄ q̄busdã ↄceditur: s3 tñ hoc de paruis minimisq3 pctis fieri posse credẽdũ ẽ: sicut ẽ assiduus ociosus smo immoderatus risus: vel pctm̄ cure rei familiaris que vix sine culpa vel ab ipsis agit᷑ q culpam qualiter debeant declinare sciunt: aut in non grauibus culpis error ignorãtie: que etiã post mortem grauant si nõ i hac vita adhuc positis minime fuerint relaxata. Hoc tamen sciendũ est quia illic saltem de minimis nil q̄sq3 purgationis obtinebit: nisi q hoc bõis actibus in hac vita positus vt obtineat promeretur.

¶ Aut facite arborē bonã ⁊ fructu3 eius bonu3: aut facite arborē malam ⁊ fructu3 eius malum. Siqdē ex fructu arbor agnoscitur. Progenies viperaru3: quõ potestis bõa loqui cum sitis mali: Ex abundantia enim cordis os loquitur. Bonus homo de bono thesauro ꝓfert bona: ⁊ malus homo de malo thesauro ꝓfert mala.

CHRY. Post priores redargutiões rursus eos aliter cõfundit. Hoc antem facit nõ vt seipsum accusatione liberet ad hoc enim sufficiebãt priora: sed eos corrigere volẽs vnde dicit: Aut facite arborē bona3 ⁊ fructũ eius bonum: aut facite arborē malã ⁊ fructũ eius malũ. Ac si dicat. Nullus vestrũ dixit ꝙ malũ est aliquos a demone liberare. sed q2 operibus nõ maledicebant: sed diabolũ dicebãt hoc operãte3: demõstrat ꝙ hec accusatio ẽ preter ↄsequentiam reru3 ⁊ preter cões ↄceptiones. talia aũt ↄfingere ẽ imense verecundie. HIERO. Cõstringit ĝ eos syllogismo quem greci vocãt aficton: nos ineuitabilē possumus appellare: q interrogatos hinc inde ↄcludit ⁊ in vtroq3 cornu premit. Si igt diabolꝰ malꝰ ẽ: bona opera facere nõ potest. si autem bona sunt que facta cernitis sequit᷑ vt nõ sit diabolus q illa fecit neq3 enim fieri potest vt ex malo bonu3: aut ex bono oriat᷑ malũ. CHRY. Etenĩ3 arboris diiudicatio a fructu apparet nõ fructus ab arbore. vnde seq̄t᷑: Siquidē ex fructu arbor cognoscitur. Et si enĩ arbor fructus est causa: sed tamen fructus arboris ẽ demõstratiuꝰ: vos aũt ↄtrariũ facitis. In operibus enim nihil accusare h̄ntes ↄtrariã de arbore fertis sñiam: me demoniacũ appellãtes. HYLA. Sic ergo in p̄ns iudeos refellit: qui cũ intelligerent christi opa vltra humanã eẽ ṽtutẽ noluerũt tñ ea q̃ dei sunt ↄfiteri: futuram vo oẽ3 fidei puersitatẽ coarguit: eoꝝ. s. q diuinitatem ⁊ cõionē p̄ris subẽ dño detrahẽtes i diuersa heresi3 studia efferbuerũt neutrũ faciẽtes: nec iter gẽtes sub venia ignoratãis habitantes nec in veritatis cognitõe ṽsantes. Arborē se in corpe positũ signat: q2 p iteriorē ṽtutis sue fecunditatē exeat vbertas hoĩs. i fructꝰ igit᷑ arbor bõa faciẽda cu3 fructibꝰ bonis ẽ aut mala ↄstituẽda cũ malis fructibꝰ: non ꝙ arbor mala possit ↄstitui q̃ bona ẽ nec ecõuerso. S3 vt p hãc significantia3 intelligeremꝰ christũ tanq̃ vtilē relinquẽdũ: aut tanq̃ bonoꝝ fructuũ vtilitate retinẽdũ: Ceteꝝ mediũ se agere ⁊ in xp̄m aliq̃ deferre. negare q̃ maxima sunt. venerari tanq̃ deũ ⁊ ei cõione spoliare blasphemia spũs ẽ: vt cũ per admirationē tantaꝝ operũ dei nomē detrahere nõ audeas p maliuolẽtiã mẽtis generositatē eiꝰ abnegata p̄ris substãtie cõione deturpas. AVGV. de ver. do. Uel i hoc admonuit nos dñs vt bone arbores simꝰ: vt bonos fructus ꝓducere possimꝰ. vbi eni3 ait: Facite eni3 arborē bonã ⁊ fructũ eiꝰ bonũ: ẽ p̄ceptũ salubre: cui obediẽtia ẽ necessaria. Qd̄ ãt dic: Facite arborē malã ⁊ fructũ eiꝰ malũ. nõ p̄ceptũ ẽ vt faciatis s3 mõitio vt caueatis. Contra hos. n. dixit: Qui putabãt se cũ mali eẽnt: bõa loq posse: vl' bõa opa h̄re: h dñs dic eẽ nõ posse. Paꝛꝰ. n. ẽ mutãdꝰ hõ vt opa mutent᷑. si. n. manet hõ in coꝙ malꝰ est bona opa h̄re nõ põt. si manet in eo qd̄ bonũ ẽ: mala opa h̄re nõ põt. Oẽs ĝ malas arbores xp̄s inuenit s3 dedit ptãtē filios dei fieri credentibꝰ i nomine eius.

CHRY. Qz vo nõ p scipso. s3 p spũscõ facit s̄monez: eos ↄuenienter icrepat dicẽs: Progenies viperaꝝ: quõ potestis bona loq cũ sitis mali: Hoc ãt dixit ⁊ eos incusans: ⁊ eoꝝ q̃ dicta sunt demõstratiõe3 ex ipsis p̄bens. q. d. Ecce vos cu3 sitis arbores male nõ potestis portare fructũ bonũ: non ĝ miror ꝙ hec loq̄mini: eteni male nutriti estis a malis ꝓgenitoribꝰ ⁊ mẽte3 molã hẽtis. Et vide ꝙ nõ dixit: Qualr potestis bona loq cũ sitis ꝓgenies viperaꝝ: Nihil eni hoc ad illud ꝑtinet: s3 qualr potestis bona loq cũ sitis mali: Progenies aũt viperaꝝ eos dixit q2 in ꝓgenitoribꝰ gloriabant᷑: vt ĝ excluderet eoꝝ supbiam: sepauit eos a cognatione abraã attribuẽs eis ꝓgenitores similiũ moꝝ: RABA. Uel progenies viperaꝝ. i. filios ⁊ imitatores diaboli eos appellat: q2 scienter bonis opibꝰ detrahũt qd̄ diabolicũ ẽ. vñ seqtur. Ex abũdantia eni cordis os loqtur. Illic hõ ex abundantia cordis loq̄t᷑: q nõ ignorat ex q̃ intentione ṽba ꝓmant᷑: qd̄ apꝰ ostẽdere volẽs subiũgit. Bonꝰ hõ d̄ bono thesauro ꝓfert bona: ⁊ malus hõ de malo thesauro ꝓfert mala. Thesaurꝰ cordis intẽtio ẽ cogitationis. ex q̃ interius arbiter iudicat ꝓuentũ opis: vt aliqũ maiora minorē habeãt mercedē: aliqñ obincuriã cordis tepidi: maioꝝ virtutũ opa ostentãtes minora a dño premia sortiũtur. CHRY. Ex his etia3 demõstrat suã deitatē scientē cordis occulta: qm̄ non verboꝝ solũ sed etiã malaꝝ cogitationũ exsoluẽt vĩdictã. Est autē nature cõtinentia supermanantis inter neqtie ṽba p os extra effundi: q̃re cũ audieris hominē male loquẽte3: multo ampliore3 extimes nequitiã q̃ verba demõstrant. Qd̄ eni exteriꝰ dicitur est superfluentia eius qd̄ intus est i quo eos vehementer tetigit. Si enim qd̄ dictũ est ab eis ita est malum: excogitata radix verboꝝ q̃ magna ẽ: Contingit aute3 hoc decenter. lingua eni3 confusa multotiens non repente effundit nequitiam: cor aũt nullũ hominũ h̄ñs testem: sine timore quecunq3 vult parturit mala. dei. n. non multa cura est ei: sed cũ augetur multitudo malorum que intus sunt: q̃ interim occultabant᷑ extra per verbo ꝓueniũt. Et ideo dicit. ex abundantia cordis os loqtur. Et ꝙ hõ de thesauris cordis loq̄t᷑. CHRY. In hoc autē quod dicit: Bonus homo de bono thesauro ⁊c̃. Uel ipsos iudeos dcuns blasphemantes ostendit de quali thesauro blasphemia3 proferãt: Uel cum superiori questione heret sententia: ꝙ quomodo non possit bonus homo proferre mala: nec malus bona: sic non possit xp̄s mala nec diabolus bona opera facere.

¶ Dico antem vobis: quoniam omne verbum ociosu3 qd̄ locuti fuerint homines: reddent rationē de eo in die iudicii. Ex verbis eni3 tuis iustificaberis: ⁊ ex verbis tuis cõdẽnaberis.

CHRY. Post pmissa eis dns multū timorē incutit: ostē dēs q vltimā dabūt vindictā q talia deliquerūt. vn dicit. Dico enim vobis q oē verbū ociosuz qd locuti fuerint homines reddēt rōnez de eo in die iudicij. HIERO. Et est sensus. Si ociosuz vbū qd nequaq edificat audientes: nō ē absqz periculo ei' q loquit τ in die iudicij reddet vnusqsqz rōnē sermonū suoz: qntomagis vos q opa sanctispūs calūniamini. τ dicitis me in beelzebub eijcere demōia: redditu ri estis rōnē calūnie vre. CHRY. Nō aūt dixit: Qd locuti estis vos: simul quidē omne hominū erudiens genus: simul aūt min' onerosuz faciens suū sermonē. Ociosuz autē vbū ē qd mēdax ē: qd calūniā habet. Quidā aūt dicunt: qm τ vanū quale ē qd risuz monet inordinatum: vel turpe: vel inuerecūdū. GREGO. in ho. Uel ociosuz verbū ē: quod aut vtilitate recitudinis: aut rōne iuste necessitatis caret: qd.s. sine vtilitate τ loquētis dr τ audientis. si omissis serijs de rebus friuolis loqmur: τ fabulas narremus antiqs. Ceterū q scurrilia replicat: τ cachinnis ora dissoluit: τ aliqd pfert turpitudinis hic nō ociosi vbi sz criminosi tenebit re'.

REMI. Ex supiorib' aūt verbis adhuc sequēs dependet snia cū dr: Ex verbis eniz tuis iustificaberis τ ex verbis tuis cōdēnaberis. Nō est dubiū qz vnusqsqz de vbis suis malis q loquit ɔdēnabit. Uerūtn qz ex bonis verbis nō iustificat qs nisi ex intimo corde τ deuota intētione ea pferat.

CHRY. Uide aūt qz nō ē onerosuz hoc iudiciū: nō ex q b' ali' dixit de te: sz ex qb' ipse locut' es snias iudex feret. Nō igr accusatos timere oz sz accusantes. nō eni illi cogūt accusare se p his malis q audieft: sz hi p his q male dixeft.

¶ Tunc rñderunt ei quidā de scribis τ phariseis dicentes: Magister volumus a te signū videre. Qui rñdens ait illis: Generatio mala τ adultera signū querit: τ signū nō dabitur ei nisi signū ione pphete. Sicut eni fuit ionas i ventre ceti tribus diebus τ tribus noctibus: sic erit filius hōis i corde terre tribus diebus τ tribus noctibus

CHRY. Qz dns supius multotiens verbis inuerecūdā phariseoz obstruxerat linguā: rursus ad opa veniūt: qd admirans euāgelista dicit: Tūc rñderūt ei qdam de scribis τ pharisels dicētes: Magr volum' a te signū videre. Tūc.s. cū flecti oportebat: cū admirari: cū obstupescere: sed tunc a malicia nō desistūt. Dicūt enim volumus a te signū videre: vt eū capiāt. HIERO. Sic signa postulant: qsi q videbant: signa nō fuerint: sed in alio euāgelista qd petāt plenius explicat: Uolumus a te signū videre de celo: vel in morez helie ignē de sublimi venire cupiebāt. vel similitudinez samuelis tpe estiuo cōtra naturā loci mugire tonitrua. corruscate fulgura: imbres ruere: qsi nō possint τ illa calumniari τ dicere ex occultis τ varijs aeris passionib' accidisse nam q calūniaris ea q oculis vides manu tenes: vtilitate sentis qd factur' eēs i his q de celo veniunt: vtiqz rñdebis τ magos in egypto multa signa fecisse d celo. CHRY. Uerba aūt eoz adulatiōe τ ironia sunt plena: tpri' qdē ɔuiciabantur demoniacū eū dicētes: nūc aūt adulant: vocātes enim magistrū: pp hoc τ dns eos vehemēter arguit vn seqt: Qui rñdēs ait illis: Generatio mala τ adultera signū querit. Et qdē cū ei ɔuitiabant: mansuete eis rñdebat cū aūt adulabant: cōuitiose: demōstrans q vtraqz passione erat superior: τ neqz cōuitijs in irā deducit: neqz ab adulatōe mollit. Qd āt dicit tale ē: Quid mirū si hoc i me facitis q ignot' suz vobis: cū in pñez cuius tātaz accepistis experiētiā hoc idem fecistis: derelicto eo ad demones currentes. Propter hoc aūt eos dicit generationē malam: qz ingrati semp facti sunt circa benefactores τ beneficijs deteriores fiunt: qd est vltime malicie. HIERO. Egregie aūt dixit: Et adultera: qz dimiserat virū: τ iuxta ezechielē multis se amatoribus copulauit. CHRY. Un τ mōstrat se patri eqlē si ei non credere generationē adulterā facit. RABA. Deinde rñdere incipit nō eis signū de celo qd indigni erāt videre: sed de pfūdo iferni tribuēs. Discipulis aūt suis signū d celo ōdit: qb' eternā btitudis glriā: τ pri' i mōte figuraliter: τ p' vaciter i celū subleuat' ōndit. vn seqt. Et signū n dabit ei nisi signū ione e pphete. CHRY. Qz nō vt eos induceret signa faciebat: sciebat eniz eos lapideos eē: sed vt alios emendet aut quoniam nō acciperēt signū. quale ē illud qd petebant. Signū.n. eis factū ē qn p ppriā penā cognouerūt ei' virtutē; hoc igitur occulte insinuās dicit. Signū nō dabit ei: ac si diceret: Multa bnficia demōstraui: nihil hoz vos allexit ad venerādū meā virtutē: quā cognoscetis p penā qn ciuitatē vestrā in terrā proiectā videbitis. Interim aūt sermonē de resurrectione interponit: quē cogituri erāt p ea que postea erāt passuri dicēs: Nisi signū ione pphete. Crux eni pfecto credita nō eēt: nisi signa testātia habuisset. Hac aūt nō credita τ resurrectio vtiqz credita non esset: pp hoc τ signū hoc vocat. τ figuraz in mediū fert vt veritas credatur: vn sequit. Sicut fuit ionas in ventre ceti trib' dieb' τ trib' noctib'. τc. RABA. Ondit iudeos ad istar niniuitarū criminosos: τ nisi peniterēt subuersioni pximos. sed sicut illis denūciat supplicium τ demōstrat remediū: ita iudei nō debēt desperare veniā: si saltem past christi resurrectionez egerint pniam. Jonas eni.i. colūba vel dolēs: signū est eius sup quē dscēdit spūsanct' i specie colūbe: τ q dolores nros partauit. Piscis q ionā deuorauit in pelago significat mortē quā christus passus est in mundo. Trib' dieb' τ noctib' fuit ille in ventre ceti τ iste in sepulchro: ille eiectus ē in aridā: istē resurrexit in gloriam. AVGV. de cō. euā. Quidā autē modū locutionis scripture nesciētes: noctez voluerūt aduertere tres illas horas a sexta vsqz ad nonā qb' sol obscuratus est: τ diē tres horas alias quib' iterū terris ē redditus. i. a nona vsqz ad eius occasuz. Sequit eni nox futura sabbati: q cū suo die ɔputata erūt iam due noctes τ duo dies. Porro aūt past sabbatū sequit nox prime sabbati. i. illucescentis diei dnici in qua tūc dns resurrexit. Erunt q due noctes τ duo dies: τ vna nox etiā si tota posset intelligi: nec onderemus q illud diluculū pars eius extrema sit: quapp nec ānumeratis illis sex horis quaz tribus tenebratus est τ tribus illuxit: ɔstabit ratio triū dierū τ trium noctium. restat ergo vt hoc inueniat illo scripturarū vsitato loquēdi modo quo a parte totū intellige. HIERO. Non q oēs tres dies τ tres noctes i infernū fecerit: sed q i parte pasceues τ dnice: τ tota die sabbati tres dies τ tres noctes intelligant. AVGV. iiij. de trinita. Ipsuz eni triduum non plenū τ totum fuisse scriptura testis est: sed pmi' dies a parte extrema totus annumeratus ē: dies vero tertius a parte prima τ ipse totus: medius aūt iter eos. i. secūdus dies absolute totus. xxiiij. horis suis. xij. nocturnis. xij. diurnis nox eni vsqz ad diluculū: quo dni resurrectio declarata ē: ad tertiū ptinet diez. Sicut enim primi dies propter futurū hois lapsum a luce in noctem: ita isti propter hominis reparationez a tenebris in lucem computant. CHRY. Non aūt manifeste dixit q resurgeret quia cum derisissent: sed occulte insinuat: vt τ illi crederēt qd pscivit. Nō āt dixit i terra: sz in corde terre. vt τ sepulchrū ōnderet: τ q nullus solā mortis apparentiā suspicet. Et tres dies propter hoc posuit vt credatur q mortuus est. Sed ipsa figura veritate demōstrat: nō.n. fuit ionas in ventre ceti in phantasia: sed in veritate: neqz figura fuit in veritate: τ veritas in imaginatione. propter quod manifestum est q filij sunt diaboli marchionez sequētes: qui christi passionem phantasticam esse asserunt: τ q p eis esset passurus licet eis non proficeret ostendit: per hoc innuit q illi generatiōi signuz daretur Jone prophete.

¶ Uiri niniuite surgẽt in iudicio cũ gñatiõe ista: ꝛ ꝯdẽnabũt eã: q꞉ pniaꝫ egerũt in p̄dicatõe ione. Et ecce plusq̄ȝ ionas hic. Regina austri surget i iudicio cũ gñatiõe ista ꝛ ꝯdẽnabit eaꝫ: q꞉ venit a finibus terre audire sapientiam salomonis. Et ecce plusq̄ȝ salomon hic.

CHRY. Ne aliqs existiaret ꝙ talia deinceps futura essent in iudeis q̄lia niniuitis ꝯtigerãt: vt sicut ionas illos cõuertit ꝛ ciuitas fuit a periculo liberata, ita isti post resurrectiõeꝫ ꝯuerterent̃: dñs nũc totũ ꝯrñũ oñdit: qm̃. s. ex bñficio passionis nullũ fructũ pepererũt: sed ꝛ grauia patient̃ vt infra oñdit p exẽplũ demonis. Interiȝ aũt oñdit ꝙ iuste patient̃ dicẽs. Uiri niniuite surgẽt in iudicio cũ generatiõe ista. REMI. Ostẽdit aũt dñs his verbis vnã eẽ maloꝝ ꝛ bonoꝝ resurrectionẽ futurã: ꝯtra quosdã hereticos: q dixerũt vnã eẽ resurrectõnẽ bonoꝝ ꝛ alterã maloꝝ. Destruit̃ ẽt his verbis fabula iudeoꝝ q solẽt dicere ꝙ ante iudiciũ mille ãnis celebret̃ resurrectio: apte his v̄bis oñdẽs q꞉ mox vt celebrabit̃ resurrectio: celebrabit̃ ꝛ iudiciũ ꝛ ꝯdẽnabũt eã.

HIERO. Nõ sentẽtie p̄tãte: sȝ ꝯparatiõis exẽplo. vñ subdit. Q꞉ pniam egerũt in p̄dicatiõe ione: ꝛ ecce plusq̄ȝ ionas hic. Hic aduerbiũ loci: nõ ꝓnomen intelligas. Jonas sm̃. lxx. interpretes triduo predicauit ego tãto tp̄e. Jlle assyrys gẽti incredule. ego iudeis pp̄lo dei. Jlle voce locut᷒ est simpliciter nihil signoꝝ faciẽs: ego tãta faciẽs: beelçebub calũniã sustineo. CHRY. Nõ aũt hic stat dñs sed ꝛ aliã ãnunciationẽ adiũgit dicẽs. Re. au. sur. in iu. cũ gene. ista: ꝛ ꝯdẽ. cã q꞉ ve. a fi. ter. au. sap. salo. Jstõ plus fuit q̄ȝ p̄us. Jonas enim ad illos abijt: regina aũt austri nõ expectauit salomonẽ ad ipsaȝ ire: sed ipa ad eũ accessit: ꝛ mulier ꝛ barbara: ꝛ tantũ remota nõ mortẽ formidãs sola cupidine verboꝝ sapientiũ. Jbi ḡ mulier aduẽit: hic ego veni. Et ipsa qdem a finib᷒ terre surrexit: ego ãt ciuitates ꝛ castra circũeo. Et illa qdẽ d̄ arboribus ꝛ lignis disputauit; ego aũt de ineffabilib᷒ mysterijs.

HIERO. Eodẽ ergo mõ ꝯdẽnabit regina austri pp̄lm iudeoꝝ quo ꝯdẽnabũt viri niniuite israelẽ incredulẽ. Jsta est regina saba: de q̄ in regũ volumine ꝛ in paralyppomenõ legimus q̄ p tantas difficultates gẽte sua ꝛ imp̄io derelictis: venit in iudeaꝫ sapiaꝫ audire salomonis: ꝛ ei multa munera obtulit. Jn niniuie aũt ꝛ in regina saba occulte fides nationũ p̄fert̃ israeli. RABA. Niniuite significãt eos q peccare desistũt regina vero eos q peccare nesciũt pniã enim peccatã abolet. sapiã cauet. REMI. Pulchre aũt ecclia d̄ gentib᷒ ꝯgregata regina d̄r: q꞉ mores suos regere nouit. De q̄ psalmista: Astitit regina a dextris tuis. Austri aũt regina ẽ: q꞉ ardore sp̃ussancti supabũdat. Auster enĩ vẽt᷒ calidus significat sp̃msanctũ. Salomõ aũt qui interp̄tat̃ pacificus: significat ipsuȝ de quo dictũ est: Jpse est pax nostra.

¶ Cũ aũt immũdus sp̃us exierit ab hoĩe: ambulat p loca arida q̄rẽs requiẽ ꝛ nõ inuenit. Tũc dicit Reuertar in domũ meã vñ exiui. Et veniẽs inuenit eã vacãteꝫ: scopis mũdatã ꝛ ornatã. Tũc vadit ꝛ assumit septẽ alios sp̃us secũ nequiores se: ꝛ intrãtes hitant ibi: ꝛ fiũt nouissima hoĩs illi᷒ peiora priorib꞉. Sic erit generationi huic pessime.

CHRY. Q꞉ dñs dixerat iudeis: Uiri niniuite surgẽt in iudicio ꝛ ꝯdẽnabũt generationẽ istam: ne ꝓpter tẽpis tardationẽ ꝯtẽnerent ꝛ fierent pinguiores: ostendit ꝙ nõ solũ in futuro sclõ sed ꝛ hic grauissima patiẽtur: futuram in eis penã sub quodam enigmate subdẽs. vnde dicit: cũ aũt immũ. sp̃i. exi. ab hoĩe. HIERO. Quidã istũ locũ de hereticis dictum putant: ꝙ immũdus sp̃us q in eis ante habitaverat: q̃ñ gentiles erãt: ad cõfessionẽ vere fidei eijciat̃. postea v̄o cũ se ad heresim transtulerint. ꝛ simulatis virtutib᷒ ornauerint domũ suã: tũc alijs septẽ neq̄ȝ spiritib᷒ adiunctis: reuertat̃ ad eos diabolus: ꝛ habitet i illis. fiãtq̄ȝ nouissima eoꝝ peiora p̄orib᷒. multo qdẽ peiori ꝯditõe sũt heretici q̄ȝ gẽtiles: q꞉ in illis spes fidei in istis est pugna discordie: cum hec intelligẽtia plausuȝ quẽdã ꝛ calorẽ doctrine p̄ferat: nescio an habeat veritatẽ: ex eo enĩ ꝙ finita vel parabola vel exẽplo: sequit̃: sic erit gñatiõni huic pessime. cõpellimur nõ ad hereticos ꝛ q̄sq̄ȝ hoĩes: sed ad iudeoꝝ pp̄lm referre parabolã. vt ꝯtextus loci nõ passim᷒ ꝛ vag᷒ in diuersiȝ fluctuet: atq̄ȝ insipientiũ more turbet̃: sed herẽs sibi vel priora vl̃ ad posteriora vnde r̃ñdeat. Jmmũdus sp̃us exijt a iudeis: qñ acceperũt legẽ. Expulsus aũt a iudeis ambulauit p gẽtiũ solitudines. vñ sequit̃: Ambulat p lo. ari. q̄. sibi requiem. REMI. Loca arida appellat corda gentiũ ab oĩ humore salutariũ aquaꝝ: hoc ẽ scãrũ scripturaꝝ spiritaliũ donoꝝ: ꝛ ab infusione sci sp̃us aliena. RABA. Uel loca arida sũt corda fideliũ: q̄ a mollitie fluxe cogitationis expurgata callidus insidiator explorat: siquos gressus ibi figere possit: sed castas mẽtes effugiens diabolus in solo corde prauoꝝ grataȝ sibi põt inuenire quietẽ. vñ sequit̃. Et nõ inuenit. REMI. Putabat aũt diabolus se ppetuã getẽ posse habere in gẽtili pp̄lo sed subdit̃: Et nõ inue. q꞉ apparẽte dei filio p mysteriũ incarnatõis sue gẽtilitas credidit. HIERO. Que cũ dño credidisset. ille nõ inuẽto loco in natiõib᷒ dixit: Reuer. ad do. me. vñ exiui. Habeo iudeos quos añ dimiseram Et veni inue. va. scopis mũ. ꝛ orna. Uacabat enĩ tẽplũ iudeorũ: ꝛ christũ hospitẽ nõ habebat dicentẽ: Surgite ꝛ abeamus hinc. Q꞉ igit̃ ꝛ dei ꝛ angeloꝝ p̄sidia nõ hobebãt: ꝛ ornati erant sup̄fluis obseruatiõib᷒ legis ꝛ traditionib᷒ phariseoꝝ: reuertit̃ diabolus ad sedẽ suã pristinã. ꝛ septenario numero sibi addito demonũ habitãt pristinã domũ: ꝛ fiũt nouissima illius pp̄li peiora priorib᷒: multo eniȝ nũc maiore demonũ numero possident̃: blassemantes in synagogis suis xp̄m iesum q̄ȝ in egypto possessi fuerant añ legis noticiã: q꞉ aliud ẽ ventuꝝ nõ credere: aliud nõ suscepisse q venerit. Septenariũ aũt numerũ adiunctũ diabolo vel ꝓpter sabbatũ intellige. vel ꝓpter numeꝝ sp̃usscĩ: vt q̃ũo in esaia sup florẽ q de radice iesse descẽdit septẽ sp̃us v̄tutũ descendisse narrant̃ ita ecõtrario vitioꝝ numerus in diabolo cõsecratus sit. Pulchre ḡ septẽ sp̃us assumi dicũtur: vl̃ ꝓpter violationẽ sabbati: vl̃ ꝓpter criminalia peccata q̄ cõtraria sũt septẽ donis sp̃usscĩ. CHRY. Uel hic penã coꝝ demõstrat: dicit enim ꝙ cum demoniaci liberati fuerint ab infirmitate si desidiores efficiantur grauiorẽ attrahunt aduersus se phantasiam: ita ꝛ in vobis fiet. Eteniȝ ante detinebamini a demõe quãdo idola adorabatis. ꝛ filios v̄ros demonib᷒ occidebatis: sed tamẽ nõ dereliqui vos sed expuli demonẽ illũ p ꝓphetas. ꝛ p me metipsuȝ rursus veni: ampli᷒ expurgare vos volẽs. Q꞉ igit̃ nõ vultis attendere: sed i maiorẽ excidistis neq̄tiaȝ: grauĩ᷒ enĩ est occidere xp̄m: q̄ȝ ꝓphetas: ꝓpter hoc difficiliora patiemini. Que enĩ sub vespasiano ꝛ tyto cõtigerũt eis multo grauiora fuerũt his que passi sũt in egypto ꝛ in babylone ꝛ sub antiocho nec hoc solũ oñdit: sed quantã ab oĩ virtute erũt desolati: ꝛ demonũ actib᷒ occupabiles magis q̄ȝ ante. Hoc aũt nõ soluȝ ad illos: sȝ ad nos etiam dicta eẽ rationẽ habet: si illuminati: ꝛ a priorib᷒ eruti malis rursus ab eadem possideamur nequitia. Eteni difficilior iam erit pena posterioꝝ peccatoꝝ propter qđ paralytico christus dixit: Ecce sanus factus es: noli peccare: ne deterius tibi aliquid contingat. RABA. Homo eniȝ quilibet ad fidẽ conuersus ẽ a quo diabolus p baptismum eijcitur: qui eiectus inde loca arida peragat. i. corda fideliũ GREGO. xxxiij. mora. loca enim arentia atq̄ȝ inaquosa sunt corda iustoꝝ: q̄ p discipline fortitudinẽ ab oĩ carnalis

cõcupiscētie humore siccant. Loca vō humētia sunt terre noꝝ hoīum mētes quas humor carnalis ꝯcupiscentie q̄ re plet fluidas facit in q̄bus diabolus migratis sue vestigia tā to alti⁹ imprimit q̄to in eisdē mētib⁹ pes trāsit⁹ illi⁹ q̄si illu ꝑa terra descēdit. RABA. Rediēs aūt ad domū suā vn̄ exiuerat: Inuenit eā vacantē a bonis actib⁹ ꝑ negligentiā: Scopis mūdatā. s. a vitijs p̄stinis ꝑ baptismū: Ornatā simu latis v̄tutib⁹ ꝑ hypocrisim. AVGV. de q̄. euā. Vn̄ ꝑ hec v̄ba signat dn̄s quosdā ita credituros: ut nō possint ferre la borē cōtinētie ⁊ ad seculū redituri sūt. Cū dicit: Assumit se cū alios septē. intelligit̄. q̄ cū q̄s ceciderit de iusticia etiā si mulatione hēbit. Cupiditas enī carnis expulsa ꝑ pniam cō suetis opibus cū nō inuenerit in q̄b⁹ delectationib⁹ ꝯquiescat auidi⁹ redit: ⁊ rursus occupat mētē hoīs: si negligētia subse cuta ē: vt nō itroduceret̄ tāq̄ habitator mūdate domui ser mo dei ꝑ sanā doctrinā: ⁊ q̄m nō solū hēbit illa. vij. vitia que vij. virtutib⁹ sūt ꝯtraria spiritalib⁹: sꝫ etiā per hipocrisim se ipsas habere virtutes simulabit: propterea assumptis secū vij. alijs nequioribus: hoc est ipsa septenaria simulatione redit ipsa concupiscentia: vt sint nouissima hominis illius peiora priorib⁹. GREGO: vij. mora. Plerūq̄ etiā fit vt cum mens ex ipso exordio sui ꝑfect⁹ extollitur: cunq̄ se iaꝫ quasi de virtutibus erigit seuienti contra se aduersario adi tum pandat: tātoq̄ se vehēmēti⁹ in ei⁹ cōfractiōe exhibet: q̄to ⁊ grauius quia vel ad modicū fuerat protectus dolet.

¶ Adhuc eo loquēte ad turbas: ecce mater eius ⁊ fratres stabant foris: querētes loqui ei. Dixit autem ei quidā: Ecce mater tua ⁊ fratres tui fo ris stant querentes te. At ipse respondens dicēti sibi ait: Que est mater mea: ⁊ q̄ sūt fratres mei? Et extendens manum in discipulos suos dixit: Ecce mater mea ⁊ fratres mei. Quicūq̄ enim fecerit voluntatē patris mei qui in celis est: ipse meus frater soror ⁊ mater est.

HYLA. Quia p̄dcā oīa i p̄tāe maiestatis v̄tute loq̄bat̄: nūciāti sibi q̄ foris a mr̄e atq̄ frib⁹ expectaret̄ qd r̄nderit: euāgelista demōstrat subdēs. Adhuc eo lo. ad tur. ec. ma. ei⁹ ⁊ fra. fo. sta. q̄. lo. ei. AVGV. de cō. euā. Hoc sine dubio ꝯuenieter gestū itelligere d̄bem⁹. ꝑmisit. n. cū ad hoc narrā dū trāsiret Adhuc eo loq̄nte ad turbas. Quid ē āt Adhuc nisi q̄n illud loq̄bat̄? Nā ⁊ marc⁹ post illud qd̄ de blasphe mia sp̄ussci recitalerat dixit: Et veniūt mr̄ ei⁹ ⁊ fres: Lucas āt nō hui⁹ rei geste ordinē tenuit: sꝫ p̄occupauit hoc ⁊ recor datū an̄ narrauit. HIERO. ꝯtra heluidiū: Hinc heluidij vna ꝑpositio sumit̄: ex hoc q̄ fr̄es dn̄i i euāgelio noīantur. Vn̄ igt̄ fr̄es dn̄i dei sūt: q̄ nō erāt fr̄es. Sꝫ iā nūc sciēdū est q̄ttuor modis i scripturis dici fr̄es dicit: nā gēte: cognatio ne: ⁊ affectu. Natura vt esau ⁊ iacob. Gēte: vt oēs iudei fr̄es inter se vocant̄: vt in deutronomio. Non poteris cōstituere sup te hoīem alienū q̄ non est frater tuus. Porro cognatōe fratres vocāt̄ q̄ sunt d̄ vna familia. sicut in genesi. Dixit āt abraā ab loth: Nō sit rixa īter te ⁊ me: q̄m fratres sum⁹. Af fectu etiā fratres dicunt̄: qd̄ in duo diuidit̄ in sp̄ale ⁊ cōe: ī sp̄ale: q̄ oēs xp̄iani fratres dicunt̄: vt saluator dicit: Uade dic fratrib⁹ meis. Porro in cōmune: q̄ oēs hoīes ex vno pa tre nati: pari inter nos germanitate ꝯiungimur: sicut ibi: Di cite his qui oderūt vos fratres nostri vos estis. Interrogo ergo iuxta quem modū fratres domini i euāgelio appellē tur. Iuxta naturā: sed scriptura nō dicit: nec Marie eos vo cās filios nec ioseph. Iux̄ gentē: Sed absurdū ē vt pauci ex iudeis vocati sint fratres cū oēs q̄ ibi fuerāt iudei: fratres potuerit appellari. Iuxta affectū humani iuris ⁊ sp̄us ver̄ sit: q̄ magis erant fratres q̄ ap̄li: quos dn̄s docebat intrīse cus: Aut si oēs q̄ hoīes sū ī fratres: stultū fuit nūciare q̄si ꝓpriū. Ecce fr̄es tui q̄rūt te. Restat igit̄ vt fr̄es eos itelli gas appellatos cognatōe nō affectu. nō gentis ꝓuilegio: nō nā.

HIERO sup matth. Quidā vero fratres dn̄i d̄ alia vxo re ioseph filios suspicātur: sequētes delyramēta apocripho rum: ⁊ quandā mecham vel escham mulierculam cōfingētes. nos aūt fr̄es dn̄i. non filios ioseph: sꝫ cōsobrinos saluatoris sororis Marie matertere dn̄i filios itelligim⁹: q̄ ē dr̄ ma ter iacobi minoris ⁊ ioseph ⁊ iude quos in alio euangelij lo co fr̄es domini legim⁹ appellatos. fr̄es aūt ꝯsobrinos dici oīs scriptura demr̄at. CHRY. Uide autē ⁊ fratꝝ ei⁹ ela tionē. cum enī deceret eos ingredi ⁊ audire cū turba: vl̄ si hoc nō vellēt: expectarēt finē sermonis ⁊ tūc eū adire: hi ex eū vocāt ⁊ corā oīb⁹ hoc faciūt: ⁊ supfluū honoris amorem ośdentes ⁊ mōstrare volētes q̄ cū oī potestate xp̄o aliqd iniūgūt: qd̄ ⁊ euāgelista ośdit hoc ip̄ꝫ obscure i sinuās cū di cit. Adhuc eo loquēte. ac si diceret. Nūqd nō erat tp̄s aliud? Quid aūt ⁊ loq volebāt si ꝓ v̄itatis dogmatib⁹ cōiter hoc ꝓponere oportebat: vt alios lucrarent̄. si autē de alijs sibi ipsis pertinētib⁹ nō oportebat ita festināter vocare. vn̄ ma nifestū ē q̄m solū ex vanagl̄ia hoc faciebāt. AVGV. de natura ⁊ gr̄a. Sꝫ q̄cqd dicat̄ de fratrib⁹ de scā virgine Ma ria propter honorem christi nullam p̄rsus cum de peccatis agit̄ habere volo q̄ōnē. Inde enī scim⁹ q̄ ei pl⁹ gr̄e collatū fuerit ad vincēdū oī ex p̄te peccatū. q̄ ꝯcipere ⁊ parere me ruit eū quē cōstat nullū habuisse peccatū. Seq̄t̄: Dixit ei q̄ dam Ecce mater tua ⁊ fratres tui foris stant querētes te.

HIERO. Videt̄ mihi iste qui nūciat non fortuitu ⁊ sim pliciter nunciare: sꝫ isidias tēdere vtꝝ sp̄uali opi carnē ⁊ sā guinē p̄ferat. vn̄ ⁊ dn̄s nō q̄ matrē negaret ⁊ fr̄es exire ꝯtē psit: sꝫ quo r̄nderet isidiāti. CHRY. Neq̄ āt dixit: Uade dic ei q̄m nō ē mr̄ mea: sꝫ ad eū q̄ nūciauerat extēdit s̄mo nē. Seq̄t̄. n. At ip̄e r̄ndēs dicēti sibi ait: Que ē mr̄ mea: ⁊ q̄ sūt fr̄es mei. HYLA. Nō āt fastidiose d̄ mr̄e sua sensisse existimādus ē cui in passiōe posit⁹ maxie sollicitudis tribu it affectū. CHRY. Cū si negare vellet mr̄em. tūc vtiq̄ ne gasset q̄n iudei exprobrabāt ei d̄ mr̄e. HIE. Nō ḡ iux mor chionē ⁊ mānicheū matrē negauit: vt nat⁹ d̄ ꝑhātasmate puta ret̄: sꝫ ap̄los cognatōi p̄tulit. vt ⁊ nos i cōpatōe dilectiōis carni sp̄m p̄feram⁹: nec maternū refutat obsequiū pieta tis: cui⁹ p̄ceptū ē Honora pa. tuū ⁊ mr̄ē tuā. Sꝫ p̄rnis se my sterijs vel affectib⁹ ampli⁹ q̄ mr̄nis debere demr̄at. vn̄ seq tur: Et ex. ma. i dici. di: Ecce mr̄ mea ⁊ fra. mei. GREGO. in ho. Fideles quidē discipulos fr̄es vocare dignat⁹ est dn̄s dicēs: Ite nūciate fratrib⁹ meis. q̄ ḡ frater dn̄i fieri ad fidē veniēdo potuit: querendū ē quō etiā possit eē mr̄: Sꝫ scien dū nob̄ ē q̄ q̄ xp̄i frater vel soror est i credēdo mr̄ efficit̄ p̄ dicādo q̄si. n. parit dn̄ꝫ quē cordi audiētis īfundit ⁊ mr̄ ei⁹ efficit̄: si p ei⁹ vocē amor dn̄i i ꝓximi mēte gn̄at̄. CHRY. Cū his aūt q̄ dicta sunt ⁊ aliud nos docuit. vꝫ. i nulla cogna tione cōfidētes v̄tutē negligere. Si. n. matri nihil ꝓdest ma trē eē nisi virt⁹ adesset q̄s vtiq̄ ali⁹ ꝑ cognationē saluabit̄? Una. n. nobilitas sola ē: dei facere volūtatē. ⁊ iō seq̄t̄: Qui cūq̄. n. fecerit volūtatem p̄ris mei qui i celis est ⁊c̄. Multe mulieres b̄ificauerūt scām v̄ginē illā ⁊ ei⁹ vtez: ⁊ optaue runt tales fieri mr̄es. Quid ē igit̄ qd̄ ꝓhibeat? Ecce latam vob̄ ꝯstituit viā. ⁊ lꝫ nō mulierib⁹ solū sꝫ ⁊ viris fieri matrē dei. HIERO. Dicam⁹ autē ⁊ alr̄: Saluator loq̄t̄ ad tur bas intrinsec⁹ erudit natōes mr̄ ei⁹ ⁊ fr̄es hoc ē synagoga ⁊ ppl̄s iudeoꝝ foris stāt. HYLA. Cū itaq̄ igrediēdi ad eū haberēt vt ceteri p̄tātē: sꝫ q̄ in sua venit ⁊ sui eū nō recepe rūt: igressu ei⁹ atq̄ aditu abstinē t. GRE. i ho. Vn̄ et mr̄ ei⁹ cū q̄si n̄ agn̄scit̄ foris stare ꝓhibet̄: q̄. vꝫ synagoga iccirco ab auctore suo n̄ recogn̄scit̄: q̄ legis obs̄uatione tenēs sp̄ua lē itellectū ꝑdidit: ⁊ se ad custodiā lr̄e foris fixit. HIERO. Cūq̄ rogauerit ⁊ q̄sierit ⁊ nūciū miserit r̄nsū accipiet: liberos eos eē arbitrij: ⁊ itrare posse si velit ⁊ ipi credet̄. CA. XIII.

In illo die exiens iesus de domo sedebat secus mare. Et cōgregate sunt ad eū turbe multe: ita vt nauiculā ascendens sederet: et ois turba stabat in littore: et locutus ē eis multa in pabolis dicēs: Ecce exijt q seminat seminare semē suū. Et dum seminat: qdā ceciderūt secus viam: et venerūt volucres celi et comederūt ea. Alia autē ceciderunt i petrosa vbi nō habebant terrā multam et cōtinuo exorta sūt: qz nō habebant altitudinē terre. Sole autem orto estuauerunt: et qz nō habebāt radicē aruerunt. Alia aūt ceciderūt in spinas: et creuerūt spine et suffocauerunt ea. Alia autem ceciderunt in terram bonam: et dabant fructum: aliud centesimum: aliud sexagesimum: aliud trigesimum. Qui habet aures audiendi audiat.

CHRY. Postq̄ increpauerat eū q mr̄is et fratr̄ p̄n̄tiā nūciauit: ō hic fecit qd illi cupiebāt. exijt. s. domū p̄mo sanans egritudinē vane glīe fratr̄. scdo decētē honorē exhibēs matri: vn̄ dr̄: In illo die exiēs iesus de do. se. se. ma. AVGV. de cō. euā. Cū dic̄ i illo die: satis idica: aut hoc ōñr gestū post p̄missa: aut nō multa iterponi potuisse nisi forte dies more scripturar̄ tp̄s significet. RABA. Nō solū aūt v̄ba et fcā dn̄i: verū etiā itinera ac loca i qbus v̄tutes opatur et p̄dicat: celestib⁹ sūt plena sacris. Post s̄monē q̄ppe i domo hitū: vbi nephāda blasphemia demoniū h̄re dict⁹ ē: egrediēs docebat ad mare vt ōnderet se relicta ob culpā p̄fidie iudea ad gētes saluādas eē trāsituꝝ. gētiliū. n. corda olī supba et incredula merito timidis amarisqz fluctib⁹ maris assimilāt: domū v̄o dn̄i p fidē fuisse iudeā qs nesciat? HIERO. Cōsiderādū ēt q ppl's domū iesu nō poterat itrare: nec eē ibi vbi apl'i audiebāt mysteria. Jccirco miserator dn̄s egredit̄ de domo sua et sedet iuxta h⁹ seculi mare: vt cōgregēt ad eū multe turbe et audiāt i littore q̄ intus nō merebāt audire. vn̄ seqt̄: Et con. sūt ad eū tur. mul. ita vt i naui. ascēdēs sederet: et ois turba stabat i littore. CHRY. Hoc āt nō simplr̄ euāgelista posuit: sz vt insaret q dn̄s hoc fecerit: volēs cū diligentia hoc spectaculū statuere. vt nullū dimittat post dorsū. sz oēs corā facie hēat. HYLA. Sedisse aūt dn̄z i naui et turbas foris stetisse ex subiectis rebus ē ratio. In pabolis eni erat locutur⁹: et rei isti⁹ gn̄e significat eos q ex ecclīam positi sūt nullā diuini s̄monis posse cape itelligētiā. Nauis eni ecclie typū p̄fert: itra quā v̄bū vite positū est et p̄dicatū his q ex sūt: et v̄t arene mō steriles itelligere n̄ pn̄t. HIER. Jesus ēt i medijs fluctib⁹ ē: hincinde mari tūdit̄ et i sua maiestate secur⁹ approp̄inq̄re facit terre nauiculā suā: vt ppl's neq̄q̄ piculū sustinēs nō tētatiōib⁹ circūdat⁹ q̄s ferre non poterat. stat i littore fixo gradu vt audiat q̄ dn̄r. RABA. Uel q ascēdēs nauē sedebat i mari: significat q xp̄s p fidē ascēsur⁹ erat i mētes gētiliū: et ecclīaz collectur⁹ i mari. i. in medio natōnz ōdicētiū. Turba v̄o q̄ stabat i littore q̄ neqz i naui neqz i mari erat: gerit figurā recipientiū v̄bū dei: et iā fide a mari. i. a reprobis sepatoꝝ. sz nec dū mysterijs celestibus iōbutoꝝ. seqt̄: Et locut⁹ ē eis m̄lta i pabolis. CHRY. Quāuis i mōte ita nō fecerit: non enim per parabolas sermonem contexit. Tunc eni turbe sole erāt et plebs incomposita. hic aūt et scribe et pharisei. Non propter hoc aūt solū in parabolis loquitur sed vt manifestiorē sermonem faciat et ampliorem memoriam imponat: et sub visu res reducat.

HIERO. Et notandū q nō oīa locut⁹ sit eis in parabol: sed multa. si enim dixisset cuncta in parabolis: absqz cinomēto populi recessissent. p̄spicua miscet obscuris: vt p ea q̄ itelligūt pūocent̄ ad eoꝝ notitiā q̄ nō itelligunt. Turba ēt nō vni⁹ sn̄ie est: sz diuersaꝝ i singulis volūtatū. vn̄ loqt̄: ad eā in multis parabolis: vt iuxta varias volūtates diuersas reciperēt disciplinas. CHRY. P̄mā aūt parabolaꝝ ponit eā q̄ faciebat auditorē attentiorē: qz. n. sub enigmate erat tractatur⁹: erigit mētes audiētiū p p̄mam parabolam dicēs Ecce exijt q semi. semi. semē suū. HIERO. Significatur autē sator iste q seminat eē fili⁹ dei et p̄fis i pplis seminare s̄monē. CHRY. Unde aūt exijt q vbiqz p̄ns ē: vel q̄lr exijt: nō loco: sz icarnatōe ppinquiō fact⁹ nob p habitū carnis. qz. n. nos itrare nō poteram⁹ ad eū peccatis nostris p̄hibētib⁹ nob ingressū: ipse ad nos egredit̄. RABA. Ul exijt cū r̄licta iudea p aplos ad gētes trāsiuit. HIERO. Ul' it⁹ erat dū domi v̄sabat̄: loq̄bat̄ discipul' sacra. Exijt ergo de domo sua vt seminaret i turbis. CHRY. Cum antē audieris: qm̄ exijt q seminat vt seminet: nō estimes eē idētitatē sermonis. Egredit̄. n. multotiēs q seminat et ad aliaz rē: vel vt scidat terrā: vel vt malas incidat herbas: vl' vt spinas euellat: vel vt aliā quādā talē diligentiā exhibeat: hic aūt ad seminādū exiuit. qd igr̄ fit de semie isto: tres depeūt ptes: et vna saluat̄: et hoc nō equalr̄ sz cū differētia quadam. vn̄ seqt̄: Et dū seminat: q̄dā ceci. se. viā. HIERO. Hanc pabolā ad p̄bandā heresiz suā Ualētin⁹ assumit tres itroducēs eē n̄ās: spūalē nālez: vel aīalez atqz terrenā: cū hec quatuor sint: vna iuxta viā: alia petrosa: tertia plena spinis: q̄rta terra bona. CHRY. Sed s̄m hoc q̄lr h̄ret rōnez inter spinas seminare et sup petrā et i via? In seminib⁹ q̄dez et terra māsibus nō haberet vtiqz rōnē: nō eni est i potestate petre fieri terrā. neqz vie nō eē viā: neqz spine nō eē spinaz. In aīabus aūt et doctrinis multā habet hoc laudē: possibile eni est petrā fieri terrā pinguē. et viā nō vltra cōculcari: et spinas destrui. q igit̄ plus seminis perijt: non est ab eo qui seminat: sed a suscipiēte terra. i. ab aīa. Ipse. n. q seminat nō diuitem nō pauperē discernit: nō sapiētē neqz insipiētem: sz oib⁹ loq̄bat̄ q̄ a seipso erāt cōplēs: p̄uidēs tn̄ q̄ futura erāt vt liceat ei dicere. Quid me oportuit facere et nō feci? Ideo autē nō dicit manifeste: qm̄ hec susceperūt desides et p̄diderunt: hec aūt diuites et suffocauerūt. hec āt molles et p̄diderūt: nō valuit eos vehemēter tāgere: vt nō i differētiā mittat. Per hāc etiā parabolā discipulos erudit. et si plures audientiū eos fuerit q peunt: vt nō pp hoc desides sint: qz nec p̄pter hoc dn̄s q oīa p̄uidit dstitit a seminādo. HIERO. Obserua autē hāc eē p̄mā parabolā q̄ cum iterp̄tatōe sua posita est: et cauēdū est vbicūqz dn̄s exponit s̄mones suos: ne vel aliud vel quid plus vel min⁹ p̄sumas intelligere q̄ ab eo expositū est. RABA. Que vero tacita n̄re itelligētie dereliqt p̄strīgēda sūt breuiter. Uia est mēs sedulo malāꝝ cogitationū meatu trita atqz arefacta. Petrā duritiā p̄terue mētis: terrā leuitatē aīe obediētis. solē dicit feruorē persecutōis seuiētis. Altitudo terre ē p̄bitas aīe disciplinis celestib⁹ institute. in qua expositione dixim⁹: qz nequaq̄ ipse res in vna eadēqz significatōe semper allegorice ponantur. HIERO. P̄uocamur autem ad dictorum itelligentiā: quotiēs his sermonib⁹ cōmonemur q sequuntur: Qui habet aures audiendi audiat. REMI. Aures audiendi sunt aures mētis. s. intelligendi et faciendi que iussa sunt.

¶ Et accedētes discipuli dixerūt ei q̄re in parabolis loqueris eis? Qui respondēs ait illis. Quia vobis datū est nosse mysteria regni celoꝝ: illis autem nō est datum. Qui. n. habet dabitur ei: et abundabit: qui autē non habet et qd habet auferet̄ ab eo. Ideo i pabolis loquor eis: qz videntes nō vidēt: et audiētes nō audiūt neqz itelligūt: vt ad-

ipleat̃ i eis ꝓphetia esaie dicẽtis. Auditu audie
tis ⁊ nõ intelligetis: ⁊ vidẽtes videbitis ⁊ nõ vi
debitis. Incrassatum ẽ.n.cor ppli huius ⁊ auri
bus grauiter audierũt ⁊ oculos suos clauserũt:
ne qñ videãt oculis ⁊ auribus audiãt: ⁊ corde i
telligãt ⁊ cõuertãt: ⁊ sanẽ eos. Uestri autẽ beati
oculi quia vidẽt: ⁊ aures vestre qꝛ audiũt. Amẽ
quippe dico vobis: qꝛ multi ꝓphete ⁊ iusti cu-
pierunt videre que videtis: ⁊ non viderunt: ⁊
audire que auditis: ⁊ non audierunt.

GLO. Intelligẽtes discipuli eẽ obscura q̄ a dñō pplō di-
cebãt̃: voluerũt dñō itimare ne pabalice loq̃ret̃. vñ dicit:
Et acce. disci. dixe. ei: q̄re in parabo. lo. eis? CHRY. Ubi
dignũ ẽ admirari discipulos: q̄re discere cupiẽtes sciũt qñ
iterrogare oporteat. nõ.n. corã oĩb⁹ hoc faciũt. Et hoc ostẽ
dit matthe⁹ cũ dicit. Et accedẽtes. Marc⁹ aũt manifestius
demrat dicẽs ꝙ singulariter accesserũt. HIERO. Que-
rendũ ẽ aũt quõ accedãt tũc ad eũ: cũ iesus ĩ naui sedebat?
nisi forte itelligat̃ ꝙ dudũ cũ ipso nauẽ cõscẽderit: ⁊ ibi stã-
tes sup interp̃tatõe pabale ſſcitati sũt. REMI. Dicit er-
go euãgelista: Accedẽtes: vt oñderet quo sollicitati sunt: si-
ue poterãt accedere corpe: q̄uis eẽt aliqõ vl' breue spatiũ
iter eos. CHRY. Cõsiderãda ẽ ãt ⁊ eoꝝ rectitudo q̄liter
multã ꝓ alijs hñt curã. ⁊ pri⁹ q̄ alioꝝ sũt q̄rũt. ⁊ tũc q̄ sũt
ipoꝝ. nõ.n. dixerũt: In pabalis loq̄ris nobis: sꝫ In pabalis
loq̄ris illis. Qui r̃ndens ait illis: qꝛ vobis datũ est nosse my-
steriũ regni celoꝝ. REMI. Uobis inq̄ꝫ q mihi adheretis:
⁊ ĩ me creditis. Mysteria aũt regni celoꝝ appellat euange
licã doctrinã. Illis aũt. s. q foris sũt: ⁊ ĩ eũ credere nolũt. scri
bis. s. ⁊ phariseis ⁊ ceteris ĩ infidelitate ꝑseuerantib⁹ non ẽ
datũ. Accedam⁹ ergo cũ discipulis ad dñꝫ corde vt nob euã
gelicã doctrinã iterp̃tari dignet̃ iuxta illud. Qui appropin
quant pedib⁹ ei⁹: accipiẽt de doctrina ei⁹. CHRY. Hoc
aũt dixit nõ necessitatẽ iducẽs neqꝫ fatũ: sꝫ mõstrãs qñ il-
li q̄b⁹ nõ est datũ: cã sibi sũt vniuersoꝝ maloꝝ: ⁊ ostendere
volẽs. qñ cognoscere diuina mysteria donũ dei ẽ ⁊ gratia
desup data ñ tñ ꝓpter hoc liberũ arbitriũ destruit̃: ⁊ hoc ex
his q̄ seq̄nt̃ manifestũ est. vt eni neqꝫ isti desperẽt: neqꝫ il
li pigritẽtur audiẽtes qñ eis datũ est: demrat a nobis ꝓnci
piũ haꝝ eẽ cũ subdit. Qui.n. hꝫ dabit̃ ei ⁊ abũdabit. q autẽ
nõ hꝫ: ⁊ qõ hꝫ aufferet̃ ab eo. ac si diceret. Cũ aliq̄s deside-
riũ habuerit ⁊ studiũ dabũt̃ ei ⁊ vniuersa q̄ a deo sũt. Cum
autẽ his vacuus fuerit: ⁊ q̄ ad se ꝑtinẽt nõ inferat: neqꝫ q̄ a
deo sũt ei dant̃: sꝫ ⁊ qõ hꝫ auferet̃ ab eo nõ deo aufferente
sed se indignũ faciẽte his q̄ hꝫ. vñ ⁊ nos si viderim⁹ aliquẽ
desidiose audientẽ: ⁊ exhortãtes ꝙ attẽdat nõ ꝑsuasert
mus sileam⁹: qꝛ si magis ĩmorati fuerim⁹. itẽdet̃ ei desidia.
Studẽtẽ aũt discere allicim⁹ ⁊ multa effũdim⁹: ⁊ hũ dicit
fm euangelistã. Qõ vr̃ hñe. neqꝫ.n. hꝫ ipm qõ hꝫ. REMI.
Qui etiã hꝫ studiũ legẽdi dabit̃ ei ⁊ facultas itelligẽdi: ⁊ q
nõ hꝫ legẽdi studiũ: hoc qõ ꝑ nãe bonuꝫ vr̃ hñe auferet̃ ab
eo. vl' q hꝫ charitatẽ dabũt̃ ei cetere v̄tutes ⁊ q nõ habꝫ au-
feret̃ ab eo. qꝛ absqꝫ charitate nl'ꝫ bonũ eẽ põt. HIERO.
Uel apostolis ĩ xpo credẽtib⁹ cõceditur. Iudeis v̄o q nõ credi
derũt ĩ filiũ dei: ẽt siq̄d ꝑ nãe bonũ possidẽt tollit̃. neqꝫ eni
possũt aliq̄d sapiẽter itelligere: qꝛ sapie non habẽt caput.
HYLA. Fidẽ ẽt iudei nõ hñtes: legẽ quoqꝫ quã hũerũt
ꝑdiderũt: ⁊ iõ ꝑfectũ fides euãgelica hꝫ donuꝫ: qꝛ suscepta
nouis fructib⁹ ditat. repudiata v̄o ẽt veteris subẽ opes ĩtra
hit. CHRY. Ut ãt manifesti⁹ qõ dixerat fiat: subdit: Iõ
in parabolis lo. eis: qꝛ vi. nõ vi. ⁊ au. non au. neqꝫ intel. Et
siquideꝫ nature hec excecatio eẽt aperire coꝝ oculos opor
tebat. qꝛ v̄o volũtaria est hec excecatio ꝑꝑ hoc nõ dixit sim

pliciter: Nõ vidẽt. sꝫ vidẽtes nõ vidẽt. viderũt enim demo
nes exeũtes ⁊ dixerũt: In beelzebub eijcit demonia. Audie
bãt ꝙ ad deũ oẽs attrahebat ⁊ dicunt: Nõ ẽ hic hõ a deo.
Qꝛ ergo ꝯtraria his q̄ videbãt ⁊ audiebãt enũciabãt: ꝓpter
hoc ipsũ videre ⁊ audire eis aufert̃: nihil enĩ hic ꝓficiũt. sed
in iudiciũ magis incidũt. unde ⁊ a principio nõ eis paraboli
ce loquebat̃: sꝫ cũ multa certitudine. Quia aũt audita ⁊ visa
ꝑuertũt iã in parabolis loq̄tur. REMI. Et notandũ ẽ q̄a
ñ solũ q̄ loquebat̃: veꝝ etiã q̄ faciebat parabole fuerũt. i. si
gna spũalũ reꝝ qõ liq̄do oñdit cũ dicit: Ut vidẽtes nõ vi
deãt. Uerba nãqꝫ videri ñ poterãt: sꝫ audiri. HIER. Hec
õ his loq̄t̃ q stãt ĩ littore: ⁊ diuidũt̃ a iesu: ⁊ sonitu fluctuũ
ꝑstrepẽte nõ audiũt ad liq̄dũ q̄ dñr. CHRY. Deinde vt ñ
dicerẽt: qñ vt inimic⁹ noster nobis detrahit: prophetã idu
cit eadẽ sentẽtiã tenẽ. vñ sequit̃: Ut impleatur ĩ eis ꝓphetia
esaie dicẽtis Auditu audietis ⁊ nõ itelligetis: ⁊ vidẽtes vi-
debitis: ⁊ nõ videbitis. i. auditu audietis verba sed nõ itel-
ligetis verbaꝝ archana. Uidẽtes videbitis carnẽ. s. Et non
videbitis. h̄ ẽ nõ itelligetis diuinitatẽ. CHRY. Hoc aũt
dixit qꝛ sibiip̃is abstulerũt videre ⁊ audire aures ⁊ oculos si
bi claudẽtes ⁊ cor ierassãtes. Nõ eni solũ nõ audiebant. sed ⁊
grauiter audiebãt. vnde sequit̃: Incras. ẽ cor po. huius: ⁊ au
ri. gra. audi. RABA. Incrassatũ ẽ.n. cor iudeoꝝ crassitu
dine malicie: ⁊ abũdãtia peccatoꝝ grauiter v̄ba dñi audie-
rũt qꝛ ingrati susceperũt. HIERO. Ac ne forte arbitre-
mur crassitudinẽ cordis ⁊ grauitatẽ auriũ nature eẽ nõ vo-
lũtatis subiũgit culpã arbitrij ⁊ dicit: Et oculos suos clause
runt. CHRY. In hoc autẽ intensã coꝝ neq̄tiã ostẽdit: et
auersionẽ cũ studio vt aũt attrahat eos subdit. Et cõuertãt
⁊ sanem eos. In quo demõstrat: qꝛ si cõuerterent̃ sanaren-
tur. sicut si aliquis diceret: Si rogatus essem cõfestĩꝫ dona-
turus eram. oñdit qualr̃ aliquis sibi recõciliet̃. ita ⁊ h̄ cum
dicit. Neqñ conuertant̃ ⁊ sanem eos. demrat qñ ⁊ cõuerti
possibile est ⁊ pniãꝫ agẽtes saluari. AVGV. de que. euã.
Uel aliť: Oculos suos clauserũt neqñ oculi videãt. i. ipsi cã
fuerunt vt de⁹ eis oculos clauderet. Ali⁹.n. euãgelista dicit:
Excecauit oculos eoꝝ. Sꝫ vtrũ vt nũq̄ꝫ videãt: an vero ne
vl' sic vl' sic aliqñ videãt: cecitate sua sibi displicẽtes ⁊ se do-
lẽtes: ⁊ ex hoc humiliati atqꝫ cõmoti ad cõfitẽdũ pctã sua ⁊
⁊ pie querendũ deũ. Sic eni marc⁹ hoc dicit: Neqñ cõuer-
tant̃: ⁊ dimittant̃ eis pctã. Ubi intelligit̃ peccatis suis me-
ruisse vt nõ intelligerent: ⁊ tñ hoc ipm misericorditer eis fa
ctũ: vt peccata sua cognoscerẽt: ⁊ cõuersi veniã mererent̃. ꝙ
ãt ioãnes hũc locũ dic̃ ꝓpea nõ poterãt credet̃ qꝛ iteꝝ dixit
esaias: Excecauit oculos eoꝝ ⁊ indu. cor eo. vt ñ videãt ocul'
⁊ nõ intelligãt corde: ⁊ ꝯuertant̃ ⁊ sanẽ eos. Aduersari vide
tur huic sn̄ie ⁊ oĩno cogere vt qõ hic dictũ est: Neqñ oculis
videant: nõ accipiat̃ ne vel sic aliqñ oculis videãt. sed ꝓꝛ
sus vt nõ videãt. q̄ñqdẽ aperte dicit. Ita vt oculis non vi-
deant. Et qõ ait: Propterea nõ poterant credere. satis ostẽ-
dit nõ ideo factã excecationẽ. vt ea cõmoti ⁊ dolẽtes se non
itelligere cõuerterent̃ aliqũ per pniãꝫ non eni possent hoc
facere nisi prius crederẽt: vt credẽdo cõuerterent̃: ⁊ conuer
sione sanarent̃: ⁊ sanitate itelligerẽt. sed iõ potius excecatos
vt nõ crederẽt. dicit.n. aptissime: Propterea non poterant
credere: qõ si ita est q̄s nõ exurgat in defensionẽ iudeoꝝ vt
eos extra culpaꝫ fuisse ꝓclamet: ꝙ nõ crediderũt. ꝓpterea
enim non poterant credere: qꝛ excecauit oculos eoruꝫ. Sꝫ
qñ potius deus extra culpã debet intelligi: cogimur fateri
alijs quibusdam peccatis ita eos excecari meruisse: quia ta
men excecatione non poterant credere. verba enim ioan-
nis ista sunt: Non poterant credere quia iterum dixit
esaias. Excecauit oculos eorum. Frustra itaqꝫ conamur in
telligere ideo fuisse cecatos vt conuerterentur: cum con
uerti non poterant; quia non credebant: ⁊ ideo credere
non poterant: quia excecati erant. An forte nõ absurde di

eim⁹ quosdā iudeoꝝ fuisse sanabiles: sꝫ tāto tñ tumore sup/
bie pcllatos: vt eis expedierit primo nō credere: vt non i/
telligerent dñm loquentem parabolas: quibus non intelle
ctis nā in eum crederēt. Nō credētes autē cum ceteris de/
speratis crucifigerent eum: atqꝫ ita post eius resurrectionē
cōuerterent: quādo iam de reatu mortis domini amplius
humiliati diligerent: a quo sibi tantuꝫ scelus dimissum eē
gauderēt: qm̄ tāta eorum superbia tali humiliatione esset
deijcienda quod incongrue dictum esse quibꝫ arbitretur:
si non ita cōtigisse i actib⁹ apostoloꝝ manifeste legerit. Nō
ergo abhorret: qđ ait ioānes: ppterea nō poterant credere:
qꝛ excecauit oculos eorum vt non videant. Ab ea sn̄ia qua
itelligim⁹ iō excecatos vt cōuerterent̄. hoc est iō eis per ob
scuritates parabolaꝝ occultatas sn̄ias dñi: vt post ei⁹ resur
rectionē salubriori penitentia resipiscerēt: qꝛ per obscurita
tem sermonis excecati: dicta dñi nō intellexerunt: ⁊ ea non
intelligendo nō in eū crediderūt: nō credēdo eū crucifixe/
runt: atqꝫ ita post resurrectionem miraculis q̄ in ei⁹ nomi/
ne fiebāt exterriti, maioris criminis reatu cōpuncti sunt ⁊
pstrati ad penitentiā: deinde accepta indulgētia ad obedi
entiam flagrātissima dilectōe cōuersi. quibusdā autē nō pro/
fuit illa cecitas ad cōuersionē. REMI. Et q̄ntū ad hoc pōt
hec sententia sic intelligi. vt in oībus subaudiat̄ nō hoc mō:
neq̄ oculis videant: ⁊ neq̄ aurib⁹ audiāt: ⁊ neq̄ corde in
telligant ⁊ neq̄ ꝯuertant ⁊ sanem eos. GLO. Sic ergo
oculi eorum qui vident ⁊ nolunt credere sunt miseri. vestri
autem beati. vñ sequitur. Vestri autē oculi qꝛ vidēt. ⁊ aures
vestre qꝛ audiunt. HIERO. Nisi autē supra legissemus
auditores ad intelligentiam prouocatos: saluatore dicēte.
Qui habet aures audiendi audiat: putaremus nūc oculos
⁊ aures que beatitudinem accipiūt corporales itelligi. Sꝫ
mihi videnť oculi illi beati: qui xp̄i possint agnoscere sa/
cramenta: ⁊ ille beate aures de quibus esaias loquit̄. Dñs
apposuit mihi aurē. GLO. Mens enim est oculus: qꝛ na/
turali vigore ad intelligendum aliqđ dirigit̄: auris qꝛ alio
docēte discit. HYLA. Vel apostolici tēporis beatitudi/
nem docet: quorum oculis atq̄ aurib⁹ cōtigit dei salutare
visere ⁊ audire pphetis atqꝫ iustis cupientib⁹ videre ⁊ au
dire in plenitudine temporum destinatum. vnde sequitur.
Amen quippe dico vobis qꝛ multi pphete ⁊ iusti cupierūt
videre que vos videtis ⁊ nō viderunt: ⁊ audire que vos au
ditis: ⁊ nō audierunt. HIERO. Videt̄ autē huic loco il/
lud esse contrarium qđ alibi dicitur. Abraam cupiuit vide/
re diem meuꝫ: vidit ⁊ gauisus est. RABA. Esaias quoqꝫ
⁊ micheas ⁊ multi alij pphete viderunt gloriam domini q
etiā ppterea vidētes appellati sunt. HIERO. Nō quitez
dixit prophete ⁊ iusti: sꝫ multi. Inter multos. n. pōt fieri vt
alij viderint: alij nō viderint: lꝫ ⁊ in hoc periculosa sit inter/
pretatio: vt inter sanctoꝝ merita discretionez qualꝫ facere
videamur. f. q̄ntū ad fidē de christo hitaꝫ. ergo abraam vi/
dit in enigmate nō vidit in specie: vos aūt ī presentiaꝝ tene
tis: ⁊ habetis dñm vobiscum ⁊ ad voluntatem interrogatis: ⁊
cōuescimini ei. CHRY. Hec ergo q̄ apostoli viderūt ⁊ au
dierūt: presentiā suā dicit miracula: vocē: ⁊ doctrinam, In
hoc aūt nō solū malis sed his qui boni fuerāt eos preponit.
Etenim antiquis iustis beatiores eos dicit qm̄ nō solū que
iudei non viderant hi vident sed ⁊ que iusti ⁊ prophete cu/
pierūt videre: ⁊ nō viderunt. Illi enim fide solum conside/
rauerunt hi aūt visu ⁊ multo manifestius. Vides antē q̄lr
vetus testm̄ copulat nouo. non enim si pphe alieni cuiusdā
⁊ contrarij dei serui fuissent christum cupiuissent.

¶ Vos ergo audite parabolam seminātis. Ois
qui audit verbum regni ⁊ nō itelligit: venit ma/
lus ⁊ rapit quod seminatum est ī corde eius: hic
est qui secus viam seminatus ē. Qui autez supra
petrosā seminatus est: hic est qui verbum audit:
⁊ continuo cum gaudio accipit illud. Non ha/
bet autem in se radicem: sed est temporalis. Fa/
cta autem tribulatione ⁊ persecutione pp verbū
continuo scandalizatur. Qui autem seminatus
est in spinis: hic est qui verbum dei audit: ⁊ solli
citudo seculi istius ⁊ fallacia diuitiarum suffo/
cat verbum: ⁊ sine fructu efficit̄. Qui vero i ter
ram bonā seminatus ē: hic est q audit verbū. ⁊ i
telligit ⁊ fructum affert: ⁊ facit aliud quidē cen/
tesimum: aliud autem sexagesimum: aliud ve/
ro trigesimuꝫ.

GLO. Dixerat superi⁹ qꝛ iudeis nō ē datū nosse regnum
dei: sed apostolis. ⁊ iō ꝯcludit dicēs. Vos ergo audite pabo
lā seminātis: qb⁹. s. cōmittūt̄ celi mysteria. AVGV. sup
genesim ad lr̄aꝫ. viij. Qđ narrauit euāgelista factū ē: dñz. s.
talia locutū fuisse: ipsi⁹ aūt dñi narratio pabola fuit: ꝙ qua
nunq̄ exigit̄ vt ēt ad lr̄am fcā monstraret̄ q̄ smone pferū
tur. GLO. Unde parabolā exponēs subdit. Ois q audit
verbū regni ⁊ non intelligit: sic construendū est. Ois q au/
dit verbum regni: idest predicationē meā q̄ ad regnū celo/
rū adipiscēdū valꝫ. Et nō intelligit. Quō aūt nō intelligat
subiūgit. venit. n. malus. i. diabol⁹. Et rapit qđ seminatū est
i corde ei⁹. Ois inq̄ꝫ q talis est: hic est qui secus viā semina/
tus est. Notandū est aūt ꝙ seminatū diuersis modis acci/
pit̄. Dicit̄. n. ⁊ semē seminatū ⁊ ager seminat⁹. qđ vtrūqꝫ hic
inuenit̄. Ubi. n. ait. Rapit qđ seminatū est: de semine itelli
gendū ē. vbi aūt seq̄. Secus viā seminat⁹ est. nō de semie
sed de loco seminis itelligendū ē. i. hoie: q est q̄si ager diui/
ni verbi semine seminatus. REMI. His autē vbis exponit
dñs qđ sit semē: vbum. s. regni. i. euāgelice doctrīe. Sūt. n.
nōnulli q verbū dei nulla cordis deuotōe suscipiūt: ⁊ ideo se
mē vbi dei qđ in eoꝝ cordibus seminat̄: demones q̄si semē
vie trite subito auferunt. Seq̄. Qui aūt est seminatus su/
pra petrā: hic vbū audit ⁊c. Semē enī verbū dei qđ ī petra:
idest corde duro ⁊ idomito seminat̄ fructificare nō potest:
qꝛ multa est eius duritia: ⁊ paruum celeste desiderium. vñ
ppter nimiam duritiā non habent in se radicē. HIERO.
Attēde aūt qđ dcm̄ sit: Cōtinuo scādalizat̄. Est ergo aliq̄ di
stātia inter eum qui multis tribulationib⁹ penisqꝫ cōpellit̄
xp̄m negare: ⁊ eū q ad primā psecutionē stati scandalizat̄ ⁊
corruit: de qua hic loqtur. Seq̄. Qui aūt sem. est in spi.
Mihi videt̄ ⁊ illud qđ iuxta litterā ad adam dicit̄: Inter
spinas ⁊ tribulos panem tuum manducabis. hic significa/
re mystice ꝙ quicūqꝫ seculi se dederit voluptatib⁹ curisqꝫ
istius mundi panē celestē ⁊ cibū veꝝ īter spinas comedit.
RABA. Recte aūt spine vocant̄: qꝛ cogitationū suaruꝫ
punctionib⁹ mentē lacerāt: ⁊ quasi strāgulādo spūales vir/
tutum fructus gignere non permittunt. HIERO. Et ele
ganter adiunxit. Fallatia diuitiaꝝ suffocat verbum. Blan/
de enim sunt diuitie aliud agentes aliud pollicētes. Lubri
ca est illarum possessio dum huc illucqꝫ circūferuntur: ⁊ in
stabili gradu vel habentes deserunt vel non habētes resi/
ciunt. vnde ⁊ dñs diuites asserit difficulter intrare i regnū
celorum suffocantib⁹ diuitijs verbū dei: ⁊ vigorē virtutum
emollientib⁹. REMI. Et sciendum ꝙ his tribus generib⁹
terre neqꝫ cōprehēdunt̄ omnes qui verbuꝫ dei audire pos
sunt sed tamen ad salutē perducere non valent. Excipiunt̄
gentiles qui nec audire meruerūt. Sequitur. Qui vero in
terram bonaꝫ seminatus est ⁊c. Terra bona est fidelis cō/
scientia electorum siue mēs sanctoꝝ: que verbum dei cum
gaudio ⁊ desiderio: ⁊ cordis deuotione suscipit: ⁊ inter pro
spera ⁊ aduersa viriliter conseruat: ⁊ ad futura perducit.

vnde sequit̃: Et facit fructū aliud cētesimū: aliud sexagesimū: aliud vō tricesimū. HIERO. Et notādū ꝙ sic in terra mala tres fuere diuersitates. s. secꝰ viā: ⁊ petrosa ⁊ spinosa loca: sic ī terra bona trina diuersitas ē: cētesimi: sexagesimi. ⁊ fructꝰ tricesimi. Et ī illa: s ut ēt ī ista nō mutat̃ substātia: sed volūtas: ⁊ taꝫ īcreduloꝝ ꝗ̄ credētiū corda sunt: qui semē recipiūt. vñ primo dixit: Uenit malꝰ ⁊ rapit qḋ seminatū ē in corde eiꝰ. ⁊ secūdo ⁊ tertio ait: Hic ē q verbū audit. In expositōe quoqꝫ terre bōe: iste ē q audit vbuꝫ. Primuꝫ ergo debemꝰ audire: deīdē ītelligere: post intelligētias fructꝰ reddere doctrinaꝝ: ⁊ facere vel cētesimū fructū vl̄ sexagesimū atqꝫ tricesimū. AVGV. xxi. de ciui. dei. Quidaꝫ putāt hoc sic eē ītelligēdū: ꝙ scī ꝓ suoꝝ diuersitate merito ruꝫ: alij tricenos hoīes liberēt: alij sexagenos: alij cētenos: qḋ ī die iudicij futuꝝ suspicari solēt: nō post iudiciū: q̄ opione qdā cū videret hoīes īpunitatē puersissime pollicētes: eo ꝙ oēs isto mō ad liberationē ꝑtinere posse videantur: rñdit bñ potiꝰ eē viuēdū vt īter eos q̄sqꝫ repiatur: q ꝓ alijs intercessuri sunt liberādis. ne taꝫ pauci sint vt cito ad nūerum suum puenīētes multi remancāt: qui erui iam de pēis illorum ītercessiōe nō possint: ⁊ ī eis īueniat̃ q̄sq̄s sibi spem fructꝰ aliēi temeritate vāīssima pollicet̃. REMI. Tricesimū ꝗ̄ fructuꝫ facit qui fidem scē trinitatis docet. sexagesimum vō qui ꝑfectionē bonoꝝ opum cōmēdat. senario enī numero oīs mūdi ornatꝰ cōpletꝰ ē. Cētesimū aūt fructum facit qui vitā eternā ꝓmittit. cētenariꝰ enī de leua transit ad dexterā: ꝑ leuā aūt vita p̄sens designat̃: ꝑ dexteraꝫ futura. Aliter semē v̄bi dei tricesimū fructū facit qñ bonā cogitationē gignit: sexagesimū qñ bonā locutionē: cētesimū qñ ad fructū boni opis ꝑducit. AVGV. ꝺ q. euā. Uľaliter: Cētesimꝰ fructꝰ ē martyriū ꝓpter scītatē vite vel cōtēptū mortis. Sexagenariꝰ v̄ginū ꝓter ociū interiꝰ: qꝛ nō pugnāt cōtra ꝯsuetudinē carnis. solet enī ociū cōcedi sexagenarijs post militiā: vľ post actōes publicas. tricesimꝰ vō coniugatoruꝫ: qꝛ hec ē etas ꝑliantiū: ipi hñt acriorē cōflictū: ne libidinibꝰ supent̃. Uel aliter cōfligēdū ē cū amore tpaliū bonoꝝ: vt nō v̄icat: aut etiā edomitꝰ subditusq̄ꝫ eē: vt cū surgere cepit facile reprimat̃: aut ita extinctꝰ vt se oīo nulla ex parte cōmoueat. Ex quo fit vt ipsam etiā mortē ꝓꝑ v̄itatē alij fortiter subeant: alij equāimiter: alij libenter: q̄ tria gn̄a fructꝰ sunt terre: triceni: ⁊ sexageni ⁊ cētesimi. In boꝝ aliquo genere īueniēdus ē tpe mortis sue siq̄s de hac vita recte cogitat emigrare. HIERO. Uľ cētesimꝰ fructꝰ v̄ginibꝰ: sexagesimꝰ viduis ⁊ ꝯtinētibꝰ: tricesimꝰ scō m̄rimōio deputat̃. Nā ipa digitoꝝ ꝯiūctio: ⁊ q̄si molli se osculo cōplectēs ⁊ federās maritū pingit ⁊ ꝯiugem. sexagīta ād viduas: eo ꝙ in angustia ⁊ tribulatiōe sint posite. vnde ⁊ inferiori digito deprimunt̃. quāto maior ē difficultas ex ꝑte quondā voluptatis illecebris abstīere: tāto maiꝰ ꝓmiuꝫ. Porro centesimꝰ numerꝰ a sinistra trāsit ad dextrā. ⁊ hisdem quidēꝫ digitis nō eadē māu circulū faciēs: exꝑmit v̄ginitatis coronā.

¶ Aliam parabolam proposuit illis dicens: Simile factū est regnū celoꝝ homini qui seminauit bonū semē in agro suo. Cum autē dormirēt homines venit inimicus eius ⁊ supseminauit zizania ī medio tritici: ⁊ abijt. Cū autē creuisset herba ⁊ fructū fecisset: tunc apparuerunt ⁊ zizania. Accedentes autē serui patrisfamilias: dixerūt ei: Dñe nōne bonū semē seminasti in agro tuo: Unde ergo habet zizania: Et ait illis: Inimicus homo hoc fecit. Serui autē dixerūt ei: Uis imus ⁊ colligimꝰ ea: Et ait. Nō: Ne forte colligētes zizāia eradicetis sil̄ cū eis ⁊ triticū. Sinite vtraqꝫ crescere vsqꝫ ad messeꝫ: ⁊ ī tēpore messis dicā messoribus: Colligite primū zizania ⁊ alligate ea ī fasciculos ad comburendum: triticum auteꝫ cōgregate in horreum meum.

CHRY. In p̄cedēti parabola locutꝰ ē dñs de his q verbuꝫ dei non suscipiūt: hic aūt de his qui suscipiūt corruptiuū s̄monē. eteniꝫ hoc ē diabolice machinatōis: v̄itati semp errorē inserere. vñ dr̄: Aliaꝫ parabolā ꝓposuit illis dicens. HIERO. Proposuit aūt aliā parabolā quasi diues p̄sfamilias inuitatos diuersis reficiēs cibis vt vnusquisqꝫ s̄m naturā sui stomachi varia alimēta suscipet. Nō aūt dixit alterā sed aliam. Si eniꝫ ꝓposuisset alterā expectare tertiaꝫ nō poteramus: ꝓmisit aliaꝫ vt plr̄es sequant̃. Que auteꝫ sit parabola ostendit̃ cum subdit: Simile factū ē regnū celorum. REMI. Regnū celoꝝ appellat ipsiꝫ filium dei: qḋ regnū simile dicit̃ esse homini qui seminauit bonum semē in agro suo. CHRY. Deīde madū īsidiaꝝ diaboli oñdit dicens: Cum aūt dormirēt hoīes venit inimicꝰ eius ⁊ supseminauit çiçania ī medio tritici ⁊ abijt. Demōstrat hic ꝙ error post v̄itateꝫ existit: qḋ ⁊ reꝝ exitus testat̃. Etenim post prophetas fuerūt pseudo ꝓphete: ⁊ post apostolos pseudo apostoli: ⁊ post christū antichristꝰ. Nisi. n. diabolus viderit quid imitet̃ vel quibꝰ insidiet̃: non tētat: quia igit̃ vidit ꝙ hic reddit ī fructu cētū: ille. lx. alius. xxx. ⁊ nō poterat rapere neqꝫ suffocare qḋ radicatum erat: ꝑ aliam deceptionē insidiat̃ īterserens sua: multis ea similitudinibꝰ colorās: vt facile surripiat his qui habiles sunt ad dceptionē: ꝓpter hoc nō dicit: ꝙ seminet aliquod aliud semē: sed çiçania que s̄m vsum assimulātur quodāmodo frumēto. Hic etiam apparet diaboli malignitas: tūc enī seminauit qñ vniuersa erāt completa vt magis noceret agricole studio. AVGV. de que. euā. Dicit aūt cum dormirēt homines: qꝛ cum negligētius agerēt p̄positi ecclesie: aut dormitioneꝫ mortis acciperēt apostoli venit diabolꝰ: ⁊ supseminauit eos quos malos filios dominus interpretat̃. Sꝫ recte querit̃ vtꝝ heretici sint: aut male viuētes catholici. Sꝫ ꝙ dicit eos ī medio tritici seminatos: quasi videtur illi significari qui vnius communiōis sunt. Uerūtamē quoniam agrum ipsum nō ecclesiaꝫ: sed hūc mundum interpretatus est: bene intelligūtur heretici. qui in h̄ mundo pmiscētur bonis: vt illi qui ī eadem fide mali sint palea potiꝰ ꝗ̄ çiçania deputent̃: quia palea etiaꝫ fundamētū habet cū frumēto radiceq̄ꝫ communē. Scismatici aūt videt̃ spicis corruptis etiā similiores vľ paleis aristaꝝ fractis vel scissis ⁊ de segete abiectis. nec tñ cōsequēs ē vt omnis hereticus vľ scismaticꝰ ab ecclesia corporaliter sepetur. multos. n. portat ecclesia: quia nō ita defendūt falsitatē sententie sue: vt intētaꝫ multitudinē faciāt: quod si fecerit tūc pellunt̃: Cum ergo diabolꝰ aspersis prauis erroribus falsisq̄ꝫ opinionibꝰ superseminasset: hoc ē precedēte nomine christi hereses supiecisset: magis ipse latuit: atqꝫ occultissimus factus ē. Hoc ē eniꝫ quod dicit: Et abijt. Quāq̄ꝫ ī hac parabola dñs sicut in expositione conclusit: nō quedam sed omnia scandala ⁊ eos qui faciunt iniquitateꝫ çiçanioꝝ nomine significasse ītelligitur. CHRY. Ex posterioribus autem diligenter hereticoꝝ formam describit dicens: Cum autem creuisset herba ⁊ fructum fecisset: tūc apparuerūt ⁊ çiçania. In principio eniꝫ heretici obumbrāt seipsos: cum autē multā acceperint libertatē ⁊ sermone aliquis cum eis participauerit: tūc venenū effundunt. AVGV. de que. euan. Uel aliter: Cuꝫ homo spiritualis esse ceperit dijudicans omnia tunc ei errores incipiūt apparere. discernit enī quicquid audierit aut legerit abhorrere a regula veritatis: sed donec in eisdem ꝑficiatur spiritualibus potest euꝫ mouere quare sub nomine christiāo tam multe hereticoruꝫ extitere falsitates. vñ sequit̃: Accedētes auteꝫ

serui patrisfamilias dixerũt ei: Domine nõne bonuȝ semẽ seminasti ĩ agro tuo: vñ ergo hȝ çiçania: Utrũ autẽ ipsi sint serui quos postea messores appellat: an qr in expositiõe parabole messores dicit esse angelos: nec quisq̃ dicere facile ausus fuerit angelos nescisse: quis çiçania superseminauerit: magis oportet intelligi hoĩes ipsos fideles suorũ noĩe hoc loco significatos nec mirũ si ⁊ bonũ semẽ ipsi dicũtur. ex diuersis .n. significatiõibus vna res diuersas similitudĩes recipit sicut ⁊ dñs se dicit q ipse sit ianua: q ipse sit pastor. REMI. Accedũt aũt ad deũ sine corpe sed corde ⁊ mẽtis desiderio: quo docẽte intelligũt diaboli calliditate hoc eẽ factũ. vñ sequitur: Et ait illis: Inimicus hõ hoc fecit. HIERO. Diabolus ppterea inimicus hõ appellatur: qui deus esse desijt. ⁊ in .ix. psal. scriptũ est de eo: Exurge dñe: nõ cõfortetur hõ. Quãobreȝ nõ dormiat qui ecclesie ppositus est ne p illius negligẽtiaȝ inimicus hõ superseminet çiçania hoc est hereticorũ dogmata. CHRY. Inimicus aũt vocatur ppter iacturã quaȝ infert hoĩbus. vexatio eniȝ diaboli aduersus nos ẽ. principiũ aũt vexatiõis sem est nõ ab inimicitia q̃ ẽ ad nos: sȝ que ẽ ad deũ. AUGU. de que. euã. Cum anteȝ serui dei cognouerit hãc excogitasse diaboluȝ fraudẽ: cuȝ cõtra tãti nominis auctorẽ nihil se valere sentiret: vt fallacias suas codeȝ noĩe obtegeret põt sibi suboriri volũtas vt tales hoĩes de rebus humanis auferãt si aliquã tẽporis habeãt facultatẽ sȝ vtrũ facere debeãt iusticiaȝ dei cõsulunt. vñ sequitur: Serui autẽ dixerũt ei: vis imus ⁊ colligimus ea? CHRY. Ubi inuẽda ẽ seruorũ diligentia ⁊ dilectio. etenim festinãt çiçania euellere: quod mõ monstrat eorum de semine sollicitudinẽ. Ad hoc eniȝ solũ respiciũt non vt aliquis puniatur: sed vt seminata nõ pereant. Quid autem dominus responderit subditur Et ait nõ.

HIERO. Datur eniȝ locus penitẽtie: ⁊ monemur ne cito amputemus fratrẽ: qr fieri põt vt ille qui hodie noxio deprauatus ẽ dogmate: cras resipiscat: ⁊ defendere incipiat veritatẽ. vñ subditur: Ne forte colligẽtes çiçania. eradicetis sil' ⁊ triticũ. AUGU. de q. euã. In quo eos patiẽtissimos ⁊ trãquillissimos reddit hoc eniȝ dicitur: qr boĩ dũ adhuc infirmi sunt opus hñt ĩ quibusdã malorũ cõmixtiõe: siue vt p eos exerceãtur: siue vt eorũ cõparatiõe magna illis exhortatio fiat inuitãtur ad melius. aut forte simul eradicatur triticũ cum auferãtur çiçania: qr multi primo çiçania sunt; ⁊ postea triticuȝ fiũt. qui nisi patiẽter cũ mali sint tolerẽtur: ad laudabilẽ mutationẽ nõ puenirent: itaq̃ si euulsi fuerint: simul eradicatur ⁊ triticũ: quod futuri eẽnt si eis parceretur. Iõ dicit tales nõ esse auferẽdos de hac vita: ne cũ malos conatur interficere bonos interficiat quod forte futuri sũt: aut bõis obsit: quibus ⁊ inuitis vtiles sũt. Sȝ tũc oportũe hoc fiet cũ iaȝ de fine nõ restat vltra tps cõmutãde vite vel pficiẽdi ad veritatẽ ex occasiõe atq̃ cõparatiõe alieni erroris: ⁊ ideo subdit. Sinite vtraq̃ crescere vsq̃ ad messem .i. vsq̃ ad iudicium.

HIERO. Uidetur antẽ hoc eẽ cõtrariũ illi pcepto Auferte malũ de medio vestrũ. Si eñi prohibetur eradicatio ⁊ vsq̃ ad messeȝ tenẽda ẽ potiẽtia quõ eiciẽdi sunt quidã de medio nostrũ: Sed inter triticũ ⁊ çiçania quod nos appellamus loliũ: q̃diu herba ẽ ⁊ nec dũ calamus venit ad spicaȝ grãdis similitudo ẽ: ⁊ in discernẽdo aut nulla aut difficilis substantia. pmo monet ergo dñs ne vbi quod ambiguũ ẽ cito sniaȝ proferamus sȝ deo iudici reseruemus: vt cuȝ dies iudicij venerit: ille nõ suspitionẽ criminis sȝ manifestuȝ reatuȝ de sanctorũ cetu eiciat. AUGU. cõtra epistolã parmeniani: Cum eñi quisq̃ christianorũ intus ĩ ecclesia cõstitutorũ ĩ aliquo tali peccato fuerit dephẽsus: vt anathemate dignus habeatur; fiat hoc vbi periculuȝ scismatis nõ timetur cuȝ dilectiõe non ad eradicandum sed ad corrigenduȝ. q si se nõ agnouerit: neq̃ penitẽdo correxerit: ipse foras exiet. ⁊ p propriã volũtatẽ ab ecclesie cõione dirimetur. vñ dñs cum dixisset: Sinite vtraq̃ crescere vsq̃ ad messeȝ. subiunxit causam dicẽs: Ne forte cũ vultis colligere çiçania: eradicetis simul ⁊ triticũ. Ubi satis ostendit cũ metus iste nõ subest: sȝ oĩno de frumẽtorũ stabilitate certa securitas manet. i. qñ ita cuiusq̃ crimẽ notũ ẽ: ⁊ oĩbus execrabile apparet: vt vel nullos prorsum vel nõ tales habeat defensores p quos possit scisma cõtingere: nõ dormiat seueritas disciplinę: in q̃ tãto ẽ efficacior emendatio prauitatis: quãto diligẽtior fuerit obseruatio charitatis. Cũ vero idẽ morbus plurimos occupauerit. nihil aliud bonis restat q̃ dolor ⁊ gemitus. sic igitur misericorditer corripiat hõ quod põt: q̃d autẽ nõ põt. patiẽter ferat: ⁊ ex dilectõe gemat atq̃ lugeat. donec ille desup emendet ⁊ corrigat: atq̃ vsq̃ ad messeȝ differat eradicare çiçania ⁊ paleã vẽtilare. Turba aũt iniquorũ cũ facultas est in populis pdicãdi sermonẽ generali obiurgatiõe feriẽda ẽ: ⁊ maxime si occasionẽ atq̃ opportunitatẽ prebuerit aliquod dñi desup flagelluȝ: quo eos appareat pro suis meritis vapulare. tũc eñi aures humiles prebet emẽdari sermõe calamitatis auditorũ: ⁊ facilius in gemitũ confitẽdi q̃ in murmura resistẽdi afflicta corda cõpellit: q̃q̃ etsi nulla calamitas tribulatõis pmat: cuȝ facultas dei vtiliter corripit in multitudĩe multitudo, nã sicut separata seuire: sic in ipsa cõgregatõe obiurgata gemere consueuit. CHRY. Hoc autem dixit dñs prohibens occisiones fieri. neq̃ eniȝ oportet interficere hereticũ: quia prelium inexpiabile in orbẽ terrarum induceretur. ⁊ ideo dicit: Ne eradicetis simul cuȝ eis frumẽtuȝ. i. si moueritis arma ⁊ occideretis hereticos: necesse ẽ multos sanctorũ simul subuerti. nõ ergo detinere hereticos ⁊ abscidere liberã eorũ pphationẽ: ⁊ synodos ⁊ studia dissoluere phibet: sȝ interficere ⁊ occidere. AUGU. ad vincentiũ: Hec aũt pmitus mea sentẽtia erat: neminẽ ad vnitatẽ christi esse cogenduȝ. verbo eñi agẽduȝ: disputatõe pugnandũ: ratõe vincenduȝ: ne fictos catholicos haberemus: quos apertos hereticos noueramus. Sed hec opinio mea non contradicẽtiuȝ verbis: sed demonstrãtiũ superabatur exẽplis. hanc eñi leguȝ terror quibus pmulgandis reges seruiũt dño ĩ timore ita psuit vt nũc alij dicãt: Iaȝ hoc volebamus: sȝ deo gratias q nobis occasionẽ ppulit ⁊ dilationũ moras amputauit. Alij dicãt: hoc esse verum iam sciebamus: sed nescio qua cõsuetudine tenebamur: gratias deo q vincula nostra dirupit. Alij dicãt: Nesciebamus hoc eẽ veritatẽ: nec eaȝ discere volebamus. sed ad eaȝ cognoscendã metus fecit ĩtentos: gratias dño q negligentiã nostrã stimulo terroris excussit. Alij dicant: Nos falsis rumoribus terrebamur ĩtrare: quos falsos esse nesciremus nisi ĩtraremus: nec ĩtraremus nisi cogeremur: gratias deo q pdicationeȝ nostrã flagello abstulit: expertos docuit q̃ vana ⁊ inania de ecclia sua mẽdax fama iactauerit. Alij dicãt: Putabamus quidẽ nihil ĩteresse vbi fidẽ christi teneremus: sȝ grãs dño q nos a diuisiõe collegit ⁊ hoc vni deo cõgruere vt ĩ vnitate colatur ostendit. Seruiãt ergo reges terre christo leges edẽdo p christo. AUGU. ad bõifaciũ comitẽ: Quis autem vestruȝ velit nõ soluȝ aliqueȝ hereticoruȝ perire: verum etiaȝ aliquid perdere: sȝ aliter nõ meruit habere pacẽ domus dauid nisi absolon filius eius in bello quod cõtra patreȝ gerebat fuisset extinctus q̃uis magna cura mãdauerit suis: vt cũ q̃tuȝ possent viuũ saluũq̃ seruarẽt: ⁊ eẽt cui penitenti paternus affectus ignosceret: Quid aũt ei restitit nisi perditũ flere: ⁊ sui regni pace acquisita suã mesticiã cõsolari: Sic ergo catholica mater ecclia: si aliquorũ pditiõe tã multos ceteros colligit dolorẽ materni cordis linit: ⁊ sanat tantorũ liberatione pplorũ. vbi ẽ ergo q̃d isti clamare cõsueuerũt liberũ ẽ credere vel nõ credere: cui vim xps intulit: quẽ coegit: ecce habẽt apostolũ paulũ: agnoscãt ĩ eo prius cogentem christum: ⁊ postea docenteȝ: prius ferientẽ: ⁊ postea consolanteȝ. Miruȝ autẽ est quõ ille qui pena corporis ad euangeliuȝ coactus intrauit plus illis omnibus qui solo verbo vocati sunt in euangelio laborauit; cur ergo non cogeret

ecclesia pditos filios vt redirēt: si pditi filij coegerūt alios vt perirēt. Sequit: Et in tpe messis dicā messorib⁹: Colligite pmū çiçania: et alligate ea in fasciculos ad cōburendum. REMI. Messis aūt appellat tps metendi: p messem vero designat dies iudicij: in quo separādi sunt boni a malis. CHRY. Sed pp qd dicit: colligite pmum çiçania? Ut nō timeāt bōi: q̄si sil' cū çiçanijs tollat frumentū. HIERO. Qr aūt dicit çiçanioꝝ fasciculos igni tradi et triticū cōgregari in horrea: manifestū ē hereticos quosq; et hypocritas gehēne ignibus cōcremandos: scōs vo q appellant triticū horreis .i. celestibus mansiōibus recipi. AVGV. de que. euan. Queri autē pōt cur nō vnū fascē aut vnum aceruū çiçanioꝝ fieri dixerit: nisi forte ppter varietatē hereticoꝝ nō solū a tritico sz etiā a seipsis discrepantiū. Ipa vniuscuiusq; heresēos in qbus sigillatī sua cōione disiūcti sunt: noie fasciculoꝝ designauit: vt etiā tunc īcipiāt alligari ad cōburendū cū a catholica cōione segregati. suas proprias q̄si ecclesias habere ceperint: vt cōbustio eaꝝ sit in fine seculi: nō alligatio fasciculoꝝ. Sed si ita esset: nō tam multi resipiscēdo: et in catholicā remeando ab errore discederent. Quapropter alligatio fasciculoꝝ in fine pfutura est: vt nō cōfuse: sz p mō puersitatis sue vniuscuiusq; erroris ptinacia puniat. RABA. Et notādū q vbi dicit: Seminauit bonū semē: notat bonā volūtatē q̄ in electis ē. vbi vero dic: inimic⁹ veīt etc. cautelā habēdā īstruere voluit. de q̄ crescētibus çiçanijs quasi patiēter ferēs ait: Inimicus homo hoc fecit. Patiētiā nobis cōmēdauit. vbi vero ait: Ne forte colligētes çiçania. donauit nobis discretionis exemplum. Quādo autē subiūgit: Sinite vtraq; crescere vsq; ad messem: cōmendauit longanimitatē. Ad vltimū iusticiā cū dicit: Alligate ea in fasciculos ad cōburēdū etc.

¶ Aliam parabolā proposuit eis dicēs: Simile est regnum celorum grano synapis: quod accipiens homo seminauit i agro suo: qd minimum quidem ē omnibus seminibus: Cum autē creuerit: maius ē oibus oleribus: et fit arbor ita vt volucres celi veniant et habitent in ramis eius.

CHRY. Quia dñs dixerat q de semine tres partes pereunt: et saluatur vna. et in ipsa rursus que saluatur. multa efficit iactura ppter çiçania que supseminant: ne diceret: Qui ergo erūt et quāti fideles: cōtra hūc timorē aufert p parabolā synapis. et ideo dicit: Aliā parabolā pposuit eis dicēs: Simile ē regnū celoꝝ grāo synapis. HIERO. Regnū celoꝝ pdicatio euangelij ē et noticia scripturaꝝ q̄ ducit ad vitā: de qua dr ad iudeos: Auferet a vobis regnū dei. hōs ergo regnū celoꝝ est simile grano synapis. AVGV. de que. euā. Granū nāq; synapis ad feruorē fidei ptinet: vl' q dicat venena expellere. Sequit: Quod accipiens homo seminauit i agro suo. HIERO. Homo q seminat in agro suo a plerisq; saluator itelligit. qui in animis credētiū seminat. Ab alijs. ipse homo seminans i agro suo .i. i corde suo. Quis autē est iste q seminat nisi sensus noster et anim⁹ q suscipiēs granū pdicationis: et fouēs sementē humore fidei facit i agro sui pectoris pullulare. Sequit: Quod minimū quidē ē omnibus seminibus. Predicatio euāgelij minima ē oibus disciplinis. ad pmā quidē doctrinā fidē nō habet veritatis. hominē deū: deū mortuū: et scandalum crucis pdicās: cōfer hm̄ doctrinam dogmatib⁹ philosophorū et libris eoꝝ: et splēdori eloquentie: compositioniq; sermonum: et videbis quanto minus sit ceteris seminibus semen euangelij. CHRY. Uel minimū ē semen euangelij: quia discipuli vniuersis erant imbecilliores. sed tamē quia magna erat virtus in eis: expansa est eorum predicatio vbiq; terraꝝ. et ideo sequit: Cum autē creuerit. maius est oibus olerib⁹ .i. dogmatibus. AVGV. de que. euan. Dogmata aūt sūt placita sectaꝝ .i. vt placuit sectis. HIERO. Phariseoꝝ .n. dogmata cū creuerit nihil mordax nihil vitale demonstrāt totū flaccidum marcidūq; ebulit in olera et in herbas que cito arescūt et corruūt. Predicatio āt euāgelica que parua videbat in pncipio cū vel i animā credētis. vel i totū mundū sata fuerit nō exurgit in olera: sed crescit i arborē: ita vt volucres celi q̄s vel animas credētiū: vl' fortitudines dei seruitio mācipatas sentire debem⁹: veniāt et habitēt in ramis eius. vñ sequit. Et fit arbor: ita vt volucres celi veniant et habitent in ramis ei⁹. Ramos puto euāgelice arboris qui de grano synapis creuerint: dogmatū esse diuersitates in quib⁹ supradictaꝝ volucrū vnaqueq; requiescit. Assumatus et nos pēnas colūbe vt ad altiora volitantes possimus habitare i ramis hui⁹ arboris: et nidos nobis facere doctrinaꝝ: terrenaq; fugiētes ad celestia festinare. HYLA. Uel grano synapis seipm̄ dñs cōparauit: acri semini et oīm seminū minimo: c⁹ vtus pssuris accendit. GREGO. xix. mora. Ipse qdē ē granū synapis qui in horto sepulture plātatus: arbor magna surrexit. Granū nāq; fuit cū moreret: arbor cū resurgeret granū p humilitatē carnis arbor p potētiā maiestatis. HYLA. Granū igit hoc postq̄ i agro seminatū fuit .i. vbi a pplo cōprehēsus et tradit⁹ morti: tāq; in agro fuit satōne q̄dā corpis cōsepult⁹. vltra mēsurā oīm oleꝝ excreuit et vniuersaꝝ pphetaꝝ gloriā excedit. Oleris enī vice tanq̄ egroto israel data est pdicatio pphetaꝝ: sed iā in ramis arboris celi volucres ībabitant: aplōs .s. ex xpi virtute protensos: et mundū inumbrantes i ramis intelligim⁹: i quos gentes i spē vite aduolabūt: et auraꝝ turbine .i. diaboli spū flatuq; vexate: tanq̄ in ramis arboris cōquiescent. GREGO. xix. mora. In istis etiā ramis volucres requiescūt: q sancte anime q̄ gbusdā virtutū pēnis a terrena cogitatione se subleuant in coꝝ dictis atq; cōsolationibus ab huiusmodi fatigatione vite respirant.

¶ Aliā parabolā locutus est eis: Sile est regnū celorum fermēto: quod acceptū mulier abscōdit i farine satis tribus donec fermētatū ē totū.

CHRY. Ad idē ostēdēdū dñs apponit parabolā de fermēto. vñ dicit: Aliā parabolā locut⁹ est eis. Simile ē regnū celoꝝ fermēto. q. d. Sicut fermētū multā farinā trāsmutat in suā virtutē: ita et vos totū mundū trāsmutabitis. Et vide xpi prudētiā: ea enī q̄ sunt nature inducit: demōstrās q sicut illa possibile ē fieri: ita et hoc. Nō āt dixit q posuit simpliciter sz abscondit: ac si diceret: Ita et vos cū subiecti fueritis impugnatorib⁹ vestris: tūc eos superabitis. Et sic fermētū suffodit quidē non aūt destruit sz paulati ad suū habitū oīa trāsmutat: sic et i pdicatiōe vrā cōtinget. nō itaq; q multas dixi supuenturas vobis vexatiōes timeatis. ita enim fulgebitis et oēs supabitis. tria autē sata hic p multis posuit. hunc eni numeꝝ determinatū p multitudine indeterminata accepit. HIERO. Satū aūt ē gen⁹ mensure iuxta morē puincie palestine: vnū modium et dimidiū accipiens. AVGV. de que. euan. Uel fermētū dicit dilectionē eo q feruescere facit et excitat. Mulierē: sapiētiā dicit. In farine autē satis trib⁹ intelligunt vel tria illa i hoie: ex toto corde ex tota anima: et tota mēte. vel tria illa fructifera: centesimū sexagesimū: et tricesimū. vel tria illa genera hominum: noe: daniel: et iob. RABA. Dicit autem donec fermētatū ē totū. q charitas in nr̄a mēte recōdita eo vsq; crescere debet: vt totam mētē in sui pfectionē commutet qd hic qdē īchoat in futuro vo pficit. HIERO. Uel aliter: Mulier ista q̄ fermētū accipit: et abscōdit: pdicatio mihi videt aplica. vel ecclesia de diuersis gentib⁹ congregata. hec tollit fermētum itelligentiā .s. scripturaꝝ et abscondit illud i farine satis tribus: vt spūs: anima: et corpus i vnū redacta

nõ discrepent iter se. Uel aliter: Legim⁹ i platone tria eē i anima rōnale: irascibile: ꝛ concupiscibile. ꝛ nos ergo si acceperim⁹ fermentū euãgelicū sacrarū scripturaꝝ: i rōne pas sideamus prudētiā. i ira odiū cōtra vitia. i desiderio cupiditatē virtutū. ꝛ hoc totū fiet p euãgelicā doctrinā quā nobis mater ecclesia prestitit. dicā ꝛ quoꝛūdā itelligētiā: mulierē istā ꝛ ipsi ecclesiā iterptant: que fidē hoīs farine satis trib⁹ ↄmiscuit. s. credulitati patris ꝛ filij ꝛ spūssci: cū i vnū fuerit fermentata: nō nos ad triplicē deū: sȝ ad vnī⁹ diuinitatis pducit noticiā. piis qdē sensus: sȝ nūq̃ parabole ꝛ dubia enigmatum itelligentia pñt ad auctoꝛitatē dogmatū pficere. HYLA. Ul' alr. Fermēto se dñs ↄpauit. fermētū enī de farina est: quod virtutē acceptā accerui sui generis reddit. hoc autem fermentū acceptū mulier synagoga. s. p iudicium mortis abscondit hoc: aūt i farine mēsuris trib⁹. i. legis: prophetaꝝ: euangeloꝝ equalitate coopertū. oīa vnū fecit: vt qđ lex cōstituit. pphete nūciauerunt: idipsū euangelioꝝ pfectibus expleat: q̃q̃ ad triū gentiū vocationē: ex sem: cham: ꝛ iaphet: tres mensuras farie esse referēdas sensisse multos meminit. Sȝ nescio an hoc ita opinari ratio permittat cū etsi oīum gentiū vocatio sit: i his tamē christus non absconsus sit sed ostensus: ꝛ in tanta infidelium multitudine non fermentatum est totum.

¶ Hec omnia locutus ē iesus i parabolis ad turbas: ꝛ sine pabolis non loquebatur eis: vt impleretur quod dictū erat per prophetam dicentē: Aperiam in parabolis os meum: eructuabo abscondita a constitutione mundi.

CHRY. Post pmissas pabolas ne aliqs opiaret' q̃ christus noua iduceret. idupit euãgelista pphetā etiā hūc pdicentē doctrie modū. Et iō dic' Hec omnia locu. ē ie. i para. ad turbas. Marc⁹ āt ait: Qm̄ sic poterāt audire: loquebat' eis sermonē i parabolis. vñ nō mireris si de regno disputās grani ꝛ fermenti meminit hoīb⁹. n. loquebat' ideotis ꝛ idigentib⁹ ob his iduci. REMI. Parabola grece: latine dr̄ silitudo p quā veritas demonstrat'. Ostendit gppe i ipa silitudine quasdā figuras rboꝝ ꝛ imagies vitias. HIERO. Nō autē discipul' sȝ turbis parabolas loq̄bat': ꝛ vsq̄ hodie turbe i parabolis audiunt: ꝛ iō dr̄: Et sine parabolis nō loquebat' eis. CHRY. Q̃uis enī multa sine pabolis non turbis dixerit: sȝ tñ tūc nihil. AVGV. de q̃o. euā. Uel hoc dr̄: non q: nihil prope locut⁹ ē: sȝ q: nullū fere sermonē explicauit: vbi nō per parabolā aliquid significauerit: q̃uis i eo aliqua ꝛ pprie dixerit. ita vt sepe iueniat' totus sermo ei⁹ parabolis explicatus: tot⁹ autem pprie dict⁹ nullus ineniat'. Explicatos autē sermones dico qñ ex aliqua occasione reꝝ incipit loq: quousq̄ terminet qcqd ad ipsam rē ptinet ꝛ transeat ad aliud. Nonnunq̃ šane alius euangelista cōtexerit: quod ali⁹ diuersis tpibus dictū indicat. nō enī omnino fm reꝝ gestaꝝ ordinē: sed fm sue q̃sq̃ recordationis facultatē narratōez quā exorsus est ordinauit. Quare autem i parabolis loqueret': manifestat euãgelista cum subdit: Ut adimpleret' quod di. est p pphe. di. Apiam i para. os meū eruc abscon. a consti. mūdi. HIERO. Hoc testimoniū de. lxxvij. psalmo sumptū est. Legi i nōnullis codicib⁹ eo loco vbi nos posuimus ꝛ vulgata editio habet: Ut adimpleret' qđ dcm̄ ē p pphetā dicentē: ibi scriptū ē p esaiā pphetā dicentē. REMI. Unde porphyri⁹ obiec' fidelibus: Euãgelista vr̄ tāte isipientie fuit: vt qđ repit' i psalmis ipse deputauerit esaie. HIERO. Qm̄a ĝ minime iueniebat' i esaia arbitroꝛ postea a prudētib⁹ viris esse sublatū: Sed mihi videt' i pncipio ita editū: Ut scriptū est p asaph pphetā dicētē. Septuagesim⁹. n. septim⁹ psalmus de quo sumptū est hoc testimonium: Asaph prophete iscribit'. ꝛ pmū scriptorē non itellexisse asaph: ꝛ putasse scriptoris vitiū: atq̄ emēdasse nomē esaie cuius vocabulum manifestius erat. Sciēdū ē itaq̄ q̃ nō solū dauid: sȝ etiā ceteri quoꝝ i psalmis ꝛ hymnis ꝛ canticis dei pscripta sunt noīa pphete sūt appell. ndi: asaph videlicet ꝛ idithū ꝛ emā esraytes: ꝛ relīq quos scriptura ↄmēorat: q̃q̃ in psona dñi dr̄ apiā i pabolis os meū ꝛc. Considerādū attēti⁹ ꝛ inueniēdū describi egressū israelis ex egypto: ꝛ oīa signa narrari q̃ i exodi cōtinet' historia. Ex quo itelligim⁹ vniuersa illa q̃ ibi scripta sunt pabolice sentiēda ꝛ manifestare abscōdita sacra. Hoc enī saluatoꝛ edictuꝝ se eē pmittit dicēs: Apiam i parabol' os meū. GLO. q. d. Qui pri⁹ locut⁹ sum p pphetas. modo i ppria psona apiam os meum i pabolis. ꝛ eructuabo de thesauro mei secreti. emittā mysteria que abscondita erant a constitutōe mundi.

¶ Tunc dimissis turbis venit in domū: ꝛ accesserunt ad eū discipuli eius dicētes. Edissere nobis pabolā zizanioꝝ agri. Qui respondens ait: Qui seminat bonū semē ē filius hominis. Ager autē est mundus. Bonū vero semē: hi sunt filij regni: zizania aūt filij sunt nequā. Inimicus autē qui semiauit ea est diabolus. Messis vero cōsūmatio seculi ē. Messores aūt angeli sunt. Sicut ergo colligunt zizania ꝛ igni comburuntur: sic erit i consūmatōe seculi. Mittet filius hominis angelos suos ꝛ colligēt d' regno eius omnia scādala: ꝛ eos qui faciūt iniquitatē ꝛ mittēt eos in caminum ignis: Ibi erit fletus ꝛ stridoꝛ dentium. Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris eoꝝ. Qui habet aures audiendi audiat.

CHRY. Locut⁹ fuerat dñs turbis i parabol' vt eos ad iterrogandū iduceret: ꝛ q̃uis multa in parabolis dixisset: null⁹ tñ eū iterrogauit: ꝛ iō eos dimisit: vñ seq̄tur. Tūc dimissis turbis venit i domū. Null⁹ aūt eū scriboꝝ seq̄tur. vñ manifestum est q̃ pp nihil aliud pri⁹ seq̄bat': q̃ vt eū caperēt i smōe. HIERO. Dimittit āt turbas Jesus ꝛ domū reuertit': vt accedāt ad eū discipuli: ꝛ secreto iterrogēt q̃ popul⁹ nec merebat' audire: nec poterat. RABA. Mystice aūt dimissa turba tumultuātiū iudeoꝝ igredit' ecclesiā gentiū ꝛ ibi fidelib⁹ exponit sacramēta celestia. vñ seq̄t' Et accesserūt ad eū disc. ei⁹. d. Edis. para. çiça. agri. CHRY. Cū aliqñ volētes discere formidauerit iterrogare: nūc libere iterrogāt ꝛ ↄfisi sunt: qm̄ audierāt. Uobis datū est nosse mysteriū regni dei. iō q̄ singulariter iterrogāt nō multitudinē emulātes: qb⁹ nō erat datū. Dimittūt aūt pabolā fermēti ꝛ synapis vt māifestiores. Interrogāt āt de pabola çiçānioꝝ: q: hȝ cōueniētiā ad pmissā pabolā d' semie: ꝛ aliqđ ampli⁹ ostēdit. dñs autē q̃ esset pabola exponit. vñ sequit': Qui rñdēs ait eis: Qui se. bo. se. ē. fili⁹ hoīs. REMI. Ideo āt dñs se filiū hoīs appellauit: vt hoc iudicio nobis exēplū humilitatis reliq̄ret. siue q: futuꝝ erat: vt heretici negarent eum veꝝ hominem esse: siue vt p humanitatis fidem passimus cōscēdere ad diuinitatis cognitōez. Sequit': Ager āt est mūdus. GLO. Cū āt ipe sit q̃ semiat agꝝ suū: manifestū est q̃ p̄ns mūdus est ei⁹. Sequit': Bonū vo semen hi sunt fi. regni. REMI. i. sancti ꝛ electi viri q̄ inter filios regni cōputant'. AVGV. cōtra faustū: çiçãia āt expõit dñs nō aliq̃ falsa veris scripturis imissa: sicut maniche⁹ iterpretatur: sȝ oēs filios maligni. i. imitatores diabolice falsitatis vñ sequitur. çiçania aūt sunt fi. neq̃. Per quos oēs ipios ꝛ malignos vult intelligi. AVGV. de que. euā. Oīs aūt immūdicia in segete çiçania dicunt'. Sequit': Inimicus autē qui se. ea est diabol⁹. CHRY. Etenim hoc diabolice est machinatiōis veritati sp̄ iserere errorē. Sequit' alles̄is vo

ꝯsummatio ē scli. Alio aūt loco ait ꝺ samaritanis loqns: Leuate oculos vr̃os ꝛ cōsiderate regiões: qm̄ iaȝ albe sūt ad messeȝ. Et rursus: Messis qdē multa opary aūt pauci. i qb⁹ verbis messeȝ dicit iā adesse. Qualiter ergo h̄ eā dicit eē futuraȝ: Sȝ sciēdū ꝙ in alia significatōe messem dicit: vn̄ ꝛ ibi dicit ꝙ ali⁹ ē q seminat ꝛ ali⁹ q metit. h̄ aūt eundeȝ dicit eē q seminat ꝛ q metit: qm̄ ibi non ad sui differentiā: sȝ aplorū ꝓphetas inducit. Etenī ipse christus p ꝓphetas seminauit ī iudeis ꝛ samaritanis. Idē ḡ noiat semē ꝛ messeȝ sȝ aliud ꝛ aliud. Cū eniȝ de obediētia loqtur ꝛ ꝑsuasiōe ad fidē h̄ vocat messeȝ: sic in quo totū ꝑficit̃. Sed cuȝ inqrit de fructu auditiōis verbi dei: tūc cōsummationē dicit messeȝ sic hic. REMI. Per messeȝ. n. designat̃ dies iudicij i quo separādi sunt boni a malis: qꝺ fiet misterio angeloꝝ. vn̄ ifra dr̃: ꝙ veniet fili⁹ hominis cū angelis suis iudicare. ꝑꝑ qꝺ sequit̃: Messores aūt angeli sunt. Sequit̃: Sicut ergo ȝiȝa. colli. ꝛ igni cōbu. sic erit in cōsū. scli. Mit. fi. ho. āge. su. ꝛ colli. de reg. ei⁹ oīa scan. ꝛ eos q fa. iniqtatē. AVGV. xx. de ciui. dei. Nūqd de regno illo vbi nulla sūt scādala: ꝺ regno ḡ isto ei⁹ qꝺ ē hic. s. ecclīa colligent̃. AVGV. de q. euā. Qꝛ autē p̄mo separant̃ ȝiȝania hoc ē: qꝛ tribulatiōe p̄cedēte separabunt̃ impij a pijs: qꝺ p bonos angelos ītelligit̃ fieri: qꝛ officia vīdicte p̄nt implere boni bono aīo: qm̄o lex: qm̄o iudex: officia vero misericordie mali implere nō p̄nt. CHRY. Uel p̄ōt itelligi de regno celestis ecclīe. ꝛ tunc oñdit̃ h̄ duplex pena. videlȝ ꝙ excidunt a glīa: ī hoc qꝺ dicit: Et colligēt de regno ei⁹ oīa scādala. s. ne scādala i regnū ei⁹ intrēt. ꝛ hoc ꝙ cōburunt̃ in hoc qꝺ subdit: Et mittet eos in caminū ignis. HIERO. Oīa aūt scandala referunt̃ ad ȝiȝāia. hoc aūt qꝺ dicit: Et colligēt de reg. ei⁹ oīa scan. ꝛ eos qui fa. iniqtatē. inter hereticos ꝛ scismaticos q faciūt iniquitateȝ volunt distinguere: vt p eos q faciūt scādala intelligant̃ hereticꝰ: p eos vero q faciūt iniqtates: intelligant̃ scismatici. GLO. Uel aliter: Per scādala p̄nt itelligi illi q̄ p̄bēt ꝓximo occasionē offensionis aut ruine. p facientes iniquitateȝ quoscūqȝ peccātes. RABA. Obserua qꝺ dicit̃: Et eos q faciūt iniquitatē nō q fecerūt. qꝛ nō q cōuersi sūt ad pn̄iaȝ: sȝ solū q ꝑmanent in peccatis eternis cruciatib⁹ mācipandi sunt. CHRY. Uide aūt ieffabilē dei amorē ad hoīes. Est. n. ad bn̄ficia ꝓmpt⁹ ꝛ ad penam tardus. cū. n. seminat p se ipȝ seminat: cuȝ aūt punit: p alios. mittit enī ad h̄ angelos suos. Sequit̃: Ibi erit fle. ꝛ stri. dentiū. REMI. His v̄bis demōstrat̃ vā corpoꝝ resurrectio: nihilominus ostēdit̃ p h̄ duplex pena iferni. s. nimij caloris: ꝛ nimij frigoris. sic autē scādala referunt̃ ad ȝiȝania: ita iusti reputant̃ i filios regni de qb⁹ sequit̃. Tūc iusti fulgebūt sic sol in regno p̄ris eoꝝ. ī p̄nti. n. sclo fulget lux scōꝝ corā hoīb⁹. post ꝯsūmationē āt mūdi ipi iusti fulgebūt. sic sol in regno p̄ris sui. CHRY. Nō qꝛ ita solū sic sol: sȝ qꝛ h̄ sidere aliud magis luculētum nō noscim⁹: cognitis nobis vtit̃ exēplis. REMI. Qꝛ auteȝ dicit: Tūc fulgebūt intelligēdū ē qꝛ ꝛ nūc fulgēt i exēpluȝ alioꝝ: sȝ tūc fulgebūt sic sol ad laudādū deū. Sequit̃: Qui habet aures audiēdi audiat. RABA. i. q bȝ intellectum ītelligat: qꝛ mystice hec oīa ītelligēda sunt.

¶ Sile ē regnū celorum thesauro abscondito in agro quē q inuēit hō abscōdit: ꝛ p̄e gaudio illi⁹ vadit ꝛ vēdit vniuersa q̄ hȝ: ꝛ emit agrū illū.

CHRY. Parabole quas supra dn̄s posuerat de fermento ꝛ synapi ad v̄tutē euāgelice p̄dicationis referunt̃: qm̄ superabit orbē terraꝝ. nunc autē vt p̄ciositatē ꝛ magnificētiaȝ eiusdē oñderet: ꝓponit parabolā de thesauro ꝛ margarita dicēs: Simile ē reg. ce. the. abscon. in agro. Predicatio enī euāgelij occultata ē in mūdo. ꝛ si nō vēdideris omnia nō emes eam: ꝛ cuȝ gaudio hoc oportet facere. vnde sequitur: Quē q īuēit hō abscōdit. HYLA. Hic qdē thesaur⁹ gratis inuenit̃. Euāgelioꝝ enī p̄dicatio in absoluto ē. Sȝ vtēdi ꝛ possidēdi h̄ꝰ thesauri cū agro potestas nō p̄ōt eē sine precio: qꝛ celestes diuitie nō sine dāno sculi possident̃. HIERO. Qꝛ aūt abscōdit nō de inuidia facit: sȝ more seruātis ꝛ nolētis p̄dere abscōdit ī corde: quē p̄stinis p̄tulit facultatib⁹. GREGO. ī ho. Uel aliter: Thesaur⁹ in agro abscōditus ē celeste desideriū. Ager v̄o in quo thesaur⁹ abscōditur ē disciplina studij celestis. quē. s. thesauꝝ cū inuenit homo abscōdit. s. vt seruet: qꝛ studiū celestis desiderij a malignis spiritib⁹ custodiri nō sufficit ei q hoc ab humanis laudib⁹ nō abscōdit. ī p̄nti etenī vita q̄si in via sum⁹: qua ad patriā ꝑgimus. Maligni aūt spirit⁹ iter nostꝝ q̄si quidam latrunculi obsident. Dep̄dari ḡ desiderāt q thesauꝝ publice portāt in via. Hoc āt dico nō vt ꝓximi nr̄i opa nr̄a nō videāt: sȝ vt p hoc qꝺ agimus laudes extern⁹ nō q̄ram⁹. Celoꝝ aūt regnū iccirco terrenis reb⁹ simile dr̃. vt ex his q̄ anim⁹ nouit surgat ad incognita. vt p hoc qꝺ scit notū diligere discat ignotū amare. Sequitur: Et p̄e gau. illi⁹ va. ꝛ ven. vniuer. que hȝ ꝛ emit agrū illū. Agrū ꝓfecto vēditis omnib⁹ comparat: qui voluptatib⁹ carnis renūciās: cūcta sua terrena desideria per discipline celestis custodiā calcat. HIERO. Uel thesaurus iste in quo sunt oēs thesauri sapīe ꝛ sciēe absconditi: aut deus verbū ē q ī carne xp̄i videt̃ abscōdit⁹: aut scē scripture ī qb⁹ reposita ē notitia saluatoris. AVGV. de que. euan. Hunc autem thesauruȝ dixit in agro absconditum. s. duo testamenta in ecclesia. que cuȝ quis ex parte intellectus attigerit: sentit illic magna latere: ꝛ vadit ꝛ vendit omnia sua ꝛ emit illū. i. contēptu temporaliū cōparat sibi ociū. vt sit diues cognitōe dei.

¶ Iteꝝ sile ē regnum celoꝝ homini negociatori q̄rēti bonas margaritas. Inuēta aūt vna p̄ciosa margarita abijt ꝛ vēdidit oīa q̄ habuit ꝛ emit eā.

CHRY. Euāgelica p̄dicatio nō solū lucrū multiplex pbȝ: vt thesaur⁹: sȝ ꝛ p̄ciosa ē vt margarita. Vn̄ p⁹ pabolā de thesauro ponit parabolā de margarita dicēs: Iterū simile est re. ce. hoī negociatori ꝛc̄. In p̄dicatiōe. n. duo oportet adesse. s. ab h⁹ vite negocijs separari: ꝛ vigilātē esse qꝺ negociatio designat. vna aūt ē veritas ꝛ nō ꝑtita. ꝛ ꝑꝑ hoc vna margarita dr̃ inuēta. Et sicut q margaritā hȝ: ipse qdē nouit ꝙ diues ē: alijs vero nō ē cognit⁹: multotiēs eā manu detinēs ꝓpter eius paruitatē: ita est ī p̄dicatōe euāgelij: q enī eā detinent: sciūt se diuites esse. infideles āt hūc thesauꝝ nesciētes diuitias nr̄as ignorāt. HIERO. Bōe aūt margarite p̄nt intelligi lex ꝛ ꝓphete. audi ergo marchion ꝛ manichee ꝙ bone margarite sūt lex ꝛ ꝓphete. Una ergo p̄ciosissima margarita ē scīa saluatoris ꝛ sacramētū passiōis ꝛ resurrectōis illi⁹: qꝺ cū inuenerit hō negociator similis pauli apl̄i: oīa legis ꝓphetarūqȝ mysteria ꝛ obseruationes pristinas ī quibus inculpate vixerat. q̄si purgamēta ꝯtēnit vt xp̄uȝ lucrifaceret: nō quo inuentio bone margarite ꝯdēnatio sit veterū margaritarū: sȝ quo ꝯparatōe eius oīs alia gēma sit vilior. GLO. Uel per margaritā p̄ciosaȝ intelligit̃ celestis vite dulcedo quā inuētā oīa vēdens emit. qꝛ q celestis vite dulcedinē inq̄ātū possibilitas admittit ꝑfecte cognouerit ea q̄ in terris amauerat: libenter cuncta derelinqt: deforme ꝯspicit̃ q qd de terrene rei placebat specie: qꝛ sola preciose margarite claritas fulget in mēte. AVGV. de qō. euan. Uel homo cū querat bonas margaritas: inuenit vnā p̄ciosaȝ: qꝛ querēs hoīes bonos cū quib⁹ vtiliter viuat: inuenit vnū sine peccato iesuȝ xp̄m: aut p̄cepta querēs qbus seruatis cū hoībus recte ꝯuerse ī: inuenit dilectioneȝ proximi: in quo vno dicit apl̄s oīa ꝯtineri: aut bonos intellect⁹ q̄rēs īuenit illū vnū quo cūcta ꝯtinēt̃: ī p̄ncipio erat v̄bū: qꝺ ē lucidū cādore v̄itatis: ꝛ solidū firmitate eternitatis: ꝛ vndiqȝ sibi sile p̄lchritudie v̄itatis: q de⁹ penetrata testudine ītelligēd⁹

ē. Quodlibet ḋo illoꝝ triū sit: vel si aliud occurrere potuerit: qḋ margarite vni⁹ p̄ciose noīe significet: p̄ciū ei⁹ ē nosipsi: q ad eā possidēdā nō sum⁹ liberi nisi oīb⁹ ꝑ nr̄a liberatione ꝯtēptis q̄ tpaliter possidētur. Uēditis.n. reb⁹ nr̄is nullū aliḋ p̄ciū mai⁹ accipim⁹ q̄ nosipsos: q2 talib⁹ implicati nr̄i nō eram⁹: vt rursus nos ꝑ illo margarita dem⁹: non q2 tm̄ valet: sed q2 plus dare nō possumus.

¶ Iterū sile est regnū celoꝝ sagene misse ī mare: ⁊ ex omni genere pisciū ꝯgreganti: quam cū impleta eēt educētes: ⁊ secus littus sedentes elegerūt bonos in vasa sua: malos autē foras miserūt: Sic erit i ꝯsūmatione seculi: Exibunt angeli: ⁊ sepabunt malos de medio iustoꝝ ⁊ mittēt eos in caminū ignis: ibi erit fletus ⁊ stridor dentiū.

CHRY. Postq̄ ꝑ p̄dictas parabolas euāgelicaꝫ p̄dicationē ꝯmēdauerat: vt nō ꝯfidam⁹ ī p̄dicatiōe solū. neq3 q̄dez nob estimem⁹ sufficere ad salutē: aliā parabolā terribilem subdit dicēs: Iterū simile ē reg. ce. sage. mis. in mare. HIERO. Impleto.n. hieremie vaticinio dicētis: Ecce ego mittā ad vos piscatores multos. postq̄ aūt audierūt petrus ⁊ andreas: iacob⁹ ⁊ ioānes: sequimini me. faciā vos piscatores hoīuꝫ: ꝯtexuerūt sibi ex veteri ⁊ ex nouo testamēto sagenā euangelicorum dogmatum. ⁊ miserūt eā in mare huius seculi: q̄ vsq3 hodie in medijs fluctib⁹ tendit̄. capiēs de salsis ⁊ amaris gurgitib⁹ q̄cq̄d inciderit.i. bonos hoīes ⁊ malos: ⁊ hoc ē qḋ subdit: Ex oī ge. pis. ꝯgregāti. GREGO. Uel aliter Scā ecclīa sagene ꝯpat̄: q2 ⁊ piscatorib⁹ ē ꝯmissa ⁊ ꝑ eaꝫ q̄s q2 ad eternū regnū a p̄ntis secl̄i fluctib⁹ trahitur: ne eterne mortis profundo mergat̄: q̄ ex oī genere pisciū ꝯgregat: q2 ad peccatoꝝ veniā sapientes ⁊ fatuos: liberos ⁊ seruos: diuites ⁊ paupes: fortis ⁊ infirmos vocat. Que sagena.s. tunc vniuersaliter iplet̄: cū in fine suo humani generis summa ꝯcludit̄: vn̄ sequit̄: Quā cū imple. eēt edu. ⁊ sec. lit. seden. ele. bo. ī va. sua ma. āt fo. mise. Sic̄.n. mare seculū. ita secl̄i finē significat littus maris in quo.s. fine boni pisces in vasa eligunt̄. mali ꝓijciunt̄ foras q2 ⁊ electus q̄sq3 in tabernacula eterna recipit̄: ⁊ in eterni regni luce p̄dita ad exteriores tenebras reprobi ꝑtrahūt̄. Nūc.n. malos bonosq3 cōiter q̄si permixtos pisces fidei sagena ꝯtinet. s3 litt⁹ indicat sagena ecclīe q̄d trahebat. HIERO. Dū eniꝫ sagena extrahet̄ ad littus tūc verū secernēdoꝝ pisciū iudiciū demōstrabit̄. CHRY. Quid aūt distat hec parabola a pabola ziçaniorꝫ? Etenīz illic hi q̄dē saluant̄: hi aūt pereūt: sicut ⁊ hic. s3 illic q̄dē ꝑ p̄rauoꝝ dogmatū heresiū. In anteriori āt pabola de semine: q2 nō attēdebāt q̄ dicebant̄: hic āt ꝑ vite neq̄tiā ꝑ quā q̄uis ⁊ piscatiōe capti.i. cognitōe diuina fruētes: nō p̄nt saluari. Ne āt audiēs q̄m malos foras miserunt estimēs hanc penā nō esse periculosaꝫ: per expositionē ei⁹ grauitatē ostendit dicens: Sic erit in ꝯsūmatiōe seculi exibūt angeli ⁊c. q̄uis alibi dicat: q̄ ip̄e segregabit eos: sicut sepat pastor oues: hic angelos hoc facere dicit: sicut ⁊ in parabola ziçanioꝫ. GREGO. in ho. Timēdū est autē hoc poti⁹ q̄ exponēdū. apta eniꝫ voce tormēta peccantiū dicta sunt: ne q̄s ad ignorantie sue excusationē recurreret: si q̄d de eterno supplicio obscure diceret̄. RABA. Cū eniꝫ venerit finis mūdi. tunc verū secernēdorū pisciū iudiciū demōstrabit̄: ⁊ q̄si ī quodā q̄etissimo portu boni mittēt̄ ī vasa celestiū mansionū: malos āt torrēdos ⁊ exiccādos gehēne flāma suscipiet.

¶ Intellexistis hec oīa? Dicūt ei: Etiā. Ait illis: Ideo omnis scriba doctus in regno celoꝝ similis ē homini patrifamilias: qui profert de thesauro suo noua ⁊ vetera.

CHRY. Recedentibus turbis. dn̄s discipulis in parabolis loquit̄: ex q̄b⁹ sapiētiores sunt fcī: ita q̄ itelligūt q̄ dicunt̄. Quo circa dic̄ eis: Intellexistis hec oīa? dicūt ei: Etiā. HIERO. Ad aplos eni ꝓp̄ie s̄mo ē: quos nō vult audire tm̄ vt pplz: s3 ēt itelligere vt magros futuros. CHRY. Deīde q2 itellexerūt: rursus eos laudat. vn̄ sequit̄: Ait illis: Ideo oīs scriba do. ī re. ce. si. ē hoī p̄rifa. q ꝓfert de thesau. suo no. ⁊ vetera. AUGU. xx. de ci. dei. Nō dixit. Uetera ⁊ noua. qḋ vtiq3 dixisset nisi maluisset meritoꝝ ordinē seruare q̄ tēpoꝝ. Manichei etiā dū solo dei ꝓmissa noua tenere se arbitrant̄: remanēt ī vetustate carnis: ⁊ nouitatē inducūt erroris. AUGU. de q̄. euā. Utrū aūt ista cōclusione exponere voluit quē dixerit thesauꝝ ī agro abscōditū: q̄m sancte scripture intelligunt̄: q̄ noīe duoꝝ testamētoꝝ noui ⁊ veteris ꝯcludūt̄: an ostēdere voluit eū doctū habendū ī ecclesia q etiā scripturas veteres pabolis explicatas itellexerit: ab istis nouis accipiēs regulos: q2 ⁊ ista dn̄s ꝑ parabolas enūciauit vt si ip̄e ī quo illa cōplent̄ ⁊ manifestant̄: ꝑ parabolas adhuc loq̄tur donec passio ei⁹ velū discindat: vt nihil sit occultū qḋ nō reueleret̄: multomagis illo q̄ taz lōge de illo scripta sunt parabolis op̄ta esse nouerim⁹ ī que cū iudei ad l̄raꝫ accipiāt noluerūt esse docti ī regno celoꝝ. CHRY. S3 si ꝑ nouū ⁊ vet⁹ qḋ dr̄ vtrūq3 testam̄ accipim⁹: Abrahaꝫ doctū fuisse denegam⁹: q noui ⁊ veteris testam̄ti etsi scā nouit: mīme v̄ba nunciauit. Moysen q̄q3 doctorē p̄rifamilias ꝯpare nō possum⁹. q2 ⁊ si testm̄ edocuit vetus: noui tm̄ dcā nō ꝑtulit. S3 ī eo qḋ hic dr̄: itelligi valet: q2 nō de his q fuerāt s3 d̄ his q eē ī eccl̄ia poterāt loquebat̄: q tūc noua ⁊ vetera ꝓferūt: cū vtriusq3 testam̄ti p̄dicamēta vocib⁹ ⁊ morib⁹ loquūt̄. HYLA. Discipl̄is.n. ē locut⁹: q̄s scribas ꝑ sciaꝫ nūcupat: eo q̄ itellexerit ea q̄ illo noua ⁊ vetera.i. euāgelijs ⁊ ī lege ꝓtulerit: q̄ sūt ⁊ eiusdē p̄risfamilias: ⁊ vnius vtraq3 thesauri: ipsos etiā sub p̄risfamilias noīe sibi ꝯparat eo q̄ doctrinā de sp̄ūscī thesauro suo nouoꝝ ac veteꝝ sūt adepti. HIERO. Ul' apl̄i instructi scribe dn̄r: quasi notarij saluatoris: q verba illi⁹ ⁊ p̄cepta signabāt ī tabulis cordis carnalib⁹ regnoꝝ celestiū sacramētis: ⁊ pollebāt opib⁹ p̄risfamilie: eyciētes de thesauro doctrinaꝝ suaꝝ noua ⁊ vetera. vt q̄cq̄d ī euāgelio p̄dicabāt legis ⁊ prophetaꝝ vocib⁹ cōprobarēt: Un̄ ⁊ sponsa dicit ī cantico canticoruꝫ: Noua cū veterib⁹ fratruelis me⁹ seruaui tibi. GREGO. Uel aliter: Uet⁹ ē vt ꝓ culpa humanū gen⁹ in eterna pena itereat: ⁊ nouū vt cōuersus ī regnū viuat. Pri⁹ aūt de regni silitudine thesauꝝ īuentū ac margaritā bonā ꝓtulit: postmodū īferni penas de maloꝝ ꝯbustione narrauit: atq3 ī cōclusione subiūgit. Iō doct⁹ scriba ⁊c. Ac si dicat: Ille in scā ecclīa doct⁹ predicator ē: q ⁊ noua scit ꝓferre d̄ suauitate regni: ⁊ vetusta dicere d̄ terrore supplicij: vt vel pene terreant: quos premia non inuitant.

¶ Et factū ē cuꝫ ꝯsūmasset iesus pabolas istas: transiit inde. Et veniēs i patriā suā docebat eos i synagogis eoꝝ: ita vt mirarent̄ ⁊ dicerēt: Unde huic sapientia hec ⁊ virtutes? Nōne hic ē fabri filius? Nōne mater ei⁹ dicit̄ maria: ⁊ fratres eius iacobus ⁊ ioseph ⁊ simō ⁊ iudas: ⁊ sorores eius nōne oēs apud nos sūt? Un̄ ergo huic omnia ista? Et scandalizabant̄ i eo. Jesus autez dixit eis: Nō est propheta sine honore nisi i patria sua ⁊ i domo sua. Et nō fecit ibi virtutes multas ꝓpter incredulitatem illorum.

HIERO. Post parabolos quas dn̄s ad pplm̄ est locut⁹: ⁊ quas soli apl̄i intelligunt: trāsijt in patriā suā vt ibi apl̄i⁹ doceat. Et hoc ē qḋ dr̄: Et factū est cuꝫ consum. iesus para. istas transijt inde ⁊ ve. in pa. suā docebat eos in syna. eoꝝ.

AVGV de cō. euā. A supiori sermone parabolarꝫ istaꝫ
sic trāsit vt nō oñdat cōsequētis ordinis necītatē: p̄sertim
q̄ marc⁹ ab istis pabolis nō in qd matthe⁹ sꝫ in aliud intē
dēs in qd ꝛ lucas ita cōtexunt narrationē: vt credibili⁹ oñ
dat hoc eē poti⁹ ꝯſter gestū qd ipsi duo ꝯſter adiungūt d
nauī. s. i q̄ dormiebat iesus ꝛ de miraculo expulsoꝫ demo
nioꝫ q̄ matthe⁹ supius recolens īterposuit. CHRY. Pa
triā aūt ei⁹ h nazareth vocat. nō enī fecit ibi v̄tutes mltas:
vt i̇pa dr̄ sꝫ i capharnaū fecit mlta signa. sꝫ doctrinā eis oñ
dit nō minorē admiratione h̄ntē q̄ signa. REMI. In sina
gogis aūt docebat. vbi plurimum ꝯueniebāt q2 ꝓpter multo
rū salutē de celis descēdit ad terras. Seqtur. Ita vt mira
rent̄ ꝛ dicerent. vnde huic sa. hec ꝛ virtutes? Sapia refert
ad doctrinā: virtutes vō ad miraculoꝫ opationē. HIE
RO. Mira stulticia naçareoꝫ. Mirāt̄ vn̄ h̄eat sapiāꝫ sa
pia ꝛ virtutes v̄t⁹: sꝫ error i ꝓmptu ē: q2 fabri filiū suspicāt̄.
vn̄ ꝛ dicūt: Nōne hic ē fabri fili⁹? CHRY. Per oia ergo
erāt insensati vilipēdētes eū ab eo q estimabāt eē pr̄ cū ius
multa hoꝫ exēpla h̄ntes in antiqs tpib⁹ ꝛ patꝫ ignobiliuꝫ
nobiles videtes filios: etenī dauid cuiusdā agricole yesse
fuit fili⁹: ꝛ Amos cuiusdā pastoris ꝛ ipse pastor. Oportebat
ꝗ. hoc maxime ipꝫ honorare: q̄n a talib⁹ existēs talia lo
quebat̄. Ex hoc enī erat manifestū q̄n nō ex humana dili
gētia erat. sꝫ ex diuīa grā. AVGV. i ser. de nati. Est autē
pr̄ xp̄i faber ds: qui toti⁹ mūdi opera fabricatus ē: arcā noe
disposuit: moysi tabernaculum ordinauit arcā testamenti
istituit. Fabrū dixeri q mēte rigidā explanat: ac cogitatōes
superbas excidit. HYLA. Fabri etiā h erat fili⁹: ferrum
igne vincētis rōeꝫ: scl'i virtutē iudicio decoquētis massāq3
formātis in oē opus vtilitatis h̄uane: formā. s. corpoꝫ nr̄o
rū i diuersa mēbroꝫ ministeria: ꝛ ad oia eterne vite opera
fingētis. HIERO. Cū aūt errent in patre: nō ē mirādū
si erret i fratrib⁹. vn̄ subdit̄: Nōne eius mr̄ dr̄ maria: ꝛ frēs
eius iacob⁹ ꝛ ioseph ꝛ simon ꝛ iudas ꝛ sorores eius nonne
apud nos oēs sunt? HIERO. contra heluidiū: Frēs dn̄i
hic appellāt̄ filij matertere ei⁹ marie: ꝛ hec ē mr̄ iacobi ꝛ io
seph. i. maria cleophe vxor alphei. ꝛ h dcā ē maria mr̄ iaco
bi minoris. AVGV. de q̄. euā. Nō g̊ mirū ē dictos eē fra
tres dn̄i ex mr̄no gn̄e quoscūq3 cognatos: cū etiā ex cogna
tiōe ioseph dici potuerit fratres eius ab illis q cū patrē dn̄i
esse arbitrabāt̄. HYLA. Inhonorat̄ g̊ dn̄s a suis: ꝛ quā
q̄s docēdi prudētia ꝛ opādi virtus admiratōeꝫ cōmoueret:
nō tn̄ credūt hec in noie dn̄i agere: ꝛ p̄fne artis quodaꝫ op
probrio lacessunt. Inter tot g̊ magnifica q̄ gerebat: corpis
eius cātemplatōe cōmouebātur. ꝛ iō dicūt: Unde huic oia
ista? Seqtur: Et sic scādaliçabātur i eo. HIERO. Error
iudeoꝫ salus nr̄a ē ꝛ hereticoꝫ cōdēnatio: in tātū enī cerne
bāt hoīem iesuꝫ xp̄m vt putarēt filiū fabri. CHRY. In
tuere enī christi māsuetudinē ꝯuitiat⁹ ē. sꝫ cū multa māsue
tudine r̄ndit. vn̄ sequit̄: Jesus āt dixit eis: Nō ē ꝓpheta si
ne honore: nisi i p̄ria sua ꝛ i domo sua. REMI. Prophetā
seipsuꝫ appellat: qd ꝛ moyses māifestat cū dicit: Prophetā
suscitabit de⁹ de fratrib⁹ vestris vobis. Et hoc sciēdū quia
nō solū xp̄s q ē caput omniū ꝓphetaꝫ: sꝫ etiā hieremias ꝛ
daniel ꝛ ceteri minores ꝓphete maioris honoris ꝛ dignita
tis fuerūt apud exteros q̄ apud suos. HIERO. Prope
modū enī nālē ē ciues semp ciuib⁹ iuidere. nō enī ꝯsiderāt
p̄sentia viri opa sed fragilis recordātur ifantie: q̄si nō ꝛ ipsi
p eosdē etatū gradus ad maturā etatē venerit. HYLA.
Inhonorabilē etiā ꝓphetā in p̄ria sua esse r̄ndit. q2 i iudea
eēt vsq3 ad crucis sniaꝫ ꝯdēnādus: ꝛ q2 penes solos fideles
dei virt⁹ ē: ꝛ ꝓpter coꝫ icredulitatē opib⁹ diuine virtutis
abstinuit. vn̄ sequitur. Et non fecit ibi virtutes multas ꝑꝑ
incredulitatē eoꝫ. HIERO. Nō q etiā icredul' illis face
re nō potuerit v̄tutes multas: sꝫ q ne multas faciens virtu
tes ciues incredulos ꝯdēnaret. CHRY. Si autē admi
ratio ei adueniebat ex miracul': q̄re nō mlta fecit? q2 non
ad ostratōeꝫ suā inspiciebat sꝫ ad ea q̄ alijs erāt vtilia: hoc
igit̄ nō ꝓueniēte despexit: q erat suppsi⁹: vt nō penā eis au
geat. Cur igit̄ vel pauca fecit signa? vt nō dicāt. Si vtiq3 fa
cta eēnt signa nos credidissem⁹. HIERO. Pōt etiaꝫ alr̄
itelligi q iesus despiciat̄ i domo ꝛ i p̄ria sua. hoc ē i populo
iudeorū: ꝛ iō ibi pauca signa fecerit: ne penit⁹ iexcusabiles
fierēt. maiora aūt signa quotidie i gentib⁹ p aplos facit. nō
taꝫ in sanatione corporū q̄ꝫ i aiarū salute. CA. XIIII.

In illo tempore audiuit herodes tetrarcha famā iesu: ꝛ ait pueris suis: Hic ē ioānes baptista: ipse surrexit a mortuis: ꝛ ideo virtutes operant̄ i eo. Herodes enī tenuit ioāneꝫ ꝛ alligauit eū: ꝛ posuit i carcerē ꝑꝑ herodiadē vxorē fratris sui. Dicebat enī illi ioānes: Non licet tibi habere eā. Et volēs illū occidere timuit populū: quia sicut prophetaꝫ eū habebant.

GLO. Quia supra euangelista oñderat quomō pharisei
xp̄i miracula calūniabant̄: cōciues aūt eius hoc admirātes
christū tn̄ cōtēnebant: refert nūc quā opinioneꝫ ex auditis
miraculis herodes de xp̄o cōceperat. vn̄ dr̄. In illo tpe au
diuit herodes tetrarcho famā iesu. CHRY. Non absq3
cā hic tp̄s euāgelista designat: sed vt discas tyrānī supbiam
ꝛ negligentiam. neq3 enim a principio didicit ea q̄ erant d
xp̄o sed post plurimū tp̄s: sic etiā multi q in potestatib⁹ sūt
multa elatiōe circūdati huiusmōi tarde addiscūt: q2 non
multā hoꝫ faciunt curam. AVGV. de cō. euā. Dixit aūt
matthe⁹ in illo tpe. nō in illo die: vel ipsa hora. nā ꝛ marcus
quidē hoc eodē modo dixit sꝫ non eodē ordine: sꝫ postq̄ꝫ di
scipulos ad predicandū misit: nulla tamē facta necessitate
qua hoc ꝯsequenter gestū eē intelligeret̄. Lucas etiā nar
rādi eū ordineꝫ tenet quem ꝛ marcus nec ipse tn̄ reꝫ gesta
ruꝫ ordinē fuisse eundē credi cogit. CHRY. Uide g̊ quā
magnū qd est virt⁹. nā ꝛ defunctū ioāneꝫ herodes formida
uit: ꝛ de resurrectione philosophat̄: ꝛ iō seqt̄: Et ait pueris
suis: hic est ioānes baptista: ipse surrexit a mortuis: ꝛ iō vir
tutes operant̄ in eo. RABA. Sed quāta ē inuidia iudeo
rū ex isto loco docemur. Joānē enim a mortuis potuisse re
surgere nullo attestāte herodes allēigena ꝓnūciauit. Judei
vō xp̄m quē ꝓphete p̄dixerant nō resurrexisse: sed furtim
ablatū eē credere maluerūt: i quo insinuat̄ q ꝓmptior est
animus gentiū ad credulitateꝫ quā iudeoꝫ. HIERO.
Quidaꝫ aūt ecclīasticoꝫ interpretū querit quare herodes
ista sit suspicatus: vt putet ioānē a mortuis surrexisse: qua
si alieni erroris nobis reddenda sit ratio. aut ex his verbis
habeat occasionē heresis metempsichosios que post multos
ānorum circulos in diuersa corpora dicit animas insinuari
cum eo tempore quo ioānes decollatus est dominus trigi
ta annoꝫ esset. RABA. Bn̄ aūt de resurrectionis virtu
te oēs senserūt. qd maioris potentie sint sancti futuri cū a
mortuis resurrexerint: q̄ꝫ fuere duꝫ adhuc carnis infirmi
tate grauarent̄. Propterea dicit: Et iō virtutes opant̄ i eo.
AVGV. de cō. euā. Lucas aūt dicit: Et ait herodes. Joā
neꝫ ego decollaui: quis ē iste de quo audio talia ego? Qr er
go hesitanteꝫ lucas cōmemorauit herodem: intelligenduꝫ
ē aut p⁹ hāc hesitationē ꝯfirmasse i aīo suo qd ab alijs dice
bat̄. cū dixit pueris suis sic h matthe⁹ narrat. Hic ē ioānes
bap. ꝛc. aut ita ꝓnūciāda sit hec v̄ba. vt hesitātē adhuc iudi
cēt. vtroq3 enī mō ꝓnūciari pōt: vt aut ꝯfirmatū eū ex alio
rū v̄bis accipiam⁹: aut adhuc eū hesitātē vt lucas ꝯmemo
rat. REMI. Forte aūt quereret aliqs q̄re dicat matthe⁹:
In illo tpe audiuit herodes ꝛc. cū longe supi⁹ dicat q mor
tuo herode reuersus est dn̄s ex egypto: Sꝫ hec q̄stio soluit̄

si itelligat̄ duos fuisse herodes. mortuo nāq; priore herode successit ei archelaus filius eius: q post .x. ānos relegatus est exilio apud viennam vrbem gallie. deinde Cesar augustus iussit diuidi illud regnum in tetrarchias: et tres partes dedit filijs herodis. Iste ergo herodes q ioannem decollauit: ē fili⁹ maioris herodis sub quo dn̄s nat⁹ est. et vt hoc ondēret euāgelista addidit Tetrarcha. GLO. Quia vō dixerat de opione resurrectōis ioānis: cū nihil d̄ morte dixisset: iō reuertit̄ et narrat q̄liter obierit. CHRY. Et hāc historiā nobis euāgelista nō p̄ncipalr̄ inducit: q2 totū studiū fuit ei dicere de xp̄o et nihil aliud: nisi ad hoc cōferre deberet. Dic̄ g̊. Herodes tenuit ioānē et alligauit eū. AVGV. de con. euā. Lucas q̄dē nō eodē ordine id recordat̄: sed circa baptismū quo dn̄s baptiçat⁹ ē. vn̄ hoc p̄occupasse itelligit̄. vt narret qd̄ multo post factū ē. Cū. n. cōmemorasset ioānes verba de dn̄o q2 ventilabr̄ in manu ei⁹ sit: cōtinuo hoc subiecit qd̄ nō cōtinuo factū eē ioānes euāgelista expōit: cū cōmemoret postea q̄ baptiçat⁹ ē iesus isse cū ī galileā: et p⁹ redisse i iudeā: et ibi baptiçasse circa iordanē anteq̄ ioānes ī carcerē missus eēt. Sz nec matthe⁹ nec marc⁹ eo ordie de ioāne i carcerem misso ī sua narratōe posuerūt: quo factū apparet ī eor̄ scriptis. nam et ipsi dixerūt tradito ioāne dn̄m isse i galileā: et post multa q̄ fec̄ ibi: ex occasione fame venientis ad herodē: de xp̄o narrāt oia q̄ de ioāne fuerūt inclusō et occiso. Causam aūt q̄re positus sit ī carcerē ostēdit cū dic̄: Propter herodiadem vxorē fratris sui. dicebatur enim illi Joannes non licet tibi habere eam. HIERO. Uet⁹ narrat historia: philippū herodis maioris filiū fratrē h⁹ herodis duxisse vxorē herodiadē filiā arethe regis arabū postea vō socer⁹ ei⁹ exortis q̄buſdā c̄ gener̄ simultatib⁹ tulisse filiā suā: et ī dolorem prioris mariti herodis inimici eius nuptijs copulasse. q̄ ioānes baptista q venerat ī spiritu et virtute helie: eadē auctoritate qua ille achab corripuerat et ieçabel arguit herodem et herodiadē q2 illicitas nuptias fecerit et nō liceat fratre viuente germāo vxorē ei⁹ ducere: maluit periclitari apud regē q̄ p̄pter adulationē esse imemor preceptor̄ dei. CHRY. Nō tamē vxori loquitur sed viro eius qui p̄ncipalior erat hic. forsan enim legem iudeor̄ tenebat. et ideo ioānes eū ab adulterio p̄hibuit. Seq̄tur: Et volens eum occidere timuit populū. HIERO. Seditionem q̄dem populi verebatur propter ioannem a quo sciebat turbas i iordane plurimas baptiçatas. sed amore vincebatur vxoris. ob cui⁹ ardorem etiam dei precepta neglexerat. GLO. Timor eni dei corrigit: timor hoium differt: sed volūtatē nō aufert. vnde et audiores reddit ad crimen quos aliqn̄ suspendit a crimine.

Die autē natalis herodis: saltauit filia herodiadis in medio: et placuit herodi. Unde cū iuramento pollicitus est ei dare quodcūq; postulasset ab eo. At illa p̄monita a matre sua: Da mihi inq̄t hic in disco caput ioānis baptiste. Et cōtristatus ē rex: Propter iusiurādū aūt et eos q pariter recūbebāt iussit dari. Misitq; et decollauit ioannē in carcere. et allatum est caput eius in disco: et datū est puelle et illa attulit matri sue. Et accedētes discipuli eius tulerunt corpus eius et sepelierunt illud: et venientes nūciauerūt iesu.

GLO. Postq̄ enarrauit euangelista īcarcerationē ioānis: p̄sequitur de occisione ipsi⁹ dicēs: Die autē natalis herodis saltauit filia herodiadis ī medio. HIERO. Nullū inuenimus aliū obseruasse diē natalis sui nisi herodem et pharaonem: vt quor̄ erat par īpietas esset vna solēnitas. REMI. Et sciendum q2 cōsuetudo est nō solū diuitū sed etiam pauper̄ mulierum: ita pudice filias suas nutrire: vt vix ab extraneis videant̄. Hec aūt impudica mulier īpudice filiā suā nutriuit. quā nō docuit pudorē sz saltationem. Nec min⁹ rep̄hēdēdus ē herodes q oblit⁹ ē domū suā esse aulā regiā quā p̄dcā mulier fecerat theatr̄. vn̄ seq̄t̄. Et placuit herodi. vn̄ cū iuramēto pollicit⁹ ē ei dare qdcūq; postulasset ab eo. HIERO. Ego aūt nō excuso herodē q2 iuit⁹ et nolēs p̄p iuramētū homicidiū fecerit: q ad hoc forte iurauit vt future occisiōis machinas p̄pararet: alioquī si ob iusiurādū fecisse se dic̄: si mr̄is si p̄rīs postulasset īteritū factur⁹ fuerat an nō tulit. qd̄ i se q̄ repudiatur⁹ fuit contēnere debuit in p̄pheta. ISIDO. In malis q̄ p̄missis rescīdere fidē. Impia ē p̄missio q̄ scelere adimplet̄. Illud nō est obseruādū sacr̄m quo malū icaute p̄mittit̄. Seq̄tur: At illa premonita a mr̄e sua. da mihi inq̄t hic in disco caput ioānis baptiste. HIERO. Herodias enī timens ne herodes aliqn̄ resipisceret vel philippo f̄ri amic⁹ fieret: atq; illicite nuptie repudio soluerēt̄: monet filiā vt ī ip̄o statim cōuiuio Joannis caput postulet: digno op̄e saltatōis dignū sanguinis premiū. CHRY. Duplex ē aūt hic puelle accusatio: et q̄ saltauit: et q̄ ita ei placuit: vt occasionē expeteret ī mercedē. Uide aūt q̄liter crudelis et q̄liter mollis est herodes. seip̄sum enī obnoxiū iuramēto facit: illā aūt dn̄az petitiōis cōstituit. q2 g̊ sciuit qd̄ ex ei⁹ petitōe malū eueniebat: tristatus ē: vnde seq̄t̄: Et cōtristatus est rex: virt⁹ eni etiā apd̄ malos admiratiōe et laudib⁹ digna ē. HIERO. Uel aliter: Consuetudinis scripturarū est: vt opinionē multor̄ sic narret historicus: quō eo tp̄e ab hoib⁹ credebat̄: sicut ioseph ab ipsa quoq; maria apellabat̄ p̄r iesu. ita et nunc herodes dr̄ cōtristat⁹: q2 hic discūbētes putabāt. dissimulator enī mentis sue et artifex homicidij tristitiā preferebat in facie: cū leticiā haberet in mēte. Seq̄t̄: Propter iusiurādū: aut propter eos q pariter recūbebāt iussit dari. Scelus excusat iuramēto: vt sub occasiōe pietatis ipius fieret. Qd̄ aūt subijcit: Et propter eos q pariter discūbebāt. vult oēs sceleris sui eē cōsortes: vt i luxurioso cōuiuio cruēte epule ōferrēt̄. CHRY. Si aūt testes habere piuratiōis formidauit. quanto magis timuisse oportebat tā inique occisiōis tātos testes habere. REMI. Sed in eo min⁹ pctm̄ fecit ē eā maioris pctī: nā q2 libidinosaz volūtatē nō extīxit ideirco ad luxuriā vsq; puenit: et q2 luxuriā nō coercuit: iō ad reatū homicidij d̄scēdit. vnde seq̄t̄: Misitq; et decollauit Joānē in carcere: et allatū ē caput ei⁹ in disco. HIERO. Legim⁹ ī romana historia flaminiū ducē rom. mor̄ q2 accubāti iuxta meretricē q̄ nūq̄ vidisse se diceret hoiē decollatū. accēsus sit: vt reus q̄dā capitalis criminis in cōuiuio trūcaret̄: a cēsorib⁹ pulsuz curia q2 epulas sanguini cōmiscuerit et mortē q̄uis noxij hois in alterius d̄litias p̄stiterit: vt libido et homicidiū pariter miscerētur: q̄to sceleratior herodes et herodias ac puella q̄ saltauit ī p̄ciū sanguis petijt caput p̄phete: vt haberēt in p̄tāte linguā q̄ illicitas nuptias arguebat. Seq̄t̄. Et datū ē puelle et tulit mr̄i sue. GLO. Ut habeat in p̄tāte linguaz q̄ illicitas nuptias arguebat. GREGO. iij. mōaliū. Sz n̄ sine admiratiōe grauissima p̄pēdo: q2 ille p̄phetie sp̄ū intra mr̄is vter̄ impletus: quo inter natos mulier̄ nemo maior surrexit: ab iniqs in carcere mittit̄ et pro puelle saltu capite truncat̄: et vir tante seueritatis p̄ risu turpiū morit̄. Nūqd̄ nā credim⁹ aliqd fuisse qd̄ ī ei⁹ vita illa sic despecta mors tergeret: Sz ideirco d̄s suos sic p̄mit ī infimis: quia videt quō muneret in sūmis. Hinc g̊ vnusq̄sq; colligat qd̄ illi sūt passuri q̄s reprobat si sic cruciat quos amat. GREGO. xxix. mora. Neq; aūt ioānes d̄ ōfessiōe xp̄i: sz d̄ iusticie v̄itate requisitus occubuit. Sz q2 christus est veritas: vsq; ad mortē pro christo quasi pro veritate peruenit. Seq̄t̄: Et accedētes disci. eius tule. cor. eius et sepeli. illud. HIERO. In quo ipsius Joannis et saluatoris discipulos intelligere pos

sumus. RABA. Narrat autem iosephus vinctum ioannem in castellum macheronta adductū. ibiqꝫ truncatum. Ecclastica vō narrat historia sepultum euꝫ ī sebastia vrbe palestinoꝝ: q̄ quōdā samaria dicta ē. CHRY. Intēde āt qualr̄ discipli ioānis iam magis familiares facti sūt iesu. ipi eni sūt q̄ ānunciauerūt ei qd factū ē de ioāne. vñ seq̄t̄ ⁊ venīē nunciauē iesu. Eteniꝫ vniuersos dimittētes ad ipsuꝫ cōfugiūt: ⁊ ita paulatiꝫ post calamitatē ⁊ rñsionē a xp̄o datā directi sunt. HYLA. Mystice aūt ioānes ptulit formaꝫ legis q2 lex xp̄m predicauit. ⁊ ioānes ꝓfectus ex lege ē: xp̄ꝫ ex lege ꝓnūciās. Herodes vō p̄nceps ē ppl̄i ⁊ ppl̄i p̄nceps subiecte sibi vniuersitatis nomē causāqꝫ ꝯplectit̄. Joānes ergo herodeꝫ monebat: ne fratris sui vxoreꝫ sibi iungeret. Sūt enim atqꝫ erant duo populi circūcisionis ⁊ gentiuꝫ. hi igit̄ fratres ex eodē sunt humani generis parēte: sed israelē lex admonebat ne opa gentiū ⁊ infidelitatē sibi iūgeret: q̄ ipsis tanq̄ vinculo ꝯiugalis amoris annexa est. Die aūt natalis idest rerum corporaliū gaudijs herodiadis filia saltauit. voluptas enim tanq̄ ex infidelitate orta p oīa isrl̄ gaudia totis illecebris sue cursib⁹ offerebat̄: cui se etiā sacramto venalē ppl̄s addixit. sub peccatis eni ⁊ seculi voluptatibus israelite vite eterne munera vēdiderūt. Hec m̄ris sue idest infidelitatis instinctu orauit deferri sibi caput ioānis idest gloriam legis. s3 populus bani ei⁹ qd in lege erat conscius: voluptatis cōditionibus nō sine piculi sui dolore concedit: sciitqꝫ se talē p̄ceptoꝝ gloriā nō opormisse ꝯcedere: s3 peccatis tanq̄ sacro coactus ⁊ p̄ncipum adiacentiuꝫ metu atqꝫ exēplo depravatus ⁊ vict⁹ illecebris voluptatis menstrus obtēperat. Igitur inter reliq̄ dissoluti populi gaudia: in disco ioānis caput offert̄: dāno. s. legis voluptas corporū ⁊ secularis luxus augetur. Igitur per puellam ad matrem defert̄: ac sic ꝓbrosus israel etiā voluptati ⁊ infidelitati sue gloriā legis addixit. Finitis igit̄ legis tp̄ib⁹ ⁊ cū ioāne sepl̄tis: ⁊ discipuli eius res gestas dño annūciāt ad euangelia. s. ex lege veniētes. HIERO. Uel aliter: Nos vsqꝫ hodie cernim⁹ in capite ioannis ꝓphete iudeos xp̄m qui caput ꝓphetarū est ꝑdidisse. RABA. Sed ⁊ linguā ⁊ vocē apud eos ꝑdidit ꝓpheta. REMI. Uel aliter: Decollatio ioānis signat minorationē fame illius qua estimat̄ a populo christ⁹ sicut exaltatio dñi in cruce signat profectum fidei. vnde ioannes dixerat: Illum oportet crescere: me autem minui.

¶ Qd cū audisset iesus secessit īde ī nauicula ī locū desertū seorsum. Et cū audissent turbe secute sunt eū pedestres de ciuitatibus. Et exiēs vidit turbam multam: ⁊ misertus est eis: ⁊ curauit languidos eorum.

GLO. Saluator audita nece sui baptiste secessit in locū desertū. vnde sequit̄: Qd cū audisset iesus: secessit inde ī nauicula in locum desertū seorsum. AVGV. de con. euā. Hoc aūt cōtinuo post ioānis passionē euāgelista factū esse cōmemorat. vñ post hec facta sunt illa q̄ prio narrata sunt qbus motus herodes dixit: Hic est ioannes. Illa enim posteriora debent intelligi q̄ ad herodē ꝑtulit fama vt mouetur ⁊ hesitaret. quisnam iste esse posset de quo audiret talia cū ioānem ipse occidisset. HIERO. Nō aūt secedit ī locū desertū: vt quidaꝫ arbitrant̄ timore mortis. Sed parcens inimicis suis ne homicidiū homicidio iungerēt vel in diem paschē suū interitū differens: in quo ꝓpter sacramētum īmolandus est agnus: ⁊ postes credentiū sanguine respergēdi. Siue iō recessit vt nobis p̄beret exēpluꝫ temeritatis vltro se tradentiū vitande: q2 nō oēs eadeꝫ cōstantia ꝑseuerant in tormētis q̄ se torquendos offerunt. Ob hanc cām in alio loco p̄cipit: Cū ꝑsecuti vos fuerint in ista ciuitate fugite in aliam. vñ eleganter quoqꝫ euāgelista nō dicit: Fugit in locū desertū: sed Secessit: vt ꝑsecutores vitauerit magis q̄ timuerit. pōt etiaꝫ aliā ob cām audita ioannis interitu secessisse in desertū locuꝫ vt credentium ꝓbaret fidem. CHRY. Uel iō hoc fecit q2 plura humanius vult dispēsare: nōdū tp̄e existēte denudādi suā manifeste deitatē: ꝑp qd ⁊ discipulis dixit q̄ nulli dicerēt q̄ ipse eēt christ⁹ post resurrectionē āt volebat hoc fieri manifestū. Iō āt q̄ tuis p se nouerit qd factū ē: tñ anq̄ nūciaret̄ ei. nō secessit vt demōstraret p oīa icarnatiōis v̄itatē. nō. n. solo visu: s3 opibus hoc credi volebat. Recedēs vō nō abijt ī ciuitatē: s3 in desertū ī nauigio: vt null⁹ seq̄ret̄. Turbe āt nꝫ ita desistunt s3 sequūt̄: ⁊ neqꝫ qd gestū ē de ioāne eos terruit. vñ sequit̄: Et cū audissent turbe secute sūt eū pedest. de ciui. HIERO. Secute sūt āt eū pedestres: nō ī iumētis: nō ī vehicul̄ s3 ꝓprio labore pedū: vt ardorē mētis oñderēt. CHRY. Et ꝑp hoc stati retributionē acceperūt: vñ seq̄t̄: Et exiēs vidit turbā multā: ⁊ misert⁹ ē ei⁹: ⁊ curauit lāguidos eorū ⁊ si eni multa erat affectio eoꝝ q̄ ciuitates dimittebāt: ⁊ diligēter eū q̄rebāt: s3 tñ q̄ ab ipso fiebāt oīs studij superexcedunt retributionē. Jōq3 cā3 talis curatiōis misericordiā ponit. Est āt magna misericordia q̄ oēs curat ⁊ fidē nō expetit. HILA. Mistice āt dei v̄bū lege finita: nauē ꝯscendens ecclīam adijt ī desertū descēdit. Relicta q̄ppe cōuersatione israel ī vacua diuine cognitiōis pectora trāsit. Turba āt hoc audiēs dñm de ciuitate seq̄t̄ ī desertū. de synagoga vꝫ ad ecclīam tēdens: quā vidēs misert⁹ est: ⁊ oēm lāguorē infirmitatēqꝫ curat: obsessas. s. mētes ⁊ corda ifidelitatis vitio ad itelligētiā noue p̄dicatiōis emūdat. RABA. Illō quoqꝫ notātū q̄ postq̄ dñs in desertū venerit: secute sunt eū turbe multe. Nā anteq̄ veniret in solitudine gentiū ab vno tñ populo colebatur. HIERO. Relinquunt autē ciuitates suas hoc est pristinas cōuersationes ⁊ varietates dogmatū. Egressus aūt iesus signat q̄ turbe quidem habebant eundi voluntateꝫ: sed p̄ueniēdi vires non habuerūt: ideo saluator egreditur de loco ⁊ obuiam pergit.

¶ Uespere autem facto accesserunt ad eum discipuli eius dicētes: Desertus ē locus ⁊ hora iā p̄terijt: dimitte turbas: vt euntes ī castella emāt sibi escas. Jesus autem dixit eis: Non habēt necesse ire: date illis vos mādūcare. Responderūt ei: Non habemus hic nisi quinqꝫ panes ⁊ duos pisces. Qui ait eis: Afferte mihi illos huc. Et cū iussisset turbā discūbere super fenū: acceptis quinqꝫ panibus ⁊ duobus piscibus: aspiciens ī celū bñdixit ⁊ fregit: ⁊ dedit discipul̄ pāes: discipuli āt turbis. Et mādūcauerūt oēs: ⁊ saturati sūt. Et tulerūt reliqas duodeci cophios fragmētorū plēos. Mādūcātiū āt fuit nūerus quiqꝫ milia virorum: exceptis mulieribus ⁊ paruulis.

CHRY. Turbarū fidē oñdit q̄ dñm etiā famē patiētes expectabant vsqꝫ ad vesperā. ⁊ iō seq̄t̄. Uespe autē fcō accesse. ad eū disci. eius dicētes: Desertus ē loc⁹. Libatur⁹ q̄dem eos dñs expectat rogari. quasi vbiqꝫ non insiliens p̄or ad miracula: sed vocatus. Jō aūt nullus de turba accedit: venerabantur eniꝫ eū abūdanter: ⁊ neqꝫ famis sensum accipiebant amore instātie. Sed neqꝫ discipuli accedentes dicūt: Ciba eos. adhuc eni ī ꝑfectius erāt discipuli dispositi s3 dicūt: Desert⁹ ē locus: qd eni videbat̄ iudeis in heremo eē miraculū. cū dicerēt: Nunqd pōt pare mēsaꝫ in deserto hoc ⁊ p opa oñdit. Propter hoc āt ⁊ in desertum eos ducit vt sine oī suspitione sit hoc miraculuꝫ: ⁊ nullus estimet ex castello aliquo ꝓpe existenti inferri aliqd ad mēsam. S3 q̄uis desertus sit locus: tñ q̄ nutrit orbē terrarū adest ⁊ si hora iā p̄terijt vt dicunt tñ q̄ non erat hore suppositus loquebatur. Et q̄uis p̄ueniens discipulos dñs multos infir

mos curauerit:tū interim ita īpfecti erāt:q₂ nz qḋ de panibꝰ
facturꝰ erat poterāt estimare. vñ subdunt: Dimitte turbas
vt eūtes i castella emāt sibi escas. Uide aūt magistri sapiaz:
nō.n.stati dixit eis Ego cibabo eos.neqz enim hoc facile su
scepissent:sed subdit. Jesus āt dixit eis. Nō hñt necesse ire:
date illis vos manducare. HIERO. In quo ꝓuocat apo
stolos ad fractionē panis·vt illis se nō habere testātibꝰ ma
gnitudo miraculi notior fieret. AVGV. de cō.euā. Pōt
autē mouere.si dñs ꝑm narrationē ioānis ꝓspectis turbis
quesiuit a philippo.vñ illis esce dari possent quō sit verꝫ qḋ
mattheus hic narrat ꝓus dixisse dño discipulos vt dimitte
ret turbas quo possent alimēta emere de proximis locis. In
telligitur ergo post hec v̄ba dñm inspexisse mltitudinē ⁊ di
xisse philippo qḋ ioānes cōmemorat. Mattheus aūt ⁊ alij
pretermiserūt:⁊ oīno in talibꝰ qōnibꝰ neminē moueri oꝫ: cuꝫ
ab aliquo euangelistaꝝ dicit quod ab alio pretermittitur.
CHRY. Discipuli v̄o neqz ꝑ ꝑmissa v̄bo directi sūt: sꝫ ad
huc vt hoī loquūt.vñ seqtur. Respōderūt ei: Nō habemꝰ
hic nisi qnqꝫ pa.⁊ duos pisces. Addiscimꝰ aūt in hoc discipu
loꝝ ꝓhiam:q̄liter ꝯtēpserūt escā.xij.enī existētes qnqꝫ pa
nes habebant:⁊ duos pisces.ꝯtēptibilia enī illis erāt corpa
lia ⁊ a spiritalibꝰ possidebant.Quia igit discipuli adhuc ad
terrā trahebāt.iaꝫ dñs inducere incipit q̄ ab ipso erant. vñ
seqt:Qui ait eis afferte illos mihi huc. Propter qḋ aūt nō
facit pāes ex nihilo qbꝰ turbā pascat.vt.s.obstruat ī mā̄chio
nis ⁊ manicheī os q creaturas alienāt a deo ⁊ ꝑ opa doccat
qm̄ oīa q̄ vidēntur eiꝰ opa ⁊ creatiōes sūt ⁊ vt oñdāt qm̄ ipe
ē q fructꝰ tradidit:q dixit a ꝑncipio. Terra germinet herbaꝫ
virētēꝫ:neqꝫ enī hoc minꝰ illo ē. Nō enī minꝰ ē de qnqꝫ pa
nibꝰ facere panes tātos:⁊ de piscibꝰ silr:q̄ꝫ de terra educere
fructū·⁊ abaqs reptilia alia aīata: qḋ demōstrabat eū esse
dñm terre ⁊ maris. Oꝫ āt erudiri discipl'oꝝ exēplo: qm̄ ⁊ si
pauca habuerimꝰ:oꝫ ea retribuere īdigētibꝰ. Jussi nāqꝫ di
scipuli afferre qnqꝫ panes nō dicūt: vñ mitigabimꝰ fameꝫ
nr̄am:sꝫ obediūt ꝯfestiꝫ.vñ seqt:Et cū iussisset turbā discū
bere sup fenū:acceptis qnqꝫ pāibꝰ ⁊ duobꝰ piscibꝰ:aspiciēs
ī celū bñdixit ac fregit. Quare āt aspexit in celū ⁊ bñdixit?
Oportebat nanqꝫ credi de eo qm̄ a p̄re ē:⁊ qm̄ ei eq̄l' ē eq̄
litatē demōstrabat cū ꝑtāte oīa faceret. A p̄re aūt eē sic mō
strabat per hoc quod ad ipꝫ oīa referēs faciebat inuocans
eū ad ea q̄ fiebāt.⁊ iō vt vtrūqꝫ ostēdat nūc qdē ꝑtāte.nūc
āt orās miracula facit. Deīde ꝯsiderādū q̄ i minoribꝰ qdē re
spicit i celū:i maioribꝰ āt ꝑtāte oīa facit. Qñ.n.peccā dimisit:
mortuos suscitauit mare refrenauit: occulta cordium re
darguit:oculos cōdidit ceci nati q̄ solꝰ dei sūt nequaq̄ vr̄
orās. Qñ āt panes multiplicari fecit:qḋ his oībꝰ minus est:
tūc respexit in celū: vt discas qm̄ ⁊ in minoribꝰ nō aliunde
virtutē hꝫ q̄ꝫ a patre. Simul āt erudit nos nō ꝓus tangere
mēsam donec gratias egerimus ei q cibū dat nobis. Pro
pter hoc ēt ⁊ in celū respicit.alioꝝ enī signoꝝ multoꝝ exē
pla hēbāt discipuli:hꝰ aūt nullū. HIERO. Frāgēte āt
dño seminariū fit ciboꝝ.si enī fuissent integri:⁊ non in fru
sta discerpti·⁊ nō dimissi in multiplicē segetem·tantā mul
titudinē alere nō poterant. Turbe āt adomio ꝑ apl'os ali
menta susciperūt.vnde seqt:Et dedit discipulis panes disci
puli aūt turbis. CHRY. In quo qdē non solum eos ho
norauit.sed voluit vt hoc miraculo facto non increduli fi
ant:neqꝫ obliuiscant eius cum preterierit manibus ipsis
testantibus. Ideoqꝫ turbas dimittit ꝓus famis sensuꝫ acci
pere ⁊ discipulos accedere ⁊ interrogare:⁊ ab ipsis accepit
panes vt multa essent testimonia eius quod fiebat:⁊ mul
tas rememorationes haberent miraculi. ex hoc autem q̄
nihil amplius q̄ꝫ panes ⁊ pisces eis dedit ⁊ ex hoc q̄ omni
bus cōiter ea apposuit:humilitatē·parsimoniam ⁊ charita
teꝫ qua omnia estimarent cōmunia eos erudiuit:qḋ ⁊ a lo
co docuit:cum sup fenū eos discūbere fecit.nō enī nutrire

solum corpora volebat.sed ⁊ animam erudire. Panes āt ⁊
pisces in discipulorum manibus augebantur. vnde sequi
tur. Et manducauerunt omnes ⁊ saturati sunt. Sed neqꝫ
vsqꝫ ad hoc stetit miraculum sed ⁊ superabundare fecit
non panes integros sed fragmenta: vt ostendat quoniam
illi panes erāt q̄tū relique erāt.⁊ vt absentes discāt qḋ fcm̄
ē.⁊ ne vllus qḋ factū ē estimet eē phātasiā.vñ seqt Et tule
rūt reliquias.xij.cophinos plenos fragmētoꝝ. HIERO.
Unusqsqꝫ.n.apl'oꝝ de reliquijs saluatoris iplet cophinum
suū.vt ex reliquijs doceat veros fuisse panes q multiplica
ti sūt. CHRY. Propter hoc.n.⁊.xij.cophinos supabūda
re fecit·vt ⁊ iudas suū cophinū portaret. Accipiēs aūt fra
gmēta dedit discipulis ⁊ nō turbis q̄ adhuc ipfectiꝰ dispositi
te erāt q̄ꝫ discipuli. Juxta numeꝝ qnqꝫ panū ⁊ comedētiū
viroꝝ qnqꝫ miliū mltitudo ē.vñ seqt. Mādūcātiū āt fuit
numerus qnqꝫ milia viroꝝ exceptis mulieribus ⁊ puulis.
CHRY. Hoc.n.erat plebis maxīa laus qm̄ mulieres ⁊
viri astabāt:qñ he reliquie facte sūt. HILA. Nō aūt qnqꝫ
panes mltiplicāt ī plures:sꝫ fragmētis fragmēta succedūt
Crescit deīde materies nescio vtrū ī mēsaꝝ loco aut in su
mētū māibꝰ. RABA. Hoc āt miraculū scripturus ioan
nes ꝑmisit q₂ ꝓximū eēt pascha. Matheꝰ v̄o ⁊ marcꝰ hoc
īterfecto ioāne cōtinuo factū eē cōmemorāt. vñ colligit i
minēte paschali festiuitate fuisse decollatū:⁊ āno pꝰ seqn
te cū paschale tp̄s rediret mysteriū dñice passiōis eē cōple
tū. HIERO. Oīa āt hec plena mysterijs sūt.hoc.n.facit
dñs nō mane nō meridie:sꝫ vespe qm̄ sol iusticie occubuit.
REMI. Per vesperā.n.mors dñi designat q₂ postq̄ꝫ ille
verus sol ī ara crucis occubuit:famelicos satiauit. Uel per
vespeꝝ vltīa etas seculi designat.ī q̄ filiꝰ dei veniens: tur
bas in se credētiū refecit. RABA. Qz āt discipuli rogāt
dñꝫ vt dimittat turbas vt emāt sibi cibos ꝑ castella:signat
fastidiū iudeoꝝ ꝯ turbas gētiū.quos iudicabāt magis ap
tos:vt q̄rerēt sibi cibū ī cōuēticulis phariseoꝝ:q̄ꝫ diuinoꝝ
libroꝝ vterēt pastu. HYLA. Sꝫ dñs rñdit. Nō hñt ne
cesse ire.oñdēs eos qbꝰ medet:venalis doctrine cibo non
egere neqꝫ necessitatē hr̄e regredi ad iudeā ciboſqꝫ merca
ri:iubetqꝫ apostolis vt escā darēt. Nūqd āt ignorabat non
eē qḋ dari posset.sed erat oīs typica rō explicanda nonduꝫ
enim concessum apostolis erat ad vite eterne cibum cele
stem panem perficere ac ministrare quorum responsio ad
spiritualis intelligentie ordinem tēdit:quia adhuc sub qn
qꝫ panibus.i quinqꝫ libris legis continebantur: ⁊ piscium
duorum.i.ꝓphetarū ⁊ ioannis predicationibus alebantur
RABA. Uel ꝑ duos pisces ⁊ ꝓphetias ⁊ psalmos ha
bemus.totum enī vetus testamentum in his tribus cōple
tur lege:prophetis ⁊ psalmis. HILA. Hec igitur ꝑmum
quia in his adhuc erat apostoli obtulerunt:sed ex his euan
geliorum predicatio in maiorem sue virtutis abundantiā
crescit. Accumbere post hoc supra fenum populus iubetur
non iam in terra iacens:sed lege suffultus ⁊ tanq̄ꝫ terre fe
no fructibus operis sui vnusquisqꝫ substernitur. HIE
RO. Uel discumbere iubentur super fenum ⁊ scḋꝫ alium
euangelistam per quinquagenos ⁊ centenos vt postq̄ꝫ cal
cauerint carnem suam:⁊ seculi voluptates.quasi arens fe
num sibi subiecerint:tunc per quinquagenarij numeri pe
sentiam ad perfectum centesimi numeri culmen ascendāt
Aspicit autem ad celum:vt illuc dirigēdos oculos doceat.
Frangitur autem lex cum prohetis ⁊ in eius medio profe
runtur mysteria:vt quod integrum non alebat diuisum ꝑ
partes alat gentium multitudinem. HILA. Dantur āt
apostolis panes:quia per eos erant diuine gratie dona red
denda. Idem autem edētium numerus inuenit: q futurꝰ
fuerat crediturorꝝ.nā sicut in libro actuū cōtinet ex israel
populi īfinitate viroꝝ qnqꝫ milia crediderūt. HIERO.
Comederūt āt quiqꝫ milia viroꝝ q ī pfectuꝫ viꝝ creuerāt

mulieres autem ꝛ puuli: sexus fragilis: ꝛ etas minor numero indigni sunt. Unde est in Numerorum libro: serui: mulieres. ꝛ puuli: ꝛ vulg⁹ ignobile absq₃ numero pretermittitur. RABA. Turbis aūt esurietib⁹ nō noua creat cibaria: ſ₃ acceptis eis q̄ hēbāt discipuli bñdixit: q₂ veniēs ī carne: nō alia q̄₃ q̄ pdcā sūt pdicabat ſ₃ legis ꝛ phetaꝝ scripta mysteriis grauida eē demōstrat. Qd āt supest turbis, a discipulis tollit: q₂ sacratiora mysteria q̄ a rudib⁹ capi nequeūt nō sūt negligēter habēda: ſ₃ a .xij. aplis q p .xij. cophinos signāt. ꝛ ab eoꝝ successorib⁹ diligēter inqrēda. Cophinis enī₃ seruilia opa agūtur: ꝛ deus īfirma mūdi elegit: vt cōfūdat fortia. Quinq₃ aūt milia pro quinq₃ sensibus corporis: hi sūt qui in seculari habitu exterioribus recte vti nouerunt.

¶ Et statim cōpulit discipulos ascēdere in naniculā: ꝛ pcedere eū trans fretū donec dimitteret turbas. Et dimissa turba ascēdit in montē solus orare. Uespe aūt facto: solus erat ibi. Nanicula aūt in medio mari iactabatur fluctib⁹. Erat enī cōtrarius vētus. Quarta aūt vigilia noctis vēit ad eos ābulās supra mare. Et vidētes eū supra mare ambulantē: turbati sūt dicētes: q₂ phātasma est. Et pre timore clamauerunt. Statiq₃ iesus locut⁹ ē eis dicēs: Habete fiduciā: ego sū. nolite timere. Rñdēs āt petrus dixit: Dñe si tu es iube me vēire ad te sup aq̄s. At ipe ait: Ueni. Et descēdēs petrus de nanicula ambulabat sup aquas vt veniret ad iesum. Uidēs vero vētū validū veniētē timuit. Et cū cepisſ₃ mergi clamauit dicēs: Dñe saluū me fac. Et cōtinuo iesus extendens manum apprehendit eū: ꝛ ait illi: Modice fidei quare dubitasti? Et cū ascēdisset in nauiculam cessauit ventus. Qui aūt in nauicula erāt venerūt ꝛ adorauerūt eū dicētes: Uere filius dei es.

CHRY. Diligētē examinationē eoꝝ q̄ fcā erāt tradere volēs eos q pmissiꝫ signū viderāt iussit a se separi q₂ ꝛ si psis visus fuisset phātastice ꝛ nō ī vitate: fecisse miraculū dicerēt: nō tñ vt absēs. Et iō dr̄. Et stati cōpulit iesus discipulos ascēdere ī nauiculā: ꝛ pcedere eū trāsfretū: donec dimitteret turbas. HIERO. Quo fmōe oñdit inuitos eos a dño recessisse. dū amore pceptoris ne ad pūctū qdē tpis ab eo voluūt separi. CHRY. Cōsiderādū āt q cū dñs magna opatur dimittit turbas docēs nos nusq₃ glāꝫ multitudīs psequi: neq₃ attrahere multitudinē. Et iterū docet nō debere turbis nos cōmiscere cōtinue: neq₃ fugere multitudinem semp: sed alterutrū vtiliter facere. vñ seqr̄: et dimissa turba ascēdit in montē solus orare. In quo nos docet q₂ solitudo bona ē: cū nos deū interpellare oporteat. ppter hoc etiaꝫ ad desertū vadit ꝛ ibi pnoctat dū orat: erudiens nos in oratiōe trāquillitatē q̄rere: ꝛ a tpe ꝛ a loco. HIERO. Quia aūt ascēdit solus orare: nō ad eum referas q de quinq₃ panibus quinq₃ milia hominū satiauit: ſ₃ ad eū qui audita morte ioānis secessit i solitudinē. nō quo personā dñi separemus ſ₃ quo opera eius inter deum hominēq₃ diuisa sunt.

AVGV. de con. euā: Pōt aūt hoc videri ɔtrariū q matheus dimissis turbis eū dicit ascēdere in montem: vt illic solus oraret. Joannes aūt in mōte fuisse cū eisdeꝫ turbas pauit. Sed cū ꝛ ipse ioānes dicat post illud miraculū fugisse eū i montē ne a turbis teneret̄ que eū volebāt facere regē: vtiq₃ manifestū est q de mōte in planiora descenderat qñ illi panes ministrati sūt. nec illud repugnat quod matheus dixit: Ascendit in mōtem solus orare. Joannes autē cum cognouisset: īquit q venturi essent vt facerent eū regem fugit iterū in mōtem ipse solus. neq₃ enī causa orādi ɔtraria ē cause fugiēdi. qñ qdē ꝛ hinc dñs docet hāc eē nobis magnā cām orādi. qñ ē cā fugiēdi. Nec illud ɔtrariū ē qd matthe⁹ pius dixit cū iussisse ascēdere discipulos i nauiculā: ac deīde dimissis turbis ascēdisse i mōtē sol⁹ orare. ioānes vō pius eū fugisse cōmemorat solū i mōtē: ac deide: Ut aūt sero factū ē īqt descēderūt discipuli ei⁹ ad mare. ꝛ cūꝫ ascēdisset nauiꝫ ꝛc. qs. n. nō videat hoc recapitulādo ioānē postea dixisse factū a discipulis qd iā iesus iusserat āteq₃ fugisset ī mōtē. HIERO. Recte āt q̄si inuiti ꝛ retractantes apli a dño recesserāt: ne illo absente naufragia sustinerēt. Seqr̄. n. Uespe āt fcō: solus erat ibi. i. ī mōte. Nanicula āt ī medio mari iactabat̄ fluctib⁹. erat. n. vēt⁹ ɔtri⁹. CHRY. Rursus āt discipuli tēpestatē sustinēt sicut ꝛ pri⁹. ſ₃ tūc q dē habētes eū in naufragio hoc passi sūt: nūc āt soli existētes. Paulati. n. ad maiora eos ducit ꝛ ad ferēdū oīa viriliter instruit. HIERO. Dño qdē i mōtis cacumie cōmorāte statim vētus ɔtri⁹ orit̄ ꝛ turbat mare: ꝛ piclitant̄ apli: ꝛ tādiu imminēs naufragiū pseuerat q̄₃diu iesus veniat. CHRY. Tota āt nocte dimittit eos fluctuari erigēs eoꝝ cor post timorē ī mor⁹ sui dsideriū imitēs eos ꝛ i memoriā ɔtinuā pp hoc nō cōfesti eis astitit. vñ seqr̄. Quarta āt vigilia noctis venit ad eos ambulās supra mare. HIERO. Stationes enī ꝛ vigilie militares i trina horarū spatia diuidunt̄. Qñ ergo dicit Quarta vigilia noctis venisse ad eos dñs: oñdit tota nocte piclitatos. CHRY. Erudiēs eos nō cito solutionem iquirere aduenientium maloꝝ: sed ferre ea q̄ cōtigūt viriliter. qñ aūt putauerūt erui: tūc intēsus ē timor. vñ sequit̄. et videntes eū supra mare ambulantes turbati sunt dicētes q₂ phātasma est: ꝛ pre timore clamauerūt. Semp enī hoc dñs facit cum soluturus sit mala aliqua. difficilia ꝛ terribilia inducit. Quia enim nō est lōgo tpe tentari cū fiuēdi sunt agones istoꝝ: volens amplius eos lucrari auget eoꝝ certamina qd ꝛ in abraā fecit: vltimum certamen tentationē filij ponens. HIERO. Cōfusus autē clamor ꝛ icerta vox magni clamoris indiciū est. Si aūt iuxta marchionē ꝛ manicheū dñs noster nō ē nat⁹ ex virgīe: ſ₃ visus in phātasmate. quo nūc apli timēt ne phātasmata videāt?

CHRY. Christ⁹ ġ nō prius se reuelauit discipulis donec clamauerūt. q̄to enī magis itēdebatur timor: tāto magis letati sunt in eius pñtia. vñ sequitur: Statiq₃ iesus locutus est eis dicens: habete fiduciā: ego sum. nolite timere. Hoc aūt vbū ꝛ timorē soluit: ꝛ fiduciā prepauit. HIERO. Quia aūt dicit Ego sum. nec subiūgit qs sit: vel ex voce sibi nota poterāt intelligere eum qui per obscuraꝫ noctis tenebras loquebatur: vel ipsuꝫ eē scire poterant: quē locutū ad moisen nouerant hec dices filijs israel Qui ē misit me ad vos. In omnibus auteꝫ locis ardentissime fidei inuenitur petrus. Eodem igitur fidei ardore quo semper nūc quoq₃ tacentibus ceteris credit se posse facere per voluntatē magistri. quod non poterat per naturā. vnde sequitur: Respōdens aūt petrus dixit. Dñe si tu es iube me venire ad te super aquas. q. d. Tu pcipe ꝛ illico solidabūtur. vnde ꝛ leue fiet corpus quod per se graue ē. AVGV. de ver. do. Nō enī possum hoc in me sed in te. Agnouit petrus qd sibi eēt a se quid ab illo cuius volūtate se credidit posse: qd nulla humana īfirmitas posset. CHRY. Uide autem quātus est feruor quanta fides. nō dixit Ora ꝛ deprecare: ſ₃ iube: non enī solū credidit qm̄ pōt christus ambulare super mare: ſ₃ qm̄ pōt ꝛ alios īducere: ꝛ cōcupiscit velociter ad eū ire. Hoc enī tā magnū quesiuit ppter amorē solū: non pp ostentationē. Non enī dixit: Jube me ire sup aquas: ſ₃ Jube me venire ad te. Patet autē q cū in miraculo supra posito oñderit q dñatur mari nunc ad mirabilius signū eos īducit: vnde sequitur. At ille ait. Ueni. Et descendens pe-

quasi molle ⁊ aereū incesserit: rn̄deāt quō ambulauerit petrus: quē vtiqȝ verū hoīez nō negabūt. RABA. Deniqȝ theodorus scripsit corp̄ale pondus nō habuisse dn̄m ſȝ carnē: ſȝ absqȝ pōdere sup mare ambulasse ſȝ 9triū fides catholica p̄dicat. Nā dionysius dicit: q' nō infusis pedibus corporale pondus habētib' ⁊ materiale on' dcābulabat sup vndā. HIERO. Petr' āt qō mai' ē superās .s. vndas maris: a minori turbat̄ .s. a vēti ip̄ulsu. vn̄ seq̄t̄. Uidēs aūt ven. valdū. ⁊c̄. Talis ē. n. nā hūana vt multotiēs in magnis recte se habēs: in minorib' rep̄hēdat̄. hic aūt qō petr' timuit: dn̄iqȝ dmonstrabat magr̄i ⁊ discipli ſȝ alios discipl'os mitigabat. Si eniȝ in duob' fratrib' sessuris ad dexterā molestati sūt multomagis hic molestati fuissent: nōduȝ eniȝ erāt sp̄ū pleni: postea vero sp̄ūales effecti vbiqȝ petro p̄motū cōcedūt ⁊ in 9cionib' eū p̄mittūt. HIERO. Pauluлū etiā relinqt̄ur tentationi: vt augeat̄ fides: ⁊ intelligat se non facultate postulatiōis ſȝ potētia dn̄i 9seruatū. Ardebat eni iaio eius fides: sed hūana fragilitas i p̄fundū trahebat. AVGV. de v̄. do. Presūpsit q̄ petrus de dn̄o: titubauit vt hō: ſȝ rediuit ad dn̄m. vn̄ seq̄t̄: Et cū cepis. mer. cla. di. Do. sal. me fac. Nūqd āt dn̄s desereret titubantē quē audierat iuocātem: vn̄ seq̄t̄: Et 9ti. Je. extē. ma apphēdit eū. CHRY. Jō āt nō iubet vētis gescere: ſȝ extēdēs manū apprehēdit eū: qm̄ illius fide op' erat. Cū eniȝ q̄ a nobis sūt defecerint tūc ea q̄ a deo sūt: stant. Ut igit̄ mōstraret: q̄ nō vēti īmissio ſȝ illi' modica credulitas periculū opabat̄. subdit̄: Et ait illi Modice fi. q̄re dubi. Jn quo manifestat. q̄ neqȝ vēt' nocere potuisset si fides firma fuisset. Sicut āt pullū q̄ū tp̄s ex nido exeūtē ⁊ casurū mr̄ alis portās rursus ad nidūȝ reducit ita ⁊ xp̄s fecit. vn̄ seq̄t̄: Et cū ascē. in nau. ces. vē. q antez erāt in naui: vene. ⁊ adora. eū dicē. Uere fili' dī es. RABA. Dō qdē de nautis ītelligēdū ē siue d' ap̄lis. CHRY. Uide aūt q̄liter paulatiȝ ad id qō est excelsi' vniuersos ducebat. Supra eni increpauit mare nūc āt magis v̄tutē suā demōstrat sup mare ambulādo. ⁊ alijs hoc idē facere iubendo ⁊ piclitātē saluādo. ideqȝ dicebāt ei: Uere fi. dei es. qō supra nō dixerāt. HIERO. Si q̄ ad vnū signū trāqllitate maris reddita q̄ p' nimias p̄cellas interdū ⁊ casu fieri solȝ naute atqȝ rectores v̄e filiū dei 9fitēt̄: cur Arrius ipsū ī ecclesia p̄dicat creaturā? AVGV. de v̄. do. Mystice autē mōs altitudo ē. Quid āt alti' celo ī hoc mūdo? Quis v̄o ī celū ascēdit nouit fides n̄ra. Cur āt sol' ascēdit i celū? q̄ nēo ascēdit ī celū: nisi q d' celo descēdit q̄uis ⁊ cū i fine venerit ⁊ nos ī celū leuauerit ēt tūc sol' ascēdet q̄ caput cū corpe suo vn' ē xp̄s: nūc āt solū caput ascēdit. Ascēdit āt orare q̄ ascēdit ad p̄rem p̄ nobis iterpellare. HYLA. Uel q̄ vespe solus ē: solitudinem suā ī tp̄e passiōis ondit: ceteris trepidatiōe dilapsis. HIERO. Ascēdit ēt ī mōtē sol' q̄ turba ad sublimia seq nō pōt: nisi docuerit eā iuxta mare in litore. AVGV. de v̄. do. Uerūtn̄ dū xp̄s orat i excelso. nauicula turbat̄ magnis fluctib' i p̄fundo. ⁊ q̄ īsurgūt fluct' pōt ista nauicula turbari: ſȝ q̄ xp̄s orat: nō p̄t mergi. Nauiculā q̄ppe istā eccl'iāȝ cogitate turbulētū mare ħ' seculū. HYLA. Q̄ āt nauē 9scēdere discipl'os iubȝ ⁊ ire trās fretū dū turbas ip̄e dimittit: ⁊ dimissis turbis ascēdit i mōtē orare eē itra eccl'iāȝ iubet ⁊ piculū fieri vsqȝ ad tp̄s quo reuertēs ī claritat' aduētu ppl'o oī q ex isr'l' erit r̄liqu' salutē reddat: eiusqȝ pctā dimittat dimissoqȝ eo vl'i celeste regnū potius admisso agēs deo patri g̃ras in gl'a ei' ⁊ maiestate cōsistat. Sȝ īter hec discipuli vēto ac mari deferūt̄: ⁊ totis secl'i motib' imūdo sp̄ū aduersāte iactant̄. AVGV. de v̄. do. Dn̄. n. aliqs ip̄ie volūtatis maxie p̄tātis p̄secutionē īdic̄ ecclie: sup nauiculā xp̄i grādis vnda 9surgit. RABA. Un̄ bn̄ d' q̄ nauis erat ī medio mari ⁊ ipse solus i terra: q̄ nōnūq̄ ecclia tātis p̄ssuris ē afflicta vt eaȝ dn̄s deseruisse videret̄ ad tp̄s. AVGV. de v̄. do. Uenit āt dn̄s ad visitados discipl'os suos q turbabāt̄ ī mari q̄rta vigilia noctis. i. extrema p̄te noctis. vigilia. n. vna tres horas hȝ: ac p ħ' nox q̄ttuor vigilias hȝ. HYLA. P̄ria igit̄ vigilia fuit legis. secūda: p̄ph'arȝ: tertia corp̄alis adnēt': q̄rta i reditu claritatis. AVGV. de v̄. do. Quarta igit̄ vigilia noctis: ħ' ē pene iā nocte finita veniet ī fine seculi: iniq̄tatis nocte transacta ad iudicādū viuos ⁊ mortuos. venit autēȝ mirabiliter. Surgebāt. n. fluct'. ſȝ calcabāt̄. q̄ītūlibet. n. p̄tātes secl'i cōsurgāt p̄mit eaȝ caput n̄rȝ caput. HYLA. Ueniēs āt xp̄s ī fine iuēit eccl'iāȝ fessāȝ ⁊ añichristi sp̄ū ⁊ toti' secl'i motib' inueniet circūactā. Et q̄ de antichristi 9suetudie ad oēȝ tentationū nouitatē sollicitī erūt āt ad dn̄i aduētū expauescēt falsas reȝ imagīes metuētes. Sȝ bon' dn̄s timorē depellet dicēs. Ego sū. ⁊ adnēt' sui fide metū naufragij īminētis repellet. AVGV. de q̄. euā. Uel q̄ dixerūt discipuli phātasma eē: signat: q̄ q̄dā q cesserint dyabolo de christi aduentu dubitabūt. Q̄ āt petrus iplorat auxiliū a dn̄o ne mergatur: signat q̄busdā tribulatiōib' ēt p' vltimā p̄secutionem purgatū i eccl'ia: qō ⁊ paul' signat dicēs. Saluus erit: sic tñ q̄si p ignē. HYLA. Uel q̄ petrus ex oī 9sistētiū in naui numero rn̄dere audet ⁊ iuberi sibi vt supra aq̄s ad dn̄ȝ veniat p̄cat̄: passiōis tp̄e volūtatis sue designat affectū: dn̄i vestigijs dn̄i iherēs ad cōtenēdā mortē conat' ē. Sȝ ī firmitatē future tētatiōis timiditas ei' ondit. P̄er merū. n. mortis vsqȝ ad negādi necessitatē coact' ē. Clamor āt ei' penitētie sue genit' ē. RABA. Respexit dn̄s ⁊ ad p̄niāȝ cōuertit: manū extēdit: ⁊ īdulgētiā tribuit ⁊ sic discipulus salutē inuenit: q̄ nō ē volētis nȝ currētis: ſȝ miserētis dei. HYLA. Q̄ āt trepidāte petro virtutē p̄ueniēdi ad se dn̄s ñ īduat: ſȝ manu apph̄ēsūȝ sustinuit. hec ē rō. solus. n. passurus p̄ oībus: oiuȝ pctā soluebat. nec sociū admittit q̄ qd vniuersitati p̄stat̄ ab vno. AVGV. de ver. do. Jn vno ēt ap̄l'o. i. petro in ordine ap̄l'oȝ p̄mo ⁊ p̄cipuo ī quo figurabat̄ ecclesia: vtrūqȝ gen' significādū fuit: i. firmi i ħ' q̄ sup aq̄s ābulauit ⁊ ifirmi ī ħ' q̄ dubitauit: nā ⁊ vnicuiqȝ sua cupiditas tēpestas ē: amas deū ābulas sup̄ia mare. Sub pedib' tuis ē seculi timor: amas seculū absorbet te. Sȝ cū fluctuat cupiditate cor tuū vt vicas cupiditatem: inuoca xp̄i diuinitatem. RABA. Aderit āt dn̄s si sopitis tētationū piculis p̄tectiōis sue fiduciā retribuat: ⁊ ħ' diluculo appropiquāte. Cū eni hūana fragilitas p̄ssuris obsita: suaȝ viriū p̄uitatē cōsiderat erga se tenebras cernit. Cū āt mētē ad sup̄nū p̄sidiū erexerit repēte exortū luciferi 9spicit q totā vigiliā matutinā illumiat. Nec mirādū si ascēdēte i nauiculā dn̄o vēt' cessauit: i quocūqȝ. n. corde dn̄s p̄ g̃raȝ adest: mox vniuersa bella gescunt. HILA. Ascēsū ēt christi in nauī: vētum ⁊ more eē sedatū post claritatis sue reditū eterna eccl'ia pax ⁊ trāq̄llitas idicat̄. ⁊ q̄ tūc mōifesti' adueniet: recte admirātes vniuersi locuti sūt: Uere fili' dei es. Confessio. n. vniuersoȝ tūc absoluta ⁊ publica erit dei filiū nō iā in humilitate corporea sed in gloria celesti pacē eccl'ie reddidisse.

AVGV. de q̄. euā. Signat̄ eni claritateȝ ei' tūc māifestā futuraȝ p speciēȝ iā vidētibus q p fidē nūc ambulāt.

¶ Et cū transfretasset venerūt i terrā genezareth Et cū cognouissent eū viri loci illius: miserūt in vniuersaȝ regionē illā: ⁊ obtulerunt ei oēs male habētes: ⁊ rogabāt eū: vt vl' fimbriaȝ vestimēti eius tāgerēt. Et q̄cūqȝ tetigerūt salui facti sunt.

REMI. Narrauerat sup' euāgelista dn̄m iussisse discipulos suos ascēdere i nauiculā: ⁊ precedere eū trās fretum nūc aūt in icepta itētiōe p̄seuerās dicit quo transfretando p̄uenerint: dicens Et cū transfretas. vene. i ter. gene. RABA. Terra geneçar iuxta stagnum geneçareth a loci ipsius natura nomen trahens qui crispantibus aquis de seipso sibi excitare auram perhibetur. greco cuim vocabulo

quasi generās sibi aurā dicit. CHRY. Mōstrat aūt euan
gelista q̄ p⁹ multū tp̄s ad ptes illas xp̄s venerat. Et iō seq̄
tur. Et cū cogno. cū viri lo. il. misē. in vni. regi. illā. HIE
RO. Cognouerit aūt eū rumore nō facie. vl' certe p̄ signo
rum magnitudine q̄ ppetrabat in populis: vultu plurimis
notus erat. Et vide q̄ta fides sit hoīz terre genezareth: vt
nō p̄ntiū tm̄ salute ɔtēti sint: sed mittāt ad alias p̄ circuitū
ciuitates. CHRY. Neq̄z eni similiter vt pri⁹ ad domos
trahebāt r tactū manus ingrebāt. sz cū maiori fide eū alli
ciebāt. vñ seq̄t· Et obtu ei oēs ma. ha. r roga. eū vt fim. ve
sti. eius tan. Mulier. n. q̄ fluxū sanguinis patiebat: vniuer
sos hanc sapiētiā edocuit: vt. s. tangēdo fimbriā vestimenti
christi saluarent. Pz etiā q̄ tp̄s quo xp̄s abs̄s fuit: nō solū
fidē eorum dissoluit. sz r maiorē reddidit: cuius v̄tute oēs
saluati sunt. r iō seq̄t· Et q̄cunq̄z tetigerūt. salui facti sunt.
HIERO. Si aūt sarem⁹ q̄d in nr̄a lingua resonat gene
zareth intelligerem⁹ quō iesus p̄ typū aplōr r nauis ecclīā
de p̄secutiōis naufragio liberatā trāsducat ad litt⁹: r i trā
q̄llissimo portu faciat regescere. RABA. Genezar enim
interptat ortus principiū. tunc aūt plena nob tribuet tran
quillitas qñ paradisi p̄ xp̄m nobis restituet hereditas ac p̄
mestole iocunditas. HILA. Uel aliter· Finitis legis te
porib⁹: r ex isrl' q̄nq̄z mulib⁹ viro intra ecclīam collocatis
iam credētiū ppl's occurrit: iā ipse ex lege p̄ fidē saluus reli
quos ex suis infirmos egrotosq̄z offerūt dño: oblatiq̄z fim
brias vestimentorū ɔtingere optabāt salui per fidē futuri:
sz vt ex veste tota fimbrie ita ex dño nr̄o iesu xp̄o sancti spi
rit⁹ grā virtus exijt q̄ aplīs data· ipsis quoq̄z tanq̄ ex codē
corpe exeūtib⁹ salute his q̄ ɔtingere cupiūt subministrant.
HIERO. Uel fimbriā vestimēti ei⁹ minimū mādatū itel
lige: qð q̄ trāsgressus fuerit: mim⁹ vocabit i regno celor. vl'
assumptiōez corpis p̄ quā veim⁹ ad v̄bū dī. CHRY. Nos
aūt nō solū fimbriā aut vestimētū xp̄i habem⁹: sz ēt corp⁹ ei⁹
vt comedamus. Si ergo qui fimbriam vestimenti eius te
tigerunt tantam acceperunt virtutem: multomagis q̄ totū
ipsum sumunt.

CAP. XV.

Tunc accesserunt ab hiero solymis scribe r pharisei dicētes: Quare di
scipli tui trāsgrediunt traditiōes se
nior? Nō eni lauāt manus suas cū
panē māducāt. Ipse aūt rñdēs ait
illis: Quare r vos trāsgredimini mādatū dei p̄
pter traditionē v̄raz? Nā d's dixit: Honora prēz
r mr̄ez: r q maledixerit p̄ri vel mr̄i: morte mori
at. Uos aūt dicitis q̄cūq̄z dixerit p̄ri vel mr̄i mu
nus q̄dcūq̄z est ex me tibi ꝓderit: r nō honorifi
cabit prēz suūz aut mr̄ez suā: r irritū fecistis mā
datum dei ꝓpter traditionē vestram.

RABA. Hoīes genezareth r minus docti credunt sz q̄
sapiētes vident ad pugnā veniūt: iuxta illud· Abscondisti a
sapiētib⁹ r prudētib⁹ r reuelasti ea paruulis. vñ dicit: Tūc
acces. ad eū ab hiero. scri. r pha. AVGV. d cō. euā. Ita āt
cōserit euāgelista narratiōis sue ordinē dicēs. Tūc accesse
rūt· vt q̄tū ipse transitus indicat rerū etiā ɔsequētiū ordo
seruet. CHRY. Propter hoc aūt euāgelista hic tp̄s desi
gnat: vt ondat ineffabilē illorū neq̄tiā nulli cedētē. tūc eniz
venerūt qñ pluria signa opat⁹ ē: qñ infirmos ex tactu fim
brie curauerat. Qz āt ab hierosolymis venisse dñr scribe r
pharisei· sciēdū ē q̄ p̄ oēs trib⁹ erāt disseminati sz q̄ in me
tropoli habitabāt: peiores alys erāt. velut ampliori fruen
tes honore: r maiorē supbiā possidētes. REMI. Duab⁹
aūt de causis rep̄hēdūt: r qz ab hierosolimis venerāt. i. a lo
co scō descēderāt: r qz seniores ppl'i r legis doctores erāt: r
nō ad discēdū: sz ad rep̄hēdēdū dñm venerāt. Subdit eni:
Dicentes: q̄re disci. tui trāsgre. tra. senio. HIERO. Mi
ra phariseor scribarūq̄z stulticia· dei filiū arguūt q̄re tradi
tiones hoīz r p̄cepta nō seruet. CHRY. Uide aūt q̄liter
r a sua interrogatiōe capiūt. Nō eni dicunt: Quare trāsgre
dunt legē moysi sed Traditionē senior. vñ manifestū est
q̄ multa noua inducebāt sacerdotes q̄uis moyses dixerit
Nō adycietis ad verbū qð ego ꝓpono vobis hodie: r non
aufferetis ab eo. r qñ oportebat eos ab obseruationib⁹ libe
rari tūc amplioribus obseruationib⁹ se alligabāt: timētes
ne aliqs eor principatū aufferret: terribiliores esse volētes
qz r ipsi eēnt legislatores. REMI. Que aūt fuerint tradi
tiones manifestat marcus cū ait. Pharisei r oēs iudei nisi
crebro lauēt man⁹ suas. nō māducāt panē. vñ r h discipulos
rep̄hēdūt dicētes: Nō n. lo ma. su. cū pa. mā. BEDA. sup
mattheū. Uerba. n. phar carnalr acciptētes qð dcm̄ erat:
Lauamini: r mūdi estote. d corpe solū lauādo suabāt. r iō
statuerat nō nisi lot s manib⁹ māducandū eē. HIERO.
Manus aūt idest opa nō corpis: sz aīe lauāde sunt: vt fiat
in illis v̄bū dei. CHRY. Iō aūt discipli nō lotis manib⁹
māducabāt: qz iaz sup̄flua despiciebāt ea solū q̄ sunt neces
saria attēdētes r neq̄z n̄ lauari p̄ lege habētes: sz vt ɔtinge
bat alterutrū faciētes. Qui. n. r ipsum necessariū cibū con
tēnebāt: q̄lr circa hoc studiū haberēt? REMI. Uel rep̄hē
debant pharisei discipulos dñi nō de ista lauatione q̄ ɔsue
to more ɔgruis r necessarys tp̄ib⁹ agit: sed de illo superflua
q̄ð supstitiosa traditōe senior fuerat repta. CHRY. Xp̄s
aūt nō excusauit: sz ɔfestim reaccusauit demōstrans qñ eū
q̄ magna peccat p̄ puis petīs alior sollicitū esse nō oz: vñ se
q̄t: Ipse aūt rñdēs ait illis. Quare r vos trāsgredimini mā
datū dī pp̄ traditionē v̄raz? Nō aūt dicit q̄ bñ faciūt trans
gredietes vt nō det eis occasionē calūnie: neq̄z tñ vitupat
qð ab aplīs factū ē: ne approbet cor traditiōes. Neq̄z rur
sus accusat seniores: ne tanq̄ iniuriatorē eū repulissent. sz
increpat eos q̄ aduenerāt: tāges etiā seniores q̄ tale traditi
onē statuerāt dicēs. HIERO. Cū vos pp̄ traditionez ho
minū p̄cepta dei negligatis: q̄re discipulos meos arguēdos
creditis q̄ senior iussa p̄uipendāt vt dei p̄cepta custodiāt?
Nā de⁹ dixit. ho. pa. r ma. Honor in scripturis nō tm̄ i saluta
tiōib⁹ r officys ɔferēdis q̄tū i eleēosynis ac mūer. oblatio
ne sentit. Honora igt aplīs viduas q̄ vere vidue sūt. h. n. honō
donū itelligit. Precepat q̄ dñs vl' ibecillitates vl' etates vl'
penurias pentū ɔsiderās vt filij honorarēt et in vite neces
sarys mīstradis pentes suos. CHRY. Uoluit aūt mon
strare q̄ pentes eēnt valde hōrādi: p hoc q̄ adiūxit r p̄miū
r penā sz dñs h p̄miū p̄termittēs qð hōrātib⁹ repromittu
tur. s. eē lōgeuū sup terrā ponit qð terribilius ē. s. penā: vt r
ipsos stupefaceret: r alios attraheret. vñ addit. Et q̄ maledi
xerit p̄ri vl' mr̄i mōte moriat. in quo demr̄at eos morte di
gnos eē. Si. n. q̄ v̄bo dhonorat pentē mōte punit: m̄ltoma
gis vos q̄ ope r n̄ solū dehōratis pētes: sz r alios h docetis:
Qui igr̄ neq̄z viuere debetis: q̄lr meos discipl'os incusatis?
Quo āt dī mādatū trāsgrediāt: manifestat eū subdit: Uos āt
dicitis: Quicūq̄z dixe. pa. vl' ma. mun⁹ q̄dcūq̄z ē ex me: tibi
ꝓde. rc̄. HIERO. Premissā. n. ꝓuidētissimā dī legē volē
tes scribe phariseiq̄z subuertere· vt ipietatē sub noīe pieta
tis iducerēt docuerūt pessimos filios· vt siqs ea q̄ pentib⁹ of
ferēda sūt dō voluerit soluere q̄ ver⁹ ē p̄r oblatio dñi ppōa
tur pentū mūerib⁹. GLO. vt sit sēsus· Qð ego offero dō r
mihi r tibi ꝓderit r iō n̄ dbes sumer. s. res meas i tuos vsus:
sz pati vt dō offerā. HIERO. Uel certe ipsi pentes q̄ dō
ɔsecrata cernebāt: ne sacrilegij crimē incurrerent declinan
tes egestate conficiebantur: atq̄z ita fiebat vt oblatio libe
rorū sub occasione templi r dei in lucra cederēt sacerdotū.
GLO. Ut sit sensus· Quicūq̄z. i. q̄sq̄s v̄rm o iuuenes: Di
xerit. i. dicere poterit. vel dicet p̄ri vel mr̄i O pater: munus
quod est deo ex me iam deuotum. proderit tibi admiran
do. quasi diceret: non debes sumere. ne sis reus sacrilegij.

Uel pôt legi p defectu ß mõ. Quicũqz dixerit pri rc. Maȷ di faciet di mãdatũ vl' cõplebit legẽ vl' erit dign⁹ vita eterȷ na. HIERO. Potest aũt r hunc breuiter habere sensum Cõpellitis inqt filios vt dicant parentib⁹ suis: Quodcũqz donũ oblaturus erã deo in tuos cõsumo cibos: tibiqz proȷ desto pater r mater quasi diceret nõ. GLO. Et sic ppter istas psuasiones auaricie vře: ille iuuenis nõ honorificabit patrem r matrẽ. vnde seqr. Et nõ honorificabit patrẽ r maȷ trẽ. quasi diceret. Uos filijs ista pessima suasistis r propter hoc filius postea patrẽ r matrẽ nõ honorificabit. r ita manȷ datũ dei de sustentandis parentibus fecistis irritũ: propter traditionem vestrã. s. auaricie vestre seruiẽtes. AVGV. Contra aduersariũ legis r pphetaꝝ. Euidenter aũt hic xp̃s oñdit r illã esse dei legẽ quã heretic⁹ blasphemat: r iudeos habere suas traditiões a libris propheticis r legitimis alieȷ nas quas aplus appellat prophanas fabulas r viles. AVȷ GV. Contra faustũ. Multa etiã nos hic dñs docet: r iudeȷ os a deo suo se nõ auertere. r ei⁹ mandata nõ tantũ se nõ inȷ fringere. veruz etiã illos r qbus infringerent arguere r nõ nisi p moysen ista mandasse. AVGV. õ qsti. euangelista. Uel aliter: Munus quodcũqz est ex me: tibi pderit. idest munus quod offers causa mei ad te iam ptinebit. quib⁹ verȷ bis significant filij iam sibi nõ necesse eẽ parẽtũ pro se oblaȷ tione qȝ ad eã etatem puenissent. vt possent iam ipsi offerȷ re p se. In hac ergo etate cõstitutos vt possent parentibus suis hoc dicere: cũ hoc dixissent negabant pharisei reos eẽ si parentibus non prestarent honorem.

Hypocrite: bene pphetauit de vobis esaias diȷ cẽs: Populus hic labijs me honorat: cor autez coꝝ longe est a me. Sine causa autem colũt me docẽtes doctrinas r mãdata hoĩuz. Et cõuocaȷ tis ad se turbis dixit eis: Audite r intelligite. Nõ qđ ĩtrat in os coinquinat hominẽ: sed qđ pcedit ex ore hoc coinquinat hoĩez.

CHRY. Monstrauerat dñs qȝ pharisei non erãt digni accusare transgredientes mãdata senioꝝ: cum dei legez deȷ struerent. Rursus aũt demonstrat hoc ipsuz r a ppheta. vñ dicit: Hypocrite bene pphetauit de vobis esaias dicens: Populus hic labijs me honorat: cor aũt eoꝝ lõge est a me. REMI. Hypochrita dicit simulator qȝ aliud opere simuȷ lat r aliud corde gestat. Isti ergo bene hypocrite dicunt: qȝ sub honore dei terrena sibi lucra accumulare cupiebant. RABA. Preuidit aũt esaias simulationes iudeoꝝ qȝ in dolo pugnarent ↄtra euãgelium. Et ideo dixit ex psona dñi Popul⁹ hic labijs eũ honorat rc. REMI. Iudeoꝝ nãqz populus labijs r ore deo appropinquare r honorare euz viȷ debat. qȝ vnius dei cultum se habere gloriabat: sȝ corde lõȷ ge a deo recessit: qȝ visis signis atqz miraculis nec diuinitaȷ tẽ ei⁹ cognoscere nec eũ suscipe voluerũt. RABA. Item labijs eũ honorabãt qñ dicebant: Magister: scimus quia verax es. sȝ cor eorũ longe ab eo fuit. qñ miserũt isidiatores vt eũ caperent in sermone. GLO. Uel cõmendando exȷ teriorem munditiaz eũ honorabãt: sȝ dum interiori que veȷ ra est carebant cor eoꝝ longe erat a deo: r illis talis honor inutilis erat. Unde seqr: Sine causa aũt colũt me: docẽtes doctrinas r mandata hoĩuz. RABA. Nõ enim habebunt mercedẽ cũ vis cultorib⁹ docẽtes doctrĩas r mãdata hoĩuz contemptis pceptis diuinis. CHRY. Augmentata ergo accusatione phariseorũ a testimonio pphete: r illis nõ emẽȷ datis: iam eis non loquit sed turbis: vnde dicit. Et ↄuocaȷ tis ad se turbis dixit eis Audite r intelligite. Qȝ turbis doȷ gma excellum r multa philosophia plenum propositurus erat non simpliciter hoc enunciat sed susceptibilẽ facit serȷ monem. primo quidem r ore r sollicitudine exhibita circa turbas: quod ostendit euangelista dicens. Et cõuocatis ad se turbis. Deinde etiaz susceptibilem facit sermonez ex tẽȷ pore: quia post mortuos suscitatos post victoriã cõtra phaȷ riscos habitã: tunc legem pponit vt facil⁹ suscipiat. Et nõ solum simpliciter turbas aduocauit sed etiaz eos attentioȷ res fecit in hoc qȝ dixit Audite r intelligite. i. attendite r eȷ rigamini mẽte ad hoc audiendũ. Nõ autez dixit eis: Nihil est obseruatio escaruz: neqz qȝ moyses male iniunxerat: sed per modũ admonitionis r ↄsilij a rerum ipsaꝝ natura testiȷ moniũ accipiens ait: Non quod intrat in os coinquinat hoȷ minẽ. sed quod procedit ex ore: hoc coiqnat hominẽ. Hieȷ ronimus hab3 cõmunicat. HIERO. Uerbũ cõmunicat proprie scripturarũ est: r proprio sermone non teritur. popuȷ lus autem iudeoꝝ cũ partẽ dei se eẽ iactans. cões cibos voȷ cat quibus oẽs vtunt hoies: vbi grã Suillã carnẽ: ostreas: lepores r istiusmodi animãtia que vngulã non findunt: nec ruminant: nec squamosa i piscib⁹ sunt. Unde r ĩ actib⁹ apoȷ stoloꝝ scriptũ est: Quod deus sanctificauit: tu ne cõmune dixeris. Cõmune ergo quod ceteris hoib⁹ patet quasi non de porte dei p imũdo appellat. AVGV. ↄtra faustum: Testamento autẽ veteri non est contraria ista sententia: q̃ dñs dicit: Nõ qđ intrat in os rc. r qua apostolus dicit: Oĩa mũda mũdis. r oĩs creatura dei bona est. Si possunt ß apoȷ stolũ de ipsis dixisse naturis intelligãt manichei: illas autẽ litteras propter quasdam prefigurationes tempori congruȷ entes: animalia quedã non natura sed significatiõe immũȷ da dixisse. Itaqz verbi gratia; Si de porco r agno requiratur vtrũqz natura mundum est: quia omnis creatura dei boȷ na est quadã vero significatione agnus mundus: porcus iȷ mundus est tanqȝ si stultũ r sapiente diceres: vtrunqz hoc verbũ natura vocis r litteraꝝ r syllabarum quibus cõstat vtiqz mundũ est. significatiõe aũt vnũ horũ verbũ qđ diciȷ tur stultus: immundũ dici potest: non natura sui. sed quonis quoddã immũduz significat. Et fortasse quod est in rerum figuris porcus hoc est in hominũ genere stultus. r tam illõ aĩal qȝ iste due syllabe quod dicit stultus quoddã vnũ idẽ qȝ significant. Immũdum quippe illud aĩal in lege positũ est eo qȝ non ruminet: nõ aũt hoc eius vitium: sed naturaẽ. Sunt aũt hoĩes qui per hoc aĩal significant immundi proȷ prio vitio: non natura. qui cum libenter audiãt verba sapiẽȷ tie: postea de his omnino non cogitant. Quod enz vtile auȷ diens velut ab intestino memorie: tanqȝ ad os cogitatiõis recordandi dulcedine reuocare quid aliõ est qȝ spiritaliter ruminare qđ qui non faciunt: illoꝝ animaliũ genere figurã tur. Hec aũt similitudines rerũ in locutionib⁹ vel obseruatȷ onibus figuratis rationales mentes vtiliter r suauiter moȷ uẽt. sed priori populo multa talia nõ tñ audienda verũ etiã obseruanda precepta sunt. Tempus enĩ erat quo nõ tñ dictis: sȝ etiã factis propheticari oportebat ea q̃ posteriore tpe. fuerãt reuelãda. qbus p christũ atqȝ in xp̃o reuelatis si dei gentium onera obseruationũ nõ sunt imposita: pphetie tamẽ est auctoritas cõmẽdata. Requiro aũt a manicheis: vtrũ ista dñi sñia q̃ dixit: nõ inqnari his hoiem q̃ in os ei⁹ inȷ trãt: vã aut falsa sit. Si falsaz dicũt: cur eoꝝ doctor Adimãȷ tus a xp̃o platam dicẽs ad expugnãdũ vetus testamẽtum obiecit: Si aũt vera est: cur aduersus eã credũt se coinquaȷ ri. HIERO. Opponat aũt prudens lector r dicat: Si qđ intrat in os non coinqnat hoiez quare idolotitis non vesciȷ mur: Sciendũ igit qȝ ipsi quidẽ cibi r oĩs dei creatum per se munda sit: sed idoloꝝ r demonũ inuocatio ea facit immũȷ da apđ eos. s. qui ↄscientia idoli idolotitũ manducãt r ↄsciȷ entias eoꝝ cũ sit infirma polluit: vt apl's dicit. REMI. Quicunqz aũt tante fidei est vt intelligat creaturarum dei nullo modo inquinari posse. sanctificet cib⁹ p verbuz dei r orationẽ r comedat quicqđ vult: ita tamen qȝ hec licentia offendiculum non fiat infirmis. vt apostolus dicit.

¶ Tunc accepẽtes discipli eius dixerũt ei: Scis quia pharisei audito hoc verbo scandalizati sũt? At ille respondens ait. Omnis plantatio quam non plantauit pater meus celestis: eradicabitur Sinite illos: ceci sunt: ⁊ duces cecoꝝ. Cecus aũt si ceco ducatum prestet: ambo in foueã cadunt.

HIERO. Ex vno sermõe dñi oĩs supstitio obseruationũ iudaicaꝝ fuerat elisa: qui in cibis sumẽdis abominãdisqꝫ religionẽ suã sitã arbitrabãt. CHRY. Premissa itaqꝫ cũ audissent pharisei nihil ꝯdixerũt illi: qꝛ vehemẽter eos ꝯuicerat: nõ redarguẽdo solũ sed ⁊ dolũ illoꝝ ꝓpalando: sꝫ scandalizati sunt: pharisei. s. nõ aũt turbe vñ dicit̃. Tunc accedẽtes discipuli eius dixerũt ei: Scis qꝛ pharisei audito h̃ vbo scãdalizati sunt? HIERO. Quia crebro teritur in ecclesiasticis scripturis scandaluꝫ: breuiter dicendum quid significat scandalũ. nos offendiculũ vl' ruinam ⁊ impactionẽ pedis possim⁹ dicere. Quando ḡ legim⁹: Quicumqꝫ scandalizauerit. hoc intelligim⁹ q̃ dicto vel facto occasionẽ ruine dederit. CHRY. Christus aũt nõ soluit phariseoꝝ scãdalũ sꝫ magis eos increpauit: vñ sequit̃. At ille rñdẽs ait Oĩs plantatio quã nõ plãtauit pater me⁹ celestis eradicabitur. Hoc aũt manichei de lege dictũ eẽ dicũt: sed ꝯfutant eos q̃ antea dicta sunt. Si enim de lege dixisset: qualr̃ supius pro lege pugnasset dicẽs. Quare trangredimini mãdatũ dei ꝓpter traditionẽ vestrã? Qualiter etiã ꝓphetaꝫ induxisset in mediũ. Si etiã deus dixit: Honora patrẽ ⁊ matrẽ: qualiter hoc qd̃ in lege dictũ ẽ nõ est dei plantatio? HYLA. Dicẽs ḡ oẽꝫ plantationẽ que nõ a patre sit: docet traditionem hominũ eradicãdã cuius fauore legis p̃cepta trãsgressi sũt. REMI. Oĩs etiã falsa doctrina ⁊ superstitiosa obseruatio cũ suis actoribus ꝑmanere nõ põt. ⁊ qꝛ a deo patre non est cũ eisdẽ eradicabitur. Illa ergo sola permanebit que a deo patre est. HIERO. Nunquid ergo eradicabit̃ ⁊ illa plantatio. de qua apl's ait: Ego plantaui apollo rigauit? Sed soluit̃ qd̃ ex eo qd̃ seqt̃: Deus aũt icremẽtũ ddit. Dicit ⁊ ipẽ: Dei agricultura: di edificatio estis: ⁊ alibi: coopatores di sum⁹. Si aũt coopatores: igit̃ plãtãte paulo ⁊ rigãte apollo: ds cũ coopatorib⁹ suis plãtat ⁊ rigat. Abutũt̃ aũt hoc loco q̃ diuersas nãs introducũt dicentes Si plantatio quam nõ plantauit pater eradicabitur: ergo quã ille plantauit no põt eradicari. Sed audiãt illud hyeremie: Ego vos plantaui vineaꝫ verã: quõ versi estis in amaritudinẽ vitis aliene? Plãtauit qdẽ ds: ⁊ nemo põt eradicare plãtationẽ ei⁹. Sꝫ qm̃ ista plãtatio in volũtate proprij arbitrij est. nullus alius eaꝫ eradicare poterit nisi ipsa tribuerit assensum. GLO. Uel plantatio ista doctores legis significat cũ sequacibus suis q̃ xp̃ꝫ nõ habebãt fundamẽtũ. Quare aũt sint eradicãdi subditur Sini. il. Ceci sũt ⁊ du. cecoꝝ. RABA. Ceci qdẽ sunt. i. luce mandatoꝝ dei priuati. ⁊ sunt duces cecoꝝ: qꝛ alios in p̃cipitium trahunt errantes ⁊ in errorem mittẽtes. vnde subditur: Cecus aũt si ceco ducatum prestet ambo in foueam cadunt. HIERO. Hoc etiam ẽ qd̃ apl's preceperat: Hereticum hoiem post primã ⁊ alterã correctionẽ deuita sciẽs q̃ ꝑuersus sit huiuscemodi. In hũc sensum ⁊ saluator precipit doctores pessimos dimittẽdos arbitrio suo sciens eos difficulter ad veritatem posse retrahi.

¶ Respondens autẽ petrus dixit ei: edissere nobis parabolã istaꝫ. At ille dixit: Adhuc ⁊ vos sine intellectu estis? Nõ intelligitis qꝛ omne qd̃ in os intrat: in ventreꝫ vadit: ⁊ in secessum emittit̃. Que autem procedũt de ore: de corde exeunt: ⁊ ea coinquinant hominez. De corde enim exeunt cogitationes male: homicidia: adulteria: fornicatiões: furta: falsa testimõia: blasphemie: Hec sunt q̃ coinquinãt hoiem. Nõ lotis aũt manibus manducare nõ coinquinat hominem.

REMI. Consueuerat dñs parabolice loqui. ⁊ ideo petrus cũ audisset: qd̃ intrat in os nõ coinquinat hoiem: putauit illũ ꝑabolice fuisse locutũ: ⁊ ideo interrogauit vt subdit̃: Respondẽs autẽ petrus dixit ei: Edisse no. para. istã. Et qꝛ ex ꝑsona ceteroꝝ hoc dixerat: iccirco simul cũ alijs a dño reprehẽsus ẽ. vnde seqt̃. At ille dixit Adhuc ⁊ vos si. intel. estis? HIERO. Corripit̃ aũt a dño quare parabolice dictum putet. qd̃ perspicue locutus est. Ex quo animaduertim⁹ vitiosum esse auditorẽ qui obscura manifeste aut manifeste dicta obscure velit ĩtelligere. CHRY. Uel ideo dñs increpat eũ qꝛ nõ erat ex incertitudine qd̃ quesierat: sꝫ ex scãdalo quo scandalizatus erat. Turbe enĩ nõ intellexerãt qd̃ dictũ erat. Discipuli aũt scãdalizati fuerãt. vñ a principio q̃si ꝓ phariseis iterrogare volebãt: sꝫ qꝛ audierãt eũ magna dicẽtẽ. oĩs plãtatio ⁊c. repssi fuerũt: Sꝫ petr⁹ q̃ vbiqꝫ feruens erat neqꝫ ita silet quẽ dñs increpat: ⁊ increpationi rõnẽ addidit dicẽs: Nõ intelligitis qꝛ om. qd̃ in os intrat in vẽ. va. ⁊ in secess. emittit̃. HIERO. Ex hac snĩa qdã calũniant̃ q̃ dñs physice disputatiõis ignarus putet oẽs cibos in vẽtreꝫ ire ⁊ ĩ secessũ digeri cũ stati infuse esce ꝑ art⁹ ⁊ venas ac medullas. neruosqꝫ fundant̃. Sꝫ sciẽdũ q̃ tenuis hũoꝛ ⁊ liqua esca cũ in venis ⁊ artub⁹ ꝯcocta fuerit: ⁊ digesta ꝑ occultos meatus corporis quos greci poroo vocãt: ad inferiora dilabit̃. ⁊ in secessuꝫ vadit. AVGV. de va religiõe: Alimẽta carnis corrupta. i. amittẽtia formã suã in mẽbroꝝ fabricaꝫ migrant: ⁊ corrupta reficiũt in aliã formã ꝑ ꝯueniẽtiã transeũtia. ⁊ ꝑ vitalẽ motũ dijudicãt̃ quodãmõ: vt ex eis istructurã h⁹ pulchri visibilis q̃ apta sunt assumant̃ nõ apta vo ꝑ ꝯgruos meat⁹ abijciant̃. quoꝝ aliud feculẽtissimũ redditur terre ad alias formas assumẽdas aliud ꝑ totũ corp⁹ exhalat: aliud totius aĩalis latẽtes neruos accipit. ⁊ inchoat̃ ĩ ꝓlẽ. CHRY. Cũ aũt hoc dñs dicit adhuc discipulis sm̃ iudaicaꝫ infirmitatẽ respondet. dicit. n. qm̃ cib⁹ nõ manet: sed egredit̃: q̃uis ⁊ si maneret. nõ faceret immũdũ: sꝫ nõdũ hec audire poterãt ꝓpter hoc aũt moyses tãtuꝫ tps̃ dic̃ esse imundos: quantũ cib⁹ intus manet. In vespere. n. iubꝫ lauari ⁊ mũduꝫ esse quasi tẽpus digestionis ⁊ egestionis dimetiẽs. AVGV. xv. de trini. Duo aũt quedã hois ora dominu⁹ cõplexus est vnũ corporis: aliud cordis. nam cum dicit. Omne quod in os intrat ⁊c. apertissime demonstrauit os corporis. At in eo quod sequitur: os cordis: ostendit dicens. Que autem ꝓcedunt de ore: de corde ex. ⁊ ea coinqui. hominẽ. CHRY. Que enim cordis sunt: intus ĩ homine manẽt: ⁊ exeũtia inquinãt nõ manẽtia solũ: imo tũc magis cũ exierit vñ subiungit: De corde eniꝫ exeũt cogitatiões male quas primo ponit: qꝛ hoc erat iudaicũ vitiũ qui. s. ei insidiabant̃. HIERO. Principale igit̃ aie nõ sꝫ platonẽ in cerebro est: sꝫ iuxta christũ in corde. ⁊ arguẽdi sunt ex hac snĩa: qui cogitatões a diabolo immitti putãt ⁊ nõ ex ꝓpria nasci volũtate. Diabolus adiutoꝛ esse ⁊ incẽtoꝛ malaꝝ cogitationũ põt: auctoꝛ esse nõ põt. Si aũt semꝑ in insidijs positus leuẽ cogitationũ nr̃aꝝ scintillam suis fomitibus inflãmauerit: nõ debemus opinari eum queqꝫ occulta cordis rimari: sed ex corporis habitu ⁊ gestib⁹ estimare qd versem⁹ intrinsecus. verbi grã: Si pulchraꝫ mulierez nos crebro viderit ĩspicere: intelligit coꝛ ab oculis vl̃neratũ. GLO. Ex cogitationibus aũt malis ꝓueniũt ⁊ mala facta ⁊ mala vba: que lege ꝓhibeñt. vñ subdit Homicidia: que ꝓhibent̃ illo legis p̃cepto nõ occides. Adulteria. fornicatiões. q̃ intelligunt̃ ꝓhiberi illo p̃cepto: Nõ mechaberis. Furta: q̃ ꝓhibet̃ illo p̃cepto. Nõ furtũ facies. Falsa testimõia: ꝯ illõ p̃ceptũ. Non dices aduersus ꝓximũ tuũ falsũ testioniũ Blasphemie: ꝯ illõ p̃ceptũ: Nõ assumes nom̃ di inanũ. REMI. Noiatis aũt

vitijs ꝗ diuina lege ꝓhibent̃ pulchre dn̄s subiūgit: Hec sūt ꝗ coinquināt hoīez.i.imūdū ⁊ ipurū reddūt. GLO. Et quia huiusmōi vba dn̄i ex phariseoꝝ nequitia occasionē sumpse rāt:qui traditiones suas diuinis ꝑceptis ꝑferebat; ꝯsequenter ꝯcludit incōuenientiā traditiōis ꝑmisse dicēs: Nō lo.āt mani. mādu.nō coin. hoīez. CHRY. Nō aūt dixit escas i lege ꝓhibitas mādu care nō coinquinat hoīez: vt nō possent illi ꝯtradicere: ſʒ cōcludit de illo de quo disputatio erat.

¶ Et egressus inde iesus secessit in partes tyri ⁊ sidonis. Et ecce mulier chananea a finibus illis egressa clamauit dicēs ei: Miserere mei dn̄e fili dauid: filia mea male a demōio vexat̃. Qui nō rn̄dit ei verbuʒ. Et accedentes discipuli eius: rogabant eum dicētes: Dimitte eā: quia clamat post nos. Ipse autē respondens ait: Non suʒ missus nisi ad oues que perierunt domus israel. At illa venit ⁊ adorauit eū dicēs: Dn̄e adiuua me. Qui respondens ait: Nō est bonū sumere panē filioꝝ ⁊ mittere canibus. At illa dixit: Etiā dn̄e. Nam ⁊ catelli edunt de micis ꝗ cadunt de mēsa dn̄oꝝ suoꝝ. Tunc respondēs iesus: ait illi: O mulier magna ē fides tua: fiat tibi sicut vis. Et sanata ē filia eius ex illa hora.

HIERO. Scribis ⁊ phariseis ⁊ calūniatorib⁹ derelictis transgredit̃ in ptes tyri ⁊ sidonis: vt tyrios sidoniosqꝫ curaret; ⁊ iō dicit̃: ⁊ egressus inde iesus secessit in ptes tyri ⁊ sidonis. REMI. Tyrus ⁊ sidō ciuitates fuere gētiliū: nā tyrus metropolis fuerat chananeoꝝ: sidon terminus chananeoꝝ respiciēs ad aqlonē. CHRY. Considerādum aūt ꝙ quādo ab escaꝝ obseruatione iudeos eripuit: tunc ⁊ gentib⁹ ianuā aperuit: sicut ⁊ petrus pri⁹ in visione iussus est hanc legeʒ soluere ⁊ post ad cornelium mittitur. Siquis aūt ꝗrat: cū discipulis suis dixerit. In viā gentiū ne abieritis: qualiter hāc ambulat viā: Primū qdē illud dicem⁹: qꝛ non erat obnoxius ꝑcepto qđ discipulis dederat. Secundo aūt quia neqꝫ vt ꝑdicaturus abyt. vnde ⁊ marcus dicit: Quō occultauit seipsum. REMI. Juit aūt vt tyrios sidoniosqꝫ curaret: siue vt huius mulieris filiā liberaret a demonio: quatenus ꝑ eius fidē scribaꝝ ⁊ phariseoꝝ negtiā cōdēnaret: de qua qdē muliere subdit̃. Ecce mulier chananea a finib⁹ illis egressa ⁊c. CHRY. Dicit aūt euāgelista eē chananeā: vt ostēdat virtutē pn̄tie christi. Chananei enī q expulsi fuerāt: vt non ꝑuerterēt iudeos; hi iudeis apparuerūt prudētiores: vt exirent a terminis suis ⁊ accederēt ad xp̄m. Cū aūt hec mulier accessisset: nihil aliud ꝗ̄ misericordiā poposcit. vn̄ seqt̃: Clamauit dicēs ei: Miserere mei dn̄e fili dauid. GLO. Magna fides chananee hic notatur: deū credit vbi dn̄m vocat: hoīez vbi dicit filiū dauid. Nihil ex merito postulat: sed solā misericordiaʒ dei efflagitat dicens. Miserere: Nec dicit Miserere filie: ſʒ Miserere mei: qꝛ dolor filie dolor est matris. ⁊ vt magis eū ad ꝯpassionez moueat: totuʒ ei dolorem enarrat; vn̄ seqt̃. Filia mea ma.a demo. vexat̃. In quo vulnera medico detegit: ⁊ magnitudinē ⁊ qualitatē morbi. magnitudinē cū dicit: Male vexat̃. qualitatē cum dicit: A demonio. ORIGE. in ho. Uide āt prudētiā femine: nō iuit ad hoīes seductores: nō que sunt inanes ligaturas: sed oēs relinquēs diaboli cult⁹ venit ad dn̄m. Nō petiuit iacobuʒ: nō rogauit ioānē: nō accessit ad petrū ſʒ suscipit i se ꝑnīe patrociniū: ⁊ sola cucurrit ad dn̄m. Sʒ vide in exptū negociū petit ⁊ lamētū suū ꝓducit in clamorē: ⁊ amator hoīuʒ deus nō rn̄det ṽbū. vn̄ sequit̃: Qui nō rn̄dit ei ṽbū. HIERO. Nō aūt de superbia pharisaica: nec ꝺ scribaꝝ supcilio. ſʒ ne ipse sibi sue cōtrarius videret̃ ꝓ quā iusserat: In viā gētiū ne abieritis: nolebat. n. occasionē calūniātib⁹ dar̃ ꝑfectāqꝫ salutē gētiū passiōis ⁊ resurrectiōis xp̄i reseruabat. GLO. Differendo etiā ⁊ nō rn̄dendo patientiā mulieris ⁊ ꝑseuerantiā nob ostēdit. Ideo etiā nō rn̄dit vt discipuli ꝓ ea rogarent: ostēdēs per hoc necessarias eē ꝑces scōꝝ ad aliqd impetrādū. vn̄ seqt̃: Et acces. discipuli ei⁹: roga. eū dicē. Dimitte eā qꝛ cla. post nos. HIERO. Discipuli adhuc illo tpe mysteris dn̄i nesciētes vel misericordia moti; rogabant ꝓ chananea muliere: vel importunitate eius carere cupientes. AVGV. de cō. euā. Affert aūt aliquā repugnantie qōnez ꝙ marcus in domo dicit fuisse dn̄m cum ad illū venit mulier ꝓ filia sua rogās. Mathe⁹ aūt posset intelligi de domo tacuisse; eandē tn̄ rem cōmemorasse. Sed qm̄ dicit discipulos dn̄o ita suggessisse: Dimitte illam: qm̄ clamat p⁹ nos: nihil vr̃ aliud significare ꝗ̄ post ambulātē dn̄m mulierē istā deprecatoriā vocē misisse. Intelligendū ē ergo dixisse quidē marcum ꝙ intrauerit vbi erat iesus cū eum ꝑdixisset fuisse in domo. Sʒ qꝛ matthe⁹ ait: Nō rn̄dit ṽbū ꝺdit ei agnoscere ꝙ tacuerūt ambo: ⁊ in eo silentio egressuʒ fuisse iesuʒ de domo illa: atqꝫ ita cetera cōtexunt̃ que iam in nullo discordēt. CHRY. Estimo aūt ⁊ discipulos ad calamitatez mulieris esse tristatos. ſʒ tamē nō sūt ausi dicere: Da ei hāc gratiā: sed Dimitte eā sicͭ ⁊ nos cū voluerim⁹ alicui ꝑsuadere multotiens ꝯtraria dicim⁹. Ipse aūt rn̄dens ait: Nō suʒ mis. ni. ad oues ꝗ perie. dom⁹ isr̃l. HIERO. Non aūt hoc dicit: qn ad gētes nō missus sit: ſʒ ꝙ primū ad isr̃l missus ē vt illis nō recipiētib⁹ euāgeliū iusta fieret ad gētes trāsmigratio. REMI. Spāliter etiā missus est ad salutē iudeoꝝ vt etiaʒ corpali pn̄tia eos doceret. HIERO. Signanter āt dixit. Ad oues ꝑditas dom⁹ isr̃l: vt ēt ex hoc loco nō erroneā ouē de alia parabola itelligam⁹. CHRY. in ho. Sʒ qꝛ mulier vidit nihil posse aplos: inerecūda effecta ē: bona inerecūdia: āteа. n. neqꝫ i ꝯspectū venire audebat: vn̄ dicū ē: Clamat p⁹ nos. Qn̄ āt videbat̃ vt angustiata recederet tūc ppi⁹ venit. vn̄ seqt̃. At il. ve. ⁊ adorauit eū. HIERO. Nō ꝙ ista cananitidis ꝑseueranter ꝑmū filiū dauid: deinde dn̄m vocat: ⁊ ad extremū deū adorauit. CHRY. Ideoqꝫ nō dixit: Roga vel deprecare deū: sed dn̄e adiuua me. Quāto ḡ magis mulier multiplicabat supplicationē: tanto ⁊ ipse multiplicabat negationē. ⁊ nō adhuc iudeos oues vocat sed filios: illā aūt canē. vn̄ sequit̃: Qui respon. ait: Nō est bo. sumere pa. fili. ⁊ da. canib⁹. GLO. Filij sunt iudei generati ⁊ nutriti sub cultu vni⁹ dei ꝑ legē. Panis ē euāgeliū miracula ⁊ alia ꝗ ad salutē nostrā ptinēt. nō ē ḡ ꝯueniens vt a filijs auferant̃ ⁊ dent̃ gentib⁹ q sūt canes: donec iudei repudiēt. RABA. Canes aūt gētiles ꝓpter idolatriā dicunt̃: q esui sanguinis dediti ⁊ cadauerib⁹ mortuoꝝ: vertunt̃ in rabiez. GRHY. Uide aūt mulieris prudentiaʒ: qualr̃ neqꝫ ꝯdicere ausa ē: neqꝫ tristata in alioꝝ laudib⁹: neqꝫ molestata in ꝓprio ꝯuitio vn̄ seqt̃. At illa dix̃. Etiā do. nam ⁊ catel. edūt de mi. ꝗ ca. de mē. do. suo. Ille dixerat. Nō ē bonū. hec aūt dixit: Utiqꝫ dn̄e. Ipe iudeos filios vocat: hec aūt dn̄os. ipse canē eā noīauit: hec aūt ⁊ op⁹ canis adiecit: ac si dicat. Si canis suʒ: nō suʒ aliena. canē me dicis: ḡ nutri me vt canē: non possuʒ relinqre mēsaʒ dn̄i mei. HIERO. Mira aūt hui⁹ mulieris fides patiētia ⁊ humilitas ꝑdicatur: fides qua credebat sanari posse filiā suā patiētia ꝗ totiēs ꝯtēpta in ꝑcib⁹ ꝑseuerat: humilitas ꝙ se nō canib⁹: ſʒ catulis ꝯpat. Scio me inqt filioꝝ panē nō mereri: nec integros cape posse cibos: nec sedere ad mēsaʒ posse cū pr̄e: ſʒ ꝯtēta suʒ reliqꝛs catulorū: vt ꝑ humilitatē micarū ad panis integri veniā magnitudinē. CHRY. Propter hoc āt xp̄s tardabat: ꝑsciebat. n. eā hoc dicturam: nec occultari volebat tantā mlieris virtutē. vn̄ sequit̃. Tunc rn̄dēs iesus ait illi: O mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Ac si dicat: Fides tua maiora his

audire pōt: vex̄ īterī fiat tibi sicˢ vis. Uide āt q̄liter nō pa/rū ⁊ hec mlr̄ ītulit ī filie medicinā. pp̄ hoc. n. neq̄ʒ christ⁹ di/xit: Sana sit filia tua: sʒ magna ē fides tua: fiat tibi sic vis. vt discas q̄ñ simplr̄ loq̄baᵗ ⁊ nō adulatōis: sed in l̄re fidei erāt v̄ba ipsi⁹. Hec āt x̄pi vox silis ē illi voci q̄ dixit: Fiat fir/mamentū: ⁊ factū ē. vñ seq̄tur: Et sana. ē fi. ei⁹ ex illa hora. Intēde āt q̄l̄r apl̄is n̄ īpetrātib⁹ īpetrat: ip̄a tā magnū qd̄ ē īstātia ōronis. Etenī pro n̄ris noxis a nob̄ vult magis roga/ri q̄ʒ ab alijs pro nob̄. REMI. His ēt v̄bis daᵗ nobis exē/plū cathecizādi ⁊ baptizādi pueros: q̄ñ h̄ mlr̄ n̄ ait: Salua filiā meā: aut adiuua eā: sʒ miserere mei: ⁊ adiuua me. Hic etenī descēdit cōsuetudo ī ecclīa vt fideles p̄ suis paruulis fidē deo pmittāt: q̄ñ ipi n̄ sūt tāte etatis ⁊ rōis: vt p̄ se fideʒ deo pmittere valeant: q̄ten⁹ sicut fide ist⁹ mulieris sanata ē filia ei⁹: ita ⁊ fide viroꝝ catholicoꝝ pctā puulis relaxēᵗ. Allegorice āt hec mlr̄ sanctā ecclīaʒ significat de gētib⁹ cō/gregatā. Per hoc enī q̄ dn̄s relictis scribis ⁊ phariseis vēit ī ptes tyri ⁊ sidonis p̄figurabaᵗ q̄ relictur⁹ erat iudeos: ⁊ trāsitur⁹ ad gētes. Est āt h̄ mlr̄ egressa a finib⁹ suis: q̄ñ ec/clesia scā recessit a p̄stinis erroib⁹ ⁊ vitijs. HIERO. Fi/liā āt chanāee puto aīas eē credētiū: q̄ male a dēmōio vexa/baᵗ ignorātes creatorē: ⁊ adorātes lapidē. REMI. Filios āt dn̄s appellat p̄triarchas ⁊ pph̄as illi⁹ tpis. Per mēsaʒ d̄/signaᵗ sacra scriptura: p micas v̄o minima p̄cepta vel iterna mysteria q̄b⁹ scā ecclīa pasciᵗ: p crustas v̄o carnalia p̄cepta q̄ iudei obs̄uāt. Mice āt sub mēsa comedī dn̄r: q̄a ecclesia hūiliter se submittit ad iplēda dīna p̄cepta. RABA. Nō āt crustas sʒ micas de pāe pueroꝝ edūt catelli: q̄ ɔuersi ad fidē q̄ erāt despecti ī gētib⁹: nō l̄re sup̄ficiē ī scripturis: sʒ spi/ritualē sensūʒ q̄ ī bōis actib⁹ p̄ficere valeāt igrūt. HIE/RO. Miro āt rex̄ cōuersio: isr̄ael quōdā fili⁹ nos canes: p̄ diuersitate fidei ordo noīuʒ cōmutaᵗ. De illis postea d̄r: cir/cūdederūt me canes mlti: nos audiuim⁹ cū mliere: Fides tua te saluā fec̄. RABA. Que merito magna d̄r: q̄ cum gētes nec lege fuerīt ībute: nec vocibus pph̄aꝝ īstructe ad p̄dicationē mox aploꝝ ī auditu auris obedierūt: iōq̄ʒ salu/tē īpetrare meruerīt. Uex̄ si ad p̄mas ecclīe rogātis lachry/mas dn̄s salutē aīe differt dare nō ē desperādū vel a peten/do cessandū: sʒ magis p̄cib⁹ insistēdū. AVGV. de q̄. euā. Or ⁊ pueꝝ cētūrīōis: ⁊ filiā chananee mlieris nō veniēs ad domos eoꝝ sanat significat gētes ad q̄s n̄ vēit saluas fore p̄ v̄bū suū q̄ rogātib⁹ filij sananᵗ. Et ītelligēda ē p̄sona ec/clesie: q̄ sibi ē ⁊ mr̄ ⁊ filij. nā simul oēs q̄b⁹ ɔstat ecclīa mr̄ d̄r: singuli āt idē ipsi filij appellāᵗ. HYLA. Uel h̄ mlr̄ p̄se/litoꝝ formā p̄fert: fines suos egrediᵗ: ⁊ ex gētib⁹. s. ī ppl̄i al/teri⁹ nomē excedēs: q̄ p̄ filia videlicet gentiū plebe d̄n̄stu īmūdoꝝ spirituū occupata orat: ⁊ q̄ d̄n̄ʒ cognouit ex lege: dauid filiū nūcupat. RABA. Itē si q̄s ɔsciaʒ h̄ʒ alicuius vitij sorde pollutā: filiā h̄ʒ male a demōio vexatā. Itē si q̄s bona q̄ gessit pctōꝝ peste fedauit. filiā h̄ʒ īmūdi sp̄us furijs agitatā. iōq̄ʒ necesse ē vt ad p̄ces lachrymasq̄ʒ cōfugiat san/ctoꝝq̄ʒ intercessiones ⁊ auxilia querat.

¶ Et cū trāsisset īde iesus: vēit secus mare gali/lee: ⁊ ascēdēs ī mōtē sedebat ibi. Et accesserunt ad eū turbe mlte h̄ñtes secū mutos: cecos: clau/dos: debiles: ⁊ alios multos: ⁊ p̄iecerūt eos ad pedes eius: ⁊ curauit eos ita vt turbe mirarenᵗ vidētes mutos loquētes: claudos ambulantes: cecos videntes: ⁊ magnificabant deum isr̄ael.

HIERO. Sanata chanāee filia: reuertiᵗ dn̄s ad iudeā. vñ d̄r: Et eū trā. īde iesus: venit sec⁹ ma. galilee. REMI. Hoc mare diuersis vocabul' appellaᵗ. D̄r. n. mare galilee: pp̄ galileā adiacētē: mare tyberiadis: pp̄ tyberiadē ciuita/tē. Seq̄ᵗ: Et ascēdēs ī mōtē sedebat ibi. CHRY. Cōside/rādū āt q̄ aliq̄ñ dn̄s circuit vt sanet īfirmos: aliq̄ñ āt sedʒ expectās eos: ⁊ iō cōuenieter hic sic subdiᵗ. Et accesserunt ad eū turbe mlte habētes secū mutos claudos: cecos. debi/les ⁊ alios mlt̄os. HIERO. In eo loco vbi latin⁹ iterp̄s trāstulit debiles: ī greco scriptū ē sulloys: q̄d nō debilitatis gn̄ale: sʒ vni⁹ īfirmitatis nomē ē: vt q̄ūo claudus d̄r q̄ pede claudicat vno: sic sulloys appelletur q̄ vnā manū debilem h̄ʒ. CHRY. Hi āt ī duob⁹ fidē suā demōstrabāt: ⁊ ī ascē/dēdo mōtē. Et ī hoc q̄ existimabāt se nullo alio īdigere: ni/si vt p̄ijcereᵗ ad pedes iesu: neq̄ʒ etiā adhuc tāgūt ad fim/briā vestimēti: sʒ ⁊ ad altiorē fidē ascēdūt. vñ d̄r: Et p̄ie. eos ad pedes eius. Et mulieris q̄dē filiā cū multa tarditate cu/rauit: vt ei⁹ virtutē ostenderet. His āt nō q̄ meliores erāt: sed vt īfidelium iudeoꝝ ora obstrueret: cōfestī sanationeʒ prebet. vnde seq̄tur Et curauit oēs. Multitudo autē eoꝝ qui curabantur ⁊ facilitas sanationis eos ī stuporem mitte/bat. vñ seq̄tur: Ita vt mir. tur. vi. mutos loquētes. HIE/RO. De debilibus tacuit: q̄a quid de contrario diceret vno verbo nō habebat. RABA. Mystice āt cū filia cha/nanee p̄figurasset salutē gentiū: venit ī iudeā: q̄ cūʒ pleni/tudo gētiū itrauerit: tūc oīs isr̄ael salu⁹ erit. GLO. Ma/re autē iuxta q̄d venit iesus turbida hui⁹ seculi volumina significat: quod ē galilee cū hoīes a vitijs ad virtutes trāsmigrāt. HIERO. Ascēdit aūt in mōtem: vt quasi auis teneros fet⁹ prouocet ad volādū. RABA. Ut. s. audito/res suos erigat ad sup̄na ⁊ celestia meditanda. Sedebatq̄ʒ ibi: vt demōstraret nō nisi in celestibus requiē eē querēdā. Eo autē sedēte in mōte. i. in celoꝝ arce accedūt turbe fide/liū deuota mēte illi appropinquantes: ducētes secū mutos ⁊ cecos ⁊c. eosq̄ʒ ad pedes iesu p̄ijciūt: q̄ peccata cōfitētes ipsi soli curādos subijciunt: quos ita curat vt turbe mirenᵗ ⁊ magnificēt deū isr̄ael: q̄ fideles q̄ñ viderint eos q̄ sp̄ualr̄ egrotauerāt: diuersis operib⁹ virtutū ditatos: laudē deo de/cantāt. GLO. Muti aūt sunt q̄ nō laudāt deū: ceci q̄ nō i/telligūt viam vite: surdi q̄ nō obtēperāt: claudi per deuia boni operis non recte euntes: debiles sunt. qui infirmi sunt in bonis operibus.

¶ Jesus autem conuocatis discipulis suis dixit: Misereor turbe: quia triduo iam p̄seuerāt me/cum: ⁊ non h̄ñt q̄d māducent. Et dimittere eos ieiunos nolo: ne d̄ficiāt ī via. Et dicūt ei discipli: Unde ergo nobis in deserto panēs tantos: vt sa/turemus turbā tantā? Et ait illis iesus: Quot panes h̄ētis: At illi dixerūt. septē ⁊ paucos pisci/clos. Et p̄cepit turbe vt discūberēt sup terrā. Et accipiēs septē pāes ⁊ pisces: ⁊ grās agēs fregit ⁊ d̄dit discipulis: ⁊ discipuli dederūt ppl̄o: ⁊ co/mederūt oēs ⁊ saturati sūt. Et q̄d sup̄fuit d̄ fra/gmētis tulerūt septē sportas plenas. Erāt aūt q̄ māducauerant quattuor milia hominum: extra paruulos ⁊ mulieres.

HIERO. Primus christus infirmoꝝ debilitates abstule/rat: postea vero sanatis offert cibos. Cōuocat quoq̄ʒ disci/pulos suos: ⁊ q̄d facturus ē loquiᵗ. vñ diciᵗ: Je. aūt cōuo. di/sci. suis di. Misereor turbe. Hoc āt facit vt magr̄is exēplū tribuat cū minoribus atq̄ʒ discipulis cōicandi ɔsilia: v̄l ex ɔfabulatiōe intelligāt signi magnitudinē. CHRY. Tur/be enī cū ad sanationē venissent: nō audebāt petere panes: vñ ipse amator hoīuʒ ⁊ oīuʒ curaʒ gerēs etiā nō petētibus dat: pp̄ quod dicit: Misereor turbe. Ne aūt dicatur: quoniā venietes viaticum portauerant dicit Quia triduo iam perse. mecū non habent quod manducēt. Et̄ enīʒ quādo

venerūt cibos habuerunt: tamē cōsumpti iaz erāt: ⁊ ꝓpter hoc nō ī pma aut secūda die hoc fecit: sed ī tertia quādo iaz oīa erāt cōsumpta: vt ꝑus ipsi in necessitate cōstituti cū ampliori desiderio suscipereēt qđ fiebat. Mōstrat āt ⁊ ꝙ de lōge venerāt: ⁊ nihil eis reliquū fuerat: ī hoc ꝙ dic: Et dimit. eos ieiu. no. ne defi. ī via. Cū āt nolit eos ieiunos dimittere: iō tñ nō statiz signū fac: vt ex hac īterrogatiōe ⁊ respōsione attētiores discipulos faciat: ⁊ fidē suā ondant dicētes Fac panes. Et qūuis xp̄s plurima fecerit vt miraculi ꝑus sci recordarētur: qz fec̄ eos mistros ⁊ ꝑtiti sunt cophinos: adhuc tñ iperfectī dispositi erāt: qđ pz ꝑ hoc qđ seqr: Et di. ei. di. Vn̄ ergo no. ī deserto pa. tan. vt sati. tur. tan. Ipsi qdē infirma cogitatōe hoc dixerūt. per hoc tñ miraculū futurū insuspicabile facientes. ne aliqs. n. suspicaret ꝙ ab aliquo ppinquo castello accepti sunt sibi: pp hoc miraculū istud in solitudīe fit mltū a castellis distante. Ipse aūt christ⁹ vt discipulorū erigat mentē eos iterrogat: vt ex mō iterrogationis eos ɔmemoret illorū q̄ ꝑus facta sunt. vn̄ seqtur: Et ait illis iesus: Quot pa. habetis: At illi dixerūt sep. ⁊ pis. paucos. Nō aūt addūt: Sz hec qd sunt īter tātos: sicut antea dixerant: iā. n. paulatī ꝓfecerāt: lz nō totū apprehēdat ad eis. Admirare aūt ī aplis vitatis amorē: qualr ipsi scribētes nō occultāt suos ēt magnos defect⁹. nō. n. ē quātalibet accusatio parū ante tali signo facto cōfestim obliuisci. Admirare aūt ⁊ aliā sapiaz eorū qualiter vētrē supabāt nō multā mense curā faciētes. In heremo. n. existētes: ⁊ ꝑ tres dies ibi morantes. solū septē pāes ibi habebāt. Alia vo. similiter ꝑorib⁹ fecit. eteni recūbere eos fecit ī terra ⁊ ī māib⁹ discipulorū crescere panes. vnde seqtur: Et prece. tur. vt discū. super terrā.

HIERO. De hoc aūt supra diximꝰ ⁊ eadē repetere oclosi ē: tñ ībis q̄ discrepant īmoremur. CHRY. Finis autē vtriusq miraculi nō similis ē. Seqtur eni: Et qđ superfu. de frag. tu. sep. spor. ple. Erāt aūt q mādu. quatu. mi. ho. ex. paruu. ⁊ mulieres. Quare aūt miores fuerīt reliq̄e ī hoc miraculo q̄ ī pmo: cū nō tot fuerit q comederūt: Aut igit hoc ē: qz sporte cophinis maiores erāt: aut ex diuersitate rememorent ⁊ illi⁹ ⁊ huius miraculi: ⁊ ꝓpter hoc tūc qdē fec̄ cophinos reliqarū numero eqles discipulis: nūc āt sportas panib⁹ eqles. REMI. In hac āt euāgelica lectōe ɔsiderāda ē ī xp̄o operatio diuinitatis ⁊ humānitatis. per hoc. n. ꝙ turbis miseret: ondit se humane fragilitatis affectōez habere. In eo vo ꝙ pāes mltiplicauit: ⁊ turbas pascit: ondit diuinitatis opatō. Destruit g̊ h̄ error Eutycetis q ī xp̄o dicebat vnā nāz. AVGV. de cō. euā. Sāe nō ab re ē admōere ī h̄ miraculo ꝙ si aliqs euāgelistarū h̄ dixisset q ō qnq̄ panib⁹ nō dixissz ɔtri⁹ ceteris putaret. Sed qz illi q miraculū de septē pāib⁹ narrauerūt: nec illō de qnq̄ tacuerūt: neminē mouet: ⁊ vtrūqz factū hoīes itelligūt. Hoc ideo diximꝰ: vt sicubi simile reperit factū a dño qđ ī aliquo alter alteri euangeliste ita repugnare videat: vt oino solui nō possit: nihil aliud itelligat q̄ vtrūqz factū esse ⁊ aliud ob alio cōmemoratū.

GLO. Notādū āt ꝙ ꝑus dñs aufert debilitates ⁊ postea cibat: qz ꝑus sūt remouēda peccata: ⁊ postea aīa verbis dei nutriēda. HYLA. Sicut aūt illa turba quā ꝑus patit iudaice credētiū cōuenit plebi: ita hec populo gentiū cōparatur. ꝙ vero quatuor milia virorū cōgregant multitudo innumerabiliū ex q̄tuor orbis partib⁹ itelligit. HIERO. Isti etiam non sunt quinq̄ milia sed quatuor milia: qui numerus semper ī laudibus ponitur. ⁊ quadrāgulus lapis nō fluctuat: nō ē īstabilis: ⁊ ob hāc causam etiam euangelia ī hoc numero cōsecrata sunt. In supiori ergo signo quia propinq̄ erant ⁊ vicini quiqz sensuum. nō ipse dominus eorūz recordatur sed discipuli. Hic aūt ipse dominus misereri se dicit eorum: qz tridua iam perseuerāt cū eo. qz. s. patri filio: spirituiqz sancto credebant. HYLA. Vel qz omne passionis dominice temp⁹ cū domino agunt: siue quia venturi ad baptismū confitent se credere ī passione ac resurrectōe ei⁹: siue quia toto passionis dominice tempore ieiunys domino quadā cōpassionis societate iungunt. RABA. Vl hoc oñ: qz in toto seculo tertiū temp⁹ est quo gratia datur: pmuz ante legem: secundum sub lege: tertiuz sub grā: quartū est ī celo ad quod tendens reficit in via. REMI. Uel quia peccata commissa ꝑ penitentiam corrigentes: cogitatōe: locutione: ⁊ ope conuertuntur ad dominum. Has turbas nolint dominus dimittere ieiunas ne deficerent ī via: qz peccatores per penitentiam conuersi ī cursu labentis seculi perirēt: si absqz sacre doctrīe pabulo dimittāt. GLO. Septez panes sunt scriptura noui testamenti: ī quo gratia spūssancti ⁊ reuelat ⁊ dat. neqz sunt ordeacei vt supra: qz non hic vt in lege vitale alimentum figuris quasi tenacissima palea tegit. hic non duo pisces vt ī lege duo vngebātur. s. rex ⁊ sacerdos: sed pauci. i. sancti noui testamenti: qui de fluctib⁹ seculi erepti ⁊ sustinent turbulentū mare: ⁊ exēplo suo nos reficiunt: ne ī via deficiamus. HYLA. Turbe aūt ī terrā recūbunt. nullis. n. legis opib⁹ fuerant ante substrate: sed peccatorū ⁊ corporū suorū īherebant. GLO. Uel ibi super fenum: vt desideria carnis cōprimāt: hic super terrā: vbi ⁊ ipe mundus relinq̄ ꝑcipit: vel mons in quo oñs reficit ē altitudo xp̄i. ibi ergo fenū sup terrā qz ibi ē celsitudo christi ꝓpter carnales carnali spe ⁊ desiderio tegit: hic remota oī cupiditate carnali ɔuiuas noui testamēti spe permanētes solidatasqz ɔtinet: ibi quiqz milia qui carnales qnqz sensibus subditi: hic quattuor ꝓpter quattuor virtutes quibus spiritaliter nutriūt: tēperātiā: prudētiā: fortitudinē: ⁊ iusticiā: q̄rū pria ē cognitio rerū appetēdarū ⁊ vitandarū: secūda refrenatio cupiditatis ab his q̄ tpaliter dlectāt. tertia infirmitas ɔtra molesta seculi: quarta q̄ ꝑ oēs diffundit: dilectio dei ⁊ proximi ⁊ ibi ⁊ hic mulieres ⁊ paruuli excepti sūt: qz in veteri ⁊ nouo testō nō admittunt ad dñm qui nō perdurāt occurrere in virū perfectū vel infirmitate virū: vel leuitate mētis. Utraqz refectio in monte celebrata est: qz vtriusqz testamēti scriptura ⁊ altitudinē celestiū preceptorū mandat ⁊ pmiū. Utraqz altitudinē xp̄i ꝑdicat: altiora mysteria q̄ nō capit cōis turba: apli sufferūt ⁊ implēt. Se ꝑfectorū corda septiformis spūs grā ad intelligēdū illustrata. sporte iunco ⁊ folys palmarū solēt ɔtexi: ⁊ significant sanctos qui radicē cordis in ipso fonte vite collocāt: ne arescāt. vt iuncus in aqua: ⁊ palmam eterne retributionis in corde retinent.

CA. XVI.

Et dimissa turba ascēdit in nauiculā ⁊ venit in fines magedā. Et accesserūt ad eū pharisei ⁊ saducei tentantes: ⁊ rogantes eū vt signuz de celo onderet eis. At ille rñdens ait illis Facto vespe dicitis: serenū erit: rubicūdū est enī celū. Et mane: hodie tēpestas: rutilat. n. triste celum. Faciē ergo celi diiudicare nostis: signa aūt tēporū nō potestis. Generatio mala ⁊ adultera signum querit ⁊ signū nō dabitur ei nisi signū Ione prophete. Et relictis illis abijt.

CHRY. Sic p⁹ miraclū qnqz panū dñs turbas dimisit: ⁊ nūc: nec āt pedes rcedit: sz nauigio ne turba eū seqt. vn̄ dr. Et dimissa turba ascēdit in nauiculā: ⁊ venit in fines magedā. AVGV. de cō. euā. Marc⁹ āt dic ꝙ in dalmanutha. nec est dubitādū eūdē locū eē sub vtroqz noīe. Nā pleriqz codices nō hñt ēt fm marcū nisi mogedan. RABA. Est aūt magedā regio ɔtra gerasā: ⁊ interptat poma vl' nuncia ⁊ significat hortū d quo dr: Hort⁹ ɔclusus: fons signat⁹: vbi crescūt poma vtutū. ⁊ vbi nūciat nomē dñi. Docet autez ꝙ

predicatores ministrato verbo turbe: ipsi intra cubiculū cordis virtutū panis debēt refici. Seqtur: Et accesserūt ad eū pharisei et saducei tētātes et rogauerūt eū, vt signū de celo ostēderet eis. REMI. Admirāda quippe ē cecitas phariseorum et saduceorum. sic. n. postulabāt signū de celo: quasi ea non eēnt signa q facere videbat. Quod aūt signū postularent: ioānes manifestat. refert. n. post refectōez de quinqz panibus turbā accessisse ad dnm̄ et dixisse: qđ signū facis vt videamus et credamus tibi: Patres nostri māna i deserto comederūt: sicut scriptū ē: Panē de celo dedit eis mādùcare. Ideoqz et hi dicūt: Ostēde nobis signū de celo. i. fac vt vno vel duobus diebus manna pluat: vt totus populus pascat sicut multo tpe factū est i deserto. Ipse vero inspiciēs cogitatōes eorum vt deus: et sciēs q si etiā signū de celo eis ostēderet non crederent: noluit eis dare signū quod postulabant. vn̄ seqtur: At ille rñdens ait illis: Facto vespe dicitis: serenum erit. HIERO. Hoc apud grecos in plerisqz codicibus nō habet. Sensus aūt manifestus ē: q ex elementorum ordie et consonātia passunt et sereni et pluuiosi dies prenosci. Scribe āt et pharisei q videbant legis esse doctores ex pphetarum vaticinio nō poterāt cognoscere saluatoris aduētū. AVGV. de q. euā. Pōt etiā itelligi quod dixit dns: Facto vespe dicitis serenū erit. etenī rubicundū est celū. i. sanguine passiōis xpi pmo aduētu idulgētia peccatorum dat. Et mane: hodie tēpestas. rubet. n. cum tristicia celuz: illud ē q secūdo aduētu igne precedente venturus est. GLO. vel alr: Rutilat triste celū. i. patiunt apli post resurrectōez: post quos me iudicare in futuro scire potestis: qr cū nō parco meis bonis qn patiant nō parcā alijs i futuro. Faciē ergo celi iudicare nostis: signa āt tēporum nō potestis: signa tēporum dixit de aduētu suo vel passiōe: cui simile ē roseuz celū vespe: et idē de tribulatōe ante aduētū suū futura cui simile ē mane roseū cū tristicia celum. CHRY. Sicut ergo in celo aliud qdē ē signū serenitatis aliud pluuie: ita et i me putare oportet: nūc. n. s. i pmo aduētu his signis que i terra sunt opus ē: q autē i celo sunt cōseruant tpi secūdi aduentus. Nūc. n. sic medicus veni: tūc sicut iudex adero. ppter hoc nunc occultus veni: tūc autē cū multa diuulgatōe qn virtutes celorum mouebunt. Sz nō ē nunc tps horum signorum: qr veni mori: et q abiecta sunt pati. et ideo seqtur: Generatio mala et adultera signum querit: et signū nō dabit ei nisi signū Jone pphete. AVGV. de cō. euā. Hoc aūt et alibi iā dixit matheus. vnde retinendum ē eadē dnm̄ sepe dixisse: vt q existēte contrario solui nō poterit: bis dictū intelligat. GLO. Dicit autem generatio mala et adultera. i. incredula pro spiritualitam eum habens intellectum. RABA. Non ergo generationi illi tentantium dominū signū celeste datur: quale querebāt: quibus multa signa dedit i terra. Sed generationi querentium dnm̄. i. apostolis: quibus cernētibus ascendit in celum et spiritūsanctū misit. HIERO. Quid autē sibi velit signū ione: iam supra dictum est. CHRY. Cū autē hoc secūdo pharisei audissent: oportebat interrogare et dicere. Quid est quod dicit: Sed ipsi nō desiderio discendi hoc a dno quesierunt: et ideo dns eos reliquit. vnde sequit: Et relictis illis abijt. RABA. i. relicta generatione mala iudeorum: abijt trans fretuz: et gentium secutus est populus. nota q non sicut in alijs legitur locis: dimissis turbis abijt: sed quia infidelitatis error insolentium animos obtinebat: dicitur q eos reliquit.

¶Et cū venissent discipuli eius trans fretū: obliti sunt panes accipe. Qui dixit illis: intuemini et cauete a fermēto phariseorū et saduceorum. At illi cogitabant inter se dicentes: Quia panes nō accepimus. Sciēs aūt iesus dixit eis: Quid cogitatis inter vos modice fidei: qr panes non habetis? Nōdū intelligitis neqz recordamini quinqz panū et quinqz miliū hominuz: et quot cophinos sumpsistis? Neqz septē panū: et qttuor milia hominuz: et quot sportas sumpsistis? Quare nō intelligitis: quia nō de pane dixi vobis: cauete a fermēto phariseorum et saduceorum? Tūc itellexerūt: quia nō dixerit cauēdū a fermēto panū: sed a doctrina phariseorum et saduceorum.

GLO. Sicut dns phariseos reliqrat pp eorum ifidelitatē: ita pñter et doctrinā eorum a discipulis cauendū eē docet. vn̄ seqt: Et cū ve. disci. eius trās fre. ob. sūt acci. panes. REMI. Tāto. n. amore magri detinebāt: vt nec etiā ad pūctū vellēt ab eo recedere. Aīaduertēdū est ergo qntū aliei eēnt ab appetitu delitiarum cū taz paruaz haberent de necessarijs curā: vt etiā obliti sint panes accipe sine qbus humana fragilitas subsistere nō pōt. Seqnit: Qui dixit illis: Intuemini et ca. a fer. pha. et saduceorum. HYLA. In quo monētur apli nō admisceri iudeorum doctrine qr legis opera in effectū fidei et prefigurationem rerum consequentiū constituta sunt et in quorum tpa atqz etatē veritas contigisse nihil vltra iri veritatis similitudinē positūz arbitrarentur: ne doctrina phariseorum xpm̄ nesciēs: effectū euangelice veritatis rumperet. HIERO. Qui eni i cauet a fermēto phariseorum et saduceorum legis ac lre pcepta nō seruat traditiōes hoīuz negligit. vt faciat dei mādata. Hoc est fermētū de quo apls ait. Modicū fermētū totā massam corrūpit. Istiusmodi fermētū etiā oīmōne vitādū ē. qđ habuit marchiō et valētinus et oēs heretici. Fermētū. n. hāc hz viz vt si farine mixtū fuerit. qđ paruū videbat: crescat i maius: et ad saporē suū vniuersaz cōspsiōez trahat: ita et doctrīa heretica si vl modicā scintillā iecerit i tuū pectus in breui ingēs flāma cōcrescit: et totā hois passionē ad se trahit. CHRY. Sed quare nō dixit: Attēdite a doctrina phariseorum manifeste: qr vult cōmemorare ea q facta sunt i. s. ō multiplicatōe panū: etenī nouerat eos eē oblitos. simpliciter aūt de hoc eos incusare nō videt rōnē habere: occasione aūt ab eis recepta eos increpare susceptibilē faciebat incusationē: et iō q cogitabāt discipuli euāgelista in mediuz introducit dicēs: At illi cogitabāt intra se dicentes: Qr panes nō accepimus. HIERO. Quō aūt panes nō habebāt: qui statim impletis septē sportis: ascēderūt in nauiculā et venerūt in fines mageda. ibi audiūt nauigantes q cauere debeāt a fermēto pharisaeorum et saduceorum sed scriptura testat q obliti sunt eos secū tollere. CHRY. Qr vero discipli circa obseruationes iudaicas adhuc repebāt: iō dns vehementer eos increpat ad vtilitatē oiuz. vn̄ seqt: Sciēs aūt iesus dixit eis: Quid cogitatis iter vos modice fidei: qr panes nō habetis? GLO. q. d. Quid cogitatis me dixisse d terrenis panibus de quibus nō ē vobis dubitandū cuz de tā paucis tātas feci abūdare reliqas? CHRY. Hoc āt fac vt sollicitudinem escarum ab eis abijciat. Sed quare non arguit eos cum dixerunt: vnde nobis in solitudine panes tanti: et eniz opportunius videbat hoc dici. Sed ideo tunc nō reprehēdit eos ne videret se igerere ad signa faciēda: et nolebat ante turbas eos icrepare. Tūc etiā rationabilior hec accusatio fuit: quando iam duplici miraculo de panibus facto tales erant: vt adhuc de escis dubitarent. Unde autem et increpationem cum mansuetudine: velut enim excusādo respondet pro his quos increpauerat dicens: Nondum intelligitis: neqz recordamini quinqz panum. GLO. q. d. Ne qz mysteriū intelligitis neqz virtutē in memoria habetis. CHRY. Per quod in memoriam eos reducit ad ea que preterierūt et ad futura attentiores facit. HIERONY. Per hoc autē q dicit: Quare nō intelligitis et c. etce p occasionē docet eos quid significent quinqz panes et septem: qr

qz milia hominum: τ quatuor milia: q̄ posita sūt ī heremo. Si.n. fermētū phariseoꝝ τ saduceoꝝ nō corporalem panē sed traditiones peruersas τ heretica significant dogmata quare cibi quib⁹ nutrit⁹ est populus dei nō verā doctrinā integrāq; significent? CHRY. Ut aūt discas quātū ī discipulis potuit īterpretatio christi τ qualiter coꝝ mentem erexerit dormiētē: audi qd euāgelista dicat: Tunc itellexerūt q̄ nō dixit cauendū a fermēto panū: sed a doctrīa phariseoꝝ τ saduceoꝝ: quāuis eo hoc nō interpretante. Interpretatio ergo dn̄i eos a iudaicis obseruationibus abduxit. de fides existentes attentiores fec̄. τ a parua fide eos eripuit: vt non timeāt siqñ paucos panes habere videātur neq; p pane solliciti sint: sed hec despiciāt vniuersa.

¶ Uenit āt iesus ī partes cesaree philippi τ interrogabat discipulos suos dicēs: Quē dn̄t hoies eē filiū hoīs? At illi dixerūt: Alij ioānē baptistā: alij āt heliā: alij vero hieremiā aut vnū ex pphetis. Dicit illis iesus: Uos aūt quē me eē dicitis? Rn̄dēs simon petrus dixit: Tu es christ⁹ filius dei viui. Rn̄dens aūt iesus dixit ei: Beatus es simon bariona: qz caro τ sanguis nō reuelauit tibi sz pater meus qui in celis est. Et ego dico tibi qz tu es petrus τ sup hāc petrā edificabo eccliā meā: τ porte īferi nō preualebūt aduersuz eam. Et tibi dabo claues regni celoꝝ. Et q̄dcūq; ligaueris sup terrā: erit ligatuz τ ī celis. Et quodcūq; solueris sup terrā: erit solutū τ in celis.

GLO. Postq̄z discipulos a phariseoꝝ doctrina remonerat dn̄s: cōuenienter euāgelice doctrine altitudinē ī eis fundat. τ vt maior solēnitas designet̄ loc⁹ describit̄ cuz dicit̄: Uenit aūt iesus ī partes cesaree philippi. CHRY. Ideo aūt nō simplr̄ cesareā nomiat: sz cesareā philippi: qa ē alia cesarea q̄ est stratonis: non aūt ī illa: sed in hac discipulos interrogauit: lōge eos a iudeis abducens: vt ab omni timore eruti: libere dicāt que habebāt ī mēte. Philippus aūt iste frater fuit herodis thetrarche ithuree τ traconitidis regionis: qui ī honorē tyberij cesaris cesareā philippi: q̄ tunc paneas dicit̄ appellauit. GLO. Cōfirmatur⁹ aūt ī fide discipulos: pri⁹ opiones τ errores alioꝝ a mentibus coꝝ voluit remouere. vnde seqtur: Et iter. disci. suos di. Quem dicunt homines eē filiū hoīs? ORIGE. Interrogat christus discipulos: vt ex apostoloꝝ rn̄sionibus nos discam⁹ diuersas opiniones fuisse tunc apud iudeos de xp̄o: τ vt nos semper scrutemur: qualis opinio sit apud homines de nobis: vt siquid male dicit̄ de nob: occasiões illius p̄cidamus. siquid autem boni, eius occasiones augeam⁹. Sed τ discipuli episcopoꝝ τ apostoloꝝ instruuntur exēplo: vt qualescūq; opiniones audierint foris de episcopis suis referāt eis. HIERO. Pulchre aūt interrogat: Quē dicunt hoīes esse filiuz hominis? Quia q de filio hoīs loquūtur: homines sunt qui vero diuinitatē ei⁹ intelligūt non hoīes sed dij appellant̄. CHRY. Non aūt dicit. Quē me dicunt scribe τ pharisei eē: sed quez me dicūt hoīes eē: plebis mētē q̄ ad malū p̄na inflexa nō erat inuestigans. Et si. n. multo humilioꝝ q̄z oportebat eoꝝ erat de christo opinio: sed tamen a nequitia libera erat: phariseoꝝ autem opio de christo erat plena multa malicia. HYLA. Dicendo ergo. Quem dicunt hoīes esse filiū hominis: significauit preter id qd̄ in se videbatur esse aliud sentiendū: erat enim hominis fili⁹. Quod igitur de se opinandi iudiciū desiderabat non illud arbitramur q̄ se ipse confessus est: sed occultuz erat de quo querebat̄: in quod se credentiū fides debeat extendere. Est aūt ē hec cōfessionis tenenda ratio: vt sicut dei filiū ita τ filiū hominis meminerimus qz alteꝝ sine altero nihil spei tribuit ad salutē. τ ideo signāter dixit: Quē dicūt homines esse filiuz hoīs? HIERO. Non eni dixit: Quē me esse dicūt hoīes: sed quem dicūt eē filiū hominis: ne iactāter de se q̄rere videret̄. Et nota q̄ vbicūq; in veteri testamēto scriptū ē. Filius hoīs in hebreo positū ē. Fili⁹ adam. ORIGE. Diuersas aūt iudeoꝝ opiniones de christo discipuli referunt. vn̄ dicitur: At illi dixerūt: Alij ioannem baptistā. estimatiōem. s. secuti herodis. Alij aūt heliā. videlicet estimantes q̄ aut secundam natiuitatē susceperit helias: aut ex eo tempore in corpore viuēs in tēpore apparuit illo. Alij vero hieremiaz. quem dominus in gentib⁹ prophetā ꝯstituit: non itelligentes q̄m hieremias typus fuerat christi. Aut vnuz ex pphetis. ratōe simili propter illa q̄ deus ad ipsos locut⁹ ē p pphetas: nō tn̄ in ipsis. sed in xp̄o sunt impleta. HIERO. Sz tn̄ turbe sic errare potuerūt τ ī helia τ in hieremia: quomodo herodes errauit in ioanne. vn̄ miroꝝ quosdā īterpretes causas erroꝝ īquirere singuloꝝ. CHRY. Quia vero discipuli opinionē turbe recitauerant: euocat eos p secūdam interrogationē ad opinādū aliquid maius de ipo. τ ideo sequitur: Dicit illis iesus: Uos aūt quez me esse dicitis? Uos inquam qui simul mecū estis semp: qz maiora signa vidistis q̄z turbe: nō oz vos in opione ꝯuēire cū turbis: τ ppter hoc nō a principio p̄dicatiōis eos de hoc interrogauit: sz postq̄z multa signa fecit. τ multa locutus est eis de sua deitate.

HIERO. Attende aūt q̄ ex hoc textu sermonis apostoli nequaq̄z homines: sed dij appellant̄. Cum. n. dixisset: Quez dicunt homines esse filiū hominis: subiecit. Uos autē quē me esse dicitis? Ac si dicat. illis quia homines sunt humana opinātibus: vos qui dij estis quē me esse existimatis? RABA. Nō aūt quasi nesciēs de se sententiam discipulorum vel extraneoꝝ inquirit sed ideo discipulos quid de se sentiant iterrogat: vt ꝯfessionē recte fidei digna mercede remuneret. Iō quid alij de se sentiant inquirit: vt expositis p̄mo sententijs errantium discipuli pbarentur veritatē sue confessionis nō de opinione vulgata sed de ipso pcepisse dominice reuelationis archano. CHRY. Quando vero dominus de plebis opinione interrogat: oēs respondent: sed omnib⁹ discipulis interrogatis petrus tanq̄z os aploꝝ τ caput pro omnib⁹ rn̄det. vnde sequit̄: Rn̄dēs simō petrus dixit: tu es xp̄s filius di viui. ORIGE. Denegauit qdē petrus aliquid eoꝝ eē iesuz q̄ arbitrabant̄ iudei cōfessus est autez. Tu es xp̄s. qd̄ nesciebāt iudei: sz τ qd̄ mai⁹ ē filius dei viui q τ p pphetas dixerat: Uiuo ego dicit dn̄s. τ iō dicebatur viuus. sed fm supereminentiā: qz supeminet oīb⁹ habēnb⁹ vitā q̄ā solus hz imortalitatē: τ est fons vite: qd̄ pprie dicitur de⁹ pater vita āt ē q̄si de fonte pcedes: q dixit: Ego suz vita. HIERO. Deū etiā viuū appellat ad ꝯparationē eoꝝ deoꝝ q putantur dij: sed mortui sūt Saturnū dico iouē venerē: τ herculē. τc. idoloꝝum portenta. HYLA. Est aūt vera τ inuiolabilis fides ex deo deū filiū profectum eē cui sit ex eternitate p̄ris eternitas. Hunc igit̄ assūpsisse corpus τ hoīez factum esse: pfecta confessio est. Complexus est itaq; oīa q τ naturā τ nom̄ expressit. in quo summa virtutum est. RABA. Mira aūt distinctione factū ē vt dominus ipse humilitatem assumpte humanitatis p̄ferat: discipulus excellētiā diuine eternitatis ōndat. HYLA. Dignū aūt cōfessio petri p̄miū cōsecuta est: qz dei filiū in homine vidisset. vnde seq̄t: Rn̄dens antem iesus di. ei: Beatus es simō bar. qz caro τ san. nō reue. tibi. sz pater me⁹ qui est in celis.

HIERO. Reddit. n. christus apostolo vicem pro testimonio quod de se petrus dixerat: Tu es christus filius dei viui. dn̄s āt dixit ei: Beatus es simon bariana: quare? quia non reuelauit tibi caro τ sanguis sed reuelauit pater. quod caro τ sanguis reuelare non potuit spiritussancti gr̄a reue

latū ē. Ergo ex confessione sortitꝰ vocabulū q̄ reuelatōem
ex spūscō habeat: cuiꝰ et filiꝰ appellādus sit. siqdē bariona
lingua nostra sonat filiꝰ colūbe. HIERO. Alij simplici
ter accipiūt q̄ simō. s. petrꝰ filius sit ioānis iuxta alteriꝰ lo
ci interrogatōem: Simon ioannis diligis me: et voluīt scrip
torū vitio deprauatū: vt pro bar ioāna. i. filiꝰ ioānis bario
na scriptū sit vna detracta syllaba. Joāna vero īterpretat
dei gratia. vtrūqz aūt nomen mystice ītelligi pōt. q̄ et colū
ba spūiscm: et gratia dei donū significet spūale. CHRY.
Uanū āt eēt dicere: Tu es filiꝰ iane vel ioanna: nisi vt ostē
dat quomā ita naturaliter est xp̄s filiꝰ dei. sicut petrꝰ filius
ione eiusde substātie cū eo q genuit. HIERO. Illud aūt
qd aīt: Quia caro et sanguis nō reuelauit tibi. aplīce narratōi
comparat: i qua aīt: Cōtinuo nō acqeui carni et sanguini. car
nem ibi et sanguinē iudeos significās: vt hic quoqz sub alio
sensu demonstret q̄ ei nō p doctrinā phariseoꝝ sed p dei
gratiā xp̄s dei filiꝰ reuelatꝰ sit. HYLA. Uel aliter. Bea
tus h̄: qꝛ vltra humanos oculos ītendisse et vidisse lauda
tus ē nō id qd ex carne et sanguie ē ꝯtuēs: sed dei filiū cele
stis patris reuelatōe ꝯspiciēs dignusqz indicatus ē vt pmꝰ
agnosceret q̄ diuinitas eēt i xp̄o. ORIGE. Est aūt i hoc
loco qrendū vtꝝ cū p̄us mitterent iā cognoscebāt discipu
li q̄n ipse erat xp̄s. Hic. n. sermo demōstrat: qm̄ tūc p̄mū
cōfessus fuerit eū petrus xp̄z filiū dei viui. et vide si potes:
q̄a credere iesū esse xp̄z minꝰ ē q̄z cognoscere. vt dicamꝰ
q̄n mittebant ad p̄dicādū credebāt qdem iesū eē xp̄z.
postea āt proficiētes etiā cognouerūt. Aut ita ē rīdēdū: vt
dicamꝰ qm̄ tūc qdē apl̄i initia cognitōis habebāt christi: et
exigua cognoscebāt de illo: postea aūt pfecerūt ī agnitōez
ipsiꝰ. vt possent cape sniaz christi reuelatā a prē sicut et pe
trus q beatificat: nō solū ī eo quod dicit: Tu es christus. sz
eo magis q̄ addidit filiꝰ dei viui. CHRY. Nimirū autē
si non confessus esset petrꝰ christū proprie ex patre natū nō
esset h̄ reuelatione opus: neqz existimare christū vnū ex mlꝭ
tis filijs adoptiuis beatitudine dignū esset nā et ante hoc illi
q erāt ī naui dixerūt: Uere filiꝰ dei ē hic. Sz et nathonael
dixit: Rabi tu es filiꝰ dei. nō tn̄ beati dicti sunt: qꝛ nō talez
cōfessi sūt filiatōez q̄lē petrꝰ: sed vnū ex multis eū estima
bant: nō vere filiū. vel et si p̄cipuū qdē p multis. nō aūt hec
substātia patris. Uides aūt qualiter et filiū reuelat pr̄: et pa
trē filiꝰ. Nō eni ab alio ē dicere filiū q̄z a patre: nec ab alio
patrē q̄z a filio. quare et hic manifestū ē q̄ filius ē consubstā
tialis et coadorādus prī. Ostēdit aūt xp̄s ex hic iā mltos cre
dituros. qd fuerat petrꝰ ꝯfessus. vn̄ subdit: Et ego dico tibi
qꝛ tu es petrꝰ. HIERO. Ac si dicat qꝛ tu mihi dixisti: Tu
es xp̄s filius dei viui. et ego dico tibi: non sermone casso et nul
lū opꝰ hñte: sz dico tibi: qꝛ meū dixisse fecisse ē: Quia tu es
petrꝰ. sic. n. ipse lumē aplīs donauit vt lumē mūdi appellē
tur: et cetera q̄ a dn̄o sortiti vocabula sunt: ita et simoni q cre
debat ī petrā xp̄z petri largitus ē nomē. AUGU. de con.
euā. Nullꝰ tn̄ arbitret q̄ h̄ petrus nomē accepit. nō. n. acce
pit hoc nomē nisi vbi ioānes cōmemorat ei dcm̄ eē: Tu vo
caberis cephas: qd īterpretat petrꝰ. HIERO. Secūdū
aūt metaphorā petre recte dr̄ ei. Edificabo eccliā meā su
per te. et hoc ē qd seqtur. Et sup hāc petrā edificabo eccliā
meā. CHRY. i. ī hac fide et ꝯfessiōe edificabo ecclesiam
meā. Hic ostēdit mltos iam credituros qd petrꝰ ꝯfessus fue
rat: et erigit eiꝰ sensum et pastorē ip̄z facit. AUGU. i li. re
tracta. Dixi i quodā loco de aplō petro: q̄ ī illo tāqz ī petra
edificata ē ecclesia: sz scio me postea sepissime sic exposuisse
vt q̄ a dn̄o dcm̄ ē: Tu es pe. et sup hāc pe. edi. ec. meā. vt sup
hūc intelligeret: quē cōfessus ē petrꝰ dicēs: Tu es xp̄s filius
dei viui ac si petrꝰ ab hac petra appellatꝰ psonā ecclīe figu
raret: q̄ sup hāc petrā edificat. nō. n. dcm̄ ē illi: Tu es petra:
sed tu es petrꝰ: petra āt erat xp̄s: quē ꝯfessus simō sicut ei to
ta ecclesia confitet: dictꝰ ē petrus. Harū aūt duaꝝ sententia
rum q̄ sit pbabilior eligat lector. HYLA. Est aūt ī nūcu
patōe noui nois felix ecclīe fundamētū dignaqz edificatōe
illiꝰ petra q̄ īfernas leges et tartari portas et oīa mortis clau
stra dissolueret. vn̄ ad ostēdēdā firmitatē ecclīe supra petrā
fundate subdit: Et porte īferi nō p̄ua. aduer. eā. GLO. i.
nō separabūt eā a charitate mea et fide. HIERO. Ego por
tas īferi vitia reoꝝ atqz peccata. vl' certe hereticoꝝ doctri
nas p q̄s illecti hoies ducūt ad tartaꝝ. ORIGE. Sed et
singlē spūales negtie celestibꝰ porte sūt īferoꝝ: qbꝰ ꝯtrāt
porte iustitie. RABA. Porte quoqz īferi et tormēta et blā
dimēta sūt psecutoꝝ: sz et praua īfideliū opa ieptaqz collo
quia porte sūt īferi: qꝛ iter pditōis ostēdūt. CHRY. Nō aūt
exprimit vtrū petre nō p̄ualebūt i q̄ edificat xp̄s eccliā; aut
ecclīe quam edificat sup petrā: tū manifestū est qꝛ nec ad
uersus petram nec aduersus eccliā porte p̄ualēt īferorū.
CYRIL. i li. thesau. Scđz aūt hāc dn̄i p̄missionē ecclīa
aplīca petri ab oī seductōe hereticaqz circūuētōe manet īma
culata: sup oēs ppositos et ep̄os et sup oēs p̄mates ecclīaꝝ et
ppl'oꝝ i suis pōtificibꝰ i fide plenissima et auctoritate petri.
Et cū alie ecclīe quorūdā errore sint verecūdate: stabilita
inq̄ssabilit' ipsa sola īgnat silētiū īponēs et oīū obturās ora
hereticoꝝ: et nos necessario salutis nō decepti supbia neqz
vino supbie debriati typū veritatis et scē aplīce traditōis vna
cū ipsa ꝯfitemur et p̄dicamus. HIERO. Nemo aūt putet
hoc de morte dici q̄ apl'i ꝯditioni mortis subiecti nō fuerit:
quorū martyria videat coruscare. ORIGE. Si q̄ et nos
p̄re nobis reuelāte q̄ ē i celis: qui. s. ꝯuersatio nr̄a in celis est
ꝯfessi fuerimus iesū xp̄m eē filiū dei viui et nobis dicetur:
Tu es petrꝰ. et c. petra. n. ē oīs q imitator ē xp̄i: aduersus quē
aūt porte p̄ualēt īferoꝝ: ille neqz petra dicēdꝰ ē: supra quā
edificat xp̄s eccliā neqz ecclīa neqz pars ecclīe quam xp̄s
edificat supra petrā. CHRY. Deinde et aliū petri dicit ho
norē cū subdit: Et tibi dabo claues regni celoꝝ. q. d. Sicut pr̄
dedit me cognoscere ita et ego aliquid dabo. s. claues regni
celoꝝ. RABA. Qui. n. regē celoꝝ maiori p ceteris deuo
tiane ꝯfessus ē merito p ceteris ipse collatis clauibus regni
celestis donatꝰ ē vt ꝯstaret oībꝰ qꝛ absqz ea ꝯfessione ac si
de regnū celoꝝ nullus posset intrare. Claues aūt regni celo
rū ipsaz discretionē et potētiā noīat: potētiā q̄ liget et soluat:
discretionē q̄ dignos vel indignos discernat. GLO. Un̄
seqt: Et qd̄cūqz ligaueris. i. quēcūqz indignū remissiōe iudi
caueris dū viuit indignus apd deū iudicabit. Et qd̄cunqz
solueris. i. quēcūqz soluēdū iudicaueris dū viuit: remissiōez
petōꝝ ꝯseqt a deo. ORI. Uide āt q̄ntā ptātē h̄z petra sup
quā edificat ecclīa eiꝰ vt ēt iudicia maneāt firma q̄si deo iudi
cāte p eā. CHRY. Uide aūt q̄lr xp̄s reducit petrū ad ex
celsā de ipso intelligētiā. Hec. n. ei se promittit daturū que
sūt p̄pria dei solius. s. petā soluere et ecclīā immutabilē face
re inter tot psecutionū et tētationū pcellas. RABA. Hec
aūt ligandi atqz soluēdi ptās q̄uis soli petro data videat a
dn̄o tn̄ et ceteris aplīs dat: necnō ēt nūc i ep̄is ac p̄sbyteris
oī ecclīe. Sz iō petrꝰ specialit' claues regni celoꝝ et p̄ncipatū
iudicarie ptātis accepit: vt oēs p orbē credētes intelligant
qꝛ qcūqz ab vnitate fidei vel societatis illius quolibet mō
semetipsos segregāt: tales nec vinculis petōꝝ absolui: nec
ianuā p̄t regni celestis ingredi. GLO. Spūaliter ēt eā pe
tro ꝯcessit vt ad vnitatē nos inuitaret. Jō. n. eū principē aplō
rū cōstituit: vt ecclīa vnū p̄ncipalē xp̄i haberet vicariū: ad
quē diuersa mēbra ecclīe recurrerēt: si forte inter se dissen
tirēt. Qr si diuersa capita eēnt in ecclīa vnitatis vinculū rū
peret. Quidā aūt dicūt q̄ iō dic̄: Sup terrā. Nō. n. data est
ptās hoibꝰ ligandi vel soluēdi mortuos: sz viuos. Qui autē
mortuos solueret vel ligaret. nō super terram: sed post ter
rā hoc faceret. EX senten. ꝯstantinopol'. cōcilij. Quō autē
p̄sumunt quidam dicere de viuis tm̄modo hec dicta esse:
an ignorant. quia iudicium anathematis nihil ē aliud q̄z se

paratio. Euitandi sūt aūt illi q̄ a pessimis culpis detinent: siue i vinis sint siue non. Jnocente eni semꝑ resurgere necessariū ē. Sed ⁊ augustini religiose memorie q̄liter aphrycanos ep̄os splēdide diuerse epistole recitate sunt significātes q̄ oporteret hereticos ⁊ post mortē anathematiçare. Talē aūt ecclesiasticā traditōem ⁊ alij aphricani ep̄i seruauerūt. Sz ⁊ sancta romana ecclesia quosdā ep̄os post mortē anathematiçauit lz pro fide ī vita sua nō essent accusati. HIERO. Jstū locū ep̄i ⁊ p̄sbyteri nō intelligētes aliqd sibi de phariseo℞ assumūt supcilio: vt vel dānēt inocētes: vel soluere se noxios arbitrent̄ cū apud dn̄z non sn̄ia sacerdotū sz reo℞ vita q̄rat̄. Legimus ī leuitico de leprosis vbi iubent̄ ostēdere se sacerdotib⁹ ⁊ si leprā habuerint tūc a sacerdote immūdi fiant: nō q̄ sacerdotes leprosos faciant ⁊ īmūdos sed q̄ habeant noticiā leprosi ⁊ nō leprosi: ⁊ pūt discernere q̄ mūdus: q̄ ve immūdus sit. Q̄mo ergo ibi leprosum sacerdos īmūdū facit sic ⁊ hic alligat vl' soluit ep̄s vl' p̄sbyter nō eos q̄ īsontes sunt vel īnoxij: sz p officio suo cū pctō℞ audierit varietates scit qui ligandus sit: q̄ soluendus. ORIGE. Sit ergo irrep̄hēsibilis q̄ alte℞ ligat vl' soluit: vt īueniat̄ dign⁹ ligare vl' soluere ī celo. Sz ⁊ ei q̄ potuerit virtutib⁹ portas obstruere īfero℞ q̄si p̄miū dant̄ claues regni celo℞. oēs .n. species virtutū cū q̄s eā cepit operari. q̄si ipse se adapit ante eū: dn̄o videlicet aperiente eam per gratiam suā vt īueniat̄ eadē virtus ⁊ porta esse: ⁊ clauis porte. Forsitan autem ⁊ vnaqueq₃ virt⁹ est regnū celorum.

¶ Tūc p̄cepit discipulis suis vt nemini dicerent: q̄ȝ ipse esset iesus xp̄s. Exide cepit iesus ostēdere discipl'is suis: q̄ȝ oporteret eū ire hierosolymā ⁊ multa pati a senioribus ⁊ scribis ⁊ principibus sacerdotum ⁊ occidi ⁊ tertia die resurgere.

ORIGE. Postq̄ȝ petr⁹ cōfessus ē xp̄z filiū dei viui: q̄ȝ noluit hoc eos iterum p̄dicare subdit: Tunc p̄cepit discipulis suis vt nemini dicerēt: q̄ȝ ipse esset iesus xp̄s. HIERO. Sz eū sup̄ra mittēs discipl'os ad p̄dicādū iusserit eis. vt annūciarēt aduētū suū: videt̄ eē ꝯtrariū qd̄ hic p̄cepit: ne se dicāt eē iesū xp̄z mihi videt̄ aliud eē xp̄z p̄dicare: aliō iesū xp̄z. Et xp̄s cōe dignitatis ē nomē. iesus p̄priū vocabulū saluatoris. ORIGE. Uel tūc leuiter q̄dē de eo annūciabāt. q̄si de magno ⁊ mirabili viro: xp̄z aūt eē eum nondum ānūciabāt. Qui āt vult ēt xp̄z eū p̄dicatū p⁹ ab ap̄lis dicet q̄ leuiter premittere voluit eos mētōēz nois sui vt iterū facto silētio p̄dicatōis h⁹ hoc ip̄z qd̄ leuiter de xp̄o auditū fuerat digerat̄ ī sensib⁹ audito℞. Aut ita ē soluēda q̄stio. vt videant̄ ea q̄ superi⁹ de ānūciādo xp̄o sunt dicta: nō ad tēpus ꝑtinere qd̄ fuit an̄ xp̄i resurrectōēz sz ad t̄pa post futura. Hec aūt q̄ mandat vt nemini dicāt: tūc ap̄lis cōueīre: inutile .n. ē ip̄z q̄dē p̄dicari: crucē āt ei⁹ tacere. Propterea p̄cepit eis vt nemini dicerēt. q̄ȝ ipse ē xp̄s: ⁊ preparabat eos vt postmodū dicāt: Q̄m ip̄e est xp̄s q̄ crucifixus ē: ⁊ resurrexit a mortuis. HIERO. Nō neq̄s putet nr̄e tm̄ eē ītelligētie: seq̄tur: causas tūc p̄hibite p̄dicatōis exponit. Seq̄t̄ .n. Exide cepit iesus osñ. disci. suis q̄ȝ opor. eū ire hiero. ⁊ mul. pati a seni. ⁊ scri. ⁊ p̄n. sacer. ⁊ occi. ⁊ ter. die resur. Est aūt sensus: Tūc me predicate cū ista passus fuero: q̄a nō p̄dest xp̄z publice predicari ⁊ eius vulgare ī populis maiestatē quē post paululū flagellatū visuri sūt ⁊ crucifixū. CHRY. Quod .n. semel radicatū ē ⁊ postea euulsū: si ite℞ plantet̄: difficile retinebit̄ apud multos. qd̄ aūt īfixū semel ē: ⁊ māsit postea īmobile facile p̄uehit̄ ad augm̄tū. p̄p hoc aūt immorat̄ tristib⁹ p̄dicēdis: ⁊ s̄monē m̄ltiplicat: vt apiat discipulorū mētes. ORIGE. Et vide q̄ȝ nō dixit: Cepit dicere vel docere: sz ostēdere: q̄m sic̄ corpalia osñdi dicūt̄: sic osñdi dicūt̄ a xp̄o ea q̄ loq̄bat̄. Nō aūt sic puto eis q̄ corpo℞aliter cū multa patiētē viderūt: osñsa fuisse ea q̄ videbant̄: quō discipulis osñsus ē rōnabilis s̄mo de mysterio passionis ⁊ resurrectōis xp̄i: ⁊ tūc q̄dē cepit osñdere ꝯn̄ter aūt postea capaciorib⁹ factis plení⁹ demonstrauit q̄ȝ oē quod cepit iesus hoc p̄fecit. Oportebat aūt eū ire ī hierusalē: vt occidatur q̄dē ī hierosolymis q̄ sunt deorsū: regnet autē resurgēs ī hierusalē celesti. Postq̄ȝ eni resurrexit xp̄s: ⁊ alij cōsurrexerūt ei: iā nō deorsū q̄rit̄ hierusalē vel dom⁹ orōnis in ea: sed sursū. Patit̄ aūt multa a seniorib⁹ hierusalē terrene: vt glorificetur ab his q̄ capiūt beneficia ei⁹ celestib⁹ seniorib⁹. Tertia aūt die resurrexit a mortuis: vt eripiēs a maligno acq̄rat eis q̄ liberati fuerant hoc donū vt baptiçent̄ sp̄u ⁊ aīa ⁊ corpore ī noīe patris ⁊ filij ⁊ sp̄us s̄ci q̄ sūt tres dies simul p̄petuo instantes eis q̄ p eos facti fuerūt filij lucis.

¶ Et assumēs eū petrus: cepit īcrepar̄ illū dicēs: Absit a te dn̄e: nō erit tibi hoc. Qui ꝯuersus dixit petro: Uade post me: sathanas scādalū es mihi: q̄ȝ nō sapis ea q̄ dei sunt: sed ea q̄ hominum.

ORIGE. Adhuc initia co℞ q̄ osñdebant̄ dicēs xp̄s petr⁹ idigna hec filio dei viui arbitrabat̄: ⁊ q̄si oblitus q̄m filius dei viui nihil dignū increpatōe facit aut agit cepit increpare: ⁊ hoc est qd̄ dr̄. Et assumēs eū petrus cepit īcrepare illū. HIERO. Sepe diximꝰ nimij ardoris: amoris q̄z q̄ȝ maximi fuisse petrū in dn̄m saluatorē. Qui ergo post cōfessionē suā ⁊ p̄miū saluatoris qd̄ audierat: nō vult dīstrui ꝯfessionē suā: nec putat posse fieri vt dei fili⁹ occidat̄ assumit eū in affectū suū vel separatiz ducit: ne p̄ñtib⁹ ceteris ꝯdiscipulis videat̄ magistrū arguere ⁊ cepit illū increpare amātis affectu: ⁊ obstās dicere: Absit a te dn̄e. Uel vt melius habet̄ in greco: Propitius sis tibi dn̄e nō erit hoc. q̄si necessariā haberet propitiationē. cuius affectū q̄dē suscipiēs xp̄s ignorātiā exprobrat. vn̄ seq̄t̄: Qui ꝯuer. dixit pe. Uade p⁹ me sath. scāda. mihi es. HYLA. Sciēs eni dn̄s diabolice artis instinctū petro ait: Uade retro post me. i. vt exēplo sue passionis sequat̄. Jn eū v̄o p q̄uē opinio hec suggerebat̄ ꝯuersus adiecit. Satha. scāda. mihi es. Nō .n. ꝯuēnit existimare petro sathane nomē: ⁊ offensionē scādali deputari post indultā illa btitudinis ⁊ p̄tātis tāta p̄conia. HIERO. Sed mihi error apostolic⁹ de pietatis affectu veniens: nunq̄ȝ incentiuū videbit̄ diaboli. prudēs q̄ lector ꝯsideret petro illā btitudinē ac p̄tātē in futuro p̄missā nō in p̄ñti datā. quā si statim dedisset ei nunq̄ȝ ī eo prauē ꝯfessionis error īuenisset locū. CHRY. Quid ēt mirabile ē hec pati petrū q̄ ō his reuelationē nō susceperit. Ut .n. discas q̄ neq̄z illa q̄ de xp̄o cōfessus fuerat: ex se locutus ē: vide q̄liter in his q̄ nō reuelata sūt ei turbationē patiat̄. humana .n. ⁊ terrestri cogitatiōe q̄ sunt christi cōsiderās estimabat turpe ⁊ idignū eē ei q̄ pateret̄. Et iō dn̄s subiecit. Q̄ȝ nō sapis ea q̄ dei sūt. sed ea que hoīum. HIERO. q. d. Mee volūtatis ē ⁊ patris: vt p hominū salute moriar: tu tuā tm̄ ꝯsiderās volūtatē nō vis granū tritici cadere ī terrā: vt multos afferat fructus: ⁊ iō q̄ȝ contraria loq̄ris voluntati mee debes aduersarius appellari: sathanas .n. interpretat̄ aduersari⁹ siue ꝯtrari⁹: sz tm̄ vt pleriq̄z putant eadē sathanas: ⁊ petr⁹ sn̄ia ꝯdēnāt̄. petro .n. dr̄: Uade retro me satha. i. seq̄re me q̄ ꝯtrari⁹ es volūtati mee. Jlle audit vade sathanas. ⁊ nō ei dr̄ retro: vt subaudiat̄: Uade in ignem eternum. ORIGE. Dixit q̄ petro: Uade past me. q̄si desistenti p ignorantiā ire post xp̄m. Sathana aūt dixit ei: q̄si p ignorātiā aliquid habenti contrarium deo. Beatus autem ad quē cōuertit̄ christus etiam si corripiendi causa conuertitur. Sed quare dixit ad petrū: Scādalū mihi es cū i psalmo dicatur: Pax multa diligētibus legem tuam ⁊ non est illis scādalum: Sed respondendum est quoniam non solū iesus nō scandaliçatur: sed nec omnis homo qui in dilectione dei perfectus est: sed quantum ad se qui tale aliquid: vel agit vel loquitur: scandalum est alteri: licet ille inscandali

sabilis sit. Aut certe omnez discipulum peccantem scandalum sibi appellat. sicut et paulus dicebat quis scandalizatur et ego non vror?

¶ Tunc iesus dixit discipulis suis: Siquis vult post me venire abneget semetipsuz: et tollat crucē suā: et sequat me. Qui.n. voluerit aiam suaz saluam facere: perdet eā. Qui autem perdiderit animam suam propter me: inueniet eam.

CHRY. Postq̄ petrus dixerat: ppitius esto tibi: neq̄q̄ erit tibi hoc: et audiuit: Uade retro me sathanas. nō fuit dominus hac solū icrepatōe ɔtent⁹: sʒ ex supabundantia voluit ostendere icōueniētiā dictoꝝ a petro et fructuʒ sue passionis. vñ subdit: Tūc iesus dixit discipl'is suis: siqs vult p⁹ me venire abneget semetipsuz et tollat crucē suā et sequat me. q.d. tu dicis mihi propiti⁹ esto tibi. Ego aūt dico tibi: q̄m nō solum me ꝓhibere a passiōe nociuū tibi ē. sed neq̄ saluari poteris nisi patiaris et moriaris et vite abrenuncies semp. et vide q̄ nō coactiuū facit sermonē. nō.n. dixit: si volueritis oꝫ vos h̄ pati. sʒ siqs vult. hoc autez dicens magis attrahebat. q.n. libertati auditorē dimittit: magis attrahit. q vero violentiā īfert mltotiēs īpedit. nō āt solis discipl'is suis sʒ et cōe hoc dogma orbi terraꝝ ꝓpōit dicēs Siqs vult. i. si mulier: si vir. si rex. si liber si seru⁹. CHRY. Tria aūt sunt q̄ dicuntur Abneget semetipsum: et tollat crucē suā et sequatur me. GREGO. i hom.e. Quia nisi qs a semetipso deficiat: ad eū q super ipsum ē nō appropinquat. Sed si nosipsos relinq̄m⁹. quo ibimus extra nos: vel qs est q vadit si se deserit? Sed aliud sum⁹ p peccatū lapsi: aliud p naturā cōditi. tūc ḡ nosmetipsos relinquim⁹ et abnegamus cū vitamus qd̄ p vetustatē sum⁹. et ad hoc nitimur ad quod per nouitatē vocamur. GREGO. sup ezechie. Semetipsz ēt abnegat quisq̄ mutat ad meliora et icipit eē qd̄ non erat. et desinit esse qd̄ erat. GREGO. xxxiij. mora. Semetipsuz ēt abnegat qui calcato typo superbie ante dei oculos se esse a se alienū demōstrat. ORIGE. Quāuis aūt videat aliquis a peccato abstinere: tñ nisi ī crucē christi crediderit non pōt dici christo confixus sue cruci. vñ sequitur: Et tollat crucem suaz. CHRY. Uel aliter: Qui negat aliū vel fratrē vel famulū vel quēcūq̄: etsi flagellatū viderit: et quodcūq̄ patientē non assistit nō adiuuat ita vult corpori nr̄o nos nō ignoscere: vt si flagellauerint vel quodcunq̄ aliud fecerit. corpori nō parcam⁹. hoc eni ē parcere: sicut patres tūc ignoscunt filijs: cū magistris eos tradētes iusserit: vt nō parcāt. Ne autē estimes q̄ vsq̄ ad verba tm̄ et cōtumelias oportet abnegare scip̄z osñdit vsq̄ ad quātū abnegare scipsum oportet: q̄ vsq̄ ad mortē etiā turpissimā. s. crucis qd̄ significat hoc qd̄ dicit: Et tollat crucē suā et seq̄tur me. HYLA. Sequēdus eni ē dñs cruce assumpta passionis sue: etsi non sorte tñ voluntate comitādus ē. CHRY. Quia ēt latrones multa grauia patiunt: vt nō estimes q̄ passio malaꝝ sufficiat adiungit cāz patiēdi cū dicit: Et sequat me. vt p p̄ eū oia sustinras et alias ei⁹ virtutes addiscas. hoc ē.n. seq christū vt oꝫ: diligētez eē circa virtutes: et pati oia ꝓpter ipsuz. GREGO. Duob⁹ etiā modis crux toll'r: cū aūt p abstinētiā affligit corp⁹: aūt p cōpassionē proximi affligit aīus. Sʒ q̄ ipsis virtutib⁹ q̄dā vitia mixta sūt. dicēdū nob ē q̄ abstinētiā carnis nōnūq̄ vana gloria obsidet: q̄ dū tenuitas ī corpore: dū pallor ī vultu respicitur virtus patefacta laudat. Cōpassionē vero aīum plerūq̄ latēter obsidet pietas falsa vt hāc nōnūq̄ vsq̄ ad cōdes. cēdēdū vitijs pertrahat. vñ ad hec excludenda subdit: Et seq̄r me. HIERO. Uel aliter: Tollit crucē suā q mūdo crucifigit. cui aūt mūdus crucifixus ē sequit dñz crucifixū. CHRY. Deinde q̄ graue videbat qd̄ dcm ē: ex ea q̄ cōsequūt id mitigat premia ponēs superminētia laborib⁹ et malitie penas. vñ sequitur: Qui.n. voluerit aiaz suaz saluā facere pdet eā. ORIGE. Qd̄ duplr pōt intelligi. Primū sic: Siqs amator vite p̄ntis parcit aie sue timēs mori: et putās aiaz suā p hāc morte pire: iste volēs hoc mō saluare aiaz suā pdet eā alienam illaz faciens a vita eterna. Siqs ɔtēnēs vitā p̄sentē vsq̄ ad mortē p vitate certauerit pdet qdē aiaz suā quātuz ad vitā p̄sentē sʒ q̄m pp xp̄m pdet eā magis eam saluā faciet i vitā eternā. Alio mō sic: Siqs itelligit q̄ ē vera sal⁹: et acquirere vult eam ad salutē aīe sue: iste abnegans semetipsum pdit quātū ad voluptates carnales aiaz suam ꝓpter christuz: et pdēs aiaz suā hoc mō saluat eā p opa pietatis: dicendo.n. Qui voluerit: pcedentē et sequētē vnū sensuz eē ostendit. Si ergo qd̄ supius dixit: Abneget semetipsum: de morte corporali dixit: ɔñter hoc de sola morte intelligere debemus dictuz eē. si autē abnegare scipsūz ē carnalē conuersationē reijcere. et pdere aiaz ē deponere voluptates carnales.

¶ Quid.n. ꝓdest hoi si vniuersūz mūdū lucret: aīe vero sue detrimētū patiat? Aut quam dabit hō ɔmutatōēz p aīa sua? Filius.n. hois vēturus ē i glia p̄ris sui cū angelis suis: et tūc reddet vnicuiq̄ sʒ opa eius. Amē dico vob: sūt qdā d hic stantibus qui non gustabunt mortem donec videant filium hominis venientem in regno suo.

CHRY. Quia dixerat q vult saluare perdet: et q pdet saluabit: vtrobiq̄ salutē et pditionē ponēs: ne aliqs estimet eā lē esse hincinde pditionē et salutē: subiūgit: Quid eni ꝓdest hoi si mū. vni. lu. ani. vo sue detri. pa. q.d. ne dicas q̄ q picula que pp xp̄m iminēt effugit: saluet aiaz suā. i. vitā tpalem. Sed pone etiā cū aia idest vita tpali totū orbē terrarū: qd ex his hoi erit ápli⁹ aīa ī ꝑpetuum peūte: Si.n. famlos in os videres in leticia: te aūt in malis vltimis ɔstitutū: qd lucrareris ex coꝝ dñio? Hoc ēt in aīa tua reputa cū carne lasciuiēte ipsa futuraz pditionē expectat. ORIGE. Puto etiā q̄ mūdū lucrat q nō abnegat semetipsūz nec pdit aiaz suā quātū ad voluptates carnales: et ipse facit aīe sue detrimētū. Jō duob⁹ nobis ꝓpositis magis ē eligēdū vt mūduz pdam⁹: et lucremur aias nr̄as. CHRY. Sʒ si regnaueris sup vniuersūz orbē terraꝝ nō poteris aiaz tuā emere. vñ sequit: Aut quā dabit hō ɔmutationē p aīa sua? Ac si dicat: Diuitias si pdideris poteris dare diuitias alias ad eas reducendas: aiaz aūt pdens nō poteris aiaz aliquā dare. sʒ neq̄ aliqd aliud. Quid aūt mirabile ē si in aīa hoc contingit: cum et in corpore hoc vr̄ contingere. Etsi.n. x. milia diademata corpori insanabiliter egroto circūposueris nō curat. ORIGE. Et p̄ma qdē facie ɔmutatio aīe ē substātia vt det substantiā suā hō pauperib⁹: et saluet aiaz suā. Sʒ puto q̄ non hʒ aliqd hō qd̄ dans q̄si ɔmutationem aie sue liberet eā de morte: d̄s aūt p aīab⁹ hoīuz dedit ɔmutationē p̄ciosuz sanguinē filij sui. GREGO. Uel aliter pōt ɔmutari q̄ sancta eccl'ia aliud hʒ tēp⁹ psecutionis et aliud pacis redēptor nr̄ ipsa ei⁹ tpa distinguit in p̄ceptis. nā psecutiōis tpe ponēda ē aīa: pacis aūt tpe ea q̄ ampli⁹ dñari pñt frāgēda sūt desideria terrena. vñ dr̄: Quid n. ꝓdest hoi: HIERO. Prouocatis āt discipl'is vt abnegarēt se et tollerēt crucē suā grādis fit terror audiētiū. Jccirco tristib⁹ leta succedūt: et dic: Filius.n. ho. vē. ē i glia p̄ris sui cū an. suis. Times mortez: audi gliaz triūphātis. Uereris crucē: ausculta āgeloꝝ ministeria. ORIGE. q.d. Nūc qdē filius hois venit sʒ nō ī glia. nō eni decebat eū i glia ɔstitutū pctā nr̄a portare sʒ tūc veniet i glia: cū aū pparauerit discipulos suos fact⁹ sic illi: vt illos faceret sicut ē ipse ɔformes glie sue. CHRY. Nō aūt dixit in tali gloria i quali ē p̄r ne alteritatē glorie suspiceris: sed ait Glia p̄ris. vt eadē glia ośdat. Si aūt glia vna ē: manifestū q̄ et suba vna ē. Quid ḡ times petre mortē audiēs?

tunc me videbis in gloria. Si autem ego in gloria: ⁊ vos:
sed vi dicēs gl'iaꝫ terribilia immiscuit i medium iudicium ītro-
ducēs. vnde seqt: Et tūc reddet vnicuiqꝫ ſꝫ opa ei⁹. HIE
RO. Nō ē.n. distinctō iudei ⁊ gētilis. viri ⁊ mulieris. paupeꝝ
⁊ diuitū: vbi nō psone ſꝫ opa ꝯsiderant. CHRY. Hoc āt
dixit nō solū pctōrib⁹ penas cōmemorās: ſꝫ iustis brauia ⁊
coronas. HIERO. Poterat aūt aplōꝝ tacita cogitatio
huiusmodi scādalū sustinere. Occisionē ⁊ mortē nunc dicis
futurā: q aūt pmittis te affuturū i gloria i tpa lōga differ
tur. Preuidens ergo occultoꝝ cognitor qd possent obijcere:
⁊ timorē psenti cōpensat pmio dicēs: Amē dico vobis:
sunt qdā de hic stan. q nō. gu. mortē do. vi. fi. ho. ve. in re. suo.
CHRY. Volēs ergo mōstrare qd ē illa glia in q postea
ventur⁹ ē: eis i psenti vita reuelauit sicut possibile erat eos
discere: vt neqꝫ i dni morte iā doleāt. REMI. Quod ergo
hic dicit: ipletū ē in trib⁹ discipulis: qb⁹ dns trāsfiguratus
in monte gaudia eterne repromissiōis ostēdit: q viderunt
eum i regno suo venientē. i. i ea claritate fulgentē i qua pera
cto iudicio videbit ab oibus sanctis. CHRY. Propter
hoc āt nō pdicit noia eoꝝ q ascēsuri erāt i montem: qꝛ reliq
valde ꝯcupiscerēt seq: exēplū illius glorie visuri ⁊ grauiter
tulissent velut despecti. GREGO. Vel regnū dei pñs ec
clia vocat. ⁊ qꝛ nōnulli ex discipl'is ei⁹ vsqꝫ adeo i corpe vi
cturi erāt vt eccl'iaꝫ dei cōstructā cōspicerēt ⁊ cōtra h⁹ mū
di gl'iaꝫ erectā: cōsolatoria pmissiōe. nunc dr: Sunt qdā de
hic stantib⁹. ORIGE. Moraliter aūt vbū dei his q noui
ter ducunt ad fidē: formā hꝫ serui. pfectis aūt venit i gl'ia
patris sui. Angeli aūt illi⁹ sunt ppbetaꝝ smones: quos nō est
possibile aīi spūalr itelligere nisi cū spūalr itellectū fuerit
vbū xpi vt videāt fil' appere i maiestate. Tūc āt dabit vni
cuiqꝫ de gl'ia sua ſꝫ actū ei⁹: qꝛ qnāto qs melior fuerit i acti
bus suis tāto spūali⁹ itelligit xpꝫ vel pphetas ipsi⁹. Stātes
āt vbi stat iesus: sunt q fūdatas hnt apud iesum aīe bases.
Ex qb⁹ q meli⁹ stāt: dicūt nō gustare mortē donec videant
vbū dei qd venit i regno suo vidēs eminētiā dei quā vide
re nō pūt q diuersis inoluti sunt peccatis: qd ē mortē gusta
re: q peccās aīa morit. Sicut.n. vita ē ⁊ panis viu⁹ q de ce
lo dscēdit: sic ⁊ inimica ei⁹ mors pāis ē mortu⁹. Ex istis āt pa
nib⁹ qdā modicū mādicāt tm gustātes. qdā āt abūdāti⁹. q
.n. raro ⁊ modicū peccāt tātūmō gustāt mortē. q āt pfecti⁹
susceperit spūalē vtutē: nō gustāt eā: ſꝫ viuo pane semp ve
scit. Q aūt dicit donec videāt nō diffinit tps: vt postqꝫ trā
sierit illō donec. fiat qd aū nō fuerat factū. ſꝫ rē q necīa ē ex
ponit. q.n. semel videt eum i gl'ia ei⁹. iā nequaquā gustabit
mortem. RABA. Sanctos aūt mortē gustare testat: q
b⁹ mors corporis quasi libando gustat: vita vero anime
possidendo tenetur.

CA. XVII.

ET post dies sex assumpsit iesus pe
trū ⁊ iacobū ⁊ ioānē frēs eius ⁊ du
xit illos mōtē excelsū seorsū: ⁊ trāsfi
guratus ē ante eos. Et resplenduit
facies eius sicut sol. Vestimēta au
tem eius facta sunt alba sicut nix. Et ecce appa
ruerunt illis moyses ⁊ helias cū eo loquentes.
Respōdēs aūt petrus: dixit ad iesū: Dñe bonū
est nos hic eē: si vis faciamus hic tria tabernacu
la: tibi vnū: moysi vnum: ⁊ helie vnum.

REMI. Claritatē sue visiōis quā pmiserat dns discipu
lis suis in hac trāsfiguratione habita i monte post sex dies
cōpleuit. vnde dr. Et post sex dies assumpsit pe. et ia. ⁊ ioā.
fra. ei⁹. HIERO. Querit autē quō post sex dies assum
psit eos cū lucas euangelista octonariū numeꝝ ponat: sed
facilis ē respōsio: qꝛ hic medij ponuntur dies. ibi pmu⁹ ad
ditur ⁊ extrem⁹. CHRY. Ideo aūt non confestim facta
pmissione eos sursum ducit. sed post sex dies: vt relig disci
puli nihil patiant humanū. i. aliquē inuidie motum. vel vt
hoꝝ dieꝝ spacio vehemētiori cōcupiscētia repleti q assum
di erant sollicita mēte accederent. RABA. Merito aūt
p⁹ sex dies gl'iā illā oñdit: qꝛ p⁹ sex etates futura ē resurre
ctio. ORIGE. Vel qꝛ i sex dieb⁹ tot⁹ pfcī nūeri factus ē
visibilis mūdus: q trāscēdit oēs res mundi pōt ascendere
sup mōtē excelsum ⁊ gloriā aspicere verbi dei. CHRY.
Jō aūt hos tres assumpsit qꝛ alijs potiores erāt: Intēde
āt qliter matthe⁹ nō occultat eos q sibi ppositi sunt. hoc.n.
⁊ ioannes fac. pcipuas petri laudes cōmemorans. Ab emu
latione.n. ⁊ vana gloria mundus fuit apostolorum chorus.
HYLA. In tribus aūt assumptis de triū origīe: Sem:
Cham. ⁊ Japhet: futura electio ppl'i ostēdit. RABA. Ut
tres solūmodo discipulos secum ducit: quia multi sunt vo
cati pauci vero electi. Vel qꝛ qui nunc fidē sancte trini
tatis icorupta mēte seruāt. tunc eterna eius visiōe letātur.
REMI. Ostēsurus aūt domin⁹ gloriā sue claritatis disci
pulis: duxit eos i mōtē. vñ seqtur: Et duxit illos i montem
excelsū seorsum. In quo docet qꝛ necesse est oib⁹ q deum
contēplari desiderant. vt nō i infimis voluptatib⁹ iaceant:
ſꝫ amore supernoꝝ semp ad celestia erigant: ⁊ vt oñdat di
scipl'is qten⁹ gl'iaꝫ diuine claritatis nō i h⁹ scl'i pfūdo qrāt:
ſꝫ i celestis btitudīs regno. Ducūt āt seorsū. qꝛ sci viri toto
aīo ⁊ fidei intētiōe sepati sūt a malis: funditusqꝫ sepabūtur
in futuro. vel qꝛ mlti vocati pauci vero electi. Seqt: Et trās
figurat⁹ ē aū eos. HIERO. Qualis.n. futur⁹ ē tpe iudicij
di: talis aplis apparuit. Nemo āt putet pstinā cū formā ⁊ fa
ciē pdidisse vl' amisisse corporis vitatē. ⁊ assumpsisse corpus
spiritale vel aereū. Sꝫ quō trāsfigurat⁹ sit: euangelista de
mōstrās dicit: resplēduit facies ei⁹ sic sol: vestimēta aūt eius
facta sunt alba sic nix. Ubi splēdor faciei oñdit: ⁊ candor de
scribit vestiū: nō substātia tollit: sed gl'ia ꝯmutatur. Certe
trāsformat⁹ ē dns in eā gloriā q ventur⁹ ē postea i regno suo
Transformatio splēdorē addidit faciē nō subtraxit et si cor
pus spiritale fuerit. vñ ⁊ vestimēta mutata sūt. q in tātū fue
re candida vt alius euāgelista dixerit: qlia fullo sup terram
nō posset facere. hꝫ aūt corpale ē ⁊ tactui subiacet: nō spiri
tale ⁊ aereū qd illudat oculos: ⁊ tm in phātasmate aspiciat.
CHRY. Si aūt facies dni resplēduit sic sol ⁊ scti sicut
sol fulgebūt: nunq d erit equalis claritas dni ⁊ seruoꝝ: nequa
qm. Sꝫ qꝛ nihil lucidi⁹ inuenit sole: icirco ad manifestādū
exēplū future resurrectiōis. ⁊ facies dni resplendere: ⁊ iusti
fulgere dicunt sicut sol. ORIGE. Mystice aūt cuꝫ aliqs
trāscēderit sex dies ſm q diximus: videt trāsfiguratū iesum
aū oculos cordis sui. Diuersas eniꝫ hꝫ verbū dei formas ap
parēs vnicuiqꝫ ſm q videnti expedire cognouerit: ⁊ nemi
ni supra qd capit semetipsū oñdit. vñ nō dixit simpliciter.
Transfigurat⁹ ē: sed Corā eis. In euangelijs.n. iesus simpli
citer intelligit ab eis qui nō ascēdūt per exercitationē ver
borum spiritaliū super excelsum sapientie montem. Eis
autem qui ascēdunt iam non ſm carnem cognoscitur ſꝫ deum
verbum intelligitur. Coram his ergo trāsfiguratur iesus: ⁊
non coram illis. qui sunt deorsum in conuersatione terrena
viuentes. Hi autē coraꝫ quibus transfigurat: facti sunt fi
lij dei ⁊ ostenditur eis sol esse iustitie: ⁊ vestimenta ipsius fi
unt candida sicut lumē: que sunt sermones ⁊ littere euange
liorum quibus iesus est indutus ſm illa q ab apostolis dicū
tur de eo. GLO. Vel vestimēta christi sanctos significāt
de quibus esaias. Oibus his velut vestimēto vestietis: ⁊ vi
ui operant: qꝛ cādidi erūt virtutibus: ⁊ ois vitioꝝ estus ab
eis remotus erit. Seqt. Et appa. illis moy. ⁊ heli. cum co
loquentes. CHRY. Hoc aūt multas hꝫ rationes. Et pma
qdem est hec: Quia enim turbe dicebant eum esse heliam
vel hieremiam aut vnū ex prophetis: capita prophetarum

secum ducit: vt saltem hinc videatur differentia seruorum ⁊ domini. Alia ratio est. Quia enim frequenter iesum accusabant iudei tanq̄ transgressorem legis ⁊ blasphemum: patris sibi gloriam vsurpantem. vt ostendatur ab vtraq̄ accusatione innocuus: eos qui in vtroq̄ fulserunt in medium ducit. et enim moyses legem dedit: ⁊ helias pro gloria dei emulator fuit. Alia ratio est. vt discant quoniam mortis ⁊ vite potestatem habet: propter hoc ⁊ moysen qui morte defecerat: ⁊ heliā qui nondū mortē passus fuerat in mediū ducit. Aliā causam ⁊ ipse euangelista reuelat. s. monstrare crucis gloriā ⁊ mitigare petrum ⁊ alios discipulos passionē timētes. Loquebant. n. vt alius euangelista dicit: de excessu: quem completurus erat in hierusalem: vnde eos in medium ducit. q̄ se morti exposuerunt pro his que deo placebāt. ⁊ pro plebe credētiū. Etenim tyrānis vterq̄ se libere p̄stauit: Moyses quidem pharaoni. helias autem achab. Ducit autē ⁊ propter hoc eos in medium. volebat. n. q̄ discipuli illorū priuilegia zelarent: vt. s. fierent mansueti sicut moyses ⁊ zelantes sicut helias.

HYLA. Quod etiam moyses ⁊ helias ex omni sanctorum numero assistūt medius inter legē ⁊ prophetas christus in regno ē. Cū his. n. israelē q̄b⁹ testib⁹ p̄dicat⁹ est iudicabit.

ORIGE. Siquis etiā intelligit spiritalē legē conuenientem sermonib⁹ iesu: ⁊ in prophetis abscōditā christi sapientiam: ille vidit moysen ⁊ heliā in gloria vna cū iesu. HIERO. Considerādū est etiā q̄ scribis ⁊ phariseis de celo signa poscentib⁹ dare noluit: hic v̄o vt apostolorū augeat fidē dat signū de celo: helia inde descēdēte quo cōscēderat: ⁊ moyse ab inferis resurgente q̄ ⁊ achaz p̄ isaiā precipit: vt petat sibi signū de inferno vel de excelso. ORIGE. Quid autē feruidus petrus dixerit subditur: Rn̄. āt petrus di. ad iesum: dn̄e bonū est nos hic esse. Quia enim audiuit q̄ oportet eum hierosolymam ire: adhuc timet pro christo sed post increpationem non audet dicere rursus. Propitius esto tibi. sed idem occulte per alia signa insinuat. Quia enim videbat multā quietem ⁊ solitudinē cogitauit conueniētē ibi stationē esse ex loci dispositione quod significat dicens: Bonū est nos hic esse. vult etiā ibi semper esse ideo tabernaculorum meminit dicēs. Si vis faciam⁹ hic tria tabernacula. Cogitauit enim q̄ si hoc fieret non ascenderet hierosolymā. ⁊ si nō ascēderet christus non moreretur. Ibi enim sciebat scribas insidiari ei. Cogitabat etiam q̄ helias aderat. q̄ in mōtem ignem descendere fecit. ⁊ moyses q̄ intrauit nebulam ⁊ deo locutus est. vnde occultari poterant vt nullus persecutorum sciret vbi essent. REMI. Vel aliter: Visa domini maiestate ⁊ duorū seruorum petrus adeo delectatus ē: vt cūcta temporalia obliuioni traderet ⁊ ibi i perpetuū vellet manere. Si aūt tūc petrus sic accēsus ē: quāta erit suauitas ⁊ dulcedo videre regē in decore suo ⁊ interesse choris angelorū ⁊ omnium sanctorū. In eo sane quod ait petrus: Dn̄e si vis. deuotionem subditi ⁊ obediētis serui ostēdit. HIERO. Erras tū petre: ⁊ sicut alius euāgelista testat̄ nescis q̄d dicas. Noli tria tabernacula q̄rere cū vnū sit tabernaculū euāgelij i quo lex ⁊ prophete recapitulāda sūt. Si aūt q̄ris tria tabernacula nequaq̄ seruos cū dn̄o cōferas: sed fac tria tabernacula: imo vnū patri ⁊ filio ⁊ spirituisancto: vt quorū est vna diuinitas vnū sit ⁊ in pectore tuo tabernaculū. REMI. Errauit ēt q̄ voluit vt regnū electorū cōstitueret̄ in terra q̄d dn̄s promiserat dare in celis. Errauit ēt q̄ oblitus ē se ⁊ socios suos esse mortales ⁊ absq̄ gustu mortis voluit subire eternā felicitatem. RABA. Et in eo q̄ celesti cōuersationi tabernacula faciēda putauit. in qua domus necessaria non erat: cum scriptum sit Templum non vidi in ea.

¶ Adhuc eo loquēte: ecce nubes lucida obūbrauit eos. Et ecce vox de nube dicēs. Hic ē filius meus dilect⁹ in quo mihi bene cōplacui: ipsum audite. Et audientes discipuli ceciderunt in faciem suam ⁊ timuerūt valde: ⁊ accessit iesus ⁊ tetigit eos: dixitq̄ eis. Surgite ⁊ nolite timere. Leuantes aūt oculos suos neminē viderūt: nisi solū iesum. Et descēdentibus illis de monte precepit iesus dicens. Nemini dixeritis visionem: donec filius hominis a mortuis resurgat.

HIERO. Qui carnale est frōdib⁹ aut tētorijs q̄rebāt tabernaculū: nubis lucide operiunt̄ vmbracula. vn̄ dr̄. Adhuc eo loquēte: ecce nubes lu. obū. eos. CHRY. Cū dn̄s cōminat̄ nubē tenebrosam ostēdit sicut i sina h̄ aūt q̄ nō terrere volebat. s̄ docere nubes apparuit lucida. ORIGE. Lucida aūt nubes obūbrās scōs ē v̄t⁹ p̄rna vl̄ forte spūssanct⁹: dicā ēt saluatorē n̄r̄m eē lucidā nubē: q̄ obūbrat euāgeliū ⁊ legē ⁊ prophetas: sicut itelligūt q̄ p̄nt aspicere lumē ipsius i p̄missis. HIERO. Quia v̄o ipprudēter iterrogauerat petr⁹: propterea dn̄i rn̄sionē n̄ meret̄. s̄ p̄r rn̄det p filio: vt v̄bū dn̄i cōpleret̄. Qui me misit ipe d̄ me testimōiū phibet. CHRI. Neq̄ āt moyses loq̄t̄ n̄ helias: s̄ p̄r oib⁹ maior vocē emittit ex nube vt discipuli credāt q̄ a deo hec vox erat: Semp. n. apparere solet deus in nube sicut scriptū ē. Nubes ⁊ caligo i circuitu ei⁹: ⁊ hoc ē q̄d dr̄. Et ecce vox de nube. HIERO. Vox q̄dē p̄ris de celo loquētis audit̄ q̄ testimoniū phibeat filio: ⁊ petrū errore sublato doceat v̄itatē: imo p petrū ceteros ap̄los. vn̄ subdit dicēs: Hic ē fili⁹ meus dilect⁹. huic ē faciēdū tabernaculū: huic obtēperādū. h̄ ē fili⁹: illi serui sūt. debēt ⁊ ipsi nobiscū i penetralib⁹ cordis sui dn̄o tabernaculū p̄parare. CHRY. Ne igit̄ timeas petre. Si enim potēs ē deus manifestū q̄ ⁊ filius sit̄ potēs ē. si. n. diligit̄ ne timeas. nullus. n. eū quē diligit p̄dit: nec tu eq̄lr̄ eū diligis genitori. Neq̄ āt solū diligit eū q̄ genuit. s̄ ⁊ q̄ vnius ē volūtatis cū ipso. Seq̄t̄. n. In quo mihi cōplacui. ac si diceret. In quo requiesco. q̄ accepto q̄ oīa q̄ sūt p̄ris cū diligētia exeq̄t̄. ⁊ ē volūtas vna ipsius ⁊ p̄ris. q̄re ⁊ si crucifigi vult nō c̄dicas. HILA. Hūc ergo eē filiū. hūc dilectum: hūc cōplacitū s̄ ⁊ hūc audiētū vox d̄ nube significat dicēs Ipm audite. vt. s. idone⁹ ipe p̄ceptor taliū auctor eēt: q̄ seculi dāmnū. crucis volūtate: obitū corpis ⁊ post hec regni celestis glām facti confirmasset exēplo. REMI. Dicit ergo: Ipm audite. ac si alijs v̄bis diceret̄: Recedāt vmbre legales ⁊ typi p̄phāru: ⁊ solū coruscū lumē euāgelij sectamini. Si ue id̄ ait. Ipm audite. vt illū eē ostēderet quē moyses p̄dixerat dicens: Prophām suscitabit vobis deus de fribus vestris tāq̄ me audietis ip̄m. Sic ergo dn̄s vndiq̄ hūit testes ex celo vocē p̄ris: ex p̄adiso heliā ex iferis moysē. ex hoib⁹ ap̄los. vt i noīe iesu oē genu flectat̄. celestiū: terrestriū: ⁊ infernorū. ORIGE. Vox aūt de nube aut ad moysen ⁊ heliā loq̄t̄ q̄ desiderabāt videre filiū dei ⁊ audire eū: aut discipulos docet. GLO. Notādū aūt q̄ h̄ū conuenit mysteriū scōe regeneratōis: q̄. s. erit i surrectōe. vbi caro resuscitabit̄ cū mysterio p̄me que est in baptismate. vbi aīa resuscitatur. In baptismate enī christi operatio totius trinitatis: ostensa est. Fuit enī ibi filius incarnatus: apparuit in colūbe specie spiritussanctus: ⁊ pater fuit ibi in voce declarat⁹. Et similiter in transfiguratione que est sacramētum secunde regenerationis tota trinitas apparuit: pater in voce: filius in homine spiritussanctus in nube. Queritur aūt quare spiritussanctus ibi in colūba: h̄ in nube declaratus ē. Dona siquidē sua per species declarare solet. Innocentiam aūt in baptismate donat: que per auem simplicitatis designat̄. Daturus est aūt claritatem ⁊ refrigerium in resurrectiōe: ideo in nube refrigerium. in fulgore nubis claritas resurgentium corporū designatur. Seq̄tur: Et audi. disci. ceci. in fa. suā ⁊ timue. valde. HIERO. Triplicē aūt ob cām pa

nore terrenī. vel qz se errasse cognouerant. Vel qz nubes lucida operuerat eos aut qz vocē patris vocē loquētis audierant. Humana. n. fragilitas cōspectū maioris glorie ferre nō sustinet. ac toto aīo z corpore cōtremiscēs ad terrā cadit. quanto. n. quis ampliora q̄sierit. tāto magis ad inferiora collabitur si ignorauerit mēsurā suā. REMI. In eo vō q sc̄i apl̄i in faciē ceciderūt. fuit iudiciū scītatis qz sc̄i in faciē cadere dicūtur. impij vō retrorsuz. CHRY. Sz cū añ in xp̄i baptismo qñ talis etiā vox de celo delata ē. nullus ex turba q ade rat tale aliqd passus ē: quō discipl̄i ī mōte ceciderūt: qz. s. solitudo altitudo: z silētiū erat multū: z trāsfiguratio stupor plena. z lumē purū: z nubes extēsa ex qbz oib⁹ stupor in eis congregabat̄. HIERO. Qz vō illi iacebāt: z surgere nō poterāt: ipse clemēter accedit. z tangit eos vt tactu fuget timorē z debilitata mēbra solidēt. z hoc est qd dr̄. Et ac. iesus z tetigit eos. quos aūt manu sanauerat. etiā sanauit īperio. vñ sequitur: Dixitqz eis surgite z nolite timere: Primū timor expellit̄ vt postea doctrina tribuat̄. Seqr̄: Le. aūt ocu. suos: ne vi. nisi so. iesū. qd rōnabiliter factū ē: ne si moyses z helias pseuerassent cū dn̄o pr̄is vox videret̄ incerta. cui potissimū daret testimoniū. Vidēt ēt Jesū stantem ablata nube z moysen z heliā euanuisse qz postq̄ legis z pphetarū vmbra discesserat: vtrūq̄ in euangelio reperit̄: Seqr̄: Et descēdētib⁹ illis de mōte p̄cepit eis iesus dicēs: Nemini dixe. visi. hāc do. fi. ho. a mor. resur. Nō vult ante pp̄los predicari: ne z incredibile eēt pro rei magnitudine: z post tantā gloriā apō rudes aīos sequēs crux scādalū faceret. REMI. Sine qa si maiestas illi⁹ diuulgaret̄ ī pp̄lo pp̄l̄i ipedirēt dispensationē passionis eius. resistēdo p̄ncipib⁹ sacerdotū: z sic redemptio humani generis retardaret̄. HYLA. Silētiū etiaz rerū gestarū q̄s viderant imperat: vt cū eēnt spiritusancto repleti: tunc gestorum spiritualū testes essent.

Et īterrogauerūt eū discipl̄i eius dicētes: Quid ergo scribe dicūt q heliā oporteat primo vēire: At ille r̄ndēs ait eis: Helias quidē vēturus ē z restituet oīa. Dico aūt vobis: qz helias iaz venit z nō cognouerūt eū: sz fecerūt ī eo q̄cūqz voluerūt. Sic z filius hoīs passurus ē ab eis. Tūc ītellexerūt discipl̄i qz de ioāne baptista dixissz eis.

HIERO. Traditio phariseorū ē iuxta malachiā pphetaz q helias veniat añ saluatoris aduētū: z reducat cor patrū ad filios z filiorū ad p̄res: z restituat oīa in antiquū statū. Estimant ergo discipuli trāsformationē glie hāc eē: quā ī mōte viderāt. Et iō dr̄. z iterro. eū discipl̄i di. qd ergo scri. di. q heli. oz primū ve. Acsi diceret: Si iā venisti in gliam qūo p̄cursor tuus nō appet: maxie aūt hoc dicūt qz heliaz viderāt recessisse. CHRY. Nō aūt aduētū helie discipuli de scripturis sciebant; sed scribe eis manifestabant: z ferebat̄ hic s̄mo ī plebe idiota sicut z de christo. Nō aūt vt oportebat. aduētus xp̄i z helie a scribis iterpretabat̄. Scripture. n. duos dant christi aduētus. eū. s. q factus ē: z eum q futurus ē. Sz scribe plebē euertētes scd̄m aduētū solū cōmemorabāt plebi: z dicebant: Qūi si hic est xp̄s oportebat heliaz p̄uenire. Est igit̄ solutio quā christ⁹ īducit. Seqtur At ille r̄ndens ait. heli. qdē vē. ē: z resti. oīa. Dico aūt vobis qz helias iaz ve. Ne aūt estimes eū in s̄mone errasse: si qñ qz dicit heliaz vēturum z q̄nqz venisse. Cum. n. dicit q helias vēturus est: z restaurabit oīa de ipso helia in propria p̄sona loquitur q quidez restaurabit oīa: dūz corriget infidelitatem iudeorū: qui tunc inuenientur: quod est conuertere corda patrum ad filios i. iudeorū ad apl̄os. AVGV. de q̄. euā. Vel restituet oīa. i. eos quos antichristi p̄secutio perturbauerit. vel vt ipse restituat moriendo que debet.

CHRY. Si aūt tot bona erūt ex helie p̄ntia: quare tūc nō eū misit: Dicem⁹ qz z tūc christū estimātes helyā nō crediderūt ei. Tūc āt helye credēt qz cū post tātā expectatiōz venerit āñūciās iesuz facili⁹ suscipiēt q̄ ab eodē dicent̄. Cū vō dicit: q helias iā venit. Joannē heliā vocat. pp misteriū modū. sic. n. helias scd̄i aduēt⁹ p̄cursor erit: ita ioānes p̄cursor fact⁹ ē p̄mi pp hoc āt ioānē heliā noiat: vt ondat primū suū aduētū veteri testō: z pphetie cōuenire. HIERO. Ipse ergo q vēturus ē ī scd̄o saluatoris aduētu iuxta corpis fidē: nūc p ioānē venit ī virtute z spū. Seqr̄: Et nō cognouerūt eū: sz fecerūt ī eo q̄cūqz voluerūt. hoc ē spreuerūt. z decollauerūt eū. HILA. Vt dn̄i aduētū p̄nūciās passionē quoqz p̄curreret: z iniurie z vexatiōis exemplo. vñ: seqr̄ sic z fi. ho. pas. ē ab eis. CHRY. In quo opportune suā passionē cōmemorat ex passiōe ioānis mltā eis p̄bēs cōsolatiōz.

HIERO. Querit̄ ergo cū herodes z herodias ioānē īterfecerīt: quō ipsi quoqz iesuz crucifixisse dicāt̄ cū legam⁹ eū a scribis z phariseis iterfectū: Et breuiter r̄ndēdū q ī ioānis nece phariseorū factō cōsenserit. z ī occisiōe dn̄i herodes iūxerit volūtatē suā: q illusū atq̄ despectū remisit ad pilatū vt eū crucifigeret. RABA. Ex iudicio āt passiōis sue quā dn̄s eis sepius p̄dixit z p̄cursoria sui quā iā cōpletā cernebāt discipuli cognoscebāt ioānez sibi in helye vocabulo dmōstratū eē vñ seqr̄: Tūc ītel. di sct. qz de io. bap. dixis. eis.

ORIGE. Qz aūt dixit pp ioānē helias iā venit: nō aīa helie est intelligēda ne incidamus in dogma transcorporationis: qd alienūz ē ab ecclesiastica veritate: sed sicut angelus predixit. Venit in spiritu z virtute helye.

Et cum venisset ad turbam accessit ad euz hō genibus prouolutus ante eum dicens: Domie miserere filio meo qz lunaticus est: z male patitur. Nam sepe cadit in ignez: z crebro in aquā. Et obtuli eum discipulis tuis: z non potuerūt curare eum. Respondens autem iesus ait: O generatio īcredula z peruersa: quousqz ero vobiscum: Usquequo patiar vos: Afferte huc illum ad me: z increpauit illum iesus: z exijt ab eo demonium: z curatus est puer ex illa hora.

ORIGE. Concupiscens petrus spectabilē illā vitā z p̄ponens vtilitatem suā vtilitatibus plurimorū dicebat. Bonū ē nos hic eē. Sed qm̄ charitas nō q̄rit q̄ sua sunt. hoc qd videbat̄ bonū petro nō fecit iesus. sz q̄si de monte excelso diuinitatis descēdit ad turbā: vt q nō poterāt ascēdere sursum pp īfirmitatē aīarūz suarū illis proficiat. Unde dicit̄: Et cū venisset ad turbā. Nisi. n. cū discipulis suis electis venisset ad turbā: nō accessisset ad eum ille de quo subditur: Accessit ad eum homo genibus prouolutus ante eū dicēs: Domine miserere filio meo. Ubi considerandū est q quādoqz qui patiuntur credunt z deprecantur pro sua salute: quandoqz autem pro eis alij faciunt sicut nūc qui genibus voluit̄. pro filio rogat. quādoqz vero a semetipso saluator ēt a nullo rogatus sanat. Primo aūt queramus quid est qd sequitur: Quia lunaticus est z male patit̄. Medici ergo loquuntur que volunt: qui nec immundū spiritum arbitrātur sed corporalem aliquā passionē: z dicunt humida moueri in capite s̄m aliquā cōpassionem ad lumē lunare qd humidam habet naturam. nos autem qui euangelio credimus: dicemus hanc passionem immundum spiritum in hominibus operari. Obseruat. n. quedam scismata lune z sic operatur: vt ab obseruatione lune pati hoies mētiant̄: z p hoc culpabilē dei creaturā ondat: sic z alij demones s̄m aliqua stellarū scismata insidiant̄ hoibus: vt iniqtatem cū in excelso loqtur: quasdā stellas dicētes maleficas: quasdaz beneficas: cū nulla stella a deo sit facta: vt male faciat. In hoc autem quod subdit̄: Nam se. ca. in ig. z cre. in aquam. CHRY.

Cōsiderādū ē q̄ nisi ꝓuidētia hic hō eēt pot⁹ dudū ꝑisset demō.n.q ipsū i ignē ⁊ i aquā mittebat interfecissꝫ eū oīno nisi d̄s eū refrenasset. HIERO. Qđ aūt dic̄ tob. eū dis. tu. ⁊ nō po. cu. eū. Latēter accusat aplos cū īpossibilitas cu rādi interdū nō ad ībecillitatē curātiū: sꝫ ad eoꝝ q curādi sūt fidē referaṫ. CHRY. Inspice aūt ⁊ aliūde ei⁹ insipiē tiā q̄liter coraꝫ turba interpellat ad iesum aduersus disci pulos: sed ipse eos liberat ab accusatiōe de defectu curatiōis i putās illi. Ex mltis.n. mōstraṫ eū infirmū in fide fuisse: nō tn̄ tm̄ i ei⁹ ꝑsonā inuehiṫ. ne ipūꝫ cōturbaret: sꝫ i oēs iudeos. Probabile ē.n. mltos ꝑūtiū d̄ discipl'is icōueniētia cogitasse ⁊ iō sequit. Rn̄.ie. ait o ge. icre. ⁊ puer. vsqꝫquo ero vo. vsqꝫquo pa. vos: Per h̄ aūt qđ dic̄. Usqꝫquo ero vo. ośdit d̄ siderată ab eo eē mortē ⁊ cōcupiscibilē recessū. REMI. Sciendū quoqꝫ q2 dn̄s nō tm̄ tūc ceperat pati iprobitatē iudeorū: sꝫ a lōgo ꝑus tpe. ⁊ iō hic dic̄. Usqꝫquo patiar vos ac si dicat. q2 lōgo tpe cepi pati v̄ras iprobitates ideo idigni estis mea p̄ñtia. ORI. Uł q̄m nō potuerāt eū sanare discipuli q̄si adhuc modice fidei cōstituti: ꝓpea dixit O gnātio icredula: ⁊ q aīt. Peruersa: ośdit q̄m ex puersitate malitia ē itroducta ex nr̄ā. puto āt q ꝑꝑ puersitatē toti⁹ huāni generis q̄ si grauat⁹ malitia eoꝝ dixit: Usqꝫquo ero vobiscū: HIERO. Nō āt credēdū ē q tedio supat⁹ sit ⁊ mās̄uet⁹ ac mitis i v̄ba furoris erupit: sꝫ q i si̇̄tudinē medici si egrotū videat cō sua ꝑcepta se gerere dicat. Usqꝫquo accedā in domum tuā: vsqꝫquo artis ꝑdā industriā: me aliud iubēte ⁊ te aliud ꝑpetrāte. q aūt nō sit irat⁹ hoi sꝫ vitio ac ꝑ vnū hoīeꝫ iudeos arguat ifidelitatis: pꝫ ex hoc qđ ifert. Affer. huc il. ad me.
CHRY. Postq̄ꝫ.n. discip'los excusauerat: ducit p̄reꝫ pueri ad spē benignā credēdi q ab hoc malo eripieṫ: ⁊ vt inducaṫ p̄r ad fidē futuri miracli vidēs demonē tumltū poni ex hoc solū q vocabaṫ increpauit eū. vn̄ seq̄t. Et icrepauit eū ih̄s. Nō ille q patiebaṫ: sꝫ demō icrepaṫ. REMI. In quo facto reliqt exēplū ꝑdicatorib⁹ vt vitia ꝑsequāṫ: hoīes v° subleuēt. HIERO. Siue icrepauit pueꝝ: q2 ꝑꝑ pctā sua a demone fuerat oppssus. Sequiṫ: Et exijt ab eo demon: ⁊ cu. est pu. ex illa hora. RABA. Quia nulla remanet ibi infirmitas vbi oīpotēs salutem p̄stat. HIERO. Mihi aūt v̄r iuxta tropologiā lunatic⁹ eē: q ꝑ horaꝝ momēta mutaṫ ad vitia. ⁊ nūc q̄dē i ignē ferṫ: quo adulterātiū corda succēsa sunt nunc in aquas. s. voluptatum vel cupiditatum que nō valent extinguere charitatem. AVGV. de q̄. euan. Uel ignis ad irā ꝑtinet eo q alta petat: aqua ad voluptates carnis. ORIGE. De icōstātia āt pctōris d̄r. Stult⁹ vt luna mutaṫ. Et ē videre i talib⁹ ipet⁹ quosdā q̄si opuꝫ bonorum subrepe. aliq̄n āt q̄si q̄dā abreptiōe spūs a passiōib⁹ cōphēdunṫ ⁊ cadūt a statu bono i quo stare putabāṫ. Forsitā ergo angelus q sortit⁹ ē hui⁹ lunatici custodiā p̄r hui⁹ appellatur: deprecans q̄si ꝓ filio medicū aīaꝝ. vt liberet eum. qui nō pōt sanari a passione ꝑ verbū humile discipuloꝝ christi: q2 non recipit eorum admonitionē veluti surdus. Et ideo opus est ei x̄pi sermo vt iam decetero sine ratione nō agat.

¶ Tūc accesserūt discipuli eius ad iesū secreto ⁊ dixerūt: Quare nos n̄ potuimus eiicere illū: Dixit illis iesus: Propter icredulitatē v̄ram. Amē q̄ppe dico vobis: si habueritis fidē sicut granuꝫ synapis dicetis monti huic: trāsi hinc ⁊ trāsibit ⁊ nihil ipossibile erit vobis. Hoc autem genus non eiicitur: nisi per orationem ⁊ ieiunium.

CHRY. Acceperāt discipuli a dn̄o ꝑtāteꝫ spūūꝫ imūdorum: ⁊ q2 oblatū demoniacuꝫ curare nō potuerāt: v̄r q in dubitationē deuenerit: ne forte grāꝫ q̄ erat eis tradita ꝑdidissent. ⁊ iō dicit: Tūc acces. ad ie. disci. ei⁹ secre: ⁊ dixerunt q̄re nos nō po. ey. illū: Interrogāt q̄dē singulariter non ꝑꝑ verecūdiā. sꝫ q2 d̄ iesfabili ⁊ magna re erāt eū iterrogaturi Seq̄ṫ. Dixit illis ie. ꝑꝑ icre. v̄raꝫ. HILA. Crediderāt q̄dē apli. nōdū tn̄ erāt ꝑfecte fidei. nā dn̄o i mōte demorāte: ⁊ ipis cū turbis residētib⁹ q̄dā tepoꝛe eoꝝ fidē r̄tardauerat.
CHRY. Un̄ māifestū ē hic. q̄m ⁊ discipuli i fide ifirmati sūt. sꝫ nō oēs. colūne.n. ille nō aderāt. s. petr⁹: iacob⁹: ⁊ ioānes. HIERO. Hoc ē āt qđ i alio loco dn̄s dicit: Quecunqꝫ i noīe meo petieritis: credētes accipietis. Ergo quotiēs nō accipim⁹ nō p̄stātis est īpossibilitas: sꝫ poscētium culpa.
CHRY. Sciēdū tn̄ q sic mltotiēs accedētis fides accipe sufficit effectū miraculi: ita mltotiēs faciētiū miracula sufficit v̄t⁹. et nō credētib⁹ illis q expetierit miracula operari. etenī q circa corneliū ex ꝑꝑria fide allexerūt grāꝫ spūs scī Ille āt mortu⁹ q ꝓiect⁹ ē i sepulchꝝ helisei: sola v̄rute corpis sancti resuscitat⁹ ē. cōtigit āt ⁊ tūc discipulos īfirmari i fide: ipfecti⁹.n. disposuerāt aū crucē: ⁊ iō fidē dicit h̄esse cām signoꝝ. Un̄ subdiṫ: Amē q̄ppe di. vo. Si ha. fi. sic gra. sinapi. di. mō huic trā. hic ⁊ trāsibit. HIERO. Putāt aliq fidē grano synapis cōpatā puā dici cū apl's dicat: Et si habuero tātā fidē ita vt mōtes trāsferā. magna ē ḡ fides q̄ grāo sinapis cōpaṫ. GREGO. x. moꝛa. Granū q̄ppe synapis nisi teraṫ neq̄q̄ꝫ v̄t⁹ ei⁹ agnosciṫ: sic si viꝝ scūs tritura ꝑsecutionis oppmit: mox i feruoꝛē v̄tutis v̄tiṫ qcq̄d i illo antea d̄spicabile ifirmūqꝫ videbaṫ. ORIGE. Uł iō oīs fides grano synapis cōpaṫ. q̄m cōtēniṫ q̄dē fides ab hoīb⁹. ⁊ modicū aliqd ⁊ vile appet. Cū v° cōsecutum fuerit h° semē bonaꝫ aīaꝫ q̄si terrā fit arboꝛ magna. sic āt magna ē ꝑdcā lunatici ifirmitas ⁊ fortis ad curādū iter oīa mala vt mōri assimileṫ: nec expellaṫ nisi ꝑ oēm fidē eius q passiones h° sanare voluerit. CHRY. Un̄ ⁊ de trāslatione mōtiū mētioneꝫ faċ. Et vltra ꝓcedit dicēs. ⁊ nihil ipos. erit vob̄. RABA. Sic.n. fides mētē nr̄aꝫ capacē donis celestib⁹ faċ. vt q̄cūqꝫ volum⁹ facillime fideli dn̄o ipetrare possim⁹. CHRY. Si āt dixeris vbi apli mōteꝫ trāstulerit. Illud dicā q2 mlta maioꝛa fecerūt mortuos plīmos suscitātes. Dicūṫ āt p⁹ aplos sci q̄dā aplis mīores mōtes necītate iminēte trāstulisse. Si āt aploꝝ tpe mōtes nō sūt trāslati: hoc nō fuit: q2 n̄ potuerūt. sꝫ q2 noluerūt: vtilitate nō īminēte. Nec dn̄s dixit q hoc eēnt facturi: sꝫ q hoc facere possent. ꝓbabiliter tn̄ ē factū eē: sꝫ scriptū n̄ eē. nꝫ.n. oīa miracula q̄ fecerūt scripta sūt. HIERO. Uł mōtis trāslatio n̄ ei⁹ significaṫ quē oculis carnis aspicim⁹: sꝫ illi⁹ q a dn̄o trāslat⁹ fuerat ex lunatico: q ꝑ ꝓphetā corrūpe d̄r oēꝫ terrā. GLO. Ut sit sēsus Dicetis mōti huic. i. supbo diabolo. Trāsi hic. i. ab obsesso corpe i altū maris. i. i ꝓfundū iferni ⁊ trāsibit ⁊ nihil ipossibile erit vob̄. i. nulla icōmoditas īsanabil'. AVGV. de cō. euā. Uł aliter: Ne discipuli i miracul' faciēdis extollerētur i supbiā: admoniti sūt poti⁹ ꝑ hūilitatē fidei: q̄si ꝑ synapis granū elatiōeꝫ terrenā q̄ mōtis noīe significata ē curare trāsferre. RAB. Dū āt docet aplos quomō demō debeat expelli oēs istituit ad vitā vt. s. nouerim⁹ grauioꝛa q̄qꝫ vł imūdoꝝ spūūꝫ vł hoīūꝫ tētamēta ieiunijs ⁊ oꝛōnib⁹ eē supāda: iram quoqꝫ dn̄i h° remedio singulari posse placari: vn̄ subdit Hoc āt ge. nō ey. nisi ꝑ oꝛa. ⁊ ieiuniū: CHRY. Qđ dicit nō solū de genere lunaticoꝝ: sꝫ ⁊ vniuerso genere demonū. Ieiuniū.n. mltā sapiaꝫ īponit: ⁊ hoīeꝫ q̄si āgelū d̄ celo cōstituit: ⁊ icorpeas ꝑtātes ipugnat: sꝫ ⁊ oīone opus ē: q̄si ꝑcipalioꝛi. Qui.n. oꝛat vt oꝫ ⁊ ieiunat: nō mltis indiget ⁊ ita nō fit auar⁹: sꝫ ad elemosynā ꝓmpt⁹ ē. Qui ēt ieiunat leuis ē ⁊ vigilāter oꝛat. ⁊ cōcupiscētias ꝑnitiosas extiguit ⁊ ꝓpitiū deū faċ: ⁊ aīaꝫ supbā hūiliat. Qui ergo oꝛat cū ieiunio duplices hꝫ alas: ēt ipis ventis leuioꝛes. Neqꝫ.n. oscitat ⁊ torpet oꝛās qđ ⁊ mlti patiūṫ: sꝫ ē igne vehementioꝛ ⁊ terra fixioꝛ iōqꝫ tal' maxie d̄mōys aduersaṫ. nihil.n. ē hoīe decēter oꝛāte potēti⁹. Si āt īfirmū ē tibi coꝛp⁹ ad cōtinue ieiunādū: nō tn̄ ad oꝛādū. ⁊ si ieiunare nō potes: potes tamē nō lasciuire. nō paruū aūt est hoc: neqꝫ mltū a ieiunio distās:

ORIGE. Si ergo aliqñ oportuerit nos circa curationez tale aliqd patietiū pmanere nō adurem⁹ neqʒ interrogem⁹ neqʒ loqmur q̄si audiētī spūi imūdo ſʒ abigam⁹ ieiuniis ⁊ orōnib⁹ nr̄is spūs malignos. GLO. Uel hoc gen⁹ demoniꝫ .i. ista carnaliū voluptatū mutabilitas nō vincit̄: nisi spūs orōne ꝯfirmet̄: ⁊ caro p ieiuniū maceretur. REMI. Uel ieiuniū hic intelligit̄ generale quo nō solū abstinem⁹ a cibis ſʒ ab oīb⁹ illecebris carnalib⁹ ⁊ peccatoꝝ passionibus. Sic̄ orōo intelligēda ē generalis: que ī pijs ⁊ bonis opibus ꝯsistit. De qua dicit apls. Sine intermissione orate.

¶ Cōuersantib⁹ aūt eis in galilea: dixit illis iesus: Fili⁹ hois tradēdus ē ī man⁹ hoiꝫ ⁊ occidēt eū ⁊ tertia die resurget. Et ꝯtristati sūt vehementer.

REMI. Sepe dn̄s mysteria sue passionis discipulis pdixit: vt qñ acciderent tāto leuius ea ferrēt quāto pcognita haberēt. Et iō hic dicit̄: Cōuersantib⁹ aūt eis in ga. di. il. ie. Fili⁹ ho. tra. ē in ma. hoiꝫ: ⁊ occidēt eū. ORIGE. Uidentur qdē hec illis q̄ supra dixerat silia ēē: vt facile quis dicat dn̄ꝫ eadē ipsa repetere: qḋ nō ē ita: tradēdū .n. superi⁹ nō est dcm̄: hic aūt nō solū tradēdū: sed etiā in man⁹ hoium tradēdū audiuim⁹. Traditū igit̄ apls filiū narrat a deo pr̄e ſʒ et ꝯtrarie ptātes eū in man⁹ hoium tradiderūt. HIERO. Sēp aūt ꝓspis miscet tristia. Si .n. ꝯtristat eos qꝛ occidēd⁹ ē: dʒ letificare qḋ subdit̄: Et die tertia resurget. CHRY. Neqʒ .n. multū tps dixit quo ī morte maneret ſʒ tertia die se dixit resurrecturū. ORI. Predicēte āt hec dn̄o tristati sūt discipli. vñ seq̄t. Et ꝯtristati sūt vehemēter. nō attēdētes ad illḋ qḋ dixerat. Et tertia die resurget. nec ꝯsiderātes qs eēt cui ad ꝺstruēdā mortē triū dieꝝ tps sufficeret. HIERO. Porro qḋ ꝯtristabāt̄ vehemēter: nō ꝺ īfidelitate venit: vez p dilectiōe magrī. nihil ꝺ eo sinistrū ⁊ humile patiūt̄ audire.

¶ Et cū venissent capharnaū: accesserunt q didrachma accipiebāt ad petrū: ⁊ dixerūt ei: Magister vester nō soluit didrachma? Ait: Etiā. Et cū intrasset i domū preuenit eum iesus dicens: Quid tibi videt̄ simō? reges terre a qbus accipiunt tributum vel censum a filiis suis: an ab alienis? Et ille dixit: Ab alienis. Dixit illi iesus: Ergo liberi sunt filii. Ut autem nō scandalizemus eos vade ad mare ⁊ mitte hamū: ⁊ eū piscē qui primo ascenderit tolle. Et aperto ore eius inuenies staterem: illū sumens da eis pro me ⁊ te.

GLO. Quia discipuli audita dn̄i passiōe cōtristati erāt ne aliqs passionē xp̄i necessitati ascriberet nō humilitati subiūgit factū i quo xp̄i libertas ⁊ humilitas demonstrat̄: vñ dr̄: Et cū ve. ca. accel. q didra. acci. ad pe. ⁊ di. ei Magister vester nō sol. didrachma? HILA. Dn̄s didrachma soluere postulat̄ .i. denarios hoc .n. oi israel lex p redēptiōe corpis ⁊ aīe ꝯstituerat i misterio tēpli fūgētib⁹. CHRY. Cū .n. pmogenita egyptioꝝ īterfecit de⁹ tūc tribū leui p eis accepit. Deide qꝛ pmogenitis q erāt apud iudeos mior hui⁹ tribus numer⁹ erat p deficiētib⁹ i numeꝝ ꝓciū iussit inferri: ⁊ ex tūc tenuit ꝯsuetudo vt pmogenita vectigal hoc iferrēt. Quia igit̄ pmogenit⁹ erat christ⁹, videbat̄ āt discipuloꝝ primus ēē petr⁹: ad eū accedūt. Et vt mihi vr̄: nō i vnaq̄qʒ ciuitate hoc expetebāt. Ideoqʒ in capharnaū adeūt christū: q ei⁹ patria existimabat̄. HIERO. Uel aliter: Post augustū cesarē iudea facta ē tributaria: oēs censi capite ferebātur. vñ ⁊ ioseph cū maria cognata sua pfessus ē ī bethleez. Rursus qꝛ dominꝰ nutrit⁹ erat in nazareth: quod ē oppidum galilee subiacens capharnaum vrbi ibi deposcitur tributa. ⁊ pro signorum magnitudine hi qui exigebant non audebāt ipsū repetere ſʒ discipulū cōueniūt. CHRY. Et nʒ hūc cū multa vehemētia. ſʒ mansueti⁹. nʒ .n. īcusantes ſʒ iterrogātes dixerūt M. igr̄ vester nō soluit didrachma? HIERO. Siue maliciose iterrogāt vtrū reddat tributa an ꝯdicat cesaris volūtati. CHRY. Quid igit̄ petr⁹? Ait Etiā. Et his qdē dixit qm̄ soluit: Christo āt nō dixit: erubescens fortassis p his ei loq. GLO. Uel aliter: Et petr⁹ rn̄dit: Etiā .i. ita ē q nō soluit. Uoluit āt petr⁹ dn̄o īsinuare q herodiani peterēt cēsū ſʒ dn̄s puenit eū. vñ seq̄t: Et cum itrass. do. pre. eū ie. di. Reges terre a qb⁹ acci. tri. vl̄ cēsū .i. redditū de capite: a filijs suis an ab alienis? HIERO. Añ qdē q̄ petr⁹ suggerat: dn̄s iterrogat ne scādalizēt̄ discipuli ad postulationē tributi cū videāt eū nosse q̄ absente se gesta sūt. Seq̄t. At ille di. Ab alie. Dixit illi iesus. Ergo liberi sūt filij. ORIGE. Sermo iste duplicē hʒ sensū. Secūdū vnū .n. filij regū terre liberi sūt apud reges terre: extranei āt extra terrā liberi nō sūt pp eos q deprimūt eos: sicut egyptij filios israel ṗm. Scđm alteꝝ āt pp hoc ipsum q aliq sūt alieni a filijs regū terre ſʒ sūt filij dei: liberi sūt q manēt i vbis iesu ⁊ cognouerūt vitatē: ⁊ vitas liberauit eos a suitute pcti. Filij āt regū terre liberi nō sūt: qm̄ ois q facit peccatū: su⁹ ē pcti. HIERO. Dn̄s aūt nr̄ ⁊ sm carnē ⁊ sm spūꝫ fili⁹ erat regis: vel ex dauid stirpe generat⁹: vl̄ oipotētis pr̄is vbū: q tributa q̄si fili⁹ regū nō debat. AVGV. De cō. eu. li. Dicit .n. ī oi regno liberos eē filos .i. nō eē vectigabiles. Mlto ergo magis libi eē debēt ī quolibet regno terreno filij regni ipsi⁹ sub quo sūt oia regna terrena. CHRY. Si āt nō erat fili⁹: inaniter hoc exēplū īduxit. Sʒ dicet aliqs: Fili⁹ ē ſʒ nō ppri⁹: ē ergo alien⁹: ⁊ sic hoc exēplū nō hʒ vitatē. Ipse .n. de ppriis filijs disputat ad quoꝝ dr̄am alienos vocat q ñ ex parētib⁹ substātialiter nati sūt. Intēde āt q̄liter ⁊ hic xp̄s certificat eā cognitionē q petro reuelata ē de eo p quā dixit: Tu es xp̄s fili⁹ dei viui. HIERO. Quāuis ergo liber eēt: qꝛ tñ humilitatē carnis assumpserat: debuit oēm iusticiā adiplere. vñ seq̄t: Ut āt nō scā. eos va. ad mare. ORIGE. Ꝯsequēs quoqʒ ē itelligere: qm̄ quones exurgūt qdā q p iusticiā tollāt nra terrena: reges hui⁹ terre eos trāsmittūt vt exigāt a nobis q̄ sūt ipsoꝝ ⁊ suo exēplo phibet dn̄s aliqḋ scādalū fieri et hꝫ hoībus: siue ne ā plꝰ peccēt siue vt saluēt̄. Fili⁹ .n. dei q nullū op⁹ fecit seruile: q̄si habēs formā serui quā pp hoiem suscepit: tributū ⁊ cēsū dedit. HIERO. Quid primū i hoc loco mirer nescio. vt p psciam an magnitudinē saluatoris. Presciētiaꝫ q nouerat hēre piscē in ore staterē ⁊ q primus ipse capiendus eēt magnitudinē atqʒ virtutē si ad ei⁹ vbū stater in ore piscis creat⁹ ē. ⁊ qḋ futurū erat ipse loquendo fecerit. Ipse ergo xp̄s pter eximiā charitatē ⁊ crucē sustinuit ⁊ tributa reddidit nos infelices qui christi cēsemur nomie: ⁊ nihil tanta dignū facimus maiestate: pro illius honore ⁊ tributa nō reddim⁹: ⁊ q̄si filij regis a vectigalibus immunes sumus. Hoc ēt simplr̄ intellectus edificat auditorē: dū audit dn̄m tante fuisse paupertatis vt vñ tributa pro se ⁊ aplo redderet nō habuerit. Quod siquis obijcere voluerit quomodo iudas in loculis portabat pecuniam: respondebim⁹: rem pauperum in vsus suos conuertere nephas putauit. nobisqʒ idem tribuit exemplum. CHRY. Uel ideo nō ex repositis iubet dare: vt ostendat q maris ⁊ piscium dominetur. ORIGE. Uel quoniam iesus non habuit imaginem cesaris princeps enim huius seculi nihil habebat in eo propterea non ex proprio sed ex mari imaginem cesaris accepit. non autem suscepit ipse staterem: neqʒ fecit eum sibi possessionē: ne sit aliqñ imago cesaris apud imaginem inuisibilis dei. Uide etiaꝫ christi prudentiā: qualiter nec renuit tributū nec simpliciter iubet dare: sed pri⁹ ostēdit se nō esse obnoxiū. ⁊ tunc dat quoꝝ vnū fecit .s. dare tributum: vt illi .s. exactores nō scandalizentur. hoc antē .s. q

ostendit se liberos vt non scādalizent discipuli. Alio vō loco ptēnit phariseorum scandalū: q̄n de escis disputabat: docens nos scire tpa f̃m q̄ oz nō ptēnere eos q scādalizant: ₇ f̃m q̄ oz ptēnere. GREGO. sup ezechielē. Cōsiderādū n. ē: q₂ in quantū sine petō possumus vitare proximorum scādalū debemus. Si āt de vitate scādalū sumit: vtilius pmittit nasci scādalū q̄ veritas relinq̄tur. CHRY. Sicut aūt stupescis de xp̄i vtute: ita admirare petri fidē quoniā rei tā difficili obediuit. Ideoq₂ de fide eū remunerās copulauit eū sibi in tributi datione quod fuit abundātis honoris. Et hoc ē qd dr: Inue. sta. il. su. da eis p me ₇ te. GLO. Cōsuetudo. n. erat vt vnusq̄sq₂ p se didrachma redderet. Stater vō ē pōdus duorum didrachmatū. ORIGE. Mystice aūt in agro cōsolatiōis. sic. n. interptat caphamaū: ɔsolat oēm discipulū ₇ liberū filiū eē pnunciat: ₇ dat ei vtutē piscādi pmū piscē: vt scēdēte eo ɔsolatione accipiat petrus sup eū quē piscat⁹ ē. HYLA. Cū āt pmū piscē admōet petr⁹ ingrere. ascensu ostdunt ₇ plures. Beatus ille pmus martyr stephanus: pmus ascēdit: ₇ staterē i ore ɔtinuit. In quo didrachma noue pdicationis tanq̄ duo denarij habebāt dei eni gloriā ₇ dn̄z xp̄m in passiōe ɔtuēs pdicabat. HIERO. Uel iste piscis q pm⁹ capt⁹ ē pm⁹ adā: q p scdz adā liberat: ₇ id qd i ore ei⁹ ē i ɔfessiōe fuit iuētū: p petro ₇ dn̄o reddit. ORIGE. Cū etiā videris auarum hoīez ab aliquo petro correctū q ab stulit de ore eius vbū pecunie: dices eū ascēdisse de mari. i. de fluctib⁹ sollicitudinū auaritie ad hamū rōnabilē ₇ ɔphēsum atq₂ saluatū ab aliquo petro q eū docuit veritatē: vt p statere habeat imaginē dei. i. eloq̄a ei⁹. HIERO. Et pulchre illud ipsuz q̄dē dat pcīū: sz diuisuz est: q₂ p petro q̄si p pctōre pciū reddebat: Dn̄s aūt nr̄ petm̄ nō fec. Ondit autē similitudo carnis dum eodem ₇ dominus ₇ seruus precio liberantur.

CA. XVIII

In illa hora accesserūt discipli ad iesuz dicentes. Quis putas maior est in regno celorum? Et aduocans iesus puulū: statuit eū i medio eorum: ₇ dixit. Amē dico vob: nisi cōuersi fueritis ₇ efficiamini sicut puuli nō intrabitis in regnū celorum. Quicūq₂ g̊ humiliauerit se sicut paruulus iste: hic ē maior i regno celorum. Et q suscepit vnū paruulū talē in noīe meo me suscepit. Qui aūt scandalizauerit vnū de pusillis istis qui in me credūt: expedit ei vt suspendat mola asinaria in collo eius ₇ demergatur in pfundū maris.

HIERO. Qz discipuli viderāt p petro ₇ dn̄o idē tributū redditū: ex eq̄litate pcij arbitrati sūt oīb⁹ apostolis petrū eē platū. CHRY. Uā passi sūt aliqd hūanū qd euangelista designat dicēs. In illa hora accesserūt discipuli ad iesū dicētes: Quis putas maior ē i regno celorum. Uerecūdati sig dē passionē cōfiteri quā passi sūt: nō dicūt māifeste. Petrū cur phonorasti nobis: sz idetermiāte iterrogant Quis maior ē: Qñ āt tres phonoratos viderūt. s. petrū iacobū ₇ ioānē i trāsfiguratiōe: nihil tale passi sūt. qñ vō i vnū solū contulit honorē: tūc doluerunt. Tu āt cōsidera pmū q̄dez q nihil eorum q̄ sunt i terris q̄runt: deinde q postea hanc possiōnē deposuerunt. Nos āt neq₂ ad defectus eorum cantingere possumus. neq₂. n. q̄rimus. Quis maior est in regno celorū sz Quis maior ē in regno terre. ORIGE. In his aūt imitatores discipulorum eē debemus: si q̄n aliqd in nobis dubium q̄rit ₇ nō inuenit: vt cū oī cōsensu accedamus ad iesum qui potēs est illuminare corda hoīum ad itelligēdaz solutioēz oīum q̄stionuz. Interrogemus ēt aliquē doctorum. Qui prepositi hn̄tur in ecclesiis. Sciebant aūt discipuli hoc interrogātes: q₂ nō ē eq̄litas sanctorum in regno celesti: sz q̄uo maior ₇ q̄lr viuēs minim⁹ hoc discere cupiebāt. Uel sciebant qs eēt minim⁹ ₇ qs magn⁹: ex eo qd supra dn̄s dixerat: sz ex mltis magnis qs eēt maior hoc eis n̄ erat māifestū. HIERO. Uidēs āt iesus cogitatiōes eorum voluit desiderio glie hūilitatis ɔtētione sanare. vn̄ seq̄t: Et aduo. ie. puu. sta. eū i me. eorum. CHRY. Mihi vr̄ valde puulū i medio statuere: oīb⁹ passiōib⁹ exutū. HIERO. Ut i eo ₇ etatē q̄reret ₇ silitudinē inocētie demōstraret. vel certe puuluz statuit in medio eorum seipsuz q nō venerat mīstrari sz mīstrare: vt eis hūilitatis tribueret exēplū. Alij puulū iterptant spūsanctū quē posuerit i cordib⁹ discipulorum: vt supbiā i hūilitatez mutaret. seq̄t. Et dixit. Amē. di. vo. nisi. ɔuer. fue. ₇ efficia. sicut puuli nō itr. in reg. celorum. Nō pcipit aplīs vt etatē hēant puulorum: sz inocētiā: ₇ q illi p annos possidēt. hi possideant p idustriā: vt malicia nō sapia puuli sint. Ac si dicat. Sicut iste puulus cui⁹ vobis exēplū tribuo nō pseuerat i iracūdia: lesus n̄ meminit: vidēs pulchrā mulierē nō delectat: n̄ aliud cogitat. ₇ aliud loq̄t. sic ₇ vos nisi talē habueritis inocētiā: ₇ ai puritatē regnū celorum nō poteritis intrare. HILA. Pueros ēt credētes oēs p audiētie fidē nūcupauit hi eni patrē sequūt: matrē amāt. velle malū nesciūt. curā opū negligūt. nō isolescūt: nō oderūt: nō mētiūt. dictis credūt: ₇ qd audiūt verum habēt. lr̄a g̊ sic legit. GLO. Nisi ɔuersi fueritis ab hac elatiōe ₇ idignatiōe in q̄ mō estis ₇ efficiamini oēs ita inocētes ₇ hūiles p virtutē sic puuli sūt p etatē: n̄ itrabitis i regnū celorum ₇ q̄n q̄dē aliter nō itrat. Quicunq₂ ergo hūiliauerit se sicut puul⁹ iste hic maior ē i regno celorū. Quāto. n. q̄s erit hūilior: tāto maior efficit i regno celorū. REMI. i. i cognitiōe gratie vel eccl̄iastica dignitate: vel certe i eterna beatitudine. HIERO. Uel aliter: Quicunq₂ hūiliauerit se sicut puul⁹ iste. i. q se i exēplū mei hūiliauerit hic ītrabit i regnū celorum: Seq̄t: Et q suscepit vnū puu. ta. i noīe meo me suscipit. CHRY. ac si. d. Nō solū si tales efficiamini. mercedē accipitis: sz etsi alios tales pp me honorabitis: ₇ honoris q ē ad illos retributionē vobis determino regnū. Magis aūt qd multo maius ē ponit dicens Me suscipit. HIERO. Qui. n. talis fuerit. vt xp̄i imitetur hūilitatē ₇ inocētiā: i eo xp̄s suscipit ₇ prudēter: ne cum delatū fuerit aplīs: se putēt honoratos: adiecit: nō suo illos merito: sz magri honore suscipiēdos. CHRY. Deinde facile susceptibilē hūc smonē facit: penā iducens. vn̄ seq̄tur: Qui aūt scādalizat vnū de pusillis istis ₇c. Ac si dicēt. Sic q hos honorāt pp me mercedē habēt: ita ₇ q hos dehonorant: vltimā sustinebūt vindictā. Si aūt cōuitiū scandalū vocat: ne mireris. multi. n. pusillanimes ex eo q despiciuntur: scandalizati sūt. HIERO. Nota q q scandalizatur puulus ē. maiores. n. scādala nō recipiūt. Et q̄q̄ generalis possit eē snīa aduersus oēs q aliquē scandalizant: tn̄ iuxta cōsequentiā smonis ēt ɔ aplos dictū intelligi pōt q interrogando qs maior eēt in regno celorum: videbant iter se de dignitate cōtendere. ₇ si in hoc vitio pmansissent. poterāt eos quos ad fidē vocabant p suū scandalū pdere: dū aplos viderēt iter se de honore pugnare. ORIGE. Quo aūt q cōuersus ē ₇ fact⁹ q̄si puer. ₇ minim⁹ ē: ₇ potēs scādalizari: hoc sic possum⁹ explanare. Oīs q filio dei credit ₇ cōuersat f̃m euāgelicos act⁹. cōuersus ābulat q̄si puer. q aūt nō cōuertit vt fiat sicut puer. hūc ipossibile ē itrare i regnū celorū. In oī aūt credētiū multitudie sūt q̄dā nup cōuersi: vt fiant sicut puuli: nōdū aūt sunt facti: hi pusilli hn̄tur in xp̄o ₇ sūt scādali receptores. HIERO. Qz aūt dr: Expedit ei vt suspēdat ₇c. f̃m ritū puincie loq̄t: quo i maiorum criminū ista apud veteres iudeos pena fuerit: vt in pfundū ligato saxo dmergeret. Expedit aūt ei q₂ mlto meli⁹ ē pro culpa breuē recipe penā q̄ eternis suari cruciatib⁹. CHRY. Consequens aūt erat priorib⁹ dicere: Me non suscipit. qd erat

omni pena amarius. sed q2 grossi erant ⁊ predicta pena eos nō monebat: cōparatione exempli cogniti manifestat preparatā penā. ppter hoc .n. dicit q expedit ei hoc sustinere: qm̄ eos alia grauior pena expectat. HYLA. Mystice aūt male op⁹ labor est cecitatis. nā clausis iumētorū oculis agunt in gyrū ⁊ sub asini qdē noīe frequēter gentes cognominatas reperimus q ceca laboris ignorantia ptinentur. Judeis aūt sciēter in lege positū ē. q si xpi aplos scādalizauerit: rectius alligata collo mola asinaria dimersi i mare fuissēt .i. gētiū labore depsi ignorantia seculi demōstrarent: q2 illis tolerabilius fuerat nescisse xpm̄ q̄ prophetarū dn̄m nō recepisse. GRE. vij. mora. Uel aliter. Quid p mare nisi seculū: qd p molā asinariā nisi actio terrena significat: q cū colla mentis per stulta desideria stringit: hāc in laboris circuitū mittit. Sūt vero nōnulli q dū terrenas actiōes deserūt: ⁊ ad ↄtēplationis studia hūilitate postposita vltra intelligētie vires surgunt: nō solū se in errorē deyciūt: sed infirmos quosq de gremio veritatis diuidūt. Qui g vnū de minimis meis scādalizat meli⁹ ei fuerat: ligata collo mola asinaria i mari proici: q2 nimirū puerse mēti expedientius esse potuisset: vt occupata mūdo terrena negocia ageret: q̄ p ↄtēplatiōis studia ad multorū perniciē vacaret. AVGV. de q. euā. Uel aliter. Qui scandalizauerit vnū ex pusillis istis .i. ex humilib⁹ quales vult esse discipulos suos nō obtēperāda vel etiam contra dicēdo: sicut de alexandro apostolus dicit: expedit ei vt mola asinaria suspēdat collo eius ⁊ pcipitet in pfundū maris .i. ↄgruit ei vt cupiditas rerū tpaliū: cui stulti ⁊ ceci alligātur eū deuictū pōdere suo deducat ad interitū.

¶ Ue mūdo a scandalis: Necesse ē .n. vt veniāt scandala. Uerūtū ve hoi illi p quē scādalū venit. Si aūt manus tua vel pes tuus scādalizat te: abscide eū ⁊ proice abs te. Bonū tibi ē ad vitā ingredi debilē vel claudū: q̄ duas manus vel duos pedes habentē mitti in ignē eternū. Et si oculus tuus scandalizat te: erue eū ⁊ proice abs te. Bonū ē tibi vnū oculū habētē in vitā intrare q̄ duos oculos habentem mitti in gehennā ignis.

GLO. Dixerat dn̄s q expedit ei q scandalizat: vt suspendat mola asinaria i collo ei⁹. Cui⁹ rōnem assignans subdit: Ue mundo a scandalis .i. ppter scādala. ORIGE. Hoc nō de elemētis mūdi itelligam⁹: sz hic hoīes q sūt i mūdo dicunt mūd⁹. Nō sūt aūt discipuli xpi de hoc mūdo. vn̄ nō ptinet eis eē a scādalis ve. nā etsi multa sūt scādala: nō tāgūt eū q nō ē de hoc mūdo. Si aūt adhuc ē de hoc mūdo: ppea q diligit mūdū ⁊ q sūt i eo. tāta scādala cōphēdēt eum q̄ntis fuerat obligat⁹ i mūdo. Seqt: Necesse ē .n. vt veniāt scādala. CHRY. Cū aūt dicit: Necesse ē: nō destruit libertatē arbitrij: nec necessitati aliquorū rerū supponit: sz qd oīno futurū est pdicit: scādala qdē sūt pphibitiōes recte vie. nō aūt pdicatio xpi scādala iducit. nec .n. q2 pdixit: ppter hoc fit: sz q2 oīno futurū erat ppter hoc pdixerit. Sz dicet aliqs Si oēs corrigant: ⁊ nullus sit q scādala afferat: nōne mēdaciū arguet hic sermo? Nequaq̄. q2 .n. puidit inemēdatos futuros hoīes eē ppter hoc dixit. Necesse ē vt veniāt scādala .i. oīno venient. si aūt corrigēdi eēnt nō dixisset. GLO. Uel necesse ē vt veniāt scādala: q2 sūt necessaria .i. vtilia. vt q p hoc pbati sūt manifesti fiāt. CHRY. Scādala .n. erigunt hoīes ⁊ acutiores eos faciūt: ⁊ eū q cadit velociter erigūt i quātū .s. igerūt solicitudinē. HILA. Uel hūilitas passiōis scādalū mūdo ē: q sub deformitate crucis eterne glie dn̄s voluit accipe. Et qd i mūdo tā piculosū q̄ nō recepisse xpm. Jō vo necesse ait venire scādala: q2 ad sacramētū reddēde nobis eternitatis: oīs i eo passiōis hūilitas eē cōplēda. ORIGE. Uel veniētia scādala sūt āgeli sathane: nec tū putes sz nām vl' substātiā eē hmōi scādala: sz libertas arbitrij i qbusdā genuit scādalū: volēs suscipe p virtute laborē. Nō pōt aūt esse verū bonū nisi habeat ipugnationē mali. Sic ergo necesse est venire scādala sicut necesse est sustinere malitiā celestiū q magis irritantur: quātomagis vbū xpi in hominibus inualescens: expellit ab eis malignas virtutes. Querūt autē organa p que scandala operent: qbus est magis ve. nā multo peius erit ei q scādalizat: q̄ ei qui scādalizat. vnde sequitur. Uerūtū ve hoi illi p quē scan. venit. HIERO. Ac si d. Ue hoi illi q vitio suo facit vt p se fiat: qd necesse est vt in mūdo fiat. Simulq p generalē sniam pcutit iudas q pditoni aīum pparauerat. HILA. Uel sub hoīs nuncupatiōe actorē scādali huius qd est extra passionē christi iudaicum pplm designat. p quē oē huic mūdo piculum comparat: vt christū in passione abnegent quē lex ⁊ pphe possibilē pdixerūt. CHRY. Ut aūt discas q non sunt absolute necessitatis scādala. audi que sequuntur Si aūt manus tua vl' pes tuus ⁊c. Nō autē hoc de mēbris corporalibus dicit: sed de amicis quos in ordie necessariorū mēbrorū hēmus. nihil ē .n. ita nocuū vt cōuersatio mala. RABA. Scādalū quippe sermo grecus ē. qd nos offendiculū vel ruinā ⁊ ipactionē pedis dicere possum⁹. Ille g scādalizat fratrē qui ei dcō factoue min⁹ recto occasionē ruie dederit. HIERO. Igit oīs truncat affect⁹: ⁊ vniuersa ppinqtas āputat. ne p occasionē pietatis vnusqsq credētiū scādalis pateat. Si inquit ita ē tibi ↄiunct⁹ vt man⁹. pes. ocul⁹: ⁊ ē vtilis atq sollicitus ⁊ acut⁹ ad pspiciēdū: scandalū aūt tibi facit: ⁊ ppter morū dissonātiā te ptrahat in gehēnā: melius ē vt ppinqtate eius careas ⁊ emolumētis carnalibus: q̄ dū vis lucrifacere cognatos ⁊ necessarios: cām habeas ruinarū. Nouit enī vnusqsq credētiū qd sibi noceat: vel i quo sollicitetur animus: ac sepe tētetur. melius ē .n. vitā solitariam ducere: q̄ ob vite pntis necessaria vitā eternā pdere. ORIGE. Uel sacerdotes rōnabiliter pnt dici ecclesie oculus: qm̄ speculatores habētur: Diacony aūt ceteriq: man⁹: q2 per eos opa spiritualia gerūtur. ppls aūt sunt pedes corpis ecclesie qbus oibus parcere non oportet si scandalum ecclesie facti fuerint. vel actus aīe peccans manus itelligitur: ⁊ icessus aīe peccans pes: ⁊ visus aīe peccans oculus: quos oportet precidere si scandalum prebent: frequenter enim ipsa opa membrorum pro membris in scriptura ponuntur.

¶ Uidete ne cōtēnatis vnū ex his pusillis. Dico enī vobis: q2 angeli eorū in celis semp vident faciem patris mei qui in celis est. Uenit .n. filius hoīs saluare quod perierat. Quid vobis vr̄: Si fuerint alicui centū oues: ⁊ errauerit vna ex eis nonne relinqt nonagintanouē in mōtibus ⁊ vadit q̄rere eā q errauit? Et si ↄtigerit q iueniat eā: amē dico vobis: q2 gaudebit super eā magis q̄ super nonagintanouē que non errauerunt. Sic non est voluntas ante patrem vestrum qui i celis est: vt pereat vnus de pusillis istis.

HIERO. Supra dixerat dn̄s per manū ⁊ pedem ⁊ oculum: oēs ppinqtates ⁊ necessitudines q scandalum facere poterāt āputādas: austeritatē itaq suie subiecto pcepto tēperauit dicēs. videte ne contēnatis vnū ex his pusillis: Ac si .d. Quantum in vobis est nolite cōtēnere: sed post vestrā salutē ēt illorū querite sanitatē. Si aūt perseuerātes in peccatis videritis melius est vos saluos fieri q̄ perire cum multis. CHRY. Uel aliter: Sicut fugere malos: ita honorare bonos magnum habet lucrum. Supra ergo docuit scandalizantium abscindere amicitias: hic autem docet exhibere sanctis honorem ⁊ procurationem.

GLO. Uel aliter: Qr tm̄ malū pūenit ex scādalisatis fratrib⁹. videte ne ɔtēnatis, vnū ex his pusillis. ORIGE. pusilli āt sūt q nup in xp̄o sūt nati aut tales q p̄manēt sine pfectu q̄si nup nati. Nō āt habuit neccē mādare xp̄s de pfectiorib⁹ fidelib⁹ nō cōtēnēdis: sz de pusillis sicut ⁊ supra dixerat: Si qs scandalisauerit vnū ex pusillis istis. Alı⁹ autē forte dicit pusillū: hic dic̄ pfectū: fm̄ q alibi ait: Qui minimus fuerit in vob: hic erit maior. CHRY. Uel qr pfecti paruuli apd̄ multos estimant̄. s. paupes ⁊ contemptibiles. ORIGE. Sz huic expositiōi nō vr̄ ɔuenire qd̄ dr̄: si qs scādalisauerit vnū d̄ pusillis istis ⁊c. pfect⁹. n. nō scādalisatur nec perit. Sz q hāc expositionē estimat verā dic̄ q iusti hoīs aīa vertibilis ē ⁊ scādalisat̄ aliqñ etsi nō facile. GLO. Ideo āt nō sūt ɔtēnēdi: qr adeo chari sūt deo: q angeli sunt eis ad custodiā deputati: vñ seq̄. Dico enī vobis: qr angeli eorū in celis semp vidēt faciez p̄ris mei qui in celis est. ORIGE. Quidā volūt ex eo dari hoīb⁹ angelū adiutorē ex quo p lauachrū regenerationis nati sūt infantes in xp̄o dicētes nō eē credibile incredulis ⁊ errātib⁹ p̄esse āgelū scm̄: sed tpe infidelitatis ⁊ pctōꝝ ē hō sub angelis sathane. alij āt volūt mox cū qs fuerit nat⁹: eoꝝ q p̄cogniti sūt a deo accipere sibi p̄positū āgelū. HIERO. Magna. n. dignitas aīaꝝ vt vnaq̄q3 hēat ab ortu natiuitatis in custodiā sui angelū delegatū. CHRY. Hic aūt nō de q̄buscūq3 angelis loq̄t̄: sed de supueniētib⁹. Cū. n. dicat: Uidēt faciē p̄ris mei. nihil aliud ōndit q̄3 magis liberā p̄ntiā ⁊ maiorē coꝝ apud deū. GREGO. in ho. Dionysius āt dicit q ex minoribus angeloꝝ agminib⁹ ad explēdū ministeriū vl' visibiliter vel inuisibiliter mittūtur. nā superiora illa agmina vsu3 exterioris ministerij nequaquā hñt. GREGO. ij. mora. Et faciē ergo p̄ris angeli semp vident: ⁊ tñ ad nos veniūt: qr ⁊ ad nos speciali p̄ntia foras exeūt: ⁊ tñ ibi se vñ r̄cesserāt p iterā ɔtēplationē seruāt. Neq3. n. sic a diuina visiōe foras exeūt vt interne ɔtēplationis gaudijs priuētur. HIERO. Saluādoꝝ igit̄ p xp̄m orationes angeli deo quotidie offerunt. ergo piculose ille ɔtēnit̄. cuius desideria ac postulationes ad eternū ⁊ inuisibilē deū angeloꝝ famulatu ac ministerio perueħūtur. AVGV. xiij. de ci. di. Uel angeli nr̄i dicunt̄ q sunt angeli dei. Dei sūt: qr deū nō relinquerūt. nr̄i sunt: qr suos ciues nos habere ceperūt: Sicut ḡ nunc illi vident deū ita ⁊ nos sumus visuri facie ad faciem. de qua visione dicit ioānes. Uidebim⁹ eū sicuti ē. facies. n. dei māifestatio ei⁹ itelligēda ē nō aliqd̄ tale mēbrū q̄le nos hēm⁹ in corpe atq3 isto noie nūcupam⁹. CHRY. Rursus aliā rōnē ponit: q̄re pusilli nō sint ɔtēnēdi p̄ore maiorē dicēs. Uenit. n. fi. ho. sal. qd̄ pierat. REMI. q. d. Nō cōtēnatis pusillos qr ego p hoīb⁹ hō fieri dignat⁹ sū. Cū. n. dicit: qd̄ pierat. subītelligēdū ē gen⁹ humanū. oīa. n. elemēta suū ordinem suāt sz hō errauit: qr suū ordinē pdidit. CHRY. Deide ad hāc rōnē pabolā copulat: p quā ⁊ patrē īducit salutē hoīnū volētē dicēs: Quid vobis vr̄ si fuerit alicui centum oues ⁊c. GREGO. ī ho. Hoc ad ipsū auctorē hoīm ptiet. q. n. cētenari⁹ pfect⁹ ē numer⁹: ipse cētū oues hūit: cū angeloꝝ ⁊ hominū substantiā creauit. HILA. Ouis autem vna hō intelligēdus est. ⁊ sub homine vno vniuersitas sentienda est: in vnius. n. ade errore oē hoīum gen⁹ oberrauit. Igit̄ ⁊ q̄rens hoīem christus ē: ⁊ nonagintanouē relicte celestis glorie multitudo ē. GREGO. Dicit aūt euāgelista eas relictas ī montib⁹ vt significet in excelsis: qr nimirum oues q̄ nō pierāt i sublimib⁹ stabant. BEDA. Ouē ergo dn̄s īuenit qñ hoīez restaurauit. Et sup eā īuētā mai⁹ gaudiū ē in celo q̄3 sup nonagītanouē. qr maior mā diuine laudis ē in restauratiōe hoīum q̄3 ī creatiōe angeloꝝ. Mirabiliter. n. āgelos creauit: sz mirabili⁹ hoīez restaurauit. RABA. Nota q vnū deest a nouē vt. x. sint: ⁊ a nonagintanouem vt cētū sint. Uariari ergo p breuitatē ⁊ magnitudinē numeri p̄nt q̄b⁹ vnū deest ⁊ vt pficiāt̄. ipm v̄o vnū sine varietate i se manēs cū accesserit: ceteros pficit. Et vt pfectissima ouiū itegraret̄ i celo: hō pdit⁹ q̄rebat̄ in terra. HIERO. Alij v̄o nonagītanouē ouib⁹ iustoꝝ putāt numeꝝ intelligi: ⁊ i vna ouicula peccatoꝝ: fm̄ q in alio loco dixerat: Nō veni vocare iustos: sz peccatores. GREGO. ī ho. Cōsiderādū āt nobis ē cur dn̄s plus de ɔuersis peccatorib⁹ q̄3 d̄ stātib⁹ iustis gaudiū eē fateat̄: qr. s. plerūq3 pigri remanēt ad exercēda bona p̄cipua q valde sibi securi sūt q nulla cōmiserit mala grauiora. At ɔ nōnūq̄3 hi q se aliqd egisse illicite meminerūt: ex ipo suo dolore cōpūcti iardescūt i amorē dei. Et qr se errasse a deo ɔsiderāt: dāna p̄cedētia lucris subseq̄ētib⁹ recōpēsant: sic ⁊ dux i p̄lio pl⁹ eū militē diligit q p⁹ fugā ɔuersus hoste fortiter p̄mit: q̄3 illū q nūquā terga pbuit ⁊ nūquā aliqd fortiter fecit. Sz ⁊ sūt qdā iusti de quibus tātū ē gaudiū. vt eis null⁹ penitēs p̄poni possit. q ⁊ si ñ sint sibi maloꝝ cōscij: tñ licita respuūt. ⁊ in oīb⁹ se hūiliāt. Quātū ergo gaudiū ē si hūiliter plāgat iust⁹: cū gaudiū sit: si qd̄ male gessit dānat iniust⁹. BEDA. Uel p nonaginta nouē oues q̄s i mōtib⁹ relīq̄t: supbos significat: q̄b⁹ ad pfectionē vnitas deest. Cū ergo īuenerit peccatorē magis sup eū gaudet. i. suos gaudere facit q̄3 sup iustos falsos. HIERO. Qr āt subdit̄. Sic nō ē volūtas ⁊c. r̄fert̄ ad sup̄i⁹ p̄positū: de quo dixerat. Uidete ne cōtēnatis vnum de pusillis istis. ⁊ docet icirco parabolā positā. vt pusilli nō ɔtēnant̄. In eo āt q dicit: Nō ē volūtas añ patrē ⁊c. ostēdit q quotiēscūq3 pierit aliqs ex pusillis nō voluntate patris perit.

¶ Si āt peccauerit i te frat̄ tuus vade ⁊ corripe eū iter te ⁊ ipsu3 solū. Si te audierit: lucrat⁹ eris frēz tuū. Si āt: nō te audierit: adhibe tecū adhuc vnū vl' duos vt i ore duoꝝ vel triū testiū stet oē verbū. Q̄d si ñ audierit eos: dic eccl'ie. Si āt ecclesiā ñ audierit sit tibi sic ethnicus ⁊ publicanus

CHRY. Quia sup̄i⁹ vehemētē ſmonē aduersus scādalizātes p̄posuit: vndiq3 eos terrēs ne rursus hi q̄b⁹ scādala īferūt̄. sic fiāt resupini. vt totū cōtēnētes i aliō vitiū icidāt. s. negligētie. ⁊ scādalizātes p oīa sibi pci volētes i elanōez icidāt: h̄ dn̄s eos cōp̄mit. ⁊ redargutiōez fieri iubet dicēs: si āt pec. i te fra. tu⁹: va. ⁊ cor. eū iter te ⁊ ip. solū. AVGV. de v̄. do. Admonet nos qdē dn̄s nr̄ nō negligere īuicē pctā nr̄a: nō q̄rēdo qd rep̄hēdas: sz vidēdo qd corrigas. Dēmus enī amādo corripe nō nocēdi auiditate: sz studio corrigēdi si neglexeris. peior eo fact⁹ es. Ille iniuriā fecit: ⁊ iniuriā faciēdo graui seipsu3 vulnere pcussit: tu vuln⁹ fris ɔtēnis peior es tacēdo q̄3 ille ɔuitiādo. AVGV. i. de ci. dei. Plerūq3 enī a mal' docēdis admonēdis aliqñ ēt obiurgādis ⁊ corripiēdis male dissilat̄: vl' eū laboris piget: vl' cū coꝝ inimicitias deuitam⁹ ne ipediāt ⁊ noceāt i istis tpalib⁹ reb⁹. siue q̄s adipisci adhuc nr̄a cupiditas appetit: siue q̄s adhuc amittē formidat īfirmitas. Si āt ppea q̄sq3 obiurgādis ⁊ corripiēdis male agētib⁹ pcit: qr opportuniꝰ tps īq̄rit̄ vl' eisdē ipis metuit ne deteriores ex h̄ efficiāt̄: vl' ad bonā vitā ⁊ piā erudiēdos īpediāt alios īfirmos: aut p̄mat atq3 auertāt a fide: nō vr̄ eē cupiditatis occasio: sz ɔsiliū charitatis. Lōge autē grauiorē hñt cā3 ecclīaꝝ p̄positi q i ecclijs ɔstituti sūt vt nō pcāt obiurgādo pctā. nec iō tñ ob huiuscemōi culpā penit⁹ alien⁹ ē q l3 p̄posit⁹ ñ sit: i eis tñ q̄b⁹ vite h⁹ necītate ɔiūgit̄: multa monēda vl' arguēda nouit ⁊ negligit: deuitās coꝝ offēsiōes pp illa q̄b⁹ i hac vita nō idebite vtit̄. sz pl⁹ q̄3 oportet delectat̄. CHRY. Cōsiderādū āt q q̄nq3 dn̄s eū q ɔtristauit ad eū q ɔtristat⁹ ē ducit. sicut cū dicit: si recordat⁹ fueris q frater tuus h3 aliqd aduersu3 te: vade reconciliari fratri tuo. Quādoq3 āt eū qui iniusta passus ē iubet dimittere proximo sicut ibi: Dimitte nobis d̄bita nr̄a. sicut ⁊ nos

di. de. nr̄is. Hic aūt aliū excogitat modū. eū. n. q ꝯtristat⁹ ē dicit ad eū q ꝯtristauit ⁊ ideo dicit Si peccauerit in te frater tuus Quia enī ille q iniusta fecit nō facile veniret ad excusationē verecūdatus huc q passus est ad illū trahit ⁊ nō simpliciter: sed vt corrigat qđ factū est: vn̄ dicit. Uade ⁊ corripe eū. RABA. Nō passis iubet peccāti dimittere. sꝫ audiēti. i. obediēti ⁊ pniaꝫ agēti ne vel difficilis sit venia vel remissa indulgētia. CHRY. Nō āt dicit: accusa, nꝫ increpa: nꝫ vindictas expete: sꝫ argue. i. rememora sibi peccatū. dic ei que ob eo passus es. Ipse enī ira ⁊ verecūdia detinet ebrius factus quasi graui somno. Un̄ oꝫ te qui sanus es ad illū qui egrotat obire. HIERO. Sciēdū tn̄ ꝙ si peccauerit in vos frater vester: ⁊ in q̄libet cā vos leserit: dimittēdi habetis ptātēꝫ imo necessitatē qꝛ precipit: vt debitoribus nr̄is debita dimittam⁹. ppter qđ ⁊ hic dicit. Si peccauerit in te frater tuus. Si aūt in deū quis peccauerit: nō ē nr̄i arbitrij. Nos ecōtrario in dei iniuria benigni sum⁹: i nr̄is ꝯtumelijs exercem⁹ odia. CHRY. Iō aūt precepit arguere eū q passus ē iniuriā ⁊ nō alij. qꝛ ille q fecit iniuriā ab eo mansueti⁹ sustinet: ⁊ maxime cū solus eū corripiat. Cū enī q vindictā expetere debebat: hic salutis videt diligētiaꝫ habere maxie hoc eū pōt ppitiū facere. AUGU. de v̄. do. Quādo ergo in nos aliquis peccat habeam⁹ magnā curā non p nob: nā gloriosū est iniuriā obliuisci: sꝫ obliuiscere iniuriā tuā nō vuln⁹ fratris tui: ergo corripe eū inter te ⁊ ipsū solū studēs correctiōi parcēs pudori. Forte enī pre verecūdia incipit defendere pctm̄ suū: ⁊ quē vis facere correctiorē facis peiorē. HIERO. Corripiēdus est eni seorsum frater ne si semel pudorē atqꝫ verecūdiaꝫ amiserit pmaneat in peccato. AUGU. de v̄. dn̄i. Apl's āt dicit. Peccātes coraꝫ oib⁹ argue: vt ⁊ ceteri timorē habeāt. Aliquādo ergo scias corripiēdū esse fratrē solū. aliqn̄ autem coram omnibus. Quid oūt ante facere debeam⁹ intendite ⁊ videte. Si peccauerit inquit in te frater tuus corripe eum inter te ⁊ ipsum soluꝫ. quare? quia in te peccauit. tu scis quia peccauit. Quid ē in te peccauit? Quia. n. secretū fuit qn̄ in te peccauit secretꝫ quere cū corrigis q̄ peccauit. nā si solus nosti: qꝛ peccauit in te ⁊ eū vis corā oib⁹ arguere nō es corrector sed proditor. Peccauit ergo in te frater tuus: sꝫ si tu solus nosti tūc vere in te solū peccauit. Nā si multis audiētibus tibi fecit iniuriaꝫ ⁊ in illos peccauit quos testes sue iniquitatis effecit: q̄ ipsa corripiēda sūt corā oib⁹ q̄ peccant corā oib⁹. ipsa corripiēda sūt secretius q̄ peccant secreti⁹. Distribuite tpa: ⁊ cōcordate scripturas. Quare āt ꝑrimū corripis qꝛ tu doles ꝙ peccauerit i te: absit. si āt amore tui id facis: nil facis. si amore illi⁹ facis: optīe facis. Denīqꝫ i ipsis v̄bis attēde cui⁹ amore id facere debeas: vtrū tui an illi⁹? Seqt. n. Si te audierit: lu. eris fra. tuū. Ergo ppillum fac vt lucreris illum. Agnosce qꝛ hoīeꝫ peccādo pditū nā si nō pieras quō te lucrat⁹ ē? Nemo g cōtēnat qn̄ peccat i fratrē. CHRY. In quo ēt demōstrat ꝙ inimicitia dānū ē cōe: ⁊ pp hoc ñ dixit ꝙ ille lucrat⁹ ē seipsūꝫ sꝫ ꝙ tu lucrat⁹ es euꝫ. ex quo ondit: qm̄ ⁊ tu ⁊ ille dānū passi eratis ex discordia. HIERO. Per salutē. n. alteri⁹ nobis quoqꝫ acqrit salus. CHRY. Quid āt facere dēas si nō psuadeat: subdit. Si āt te nō audierit: adhibe tecū vnū vl' duos. Quāto. n. iuerecūdior fuerit ⁊ ptinatior: tāto magis nos ad medicinā studere oꝫ: nō ad irā ⁊ odiū. Eteni medicus cū viderit morbū nō remitti nō desistit. sꝫ tūc magis pparat ad curādū. Uide āt q̄liter nō vīdicte grā hec correptio fit sꝫ emēdatiōis: ⁊ pp hoc nō cōfestim iubet duos accipere: sed qn̄ ipse corrigi nō voluerit: neqꝫ tūc ad euꝫ mittit multitudinē: sed vnuꝫ vel duos: ⁊ ad hoc legis testimoniū inducit dicens: Ut in ore duoꝝ testiū vel triū stet oē verbū. q. d. Habes iam testimonium ꝙ totū fecisti qđ tuū erat. HIERO. Uel itelligendū est hoc mō: Si te audire noluerit: adhibeat vn⁹ frater tm̄ ꝙ si nec illū audierit adhibeat ⁊ terti⁹: vel corrigēdi studio: vt. s. vel admonitiōe. aut pudore corrigat vel ꝯuenīēdi sub testib⁹. GLO. Uel si dixerit nō eē peccatū: vt pbēt illud eē peccatum. HIERO. Porro si nec illos audire noluerit: tūc multis dicēdū ē vt detestatiōi eū hēant: vt q nō potuit pudore saluari: saluet obpꝛobrijs. vn̄ seqt. Qꝛ si nō audient eos: dic ecclesie. CHRYSO. i. his q ecclesie president. GLO. Uel dic toti ecclesie: vt maiorē erubescētiā patiat. Post hec oīa seqtur excōicatio q̄ fieri dꝫ p os ecclesie. i. p sacerdotē quo excōicāte tota eccl'ia cū eo opat. vn̄ seqt. Si āt eccl'iaꝫ nō audierit sit tibi sicut ethnic⁹ ⁊ publican⁹. AUGU. de v̄. do. i. noli illū iā deputare in numera fratrū tuoꝝ. nec sic tn̄ sal⁹ ei⁹ negligēda ē nā ⁊ ipsos ethnicos. i. gētiles ⁊ paganos i numero qdē fratrū ñ dputam⁹: sꝫ tn̄ coꝝ salutē semp inqrim⁹. CHRY. Nihil tn̄ tale p̄cipit dn̄s obseruādū in his q extra ecclesiā sūt: q̄le p̄cipit hic de fratrib⁹ corripiēdis. Sꝫ de exteriorib⁹ dicit. Sigs pcusserit te i vna maxilla: p̄be ei ⁊ aliā. qđ ⁊ paulus dicit: Quid mihi ē de his q foris sūt iudicare? HIERO. Fratres āt ⁊ arguere ⁊ auertere iubet. Qđ āt dicit: Sicut ethnicus ⁊ publican⁹ ostēdit maioris eē detestatiōis q sub noīe fidel' agit opa infideliū q̄ hi qui aperte gētiles sunt. Publicani enī vocant qui seculi sectant lucra ⁊ exigunt vectigalia p negociationes ⁊ fraudes ac furta scelerata atqꝫ periuria.

ORIGE. Uideamus oūt ne forte sn̄ia hec. non de quocunqꝫ peccato posita sit quid eniꝫ si aliquis peccauerit aliquod peccatoruꝫ que sunt ad morteꝫ puta masculoꝝ cōcubitor factus adulter homicida: aut mollis: numquid taleꝫ rationis est arguere solus ad solū: ⁊ si audierit statim eum dicere lucrifactū ⁊ nō prius expulerit eum de ecclesia: nisi postq̄ coraꝫ testibus argutus ⁊ ab ecclesia: pstiterit in actu priori. Ali⁹ aūt respiciens ad imēsaꝫ misericordiā christi: dicet quoniā cū verba christi nullā faciāt differētiā peccatorū: cōtra christi misericordiā faciunt qui hec ad minima tm̄ peccata pertinere distinguunt. Alius cōtra caute ipsa verba cōsiderans nō de omni peccato hec dicta defender: qm̄ qui grādia illa peccata facit: nō ē frater: sed noīat frater cū quo s̄m aplm̄ nō oportet nec cibū sumere. sicut āt negligentibus peccādi occasionē dant q ad oē peccatum hoc ptinere exponunt: sic econtra qui docet in minimis ⁊ non mortiferis peccatis. peccātē post argutionē testium vel ecclesie fieri oportere: sicut ethnicū ⁊ publicanū aliqd crudelitatis videt inducere. Utrū. n. oīno pereat pronūciare non possumus. primū qꝛ qui ter argutus nō obedit: pōt in q̄rto obedire. deinde qꝛ aliquādo non s̄m opera hois reddit ei. sed ampli⁹ q̄ peccauit: qđ expedit in hoc mundo. demū qꝛ nō dixit solū Sicut ethnicus ⁊ publicanus. sed Sit tibi. Qui ergo in peccato leui correctus ter nō se emendat: nos quidē debem⁹ eū hēre sicut ethnicū ⁊ publicanuꝫ: abstinētes ab eo vt cōfundat: an āt ēt a deo q̄si publican⁹ ⁊ ethnicus iudicet: nō est nostruꝫ pnunciare sed ē in iudicio dei.

¶ Amē dico vob̄ q̄cūqꝫ alligaueritis sup terraꝫ erūt ligata ⁊ i celo ⁊ q̄cūqꝫ solueritis sup terraꝫ erūt soluta ⁊ i celo. Iterū dico vob̄: qꝛ si duo ex vob̄ ꝯsēserit sup terrā de oī re quācūqꝫ petierit fiet illis a p̄re meo q i celis ē. Ubi. n. sūt duo vel tres cōgregati i noīe meo: ibi sū in medio eoruꝫ.

HIERO. Quia dixerat si ecclesiaꝫ nō audierit: sit tibi sicut ethnicus ⁊ publican⁹: ⁊ poterit cōtēpti f̄ris hec eē rn̄sio vel tacita cogitatio. Si me dspicis: ⁊ ego te dspicio: si me cōdēnas ⁊ tu mea sn̄ia ꝯdēnaberis ptātē tribuit apl'is vt sciant ꝙ q talib⁹ cōdēnant humanaꝫ sn̄iam diuina sn̄ia corroborari. vn̄ dr̄: Amē dico vobis: q̄cūqꝫ alli. su. ter. erūt li. ⁊ in

celo. ꝛ quecūq; sol. sup ter. erūt so. ꝛ in celo. ORIGE. Nō dixit. In celis: sicut petro: sed i celo vno. q2 nō sūt tante pfectionis sicut petrus. HYLA. Per hoc tamē ad terrorē maximi met⁹ quo ad pñs oēs cōtinent. imobile seueritatis aplice iudiciū demitauit. vt quos i terris ligauerit. i. petōꝝ nodis inexos reliquerit: ꝛ quos soluerit: ꝯcessionē. s. venie acceperit i salutē: hi in celis ligati sūt vel soluti. CHRY. Et notandū q2 nō dixit p̄mari ecclesie Liga talē: s3 Si ligaueris idissolubilia erūt ligamina: q̄si hoc ei⁹ iudicio dimittens. Vide aūt qualiter īcorrigibilē duplicib⁹ colligant necessitatib⁹. s. ꝛ pena que ē hic. s. p iectōe ab ecclia. quā supra posuit dicens. Sit tibi sic ethnicus ꝛc̄. ꝛ supplicio futuro: qđ est ligatū eē in celo. vt multitudine iudicioꝝ dissoluat fris irā. AVGV. de ver. do. Uel alr: Cepisti habere fratrem tuū tanq̄ publicanū ligās eū i terra: sed vt iuste alliges vide. Nā iniusta vīcula disrūpit iustitia. Cū aūt correxeris et cōcordaueris cū fratre tuo: soluisti illū i terra. cū solueris i terra: solutus erit ꝛ in celo. Multū p̄stans: nō tibi s3 illi: q2 multā nocuit nō tibi: s3 sibi. GLO. Nō solū aūt de excōicatōe: sed ēt de oi petitōe q̄ fit a cōsentiētib⁹ i vnitate ecclesie dat ꝯfirmationē cū subdit: Iterū dico vobis: q2 si duo ex vobis cōsenserint super terrā. Uel penitētē recipiēdo: vl' superbū abyciēdo: vel de alia re quā petierit q̄ nō est ꝯtra ecclesie vnitati. Fiet illis a pr̄e meo q i celis ē. Per hoc aūt qđ dicit. Qui i celis ē. eū sup oīs eē ondit: ꝛ p hoc ꝯplere eū posse qđ petit. Uel in celis est. i. in scis: qđ valet ad p̄bandum q2 fiet illis qcqd petierit qđ dignū sit. q2 illū apđ se habēt a quo petūt. Uñ rata est sñia ꝯsentientiū: q2 de⁹ cū eis hītat. ꝛ iđ segr̄. Ubi eni sūt duo vel' tres ꝯgre. in no. meo: ibi sū i medio eoꝝ. CHRY. Uel q2 dixerat: Fiet illis a pr̄e meo: vt ondat se etiā eē datorē simul cū patre. subdit. Ubi sūt enim duo vl' tres. ORIGE. Nō aūt dixit: In medio eoꝝ ero: s3 sum. Mox. n. vt aliq cōsenserit xp̄s inueniť i eis. HYLA. Ipse. n. qui pax atq; charitas est: sedē atq; habitationē i bonis atq; pacificis volūtatib⁹ collocabit. HIERO. Ul' alr: Omnis superior sermo ad concordiā nos p̄uocauerat: igiť ꝛ premiū polliceť: vt sollicit⁹ festinemus ad pacē cū se dicat iter duos vel tres mediū fore. CHRY. i ho. Non aūt dixit simplr: Ubi cōgregati fuerit: s3 addit: In noīe meo. q. d. Si qs p̄pter me p̄ncipalē cām amicitie ad p̄ximū hūerit: cum eo ero: si ꝛ in alys virtuosus erit. Qđ ḡ non ibi consentientes consequunť id qđ petūt: Primo qdem q2 nō expedientia petūt. Scđo q2 indigni sūt qui petunt: ꝛ ea que sūt a seipsis nō inferunt. vnde dicit Si duo ex vobis: q euāgelicā ondūtis cōuersationē. Tertio: q2 aduersus eos q cōtristauerūt orāt vīdictā querētes. Quarto: q2 petūt misericordiā peccantib⁹ q nō penituerūt. ORIGE. Et ista est etiam cā p̄pter quā nō exaudimur orātes: q2 nō cōsentim⁹ nobis per oīa super terram neq; dogmate neq; cōuersatōe. Sicut. n. i musicis nisi fuerit cōuenientia vocū nō delectat audientē: sic in ecclesia nisi consensum habuerit nō delectať de⁹ in ea. nec audit voces eoꝝ. HIERO. Possum⁹ aūt ꝛ hoc spiritualr ītelligere: q2 vbi spirit⁹ ꝛ aīa corpusq; cōsenserit: ꝛ ñ intra se bellū diuersarū habuerit volūtatū: de omni re quā petierint impetrēt a patre. nulli eni dubiū ē qn bonaꝝ rerū postulatio sit vbi corp⁹ vult hr̄e eaq̄ spirit⁹. ORIGE. Uel in quo duo testamenta consentiunt sibi: eius inuenitur oro de omni re acceptabilis deo.

¶ Tunc accedens petrus ad eū dixit: Dñe quotiens peccauerit i me frater meus: ꝛ dimittā ei: Usq; septies: Dicit illi iesus: Nō dico tibi vsq; septies: sed vsq; septuagies septies.

HIERO. Supradixerat dñs: Uidete ne cōtēnatis vnū d pusillis istis. ꝛ adiecerat: Si peccauerit i te frater tu⁹ ꝛc̄. ꝛ premiū repromiserat dicēs. Si duo ex vob̄ ꝛc̄. vñ p̄uocat⁹ apl's petr⁹ iterrogat. ꝛ hoc ē qđ dr̄. Tūc accedēs ad eū pe. dixit: Dñe quo. pec. i me fra. me⁹ ꝛ di. ei: ꝛ cū iterrogatiōe proferť sniam dicēs. Usq; septies. CHRY. Putauit qdē petr⁹ aliqd se magnū dicere. S3 qd amator hoīuz xp̄s rñdeat subdiť: Dic illi ic. Non tibi di. vsq; sep. sed vsq; sep. septies. AVGV. de v̄. do. Audeo dicer ꝛ si septuagies octies peccauerit ignoscas: ꝛ si centies: ꝛ oīno quotiēs peccauerit ignosce: Si. n. christ⁹ milis peccatoꝝ inuenit ꝛ tñ oīa donauit: noli subducere misericordiā. Ait. n. apl's: Donātes vobismetipsis siqs aduersus aliquē hēt querelā. sic deus in christo donauit nobis. CHRY. Cū ḡ dicat: Usq; septuagies septies. nō numeꝝ determiatū ponit vt nūero ꝯcludat remissionē: s3 qđ ꝯtīue ꝛ semp ē significauit. AVGV. de ver. do. Nō tñ sine cā dñs septuagies septies dixit. nā lex i decē p̄ceptis ꝯmēdať. lex. n. p decē: peccatū p. xi. significať: q2 trāsgressio denary ē. Septē āt solet p toto cōputari: q2 septē dieb⁹ voluiť tp̄s. Duc āt septies. xi. fiūt septuagies septies. Oīa ergo peccā dimitti voluit: q2 ea septuagesimo septimo numero p̄signauit. ORIGE. Ul' q2 nūer⁹ sex vr̄ eē opis ꝛ laboris: septim⁹ āt repausatiōis dicť remissionē fieri oportere fribus i hoc mūdo de gētib⁹: fm res hui⁹ mūdi peccātib⁹. Si āt aliqs vltra ea petā peccauerit: iā nō hēbit remissionē. HIE. Ul' itelligēdū ē septuagies septies. i. q̄drigētis nonagita vicib⁹. vt toriēs peccāti fri dimitteret quotiēs ille peccare posset. RABA. Aliter tñ vocē venia petēti fri: vt nob. s. socia charitate cōiceť: sic Joseph fribus: aliter inimico p̄sequēti: vt boni ei velimus: ꝛ si l3 faciamus. vt dauid lugens Saul.

¶ Ideo assimulatū est regnum celorum homini regi: qui voluit rationem ponere cū seruis suis. Et cū cepisset ratonē ponere oblatus est ei vn⁹ qui debebat ei decem milia talenta. Cum autez non haberet vnde redderet: iussit eum dñs eius venundari ꝛ vxorem eius ꝛ filios ꝛ omnia que habebat: ꝛ reddi. Procidens aūt seruus ille orabat eum dicens: Patientiam habe in me: ꝛ oia reddam tibi. Misertus autem dñs serui illius dimisit eum: ꝛ debitum dimisit ei. Egressus aūt seruus ille: inuenit vnū de conseruis suis: qui debebat ei centum denarios: ꝛ tenens suffocabat eū dicēs: Redde qđ debes. Et p̄cidēs cōseruus eius: rogabat eum dicens: Patientiam habe in me: ꝛ omnia reddā tibi. Ille autē noluit: s3 abiyt ꝛ misit eū i carcerē. donec redderet vniuersū debitū. Uidētes aūt conserui eius que fiebant contristati sunt valde ꝛ venerunt ꝛ narrauerūt dño suo omnia que facta fuerant. Tunc vocauit illū dñs suus: ꝛ ait illi: Serue nequā: omne debituz dimisi tibi: quoniā rogasti me. Nōne ergo oportuit ꝛ te misereri ꝯserui tui: sicut ꝛ ego tui misertus sum: Et iratus dñs eius tradidit eū tortoribus quoad vsq; redderet vniuersuz debitū. Sic ꝛ pater meus celestis faciet vobis: si nō remiseritis vnusquisq; fratri suo de cordibus vestris.

CHRY. Ne aliqs existimaret magnū qd ꝛ graue dñum iniūxisse: cū dicat dimitiēdū vsq; septuagies septies: adiecit parabolā. HIERO. Familiare eni ē syris ꝛ maxime palestinis ad oēm sermonem suū parabolā iūgere. vt quod per simplex preceptum ab auditoribus teneri non potest per similitudinez exemploꝗ teneať. vñ dicit: Ideo assimi. ē re

celo.ho.re.q vo.rationem pone.cum ser.suis. ORIGE. Filius dei sicut est sapia iustitia et veritas: ita ipse est regnū. nō āt alicuius eorū q̄ sūr deorsū: sz oīum q̄ sūt sursū: in quoꝝ sensibus iustitia et cetere vtutes regnāt: q facti sūt celi ꝑ hoc ꝙ portant celestis imaginē. Hoc ḡ regnū celoꝝ.i.filius dei qui factus ē i similitudinē carnis peccati tūc similis fact⁹ est hoī regi vniēs hoiem sibi. REMI. Uel regnū celoꝝ congrue scā ecclia itelligit: in qua dn̄s operat̄ hoc qd̄ in ista parabola loqtur. Noīe aūt hois aliqñ designat pater: sicut ibi: Simile ē regnū celoꝝ homini regi q fecē nuptias filio suo et c̄. aliqñ vo designat̄ filius: hic aūt vtrūqz itelligi pōt ꝑpater et filius qui sūt vn⁹ de⁹. De⁹ aūt rex dr̄ cūcta q creauit regnando et gubernādo. ORIGE. Serui aūt hi soli sunt q̄tū ad istas parabolas: q dispēsatores vbi habent̄: et qb⁹ hoc ē commissū vt negocient̄. REMI. Uel p suos hui⁹ hois regis. designant̄ oēs hoies quos ad laudandū se creauit: qbusqz legē nature dedit cū qb⁹ rōnē ponit: qñ vitā et mores et act⁹ singuloꝝ discutit. vt vnicuiqz sm ꝙ gessit tribuat. vñ seqt̄ Et cū cepisset rōnē po. ob la. ē ei vnus: qui debebat decē milia talenta. ORIGE. Ois aūt vite nr̄e ratio ponēda ē a rege: qñ oēs nos pñtari oportuerit ante tribūal xp̄i: Nec hoc dicim⁹ vt suspitio sit: ne forte res ipsa necessariū hēar lōgū tps. Uolēs n. de⁹ vētilare oīum mētes cito oia ab oib⁹ omni tpe gesta singulis quibusqz faciet in mentem venire ineffabili quadā virtute. Dicit aūt Et cum cepisset rōnē ponere. qz initiū iudicij est vt īcipiat a domo dei. In ꝑncipio ergo ponēde rōnis oblat⁹ est debitor talētoꝝ multoꝝ: q .s. multa fecerat dāna et magna ei erāt iniūcta: et nullū attulit lucrū: q forsitan tot talēta pdidit quātos pdidit hoies. et iō talentoꝝ multoꝝ ē fact⁹ debitor: qñ secut⁹ ē mulierē super talētū plūbi sedētē cuius nomē iniqtas. HIERO. Scio quosdā istū q debebat.x.milia talenta diabolū interꝑtari: cuius vxorē et filios venūdandos pseuerāte illo in malicia insipientiā et malas cogitatōes itelligi voluīt. Sicut.n. vxor iusti dr̄ sapia: sic vxor iniusti et peccatoris appellat̄ stultitia. Sz quō ei dimittat dn̄s.x.milia talēta: et ille nobis cōseruis suis.x.denarios nō dimiserit. nec ecclīastice interꝑtatōis ē: nec a prudentib⁹ viris recipiēda. AVGV. de ver. do. Iō dicendū ē ꝙ qz lex in decem ꝓceptis cōmendat̄: ille debebat decē milia talētoꝝ p qd̄ oia peccata significat. q̄ sm legem fiunt. REMI. Homo aūt sua volūtate et sponte peccans suo conatu nullo mō surgere valet: et nō habet vñ reddat: qz nihil in se inuenit p qd̄ se a peccatis soluat. vñ seqt̄: Cū aut nō ha. vñ redde. iussit eū dn̄s venūdari et vx. ei⁹. et fi. et oia q̄ habebat. et reddi. Uxor qdē stulti ē stultitia: et carnis voluptas seu cupiditas. AVGV. d̄ que. euā. Per hoc ergo significat̄ trāsgressorē decalogi ꝓ cupiditate et prauis opib⁹ tāq̄ꝫ vxore et filijs penas soluere debuisse: qd̄ ē pciū ei⁹. pciū.n. vēditi ē suppliciū dānati. CHRY. Hoc autem nō ex crudelitate iussit: sed ex ineffabili affectōe. Uult enim eū terrere p has minas vt supplicet et nō vēdat̄: qd̄ et factū ondit̄: cū subdit̄: Procidēs aūt ser. ille: ro. eū di. Patiētiā habe i me. et oia reddā tibi. REMI. His aūt vbis humiliatio et satisfactio petōis demr̄atur dū dr̄: Procidēs. In hoc vo ꝙ dicit: Patientiā habe i me: vox exꝑmit̄ peccatoris poscētis tēpus viuēdi et spatiū corrigēdi. Est autē larga dei benignitas et clemētia erga peccatores ꝯuersos: qm̄ ipse semꝑ parat⁹ ē ꝑ baptismū aut penitētiā petā dimittere. vñ seqt̄. Mis. āt do. ser. il. dimisit eū. et debitū dimisit ei.i. a petis eū absoluit. CHRY. Uide āt diui amoris supabūdātiā: petit seruus solus tpis dilationē: ipse aūt maius eo qd̄ petijt dedit. dimissionē et concessionē totius mutui. volebat autē et a principio dare: sz nolebat solū suū esse donū sed et supplicatōis illius vt nō incoronat⁹ abscedat. Ideo autem ante q̄ rationē ponere debitū nō dimisit: qz docere voluit a quātis debitis eum liberat: vt saltem ita ad conseruos mansuetior fieret. Et quidē vsqz ad hec q̄ premissa sūt acceptabilis fuit. etenim confessus ē et ꝓmisit se reddere debitū: et pcidēs rogauit: et debiti magnitudinē cognouit. Sz q postea fecit indigna fuere priorib⁹. Seqt̄.n. Egressus aūt ser. il. inue. vnū de cōseruis suis q debe. ei cētū denarios. AVGV. de ver. do. Qd̄ aūt dicit̄ ꝙ debebat ei centū denarios: ab eodem nūero.s. decem sumit̄: q ē numer⁹ legis. nā et cētū centies sūt decē milia: et decies deni sūt cētū: et illa decē milia talētoꝝ: et illi decies deni: et a legitimo numero nō recedūt: in quo vtroqz inuenies petā. vterqz ē ḡ debitor: vterqz venie deprecator. Ois.n. hō et debitor ē dei: et debitorē habet fratrē suū. CHRY. Tanta autem differentia ē peccatoꝝ q̄ cōmittūt̄ i hoiem: et q̄ cōmittūt̄ i deū: q̄ta est differētia.x. miliū talentoꝝ et centū denarioꝝ: magis aūt et multo plus: patet ex differentia psonaꝝ et a paucitate peccantiū. Hoīe eni vidēte et desistim⁹. et pigritamur peccare: deo aūt vidēte sm vnū quēqz diē nō obsistim⁹: sz agim⁹ informidabiliter omnia et loquimur. Non hinc aūt solū grauiora parent peccata in deum: sed ēt a beneficio quo sum⁹ potiti ab ipso. Fecit enim nos esse et omnia propter nos operatus est. Animā rōnalem nobis inspirauit. filiū suū misit. celū nob apuit: et nos filios suos fecit. Nunqd ergo si vnaquaqz die moreremur ꝓ illo: retribueremus ei aliqd̄ dignū: nequaq̄. Sz hoc rursus ad vtilitatē nr̄am pertineret. Nos aūt ecōtrario i legibus eius offendimus. REMI. Sic ergo ꝑ debitorem decem miliū talentoꝝ signant̄ illi q maiora crimina cōmittūt: ꝑ debitorē aūt cētū denarioꝝ q minora ꝯmittūt. HIERO. Qd̄ vt manifestius fiat dicamus sub exemplo. Siqs vestrū cōmiserit adulteriū. homicidiū: sacrilegiū maiora crimia decē miliū talētorum rogāti dimittuntur: si et ipse dimittat minora peccātib⁹. AVGV. de ver. do. Sz ille seru⁹ igratus iniqu⁹: noluit ꝓstare qd̄ illi idigno prestitū fuit. Sequit̄.n. Et tenēs suffocabat eum dicēs: Redde qd̄ debes. REMI.i. acriter isistebat vt vindictā ab eo exigeret. ORI. Iō vt arbitror suffocabat: qm̄ a rege exierat: nō.n. suffocaret cōseruū suū si nō exisset a rege. CHRY. Per hoc etiā ꝙ dr̄ egressus. ostēdit ꝙ nō post multū tēpus: sed confestim adhuc q̄si in aurib⁹ habēs beneficiū in maliciā abusus ē liberatiōe a ꝓprio dn̄o sibi data. Quid igit̄ ille fecerit subdit̄: Et proci. cōser. eius. rogabat eū dicens: Patiētiā habe i me et oia reddā tibi. ORI. Cōsidera subtilitatē scripture: qm̄ seru⁹ multoꝝ debitor talentoꝝ ꝓcidēs adorauit regē. q aūt centū debebat denarios: ꝓcidēs nō adorabat sz rogabat cōseruū dicēs. Patientiā habe. CHRY. Sz neqz hec vba igratus seru⁹ reuerit⁹ ē: qbus saluat⁹ est. Sequit̄.n. Ille aūt noluit. AVGV. de que. euā.i. tenuit ꝯtra eū hūc animū vt supplicia illi vellet: sz abijt. REMI.i. magis ira exarsit vt ab eo vindictā exigeret: et misit eū in carcerē donec redderet debitum.i. apprehēso fratre vindictā ab eo exegit. CHRY. Uide dn̄i charitatē et serui crudelitatē: hic ꝑ decē milib⁹ talētis: hic aūt ꝑ centū denarijs. h ꝯseruū h āt dn̄ū rogabat. et h qdē totalē absolutionē accepit: ille āt solā dilationē petebat nec tn̄ h dedit. Cōdoluerūt q nō debebāt. vñ seqt̄: Uidētes autē cōserui eius q̄ fiebāt ꝯtristati sunt valde. AVGV. de. q. euā. Per ꝯseruos itelligit̄ ecclīa: q̄ illū soluit et ligat. REMI. Uel conserui forte angeli sūt intelligendi aut ꝑdicatores sācte ecclesie siue quicūqz fideles qui videntes aliquē fratrē remissionem peccatorū adeptū. nō velle misereri conseruo suo contristantur de eius pditione. Sequitur: Et venerūt et narrauerunt domino q̄ fcā fuerāt. Uenerūt quidē non corpore sed corde. Dn̄o aūt narrare est dolores et cōtristationes cordis in suo affectu demonstrare. Sequit̄: Tūc vocauit eū dn̄s su⁹. vocauit quidem per sententiā mortis: et ab hoc seculo migrare iussit. et dixit ei: Serue neq̄. omne dbitū dimisi tibi: quoniam rogasti me. CHRY. Et quādo quidē decē milia ta

lenta dabebat nō vocauit eum neq̄ꝫ. neq̄ꝫ est cōuiuiat⁹ sed misert⁹. Quādo autē cōtra seruū igratus ē effect⁹. tunc dr̄: Serue neq̄ꝫ. ⁊ hoc ē qḋ dr̄: Nōne g̊ oportuit ⁊ te ⁊c. REMI. Et sciendū q꞉ seruus ille nullū rn̄sum legit dn̄o dedisse: i quo demōstraf q̄ꝑ in die iudicij ⁊ stati post hāc vitā omne argumētū excusatōis cessabit. CHRY. Qꝛ vero beneficio nō est fact⁹ melior relinqꝉ vt pena corrigaf. vn̄ seqꝉ: Et irat⁹ dn̄s ei⁹ tradidit eū tortorib⁹ quoadusq̄ꝫ redderet vniuersū debitū. Nō āt simplr̄ dixit: Tradidit eū: s꞉ iratus: qḋ nō posuit qn̄ iussit eū vēdi. nō. n. hoc erat ire: s꞉ magis amoris ad correptionē. nūc autē hec sn̄ia est supplicij ⁊ pene. REMI. Tunc eni dicif de⁹ irasci qn̄ aduersus peccatores vidicat. Tortores aūt dicunf demones q꞉ semper ad hoc parati sunt vt perditas animas suscipiant: ⁊ in pena eterne dānatōis eas torqueāt. Nūqd āt postq̄ꝫ aliqs diuersus fuerit i eterna dānatōe potest inuēire spatiū corrigēdi: aut aditū exeūdi: Nō. s꞉ Quousq̄ꝫ ponif ꝑ ifinito. ⁊ ē sensus semꝑ soluet: s꞉ nūq̄ꝫ ꝑsoluet: ⁊ sp̄ penā luet. CHRY. Per hoc g̊ ondit q̄ꝑ cōtinue. i. eternalr̄ punief neq̄ꝫ reddet aliqn̄. Q̄uis aūt irreuocabilia sint charismata ⁊ dei vocationes: tn̄ tātū valuit malicia vt ⁊ hāc legem soluere videaf.

AVGV. de ver. do. Dicit. n. de⁹: Dimittite ⁊ dimittetur vobis. s꞉ ego ꝑor dimisi: dimittite vel postea. nā si nō dimiseris: reuocabo te. ⁊ qcqd tibi dimiserā replicabo tibi. nō. n. fallit aut fallif xp̄s q subiecit dicēs. Sic ⁊ pater meus celestis faciet vobis. si nō remiseritis vnusq̄sq̄ꝫ fratri suo ð cordib⁹ vestris. Meli⁹ est. n. vt clames ore ⁊ dimittas in corde: q̄ꝫ sis bland⁹ ore ⁊ crudelis i corde. Jō. n. dn̄s subdit: De cordib⁹ vestris. vt si ꝑ charitatē iponitis disciplinā: de corde lenitas nō recedat: Quid. n. tā piū q̄ꝫ medic⁹ ferens ferramentū: seuit i vulnus vt homo sanef q꞉ si vuln⁹ palpaf hō ꝑdif. HIERO. Jō ⁊ dn̄s addidit: De cordib⁹ vr̄is: vt oē꞉ simulationē ficte pacis auerteret. Precipit g̊ dn̄s petro sub cōpatōe regis dn̄i ⁊ serui q debitor. x. miliū talētorū a dn̄o rogā̄s veniā ipetrauerat: vt ip̄e quoq̄ꝫ dimittat conseruis suis minora peccātib⁹. ORIGE. Uult etiā docere faciles nos eē ad indulgēdū eis q nocuerūt nobis maxime si satisfaciāt ⁊ deprecenf sibi veniā dari. RABA. Allegorice aūt seruus hic q decē milia talētoꝝ debuit iudaic⁹ ē pp̄ls decalogo legis astrict⁹. cui dn̄s sepi⁹ dimisit debita quando in angustijs cōstituti illi⁹ misericordiā deprecabanf: s꞉ liberati oēs debitores atrociter repetebāt ⁊ a gētili ꝑplō. q̄si sibi obnoxio circūcisionē ⁊ cerimonias legis expetunt. ⁊ prophetas ⁊ ap̄los crudeliter trucidāt. vn̄ tradidit eos domin⁹ in manus romanorū vel malignoꝝ spirituum qui ꝑeternis cruciatibus eos punirent.

CA. XIX

ET factū ē cum cōsūmasset iesus sermōes istos migrauit a galilea: ⁊ venit i fines iudee trās iordanē: ⁊ secute sūt eū turbe multe: ⁊ curauit eos ibi. Et accesserūt ad eū pharisei tentantes eū ⁊ dicētes: Si licet hoi dimittere vxorē suā quacūq̄ꝫ ex causa: Qui rn̄dēs ait eis. Nō legistis q꞉ qui fecit hoiem ab initio masculū ⁊ feminā fecit eos: Et dixit: Propter hoc dimittet hō patrē ⁊ matrē: ⁊ adherebit vxori sue: ⁊ erūt duo i carne vna. Itaq̄ꝫ iā nō sūt duo s꞉ vna caro. Quod ergo deus cōiunxit hō nō separet. Dicunt illi: Quid ergo moyses mādauit dari libellum repudij ⁊ dimittere: Ait illis: Quoniā moyses ad duritiā cordis vestri permisit vobis dimittere vxores vestras: ab initio āt nō fuit sic.

CHRY. in ho. Domin⁹ pri⁹ iudeā relinquens ꝑꝑ illorum emulationē. nūc ibidē iā imoraf: q꞉ passio i ꝓximo futura erat. nō tamē ad iudeā interi ascēdit: s꞉ i terminos iudee. vn̄ dr̄ Et fcm̄ ē cū cōsū. Jesus ser. istos. mi. a galilea. RABA. Hic ergo icipit narrare q̄ i iudea fecit: docuit. siue passus ē. ⁊ p̄mo qdē trans iordanē ad oriētē: deinde ēt cis iordanem quando venit hierico ⁊ bethphage ⁊ hierl̄m. vnde seqꝉ. Et ve. in fines iudee trans iordanē. CHRY. Quasi iust⁹ dominus oīum q sic diligit alios seruos: vt alios nō ꝯtemnat. REMI. Sciendū ē aūt q̄ꝑ ois illa israelitaꝝ ꝓuincia generaliter iudea dicebatur ad cōparationē aliarū gentiū. Uerūtamē meridiana ei⁹ plaga i qua habitabat tribus iuda ⁊ tribus beniamin spālīter dicebatur iudea ad distinctiōem aliaꝝ regionū q̄ i ip̄a ꝓuincia cōtinebāf. i. samaria: galilea: decapolis: ⁊ reliq̄ alie. Seqꝉ: Et secute sūt eū turbe multe.

CHRY. super matth. Perducebāt eū quasi paruuli filij patrē peregre lōge ꝓficiscentē. Ip̄se aūt tanq̄ꝫ pater ꝓficiscens pignora charitatis filijs reliqt remedia sanitatum. vnde dr̄: Et curauit eos. CHRY. in ho. Considerandum etiam q̄ꝑ neq̄ꝫ doctrine verborum cōtinue dn̄s insistit: nec signorum operationi. s꞉ nunc quidem hoc: nūc autem illud facit: vt a signis credibilis appareret in his que dicebat. Ex sermonum autē doctrina vtilitas q̄ erat isignis oñderef.

ORIGE. Sanabat aūt domin⁹ turbas trās iordanē vbi baptism⁹ dabaf. Uere. n. oēs a spiritualib⁹ infirmitatibus saluantur etiā in baptismo. ⁊ multi quidē sequūtur xp̄m sicut turbe tamē nō surgentes vt mattheus q surgens secutus ē dominū. RABA. Curat etiā galileos in iudee finibus vt petā gētiū i eā veniā q̄ iudee ꝑabaf admitteret. CHRY. in ho. Curabat siquidē xp̄s hoies: ⁊ illis benefaciens ⁊ per eos multis alijs. Hoꝝ eniꝫ sanatio alijs erat occasio diuine cognitiōis: s꞉ nō pharisēis q ex signis duriores fiebāt. vn̄ sequif: Et acces. ad eū phari. tētātes eū ⁊ dicētes: Si licet hoi dimittere vxorē suā quacūq̄ꝫ ex cā: HIERO. Ut q̄si cornuto eū teneāt syllogismo. ⁊ qdcūq̄ꝫ rn̄deat pateat captiōi. Si dixerit dimittēdā vxorē qualibet ex cā ⁊ ducēdā aliā: pudicitie ꝑdicator sibi videf dicere cōtraria. Sin aūt rn̄derit: nō oēm ob cām debere dimitti q̄si sacrilegij re⁹ tenebitur: ⁊ aduersus doctrinā moysi ⁊ dei facere. CHRY. i ho. Intuere aūt ex mō ēt iterrogatōis maliciā. dn̄s. n. supra de lege hac disputauerat: ip̄i aūt q̄si iaꝫ nullo dcō interrogāt. f. opinātes q̄ꝑ oblit⁹ eēt eoꝝ q̄ dixerat. CHRY. sup mat. Sic aūt si videas hoiem assidue amicitias medicoꝝ colētē itelligis q꞉ infirm⁹ ē: sic ⁊ cū videas viꝝ siue muliere de dimittēdis vxorib⁹ aut vitio iterrogātes: cognosce q꞉ vir ille lasciu⁹ ē: mulier illa meretrix ē. nā i matrimōio castitas delectatur: libido āt q̄si vinclo ꝯiugij alligata torquef. Sciebāt āt qin nullā cām idoneā hēbat circa dimittēdas vxores ꝑter solā turpitudinē ⁊ alias atq̄ꝫ alias sibi iūgebāt. Timuerūt āt iterrogare ex qb⁹ cāis. ne seip̄os ifra āgustias certarū cārū astrīgerēt. s꞉ iterrogauerūt si ex oibus causis licet sciētes q꞉ modū nescit. nec ifra terminos vnius cōiugij capit libido sed quātomagis exercef: magis accendif. ORI. Tētato aūt dn̄o. nullus discipuloꝝ ei⁹ q positus ē ad docendū grauiter ferat: si tētatus fuerit a quibusdā. nī ⁊ tentatorib⁹ respondet dogmata pietatis. HIERO. Sic aūt respōsio ne꞉ tēperat: vt disciplinā transeat scripturā sanctam adducens in testimoniū ⁊ nālem legē primāq̄ꝫ dei sn̄iam: secūdo opponēs. vn̄ sequif: Qui respondens ait eis. Non legi. quia q fecē ab initio masculū ⁊ feminā fecit eos: Hoc in exordio genesis scriptū ē. Dicēdo aūt masculum ⁊ feminā: ostendit scdā vitanda ꝯiugia. nō enim ait: Masculum ⁊ feminas qḋ ex priorū repudio q̄rebatur sed Masculum ⁊ feminam vt vnius cōiugij cōsortia necterenf. RABA. Salubri autē consilio dei factum est vt sui corporis portionē vir amplecteretur in femina: nec a se putaret esse diuersū quod de se

cognosceret fabricatũ. CHRY. sup mat. Si ergo ad hoc deus marẽ & feminã ex vno creauit vt sint vnũ. quare ergo de cetero vir & mulier nõ ex vno vtero nascuntur sic volatilia quedã: qr deus masculũ quidẽ creauit & feminã. ppter necessitatẽ filiorũ generãdorũ: tamẽ semp fuit castitatis amator. & cõtinentie auctor. Ideo illũ typũ nõ seruauit i oĩbus: vt siquidem vult homo nubere sm primã dispositionẽ creationis humane itelligat qd est vir & vxor. Si aũt noluerit nubere. nõ habebit necessitatẽ nubẽdi ppter cõiunctõez natiuitatis ne forte videat' per suã cõtinentiã i alteri9 perdere q nolebat eẽ cõtinẽs. sicut domin9 post cõiunctũ matrimoniũ iubet ne alter altero nolẽte se separet. CHRY. in ho. Nõ solũ aũt ẽ ex modo creatõis sz etiã ex modo legislatõis monstr. nãqz qñ vnũ oportet vni cõiungi. & nunqz rescindi. vñ sequitur Et dixit. propter hoc relinquet homo patrem & matrẽ & adherebit vxori sue. HIERO. Similr ait: vxori nõ vxorib9. Et expresse subdit Et erunt duo i carne vna. premiũ eñi est nuptiarũ ex duob9 vnã carnẽ. s. prolis fieri. GLO. Uel in carne vna. i. i carnali copula. CHRY. super matth. Si ergo qr ex viro ẽ vxor: & ex vna carne sũt ambo: relinquet homo patrẽ suũ & matrẽ maior nũc charitas debet esse iter fratres & sorores: qr hi quidez ex eisdẽ genibus exeunt: illi aũtẽ ex diuersis. Sed hoc magnũ ẽ nimis qr fortior est dei cõstitutio qz virt9 nature. Nõ. n. pcepta dei nature subiecta sunt: sed natura dei preceptis obtemperat. Deinde fratres ex vno nascuntur vt diuersas vias petant: vir aũt & vxor ex diuersis nascuntur: vt i vnũ cõueniant Ordo etiã nature dei ordinationẽ loquitur. Quod enim est in arboribus humor hoc est i hominibus amor. humor autez de radicibus ascẽdit in herbam: & sursum transmittitur i semen. Ideo parẽtes quidẽ diligũt: sed nõ sic diligunt' a filijs: homo. n. nõ ad parẽtes: sed ad procreãdos filios trãsmittit affectũ. & hoc ẽ qd dicit': Propter hoc reliquet homo patrez & matrẽ & adherebit vxori sue. CHRY. in ho. Uide etiã sapiaz doctoris. Interrogat9. n. si licet: nõ cõfestim dixit: Nõ licet: vt nõ turbarent': sz p pbationẽ hoc cõstituit. Deus. n. a pricipio masculũ & feminã fecit & non simplr eos cõiunxit: sed matrẽ iussit dimittere & patrẽ: & nõ simpliciter virũ mulieri dixit aduenire sz cõiungi. ex ipso mõ locutiõis indiuisibilitatẽ oñdens. Sed & maiorẽ copulã adiunxit cũ dixit Et erunt duo i car. vna. AVGV. ix. sup ge. ad lit. Hec tñ vba cũ primus hois fuisse scriptura testat'. dñs tñ h deũ hoc dixisse declarat vt hic itelligerem9 ppter extasim q precesserat in adam hoc diuinitus tãqz ppheta dicere potuisse. REMI. Mysteriũ. n. hoc cẽ apls dic in xpo & ecclia dñs enim iesus christus quasi patrẽ deseruit cũ de celis ad terrã descẽdit. & matrẽ deseruit. i. synagogã ppter ĩfidelitatẽ: & adhesit vxori sue sãcte. s. ecclesie: & sũt duo in carne vna. i. christ9 & ecclesia in vno corpore. CHRY. in ho. Postqz vero veteris legis & verba & facta induxit cũ ptãte: iã & ipse interptat' & legẽ inducit dicẽs. Itaqz iã nõ sũt duo: sz vna caro. Sicut. n. q spiritualiter se diligũt vna aĩa esse dicunt': dicẽte scriptura Omniũ credẽtiũ erat cor vnũ & aĩa vna sic vir & vxor q carnaliter se diligũt: vna caro ee dicunt'. Quẽadmodũ igr carnẽ incidere ẽ sordidũ ita & mulierẽ diuider' ẽ iniquũ. AVGV. xiij. de ciuita. dei: Unũ etiã dicunt' vel ppter cõiunctionez: vel ppter originem femine: q de masculi latere creata est. CHRY. in ho. Ulterius autẽ & deus induxit dicens: Qd ergo deus cõiunxit homo non separet. demonstrans q & pter naturam & preter legẽ ẽ vxorẽ dimittere. preter naturã quidẽ quia vna caro diuidit'. pter legẽ aũt qm deo copulante & iubẽte nõ diuidi vxor dimittit'. HIERO. Deus eniz coniunxit vnã faciẽdo carnẽ viri & femine. hanc ergo homo non pot separare sed solus de9. Homo separat qñ pp desideriũ secũde vxoris primã dimittit'. Deus separat q & cõiunxerat: quãdo ex consensu ppter seruitutẽ dei sic habemus vxorẽ quasi nõ habẽtes. AVGV. cõtra faustũ. Ecce iudei ex libris moysi cõuincũtur nõ eẽ vxorẽ dimittẽdã q sm voluntatẽ legis moysi arbitrabãtur se facere. cũ dimitterẽt. Sic & illõ hoc ipso xpo attestãte cognoscim9 deũ fecisse & cõiunxisse masculũ & feminã: qd manichei negãdo dãnant' xpi euãgelio resistẽtes. CHRY. sup matth. Grauis ẽ aũt fornicarijs interptatio castitatis: sed cõtra rõnem rñdere non possunt: veritati tamen cedere nõ acqescũt. Cõferũt ergo se ad patrocinũ moysi: sicut hoies malã cãm habẽtes cõfugiũt ad potẽtes viros et si p iustitiã nõ pñt vincãt p psonã. vñ seqt' Dicũt illi: Quid ergo moyses mandauit dari libel. repu. & dimittere? HIERO. Aperuit calũniã quã parauerãt: lz domin9 nõ ppriã sniam pulerit: sz veteris historie & mãdatorũ dei fuerit recordat9. CHRY. i ho. Si ãt dominus alien9 eẽt a veteri testõ: nõ decertass; p moyse- neqz q sua sũt mõstrassz veterib9 cõuenire. Sz ineffabilis xpi sapiẽtia & p his excusando respondit. vnde seqt' Et ait illis: Qm moyses ad duritiã cordis vestri pmi. vo. dimit. vxo. vc. In quo liberat moysen ab accusatõe & totũ illorũ caput cõuertit. AVGV. cõtra faustũ. Quãta. n. erat duritia q nec per libelli interpositionẽ vbi dissuadẽdi locus iustis & prudentibus tribuebat': solui & flecti posset ad recipiendã vel reuocandã cõiugij charitatẽ. Porro qua calliditate reprehẽdũt manichei moysen tanqz cõiugia dirimentẽ p libellũ repudij & laudãt xpz tãqz eius i oĩ vinculũ cõfirmantẽ: cũ sz suã sacrilegã sniam moysen laudare debuerũt separantẽ qd cõiunxerat diabol9: & xpm vituperare diaboli ligamenta solidantẽ. CHRY. in ho. Deniqz qr graue erat: qd dictũ erat stati reducit sermonẽ ad antiquã legẽ dicens Ab initio aũt nõ fuit sic. HIERO. Qd dicit huiõi est Nũqd põt de9 sibi cẽe cõtrari9: vt aliud añ iusserit & sniam suã nouo frangat imperio: Nõ ita sentiendũ est sz moyses cũ videret ppter desideriũ cãiugũ secũdarũ q illis ditiores vel iuniores vel pulchriores eẽnt: pmas vxores interfici aut malã vitã ducere maluit idulgere discidiũ: qz odia & homicidia pseuerare. Simulqz cõsidera q nõ dixit: Propter duritiaz cordis vestri permisit vobis de9 sed moyses vt iuxta apostolũ cõsiliũ esset hois nõ imperiũ dei. CHRY. sup mat. Propterea bene dixit: Qr moyses hoc pmisit nõ pcepit. Qd. n. precipimus semp volum9: qd aũt pmittim9 nolẽtes idulgem9 qr malã volũtatẽ hoium ad plenũ phibere nõ possum9. Permisit ergo vobis facere mala ne faceretis peiora. ergo hoc vobis pmittẽdo nõ vobis dei iusticiã demõstrauit sz a peccato abstulit culpam peccandi: vt quasi sm legez agẽtibus vobis pctũ vestrum nõ videatur esse peccatum.

¶ Dico autem vobis: qr quicunqz dimiserit vxorem suam nisi ob fornicationem: & aliam duxerit: mechatur. Et q dimissaz duxerit mechatur.

CHRY. in ho. Quia os illorum opilauerat: iaz cũ auctoritate legem inducit dicens Dico aũt vobis qr quicunqz dimi. vxo. suam: nisi ob for. & aliã duxerit mechat'. ORIGE. Forte aũt dicet aliqs: qñ iesus dicens Quicunqz dimiserit vxorẽ suam nisi ob fornicationem pmisit vxorem dimittere: quẽadmodũ moyses quẽ rettulit ppter duritiã cordis iudeorũ hoc pcepisse. Sz ad hoc respondendũ qm si sm legez adultera lapidat' nõ sm hoc itelligit' res turpis ppter quã moyses pmittit libellũ repudij. nec enim in causa adulterij oportebat libellum dare repudij. Sed forsitan moyses oẽz culpam mulieris turpem rem appellauit: que si inuẽta fuerit in vxore: scribitur ei libellus repudij. Querendũ ẽ autez si ppter solam causam fornicatiõis dimittere iubet vxorẽ: qd est si mulier non fuerit fornicata: sed aliud quid grauius fecerit: puta venefica inueniatur: aut interfectrix filiorum: Sed dominus exponens rem alibi dixit. Qui dimiserit excepta causa fornicationis facit eam mechari: dans ei occa-

ſionē ſecūdaꝝ nuptiaꝝ. HIERO. Sola ergo fornicatio eſt que vxoris vincit affectū: imo cū illa vnā carnē in aliā diuiſerit. ⁊ ſe fornicatione ſeparauerit a marito nō debet teneri: ne virū quoqꝫ ſub maledictōe faciat dicēte ſcriptura: Qui adulterā tenet ſtult⁹ ⁊ impius eſt. CHRY. ſup mat. Sicut.n. crudelis eſt ⁊ iniquus q caſtā dimittit: ſic fatu⁹ ē ⁊ iniqu⁹ q retinet meretricē. Nā patron⁹ turpitudinis ē: qui crimē celat vxoris. AVGV. de adulterinis cōiugijs: Nō erit turpis: nec difficilis etiam poſt patrata ⁊ purgata adulteria recōciliatio cōiugū. vbi p claues regni celoꝝ nō dubitat fieri remiſſio peccatoꝝ: nō vt poſt viri diuortium adultera reuocet̄ ſed vt poſt xp̄i cōſortiū adultera nō vocetur. CHRY. ſup matth: Oīs aūt res p quas cā naſcitur p eas ſoluitur. Matrimoniū autē nō facit coit⁹ ſꝫ voluntas. ⁊ iō nō ſoluit illud ſeparatio corporis: ſꝫ ſepatio volūtatis. Ideo q dimittit cōiugē ſuā ⁊ aliā nō accipit: adhuc maritus ē. nā ⁊ ſi corpore iā ſeparat⁹ eſt: tñ adhuc volūtate cōiunct⁹ eſt. Cū ergo aliā accepit: tūc plene dimittit. Et iō dn̄s nō dicit: Qui dimittit mechat̄: ſꝫ q alterā ducit. RABA. Vna ergo ſolūmō carnalis eſt cā. ſ. fornicatio: vna ſpūalis: hoc eſt timor dei vt vxor dimittat̄. nulla aūt cā ē vt viuente ea q relicta ē alia ducat̄. HIERO. Poterat aūt accidere vt aliquis calūniā faceret inocēti vxori ⁊ ob ſecūdam copulā nuptiaꝝ veteri crimen ipingeret. Ideo ſic poīe dimittere iubet̄ vxorē vt ſcdāꝫ pma viuēte nō hēat. Necnō qꝛ poterat euenire vt iuxta candē legē vxor quoqꝫ marito daret repudiū: eadē cautela pcipitur ne ſcdm accipiat vir. ⁊ qꝛ meretrix: q ſemel fuerat adultera opprobriū nō timebat. ſecundo non nubere pcipitur viro. q ſi talē duxerit: ſub adulterij crimine ſit. vn̄ ſeq̄: Et q dimiſſā duxerit mechat̄. GLO. Accipiente terret: qꝛ adultera nō timet opprobrium.

¶ Dicunt ei diſcipuli eius: Si ita eſt cauſa hoīs cum vxore: non expedit nubere. Qui dixit illis: Non omnes capiunt verbum iſtud ſed quibus datum eſt. Sunt enim eunuchi q de matris vtero ſic nati ſunt: ⁊ ſunt eunuchi qui facti ſunt ab hominibus: ⁊ ſunt eunuchi q ſeipſos caſtrauerunt ppter regnū celoꝝ: Qui pōt cape capiat.

HIERO. Graue pondus vxor eſt: ſi excepta cauſa fornicationis cā dimittere nō licet. Quid.n. ſi temulenta fuerit: ſi iracūda: ſi malis morib⁹ tenēda erit: Videntes ergo apl̄i graue vxorum iugum: pferūt motū animi ſui. vn̄ dr̄: Dicūt ei diſcipuli eius. Si ita eſt cā. ho. cū vxore nō expedit nubere. CHRY. in ho. Leuius.n. eſt contra cōcupiſcentiā pliari ⁊ contra ſeipſum q̄ꝫ ad mulierem malam. CHRY. ſuper matth. Non autem dixit: qꝛ expedit: ſed magis conſenſit q nō expedit: ſed infirmitatē carnis cōſiderauit. vnde ſeqtur. Qui dixit eis: Nō oēs capiunt verbum iſtud. i. non oēs hoc poſſunt. HIERO. Nemo aūt putet ſub hoc verbo quod addit: Sꝫ quib⁹ datū eſt: vel fatū vel fortunā itroduci: q hi ſunt virgines: quos ad hoc caſus adduxit. Sꝫ his datum eſt a deo q petierūt q voluerūt: q vt acciperēt laborauerūt. CHRY. ſup matth. Ideo ergo nō oēs cape poſſūt: qꝛ nō oēs volūt. palma pposita eſt: q cōcupiſcit gliam. nō cogitet de labore. Nemo vinceret: ſi oēs periculum timerent. Ex eo ergo q quidam a pposito continentie cadunt nō debem⁹ circa virtutē caſtitatis fieri pigriores. ſicut ⁊ qui ī pugna cadunt nō exanimant ceteros. Qd ergo dicit: Quibus datū eſt: illud oſtendit: qꝛ niſi auxiliū gratie acciperem⁹: nihil nobis valeret. Hoc aūt auxiliū gratie volētib⁹ nō denegat̄. Dicit enim dn̄s: Petite ⁊ inuenietis. CHRY. in homi. Deinde poſſibile hoc eſſe oſtendens ait: Sunt eni eunuchi. q. d. Excogita ſi ab alijs excisus eſſes: qd vtiqꝫ faceres: ⁊ voluptate quidem priuatus: mercedem aūt non haberes. CHRY. ſuper matth. Sicut eni peccatū opus ſine volūtate nō fac ita ⁊ iuſticia ex ope nō conſumat̄ niſi ⁊ volūtas aſſuerit. Illa ē q glorioſa cōtinētia. nō illa quā trāſgredi nō pōt neceſſitas debilitatis corporis: ſꝫ quā cōplectit̄ voluntas ſācti propoſiti. HIERO. Triplex ē genus eunuchoꝝ poſuit quorum duo ſūt carnales: ⁊ terti⁹ ſpirituales. Alij enīꝫ ſunt qui de vtero mr̄is ſic naſcunt̄: alij quos vel captiuitas facit: vel delitie matronales. tertij ſunt q ſeipſos caſtrauerunt pp regnū celoꝝ: ⁊ q cū poſſint eē viri: ppter chriſtū eunuchi fiūt. Iſtis pmittit pmiū: ſupioribus aūt: qbus neceſſitas caſtimonia ē nō voluntas: nihil oino dbet̄. HYLA. In vno.n. corum poſuit naturā. ſ. i eo q naſcit̄. in altero neceſſitatē. ſ. i eo q factus ē: in tertio volūtatē: q. ſ. ſpe regni celeſtis talis eſſe decreuit. CHRY. ſup matth. Qr āt aliq ſic naſcunt̄ hac rōne fit ſicut ⁊ naſcunt̄ ſex digitos hn̄tes aut q̄ttuor. Si.n. de⁹ ſicut ab initio ꝯſtituit vnāquāqꝫ naturā: ſic dimitteret illā imutabiliter ſemp i ſuo ordie pmanere: ī obliuionē deduceret̄ corā hoībus opatio dei. Iō q̄ iterdū nā reꝝ ꝯuertit̄ ꝯtra ſuā naturā: vt ſemp de⁹ nature opifex i memoriā reducat̄. HIERO. Poſſumus ⁊ alr̄ dicere: Eunuchi ſūt ex matris vtero q frigidiores nature ſunt: nec libidinē appetētes: ⁊ alij q ab hoībus fiūt: quos aut phariſei faciūt: aut pp idoloꝝ cultū emolliunt̄ i femias: vel pſuaſiōe heretica ſimulāt caſtitatē vt mētiant̄ religiōis veritatē. Sꝫ nullus eoꝝ ꝯſequitur regnū celoꝝ: niſi q ſe ppter chriſtū caſtrauerit. vn̄ ſequitur: Qui pōt ca. ca. vt vnuſqſqꝫ ꝯſideret vires ſuas: vtrū poſſit virginalia ⁊ pudicitie iplere pcepta: p ſe.n. caſtitas blāda ē ⁊ quēlibet ad ſe alliciēs. Sꝫ ꝯſiderāde ſūt vires: vt q pōt cape capiat. Que hortātis dn̄i vox ē: ⁊ milites ſuos ad pudicitie pmiū ꝯcitātis: q̄ſi q pōt pugnare pugnet ⁊ ſuperet ac triumphet. CHRY. in ho. Cū aūt dicit: Qui ſe caſtrauerit. nō mēbroꝝ dic abſciſionē: ſꝫ malaꝝ cogitationū interēptionē. maledictiōi.n. ē obnoxi⁹ q mēbrū abſcidit: eteni que homicidaꝝ ſunt talis pſumit. Et manicheis q detrahūt creaturis tribuit occaſionē: ⁊ eadē cū gentibus mēbra detrūcātib⁹ iniq̄ agit: Abſcidere.n. mēbra demoniace tētatiōis ē. Cū his aūt que dcā ſūt neqꝫ ꝯcupiſcētia māſuetior ita fit: ſꝫ moleſtior. Aliūde.n. hꝫ fontes ſpma quod in nobis eſt: ⁊ pcipue a pposito incōtinenti ⁊ mēte negligente. ⁊ ſi ipſa ſobria fuerit: nāliū motuū nullū ē nocumentū. nec ita abſciſio mēbri ꝯpmit tētatiōes ⁊ tranqllitatē facit vt cogitatōis frenū.

¶ Tunc oblati ſunt ei paruuli: vt manus eis imponeret ⁊ oraret. Diſcipuli autem increpabant eos. Jeſus vero ait eis: Sinite paruulos ⁊ nolite eos phibere ad me venire: taliū ē.n. regnū celorum. Et cum impoſuiſſet eis manus abijt inde.

CHRY. ſup matth. Dn̄s de caſtitate ſermonē fecerat: audiētes autē qdā abtulerūt et infantes caſtitate nudiſſimos: putabāt enīꝫ qꝛ dn̄s corpe mūdos tm̄ laudaret. ⁊ hoc eſt quod dr̄: Tunc ob. ſunt ei par. vt manus eis impo. ⁊ ora. ORI. Iā enīꝫ ex pcedētibus v̄tutibus ei⁹ experti erāt: quoniam ꝑ ipoſitionē manuū ei⁹ ⁊ orationē repellunt̄ mala. Offerūt q ei pueros: ꝯſiderātes q̄m impoſſibile eſt vt poſtq̄ per tactū dn̄s dederit in eis diuinā virtutē: vt ruina aut demonium aliquod tāgere eos poſſit. REMI. Conſuetudo etiam fuit apud veteres vt paruuli offerrēt̄ ſenioribus: q̄ten⁹ eoꝝ manu vel ore bn̄dicerent̄: ⁊ iuxta hāc conſuetudinem paruuli oblati ſunt dn̄o. CHRY. ſup matth. Caro autez qꝛ non delectat̄ in bonū: facile obliuiſcit̄ bonū: malū autez quod audierit retinet ſemp. Añ modicū aūt tp̄s chriſtus accipiens puerū dixit: Niſi facti fueritis ſic puulus iſte non intrabitis in regnum celoꝝ. ⁊ ecce ſtatim obliti diſcipuli puerilis innocentie: vetabant pueros ad chriſtum quaſi indignos accedere. vn̄ ſeq̄. Diſcipuli aūt icrepabāt eos. HIERO. Nō quia nollēt eis ſaluatoris ⁊ mān ⁊ voce bn̄dici: ſꝫ q nōdū hn̄tes pleniſſimā fidē putarēt eū ī ſimilitudinē alioꝝ

bolum offerentiū importunitate lassari. CHRY. in ho. Uel discipuli expellebant pueros cā dignitatis xpi. Dñs aūt docēs eos moderata sape: τ timorē ɔculcare mūdanū: accepit puulos τ in vlnis tenuit eos: τ talib⁹ regnū celoꝝ ꝓmittit. vñ sequit̃: Jesus āt ait eis: Sini. par. τ noli. ꝓhi. eos veni. ad me: taliū ē n. re. celo. CHRY. sup matth. Quis .n. mereat̃ appropinq̃re xpo si repellit̃ ab eo simplex infantia: Jō dixit: Noli. ꝓhi. eos. Naz si sācti futuri sūt. qd vetatis filios ad patrē venire: Si āt petōres futuri sūt: vt qd sententiā cōdēnatiōis ꝓfertis āteq̄z culpā videatis: HIERO. Signāter āt dixit: Taliū ē reg. celoꝝ: nō istoꝝ: vt ostēderet nō etatē regnare s3 mores: τ his q similē hērent inocentiā τ simplicitatē ꝑmiū repromitti. Seqt̃: Et cū īposuiss3 eis ma. abijt inde. CHRY. sup mat. Pñs loc⁹ istruit oēs parētes: vt filios suos sacerdotibus offerāt. non. n. sacerdos manus īponit: s3 christ⁹ in cui⁹ noīe man⁹ imponit. Si. n. q escas suas ꝑ orōnē offert deo scīficatas eas mādncat. Scīficat̃. n. ꝑ vbū dei τ oratiōnē vt apl's dic: q̄tomagis pueros offerri do τ scīficari necesse ē: Cā āt scīficandaꝝ escaꝝ hec est: q̄ tot⁹ mūdus ī maligno posit⁹ ē: vñ τ res corꝑales q̄ sūt magna ps mūdi ī maligno posite sūt. Cōsequēter īfantes q̄ nascūt̃ τ ipsi q̄tū ad carnē ī maligno positi sūt. ORI. Pueros āt mystice dicim⁹: q ī xpo adhuc carnales sūt: τ lacte op⁹ habētes. Qui āt ꝓfitent̃ vbi doctrinā: simpliciores qdē τ q̄si puerilē sermonē hñtes quo nutriunt̃: adhuc nouitij sunt q offerūt saluatori pueros τ īfantes. Qui āt vident̃ eē ꝑfectiores: τ iō sūt discipli iesu priusq̄z discāt rōnē iusticie de pueris: reprehēdūt eos q ꝑ simplicē doctrinā pueros τ īfātes. i. min⁹ adhuc eruditos offerūt xpo. Dñs āt hortās discipulos suos iā viros cōstitutos ɔdescendere vtilitatib⁹ pueroꝝ: vt fiāt pueris q̄si pueri vt pueros lucrent̃: ait: Ta. ē reg. celo. Nā τ ipe cū ī forma di eēt: fact⁹ ē puer. Hec ḡ debem⁹ attēdere ne estimatiōe sapie excellētioris τ ꝑfect⁹ spiritualioris ɔtēnam⁹ quasi magni pusillos ecclesie ꝓhibētes pueros venire ad iesum. Qm̄ āt pueri nō oīa q̄ dicant̃ seq ptīt: īposuit eis man⁹ iesus: τ v̄tutez relinquēs ī eis ꝑ tactū: abijt ab eis q̄si nō potētib⁹ seq xp̄z sic ceteri discipuli ei⁹ ꝑfecti. REMI. Manib⁹ etiā īpositis bñdixit pueris: significās q̄ humiles spū sūt digni ei⁹ grā τ bñdictiōe. GLO. Jmposuit etiā eis man⁹: viris ɔtinentib⁹ vt grāz sui auxilij ɔferendā significaret. HYLA. Jnfantes etiā gētiū forma sūt: qbus ꝑ fidez τ auditū salus reddit̃. Uerū ex affectu ꝑmo saluandi isr'la discipulis inhibent̃ accedere: quos dñs ait nō oportere prohiberi. Mun⁹ eni spūscī τ ꝑ īpositionez manus τ precationem: cessante legis opere erat gentibus largiendum.

Et ecce vnus accedēs ait illi: Magister bone: quid boni faciam vt habeam vitaz eternā: Qui dixit ei: Quid me iterrogas de bono: Unus est bonus deus. Si autem vis ad vitā ingredi: serua mandata. Dicit illi: Que: Jesus autē dixit: Nō homicidium facies: non adulterabis: non facies furtum: nō falsum testimoniū dices: honora patrē tuū τ m̄rez tuā: τ diliges ꝓximū tuū sicut teipz. Dic̄ illi adolescēs: Omnia hec custodiui a iuuētute mea: qd adhuc mihi deest: Ait illi iesus: Si vis perfect⁹ esse vade τ vēde omnia que habes τ da pauperibus: τ habebis thesaurū in celo: τ veni sequere me. Cu3 audisset aūt adolescēs verbū: abijt tristis. Erat. n. hñs multas possessiōes.

RABA. Audierat forsan homo iste a dño tātū eos qui volunt paruulis similes esse dignos introitu regni celestis τ iō certior cupiēs eē nō ꝑ parabolas s3 aperte postulat exponi: qbus meritis vitam eternā cōsequi possit. Et iō dicitur. Et ecce vn⁹ acce. ait il. Magr̄ bo. qd bo. fa. vt ha. vitaz eternā: HIERO. Jste qui interrogat τ adolescēs τ diues erat τ supb⁹: τ nō voto discētis s3 tētantis interrogat: qd ex eo ꝓbare possum⁹ q̄ dicēte sibi dño: si vis ad vitā ingredi: sua mādata. Rursū fraudulenter īterrogat: q̄ sūt illa mandata: q̄si nō τ ipse legere: aut dñs posset eidē hec iubere cōtraria: CHRY. i ho. Ego aūt auarū qdem eū: τ pecuniarum amatorē nequaq̄ recuso dicere q̄ τ xp̄s talē eū esse redarguit: simulatorē aūt nequaq̄ q̄ nō est securū de īcertis iudicare: τ maxime accusādo. Marc⁹ aūt hāc suspitionem dēstruit. dic eni q̄ occurrēs τ genu flectēs rogabat eū: τ q̄ inspiciens eū iesus amauit eū: si etiā tentās accessisset: demonstrasset nobis h̄ euāgelista sicut in alijs facit. Si autē τ ipse siluisset xp̄s eū non permisisset latere: sed redarguisset manifeste. aut occulte insinuasset. Hoc aūt nō fac. Sequit̃. n. Qui dicit ei: Quid me iter. de bono: AUGU. de cō. euā. Pōt aūt videre distare aliqd qd h̄ s̄m matth. dicit̃ Quid me iterro. d̄ bo. Scd̄m alios aūt: Quid me dicis bonū: Nā quid me interrogas de bono. ad illō magis referri potest: qd ait ille querēs qd boni faciā: Jbi. n. τ bonū noiauit τ interrogatio est. Magr̄ aūt bone nōdū est interrogatio. Cōmodissime ḡ intelligit̃ vtrūq̄ dictū: Quid me dicis bonū. τ inter me. de bo. HIE. Qr vō magr̄m vocauerat bonū τ nō deū: vl' dei filiū ɔfessus erat: dixit quēuis sanctū hominē cōparatōe dei nō eē bonū. de quo dr̄: cōfitemini dño qm̄ bon⁹. Et iō dicit. Unus ē bo. de⁹. Ne qs aūt putet ī eo: q̄ bon⁹ de⁹ dicit̃ excludi a bonitate filiuz dei. legimus in alio loco: Pastor bon⁹ pōit aiaz suā ꝑ ouib⁹ suis. AUGU. ꝑmo de ci. dei. Uel q̄ ille vitā eternā q̄rebat. Uita āt eterna ē in illa cōtēplatōe q̄ nō ad penā videt̃ de⁹: s3 ad gaudiū sempiternū: τ nō intelligebat: cū quo loq̄bat̃: q̄ tm̄mō eū filiū hoīs arbitrabat̃. iō dic: Quid me iterro. d̄ bo. τ vocas me s̄m q̄ vides magr̄m bonū: Hec forma filij hoīs apparebit ī iudicio nō tm̄ iustis: s3 τ īpijs. τ ipsa visio malū eis erit: q̄ penalis erit. Est aūt visio forme mee ī q̄ eq̄lis sū deo. Jlle ergo vn⁹ de⁹ pr̄ fili⁹ τ spūsscūs: ipe est sol⁹ bon⁹: q̄ nemo videt eū ad luctū τ plāctū: s3 tm̄ ad salutē τ letitiam verā.

HIERO. Saluator ēt noster bonitatis testimoniū nō renuit: s3 magr̄i absq̄ deo exclusit errorez. Que aūt vtilitas ē vt ita rñderet: Reducit. n. eū ꝑ oulati τ erudit liberari ab oī adulatōe: τ ab his q̄ sūt sup terrā eū adducēs: deo adherere suadet: τ futura q̄rere. τ nosse eū q v̄e est bon⁹ τ radix τ fons vniuersoꝝ bonoꝝ. ORIGE. Rñdet ēt sic xp̄s ꝓpē q dixit: Quid bo. fa. q̄ n. declinam⁹ a malo τ facim⁹ bonū q̄tū ad cōpationē ceteroꝝ hoīum dr̄ bonū qd facim⁹. q̄tū aūt ad v̄itatē s̄m q̄ hic dr̄: Un⁹ ē bon⁹. bonū nr̄m nō ē bonū. Dicere aūt pōt qs q̄ scīēs dñs ꝓpositū īterrogātis nō eē vt faciat: vel humanū bonū dixit: Quid me īterrogas de bono: Ac si. d. Cū sis īparat⁹ ad ea q̄ dr̄: cur me īterrogas de bono: Post hoc aūt dicit: Si vis ad vitā igre. s̄ua man. Ubi ɔsidera q̄ adhuc q̄si ex vitā ɔstituto rñdit Si vis ad vitā igre. s̄m. n. vnū modū hō ē ex̄ vitaz q est ex eū q dixit: Ego sū vita. a's aūt oīs q sup terrā ē q̄uis iustissim⁹. pōt quidē ī vmbra eē vite: nō aūt ī ipsa vita cū sit corpe mortis circūdat⁹. Jntroibit aūt qs ī vitā abstinēs se ab opib⁹ mortuis: appetēs aūt opa viua. Sūt aūt τ v̄ba mortua: τ v̄ba viua: τ cogitatōes mortue τ cogitatōes viue. τ iō dicit: Si vis ad vi. ingre. s̄ua mā. AUGU. d̄ ver. do. Nec ēt dixit: Si vis venire ad vitā eternā: s3 Si vis venire ad vitā eā diffinēs vitā q̄ fuerit eterna vita. Hic ḡ ɔsiderādū ē queadmodum amāda sit eterna vita: q̄ sic amat̃ misera ista: τ q̄uq̄3 finienda vita. REMI. Demrat̃ āt his v̄bis: q̄ lex suis ipletorib⁹ nō solū bōa tpalia dabat: s3 τ vitā eternā. Et q̄ h̄ audierat sollicit⁹ fact⁹ iterrogauit. vñ seqt̃: Dic illi: Que. CHRY. in ho. Hoc aūt nō tentās dixit: sed estimans alia quedā pℓt

pta esse pter legalia que vite cā fierent ei. REMI. Jesus
vo q̄si ifirmo cōdescēdens: clemētissime legis pcepta expo
nit. vñ seqtur: Jesus aūt dixit: Nō homici. faci. &c. quoꝝ p
ceptoꝝ expositio ē sequēs snia: q̄ dr: Et diliges pximū tuū
sic teipm. Etenī aplš dicit: Qui diligit pximū legē ipleuit.
Querendū est aūt. qre dñs tm̄ scde tabule pcepta cōmemo
rauit. Jccirco. s. q2 forte iste studiosus erat i dilectiōe dei: sī
ut q2 dilectio pximi grad' ē ascēdendi ad dilectiōem dei.
ORIGE. Forsitan aūt ista pcepta sufficiūt vt in pricipio
vita dicā. vite ingrediaf q2 nō aūt sufficiūt hec vel alia si
milia istis ad iten oīa vite itroducere queq̄. Qui aūt pterie
rit vnū istoꝝ mādatoꝝ nec i pncipiū vite itrauit. CHRY.
in ho. Qr g dñs ea pcepta cōmemorauerat q̄ erāt in lege iō
seqf: Dicit illi adolescēs: Hec oīa seruaui a iuuentute mea.
Et neqz h stetit. sz rursus iterrogat: Quid adhuc mihi deē?
Et ipsū signū est vehemētis desiderij. REMI. Illis autē
q in gra perfecti eē volūt ondit q̄liter ad pfectiōem venire
possūt. vnde seqtur. Ait illi iesus Si vis pfect' esse: vade &
vēde oīa q̄ habes & da paupib'. Notāda sūt ista verba: nō
ait: Uade & māduca oia que habes: sz Uade & vēde. Et non
ait: Aliqua. sicut ananias & saphira: sz Oia. Et pulchre subiū
git: Que habes. Jlla enī habem' que iuste possidem'. Jlla
ergo que iuste possidenf: vēdenda sūt. Que vo iniuste: sunt
erogāda illis quibus fuerāt ablata. nec ait: Da pximis aut
diuitibus a quibus accipies similia. Sed da pauperibus.
AVGV. de opib' monachoꝝ. Nec attēdendū i qb' mo
nasterijs vel in quo loco indigentib' fratrib' hoc qd hēbat
quisqz impēdent. Oīum. n. xpianoꝝ vna respu. ē. Et iō qsqs
xpian' necessaria vbilibet erogauerit: vbicūqz etiā ipse qd
necessariū est sibi accipit: de eo qd est xpi accipit. RABA.
Ecce duas vitas hoīb' ppositas audim': actiuā: ad quā ptī
net: Nō occides & cetera legis mādata: & ɔtēplatiuā: ad quā
ptinet Si vis pfect' eē &c. Actiua ad legē ptiet: cōtēplatiua
ad euāgeliū: q2 sicut vet' nouū pcessit testm̄: ita bona actio
pcedit cōtēplationē. AVGV. ɔtra faustū: Nec tm̄ illi soli
q vt sint pfecti vēdūt vel dimitūt oīa sua: ptinēt ad regnū
celoꝝ: sed huic militie xpiane ppter quoddā ɔmercium ca
ritatis subiūgit ēt qdā stipēdiaria multitudo: cui dicet i fine.
Esuriui & dedistis mihi māducare: quos absit vt istos a mā
datis euāgelicis alienos a vita eterna separādos iudicem'.
HIERO. cōtra vigilā tiū: Qz āt vigilātius asserit eos meli'
facere q vtant reb' suis & paulati fruct' possessionū paupi
bus diuidant: q3 illos q possessionib' venundatis semel oīa
largiant: nō a me ei. sz a deo rñdebit. Si vis eē pfect': vade
& vēde. Jste quē tu laudas: scds aut terti' grad' ē: quē & nos
recipim' dūmō sciam' pma secundis & tertijs preferenda.
GENADIVS. de ecclesi. dog. Bonuz est. n. facultates
cum dispensatōe paupib' erogare. meli' ē p intentōe sequē
di dñm simul donare & absolutū sollicitudīe egere cū xpo.
CHRY. in ha. Et q2 de pecunijs erat sermo: a qb' denu
dari admonuit: ostendit q amplioꝛa his retribuet quanto
terra maius est celū. & iō dicit: Et ha. thesau. in ce. In thesau
ro enī copiā & permanentiā retributōis ondit. ORIGE.
Si aūt oē mandatū i hoc vbo implef: Diliges pxi. tuū si. te
ipm. perfect' aūt est q impleuerit oē mandatū: quō dñs di
cēti adolescēti. Hec oīa seruaui a iuuētute mea: q̄st nonduz
pfecto dicit. Si vis pfect' eē. forte aūt qd ait: Dili. pxi. tuū:
nō a dño positū est sz ab aliquo additū: q2 nec marc' nec lu
cas hunc locum exponētes h addiderūt. Ul' alr. Scriptū ē
in euangelio fm hebreos q cū dñs dixisset ei Uade & ven.
oīa que ha. cepit diues scalpere caput suū: & non placuit ei.
Et di. ad eū da. Quō dicis feci legē & pphas. qm̄ scriptū ē in
lege. Diliges pximū tuū sic teipm. Et ecce multi frēs tui fi
lij abrae amicti sunt stercore morietes pre fame: & dom' tua
plena est multis bonis: & nō egreditur oino aliquid ex ea ad
eos. Uolēs ergo dñs arguere diuitē illū dicit: Si vis pfect'
esse: vade & vēde oīa q̄ hēs & da paupibus. Sic. n. apparebit
si diligis pximū tuū sicut teipsū. Sz si pfect' ē q hēt oēs vir
tutes quō fit pfectus q vēdit oīa sua & paupibus dat? Pona
m'. n. aliquē hoc fecisse: quō statiz erit sine ira. siue ɔcupiscē
tia: suscipiēs oēs virtutes & deponēs malitiā vniuersā? Sa
pienti q̄ videbif forsā dicere qm̄ q paupibus tradidit bona
sua ipsoꝝ oratiōib' adiuuaf: accipiēs ad suā spiritualē iopiā
illoꝝ spiritualē abūdātiā. & fit hoc mō pfect': q̄uis aliquas
huānas hūerit passiōes: aut ita iste q mutauit p diuitijs pau
ptatē: vt fiat pfect' credēs fmōib' christi adiuuabif vt sa
piēs fiat in christo iust' & cast': & absqz oī passiōe: nō tm̄ sic vt
i ipo tpe quo tradiderit bona sua paupib': fiat oino pfect':
sz ex illo die icipiet speculatio dei adducere eū ad oēs virtu
tes. Aliter āt ad expositionē moralē trāsibit dicēs substātiā
eē vniuscuiusqz actus aīe ei'. Impat q̄ christus vēdere oēz
substantiā malā: & q̄si tradere eā virtutibus opantibus eaz
q̄ ab oī bono paupe sunt. Sicut. n. pax aploꝝ reuertif ad
ipsos. nisi fuerit filius pacis: sic vniuersa peccata reuertun
tur ad actores eoꝝ cum nō fuerit qs vtens malis eoꝝ: & sic
neqz dubitatio erit qn statim erit pfectus: q sic vēdidit oēs
pprias facultates. Manifestū ē autē. q q talia agit habet
thesaurū in celo: & ipse factus celestis. Jn suo enim celo ha
bebit thesaurum glorie dei & diuitias in omni sapiētia dei.
Talis autē poterit sequi christum: q2 nō distrahitur ab ali
qua mala possessiōe: quo min' christuz sequaf. HIERO.
Multi etiā diuitias relinquētes dñm nō sequunf: nec h ad
pfectionē sufficit nisi post contēptas diuitias saluatorem se
quantur. i. relictis malis faciāt bona. Facilius enim saccul'
contēnif q̄ volūtas. Et iō sequitur: Et veni sequere me. Se
quntur enim dñm q imitatorē eius. & p vestigia illius gradi
tur. Sequif: Cū audisset aūt adolescēs verba hec: abijt tri
stis. Hec ē tristitia q̄ ducit ad mortē. Cāqz tristitie reddif:
Erat enim habens multas possessiones. i. spinas & tribulos
q̄ sementē dnīcā suffocauerūt. CHRY. Non enim similiter
detinenf q pauca habēt: & qui multis abūdant: qm̄ abiectio
diuitiaꝝ maiorē accendit flammam: & violētior fit cupido.
AVGV. in epla ad paulū & therasiam: Nescio autez quō
cū supflua terrena diligunf: artius adepta q̄ cōcupita con
stringunt. nā vnde iuuenis iste tristis discessit nisi quia ma
gnas habebat diuitias? Aliud ē eniz iam nolle incorporare
que desunt: aliud iam incorporata diuellere. Jlla eni velut
extranea repudianf: ista velut mēbra preciduntf. Scōm hi
stozis aūt iste adolescēs laudabilis quidē ē: q2 non occidit:
nō adulteratus ē. vituperabilis autē q2 ɔtristatus ē in verbis
christi vocantibus eum ad pfectionē. Adolescēs qppe erat
fm animam: ppterea relinquēs christum abijt.

Jesus āt dixit discipulis suis: Amē dico vob:
quia diues difficile intrabit in regnum celorum.
Et iterum dico vobis: Facilius est camelum p
foramen acus transire: q̄z diuitem intrare in re
gnum celorum. Auditis autem his discipuli mi
rabantur valde dicentes: Quis ergo poterit sal
uus esse? Aspiciens autez iesus dixit illis: Apud
homines hoc impossibile est: apud deum autem
omnia possibilia sunt.

GLO. Occasiōe huius auari de quo pdictuz ē habuit ser
monem dñs de auaro. vñ dr: Jesus autē dixit discipulis su
is: Amen dico vobis &c. CHRY. Qd quidem dixit non pe
cunijs quidem detrahens: sed eis qui detinenf ab ipsis. Et
discipulos paupes existētes non verecundari ob inopiam.
HYLA. Habere enim diuitias criminis nō ē. sz modus
in habendo retinendus ē. Nam quō cōicandū ē necessitati
bus scōꝝ si cōicandi materia non relinquitur? RABA.
Sed inter pecunias habere & pecunias amare nonnulla

distantia ē. tutius āt est: nec hēre nec amare diuitias. REMI. Unde dñs in marco exponēs h' loci sensum dixit. difficile ē ɔfidētibus in diuitijs intrare in regnū celoꝝ. illi. n. in diuitijs cōfidūt: q oēm suā spez in diuitijs collocāt. HIERO. Quia vero diuitie habite difficile cōtēnuntur: non dixit: ꝙ impossibile est diuitē itrare in regnū celoꝝ: sꝫ difficile vbi difficile ponit̃: nō ipossibilitas ptendit̃: sꝫ raritas demōstrat̃. HYLA. Periculosa. n. cura ē velle ditescere: ꝛ graue onus inocentia subit icremētis opuꝫ occupata. Rē eni seculi famulatus dei nō sine seculi vitijs assequet̃: hinc difficile est diuitē regnū celoꝝ adire. CHRY. in ho. Quia vero dixerat difficile diuitē intrare in regnū, pcedit ad ostēdendū ꝙ ē impossibile. vñ sequit̃: Et iteꝝ dico vobis facilius ē camelū p foramē acus trāsire: q̄ȝ diuitē itrare in regnū celoꝝ. HIERO. Scdm hoc null' diuitū saluus erit. Sꝫ si legam' Esaiā quō cameli madian ꝛ epha veniāt ad hierusalē cū donis atqꝫ muneribus: ꝛ q quōdam curui erāt ꝛ vitioꝝ grauitate distorti, ingrediant̃ portas hierusalē: videbimus quomō ꝛ isti cameli qbus diuites cōparant̃ cū deposuerit grauē sarcinā peccatoꝝ ꝛ toti' corporis prauitatē: intrare pñt p angustā ꝛ artā viā q̄ ducit ad vitā. CHRY. sup mat. Gētiū ēt aie assimulate sūt tortuosis camel. i qb' erat gibbus idolatrie: qm̄ cognitio dei erectio ē aiaꝝ. Acus autē ē filius dei. cuius prima pars subtilis est ſm diuinitatē: alia vero grossior ſm icarnationē eius. Tota aūt recta est, ꝛ nullam hēt deflexionē p cui' vuln' passiōis gētes igresse sunt in vitā eternā. hac acu consuta ē imortalitatis tunica: ipa ē acus que spiritui consuit carnem. hec acus iudaicum populum iunxit ꝛ gentiuꝫ. hec acus amicitiam angeloꝝ ꝛ hominū copulauit. Facilius ē ḡ gentiles trāsire p foramen acus: q̄ȝ diuites iudeos intrare in regnum celoꝝ. Si enim gentes cū tanto labore diuelluntur ab irrationabilibus idolorū culturis: quāto magis iudei diuelluntur a rationabilib' dei culturis. GLO. Aliter dr̃: Quia hierosolymis quedaꝫ porta erat que foramē acus dicebat̃ p quā camelus nisi deposito onere: ꝛ flexis genibus trāsire nō poterat: p qd̄ significat̃ diuites nō posse trāsire viā artā que ducit ad vitā: nisi sordib' peccatorū ꝛ diuitijs depositis saltē ī amādo. GREGO. xxxv. mora. Uel noīe diuitis quēlibet elatū: cameli appellatione, ppriā cōdescēsionē significat. Camelus aūt p foramen ac' trāsit: cū redēptor noster vsqꝫ ad susceptionē mortis per angustias passiōis intrauit: que passio velut acus extitit: q: dolore corpus pupugit. Facilius autē camelus foramen acus q̄ȝ diues regnū celoꝝ ingredit̃. q: nisi ipse prius p passionē suam formam nobis humilitatis ostenderet: nequaq̄ȝ se ad humilitatē ipsi' supba nr̃a rigiditas inclinaret. CHRY. in homi. Discipuli autē inopes existentes turbantur pro salute alioruꝫ dolentes: ꝛ doctorum iam viscera assumentes. vnde sequitur: Audientes autē discipuli mirabant̃ dicētes Quis ḡ poterit saluus esse? AVGV. de que. euan. Cum autem pauci sint diuites in cōparatione multitudinis pauperū intelligendū est ꝙ oēs q diuitias cupiūt in diuitiꝫ numero haberi discipuli animaduerterunt. CHRY. in homi. Dei autem opus hoc eē consequenter ostendit: quoniā multa opus est gratia vt homo in diuitijs dirigatur. vnde sequitur. Aspiciens autem iesus dixit eis. Apud homines hoc impossibile est: apud deum autē omnia possibilia sunt. Per hoc quod dicit. Aspiciens: significat euangelista ꝙ mā sueto oculo timidam eorum mentem mitigauit. REMI. Non autem hoc sic intelligendum est ꝙ possibile sit apud deum ꝙ diues cupidus auarus ꝛ superbus intret in regnuꝫ celorum: sed vt cōuertatur ꝛ sic intret. CHRY. in homi. Neqꝫ etiam hoc ideo dicitur vt resupinus iaceas: ꝛ sic ab impossibilibus abstineas: sed magnitudinem iustitie considerans in illas deum rogans.

¶ Tunc respōdēs petrus dixit ei: Ecce nos reliquimus omnia: ꝛ secuti sumus te. Quid ergo erit nobis? Jesus autē dixit illis: Amen dico vobis: ꝙ vos qui secuti estis me ī regeneratōe cum sederit filius hoīs ī sede maiestatis sue: sedebitis ꝛ vos super sedes duodecim: iudicantes duodecim tribus israel. Et oīs qui reliquerit domū: vl' fratres: aut sorores: aut patreꝫ: aut matrem: aut vxores: aut filios: aut agros propter nomē meum: centuplum accipiet: ꝛ vitam eternam possidebit. Multi autem erunt primi nouissimi: ꝛ nouissimi primi.

ORIGE. Audierat petr' verbū dñi dicētis: Si vis pfectus eē: vade ꝛ vende omnia que habes. Deinde cōsiderauit adolescentē cū tristitia abeuntē ꝛ difficultatē diuitū ingrediēdi in regnū celoꝝ: id quasi q nō facilē rem consummauerat fiducialiter quesiuit. Etsi eni minima cū fratre reliquit: sed nō minima estimata sunt apud deū cōsiderantem qm̄ ex tanta plenitudine dilectiōis illa minima reliquerūt vt etiā si multas habuissent possessiōes oia reliquissent. Et puto ꝙ magis petr' confidēs de affectu suo q̄ȝ de ipa q̄titate reꝝ relictaꝝ fiducialiter iterrogauit. vñ dicit: Tūc rñdens petr' dixit ei: Ecce nos reliquim' oīa. CHRY. i ho. Qualia oīa o beate petre: arundinē: rhete: nauigiū. Oia qdem hec dicis nō, ppter munificentiā: sꝫ vt p iterrogatiōeꝫ hanc inopē ī[illegible] plebē. q: n. dñs dixerat: Si vis pfect' eē ꝛc. ne dicat aliqs inopū. Quid igr̃ si ū habuero: ū possū eē perfect'? Interrogat petr': vt tu ipos discas qm̄ ī nullo hic diminut' es. Qui. n. claues regni celoꝝ accepat: p his q̄ ibi sunt iā cōfidit: ꝛ p orbe terraꝝ vniuersa iterrogat. Intuere aūt ꝛ qualr̃ respōdet diligēter sicut xp̄s ingsiuit. eteni xp̄s duo a diuite expetijt: dare paupib' q̄ hēbat. ꝛ seq se. ppꝫ ipe addit: Et secuti sum' te. ORIGE. Pōt dici ꝙ oia q̄ pater reuelauit petro eē filiū suū: secuti sumus te iustitiaꝫ scificatione ꝛ hm̄: Propter hoc quasi victor athleta iterrogat que sint pmia certantis. HIERO. Qr ḡ ū sufficit tm̄ relinqre iungit qd̄ pfectū est: Et secuti sum' te. fecim' qdē qd̄ iussisti: qd ḡ nobis dabis pmij? ꝛ hoc ē qd̄ dicit̃ Quid ḡ erit nobis? Seqr̃ Je. aūt di. il. Amē di. vo. ꝙ vos qui secuti estis me ꝛc. HIERO. Nō dixit Qui reliquistis oīa. Hoc eni ꝛ socrates phs fecit. ꝛ multi alij diuitias cōtēpserūt. Sed q secuti estis me, qd̄ ppie aplōꝝ est atqꝫ credētiū. HYLA. Secuti sūt qdē discipuli xp̄m ī regeneratōe. i. in lauacro baptismi: ī fidei scificatiōe. hec. n. illa regeneratio ē quā apli sūt secuti: quā lex īdulgere nō potuit. HIERO. Ul' alr̃ dꝫ construi: Uos q secuti estis me; sedebitis ī regeneratōe. i. quando mortui ex corruptōe resurgēt īcorrupti: sedebitis ꝛ vos ī solijs iudicantiū cōdēnantes. xij. trib' isrl̃: q: vob credētibus illi credere noluerūt. AVGV. xx. d ciui. dei. Sic eni caro vr̃a regenerabit̃ p icorruptionē. quēadmoduꝫ aīa nr̃a regenerabit̃ per fidē. CHRY. sup math. Futuꝝ. n. erat vt ī die iudicij respōderēt iudei: Dñe nō te cognouim' filiū dei ī corpe cōstituti. qs hoiuꝫ videre poterat thesaurū ī terra abscōditū: solē nube celatū? Rñdebūt ergo discipuli: Et nos hoīes fuimus rustici ꝛ obscuri ī plebe: vos sacerdotes ꝛ scribe: sed in nobis bona volūtas facta est q̄si lucerna rusticitatis nr̃e: ī vob āt malicia scā ē quasi caligo sciētie vestre. CHRY. ī ho. Propter aūt hoc nō dixit: Et gētes ꝛ orbeꝫ terrarū: sꝫ trib' isrl̃. q: ī eisdē erāt educati ꝛ legib' ꝛ cōsuetudinib' apli ꝛ iudei. Cū ergo dixerit iudei: qm̄, ppter hoc nō potuim' credere xp̄o: q: lex, phibuit: discipuli ī mediū inducentur qui eandem susceperunt legem. Sed dicet aliquis Quid magnū, pmisit eis: si id quod niniuite habēt ꝛ regina

austri hoc ꝛ ipsi hebũt. Marie gdẽ alia pmia añ ꝛ post eis
pmittit sꝫ ꝛ hic occulte ĩsinuat aliqd plꝰ illis. De illis.n.sim
plr̃ dixit: q̃ surgẽt ꝛ ꝯdẽnabũt generationẽ hãc. de his aũt:
Cũ sederit filiꝰ hois: sedebitis ꝛ vos. Manifestũ est g̃ q̃ cõ
regnabũt ꝛ cõicabunt in gloria illa honorẽ.n. ꝛ gloriã ineffa
bilẽ significant p thronos. Qualr̃ aũt hec pmissio ꝯpleta ẽ:
nũqd.n. ꝛ iudas sedebit: nequaq̃. Lex.n. a dño posita est p
hieremiã ꝓphetã: loquar sup gentẽ ꝛ regnũ vt edificẽ ꝛ plã
tẽ illud. sꝫ si fecerit malũ in cõspectu meo penitebo: ergo
de bonis q̃ locutꝰ sum vt facerẽ eis.q.d. Si idignos seipsos
pmissiõe faciãt nõ adhuc faciã qđ pmisi. Indignũ aũt seipꝫ
pñcipatu iudas ostdit. ꝛ ꝓpter hoc tũc loquẽs discipulis nõ
simplr̃ eis pmisit. neqꝫ.n. dixit: Uos sedebitis. sed adiũxit:
Qui secuti estis me. vt ꝛ hinc iudaꝫ excludat. ꝛ eos q postea
futuri erãt attraheret. nõ.n. ad illos solos dictumẽ neqꝫ ad
iudã iã idignũ effectũ. HYLA. Sequela g̃ christi aplos
sup.xij. thronos iudicãdis.xij. tribubꝰ israel in.xij. pñarcha
rũ gloriã copulauit. AVGV.xx. de ciui.dei. Ex hoc eniꝫ
loco discimꝰ cũ suis discipulis iudicaturũ iesum. vñ ꝛ alibi
iudeis dic̃: Jõ iudices vestri erũt. nec qm̃ sup duodecim se
des sessuros eẽ ait.xij. solos hoies cũ ipo iudicaturos putar̃
debemꝰ. Duodenario q̃ppe numero vniuersa quedã signifi
cata ẽ iudicantiũ multitudo: pp duas ptes numeri septena
rij quo significar̃ plerũqꝫ vniuersitas: q̃ due partes.i. tres ꝛ
q̃tuor altera p alterã multiplicate.xij. faciũt. aliogn qm̃ ĩ lo
cũ iude traditoris apostoluꝫ mathiã legimꝰ ordinatũ. Apls
paulus qui plus illis oibus laborauit vbi ad iudicandũ se
deat nõ habebit: qui pfecto cũ alijs sanctis ad numerũ iu
dicium se ptinere demonstrat cuꝫ dicit: Nescitis quia ange
los iudicabimus? AVGV. in libro de penitẽtia: In hoc
ergo numero iudicantiũ omnes intelligũtur q ꝓpter euan
geliũ sua oĩa dimiserũt: ꝛ secuti sũt dñꝫ. GREGO.x.mo.
Quisqs.n. stimulo diuini amoris excitatus hic possessa reli
querit. illic proculdubio culmẽ iudiciarie potestatis obtine
bit: vt simul tũc iudex cũ iudice veniat. qui nũc considera
tione iudicij sese spontanea paupertate castigat. AVGV.
xx. de ci.dei. De ipsis quoqꝫ iudicandis in hoc numero duo
denario similis causa ẽ. nõ.n. quia dictum est: Judicantes.
xij. tribus israel: tribus leui que.i3ª. est ab eis iudicãda nõ
erit: aut solum illum populum: non etiam gẽtes ceteras iu
dicabunt. CHRY. sup matth. Uel per hoc quod dicit:
In regeneratione. pmittit christus tẽpus christianitatis fu
turũ post ascẽsionẽ suã: qñ.s. hoies regenerar̃ p baptismum
ꝛ illud ẽ tempus quãdo christꝰ sedet in sede maiestatis sue.
Et vide q: nõ de tpe futuri iudicij dicit: sꝫ de vocatione gẽ
tiũ vniuersaꝝ. nõ.n. dixit: Cũ venerit filꝰ hois sedẽs sup se
dẽ maiestatis sue. sꝫ i regnatõe cũ sederit in sede maiestatis
sue. Qđ ꝛ tunc fuit ex quo gẽtes credere ceperunt in christũ
f̃m illud psalmi. Regnabit dñs sup gẽtes: deus sedet sup se
dẽ sanctã suã. Et ex tũc apli sederũt super.xij. thronos.i. ĩ oĩ
bus christianis. oĩs.n. christianus qui suscipit verbuꝫ petri
thronꝰ fit petri: ꝛ sic de alijs apostolis. sedẽt ergo apostoli in
his thronis.i.i.xij. partes distinctis f̃m differẽtias animarũ
ꝛ diuersitates cordiũ: q̃s solus deus cognoscit. Sicut.n. iu
deoꝝ populus in.xij. tribus fuit diuisus. sic ꝛ vniuersus po
pulus christianus diuidit in.xij. tribus vt q̃dam anime sint
de tribu rubẽ: ꝛ sic de alijs ꝓpter diuersas virtutes. Nõ.n.
oẽs grẽ in oibꝰ equalr̃ sunt: sꝫ vnus p̃cedit in ista: alius in il
la. Et sic apostoli iudicabũt.xij. tribꝰ isrl̃.i. oẽs iudeos p hoc
q̃ verbũ apostoloꝝ est a gẽtibus receptũ. Oẽs aũt christia
ni sunt gdẽ.xij. sedes apostoloꝝ: sed vna sedes christi. Chri
sti enim omnes virtutes sunt q̃si vna sedes: quia in omni
virtute equaliter ipse solus pfectus est. vnusqsqꝫ ẽt aplorũ
in aliquo bono speciali fit perfectior: vt petrus in fide: ꝛ iõ
petrus requiescit in fide: ioãnes in innocentia: ꝛ sic de alijs.
ꝛ q̃ de retributione apostolis in hoc mũdo danda christus
loquar̃ demõstrat qđ seq̃r: Et om.q reli.do. vel fra. Si eni
in hoc seculo cẽtuplũ recipiũt sine dubio ꝛ aploꝝ etiã i hoc
seculo merces futura pmittebar̃. CHRY. in homi. Uel
discipulꝰ promittit futura qꝛ excelsiores erãt iã ꝛ nihil p̃sen
tiũ q̃rebant: alijs aũt que sunt hic repromittit. ORIGE.
Uel alr̃: Siqs reliq̃rit oĩa ꝛ secutꝰ fuerit xp̃m que pmissa
sunt petro ꝛ ipse recipiet. Si autem nõ oĩa reliquit: sꝫ q̃dã q̃
spãliter referunt̃ hic multiplicia recipiet: ꝛ vitã possidebit
eternã: HIERO. Ex occasione aũt huiꝰ sentẽtie qdã intro
ducũt mille ãnos post resurrectionẽ dicẽtes: Tunc nob cẽ
tuplũ omniũ reꝝ quas dimisimꝰ: ꝛ vitã eternã eẽ reddẽdã:
q̃ si in ceteris digna sit pmissio: in vxoribꝰ apparent turpi
tudo: vt q vnã pro dño dimiserit: centũ recipiat in futuro.
Sensus igr̃ iste ẽ: Qui carnalia p saluatore dimiserit: spũa
lia recipiet: que cõpatiõe ꝛ merito sui q̃si paruo numero cẽ
tenarius numerꝰ cõparer̃. ORI. Sꝫ i hoc seclõ qꝛ p fratri
bus carnalibꝰ multos inueniet frẽs f̃ꝫ fidẽ. sic ꝛ parẽtes oẽs
epos ꝛ p̃sbyteros ꝛ filios oẽs etatẽ filioꝝ hñtes. Sunt aũt
ꝛ angeli frẽs ꝛ sorores oẽs: q̃ exhibuerũt se xp̃o virgines ca
stas tã iste q̃ nunc habent̃ in terris: q̃ꝫ ille q̃ iaꝫ viuũt in ce
lis. Agros aũt ꝛ domos multiplices ĩtelligim rege paradisi
ꝛ ciuitate dĩ. sup hec aũt oĩa possidebũt vitã eternã. AVG.
xx. de ci.dei: h̃ etiã qđ h̃ dr̃: Cẽtuplũ accipiet. exponẽs quo
dãmõ apls ait: q̃si nihil hñtes ꝛ oĩa possidẽtes. Centũ enim
p ipsa vniuersitate ponunt̃ aliqñ. HIERO. q̃ aũt dicit:
Et oĩs q reli. fra. cõgruit illi snĩe q̃ dixerat: Ueni separe ho
minẽ a p̃re suo. Qui enim ꝓpter fidẽ xp̃i ad p̃dicationẽ euã
gelij oẽs affectus ꝯtẽpserint atqꝫ diuitias ꝛ scl̃i voluptates:
isti cẽtuplũ accipiẽt: ꝛ vitã eternã possidebũt. CHRY. i
ho. Cũ aũt dicit. Qui reli. vxorẽ. nõ h̃ ait vt simplr̃ nuptie di
uellant̃. sꝫ vt oibꝰ p̃ferainꝰ fidei pietatẽ. Uidet̃ aũt mihi ꝛ p
secutõis tp̃s occulte ĩsinuare. qꝛ eni multi futuri erãt filios
ad ĩpietatẽ trahẽtes: cũ h̃ acciderit neqꝫ p p̃rĩbꝰ neqꝫ p vi
ris hẽant̃. RABA. Uex qꝛ multi v̄tutũ studia non eadẽ
q̃ icipiũt intẽtiõe pietatis cõsummãt: sꝫ vel tepescũt vel ac
celerare labunt̃. Seq̃r: Mul. aũt erũt p̃mi no. ꝛ no. primi.
ORIGE. Per hoc exhortar̃ eos q nup accedũt ad v̄buꝫ
diuinũ: vt festinẽt ad pfectũ ascẽdere p̃ multis q vident̃ se
nuisse in fide. Põt ẽt hic sensus destruere eos q glorian̄t eo
q̃ xp̃ianis parẽtibꝰ sũt enutriti in ipsa xp̃ianitate: neqꝫ pu
sillanimes fiant q̃ christianitatis dogmata nouissime rece
perunt. Habet ẽt aliũ ĩtellectũ vt sint primi israelite. q facti
sũt nouissimi pp ĩfidelitatẽ: gẽtes aũt nouissime p̃mi. Cau
te aũt dicit: Multi. nõ eni oẽs p̃mi erũt nouissimi nec oes
nouissimi primi. Adhuc aũt multi hominũ q natura nouissi
mi sunt efficiunt̃ p vitã angelicã q̃busdã angelis supiores:
ꝛ qdã angeli q fuerũt p̃mi sunt nouissimi ꝓpter culpaꝫ.
REMI. Põt ẽt spãliter referri ad tristitiã diuitis q p̃mꝰ
videbar̃ legis p̃cepta iplẽdo: sꝫ qꝛ terrenã subaꝫ p̃tulit dõ:
nouissimꝰ factꝰ ẽ. Sãcti v̄o apli nouissimi videbant̃: sꝫ reli
q̃cdo oĩa p humilitatis gratiã facti sunt p̃mi. Sunt etiam
plurim q post studia bonoꝝ opeꝝ a bonis opibus deficiunt.
ꝛ cum fuerit primi: fiunt nouissimi. CA. XX.

Jmile ẽ regnũ celorũ hoi patrifami
lias qui exijt primo mane cõducere
operarios in vineã suã. Cõuentõe aũt
facta cũ operarijs ex denario diurno:
misit eos i vineã suam. Et egressus
circa horam tertiã vidit alios stãtes in foro ocio
sos: ꝛ dixit illis: Jte ꝛ vos i vineã meã: ꝛ qđ iu
stũ fuerit dabo vobis. Jlli autẽ abierũt. Jterũ aũt
exijt circa sextã ꝛ nonã horã: ꝛ fec̃ silr̃. Circa vn
decimã vero exijt ꝛ inuenit alios stãtes: ꝛ dixit ill:

Quid hic statis tota die ociosi? Dicūt ei: quia nemo nos cōduxit. Dicit illis: Ite ⁊ vos in vineā meā. Cū sero aūt factū eēt: dic dn̄s vinee pcuratori suo: Voca operarios: ⁊ illis redde mercedē suā: icipiēs a nouissimis vsq3 ad primos. Cū venissent ergo q circa vndecimā horā venerāt: acceperūt singulos denarios. Venientes aūt ⁊ primi arbitrati sunt: q plus eēnt accepturi. Acceperūt aūt ⁊ ipsi singulos denarios. Et accipiētes murmurabāt aduersus patrēfamilias dicentes: Hi nouissimi vna hora fecerūt ⁊ pares illos nob fecisti: q portauimus pondus diei ⁊ estus? At ille rn̄dēs vni eorū dixit: Amice nō facio tibi iniuriā. Nōne ex denario cōuenisti mecū? Tolle qd tuū ē ⁊ vade. Volo aūt huic nouissimo dare sic ⁊ tibi. An nō licet mihi qd volo facere? An oculus tuꝰ nequā ē: q ego bonꝰ sū? Sic erūt nouissimi primi: ⁊ primi nouissimi. Multi.n. sūt vocati pauci vero electi.

REMI. Quia dixerat dn̄s: Multi erūt primi nouissimi ⁊ nouissimi primi, vt hāc sniām ɔfirmaret subiūxit similitudinē dicēs Sile ē reg. cel. ho prīfamilias. CHRY. sup matth. Ho prīfamilias christꝰ ē cui celi ⁊ terra q̄si vna ē domꝰ. familia autē celestiū ⁊ terrestriū ⁊ iferioꝝ creaturaꝝ: vinea aūt eius iustitia ē: in q̄ diuerse spēs iusticiaꝝ posite sūt quasi vites: puta māsuetudo: castitas: patiētia: cetereq3 vtutes: q̄ oēs generaliter iusticia appellant: hoīes aūt vinee cultores ponūt. vn̄ dr̄: Qui ex. pri. ma. cō. ope. i vi. suā. Deꝰ.n. iustitiā suā dedit i sensibꝰ nr̄is: nō ppter suā vtilitatē. s3 ppter nr̄az. Scitote g̃ q2 mercenarij sumꝰ ɔducti. Sicut g̃ nemo iō cōducit mercenariū vt hoc solū faciat q manducat sic ⁊ nos nō iō vocati sumꝰ a xp̄o vt hec solū opemur que ad nr̄m ptinēt vsū s3 ad gl̃az dei. ⁊ sic mercenariꝰ pꝰus aspicit opꝰ suū: deide quotidianū cibū: sic ⁊ nos pmū debemꝰ aspicere q̄ ad gl̃az dei ptinēt deinde q̄ ad nr̄az vtilitatē. Et sicut mercenarius totā diē circa dn̄i opꝰ ipēdit: vnā aūt horā circa suū cibū. sic ⁊ nos oē tps vite nr̄e debemꝰ ipēdere circa gl̃az dei. modicā s3 ptē circa vsus nr̄os terrēos. Et sic mercēnariꝰ ea die q̄ opꝰ nō fecerit. erubescit itrare in domū ⁊ petere panē: qūo tu nō ɔfunderis itrare in eccl̄az ⁊ stare ante cōspectū dei quādo nihil boni in cōspectu dei gessisti? GREGO. in ho. Vel prīfamilias.i. ɔditor nr̄ h3 vineā. vniuersā.s. ecclīā q̄ ab abel iusto vsq3 ad vltimū electū q in fine mūdi nasciturꝰ ē quot scōs ptulit q̄si tot palmites misit. Ad erudiēdā aūt dn̄s plebē suā q̄si ad ɔcolēdā vineā suā nullo tpe destitit oparios mittere: q2 ⁊ pꝰus pp̄res: ⁊ postmodū p legis doctores: deinde p pphas: ad extremū vo p ap̄los quasi p oparios in vinee cultū laborauit: q̄uis in quolz modulo vel mēsura q̄sq3 cū fide recta bone actōis extitit: huiꝰ vinee opariꝰ fuit. ORIGE. Totū aūt h̄ seculū pn̄s vnū diez dicere possumus magnū q̄dē q̄tū ad nos: modicū aūt q̄tū ad dei vitā. GREGO. i ho. Mane aūt mūdi fuit ab adā vsq3 ad noe. Et iō dr̄. Qui exijt pmo mane ɔducere oparios in vineā suā. ⁊ modū ɔductiōis subiūgit dicēs. Cōuen. aūt fa. cū3 ope. ex de. diur. ORIGE. Salutis aūt arbitror nomē eē denariū. REMI. Denariꝰ eni dr̄ q antiqtus p x nūmis iputabat: ⁊ figurā regis hab3. Recte ergo per denarium designatur obseruati decalogi pmium. pulchre ergo dic. Cōuentiōe facta ex dena. diur. q2 vnusqsq3 in agro sancte eccl̄ie p spe future remuneratōis laborat. GREGO. Tertia vero hora a noe fuit vsq3 ad abrahā: de q̄ dr̄: Et egressus circa horā tertiā vidit alios i foro stātes ociosos. ORIGE. Forū aūt ē q̄cq̄d ē extra vineā.i. extra ecclesiā xp̄i. CHRY. super mat. In hoc.n. mūdo vēdēdo ⁊ emēdo viuūt hoīes ⁊ inuicē sibi fraudez faciētes vitā suā sustētāt. GREGO. Qui aūt sibi viuit qui carnis sue voluptatibꝰ pascit recte ociosus arguit: q2 fructū diuini opis nō sectat. CHRY. sup matth. Vel ociosi sūt peccatores illi.n. mortui dr̄. ociosus aūt est q opꝰ dei nō opat. Vis g̃ nō eē ociosꝰ. nō aliena tollas ⁊ d tua des: ⁊ opatꝰ es in vinea dn̄i misericordie vitez colens. Seq̄: Et dixit illis. Ite ⁊ vos in vineā meaz. Nota q solis pmis ɔuenit spālr dare dnariū. alios aūt sub incerto pacto ɔduxit dicēs: Qd iu. fue. dabo vo. Sciens.n. dn̄s q2 pnariraturus fuerat adā ⁊ oēs postmodū in diluuio erāt perituri certū sec pactū ad eū: nequādo dicat se iō neglexisse iusticiā q2 nesciebat q̄ pmia fuerat recepturus. Istis antem nō fecit pactum: q2 tantū paratꝰ est retribuere: q̄tum mercennarij recipe nō sperabāt. ORI. Vel q2 oparios tertie hore nō mittit ad totū opus: qcquid antē poterunt operari: suo arbitrio reseruauit. Poterant eni3 equale opus facere in vinea eis qui ex mane sunt opati quicunq3 in tēpore breui volebant operantē virtutē ad opus extendere: que ante nō fuerat opata. GREGO. Sexta quoq3 hora ē ab abrahā vsq3 ad moysen. Nona ē a moyse vsq3 ad aduentum domini. vn̄ seq̄: Iteꝝ aūt exijt circa sextā ⁊ nonam horā ⁊ fecit silr̄. CHRY. sup matth. Iō aūt cōiunxit sextam ⁊ nonā q2 in sexta ⁊ nona generationē vocauit iudeoꝝ. ⁊ frequētauit cum hoībus disponere testamēta q̄si diffinito salutis oī tpe iam appropinquāte. GREGO. Undecima vo hora est ab aduentu dn̄i vsq3 ad finē mundi. Opator ergo mane. hora tertia: sexta: ⁊ nona antiquꝰ ille ⁊ hebraicus popl's designat q i electis suis ab ipo mūdi exordio dū recta fide deū studuit colere quasi non destitit in vinee cultura laborare. ad vndecimā vero gentiles vocantur. vnde sequitur: Circa vndecimam vero exijt ⁊ inuenit alios stantes ⁊ dixit illis Quid hic statis tota die ociosi? Qui enim transacto tā lōgo mūdi tpe pro vita sua laborare neglexerant: quasi tota die ociosi stabant. sed pensate quid inquisiti respōdeant. Sequitur enim: Dicunt ei q2 nemo nos conduxit. Nullus quippe ad eos patriarcha: nullus propheta ad eos venerat. ⁊ quidest dicere: Nemo nos conduxit: nisi vite nobis nemo viam predicauit? CHRY. super mattheū: Que ē enī conductio nostra ⁊ cōductionis merces: promissio vite eterne. gentes enim sole. neq3 deum sciebant neq3 dei promissa. HYLA. Igitur mittuntur ad vineam. vn̄ seq̄: Dixit eis Ite ⁊ vos in vineam meā. RABA. Postquā aūt operis diurni ratio reddita est ad remuneratōis tempꝰ opportunū3 dicit: Cum autem sero factum esset hoc est cū dies totius mūdi ad vesperā cōsummationis inclinata eēt. CHRY. super mattheum Considera quia sero non alio mane mercedem reddit: ergo adhuc stante seculo isto iudiciū est futurum ⁊ vnicuiq3 merces sua reddēda. ⁊ hoc propter duas rationes prima est quia ipsa beatitudo futura est merces iustitie: ideo non in illo seculo fit iudicium s3 ante illud. Deinde ante aduentum diei illius remittitur iudicium ne videant peccatores diei illiꝰ beatitudinez. Sequitur: Dicit dominus procuratori suo. i. filius spiritui sancto. GLO: Vel si voluerit dicit pater filio: qui scilicet pater operatur per filium ⁊ filius per spiritumsanctum non propter aliquā differētiā substantie aut dignitatis. ORIGE. Vel dicit dominus procuratori suo: idest alicui angelorum qui super mercedes retribuēdas est positus siue alicui ex multis pcuratoribus s̄m q scriptum est: Sub curatoribꝰ ⁊ tutoribꝰ esse heredem in tempore quo paruulus ē. REMI. Vel dominꝰ iesus christꝰ ipe est paterfamilias ⁊ vinee pcurator: sicut ⁊ ipe est ⁊ hostiū ⁊ hostiarius ipse.n. est venturꝰ ad iudicium vt vnicuique reddatur s̄m q gessit. Vocat ergo operarios ⁊ reddit illos mercedē: qn̄ oēs ɔgregabunt

in iudicio: vt vnusquisq; accipiat sm opa sua. ORIGE. Pri mi aut opaꝝ testimoniū habētes p fidē nō acceperūt dei p missionē p nob aliqd meli⁹ psipiciēte prefamilias: vt nō si ne nob pficiant. Et qz misericordiā cōsecuti sum⁹ pmi mer cedē spam⁹ accipe q sumus xpi: post nos aūt q añ nos opati sunt: r iō dr: Uoca operios r redde illis mer. sua: &c. a noui. vsqz ad pmos. CHRY. sup matth. Semp eni libēti⁹ ali qd dam⁹ illis qb⁹ gratis donam⁹: qz p solo nr̄o honore do nam⁹. Ergo oib⁹ sanctis de⁹ reddēs mercedē iustus ondit: gētib⁹ aūt dans misericor: dicēte aplo Gentes autē super misericordiā honorare deū. r ideo dicit: Incipiens a nouis simis vsqz ad primos. Aut certe vt ostendat deus inestima bilē misericordiā suaz: primū nouissimis r idignorib⁹ red dit mercedē: postea pmis. a .n. misericordia ordinē nō aspexit. AVGV. d spū r lrā. Uel iō velut potes repunt minores: qz min⁹ dilati sūt. Seqt: Cū venissent aūt q circa vndecimā horā venerāt r̄c. GREGO. Eūdē dnariū acci piūt q laborauerūt ad vndecimā: quē expectauerūt toto d siderio r q laborauerūt ad pmā: qz eq̄le vite eterne retribu tiōez sortiti sūt cū his q ab initio mūdi vocati fuerāt: hi q i fine mūdi ad deum venerūt. CHRY. sup matt. Nō aūt iniuste nam r q in prima pte seculi natus est: r nō āplius vi xit q̄ statutū tps vite sue: r qd illi nocuit si post illi⁹ exitū mūdus stetit: r q circa finē nascunt nō minus viuent q̄ di es q numerati sūt eis: r qd illis pdest ad cōpendiū laboris: si cito mūdus finit cū pensū vite sue cōpleant ante mūdū. Deinde nō est in hoie qñ nascat pus aut postea: sz ptātis di uine: Nec ille qdē sibi priorē dz locū defendere: q pri⁹ nat ē: nec ille ɔtēptibilior dz eē q postea. Seqtur: Et acci. mur mu. aduer. p̄: r̄ trēsa. Si āt verū est qd diximꝰ: qz pmi r poste riores tps suū vixerūt r non ampli⁹ neqz minus: r vnicuiqz mors sua ē ɔsūmatio ipsi⁹: qd est qd dicūt: Portauim⁹ pon dus diei r estus: qz .s. magna est nobis virt⁹ ad faciēdā iusti ciā cognoscere ppe eē finē mūdi. Uñ r xps nos armans di cebat Appropinq̄uit regnū celoꝝ. Illis aūt ifirmatio erat scire mūdi spatia eē lōginq̄. Quis g nō poē seculū vixerint: tñ toti⁹ seculi grauamina ptulisse videnī: aut pondus toti⁹ diei dic onerosa legis mādata: estū aūt vrente erroris tēta tionē quā ɔflabāt spūs maligni in eos ad emulatōez gētiū eos irritātes: a qb⁹ oib⁹ gētiles liberi extiterūt christo cre dētes. r p cōpendiū gr̄e ad plenū saluati. GREGO. Uel pōdus diei r estus ferre ē p lōgioris vite tpa carnis sue calo re fatigari. Sz pt q̄ri quō murmurare dcī sunt q ad regnū vocāt celoꝝ: etenī regnū null⁹ q murmurat accipit: null⁹ q accipit murmurare pōt. CHRY. in ho. Non sūt oz ea que in pabolis sunt sz totum qd dicit inuestigare: sz intēti onē ppter quā cōposita est itelligere: r nihil vltra scrutari. Nō ergo iducit hoc vt ondat aliquos esse inuidia morsos: sed vt ostēdat hos tanto potitos esse honore q r inuidiam alijs poterat generare. GREGO. Uel quia antiq pres vsqz ad aduentū domini q̄tūlibet iuste vixerant. ducti ad regnū non sunt eoꝝ: hoc ipsū murmurasse est. Nos autem q ad vndecimā venimus post laborē non murmuram⁹: qz post mediatoris aduentum in hoc mūdo venientes: ad re gnum ducimur mox vt d corpore eximus. HIERO. Uel omnis retrouocatio gentilibus inuidet: r in euangelij torq̄ tur gratia. HYLA. Et sm insolentiaz populi iā sub moy se cōtumacis hoc murmur operantium est. Sequitur: At il le respōdens vni eoꝝ dixit: Amice: non facio tibi iniuriam. REMI. Per hunc vnum possunt intelligi omnes qui ex iudeis crediderunt: quos amicos ppter fidez nominat. CHRY. super mattheū. Non autem dolebant quasi de fraudati de mercede sua sz qz illi amplius q̄ merebanī ac ceperāt. Sic .n. dolent inuidi qñ alteri aliquid additur q̄si eis substrahat: ex quo patet q ex vanagloria nascit inuidia Ideo eni dolet eē secundus: quia desiderat eē prior: r ideo inuidie motū remouet dicēs: Nōne ex denario ɔuenisti me cū: HIERO. Denari⁹ figurā regis hz. Recepisti g mercē dē quā tibi pmiserā: hoc est imaginē r silitudinē meā quid q̄ris ampli⁹: r nō tā ipse plus accipere q̄ aliū nihil accipere desideras. Tolle qd tuū est r vade. REMI. Idest recipe mercedē tuā: r vade in gliam. Uolo aūt r huic nouissimo .i. gentili pplo dare sm meritū: sicut r tibi. ORIGE. Forsitan aūt ade dicit: Amice nō facio tibi iniuriā: nonne ex denario cōuenisti mecū: tolle qd tuū est r vade. Tuū ē sal⁹ qd ē de narius. Uolo aūt r huic nouissimo dare sicut r tibi. nō icre dibiliter pōt qs arbitari hūc nouissimū eē aplm paulū: qui vna hora opatus est: r silr oēs q añ eū fuerūt. AVGV. de sancta virgi. Qz vo ipsa vita eterna pariter erit oib⁹ sanctis equalis denarius oib⁹ ē attributus q ē oiuz merces. qz vo i ipsa vita eterna distincte fulgebūt lumina meritoꝝ: multe māsiones sūt apud patrē. ac i denario quidē ipari nō viuet alius alio plixius: i multis aūt māsionib⁹ honorat ali⁹ alio clari⁹. GREGO. Et qz ipa regni pceptio ei⁹ ē bonitas vo lūtatis recte subiūgit: Aut nō licet mihi quod volo facere: Stulta .n. ē qō hois ɔ bōitatē di murmurare. Conq̄rēdū qp pe eēt nō si dat qd nō dz: sz si nō daret qd deberet. vñ apte sub dit: An ocul⁹ tu⁹ neq̄ ē qz ego bon⁹ sū: REMI. Per oculū .n. vult intētōez itelligi. Iudei nāqz neq̄ hūerūt oculū .i. in tētōez malā: qz de salute gētiū dolebāt. ad qd aūt sensus h⁹ pabole tēdat: māifestat cū subdit: Sic erūt pmi nouissimi r nouissimi pmi: eo .s. q iudei de capite vertanī i caudam: r nos de cauda mutamur i caput. CHRY. sup matth. Aut iō primos dicit nouissimos: r nouissimos pmos. nō vt nouis simi digniores sint q̄ primi sed vt coequentur: r nulla sit in ter eos differētia tpis cā. Qz aūt dicit. Mul. sūt vo. pa. vc. electi. Nō ad superiores scōs ptinet sz ad gētes: qm ex ipsis gētib⁹ qui in lrā vocati sūt pauci sūt eligēdi. GREGO. Ad fidē .n. plures veniūt: r ad celeste regnū pauci perducūtur. pleriqz .n. deū vocib⁹ sequunī: morib⁹ fugiunt. Ex hoc ergo: duo pensare debem⁹. Primū ē vt de se qsqz minime psumat qz etsi iā ad fidē vocatus ē: vtrū ad regnū eligend⁹ sit nescit. Secundū vo ē vt vnusqsqz pximū suū: quē iacere in vitijs ɔspicit: despare non audent: qz diuine mie diuitias ignorat. Uel aliter Mane nostrum pueritia ē. hora tertia adolescē tia intelligi pōt. qz q̄si iā sol in altuz pficit: dum calor etatis crescit. Sexta aūt iuuētus ē: qz velut in cētro sol figit dū in ea plenitudo roboris solidat. Nona senect⁹ aūt itelligit: in q̄ velut sol ab alto axe descēdit: qz etas a calore iuuentutis dficit. Undecia vo ē ea etas q̄ decrepita vl veterana vocat. CHRY. i ho. Qz aūt nō oēs sil ɔduxit: sz alios mane: ali os hora tertia: r sic de alijs: ex dria mētis eoꝝ pcessit. Tūc .n. eos vocauit: qñ erant obedituri. nā r latronē vocauit. qñ obeditur⁹ erat. Si āt dicāt: qz nemo nos ɔduxit: sicut dem est: Nō oz oīa scrutari q̄ in pabolis sūt: Itē hoc ñ dic dñs sz opatij. q ipse .n. oēs q̄tū ad se ptiet a pma etate vocet signi ficatur cum dicit: Exijt primo mane opearios conducere. GREGO. Qui g vsqz ad vltimā etatē deo viuere negle xerūt: vsqz ad horā vndecimā ociosi steterūt: r tñ tal prfa milias vocat: r plerūqz añ remunerant: qz pus ad regnū de corpe exeūt q̄ hi q mō in pueritia vocati eē videbantur. ORIGE. Non aūt dicet Quid hic statis tota die ociosi: his q spū isipiētes carne ɔsumunī: si postea regredi volūt: vt iteꝝ spū viuāt: qd nō dicim⁹: dissuadētes ne ad domū pr̄ nam reuertanī lascim filij: q viuēdo luxuriose euangelice doctrine substantiā cōsumpserūt. Sz q̄ nō siles sunt eis q peccauerūt in iuuētute sua dum nō adhuc didicissent q̄ fi deserant. CHRY. i ho. Qz aūt dic: Erūt pmi no. r no. pmi eos occlte isinuat q a pn⁰ claruerūt: r postea vtutē ɔtēpserūt r rursus eos q a malitia reducti sūt. r multos supexcesserūt. Cōposita ē g hec pabola vt eos audiores faceret: q i vltia senectute ɔuertūī: ne existimarēt se min⁹ aliqd hituros.

¶ Et ascendens iesus hierosolymã assūpsit duodecim discipulos secreto: ⁊ ait illis: Ecce ascendimus hierosolymã: ⁊ filius hoīs tradet principibꝰ sacerdotū ⁊ scribis. ⁊ cōdemnabūt eū morte: ⁊ tradent eum gētibus ad illudendū. ⁊ flagellandum: ⁊ crucifigendum: ⁊ tertia die resurget.

CRHY. in ho. Dominꝰ a galilea veniēs nō repēte hierosolymã ascēdit sꝫ p̄us miracula fec̄ phariseos ↄfutauit: ⁊ discipulos de vite pfectōe ⁊ remuneratōe istruxit: nūc iã ascēsurus hierusalē rursus eis de passiōe loq̄t. vnde dr̄: Et ascē. ic. hic. assū. duode. disci. secreto. ORI. In. xij. adhuc erat ⁊ iudas: adhuc. n. forsitã dignꝰ erat cū alijs seorsū audire que passurꝰ erat magr̄. CHRY. sup matth. Oīs āt salꝰ hoīuꝫ i christi morte posita ē. nec ē aliqd ꝓpter qḋ magis deo grās agere debeamꝰ. q̄ꝫ ꝑ morte ipsiꝰ. Ideo. xij. aplīs in secreto mortis sue annūciauit mysteriū: qꝛ semp̄ p̄ciosior thesaurꝰ i meliorib' vasis icludit̄. Si āt alij audissent passionē christi futurã: viri forsitã turbarent̄ ꝑ ifirmitatē fidei: ⁊ mulieres ꝑ mollitiē sue natur̄ ex q̄ i tali negocio ad lachrymas excitãt̄. CHRY. i ho. Deīn ē qdē ⁊ ad multos: tñ occulte sic ibi: Soluite tēplū h̄. ⁊ signū nō dabit̄ ei nisi signū ione ꝓphete. Discipulis āt mãifeste exposuit dicēs: Ecce ascēdimꝰ hierosolimã. CHRY. sup matt. Qꝛ dicit Ecce: Assiduitatis sermo est vt memoriã p̄sentie hꝫ in cordibꝰ recondant. Dicit autē Ascendimꝰ. ac si. d. Uidete qꝛ volūtarie vado ad mortē. Cū g̃ videritis me in cruce pendētē ne estimetis me hominē eē tm̄mã etsi posse mori hoīs ē: velle tamē mori hoīs nō ē. ORI. Hoc igit̄ cōsiderãtes scire debemꝰ: qm̄ frequēter etiã cognoscētes qm̄ ī tētatiōes aliq̄s subituri sumus: nosipsos offerre debemus. sꝫ supra dictū est. Si qs vos ꝑsecutus fuerit in vna ciuitate fugite in aliaꝫ. sapientis in xp̄o est vt cognoscat q̄le tp̄s exigit declinationē q̄le āt obuiationem piculoꝝ. HIERO. Crebro aūt de passiōe sua discipulis dixerat sed qꝛ multis in medio disputans poterat labi de memoria quod audierant. iturus hierosolymã: ⁊ secum ducturus aplos ad tētationē eos parat: ne cū venerit persecutio ⁊ crucis ignominia scandelizentur. CHRY. super matth. Tribulatio. n. cū superuenerit expectantibus nobis lenior fuerit q̄ꝫ eēt futura si repētina venisset. CHRY. in ho. Predicit etiã eis vt discãt: qm̄ p̄sciēs ad passionē venit ⁊ volens: sed a p̄ncipio qdē mortē p̄dixit eis solã. qū aūt exercitati sunt adducit alia. s. qm̄ tradidit eum gentibus.

RABA. Tradidit. n. iudas dominū iudeis. ⁊ ipi tradiderūt eū gētibꝰ. i. pilato ⁊ ptāti romanoꝝ. Iō aūt dominꝰ ī mūdo noluit ꝓspari sꝫ gratia pati: vt ōnderet nobis qꝑ delectationē cecidimꝰ: cū q̄ amaritudine redire debeamus. vñ seq̄t: Ad illudē. fla. ⁊ crucifigendū. AVGV. xviij. de ciui. dei: Passiōe ōndit qd sustinere ꝓ vitate: resurrectōe qd sperare i trinitate debeamꝰ. vñ dic̄: Et ter. di. re. CHRY. in ho. Que qdē hmōi grã dixit. vt cū tristia viderint. resurrectionē expectarēt: vñ subdit. Et ter. di. re. AVGV. iiij. de ci. dei. Una. n. mors. s. saluatoris fm corpꝰ duabꝰ mortibus nr̄is saluti fuit. s. aīe ⁊ corpis: ⁊ vna eiꝰ resurrectio duas nobis resurrectōes ꝓstitit. Hec aūt rō simplici ad duplū: orit̄ qdē a ternario nūero: vnū qppe ⁊ duo tria sunt. ORIGE. Hic aūt nō referunt̄ discipuli dixisse aut fecisse aliqd: cū audissent tristia hec xp̄o futura recordantes q̄ dominus dixit ad petꝝ ne audiant talia vel peiora. ⁊ nunc quidē qui diuinas lr̄as scire se arbitrant̄ scribe cōdēnãt iesū morte ⁊ in linguis suis flagellant ⁊ crucifigunt cūꝫ per hoc ꝙ tollere volunt doctrinã ipsius. Ille aūt paululū deficiēs surgit apparēs his qui acceperūt posse videre.

¶ Tūc accessit ad eū mater filioꝝ zebedei cum filiis suis adorãs ⁊ petēs aliqd ab eo: Qui dixit ei. Quid vis? Ait illi: Dic vt sedeãt hi duo filii mei vnꝰ ad dexterã mã: ⁊ vnꝰ ad sinistrã i regno tuo. Rñdēs aūt iesus dixit: Nescitis qd petatis. Potestis bibere calicē quē ego bibiturus sū? Dicūt ei: possimus. Ait illis: Calicē qdē meū bibetis: sedere āt ad dexterã meã vel ad sinistrã nō ē meū dare vobis: sed qbus paratū est a patre meo.

HIERO. Qꝛ post oīa dixerat dn̄s: Et tertia die resurget putauit mulier post resurrectōēꝫ eū regnaturū: ⁊ auiditate feminea p̄ntia cupit: imemor futuroꝝ. vnde dr̄: Tūc acces. ad eū mr̄ filii. zebe. cū fi. suis. CHRY. sup matth. Hec mr̄ filioꝝ zebedei ē salome: cuiꝰ apō alterū euangelistaꝫ ponit̄ nomē ꝟe pacifica: q̄ vere filios genuit pacis. Magna laus mulieris ex hoc loco colligit̄. qꝛ nō solū filij reliquerūt patrē: sꝫ ipa reliq̄rat virū suū: ⁊ secuta fuerat xp̄z: quia ille sine ista viuere poterat: ista aūt sine christo salua eē nō poterat nisi forte qs dicat qꝛ infra tēpꝰ vocationis aploꝝ ⁊ passiōis xp̄i mortuus ē zebedeꝰ: ⁊ sic illa sexu fragilis: etate ↄfecta: xp̄i vestigia seq̄bat̄. qꝛ fides nunq̄ꝫ senescit: ⁊ religio fatigationē nō sentit. Audacē aūt fecerat eã ad petendū nãe affectꝰ. vnde dr̄: Adorãs ⁊ pe. ali. ab eo. i. reuerentia exhibita petit vt qḋ petierit sibi det̄. Seq̄t̄: Qui dixit ei: qd vis? Nō iterrogat q̄si nesciēs sꝫ vt illa exponēte manifestūꝫ faceret irrōnabilē eē petitionē. vñ subdit̄: Ait illi: Dic vt sedeãt hi duo filij. AVGV. de cō. euã. Qꝛ aūt hoc ꝑ matrē dictum eē mattheus expressit: marcꝰ ipsos filios zebedei perhibet dixisse cū illa eoꝝ volūtatē attulissꝫ ad dominū: vnde magis ipsos q̄ꝫ illã dixisse qḋ dictū est: marcꝰ breuiter insinuauit.

CHRY. i ho. Uidebãt. n. seipsos honoratos pre alijs ⁊ audierãt: ꝙ sup. xij. thronos sedebitis. vñ principatū ipsiꝰ cathedre petebant accipe. Et ꝙ quidē plus alijs honoris apud christū habebant nouerant: timebant vero petrū sibi pferri. vñ ⁊ alꝰ euãgelista dicit: ꝙ quia prope erãt hierusalē putabãt ꝙ regnū di eēt in ianuis. i. aliqd sensibile. Unde manifestū est ꝙ nihil spūale petebãt: nec itelligētiã superioris regni habebãt. ORIGE. Sic. n. in regno mūdiali in honore eē videnr̄ q sedēt cū rege: non fuit mirū si mulier muliebri simplicitate vel ipitia talia se ōbere petere estimauit: ⁊ ipsi fratres adhuc ipfecti: ⁊ nihil altiꝰ cogitantes de regno christi talia arbitrati sunt ō his qui sedebūt cū iesu. CHRY. sup mattheū. Uel aliter: Nō dicimus ꝙ recte peteret hec mulier. sꝫ hoc dicimus qꝛ nō terrena sed celestia filijs suis optabat. non enim sentit sicut cetere matres que corpora natoꝝ suorum amant: animas autem contēnunt. desiderant illos valere in seculo isto ⁊ non curant quid sint passuri in illo: vt ostendant quia corporum sunt parentes nō animarum. Estimo aūt ꝙ hi fratres cum audissent dominum de passione ac resurrectione sua prophetantem ceperūt dicere intra se cum essent fideles: Ecce rex celestis descendit ad regna tartarea: vt regem mortis destruat. Cum auteꝫ victoria fuerit cōsummata: quid aliud restat: nisi vt regni gloria subsequat̄? ORIGE. Destructo enim peccato quod regnabat in corporibus mortalibus hominum ⁊ omni principatu malignarum virtutum eminentiam christi in hominibus christum recipit. quod est ipsiꝫ sedere in sede glorie sue. ꝙ autem omnia deus facit ad dextram ⁊ sinistraꝫ: hoc est vt iam nullum malū sit ante eum. ⁊ qui quidem precellunt pre ceteris appropinquantibus christo sunt a dextris eius: qui autem inferiores sunt: a sinistris sunt eius. Dextrã autem christi vide si potes intelligere inuisibileꝫ creaturã: sinistrã aūt visibilem ⁊ corporalē. Appropinquantiū. n. christo quidam dextrã sortiuntur vt intelligibilia: alij sinistraꝫ vt sensibilia. CHRY. sup matth. Qui aūt seipsū donauit hominibus: quomodo regni sui societatem non donabit?

Petentis negligentia rep̄hendit' vbi de dantis misericor-
dia nō dubitat'. Si nos rogam⁹ magistꝝ: forsitā ceteroꝝ fra
trū corda cōcutim⁹. Etsi .n. vinci a carne nō pūt quasi iā spi
rituales: tñ pcuti pūt q̄si adhuc carnales. ergo submittam⁹
matrē nr̄am: vt suo noīe dep̄cet' pro nobis. Si .n. rep̄hensibi
lis inuēta fuerit. facile merebit' veniā. ipse .n. sexus excusat
errorē. Si āt nō fuerit iportuna. facil⁹ ipetrabit nr̄ ꝑ filijs
suis rogās. Ipse .n. dn̄s q matrenos aīos filioꝝ miseratione
impleuit facil⁹ audiet maternū affectū. Tūc dn̄s occultoꝝ
cognitor nō ad v̄ba itercedētis mulieris r̄ndit: sed ad ꝯsilia
suggerētiū filioꝝ. Bonū qdē erat eoꝝ desideriū. sʒ icōside-
rata petitio. iō ⁊ si impetrare nō debebāt: simplicitas tñ peti
tiōis eoꝝ cōfim di nō merebat': q2 d amore dn̄i talis petitio
nascebatur: ꝓpterea solā ignorantiā in eis dn̄s rep̄hendit.
vñ seqꝉ: R̄ndēs āt ie. di. Nesci. qd petatis. HIERO. Nec
mirꝝ si ista arguat' ipit ie: cū ⁊ de petro dicat': Nesciēs qd di
ceret. CHRY. sup matth. Nā frequenter dn̄s patit' disci
pulos suos aliqd nō recte aut dicere aut agere aut cogitare
vt ex illoꝝ culpa occasionē inueniat exponendi regulā pieta
tis. sciēs q2 error eoꝝ nō nocet p̄nte magr̄o: ⁊ nō solū i p̄nti:
sʒ et i futuro doctrīa ei⁹ edificat. CHRY. in homi. Hoc
aūt dic ostēdēs q vl' nihil spirituale petebāt: vel si nouisset
q petebāt. nō ausi fuisset tm̄ qd petere qd supexcedit supio-
res v̄tutes. HYLA. Nesciūt ēt qd petāt: q2 nihil de glo-
ria apl'oꝝ ābigendū erat. iudicaturos .n. eos ꝑmo supior ex
posuit. CHRY. sup matth. vel Nescitis qd petatis. q.d.
Ego vos vocaui ad partē dexterā de sinistra: ⁊ vos v̄ro cōsi
lio curritis ad sinistrā iō forsitā ⁊ ꝑ mulierē res agebat'. Cō
tulit .n. se diabolus ad consueta arma mulierū: vt sicut adā
per mulierem spoliauit. ita ⁊ istos separaret per matrē. sed
iam nō poterat ꝑ mulierē ꝑditio introire in scōs: ex quo de
muliere salus cūctoꝝ ꝓcessit. Vel ideo dicit: Nescitis quid
petatis. Nō enim solū debem⁹ cogitare qualē gl'iā ꝯsequa
mur: sed q̄o euadam⁹ ruinā peccati: q2 ⁊ in seculari bello
qui semper de ꝑda victorie cogitat difficile vincit iō peten-
dum erat Da nobis auxiliū gratie tue vt omne malum vin
camus. RABA. Nesciebāt etiā qd peterent: q2 sedē glīe
a domino quā nōdū merebant' inquirunt. Delectabat eos
culmē honoris: sʒ p̄us habebant exercere viā laboris. vnde
subdit. Po. bi. cali. quē ego bibi. sū: HIERO. Calicem in
scripturis diuinis passionē intelligimus. vt in psalmo Cali-
cem salutaris accipiam. statimq; infert quis iste sit calix:
Preciosa in conspectu dn̄i mors sanctoꝝ eius. CHRY.
sup matth. Sciebat aūt domin⁹ q2 passionē ipsius poterāt
imitari: sed iō iterrogat vt oēs audiam⁹: q2 nemo pōt cum
xp̄o regnare. nisi passionē xp̄i fuerit imitat⁹ res .n. p̄ciosa ñ
nisi p̄cioso p̄cio ꝯpat'. Passionē āt dn̄i dicim⁹ nō solū ꝑsecu
tōēz gentiū: sʒ oēz violētiā quā patimur ꝯtra p̄ctā certātes.
CHRY. i ho. Dic ḡ: Potestis bibere ⁊c: Ac si .d. Vos mi
hi de honore ⁊ coronis loquimini: ego autem de agonib⁹ vo
bis ⁊ sudorib⁹. nō .n. hoc ē premioꝝ tp̄s. Ex modo aūt inter
rogationis eos attrahit. nō enī dixit: Potestis sanguinē ve-
strū effundere: sʒ potestis bibere calicē: Deide addit: Quē
ḡ bibitur⁹ sū: REMI. Vt ex cōione ad ipʒ audiores fiāt:
at illi qui iam martyrij libertatē ꝯstantiāq; retinebāt. bibi-
turos se pollicent'. vñ seqꝉ: Di. ei. possumus. CHRY sup
matth. Vel dicunt hoc nō tā ex fiducia sue fortitudinis q̄
ex ignorātia: Inexptis .n. leuis videt' esse tētatio passiōis et
mortis. CHRY. in homilia. Vel hoc ex desiderio ꝓmit-
tunt. Neq; enī hoc dixissent nisi expectassent audire quod
petebant. Dn̄s aūt eis ꝓphetat magna bona. i. martyrio di
gnos efficiēdos. Seqꝉ. Ait il. Cali. q. me. bibetis. ORIG.
Non ita respōdit christus: Calicē meum bibere potestis: sʒ
ad futurā eoꝝ ꝑfectionē respiciēs dixit: Calicē quidē meū
bibetis. HIERO. Querit' aūt quomodo calicē martyrij
filij zebedei. iacobus videlicet ⁊ ioannes biberint. cum scri
ptura narret iacobū tñ apl'm ab herode capite trūcatū: ioā
nes aūt ꝓpria morte vitā finiuit. Sʒ si legim⁹ in eccl'asti
ca historia q ipse ioānes ꝓpter martyriū sit missus i feruen
tis olei doliū ⁊ relegat⁹ in pathmos īsulā sit: videbim⁹ mar
tyrio aīum nō defuisse ⁊ bibisse ioānē calicē ꝯfessionis quē
⁊ tres pueri in camino ignis biberūt lʒ ꝑsecutor nō fuderit
sanguinē. HYLA. Domin⁹ ḡ collaudās eoꝝ fidē ait mar
tyrio qdē eos secū ꝯpati posse: sʒ leue ei⁹ ac dextre assidere
alijs a dō p̄re fuisse dispositū. vnde seqꝉ. Sede. aūt ad dex.
meā. Et qdē q̄tū arbitramur. ita honor iste alijs est reserua
tus: q̃ tamē nec apl'i ab eo erūt alieni: q in .xij. p̄riarcharꝝ
sede ꝯsidētes israelē iudicabūt. ⁊ q̄tū scire ex ipsis euāge
lijs licet: in regno celoꝝ moyses ⁊ helias assidebūt qb⁹ co-
mitantib⁹ cū glīe sue hītu in monte apparuit. HIERO
Sʒ mihi hoc neq̃q̃ videt' sʒ iō sedētiū i regno celoꝝ voca-
bula nō dicunt': ne paucis noīatis ceteri putarent' exclusi. re
gnū .n. celoꝝ nō est tñ dātis: sed accipiētis. Nō .n. ē ꝑsonarꝝ
acceptio apd deū: sed qcūq; talē se ꝓbuerit vt regno celoꝝ
dign⁹ fiat: h' accipiet qd nō ꝑsone. sed vite paratū ē. Si ita-
q; tales estis q cōsequamini regnū celoꝝ qd p̄r me⁹ victori
bus ꝑparauit. vos quoq; accipietis illd. Iō tamē nō dixit: Ne
que nō sedebitis. ne duos cōfunderet: neq; sedebitis. ne ce-
teros irritaret. CHRY. i ho. Vel al'r. Videt' imus oib⁹ eē lo
cus ille nō solū hoīb⁹: sʒ etiā angelis. sic .n. p̄cipuū vnige-
niti ponit id paul⁹ dicēs. Ad quē aūt angeloꝝ dixit vnq̄ā.
Sede a dextris meis. Dn̄s ḡ nō q̄si existētib⁹ qbusdā q as
sessuri sunt sʒ cōdescēdēs iterrogātiū suspitōi r̄ndit. hoc .n.
vnū solū q̄rebāt pre alijs stare apud ipsum. Sʒ domin⁹ r̄n
det: Moriemini qdē ꝓpter me: non tū hoc sufficit vos face
re primū ordinē obtinere. Si .n. aliquis alius venerit cum
martyrio ampliorē virtutē possidēs. nō quia vos amo illū
expellā: ⁊ vobis dabo ꝑncipatum. Propter hoc aūt vt nō īfir
mus eē ostēdat' nō dixit simpl'r Nō est meū dare. sed Nō ē
meū vobis dare: sed qbus paratū est. his .s. qui ab operibus
pūt fieri clari. REMI. Vel al'r. Non est meū dare vobis
id est supbis talib⁹ q̄les vos estis: sed humilibus corde qb⁹
paratū est a p̄re meo. AVGV. primo de trini. Vel aliter
Secundū formā serui discipulis dn̄s r̄ndet: Sedere autē
ad dextrā ⁊c. Qd antē paratū est a p̄re eius: ⁊ ab ipso filio ē
paratū: q2 ⁊ ipse ⁊ pater vnū sunt.

¶ Et audientes decem idignati sunt duobus fra
tribus. Jesus autē vocauit eos ad se ⁊ ait: Sci
tis quia principes gentiū dominant' eorum: ⁊ q
maiores sunt potestatem exercent in eos. Non
ita erit inter vos. Sed quicūq; voluerit iter vos
maior fieri: sit vr̄ minister. Et qcūq; voluerit iter
vos prim⁹ eē: erit vester seru⁹. Sicut filius hois
nō venit ministrari sed ministrare: ⁊ dare aiam
suā redemptionē pro multis.

CHRY. in ho. Donec xp̄i sententia icerta erat nō trista
bant' alij discipuli: sʒ nūc tristati sunt qñ eos increpauit. vñ
dr̄: Et audiē. x. idi. sunt de duo. fratrib⁹. HIERO. Nō ad
mulierē audaciā referūt postulātis sed ad filios q ignorā
tes mēs' ur̄ā suam nō modica cupiditate exarserunt.
CHRY. in ho. Intellexerūt enim: q2 hec petitio discipu
loꝝ fuit quādo eos dn̄s icrepauit. Quādo aūt eos a domi
no phonoratos viderūt in trāsfiguratōe. etsi ꝑm mentē vo
lebāt in mediū efferre nō audebāt venerātes doctorem.
CHRY. sup mattheū. Sicut aūt duo carnal'r petierūt.
ita. ⁊. x. carnaliter cōtristati sunt. nam velle quidem esse su
per oēs v. tuperabile est: sustinere autem aliuz si per se mi
nus est gloriosum. HIERO. Humilis autem magister ⁊
mitis nec cupiditatis duos arguit postulantes: nec .x. reli
quos idignatōis icrepat ⁊ liuoris. vñ seqꝉ: Jesus āt vocauit

cos ad se. CHRY. in ho. Quia eni turbati erāt: vocatiōe cos ꝯsolat̄ de ꝓpinquo eis loquēdo. eteni duo a societate. x. seipsos segregantes ꝓpius stabāt. seorsū domino loquētes. nō tñ sicut ꝑus pueros ī mediū ducēs eos ꝯsolat̄: sꝫ a cōtrario infert dicēs Scitis qꝛ ꝑncipes gentiū dñant̄ eoꝝ. ORI. Nō ꝯtēti tñ regere suos subos: sꝫ violēter eis dñari nitūtur. Iter vos aūt q estis mei nō erūt hec. qm̄ sicut oia carnalia in necessitate sunt posita: spiritualia aūt in volūtate sic ꝙ q pn̄cipes sunt spirituales. pncipatus eorum in dilectione subditoꝝ ds esse posit⁹. nō in timore corporali. CHRY. ī ho. Ostēdit aūt in hoc q gētiliū ē pmat⁹ cupere: ꝙ sic gentiū cōparatiōe eoꝝ aīam esstultem cōuertit. CHRY. sup matt. Et opus qdē desiderare bonū bonū ē: quia nr̄e voluntatis est. ꝙ nostra ē merces primatū aūt honoris cōcupiscere vanitas ē hoc. n. ꝯseq iudiciū dei ē: pp qd ex pmatu honoris nescimus si mercedē iusticie meremur. Neqꝫ. n. apl's laudē hēbit apud deū qꝛ apl's fuit: sꝫ si op⁹ apl'atus sui bene impleuit. nec apl's ꝓ merito suo antecedenti honoratus ē vt esset apl's sed ad hoc ministeriū aptus ē iudicatus fm motū aīe sue. Pmatus ēt fugientē se desiderat ꝙ desiderātē se horret. ꝯuersatio ḡ melior desideranda est; nō dignior gradus. Volēs ergo dñs ꝙ duoꝝ fratrū ꝣebedei ꝙ alioꝝ idignationē extinguere; itroducit dñam iter ꝑncipes mūdiales ꝙ eccl'iasticos; ondēs qꝛ pmat⁹ in christo nec ab aliquo appetendus est nō habente. nec alteri iuidendus ē habenti; qꝛ principes mundi ideo sunt vt dominentur minoribus suis. ꝙ eos seruituti subyciant ꝙ expolient. ꝙ vsqꝫ ad mortem eis vtantur ad suam vtilitatem ꝙ gloriam. Principes autem eccl'ie sunt vt seruiant minoribus suis. ꝙ ministrent eis queçunqꝫ acceperunt a christo: vt suas vtilitates negligant ꝙ illorū procurent: ꝙ mori nō recusent ꝓ salute inferioꝝ. Pmatum ergo ecclesie concupiscere neqꝫ iustū est neqꝫ vtile. Nullus sapiens vult vltro se subycere seruituti ꝙ periculo tali: vt det rationem ꝓ omni ecclesia: nisi forte qui nō timet dei iudiciū abutens pmatu suo eccl'astico seculariter: ita vt cōuertat illū i secularē. HIERO. Denqꝫ sui ꝓpōit exēplū vt si dicta nō impēderent erubescerēt ad opera. vñ subdit. Sicut filius ho. nō ve. mini. sed ministrare. ORIGE. Nā ꝙ si angeli ꝙ martha ministrauerunt eum nō tñ iō venit vt ministret: sed vt ministret: ꝙ tantū creuit ministrās: vt impleret qd seqt̄ Et daret aīam suā redēptionē pro multis. s. q crediderunt in eū. daret inquā in mortem. Sꝫ qm̄ solus erat inter mortuos liber: ꝙ fortior oi potestate mortis oēs seq se volētes liberauit a morte. Ecclesiaꝝ ḡ ꝑncipes imitari debēt christū accessibilē: ꝙ mulierib⁹ loqntē: ꝙ pueris man⁹ iponētē et discipul' pedes lauantē: vt ipi sili' faciāt fribus. Nos aūt tales sum⁹ vt ēt principū mūdi excedere videamur supbiam: vl' nō itelligētes ꝙ cōtēnētes mandatū xp̄i. ꝙ querim⁹ sicut reges acies pcedētes: ꝙ terribiles nos ꝙ accessu difficiles maxime paupib⁹ exhibem⁹: nullā affabilitatē habētes. vel hēc ad nos pmittētes. CHRY. i ho. Quantocūqꝫ ḡ tu humiliat⁹ fueris: nō poteris tantū descēdere q̄tū dominus tu⁹.

¶ Et egredientibus illis ab hierico secuta ē eū turba multa. Et ecce duo ceci sedentes secus viam audierūt quia iesus transiret: ꝙ clamauerūt dicētes: Dñe miserere nr̄i fili dauid. Turba aūt increpabat eos vt tacerent. At illi magis clamabāt dicentes: Dñe misere nostri fili dauid. Et stetit iesus ꝙ vocauit eos ꝙ ait: Quid vultis vt faciam vobis? Dicūt illi: Dñe vt aperiant̄ oculi nostri. Miser⁹ aūt eoꝝ iesus tetigit oculos eoꝝ. Et cōfestim viderunt: ꝙ secuti sunt eū.

CHRY. sup matth. Sicut testimonium studiosi agricole est messis fecūda: ita assidui doctoris ē documētū ecclia plena. vñ ꝙ h dr̄. Et egre. il. ab hierico. secu. ē eū tur. multa. Neminē labor itineris ipediunt: qꝛ amor spūalis fatigatōēꝫ nō sentit. Neminē passionū suaꝝ recordatio retraxit qꝛ ingrediebant̄ in possessionē regni celestis. Uere. n. nō hꝫ sup terrā qd amet q bonū celeste i veritate gustauerit. Opportune aūt oblati sūt aū faciē xp̄i duo ceci. vt aptis oculis q̄si testes virtutis ascēderent cū eo in hierlm. vñ seqt̄: Et ecce duo ceci. Hi currētiū strepitū audiebāt ꝙ ꝑsonas non videbāt nihil solutū hn̄tes de toto corpe nisi vocē. Et iō qꝛ pedibus eū seq nō poterāt: voce sequebāt̄. vnde dr̄. Audi. qꝛ ie. trā. ꝙ cla. dicētes. Dñe miserere nr̄i fili dauid. AUGU. d cō. euā. Hoc aūt factū marc⁹ cōmemorat. sꝫ de vno ceco ferñ: Que ita soluit̄ qd. nā duoꝝ cecoꝝ q̄s matthe⁹ iterposuit: vnū fuisse in illa ciuitate famosissimū ex h satis apperet ꝙ ꝙ nomē ei⁹ ꝙ p̄ris ei⁹ marcus ꝯmemorauit. Bartimeus .n. timei filius ex aliq̄ magna felicitate deiectus notissime fuit: q nō solū cecus: veꝝ etiā mēdicus sedebat. Hinc est ḡ ꝙ ipm solū voluit ꝯmemorari marc⁹: cui⁹ illuminatio tā claram famā huic miraclo cōparauit: q̄ꝫ erat illi⁹ nota calamitas. Lucas vero q̄uis oīo eodē mō fcm̄: tñ in alio ceco itelligēdus ē par ꝯmemorare miraculū. Ille qppe hoc fcm̄ dicit. cū appropinq̄ret hierico: aly cū egrederet̄ ab hierico. Seqt̄: Tur. āt icre. eos vt tacerēt. CHRY. sup mattheū Uidebāt. n. sordidas vestes: ꝙ nō ꝯsiderabāt cōscie claritatē. Ecce fatua sapia hoium: existimabant. n. iniuriā pati magnos si a paupib⁹ honorent̄. Quis. n. paup ausus ē diuitem publice salutare? ORIGE. Uel silētiū nō cā honoris exigūt: sꝫ ꝙ acerbe a cecis audiebāt qd negabāt. s. dñm eē dauid filiū. ORIG. Uel q crediderant icrepabāt eos: vt nō appellarēt eū ꝯtēptibili noīe filiū dauid sꝫ poti⁹ dicerēt. Fili dei miserere nr̄i. HYLA. Irritabant̄ autē magis vetiti q̄ꝫ cōpescebant̄. fides. n. qū vetat̄ magis accendit̄. ꝙ ideo i piculis secura ē: ꝙ i securitate piclitat̄. vnde seqt̄: At illi magis cla. dicētes. Mise. no. fili dauid. Prio. n. clamabant qꝛ ceci erant. Scdo magis clamabant: qꝛ vetabant̄ ad lumen accedere. CHRY. in ho. Xp̄s aūt ꝑmittebat eos vetari: vt plus eoꝝ desideriū apperet. Hic aūt disce quoniā si abiecti fuerim⁹ cū studio accedētes ad deū: ꝑ nosipsos assequimur qd petim⁹. Seqt̄. Et ste. ie. ꝙ vo. eos ꝙ ait. Quid vul. vt fa. vo. HIERO. Iō aūt stetit iesus: qꝛ ceci quo pergerent ignorabāt. Multe fouee erāt in hierico multe rupes. ꝙ ꝑrupta in ꝓfundū vergētia: iccirco dñs stat; vt venire possint. ORIGE. Uel iesus nō ptrāsit: sꝫ stat: vt stāte eo nō trāsfluat bn̄ficiū sꝫ q̄si de fōte stāte misericordia defluat vsqꝫ ad eos. HIERO. Uocari aūt iubet ne turbe ꝓhibeāt: ꝙ interrogat qd velit: vt ex rñsione eoꝝ manifesta debilitas appareat: ꝙ virtus ex remedio cognoscat̄. CHRY. sup mattheum. Uel interrogabat ꝓpter fidē: vt dū ceci christum filium dei ꝯfitent̄: ꝯfundant̄ videntes q eum tñ hominem putant. Dominū quidē christum vocauerant; ꝙ verū dixerant. Sꝫ dicentes filium dauid: dissipabāt qd bene cōfessi sunt: nam abusiue ꝙ hoīes dñi dicunt̄: vere aūt nemo dominus nisi de⁹. Cum ergo dicunt: Domine fili dauid. abusiue christum fm hominē honorāt. Si autē solūmodo domini dicerent; deitatē ꝯfiterent̄. iō iterrogat: Quid vultis? Tūc illi iā nō dixerūt; Domine fili dauid sꝫ tātū dñe. Seqt̄. n. dicūt illi; Domine vt aperiant̄ oculi nostri. Fili⁹ eni dauid cecos illuminare nō pōt. fili⁹ dei pōt. Quādiu ḡ dixerūt Dñe fili dauid suspēsa ē sanitas. Mox aūt vt dixerūt domine; īfusa est sanitas. Sequitur eni: Misert⁹ aūt eorū iesus tetigit oculos eorū ꝙ confestī viderūt. Tetigit autē vt hō carnaliter: sanauit vt deus. HIERO. Prestat eni artifex qd natura non dederat: aut certe qd debilitas tulerat misericordia donat. CHRY. i ho. Hi aūt sicut ante dationem fuerūt ꝑseuerantes: ita ꝙ post donationem nō fuerūt ingrati.

CHRY. sup mat. Bonū.n. mun⁹ obtulerūt xp̄o sanati. Seqtur.n. Et secuti sunt eū. Voc.n.ōs a te reqrit ſm pphetam sollicitū te ambulare cū dn̄o deo tuo. HIERO. Hi q̄ in hierico ɔtracti sedebant nec clamare tm̄ nouerāt: postea sequunt̄ iesū nō tam pedib⁹: q̄z ɣtutib⁹. RABA. Hierico aūt q̄ iterpretat̄ luna: defectū nr̄e mutabilitatis significat. ORIGE. Mystice aūt hierico itelligit̄ mūdus i quē xp̄s descēdit. Qui aūt sunt in hierico exire nesciūt de sapia mūdi nisi viderit nō solū iesum exeūtē de hiericho: sed etiā discipulos ei⁹. Hec ergo vidētes: secute sunt eū turbe multe: mūdū ɀ mūdana oīa cōtēnentes vt xp̄o duce ascendant in hierl'z celestē: Duos cecos possum⁹ dicere iudā ɀ israel qui an̄ xp̄i aduētū ceci fuerūt. qz nō videbāt verbū vex̄ qd erat i lege et pphetis tm̄ sedētes secus viā legis ɀ pphetax̄: ɀ s̄z carnem tm̄ itelligētes: clamabāt tm̄ ad eum qui factus ē ex semine dauid s̄z carnē. HIERO. Uel duos cecos plerīq; phariseos ɀ saduceos itelligūt. Uel alr̄ Duo ceci sedētes iuxta viā significat ō vtroq; pplo quosdā iā coherētes p fidē dispēsatōi tpali ſm quā xp̄s via ē: ɀ desiderātes illuminari.i. aliqd ō vbi eternitate itelligere: qd trāseunte iesu ipetrare cupiebāt.i. p meritū fidei qua credit̄ fili⁹ dī ɀ nat⁹ hō ɀ passus pp̄ter nos. p hāc.n. dispēsationē quasi transit iesus qz actio tpalis ē. oportebat aūt vt tātū clamarēt donec resistētis sibi turbe strepitū vincerēt.i. tam pseuerādo animū itenderēt orādo atq; pulsado quousq; ɔsuetudinē desideriox̄ carnaliū q̄ tanq̄ turba obstrepit cognitōi lucē vitatis eterne videre conātī: vel ipsā hoīum carnaliū turbā studia spūalia ipedientē fortissima itentōe superēt. AUGU. de verbis dn̄i: Bonos.n. xp̄ianos volētes facere p̄cepta dī: xp̄iani mali ɀ tepidi phibēt. clamant tamē illi nō dficiētes: cū.n. qsq; xp̄ianus cepit bn̄ viuere: nōdūq; ɔtēnere: in ipsa sui nouitate patit̄ rep̄hēsores: frigidos christianos sed si pseuerauerit ipsi iā obsequētur q an̄ phibebāt. AUGU. d.q.euā. Itaq; audiēs iesus qz pulsanti apietur: stās eos tāgit: ɀ illuminat. qz.n. fides incarnatiōis tpalis ad eterna intelligēda nos p̄parat. trāseunte iesu admoniti sunt vt illuminarētur: ɀ ab eo stāte illuminati sunt q̄ tpalia enī trāseunt eterna stant. CHRY. sup matth. Quidā iterp̄tant̄ duos cecos gētiles: vnus ex cham: ali⁹ ex iaphet q secus viam sedebāt.i. iuxta veritatē ɔuersabant̄. s̄z veritatē inuenire nō poterāt. vel ſm rōnē verbi cōsistentes: qz noticiā verbi nōdū acceperāt RABA. Agnita āt fama nois xp̄i pricipes ei⁹ fieri q̄rebāt: ɔ̄dicebāt multi. p̄mo iudei vt in actib⁹ legimus. deinde ēt gentiles psecutione instabāt. nec tamē eos q erāt ad vitā p̄ordinati: salute p̄uare valebāt. CHRY. sup matth. Cōsequēter aūt gētium oculos mentis tetigit iesus. dans eis gratiā spūssanctī: q̄ illuminate secute sunt eū. operib⁹ bonis. ORIG. ɀ nos ergo sedentes iuxta scripturarum viax̄: ɀ intelligentes in quib⁹ ceci sum⁹: si ex affectu petierim⁹ tanget oculos animarum nostrarum ɀ recedet a sensibus nostris tenebra ignorantie: vt eum videamus ɀ sequamur qui dedit nobis posse videre: propter nihil aliud: nisi vt eum sequamur.

CA. XXI.

Et cū appropinq̄sset hierosolymis: ɀ venissent betphage ad mōtē oliueti: tūc iesus misit duos discipl'os dicēs eis: Ite i castellū qd ɔtra vos ē: ɀ stati inuenietis asinā alligatā ɀ pullū cum ea solute ɀ adducite mihi. Et siquis vobis aliqd dixerit dicite: qz dn̄s his op⁹ habz: ɀ cōfestim dimittet eos. Hoc aūt factuz est: vt adimpleret̄ qd dictū est per pphetā dicentē: Dicite filie syon: ecce rex tuus venit tibi māsuetus sedens super asinā: ɀ pullū filiū subiugalis. Euntes aūt discipuli fecerūt sicut precepit illis iesus. Et adduxerunt asinam ɀ pullū: ɀ imposuerunt sup eos vestimenta sua: ɀ euz desuper sedere fecerunt. Plurima aūt turba strauerūt vestimēta sua in via: Alii autē cedebant ramos de arboribus: ɀ sternebant in via. Turbe autē que p̄cedebant ɀ que sequebant̄: clamabāt dicētes: O sanna filio dauid: benedictus qui venit in nomie domini osanna in excelsis.

ERMI. Narrant supius euāgelista dn̄m egressuz a galilea ɀ cepisse ascēdere hierosolymā. Postq̄ q narrauit qd i via gesserit i cepta itentiōe pseuerās dic̄: Et cū appropinquasset hierosoly. ɀ ve. betpha. Betphage vicul⁹ fuit sacerdotū. sit⁹ i latere mōtis oliueti distās vno miliario a hierusalē. sacerdotes.n. q p certos dies i tēplo desuiebāt ɔpleto officio vicis sue: illic diuertebāt ad manēdū. similiter ɀ illi q accipiebāt officiū illuc diuertebāt qz p̄ceptū fuit i lege. vt null⁹. dieb⁹ sabbatoruz pl⁹ q̄ mille passus icideret. ORI. Unde ɀ iterp̄tat̄ betphage dom⁹ maxillax̄ qm̄ maxilla ppria erat ps sacerdotū in lege. Seqtur Tūc ie. mi. duos di. CHRY. sup matth. Nō dixit discipulis dicatis Dn̄s tu⁹ his op⁹ hz. vl' dn̄s vester: vt itelligāt qz ip̄e sit sol⁹ dn̄s. nō solū aīaliū s̄z oīuz hoīuz nā ɀ peccatores ɔditiōe qdē sui sūt: volūtate āt sua diaboli. CHRY. in ho. Neq; paruū enīz existimes qd factū ē: qs enim suasit dn̄s iumentox̄ nō velle ɔ̄dicere. volētes silere ɀ ɔcedere: ɀ in hoc discipulos erudit qm̄ poterat ɀ iudeos phibere s̄z noluit: s̄z ɀ docet vt qdcunq; petitum fuerit darēt. si enī q ignorabant christuz ita concesserunt. multomagis discipulos cōuenit oibus dare: qd autē dr̄ Et cōfestim dimittet eos. CHRY. sup matt. Intelligendūz ē q aīal postq̄ ingressū est in hierl'z ad dn̄uz suū remissū ē a xp̄o. GLO. Uel dn̄s iumētox̄ confestim dimittet eos in dn̄i seruitio mancipandos. Adhibet̄ autē huic facto pphete testimoniū vt appareat dominū oia que de ipso scripta erāt iplesse: sed inuidia cecatos scribas ɀ phariseos ea que ipsi legebāt itelligere noluisse. ɀ iō seq̄: Hoc āt totū factū ē vt adim. qd di. ē p pphe. dicētē. s. zacharia3. CHRY. sup matth. Sciēs enīz ppheta maliciam iudeorū qz ɔ̄dicturi erāt christo ascēdenti in templū p̄monuit vt p hoc signū cogsceret regē suū dicentem: Dicite filie syon. RABA: Filia syon historialr̄ dr̄ hierl'z ciuitas. q̄ sita ē in mōte syō: mystice āt ē ecclia fideliū ptinēs ad supnā hierl'z CHRY. sup matth. Ecce ondētis verbū.i. carnali aspectu: s̄z spūali itellcū opa virtutū eius aspicite. Aū tpa qdem multi dicebēt Ecce: vt onderet qz ille de quo p̄phetabat ante q̄ nasceret iā erat. Rex tu⁹. Cū q videritis eum nolite dīc: Nō hēm⁹ regē nisi cesarē. Uenit tibi. Si itellexeris: vt saluet te: si nō itellexeris: venit ɔ̄te. Māsuet⁹. Non vt pp̄ter potētiā timeret̄. s̄z vt pp māsuetudinē amaret̄. vnde nō sedet i curru aureo p̄ciosa purpura fulgēs: nec ascēdit sup feruidū equū discordie amatorē ɀ litis: sed sup asinā trāqllitatis ɀ pacis amicā. vnde seq̄: Sedēs sup asi. ɀ pul. fi. subiu. AUG. d cō. euā. In h āt testimōio pphico aliq̄to diuersa ē euāgelistax̄ locutio h.n. matthe⁹ sic adhibet vt asinam dicat ɔmēorasse pphām: nō āt ita se hz vl' qd ioānes iterponit: vel codices ecclīastice iterp̄tatōis.lxx. Cui⁹ rei cā mihi vr̄ q matthe⁹ hebrea ligua phibet̄ euangeliū ɔscripsisse. Manifestū est aūt iterp̄tationē illam q̄ dr̄.lxx. in nōnullis alr̄ se hr̄e q̄ inuenerūt in hebreo q eam liguam nouerūt: ɀ q i terp̄tati sunt singuli eosdem libros hebreos. Huiusautem distantie causa si q̄ratur nihil pbabilius estimo q̄ eos.lxx. eo spiritu interpretatos quo: ɀ illa q̄ interpretabantur dcā

fuerãt: qđ ex ipsa eo℞ mirabili que pdicatur cõsentione firmatũ est: q̃ ⁊ ipsi nõnulla i eloquio variando ⁊ volũtate dei cuius verba erãt nõ credẽdo nihil aliud demõstrare voluerũt: q̃ȝ hoc ipsũ in euangelistaȝ cõcordia q̃dam diuersitate narraẽ: qua nobis ondit nõ eẽ mẽdaciũ: sicut gsq̃ȝ ita diuerso mõ aliqd narret vt ab ei⁹ volũtate cui cõsentiẽdũ est nõ recedat: qđ noscere in morib⁹ vtile est ppter cauẽda mẽdacia. ⁊ ipsi fidei ne putem⁹ q̃si cõsecratis sonis ita muniri veritatẽ tanq̃ȝ de⁹ nobis quẽadmodũ ipsaȝ rẽ: sic v̄ba que pp illũ sũt dicẽda cõmendet: cũ potius ita res sermonibus pferaẽ: vt istos oino querere nõ deberem⁹: si rem sine his nosse possemus: sicut illã nouit deus. ⁊ in eo angeli eius. Seqẽ. Eun. aũt discipuli fece. sic prece. il. ie. ⁊ ad ası. ⁊ pul. Ceteri aũt euãgeliste de asina tacẽt. Nõ deberet aũt pmouere lectorẽ nec si mattheus de pullo tacuisset sicut illi de asina tacuerũt: q̃to min⁹ moueri oportet: quia vn⁹ ita cõmemorauit asinã de q̃ ceteri tacuerũt: vt tamen pullũ nõ taceret de quo illi dixerũt. vbi. n. vtrũq̃ȝ põt intelligi factũ nulla repugnantia est nec si alius aliud ꝯmemoraret: q̃to min⁹ vbi vnus vnũ: alius vtrũq̃ȝ. Seqtur. Et imposuerunt super ea vesti. sua ⁊ eũ desup se. fe. HIERO. Sȝ videẽ ꝙ sup vtrũq̃ȝ aĩal i paruo itineris spatio dñs sedere nequerit. q̃ cũȝ historia aut ĩpossibilitatẽ hẽat aut turpitudinẽ ad altiora trãsmittimur. i. ad mysticũ sensũ. REMI. Lȝ potuerit fieri vt sup vtrũq̃ȝ aĩal dñs sederit. CHRY. in ho. Mihi ãt videtur ꝙ nõ pp mysteriũ solũ sup asinã sedit: sed ⁊ mensurã nobis sapie tribuens demõstrat. s. ꝙ nõ sup equos ferri necesse ẽ ſȝ sufficit asino vti: ⁊ eo ꝙ necessitatis ẽ eẽ contentũ. Interroga aũt iudeos qs rex sup asinã delatus intrauit hierosolymã ſȝ nõ vtiq̃ȝ aliũ hñt dicere nisi istũ solũ. HIERO. Turbe q̃ que egresse fuerãt de hierico ⁊ secute saluatorẽ: supposuerũt vestimẽta sua ⁊ strauerunt viã ramis arborũ. ⁊ iõ seqtur: Plu. autẽ tur. stra. vesti. sua i via. pedibus asini. nec vbi offẽdat in lapidẽ. nec calcet spinã: nec labaẽ in fouẽam. Sequitur: Alij autẽ cede. ra. de arbo. ⁊ ster. in via de arboribus. s. fructiferis quibus mons oliueti consitus est. Cũ q̃ȝ ope cũcta fecissent: vocis quoq̃ȝ tribuũt testimoniũ. vñ sequitur: Turbe aũt que p̄cede. ⁊ seque. cla. di. Osan fi. da. Quid autẽ significet osanna nũc pstringã breuiter. In cẽtesimo. xvij. psalmo qui manifeste de aduentu saluatoris scriptus est inter cetera hoc quoq̃ȝ legimus O domĩe saluũ me fac o domĩe bene psparẽ. Bñdictus q venturus es in noie domini. Pro eo qđ in. lxx. habeẽ interpretib⁹: O dñe saluũ me fac in hebreo legimus Anna adonay osi anna. Quod manifestius est interpretatus Symmachus dicens: Obsecro dñe saluũ me fac. Nemo ergo putet ex duob⁹ verbis greco. s. ⁊ hebreo sermonẽ esse cõpositũ: sed totũ hebraicũ ẽ. REMI. Et est cõpositus ex integro ⁊ corrupto: Osi enĩ latine dicit salua siue saluifica Anna vero apud illos iterie ctio est obsecrantis. nã sic apđ illos ab obsecrãte dr̃ ãna: sic apđ latios a dolẽte dr̃ heu. HIER. Significant. n. ꝙ aduẽtus xp̄i salus mũdi sit. vnde seqẽ: Bñdict⁹ q venit in noĩe dñi. Saluatore quoq̃ȝ idipsũ in euangelio cõprobante Ego inqt veni in noie pr̃is mei. REMI. Quia. s. in oibus bonis operibus nõ suaȝ. sed patris gloriã quesiuit. GLO. Et est sensus Bñdictus. i. gloriosus sit: Qui venit. i. incarnatus ẽ. In noie dñi. i. pr̃is eũȝ glorificãdo. Iteȝ repetũt: Osanna. i. salua obsecro. ⁊ determinãt vbi se vellẽt saluari. In altissimis. i. in celestib⁹: nõ i terrenis: HIERO. vel p hoc qđ iungiẽ Osanna. i. salus i excelsis: pspicue ostẽditur ꝙ aduẽtus christi nõ tantũ hominis salus sed toti⁹ mundi sit. terrena iũgẽs celestib⁹. ORIGE. Uel humanã qdẽ xp̄i dispẽsationẽ laudãt i eo ꝙ dicebãt: Osanna filio dauid bñdict⁹ q vẽit i noĩe dñi. Restitutionẽ aũt ei⁹ i scã: i eo ꝙ dicebãt: Osãna i excelsis. CHRY. sup mattheũ. Osana et qdã interptanẽ gl'iã. alij vero redẽptionẽ. Nam ⁊ gl'ia illi debeẽ: ⁊ redẽptio illi ꝯuenit q oẽs redemit. HYLA. Laudatiõis eni v̄ba redẽptionis in eo exprimũt pl'ãteȝ. filiũ aũt dauid nũcupant in quo agnoscerent eterni regni hereditatem.

CHRY. Nunq̃ȝ aũt antea domin⁹ sibi adhibuit ministeria iumẽto℞. nec ramorũ virẽtia circa se ornameta ꝯstituit: nisi mõ qñ hierl'm vt pateret ascẽdit. Excitauit enim vidẽtes vt facerẽt qđ pri⁹ volebãt ergo ptãs eis data est nõ mutata volũtas. HIERO. Mystice ãt appropinq̃t dñs hierosolymis egrediẽs de hierico: turbis idẽ eductis q̃s plurimis: q: magn⁹ magnis ditat⁹ mentib⁹ salute credentiũ rediẽs ĩgredi cupit vrbẽ pacis ⁊ locum visionis dei. Et venit bethphage. i. ad domũ maxilla℞ ⁊ cõfessionis portabat typũ ⁊ erat sit⁹ in mõte oliueti vbi est lumẽ scĩe labo℞ ⁊ dolorũ requies. Per castellũ enĩ qđ cõtra aplós erat mundus iste designaẽ: ꝯ aplós enĩ erat: nec lumẽ doctrinaȝ volebat accipere. REMI. Dñs q̃ ð mõte oliueti discip'lós ad castellũ misit: q: ð p'imitiua ecclĩa p̄dicatores in mundũ direxit. Duos q̃ppe misit pp duos ordines p̄dicato℞ quos manifestat aplś dicẽs: Qui opatus est petro in aplatũ circũcisiõis opatus ẽ ⁊ mihi ĩter gẽtes: siue q: duo sunt p̄cepta charitatis siue propter duo testamẽta. siue ppter litterã ⁊ spiritũ. HIERO Scire pp theoricã ⁊ practicam. i. scientiaȝ ⁊ opa. Asina aũt ista q̃ subiugalis fuit ⁊ edomita ⁊ iugum legis traxerat synagoga itelligitur. Pullus asine lasciuus ⁊ liber gentiũ populus. Iudea enim s'm deũ mater est gẽtiũ. RABA. Uñ matthe⁹ sol⁹ q iudeis euãgeliũ scripsit asinã dño refert adductã: vt eidẽ ẽt genti hebree si peniteat nõ desperãdã mõstret eẽ salutẽ. CHRY. sup mattħ. Propter q̃sdã aũt similitudines aĩalib⁹ assimilati sunt, hoies di filiũ non cognoscentes. Est. n. animal inmũdũ ⁊ pre ceteris pene iumentis magis irrõnabile ⁊ stultũ et infirmum et ignobile et onerosũ. Sic fuerũt hoĩes ante xp̄i aduentum passionibus diuersis inmundi: irrõnabiles verbi rõne carẽtes: stulti ppter dei cõtẽptũ: infirmi ſȝ animã: ignobiles: q: obliti generationis celestis facti fuerãt serui passionũ ⁊ dẽmonũ onerosi: q: sufferebant sarcinã erroris a dẽmonibus vel pharisẽis ĩpositã. Ligata ãt erat asina. i. diabolici erroris vinculis impedita. vt nõ haberet libertatẽ eundi quo vellet: naȝ antequã peccem⁹ libe℞ habem⁹ arbitriũ sequi volũtatẽ diaboli an non. Qz si semel peccãtes obligauerimus nos operibus eius, iã nostra virtute euadere non possumus: sed sicut nauis fracto gubernaculo illuc duciẽ vbi tẽpesta s voluerit: sic et hõ diuine grẽ auxilio pdito p peccatum non qđ vult agit: sed quod diabolus vult. Et nisi dẽs valida manu misericordie sue soluerit eum: vsq̃ȝ ad mortẽ in peccato℞ suo℞ vinculis pmanebit. ⁊ iõ dicit discip'lis Soluite. s. per doctrinam vr̃am ⁊ p miracula vr̃a quia omnes iudei ⁊ gẽtes p apostolos sunt liberati. Et adducite mihi. idest ad gl'iaȝ meã illos cõuertite. ORIG. Unde ⁊ ascẽdẽs in celũ iussit discipulis suis vt soluerẽt peccatores dans eis spiritũ sanctũ. Absoluti antẽ ⁊ proficiẽtes: ⁊ nutriti v̄bi diuinitate digni habenẽ remitti in locum ex quo erãt assumpti nõ iaȝ ad opera pristina sed vt p̄dicarẽt eis filiũ dei. ⁊ hoc est qđ significat dicẽs: Et ꝯfesti di. eos. HYLA. Uel p asinã ⁊ pullũ duplex vocatio ex gẽtibus oñditur. Erant. n. samaritani sub q̃daȝ obseruantie sue cõsuetudine seruiẽtes ⁊ feroces: q. s. significatur p asinã. erant etiã idomite gẽtes. ⁊ feroces que. s. alȝ signãẽ p pullum. Igiẽ duo mittunẽ vt soluãt ligatos erroris vinculis p philippũ enĩ samaria credit. per petrũ cornelius christo tanquã primitie gẽtium adduct⁹ est. REMIGI. Sicut antẽ tunc dictum ẽ apostolis: Siquis vobis aliquid dixerit: dicite q: dñs his opus habet: sicut nunc p̄dicatoribus est preceptum vt si aliquid aduersitatis obstiterit predicando non cessarent. HIERO. Uestis aũt apostolica que iumento supponiẽ: vel doctrina virtutuȝ vel discretio scriptura℞ intelligi potest: siue ecclesiasticorũ dogmatuȝ

varietates:qb⁹ nisi aīa istructa fuerit ⁊ ornata:sessorē hēre diḡ nō meret. REMI. Dn̄s aūt sup asellū sedēs hierosolymā redit:q2 p̄sidens sancte ecclesie vel aīe fideli:⁊ eam i hoc seculo regit:⁊ post hāc vitā ad visionē celestis patrie introducit. Apostoli aūt ⁊ ceteri doctores vestimēta posuerūt sup asinā:q2 gloriā quā acceperūt a xp̄o:gentib⁹ dederūt. Turba aūt vestimēta sternebat i via:q2 credētes ex circūcisiōe glīaꝫ:quā habebāt ex lege:ꝯtēnebant. Ramos autē de arborib⁹ p̄cidebant:q2 ex ꝑphetis acceperūt exēpla de xp̄o:q̄si de arborib⁹ virētib⁹. Uel turba q̄ vestimēta strauit i via:significat martyres q vestimēta sua.i.corpa q̄ tegumēta sunt aīaꝝ:p xp̄o ad martyriūꝫ tradiderūt. Uel significāt illi q corpora sua p abstinentiaꝫ domāt. Illi aūt ramos arboꝝ p̄cidūt qui dicta ⁊ exempla sanctoꝝ patrū querunt ad suam vel filioꝝ salutē. HIERO. Ce autē ait: Turbe aūt que p̄cedebant ⁊ que sequebant̄. vtrūq3 populum ostēdit:⁊ qui ante euangeliū:⁊ q post euangeliū dn̄o crediderūt:consona iesum confessionis voce laudarūt. CHRY. sup matth. Et illi qdē ꝑphetātes de xp̄o venturo clamauerunt:hi aūt laudātes clamāt de aduētu xp̄i iaꝫ adimpleto.

Et cū itrasset hierosolymā:cōmota ē vniuersa ciuitas dicēs: Quis est hic? Populi āt dicebāt: Hic ē iesus propheta a nazaret galilee. Et intrauit i tēplū dei:⁊ eijciebat oēs vēdētes ⁊ emētes i templo:⁊ mēsas nummulorioꝝ ⁊ cathedras vendentium columbas euertit. ⁊ dicit eis: Scriptū ē:domus mea domus oīonis vocabit̄:vos aūt fecistis illā spelūcā latronū. Et accesserūt ad eū ceci ⁊ claudi i tēplo:⁊ sanauit eos. Uidentes aūt pricipes sacerdotū ⁊ scribe mirabilia que fecit:⁊ pueros clamātes i tēplo ⁊ dicētes:osanna filio dauid:idignati sunt ⁊ dixerūt ei: Audis qd isti dicūt? Jesus aūt dixit eis: Utiq3. Nunq̄ legistis:q2 ex ore infantiū ⁊ lactentiū pfecisti laudē?

HIERO. Introeūte iesu cū turba tota hierosolymoꝝ ciuitas cōmouet̄:mirans freq̄ntiā:nesciēs veritatē. vñ dr̄ Et cū itras.hieroso.ꝯmo.ē vni.ciui.di. Quis ē hic? CHRY. sup matth. Merito aūt ꝯmouebant̄ vidētes reꝫ mirabilē: hō laudabat̄ q̄si ds.sz deus laudabat̄ i hoīe. Puto autē q nec ipi q laudabāt sciebant qd laudabant:sz spūs subito in gressus i eos vitatis vba fūdebat. ORIGE. Sz ⁊ qū itrauit iesus hierosolymā veterani admirātes vtutes celestes dicebāt: Quis ē iste rex glīe? HIERO. Alijs aūt vel ambigētib⁹ vel iterrogantibus nisi plebecula ꝯfitet̄. vñ seqt̄: Populi aūt dicebāt: Hic ē iesus ꝑpheta a naçareth galilee. A minoribus icipiūt vt ad maiora pueniant. ꝑphetā.n.dicūt quē moyses sui simile dixerat eē venturū. A noçareth āt galilee:q2 ibi educat⁹ fuerat:vt flos cāpi nutriret̄ i flore virtutū. RABA. Notādū aūt q hic itroit⁹ ei⁹ i hierusalem fuit ante qnq3 dies pasche. Narrat.n.ioānes q añ sex dies pasche venerit i bethaniā ⁊ i crastinū asino sedēs:venerit i hierusalē. vbi notanda ē ꝯcordia nō solū i reb⁹ sed ēt in tpibus veteris ⁊ noui testamēti. Decia eni die mēsis p̄mi agn⁹ q in pascha imolaret̄:domū itroduci iussus ē:q2 ⁊ dn̄s decima die eiusdē mensis:hoc ē ante quinq3 dies pasche ciuitatē:in q̄ pateret̄: erat ingressurus. Seqtur: Et itrauit iesus in templū dei. CHRY. sup matth. Hoc erat ꝑpriū boni filij vt ad domum curreret patris ⁊ illi honorē redderet:⁊ tu imitator christi factus cū ingressus fueris in aliquam ciuitatem pmo ad ecclesiam curras. hoc ēt erat boni medici. vt ingressus ad infirmam ciuitatē saluandaꝫ: primuꝫ ad originē passiōis intēderet:nam sicut de tēplo oē bonū egredit̄:ita de tēplo oē malū ꝑcedit. si.n.sacerdotiū integrū fuerit:tota ecclia floret:si aūt corruptū fuerit tota fides marcida est. sic.n.cū videris arborē pallētib⁹ folijs: itelligis q2 vitiū hz i radice:sic cū videris pplz indisciplinatū: sine dubio cognosce q2 sacerdotiū ei⁹ non ē sanū. Sequit̄: Et eyciebat oēs vēdētes ⁊ ementes. HIERO. Sciendū qdē ē q inter cūcta mandata legis i venerabili toto orbe tēplo dni:⁊ de cūctis pene regionib⁹ iudeoꝝ illuc populo cōfluente innumerabiles immolabant̄ hostie maxime festis dieb⁹:tauroꝝ arietū.hircoꝝ pauperibus ne absq3 sacrificio eēnt pullos colūbaꝝ ⁊ turtures offerentib⁹. Accidebat aūt vt q de lōge venerāt victimas nō haberēt:excogitauerūt igitur sacerdotes quō predā de populo facerēt:⁊ oīa aīalia qb⁹ op⁹ erat ad sacrificia vendebāt: ⁊ vt venderent nō habētibus: ⁊ vt ipsi rursus empta susciperēt. hāc ergo strophā.i.fraudē se i diuersa vertentē crebro venietiū iopia dissipabat:q idigebāt sumptibus.⁊ nō solū hostias nō habebāt:sed nec vnde emerēt. Posuerūt itaq3 nūmularios q mutuā sub cautione darent pecuniā. sz q2 erat lege preceptū vt nemo vsuras acciperet:⁊ prodesse non poterat pecunia fenerata que commodi nihil haberet ⁊ interdū pderet sortē excogitauerūt ⁊ aliā thecbiyn.i.artem vt p nummularios collibistas facerēt huius verbi ꝑpetatē latina lingua nō exp̄mit. Collibia apud illos q̄ nos apellam⁹ tragemata vel vilia munuscula. verbi gr̄a frixi ciceris vuarūq3 passarū:⁊ poma diuersi generis. Igit̄ q2 vsuras acci pe nō poterāt:collibiste p vsuris accipiebāt varias spēs:vt q̄ in nūmo nō licebāt:in his reb⁹ exigerēt q̄ nūmis coemūt̄:q̄si nō hoc ipsuꝫ eçechiel p̄dicauerit dicēs: Usurā ⁊ supabūdātiā ñ accipietis. Istiusmōi dn̄s cernēs in domo patris negociationē seu latrocinū ardore spūs cōcitatus tantā hoiuꝫ multitudinē eiecit d tēplo. ORIGE. In q̄ nō debēt vedere ⁊ emere sz oīonib⁹ tm̄ vacare q ꝯgregāt̄ q̄si i domo oīōis. vñ seqt̄. ⁊ dic̄ eis. Scriptū ē.s.in esaia Domus mea dom⁹ oīonis vocabit̄. AVGV. in regula. Nemo ergo in oratorio aliqd agat nisi ad qd factū ē. vñ ⁊ nomē accepit. Sequit̄: Uos autēꝫ fecistis illam spelūcā latronū. HIERO. Latro eni ē ⁊ tēplū dei in latronū cōuertit spelūcaꝫ q lucra de religiōe sectat̄. Mihi aūt inter oīa signa q̄ fecit dn̄s:hoc videt̄ eē mirabili⁹ q vn⁹ hō: i illo tpe cōtēptibilis:in tm̄ vt postea crucifigeret̄: scribis ⁊ phariseis ꝯtra se seuiētib⁹ ⁊ videntib⁹ lucra sua destrui potuerit ad vni⁹ flagelli vbera tātam eijcere mlt̄itudinē. Igneuz eni i qddā atq3 sidereū radiabat ex oculis eius:⁊ diuinitatis maiestas lucebat in facie. AVGV. de cō.euā. Manifestū aūt ē hoc nō semel:sz iterū a dn̄o eē factū sz p̄mū ꝯmemoratū ē a ioāne:hoc āt vltimū a ceteris trib⁹. CHRY. in ho. In quo maior ē accusatio iudeoꝝ qm̄ cū bis hoc idez fecisset mazabant̄ tm̄ in sua demētia. ORIGE. Mystice āt tēplū dei est ecclia xp̄i. Sūt aūt multi in ea nō sic decet viuētes spūaliter sz s̄m carnē militāt:q domū oīonis de lapidib⁹ viuis ꝯstructā faciūt spelūcaꝫ eē latronū actib⁹ suis. Si aūt oꝫ tres spēs eiectas a tēplo cautius exponere possim⁹ dicere. Quicūq3 in pplo xp̄iano ad nihil aliud vacant nisi circa emptiōes ⁊ vēditiōes:rari⁹ aūt in oīonib⁹ pmanent vel in alijs actib⁹ rectis:ipsi sūt vēdētes ⁊ ementes in tēplo dei. Diaconi q nō bn̄ tractāt eccliaꝝ pecunias:⁊ diuites fiunt de reb⁹ paupeꝝ:ipsi sunt nummularij pecuniarum mēsas habentes quas christus euertit. q autē mensis ecclesiasticaꝝ pecuniaꝝ diacōi p̄sint: docemur i actib⁹ aploꝝ. Epi aūt q tradūt ecclias qb⁹ nō oportet:ipsi sūt q vēdunt colūbas.i.gratiā spūs sancti. quoꝝ cathedras christus euertit.

HYLA. Juxta simplicem.n. intelligētiaꝫ columbe non erant in cathedris sed in caueis:nisi forte colūbarū institutores sedebāt in cathedris qd absurdum ē:q2 in cathedris magistroꝝ magis dignitas idicat̄: q̄ ad nihilū redigit̄ cuꝫ mixta fuerit lucris. Obserua etiā ꝑpter auaritiā sacerdotū

altaria dei nūmulariorꝝ mensas appellari. Quod aūt de ecclesijs diximus: vnusquisqꝫ de se itelligat. dicit enī apostolꝰ: Uos estis templū dei. nō sit ḡ i domo pectoris vestri negociatio nō donorꝝ cupiditas: ne ingrediatꝰ iesus iratus ꝛ rigidus ꝛ nō aliter mūdet tēplū suū: nisi flagello adhibito: vt ð spelūca latronū domū faciat oratiōis. ORIGE. Uel i secūdo aduētu eyciet vel euertet quos inueniet i tēplo dei indignos. CHRY. sup matth. Jō etiā nūmulariorꝝ mēsas euertit: qō significat ꝙ i tēplo dei nō debēt esse nummi nisi spūales q dei habēt imaginē nō q portāt imaginē terreni. Cathedras vendētiū columbas euertit: loquēs ipso facto qd faciunt i templo multe colūbe venales: ex quo vna columba gratuita descēdit i tēplū corporis mei. Qō autē turbe vbis clamauerūt: dominꝰ factis ōndit. vnde sequitꝰ: Et acces. ad eū ce. ꝛ clau. i tem. ꝛ sa. eos. ORIGE. Jn tēplo enī dei. i. i ecclesia nō sunt oēs vidētes neqꝫ recte ambulantes: sed qui ex eis intelligunt: qꝛ nullius ē sꝭ opus nisi christi vt sanentur: accedētes ad verbū dei sanantꝰ. REMI. Qꝛ aūt i tēplo sanantꝰ: significat ꝙ homines nō nisi i ecclesia sanari pñt: cui data ē ptās ligandi atqꝫ soluendi. HIERO. Nisi aūt mēsas nummulariorum subuertisset cathedrasqꝫ colūbas vēdentiū: ceci ꝛ claudi lucē pstinā ꝛ cōcitū gradū i tēplo nō meruissent recipere. CHRY. in ho. Prīcipes autē sacerdotū neqꝫ ita psuadebantꝰ: sed ex reliquis miraculis ꝛ ex pconijs puerorꝝ eū extollētibꝰ idignabātꝰ. vñ sequitꝰ: Ui. aūt prin. sacer. HIERO. Cū. n. manū non audeant i eū inijcere sacerdotes. tñ opa calumniātur ꝛ testimoniū populi atqꝫ puerorꝝ q clamabant: Osanna filio dauid benedictus q venit i noīe dñi. ꝙ videlꝫ hoc nō dꝛ nisi soli filio dei. Uideāt ergo epi ꝛ qlibet sancti hoīes cū quanto periculo dici sibi ista patiantꝰ. si vero dño cū hoc diceba tur: qꝛ nondū solida erat credentium fides pro crimīe i putatꝰ. CHRY. sup matth. Sicꝰ aūt colūna si modicū obliq̄ta fuerit accepto pondere amplius vadit in latus: sic ꝛ cor hominis cū peruersum fuerit. si alicuꝰ viri iusti opera videat vel audiat nō ꝯfirmatꝰ: sed magis ad inuidiam cōcitatur. Hoc mō sacerdotes ꝯcitati sunt ꝯtra christum dicētes: Audis qd isti dicūt? HIERO. Sed christi responsio moderata fuit. Nō dixit qō scribe audire cupiebāt: bñ faciunt pueri: vt mihi testimoniū phibeāt: nec rursus: errant: pueri sunt: debetis etati ignoscere. sꝫ psert exēplū de octauo psalmo: vt tacēte dño testimoniū scripturarꝝ puerorꝝ dicta firmaret. vnde sequitꝰ: Jesus aūt dicit eis: Utiqꝫ: Nunqꝫ legistis ꝛc. CHRY. sup mat. Tanqꝫ si dicat: Ex q̄ mea culpa ē: qꝛ isti clamāt: Nunqd mea culpa ē. qꝛ añ tot milia ānorꝝ hoc futurꝝ ppheta pdixit. Jnfantes aūt ꝛ lactētes nec itelligere aliquē nec laudare pñt. Dicūt ergo infantes non etate sed simplicitate cordis: lactentes aūt qm̄ q̄si lactis suauitate: ita mirabiliū delectatōe excitati clamabāt. Lac. n. dꝛ opus miraculorꝝ: qꝛ miracula nullum laborem vidētibus ponūt: sed videntes admiratione delectāt: ꝛ ad fidē molliter inuitāt. Panis aūt ē doctrina pfecte iusticie quam accipere nō possunt nisi exercitati sensus circa res spirituales. CHRY. in ho. Hoc aūt ꝛ typus gētiū erat ꝛ apostolis nō parua cōsolatio: vt. n. non angustarentꝰ qualiter ideote existētes possent pdicare preuenientes pueri eorꝝ eiecerunt timorē: qm̄ scilicet dabit eis sermonē q hos fecit laudē cantare. Hoc etiā miraculū significat ꝙ christus cōditor erat nature. qꝛ pueri significatiua loquebātꝰ ꝛ prophetis ꝯsona: viri autem insipientia ꝛ insanis plena.

¶ Et relictis illꝭ abijt foras extra ciuitatē i bethaniā: ibiqꝫ māsit ꝛ docebat eos ð regno dī. Mane aūt reuertēs i ciuitatē esurijt. Et vidēs fici arborē vnā secus viā vēit ad eā: ꝛ nihil inuēit in ea nisi folia tm̄, ꝛ ait illi: Nūqꝫ ex te fructus nascatꝰ i sempiternū: Et arefcā ē ꝯtinuo ficulnea. Et vidētes discipli mirati sūt dicētes. Quō ꝯtinuo aruit? Respondens autē iesus ait eis: Amen dico vobis si habueritis fidem ꝛ non hesitaueritis: non solum de ficulnea facietis: sed ꝛ si monti huic dixeritis tolle ꝛ iacta te in mare: fiet. Et oīa quecūqꝫ petieritis in oratione credentes: accipietis.

CHRY. sup matth. Malū hoīe melius locū dādo pōt aliqs vincere q̄ rñdendo: qꝛ malicia nō instruitꝰ smonibꝰ: sed excitatꝰ: ꝛ iō dñs recedēdo ꝯpescere studuit: quos rñdēdo nō cōpescuit. vñ dꝛ: Et relic. il. abi. fo. extra ciui. i betha. HIERO. Hinc aūt intelligēdū ē ꝙ dño tāte fuerit paupertatis ꝛ ita nulli adulatꝰ sit: vt i vrbe maxima nullū hospitē. nullā inuenerit māsionē: sꝫ i vico puulo apud lazarꝰ sororesqꝫ eiꝰ habitaret. eorꝰ qppe viculus bethania ē. vñ sequitur: Jbiqꝫ māsit. CHRY. sup matth. Ut. s. ibi maneret corpalꝛ vbi spūaliter repausabat. nā scdm̄ virorꝰ ē ꝙ non gaudēt vbi epule large sunt: sꝫ vbi sanctitas floret. HIERO. Discussis aūt noctis tenebris: cū i ciuitatē reuerteretꝰ dñs esurijt. vnde seqꝰ: Mane aūt reuer. i ci. esu. veritatē. s. hūane cōmis ōndens. CHRY. sup matth. Qñ. n. cōcessit carni qō ppꝛiū erat pati: tūc demōstrat eius passionē. RABA. Nota aūt maiorē studiosi opatoris affectū dū dicitur mane reuertisse in ciuitatē vt pdicaret: ꝛ vt aliquos deo patri acquireret. HIERO. Dñs aūt passurus i populis ꝛ bāiulaturꝰ scādālū crucis: voluit discipulorꝰ aīos signi anticipatione firmare. vñ seqꝰ. Et vi. fici. arbo. vnā ve. ad eā: ꝛ nihil inue. in ea nisi fo. tm̄. CHRY. in ho. Nō pp hoc veniebat qꝛ esuriebat: sꝫ pp discipulos: qꝛ. n. vbiqꝫ bene faciebat: nullū aūt puniebat: oportebat ꝛ puniturus eius virtutis demonstrationē tribuere: Noluit aūt in hominibus hoc ostendere sed in planta. HYLA. Et in hoc quidē bonitatis dominice argumētum reperimꝰ. Nā vbi afferre voluit parate p se salutis exēplū: virtutis sue ptātē in humanis corporibus exercent. spē futurorꝰ ꝛ aīe salutē curis pñtiū egritudinū cōmendās nūc vero vbi in cōtumaces formā seueritatis constituebat: futuri spēm dāno arboris indicauit. vñ seqꝰ. Et ait illi. Nunqꝫ ex te fruc. na. in sempi. HIERO. Uel in seculū vtrūqꝫ enī vno mō grecꝰ sermo significat. CHRY. in ho. Suspitionis aūt discipulorꝰ erat existimare propter hoc eam esse maledictā qꝛ nō habebat fructum: cur igitur maledicta ē discipulorꝰ grā: vt discāt qm̄ poterat siccare eos q crucifixerunt eū. vñ seqꝰ. Et arefacta est ꝯti. ficul. Jō aūt nō in alia planta. sed in oīūm humidissima miraculū hoc fecit: vt ꝛ hic maius hoc miraculū appareat. Cū aūt in plātis vel in brutis fit aliqd tale. nō queras qualiter iuste siccata est ficus si tempus nō erat. hoc enim querere ē vltime demētie: qꝛ. s. in talibus nō inuenitꝰ culpa ꝛ pena: sꝫ miraculum inspice ꝛ admirare miraculi factorē: vñ seqꝰ: Et viden. disci. mi. sunt di. quō ꝯti. aruit? GLO. Nō facit creator iniuriā possidēti: sed creatura suo arbitrio ad vtilitatē aliorꝰ mutatꝰ. CHRY. in ho. Et vt discas qm̄ pp eos hoc fcm̄ ē. s. vt ad ꝯfitēdū eos erigat: audi qd deinceps dicatꝰ. Seqꝰ. n. Rñ. aūt iesus ait illis. Amē dico vo. si habu. fidē. HIERO. Latrāt cōtra vos gētiliū canes asserētes apostolos nō habuisse fidē. qꝛ mōtes trāsferre nō potuerꝰ. Quibꝰ rñdemꝰ multa fcā eē signa a dño: q̄ scripta nō sūt: igitꝰ ꝛ hec credimꝰ fecisse aplos: sꝫ iō scripta nō eē ne fidelibꝰ cōtradicēdi maius daretꝰ occasio: alioqn interrogemus eos vtrum credāt his signis que scripta narrātur an non: ꝛ cū incredulos viderimus: ꝯsiter pbabimꝰ nec maioribus eos credituros fuisse qui minoribꝰ nō crediderunt. CRHY. in ho. Hoc sꝫ qō dñs dicꝰ orōni ascribit ꝛ fidei: vñ iterꝰ dicꝰ. Oia q̄cunqꝫ pe. in ora. creden. acci. ORIGE. Discipuli enim

xpi nihil coꝝ q̄ nō oportet petūt ⁊ q̄ſi credētes magiſtro nihil aliud petūt niſi magna ⁊ celeſtia. RABA. Quotieſcū q₃ aūt petētes non exaudimur: iō fit q₂ vel cōtra auxilium nr̄e ſalutis petimus. vel q₂ coꝝ ꝑ q̄bus petimus ꝑuerſitas ne ipetrem⁹ obſiſtit: vel ī futuꝝ petitōis nr̄e differt̄ effect⁹: vt deſideria creſcant. ⁊ ꝑfectius capiāt gaudia q̄ regrūt.

AVGV. de q̄. euan. Cōſiderādum aūt miratos eē diſcipulos de hoc ꝙ arbor aruerat ⁊ eis dn̄z r̄ndiſſe qḋ dem̄ eſt ō fide: nō ipo ſcḋo die quo maledixerit arbori: ſ₃ tertio die marcus dicit. Ipſo qppe die ſcḋo ꝯmemorauit marc⁹ de tēplo eiectos vendentes: qḋ p̄mo die fc̄m ꝑtermiſerat. ipſo ḡ ſcḋo die dicit facta veſpera egreſſuz de ciuitate: ⁊ cū mane trāſirēt vidiſſe diſciplos mane factā ficū aridā. Matthe⁹ aūt ſic logt̄ tanq₃ ſcḋo die hoc totū. ſit fcm̄ vn̄ intelligit̄ qḋ cū matthe⁹ dixiſſet areſacta ē cōtinuo ficulnea: ꝑtermiſſis ceteris ad ſcḋaz diē ꝑtinētib⁹ adiunxit ſtatiz Et vidētes diſcipuli admirati ſunt: ita tamē ꝙ alio die viderit dn̄s ficulneam ⁊ alio die diſcipuli mirati ſunt. itelligit̄ eni non tunc aruiſſe qn̄ viderūt areſactā ſed ꝯtinuo qn̄ maledicta ē. nō ꝯareſcētē ſed penitus areſactā viderūt: ac ſic eā ꝯtinuo i v̄bo dn̄i aruiſſe itellexerūt. ORIGE. Myſtice autē reliquēs dn̄s p̄ncipes ⁊ ſcribas: fact⁹ ē extra hieruſalē terrenaz q̄ iō cecidit: Uēit āt ī bethaniā ad domū obediēne. i. eccl'iā vbi cū requieſſet poſt p̄ncipiū ꝯſtituēdi eccl'ia reuertit̄ i ciuitatē quā paulo āte reliq̄rat: ⁊ reuertēs eſuryt. CHRY. ſup mat. Si aūt q̄ſt homo eſuriſſet cibū carnalē nūq₃ māe eſuriſſet: ſ₃ mane eſurit: q alioꝝ eſurit ſalutez. HIERO. Arborē aūt quā vidit i via itelligim⁹ ſynagogā q̄ iuxta viā erat: q₂ legē habebat non tn̄ credebat in viā. i. in chriſtum.

HYLA. Que ficus arbori cōparat̄ q₂ credentes p̄mi ex iſrael apl'i groſſoꝝ mō: ceteros reſurrectōis gl'ia ⁊ tp̄e anteibunt. CHRY. ſup mat. Fic⁹ ēt ꝑpter multitudinē grāoruz ſub vno cortice ē q̄ſi ꝯgregatio mltoꝝ fideliū. Nihil āt iuenit i ea niſi folia tm̄. i. traditōes phariſaicas: iactatōem legis abſq₃ fructib⁹ veritatis. ORIGE. Et qn̄ arbor illa erat figuraliter aiam h̄ns: q̄ſi audiēti dic: Nūq₃ ex te fruct⁹ naſcat̄ in ſempiternū iō ifructuoſa eſt ſynagoga iudeoꝝ. ⁊ hoc erit vſq₃ ad cōſumatōez ſecl'i donec itrauerit gentium multitudo. ⁊ aruit ficulnea adhuc peregrināte in hac vita chriſto ⁊ videntes diſcipuli oculis ſp̄ualibus myſterium fidei ſiccare mirati ſūt. ſed ⁊ diſcipl'i chriſti fideles ⁊ nō heſitantes relinq̄ntes eā ſiccā fecerūt: eiꝰ vitalis virt⁹ trāſierit ab eis ad gētes ſed ⁊ a ſinglis q adducunt̄ ad fidē: tollitur mōs ille ſathanas ⁊ mittit̄ i mare. i. in abyſſuz. CHRY. ſup math. Uel i mare. i. i iſtū mundū vbi ſunt aq̄ ſalſe. i. populi mq. RABA. Excluſionē. n. ſuā ab electis ampli⁹ ſeuiēdo vindicat i reprobis. AVGV. de q̄. euā. Uel hoc ſibi ſuis dei dicere o₃ de mōte ſupbie vt eā a ſe repellat. vel q₂ ꝑ eos euāgelium p̄dicatū ē ipſe dn̄s q mons appellat⁹ ē a iudeis i gentes tanq₃ in mare iact̄. ORIGE. Dis etiaz q obedit v̄bo dei bethania ē: ⁊ requeſcit chriſtus i eo: malos gdē ⁊ pctōres relinqt. qn̄ autē fuerit apud iuſtos fit ⁊ apud alios poſt illos ⁊ cū illis. nō. n. dr̄ ꝙ relinquēs bethaniā venit i ciuitatē. Eſurit autē ſemp dn̄s i iuſtis volēs manducare fructū ſp̄ūſci in eis q ſūt charitas gaudium ⁊ pax. Erat autē ſecus viam hec ficus que folia tm̄ habuit ſine fructu.

CHRY. ſup matth. i. iuxta mundum. Si. n. hō iuxta mūdū vixerit nō pōt i ſe fructū iuſticie tenere. ORIGE. Si aūt venerit dn̄s i tentationibus fructū regrens: ⁊ inuentus fuerit aliquis nihil iuſticie h̄ns niſi ꝓfeſſionē tm̄modo fidei qḋ ē folia ſine fructu mox exiccat̄: hoc ip̄z ēt qḋ videt̄ fidelis amittens. ſed ⁊ vnuſq̄ſq₃ diſcipuloꝝ ficum areſcere facit māifeſtuz faciēs eū eē vacuū a chriſto: ſicut petrus dixit ad ſimonē: Cor tuum nō ē rectū coraz deo. Melius eſt enim vt fallacē ficū q̄ viuere eſtimat̄ non āt fructificat: ſic eam v̄bis diſcipuloꝝ chriſti ⁊ fieri māifeſtam q₃ vt furetur per figmentum innocentium corda. Eſt aūt ⁊ in vno quoq₃ infideli mons ſm̄ menſuram infidelitatis ſue qui verbis diſcipulorum chriſti tollitur.

¶ Et cū veniſſet i tēpliū: acceſſerūt ad eū docētez principes ſacerdotū ⁊ ſeniores populi dicētes: In qua ptāte hec facis: Et quis tibi dedit hanc ptātē: R̄ndēs ieſus dixit eis: Interrogabo vos ⁊ ego vnū₃ ſermonē quē ſi dixeritis mihi: ⁊ ego vob dicā in q̄ ptāte hec facio. Baptiſmus ioannis vnde erat: e celo: an ex hominibus: At illi cogitabāt īter ſe dicentes: Si dixerimus e celo: dicet nobis: Quare ergo nō credidiſtis illi: Si āt dixerimus ex hominibus timemus turbā. Oēs enī habebant ioannez ſicut ꝓphetam. Et r̄ndentes ieſu dixerūt: Neſcimus. Ait illis ⁊ ip̄e: Nec ego dico vobis in qua poteſtate hec facio.

CHRY. Quia viderāt ſacerdotes chriſtū cū magna gl'ia introeuntē in tēplo. inuidia torquebant̄. Itaq₃ non ſufferentes in pectore ſuo inuidie ſtimulātis ardorē ꝓrūpūt ī vocē. vn̄ ſeqt̄. Et cū ve. i tē. ac. ad eū do. p̄n. ſa. ⁊ ſe po. di. In q̄ po. h fa. CHRY. in ho. Q₂. n. ſignis detrahere nō habebant ex his q̄ inhibebant̄ in tēplo vēdere: afferūt rep̄hēſionē: ac ſi diceret. Nūgd magr̄alē ſuſcepiſti thronū: Sacerdos ꝯſecratus es. qui tātā demōſtraſti ptātez. CHRY. ſup mattheū. Per hoc aūt ꝙ ſubdunt. Et qs de. tibi hāc ptātē. Oſtēdūt multas eē perſonas q̄ dant hoīb⁹ ptātē ſiue corpalē ſiue etiā ſpiritalē. q̄ſi diceret: De ſacerdotali familia gēit⁹ nō es ſenatus tibi hoc nō ꝯceſſit: ceſar nō donauit. Si aūt credidiſſent q₂ oīs ptās ex deo eſt. nunq₃ interrogaſſent qs dedit tibi hāc ptātē. Oīs. n. hō ſm̄ ſe eſtimat alteꝝ: fornicari⁹ nemīnē eſtimat caſtū: caſtus nō facile de fornicario ſuſpicatur: ſic q nō ē ex deo ſacerdos: nulli⁹ ſacerdotiū putat ex dō.

HIERO. Uel his v̄bis eādez quā ſupra calūniā ſtruunt: qn̄ dixerūt. In beelzebub p̄ncipe demonioꝝ eycit demōia. Qn̄ enī dicūt In qua ptāte hec facis. dubitāt de dei ptāte: ⁊ ſubintelligi volūt diaboli eē qḋ faciat. Addentes quoq₃: Quis tibi dedit hāc ptātē. maifeſtiſſime dei filiū negāt quē putāt nō ſuis ſ₃ alienis virib⁹ ſigna facere. Poterat autem dn̄s apta r̄nſione tētatoꝝ calūniā ꝯfutare. ſ₃ prudenter interrogauit vt ſuo ipi vel ſilētio vel ſcia ꝯdēnarent̄. vn̄ ſeqt̄: R̄n. ih̄s di. eis. Interrogabo vos ⁊ ego vnū₃ ſermonem.

CRHY. ſup matthe. Nō gdē vt r̄ndentes audiāt ſed vt impediti nō interrogēt: q₂ ipſe p̄cepat: Nolite ſcm̄ dare canib⁹. Deīde ēt ſi dixiſſ₃ nihil ꝓficeret q₂ nō pōt ſentire q̄ lucis ſūt tenebroſa voluptas. Interrogātez. n. oꝝ docere: tētantē aūt rōnabili ꝑcuſſiōe ꝯfundere nō aūt ei v̄tutē myſteriū publicare. Dn̄s ḡ ſimplici interrogatiōi laq̄uz ponit ī ſua interrogatōe. ⁊ q₂ eū vitare nō poterāt ſubdit: Quē ſi dixeritis mihi ⁊ ego vobis dicā in q̄ ptāte hec facio. Eſt āt iterrogatio talis Baptiſ. io. vn̄ erat ex ce. an ex hoīb⁹. AVGV. ſup ioan. Accepit gdē ioānes vt bapticare poſſet ab eo quē poſtmodum bapticauit: baptiſm⁹ aūt quez accepit. baptiſmus ioānis hic dr̄. Solus tale donū accepit nullus an̄ ipm̄ iuſtoꝝ. null⁹ p⁹ ipſūz accepit baptiſmū q baptiſm⁹ diceret̄ ipi⁹. Uēit. n. ioānes baptizare in aq̄ p̄nie viā dn̄o p̄parādo: nō āt interi⁹ mūdando: qḋ pur⁹ hō nō pōt. HIERO. Ipſi āt ſacerdotes qd in ſua malitia ptractauerint oñdit̄ cū ſubdit̄: At illi cogitabāt iter ſe. Si. n. r̄ndiſſent baptiſma ioannis eē ō celo: ꝯſequēs erat r̄nſio q̄re ḡ n̄ eſtis bapticati a ioāne: Si aūt dicere voluiſſent humana deceptiōe ꝯpoſitū₃ ⁊ nihil habere diuinum ſeditionē populi formidabāt. Oēs enim congregate multitudines ioānis receperāt baptiſma ⁊ ſic habebant eū vt ꝓphetā. R̄ndit itaq₃ impyſſima fictio

ꝫ hũilitatis verbo quo nescire se diceret versa ē ad īsidias
cooperiēdas. vnde seqtur Et respõdētes iesu dixerūt nesci
mus. In eo ꝙ nescire se responderāt mētiti sunt: cõsequēs
ergo erat iuxta respõsionē eoꝝ dñz quoqꝫ dicere: Nec ego
scio. sed mētiri veritas nõ põt. Seqt̄ eni. Ait illis ꝛ ipse nec
ego dico vob' ī q̄ ptāte hec facio. Ex quo oñdit ꝛ illos scire:
sed respondisse nolle ꝛ se nosse ꝛ ideo non dicere: qꝛ illi qđ
sciāt taceāt. ORIGE. Sed dicet aliqs ꝯtra hoc qꝛ ridicu
lū erat īterrogare ī q̄ ptāte hec faceret iesus: nec. n. poterat
fieri vt rñderet. qꝛ ī ptāte diaboli faceret: sꝫ nec ipe pecca
toꝛ rñderet qđ erat veꝝ q̄ ī ptāte ꝓpa fac. Sigs āt dicat:
q̄ īterrogabāt pncipes vt illū terrerēt vtputa si fac aliqs
qđ nobis non placet in nr̄is: dicimus ei. qs te iussit hoc face
re: cuꝫ terrētes vt recedat ab actu: sed qd ꝙ ꝛ christ' ita re
spondit. Dicite mihi vos hoc: ꝛ ego vob dico ī qua ptāte hec
facio. forte ergo sic itelligit̄ hic loc': gnāliter qdeꝫ sunt due
ptātes diuerse: vna ex pte dei altera ex pte diaboli. Spāli
ter āt sūt plures. Nõ. n. vna ptās oib' ꝓphis faciētib' signa
coopabat̄: sꝫ alia istis: alia illis. ꝛ ad res forsitā īferiores īfe
rior: ad res āt eminētiores eminētior. Pncipes āt sacerdo
tū videbāt iesū mlta ꝓdigia faciētē ꝛ nõ ptātis sibi coopātis
spēz ꝛ ꝓpuetatē volebāt audire a xp̄o. Alij qdē q signa fece
rūt; in pmis qdē in ista ptāte fecerūt. Proficiētes aūt ī alia
ptāte maiori tamē saluator vniuersa fecit ī vna ptāte quaꝫ
accepit a pr̄e. Quī āt nõ erāt digni talia audire mysteria: ꝓ
pterea nõ dat eis rñsuꝫ sꝫ ecõtra īterrogat. RABA. Ob
duas. n. cās scia veritatis ē occultāda q̄rentib': cū. s. his q q̄
rit aut min' capax ē ad itelligēdū; aut odio vel ꝯtēptu veri
tatis īdignus ē. cui debeat aperiri quod querit.

¶ Quid autē vobis videt̄: Hõ gdā hēbat duos
filios: ꝛ accedens ad primū dixit: Fili: vade ho
die opari ī vineā meā: Ille aūt rñdēs ait: Nolo.
Postea aūt pnia motus abijt. Accedēs autē ad
alteꝝ dixit silr̄. At ille rñdens ait: Eo dñe: ꝛ nõ
iuit. Quis ex duobus fecit volūtatē patris: Di
cūt ei: Primus. Dic̄ illis iesus: Amē dico vob
qꝛ publicani ꝛ meretrices precedent vos in re
gno dei. Uēit. n. ad vos ioānes ī via iusticie: ꝛ
ñ credidistis ei. Publicāi autē ꝛ meretrices cre
diderunt ei; vos autem videntes: nec penitentiā
habuistis postea vt ꝛ crederetis ei.

HIERO. Post pmissa ifert dñs pabolā q̄ ꝛ illos impie
tatis arguat: ꝛ ad gentes regnū dei vocat transferendū di
cens. Quid aūt vobis videt̄: CHRY. sup matth. Quos
reos ꝓponit ī causa: ipsos ꝛ iudices petit. vt a nullo mere
tur soluti q se ipsos cõdēnant. Magna ē fiducia iusticie: vbi
aduersario ipsi' cā ꝯmittit̄. In parabolis ḡ figurat psonas
eoꝝ vt nõ itelligāt quõ ipsi aduersus se sniam dicerēt. Se
qtur. n. Homo gdā habe. duos filios. gs ille nisi de': q oēs
hoies creauit q cum sit natura dñs tamē vult magis diligi
q̄si pater q̄ timeri vt dñs. Maior filius gentium: populus
erat minor vero populus iudeoꝝ: qꝛ gentes qdeꝫ erāt ex
tempore noe. Seqtur. Et ac. ad pmum dixit: fili vade ho.
ope. ī vineā. Hodie. i. tpe seculi huius. locutus est autē nõ
ī facie vt hõ: sed ī corde vt deus sensibus īgerens ītellectū.
Operari auteꝫ ī vinea ē iusticiā facere nescio aūt si totam
qs hoīum sufficiat opari. HIERO. Prīo ergo dr̄ gētiliū
populo ꝑ naturalis legis noticiam: Uade ꝛ operare ī vineā
meam hoc ē qđ tibi nõ vis fieri: alteri ne feceris. q superbe
respõdit. vñ seqt̄: Ille āt respõdēs ait: Nolo. CHRY. su
ꝑ matth. Gentes. n. a pncipio reliquentes deū ꝛ iusticiā ei'
ꝛ transeuntes ad idola ꝛ peccata in cogitationibus suis re
spondere videntur: Nolumus facere dei iusticiam. HIE
RO. Postea vero ī aduentu saluatoris: gentium populus
acta pnia operat' est ī vinea dei ꝛ sermõis cõtumaciā labo
re correxit. ꝛ hoc ē qđ dr̄. Postea pnia mot' abijt. Seqtur:
Accedēs aūt ad alteꝝ dixit similiter: At ille rñ. ait: Eo dñe.
Scdus. n. fili': popl' iudeoꝝ ē q respondit moysi: Oia q̄
cūqꝫ dixerit nobis dñs faciem'. CHRY. sup matth. Sꝫ
postea auersi mētiti sunt deo ſm illud: Filij alieni mentiti
sunt mihi: ꝛ hoc ē qđ dr̄: Et nõ iuit. Interrogat ḡ dñs ꝯseqn
ter. Quis ex duob' fec̄ voluntatē pr̄is: Dicūt ei: Prim'. vi
de qūo aduersus se ꝓtulerūt sniam dicētes. Priorē filium
volūtatē patris fecisse. i. ppl'ꝫ gentiū: qꝛ melius ē nõ ꝓmit
tere deo iusticiā ꝛ facere q̄ ꝓmittere ꝛ mētiri. ORIGE.
Unde põt ꝯsiderari dominū eē locutū ī pabola ista ad eos
q modicū aut nihil ꝓmittunt. opibus aūt ostēdūt: ꝛ cõtra
eos q magna ꝓmittunt: nihil aūt ſm ꝓmissionē suā agunt.

HIERO. Sciendū est aūt in veris exēplarib' nõ habe
ri nouissimum sed primū: vt ꝓprio iudicio cõdemnent̄. Si
aūt nouissimū voluerimus legere vt qdā habēt manifesta
ē iterp̄tatio vt dicim' itelligere qdē iudeos veritatē: sꝫ ter
giuersari ꝛ nolle dicere qd sentiunt: sicē ꝛ baptismū ioānis
scientes esse de celo dicere noluerunt. CHRY. sup mat.
Eoꝝ autem iudiciū domin' abundāter ꝯfirmat. vnde seq
tur. Dixit illis iesus: Amen dico vob. qꝛ publicāi ꝛ meretri
ces p̄cedūt vos in regno dei: ac si dicat. Nõ solū popul' gē
tiū melior ē vobis sed etiam publicani ꝛ meretrices. RA
BA. Potest aūt regnū dei euāgeliū vel ecclesia p̄ns intelli
gi ī quo gētes iudeos precedūt qꝛ citius credere voluerūt.

ORIGE. Per hoc aūt non excluditur quin iudei aliquā
do intrent in regnū dei sed cū plenitudo gentium intraue
rit: tunc omnis isrl̄ saluus fiet. CHRY. super mattheū
Puto aūt ꝙ ex persona omniū virorum peccatoꝝ publicāi
ponunt̄: ꝛ ex psona oīuꝫ mulierū peccatricū meretrices: qꝛ
auaritia precipue in viris abūdat: fornicatio autē in mulie
ribus. Mulier enim in quiete sedet inclusa: fornicatio autē
maxime ex ocio nascitur. vir autem quoniam in actibus re
rū diuersaꝝ est assidue ī auaritie peccatum facile incurrit:
in fornicationē autē nõ facile: nisi multū sit lasciuus naꝫ oc
cupatio virilium sollicitudinū: voluptateꝫ pleruꝫ excludit.
vnde propriū ē hoc adolescētiū nihil agentiū. Cõsequenter
exponit cām eius qđ dixerat dicēs. Uenit. n. ioānes ad vos
in via iustitie ꝛ non credidis ei. RABA. Uiam iusticie
ioannes predicans venit. qꝛ christum qui consummatio legis
est digito monstrauit. CHRY. super matth. Uel venit in
via iusticie sic manifeste vt conuersatio eius venerabilis
peccatoꝝ corda ꝯuerteret. vnde seqt̄: Publicani aūt ꝛ mere
trices crediderūt ei. Considera quõ ꝯuersatio bona p̄dica
toris predicationi prestet virtutē: vt etiaꝫ indomita domet
corda. Sequit̄: Uos āt vidētes nec pniaꝫ habuistis postea
vt crederetis ei. ac si diceret: Illi fecerūt qđ maius ē credē
do. Isti autem neque penitentiam fecerunt quod minus
est. In hac autem expositione quam ſm multorum exposi
tionem tractauim' aliquid mihi videtur esse contrarium.
Si eñi duo filij: iudei: ꝛ gentes intelligēdi sunt: postq̄ sacer
dotes interrogati responderūt priorem filiū patris volun
tatē fecisse cõcludēs xp̄s parabolā. sic debuit dicere: Amen
dico vobis: qꝛ gentes precedēt vos ī regnū dei. Nunc autē
dicit qꝛ publicani ꝛ meretrices p̄cedēt vos in regnū dei: qđ
magis popularium hoīuꝫ oñdit ꝯditionē q̄ gētiū: nisi forte
ītelligam' vt p̄us dcm̄ ē. In tātū gētiū ppłus magis placet
deo q̄ vos: vt etiā publicani ꝛ meretrices sint acceptabilio
res deo q̄ vos. HIERO. Unde alij putant nõ gentilium
ꝛ iudeoꝝ esse parabolā. sed simpliciter peccatoꝝ ꝛ iustoꝝ
eo ꝙ illi qdē per mala opera deo seruire negauerāt: postea
pnie baptismū acceperāt a ioāne. Pharisei autem qui iusti
ciam preferebant ꝛ legem dei se facere iactabant: ioannis
contēpto baptismate eius p̄cepta non fecerūt. CHRY.

super matth. Hoc autem ideo introducit qꝛ sacerdotes non discendi causa sed tentandi iterrogauerant: In qua pńte hoc facit: Multi antē ex populis crediderant: ꝛ ideo introducit parabolam duoꝝ filioꝝ ostendēs eis ꝑ eā qꝛ meliores sūt populares q a pncipio secularē ꝓfitent vitā q̄ȝ sacerdotes q a pncipio ꝓ fitentur deo fiuire: qui populares quidē aliquādo cōpuncti cōuertunt ad deū: sacerdotes aūt ipenitibiles cōstituti nūq̄ȝ desinūt peccare i deū. prior. n. fili⁹ populus ē. nō. n. ppl's ē pp sacerdotes: ſȝ sacerdotes pp pplm.

¶ Aliaȝ parabolā audite: Homo erat paterfamilias qui plātauit vineā: ꝛ sepē circūdedit ei: ꝛ fodit in ea torcular: ꝛ edificauit turriȝ: ꝛ locauit eā agricolis: ꝛ peregre profect⁹ ē. Cūȝ aūt tp̄s fructuū appropinq̄sset misit seruos suos ad agricolas vt acciperēt fructus eius. Et agricole apprehēsis seruis ei⁹: aliū ceciderūt: alium occiderūt: alium vero lapidauerunt. Iteruȝ misit alios seruos plures prioribus: ꝛ fecerunt illis similiter. Nouissime āt misit ad eos filiū suū dicēs: Uerebuntur forte filium meū. Agricole aūt vidētes filiuȝ: dixerūt inter se: Hic ē heres: venite occidamus eū: ꝛ habebim⁹ hereditatē eius. Et apprehensum eū eiecerūt extra vineā: ꝛ occiderūt. Cū ergo venerit dn̄s vinee quid faciet agricol' illis? Aiunt illi. Malos male perdet ꝛ vineā suaȝ locabit alijs agricol': qui reddāt ei fructū temporib⁹ suis. Dicit illis iesus: Nunq̄ȝ legistis i scripturis: Lapidē quē reprobauerūt edificantes hic ē fact⁹ in caput anguli. A dn̄o factum ē istud: ꝛ ē mirabile i ocul' nostris. Ideo dico vob qꝛ auferetur a vobis regnū dei: ꝛ dabitur genti facienti fructuȝ eius. Et qui ceciderit super lapidē istum confringetur: sup quē vero ceciderit: cōteret eū.

CHRY. i ho. Post priorē parabolā aliam ponit vt ondat eoꝝ accusatōeȝ esse maiorē ꝛ venia idignaȝ. vn̄ dr̄: Aliā parabolā au. Hō erat pa. q planta vineaȝ. ORIGE. Homo paterfamilias deus ē q dr̄ homo i qbusdā parabolis: sicut si pater cū puulo filio suo loquat' ifantilia vt descendat ad verba filij sui ꝛ istruat eū. CHRY. sup matth. Homo āt dr̄ noie nō natura: similitudie non veritate: p̄scius enim filius qꝛ propter appellatōem humani nois quasi hō purus fuerit blasphemandus: etiam deuȝ patrē iuisibilē hoieȝ appellauit: q angeloꝝ ꝛ hoiuȝ natura dominus est: beniuolentia pater. HIERO. plātauit aūt vineā. de q̄ isaias loqt': Uinea domini Sabaoth dom⁹ israel est. Seqt': Et sepē circūdedit ei. vel murū vrbis vel āgeloꝝ auxilia. CHRY. super matth. Uel per sepeȝ itellige custodiam patruȝ iustoꝝ q tāq̄ȝ murus facti sunt populo israel. ORIGE. Ul' custodia dei sunt sepes ipsius. torcular aūt locus libationuȝ de quo seqt': Et fodit i ea torcular. HIERO. Altare. sunt torcularia illa quoꝝ titulo tres psalmi ꝑnotāt' octau⁹ octogesim⁹ octogesimusꝫ: ꝫ. martyres. HYLA. Ul' ꝓphetas q̄si q̄dā torcularia aptauit. i quos musti mō q̄daȝ vbertas sp̄ussci ferueńtis ifueret. CHRY. sup matth. Uel torcular est verbū dei: q̄d cruciat hoiem contradicēte carnis natura. Seqtur: Et edificauit turrim. HIERO. i. tēpluȝ de quo dr̄ ꝑ Micheā: Et tu turris nebulosa filie syō. HYLA. Uel i turre eminētiā legis extruxit q̄ ꝛ i celū ex solo egressa ꝓucheret ꝛ ex q̄ speculari xp̄i posset aduentus. Sequitur: Et locauit eā agricolis. CHRY. sup matth. Quādo. s. ꝑ legē constituti sunt sacerdotes ꝛ leuite: ꝛ ꝓcuratōeȝ regedi populū susceperunt. Sicut aūt colon⁹ q̄uis de suo munere obtulerit domino nō sic eū placat sicut si de vinea eius redditus ei obtulerit: sic ꝛ sacerdos non tantū pp suaȝ iusticiā placet deo quō si populū dei i sanctitate docuerit: qm̄ ipsius iusticia vna est populi āt multiplex. Seqtur: Et peregre ꝓfectus. HIERO. Non loci mutatōe nec enī ēs alicubi abesse pōt. quo complent' oīa: sed abire videtur a vinea. vt vinitorib⁹ liberꝫ operandi arbitrium derelinquat.

CHRY. i ho. Uel peregre profectus est: cū longanimitatem habuit non semper eorum peccatis penas iducens.

ORIGE. Uel qꝛ dn̄s q fuerat cum illis i nube diei ꝛ i columna ignis ꝑ noctem. nequaq̄ȝ postea similiter apparuit illis. In esaia ergo iudaicus populus vinea noiatur: ꝛ comminatio patrisfamilias cōtra vineā fit. In euāgelio aūt vinea non culpatur: sed eius coloni. sed forte in euangelio vinea est regnum dei. i. doctrina que scripturis iserta est sciencie: vita autem irreprehensibilis hoium est vinee fructus. Littera aūt scripture est vinee sepes circūposita. vt non videantur ab his q foris sunt fructus q sunt i abscon so. ꝓfunditas autem eloqoruȝ dei est vinee torcular. i quod q profecerūt de eloquijs dei infundūt studia sua quasi fruct⁹. Turris autēȝ edificata ē verbū de ipso deo ꝛ de dispensationib⁹ christi. hanc vineā tradidit colonis. i. populo ante nos. tam sacerdotibus q̄ȝ laycis. Et peregre profect⁹ ē ad suā profectionem dans occasione colonis. Appropinquat aūt temp⁹ fructuū: ꝛ ſȝ vnūquēq̄ȝ ꝛ generaliter populo vniuerso. Primū enīȝ vite tp̄s ē ſm infantiam: ꝛ tūc nihil vinea ondit nisi tm̄ hūs in se vitalem virtutē: cum aūt ceperit posse loqui tēpus est generationis. Quantum aūt ꝓficit anima pueri ꝛ tantū vinea. i. verbū dei. ꝛ post profectū vinea operat' fructū matur charitatis ꝛ gaudij ꝛ pacis ꝛ huiusmodi. Sed ꝛ populo q acceperūt legem ꝑ maysen tēpus fructuū appropinquat aliquāda. vnde sequi': Cū autē tp̄s fruc. appropinquasset misit seruos suos ad agri. vt acci. fruc. eius. RABA. Unde tp̄s fructuū posuit nō prouentuum. nullus enīȝ est fructus populi contumacis. CHRY. in ho. Seruos dicit prophetas: qui offerūt quasi sacerdotes domini populi fructus ꝛ obedientie ondionem ꝑ opa. Hi aūt nō solū malitia potiti i non dādo fructū sed etiā i idignādo ad eos qui venerūt ꝛ sanguine manus impleuerūt. vnde sequit': Agri. app. ser. ei⁹. ali. ceci. ali. occi. aliū vo lapi. HIERO. Ceciderūt quidē vt hieremiā: occiderūt esaiā: lapidauerūt vt naboth ꝛ zachariā quē interfecerūt iter tēplū ꝛ altare. CHRY. sup matth. Per singulos aūt gradus malitie dei misericordia addebat'. ꝛ ꝑ singulos gradus diuine misericordie malitia iudeoꝝ crescebat: ꝛ sic contra dei clemētiā malignitas humana certabat. vnde sequit'. Iterum misit alios seruos plu. po. ꝛ fe. illis similiter. HYLA. Missi aūt plures porib⁹ illud temp⁹ designat quo post singuloꝝ ꝓphetarū predicationē plurimus simul numerus ꝓphetātū emissus ē.

RABA. Uel primi serui qui missi sunt ipse legifer moyses intelligit'. ꝛ aaron primus sacerdos dei quos cesos flagello lingue vacuos emiserūt. alios aūt seruos ꝓphetarum choros intellige. HYLA. In filio aūt ad vltimum misso domini nostri aduentus significat'. Seqt' enīȝ: No. aūt mi. ad eos fi. suū. CHRY. in ho. Quare aūt nō cōfestim misit vt ex his q̄ ad alios fecerant seipsos accusarēt: ꝛ furoreȝ dimittentes verecundarentur propter filium aduenienteȝ vnde sequitur. Uere. fi meū. CRHY. Hunc autem misit non quasi ad obnoxios pene suiam baiulantem sed penitentie veniam misit eos ꝯfundere non punire. HIERO. Quod autem dicit Uere. fi. meum. nō de ignorātia venit. Quid enim nesciat paterfamilias qui hoc loco deus intelligatur: sed semper ambigere deus dicitur vt libera voluntas hoi reseruet'. CHRY. i ho. Uel hoc dicit annūci-

tus qd fieri debebat: qm̃ oportebat eos verecũdari: p hoc .n. vult ostendere peccatũ eoꝝ magnũ ꝛ oĩ excusatõe priua tũ. ORIGE. Vel illud quod ait: Verebũt filiũ meũ videtur impletũ illis iudeis qui itelligentes xp̃z crediderũt in eũ. Hoc aũt qđ sequit̃. Agricole aũt videntes filiũ: dixerunt itra se: hic ẽ heres venite occidamus euz. ĩ illis impletũ est: q videntes christum: ꝛ cognoscẽtes filium dei nihilominus crucifixerunt eũ. HIERO. Interrogem⁹ Arriuz ꝛ Eunomiũ. Ecce pater dr̃ ignorare. quicqd pro patre respõderint: hoc intelligant de filio q se dicit ignorare consũmatõis diem. CHRY. sup matth. Dicũt autẽ quidam: quia post incarnatõem dictus est christus filius ex baptismo: sicut ceteri sancti: quos ex hoc loco cõuincit dñs. vbi dicitur: Mittam filiuz meũ. Quãdo ergo adhuc cogitabat ad trãsmittendũ filiũ post pphetas: iam filius erat: deide si eo modo dr̃ filius sicut omnes sancti ad quos factũ est verbũ dei debuit ꝛ pphetas dicere filios sicut ꝛ christũ aut ꝛ xp̃z seruum dicere sicut ꝛ ceteros pphetas. HIERO. Per hoc autem qđ dicũt: Hic est heres. manifeste dñs probat iudeorum p̃ncipes: nõ per ignorantiam: sed per inuidiaz dei filiũ crucifixisse. Intellexerũt enim eũ esse illũ cui pater p pphetam dicit: Postula a me ꝛ dabo tibi gentes hereditatẽ tuã. Hereditas quippe filio sancta ecclesia data est: quã non moriens pater illi reliquit. sed ipse sua morte mirabiliter acquisiuit. CHRY. super matth. Tamen postq̃z introiuit in templũ: ꝛ vendentes animalia que ad sacrificiũ pertinebãt: foras eiecit: tũc precipue cogitauerũt euz occidere. vnde dicunt: Venite occidamus eum. Dicebant enim intra se: Necesse ẽst vt populus per istum dimittat consuetudinem hostiaꝝ que ad nostrum pertinent lucrum: ꝛ acquiescat offerre sacrificium iusticie quod ad gloriam pertineat dei: ꝛ sic iam non erit populus iste possessio nostra: sed dei. Si autem occiderimus eum: dum non est qui iusticie fructũ a populo querat: semper durabit cõsuetudo offerendarum hostiarum: ꝛ sic populus iste erit nostra possessio. ꝛ hoc ẽ quod sequitur: Et nostra erit hereditas. hec est cogitatio communis omnium sacerdotum carnaliũ qui nõ sunt solliciti quomodo viuat populus sine peccato: sed aspiciunt quid in ecclesia offeratur: ꝛ hoc estimant sacerdotij sui lucruz. RABA. Vel hereditatem occiso eo p̃ripere moliebant̃ iudei: cũ fidem q̃ per eũ est extinguere: ꝛ suã magis que ex lege ẽ iusticiam preferre: ac gentibus imbuendis conabantur inferere. Sequitur: Et apprehensum eum eiecerunt extra vineam ꝛ occiderunt. HYLA. Christus enim extra hierusalem tanq̃ȝ extra vineam in sententiam damnatiõis abiectus est. ORIGE. Vel quod dicit eiecerũt extra vineaz. tale mihi videtur. Quantũ ad se alienum eum esse iudicauerũt a vinea ꝛ colonis. Seqtur: Cũ ergo venerit domin⁹ vinee quid faciet agricolis illis? HIERO. Interrogat quidem eos dominus: nõ q ignoret quid respõsuri sint: sed vt propria responsione damnentur. Sequitur: Aiũt illi: Malos male perdet: ꝛ vineam suam locabit alijs agricolis.

CHRY. super matth. Quod autem veꝝ responderunt non est illorum qui iuste iudicauerunt: sed ipsius cause: veritas enim ipsis violentiam fecit. ORIGE. Sicut enim cayphas: sic ꝛ isti nõ ex se prophetauerunt contra se: qm̃ tollenda ab eis erãt eloquia dei ꝛ danda gentibus fructum in tempore daturis: vel dominus quem occiderunt statim venit resurgens a mortuis: ꝛ malos quidem colonos male perdit alijs autem colonis. i. apostolis vineam suam consignauit idest eis qui ex iudaico populo crediderunt.

AVGV. de con. euan. Marcus autem hoc ab ipsis non rñsum esse cõmemorat sed dominũ hoc consequenter locutũ post interrogationẽ suã ipsum sibi quodãmodo rñdisse. Sed facile potest intelligi vel illoꝝ vocem ita subiectaz vt non iterponeretur. illi responderunt: sed tamen itelligeretur: aut ideo rñsionẽ istam domino potius attributaz: qꝛ cum veꝝ dixerũt: etiaz de illis hoc ipse respõdit q veritas ẽ. CHRY. ĩ ho. Vel nõ est contradictõis: ꝛ eni vtraqȝ facta sunt: qꝛ. s. ꝛ ipsi p̃mo hoc responderunt ꝛ postea domin⁹ itrauit. AVGV. de con. euã. Sed illud magis mouet q lucas nõ solum eos hoc respondisse nõ dicit: veꝝ etiã cõtrariã rettulisse rñsionẽ. Ita eni narrat: Quo audito. s. hac sententia ex ore domini prolata dixerunt: Absit. Restat ergo vt intelligamus ĩ plebe que audiebat quosdam respõdisse quod mattheus commemorat: quosdam vero illud quod lucas dicit. i. absit. Nec moueat q mattheus p̃ncipes sacerdotum ꝛ seniores populi dixit accessisse ad dñm. ꝛ sic sine interpositione alicuius persone sermo cõtexitur: vsqȝ ad hoc q de locata agricolis vinea commemoratur. Potest enim putari oĩa hec cum p̃ncipibus sacerdotum locutum fuisse: sed matthe⁹ breuitatis causa tacuit quod lucas nõ tacuit: parabolam. s. istam nõ ad eos solos dictam q de potestate iterrogauerãt: sed ad plebem ĩ qua erant q dicerent: pdet illos: ꝛ vineã suam dabit alijs que vox recte etiam ipsi⁹ domini fuisse itelligitur: siue ppter veritatẽ: siue ppter membrorum eius cum suo capite vnitatem. Erant etiam qui talia respondentibus dicerent: Absit. quia intelligebãt cõtra seipsos parabolã esse dictam. CHRY. super matthe. Vel aliter. Lucas quidem s̃m responsionem oris corũ narrauit. Mattheus s̃m responsionem cordis. naz vere visibiliter quidem in facie contradixerunt dicentes. Absit: In cõscientia aũt susceperũt dicentes. Malos male perdet. Sic cũ homo deprehẽsus fuerit in malo. verbis quidez excusat: intus autem eius conscientia recognoscit. CHRY. in ho. Vel aliter. Dominus propter hoc eis parabolam proposuit vt ipsi non intelligentes cõtra se sententiã proferrent: sicut ꝛ ad dauid factũ est per nathã. rursus aũt intelligentes que dicta sunt contra se esse dixerũt: Absit. RABA. Moraliter autẽ cuiqȝ vinea locatur colenda cum baptismi mysteriũ datur: q operando exerceat. Mittitur seruus vnus alter ꝛ tertius cum lex psalmus prophetia legitur: quorũ monita bene operetur. Sed missus cedit̃ ꝛ eycit̃: cũ sermo cõtẽnitur: vel quod peius ẽ: blasphematur. Heredẽ quãtũ ad se occidit qui filiũ dei cõculcauerit ꝛ spiritui gratie cõtumeliam fecerit. Perdito malo cultore vinea alij datur: tum donum gratie quod superbus spreuerit humilis accipit.

CHRY. sup matth. Deinde quasi non acquiescẽtibus illis testimoniũ scripture inducit. Sequitur enim: dicit illis iesus. Nũq̃ȝ legistis in scripturis: Lapidẽ quẽ reprobauerũt. idest si porobolam meã non intelligitis. vel istaz scripturaz cognoscatis. HIERO. Varijs aũt porobilis res eadẽ contexuntur. quos eni supra operarios ꝛ agricolas appellarat. nunc edificatores idest cementarios vocat. CHRY. in ho. Lapidem autẽ christũ vocat. Edificatores autez doctores iudeorum qui christũ reprobauerũt dicẽtes. Hic nõ est a deo. RABA. Sed illis nolentibus ideo lapis caput anguli firmauit qꝛ de vtroqȝ populo: quotquot ipse voluit sua fide coniunxit. vnde sequit̃ Hic factus ẽ in caput anguli. HYLA. Est enim caput anguli factus: quia ẽ inter legem ꝛ gentes lateris vtriusqȝ coniunctio. GHRY. in ho. Deinde vt discant quoniam nihil eorum que fiebant: deo contrarium erat. subdit: A domino factum est. ORIGE. Idest iste lapis donum est donatũ a deo edificio vniuerso: ꝛ admirabile caput in oculis nostris q possumus eũ videre oculis mentis. CHRY. super mattheum. Quasi diceret Quare non intelligitis in cuius edificij angulo ponendus est ille lapis non in vestro quando reprobatus est. sed i alio Si autem aliud edificiũ est futurũ: ergo vestra edificatioẽ contemnenda. vnde subdit Ideo dico vobis: qꝛ auferetur a vobis regnum dei: ꝛ dabitur gentibus facientibus fructũ eius. ORIGE. Regnũ dei dicit mysteria regni dei. i. diui

nas scripturas quas tradidit dominus. ꝑmo qdē populo illi ꝑo2 cui credita sunt eloqa dei. secūdo antē gentib⁹ facientibus fructū: nemini enim datur verbū dei nisi facieti fructū de eo: ⁊ nemini in quo peccatum regnat datur regnum dei: quomodo ergo illis datū est a quo ⁊ ablatum est: Sed cōsidera quomodo quod daꝰ intelligitur gratis datū. Quibus ergo locauit nō omnino q̄si electis ⁊ fidelibus dedit. quib⁹ aūt donauit cū iudicio electōis donauit. CHRY. super matth. Lapis autem dicitur christus: non solum propter firmitatem: sed etiam qȝ est inimicorū magna confractio. vnde sequitur: Et qui ceciderit super lapidem istū ⁊c. HIERO. qui peccator est ⁊ tamen in illum credit: cadit quidem super lapidem ⁊ confringiꝰ. sed non omnino conteritur. Reseruatur enim per patientiam ad salutem: super quem vero ille ceciderit. hic est cui lapis ille irruerit: ⁊ qui christum penitus negauerit. sic conteret eū vt nec testa quidem remaneat in qua hauriaꝰ aque pusillum. CHRY. super matthe. Aliud est enim confringi: ⁊ aliud comminui: de eo enim quod confringitur: aliquid remanet. quod autē comminuitur quasi in puluerem conuertitur. quod autem cadit ad lapidez non frangitur fm qȝ est lapidis virtus: sed inquantuz fortiter cadit. aut propter pondus suū: aut propter altitudinē casus: sic ⁊ christianus peccans: non tantuz perit quantū potest perdere christ⁹: sed quantū ipse se perdit per opa sua: aut ꝑpter magnitudinem peccati: aut propter altitudinem dignitatis. Infideles autem pereūt tantū quantū potest eos perdere christ⁹. CHRY. in home. Ubi hic duas perditiones eoꝝ ostendit: vnā ab eo qȝ offenderūt ⁊ scandalizati sunt: quam designat dicens: Qui ceciderit sup lapidē ⁊c. aliaz a captiuitate eis superuētura. quā manifestat dicens: Super quē vero ceciderit. AVGV. de q̄. euange. Uel de his dicit q cadent super eum qui illuz modo contemnūt vel iniurijs afficiūt. Ideo nondū penit⁹ intereūt. sed tamen confringunꝰ vt non recti ambulent super quos cadet: dū veniat desuper in iudicio cū pena perditionis: Ideo dixit. Conteret eos: vt sint impij tanq̄ puluis quem proijcit ventus a facie terre.

¶ Et cū audissent principes sacerdotum ⁊ pharisei parabolas eius: cognouerunt qȝ de ipsis diceret. Et querētes eum tenere timuerūt turbas quoniam sicut prophetam eum habebant.

HIERO. Quamuis duro corde iudei propter incredulitatez essent tamen intelligebant contra se omnes domini sententias dirigi. vnde dicit. Et cū audissent ꝑnci. sacerdo. ⁊ phari. pabo. eius: cogno. qȝ de ipsis diceret. CHRY. super matthe. Hec est autem differentia bonoꝝ hominum ⁊ malorū. Bon⁹ eniz comprehensus in peccato gemit qa peccauit: malus aūt fremit: non qꝛ peccauit: sed qꝛ comprehensus est in peccato: ⁊ nō solū penitentiam nō agit: sed magis aduersus corripien tē irasciꝰ. vnde ⁊ isti comprehēsi magis ad maliciam sunt excitati. Sequitur eni: Et querentes tenere eū timuerūt turbas: quoniaz sicut prophetaz eum habebant. ORIGE. Sapiūt qdez aliquid de eo qd verꝰ est prophetaz euz estimantes non aūt magnitudinez ei⁹ intelligūt sz quod erat fili⁹ dei. Turbas aūt sic sapientes de eo: ⁊ paratas ꝑ eo pugnare timēt ꝑncipes: neqz. n. ad eoꝝ sciētiam ptingere possunt: nihil dignū sentientes de eo. Deinde sciendū est: quoniā volentiū iesuz tenere differentia ē. Aliter enim ꝑncipes ⁊ pharisei q̄rebant eū tenere: aliter sponsa q̄ dicit: Tenui eum nec dimittam. adhuc eum tentura melius sicut dicit: Ascendam in palmam ⁊ tenebo altitudinez eius. Omnes enim nō recte sapientes de diuinitate tenere volūt iesum ⁊ pdere eū. Et alia qdem verba ꝑter verbum christi possibile est cōmprehendere ⁊ tenere. Uerbū aūt veritatis nemo potest cōprehendere. i. intelligere neqȝ tenere. i. conuincere: neqȝ separare a sensu credētiū neqȝ mortificare. i. destruere. CHRY. sup matthe. Ois etiam homo mal⁹ q̄tū ad voluntatē suā ⁊ man⁹ mittit in deū ⁊ occidit eū. Qui enim precepta dei cōculcat q murmurat cōtra deū: ⁊ turbato vultu aspicit celū: nōne si fieri potuisset manus mitteret i deum ⁊ occideret eū: vt iā liceret peccare? RABA. Sz tñ qȝ timēt mittere manū i iesuz pp turbaz quotidie i ecclesia geriꝰ: cū qlibz solo noie frater fidei ⁊ pacis vnitatē quā nō diligit: pp bonos cohabitātes vl' erubescit ipugnare vel timet. CA. XXII.

Et respōdēs iesus dixit iterū in parabolis eis dicēs. Simile factum ē regnū celorū hoi regi: q fecit nuptias filio suo. Et misit seruos suos vocare inuitatos ad nuptias: ⁊ nolebāt venire. Iterū misit alios suos dicēs: Dicite inuitatis: Ecce prandiū meū parauj: tauri mei ⁊ altilia occisa sūt: ⁊ oia parata: vēite ad nuptias. Illi aūt neglexerūt: ⁊ abierūt: ali⁹ in villā suā: alius vero ad negociationē suā. Reliq vero tenuerūt seruos eius: ⁊ ꝯtumelijs affectos occiderūt. Rex aūt cū audisset iratus ē: ⁊ missis exercitibus suis pdidit homicidas illos ⁊ ciuitatē illoꝝ succēdit. Tūc ait suis suis: Nuptie qdē parate sūt: sz q inuitati erāt nō fuerūt digni. Ite ergo ad exitus viarū ⁊ quoscunqz inueneritis vocate ad nuptias. Et egressi serui eius i vias ꝯgregauerūt oēs quos inuenerūt malos ⁊ bonos: ⁊ iplete sūt nuptie discūbentiū. Intrauit autem Rex vt videret discūbentes: ⁊ vidit ibi hoiem nō vestitum veste nuptiali: Et ait illi: Amice q̄o huc itrasti ñ hñs veste nuptialē? At ille obmutuit. Tūc dixit rex ministris: Ligatis manibus ⁊ pedibus eius mittite eū i tenebras exteriores: ibi erit fletus ⁊ stridor dētiū. Multi autem sunt vocati: pauci vero electi.

CHRY. in ho. Quia dixerat: Dabiꝰ gēti facieti fructus eius: hic ostēdit cui genti. vnde dicitur. Et respondens ihs dixit iterum in parabolis eis dicens Simile fac. ē regnū celoꝝ ⁊c. GLO. Dicit aūt. Rñdens idest obuians praue cogitationi eorum de morte sua. AVGV. de con. euan. Parabolā aūt istaz solus mattheus narrat. simile quidem etiā lucas commemorat: sed nō est hoc: sicut ⁊ ipse ordo indicat. GREGO. in ho. Hic p nuptias pńs ecclesia: illic per cenam eternum ⁊ vltimū conuiuiuz designaꝰ: qꝛ ⁊ in hanc nōnulli exituri intrāt: ad illud q̄squis semel intrauerit vlteri⁹ non exibit. At siquis forte contendat hanc eandem esse lectionem: intelligi forsitā potest: quia de ꝑiecto eo q cū nuptiali veste non intrauerat: quod lucas tacuit Mattheus dixit. qȝ vero per illum cena: per hunc autem prandium diciꝰ nequaq̄ obsistit: quia cum ad horam nonam apd antiquos prandium fieret quotidie ipsum quoqz prandium cena vocabatur. ORIGE. Regnum autem celorum simile ē fm eum quidem qui regnat homini regi fm eum autem qui cōregnat filio regis: fm ea vero que sunt in regno regis: seruis ⁊ inuitatis ad nuptias: inter quos est ⁊ exercitus regis. Additum est autem homini regi: vt hominibus quasi homo loquatur: ⁊ dispensat homines non cupientes dispensari a deo. Sed tunc cessabit regnum celorum esse simile homini cum cessante zelo ⁊ cōtentione ⁊ ceteris passionibus ⁊ peccatis cessauerimus fm hominem ambulare: ⁊ videbimus

eum sicuti est. Nunc.n. videmus eum non sicuti est: sed si-
cuti p nr̃az dispẽsatione fact⁹ fuerit nob. GREGO i ho.
Tūc aūt deus pr̃ deo filio nuptias fecit qñ hunc i vtero vir
ginis huãe nr̃e cõiunxit. Sz q̃z ex duabus psonis fieri so
let nuptiaꝝ cõiunctio: absit hoc ab itellectib⁹ nr̃is: vt pso-
nã redẽptoris nr̃i ex duab⁹ psonis credamus eẽ vnitã. Ex
duab⁹ quippe atq̃ i duab⁹ hūc naturis existere dicimus: sz ex
duab⁹ psonis credere ɔpositū vt nephas vitam⁹. Securi⁹
ergo dici pōt: q̃z i hoc rex pr̃ regi filio nuptias fecit: q̃ ei p i-
carnatōis mysteriū scãm ecclíaz sociauit. Uterus aūt geni
tricis virginis h⁹ spōsi thalamus fuit. CHRY. sup mat.
Uel aliter: Cū resurrectio fuerit facta sctoꝝ tūc suscipiet
hoiez vita q̃ ē xp̃s: mortalitatẽ ei⁹ sua mõtalitate absorbēs.
Nūc.n. q̃si arras futuri ɔiugij spūmscm̃ accipim⁹: tunc aūt
ip̃z xp̃m plenius in nob habebim⁹. ORIGE. Uel cõiun-
ctionẽ spōsi ad sponsam.i. xp̃i ad aĩam ĩdi susceptionẽ itel-
lige partus aūt opa bona. HYLA. Merito aūt a prẽ iam
sunt he nuptie facte: q̃z eternitatis hui⁹ societas: ꝛ noui cor
poris despõsata cõiūctio habeť iã pfecta i xp̃o. Sequiť: Et
misit suos suos vocare inuitatos ad nuptias ꝛ noluerūt vẽi
re. CHRY. sup mat. Ergo qñ misit seruos suos iã inuitati
p̃us erãt. Inuitati sūt.n. hoies a tpe abrae cui xp̃i icarnatio
pmittebať. HIERO. Misit aūt seruū suū. ncconbiū q̃n
moysen p quē legẽ inuitatis ỏdit. Si aūt seruos legerim⁹. vt
pluraq̃z hñt exẽplaria ad pphetas referẽdū ẽ q̃z inuitati p
eos venire cõtẽpserūt. Sequiť: Itez misit alios seruos di
cẽs. Dicite inuitatis: Serui q scdo missi sunt meli⁹ ẽ vt pphe
te itelligant q̃z apl̃i ita tñ si hi⁹ supra fuerit script⁹: sin aūt
seruos ibidem legas: hic hui secundi apl̃i sunt intelligendi.
CHRY. sup mat. Quos misit cū eis dixit. In viã gẽtiuz
ne abieritis sed potius ite ad oues perditas domus israel.
ORIGE. Uel q p̃mo mittunť hi qui vocare iuitatos ad nu
ptias: hñť pphe cõuertẽtes ex pp̃lo p suas pphetias ad leti
ciã ꝛ restitutiõez eccl̃e ad xp̃z. Qui aūt noluerūt vẽire i p̃mis
iuitati: sunt q noluerunt audire vba pphetaꝝ. Iterum alij
transmissi: alia congregatio prophetarum est. HYLA.
Uel hi qui p̃mo missi q inuitatos vocarẽt apostoli sunt: q aūt ad
moneť vt veniãt iuitati antea: populus israel est.i. glãm.n.
eternitatis p legẽ ẽ aduocat⁹. Apostoloꝝ g̃ erat pp̃riũ com
monefacere eos quos inuitauerant pphete. Qui vero ite
rū cū pceptoꝝ cõditõe mittunť apl̃ici viri sunt successores
coꝝ. GREGO. Sz q̃z hi q p̃us iuitati sūt ad nuptiaꝝ cõ
uiuiū vẽire noluerūt: i scda iuitatõe iã dr̃. Ecce prãdiū meū
paraui. HIERO. Prãdiū patū ꝛ tauri ꝛ altilia occisa vel
p methaphorã opes regie describunť vt ex carnalib⁹ itelli
gãť spũalia: vl̃ certe dogmatū magnitudo ꝛ doctrĩa di lege
plenissima sentiri pōt. CHRY. sup mat. Cū g̃ dñs apl̃is
dixit: Eũtes pdicate dicẽtes: q̃z appropĩquauit regnuz celo
rū: hoc significauit qd̃ hic dr̃. Prãdiū meū paraui.i. ex lege
ꝛ pphetis scripturaꝝ mẽsas ornaui. vnde seqť. Tauri mei
ꝛ altilia occisa sunt. GREGO. i ho. Per tauros aūt pr̃es
veteris testamẽti figurant: q ex pmissione legis inimicos su
os ĩtutis corpee: cornu feriebãt. Altilia vo sagiata dicim⁹:
ab eo enĩ q̃ ẽ alere altilia: q̃si alitilia: vel q̃si alita vocam⁹.
Per altilia.i. g̃ pr̃es noui testamẽti figurãť: q dū grãz piguedi
nis iterne dulcedinis pcipiũt a terrenis desiderijs ad subli
mia ɔtẽplatõis sue pẽna subleuanť. Dič ergo. Tauri mei ꝛ
altilia occisa sunt. ac si.d. Patꝝ pcedẽtiū mortes aspicite ꝛ
remedia vite vr̃e cogitate. CHRY. sup mat. Uel al̃r. Iõ
dič: Et saginata ꝛ tauros nõ q̃z ꝛ tauri nõ fuerit saginati. sz
q̃z nõ oẽs saginati fuerūt tauri: q̃ saginata tm̃mõ dič pphe-
tas q fuerūt spũscõ repleti. tauros aūt q pphete fuerūt ꝛ sa-
cerdotes: sicut hieremias ꝛ ezechiel. vñ.n. tauri duces sunt
gregis: ita ꝛ sacerdotes pncipes sunt populi. HYLA. Ul̃
al̃r Tauri gloriosa martyꝝ spẽs est q cõfessiõi dei tanq̃ ho
stia electa sunt imolati. Saginata vero sunt homines spũa

les tanq̃ celesti pane ad euolandū aues paste: ceteros acce
pti cibi vbertate expleture. GREGO. Notandū vo q̃ i
pore iuitatõe nil de tauris ꝛ altilib⁹ dr̃. In scũda aūt iam
tauri ꝛ altilia mactata memoranť: q̃z oĩpotẽs deus cū vba
eius audire nolumus adiungit exẽpla: vt omne quod ipos
sibile credimus tanto nob ad sperandū fiat facilius quan
to p hoc transisse ꝛ alios audimus. ORIGE. Uel q̃z prã
dium quod paratur est elogium dei: fortia queq̃ elogiorum
dei tauri itelligantur: suauia vero ꝛ delectabilia eoꝝ sunt
saginata. Siqs.n. proferat quedam dicta modica ꝛ non fir
ma: ꝛ non magnaz virtutẽ rõnis habẽtia: vidẽtur macra eẽ
que proferuntur. Saginata autez sunt cū ad vnãquãq̃ pro
positõem exempla multa rõnis probatõe repleta iducunť:
puta si aliquis de castitate sermonem loqťur. recte ĩtelligi-
tur turtur. Sed cum ipsum sanctitatis sermonẽ cuz ratõis
pbatõe de scripturis repletum protulerit: ita vt delectet ꝛ
confirmet animū audiẽtis ptulit eū saginatū. CHRY.
sup matth. Quod autem dr̃. Et omnia parata sunt: intelli-
gitur quia quicquid queritur ad salutem: iam adimpletū
est in scripturis. Qui enim ignorãs est inuenit ibi quod di-
scat. Qui contumax est: inuenit ibi quod timeat: qui labo-
rat inuenit ibi pmissa: qb⁹ exciteť ad op⁹. GLO. Uel oĩa
parata sunt: introitus regni paratus est per fidem mec icar
nationis qui ante fuerat clausus. CHRY. super matthe.
Uel omnia parata dicit que ptinent ad mysteriū dñice pas
sionis ꝛ nostre redẽptiõis. Dicit aūt: Uenite ad nuptias nõ
pedib⁹ sed fide ꝛ morib⁹. Sequiť. Illi aūt neglexerūt. Qua
aūt re neglexerint manifestat cū subdiť. Et abierūt: alius in
villam suaz: alius vero ad negociationẽ suã. CHRY. in
ho. Quãuis aūt videanť rationabiles occasiones esse: sed
hinc discimus etiaz si necessaria sunt que detinent: omnib⁹
tamẽ preponere spiritualia oportet: Mihi aūt videť q̃ his
occasionib⁹ vsi negligẽtie velanima pponebãt. HYLA.
Ambitione eniz seculi tanq̃ villa hoies occupanť: plures
vero ppter pecunie cupiditatẽ negociatione detinentur.
CHRY. sup matthe. Uel aliter: Cū labore manuū nr̃aꝝ
aliquid facim⁹. puta exercẽtes agrū vel vineã aut opus li-
gni vel ferri: villã colere videmur. Cū aūt nõ labore manu
uz nr̃aꝝ alia lucra sequimur. totū hoc negociatio appellať.
O miserrim⁹ mūdus ꝛ miseri q eū sequunť. Semp.n. mun
diali opa hoies exclusērūt a vita. GREGO. Qui ergo
itentus labori terreno vel mūdi actionib⁹ dedit⁹ mysteriū
icarnatiõis dñice pensare ꝛ fm illud viuere dissimulat q̃si
ad villã vel negociū pergẽs: venire ad regias nuptias recu
sat. ꝛ plerunq̃z q̃ est grau⁹ nõnulli vocati: gratiã nõ solū re
spuūt sed etiã psequunť. vnde subdiť: Reliq vero ten. ser.
ei⁹ ꝛ ɔtu. affe. ꝛ occiderūt. CRHY. sup mat. Ul̃ p occupa
tionẽ ville populares iudeoꝝ significat quos mūdi dlecta
tio sepãuit a xp̃o. Per occupationẽ vo negociatiõis sacer-
dotes ceterosq̃z mĩstros tẽpli significauit quos lucri obtẽ
tu veniẽtes ad misteriū legis ꝛ tẽpli auaritia sepãuit a fide.
quibus nõ dixit q̃ malignati sūt sed neglexerūt. q eni odio
aut inuidia crucifixerūt xp̃m: illi malignati sūt: q aūt ẽ ne-
gocijs ipediti ñ crediderūt: illi neglexisse dicūť ñ maligna
ri. De sua tñ morte dñs tacet: q̃z i p̃o ri pabola dixerat: sz os
dit mortẽ discipuloꝝ suoꝝ quos p⁹ ascẽsiũ ipsius occiderūt
iudei: Stephanū lapidãtes ꝛ Jacobū alphei occidentes: p
pter q̃ hierusalẽ destructa est a romãis. Et notãdū q̃ ira in
deo non proprie sed translatiue dr̃. Tūc eniz irasci dicit qñ
vlciscit. vñ ꝛ hic dicit. Rex aūt cū an. irat⁹ est. HIERO.
Qñ inuitabat ad nuptias ꝛ agebat opera clemẽtie: hoĩs no
mẽ appositū est. nūc aūt qñ ad vltionẽ vẽit: hõ siletť ꝛ rex tm̃
dicit. ORIGE. Dicãt aūt q peccãt in deū legis ꝛ prophe
tarū ꝛ totius creatiõis vtrū iste q ꝛ homo dicitur ꝛ iratus
proponitur. ipse est pater christi: q̃ si dixerint hunc ipsum
esse cogendi sunt confiteri quoniam multa in eo sunt pas-

sibilē hominū naturā esse dicunt̄: nō q2 ipse passibilis est: s3 q2 more gerit passibilis nature hominū. Et s̄m hāc cōsequē tiā suscipere cōuenit ⁊ irā dei ⁊pn̄iā ⁊ cetera huiusmodi in prophetis. Sequit̄: Et missis exerciti. HIERO. Per hos exercitus romanos intelligim⁹ sub duce vespasiano ⁊ tito: qui occisis iudee populis preuaricatricē incenderūt ciuitatē. CHRY. sup matth. Roman⁹ aūt exercit⁹: dicit̄ exercit⁹ dei: q2 dn̄i est terra ⁊ plenitudo eius nec etiā venissent romani hierusalē nisi eos dn̄s excitasset. ORIGE. Uel angelo℞ agmina sunt exercit⁹ regis nostri. missis ergo exercitib⁹ extinxisse homicidas dr̄: q2 in hoīb⁹ oē iudiciū per angelos exercet̄. Homicidas ergo pdit. quia psequētes interimunt. Ciuitatē eo℞ igni succēdit: q2 illa iā nō solū aīe: sed caro quoq3 in qua habitauerant eterna gehēne flāma cruciātur. ORIGE. Uel ciuitas impio℞ est s̄m vnūquodq3 dogma ⁊gregatio eo℞ q ⁊ueniūt in sapiētia pncipū huius seculi quā succēdit rex ⁊ exterminat q̄si ex malis edificationib⁹ cōsistentē. GREGO. Sed his q inuitātē se ⁊tēni ⁊spic: filij sui nuptias vacuas nō hēbit. quē eq3 enī sermo dei inuēturus est vbi requiescat. vn̄ subdit̄. Tunc ait seruis suis. ORIGE. Idest ap̄lis aut angelis q ppositi erāt in vocatione gētiū. Nuptie qdē parate sūt. REMI. Idest oē sacramētū hūane dispēsatiōis iā pactū atq3 cōpletū ē. Sed q inuitati erāt. i. iudei nō fuerūt digni: q2 dei iusticiā ignorātes ⁊ suā statuere volētes idignos se iudicauerūt eterne vite. Reprobato ergo iudaico pplo ad has nuptias gentilis populus est suscept⁹. vn̄ seq̄t: Ite ergo ad exi. viarū ⁊ quoscunq3 inueneritis vocate ad nuptias. HIERO. Gentiū. n. pplus nō erat i vijs s3 i exitib⁹ viar℞. REMI. Qui sūt errores gentiliū. CHRY. sup matth. Uel vie sūt oēs pfessiones huius mūdi: vtputa ph̄ie militie ⁊ huiusmodi. Dicit ergo: Ite ad exitus viar℞ vt cuiuslibet ⁊ditiōis hoīes vocent ad fidē: adhuc sicut castitas via est q̄ ducit ad deū: sic fornicatio via est que ducit ad diabolū ⁊ sic de alijs v̄tutib⁹ ⁊ vitijs. Iubet ergo vt cuiuscūq3 ⁊uersatōis vl' ⁊ditōis hoīes inuitēt ad fidē. HYLA. Per viā etiā tēp⁹ seculi intelligēdū est atq3 iō ad exit⁹ viar℞ iubent̄ ire: q2 oībus retroacta donant̄. GREGO. Uel aliter in scriptura sacra vias actiōes accipim⁹. Exit⁹ viarū itelligim⁹ defect⁹ actionū q2 illi plerūq3 facile ad deū veniūt quos i terrenis actiōib⁹ pspa nulla comitant̄. ORI. Ul' aliter. Puto hāc pmā vocatiōez fuisse ad nuptias aliq̄℞ igēua℞ aīa℞. Pricipalr. n. ds vl't vēire ad ppulatōez diuini eloquij: eos q ad itelligēdū sūt igēiosiores s3 q̄ā h3 sunt nolūt ad istā vocatiōez venire: transmittunt̄ alij sui puocātes eos ⁊ pmittētes q si venerit: pcipiēt prādiū patū a rege. Sicut. n. i corpalib⁹ alia ē q̄ nubit sponsa. alij inuitatores. alij q inuitāt̄ ad nuptias: sic oē⁹ scit diuersos ordines aīarū: earūq3 virtutes ⁊ cās: ob q̄s hi qdē in cōstitutiōe spōse accipiūtur: alij in ordie s̄uo℞ vocātiū: alij i numero iuitato℞ ad nuptias. S3 q pricipaliter qdē fuerāt inuitati primos inuitatores q̄si paupes sensu neglexerūt ⁊ abierūt sua sequētes: in qb⁹ magis sūt delectati q̄3 in his q̄ rex p seruos suos pmittebat: s3 hi leuiores sūt his q seruis trāmissis iniuriant̄ ⁊ iterficiūt: q. s. ppratiōe ⁊tēciosō℞ v'bo℞ ausi sūt tenuisse s̄uos missos q nō sūt pparati ad soluēdas q̄ōnes eo℞ v'sutas ⁊ ⁊tumelijs afficiūt̄ vel iterficiūt̄ ab eis. Seqt. Et egressi s̄ui ei⁹ in vias cōgregauerūt oēs quos inuenerūt ma. ⁊ bonos. ORIGE. Egrediētes serui siue oē iudea ⁊ hierl'm ap'li xp̄i: siue ab iteriorib⁹ angeli sancti: ⁊ venientes ad vias diuersas diuerso℞ mo℞ ⁊gregauerūt quoscūq3 inuenerunt. Et non curant vtrū aliq̄ ante vocationem mali fuerint aut boni. bonos autē intelligere hic simpliciter cōuenit humiliores ⁊ rectiores ex eis qui veniebāt ad cultum dei. quibus cōueniebat qd̄ ap'ls ait. Cum gentes q legē nō hn̄t ea q̄ legis sunt faciūt ipsi sibi sunt lex. HIERO. Inter ipsos. n. gentiles infinita est diuersitas: cū alios sciam⁹ eē pcliuiores ad vitia. alios ad honestatē mo℞ virtutib⁹ deditos. GREGO. Uel hoc dicit: q2 in hac ecclesia nec mali sine bonis. nec boni sine malis eē pñt. bon⁹ aūt non fuit q malos tolerare recusauit. Seqtur: Et iplete sūt nuptie discūbētiū. ORIGE. Nuptie. s. xp̄i ⁊ ecclesie sūt iplete. dū restituū deo q̄ ab ap'lis sūt iuēti recubuerunt ad epulādū in nuptijs: s3 qm̄ bonos ⁊ malos oportuit qdē3 vocari nō āt vt mali pmanerēt mali. s3 vt deponerēt vestimēta ⁊tra nuptijs ⁊ iduerēt nuptialia idumenta. s. viscera misericordie benignitatis ⁊c. Iō rex egredit̄ vt videat discūbētes priusquā opponat̄ eis prādiū vt retineat hn̄tes nuptialia vestimēta ⁊ delectet: cōdēnet q3 ⁊trarios. vn̄ seq̄t. Intrauit aūt rex vt videret discūbentes. CHRY. sup mat. Nō q2 alicubi ipse nō ē: s3 vbi vult p iudiciū aspicere ibi dr̄ psens. vbi āt nō vult: absens v̄r. Dies āt aspectiōis est dies iudicij: qm̄ visitatur⁹ ē christianos qui sup mēsā3 scripturarū recūbūt. ORIGE. Ingrediēs āt iuēit quēdā q nō mutauerat pprios mores. vn̄ seq̄t: Et vidit ibi hoīe3 nō vestitū veste nuptiali. Sigulariter dixit q2 vni⁹ sūt generis oēs q s̄uāt maliciā p⁹ fidē quā habuerāt an̄ fidē. GREGO. Quid āt debem⁹ itelligere p nuptialē vestē nisi charitatē: q2 hāc in se dn̄s habuit: dū ad sociāde sibi ecclesie nuptias veniret. Intrat ergo ad nuptias: s3 sine veste nuptiali: q in ecclesia fidē h3: s3 charitatē nō h3. AUGU. ⁊ faustū. Ul' sine veste nuptiali nuptias adit q q̄rit ibi gloriā nō spōsi s3 suā. HILA. Uel vestis nuptialis ē gratia spiritussancti ⁊ cādor habit⁹ celestis q bone iterrogatiōis cōfessiōe susceptus vsq3 in cetū regni celo℞ imaculat⁹ ⁊ integer ē reseruādus. HIERO. Uel vestis nuptialis p̄cepta sūt dn̄i ⁊ opera que complent̄ ex lege ⁊ euangelio nouūq3 hominis efficiunt vestimentum quod qui in die iudicij iuēt⁹ fuerit sub nomine christiano nō habere. statī3 corripitur vnde sequitur. Et ait illi. Amice quomodo huc intrasti nō habens vestem nuptialem: Amicum vocat: q2 est inuitat⁹ ad nuptias quasi sit amicus per fidem: Arguit autē3 impudētie q vestē sordida mundicias pollueric nuptiales. ORIGE. Et qm̄ qui peccat ⁊ non induit dn̄m iesum xp̄m: nō h3 excusationē aliquā. iō seq̄tur: At ille obmutuit. HIERO. In tēpore enī illo nō erit locus ipudentie: nec negandi facultas cum omnes angeli ⁊ mundus ipse testes sint peccato℞. GREGO. Nō aūt solū reiectus est a nuptijs qui iniuriā nuptijs fecit. sed adhuc a ministris regis super vincula cōstitutis ligatus incessiōe qua non est vsus ad bonum ⁊ apphensoria virtute qua nullum opus ad bonum impleuit: cōdemnatus est in loco ab omni lumine alieno qui vocātur tenebre exteriores. vnde sequitur. Tūc rex dixit ministris Liga. ma. ⁊ pe. mit. eum in tene. exteriores. GREGO. Ligātur tunc pedes ⁊ manus per districtionem s̄nīe q modo a prauis operib⁹ ligari noluerūt per melioratione vite: vel tūc ligat pena quos modo a bonis operibus ligauit culpa. AUGU. xi. de tri. Prauarum vero atq3 distortarū volūtatū iplicatio vinculū est quo alligat̄ qui hoc ait: Ut proyciat̄ in tenebras exteriores. GREGO. Interiores āt tenebras dicim⁹ cecitatē cordis: exteriores v'o tenebras eternā noctē dānatiōis. CHRY. sup mat. Uel per hoc designatur dr̄ia tormētorum in peccōribus. Sunt. n. prime tenebre exteriores: interiores aūt minores ⁊ nouissima loci. Seqtur. Ibi erit fletus ⁊ stridor dentiū. HIERO. In fletu oculo℞ ⁊ stridore dētiū per methaphorā mēbrorū corporaliū magnitudo ondit̄ tormēto℞. Man⁹ quoq3 ligatas ⁊ pedes: fletū oculo℞ ⁊ stridorē dētiū. ad cōprobādā resurrectionis itellige veritatē. GREGO. Ut illic dētes strideant qui de edacitate gaudebāt: illic oculi defleant qui h̄ per illicitas cōcupiscētias versabantur. quaten⁹ singula mēbra supplicio subiaceant que hic singulis qbusq3 vitijs subiecta s̄uebāt. HIERO. Et q2 icōuiuio nupti

ali nō initiū ſ3 finis queritur. Subditur. Multi enī ſūt vocati pauci vero electi. HYLA. In inuitatione enim ſine exceptione publice bonitatis humanitas ē: in inuitatis vero vel vocatis ō iudicio meritoꝝ ꝓbitatis electio ē. GREGO. Nōnulli enī bona nec incipiūt. nōnulli vero in bonis q̄ īceꝑūt minime ꝑſiſtūt. Tanto ergo ſibi vnuſqſq3 ſollicite metuat: q̄to ignorat q̄ reſtāt. CHRY. ſup matth. Uel aliter Quotiēs deus tētat eccleſiā ſuā3 ingredit̄ ad eā vt videat diſcūbentes: ꝛ ſi inuenerit aliquē nō habētē3 veſtē nuptialē interrogat eū vt q̄d fact⁹ es chriſtian⁹ ſi hec opa diligebas? Talē ergo xp̄s tradit miniſtris ſuis. i. aliqb⁹ magiſtris ſeductionis. ꝛ ligant manus eius. i. opa. ꝛ pedes. i. mot⁹ aīe ꝛ mittunt eū in tenebras. i. i errores vel gentiū vel iudeoꝝ vel hereſim. propinqores enī ſunt tenebre gentiliū: quia veritatē ſpemūt quā nō audierūt: ſed exteriores iudeoꝝ q audierūt: ſed non crediderunt: ſed magis exteriores hereticoꝝ qui audierunt ꝛ didicerunt.

¶ Tūc abeūtes pharisei ꝯſiliū inierūt vt caperent eū ī ſmōe. Et mittūt ei diſcipulos ſuos cū herodianis dicētes. Magr̄: ſcimus q2 verax es ꝛ viā dei ī veritate doces: ꝛ nō ē tibi cura de aliquo. Non enī reſpicis ꝑſonā hoīu3. Dic ḡ nob̄ q̄d tibi videtur: Licz cēſū3 dari ceſari an nō? Cognita aūt ieſus neq̄tia coꝝ ait. Quid me tētatis hypocrite? Oſ̄dite mihi nūmiſma cēſus. at illi obtulerūt ei denariū. ꝛ ait illis ieſus: Cuius ē imago hec ꝛ ſuꝑſcriptio? Dicūt ei: Ceſaris. Tūc ait illis: Reddite ergo q̄ ſūt ceſaris ceſari: ꝛ q̄ ſūt dei deo. Et audientes mirati ſunt: ꝛ relicto eo abierunt.

CHRY. ſuper matheū. Sicut ſi aliqs claudere voluerit aque currentis meatu3 ſi excluſa fuerit per aliquā violētiā: aliunde ſibi ſemitā querit: ſic iudeoꝝ malignitas ex vna parte ꝯfuſa. aliū ſibi aditū adinuenit. vñ dr̄. Tunc abeū. pharisei ꝯſili. inie. vt ca. eū in ſermōe. Abierūt iquā ad herodianos Quale ꝯſiliū tales ꝛ cōſiliatores. ꝛ iō ſeqt̄. Et mittūt ei diſcipu. ſu. cū herodianis. GLO. Tanq̄ ignotis vt facili⁹ deciperent ꝛ ꝑ eos illū caperent. cū timētes turbā hoc ꝑ ſe non ꝑſumerēt facere. HIERO. Nuꝑ q̄dē ſub ceſare augu. iudea ſubiecta romāis: q̄n ī toto orbe ē celebrata ōſcriptio ſtipēdiaria fcā fuerat. Et erat ī ꝑplo magna ſeditio: dicētib⁹ aliis ꝓ ſecuritate ꝛ gēte q̄ romāi ꝓ oib⁹ militarēt: ōbere tributa ꝑſolui. Phariſeis vō q ſibi applaudebāt ī iuſticia: e ꝯtrario nitētib⁹ ñ dēre populū dei q̄ dcīas ſolueret. ꝛ ꝑmitias daret: ꝛ cetera q̄ in lege ſcripta ſūt: hūanis legib⁹ ſubiacere. Ceſar aūt auguſt⁹ herodē filiū antipatris alienigenā ꝛ ꝓſelitū regē iudeis ꝯſtituerat: q tributis p̄eſſet ꝛ romano pareret imperio: Mittūt igit̄ pharisei diſcipulos ſuos cū herodianis idest militib⁹ herodis. ſeu quos illudētes pharisei q2 romanis tributa ſoluebāt: herodianos vocabāt. ꝛ nō diuino cultui deditos. CHRY. in ho. Propter hoc āt ſuos diſcipulos ꝛ herodis milites ſimul mittūt: vt quodcūq3 dixerit reprehēdat̄. cupiebāt. n. magis aduerſu3 herodiāos eū aliq̄d dicere. q2. n. eū detinere timebāt ꝑꝑ turbas voluerūt ei piculum imittere ex hoc ꝙ eſſet publicis tributis obnoxius. CHRY. ſup matth. Hec ē aūt hypocritaꝝ p̄ria ſimulatio: q2 laudāt quos ꝑdere volūt. Et iō in laudē ꝓrūpūt dicētes. Magiſter ſcim⁹ q2 verax es: Magiſtrū eū vocāt vt q̄ſi honorat⁹ ꝛ laudat⁹ myſteriū ſui cordis ſimplr̄ eis apiat tanq̄ volēs eos hēre diſcipulos. GLO. Tripliciter aūt ꝯtingit aliquē veritatē ñ docere. Primo ex pte ipſi⁹ docētis: q2. ſ. vitatē vl̄ nō nouit: vel nō amat. ꝛ ꝯ hoc dicūt. Scim⁹ q2 verax es. Scdo ex parte dei. cui⁹ timore poſtpoſito q̄dā vitatē de deo quā nouerūt: nō pure ānūciāt. ꝛ ꝯ hoc dicūt. Et viā dei in vitate doces. Tertio ex pte ꝓximi: ex cui⁹ timore vel amore aliqs vitatē tacet. ꝛ ad hoc excludēdū dicūt. Et non eſt tibi cura de aliquo. ſ. hoīe: nō. n. reſpicis ꝑſonam hoīum.

CHRY. in ho. Hoc de herode ꝛ ceſare occulte inſinuabāt. HIERO. Blāda q̄dē ꝛ fraudulēta iterrogatio illuc ꝓuocat rñdētē vt magis deū q̄3 ceſarē timeat. vñ dñt. Dic ergo nobis q̄d tibi vi. li. cēſu3 dari ceſari an nō? Ut ſi dicat nō dēre tributa ſolui: ſtati audiētes herodiāi ſeditiōis reū ꝯ romanū ꝑncipē eū teneāt. CHRY. ī ho. Quia. n. ſciebāt ꝙ q̄dā hāc diſcordiā meditātes occiſi erāt: volebāt ꝛ ipſu3 ꝑ ſmones hos in talē ſuſpitionē īmittere. Seqt̄. Cognita āt ie. neq̄. coꝝ ait. Quid me tēta. hypocrite? CHRY. ſup matth. Nō ſm ſmones coꝝ pacificos blāde rñdit: ſed ſm cōſciētiā coꝝ crudelē aſꝑa dixit: q2 de⁹ volūtatib⁹ rñdet. nō v̄bis. HIERO. Pria ergo vt⁹ ē rñdētis: īterrogātiū mentes cognoſcere: ꝛ nō diſcipulos ſ3 tētatores vocare. hypocrita ergo vocat̄ q aliud eſt ꝛ aliud ſimulat. CHRY. ſuper matth. Dicit ergo eis hypocrite: vt ꝯſiderātes eū hūanoꝝ cordiū cognitorē q̄ facere cogitabāt pficere nō auderent Uide ḡ ꝙ pharisei blādiebāt̄ vt ꝑderēt: ſ3 ieſus eos ꝯfūdebat vt ſaluaret: q2 vtilior ē hoi de⁹ irat⁹ q̄3 hō ꝓpiti⁹. HIERO. Sapientia. n. ſꝑ ſapiēter egit: vt ſuis potiſſimū tētatores ſmonib⁹ ꝯfutent̄. Et iō ſequit̄. Oſ̄dite mihi nūmiſma cēſus. At illi obtulerūt ei denariū. Hoc gen⁹ nūmi ē q̄ pro decē nūmis cōputabat̄: ꝛ hēbat imaginē ceſaris. vñ ſequit̄ Et ait illis ieſus. Cui⁹ ē imago hec ꝛ ſupſcriptio? Qui putāt īterrogationē ſaluatoris ignorātiā eē ꝛ nō diſpenſationē: diſcāt ex p̄ñti loco ꝙ vtiq3 poterat ſcire ieſus cui⁹ imago eſſet ī nūmo. Seqt̄: Dñt ei: Ceſaris. Ceſarē ñ putem⁹ auguſtū ſ3 tyberiū ꝑ̄ugnu3 cū ſignificari ſub quo ꝛ paſſus ē dñs. Oēs āt reges romani a p̄mo caio ceſare. q īꝑiu3 arripuerat: ceſares appellant̄. Seqt̄. Reddite ergo q̄ ſunt ceſaris ceſari. i. nūmū: tributū ꝛ pecuniā. HILA. Si. n. nihil q̄ ceſaris ē penes nos reſederit: ꝯditiōe reddēdi ei q̄ ſua ſūt nō tenebimur. Porro aūt ſi reb⁹ illi⁹ incūbam⁹: ſi iure ptātis ſue vtimur: extra q̄relā iniurie eſt reddere ceſari quod ceſaris eſt.

CHRY. Tu aūt cū audieris: Redde que ſūt ceſaris ceſari: illa ſcito eū dicere ſolū: q̄ in nullo pietati nocēt: q2 ſi aliq̄d tale fuerit nō adhuc ceſaris ē: ſ3 diaboli tributū. Deinde vt non dicant q̄ñ hominib⁹ nos ſubycis. ſubdit. Et q̄ ſunt dei deo. HIERO. i. decimas. ꝑmitias: oblatiōes: ꝛ victimas: ſicut ꝛ ipſe dñs reddidit ceſari tributa pro ſe ꝛ petro: ꝛ deo reddidit q̄ dei ſunt patris faciēs volūtatē. HILA. Deo ēt q̄ eius ſunt reddere nos oꝫ. i. corpus ꝛ aīam ꝛ voluntatem. Nūmiſma. n. ceſaris in auro ē in quo eſt eius imago depicta. Dei. āt nūmiſma hō ē in quo ē dei imago figurata iō diuitias veſtras date ceſari: deo aūt inocētie veſtre conſcientiā ſeruate. ORIGE. Ex hoc loco diſcimus ſaluatoris exēplo vt nō his q̄ a multis dicunt̄: ꝛ ꝑpterea glorioſa videntur: occaſiōe pietatis attēdam⁹: ſ3 q̄ cōuenienter ſm ordinē rōnis dicūtur: Poſſumus aūt ꝛ moraliter ītelligere locū iſtū: q̄m debemus corpori quedā dare q̄ſi tributū ceſari. i. neceſſaria: Quecūq3 aūt ſunt cōuenientia aīarum nature. i. ea que ducunt ad virtutē: debemus deo offerre. qui ergo ſupra modū docent legem dei: ꝛ de rebus debitis corpori nihil curare precipiunt: ſunt pharisei qui reddere ceſari tributū vetabant: ꝓhibētes. ſ. nubere ꝛ abſtinere a cibis quos deus creauit. q vero ſupra modum eſtimāt oportere corporibus īdulgere: ipſi ſunt herodiani. Saluator aūt nr̄ vult vt nec virt⁹ minoret̄ dū ſupra modū carni ſeruimus: nec carnis nā grauet̄ dū abūdāti⁹ v̄tutib⁹ adherem⁹. Uel princeps mūdi. i. diabol⁹ dr̄ ceſar: nō. n. poſſum⁹ reddere deo q̄ dei ſūt niſi pri⁹ reddiderim⁹ ꝑ̄cipi q̄ ſūt ſua. i. niſi dpoſuerim⁹ malitiā vniuerſa3: Hoc ēt diſcam⁹ ex loco p̄ñti ꝙ ꝯ tētantes nec oīno tacere debemus nec ſimplr̄ rñdere: ſed circūſpecte vt precidam⁹ occaſionē querētiū in nobis occaſio

nẽ ꝛ vocemꝰ irreprehẽsibilr q̃ pñt saluare volẽtes saluari.
HIE. Qui ãt credere debuerãt ad tãtã sapiaꝫ mirati sũt q calliditas coꝝ isidiandi nõ inuenisset locũ. vnde sequit: Et audientes mirati sunt ꝛ relicto eo abierũt. Infidelitatẽ pariter cũ admiratione reportantes.

¶ In illa die accesserũt ad eũ saducei qui dicunt non esse resurrectionem ꝛ interrogauerũt eum dicentes Magister: moyses dixit: Si quis mortuus fuerit non habens filiũ: vt ducat frater eius vxorem illius ꝛ suscitet semen fratri suo. Erant autem apud nos septem fratres: ꝛ primus vxore ducta defunctus est: ꝛ non habens semẽ reliqt vxorẽ suã fratri suo. Similiter secũdus ꝛ tertius vsqꝫ ad septimũ. Nouissime aũt oĩuꝫ ꝛ mulier defuncta ẽ: In resurrectione ergo cuius erit de septem vxor: Oẽs enim habuerunt eã. Rñdens autẽ iesus: ait illis: Erratis nescientes scripturas neqꝫ virtutem dei. In resurrectione enim neqꝫ nubẽt neqꝫ nubent: ſꝫ erunt sicut angeli dei in celo. De resurrectiõe autẽ mortuorum nõ legistis qđ dictum est a deo dicẽte vobis: ego sum deus abraam: ꝛ deus isaac: ꝛ deus iacob. Non est deus mortuorum sed viuentium. Et audientes turbe mirabantur in doctrina eius.

CRHY. in ho. Cõfutatis phariseoꝝ discipulis cũ herodianis: saducei se immittũt: cũ tamen ex cõfusione poꝝ eos oporteret effici pigriores: sed presumptio inuerecũdũ quid est ꝛ ꝑtinax ꝛ ipossibilia tẽtans: propter hoc ꝛ euangelista stupens eoꝝ demẽtiã hoc ipsũ significat dicẽs. In illa die access. ad eũ saducei. CHRY. super matth. Quã recedebãt pharisei accedebãt saducei: forte tali cõsilio: qꝛ decertabãt qs eũ ante dephẽdere posset: vel si rõne eũ nõ possent superare: saltẽ ꝑ ipsaꝫ frequẽtiaꝫ subuerterent sensum eius. HIERO. Due hereses erãt in iudeis: vna phariseoꝝ: ꝛ altera saduceorũ. pharisei traditionũ ꝛ obseruationũ iusticiã ꝑferebãt. vñ ꝛ diuisi vocabãt a ppl'o: saducei aũt q iterꝑtant iusti: ꝛ ipsi vẽdicabãt sibi qđ nõ erãt ꝑoribꝰ ꝛ corpis ꝛ aĩe resurrectionẽ credentibus confitentibusqꝫ: ꝛ angelos ꝛ spiritũ sequentes iuxta actus apostoloꝝ oĩa denegabant vnde ꝛ hic dicitur. Qui dicũt resurrectionẽ nõ eẽ. ORIGE. Nõ solũ ãt carnis resurrectionẽ negabãt: ſꝫ ẽt anime imortalitatẽ tollebãt. CHRY. sup matth. Uidẽs. n. diabolus: qꝛ iusticiã dei oĩno extinguere nõ potuit: itroduxit heresim saduceorũ q dicerẽt nõ eẽ resurrectionẽ mortuoꝝ: q̃ res oẽ ꝑpositũ faciẽ de iustitie frãgit. qs. n. ꝯtẽtus erit aduersus seipsũ quottidie luctamina exercere nisi ad spẽ resurrectiõis aspiceret. GREGO. c. iiij. mora. Sũt ãt nõnulli ꝯsiderãtes q spũs a carne soluit. q caro i putredinẽ vertit: q putredo in puluerẽ reducit: q puluis i elemẽta soluit. vt neqꝫq̃ ab humanis oculis videat: resurrectionẽ fieri posse desperãt: ꝛ dum arida ossa ispiciũt: hec vestiri carnibꝰ: rursumqꝫ ad vitã virescere posse fieri diffidũt. AVGV. in enche. Nõ ãt perit deo terrena materies: de q̃ mortaliũ creat caro: ſꝫ i quẽlibet puluerẽ cinerẽue soluat: in quoslibet halitus aurasqꝫ diffugiat: in quãcũqꝫ alioꝝ corpoꝝ substãtiã vel in ipsa elemẽta vertat. in quoꝝcũqꝫ aĩaliũ: aut ẽt hominum cibum cedat carneqꝫ mutet: aĩe illi humane i pũcto tẽporis redditur q̃ eã primitꝰ vt hõ fieret: viueret ꝛ cresceret: animauit. CHRY. sup matth. Ad defensionẽ autem sui erroris inuenisse se argutissimã rõnẽ saducei putabãt. vñ sequit: Et interro. eum dicẽtes. Magr. moyses dixit. Si quis mortuus fuerit ꝛc. CHRY. i ho. Quia. n. imitigabile malũ mors erat apud iudeos: q oĩa ꝑ ꝑñti vita faciebãt i legẽ deduxit moyses defuncti sine filijs vxorẽ fratri dari oportere vt de functo filiꝰ nasceret ex fratre: ꝛ nõ excideret nomẽ eius qđ erat q̃dã mortis mitigatio. nõ aũt aliꝰ q̃ frater vel ꝑpinquiꝰ iubebat accipe vxorẽ defuncti: qm̃ nõ ita putaret q ex tali cõiunctione erat nasciturꝰ: eẽ filiꝰ eiꝰ q obijt: ꝛ iterũ extraneis nõ ita hẽret necessitatẽ statuere domũ eiꝰ q obierat sicut frater: cui ẽt ex cognatione hoc facere iustũ erat. Sequitur. Erãt aũt apud nos septẽ fratres. HIERO. Qui resurrectionẽ corpoꝝ nõ credebãt ꝛ aiaꝫ putabãt iterire cũ corporibꝰ. recte istiusmodi fingũt fabulã q̃ delyramẽti arguat eos q resurrectionẽ asserãt mortuoꝝ. Turpitudinem ergo fabule opponũt: vt resurrectõis denegẽt ṽitatẽ. vnde cõcludũt. In resurrectõe ergo cuius erit: põt aũt fieri vt vere in gẽte eoꝝ hoc aliqñ acciderit. AVGV. de que. euã. Per hos aũt septẽ frẽs mystice itelligunt hoĩes ipij: q fructũ iustitie nõ potuerũt afferre in terra ꝑ oẽs. vij. mũdi etates: qbꝰ ista terra cõsistit. postea. n. ꝛ ipsa terra trãsiet: ꝑ quã oẽs illi q̃si septẽ steriliter trãsierũt. Seqt. Rñdẽs autẽ iesus ait illis: Erratis nesciẽtes scripturas neqꝫ virtutẽ dei. CHRY. sup matth. Sapiẽter ꝑmũ arguit stultitiã eoꝝ: qꝛ nõ legebãt. scđo ignorãtiã: qꝛ nõ cognoscebãt deũ. Ex diligẽtia. n. lectiõis nascit sciẽtia dei: ignorãtia aũt negligẽtie filia ẽ. HIERO. Propterea ergo errãt qꝛ scripturas nesciũt. ꝛ qꝛ scripturas nesciũt ꝯsequẽter ignorãt virtutẽ dei. ORIGE. Duas aũt res dicit eos nescire: vnam qdẽ scripturas. alterã aũt virtutẽ dei ꝑ quã resurrectio fit ꝛ noua vita in ea: Uel dñs arguẽs saduceos nescire virtutẽ dei se eos nõ cognoscere arguebat. ipse. n. erat virtꝰ dei ꝛ non cognoscebãt eũ q̃si nesciẽtes scripturas q̃ loquunt de eo. propterea nec resurrectionẽ credebãt quã facturꝰ fuerat ipse. Querit aũt cũ saluator dicat. Erratis nesciẽtes scripturas. an dicat q in qbusdã scripturis positũ ẽ qđ seqt: In resurrectiõe nꝫ nubẽt. ꝛc. qđ i veteri testõ nõ legit scriptũ. Nos aũt dicimꝰ qꝛ scriptũ est nõ in ipsis ſmonibꝰ manifeste ista dicẽtibꝰ: ſꝫ in mysterio idicãtibꝰ ſm itellectũ moralẽ: nã cũ sit lex vmbra futuroꝝ bonoꝝ: dicens quodlibet de viris ꝛ vxoribꝰ: de spiritualibꝰ nuptijs ꝑncipaliter dicit. Sed nec hoc iuenio alicubi scripturã dicẽtẽ sanctos post exitũ fore sicut angelos dei: nisi forte qs ꝛ hoc moraliter intelligat: ſm illud qđ dr. Tu ãt ibis ad pr̃es tuos. Itẽ appositꝰ ẽ ad ppl'm suũ. Dicet aũt aliqs. Iđ eos increpabat, qa non legebãt ceteras scripturas q̃ sũt extra legẽ: ꝛ iđ errabãt. Aliꝰ aũt dicit q nesciebant mosaice legis scripturas: ex eo q diuinũ sensum eaꝝ nõ scrutabant. CHRY. sup matth. Ul' qđ dicit. In resurrectõe nꝫ nubẽt: ꝛc. retulit ad ħ qđ dixerat. Nescitis virtutẽ dei. Qđ ãt dixit. ego sum deꝰ abraã ꝛc. ad illđ qđ dixerat Nescitis scripturas. Et qdẽ calũniatoribꝰ ꝑmũ oꝫ i aliqone auctoritatẽ scripture ꝑferre: deide rõnẽ exponere: interrogãtibꝰ ãt ꝑ ignorãtiã ꝑiꝰ rõnẽ exponamus: postea auctoritate cõfirmemus qm̃ calũniatores cõuincere oꝫ: interrogatores autem docere. ideo his iterrogantibus per ignorantiã prius rõnẽ exposuit dicẽs. In resurrectione. HIERO. in hoc aũt qđ dicit. Neqꝫ nubent nꝫ nubent. Latina ꝯsuetudo greco ydiomati ñ rñdet. Nubere. n. apđ latinos ꝑpe dñr mulieres ſꝫ nos simplr' deiñ itelligamꝰ q nubere de viris. ꝛ nubi d mulieribꝰ dcm̃ sit. CHRY. sup mat. In ħ qdẽ seculo qꝛ morimur: iđ nascimur. qꝛ nascimur iđ vxores ducimus. vt qđ moriẽdo minuit nascẽdo suppleat. ibi ãt moriẽdi necitas tollit. vñ ꝛ nascẽdi cã soluta ẽ. HILA. Et qdẽ sufficerat aduersus saduceos opinionẽ illecebre corporee recedisse: ꝛ officijs cessantibꝰ iania hec corporum gaudia sustulisse: ſꝫ adiecit. ſꝫ sũt sic ãgeli dei in celo. CHRY. in ho. ꝑ qđ ad iterrogatũ ꝯueniẽter rñdet qꝛ. n. hec erat eis cã estimandi resurrectionẽ nõ esse: quia credebant eandeꝫ

fore resurgētiū cōditionē. Hāc causaz remouit: ostēdens eos alteri⁹ cōditiōis futuros. CHRY. sup matth. Notanduz vero q cū de ieiunijs et elemosynis ceterisqz virtutib⁹ spiritalib⁹ locut⁹ fuit: nūqz angloꝝ similitudinē introduxit nisi cū de absolutiōe a coitu loqret: qm sic oēs act⁹ carnales opa sūt aīaliū precipue tū act⁹ libidinis: sic oēs virtutes sūt res angelice: precipue tū castitas: p quā vincit nā virtutib⁹. HIERO. Quod ergo infert. Sed sunt sicut angeli dei in celo. spiritalis cōuersatis repromittit. DIO. Tunc. n. qn̄ icorruptibiles et imortales erim⁹ visibili qdē ipsius dei apparitione in castissimis cōtēplatiōib⁹ adīplebimur. itelligibilis āt luminis datiōe participabim⁹ i impassibili et in imateriali mēte fz imitatiōe supcelestiū mētiū: ppter qd dicit: q erim⁹ angelis equales. HYLA. Eādē aūt calūniā quā saducei afferūt de cōiugio afferre plures solēt in quā formā muliebris sexus resurgat. Sed qualis in scripturis auctoritas ē de angelis opinādo. talē in resurrectione spēi nostre sensum oportet eē de feminis. AVGV. xxij. de ciui. dei. Sz mihi melius videt sape q vtrūqz sexū resurrecturū eē nō dubitant. Non eni libido ibi erit q cōfusionis cā ē. Nā priusqz peccassent nudi erāt. natura aūt seruabit: q tunc qdē et a cōcubitu et a partu immunis erit: erūt tamen mēbra feminea nō accomodata vsui veteri. sed decori nouo quo nō allicit aspiciētis cōcupiscentia: q nulla erit: sz dei laudet sapientia atqz clemētia: q et quod nō erat fecit et liberauit a corruptione quod fecit.

HIERO. Nemo enīz dicit de lapide et arbore et his reb⁹ que nō habēt mēbra genitalia q nō nubēt neqz nubentur. sz de his qui cū pñt nubere tñ aliq rōe nō nubūt. RABA. Hec aūt que dicta sunt de resurrectionis cōditionib⁹ ppposite reddidit questioni. de ipsa vero resurrectione cōtra eorū infidelitatem conuenienter loquitur. CHRY. in ho. Et qz illi interrogando moysen premiserant p moysen eos confutat: vnde subdit. De resurrectione autem mortuoruz nō legistis etc. HIERO. Ad cōprobādū resurrectiōis veritatē multis alijs exēplis manifestiorib⁹ vti potuit: ex quib⁹ est illud. Resuscitabūtur mortui: et resurgēt qui in monumētis sunt. et in alio loco. Multi dormientium de terre puluere resurgent. Queritur ergo qd sibi voluerit dñs hoc proferre testimoniū qd videtur ambiguum: vel non satis ad resurrectionis pertinens veritatem: et quasi hoc prolato probauerit quod volebat statim intulerit: Nō ē deus mortuorū. sed viuētiū. Supra diximus aūt saduceos nec angelū nec spūm nec resurrectionē corporū cōfitentes: et animarum quoqz interitum predicasse. hi qnqz tñ libros moysi recipiebāt. pphetaꝝ vaticinia respuētes. Stultū āt erat inde pferre testimōia cui⁹ auctoritatē nō sequebāt. Porro ad eternitatē aiarū pbādā: de moyse ponit exēplū. Ego sum deus abraaz. statiqz infert: Nō ē de⁹ mortuoꝝ sz viuētium: vt cū pbauerit aīas pmanere post mortē: nz. n. poterat fieri vt eoꝝ eēt de⁹ q neqꝙ subsisterēt: cōuenienter introduceret et corporꝝ resurrectio q cū aīabus bona malaqz gesserunt.

CHRY. in ho. Sz ꝗliter alibi ait: vt viuoꝝ et mortuoꝝ dñet. sz hoc nō ē sile ei qd hic dr: mortuoꝝ. n. ibi dr eē dñs: eoꝝ. s. q victuri sūt nō aūt eoꝝ q semel disparuerūt: et vltra nō resurgēt. HIERO. Cōsiderādū ēt q sermo hic ad moysen iam factus fuerat sanctis patriarchis iā pridē quiescentibus: erāt ergo quoꝝ de⁹ erat. nihil. n. hēre poterant si non erāt: qz in natura rei est vt esse id necesse sit cuius sit alterꝝ: atqz ita habere deū viuētū est cū de⁹ eternitas sit: et nō sit eoꝝ que mortua sunt hēre id qd eternūz est. et quō esse illi futuri sermo negabunt: quoꝝ se esse profiteatur eternitas.

ORIGE. Deus ēt ē q dicit: Ego sum qui sum. Sic ergo impossibile ē vt dicat eoꝝ de⁹ eē q nō sūt. Et vide qz nō dixit Ego sum deus abraaz isaac et iacob. sed de⁹ abraaz deus isaac et deus iacob. In alio aūt loco sic dixit De⁹ hebreoꝝ misit me ad te. Qui. n. perfectissime sunt circa deū. quantū ad cōparationē ceteroꝝ boniz totū habent deū in se: ppterea nō cōiter sz singulariter dr eoꝝ de⁹: vtputa si dicam⁹: Ager ille illoꝝ ē: ostēdim⁹ q vnusqsqz eoꝝ nō hz eū in toto. Si āt dicim⁹ q ager ille illi⁹ ē. demōstram⁹: qz totū agrū possidet ille. Ubi ergo dr: De⁹ hebreoꝝ. ipfectis demōstrat eoꝝ: qa vnusqsqz eoꝝ aliqd modicū de deo hēbat. Dicit aūt. Deus abraaz: deus isaac: et deus iacob: qz singuli eoꝝ totū hēbāt deū. nō āt ad modicā laudē respicit patriarchaꝝ q deo viuebāt. AVGV. cō faustū. Opportūe itaqz eadē voce nūc cōuincunt manichei. q tūc cōuicti sunt saducei. nā et ipsam resurrectionē alio qdē mō sz tñ ēt ipsi negāt. AVGV. sup ioānē. Jō āt spāliter de⁹ abraā de⁹ isaac et de⁹ iacob dr. qz in istis trib⁹ oēs modi gratiōis filioꝝ dei vocant. Generat eni de⁹ multotiēs de bono pdicatore bonū filiū: et de malo malū qd significat p abraaz q de libera vxore fidelē filiuz habuit: et de ancilla ifidelē genuit. Aliqn̄ vo generat p bonū pdicatorē bonū et malū filiū: qd significat i isaac q de libera vnū bonū et alteꝝ malū generauit. Aliqn̄ generat bonos p bonū et malū pdicatorē: qd significat p iacob q bonos filios genuit: et de liberis: et de ancillis. CHRY. sup matth. Et vide quō sit ifirmior cōgressio iudeoꝝ cō xpm. Pria fuit cū terrore. dicēdo: In q ptāte hec facis: cō quam necessaria fuit cōstātia cordis. Secūda fuit cū dolo: cō qnā necessaria fuit acuta sapiētia. hec aūt fuit cū psumptiōe ignara: q precedentibus facilior est. Hominē. n. putantē se aliquid scire cū nesciat: viro sciēti facile est cōuincere. Sic et opatio inimici in primis grauis est: sed siqs forti aio sustinuerit: inueniet eū infirmiorē. Seqtur. Et audiētes turbe mirabantur in doctrina ei⁹. REMI. Nō qndē saducei sed turbe mirātur. Hoc ēt quotidie agit in ecclesia. cū. n. diuina inspiratione aduersarij ecclesie superantur turbe fideliuꝫ letantur.

¶ Pharisei āt audiētes q silētiū iposuisset saduceis cōuenerūt i vnū: et iterrogauit eū vn⁹ ex eis legis doctor tētās eū. Magr qd ē mādatū magnū i lege: ait illi iesus: diliges dñz deū tuū ex toto corde tuo: et ex tota aīa tua: et i tota mēte tua. Hoc ē maximū et pmū mādatū. Scdz āt sile est huic: Diliges pximū tuū sicut teipsum. In his duobus mādatis vniuersa lex pēdet et pphete.

HIERO. Ex supra pharisei in ostsiōe denarij fuerāt cōfutati et aduerse ptis viderant factionez subuersā: debuerāt ex hoc moueri ne vltra molirentur insidias: sed maliuolētia et liuor nutrit impudētiā. vñ dr: Pharisei aūt au. q silē. ipo. sadu. cō. in vnū. ORIGE. Silētiū aūt saduceis iposuit iesus: volēs ostēdere qm̄ mēdacij vocem obmutescere facit claritas vitas. Sicut. n. pprium est iusti tacere cū sit tēpus tacēdi: et loq cū sit tps loquēdi: non tñ obmutescere: sic pprium ē oium q mēdacij sunt doctores obmutescere qdez quātū ad rē: nō aūt tacere. HIERO. Pharisei ergo et saducei q iter se cōtrarij sūt ad tentādū iesuz pari mēte cōsentiūt.

CHRY. sup matth. Uel cōuenerūt i vnū pharisei vt multitudine vincerēt quē rōnibus supare nō poterāt: a vitate nudos se professi sunt q multitudine se armauerunt. Dicebant. n. apud se. Unus loquatur pro oibus: et oēs loqmur p vnum vt si qdem vicerit oēs videamur vicisse. si autez cōuictus fuerit vel solus videat confusus. et ideo sequitur. Et interrogauit eum vnus ex eis legis doctor tentans eum.

ORIGE. Oēm ergo q non discendi sed tētādi causa interrogat aliquē doctorum estimare debemus illius pharisei fratrez fm illud: Qd vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis. AVGV. de con. euan. Non moueat autem q matheus hic dicit tentantem fuisse: a quo dominus interrogatus est: marcus autem hoc tacet: et in fine ita concludit q ei dominus sapienter respondenti dixerit. Non

lōge es a regno dei. Fieri enī potest vt q̄uis tētādo accesse
rit: dn̄i tamē responsiōe correct⁹ sit. Aut certe ipsā tētationē
nō accipiam⁹ malā tanq̄ decipe volēs inimicū: sȝ cā potī⁹
tāq̄ expiri āpli⁹ volētis ignotū. neq̄ frustra scriptū ē: Qui
facile credit leuis ē corde. qd aūt iterroget subdit̄: Magr̄
qd ē mādatū i lege? ORIGE. Tētās dicebat Magr̄ quī
nō tāq̄ discipl'is xp̄i pferebat hāc vocē. Siquis ḡ nō discit
aliqd a vbo nec tradit se ei ex toto aīo suo: dicit aūt ei Magr̄.
frater pharisei est xp̄m tētātis. Cū ḡ añ saluatoris aduētū
legeret lex forsitan q̄rebat̄ qd ē mādatū magnū in ea. Ne
q̄ enī iterrogasset hoc phariseus nisi diu apd illos ḋ hoc q̄
situ fuisset ⁊ nō īuentū: donec veniens iesus hoc doceret.
CHRY. sup math. De magno tātū mādato iterrogat: q̄
nec minimū obseruabat ille dȝ iterrogare ḋ maiore iustitia
q̄ iā minorē ɔpleuit. HIERO. Uel nō de mādatis inter
rogat: sed qd sit p̄mū mādatū magnūq̄ vt cū oia q̄ de⁹ mā
dauerit magna sint: qcq̄d ille rn̄deat occasionē hēat calūni
andi. CHRY. sup math. Dn̄s aūt sic ei rn̄dit vt iterroga
tionis ei⁹ fictā ɔsciā statī p̄mo rn̄so peuteret. vn̄ seq̄t̄: Ait
illi iesus. Diliges dn̄m deū tuū ex toto corde tuo: ⁊ ex tota
aīa tua. ⁊ in tota mēte tua. Diliges inq̄t nō timore q̄ dilige
re magis ē q̄ timere. timere enī seruoꝝ ē: diligere filioꝝ. Ti
mor sub necessitate ē: dilectio i libertate. Qui in timore ser
uit deo penā q̄dē euadit mercedē vo iusticie nō hȝ: q̄ inui
tus fecit bonū ppter timorē. Nō vult ḡ de⁹ vt timeat̄ ser
uiliter ab hoībus quasi dn̄s sȝ vt diligat̄ q̄si pater q adopti
onis spūm donauit hoīb⁹. Diligere aūt deū ex toto corde. est
vt cor tuū nō sit inclinatū ad alicui⁹ rei dilectionē magis q̄
dei. Diligere aūt deū in tota aīa. ē certissimū aīmū habere in
veritate: ⁊ firmū eē in fide. Ali⁹ ē.n. amor cordis: ⁊ ali⁹ ē amor
aīe. Amor cordis quodāmō carnalis ē vt etiā carnaliter di
ligam⁹ deū qd facere nō possumus. nisi recedam⁹ ab amore
mūdialiū reꝝ. Cordis ḡ amor sentit̄ in corde. amor vo aīe
nō sentit̄ sed intelligit̄: q̄ i iudicio aīe ɔsistit. Qui.n. credit
apd deū eē oē bonū ⁊ nihil boni eē ex̄ ipm hic diligit deū in
tota aīa. Tota vero mēte diligere deū ē vt oēs sensus deo
vacēt. Cui⁹.n. intellect⁹ deo ministrat: cui⁹ sapia circa deū ē:
cuius cogitatio ea q̄ dei sūt tractat: cuius memoria q̄ bona
sūt recordat̄ tota mēte diligit deū. AVGV. De doctrīa
christiana. Uel aliter. Deū ex toto corde deligere pcipis: vt
oēs cogitationes tuas. Ex tota aīa: vt oēȝ vitā tuam. Ex to
ta mēte tua: vt oēm intellectū tuū in illū ɔferas: a quo hēs
ea q̄ confers. Nullā ḡ vite nr̄e partē reliquit que vacare de
beat ⁊ quasi locū dare vt alia re velit frui. Sed quicqd ali
ud diligēdū venerit i animū illuc rapiat̄ quo tot⁹ dilectio
nis ipet⁹ currit: tūc.n. ē optim⁹ hō cū tota vita sua pgit i icō
mutabile bonū. GLO. Ul' ex toto corde .i. intellectu. Aīa .i.
volūtate. Mēte .i. memoria: vt nihil ei ɔtra velis: sentias:
aut recorderis. ORIGE. vel aliter. Ex toto corde .i. fm
totā recordationē ⁊ opationē ⁊ cogitatōnē. Ex tota aīa .i. vt
pati sint eā ponere p pietate dei. In tota mēte nihil aliud .s.
pferētes nisi q̄ dei sunt. Et vide si potes cor qdē accipe p
intellectu quo sīel ligibilia speculat̄: mētē āt ad proferēdas
res. Mēte.n. proferim⁹ singulas res: ⁊ p vnūquodq̄ qd si
gnificat̄ q̄si mēte nr̄a inābulam⁹ atq̄ proferim⁹. Si aūt iē
tāti phariseo dn̄s nō rn̄disset: estimare possem⁹ nō eē vnū
mādatū ma⁹ altero: Sed dn̄s respondens subdit: hoc est
maximū ⁊ p̄mū mādatū. vbi discim⁹ sniam de mandatis:
qd est magnū ⁊ sunt inferiora vsq̄ ad minima. Respōdet
aūt dn̄s nō solū qd est magnū mandatū. sed ēt p̄mum. nō
pro ordine scripture: sed pro dignitate virtutis. Hi autem
soli huius mādati in se suscipiūt magnitudinē ⁊ primatum
q nō solū diligūt dn̄m deū suū: sȝ etiā illa tria susceperint
sez ex toto corde ⁊c. Docuit aūt q nō solū est magnū ⁊ pri
mū sȝ ēt q eēt scdm simile priori. vn̄ seq̄tur. Secūdū autē
simile ē huic. Diliges proximū tuum sicut teipsum. Si autē
q diligit iniq̄tatē odit aīam suā: manifestū q nō diligit p̄xi
mū sicut seipsū cū nec seipsū diligat. AVGV. i. de do
ctri. christiana: Manifestū ē āt oēȝ hoīeȝ p̄ximū eē depu
tādū. q̄ erga neminē opandū ē malū. Iā v̄o si vel cui pbē
dū: vel a quo pbēdū ē nobis officiū misericordie recte p̄xi
mus dr̄. manifestū ē hoc pcepto quo tenemur diligere p̄xi
mū ēt sanctos āgelos ɔtineri: a qb⁹ nobis tāta misericordie
ipēdūt officia quāta nobis in scripturis aīaduertere facile
ē ex quo ⁊ ipse dn̄s nr̄: p̄ximū se nobis dici voluit: qm̄ seip̄
dn̄s iesus xp̄s significat opitulatū eē semiuiuo iacēti i via.
AVGV. viij. de tri. Qui aūt amat hoīes aut q̄ iusti sunt
aut vt iusti sint amare dȝ. sic.n. ⁊ seipsū amare dȝ: aut q̄ iu
stus ē aut vt sit: sic.n. diligit p̄ximū sic seipsum sine vllo
piculo. AVGV. i. de doc. christiana. Si āt teipsum nō pp
te debes diligere: sȝ pp illū vbi dilectiōis tue rectissimus fi
nis ē nō succēseat aliqs hō si ⁊ ipsū pp deū diligis. q̄sq̄s ḡ
recte p̄ximū diligit hoc cū eo dȝ agere vt ēt ipe toto corde
diligat deū. CHRY. sup math. Qui aūt hoiem amat si
mile ē sicut q deū amat: q̄ imago dei est hō in quo deus di
ligit̄: sicut rex in sua imagine honoratur. Et propter hoc dr̄
hoc mandatum simile eē p̄mo. ORIGE. Uel aliter: Qd
mādatū sequēs p̄mo ē simile: significat idē eē officij ⁊ me
riti in vtroq̄: nȝ.n. aut dei sine xp̄o aut xp̄i sine deo pōt vti
lis eē dilectio ad salutē. Seq̄tur. In his duobus mandatis
tota lex pendet ⁊ pphete. AVGV. de q̄. euā. Pendet di
xit .i. illo refert̄ vbi habet finē. RABA. Ad duo.n. hec p
cepta pertinet totus decalogus. pcepta qdē p̄me tabule ad
dilectione dei: pcepta secūde ad dilectionē p̄ximi. ORI
GE. Uel q̄ qui oia ipleuit que scripta sunt de dei dilectio
ne ⁊ p̄ximi: dignus est magnas gratias a deo pcipe vt īntelli
gat oēm legē ⁊ prophetas. AVGV. vij. de trini. Cū autē
sint duo pcepta in qb⁹ pēdet lex ⁊ pphete: dilectio dei ⁊ p
ximi nō inmerito scriptura pleriq̄ pro vtroq̄ vnum ponit
siue dilectionē dei: sicut ē illud: Scimus enī qm̄ diligenti
bus deū oia cooperant̄ in bonū: siue dilectionē proximi: si
cut est illud. Ois lex in vno sermone ipletur. Diliges pro
ximū tuū sicut teipsum. Sed hoc ideo q̄ qui proximū dili
git cōsequens est vt deū diligat. Ex vna enī eademq̄ charita
te deū proximūq̄ diligimus: sed deū propter deū. nos aūt
⁊ proximū propter deū. AVGV. i. de doctri. christiana.
Sed tn̄ qm̄ excellentior ⁊ supra nostrā naturā est diuina
substantia preceptū quo diligimus deū a proximi dilectio
ne distinctum est. q si te totū intelligas .i. aīam ⁊ corpus ⁊
proximū tuum .i. aīam ⁊ corpus nullum diligendarum reꝝ
genus in his duobus preceptis pretermissum est. Cum enī
precurrat dilectio dei sequitur dilectio proximi cuiusq̄ dile
ctionis modus prescriptus sit vt eum sicut teipsum diligas
simul ⁊ tu abs te dilectio pretermissa non est.

¶ Cōgregatis āt phariseis iterrogauit eos iesus
dicēs: Quid vobis vr̄ de christo cuius filius ē?
Dicūt ei: Dauid. Ait illis: Quō ergo dauid in
spū vocat eū dn̄m dicēs: Dixit dn̄s dn̄o meo sede
a dextris meis: Donec ponā inimicos tuos sca
bellū pedū tuoꝝ? Si ergo dauid vocat eū dn̄m
quō filius ei⁹ ē? Et nemo poterat ei rn̄dē verbū:
nȝ ausus fuit q̄sq̄ ex illa die eū āpli⁹ iterrogare.

CHRY. in home. Iudei estimantes christū eē hoīeȝ pu
rū: eum tentabant nec eum tentassent si filium dei credi
didissent. Uolens ergo christus ostendere q cognoscebat
fallaciā cordis eoꝝ: ⁊ quia deus erat: nec manifeste voluit
dicere veritatē: ne occasionē blasphemie inuenientes in
dei amplius insanirent. Nec omnino tacere q̄ ad hoc ve
nerat vt veritatē annūciaret ideo talē iterrogationē eis
proposuit: vt ipsa interrogatio eis ostenderet quis esset.

Un̄ dicit᷑: Cōgregatis aūt phariseis interrogauit eos iesus dicens: Quid vobis videt᷑ de xp̄o cui⁹ filius ē? CHRY. in ho. Discipulos qdē p̄mū interrogauit qd alij dicerēt de xp̄o. τ tūc qd ipsi dicerēt hos āt nō ita. Profecto.n. seductorē eū dixissent τ malū. existimabāt āt qm̄ xp̄s purus hō erat: τ iō dixerūt eū esse filiū dauid: τ hoc ē qd subdit᷑: Dicunt ei dauid. Ipse aūt hoc reprehēdens inducit ꝓphetaz dn̄ationē eius τ ꝓprietatē filiatōis τ cohonorationē q̄ ē ad p̄rēz testātē. Un̄ subdit᷑. ait illis: Quō ḡ dauid i sp̄ū vocat eū dn̄m dicēs: Dixit dn̄s dn̄o meo sede a dextris meis. donec. HIERO. Testimoniū hoc de. 109. psalmo sūptū ē. Dn̄s ḡ fili⁹ dauid vocat: nō fz id qd̄ de eo nat⁹ ē sz iuxta id qd nat⁹ ex p̄re sp̄ fuit p̄ueniēs ip̄z carnis sue p̄rēz: vocat āt eū dn̄z suū n̄ errore incerto nec ꝓpria volūtate. sed sp̄ūscō. REMI. Qd aūt dic᷑ Sede a dextris meis nō intelligēdū ē qd deus corpore⁹ sit vt dextrā vel sinistrā habeat. sed a dextris dei sedere ē i honore τ equalitate paterne dignitatis manere. CHRY. sup mat. Puto aūt hāc interrogationē nō solū cōtra phariseos sz ēt cōtra hereticos posuit. nā fm̄ carnē vere filius erat dauid: dn̄s autē fm̄ diuinitatē. CHRY. in ho. Non aūt in hoc stat. sed vt timeant subdit. Donec ponam inimicos tuos scabellū pedū tuoꝝ: vt saltē ita eos inducat. ORIGE. Deus etiā nō ad ꝑditionē solū ponit scabellū pedū xp̄i inimicos ipsius. sz τ ad coꝝ salutē. REMI. Donec āt pro infinito ponit᷑. vt sit sensus Sed semp: τ inimici tui i sempiternū subijciēt᷑ pedibus tuis. GLO. Qd autez a patre inimici subijciunt᷑ filio nō infirmitatē filij sz vnitatē nature significat. nā τ fili⁹ subijcit inimicos patri: qꝛ patrē clarificat super terrā. Et ex hac auctoritate ꝯcludit: Si ḡ dauid vocat eū dn̄m quō fili⁹ eius ē? HIERO. Interrogatio hec nobis ꝓficit vsqz hodie ꝯtra iudeos. Et hi.n. qui ꝯfitent᷑ christū eē venturū hoīem simplicē τ scm̄ virū asserūt de genere dauid. Interrogēus ḡ eos docti a dn̄o si simplex hō ē. τ tm̄ fili⁹ dauid: quō dauid vocat eū dn̄m suū? iudei aūt ad diludendā interrogatōis vitatē: friuola mīra ꝯfingūt. vernaculū abrae asserētes cuius filius fuerit damascus eliezer: τ ex ipsius ꝑsona scriptum psalmum. quod post cedem quinqz regum dominus deus domino suo abraā dixerit Sede ad dexterā meā donec ponaz τc̄. Quos interrogem⁹ quō dixerit abrae ea q̄ sequuntur: τ respondere cogamus quō abraā ante luciferū genit⁹ sit: τ quō sacerdos fuerit fm̄ ordinē melchisedech: ꝑ quo melchisedech obtulerit panē τ vinū τ a quo decimas prede accepit. CHRY. in ho. Hoc tm̄ imposuit finem ipsoꝝ disputationib⁹ q̄si magnū τ sufficiēs p̄cludere eoruz ora. vn̄ seqtur: Et nemo poterat rn̄dere ei verbū. Neqz ausus fuit quisq̄ ex illa die eū amplius iterrogare. Siluerūt eni ex tūc nō volētes: sz nō habēdo aligd dicere. ORIGE. Si aūt interrogatio eoꝝ fuisset ex volūtate discēdi nunq̄ eis talia ꝓposuisset: vt amplius nō eēnt ausi eū iterrogare. RABA. Ex hoc aūt itelligim⁹ venena inuidie superari posse: sed difficile qescere.

CA. XXIII.

Tunc iesus locutus ē ad turbas τ ad discipulos suos dicens: Sup cathedrā moysi sederūt scribe τ pharisei. Oīa ergo quecūqz dixerit vob' seruate τ facite: scḋm opa vero eoꝝ nolite facere. Dicunt.n. τ non faciunt. Alligāt aūt onera grauia τ iportabilia τ iponūt i humeros hominū: digito autem suo nolunt ea mouere.

CHRY. sup matth. Postq̄ dn̄s sacerdotū rōnez ꝓstrauit: τ incorrigibilē eoꝝ cōditionē ondit: sicut clerici si male fecerint inemendabiles sunt laici vero delinquentes facile emēdant᷑. tunc cōuertit sermones ad apostolos τ ad populū. vnde dicitur. Tunc locut⁹ est iesus ad turbas τ ad disci. suos. Infructuosuz nāqz ē v̄bū i quo sic alter ꝯfunditur: vt alter nō erudiat᷑. ORIGE. Sūt aūt meliores discipuli xp̄i reliqs turbis: τ inuenis in ecclesijs quosdā affectuosius accedētes ad v̄bū dei eē discipulos xp̄i ceteros aūt populū eē ipsi⁹. Et iterdū q̄dā discipulis solis dicit: q̄daz turbis: alia v̄o turbis simul atqz discipulis sic̄ sūt hec. quod seqtur. Dicēs sup cathedrā moysi τc̄. Qui legē moysi ꝓfitētes iterp̄tari se gloriant᷑ hi sedēt sup cathedrā moysi. Qui nō recedūt a lr̄a legis scribe dicunt᷑. Qui aūt maius aligd p̄ferētes: diuidūt seipsos q̄si meliores a multis pharisei vocant᷑: qd̄ iterp̄tat᷑ diuisi. Qui āt moysen fz spiritualē virtutē itelligūt τ exponūt: sedēt qdē sup cathedrā moysi: sz nō scribe τ pharisei sz his meliores dilecti xp̄i discipuli. Post aduētū aūt xp̄i sedēt sup cathedrā ecclesie: que ē cathedra xp̄i. CHRY. sup matth. Uidēdū ē tn̄ quō qs sup cathedrā sedeat: qꝛ nō cathedra fac᷑ sacerdotē sz sacerdos cathedrā nō locus sanctificat hoiez sz hō locū. Ideoqz malus sacerdos de sacerdotio suo crimen acqrit: non dignitatem.

CHRY. in ho. Ne aūt aligs dicat: qm̄ ꝑ hoc desidiosior fact⁹ sum ad agēdū qꝛ malus ē doctor. hāc destruit occasionē: cū subdit Oīa ergo q̄cūqz dixe. vo. ser. τ facite. Nō.n. sua dicūt: sz que dei sunt q̄ ꝑ moysen deus in legē dedit. Et itiuere quāto circa moysen vtit᷑ honore: eā itez q̄ ad vetus ē testm̄ ꝯcordiā ostēdēs. ORIGE. Si autez scribe τ pharisei sedētes sup cathedrā moysi sunt iudeoꝝ doctores fm̄ litterā docētes legis mādata: quō iubet nos dn̄s facere q̄ dicūt illi facere: cū ap̄li in actib⁹ vetēt fideles viuere fm̄ litterā legis: Sz illi docēt fm̄ litterā legē spiritualiter non intelligētes. Quecūqz ergo dicūt nobis ex lege intelligētes sensuz legis facim⁹ τ seruim⁹. neq̄q̄ faciētes fm̄ opa eorū. Nō.n. sicut lex docet faciūt nec itelligūt velamē eē sup litterā legis. Ut cū oīa audieris nō oīa itelligas p̄cepta legis: puta multa q̄ de escis sunt τ q̄ de hostijs τ silia sz ea q̄ corrigūt mores. Sed q̄re nō de lege gratie hoc mādauit sed de doctrina moysi? qꝛ.s nōdū erat tp̄s p̄cepta noue legis ante tp̄s passiōis manifestare. Mihi āt vr̄ qd τ aligd aliud p̄pēsans hoc dicit: qꝛ.n. accusaturus erat scribas τ phariseos in sequētib⁹ s̄monib⁹: ne videret᷑ apud stultos ex hoc principatū cupe: vel propter inimicitiaz hoc facere: primū a se hanc suspitionē remouet: τ tūc eos incepit reprehendere: vt turbe non in eadē vitia incidant. τ ideo ne existimēt qd qꝛ debent eos audire ideo eos debeant in operibus imitari. Subditur eni. Scḋm vero opera eoruz nolite facere. Quid est āt doctore illo miserabilius: cuius vitam discipuli non sequunt᷑ saluant᷑: cū imitant᷑ ꝑdunt᷑? CHRY. sup matth. Sicut aūt aurū de terra eligit᷑: τ terra relinquit᷑ sic τ auditores doctrinā accipiāt τ mores relinquant. Frequēter.n. de hoīe malo bona doctrina ꝓcedit: sicut autē sacerdotes meli⁹ iudicāt ꝓpter bonos malos docere q̄ ꝓpter malos bonos negligē: sic τ subditi ꝓpter bonos sacerdotes etiā malos honorē: ne ꝓpter malos boni ēt contemnātur. meli⁹ est.n. malis iniusta p̄stare q̄z bonis iusta subtrahere. CHRY. in ho. Cōsidera vero vn̄ incipit eos reprehēdere. Nā seqtur: Dicūt.n. τ nō faciūt. Maxīe eni accusatione dign⁹ est q doctrine auctoritatē habēs: legē trāsgredit᷑. p̄mo qdē qꝛ p̄uaricat᷑ q alios corrigere dz: deinde qꝛ poz maiore pena dignus est ꝓpter honorē. tertio qꝛ plus corrūpit velut in ordine doctoris peccans. Rursus autez τ aliā eoꝝ reprehensionem ponit: qm̄ graues sunt sibi subiectis. vn̄ seqtur. Alligant.n. onera grauia τc̄. In quo duplicē eoꝝ malitiā ondit: vnā qdē in hoc qd sine venia expetūt a subiectis summā diligētiaz vite: aliā v̄o in hoc qd sibiipsis multam cōcedūt licētiā. Oportet aūt bonū p̄ncipē econtrario se habere. in his eni que fm̄ seipsuz sunt graue indicem esse, in subiectis aūt mansuetum. Intende aūt qualiter τ eorū

rephẽsionẽ aggrauat. Nõ eni dixit: Nõ possunt: sz Noluñt. neqz dixit. Portare: sz Digito mouere. i. neqz ppe fieri nz tãgere. CHRY. sup marth. Et quidẽ quãtũ ad phariseos ⁊ scribas de qb⁹ loqt: onera grauia ⁊ iportabilia dic legis mãdata de qb⁹ petrus in actib⁹ dicit. Ut qd vultis iponere iugũ sup ceruices discipulorꝫ: qd neqz nos neqz p̃res nr̃i portare potuim⁹: Onera.n. legis quibusdã rõnib⁹ fabulosis cõmẽdantes: auditorib⁹ q̃si vincula sup humeros cordis eorꝫ alligabãt: vt velut rõnis vincula ɔstricti nõ reijcerẽt ea a se. Ipsi aũt nec ex modica parte ea iplebãt. i. vt nõ dicãr pleno opere: sed nec modico tactu. i. digito. GLO. Uel alligant onera. i. vndecũqz traditiones colligũt que ɔscientiam non leuant: sed grauãt. HIERO. Humeri aũt ⁊ digit⁹: ⁊ onera ⁊ vincula qb⁹ alligant onera spiritaliter sunt intelligenda. Dic etiaz generaliter dñs aduersus oẽs magistros loqtur. qui grãdia iubẽt ⁊ minora nõ faciũt. CHRY. sup mat. Tales aũt sũt q graue põdus venientib⁹ ad penitẽtiam imponũt ⁊ sic dũ pena p̃sens fugit: ɔtẽnit pena futura. Si.n. fascẽ super humeros adolescẽtis quẽ nõ põt baiulare posueris: necesse hz vt aut fascẽ reijciat: aut sub pondere confringatur sic ⁊ homini cui graue pondus penitẽtie imponis necesse est vt aut pñiam reijciat: aut suscipiens dum sufferre non potest scandaliçatus amplius peccet. Deinde ⁊ si erramus modicã pñiam iponẽtes nõne meli⁹ ẽ ppter misericordiã reddere rationẽ q̃z pp crudelitatem: vbi paterfamilias largus ẽ: dispensator non debet esse tenax. Si deus benign⁹ vt quid sacerdos eius auster⁹: Uis apparere sanctus: circa tuã vitã esto auster⁹: circa aliorꝫ benign⁹ audiant te hoĩes parua mandantẽ ⁊ grauia faciẽtez. Talis est aũt sacerdos q sibi indulget ⁊ alios exigit: quẽadmoduz malus descriptor tributi in ciuitare q se releuat ⁊ onerat tribuentes.

Oia vero opa sua faciũt vt videant ab hoibus Dilatãt.n. philateria sua: ⁊ magnificant fimbrias. Amãt aũt primos accubitus i cenis: ⁊ prias cathedras i synagogis: ⁊ salutatões i foro: ⁊ vocari ab hoib⁹ rabbi. Uos ãt nolite vocari rabbi. Unus ẽ.n. magr̃ vester: oẽs ãt vos frẽs estis. Et p̃rẽz nolite vocare vobis sup terrã vnus ẽ.n. pater vester q in celis est. Nec vocemini magri: q magr̃ vester. vnus est christus. Qui maiorẽ vestrũ: erit minister vr̃. Qui aũt se exaltauerit humiliabit̃ ⁊ qui se humiliauerit exaltabitur.

CHRY. in ho. Supra dñs arguerat scribas ⁊ phariseos crudelitatis ⁊ negligẽtie: ɔsequẽter ãt arguit eos ianis glorie q̃ fecit eos a deo recedere: vñ dicit. Oia aũt opa sua fa. vt vide. ab hoib⁹. CHRY. in ho. In oĩ re nascit ꝙ ipam exterminat: sic ex ligno vermis ⁊ ex vestimẽto tinea. vñ sacerdotũ misteriũ q positi sũt ad edificatõez sanctitatis corrũpe diabolus nitit: vt hoc ipz bonum dũ pp hoĩes fit: fiat malũ. Tolle hoc vitiũ de clero: ⁊ sine labore oia resecabis ex hoc.n. fit vt difficile clerici peccãtes penitẽtiã agãt. Uñ aũt dñs in hoc ostẽdere cãm pp quã nõ poterant credere christo: hoc ẽ q oia faciũt vt videãt ab hoib⁹. ipossibile.n. ẽ vt credat christo celestia predicãti. qui gloriã hoiuz ɔcupiscit terrenã. legi.n. aliquẽ sic iterpretãtẽ huc locũ. sup cathedra. i. i honore ⁊ gradu quo fuerat moyses ɔstituti sunt scribe ⁊ pharisei idigne q ppbetãtes de christo vẽturo p̃dicabãt alijs: ipsi ãt non recipiebãt p̃ntẽ: pp hoc hortat̃ populũ audire legẽ quã predicabãt. i. credere i christũ predicatũ a lege: ⁊ nõ imitari scribas ⁊ phariseos incredulos. ⁊ reddit cãm q̃re predicabãt ex lege christũ vẽturũ. ⁊ nõ credebãt in eũ: q. s. oĩa opa sua faciũt: vt ab hoibus videant. i. q nõ predicabãt christũ venturũ desiderio aduentus eius: sz vt doctores legis esse ab hoibus viderentur. ORIGE. Ad hoc aũt opa sua faciũt vt ab hoibus videant. visibilem suscipiẽtes circũcisionẽ: ⁊ visibiliter corporalia fermẽta auferẽtes de domib⁹ suis. ⁊ silr his silia agẽtes: xpi vo discipuli legẽ in occultis iplẽt q̃si in occulto ɔstituti iudei: vt apostolus dicit. CHRY. in ho. Uide ãt hic ꝙ cũ qdã irẽnoe eos icusat. Nõ eni simplr ait ꝙ faciãt opa sua: vt videant ab hoib⁹ sz addidit oia. Deide monstrat ꝙ neqz in magnis vane gliabant: sz i qbusdã vilib⁹ reb⁹. vñ subdit. Dilatãt.n. philateria sua ⁊ magnificãt fimbrias. HIERO. Dñs.n. cũ dedisset mãdata legis p moysen: ad extremũ itulit. ligabis ea in manu tua: ⁊ erũt semp añ oculos tuos ⁊ ẽ sensus. Precepta mea sint in manu tua vt ope ɔpleant. sint añ oculos tuos: vt die ac nocte mediteris in eis. Hoc pharisei male interp̃tãtes scribebãt in mẽbranis decalogũ moysi. i. decẽ legis vba: ɔplicãtes ea ⁊ ligãtes in frõte: ⁊ q̃si coronã capitis faciẽtes: vt semp añ oculos moueret. Iusserat quoqz aliud moyses vt in q̃rtuor angulis palliorꝫ hiacintinas fimbrias facerẽt ad israel populũ discernẽdũ. vt quo i corporib⁹ circũcisio signũ iudaice gẽtis daret ita vestis hẽret aliquã differentiã. Supstitiosi vo magri captãtes aurã popularem: atqz ex mulierculis captantes lucra: faciebãt grandes fimbrias ⁊ acutissimas in eis spinas ligabãt: vt vz ambulãtes ⁊ sedẽtes iterdũ pũgerent: ⁊ q̃si hac cõmonitõe retraherẽt ad misteria seruitutis dei. Pictatiola erga illa decalogi philateria vocabãt. i. ɔseruatoria eo ꝙ qcũqz hobuissent ea q̃si ob custodiã ⁊ munimẽtũ sui hẽrent. Nõ itelligẽtib⁹ phariseis ꝙ hec in corde portãda sũt non in corpore: alioqn ⁊ armaria ⁊ arce habẽt libros ⁊ noticiã dei ñ habẽt. CHRY. Illorꝫ aũt exẽplo ⁊ nunc multi aliq̃ noia hebraica angelorꝫ cõfingũt ⁊ scribũt ⁊ alligãt q̃ nõ itelligẽtib⁹ metuẽda. videntur qdã vero aliquã partẽ euãgelij scriptã circa colluz portant. Sed nõne quotidie euãgeliũ in ecclesia legit: ⁊ auditur ab oib⁹: Cui ergo in aurib⁹ posita euãgelia nihil psunt quo eũ possunt circa collũ suspensa saluare: Deinde vbi est virtus euangelij: in figuris litterarũ: an in itellectu sensuũ: si in figuris bene circa collum suspendis. si in intellectu: ergo melius in corde posita prosunt: q̃z circa colluz suspensa. Alij vero sic exponunt hunc locũ: q dilatabant verba sua de proprijs obseruantijs: q̃si philateria. i. cõseruatoria salutis ea populo assidue p̃dicãtes. Fimbrias autem vestimentorum magnificaras dicit supereminentias eorundẽ mandatorũ. HIERO. Cũ aũt superflue philateria dilatant ⁊ magnas faciant fimbrias: gloriam captantes ab hominib⁹: ɔsequẽter arguũt i religs. vñ seqt: Amãt.n. pmos accu. in ce. ⁊ primas cathe. in synago. RABA. Notãdũ ꝙ nõ salutari i foro nõ p̃io sedere vl discũbere vetat eos qb⁹ officij ordie ɔpetit: sz eos q hec siue hita siue ñ hita debite inamãt a fidelibus q̃si iprobos docet cẽcanẽdos. CHRY. Non enim vituperat eos qui in primo loco recumbunt: sz eos qui amant primos discubitus ad voluntatem vituperationem referens: non ad factum. Sine causa enim loco se humiliat qui corde se preferr. aliquis enim iactator audiens laudabile esse in vltimo loco discumbere discumbit post omnes: ⁊ non solum iactantiam cordis nõ dimittit. sz adhuc aliam iactantiam humilitatis acquirit: vt qui vult videri iustus ⁊ humilis videatur. Multi enim superbi corpore quidem in nouissimo recumbentes: cordis autẽ elatione videntur sibi in capite recumbere: ⁊ multi sunt humiles in capite recumbentes ⁊ conscientia se in vltimo esse existimant. CHRY. in ho. Intende autem vbi in eis vana gloria dominabatur: in synagogis scilicet in quas intrabant. alios directuri. In cenis hoc pati qualitercunqz tolerabile erat q̃uis doctorem in admiratione esse oporteat: non in ecclesia solum sed vbiqz. Si autem diligere talia est incusatio q̃z malũ est studere: vt his aliqs potia

tur. CHRY. sup matth. Primas etiā salutatiões amant non solū in tpe vt eos primū salutem⁹: sed etiā ī voce vt clamātes dicam⁹: Aue rabbi ⁊ in corpore vt flexis capitib⁹ eis incumbentur: ⁊ in loco, vt in publico salutent. vñ dr̄. Et salutationes in foro. RABA. Quāuis in hoc culpa nō careat q̄ yde ī foro linb⁹ interesse q in cathedra moysi magri synagoge cupiūt appellari: ⁊ vocari ab hoīb⁹ rabbi. CHRY. sup mattheū. i. vocari volūt ⁊ nō eē: noīm appetūt ⁊ officiuz negligunt. ORIGE. In eccl̄ia ēt xp̄i inueniunt̄ mēsaꝝ suscipiētes p̄matū vt diacōes fiāt: ꝯsequēter aūt p̄mas cathedras eoꝝ q dicunt̄ presbyteri precipe ambiūt. qdā aūt machinant̄ vt epī vocent̄ ab hoīb⁹: hoc ē rabbi. xp̄i aūt discipulus diligit qdē in spiritalib⁹ cenis recubit⁹ primos vt meliora spiritaliū ciboꝝ mñducet. Diligit etiā cū ap̄lis sedentib⁹ sup. xy. thronos p̄mas cathedras. actib⁹ bonis dignū se prebere festinans cathedris h⁹. sic aūt ⁊ salutationes diligit q̄ fiūt in nūdinis celestib⁹. i. celestib⁹ p̄mitiuoꝝ ꝯgregatioīb⁹. Uocari āt rabbi neqz ab hoībus neqz ab aliquo alio diligit iustus: qꝛ vn⁹ ē magister oīuz. vñ subdit. vos aūt nolite vocari rabbi. CHRY. in ho. Uel aliter: Premissoꝝ de q̄b⁹ phariseos incusauerat alia qdē sicut parua ⁊ vilia p̄termisit q̄si discip̄lis de his instrui nō indigētib⁹: sz qd erat oīuz maloꝝ cā. i. thronū appetere magr̄alē h ī mediū dut ad discip̄los istruēdū. vñ subdit: Uos āt nolite vo. rab. vn⁹ ē enī magr̄ vester. CHRY. sup matth. q. d. Nolite vocari rab. i. ne qd deo debet̄ vobis p̄sumatis. Nolite ⁊ alios vocare rabbi ne diuinū honorē hoīb⁹ ōferatis. Un⁹ ē. n. magr̄ oīuz oēs hoīes nāliter docz. Si. n. hō hoīez erudirz: oēs hoīes disceret q hn̄t doctores. nūc aūt qꝛ nō hō docet: sz d̄s multi quidē docet̄: pauci aūt discūt. Nō. n. hō intellectū p̄stat hoī docēdo: sz a deo prestitū p admōitionē exercet. HYLA. Et vt meminerit discip̄li se filios vni⁹ parētis: ⁊ p noue natiuitatis gnātōez terreni ort⁹ excessisse p̄mordia subdit. Oēs aūt vos fratres estis. HIERO. ꝯtra heluidiū: Oēs autez hoīes affectu fratres dici p̄nt qd in duo diuidit̄ i spāle ⁊ cōmune. In speciale quia omnes christiani fratres vocantur. Porro in commune: quia omnes homines ex vno patre nati pari inter nos germanitate coniungimur. Sequitur: Et patrem nolite vocari ⁊c. CHRY. super mattheum In mundo enim q̄uis homo hominem generet: tamen vnus est pater qui omnes creauit. Non enim initium vite habemus ex parentibus: sed transitum vite per eos accipimus. ORIGE. Sed quis non vocat patrem in terris qui per omnē actum s̄m deū impletū dicit: Pater nr̄ qui es i celis. GLO. Quia vo appebat q̄s eēt oīuz pr̄: i hoc qd dixerat: Qui es i celis: vlt exponere q̄s sit oīuz magr̄. vñ p̄ceptū de magr̄o itez repetit dicēs: Ne vocemini magr̄i qꝛ magr̄ vester vn⁹ ē xp̄s. CHRY. i ho. Nō tn̄ dū dr̄ xp̄s magr̄: excluditur pr̄ sicut nz ex hoc ꝙ deus pr̄ nr̄: dr̄ hoīuz pr̄. excludit̄ xp̄s. HIERO. Querit̄ āt q̄re aduersūz hoc p̄ceptū ap̄ls doctorē gētiū se eē dixerit: aut q̄uo ī monasterijs vulgato sermone se iuicē p̄res vocāt: Qd sic soluit̄: Aliud est eē nā patrem vel magr̄m: aliud idulgētia. Nos si hoīez patrē vocamus: honorē etati deferimus: nō auctorē nr̄e ōndimus vite. magr̄. n. dr̄ ex cōsortio v̄i magr̄i. ⁊ ne ifinita replicē q̄uo vn⁹ p nām de⁹: ⁊ vn⁹ filius nō p̄iudicat ceteris ne p adoptionē dij vocent̄ ⁊ filij. ita ⁊ vnus pr̄ ⁊ magr̄ nō p̄iudicat alijs vt abusiue vocent̄ ⁊ p̄res ⁊ magistri. CHRY. in ho. Nō solū aūt dn̄s p̄matus cupe phibet. sz ad ꝯriū auditorē inducit. vñ subdit. Qui maior ē vestrū: erit minister vester. ORIGE. Uel aliter. Et si ministrat q̄s v̄ba diuina: sciens qꝛ xp̄s in eo fructificat: neq̄q̄ se magistrū sz ministrū p̄fitet̄. vñ sequitur: Qui maior est vestrū. erit minister vester. q̄m ⁊ ipse xp̄s cū eēt vere magister: ministrū se eē p̄fessus ē dicēs Ego sum in media vestrū q̄si q ministrat. hn̄ aūt post oīa q h⁹ vane glorie vetauit ꝯcupiscētiā: addidit dicēs: Qui āt se exaltauerit humiliabit̄: ⁊ q se humiliauerit exaltabit̄. REMI. Qd sic intelligit̄. Ois q se de suis meritis extollit apd deū humiliabit̄: ⁊ qui se de beneficijs humiliat apud deū exaltabitur.

¶ Ue aūt vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite: q claudit is regnū celoꝝ ante homines. Uos enī non intratis nec introeuntes sinitis intrare

ORIGE. Christus q̄si vere filius dei illius q legē dedit s̄m silitudinē bn̄dictionū q̄ sunt in lege dixit ⁊ ipse beatitudines eoꝝ q saluātur: s̄m silitudinē aūt maledictionū positarū ī lege ponit ve: aduersus peccatores dicens: Ue vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite: q fatētur bonitatis eē aduersus peccatores ista p̄nūciare itelligāt: qꝛ sic ē ppositū dei i maledictionibus legis siue antē illa maledictio siue istud ve nō ex p̄nūciāte cōtingit peccāti: sz ex peccatis q̄b⁹ dignū se p̄bet ad susceptionē istoꝝ q̄ deus discipline cā p̄nunciat vt cōuertāt̄ hoīes ad bonū: sicut pater icrepās filiuz p̄fert v̄ba maledictionis nec tn̄ vult illū dignū fieri maledictionibus illis sed magis ab eis diuertere. Diuus aūt ve cāz subdit: Qui clau. reg. celo. an̄ ho. vos au. nō itra. nec introe. sinitis intra: Hec duo p̄cepta naturaliter inseperabilia sūt q̄n hoc ipsum sufficit ad expulsionē ꝙ alios non p̄mittit intrare. CHRY. super matth. Regnū celoꝝ dicūtur scripture. qꝛ in illis isertū est regnū celoꝝ: ianua est itellectus earū. Uel regnū celoꝝ est beatitudo celestis: ianua aūt est xp̄s p quē itroit̄ in eā. Clauicularij aūt sunt sacerdotes q̄b⁹ creditū est verbū docēdi ⁊ iterp̄tandi scripturas. clauis aūtē verbū sciētie scripturaꝝ p quā apit̄ hoībus ianua veritatis. Apertio aūt ei⁹ est iterp̄tatio v̄a. Uide aūt qꝛ nō dixit: Ue vobis q apitis sz q clauditis: ergo nō sunt scripture clause lz sint obscure. ORIGE. Pharisei ergo ⁊ scribe nec intrabant: nec eū volebāt audire q dixit: Si q̄s p me itroierit saluabit̄. Et nec itrātes. i. eos q credere poterāt ppter ea q̄ a lege ⁊ pphetis ante fuerant declarata de christo intromittebant: cū oī terrore ianuam claudētes adhuc derogabant doctrine eius: ⁊ subuertebant oēm ppheticam scripturam de eo: ⁊ blasphemabant oē opus ipsius q̄si falsūz ⁊ a diabolo factū: Sed ⁊ oēs q mala cōuersatione sua dant exēplum peccādi in populo: ⁊ q faciunt iniuriā scandalizantes pusillos: claudere vidētur ante hoīes regnū celoꝝ. Et hoc peccatum inuenit̄ qdem in popularibus maxime autem in doctoribus q docent qd decet s̄m iusticiaz euāgelij hoīes: non autem faciūt qd docent. Bene autē viuētes ⁊ bene docentes apiunt hoībus regnū celoꝝ: ⁊ dū ipsi intrāt alios puocant itroire. Sz ⁊ multi nō p̄mittūt itrare: in regnū celoꝝ itrare volētes: q̄n ⁊ sine rōne excōicāt quosdā pp aliquē zelū q meliores sunt q̄z ipsi ⁊ ipsi qdē nō p̄mittūt eos itroire. Illi aūt q sobrij sunt mēte: patia sua tyrānidē eoꝝ vicētes q̄uis vetiti: tn̄ itrant ⁊ hereditāt regnū. Sz ⁊ q cū multa temeritate seipsos dederūt ad p̄fessionē docendi p̄usq̄ scirent: ⁊ iudaicas fabulas imitātes: detrahunt eis q̄ que sursum sunt in scripturis requirunt: claudunt quātum ad se ante homines regnum celorum.

¶ Ue vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite qui comeditis domos viduaꝝ: oratiões lōgas orātes propter hoc amplius accipietis iudicium.

CHRY. in ho. De reliquo dn̄s de gula eos rep̄hendit: qd deterius ē: q̄m nō a diuitib⁹ sz a viduis accipiebāt vnde vētrē iplerēt: ⁊ illoꝝ inopiā cōterebāt quā releuare oportebat. vnde dr̄. Ue vo. scri. ⁊ pha. hypo. qui come. do. vidu. GLO. i. q vestra supstitione nihil intenditis nisi vt p̄das de subiecta plebe faciatis. CHRY. sup matth. Sexus aūt mulieꝝ incautus est: qꝛ nō oīa q̄ videt aut audit cū rōne cōsiderat. Mollis etiā est; qꝛ facile flectitur vel de malo ad bonum: vel de bono ad malum. virilis autem sexus

cautioꝝ ⁊ durioꝝ est: ꝓpterea simulatores sanctitatis circa mulieres maxime negociant̄. Quia nec intelligere coꝝ simulatōes pñt: ⁊ facile ad coꝝ dilectionē inclinant̄ religionis causa. ꝑcipue tamen circa viduas negociant̄. ꝑmo qdeʒ qz mulier nō facile decipit̄ habēs cōsiliariū viri. deinde qz nō facile de facultatib⁹ suis aliquid dāt cū sint in ptāte viri. ꝓpterea ergo domin⁹ dū iudaicos sacerdotes cōfūdit: xpianos monet ne viduis mulieribus ampli⁹ ꝯmorent̄ q̄ʒ ceteris: qz ⁊ si volūtas mala nō sit. tñ suspitio mala ē. CHRY. in ho. Deinde ⁊ hui⁹ rapine modus erat grauioꝛ. Addit̄. n. Orationes lon. oran. Quicūqʒ eni malū facit dign⁹ ē pena sed q a religione cām accipit neqtie: grauiori est obnoxius pene. vnde seq̄t. Propter hoc āpli⁹ acci. iudiciū. CHRY. super matth. Primū quidē pro eo q estis iniq: alterū p eo q figmentū accipitis sanctitatis. auariciā. n. vestrā religionis colare depigitis. ⁊ quasi prestatis diabola arma dei: vt amet̄ iniquitas dū pietas estimat̄. HYLA. Uel qz hic ꝓcedat regni celestis obseruatio vt i obeundis viduaruꝫ domib⁹ retineat̄ ambitio. iō accipiēt ampli⁹ iudiciū. qz penaꝫ ꝓpriꝫ peccati ⁊ reatū aliene ignorātie debebūt. GLO. Ul' qz seruus sciens ⁊ non faciēs vapulabit multis.

¶ Ue vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite q circuitis mare ⁊ aridā: vt faciatis vnum ꝓselitū: ⁊ cū fuerit factus facitis cū filiū gehēne duplo q̄ʒ vos.

CHRY. in ho. Post premissa rursus eos dn̄s alr̄ icusat. ⁊ qz inefficaces sūt ad multoꝝ salutē: cū multo laboꝛe idigeant: vt ad salutē vnū cōuertāt. Et qz nō solū desides sūt circa eos quos cōuertūt: sed eoꝝ etiā destructores. dū eos corripiunt praue vite exemplis. vn̄ dicit̄. Ue vob scri. ⁊ pha. hypo. qui circ. mo. ⁊ ari. vt fa. vnū ꝓse. HYLA. Maris āt ⁊ terre pagratōe significat i rati⁹ orbis finib⁹ eos eē xpi euāgelio obtrectaturos ⁊ legis iugo ꝯ iustificatōes fidei aliquos subdituros. Proselliti. n. sūt ex gētib⁹ i synagogam recepti: quorum futuroꝝ raritas i vno indicat̄. Neqʒ. n. post christi predicationē doctrine eoꝝ fides relicta est: sʒ qsqs acqsit⁹ fuerit ad fidem iudeoꝝ. filius fit gehēne. ORIGE. Quicunqʒ eni post saluatorē iudaiçant: docētur imitari affectū eoꝝ q dixerunt illo tempore: Crucifige: crucifige eū. vnde sequitur: Et cū fa. fue. faci. cū fi. gehēne du. q̄ʒ vos. HYLA. Ideo aūt pene duplicate erit fili⁹: q neqʒ sit remissionē peccatoꝝ gentiliū cōsecut⁹: ⁊ societatē eoꝝ q xpm ꝓsecuti sunt sit secutus. HIERO. Uel alr̄: Scribe ⁊ pharisei totius lustrātes orbē id study habebant: de gentibus facere ꝓselitū: idest aduenā incircūcisū miscere populo dei. CHRY. super matth. Nō aūt ꝓpter misericordiā volētes cū saluare quē docebāt: sʒ aut ꝓpter auariciā: vt adduis i synagoga iudeis sacrificioꝝ adderet̄ oblatio: aut ꝓpter vanāglīaꝫ. Qui eni seipsū mergit in gurgite peccatoꝝ quō alteꝝ a peccatis velit eripere? Nunqd magis misericors pōt alteri aliqs esse q̄ʒ sibi? Ex ipsis ergo actib⁹ ostenditur q ꝓpter deū aliqueʒ vult cōuertere aut pp vanitatē. GREGO. xxi. moꝛa. Qz vero hypocrite q̄uis ꝑuersa semp operent̄: loqui tñ recta nō desinunt. Bene loquēdo qdē i fide vel cōuersatōe filios pariunt: sed eos bene viuendo nutrire nō possunt. q̄to. n. se libentius terrenis actib⁹ inserunt: tanto negligēti⁹ eos quos generant agere terrena ꝑmittūt. Et qz obduratis cordibus viuunt: ipsos etiā quos generant filios nulla pietate debiti amoris agnoscunt. vnde ⁊ hic de hypocritis dicit̄: Et cum fue. fa. faci. cū fi. gehēne du. q̄ʒ vos. AUGU. ꝯtra faustū. Hoc aūt nō qz circūcidebat̄ dixit: sʒ qz coꝝ mores imitant̄. a quibus imitandis suos cohibuerat dicēs: Sup cathedrā moysi ⁊c. In quib⁹ verbis vtrunqʒ debʒ aduerti. ⁊ quantus honoꝛ delatus sit doctrine moysi: in cuius cathedra etiam mali sedentes bona docere cogebant̄: ⁊ inde fieret ꝓselit⁹ filius gehēne: non quidē verba legis audiendo: sʒ eorum sectādo. Propterea autē duplo q̄ʒ illi: qz hoc negligebat implere: qđ ꝓpria volūtate susceperat nō ex iudeis nat⁹: sʒ spōte iude⁹ fact⁹. HIERO. Uel qz ant dū eēt gētilis simpliciter errabat: ⁊ erat semel fili⁹ gehēne. Uidēs magistroꝝ vitia: ⁊ itelligens destruere eos opere qđ v̄bo docebāt: reuertit̄ ad vomitū suū ⁊ gentilis fact⁹ q̄si puaricator maiori pena dign⁹ erat. CHRY. sup matth. Uel qz forte sub cultura idoloꝝ cōstitut⁹: vel ꝓpter hoīes iustitiā seruabat: fact⁹ autē iude⁹ maloꝝ magroꝝ ꝓuocat⁹ exēplo fiebat peior magistris. CHRY. i ho. Cū. n. virtuosus fuerit magr̄ discipul⁹ imitat̄: cū aūt fuerit mal⁹: supexcedit. Fili⁹ āt vocat̄ gehēne quō fili⁹ pditōis ⁊ fili⁹ h⁹ seculi. Unusqsqʒ. n. c⁹ opera fac. h⁹ fili⁹ appellat̄. ORIGE. Ex hoc aūt loco discimus: qm̄ ⁊ coꝝ q i gehēnā futuri sūt erit dr̄ia tormētoꝝ. qm̄ alter ē simplr̄ fili⁹ gehēne: alter vo duplr̄. Sʒ ⁊ h̄ videre oʒ: q si gn̄aliter ē fieri aliquē filiū gehēne vt puta iudeū aut gētilē: aut ēt spālr̄ vt p singlās spēs petōꝝ fiat qs fili⁹ gehēne: vt iust⁹ quidē fm numeꝝ iustitiaꝝ suaꝝ augeat̄ i glīa: peccatoꝝ aūt fm numeꝝ peccatoꝝ suoꝝ multiplicet̄ i gehēna.

¶ Ueh vobis duces ceci: q dicitis qcūqʒ iurauerit p templū nihil ē: q āt iurauerit i auro tēpli debitor ē. Stulti ⁊ ceci: qđ. n. maius ē: auꝝ: an templū qđ scificat auꝝ? Et qcunqʒ iurauerit i altari nihil est. qui aūt iurauerit i dono qđ sup illud est debʒ. Ceci: quid. n. maius ē: donū: an altare qđ sanctificat donū? Qui ergo iurat in altari: iurat i eo ⁊ in oībus que super illud sunt. Et quicunqʒ iurauerit in templo: iurat in illo ⁊ in eo q habitat in ipso. Et qui iurat in celo: iurat in throno dei ⁊ in eo qui sedet super ipsum.

HIERO. Sicut i pbilateriis ⁊ fimbriis dilatatis ꝑ spē sanctitatis captabat glīam: ⁊ p occasionē glīe q̄rebāt lucra: sic alia traditōis fraude inuēta ipietatis arguit transgressores. Siqs enim in cōtentione seu in aliquo iurgio vel in cāe ambiguo iurasset i templo ⁊ postea ꝯuict⁹ eēt mēdacii: non tenebat̄ crimīs re⁹. Et hoc est qđ dicit. Ue vo du. ce. qui di. Quicunqʒ iurauerit p tem: nihil est. q. d. Nihil dʒ. Si aūt iurasset i auro ⁊ pecunia q̄ i templo sacerdotib⁹ offerebatur: statim id in quo iurabat cogebat̄ exsoluere. vnde seq̄t. Qui aūt iura. i au. tē. debet vl' debitor est. CHRY. sup matth. Templū qdē ad glīam dei ptinet ⁊ ad hoīm spūalē salutē: Aurū aūt tēpli etsi ad gloriam dei ptineat. tñ magis ad delectatōem hoīum ⁊ ad vtilitatē sacerdotū offertur. Iudei ergo auꝝ quo ipi delectabāt̄. ⁊ dona qbus ipsi pascebant̄ sanctiora dicebāt eē q̄ʒ ipsū tēplū. vt hoīes ꝓmptiores facerēt ad offerēda dona q̄ʒ ad p̄ces fundēdas i tēplo. Vn̄ ꝯuenienter rephēdit eos dn̄s dicēs Stulti ⁊ ceci: Quid. n. mai⁹ ē: auꝝ an tēplū qđ sci. au. Multi āt nūc christiani sic isipiētes intelligūt. Ecce. n. si aliq̄ cā fuerit modicū vr̄ facere q iurat p deū. Qui aūt iurat p euāgeliū. mai⁹ aliqd fecisse vr̄. Quib⁹ similiter dicēdū ē: Stulti ⁊ ceci. nā scripture pp deū scripte sūt: nō de⁹ pp scripturas. Maior ḡ ē de⁹ q̄ scificat euangeliū q̄ʒ euāgeliū qđ scificat̄ ab eo. HIERO. Rursus siqs iurasset in altari: piuriꝗ reū nemo retinebat: si āt iurasset i dono vel i oblationib⁹: hoc ē i hostiis vl' in victimis i similia ⁊ ceteris que offerūtur deo super altar̄: hoc studiosissime repetebāt. Totū aūt faciebāt nō ob dei timorē: sʒ ob diuitiorum cupiditatē. vn̄ sequit̄: Et q iura. in altari nihil est. Qui autē iurat in dono: qđ sup illō ē debʒ. Arguit eniʒ eos dn̄s ⁊ stultitie et fraudulentie: q mlto mai⁹ sit altare q̄ʒ hostie q̄ scificant̄ ab altari. vn̄ seq̄tur: Ceci qd enī mai⁹ ē: donū: an altare qđ sanctificat donū? GLO. Et ne forte in tantā isaniā ꝓruperēt vt dicerēt aurū sancti⁹ eē tēplo: ⁊ donum altaris: eos alia ra-

tione cōsistit: qꝛ videlicet iuramēto qḋ fit ꝑ templū ꝛ altare ꝯtinet̃ iuramētū qḋ fit ꝑ auꝝ vł̕ ꝑ donū. Et hoc ē qḋ subdit Qui ġ iurat i alta. iurat i eo ꝛ i oib̕ q̄ sup illud sunt. ꝛ q iurauerit ꝛc̃. ORI. Similr̃ qm̄ iudei cōsuetudinē hēbāt ꝑ celū iurare ad rep̄hēsionē coꝝ subdit: Qui iurat in celo: iurat in throno dei ꝛ in eo q sedet sup ēū. Nō ġ sic arbitrāt̃: eua dūt ꝑiculū i eo ꝙ nō ꝑ deū iurāt: sꝫ ꝑ thronū dī scilicet celū.
GLO. Qui. n. ꝑ subiectā creaturā iurat: ꝛ ꝑ diuinitatē ꝑsidentē creature iurat. ORI. Est aūt iuramētū cōfirmatio vbi de quo iurat̃. Iuramētū ġ itelligēdū ē testimoniū scripturaꝝ qḋ ꝑfert̃ ad cōfirmationē vbi qḋ loquimur: vt sit qdē tēplū dī scriptura diuina: auꝝ aūt sensus i ea. Sic aūt aurū qḋ fuerit extra tēplū nō est sanctificatū: sic oīs sensus q fuerit extra diuinā scripturā: q̄uis admirabilis videat̃ non est sanctus. Nō ġ debem̕ ad ꝯfirmādā doctrinā nr̃os itellect̕ assumere: nisi ondērim̕ eos eē scōs ex eo ꝙ in scripturis cōtinent̃ diuinis. Altare āt ē hoīs cor: qḋ ꝑncipale habet̃ i homine. Uota āt ꝛ dona que ponunt̃ sup altare ē oē qḋ supponit̃ cordi: vt orare psallere: elemosynas facere: ieiunare. Sāctū ġ fac̃ oē votū hoīs cor ei̕ ex quo votū ei offert̃. Iō non pōt honorabili̕ eē votū q̄ꝫ cor hoīs ex quo trāsmittit̃ votū. Si ergo cōsciā hominis nō pugnat: fiduciā hꝫ ad deum nō ꝑꝑ dona: sꝫ qꝛ vt ita dicā altare cordis sui bn̄ cōstruxit. Tertiū ē vt dicam̕: ꝙ sup tēplū. i. sup oēꝫ scripturā: ꝛ sup altar̃. i. sup oē cor ē itellect̕ qdā q dr̃ celū: thron̕ ipsi̕ dr̃ dei i quo ē videt̃ facie reuelata cū venerit qḋ ꝑfectū ē facie veritatis HYLA. Adueniēte ēt xp̄o inutilē docet eē fiduciā legis qꝛ nō in lege christ̕: sꝫ lex scificatur i xp̄o i quo veluti sedes: thronusq̄ sit posit̕ atq̄ꝫ ita stulti cecīq̄ꝫ sunt qui scificante pretermisso scificata venerantur. AVGV. de q. euan. Tēplum etiā ꝛ altare ip̄ꝫ xp̄um intelligim̕: aurū ꝛ donum laudes ꝛ sacrificia ꝑcum, que in eo ꝛ per eum offerimus. Non enim ille per hoc sed ista per illum sanctificantur.

¶ Ue vobis scribe ꝛ pharisei hypocrite: q decimatis mentā: ꝛ anethū: ꝛ cyminū: ꝛ reliq̄stis q̄ grauiora sūt legis: iudiciū ꝛ misericordiā ꝛ fidē. Et hec oportuit facere ꝛ illa non omittere. Duces ceci excolātes culicē: camelū aūt glutientes.

CHRY. in ho. Supra dn̄s dixerat ꝙ ligabāt grauiora onera ꝛ aliis iponebant: q̄ ipsi nec tangere volebant. Hic āt rursus ostēdit. ꝙ i paruis q̄rentes diligētiā magna contēnebant. vnde dr̃ veh vo. scri. ꝛ pha. hypo. q deci. mētam ꝛ ane. ꝛ cymi. HIE. Pharisei. n. qꝛ p̄ceperat dn̄s ꝑꝑ alimoniā sacerdotū ꝛ leuitaꝝ: quoꝝ ps erat dn̄s oīuꝫ reꝝ offerri i tēplo d̄cimas: vt itellect̕ mysticos dimittam̕ hoc vnū hēbāt studii: vt q̄ vilia fuerāt ꝯportarēt̃: cetera q̄ erāt maiora parui pēdebāt. vn̄ seq̄tur: Et reli. q̄ grauio. sūt le. iud. ꝛ misi. ꝛ fi. Ex hoc capitulo arguit eos auaricie: ꝙ studiose ēt viliū oleꝝ decias exigāt: ꝛ iudiciū in disceptatiōe negocioꝝ misericordiāq̄ꝫ i paupes: ꝛ fidē i deū: q̄ magna sūt pretermittant. CHRY. sup matth. Ul qꝛ sacerdotes auaricia pleni: siqs decimas alicui̕ rei minime nō obtulisset corripiebāt eū: q̄si magnū crimē fecisset. Siqs āt alteꝝ ledebat: aut i deum peccabat: nō curabāt eū corripe de lucro āt suo solliciti: ꝛ de glīa dei ac salute hoīum negligētes. Seruare. n. iusticiā ꝛ facere miscordiā: ꝛ hēre fidē ꝑꝑ suā gliā de̕ mādauit. Decimas āt offerre ꝑpter vtilitatē sacerdotū: vt sacerdotes qdē ppl̕o i spiritualib̕ obsequontur: ppl̕i aūt i carnalibus sacerdotibus subministrent: sic ꝛ mō fit: qꝛ oēs de honore suo sunt solliciti. De honore aūt dei nulli portiōes etiā suas vigilanter defendūt. sꝫ circa obsequiū ecclie curā ipēdere non attēdūt. Si ppl̕s decimas non obtulerit murmurant omnes. si peccantē ppl̕m viderit nemo murmurat cōtra eos. Sed qꝛ scribarū ꝛ phariseoꝝ ad quos loq̄batur: quidam populares erāt nō ē icōgruū vt aliā expositionē faciamus, ꝑpter eos q decimā dabāt. n. ē q accipit decimas: recte decimare dicit̃ ꝛ q dat. Scribe ergo et pharisei minimaꝝ q dē reꝝ decimas offerebāt ondēdē religiōis grā. In iudiciis aūt erāt iniusti ī fratrib̕ sine miscordia: i veritate icreduli. ORIGE. Sꝫ qm̄ cōtingens erat vt audiētes qdā dn̄m ista loquētē ꝯtemnerēt minimaꝝ reꝝ decimationē: sapiēter addidit: ꝛ h oportuit facere: hoc ē iudiciū: misericordiā: ꝛ fidē: ꝛ illa nō omittere. i. decimationē mēte: anethi ꝛ cymini. REMI. Ondit q̄ppe dn̄s bis vbis: qm̄ oīa p̄cepta legis tā maxima q̄ꝫ minima sunt implēda. Redarguit̃ āt q elemosynas de fructib̕ terre faciūt putātes se minie posse peccar̃: qb̕ nihil ꝑsūt elemosyne nisi a peccatis studeāt cessare. HYLA. Et qꝛ minoris ꝑiculi eēt d̄cimatōēꝫ oleris: q̄ꝫ beniuolētie officiū preterire: irridet eos ꝯsr̃ dn̄s dicēs. Duces ceci exco. culi. came. aūt glu. HIERO. Camelū puta eē magnitudinē p̄ceptorū: iudiciū: m̄iam ꝛ fidē. Culicē decimatōēꝫ mēte: anethi ꝛ cymini ꝛ reliquoꝝ oleꝝ viliū. Hec aūt p̄cepta dei q̄ magna sūt deuoram̕ atq̄ꝫ negligim̕: ꝛ opatione religiōis i quis q̄ lucrū hn̄t: cū diligētia dcim̄am̕. ORIGE. Uel excolātes culicē. i. expellētes a se minima delicta q̄ culices noīauit. Camelū aūt glutiūt. i. cōmittētes maxīa delicta q̄ noīat camelos. aīalia. vꝫ. tortuosa ꝛ grandia. Scribe aūt moralr̃ sūt q āpli̕ nihil estimāt positū i scripturis q̄ꝫ simplex s̃mo dēmōstrat: pharisei aūt sūt oēs q iustificāt semetipsos: ꝛ diuidunt se a ceteris dicētes: Noli mihi appropinq̄re: qm̄ mūd̕ sum. Menta āt ꝛ anethū ꝛ cyminū ciborū cōditure sūt. nō ꝑncipales cibi. Sic i ꝯuersatōe nr̃a q̄dā sūt necia ad iustificationē: vt iudiciū: miscordia ꝛ fides. Alia sūt ēt q̄si ꝯdiētia act̕ nr̃os: ꝛ suauiores eos faciētia: vt abstinētia risus ieiuniū flexio geniū: ꝛ hꝫ. Quō āt n̄ estiant̃ ceci q n̄ vidēt: qm̄ nihil ꝑdest cautū eē dispēsatorē i reb̕ minīs: cū ꝑncipalia negligitur. Hos ġ s̃mo pn̄s ꝯfūdit. nō qdē lenia ꝓhibēs obseruare sꝫ ꝑncipalia p̄cipiēs cauti̕ custodire. GREGO. i. mor. Uł aliter. Culex susurrādo vulnerat. camel̕ āt spōte se ad suscipiēda onera iclinat. Liq̄uerūt ġ culicē iudei: q seditiosū latronē dimitti petierūt. Camelū vo glutierūt: qꝛ eum qui ad suscipiēda nostre mortalitatis onera sponte descēderat extinguere clamando conati sunt.

¶ Ue vob̄ scribe ꝛ pharisei hypocrite: q mūdatis qḋ de foris ē calicis ꝛ parapsidis: itus āt pleni estis rapina ꝛ imūdicia. Pharisee cece: munda prius qḋ intus est calicis ꝛ parapsidis vt fiat ꝛ id quod de foris est mundum.

HIERO. Diuersis vbis eodē sensu quo supra arguit pharisoes simulatōis ꝛ mēdacii: ꝙ aliud ondāt hoīb̕ foris aliud domi agāt. vn̄ dicit̃. Ue vo. scri. ꝛ pha. hypo. q mūdatis qḋ de foris est cali. ꝛ para. Nō hoc dic̃ ꝙ i calice ꝛ parapside eorū supstitio morarent̃: sꝫ ꝙ foris hoīb̕ ondērēt scitatē: quod manifestū est ex eo qḋ addidit dicēs. Int̕ aūt pl. estis ra. ꝛ imun. CHRY. sup matth. Uel hoc dicit qꝛ iudei quoties igressuri erāt i tēplū: aut sacrificia oblaturi: aut per dies festos seipos ꝛ vestimēta sua ꝛ vtensilia lauāt: ꝛ a pctīs nemo seipm purgabat: cū de̕ neq̄ꝫ corporis mūditiā laudet neq̄ꝫ sordes cōdēnet. Pone tn̄ ꝙ de̕ odit sordes corpoꝝ ꝛ vasorū: que necesse ē vt ipo vsu sordident̃: q̄ꝫto magis sordes cōsciētie horret: quā si volum̕ semꝑ mūdā s̃uam̕: HYLA. Arguit ġ eos q iactātiā iutilis studii sequētes: vtilitatis ꝑfecte misterium dereliquūt. Calicis nāq̄ꝫ vsus iterior ē: q̄ si obsorduerit: qd ꝑficiet lot̕ exterior: atq̄ꝫ iō iterioris ꝯsciē nitor ē obtinēd̕: vt ea q̄ corpis sūt forinsec̕ abluant̃. ꝛ ideo subdit: Pharisee cece: mūda p̄us qḋ int̕ ē ca. ꝛ pa. vt fiat et id qḋ d foris ē mūdum. CHRY. sup mat. Nō autē hoc dicit de sensibili calice aut parapside. sed de intelligibili. q si nūq̄ꝫ tetigerit aquā: mūdus potest esse apud deum. Si āt peccauerit ꝛ tota aqua pelagi ꝛ fluminū se lauerit: sordid̕

et τ miser ante deū. CHRY. in homi. Attende aūt φ vbi de decimis loquebaᷓ: cōuenienter dixit. Hec oportuit facere τ illa nō omittere. Decima.n. elemosyna qdā est: Quid aūt nocet elemosynā dare: nō tñ hoc dixit sicut legalem obseruationē inducens. Hic aūt vbi de purgatōib⁹ τ imūdicijs disputat: nō ad hoc addit sȝ ondit φ ꝺ necessitate ad iteriorē mundiciā exterior seqꝰ: qd gdē extra calicis τ parapsidis corp⁹ vocās. qd aūt ē itus aiam. ORIGE. Hic sermo nos instruit vt festinem⁹ eē iusti: nō apparere. Qui.n. studet vt appareat iust⁹. q a foris sūt mūdat. τ q videnᷓ curat. cor āt τ osciā negligit. Qui aūt studet ea q intus sunt. i. cogitatōes mūdare: ɔsequēs ē vt ēt ea q a foris sūt faciat mūda. Sed oēs falsi dogmatis ꝓfessores calices sūt a foris qsi munda ꝓpter spēm religiōis quā simulāt: abint⁹ aūt pleni rapia simulatōe: dū rapiūt hoies ad errorē. Calix ēt ē vas ad potū: parapsidis ad cibū. Ois ergo ꝟmo ꝑ quē potamur spiritualiter vel ois narratio ꝑ quā nutrimur: vasa sunt potus τ cibi. Qui ergo studēt cōpositū ꝓferre ꝟmonē: magis q̄ salutari sensu repletū calix ei⁹ a foris mūdat⁹ est: abintus autē sordibus vanitatis iplet⁹. Sȝ τ lrē legis τ ꝓphetaꝝ calices spiritualis pot⁹ τ parapsides necessariaꝝ escoꝝ sūt. Scribe gdē τ pharisei studēt sensū exteriorē mūdū demōstrare. discipuli autē xpi sensum spiritualē mūdare festinant.

Ue vobis scribe τ pharisei hypocrite: q2 siles estis sepulchris dealbatis: q a foris parent hoibus speciosa: itus vero plēa sūt ossibus mortuorū τ oi spurcitia. Sic τ vos a foris qdē pꝫis hoibus iusti: itus āt plēi estis hypocrisi τ iniqtate.

ORIGE. Sicᷓ hꝫ superi⁹: itus pleni rapina τ intēperātia: sic hic pleni sūt hypocrisi τ iniqtate q cōpantur ossi b⁹ mortuoꝝ τ imūdicie vniuerse. vñ dicit. Ue vo. scri. τ pha. hypo. q siles estis sepulchris dealbatis. CHRY. sup mat. Merito gdē iustoꝝ corpa tēplo diꝫ: q2 aīa i corpe xpi dñatᷓ: sic de⁹ in tēplo. vel q2 ipse de⁹ i corporib⁹ hitat iustis. Corpa āt ctōꝝ sepulchra diꝫ mortuoꝝ: q2 aīa mortua ē i corpe peccatoris. nec.n. viuēs putāda ē q nihil viuū aut spuāle agit i corpe. HIERO. Sepulchra aūt forinsec⁹ leuigata sūt calce τ ornata marmorib⁹ i auro coloribusqꝫ distictis: itus āt plena sūt ossib⁹ mortuoꝝ. vnde diꝫ. Que appent hoib⁹ speciosa itus aūt plena sunt ossib⁹ mortuoꝝ: τ oi spurcitia. Sic τ puersi magistri q alia docēt τ alia faciūt. mūdiciā habitu vestis τ verboꝝ humilitate demōstrāt: itus aūt pleni sunt oi spurcitia τ auaritia τ libidine. τ hoc manifeste exprimit inferens: Sic τ vos a foris qdē appa. ho. iusti: intus aūt pleni estis hypocrisi τ iniqtate. ORIGE. Ois.n. iustitia simulata mortua est q ꝓpter deū nō fit: magis aūt neqꝫ iustitia est: sicut mortu⁹ hō nō est hō. Et sic mimi q psonas suscipiunt alioꝝ τ nō sunt ipsi quos simulāt. Tāta ergo sūt ossa eis τ imūdicie: q̄ta bona simulāt ex malo affectu. Uidēᷓ autē a foris iusti coraꝫ hoib⁹: nō eis quos scriptura appellat deos sȝ corā eis qui sicut hoies moriūᷓ. GREGO. xxvi. mora. Ante districtū vō iudicē excusationē iō de ignorātia habere nō possūt. q2 dū añ oculos hoiuꝫ oēm modū sanctitatis ostendūt ipsi sibi sūt testimonio q2 bñ viuere nō ignorant. CHRY. sup mat. Dic āt hypocrita si bonuꝫ ē eē malus: vt qd nō vis apparere qd vis eē: Nā qd turpe ē apparere turpi⁹ est eē. qd autē formosū est apparere: formosius est eē. Ergo aut esto quod appares: aut apparere quod es.

Ue vob scribe τ pharisei hypocrite: q edificatis sepulchra ꝓphaꝝ τ ornatis monumēta iustoꝝ: τ dicitis: Si fuissemus i diebus patꝝ nroꝝ nō essemus socij coꝝ i sanguie ꝓphetaꝝ. Itaqꝫ testimonio estis vobismetipsis: q2 filij estis eorum qui prophetas occiderunt.

HIERO. Prudētissimo syllogismo arguit eos esse filios homicidarū. dū ipi opiniōe bonitatis τ glie i ꝓplo edificant sepulchra ꝓphetaꝝ: quos maiores coꝝ iterfecerūt. Et hoc ē qd dicit. Ue vo. scri. τ pha: hypo. q edificatis sepulchra prophetaꝝ: τ ornatis monumēta iustoꝝ. ORI. Nō satis rōnabiliter cōminari diꝫ aduersus eos q edificāt sepulchra prophetarū. quantū.n. ad hoc laudabile aliqd faciebāt quō ergo erāt digni suscipe ve: CHRY. in ho. Non ḡ eos icusat: qm sepulchra edificāt sȝ intētioni coꝝ detrahit: cū qua edificabāt: qm nō propter honorem coꝝ q occisi fuerāt. sȝ sicᷓ pōpā sibi statuētes in occisiōib⁹ illoꝝ: τ formidātes: ne forte tpe ꝓcedēte sepulchris destructis: tabescat tāte audacie memoria. CHRY. sup matth: Ul q2 dicebant apō se: Si bñ fecerim⁹ paupib⁹: nō multi vident τ pro tpe vidēt. Nōne ergo meli⁹ edificia facim⁹ que oēs aspiciunt: nō solū in hoc tēpore sȝ ēt in posterū. O insipiēs homo qd tibi prodest post morte ista memoria si vbi es torqueris. τ vbi non es laudaris: Dū āt iudeos castigat dñs christianos docet. nā si ad illos solos dixisset hec dicta fuissent tñ: nō etiā scripta. nunc āt τ dicta sunt pp illos: τ scripta pp istos. Si ḡ iuxta alia bona fecerit hō edificia sancta: additamētū ē bonis opibus: si aūt sine alijs bonis opib⁹: passio ē glie secularis. Nō.n. gaudēt martyres qñ ex illis pecūijs honorātur in qbus paupes plorāt. Semp ēt iudei ꝑteritoꝝ sanctoꝝ cultores fuerūt τ ꝑsentiū cōtēptores: magis āt τ ꝑsecutores. Nō.n. sustinētes increpatiōes ꝓphetaꝝ suoꝝ: ꝑsequebanᷓ eos τ occidebāt: postea vō nascētes filij itelligebāt culpas patrū suoꝝ τ iō. q si ꝺ morte inocētiū ꝓphetaꝝ dolētes edificabāt memorias coꝝ. Et ipsi tñ similiter ꝑsequebātur. τ iterficiebāt suos ꝓphetas: icrepātes eos pp peccata sua. τ iō subditᷓ: Et dicitis: Si fuissem⁹ in dieb⁹ patꝝ nostroꝝ: nō essem⁹ socij coꝝ i sanguine ꝓphetaꝝ. HIERO. Hoc āt τ si ꝟmone nō dicāt: ope loquūᷓ. ex eo φ ambitiose τ magnifice edificant memorias occisoꝝ. CHRY. sup matth. Qualia ḡ cogitabāt i corde: talia loquebāᷓ τ faciīs. Nālez āt cōsuetudinē oium maloꝝ hoim hic christ⁹ exponit: q2 alter alteri⁹ culpā cito intelligit: suā aūt difficile. Hō.n. in cā alteri⁹ trāquillum hꝫ cor. in sua vero turbatū. In cō ḡ alteri⁹ de facili possum⁹ oēs iusti iudices eē. Ille aūt vere iust⁹ τ sapiēs est: q sibiipsi iudex fieri pōt. Sequiᷓ: Itaqꝫ testimonio estis vobismetipsis quia filij estis coꝝ q ꝓphetas occiderunt. CHRY. in ho. Qualis autez ē incusatio filium eē homicide cū qui nō cōmunicat mēti pris patet φ nulla. vñ manifestū ē φ propter hoc dicit: q2 occulte insinuat malitie similitudinez. CHRY. sup math. Testimonia enim sūt de filijs mores parentem. si enim pr̄ fuerit bon⁹ τ mater mala aut econuerso: filij interdū patrē sequuntur interdū matrē. Si aūt ambo fuerit equales sit quidē aliqñ vt de bonis parentib⁹ mali exeant filij: aut ecōuerso: sed raro. Sic enim hoc ē: sicut cum extra regulō nature nascitur hō aut sex digitos hobēs aut oculos non habens. ORIGE. Sȝ τ in ꝓpheticis dictis narratio sȝ historiā est corpus spiritualis autē sensus est anima. Sepulchra ipse littere scripturarum τ libri. Qui ergo solam historiā attendunt corpora prophetarum colunt in litteris posita quasi in quibusdaꝫ sepulchris: τ dicūtur pharisei. i. precisi: quasi animam prophetarum precidentes a corpore.

Et vos implete mensurā patrū vestroꝝ. Serpentes genimina viperaꝝ: qmō fugietis a iudicio gehēne: Iō dico vobis: Ecce ego mitto ad vos ꝓphetas τ sapiētes τ scribas: τ ex illis occidetis τ crucifigetis: τ ex eis flagellabitis i synagogis vestris τ ꝑsequimini de ciuitate in ciuitatē vt ve-

niat sup vos oĩs sãguis iustꝰ q effusus ẽ sup terrã
a sãguine abel iusti vsqꝫ ad sãguinẽ zacharie filij
barachie: quẽ occidistis iter tẽplũ ꝛ altare. Amẽ
dico vobis venient hec oĩa sup generationẽ istã.

CHRY. ĩ ho. Quia dixerat cõtra phariseos ꝛ scribas q̄
filij cẽnt coꝝ q occiderũt ꝓphetas: nũc manifestat ꝙ in ma
licia eis similes erãt. ꝛ qꝛ fictio erat hoc qꝛ dicebãt: ꝙ nõ cõ
municassent opibus coꝝ si fuissent in tẽpore illo. Et iõ dicꝫ:
Et vos iplete mẽsurã pa. vestroꝝ. Nõ q̄dẽ hoc dicit q̄si in
iũgẽs: sꝫ quasi ꝑdicẽs qõ futuꝝ erat. CHRY. sup matth.
Prophetizat. n. illis futuꝝ eẽ vt sicut patres coꝝ interfece
runt ꝓphetas: sic ꝛ ipsi iterficerẽt christuꝫ ꝛ apostolos ꝛ ce
teros sctõs. vt puta si ꝯtra aliquẽ litiges aduersariũ: dicis il
li fac mihi qõ es facturꝰ. nõ iubes vt faciat: sꝫ oñdis te itel
ligere qõ cogitat facere. Et q̄dẽ quantũ ad veritatẽ excesse
runt mẽsurã p̄ truꝫ suoꝝ. Illi. n. hoĩes occiderũt: isti deũ cru
cifixerũt. Sꝫ qꝛ volũtate sua descẽdit ĩ mortẽ: nõ iputat il
lis sue mortis peccatũ: iputat aũt illis morẽ apostoloꝝ ce
teroꝝq̄ sctõꝝ. Et iõ dicit. Implete ꝛ nõ superimplete. Nã be
nigni ꝛ iusti iudicis ẽ suas iniurias cõtẽnere: ꝛ alioꝝ iniuri
as vindicare. ORI. Implent ẽt mẽsurã paterne iniq̄tatis:
ꝑ hoc ipsũ ꝙ nõ credũt in christũ. Cã ãt icredulitatis fuit:
q̄ semꝑ aĩuꝫ suũ dederũt circa historias corporales. nihil
spirituale in eis volẽtes itelligere. HYLA. Qꝛ ḡ mẽsurã
paterne volũtatis iplebũt. iõ ꝛ serpẽtes ꝛ vipina generatio
sunt. vnde seq̄tur Serpẽtes genimia viparũ quõ fugietis a
iudicio gehẽneꝰ HIERO. Hoc ipsũ ꝛ ioãnes baptista di
xerat. Sicꝫ ḡ de vipis inq̄t nascuntur vipe: sic de homicidis
patribꝰ vos nati estis homicide. CHRY. sup matth. Geni
mina aũt viperarum dicunẽ: q̄ talis ẽ viperarũ natura vt
filij rũpãt vteꝝ matris: ꝛ sic procedant: sic ꝛ iudei semꝑ pa
rentes cõdẽnãt. reprehendẽres coꝝ facta. Dicit autẽ: Quõ
fugietis a iudicio gehẽneꝰ Nunquid sepulchra sanctoꝝ edi
ficantes: Sꝫ primus gradus pietatis ẽ sanctitateꝫ diligere:
deinde sctõs. sine cã. n. iustos honorat q iusticiam spernit.
Nõ pũt sancti amici eẽ illorum q̄bus deus est inimicus. an
forsitan nomen vacuũ vos liberabit qꝛ videmini eẽ ĩ ꝑplo
dei. puto aũt ꝙ melius ẽ inimicꝰ apertꝰ q̄ȝ amicus falsus: sic
ꝛ apud deum odibilior ẽ q seruũ dei se dicit. ꝛ mandata dia
boli facit. apud deũ quidem q hoĩem occidere disponit an
teq̄ȝ occidat homicida habeẽ. Voluntas. n. est q̄ aut remu
neratur pro bono. aut condẽnaẽ pro malo. opa autẽ testimo
nia sunt voluntatis. Nõ ergo querit deus opa ꝑꝑ se vt sciat
quõ iudicet. sꝫ ꝑꝑ alios vt oẽs itelligãt qꝛ iustꝰ ẽ deꝰ. Proui
der aũt deus occasioni peccãdi malis nõ vt peccare faciat:
sꝫ vt peccatorẽ oñdat: ꝛ bonis ꝑbet occasionẽ. ꝑ quã oñdãt
ꝓpositũ volũtatis sue. Sic ergo ꝛ scribꝭ ꝛ phariseis dedit oc
casionem oñdẽdi volũtatẽ suã. vñ cõcludit. Iõ ecce mitto
ad vos ꝓphetas ꝛ sapiẽtes ꝛ scribas. HYLA. i. apostolos
qui de futuroꝝ reuelatiõe ꝓphete sunt christi agnitiõe sapi
entes: de legis itelligentia scribe. HIERO. Vel obserua
iuxta apostolũ scribẽtẽ ad corinthios: varia dona esse disci
puloꝝ christi: alios ꝓphetas q ventura predicant: alios sa
pientes qui nouerint q̄ñ debeant ꝓferre sermonẽ: alios scri
bas in lege doctissimos: ex quibus lapidatus est stephanus
paulus occisus petrus crucifixus: flagellati in actibus apo
stoloꝝ discipuli: ꝛ persecuti sunt eos de ciuitate in ciuitatẽ:
expellentes de iudea vt ad gentium populos transmigra
rent. ORIGE. Vel scribe q mittũẽ a christo sũt sꝫ euange
lium quos ꝛ spũs viuificat ꝛ littera nõ occidit: sicut littera
legis: quã seq̄ntes in varias superstitiões icitũt. Simplex
autẽ euangelij narratio sufficit ad salutẽ. Scribe autẽ legis
scribas noui testamẽti adhuc per detractionẽ flagellant in
synagogis suis. sed ꝛ heretici q sunt spirituales pharisei lin
guis suis christianos flagellãt ꝛ persequũtur de ciuitate in

ciuitatẽ: iterdũ corporaliẽr aliq̄n ĩdo autẽ spũaliẽr: volẽtes eos
expellere q̄si de ꝓpria ciuitate legis ꝛ ꝓphetaꝝ ꝛ euangelij
in aliud euangeliũ. CHRY. sup matth. Deinde vt oñdat
q̄ nõ ipune hoc faciũt iceffabilẽ eis ex his timorẽ icutit: vñ
subdiẽ: Ut veniat sup vos oĩs sanguis ꝛc. RABA. Idest
oĩs debita vltio ꝑ effuso sanguine iustoꝝ. HIERO. De
abel q̄dẽ nulla ẽ ãbiguitas q̄n is sit quẽ cayn frater occide
rit. Iustꝰ aũt nõ soluꝫ ex dñi nũc sñia: sꝫ ex genesis testimo
nio cõprobaẽ. vbi accepta eiꝰ a deo narranẽ munera. Que
rimꝰ autẽ quis fuerit iste zacharias filꝰ barachie. qꝛ multos
legimus zacharias ꝛ ne libera nobis tribueretẽ erroris fa
cultas additũ est Quẽ occidistis iter templũ ꝛ altare. Alij
zachariã filiũ barachie dicunt q i. xij. ꝓphetis vndecimus
est patrisq̄ꝫ in eo nomẽ cõsentit. sed vbi occisus sit iter tem
plũ ꝛ altare scriptura nõ loquiẽ: maxime cũ tpibꝰ eiꝰ vix ru
ine templi fuerit. Alij zachariã patrẽ ioãnis itelligi volũt.

ORIGE. Venit. n. ad nos traditio talis: q̄si sit aliq̄s locꝰ
ĩ tẽplo: vbi v̄ginibꝰ quidẽ licet adorare deũ: ex ꝑte aũt ex
ꝑ̄ thoruꝫ virilẽ nõ ꝑmittebãt in eo ꝯsistere. Maria ãt postq̄ȝ
genuit saluatorẽ igrediẽs ad orandũ stetit ĩ illo v̄ginũ lo
co: ꝓhibentibꝰ aũt eis q nouerãt eã iam filiuꝫ genuisse Za
charias dixit q̄ñ digna est virginũ loco cũ adhuc sit virgo.
Ergo quasi manifestissime aduersus legẽ agentem occide
runt cũ iter tẽpluꝫ ꝛ altare viri gñatõis illiꝰ. ꝛ sic verũ ẽ ver
buꝫ xp̄i qõ dixit ad p̄ñtes quẽ occidistis. HIERO. Hoc
tamẽ qꝛ de scripturis nõ habet auctoritatẽ: eadẽ facilitate
cõtemniẽ q̄ ꝓbaẽ. Alij istũ volũt eẽ zachariã q occisus sit a
ioas rege iude inter tẽplũ ꝛ altare. i. ĩ atrio tẽpli. Sꝫ obsuã
duꝫ ꝙ ille zacharias nõ fuit filꝰ barachie sꝫ ioiade sacerdo
tis. Sꝫ barachias ĩ lingua nr̃a bñdicẽs deuꝫ dr̃: ꝛ sacerdotis
ioiade iustitia hebreo noĩe demõstratur. In euangelio q̄ quo
vtunẽ nazareni: ꝓ filio barachie filiuꝫ ioiade scriptuꝫ repe
rimꝰ. REMI. Querẽduꝫ ẽ ãt quõ vsqꝫ ad sanguinẽ zacha
rie dixerit: cũ plurimorũ sanctorũ sanguis postea fuit effusus?
Soluiẽ ãt sic. Abel pastor ouiũ ĩ cãpo fuit occisus. Zacharı
as fuit sacerdos ꝛ ĩ atrio tẽpli iterfectꝰ. Iõ ḡ dñs hos duos
cõmemorat: q̄ñ ꝑ hos oẽs sc̃i martyres designanẽ laycalis
scꝫ ꝛ sacerdotalis ordis. CHRY. ĩ ho. Abel ẽt cõmemora
uit oñdens q̄ñ ex ĩuidia cẽnt xp̄m ꝛ discipulos eiꝰ occisuri.
Zacharie aũt mẽtionẽ fecit: q̄ñ duplex ꝑsumptio fuit ĩ eiꝰ
occisiõe. nõ. n. solũ in sanctũ hoĩeꝫ facta ẽ: sꝫ ꝛ ĩ loco sancto.

ORIGE. Zacharias ẽt iterp̄taẽ memoria dei. Oĩs ḡ qui
memoriã dei dispdere festinat: ĩ eis quos scãdaliçat Zacha
rie sanguinẽ videẽ effũdere filij barachie. Per benedictio
neꝫ. n. dei memores sumꝰ dei. Ab ipsis ẽt memoria iterficı
tur dei q̄ñ ꝛ tẽplũ dei a lasciuis corrũpiẽ: ꝛ altare eiꝰ ꝑ negli
gentiã orationũ sordidaꝝ sordidaẽ. Abel aũt luctꝰ iterpta
tur. Qui ḡ nõ recipit qõ scriptũ est: Beati q lugẽt sanguinẽ
effũdit abel: hoc ẽ vitatẽ luctꝰ salutaris. Effũdunt ẽt aliq̄n
vitatẽ scripturaꝝ: q̄ si sanguinẽ eaꝝ: qꝛ oĩs scriptura nisi ꝑm
veritatẽ itelligaẽ mortua ẽ. CHRY. ĩ ho. Et vt oẽꝫ excu
sationẽ illis adimeret ne dicerẽt: q̄ñ ad gẽtes eos misisti: ꝓ
pter hoc scãdaliçati sumꝰ. ꝑdixerat ꝙ ad eos essent mitten
di discipuli. ꝛ iõ de vltõe coꝝ subdiẽ: Amẽ dico vobꝭ: venĩet
hec oĩa sup gñatõeꝫ istã. GLO. Nõ hos tm̃ p̄ñtes dicit sꝫ
oẽm generationẽ ꝑcedentẽ ꝛ futurã: qꝛ oẽs vna ciuitas sũt
ꝛ vnũ corpus diaboli. HIERO. Regula aũt scripturaꝝ
est duas generatõẽs bonoꝝ ꝛ maloꝝ nosse. De gñatõe bo
noꝝ diciẽ Generatio iustoꝝ benediceẽ. de malis v̄o ĩ p̄nti
loco generatio viperaꝝ. Ergo ꝛ isti qꝛ similia sicut chain ꝛ
ioas cõtra ap̃los gesserũt: de vna gñatione esse referuntur.

CHRY. in ho. Vel aliẽr qꝛ gehẽne pena quã eis cõmina
tus fuerat tardabat. Cõminaẽ ẽt eis p̄ñtia mala cũ dicit Ue
nient hec oĩa sup generationẽ istã. CHRY. sup mat. Sic
enĩ oĩa bona q̄ in singulis gñatiõibus a cõstitutõe mundi
omnes sancti merebantur: illis nouissimis sũt donata: g̃re

reperũt xp̄m: sic oĩa mala que in singulis generatiõib⁹ a cõstitutiõe mũdi poti meruerũt oẽs iniqui: sup nouissimos iudeos venerũt: q2 xp̄m repulerunt. Aut ita. sicut oĩs iustitia precedentium scõꝝ imo omnium scõꝝ tãtũ mereri nõ potuit q̃tũ gratie datũ est hoĩb⁹ i xp̄o: sic oĩum peccata ipsoꝝ tantũ malũ mereri nõ potuerũt q̃tum venit sup iudeos vt corporalia paterent̃: qualia passi sũt a romanis: ⁊ sic postmodũ oẽs generatiões coꝝ vsq3 i finẽ seculi ꝑicerent̃ a deo: ⁊ ludibriũ fierent gentib⁹ vniuersis. Quid.n. pei⁹ põt fieri q̃ filiũ cũ mĩsericordia ⁊ humilitate veniẽtẽ nõ suscipe sed tamẽ iterficere: Uel ita oĩs gens vel ciuitas nõ stati cũ peccauerit punit eã de⁹: sed expectat ꝑ multas generatões. qñ aũt placuerit deo: ꝑdere ciuitatẽ illã aut gentẽ videt̃ oĩum generationũ precedẽtiũ pctã reddere illis: qm̄ que oẽs merebantur. hec sola passa. sic ⁊ generatio iudeoꝝ ꝑ pctĩb⁹ suis videt̃ punita. Uere aũt nõ ꝑ illis sed ꝑ se condẽnati sunt. CHRY. i ho. Qui.n. mltos iã peccãtes vidit ⁊ icorrect⁹ ꝑmãsit: eãd rursus vl' grauiõa faciẽs: iñdõi ẽ pene obnoxi⁹.

Hierusalẽ hierusalẽ: que occidis ꝓphetas ⁊ lapidas eos q ad te missi sũt: quotiens volui ↄgregare filios tuos queẽadmodũ gallina ↄgregat pullos suos sub alas: ⁊ noluisti. Ecce relinquet̃ vobis domus vestra deserta. Dico eñi vob nõ me videbitis amodo donec dicatis: Benedictus qui venit in nomine domini.

CHRY. i ho. Post predicta ad ciuitatẽ cõuertit dñs sermonẽ. ex hoc erudire volẽs auditores. vnde dicit: Hierl'm hierl'm. Hec. aũt duplicatio miserẽtis ẽ: ⁊ valde diligentis. HIERO. Hierl'm at nõ saxa ⁊ edificia ciuitatis sz hitatores vocat: quã pr̃is plãgit affectu. CHRY. sup math. Preuidẽs ruinã ciuitatis ill⁹ ⁊ plagam: que a romanis suptientura erat: recordabat̃ quidẽ sanguinis scõꝝ suoꝝ. q effusus erat ab illis ⁊ postmodũ effũdendus. vnde addit: Que occidis ꝓphetas: ⁊ lapidas eos q ad te missi sũt. Missum ad te isaiã occidisti. ⁊ seruũ meũ hieremiã lapidasti. Ezechielem tractũ ꝑ lapides excerebrasti. quõ saluaberis: q ad medicũ nõ venire ꝑmittis: ⁊ nõ dixit Occidisti aut lapidasti: sz occidis ⁊ lapidas. i. q̃si hoc ꝓpriã ⁊ naturalẽ ↄsuetudinẽ habes vt occidas ⁊ lapides sanctos. Eadẽ. n. fecit aplis q̃ fecerat aliquãdo ꝓphetis. CHRY. in ho. Deinde cũ vocasset eã: ⁊ abhominabiles ei⁹ occisiões dixisz. q̃si se excusãdo dixit subdẽs: Quotiẽs volui cõgregare filios tuos. q. d. neq3 ꝑdictis occisionib⁹ mea tua beniuolẽtia auertisti. sed volui te mihi adiungere: non semel aut bis sz multotiẽs. Magnitudinẽ aũt amoris sub similitudĩe galine ostẽdit. AVGV. de q̃. euã. Hoc.n gen⁹ animãtis magnũ affectũ in filios habet: ita vt eoꝝ infirmitate affecta infirmet̃ ⁊ ipsa. Et qd difficile in ceteris aiantibus inuenies: alis suis filios ꝓtegẽs cõtra miluũ pugnat: sic ⁊ mater nostra dei sapientia ꝑ carnis susceptõez infirmata quodãmõ: s̃m illud apl'i. Qd ĩfirmũ est dei: forti⁹ est hoĩbus: ꝓtegit ĩfirmitatẽ nr̃am ⁊ resistit diabolo ne nos rapiat. ORIGE. Filios at hierl'm dicit s̃m qd dicim⁹ semp ciuiũ successores ꝑcedẽtiũ filios. Dic aũt: Quotiẽs volui. cũ sit manifestum semel eũ docuisse ĩ corpore iudeos. Semp eñi xp̄s presens fuit ⁊ ĩ moyse ⁊ ĩ ꝓphetis ⁊ ĩ angelis mĩstrãtib⁹ saluti humane ꝑ singulas generatões. Siqs aũt nõ fuerit congregatus ab eo: iudicabit̃ quasi noluerit congregari RABA. Cessent igit̃ heretici xp̄o pricipiũ ex virgĩe dare: ⁊ cõmittant aliũ legis ⁊ ꝓphetarũ deũ ꝑdicare. AVGV. in encheridion. Ubi ẽ aũt illa oĩpotẽtia q̃ ĩ celo ⁊ ĩ terra oĩa q̃cũq3 voluit fecit: si colligere filios hierusalem voluit ⁊ nõ fecit: An nõ poti⁹ illa qdẽ filios tuos ab ipso colligi noluit: sed ea quoq3 nolente: filios eius colligit ipse quos voluit. CHRY. in homilia. Deinde ↄminat̃ penã quã semp formidauerit. s. ciuitatis ⁊ tẽpli euersionẽ dicẽs: Ecce relinquet̃ vobis domus vestra deserta. CHRY. sup math. Sic.n. corp⁹ aĩa recedẽte pri⁹ qdẽ frigescit: deide putrescit ⁊ soluitur: sic ⁊ tẽplũ nostrũ dei spiritu recedẽte pri⁹ seditionib⁹ ⁊ ĩdisciplinatiõe replebit̃. deide veniet ad ruinã. ORIGE. Semp ẽt eis q noluerũt cõgregari sub alis ei⁹ cõminat̃ christus: Ecce relinquet̃ vobis domus vestra deserta. i. aĩa ⁊ corpus. Sz ⁊ siqs ex vobis noluerit congregari sub alis christi: ex tpe illo ex quo cõgregationem refugit actu magis q̃ corpore nõ videbit pulchritudinẽ verbi: donec penitens a proposito malo dicat: benedict⁹ q venit in noĩe dñi. Tũc.n. verbũ dei benedictũ venit sup cor hoĩs qñ fuerit quis conuersus ad deũ. vñ sequit̃: Dico enim vobis: non me videbitis ammõ donec dicatis: Benedict⁹ qui venit in noĩe domini. HIERO. q. d. Nisi penitẽtiã egeritis ⁊ cõfessi fueritis ipsum eẽ me: de quo ꝓphete cecinerũt filiũ oĩpotẽtis patris: faciẽ meã nõ videbitis. Hñt ergo iudei datũ sibi tẽpus penitẽtie. Cõfiteant̃ benedictũ q venit ĩ noĩe dñi: ⁊ christi ora conspicient. CHRY. in ho. Uel aliter: Per hoc occulte secundũ aduẽtũ significauit: qm̃ tũc oĩno eũ adorabunt. Qd aũt dic̃ ammõ ad tp̄s crucis refert̃. CA. XXIIII.

Et egressus iesus de tẽplo ibat. Et accesserunt ad eũ discipuli eius: vt ostẽderent ei edificatões tẽpli. Ipse aũt r̃ndens dixit illis: Uidetis hec omnia: Amẽ dico vobis: non relinquet̃ hic lapis super lapidem q non destruatur.

ORIGE. Postq̃ oĩa q̃ super hierusalẽ ventura erant christus predixit: exiit de tẽplo q cõseruauerat tẽplum ne caderet donec fuit in eo. vnde dr̃. Et egre. iesus de templo ibat. Sz ⁊ vnusquisq3 cũ sit tẽplũ dei ꝓpter spiritũ dei inhabitantẽ in se: ipse fit cã sue desertõis vt egrediat̃ ab eo christ⁹. Sequit̃: Et accesserũt ad eũ discipuli ei⁹ vt ostẽderẽt edificationes tẽpli. Dignũ ẽ videre quomõ ostẽdũt ei structuras tẽpli: q̃si nunq̃ viderit tẽplũ. Ad qd r̃ndẽdũ ẽ q cũ christ⁹ ꝓphetasset supius ruinã tẽpli futurã: audiẽtes discipuli mirati sũt talẽ ac tãtã tẽpli structurã ad nihilũ redigẽdã: ꝓpterea ostẽdũt ei vt flecterẽt eũ ad misericordiã loci ill⁹ ne faceret qd fuerat cõminat⁹. Sz ⁊ cũ sit humane nature admirabilis cõstructio facta videlicet tẽplũ dei discipuli ceteriq3 sã en etiam modo miranda opa dei ergo figmẽtũ humanũ cõfitẽtes: ante cõspectũ christi intercedũt ne deserat gen⁹ humanum propter peccata ipsorum. Sequitur. Ipse antez respondens dixit eis: Uidetis hec omnia: Amen dico vobis: non relinquetur hic lapis super lapidẽ qui non destruatur. RABA. Iuxta historiam manifestus ẽ sensus: quia. xlij. anno post passionem domini. sub Uespasiano ⁊ Tito romanis principibus ciuitas euersa est cum templo. REMI. Diuinitus autem procuratũ est vt reuelata iã luce gratie: templũ cum suis cerimonijs tolleretur: ne forte aliquis paruulus in fide dum videret omnia illa que a domino fuerãt ĩstituta ⁊ a ꝓphetis sanctificata adhuc permanere: paulatim recedendo a syncẽritate fidei: ad carnalem iudaismũ trãsiret. CHRY. in homi. Sz qual'r verũ est q nõ mãsit lapis super lapidem. Uel eñi desolationẽ eius ostendens oĩmodã hoc dixit. vel s̃m illũ locũ vbi erat: sunt. n. eius partes vsq3 ad fundamẽta destructe. Cũ his ⁊ illud dicam qm̃ ex his q̃ facta sũt: ⁊ de reliqs oportet credere q peribunt perfecte. HIERO. Mystice aũt recedente dño de templo oĩa legis edificia ⁊ cõpositio mãdatoꝝ ita destructa est: vt nihil a iudeis possit impleri: ⁊ capite sublato vniuersa inter se membra cõpugnẽt. ORIGE. Oĩs etiã hõ q suscipiens in se verbũ dei templũ est: si post peccatũ adhuc seruat ex parte vestigia fidei ⁊ religionis templũ est ex parte destructum ⁊ ex

parte cõsistens. Qui aũt postq̃ peccauerit curã sui nõ habẽs paulati minuit donec ad plenũ recedat a deo viuẽte. ⁊ sic nõ relinquet lapis sup lapidẽ mãdatoꝝ dei q nõ destruatur.

¶ Sedente aũt eo sup montẽ oliueti: accesserunt ad eũ discipuli secreto dicẽtes: Dic nobis quã-do hec erũt: ⁊ qđ signũ aduentus tui: ⁊ ꝯsũma-tionis seculi. Et rñdens iesus dixit eis: Uidete ne qs vos seducat. Multi.n. venient ĩ nomine meo: dicẽtes: ego sum xp̃s ⁊ multos seducent.

REMI. Perseuerans dñs in itinere peruenit ad mõtem oliueti. ⁊ quibusdã discipulis in via ostendentib⁹ ⁊ laudan-tibus edificationẽ templi ipse palã pdixerat oia eẽ destruẽ-da: ideirco cũ puenisset ad mõtez oliueti: accesserunt ad euz iterrogãtes. vñ dr̃: Sedente autem eo sup motem oliueti. CHRY. Propter hoc ãt secreto accesserũt: qꝛ đ magnis erãt iterrogaturi. Etenĩ cupiebãt discere diẽ aduent⁹ ei⁹. qꝛ vehemẽter desiderabãt gliam ei⁹ videre. HIERO. Et i-terrogant tria. pmo quo tẽpore hierusalẽ destruẽda sit di-centes: Dic nobis qñ hec erũt: secũdo quo tẽpore xp̃s vẽtu-rus sit. vnde dicũt: Et qđ signũ aduẽtus tui: tertio quo tpe cõsũmatio seculi sit futura. vnde dicũt: Et cõsũmatõis secu-li. CHRY. Lucas aũt ait vnã esse iterrogatõez q̃ ẽ đ hie-rosolyma: quasi estimantibus discipulis tunc futurum esse xp̃i aduẽtũ ⁊ finẽ mũdi: qñ hierosolyma destrueret. Mar-cus aũt ait nõ oẽs eos de cõsũmatõe hyerosolyme: ꝫ petrũ iacobũ ioãnẽ: ⁊ andreã: q̃si liberi⁹ ⁊ securi⁹ xp̃o loquentes.

ORIGE. Puto aũt montẽ oliueti mysteriũ eẽ eccl̃ie que ex gentib⁹ est. REMI. Mons ãt oliueti nõ habꝫ ĩfructuo-sas arbores: ꝫ oliueta quib⁹ lumẽ nutrit̃ ad fugãdas tene-bras: ⁊ qb⁹ fessis reges: infirmis salus pstat̃. Sedẽs aũt do-min⁹ supra montẽ oliueti cõtra templũ: de ruina ipsi⁹ ⁊ ex-cidio iudaice gẽtis disputat vt ẽt ipso situ corporis mõstret: qꝛ quiet⁹ manẽs ĩ eccl̃ia ipioꝝ supbiã cõdẽnat. ORIGE. Agricola eni residens ĩ mõte oliueti: vbũ dei est ĩ eccl̃ia cõ-firmatuꝫ. xp̃s. s. q semp oleastri ramos inserit ĩ bonã oliuaz patrĩ. Qui autẽ hñt fiduciã ante xp̃m: discere volũt signũ aduentus christi: ⁊ cõsũmationis seculi. Est autẽ duplex ad-uent⁹ verbi in aia. Prim⁹ qdez stulta pdicatio de xp̃o. qñ pdicamus xp̃m natũ ⁊ crucifixũ. Secũd⁹ aũt aduent⁹ est ĩ viris perfectis: de qbus dr̃: Sapientiã loqmur inter perfe-ctos: ⁊ huic secũdo aduẽtu adiungit̃ cõsũmatio seculi in vi-ro pfecto cui mũdus crucifixus ẽ. HYLA. Et quia tria a discipulis quesita sũt: distinctis ⁊ tpib⁹ ⁊ ĩtelligẽtie signifi-catõib⁹ separant̃. Respõdet̃ ergo pmo de ciuitatis occasu: ⁊ quãdo cõfirmat̃ veritate doctrie: ne quis fallax ignorãti-bus possit obrepe. vnde seqt̃: Et rñdens iesus dixit eis: Ui-dete ne qs vos seducat: Multi.n. veniẽt in noĩe meo dicen-tes: Ego sũ xp̃s. CHRY. Neqꝫ.n. de hierosolyme destru-ctiõe: neqꝫ de secũdo aduẽtu respõdit stati: ꝫ de malis qui-bus statim obuiandũ erat. HIERO. Un⁹ aũt eoꝝ de qui-bus loquitur fuit simon magus: quem in actibus apostolo-ruꝫ legim⁹: qui se magnã dicebat esse virtutẽ: hic quoqꝫ in-ter cetera in suis voluminib⁹ scripta dimittens: Ego sũ ser-mo dei: ego oĩpotens: ego oĩa dei. Sed ⁊ ioãnes apostol⁹ in epistola sua loqt̃: Audistis qꝛ antichristus ventur⁹ est: nũc aũt antichristi multi sũt. Ego reor omnes heresiarchas an-tichristos esse: ⁊ sub noĩe christi ea docere: que cõtraria sũt christo: nec mirũ si aliquos ab his videam⁹ seduci: cum dñs dixerit: Et multos seducent. ORIGE. Multi autem sũt q seducũt: qꝛ larga ẽ porta q̃ ducit ad pditionẽ: ⁊ mlti sũt q intrant per eam. Hoc autem solum sufficit ad cognoscẽdũ seductionem antichristorum qui dicunt: Ego sum christus: quod nunq̃ legitur christus dixisse. Sufficiebant.n. ad cre-dendum q ipse est christus: opera dei: ⁊ sermo quẽ docebat. ⁊ virtus ipsius. Omnis ẽt sermo qui pfertur expositionem scripturarũ fm fidẽ eaꝝ ⁊ non habet veritatẽ: antichristus est: veritas enim xp̃s est: ⁊ simulata veritas antichristus. Sed ⁊ oẽs virtutes inuenimus esse xp̃um: ⁊ oẽs simulatas virtutes antichristũ: quoniã oẽs spẽs boni q̃scũqꝫ hẽt christ⁹ i se: i vitate ad edificationem boĩum: oẽs eas hẽt diabo-lus in specie ad seductiones scõꝝ. Opus ergo est nobis deo auxiliatore: ne quis nos seducat vel sermo vl' virtus. Ma-lum.n. inuenire aliquẽ fm mores vite errantẽ. Multo ãt pei⁹ arbitror eẽ nõ fm verissimã regulã scripturaꝝ sentire.

¶ Audituri eni estis p̃lia ⁊ opiniones p̃lioꝝ: vi-dete ne turbemini. Oportet eni hec fieri: ꝫ nõduz statim est finis. Cõsurget.n. gens i gentez: ⁊ re-gnũ i regnũ: ⁊ erũt pestilẽtie ⁊ fames: ⁊ terremo-tus p loca. Hec aũt oĩa initia sunt doloruz.

AUGU. Ad esichiũ. Interrogãtib⁹ discipulis: ea dñs re-spõdit que iã ex illo tẽpore fuerãt secutura. siue de excidio hierusalẽ. vñ orta ẽ ipsius iterrogatiõis occasio: siue de ad-uẽtu suo p ecclesiã in qua vsqꝫ ad finẽ venire nõ cessat. in su-is.n. veniẽs agnoscit̃. dũ ei⁹ quotidie mẽbra nascũt̃: siue de ipso fine in quo apparebit viuos iudicatur⁹ ⁊ mortuos. Cũ itaqꝫ signa dicat que ad ista tria ptinẽt: qđ eoꝝ triũ signoꝝ ad aliqd hoꝝ referẽdũ sit diligẽter cõsiderãdũ est: ne forte qđ ptinet ad vnũ referẽdũ putem⁹ ad alteꝝ. CHRY. Hic ãt loquit̃ de p̃lys q̃ hierosolymis erãt futura cũ dicit. Audi-turi.n. estis p̃lia: ⁊ opiniones p̃lioꝝ. ORIGE. Qui audit ipsas voces que fiũt in p̃lys: audit p̃lia. qui aũt de p̃lys lon-ge gestis audit opiniones vel rumores audit preliorum.

CHRY. i ho. Qꝛ vero p hoc turbari ẽt discipuli poterãt: iõ subdit: Uidete ne turbemini. Deide qꝛ estimabãt post il-lud bellũ quo hierusalẽ destrueret̃: stati finẽ mũdi eẽ vẽtu-rũ: eos in vero opiniõe stabilit dicẽs: Oportet.n. hec fieri: ꝫ nondũ statiꝫ ẽ finis. HIERO. i. nõ putem⁹ diẽ istare iudi-cij: ꝫ in tẽpus aliud reseruari: cui⁹ signũ pspicue in cõseque-tib⁹ ponit̃: Cõsurget.n. gens in gentẽ ⁊ regnũ i regnũ. RA-BA. Uel admonent̃ apostoli ne his aduenietib⁹ terreant̃: vt hierosolymã ⁊ iudeãqꝫ deserãt: qꝛ nõ statiꝫ finis: ꝫ i q̃dra-gesimũ ãnũ desolatio puicie: vltimũqꝫ vrbis ⁊ tẽpli seq̃tur excidiũ de qb⁹ subdit̃: Cõsurget.n. gens i gẽtẽ: ⁊ regnũ i re-gnũ. Cõstat aũt hic acerbissimos dolores qb⁹ oĩs vastata ẽ puincia ad l̃ram cõtigisse. CHRY. in ho. Deinde vt ostẽ-dat quoniã ⁊ ipse p̃liabit̃ ꝫ iudeos nõ solũ bella p̃nũciat: ꝫ ⁊ plagas diuinit⁹ illatas. vnde subdit: Et erũt pestilẽtie ⁊ fa-mes ⁊ terremot⁹ per loca. RABA. Notãdũ q in hoc qđ dicit: Cõsurget gẽs i gẽtẽ: ondit̃ pturbatio hoinũ: Erũt pe-stilentie: ecce ineq̃litas corporuꝫ. Erit fames: ecce sterilitas terre. Terremot⁹ p loca: ecce respect⁹ ire desup. CHRY. in homi. Et non simplr̃ hec fient fm consuetudinem antea in hoĩbus existentẽ: sed ex ira que erit desuper. Et propter hoc non simplr̃ dixit ea esse ventura neqꝫ repente: sed cum quadam significatõe. vnde subdit: Hec aũt oĩa sunt initia doloꝝ. i. iudaicorum malorum. ORIGE. Uel alr̃. Sicut egrotant corpora ante mortẽ. sic necesse ẽ ante corruptiõez mundi: vt q̃si languens terra freq̃nẽti⁹ terre motib⁹ ꝯquas-set̃. Aer.n. vim mortiferã cõcipiens pestilens fiat: ⁊ vitalis virtus terre deficiẽs: suffocet fruct⁹. Cõsequens aũt ẽ vt p-pter inopiã ciboꝝ in auariciã ⁊ bella hoĩes excitentur: ꝫ q̃i insurrectiones ⁊ lites interdum fiunt ppter auariciam: in-terdum autẽ pter cõcupiscentias principatus ⁊ glorie va-nam: adhuc pfundiorem dabit aliquis cãm eorũ que ante finem mũdi sunt ventura. Sicut.n. aduentus christi ĩ pluri-bus gentibus diuina virtute fecit pacem. sic ꝯñs est vt pro-pter abundantiã iniquitatis refrigнerit charitas multoꝝ: ⁊ iõ dereliquerit illos deus ⁊ xp̃s ei⁹. iteꝝ fieri prelia dũ nõ p-hibentur a sanctitate operationes seminatrices belloꝝ: ꝫ ⁊ aduersarie virtutes dũ nõ vetant̃ a sanctis: ⁊ a christo absqꝫ

ꝓhibitione operabunť in cordib⁹ hoĩm vt excitent gẽtes aduersus gentẽ: τ regnũ aduersus regnũ. Si aũt sicut qbusdam placet: τ fames τ pestilẽtie ab angelis sathane fiunt. hi etiã tũc inualescent ab aduersis v̄tutib⁹ quãdo nõ fuerint sales terre τ lux mundi xp̃i discipuli: destruentes q̃ ex omnium malicia seminantur. Et aliquãdo qdẽ in israel fames τ pestilẽtie fiebant ꝓpter peccata. quas orones scõꝝ soluebant. Bene aũt per loca: nõ enĩ insimul vult de⁹ pdere humanũ gen⁹: s3 iudicãs per ptes. dat penitẽtie locũ. Si ãt incipientib⁹ huiusmodi malis: nõ fuerit facta correptio: ꝓficient ad pei⁹. vñ seqť. Hec aũt oĩa initia sunt doloꝝ: generalis. s. in vniuerso mũdo: τ eoꝝ q secuturi sunt aduersus impios vt in doloribus acutissimis crucienť. HIERO. Mystice aũt videť regnũ cõtra regnũ cõsurgere: τ pestilẽtia eorum quoꝝ s̃mo serpit vt cãcer: τ fames audiẽdi verbũ dei: τ commotio vniuerse terre: τ a vera fide sepatio i hereticis magis intelligi: q cõtra se inuicẽ dimicãtes: eccl'ie victoriã faciunt. ORIGE. Oportet aũt hec fieri añq̃ videam⁹ ꝑfectõem sapiẽtie q̃ est i xp̃o: s3 nõ stati erit finis quẽ q̃rim⁹. pacific⁹. n. finis lõge est ab hoib⁹ istis. HIERO. Qd aũt dixit: Hec oĩa initia sũt doloꝝ: meli⁹ trãsferť parturitionũ: vt q̃si cõcept⁹ qdam aduentus antichristi nõ port⁹ itelligať.

¶ Tũc tradent vos ĩ tribulationẽ: τ occidẽt vos: τ eritis odio oĩbus gẽtibus pp nomẽ meu3. Et tũc scandalizabunť multi τ inuicẽ tradẽt τ odio habebũt inice3. Et multi pseudo ꝓphete surgẽt: τ seducent mltos: τ qñ abundabit inigtas refrigescet charitas mltoꝝ. Qui ãt pseueranerit vsq3 in finem hic saluus erit. Et p̃dicabiť hoc euangeliũ regni in vniuerso orbe in testimoniũ oĩbus gẽtibus: τ tunc veniet consummatio.

RABA. Quo merito hierosolymis ac ꝓuincie iudeorũ vniuerse tot irroganda fuerit aduersa dñs manifestat subdens: Tũc tradẽt vos τc. CHRY. in homi. Uel alr: q2 discipuli audiẽtes ea q̃ de hierosolyma p̃dicebãt: sic dispositi erant vt extra turbationẽ eẽnt q̃si de alia pena audiẽtes: sibi vero prospera superuentura sperabant: que aduenire valde desiderabãt: ꝓpter hoc eis grauia p̃nũciat ĩ sollicitudinẽ eos statuens: τ pri⁹ qdẽ iusserat eos vigilare ꝯtra deceptões seductoꝝ: nũc ãt tyrannorũ violentiã eis p̃dicit dicens: Tũc tra. vos i tribu. τ oc. vos. Opportune. n. eoꝝ mala iterposuit mitigationẽ habẽtia a cõib⁹ malis: nec solum ita eos consolatus est: s3 ostendendo tribulatõis cãm: adiũgens q ꝓpter nomẽ eius hec essent passuri. vnde seqtur. Et eri. odi. oi. ho. pro. no. meũ. ORIGE. Sz quõ ẽt in vltimis ptibus terre commorantib⁹ gẽtib⁹ odio habeť popul⁹ xp̃i: nisi forte τ h aliqs dicat ꝓpter exaggerationẽ positũ oĩbus p multis. sed τ hoc qd̃ dic: Tũc tradẽt vos. h3 q̃õne3. Nã τ priusq̃ hec fierent traditi sunt xp̃iani ĩ tribulatões s3 aligs ridebit: qñ tũc maxime tradentur xp̃iani i tribulationes quẽadmodũ vnq̃. Amant eni qui in calamitatibus sũt: cãs earũ distutiẽtes inuenire aligd quod loquanť. Cõsequẽs ḡ est vt quasi dereliquẽtib⁹ hoib⁹ deoꝝ culturã pp multitudinẽ xp̃ianoꝝ dicãt fieri: bella: fames: τ pestilentias: sed et terremot⁹ cãm dicerent xp̃ianos: ꝓpter qd̃ τ persecutiões passe sunt ecclesie. CHRY. in ho. Postq̃ autẽ lã duplex preliũ posuit. s. qd̃ ẽ a seductorib⁹ τ qd̃ ẽ ab inimicis: ꝯsequẽter tertiũ preliũ ponit: qd̃ est a falsis fratrib⁹. vñ subdit. Et tũc scã. mul. τ inui. tra. τ odio ha. inuicẽ. Uide aũt τ paulum hec plorãtẽ τ dicẽtẽ: Foris pugne: itus timores. Et alibi. Pericula i falsis fratrib⁹. De quib⁹ alibi dicit: Tales sũt pseudo apostoli operarij subdoli. vnde τ h subdiť. Et mul. pseu. pro. sur. τ sedu. multos. REMI. Imminente. n. captiuitate hierusalem. multi insurrexerũt christianos se esse dicentes: τ multos seduxerũt: quos paul⁹ noĩat falsos frẽs: Joãnes vo antichristos. HYLA. Ut nicola⁹ vn⁹ ex septẽ diaconib⁹ fuit. q multos mẽtita vitate puertit. CHRY. i ho. Deinde qd̃ bis difficili⁹ ẽ oñdit: q̃ tales pseudo ꝓphẽ nullã mitigationẽ a charitate accipiẽt. vñ seqt: Et quoniam abũ. ini. re. cha. mlto. REMI. i. vera dilectio erga deũ τ ꝓximũ. Nã quãtomagis ab vnoquoq3 inigtas suscipiť. tãtomagis i corde ipsi⁹ ardor charitatis extinguiť. HIERO. Cõsiderãdũ aũt q nõ negauit oĩu3 futurã eẽ charitatẽ. s3 multoꝝ. Nã in apostolis τ eoꝝ similib⁹ pmãsura ẽ charitas: de qua paul⁹ dicit. Quis nos separabit a charitate xp̃i: pp qd̃ τ hic subdiť: Qui ãt pse. vsq3 in fi. h sal. erit. REMI. Usq3 in finẽ dic: vsq3 ad terminũ vite sue: q. n. vsq3 ad terminũ vite sue i cõfessiõe nois christi perseuerauerit: τ in charitate saluus fact⁹ ẽ. CHRY. in ho. Deinde ne dicerẽt: qlr ergo inter tot mala viuem⁹: qd̃ plus est ꝓmittit. q non solu3 viuerent s3 ẽt vbiq3 docerẽt. vñ subdiť: Et pdi. hoc euan. reg. in vni. orbe. REMI. Quia. n. nouerat dñs corda discipuloꝝ cõstristãda eẽ de excidio hierusalẽ τ pditione sue gẽtis hoc solatio consolatur eos: q multoplures credituri erant de gẽtib⁹ q̃ de iudeis pirẽt. CHRY. in ho. Et autẽ τ añ captionẽ hierosolyme vbiq3 p̃dicatũ ẽ euangeliũ: audi qd̃ ait paulus. In oẽ3 terrã exiuit son⁹ eoꝝ. Et vides eũ a hierusalẽ ad hispaniã currẽtẽ. Si ãt vn⁹ tantã portionẽ accepit excogita: relig q̃ta opati sunt: Uñ τ quibusdã scribẽs de euangelio dicit: q fructificat τ crescit in oĩ creatura q̃ sub celo ẽ. Hoc ãt ẽ maximũ signũ virtutis xp̃i: q in. xxx. ãnis vel paꝝ ãpli⁹ euãgelij s̃mo fines orbis terraꝝ ĩpleuit q̃uis aũt euãgeliũ vbiq3 p̃dicatũ fuerit. nõ tñ oẽs crediderũt pp qd̃ subdit: In testi. om. gẽtib⁹. i. ĩ accusationẽ his q nõ crediderũt. Qui enim crediderunt: testabuntur aduersus eos qui non crediderunt τ condemnabunt eos. Cõuenienter autem post q̃ predicatũ ẽ euãgeliũ p orbẽ terraꝝ tũc hierosolima pyt. vñ seqť: Et tũc ve. cõsũmatio. i. finis hierosolymorũ. Qui. n. viderũt xp̃i virtutẽ vbiq3 refulgẽtẽ: τ i breui tpe orbẽ terrarũ supgressã: quã veniã hẽre debuerũt i igratitudine pmanẽtes. REMI. Põt ãt τ tot⁹ loc⁹ iste referri ad cõsummationẽ secli. Tũc. n. plurimi scãdaliçabũť recedentes a fide: vidẽtes mltitudinẽ τ diuitias maloꝝ τ miracula ãtichristi τ cõsocios psequẽtur: τ antixp̃s mittet pseudo ꝓphetas q seducẽt mltos: τ abũdabit inigtas: qñ numer⁹ maloꝝ augebitur: τ refrigescet charitas: qñ numer⁹ bonoꝝ minuetur. HIERO. Signũ ẽt dñici aduẽt⁹ ẽ in toto orbe euãgeliũ p̃dicari: vt null⁹ sit excusabilis. ORIGE. Qd̃ aũt dr̃ Eritis odio oĩb⁹ hoĩb⁹ pp nomẽ meũ: sic saluare qs poterit. q2 nũc quidẽ in vnum ꝯsenserũt oẽs gẽtes aduersus xp̃ianos Cũ aũt ꝯtigerit q̃ xp̃s pdixit tũc fiet psecutões iã nõ ex parte sicut aũt. s3 generaliter vbiq3 aduersus pp̃lm dei. AVGV. ad esichi. Sz q putãt hoc qd̃ dr̃. Predicabiť euãgeliũ regni i vniuerso orbe p ipsos aplos factũ eẽ nõ ita eẽ certis documẽtis ꝓbatũ ẽ. Sũt. n. in aphrica: barbare innumerabiles gẽtes: i qbus nõdũ predicatũ eẽ euãgeliũ ex his q ducũtur inde captiui addiscere i ꝓmptu ẽ. Neq3 tñ vllo mõ recte dici põt istos ad ꝓmissione dei nõ ptinere. Nõ. n. romanos solũ s3 oẽs gẽtes dñs semini abrae iurando ꝓmisit. In quibus ergo gentib⁹ nõdũ est ecclesia: oportet q sit. ñ vt oẽs q ibi fuerint credãt: quõ enim τ illud ĩplebitur: Eritis odio oĩbus gẽtibus propter nomen meum: nisi in omnibus gentibus sint: τ qui oderint: τ quos oderint. Nõ est igitur ab apostolis p̃dicatio ista cõpleta quando adhuc sint gentes. i quibus nondu3 cepit ĩpleri. q aũt dixit apl's: In oẽm terram exiuit sonus eoꝝ. q̃uis locutus sit preteriti tẽporis: verbis tñ quod futurũ erat dixit. nõ qd̃ iã factũ atq3 completum: sicut τ ipse propheta quo vsus est teste fructificare τ crescere dixit euãgeliũ i vniuerso mũdo. vt ita significaret: vsq3 quo crescendo eẽt venturũ. Si ḡ latet qñ euangelio vniuer-

sus orbis iplebitur: pculdubio latet quando finis erit: ante qppe nō erit. ORIGE. Cū ergo oīs gens audierit euāgelij pdicationē: tūc erit seculi finis. et hoc ē qđ sequitur: Et tunc erit cōsumatio. Multe.n. nō solū barbaroꝝ: sꝫ et nřoꝝ gētium nōdū audierūt christianitatis v̄bū. GLO. Utrūqꝫ āt dictoꝝ tueri pōt: si tū diuerso mō diffusio pdicatiōis euangelij itelligat̄. Si.n. itelligat̄ quātū ad fructū predicatiōis: q ē vt i singulis gentib⁹ fundet̄ ecclesia credētiū i christū: vt Augustin⁹ exponit: ē signū qđ oportet pcedere ante finez mūdi: nō tū pcessit ante destructionē hierosolyme. Si aūt itelligat̄ quātū ad famā pdicatiōis: sic ante finē hierosolyme fuit copletū: discipulis christi p q̄ttuor mundi ptes dispsis. Unde hiero. dicit. Nō puto aliquā remāsisse gētē q̄ xpi nomē ignoret: et q̄uis nō habuit pdicatorē: tamē ex vicinis gētib⁹ opinionē fidei nō pōt ignorare. ORIGE. Moraliter āt q visur⁹ ē s̄m v̄buz dei aduētū gloriosuz illū i aīaz suam: necesse ē vt s̄z mēsurā pfect⁹ sui i isidias a cōtrarijs opationib⁹ patiat̄ q̄si magn⁹ athleta: et ebusl⁹ i eo ab oīb⁹ odiat̄ nō tātū a gētib⁹ s̄m carnē: q̄tū a gentib⁹ spiritualiū negciarū. sꝫ et in qōnib⁹ pauci erūt veritatē pleni⁹ attingētes. Plures āt scādalizabūt̄ et cadēt ab ea: pditores et accusatores alterutꝝ: pp dissēsionē dogmatū veritatis: q̄ cā fiet vt odiāt seinuicē. Multi et erūt nō sane tradētes de futuris s̄monez: et q̄uo non oportet interptātes pphas: quos pseudo prophetas dicit: seducētes multos et feruentem dilectionē q̄ prius fuerat in simplicitate fidei refrigescere facient: sed qui potuerit manere in apostolice traditionis pposito: ipse saluabitur: et sic predicatū euangeliū in aīas oīum erit in testimonium oīb⁹ gentib⁹.i. oīb⁹ cogitatiōib⁹ icredulis animarū.

¶ Cū ergo videritis abominationē desolatiōis q̄ dicta est a daniele ppheta stantē in loco scō: q legit itelligat: Tūc q i iudea sūt fugiāt ad mōtes et qui i tecto nō d̄scēdāt tollere aliqđ d̄ domo sua. et q i agro non reuertat̄ tollere tunicā suā. Ue āt pgnātib⁹ et nutrientib⁹ i illis dieb⁹. Orate autez vt non fiat fuga vestra hyeme vel sabbato. Erit enī tūc tribulatio magna: qualis non fuit ab initio mundi vsqꝫ modo: neqꝫ fiet. Et nisi breuiati fuissent dies illi nō fieret salua omnis caro: sꝫ ppter electos breuiabuntur dies illi.

CHRY. i ho. Qr supra occulte isinuauit hierosolyme finē: nūc idē manifeste ōndit: ppheciā iducēs q̄ destructōem iudeoꝝ credere facit. vñ dic̄. Cū g̃ vide. abo. deso. q̄ di. ē a daniele. stan. i lo. san. q le. intelligat. HIERO. Hoc āt qđ dictū est. Qui legit itelligat: ponit̄ vt ad itelligētiā mysticā puocemur: legim⁹ āt i daniele hoc mō. Et i dimidio hebdomadis auferet̄ sacrificiū et libamīa: et i tēplo desolationum abomīatio erit vsqꝫ ad ꝯsūmatōez tpis: et ꝯsūmatio dabitur sup solitudinē. AVG. ad esic. Lucas qdē vt ōnderz tūc factā fuisse abomiatōez desolatōis: q̄ s daniele pdicta ē: q n̄ expugnata ē hierl̄m: eodē loco hec dñi v̄ba ꝯmemorat. Cū videritis circūdari ab exercitu hierl̄m: tūc scitote q2 appropīquauit desolatio ei⁹. CHRY. i ho. Unde abomiationem d̄solatōis vī mihi exercitū dicere. quo. s. d̄solata ē ciuitas scā hierl̄m. HIERO. Aut pōt itelligi d̄ imagie cesaris: quā pilat⁹ posuit i templa: aut de hadriani eq̄stri statua: q̄ i ipo scā scōꝝ loco stetit vsqꝫ i pn̄tē diē. Aboīatio.n. s̄z veterem scripturā idolū nūcupat̄: et icc̄irco addit̄ desolatōis: q̄ i desolato tēplo atqꝫ d̄structo idolū positū sit. CHRY. i ho. Ul q2 ille q desolauit ciuitatē et tēplū: statuā int⁹ posuit. Ut āt discāt qm̄ viuētib⁹ q̄busdā eoꝝ hec erūt: pp hoc dixit: Cū videritis. Ex quo admirare xpi virtutē: et discipulo ꝝ fortitudinez qui in talibus tpibus predicabāt in quibus oīa iudaica impugnabant̄. Apostoli aūt ex iudeis existētes leges itroduxerūt nouas aduersus romanos tūc dominātes: ifinita milia iudeoꝝ ceperūt romani: et duodeciz viros nō supauerūt nudos et inermes. Qr v̄o multotiēs cōtigerat i grauibus pelijs iudeos restauratos fuisse: sicut tpib⁹ senacherib et antiochi: ne aliqs suspicet̄ tale aliqđ futuꝝ: suis fugiendū eē pcepit cū subdit: Tūc q in iu. sūt fu. ad mō. REMI. Hec enim oīa iminētē desolatōe hierl̄m cōstat fuisse ipleta. appropinquāte nāqꝫ romano exercitu: oēs xpiani qui i pruincia erāt: sicut historia ecclesiastica refert: diuino miraculo moniti longius recesserūt: trāseūtes iordanē venerūt i pellā ciuitatez: et ibi sub tutela agrippe regis: cui⁹ mētio i actibus aplo ꝝ fit: aliq̄to tpe māserūt: ipse āt agrippa cuz parte iudeoꝝ: q̄ sibi obtēperabat romano subdit⁹ erat imperio. CHRY. i ho. Deide ostendens ineuitabilia mala futura esse iudeis: et infinitā calamitatē subdit: Et qui in tecto est. non descen. tol. ali. de do. sua. Eligibilius enī erat nudo corpore saluari: q̄ intrare domū: vt tolleret vestimentū et occidi: ppter qđ et de eo q ē in agro subdit et qui in agro est nō reuer. tol. tu. suam. Si enim qui in ciuitate sunt fugiūt: multo magis qui foris sunt. nō oportet ad ciuitatē refugere: et quidē pecunias contenere facile ē: et pudere sibi in vestimētis nō difficile: que aūt a natura sunt: q̄liter aliqs fugiet. Qualr enīz pgnans fiet leuis ad fugā: aut lactās poterit eū quē peperit deserere: pp quod subdit. Ue autē preg. et nut. in il. diebus. His quidem q2 pigriores sunt: et quia facile fugere non possunt: onere conceptionis grauate his autē q2 detinent̄ vinculo compassionis filioꝝ: et nō pūt simul saluare eos quos lactant.

ORIGE. Uel q2 nō erit tūc tēpus miserendi: neqꝫ sup pregnantes, neqꝫ sup lactantes: neqꝫ sup ifantes eoꝝ. et quasi ad iudeos loquēs. arbitrabantur i sabbato non oportere ambulare viā amplius q̄z ē sabbati iter subdit. Orate autē vt nō fiat fuga ve. hie. vel sabbato. HIERO. Qr. s. in altero duricia frigoris prohibet ad solitudines pergere et in montibus desertis latitare: in altero aūt transgressio legis est si fugere voluerit: aut mors iminēs si remāserint. CHRY. in ho. Uide āt q2 aduersus iudeos ē h̄ s̄mo. nō. n. apostoli sabbatū erāt obseruaturi: neqꝫ ibi mansuri: cū vespasianus hoc egit: etenīz plures eoꝝ iā pmortui erāt. Si aūt aliqs remāserat in alijs ptib⁹ orbis terrarū tūc cōuersabat̄. ppter qđ āt orādū eē dixerit subdit: Erit.n. tribula. mag. qua non fu. ab ini. mū. vsqꝫ mo. ne. fiet. AVGV. ad esichiū. Apud lucā sic legit̄. Erit autē pressura magna sup terrā: et ira pplo huic: et cadēt in ore gladij: et captiui ducētur i oēs gētes. Nā et iosephus q iudaicā scripsit historiā talia mala dicit illi populo tūc accidisse. vt vix credibilia videant̄. vñ nō immerito dictū est: talē tribulationē nec fuisse a creature initio: nec futurā: sꝫ et si tpe antichristi talis aut maior forsitan erit intelligendū ē de illo pplo dictū: q2 eis talis āpli⁹ futura nō erit. Si.n. antichristū illi primit⁹ et precipue recepturi sunt: facturus ē tūc idē popul⁹ tribulationē potius q̄z passurus.

CHRY. in ho. Interrogo aūt iudeos vñ tam intolerabilis ira diuinitus venit super eos oībus q̄ an̄ facte sunt difficilior: nam manifestum est q2 propter crucis manifestationē: sed adhuc ostendit ipsos grauiori pena fuisse dignos: hoc q2 dr̄. Et nisi breuiati fuissent dies illi: non fieret salua omnis caro. Ac si dicat: Si amplius durasset preliū romanoꝝ aduersus ciuitatez. vniuersi perissent iudei. Omnem enim carnem iudaicā dicit: et qui foris et qui intus erāt. nō. n. solū eos qui in iudea erāt ipugnabant romani: sed et eos qui vbiqꝫ dispersi erant persequebant̄. AVGV. ad esichiū: Quidā sāt ꝯueniēter mihi itellexisse videt̄ mala ipsa significata nomina dierum: sicut sunt dicti dies mali in alijs scripture diuine locis. Neque enim dies ipsi mali sunt: sed ea que fiunt in eis. ipsa.n. dicta sunt breuiari: vt deo tolerantiā donante min⁹ sentirentur: ac sic q̄ magna essent fierēt breuia.

CHRY.i ho. Nevo iudei dicerẽt qm̃ pp ꝑdicatões ꝛ diſci pulos xp̃i hec mala euenerũt:oñdit ꝙ niſi illi eẽnt:radicit⁹ piſſent. vnde ſubdit: Sz pp ele. bre:di.illi. AVGV.ad eſi chiũ. Nõ.n.debem⁹ambigere:qm̃ euerſa eſt hierlm̃ fuiſſe in illo pplo electos dei q ex circũciſiõe crediderãt:ſiue fuerãt credituri:electi añ ꝯſtitutões mũdi.pp quos breuiarenᷓ di es illi:vt tolerabilia mala fierẽt. Nõ ãt deſunt:q exiſtimãt: ita breuiores dies illos futuros:ꝙ curſu ſolis celeriore bre/ uienᷓ ſicᷓ ſunt lõgior dies orãte ieſu naue. HIERO. Nec recordãᷓ illi⁹ ſcripti. Ordinatõe tua pſeuerat dies:ſz iuxᷓ tẽ/ poꝝ q̃litatẽ.i.abbreuiatos nõ mẽſura ſz numero: ne tẽpoꝝ mora ꝯcutiaᷓ credẽtiũ fides. AVGV.ad eſichiũ: Nõ tñ putem⁹ hebdomadas Dãiel: vł pp dieꝝ breuiatões fuiſſe turbatas vł illo iã tpe ñ fuiſſe ꝯpletas:ſz i fine tẽpoꝝ eẽ cõ/ plẽdas. Aptiſſime.n.lucas teſtaᷓ daniel ꝓphiã tũc fuiſſe cõ pletã:qñ euerſa ẽ hierl'z. CHRY.i ho. Intende ãt ſpũſſci diſpẽſatõez qm̃ nihil hoꝝ ſcripſit ioãnes:vt non videreᷓ ex ipa eoꝝ q̃ fcã ſũt hiſtoria ſcribere.ꝛ.n.poſt captõez hierl'z vi xit mlto tpe. Sz q añ mortui ſunt ꝛ nihil hoꝝ viderũt ipſi ſcribũt:vt vndiqz fulgeat ꝓnũciatõis ḋtus. HYLA. Uel aliᷓ: Totũ idiciũ aduẽt⁹ futuri dñs põit dicẽs: Cũ vi.abo.ꝛc. De ãtixp̃i.n.tpib⁹ h̃ locut⁹ ẽ ꝓpha.abomiatio ex eo dcã ẽ: ꝙ aduerſus deũ veniẽs honorẽ di ſibi vẽdicet:deſolatõis ãt abomiatio:qꝛ bell' ꝛ cedib⁹ terrã deſolaturus ſit:atqz ob id a iudeis ſuſcept⁹ loco ſcificatõis iſtituiᷓ:vt vbi ſcõꝝ ꝓcib⁹ de⁹ inuocabaᷓ:illic ab ifidelib⁹ recept⁹ di honore venerabilis ſit. ꝛ qꝛ pꝓꝛiſte iudeoꝝ error erit:vt q veritatẽ reſpuerũt:ſuſci piãt falſitatẽ:iudeam deſeri monet:ꝛ trãſfugere i mõtes. ne admixtiõe plebis illi⁹ antixp̃o creditureis aut ꝯtagio affe raᷓ. Qꝛ ãt ait: Et q i te.ſũt nõ deſ.tol.ali.de do.ſua.ſic intell'r Tectũ ẽ dom⁹ faſtigiũ ꝛ hitatõis toti⁹ excelſa pfectio: Qui igiᷓ i ꝯſũmatõe dom⁹ ſue.i.i cordis ſui pfectõe ꝯſtiterit:re/ gnatõe ſpũs noui celſus nõ deſcẽdere i hũiliora reꝝ ſeclã/ rũ cupiditate debebit. Et q i agro erit non re.tol.tuni.ſuã.i. poſit⁹ i opatõe ꝑcepti non ad curas pſtinas reuertaᷓ:ob q̃s veteꝝ exide peccaminũ qb⁹ antea ꝯtegebaᷓ etit tunicã re latrurus. AVGV.ad eſichiũ: In tribulatõibus.n.cauẽdũ ẽne qſqꝫ deiectus ad carnalẽ vitã d ſpũali ſublimitate deſcẽ dat:aut q ꝓfecerat i anteriora ſe extẽdẽs:deficiẽdo i poſte/ riora reſpiciat. HYLA.ꝙ ãt dr: Ue ꝑgnã.ꝛ nu.i il.die.nõ d fetaꝝ onere diſz admõuiſſe credẽdũ ẽ:ſz aiaꝝ peccatis re pletaꝝ oñdiſſe grauitatẽ:ꝙ neqz i tecto poſite: neqz i agro manẽtes repoſite ire tẽpeſtatẽ vitare poſſint.illis quoqz ve erit q nutriẽt. Infirmitatẽ.n. aiaꝝ q̃ ad cognitõz di tãqꝫ la cte educanᷓ i his oñdit:ꝛ icirco ve e ipis erit.qꝛ ad fugiẽdũ ãtixp̃m graues ꝛ ad ſuſtinẽdũ ipite:nec pctã effugierũt:nec cibũ veri panis acceperũt. AVGV.d ver.do. Ul' pregnãs ẽ q res aliẽas ꝯcupiſcit.nutriẽs ẽ q iã rapuit qd ꝯcupiuerat. iſtis.n.ve erit i die iudicij: ꝙ ãt dñs dixit: Ora.ne fi.fu.ve. hye.vł ſab. AVGV.d.q.euã.i.ne i letitia vł triſtitia reꝝ tpaliũ q ſi iueniaᷓ i die illo. HYLA. Uel ne i pctõꝝ frigo re:aut i ocia bonorũ operũ repiamur qꝛ grauis vexatio in/ cũbet niſi ꝙ cã electorum dei diebus illis ſit breuitas affe/ rẽda vt vi maloꝝ coartatũ tẽpus exuper. ORIGE. My ſtice ãt i loco ſcõ oĩum ſcripturarũ: tã veteris teſti ꝙ̃ noui: Antixp̃s q ẽ falſũ ḋbũ ſtetit freq̃nter:q autẽ hoc vidẽt ex iu dea lr̃e:fugiẽt ad ſublimes ḋitatis mõtes. Et ſi qs inuẽt⁹ fu erit aſcẽdiſſe ſupra tectũ vbi ꝛ ſtare ſup faſtigiũ ei⁹.nõ deſcẽ dat ide:occaſioe vt auferat aliqd d damo ſua. Et ſi fuerit in agro i quo abſcõdit⁹ ẽ theſaur⁹ ꝛ reuerſus fuerit retro icur ret i ſeductiõez ḋbi mẽdacis:ꝛ maxĩe ſi ſpoliauerat ſe veſti/ mẽtũ vet⁹.i.veterẽ hoĩez ꝛ iteꝝ ꝯuerſus fuerit tollere ipz.tẽ ãt aia i vtero hñs q̃ necdũ fructificauit ex ḋbo icurrit i ve. ꝓijcit.n.ꝯceptũ:ꝛ euacuaᷓ a ſpe q̃ ẽ in actib⁹ ḋitatis. ſilr ãt ſi videaᷓ formatũ ꝛ fructificatũ ḋbũ nõ ãt fuerit enutritũ ſufficiẽter. Orẽt aũt q fugiũt in mõtes ne fuga eoꝝ fiat hye me vł ſabbato:qm̃ in tranqllitate aĩe ꝯſtitute: pñt ipetrare viã ſalutis:ꝛ i ſabbato qñ homo bona opa nõ facit fuga ve ſtra nõ fiat. Nemo.n.i piculo falſi dogmatis facile ſupaᷓ ni ſi gnud⁹ fuerit ab opib⁹ bonis. Que eſt aũt maior tribula/ tio ꝙ̃ videre fratres noſtros feduci:ꝛ ꝙ aliqs videat ſeipm moueri ꝛ cõturbari: Dies ãt itelligunᷓ ꝑcepta ꝛ dogmata ḋitatis.oẽs aũt itellect⁹ a ſcia falſi nois venientes addita/ menta ſũt dieꝝ que deus abbreuiat per quos vult.

¶ Tũc ſi qs vob dixerit:ecce hic eſt xp̃s aut illic: nolite credere. Surgẽt.n. pſeudo xp̃i ꝛ pſeudo ꝓphete:ꝛ dabũt ſigna magna ꝛ ꝓdigia:ita vt in errorẽ iducanᷓ ſi fieri põt etiã electi. Ecce ꝑdixi vobis: Si ergo dixerit vobis:ecce i deſerto eſt: nolite exire:ecce i penetralibus:nolite credere. Sicut.n. fulgur exit ab oriẽte:ꝛ apparet vſqz in occidentẽ:ita erit ꝛ aduentus filij hoĩs. Ubicuqz fuerit corpus:illic cõgregabuntur ꝛ aquile.

CHRY.i ho. Cũ cõpleſſz dñs ea q̃ de hieraſolymis ſunt ad ſuũ de cetera ꝑuenit aduẽtũ:ꝛ dic ei⁹ ſigna nõ illis vtilia ſolũ ſz ꝛ nob ꝛ his q poſt nos erũt oĩb⁹. vñ dic: Tũc ſi qs vo. dix. Ec.hic ẽ xp̃s.aut illic.no.cre. Sic aũt cũ ſupra dixit euã geliſta: In dieb⁹ illis ioãnes baptiſta.nõ tp̃s qd ĩmediate ẽ ꝯſiſe expoſuit:ſꝫ cũ.xxx.ãni i medio eẽnt:ita ꝛ hic cũ dicit. Tũc tũ mediũ tp̃s ꝑtermiſit:qd futuꝝ erat a captiõe hieroſoly/ me:vſqz ad initia cõſumatõis mundi. dans aũt eis ſigna ſui ſecũdi aduẽt⁹:de loco eos certificat:ꝛ de ſeductorib⁹. nõ.n. ſicut i priori aduẽtu i bethleez apparuit:ꝛ i puulo angulo or bis terraꝝ:ꝛ nullo ſciẽte a ꝑncipio:ita ꝛ tunc erit:ſz manife/ ſte veniet ita ꝙ nõ idigeat ꝙ aliqs ei⁹ aduẽtũ annũciet pp qd dicit: Si qs vobis dixerit. Ecce hic ẽ chriſtus aut illic nõ credatis. HIERO. In quo oſtẽdit ꝙ ſecũdus aduent⁹ nõ in humilitate vt ꝑm⁹:ſz i gloria demõſtrãdus ẽ. Stultũ eſt itaqz cũ in puruo loco vel in abſcõdito q̃rere q toti⁹ mũdi lumen eſt. HYLA. Et tñ qꝛ i magna vexatiõe poſiti erũt hoĩes pſeudo ꝓphe tãqꝫ pñtẽ i xp̃o opẽ ſint indicaturi mul tis i locis xp̃m eſſe atqꝫ hĩri mẽtienᷓ:vt i antichriſti famula tum depreſſos vexatoſqz deducant:ꝛ ideo ſubdit: Surgẽt eni pſeu.chriſti ꝛ pſeu ꝓphe. CHRY.in homi. Hic d anti chriſto loquitur ꝛ de quibuſdã eius miniſtris:quos pſeudo chriſtos ꝛ pſeudo ꝓphas appellat quales ꝛ tpe apłorum multi fuerunt:ſz añ ſcdm aduentũ chriſti erũt multo priori bus amariores. vñ ſubdit. Et da.ſig.mag.ꝛ ꝓdi. AVGV. in li.lxxxiij.q̃onũ. Admonet aũt hic dñs: vt itelligam⁹ q̃dã miracła ẽt ſceleratos hoĩes facere q̃lia ſci facere ñ pñt nec tñ iõ potioris loci apd deũ arbitrãdi ſũt. Nõ.n. acceptiores erãt do ꝙ̃ ppł's iſrł magi egyptioꝝ:qꝛ nõ poterat ille ppł's fa cere qd illi faciebãt:q̃uis moyſes in ḋtute di maiora potue rit. Sed iõ non oĩb⁹ ſcĩs iſta attribuunᷓ ne p[er]nicioſiſſimo er rore decipianᷓ ĩfirmi: exiſtimãtes i talib⁹ fcĩs maiora dona q̃ i opib⁹ iuſtitie qb⁹ vita eterna cõpaᷓ. Cum q̃ talia faciũt magi q̃lia nõnũq̃ faciũt ſci:diuerſo fine ꝛ diuerſo iure fiũt. Illi.n. faciũt querẽtes gliã ſuã:illi querẽtes gliã di: ꝛ illi fa ciũt p quedã ꝓtãtib⁹ cõceſſa i ordĩe ſuo:q̃ſi ꝓuata cõmertia vł hñficia:illi ãt publica adminiſtratione iuſſu ei⁹ cui cuncta creatura ſubiecta ẽ. Alr̃.n.cogiᷓ poſſeſſor equũ dare militi:alr̃ tradit emptori vt cuilibet donat aut commodat. Et quẽad modũ pleriqz mali milites quos ĩꝑialis diſciplina condem nat:ſignis ĩꝑatoris ſui nullos poſſeſſores territant:ꝛ ab eis aliquid qd publice non iubeᷓ extorquẽt:ita nõnunq̃ mali xp̃iani vel ſciſmatici vł heretici ꝑ nomẽ chriſti vł per ḋba vel ſacramẽta xp̃iana exigunt aliqd a ꝑtãtibus cũ antẽ ma lis iubẽtibus voluntate cedũt:ad ſeducẽdos hoĩes cedunt quoꝝ errore letãᷓ. Quapropter aliter faciũt miracula ma/ gi aliter boni xp̃iani aliter mali xp̃iani: Magi p priuatos ꝯtractos:boni xp̃iani per publicam iuſtitiam:mali chriſtia ni per ſigna publice iuſtitie.nec hoc etiam oportet mirari:

q: oīa q̄ visibilr̄ fiūt: et p inferiores ꝑtātes aeris huius nō absurde fieri posse credunt. AVGV. iij. de tri. Nec iō eñ putādū ē trāsgressoribꝰ āgelis ad nutū seruire hāc visibiliū rerꝫ māz sʒ deo potiꝰ a quo eis ꝑtās dat: nec sane creatores illi mali angeli dicēdi sūt: sʒ ꝑ subtilitate sua seīa rerꝫ ista rum nobis occultiora nouerūt: τ ea ꝑ ꝯgruas tēperatōes electorum latēter spergūt atq; ita τ gignēdarꝫ rerꝫ τ accelerādorꝫ icrementorꝫ ꝑbent occasiōes. nā τ mlti hoīes nouerūt ex q̄bus herbis aut carnibꝰ aut succis aut humoribꝰ ita obrutis vel cō. mixtis q̄ aīalia nasci soleāt: sʒ hec ab hoīb tāto difficilius fiūt: q̄to desūt sensuū subtilitates τ corporꝫ mobilitates i membris terrenis τ pigris. GREGO. xv. mo. Cū ḡ antixp̄s corā carnaliū oculis mirāda ꝓdigia fecerit post se tūc hoīes trahet: q: q bonis ꝑūtibꝰ ōlectāt ꝑtāti illiꝰ se absq; retractōe subyciēt. vñ seq̄t. Ita vt i erro. idu. si fie. po. et electi. ORIGE. Exaggeratoriꝰ s̄mo ē dicēs: Si poss̄e ē. nō enī ꝓnūciauit neq; dixit vt i errorē mittant electi: sʒ ōndere vult qm̄ frequēter valde ꝑsuasorij sūt s̄mones hereticorū. τ cōmouere potētes: et eos q sapiēter agūt. GREGO. xxxiij. mo. Uel q: electorꝫ cor τ trepida cogitatōe ꝯcutit: τ tn̄ eorꝫ ꝯstātia n̄ mouet: vna s̄nia dñs vtrūq; cōplexus ē: q̄si enī iā errare ē in cogitatōe titubare sʒ si fieri pōt subiūgit: q: fieri nō pōt vt i errorē electi capiant. ORIGE. Ul' nō iō hoc dicit q: electio diuīa frustret sʒ q hūano iudicio electi videbāt illi i errorē mittētur. GREGO. i ho. Minꝰ ät iacula feriūt q̄ ꝑuidēt: τ ꝓpter hoc subdit: Ecce ꝑdixi vob. Dñs. n. n̄r ꝑituri mūdi ꝑcurrētia mala denūciat: vt eminꝰ ꝯturbēt veniētia quo fuerit ꝑscita: ꝑꝑ qd̄ ꝯñr cōcludit. Si ergo dixerit vob: Ec. i def. no. exire. τ ec. i pe. noli. credere.

HYLA. Nā pseudo ꝓphe d̄ qbꝰ supra dixerat. nūc i desertis xp̄m eē dicēt. vt hoīes errore deprauēt nūc i penetralibus asserēt eū eē: vt hoīes d̄nantis antixp̄i ꝑtāte ꝯcludant: sʒ dñs se nec loco occultādū: nec a singul' seorsū ꝯtinēdꝫ eē ꝓfitet: sʒ vbiq; τ i ꝯspectu oīum ꝑñtē se futurꝫ eē denūciat. vnde seq̄t. Sic̄. n. ful. exit ab ori. τ ap. vsq; ad oc. ita erit adue n. fi. hois. CHRY. l ho. Sic̄. n. supra ꝑdixit q̄lr antixp̄s vētur ē: ita τ ꝑ hoc ostēdit q̄lr ip̄e sit vēturꝰ. Sic̄. n. fulgur nō idiget ānūciāte aut ꝑcone: sʒ instāti momento tpis mōstrat sʒ vniuersū orbē terrarꝫ et his q i thalamis sedēt: ita τ aduētꝰ xp̄i sil' appebit vbiq; ꝑꝑ glīe fulgorē. ꝯñr aūt d̄r τ aliō signū sui aduētꝰ: cū subdit: Ubicūq; fue. cor. il. cō. τ ag. ꝑ agles multitudinē āgelorꝫ martyrꝫ τ scōrꝫ oiūꝫ d̄signās.

HIERO. De exēplo. n. nāli qd̄ quotidie cernimꝰ xp̄i īstruimur sacro. Agle. n. τ vultures et trāsmarīa dr̄ sētire cadauera: τ ad escā huiuscemōi ꝯgregari. Si ḡ irrōnabiles volucres nāli sēsu tātis terrarꝫ spacijs sepate: puū cadauer sentiant vbi iaceat: q̄to magis oīs m̄ltitudo credētiū dz ad xp̄m festinare: cuiꝰ fulgur exit ab oriēte: τ pꝫ vsq; ad occidentēz. Possumꝰ āt̄ τ corpꝰ. i. ꝓathō qd̄ significātiꝰ latine d̄r cadauer: ab eo q ꝑ mōtē cadat passiōeꝫ xp̄i itelligere. HYLA. Uñ vt nec loci i quo vēturꝰ eēt essemꝰ ignari dic: Ubicūq; fuerit cor. ibi ꝯgregabūt τ agle. Scōs de volatu spūal' corpis aglas noīauit: quorꝫ ꝯgregātibꝰ āgel' ꝯuētuꝫ sīmirꝫ i loco passiōis ōndit: τ digne illic claritatis aduētꝰ expectabit: vbi nob glīā eternitatis passiōe corpee hūilitatis opatus ē.

ORIGE. Et vide q: n̄ dixit: Ubicū. fue. cor. ibi. ꝯgre. vultures aut cōui: sʒ agle. Uolēs ōndere magnificos τ regales oēs q i passiōe dñi crediderīt. HIERO. Agle. n. appellāt qbꝰ iuuētꝰ renouata ē vt agle: τ q assumunt pēnas vt ad xp̄i veniāt passionē. GREGO. xiiij. mo. ꝑt et itelligi: Ubicū. fue. cor. τc. ac si dicat: q: celesti sedi icarnatꝰ ꝑsideo electorꝫ aīas cum carne soluero: ad celestia subleuabo. HIERO. Uel alr. Qd̄ h̄ de pseudo ꝓphis d̄r itelligi pt. Multi. n. tpe captiuitatis iudaice ꝑncipes extitere: q xp̄os se eē dicerēt: i tm̄ vt obsidētibꝰ romāis tres itꝰ fuerīt factiōes: sʒ meliꝰ de ꝯsūmatiōe mūdi d̄r: vt expositū ē. Pōt aūt τ tertio de hereticorū ꝯ ecclīā pugna itelligi: τ d̄ istiusmōi ātixp̄is q sub opinōe false sciē ꝯ xp̄m dimicāt. ORIGE. Sn̄alr. n. vnꝰ ē antixp̄s: sp̄es aūt eiꝰ m̄lte tāq; si dicamꝰ: Mēdaciū nihil d̄fta mēdacio. Sic aūt veri xp̄i fuerunt sci ꝓphe: sic itellige s̄m vnūquēq; pseudo xp̄ꝫ: multos eiꝰ falsos ꝓphas qui antixp̄i aliꝰ falsos s̄mōes ꝑdicāt q̄si veros. quorū dicet aliqs: Ecce h̄ ē xp̄s. ecce illic q̄si nō extra scripturā foras aspiciēdū est. Ex lege. n. τ ꝓphis τ aplis ꝓferūt q̄ vident desedere mēdaciū. vel ꝑ hoc q: dicit. Ecce hic ē xp̄s: ecce illic. ōndūt nō xp̄ꝫ sʒ aliquē fictū eiusdē nois: vtputa s̄m marchiōis doctrinā aut valētini τ basilidis. HIE. Sigs ḡ ꝓmiserit vob q: i deserto gētiliū τ ph̄orū dogmate xp̄s moret: aut hereticorꝫ penetralibꝰ q dei pollicet archana: nolite credere: sed q: ab oriēte vsq; i occidētem fides catholica i ecclesijs fulget.

AVGV. de. q. euā. Oriētis τ occidētis noīe totū orbem voluit significare: ꝑ quē futura erat ecclīa. Scōꝫ aūt illū sēsum quo dixit. Amodo videbitis filiū hois veniētē in nubibꝰ: ꝯueniēter et nūc fulgur noīauit: qd̄ maxīe solet emicare d̄ nubibꝰ. Cōstituta ḡ auctē ecclīe ꝑ orbē terrarū clara atq; mēifesta: cōueniēter discipl'os admōet atq; oēs fideles ne scismaticis atq; hereticis credāt. Unūqd̄q; scisma aut vnaquaq; heresis locū suū h̄z: i orbe terrarū aliquā tenēs ꝑtez: aut obscuris atq; occultis cōuēticulis curiositatē hoīꝫ decipit: quo ꝑtinet qd̄ ait. Sigs vobis dixerit ecce h̄ ē xp̄s aut illic. qd̄ significat terrarū ꝑtes aut ꝓuīciarū: aut in penetralibꝰ aut in deserto: qd̄ significat occulta τ obscura ꝯuēticula hereticorū. HIERO. Uel ꝑ hoc q: dic̄. In d̄serto τ i penetralibꝰ ōndit q: ꝑsecutiōis τ angustiarū tpe sp̄ pseudo ꝓphe dcipiēdi īueniunt locū. ORIGRE. Uel qñ secretas τ nō vulgatas scripturas ꝓferūt ad cōfirmatiōeꝫ mēdacij sui vidēt d̄re. Ecce i solitudine v'bū ē v̄itatis. Qnotiēs autē canonicas ꝓferāt scripturas i qbꝰ oīs xp̄ianꝰ cōsentit vidētur d̄re: Ecce in domibꝰ ē v'bum v̄itatis. Sʒ nos exire nō debemus a prima ecclīastica traditōe: vel eis s̄mones q sūt oīo extra scripturā ōndere volēs dixit. Si dixerint vobis: Ecce i solitudie ē nolite exire dei regula fidei. Eos aūt q s̄imulāt diuinas scripturas ōndere volēs dixit. Si dixerit vobis Ecce i penetralibꝰ ē nolite credere. Ueritas. n. silis est fulguri egrediēti ab oriēte: τ apparēti vsq; ad occidēte. Ul' hoc dic̄: qm̄ v̄itatis fulgur ex oī scripturarū loco desēditur. Exit ḡ v̄itatis fulgur ab oriēte. i. ab initijs xp̄i: τ apparet vsq; ad passionē ip̄iꝰ in q̄ ē occasus eius: vel a ꝑmo initio creature mūdi vsq; ad nouissimā aplorū scripturā. Uel oriens quidē est lex: occidēs aūt finis legis τ ꝓphetie ioānes: sola aūt ecclesia. neq; subtrahit huiꝰ fulguris verbū τ sensū neq; addit q̄si ꝓphetiā aliqd aliud. vel hoc dicit: q: nō debemus attēdere eis q dicūt. Ecce hic xp̄s. non aūt ostendunt eū in ecclīa: in qua tota totus ē aduentus filij hominis dicētis: Ecce ego vobiscum sum oibus diebus vsq; ad cōsūmationē seculi. HIERO. Prouocamur aūt ad passionē xp̄i: vt vbicūq; in scripturis legit. Congregemur: vt ꝑ illam venire possimus ad verbum dei.

¶ Stati aūt post tribulationē dierū illorū sol obscurabit: τ luna nō dabit lumē suū: τ stelle cadēt de celo: τ virtutes celorꝫ cōmouebunt: τ tūc apparebit signū filij hominis in celo. Et tunc plangent omnes tribus terre.

GLO. Postq̄ dñs p̄muniuit fideles ꝯ seductōeꝫ antixp̄i τ ministrorū eius: ōndēs se manifeste eē vēturū: nūc ordinē τ modū sui aduētꝰ demrat dicēs: Stati aūt post trib. die. il. sol obscu. CHRY. i ho. Tribulatiōeꝫ dic̄ dierū antixp̄i τ pseudo ꝓpharū. Tribulatio. n. tūc erit magna tot existētibus deceptoribꝰ: sed nō extēdet ꝑ tpis lōgitudinē. Si. n. iudaicū bellū ꝑꝑ electos decurtatū ē: multo magis ꝑꝑ eos h̄ tribulatio abbreuiabit. τ ꝓpter hoc non simplr̄ dixit: Post

tribulationē: ʒ addit statī: ipē.n. ꝯfestī aderit. HYLA. Hilaꝛ ăt aduēt⁹ sui idicat obscuritate sol'. ⁊ defectiōe lune ⁊ cāu stellaꝝ. nā sequit. Et lu.nō da.lu. suū ⁊ stel.ca.de celo.

ORIGE. Dicet ăt aliqs sic i magnis ignib⁹ succēdi īcipientib⁹ tenebre ex fumo plīmo videntī extolli: sic i ꝯsūmatione mūdi ab igne q succēdēd⁹ ē: obscurabūt ēt luminaria magna. marcescēte stellaꝝ luie: reliquū eaꝝ corp⁹ cū exaltari nō valeat. sic pmū cū a luie ipo portatū extollebat̄ cadet de celo. His accidētib⁹: ꝯūs ē celoꝝ rōabiles ṽtutes patiētes stuporē ⁊ ꝯmotionē aliquā pati ⁊ ꝯturbari. remotaꝝ.s.a pmis fūctōib⁹ suis. vñ seqt̄. Et v̄. ce.cō. ⁊ tūc ap.si. fi. ho. i ce. quo.s.celestia fcā sūt.i. ṽtus quā opat⁹ ē fili⁹ suspēs⁹ i ligno: ⁊ i celo appebit maxīe signū illt⁹ vt hoies de oib⁹ tribub⁹ q̄ pus nō crediderūt xpianitati ānūciate. tūc recognoscētes p signū illō māifestatū plāgēt ⁊ lamētabūt̄ pp ignorātiā suā atqꝫ ꝑctā. vñ seqt̄: Et tūc plā.om.tri. terre. Ali⁹ ăt al'r arbitrabit̄: qm̄ sic lucerne pulatī ðficit lum: sic celestiū luminū deficiēte nutrimēto sol obscurabit̄ ⁊ luna ⁊ stellaꝝ lumē desiciet: ⁊ qd̄ remāserit i eis q̄si terrenū cadet de celo. Sʒ qūo pōt dici de sole qm̄ obscurabit̄ lumē ei⁹. cū esaias ꝑpheta ꝑfectū aliquē sol' i ꝯsūmatiōe fore declaret: simil'r ⁊ de luna esaias refert: qm̄ erit sic sol. ð stellis ăt gdā dicere tētāt: aut oēs aut plures eaꝝ maiores eē tota terra. Quō ḡ cadēt ð celo cū magnitudini eaꝝ nō sufficiat terra. HIERO. Nō ḡ diminutiōe lumīs hui⁹ mūdi accidēt aliogn solē legim⁹ septuplū habituꝝ luminis: ʒ ꝯpatōe vere lucis oīa visu apparebūt tenebrosa. RABA. Nihil tñ ꝓhibet itelligi veraciter tūc solē ⁊ lunā cū ceteris siderib⁹ ad tps suo lumīe ꝑuari: sic de sole fcīn ꝯstat tpe dñice passiōis. vñ iohel dic̄. Sol ꝯuertetur i tenebras. ⁊ luna i sanguinē añq̄ veniet dies dñi magn⁹ ⁊ māifest⁹. Ceteꝝ pacto dic iudicij: ⁊ clarescēte future glie vita cū fuerit celū nouū ⁊ terra noua: nūc fiet qd̄ esaias ꝑpheta dic̄. Erit lux lune sicut lux solis: ⁊ lux solis erit septēpliciter. Qd̄ ăt de stellis dictū ē: Et stel. ca.de cela. i marco ita scriptū ē: Et stelle celi erūt decidētes.i. suo lumīe carentes. HIERO. Per ṽtutes aūt celoꝝ: angeloꝝ multitudines itelligim⁹. CHRY. i ho. Qui valde decēter ꝯmouebunt̄ vl' ꝯcucient̄ vidētes tātā trāsmutatōeʒ fieri: ⁊ ꝯseruos suos puniri ⁊ orbē terraꝝ terribili assistētē iudicio. ORIGE. Sic ăt i dispēsatiōe crucis sole deficiēte tenebre facte sūt sup terrā. sic ⁊ signo filij hois apparēte i celo deficiēt lumīa sol' lune. ⁊ stellaꝝ: q̄si cōsūpta ex m'ta ṽtute signi illi⁹: vñ seqt̄ Tūc ap.sig.fi.ho.i celo. Signū ăt crucis hic intelligim⁹: vt videāt iuxta zachariā ⁊ ioannē iudei quē cōpunxerūt. ⁊ signū victorie. CHRY. i ho. Si aūt sol qdē obtenebrat̄ crux nō apperet: nisi multo solarib⁹ radijs luculētior eēt. Ne ăt discipl'i verecūdent̄: ⁊ dolcāt ð cruce. eā signum noiat cū q̄dā claritate. Appebit ăt signū crucis: vt iudeorū iuerecūdiā ꝯfutet. adueniet.n. xps i iudicio n̄ vulnera solū: ʒ mortē exprobratissimā ondēs. vñ seqt̄ ⁊ tūc plāgēt se oēs trib⁹ terre: Visa.n. cruce ꝯsiderabūt q̄ mortuo eo nihil ꝑfecerūt: ⁊ qm̄ crucifixerūt eū quē adarari oportebat. HIE. Recte ăt dic trib⁹ terre. Hi.n. plāgēt q municipatū nō hñt i cel: ʒ scripti sūt i terra. ORI. Moral'r aūt dicet aliqs obscurādū solē eē diabolū: q i ꝯsūmatōe ē arguēd⁹ cū sit tenebre: simulat ăt se solē: Luna ăt q̄ vr̄ illuminari ab h⁹ sole ē ois eccl'ia malignātiū q̄ freq̄nter lum se hr̄e ⁊ dare ꝑmittit. tūc autē redarguta cū reprobatis dogmatib⁹ suis claritatē suā: ʒ ⁊ qcūqꝫ sive i dogmatib⁹: sive i ṽtutib⁹ falsis hoīb⁹ qdem veritatē ꝑmittebāt: mēdacijs ăt seducebāt: hi ꝯueniēter dicēdi sūt stelle cadētes ð celo: vt ita dicā suo: vbi erāt in altitudine ꝯstitute: extollētes se aduersus sciaꝫ dī. Ad ꝯmēdationē ăt smōis h⁹ vtemur exēplo ꝓuerbioꝝ dicēte. Lumē iustoꝝ sp̄ iextiguibile ē: lumē ăt ipioꝝ extiguet̄. tunc claritas dī appebit i oi q portant imaginē celestis: ⁊ celestes letabūtur: terrei ăt plāgēt. Vel eccl'ia ē sol. luna: ⁊ stelle cui dictū ē: Speciosa vt luna: electa vt sol. AVGV. ad esichiū. Tūc .n. sol obscurabit̄ ⁊ luna n̄ dabit lum suū: q: eccl'ia n̄ appebit impijs tūc ꝑsecutorib⁹ vltra mōꝫ seuiētib⁹. Tūc stelle cadēt ð celo ⁊ virtutes celoꝝ ꝯmouebunt̄. qm̄ multi q gr̄a fulgere videbāt̄ ꝑseq̄ntib⁹ cedēt ⁊ cadēt: ⁊ qdē fideles fortissimi turbabūt̄ hoc ăt post tribulatōeʒ dieꝝ illoꝝ dr̄ eē futuꝝ: n̄ q: trāsacta tota illa ꝑsecutōe accidāt ista ʒ q: ꝑcedet tribulatio vt seqt̄ quorūdā ðfectio: ⁊ q: p oēs dies illos ita fiet ꝓptera post tribulatōeʒ dieꝝ illaꝝ: ʒ tñ in eisdē dieb⁹ fiet.

Et videbunt filium hominis venientez i nubibus celi cum virtute multa ⁊ maiestate.

CHRY. i ho. Q: crucē audierāt: ne rursus extimarēt aliqd turpe eē futuꝝ subiūgit. Et vi.fi.ho.ve.i nu.ce.cū vir. mul. ⁊ ma. AVGV. ad esichiū. Cui⁹ qdeꝫ ꝑpior sēsus ē: ⁊ cū hoc qsqꝫ audierit vl' legerit ipꝫ eē aduētū accipiat qū ventur⁹ ē ad viuos ⁊ mortuos iudicādos i corpe suo: i quo sedet ad ðxterā p̄ris: i quo ēt mortu⁹ ē ⁊ resurrexit: ⁊ ascēdit i celū. ⁊ sic i actib⁹ apl'oꝝ legit̄. Nubes suscepit eū ab oclis eoꝝ: et q: illic dictū ē ab angel'. Sic veiet quō vidistis eū eūtē i celū: merito credēdus ē n̄ solū i eod corpe: veꝝ ēt i nube ventur⁹.

ORIGE. Videbūt ḡ ocul' corpalib⁹ fi. hoīs spē hūana ve. i nu.ce.i. signis. Sic̄ n. cū trāsformat⁹ ē: vox veīt ð nube. sic cū veiet iteꝝ i spēʒ trāsformat⁹ glīosā: n̄ nō sup vnā nubē: ʒ sup multas q̄ erūt vehiculū ei⁹. Et sicdē vt ne terrā calcaret fili⁹ dī hierosolymā ascēdēs diligētes eū strauerūt vestimēta sua i via neqꝫ asellū q portabat eū voletes terrā calcare: qd mix si p̄r ⁊ ds oīuꝫ nubes sternat celestes sub corpe filij descēdētis ad op⁹ cōsūmatōis. Dicet aūt aliqs qm̄ sic in factiōe hoīs accepit de⁹ limū ð terra ⁊ finxit hoīeʒ: sic vt appearet glīa xp̄i accipiēs dñs de celo ⁊ ð celesti corpe: corpauit pmū qdē i trāsfiguratōe i nube lucidā.i. i ꝯsūmatiōe i nubes lucidas: pp qd̄ nubes celi dñr fm q̄ ⁊ lum⁹ terre ē dict⁹: ⁊ decet patrē talia mirāda dare filio suo q se humiliauit: et ꝓpterea exaltauit illū nō solū fm spm̄: ʒ ēt fm corp⁹: vt sup talib⁹ nubib⁹ veīret: et forsitā sup nubib⁹ rōnalib⁹ ne irrōnabile eēt vehiculū filij hoīs glīficati. pmū qdē veīt iesus cū virtute ex q̄ faciebat signa ⁊ ꝓdigia i ꝑplō. Oīs ăt illa virt⁹ cōparatōe illi⁹ virtutis m'te. cū q̄ i fine veītur⁹ ē modica erat. virt⁹.n. erat exinaniētis seipm. ꝯūs est ēt vt ad maiorē glīā reformet̄: q̄ fuit trāsformat⁹ i mōte. tū.n. pp tres tm̄modo trāsformat⁹ ē: in ꝯsūmatiōe aūt mūdi toti⁹ apparebit i glīa multa. vt videāt eū oēs i gloria. AVGV. ad esichiū: Sʒ qm̄ scripture scrutāde sunt: nec earū supficie debem⁹ eē cōtenti: diligēter sunt ispiciēda seq̄ntia. post pauca.n. seqt̄: Cū videritis hec oīa fieri scitote q: ꝓpe ē iā in ianuis. tunc enī scimus ꝓpe eē cum nō aliq̄ videm⁹ eē premissorum: ʒ hec oīa. in quibus ⁊ hoc est q̄ videbit̄ filius hoīs veniens ⁊ mittet angelos suos de q̄tuor ptib⁹ mundi.i. de toto orbe terrarū ꝯgregat electos suos que tota hora nouissima facit veniēs in suis mēbris tanq̄ in nubib⁹: vl' in tota ipsa eccl'ia tanq̄ i nube magna: sic̄ nūc veīre nō cessat ʒ iō cum ꝑtāte magna ⁊ maiestate q: maior ꝑtās ⁊ maiestas illi⁹ appebit sctis qbus magnā virtutē dabit: ne tāta ꝑsecutiōe vincantur.

ORIGE. Vel cū magna virtute venit quotidie ad aīam ois credētis in nubib⁹ ꝓpheticis. in scripturis ꝓphetarum ⁊ apostolorū: q verbū dei sup humanā nām in intellectib⁹ suis declarat. sic ēt eis q intelligunt dicimus appere glīam multā: q̄ qdē vr̄ in scdo ṽbi aduētu qd̄ est ꝑfectorū: ⁊ sic fortasse oīa que a trib⁹ euāgelistis dicta sunt de christi aduētu diligētius inter se collata ⁊ bene discussa inuenientur ad hoc pertinere q̄ quotidie venit in corpe suo: quod ē ecclesia de quo aduētu suo alibi dixit. Amodo videbitis filiū hoīs sedentē a dextris virtutis dei ⁊ venientē i nubib⁹ celi: exceptis locis vbi ab eo ille aduētus vltimus in seipso ꝓmittit̄.

Et mittet angelos suos cum tuba ⁊ voce ma-

gna: ⁊ congregabunt electos eius a quatuor ventis: a summis celorum vsq₃ ad terminos eorũ.

ORIGE. Quia de planctu mentionẽ fecerat: qui ad hoc erit vt sponte ↄtra se sniam pferant: ⁊ seipsos ↄdemnent. ne putet̃ ꝙ i isto plãctu mala eoꝝ terminent̃ subdit. Et mit. ange. su. cũ tu. ⁊ vo. magna. REMI. Hec ãt tuba non reuera corpea ẽ itelligenda: s₃ archangelica vox: que adeo magna erit vt ad clamorẽ illi⁹ oẽs mortui ð terre puluere resurgãt. CHRY. Son⁹ aũt tube ptinet ad resuscitationẽ: ad gaudiũ ad representandũ stuporẽq₃ tũc erit ad dolorẽ illoꝝ qui relinquent̃: ⁊ in nubibus nõ rapient̃. ORIGE. Scriptuz ẽ aũt i numeris ꝙ ex quatuor vẽtis ↄgregabũt sacerdotes tubicinãtes eos q sunt ex castris isrl̃ s₃m quoꝝ ↄparationẽ de angelis christi ↄñter dr̃: Et cõgregabũt electos eius a quatuor vẽtis: REMI. i. a quatuor climatib⁹ mũdi. i. oriẽte: occidẽte: aqlone: ⁊ austro. ORIGE. Et simpliciores qdez opinant̃ eos tm̃ q tũc iuenti fuerint in corpore aggregãdos sed melius est dicere congregandos non solum ab angelis christi eẽ oẽs nõ solũ ab adẽtu xpi ⁊ vsq₃ ad ↄsũmationẽ vocatos atq₃ electos: s₃ ⁊ oẽs q a ↄstõne fuerit mũdi q viderũt sicut abraã christi diẽ: ⁊ exultauerũt in illã. Quoniaz aũt nõ tantũ illos q i corpore fuerint ↄphensi dicit cõgregãdos christi electos s₃ etiã illos q de corporibus sunt egressi: manifestat sermo dicẽs ↄgregatos electos: nõ solũ a q̃ttuor vẽtis s₃ ẽt subdẽs: A sũmis celoꝝ vsq₃ ad terminos eoruz. Quod nemini sup terrã exũti arbitror cõuenire. Uel celi sunt scripture diuine: aut auctores eoꝝ in q̃bus habitat de⁹. Sũma autẽ scripturaꝝ sũt initia illaꝝ: termini aũt ↄsũmatõẽs eaꝝ. Cõgregant̃ ẽ̃ sci a sũmis celoꝝ. i. ab eis q viuũt in initijs scripturaꝝ vsq₃ ad eos q viuunt in cõsumationib⁹ eaꝝ. Congregabunt̃. n. tuba ⁊ voce magna: vt qui audierint ⁊ aduerterint parent se ad viã pfectionis. q̃ ducit ad filium dei. REMI. Uel aliter: Ne forte aliquis putaret ꝙ solummõ a q̃ttuor ptibus mundi ⁊ non a mediterraneis regionibus ⁊ locis id addit: A summis celoꝝ vsq₃ ad terminos eorum: Per summũ. n. celi mediũ orbis itelligit̃: quia medio orbis summũ celi p̃sidet. Per terminos autẽ celoꝝ: fines terre significat vbi longe distantibus circulis celi: terre isidere vident̃. CHRY. Quod autẽ p angelos dñs electos vocat ad electorum honorem pertinet nam ⁊ paulus dicit ꝙ rapientur in nubibus: quia eos quidem qui resurrexerunt congregabunt angeli: congregatos autem recipient nubes.

¶ Ab arbore ãt fici discite parabolã: cũ iã ramus eius tener fuerit ⁊ folia nata: scitis q₂ ppe ẽ estas. Ita ⁊ vos cũ videritis hec oĩa: scitote: q₂ ppe ẽ in ianuis. Amẽ dico vobis: q₂ nõ preteribit gñatio hec: donec oĩa fiant. Celũ ⁊ terra transibunt verba aũt mea non preteribũt.

CHRY. i ho. Q₂ dixerat ꝙ stati post tribulatõez dieꝝ illoꝝ q̃ p̃dicta sũt ↄtingerẽt. ipi aũt q̃rere poterãt: Post quantũ tps: id exponit exẽplũ ponẽs ð ficu dicẽs: Ab ar. fi. disci. para. cũ iã ra. eius te. fu. ⁊ fo. na. sci. q₂ p. ẽ estas. HIERO. q. d. Sicut q̃n tener fuerit i arbore fic⁹ cauliculi ⁊ gẽma erũpit in florẽ: cortexq₃ folia parturit: itelligitis estatis aduentũ: ⁊ fauonij ac veris itroitũ. Ita cũ oĩa q̃ scripta sũt videritis nolite putare iã adesse ↄsũmationẽ mũdi: s₃ q̃si p̃uia et p̃cursores quosdã venire. vt osñdãt ꝙ ppe sit ⁊ i ianuis. vñ seq̃t: Ita ⁊ vos cũ vide. hec om: scito. q₂ ppe est in ianuis. CHRY. i ho. Per qd ośñdit ꝙ nõ multũ erit tpis mediũ s₃ stati aduẽtus xpi ocurret. Per hoc aũt ⁊ aliud qddã p̃nunciat. s. estatẽ spũalẽ ⁊ trãqllitatẽ iustis post hyemez eẽ futurã peccatorib⁹ aũt ecõtrario hyemẽ post estatẽ. ORIGE. Sic. n. ficus in tpe qdẽ hyemis vitalẽ virtutẽ habet in se absconditã postmodũ aũt cum virtus ipsa vitalis pdire ceperit ad manifestationẽ ptereũte hyeme ⁊ ipa valitudie ei⁹ ramus efficit̃ tener ⁊ folia pducit: sic ⁊ mũdus ⁊ vnusq̃sq₃ eoꝝ q saluant ante xpi aduentũ q̃si in hyeme in se absconsaz hñt vitalẽ v̾tutez. xpo aũt inspirãte fiũt teneri ⁊ nõ duri cordis rami: ⁊ q̃ abscõdita erãt in eis pgrediunt̃ in folia: ⁊ manifestos fruct⁹ osñdũt: talib⁹ ãt ppe ẽ estas: ⁊ aduẽt⁹ glie v̾bi di. CHRY. i ho. Propter hoc ẽt istõ posuit: vt credere faciat hũc sinonẽ oĩo ita eẽ vẽtuꝝ. vbicũq₃. n. qd oĩo euẽtuꝝ ẽ dic. nãles necẽitates in exẽplum iducit. AVGV. ad esichiuz De aũt de signis euãgelicis ⁊ pphetic̃is q̃ fieri cernim⁹ ppiqui dñi aduẽtũ sperare debemus q̃s negat: quotidie q̃ppe magis magisq₃ fit pxim⁹. s₃ q̃ꝫto iteruallo ppinq̃t: d̾ hoc dictũ est. Nõ ẽ vestꝝ scire tpa vel momẽta. Uł q̃n dixit apls: Nunc pprior ẽ nr̃a salus: q̃ꝫ cũ credidim⁹: ⁊ ecce tot ãni trãsierũt: nec tñ qd dixit falsũ ẽ: q̃ꝫto magis nũc dicẽdũ est ppiquare dñi aduentũ quãdo tantus fact⁹ est ad finẽ accessus. HYLA. Mystice aũt synagoga ficus arbori ↄparat̃. ramus igr̃ fic⁹ antixps eẽ itelligit̃: diaboli fili⁹: peccati portio legis assertor: q cũ virescere cepit ⁊ frõdescere. q̃dã peccatorũ exultãtiũ viriditate: tũc pxia ẽ estas. i. dies iudicij sentiet̃. REMI. Uel cũ hec ficus rursuz germinabit. i. cũ synagoga v̾bũ scẽ p̃dicatõis accipiet: p̃dicãtib⁹ enoch ⁊ helia: itelligere debem⁹ q₂ ppe ẽ dies ↄsũmationis. AVGV. de q̃. euã. Uel p arborẽ fici intellige genus humanũ pter pruritum carnis. Cũ iã ramus ei⁹ tener fuerit. i. cũ filij hominis p fidẽ xpi ad spũales fructus pfecerit: ⁊ i eis honor adoptionis filioꝝ dei emicuerit. HYLA. Ut aũt fides certa eet futuroꝝ subiũxit: Amẽ di. vo. q₂ ñ p̃te. gẽ. hec do. oĩa fiant. Amẽ aũt dicẽdo pfessionẽ v̾itatis adiũxit. REMI. Et simplices qdẽ ad destructionẽ hierl̃z referũt v̾ba: ⁊ de illa gñatiõe estimãt dcã: que passionẽ christi aspexit: ꝙ nõ eẽt trãsitura p̃usq₃ fieret d̾structio ciuitatis illius. Nescio aũt si verbũ a v̾bo exponere possint ab eo ꝙ ait. Nõ relinq̃tur hic lapis sup lapidẽ: vsq₃ ad illud qd ait. Prope ẽ in ianuis: forsitã. n. in q̃busdã potuerũt: in alijs autem nõ potuerũt oĩo. CHRY. i ho. Hec ẽ̃ oĩa de fine hierosolymoꝝ dicta sũt ⁊ que de pseudo pphis ⁊ pseudo xpis: ⁊ alia oĩa que diximus vsq₃ ad xpi aduẽtũ futura. Q₂ ãt dixit generatio hec: nõ de ea q̃ tunc erat dixit: s₃ de ea q̃ est fideliũ: ↄsueuit. n. scriptura gñationẽ nõ solũ a tpe designare: s₃ a loco: cultu: ⁊ cõuersatione. sic cũ dr̃. Hec ẽ gñatio querẽtiũ dñz. Ex hoc aũt osñdit ꝙ hierl̃m peribit ⁊ amplior ps iudeoꝝ destruet̃: gñationẽ ãt fideliũ nulla sepabit tẽtatio. ORIGE. Gñatio tñ ecclesie transibit aliq̃n tñ totũ hoc seculũ vt hereditet futuꝝ. tñ donec hec oĩa fiãt. nõ trãsibit. Cũ ãt oĩa hec fcã fuerit trãsibit nõ solũ terra: s₃ ẽt celũ. vñ seq̃t: Celũ ⁊ terren̄a. i. nõ solũ hoĩes quoꝝ vita terrena ẽ: ⁊ ppterea terra dñr: s₃ ẽt illi quorũ ↄuersatio ẽ i celis. ⁊ id celũ vocãt trãsibũt aũt ad futura: vt veniãt ad meliora. Uerba ãt q̃ a saluatore sũt dcã nõ trãsibunt: qm̃ q̃ sua ppa sunt opant̃ ⁊ sp opabunt̃: pfecti aũt ⁊ q nõ recipiũt vt iaz meliores efficiãt: trãseũtes qd sunt ad illud qd nõ sunt: ⁊ hoc ẽ qd subdit̃: Uerba aũt mea nõ p̾teribũt. Et forte qdẽ v̾ba moysi ⁊ pphaꝝ transierunt: qm̃ q̃ pphetiçabant ab illis ipleta sunt. v̾ba aũt xpi semp sunt pleã ⁊ quotidie iplent̃: ⁊ adhuc sunt iplẽda in scĩs. Aut forte neq₃ moysi verba aut pphetarum dicere debemus impleta omnino. p̾pe enim ⁊ illa verba filij dei sunt: ⁊ sp iplentur. HIERO. Uel hic per generationem omne hominuz significat gen⁹: aut spãliter iudeoruz. Deinde magis eos ad fidem p̃missoꝝ inducat cum subdit. Celũ ⁊ ter. transi. ver. aũt mea nõ preteribũt: Ac si dicat facilius est fixa ⁊ immobilia d̾strui. q̃ꝫ sermonũ meoꝝ aliquid decidere. HYLA. Celum enim ⁊ terra ex conditione sue creationis nihil habent in se necessitatis vt non sint. verba autẽ christi ex eternitate deducta: id in se continent virtutis vt maneant. HIERO. Celũ autez ⁊ terra trãsibũt in mutatione: nõ

abolitione sui: alioquin quo sol obscurabitur τ luna non dabit lumen suum si celū in quo ista sunt terraq; non fuerint. RABA. Celū tamē qđ trāsibit: nō sidereū sed aereū itelligere debem⁹ qđ prius diluuio peryt. CHRY. i ho. Elementa aūt mūdi īmediū adducit. ostēdens qm̄ pcisior celo τ terra est ecclīa. simul ēt τ hinc cōditorē se hoīuz ondit.

¶ De die āt illo τ hora nemo scit: neq; angeli celoꝝ nisi pr̄ solus. Sicut aūt i diebus noe: ita erit aduētus filij hoīs. Sic.n. erāt i diebus ante diluuiū comedētes τ bibētes: nubētes τ nuptui tradentes vsq; ad eū diē quo itrauit noe i archā: τ nō cognouerūt donec venit diluuiū: τ tulit oēs: ita erit τ aduentus filij hoīs. Tunc duo erunt in agro vnus assumet̄: τ vnus relinquet̄. Due molētes i mola: vna assumet̄: τ vna relinquet̄. Duo i lecto vno: vnus assumetur: τ vnus relinquetur.

CHRY. in ho. Cū dixisset dn̄s oīa que precedūt xp̄i aduētū ad ipsas ianuas narrationē duxisset: diē tacere voluit. vn̄ dicit: De die aūt il. τ ho. ne. scit ne. an. ce. ni. so. pr̄. HIERO. In qbusdā aūt latinis codicib⁹ additū est Neq; fili⁹: cū in grecis τ maxime Adamantij τ Pierij exēplarib⁹ hoc nō habeaꝫ ascriptū: sꝫ qꝛ in nōnullis legit̄ disserēdū videtur. REMI. Marcus etiam euangelista non solum dicit angelos nescire, sꝫ ēt filiū. HIERO. In quo gaudēt Arrius τ Eunomius. Dicit.n. Nō pōt eq̄lis eē q nouit τ q ignorat. Cōtra quos breuiter ista dicēda sūt: cū oīa tp̄a fecerit iesus. hoc ē vbū dei. oīa.n. p ip̄m facta sūt τ sine ipso factū ē nihil. In oībus aūt tp̄ibus cū dies iudicij sit: q̄ ꝯsequētia pōt ei⁹ ignorare ptē: cui⁹ totū nouerit: hoc quoq; dicēdū ē. Quid ē magis noticia p̄ris an noticia iudicij: si mai⁹ nouit: quō ignorat min⁹ ē: HYLA. Nūquid ēt de⁹ pr̄ cognitionē illi⁹ diei filio denegauit cū dictū ab eo sit: Oīa mihi tradita sūt a p̄re meo: g nō oīa sūt tradita: si ē aliqđ qđ negatur. HIERO. Igit̄ qꝛ pbauim⁹ nō ignorare filiū dei ꝯsumatiōis diē: cā reddēda ē cur ignorare dicat̄. Post resurrectionē qdem interrogat⁹ ab aplis de hac die manifesti⁹ rn̄dit. Nō est vr̄uꝫ scire tp̄a τ momēta q̄ pr̄ posuit in sua ptāte. In quo ondit q ipse sciat sꝫ nō expediat nosse aplis: vt semp icerti de aduentu iudicis sic quotidie viuāt: q̄si die alia iudicādi sint. AVGV. i de trini. q g dic̄. Nescit itelligēdū ē nescientes facit. i. nō ita sciebat. vt tūc discipulis idicaret sicut dictum ē ad Abrahā: Nunc cognoui qm̄ times deū. i. nūc feci vt cognosceres: qꝛ τ ipe sibi i illa tētatōe inotuit. AVG. ð ver. do. Qd aūt dixit p̄rez scire iō dixit. qꝛ in p̄re τ fili⁹ scit. qd.n. est in die q nō in vbo factū sit p qđ factus ē dies: AVGV. in libr. iij. qōnū. Bn̄ āt accipit̄ qđ deū ē solū patrē scire fm̄ p̄dicta modū sciēdi: qꝛ facit filiū scire: fili⁹ aūt nescire dr̄: qꝛ nō facit hoīes scire. ORIGE. Uel alr̄. Donec ecclīa q̄ est corp⁹ xp̄i nescit diē illū τ horā: tādiu nec ipe fili⁹ dr̄ diē illū τ horā scire. Dr̄ aūt scire fm̄ ppriā significationē: sicut ē in ꝯsuetudine scripturaꝝ. Apostolus.n. saluatorē dicit nescientē peccatū: qꝛ nō peccauit. pparat aūt fili⁹ sciāꝫ dici illi⁹ τ hore coheredib⁹ sue pmissionis: vt oēs simul sciāt. i. re ipa experiant̄ in illa hora τ die q̄ ppparauit deus diligētibus se. BASI. Legi quoq; in cuiusdā libro filiū hūc nō vnigenitū sed adoptiuū obere itelligi. nō.n. vnigenito filio āgelos ppossuisset. sic.n. ait. Neq; āgeli celoꝝ neq; fili⁹. AVGV. ad esichiū. Sic g euāgeliū dic̄: De die illa τ hora nemo scit. Tu aūt dicis: Ego aūt dico: neq; mēsē neq; annū aduent⁹ ipius scire posse. ita.n. hoc vr̄ sonare tāq; nō possit sciri quo anno venturus sit: sꝫ possit sciri q̄ hebdomada annoꝝ vel q̄ decade tāq; dici possit atq; diffiniri inter illos septē annos aut decem aut centum vel quodlibet: seu maioris numeri seu minoris. si aūt hoc te nō ꝯprehēdisse psumis. hoc sentis qđ ego. CHRY. i ho. Ut āt addiscas: q nō ignorātie sue est q ð dic τ hora iudicij tacet: aliđ signū inducit cū subdit. Sicut aūt fuit in dieb⁹ noe: ita fiet aduētus filij hoīs. Hoc aūt dixit ostēdens q repēte venit τ iopinate τ plurib⁹ lasciuientib⁹. hoc enim τ paulus dicit. Cum dixerit pax τ securitas tūc repētinus eis supueniet interitus. vn̄ τ hic subditur. Sic eni erāt i dieb⁹ illis aū diluuiū comedētes τ bibentes. RABA. Nō igr̄ hic iuxta martiōis τ manichei errorem ꝯiugia vel alimēta dānant̄. cū in his successiōis: in illis nāe sint posita subsidia, sed īmoderatus licitoꝝ vsus arguitur. HIERO. Querit̄ āt quō. supra scriptū ē: Surget gēs cōtra gentē. τ regnū cōtra regnum: τ erūt pestilētie τ fames τ terremot⁹: τ nunc ea futura memorent̄ q̄ pacis idicia sint: sed estimandū q post pugnas τc. qbus vastat̄ gen⁹ humanuꝫ breuis subsecutura pax sit: q̄ queta omnia repromittit: vt fides credentiū cōprobet̄. CHRY. in ho. Uel lasciuia erit τ pax his q insensibilr̄ dispositi sūt. ppter hoc nō dixit apls Cū fuerit pax sed cū dixerit pax τ securitas ānsensibilitatem eoꝝ ostendens: sicut illoꝝ q fuerunt in diebus noe qm̄ mali lasciuiebāt: non aūt iusti sed in tribulatiōe τ tristitia pertransibant. Hinc aūt ostendit qm̄ cum antichristus venerit indecētes voluptates assument̄ apud eos q iniqui erunt τ de ppria desprabunt salute. τ iō exemplū ponit huic rei cōueniens. Cū eni archa fabricaret: preiacebat qdē in medio futura pdicēs mala. Mali aūt credētes ac si nullū fuisset futuꝝ malū lasciuiebāt: τ qꝛ futura apđ multos creduntur ex preteritis credibilia facit que predicit. Deinde aliud signū ponit per qđ ondit: τ q inopinabiliter dies ille veniet τ q ipse diem illum non ignorat dicens. Tunc duo erunt in agro: vnus assu. τ al. relinquet̄. Ex quibus verbis ostendit̄ q assument̄ τ relinquent̄ τ serui τ dn̄i. τ q in ocio τ labore. HYLA. Uel duos in agro duos populos fideliū τ infideliū in seculo tanq; i vite huius opere dies domini deprehendet. separabunt̄ tamē relicto alio τ alio assumpto: in quo fideliū τ īfidelium destructio docetur. Dei eniꝫ ira ingrauescente: sancti in prōptuario recondent̄: pfidi vo ad celestis ignis materiā relinquent̄. de molentib⁹.n. por rō est. vn̄ seqtur: Due erūt mo. in mo. vna assu. τ al. relin. Mola.n. op⁹ legis ē: sꝫ qꝛ pors iudeoꝝ vt per apostolos credidit ita p heliā est creditura iustificāda p fidē. ideo vna per eandē fidem boni operis apprehendet̄: alia vero infructuosa legis opere relinquetur molēs incassū: τ nō factura celestis cibi panē. HIERO. Uel duo in agro pariter inueniunt̄ cūdem habētes laborē: τ q̄si parē semētē: sed fructus laboris nō eque respicientes. In duab⁹ ēt que pariter molunt: vl̄ synagogā itelligere debemus vel ecclesiā q sil̄ molere videant̄ in lege τ de eisdē scripturis sanctus farinā terere pceptorū dei vel ceteras hereses q̄ aut de vtroq; testamēto aut altero vident̄ molere farinā doctrinaꝝ suaꝝ. Seqt̄ Duo i le. vn⁹ assu. τ vnus. relin. HYLA. Duo aūt in lecto sunt eandē passionis dn̄ice requiē pdicantes: circa quā hereticorū τ catholicoꝝ eadē ꝯfessio est sꝫ qꝛ vnitatem diuinitatis p̄ris τ filij catholicoꝝ fides pdicabit τ hereticoꝝ falsitas impugnabit fidē ꝯfessionis vtriusq; diuini arbitrij iudiciū cōprobabit: vnum assumēdo τ aliū relinquēdo. REMI. Uel his verbis tres ordines ecclesie demonstrant̄: per duos in agro ordo predicatoꝝ quib⁹ cōmissus est ager ecclesie. per duos in mola ordo ꝯiugatoꝝ q̄ dū p diuersas curas nūc ad hec nūc ad illa flectunt̄ quasi molas in circuitu trahunt. p duos in lecto ordo cōtinentiū quoꝝ requies noīe lecti designat̄. In his aūt ordinibus sunt boni τ mali: iusti τ iniusti: τ iō ex eis quidā relinquētur. τ qdā assumētur. ORIGE. Uel alr̄. Corpus quidē quasi infirmū i lecto ē carnaliū passionū anima aūt molit in grauī mola mūdi. vl̄ corporis sensus in agro mundi operantur.

¶ Vigilate ergo: qz nescitis qua hora dñs vester
venturus sit. Illud aũt scitote qm̃ si sciret paterfa
milias qua hora fur venturus eẽt: vigilaret vtiqz:
⁊ nõ sineret pfodi domũ suã. Jdeoqz ⁊ vos estote pa
rati: qz nescitis q̃ hora filius hoĩs venturus est.

HYLA. Perspicue ostidit dñs qz supra dixit: De die aũt
illa nemo nouit nisi pr̃ sol⁹ qz. s. non expediebat aplis scire:
vt pẽdule expectatiõis icerti sp credãt eũ eẽ ventuꝝ: quem
ignorãt qñ ventur⁹ sit. ⁊ iõ q̃si ex supiorib⁹ ꝯcludẽs dic̃ Vigi.
q̃ qz nesci. qua ho. do. ve. ven. sit. Et non dixit. Qz nescim⁹ sz
Nescitis. s. vt ostẽdat se diẽ iudicij nõ ignorare. CHRY. in
ho. Vult aũt eos semp in sollicitudine eẽ: pp hoc dic̃ Vigila
te. GRE. Vigilat q ad aspectũ veri luminis oculos aptos
tenet. Vigilat q seruat opãdo qd̃ credit. vigilat q a se torpo
ris ⁊ negligẽtie tenebras repellit. ORI. Dic̃ aũt q simplici
orẽ: qm̃ de secũdo aduẽtu ĩ quo ventur⁹ fuerat. hũc dicebat
sermonẽ ali⁹ aũt q intelligibilẽ ⁊ futuꝝ in sensũ discipulorum
vbi dicebat aduẽtũ: qz nõdũ erat ĩ sensu eoꝝ quẽadmoduz
erat futur⁹. AVGV. ad esichiũ: Nõ solũ aũt illis dixit vi
gilate qb⁹ tũc audiẽtibus loquebat̃: sz et illis q fuerũt post
illos ãnos: ⁊ ad nosipsos: ⁊ q erunt post nos vsqz ad nouissi
mũ ei⁹ aduẽtũ. qz ad oẽs ptinet quodãmõ. tũc. n. vnicuiqz
veniet dies ille cũ venerit ei⁹ dies vt talis hinc exeat. q̃lis
iudicãd⁹ ẽ illa die: ac p hoc vigilare dz oĩs christian⁹ ne ipa
ratũ eũ inueniat dñi aduent⁹. Jmparatũ. n. inueniet ille dies:
que iparatũ ĩuenerit fine vite vltima dies. ORI. Vani aũt
sũt oẽs siue q cõsũmationẽ mũdi scir̃ se pfitẽt̃ qñ erit: siue q
vite pprie finẽ scire se gloriant̃ quẽ nemo cognoscere põt ni
si spũscõ illuminat⁹. HIERO. Premisso aũt prĩfamilias
exẽplo cur reticeat cõsũmatiõis diẽ: manifesti⁹ docet cuz
subdit Jllud aũt sci. qm̃ si sci. prĩfa. q̃ ho. fur ven. eẽ. vigi. vti. ⁊
ñ sine. pfo. do. suã. ORI. Prĩfamilias dom⁹ ẽ sensus hoĩs:
domus aũtẽ ei⁹ ẽ aĩa. fur aũt diabolus. Est aũt oĩs sermo con
trarius q nõ p nãlem itroitũ intrat ad aĩam negligentis: sz
q̃si qui foderit domũ prĩmum destruẽs q̃dã naturalis edifi
cia aĩe. i. naturales itellectus ⁊ p ipsam diruitionẽ igressus
spoliat aĩam. Aliquotiẽs inuenit qs furẽ in ipsa perfossione: ⁊
ꝯprehendens eũ percussorẽ sermonẽ imittens interficit ipz.
Nõ aũt ĩ oĩ tẽpe fur venit: qñ illuminata ẽ a sole iusticie aĩa hoĩs
studiosi: sz in nocte. i. in tpe adhuc malicie pmanẽtis ĩ q̃ cuz
fuerit aliquis possibile est ⁊ si non habuerit virtutẽ solis. q
tñ illustretur ex aliquo splendore vbi. qd̃ ẽ lucerna: adhuc q
dẽ manẽs ĩ malicia: sz tñ hũs ppositũ melioꝝ ⁊ vigilantiuz
ne pfodiat̃ hoc eius ppositũ vel in tpe tẽtationũ vel in qua
rũcũqz calamitatũ maxĩe fur solet venire: volẽs pfodere aĩe
domũ. GRE. Vel nesciẽte prĩefamilias fur domũ pfodit:
qz dũ a sui custodia spũs dormierit: iprouisa mors veniens
carnis nr̃e hitaculũ irrũpit: ⁊ eũ quẽ dñz dom⁹ dormiẽtẽ iue
nerit necat qz dũ ventura dãna spũs mime puidet: hũc mors
ad suppliciũ nesciẽtẽ rapit; furi aũt resisteret si vigilaret: qz
aduẽtũ iudicis q occlte aĩas rapit p̃caues ei pẽitẽdo occur
reret: ne ipẽitẽs piret. Horã do vltimã iccirco dñs voluit eẽ
ĩcognitã. vt sp possit eẽ suspecta: vt dũ illã puidere mime po
sum⁹ ad illã sine itermissiõe pparemur pp qd̃ seqt̃. Jdeoqz
esto. para. qz ne. q̃ ho. fili. ho. ve. est. CHRY. in ho. Hic vi
det̃ ꝯfundere eos q nõ tñ studiũ faciũt aĩe sue: q̃ntũ studẽt
circa pecunias q furem expectant.

¶ Quis putas ẽ fidelis seruus ⁊ prudẽs: quẽ cõsti
tuit dñs supra familiã suã: vt det illis cibũ ĩ tpe?
Beatus ille seru⁹ quẽ cũ venerit dñs eius inuenc
rit sic facientem: Amẽ dico vobis qm̃ sup omia
bona sua cõstituet eũ. Si aũt dixerit malus seru⁹
ille in corde suo: Morã facit dñs meus venire: ⁊
ceperit percutere cõseruos suos: mãducet aũt ⁊ bi
bat cũ ebriosis: veniet dñs serui illius ĩ die q̃ nõ
spat: ⁊ hora q̃ ignorat: ⁊ diuidet eũ: pt̃eqz eius po
net cũ hypocritis. illic erit fletus ⁊ stridor dẽtiũ.

HYLA. Quãuis dñs supra in cõi nos ad ifessã vigilãtie
curã fuerit adhortat⁹. spãle tamẽ populi pncipib⁹. i. epis in
expectatõe aduẽtuqz suo sollicitudinẽ mandat. Hũc. n. ser
uũ fidelẽ atqz prudẽtẽ ppositũ familie significat: ꝯmoda at
qz vtilitates ppl̃i sibi ꝯmissi curãtẽ. vñ dicit: Quis putas ẽ
fide. ser. ⁊ pru. quẽ ꝯsti. do. su. fa. suã: vt det illis ci. in tpe?
CHRY. ĩ ho. Qz aũt dicit. Quis putas: nõ ẽ ignorãtis ĩue
nit. n. ⁊ pr̃ iterrogando loq̃ns vt cum dicit: Adam vbi es?
REMI. Nec. n. signat hec iterrogatio ipossibilitatẽ pficiende
virtutis sz difficultatez. GLO. Rarus. n. est fidelis seruus
domino pp dominũ seruiẽs: oues xp̃i nõ ad lucꝝ: sz p amo
re xp̃i pascẽs: prudẽs q subditoꝝ capacitatẽ vitã ⁊ mores di
scernat: quẽ ꝯstituat dñs q. s. sit vocat⁹ a deo ⁊ nõ se ĩgerit.
CHRY. ĩ ho. Duo aũt expetit ab huiusmodi s̃uo. s. pru
dentiã. ⁊ fidẽ: fidelẽ enim eũ dicit: qm̃ nihil qd̃ domini sui ẽ
sibi ppriũ fecit: nihil et de reb⁹ sui domini vane ⁊ ianiter cõ
sumpsit. Prudẽtẽ aũt eũ vocat qm̃ cognouit id: ad qd̃ oz di
spẽsare que data sunt. ORIGE. Vel q in fide proficit. et
nõdum in ea pfect⁹. ẽ cõiter fidelis vocat̃. ⁊ q naturalez hz
mẽtis velocitatẽ dr̃ prudẽs. Siquis aũt cõsideret: inueniet
fideles multos ⁊ studiũ fidei exercẽtes: nõ aũt ⁊ prudẽtes:
qm̃ que stulta sũt mũdi elegit ds. Et iterũ videbit alios ve
loces q deui eẽ ⁊ prudentes: modice aũt fidei. Cõuenire aũt
in vnũ fidelẽ atqz prudentẽ: rarissimũ est: Ut aũt ĩ tpe det
cibũ: nec̃iã hz qs prudẽtiã. vt aũt nõ adimet cibos indigẽtiũ:
op⁹ ẽ fides: qm̃ ⁊ sz simplicẽ itellectũ op⁹ hẽmus vt fideles
sim⁹ ad dispẽsandũ eccl̃ie redditus: ⁊ nõ deuorem⁹ q̃ sũt vi
duaꝝ vt mẽores sim⁹ paupeꝝ: ⁊ ne occasionẽ accipiẽtes ex
eo qd̃ scriptũ est. Domin⁹ cõstituit his qui euangeliũ predi
cant de euãgelio viuere: ãplius q̃ramus q̃ꝫ cibũ simplicem
⁊ necessaria vestimẽta: ⁊ vt nec ampli⁹ teneam⁹ nob̃ q̃ꝫ his
q necessitatez patiuntur. Prudentes autem vt prudenter
intelligam⁹ indigentiũ causas: propter quas sũt idigẽtes ⁊
vniuscuiusqz dignitatẽ. qñ educat⁹ est: ⁊ quãtũ necessariũ
habet. Multa enĩ sapientia opus est ei qui bene vult dispẽ
sare ecclesiasticos reddit⁹. Sic et fidelis seru⁹ ⁊ prudens vt
non effundat rationabilez ⁊ spiritualẽ cibũ qb⁹ nõ oportet:
volens ostendere se esse prudentẽ illis scilicet qui magis ne
cessariũ habẽt verbũ q mores eorum edificet: ⁊ vitã com
ponat: q̃ꝫ qd̃ illuminat scientie lucem aut vt ne eis q possũt
acuti⁹ audire: piget expõere altiora ne exponẽtes vilia cõ
temnant̃ ab his q naturaliter sunt ingeniosi aut p exerci
tationem secularis sapientie acuti. CHRY. in homilia.
Adaptatur etiam ⁊ ad principes seculares hec parabola:
vnumquenqz enim his que habet ad communem vtilita
tem vti oportet non ad nocumentum conseruorum neque
ad perditionem suypsius: siue habet sapientiam siue princi
patum siue aliud quodcunqz. RABA. Dominus autem
christus est: familia autem supra quã constituit: est ecclesia
catholica. Difficile est ergo inuenire in vno ⁊ vt prudens sit
⁊ fidelis non autem impossibile: nec enim beatificaret eũ
qui non potest esse cum subdit. Beatus ille seruus quez cũ
venerit dominus eius inuenerit sic facientem. HYLA.
idest precepto domini sui obedientem: vt doctrine oppor
tunitate verbum vite in eternitatis cibum alende familie
dispenset. REMI. Notandum autem q sicut magna di
stantia est meritorum iter bonos predicatores ⁊ bonos au
ditores: ita magna distantia est premiorum. Bonos enim
auditores si vigilãtes ĩuenerit: faciet discumbere: vt lucas
dicit. Bonos autem predicatores super omnia bona sua
constituet. Unde sequitur: Amen dico vobis quoniam

super omnia bona sua cōstituet eū. ORI. vt. s. cōregnet cū xpo cui oīa sua tradidit pr̄: sicut boni patris fili⁹ super oēm patris substātiā cōstitutus participat huiusmōi dignitatē et gliā fidelib⁹: et prudētib⁹ dispēsatorib⁹ suis. vt sint et ipi super oēm creaturā. RABA. Nō vt soli sz vt p ceteris eterna pmia habeāt: tū p sua vita: tū p gregis custodia. HYLA. Uel sup oia bōa ɔstituet. i. i dei glā collocabit. qz nihil ē vltra qd meli⁹ sit. CHRY. Deinde nō solū ab honore q imminet bonis: sz a pena quā minat̄ malis erudit auditorē cum subdit. Si aūt dixe. ma. ser. ille i cor. suo moram fa. do. me. veni. et cepe. pcutere. AVGV. ad esichiū: Ex morib⁹ hui⁹ sui apparet aīus eius. quos mores lz breuiter magister bonus curauit exprimere. i. supbiā cuz dicit: Et ceperit percu. cōser. suos. atqz luxuriā cum dicit. Manducet aūt et bi. cum ebrio. ne qd dicebat. Morā facit domin⁹ me⁹. desiderio sui dñi dicet̄ crederetur. Quō. n. ardebat ille qui dixit: Sitiuit aīa mea ad deū viuū quādo veniā. Dicēdo. n. qn veniā. moras se ppeti moleste ferebat: qz etiā qd tpe accelerat̄: desiderio tardū vr̄. ORI. Peccat āt i deū qcūqz epus q nō quasi cōseruus ministrat: sz q̄si dñs: et frequēter vt amarus dñs p vim dominat̄: et nō esurientes suscipit sz epulat̄ cū ebriosis et semp somniat: qz p⁹ multū tpis venturus ē dñs. RABA. Typice et pōt intelligi ɔseruos pcutere ɔsciētias ifirmorū: verbo vel exēplo vitiare. HIERO. Qz aūt dicit: Ueniet dñs ser. il. i die q̄ nō sperat et ho. q̄ igno. Ad hoc dic: vt sciat qn nō putat̄ dñs tūc eū eē venturz: et vigilātie ac sollicitudīs dispēsatores admonet. Porro qd dic: Diuidet eū: nō ē itelligēdū qd gladio eū dissecet sz a scōz ɔsortio eū sepet. ORI. Uel diuidet eū: qn spūs ei⁹. i. spūale donū reuertet̄ ad deuz q dedit eū. Aīa aūt cū corpe suo vadit i gehēnā. Iust⁹ āt nō diuidit̄: sz aīa ei⁹ vadit cum spū. i. spūali dono ad regna celestia. Qui aūt diuidūt̄: si hnt postmodū i se ptē spūalis doni q erat a deo: sz relinquet ps q̄ ē ipoz. i. aīa q̄ cū corpore punietur. vnde seqt̄. Et ptē ei⁹ ponet cū hypocritis. HIERO. Cum his. vz. q erant i agro: et q molebāt. et nihilomin⁹ derelicti sūt. Sepe. n. dicim⁹ hypocritā aliud esse et aliud ostendere. sicut et i agro et i mola idē facere videbant̄: sz exit⁹ diuerse voluptatis appuit. RABA. Ul' cū hypocritis suscipit partē suā. s. duplicē gehēne penā. i. ignis et frigoris. vn̄ seqt̄: Ibi erit flet⁹ et stridor dentiū. ad ignē. n. ptinet flet⁹ oculoz. ad frigus stridor dētiū. ORIGE. Ul' flet⁹ erit eis q male in hoc mundo ridentes fuerūt: et his qui regeuerunt irrōnabiliter erit dentiū stridor. nolētes eni dolores mālr sufferre: ɔpulsi tormētis dētib⁹ stridēt: illi scilicet q manducauerunt acerbitatē malitie. Ex his aūt cognoscere ē: qm nō solum q fideles sūt et prudētes: ɔstituit dñs sup familiā suā: sz et malos: et qd nō soluat eos de hoc qd ɔstituti sūt a dño sup familiā ei⁹: sz illō vt dēt i tpe cibos: et vt abstineāt a speculatōib⁹ et comessatōib⁹. AVGV. ad esichiū: Hoc aūt seruo mala remoto q pculdubio dñi sui odit aduētū: cōstituam⁹ āt oculos tres suos bonos aduētū dñi sui desiderātes. Si vn⁹ eoz citi⁹. alter tardi⁹ dñm suū dr̄ esse venturz: terti⁹ de hac re suā ignorātiā cōfitet̄. videm⁹ tn̄ qz magis euangelio ɔsonet. vnde dic Uigilem⁹ et orem⁹: qz citi⁹ ventur⁹ est domin⁹. Alter dicit: Uigilem⁹ qz breuis et incerta est vita ista: q̄uis tardi⁹ vētur⁹ dñs. Terti⁹ dic vigilem⁹: qz breuis et incerta ē ista vita. et nescim⁹ tps qñ vētur⁹ ē dñs. Quid āt aliō hō dic q̄ qd cū audim⁹ euāgeliū dicere. Uigilate qz nescitis qua hora venturus sit dominus: omnes quidē pre desiderio regni dei hoc volunt esse verum quod putat primus: deinde si factum fuerit gaudebit cuz illo secundus et tertius: si autē factum non fuerit: metuendū est ne inter ipsas moras perturbentur qui crediderant qd dixerat prim⁹ et icipiant domini aduentū non tardū putare sed nullū. Qui autē credit qd dicit secund⁹: tardius dominū esse venturū: si falsum fuerit nulli turbabunt̄ in fide: sed inopinato gaudio perfruentur. Qui autē quid horum verum sit ignorare se cōfitetur illō optat: hoc tolerat: in nullo eoruz errat: qz nil eoruz aut affirmat: aut negat.

CA. XXV.

Tunc simile erit regnū celoz decem virginib⁹: q̄ accipiētes lāpades suas exierūt obuiā spōso et spōse. Quinqz aūt ex eis erāt fatue: et qnqz prudentes. Sz qnqz fatue acceptis lāpadibus nō sumpserūt oleū secū. Prudētes vero acceperūt oleū in vasis suis cū lāpadibus: Moraz aūt faciēte sponso dormitauerūt oēs et dormierunt. Media aūt nocte clamor factus ē: ecce spōsus venit: exite obuiā ei. Tūc surrexerūt oēs virgines ille: et ornauerūt lāpades suas. Fatue autē sapiētibus dixerūt: Date nob̄ d oleo vr̄o: qz lāpades nostre extinguūt. Rñderūt prudētes dicētes. Ne forte non sufficiat nobis et vobis: ite poti⁹ ad vēdentes et emite vobis. Dū aūt irent emere venit spōsus et q̄ pate erāt itrauerūt cū eo ad nuptias: et clausa ē ianua. Nouissime vero venīūt et reliq̄ virgīes dicētes: Dñe dñe: aperi nobis. At ille rñdens ait: Amē dico vobis nescio vos. Uigilate itaqz: qz nescitis diē neqz horam.

CHRY. In superiori parabola dñs penā ondit ei⁹ q percutiebat: et inebriebat̄. et bona domini sui dispgebat: In hac āt parabola punitiōez iducit ēt ei q vtilitatē nō affert neqz copiose hec quib⁹ indiget sibi preparat. habebāt eni fatue vgines oleū: sed nō copiose. vnde dicit̄: Tūc si. erit re. ce. x. vir. HYLA. Iō āt dic. Tūc: qz de magno die domini ē quo supra agebat̄ omnis hic sermo est. CHRY. Regnū autē celoz psentis tpis ecclia dr̄ sic et ibi: Mittet fili⁹ hominis angelos suos: et colligent de regno eius omnia scandala. HIERO. Similitudinē autē. x. virginum fatuaruz atqz prudentiū quidā simpliciter iterpretantur in virginib⁹ q̄z alie iuxta apostolum et corpore et mente sunt virgines: alie virginitatem tm̄ corporū reseruantes: vel cetera opera nō habent: vel parentum custodia reseruate nihilomin⁹ mēte nupserūt. Sed mihi videtur ex superiorib⁹ ali⁹ esse sensus q dicit̄: Et non ad virginalia corpora: sed ad omne hominū genus hanc cōparationem pertinere. GREGO. in ho. In quinqz. n. corporis sensib⁹ vnusquisqz subsistit geminat⁹: geminat⁹ autem quarius denarium perficit. Et qz ex vtroqz sexu fidelium multitudo colligit̄: sancta ecclesia. x. virginibus similis denunciat̄: vbi mali cum bonis: reprobi cum electis admixti sunt: recte simile virginib⁹ prudentibus et fatuis perhibetur. CHRY. in homi. Ideo autē ponit parabolā hanc in virginum psona: vt ostēdat qd lz virginitas magnum quid sit: tn̄ si ab operib⁹ misericordie sit deserta: cum adulteris foras eijcitur. ORIGE. Uel sēsus omnium qui receperūt verbuz dei virgines sunt. Tale eni est verbum dei vt de sua munditia accommodet omnib⁹ qui per suam doctrinā recesserūt ab idoloz cultura: accesserūt aūt per christū ad dei culturā. vnde seqtur: Que accipi. lam. suas exierūt ob. spon. et sponse. Accipiunt enim lampades suas idest organa sua nālia et egrediunt̄ de mundo et ē erroribus: et veniūt obuiam saluatori qui semper paratus ē venire: vt ingrediatur simul cum dignis ad beataz sponsā ecclesiam. HYLA. Uel sponsus atqz sponsa domin⁹ noster est in corpore deus. nanqz spiritui caro sponsa est: lampades aūt quas acceperunt animaz splendentiū lumē ē q̄ sacramēto baptismi splēduerunt. AVGV. de verbis do-

mini: Uel lampades que manibꝰ gestant opa sūt. dictū ē. n. Luceant opa vestra corā hoibꝰ. GREGO. Qui āt recte credūt: ⁊ iuste viuūt: assimilant quinqz prudētibꝰ: ⁊ q aūt pro fitent qdē fidē iesu: nō aūt pparāt se bonis operibꝰ ad salu tē: reliqs qnqz virginibꝰ fatuis. vñ subdit: Quinqz āt ex eis erāt fatue ⁊ qnqz prudētes. HIERO. Sūt. n. qnqz sensus q festināt ad celestia ⁊ supna desiderāt. De visu aūt ⁊ audi tu ⁊ tactu specialr dictū ē. Qd vidimꝰ: qd audiuimꝰ: qd ocu lis nris pspeximꝰ ⁊ manꝰ nre palpauerūt. De gustu: Gustate ⁊ videre qm suauis ē dns: De odoratu: In odore vnguento rum tuoꝝ currimꝰ. Alij aūt sūt qnqz sensus terrenas fecibꝰ imbiātes. AUGU. de ver. do. Uel p qnqz virgines signi ficat qnqz ptita ɔtinētia a carnis illecebris. cōtinendꝰ ē. n. aī appetitꝰ a voluptate oculoꝝ: auriū: olfaciēdi: gustādi: ⁊ tā gendi. Sz qr ista ɔtinētia ptīz corā dō fit: vt illi placeat i ite riori gaudio cōscientie: ptim coram hoibꝰ tm̄: vt glia huma na capiat: qnqz dicūt sapiētes: ⁊ qnqz stulte. vtreqz tm̄ vir gines. quia vtraqz ɔtinētia ē: q̄uis diuerso fomite gaudeat.

ORI. Sicāt sequunt seipsas inuicē vtutes: ⁊ q vnā hūerit oēs hēat: sic ⁊ sensus oēs alterutꝝ se subsequūt. pp ea neces esse ē: vt aut oēs quinqz sensus sint prudētes: aut oēs fatui. HYLA. Uel absolute in qnqz prudēnbꝰ ⁊ qnqz fatuis: fi deliū atqz ifideliū ē ɔstituta diuisio. GREGO. Notādū vero ē q oēs lampades hñt: sed nō oēs oleū hñt. Sequi tur. n. Sz qnqz fatue acce. lampa. nō sumpse. oleū secū: Pru dētes vero acce. oleū i va. suis cū lāpadibus. HYLA. Ole um boni opis fructꝰ ē. vasa humana sūt corpora itra quorū viscera thesaurus bone ɔsciētie recōdēdus ē. HIERO. Oleū q̄ hñt virgines q̄ iuxta fidē opibus adornant. nō hñt oleū q̄ videt̄ simili qdē fide ɔfiteri: sz virtutū opa negligūt.

AUGU. de ver. do. Uel p oleū ipam letitiā significari arbitror: fm illud: Unxit te deꝰ tuꝰ oleo exultatiōis. Qui er go nō pp terea gaudet: qr deo intrinsecus placet: nō hz oleū secū. gaudiū. n. nō hñt oium cōtinenter viuūt nisi in laudibꝰ hoium. Prudētes āt acce. oleū cū lāpadibꝰ. i. letitiā bonoꝝ opeꝝ. In vasis suis. i. in corde atqz ɔscientia posuerūt: sicut ⁊ apostolus monet: Probet inqt seipz hō: ⁊ tūc gloriā hēbit i seipso ⁊ nō in altero. CHRY. in ho. Uel oleū hic vocat charitatē ⁊ elemosynā. ⁊ quodcūqz circa īdigentes auxiliū. Lāpades aūt vocat virginitatis charisma: pp hoc ⁊ stultas eas vocat: qm maiorē sustinentes laborē pp minorē oīa per diderunt: maiori. n. labore vincitur carnis cupido q̄z pecu niaꝝ. ORIGE. Ul oleū ē verbū doctrine quo vasa aīaꝝ iplent. Nihil. n. sic cōfortat sicut moralis fmo. q oleū lumi nis appellat. Prudētes ergo acceperūt huiusmodi oleum qd satis sit eis etiā tardante exitu: ⁊ morante verbo venire ad cōsūmationē coꝝ. Fatue aūt acceperunt lāpades in pri mis qdē accensas: sz tātū oleū non acceperūt vt eis suffice ret vsqz ad finem: negligētes circa susceptōez doctrine que cōfortat fidē: ⁊ bonoꝝ actuū lumē illuminat. vnde segtur. Morā autē fa. spon. dor. oēs: ⁊ dormierunt. AUGU. de ver. do. Ex vtroqz. n. genere hominū moriunt̄ hoc interual lo tpis: donec sub aduētu domini fiat resurrectio mortuo rum. GREGO. Dormire ⁊ enim mori est. Ante somnum vero dormitare est añ mortē a salute lāguescere: qr p pōdꝰ egritudinis puenit ad sōnū mortis. HIERO. Uel dormi tauerunt. i. mortue sunt. Cōsequēter aūt dr: Dormierūt. qr postea suscitande sunt: Per hoc aūt q dicit. Morā autē fa ci. spon. ostēdit q nō parꝝ tpis iter priorē ⁊ secūdū dñi aduē tū ptergredit. ORIGE. Uel spōso tardāte ⁊ nō cito veni ente verbo ad ɔsummationē vite patiunt aliqd sensus dor mitantes ⁊ q̄si in nocte mundi agentes: ⁊ dormierūt: vt pu ta remissiꝰ agentes a sensu illo vitali: non tamen lampades perdiderūt. neqz desperauerunt de cōseruatiōe olei ille pru dentes. vnde segtur: Media autē nocte clamor factꝰ est ec ce spon. veni. exite obuiam ei. HIERO. Traditio iudeo

rum ē: christū media nocte ventuꝝ in similitudinem egypti qñ pasca celebratū ē ⁊ exterminator venit: ⁊ dñs sup taber nacula trāsijt: ⁊ sanguine agni postes nraꝝ frontiū ɔsecrate sunt: vñ reor ⁊ traditionē apostolicā pmansisse: vt die vigi liaꝝ pasche añ noctis dimidiū ppl'z dimittere nō liceat ex pectātes xpi aduētū: postq̄z illo tēpꝰ transierit securitate p sūpta festū cuncti agant diē. vñ psalmista dicebat: Media nocte surgebā ad ɔfitendū tibi. AUGU. de ver. do. Uel media nocte. i. nullo sciēte aut sperāte. HIERO. Subito q̄ q̄si in tēpesta nocte: ⁊ securis oibꝰ: qñ grauissimꝰ sopor est p angeloꝝ clamorē ⁊ tubas p̄cedēnū fortitudinū christi re sonabit aduētus. qd significat cum dr: Ecce spō. venit exite obuiā ei. HYLA. Tuba. n. excitāte spōso tm̄ obuiaꝝ pce dit. Erūt. n. iam ambo vnū. i. caro ⁊ aīa: qr in gloriā spūalem hūilitas carnis trāsformata erat. AUGU. d ver. do. Uel qd dicit spōso tm̄ obuiā venire vgines: sic itelligendū puto: vt ex ipis virginibꝰ ɔstet ea q̄ dr spōsa: tanq̄z si oibꝰ christia nis in ecclia cōcurrentibꝰ filij ad matrē currere dicant. cū ex ipsis filijs ɔgregatis ɔstet ea q̄ dicit mater. nunc eniz de spōsata ē ecclia: ⁊ virgo est ad nuptias pducenda illo tem pore quo vniuersa mortalitate in ea ptereunte: imortali cō iunctōe habeat. ORIGE. Uel media nocte. i. in altitudi ne remissiōis factꝰ est clamor oēs suscitare volentiū sic ex stimo angeloꝝ q sunt administratorij spūs intꝰ clamātes i sensibꝰ oium dormiētiū. Ecce spō. ve. exite obuiā ei. ⁊ sugge stionē qdē hāc oēs audierūt: ⁊ surrexerūt. nō aūt oēs dece ter iposuerūt lāpadibꝰ suis ornatū. vñ sequit. Tunc surre. oēs vir. ille ⁊ orna. lāpa. su. Ornant aūt lāpades sensuū euā gelicis vsibꝰ atqz rectis. Qui aūt male vtunt sensibꝰ: orna mētū nullū hñt in sensibꝰ. GREGO. Uel tūc qdem oēs virgines surgūt: qr ⁊ electi ⁊ reprobi a somno sue mortis ex citantur. Lāpades ornāt: qr sua secū opa numerāt: p quibꝰ eternā recipe beatitudinē expectāt. AUGU. de ver. do. Aptauerūt. n. lāpades suas. i. rōnes reddēdas opeꝝ suoꝝ.

HYLA. Uel lāpadaꝝ assūptio aīaꝝ est reditꝰ i corpora: earūqz lux est ɔscīa boni operis elucēs: q̄ vasculis corporuz ɔtinet. ORIGE. Sed lāpades fatuaꝝ virginū extingu tur: qr earum opa que clara hoibꝰ foris apparuerāt i aduē tu iudicis intꝰ obscurant. vñ seqt: Fatue aūt sapientibꝰ di xerunt: Date nob de oleo vestro: qr lāpades nostre extigui tur. Quid est aūt q tūc a prudentibꝰ oleū petunt. nisi q in aduentu iudicis cum se intꝰ vacuas inuenerint: testimoniū foris querūt: ac si a sua fiducia decepte pximis dicāt: Quia nos q̄si sine ope repelli cōspicitis: dicite de nostris operibꝰ qd vidistis. AUGU. de ver. do. De ɔsuetudine. n. id sem p ingrit vñ gaudere animꝰ solet. Itaqz hoium q corda nō vi dēt testimoniū volūt hre apd deū q cordis ispector est: sed quoꝝ fcā aliena laude fulciunt eadē subtracta deficiūt: vñ ⁊ eaꝝ lāpades extiguūt. Uel virgines q̄ lāpades suas q̄rūt extigui: ostēdūt eas ex pte lucere ⁊ tm̄ nō hūt lumē idefi ciēs nec opa ppetua. Siqs igr hz aīuz virginalē ⁊ amatō ē pudi citie: nō dz mediocriter eē ɔtentꝰ his q̄ cito exarescunt: ⁊ o to caumate arefiūt: sz pfectas vtutes sequat: vt lumē hēat sepiternū. CHRY. i ho. Ul' alr. Nō solū he vgines stulte erāt qm hic recesserūt misicordia carētes: sz qr estimabāt ibi se accepturas vbi iportune q̄sierūt. Quāuis aūt ill' vgini bꝰ prudentibꝰ nihil misericordius sit: que pp misericordiā maxime fuerunt approbote: nō tamē stulte virgines sua pe titiōe potite sūt. Seqt: Respōderūt prudētes dicētes Ne forte nō suffi. no. ⁊ vo. Hinc aūt discimꝰ q nullus nostrum adire poterit nisi operibꝰ cum qbꝰ iuēti erimꝰ. HIERO. Non. n. hoc virgines prudentes de auaritia sz de timore ri dent: vñ qsqz p suis opibꝰ mercedē accipiet: neqz possunt in die iudicij alioꝝ virtutes alioꝝ vitia sublenare. Dāt āt pru dētes cōsiliū: vt nō debeāt sine oleo lāpadaꝝ spōso occurre re. Et hoc ē qd sequitur. Ite potiꝰ ad venden. ⁊ emitte vob.

HYLA. Uidētes hi sunt q misericordia fideliū idigentes: reddūt ex se petita ꝯmertia idigētie sua facietate boni opis nřī cōsciētiā venundātes. Hec ē.n. idefessi luminis eo pīosamtā q̄ misericordie fructib⁹ emeda est ⁊ recondenda. CHRY. i ho. Uides ergo q̄ta nob̄ sit a paupib⁹ negociatio pauperes aūt nō sunt ibi ſʒ bic. idoqʒ h oleū cōgregare oꝫ: vt illic vtile sit cuʒ tp̄s nos vocet. HIERO. Uēdit̄ etiaʒ hoc oleū ⁊ multo emit̄ p̄cio ac difficili labore cōgrit̄ qd nō solū i elemosynis: ſʒ i cunctis virtutibus ⁊ cōsilijs itelligimus magistroꝶ. ORIGE. Uel aliter: Etsi fatue erāt: tn̄ hoc itelligebāt q̄ꝫ cū lumine debebāt obuiā ire spōso: oēs lāpades sensuū habētes illumiatas. videbāt āt ⁊ illud q̄ꝫ ex eo q̄ minus habebāt oleuꝫ rōnabile iā ꝓpinquātib⁹ tenebris lāpades eaꝶ fuerāt obscurāde. Sʒ sapiētes trāsmittunt fatuas ad olei vēditores: vidētes q̄ꝫ non tm̄ oleuꝫ .i. verbū doctrīe cōgregauerāt. vt sufficeret. ipsis ad vitā ⁊ illos doceret. vn̄ dicunt. Jte potius ad ven. i. ad doctores. Et emite vob̄. i. ab eis accipite: ⁊ p̄ciuꝫ ē pseuerātia ⁊ amor discēdi ⁊ diligētia: ⁊ labor cupiētiū discere. AVGV. ď ver. do. Uel nō sunt putāde dedisse ꝯsiliū: ſʒ crimē eaꝶ ex obliquo ꝯmemorasse. Uēdunt .n. adulatores oleuꝫ q siue falsa siue ignorata laudādo. aias i errores mittūt: ⁊ eis vana gaudia tāq̄ꝫ fatuis ꝯsiliādo aliquā de his mercedē cōmodi tēporalis accipiūt. Dr̄ g̃: Jte ad ven. ⁊ eme. vo. i. videam⁹ nūc qd vos adiuuēt q vobis laudes vēdere ꝯsueuerūt. Dicunt aūt: Ne for. nō suf. no. ⁊ vo. q̄ꝛ alieō testimōio nō iuuat̄ q̄sq̄ꝫ apud deuꝫ cui secreta cordis apparēt: ⁊ vix q̄sq̄ꝫ sibi sufficit: cui testimoniū p̄hibebat ꝯsciētia sua. HIERO. Uerꝶ q̄ꝛ iā emēdi tp̄s excesserat: ⁊ adueniēte iudicij die loc⁹ nō erat penitētie: nō noua patrare opa: ſʒ p̄teritoꝶ rōnē cogūt̄ exoluere. vn̄ seq̄t̄. Cuꝫ antē irēt emere ve. spon. ⁊ q̄ parate erāt itra. cuꝫ eo ad nuptias. HYLA. Nuptie āt imortalitatis assumptio ē: ⁊ iter corruptōeꝫ atqꝫ icorruptōeꝫ ex noua societate cōiunctio. CHRY. i ho. Per hoc autem qđ dicit. Duꝫ irēt emere oñdit q̄ꝛ etsi misericordes efficiamur post mortē nihil hic lucrabimur ad effugiēduꝫ. sic nec diuiti p̄fuit q̄ fact⁹ ē misericors ⁊ sollicit⁹ circa eos q sibi attiebāt. ORIGE. Uel dicit. Dū irēt emere: ē.n. iuenire quosdā q q̄ꝫ debuerāt neglexerūt aliqd vtile discer̄: i ipo āt exitu vite sue dū disponūt discere; ꝯp̄hendunt̄ a morte. AVGV. ď ver. do. Uel aliter: Euntib⁹ illis emere. i. ielinātib⁹ se i ea q̄ foris sunt: ⁊ solitis gaudere q̄rentib⁹: q̄ꝛ gaudia iterna non nouerāt: venit iste q iudicat. Et q̄ parate erāt. i. q̄bus coraꝫ deo ꝯscia testimoniū p̄hibebat. itra cū eo ad nup. i. vbi mūda aia puro ac pfecto dei v̄bo fecūda copulat̄. HIERO. Post iudicij āt diē bonoꝶ opeꝶ ⁊ iusticie occasio nō relinquit̄. vn̄ seq̄t̄. Et clausa ē ianua. AVGV. de ver. do. Receptis .n. illis q sunt i angelicā vitā ꝯmutati claudit̄ adit⁹ ad regna celoꝶ. nō .n. post iudiciū p̄ꝫ p̄cū ac meritoꝶ locus. HYLA. Et tn̄ cū iā pnie nullū ē tp̄s: fatue occurrūt. apiri sibi aditū rogāt. vn̄ seq̄t̄. Nouis. āt. veni. ⁊ reliq̄ v̄gi. dicētes. Dn̄e dn̄e apiri nob̄. HIERO. Egregia i dn̄o appellatōe ꝯfessio idiciū fidei ē. Sed qd ꝓdest voce iuocare: quē opib⁹ neges: GREGO. Dolore āt repulsionis ꝯpulse appellatōnē igemināt dn̄a tōis iuocādo p̄fēꝫ: cuius i vita sua mīsicordiā cōtēpserūt. AVGV. de ver. do. Nō aūt dēsi ē q̄ emerūt oleuꝫ: ⁊ iō intelligende sunt nullo iam remanēte de alienis laudibus gaudio. in angustijs ⁊ magnis afflictionibus redire ad iplorationeꝫ dei. sed magna eius est seueritas post iudiciū cuius ante iudicium ieffabilis misericordia progata ē. Propter quod seq̄t̄. At ille respondens ait. Amē di. vo. nescio vos. Ex illa .s. regula q̄ꝛ nō h̄ꝫ ars dei .i. eius sapiētia vt itrent i gaudiū eius q̄ nō corā deo: sed vt placerent hoībus conati sunt aliqd f̄ꝫ p̄cepta eius operari. HIERO. Nouit .n. dn̄s eos q sunt ei⁹: ⁊ q ignorat: ignorabitur. ⁊ l̄ꝫ virgines sint vel corp̄is puritate: vel vere fidei cōfessione: tn̄ q̄ꝛ oleuꝫ nō h̄nt: ignorant̄ a sponso. Ex hoc āt q̄ ifert: Uigilate itaqꝫ q̄ꝛ nescitis diez neqꝫ horam: itelligit vniuersa q̄ dicta sunt eē p̄missa. vt q̄ꝛ ignoram⁹ iudicij diē: sollicite nobis lumē bonoꝶ opeꝶ p̄parem⁹. AVGV. de ver. do. Non aūt soluꝫ illius futuri tp̄is quo ventur⁹ ē spōsus: sed sue q̄sqꝫ dormitōis diem ⁊ horā nescit. ad quā q̄sqꝫ paratus ē: etiā paratus iuenit̄ cum illa vox sonuerit q̄ oēs euigilaturi sunt. AVGV. ad esichiū. Non defuerūt aūt q docere voluerūt has qnqꝫ ⁊ qnqꝫ v̄gines ad hūc eius aduentum q nūc fit p ecclesiā ptinere: ſʒ hec non sunt temere pollicēda. ne aliqd ocurrat quod valide cōtradicat.

¶ Sicut eni hō pegre p̄ficiscēs vocauit s̄uos suos: ⁊ tradidit illis bōa sua. Et vni dedit quinqꝫ talēta: alij aūt duo: alij vero vnū: vnicuiqꝫ scdꝫ ꝓpriā virtutē: ⁊ pfect⁹ ē statim. Abijt aūt q quinqꝫ talēta accepat ⁊ opatus ē i eis: ⁊ lucratus est alia qnqꝫ. Silr̄ q duo accepat: lucratus ē alia duo. Qui āt vnū accepat abiēs fodit i terrā: ⁊ abscōdit pecuniā dn̄i sui. Post mltū vero tp̄is venit dn̄s seruoꝶ illoꝶ: ⁊ posuit rōnē cuꝫ eis. Et accedēs q qnqꝫ talēta accepat: obtulit alia qnqꝫ talēta dicēs: Dn̄e qnqꝫ talēta tradidisti mihi: ecce alia qnqꝫ suplucrat⁹ sū. Ait illi dn̄s ei⁹: Euge s̄ue bōe ⁊ fidel: q̄ꝛ sup pauca fuisti fidelis: sup mlta te ꝯstituā: itra i gaudiū dn̄i tui. Accessit āt ⁊ qui duo talēta accepat ⁊ ait: Dn̄e duo talēta tradisti mihi: ecce duo alia suplucrat⁹ sū. Ait illi dn̄s ei⁹ Euge s̄ue bōe ⁊ fidelis; q̄ꝛ sup pauca fuisti fidel̄ sup multa te ꝯstituā: itra i gaudiū dn̄i tui. Accedēs āt ⁊ q vnū talētū accepat ait: Dn̄e: scio q̄ꝛ hō durus es: metis vbi nō seminasti: ⁊ ꝯgregas vbi nō sparsisti: ⁊ timēs abij ⁊ abscōdi talētū tuū i terra. Ecce hēs q ď tuū ē. Rn̄dēs aūt dn̄s eius dixit ei. Serue male ⁊ piger sciebas q̄ꝛ meto vbi nō semino: ⁊ ꝯgrego vbi nō sparsi. Oportuit ergo te ꝯmitter̄ pecuniā meā nūmularijs: ⁊ veniēs ego recepissē vtiqꝫ qđ meū ē cū vsura. tollite itaqꝫ ab eo talētū ⁊ date ei q h̄ꝫ decē talēta. Oi .n. h̄nti dabit̄ ⁊ abūdabit: ei aūt q nō h̄ꝫ ⁊ qđ videt̄ habere auferet̄ ab eo. Et inutilē seruū eijcite i tenebras exteriores: illic erit fletus ⁊ stridor dentiū.

GLO. Jn p̄cedēti parabola demōstrata est eoꝶ ꝯdēnatō q oleū sibi sufficiēter nō preparauerāt: siue p oleū nitor operū: siue gaudiū ꝯscie. siue elemosyna q̄ ē p pecuniā itelligat̄ Hec āt parabola inducitur cōtra eos q nō solū pecunijs ſʒ nec verbo nec alio modo prodesse ꝓximis volūt: ſʒ omnia occultant. vn̄ dicit Sicut .n. ho. pere. p. vo. s̄. su. ⁊ tradidit illis bona sua. GREGO. Hō āt iste q pegre p̄ficiscit̄ redēptor nr̄ ē q in ea carne quā assumpserat abyt in celū. Carnis eni loc⁹ ꝓpius terra ē q̄ q̄si ad pegrinādū ducit̄: cū p redemptorem nr̄m in celo collocatur. ORIGE. Scd̄m .n. diuinitatis sue nām nō peregrinat̄ ſʒ s̄m dispēsationē corporis qđ suscepit. Qui .n. dicit discipl̄is suis Ecce ego vobiscū suꝫ vsqꝫ ad ꝯsummationē seculi vnigenit⁹ dei est q nō est corporeo habitu circūclusus. hoc āt dicētes nō soluim⁹ ih̄m: ſʒ vnicuiqꝫ substātie ꝓprietatē ei⁹ saluam⁹. Possum⁹ ⁊ talia dicere q̄ pegrinat̄ dn̄o p fidē ambulātib⁹ ⁊ nō p spēm: si āt pegrinātes a corpe cū dn̄o fuerim⁹: tūc ⁊ ipe erit nobiscū. Simul ēt

cōsidera: qꝛ nō videt redditio s̄mōis ita cōscripta sicut hō
peregrinās ita ego aut filiꝰ hōis: qm̄ ipse est qui in parabo/
la pponit pegrinās q̄si hō nō sic̄ filiꝰ dei. HIERO. Uo/
catis āt aplis doctrinā eis euāgelioꝝ tradidit. n̄ q̄si p largi/
tate pcitate ꝛ alteri plꝰ ꝛ alteri minꝰ tribuēs: sz p accipiētiū
viribꝰ: quō ꝛ aplis eos q solidū cibū cape n̄ poterāt lacte po/
tasse se dic. vn̄ segr: Et vni dedit qnqꝫ talēta alij āt duo: alij
vo vnū: vnicuiqꝫ sz ppāz vtutē. CHRY. In qnqꝫ ꝛ duo/
bus ꝛ vno talēto diuersas grās itelligimꝰ: q̄ vnicuiqꝫ tradi/
te sūt. ORIGE. Si qū. n. videris eoꝝ q acceperūt a xp̄o di/
spēsatōez elogoꝝ dei: alios qdē hr̄e amplꝰ: alios āt minꝰ:
ꝛ vt ita dicā: neqꝫ i dimidio itelligētes reꝝ negocia 9para/
tōe meliōꝝ: alios aūt adhuc minus hr̄e videbis dn̄as eoꝝ
q eloqa dn̄i susceperūt a xp̄o qm̄ alia fuit vtus eoꝝ qbus da/
ta sūt qnqꝫ talēta alia qbus duo: alia qbꝰ vnū: ꝛ alter alteriꝰ
nō capiebat mēsurā: ꝛ q accepit talētū vnū accepit qdē da/
tū nō 9tēptibile. Multū ē. n. ꝛ vnū talētū talis dn̄i: tn̄ tres
sūt ppꝛij sui: sic tria sūt gn̄a eoꝝ q fructū faciūt. ꝛ qnqꝫ qdē
accepit talēta q oīa sensibilia scripturaꝝ pōt adducere ad
sensus diuiores: duo āt q ē corpalē doctrinā edoctꝰ: duo. n.
videt carnalis numerꝰ eē. sz adhuc minus potēti vnū talē/
tū pr̄familias dedit. GREGO. Ul' alr: Quiqꝫ talētis do/
na qnqꝫ sensuū. i. exterioꝝ scia exprimit: duobꝰ vo itellectus
ꝛ opatio designat. vnꝰ āt talēti noīe itellectus tm̄ designa/
tur. Segr: Et pfectꝰ ē statiz. GLO. Nō loca mutās: sz li/
berā eis operādi ptātē pmittēs ꝛ suo arbitrio reliquēs. Se/
gr: Abijt āt q qnqꝫ talēta acce. ꝛ ope. ē i eis: ꝛ lucratꝰ ē alia
qnqꝫ. HIERO. Acceptis. n. terrēis sensibꝰ celestiuz sibi
noticiā duplicauit: ex creaturis itelligēs creatorē ex corpa/
libꝰ icorpalia: ex breuibꝰ sempiterna. GREGO. Sūt ēt
nōnulli q cū iterna ac mystica penetrare nesciūt: p itētiōe
tn̄ supne prīe docēt recta q̄ pūt de ipsis exteriorbꝰ q̄s acce/
perūt: dūqꝫ se a carnis petulātia: a terrenaꝝ reꝝ ambitu:
atqꝫ a visibiliū voluptate custodiūt ab his ēt alios admo/
nēdo 9pescūt. ORIGE. Uel q hūt sensus exercitatos cō/
uersati salutariter: ꝛ ad maiorē sciaz seipos erigentes ꝛ stu/
diose docentes: lucrati sūt alia qnqꝫ qꝛ nemo facile addita/
mētū accipit vtutis alterꝰ nisi eiꝰ quā hz: ꝛ q̄ta ipa scit tan/
ta alteꝝ docet: ꝛ nō āplius. HYLA. Uel filiꝰ ille q qnqꝫ
talēta accepit ppl's ex lege credētiū ē: ex q̄ pfectꝰ meritūz
ipsiꝰ recte iplete euāgelice fidei opatōe duplicauit. Segr:
Similiter ꝛ q duo accepat lucratꝰ ē alia duo. GREGO.
Sūt. n. nōnulli q duz itelligēdo ꝛ operādo alijs p̄dicāt q̄si
duplicatū de negocio lucꝝ reportāt: qꝛ dū vtriqꝫ sexui p̄di/
catio ipēdit: q̄si accepta talēta gemināt. ORIGE. Ul' lu/
crati sūt alia duo. i. corporalē editōez ꝛ aliā paulo sublimio/
rē. HYLA. Uel ille suus cui duo talēta 9missa sūt: gētiū
ppl's ē fide atqꝫ 9fessiōe ꝛ filij iustificatꝰ ꝛ pr̄is dn̄z nr̄uz ie/
suz xp̄z deū atqꝫ hoīez ex spū ꝛ carne 9fessus ē. h̄ q hinc sūt
duo talēta 9missa. Sz vt ppl's iudeoꝝ oē sacrm̄ qd i quīqꝫ
talētis. i. i lege cognerat. idipz fide euāgelij duplicauit: ita
iste icremēto duoꝝ talētoꝝ itellcm̄ atqꝫ opatōez pmeruit.
Segr: Qui aūt vnūz acce. abiēs fodit i terra ꝛ abscō. pecu.
dn̄i sui. GREGO. Talētū qppe i terra abscōdere: ē acce/
ptuz igeniū i terrēis actibus iplicare. ORIGE. Uel alr:
Si q̄do videris aliquē: qui virtutē hz docēdi ꝛ aīabus pfi/
ciēdi: ꝛ hāc vtutē occultat: q̄uis hēat q̄dā religionē 9uersa/
tōis: nō dubites dicere talē eē. q accepit vnū talētū ꝛ abscō/
dit ipz i terra. HYLA. Uel iste suus q vnuz talētū acce/
pit ꝛ i terra recōdidit: populus ē i lege psistens: qui pp inui/
diā saluādaꝝ gentiuz i terra acceptū talētuz abscōdit. In
terra. n. talētū abscōdere: ē noue p̄dicatōis gl'iaz sub obtre/
ctatōe corporee passionis occultare. Sequit: Post multū
ve. tem. ve. do. ser. illoꝝ. ꝛ posuit ra. cū eis. In rōne autem
ponēda iudicij examē ē. ORIGE. Et obserua i hoc loco
qm̄ nō sui ad dn̄z vadūt vt iudicent: sz dn̄s vēit ad eos: cū
tps fuerit ipletuz: de quo dicit: Post multum vero tpis/
postq̄ dimisit aptos ad negociādū aīaꝝ salutē: ꝛ iō fortis
nō facile iueniꝰ qs ex eis q apti fuerit ad hō opꝰ vt cito trāse/
ant ō hac vita: sicut ē māifestū ex eo qꝛ ꝛ aplī senuerūt. Et
qbus dr ad petꝛ: Cū senueris extēdes manū tuā. de paulo
āt dcm̄ ē ad philemonē: Nūc āt vt paulꝰ senex. CHRY.
i ho. Uide ꝛ dn̄m vbiqꝫ nō cōfesti expetētē rōes vt discus/
sus lōganimitatē. Mihi āt videt qꝛ resurrectōez occulte
isinuās hoc dixit. HIERO. Iō ergo dic: Post mltū tpis:
qꝛ grāde tps ē iter ascēsionē saluatoris: ꝛ scdz eiꝰ aduētū.
GREGO. Hec aūt lectio huius euāgelij cōsiderare nos
admōet: ne q plus ceteris ī hoc mundo accepisse aliqd cer/
nūt ab auctore mūdi grauius iudicēt. Cuz. n. augent do/
nōnes ēt crescunt donoꝝ. Tāto ergo humilior q̄qꝫ dz ēē
ex munere q̄to se obligatiorē eē cōspicit in reddenda rōe.
ORIGE. Fiducia aūt fecē eū q qnqꝫ talēta accepat accede/
re: vt ad dn̄m pꝰus accederet. Segtur. n. Et acce. q qnqꝫ ta/
lē. acce. obtu. alia qnqꝫ dicēs. Dn̄e qnqꝫ ta. tra. ee. alia qnqꝫ
suplu. sum. GREGO. Seruꝰ ergo q geminata talēta re/
tulit laudat a dn̄o atqꝫ ad eternā remūeratōez pducit. Un̄
subdit: Ait illi dn̄s: Euge. RABA. Euge iteriectio ē leti/
cie. p qd gaudiū suū dn̄s isinuat q bene laborātē seruuz ad
gaudiū eternū iuitat: de quo propheta ait. Letificabis me
in gaudio cū vultu tuo. CHRY. i ho. Serue bone qd bo/
no loquit qd est ad pximū. Et fidelis qꝛ nihil eoꝝ q̄ sūt dn̄i
sibi approp̄auit. HIERO. Dicit āt: Sup pauca fuisti fide/
lis qꝛ oīa q̄ in p̄nti hēmꝰ: lz magna videant ꝛ plurima. tn̄ cō/
paratiōe futuroꝝ pua ꝛ pauca sūt. GREGO. Sz tunc fi/
delis fuꝰ supra mlta cōstituit qñ deuicta oīs corruptiōis
molestia de eternis gaudijs i illa celesti sede gloriat. Tunc
ēt ad dn̄i sui gaudiū pfecte itromittit qñ i eterna illa pria
assumptꝰ atqꝫ angeloꝝ cetibꝰ admixtꝰ sic interiꝰ gaudet de
munere vt nō sit qd exterius doleat iā de corruptiōe. HIE/
RO. Quid aūt pōt maiꝰ dari fideli seruo q̄z eē cū dn̄o ꝛ vi/
dere gaudiū dn̄i sui? CHRY. in ho. Per hoc enī vbū oēm
beatitudinē ondit. AUGU. i de tri. Hoc. n. erit plenum
gaudiū nr̄uz quo amplꝰ nō ē: frui deo trinitate: ad cuiꝰ yma/
ginē facti sumꝰ. HIERO. Utriqꝫ aūt seruo ꝛ q de qnqꝫ
talētis. x. fecerat: ꝛ q de duobꝰ q̄ttuor: idē prīfamilias fa/
blādit. Utrūqꝫ ēt simili recipit gaudio nō 9siderans lucri
magnitudinē: sz studij volūtatē. vn̄ segr: Accessit aūt ꝛ qui
duo tal. accepat. ORIGE. Or aūt dic: vel in eo q qnqꝫ ta/
lēta accepat. vl' i isto q duo accedēs itellige accessiꝫ trāseūtiū
ō hoc mūdo ad illū ꝛ vide qm̄ eadē dcā sūt ābobꝰ: ne fortassis
ꝛ q minorē hūit virtutē: ꝛ totā illā quā habuit sui qꝛ opor/
bat exercuit nihil minꝰ habiturꝰ sit apd deū q̄z ille q fuerit
i maiori vtute. hoc enī solū q̄rit vt qcqd habuerit hō ex
toto eo vtat ad gloriā dei. GREGO. Seruꝰ āt q operari
de talēto noluit ad dn̄m cū vbis excusatiōis redit. vn̄ subdi/
tur. Acce. āt ꝛ q vnū talē. acce. ꝛ ait: Dn̄e scio: qꝛ hō durꝰ es.
HIERO. Uere. n. hoc qd scriptū ē: Ad excusandas excu/
sationes i pctis: ēt hinc suo 9tigit vt ad pigritiā ꝛ negligētie
superbie quoqꝫ crimē accederet. Qui. n. debuit simplr' iuria
9fiteri ꝛ orare prēfamilias ecōuerso calūniat: ꝛ dic se for/
dēti fecisse 9ditione dū lucra pecūie q̄reret. et forte peri/
taret. ORIGE. Videt. n. mihi iste suus fuisse iter creden/
tes qdē nō aūt fiducialiter agētes: sed latere volētes ꝛ oīa
facietes vt nō cognoscant q̄si xp̄iani. adhuc videnꝰ mihi
huiusmodi sūt timorē dei habere: ꝛ sape de eo q̄si de aliquo
austero ꝛ iplacabili. hoc. n. signat cū dic. Dn̄e scio qꝛ hō dū/
rꝰ es. intelligimꝰ āt qꝛ vere dn̄s nr̄ metit vbi nō seminauit
qm̄ iustus seminat in spū: ex quo metet vitaz eternā. Me/
tit ēt vbi nō seminat: ꝛ 9gregat vbi non spargit: qꝛ sibi cō/
tat eē collata q̄cūqꝫ i paupibꝰ fuerit seminata. HIERO.
Ex eo ēt qꝛ hic seruus ausus ē dicere. Metis vbi nō semina/
sti. intelligimꝰ ēt ꝛ gentiliū phoꝝ bonā vitā recipere dn̄m.

GRFGO. Sūt āt pleriq3 intra eccl'az quorū iste seruus imaginē tenet qui melioris vite vias aggredi metuūt: τ tñ iacere ī sui corporis ignauia nō ptimescūt. Cūq3 se peccatores cōsiderāt sctitatis vias arripe trepidāt. τ remanere in suis inigtatib⁹ nō formidāt. HYLA. Uel p hūc seruum itelligit ppl'ß iudeoꝝ i lege psistēs q dic: Timui te tāq3 me tu veteꝝ pceptoꝝ ab vsu euāgelice libertatis abstineat: dicatq3. Ecce qð tuū ē. velut ī his q̄ a domino pcepta sunt fuerit imoratus cū tamē timuerit metēdos illic iusticie fruct⁹ vbi lex sata nō sit. τ colligēdos ex gētib⁹ q nō ex abrae sint stirpe dispsi. HIERO. Sȝ qð putauerat se p excusatōe dixisse. i culpā ppriā vertit. Unñ seqr: Respōdēs āt dñs ei⁹ dixit: Ser. male τ pigre scis qr meto vbi nō seminio. Seru⁹ āt malus appellat. qr calūniā dño fecit piger qr talētū noluit duplicare. vt ī altero supbie: ī altero negligētie ɔdēnet. Si sciuit duꝝ τ crudelē ne noueras. τ aliēa sectari tu scires me mea diligētius q̄situꝝ: τ dores pecunia meā siue argētū nūmularijs. vtrūq3 n argylion grecus sermo significat. Eloquia dñi eloq̄a casta argētū igne examiatuȝ. pecunia g argētū: pdicatio euāgelij τ sermo diuinus ē q dari debuit nūmularijs. i. vel ceteris doctorib⁹ qð fecerūt apli p singulas puincias p̄sbyteros τ epos ordināntes: vel cūctis credētib⁹ q pñt pecuniā duplicare τ cū vsuris reddere vt qcquid ser mōe didicerāt: ope explerēt. GREGO. Sic ḡ piculū doctoꝝ aspicit. si dñicā pecuniā teneāt ita τ auditoꝝ qr cum vsuris ab eis exigit qð audierūt vt. s. ex eo qð audiūt ēt sibi deāt itelligere nō audita. ORIGE. Nō āt cōfessus ē dñs se eē duꝝ sicut ille arbitrabat. ceteris āt ei⁹ sermonib⁹ cōcessit. Sȝ vē durus ē q his mīficordia dei abutunt ad negligētiā suā nō ad cōuersionē. GREGO. Pigꝝ vo sermū q̄ snia dominꝰ ferat audiam⁹. Tollite itaq3 ab eo talentū τ date ei q hȝ decē taleta. ORIGE. Pōt qdē domin⁹ sue diuinitatis vtute auferre sufficiētiā ab eo qui pigri⁹ ē ea vsus τ dare ei q eā mltiplicauit. GREGO. Oportunū āt videbat vt ei pot⁹ qui duo q̄ qui quiq3 taleta accepat daret. illi. n. dari debuit q min⁹ habebat sȝ cū p quiq3 taleta exterioꝝ scia designet. Per duo āt itellect⁹ τ opatio: plus habuit qui duo q̄ qui quiq3 taleta accepit: qr qui p taleta quique exterioꝝ administrationē meruit: ab itellectu eternoꝝ adhuc vacuus fuit. Unū ḡ talētū p qð itellcm̄ significari diximᵘ: illi dari debuit qui bene exteriora q̄ accepat ministrauit quod quotidie i scā eccl'a cernimus vt ēt de iterna itelligētia pollēāt qui exteriora fideliter administrant. HIERO. Uel datur ei qui. x. taleta fecerat vt itelligam⁹ lȝ eqle sit domini gaudiū i vtriusq3 laboꝛe: ei⁹. s. qui qnq3 τ q duo duplicauit: tamē mai⁹ deberi p̄miū ei qui plus ī domini pecunia laborauit. GREGO. Gnālis etiā moꝝ snia subdit q̄ dr: Oi. n. hn. da. τ abūda. ei aūtē qui nō hȝ τ qð videt hr̄e auferet ab eo. Quisq3 aūt charitatē hȝ alia ēt dona pcipit quisquis āt charitatē non hȝ: etiam dona q̄ percepisse videbat amittit. CHRY. i ho. Qui ēt grām sermōis τ doctrie ad pficiendum hȝ nō vtēs ea: grām pdit. qui aūt studiū adhibet amplius attrahit donū. HIERO. Multi ēt cū sint sapientes nāliter: τ habeāt acumē igenij si fuerit negligētes τ ɔsidia bonū nāe corruperint. ad ɔparationē eius qui paulul ū tardior laboꝛe τ idustria ɔpēsauit qð minus hūit: pdūt bonuȝ nature: τ p̄miū qð eis fuerat repromissuȝ videt transire ad alios. Pōt ēt sic itelligi. Ei qui fidē hȝ τ bonā ī domino voluntatē: ēt si quid minus vt hō ī ope habuerit: dabit a bono iudice. Qui aūt fidē nō habuerit: ēt ceteras vtutes q̄s videbat nāliter possidere pdet. Elegāter igr: Qð videt hr̄e auferet ab eo. quicquid. n. sine fide xp̄i ē nō ei debȝ iputari q male eo abusus ē sȝ illi q etiaȝ malo seruo nature bonum tribuit. GREGO. Uel quisquis charitatez nō hȝ: etiam dona q̄ pcepisse videbat amittit. HYLA. Habētib⁹ ēt vsū euāgelioꝝ τ legis honoꝛ reddit: nō habētib⁹ āt fidē xp̄i ēt qð ex lege sibi esse videbat honoris auferet. CHRY. in ho. Seru⁹ aūt malus nō solū dāno punit: sed ēt itolerabili pena τ cū pena accusabili denunciatōe. Unde seqr. Et inutilē seruū eijcite i tenebras. ORIGE. Ubi. s. nulla illumiatio ē forsitā nec corpalis nec ē respectio dei illic: sed q̄si idignis speculatōe dei qui talia peccauerūt ɔdēnant in his q̄ exteriores tenebre appellant. Legimus ēt aliquē ante nos exponētē de tenebris abyssi q̄ est extra mūdū vt q̄si īdigni toto mundo i abyssuȝ illā foras eijciant ī q̄ sunt tenebre nemine eas illumināte. GREGO. Et sic p penā i tenebras exteriores cadet. q p suā culpā sponte i iteriores tenebras decidit. HIERO. Quid sit aūt fletus τ stridoꝛ dentium supra diximus. CHRY. i ho. Uide autē qr nō solū qui rapit aliena aut qui mala operat punit vltima pena. sed etiā q bona non facit. GREGO. Habēs igit intellectū curet oino ne taceat: habēs rerū affluentiā a misericoꝛdia nō toꝛpescat. habēs artē q̄ regit: vsum illius cū pximo pciat: habens loquēdi locuȝ apud diuitē p pauperibus intercedat. Talēti. n. noie cuilibet reputabit. qð vel minimū accipiet. ORIGE. Si autem displicet tibi quod dicit si pter qð non docuit quis iudicat: recordare illud apostoli: Ue mihi est. si non euangelizauero.

¶ Cū aūt venerit fili⁹ hoīs i maiestate sua τ oēs āgeli ei⁹ cū eo: tūc sedebit sup sedē maiestatis sue τ ɔgregabūt añ eū oēs gētes: τ sepabit eos ab iuicē sic pastoꝛ segregat oues ab hedis. Et statuet oues qdē a dextris: hedos āt a sinistris. Tūc dicet his q a dextris eius erūt. Uenite bñdicti pr̄is mei possidete parat̄ vob regnū a ɔstitutiōe mūdi. Esuriui. n. τ dedistis mihi mādūcare: Sitiui τ dedistis mihi bibere. Hospes eraȝ: τ collegistis me. Nud⁹: τ opuistis me. Infirm⁹: τ visitastis me. In carcere erā τ venistis ad me. Tūc rñdebūt ei iusti dicētes: Dñe: qñ te vidim⁹ esurientē τ pauim⁹: sitiētē: τ dedim⁹ tibi potū: Qñ āt te vidim⁹ hospitē τ collegim⁹ te: aut nudū τ cooprim⁹ te: Aut qñ te vidim⁹ ifirmū: aut i carcere: τ venim⁹ ad te: Et rñdēs rex dicit illis: Amē dico vob q̄ diu fecistis vni de his fratrib⁹ meis minimis: mihi fecistis. Tūc dicet τ his q a sinistris erūt: Discedite a me maledicti i ignē eternū: q parat⁹ est diabolo τ āgelis ei⁹. Esuriui. n. τ nō dedistis mihi mādūcare. Sitiui: τ nō dedistis mihi potū. Hospes erā: τ nō collegistis me. Nud⁹: τ nō opuistis me. Infirm⁹ τ i carcere: τ nō visitastis me. Tūc rñdebūt ei τ ipsi dicētes: Dñe qñ te vidim⁹ esurientē: aut sitiētē: aut hospitē: aut nudū: aut ifirmū aut i carcere: τ nō ministrauim⁹ tibi: Tūc rñdebit illis dicēs: Amē dico vob: q̄diu nō fecistis vni de minoribus his: nec mihi fecistis.

RABA. Post pabolas ð fine mūdi iā exeqr dñs modū futuri iudicij. CHRY. in ho. Est āt hec ps delectabilissima: quā cōtinue ī aīo vertētes cū studio audiam⁹ τ oī cōpūctiōe: nā τ ipse xp̄s terribilius τ lucidi⁹ hūc pertractat sermonē. Jcirco nō dic de cetero. Simile factū ē regnū celoꝝ: sȝ reuelāte seipȝ oñdit dicēs. Cū āt ve. fi. hō i maiestate sua τc. HIERO. Post biduū qdē pascha factur⁹ τ tradēdus cruci τ illudēdus ab hoīb⁹: recte pmittit gl'iaȝ triūphātis: vt secutura scandala pollicitatiōis p̄mio ɔpēsaret. Et notādū q

q i maiestate cernēdus ē.filiꝰ hoīs sit: AVGV.sup ioānē In forma n.humana videbūt eū ipi. videbūt ꝛ ad dexterā positi. In iudicio.n.appebit i forma quā ex nob accepit: ꝫ postea futuꝝ ē vt videat̄ i forma dei quā sicīut oēs fideles. REMI.Destruit̄ āt his ṽbis illoꝝ error q dixerūt dnm̄ ñ i eadē forma sui manere maiestatē aūt appellat diuinitatē q̄ eq̄lis ē pr̄i ꝛ spūiscō. ORIGE.Uel q: cū gl'ia huc reuertetur. vt corpus eiꝰ sit q̄le fuit cū trāsfiguratꝰ fuit i mōte. Sedes āt eiꝰ aut q̄dā pfectiores scōꝝ dicūt̄: de qbꝰ scriptuꝫ ē: Qm̄ illic sederūt sedes i iudicio. aut q̄dā ṽtutes angelice d̄ qbus dr̄. Siue throni siue dn̄ationes. AVGV.xx.de ci. dei. Descēdet.n.cū angelis quos aduocabit de supnis locis ad faciēduꝫ iudicium. Unde dr̄: Et omnes angeli eiꝰ cū eo. CHRY.i ho. Oēs.n.angeli cū ipo aderūt testātes ꝛ ipsi q̄ttū admistrauerīt missi a dn̄o ad hoīuꝫ salutē. AVGV. de pn̄ia. Uel angeloꝝ noīe significauit hoīes q cū xp̄o iudicabūt. Angeli.n.nūcij sunt. Nūcios āt rectissime accipimꝰ oēs q salutē celestē hoībꝰ nūciauerūt. Seq̄r. Et ɔgre.ante eū om.gen. REMI. His ṽbis vera hoīs futura demōstratur resurrectio. AVGV.xx.d̄ ci.dei. Hec aūt cōgregatio p ministeriū āgelicū fiet: qbꝰ i psalmo dr̄: Cōgregate illi sāctos eiꝰ. ORIGE. Uel nō localr̄ intelligamus q ɔgregabūt̄ āte eū oēs gētes: ꝫ q: iā nō erūt dispsē i dogmatibꝰ falsis ꝛ multis de eo. Māifesta.n.fiet diuinitas xp̄i: vt nō solū nullus iustoꝝ: ꝫ nec aliq̄s pctōꝝ ignoret. Nō.n.i aliquo loco appirebit filius dei ꝛ i altero nō appebit sic ipe ꝑ ɔparationē fulguris voluit demōstrare: q: diu q̄ mig nec se cognoscūt nec xp̄ꝫ: vel iusti p speculū i enigmate vidēt: tādiu nō sunt segregati bōi a malis. Cū aūt pp māifestatōeꝫ filij dei oēs ad itellcm̄ venerīt suuꝫ: tūc saluator segregabit bonos a malis. vn̄ seq̄r: Et sepa.eos abin. sic pa.segre. oues ab hedis: q: ꝛ peccatores cognoscēt sua delicta: ꝛ iusti māifeste videbūt semia iusticie sue ad q̄lē eos pduxerīt finē. Oues āt dei sunt q saluant̄ pp māsuetudinē quā didicerunt ab eo q dic. Discite a me q: mitis sum. ꝛ pp q̄ vsq ad occisionē pati fuerūt ṽeire imitātes xp̄m q sic ouis ad occisioneꝫ ductꝰ ē. Hedi aūt dicūt̄ mali q asp̄a ꝛ dura saxa ascēdūt: ꝛ p pcipitia eorū icedūt. CHRY.i ho. Uel hos vocat hedos. illos aūt oues: vt hoꝝ ifructuositatē ostēdat: nullꝰ.n.fit ab hedis fructus. Hoꝝ aūt vtilitatē multus.n.ē omniū fructꝰ. ꝛ a lana: ꝛ a lacte: ꝛ a fetibus q parturiūt̄. noīe aūt ouis i scripturis diuinis simplicitas ꝛ inocētia solet designari. Pulchre ḡ in hoc loco p oues electi designāt̄. HIERO. Hedus āt lasciuū ē aīal: ꝛ feruēs semp ad coitū: ꝛ sp̄ p peccatis offertur i lege. nec dic̄ capras: q̄ possūt hr̄e fetus: ꝛ tōse egrediūt̄ d̄ lauacro. CHRY.i ho. Deide segregat eos ēt situ. Nam seq̄r. Et statuet oues q̄dē a dextris. hedos autēꝫ a sinistris. ORIGE. Sci.n.q dextera opa opati sunt acceperunt p mercede suoꝝ dexteroꝝ dexterā regis i q̄ reges ꝛ gl'ia est. Mali vo pp opa sua pessima ꝛ sinistra ceciderūt i sinistrā .i.i tristiciā tormētoꝝ. Seq̄r: Tūc di.rex eis q a dextris eiꝰ erūt. Uēite. vt q eq̄d minus fuerat eis cū pfectus vniti fuerit xp̄o: ɔsequūt̄. Addit aūt: Bn̄dicti pr̄is mei. vt eminētia bn̄dictōis eoꝝ manifestet̄. q: p̄us bn̄dicti sunt a dn̄o q fec̄ celū ꝛ terrā. RABA. Uel vocant̄ benedicti q bus p bonis meritis debet̄ eterna benedictio. Pr̄is aūt sui dicit esse regnū: q̄ ad eū refert ptātem regni a quo ipe rex ē genitꝰ. vnde p auctoritatem regiā q̄ ipse solus exaltabit̄ i die illa pferet iudiciꝫ sn̄iam. vnde signanter dicit̄. Tunc dicet rex. CHRY.i ho. Not āt q nō dixit accipite sed possidete siue hereditate: sicut familiaria bōa: sicut paterna: sicut vestra vob antiquitus debita. vn̄ dr̄. Para.vo.reg.a cōsti.mūdi. HIERO. Hec aūt iuxta pscietiā dī accipiēda sūt: apō quē futura iā fcā sūt. AVGV.xx.de ci.dei. Excepto aūt illo regno de quo i fine dicturus ē: Possi.para.vo.reg.licꝫ lōge impari mō: ēt psens ecclesia dr̄ regnū eius in quo adhuc cū hoste cōfligit̄: donec veniat̄ ad illud pacatissimum regnū vbi sine hoste regnabit̄. AVGV. de pn̄ia: Sed dicet aliq̄s regnare nolo sufficit mihi saluū eē: i quo p̄mū eos fallit: q: eoꝝ nec salus ē vlla quoꝝ iniq̄tas pseuerat: deide si ē aliq̄ dr̄ia inter regnātes ꝛ nō regnātes oꝫ tamē vt i vno regno sint oēs ne i hostiū aut alioꝝ numero deputent̄: ꝛ ceteris regnātibꝰ ipsi pereāt. Oēs.n.romāi romanū regnum possidēt: q̄uis nō oēs i eo regnēt. CHRY.i ho. Pro qbꝰ ergo sci celestis regni bōa accipiāt: manifestat euꝫ subdit̄: Esuriui.n.ꝛ dedistis mihi mādūcare. REMI. Et notādū q i hoc loco sex opa misericordie a dn̄o ɔmemorant̄: q̄ quicūq implere studuerit: regnuꝫ a ɔstitutione mundi p̄parātuꝫ electis pcipere merebit̄. RABA. Mystice aūt q esurientē ꝛ sitientē iusticiā pāe verbi reficit: vel potu sapiētie refrigerat: ꝛ qui errantē p heresiꝫ vel p peccatū i domū matris ecclesie recipit: ꝛ q ifirmuꝫ i fide assumit: vere dilectionis obseruat iura. GREGO.xxv.moraliuꝫ. Hi āt qbꝰ iudex veniēs i dexterā consistētiū dic: Esuriui.ꝛc̄. sunt qui ex parte electoꝝ iudicantur ꝛ regnant. q vite maculas lacrymis tergūt. q mala p̄cedētia factis sequētibus redimentes q eq̄d illicitum aliquando fecerant: ab oculis iudicis elemosynaꝝ supductione cooperiunt. Alij vero sunt q nō iudicantur ꝛ regnāt. q etiā precepta legis pfectionis virtute trāscēdūt. ORI. Humilitatis ḡ cā laude bn̄ficioꝝ suoꝝ idignos se pclamāt nō obliti eoꝝ q̄ fecerūt: Ipe āt eis ostēdit suā cōpassionē i suis. vn̄ seq̄r. Tūc rn̄debūt ei iusti. di. Dn̄e qn̄ te vidimꝰ ꝛc̄. RABA. Hoc q̄dē dicūt ñ diffidētes d̄ ṽbis dn̄i: ꝫ stupēt de tanta sublimatiōe ꝛ de maiestatis sue magnitudine. Uel q: videbit̄ eiꝰ p̄uuꝫ eē bonū q̄ egerant fm̄ illud apl'i: nō sūt ɔdigne passiōes huiꝰ tp̄is ad futurā gl'iaꝫ q̄ reuelabit̄ in nob. Seq̄r: Et rn̄dēs rex di.eis. Amē di.vo. q̄diu fecistis vni de fra.meis mihi fecistis. HIE. Libera q̄dē tib erat intelligētia q̄ i oī paupe xp̄s esuriēs pasceret̄: sitiēs potaret̄ ꝛ sic de alijs. sed ex hoc q seq̄r q̄diu fe.ꝛc̄. nō mihi videtur generaliter dixisse de paupibꝰ. ꝫ de his q paupes sp̄ū sūt: ad quos extēdens manū dixerat: fratres mei sunt q faciūt voluntatē pr̄is mei. RABA. Sꝫ si frēs eiꝰ sūt q̄re eos minimos vocat: ppter hoc q: sūt hūiles: q: paupes: q: abiecti. Nō āt p hos monachos solū intelligit q ad mōtes secesserunt: sed vnūquēq fidelē ēt si fuerit secularis ꝛ fuerit esuriens aut aliud huiusmodi vult nūc ꝑuenatione potiri. Fratrem eni baptisma facit ꝛ ministerioꝝ ɔmunicatio. Seq̄r: Tunc di. ꝛ his q a sini.eiꝰ erūt. Disce.a me male.i ignē eternū. q p̄pa.ē dia.ꝛ ange.eiꝰ. ORIGE. Sicut iustis dixerat: venite: iniustis dic̄ discedite. nā pp̄inq sūt ṽbo q seruāt dei mādata ꝛ vocāt̄ vt adhuc ppinq̄ores efficiant̄. Lōge aūt ab eo sūt ꝛ si videant̄ ei assistere q nō faciūt mādata ipiꝰ: pp hoc audiunt. Discedite: vt q iā nō vel videnꝰ eē aū eū: postea nec videant̄. Cōsiderādū ē āt q̄n in scis dictū ē: bn̄dicti pr̄is mei. nō aūt nūc dr̄ maledicti pr̄is mei. nā bn̄dictionis q̄dē minister ē pater: maledictionis aūt vnusq̄sq sibi est actor: q maledictione digna est operatus. Qui aūt recedunt a iesu decidunt in ignē eternū q alterius ē generis ab hoc igne quem habemus in vsu. Nullus eniꝫ ignis inter hoīes est eternus sed nec multi tp̄is. Et ɔsidera q̄n regnū quidē nō angelis p̄paratū dicit. Ignē aūt eternū diabolo ꝛ angelis eiꝰ: q: q̄tū ad se hoīes non ad perditionē creauit: peccantes aūt cōiungunt se diabolo: vt sicut q saluant̄: scis angelis coequantur: sic qui pereūt diaboli āgelis coequāt̄. AVGV.xxi.d̄ ci.dei. Ex hoc aūt hētur q idē ignis erit hoīum supplicio attributus ꝛ demonū si aūt erit corporalis tactu noxiꝰ: vt eo possint corpora cruciari. quomodo in eo erit pena spirituuꝫ malignorum: nisi q: sint quedam demōibus corpora sicut qbusdā visuꝫ est ex isto aere crasso atq humido. Si autē aliquis nulla habere demones corpora asserat. nō est d̄ hac re contentiosa disputatione certādūꝫ. Cur.n.non dicamus

Etiā miris tamē veris modis etiā spūs incorporeos posse
pena corpalis ignis affligi. Si spūs hoīuz ēt ipsi pfecto icor
porei ⁊ nūc potuerūt ꝯcludi corporalibus mēbris: ⁊ tūc pote
runt corpor suor vīculis isolubiliter alligari. Adherebūt
ꝯ demōes lz icorporei corpalib⁹ ignib⁹ cruciādi accipiētes
ex ignib⁹ penā nō dātes ignibus vitā. Ignis aūt ille corpo
reus erit. ⁊ cruciabit hoīz corpa cū spiritibus demones autē
spūs sine corpibus. ORIGE. Uel forsitan ignis ille talis
substantia ē vt īuisibilia ꝯburat: ipe iuisibilis cōstitut⁹: sm
qz ait apl's: Que videnī tpalia sunt: q̄ aūt nō videī eterna.
Ne autē mireris audiēs eē iuisibilē ignē ⁊ puniētē: ⁊ cum
videas iteri⁹ calorē corpib⁹ accidētē. ⁊ nō mediocriter cru
ciatē. Sequit̄. Esuriui. n. ⁊ nō de. mi. mā. scriptū est ad fide
les: Uos estis corp⁹ xpī. sicut ḡ aīa habitās i corpe cuz non
esuriat qūtuz ad suā subaz spūalē: esurit tn̄ corpis cibum. qz
copulata ē corpi suo, sic ⁊ saluator patit̄ q̄ patiat̄ corpus ei⁹
ecclesie: cū sit ipe ipassibilis. Et hoc ꝯsidera qz loquens ad
iustos p singulas spēs eor bn̄ficia dinumerat. Ad iniustos
autē p̄scindēs narrationē adunauit vtrūqz dicēs. Infir. fui.
⁊ icar. ⁊ non visi. me: qm̄ misericordis iudicis erat bn̄facta q̄
de hominū largi⁹ p̄dicare ⁊ āpliare: malefcā aūt eor trāsi
tone memorari ⁊ abbreuiare. CHRY. ī ho. Intuere aūt
qz nō i vno tm̄ vel duob⁹ sz ī oīb⁹ misericordiā deseruerunt:
nō. n. esurientē solū nō cibauerūt: sz neqz qd leuius erat in
firmū visitauerūt. Et vide q̄l'r leuia iniūgit nō. n. dixit: In
carcere erā ⁊ nō eripuistis me. Infirm⁹: ⁊ nō curastis me: sz
nō visitastis. ⁊ nō vēistis ad me. In esuriendo ēt nō p̄ciosam
petit mēsaz sz necīuz cibū. Oia ḡ sufficiētia sunt ad penam:
pmo qdē facilitas petitōis. panis. n. erat. scd̄o miseria ei⁹ q
petebat paup. n. erat. tertio ꝯpassio nāe: hō. n. erat. q̄rto de
siderū pmissionis: regnū. n. pmisit. qnto dignitas eius qui
accipiebat. de⁹. n. erat q p paupere accipiebat. sexto supa
bundantia honoris: qm̄ dignatus ē ab hoibus accipe. septi
mo iusticia dationis. ex suis. n. a nob accipit sz ꝯtra vniuer
sa hec homīes p auariciā excecāt̄. GREGO. xxv. mora.
Sciēdū aūt qb⁹ hoc dr̄ sunt mali fideles q iudicant̄ ⁊ pereunt:
aly vero scilicet infideles non iudicantur ⁊ pereunt: Nō. n.
eoz tūc causa discutit̄ q ad ꝯspectū districti iudicis iā cū z
dānatōe sue i fidelitatis accedūt; pfessionē vo fidei retinē
tes: sz pfessiōis opa nō hn̄tes redarguūt̄ vt peāt. Isti. n. sal
tē vba iudicis audiūt qz ei⁹ fidei saltē vba tenuerūt. Illi in
dānatōe sua eterni iudicis nec vba percipiūt: qz ei⁹ reueren
tiā nec vbotenus suare voluerūt: nā ⁊ p̄nceps terrenā rē
pu. regēs al'r punit ciuē iteri⁹ delinquētē: atqz aliter hostem
exteri⁹ rebellātē: ī illo. n. iura sua ꝯsulit: ꝯtra hostē vo bellū
mouet ⁊ de pena ei⁹ qd lex hēat nō requit. CHRY. ī ho.
Uerb āt iudicis redarguti: cū māsuetudine loquit̄. Seqt̄
. Tūc rn̄. ei ⁊ ipi di. Dn̄e qn̄ te vidim⁹ ⁊c. ORIGE. Cōsi
dera q iusti ī memorāt̄ ī vno quoqz v̄bo. iusti āt non ita p sin
gula sz cursiz dicūt: qm̄ p̄pnz ē iustor bn̄fcā sua relata sibi ī
facie diligētēr ⁊ p singl'a refutare cū hūilitatis malor autē
hoiuz ē culpas suas excusatōis cā aut nullas eē ōndere: aut
leues ⁊ paucas: sz ⁊ r̄nsio xpī hoc ipz signat. vn̄ seqt̄: Tūc re
spō. il. di. Amē di. vo. Uolēs. n. iustor bn̄fcā ōndeī grādia:
pctōr āt culpas nō grādes. ad iustos qdē dic: Ex eo qd feci
stis vni ex minimis meis fratrib⁹. ad iniustos āt non adiecit
fratrib⁹. reuera. n. fratres ei⁹ sūt q pfecti sūt: frati⁹ ē autez
apud deū opus bonū qd fit i sanctiorib⁹ q̄z i minus scis: ⁊ le
uior culpa ē negligere min⁹ sctōs q̄z sanctiores. AUGU.
xx. de ci. dei. Nūc āt de nouissimo iudicio agit̄ qn̄ xps de ce
lo ventur⁹ ē: viuos ⁊ mortuos iudicatur⁹: B diui iudicy vlti
muz hunc diē dicim⁹. i. nouissimū tps. nā p quot dies istud
iudiciū ptendat̄ icertū est: sed scripturar sctār more dies
poni solet p tpe. Ideo aūt dicimus vltimuz iudiciū vel no
uissimū: qz ⁊ nunc iudicat: ⁊ ab humani generis initio iudi
cauit a ligno vite separans p̄mos hoīes ⁊ angelis peccan

tibus non pcens. In illo aūt finali iudicio simul ⁊ hoīes ⁊
angeli iudicabunt̄: fiet. n. virtute diuīa vt cuiqz opa sua vl'
bōa vel mala cūcta ī memoriā reuocent̄: ⁊ mētis iuitu mi
ra celeritate cernāt̄: vt accuset vel excuset scia cōsciētiā.

¶ Et ibunt hi in supplicium eternum: iusti autez
in vitam eternam.

AUGU. de fide ⁊ opib⁹: Nōnulli seipos seducūt dicen
tes ignē eternū nō dciū ipaz penā eternā. Hoc puidēs do
min⁹ sniaz suā ita ꝯclusit dicēs. Et ibūt hi ī sup. eter. iusti ve
ro ī vi. eter. ORIGE. Attēde qm̄ cū p⁹ dixisz. Uēite bn̄
dicti. deīde: Discedite maledci. ppea qz p̄pū bōi dei ē p̄niū
recordari bēfacta bonor q̄z malefcā malorū. hic p̄us noiat
penā malorum deinde vitā bonor vt p̄mū q̄ timoris sunt
cuitem⁹ mala: postea q̄ honoris sūt appetam⁹ bōa. GRE
GO. xv. mo. Si ḡ tāta pena mulctat̄ q nō dedisse ꝯuicit̄ q̄
pēa feriēd⁹ ē q redarguit̄ abstulisse aliēa: AUGU. xix.
de ci. dei: Est aūt vita eterna summuz bonū nr̄um ⁊ finis ci
uitatis dei: de quo fine dicit apl's. Finē vero vitā eternam.
Sz rursus qz vita eterna ab his q familiaritatē nō hn̄t cuz
scripturis scis pōt accipi ēt ī vita malor pp aie imortalita
tē vl' pp iterminabiles pēas ipior pfecto finis ciuitatis h⁹
ī q̄ sūmū habebit̄ bonū vl' pax ī vita eterna vl' vita eterna
ī pace dicēdus ē vt ab hoīb⁹ possit intelligi. AUGU. x⁰.
de tri. Qd̄. n. dixit dn̄s famulo suo moysi. Ego suz q suz. hoc
ꝯtēplabimus cū viuem⁹ in eternū. Ita. n. dn̄s ait: Hec ē vi
ta eterna: vt cognoscāt te ver deū. Hec. n. nobis ꝯtēplatio
pmittit̄ actionū oīum finis: atqz eterna pfectio gaudior d̄
q̄ dic ioānes. Uidebim⁹ eū sicuti ē. HIERO. prudēs āt
lector intende q ⁊ supplicia eterna sūt: ⁊ vita ppetua metū
deiceps nō hēat ruinar. GREGO. xxxiy. mo. At īgūt iō
peccātib⁹ minat⁹ ē vt eos a petis ꝯpesceret. qb⁹ rn̄dem⁹ si fal
sa minat⁹ ē vt ab iniusticiā corrigeret: ēt falsa pmiserat vt
ad iusticiā puocaret. ⁊ sic dū satagūt deū pbibere misericor
dē, nō verent̄ predicare fallacez. at inqunt sine fine puniri
nō dz culpa cū fine. qb⁹ rn̄dem⁹ q recte diceret; si iudex iu
stus nō corda hoīum: sz facta pēsaret. Ad districti ḡ iudicis
iusticiam ptinet: vt nonq̄z careāt supplicio quor mēs ī hac
vita nunq̄z voluit carere petō. AUGU. i. de ci. di. Nulli⁹
etiā legis iusticia attēdit: vt tāta mora tpis q sqz puniat̄: q̄ta
mora tpis vn̄ puniret̄ admisit. Null⁹. n. extitit q cēseret tā ci
to nocētiū finiēda tormēta: q̄z cito fcm̄ ē hōicidiū vl' adulte
riū. Qui vero p aliquo grādi crimine morte mulctat̄ nun
quid mora q̄ occidit̄ ei⁹ supplicium leges existimāt: ⁊ n̄ q eū
in sempiternū auferāt a societate viuētiū: Jam vo dānuz
ignominia: exiliū: seruitus cū plerūqz sic infligunt̄ vt nulla ve
nia relaxent̄. nōne p huius vite mō similia penis vident̄ eter
nis? Ideo q pp e eterna eē non pūt qz nec ipsa vita q̄ his ple
ctit̄ porrigit̄ i eternū. Sz igūt. Quō ḡ verū ē qd ait xps. In q̄
mēsura mēsi fueritis remetiet̄ vob si tpale petū supplicio
punit̄ eterno: nec attēdūt n̄ pp eq̄le tpis spaciū. sz pp vicissi
tudinē mali. i. vt q mala fecerit malo patiat̄ eādē dictā mē
surā fuisse. Fact⁹ ē āt hō malo dign⁹ eterno q hoc in se pers
emit bonū qd eē posset i eternuz. GREGO. xx. mo. At in
qūt: Null⁹ iust⁹ crudelitatib⁹ pascit̄ ⁊ delinquēs fu⁹ a iusto
dn̄o iccirco cedi p̄cepit̄: vt a nequitia corrigat̄. Iniq aūt gehē
ne ignib⁹ traditi: quo fine sp ardebūt: Quib⁹ rn̄dem⁹ q oī
potēs d̄s qz pi⁹ ē miseror cruciatu nō pascit̄: qz āt iust⁹ est:
ab iniquor vltiōe nō sedat̄: ⁊ tn̄ ad aliquid iniq sp ꝯcremā
tur: vt. s. iusti tāto in eternū magis diuine gratie debitores
se eē cognoscāt: q̄to i eternū mala puniri ꝯspiciūt. q̄ ei⁹ adiu
torio vitare potuerūt. AUGU. xxi. li. de ci. dei. Sz nullū
ē igunt corp⁹ qd dolere possit: mori non possit. Necesse est
āt vt viuat dolēs: n̄ ē necesse vt occidat dolor qz nec corpo
ra ista mōtalia oīs dolor occidit. Et vt dolor aliqs possit oc
cidere illa cā ē: qm̄ sic ꝯnexa ē aīa huic corpori. vt sūmis do
lorib⁹ cedat atqz discedat. tūc āt tali corpori aīa ⁊ eo ꝯnecti

tur modo vt illud vinculuz nullo dolore vincatur nõ ergo tunc nulla sed sempiterna mors erit quãdo nec viuere anima poterit deum non habendo nec doloribus corporis carere moriendo. Inter huiusmodi autez eternitatem supplicij negantes misericordiores fuit. Origenes qui et ipsum diabolum et angelos eius post grauiora pro meritis et diuturna supplicia ex illis cruciatibus eruendos et sociãdos sanctis angelis credidit. Sed illũ et propter hoc et propter alia nõnulla nõ inmerito reprobauit ecclesia. quia et hoc quod misericors videbatur amisit faciẽdo veras miserias quibus penas luerent: et falsas beatitudines in quibus securum et sempiternũ bonũ gaudiũ non haberent. Lõge autem aliter aliorum misericordia ab humano errat affectu qui hominum illo iudicio dãnatorum miserias temporales. hominũ vero qui vel citius vel tardius liberantur eternã felicitatẽ putãt. Cur aũt hec misericordia ad vniuersaz naturaz manat humanã: et cũ ad angelicã ventũ fuerit mox arescit. GREGO. xxxiiij. mora. At inquiũt: Ubi est quod sancti sunt: si pro inimicis suis quos tũc ardere viderint: nõ orabũt? Orãt quidem pro inimicis suis eo tempore quo possunt ad fructuosaz penitentiam eorũ corda conuertere: quo autem ergo tũc orabitur pro illis qui iam nullatenus possunt ab iniquitate commutari? AUGU. xxi. de ci. dei. Item sunt alij ab eterno supplicio liberatiõez nõ omnibus hominibus promittentes: sed tantummodo christi baptismate ablutis qui participes sunt corporis eius quomodolibet vixerit propter illud quod ait dominus. Siquis manducauerit ex hoc pane: nõ morietur in eternũ. Item sunt qui nõ omnibus habentibus christi sacramẽtum nõ solũ catholicis quamuis male viuentibus hoc pollicentur: qui nõ solũ sacramẽto sed reipsa mãducauerũt corpus christi. in corpore eius quod est ecclesia constituti etiã si postea in aliquaz heresiz vel in gẽtiliũ idolatriã fuerint lapsi. Sunt autem qui propter id quod scriptũ est: Qui perseuerauerit vsque in finẽ hic saluus erit. nõ nisi in catholica ecclesia perseuerãtibus hoc promittũt: quod merito fũdamenti. i. fidei per ignẽ saluentur quo igne in vltimo iudicio punientur mali: Sed omnibus his contradicit apostolus dicẽs. Manifesta sunt opera carnis que sunt inmũdicia: fornicatio et his similia que predico vobis: quoniam qui talia agũt regnũ dei nõ possidebũt. Siquis autem temporalia in corde suo preponit christo et si videatur habere fidẽ christi: nõ est in eo fundamẽtum christus cui alia preponuntur: quantomagis si committat illicita: nõ preposuisse sed postposuisse christum conuincitur. Comperi etiam quosdã putare eos soluz arsuros illius eternitate supplicij qui pro peccatis dignas elemosynas facere negligũt. ideo iudicem ipsum noluisse existimãt commemorare aliud se esse dicturuz nisi elemosynas siue factas siue non factas. Sed qui digne pro peccatis suis elemosynas facit: prius eas facere incipit a seipso: indignũ est. n. vt ipse sibi non faciat qui facit in proximũ cũ audiat dicẽtẽ deũ: Diliges proximũ tuũ sicut te ipsum. Itemque audiat: Miserere anime tue placẽs deo. Hanc elemosynaz. i. vt deo placeat nõ faciẽs anime sue quomodo dignas pro peccatis suis facere elemosynas dicẽdus est? Propter hoc ergo elemosyne faciende sunt: vt cũ de preteritis peccatis deprecamur exaudiamur: nõ vt in eis perseuerãtes licẽtiã malefaciẽdi nos per elemosynas comparare credamus. Ideo autem dominus a dextris elemosynas ab eis factas in sinistris nõ factas se imputaturuz esse predixit: vt hinc ostenderet quantũ valent elemosyne ad priora delẽda: nõ ad perpetua impune committenda peccata. ORIGE. Uel nõ vnius tantum iusticie spes remuneratur sicut existimãt multi. In quibuscũque. n. cousis mãdatũ christi quis fecerit: christus cibat et potat qui fideliũ iusticiã et veritatẽ mãducat et bibit. Item christo algẽti texim⁹ vestimẽtũ accipiẽtes sapiẽtie texturã: adeo vt per doctrinã aliquos doceam⁹ et induam⁹ eos viscera misericordie. Quoniam et preparam⁹ eorum nũc diuersis virtutibus ad receptaculũ eius vel illorum qui sunt ipsius: ipsum peregrinãtẽ suscipim⁹ in domũ pectoris nostri. Item cũ fratrez infirmũ siue in fide siue in bono opere visitauerim⁹: aut per doctrinã aut per increpatiõez: aut per cõsolatiõez ipsum christum visitam⁹. Deinde omne quod hic est: carcer est christi et eorum qui sunt eius qui sunt in hoc mũdo degẽtes: quasi etiã in carcere nature necessitate constricti. Cum ergo bonum opus in eis fecerimus: visitamus eos in carcere et christum in eis.

CAPITULUM. XXVI.

Et factum est cum cõsummasset iesus sermones hos omnes: dixit discipulis suis: Scitis quia post biduũ pascha fiet et filius hominis tradetur vt crucifigatur.

HYLA. Post sermonẽ quo venturum se dominus in reditu claritatis ostẽderat: nũc passurum esse se admonet: vt sacramentum crucis admixtũ esse glorie eternitatis agnosceret. vnde dicitur. Et fa. est cũ consũ. ie. s. hos oẽs. RABA. De consũmatiõe seculi et de die iudicij Uel quia ab initio euãgelij vsque ad passionẽ omnia faciẽdo et predicando compleuerat. ORIGE. Nõ simpliciter autem dixit omnes sed hos oẽs. adhuc. n. oportebat eũ etiam alios loqui sermões priusque traderetur. dixit discipulis suis Sci. quia post bi. pa. fiet. RABA. Sicut ex ioãnis narratiõe colligitur ante sex dies pasche venit iesus in bethaniã inde venit hierusalem sedẽs super asellũ postea gerũtur ea que narrantur hierosolymis gesta. Ex illo ergo die quo venit in bethaniã: intelligimus cõsummatũ quadriduũ: vt occurreret dies ante biduũ pasche. Hoc autẽ inter pascha et azyma distat: quod pascha ipse solus dies appellatur in quo agnus occidebatur ad vesperam hoc est. xiiij. luna primi mensis. xv. aũt luna quando egressus est populus de egypto succedebat festiuitas azymorum: verum euãgeliste vnũ pro altero ponere solẽt. HIERO. Pascha aũt quod hebraice dicitur phase. nõ a passione vt pleriquez arbitrãtur sed a trãsitu noiatur eo quod exterminator vides sanguinẽ in foribus israelitarum pertrãsierit nec percusserit eos: vel ipse dominus prebẽs auxiliũ populo suo desuper ambulauerit. REMI. Siue quia auxiliãte domino populus israeliticus liberatus ab egyptiaca seruitute trãsiuit ad libertatẽ. ORIGE. Nõ aũt dixit. Post biduũ pascha erit aut veniet: ne ostẽderet illud pascha futurum quod fieri solebat secundum legẽ: sed pascha fiet. hoc est quale nunquam factuz fuerat.

REMI. Mystice enim pascha dicitur: siue quia ea die christus transiuit de mũdo ad patrez: de corruptiõe ad incorruptionez: de morte ad vitã. Siue quia salubri trãsitu a demoniaca seruitute mundũ redemit. HIERO. Post duos etiam dies clarissimi luminis veteris et noui testamenti: verũ pro mũdo celebratur pascha. trãsitus etiã noster. i. phase ita celebratur si terrena dimittẽtes ad celestia festinem⁹. ORI. Predicẽs aũt discipulis se tradẽdũ eũ subdit Et fi. ho. tra. vt crucifi. Premuniẽs eos ne postquam audiãt que fuerãt futura subito videntes tradi magistrum ad crucem obstupescãt. ideo autem impersonaliter posuit. Traditur: quia deus tradidit eũ propter misericordiam circa genus humanũ: Judas propter auaritiã sacerdotes propter inuidiã: diabolus propter timorẽ. ne auelleretur de manu eius genus humanũ per doctrinã ipsius. nõ aduertẽs quoniam magis fuerat eripiẽdũ genus humanũ per mortẽ ipsius quam ereptum fuerat per doctrinã et miracula.

¶ Tunc congregati sunt principes sacerdotũ et seniores populi in atriuz principis sacerdotũ: qui dicebatur cayphas: et consiliũ fecerũt vt iesum dolo tenerent et occiderent. Dicebãt autem: Non in die festo: ne forte tumultus fieret in populo.

GLO. Ostẽdit euãgelista apparatũ et machinationez dominice passionis quã christus prenunciauerat. vnde dicitur. Tũc congre. sunt prin. sa. REMI. Quia aũt dicit Tũc: superioribus verbis coniungitur. i. antequam pascha celebraretur. ORIGE. Nõ autem veri sacerdotes et seniores sed illius qui videbatur populus dei: vere autem erat populus gomorre: nõ itelligẽtes summũ sacerdotẽ dei: insidiati sunt ei. et nõ cognoscẽtes primogenitũ vniuerse creature et seniorẽ omnibus consiliati sunt contra eũ. CHRY. in ho. Iniqua vero negocia tẽtãtes ad principẽ sacerdotũ veniũt. inde volẽtes potestatez accipere vnde prohibere oportebat. Multi aũt erãt tũc principes sacerdotum: lex vero vnũ esse volebat. vnde manifestũ est quod iudaica dissolutio accipiebat principiũ. Moyses enim vnũ principez sacerdotũ esse iussit: et eo mortuo alterũ fieri: postea vero annui facti sunt Eos igitur ait hic principes sacerdotũ: qui de principibus sacerdo

tū erāt. REMI. Cōdēnant āt isti z qꝛ ɔgregati fūt: z qꝛ pn cipes z sacerdotes fuerūt. quo. n. plures ad pagēdū aliquod malū ɔueniūt. z quo sublimiores z nobiliores fuerit. eo deteri⁹ bt malū qd ɔmittit: z eo maior pēa illis pparat. Ad oñdedā āt diu simplicitatē z inocētiā addit euāgelista. Ut ie͡suz do. te. z occi. In quo. n. nullā mortis cāz inueīre poterāt: ɔsiliū fecerūt vt dolo tenerēt z occiderēt. CHRY. i ho. Cōsiliati sūt ḡ vt tenerēt eū occulte z iterimerēt: formidabāt āt ppl'z. ideoq; expectabant festiuitatē pterire. pp qd seqt. Di. au. nō i di. fe. Diabol⁹. n. nolebat i pascha xpz pati: vt nō manifestā ei⁹ ɔstitueret passionē. Pricipes āt sacerdotū nō ea q̄ dei sūt timuerūt ne. s. pctō i hoc tpe pacto maior eius inq̄natio fierz: s; vbiq; q̄ hūana sūt cogitabāt. vñ seqt: Ne for. tu. fi. i po. ORIGE. Propter diuersa studia ppli diligētis xpz z odiētis: credētis z nō credētis. LEO pa. i s. d pas. Prouidētib⁹ ḡ pncipib⁹ ne i scō die tumult⁹ oriret. nō festiuitati s; facinoꝛ studebāt. seditōes. n. turbaꝝ fieri i pcipua solēnitate metuebāt: nō vt ppl's nō peccaret. s; ne xps euaderet. CHRY. i ho. S; tñ furore feruētes imutati sūt a suo ɔsilio qꝛ. n. traditorē inuenerunt: i ipa festiuitate xpz occiderūt. LEO po. i s. d pos. Diuo āt itelligim⁹ dispositū fuisse ɔsilio: vt iudeoꝝ pncipes q sæuiēdū i xpz occasiones sepe q̄sierāt: nō nisi i solēnitate paschali exercēdi furoris sui acciperēt ptātē. Oportebat. n. vt mōifesto iplerēt effectu: q̄ diu figurato fuerāt pmissa mysterio: vt ouē significatiuā: vera remoueret ouis: z vno expleretur sacrificio variaꝝ dña victimaꝝ. Ut ḡ vmbre cederēt corpi z cessarēt imagines sub presentia veritatis: hostia i hostiā trāsijt: sanguine sanguis aufertur: z legalis festiuitas dum mutatur. impletur.

Cum autem eēt iesus in beathania i domo simonis leprosi: accessit ad eū mulier hñs alabastruz vnguēti pciosi: z effudit sub caput ipi⁹ recūbentis. Uidētes āt discipuli: idignati sunt dicentes: Ut qd pditio hec: Potuit. n. istud venūdari mlto z dari paupib⁹. Sciēs āt iesus: ait illis: Quid molesti estis huic mulieri: Opus. n. bonū opata ē i me. Nā sp paupes hēbitis vobiscū: me āt ñ sp hēbitis. Mittens. n. hec vnguētū hoc in corpus meuz: ad sepeliendū me fecit. Amē dico vobis: vbicunq; predicatū fuerit hoc euāgeliuz in toto mundo dicetur: z q hoc fecit in memoriā eius.

GLO. Oñso ɔsilio pncipū de xpi occisiōe vult exeq euāgelista ɔpletiōez eius: oñdēs q̄lr iudas hūit ɔuētōem cū iudeis vt xpz traderet: s; p⁹ cāz pditōis pmittit. Doluit. n. qꝛ nō erat venūdatū vnguētū qd mlier sup caput xpi effudit: vt de pcio aliqd tolleret. vñ voluit h dāniz pditōe magri recōpēsare. Dic ḡ. Cū āt eēt ie. i bet. i do. sy. le. HIE. Nō q leprosus illo tpe pmāeret: s; qꝛ ātea leprosus postea a saluatore mūdat⁹ ē: noie pstino pmanēte: vt vt⁹ curantis appeat. Seqt. Acce. ad eū mu. ha. ala. vn. pci. RABA. Est āt alabastꝝ gen⁹ marmoris cādidi varijs colorib⁹ itincti: qd ad vasa vnguētaria cauare solēt. eo q optie suare ea icorrupta dicat. HIE. Alius āt euāgelista p alabastro vnguēti pciosi nardū pisticū posuit. h ē veꝝ z absq; dolo. RABA. Pistis. n. grece: latie dr fides: vñ pisticū. i. fidele. Erat. n. illud vnguētū fidele. i. puꝝ z ñ adulteratū. Seqt: Et ef. su. ca. ip. recū. ORI. Forsitā qs diceret q̄ttuor fuisse mlieres d qb⁹ ɔscripserūt euāgeliste. Ego āt magis ɔsētio tres fuisse: z vnā qdē de q̄ scripserūt matthe⁹ z marc⁹: alterā āt de q̄ scripsit lucas: aliā de q̄ scripsit ioānes. HIE. Nemo. n. putet eandē eē q̄ sup caput vnguētuz: z q̄ sup pedes effudit: Illa. n. lachrymis lauit z crine tersit: z māifeste meretrix appellat. De hac āt nihil tale scriptū ē nec. n. poterat stati capite dnī meretrix digna fieri. AMBRO. sup lu. Pōt ḡ ñ eadē eē:

ne sibi ɔria dixisse euāgeliste videāt. Pōt ēt qō meriti z tēpis diuersitate dissolui: vt adhuc illa peccatrix sit iā ista pfector. CHRY. i ho. Et s; h apō tres euāgelistas. s. matthēū marcū z lucā: vna z eadē eē vr. Nō āt absq; rōe lepre simōis mēinit euāgelista: s; vt oñdat vñ fiduciā sumēs hec mlr accessit ad xpz. qꝛ. n. lepra imūda passio eē videbat: vidēs q iesus illū hoiez curauerat apō quē māebat: ɔfidit q z aīe ei⁹ imundiciā facile expurgabit. z alijs mlrib⁹ pcuratiōe corpis ad xpz accedētib⁹ sola ipa hōis grā ad xpz accessit z ppa aīe curatōz: cū nihil i corpe ifirmū hret. Quappinxie aliqs eādē admirari dz. Apō ioānē āt nō ē eadez mlr: s; altera qdā mirabilis laçari soror. ORI. Qm matthe⁹ qdē z marc⁹ i domo simōis leprosi h fcm fuisse exponūt ioānes aūt q venit iesus vbi erat laçar⁹ z nō simō: s; maria z martha mīstrabat. Adhuc sm ioānē āte sex dies pasche venit i bethaniā qñ fecerunt ei cenā maria z martha: hic āt qñ recūbit i domo simōis: post biduū pascha erat futuꝝ. Et apō mottheū z morcū discipuli idignant ex bono pposito: apō ioānē aūt solus iudas furādi affectu: apō lucā aūt murmurat nemo. GRE. i ho. Uel dicēdū q hāc eādē quaz lucas peccatricē mlrez ioānes mariā noiat. AVGV. d cō. euā. Lucas aūt q̄uis silē fcm ɔmemoret ei quod h dr: nomēq; ɔueniat ei⁹ apō quē ɔuiuabat dñs: nā z ips simonē dicit: tñ qꝛ nō ē ɔ nāz vl' moreꝫ hoīuz vnū nomē hre duos hoīes potius credibile ē fuisse aliuz illū symonē nō leprosuz i cuius domo hec in bethania gerebant. Nihil igr aliō arbitror nisi q ñ qdē aliā fuisse mlrē q̄ peccatrix tūc accessit ad pedes iesu: s; eādē mariā bis hoc fecisse: semel. s. q lucas narrauit. nā ioānes mariā ɔmēdās ɔmemorauit anteq̄ veniret i bethaniā: Erat igr lāguēs laçar⁹ i bethania de castello marie z marthe sororis ei⁹. Maria āt erat q̄ vnxit dñm vnguēto z extersit pedes ei⁹ capill' suis cui⁹ fr laçar⁹ ifirmabat. iam itaq; hoc maria fecerat. Qd aūt i bethania rursus fec aliō ē qō ad luce narratōez nō ptiet: s; pariter narrat a trib⁹: ioanne. s. mattheo: z morco. q āt matthe⁹ z marc⁹ caput dñi vnguēto illo pfusū dicūt ioānes āt pedes: oñdit non eē ɔriū. si accipiamus nō solū caput: s; z pedes dñi pfudisse mlrez: nisi forte qm marcus fracto alabastro pfusū caput ɔmemorat: tā qsq; calūniosus ē vt aliqd i vase fracto neget remanere potuisse: vñ ēt pedes dñi pfūderet. Ille āt q sic calūniat p⁹ accipiat pfusos pedes anteq̄ illō fractū eēt: vt in integro remaneret: vñ ēt caput pfunderet vbi fractura illa totū effuderat. AVGV. de doc. chri. Neq; vllo mō qsq̄ fieri crediderit dñi pedes ita vnguēto pcioso a mlre pfusos vt luxuriosoꝝ z neq̄ hoīum solent. In oīb⁹ eni talib⁹ nō vsus reꝝ s; libido vtētis i culpa ē. Quisqs. n. rebus sic vtit: vt metas ɔsuetudis bonoꝝ inter quos viuit excedat. aut aliqd significat aut flagitiosus ē. Itaq; qd i alijs psonis pleruq; flagitiū ē i diuina vel pphetica psona magnī cuiusdā reī signū est. odoꝛ. n. bon⁹ fama bōa ē: quā qsq; bōe vite o pib⁹ habuerit: dū vestigia xpi seqt q̄st pedes ei⁹ pciosissimo odore pfūdit. AVGV. d q. euā. S; hoc videri pōt eē ɔriū q matthe⁹ z marc⁹ postea q̄ quā dixerūt pasca post biduū futuꝝ: deide ɔmemorauerūt q erat ihs i bethania vbi d vnguēto illo pcioso dr. Joānes aūt āt aū sex dies pasce de vnguento eadem narratur⁹: S; q ita mouet nō itelligūt mattheū z marcū illō qō i bethania d vnguēto fcm erat recapitulādo posuisse. Nō. n. qsq̄ coꝝ cū dixiss; post biduum pascha futurum: sic adiūxit vt diceret: Post hec cū eēt bethanie. CHRY. i ho. S; qꝛ discipuli audierāt magrz dicētē: Misericordiā volo z nō sacrificiū: apō se cogitabāt: Si holocausta non acceptat. mlto min⁹ olei hui⁹ vsū. vñ seqt. Uidētes āt discipli indignati sūt dicētes. Ut qd pditio hec: potuit eni istō venūdari mlto z dari paupib⁹. HIE. Scio quosdaz hūc locuz calūniari q̄re ioānes iudā solū dixerit ɔtristatū eo q loculos tenuerit. z fur ab initio fuerit: z matthe⁹ scribat oēs discipłos idignatos nesciētes tropuz q vocat synodoche: q z

pmissis vn⁹. ⁊ p vno mltri soleāt apellari. nā ⁊ paulus i eplā ad hebreos dič. Secti sūt cū vnū tñmō. s. ysaiā sectū auti mēt. AVGV. d̄ cō. euā. Pōt ēt itelligi q̄ ⁊ alij discipuli aut senserūt hoc aut dixerūt. aut eis iuda dicente psuasum sit: atq̃ oīuz volūtatē matheus ⁊ marcus ēt vbis exp̄sserit. s̄z iudas pptcrea dixerat q̄ fur erat ceteri vo pp pauperū curā. Joannes aūt de solo illo id cōmemorare voluit cuius ex hac occasiōe furandi cōsuetudinem credidit itimandā.

CHRY. i ho. Discipli ḡ ita existimabāt. s̄z dn̄s mētē mulieris vidēs pmittit: mlta. n. erat ei⁹ religio ⁊ ineffabile studiū: iccirco cōdescēdēs cōcessit sup caput suū vnguētū effundi. Sic. n. pr̄ ei⁹ odorē victime ⁊ fumum patiebat: ita ⁊ xp̄s mlierē dnote vngētē: cui⁹ discipuli mētē nesciebāt q̄relā facientes. vñ seq̄t. Sciēs āt iesus ait ill'. Quid mo. eſ. huic mu. REMI. Per qd̄ apte ondit q̄ apl̄i aliqd moleste locuti fuerāt aduersus eā. Pulchre āt subdit. Op⁹ bo. ope. ē i me. Ac si di. Nō ē pdituo vnguēti sic vos dicitis: s̄z op⁹ bonū. i. pietatis ⁊ deuotōis obseq̄z. CHRY. i ho. Jō autē nō simplr dixit: Bonū op⁹ opata ē in me: s̄z prius posuit. Quid molesti estis huic mlieri: erudiēs nos q̄d cūq̄z gerit bonū a q̄cūq̄z: etsi nō valde diligenter fcm̄ fuerit: suscipe ⁊ augere ⁊ fouere ⁊ nō ex p̄ncipio oēz diligētiā expetere. Quisq̄s. n. eū iterrogasset anteq̄z fecisset hoc mlier: nō mādasset hoc fieri: s̄z p⁹ effusum vnguētū nō hēbat locū discipulor̄ icrepatio: ⁊ iō ipse vt nō obtūderet desideriū mulieris: oīa hec i cōsolationez mlris dixit. Seq̄t: Nā pau. sp̄ ha. vo. REMI. Ondit. n. dn̄s his vbis q̄si ex q̄dā tōne: qa nō erāt illi culpandi q̄ sibi adhuc i mortali corpe cōuersāti aliqd de suis facultatib⁹ ministrarēt: cū paupes sp̄ hr̄di eēnt i eccl'ia: q̄b⁹ fideles cū vellēt bñfacere possent. ipse vo breui tpe corpaliter mansurus erat cū eis: vñ seq̄t: Me āt nō sp̄ habebitis. HIERO. Oritur āt h̄ q̄ō: q̄re dn̄s p⁹ resurrectōez dixerit ad discipl'os: Ecce ego vobiscū sū vsq̄z ad cōsūmatōez mūdi: ⁊ nūc loq̄t: Me āt nō sp̄ hēbitis. S̄z mihi videt̄ i h̄ loco d̄ p̄ntia dicere corpali q̄ neq̄q̄z cū eis ita futur⁹ sit post resurrectōez q̄ō tūc i oī cōuictu ⁊ familiaritate. REMI. Ul' soluit̄ ita vt itelligat̄ q̄ soli iude dcm̄ sit: s̄z iō nō dixit. hēris s̄z hēbitis: q̄z i psona iude oib⁹ imitatorib⁹ illius dcm̄ ē. Jō āt dic̄: Nō sp̄: cū nec ad tps hēant: q̄z mali videt̄ hr̄e xp̄z i p̄nti. sc'lo qui immscēt se mēbris xp̄i: ⁊ accedūt ad mēsaz ei⁹: s̄z nō sp̄ sic hēbūt: q̄n solis electis dicturus ē: Uenite bn̄dci p̄ris mei. Seq̄t: Mit. n. hec vn. hoc i cor. me. ad sepe. me fe. Cōsuetudo ei at illi⁹ ppl'i vt corpa mortuor̄ diuersis aromatib⁹ cōdiret̄ q̄teten⁹ diuti⁹ illesa cōseruarent. Et q̄z futur̄ erat vt hec mlr corpus dn̄i mortuū vellet pūgere: ⁊ tñ nō posset: q̄z resurrectōe āticiparet̄: iccirco dina pūidētia actū ē vt viuū dn̄i corpus pungeret. h̄ ē ḡ q̄d dic̄. Mit. hec ⁊c̄. i. cū hec mlr corp⁹ meuz viuū pūgit: me mortuū ⁊ sepeliēdū ondit. CHRY. i ho. Q̄z ḡ sepulc̄ri ⁊ mortē cōmemorauerat vt nō videat̄ i tristiciā mittere mlierē: rursus eā cōsolat̄ p ea q̄ cōsequūt̄. Amē di. vo. vbicūq̄z p̄di. fu. RABA. i. i quocūq̄z loco dilatabitur eccl'ia p totū mūdū dicet̄: ⁊ q̄ h̄ fec̄ ⁊c̄. istud ⁊ appositū notat q̄ sic iudas cōtradicēs adept⁹ ē pfidie īfamiā: sic ⁊ ista pie deuotōis gl'iaz. HIERO. Attēde noticiā futuror̄ q̄ passur⁹ post biduū ⁊ moriturus sciat euāgeliū suū i toto orbe celebrandū. CHRY. i ho. Ecce aūt q̄ dixit: fcm̄ est: ⁊ vbicūq̄z terrar̄ abieris videb hāc mulierem famosam effectā q̄d virtus p̄dicētis efficit. Et regnū q̄dē multar̄ ⁊ ducū victorie silentur. ⁊ multi q̄ ciuitates cōstruxerūt ⁊ gētes multas s̄uitati subegerūt. neq̄z ex auditu neq̄z ex noīe sūt cogniti. quoniaz aūt hec mulier oleū effudit in domo leprosi cuiusdā. xij. viris p̄sentib⁹. hoc oēs cōcinunt p orbē terrarum: ⁊ tps tantū ptransijt: ⁊ memoria eius q̄d factū ē nō est labefacta. S̄z q̄re nihil sp̄āle pmisit mulieri: sed sempiternam memoriā q̄z ex his q̄ dixit itelligi potuit. Si. n. op⁹ bonū fec̄. manifestū est q̄ ⁊ mercedē dignaz suscipiet. HIERO. Mystice aūt passurus p oī mundo morat̄ i bethania in domo obediētie: q̄ quondā fuit symonis leprosi. Symō quoq̄z ipse obediēs dr̄ q̄ iuxta aliā intelligentiaz mundus iterpretari potest: i cuius domo curata est ecclesia. ORIGE. Oleū āt vbiq̄z i scripturis aut opus misericodie itelligitur: quo lucerna verbi enutrita clarescit: aut doctrina cu⁹ auditu verbū fidei quod ē ascēsiuz nutritur. Generaliter ḡ omne quo q̄s vngitur oleū appellatur. olei autē aliud ē vnguētū. itē vnguēti aliud ē p̄ciosum: sic oīs actus iust⁹ opus bonū dr̄. Operis aūt boni aliud ē q̄d facimus pp hoīes vel s̄z hoīes: aliud q̄d p p dcīm ⁊ fm̄ deū. Jtē hoc ip̄z q̄d facim⁹ pp deū: aliud pficit ad vsuz hoīum: aliud tm̄ ad gloriā dei. vt puta aliq̄s benefacit hoī nāli iusticia motus nō pp deū: q̄ō faciebāt iterdū ⁊ gentes. opus illud oleum est vulgare non magni odoris: ⁊ ipsum tamē acceptabile apud deū: q̄m vt dic̄ petrus apud clemētez. Opera bona q̄ fiunt ab ifidelibus i hoc seculo eis psunt non i alio ad cōsequendū vitaz eternā: q̄ aūt ppter deū faciunt: magis illis i illo seculo pficit. hoc est vnguentuz boni odoris. Sed aliud fit ad vtilitatem hoīuz: vtputa elemosyne ⁊ cetera h̄j. hoc q̄ facit i xp̄ianos: pedes dn̄i vngit: q̄z ipsi sūt domini pedes q̄d p̄cipue solēt facere penitētes p remissiōe pctōr̄ suor̄. Qui aūt castitati studet i ieiunijs ⁊ oratōib⁹ p̄māet: ⁊ ceteris: que tm̄ ad gl'iaz dei pficiunt: hoc ē vnguētū q̄d vngit dn̄i caput ⁊ hoc ē vnguētū p̄ciosum ex cuius odore tota replet̄ ecclesia. ⁊ h̄ ē opus ppriū nō penitentiū s̄z pfector̄: aut doctria que necessaria ē hoībus hoc ē vnguētū quo pedes dn̄i vnguntur. Agnitio aūt fidei q̄ ad solū ptinet deū ē vnguentū quo vngit̄ caput xp̄i quo cōsepelimur xp̄o per baptismuz i mortē. HYLA. Mulier autē hec i p̄figuratione plebis gentiū ē q̄ in passione xp̄i gl'iaz deo reddit. Caput. n. ei⁹ perūxit caput autē xp̄i deus ē: nā vnguētū boni operis est fructus. sed discipuli fauore saluādi isr̄l'is vēdi hoc i vsū paupez dicūt debuisse: pauperes autē iudeos fide idigentes: istinctu prophetico nūcupāt: q̄bus dn̄s ait plurimū eē tpis quo hr̄e curā paupez possent. Ceter̄ non nisi ex p̄cepto suo salutē gentib⁹ posse p̄stari: que secum infuso mulieris huius vnguēto sint cōsepulte. q̄z regeneratio non nisi cum mortuis i baptismi pfessione redderet. ⁊ iccirco vbi predicabitur hoc euāgeliuz narrabitur opus eius: quia cessante israel: euangelij gloria fide gentium predicatur.

Tunc abijt vn⁹ de duodeci q̄ dicebatur iudas scarioth: ad pricipes sacerdotū: ⁊ ait illis: Quid vltis mihi dare ⁊ ego vobis eū tradā: At illi cōstituerunt ei triginta argēteos. Et exinde querebat opportunitatem vt eum traderet.

GLO. Posita occasione pditionis: cōsiter de pditione inde agit euāgelista. vñ dic̄. Tūc abi. vn⁹ d̄. xij. ⁊c̄. CHRY. in home. Tunc. s. quando hoc audiuit quoniam predicabitur hoc euangeliū vbiq̄z. timuit enim nā virtutis ineffabilis erat q̄d dictum est. AVGV. de con. euan. Jta eniz sermo dirigitur dicente dn̄o: Scitis q̄z post bidu. pas. fi. tūc cōgre. sūt princ. sacer. Tūc abi. vnus de. xij. Jnter illud eni q̄d dictum est: Ne tumultus fieret in populo. ⁊ hoc q̄d dicitur. Tunc abijt vnus de. xij. interpositū est illō de bethania q̄d recapitulādo dictū ē. ORIGE. Abijt aūt aduersus vnū p̄ncipē sacerdotū q̄ fact⁹ sacerdos in eternū ad multos p̄ncipes sacerdotū vt venderet precio volentem redimere totū mūduz. RABA. Abijt aūt dicit: q̄z nō coactus non inuitatus: sed sponte sceleratū iniyt consiliū. CHRY. in ho. Addit autem. vnus de. xij. ac si diceret: de primo choro eorū q̄ sublimiter electi sunt: ⁊ ad designationem eius adiungit: Qui dicitur iudas scharioth. Erat enim alius iudas. REMI. Scariotha nāq̄z fuit villa vnde ortus est iste iudas.

LEO pa. in ser. de pas. Qui non timoris perturbatiōe christum deseruit; sed pecunie cupiditate distraxit: amore enim pecunie vilis est omnis affectio: ⁊ anima lucri cupida etiam

pro exiguo perire non metuit: nullumqz est iusticie in illo corde vestigium in quo sibi auaricia facit habitaculum. Hic perfidus iudas inebriatus veneno dum sitit lucrum: tam stulte impius fuit. vt et dñm venderet et magistrū. vñ dixit principibus sacerdotum. Quid vul. mi. da. et ego vo. eū tra. HIERO. Infelix iudas damnū qđ ex effusione vnguēti se fecisse credebat: vult magistri precio cōpēsare nec certā tm̄ postulat summam vt saltem lucrosa videret [illegible] quasi vile tradens mancipium in potestate emen[illegible] posuit quantum vellent dare. ORIGE. Hoc autē faciunt omnes qui accipiunt aliquid corporalium aut mundalium rerū. vt tradant et eyciant ab anima sua saluatorem et verbum veritatis quod erat in eis. Sequit. At illi consti. ei. xxx. argen. Tantam mercedem constituentes quantos annos saluator conuersatus fuerat in hoc mundo. HIERO. Joseph autem non vt multi putant iuxta. lxx. interpretes. xxx. aureis venditus est: sed iuxta hebraicam veritatem. xxx. argenteis. neqz enim poterat seruus preciosior esse quam dñs. AVGV. de cō. euā. Qr autē dñs. xxx. argēteis vēdit⁹ ē significauit p iudā iudeos iniquosqz qui psequētes carnalia et temporalia que ad quinqz pertinent sensus corporis christum habere noluerūt. et quia sexta mundi etate fecerunt sexies qnqz eos quasi preciū vendit dñi accepisse signatum est. et quia eloquium domini argentum est: illi autē ipsam legem etiam carnaliter intellexerūt tanquam in argento impresserant secularis principatus imaginem quā amisso domino tenuerunt. Sequitur Et ex. quę. op. vt eum traderet. ORIGE. Qualem autem opportunitatem querebat iudas: lucas manifestius explanat dicens Et querebat opportunitatem vt traderet eum sine turba idest quando populus non erat circa eum. sed secretus erat cum discipulis: quod et fecit tradens eum post cenam cum secretus esset in predio gethsemani: et inde vsqz nunc opportunitas ista videtur his qui volunt prodere dei verbū in tempore persecutionis: quando multitudo credētium non est circa verbum veritatis.

¶ Prima autē die azimorū accesserūt discipuli ad iesū dicētes: Ubi vis parem⁹ tibi comedere pascha? At iesus dixit: Ite i ciuitatē ad quēdā: et dicite ei: Magr̄ dicit: tp̄s meū pꝑe est: apud te facio pascha cū discipul' meis. Et fecerunt discipuli sicut cōstituit illis iesus: et parauerūt pascha.

GLO. Prosecutus fuerat euangelista de his que erāt preambula ad xp̄i passionē. s. de pnunciatiōe passiōis: de consilio principū. et de tractatu pditionis nūc autē tēpus et seriē passiōis incipit psequi dicēs: prima autē die azi. HIERO. Prima dies azimorū. xiiij. dies mēsis primi ē: qn̄ agn⁹ imolat et luna plenissima ē et fermētū abycit. REMI. Et notādum qđ apud iudeos primo die pascha celebrat: reliq vo. vij. sequētes dies azimorū vocabant: sz nunc dies azimorū dr̄ p die pasche. CHRY. in ho. Uel hāc primā diē azimorū dicit: qz. vij. dies azimorū erāt assueuerunt. n. iudei a vespa sp numerare diē. vñ huius diei facit mētionē sm̄ quā i vespa pascha erat imolādum qđ quinta feria fuit. REMI. Sz forte dicet aliqs: Si ille typic⁹ agn⁹ figurā huius veri agni gestabat: quare non ea nocte passus ē xp̄s qn̄ solebat agnus imolari: Sz sciēdū qz eadē nocte mysteria sanguīs et corpis sui discipulis celebrāda tradidit: et sic tētus et ligatus a iudeis et sue imolationis. i. passiōis sacrauit exordium. Seqr̄. Acces. ad ie. dis. d. Ubi vis pte ti. co. pas. Inter eos autē discipulos q accesserūt ad iesū iterrogātes: et iudā fuisse estimo pditorē. CHRY in ho. Ex hoc autē māifestū ē: qn̄ nō erat ei dom⁹ nz tugurium. Ego autē estimo nz discipl'os habuisse. pfecto. n. eū illuc rogassent veīre. seqr̄. At ie. dixit Ite i ciui. ad quēdā et c. AVGV. de cō. euā. Eū. s. quē marc⁹ et lucas dicūt prem famil'as vl' dñz dom⁹. Qđ g iterposuit matthe⁹. Ad quēdā: tāqz ex psona sua studio breuitatis illō cōpēdio voluit isinuare: nā neminē sic loq vt dicat Ite ad quēdā qđ nesciat. Ac per hoc cū matthe⁹ v̄ba dñi posuisset dicētis Ite in ciuitatē iterposuit ipe Ad quēdā: nō q ipe dñs h̄ dixerit: sz vt ipe nob isinuaret tāto noīe fuisse quēdā i citate ad quē dñi discipli mittebāt vt pparēt pasca. Māifestū ē. n. discipl'os a dño nō ad quēlibet: sz ad quēdā hoiez. i. ad certū aliquem missos esse. CRHY i ho. Uel dicēdū qđ p hoc qđ dic. Ad quēdā: ostēdit qđ ad ignotū hoiez mittit: mōstrās hinc qn̄ poterat non pati. Qui. n. mētē hui⁹ psuasit vt eos susciperet qđ nō vtiqz operatus eēt i his q eū crucifigebāt: si tn̄ voluisset nō pati. ego autē neqz hoc admiror solū qn̄ eū suscepit ignot⁹ exñs. sz qn̄ suscipiēdo xp̄m multorū odiū cōtēpsit. HYLA. Uel ideo hominē cū q pascha celebratur⁹ eēt nō noiat. nō. n. xp̄iani noīs honor credētib⁹ erat pstit⁹. RABA. Ul' nomē ptermittit vt oib⁹ verū pascha celebrare volētib⁹ xp̄m qz hospitio suscipiēdi mētis suscipe dāda facultas designet. HIERO. In hoc et morē veteris testi noua scriptura cōsuat. Frequēter enim legim⁹. Dixit ille illi: et i loco illo et illo: et tñ nomī psonarum locorūqz n̄ ponit. Seqr̄: Et dicite ei Magr̄ dic. tp̄s meū ppe ē. CHRY. i ho. Hoc autē dixit discipl'is passionē cōmemorās: vt ex multiplici passiōis enūtiatōe exercitati meditarēt qđ futurū erat: sil' autē demōstrās qđ volēs ad passionē veīt. Sequitur Apō te facio pascha. In quo demōstrat qm̄ vsqz ad vltimū diē n̄ erat cōtrari⁹ legi. Addidit autē. Cū discipl'is meis vt sufficiēs fieret pparatio. et vt ille ad quē mittebat non existiaret eū occultari velle. Seqr̄. Et fece. disci. sic: sti. ill' ihs: et para. pascha. ORI. Forsitā autē aliqs reqreret ex eo qđ ih̄s celebrauit more iudaica pascha. qz cōuenit et nos imitatores xp̄i sil'r facere nō considerās qđ ih̄s fact⁹ ē sub lege nō vt eos q sub lege erāt sub lege relinqret sz vt ex lege educeret. quanto ergo magis nō cōuenit illos introire in lege q prius fuerant extra legē: sed spiritualiter celebrātes q i lege corporaliter celebrāda mādant: vt in azimis syncerītatis et veritatis celebram⁹ pascha sm̄ voluntatem agni dicentis: Nisi māducaueritis carnē meā: et bibe. san meū nō habe. vitā in vobis.

¶ Uespere aūt facto: discūbebat cum duodecim discipulis suis. Et edētib⁹ illis dixit: Amē dico vobis: quia vn⁹ vestrū me traditurus ē: Et contristati valde: ceperūt singuli dicere: Nūqd ego sū dñe? At ipse rñdēs ait: Qui itingit mecū manū i parapside: hic me tradet. Fili⁹ quidem hominis vadit sicut scriptū ē de illo. ve autē homini illi: p quē filius hoīs tradetur. Bonū erat ei: si nat⁹ nō fuisset hō ille. Rñdēs aūt iudas qui tradidit eum dixit: Nūquid ego sum rabbi? Ait illi: Tu dixisti.

HIERO. Quia supra domin⁹ de passi. sua pdixerat: nūc et de proditore predicit dans ei pnie locum: vt cum intelligeret sciri cogitationes suas et oculta cordis consilia: peniteret eum facti sui vnde dicit. Uespere autem fa. discū. cū xij. disci. suis. REMI. Cum. xij. dicit qz iudas adhuc erat in numero qui iā recesserat merito. HIERO. Omnia. n. sic agit iudas vt tollat suspicio pditoris. REMI. Et notādum qz pulchre vespa facto discubuisse dicit: qm̄ ad vesperam agnus imolari solebat. RABA. Ideo et vespere discubuit cū discipulis qz in passione christi quādo verus sol ad occasum properauit refectio eterna oībus fidelibus preparata fuit. CHRY. in ho. Designat autē euangelista qđ comedētibus illis disputat iesus de traditione iude: vt et a tēpore et mēsa ostēdat maliciā proditoris et ideo sequit. Et edētib⁹ illis dixit amē dico vo. qz vn⁹ ve. me tra. ē. LEO papa in ser. de pas. In quo notā sibi esse pditoris sui cōsciam demōstrauit nō aspa ac aperta ipsiū icrepatione cōfundēs sed leni: et tacita admonitione cōueniēs: vt facili⁹ corrigeret penitēdo: quem nulla deformasset abiectio. ORIGE. Ut

dixit gnālr: vt testimōio pcussi cordis singuloꝝ q̄litas pba ret; ⁊ vt iude ostēderet maliciā q nec cognitori ↄsilioꝝ suo rū credebat: esto q̄ in primis putauit latere q̄si hoiem qui postq̄ vidit consciam suā positā in vbis ipsius: quoꝝ pimū ifidelitatis erat scd̄z ipudētie ⁊ vt ēt discipuloꝝ ostēderet bonitatē: q̄ pl⁹ credebāt vbis xp̄i q̄ↄscie sue. vnde seq̄t: ⁊ cō. sūt val. ⁊ cep. sin. di. Nūqd ego sū dn̄e? Unusq̄sq̄z. n. discipuloꝝ sciebat ex his q̄ docuerat iesus q̄m ad malū vertibilis ē hūana natura. ⁊ i colluctatōe aduersus rectores hui⁹ mūdi tenebraꝝ ⁊ pp̄ hāc cāz vnusq̄sq̄z eoꝝ timēs iterrogauit: vnde ⁊ de oib⁹ futuris timēdū ē nobis ifirmis. Uidēs aūt dn̄s de seipsis timētes discipulos: demōstrauit pditorē idicio pphetice vocis dicētis: Qui manducat panē meū amplificauit aduersū me supplātationē. vn̄ seq̄t. At ipse rn̄s ait: Qui itin. me ma. i pap. h̄ me tradet. HIERO. O mira dn̄i patiētia. pˀus dixerat: Un⁹ vestrū me tradet. pseuerat pditor i malo. māifestius arguit: ⁊ tn̄ nomē ppriū nō designat. Judas. n. ceteris ↄtristatis ⁊ retrahētib⁹ manū ⁊ iterdicētibus cibos ori suo: temeritate ⁊ ipudētia q̄ pditur⁹ erat: ēt manū cū magistro mittit i papsidē vt audacia bonā ↄsciaz mētiret. CHRY. i ho. Mihi āt vr̄ ⁊ hoc xp̄z fecisse: q̄. s. iudas cū eo i papside itīgeret magis cū ↄfūdēs ⁊ i amorez suū attrahēs. RABA. Qd āt dicit h̄ matthe⁹: In papside marcus dicit In catino: Parapsis. n. ē vas escar q̄drāgulatū a pib⁹ assibus. i. eq̄s lateribus dictū. catinū vo vas fictile aptū ad imittēdū liquorē: ⁊ potuit fieri vt i mēsa vas fictile q̄drāgulatū ↄtineret. ORIGE. Hec ē āt ppria ↄsuetudo boni nimis maloꝝ: vt post salē ⁊ panē isidient̄ hoībus maxie nihil inimicitie ab eis habētib⁹. Si āt ⁊ post spūalē mēsaz abūdātius videbis mltitudinē malitie eius nō recordātis: nec i corporalibus bonis magistri dilectionē nec in spūalibus doctrinā. Tales sūt oēs i eccl̄ia q isidiāt̄ fribus suis: cū qb⁹ ad eādē mēsaz corpis xp̄i frequēter sil̄ fuerūt.

HIERO. Judas āt nec p̄io nec scd̄o correctus: a pditione retrahit pedē: s̄z patiētia dn̄i nutrit ipudētiā suā. ⁊ iō pena p̄dicit̄: vt quē pudor n̄ vicerat corrigāt dnūciata supplicia vnde seq̄t. Fili⁹ qdē hoīs va. sic̄ scri. ē de illo. REMI. Humanitatis nāq̄z ē ire ⁊ redire: diuinitatis s̄p manere ⁊ eē. ⁊ q̄ humanitas pati potuit ⁊ mori. iccirco pulchre dicit̄ filius hoīs abire. Apte ēt dicit. Sicut scriptū ē de eo. q̄m q̄cunq̄z passus ē p̄us a pphetis p̄dicta sunt. CHRY. in ho. Hoc aūt dixit ad cōsolādū discipulos. vt non existimarent infirmitatis id eē q̄d passurus erat: ⁊ vtinam ēt corrigeret proditorē. Quāuis aūt scriptū fuerit passurū esse christum nihilominus tamē icusat̄ iudas. Nō. n. traditio iude salutē nostrā operata est sed sapientia christi q alioꝝ nequicys ad id quod nobis expediebat vtebat̄. vnde seq̄tur: Ue aūt ho. il. per quē fi. hoīs tradet̄. ORIGE. Nō dixit ve hoīni illi a quo tradit̄: s̄z p quē tradet̄: ostēdēs alterū a quo tradebat̄. i. diabolo: ipsuz āt iudā mīstrū eē traditiōis. Ue aūt oibus pditorib⁹ xp̄i: q̄cūq̄z. n. discipulos xp̄i tradit ipsuz xp̄z tradit̄. REMI. Ue ēt erit oib⁹ q̄ maligna ↄsciētia ⁊ polluta ad mēsaz xp̄i accedūt. Quāuis. n. xp̄z nō tradāt iudeis crucifigēdū tradūt tn̄ suis iniq̄s mēbris sumēdū ⁊ ad maiorē exaggerationē subdit. Bonū erat il. si na. n̄ fu. hō ille. HIERO. Nō āt iō putād⁹ ē an̄ fuisse q̄ nasceret̄: q̄ nulli posset eē bn̄: nisi ei q fuerit: s̄z simplr̄ dictū ē mlto meli⁹ eē nō subsistere q̄ male subsistere. AVGV. de q̄. euā. Etsi q̄spiam ↄtendit aliquā vitā eē an̄ istā: nō iudet n̄ vt nō nasceret̄. s̄z nulli expedire cōuicit̄. An diabolo dicit nō expedire nasci scz ad peccatū an ēt bonū erat illi vt xp̄o non nasceret̄ per vocationē nec eēt apostata. ORIGE. Judas āt post oīnz aploꝝ iterrogatiōes: ⁊ post christi narrationem de ip̄o vix aliquādo ⁊ ipse interrogauit versuto cōsilio: vt simulacete ris interrogando celaret proditionis ↄsiliū. Nā vera tristitia nō sustinet morā. vnde seq̄tur. Respon. aūt iu. q tradi: eū dixit: Nunqd ego sum rabbi? HIERO. In que blandiētis fingit affectū sine icredulitatis signū. Ceteri. n. q̄ nō erāt prodituri dicunt. Nūquid ego sum dn̄e? Jste q pditurus erat nō dn̄m: s̄z magistrū vocat: q̄si excusationē; habeat si dn̄o denegato saltē magistruz pdiderit. ORIGE. Ud hoc ipsuz q̄si subsanēs dicit: q̄ vocabat̄ magister cū nō ēēt hoc vocabula dign⁹. CHRY. in ho. Q̄uis āt dn̄s poterat dixisse: argētū es pact⁹ accipe ⁊ adhuc audes iterrogare: nihil hoꝝ dixit mitissimus iesus. nobis terminos ⁊ regulas prefigēs. Seq̄t̄. n. Et ait illi tu dixisti. REMI. Qd sic pōt itelligi. Tu dicis ⁊ veꝝ dicis: siue tu dixisti ⁊ nō ego: vt adhuc ei locus penitētie ↄcederet̄: dū nō aptius ei⁹ pueritus manifestat̄. RABA. Potuit hoc ēt sic dici a iuda ⁊ ca domino responderi: vt nō omnes aduerterent q̄d dictū erat.

Cenantibus autem eis: accepit iesus panē; ⁊ benedixit: ac fregit: deditq̄z discipulis suis ⁊ ait: Accipite ⁊ comedite: hoc est corpus meum.

HIERO. Postq̄ typicū pascha fuerat ipletū ⁊ agni carnes cū apl̄is comederat: ad veꝝ pasche trāsgredit̄ sacramētū: vt q̄m oi p̄figuratiōe ei⁹ melchisedech sūmi dei sacerdotis panē ⁊ vinū offerēs fecerat. ipse quoq̄z i vitate sui corpus ⁊ sanguis representaret. vn̄ dr̄. Cenātib⁹ āt illis. AVGV. ad ianuariū: In quo liq̄do appet: q̄m p̄io accepunt discipuli corp⁹ ⁊ sanguinē dn̄i nō eos accepisse ieiunos. Nūquid pptērea calūniādū ē ritus vniuerse ecclesie q a ieiunis sp accipit̄. Placuit. n. sp̄ūisc̄o vt i honorē tāti sacramēti in os christiani pri⁹ dn̄icū corpus itraret q̄ ceteri cibi. Saluator nāq̄z quo vehemēti⁹ cōmēdaret mystery hui⁹ altitudinē vltimuz hoc voluit ifigere cordib⁹ ⁊ memorie discipulorū a qb⁹ ad passionē digressur⁹ erat. ⁊ iō nō precepit quo deinceps ordie sumeret̄: vt apl̄is p quos ecclesiā dispositurus erat suaret huc locū. GLO. Sub alia tn̄ sp̄e carnē ⁊ sanguinē suū tradidit christ⁹: ⁊ deīceps sumēdum isitutuit, ut fides hēret meritū q̄ de his ē q̄ nō videt̄. AMRBO. de sacramētis. Et vt null⁹ horror cruoris sit: ⁊ preciū tn̄ opef redēptiōis. AVGV. sup ioā. Cōmēdauit āt dn̄s corpus ⁊ sanguinē suū i eis reb⁹ q̄ ad vnū aliqd redigūt̄ ex mltis. Panis nāq̄z in vnū ex mltis granis ↄficit̄: vinū vo i vnū ex multis acinis ↄfluit. ita dn̄s iesus christ⁹ nos signauit: ⁊ mysteriū pacis ac vnitatis nr̄e i sua mēsa ↄsecrauit. REMI. Aptē fructū terre obtulit vt p h̄ dimōstraret q̄ ad h̄ venerat ut illā maledictionē auferret q̄ maledicta ē terra pp peccatū pmi hoīs. Cōgruēter ēt iussit offerri q̄ de terra nascuntur q̄b⁹ hoīes maxie laborāt vt nō eēt difficultas in acq̄rēdo ⁊ hoīes de labore manuū suaꝝ sacrificiū deo offerret. AMBRO. de sacramē. Ex hoc āt accipe anteriora eē mysteria christianoꝝ q̄ iudeoꝝ. Obtulit. n. melchisedech panē ⁊ vinū: silis p oīa filio dei. cui dr̄: Tu es sacerdos i eternū fo ordinē melchisedech: de quo ⁊ h̄ dicitur: Accepit iesus panē.

GLO. Qd̄ de pane frumēti itelligi dz. grano. n. frumēti se cōparauit domin⁹ dicēs: Nisi granū frumēti cadēs i terra. Talis ēt panis cōpetit sacramēto. q̄ ei⁹ vsus ē cōioni alij panes pp̄ter eius defectū funt. Qr vo christus vsq ad vltimuz diē demonstrauit se nō esse ↄtrariuz legi. vt sup verbis Chryso. habitum est: in vespera vero quādo pascha imolabat̄ s̄m legis preceptuz azima comedendum erat: ⁊ oē fermētatuz abyciendu; manifestū est q̄ panis istē quē dominus accepit vt discipulis traderet azim⁹ fuit. GREGO. in registro. Solet autē nōnullos monere: q̄ in ecclesia alij offerunt panes azimos alij fermētatos. Ecclesia nāq̄z romana offert azimos panes pptērea q̄ dn̄s sine villa ↄmixtiōe suscepit carnē. alie vo ecclesie offerunt fermētatum: pro eo q̄ verbuz patris indutuz est carne: ⁊ est verus deus ⁊ verus hō. nā ⁊ fermentuz ↄmiscet̄ farine: s̄z tamen tā azimuz q̄ fermētatuz duz sumimus vnuz corp⁹ dn̄i nr̄i saluatoris efficimur. AMBRO. de sacramētis. Jste autē panis ante verba sacramētoꝝ panis est vsitatus: sed vbi accesserit consecratio: de pane fit caro Christi. Cōsecra-

tio aũt qb⁹ verbis est ꝛ qb⁹ sermonib⁹ nisi dñi iesu: Si eniʒ tãta vis ē in eius sermõe vt inciperent eē q̃ nõ erãt quanto magis opatorius est: vt sint q̃ erãt: ꝛ in aliud ꝯmutẽtur. Si enī opatiuᷓ ē sermo celestis in alijs reb⁹ non opaẽ in celesti sacramẽtis: Ergo ex pane corp⁹ fit xp̃i: ꝛ vinũ fit sanguis ꝯsecratõe v̄bi celestis. Modũ reqris: Accipe. Cõsuetudo ē vt nõ generet homo nisi ex viro ꝛ muliere: sed qꝛ voluit dominus de spiritusancto ꝛ virgine nat⁹ est xp̃s. AVGV. de ver. do. Sicut ergo per spiritumsctm̃ vera caro sine coitu creatur: ita ꝛ per eundem substãtia panis ꝛ vini idem corp⁹ christi ꝛ sanguis ꝯsecratur. ꝛ ideo quia verbo domini fit predicta consecratio subditur: Benedixit. REMI. Per hoc etiam monstrauit quia hũmanam naturam vna cũ patre ꝛ spiritusancto gratia diuine virtutis impleuit: ꝛ eterne immortalitatis munere ditauit. Sed vt monstraret quia corpus eius non absq̃ sua voluntate subiectum erat passioni: subditur. Ac fregit. AVGV. in li. senten. Prosperi. Cum enim frangitur hostia dum sanguis de calice in ora fidelium funditur. quid aliud q̃ꝫ dominici corporis immolatio in cruce: eiusq̃ꝫ sanguinis effusio de latere designatur: DIONY. in eccle. hierar. In hoc etiam ostenditur ꝙ vnuꝫ ꝛ simplum dei verbum per humanationem compositum ꝛ visibile ad nos peruenit: ꝛ ad se nostram societateꝫ benigne producens: spiritalium bonorum distributorum nos participes fecit vnde sequitur: Deditq̃ꝫ discipulis suis. LEO papa in ser. de passi. Nec ab hoc quidẽ mysterio traditore submoto ostenderet iudas nulla iniuria exasperatus: qui impietate voluntaria erat prescitus. AVGV. super Jo. De vno enim pane ꝛ petrus accepit ꝛ iudas: sed petrus accepit ad vitam iudas ad mortem. CHRY. in ho. Et hoc ioannes ostendit dicens: Quoniam post hoc intrauit in eum sathanas. Etenim maius peccatum est factum ꝛ quoniam cuꝫ tali mente ad mysteria accessit. ꝛ quoniam cum accessissꝫ: nõ factus ē melior. neq̃ꝫ timore: neq̃ꝫ beneficio: neq̃ꝫ honore: christus autem non prohibuit eum q̃uis omnia nouerit: vt discas quoniam nihil dereliquit eoruꝫ que incorreptionem conueniunt. REMI. In hoc etiam facto reliquit exẽplũ ecclesie: vt neminem a societate sui neq̃ꝫ a cõiane corporis ꝛ sanguinis domini segreget nisi pro aliquo mãifesto ꝛ publico crimine. HYLA. Uel sine iuda pasca accepto calice ꝛ fracto pane conficitur: dignus enim eternoꝝ sacramentoꝝ cõmunione non fuerat. Discessisse autem eum hinc intelligitur ꝙ cum turbis reuersus ostenditur. Seqẽ: Et ait accipite ꝛ comedite. AVGV. ḋ v̄. do. Inuitat dñs seruos vt ppararẽt eis cibũ seipsum. Sed quis audeat mãducare dñm suũ: ꝛ quidẽ qñ manducatur reficit: sed non deficit. viuit mãducatus qꝛ surrexit occisus nec qñ mãducatur partes de illo facim⁹. ꝛ quidẽ in sacramẽto sic fit. Norunt fideles quẽadmodũ manducent carnẽ xp̃i. vnusquisq̃ꝫ partẽ suã accipit: per partes mãducatur in sacramẽto ꝛ integer manet: totus in celo: totus in corde tuo. Ideo autẽ ista dicunẽ sacramenta: qꝛ in eis aliud videtur: ꝛ aliud intelligitur: quod videtur habet speciẽ corporalẽ: quod intelligitur fructuꝫ habet spiritualeꝫ. AVGV. super ioãnẽ. Carnem autẽ xp̃i non edamus tm̃ in sacramẽto qð ꝛ multi mali faciũt: sed vsq̃ꝫ ad spiritus participationẽ manducemus: vt in domini corpore tanq̃ꝫ mẽbra maneamus: vt eius spiritu vegetemur. AMBRO. de sacra. Ante enim q̃ꝫ consecretur panis est. vbi autem verba xp̃i accesserint dicentis Hoc est corpus meum: corpus xp̃i est.

¶ Et accipiens calicem gratias egit: ꝛ dedit illis dicens: Bibite ex hoc oẽs. Hic est eniꝫ sanguis meus noui testamenti: qui pro multis effundeẽ in remissionem peccatorum. Dico auteꝫ vobis non bibã ãmodo de hoc genimine vitis vsq̃ꝫ in diem illum: cum illud bibam vobiscum nouum in regno patris mei.

REMI. Quia corp⁹ suũ sub specie panis dñs discipulis dederat pulchre ẽt calicẽ sui sanguinis tradit eisdẽ. vñ dẽ: Et accipiens calicẽ grãs egit. In quo demõstrat quãtũ de nostra salute gradeẽ. p qb⁹ etiaꝫ sanguinem suum funderet. CHRY. in ho. Ideo etiã grãs egit. vt nos doceret q̃liter oporteret nos hoc mysteriũ pficere: ꝛ ẽt monstrauit qm̃ ad passionẽ nõ venit nolens. Erudiuit enī nos quodcũq̃ꝫ patimur cũ gratiaꝝ actiõe ferre: ꝛ ẽt ex hoc bonã spẽ nobis dedit. Si enī figura hui⁹ sacrificij. s. imolatio agni paschalis: facta est liberatio populi ab egyptiaca seruitute: multomagis veritas liberabit orbẽ terrarũ. Seqtur: Et dedit illis dicens Bibite ex hoc oẽs. Ne aũt hoc audiẽtes turbarentur primũ ipse sanguinẽ suũ bibit īducens eos sine turbatione ad cõionẽ mysterioꝝ. HIERO. ꝯ Heluidiũ Sic igiẽ dñs iesus fuit cõuiua ꝛ ꝯuiuiuꝫ: ipse comedens ꝛ q comeditur. Seqtur. Hic ẽ sanguis me⁹ noui testamẽti ꝛc̃. CHRY. in ho. Hoc ẽ annunciatiõis legis noue: hoc enī pmittebat vetus testm̃ qð cõtinet nouũ. Sicut eniꝫ vetus testm̃ habuit sanguinẽ vituloꝝ ꝛ ouiũ: ita nouũ habet sanguinẽ dñicum. REMI. Sicut. n. legiẽ: qꝛ accepit moyses sanguinẽ agni ꝛ misit in craterã: ꝛ intincto fasciculo hisopi aspsit populũ dicens: hic est sanguis testamenti qð mandauit ad nos deus. CHRY. in ho. Sanguinẽ aũt noĩans: ꝛ passionẽ suã pnũciat dicẽs: Qui pro multis effundeẽ: Et rursus dicit mortis cãm cũ subdit: In remissionẽ peccatoꝝ. q. d. sanguis agni in egygio effusus ẽ p salute pmogenitoꝝ ppl'i israelis. hic aũt in remissionẽ peccatoꝝ vniuersi orbis terraꝝ. REMI. Et notãdũ qꝛ nõ ait: Pro paucis. aut p oib⁹: ſꝫ pro multis quia nõ venerat vnã tm̃ gẽtẽ redimere: ſꝫ multos de oib⁹ gentibus. CHRY. in ho. Hoc aũt dicẽs oñdit ꝙ passio ei⁹ mysteriũ ẽ salutis hũane p qð ẽt discipulos consolaẽ. Et sicut moyses ait: Hoc erit vobis memoriale sempiternũ ita ꝛ ipse dixit vt lucas refert: hoc facite ĩ meã cõmorationẽ. REMI. Nõ solũ aũt panẽ: ſꝫ ẽt vinũ offerendũ docuit: vt esurientes ꝛ sitientes iusticiã his mysterijs docet et eẽ recreandos. GLO. Sicut enī corporalis refectio fit p cibũ ꝛ potũ. ita sub specie cibi ꝛ pot⁹ nobis spiritualẽ refectionẽ dñs pparauit. Cõueniens ẽt fuit ad signãdũ dñicam passionem vt sub duplici specie hoc sacramẽtuꝫ instituereẽ. In passione enī sanguinẽ suũ effudit ꝛ sic sanguis eius fuit a corpore separatus. Oportuit ergo ad dñicaꝫ passionẽ representãdã seorsuꝫ pponi panẽ ꝛ vinũ q̃ sũt corporis ꝛ sanguinis sacramẽta. Sciendũ tñ est: ꝙ sub vtraq̃ꝫ specie tot⁹ xp̃s cõtineẽ: sub specie qdẽ panis simul sanguis cũ corpore: ꝛ sub specie vini simul corp⁹ cũ sanguĩe. AMBRO. in ep'la ad corin. Jð ẽt in dvab⁹ spẽb⁹ celebraẽ: valet enī ad tuitionẽ corpis ꝛ aĩe qð pcipim⁹. CHRY. ad cõciliũ. Calix v̄o dñi nõ ẽ aq̃ sola ꝛ vinũ solũ: nisi vtrũq̃ꝫ misceaẽ. q̃uo nec corp⁹ dñi põt esse farina sola aut aqua sola. nisi vtrunq̃ꝫ fuerit adunatuꝫ. AMBRO. de sacra. Si autem Melchisedech panem ꝛ vinum obtulit: quid sibi vult aque mixtio: Accipe rationẽ: Tetigit moyses petram ꝛ petra vndam maximaꝫ fudit: petra ãt erat christus: ꝛ vnus de militibus lancea tetigit lat⁹ christi: ꝛ de latere eius aqua fluxit ꝛ sanguis aqua vt mundaret sanguis vt redimeret. REMI. Sciendum etiam ꝙ vt ioannes dicit Aque multẽ populi sunt. Et quia nos oꝫ semper manere in christo: ꝛ christum in nobis: vinum aque mixtum offertur: vt ostendatur: qꝛ caput ꝛ mẽbra. i. christ⁹ ꝛ ecclesia vnum sunt corpus: vel vt demõstretur quia nec xp̃s passus est absq̃ꝫ amore nostre redẽptionis: nec nos saluari possumus absq̃ꝫ illi⁹ passiõe. CHRY. in ho. Quia vero de passione ꝛ cruce eis locutus erat. consequenter eum qui de resurrectione est sermonem inducit dicens. Dico autem vobis non bibam ãmodo de hoc geni. vitis vsq̃ꝫ

in'di.il.cum il.bi.vobis.no.in regno pa.mei. Regnum autem resurrectionē suā noīat. Ideo autē hoc de resurrectione dixit q.s.cū apl'is eēt bibiturus ne aliq existimarēt phātasiā eē resurrectionē: ꝛ ideo psuadentes hominib' de christi resurrectione dixerūt. Simul comedim' ꝛ bibim' cū eo postq̄ resurrexit a mortuis: p hoc ergo ostendit q' videbūt eū resuscitatū: ꝛ cū ipis rursus erit. Qz āt dicit: Nouū clare itelligēdū est noue.i.nouo mō nō q̄si corpus passibile hn̄s ꝛ indigēs cibo. Nō eni post resurrectionē comedit ꝛ bibit: qz cibo indigeret sz ꝑpter resurrectiōis certitudinē. Qz vero sunt qdā heretici in sacris mysterijs aqua vtētes non vino demōstrat per hec vba: quoniā ꝛ cū sacra mysteria tradidit vinū dedit qd̄ ꝛ resuscitat' bibit. ꝑpter hoc dicit: Ex hoc genimine vitis. Uitis eni vinū nō aquā generat. HIERO. Uel aliter: de carnalib' domin' trāsit ad spiritalia. q' vinea de egypto trāsplantata populus sit isrl': sacra scriptura testatur: dicit ergo dn̄s se de hac vinea nequaq̄z esse bibiturū nisi in regno pr̄is. Regnū pr̄is fidem puto esse credētiū: ergo cū iudei regnū recepint pr̄is tunc de vino eoꝝ dn̄s bibet. Attēde aūt q' dicat: Patris: ꝛ non dei: Oīs enim pater nomen ē filij ac si diceret cum crediderit in deū patrem: ꝛ adduxerit eos pater ad filium. REMI. Uel aliter: nō bibaz de geni. vi.huius.i.nō vltra synagoge carnalib' oblatōibus delectabor: in quibus illa pascalis agni imolatio precipuum locum tenere solebat: Aderit autem mee resurrectionis ꝛ dies in quo in regno patris constitutus idest gloria eterne immortalitatis sublimatus vobiscum illud bibam nouum: hoc est de salutatione illius populi iam renouati per aquam baptismatis quasi nouo gaudio letabor. AVGV. de q. euā. Uel aliter cum dicit: Bibam illud nouum: vult intelligi hoc vetus esse. Quia ergo de propagine adam qui vetus homo appellatur corpus suscepit. quod in passione morti traditurus erat: vnde etiam per vini sacramētū cōmendauit sanguinē suū: sz qd aliud nouū vinū nisi imortalitatē renouādoꝝ corporū intelligere debemus: Qz autē dicit: Uobiscū bibaz. ēt ipsis resurrectionē corporum ad induendam immortalitatē pmittit. vobiscū. n. non ad idē tēpus: sz ad eādē innouationē eē dictū accipiēdū est: nam ꝛ nos dicit apostolus resurrexisse cum xp̄o: vt spes rei future iā leticiā presentem afferat. Quod autem de hoc genimine vitis etiam illud nouuz esse dicat. significat vtiqz eadem corpora resurrectura fm innouationem celestem que nūc fm terrenam vetustatem sunt moritura. HYLA. Uidetur autem ex hoc q' iudas cum eo non biberit: quia non erat bibiturus in regno: cū vniuersos tūc bibētes ex vitis istius fructu bibituros secum postea polliceret. GLO. Sed sustinendo aliorum sanctorum sententiam: q' s. iudas sacramenta receperit a christo: dicendum est quod hic dicit. Uobiscum ad plures com̄n non ad omnes referendum esse.

¶ Et hymno dicto: exierūt in mōtē oliueti. Tūc dicit illis iesus: Omnes vos scandaluz patiemini in me in ista nocte. Scriptum est eni: Percutiā pastorem: ꝛ dispergētur oues gregis. Postq̄z autem resurrexero: precedaz vos in galileaz. Respondens autem petrus: ait illi: Et si oēs scādalizati fuerit in te: ego nunquā scandalizabor. Ait illi iesus: Amen dico tibi: quia in hac nocte anteq̄z gallus cātet: ter me negabis. Ait illi petr' Etiam si oportuerit me mori tecū: non te negabo. Similiter ꝛ omnes discipuli dixerūt.

ORIGE. Discipulos qui acceperant benedictionis panem ꝛ biberant calicem gratiarum actionis: docebat dn̄s pro his omnibus hymnum dicere patri: vnde dicitur Et hymno dicto exierūt in mō. oli. vt de alto trāsirēt ad altuz qz fidelis nō pōt aliqd agere i ɔualle. CHRY. in ho. Audiāt qcūqz velut porci simplr' mādūcātes cū ebrietate surgunt cū deceret gratias agere ꝛ in hymnū mēsaz desinere. Audiāt qcūqz vltimā orationē in sacris mysterijs nō expectāt. vltia eni orō misse illi' hymni ē signū. Grās ergo egit anteq̄z sacra mysteria discipulis daret: vt ꝛ nos gratias agamus. Hymnū dixit postq̄z d̄dit vt ꝛ nos hoc ipsuz faciam'. HIERO. Juxta hoc exēplū saluatoris q pane xp̄i ꝛ calice saturat' ꝛ iebriat' fuerit pōt laudare deū ꝛ ɔscēdere mōtē oliueti: vbi laboꝝ refectio doloris solatiū ꝛ veri luminis noticia ē. HILA. Per hoc ēt ostēdit q' hoīes ɔsumatum vniuersis diuinoꝝ mysterioꝝ virtutib' gaudio exultatiōe qz cōi in celestē gloriā efferunt. ORIGE. Apte ēt mons misericordie ē elect' vbi ꝑnūciaturus fuit scādalū ifirmitatis discipuloꝝ: iā tūc parat' vt non repelleret discipulos discedētes sed vt recipet reuertētes. vn̄ seqt'. Tūc dixit illis: Oēs vos scā. patie. in me in ista nocte. HIERO. Predicit qdē qd̄ passuri sunt vt cū passi fuerit nō desperēt salutē. sz agētes penitētiā liberent. CHRY. in ho. In quo ēt docet nos q̄les ante crucē fuerūt discipuli ꝛ q̄les p' crucē. Eteni q neqz cū xp̄o dū crucifigebat' stare poterāt p' mortem xp̄i adamāte fuerūt fortiores. Fuga eni discipuloꝝ ꝛ timor demōstratio ē mortis xp̄i vt ɔfundant' q heresi marchiōis egrotāt Si eni neqz ligat' ē neqz crucifix': vn̄ petro ꝛ reliqs apostolis icussus est tātus timor? HIERO. Et significanter addidit In ista nocte. qz q̄mo q iebriantur: nocte ebriant': sic ꝛ q scandalū patiunt' in nocte ꝛ in tenebris sustinent. HILA. Huius ēt ꝑdicatiōis fides auctoritate prophetie veteris cōtinebat'. vnde seqtur. Scriptū ē eni. per. pasto. ꝛ disper. oues gregis. HIERO. Hoc alijs verbis in zacharia propheta scriptū est ꝛ ex ꝑsona prophete ad deuz dicit'. Percute pastorē ꝛ dispergent' oues: ꝑcutitur aūt pastor bonus vt ponat aiam suam pro ouib' suis: ꝛ de multis gregib' erroꝝ fiat vnus grex ꝛ vn' pastor. CHRY. in ho. Hanc autem prophetiam inducit: simul quidez suadēs eis attendere semp que scripta sunt: simul etiā ostendens quoniam fm dei consilium crucifigebantur: ꝛ vndiqz mōstrās non alienum se eē a veteri testō ꝛ a deo qui in eo ꝑnūciabatur. non autem permisit eos in tristibus permanere: sed ꝛ leta prenunciat dicens: Postq̄z autez resurrexero precedā vos in galileam: non enim confestim post resurrectionem in celo eis apparuit: neqz in longam quandam regionez vt eis appareat vadit sed in ipsa gente ꝛ in ipsis fere regionibus: vt ꝛ hic crederent: quoniam qui crucifixus est: ipse est qui resurrexit. Propter hoc etiam se in galileam abire dicit: vt a timore iudeorum liberati crederent ei quod dicebat. ORIGE. Predicit etiam hoc eis vt qui ad modicum dispergūtur scandalum passi. post congregentur a resurgente christo ꝛ precedente eos in galileam gentiuz. HILA. Sed petrus intantum ꝛ affectu ꝛ charitate christi efferebatur: vt ꝛ imbecillitatem carnis sue ꝛ fidez verbarum domini non contueret': quasi dicta eius efficienda non essent. vnde sequitur: Rn̄dens petrus ait illi. Et si oēs scādalizati fuerit in te ego nūq̄z scādaliçabor. CHRY. in ho. Quid ais o petre: Propheta dixit: Dispgent' oues. ꝛ xp̄s ɔfirmauit qd̄ dictū ē: ꝛ tu dicis Nequaq̄z. Qn̄ dixit: Unus ex vobis me tradet: timebas ne tu esses traditor: q̄uis nihil tibi tale conscius eras nūc aūt manifeste eo dicente. quoniam oēs scandaliçabimini. ɔdicit sed qz erutus erat ab anxietate quam de proditione habuerat confidens de reliquo dicebat: Ego nunquā scandaliçabor. HIERO. Non tamē est temeritas nec mendacium: sed fides est apostoli petri: ꝛ ardens affectus erga dominum saluatorem. REMI. Qd̄ ergo ille dic preuidendo: iste denegat amando. vbi mo

taliter instruimur vt quãtum confidimus de ardore fidei: tantum timeamus de carnis fragilitate. videtur tamen accusabilis petrus. ⁊ quoniã contradixit: ⁊ quoniã alijs seipm preposuit ⁊ tertio: quoniã totũ sibi attribuit q̃si fortiter esset perseueraturus. vt hoc igitur in eo sanaret permisit fieri eius casum: non impellens eum ad negandum. sed eũ sibi deserens: ⁊ naturaz humanaz de fragilitate conuincens. ORIGE. Unde alij discipuli scandoliçati sũt in iesu. Petrus autez non soluz scandaliçatur: sed abundantius relinquitur vt ter denegaret. vnde sequitur: Ait illi iesus: Amen dico tibi. quia in hac nocte antequam gallus cantet: ter me negabis. AVGV. de concor. euange. Potest autem mouere q̃ tã diuersã nõ tm̃ verba. sed etiaz sniãs euangeliste premittunt. quibus premonitus petrus illã presumptionez proferret vel cum domino vel pro domino moriendi ita vt cogant intelligibiliter euz expresse presumptionez suam diuersis locis sermonis christi: ⁊ ter illi a domino responsũ q̃ cũ esset ante galli cantũ ter negaturus: sicut etiã post resurrectionẽ ter illũ interrogat vtrũ eũ amet: ⁊ mãdatum de pascendis ouibus ter precepit. Quid enim habent hec verba matthei vel sententie simile illis vl' q̃bus fm ioãnem vel quibus fm lucam petrus protulit presumptionem suam. Marcus autez pene ipsis verbis hoc cõmemorat q̃bus ⁊ mattheus: nisi q̃ distinctius quemadmodum futurũ esset. expressit dictum esse a dño: Amen dico tibi quia tu hodie in nocte hac priusq̃ bis gallus vocem dederit ter me es negaturus. vnde non nullis qui parum attendunt: Marcus videtur non congruere ceteris. tota enim negatio petri trina est: que si post primum galli cantum inciperet. falsum dixisse viderentur tres euangeliste qui dicũt dixisse dominũ q̃ anteq̃ gallus cantaret eũ petrus esset negaturus. Rursus si totam trinam negationem ante peregisset q̃ cantare gallus inciperet: superfluo dixisse marcus deprehẽderetur ex persona domini. Priusq̃ gallus bis vocem dederit ter me es negaturus. Sed quia ante primum galli cantum cepta est illa trina negatio: attenderunt tres euangeliste non quando eam completurus esset petrus: sed quanta futura esset ⁊ quando inceptura: idest ante galli cantum: quanquam in animo eius ⁊ ante primum galli cantũ tota posset intelligi: quoniam ante galli cantum tantus timor obsederat mentem: qui eam posset vsq3 ad tertiam negationem perducere. Multo minus igitur mouere debet: quia trina negatio etiam trinis negantis vocibus ante galli cantuz cepta: ⁊ si nõ ante primũ galli cantũ peracta est: tanq̃ si alicui diceret. Anteq̃ gallus cantet ad me scribes epistolam. in qua mihi ter cõuiciaberis: nõ vtiq3 si eã añ oẽs galli cantum scribere inciperet: ⁊ post primũ galli cãtũ finiret: nõ dicendũ erat falsuz fuisse p̃dictũ. ORIGE. Queres autem si possibile erat vt nõ scãdaliçaret̃ petrus. semel saluatore dicẽte: q̃m oẽs vos scãdalũ patiemini in me. Ad q̃d aliquis respõdebit: q̃m necesse erat fieri q̃d predictum erat a iesu. Alius aũt dicit: q̃m qui exorat⁹ a niniuitis. que predixerat p̃ ionã nõ fecit possibile fuit vt repelleret etiaz scandalũ a petro deprecante. Nunc autez p̃missio eius audax in affectu quidẽ p̃ompto: nõ sine prudenti facta est ei causa vt nõ soluz scandeliçaret̃: veruz etiaz ter denegaret. postq̃ antẽ cum affirmatione iuramenti p̃nunciauit: dicet aliquis q̃ nõ erat possibile vt non denegaret. Si enĩz iuramẽtũ erat christi amen: mentitus fuisset dicendo Amen dico tibi. si verũ dixisset petrus quia non te negaba. videntur autem mihi ceteri discipuli cogitantes quod primũ fuerat dictuz Omnes vos scandoluz patiemini: Ad hoc autem quod dictuz est petro: Amen dico tibi ⁊c. p̃miserũt similiter petro: quia non erant cõprehensi in illa prophetia. vnde sequitur Ait illi petrus: Etiam si oportuerit me mori tecum non te negabo. Similiter ⁊ omnes discipuli dixerunt: hic etiaz petrus nescit quid loquatur: Cum iesu enim mori pro omnibus morientẽ hoĩbz nõ erat. q̃m oẽs fuerãt in peccatis ⁊ oẽs opus habebãt vt p̃ eis alius moreret̃. nõ ipsi p̃ alijs. RABA. Sz q̃r ĩtellexerat petr⁹ dñz pre timore mortis eũ se p̃dixisse negaturũ: ob h̃ dicebat: q̃ lz p̃iculũ mortis imineret nullo mõ ab eius fide posset auelli. ⁊ silr alij apostoli per ardorẽ mentis nõ timuerunt damnum mortis. sed vana fuit p̃sumptio hũana sine protectione diuina. CHRY. in ho. Hic ergo magnũ discimus dogma q̃ nõ sufficit desideriũ hominis: nisi diuino aliquis potiatur auxilio.

Tunc venit iesus cum illis in villam que dicitur gethsemani. Et dixit discipulis suis: Sedere hic donec vadam illuc ⁊ orem. Et assumpto petro ⁊ duob⁹ filijs zebedei: cepit ꝯtristari: ⁊ mestus esse: tunc ait illis: Tristis est anima mea vsq3 ad mortem. Sustinete hic ⁊ vigilate mecuz.

REMI. Paulo sup⁹ euãgelista dixerat q̃ hymno iã dicto exijt cũ discipulis in mõtẽ oliueti. ⁊ vt ostẽderet ad quẽ locũ ipsi⁹ mõtis diuerterit: ꝯsequẽter adiũxit Tunc venit iesus cũ illis in villã q̃ dr̃ gethsemani. RABA. Lucas dic: In mõtẽ oliueti. Joãnes Trãs torrentẽ cedron. q̃d idẽ est q̃d gethsemani. ⁊ est locus in quo orauit ad radicem mõtis oliueti vbi ortus est. vbi ẽt ecclesia ẽ edificata. HIERO. Gethsemani iterp̃tat̃ vallis pinguissima: in q̃ iussit discipulos sedere paulisper. ⁊ expectare redeuntẽ donec p̃ cũctis dñs solus oraret. ORIGE. Nõ eni ꝯueniebat vt ibi caperetur vbi cũ discipulis mãducauerat pascha. ꝯueniebat autẽ ⁊ priusq̃ p̃deretur orare: ⁊ eligere locũ mũdũ ad orationẽ. vnde seq̃tur. Et dixit discipulis suis se. hic do. va. il. ⁊ orez. CHRY. in ho. Hoc aũt dicit: q̃r discipuli indiuisibiliter seq̃bant̃ christũ. Cõsuetudo eni ei erat sine discipulis orare: hoc autez faciebat erudiens nos in orationibus quietez nobis constituere ⁊ solitudinem querere. DAMA. in li. iij. Sed cum oratio sit ascensus intellectus ad deum. vel petitio decentium a deo qualiter dominus orabat: Neq3 enim ascensione que ad deum est indigebat intellect⁹ eius semel fm personam deo verbo vnit⁹: neq3. n. ea que a deo ẽ petitione: vnus enim deus ⁊ homo christus est. Sed formans in seipso quod nostrum est docuit nos a deo patre petere: ⁊ ad ipsum extendi: sicut enim passiones sustinuit vt triumphans nobis aduersus eas victoriam tribueret: ita orat: nobis viam faciens ad eam que ad deum est ascensionẽ: ⁊ pro nobis omnem iustitiam implens. ⁊ reconcilians nobis patrem suum: ⁊ vt principium ipsum honorans. ⁊ monstrans q̃ non est deo contrarius. REMI. Cum autem dominus in monte orauit Docuit nos in oratione pro celestib⁹ dominum supplicare. Cuz vero in villa orauit nos instruxit vt in oratione semper humilitatem seruare studeamus. RABA. Pulchre autem appropinquans passioni in valle pinguedinis orasse dicitur: vt demonstraret q̃ per vallem humilitatis ⁊ pinguedinem charitatis mortem pro nobis suscepent. Moraliter etiam nos instruxit: vt non gestemus cor aridum a pinguediẽ charitatis. RABA. Appropinquãs morti dominus in valle pinguedinis orauit: quia per vallem humilitatis ⁊ pinguedinẽ charitatis p̃ nobis mortẽ subijt. REMI. Q̃r vero fidẽ discipulorum ⁊ constantiam deuote sibi voluntatis acceperat: sed turbandos illos ⁊ dispergendos presciebat ideo iussit eos in loco sedere nã sedere regescẽtis est: laboraturi. n. erãt eũ negaturi. Qualiter aũt p̃gressus sit manifestat: cũ subiũgit Et assum. petro ⁊ duob⁹ filijs zebedei cepit cõtristari ⁊ mestus esse. Illos vz assumpsit quibus in monte claritatem sue maiestatis ostenderat. HILA. Sed quia dicit: Cepit contristari ⁊ mestus esse: hereticorum omnis hic sensus est:

vt opinentur metum mortis in dei filiū icidisse: q2 asserūt nō de eternitate platū neq3 de infinitate pñe subie extitis se: sz ex nihilo per cū q oīa creauit effectū: z iō in eo doloris anxietas iō met⁹ mortis vt q mortez timere potuit z mori posit q vero mori potuit lz in futuz erit: nō tñ p eū q se genuit ex pterito sit eternus. q si per fidē capaces euāgelioz essent scirēt verbū in pricipio deū z hac i pricipio apō deū: z eādē esse eternitatē gignētis z geniti. Sz si virtutē illā in corrupte subie imbecillitatis sue forte assumptio carnis infecerit vt sit ad dolorē infirma ad mortē trepida iā z corruptioni subdita erit: ac si eternitate ōmutata i metū hoc qō i ea est poterit aliquā non esse. Deus aūt sine mēsura tempo rū semper ē: z qlis est talis semp etern⁹ est. Mori igitur nihil in deo potuit. nec ex se met⁹ deo vllus est. HIERO. Nos autem ita dicimus hominem passibilem a dei filio sit sceptū: vt deitas ipassibilis pmaneret. Passus ē enim dei filius non putatiue sz vere oīa q̄ scriptura testat: fm illō q pati poterat: fm. s. subiam asumptā. HYLA. io. de trinitate: Puto aūt nō alia hic ad timēdū q̄z passionis z mortis cā a qbusdā pretēditur. Interrogo aūt eos q hoc ita existimāt an ratione subsistat vt mori timuerit: q oēm ab apostolis timorē mortis expellens ad gloriam eos sit martyrij adhortatus. qd enī ipse in mortis sacr. unēto voluisse existimādus est q p se morientib⁹ vitā repēdit: Deinde quez dolorē mortis timeret potestatis sue libertate moriturus: Si ēt passio honorificatura eū erat quomodo tristē eū metus passiōis effecerat. HYLA. Quia ergo mestū dominū fuisse legim⁹ causas mesticie requiram⁹. aduionuerat superius oēs scādalizādos: Petrū ēt dn̄s ter negaturū eē respōdit: assūptis q̄z eo: z iacobo z ioāne cepit tristis eē. ergo nō an̄ tristis est q̄z assumit: sed oīs metus illis eē cepit assūmptis atq3 ita non de se orta est: sz de eis quos assumpserat mestitudo. HIERO. Contristabatur ergo dominus non timore patiendi qui ad hoc venerat vt pateretur z petrum temeritatis arguerat sed propter infelicissimum Judam: z scandalum omnium apostolorum z resurrectionem populi iudeorum: z euersione miśe hierl'z. DAMA. i li. iij. Uel alr oīa q̄ ō n̄ ente ad eē deducta sūt a ōditore: exsidi nālr ōsideriū hnt: z n̄ existere nālr fugiūt. z ds igit, vbū hō fact⁹ ē habuit hoc ōsideriū quod desiderauit escā z potū z somnū: qbus. s. ōseruat vita desiderās z naturaliter i experiētia hoz factus: z e contrario ōsiderauit corruptu: oz amotionē. vn̄ z tpe passionis quā volūtarie sustinuit habuit mortis timorez nālē z tristiciā: est. n. timor naturalis anima nolens diuidi a corpore ppter eā que ex principio a cōditore iposita ē nālē familiaritatē. HIERO. Dn̄s ergo noster vt veritatez assumpti pbaret hoīs vere qdē cōtristat⁹ ē: sz ne passio in aīo illi⁹ dnaretur p passionē cepit cōtristari. aliud est enim cōtristari. z aliud incipere cōtristari. REMI. Destruūtur aūt i hoc loco manichei q dixerūt illū phantasticū corpus assumpsisse: nihilominus z illi qui dixerūt eū verā aīam nō habuisse: sz loco aie diuinitatez. AVGV. in lib. lxxxiij. qōnū: Habemus eni euangelistarū narrationes per quas christū z natum de beata virgine maria cognouim⁹ z cōprehensū a iudeis: z flagellatū z crucifixū atq3 iterfectū z sepultū in monumēto que oīa itelligere sine corpore nemo pōt facta eē: nec figurate accipiēda qsq3 vel demētissim⁹ dixerit cū dcā sint ab eis qui res gestas vt meminerant narrauerunt. sic ergo isti corpus eum habuisse testantur: sicut z eū habuisse indicant animam affectiones ille que non possunt esse nisi in anima: quas nihilominus eisdem euangelistis narrantibus legimus: Et miratus est iesus: z iratus: z contristatus. AMBRO. sup lucā. Cū ergo in euangelia ista referuntur nō falso vtiq3 referuntur: verū ille hos motus certissime dispēsationis gratia ita cū voluit suscepit aīo hūano. vt cū voluit factus est hō: Habemus qdē z nos hz affectus ex humane ōditiōis ifirmitate: nō aūt ita dn̄s iesus cui⁹ infirmitas fuit ex ptāte. DAMA. in. iij. lib. Qua propter naturales nostre passiōes fm naturā z supra naturā fuerūt in xpo. fm naturā. n. q2 pmittebat carni pati q̄ ppria: sup naturā aūt: q2 nō pcedebāt in eo volūtatē naturalia. nihil enī coactū in xpo ōsideratur sz oīa voluntaria: volēs enī esuriuit timuit: z cōtristat⁹ est. Et iō de manifestatiōe tristitie subditur. Tūc ait illis: tristis est aīa mea vsq3 ad mortē. AMBRO. sup lucā. Tristis aūt ē nō ipse sz aīa. Nō enī3 tristis sapiētia nō diuina substātia sz aīa. suscepit enī aīā3 meam suscepit corpus meū. HIERO. Nō āt ppter mortē sz vsq3 ad mortē dr̄ ōtristat⁹: donec apostolos sua liberet passione. Dicāt q irrationabilē iesu3 sumpsisse aīa3 suspicāt quo cōtristet̄ z nouerit tps tristitie. q̄uis enī z bruta mereant aīalia tn̄ nō nouerūt nec cās neq3 tps vsq3 ad qō debeant cōtristari. ORIGE. Uel aliter: Tristis est aīa mea vsq3 ad mortē. q. d. Tristitia cepta est in me: nō sp: sz vsq3 ad tēpus mortis. vt cū mortuus fuero peccato moriar z vniuerse tristitie: cui⁹ principiū tm̄ fuit in me. Sequitur: Sustinete hic z vigilate mecū: ac si dicat: Ceteros quide3 iussi sedere, ibi quasi infirmiores ab agone isto seruās eos securos. vos autem quasi fortiores adduxi. vt collaboretis mecu3 in vigilijs z orationibus: tamē z vos manete hic vt vnusquisq3 in gradu sue vocationis consistat. quoniam omnis gratia quāuis fuerit magna habet superiorem. HIERO. Uel ideo a somno prohibet cuius tempus nō erat iminente discrimine: sed a somno infidelitatis z torpore mentis.

¶ Et progressus pusillū: procidit in facie3 suam orans z dicēs: Pater mi: si possibile ē trāseat a me calix iste: Uerūtamē nō sicut ego volo: sed sicut tu. Et venit ad discipulos suos z inuenit eos dormiētes: z dicit petro: Sic nō potuistis vna hora vigilare mecū: Uigilate z orate vt nō intretis i tētationē. Spiritus qdē prōptus ē: caro aūt ifirma. Iterū scdo abijt z orauit dicens Pater mi: si nō pōt hic calix transire nisi bibā illū fiat voluntas tua. Et venit iterū z inuenit eos dormientes. Erāt enī oculi eorū grauati: Et relictis illis iterum abijt z orauit tertio eundē fmonē dicēs.

ORIGE. Petrum magis de se confidentem z alios adduxit: vt videant cadentem in faciē z orantē z discant non magna sed humilia de se sapere nec veloces esse ad promittendum: sed solliciti ad orandū. z ideo dicitur: Et progressus pusillum. Nolebat enim lōge fieri ab eis: sed iuxta eos constitutus orare z qui dixerat: Discite a me quia mitis sū z humilis corde. laudabiliter se humilians cadit in faciem vnde sequitur. Procidit in fa. suam orans z dicens: Mi pater si posibile est: transeat a me calix iste. Manifestans autem in oratiōe sua deuotionem quasi dilectus z complacens dispositioni patris addidit: Uerumtamen non sicut ego volo sed sicut tu. Docens vt non oremus fieri nostram voluntatem sed dei. fm autem q cepit pauere z tristari fm hoc orat calicem passionis transire. z non sicut ipse vult. sed sicut pater: hoc est non fm substantiam eius diuinam z impassibilem. sed fm naturam humanā z ifirmā. suscipiens enī naturā carnis humane oēs proprietates impleuit: vt nō in phantasia habuisse carnem estimaretur: sed in veritate. Proprium est autem hoīs fidelis: primū quidē nolle pati aliquid doloris maxie quod ducit vsq3 ad mortem q2 homo carnalis est: si antez sic voluerit deus acquiescere: quia fidelis est. nam sicut multu3 confidere nō debemus ne nostram virtute3 videamur profiteri: sic diffidere nō debemus. ne dei adiutoris nostri ipotentia3 videamur

pronūtiore. Notādū ē aūt qm̄ marcus qdē τ lucas hoc ipm̄ scripserūt. Joānes aūt orāstē iesuz: vt trāsiret ab eo calix nō introducit qm̄ hi qdē magis fm̄ humanā nāmeius exponūt de eo ꝙ fm̄ diuinā. Joānes aūt magis fm̄ diuinaz. Aliter autē iesus vidēs qualia erant iudei passuri petentes eū ad mortē dicebat: Pr̄ si possibile ē transeat a me calix iste.

HIERO. Unde signāter dicit. Calix iste. hoc ē ppl'i iudeo rū: qui excusationē ignorātie habere nō pñt si me occiderit hñtes legē τ pphas q me vaticināt. ORIGE. Rursus vidēs quāta vtilitas toti⁹ mūdi eēt futura: p passionē ipius dicebat. Sed nō sicut ego volo sꝫ sicut tu. i. si possibile est: vt sine passione mea oīa illa bona pueniāt: q p passionē meam sunt ventura transeat passio hec a me: vt τ mūdus saluet: τ iudei in passione mea nō pereāt. Si aūt sine pditiōe quo nidaz multoꝝ salus nō pōt introduci: qꝫtū ad iusticiā tuam nō trāseat. Calicē aūt hūc q bibit passionis in multis locis noīat scriptura. Bibit aūt calicē totū q patitur pro testimo nio qcqd fuerit ei illatū. Effundit aūt accipiens q denegat: ne aliquid patiat. AVGV. de con. euan. Et ne quis eum putaret pr̄is minuisse potestatē: nō dixit: Si facere pōt sed Si fieri pōt. vel si possibile est: ac si diceret: Si vis fieri enī pōt qđ ille voluerit. vñ τ lucas hoc ipsiꝫ planius intimauit. sicut ait. Si fieri pōt: sꝫ si vis. HYLA. Uel aliter: Nō ait: Transeat a me calix iste. hec enī eēt p se timentis ōro. q aūt vt a se trāseat rogat nō vt ipse pretereat orat. sed vt in alterū illud qđ ad se transit accedat. Tot⁹ igiᵗ supra eos q passuri erāt metus est: atqꝫ iō p his orat qui passuri p⁹ se erant dicēs: Transeat calix a me. i. quō a me bibiᵗ ita ab his bibatur sine spei diffidētia. sine sensu doloris. sine metu mortis. Jō aūt ait si possibile ē: qꝛ carni τ sanguini hoꝝ terror est. τ difficile est eorū acerbitate corpora nō vinci humana. Quod aūt ait. Nō sicut ego volo sed sicut tu. vellet qdē eos nō pati ne forte in passione diffidāt si coheredidatis sue gloriam sine passionis sue difficultate mereanᵗ. Nō ergo vt nō patiantur rogat dicēs: Nō vt ego volo: sꝫ vt tu. ait eo ꝙ pr̄ vult vt bibēdi calicis in eos ex ipso transeat fortitudo: qꝛ ex volūtate pr̄is nō tā per christū vinci diabolū ꝙ etiā per ei⁹ discipulos oportebat. AVGV. in enchi. Sic igiᵗ xp̄s hoīeꝫ gerēs ōdit priuatā quādā hoīs volūtatē in qua τ suā τ nostrā figurauit. q caput nr̄m ē: cū dicit Trāseat a me. Hec. n. erat humana volūtas pprium aliqd τ tanꝙ priuatū volēs: sꝫ qa rectū vult eē hoīem τ ad deū dirigi. subdit: Uerūtm̄ non sic ego volo. sed sicut tu. ac si diceret vide te: in me qꝛ potes aliquid propriū velle. τ si de⁹ aliud velit concediᵗ hoc humane fragilitati. hec vox capitis: salus ē toti⁹ corpis. LEO papa in ser. de pas. Hec vox oēs fideles īstruit. oēs ꝯfessores accēdit oēs martyres coronauit. Nā qs mūdi odia: qs tētationū turbines: qs posset pſecutoꝝ supare terrores nisi xp̄s in oib⁹ τ p oib⁹ patri diceret: fiat volūtas tua. Discant igiᵗ hāc vocē oēs ecclesie filii. vt cū aduersitas violēter alicui⁹ tētatiōis incūbit: sepato timore formidinis accipiant tollerātiā passiōis. ORIGE. Pusillū aūt pgrediēs iesu ab eis: nec vna hora potuerūt vigilare eo absēte: ppter qđ orem⁹ vt nec modicū aliqn̄ ies⁹ pgrediaᵗ. Seqᵗ. Et ve. ad discipulos suos τ inuenit eos dormientes. CHRY. in ho. Quia tp̄s intēpeste noctis erat: τ oculi eoꝝ a tristitia erant grauati. HILA. Postꝙ ergo ad discipulos redit τ dormientes dephēdit: Petrū arguit: vñ seqtur: Et dicit petro: sic nō potuisti vna hora vigilare mecū. petrum iō pre oib⁹ ex trib⁹ arguit qꝛ pre ceteris nō se scandalizandum fuerat gloriat⁹. CHRY. in ho. Sꝫ qꝛ τ alii idē dixerūt. oīum ē īfirmitatem arguit: q eni mori simul cū xp̄o elegerāt: ne qꝫ simul cū eo potuerūt vigilare. ORIGE. Inueniēs aūt eos dormiētes suscitat vbo ad audiēdū: τ pcipit vigilare dicens vigilate τ orate ne intretis in tētationē. vt primū vigilem⁹ τ sic vigilantes orem⁹. Uigilat q facit opa bona τ q sollicite agit ne ī aliqđ tenebrosuz dogma īcurrat: sic. n. vigilātis exaudit oratio. HIERO. Impossibile ē humanā aīaz nō tētari. Ergo nō ait: Uigilate τ ora. ne tēte. sꝫ ne intretis in tēta. hoc ē ne vos tētatio supet. HILA. Cur aūt ne ī tētationē venirēt admonere eos voluisset orare ōdit dicēs. Spūs qdē pmpt⁹ ē. caro aūt ifirma. Nō. n. de se hoc dicit ad eos eni hic smo ꝯuersus ē. HIERO. Hoc aūt ē aduersus temerarios q qđ crediderit putāt se posse ꝯseq. Ita ꝗ quātū de ardore metis ꝯfidim⁹: tātū de fragilitate carnis timeam⁹. ORIGE. Hic ꝯsiderādū ē vtrū sic oīuz caro ifirma ē: sic oīuz spūs pmpt⁹ ē. an oīuz qdē caro ifirma ē nō aūt τ oium hoīz spūs pmpt⁹ ē sꝫ tm̄ scōꝝ: ifideliū aūt spūs segnis ē τ caro ifirma. Est aūt τ alio mō caro ifirma eo solū quoꝝ spūs pmpt⁹ ē q cū spū pmpto opa carnis mortificāt. Hos ergo vult vigilare τ orare: vt nō itrēt in tētatiōꝫ qm̄ q spiritalioꝛ ē sollicitioꝛ dꝫ cē. ne magnū bonū ipsi⁹ grauē hēat lapsuz. REMI. Uel aliter his vbis ōdit se verā carnē ex vgine sumpsisse τ verā aīaz habuisse. vñ τ nūc dicē spūm suū pmptū eē ad patiēdū carnē vo ifirmā timere dolorē passiōis. Seqᵗ: Iterū scdo abijt τ orauit dicens: Pater mi si nō pōt calix iste trāsire nisi bibā illū. fiat volūtas tua. ORIGE. Estimo ꝙ calix ille passiōis oino a iesu fuerat trāsitur⁹ sꝫ cū dñus vt sīc dē biberet eū τ ab ipo trāsiret postmodū τ ab vniuerso genere hoīz. Si aūt ñ biberet eū ab ipso qdē forsitā trāsiret: ab hoib⁹ aūt nō trāsiret. Hūc ergo calicē passiōis volebat qdē a se trāsire: sic vt oīno nō gustaret amaritudinē ei⁹ si tm̄ possibile eēt. qꝫtū ad iustitiam dei. Si aūt nō paterat fieri magis volebat vt sumeret eū τ sic trāsiret ab eo τ ab vniuerso hoīz genere qꝫ vt ꝯ volūtatē pr̄nā bibitionē eius effugeret. CHRY. in ho. Ex q dē scdo vel tertio orat ex affectu. s. humāe īfirmitatis quo mortē timebat certificat ꝙ vere fact⁹ ē ho. Scdo. n. vel tertio aliqd fieri vitatis ē maxie demōstratiuū in scripturis. vñ ioseph dixit pharaoni: Qđ vidisti scdo ad eādē rē ptinēs. somnii firmitatis iudiciū ē. HIERO. Uel aliter: Scdo orat vt si niniue. i. gētilitas aliter saluari nō pōt. nisi aruerit cucurbita. i. iudea fiat volūtas patris q nō ē ꝯtria filii volūtati dicēte ipso p pphetā: vt facerē volūtatē tuā de⁹ me⁹ volui. HILA. Uel aliter. Passuris discipulis oēz in se corporis nostri īfirmitatē assumpsit: cruciqꝫ secū vniuersa qbus īfirmamur affixit: τ iō trāsire ab eo calix nō pōt nisi illū bibat: qa pati nisi ex ei⁹ passiōe nō possim⁹. HIERO. Christ⁹ aūt sol⁹ orat p oib⁹: sicut τ solus patiᵗ p vniuersis. Seqᵗ. n. Et ve. iterū τ inuenit eos dormi. Erāt eni oculi eoꝝ grauati: lāguescebant eni τ opprimebātur apostoloꝝ oculi negatione vicina. ORIGE. Puto eni ꝙ nō tantū corpoꝝ oculi quantum aīarū grauati erāt. nondū. n. erat eis spūs datus. vnde nō eos repꝑhēdit: sꝫ vadēs iterū orauit: docēs vt nō deficiamus sed pmaneam⁹ in oratiōe donec impetremus ea que postulare iam cepimus. vnde seqᵗ: Et relictis illis iterū abijt τ orauit tertio eūdē sermonē dicēs. HIERO. Tertio aūt orauit: vt in ore duoꝝ vel triuz testiū staret oē verbum. RABA. Uel ideo tribus vicib⁹ dñs orauit: vt nos a peccatis preteritis veniam τ presentibus malis tutelā: τ futuris periculis cautelam oremus. τ vt oēm orationē ad patrem τ ad filium τ ad spiritūsanctum dirigamus: τ vt integer spūs noster τ anima τ corpus seruetur. AVGV. de que. euan. Non absurde etiaz intelligitur propter trinā tentationē passionis ter dominum orasse. Sicut enim tentatio cupiditatis trina ē. ita τ tētatio timoris trina est. Cupiditati que in curiositate est opponiᵗ timor mortis. sicut. n. in illa cognoscendarum rerum est auiditas ita τ in ista metus amittende talis noticie. Cupiditati vero honoris vel laudis opponitur timor ignominie τ cōtumeliarū. cupiditati aūt voluptatis opponitur timor doloris. REMI. Uel ter orat p aplis. τ maxie p petro q ter erat eū negatur⁹.

¶ Tunc venit ad discipulos suos: et ait illis: Dormite iam et requiescite. Ecce appropinquauit hora: et filius hoīs tradetur in manus peccatorum. Surgite eamus. Ecce appropinquauit q me tradet.

HYLA. Post orationē frequentē post discursus recursus q multiplices metū demit: securitatē reddit in requiē: adhortatur. vñ dicit. Tūc venit ad dis. suos: et ait illis dor. iam et requi. CHRY. in ho. Et quidē tūc vigilare oportebat: sz hoc dixit: vt ostēderet quoniā neqz visum possent ferre futurorū malorū: et qm eorū nō indiget auxilio: qm oīno tradi eū oportebat. HYLA. Uel hoc dicit qz volūtatez pris de discipulis iā secur⁹ expectabat de qua dixerat. Fiat volūtas tua q s. transiturū in nos calicē bibens infirmitatē corpis nři: et timoris sollicitudinē et ipuz dolorē mortis absorbuit. ORIGE. Uel nō ē ille ipse somnus: quē iubet nunc discipulos suos dormire: et ille q eis superius scribit cōtigisse. Illic enī dormiētes inuenit: nō requiescētes sz grauatos oclos hūtes: nūc aūt precepit eis nō simpliciter dormire: sed cū requie: vt ordo seruetur: vt primū quidē vigilemus orātes vt nō intrem⁹ in tētationē: vt postea dormiam⁹ et requiescam⁹: vt cū aliqs inuenerit locū dño: tabernaculū deo iacob ascēdat supra lectū strat⁹ sui et det somnū oculis suis: Forsitan aūt et q iā non potēs semp sufferre labores: quasi incarnata remissiones aliquas sine rephensione consequet: q moraliter dormitiones dicunt: vt vsqz aliquātū tēporis habēs remissionem renouata resuscitet. HYLA. Quod autē ad eos reuertens dormiētesqz reperiēs primuz reuersus obiurgat; scdo silet; tertio quiescere iubet rō ista est q primū post resurrectionē dispersos eos: et diffidentes ac trepidos reprehēdit: secūdo misso spū paraclito: grauatis ad cōtuendā euāgelij libertatē oculis visitauit. nā aliquādiu legis amore detenti quodam fidei somno occupati sunt. tertio vero. i. claritatis sue reditu securitati eos quietiqz restituet. ORIGE. Postqz aūt resuscitauit eos a sōno vidēs in spū appropinquātē iudā traditōi: q nōdū videbatur a discipulis eius dicit Ecce appropin. hora et fili⁹ homi. tradetur in man⁹ peccatorum. CHRY. in ho. Per hoc aūt qd dicit. Appropinquauit hora ostēdit qm diuine dispositiōis erat qd gerebatur. per hoc aūt qd dicit in man⁹ peccatorū demōstrat qm illorū nequitie hoc op⁹ erat nō q ipse delicto eēt obnoxi⁹. ORIGE. Sed et nunc in manus peccatorum traditur iesus: quando hi qui videntur iesum credere habēt euz in manib⁹ suis cū sint peccatores. Sz quotiescūqz iust⁹ habēs in se iesuz in ptāte fact⁹ fuerit peccatorū. Jesus ē tradit⁹ in manus peccatorū. HIERO. Postqz ergo tertio orauerat: et apostolorū timorē sequētē pnīa ipetrauerat corrigēdū secur⁹ d passiōe sua pgit ad psecutores: et vltro se ad iterficiēdū pbet. vñ sequit. Surgite eam⁹. q. d. Nō vos iueniāt qsi timētes: vltro pgam⁹ ad mortē: vt cōfidētiā et gaudiū passuri videant. Sequit. n. Ecce appropinquāt q me tradet. ORIGE. Nō dicit appropinquauit mihi: nec. n. ipsi appropinqbat traditor eius qui se elongauerat peccatis suis ab eo. AVGV. de conse. euā. Uidet aūt hic sermo fm mattheū sibijpsi eē cōtrarius. Quō enī dixit Dormite iā et requiescite: cū cōnectat Surgite eamus. q velut repugnātia quidā cōmoti conantur ita pnūciare qd dictū est: Dormite iā et requiescite tanqz ab exprobrante nō a pmittēte sit dictum: qd recte fieret si esset necesse. Cū vo marcus ita cōmemorauerit: vt cum dixisset: Dormite iā et requiescite. adiungeret Sufficit. et deide inferret: Uenit hora: Ecce tradet filius hoīs. vtiqz itelligit post illud qd eis dictū est. Dormite iā et requiescite: siluisse dominū aliquantū: vt hoc fieret qd promiserat: et nunc itulisse. Ecce appropinquauit hora. Propter quod fm marcū positum est. Sufficit. idest q iam requiescitis.

¶ Adhuc eo loquēte: ecce iudas vnus de duodecim venit: et cum eo turba multa cū gladiis et fustibus missi a pricipibus sacerdotū et senioribus populi. Qui autē tradidit eum dedit illis signū dicēs: Quēcunqz osculatus fuero ipse est tenete eum. Et confestim accedens ad iesum dixit: Aue rabbi. Et osculatus est eum. Dixitqz illi iesus: Amice ad qd venisti: Tūc accesserūt ad eū et manus iniecerunt in iesum et tenuerunt eum.

GLO. Quia supr⁹ dictū ē q dñs vltro se psecutorib⁹ exhibebat: cōsiter euāgelista ostēdit quō sit a psecutorib⁹ detētus vñ dicit Adhuc eo loquēte ecce iudas vn⁹ de duodeci venit. REMI. Unus vz numero nō merito. Hoc autē dixit ad ostēdēdū imane facin⁹ illi⁹ q de apostolica dignitate fact⁹ fuerat pditor. Seqt. Et cū eo turba multa cū gladijs et fustibus. Ut āt ostēderet euāgelista iudētie cām illū depbēsū subiungit: Missi a pnci. sacer. et senio. populi. ORIGE. Pōt dicere aliqs qm pp multitudinē eorū q iā crediderant multi venerūt aduersus eū timētes ne multitudo credētium de manib⁹ eorū tolleret eū: Ego estimo et alterā cām: qm qputabāt in beelzebub eycere solere demonia arbitabātur eū ex quibusdā maleficijs posse effugere de medio volētiū eū tenere. Multi et nūc spiritalib⁹ gladijs militāt cōtra iesum varijs. s. et diuersis de deo dogmatib⁹: Seqtur: Qui āt tradi. eū dedit eis signū dicēs: Quēcūqz osculat⁹ fuero ipse ē tenete eū. Dignū ē āt qrere cū fm faciē not⁹ eēt oib⁹ hitātibus in iudea qre qsi nō cognoscentibus effigiē eius dedit eis signū: Uenit aūt traditio talis de eo ad nos: qm nō solū due forme in eo fuerūt: vna fm quā eū oēs videbāt; altera fm quā trāsfigurat⁹ ē corā discipul' i mōte: sz et vnicuiqz apparebat fm q fuerat dign⁹. sicut et de māna scriptū ē: q habebat saporē ad oēm vsuz cōuenientē: et verbū dei nō similiter cunctis apparet. Propter huiusmodi ergo trāsfigurationes ei⁹ signo indigebāt. CHRY. in ho. Uel iō signum eis dedit qz multotiens detētus ab ipsis ptransijt nescientibus eis; qd et tūc factū eēt: si ipse voluisset. Seqtur: Et cōfestim accedēs ad iesuz dixit. Aue rabbi. et osculatus est eū. RABA. Suscipit dñs osculū traditoris. nō q simulare nos doceat: sz ne proditionē fugere videat. ORIGE. Si aūt aliqs qrat Cur osculo iudas tradidit iesuz: fm quosdā quidem voluit reuerētiam ad magistrū seruare: nō audens manifeste in eū irruere. fm alios aūt hoc fecit: timens ne si forte se manifestū aduersariū pbuisset ipse ei fieret cā euasionis: cū posset fm opinionē eius effugere: et facere se iperuium. Ego aūt puto q oēs proditores veritatis amare veritatem fingentes osculi signo vtunt. Oēs etiā heretici sic et iudas iesu dicunt Rabbi. Jesus autem placabilia respōdet. vnde sequitur. Dixitqz illi iesus. Amice ad quid venisti: Dicit autem amice improperans simulationem hoc. n. noie neminem bonorum in scripturis cognoscimus appellatum. ad malum. n. dicit Amice quomodo huc intrasti: Amice non facio tibi iniuriā. AVGV. i ser. do. de pas. Dicit autem. Ad quid venisti: tāqz si diceret osculaiis et insidiaris noui quare veneris: amicū fingis: cū proditor sis. REMI. Siue Amice ad quid venisti: hoc fac subintelligitur. Sequitur; tunc accesserunt et manus iniecerunt in iesum et tenuerunt eum. Tunc. s. quando ipse permisit. frequenter enim voluerunt sed non potuerūt. RABA. Exulta christiane in cōmercio inimicorum tuorum vicisti: quod iudas vēdidit: et quod iudeus emit tu acquisiuisti.

¶ Et ecce vnus ex his q erant cū iesu extēdēs manum exemit gladium suū et percutiens seruū principis sacerdotū amputauit auriculaz eius: Tūc ait illi iesus: Cōuerte gladiuz tuum in locū suū.

Omnes enim qui acceperint gladiū: gladio peribunt. An putas quia non possum rogare patrē meum: et exhibebit mihi modo plus q̄ duodecim legiones angelorum? Quomodo ergo implebuntur scripture? Quia sic oportet fieri.

CHRY. in ho. Sicut lucas refert. dominꝰ in cena discipulis dixerat: Qui hēt sacculū tollat similiter et perā. et q nō hēt vēdat tunicā suā et emat gladiū. et discipuli respōderūt: Ecce gladij duo hic. Cōueniēs aūt erat illic gladios eē ꝑp agnū .s. paschalē quē comederāt. Audiētes quoqz quoniam venirent ꝑsecutores ad christū capiēdū a cena exeūtes gladios sumpserūt in auxiliū aduersus ꝑsecutores: quasi pro magistro pugnaturi. vñ et hic dicit: Et ecce vnꝰ ex his q erāt cū iesu extēdēs manū exemit gladiū suū. HIERO. In alio euāgelio scriptū ē q petrꝰ hoc fecerit codē ardore quo et cetera fecit. vñ sequitur. Et percutiēs ser. prin. sacer. amputauit auriculam eiꝰ. Seruꝰ principis sacerdotū malchus appellat: auricula quoqz que amputat dextera est. trāsitorie ostēdēdū ē q malchus .i. rex quōdā populꝰ iudeoꝝ seruꝰ factus est impietatis et deuoratōis sacerdotū. Dextrāqz pdidit auriculā: vt litere veritatē audiat i sinistrā. ORIGE. Nā si vident legē audire: nō cū sinistro auditu audiūt vmbrā traditionis de lege: nō veritatē. Populꝰ aūt ex gentibus significatus p petrum per hoc ipsum quod crediderunt in christum facti sunt causa vt precideretur iudeorū auditio dextera. RABA. Uel petrꝰ non tollit audientibus intelligendi sensum: sed diuino ablato iudicio negligentibus pandit: verū eadē dextera auris in his qui ex eodem populo crediderunt diuina pietate pristino restituta ē officio. HYLA. Uel aliter. Seruo principis sacerdotuz auricula ab apostolo desecat. populo scilicet sacerdotio seruienti per christi discipulū inobediens auditus exciditur: et ad capacitatem veritatis hoc quod erat non audiens amputatur. LEO papa in ser. de pas. Dominus autē zelantis apostoli piū motū progredi vltra nō patitur. vñ sequitur: Tunc ait illi iesus. Conuerte gladiū tuum in locū suū. Cōtra sacramētū enī erat redemptiōis nostre: vt qui mori pro omnibus venerat: capi nollet. Dat ergo in se furētibus licentiam seuiēdi: ne dilato gloriose crucis triūpho: et dominatio diabolica fieret lōgior: et captiuitas hūana diuturnior. RABA. Oportuit enī vt actor gratie fideles patiētiā suo exēplo doceret: et potius ad sustinendū fortiter aduersa instrueret: q̄ ad vindicandū prouocaret. CHRY. in ho. Ad hoc autē vt discipulo psuaderetur cōminationem addit dicens: Omnes enim qui acceperint gladium gladio peribunt. AUGU. cōtra faustū: Idest ois qui vsus fuerit gladio: Ille aūt vtitur gladio qui nulla superioritate aut legitima potestate vel iubente vel concedēte in sanguinem alicuius armatur. Nam vtiqz dominus iusserat vt ferrum discipuli eius ferrent: sed non iusserat vt ferirent. Quid ergo indignum si petrus post hoc peccatū factus est pastor ecclesie: sicut moyses post pcussum egyptū factꝰ ē rector et pnceps synagoge? Uterqz. n. nō detestabili imanitate: sꝫ emēdabili animositate regulā excessit: vterqz odio iprobitatis aliene: sed ille fraterno: iste dñico lꝫ adhuc carnali: tamē amore peccauit. HYLA. Sed nō oibus gladio vtentibꝰ mors solet eē per gladiū. nam plures aut febribus aut aliꝰ accidēs casus absumit qui gladio aut iudicij officio aut resistendi latronibꝰ necessitate sunt vsi. Et si fm sniam eius omnis gladio vtēs gladio periret: recte d necem eoꝝ gladius exerebatur qui eodem vtebantur ad facinus. HIERO. Quo ergo gladio peribit quicunqz gladiū sumpserit? Illo nempe qui igneus vertitur ante paradisum: et gladio spiritus qui in dei describitur armatura. HYLA. Recondi ergo gladium precipit dominus: quia eos non humano: sed oris sui gladio esset pereptꝰ. REMIGIUS. Uel aliter: Qui gladio vtitur ad occidendū hominem ipse sine prius malicie moritur gladio. CHRY. in homi. Non solū autē mitigauit discipulos per cōminationem pene. sed etiam ostendendo q voluntarie hoc sustinebat. vnde sequitur: An putas qz non possum rogare patrez meū: et exhibebit mihi modo plus q̄ duodecim legiones angelorum? Quia multa humane infirmitatis ostenderat. non videret credibilia dicere: si dixisset q eos perdere posset. Et iō dicit An putas qz non possum. HIERO. Quasi diceret: Nō indigeo duodecim apostolorum auxilio: etiam si omnes me defenderent qui possum habere duodecim legiones angelici exercitus. Una legio apud veteres sex milibus hoim complebatur. de. xij. ergo legionibꝰ. lxxij. milia angelorum sunt i quot gentes hoīz lingua diuisa ē. ORIGE. Ex hoc autem demonstrat: q̄ sicut fm similitudinem legionum militie mundialis. sunt et angeloꝝ legiones milite celestis militantium contra legiones demonum. militia enim omnis propter aduersarios intelligitur constituta. Non autem quasi indigens auxilio angeloꝝ hoc dicebat: sed fm estimationem petri volentis ei auxilium ferre. Magis enī angeli opus hñt auxilio vnigeniti filij dei q̄ ipse illorū. REMI. Possumus etiā intelligere per angelos romanorum exercitum. cum Tyto enim et Uespesiano omnes lingue aduersus iudeam surrexerunt. et impletum est: Quia pugnabit p eo orbis terraꝝ contra insensatos. CHRY. in homilia. Non solum autem per hoc timorez discipulorū euacuat: sꝫ etiā per hoc q scripturas in mediū introducit dicens: Quō ergo implebuntur scripture qz sic oportet fieri. HIERO. Hec sententia promptum ad patiendū demonstrat aīm: q frustra prophete cecinerint. nisi dominus eos vera dixisse sua passione asseneret.

In illa hora dixit iesus turbis: Tanq̄ ad latronem existis cum gladijs et fustibus cōphendere me. Quotidie apud vos sedebam docens in templo: et non me tenuistis. Hoc autem totū factuz est vt adimplerētur scripture prophetarū. Tūc discipuli oēs relicto eo fugerunt. At illi tenētes iesum duxerunt eum ad caypham principem sacerdotum: vbi scribe et seniores ꝯuenerant. Petrus autē sequebatur eum a longe: vsqz in atriū principis sacerdotum. Et ingressus intro: sedebat cum ministris vt videret finem.

ORIGE. Postq̄ dixit petro Reconde gladium tuū qd est patientie: postq̄ etiam auriculā restituit amputatam sicut alter dicit euangelista: qd̄ summe benignitatis indiciuz fuerat et diuine virtutis: subditur: In illa hora dixit iesus turbis: vt si preterita beneficia nō recordantur vl presentia recognoscant: Tanq̄ ad latronem existis cū gladijs et fustibꝰ comprehendere me? REMI. Ac si diceret: Latronis officium est nocere et latitare: ego vero nemini nocui: sꝫ plures sanaui et in synagogis semper docui. Et hoc est quod subditur: Quotidie apud vos sedebam in templo docens et non me tenuistis. HIERO. Quasi diceret: Stultum est cū cū gladijs et fustibus querere qui vltro se vestris tradat manibus. et in nocte quasi latitantem per proditorem inuestigare qui quotidie in templo doceat. CHRY. in homi. Ideo autem eum in templo non tenuerunt qz non ausi erant propter turbam propter qd̄ et dominus foras exiuit: vt ex loco et tempore daret eis aptitudinem se capiendi. Ex hoc ergo docet: q̄ḋ nisi voluntarius permisisset nequaq̄ eū capere valuissent. Deinde euangelista questionem soluit: propter quid dominus capi voluit cum subdit: Hoc autem totuz factum est vt adimplerentur scripture ꝓphetaꝝ. HIERO.

foderūt manus meas ꝛ pedes meos. Et alibi. Sicut ouis ad victimā duct⁹ ē. Et in alio loco. Ab iniqtatibus ppli mei ductus est ad mortem. REMI. Quia enim oēs pphete p̄dixerunt xpi passionem: ideo nō posuit fixum testimoniū: sed generaliter dicit impleri vaticinia omnium pphetaꝝ.

CHRY. in hom. Discipuli autem qui quando detentus est dominus pmanserunt: quando hec locutus est ad turbas: fugerunt. vnde sequitur. Tunc discipuli oēs relicto eo fugerunt. sciebant enim quoniā iam non erat possibile effugere eo se volūtarie illis tradente. REMI. In hoc tamē facto demonstratur fragilitas apostolorum: qui enī de ardore fidei promiserant se mori cum eo: nūc timore fugiunt immemores sue pmissionis: quod etiā videmus ipleri ī his qui p amore dei magna se pmittunt facturos ꝛ postmodū non implent: non tamen desperare debent: sed cum apostolis resurgere: ꝛ per penitentiam resipiscere. RABA. Mystice aūt sicut petrus qui culpam negationis penitentie lachrimis abluit: recuperationē eoꝝ ostendit: qui ī martyrio labuntur: ita ceteri discipuli fugiētes cautelam fugiēdi docent eos qui se minus idoneos ad tollerāda supplicia sentiunt. Sequitur. At illi tenentes iesum duxerunt ad cayphā principem sacerdotum. AVGV. de con. euan. Sed tamē primo ad annam ductus est soceꝝ cayphe sicut ioannes dicit: Ductus est autē ligatus cum adessent ī illa turba tribunus ꝛ cohors. vt ioannes cōmemorat. HIERO. Refert autē iosephus istum caypham vnius tm̄ anni pontificatū precio redemisse cum tamen moyses deo iubēte pceperit: vt pontifices patrib⁹ succederent ꝛ generatōis in sacerdotibus series texeretur. non ergo mirum est si iniquus pontifex iniq̄ iudicet. RABA. Cōuenit etiā nomē actiōi cayphe: idest inuestigator vel sagax ad implendam suam nequitiā vel vomens ore. quia impudēs fuit ad proferendum mendacium: ꝛ ad perpetrandum homicidium. Ideo autem illuc eum adduxerunt vt cum consilio omnia facerēt. Unde seqr̄: Ubi scribe ꝛ pharisei ꝛ seniores cōuenerāt. ORIGE. Ubi cayphas ē princeps sacerdotū illic congregantur scribe idest litterati: qui presunt littere occidenti ꝛ seniores non in veritate: sed in vetustate littere. Sequitur: Petrus autē sequebatur eum a longe. Non enim poterat de proximo eum sequi sed de longinquo: nec tamē omnino recedens ab eo.

CHRY. in ho. Multus enim erat feruor petri: qui cum alios fugientes vidisset: non fugit: sed stetit ꝛ intrauit. Si autem ꝛ ioannes intrauit: tamen notus erat principi sacerdotum. Longe autem sequebatur: quia erat dominum negaturus. REMI. Neqꝫ enim negare potuisset si domino pximus adhesisset. Per hoc etiam significatur ꝙ petr⁹ dominum ad passionem euntem erat secuturus. i. imitatur⁹.

AVGV. de concor. euan. Significatur etiam ecclesiam secuturam quidem hoc est imitaturam passiones domini: sed longe differenter. ecclesia enim pro se patitur: at ille pro ecclesia. Sequitur: Et ingressus intro sedebat cū ministris vt videret finem. HIERO. Uel amore discipuli: vel humana curiositate scire cupiebat quid iudicaret de dn̄o pontifex: vtꝝ eū neci addiceret: an flagellis cesū dimitteret.

¶ Principes aūt sacerdotū: ꝛ omne consilium querebant falsum testimonium contra iesū: vt eum morti traderent: ꝛ non inuenerūt: cū multi falsi testes accessissent. Nouissime aūt venerūt duo falsi testes ꝛ dixerunt: Hic dixit: Possū destruere templum dei: ꝛ post triduū reedificare illd. Et surgens pīceps sacerdotum ait illi: Nihil respondes ad ea que isti aduersum te testificantur? Iesus autem tacebat. Et princeps sacerdotum ait illi: Adiuro te per deum viuum: vt dicas nobis si tu es christus filius dei. Dixit illi iesus: Tu dixisti. Uerumtamen dico vobis: amodo videbitis filium hominis sedentē a dextris virtutis dei: ꝛ venientem in nubibus celi. Tunc princeps sacerdotum scidit vestimenta sua dicens: Blasphemauit. Quid adhuc egemus testibus? Ecce nunc audistis blasphemiā. Quid vobis videtur? At illi rn̄dentes dixerunt: Reus est mortis. Tunc expuerunt ī faciem eius: ꝛ colaphis eum ceciderunt. alij autem palmas in faciē eius dederunt dicentes: prophetiza nobis christe quis est qui te percussit.

CHRY. in home. Congregatis principibus sacerdotum: ꝛ tota pestilentie conuenticula volebant suis insidijs iudicij formam imponere. vnde dicitur. Principes autē sacerdotum ꝛ omne consilium querebant falsum testimonium contra iesum vt eum morti traderent. Sed ꝙ fictum erat iudicium. ꝛ omnia tumultus ꝛ turbationis plena: manifestatur per hoc quod subditur. Et non inuenerunt cum multi falsi testes accessissent. ORIGE. Falsa enim testimonia tunc locum habent quando cum colore aliquo proferūtur. Sed nec color inueniebatur qui posset contra iesum adiuuare mendacia: quamuis essent multi gratiam tribuere volentes principibus sacerdotum quod maximā laudem exhibet iesu: qui sic omnia irreprehensibiliter dixit ꝛ fecit: vt nullam verisimilitudinem inuenirēt in eo reprehēsionis ꝛ mali ꝛ multi astuti. Sequit̄: Nouissime autē venerunt duo falsi testes ꝛ dixerūt. hic dixit: possum destruere templum dei. ꝛ post triduum reedificare illud. HIERO. Quomō autem falsi testes sunt si ea dicunt que dominum dixisse legimus? Sed falsus testis est qui non eodem sensu dicta intelligit: quo dicuntur. dominus enim dixerat de templo corporis sui: ꝫ in ipsis verbis calumniātur: vt paucis additis vel mutatis quasi iustam columniam faciant. Saluator dixerat Soluite templū hoc. isti commutant ꝛ aiunt. Possū destruere templum dei. Uos inquit soluite: non ego quia illicitum est vt nobisipsis inferamus manus. deinde illi vertunt Et post triduū reedificare illud: vt proprie ð templo iudaico dixisse videretur. dominus autē vt ostenderet animale et spirans templum dixerat Et ego in triduo suscitabo illud. aliō est edificare aliud suscitare. CHRY. in home. Sed quare non attulerunt in medium accusationem de solutione sabbati? quia multotiens eos super hoc cōfutauerat. HIERO. Ira autem preceps ꝛ impatiēs non inueniens columnie locum excutit de solio pontificem: vt vesaniam mentis motu corporis demonstraret. vnde sequitur. Et surgēs princeps sacerdotū ait illi. Nihil rn̄des ad ea que isti aduersū te testificātur? CHRY. in ho. Hoc aūt dixit volens ab eo inexcusabilem rn̄sionē elicere: vt ex ipsa eū capiat. Inutilis autē erat excusationis responsio: nullo eā exaudiente. Et ideo sequitur: Iesus autē tacebat. Etenī solum figura iudicij ibi erat: ī veritate autē latronum erat incursus sicut in spelūca. ꝛ ideo silet. ORIGE. Ex hoc autē loco discim⁹ contēnere calūniantiū ꝛ falsoꝝ testiū voces. vt nec responsione dignos eos habeam⁹ qui non cōuenientia dicunt aduersus nos: maxime vbi maius ē libere ꝛ fortiter silere: ꝙ̄ defendere sine vllo pfectu. HIERO. Sciebat. n. q̄si deus ꝙcqd dixisset torquendū ad calūniā. Quanto ergo iesus magis tacebat ad indignos rn̄sione sua falsos testes ꝛ sacerdotes impios: tanto magis pōtifex furore superatus eū ad rn̄dendum puocat: vt ex qualibet occasiōe sermonis locum inueniat accusādi. vn̄ seqtur: Et pnceps sacerdotū ait illi: Adiuro te per deū viuū vt di. no. si tu es chri

stus filius dei. ORIGE. In lege quidé adiurádi vsū aliquotiens inuenim⁹. Estimo aūt q̄ nō oportet vt vir q̄ vult fm euāgeliū viuere adiuret alterū. Si.n. iurare nō licet: nec adiurare: sꝫ ꝗ respicit iesū imperātē demonib⁹ ꝛ potestatē datē discipulis sup demonia: dicet q̄ fm ptātem datā a saluatore nō est adiurare demonia. Princeps aūt sacerdotū peccatū faciebat insidiās iesu: ꝛ ideo imitabat̄ ꝓpriū prez. qui his dibic iterrogauit saluatorē. Si tu es xp̄s filius dei. vnde quis recte dicere potest q̄ñ dubitare de filio dei vtrum ipse sit christus opus diaboli est. Non decebat aūt dn̄m ad adiurationem p̄ncipis respōdere sacerdotū quasi viui passum. ꝓpter quod nec denegauit se filium dei esse: nec manifeste cōfessus est. vnde seqtur: Dicit illi iesus. tu dixisti. Nō eni erat dignus christi doctrina: ꝓpterea non eū docet: sed verbum oris eius accipiens: in redargutionē ipsius conuertit. Sequit̄. Ueruntamē dico vo. amodo. vide. filiū homi. sedentē a dex. vir. dei. Uidetur mihi q̄ñ firmitatē quandam regalem significat sessio filij hois. iuxta virtutē ergo dei q̄ solus est virtus. fundatus est qui accepit omnem potestatē a patre sicut in celo ꝛ in terra. Erit autem quando hanc fundationē videbūt etiā aduersarij q̄ a tempore dispēsatiōis incepit impleri. Uiderunt.n. eius discipuli eum resurgentē a mortuis: ꝛ ꝑ hoc viderūt eū fūdatū ad dexterā vītutis. Ul' q̄ꝛ fm longitudinē sempiternā que ē apud deum a constitutione mūdi vsqꝫ ad finē ē vnus dies. Nihil ergo mirum q̄ hic dicit saluator. Ammodo. spacium est breuissimuꝫ vsqꝫ a finem ostendēs: ꝛ non solū sedenteꝫ eū ad dexterā virtutis visuros ꝓphetabat: sed etiam venientē in nubibus celi vnde seqtur: Et veni. in nubibus celi. He nubes sūt ꝓphe ꝛ apostoli christi: quibus mandat pluere cū oportet: ꝛ sunt nubes celi nō trāseuntes: quasi portantes imaginē celestis: ꝛ digne sūt vt sint sedes dei quasi heredes dei ꝛ coheredes xp̄i. HIERO. Pōtificē autē quē de solio sacerdotali furor excusserat: eadem rabies ad scindēdas vestes ꝓuocat. vnde sequit̄: Tunc p̄nceps sacerdotū scidit vestimenta sua dicens: Blasphemauit. Consuetudinis.n. iudaice est. q̄ cū aliquid blasphemium ꝛ q̄si contra deū audierit: scidant vestimēta sua. CHRY. in homi. Hoc igit̄ fecit vt accusationē redderet grauioreꝫ: ꝛ qd̄ vbis dicebat: factis extolleret. HIERO. Per hoc aūt q̄ scidit vestimēta sua ondit iude os sacerdotalē gloriā ꝑdidisse: ꝛ vacuaꝫ sedē hēre pōtificis. Dū.n. vestē sibi discidit: ipsū quo tegebat̄ velamentū legis abrupit. CHRY. in ho. Cuꝫ ergo scidisset vestimēta sua: nō fert sniaꝫ a seipso sed ab alijs eā exqrit dicēs: Quid vob videt̄: Sic in cōfessis peccatis ꝛ blasphemia manifesta fieri solet: ꝛ q̄si cogēs ꝛ violētiā iferēs ad sniam ꝓferēdā p̄uenit auditorē dicēs: Quid adhuc egem⁹ testib⁹: Ecce nūc audi. blasphemiā. Que āt fuit illa blasphemia: Eteni ante eis cōgregatis dixerat: Dixit dn̄s dn̄o meo: sede a dextris meis. ꝛ interpretatus est eis ꝛ siluerūt. nec de cetero cōtradixerūt: qualiter ergo nūc quod dictū ē blasphemiā vocant: Sequitur: At illi respōdētes dixerūt: Reus est mortis. Ipsi accusantes: ipsi discutiētes: ipsi sententiā ꝓferētes. ORIGE. Quantum putas fuit erroris: ipsam p̄ncipalē oīuꝫ vitā reā mortis ꝓnunciare: ꝛ per tantorū resurgentium testimonia non respicere fontem vite de quo in omnes resurgentes vita fluebat. CHRY. in ho. Ut aūt venationē inuenientes itasuam demonstrabant ebrietatē: ꝛ insania ferebant̄. Sequitur. Tūc expue. i fa. ei⁹: ꝛ cola. eū ceciderūt. HIERO. Ut compleretur quod dictū est: Dedi maxillā meā alapis: ꝛ faciem meā nō auerti a confusione sputoꝝ. Seqtur: Alij autē pal. in faci. eius dede. dicen. Prophetiza no. christe. qs est qui te percussit. GLO. In cōtumeliam ei hoc dicit̄: qui se ꝓphetam haberi voluit a populis. HIERO. Stultum autem erat verberantibus respōdere ꝛ prophetare cedentem. cum palam percutiētis insania videretur. CHRY. in ho. Attēde aūt q̄ euāgelista cū summa diligētia ea q̄ videt̄ eē exprobratissima exponit: nihil occultās aut verecūdans sed gloriā existimās maximā dominatorē orbis terraꝝ pro nobis talia sustinere. Hoc aūt legamus cōtinue: hoc nostre mēti inscribamus ꝛ in his gloriemur. AVGV. de q. euā. Quod āt dictū est: Expuerunt in faciē eius: significauit eos qui presentiam gratie eius respuunt. Item tanq̄ꝫ colaphis eum cedunt: qui ei honores suos preferunt. Palmas in faciem eius dant: qui perfidia excecati eū nō venisse affirmāt: tanq̄ꝫ presentiam eius exterminantes ꝛ repellentes.

¶ Petrus vero sedebat foris in atrio: ꝛ accessit ad eum vna ancilla dicens: Et tu cum iesu galileo eras. At ille negauit coram oibus dicens: Nescio qd dicis. Exeūte aūt illo ianuā: vidit eū alia ancilla: ꝛ ait his q̄ erāt ibi: Et hic erat cū iesu nazareno. Et iterū negauit cū iuramēto: quia nō noui hoiem. Et post pusillū accesserūt qui stabāt ꝛ dixerunt petro: Uere tu ex illis es. Nā ꝛ loquela tua manifestum te facit. Tunc cepit detestari ꝛ iurare: quia non nouisset hominem. Et continuo gallus cantauit. Et recordatus est petrus verbi iesu quod dixerat: priusq̄ꝫ gallus cātet ter me negabis. Et egressus foras fleuit amare.

AVGV. de cō. euā. Inter ꝑdictas dn̄i cōtumelias trina negatio petri fcā ē. quā nō oēs euangeliste eodē ordine narrant. Lucas.n. explicat prius tentationē petri: nūc demuꝫ cōtumelias dn̄i. Sed mattheus ꝛ marc⁹ eas p̄mo cōmemorāt: ꝛ deide petri tētationē. Sic.n. hic sequit̄. Petrus vero sedebat foris i atrio. HIERO. Foris sedebat vt videret exitū rei. ꝛ nō appropinquabat iesu ne ministris aliq̄ suspicio nasceretur. CHRY. in ho. Et q quādo detentū magistrū vidit solū: ita efferbuit vt gladiū euaginauerit: ꝛ auriculaꝫ absciderit. quādo cōtumelias christi audiuit negator efficitur: ꝛ vilis puelle minas nō sustinet. Seqtur enim: Et accessit ad eū vna ancilla dicens: Et tu cuꝫ iesu gali. eras. RABA. Quid sibi vult quia prima eum prodit ancilla cum viri magis eū potuerint recognoscere: nisi q̄ iste sexus peccare i nece domini videretur: ꝛ eius passione redimeretur. Seqtur: At ille negauit corā oib⁹ dicens: Nescio qd dicis. Palā corā oibus negauit: q̄ꝛ se manifestare expauit quod dicebat̄ se nescire: rn̄dit: q̄ꝛ ꝓ saluatore adhuc mori noluit. LEO papa in ser. de pas. Ob hoc autē sicut apparet hesitare ꝑmissus est: vt i ecclesie principe remediū penitētie cōderet̄: ꝛ nemo auderet de sua virtute cōfidere quādo mutabilitatis periculū nec beatus petrus potuisset euadere. CHRY. in ho. Non solū aūt semel sed ꝛ secūdo ꝛ tertio negat in breui tempore. vnde sequitur. Exeunte autē eo ianuam: vidit eū alia ancilla ꝛ ait his q̄ erāt ibi: Et hic erat cū iesu nazareno. AVGV. de cō. euā. Intelligit̄ āt q̄ postq̄ꝫ exijt foras cū iā semel negasset. gallus cātauit p̄mū qd̄ marcus dicit. CHRY. in ho. Ut ondat q̄ neqꝫ vox galli eum a negatione detinuit. neqꝫ i memoriam sue ꝑmissionis reduxit. AVGV. de cōcor. euā. Nō aūt foris ante ianuā iterum negauit: sꝫ cū redisset ad focū: neqꝫ eni iaꝫ exierat ꝛ foris eum vidit altera ancilla: sed cū exiret eū vidit. i. cuꝫ surgeret ꝛ exiret aiaduertit: ꝛ dixit his q̄ erant ibi. i. qui sil' aderant od ignem in atrio. Et hic erat cum iesu nazareno. Ille aūt qui foris exierat: hoc audito regressus ē: vt se quasi purgaret negando. Uel quod est credibilius: nō audiuit quod de eo dictum fuerat cum foras exiret: ꝛ posteaq̄ꝫ redijt q̄ dictum est ei qd̄ lucas commemorat. Seqtur. Et iterū negauit cum iuramento: q̄ꝛ non noui hominem. HIERO. Scio quosdā pio affectu erga apostolū petrū locū hunc ita

interp̄tatoꝝ: vt dicerent petrū hoīem negasse: nō deū: ⁊ eē sensū: Nescio hoīem: q2 scio deū. Hoc q̄z friuolū sit: prudēs lector intelligit. si. n. iste non negauit: ergo mētitus est dn̄s q̄ dixerat: Ter me negabis. RABA. In hac aūt negatiōe petri dicimus non solum abnegare christū: q̄ dicit eū3 nō esse x̄pm̄. sed qui cum sit: negat se eē christianū. AVGV. de con. euan. Nunc iam de tertia negatōe inspiciam⁹. Sequitur enī: Et post pusil. acces. qui sta. ⁊ dixe. petro: Vere et tu ex illis es. Lucas āt dixit: Interuallo facto q̄si hore vnius ⁊ vt eum conuincant: ꝯsequenter adiungūt. Nā ⁊ loquela tua manifestum te facit. HIERO. Nō quo alteri⁹ sermonis eēt petrus aut gentis externe: omnes quippe hebrei erant ⁊ q arguebāt: ⁊ q arguebāt. s3 quo vnaqueq3 ꝓuincia ⁊ regio hēat ꝓprietates suas ⁊ vernaculū loquēdi sonū vitare nō possit. REMI. Vide aūt q̄z sint noxia prauorū hominum colloquia: ipsa q̄ppe coegerūt petru3 negare dominum: quē prius confessus fuerat esse dei filium. Seq̄r enī. Tūc cepit detestari ⁊ iurare: q2 nō nouiss3 hoīe3. RABA. Nota q2 p̄mū ait Nescio qd dicis. secūdo cū iuramēto negat. tertio q2 cepit d̄testari ⁊ iurare: q2 nō nouit hoīe3. Perseuerare quippe ī peccato dat incrementū scelez: ⁊ q minima spernit cadit in maiora. REMI. Spiritualr̄ āt p hoc q̄ petrus ante p̄mū galli cantum negauit: illi designant̄ qui ante x̄pi resurrectionē nō credebāt eū esse deū eius morte turbati. Per hoc aūt q̄ post galli cātu3 negauit: illi designātur q in vtroq3 domini n̄ām: ⁊ s̄m deū: ⁊ s̄m hominē errant. Per primam aūt ancillaz designatur cupiditas: p secūdaz carnalis delectatio: per illos qui astabant: demones intelliguntur. his. n. trahunt̄ hoīes ad x̄pi negatōem. ORIGE. Vel per primaz ancillaz intelligitur synagoga iudeorum q frequenter cōpulerunt denegare fideles: per secundam cōgregatio gentium: q ⁊ persecuti sunt x̄pianos per tertios stātes in atrio: ministri heresum diuersarum. AVGV. de que. euan. Ter etiā petrus negauit. nā ⁊ error hereticorum de christo tribus generib⁹ terminat̄. Aut enī ex diuinitate: aut d̄ hūanitate: aut de vtroq3 fallunt̄. RABA. Post tertiā aūt negatōem seq̄r galli cantus. ⁊ hoc est quod subdit̄: Et conti gallus cātauit. Per quē doctor ecclīe intelligit̄ q somnolentos increpās ait: Euigilate iusti ⁊ nolite peccare. Solet aūt sacra scriptura sepe meritū cāsarum per status designare tempoꝝ. vnde petrus qui media nocte negauit: ad galli cantum penituit. vnde seq̄tur. Et recordatus ē petrus verbi iesu quod dixerat. Priusq̄3 gallus cantet: ter me negabis. HIERO. In alio euangelio legimus: q̄ post negationem petri ⁊ galli cantum respexit saluator petrū: ⁊ intuitu suo eū ad amaras lachrymas ꝓuocauit. non. n. fieri poterat vt in negationis tenebris ꝑmaneret: quē lux ꝓspexerat mūdi. vnde ⁊ hic seq̄tur: Et egressus foras fleuit amare. In atrio. n. cayphe sedens nō poterat agere pn̄iam. vnde foras egredit̄ de impioꝝ cōsilio: vt pauide negatōis sordes amaris fletibus lauet. LEO papa. Felices o apostole sancte lachryme tue: que ad diluendam culpā negatōis: vtutē sacri hūere baptismatis. Affuit enī dextra domini iesu christi q̄ labentē te p̄usq̄3 deijcereris excipet: ⁊ firmitatē stādi ī ipso cadendi periculo recepisti. cito itaq3 ad soliditatem redyt petra tanq̄3 recipiens fortitudinem: vt qui tunc in christi expauerat passione: in suo post supplicio non timeret sed cōstans permaneret.

CAPI. XXVII.

Mane aūt facto: ꝯsiliū inierūt oēs principes sacerdotū ⁊ seniores populi aduersus iesum: vt eum morti traderent. Et vinctu3 adduxerunt eū: ⁊ tradiderunt pontio pilato presidi. Tunc videns iudas qui eū tradidit q̄ dānatus esset: penitentia ductus retulit triginta argēteos principib⁹ sacerdotū ⁊ senioribus dicens: Peccaui: tradens sanguinem iustum: At illi dixerūt: Quid ad nos: Tu videris. Et proiciens argēteis ī tēplo recessit ⁊ abiēs laq̄o se suspēdit.

AVGV. de con. euā. Cōtexuerat supius euangelista narrationē in his que cū domino acta sunt vsq3 ad mane. Sz postea redyt ad narrandā petri negationē: qua terminata redyt ad mane: vt inde cetera ꝯtexeret. Et hoc est quod dicitur: Mane aūt facto consiliū inierunt oēs p̄ncipes sacerdotū ⁊ seniores populi aduersus iesum: vt eu3 morti traderēt. ORIGE. Putātes p mortē extinguere ei⁹ doctrinā ⁊ fidē apud eos q crediderūt in eū quasi in filiū dei. Talia aūt cōtra eū cōsiliantes: alligauerūt iesu3 soluentē a vinculis. vn̄ sequit̄: Et vinctū adduxerūt eū: ⁊ tradiderūt pontio pilato presidi. HIERO. Vide sollicitudinē sacerdotū in malū. tota nocte vigilarūt vt homicidiū facerēt: ⁊ vinctum tradiderunt pilato. Hēbant. n. huc morē: vt quē adiudicassent morti: ligatū iudici traderent. RABA. Attamē nō tādiū q̄ nō tūc p̄mū ligauerūt: s3 mox cōprehēsu3 ī horto vt ioānes declarat. CHRY. in ho. Ideo autem eū nō occulte interfecerunt quia volebant eius glorie detrahere. multi enim eū admirabant̄: ⁊ propter hoc studuerūt publice ⁊ corā hominib⁹ eū occidere: ⁊ ideo ad presidē eū duxerūt. HIERO. Vidēs aūt iudas dominū adiudicatū morti preciū retulit sacerdotib⁹: quasi in p̄tāte sua esset persecutoꝝ mutare sniam. vnde sequit̄: Tunc videns iudas qui tradidit eū q̄ dānatus esset penitentia ductus. retulit triginta argenteos principibus sacerdotū ⁊ senioribus populi dicens: Peccaui: tradēs sanguinē iustū. ORIGE. Respondeant mihi qui de naturis q̄sdā fabulas introducunt vnde ē q̄ iudas cognoscens peccatū suū dixit: Peccaui tradens sanguinē iustum nisi ex bona plantatione mentis ⁊ seminatiōe virtutis que seminata ē in omni rationabili anima quā nō coluit iudas: ⁊ ideo cecidit in tale peccatu3. Si aūt nature pereuntis ē aliquis hominū: magis huiusmodi re fuit iudas. Et siquidem post resurrectionē christi hoc dixisset iudas: forsitā erat dicēdū qui cōpulit eū penitere de peccato ipsa virt⁹ resurrectiōis. Nūc aūt vidēs eū traditū eē pilato penituit. forsitan recordat⁹ q̄ frequēter iesus dixerat de sua resurrectione futura. Forsitan ⁊ sathanas qui ingressus in eū fuerat presto fuit ei donec iesus traderetur pilato. Postq̄3 aūt fecit qd̄ voluit recessit ab eo: quo recedente penitētiā cape potuit. Sed q̄nomō vidit iudas qm̄ cōdenatus ē: nōdū. n. a pilato fuerat īterrogat⁹. forsitā dicet aliquis qm̄ consideratiōe mētis sue vidit exitum rei ex eo q̄ traditū aspexit. Alius aūt dicet: qm̄ qd̄ scriptū ē. Vidēs iudas q2 cōdēnat⁹ ē. ad ip3 iudā refert̄: tūc. n. sensit malū suū ⁊ intellexit se condēnatum. LEO papa. Dicendo tamen Peccaui tradens sanguine3 iustum in impietatis sue perfidia perstitit qui iesu3 nō dei filiū: sed nostre tantum conditionis hominē: etiā inter extrema mortis sue pericula credidit: cuius flexisset misericordiam si eius omnipotentiam non negasset. CHRY. i ho. Vide aūt quoniam penitentiā agit qn̄ cōpletū ē ⁊ finē accepit peccatū. Non. n. permittit diabolus eos qui non vigilāt videre malū antequā perficiāt. Sequit̄. At illi dixerūt: Quid ad nos: tu videris. REMI. Ac si dicant: Quid ad nos pertinet si iustus est: tu videris. i. opus tuum quale sit manifestabitur. Quidam aūt cōiunctī3 voluerūt legere hec verba vt sit sensus cuius estimationis deputatis apud nos: qui eū quē tradidisti iustū cōfiteris: ORIGE. Recedente aūt ab aliquo diabolo: obseruat iterum tempus. ⁊ postq̄3 cognouerit ⁊ ad se eundum peccatū induxerit. obseruat etiam tertie deceptionis lo cū. Sicut ille qui primo vxorem pris habuit: de hoc

malo postea penituit. Sed postea diabolus voluit hāc ipaꝫ tristitiā exaggerare, vt ipsa tristitia abundantior facta absorberet tristantē. Simile aliqd factum est in iuda. postq̃ꝫ eni penituit nō seruauit cor suū. sꝫ suscepit abūdantiorē tristitiā a diabolo sibi submissam: q2 voluit euꝫ absorbere. vñ sequitur: Et abiens laqueo se suspendit. Si autē locum penitentie requisisset: ꝛ tēpus pnie obseruasset: forsitan inuenisset eū qui dixit: Nolo mortē peccatoris. Uel forte estimauit preuenire magistꝝ morituꝝ: ꝛ occurrere ei cū aīa nuda: vt confitens ꝛ deprecans misericordiaꝫ mereret̄: nec vidit q2 non cōuenit seruum dei seipsum expellere de hac vita sꝫ expectare dei iudicium. RABA. Suspēdit āt se laqueo vt se ostenderet cela terreq; perosum. AVGV. de nouo ꝛ vete. testa. Sed occupatis principib⁹ sacerdotū ad necem domini a mane vsq; ad horam nonam: quō iudas eis rettulisse precium sanguinis quod acceperat ante crucē domini ꝓbatur. ꝛ dixisse illis in tēplo: peccaui q2 tradidi eum sanguinem iustum: cū cōstet oēs pncipes ꝛ seniores ante passionē domini nō fuisse in templo: Quippe cū in cruce posito insultarent ei. Nec enī inde pōt ꝓbari: q2 ante passionē dñi relatū est cū sint multa que ante facta ꝓbant̄: ꝛ nouissime ordinantur. Sed ne forte post horā nonā factū sit: vt videns iudas occisum saluatorē: ꝛ ob hoc veluꝫ tēpli scissū: terrā tremuisse: saxa fixa: elemēta cōterrita ipa mente correpť⁹ doluerit. Sed post horaꝫ nonam occupati erāt vt existimo seniores ꝛ pncipes sacerdotū ad celebratōem pasche. Sabbato aūt fm legē nō licet nūmos portare, ac p hoc nō ē ꝓbabile apud me quo die uel quo tpe laqueo vitam finierit iudas.

¶ Principes autem sacerdotuꝫ acceptis argēteis dixerunt: Nō licet eos mittere in corbonā: q2 preciū sanguinis est. Consilio autē inito: emerunt ex illis agrum figuli in sepulturā peregrinorum: propter hoc vocatus est ager ille acheldemach: hoc est ager sanguinis: vsq; in hodiernuꝫ diem: Tunc impletū ē qđ dictū ē p hieremiā ꝓphetā dicentē: Et acceperūt trigīta argēteos p̄ciū appreciati queꝫ appreciauerūt a filijs israel ꝛ dederūt eos ī agꝝ figuli: sicut ꝯstituit mihi dñs.

CHRY. in ho. Quia principes sacerdotū nouerant q2 occisionem emerant a ꝓpria conscientia cōdemnati fuerunt. ꝛ ad hoc ostendendū subdit euāgelista. Pricipes aūt sacerdotū acceptis argenteis dixerūt: Non licet eos mittere in corbonam: q2 precium sanguinis est. HIERO. Uere culicem liquentes ꝛ camelum glutientes. si. n. iō non mittunt pecuniam in corbonam: hoc est ī gazophylatiū ꝛ dona dei. q2 precium sanguinis ē: cur ipse sanguis effūdit̄? ORIGE. Uidebant aūt quoniam circa mortuos magis eā pecuniaꝫ conueniebat expendi. quia precium sanguinis erat. Sed q2 ꝛ inter loca mortuorum sunt differentie: vsi sunt precio sanguinis iesu ad comparationem agri figuli alicuius: vt in eo peregrini sepeliantur: non fm votum suum in monumētis paternis. vnde sequitur: Consilio aūt inito emerunt ex illis agrum figuli in sepulturam peregrinorum. AVGV. in ser de cc. do. Prouidentia aūt dei factum puto vt precium saluatoris nō peccatoribus sumptū prebeat. sed peregrinis requiem subministret: vt iā exinde christus ꝛ viuos sanguinis sui passione redimat: ꝛ mortuos preciosa passione suscipiat. Precio ergo dominici sanguinis ager figuli cōparat̄. Legim⁹ in scripturis q2 totius generis humani salus redēpta sit sanguine saluatoris. Ager ergo iste mūdus hic totus est. Figulus autem qui mundi possit habere dominatum: ipse est qui vascula corpis nostri fecit de limo. Istius itaq; figuli ager xpi sanguie empt⁹ ē: pegris inq; q sine domo patria ꝛ toto orbe exules iactabant̄: requies christi sanguine prouidet̄. Istos aūt pegrinos eē dicim⁹ deuotissimos christianos q renūciātes seculo: nihil possidētes ī mūdo in christi sanguine requiescunt. Sepultura enim christi nihil aliud ēq̃ꝫ reges christiani. Cōsepulti. n. sumus: sicut ait apostolus cū illo p baptismū in morte. Nos ergo pegrini in hoc mundo sum⁹ ꝛ tāq̃ꝫ hospites in hac luce versamur. HIERO. Qui ēt pegrini eramus a lege ꝛ ꝓphetis praua iudeoꝝ studia suscepimus in salutē. ORIGE. Uel pegrinos dicim⁹ q vsq; ad finē extranei sunt a deo: nam iusti cōsepulti sunt christo ī monumēto nouo qđ excisum est in petra. Qui aūt alieni sunt a deo vsq; ad finē sepulti sunt in agro figuli ꝯparantis lutuꝫ. qui precio sanguinis ē comparatus et ager sanguinis nominatur. vnde sequitur. Propter hoc vocatus est ager ille acheldemach. hoc est ager sanguinis vsq; ī hodiernā diē. GLO. Quod referendū ē ad tēpus quo euangelista hoc scripsit. deinde confirmat idē ꝓphetico testimonio dicens. Tunc impletū ē quod dictū est p hieremiā prophetā dicentē: Et acceperunt triginta argenteos precium appreciati quem appreciauerunt a filijs israel: ꝛ dederunt eos in agꝝ figuli: sicut cōstituit mihi dominus. HIERO. Hoc in hieremia penitus non inuenitur: sed in zacharia qui penultimus ē duodecim ꝓphetaꝝ quedā similitudo refertur: ꝛ q̃q̃ꝫ sensus non multum discrepet tamē ordo ꝛ verba diuersa sūt. AVGV. de cōcor. euā. Siqs ergo putat ideo fidei euāgeliste aliqd derogandū primo nouerit nō oēs codices euāgelioꝝ hēre q2 p hieremiā dictū sit: sed tantummodo per ꝓphetā. Mihi aūt hec nō placet defensio. quia ꝛ plures codices habent hieremie nomē ꝛ antiquiores ꝛ nulla fuit causa cur adderet̄ hoc nomē. ꝛ mēdositas fieret. Cur āt tolleret̄ fuit vtiq; causa vt hoc audax imperitia faceret: predicta questione turbata. Potuit āt fieri vt aīo matthei euangelium scribentis pro zacharia hieremias occurreret: vt fieri solet: quod tamē sine vlla dubitatiōe emēdaret saltē ab his admonitus: qui ipso adhuc in carne viuente hec legere potuerūt: nisi cogitaret recordatiōis sue que spiritu sancto regebatur non occurrisse aliud ꝓ alio nomē prophete: nisi quia domin⁹ hoc ita scribi constituit. Cur aūt constituerit: prima causa est: q2 sic insinuat ita omnes prophetas vno spiritu locutos: mirabili inter se consensione constare: vt hoc multo amplius sit. q̃ꝫ si omniū verba prophetarum vno vnius hominis ore demōstrēt̄: ꝛ ideo indubitanter accipi debent quecūq; per eos spiritus sanct⁹ dixit: ꝛ singula esse omniū: ꝛ oīa singulorum. Si enꝫ hodie quisq̃ꝫ volens alicuius verba indicare dicat nomen alterius a quo dicta sunt: qui tamen sit amicissimus illius cuius verba dicere voluit: ꝛ continuo recordatus aliū pro alio se dixisse ita se corrigat: vt tamē dicat. bene dixi: nihil aliud intuens nisi inter ambos eē cōcordiaꝫ: quāto magis de prophetis sanctis hoc cōmendādū fuit. Est ēt alia causa cur hoc nomen hieremie in testimonio zacharie sit manere permissum: vel potius sancti spiritus auctoritate preceptum sit: Est apud hieremiam: q2 emerit agrum a filio fratris sui. ꝛ dederit ei argentum. non quidem sub hoc nomine precij: quod positum est apud zachariam triginta argenteis q2 aūt ꝓphetiam de triginta argenteis ad hoc interpretatus sit euāgelista. qđ modo de domino completum est manifestuꝫ est. sꝫ ad hoc pertinere etiam illud de agro empto: quod hieremias dic: hinc potest mystice significari: vt non hic zacharie nomen poneretur qui dixit: triginta argenteis. sed hieremie qui dixit de agro empto. vt lecto euangelio atq; inuento nomine hieremie: lecto autem hieremia: ꝛ non inuento testimonio de triginta argenteis: inuento tamē agro empto admoneatur lector vtrunq; conferre: ꝛ inde sensuꝫ enucleare ꝓphetie: quomodo pertineat ad hoc quod i domino completuꝫ est. Nam illud quod subiecit huic testimonio Mattheus cum ait: Quem appreciauerunt a filijs israel: ꝛ dederūt

eos in agrum figuli sicut constituit mihi dominus: nec apud zachariam. nec apud hieremiam reperitur. Unde magis ex persona euangeliste accipiendū est ⁊ mystice insertū quia hoc ex domini reuelatione cognouerit ad hāc rem que de christi precio facta ē huiusmodi pertinere prophetiā. HIERONYMVS de optimo genere interpretandi. Absit ergo de pedissequo christi ꝙ possit argui de falso: cui cura fuit non verba ⁊ syllabas aucupari: sed sententias dogmatum ponere. CHRY. in ho. Legi nuper i quodā hebraico volumine quod nazaree secte mihi hebreus contulit hieremie apocryphum. in quo hoc ad verbum scriptū reperi sed tamen mihi videtur magis de zacharia sumptū testimonium euangelistarum ⁊ apostolorum more vulgato quo verborū ordine pretermisso. sensus tamen de veteri testamento proferunt exemplum.

¶ Jesus autem stetit ante presidem ⁊ interrogauit eum preses dicens: Tu es rex iudeorū? Dicit illi iesus: Tu dicis. Et cū accusaret a principibus sacerdotum ⁊ senioribus: nihil rūdit. Tunc dicit illi pilatus: Non audis quanta aduersū te dicunt testimonia? Et nō respondit ei ad vllum verbum: ita vt miraretur preses vehemēter.

AVGV. de con. euā. Finitis his que Mattheus de Juda proditore interposuit ad ordinē narrationis reuertitur dicēs: Jesus āt stetit an̄ p̄sidē. ORIGE. Judex. toti⁹ creature constitut⁹ a patre: vide quantū se humiliauit: vt acquiesceret stare ante iudicē tunc terre iudec: ⁊ interrogat⁹ est interrogationē quā forsitan deridens aut dubitans pilat⁹ interrogat. vnde sequit̄. Et interrogauit eum preses dicens Tu es rex iudeoꝝ? CHRY. in ho. Jd pilatus interrogat: quod aduersarij contra ipsum cōtinue reuoluebāt. Quia enim sciebant pilatū nullā curā facientē legaliū: ad publicas accusationes rē ducūt. ORIGE. Uel pnunciatiue hoc dixit pilat⁹. vn̄ ⁊ alibi scripsit in titulo. Rex iudeoꝝ. Principes autē sacerdotū rn̄dens: Tu dixisti oblique arguit eius dubitationē. Pilati vero sententiā cōfirmat pnūciātis. vnde sequitur: Dicit ei iesus: Tu dicis. CHRY. in ho. Confessus est se eē regē sed celestē: vt in alio euangelio manifesti⁹ legit̄. Regnū inquit meū nō ē de hoc mundo. vt neq̄ iudei neq̄ pilat⁹ excusationez habeant huic accusationi insistentes. HYLA. Uel interroganti pontifici an ipse eēt iesus christus dixerat Tu dixisti quia semper futurū christū ex lege ipse dixisset: huic vero legis ignaro interroganti an ipse esset rex iudeorum dicitur: Tu dicis: qa per fidez presentis cōfessionis salus gentiū est. HIERO. Attende autem q pilato qui inuitus promebat sententiā aliqua ex parte respondit: sacerdotibus autem ⁊ principibus sacerdotū respōdere noluit. indignos eos suo sermone iudicans. vnde sequitur: Et cū accu. a prin. sacer. ⁊ senio. nihil rn̄dit. AVGV. de con. euan. Lucas autē ipsa crimina que accusantes obiecerunt aperuit: dicit enim: Ceperunt illum accusare dicentes: Hunc inuenimus subuertentez gentem nostrā ⁊ prohibentem tributa dari cesari ⁊ dicentē se christū regez eē. Nihil autē interest ad veritatez quo ordine ista retulerint: sicut nihil interest si ali⁹ aliud tacet qḋ alius commemorat.

ORIGE. Accusatus autem iesus sicut tunc illis nihil respondit sic nec ⁊ modo. non fit enim eis verbū dei sicut aliquando fuerat ad prophetas: sed neq̄ dignum erat vt pylato interroganti responderet qui non habebat permanens ⁊ firmum de christo iudiciū sed ad contraria trahebatur. vnde sequit̄: Tunc dicit ei pilatus: Non audis quanta aduer. te dicunt testimonia? HIERO. Gentilis quidē ē qui contēnit iesum: sed causam refert in populum iudeorum. CHRY. i ho. Jō aūt hoc dicebat: quia volebat eū liberare dū se excusādo responderet. Sequitur. Et non respon. ei ad vl. verbū: ita vt mira. preses vehemēter. Quia .n. multas habentes demonstratōes ex ipsis reb⁹: virtutis ⁊ mansuetudinis eius ⁊ humilitatis. tn̄ in ipsū indignabant̄: ⁊ peruerso iudicio agebantur cōtra ipsm: ppter hoc nihil respōdet. ⁊ si aliquando respondet breuia quidem dicit: ne ꝯtinua taciturnitate pertinacie opinio de ipso accipiat̄. HIERO. Uel ideo iesus nihil rn̄dere voluit ne crimen diluēs dimitteret̄ a preside ⁊ crucis vtilitas differret̄. ORIGE. Miratus est aūt preses ꝯstantiā eius: forsitan sciēs q idoneus eēt pnunciare crimē ⁊ tamē videbat eū in trāqlla ⁊ quieta sapiētia ⁊ grauitate nō turbabili stare: sed ⁊ vehemēter miratur. Dignū eni ei videbat̄ magno miraculo vt exhibitus christus ad criminale iudiciū: imperturbabilis staret ante mortem. q̄ apud oēs hoies terribilis estimatur.

¶ Per diem autem solennem consueuerat preses populo dimittere vnum vinctum quē voluisset. Habebat autem tunc vnum victum insignez qui dicebatur barrabas. Congregatis ergo illis dixit pilatus: Quem vultis dimittā vobis? barrabaz an iesū qui dicitur christus? Sciebat eni q per inuidiam tradidissent eum. Sedente autē illo ꝓ tribunali misit ad eū vxor eius dicens: Nihil tibi ⁊ iusto illi. Multa enim passa sū hodie per visum propter eum. Principes autē sacerdotum ⁊ seniores persuaserunt populis vt peterent barrabam: iesum vero perderent. Rn̄dens autem preses ait illis: Quē vultis vobis de duobus dimitti? At illi dixerunt: Barrabam. Dicit illis pilat⁹: Quid igitur faciam de iesu qui dicit̄ christus? Dicunt omnes: Crucifigat̄. Ait illis preses: Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant dicentes: Crucifigatur. Uidens autem pylat⁹ qz nihil proficeret s3 magis tumult⁹ fieret: accepta aqua lauit manus coram populo dicēs: Innocens ego sum a sanguine iusti huius: vos videritis. Et rn̄dens vniuersus populus dixit: Sāguis eius super nos: ⁊ super filios nostros. Tunc dimisit illis barrabam: iesum autem flagellatum tradidit eis vt crucifigeretur.

CHRY: in homi. Quia christus ad accusationē iudeorū nihil responderat. per quod posset eū pilatus ab accusationibus iudeorum excusatum habere aliud machinat̄ p qḋ eum liberare possit. vnde dicitur. Per diem autem solenē consue. pre. dimit. po. vin. vnum quē voluisset. ORIGE. Sic enim quasdā gratias prestāt gentes eis quos subijciūt sibi: donec cōfirmet̄ super eos iugum ipsorum. tamen consuetudo hec aliquando fuit apud iudeos. Saul enim nō interfecit ionathā: omni populo petēte eū ad vitā. CHRY. in homi. Per hanc autem consuetudinē christū eripere tentauit: vt neq̄ vmbram excusationis iudei sibi derelinquāt. manifestus homicida in cōparatione christi adducitur. de quo sequitur: Habe. aūt tūc vnū vinctū insignē q dicebat̄ barrabas. Non simplr̄ dicit latronē: sed insignē: hoc ē in malicia diffamatum. HIERO. Iste barrabas in euāgelio qḋ inscribit̄ iuxta hebreos: fili⁹ magistri eoꝝ interp̄tat̄ q propter seditionē ⁊ homicidiū fuerat cōdemnat⁹. Offert autē optionem eis pilatus dimittendi quem vellent: latronem an iesum non dubitans iesum poti⁹ eligendū. vn̄ sequitur Cōgre. ergo illis dixit pilatus. Quē vultis dimittam vobis

barrabam an iesum qui dicitur christus? CHRY. in ho.
quasi dicat. Si nō vultis sicut innocentē dimittere; saltem
cōdēnatū festiuitati dimittatis. Si eni oportebat i petis ma
nifestus existētē dimittere: multomagis in dubys. Vide āt
ordinē cōuersuz. Petitio pro condemnatis solet eē plebis:
cōcessio autē pricipis: nūc aūt cōtrariū gestū est. pnceps.n.
petit a plebe: et plebs ferocior reddit. GLO. Quare autez
pilat⁹ ad liberationē christi laborauit manifestat euāgeli
sta cū subdit: Sciebāt.n. q per inuidiā tradidissent eū. RE
MI. Que aūt inuria fuerit ioannes manifestat: qui narrat
eos dixisse: Ecce mundus totus post eū vadit: et si dimittim⁹
eū sic: oēs credent in eū. Notandū etiā q loco ei⁹ qd mat
theus dicit: An iesuz qui dicitur christus. Marcus dicit:
Vultis dimittaz vob regez iudeoz: soli nanqz reges iudeo
rum vngebant: et ab ipsa vnctione xpi vocabāt. CHRY.
in homi. Deinde subdit aliud qd sufficiēs erat oēs a passio
ne reuocare. Seqt eni Sedente aūt illo p tribunali: misit
ad eū vxor eius di. Nihil tibi et iusto illi. Cū demōstratione
eni que erat a rebus: et sōnus non puū qd erat. RABA.
Nōndū vo q tribūal iudicis: sedes ē iudicis: soliū regū: ca
thedre magrōrū. In visiōib⁹ aūt et sōnys gentilis viri vxor
hoc intellexit: qd iudei vigilātes nec credere nec intellige
re voluerunt. HIERO. Nota ēt q gentilibus sepe a deo
somnia reuelantur. et q in pilato et vxore ei⁹ iustū dñm con
fitētib⁹ gētilis populi testimoniū sit. CHRY. i ho. Sz cu⁹
gra nō ipse pilat⁹ somniū videbat: q illa magis digna erat:
vel q si pilatus vidisset. nō equalit sibi creditū eēt: vl' forte
neqz dixisset ppter hoc dispēsatur a deo q mulier vidit: vt
manifestū oībus fieret. Et nō simplr videt: sed et patit mul
ta. Seqtur.n. Multa.n. passa sū ho. per vi. ppter eū: vt. s. a
cōpassione que erat ad vxorē: desidior fieret vir circa occisi
onem. sed et tempus nō paz cōferebat. eteniz eadē nocte vi
dit. AVGV. in ser. de pas. Sic ergo iudex terret in coniu
ge: et vt crimini iudeoz non prebeat in iudicio consensuz: p
tulit in vxoris afflictōe iudiciū iudicat ipse q iudicat: et tor
quetur anteqz torqueat. RABA. Uel aliter. Nūc demū
diabolus intelligens per xpz se spolia sua amissuz: sicut pri
muz per mulierem mortē intulerat: ita p mulierē vult xpz
de manibus iudeoruz liberare: ne per eius mortez mortis
amittat imperiū. CHRY. in ho. Nihil autē premissoruz
christi aduersarios mouit: quia eos omnino inuidia exceca
uerat. vnde ex propris malicia plebez corrumpūt. et hoc est
quod sequitur. Principes aūt et sen i persuase. populo vt pe
te. barra: Je. vo perderent. ORIGE. Et est videre nunc
qūo populus iudeoz a senioribus suis et iudaice culture do
ctorib⁹ suadetur: et excitatur aduersuz iesuz vt perdant eū.
Sequit. Respon. aūt preses ait illis. Quez vul. vo. de duo.
dimitti? GLO. Respōdisse autē dicit pilat⁹ hec dicens: si
ue ad ea que vxor nūciauerat. siue ad petionē populi: q iux
consuetudinem aliquem in die festo sibi dimitti petebant.

ORIGE. Turbe aūt quasi fere que spaciosaz ambulant
viā: voluerūt sibi barrabā habere solutū. vñ subdit. At illi
dixe. barrabā. Ideo gens illa habet seditiones et homicidia
et latrocinia fm quosdaz gentis sue in reb⁹ que foris haben
tur: fz aūt oēs int⁹ in aīa. Ubi.n. non est iesus illic lites et p
lia sunt. vbi aūt est: ibi sunt oīa bona et pax. Oēs etiam q iu
deis sunt similes vel in dogmate vel in vita: barrabaz sibi
solui desiderāt. Quicunqz eni mala agit: solutus est in cor
pore eius barrabas. Christ⁹ aūt vinctus. Qui aūt bona agit
xpz habet solutū. barrabā vinctū. Uoluit aūt pylat⁹ pudo
rē tante iniqtatis eis icutere. vñ seqtur. Dicit il. pyla. Quid
igit fa. de ie. q dicit christus. Nō solū aūt hoc: sed et mensu
raz colligere volēs ipietatis eoz. Illi āt nec hoc erubescūt
q pylatus iesuz christū eē cōfitebat: nec modū impietatis
seruāt. vñ seqt: Dicūt oēs: Crucifigat. In quo multiplicaue
runt ipietatis sue mēsurā: nō solū homicidā postulātes ad

vitam sed etiā iustum ad mortē: et ad mortē turpissimā cru
cis. RABA. Pendentes siquidē in ligno crucis fixi: clauis
bus ad lignū pedib⁹ manibusqz confixi: pducta morte ne
cabant: et diu viuebāt in cruce. nō quia lōgior vita eligebat:
sed q mors ipsa protendebat: ne dolor citius finiretur. ve
rum iudei de morte pessima cogitabāt: sed a domino nō in
telligentibus eis electa erat. ipsam.n. crucē diabolo supato
erat tāqz tropheū in frōtibus fideliū positur⁹. HIERO.
Cū aūt hoc diceret. nō statiz acquieuit: sed iuxta suggestionē
vxoris que mādauerat: Nihil tibi et iusto illi. Ipse quoqz re
spōdit. vñ seqtur: Ait illis preses: Quid.n. mali fec? Hoc di
cendo pilat⁹ absoluit iesum. Sequitur: At illi magis clama
bāt dicētes Crucifigat. Ut impleret qd in psalmo dicit. Cir
cūdederūt me canes multi: cōgregatio malignātiū obsedit
me. Et illd hieremie Facta ē mihi hereditas mea sicut leo
in silua: dederūt sup me vocē suā. AVGV. de con. euan.
Sepius aūt pilat⁹ cū iudeis egit: volens vt dimitteretur ie
sus qd paucissimis verbis testat matthe⁹ cū subdit: Videns
pila. q nihil pficer. sed magis tumultus fieret. qd non dice
ret. nisi multum ille conat⁹ fuisset: quāuis tacuerit quotiēs
hoc tentauit vt erueret iesum furori eoz. Sequit Accepta
aqua lauit manus corā populo dicens: Innocens ego sum
a san. iusti huius. REMI. Mos.n. erat apud antiquos vt
cū vellet qs se ostēdere immunē ab aliquo crimine: accepta
aqua lauaret man⁹ suas corā populo. HIERO. Pilat⁹ ergo
accepit aquā iuxta illud propheticū: Lauabo inter inocen
tes man⁹ meas: quodāmodo in hoc cōtestans et dicēs: Ego
quidē inocētē volui liberare: sed qm seditio orit et rebellio
nis mihi cōtra cesarē crimē impingitur: inocens sum a san
guine iusti huius. Iudex ergo q cogit contra dominū ferre
sententiā: nō damnat oblatū: sed arguit offerentes: iustū eē
pronūtiās eū q crucifigēdus ē. Sequit: Uos videritis. q. d.
Ego minister legū suz: vox vestra sanguinez fundit. Sequi
tur. Et respon. vniu po. dixit. San. ei⁹ sup nos et su. fi. nostros.
Perseuerat vsqz in pñtē diē hec imprecatio sup iudeos. et san
guis dñi nō auferi ab eis. CHRY. in ho. Intuere autē et
h iudeoz multā insaniā. eoz.n. ipetus et pniciosa cōcupiscē
tia nō pmittit eos que oportet inspicere et sibi maledicunt
di. Sanguis eius super nos: qd ad filios maledictionem at
trabunt di. Et sup filios nostros. Sz tamen misericors de⁹
eoz sententiā nō firmauit: sed ex eis et eoz filys suscepit q
penitentiā egerunt: eteniz et paulus ex ipsis fuit: et multa mi
lia eoz q in hierosolymis crediderunt. LEO papa in ser.
de pas. Excessit ergo pilati culpam facinus iudeorū sed nec
ipse euasit reatum qui reliquit pprium iudiciū: et in crimen
transiuit alienū. sequitur.n. Tūc dimi. il. bar. Jesum autem
flagellatū tradidit ut crucifigeret. HIERO. Sciēdū ē āt
pylatū romanis legib⁹ ministrasse quibus sancitū ē: vt qui
crucifigit prius flagellis verberetur. Traditur igitur iesus
militibus verberandus: et illud sanctissimum corpus pect⁹
dei capax flagellis secuerūt. AVGV. in ser. de pas. Ecce
dominus aptat ad vbera: ecce iā ceditur. rupit sanctā cutē
violentia flagellorum repetitis ictibus crudelia verbera
scapularum terga conscindunt. Prohdolor iacet extensus
ante hominem deus: et supplicium patitur rei in quo nullum
peccati vestigium potuit inueniri. HIERO. Hoc autem
factum est: vt quia scriptum erat Multa flagella peccato
rum: illo flagello nos a verberibus liberemur. In lauatio
etiā manuū pilati: gentilium omnia opera purgantur: et ab
impietate iudeoz nos alieni efficimur. HYLA. Hortan
tibus autem sacerdotibus populus barrabam elegit: qui in
terpretatur patris filius in quo arcbanuz future infidelita
tis ostenditur: christo antichristū peccati filium preferēdo.
RABA. Barrabas etiam qui seditiones faciebat in tur
bis dimissus est populo iudeorum .i. diabolus qui vsqz ho
die regnat in eis: et iccirco pacem habere non possunt.

¶ Tunc milites presidis suscipiētes iesum i pretorio: congregauerunt ad eū vniuersam cohortem: ⁊ exuētes eū: chlamidē coccineā circūdederunt ei. Et plectētes coronā de spinis posuerūt super caput eius: ⁊ arundinē in dextra eiꝰ: ⁊ genu flexo ante eū: illudebāt ei dicētes: Aue rex iudeorum. Et expuentes in eū acceperunt harundinem ⁊ percutiebant caput eius.

AVGV. de cōcor. euan. Post accusatiōes christi: consequens est vt ipsaz domini passionē videamꝰ: quaz mathēꝰ sic incipit. Tūc milites presidis suscipiētes iesuz i pretorio congregauerūt ad eū vniuersaz cohorte. HIERO. Quia eni rex iudeoꝝ fuerat appellatus: ⁊ hoc ei scribe ⁊ sacerdotes crimē obiecerāt, qꝫ sibi in populo israel vsurparet imperiuz: alludētes hoc faciūt vt nudatū pristīs vestibꝰ induāt chlamydē coccineā pro rufo libo quo reges veteres vtebātur: ⁊ pro diademate imponāt ei coronā spineā: pro sceptro regali dent calamū: ⁊ adorēt q̄si regē. ⁊ hoc est qḋ subditur. Et exue. eū chlamy. cocci. circū. ei: ⁊ plectē. coro. de spinis. AVGV. de con. euan. Per hoc aūt intelligiꝉ Marcum dixisse idutū purpura. Pro regia eni purpura chlamys illa coccinea ab illudentibus adhibita erat: ⁊ est rubra quedaz purpura cocco simillima. Potest etiā fieri vt purpurā etiā marcus cōmemorauerit quā chlamys hēbat: q̄uis eēt coccinea. CHRY. in ho. Que igitur erit nobis cura ꝺ reliquo si contumelias ab aliquo patiamur postq̄ꝫ christus hoc passus est. Eteni quod fiebat in xp̄m vltimus terminꝰ contumelie erat: nec vna pticula tm̄: sed vniuersū corpꝰ patiebatur iniurias: caput per coronā ⁊ harundinē ⁊ colaphos: facies qꝛ inspuebaꝉ: gene qꝛ alapis cedebanꝉ: corpus totū p flagella. Et qꝛ denudatū est p circūdatōez chlamydis ⁊ p fictā adorationē: manꝰ p harūdinē quā dederūt ei p sceptro: ac si timerēt ne aliquid pretermitterent grauissime presumptionis. AVGV. de con. euan. Apparet autē mattheū recapitulando ista cōmemorasse nō quo tūc factū sit: cū eum pylatus crucifigendū tradidisset. Joannes eni anteq̄ꝫ dicere, qꝫ cum pylatus crucifigendum tradiderit ista ꝯmemorauit. HIERO. Nos aūt oīa hec ītelligamꝰ mystice. Quō eni cayphas dixit: Oportet vnū hominez mori p oibus nesciens quid diceret: sic ⁊ isti quodcū qꝫ fecerūt: lꝫ alia mente fecerint: tamen nobis q credimꝰ sacramēta tribuebant. In clamyde coccinea opa gentiuz cruēta sustētat. In corona spinea maledictū soluit antiquū. In calamo venenata occidit animalia siue calamū tenebat in manu vt sacrilegiuz scriberet iudeoꝝ. HIERO. Uel alr̄. Susceptis oībꝰ corporis nostri infirmitatibꝰ a dn̄o: oē deinde nostꝝ qbus regnū secū erat debitū: sanguine cocci colore perfundiꝉ. Spinis quoqꝫ .i. cōpungentiū quōdā pctīs gentiū coronaꝉ: ē. n. aculeꝰ in spinis: ex qbus xp̄o victorie corona cōtexiꝉ. In calamo vero earūdem gentiū infirmitas atqꝫ inanitas manu cōprehensa firmaꝉ: quin etiā caput eiꝰ illudiꝉ: vt īfirmitas gentiū manu xp̄i cōprehēsa etiā i deū patrē: qui caput eiꝰ ē: cōquiescat. ORIGE. Uel calamꝰ mysteriū fuit qꝫ priusq̄ꝫ crederemꝰ cōsidebamꝰ i virga harūdinea egypti vel cuiuslibet cuiqꝫ regni cōtrary deo quē accepit: vt triūphet eū in ligno crucis. Percutiūt aūt cū hoc calamo caput xp̄i iesu: q̄m sp̄ regnū illud verberat deū patrē caput saluatoris. REMI. Uel alr̄: Per chlamydē coccineaz caro domini designaꝉ q̄ rubra dicitꝉ ꝓpter sanguinis effusionē: p spineā coronaz suſceptio peccatoꝝ nostroꝝ: qꝛ in similitudinē carnis peccati apparuit. RABA. Calamo igiꝉ christi caput pcutiūt q diuinitati eiꝰ cōtradicētes: errorē suū auctoritate sancte scripture: que calamo scribiꝉ: cōfirmare conanꝉ. Spuūt i faciē eiꝰ q p̄ntiā gr̄e illiꝰ verbis execrandis respuūt: ⁊ iesum in carne venisse denegāt. Falso aūt illū adorant q i eū credūt sed puersis actibus despiciūt. AVGV. de cō. euā. Qz aūt dn̄s in passione exuerūt vestē ꝓpriā ⁊ iduerūt fucatā signati sunt heretici q eū dicūt veꝝ corpꝰ nō habuisse sed fictū.

¶ Et postq̄ꝫ illuserūt ei: exuerunt eū chlamyde ⁊ iduerūt eū vestimētis eius: ⁊ duxerūt eū vt crucifigerēt. Exeuntes autē inuenerunt hominē cyreneum nomine simonem: hunc angariauerunt vt tolleret crucem eius. Et venerunt in locuz q dicitur golgatha: quod est caluarie locus. Et dederunt ei vinum bibere cuz felle mixtum: Et cū gustasset noluit bibere.

GLO. Postq̄ꝫ euāgelista cōmemorauit ea q̄ ad illusionē xp̄i ptinent nūc narrare icipit pcessuz crucifixiōis ipsiꝰ. vñ dr̄. Et postq̄ꝫ illu. ei exue. eū chlamyde: ⁊ indue. eū vestimē. suis: ⁊ duxe. eū vt crucifigerēt. AVGV. de cō. euā. Hoc aūt in fine factū eē intelligiꝉ cū iā duceretꝉ ad crucifigēdū. Postq̄ꝫ .s. pilatꝰ tradidit eū iudeis. HIERO. Notādū aūt q̄ñ flagellaꝉ iesus: ⁊ cōspuiꝉ nō hēt ꝓpria vestimēta: sꝫ ea q̄ ꝓ peccata nr̄a susceperat cū aūt crucifigiꝉ ⁊ illusiōis pōpa pterierit: tūc pristinas vestes recipit ⁊ propriū assumit ornatū statimqꝫ elemēta turbāꝉ: ⁊ creatori dat testimoniū creatura. ORIGE. Et de chlamyde qdē scriptū ē: qꝫ denuo expoliauerūt eū. De corona āt spinea nihil tale euāgeliste scripserūt vt iā nō sint spine n̄re ātiq̄: postq̄ꝫ semel eas a nobis abstulit iesus sup venerabile caput suū. CHRY. ī ser. de pas. Nō āt voluit dn̄s pati sub tecto nō in tēplo iudaico. ne putares p illa tm̄ plebe oblatū ⁊ iō foras ciuitatez: foras muros vt scias sacrificiū eē cōmune qḋ totiꝰ terre est oblatio qḋ cōmunis ē purificatio: ⁊ hoc signaꝉ eū dr̄: Exeūtes āt īuenerūt hoiez cyre. noīe simonē hūc angari. vt tolle. crucē eiꝰ. HIERO. Ne q̄s āt putet huic loco euāgeliste ioānis historiā eē cōtrariā. ille. n. dicit exeūtē dominū de pretorio portasse crucē suā. Mattheꝰ aūt refert qꝫ īuenerūt hoiem cyreneū cui īposuerūt crucē iesu. Sꝫ h̄ ītelligedū ē qꝫ egrediēs de ptorio iesus ipe portauerit crucē suā: postea obuiū habuerūt simonē: cui portādā crucē īposuerūt. ORIGE. Aut egressi qdē angariauerūt simonē. appropīquātes āt ad locū ī quo eū fuerāt suspēsuri: īposuerūt crucē ⁊ ipsi. vt ipse eā portaret. Nō fortuito āt āgariatꝰ ē simō: sꝫ sm̄ dispositionē dei ductꝰ ē ad hoc vt euāgelica scriptura dignꝰ inueniret ⁊ ministerio crucis christi. Nō solū aūt saluatorē conueniebat accipe crucē suā sꝫ ⁊ nos cōueniebat eā portare. salutarē nobis angariā adīplentes. nec tm̄ sic profecisset nobis eā accipe: sicū ipse eā accepit. HIERO. Mystice .n. crucē suscipiunt nationes: ⁊ peregrinus obediens portat ignominiam saluatoris. HYLA. Indignus enim iudeus erat christi crucem ferre. quia fidei gentium erat in reliquum ⁊ crucem accipere ⁊ cōpati. REMI. Iste enim simon non erat hierosolymita. sꝫ peregrinus ⁊ aduena .s. cyreneus. Cyrene enim ciuitas ē libye. Interpretaꝉ aūt simon obediēs: cyreneꝰ heres: vñ pulchre per eū designaꝉ populus gentiū qui peregrinus erat testamētoꝝ dei: sed credēdo factus est eius sciōrū ⁊ domesticꝰ ⁊ heres dei. GREGO. in ho. Uel alr̄: Per simonē q crucē dominicā in angariam portat. designantur abstinentes ⁊ arrogātes: qꝛ p abstinētiā quidē carnē afficiūt: sed fructū abstinētie interiꝰ nō requirūt. vñ idē simon crucē portat: sꝫ nō moritur: qꝛ abstinentes ⁊ arrogantes p abstinētiā quidē corpus afficiunt: sed per desideriuꝫ qdē glorie mūdo viuūt. Seqtur. Et vene. i lo. qui dr̄ golga. qḋ ē caluarie locꝰ. RABA. Golgatha. n. syriū nomē ē: ⁊ interpretaꝉ caluaris. HIERO. Audiui quēdaz exposuisse caluarie locū in quo sepultꝰ ē adā ⁊ ideo sic appellatū quia ibi antiqui hominis sit conditū caput. Fauorabilis interp

tatio ⁊ mulcēs aurem populi: nec tamē vera. Extra vrbē. n. ⁊ foris portā loca sūt in qbus trūcantur capita dānatorū: ⁊ caluarie. i. decollatorū sūpsere nomē. Propterea āt ibi crucifixus ē iesus: vt vbi pri⁹ erat area dānatorum: ibi erigerentur vexilla martyrij. Adaz vero sepultū iuxta ebrō ⁊ arbee in iesu filij naue volumine legim⁹. HYLA. Locus autez crucis talis est vt positus in medio terre ad capescendā dei cognitionē vniuersis gentib⁹ esset eq̄lis. Seqtur: Et dede. ei bi. vinū cū fel. mixtū. AVGV. de cōsen. euā. Hoc marcus ita narrat: Et dab āt ei bibere mirrhatū vinū. Fel q̄ppe pro amaritudine matthe⁹ posuit: mirrhatū eni vinū amarissimū ē quāq̄ fieri possit vt ⁊ fel ⁊ mirrha vinū amarissimū redderent. HIERO. Amara vitis amaꝝ vinū facit: quo potāt dominū iesū: vt impleat qd scriptum est: Dederūt in cibū meū fel. Et deus loquit ad hierusalē: Ego te plantaui vineam verā: quomō facta es in amaritudine vitis aliene. Et cū gustasset noluit bibere. AVGV. de con. euan. Qd aūt marcus ait: Et nō accepit. intelligit: non accepit vt biberet: gustauit aūt sicut matthe⁹ testis est. ⁊ qd idē mattheus ait: Noluit bibere: hoc marcus dixit: Nō accepit. tacuit etiā q̄ gustauit. Qd autez cum gustasset noluit bibere hoc idicat q̄ gustauerit qdem pro nobis mortis amaritudinem: sed tertia die resurrexit. HYLA. Uel ideo oblatum vinuz felle admixtū bibere recusauit. nō enim eterne glorie incorruptioni peccatorū amaritudo miscet.

¶ Postquā autē crucifixerūt eum diuiserunt vestimenta eius sortem mittentes: vt adipleret qd dictum est p prophetā dicentē: Diuiserūt sibi vestimenta mea: ⁊ sup vestē meā miserunt sortez. Et sedētes seruabāt eū. Et iposuerunt sup caput eius cām ipsius scriptā: hic est iesus rex iudeoꝝ. Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones: vnus a dextris ⁊ vnus a sinistris.

GLO. Premisso quō christus ad locū passionis est duct⁹ hic euangelista ipaz passionē psequitur gen⁹ mortis exponēs cū dicit: Postq̄ aūt crucifixerunt eum. AVGV. in libro. lxxxiij. questionū. Sapientia quidē dei hominem ad exemplum quo recte viueremus suscepit. ptinet aūt ad vitaz rectam ea q̄ non sunt metuēda nō metuere. Sunt autem homines q̄ quamuis mortē ipsam non timeant: genus tñ mortis horrescūt. vt ergo nullū mortis genus recte viuenti homini metuendū eēt: illius hominis cruce ostendēdum fuit. Nihil eni erat inter oīa genera mortis illo genere execrabilius ⁊ formidabilius. AVGV. in ser. de pas. Quantū aūt valeat virtus crucis: aduertat sanctitas vestra. Contempsit adam preceptū accipiens ex arbore pomū: sed qcquid adaz pdidit christus in cruce inuenit. de diluuio aquaꝝ humanū gen⁹ archa lignea liberauit. de egypto dei populo recedēte moyses mare virga diuisit: pharaonem prostrauit: ⁊ populū dei redemit. Idem moyses lignum in aquam misit: ⁊ amaram aquā in dulcedinem cōmutauit. Ex lignea virga d spirituali petra salutaris vnda profert: ⁊ vt amalech vinceretur circa virgam: Moyses expansis manib⁹ extendit. ⁊ lex dei arche testamēti credit lignee. vt his omnibus ad lignū crucis quasi p gradus quosdam veniat. CHRY. in ser. d pas. Ideo ⁊ in excelso ligno non sub tecto passus est: vt ēt ipsius aeris natura mūdet. sed ⁊ terra simile beneficiū sentiebat decurrentis de latere sanguinis stillatione mundata. GLO. Lignum etiaz crucis significare videtur ecclesiam in quattuor mūdi partib⁹ diffusaz. RABA. Uel fm moralē sensū crux p sui latitudinē significat hylaritatē operātis: q̄r tristitia āgustias fac. latitudo eni crucis ē i trāsuerso ligno vbi figunt man⁹. per man⁹ aūt opa itelligun⁹. p altitudinē autē cui caput adiūgit: significatur expectatio retributionis de sublimi iustitia dei. longitudo autem q̄ totū corpus extendit: tolerantiā designat. vñ longanimes dicūtur qui tolerant. pfundū aūt quod terre infixū est secretū sacramēti prefigurat. HYLA. Sic ergo in ligno vite cūctorū salus ⁊ vita suspendit. vñ dicit: Postq̄ āt crucifi. eūz diuise. vest. ei⁹. sortē mittētes. AVGV. de cō. euā. Hoc breuiter a mattheo dictū ē: Joānes aūt distinctius explicat quēadmodū gestū sit. Milites inqt cū crucifixissent eū: acceperūt vestimēta ei⁹: ⁊ fecerūt q̄ttuor partes: vnicuiqȝ militi partē ⁊ tunicā. Erat aūt tunica inconsutilis. CHRY. in ho. Notandū ergo q̄ nō parua hec abiectio christi erat: quasi. n. circa dehonoratū ⁊ oīuz vilissimū ī christo hoc agebant. in latronib⁹ aūt nihil tale operati sunt. Diuidere eīuz vestimēta in cōdēnatis valde vilibus ⁊ abiectis fit: ⁊ nihil aliud habētib⁹. HIERO. Hoc aūt qd circa christū gestū est in psalmo fuerat pphetatū. ⁊ iō sequit. Ut adipleret qd dictū ē p prophetā dicentē: Diuiserūt sibi vestimenta mea ⁊ super vestē meā miserūt sortē. Sequit: Et sedentes seruabant eū. s. milites. Diligentia militū ⁊ sacerdotū nobis profuit: vt maior ⁊ apertior resurgentis virtus appareat. Sequitur: Et iposuerunt super caput ei⁹ cām ipsius scriptā: Hic ē iesus rex iudeorum. Nō possum aūt digne admirari pro rei magnitudine q̄ emptis falsis testib⁹ ⁊ ad seditionē clamoreqȝ infelici pplō concitato nullā aliā inuenerūt cām interfectionis ei⁹ nisi q̄ rex iudeoꝝ eēt. ⁊ illi forsitan illudētes ridentesqȝ hoc fecerunt. REMI. Diuinitus aūt procuratū sunt vt talis titul⁹ sup caput eius poneretur: vt p hoc iudei agnoscerent: q̄r nec ēt occidendo facere potuerunt vt eum regem non haberēt. per mortis eniz patibulū nō amisit iperiū sed potius corroborauit. ORIGE. Et princeps q̄dē sacerdotū fm litteras legis portabat in capite suo sanctificationē dñi scripts. Uerus autez princeps sacerdotum ⁊ rex iesus in cruce qdē habet scriptum: Hic ē rex iudeorum. Ascendens autē ad patrē pro litteris: ⁊ pro noīe quo nominatur habet ipsū patrē. RABA. Quia. n. rex simul ⁊ sacerdos ē: cum sue carnis hostiaz in altari crucis offerret regis quoqȝ dignitatez titulus pretendit qui non infra: sed supra crucē ponit: q̄r licet in cruce pro nobis hoīs infirmitate dolebat: super crucez tamē regis maiestas fulgebat. quā p crucem non perdidit sed poti⁹ cōfirmauit. Seqtur: Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones: vnus a dextris ⁊ vnus a sinistris. HIERO. Sicut enim pro nob maledictū crucis factus est christus: sic pro omniuz salute inter noxios quasi noxius crucifigit. LEO papa. in ser. de pas. do. Duo autez latrones vnus ad dexterā ⁊ alius ad sinistraz crucifigunt: vt in ipa patibuli specie mōstraret illa q̄ in iudicio ipi⁹ oīuz hominū ē faciēda discretio. Passio igr christi salutis nostre cōtinet sacramētū: ⁊ de instrumēto quod iniquitas iudeorū porauit ad penā potentia redēptoris gradū fecit ad gloriā. HYLA. Uel aliter: Duo latrones leue ac dextre affigūtur: oēm humani generis vniuersitatē vocari ad sacramētū passionis dñi ostendētes. sed q̄r per diuersitatē fidelium ac infidelium fit omnium fm dextram sinistrāqȝ diuisio vnus ex duobus ad dexteram eius situs: fidei iustificatiōe saluatur. REMI. Uel per istos duos latrones designātur oēs: qui arctioris vite continentiā apprehendunt. quicunqȝ enim sola itentione placendi deo hoc faciunt. designant per illū: qui a dextris dei crucifixus ē. qui vero pro appetitu humane laudis: vel aliqua minus digna intentione: designantur per illum qui a sinistris crucifixus est.

¶ Pretereūtes aūt blasphemabāt eū: mouentes capita sua ⁊ dicentes: Uah qui destruis templū dei: ⁊ ī triduo illd reedificas. Salua temetipz. Si filius dei es: descende de cruce. Similr ⁊ principes sacerdotū illudētes eū cū scribis ⁊ senioribꝰ

dicebant: Alios saluos fecit: seipsum non potest saluum facere. Si rex israel est: descendat nunc de cruce et credimus ei. Cōfidit in deo: liberet nunc eum si vult. Dixit enim: quia filius dei sum. Idipsum autem et latrones qui crucifixi erāt cum eo improperabant ei.

CHRY. in ho. Cum christum denudassent et crucifixissent: vltra procedunt: et in cruce videntes affixum exprobrant ei. vnde dicitur: Pretereuntes autem blasphemabant eum mouentes capita sua. HIERO. Blasphemabant quidem quia pretergrediebantur viam: et in vero itinere scripturarum ambulare nolebant. Mouebant autē capita sua quia iā ante mouerant pedes. et non stabāt supra petrā. Idipsum autē insultans dicit fatuus populus quod falsi testes cōfinxerāt. vnde sequitur: Et dicentes: Vah qui destruis tēplum dei: et in triduo illud reedificas. REMI. Vah interiectio est insultantis siue irridentis. HYLA. Quid ergo venie erit cum post triduū reedificatū tēplum dei in corporis resurrectione cernetur. CHRY. in ho. Ut quasi prioribus signis incipientes detrahere subiungunt: Salua temetipsum. si filius dei es descende de cruce. CHRY. in ser. de passione. Sed econtrario quia filius dei est. ideo nō descēdit de cruce: nam ideo venit vt crucifigeretur pro nobis. Sequitur. Similiter et principes sacerdotum illudentes cum scribis et senioribus dicebāt: Alios saluos fecit seipsum non potest saluum facere. HIERO. Etiam nolentes scribe et pharisei confitentur quod alios saluos fecerit. Itaque vestra vos condemnat sententia qui enim alios saluos fecit: vtique si vellet seipsum saluare poterat. Sequitur. Si rex israel est descendat nūc de cruce et credimus ei. CHRY. in ser. de passione domini. Considera autē nunc vocem filiorū diaboli quomodo imitantur vocem paternā. Diabolus enim dicebat: Mitte te deorsum si filius dei es: et iudei dicunt: Si filius dei es: descende de cruce. LEO papa. De quo erroris fonte iudei talium blasphemiarum venena potastis? Quis vobis magister tradidit? que doctrina persuasit: quod illum regē israel illum dei filium credere deberetis qui se aut crucifigi non sineret: aut a confixione clauorum liberum corpus excuteret? Non hoc vobis legis mysteria: aut prophetarum ora cecinerunt. Sed illud vere legistis: Faciem meam non auerti a confusione sputorum. Et iterum: Foderunt manus meas et pedes meos: dinumerauerunt omnia ossa mea. Nunquid legistis dominus descēdit de cruce? sed legistis dominus regnauit a ligno. RABA. Si autē tunc de cruce surgeret insultātibus cedēs: virtutē nobis patiētie nō demōstraret: sed expectauit paululū irrisiones sustinuit quia de cruce surgere noluit: de sepulchro resurrexit. HIERO. Fraudulēta autē est promissio eius addūt: Et credimus ei. Quid enim plus de cruce adhuc viuētem descēdere an de sepulchro mortuū resurgere? Resurrexit: et nō credidistis: ergo etiā si de cruce descēderet nō crederetis. Sed mihi videtur hoc demones immittere. statim enim vt crucifixus ē dominus: senserūt virtutē crucis: et itellexerūt fractas vires suas esse: et hoc agūt vt de cruce descēdat. Sed dominus sciēs aduersariorum insidias permanet in patibulo: vt diabolū destruat. Sequitur: Cōfidit in deo: liberet eū si vult. CHRY. in ho. O ingrati valde. Nunquid prophete: et iusti nō erāt quia eos nō eripuit a periculis deus? Si autem illorum glorie nō obsunt: quod eis pericula induxistis multo magis ēn isto non oportebat vos scandalizari per ea que patitur: quia semper per ea que dixit: hanc vestram remouit suspitionem. Sequitur: Dixit enim. quia filius dei sum. Per quod ostēdere volebant eum pati ob seductoris et erronei causam: et sicut superbum et vane gloriātem in his que dicebat. Sic ergo non solum iudei et milites deorsum eum deridebant sed et desuper latrones cum eo crucifixi. vnde sequitur. Idipsum autē et latrones qui crucifixi erāt cū eo improperabāt ei. AVGV. de cōsen. euāgelistarum. Potest autē putari lucas repugnare ei quod hic dicitur: qui dicit quod vnus de latronibus blasphemabat eum quē alter increpabat nisi itelligamus mattheum breuiter restringentem hunc locum pluralē numerū pro singulari posuisse: sicut in epistola ad hebreos legimus pluraliter dictū: clauserūt ora leonum: cū solus daniel significari intelligitur. Quid autem vsitatius quam vt aliquis dicat: En rustici mihi insultant: etiam si vnus insultet. Esset autem contrarium si mattheus dixisset ambos latrones conuiciatos domino. Cum vero dictum est latrones nec additū est ambo: potuit vsitato locutionis modo per pluralem numerum significari. HIERONI. Vel potest dici quod primum vterque scilicet blasphemauerit: deinde sole fugiente: terra cōmota saxisque diruptis: et ingruētibus tenebris vnus crediderit in iesum: et priorem negationem sequenti confessione emendauerit. CHRY. in ho. Ut enim non existimes ex quadam cōueniētia id gestum fuisse neque latronem fuisse: qui latro videbatur a contumelia ostendit tibi quoniam etiam in cruce positus latro erat et inimicus: et repente transmutatus est. HYLA. Quod autē latrones ambo conditionem ei passionis exprobrant: vniuersis etiam fidelibus scandalum crucis futurum esse significat. HIERO. Vel in duobus latronibus vterque populus gētilium et iudeorum primo dominū blasphemauit: postea signorū multitudine alter exterritus egit penitētiam: et vsque hodie iudeos increpat blasphemantes. ORIGE. Sed et latro qui saluatus est pōt esse mysteriū eorum: qui post multas iniquitates crediderunt in christum.

A sexta autem hora tenebre facte sūt super vniuersam terrā: vsque ad horam nonam. Et circa horā nonam clamauit iesus voce magna dicēs: Heli heli: lamazabathani. Hoc est: Deus meus: deus meus: vt quid dereliquisti me? Quidam autē illic stātes: et audiētes dicebāt: Heliam vocat iste. Et continuo currens vnus ex eis acceptā spongiam impleuit aceto: et imposuit harundini: et dabat ei bibere. Ceteri vero dicebāt: Sine: videamus an veniat helias liberans eū. Jesus autem iterum clamans voce magna emisit spiritum.

CHRY. in sermone de passione. Non poterat ferre creatura iniuriam creatoris: vnde sol retraxit radios suos ne videret impiorum facinora. Et ideo dicitur: A sexta autem hora tenebre facte sunt super vniuersam terram vsque ad horam nonam. ORIGENES. Ab hoc textu quidam calumniantur euangelicam veritatem. Defectio enim solis a seculo semper fuit in suo tempore facta. Sed defectio solis que secundum consuetudinē temporum ita currentium fieri solet non in alio tempore fit nisi in conuentu solis et lune quando luna subtus currens: solis impedit radios occurrentis ei. In tempore autem quo passus est christus: manifestum est quoniam conuentus non erat lune ad solem: quoniam tempus erat paschale quod consuetudinis est agere quando luna plena est. quidam autē credentium volentes defensionem aliquam inducere contra hoc dixerunt: quoniam illa defectio solis conuenienter secundum cetera prodigia noua contra consuetudinem facta est. DIONY. in epistola ad policarpum. Inopinabiliter. n. soli lunā icidentem videbamus. non enim erat conuentus tēporis: et rursus ipsam a nona hora vsque ad vesperā ad diametrum solis supernaturaliter restitutam. Eclypsim etiam ipsam ex oriente vidimus inchoatam: et vsque ad solarem terminum venientem postea regredientem: et rursus non ex eodem et defectum et repu-

gnationē sed econtrario fm diametrū factā. CHRY. in
homi. Tribus etiā horis tenebre permanserūt: cū eclypsis
in momento trāseat. non enī habet morā vt sciūt illi qui cō
siderauerūt. ORIGE. Sed aduersus hoc filij huius secu
li dicunt. Quomodo hoc factum tam mirabile nemo greco
ruz aut barbarozuz scripsit eorum qui notauerunt: si quid
tale nouum factum est aliquādo? Et phlegon quidē ī chro
nicis suis scripsit. in principatu tyberij cesaris factum: sed
non signauit in luna plena. Arbitror ergo sicut cetera signa
que facta sūt in passiōe ipsius: scilicet velum scissum: et ter
ra tremuit: et cetera in hierusalem tantummodo facta sunt.
Aut si latius voluerit quis extendere ad terram iudeam: si
cut in tertio libro regum dixit abdias ad heliam: Uiuit de9
mus: si est gens aut regnum: vbi non misit dominus meus
querere te ostendens quoniam satis eum in gentibus que
fierat circa iudeaz. Est autem consequentis ītelligere quas
dam tenebrosissimas nubes et multas et magnas concurris
se super hierusalem: et terrā iudee, et ideo facte sunt tenebre
profunde a sexta hora vsqz ad nonam. Due enim creature ī
sexta die facte fuisse intelliguntur: ante sextaz quidem ani
malia: in sexta autem homo. et ideo conueniebat pro salute
hominis morientem in hora sexta suspendi: et a sexta hora
propter hoc tenebras fuisse factas super omnez terram vsqz
ad nonam. Et sicut moyse manus extendente in celum: fa
cte sunt tenebre super egyptios: seruos dei tenentes in ser
uitute. similiter et christo in sexta hora manus extendente ī
cruce ad celum super populum qui clamauerat. Crucifige
eum: facte sunt tenebre: et ab omni lumine sunt priuati in si
gnum futurarum tenebraruz que comprehensure erāt gē
tem iudeaz. Item sub moyse facte sunt tenebre super oēm
terram egypti tribus dieb9: omnibus antē filijs israel erat
lumen. Sub christo autez facte sunt tenebre super omnez
iudeaz tribus horis: quoniā propter peccata sua priuati sūt
a lumine dei patris et a splendore christi: et ab illuminatione
spiritussancti. Lumen autem fuit super omnez reliquā ter
raz: quod vbiqz illuminat omnem ecclesiaz dei in christo.
Et si vsqz ad horam nonā tenebre facte fuerūt super iudeā:
manifestuz est quoniaz iterum eis lumen refulsit: qz cū ple
nitudo gentiū ītrauerit: tūc oīs israel saluus fiet. CHRY.
in homi. Uel aliter. Hoc admirandum erat: qp in omnē ter
ram tenebre sunt facte: quod nunqz prius contigerat. In egy
pto enim solum tenebre facte sunt: quando pascha perficiē
dum erat. que enim tunc agebantur horum typus erāt. Et
intuere qp fiunt tenebre in media die quando vbiqz ter
rarum dies erat: vt omnes qui habitabant terram: hoc mi
raculum cognoscerent. Hoc autem est signū quod petenti
bus promittebat dare dicens. Generatio praua et adultera
signum querit: et signum non dabitur ei: nisi signum ione p
phete crucem signans et resurrectionem. Etenīz multo mi
rabilius est in eo qui crucifixus erat hoc fieri: qz ambulan
te eo super terram. Hoc autē sufficiens erat eos cōuertere:
non soluz magnitudine miraculi: sz quia hoc gestū est post
quā omnia locuti fuerant: que voluerant: et satietatez acce
perant cōtumeliarum. Qualiter autem non admirati sunt
vniuersi neqz estimauerunt euz esse deum: quia scilicet ho
minum genus tunc multa malitia et desidia detinebatur: et
hoc miraculum factum cōfestim transijt: et non nouerant q̄
eēt causa eius qđ gerebaī. Et propter hoc ipse postea loqui
tur vt ostendat se viuere: et qp ipse hoc miraculuz fecit. vn
de sequitur. Et circa horam nonaz clamauit iesus voce ma
gna dicens: Heli. heli lamaçabatani: Hoc est: Deus meus:
deus meus: vt quid dereliquisti me? HIERO. Principio
vicesimi primi psalmi vsus est. Illud vero quod est in me
dio versiculi. Respice in me: superfluum est. legitur enī in
hebreo. Deus meus deus meus: quare me dereliquisti? Er
go impij sunt: qui psalmum ex persona dauid siue hester et
mardochei dictum putant: cum etiam euangeliste testimo
nio ex eo sumpta super saluatore intelligant: vt est illō. Di
uiserunt sibi vestimenta mea: et foderunt manus meas.
CHRY. in homilia. Ideo autem emisit propheticaz vo
cem: vt vsqz ad vltimam horam testimoniuz perhibeat ve
teri testamento: et vt videant quoniam honorat patrem et
non est deo contrarius: et ideo hebraicam vocem emisit: vt
eis fieret cognita et manifesta. ORIGE. Requirendum
est autem quid est qp a deo derelictus est christus. Et qui
dam quia non possunt exponere: derelinqui christuz a deo:
dicunt qp per humilitatem dictum est. Sed manifeste in
telligere poteris quid sit quod dicit. faciens comparationē
glorie illius quam habuit apud patrem: ad confusionē quā
contemnens sustinuit crucem. HYLA. Per hec autem
verba ingenia contendunt heretica: qp aut defecisse omni
no deū verbum in animaz corporis volunt: dum corpus of
ficio anime viuificat: aut omnino nec fuerit christus homo
natus. quia in eo dei verbum modo spiritus habitauerit p
phetalis. quasi iesus christus anime soluz et corporis homo
cōmunis, hoc habet sui exordium quo esse cepit homo: q
nunc a dei verbo contracta rursum protectione desertus
clamet: Deus meus: quare me dereliquisti? Uel certe ī ani
ma verbi natura mutata paterno christus ī omnibus vsus
auxilio. nunc inops eius mortiqz permissus solitudinem sū
am conqueraī: relinquentēqz se arguat. Sed inter has im
pias infirmasqz sentētias ecclesie fides imbuta apostolicis
doctrinis non partiē iesum christū ne filius dei: non et filius
hominis intelligatur: nā querela derelicti morientis īfirmi
tas est. promissio autē paradisi viuentis dei regnū est. Ha
bes in conquerente ad mortē relictum se esse. qz homō est. Ha
bes eum qui morit̄ profitentē se in paradiso regnare: qz de9
est. Nō ergo mireris verborū humilitatem et querimoni
as derelicti: cum formam serui sciens: scandalum crucis vi
deas. GLO. Dicitur autē deus eum deseruisse in morte:
quia potestati persequentiū eū exposuit. subtraxit eniz pro
tectionem sed non soluit vnionē. ORIGE. Postquā aūt
vidit super omnem terram iudeam tenebras: hoc dixit oñ
dere volēs. Dereliquisti me pater. idest talibus exinanitiz
calamitatibus tradidisti: vt populus qui fuerat apud te ho
noratus recipiat que in me ausus est: vt priuetur a lumine
tue prospectionis: sed et pro salute gētium dereliquisti me.
Quid autem tam bonū fecerunt: qui ex gentibus credide
runt: vt precioso sanguine sup terram effuso pro eis eruerē
eos a maligno? Aut quid tale dignum facturi sunt homi
nes pro quibus patior ista? Forsitan autem et videns pecca
ta hominum pro quibus patiebatur dixit: Quare me dere
liquisti: vt fierē quasi qui colligit stipulā in messe. et racemos
in vindemia. Non autem estimes humano more saluato
rem ista dixisse propter calamitatez que comprehenderat
eum in cruce. Si enim ita acceperis. non audies magnā vo
cem eius que ostendit aliquid esse magnum absconditū.
RABANVS. Uel saluator hoc dixit: nostros circunfe
rens motus. qui in periculis positi a deo deseri nos puta
mus. Humana enim natura propter peccatum a deo fue
rat derelicta: sed quia filius dei factus est noster aduocat9:
quorum suscepit culpam. deplorat miseriam: in quo osten
dit quantum flere debeant qui peccant: quando sic fleuit
qui nunquam peccauit. Sequitur: Quidam autem illic stā
tes et audientes dicebant: Helyam vocat iste. HIERO.
Non omnes. sed quidaz quos arbitror milites fuisse roma
nos: non intelligentes hebraici sermonis proprietatem:
sed ex eo qđ dixit: Hely hely: putant helyam ab eo inuoca
tum. Sin autem iudeos qui hoc dixerint intelligere volue
rimus: hoc more sibi solito fecisse: vt dominuz imbecillita
tis infament: qz helye auxiliū deprecet̄. Sequit̄: Et otinuo
currens vnus ex eis acceptam spongiam implenit ace

to ꝛ imposuit arundini. ꝛ dabat ei bibere. AVGV. in ser. de passione: Sic ergo propinator fontiũ potatur aceto: mellis dator cibatur felle: flagellatur remissio. condemnatur venia illuditur maiestas: ridetur virtus: profundit largitor imbriũ sputis. HYLA. Est aũt acetũ vinũ qd̃ per vitiũ aut incurie aut vasis acescit: vinuꝫ aũt est honor immortalitatis aut virtus. Cũ igitur in adã coacuisset: ipe accepit ꝛ potauit ex gentibus. In calamo enim ꝛ spongia vt potare cõffertur .i. ex corporib' gentiũ in se ad cõmunionẽ imortalitatis ea que in nobis erãt vitiata trãsfudit. REMI. Uel aliter: Iudei acetũ erãt degenerãtes a vino patriarchaꝝ ꝛ prophetaruꝫ: habebãt fraudulẽta corda. quasi spõgiã cauernosis atq; tortuosis latibulis. per arundinẽ designat̃ sacra scriptura: que in hoc facto iplebatur. sicut .n. lingua hebrea vel greca dicitur loquela q̃ fit p linguã: sic ꝛ arũdo dici posset lrã vel scriptura que in hoc facto iplebatur que fit p arũdinẽ. ORIGE. Et forsitã quicũq; sm̃ doctrinã ecclesiasticã sapiũt: vitiũt ãcmale: dant ei vinũ bibere felle pmixtũ. Qui aũt alienas a veritate sentẽtias applicãt christo: quasi eas dicenti: bi spongiaꝫ implẽtes aceto iponũt calamo scripture: ꝛ offerunt ori eius. Sequit̃: Ceteri vero dicebãt. Sine: videam' an veniat helyas liberans eum. RABA. Quia .n. milites prauc sonũ vocis dominice intelligebant ideo inaniter aduentũ helye expectabãt. Deũ ergo queꝫ saluator hebraico sermõe iuocabat: inseparabiliter temp secũ habebat. AVGV. in ser. de passiõe. Cũ ergo nil iã xp̃o restaret ex penis: mors morat̃: quia suũ esse ibi nil sentit. Suspecta est vetustati nouitas. Hũc primũ hũc solũ vidit hoiẽ peccati nescium noxa libeꝝ: iuris sui legib' nil debentẽ. Accedit tamen cõfederata iudaico mors furori: ꝛ desperata vite iuadit auctorẽ. vnde sequit̃: Iesus autem iteꝝ clamans voce magna emisit spirituꝫ. Quare aũt displicet st̃ christ' de sinu patris ad nostrã seruitutẽ venit: vt nos sue redderet libertati: nostrã mortẽ suscepit: vt nos eius morte liberemur: q̃ndo nos despectu mortis mortales in deos retulit: terrenos celestibus estimauit. Quantũ .n. diuina virtus opeꝝ contemplatione lucebat: tantum pati pro subiectis: p seruis mori insigne est charitatis imẽse. Ergo hec prima cã ẽ dominice passionis: q: sciri voluit q̃ãtum amaret homineꝫ deus. qui plus amari voluit q̃tum timeri. Secunda causa ẽ vt sententiaꝫ mortis quã iuste declarat iustius aboleret. Ut nãq; prim' homo adiudicante deo de reatu incurreret morteꝫ: ꝛ eam transmisit ad posteros: venit de celo secũdus homo peccati nescius: vt mors damnaretur: que rapere iussa reos innocentie ipsum inuadere presumpsit auctorẽ. Nec miranduꝫ est si pro nobis posuit quod suscepit a nobis .s. animaꝫ qui propter nos fecit tanta: ꝛ talia largitus est nob. AVGV. contra felicianum: Absit enim a fidelibus ista suspitio: vt sic christus senserit mortem nostram: vt quantũ in se est vita perdat vitam. Nam si hoc ita esset: quomodo illo triduo potuisse dicimus aliquid viuere: si vite fons dicit̃ aruisse. Sensit igit̃ mortẽ deitas christi participatione humana: sive humani affectus: quẽ sponte susceperat: non nature sue potentiam pdidit: per quam cuncta viuificat. In morte enĩ nostra sine dubio destitutũ corpus vita aĩam nostrã non perimit. dum discedens anima non vim suã perdit: sꝫ quod viuificauerat hoc dimittit: ꝛ quantum in se est alter ius mortem facit: ipsa non recipit. De saluatoris nunc anima dicemus qui ve non dicam propter inhabitantem diuinitatem ꝛ propter iusticiam singularem: certe ppter cõmunem moriendi sortẽ corpus illo triduo sic potuit deserere: vt ipsa nõ posset penitus interire. Credo enim dei filium mortuum esse non sm̃ penam iniusticie quaꝫ ex toto non habuit: sed sm̃ legem nature quam pro humani generis redẽptione suscepit. DAMASCENVS. Etsi tamen mortuus ẽ vt homo: ꝛ sancta eius anima ab incontaminato diuisa est corpore: sed tamen deitas inseparabilis ab vtrisque permansit. ab aia dico et corpe. Et neq; vna ita hypostasis ĩ duas diuisa est. corp' enĩ ꝛ aia sic a pncipio in vbi hypostasi hũerũt existentiam etiam in morte. Neq; enĩ anima neq; corpus propriã hũerunt hypostasim pter hypostasiꝫ verbi. HIERO. Diuine aũt ptãtis indiciuꝫ ẽ emittere spiritũ. ꝛ vt ipse quoq; dixerat. Nemo põt tollere aiam meaꝫ a me. sed ego pono eaꝫ ꝛ iteꝝ sumo eaꝫ. Spiritũ enĩ in hoc loco p aia intelligamus. Sed qd̃ vitale aut spũale corpus faciat seu q ipsius aie subã spiritus sit. iuxta id qd̃ scriptum est. Auferes spm̃ eoꝝ ꝛ deficiẽt. CHRY. in ho. Propter hoc aũt ꝛ voce magna clamauit. vt ostẽdatur quoniã sm̃ eius potestatẽ id gerit̃. Per hoc .n. q moriens vocem emisit magnã: apertissime se verũ deũ ẽẽ ostendit: quoniã hoies cũ moriunt̃: vix tenuẽ vocẽ emittere possunt. AVGV. de con. euan. Quid aũt voce magna dixerit: lucas declarauit: dixit enim Et clamãs iesus voce magna ait: Pater in manus tuas cõmẽdo spm̃ meũ. HYLA. Uel spiritũ cũ clamore magne vocis emisit: volẽs nõ se omnia peccata portare.

Et ecce velũ tẽpli scissuꝫ est ĩ duas ptes: a summo vsq; deorsũ: Et terra mota est: ꝛ petre scisse sunt: ꝛ monumẽta apta sunt: ꝛ multa corpora sanctoꝝ qui dormierant surrexerũt. Et exeuntes de monumẽtis post resurrectionẽ eius venerũt in sanctã ciuitatem ꝛ apparuerũt multis. Centurio aũt ꝛ qui cũ eo erãt custodiẽtes iesum: viso terremotu: ꝛ his que fiebãt timuerũt valde dicẽtes. Uere filius dei erat iste. Erant aũt ibi mulieres multe a lõge: que secute erãt iesuꝫ a galilea ministrãtes ei: inter quas erat maria magdalene: ꝛ maria iacobi: ꝛ ioseph mr̃: ꝛ mater filioꝝ zebedei.

ORIGE. Magna facta sunt ex eo q magna voce clamauit iesus. vnde sequitur: Et ecce velum templi scissuꝫ est in duas partes a summo vsq; deorsum. AVGV. de cõcor. euange. In quo satis ostendit tunc esse scissum cum emisit spiritũ. Si antẽ non addidisset: Et ecce simpliciter dixisset: Et velum templi scissum est. incertũ esset vtrum ipse ꝛ marcus hoc recapitulando cõmemorassent: lucas aũt ordinem tenuisset qui cum dixisset. Sol obscuratus est. cõtinuo subiungendũ estimauit: Et velum tẽpli scissuꝫ est: An lucas recapitulasset: quod illi ordine posuissent. ORIGE. Duo autem fuisse vela intelliguntur: vnuꝫ quod velat scã scõꝝ: aliud exterius siue tabernaculi siue templi. In passione ergo domini saluatoris: velum quod erat a foris conscissuꝫ ẽ a sursum vsq; deorsum: vt ab initio mundi vsq; ad finẽ conscisso velamine: mysteria publicantur. que vsque ad aduentum domini rationabiliter fuerunt occultata. Cum autem venerit quod perfectum est: tunc auferetur etiam secundũ velum vt videamus etiam que interius sunt occulta: scilicet veram arcam testamenti. ꝛ sicut ipsa se habet natura videamus cherubin ꝛ alia. HYLA. Uel ideo velum templi scinditur quia exinde populus est diuisus in partes. ꝛ velit honor cum custodia angeli protegentis aufertur. LEO papa in sermone de passione. Est autem ad testimoniuꝫ veneranda passionis sufficiens signum elementorũ inordinata turbatio. vnde sequitur. Et terra mota ẽ: ꝛ petre scisse sunt: ꝛ monumenta aperta sunt. HIERO. Nulli enĩ dubium est quid significet iuxta litteram magnitudo signoꝝ: vt crucifixum dominum suum ꝛ celũ ꝛ terra omnia demõstrarent. HYLA. Mouetur terra: q: capax huius mortui esse non poterat petre scisse sunt. oĩa enĩ valida ꝛ fortia penetrãs dĩ vbũ ꝛ potestas eterne vtutis irrupat: Et monumenta apta sunt: erãt enĩ mortis claustra reserata. Seq̃t̃:

Et multa coꝝ sanc. q dormi. fur. Illuminans enim mortis te nebras. ⁊ infernoꝝ obscura collustrans mortis spolia tra hebat. CHRY. i ho. Ipso qdē in cruce manēte cū irriden tes dicebāt. Alios saluos fecit. seipm̄ nō pōt saluū facere: ⁊ qd in se facere noluit: in seruoꝝ corpib⁹ cū multa supabun dātia demōstrauit. Si. n. q̄triduanū laçaꝝ exurgere magnū fuit multo magis eos repēte: qui olī dormierāt apparere vi uētes qd future resurrectōis erat idiciū vt aūt nō putarēt eē phantasma qd factū ē euāgelista subiūgit: Et exeū. ð mo nu. post resurre. eius ve. i san. ciui. ⁊ appa. mul. HIERO. Quō aūt laçarus mortu⁹ resurrexit. ⁊ sic multa corpa scōꝝ resurrexerūt: vt dūm ostēderent resurgentē: ⁊ tñ cū monu mēta apta sunt nō añ resurrexerūt. q̄ resurgeret dñs vt eēt pmogenitus resurrectōis ex mortuis: sanctā aūt ciuitatē in qua visi sunt resurgētes: aut hierl'm celestē itelligam⁹: aut hāc terrenam que ante scā fuerat: scā. n. appellabaṫ ciuitas hierusalē: pp templū ⁊ sancta scōꝝ: ⁊ ob distinctionē aliaꝝ vrbiū in qbus ydola colebanṫ. Qñ vero dr̄: Apparu. mltis. ondītur nō gnālis fuisse resurrectio q̄ oībus appereṫ: sꝫ spāls ad plurimos: vt hi viderēt: q cernere merebāṫ. REMI Queret aūt aliqs qd de illis factū sit q resurgēte dño surre xerūt: Credēdū qppe ē quoniā iō surrexerūt: vt testes eēnt dñice resurrectōis: Quidā aūt dixerūt q iteꝝ mortui sūt: ⁊ in cinerē cōuersi: sicut ⁊ laçar⁹ ⁊ ceteri quos dñs resuscita uit. Sed istoꝝ dictis nullo modo ē fides accōmodāda. qꝛ maius illis eēt tormētū q surrexerūt si iteꝝ mortui eēnt: q̄ si nō resurgerēt. Incūctāter ḡ credere debem⁹: qꝛ q resurgē te dño a mortuis resurrexerūt: ascendēte eo ad celos ⁊ ipsi pariter ascēderūt. ORIGE. Sꝫ āt h eadē magna quotidie fiūt. velum enim tēpli ad reuelandū que intus habenṫ scin ditur sanctis. Terra etiā moueṫ. i. omnis caro nouo verbo ⁊ nouis reb⁹ s. in nouū testamētū. Petre aūt scindūṫ: qꝛ my sterū fuerūt pphetarum: vt in pfundis coꝝ posita spūalia mysteria videamus. Monumēta autē dicunṫ corpora pec catricū aiaꝝ. i. mortuaꝝ deo. cum aūt p grām dei anime hu iusmodi fuerīt suscitate: corpora eorū que prius fuerūt mo numenta. fiunt corpora sanctoꝝ: et videnṫ a seipsis exire: ⁊ sequuntur eum qui resurrexit: ⁊ in nouitate vite ambulant cum eo. Et qui digni sunt habere conuersationem in celis i grediunṫ in sanctam ciuitatē p singula tēpora ⁊ apparent multis vidētibus opera bona ipsoꝝ. Sequiṫ. Cēturio autē ⁊ q cū eo er. cus. ie. viso terremotu ⁊ his q̄ fie. ti. val. di. ve. fi. dei er. iste. AVGV. de con. euange. Non est contrarium q matthe⁹ viso terremotu dicit admiratum centurionē ⁊ eos qui cū eo erant: cū lucas dicat hoc admiratū q emis sa magna voce expirasset. In co. n. q matthe⁹ nō soluꝫ di xit. Viso terremotu: sed ēt addidit: His q̄ fiebant integrū locum fuisse demonstrauit luce: vt diceret centurionem: ipsam domini mortem fuisse miratum quia ⁊ hoc inter illa est que nunc mirabiliter facta erant. HIERO. Ex hoc cō siderandum q centurio in ipso scandalo passionis vere dei filium confiteaṫ: ⁊ arrius in ecclesia predicet creaturam.

RABA. Unde merito per centurionē fides ecclesie de signaṫ: que vo mysterioꝝ celestiū p mortē domini reserato: continuo iesū ⁊ vere iustū hominē, ⁊ vere dei filiū syna goga tacente confirmat. LEO pa. i ser. de pas. Exēplo igiṫ centurionis contremiscat in redēptoris sui supplicio ter rena suba rūpāṫ infideliū mētiū petre: ⁊ qui mortalitatis grauabātur sepulchris. discussa obstaculoꝝ mora prosiliāt: appareant nūc quoqꝫ in ciuitate sācta. i. ecclesia dei future resurrectionis indicia ⁊ quod credendum est in corporib⁹: fiat in cordibus. Sequiṫ. Erant autem ibi muli. mul. a lon. que secute erāt ie. a gali. mi. ei. HIERO. Cōsuetudinis enim iudaice fuit: nec ducebatur in culpam more gentis antique: vt mulieres de substantia sua victum atqꝫ vesti tū preceptoribus ministrarēt. hoc: qꝛ scādalū facere pote rat in gentib⁹: paul⁹ abiecisse se memorat. Ministrabāt āt dño de substātia sua: vt meteret illaꝝ carnalia cui ille me tebāt spiritualia nō qꝛ idigebat cibis dñs creaturaꝝ: sꝫ vt typū onderet magistroꝝ: qꝛ victu atqꝫ vestitu ex discipulis deberēt eē cōtēti. Sꝫ videam⁹ q̄les comites habuerint. Se quiṫ. n. Inter quas erat maria mag. ⁊ ma iaco. ⁊ ioseph mr̄ ⁊ mr̄ filioꝝ çebedei. ORIGE. Apd marcū aūt tertia illa salome appellaṫ. CHRY. i ho. Hec aūt mulieres ɔsidera bāt q̄ gerebanṫ: q̄ maxie erāt ɔpassibiles. ⁊ q̄ seq̄banṫ mini strātes vsqꝫ ad picula affuerūt. maximā fortitudinē ondē tes. qꝛ cū discipuli fugerūt. ipse affuerūt. HIERO. cōtra heluidiū. Ecce inqt heluidi⁹ Jacob⁹ ⁊ ioseph sunt filij Ma rie mr̄is dñi quos iudei appellauerūt frēs xp̄i. Dicit aūt ia cobi minoris ad distictionē iacobi maioris: q erat fili⁹ çebe dei. Impiū. n. dicit eē heluidi⁹ hoc sentire de maria: vt cū alie femine ibi fuerint: mr̄em eius abesse dicam⁹. aut alte rā eē mariā nescio quā ɔfingam⁹ ꝑsertīꝫ cū euāgeliū ioā nis testeṫ eā illic fuisse p̄sente. O furor cec⁹ ⁊ i pprīū exitiū mens vesana. audi qd ioānes euā. dicat. Stabāt iuxta cru cē iesu mr̄ ei⁹ ⁊ soror mr̄is ei⁹: maria cleophe. ⁊ maria mag dalene. Nulli dubiū ē duos fuisse aplos iacobi nūcupatos vocabulo iacobū çebedei: ⁊ iacobū alphei. Iste autē nescio qs minor iacobus quē marie filiū scriptura ɔmemorat. Si apl's e alphei fili⁹ erit. si nō ē apl's. sꝫ terti⁹ nescio qs iacobus quō putad⁹ ē fr̄ dñi. ⁊ quō terti⁹ ad distinctionē maioris mi nor appellabiṫ: cū maior ⁊ minor nō iter tres: sꝫ iter duos soleāt pbere distātiā. ⁊ frater dñi apls sit paulo dicēte. Ali uꝫ aploꝝ vidi neiēm: nisi iacobū frēꝫ dñi. Ne āt hūc iacobū putes filiū çebedei lege act⁹ aploꝝ: iā ab herode fuerat ite rēptus. Restat ɔclusio. vt maria ista q̄ iacobi minoris scri biṫ mr̄ fuerit vxor alphei. ⁊ soror marie mr̄is dñi. quā ma riā cleophe ioānes euā. cōmemorat. Sīāt ide tibi alia atqꝫ alia videṫ: q alibi dicaṫ maria iacobi minoris mr̄. ⁊ alibi ma ria cleophe. disces scripture cōsuetudine eūde hoiēꝫ diuer sis noibus appellari. sicut raguel socer moysi ietro dicṫ. Et filr dr̄ maria cleophe vxor alphei. hec eade dicta est maria mater iacobi minoris: q̄ si mater esset dñi. magis eam vt in oibus locis matrem alteri⁹ voluisset intelligi. vez tñ alia fuerit maria cleophe: ⁊ alia maria iacobi ⁊ ioseph mater h tamen cōstat non eandē mariam iacobi ⁊ ioseph esse quā matrem domini. AVGV. de con. euan. Possemus autē dicere alias mulieres a longe: vt tres euangeliste dicunt. ⁊ alias iuxta crucē fuisse: vt ioannes dicit vbi mattheus ⁊ lucas mariā mogdalene noiassent. iter stātes lōge: quā. s. ioānes noiauit iter stātes iuxͣ crucē. Quō āt h itellr: nisi qꝛ eo ītervallo erāt. vt ⁊ iuxͣ dici possent qꝛ i ɔspeū ei⁹ p̄sto ad erāt: ⁊ a lōge i ɔpatōe turbe ppinqus circūstātis cū cēturio ne ⁊ militib⁹. Possumus ēt itelligere: q ille q̄ simul aderāt cū mr̄e dñi: postq̄ eā discipulo cōmēdauit: abire iā cepant: vt a dēsitate turbe se eruerēt: ⁊ cetera q̄ fcā sunt longi⁹ ītue renṫ. vt euāgeliste q post mortē dñi eas ɔmemorauerunt: ⁊ longe stantes cōmemorent:

C Cū aūt sero factū eēt venit qdā hō diues ab ari mathia: noie ioseph: q ⁊ ipe discipul⁹ erat iesu. h accessit ad pilatū ⁊ petijt corp⁹ iesu. Tc̄ pilat⁹ ius sit reddi corp⁹. ⁊ accepto corpe ioseph inuoluit il lud i syndōe munda: ⁊ posuit illō i monumēto suo nouo: qd exciderat i petra: Et aduoluit saxū ma gnū ad ostiū monumēti ⁊ abijt. Erāt āt ibi maria magdalene ⁊ altera maria sedētes ɔtra seplchꝝ.

GLO. Postq̄ euāgelista rettulerat ordinē dñice passiōis ⁊ mortem: nunc agit de eius sepultura dicens. Cum sero āt factuꝫ eēt venit qdam homo diues ab arimathia nomine ioseph: qui ⁊ ipse discipulus erat iesu. REMIGI. Arima

thiā āt ipsa est ꝛ ramatha ciuitas helcane ꝛ samuelis: q̄ sita est in regiōe chananitica iuxta diospolī. Iste aūt ioseph ꝫ seculi statū magne fuit dignitatis: sed multo maioris meriti apud deū fuisse laudat: siquidē iustus fuisse describitur. Decebat quippe cū talē existere qui corpus domini sepeliret: quatenus p iusticiā meritoꝝ dign⁹ eēt tali officio. HIERO. Diues aūt refert nō de iactātia scriptoris: quo virū nobilē atqꝫ ditissimū referat iesu fuisse discipulū. Sed vt ostēdat causā quare a pylato corpus christi potuerit īpetrare. Sequitur. Hic accessit ad pilatū ꝛ petijt corp⁹ iesu. Pauperes eni ꝛ ignoti nō essent ausi ad pilatū presidē Romane potestatis accedere ꝛ crucifixi corpus impetrare. In alio autē euangelio ioseph iste buleutes appellat .i. cōsiliarius: ꝛ de ipso quidē putāt primū psalmū fuisse cōpositū. Beatus vir q nō abijt in cōsilio ipioꝝ ꝛc. CHRY. in hom. Inspice aūt huius viri fortitudinem in mortis enim periculum se tradidit inimicitias ad omnes assumens: propter beniuolentiā christi: ꝛ non solum audet corpus christi petere: sed ꝛ sepelire. vnde sequitur: Et accepit corpus Iesu ꝛ inuoluit illud in sindone munda. HIERO. Ex simplici sepultura domini ambitio diuitum condemnatur: qui nec in tumulis quidem possunt carere diuitijs. Possumus aūt iuxta intelligētiā spiritualē ꝛ hoc sentire: q corpus domini non auro: nō gēmis non serico sed linteamine puro obuoluēdū sit. quāquā ꝛ hoc significet: q ille in sindone munda inuoluit Iesū: qui pura mente eū susceperit. REMI. Uel aliter. Quia sindon lineus pannus est: linū aūt ex terra procreatur ꝛ cū magno labore ad candorē producitur: designatur: q corp⁹ illius quod ex terra .i. ex virgine sumptū ē: per laborem passionis peruenit ad candorem immortalitatis. RABA. Hinc etiā ecclesie mos obtinuit vt sacrificium altaris nō serico neqꝫ in pāno tincto: sed in lino terreno celebretur: Ut a beato papa siluestro legimus esse statutū. Sequitur. Et po. illud in mo. suo no. quod exciderat in petra. AVGV. in sermone de sabbato sancto. Ideo autē saluator in aliena sepultura ponitur: quia pro aliorum moriebatur salute: vt qd ergo in propria sepultura qui in se mortem propriam nō habebat: vt quid illi tumulus in terris: cuius sedes manebat in celis: vt quid illi sepultura propria qui triduo tantum temporis spacio in sepulchro non tam mortuus iacuit: q̄ velut in lectulo conquieuit: Sepulchrū autē mortis est habitaculum: Necessarium ergo non erat mortis habitaculū christo: quia vita est: nec opus habebat semper viuens habitaculo defunctorum. HIERONI. In nouo autē ponitur monumento ne post resurrectionem ceteris corporibus remanētib⁹ surrexisse ali⁹ fingeret. Pōt aūt ꝛ nouus sepulchrum: marie virginalē vterū demōstrare. In monumento aūt exciso in petra conditus est: ne si ex multis lapidib⁹ edificatū fuisset suffossis tumuli fundamētis ablatus furto diceret. AVGV. in ser. de sabbato sancto. Si etiam sepulchrum fuisset in terra: dicere poterāt: suffoderūt terrā ꝛ furati sunt eum. Si fuisset lapis paruulus suppositus: dicere poterāt: dormiētib⁹ nobis tulerūt eū. vnde seqt. Et aduol. sax. ma. ad ost. monu. ꝛ abijt. HIERO. Saxū eni magnū appositū ostēdit: nō absqꝫ auxilio plurimoꝝ sepulchꝝ potuisse reserari. HYLA. Mystice aūt ioseph apostolorū habet speciem: hic in munda sindone corpus inuoluit: ꝛ quidē in hoc eodē linteo reperimus de celo ad petꝝ vniuersoꝝ animātium genera submissa. ex quo intelligitur sub lintei illius nomine consepeliri christo ecclesiam. Domini ergo corpus infertur in vacuam ꝛ nouam requiē lapidis excisi: quia per apostolorum doctrinā ipectus duritie gentilis quodam doctrine opere excisum christus infertur: rude s. ac nouum: ꝛ nullo antea ingressu timore dei peruium: ꝛ quia nil preter eum oporteat in pectora nostra penetrare: lapis ostio aduoluitur. vt quia nullus antea in nos diuine cognitionis auctor fuerat illat⁹: nullus absqꝫ eo postea inferatur. ORIGE. Non autem fortuito scriptum est: quoniā inuoluit corpus in syndone munda: ꝛ posuit in monumēto nouo: ꝛ q ad uoluit lapidē magnū quoniā oia que sunt circa corp⁹ iesu munda sūt ꝛ noua ꝛ oia magna valde. REMI. Postq̄ aūt corp⁹ dñi sepultū ē ceteris ad ppa remeātib⁹: sole mulieres q̄ eū artius amauerūt pseuerauerunt: ꝛ diligēti cura notauerunt locū in quo corp⁹ dñi poneret. quatenus cgruo tpe muniis sue deuotōis ei offerrēt. ꝛ iō sequit: Erāt at ibi ma. mag. ꝛ altera ma. se. cō. sepulchrū. ORIGE. Mater āt filioꝝ zebedei nō scribit sedere cōtra sepulchrum forsitā n. vsqꝫ ad crucē puenire potuit. Iste aūt quasi maiores in charitate: neqꝫ his q̄ postea gesta sunt defuerunt. HIERO. Uel ceteris relinquētibus dominū mulieres in officio perseuerant: expectātes qd pmiserat iesus. Et iō meruerunt p̄ tue videre resurrectionē. quia q pseuerauerit vsqꝫ in finē hic saluꝰ erit. REMI. Et vsqꝫ hodie sancte mulieres .i. humiles aīe sanctoꝝ: in hoc seclō faciūt. ꝛ pia curiositate attēdunt quēadmodū passio xpi cōpleta sit.

¶ Altera aūt die q̄ est post parasceuen: conuenerunt principes sacerdotū ꝛ pharisei ad pilatum dicētes: domine recordati sumus: quia seductor ille dixit adhuc viuens: post tres dies resurgā. Iube ergo custodiri sepulchrū vsqꝫ in diē tertiū ne forte veniant discipuli eius ꝛ furētur eū: ꝛ dicant plebi surrexit a mortuis: ꝛ erit nouissim⁹ error peior priore. Ait illis pilat⁹: Habetis custodiam: ite custodite sicut scitis. Illi aūt abeūtes muniērūt sepulchꝝ signantes lapidē cū custodibus.

HIERO. iho. Non suffecerat pncipib⁹ sacerdotū crucifixisse dñm saluatorē: nisi seplchꝝ custodirēt ꝛ q̄tū in illis ē man⁹ īponerēt resurgēti. vñ dr. Altera aūt die q̄ ē post parasceuen ꝛc. RABA. Parasceue dr pparatio. B noīe vocat sexta sabbati. in q̄ pparabāt necia sabbato: vt de manna dictū ē. Sexta die colligetis duplū. q2 n. sexta die fact⁹ ē hō: ꝛ septīa die requieuit de⁹: iō sexto die iesus p hoīe morit: ꝛ sabbato q̄euit ī sepulchro. HIERO. Principes āt sacerdotū lꝫ imensū facin⁹ in nece dñi ppetrauerunt. tū nō sufficit eis: nisi ēt post mortē et⁹ ꝯcepte neqtie virus exerceāt: famā ei⁹ lacerātes: ꝛ quē īnocētē sciebāt: seductorē vocant. vnde dicūt. Dñe recor. sum⁹ q2 seductor ille dixit ꝛc. Sicut āt cayphas ignorans ante pphetauerat dicēs: Expedit vnū hominē mori p populo ꝛ nō tota gens peat: sic ꝛ modo. seductor enim erat christ⁹: nō a vitate in errorem mittēs. sed a falsitate in veritatē: a vitijs ad virtutes: a morte ad vitā ducēs.

REMI. Ex hoc autem dicunt eum dixisse q post tres dies resurgam: q2 dixerat Sicut fuit ionas trib⁹ diebus ꝛ tribus noctibus in ventre ceti ꝛc. Sed vidēdū quomodo post tres dies resurrexerit. Nōnulli voluerunt tres horas tenebrarum vnam intelligi noctem: ꝛ lucem que secuta est tenebras diem: sed hi vim figurate locutionis ignorauerunt. Figurate enim sexta feria qua passus est comprehendit noctem precedentem. Sequitur autem nox sabbati cum suo die: nox vero dominici diei comprehendit suum diē. ac per hoc verꝝ est q post triduum resurrexit. AVGV. in ser. ꝺ pas. Ideo autem post tres dies resurrexit: vt in passione filij totius trinitatis monstraretur assensus: triduum enim legitur in figura: quia trinitas que in pricipio fecerat hominem: ipsa in fine hominem per christi reparat passione. Sequitur: Iube ergo custodiri sepulchrū vsqꝫ in tertium die. RABA. Discipuli .n. christi fures spiritualiter erāt q ab ingratis iudeis scripta noui ꝛ veteris testamenti ablata in vsū ecclesie cōferebāt: ꝛ saluatorē q eis pmissus fuerat illis

nocte dormientibus hoc est infidelitate torpentibus absu(m)ptu(m) gētib⁹ credēdū tradētes. HYLA. Metus furandi corpis ꝛ sepl'chri custodia atq3 obsignatio: stulritie atq3 infidelitatis testimoniū ē: q̄ signare sepulchꝝ eius voluerūt: cuius pcepto cōspexissent de sepulchro mortuū suscitatū.

RABA. In hoc aūt q̄ dicūt. Et erit nouissim⁹ error peior priore. ignorāter verꝫ dicūt. Peior.n. fuit cōtēptus penitētie in iudeis. q̄ʒ error ignorātie. CHRY. i ho. Uide ēt q̄lr nolētes cōcertāt ad demōstrandā vitatē. irrefragabilis.n. demōstratio resurrectōis fcā ē p ea q̄ p̄tenderūt: q2.n. custoditū ē sepulchꝝ nulla fraus facta est. Si aūt fraus fcā nō est: manifeste ꝛ irrefragabilr dn̄s surrexit. Quid aūt pilatus respondeat subiungit. Ait illis pilat⁹: habetis custodiā. Ite custodite sicut scitis. RABA. q.d. Sufficiat vobis q̄ consensi in necē inocentis: de cetero vester error vobiscū pmaneat. Seqt. Illi aūt abeūtes muniērūt sepulchrū signantes lapidē cū custodib⁹. CHRY. i ho. Nō āt pmittit pilat⁹ solos milites sigillare. si.n. soli milites sigillassent possent dicere q̄ milites pmiserūt q̄ discipuli corpus dn̄i furarent: ꝛ ita resurrectōis īfringere fidē: nūc hoc dicere n̄ pūt cū ipsimet sepulchrum sigillassent.

CA. XXVIII

Vespere aūt sabbati que lucescit i prima sabati: vēit maria magdalene ꝛ altera maria videre sepulchꝝ. Et ecce terremot⁹ fact⁹ est magn⁹: Angelus.n. dn̄i dscēdit d celo: ꝛ accedēs reuoluit lapidē: ꝛ sedebat sup eū. Erat āt aspect⁹ eius sicut fulgur: vestimēta aūt eius sic̄ nix. Pre timore aūt ei⁹ exterriti sunt custodes: ꝛ facti sūt velut mortui. Rn̄dens aūt angelus dixit mulieribus: Nolite timere vos. Scio.n. q̄ iesum qui crucifixus ē q̄ritis. Nō ē hic: surrexit.n. sic̄ dixit. Uēite ꝛ videte locū: vbi posit⁹ erat dn̄s. Et cito eūtes dicite discipul' ei⁹: q2 surrexit: ꝛ ecce p̄cedet vos i galileā. Ibi eū videbitis: ecce p̄dixi vob

AVGV. in ser. d resur. Post illusiones ꝛ vbera: post aceti ꝛ fellis pocula mixta: post supplicia crucis ꝛ vulnera: ꝛ postremo post ipsā mortē ꝛ inferos surrexit de suo funere caro noua redit ab occiduo latēs vita ꝛ i morte salus reseruata resurgit pulchrior reditura post funus. AVGV. d cō. euan. De hora vero q̄ mulieres venerūt ad monumētū nō cōtēnenda exorit̄ questio. Cum eni matthe⁹ hic dicat. Uespere āt sab. q̄ lu. i p̄ma sab. qđ est qđ dicit marcus: Et valde mane vna sabbato ꝝ vēit maria magda. ꝛ altera maria videre sepulchrū. Apte q̄ppe p̄ma noctis qđ est vespere: ipsā3 noctem voluit significare matthe⁹. cuius noctis fine venerūt ad monumētū. q̄ q̄m sabbato īpediebant̄ vt nō an̄ facerēt: ideo tpe noiauit noctē ex quo eis licere cepit vt facerēt qđ cūq3 vellēt tpe eiusdē noctis. Sic itaq3 dcm̄ est. Uespe aūt sab. ac si diceret̄: nocte sabbati. i. nocte q̄ seqt̄ diez sabbati: qđ ipa verba ei⁹ satis idicāt. Sic.n. ait: Que lucescit in p̄ma sabbati. qđ fieri nō pōt nisi tm̄mō primā noctis pticulā. i. solū initiū noctis itellexerim⁹ dcō vespere significatum. Nec.n. ipsum initiū noctis lucescit in prima sabbati: sed ipsa nox q̄ in luce incipit terminari: ꝛ vsitatus mod⁹ loqnendi ē diuine scripture: a parte totū3 significare. Uespere ergo noctem significauit cuius extremū est diluculū diluculo enī3 venerūt ad monumētū. RABA. Uel aliter qđ dictū3 ē. q̄: scē mulieres vespere sabbati q̄ lucescit i p̄ma sabbati venerūt videre sepulchrū ita itelligendū: q2 vespere qdē3 venire ceperint: sed lucescente mane in primis sabbati ad sepulchrū puenerunt. i. vespere aromata parauerunt: quibus corp⁹ dn̄i vngere desiderabāt: sed aromata vespe p̄parata: mane ad sepulchrū detulerūt. Qđ matthe⁹ qdē breuitatis cā obscuri⁹ posuit: sed euāgeliste alij quo ordine factum sit euidētius ondūt. Sepulto nāq3 sexta feria domino: reuerse a monumēto mulieres preparauerūt aromata ꝛ vnguenta q̄diu opari licebat: ꝛ sabbato quidē siluerūt fm̄ legis mandatū: sicut lucas apte designat. Cū aūt trāsisset sabbatū vespera q3 adueniēte tp̄s opandi redijsset prompte ad deuotionē emerūt: que minus preparauerant aromata: sicut marcus memorat. Ut veniētes vngerēt iesū3. ꝛ valde mane veniunt ad monumentū. HIERO. Uel aliter: q̄ diuersa tpa istarꝫ mulierꝫ i euāgelijs describunt̄ nō mēdacij signū ē vt impij obijciūt: s3 sedule visitatōis officia dū crebro abeūt ꝛ redeūt: ꝛ nō patiūt a sepulchro domini diu abesse vel lōgius.

REMI. Sciendū aūt q2 matthe⁹ mystice loquēs sindnit nobis īsinuare illa sacratissima nox q̄ntā dignitatē ex honore deuicte mortis ꝛ dn̄ice resurrectōis accepit. iō dixit: Uespe āt sab. q̄ lu. i p̄ma sab. Cū cōsuetus ordo tpū3 hēat. vt vespe nō lucescāt i die: s3 potꝰ obtenebrescāt i noctē: ondit̄ his vbis q̄ dn̄s totā hāc noctē luce sue resurrectionis festiuā ꝛ choruscā reddidit. BEDA. i ho. Ab exordio ēt mundane creatōis vsq3 huc. ita tēporꝫ cursus distinguebat vt dies noctē pcederet: q2 hō a luce padisi peccādo lapsus i hui⁹ secli tenebras erūnasq3 decidit. Aptissime āt nūc dies sequit̄ noctē: qñ p fidē resurrectōis a pcti tenebris ꝛ vmbra mortis ad lucē vite xp̄o largiēte reducimur. SEVE. i ser. pas. Est ꝛ vespa sabbati q̄ lucescit q2 illuminat̄ p xp̄3 sabbatū n̄ delet: Nō inqt veni soluere legē s3 adimplere. Illuminat̄ vt i die dn̄icā luce at: clarescat i eccl'ia qđ in synagoga iudeis obscurātib⁹ fuscabat̄. Seqt̄: Uenit ma. mag. ꝛ al. ma. vi. sep. Sero qdem mulier currit ad veniā q̄ mature cucurrit ad culpā. q̄ de paradiso pfidiā sumpserat: festinat fidē sumere d sepulchro. ꝯtēdit rape de morte vitā: que de vita rapuerat mortē. nō āt dixit. Uenerūt s3 venit sub vno noie: veniunt due mysterio n̄ casu. Uēit ipa. s3 altera vt mutaret̄ mlier virtute n̄ sexu. Precedūt āt ap'los femie: q̄ eccl'aꝫ typū ad dn̄m cū ōferūt sepl'chꝝ maria. s. ꝛ maria mr̄nū xp̄i vnū nom i dn̄as geminat̄ feminas: q2 h̄ eccl'a ex duob⁹ pplis veniēs. i. ex gētib⁹ ꝛ iudeis vna cē figurat̄: venit āt maria ad sepulchꝝ: sicut ad resurrectōis vteꝝ: vt iteꝝ xp̄s ex sepl'chro nasceret̄ fidei q̄ carni fuerat gnāt⁹ ex vētre: ꝛ eū quē clausa v̄ginitas ad p̄ntē tulerat vitā. clausū sepl'chꝝ ad vitā redderet sēpiternā. Diuinitatis isigne ē clausā v̄ginē relīq̄sse post ptū: ꝛ d sepulchro clauso exisse cū corpe. Seqt̄: Et ec. ter. fa. ē ma. HIERO. Dn̄s n̄r vnus atq3 idē fili⁹ dei ꝛ hoīs iuxta vtrāq3 nāꝫ diuinitatis ꝛ carnis: nūc magnitudis sue: nūc hūilitatis signū demōstrat. vn̄ ꝛ i p̄nti loco q̄uāq̄ hō sit q̄ crucifixus ē: ꝛ sepult⁹: tū q̄ foris agunt̄: ondūt filiū dei. HYLA. Motus.n. terre resurrectōis est virtus cū ꝯcusso morꝫis aculeo: ꝛ illuminatis ill⁹ tenebris resurgēte v̄tutū celestiū dn̄o: inferoꝫ trepidatio ꝯmouet̄. CHRY. i ho. Uel ideo terremotus factus est: vt exurgāt ꝛ euigilēt mulieres. eteni accesserant vt vnguentū mitterēt: ꝛ q2 in nocte hec gerebant̄ probabile est quasdā obdormisse. BEDA in ho. q̄ etiam terremotus resurgēte dn̄o de sepulchro sicut etiam moriente in cruce factus est magnus significat terrena quidē3 corda per fidem passionis prius ac resurrectionis eius ad penitētiam concutienda salubri pauore permota. SEVE. in sermone pasche: Si autem sic terra tremuit: cum domin⁹ ad veniam sanctorum resurgeret: quomodo cōtremiscet: cū noxiorum omnium surget ad penā: dicēte ppheta. Terra tremuit cum resurgeret in iudiciū deus. Et quō domini p̄sētiā sustinebit: que angeli p̄sentiā sustinere nō valuit: nā3 sequitur: Angelus domini descendit de celo. Surgente siquidem christo: morte pereūte terrenis redditur celeste cōmercium: ꝛ mulieri cū fuerat cum diabolo letale consi-

lium cum angelo colloquium fit vitale. HYLA. Misericordie. n. dei patris insigne ē resurgēte filio ab inferis virtutū celestiū mysteria mittere: atq3 iō prior resurrectionis ipe ē index: vt quodā famulatu paterne voluntatis resurrectio nūciaret. BEDA i ho. Qr. n. xps de⁹ ⁊ hō ē īter acta hūanitatis sp ei angeloꝝ ministeria deo debita nō desunt. Seqtur: Et accedēs reuoluit lapidē: Nō vt egressuro dn̄o ianuā pandat: s3 vt egressus ei⁹ iā fcī hoib⁹ pster idiciū: Qui .n. mortalis clauso v̄ginis vtero potuit nascēdo igredi mundū: ipse fact⁹ imortalis clauso sepulchro potuit resurgendo exire de mūdo. REMI. Significat aūt reuolutio lapidis reseratioē sacroꝝ xpi q̄ lr̄a legis tegebāt: lex nāq3 ī lapide scripta fuit ⁊ iō p lapidē dsignat. SEVE. Nō āt dixit: Uoluit. s3 reuoluit lapidē: q2 lapis aduolut⁹ pbauit mortē: ⁊ reuolut⁹ extitit resurrectōis assertor. Mutat hic ordo reꝝ: sepulchꝝ mortē nō mortuū deuorat: dom⁹ mortis: mansio fit vitalis. vteri noua forma mortuū recipit. reddit viuū. Seqtur: Et sedebat sup eū. Sedebat iquā eni nulla ierat lassitudo vt fidei doctor: vt resurrectōis ingr: sedebat supra petrā vt soliditas sedētis daret credētib⁹ firmitatē: ponebat angel⁹ sup petrā fūdamēta fidei: sup quā xps erat eccliā3 fundaturus. Ul' p lapidē monumēti pōt designari mors q̄ oēs pmebāt p hoc ḡ q angel⁹ sup lapidē sedit significat q xps mortē sua v̄tute subiecit. BEDA i ho. Et recte stās apparuit angel⁹ q aduētū dn̄i i mūdo pdicebat: vt stādo designaret q2 dn̄s ad debellādū mūdi pncipē veniret. preco āt resurrectōis sedisse memorat: vt sedēdo significaret eū supato mortis auctore sedē regni iā ɔscēdisse ppetu. sedebat āt sup lapidē reuolutū quo hostiū monumenti claudebat: vt claustra iferoꝝ sua ip3 v̄tute deiecisse doceret. AVGV. de cō. euā. Pōt āt mouere quō fm mattheū angel⁹ sup lapidē sedebat reuolutu3 a monumento cū marc⁹ dicat mulieres itroeūtes i monumētū vidisse iuuenē sedētē i dextris nisi itelligam⁹ aut mattheū tacuisse de angelo quē itrātes viderūt: marcū āt de illo quē viderūt sedētē sup lapidē: vt duos viderit ⁊ a duob⁹ sigillatī audierit q̄ dixerūt angeli de iesu. aut certe q dic: Jn trātes i monumētū i aliqua septa macerie debemus occipe qua ɔmunitū locu3 tunc fuisse credibile ē. i. in aliquo spacio ante petra3. in qua excisa loc⁹ fact⁹ fuerat sepulture: vt ip3 viderint in eodē spacio sedentem a dextris: quē dicit mattheus sedentē sup lapidē. Sequitur Erat autem asp. ei⁹ sicut fulgur: ⁊ vesti. eius sicut nix. SEVE. Uultus claritas a vestium cādore separatur ⁊ facies fulguri: nix vestis angeli cōparat: q2 fulgur de celo: nix de terra. vn̄ pphā: Laudate dn̄m de terra: ignis: grādo nix ⁊c. Jn facie ḡ angeli claritas celestis seruat nāe: in veste significat grā cōionis humāe ⁊ sic tēperat spēs angeli colloquētis: vt carnales oculi ⁊ vestiū ferāt placitā claritatem: ⁊ ex fulgure vult⁹: nūcii sui tremerēt ⁊ reuererent auctoris.

IDEM. i alio ser. Quid aūt facit idumētū vbi tegēdi necētas nō hr̄: s3 angelus nr̄m hītū nr̄am formā in resurrectioē pfigurat: vbi hō ipa corpis sui claritate vestit. HIERO. Jn cādido ēt vestitu āgelus significat gliā3 triūphantis.

GREGO. i ho. de pas. Uel alr̄ i fulgure terror timoris ē: i niue āt blādimētū cādoris: q2 v̄o oipotēs de⁹ ⁊ terribil' est pctōrib⁹ ⁊ blādus iustis: recte testis resurrectōis ei⁹ angel⁹: ⁊ i fulgure vult⁹: ⁊ in candore habitus demōstrat: vt de ipa sua spē: ⁊ terreret reprobos ⁊ mlceret pios. vn̄ seqt: Pre ti. aūt ei⁹ exter. sunt custo. ⁊ facti sunt ve. mortui. RABA. Timoris anxietate sunt exterriti q2 amoris fiducia3 nō habebāt ⁊ fcī sunt velut mortui q resurrectionis v̄itatē credere noluerūt. SEVE. i ser. p. ɔsche. Custodiebāt. n. crudelitatis studio nō p etatis obsego: stare. n. nō pōt quē ɔscia destituit ipellit reat⁹. hinc est q angelus pcellit impios pios alloquit ⁊ solat. Sequit: Respōdēs autē ang. dixit mulie.

HIERO. Custodes qdem timore pterriti ad instar mortuoꝝ stupefacti iacēt: ⁊ angelus tamen nō illos: sed mulieres ɔsolatur dicens. Nolite ti. vos. q. d. Jlli timeant i qb⁹ p manet incredulitas: ceteru3 vos q2 iesum queritis crucifixum audite q surrexerit: ⁊ pmissa pfecerit. vn̄ seqt. Scio .n. q iesu3 q crucifix⁹ ē q̄ritis. SEVE. Adhuc. n. crucifixū ⁊ mortuū regrebāt quaꝝ fidē seua passionis pcella turbauerat: ⁊ tētationis ita eas pōdus icuruauerat vt celi dn̄3 q̄rerēt in sepulchro. Non est hic. RABA. per psentiā carnis. qui tamē nusq̄ deest per psentiam maiestatis. Seqt: Surrexit enim sicut dixit. CHRY. in homilia. q. dicat. Et si mihi nō creditis: illius mementote verboꝝ. deinde et alia sequit demonstratio cum subdit. Uenite ⁊ videte locum vbi positus erat dn̄s. HIERO. Ut si meis verbis nō creditis vacuo credatis sepulchro. SEVE. Angelus ergo pdicit nomen: crucem dicit: loquitur passionē: s3 mox resurrectionē mox dn̄m cōfitenir: ⁊ angelus post tāta supplicia: post sepulchrū agnoscit dominū suū. Cur hō aut minorauit deū in carne indicat: aut i passiōe extimat ɔfecisse v̄tutē: Dicit āt crucifixū: ⁊ ostēdit locū vbi positus erat dn̄s: ne aliter ⁊ non ide3 resurrexisse crederet ex mortuis. Et si dominus in eadē redit carne: ⁊ sue resurrectionis facit indicia: q̄re homo in alia putat se carne rediturū: aut carnem forte seruus dedignat suam cum nostrā dominus non mutauit:

RABA. Non autem solis vobis hoc gaudiū magnu3 cōcessum ē occulto corde tenere: sed similiter amantibus debetis illud pandere. vn̄ seqtur. Et cito eū. di. dis. e. q2 surre.

SEVE. q. d. Reuertere ad viꝝ mulier iam sanata: ⁊ suade fidē que pfidiam ante suasisti. Refer homini resurrectōis indiciū: cui ante cōsilium ruine dedisti: seqtur. Et ecce pre. vos in gali. CHRY. in ho. Hoc aūt dicit eripiēs eos a periculis ne timor fidem impediret. HIERO. Mystice āt precedet vos in galileam hoc est in volutabꝝ gentiliū: vbi ante error erat ⁊ lubricū: ⁊ firmo ac stabili pede vestigiū nō tenebat. Seqt. Jbi eū videbitis: ecce pdixi vob. BEDA i ho. Bene āt dn̄s in galilea videt a discipulis q iam de morte ad vitam: iam de corruptione ad incorruptionem trāsierat: Galilea quippe trāsmigratio iterpretat. felices femine que triumphū resurrectōis mūdo annunciare meruerit: feliciores anime: que in die iudicij pcussis pauore reprobis: gaudiū beate resurrectōis itrare meruerint.

¶ Et exierūt cito de monumēto cū timore ⁊ gaudio magno: currētes nunciare discipul' eius. Et ecce iesus occurrit illis dicēs: Auete. Jlle aūt accesserūt ⁊ tenuerūt pedes ei⁹: ⁊ adorauerunt eū: Tūc ait illis iesus: Nolite timere: ite nūciate fratribus meis vt eāt in galileā: ibi me videbunt.

HIERO. Mulieribus per angelū adhortatis cōfestim dominus occurrit vt nūciature expectātibus discipulis resurrectionē nō angeli potius q̄ christi ore loquerentur. vnde dicitur: Et exierunt cito, de monumento cum timore ⁊ gaudio magno. AVGV. de con. euāgelistaꝝ. Egresse āt dicuntur a monumēto: hoc est ab illo loco vbi erat orti spacium ante lapidem effossum. HIERO. Duplex autē mentes mulierum tenebat affectus: timoris ⁊ gaudij: ⁊ alter de miraculi magnitudine: alter ex desiderio resurgentis: ⁊ tamen vterq3 femineum concitabat gradum. vnde sequitur: Currentes nunciate discipulis eius. Pergebant eni ad apostolos: vt per illos fidei seminarium spargeretur. Que aūt sic querebant: que ita currebant merebantur obuia3 habere dominum resurgentem. vnde sequitur: Et ecce iesus occurrit illis dicens: Auete. RABANVS. Per hoc ostendit se omnibus iter virtutum inchoātibus: vt ad salutem ppetuā peruenire queant adiuuādo occurrere. HIERO. Prīe mulieres merēt audire Auete: vt maledcm̄ eue muli

cris in mulieribus solueret. SEVE. In istis vo feminis ecclesie figuram manere euidenter ostendit: qz discipulos suos christus de resurrectiõe arguit trepidantes. Occurrens autem istis non potestate terret: sed preuenit charitatis ardore: christus eni i ecclesia se salutat quã sinũ recipit in corpus. AVGV. de concor. euangelista. Colligimus z angelorz allocutionẽ bis numero eas habuisse venientes ad monumẽtum: scilicet cũ viderant vnuz angelũ de quo narrat mattheus z marcus: z cũ postea viderũt duos vt narrãt lucas z ioannes. Et similiter ipsius domini bis. semel scilicet illic quando maria ortulanum putauit: z nunc iterum cum eis occurrit in via: vt eas ipsa repetitiõe firmaret: atqz a timore recrearet. SEVE. Sed ibi marie nec tangendi daf facultas: hic non solũ tangendi sed tenẽdi copia tota conceditur. vnde sequitur: Ille autem accesserunt z tenuerũt pedes eius. z adorauerunt eum. RABA. Superius quidẽ dictum est: qz clauso surrexit monumento: vt imortale: iam factũ doceret esse corpus quod in monumento clausũz fuerat mortuum. Tenendos autem mulieribus nunc prebuit pedes: vt intimaret veram se cornem habere: que a mortalibus tangi posset. SEVE. Iste quidem tenent pedes christi que in ecclesie typo euãgelice predicationis tenent z merentur excursuz ac sic fide astringũt sui vestigia saluatoris: vt ton⁹ deitatis perueniant ad bonorem. Illa autem meri audit: Noli me tangere: que in terris deflet dominum: z sic in sepulchro querit mortuũ: vt in celis eũ nesciat regnare cũ patre. Qz ergo eadez maria nũc in fidei vertice ꝯstituta tangit christum. ac tenet toto sanctitatis affectu: nũc imbecillitate carnis z feminea ĩfirmitate deiecta dubitat: z tantum sin nõ meretur auctoris. nõ facit questionẽ. Siquidẽ illud de figura est: hoc de sexu. illud est de diuina gratia: hoc de humana natura: quia nos ipsi cum diuina sapimus deo viuimus: cum humana sapim⁹: peccamur ex nobis. Tenuerũt aũt pedes eius: vt scirent in capite christi virũ eẽ. se autẽ eẽ in pedibus christi: z datum sibi virum sequi non preire ipz. Quod aũt dixerat angelus: Dicit z dñs: vt quas firmauerat angelus: christus redderet firmiores. Seqtur: Tũc ait illis iesus: Nolite timere. HIERO. Et i veteri z in nouo testõ hoc semp obseruandũz est: qp qñ aliqua angustior apparuerit visio primum timor pellatur: vt sic mẽte placata possint que dicuntur audiri. HYLA. In contrariũ aũt ordo cõuersiõe pricipalis est redditus: vt qz sexu muliebri cepta mors esset ipsi primum resurrectionis glorie z visus z nũcius redderetur. vnde dominus subdit: Ite nunciate fratrib⁹ meis vt eant in galileaz. ibi me videbũt. SEVE. Uocat fratres quos corporis sui fecit eẽ germanos vocat fratres quos benign⁹ heres sibi ꝯstituit coheredes: vocat fratres quos patris sui adoptauit in filios. AVGV. de concor. euan. Qz aũt dominus non vbi primum se mõstraturus erat: sed in galilea: vbi postea visus est: se videndum mãdauit: z per angelum z per seipsum: quiuis fidelẽ facit intentũ ad querẽdũ in quo mysterio dictũ intelligitur. Galilea nãqz iterptatur vel trãsmigratio vel reuelatio. Prius itaqz fm transmigrationis significationem quid aliud occurrit intelligendum: nisi qz christi gratia de pplo isrl' trãsmigratura erat ad gentes: quibus apostoli predicantes euangelium nullo modo crederent nisi eis ipse dominus viam in cordibus hoĩuz pararet. z hoc intelligitur. Precedet vos in galileam. Qd autem subditur: Ibi eum videbitis: sic intelligitur: idest ibi membra eius inuenietis. ibi viuum corpus eius in his qui vos susceperunt agnoscetis. Secundum autem qp galilea interpretatur reuelatio non iam in forma serui intelligendum est: sed in illa in qua equalis est patri. Illa erit reuelatio tanqз vera galilea: cum similes ei erimus: z videbimus eum sicuti est. Ipsa etiam erit beatior transmigratio ex isto seculo in illam eternitatem.

Que cuz abijssent: ecce quidã de custodib⁹ venerunt in ciuitatez z nunciauerũt pricipibus sacerdotũ omnia que facta fuerãt. Et cõgregati cũ senioribus ꝯsilio accepto pecuniã copiosam dederunt militibus dicentes: Dicite quia discipuli eius nocte venerunt: z furati sunt cũ nobis dormẽtibus. Et si hoc auditũ fuerit a preside: nos suadebim⁹ ei: z securos vos faciem⁹. At illi accepta pecunia: fecerũt sicut erant edocti. Et diuulgatum est verbum istud apud iudeos: vsqz in hodiernum diem.

CHRY. in ho. Signorz que circa xpm apparuerũt: q̃daz fuerũt orbi terrarz cõia: puta tenebre: quedã ꝑpria militib⁹ custodientibus: sicut mira angeli apparitio. z terremotus q̃ pp milites facta sũt vt stupificerẽt: z ab ipsis fiat testimoniũ veritatis: veritas. n. a ꝯtrarijs diuulgata magis refulget qd z cõtigit. vñ dr: Que cũ abijssent. s. mulieres. Ecce qdã d custodibus venerũt in ciuitatẽ: z nunciauerũt principibus sacerdotum oĩa q̃ fcã fuerãt. RABA. Simplex qdẽ aĩ quis litas z idocta hoĩum rusticitas: sepẽ veritatem rei vt ẽ sine fraude manifestat at ꝯ versuta malignitas falsitatẽ verisimilib⁹ verbis ꝓ vero ꝯmendare decertat. HIERO. Principes ꝙ sacerdotũ q debuerãt ꝯuerti ad pniaz z iesuz q̃rere resurgentẽ ꝑseuerãt in malicia: z pecuniã q̃ ad vsus tẽpli data fuerat vertũt i redẽptionẽ mẽdacij: sic z ante. xxx. argenteos inde dederũt ꝓditori. vñ sequit. Et cõgre. cũ seni. cõsi. accepto pecu. copio. dederũt militib⁹ dicẽtes: Dicite qz discipuli ei⁹ nocte vene. z fu. sũt cũ no. dor. SEVE. Nõ. n. ꝯtenti sũt iterfecisse magistrũ. imo ẽt q̃o discipulos ꝑdere possint moliunt: discipulorz crimẽ eẽ faciũt vtutez magistri plane amiserũt milites: ꝑdiderũt iudeis: discipuli magistrũ suũ: nõ furto sz fide. vtute nõ fraude: scitate nõ crimine: viuum nõ mortuũ sustulerũt. CHRY. i ho. Qualiter. n. furarẽt discipuli hoĩes paupes z ideote: z neqz appere audẽtes: Si enĩ adhuc xpz viuũ vidẽtes fugerũt: q̃liter mortuo eo nõ timuissent tot militũ multitudinẽ: Nunqd ostium sepulchri poterãt euertere: lapis. n. ĩminebat magn⁹: multis idigens manib⁹. Nunqd ẽt non erat sigillũ supipositũ: Propter qd aũt nõ furati sunt prima nocte: qñ nullus sepulchro affuit. Sabbato. n. petierũt a pilato custodiã. Quid aũt sibi volunt hec sudaria q̃ petrus vidit iacẽtia: Si. n. vellẽt furari non eẽnt nudũ corpus furati. nõ solũ ne iniuriarent: sed ne ẽt in expuendo tardarẽt: tribuerẽt militib⁹ se detinẽdi facultatẽ: maxime qz myrrha erat corpori z vestimẽtis affixa: ita glutinosa vt nõ facile esset a corpore auellere vestimẽta quare nõ ꝑsuasibilia sũt que de furto dicta sunt. Undqz p q̃ resurrectionẽ obũbrare conãtur ꝑ hec eã faciũt clarere. Dicẽtes. n. qp discipuli furati sũt cõfitent nõ eẽ corpus in sepulchro: furtũ aũt oñdit eẽ mẽdax custodia militũ z discipulorz pauor. REMI. Sed si custodes dormierũt q̃o furtuz viderunt: z si non viderunt. quomodo testes fuerunt: z ideo qd voluerũt facere non potuerũt. GLO. Ne aũt timore punitionis a mendacio reuocarentur. timentes propter negligentiã puniri subdũt: Et si hoc auditũ fuerit a ꝑside: nos suadebimus ei z securos vos faciemus. CHRY. in. home. Ui de omnes corrupitis. Pilatus enĩ ipse per suasus est: plebs iudaica cõmota est: milites corrupti sunt. vnde seqtur. At illi accepta pecunia fecerũt sicut erãt edocti. Si pecunia apud discipuluz tantã habuit virtutẽ: vt eũ faceret magistri proditorẽ. nõ mireris si pecunia milites supantur. HYLA. Emitur ergo resurrectiõis silentiũ: z mẽdaciũ furti argẽto: qz honore. s. seculi q in pecunia ẽ z cupiditate xpi gloria denegatur. RABA. Sic aũt sanguinis reatus quẽ sibi z po

p

steris suis ipsi imprecabantur: grauis peccatorū sarcina illos pmit. ita emptio mēdacij p quo resurrectiōis d̄ negāt verita tez: reatu eos cōstringit ppetuo. vn̄ sequitur. Et diuulgatū est verbū istud apd̄ iudeos vsqz in hodiernū diē. SEVERI. Apud iudeos quidem diuulgatum est: non apd̄ christianos quod enim in iudea iudeus obscurabat auro: fide toto clarnit in mūdo. HIERO. Oēs autem q stipe templi ⁊ his que cōferuntur ad vsus ecclesie abutunt in alijs reb⁹ qbus suā expleāt volūtatē: similes sunt scribaꝝ ⁊ sacerdotum redimentium mendacium ⁊ saluatoris sanguinem.

¶ Undecim aūt discipuli abierunt in galileaz in montē vbi constituerat illis iesus. Et vidētes eū adorauerunt: quidā autē dubitauerūt. Et accedens iesus locut⁹ ē eis dicēs: Data est mihi oīs potestas in celo ⁊ in terra. Euntes ergo docete oēs gētes: baptizātes eos in nomine patris ⁊ filij ⁊ spiritussancti: docentes eos seruare omnia quecunqz mandaui vobis. Ecce ego vobiscum sum oibus dieb⁹: vsqz ad ↄsummationē seculi.

BEDA. in ho. Postq̄ꝫ dominicā resurrectionē ab angelo nunciatā beatus matheus asseruit visionē domini etiaz a discipulis implet ī refert dicēs: Undecim autem discipuli abierunt in galileā in montē vbi constituerat illis iesus. nā pgens dominus ad passionez ait discipulis. Postq̄ꝫ resurrexero. precedā vos in galileā. Angel⁹ quoqz mulieribus ait: Dicite discipulis eius quia precedet vos in galileam. Quapropter iussioni magistri obediētia discipuloꝝ obsequitur. Recte aūt vndecim discipuli ad adorandū pergūt iā eniz vnus pierat q dominum ac magistꝝ suū tradiderat. HIERO. Post resurrectionē ergo iesus in galilee mōte cōspicitur: ibiqz adoratur: licet qdam dubitent ⁊ dubitatio eorū nostram augeat fidem. Sequitur: Et videntes eū adorauerunt: quidā autem dubitauerunt. REMI. Hoc aūt lucas euāgelista plenius manifestat: Refert enim quia cuz dominus resurgens a mortuis ipse apparuisset discipulis: ipsi cō turbati ⁊ exterriti: existimabant se spiritum videre. RABA. In monte quidem apparuit eis dominus: vt significaret quoniam corpus quod de cōmuni generis humani terra nascēdo susceperat: resurgēdo iam super terrena omnia subleuauerat: ⁊ vt admoneret fideles: si illic celsitudinem resurrectionis eius cupiunt videre: hic ab infimis voluptatibus ad superna studeant desideria transire. Jesus autem discipulos in galileaz precedit: qꝛ xp̄s resurrexit a mortuis primitie dormientiū. Sequuntur autez hi qui sunt christi: ⁊ suo ordine ad vitam de morte transmigrant in sua specie diuinitatez contemplantes. ⁊ huic congruit q̄ galilea reuelatio interpretatur. AVGV. de con. euange. Sed considerandū est quomodo corporaliter in galilea dominus videri potuerit: quia enim non ipso die quo resurrexit visus est manifestum est. nam in hierusalez visus est eo die in initio noctis. vt lucas ⁊ ioannes apertissime consonant: neque etiam in sequentibus octo diebus post quos dicit ioannes discipulis apparuisse dominū: vbi primo vidit euz thomas qui eum non viderat die resurrectionis eius. nisi quis dicat non illos vndecim qui iam tunc apostoli vocabantur: sed discipulorū illic vndecī fuisse ex multo numero discipulorum. Sed occurrit aliud qd̄ obsistit: Joannes enim quādo commemorauit non in monte ab vndeciz: sed ad mare tiberiadis a septem piscantibus visum esse dominum. Hoc iam tertio inquit manifestauit se iesus discipulis suis quod intelligendum est ad numerum dierū retulisse: non ad numerum manifestationum. Si autem acceperimus intra illos octo dies antequaz eum thomas vidisset ab. xi. discipulis quibuīqz dominum visum: non erit ad mare tyberiadis tertio manifestū ē: sed quarto. Ac per hoc cogimur intelligere post omnia factum eē: q̄ eū in monte galilee discipuli vndecim viderunt. Inuenim⁹ itaqz apud quattuor euāgelistas decies cōmemoratū dominū visū ab hoībus esse post resurrectionē. Semel ad monumētū mulierib⁹: Iterū eisdem egredientibus a monumento in itinere. Tertio petro. Quarto duobus euntibus in castellū. Quinto pluribus ī hierusalem vbi nō erat thomas: Sexto vbi vidit eum thomas. Septimo ad mare tyberiadis. Octauo ī mōte galilee fm̄ mattheū. Nono q̄ dicit marc⁹: nouissime recūbentib⁹ quia iam nō erant in terra cū illo cōuiuaturi. Decimo ī ipso die non iam in terra sed eleuatum in nube: cum in celū ascēderat quod marcus ⁊ lucas ↄmemorant. sed nō omnia scripta sunt. sicut ioānes fatetur: crebra enim erat eius cū illis conuersatio per dies. xl. priusq̄ꝫ ascēdisset in celum. REMI. Uidentes ergo discipuli dominū cognouerunt: ⁊ iccirco demissis in terram vultibus adorabant. ⁊ ideo pius ⁊ clemēs magister vt oēm dubietatem aufferret a cordibus eorum accedens ad eos corroborauit in fide. vnde sequitur: Et accedens iesus locutus est eis dicens Data ē mihi omnis potestas in celo ⁊ in terra. HIERO. Illi aūt ptās data ē qui paulo ante crucifixus: qui sepultus in tumulo: qui postea resurrexit. RABA. Nō. n. hoc de coeterna patri diuinitate sed de assumpta loquor humanitate fm̄ quā minoratus est paulominus ab angelis. SEVE. Filius quippe dei: virginis filio deus homini: diuinitas carni ↄtulit quod semper ipse cū p̄re possedit. HIERO. In celo aūt ⁊ ī terra ptās data est: vt q ante regnabat in celo per fidē credentiū regnet in terris. REMI. Qd̄ ergo psalmista de resurgente dn̄o dicit. Constituisti eū super opera manū tuaꝝ: hoc nūc dn̄s dicit: Data est mihi oīs ptās in celo ⁊ ī terra. Et hic sciendū q̄ anq̄ꝫ dn̄s surrexisset a mortuis nouerāt angel. se subiectos homini christo. Uolens ergo christus etiam hominibus notum fieri q̄ data esset sibi omnis potestas ī celo ⁊ in terra: predicatores misit qui verbuz vite cunctis nationibus predicarent. Unde sequit: Euntes ergo docete omnes gentes.

BEDA. in homi. Qui enī ante passionem suam dixerat In viam gentium ne abieritis: surgens a mortuis dicit: Ite docete omnes gentes. Quapropter confudantur iudei q dicunt christū tm̄mō ad suam salutē esse venturꝝ. Erubescant ⁊ donatiste qui localiter xp̄m cōcludere cupientes dixerūt tm̄mō in aphrica esse non in alijs regionibus. HIERO. Primum ergo docent omnes gentes: deinde doctas intingunt in aqua: non enim potest fieri vt corpus baptismi recipiat sacramentum nisi an̄ oīa fidei susceperit veritatē baptiçantes eos in noīe patris ⁊ filij ⁊ spiritussancti. vt quorū est vna diuinitas sit vna largitio nomenqz trinitatis vnus deus. SEVE. Omnes ergo gentes potestas vna eademqz recreat ad salutē quas creauit ad vitam. DIDI. in lib. de spiritusancto. Licet autē quis possit existere mentis aliene qui ita baptiçare conetur: vt vnum de predictis nominib⁹ pretermittat: videlicet cōtrarius christo legislatori, tamē sine perfectione baptiçabit: imo penitus a peccatis liberare nō poterit quos a se existimauerit baptiçatos. Ex his aūt colligitur q̄ꝫ indiuisa sit substantia trinitatis: ⁊ patrem vere filij esse patrem ⁊ filium vere patris filium ⁊ spiritūsctm̄ vere patris ⁊ dei filij esse spiritum: ⁊ insuper sapientie ⁊ veritatis. i. filij dei. Hec est salus credentium ⁊ dispensatio ecclesiastice discipline ī hac trinitate pficit. HYLA. Quid enim in hoc sacramento salutis humane non continet: plena sūt omnia vt a pleno ⁊ perfecto prolata. Habet enim nature sue nomen in patre: sed pater tantum est. Non eniz humano modo habet aliunde q̄ pater est. Ipse ingenitus. eternus: habens in se semper. vt semper sit soli filio notus. Filius autez est progenies ingeniti. vnus ex vno: verus a vero: viuus a viuo: perfectus a perfecto. virtutis virtus: sapiē

tie sapientia: glorie gloria: imago inuisibilis dei: forma patris ingeniti. Spiritus autem sanctus non potest a confessione patris et filij separari: et quidem vbique non deest hoc expectatōis nostre solatium. hic in donorum operationibus future spei pignus est: hic mentium lumen: hic splendor aīorum. Hec igitur licet mutare non possint heretici afferunt tamen humana commenta: vt sabellius patrem ex quo tendat in filium: idque noībus potius confirendum putat esse quam rebus: cum ipsis filium proponat et patrem: vt ebion omne initium ex maria concedens: non ex deo hominem: sed ex homine deum proferat. vt arriani qui ex nihilo atque ex tempore formam et sapientiam et virtutē dei producunt. Quid aūt mirum est vt de spū sancto diuersa sentiant: qui in filio largitore eius iam temerarij sunt auctores. HIERO. Consideratur aūt hic ordo pceptus. Jussit apostolos vt primū docerent vniuersas gentes: deinde fidei tingerent sacramento: et post fidem ac baptisma que eēnt obseruanda pciperent. vnde sequitur. Docentes eos seruare omnia quecūque mandaui vobis. RABA. Quia sicut corp' sine spiritu mortuū est: ita et fides sine operibus mortua ē. CHRY. in ho. Quia vero res magna iniunxerat: erigens eorum sensus dicit. Et ecce ego vobiscum sum oībus di. vsque ad consū. seculi. q. d. ne dicatis difficile esse iniunctum negocium: ego sum vobiscum qui oīa facilia facio. Non aūt cum illis solū dixit se futurum esse: sed et cum omnibus qui post illos credent nō enim vsque ad consumationem seculi apostoli mansuri erant: sed sicut vni corpori fidelibus loquitur. RABA. Ex hoc autem intelligit quod vsque ad finē seculi non sūt defuturi in mundo qui diuina mansione et inhabitatione sūt digni. CHRY. Rememorat aūt eis et consumationē: vt eos magis attrahat: et ne presentia solum inspiciant: sed et futura bona et sine fine mansura. q. d. Tristitia quā sustinebitis simul cū pnti vita consumetur: et totum seculum in consumationem deueniet: bona autē quibus potiemini sunt in eternū pmansura. BEDA in ho. Querit autē quare hic dicat: Ecce ego vobiscum sū: cū alibi dixisse legatur. Uado ad eum qui me misit: sed alia sunt que humanitati ascribūtur: et alia que diuinitati. Ibit ad patrem per humanitatem: manet aūt cū discipulis in forma qua est patri equalis. Qd aūt dicit. Usque ad consumationem seculi: finitū pro infinito ponitur. nam qui in presenti seculo manet cum electis eos ptegendo: ipse post finem cū eis manebit: eos remunerando. HIERO. Qui ergo vsque ad ↄsumationē seculi cū discipulis se eē pmittit: et illos ostendit semp esse victuros et se nūquam a credentibus recessurum. LEO pa. in ser. de pas. Qui enī ascēdit in celos non deserit adoptatos: et ipse deorsum confortat ad patientiā: qui sursum inuitat ad gloriam. Cuius glorie participes nos faciat ipse xps rex glorie: qui est deus benedictus in secula amen.

Incipiunt capitula euangelij matthei per ordinem.

Primum natiuitas domini nostri iesu christi.
Scd'm magorum munera. occultatio iesu. Infantes īterficiūtur.
Tertium: Regressus iesus ex egypto in naçareth: a ioanne in iordane bapti çatur.
Quartum: Jesus in deserto tentatus a diabolo vicit: petrū et andream: iacobum et ioannem piscatores conuocat: et circuiens varios languores hominum curat.
Quintum de beatitudine et ceteris mandatis.
Sextum Orationem docet: et inter cetera mandata non eē cogitandum de victu et vestitu predicit.
Septimum. Non esse prepropere iudicandū: de margaritis ante porcos non mittēdis: petendum. querendum et pulsandum: a pseudo prophetis cauendum: quia non omnes qui dicunt mihi: domine domine intrabunt in regnum celorū. De domo edificata supra petram vel harenam.
Octauo: Leprosū mūdat puerū cēturionis paralyticum curat: socrum petri a febribus liberat. De finis curis: et vt mortui mortuos suos sepeliant cuidā dicit nauigans tempestatem sedat. et in terram geraçenorum demonia eycit.
Nonum paraliticus curatus lectum suū baiulat. Mattheū conuocat. dicit phariseis non esse opus medico validis: parabolam panni et scissure et vtriū et vini ponit. Mulierem a pfluuio liberat. et filiā principis cuiusdam mortuam suscitat: cecis oculos aperit: surdū et mutū demonium eycit.
Decimum: Duodecim apostolos premittit cū oī doctrina ac dicit quod non venerit pacem mittere sup terram sed gladiū.
Undecimum: Testimonium dicit iesus de ioanne: atque increpat ciuitates que credere noluerunt. Confessio domini ad patrem et iugum domini leue est.
Duodecimum. Discipuli spicas vellunt: manum aridam habentem sanat. hominem a demonio cecum et mutum liberat. et in principe demoniorum facere opinantes destruit. Jone: et niniuitarum signum phariseis tradidit: matrem et fratres spernit.
Decimumtertium: De nauicula turbis parabolas exponit: prophetam in patria sua sine honore esse dicit.
Decimumquartum de ioannis capite in disco de quinque panibus et duobus piscibus in quinque milia viros: Jesus supra mare ambulans petrum mergentem releuat.
Decimumquintum. quod ea magis que de corde exeunt coinquinant hominem. Filiam mulieris syrophenisse a demonio liberat: et multos alios sanat.
Decimumsextū. De septem panibus in quattor milia viros. A fermento phariseorum cauendum christum dei viui filium esse petrus confitet: quēque post paululū dure icrepat.
Decimumseptimum. In mōte transfiguratur. puerum lunaticum curat: de statere in ore piscis.
Decimumoctauum: Humilitatem docet sicut pueri: et nec minimum fidelium scandaliçandum: quorum angeli faciem patris semper vident. corripiendos fratres et sepius indulgendum.
Decimumnonum. Similitudo de illo qui conseruum suum propter centum denarios suffocat. De eunuchis. infantes non esse arcendos a benedictione. Difficile diuitem intrare in regnum celorum.
Uicesimū. De primis nouissimos futuros: parabolam operariorum in vinea conductorum. De petitione filiorum çebedei et de primis accubitibus cene: De duobus cecis secus viam curans.
Uicesimumprimum. De asino et pullo eius. De ficu arefcā. Interrogat' in quā ptāte hec faceret interrogat de ioānis baptismate: subiungens parabolā duorum filiorum in vineā missorum parabolā de vinee colonis qui interficiunt ad se missos.
Uicesimūscdm: Parabolam de his qui inuitati ad nuptias venire ↄtēnūt: De denario cesaris: de muliere quā septē viros habuit. Jesus tentatus a phariseis īterrogat: cuius filius ē xps.
Uicesimūtertium. Increpans scribas dicit. Ueh vobis scribe et pharisei. Increpatio ciuitatis hierusalem: de occisione prophetarum et lapidatione.
Uicesimumquartum de signis nouissimorum dierum: de aduentu saluatoris.
Uicesimum quintum: de decem virginibus: de talentis: de ouibus a dextris et hedis a sinistris.
Uicesimumsextum. Judeorum consilium de cōprehendendo iesu: et cetera que in cena domini gesta sunt.
Uicesimumseptimum. Petro predicit quod tertio eum abnegaturus esset: oratio iesu ad patrem: et cetera cum detraheretur. Passio domini et sepultura.
Uicesimumoctauum. Resurrectio eius: Item mandata et doctrina eius de baptismo.

Finit tabula.

Euerẽdo in xp̄o patri dño Hanibaldo: Baſilice .xij. aplõꝝ venerabili p̄ſbytero Cardinali frater Thomas de aquino ordĩs fratꝝ predicatoꝝ ſe totũ. Rex opifex deus ſolo ſue bonitatis intuitu cũcta in eſſe producens: nãlem boni amorem oibꝰ indidit creaturis: vt dũ vnaqueqꝫ res bonũ ſibi conueniens nãlr amat ⁊ appetit: quadã cõuerſione mirabili i ſuũ recurrere demõſtret auctorẽ. ſed in hoc p̄ferẽ ceteris rõnalis nãa: q̄ ipm vniuerſalẽ bonitatis fontẽ p ſapientiam ituerι poteſt: ⁊ p charitatis amorẽ ſuauiter deguſtare. vñ fit: vt ſapientie bonũ: quo ad ipm fontẽ bonitatis accedimus: oibus humanis bonis ſm recte rõnis iudicium p̄ferat. Hec eſt.n. que faſtidiũ neſcit: ita vt q eam edit adhuc eſuriat: ⁊ q eã bibit ſitire nõ ceſſet. Hec ẽ que intantũ pctõ repugnat: vt qui ſm ipſam operant̃ nõ peccẽt. Hec ẽ q̄ ideficientẽ fructũ ſuis miſtris largit̃: vt q eã elucidãt vitã poſſideãt ſempiternã. Precellit itaqꝫ voluptates dulcedine: ſecuritate ſedes ⁊ regna: vtilitateqꝫ diuitias vniuerſas. Huiuſmodi igit̃ delectatꝰ muneribꝰ euãgelice ſapiẽtie a ſecul' in myſterio abſcondite: quã in lucẽ pduxit dei ſapiẽs icarnata miniſteriũ expoſitõis adhibui: ſacroꝝ doctoꝝ ſnĩas cõpilando: ad qd me iduxit p̄mũ felicis recordatõis Urbani pape quarti mãdatũ. Uerũ qꝛ eo ſũmo põtifice ex hac vita ſubtracto: tria euãgelia Marci: Luce: ⁊ Joãnis exponẽda reſtabãt: ne opꝰ qd obediẽtia iceperat. negligẽtia iperfectũ relinqueret: cũ multo labore diligens adhibui ſtudiũ: vt q̃tuor euãgelioꝝ expõnẽ cõplerẽ: eadẽ i oibꝰ forma ſuata in ponẽdis ſcõꝝ auctoribꝰ ⁊ coꝝ noibꝰ pſcribẽdis: Et vt magis integra ⁊ cõtinua p̄dicta ſcõꝝ expoſitio redderet̃: q̃ſdã expõnes doctoꝝ grecoꝝ i latinũ feci tranſferri: ex qbus plã expõnibꝰ latinoꝝ doctoꝝ iterſerui auctoꝝ noibꝰ pnotatis. Uerũ qꝛ cõgruit vt de laboꝝ fructibꝰ oblatões ſacerdotibꝰ offerant̃: expõnes euãgelice opꝰ: laboris mei fructũ aplõꝝ p̄ſbytero cẽſui offerendũ. i quo veſtra ſuſcipiat auctoritas debitũ. vt ſciẽtis iduſtria iudicij cẽſurã exerceat: ⁊ antiq̃ dilectio amoris affectũ ioffereñtis mũere cõprehẽdat. GLO.

Ocationẽ gẽtiũ ⁊ cãm ſalutis eaꝝ iſaias ꝓpheta manifeſto p̄nũciat oraculo dicẽs: Deꝰ meꝰ factꝰ ẽ fortitudo mea. ⁊ dixit: Parũ eſt vt ſis mihi ſeruꝰ ad ſuſcitãdas tribꝰ iacob ⁊ feces iſrl' ↄuertẽdas. Dedi te i lucẽ gẽtiũ vt ſis ſalꝰ mea vſqꝫ ad extremũ terre. HIE. ſup iſaiã. In qbꝰ vbis oñdit xp̄m appellari ſuũ iqꝫtũ ẽ formatꝰ ex vtero. Nã añ vba iſta p̄mittit̃: Hec dicit dñs formãs me ex vtero ſuũ ſibi. Fuerat ſiqdẽ voluntas p̄ris vt peſſimi vinitores miſſũ ſuſcipent filiũ. vñ de ipſis xp̄s ad diſciplõs loqt̃: In viã gẽtiũ ne abieritis: ſed ite magis ad oues pditas domꝰ iſrl'. qꝛ igr̃ iſrl' nõ ẽ reductꝰ ad deũ: ꝓpea dei filiꝰ loqt̃ iudeis nõ credẽtibꝰ dicẽs. Deꝰ meꝰ factꝰ ẽ fortitudo mea q ⁊ cõſolatꝰ ẽ me ſup abiectõe populi mei. Et dixit mihi. Parum eſt ſi ſeruias mihi ad ſuſcitandas tribus iacob: que ſuo vitio corruerunt: ⁊ ad feces ſiue reliquias iſrael conuertendas. Pro illis enim dedi te in lucẽ gẽtiũ oiũ: vt illumĩes vniuerſũ mũdũ: ⁊ ſalutẽ meã per quã hoĩes ſalui fiũt vſqꝫ ad extrema terre facias puenire. GLO. Ex p̄miſſis igr̃ vbis duo poſſumꝰ colligere: quoꝝ p̄mũ ẽ dina vtus q̃ fuit i xp̄o: ex q̃ efficax fuit ad gẽtiũ illuminationẽ: qꝛ dicit̃: Deꝰ meꝰ factꝰ ẽ fortitudo mea. Deꝰ igit̃ erat i xp̄o mũdũ recõciliãs ſibi: vt apl's ad corĩthios dic̃. vñ ⁊ euãgeliũ p qd credẽtes ſaluant̃: vtus dei ẽẽ ſalutẽ oĩ credẽti vt idẽ apl's ad ro. dicit. Scdm ãt ẽ illumĩatio gẽtiũ: ⁊ ſalus mũdi ex diſpõne patris p xp̄m ↄpleta: qꝛ dr̃: Dedi te i lucẽ gẽtiũ. vñ poſt reſurrectõem ſuã dñs vt diſpõnẽ p̄ris impleret ad p̄dicãdũ diſciplos miſit: dicẽs Docete oẽs gẽtes. qꝛꝫ qdã ad p̄dicãdũ iudeis: qdã ad p̄dicãdũ gẽtibꝰ miſteriũ acceperũt. Qꝛ vo euãgeliũ oportuit nõ ſolũ p̄dicari ꝓp p̄ſẽtes ſꝫ ẽt ſcribi ꝓp futuros. eadẽ diſtictio ẽ i ſcriptoribꝰ euãgelij obſuata. nã matthẽꝰ iudeis euãgeliũ hebraico ſmõe ſcripſit. Marcꝰ aũt p̄mꝰ euãgeliũ ſcripſit i gẽtibꝰ. EVSE. i eccleſiaſtica hiſto. Cũ.n. romane vrbi claꝝ vbi dĩ lumẽ ſuiſſꝫ exortũ ſmo vitatis ⁊ lucis q̃ ꝑ petrũ p̄dicabat̃: vniuerſorũ mẽtes placido illuſtrauit auditu. ita vt quotidie audiẽtibꝰ cũ nulla vnq̃ ſacietas fieret. vñ neqꝫ eis auditio ſola ſufficiebat: ſꝫ marcũ diſcipulũ eiꝰ oibꝰ p̄cibꝰ exorãt: vt ea q̃ ille vbo p̄dicabat ad ꝑpetuã eoꝝ cõmonitõem hñdam ſcripture traderet: quo domi foriſqꝫ i hĩ meditatõibꝰ vbi p̄manerẽt. nec pꝰ ab obſecrãdo deſiſtũt q̃ꝫ q̃ orauerãt ipetrarẽt. et hoc fuit cã ſcribẽdi euãgeliũ ſꝫ marcũ. Petrꝰ vo vt p ſpm̃ ſanctũ religioſo ſe cõperit furto ſpoliatũ: delectatꝰ ẽ. fidem coꝝ p̄ hꝫ deuotionẽ ↄſiderãs; factũ ↄfirmauit: ⁊ i ꝑpetuã legẽdã ſcripturã eccl'ie tradidit. HIE. ſup marcũ. Pricipiũ ãt qꝛ a pfectõis etatis xp̄i p̄dicatõe icboat. nec laborat ĩ natiuitate ifantuli q loqt̃ d pfectõe filij dei. CHRY. Cõpendioſã aũt ac breuẽ narrationẽ facit: i quo magr̃m imitatus eſt. ſ. petꝝ breuitatis ſtudẽtẽ. AVGV. d cõſen. euãge. Unde matthẽꝰ q regiã xp̄i pſonã narrandã ſuſcepat: hũc marcũ ſibi tãq̃ comitẽ ⁊ abreuiatorẽ aduĩctũ: q ſua veſtigia quodãmõ ſeqret̃. Regũ .n. ẽ nõ ẽẽ ſine comitũ obſeqo. Sacerdos aũt qm̃ i ſcõſcõꝝ solꝰ itrabat: ꝓpea lucas cꝰ circa ſacerdotiũ xp̄i erat itẽtio. nõ hũit tãq̃ ſociũ obſequentẽ q ſuã narrationẽ quodãmõ breuiaret. BEDA. Nõndũ ẽẽt q euãgeliſte ſci diuerſũ narratiõis ſue p̄mordiũ ſingl'i diuerſũ ſtatuere terminũ. Matthẽꝰ nãqꝫ a natiuitate dñica exordiũ ſumẽs: ad tp̄s vſqꝫ dñice reſurrectiõis ſeriẽ ſue nãratõis pduxit. Marcꝰ ab itio euãgelice p̄dicatõis icipiẽs p uenit vſqꝫ ad tp̄s aſcẽſiõis dñi ⁊ predicatiõis diſciplorũ eiꝰ cũctis gẽtibꝰ p orbẽ. Lucas aũt a natiuitate p̄curſoris icohans euãgeliũ terminauit i aſcẽſiõe dñica. Joãnes ab eternitate vbi dei p̄ncipiũ ſumẽs: vſqꝫ ad tp̄s dñice reſurrectionis euãgeliçãdo ꝑtingit. AMBRO. ſup lucã. Qꝛ igr̃ marcus a potẽtie cepit expſſiõe diuine: recte ſub leonis imagie figurat̃. REMI. ſup mat. Per leonẽ ẽt ſignat̃ marcꝰ: qꝛ ſic leo terribilẽ vocẽ i deſto emittit: ſic marcꝰ a voce i deſerto icepit dicẽs: Uox clamãtis i deſto. AVGV. d cõſen. euã. Quãuis ⁊ de figura alr̃ dici poſſet: Marcꝰ. n. q neqꝫ ſtirpem regiã vt matthẽꝰ ob hoc per leonẽ ſignatus: neqꝫ ſacerdotalẽ. vt lucas ſignatꝰ p vitulũ: vel cognatõem vel ↄſecrationẽ narrare voluit: ⁊ tñ i eis vſatꝰ oñdit̃ q̃ homo xp̄s opatꝰ ẽ: per hoĩs figurã i illis q̃tuor aĩalibꝰ ſignatꝰ videt̃. THEOPHRAS. Uel euãgeliũ ſm marcũ aquila iuuit: a ꝓpheta enim ioannis incepit. Prophetia enim acute que a longe ſunt ſpeculatur vt aquila. Capi. I.

Nitium euangelij Jeſu chriſti filij dei.

HIERO. i ꝓlogo. Marcꝰ euãgeliſta ſacerdotiũ i iſrl' agẽs ſm carnẽ leuita ad dñm cõuerſus euãgeliũ i italia ſcripſit oñdẽs in eo qd ⁊ generi ſuo dẽberet xp̄s. nã initiũ euãgelij in voce ꝓphetice exclamatõis iſtituẽs: ordinẽ leuitice electõis oñdit: p̄dicãs ioãnẽ zacharie filiũ i voce ãgeli emiſſũ dicens: Initiũ euã. Jeſu xp̄i filij dei. HIERO. Euãgeliũ grece dr̃. latine bona ãnũciatio p̄dicat̃: qd ꝓpe ad regnũ dei ⁊ remiſſionẽ ꝑtinet pctõꝝ: eteni euãgeliũ p qd venit redẽptio fideliũ ⁊ btitudo ſcõꝝ. Quatuor aũt euãgelia vnũ ſũt: ⁊ vnũ q̃tuor. In hebreo ieſus. In greco ſother: i latio ſaluator dr̃. Chriſtus aũt grece. Meſſias hebraice. latie vnctꝰ: id eſt rex ⁊ ſacerdos dr̃. BEDA. Cõferẽdũ aũt ẽ hoc euan-

gelij principiū ꝑncipio matthei quo ait: Liber generatiōis Jesu christi filij dauid filij abraam. Hic autē dr̄ filij dei. Et ex vtroqꝫ .n. vn⁹ dn̄s iesus xp̄s dei ꝛ hoīs fili⁹ ē itelligēdus. Et apte p̄m⁹ euāgelista filiū hoīs eū: secūd⁹ filiū dei noīat: vt a minorib⁹ ad maiora paulati sensus nr̄ assurgeret: ac p fidē ꝛ sacrā humanitatis assūpte: ad agnitiōē diuine eternitatis ascēderet. Apte ēt q humanā erat gn̄atōēz descripturus a filio hoīs cep. s. Dauid. f. siue abraam. Apte ēt his q librum suū ab initio euāgelice p̄dicatōis icboabat filiū dei magis appellare voluit iesū xp̄s: q2 hūane erat nāe d ꝓgenie p̄riarcharꝝ vitatē carnis suscipe. Et diuīe fuit potētie euāgelium mūdo p̄dicare. HYLA. sup lucā. Nō aūt solo noīe ꝯtestatus ē xp̄m filiū dei sꝫ ēt ꝓp̄etate. Nos filij dei sum⁹ sꝫ nō talis hic fili⁹. Hic .n. verus ꝛ ꝓpri⁹ ē fili⁹ origine, nō adoptōe: veritate, nō nūcupatōe: natiuitate, non creatione.

¶ Sic scriptū ē i isaia ꝓpha: Ecce ego mitto angelū meū añ faciē tuā q p̄parabit viā tuā añ te. Vox clamantis in deserto: Parate viam domini: rectas facite semitas eius

BEDA. Scriptur⁹ euāgeliū marc⁹: cōgrue p̄mo ponit testimonia ꝓphetaꝝ: vt eo cūctis sine scrupulo dubietatis suscipiēda q scriberet itimaret: quo h a ꝓphetis añea p̄dcā eē demōstraret. Simulqꝫ vno eodēqꝫ euāgelij sui p̄ncipio: et iudeos q legē ac ꝓphas susceperat ad suscipiēdā euāgelij gratiā ac sacrā q ipoꝝ ꝓphete p̄dixerāt istituit: Et gētiles q p euāgelij p̄cōia ad dn̄z venerāt: ad auctoritatē quoqꝫ legis ꝛ ꝓphaꝝ suscipiēdā venerādāqꝫ ꝓuocat. vn̄ dic. Sic scriptū est i isaia ꝓpha: Ecce ego mit. an. meū an. fa. tu. HIERO. de optimo genere iterp̄tādi. Hoc aūt nō scribit̄ i isaia: sed i malachia i nouissimo .xij. ꝓphaꝝ. CHRY. Pōt āt dici q falsitas est scriptoris. Vel alr. Dicet̄ q duas ꝓphetias i diuersis locis dictas a duob⁹ ꝓphetis i vnū cōgregās posuit. In isaia .n. ꝓpha post ezechie describit̄ historiā. Vox cla. in deser. In malachia vo Ec. mit. an. meū. Scdo igr̄ euāgelista duas ꝓphias posuit vt ab isaia dictas ꝛ ad vnā lectōēz h referēs taces vo a q dicat̄. Ec. e. mit. an. me. AVGV. de q. euā. Sciēs .n. oīa ad auctorē referēda dicta hec ad isaiā reuocauit: q sensū istū p̄or itimauerat. Deniqꝫ post vba malachie stati subiecit dicēs: Vox cla. i deserto. vt iungeret vba vtriusqꝫ ꝓphete ad vnū sensū ꝑtinētia sub p̄oris ꝓphete psona. BEDA. Vel alr itelligēdū ē q2 ꝛsi nō hec vba inueniunt̄ in isaia, sensus tn̄ coꝝ iuenit̄ i multis alijs locis: ꝛ manifesti⁹ i hoc q subiunxit: Vox cla. i deser. Nā q dixit malachias mittēdū angelū ante faciē dn̄i q p̄pararet viā ei⁹: hoc ē qd dixit isaias vocē clamātis i deserto audiēdā q diceret Parate viā dn̄i. In vtraqꝫ āt snia sil'r parāda via domini p̄dicat̄. Potuit āt fieri vt aio marci euāgeliū cōscribētis p malachia isaias occurrerit: vt fieri solet: qd tū sine vlla dubitatōe emēdaret. saltē ab alijs admonitus: q ipo adhuc i carne viuēte legere potuerunt: nisi cogitaret recordationi sue q scō spū regebat̄: nō frustra occurrisse aliud p alio nomē ꝓphete. Sic eni isinuant̄ q̄cūqꝫ p ꝓphetas spūs scūs dixit ꝛ singula eē oīuz ꝛ oīa singuloꝝ. HIERO. Per malachiā ḡ patris vox sonat ad filiū q ē facies pr̄is vn̄ agnit⁹ ē.

BEDA. Angelus aūt vocat̄ ioānes nō nāe societate iuxt heresim origenis: sed officij dignitate. Angelus .n. grece: latine nūcius dr̄: quo noīe recte appellari potuit hō ille qui fuit missus a deo vt testimoniū phiberet de lumie: ꝛ veniētē i carne dn̄m mūdo nūciaret. cū ꝯstet oēs q sacerdotio fungunt̄ ob euāgelizādi officiū angelos posse vocari: dicēte ꝓpheta malachia: Labia sacerdotis custodiūt sciaz: ꝛ legem regrūt ex ore ei⁹: q2 angel⁹ ē dn̄i exercituū. THEOPHI. Precursor igr̄ xp̄i angelus dr̄ ꝓpter vitā angelicā ꝛ reuerētiā excelsā. Qꝫ āt dicit̄: Ante faciē tuā. hoc significat q̄si diceret iuxt te ē nūcia⁹ tu⁹. vn̄ ondit̄ ꝓpiquitas p̄cursoris ad xp̄m. Etenī iuxta reges ambulāt q ꝓpiqui sūt magis. Sequitur. Qui p̄parabit viā tuā ante te. Per baptismū .n. p̄parauit aīas iudeoꝝ vt xp̄m susciperēt. HIERO. Ut via dn̄i qua ad hoīes igredit̄ pn̄ia est: p quā de⁹ ad nos descēdit et nos ad illum ascēdim⁹. Hinc aūt initiū p̄dicatōis ioānis fuit: Pn̄iam agite. BEDA. Sicut aūt ioānes angel⁹ potuit vocari p eo q faciē dn̄i euāgelizādo p̄uenit: ita recte appellari ꝛ vox potuit q2 vbū dei sonādo p̄ibat. vn̄ seqt̄: Vox clamātis i deser. Cōstat .n. q vnigenit⁹ fili⁹ vbū p̄is vocat̄. et ex ipa nr̄s locutōe cognoscimus: q2 p̄us vox sonat vt vbum postmodū possit audiri. HIERO. Dicit̄ aūt vox clamantis: q2 clamor ad surdos ꝛ lōge positos fieri cū idignatōe fieri solet q iudaico certū ē pp̄lo euenisse: dū lōge ē a pctōrib⁹ salus. ꝛ aures suas obturauerūt sicut aspides surde. ꝛ indignatōēz ꝛ iram ꝛ tribulatōēz a christo audire meruerunt.

CHRY. Per hoc āt qd dr̄: i deserto. Manifeste ondit ꝓphetia nō in hierl'm dīna fieri dogmata: sꝫ i deserto. Qd implebat̄ ad l'ram ioāne baptista i deserto iordanis. vbi dei apparitionē salutiferā p̄dicante. Ondit ēt smo ꝓphetic⁹ pter desertū qd a moyse ostensū fuit. vbi semitas faciebat aliud eē d'sertū: i quo s'pētē eē salutē xp̄i significabat. HEIRO. Vel i deserto fit vox ꝛ clamor: q2 deserti erant a spū dei. sic dom⁹ vacās ꝛ scopata: deserti etiā a ꝓpha rege atqꝫ sacerdote. BEDA. Quid āt clamaret: apit̄ cū subdit̄: Parate viā dn̄i: rec. fa. se. ei⁹. Omnis .n. q fidē rectā ꝛ opa bona p̄dicat: qd aliud q̄ venienti dn̄o ad corda audientiū viā parat. vt hec scꝫ corda vis gratie penetret ꝛ lumē vitatis illustret. Rectas aūt semitas facit dū mūdas i aio cogitatōes p smonē p̄dicatōis format. HIERO. Vel alr. Parate viā dn̄i. hoc ē penitētiā agite ꝛ p̄dicate. rectas facite semitas ei⁹ vt via regia icedētes ꝓximos nr̄os vt nos ꝛ nosmetipos vt ꝓximos diligam⁹. Qui .n. semetipꝫ diligit ꝛ nō diligit ꝓximū ad dexterā declinat. Nā multi bn̄ agūt ꝛ n̄ bn̄ cōrigūt vt fuit hely. Qui semetipsū odiens ꝓximū diligit ad sinistrā diuertit. Multi .n. corrigūt sꝫ n̄ bene agūt: vt fuerūt scribe ꝛ pharisei. Semitas aūt post viā sequūt̄: q2 mādata moralia post p̄mas explanant̄. THEOPHI. Vel via est nouū testm̄: semite vo vet⁹ q̄si attritū. ad viā .n. nece erat p̄parari. s. ad nouū testamētū. Veteris āt testamēti semitas rectas fieri oportebat.

¶ Fuit ioānes i deserto baptizās ꝛ p̄dicās baptismū pn̄ie i remissionē petōꝝ. Et egrediebat ad eū oīs iudee regio: ꝛ hierosolymite vniuersi: ꝛ baptizabant̄ ab illo i iordanis flumie: confitētes petā sua. Et erat ioānes vestit⁹ pilis cameloꝝ: ꝛ zona pellicea circa lumbos eius: ꝛ locustas ꝛ mel siluestre edebat: ꝛ p̄dicabat dicens: Veniet fortior me post me: cuius nō sū dign⁹ ꝓcūbēs soluere corrigiam calciamentoꝝ eius. Ego baptizo vos aqua: ille vero baptizabit vos spū scō.

HIERO. Scdm ꝓmissaꝫ isaie ꝓphetiā via dn̄i a ioāne parat̄: p fidē: baptismū: ꝛ pn̄iam. recte semite fiūt p austera iditia vestis cilicie ꝛ zone pellicee: ꝛ cibi locustini. ꝛ mell' siluestri ꝛ humillime vocis. vnde dr̄: Fuit ioānes i deserto. Joānes eni ꝛ iesus q̄runt qd in deserto amissū est. vbi vicit diabolus: ibi vincit̄. vbi cecidit hō: ibi exurgit. Joānes aūt gratia dei iterpretat̄. a gr̄a autē narratio icipit. Seqt̄ .n. baptizans. Per baptismū .n. gr̄a dat̄ q peccata gratis dimittūtur. Qd aūt cōsumat̄ p sponsū initiat̄ per paranīphū. Unde cathecumini hoc ē istructi: icipiūt p sacerdotē: ꝛ chrismant̄ p episcopū ꝛ ad hoc designādū subdit̄: Et predicans baptismuꝫ pn̄ie i remissionē petōꝝ. BEDA. Liquet q2 ioānes baptismū pn̄ie nō solū predicauit: verū etia q̄busdā dedit: sꝫ baptismū i remissionē petōꝝ dare n̄ potuit. Remissio eni petōꝝ i solo baptismo xp̄i nob tribuit̄. Dicit̄ ergo predicans baptismū pn̄ie i remissionē peccatorum: quoniam ba-

pnimum quod peccata solueret: quia dare non poterat:
predicabat: vt sicut incarnatum verbum patris precurrebat
vbo pdicationis: ita baptismū pnie quo peccata soluūtur precur
reret suo baptismate quo pctā solui nō possunt. THEO
PHI. Ualiter: Baptism⁹ Joānis ⁊ si nō hēt peccatorū remis
sionē: tū hoīes ad pniam inducebat. Similiter ergo baptismū pnie
pdicabat sed hec pdicatio pnie ducebat in remissionē pctō
rū: vt penitētes xpm reciperent: remissionē reciperēt pctōrū.
HIERO. Per Joānē aūt sicut per amicū spōsi inducit spon
sa xpm sicut per puerum rebecca ad Jsaac. vñ sequitur: Et egre
diebatur ad illū oīs Ju.re. ⁊ Hie. vni. ⁊ bap. ab illo i iorda. flu
min. Cōfessio.n. ⁊ pulchritudo i ꝯspectu ei⁹. s. spōsi. Desilit
ēt sponsa de camelo cū humiliat se. Nunc ecclia viso viro
Jsaac.i. iesu xpo. Jordanus aūt descēsio aliena iterptatur: vbi
peccata abluūtur. Nos.n. oli alienati adeo per supbiā: per baptismi
symbolū humiliati erigimus in alta. BEDA. Exēplū
dat ꝯfitēdi peccata: ac meliorē vitam pmittēdi eis
qui baptisma desiderāt per hoc quod subdit: Cōfitētes peccata
sua. CHRY. Quia vō Joānes pniam pdicabat pnie signa
gerebat i vestitu ⁊ cibo. vñ sequitur: Et erat Joānes vestitus
pilis cameli. BEDA. Pilis inqt vestitus nō lana: aliud au
stere vestis iudiciū ē: aliud luxurie ē mollioris. zona aūt pel
licea q accinct⁹ fuit: vt Helias mortificationis iudiciū ē. Por
ro sequitur: Et locustas ⁊ mel silvestre edebat: habitatori
solitudinis cōgruū ē: vt nō delitias cibor sed necessitatē hu
mane carnis expleret. HIERO. Uestis aūt Joānis ⁊ ci
bus pot⁹ totā austerā vitā predicātiū significat: ⁊ futuras
gētes ad gratiā dei q ē Joānes intus ⁊ foris eē cōiungendas.
Pilus.n. cameli diuites gētiū significat: ⁊ zona pellicea pau
pes mūdo mortuos ⁊ locustis errātib⁹ sapiētes hui⁹ mūdi: q
stipulas iudeis aridas relinquentes: frumēta mystica cruribus
trahūt: ⁊ in calore fidei salt⁹ in altū dant: ⁊ melle silvestri fi
deles inspirati de iculta silua saginantur. THEOPHI. Ue
stis ꝺ pilis camelorū doloris erat ostensiuū innuēte ioā
ne penitētē dolere oz. Dolorē.n. facc⁹ significat. zona vō
pellicea mortificationē iudaici significat ppli. Esca ēt Joā
nis nō solū abstinētiā notat sed ēt ē iudicatiuū itelligibil' esce:
qua ppls vescebatur nō qd altū intelligēs sed tamē in alta sali
re semꝑ se deprimēs. Talis.n. ē locusta i altū saliēs ⁊ ite
rū cadēs. Sic igitur ⁊ melle qdē vescebatur ppls qd erat ex api
bus.i. ex pphetis: nō tamē cultū sed silvestre. Hēbāt enim
scripturas hebrei sicut mel qdā: sed nō bene itelligebāt.
GREGO. xxxi. moral. Uel ipsa cibor specie designauit
dominū quē preuenit. qr ifructuose gētilitatis dulcedinem
sumpsit mel silvestre edit. Qr vō iudeorū plebē i suo corpe i
pte ꝯuertit: i cibo locustas accepit: q subito salt⁹ dātes pri
mus ad terrā cadūt. Salt⁹.n. iudei dabāt cū pcepta dñi se i
plere pmitterēt. Sed ad terrā cadebāt. cū p praua opa hec se au
disse denegarēt. Hēbāt q saltū per vocē: ⁊ casū per actionē. BE
DA. Potēt habit⁹ ⁊ vict⁹ Joānis qualitatē iterne ꝯuersatōis
exprimere. Nāqz austeriorib⁹ vtebatur idumētis: qr vitā
peccātiū nō blādimētis fouit. sed vigore aspe iuectōis incre
pauit. zonā pelliceā hēbat circa lūbos qr carnē suā crucifi
xit cū vitys ⁊ ꝯcupiscētys. Locustas ⁊ mel silvestre edebat:
qr dulce qddā sapiebat turbis pdicatio ei⁹: existimāte pplo
q ipse eēt xps. sed ocius finē sortita ē itelligētib⁹ ei⁹ auditorī
b⁹ qr nō ipe xps. sed pcursor ⁊ ppheta eēt xpi. In melle eteni
dulcedo. in locustis ē alacer volat⁹. vñ sequitur: Et pdicabat di
cēs. Uenit fortior me post me. GLO. Hoc dicebat ad re
mouēdū turbe opinionē: q eū xpm eē credebat fortiorē aūt
xpm eē pnūciat q remissur⁹ erat pctā qd ipe facere non vale
bat. HIERO. Quis ēt fortior ē grā q abluūt pctā q aquā ioā
nes significat: ille q septies ⁊ septuagies dimittit pctā. Ista
qdē pot. sed semel dimittit pctā. per baptismū: emia vō ad mi
sos ab adā vsqz ad xpm p. lxxvij. generatōes: ⁊ vsqz ad cētū
ꝯplia milia puenit. CHRY. Ne aūt estimaret hoc sed ꝯpa
tione sui ad christū dicere subiūgit: Cui⁹ nō sum dign⁹ pcū
bēs soluere corrigiā calciamētorū ei⁹. Nō ē aūt idē soluere
corrigiā calciamētorū ei⁹: qd hic Marc⁹ dicit. ⁊ calciamēta
portare qd dicit Matthe⁹. Et qdē narratiōis ordinē pseqn
tes euāgeliste: nec i aliquo fallētes dicūt vtrūqz Joānē di
xisse sed alter sensum. ꝯmētātes vō circa hoc differenter ex
posuerūt vnūqdqz. Corrigiā.n. vocat ligamen calciamētorū.
Ad excellētiā igr ptātis xpi ⁊ diuinitatis magnitudinē ex
collēdā hoc dicit: ac si diceret: neqz in ministri ordine deputa
ri sufficiēs sum. Magnū.n. est i his que sūt corpis xpi qu pro
cūbēdo iferi⁹ attēdere ⁊ imaginē supnorū iferi⁹ videre ⁊ sol
uere vnūqdqz iexplicabiliū q sunt circa mysterium icarna
tionis. HIERO. Calciamētū.n. i extrema pte corpis est.
Jn fine.n. ad iustitiā ē saluator icarnat⁹. vñ per ppheta: In
idumeā extendā calciamētū meū. GREGO. in homel.
Calciamēta ēt ex mortuis aīalibus fiūt. Incarnatus g dñs
veniēs qsi calciat⁹ apparuit: q i diuinitate sua morticina no
stre corruptiōis assumpsit. vel alr. Mos apud veteres fuit
vt si qs eā que sibi ꝯpeteret accipe vxorē nollet: ille ei calcia
mentū solueret: q ad hāc spōsus iure propinquitatis veniret.
recte ergo se idignū eē ad soluēdā corrigiā calciamēti eius
denunciat: ac si apte dicat: Ego redēptoris vestigia denuda
re nō valeo: quia spōsi nomen mihi immeritus nō vsurpo.
THEO. Intelligit ēt vō sic: Oēs q veniebant ad Joan
ne baptiçabant p pniam soluebantur a ligamine peccatorū in xpm
credēdo. Igitur oīum alior Joānes sic soluebat corrigiā .i. dest
vinculum peccatorū. Jesu vero non valuit corrigiā soluē
re: qr nō iuenit i eo peccatū. BEDA. Sic q Joānes dñm
nō adhuc manifeste dūm aut dei filiū: sed tm vnū se fortiorē
pdicat. Nō.n. rudes adhuc auctores tāti capiebāt archana
sacramēti. q fili⁹ dei eternus hoie assumpto ex virgine de
nuo natus esset in mundū. sed paulatim p agnitionē glorifi
cate humilitatis introducēdi erant ad finē diuine eternita
tis: qbus tm latēter deū hūc esse verū declarās subdit: Ego
baptiço vos in aq̄: ille vō baptiçabit vos in spūscō. Cū enim
dubium est nullū posse aliū grām spūsancti nisi deū dare.
HIERO. Quid enim interest inter aquā ⁊ spūsanctum
que ferebatur sup aquas: aqua mysterium est hoīs: spūs vero
mysteriū dei ē. BEDA. Baptiçamur aūt a dño in spiritu
sancto non solū cum in die baptismatis fonte vite in remis
sionē peccator abluimur: verū etiam quotidie per gratiam
eiusdem spiritus ad agenda que deo placent accendimur.

¶ Et factū est i dieb⁹ illis: venit iesus a nazareth
galilee: ⁊ baptizatus ē a ioāne in iordāc. Et statī
ascendens de aqua: vidit celos aptos ⁊ spūmscū
tāqz colūbā dscēdētē ⁊ manētē i ipo. Et vox fa
cta ē d celis: Tu es fili⁹ me⁹ dilect⁹: i te cōplacui.

HIERO. Marc⁹ euāgelista sic ceru⁹ ad fontes aquarū
desiderās. salt⁹ i planis ⁊ arduis dat: ⁊ velut apis mellifica
flores summatīz ꝯgustat: vñ a nazareth veniētē iesum nar
rauit dicēs: Et factū ē i die. illis: ve. iesus a nazareth galilee
⁊ baptiçat⁹ est a Joāne i ior. CHRY. Alterū sigdē baptis
ma ordināns ad Joānis venit baptisma: qd respectu sui bap
tismi incōpletū erat. a iudaico vō baptismate alienū: quasi
ambarū medio existēs vt per baptismi naturā ostēdat: q nō in
pcti remissionē baptiçat: aut q sit idigēs spūsancti accepto
ne: his.n. ambob⁹ baptisma Joānis carebat. Baptiçat⁹ ē at
vt not⁹ oib⁹ fieret ⁊ in eū crederent ⁊ ad iplendum oēm iusti
tiam q ē obsuatio mādatorū. mādatum sigdem erat hoibus
baptismū subire pphete. BEDA. Baptiçat⁹ est: ⁊ vt bap
tismate suo Joannis baptisma cōprobaretur: ⁊ vt iordanis
aquā sanctificās p descensionē colūbe spūsancti i lauacro
credētiū mōstraret aduentū. vñ sequitur: Et stati ascendens de
aqua vidit aptos celos ⁊ spūsanctū tanqz colūbā descendentem

tem ⁊ manētē ī ipso. Aperiunť aūt celi: nō reseratiōe elemē/toꝝ ſꝫ ſpiritalibꝰ oculis. qbus ezechiel ī pncipio voluminis ſui eos aptos eē ꝯmemorat. hoc aūt ꝙ aptos celos poſt baptiſma vidit nři vniqꝫ gratia factū ē: qbus p ianuaꝝ regeneratiōis ianua pādif regni celeſtis. CHRY. Ul'vt de celſ hoībꝰ ſcīficatio tribuať: ac terrena celeſtibꝰ ꝯiūgant. Spūs āt ſcūs ſup eū dſcēdiſſe dr̄ nō tāqꝫ tūc pmū ad eū acceſſerit nō .n. ab eo vnqꝫ fuerat derelictꝰ. ſꝫ vt oñderet xp̄ꝫ q a Joāne predicabať tāqꝫ digito quodā fidei oībꝰ demōſtratū. BEDA. Qđ āt ī baptiſmū dſcēdere viſus ē ſpūſſcūs: ſignū erat cōferende nobis in baptiſmo gratie ſpiritalis. HIERO. Hec ē āt vnctio xp̄i ſm carnē. ſ. ſpūſſanctus de qua dr̄: Unxit te deꝰ deꝰ tuꝰ oleo leticie p ꝯſortibꝰ tuis. BEDA. Bñ aūt ī ſpecie colūbe deſcēdit ſpūſſanctꝰ: qđ multū ſimplex ē aīal atqꝫ a malicia fellis alienū: vt figurate nobis īſinuaret qꝛ ſimplicia corda ꝗrit: nec habitare dignať ī mētibꝰ impijs. HIERO. In ſpē ēt colūbe ſpūſſanctꝰ deſcēdit. qꝛ ī cātico de eccl'ia caniť. Spōſa mea. amica mea. dilecta mea. columba mea. Sponſa in patriarchis: amica in pphetis: pxima ī ioſeph ⁊ mea dilecta ī Joāne baptiſta. Colūba in xp̄o ⁊ apoſtolis: qbus dr̄: Eſtote prudētes ſic̄ ſerpentes. ⁊ ſimplices ſic̄ colūbe. BEDA. Sedit aūt colūba ſup caput ieſu: neqꝫ putaret vocē pr̄is ad Joānē factā nō ad dñꝫ. Bñ aūt addidit manētē ī ipſo. hoc .n. ē xp̄o ſpāle vt iplens cū ſemel ſpūſſanctus nūqꝫ recedat. Nā fidelibꝰ eiꝰ ad ſigna virtutū ⁊ miracula faciēda aliqñ gr̄a ſpiritꝰ cōferť: aliqñ tolliť: qbus tñ ad opationē pietatis ⁊ iuſticie ad amorē dei ⁊ p ximi ꝯſeruādū nūqꝫ gr̄a ſpiritus abeſt. Ipſum aūt q baptiçandꝰ cū alijs ad Joānē venit. veꝝ eē filiū dei in ſpū ſancto baptiçare volentēꝫ vox pr̄is docuit. vñ ſeqtur: Et vox fcā eſt de celis: Tu es filꝰ meꝰ dilectꝰ in te ꝯplacui. Nō aūt p hoc ipſe filius qđ neſciebat doceť: ſꝫ nobis qđ credere debeamꝰ oñditur. AVGV. de cō. euā. vñ Matthēꝰ ait dr̄ꝫ eē: filꝰ meꝰ dilectꝰ. qꝛ oñdere voluit ad id valere qđ dictū ē: Hic eſt filius meꝰ. vt illis potius q audiebāt indicareť ꝙ ipſe filius eſſet dei. Si autē queris: quid hoꝝ in illa voce ſonuerit: quodlibet accipiendum dummodo ītelligas eos q nō eandē locutionē retulerunt eandē rettuliſſe ſniaꝫ. Qꝛ aūt deus in filio ſibi placuiſſe videať: admonemur ex eo qđ dictū ē. in te complacui.

BEDA. Nos quoqꝫ vox eadē docuit p aquā ablutionis ⁊ ſpūs ſanctificationis dei poſſe filios effici. myſterium etiā trinitatis in baptiſmate demōſtrať. filꝰ baptiçatur. ſpūs deſcendit in ſpē columbe. pr̄is vox filio teſtimoniū perhibentis audiť. HIERO. Moraliter ⁊ nos de volubilitate mūdi: odore floꝝ mundicie tracti cum adoleſcētibus poſt ſpōſum currimus ⁊ baptiſmi ſacro de duobus fontibus dilectionis dei ⁊ p ximi gr̄a remiſſionis abluimur: ⁊ aſcendētes ſpe celeſtia ſecreta mundi cordis oculis intuemur. Dehic ſpūſſanctum ſpiritu cōtrito ⁊ humiliato cum ſimplici corde deſcendentem ad manſuetos: ⁊ cum charitate nunqꝫ cadente manentē ſuſcipimus. Et vox dñi de celis ad nos a deo dilectos dirigitur: Beati pacifici quoniam filij dei vocabūtur. ⁊ nunc in nobis complacet pater cum filio ⁊ ſpiritu ſancto ſcilicet quando efficimur vnus ſpiritus cum deo.

Et ſtatim ſpiritꝰ expulit eū in deſertū. Et erat in deſerto quadraginta diebꝰ ⁊ quadraginta noctibus: ⁊ tentabatur a ſathana. Eratqꝫ cum beſtijs: ⁊ angeli miniſtrabant illi.

CHRY. Quia chriſtus oīa ad doctrinā nr̄am opabatur ⁊ ſuſtinebat: incepit poſt baptiſmū ab heremi habitatione ⁊ pugnam cōtra diabolū: vt vnuſqſqꝫ baptiçatoꝝ tentationes maiores patienter ſuſtineat poſt baptiſmuꝫ: nec turbetur tāqꝫ pter ſpem hoc ꝯtingente: ſed oīa ſuſtinens maneat triūphatoꝛ. Etſi .n. deus pmittat tētatiōes fieri multis alijs modis: ob hoc etiā pmittit: vt cognoſcas ꝙ homo tentatus in maiori honore ꝯſtituiť. nō .n. accedit diabolꝰ niſi vbi aliquē ī maiori honore viderit ꝯſtitutū. ⁊ ideo dr̄ Et ſtatim expulit eū ſpiritꝰ in deſertū. Propter hoc āt non oñdit eū ſimpliciter euntē in deſertū ſꝫ expulſuꝫ vt hoc ītelligas fieri iuxta diuine diſpoſitiōis vbum. p qđ ēt innuit ne hō ſeipſuꝫ in tētationē īgerat: ſꝫ aliunde in tētationē q̄ſi expulſos victores exiſtere. BEDA. Uer ne cui veniret in dubiū a quo eum ſpū expulſuꝫ diceret in deſertū: occulte lucas primo poſuit ꝙ ieſus plenus ſpūſancto regreſſus eſt a iordane: ac deinde intulit ⁊ agebať a ſpū ī deſertuꝫ: ne qđ ꝯtra eū valuiſſe ſpūs putareť immūdus: q plenꝰ ſpūſancto quo volebat digrediēs: quo volebat agebat. CHRY. Expulit aūt eū ſpūs in deſertū: qꝛ .n. diabolū ad tētandū puocare ꝓponebat: nō ſolū fame ſꝫ etiā loco occaſionem dedit. Tūc .n. maxime diabolus ſe ingerit: cum videt aliquos ſolitarios permanentes. BEDA. Secedit etiā ī deſerto: vt nos doceat relictis mūdi illecebris. ⁊ ſocietate prauoꝝ dominis p oīa ſuire mādatis. Tentať ſolꝰ a diabolo: vt nobis inſinuet: qꝛ oēs q volūt pie viuere in chriſto pſecutiōes patiunť. vñ ſeqtur: Et erat ī deſerto .xl. diebus. ⁊ .xl. noctibꝰ ⁊ tētabať a ſathana. Tentatur āt .xl. diebꝰ ⁊ .xl. noctibꝰ: vt īdicet: qꝛ quādiu hic viuentes dño ſeruimus ſiue proſpera blandiant qđ ad dies ptinet. ſeu aduerſa flatit. qđ noctis figure ꝯgruit: toto tp̄e aduerſarius aſſit q iter noſtruꝫ tentando īpedire nō ceſſat. xl. n. dies ⁊ noctes totum huiꝰ ſeculi tēpus īſinuant: qꝛ quadripartitus eſt mūdus: ī quo dño famulamur. x. vō ſunt pcepta p quoꝝ obſeruātiā ꝯtra hoſtē certamꝰ: decē aūt quater ducta .xl. fiūt. Sequitur: Eratqꝫ cum beſtijs. CHRY. Hoc aūt dicit vt oñdat quale erat deſertum: Inuiū .n. erat hoībus ⁊ beſtijs plenū. Seqtur: Et angeli miniſtrabant ei. Poſt tentationē eñi ⁊ victoriā contra diabolū opatus eſt hoīum ſaluteꝫ. Et ſicut apoſtolus dic̄: angeli ī miniſterium mittunť ppter eos qui hereditatē capiūt ſalutis. Notandumqꝫ eſt ꝙ vincenti tentationē aſſiſtunt angeli miniſtrantes. BEDA. Cōſiderandū etiā ꝙ chriſtus inter beſtias ꝯmorať vt hō: ſed miſterio vtiť angelico vt deus: Et nos cū ī heremo ſancte conuerſationis beſtiales hoīum mores īpolluta mēte toleramus: miniſterium angeloꝝ meremur: a qbus corpore abſoluti ad eternā beatitudinē trāſferemur. HIERO. Ul' tūc beſtie pacate nobiſcū ſunt ſic̄ in arca aīalia mūda cū imūdis: cū caro nō cōcupiſcit aduerſus ſpm̄. poſt h̄ angeli miniſtri mittunť nobis: vt rñſa ⁊ ſolatia cordibꝰ vigilantibus dent.

Poſtqꝫ autē traditus eſt Joannes venit ieſus in galileam predicās euangeliū regni dei: dicēs: Quoniā impletuꝫ eſt tēpus: ⁊ appropinquabit regnum dei. Penitemini ⁊ credite euangelio.

CHRY. Marcꝰ euāgeliſta Mattheū in ordine ſeqtur. ⁊ ideo poſtqꝫ dixit angelos miniſtrare ſubiūgit: Poſtqꝫ aūt traditus eſt Joānes venit ieſus in galileā. Poſt tētatiōes ⁊ angelos miniſtrātes recedit in galileā inſtruens nos nō reſiſtere violentijs malignoꝝ. THEOPHI. Et vt oñdat nobis ꝙ in pſecutiōibus decet recedere ⁊ nō expectare. cū vero īciderimus decet ſuſtinere. CHRY. Receſſit etiaꝫ vt ad doctrinas ⁊ ſanatiōes ſeipſū ꝯſeruaret priuſqꝫ pateretur: hiſqꝫ oībus adimpletis. fieret obediēs vſqꝫ ad mortē. BEDA. Joāne tradito recte īcipit dñs pdicare. vñ ſeqť: Predicans euāgeliū regni dei. Deſinēte .n. lege ꝯſequenter oritur euāgeliū. HIERO. Ceſſante vmbra: adeſt veritas: Joannes ī carcere: lex ī iudea: Jeſus in galilea: Paulus in gētibꝰ predicans euāgeliuꝫ regni. Regno enim terreno ſuccedit paupertas: paupertati chriſtianoꝝ regnuꝫ tribuitur ſempiternum. Honoꝛ autem terrenus ſpume aque vel fumo ſeu ſomno cōparatꝰ. BEDA. Nemo autē putet traditionem Joānis in carcerē ſtatim poſt tentationē .xl. dierum ⁊ ieiuniū dñi factā. Quiſqs .n. euāgeliū Joannis legerit. inueniet

dūm ante traditionē Joānis multa docuisse ⁊ multa mira/cula fecisse. habes.n.in euāgelio ipsius. Hoc fecit initiū si/gnorū iesus. ⁊ postea. Nec dū.n. erat missus Joānes in car/cere. Fert aūt q: cū legisset Joānes Matthei Marci ⁊ Lu/ce volumina: pbauerit qdē textū historie: ⁊ vera eos dixisse firmauerit: s; vni⁹ tm̄ anni in quo ⁊ passus ē post carcerem Joānis historiā texuisse. Pretermisso itaq; anno cui⁹ acta a tribus exposita fuerāt supioris tpis anteq̄ clauderet Joā/nes in carcere gesta narrauit. cū ergo dixisset Marcus: Ꝑ venit iesus in galileā: pdicās euāgeliū regni: subiūgit dicēs: Qm̄ ipletū est tēpus: ⁊ appropinq̄bit regnū dei. CHRY. Siquidē cōpleto tpe q̄si. s. venit plenitudo tēporis misitq; deus filiū suū: cōueniēs fuit humanū gen⁹ vltimā cōseq dei dispēsationē. Et iō dicit ꝙ appropinquauit regnū dei. Re/gnū aūt dei idē ē fm̄ subam cum regno celoꝝ: q̄uis differt rōne. Regnū.n. dei intelligitur quo de⁹ regnat. hoc vero ē in regione viuētium qn̄ ādo facie ad facie; deum videntes in bonis pmissis existēt. Sine amorem quis velit suscipere illā regionem sine aliquam aliam cōfirmationem eoꝝ qui imagins induūt supernoꝝ que p celos itelligunt. Satis.n. appares ē ꝙ regnū dī neq; loco neq; tpe cōcludit. THEO PHI. Uel cōplerū esse dicit dn̄s tēpus legis: quasi diceret: vsq; ad tempus presens operabat lex: amodo operabit. re/gnum dei qd̄ ē fm̄ euāgeliū cōuersatio que conuenienter assimilat regno celoꝝ. Cū enim vides aliquē carne indutū fm̄ euangeliū viuere: nūquid nō dices q̄m iste habz regnū celoꝝ quod nō est esca ⁊ potus: s; iusticia ⁊ pax ⁊ gaudiū in spūsancto. Sequit: Penitemini. HIERO. Pniam.n. agit qui vult eterno bono. s. regno dei adherere. Qui enim desiderat nucleū: frangit nucem. Amaritudinem radicis dulcedo pomi cōpēsat. Periculū maris spes lucri delectat. Dolorē medicine: spes salutis mitigat. Preconiā āt christi illi narrare digne possunt: q ad palmā īdulgentie meruerūt peruenire. ⁊ ideo postq̄ dixit: Penitemini. subiūxit: Et cre/dite euangelio. Nam nisi credentis: non itelligetis. penite/mini igr̄ ⁊ credite. i. renūciate operibus mortuis. Quid enī prodest credere sine bonis operibus: nō tamē bonorū ope/rum meritum adducit ad fidem: sed fides incipit vt bona opera consequantur.

Et pteriēs secus mare galilee: vidit Simonē ⁊ Andream fratrē eius mittētes retia in mare. Erant eni piscatores. Et dixit eis iesus: Venite post me ⁊ faciā vos fieri piscatores hominū. Et protin⁹ relictis retib⁹ secuti sūt eū. Et pgressus inde pusillū vidit Jacobū zebedei ⁊ Joānē fra/trē eius: ⁊ ipsos cōponētes retia ī naui: ⁊ statī vocauit illos. Et relicto patre zebedeo in naui cum mercēnarijs secuti sunt eū.

GLO. Posita pdicatione christi ad turbas agit euange/lista de vocatione discipuloꝝ quos fecit sue predicationis ministros. vn̄ sequit: Et preteriens secus mare galilee vidit Simonem ⁊ Andream fratrem eius. THEOPHI. Si/cut Joannes euangelista refert precursoris erant discipuli Petrus ⁊ Andreas. Uidētes vo ꝙ Joannes de iesu testimo/nium dederat adiūcti sunt ei. post hec dolētes q: Joannes traditus erat. ad artem ppriam sunt reuersi. vnde seqtur: Mittentes retia in mare. Erāt enim piscatores. Uide aūt cos de laboribus ppriys enutritos: ⁊ nō ex iniqtate. Tales enī digni erant christi pmi discipuli fieri. vnde subdit: Et dixit eis iesus: Uenite post me. nūc scd̄o illos vocet. Est enī hec secunda vocatio respectu illius que legit in Joāne. Ad qd aūt vocent ostēditur cū subditur: Faciā vos fieri pisca/tores hominum. REMI. Quia per rete sancte predicati/onis pisces. i. homines de profundo pelagi. i. infidelitatis ad lucē fidei traxerunt. Admirāda āt ē ista piscatio. Pisces eni cū capiunt mox moriunt. hoīes cū capti sūt vbo pdi/cātis potius viuificāt. BEDA. Piscatores āt ⁊ illitterati mittunt ad predicandū: vt fides credētiū ī vtute dei nō in eloquētia dei atq; ī doctrina eē putaret. Sequit: Et ptin⁹ relictis rhetib⁹ secuti sūt eū. THEOPHI. Nō.n. opor/tet interuallū facere. s; statī seq dūm. Post hos vo piscat Jacobū ⁊ Joannē. q: ⁊ illi pauperes extites tm̄ senectutem nutriebāt paternā. vnde seqtur. Et pgressus īde pusillum: vi. iaco. çebedei. Reliq̄runt āt potrē: q: ī seq̄la xp̄i eos erat ipeditur⁹. Sic ⁊ tu cū a parentibus īpedieris: relinque eos et accede ad deū. Ostendit autē ꝙ çebede⁹ nō credidit. Ma/ter vo aploꝝ credidit q̄ secuta ē xp̄z mortuo çebedeo. Que/ri aūt pōt quō binos vocauerit de naniculis piscatores. Pri/mo Petrū ⁊ Andreā: deinde pgressus paululū alios duos filios çebedei cū lucas dicat iacobū ⁊ ioannē vocatos fuis/se ad adiuuandū petrum ⁊ andreā ⁊ xp̄m petro tm̄ dixisse: Noli timere ex hoc iā hoīes eris capiēs. simul tm̄ subductis ad terrā nauibus eos fuisse secutos. Unde itelligendū est hoc primo esse factū qd̄ lucas insinuat ⁊ postmodū ad ca/pturā piscium eos ex more remeasse vt postea fieret: quod marcus hic narrat: Tunc.n. secuti sunt dūm nō subductis ad terrā nauib⁹ tanq̄ cura redeūdi: s; tanq̄ vocantē ac iu/bentē vt sequerent. HIERO. Mystice aūt hac quadri/ga piscatoꝝ vehimur ad hetera vt Helias. His quatuor an/gulis cōstruit pma eccl̄ia. his q̄tuor lr̄is hebraicis tetragra/maton nomē dn̄i agnoscitur a nob: qbus sili exēplo pcipit: vt audiamus vocē dn̄i vocātis: ⁊ obliuiscamur ppl̄m vitio/rum ⁊ domū paterne conuersatōis q̄ ē stultitia deo ⁊ rhete araneaꝝ: in quo nos velut culices pene lapsos tenebat aer: qui pēdet i nihili: nauē psune cōuersatōis abominātes. Pel/libus.n. mortuus tegit adam q est genitor nr̄ fm̄ carnem: ⁊ nūc deposito vetere hoie cū actib⁹ suis nouum sequentes hoiem pellibus tegimur salomonis: qbus spōsa gloriatur se esse formosam factam. Simō aūt obediens. Andreas viri/lis: Jacobus supplantans: Joānes gr̄a ī latino sonant. Qui/bus quatuor noībus ī imaginē dei cōuertimur obedientia vt audiam⁹: virilitate vt pugnem⁹: supplantatione vt perse/uerem⁹: gratia vt cōstruemur. Que quatuor vtutes cardi/nales dicunt: p prudētiā. n. obedim⁹. p iustitiā viriliter agi/mus. p temperantiā serpētē calcam⁹. per fortitudinem gra/tiam dei meremur. THEOPHI. Sciendum est etiā ꝙ quoniam primo vocatur actio: deinde contemplatio. q qui/dem est circa petrum actionem significat. qui vero circa io/annē cōtēplatōs. Petr⁹.n. feruidissim⁹ ⁊ magis sollicit⁹ alijs: Joānes vo theologus fuit excellētissimus.

Et ingrediunt capharnaum: ⁊ statī sabbatis ingressus in synagogam docebat eos. Et stupe/bāt super doctrina eius. Erat .n. docēs eos q̄si ptātem habēs: ⁊ nō sicut scribe.

HIERO. Marc⁹ dcā euāgelij in seipo disponēs ordinē historie nō secut⁹: mysterioꝝ ordinē seruat. vnde sabbatis pmā vtutē narrat dicēs. Et igre. caphar. THEOPHI. A naçareth recedēs. In die aūt sabbati quādo scribe cōgre/gabātur: tūc docēs synagogā itrauit. vnde seqtur: Et statī sabbatis igressus in synagogā docēs eos. Etenī lex ad hoc sabbatis festare iubebat vt lectōi studētes cōuenirēt ī vnū. Docebat aūt christ⁹ arguēdo nō adulādo sic pharisei. vnde seqtur. Et stupebāt sup doctrina ei⁹. Erat.n. docēs eos quasi ptātē habēs ⁊ nō sicut scribe. docebat etiam in ptāte trās/mutans hoīes ad bonū: ⁊ p penā nō credētib⁹ minabatur.

BEDA. Scribe etiā docebāt pplō a q̄ scripta sunt ī moy/se ⁊ pphetis. Jesus vero quasi deus ⁊ domin⁹ ipsius moysi libertate voluntatis sue: vel ea que minus videbant adde/bat ī lege. vel cōmutans pdicabat in populo vt in mattheo

legimus: Dictum est antiquis: ego autem dico vobis.

¶ Et erat i synagoga eoꝝ homo i spū imundo ⁊ exclamauit dicēs: Quid nobis ⁊ tibi iesu nazarene? Uenisti an̄ tps pdere nos? Scio ꝙ sis sanctus dei. Et cōminat⁹ ē ei iesus dicēs: Obmutesce: ⁊ exi de hoie. Et discerpēs eū spūs imūdus: ⁊ exclamans voce magna exijt ab eo. Et mirati sūt oēs: ita vt cōqrerēt iter se dicētes: Quidnaz ē hoc? Que nā doctrīa hec noua? Qz ī ptāte spiritib⁹ imūdis ipat: ⁊ obediūt ei. Et processit rumor ei⁹ stati ī oēm regionez galilee: qm̄ inuidia diaboli mors ītrauit ī orbē terraꝝ cōtra ipm.

BEDA. Mortis auctorez pmo debuit medicina salutis opari. ⁊ iō dr̄: Et erat in syna. coꝝ hō i spū imū. CHRY. Spūs quidē angelus ⁊ aer ⁊ aīa nūcupat̄: ⁊ ēt spūsscūs. Ne igit̄ ꝓpter cōicantiā nois i errorē decidam⁹ addit: Immūdo. imūdus āt dicit̄ ꝓpter ipietatē ac elōgationē a deo. ⁊ qz oib⁹ imūdis ⁊ prauis opatōib⁹ se imiscet. AVGV. x. de ciui. dei. Cōtra supbiā porro demonū q̄ntā vtutē habeat dei humilitas q̄ i forma serui apparuit ipsi demones ita sciunt vt eidem domino infirmitate carnis iduto hoc exprimerēt. Seqt̄. n. Et exclamauit dicēs: Quid nob ⁊ tibi iesu nazare. Ue. an̄ tē. per. nos? Clarꝝ ē i his vbis ꝙ i eis ⁊ sciā erat: ⁊ charitas nō erat. Penā qppe suā formidabāt ab illo: non i illo iusticiā diligebāt. BEDA. Demones. n. dominum in terris cernētes se cōtinuo iudicādos cernebāt. CHRY. Ut hoc ita dicit: q̄si diceret: auferens imūditiam: diuinaqz iponens cognitionē hominum aīabus nobis locū i hoibus non das. THEOPHI. Exire eni ab hoīe predicationez suā dicebat demonū. imisericordes. n. existūt demones: malū aliquod pati se existimātes cū hoies non molestant. Seqt̄: Scio ꝙ sis sanctus dei. CHRY. Quasi diceret. Cōsidero aduentū tuū nō eni firmaz ac certā aduent⁹ dei habebat notitiaz. Sanctū aūt dicit eū: nō vnū de plurib⁹: qz ⁊ sanctus erat vnusqsqz ꝓpharuz: sz vnū eū eē denūciat. Per articulum qui in greco ponitur vnuz ostēdit: p timorē vero oium oim recognoscit. AVGV. Tantū eni i eis inotuit q̄ntum volūt tantum aūt voluit q̄ntuz oportuit. Sz innotuit: nō sicut angelis sanctisqz ei⁹ fm id qd̄ est verbū pticipata eternitate pfruunt̄: sz sicut eis terrendis inotescēdus fuit: ex quo tyrānica ptāte fuerat liberaturus pdestinatos. inotuit ḡ demonib⁹ nō p id qd̄ ē vita eterna: sz p quedā tpalia sue vtutis effecta q̄ āgelicis sensib⁹ i malignoꝝ spirituū poti⁹ q̄ ifirmitati hoiuz possint eē ɔspicua. CRHY. Nō aūt volebat vitas testimonia spirituū imundoꝝ. vn̄ seqtur: Et cōminat⁹ ē ei iesus dicēs: obmute. ⁊ exi. de hoie. Un̄ dogma salutiferꝝ nob dat̄: ne credam⁹ demonib⁹ quātuncūqz denūcient vitatē. Seqtur: Et discerpēs eū spūs imūdus: ⁊ exclamās voce magna exiuit ab eo. Qz. n. hō ille tanq̄ sapiens loqbat̄ ac discrete vba pferebat. ne putaret̄ ꝙ non ex dmone: sz ex corde vba ɔpōeret: viꝝ discerpi pmisit a dmone: vt osideret dmonez eē q loqnebat̄. THEOPHI. Ut videntes cernerēt a quo malo liberabat̄ hō ⁊ ꝓpter miraculum crederēt. BEDA. Pōt aūt videri ɔtrariū quō discerpēs: vel sic qdā codices hn̄t cōuexās eū exiuerit coꝝ nihil ei nocuerit fm Lucā: sz et ipse Lucas dicit: ⁊ cum proiecisset eum demoniū in mediū exijt ab eo nihilqz ei nocuit. vnde itelligit̄ hoc dixisse marcū: Cōuexās eū sine discerpens qd̄ lucas dic: Cū piecisset eū i mediuz: ⁊ qd̄ secut⁹ ait: Nihilqz ei nocuit. hoc itelligat̄ ꝙ illa iactatio mēbrorum atqz vexatia nō eum debilitauit. sicut solent demōia exire etiā quibusdā mēbris amputatis atqz euulsis. Uisa autem virtute miraculi. nouitatez dn̄ice admirant̄ doctrine: atqz ad īqsitionē eoꝝ q̄ audierāt p ea que viderāt excidāt̄. Un̄ seqt̄: Et mirati sunt oēs ita vt ɔqurerēt. Ad hoc eni fiebāt signa vt p hoc euāgelio regni dei qd̄ pdicabat̄ certi⁹ crederēt: dū hi q celestia terrigenis gaudia ꝓmittebāt celestia i terris ac diuina opa mōstrabant. Pri⁹ aūt teste euāgelista erat docēs eos q̄si potestatē hn̄s: ⁊ nūc turba attestāte i potestate iperat spirtib⁹ imūdis ⁊ obediūt ei. Seqtur. Et pcessit rumor ei⁹ statim in oēm regionē galilee. GLO. Ea. n. q̄ hoīes multū mirant̄ ꝓmpte diuulgāt: qz ex abūdātia cordis os loqt̄. HIERO. Mystice aūt capharnaū villa ɔsolatōis iterptat̄: sabbatū āt reqes. Hō i spū imūdo reqe ⁊ ɔsolatōe sanat̄: vt loc⁹ ⁊ tps ɔgruāt saluti. hō i spū imūdo genus humanū est ī quo imūditia regnauit ab adā vsqz ad moysen. nam sine lege peccauerunt: ⁊ sine lege perierunt. Qui sciēs sanctum dei obmutescere iubet̄: dū scientes qdē deum nō sicut deū glorificauerūt: sz seruierūt potius creature q̄ creatori. Spiritus discerpens hominem exijt ab eo Appropinquante salute: appropinquauit tentatio. pharao dimissurus israel persequitur israel. diabolus contemptus surgit in scandala.

¶ Et protinus egrediētes de synagoga venerūt in domū simonis ⁊ Andree cum iacobo ⁊ Joanne. Recūbebat autez socrus symonis febricitās: qui statim dicunt ei de illa. Et accedens eleuauit eam apprehensa manu eius: ⁊ cōtinuo dimisit eā febris: ⁊ ministrabat eis.

BEDA. Primo debuit lingua serpentina ne vltra virus spargeret concludi: deinde femina que primo seducta est a carnalis ɔcupiscētie febre sanari. vn̄ dr̄: Et ꝓtin⁹ egredie. de synagoga venerūt in domū Simonis ⁊ Andree cuz Jacobo ⁊ Joanne. THEOPHI. Recessit. n. vt ɔsuetudo erat i sabbato circa vesperā ad edēdū i discipulorū domū. Que āt ministrare debebat febrib⁹ tenebrat̄. vnde seqtur Recūbebat autez socrus simonis febricitans. CHRY. Discipuli aūt tanq̄ exinde vtilitatē aliquā recepturi nō expectātes vespe socꝝ Petri sanari pcabant̄. vn̄ sequr: Qui stati dicunt ei de illa. BEDA. In euāgelio aūt luce scriptū est ꝙ rogauerūt illū p ea. Modo eni saluator rogatus vltro curat egrotos: ostēdens se cōtra vitiorū quaqz passiones ⁊ pcib⁹ semp annuere fideliū: ⁊ ea nōnunquaz que ipsi minime itelligūt vel itelligēda dare vl' pie petētibus etiaz nō itellecta dimittere iuxta id quod psalmista postlat. Ab occultis meis mūda me dn̄e. vn̄ de hic rogatus sanat. Seqtur eni: ⁊ accedens eleuauit eam apprehēsa manu eius.

THEOPHI. Per hoc significat̄ ꝙ si aliquis infirmat̄ a deo curabitur si sanctis ministrauerit ob xp̄i amorem.

BEDA. Qz autem sabbatis maxime medicine doctrineqz sue dona frequentat: docet se non sub lege esse: sed supra legem: nec iudaicū eligere sabbatū. sed verum sabbatū delictāqz domino esse requiē: si saluti studētes animarum ab opere seruili. i. a cunctis contineamus illicitis. Seqtur. Et cōtinuo dimisit eam fe. ⁊ ministrabat eis. Sanitas que dn̄i cōfertur iperio simul tota redit. tanto robore comitante. vt eis continuo qui se adiuuant ministrare sufficiat: Si aūt virum a demonio liberatū: moralr̄ animum ab imunda cogitatōe purgatū significare diximus: conuenienter femina a febrib⁹ ad iperiū dn̄i curata: carnez ostēdit a ɔcupiscentie sue feruore per cōtinentie pcepta frenatā. HIERO. Febris. n. intēperātiā significat: de q̄ nos filij synagoge p manū discipline desiderij eleuatiōe sanamur: ⁊ hui⁹ q sanat nos ministram⁹ volūtati. THEOPHI. Febricitat aūt q irascit̄. vt ex ira manus effrenatis extēdat. sz si rō retincat manū eius surget. ⁊ sic rō ministret.

¶ Uespe aūt facto cum occidisset sol afferebant

ad eum omnes male habẽtes ⁊ demonia haben tes: ⁊ erat oĩs ciuitas congregata ad ianuaꝫ. Et curauit multos q̄ vexabantur varijs languorib⁹ ⁊ demonia multa eijciebat ⁊ non sinebat ea loqui: quoniam sciebant eum.

THEOPHI. Qꝛ turbe cõsiderabãt neminẽ licere die sabbati curare. huius gratia solis expectabant occasum vt curãdos ad iesuꝫ adducãt: vñ dr̃: Uespe aũt fa. cũ occi. sol. Seqͥt: Et curauit multos q̄ vexabant varijs languoribus. CHRY. Per hoc ãt q̄ dic̃ multos oẽs oꝫ ĩtelligere iuxta scripture ꝯsuetudinẽ. THEOPHI. Ul' multos dic̃. Erãt n. q̄dã ĩfideles q̄ minime curati sunt ꝑ ĩcredulitatẽ eoꝝ. Multos q̄ ex oblatis sanauit. illos. s. q̄ fidẽ habebãt. Seqͥt: Et dmonia multa eijciebat: ⁊ nõ sinebat ea loq: qm̃ sciebãt eum. AVGV. de q̄. no. ⁊ ve. te. Sciebãt. n. demonia christum eẽ q̄ ꝑ legẽ fuerat repromissus. oĩa. n. signa videbãt in eo q̄ dixerãt ꝓphe. mysteriũ aũt diuinitatis ei⁹ ignorabant sic ⁊ ꝑncipes eoꝝ. Si. n. cognouissent nũq̄ dñm maiestatis crucifixissent. BEDA. Quẽ. n. die xl. ieiunio fatigatuꝫ diabol⁹ hoiem cognouerat. nec tẽtando valuit an dei fili⁹ eẽt expiri. Jã nũc ꝑ signoꝝ potẽtiã vel ĩtellexit: vel poti⁹ suspicat⁹ ẽ eẽ filiũ dei. Nõ igr̃ iõ iudeis eũ crucifigere psuasit qꝛ dei filiũ nõ eẽ putauit: sꝫ qꝛ se morte illi⁹ nõ preuidit eẽ dãnandũ. THEOPHI. Ideo aũt nõ sinebat loq demonia. docẽs nos nõ credere eis ẽt si vra dicãt. Si. n. ĩuenerint aliquos sibi credẽtes: vitatib⁹ mẽdacia miscẽt. CHRY. Nõ est aũt ꝯtrariũ ei qđ hic dr̃: hoc qđ Lucas dic̃: q̄ exibãt dmonia a mltis clamãtia ⁊ dicentia. qꝛ tu es xp̃s filius dei. Subiũxit enim. Et icrepãs nõ sinebat ea loq. Marc⁹ enim multa sub breuitate ptrãsiens circa finẽ ꝑdictoꝝ vboꝝ loqͭr. BEDA. Mystice aũt solis occubit⁹ passionẽ mortẽ q̄ significat illius q̄ dixit: Quãdiu ĩ mũdo sum lux mundi suꝫ. ⁊ sole occidẽte plꝛes q̄ añ demõiaci ⁊ egroti sanant. q̄ q̄ tẽporaliter ĩ carne viuẽs paucos iudeoꝝ docuit omnibus per orbẽ gẽtib⁹ fidei salutisq̄ꝫ dona trãsmisit. HIERO. Janua ãt regni moraliter penitẽtia est: cũ fide que operat̃ salutem lãguoribus varijs. varia etenim sunt vitia: quibus languescit ciuitas mundi.

¶ Et diluculo valde surgens egressus abijt ĩ desertuꝫ locũ: ibiq̄ꝫ orabat. Et ꝓsecutus est eum si mon ⁊ q̄ cũ illo erant. Et cũ venissent ad eũ dixerunt ei: Quia oẽs q̄runt te. Et ait illis: Eamus ĩ ꝓximos vicos ⁊ ciuitates vt ⁊ ibi ꝑdiceꝫ ad hoc eñi veni. Et erat ꝑdicans ĩ synagogis eorum ĩ oĩ galilea: ⁊ demonia eijciens.

THEOPHI. Postq̄ dñs ĩfirmos curauit seorsuꝫ recedit. vñ dr̃: Et diluculo valde surgẽs egressus abijt ĩ desertũ locum. In quo docuit nos nõ facere aliq̄d ad apparentiaꝫ: sed ⁊ si boni aliquid operamur nõ ꝓpalare. Seqͭr: Ibiq̄ꝫ orabat. CHRY. Nõ qꝛ indigeret: Ipse enim erat qui hominum orationes suscipiebat: sꝫ hoc quidem dispensatiue agens forma bone operatiõis nobis est factus. THEO. Ostẽdit. n. nobis q̄ deo debet attribui si aliquid boni facimus ⁊ ei debemus dicere. Om̃ oẽ dotũ optimũ desuper est descendens a te. Seqͭr: Et ꝓsecutus est illũ symon: ⁊ qui cum illo erant. CHRY. Lucas ãt dicit turbas accessisse ad xp̃m ⁊ dixisse: qđ Marc⁹ hic dicit dixisse apostolos subdens: Et cum venissent ad eum dixerunt ei: qꝛ oẽs querunt te. Non aũt inuicẽ cõtradicunt. Suscepit. n. christus ⁊ post apostolos turbam cõiungi christi pedibus anhelantẽ. gaudens aũt eos suscipiebat: sed volebat eos dimittere: vt ⁊ reliqui doctrine eius participes eẽnt tanq̄ non multo tpe in mũdo moraturus. Et ideo sequit̃: Et ait eamus in ꝓximos vicos ⁊ ciuitates vt ⁊ ibi ꝑdicẽ. THEO. Transit. n. ad illos magis ĩdigẽtes: qꝛ doctrinã ꝯcludere nõ ꝯuenit in vno loco: sꝫ vbiq̄ꝫ radios ei⁹ extendere. Seqͭr: Ad hoc. n. veni. CHRY. In quo manifestat exinatiõis. i. ĩcarnatiõis mysteriũ ⁊ diuinitatis sue dñiuꝫ. dñ. s. asserit spõte se in mũdũ venisse. Lucas vo dic̃: Ad hoc missus suꝫ: denũciãs dispẽsationẽ ⁊ dei pr̃is bonã volũtatẽ de filij ĩcarnatiõe. Seqͭr: Et erat ꝑdicãs ĩ synagogis eoꝝ in oĩ galilea. AVGV. de cõ. euã. In hac aũt predicatiõe quã dic̃ eũ habuisse ĩ oĩ galilea: ĩtelligit̃ etiã sermo dñi habitus in mõte cui⁹ ꝯmemorationẽ fac̃ Matthe⁹ quẽ Marc⁹ oĩno nõ cõmemorauit nec aliq̄d simile ei dixit: nisi q̄sdã sn̄ias nõ ꝯtextiꝫ sꝫ sparsim repetiuit. q̄s dñs alijs locis dixit. THEO. Doctrine ãt operationẽ imiscuit. ꝑdicãs. n. postmodũ fugauit demõia. Seqͭr. n. Et demõia eijciẽs. Ni. n. osñderet xp̃s miracula: ei⁹ smõi nõ crederet̃: sic ⁊ tu post doctrinã opare vt nõ sit ĩ te vacu⁹ tu⁹ smo. BEDA. Mystice ãt si occasu solis mors exp̃mitur saluatoris: quare non diluculo redeunte resurrectio ei⁹ indicetur. Cuius manifesta luce abijt in desertum gentiuꝫ: ibiq̄ꝫ in suis fidelibus orabat: quia corda eorum per gratiã sancti spiritus ad virtutem orationis excitabat.

¶ Et venit ad eũ leprosus deprecans eũ: ⁊ genu flexo dixit: Si vis potes me mũdare. Jesus aũt misertus ei⁹ extẽdit manũ suã: ⁊ tãgẽs eum ait illi Uolo: Mũdare. Et cũ dixisset stati discessit ab eo lepra: ⁊ mũdat⁹ est. Et ꝯminat⁹ est ei: statiq̄ꝫ eiecit illũ ⁊ dic̃ ei: Uide nemini dixeris: sꝫ vade ostẽde te principi sacerdotũ ⁊ offer pro emũdatione tua que precepit moyses ĩ testimoniũ illis. At ille egressus cepit ꝑdicare ⁊ diffamare smonem: ita vt iã non posset manifeste introire in ciuitatem: sed foris in desertis locis esse. Et conueniebant ad eum vndiq̄ꝫ.

BEDA. Postq̄ lingua serpẽtina demonũ obclusa ẽ ⁊ femia q̄ ꝑmo seducta ẽ a febre curata: tertio vir q̄ male suadẽtis dc̃a ꝯiugis audiuit ab erroris sui lepra mũdat̃: vt ipe eẽt ordo restauratiõis ĩ dño q̄ erat ordo casus in ꝓtoplastis. vñ seqͭr: Et vẽit ad eũ leprosus depcãs eũ. AVGV. De cõ. euã. De hoc leproso mũdato ralia Marc⁹ ꝯnectit. vt ipe intelligat̃: quẽ Matthe⁹ cõmemorat tũc eẽ mũdatũ: qñ dñs post smanẽ d mõte dscẽdit. BEDA. Et qꝛ dñs ait: Nõ veni soluere legẽ sꝫ adĩplere: ille q̄ excludebat̃ a lege purgari se dñi ptãte ꝑsumẽs nõ ex lege sꝫ supra legẽ eẽ grãꝫ idicauit: q̄ leprosi maculã possꝫ abluere. vex sic ĩ dño ptãtis auctas: ita ĩ illo fidei cõstãtia d clarat̃. Seqͭr. n. Et ge. fle. di. Dñe si vis po. me mũ. In faciẽ ꝓcidit: qđ huilitatis ẽ ⁊ pudoris: vt vnusq̄sq̄ꝫ d vite sue macul' erubescat: sꝫ ꝯfessionẽ vecũdia nõ repssit. osñdit vuln⁹ ⁊ remediũ postulauit: ⁊ ipa ꝯfessio religiõis ⁊ fidei plena est. In volũtate. n. dñi tribuit ptãtem.

THEOPHI. Nõ. n. dixit. si deũ depcat⁹ fuerís: sꝫ si vis q̄si ipm credens deũ. BEDA. De volũtate aũt dñi nõ q̄si pietatis ĩcredul⁹ dubitauit: sꝫ q̄si colluuiõis sue ꝯscius nõ ꝑsumpsit. Seqͭr: Jesus aũt misertus ei⁹ extẽdit manũ suã ⁊ tãgẽs eũ ait illi: Uolo: mũdare. Nõ vt pleriq̄ꝫ latinoꝝ putant itelligẽdũ ẽ ⁊ legẽdũ: volo mũdare. sed sepati dicat volo: deĩde ĩperet: mũdare. CHRY. Propter hoc ãt leprosum tãgit. ⁊ non solo vbo cõtulit sanitatẽ: qꝛ in lege a Moyse dictũ est: Qui leprosum tetigerit: immundus erit vsq̄ꝫ ad vesꝑ. Ut ei iosñdat q̄ sꝫ naturã ẽ hec imũditia: ⁊ q̄ lex nõ erat ꝓpter eũ posita: sꝫ ꝓpter hoĩes puros ⁊ q̄ ipe est ꝓprie dñs legis: et qꝛ nõ sic seruus infert: sꝫ sic dñs sanitatem leprosũ tetigit ꝯgruẽter: nã ĩ existẽte necẽario tactu ad curatõis operationẽ. BEDA. Ideo etiam tetigit vt ꝓbaret qꝛ

contaminari nõ poterat ꝗ alios liberabat: ſimulqꝫ illud mirabile ꝙ eo ſanauit genere quo fuerat obſecratus. Si vis inqt leproſus potes me mũdare. Uolo inqt. ecce habes voluntatẽ. Mũdare. ⁊ iã habes pietatis effectũ. CHRY. Per hoc aũt nõ ſolũ opinionẽ leproſi nõ deſtruxit. ſꝫ magis cõfirmauit. ṽbo. n. morbũ fugat. ⁊ qđ leproſus ṽbo dixerat. hic ope adimpleuit. vñ ſeqtur: Et cũ hoc dixiſſꝫ ſtatim diſceſſit ab eo lepra ⁊ mũdatꝰ ẽ. BEDA. Nihil. n. mediũ īter opus dei atqꝫ pceptũ: qꝛ in pcepto eſt opꝰ. dixit. n. ⁊ facta ſunt. Seqtur: Et cõminatus ẽ illi. ſtatimqꝫ eiecit eũ: ⁊ dixit ei: Uide nemini dixeris. CHRY. Quaſi diceret. tẽpus nondũ eſt mea opa pdicari. tua nõ īdigeo pdicatione. Per hoc aũt docet nos ex noſtris opibus honorẽ apud hoĩes pro retributione nõ quærere. Seqtur: Sꝫ vade oñde te pncipi ſacerdotũ. Propter hoc aũt nunc ab ſacerdotẽ mittit ſaluator ad pbationẽ medele. ⁊ ne extra tẽplũ fieret: ſed in oratiõe cũ populo ꝯputeꝛ. Mittit etiã que ſunt legis adimplẽs: vt iudeorũ linguã mali loquã obturaret. Opꝰ qdẽ ipſe ꝯpleuit: pbationẽ opis illis dimittẽs. BEDA. Ut. ſ. itelligerẽt ſacerdos eũ nõ legis ordine ſꝫ gratia dei ſupra legẽ eſſe curatũ. Seqtur. Et offer p emũdatiõe tua: qđ pcepit Moyſes i teſtimoniũ illis. THEO. Precepit qdẽ munꝰ offerre qđ hẽbant in cõſuetudine q mũdabanꝛ offerre tãqꝫ in huiuſmõi teſtimoniũ qđ nõ erat cõtra legẽ. ſꝫ magis legẽ cõfirmabat intãtũ ꝙ ipſe legis oparetur pcepta. BEDA. Siquẽ vero monet qũo dñs iudaicũ videꝛ approbare ſacrificiũ: cũ id nõ recipiat eccl'ia meminerit ꝙ nondũ obtulerat i paſſiõe holocauſtũ ſuũ. Nõ aũt oportebat offerri ſignificãtia ſacrificia priuſqꝫ illud qđ ſignificabaꝛ ꝯfirmatũ cẽt cõteſtatiõe apoſtolorꝫ pdicãtiũ: ⁊ fide credẽtiũ populorꝫ. THEO. Leproſus aũt qũuis dominꝰ phibuerit bñficiũ patefecit: vnde ſeqtur: At ille egreſſus cepit pdicare ⁊ diffamare ſermonẽ. Oportet n. bñficiatũ gratũ eſſe ⁊ grãs reddere etiã ſi benefaciẽs nõ īdigeat. GREGO. xix. moral. Merito ãt qrit: qd nam ſit ꝙ dñs que geſſit abſcondi iuſſit: ⁊ nec ad horã potuerũt abſcõdi: Sꝫ notãdũ: miraculũ faciẽs taceri iuſſit ⁊ tamen taceri non potuit: vt videlꝫ electi eius exempla doctrine illius ſeqntẽs in magnis que faciũt latere qdẽ in voluntate habeant ſꝫ vt pſint alijs pdanꝛ inuiti. Nõ ergo voluit qcqꝫ fieri: ⁊ minime potuit. ſꝫ qd velle eius membra debeãt: q̃uis de eis etiam volẽtibꝰ fiat: doctrine magiſterio exemplũ dedit. BEDA. Unius aũt pfcã ſaluatio multas ad dñm cogit turbas. vnde ſubdiꝛ: Ita vt iaꝫ nõ poſſet manifeſte intraite in ciuitatem: ſed foris in deſertis locis eſſe.

CHRY. Leproſus. n. vbiqꝫ pdicabat mirabilẽ curatõꝫ: ita vt oẽs currerẽt ad viſũ ⁊ fidẽ curãtis: vt pp hoc dñs i ciuitatibꝰ euãgeliꝫare nõ poſſet: ſꝫ i eremis ꝯuerſareꝛ. vnde ſeqꝛ: Et cõueniebãt ad eũ vndiqꝫ. HIERO. Myſtice lepra noſtra petiñ pmi hoĩs ẽ q̃ a capite cepit qñ regna mũdi deſiderauit. Radix. n. oĩuꝫ malorꝫ ẽ cupiditas. vnde Hieꝫi auaritiã ſecutꝰ lepra ſuffũdiꝛ. BEDA. Extenta vo manu ſaluatoris hoc ẽ īcarnato dĩ ṽbo: humanãqꝫ ꝯtingẽte nãm ab erroris pſci varietate mũdaꝛ. HIERO. Que qdem lepra ṽo ſacerdoti ſꝫ ordinẽ Melchiſedech oſſa oblatione mũdaꝛ eo dicẽte nob: Date elemoſynã: ⁊ oĩa mũda ſũt vobis. Qꝛ aũt nõ poterat Jeſus mãifeſte in ciuitatẽ itraire ⁊c̃. ſignificaꝛ ꝙ nõ oĩbꝰ manifeſtatꝰ eſt Jeſus q latis atqꝫ platancis ſuiũt laudibus ⁊ pprijs volũtatibus. ſed his q foris cũ petro exeũt. ⁊ in deſertis locis ſũt. que elegit dñs ad orandũ ⁊ reficiendũ populũ: q. ſ. deſerunt delectationes mundi ⁊ oĩa que poſſident: vt dicant: Portio mea dominꝰ. Gloria ṽo domini manifeſtaꝛ his q cõueniũt vndiqꝫ. i. p plana ⁊ ardua quos nihil põt ſeparea charitate xpi. BEDA. Poſt fcm̃ etiã in ciuitate miraculũ ſecedit dominꝰ i deſertum: vt oſtendat ſe magis quietam ⁊ a ſeculi curis remotam diligere vitam: atqꝫ ob huius appetitum ſe ſanan dis curã adhibere corporibus.

CA. II.

Et iterũ itrauit capharnaũ poſt dies octo: ⁊ auditũ eſt ꝙ i domo eẽt: ⁊ cõuenerũt multi ita vt ñ caperet eos domꝰ neqꝫ ad ianuã: ⁊ loquebaꝛ eis verbũ. Et venerũt ad eũ ferẽtes paralyticũ q a q̃ttuor portabaꝛ: ⁊ cũ ñ poſſent offerre eũ illi p turba: nudauerũt tectũ vbi erat: ⁊ patefaciẽtes ſubmiſerũt grabatũ: i quo paralyticꝰ iacebat. Cũ ãt vidiſſet Jeſus fidẽ illorꝫ: ait palytico: Fili dimittũꝛ tibi pctã tua. Erãt ãt illic qdã ðſcribis ſedẽtes ⁊ cogitãtes i cordibꝰ ſuis. Quid ſic loqꝛ: Blaſphẽat. Quis põt dimittere pctã niſi ſolꝰ ðs: Quo ſtatim cognito Jeſus ſpũ ſuo quia ſic cogitarent intra ſe: dicit illis. Quid iſta cogitatis in cordibus veſtris. Quid eſt facilius: dicere paralyco Dimittunꝛ tibi peccata tua: an dicere: Surge tolle grabatum tuum ⁊ ambula: Ut autẽ ſciatis: qꝛ filius hoĩs habet poteſtatẽ in terra dimittẽdi peccata: ait paralytico. Tibi dico ſurge: tolle grabatũ tuũ: ⁊ vade ĩ domũ tuã. Et ſtatim ſurrexit ille: ⁊ ſublato grabato abijt inde corã oĩbꝰ ita vt mirarenꝛ oẽs: ⁊ honorificarẽt deũ dicẽtes: qꝛ nũquã ſic vidimus.

BEDA. Qꝛ nec carnales ſupnaꝰ pietas deſerit: qn ẽt his grãꝫ ſue viſitatõis per quã ⁊ ipſi ſpirituales effici valeant indulget poſt deſertũ dominus redit in ciuitatẽ. vnde dr̃: Et iterꝫ itrauit capharnaũ poſt dies octo. AVGV. de ꝯſen. euan. Matthẽꝰ aũt hoc miraculũ qđ ſeqtur ita ſcribit tãqꝫ in ciuitate dñi factũ ſit: Marcus aũt hoc in capharnaũ. qđ difficilꝰ ſolueret: ſi Matthẽꝰ etiã naꝫaret noĩaret. Nũc vero cum potuerit ipa galilea dici ciuitas xpi: qꝛ i galilea erat naꝫareth: qs dubitauerit i ciuitate ſua hoc feciſſe dominũ: cũ hoc fecerit i capharnaũ ciuitate galilee: pſertim qꝛ ⁊ ipa capharnaũ ita excellebat ĩ galilea: vt tanqꝫ metropolis habereꝛ. Uel matthẽꝰ ptermiſit que geſta ſunt poſtqꝫ veniti ciuitatẽ ſuã donec veniret capharnaũ: ⁊ ſic adiungit de ſanato paralytico ſubiũgens: Et ecce offe. ei paraly. poſtqꝫ dixerat ꝙ venit in ciuitatẽ ſuã. CHRY. Uel capharnaũ ciuitatẽ eiꝰ dixit Matthens eo ꝙ ſepius illuc ibat. ac multa ibidẽ miracula ppetrabat. Seqtur: Et auditũ eſt ꝙ in domo eſſet: ⁊ ꝯuenerunt multi ita: vt non caperet eos domus neqꝫ ad ianuam. Laborem. n. accedendi: deſiderium audiendi ſuperabat. Poſt hoc paralyticum introducũt: de quo ⁊ Matthens ⁊ lucas dicunt. vnde ſequitur. Et venerũt ferentes ad eum paralyticũ qui a quattuor portabaꝛ. Inuenienteſqꝫ multitudine ianuam obturataꝫ: per eã nõ valuerunt aliquatenus itroire. Sperantes autem portitores eũ qui portabatur curationis gratiam poſſe pmereri: lectum cum honere ſubleuantes nudato tecto intromiſerunt eum lecto paralyticũ añ faciem ſaluatoris: ⁊ hoc eſt qđ ſubditur Et cũ nõ poſſent offerre eũ ⁊c̃. Seqtur: Cum vidiſſet autem Jeſus fidem illorum. ait paralytico: Fili: dimittunꝛ tibi peccata tua. Non quidẽ dixit fidem paralytici. ſed portantiũ. Cõtingit. n. aliquando ꝙ aliqs fide alterius conualeſcit.

BEDA. Intuendum ſane quãti ppria cuiuſqꝫ fides apd deum valeat vbi tantum valuit aliena: vt totus homo repente interius exteriuſqꝫ ſaluatus exurgeret: aliorꝫ merito: alijs relaxarenꝛ errata. THEO. Ipſiꝰ etiã paralytici fidẽ vidit. etenim ille portari nõ ſineret niſi curatiõis fidẽ

niebat ad eū: ⁊ docebat eos. Et cū pteriret vidit leui alphei sedētē ad teloneū: ⁊ ait illi: seq̄re me. Et surgēs secut⁹ est eū. Et factū est cū accūberet in domo illi⁹: multi publicāi ⁊ paccatores simul discūbebāt cū iesu ⁊ discipulis eius. Erāt.n. multi q̄ sequebant eū. Et scribe ⁊ pharisei vidētes q̄ mādūcaret cū publicāis ⁊ peccatorib⁹: dixerūt discipulis eius: Quare cū publicāis ⁊ peccatoribus mādūcat ⁊ bibit magister vester: Hoc audito iesus ait illi: Nō necesse hūt sani medico: sz q̄ male hūt. Nō.n. veni vocare iustos: sz petōres.

BEDA. Postq̄z dn̄s in carpharnaū docuit: egressus ē ad mare vt nō solū ciuilē vitā hoiūz istrueret: verū ēt hitatoribus maris euāgeliū regni pdicaret: eosq̄z fluctiuagos rerūz labētiū mot⁹ ɔtēnere; ac fidei firmitate supare doceret. Vñ dr̄. Et egressus rursus ad mare oisq̄z turba veniebat ad eū: ⁊ docebat eos. THEO. Vl' post miraculū ad mare egredit̄ q̄si solitarie volēs esse: sz turba ɔcurrit iterū vt addiscas q̄ q̄tū fugis gl'iā: tātū ipsa te psēq̄tur. Et siq̄dē tu ipaz psēq̄ris ipa te fugiet. Inde āt trāsiciēs dn̄s vocauit Mattheū. vñ seq̄tur. Et cū pteriret: vidit leui alphei sedē. ad teloneū.

CHRY. Idem āt publican⁹ a trib⁹ euāgelistis noiat⁹. s. Matthe⁹ a mattheo. leui āt simpl'r a Luca: Leui āt alphei a Marco. fili⁹.n. erat alphei. Binomios āt fm scripturā ⁊ alios ē videre: sic socer Moysi q̄nq̄z ietro q̄nq̄z raguel vocatur. BEDA. Sic ⁊ idē est Leui q̄ ⁊ Matthe⁹. Sz Lucas Marcusq̄z pp verecūdiā ⁊ honorē euāgeliste noiē ponere noluit vulgatū. Ipe āt matthe⁹ iuxta illō qō scriptū ē: Iust⁹ accusator ē sui: mattheū se ⁊ publicanū noiat: vt ondat legētib⁹ nullū debere ɔuersū ō salute diffidere cū ipe de publicano i aplm sit repēte mutat⁹. Ad teloneū aūt. i. ad curā dispēsationēq̄z vectigaliū sedentē dic̄. telos.n. grece latine vectigal noiat̄. THEO. Sedebat.n. in teloneo vt ɔsuetudinis ē aut aliquos ipetēs: aut vba vēdēs. aut aliqd huiusmodi faciēs qb⁹ i suis māsionib⁹ telonarij vtunt̄: q̄ de hoc statu sic sublēuat⁹ ē: vt reliquēs oia xp̄m sequeret̄. vñ sequit̄: Et ait illi Seq̄re me. ⁊ sur. se. ē eū. BEDA. Sequi autem imitari ē: ideoq̄z ⁊ pauperē xp̄m non tam gressu q̄ affectu imitari posset: reliquit ppria qui rapere solebat aliena. Non solū aūt lucra reliquit vectigaliū: sed ⁊ piculū ɔtepsit qō c ... enire poterat a pncipibus seculi: q̄ vectigaliū rōnes impfectas atq̄z icōpositas reliq̄t. Ipse.n. dn̄s qui hunc exterius humana allocutione vt sequeretur vocauit: intus diuina inspiratiōe vt mox vocātē sequeret̄ accēdit. HIERO. Sic ergo Leui q̄ appositus iterptat̄ a teloneo negocioꝝ secularium solū sequit̄ verbū qō dicit: Qui nō renūciauerit oib⁹ q̄ possidet nō pōt me⁹ eē discipulus. THEOPHI. Qui āt pri⁹ alios ipetebat sic fact⁹ est beniuolus vt ad comestiōez plurimos cōuocaret. vñ seq̄t: Et factū est cū accū. s. iesus i domo illi⁹ multi publicāi ⁊ peccatores simul discūbebant cū Jesu ⁊ discipulis ei⁹. BEDA. Publicāi āt appellāt̄ hi q̄ vectigalia publica exigūt siue q̄ ɔductores sunt vectigaliū fisci vl' rerū publicaꝝ. necnō ⁊ hi q̄ seculi hui⁹ lucra p negocia sectant̄ eodē vocabulo cēsent̄. Qui viderāt publicanū a peccatis ad meliora ɔuersū: locū iuenisse pnīe: ⁊ ob id etiā nō desperāt salutē: neq̄z vero in pristinis vitijs pmanētes veniūt ad iesū ⁊ pharisei ⁊ scribe murmurant: sz pniam agētes vt seq̄ns euāgeliste sermo designat dicēs: Erāt enī multi q̄ seq̄bāt eū. Ibat.n. dn̄s ad ɔuiuia petōꝝ. vt occasionē haberet docēdi: ⁊ spūales inuitatorib⁹ suis pberet cibos: qō in mysterioꝝ figuris ɔgruit. q̄ eni domicilio christum recepit iterno maximis delectationibus exuberantiū pascit̄ voluptatū. Itaq̄z dn̄s libēter igreditur: ⁊ in eius q̄ credide-rit recūbit affectu: ⁊ hoc est bonoꝝ opeꝝ spūale ɔuiuiū quo diues ppl's eget: ⁊ paup epulat̄. THEO. Pharisei āt barguūt q̄si puros se faciētes. vñ seq̄t. Et scri. ⁊ pha. q̄ vi. mā. cū pu. ⁊ pec. dix. di. ei⁹ q̄. cū pu. ⁊ pec. man. ⁊ bi. ma. vr̄. BEDA. Si p matthei electōez ⁊ vocatōez publicanoꝝ fides exp̄mit̄ gētiū q̄ pri⁹ mūdi lucris ihiabāt, pfecto supciliū scribaꝝ ⁊ phariseoꝝ iudeoꝝ īuidiā isinuat q̄ de gentiū salute torquent̄. Seq̄t: Hoc au. Jc. ait il. Nō ne. hūt sa. me. sed q̄ ma. hūt. Sugillat scribas ⁊ phariseos q̄ iustos se putātes petōꝝ ɔsortia declinabāt. Seipz medicū dic̄ q̄ miro medicādi gn̄e vulnerat⁹ ē pp inīq̄tates nr̄as: ⁊ ei⁹ liuore sanati sumus. Sanos āt ⁊ iustos appellat eos q̄ suā iustitiaz volētes statuere iustitie dei sunt subi. Porro male hn̄tes ⁊ peccatores vocat eos qui sue fragilitatis ɔsciē diuicti nec per legem se iustificari posse vidētes Christi gratie penitēdo colla submittūt. vñ subdit̄. Nō eni ve. vo. iu. sz pec. Non q̄dē vt maneāt petōres: sz vt ad pniam ɔuertant.

¶ Et erāt discipuli ioānis ⁊ phariseorū ieiunantes: ⁊ veniūt ⁊ dicūt illi. Quare discipli ioānis ⁊ phariseoꝝ ieiunāt: tui āt discipli nō ieiunant: Et ait ill' Jesus: Nunq̄d pñt filij nuptiaꝝ q̄zdiu spōsus cū ill' ē ieiunare: Quāto tpe habēt secū sponsū nō pñt ieiunare. Veniēt āt dies cū auferet̄ ab eis spōsus: ⁊ tūc ieiunabūt i ill' dieb⁹. Nemo assumētū pāni rudis assuit vestimēto veteri. Alioq̄n aufert supplemētū nouū a veteri: ⁊ maior scissura fit. Et nemo mittit vinū nouū i vtres veteres: alioq̄n disrūpet vinū vtres: ⁊ vinū effūdet̄ ⁊ vtres pibūt. Sz vinū nouū i vtres nouos mitti dz.

GLO. Sicut supius apō discipl'os magr̄ arguebat̄ d ɔsortio peccatoꝝ i ɔuiuijs ita nūc ecōuerso apō magr̄z discipuli icusātur ō ieiunioꝝ omissiōe: vt sic iter eos mā discidij oriretur. vñ dr̄. Et erāt di. Jo. ⁊ pha. ie. THEOPHI. Joannis.n. discipl'i in ipfecto positi i cōsuetudinib⁹ iudaicis p manebant. AVGV. De cō. euā. Pōt aūt putari iō addidisse phariseos. q̄ simil' cū discipl'is Joānis hoc qō seq̄tur dixerit: cū Mathe⁹ hoc discipl'os Joānis tm̄ dixisse phibeat. sz vba q̄ sequūt̄ magis īdicāt alios hoc dixisse ō alijs. Seq̄tur.n. Et ve. ⁊ dicūt illi: Quare di. Jo. ⁊ pha. ieiu. tui aūt disci. nō ieiu: Hec.n. vba īdicant cōuiuas q̄ aderāt venisse ad Jesū ⁊ hoc idē discipul' dixisse. ita vt qō ait: Veniūt. non de ipsis dixerit ō q̄b⁹ iterposuerat: Et erāt di. Jo. ⁊ pha. ieiu. sz cū isti eēnt ieiunātes veniūt illi quos hoc mouit. vñ ḡ Matthe⁹ dic̄: Et accesserūt ad eū discipl'i Joānis dicētes: nisi q̄ ⁊ apl'i aderāt: ⁊ oēs certatī vt q̄sq̄z poterat hec obiecerunt.

CHRY. Discipl'i ḡ Joānis ⁊ phariseoꝝ ɔ Christū zelotype se hn̄tes: ipz iterrogāt vtꝝ solus discipul' suis absq̄z abstinētia ⁊ labore pugnas supet passionū. BEDA. Sz Joānes ⁊ vinū ⁊ sicerā n̄ bibit: q̄ illi abstinētia meritū auget cui potētia nulla ierat nāe. Dn̄s āt cui nāl'r suppetebat dlicta donare: cur eos declinaret: q̄s abstinētib⁹ poterat reddere puriores: z ieiunauit ⁊ xp̄s ne pceptū declinaret. mādūcauit cū peccatorib⁹ vt grāz cerneres: agnosceres ptātē. Seq̄tur Et ait ill' Je. nū. pos. filij nu. q̄zdiu ē cū ill' spō. ie. AVGV. Marc⁹ h̄ filios nuptiaꝝ appellat: Matthe⁹ āt filios spōsi. filios.n. nuptiarū n̄ tm̄ spōsi sz ēt spōse itelligim⁹. CHRY. Spōsuz ḡ seipz vocat tanq̄z ecclīā despōsatur⁹. Est.n. dspōsatio datio arre. s. grē spūsci: p quam credidit orbis terre. THEOPHI. Spōsū ēt seipz vocat: nō solū tanq̄z v̄ginales aīas despōsantē: sz q̄ tps primi aduētus ei⁹ nō est doloris neq̄z tristitie his q̄ credūt in eū: neq̄z labores cōtinēs: sz reqē. Est.n. absq̄z opatiōe legali dās requiē per baptismuz p quē facile sine labore salutē cōseq̄mur. Filij aūt nuptiaꝝ

haberet. BEDA. Curaturus aūt hoīez a paralysi dn̄s primo pctōꝝ vincula dissoluit: vt ondere eū ob nexus culparum artuū dissolutōe fuisse dānatum: nec nisi his relaxatis mēbroꝝ posse recuperatōe sanari. Mira aūt humilitas despectū τ debilē totisqꝫ mēbroꝝ dissolutū cōpagib⁹ filium vocat: quē sacerdotes nō dignabant attigere. ante certe iō filius: qꝫ dimittūtur ei pctā sua. Seqꝛ: Erāt aūt illic qdam de scribis sedētes τ cogitātes in cordibus suis. Quid hic sic loquitur? blasphemat. CYRIL. Arguūt āt eū blasphemie: mortis pcipitātes sniaꝫ. erat. n. i lege mādatū q̄ quicūqꝫ blasphemaret i deū morte puniret̃. Hoc aūt ei imponebāt: qꝛ sibi attribuebāt diuinā potestatē remittēdi pctā. vn̄ subditur. Quis pōt dimittere pctā nisi solus ds? Solus. n. iudex oīum ptātem habet dimittēdi peccata. BEDA. Qui per eos quoqꝫ dimittit quib⁹ dimittēdi tribuit ptātē. τ iō Christus vere de⁹ esse probat̃: qꝛ dimittere peccata quasi deus potest. Errant itaqꝫ iudei qui eū xp̄m τ deū esse τ peccatuꝫ dimittere posse credant Jesum tamen xp̄z esse nō credūt. Sed multo dementius errāt arriani qui cū iesuꝫ τ christū esse τ peccata posse dimittere euangelij verbis deuicti negare non audeant: nihilominus deū negare non timent. At ipse perfidos saluare desiderans τ occultorum cognitione τ virtute operum deū se esse manifestat. Nā sequitur. Quo statim cognito Jesus in spiritusancto: quia sic cogitarent intra se dicit illis. Quid ista cogitatis in cordibus vestris? in quo ostendit se deum: qui potest cordis occulta cognoscere τ quodāmodo tacens loquitur. Eadem maiestate τ potentia qua cogitationes vestras intueor possum τ hominibus delicta dimittere. THEOPHI. Sed quamuis fuerint eoꝝ cogitatiōes reuelate: tamē permanent insensibiles nō i hoc cōsentiētes q̄ peccata valeat dimittere qui nouit eorum corda. vnde dominus certificat de curatione anime p curationem corporis: demonstrans per visibile inuisibile: per id qd̄ est facile difficilius: q̄uis ipsi non ita crederent. Pharisei enim difficilius credebant sanare corpus tanq̄ manifestum: animam vero curare facilius: qꝛ inuisibilis est medela ita vt talia cogitarent. Ecce corpus curare desinit τ inuisibilem curat animā. magis aūt si valuisset corpus iā curasset. τ nō ad inuisibile refugisset. Saluator igitur ostendens q̄ vtraqꝫ potest ait: Quid est facilius. q. d. Ego quideꝫ per corporis medelam que fm̄ veritatem facilior est: difficilior auteꝫ vobis videt̃ ostendam vobis anime sanitatem que difficilior ē. CHRY. Et quia dicere q̄ꝫ facere facili⁹ est: adhuc manifesta erat contradictio: quia opus nondum erat manifestum. vnde subdit. Ut autem sciatis quia potestatem habet filii. q. d. Quoniam de verbo diffiditis operationem inducam qd̄ erat inuisibile confirmantē. Signāter aūt dicit: In terra dimittēdi pctā: vt ostenderet q̄ humane nature potestatē diuinitatis vniuit idiuisibili vniōe: qꝛ etsi factus est hō: tamē dei verbū pmansit etsi p dispensationeꝫ i terris cū hoīb⁹ ꝯuersaret̃. nō tn̄ phibebat̃ miracula ppetrare: ac remissionē tribuere peccatoꝝ. non eni humanitas diminuit aliqd de pprietatib⁹ diuinitatis. nec diuinitas impediuit dei verbū icōmutabilr̄ τ veraciter in terris fm̄ carnem fieri filiū hoīs. THEOPHI. Dicit antē. Tolle grabatū tuū. ad maiorem miraculi certitudinē: ostendens q̄ non est fm̄ fantasiam: simulqꝫ vt ondēret q̄ nō solum curauit: sed τ fortitudinē dedit. sic animas nō solum a peccato ꝯuertit. sed eis virtutem tribuit ad operandum mandata. BEDA. Fit igitur carnale signū vt probetur spirituale: quanq̄ eiusdem virtutis sit τ corpīa τ aīe vitia dimittere. vnde seqꝛ. Et statim ille surrexit: τ sublato grabato abijt coraꝫ oībus. CHRY. Prius autem id qd̄ querere venerat. s. animam remittendo peccata curauit: vt cū nō credētes dubitauerunt. tunc opus adducat in medium: vt verbum opere cōfirmetur: τ per manifestum occultum anime: scꝫ sanitas per medelam corporis ostendat̃. BEDA. Datur etiaꝫ nobis intelligentia propter peccata plerasqꝫ euenire corporum debilitates. τ idcirco forsitan prius dimittunt̃ peccata: vt causis debilitatis ablatis sanitas restituatur. Quinqꝫ enim de causis affligunt̃ homines molestijs carnis: aut propter merita augenda: vt Job τ martyres: aut propter humilitatem cōseruādam: vt paulus ab angelo sathane. aut ob peccata itelligenda τ corrigenda: vt maria soror Moysi: τ hic paraliticus. aut ad gloriam dei sicut cecus natus τ lazarus. aut ad initiū dānationis. sicut herodes. Mirāda est aūt diuine potētie virtus: vbi nulla tpis interueniēte morula iussu Saluatoris salus festina comitat̃. vnde sequit̃: Ita vt admirarent̃. Relinquētes maius. s. remissioneꝫ peccatoꝝ admirant̃ tantūmodo qd̄ apparet: corpis scilicet sanitatem.

THEOPHI. Non est aūt hic paralyticus qui a ioanne curatus narrat̃. ille enim hoīem non habebat: hic vero q̄ttuor. ille in probatica piscina curatur: hic vera in domo. Est aūt vnus qui a Mattheo τ Marco curatus narrat̃: Mystice antē est τ nūc christus in capharnaum: in domo. s. consolationis. i. in ecclesia que est dom⁹ paralytici. BEDA. Predicante aūt domino in domo nō capiuntur neqꝫ ad ianuam: qꝛ pdicāte in iudea christo gētiles ad audiēdum nōdum intrare voluerunt: ad quos tamen etsi foris positos doctrine sue verba per pdicatores direxit. HIERO. Paralysis aūt typus est corporis: quo piger iacet i mollitie carnis habēs desideriū salutis. THEOPHI. Si ḡ ego dissolutis potentijs anime quasi paralyticus i virtuosis habear ad bonū. τ attollar a. iiij. euangelistis: ad christuꝫ adducar: audiāqꝫ tunc Fili τ relinquunt̃ mihi peccata. filius enī dei fit aliqs propter mādatorum operationeꝫ. BEDA. Seu qꝛ quattuor sunt virtutes quibus ad pmerendā sospitateꝫ homo fiducia mētis erigit̃: q̄s nōnulli prudentiam fortitudinem tēperantiā τ iustitiam nūcupant. Desiderant auteꝫ paralyticū christo offerre: sed turba iterposita ab omni parte recluduntur: qꝛ sepe anima post infirmi corporis desidiā superne gr̄e remedio cupiēs innouari. prisce cōsuetudinis obstaculo retardat̃. Sepe inter ipsas orōnis secrete dulcedines: τ q̄si suaue cū dn̄o colloquiū turba cogitationum interueniēs aciē mētis ne xp̄s videat̃ ipedit. Non itaqꝫ est in īfimis: vbi turbe cumulāt̃: remanēdū: sꝫ tectuꝫ dom⁹. i. sacre scripture sublimitas est appetēda. lexqꝫ dn̄i meditanda.

THEOPHI. Sꝫ quō ferar ad xp̄m: nisi tectū reperiat̃. Tectū. n. est itellect⁹ qui supponit̃ oībus his q̄ in nobis sūt. hic multū hꝫ terre q̄ītū ad lateres fictiles: terrēas dico res sed si hec sbleuet̃ virtus: itellect⁹ in nobis exonerat̃. Post hoc submittat̃. i. humilietur. nō eniꝫ decet extolli d̄ hoc q̄ itellectus est exoneratus sed magis humiliari. BEDA. Ut patefacto tecto eger submittitur: quia reseratis scripturarum mysterijs ad notitiam christi peruenitur. Hoc est ad eius humilitatem fidei pietate descenditur. Qꝛ autem cuꝫ grabato deponitur infirmus significat ab homine adhuc i ista carne cōstituto christum debere cognosci. De grabato autem surgere est animam se a carnalibus desiderijs vbi egra iacebat abstrahere: Grabatum tollere est ipsaꝫ quoqꝫ carnem per continentie frena correptam spe celestium premiorum a delitijs segregare terrenis. Sublato autem grabato domum ire: ad paradisum redire est: Uel sanus qui languerat domum reportat grabatum cum anima remissione accepta peccatorum cum ipso suo corpore ad internā sui custodiam se refert. THEOPHI. Oportet etiā grabatum. idest corpus tollere ad operationē boni. tunc enim ad contemplationem pertingere valebimus: ita vt q̄ in nobis sunt cogitationes dicāt. quū nunq̄ sic vidim⁹. i. nunquā sic intelleximus sicut nunc paralysi curati. q̄ enī a peccatis mūdatus est mundius videt.

¶ Et egressus ē rursus ad mare. oisqꝫ turba ve

spõsi sũt apli: q2 ipi õi grã digni sũt facti oĩ bono celesti:
l delectatiõe pticipes. CHRY. Cõuersationẽ aũt suã:
ngustie dicit ẽẽ alienã: cũ subdit: Quãto tpe hã. sc. spõ.
nt iciu. Ille tristat̃ q p̃sens bonũ nõ hz q vero in pñti ac
gaudet ꝛ nõ tristat̃. Ut antẽ elationẽ illoꝝ destrueret
deret q nõ ad lasciuiã ꝓprios discipl'os ꝯseruabat. sub
tvenĩũt aũt dies cũ auferet̃ ab eis spõsus. ꝛ tũc ieiuna
n illis dieb⁹. q. d. Tempus erit in quo suã virtutẽ de
brent qñ. n. subtrahet̃ ab eis sponsus ieiunabũt eius af
ites aduentũ: vt spũs illi ꝯiungãt p corpales angustias
datos. oñdit etiã q nulla necessitas est vt sui discipuli
iẽt sicut ꝛ illi qui sponsũz humane nature q vbiqz pcepi
bis dei ꝛ q tribuit semẽ vite secũ hẽbãt pñtez. Filii ẽt
l q2 ĩfantes sunt nõ pñt p totũ ꝯformari pñ ꝛ spõsũ q eo
ifantiã ꝯsiderãs dignat̃ eos nõ tũc ieiunare: recedente
spõso ꝓpter desideriũ ieiunabũt: sz cum pfecti fuerint: ꝛ
o cõiugẽt ĩ nuptijs regalẽ sp comedẽt cenã. THEO.
Intelligendũz est aũt ꝛ sic: qm̃ oĩs homo q bene operat̃ est
filius: ꝛ sponsũz secũ hz. s. Christũ. ꝛ nõ ieiunat. i. opera
tẽne nõ oñdit: q2 non peccat. quãdo vero auferẽ spõsus
in peccatũ labẽte: tũc ieiunat ꝛ penitet: vt curet delictũ.
BEDA. Mystico aũt sensu põt sic exponi: q discipuli Jo
s ꝛ pharisei ieiunãt: q2 ois q de opib⁹ legis sine fide glo
ꝛ q traditiões sequit̃ hoium: ꝛ pconũ Christi aure coꝝ
s nõ fide cordis pcipit: spiritualib⁹ abstinẽs bonis ieiu
nde tabescit. q vo Christi mẽbris fideli ĩcorporat̃ amo
põt ieiunare: q2 carne ipsi⁹ epulat̃ ꝛ sanguine. Sequitur:
no assumentũ panni rudis. i. noui ꝛc. CHRY. q. d. q2
nũ pdicatores testamẽti existũt: legib⁹ eas subire veteri
possibile nõ est. vos aũt ꝯgrue veteres sequẽtes ꝯsuetu
s mosaica ieiunia obseruatis. Isti vero nouas ac mira
s obseruatiões tradituri hoibus veteres obseruare nõ
ecesse: sz ẽẽ mentib⁹ virtuosos: aliquo vo tpe ieiuniũ cũ
is virtutib⁹ obseruabũt. Sz hoc ieiuniũ differt a ieiu
egis: q2 illõ erat ex necessitate: hoc ex voluntate ꝓpter
q2 ẽ spũs cuius nõdũ sunt capaces. vñ sequit̃: Et nemo
vi. no. BEDA. Discipulos. n. veteribus cõparat vtri
quos vino nouo. i. spiritualibus preceptis facilius di
pi q̃ posse cõtineri dicit. Erunt autẽ vtres noui cũ post
nsũz dñi desiderio consolatiõis eius inouabunt̃: ꝛ tunc
i vinum nouis vtribus adueniet: hoc est spũssancti fer
spiritalũ corda replebit. Doctori etiã cauendum est ne
n vetustate malicie pdurãti: nouoꝝ mysterioꝝ secreta
ittat. THEOPHI. Ul aliter discipuli veterib⁹ ve
tribus assimulati sunt ꝓp eoꝝ mentis infirmitatẽ: qbus
erat congruũ ĩponere statutũ graue ieiunii. BEDA.
st aliq̃ particula doctrine q̃ ad noue vite tẽpantiã pti
q gñale docet ieiuniũ ab oĩ letitia tpaliũ delectationũ:
hoc fiat: ꝛ doctrina scindit̃: ꝛ nõ cõuenit vetustati. Ue
to ãt nouo bona opa q̃ foris agũt̃ ĩsinuãt̃. vino ãt nouo
feruor fidei spei ꝛ charitatis q̃ ĩtus reformamur exprimitur.

Et factũ est iterũ cum dñs sabbatis ambularet
ta: ꝛ discipuli ei⁹ ceperũt ꝓgredi ꝛ vellere spi
: Pharisei ãt dicebãt ei: Ecce qd faciũt disci
tui sabbatis qõ nõ licet. Et ait illis: Nunq̃
stis qd fecerit dauid qñ necessitatẽ habuit: ꝛ
ũt ipse ꝛ q cũ eo erant: quõ introiuit in domũ
sub abiathar pricipe sacerdotũ: ꝛ panes pro
itiõis mãducauit: quos nõ licebat mãducare
solis sacerdotibus: ꝛ dedit eis ꝛ q cũ eo erant
dicebat eis: Sabbatũ propter hominẽ factũ
ꝛ nõ homo propter sabbatũ. Itaqz dominus
ilius hominis etiam sabbati.

CHRY. Liberati a figura: ꝛ veritate vniti Christi disci
puli figurale sabbati festũ nõ seruãt. vñ dr: Et factũ est iterũ
cũ sab. ami. p sa. ꝛ disci. eius ce. ꝓgre. ꝛ vel. spicas. BEDA.
Legun⁹ ꝛ ĩ sequẽtib⁹ q erãt q veniebant ꝛ redibãt multi.
ꝛ nec mãducãdi qdẽ spaciũ hebãt: ꝛ iõ q̃si hoies esuriebãt.
CHRY. Esuriẽtes autẽ escã simplicẽ comedebãt nõ ad
voluptatẽ: sz ꝓpter nature necessitatẽ: Pharisei aũt figure
ꝛ vmbre seruientes discipulos accusabãt tãq̃ iniuste agen
tes. vñ seq̃t̃: Pharisei ẽt dicebant ei ecce qd fa. dis. t. sab. qõ
non licet. AVGV. De opibus monachoꝝ: Populo sig
dẽ Israel p legẽ scriptã p̃ceptũ est vt in agris suis furẽ nul
lus teneret. nisi q secũ aliqd vellet auferre. nã q nihil aliud
attigisset q̃ id qõ comedisset liberũ ĩpunitũqz abire sineret.
vñ ẽt spicas vellẽtib⁹ discipul' dñi õ sabbato potius q̃ õ fur
to iudei calũniati sunt. CHRY. Dñs aũt dauid ĩ mediũ i
troducit: cui aliqñ ꝯtigit nõ sm legẽ comedere: cũ sacerdo
talẽ tetigit cibũ: vt illi⁹ exẽplo accusatõez discipl'oꝝ soluat.
Sequitur. n. Et ait ill: nũq̃ legistis qd fe. da. THEOPHI.
Fugiẽs eni Dauid a facie Saul ad principẽ sacerdotũz de
uenit: ꝛ panes ꝓpõnis comedit ꝛ gladiũ abstulit Golie. que
dño erãt oblata. Queritur vo aliq̃ q̃liter nũc euãgelista Abia
thar pncipẽ sacerdotũ noĩauit cũ liber regũ hũc noiet abi
melech: BEDA. Hoc aũt nihil hz dissonãtie. ambo etenĩ
fuerũt illic: cũ veniens Dauid panes petijt: ꝛ accepit abime
lech videlicet pnceps sacerdotũ: ꝛ Abiathar fili⁹ eius. occi
so ãt abimelech a saule fugit abiathar ad dauid: ꝛ comes fa
ctus toti⁹ exilij ei⁹ postea eo regnãte: summi sacerdotij ꝛ ipse
gradũ accepit: multoqz maioris excellẽtie fili⁹ q̃ pater esse
ctus est. iõ dign⁹ fuit cui⁹ memoriã dñs etiaz viuẽte pře q̃si
summi sacerdotis faceret. Seq̃t̃: Et dicebat eis: Sabbatum
ꝓpter hoiez factũ est ꝛ nõ hõ ꝓpter sabbatũ. Maior eni ẽ
cura sanitati ꝛ vite hois q̃ custodia sabbati adhibẽda. Sic
igr̃ mãdatũ est sabbatũ custodiri: vt tñ si necessitas cẽt: re⁹
nõ esset q sabbatũ violasset. iõ sabbato circũcidi nõ est ꝓhi
bitũ: q2 necesse erat fieri. Et machabei necessitate istãte sab
bato pugnabãt. vñ discipulis esurientib⁹ qõ licitũ nõ erat in
lege necessitate famis factũ est licitũz: sicut hodie siqs eger
ieiuniũ corrupit nulla rõne reus tenet̃. Sequitur: Itaqz dñs
est fili⁹ hois ẽt sabbati q. d. Dauid rex sacerdotali cibo pa
stus excusabil' est: q̃tomagis fili⁹ hois ver⁹ rex ꝛ sacerdos ꝛ
dñs sabbati eiusdẽ sabbato spicarũ noxa non tenetur.
CHRY. Dñm qdẽ sabbati ꝛ filiũz hois seipm ꝓprie vo
cat qm̃ qdem dei exñs fili⁹: filius hois ꝓpter hoies dignat⁹
ẽ dici. Legis ãt latori ꝛ dño lex nõ dñat̃ plus. n. licz regi q̃
legib⁹ statuat̃. Infirmis qdẽ dat̃ lex nõ pfectis ꝛ opantib⁹
supra legẽ. BEDA. Mystice aũt discipli p sata trãseunt
cũ doctores sci quos in fide ĩstituerunt cure pie sollicitudi
nis ĩspiciũt quos esurire nihil meli⁹ q̃ salutẽ ĩtelligim⁹ ho
minũ. vellere aũt spicas ẽ hoies a terrena ĩtentiõe eruere:
Fricare aũt manib⁹ ẽ exẽplis ṽtutũ a carnis ꝯcupiscẽtia: q̃
si a qbusdã follicul' puritatẽ mẽtis exuere. Grana manduca
re ẽ emũdatũ quẽqz a sordib⁹ vitioꝝ p ora p̃dicãtũ eccl'ie
mẽbris ĩcorporari. ꝛ bñ hoc discipl'i ꝓgrediẽtes ante faciẽ do
mini fecisse memorant̃: q2 doctoris necẽ ẽ sermo p̃cedat: ꝛ sic
coꝝ auditoris subsequẽs grã superne visitatiõis illustret. Bñ
sabbatis. q2 ꝛ ipi doctores ĩ p̃dicãdo ꝓ spe future qetis labo
rant: ꝛ auditores suos monent ꝓ eterna requie insudare la
borib⁹. THEOPHI. Ul' q2 cũ habẽt ĩ passiõibus requi
ez tũc alijs ad ṽtutẽ ductores fiũt excellẽtes terreã. BEDA.
Itẽ p sata ãbulãt cũ dño: q eloqa sacra meditari delectant̃.
esuriũt cũ ĩ eis panẽ vite ĩuenire desiderãt: ꝛ h̃ in sabbatis
cũ sopita mẽte a turbulẽtis cogitatõib⁹ vacare gaudẽt. vel
lũt spicas ꝛ ꝯtritas purgãt: dõec ad escã pueniãt cũ testimo
nia scripturaꝝ ad q̃ legẽtes pueniũt meditãdo assumunt: ꝛ
tãdiu discutiũt dõec ĩ eis medullã dilectõis inueniãt. vez h̃
mẽtiũ refectio stultis displicet: sz a dño approbat̃. CA. III.

Et introiuit iterū i synagogā: τ erat ibi hō hñs manū aridā. Et obseruabāt eū si sabbatis curaret vt accusarēt illū. Et ait hoī hñti manū aridā. Surge i mediū. Et dic eis: licz sabbatis bñ facere an male: aiaz saluā facere an pdere: At illi tacebāt. τ circūspiciēs eos cū ira: cōtristatus sup cecitate cordis eoꝝ τ dicit homini: Extende manū tuam. Et extēdit: τ restituta est man⁹ illi.

THEOPHI. Postq̄ dñs iudeos q discipulos accusauerāt: q spicas sabbato euellebāt: exemplo dauid cōfudit: nūc ampli⁹ ipsos ad veritatē reducēs: miraculū in sabbato operatur. ondēs q si opari sabbato miracula i salutē hoīz piū est: nō est malū in sabbato necessaria corpis opari. dic ergo. Et itrou. iterū in syna. τ erat ibi hō hñs ma. ari. τ obser. eū si sab. cu. vt accu. eū. BEDA. Quia. n. destructionē sabbati quā in discipul' arguebāt pbabili excusauerat exēplo: nunc ipm obseruādo calūniari volūt: vt si sabbato curet: trāsgressiōis. si nō curet: crudelitatis aut ībecillitatis arguāt. Sequitur: Et ait ho. ha. ma. ari. surge i mediū. CHRY. Statuit qdē illū in medio vt terrerent̄ aspectu: ac viso eo cōpatiāt̄ τ maliciā deponāt. BEDA. Et preueniēs calūniā iudeoꝝ quā ei parauerāt: arguit eos q: legis pcepta praua tētatione violabāt. vñ sequit̄: Et dicit eis: licet sabbato bñfacere. an male: Hoc aūt q̄rit: q: estimabāt in sabbato ēt a bonis opibus feriandū: cū lex a malis abstinere iubeat dicēs: Omne op⁹ seruile nō facietis in eo. i. peccatū. q: q facit peccatū seruus ē pcti. Idē āt est qd̄ pmiserat: bene facere an male. τ qd̄ postea subdit. Aiaz saluā facer̄ an pdere. hoc ē hoīez curare an nō. nō q de⁹ sūme bon⁹ auctor pditiōis nobis eē possit: sed q ei⁹ nō saluare scripture ꝯsuetudine pdere dicitur. Si quē vero mouet quare dñs cū corpus esset curatur⁹ de aie saluatiōe iterrogauerit: itelligat vel aīam more scripturaꝝ p hoīe positā: sicut dicit̄: Hec sūt aie que exierūt de femore Jacob. vl' q illa miracula propter aie salutē faciebat vel q ipsa man⁹ sanatio salutē aie significabat. AVGV. De cō. euā. Sed pōt mouere: quō Matthe⁹ dixerit q ipsi interrogauerint dñm: si licet sabbato curare: cū marcus illos poti⁹ interrogatos a dño phibeat: licet sabbato bñ facere: an male: Itaqz intelligēdū est q illi prius interrogauerūt dñm: si licet sabbato curare: deinde q intelligēs cogitatiōes eoꝝ aditū accusandi q̄rētiū: ꝯstituerit in medio illuz quē fuerat sanaturus: τ iterrogauerit q̄ Marcus τ Lucas eum iterrogasse cōmemorāt: ac tūc illis tacētib⁹ pposuisse silitudinez de oue: τ cōclusisse q liceat sabbatis bñ facere. Seq̄t̄: At illi tacebant. CHRY. Sciebāt. n. q eū oino curaret. Sequitur. Et circūspi. eos cū ira. q eos cū ira circūspicit ac tristatur sup cecitate cordis eoꝝ: humanitati ꝯuenit: quaz p nob suscipe dignat⁹ ē. vbo aūt miraculum ꝯiungit: vñ sola voce bñ curat̄. vñ sequit̄: Et exten. τ resti. est ma. illi. per hec oīa pro discipulis rñdens: simulqz oñdens suā vitā existere supra legem. BEDA. Mystice aūt homo q manū habebat aridam humanū genus indicat in fecūditate boni operis arefactū: sed dñi miseratiōe curatū: cui⁹ dextera q̄ in primo parente: dū vetite arboris poma decerperet: aruerat: p redēptoris gratiā dum insontes manus in cruce arboris tenderet: bonoꝝ opeꝝ succis est restituta saluti. Et bene i synagoga man⁹ erat arida q: vbi scie donū maius ē: ibi grauius est inexcusabilis noxe periculum. HIERO. Uel significant auaros q valentes dare volunt accipe predari τ nō largiri: qbus dr̄ vt extendant manus suas. i. q furabat̄ iam non furet̄ magis aūt laboret operās manu sua qd̄ bonū est: vt habeat vnde cōmunicet indigentib⁹. THEOPHI. Uel aridam dexterā hȝ manū qsquis nō operat̄ que sunt dextre partis. ex quo. n. man⁹ nr̄a ꝯstituit̄ in opib⁹ phibitis: exinde arescit in opatione boni. Iteruz vo restaurabit̄ qn in virtute stabit. vnde xp̄s dicit. Surge. s. a peccatis: τ sta i medio. τc. q: ad diminutū neqz ad supabundantiā se extēdat.

Exeuntes autē pharisei statim cū herodianis ꝯsiliū faciebāt aduersus eū quō eū pderēt. Jesus āt cū discipulis suis secessit ad mare: τ multa turba a galilea τ iudea secuta est eū: τ ab hierosolymis τ ab idumea τ trans iordanē: τ q circa tyrū τ sidonē multitudo magna audiētes q̄ faciebat venerūt ad eū. Et dixit iesus discipulis suis: vt in nauicula sibi deseruirēt pp̄ter turbā: ne ꝯprimerēt eū. Multos. n. sanabat: ita vt irruerent in eū vt illū tangerēt. Quotquot āt habebāt plagas: τ spūs imūdi cū illū videbāt: pcidebāt ei: τ clamabāt dicētes: Tu es filius dei. Et vehementer cōminabatur eis: ne manifestarent eum.

BEDA. Pharisei reputātes in crimē q ad verbū dñi saluam q languebat extēdit dexterā: de voce saluatoris fecerunt ꝯsiliū. vñ dr̄. Exeūtes aūt pharisei: stati cū hero. cō. fa. aduer. eū quō eū pderent. quasi non ipsoꝝ qsqz maiora sabbatis ageret. cibos portādo: porrigēdo calicē: et cetera q̄ victui sunt necia exequēdo. Neqz enī ille q dixit τ facta sunt sabbato laborasse poterat cōuinci. THEOPHI. Herodiani aūt dicunt̄ milites Herodis regis. heresis nāqz quedā noua surrexerat: q̄ Herodē xp̄m eē dicebat. Prophetia enim Jacob innuebat q quādo deficerēt pncipes de Juda: Tūc xp̄s veniret. τ q: Herodis tpe null⁹ superat iudaicoꝝ pncipū: sȝ ipe solus regnabat alienigena existēs: qdā ipm eē Christū putauerūt: τ heresiz ꝯstituerūt. Isti q̄ cuz phariseis Christū interficere conabant̄. BEDA. Uel herodianos Herodis tetrarche ministros dicit: q pp inimicitias quas eius dominus aduersus Joānē hēbat: etiā saluatorē: quē Joānes pdicabat: isidijs psequebant̄ τ odijs. Seq̄t̄. Jesus aūt cū dis. su. seces. ad mare: q̄si homo fugiēs psequentiū isidias: quia neqz adhuc venerat hora passiōis eius neqz extra Hierusalem fuit locus passiōis: vbi τ exēpluz dedit suis. si in vna ciuitate psecutōez paterēt̄ i alterā fugiēdi. THEOPHI. Sil' etiā secedit vt plurimis benefaciat ab ingratis recedens: etenī multi secuti sunt eū τ sanauit eos. Seqtur enī. Et multa tur. a ga. Tyrij τ sydonij alienigene existentes: vtilitatē a Christo accipiūt: ppinq vero eius iudei. s. ipm psequebant̄ τ sic nulla ē ppinquitatis vtilitas nisi similitudo bonitatis existat. BEDA. Illi enī vidētes opa virtutū ei⁹: τ verba doctrine audiētes eū psequebant̄. Isti aūt opinione tm̄ ducti virtutū ei⁹: cōgesto agmine pmaximo veniunt ad audiendū eū: opēqz salutis flagitandā. Unde seqtur: Et dixit discipulis suis vt in nauicula sibi deser. THEOPHI. Uide autem occultatam gloriam eius. etenī ne lederet eū turba petit nauiculā: vt intrans in eaz conseruetur illesus. Sequtur. Quotquot aūt ha. pla. τ spi. imun. cū illū vide. pci. ei. Plagas aūt dicit infirmitates. ipse nanqz deus nos vulnerat vt filios pater. BEDA. Procidebant ergo vtriqz domino: τ q habebāt plagas ifirmitatū corporaliū: τ quia spiritibus vexabant̄ imūdis sed infirmi simplici intentiōe obtinēde salutis. demoniaci aūt vel potius i eis habitātes demones vi diuini timoris coacti: nō solū ad pcidendū ei: verum etiā ad cōfitendū eius maiestatem cōpulsi. Unde sequtur. Et clamabāt dicētes. Tu es fili⁹ dei. vbi miranda est arrianoꝝ cecitas: qui post resurrectōis gloriā filiū dei negāt: quem demones adhuc mortali carne indutū filiuz dei pfitent̄. Seq̄t̄. Et vehemē. cōmi. eis ne ma. eū. Peccatori enī dixit deus. Quare tu enarras iusticias meas: Prohibet̄ [illegible]

ptim predicare peccatorꝫ:neqꝫ dum predicantē audit sequa tur errantē.improbus enim magister est diabolus qui fal sa veris sepe permiscet:vt spiritꝰ veritatis testimoniū frau dis obtegat. Ceterū nō solū demones:sed ⁊ a christo sanati ⁊ apostoli ante passionē precipiunē reticere de illo:ne diui na maiestate pdicata passionis dispensatio differref. Iuxta allegoriā vero in hoc ꝙ dn̄s egressus ē synagoga secessit ad mare gentiū salutationē prefigurauit:ad quas venire p fidē relicta ob perfidiā iudea dignatus est. Recte enim diuer sis errorꝫ anfractibus iactate nationes instabilitati pelagi cōparantur. Multa aūt turba a diuersis prouincijs secuta est: eū qꝛ predicātibus aplīs multas nationes ad se venientes benigne suscepit. Nauicula vero dn̄o in mari deseruiēs ec clesia est de gentibꝰ cōgregata. ppter turbam aūt ne se cōpri mat nauiculā ascēdit:qꝛ turbidas carnaliū mentes fugiens ad eos qui gloriā seculi spernūt venire ⁊ māsionē facere gau det. Distat aūt inter cōprimere dn̄m ⁊ tangere. cōprimūt enī eū carnalibus cogitationibꝰ aut factis pacē turbāt in q̄ veri tas manet. tangit vero q p fidē ⁊ dilectionē eū suscepit cor de:vn̄ qui eū tetigerūt saluati esse perhibentur. THEO. Moraliter aūt herodiani.i.carnales christū interficere vo lunt. Herodes enim pelliceus interpretatur. Qui vero ē pa tria sua egrediunē.i.a carnali habitudine hi sequūē Christū ⁊ eorꝫ plage curanē.i.peccata q̄ cōsciaꝫ vulnerāt. Jhs aūt in nobis est ratio que precipit vt nauicula nostra.i.corpus ei ō seruiat:ne rationē turbatōnes opprimant rerum.

¶ Et ascendens in montē vocauit ad se quos vo luit ipse ⁊ venerūt ad eū: ⁊ fecit vt essent.xij.cuꝫ illo: ⁊ vt mitteret eos predicare. ⁊ dedit illis po testatē curandi infirmitates ⁊ eijciēdi demonia Et imposuit symoni nomē Petrus: ⁊ Jacobū zebedei. ⁊ Joānē fratrē Jacobi: ⁊ imposuit eis noīa boanerges:quod est filius tonitrui: ⁊ An dreā ⁊ Philippū ⁊ Bartholomeū ⁊ Matthe uꝫ ⁊ Thomā ⁊ iacobū alphei ⁊ Thadeū:symo nē chananeū ⁊ Judā scarioth q tradidit illum.

BEDA. Postq̄ꝫ nephandos spūs se pdicare phibuit ele git scōs q ⁊ immundos spūs eijceret: ⁊ euāgeliū predicarent. vn̄ dr̄. Et ascē.i mō.vo.ad se quos vo.ipe. THEO. Lu cas aūt dicit ꝙ ascēdit ad orādū.post miraculorū enī offitio nē orat docens nos ꝙ oꝫ gratias agere cū cōsequimur aliqd boni:⁊ hoc diuine vtuti appropriare. CHRY. Prelatos quā ecclesie instruit in orationibꝰ pnoctare anteq̄ꝫ ordinatio nē faciāt vt eorꝫ officiū nō frustref. Cū ergo fꝫ lucā dies fa ctus esset vocauit quos voluit. Erant enīꝫ plures q cū seq̄ bantur. BEDA. Non enī illorꝫ electionis ac studij fꝫ di uine erat dignationis ⁊ grē:vt in aplatū vocarenf. Mons aūt ille in quo aplos dn̄s elegit altitudinē designat iusticie in qua erant instituendi:⁊ quā erant hominibꝰ pdicaturi. HIERO. Uel Christus spiritaliter mōs ē ex quo aq̄ vi ue fluunt: lac in paruulorꝫ salute pparatur:pinguedo spiri talis agnoscif: ⁊ qcqd sūme bonū credif in mōtis istius est gratia cōstitutuꝫ. In mōtē ergo vocanf excelsi meritis ⁊ ver bis vt locꝰ cōgruat meritis altis. Seqf. Et ve.ad eū ⁊ fe. vt essēt.xij.cū illo: ⁊ vt mit. eos pdicare. Spēm enī Jacob di lexit dn̄s vt sint ipsi sup thronos.xij.iudicantes.xij. tribus Israel:qui etiā trini ⁊ quaterni circa tabernaculū dn̄i excu bāt: scā dn̄i verba humeris opū portāt. BEDA. In hoc enim sacramento quondā filij Israel circa tabernaculum castrametabātur vt ex omni parte p quadrū trine tribꝰ ma nerent. Ter aūt quattuor.xij. faciunt: ⁊ ter quaterni ad pre dicandū sūt missi aplī:vt per vniuersas q̄drati orbis plagas baptiçarēt gētes in noīe pr̄is ⁊ filij ⁊ spūssancti. Seqtur: Et dedit illis potestatē cu.īfir. ⁊ eijci.de.vt.s. pmissorꝫ celestiuꝫ

magnitudine attestaref magnitudo factorꝫ: ⁊ noua facerēt q noua predicarent. THEO. Numerat aūt aplorū noīa. vt ppter falsos aplos euitandos sint noti ⁊ veri. ⁊ ideo seq tur Et impo. Simo.no. Petrus. AUGU. de cō.euā. Nul lus aūt putet nūc accepisse Symonē nomē vt petrus voca ref ne sit cōtrariū Joāni q lōge aū dictū ē illi cōmemorat: Tu vocaberis Cephas. qḋ interpretaf Petrus. Marcus aūt re capitulādo hoc cōmemorauit. Cū enīꝫ vellet noīa.xij. aplorꝫ enumerare: ⁊ necesse hēret Petrū dicere: breuiter insinua re voluit ꝙ nō hoc antea vocaref fꝫ hoc ei dn̄s nouū iposu ent. BEDA. Ideo aūt dn̄s voluit eū pus aliter vocari: vt ex ipsa cōmutatōe nois sacrm̄ cōmēdaref. idē ē q̄ grece siue latine Petrus qḋ syriace Cephas ⁊ in vtraqꝫ lingua nomē a petra deriuatū ē. nec dubiū q̄n illa de q̄ Paulꝰ ait. Petra autem erat Christus. Nā sicut lux v̄a erat ⁊ Christus dona uit aplīs vt lux mundi vocef: sic ⁊ Simōi q credebat in pe trā Christus petre largitꝰ est nomē. HIERO. De obedie tia aūt quā Simon significat ascenditur ad agnitionē quaꝫ significat Petrus. Sequitur ⁊ iacobū zebe. ⁊ Jo.fra. Jaco. BEDA. Subaudif a supiorib' vocauit ad se ascēdēs in mōtē. HIE. Jacobū.s.q supplātauit hꝫ tota desideria car nis ⁊ Joānē q grā accepit:qḋ alij p laborē tenēt. Seqf: Et impo eis noia boanerges. CHRY. Filios quidem zebedei sic noīat pp hoc ꝙ magna ⁊ clara diuinitatis edicta debebāt orbi terre diffūdere. HIERO. Uel p hoc triū supiorꝫ su blime ōndif meritū q ī mōte mererī audire tonitruūꝫ pris p nubē de filio tonātis. Hic ē filꝰ meus dilectꝰ. vt ⁊ ipi per nubē carnis ⁊ ignē vbi q̄si fulgura i pluuiā i terris sparge rēt: qm̄ dn̄s fulgura ī pluuiaꝫ fecit vt extinguat misericordia qḋ iudiciū vrit. Seqf: Et Andreā.q viriliter vim facit pdi tōi. ⁊ vt rīsum mortis ī se sp habeat ⁊ aīa eius sit semp i ma nibꝰ suis. BEDA. Andreas.n. grecum nomen est: ⁊ inter ptaf virilis ab arach qḋ ē vir: qꝛ viriliter dn̄o adhesit. Seqf: Et Philippū. HIERO. Qui est os lāpadis q illuminare pōt ore qḋ corde cōcepit cui dedit dn̄s aptōeꝫ oris illumi nātis. Scimꝰ hūc modū locutōis ppriū eē diuinarꝫ scriptu rarꝫ: ꝙ hebrea noia ad aliqḋ mysteriū significatōis sunt po sita. Seqf: Et Bartholomeū.q est filius suspēdentis aq̄s: il lius.s.q dixit: Et mādabo nubibus meis ne pluāt sup eum imbrē. Nomen v̄o filij dei p pacē ⁊ dilectionē acquirif inimi ci. Beati n. pacifici: qm̄ filij dei fiēt. Et diligite inimicos ve stros vt filij dei sitis. Sequif: Et Mattheū.q est donatus cui donaf a domino: vt nō solū remissionē peccatorꝫ adipi scaf fꝫ numero ascribaf aplorꝫ. Et Thomā.q ē abyssus: multa.n. pfunda sciētes dei numine pferūt. Seqtur Et Ja cobū Alphei.i.docti vel millesimi:cuius a latere cadēt mil le. h alter Jacobꝰ ē:cui colluctatio nō ē aduersus carnē ⁊ sā guinē fꝫ aduersus spūales neqtias. Seqtur Et Thadeū.i. e corculus.i.cordis cultor q cōseruat cor suū omni custodia. BEDA. Thadeus aūt ipe est quē Lucas in euangelio ⁊ in actibus aplorꝫ iudā iacobi noiat. erat.n. frater iacobi fra tris domini vt ipe in epistola sua scripsit. Seqtur: Et symo nē chananeū ⁊ iudā scarioth q tradidit illū. Hec cū addita mēto posuit distinctionem Simonis Petri ⁊ iude Jacobi. Simon aūt chananeus dicif ab chana vico galilee: Judas aūt scarioth a vico in quo ortus est: aut ex tribu isachar dici tur. HIERO. Quomō iter apostolos cōputaf: vt disca mus ꝙ deus nō repellit aliquē ppter futurā maliciam sed ppter psenteꝫ virtutē dignū facit habere. HIERO. Sy mon autē ponens tristiciā interptatur. Beati namqꝫ qui lu gent nunc qm̄ ipsi cōsolabunf. Chananeus aūt.i.çelotes di cif quē çelus domus dei comedit. Judas autem scarioth ē qui non delet peccatū suū p penitentiā. iudas.n. confitens vel gloriosus interpretatur: scarioth autem memoria mor tis. Sunt autem confessores multi in ecclesia superbi et gloriosi: vt symon magus ⁊ arrius ⁊ ceteri heretici. quorū

memoria mortalis ideo in ecclesia celebratur vt canitur.

¶ Et veniūt i domū: ⁊ ꝯueīt iterū turba: ita vt nō possent neqȝ panē manducare: ⁊ cum audissent sui exierunt tenere eū. Dicebāt.n.quīa in furorē versus ē. Et scribe q ab hierosolymis dscēderāt dicebant quoniā beelzebub habet: ⁊ qꝛ in princi pe demoniorū eijcit demonia.

BEDA. Electos in mōte aplos dn̄s ad domū reducit q̄si eos admonēs: vt post acceptū aplat⁹ gradū ad ꝯsciaȝ suam redeant. vnde dicit̄ Et veniūt i domū ⁊ ꝯueniūt iterū turba itavt non possent neqȝ pa.mā. CHRY. Ingrate quidem erāt principū multitudines: quos īpedit a cognitiōe elatio: grata vero ꝑplī multitudo venit ad iesū. BEDA. Quā bea ta v̄o frequētia turbe ꝯfluētis cui tantū fuit cure ad obtinē dā salutē vt auctori salutis cū his q secū erāt nec vescēdi q dē hora libera maneret: sȝ quē turba freq̄ntat externa hūc ꝓpinquoꝝ estimatio paruipēdit. Sequit̄ enī. Et cum audi. sui exi.te eū. Qz enī altitudinē sapie quā audiebāt cape nō poterāt: q̄si in alieno eū sensu locutū esse credebant. vn̄ seq tur. Dicebāt enī quoniā in fur.ver.ē. TEOPHI. Idest d̄ mōiū h̄ȝ ⁊ furit; ⁊ iō eū tenere volebāt. vt icarcerarēt tanq̄ demoniacum. Et qdem sui hoc volebant.i.ꝓpinqui forte compatriote eius vel fratres eius. Stulta autem fuit insa nia q tantorū miraculorū diuine sapie factorē i furiā verti ꝯspicit. BEDA. Multū aūt distat inter eos q verbū dei pro mētis tarditate nō intelligūt: q̄les fuerūt de qb⁹ dictū ē: et eos q hoc qd̄ itelligūt de industria blasphemāt de qb⁹ subdit̄. Et scribe q ab hiero.descē. dice.qm̄ beelçe.h̄ȝ. Que eni negare nequerāt: sinistra īterpratiōe ꝑuertere laborāt: q̄ si nō deitatis opa esēt: sȝ īmūdissimi spūs.i.beelçebub: q dꝯ erat acharon. Nā beel qdē ipse ē baalçebub aūt musca vo cat̄. Beelçebub ḡ.i. vir muscarū iterptat̄. ob sordes imolati cruoris ex cui⁹ spurcissimo ritu pncipē demonioꝝ eū noia bāt cū subdūt: Et qꝛ i pn̄.d̄.eijcit demōia. HIERO. My stice aūt dom⁹ ad quā veniūt primitiua ē eccl̄a. Turbe q̄ im pediūt panē māducari.peccata ⁊ vitia sūt: qꝛ q māducat in digne iudiciū sibi māducat ⁊ bibit. BEDA. Scribe ēt ab hierosolymis descēdētes blasphemāt. Turba v̄o ab hiero solymis veniēs secuta ē dn̄m: ⁊ ab alijs legionibꝯ iudeoꝝ si ue gētiū: qꝛ sic erat passionis tēp⁹ futurū: vt turba illū ꝑplī iudeoꝝ cū palmis ac laudib⁹ hierosolymā ꝑduceret videre gētiles dsiderarēt: sȝ scribe et pharisei d̄ ei⁹ morte tractarēt.

¶ Et ꝯuocans eis: in pabolis dicebat illis: Quō pōt sathanas sathanā eijcere: Et si regnū in se di uidat̄: nō pōt stare regnū illud. Et si dom⁹ supra semetipsam dispartiatur: nō pōt dom⁹ illa stare. Et si sathanas ꝯsurrexerit in semetipsum: dispar tit⁹ ē ⁊ n̄ poterit stare: sȝ finē h̄ȝ. Nēo pōt vasa for tis i domū igressus diripe: nisi pri⁹ fortē alliget: ⁊ tūc domū ei⁹ diripiet. Amē dico vobis qm̄ oīa di mittent̄ filijs hoīuȝ peccata ⁊ blasphemie quib⁹ blasphemauerint. q aūt blasphemauerit i spiritū scm̄ nō h̄ȝ remissionē i eternū: sed reus erit eterni delicti quoniā dicebāt: spm̄ immundū habet.

CHRY. Posita blasphemia scribarū: dn̄s ōndit impos sibile fore qd̄ dicebant suā ꝓbationē exēplo ꝯfirmās. vn̄ di cit: Et cō.eis i pa.di.illis: Quō pōt sa.sat.eijcere: q̄si diceret: Regnū ꝯtra se intestino bello diuisum: necesse ē desolari. Quod ⁊ in domo ⁊ in ciuitate videtur. Quocirca etsi satha ne regnum in seipsum diuisum est: ita q̄ sathanas ab ho minibus repellat sathanam: desolatio regni demonum ap propinquauit. regnū aūt eoꝝ est i hoc q̄ hoīes subditos te neant. Si igr̄ ab hoībus pellūt̄ hoc nō est aliud q̄ regnū eo rū dissolui. Si aūt adhuc in hoīb⁹ tenēt ptātē: manifestū ē q̄ regnū maligni adhuc stat: ⁊ nō est cōtra seipsuȝ diuisum.

GLO. Et qꝛ iam ostendit exēplo q̄ demō demonē nō ex pellit: ōndit quō possit expelli dicēs: Nemo pōt va.for.⁊c.

HIERO. Exēplū tale est: fortis est demō: vas ei⁹ sunt ho mines iqb⁹ recipit̄. Nisi ergo qs prius vincat demonē ⁊ al liget: quō vasa eius.i.demoniacos ab eo diripiet: Sic ⁊ ego q diripio vasa eius.i.libero hoīes a demoniaca passione p⁹ alligo demones ⁊ supero eos ⁊ inimicus eoꝝ sū. Quō ergo dicitis q̄ beelçebub habeo ⁊ demonū amicus existēs demo nia eijcio: BEDA. Alligauit ēt dn̄s fortē.i.diabolū: hoc est electorū seductiōe ꝯpescuit: ⁊ ingressus in domū.i.in mū dū. domū eius ⁊ vasa.i.hoīes diripuit: qꝛ ereptos a diaboli laqueis ecclesie sue adunauit. Uel domū eius diripuit: qꝛ omnes mundi partes quib⁹ olim hostis dn̄abatur antiqu⁹ apostolis eoꝝqȝ successorib⁹ distribuit: vt populos ad viaȝ vite ꝯuerterēt. Ōndit āt dn̄s q̄ grāde scelus ꝯmitterent: q hoc quod dei eē cognouerāt. diaboli esse clamabāt cuȝ sub dit: Amen dico vobis qm̄ oīa dimit.offi.qui ho.pec.⁊ blas.q bus blasphe. Omnia quidem peccata ⁊ blasphemie non passim dimittunt̄ oībus hominibus: sed his qui dignā ꝑ ꝑ rorib⁹ suis in hac vita pniaȝ egerint: ⁊ sic neqȝ vllū habȝ lo cū. Uel nouat⁹ nō penitētib⁹ qui i martyrio lapsi sunt ve niā neget esse tribuēdā: vel Origenes q asserit post iudiciū vniuersale transactis lȝ seculoꝝ voluntatib⁹ cūctos pecca tores veniā peccatoꝝ esse ꝯsecuturos. cuius errorē seq̄n tia domini verba redarguit cuȝ subdit̄: Qui aūt blasphe.in spm̄ scm̄ nō habet remissionē i eternū. CHRY. Et quidē blasphemiā q̄ circa eū erat excusatōeȝ habere dic. qꝛ tūc vi debat̄ homo despect⁹ ⁊ infimi generis sed iniuria dei remis sionē nō habet. Blasphemia aūt in spiritūsanctū cōtra deū fit. Est.n. spiritussancti operatio regnū dei: ⁊ ꝓpter hoc irre missibilē dicit esse spiritussancti blasphemiā. Pro eo autē qd̄ hic subdit̄: Sed erit reus eterni delicti. ali⁹ euangelista dicit: Neqȝ in hoc seculo neqȝ in futuro. Per qd̄ itelligit̄ iu diciū qd̄ est fm̄ legē ⁊ futurū. Cū.n. lex maledicentē deum occidi iubeat: in hoc legis secūde excusationē nō habet. om nis āt q baptiçat̄ extra hoc seculū fit. Latebat aūt iudeos remissio q̄ fit per baptismū. Qui ergo miracula ⁊ demonū eiectionē que solū sunt ꝓpria spiritussancti: demoni appro priat: nulla excusatio sibi de blasphemia relinquet̄. Sed ne qȝ blasphemia talis cū sit ꝯtra spiritū scm̄ remitti videtur. vnde exponēs subdit: Qm̄ dicebāt: Spiritū habet imūdū.

THEOPHI. Est autē intelligenduȝ q̄ veniā non cōse quent̄ nisi peniteant. Cuȝ vero in carne christi scandaliçan tur etiaȝ si non peniterent aliquid excusationis habebant: ⁊ remissionis aliquid consequebant̄. HIERO. Uel hoc dicit quis non merebitur penitentiaȝ agere vt recipiatur q christuȝ intelligens principem demoniorum esse dicebat.

BEDA. Neqȝ tamē hi qui spiritumsanctū non esse deū credunt irremissibilis blasphemie crimine tenentur: quia non inuidentia diabolica: sed humana ignorātia ducti hoc faciunt. AVGV. de verbis domini. Uel ipsa impeniten tia est blasphemia spiritussancti que non remittetur. Con tra eum spiritumsanctum quo peccata dimittuntur: ver bum dicit siue cogitatione siue lingua: qui sibi coꝛ impeni tens thesauriçat. Subiungit autem quoniam dicebant spi ritum immunduȝ habet: vt ostenderet hinc fuisse exortam causam vt hoc diceret eo q̄ dicerent eum in beelçebub de monem expellere: non quia esset blasphemia que non re mittitur: cuȝ ⁊ hec remittatur si recta penitentia consequa tur: sed hinc causa extitit vt a domino illa sententia profer retur facta mentione spiritus immundi quem aduersus se ipsum diuisum dn̄s ostendit propter spiritumsanctum: qui

cui quos colligit efficit i diuisos: petã q̃ aduersus se diuisa sunt dimittēdo: cū dono remissiōis non resistit. nisi q diui/ ni cordis ipenitētis habuerit. Nā alio loco dixerunt iudei de dño q demoniū haberet: nec tñ ibi aliquid dixit de bla sphemia spiritussci. q̃m nō ita obiecerūt spiritū imundū: vt i se diuisus ex ore eoꝝ posset ondi sicut beelzebub: a quo demones eyci posse dixerunt.

¶ Et venerūt mater ei⁹ ꝛ frēs: ꝛ foris stātes mi/ serunt ad eū: vocātes eū. Et sedebat circa eū tur/ ba ꝛ dicūt ei: Ecce mater tua ꝛ fratres tui foris querunt te. Et rñdens eis ait: Que ē mater mea ꝛ frēs mei? Et circūspiciens eos q in circuitu ei⁹ sedebāt ait: Ecce mater mea ꝛ fratres mei. Qui enim fecerit voluntatem dei: hic frater meus: ꝛ soror mea: ꝛ mater mea est.

THEOPHI. Quia ꝓpinq dñi venerāt tenere eū tanq̃ isanū versuz: mater eius amoris cōpassiōe detēta vēit ad ipz. vñ dr: Et venerūt mater ei⁹ ꝛ fratres: ꝛ foris stātes mi serunt ad eum vocātes eum. CHRY. Ex hoc aūt mani festū fit q nō semp cū eo erāt fratres eius ꝛ mater: q2 vero dilectus erat: ad eū ꝓpter reuerētiā ꝛ affectū veniūt de fo ris expectātes. vñ seqtur: Et sedebat circa eū turba ꝛ dicūt ei: Ecce mr̄ tua ꝛ fratres tui foris q̄runt te. BEDA. Fra/ tres dñi: nō filij sp virginis marie iuxta heluidiū: Nec filij ioseph ex alia vxore iuxta quosdā putādi sunt: sed ei⁹ poti⁹ itelligēdi sunt eē cognati. CHRY. Alter aūt euangelista dicit: q fratres ei⁹ nōdū credebant i eū: Cui ꝯuenit qd hic dr. q eū q̄rebant de foris expectātes. ꝛ fm eandē itentiōez dñs eoꝝ non sicut ꝓpinquoꝝ meminit. vñ seqr̄: Et respon dēs eis ait: Que ē mater mea ꝛ fratres mei? Hoc aūt nō di xit matrē ꝛ fratres oīno reprobādo sed ostendēs q super oēm cognatonē tpalē oportet ꝓpriā animā phonorare. vñ ꝯuenienter hoc dr̄ his q vocabāt ad ꝓpinquoꝝ collocutio nē q̄si ad aliqd vtilius q̄z sit doctriā salutis. BEDA: Ro gat⁹ ḡ officio verbi dissimulat egredi. nō materne refutans obsequz pietatis: sz paternis se misteriys amplius q̄z mater nis debere mōstrat affectib⁹. Nec iniuriose fratres ꝯtēnit: sz opus spūale carnis cognatōi pferens religiosio ̄ē cordiū copulā docet eē quā corpoꝝ. vnde seqr̄: Et circūspic. eos q circ. ei⁹ sedebāt ait: Ecce mr̄ mea ꝛ fratres mei. CHRY. In quo dominus ostēdit q oz eos q̄ fidei sunt ꝓpinqui pre oīb⁹ cōsanguineis honorare: Jesu: qdē aliqs mr̄ efficit pdi cido: q̄si. n. parit dñm quē cordi audiētis infuderit. HIE RO. Sciam⁹ āt nos esse fratres ei⁹ ꝛ sorores: si voluntatē pr̄is ipleuerimus: vt coheredes simus ei⁹. vnde seqr̄: Qui eni fecerit volūtatē dei hic frater me⁹ ꝛ soror mea ꝛ mater est. THEOPHI. Non ergo negās matrē hoc dixit: sed ostēdens q nō solū est digna honore pp hoc q genuit xp̄z: sed ꝛ ꝓpter oēz aliā virtutē. BEDA. Mystice aūt mater ꝛ fratres iesu sunt synagoga ex cuius carne est edit⁹ ꝛ popu lus iudeoꝝ: q saluatore int⁹ docēte: veniētes itrare neqūt cū spūaliter itelligere dicta neqūt. Preoccupās āt turba igredit: q2 differēte iudea: gētilitas fluxit ad xp̄z. foris enī stātes volūt dñz videre cognati ipi⁹: cū iudei se ad custodiā lre foris fixerūt: ꝛ xp̄z poti⁹ ad carnalia docēda cogūt exire q̄ se ad discēda spūalia cōsentiūt igredi: Si ḡ foris stātes nos ipsi agnoscuī parētes qūeadmodū nos agnoscemur si foris fuerim⁹. intus. n. ē verbū: Jtus est lumē. CA. IIII.

Et iterū cepit docere ad mare: ꝛ cō/ gregata ē ad euz turba multa: ita vt i nauim ascēdens sederet in mari. ꝛ omnis turba circa mare super terrā erat: ꝛ docebat eos i parabolis mul/ ta: ꝛ dicebat illis in doctrina sua: Audite: Ecce exijt seminās ad seminādū. Et dū seminat aliud cecidit circa viā: ꝛ venerunt volucres celi ꝛ co/ mederūt illō. Aliō vero cecidit sup petrosa vbi nō hūit terrā multā: ꝛ statī exortū ē: qm̄ nō hēbat altitudinē terre: ꝛ qñ exort⁹ est sol exestuauit: ꝛ eo q nō hēbat radicē exaruit. Et aliud cecidit in spīas: ꝛ ascēderūt spie ꝛ suffocauerūt illō ꝛ fru ctū nō dedit. Et aliud cecidit in terrā bonā: ꝛ da bat fructū ascēdētē ꝛ crescentē: ꝛ afferebat vnū tricesimū: ꝛ vnū sexagesimū: ꝛ vnū centesimuz. Et dicebat: Qui hz aures audiēdi audiat. Et cū esset singularis: iterrogauerūt eū hi q cū eo erāt duodecim parabolā. Et dicebat eis: Vobis da/ tū ē nosse mysteriū regni dei: illis āt q foris sunt i parabolis oia fiūt: vt videntes videāt ꝛ non vi deāt: ꝛ audiētes audiāt ꝛ ñ itelligāt: ne qñ ꝯuer/ tāt ꝛ dimittāt eis pctā. Et ait illis: Nescitis pa/ rabolā hanc? Et quō oēs pabolas cognoscetis? Qui seminat: verbum seminat. Hi autē sunt q circa viaz: vbi seminatur verbū: ꝛ cum audierit ꝯfestim venit sathanas ꝛ aufert verbū qd semi/ natū est i cordib⁹ eoꝝ. Et hi sūt similiter q sup pe trosa seminātur: q cū audierint verbū: statim cū gaudio accipiūt illud ꝛ nō hūt radicē i se: sed tē/ porales sunt: deinde orta tribulatione ꝛ persecu tione propter verbū cōfestim scādalizāt. Et alij sunt q in spinis seminātur. Hi sunt q verbum au diunt ꝛ erūne seculi ꝛ deceptio diuitiaꝝ ꝛ circa reliq cōcupiscentie itroeuntes suffocāt verbuz: ꝛ sine fructu efficitur. Et hi sunt q super terram bonā seminati sunt q audiūt verbū ꝛ suscipiunt ꝛ fructificant: vnum trigesimū: ꝛ vnum sexage simum: ꝛ vnum centesimum.

THEOPHI. Licet mrēz dñs sup⁹ negligere videret: tamē reueret eā. Cū ꝓpter eā nāqz egredit circa mare. vñ dr: Et iterū cepit iesus docere ad mare. BEDA. Si. n. euā gelū Matthei ispicim⁹ patet hāc doctrinā dñi ad mare ea dē die q̄ supiorē i domo celebratū eē fmonē. terminato. n. pūo fmōe cōtinuo subiūxit matthe⁹ dicēs: In illo die exiēs de domo sedebat ad mare. HIERO. Cepit āt docere ad mare vt loc⁹ docēdi idicet auditores amaros fuisse ꝛ insta biles. BEDA: Relicta ei domo cepit docere ad mare: q2 relicta synagoga ad colligēdā p apostolos ppl̄i gētilis mul titudinē vēit. vñ seqr̄: Et cōgre. ē ad eū turba mul. ita vt in nauē ascēdēs sederet i mari. CHRY. Quod nō sine cā fa ctū ē itelligi: sz vt post se neminē dimitteret: sz oēs audito res ante faciē hēret. BEDA: Prefigurabat aūt hec nauis eccl'a i medio natōuz edificandā. in q̄ dñs dilectā sibi con secrat māsionez. Seqr̄: Et dicebat illis i para. mul. HIE. RO. Parabola ē rez nā discrepātiū sub aliq̄ similitudine fcā ꝯparatio. Greco. n. vocabulo dr̄ similitudo qñ illō qd i/ telligi volum⁹: p ꝯpatōes aliqs idicam⁹. Sic. n. ferreū quē piā dicimus: qñ duz ac fortē ꝯsideram⁹ itelligi: cū velocē vētis aut auib⁹ cōparam⁹. Loqr̄ āt turbis i parabolis mo re pudētie sue: vt q celestia capere nō poterāt: p similitudi nē terrenā: audita pcipere potuissent. CRHY. Erigit eni

ꝑ parabolā audiētiū mētē vt māifestiorem ſmonē faceret res viſu oñdēs. THEOPHI. Et vt attētiores faceret auditores pmā pabolā ꝓponit de ſemine qḋ ē vbū dei. vñ ſeq̄r Et dicebat illis ī doctria ſua nō morſi nō ꝓphetaꝝ qꝛ ſuū ꝑdicat euāgeliū. Exijt ſeminās ad ſeminādum. Seminās aūt xps ē. CHRY. Nō āt loco exiuit q ꝑſens exitit oib⁹ ꝛ iplet ſꝫ habitu ꝛ diſpēſatōe q̄ nob factꝰ ē ꝓpīquoꝛ p carnis amictū. Quia .n. nō valebam⁹ īre ad eū peccatis ipedientib⁹ iter nr̄ꝫ ipe exijt ad nos. Exijt āt ꝑdicās pietatis ſeminare ſermonē quē copioſe loq̄baṫ. Nō aūt iculcat ſmonē eūdē ī eo qḋ dicit Exijt ſeminās ad ſeminādū. exit enīꝫ aliq̄ſ ſeminās aut vt faciat nouale aut herbas malos euellat aut aliqd aliud opeṫ. Iſte aūt exijt ad ſeminandū. BEDA. Uel exijt ad ſeminādū cū poſt vocatā ad fideꝫ ſuam ptē ſynagoge electā ad vocatōeꝫ quoq̄ꝫ gētiū grē ſue dona diffudit. CHRY. Sicut āt ſeminās nō diſcernit terram ſubiectā ſꝫ ſimplr ꝛ abſq̄ꝫ diſcretione ſemē mittit: ſic ꝛ ipe oēs alloqṫ. Et ad hoc ſignificādū ſubdit: Et dum ſeminat aliḋ cecidit circa viā. THEOPHI. Uide qꝛ nō dixit ꝙ pīecit illud ī viaꝫ: ſꝫ qꝛ cecidit. q enī ſeminat quātū ī ſe ē in terrā bonā ꝓijcit: ſꝫ illa ſi ſit mala corrūpit vbū. Uia āt xps ē. īfideles aūt ſunt circa viā .i. extra xp̄m. BEDA. Uel via ē mēs ſedulo malaꝝ cogitationū motu trita: ne vbi ſemen ī ea germinare ſufficiat. Et iō q̄cqd boni ſeminis vicina talis vie cōtigerit perit ꝛ a demōib⁹ rapiṫ. vñ ſeq̄r. Et vene. volu. ce. ꝛ cōme illud. Recte aūt demōes volucres celi dicūṫ ſiue qꝛ celeſtis ſpūaliſq̄ꝫ ſunt nāe: ſiue qꝛ ī aere habitāt. Uel q ſunt circa viā ſunt negligētes ꝛ deſides. Seq̄r. Aliḋ vero cecidit ſupra petroſa. Petrā dicit duritiā ꝓterue vētis: terrā lenitatē aīe obediētie: ſolē feruorē pſecutōis ſeuiētis. Altitudo ꝗ terre q̄ ſemē dei debuerat accipe ꝓbitas ē animi diſciplinis celeſtib⁹ exercitati: atq̄ꝫ ad obediēdū diuinis eloquijs regulariter īſtituti. Petroſa āt loca q̄ vīꝫ radicis ſuſcipiēde nō habēt illa ſūt ꝑcordia q̄ dulcedie tm̄ audiri ſmonis ac pmiſſis celeſtib⁹ ad horā delectāṫ ſꝫ ī tpe tētatōis recedūt qꝛ parꝝ ē ī eis ſalutaris deſiderij qḋ ſemē vite ꝯcipiat.

THEOPHI. Uel petroſi ſūt q modicū adherentes petre .i. xp̄o inq̄tū ad tp̄s vbū recipiūt poſtmodū abiciūt recedētes. Seq̄r. Et aliud cecidit iter ſpinas. ꝑ qḋ ſignantur aīe mlta curātes. Spine .n. cure ſūt. CHRY. Ulteri⁹ vo ponit terrā bonā dicēs: Et aliud cecidit ī terrā bonā. Secūdū .n. conditōeꝫ terre ē dña fructuū. Multa ē aūt dilectio ſeminātis ad hoīes qm̄ ꝛ pmos cōmēdat: ꝛ ſecūdos nō reycit: ꝛ tertijs tribuit locū. THEOPHI. Uide ēt quō mali ſūt plurimi: ꝛ pauci q ſaluāṫ: q̄rta .n. pars ſeminis ſuerit ſaluata. CHRY. Nō tm̄ maior ps ſeminis occaſiōe amittitur ſeminātis: ſꝫ terre recipiētis .i. aīe audiētis. ꝛ qdē materialis agricola hoc mō ſeminādo cōgrue icuſareṫ. Nō .n. ignorat lapidē aut viā aut terrā ſpinoſaꝫ terrā pinguē non fieri. In rōnabilib⁹ vo nō ē ſic. Petrā .n. poſſibile ē fieri terrā pinguē: ꝛ viā nō cōculcari: ꝛ deſtrui ſpinas: qḋ ſi fieri non poſſet nō ibi ſeminaſſet. Per hoc q̄ nob̄ tribuit penitentie ſpeꝫ. Seq̄r Et dicebat q hꝫ aures audiendi audiat. HIERO. Quotiēs hec admōitio ī euāgelio aut ī apocalipſi ioānis iterponiṫ myſticū ē qḋ dr̄ atq̄ꝫ ad audiēdū diſcēdūq̄ꝫ īſinuat. Aures .n. audiēdi ſunt cordis ꝛ ſenſus iterioris aures obediēdi ꝛ faciēdi q̄ iuſſa ſunt. Seq̄r: ꝛ cū eſſet ſingularis iterrogabāt eū hi q cū eo erāt .xij. pabolam exponere. ꝛ dice. eis Uob̄ datū ē ſcire myſteriū regni dei. illis aūt q foris ſūt ī para oīa fiūt. BEDA. Qua ſi diceret: vos q eſtis digni oīa q̄ ad ꝑdicatōeꝫ ſūt cōgrua edoceri parabolaꝝ manifeſtationē addiſcetis. Ad iſtos aūt pabolis verſus ſūꝫ: qꝛ digni nō ſūt addiſcere pp coꝝ maliciā. Qui .n. legis quā acceꝑant obediētiā nō tenebāt iuſtū ſunt vt nouū ſermōis pticipatiōnē nō haberēt: ſꝫ ab vtroq̄ꝫ ſunt alieni. Oſtēdit .n. per diſcipuloꝝ obediētiā ꝙ ꝑ ꝯtrariū idigni facti ſūt reliq myſtice doctrīe. Poſtea vo iductōe vocis ꝓphetice coꝝ ꝯfir dit neqtiā: tāq̄ a lōge cōfutatā. vnde ſeq̄r: Ut vidētes videant ꝛ nō videāt: ꝛ audietes audiant ꝛ nō itelligāt. Quaſi di. vt ꝓphetia ipleaṫ q̄ hoc ꝑdicit. THEOPHI. De⁹ .n. eos fecit vidētes .i. itelligētes bonū. Ipſi vo nō vidēt volūtarie ſe fingētes nō videre ne ꝯuertanṫ ꝛ corrigāt ſe tanq̄ ſue ſaluti inuiderent. Seq̄tur: Nequando ꝯuer. ꝛ di. eis pec.

CHRY. Sic q̄ vidēt ꝛ n̄ vidēt audiūt ꝛ nō itelligūt. Qḋ .n. vidēt ꝛ audiūt cōtingit eis ex grā dei. ſed qḋ vidēt ꝛ nō itelligūt: ꝯtingit eis qꝛ grāꝫ recipe nolūt ſꝫ oculos claudūt ꝛ fingūt ſe nō videre: neq̄ꝫ dictis acq̄eſcunt: ꝛ ſic a peccatis nō mutanṫ ꝑ hoc qḋ vidēt ꝛ audiūt: ſed ꝯtrariū patiuntur.

THEOPHI. Uel pōt alr̄ itelligi ꝙ reliq̄s loq̄baṫ in parabolis vt vidētes nō videant: ꝛ audiētes nō itelligāt. De⁹ .n. dat viſuꝫ ꝛ itellectum his q petūt: reliquos aūt obcecat ne ī maiorē redargutionē ſit eis qḋ cū itelligerēt, noluerint facere q̄ oꝫ. vñ ſeq̄r Ne q̄n ꝯuer. ꝛ di. eis pec. AUGU. de cōcor. euā. Uel hoc itelligunṫ peccatis ſuis meruiſſe vt nō itelligerēt ꝛ tm̄ hoc ipꝫ miſericorditer eis factū vt peccata ſua cognoſcerēt ꝛ ꝯuerſi veniam mererēt. HIERO. Illis ꝗ q foris ſūt ī pabol' oīa fiūt: ꝛ fcā .ſ. ꝛ vba ſaluatoris q̄ nꝫ ibi q̄ opabaṫ vtutib⁹ nꝫ ī eis q̄ ꝑdicabat archāis eū cognoſcere deū valēt. CHRY. Iōq̄ꝫ ad remiſſionē peccātoꝝ attigere n̄ valēt. De āt n̄ loq̄baṫ eis niſi ī pabol nec oīno lo q dñiſſtebat: demōſtrat ꝙ his q bono ꝓpiq̄ ſūt. ꝛ ſi ī ſeipis bonū n̄ habeāt occultū tn̄ eis oñdiṫ. Cū āt aliq̄s cū reuerētia ac recto corde accedit: occultoꝝ reuelationē cōſeq̄ṫ abūdāter. Cū aūt non ſana ſentit nec his q̄ iuſtis facilia ſūt. dign⁹ fiet nec etiā coꝝ auditu. Seq̄r. Et ait illis neſcitis parabolā hāc: ꝛ quō oēs parabolas cognoſcetis? HIERO. Opꝫ tebat ſiqdē vt illi qb⁹ ī parabolis loq̄baṫ; req̄rerēt qḋ nō intelligerēt: ꝛ ꝑ aplos quos cōtēptos habebāt diſcerēt myſteriū regni qḋ ipſi nō habebāt. GLO. Et iō dñs hec dicēs oñdit oportere eos ꝛ hāc pmā ꝛ oēs ꝯſtes pabolas intelligere. pp qḋ exponens ſubdit: Qui ſeminat: verbum ſeminat.

CHRY. Et qdē ꝓphete doctrinā populi plātatiōi vinee ꝯparant: hoc de ſeminatōe: manifeſtās ꝑ hoc ꝙ breuior eſt nūc ꝛ facilior obediētia ꝛ ſtatiꝫ fructū dabit. BEDA. In hac aūt dñi expoſitōe oēs coꝝ q̄ audire vbo ſalutis potuerūt ſi ad ſalutē ꝑuenire neq̄unt diſtātia ꝯphēdiṫ. ſunt naq̄ꝫ q vbū qḋ audiūt: nulla fide nullo itellectu: nulla ſaltē tentādi vtilitatis occaſiōe ꝑcipiūt. de qb⁹ dicit Hi autē ſunt q circa viā. Cordib⁹ .n. coꝝ mādatū vbū ꝯfeſtim imūdi ſpūs t⁹ q̄ſi vie trite volucres ſemē eripiūt. Sunt q audiūt vbi ꝛ vtilitatē ꝓbāt ꝛ deſideriū guſtāt. ſꝫ ne ad id qḋ ꝓbant ꝑueniāt alios h⁹ vite aduerſa terrēdo: alos ꝓſpa blandiēdo retardāt. de quoꝝ pmis dr̄: Et hi ſunt ſimiliter q ſupra petroſa. De alijs dr̄: Et alij ſunt q ī ſpinis. Spine aūt diuitie vocātur qꝛ cogitationū ſuaꝝ pūctōib⁹ mētē lacerāt: ꝛ cū vſq̄ꝫ ad peccatū ꝑtrahūt q̄ſi iſflicto vulnere cruētāt. Dicit autē: Et erūne ſeculi ꝛ deceptio diuitiaꝝ. Quēcūq̄ꝫ .n. ſuperacr⁹ diuitiaꝝ decipit apetitu: neceſſe ē mox curaꝝ erūna continuaꝝ affligat. Addit āt. Et circa reliq̄ ꝯcupiſcētie. qꝛ q mādatis dei ꝯtēptis circa reliq̄ cōcupiſcēs aberrat: ad gaudiū beatitudinis nō pōt attigere. Suffocāt aū t hē cōcupiſcētie vbū. qꝛ bonū deſideriū ad cor itrare nō ſinunt: q̄ſi aditū flat⁹ vitalis necāt. Excipiūṫ aūt ab his boiꝫ diffirētijs gentiles q nec audire vba vite mererēṫ. THEOPHI. Eoꝝ vo q ſemen ſuſcipiūt ꝯuēiēter rurſus tres ſūt gradus. vñ ſeq̄r: Et hi ſunt q ſup terrā bonam ſemi. Qui ī centū fructificāt: ſunt q ꝑfectā ꝛ obediētē habēt vitā vt vgines ꝛ heremite: Qui āt ī .lx. q mediocriter ſe hñt vt ꝯtinētes ꝛ q ī cenobio ſūt: Qui aūt .xxx. q pui qdē ſūt ſm ꝓpriā vtutē fructū ferētes. vt laici ꝛ q ī cōiugio ſūt. BEDA. Ul' .xxx. fructificat cum aliq̄s fidem ſancte trinitatis electorum cordibus inſinuat. lx. cum perfectionem docet bone operationis: con-

num cū celestis regni pmia demōstrat. Cētū nāq; cōputādo i decetā trāferunt. vnde recte in significatiōe ponunt pfe me btitudis. Terra āt bōa ē electoꝝ ɔscia q oib⁹ pdictis trib⁹ terris ɔ̄ria facit: qr ⁊ ɔmēdatū sibi semē vbi libēter excipit: ⁊ exceptū iter aduersa ⁊ pspa ɔstāter ad fruct⁹ vsq; tpa ɔseruat. HIERO. Uel fruct⁹ terre i. xxx⁹. ⁊ lx⁹. ⁊ cētesimo ɔiunct. hoc est lege ⁊ pphetia ⁊ euangelio.

¶ Et dicebat illis: Nunqd venit lucerna vt sub modio ponat aut sub lecto: Nōne vt sup cādelabrū ponat: Nō ē. n. aliqd abscōditū qd nō manifestet: nec factū ē occlūm qd nō veniat i palā. Si qs hʒ aures audiēdi audiat. Et dicebat illis: Uidete qd audiatis: In q̄ mēsura mensi fueritis remetiet vobis: ⁊ adijciet vobis. Qui. n. hʒ dabit illi: ⁊ q nō hʒ etiā qd haber auferet ab eo.

CHRY. Post interrogatiōez discipuloꝝ de parabola ac explanatiōe hui subiūgit. Et dicebat illis: Nunqd venit lucerna vt sub modio ponat aut sub lecto: nōne vt sup cā. po. q. d. ppter h parabola dicta est: nō vt inanifesta maneat aut occulta: tanq; sub modio aut sub lecto. ſʒ vt dignis manifestet. Lucerna in nobis ē intellectualis nā q̄ fm pportiōe illuminationis aut clare apparet: aut obscure. Si. n. meditatiōes q̄ nutriūt lumē: ac recordationes in qbus lucerna talis accēditur: negligant mox extinguit. HIERO. Ul' lucerna verbū ē de trib⁹ seminib⁹. Modi⁹ aut lect⁹ audit⁹ est inobediētuū. Cādelabꝝ apl'i sunt quos illuminant vbū dei. vn̄ seqt. Nō ē. n. aliqd abscō. Abscōditū ⁊ occultū: pabola seminis ē. In palā vo venit dū a dn̄o tractat. BEDA Uel hic dn̄s discipulos monet lucidos eē fm vitā ⁊ ɔuersatiōe. q. d. Sicut lucerna ad lucēdū ponit. sic ad vitāʒ nr̄aʒ oēs respiciēt. Itaq; studete bonā vitā hr̄e nō i angulis sedētes: sed lucerna estote. Lucerna. n. nō sub lecto ſʒ supra cādelabrū posita lucet. Quā qdē lucernā necesse ē ponere supra candelabrū. i. in altitudinē ɔuersatiōis que fm deū est vt ⁊ alijs lucere valeat: nō sub modio. i. circa gulā: neq; sub lecto. i. ocio. Nemo. n. q escis studʒ ⁊ requiē diligit: pōt eē lucerna oib⁹ lucēs. THEOPHI. Ul' qr tps vite nr̄e sub certa diuine puisiōis mēsura ɔtinet: recte modio cōparat. Lect⁹ vero aie corpus ē: in quo tēporaliter habitās qescit. Qui ergo amore vite tēporalis ⁊ illecebrarū carnaliū occultat verbū dei: modio vel lecto lucernā opit. Supra cādelabrū aūt ponit lucernā q corpus suum ministerio verbi dei subijcit. vel his typice figuram docet predicandi. vnde sequitur. Non enim aliquid est absconditū qd nō reueleī: neq; factū ē occultū qd nō in palā veniat. Quasi. d. nolite erubescere euangeliū: ſʒ inter tenebras psecutoꝝ lumē verbi dei supra corporis vr̄i cādelabrū leuate: firā mēte retinētes illū diē quo illūinabit ds abscōdita tenebrarū. tūc. n. ⁊ vos lau: ⁊ aduersarios pena manet eterna. CHRY. Uel aliter. Non est aliqd abscōditū. q. d. Si vos cū diligētia vitā duxeritis: accusatiōes lucernā vr̄aʒ nō poterūt obūbrare. THEOPHI. Unusqsq;. n. nr̄ʒ seu bonū aliqd seu malū i pterito fecerit manifestatur in psenti ⁊ multo magis in futuro. Quid enī est deo occultius: sed tamen ipse manifestat⁹ est in carne. Sequitur. Siquis habʒ aures audiat. BEDA. Idest siqs hʒ sensuʒ intelligēdi verbū dei: non se subtrahat: nō aurē ad fabulas ɔuertat: sed his q̄ veritas dixit accōmodet aurē scrutandi: manus iplendi: linguā pdicādi. Seqt. Et dicebat illis: Uidete qd audiatis. THEOPHI. Ut scilʒ nihil eoꝝ que vobis a me dicuntur subterfugiatis. In q̄ mensura mensi fueritis: remetietur vobis. i. quantam libet mensuram intētionis introducetis: tantā recipietis vtilitatē. BEDA. Uel aliter. Si solerter oia q̄ valetis bōa facere ac pximis itimare studueritis: aderit diuina pietas q̄ vob ⁊ in pn̄ti sensum altioꝝ capiēdi. ac potioꝝ gerēdi affectū cōferat: ⁊ in futuro eternā retributionē adijciet. Et ideo subdit. Et adijciet vob. HIERO. Uel al'r: Scdm mēsurā fidei vnicuiq; diuidit itelligētia mysterioꝝ: ⁊ scie ēt adijcient virtutes. Seqt. Qui enī hʒ dabit ei. i. q fidē hʒ: hēbit virtutē: ⁊ q hʒ op⁹ vbi: hēbit ⁊ itelligētiā mysterij. Et q non hʒ ecōtra fidē: defic virtute: ⁊ q nō hʒ op⁹ verbi ei⁹ itelligētia carct: ⁊ q nō itelligit. iā auditū pdidit. CHRY. Ul' al'r: Qui hʒ. s. affectū ⁊ volūtatē audiēdi ⁊ petēdi: dabit ei. Qui vero nō hʒ diuini audit⁹ desiderium: ⁊ qd ɔtingat hr̄e scripte legis auferet ab eo. BEDA. Nōnunq; eni lector igeniosus negligēdo se puat se sapia: quā tardus igenio studiosius elaborando degustat. CHRY. Pōt āt io dici q non hʒ: qr vitatē nō hʒ. dicit aūt qd hʒ ppter hoc q mēdaciū hʒ. putat enī aliquid se hr̄e qui mendacis intellectus existit.

¶ Et dicebat: Sic ē regnū dei: quēadmodū si hō iacet semē in terrā ⁊ dormiat ⁊ exurgat nocte ⁊ die: ⁊ semē germiet: ⁊ icrescat dū nescit ille. Ultro. n. terra fructificat primū herbā: deinde spicā deinde plenū frumētū i spica. Et cū ex se pduxerit fructus statiʒ mittit falcē qm̄ adest messis.

CHRY. Posuit supra parabolā de trib⁹ seminib⁹ diuersimode pditis: ⁊ vno saluato: cui⁹ fm pportionē fidei ⁊ operationis tres differētias oñdit. h vero parabolā ponit soluʒ de saluatis. vn̄ dicit: Et dicebat: Sic ē regnuʒ dei quēadmodū si hō iacet semē i terrā. HIERO. Regnū dī ecclesia ē q̄ regit a deo: ⁊ ipa regit hoies: ⁊ ɔtrarias virtutes ⁊ vitia calcat. CHRY. Ul' regnū dei dic̄ fidē q̄ est i ipʒ ac dispēsatione humanitatis: qd qdē regnū ē sicut si iaciat hō. Ipse. n. exn̄s deus ⁊ dei filius hō incōmutabiliter factus p nob: terrā seminauit. i. totū mūdū verbo diuine cognitionis illuminauit. HIERO. Semen. n. verbū vite est: terra corda hūana: ⁊ dormitio hoīs mors est saluatoris. Exurgit semen nocte ac die: qr post somnū christi: numerus credētiū p aduersa ⁊ pspera: magis magisq; germinabat i fide: ⁊ creuit i opere. CHRY. Uel exurgit ipe xp̄s q sedebat expectās p lōganimitatē q recipiētes semē fructificarēt. Surgit āt i. beniuolētie sue verbo ad fructificatiōes nos erigens p armā iusticie a dextris: qb⁹ significat dies: ⁊ a sinistris: qb⁹ significat nox psecutionū. p hec. n. semē germiat nec arescit. THEOPHI. Ul' al'r: Christ⁹ dormit. i. ascēdit i celū. vbi ſʒ dormire videat: surgit tn̄ nocte cū p tētatōes nos erigit i suā cognitiōez: die vero cū ppter orōnes nostrā disponit salutē. HIERO. Qd aūt dicit: Dū nescit ille. tropica ē locutio. i. nescire nos faciat qs fructus vsq; in finem afferat. CHRY. Uel dic̄ Nescit ille vt oñdat liberā volūtatem eoꝝ q vbū suscipiūt: volūtati. n. nr̄e cōmittit op⁹: ⁊ nō totuʒ ipe sol⁹ opat: ne bonū inuolūtariū videat. vn̄ subdit. Ultro. n. terra fructificat. i. nō necessitate coacta ɔtra pprīā volūtatē: ſʒ volūtate adducit ad fructificādū. Primū herbam. HIERO. Idest timorē. Initiū. n. sapiētie timor dn̄i. Deinde spicā. i. penitētiā lachrymosaʒ. Deide plenum fru. i spi. i. charitatē: plenitudo. n. legis ē charitas. CHRY. Uel primo herbā fructificat i lege nature paulatiʒ ad pfectuʒ crescēs. postmodū pducit spicas i manipulū colligēdas: ⁊ in altari dn̄o offerēdas in lege. s. moysi. postea plenū fructum in euāgelio. vl' qr nō solū oportet nos frondere p obediētiaʒ: ſʒ eē prudētes. ⁊ q̄si harūdinis spicas erectos psistere q̄ vētis agitantibus nō curātes. Oportet nos etiā aīam curare p assiduitatē memorie: vt tanq; spicas fructū gestemus. i. operatōeʒ virtutis cōpletā demōstrem⁹. THEOPHI. Herbā eniʒ germinamus cū principiū boni ostēdim⁹. deinde spicā cū resistere in tētatōib⁹ possumus deinde fructum cū pfectū qs operat. Sequit: Et cū ex se pduxerit fructus

statim mittit falcē: q̄ adest messis. HIERO. Falx ē mors vel iudicium qd̄ secat oīa: messis ē ɔsummatio seculi. GREGO. Uel aliter. Semē homo iactat ī terrā cū cordi suo bonā intentionē īserit. Dormit autē q ī spe boni opis qescit. Nocte vero exurgit ac die: q̄ inter aduersa ⁊ pspa pficit. Qd̄ ille nescit q adhuc metiri incrementa sua nō valet: ⁊ tñ ɔcepta virtus ad pfectū ducit. Cū igr̄ desideria bona ɔcipimus semē in terrā mittim᷒. Cū recte opari icipim᷒ herba sumus. Cū ad pfectū boni opis crescimus ad spicam peruenimus. Cū in eiusdē opatiōis pfectione solidamur: iam plenum frumentum in spica proferrimus.

¶ Et dicebat: Cui assimilabimus regnū dei: aut cui pabole cōpabim᷒ illud. Sicut granū synapis qd̄ cū seminatū fuerit in terra min᷒ est oīb᷒ seminib᷒ q̄ sūt in terra: ⁊ cū natū fuerit ascendit ī arborē: ⁊ fit mai᷒ oībus olerib᷒: ⁊ facit ramos magnos: ita vt possint sub vmbra ei᷒ aues celi hītare. Et talib᷒ multis pabolis loq̄bat̄ eis verbū put poterant audire. sine pabola aūt nō loq̄bat̄ eis. Seorsū aūt discipulis suis disserebat oīa.

GLO. Postq̄ posuit pabolā de fructificatiōe seīs euāgelii h̄ subiūgit aliā pabolā ad osīdēdā excellētiā doctrīe euāgelice ad oēs alias doctrīas. vñ dr̄: Et dicebat: Cui assimilabim᷒ regnū dei. THEO. Paruissimū qdē ē fidei vbū: Crede ī deū ⁊ saluus eris: s; sparsū sup terrā: pdicatio dilata ē ⁊ augmētata: ita vt celi volatilia. i. ɔtēplatiui hoīes ⁊ alti itellectu ⁊ cognitiōe sub eo habitēt. Quāti. n. sapiētes gētiliū relinq̄ntes sapiaz sub pdicatiōe euāgelii regeuerūt. oīuz igr̄ maior pdicatio fca ē. CHRY. Et ēt q̄ qd̄ fuit brēb᷒ ī breuib᷒ smōib᷒ nūciatū sapīa q̄ īter pfectos dr̄: dilatauit super oēs smōes: q̄ nihil mai᷒ ē hac vitate. THEOPHI. Ramos āt magnos fecit. qdā. n. aploꝝ ī Romam: ⁊ quidam in indiā: ⁊ qdā ī alias terre ptes sūt diuisi sic̄ rami. HIERO. Uel semē istō minimū ē timore magnū āt ī charitate: q̄ est maior oīb᷒ olerib᷒: q̄ ōs charitas ē: ⁊ oīs caro feniū. fecit āt ramos misicordie ⁊ ɔpassiōis: cū sub vmbra paupes xpī q sūt celi aīalia delectāt̄ hītare. BEDA. Hō āt q seminat a plerisq; saluator ipe itelligit̄: ab aliis aūt ipe hō seminās in corde suo. CHRY. Postea vō Marc᷒ breuitate gaudēs ostēdens pabolaꝝ nāz subiūgit: Et talib᷒ multis pabolis loq̄bat̄ eis vbū put po. audire. THEO. Qm̄. n. turbe erāt indocte a comestibilib᷒ ⁊ ɔsuetis nob᷒ īstruit eas ⁊ ppter hoc subdit: sine pabola āt nō loquebat̄ eis: vt. s. mouerentur ad accedēdū ⁊ iterrogādū. Seq̄r: Seorsū āt discip̄lis suis disserebat oīa. s. de q̄b᷒ īterrogabāt: vt ignorātes: nō simplr̄ oīa tā māifesta q̄ imāifesta. HIERO. Illi enī digni erāt seorsum audire mysteria ipenetrali ī timore sapie q remoti a cogitationū malaꝝ tumultibus in solitudine virtutum permanebant. Sapia enim in tempore ocii percipitur.

¶ Et ait illis in illa die cū sero eēt factū: Trāseam᷒ ɔtra. Et dimittētes turbā assumūt eū ita vt erat in naui ⁊ alie naues erāt cū illo. Et fcā ē procella magna venti: ⁊ fluctus mittebat in nauim ita vt iplerer̄ nauis. Et erat ipse ī puppi sup ceruical dormiēs: ⁊ excitāt eū: ⁊ dicunt illi: Magr̄: nō ad te ptinet q̄ perim᷒? Et exurgēs ɔminat᷒ ē vēto: ⁊ dixit mari: Tace: obmutesce. Et cessauit vēt᷒. Et facta ē trāqllitas magna. Et ait ill. Quid timidi estis? Necdū hētis fidē? et timuerūt timore magno: ⁊ dicebāt ad alterutrū: Quis putas est iste: quia mare ⁊ venti obediūt ei.

HIERO. Post doctrinā de hinc ad mare venit ⁊ fluctib᷒ turbat̄: vnde dr̄. Et ait illis in illa die cū sero eēt factū transeam᷒ ɔ. REMI. Tria enī legr̄ dn̄s habuisse refugia. s. nauis mōtis ⁊ deserti. quotiēs a turbis ɔprimebat̄ ad aliqd̄ istoꝝ refugiebat. Cū ergo vidit dn̄s turbas multas circa se carū importunitatē q̄si hō volēs declinare iussit discipulos suos trāsfretare. Seq̄r: Et dimit. tur. assu. eū ita vt erāt ī naui. CHRY. Discip̄los qdē assūpsit dn̄s vt visores fierēt futuri miraculi. s; solū ipos assumit: ne alii cognoscerēt ipsos eē tā modice fidei. vñ ad osīdendū q̄ sepatim alii trāsfretabāt subiūgit: Et alie na. er. cū illo. Ne āt supbirēt discipuli q̄ eos solos assūpserat piclitari eos pmittit. Et vt etiaz per hoc discerent tentationes viriliter sustinere. vnde seq̄r: Et fa. ē pro. ma. Ut aūt futuri miraculi maiorē eis ipmat sensum dat tēpus timori dormiēdo. vnde seq̄r: Et erat ip. ī pup. su. cer. dor. Si. n. vigilasset. aut nō timuissēt neq; rogassent tēpestate orta: aut eū aliqd tale facere non putassent.

THEOPHI. Dimisit āt eos icidere ī timorē piclitatōis vt ei᷒ vtutē ī seipis cognoscerēt: q alios ab eo bñficiatos videbāt. Dormiebat āt sup cer. nauis ligneū s. qdē. CHRY. Osīdēs suā hūilitatē: ⁊ ex hoc mltā sapiaz docēs. Nōdū āt discip̄li q circa eū existebāt ei᷒ gliā cognoscebāt. ⁊ qdē q̄ surgēs poterat vētis iperare credebāt: sed q̄ q̄escens seu dormiēs neq̄q̄. Et iō seq̄r: Et excitāt eū ⁊ dicūt ei. Magr̄ non ad te ptinet q̄ pim᷒? THEOPHI. Ipse aūt exurgens cōminat̄ pmo qdē vēto q maris tēpestatē ⁊ fluct᷒ faciebat ⁊ hoc est qd̄ subdit̄: Et exurgēs cōmi. ē vēto. deīde vero pcipit mari. vñ seqtur: Et dixit mari: tace: obmutesce. GLO. Ex cōmotōe. n. maris qdā sonitus ɔsurgit: q videt̄ rē q̄daz maris locutio piculū cōminātis ⁊ iō ɔueniētes sub q̄dā methaphora trāquillitatē imperat taciturnitatis vocabulo: sicut ⁊ in cohibitōe ventoꝝ q sua violētia mare cōturbāt: cōminationē nolanit. Solēt. n. ptātē habētes eos q violentia pacē hoīum cōturbāt cōminatōe penaꝝ refrenare. Per h̄ ergo dat̄ intelligi q̄ sicut rex aliqs pōt cōminatōe violētos cōprimere ⁊ suis edictis murmur subiecti ppl̄i mitigare: ita christus rex vniuerse creature ex ptāte sua cōminatōe vētos cohibuit violētiā: ⁊ mari taciturnitatē indixit ⁊ statiz ē effectus secut᷒. Seqtur enī: Et cessauit vē. eui. s. fuerat cōminat᷒. Et facta ē tranqllitas magna. s. i mari. cui taciturnitatē idixerat. THEO. Cōminat᷒ ē etiā ⁊ discipulis tāq̄ fidē nō habētib᷒. Seq̄r. n. Et ait illis: Quid timidi estis? necdū habetis fidē? Si. n. habuissent fidē credidissent q̄ etiaz dormiēs suare eos potuisset icolumes. Seq̄r: Et timuerūt timore magno ⁊ dicebāt ad alterutrū. Quis putas est iste q̄ venti ⁊ mare obediūt ei? Etenī dubie habebāt se erga eū. Inquantū. n. iussu mare placuit: nō baculo vt moyses: non pcib᷒ vt helise᷒ iordanē: neq; archaz vt iesus naue: s; h̄ vere de᷒ eis videbat̄: sm̄ vō q̄ dormiebat hō. HIERO. Mystice enī vero puppis eccl̄ie est initiū ī q̄ dn̄s corporalr̄ dormit: q̄ nūq̄ dormit q custodit israel. puppis. n. mortuos pellib᷒ viuos cōtinet: ⁊ fluct᷒ arcet: ⁊ ligno solidat̄. i. cruce ⁊ morte dn̄i eccl̄ia saluat̄. Ceruical corp᷒ dn̄i ē cui diuinitas sicut caput iclinata ē. Uent᷒ aūt ⁊ mare: demones ⁊ psecutores sūt q̄b᷒ dicit: Tace: qñ cōpescit edicta regū iniquoꝝ vt voluerit. Trāqllitas magna ē pax eccl̄e post psiurā: siue theorica post vitā actiuā. BEDA. Uel nauicula quā ascēdit: passiōis arbor itelligit̄ p quā fideles ad securitatē secum littoris puenīūt. Alie naues q̄ fuisse dicunt̄ cū dn̄o: alios significāt q s de dn̄ice crucis ībuti sunt: nō tñ turbine tribulatiōnū pulsati. Uel post tētationū pcellas serenitate pacis vtūtur. Discip̄lis āt nauigātib᷒ xp̄s obdormiuit: q̄ fidelib᷒ futuri regni getē meditātib᷒ tp̄s dn̄ice passiōis aduenit. vñ h̄ sero factū fuisse phibet̄: vt nō solis occubitū nō sola dn̄i dormitio s; ipa discedētis lucis hora significet. Ascēdēte āt illo puppim crucis. fluct᷒ blasphemātium ɔsecutoꝝ assurgūt

demoniacis excitati procellis quibus tamen non ipsius patientia turbatur: sed discipulorum imbecillitas concutitur. Excitant autem discipuli dominum: quem cuius mortem viderant maximis votis resurrectionem querebant. Vero exurgens comminatus est: quia resurrectione celebrata diaboli superbiam stravit. Mare silere precepit: quia iudeorum rabiem resurgendo deiecit. Discipuli autem arguuntur: quia post resurrectionem exprobravit eis incredulitatem eorum. Et nos quoque cum signo dominice crucis ibuti seculum relinquere disponimus: navem cum Iesu conscendimus: mare transire conamur: sed nobis navigantibus inter equoris fremitus obdormit: quando inter medios virtutum visus: vel immundorum spirituum vel hominum pravorum vel ipsarum nostrarum cogitationum impetus amoris flamma refrigescit. Verum inter huiusmodi procellas illum sedulo excitemus: mox tempestatem compescet: refundet tranquillitatem: portum salutis indulgebit.

Capitulum. .V.

Et venerunt trans fretum maris in regionem gerasenorum. Et exeunti ei de navi statim occurrit de monumentis homo in spiritu immundo: qui domicilium habebat in monumentis. Et neque cathenis iam quisquam poterat eum ligare: quoniam sepe compedibus et cathenis vinctus dirupisset cathenas: et compedes comminuisset: et nemo poterat eum domare. Et semper die ac nocte in monumentis et in montibus erat clamans et concidens se lapidibus. Videns autem iesum a longe cucurrit et adoravit eum: et clamans voce magna dixit: quid mihi et tibi iesu fili dei altissimi adiuro te per deum ne me torqueas. Dicebat enim illi: Exi spiritus immunde ab homine isto. Et interrogabat eum Quod tibi nomen est? Et dicit ei: Legio mihi nomen est: quia multi sumus. Et deprecabatur eum multum ne se expelleret extra regionem. Erat autem ibi circa montem grex porcorum magnus pascens in agris. Et deprecabantur eum spiritus dicentes. Mitte nos in porcos ut in eos introeamus. Et concessit eis statim iesus. Et exeuntes spiritus immundi introierunt in porcos et magno impetu grex precipitatus est in mare ad duo milia et suffocati sunt in mari. Qui autem pascebant eos fugerunt et nunciaverunt in civitatem et in agros. Et egressi sunt videre quid esset factum: et venerunt ad iesum: et vident illum qui a demonio vexabatur sedentem vestitum et sane mentis: et timuerunt. Et narraverunt illis qui viderant qualiter factum esset ei qui demonium habuerat: et de porcis. Et rogare ceperunt eum: ut discederet de finibus eorum. Cumque ascenderet navim: cepit illum deprecari qui a demonio vexatus fuerat ut esset cum illo: et non admisit eum: sed ait illi: Vade in domum tuam ad tuos: et annuncia illis quanta tibi dominus fecerit: et misertus sit tui. Et abijt et cepit predicare in decapoli quanta sibi fecisset iesus: et omnes mirabantur.

THEOPHI. Qui in navicula erant querebant adinvicem Quis putas est iste: inimicorum testimonio confirmatur quis esset: Accessit enim demoniacus confitens ipsum esse filium dei. ad quod narrandum euangelista accedens dicit. Et vene. trans fre. ma. in regi. gerasenorum. BEDA. Geraça est urbs insignis arabie trans iordanem iuxta montem galaad quam tenuit tribus manasse non longe a stagno tyberiadis in quod porci precipitati sunt. CHRY. Sed tamen neque geraçenorum neque gerasinorum exquisita scriptura continet. sed gergesinorum. geraça enim civitas est iudee: et nequaquam in ea est mare. geraça vero arabie civitas est neque mare neque stagnum proximum habens. Et ne tam euidens mendacium euangeliste dixisse videantur: viri tam diligenter scientes que circa iudeam erant: gergese quidem antiquitus civitas fuit nunc tyberias nuncupata. circa quam precipuum est circumpositum stagnum. Sequitur. Et exe. ei de na. sta. occur. ei de monu. homo. AVGV. de con. euan. Cum Mattheus dicat duos fuisse marcus et lucas unum commemorant: ut intelligas unum eorum fuisse personae alicuius clarioris quem regio illa maxime dolebat. CHRY. Vel videtur quod marcus et lucas illud quod erat miserabilius narraverunt: et propter hoc diffusius quod illi contigebat enarrant. Sequitur enim. Et neque cathenis iam quisquam eum poterat ligare. Dixerunt ergo simpliciter demoniacum unum: non querendo: vel ut virtutem maiorem ostenderent operantis. Nam qui unum talem curaverat: non erat ei impossibile multos alios curare. nec tamen hic dissonantia demonstratur. Non enim dixerunt quod unus solus erat: quod si dixissent Mattheo contradicere viderentur. Habitabant autem in monumentis demones erroneum dogma multis volentes immittere quod decedentium anime in demones convertebantur. GREGO. Nisse. Paraverat autem se cetus demonum ad resistendum divine potestati. Cum autem appropinquaret qui potestatem habet super omnia exclamant eminentem eius virtutem. unde sequitur. Videns autem iesum a lo. cucur. et adora. eum: et cla. vo. magna et di. quid mi. et tibi iesu fili dei altissimi. CHRY. Vide demonem duplici passione divisum: audacia et timore: reluctatur et orat: quasi questionem aliquam intentans vult scire quid sibi et iesu commune. q. d. quare de cam eycis me ab hominibus cum sint mei. BEDA. Que autem impietas est iudeorum eum dicere in principe demoniorum eiecisse demonia: quem et ipsa demonia fatentur nihil secum habere commune. CYRIL. Deinde orans subiungit: Adiuro te per deum ne me torqueas. emissionem enim reputabat tormentum: vel etiam insensibiliter torquebatur. CHRY. Quamvis enim mali sint demones sciunt tamen quod ipsos propter peccata expectat ultimo aliqua pena. quia vero nondum eis tempus ultime pene advenerat: firmissime cognoscebant: maxime cum permissum esset eis hominibus commisceri. Sed quia christus comprehenderat eos tanta mala perpetrare: putabant quod propter factorum excessum ultimum punitionis tempus minime expectaret propter hoc supplicant ne torqueantur. BEDA. Magnum enim tormentum est demonia lesione hominis cessare: et tanto dimittit gravius quanto possidet durius. Sequitur enim. Di. enim illi. Exi spiritus im. ab ho. isto. CYRIL. Attendas expugnabilem virtutem christi: coquassat sathanam: enim verba christi sunt ignis et flamma: secundum quod psalmista dicit: Liquefacti sunt montes a facie dei. i. sublimes et superbe virtutes. Sequitur: Et inter. eum quod tibi nomen est: THEOPHI. Interrogat quidem dominus non ut ipse sciret: sed ut ceteri sciant multitudinem habitantium demonum. CHRY. Ne si ipse diceret quod multi sunt: incredibile fieret. vult igitur quod ipsi confiteantur quod multi erant. unde sequitur: Et di. ei. legio mi. no. est quia mul. sumus. Non dicit determinatum numerum sed multitudinem. non enim prodest ad sciam exquisitio numeri. BEDA: Confessa autem publice peste quam fures tolerabat virtus curantis gratior appet. Sed et nostri temporis sacerdotes qui per exorcismi gratiam eijcere noverunt solent dicere patientes non aliter valere curari nisi quantum sapere possunt omne quod ab immundis spiritibus visu: auditu: gustu: tactu vel alio quolibet corporis aut animi sensu vigilantes dormientes ve pertulerint: confitendo patenter exponant. Sequitur. Et depca. eum mul. ne se expel. extra regionem. CHRY. Aut lucas dicit in abyssum. Abyssus enim est separatio huius mundi. promerentur enim demones mitti ad tenebras exteriores diabolo et suis angelis preparatas. Hoc autem christus facere poterat permisit tamen eos in hac terra esse ne absentia temptatorum homines corona victorie privaret. THEOPHI. Et ut nobis pugnantes: nos peritiores constituant. Sequitur enim. Erat autem ibi circa mon. grex por. mag. pascens. AVGV. de con. euan. Quod hic dicit marcus circa montes fuisse gregem: Lucas autem in monte: nihil repugnat. Grex enim porcorum tam magnus fuit ut aliquid eius esset in monte: et aliquid circa montem. Sequitur. Et depca. eum spi. di. Mitte nos in por. ut in eos introeamus. REMI. Iuxta mattheum: Iccirco autem intraverunt in porcos non sponte: sed

petierunt vt eis cōcederetur. vt demōstraret q2 nō possunt nocere hoībus nisi pmissione diuina. Ideo aūt nō petierūt mitti i hoīes q2 illū cui⁹ vtute torq̄bāt būanā specie gesta re videbāt. nec petierūt vt i pecora mitterent velut munda aīalia i tēplo dei offerebant. petierūt vt i porcos mitterēt q2 nullū aīal est īmūndi⁹ porco: τ dēmones sp in spurcitijs d lectant. Seq̄t. Et cōcessit eis statī iesus. BEDA. Idea gdē pmisit vt p interfectionē porcoꝝ hoīb⁹ salutis occasio pbeat. CHRY. Uolens fanā q̄ā 3 hoīes hēnt demones oīb⁹ dēmōstrare τ q2 multo peiora vellēt hoīb⁹ infuge re si possent virtute nō ipediri diuina: τ q2 in hoīb⁹ hāc demōstrationē fieri eius pietas nō ferebat ipsos in porcos in trare pmisit: vt in illis virtus τ furor demonū videat. Seq tur Et exe. spūs imūdi. TITVS. Fugā aūt arripuerūt pastores ne cū porcis perirēt: τ hō terrorē ciuib⁹ intulerūt: vnde sequitur: Qui autez pasce. eos. Illos autem ad salua tionem adducit damni necessitas. frequēter. n. cum deus homines damnat in rebus possessiō: ꝯfert beneficium aīa bus. vnde seq̄t: Et ve. ad Je. τ vi. illū q a de. vexa. se. s. iuxta pedes a q̄bus nactus erat sanitatē: quē antea nec cathene cō pescere poterāt: vestitū τ sane mētis q cōtinuo nudus erat: τ obstupuerūt. vñ seq̄t. Et ti. hoc igr̄ miraculū prīs visu pci ȳbis aperiunt. vñ seq̄t: Et nar. illi q vide. THEOPHI. Stupētes āt pp miraculū qd audierāt timuerūt: τ pp hoc depcant ip̄z vt ab eoꝝ recedat finib⁹: τ hoc ē qd subdit. Et rogare eū cepe. vt disce. a fin. coꝝ. timebant. n. ne aliq̄d tale aliqd paterent. Cōtristati. n. de porcoꝝ pditōe pntiā renuūt saluatoris. BEDA. Uel ꝯscij fragilitatis ꝓprie pn̄tia do mini se iudicabāt idignos. Seq̄t: Cūqz ascē. na. ce. illū dep. q a demo. vexa. fue. vt es. cū illo. THEO. Timebat. n. ne aliqn̄ iueniētes eū demones reintrarēt i eū. dn̄s vero re mittit eū i domū suā innuēs ei q̄ etiā ip̄e pn̄s nō eēt eū sua virtus ip̄z custodiet: simul etiā vt curat⁹ alios pfit. vnde se quit̄: Et nō admi. eū: s̄z ait illi: vade i do. tuā ad tu. τ nūcia il lis q̄ta ti. dn̄s fece. τ mi. fu. tui. Uide saluatoris hūilitatē nō dixit denūcia oīa q̄ feci tibi. s̄z oīa q̄ fecē tibi dn̄s. sic τ tu cū aliqd boni feceris nō tibi s̄z deo attribuas. CHRY. Lz āt alios sanatis pcepit nemini dicere: ꝯueniēter tñ hunc pcepit q2 ānūciet q2 nō oīs illa regio demōib⁹ decēta sine deo manebat. THEOPHI. Ip̄e igitur pcepit pdicare τ oēs mirātur τ hoc ē qd sequit̄. Et cep. pdicare. BEDA. Mystice aūt gerasa siue gergese: vt qdā legūt: colonū eijciēs si ue aduene appropiqūs i terptat̄: q2 gētiū ppl̄s τ hostē d cor de repulit: τ q erat lōge fact⁹ ē ꝓpe. HIERO. Hic āt de moniac⁹ desꝑatissim⁹ gētiū ppl̄s ē: nec lege nāe: nec dei: nec būano timore alligat⁹. BEDA. Qui i monumētis hitabat q2 i mortuis opib⁹ hoc ē i pctis delectabat: sp nocte ac die furebat: q2 i ꝓsperis τ aduersis a seruitio malignoꝝ spūū nō cessabat. sed per operū feditatē q̄si in monumentis iace bat. p factū supbie in mōtib⁹ errabot. p vba durissime infi delitatis q̄si lapidib⁹ se ꝯcidebat. Dicit aūt: Legio mihi no mē ē. q2 ppl̄s gentiū diuersis idolatrie cultib⁹ erat mācipa tus. Qz aūt exeūtes spūs imūdi ab hoīe intrāt porcos quos in mare pcipitāt: significat q2 liberato pplō gētiū a dn̄atōe demonū q xp̄o credere noluerūt: i abditis agūt sacrilegos rit⁹. THEOPHI. Uel p hoc significat q2 demōes intrāt in hoīes ad modū porcoꝝ viuētes: τ volutabro voluptatū se inuoluētes: pcipitāt eos pcipitio i mare vite istī⁹ τ suffo cant. HIERO. Uel suffocant in iferno sine respectu mi sericordie p impetū mature mortis a q̄b⁹ fugiunt multi q2 flagellato stulto sapiēs prudētior fit. BEDA. Qz āt dn̄s volētē esse cū illo nō admisit: significat q2 q̄sqz intelligat post remissionē pctoꝝ ingrediēdū sibi eē in ꝯscientiam bo nā: τ seruiēdū euāgelio ꝓpter aliorū salutē: vt deinde cum christo requiescat. GREGO. vij⁹. moraliū Luca. quan tulib3 parz de diuina cognitione pcepim⁹: redire iā ad būa- a a nolum⁹: gētē ꝯtēplatiōis q̄rētes. s̄z dn̄s pcipit vt m ēs prius erudiet in opere: τ postmodū refici debeat p ꝯtēplati onē. HIERO. Dō āt sanat⁹ pdicabat in decapoli. dū a ro mano nūc regno iudei ꝯuertūtur: q i lr̄a tm̄ pēdēt decalogi.

¶ Et cū ascēdisset iesus i naui rursus trās fretū ꝯuenit turba multa ad eū τ erat circa mare. τ ve nit qdā de archisynagogis noīe Jair⁹: τ vidēs eū pcidit ad pedes ei⁹ τ depcabat̄ eū mltū dicēs qm̄ filia mea i extremis ē: veni ipone manū tuā sup eā: vt salua sit τ viuat. Et abijt cū illo τ seq̄ bat̄ eū turba multa: τ ꝯprimebāt eū. Et mulier q̄ erat in ꝓfluuio sanguīs ānis. xij. τ fuerat multa ꝑpessa a ꝯplurib⁹ medicis: τ erogauerat oīa sua nec q̄cq̄ ꝓfecerat: s̄z magis deteri⁹ hēbat: cū au disset d iesu vēit i turba retro: τ tetigit vestimētū ei⁹. Dicebat. n. q2 si vl̄ vestimētū ei⁹ tetigero: sal ua ero: τ ꝯfestī siccat⁹ ē fons sanguīs eius: τ sensit corpe q2 sanata eēt a plaga. Et statī iesus cognoscēs i semetipo virtutē q̄ exierat de illo: ꝯuersus ad turbā aiebat: Quis tetigit vestimēta mea: τ dicebāt ei discipli sui: Uides turbā ꝯpri mētē te: τ dicis: qs me tetigit: Et circūspiciebat videī eā q̄ hoc fecerat. Mulier vero timēs τ tre mēs sciēs q d sciū eēt i se: vēit τ pcidit añ eū τ di xit ei oēz veritatē: Ihs āt dixit ei: Filia fides tua te saluā fec̄ vade i pace: τ esto sana a plaga tua.

THEOPHI. Post miraculū demōiaci: aliū miraculū dn̄s opat̄: filiā. s. archisynagogi resuscitās: ad cuius miracu li narrationē euāgelista accedēs dicit: Et cū asce. ie. in na rur. trans fretū. AVGV. de cō. euā. Intelligēdū ē autez qd de archisynagogi filia subdit̄ factū eē cū trāscendisset iesus i naui rursus trās fretū: sed quantū post nō apparet: nisi eniz fuisset iteruallū: nō eēt qn̄ fieret qd narrat ma the⁹ de ꝯuiuio dom⁹ sue: post qd factū nihil aliud ꝯtinuo se q̄t q̄ illud de archisynagogi filia. sic enī ip̄e contexit: vt ip̄e trāsit⁹ apte idicet hoc ꝯseq̄nter narrari qd ꝯseq̄nter ē factū. Seq̄t. Et ve. qdā de archisy. noīe iairus. CHRY. Non posuit ꝓpter iudeos q tūc erāt vt nomē miraculi fieret ꝯ siui. Seq̄t: Et vi. eū pci. ad pe. ei⁹. τ dep. eū mul. dicēs: Qm̄ filia mea in extremis ē. Et qdez matthe⁹ narrat archisyna gogū puellā mortuā nūciasse: Marcus vero grauiter īfir matā: sed postmodū archisynagogo cū quo dn̄s ire debe bat nunciatū fuisse puellā mortuā eē. Matthe⁹ q̄ eādem rez siliī significat: q. s. mortuā suscitauerit breuitatis cā eā dicēs obijsse: quā ꝯstat mortuā suscitatā fuisse. AVGV. de cō. euā. Attēdit. n. nō verbo prīs de filia s̄z qd est potissi mū: volūtatē. ita. n. desperauerat: vt pot⁹ eā velle reuiuisce re: nō credēs viuā posse inueniri quā moriētē reliquerat.

THEOPHI. Fuit aūt hic vir ex pte fidelis inq̄tū ceci dit ad pedes iesu: s̄z inq̄ntū vero depecat̄ vt vēiat: nō quan tā oportebat hēre fidē ostēdit. Oportebat. n. dicere: Dic ver bo: τ sanabit̄ filia mea. Seq̄t: Et abijt cum illo: τ seque. eū tur. multa. τ cōpri mebat eū: τ mulier q̄ erat i ꝓflu. san. xij. annis. CHRY. Mulier ista famosa τ nota oībus: ꝓpter hoc ad saluatorē in manifesto accedere non audebat: neqz ante eū venire: q2 fm legē immunda erat. ꝓpter hoc retro te tigit τ nō ante: q2 nec hoc facere audebat: s̄z vestimentorū fimbriā. nō aūt fimbria s̄z eius cogitatio eā saluā fec̄. Se quit̄ Dicebat. n. q2 si vel vestimēta eius tetigero salua ero.

THEOPHI. Fidelissima qdē ē hec mulier q̄ a fimbrijs

curationē sperauit ppter qđ ꝯsequit sanitatē. vnde seqr̄. Et confestim sic. est fons san. eius ⁊ sensit cor. q̄r sa. es. a plaga.
CHRY. Dis āt q fide tāgūt xp̄z: v̄tutes ei⁹ cū cā sua vo lūtate donāt. vñ seqr̄: Et statiz Je. cog. i semetipo vir. q̄ ex. de eo. viri. ad tur. di. Quis teti. vesti. meū: Uirtutes qdem salutares exeunt ab eo nō localiter aut corpaliter: neqz mō a deo reliquētes. icorpales. n. cū sint ad alios exeūt alysqz donāt: nō tn̄ ex eū sunt a quo exire dicunt: sicut scie q̄ a do centib⁹ tribuunt. Dicit ḡ: Cognosces in semetipo vir tutē de eo. vt itelligēs q̄ eo sciēte nō ignorante mulier salutē recepit. Interrogabat vero qs me tetigit: licz sciret tā gētē vt mulierē venientē manifestet ⁊ ei⁹ publicet fidē: ⁊ ne ver⁹ miraculosi opis obliuiō tradat. Seqr̄: Et dice. ei dis. Uides tur. ꝯpri. te: ⁊ di. qs me tetigit: Quesierat āt dñs: qs me tetigit. i. cogitatōe ⁊ fide. nō. n. cōprimētes turbe me tāgunt: q̄r nō cogitatu ⁊ fide accedūt. Seqr̄: Et circūspi. vi. eā q̄ h̄ fecerat. THEOPHI. Uolebat. n. dñs mulierez manifestare pmo qdē vt fidē approbet mulieris: deīde: vt archisynagogū ad cōsidētiā puocaret: q̄r sic ei⁹ filia curare tur: simulqz vt mulierē solueret a timore. Etenī timebat mu lier: q̄r furata fuerat sanitatē ppter qđ seqr̄. Mlier aūt tre mēs ⁊ tre. scie. qđ fac. eēt i se: ve. ⁊ pci. āte eū ⁊ dixit ei oēz v̄i tatē. BEDA. Ecce quo tēdebat interrogatio: vt. s. mlier fateret veritatē diuturne ifidelitatis: subite credulitatis ⁊ sanatōis. ⁊ ita ipa ꝯfirmaret i fide ⁊ alys p̄bet exēplū. Seqr̄: Ille āt dixit ei filia fi. tua te sal. fecit: vade in pa. ⁊ esto sa. a plaga tua. Nō dixit: fides tua te sal. factura ē: sz te saluā fec̄: q. d. i eo q̄ credidisti iā salua fca es. CHRY. Filiā vo vo cat. eā fidei rōe. fides. n. xp̄i dei filiatōez p̄stat. THE OPHI. Dic̄ āt ei: vade i pace. i. i reqe. q. d. vade reqesce: q̄r hucusqz fuisti i angustys ⁊ cruciatōib⁹. CHRY. Uel dic̄: vade i pace. mittēs eā i finē bonoꝝ. i pace. n. de⁹ hitat: vt co gnoscat q̄ nō solū corpe curata ē: sz ēt a causis corpalis pas sionis pcris mutata. HIERO. Mystice āt p⁹ p̄dicta ve nit Jairus archisynagog⁹: q̄r cū itrauerit plenitudo gētiuz: tūc oīs israel salu⁹ fiet. Jair⁹ siue illumināns siue illumina tus i terpretat. iudaic⁹ pplš vmbra lre deposita: spū illustrat⁹ ⁊ illuminās: pcidēs ad pedes vbi. i. ad incarnationez Jesu p fide illuminās rogat p filia: q̄r q sibi viuit: alios viuere facit. Abrahā etiā ⁊ moyses ⁊ samuel rogāt p plebe mortua: ⁊ se quit Jesus pces eoꝝ. BEDA. Ad puellaz aūt sanandam pgēs dñs a turba cōprimit: q̄r gēti iudee salutaria monita p̄bens: noxia carnaliū ppl̄oꝝ ē ꝯsuetudine grauat⁹. Mulier aūt sanguine fluēs sz a dño curata ecclia ē ꝯgregata ō gēti bus. fluxus. n. sanguīs ⁊ sup idolatrie pollutōe: ⁊ sup his q̄ car nis ⁊ sanguis delectatione gerūtur pōt recte intelligi. Sz dū vbū dei iudeā saluare decerneret: plebs gentiū para tā spē salutis alijs p̄ripuit spe certa salutē. THEOPHI. Uel p mulierē q̄ emorroissa erat itelligas humanā nām. p fluebat. n. peccatū qđ aīam occidēs q̄si sanguinē fudit aīa rū nr̄aꝝ. Hec a plurib⁹ medicoꝝ: sapiētū dico hui⁹ mundi ⁊ legis ⁊ pphaꝝ curati nō valuit: moꝝ vt fimbriaz xp̄i teti git. i. carnē ei⁹ sanata ē. q. n. credit filiū dei icarnatū: h̄ est q uestimētoꝝ fimbriā tangit. BEDA. Unde vna credula mlier oīm tāgit: turba ꝯprimit: q̄r q diuersis heresib⁹ siue puersis morib⁹ grauat̄. solo ecclesie catholice corde fideli ter venerat̄. Uenit aūt ecclesia gētiū retro: q̄r p̄sentē i car ne dominū nō vidēs: pactis iā sacris icarnatiōis illi⁹: ad fi dei grāz puenit: sicqz dū pticipatiōe sacroꝝ ei⁹ saluari a peccatis meruit: q̄si tactu vestimētoꝝ ei⁹ fontē sui sanguīs siccauit. Circūspiciebat āt domin⁹ videre eā q̄ h̄ fecerat: q̄r oēs q̄ saluari meret̄: suo dignos ītuitu ac miśatiōe iudicat.
Adhuc eo loquēte: veniūt nūciꝫ ad archisyna gogū dicētes: q̄r filia tua mortua est: qd vltra ve xas magim: Jesus āt audito verbo qđ dicebāt: ait archisynagogo: Noli timere: tm̄mō crede.
Et nō admisit quēqz seq se: nisi Petr̄ ⁊ iacobū ⁊ ioānē frēm iacobi: Et venit i domū archisy nagogi: ⁊ vidit tumultū ⁊ flētes ⁊ eiulātes mul tū. Et igressus ait illis: Quid turbamini ⁊ plora tis: Puella nō ē mortua sz dormit. Et irridebāt eū. Ipse vero eiectis oib⁹: assumit p̄rez ⁊ m̄rez puelle ⁊ q secū erāt: ⁊ igrediūt̄ vbi puella erat ia cēs: ⁊ tenēs manū puelle ait illi: thabitha cumi. qđ ē iterp̄tatū: puella tibi dico surge. Et ꝯfestim surrexit puella ⁊ āmbulabat. Erat āt ānoꝝ. xij. Et obstupuerunt stupore magno. Et precepit illis vehementer: vt nemo id sciret. Et iussit illi da re manducare.
THEOPHI. Hi q circa archisynagogū erāt: xp̄m vnū ex pphetis eē credebāt: ⁊ pp̄ h̄ eū depcandū putabant: vt veniēs sup puellā oraret. q̄r vo iā expirauerat puella: puta bāt nō eē pcādū. ⁊ iō dr̄: Adhuc eo loquēte veniūt ad archi synagogū dicētes: q̄r filia tua mortua est: quid vltra vexas magim: Sz ipse dñs ad ꝯfitēdū p̄rez inducit. Seqr̄ .n. Jesus aūtē vbo qđ dicebat̄ audito: ait archisynagogo: Noli. ti. tm̄ mō crede. AVGV. đ ꝯ. euā. Nō legit̄ q̄ sūis nūciātib⁹ ⁊ p̄hibētib⁹ ne iā magr̄ veniret ille ꝯsenserit: ac p h̄ q̄ dñs di xit ei. Noli timere: crede: nō diffidētē rep̄hēdit: sz credētez robusti⁹ ꝯfirmauit. Si āt euāgelista archisynagogū cōme morasset dixisse: q̄ sui a domo veniētes dixerūt q̄ iā nō ve niret iesus: repugnarēt ei⁹ cogitatiōi vba q̄ posuit Matthe⁹ eū dixisse. q. s. puella mortua eēt. seqr̄: Et nō admisit quēqz seq se nisi petrū ⁊ Jacobū ⁊ Joānē frēz Jacobi. THEO PHI. Nō. n. hūilis xp̄s ad ostētatōez voluit aliqd opari. Se quit̄: ⁊ veniūt i domū archisynagogi: ⁊ vidēt tumultū: ⁊ flē tes ⁊ eiulātes mltū. CHRY. Ipse āt iubet non vlulare tāqz puella nō sit mortua sz dormiēs. vñ seqr̄: Et ingres. ait: qd tur. ⁊ plo. pue. nō ē mor. sz dor. HIERO. Archisynago go dr̄: filia tua mor. ē Jesus āt dixit: Nō ē mor. sz dor. vtrūqz verū ē. q. d. mortua ē vob: mihi dormit. BEDA. Nobis .n. mortua erat q suscitare nequerāt: deo dormiebat: i cu⁹ dispōne ⁊ aīa viuebat: ⁊ caro resuscitāda qescebat. vñ mos apō xp̄ianos obtinuit vt mortui q resurrecturi nō dubitāt dormiētes vocēt. Seqr̄: Et irri. eū. THEOPHI. Deri dēt āt eū tāqz vlteri⁹ nō posset aliqd facere: sz ipsemet ꝯ seip sos attestātes disputat: tāqz vere mortuā suscitauerit: ⁊ iō mi raculosū erit si suscitauerit eā. BEDA. Q̄r ḡ vbū resuscitā tis irridere q̄z credere malebāt: merito foras excludūt̄: vt pote idigni q potētiā resuscitātis ac resurgētis mysteriū vi derēt. vñ seqr̄: Ipse vo eie. oib⁹ ⁊c. CHRY. Ul̄ vt ostētatio nē auferret pp̄ h̄ nō oēs secū eē sinit: vt vero testes postmo duz hēret diuine virtutis: tres p̄cipuos ex discipul̄ elegit: ⁊ p̄rez ⁊ m̄rez puelle tāqz p̄ oib⁹ magis necrios. māu vo ⁊ ver bo puellam viuificat. vñ seqr̄. Et te. ma. pu. ait illi. thabitha cumi: qđ ē iterp̄. puella tibi dico surge. Man⁹ .n. iesu viuifi catiua eris mortuū corp⁹ viuificat. vox āt iacentē excitat. vñ seqr̄: Et ꝯfestī surrexit pu. ⁊ āmbulauit. HIERO. đ op timo genere iterp̄. Arguat aliqs euāgelistā mēdacij q̄re ex ponēdo addiderit tibi dico: cum i hebraico thabitha cumi tm̄ significet puella surge: sz vt sensū vocātis ⁊ iperātis exp̄ meret addit tibi dico surge. Seqr̄. Erat an. xij. GLO. Hoc euāgelista addidit ad ostēdēdū puellā hui⁹ etatis eē q̄ po terat ambulare. Jn āmbulatiōe ei⁹ nō solū suscitata: sz ēt p̄fe cte sanata ostēdit̄. Seqtur. Et obstu. stu. magno. ⁊ pce. illis vehementer: vt ne. id sciret: ⁊ iussit illi dare manducare.
CHRY. Ad demonstrandū q̄ eā vere suscitauerit. ⁊ nō fm̄ phantasiaz. BEDA. Mystice aūt saluata a pfluuio sanguinis muliere: mox filia archisynagogi mortua nūci

atur: q: dum ecclesia gentium a vitiorum labe mundata et ob fidei meritum filia e cognominata: ... synagoga pfidie simul et inuidie zelo soluta e. pfidie quidem: q: in christo credere noluit. inuidie vero: q: ecclesiam credere doluit. et q: aiebant nuncij archisynagogo qd vltra vexas magistrum: p eos hodie dr q a deo destitutum synagoge statum vident vt restaurari posse no credant: ideoq pro resuscitatione illi⁹ supplicandum no ee estimant. Sz si archisynagog⁹ .i. cetus doctorum legis credere voluerit: et subiecta ei synagoga salua erit. q: vo synagoga leticiaz dnice inhabitationis merito infidelitatis amisit: q̄si inter fletes et eiulates mortua iacet. Tenes aut puelle manu dns ea suscitauit q: nisi prius mundate fuerit man⁹ iudeorum q sanguine plene sunt synagoga mortua no resurget. In sanatione aut emorroisse mulieris et suscitatione puelle: salus ostedit generis humani: q a domino ita dispesata e: vt primo aliq ex israel ad fidem venirent: deide plenitudo getium intraret: ac sic ois israel saluus fieret. annorum aut .xii. erat puella: et annis .xii. mulier erat passa: q: peccata no credentium apparuerit in initio fidei credentium. vnde dr: Credidit abraam deo et reputatum est ei ad iusticiam. GREGO. iiij. mo. Moraliter vo redeptor noster puellam in domo iacente vero extra portam: in sepulchro aut lazarum suscitat. adhuc qde in domo mortu⁹ iacet q latet in peccato. ia extra porta educit cui⁹ iniquitas vsq ad vecordiam publice pperpetrationis aperit: sepulture vero aggere premit: q perpetratione neqtie etia vsu osuetudinis pssus grauatur.

BEDA. Et notandum q leuiores et quotidiani errat⁹: leuioris penitentie possunt remedio curari. vnde iacente in oclaui domi n⁹ facillima voce puellam resuscitat dicens: Puella surge. vt vero qdriduan⁹ mortu⁹ sepulchri claustra euadere possz: fremuit spu turbauit seipsu: lachrymas fudit. Quato igr grauior aie mortalito acrior necesse e vt penitetis feruor insistat. Sz et h notandum q: publica noxa publico eget remedio. vnde lazar⁹ de monumeto vocat⁹ pp̄lis inotuit. Leuia aut peta: secreta queut pnia deleri. vn puella i domo iaces paucis arbitris exurgit: eisde vt nemini manifestet pcipit. Turba etia foris eicit vt puella suscitet: q: si no prius a secretorib⁹ cordis expellit secularium multitudo curarum: aia q intrinsecus iacet mortua: no resurgit. Bn at surrexit et ambulat: q: aia a peccatis resuscitata: no solu a sordib⁹ scelerum exurgere: sz et bonis pficere debet opib⁹. et mox necesse e vt celesti pane satiet: diui. s. vbi et altaris pticeps effecta.

CA. VI.

Et egressus inde abijt in patriam suam: et sequebant eum discipuli sui. et facto sabbato cepit in synagoga docere: et multi audientes admirabantur in doctrina ei⁹ dicentes: Unde huic hec oia: Et q e sapia q data e illi: et virtutes tales q p man⁹ ei⁹ efficiuntur: Nonne hic e faber fili⁹ marie: fr Jacobi et ioseph et iude et Symonis: Nonne et sorores ei⁹ hic nobiscum sunt: Et scandalizabantur in illo. Et dicebat illis iesus: q: no e ppheta sine honore nisi i patria sua; et i domo sua: et i cognatione sua. et no poterat ibi virtute vllam facere nisi paucos infirmos impositis manibus curauit: et mirabantur propter incredulitatem eorum.

THEOPHI. Post pmissa miracula dns in patriam suaz venerit: no ignorans qm spnerent eum: sz vt occasione n hēret vlteri⁹ dicendi: q: si venisses credidissem⁹ tibi. vn dicitur. Et egressus inde abijt in pa. su. et se. eu. disc. sui. BEDA. Patriaz ei⁹ nazareth dicit: in q erat nutrit⁹. Sz quata nazareorum cecitas q eu quem vbis factisq illu xpm cognoscere poterat ob sola genitoris notitiam otenunt. Seqt. Et facto sab. cepit i syna. do. et mul. au. admi. in doc. ei⁹ di. vn huic hec oia: et q e sa. q da. e illi: et vir. ta. q p ma. ei⁹ efficiunt: Sapiaz ad doctrina virtutes referunt ad sanitates et miracula q faciebat. Seqt. Nonne hic e faber fili⁹ Marie: AUGU. de co. eua. Mattheus qde fabri filiu eu dictu ee dicit nec mirandu e cu vtrumq dici potuerit. eo. n. fabru credebat quo et fabri filiu. HIERO. Julius qde fabri Jesus vocat: sz fabri q fabricat⁹ e auroram et solem. i. ecclesiaz prima et sequete i q̄ru figura mulier et puella sanatur. BEDA. Na etsi huana no sunt opanda diuinis: typ⁹ tn integer e q pr Christi igne opat et spu. Seqt. Frater iacobi et ioseph et iude et symonis. nonne et sorores ei⁹ h nobiscum sunt: Fres et sorores ei⁹ secu dee te... q̄n n liberi ioseph aut Marie iuxta hereticos sunt putandi: sz poti⁹ iuxta morem sacre scripture cognati sunt itelligendi: quo abraam et loth fris appellant: cu eet loth fili⁹ fris abrae. Et scandalizabant in illo. Scandalu et error iudeorum sal⁹ nra est: et hereticorum odenatio. Intantu. n. spnebat dnm Jesu xpm: vt eu fabru et fabri vocarent filiu. Seqt. Et dicebat eis Jesus Qr no e ppha sine hono. nisi i pa. sua et i cogna. sua. et i do sua. prophetam dici i scripturis dnz Jesu et Moyses testis e q futura ei⁹ incarnatione pdicens filijs israel ait: Prophetam vobis suscitabit dns de⁹ vr de frib⁹ vris. No solu at ipe q dns e ppheta: sed et helyas hieremias ceteriq pphete minores in patria sua q̄ in exteris ciuitatib⁹ habiti sunt: q: ppemodu naturale e ciues suis ciuib⁹ inuidere. no. n. osiderant psentia viri opa: sz fragile suadant infantiam. HIERO. Comitat et sepe vilitas originis vt e illo: Quis e fili⁹ Jsai: q: humilia dns respicit et alta a longe cognoscit. THEOPHI. Sive et pclaros osanguineos ppheta beat ciues odiut eos: et pp h dehonorat pphetas. Seqt. Et n pote. ibi vir. vlla facere: nisi pau. i fir. ipo. ma. cura. Qd at dicit: no poterat. itelligere oz no acceptabat: q: no ipse ipotes: sz illi ifideles erat: q ibi no opat virtutes: parcens eis ne maiori rephesione digni eent: et factis miraculis non credetes. vl aliter: In miraculis faciedis necia e virt⁹ opantis et recipietiu fides q ibi deficiebat. vn no acceptabat Jesus ibi signa facere. seqt. Et mira. pp icre. illorum. BEDA. No q̄si iopinata et iprouisa mirat q nouit oia anq fiat: sz q nouit occulta cordis: qd mirandu itimare vult hoib⁹: mirari se coram hoib⁹ ondit. iudeorum. n. miranda notat cecitas: q nec pphetis suis credere de xpo nec ipsi inter se nato voluerunt credere christo. Mystice aut Jesus despicitur in domo et in patria sua h est in pplo iudeorum et io pauca ibi signa fecit ne penit⁹ excusabiles ibi fierent. Maiora aut signa quotidie gentium pplo facit: no ta i sanitate corporum q in aiarum salute.

¶ Et circuibat castella in circuitu docens. Et conuocauit duodecim: et cepit eos mittere binos: et dabat illis ptate spuum imundorum. Et precepit eis ne qd tollerent i via nisi virga tm: no pera: neq panem: neq in zona es: sz calciatos sandalijs: et ne induerent duab⁹ tunicis. Et dicebat eis: Quocunq introieritis i domu illic manete donec exeatis inde. et quicunq no receperit vos nec audierit vos: exeuntes inde excutite puluerem de pedib⁹ vris in testimonium illis. Et exeuntes predicabant vt penitentia agerent: et demonia multa eijciebant: et vngebant oleo multos egrotos et sanabantur.

THEOPHI. No solu in ciuitatib⁹ predicabat dns: sz et in castellis: vt discam⁹ parua no spernere. neq magnas querere ciuitates. sed verbu dei in vicis abiectis et vilibus illuminare. Unde dr: Et circu. castel. i circuitu. do. BEDA. Benignus aut et clemens domin⁹ ac magr no inuidu suis atq discipulis suis virtutes suas. et sicut ipse curauerat omnem languorez et omnez infirmitatē: aplis quoq suis dedit potestatē. Unde seqtur: Et ouo. xij. et ce. eos mit. bi. et da.

illis po.spi.imun. Sed multa distãtia est inter donare ⁊ ac/
cipe. Iste q̃ocũq; agit potestate dñi agit:illi siquid faciunt:
ibecillitatẽ suã ⁊ virtutes dñi ɔfitẽt dicẽtes: In noie Jesu
surge ⁊ ambula. THEOPHI. Binos autẽ aplos mittit
vt herẽt pmptiores:qꝛ vt ait ecclesiastes. Meli⁹ ẽ sil' duos
ẽ vnũ. Si aũt plures q̃ duos misisset nõ esset sufficiens
numer⁹ vt i plura castella mitterent. GREGO. i ho. Bi
nos aũt in pdicatione discipl'os mittit:qm duo sunt pcepta
charitatis dei videlicet amor ⁊ pximi. ⁊ min⁹ q̃ iter duos
charitas hñi nõ põt. p h̃ g nob innuit:qꝛ q charitatẽ erga al
terũ nõ hꝫ:pdicatõis officiũ suscipe nullaten⁹ debet. Sequi
tur. Et pre. eis ne qd tol. i via nisi virgã tm. nõ pe. nõ pa. nꝫ
in zo. es:ſꝫ cal. san. ⁊ ne idu. du tunicis. BEDA. Tãta. n.
pdicatori i deo õbet eẽ fiducia:vt psentis vite sumpt⁹:q̃uis
nõ pvideat:tñ hos sibi nõ deesse certissime sciat:ne dũ mẽs
eius occupat' ad temporalia:minus alijs pvideat eterna.
CHRY. Hoc etiã eis dñs pcepit:vt p habitum oñderet
q̃ntũ a diuitiaꝝ desiderio distabant. THEOPHI. In
struẽs etiã eos p h̃ nõ eẽ amatores muneꝝ:⁊ vt videtes eos
plicare paupptatẽ acquiescãt:cũ apli nihil habeant. AV/
GV. de cõ. euã. Ul' qꝛ cũ ſꝫ math. dñs cõtinuo subiecerit:
Dign⁹ est. n. oparius cibo suo. satis oñdit cur eos possidere
hec aut ferre noluerit:nõ q necessaria h sint necessitati hu
ius vite:ſꝫ qꝛ sic eos mittebat:vt eis hoc deberi demõstra/
ret ab illis:qb⁹ euãgeliũ credẽtib⁹ nũciarẽt. vnde apparet
hec nõ ita pcepisse dñs tãq̃ euãgeliste viuere aliũde nõ de
beãt:q̃ eis pbentib⁹ qbus annũciãt euãgeliũ. aliogn cõtra
hoc pceptum fecit apl's q victũ de manuũ suaꝝ labore tran
sigebat ſꝫ ptãtẽ dedisse in q̃ sciret sibi ista deberi. Solet itẽ
q̃ri q̃o matthe⁹ ⁊ lucas cõmemorauerint dixisse dñs disci
pulis vt nec virgã ferrẽt:cũ dicat Marc⁹: Et pcepit eis: ne
qd tol. i via. nisi virgã tm. Qd ita soluit:vt itelligamus sub
alia significatõe dictã virgã:q̃ sm Marcũ ferẽda est ⁊ sub
alia q̃ ſꝫ matthẽu ⁊ lucã nõ ẽ ferẽda. Potuit eni sic bre
uiter dici: Nihil necessarioꝝ vobiscũ feratis:nec virgã nisi
tm:vt illõ qd dcm ẽ: Nec vgã. itelligat' nec minĩas qdẽ
Qd vero adiũctũ ẽ: Nisi virgã tm. itelligat' qꝛ p ptãtem
a dño receptã q̃ virge noie significata ẽ: eriã q̃ nõ portãtur
nõ deerit. Utrũq; ergo dñs dixit: ſꝫ qꝛ nõ vtrũq; vn⁹ euã
gelista cõmemorauit:putat' ille q virgã cũ alia significatõe
posita tollendã dixit:ei q virgã rursus aliud significãtẽ nõ
tollẽdã dixit:eẽ cõtrari⁹:ſꝫ iã rõne reddita nõ putetur. Sic
et calciamẽta cũ dicit Matthe⁹ in via nõ eẽ portãda. curã
phiberqꝛ iõ cogitant' portanda ne desint. hoc ⁊ de duabus
tunicis itelligẽdũ ẽ:ne qsq; coꝝ pter eã q̃ eẽt idut⁹ aliã por
tãdã curaret:sollicit⁹ ne op⁹ eẽt cũ ex illa ptãte posset acci/
pere: pnde Marc⁹ dicẽdo calciari eos sandalijs vl' soleis
aliqd hoc calciamẽtũ mystice significatiõis hr̃e admonet:
vt pes neq; tect⁹ sit desup:nec nud⁹ ad terrã. i. nec occulte
tur euãgeliũ:nec terrenis cõmodis innitatur. ⁊ q nõ hr̃i vel
portari duas tunicas. ſꝫ expssi⁹ idm phibet: qd eos monet
nõ dupliciter:ſꝫ simplr ambulare. Quisq̃s aũt putat nõ
potuisse dñm in vno s'mone q̃dã figurate q̃dã ppria pone
re eloq:cetera eius inspiciat:⁊ videbit q hoc temere ac i/
erudite arbitret'. BEDA. In duabus aũt tunicis videt'
mihi duplex ostẽdere vestimentũ: nõ quo in locis scythie
glaciali niue rigentibus: vna quis tunica debeat esse contẽ
tus: sed in tunica vestimentũ intelligamus ne aliud vesti/
tu aliud vobis futuroꝝ timore seruetur. CHRY. Uel
aliter: Matthe⁹ ⁊ lucas nõ calciamẽta neq; baculũ porta
re pmittit:qd oñdit pfectissimũ eẽ. Marcus vero baculũ
iubet assumere ⁊ sandalijs calciari:qd dictũ est permissiue.
BEDA. Allegorice aũt p peraꝫ onera seculi per ponẽꝫ de/
litie temporales per eius cons occultatio sapie designat';
qꝛ quisq̃s officium doctoris accipit:nꝫ oneribus secularũ
negociorum deprimi. neq; desiderijs carnalibus resolui:
neq; cõmissum sibi talentũ verbi sub ocio dꝫ lenti corpis
abscõdere. Seq̃. Et dic. eis: quocunq; itro. in do. ma. illic
do. ex. inde. Ubi dat ɔstãtie generale mãdatũ: vt hospital'
necessitudis iura custodiãt: alienũ a predicatore regni cele
stis astruẽs cursitare p domos. THEOPHI. Ne. s. õ ga
la ɔtingeret eos rephẽdi. ab alijs in alios trãscũtes. Seq̃:
Et q̃cũq; nõ re. vos nec au. vos exe. inde ex. pul. de pe. ve/
stris in testi. illis. Hoc aũt dñs pcepit vt ostẽderet q lõgã p
pter eos viã ãbulauerunt: ⁊ nihil eis pfuit. Uel qꝛ nihil ab
eis acceperũt et neq; pulverẽ:ſꝫ ⁊ hũc excutiũt vt hoc sit i
testimoniũ illis. i. in redargutionẽ illis. CHRY. Uel vt
sit in testimoniũ laboris vie quã sustinebãt p eis: aut tãq̃
pulũs peccatoꝝ pdicãtiũ ɔuertat' in ipsos. Seq̃. Et exe.
pdi. vt penitẽtiã agerẽt: ⁊ demonia mlta eijciebãt ⁊ vnge/
bãt oleo mltos egrotos ⁊ sanabant'. Qd oleo vngerẽt solus
Marcus enarrat. Jacobus aũt in epla sua canonica silia di
cit. Oleũ. n. ⁊ labores curat. ⁊ luminis ⁊ hilaritatis cã existit.
Significat aũt oleũ vnctiõis dei misericordiã: ifirmitatis
medelã ⁊ cordis illuminationẽ: qd totũ oro opat'. THEO.
significat et grãꝫ spũs sci p quã a laborib⁹ trãsmutamur: ⁊
lumẽ ⁊ leticiã spũalẽ suscipim⁹. BEDA. Uñ pꝫ ab ipsis
aplis hũc scẽ eccl'ie morẽ eẽ traditũ: vt energumini vel alij
qlibet egroti vngant' oleo põtificali benedictiõe ɔsecrato.

¶ Et audiuit herodes rex: manifestũ. n. factũ est nomẽ eius: et dicebat: qꝛ Joannes baptista resur rerit a mortuis: ⁊ ppterea opant' virtutes i illo. Alij aũt dicebãt quia helias est. Alij vero dice bant quia ppheta est quasi vnus ex prophetis. Quo audito herodes ait: Quem ego decollaui Joãnes: hic a mortuis resurrexit.

GLO. Post pdicationẽ discipuloꝝ xpi ⁊ miraculoꝝ opa
tionẽ ɔuenienter euãgelista subiũgit de fama q̃ ɔsurgebat i
pplo. vñ dicit. Et audiuit Hero. rex. CHRY. Herodes
iste filius erat pmi herodis sub quo ioseph Jesũ duxerat i
egyptũ. Tetrarchã aũt matheus notat hũc atq; lucas: tñ/
q̃ pncipatũ sup q̃rtã pte regni pris sui. Romani enim post
mortẽ pris regnũ in ptes q̃ttuor diuiserũt. Marcus võ re
gẽ eũ vocat: aut pris ɔsuetudine: aut qꝛ hoc loco ei⁹ ɔgruũ
existebat. HIERO. Seq̃. Mãifestũ eni factũ ẽ nomẽ
eius. Lucernã enim sub modio abscõdi fas nõ est. Et dice
bãt. s. aliqui d̃ turba: qꝛ Joannes baptista resur. a mor. Et p
pterea operantur vir. in illo. BEDA. Quanta enim fuit
iudeoꝝ inuidia docentur. Ecce eni Joannẽꝫ de quo dictũ
est; qꝛ signũ fecit nullũꝫ a mortuis potuisse resurgere nullo
attestante credebãt: Jesum aũt approbatũ a deo virtutib⁹
⁊ signis cuius resurrectionẽ angeli. apostoli viri ac femine
pdicabant. nõ resurrexisse: sed furtiꝫ esse ablatũꝫ credere
maluerunt. qui cũꝫ dicerent Joãnẽ resurrexisse a mortuis
⁊ propterea virtutes operatas esse in illo: bene de virtute
resurrectionis senserũt: q maioris potentie futuri sunt san
cti cũꝫ a mortuis resurrexerint: q̃ fuerũt cũꝫ carnis adhuc
infirmitate grauarentur. Sequitur: Alij autẽ dice qꝛ he. ẽ.
THEOPHI. Cõfutabat eni multos hoies Joãnes q̃n
dicebat. Genimina viperarũꝫ. Seq̃tur. Alij aũt dicebãt: qꝛ
ppheta est quasi vnus ex pphetis. CHRY. Mihi qui
dẽ videt' hũc pphetã dicere de quo moyses dixit: Prophe
tam suscitabit vobis deus de fratribus vestris. Recte qui
deꝫ: sed qꝛ manifeste dicere trepidabant h̃ est xp̃s. Moy/
si vtebant' voce: ppriaꝫ suspitionẽ velãtes ppositoꝝ suo
rum timore. Sequitur: Quo audito: Hero. ait: Quẽ ego de
col. Jo. hic a mor. resur: Per ironiã hoc herodes expresse p
nũciat. THEOPHI. Uel aliter: Sciẽs herodes q Joã
nẽ iustũ existentẽ sine causa occiderat credebat eũ a mor/
tuis surrexisse: ⁊ q ex resurrectione suscepisset miracu

loꝝ operationes. AVGV. de con. euan. In his aūt verbis Lucas Marco attestatur: ad hoc duntaxat q̄ alij dixerunt nō herodes Joannem surrexisse: sed hesitantem Lucas commemorant Herodem: verbaq; eius ita posuit dicētis: Joannem ego decollaui. Quis autem est iste de quo audio talia? Intelligēdū est aūt post hanc hesitationē confirmasse in animo suo q̄ ab alijs dicebat̄ cum ait pueris suis sicut Mattheus narrat: hic est Joannes baptista. ipe surrexit a mortuis. Aut ita pronunciāda sunt hec verba: vt hesitantem adhuc indicent: presertim quia ꝛ Marcus qui superius dixerat ab alijs dictum fuisse: q̄ Joānes a mortuis resurrexerit. in extremo tamen ipsum herodē dixisse non tacet. Quē ego decol. Joan. hic a mor. resur. Que item verba duobus modis pronunciari possunt: vt aut confirmantis: aut dubitantis intelligantur.

¶ Ipse enī herodes misit ac tenuit Joānē ꝛ vinxit eū in carcerē ꝓpter herodiadē vxorē philippi fratris sui: q̄ duxerat eā. Dicebat .n. ioannes herodi: Nō licet tibi hēre vxorē fratris tui. Herodias āt insidiabat̄ illi: ꝛ volebat occidere eum nec poterat. Herodes āt metuebat ioānē sciens eū virū iustū ꝛ scm̄: ꝛ custodiebat eū: ꝛ audito eo multa faciebat: ꝛ libenter eū audiebat. Et cū dies opportunus accidisset: herodes natalis sui cenā fecit pricipib' ꝛ tribunis ꝛ primis galilee. Cūq; introisset filia ipsius herodiadis ꝛ saltasset ꝛ placuisset herodi: simulq; recūbentib' rex ait puelle: Pete a me qd̄ vis ꝛ dabo tibi. ꝛ iurauit illi: q̄ qcq̄d petieris dabo tibi: lȝ dimidiū regni mei. Que cū exisset: dixit mrī sue. Quid petā? At illa dixit: Caput ioānis baptiste. Cūq; introisset statī cū festinatōe ad regē petiuit dicēs: Uolo vt ꝓtinus des mihi i disco caput ioānis baptiste. Et cōtristatus ē rex: propter iusiurandū: ꝛ propter simul discūbentes noluit eā cōtristare: sed misso spiculatore pcepit afferri caput ioānis in disco: ꝛ decollauit eū in carcere. Et attulit caput eius i disco: ꝛ dedit illud puelle: ꝛ puella dedit matri sue. Quo audito discipuli ei' venerūt ꝛ tulerūt corpus eius: ꝛ posuerunt illud in monumento

THEOPHI. Ex pmissis marc' euāgelista occasionē sumēs: hic de morte cōmemorat pcursoris dicēs. Ipse .n. herodes misit ac tenuit Joānē ꝛ vinxit eū i carcerē. pp herodiadē vxorē fris sui: q̄ duxerat eā. BEDA. Uet' narrat historia philippū herodis maioris filiū sub quo dn̄s fugit i egyptū fratrē hui' herodis sub quo passus ē xp̄s duxisse herodiadē vxorē filiā regis arethe. postea vo socerū eius exortis q̄busdā cū genere simultatib' tulisse filiā suā ꝛ i dolorē mariti p̄oris inimici ei' nuptijs copulasse. q̄ Joannes baptista arguit herodē ꝛ herodiadē q̄ illicitas nuptias fecerit: ꝛ nō liceat fratre viuēte germano illi' vxorē ducere. THEOPHI. Lex ēt pcipiebat q̄ frater vxorē fratris acciperet cum defunctus plē non hēret. Ibi aūt erat filia: ꝓpter quod erāt nuptie scelerate. Seqtur: Herodias aūt insi. illi: ꝛ vole. oc. eū: ꝛ nō poterat. BEDA. Timebat eni herodias ne herodes aliquando resipisceret: vel philippo fratri suo amicus fieret: atq; illicite nuptie repudio soluerentur. Sequitur. Herodes aūt metu. Jo. q̄ sciebat eū virū iustū ꝛ sanctum. GLO. Timebat inq̄ā eū reuerēdo. sciebat eni eū esse iustum quo ad ho'es: ꝛ sanctū quo ad deum. Et custodiebat eū: ne. s. ab herodiade iterficeret̄. Et audito eo multa faciebat. q̄ putauit eū spiritu dei loq. Et libēter eū audiuit. q̄ reputabat vtilia q̄ ab eo dicebant̄. THEOPHI. Uide āt q̄ntu opat̄ cōcupiscētie rabies q̄ cū herodes tātā circa Joānē hēret reuerētiā ꝛ timorē: horū fit imemor: vt sue fornicationi pmderet. REMI. sup Mattheū libidinosa .n. volūtas eū coegit in illū manū mittere. quē sciebat iustū ꝛ sanctū. At p hoc dat̄ itelligi q̄ mi' peccatū factū est ei cā maioris peccati: sm̄ illud: Qui in sordib' ē: sordescat adhuc. Seqr̄. Et cū di. oppor. acci. hero. nata. sui ce. fe. pri. ꝛ tri. ꝛ primis ga. BEDA. Soli mortaliū herodes ꝛ pharao leguntur diē natalis sui gaudijs festiuis celebrasse. sȝ vterq; rex ifausto hospitio natiuitatē suā sanguine fedauit: vex herodes tāto maiore ipietate q̄ito sanctū ꝛ innocētē doctorem veritatis occidit. ꝛ hoc p voto ac petitiōe saltatricis. Seqtur enī: Cumq; itro. filia ip. hero. ꝛ sal. ꝛ plac. hero. simulq; recū. rex ait: Pete a me qd̄ vis ꝛ dabo tibi. THEO. Dū enī cōuiuiū fit: sathanas p puellā saltat. ꝛ iusiurandū pficit sceleratū. Seqtur enī: Et iura. illi q̄ qcq̄d pet. da. tibi: licet dimi. regni mei. BEDA. Nō excusat ab homicidio p iuramētū. iō ei forte iurauit vt occasionē iueniret occidēdi. ꝛ si patris aut matris iteritū postulasset: nō vtiq; cōcessisset herodes. Seqtur: Que cū exis. di. ma. sue: qd petam? At illa di. Ca. Jo. ba. Digno operi saltationis: dignū postulat̄ sanguinis p̄miū. Seqtur. Cūq; intro. stati cum fes. ad re. pe. di. Uo. vt pro. des mi. in di. ca. io. ba. THEO. Maligna mulier protinus sibi caput Joānis dari petit. i. stati in illa hora. Timebat .n. ne herodes resipisceret. Seqtur: Et cōtristatus est rex. BEDA. Cōsuetudinis est scripturarū: vt opinionē multoꝝ sic narret historicus quō eo tempore ab omnibus credebatur: sicut ꝛ Joseph ab ipsa quoq; Maria appellat̄ pr̄ Jesu: ita ꝛ nunc herodes dicitur cōtristatus: quia hoc discumbentes putabant. dissimulator enim mentis tristiciam preferebat in facie: cum leticiam haberet in mēte: scelusq; excusat iuramento: vt sub occasione pietatis impius fieret. vnde sequitur: Propter iusiurandum ꝛ propter simul discumbentes noluit eam contristari. THEO. Herodes quidem non sui compos sed voluptuosus iusiurandum impleuit: ꝛ iustum interimit. Decebat autem magis in hoc periurare ꝛ non tantū scelus operari. BEDA. Cū autem subdit: Et propter simul recumbentes. vult omnes sceleris sui esse consortes: vt in luxurioso impuroq; cōuiuio cruēte epule ōferret̄. Unī seqr̄: Sȝ mis. spi. pre. af. ca. io. i di. THEO. Spiculator: carnifex dicitur: qui constituit̄ ad homines interficiendum. BEDA. Non autem herodes puduit caput occisi hominis ante conuiuas inferre. Pharao vero nil talis vesanie cōmisisse legit̄. Ex vtroq; tamē exemplo probatur vtilius esse nobis diem mortis future timendo: ꝛ caste agendo sepius in memoriam reuocare q̄ diem natiuitatis luxuriando celebrare. Homo enim ad laborem nascitur in mundo: ꝛ electi ad requiē per mortem transeunte mundo. Sequitur: Et decol. eum in carcere: ꝛ attu. caput ei' in disco. ꝛ de. illud puelle: ꝛ puella dedit matri sue. GREGO. iij. moralium. Non sine grauissima admiratione perpendo q̄ ille prophetie spiritu intra matris vterū ipletus: quo inter natos mulierū nemo maior surrexit: ab iniquis in carcerē mittitur: ꝛ pro puelle saltatu capite truncatur: ꝛ vir tante seueritatis pro vilium turpium moritur. Nunquid credimus aliquid fuisse quod in eius vita illa sic despecta mors tergeret? Sed quando ille vel in cibo peccauit: q̄ locustas solūmō ꝛ mel siluestre edit? Quando conuersatiōe sua offendere potuit qui de heremo nō recessit? Quid est q̄ omnipotens deus sic vehemēter in hoc seculo despicit: quos sic sublimiter ante secula elegit? nisi hoc qd̄ pietati fideliū pz: q̄ñ idcirco sic eos premit in ifimis: q̄ videt quō remuneret in sūmis: ꝛ foras vsq; ad despecta

deijcit: qz intus vſqz ad incōprehenſibilia pducit. Hic ergo vniuſqſqz colligat: qd illic paſſuri ſint quos reprobat ſi hic ſic cruciat quos amat. Seqꝛ: Quo audito diſcipuli eiꝰ venerūt ⁊ tulerūt corpus eiꝰ: ⁊ poſuerūt illō in monumēto. Narrat Joſephꝰ vinctū Joānē in caſtellum macheronta adductū ibiqꝫ truncatū. narrat vero eccleſiaſtica hiſtoria ſepultū eū in ſebaſte paleſtine vrbe que quondā ſamaria dicta eſt. Decollatio aūt Joānis minorationē ſame illiꝰ ꝗ chriſtus a pplo credebatur inſinuat: ſicut exaltatio ſaluatoris i cruce pfectuꝫ deſignabat fidei: qꝛ ⁊ ipſe q pruis a turbis ,ppheta eſſe credebat: dei filiꝰ a cunctis fidelibꝰ ē agnitꝰ. vñ ioānes quē oportebat minui: cum diurnū lumē decreſcere incipit natus eſt: dñs autē eo tpe anni quo dies creſcere incipit.
THEOPHI. Myſtice aūt hero. q interpretatꝛ pelliceus pplō eſt iudeorū q hēbat vxorē. ſ. inanē gloriā cuius filia ſaltat ⁊ mouetꝛ etiā nūc circa iudeos. ſ. ſalſus intellectꝰ ſcripturaꝝ: decapitauerūt ſiquidē Joānē. i. verbū propheticū ⁊ ſine capite xpo hñt euꝫ. HIERO. Uel aliꝛ: Caput legis qḋ ē xps ḋ corpore abſcinditꝛ ,pprio. i. iudaico populo: ⁊ datꝛ gētili puelle. i. romane eccleſie: ⁊ puella dat matri ſue adulteṙe. i. ſynagoge crediture in fine. Corpus Joānis ſepelitꝛ: caput i diſco collocatur. Littera humata tegitꝛ. Spiritus i altaribꝰ honoꝛatur ⁊ ſumitur.

¶ Et cōueniētes apoſtoli ad ieſuꝫ: renūciauerūt ei oīa que egerāt ⁊ docuerāt. Et ait illis: Uenite ſeorſuꝫ in deſertū locū: ⁊ reqeſcite puſillū. Erāt enī q veniebāt ⁊ redibāt mlti: ⁊ nec ſpaciū mādu candi hēbāt. Et aſcēdentes in nauim abierunt i deſertuꝫ locū ſeorſū. Et viderūt eos abeūtes: ⁊ cognouerūt multi: ⁊ pedeſtres de oibꝰ ciuitatibus cucurrerūt illuc: ⁊ puenerūt eos. Et exiēs vidit turbā mltā iħs ⁊ miſertꝰ ē ſup eos: qꝛ erāt ſicut oues nō hñtes paſtorē: ⁊ cepit illos docere mlta.
GLO. Poſtqꝫ euāgeliſta narrauit mortē Joānis narrat ea que chriſtus cum ſuis diſcipulis poſt mortē Joānis egerit dicēs: Et cōue. apo. ad ieſuꝫ renū. ei oīa que ege. ⁊ docue.
HIERO. Ad locū. n. vnde exeūt flumina reuertunꝛ. do ſemp referūt gratias miſſi ſup his que acceperāt. THEOPHI. Diſcamꝰ aūt ⁊ nos cuꝫ in miniſteriū aliqḋ mittimur nō elongari: ⁊ vltra ꝯmiſſuꝫ offi. cū non efferri: ſed mittentē viſitare ⁊ renūciare ei oīa ꝗ egimꝰ ⁊ docuimꝰ. BEDA. Nō. n. ſolū oꝫ docere ſꝫ facere. nō ſolū aūt ꝗ ipſi egerant ⁊ docuerant apoſtoli dño renunciant: ſed etiā que Joannes eis in docendo occupatis ſit paſſus. ⁊ ſui ⁊ Joānis diſcipuli dño renunciāt: ſicut Matthēꝰ deſcribit. Sequitꝛ: Et ait illꝭ: Uenite ſeorſum in deſertuꝫ locuꝫ ⁊ requi. pu. AUGU. de cō. euā. Hoc cōtinuo poſt ioānis paſſionē factū eſſe commemorat. vñ poſt hec facta ſunt illa ꝗ primo narrata ſūt: qbus motus herodes dixit: Hic eſt ioānes bap. quē ego decollaui. THEOPHI. In deſertū āt recedit locū ,ppter humilitatē. Quieſcere aūt facit xps ſuos diſcipulos: vt addiſcāt ppoſiti: ꝙ q laborant in opere ⁊ ſermone requieꝫ ,pmerētur: ⁊ ꝙ nō opꝫ ꝯtinue laborare. BEDA. Que āt neceſſitas fuerit ꝯcedēde requi diſcipulis: oñdit cum ſubdit: Erāt. n. q ve. ⁊ redi. mlti. ⁊ nec ſpaciū mādūcandi habebāt. Ubi magna tpis illiꝰ felicitas ḋ labore docētiū ſilꝛ ⁊ diſcētiū ſtudio demōſtratꝛ. Seqꝛ: Et aſce. i na. abierūt i ḋſertū locū ſeorſuꝫ. Nō diſcipuli ſoli ſed aſſumpto dño aſcēdentes i nauim locuꝫ petiere deſertū vt Matthēꝰ demōſtrat. Tētat hic fidē turbaꝝ: petēdo. n. ſolitudinē an ſequi curent explorat. Ille ſeqndo ⁊ nō i iumētis aut vehiculis diuerſis: ſꝫ ,pprio labore pedum quātam ſalutis ſue curam gerant oſtendūt. Seqꝛ: Et viderūt eos abeū. ⁊ cog. multi: ⁊ pedeſ. de oībus ciuitatibꝰ cucurrerūt illuc ⁊ pue. eos. Dū pedeſtres eos pueniſſe dicunt oſtēditꝛ qꝛ nō in aliā maris ſiue iordanis ripā nauigio puenerūt diſcipuli cū dño: ſꝫ pxia eiuſdē regionis loca adierūt quo ēt idigene pedeſtres poterāt puenire.
THEOPHI. Ita tu chriſtū nō expectans qꝛ ipſe reuocet: ſꝫ pcurrens eū puenias. Seqtur: Et exiens vi. tu. r. mul. Jeſus ⁊ miſꝛ. eſt ſup eos qꝛ erāt ſicut oues nō habētes paſtorē. Phariſei lupi exiſtētes rapaces: nō paſcebāt populū ſed deuorabāt. ,ppter hoc ad chriſtū veꝝ cōgregantꝛ paſtorem: q tradidit illis cibuꝫ ſpiritualē. ſ. verbi dei. vnde ſeqtur: Et cepit eos docere multa: Uidens. n. eos q miraculoꝝ occaſione eum ſequebātur pre lōgitudine vie feſſos eoꝝ miſertus: voluit eoꝝ ſatiſfacere voluūtati docēdo eos. BEDA. Mattheus dicit qꝛ curauit languidos eoꝝ: Bē ē. n. veraciter pauperum miſereri: eis veritatis viam docendo aperire: ⁊ moleſtias corporales auferre. HIERO. Myſtice autem ſeorſum ducit dominus quos elegit: vt inter malos viuentes: mala non intendant: vt loth in ſodomis: ⁊ iob in terra hus: ⁊ abdias in domo achab. BEDA. Derelicta ēt iudea in deſerto eccleſie predicatores ſancti qui apd iudeos tribulationum ſarcina premebantur: de gratia fidei gētibus collata requiem nacti ſunt. HIERO. Puſilla tamen eſt ħ ſanctis requies longus labor. ſed poſtea dicitur illis: vt requieſcant a laboribus ſuis: Sicut autem in archa noe animalia que intus erant foris mittebantur. ⁊ que foris erant intro erūpebant: ſic agitur in eccleſia. iudas receſſit: latro acceſſit. ſed ꝗdiu receditur a fide in eccleſia nō eſt requies ſine merore. Rachel. n. plorans filios ſuos noluit conſolari. non eſt etiam hoc conuiuiuꝫ in quo bibitur vinū nouū: cū cantabitꝛ cāticū nouum ab hoībus nouis cuꝫ mortale hoc induerit īmortalitatem. BEDA. Chriſtum autē petentem deſerta gen tium. multe fideliuꝫ caterue relictis menibus priſce conuerſationis ſequuntur.

¶ Et cum iam hora multa fieret: acceſſerunt diſcipuli eiꝰ dicētes: Deſertus ē locus hic: ⁊ iā hora preteriit dimitte illos vt eūtes i ,pximas villas ⁊ vicos emāt ſibi cibos quos mādūcent. Et rñdens ait illis: Date illis manducare. Et dixerūt ei: Eūtes emamꝰ ducētis denarijs panes: ⁊ dabimꝰ illis manducare. Et dicit eis: Quot panes hētis? Ite ⁊ videte. Et cū cognouiſſent dicunt: qnqꝫ ⁊ duos piſces. Et pcepit illis vt accūbere facerent oēs ſꝫ ꝯtubernia ſup viride fenū. Et diſcubuerūt in partes per cētenos ⁊ per quinquagenos. Et acceptis quinqꝫ panibꝰ ⁊ duobꝰ piſcibus intuens in celū: bñdixit ⁊ fregit panes ⁊ dedit diſcipulis ſuis vt ponerēt an̄ eos: ⁊ duos piſces diuiſit oībus. Et mādūcauerūt oēs: ⁊ ſaturati ſunt. Et ſuſtulerūt reliqas fragmētoꝝ duodeci cophinos plenos: ⁊ de piſcibus. Erant aūt qui manducauerunt quinqꝫ milia virorum.
THEOPHI. Preponens dñs qḋ vtilius eſt. ſ. cibū ſermonis dei deinde etiā corporalē cibum pbuit turbe: ad cuius narrationem euāgeliſta accedit dicens: Et cum iam hora multa fieret: acceſ. diſ. eiꝰ di. Deſer. lo. eſt hic. BEDA. Horam multam veſptinū tpꝰ dicit. vñ Lucas dicit: Dies ſūt ceperat declinare. THEOPHI. Uide āt qūo diſcipuli Chriſti circa hoīum amorē pficiunt. turbaꝝ. n. miſerti accedūt ad Chriſtū: ⁊ pro eis īteredūt. Dñs āt tētauit eos ſi eiꝰ virtutē tantā eſſe cognouerant ꝙ turbas paſcere poſſet. vñ ſeqtur: Et rñdens ait illis: Date eis man. BEDA.

prouocat et apostolos. Et dicēs ad fractionē panis: vt illis se nō deē testātib⁹ magnitudo signi notior fieret. THEOPHI. Discipuli āt arguebāt cū tanq̄ ignorātē q̄ illis cēt necessariū ad tātā multitudinē turbaꝝ pascedā: vñ turbati nō dēt. Seqꝰ .n. Et dixe. ei. Eūtes emam⁹ de du. pa. ⁊ dabi. illman. AVGV. de cō. euā. Hoc Philipp⁹ apud Joānē nō der: s; Marc⁹ a discipulis risuꝫ cē ꝯmemorat volēs intelligi h ex ore ceteroꝝ philippū rn̄disse: q̄q̄ ⁊ plurale numeꝝ p singulari vsitatissime ponere potuerit. Seqꝰ: Et dic eis: Quot pa. habe. ite ⁊ vi. Hoc a dn̄o scit cē ceteri euāgeliste ptermiserunt. Seqꝰ: Et cū cog. dicunt: qnq; ⁊ du. pi. Qꝫ Andreas apō Joānē de qnq; panib⁹ ⁊ duob⁹ piscib⁹ suggessenit: h ceteri euāgeliste plurale numeꝝ p singulari ponētes ex discipuloꝝ psona retulerūt. Seqꝰ: Et pce. illis vt accū. fa. om. s; ꝯtu. sup vi. fe. ⁊ discu. i ptes p cē. ⁊ qnq. Qꝫ āt Lucas dic qnq̄genos iussos cē discūbere: Marc⁹ vo qnquagenos ⁊ cētenos: id ñ h monet: q: vn⁹ ptē dixit alter totū. Qui enī de cētenis retulit: h retulit q̄ ille ptermisit. THEOPHI. Per h āt daꝰ intelligi q̄ seq̄strati discubuerūt p ptes ⁊ ptes. i greco .n. q̄ h dꝰ s; ꝯtubnia duplicaꝰ: ac si diceretꝰ: p ꝯtubnia ⁊ ꝯtubnia. seqꝰ: Et acce. qnq; pani. ⁊ duob⁹ pisci. intuēs i ce. bñdixit ⁊ fre. pa. ⁊ de. di. vt po. añ eos: ⁊ duos pisces diuisit oīb⁹. CHRY. Decenter āt i celū aspexit: q: i deserto māna accipiētes iudei. de deo dicere attētauerunt Nūqd poterit dare panē: Ne vero hoc ꝯtigat anq̄ faceret ad prēꝫ retulit q̄ erat factur⁹. THEOPHI. Intueꝰ ēt in celū: vt istrueret a deo petere escā ⁊ nō a diabolo sicut faciunt illi q̄ alienis iniuste laboribus nutriunꝰ. Ex hoc etiaꝫ turbis tunc innuit q̄ non esset deo ꝯtrarius: sed deū inuocaret. Dat aūt panē discipulis apponēdum turbis: vt tractando panē non dubiū sed miraculū videaꝰ. seqtur: Et mā. oēs: ⁊ sa. sunt. ⁊ sustu. reli. freg. xij. cophi. Duodecī cophini supabūdant fragmentoꝝ: vt quolibet apostolorum vnum cophinum super humeꝝ apportante: ineffabile miraculū videaꝰ. Supabundātis .n. virtutis erat nō solū tot hoīes pascere: sed ⁊ tantā superabundantiaꝫ relinquere fragmentorum. Moyses .n. ⁊ si māna dabat: s; vnuscuiusq; necessitatem illud largiebaꝰ: supfluū vero vermib⁹ scaturiebat. Helias ēt viduaꝫ pascens. q̄tum ei erat sufficiens tribuebat: iesus vero tanq̄ dn̄s supbūdanter opabaꝰ. BEDA. Mystice aūt die declinata turbas saluator reficit: q: vel fine seculorum ppinquante: vel cum sol iusticie pro nobis occubuit: a spiritualis inedie sumus tabe saluati. puocat apostolos ad fractionē panis: insinuans q̄ quottidie p eos ieiuna sūt corda nr̄a pascēda eoꝝ. s. l̄ris ⁊ exēplis. Per quinq; panes qnq; mosayce legis libri: p duos pisces psalmi sūt ⁊ pphete figurati. THEOPHI. Ul̄ duo pisces sūt piscatoꝝ sermōes. s. ep̄le ⁊ euāgeliū. BEDA. Qꝫ vo qnq; sūt exteriores hoīs sensus: qnq; milia viroꝝ dn̄m secuti: designāt eos q̄ i seculari adhuc hītu positi: exterioꝝ b⁹ bn̄ vti nouerūt. GREGO. xvi. mora. Diuersi ꝯuiuātiū discubit⁹ distictiones ecclesiarū q̄ vnā catholicā faciūt designāt. Jubilei āt reges qnq̄genarij numeri mysterio ꝯtineꝰ. ⁊ qnq̄genari⁹ bis ducitꝰ vt ad cētenariū pueniaꝰ. Quia q̄ prius a malo gescitꝰ ope vt post aia plenī⁹ qescat i cogitatiōe: alij qnq̄genarij. alij cēteni discūbūt. BEDA. Sup fenū aūt discūbētes dn̄icis pascūtꝰ alimētis. q̄ p cōtinētiā calcatis cōcupiscētijs audiēdis iplēdisq̄ dei verbis opam ipendunt. saluator autē nō noua creat cibaria: q: veniens in carne nō alia q̄ pdicata sunt pdicat: sed legis ⁊ pphetarū scripta q̄ grauida sint mysterijs grē demonstrat. Intueꝰ in celū vt ibi lucē doceat esse querendā. Frāgit ⁊ ante turbas ponēda distribuit discipulis. q: sacramēta pphetie sanctis doctorib⁹ q̄ hec toto orbe pdicēt patefecit. Qꝫ turbis supest a discipulis tollitur: q: sacratiora mysteria q̄ a rudibus capi nequeūt nō negligēter omittenda s; sunt ingrenda pfectis. Nā p cophinos .xij. apostoli ⁊ sequētes doctores figurāꝰ: foris qdē hoīb⁹ despecti: s; intus saluatoris cibi reliquijs cumulati. Constat .n. cophinos opa sufilia geri solere. HIERO. Ul̄ duodecī cophini pleni fragmentis colliguntur: cum sint super thronos iudicantes .xij. tribus israel. qui sunt fragmenta abraam: isaac: ⁊ iacob: quando ex israel reliquie salue fient.

¶ Et statim coegit discipulos suos ascēdere nauim vt precederēt eū trās fretū ad bethsaidā dū ipse dimitteret ppl̄m. Et cum dimisisset eos abijt in mōtē orare. Et cū sero esset erat nauis i medio mari: ⁊ ipse solus in terra. Et vidēs eos laborantes in remigādo: erat .n. ventus ꝯtrari⁹ eis: ⁊ circa quartā vigiliā noctis vēit ad eos ambulās supra mare: ⁊ volebat preterire eos. At illi vt viderunt eū ambulantē supra mare: putauerūt fantasma eē ⁊ exclamauerūt: Oēs .n. viderūt eū: ⁊ ꝯturbati sunt. Et statim locutus est cū eis ⁊ dixit eis: Cōfidite: Ego suꝫ. Nolite timere: Et ascendit ad illos in nauim: ⁊ cessauit ventus. Et plus magis intra se stupebant. Non .n. intellexerunt de panibus. Erat .n. coꝛ eorum obcecatum.

GLO. Dn̄s qdē in miraculo panū q̄ eēt ꝯditor reꝝ ostēdit nūc āt ābulādo sup vndas q̄ hēret corp⁹ ab oīuꝫ peccatoꝝ grauedīe liberꝫ edocuit: ⁊ in placādo vētos: vndarūq; rabiē sedādo: q̄ elemētis dn̄areꝰ mōstrauit. vñ dꝰ: Et statī coe. di. suos asc. na. vt pre. eū trāsfretū ad Beth. dum ipse dimit. populū. CHRY. Dimittit qdē ppl̄m i bn̄dictiōe ⁊ aliqb⁹ curatiōib⁹. Cogit āt discipulos: q: nō de facili ab eo poterāt separi: ⁊ h qdē tū p̄p nimiū affectū quē ad eū hēbebāt: tū q: sollicitabāꝰ q̄liter ad eos veniret. BEDA. Merito āt mouet q̄uo Marc⁹ dicat pacto miraculo panū discipulos venisse trāsfretū ad bethsaidā: cū videaꝰ lucas dicere q̄ i locis bethsaide fcm̄ fuerit miraculū illud nisi forte intelligam⁹ q̄ lucas ait i desertū locū q̄ ē bethsaida. nō ipsi⁹ intima ciuitatis s; loca deserti ad eā ptinētia eē designata. Marc⁹ āt dicē vt pcederēt eū ad bethsaidā vbi ipsa ciuitas notaꝰ. seqꝰ: Et cū di. eos: abijt i mōtē orare. CHRY. Debet intelligere de xp̄o fm̄ q̄ ē hō. hoc ēt fecit istruēs nos assiduos eē i oratiōe. THEOPHI. Dimissa āt turba ascēdit orare. regeꝫ .n. ⁊ silētiū orō exigit. BEDA. Nō oīs āt q̄ orat ascēdit i mōtē: s; q̄ bn̄ orat q̄ deū orādo q̄rit. Qui vo de diuitijs aut honore seculi aut de inimici morte obsecrat ipse in ifimis iacēs viles ad deuꝫ pces mittit. Quare āt dn̄s dimisso pp̄lo i mōtē oratur⁹ adierit: Joānes declarat dicēs Jesus q̄ cū cognouisset q: vēturi eēnt vt raperēt eū: ⁊ facerent eū regē: fugit iterū i mōtē ipse sol⁹. Seqꝰ: Et cuꝫ sero eēt erat nauis in medio ma. ⁊ ipse sol⁹ in terra. THEO. Permisit aūt dn̄s piclitari discipulos vt patiētes fierent. vñ nō stati eis astitit: s; p totā noctē piclitari pmisit: vt doceret eos patiēter expectare ⁊ nō a principio spare in tribulationib⁹ subsidiū. Seqꝰ .n. Et vidēs eos labo. in remi. erat enī vētus ꝯtri⁹ eis. ⁊ circa quartaꝫ vigi. noctis venit ad eos amb. sup ma. CHRY. Quattuor vigilias noctis dicit sacra scriptura. vnāquāq; diuidens in tres horas. vñ quartā vigiliā dicit: q̄ est post horā nonā. s. in hora .x. vel posteriori hora. Seqꝰ: Et vo. pte. AVGV. de cō euā. Quō āt h intelligere potuerūt: nisi q: in diuersuꝫ ibat. eos volēs preterire tāq̄ alienos a q̄b⁹ ita nō agnoscebaꝰ: vt fantasma putareꝰ. Seqꝰ .n. At illi vt vi. eū am. supra ma. pu. f. m. eē: ⁊ exclama. oēs enī eū vide. ⁊ contur. sunt. THEOPHI. Uide aūt q̄n cū christus debebat eoꝝ pericula cōspescere: tunc maiorē eis incutit timorē. Sed statim p vocē conforta

eos. Seqtur.n. Et statiz locutus est cū eis. ꝛ dixit eis Confidite ego sū; no. timere. CHRY. Statiz aūt in voce cognouerūt eū ꝛ timor solutꝰ est. AVGV. de con. euan. Quō ḡ eos volebat pterire: quos pauentes ita cōfirmat nisi qꝛ illa volūtas ptereūdi ad eliciēdū illū clamorē valebat: cui subueniri oportebat? BEDA. Scripsit aūt Theodorus sarauum quondā eps: corpale pondus nō habuisse dn̄z ꝫ carnē ꝫ absqꝫ pondere sup mare ambulasse sed fides catholica pondus ꝫ carnē hr̄e eiꝫ pdicat. Ait.n. Dionysius. Ignoramꝰ q̄liter nō īfusis pedibꝰ corpale pondus hn̄tibꝰ ꝛ materiale onus: deambulat in humidā ꝛ instabilē substantiam. THEO. Deide per itroitū in naticulā dn̄s cōpescuit tēpestatē. Seqtur.n. Et ascē. ad ill. ī na. ꝛ ces. ventꝰ. Magnuꝫ qdē miraculū est qꝛ ambulat dn̄s sup mare: sed tēpestas ꝛ venti ꝯtrarietas opposita fuerūt ꝓpter maius miraculuꝫ. Apostoli.n. ex miraculo qnqꝫ panū nō itelligētes christi potentiā nūc ex maris miraculo plenꝰ cognouerūt. vn̄ sequit: Et plꝰ intra se stupebāt. Nō.n. intelle. de panibꝰ. BEDA. Stupebant qdē carnales adhuc discipuli ꝟtutū magnitudinē: necdū tn̄ in eo ꝟitatē diuine maiestatis cognoscere valebant. vn̄ seqtur: Erat.n. cor eoꝝ obcecatū. Mystice āt labor discipuloꝝ in remigādo ꝛ ventus ꝯtrariꝰ: labores sancte ecclesie designat: q̄ inter vndas seculi aduersantes ꝛ imūdoꝝ flatus spirituū ad qetē patrie celestis puenire conātur. Bene aūt dr̄: qꝛ nauis erat ī medio maris: ꝛ ipe solus ī terra: qꝛ nōnūqꝫ ecclesia tantis gētiliū pssuris afflicta ē: vt redēptor ipsiꝰ eā ꝓrsus deseruisse videreī. Sed videt dn̄s suos laborātes in mari. qꝛ eos ne in tribulatōibus deficiāt: sue respectu pietatis corroborat: ꝛ aliqñ manifesto adiutorio liberat. Quarta aūt vigilia venit ad eos diluculo appropinquāte: qꝛ hō mētē cū ad supni luminē psidy erexerit: aderit dn̄s ꝛ tentationū pericula sopieī. CHRY. Uel prima vigilia ē vsqꝫ ad diluuium: secunda vsqꝫ ad moysen. tertia vsqꝫ ad aduentum domini: ī quarta venit dn̄s ꝛ discipulis locutꝰ ē. BEDA. Sepe aūt fideles in tribulatōe positos: supna pietas deseruisse visa est: vt quasi laborātes in mari discipulos ꝑterire iesus voluisse putareī. Adhuc autem heretici putant fantasma fuisse dominū: nec verā assumpsisse carnem de virgine. HIERO. Dicit autez eis: Confidite: ego sū: quia videbimus eū sicuti est. Cessauit autē ventus ꝛ ꝓcella iesu sedente. i. regnante in naui que est vniuersa ecclesia. BEDA. In quocūqꝫ etiā corde ꝑ gratiaꝫ sui adest amoris: mox vniuersa vitioꝝ ꝛ aduersantis mūdi siue spirituum malignoꝝ bella cōpressa qescunt.

¶ Et cū transfretassent venerunt in terram genezareth: ꝛ applicuerūt. Cūqꝫ egressi essent de naui cōtinuo cognouerūt eum: ꝛ percurrētes vniuersam regionē illā ceperūt in grabatis eos qui se male habebāt circūferre vbi audiebāt eū esse. Et quocūqꝫ introibat in vicos vel in villas aut i ciuitates: in plateis ponebāt infirmos: ꝛ deprecabātur eū vt vel fimbriā vestimēti eius tangerēt. Et quotquot tangebant eum salui fiebāt.

GLO. Quia euāgelista exposuerat piculū qđ discipuli in nauigādo sustinuerāt: ꝛ qūo fuerāt liberati: nūc ondit quo nauigādo puenerit: dicēs Et cū trāsfre. pue. in terrā gene. ꝛ applicuerūt. THEO. Post magnū aūt spatiuꝫ tpis ad pductū locū dn̄s trāsfretauit. Et iō euāgelista subdit: Cūqꝫ egressi essent de naui ꝯtinuo cognouerunt eū. s. icole. BEDA. Cognouerunt autem eum rumore non facie: vel pro signoꝝ magnitudine ꝛ vultu plurimis notus erat. Unde autem quāta fides sit hominum terre genezareth: vt non presentium tm̄ salute ꝯtenti sint: sed mittant ad alias p circuitū ciuitates quo oēs currāt ad medicū. vn̄ seqr̄: et percur. vniuer. re. il. illā ceperunt i graba. illos q se male hēbāt circūferre vbi audi. eū eē. THEOPHI. Nō.n. ad domos inuitabāt eū vt curaret: ꝫ magis ipsi male hn̄tes afferebāī ad eū. vn̄ et seqr̄: Et quocūqꝫ itroi. in vicos aut i vil. aut i ciuitates in plateis ponebāt ifirmos ꝛ depreca. eū: vt vel fimb. vesti. eiꝰ tāgerēt. Miraculū.n. qđ circa mulierē emorroissaꝫ ꝯtigerat: ad aures multoꝝ deuenerat: ꝛ multā fidē eis dabat ex q̄ sanabanī. Seqr̄.n. Et quotquot tāgebāt euꝫ: salui fiebant. BEDA. Mystice āt fimbriā vestimenti eius minimum mādatū itellige: qđ qcūqꝫ trāsgressus fuerit: minimus vocabitur in regno celoꝝ: vel assumptionē carnis per quā venimus ad verbum dei: ꝛ illius postea fruimur maiestate. HIERO. Et āt dr̄: Et quotquot tāgebāt eū: salui fiebāt: īplebitur qñ fugiet dolor ꝛ gemitus. CAP. VII.

Et cōuenerūt ad eū pharisei ꝛ qdā d scribis: venietes ab hierosolymis. ꝛ cū vidissent quosdā ex discipulis eiꝰ cōibꝰ māibꝰ. i. nō lotis mādūcare panes vituparerūt. Pharisei.n. ꝛ oēs iudei nisi crebro lauerit manꝰ nō mādūcāt: tenētes traditiōeꝫ senioꝝ: ꝛ a foro nisi baptizēt: nō comedūt: ꝛ alia multa sūt q̄ tradita sūt illꝭ ꝟuare: baptismata calicū ꝛ vrceoꝝ ꝛ eramētoꝝ ꝛ lectoꝝ. Et iterrogabāt eū pharisei ꝛ scribe: Quare discipuli tui nō ābulāt iuxta traditionē senioꝝ: ꝫ cōibus manibꝰ mādūcāt panē? At ille r̄ndens dixit eis: Bn̄ pphetauit Esaias de vobis hypocritis: sic scriptū ē: Populus hic labijs me honorat: cor aūt eoꝝ lōge ē a me. Inuanū aūt me colūt docētes doctrinas ꝛ ꝓcepta hoīuꝫ. Derelinquētes.n. mandatū dei tenētes traditiones hominū baptismata vrceoꝝ ꝛ calicū ꝛ similia his facitis multa. Et dicebat illis: Bn̄ irritū fecistis preceptuꝫ dei: vt traditionē vestrā seruetis. Moyses enīꝫ dixit: Honora patrē tuū ꝛ matrē tuā: ꝛ q maledixerit patri vel matri morte moriaī. Uos autē dicitis: Si dixerit hō patri aut matri corban: qđ est donū quodcūqꝫ ex me tibi profuerit: ꝛ vltra non dimittitis eum quicq̄ꝫ facere patri suo aut matri: rescindētes verbū dei per traditionē vr̄aꝫ quā tradidistis. Et silia huiusmōi multa facitis.

BEDA. Hoīes terre genezareth q minus docti videbātur: nō solū ipsi venūt: ꝫ ꝛ suos ifirmos adducunt ad d̄n̄m: vt vel fimbriā eius mereanī cōtingere. At vero pharisei ꝛ scribe q doctores eē populi debuerant non ad querenduꝫ medelā: ꝫ ad mouendas questionū pugnas ad dn̄m cōcurrunt. vnde dicit: Et cōuenerunt ad eū pha. ꝛ qdam de scri. ve. ab hiero. ꝛ cum vi. quosdā de disc. eius cōibus ma. i. non lotis mā. pa. vitupauerūt. THEO. Discipuli nāqꝫ domini instructi ea que virtutis tm̄ sunt opari nō lotis manibꝰ simpliciter comedebant. pharisei aūt volentes occasioneꝫ inuenire: ꝫ acceperunt: ꝛ nō vtiqꝫ vituperabant eos vt legis trāsgressores: ꝫ qꝛ traditiones senioꝝ trāsgrediebanī. vn̄ seqtur: Pharisei eni ꝛ omnes iudei nisi crebro la. ma. nō mā. te. tradi. senioꝝ. BEDA. Spiritualia enī ꝓphetaꝝ verba carnaliter accipientes: que illi de cordis ꝛ operis castigatione precipiebant dicentes. Lauamini mundi estote ꝛ mundamini qui fertis vasa domini. isti de corpore solo

immundo seruabant. Superstitiosa ergo est hominum traditio: ut semel lotos ob manducandum panem crebrius lauare: et a foro nisi baptizent non comedere. Sed necessarium est eos qui panem de celo descendentem participare desiderant crebro elemosinis lachrymis et aliis iusticie fructibus sua opera purgare. Necessarium est etiam ingnam macula que ex temporalibus negociorum curis quisque contraxerit subsequenti bonarum cogitationum et actuum prudentia instantia. Frustra autem iudei lauant manus et a foro baptizantur quamdiu contemnunt fonte ablui saluatoris: in uanum baptisma fuant vasorum qui corporum suorum et cordium negligunt abluere sordes. Sequitur. Et iter. cum pha. et scri. de. Quare disc. tui non am. iuxta tra. se. sed communibus manibus man. pa. CHRY. sup matth. Mira pharisorum scribarumque stulticia: dei filium arguunt quare traditiones hominum et precepta non fuet. Comune autem hic pro immundo ponit. populus. n. iudeorum partem dei se esse iactitans: comes cibos vocat quibus omnes vtuntur. HIERO. Phariseorum autem superfluum latratum furca rationis obtundit. i. moysi et esaie interpretatione: vt nos aduersantes hereticos verbo scripture vincamus. vnde sequitur: At ille respondens ait: Bene prophe. de vobis hypo. Esaias sic scriptum est: Populus hic labiis me honorat: cor autem eorum longe est a me. CHRY. Quia. n. non de legis transgressione: sed seniorum discipulos accusabant iniuriose ipsos confundit hypocritas vocans: quasi commendantes cum reuerentia quandam id quod non conueniebat. Superaddit autem Esaie prophete verba: quasi de eis dicta: ac si diceret: Sicut hi de quibus dicitur quod deum labiis honorant cor autem eorum ab eo longe est: inuanum pietatem custodire se dicunt: doctrinas hominum honorantes: ita et vos qui derelinquitis id quod interius curabile est: et iusticiam colentes accusatis. HIERO. Traditio autem phariseorum in mensis et vasis abscidenda est et radenda. Sepe. n. traditionibus hominum mandata dei cedunt. vnde sequitur: Derelinquentes manda. dei te. tra. hominum: baptisma vrceorum. CHRY. Ut autem eos arguat tanquam dei reuerentiam non seruantes: propter traditionem a senioribus factam diuinis scripturis oppositam: subiungit: Moyses enim dixit: honora patrem et ma. tu. et qui maledixerit pa. vel ma. morte moriatur. BEDA. Honor in scripturis non tantum in salutatione et officiis deferendis: quantum in elemosyna ac munerum collatione sentitur. honora inquit apostolus viduas que vere vidue sunt. CHRY. Tali autem existente diuina lege ac talibus minis transgredientibus illatis: vos de leui diuinum transgredimini preceptum: obseruantes seniorum traditiones. vnde sequitur: Vos autem di. Si dixe. ho. pa. et ma. Corban: quod est donum quodcunque ex me tibi proderit. supple: liber erit ab obseruatione premissi mandati. vnde sequitur: Et vltra non dimittitis eum quicquam fa. pa. suo aut mri. THEOPHI. Volentes. n. pharisei que offerebantur comedere: instruebant filios quod cum peculia aliqua haberent: et parentes hec peterent: responderent illis Corban. hoc est donum quod a me petis: iam obtuli domino et ita hec non exigerent quasi domino oblata. i. ad salutem parentum proficientia: et sic decipiebant filios: vt parentes non honorarent: et ipsi oblata deuorarent. Hoc ergo dominus exprobat eis: quia propter lucrum legem diuinam transgrediebantur. vnde sequitur: Rescin. verbum dei per tradi. vestram quam tra. et multa similia hiis facitis. i. transgredientes precepta dei: vt obseruetis hominum traditiones. CHRY. Uel potest dici quod pharisei iuuenes docebant quod siquis pro iniuria patri aut matri illata munus offerat deo: erat immunis: quasi deo dans munera que patri debentur. et hoc dicentes parentes honorari non permittebant. BEDA. Potest autem et hunc breuiter hic sensum. Munus quod ex me est tibi proderit. Compellitis inquit filios: vt dicant parentibus suis: Quodcunque donum oblaturus eram deo: in tuos consumo cibos: tibique prodest o pater et mater: quasi dicant non prodest: vt sic illi timentes acciperent quod deo videbant mancipatum. inopem magis vellent vitam ducere quam edere de consecratis. HIERO. Mistice autem discipulos non lotis manibus manducare futuram gentium comunionem significat. Mundicia et baptisma phariseicum sterile est. comunicatio non lota apostolis extendit palmites suos vsque ad mare.

¶ Et aduocans iterum turbam dicebat illis: Audite me omnes et intelligite. Nihil est extra hominem introiens in eum quod possit eum coinquinare: sed que de homine procedunt illa sunt que coinquinant hominem. Siquis habet aures audiendi audiat. Et cum introisset in domum a turba: interrogabant eum discipuli eius parabolam. Et ait illis: Sic et vos imprudentes estis? Non intelligitis: quia omne extrinsecus introiens in hominem non potest eum coinquinare: quia non intrat in cor eius: sed in ventrem vadit et in secessum exit purgans omnes escas? Dicebat autem: quoniam illa que de homine exeunt illa coinquinant hominem. Ab intus. n. de corde hominum male cogitationes procedunt: adulteria: fornicationes: homicidia: furta: auaricie: nequitie: dolus: impudicitie: oculus malus: blasphemia: superbia: stulticia. Omnia hec mala ab intus procedunt et coinquinant hominem.

CHRY. Judeis considerantibus corporalem mundiciam legis et de hac murmurantibus dominus contrarium vult introducere: vnde dicitur: Et aduo. iterum tur. di. illis: Audite me om. et intel. Nihil est extra ho. intro. in eum. quod pos. eum coinquinare: sed que de ho. proce. illa sunt que coinq. ho. i. immundum faciunt. Ea enim que christi sunt intra hominem considerantur. ea vero que legis sunt: magis cernuntur extra hominem. quibus quasi corporalibus crux christi finem in breui dare debebat. THEO. Hoc autem dominus dicit volens instruere homines: quod obseruationes escarum quas lex commemorat non oportet corporaliter intelligere: et ex hoc intentionem legis eis manifestare incepit. CHRY. Subiungit autem: Siquis habet aures au. au. Non. n. manifeste apparuerat que essent illa que de homine procedebant et hominem coinquinant: propter hoc verbum apostoli crediderunt quod aliquid aliud profundum predictus domini sermo inueret. vnde sequitur: Et cum intro. in domum a tur. inter. eum disci. eius para. Parabolam autem immanifestum sermonem vocabant. THEO. Dominus autem prius increpat. vnde sequitur: Et ait illis: Sic et vos impru. estis. BEDA. Uitiosus enim est auditor qui obscura manifeste aut manifeste dicta obscure vult intelligere. THEO. Deinde dominus manifestat id quod erat occultum dicens: Non intelli. quia omne ex. intro. in ho. non potest eum coinquinare. BEDA. Judei. n. se partem dei iactitantes comes cibos vocant quibus omnes homines vtuntur: vt ostrea: lepores et huiusmodi animalia nec etiam idoloticum inquinat mundicia bus et dei creatura est: sed demonum inuocatio hoc facit immundum. Et causam subdit dicens: Quia non introyt in cor eius. Anime locus principalis iuxta platonem in cerebro: sed iuxta christum in corde est. GLO. Dicitur ergo in cor eius. i. in mentem que est principalis pars anime ex qua tota hominis vita dependet. vnde secundum eam necesse est hominem mundum vel immundum estimari. et sic ea que ad mentem non perueniunt non possunt homini immundiciam afferre. Cibi ergo quia ad mentem non perueniunt secundum suam naturam hominem inquinare non possunt: sed inordinatus ciborum vsus qui ex inordinatione venit mentis: ad hominis immundiciam pertinet. Quod autem cibi ad mentem non perueniant: ostendit per id quod subdit: dicens. Sed in ven. vadit et in seces. exit pur. omnes escas. Hoc autem dicit ne intelligatur quod inde ex cibis in corpore maneat. Manet enim quod est necessarium ad corporis nutrimentum et augmentum. Egreditur autem quod est superfluum: quasi purgatio quedam interius remanentis nutrimenti. AVGV. in libro. lxxxiij. questionum. Quidam enim sic accedunt vt etiam mutent et mutentur: sicut et ipse cibus amittens speciem suam in corpus nostrum vertitur et nos refecti in robur mutamur. Sed et tenuissimus humor cum in venis et aliis arteriis cocta fuerit esca et digesta: per occultos meatus quos greci poros vocant dilabitur: et in secessum vadit. BEDA. Sic ergo cibi non faciunt homines immundos: sed ma-

hec que opant passiones ab interiorib⁹ pcedentes. vnde sequit Dicebat aut: qm que de ho. exe. illa coi. ho. CHRY. Cuius ronē significat cū subdit: Ab intus eni de cor. ho. co. ma. pcedūt. Et sic patet q̄ male cogitatiōes ad mentez ptinent: que h̄ cor noiat: fm quā homo dicit bonus vel malus: mūdus vel imundus. BEDA. Hinc autē arguūt qui cogitatiōes a diabolo imitti putant: nō ex ppa nasci voluntate. Diabolus iccentor ⁊ adiutor malaꝝ cogitationū eē pōt: ⁊ auctor esse non potest. GLO. Ex malis aūt cogitatiōibus vlterius mali act⁹ pcedunt: de qbus subditur: Adulteria. q̄ violatōe alieni thori cōsistunt. Fornicatōes. que sūt illicite coitus psonaꝝ a matrimōio solutaꝝ. Homicidia: qbus in personas pximoꝝ nocumētū īfert. Furta. qb⁹ res subtrahitur. Auaritie: iniq̄tū aliq̄ iniuste retinent. Neq̄uitie: que cōsistunt ī pximorum calumnijs. Dolus: in eoꝝ deceptiōe. Impudicitie: q̄tū ad qualꝫ corruptionē mentis vel corporis. THEOPHI. Oculus malus. i. odiū ⁊ adulatio. nā qui odit oculū malū ⁊ inuidū habet ad eū quē odit. ⁊ adulator non recto oculo videns que sunt pximi: ad malū ipsum deducit. Blasphemie. i. iniurie in deū. Supbia. i. dei cōtemptus. qui. s. q̄s bonū qđ operat̄ nō deo: sꝫ sue virtuti ascribit. Stultitia. i. iniuria in pximū. GLO. Uel stultitia est cum nō recte de deo sentit̄. Cōtrariat̄. n. sapiētie que est diuinarum rerum cognitio. Seqtur: Omnia hec ma. ab intus pce. ⁊ coi. ho. Hoc eni in culpaꝫ hoi imputatur qđ in sua potestate cōsistit. Talia aūt sūt que procedunt ab interiori voluntate: per quam homo est suorum actuum dominus.

¶ Et inde surgens abijt i fines tyri ⁊ sidonis. Et ingressus domū neminē voluit scire ⁊ nō potuit latere. Mulier eni stati vt audiuit de eo cuius filia habebat spiritū īmūdū intrauit ⁊ procidit ad pedes eius. Erat eni mulier gentilis syrophenissa genere. Et rogabat eū: vt demoniū eijceret de filia eius. Qui dixit illi: Sine pri⁹ saturari filios. Nō est. n. bonū sumere panē filioꝝ: ⁊ mittere canibus. At illa rn̄dit: ⁊ dixit illi: Utiqꝫ dn̄e: nā et catelli comedūt sub mensa de micis puero. Et ait illi ppter hunc sermonem: vade: exijt demoniū a filia tua. Et cū abijsꝫ domū suā: inuenit puellam iacentem supra lectum: ⁊ demoniū exijsse.

THEOPHI. Postq̄ȝ de escis dn̄s docuerat: vidēs iudeos eē incredulos: fines ingredit̄ gentiū. Judeis. n. infidelib⁹ existentib⁹: salus ad gentes cōuertit̄. vn̄ dicit̄: Et inde surgens abijt in fi. ty. ⁊ si. CHRY. Tyrus ⁊ sidon loca chananeoꝝ erant. venit igit̄ ad eos dn̄s: nō tanq̄ȝ ad ppinquos. sꝫ tanq̄ȝ ad eos qbus nihil ē cōmune ad patres qbus pmissio facta est. Et ideo sic venit vt aduentus suus tyrijs ⁊ sidonijs non appareret. vn̄ seqtur: Et ī gres. domū nemi. vo. scire. Nōdū eni tempus aduenerat: vt cū gentib⁹ hitaret: ⁊ eas ad fidez adduceret. hui⁹. n. tempus debitū erat post crucē ⁊ resurrectionē. THEOPHI. Uel iō clā ingredit̄: ne occasionez iudei sumerēt ɔtra eū: tanq̄ȝ ad īmūdas gētes trāsijsset. Seq̄. Et nō potuit latere. AVGV. de q̄. no. ⁊ ve. te. Si aūt voluit ⁊ nō potuit: īfirma volūtas eius eē videt̄. Impoīe ē vt saluatoris volūtas n̄ ipleat̄: nec pōt velle qđ sic fieri nō deberet. Iccirco qđ factū est: h̄ voluisse dicēdus est. Aduertendū est aūt q̄ istud in finib⁹ gestū ē gentiliū: qbus adhuc tēpus pdicādi nō erat. vltro tn̄ venientes ad fidez: nō suscipere inuidie erat. Sic ergo factū est vt saluatori a discipulis suis nō eēt: ab alijs tn̄ q̄ igredientē domū viderāt pdit⁹ ē: ⁊ cepit sciri q̄ eēt ī domo. A suis ergo noluit predicari: requiri aūt se voluit: ⁊ ita factū ē. BEDA. Ingressus etiā domū p̄cepit discipulis: ne se cuiq̄ȝ in regione ignota qs eēt aperirēt: vt exēplo ei⁹ discerēt qbus sanādi īfirmos gratiaz ɔferret. In exhibitione miraculoꝝ humani fauoris gloriā quātū possent declinare nec tn̄ a pio v̄tutis ope cessare: qn̄ hoc fieri vel fides bonoꝝ iuste meret̄: vl̄ infidelitas prauorū necessario cogeret. Ipse. n. suū illo itroitū gētili femine ⁊ qbuscūqꝫ voluit publicauit. AVGV. de q̄. no. ⁊ ve. test. Deniqꝫ mulier chananea audiēs de illo intrauit ad eū que nisi pri⁹ subiecisset se deo: iudeoꝝ bn̄ficiuꝫ cōsecuta nō eēt. de qua sequit̄: Mulier. n. statim vt au. de eo: cu⁹ fi. ha. spi. imū. intra. ⁊ pci. ad pedes eius. CHRY. Per hoc āt voluit dn̄s discipulis oñdere: q̄ etiā gētibus apuit ostiu salutis. vnde ⁊ mulieris gen⁹ describit̄ cū subdit̄: Erat. n. muli. gē. syrophenissa gñe. i. de syria phenicis. Seq̄. Et rogabat vt demoniū eijceret de filia ei⁹. AVGV. de cōsen. euā. Uidetur āt afferre aliquā repugnātie questionē: q̄ dicit i domo fuisse dn̄ꝫ cū ad illū venit mulier pro filia sua rogans. Sed qm̄ matthe⁹ dicit discipulos dn̄o ita suggessisse: Dimitte illā qm̄ clamat post nos. nihil aliud videt̄ significare q̄ȝ post ambulantē dn̄ꝫ mulierē illā deprecatorias voces emisisse. Quō g̃ i domo: nisi q̄ itelligēdū ē dixisse qde marcū q̄ intrauerit vbi erat iesus. cū eū pdixisꝫ fuisse i domo. Sꝫ q̄ matheus ait: Nō rn̄dit ei v̄bum. dedit agnoscere in eo silentio egressuꝫ fuisse Jesuꝫ de domo illa: atqꝫ ita cetera ɔtexunt: q̄ tā i nullo discordāt. Seqtur: Qui dixit illi: Sine p⁹ saturari filios. BEDA. Quasi. d. futuꝝ ē vt ēt vos q̄ de gentib⁹ estis salutē ɔseq̄mini: sꝫ pus oꝫ iudeos q̄ merito antiq̄ electiōis filioꝝ dei solēt nomine cēseri: pane celesti refici. ⁊ sic tādē gētib⁹ vite pabula ministrari. Seqtur. Non ē. n. bonū sumere pa. fi. ⁊ mit. ca. CHRY. Hoc aūt v̄bū dixit: no q̄ in eo sit defect⁹ v̄tutis ad bn̄faciēdū oīb⁹: sꝫ q̄ bn̄ficiū ei⁹ distributū iudeis ⁊ gētib⁹: cōione iter se nō hn̄ib⁹: puocationē magis opareť. THEO. Canes vocat getiles: tāq̄ȝ a iudeis sceleratos reputatos. Panē vo dic̄ bn̄ficiū: qđ filijs i. iudeis dn̄s pmisit. Est g̃ sensus: q̄ nō decet gētiles bn̄ficijs pmo eē pticipes: qđ iudeis p̄ncipaliter pmissuꝫ ē. Iō āt dn̄s nō statim exaudit: sꝫ grām differt vt ēt oñdat mulieris fidē ɔstātē: ⁊ vt discam⁹ nō stati d̄ficere cū oram⁹: sꝫ vt īsistam⁹ donec recipiamus. CHRY. Similiter et vt iudeis oñderet: q̄ nō eq̄liter eis dabat ⁊ alienigēis sanitatē: ⁊ vt patefacta mulieris fide: magis patefieret īfidelitas iudeoꝝ. Mulier. n. nō gratuiter tulit: sꝫ vocē dn̄i cū multa reuerētia cōfirmauit. vn̄ seqtur: At illa rn̄dit ⁊ dixit ei: Utiqꝫ dn̄e. nā ⁊ catel. co. sub mē. de micis pueroꝝ. THEO. Quasi. d. Judei panem totuꝫ hn̄t. s. descendētē de celo: ⁊ tua etiā beneficia ego micas postulo. s. modicā bn̄ficꝫ ptem. CHRY. Q̄ ergo in ordine canū se reputat reuerent e ē quasi. d. p gra hē eo etiā in numero canū eē: ⁊ nō ab aliena. sed a ppria mensa comedere dominatis. THEO. Q̄ ei go mulier sapientissime rn̄debat: obtinuit qđ optabar. vn̄ seqtur. Et ait illi. Nō dixit: v̄t⁹ mea te saluā fec̄: sꝫ ppter hūc s̄mone. i. ppter fidē tuā q̄ h̄ s̄mōe demōstrat̄: Uade: exijt demo. a filia tua. Seqtur: Et eū abijsset i do. su. inue. pu. ia. su. le. ⁊ dmo. exijsse. BEDA: Propter humilē. n. m̄ris fidelēqꝫ s̄monē filiā deseruit demoniū: vbi dat̄ exēplū cathetiçādi ⁊ baptiçādi infantes: q̄ videlicet p fidē ⁊ ɔfessionē pentū in baptismo liberant̄ a diabolo puuli: q̄ nec dū p se sape: vel aliqd agere boni possunt vel mali. HIERO. Mystice autez mulier gētilis q̄ p filio rogat: ē mater n̄ra romana ecclia. Nata ei⁹ demoniaca barbarica ē occidētalis natio: cuius fides fecit de cane ouē. Micas aūt spiritualis itellectus: nō ponē īfractū lr̄e sumere cupit. THEO. Unusquisqꝫ etiā nostrum cum peccat: mulier est aia eius. Infirmaꝫ vero filiā hꝫ hec aia actus prauos: que filia demoniū hꝫ. nos actus praui demoniū sunt. Peccatores aūt exñtes nuncupantur catuli in pleti imūdicijs. Propter qđ nō sumus digni panē dei recipere aut participes fieri immaculatoꝝ mysteriorum dei.

Si vero cognoscẽtes nosmetipsos p humilitatẽ catulos eẽ cõfiteamur pctã nra tũc sanabit filia.i.operatio prauã.

¶ Et iterũ exiens de finibus tyri venit p sidonem ad mare galilee inter medios fines decapoleos. Et adducunt ei surdũ ꝛ mutũ. Et deprecabãt eũ vt imponat illi manũ. Et apprehẽdẽs eũ de turba seorsum misit digitos suos ĩ auricula ei⁹: ꝛ expuens tetigit linguã eius: ꝛ suspiciẽs in celũ ingemuit ꝛ ait illi: Effeta: quod ẽ adaperire. Et statim aperte sunt aures ei⁹: ꝛ solutũ ẽ vinculũ lingue ei⁹: ꝛ loqbat recte. Et precepit illis ne cui dicerẽt. Quãto aũt eis pcipiebat tanto magis plus pdicabant: ꝛ eo amplius admirabantur dicentes: Bene omnia fecit: ꝛ surdos fecit audire: ꝛ mutos loqui.

THEO. In gẽtiliũ locis morã domin⁹ facere non volebat ne occasionẽ iudeis daret: vt trãsgressorẽ legis eũ estimarẽt q se gẽtib⁹ admiscebat: ꝛ iõ ꝯfestim reuertit. vñ dr: Et iterũ exi. de fi. Tyri ve. p sido. ad ma. gali. iter me. fi. decapoleos. BEDA. Decapolis ẽ regio. x. vrbiũ trãs iordanẽ ad orientẽ ꝯ galileã. Cũ ergo dr q domin⁹ venit ad mare galilee inter medios fines decapoleos, nõ ipsos fines decapolis itrasse significat. neqꝫ. n. mare nauigasse dr: sed poti⁹ ad mare vsqꝫ venisse atqꝫ ad ipsum puenisse locũ q medios fines decapolis lõge trans mare positos respiciebat. Seqtur: Et addu. ei sur. ꝛ mu. ꝛ depca. eũ vt ipo. illi manuꝫ. THEO. Nõ recte p⁹ demõiace liberationẽ ponit: ex demõio. n. tal' passio erat. Seqtur: Et apprehendens euꝫ de tur. seor. misit di. su. in auri. ei⁹. CHRY. Seorsũ a turba oblatũ surdũ ꝛ mutũ apphẽdit: vt diuina miracla non faceret manifeste: istruẽs nos vanã gliaꝫ eijcere ꝛ tumorẽ. nihil. n. ẽ ex quo aliqs sic miracla opet: sicut si hũilitatẽ colat: ꝛ modestiã seqtur. Misit vo dig tos in auriculã potẽs vbo sanare: vt oñderet q diuina vtute dicatũ erat corp⁹ diuinitati vnitũ: ꝛ operatio ei⁹. Qꝛ. n. pp trãsgressionẽ ade natura humana multã incurrerat passionẽ: ac mẽbroꝫ ꝛ sensuũ lesionẽ: veniẽs christ⁹ in seipo pfectionẽ demõstrauit hũane nature: ꝛ pp hoc digitis aures apuit ꝛ sputo loqlã dedit. vñ seqr: Et expu. te. li. ei⁹.

THEO. Ut. s. oñderet q oĩa mẽbra sacri corpis ei⁹ diuina existũt ꝛ scã: sicut ꝛ sputũ qd vinculum lingue dissoluit. Et eniꝫ oẽ sputũ supfluitas ẽ: sꝫ ĩ dño oĩa diuina fuerũt. Seqr: Et suspiciẽs ĩ celũ ingemuit ꝛ ait: Effeta: qd est adaperire. BEDA. Suspexit qdẽ ĩ celũ: vt ide mutis loqlã: inde auditum surdis: inde cũctis ifirmatib⁹ medelã doceret eẽ qrẽdã. Ingemuit aũt: nõ qꝛ ipi op⁹ eẽt cũ gemitu aliqd petere a pře qui cũcta petẽtib⁹ donat cũ pře. sꝫ vt nob gemẽdi daret exẽpla: cũ vl' p nři: vl' p nroꝫ erratib⁹ p rioꝫ supne pietatis psidia ĩuocam⁹. CHRY. Simul et ĩgemuit: nraꝫ cãm suscipiẽs ĩ seipo: ꝛ natur miseret⁹ hũane: vidẽs miseriã ĩ quã humanũ gen⁹ iciderat. BEDA. Qꝛ aũt ait: Effeta. i. adaperire: ad aures pprie ptinet. aures. n. ad audiẽdũ apiẽde: ligua vo vt loq posset a retinaculis erat sue tarditatis soluẽda. vñ seqr: Et stati ap. sũt au. ei⁹. ꝛ solu. ẽ vin. lin. ei⁹: ꝛ loq. recte. Ubi vtraqꝫ nã vni⁹ ꝛ eiusdẽ Christi manifeste distiacta ẽ. Suspiciẽs qdẽ ĩ celũ qsi hõ deũ depcat⁹ ingemuit: sꝫ mox vno smõe qsi potẽs diuina maiestate curauit. Seqr: Et pcepit eis ne cui dicerent. HIERO. Per qd nõ ĩ vtutib⁹ gloriãdũ eẽ docuit: sꝫ ĩ cruce ꝛ humilatiõe. CHRY. Precepit ẽt miraculũ occultare: ne ante tẽpus accẽderet iudeos ad homicidiuꝫ per inuidiã ppetrandũ. HIERO. Ciuitas autẽ in mõte posita vndiqꝫ circunspecta abscondi non põt: ꝛ humilitas semper pcedit gloriã. vñ seqr: Quãto aũt eis pcipiebat: tãto magis plus pdicabant. THEO. Docemur autẽ ex hoc cũ alicui beneficia elargimur: minime applausus ꝛ laudes petere cum. vo accipimus bñficia bñfactores pdicare ꝛ laudare qñuis noluit. AUGU. de cõ. euã. Si aũt sciebat eos sicut illi qui notas hẽbat ꝛ pñtes ꝛ futuras hoium volũtates tanto magis pdicaturos: qnto magis ne pdicarẽt eis pcipiebat: vt qd hoc pcipiebat: nisi pigris volebat oñdere qnto gaudiosius: qnto feruenti⁹ eũ pdicare debeãt: qbus iubet vt pdicẽt: qñ illi q phibebãt tacere nõ poterãt. GLO. Ex pdicatõe aũt saluatoꝫ a xpo: crescebat admiratio turbaꝫ ꝛ cõfessio beneficioꝫ xpi. vnde sequitur: Et eo ampli⁹ admira. di. Bñ oĩa fecit. hoc. s. surdos fecit audire ꝛ mutos loqui. HIERO. Mystice aũt tyrus interptat angustia: ꝛ significat iudeã: cui dñs dicit: Coangustatũ est stratũ a quo transfert se ad gẽtes alias. Sidon venatio interptat. Fera aũt idomita nõ natio est: ꝛ mare: qd fluctuosa volubilitas ẽ. Inter medios aũt fines decapoleos: qd interptatur decalogi mãdata: saluator ad saluandas gentes venit. Gen⁹ aũt humanũ p multa mẽbra: qsi vnus homo varia peste absũptus enũerat ĩ ꝓtoplasto: cecat vñ male vidit: surdus fit: cũ audit: obmutescit cũ loqr. Depcant aũt eũ vt imponat illi manũ: qꝛ incarnatũ fore dñm multi iusti ꝛ pñarche cupiebãt ꝛ optabant.

BEDA. Uel surdus ꝛ mut⁹ ẽ q nec aures audiẽdi verba dei habꝫ. nec os aperit p loquendis: qles necesse est vt hi q loq iã ꝛ audire dina eloqa didicerũt: dño sanãdos offerant.

HIERO. Seorsũ aũt sp a turbulẽtis cogitatõib⁹ ꝛ actib⁹ inordinatis smonibusqꝫ incõpositis educit: q sanari meretur. Digiti aũt q ĩ aures mittitur: vba vel dona spũs sunt: de quo dr: Digitus dei est hic. Sputũ aũt diuina sapiã ẽ: q soluit vinculũ labioꝫ hũani generis: vt dicat: Credo in deum přem oĩpo. ꝛ reliq. Suspiciẽs aũt in celũ ingemuit. i. gemere nos docuit: ꝛ ĩ celũ thesauros nři cordis erigere: qꝛ p gemitũ ꝯpũctionis intime friuola letitia carnis purgat. Aperte sunt autem aures ad hymnos ꝛ cantica ꝛ psalmos. Soluit linguam vt eructet verbum bonum: quod nõ possunt nec verbera cohibere. Capi. VIII.

In diebus illis iterũ cũ turba multa eẽt cũ iesu nec hẽrẽt qd mãducarẽt: ꝯuocatis discipulis: ait illis: Misereor sup turbã: qꝛ ecce iã triduo sustinẽt me: nec hñt qd mãducẽt. Et si dimisero eos ieiunos ĩ domũ suaꝫ deficiẽt ĩ via. Quidã. n. ex eis d lõge venerũt. Et rñderũt ei discipli sui: Unde illos qs poterit h saturare panib⁹ ĩ solitudie: Et iterrogauit: quot pãcs hẽtis: Qui dixerũt: Septẽ. Et pcepit turbe discũbere sup terrã. Et accipiẽs. vii. panes: grãs agẽs fregit: ꝛ dabat discipulis suis vt apponerẽt: ꝛ apposuerũt turbe. Et hẽbant pisciculos paucos ꝛ ipos bñdixit: ꝛ iussit apponi. Et mãducauerũt ꝛ saturati sũt. Et sustulerũt qd superat d fragmẽtis. vii. sportas. Erant autem qui manducauerant quasi quatuor milia: ꝛ dimisit eos.

THEOPHI. Postqꝫ dñs superi⁹ miraculum de multiplicatione panũ perpetrasset: nũc iterũ occasione habita cõgruenti adducit simile miraculũ operari. vñ dicit. In diebus illis iterũ cum tur. mul. es. cũ iesu. nec haberẽt qd man. conuo. disc. ait illis: Mise. su. tur. qꝛ ecce iã tri. susti. me. nec ha. qd man. Non enim semp circa alimenta miracula faciebat: ne ꝓpter cibum ipsum sequerent. Et nũc igit hoc miraculũ non fecisset nisi qꝛ videbat turbis periculũ iminere. vñ sequit. Et si dimi. eos ie. in do. su. defi. in via. Quidã. n. ex eis de lon. ve. BEDA. Quare triduo sustinent de lõge venientes: Mattheus plenius dicit sic: Et ascendens in montem sedebat: ꝛ accesserunt ad eum turbe multe: habentes multos infirmos ꝛ proiecerũt eos ad pedes eius: ꝛ curauit eos

THEOPHI. Discipuli adhuc non intelligebant: nec vir tuti eius propter priora miracula credebant. vnde sequitur: Et riderunt ei disci. sui vnde istos quis pote. hic satu. pa. in soli. Ipse autem dominus non eos vituperat: et hoc instruens nos quod non debemus ignorantibus et non intelligentibus grauiter irasci: sed eorum ignorantie compati. vnde sequitur: Et iter. eos: Quot pa. ha. Qui dixe. vij. REMI. sup matth. Non ideo iterrogauit quasi ignoraret quot haberent: sed vt dum illi riderent. vij. quo paucio res essent: eo magis miraculum diffamaretur: et notius fieret. Sequitur: Et pce. tur. dis. sup terram. In superiori refectione supra fenum discubuisse dicuntur: Hic vero super terram. Sequitur. Et acci. vij. pa. gra. agens fre. In eo quod gratias egit. nobis reliquit exemplum: vt de omnibus donis nobis celitus collatis illi gratias referamus. Et notandum quod dominus panes non dedit turbe: sed disci pulis. discipuli autem dederunt turbis. Sequitur. n. Et da. dis. su. vt appo. et appo. tur. Non solum panes: sed et pisciculos bndicens iussit ap. Sequitur. n. Et habebant pisciculos pau. et ipsos ben. et ius. appo. Et man. et sa. sunt. BEDA. In hac quoque lectione considerada est in vno eodemque redemptore nostro distincta operatio diuinitatis et humanitatis: atque Euticetis error qui vnam tantum in christo operationem dogmaticare presumit procul a christianis finibus expellendus. Quis enim non videat hoc quod sup turbam miseretur dominus. affectum esse et compas sionem humane fragilitatis. Quod autem. vij. panibus et pisciculis pau cis quatuor milia hominum satiauit: diuine opus esse virtutis. Sequitur. Et su. quod supe. de fra. vij. spor. THEOPHI. Turbe comeden tes et saturate non secum tollunt panum reliquias: sed ipsas discipuli sustulerunt: sicut et supius cophinos. In quo sed historiam discimus: quod oportet nos his quod sufficit esse contentos: et non querere vltra. Deinde numerus manducantium describitur cum dicitur: Erant autem qui man. quasi quatuor milia. et dimi. eos. Ubi considerandum est quod christus neminem ieiunum dimittit. omnes. n. vult sua gratia enutriri. BEDA. Hoc vero ty pice inter hanc refectionem: et illam quinque panum ac duorum piscium di stat: quod ibi littera veteris testamenti spiritali gratia plena significata est. hic autem veritas et gratia noui testamenti fidelibus ministranda monstrata est. Turba autem triduo dominum sustinet propter sanationem infirmorum vt matth. narrat: cum electi in fide sancte trinitatis pro peccatis perse uerenti instantia supplicant. Vel quia ad dominum se opere locutione atque cogitatione conuertunt. THEOPHI. Vel per eos qui per tri duum expectant significat baptizatos. Baptismus. n. illuminatio dicitur. et tria submersione perficitur. GREGO. primo mo. Non vult autem eos ieiunos dimittere ne deficiant in via. oportet. n. quod in predica tione verbum consolationis accipiant: ne a veritatis pabulo ieiuni rema nentes. in hius vite labore succumbant. AMBRO. sup luca. Bo nus quidem dominus studia exigit: vires ministrat: non vult ieiunos di mittere ne deficiant in via. hoc est vel in isto cursu vite: vel antequam ad caput vie perueniant. i. ad patrem et intelligant quod ex patre christus est: ne for te cum acceperit quod natus ex virgine est: incipiant non dei virtutem: sed ho minis estimare. Diuidit ergo escas dominus iesus: et ille quidem vult dare omnibus: negat nemini: dispensator est omnium. sed cum ille panes frangat et det discipulis: si tu manus tuas non extendas vt accipias tibi escas: deficies in via: nec poteris in eum culpam referre qui miseretur et diuidit. BEDA. Qui vero post carnis flagitia post furta: violentias: et homicidia ad penitentiam redeunt: ad dominum de longinquo veniunt. Quanto. n. quisque plus in prauo opere errauit: tanto ab om nipotente deo longius recessit. Credentes de gentibus de longe venerunt ad christum: iudei vero de prope: quia legis et prophetarum erant litteris edocti ex illo. Supra autem in refectione quinque panum turbe sup fenum viride discumbebant: hic autem sup terram: quia per scripturam legis desideria car nis comprimere iubentur. In no. autem test. ipsam quoque terram: ac fa cultates temporales relinquere percipimur. THEOPHI. Septem autem panes sunt spirituales sermones. nam septenarius numerus spi ritussancti significatiuus est: qui perficit omnino. in septenario enim numero dierum nostra vita perficitur. HIERO. Vel septem panes dona sunt spiritussancti. fragmenta panum mystici intel lectus sunt huius septimane. BEDA. Quod enim dominus panes fregit: apertionem significat sacramentorum. quod gratias egit ostendit quantum de salute humani generis congaudeat. quod pa nes discipulis dedit vt turbe apponerent: significat quia spiri tualis dona scientie tribuit apostolis. et per eorum ministerium vo luit ecclesie sue vite cibaria distribui. HIERO. Pisciculi benedicti libri sunt noui testamenti: quia piscis assi partem dominus resurgens postulat. vel in pisciculis sanctos accipimus: quorum scriptura noui testamenti fidem: vitam: et passiones continet: qui tur bulentis huius seculi fluctibus erepti: refectionem nobis internam exemplo suo prebuerunt. BEDA. Quod autem turbis saturatis sup erat: apostoli tollunt: quia altiora perfectionis precepta que tur ba nequit attingere: ad illos pertinent qui generalem populi dei conuersationem transcendunt: et tamen turba saturata esse memoratur: quia etsi sua relinquere nequeant neque explere quod de virginibus dicitur: tamen audiendo mandata legis dei. ad vi tam perueniunt eternam. HIERO. Septem autem sporte. vij. ecclesie. Quattuor milia: annus est noui testamenti. cum quattuor temporibus. Bene etiam quattuor milia sunt: vt in ipso numero docerent euangelicis se pastos esse cibariis.

THEOPHI. Vel quattuor milia sunt. i. quattuor virtuti bus perfecti: et propter hoc veluti fortiores plura comedentes pau ciora reliquerunt. In isto. n. miraculo. vij. sporte remanent: in miraculo autem quinque panum. xij. cophini: quia quinque milia erant. i. quinque sensibus fuientes. et propter hoc non potuerunt comedere: sed paucis contenti multe superabundabant reliquie fragmentorum.

Et statim ascendens nauim cum discipulis suis: ve nit in partes dalmanutha. Et exierunt pharisei et ce perunt conquirere cum eo: querentes ab illo signum de ce lo tentantes eum. Et ingemiscens spiritu ait: Quid gene ratio ista signum querit? Amen dico vobis si dabitur ge nerationi isti signum. Et dimittens eos ascendit iterum nauim: et abiit trans fretum. Et obliti sunt panem sume re: et nisi vnum panem non habebant secum in naui. Et precipie bat eis dicens: Uidete et cauete a fermento phari seorum: et fermento herodis. Et cogitabant ad alteru trum dicentes: quia panes non habemus. Quo cognito ait illis iesus: Quid cogitatis: quia panes non habetis? Nondum cognoscitis nec intelligitis? Adhuc ceca tum habetis cor vestrum? Oculos habentes non videtis: et au res habentes non auditis? Nec recordamini quando quinque panes fregi in quinque milia: et quot cophinos frag mentorum plenos sustulistis? Dicunt ei: Duodecim. Quando et septem panes in quattuor milia: quot spor tas fragmentorum tulistis? Et dicunt ei: Septem. Et dicebat eis: Quomodo nondum intelligitis?

THEOPHI. Postquam dominus operatus est miraculum panum: sta tim in alium secedit locum ne propter miraculum ipsum turbe cape rent: vt facerent regem. vnde dicitur: Et statim ascen. nauim cum disci. su. ve. in par. dalma. AVGV. de con. euan. In mat theo autem legitur: quod venit in fines magedam. Non autem du bitandum est eundem locum esse sub vtroque nomine. Nam plerique co dices non habent etiam secundum marcum nisi magedam. Sequitur: Et exi. pha. et cepe. cong. cum eo. queren. ab il. sig. de ce. tem. eum. BE DA. Pharisei signum quidem signum querunt de celo: vt qui multa ho minum milia secundo de paucis panibus saturauit: nunc in exemplo moysi manna celitus misso: et per omnia passim disperso: po pulum omnem in vltimo tempore reficiat: quod in euangelio Joannis querunt dicentes: Quod sig. fa. vt vide. et cre. ti. Patres nostri man. manna in deserto. sicut scriptum est. Panem de celis de. eis man du. THEOPHI. Vel querunt signum de celo scilicet vt solem et lunam sisteret: grandinem peteret: et aerem immu taret. Credebant enim quod de celo signa facere non poterat.

sed qui in beelzebub solum poterat facere signum in terra. BEDA. Sicut autem turbam supra credentem refecturus gratias agebat: ita nunc ob stultam phariseorum petitionem gemit: quia humane nature circumferens affectus sicut de hominum salute letatur: ita super eorum dolet erroribus. vnde sequitur. Et ingemiscens spiritu ait. Quid generatio ista signum querit. Amen dico vobis si dabitur generationi isti signum. id est non dabitur: iuxta illud in psalmo. Semel iuraui in sancto meo si dauid mentiar. id est non mentiar dauid. AVGV. de con. euang. Non autem moueat quod marcus non dicit responsum esse querentibus signum de celo idem quod mattheus de iona: sed ait dominum respondisse: Signum non dabitur ei. intelligendum est enim quale petebant hoc est de celo. Pretermisit autem dicere de iona quod mattheus commemorauit. THEO. Ideo autem eos dominus non exaudit: quia aliud est tempus signorum celestium: scilicet tempus aduentus secundi cum virtutes celorum commouebuntur: et luna non dabit lumen suum. Tempore autem primi aduentus non fiunt talia: sed omnia mansuetudine plena. BEDA. Non etiam dandum erat celeste signum generationi tentantium dominum. Ceterum generationi querentium dominum signum de celo ostendit: quando cernentibus apostolis ascendit in celum. Sequitur: Et di. eos. asc. ite. na. et abijt trans fretum. THEOPHI. Dimittit quidem dominus phariseos quasi incorrectos. nam vbi spes est correctionis ibi morandum est. vbi vero malum incorrigibile est: inde recedendum. Sequitur: Et ob. sunt pa. su. et nisi vnum pa. non ha. secum in naui. BEDA. Querit autem aliquis. Quo panes non habebant quoniam statim implens. vij. sportas ascenderunt in nauiculam. Sed scriptura testatur quod obliti sunt eos secum tollere: quod indicium est quia modicam carnis curam haberent in reliquis: quibus ipsa reficiendi corporis necessitas intentione diuini comitatus mente excesserat. THEO. Dispensatiue etiam panes sumere discipuli sunt obliti: vt reprehensi a christo fierent meliores: et ad virtutis christi notitiam peruenirent. Sequitur. n. Et p. eis di. Ui. et ca. a fer. pha. et fer. hero. CHRY. Mattheus dicit a fermento phariseorum et saduceorum: Lucas vero phariseorum solum. tres quidem phariseos nominant quasi principales. Mattheus vero et marcus sibi secundarios diuiserunt. Congrue autem marcus posuit herodianos: quasi relictos a mattheo herodianis in supplementum narrationis ipsius. Hoc autem dicens: paulatim inducit discipulos ad sensum et fidem. THEO. Fermentum phariseorum et herodianorum vocat doctrinam eorum quasi dannosam et corruptiuam: et malicia veteri plenam. herodiani enim doctores erant qui herodem christum esse dicebant. BEDA. Uel fermentum phariseorum est decreta legis diuine traditionibus hominum postponere: legem verbis predicare: et factis impugnare: dominum tentare: doctrine eius aut operibus non credere. Fermentum autem herodis est adulterium homicidium: temeritas iurandi: simulatio religionis: et odium in christum et precursorem eius. THEO. Ipsi autem discipuli de fermento panum dixisse dominum putauerunt. vnde sequitur: Et cog. ad al. di. quia pa. non ha. Hoc autem dicebant: quasi non intelligentes christi virtutem: qui poterat panes facere ex non ente. vnde dominus eos reprehendit. Sequitur. n. Quo cog. iesus ait il. Quid cogi. quia pa. non habe. BEDA. Per occasionem autem precepti quod saluator iusserat dicens: Cauete a fermento phari. et fer. hero. docet eos quid significent quinque panes et septem: de quibus subdit: Nec recorda. quando quinque panes fregi etc. Si. n. fermentum predictum traditiones peruersas significat: quare cibi quibus nutritus est populus dei: non veram doctrinam significet.

¶ Et venit bethsaida: et adducunt ei cecum: et rogabant eum vt illum tangeret. Et apprehensa manu ceci eduxit eum extra vicum: et expuens in oculos eius impositis manibus suis: interrogauit eum si aliquid videret. Et aspiciens ait: Uideo homines velut arbores ambulantes. Deinde iterum imposuit manus super oculos eius et cepit videre: et restitutus est: ita vt clare videret omnia. Et misit illum in domum suam dicens: Uade in domum tuam: et si in vicum introieris: nemini dixeris.

GLO. Post refectionem turbarum euangelista de illuminatione ceci subiungit dicens. Et veniunt bethsaida et adducunt cecum et roga. eum vt illum tangeret. BEDA. Scientes quia tactus domini sic leprosum mundare: ita cecum illuminare valeret. Sequitur. Et app. ma. ce. edu. eum extra vicum. THEOPHI. Uidebatur namque bethsaida multa infidelitate fuisse infecta. vnde dominus exprobrat ei. ve tibi bethsaida. quia si in tyro et sidone etc. In hac quidem adductum cecum extra vicum educit. non. n. erat vera adducentium fides. Sequitur. Et expu. in ocu. eius impo. ma. suis interrogauit eum si ali. vide. CHRY. Spuit quidem et manus imponit ceco volens ostendere quod verbum diuinum operationi adiunctum mirabiliter perficit. Manus. n. operationis est ostensiua. sputum vero sermonem ex ore prolati. Interrogat autem si aliquid videret. quod in alijs sanationis non fecit: significans propter imperfectam adducentium fidem ac ipsum ceci oculos eius non esse omnino aptos. vnde sequitur. Et aspi. ait. Uideo ho. ve. ar. am. Quia. n. in infidelitate adhuc detinebatur: obscure se videre homines declarabat. BEDA. Formam quidem corporum inter vmbras aspiciens: sed nulla membrorum liniamenta videns adhuc caligante discernere valens: qualis condense arbores a longe spectantibus: vel in luce nocturna solent apparere: ita vt non facile arbor an homo sit possit dinosci. THEOPHI. Non autem sanatum eum perfecte facit videre: sed ipse quia non perfectam fidem habebat. Nam secundum fidem datur medela. CHRY. Deducit autem eum ab initio sensus redditi in fidei apprehensionem: et sic fecit eum perfecte videre vnde sequitur. deinde iterum imposuit ma. sup ocu. eius et cepit videre et postea subiungit: Et rest. est ita vt vi. cla. omnia: sensu. s. et intellectu perfecte curatus. Sequitur: Misit eum in do. sc. di. Uade in domum tu. et si in vicum intro. ne. dixe. THEOPHI. Hoc quidem precepit ei quia infideles erant vt dictum est: ne forte ab eis in anima lederetur et ipsi non credentes grauius crimine incurrant. BEDA. Uel exemplum suis tribuit ne de his que faciunt mirandis: fauorem vulgi requirant. Mystice autem bethsaida domus vallis interpretatur. id est mundus qui est vallis lachrymarum. Adducunt autem ad dominum cecum. id est qui non videt quid fuit: quid est et quid erit. Rogant illum vt eum tangeret. Quis. n. est qui tangitur: nisi qui compungitur. BEDA. Tangit. n. nos dominus cum mentem afflatu sui spiritus illustrat: atque ad agnitionem nos proprie infirmitatis studiumque bone actionis accendit. Apprehendit manum ceci: vt eum ad executionem bone operationis confortaret. HIERO. Et ducit eum extra vicum. cautate malorum. Expuit autem in oculos eius: vt videat voluntatem domini per flatum spiritussancti. Impositis autem manibus interrogat eum si videret: quia per opera domini videtur maiestas eius. BEDA. Uel expuens in oculos ceci imponit manus suas vt videat: quia cecitatem humani generis et per inuisibilia dona: et per sacramenta assumpte humanitatis extersit. Sputum. n. quod de capite hominis procedit: gratiam spiritussancti designat. Sed quem vno verbo totum simul curare poterat: paulatim curat: vt magnitudinem humane cecitatis ostendat: que vix et quasi per gradus ad lucem redeat. Et gratiam suam nobis indicat: per quam singula perfectionis incrementa adiuuat. Quisquis autem ita longi temporis obscuritate depressus est: vt inter bonum et malum discernere nesciat: quasi ambulantes homes sicut arbores cernit: quia facta multitudinis absque luce discretionis videt. HIE. Uel videt homines velut arbores: quia omnes homines existimat se superiores. Iterum autem manus posuit super oculos eius vt videret clare omnia. id est per opera visibilia inuisibilia intelligeret: et quod oculus non vidit: et clarum anime sue statum post rubiginem peccatorum mundi cordis oculo contempletur. Misit eum in domum suam id est cor suum: vt videret in se quod ante non vidit. Non enim putat homo desperans de salute omnino posse. quod illuminatus facile potest perficere. THEOPHI. Uel postquam sanauit misit in domum: nam domus vniuscuiusque nostrum celum est: et mansiones que sunt in eo. HIERO. Dicit autem ei. Et si in vicum introieris nemini dixeris. id est vicinis cecitatem tuam semper enarra: non virtutem.

¶ Et ingressus est iesus et discipuli eius castella cesaree philippi: et in via interrogabat discipulos suos dicens eis: Quem me dicunt homines? Qui responderunt

illi dicētes: Alij ioannem baptistā: alij heliam: alij vero quasi vnum de prophetis. Tūc dic̄ illis: Uos vero quem me esse dicitis? Respōdens petrus ait ei: Tu es christus. Et cōminatus est eis: ne cui dicerent de illo. Et cepit docere eos qm̄ oportȝ filiū hoīs pati multa: ⁊ reprobari a senioribus: ⁊ a sūmis sacerdotibus ⁊ scribis occidi: ⁊ post tres dies resurgere: ⁊ palam verbum loquebatur. Et apprehendens eū petrus: cepit increpare eū: Dn̄e ꝓpicius esto tibi: nā hoc nō erit. Qui conuersus ⁊ videns discipulos suos comminatus est petro dicens: Uade retro me sathana: qm̄ non sapis que dei sūt: sȝ que sūt hominum.

THEOPHI. Postq̄ₒ eduxit lōge a iudeis discipulos suos: tūc de seipso iterrogat: vt nō timētes iudeos respōdeāt veritatē. vn̄ dr̄: Et ingres. est ie. ⁊ disci. eius i castel. cesa. phi. HIERO. Philipp⁹ iste fuit frater herodis de quo supra diximus: q in honore tyberij cesaris cesareā philippi: que nūc paneas dicit̄ appellauit. Seq̄t: Et in via iter. disci. di. Quē me dicūt eē hoīes? CHRY. Sciēs qdē iterrogat: qr̄ decebat vt discipuli q̄nq₃ eū melius laudarēt q̄ turbe. BEDA. Unde pmū hoīuȝ sniaȝ iterrogat. discipuloꝝ fidē exploraturus: ne illoꝝ cōfessio vulgi videret̄ opione firmata. Seqtur. Cui res. illi di. Alij io. ba. alij heliā. alij vero q̄si vnuȝ de pphetis. THEO. Multi nāq₃ putabant q̄ ioānes a mortuis resurrexisset: sic ⁊ herodes credebat: ⁊ post resurrectionē suā miracula ppetrasse. Postq̄ₒ v̄o ab eis sciscitat⁹ ē alioꝝ suspitionē: ipos iterrogat qd de hoc i eoꝝ mente ꝯsistat. vn̄ seq̄t: Tūc dic̄ illis: Uos v̄o quē me eē dicitis? CHRY. Ex ipso aūt iterrogatōis mō: i maiorē eos reducit sensuȝ ad maius aliqd estimandū ꝯ eo ne cū turbis ꝯueniant. Quid v̄o vertex discipuloꝝ os aploꝝ interrogatis oīb⁹ rn̄derit. manifestat cū subdit̄. Rn̄dēs petr⁹ ait ei. Tu es xp̄s. THEO. Cōfitet̄ qdē illū eē xp̄m a pphetis denūciatū. Sed qd ad cōfessionē petri rn̄derit dn̄s: ⁊ q̄lr ipȝ beatificauit: Marc⁹ euāgelista ptrāsit. ne huiusmodi narrādo petro suo magro gratificare videret̄. Matth. aūt hoc plane ptractat. ORI. sup matth. Uel qr̄ marcus ⁊ lucas scripserūt petrū respondentē: Tu es xp̄s. nō adycietes qd̄ positū est i mattheo. Filius dei viui. ppterea nō scripserūt ad ꝯfessionē relatā beatitudinē. Seq̄t: Et cōmi. ē il. ne cui di. de illo. THEO Uolebat. n. interim suā gl̄iaȝ occultare: ne multi scādalizarent̄ ⁊ eo: ꝑpenā mererēt maiorē. CHRY. Uel vt scādalo crucis ꝯpleto purā infigat fidē in mentē eoꝝ. pri⁹. n. pfecta circa ascēsionē dixit eis Euntes docete oēs gētes. THEO. Postq̄ₒ aūt dn̄s ꝯfessionē discipuloꝝ acceptauit dicētiū verū deū: tūc ipsis reuelat crucis mysteriū. Un̄ seq̄t: Et cepit docere eos qm̄ oȝ fi. ho. mul. pati ⁊ repro. a se. ⁊ a sū. sacer. et scri. occi. ⁊ post tres dies resur. et pa. v̄bū loquebat̄. s. de futura passiōe. Nō aūt itelligebāt discipli ordinē veritatis: neq₃ resurrectionē ꝯphendere poterāt: sȝ putabāt eē meli⁹ q̄ nō pateret̄. CHRY. Predixerat tn̄ hoc eis dn̄s hac occasiōe: vt oñderet q̄ oporteret post crucē ⁊ resurrectōeȝ xp̄m a testib⁹ pdicari. Rursus petr⁹ ex hūs feruidus sol⁹ ꝯ his sumit audaciā disputādi. Un̄ seq̄t: Et apphēdens eū petrus: cepit icrepare eū: Dn̄e ꝓpicius esto tibi: nā hoc nō erit. Hoc aūt amātis affectu ⁊ optātis dixit: q̄si diceret: Hoc non potest fieri: nec recipiunt aures mee vt dei filius occidendus sit. CHRY. Quid est aūt hoc: q̄ petrus qui reuelatione patris potitus erat sic velociter cecidit ⁊ istabilis ē effect⁹? Sed dicim⁹ non esse mirum si hoc ignorauit qui de passione reuelationeȝ non accepit. Q₃ eni christus filius dei viui esset: reuelatione didicerat: mysterium vero crucis ⁊ resurrectionis nondū ei fuerat reuelatū. Ipse vero ostēdens q̄ oporteret eū ad passionē venire petꝝ increpauit. vn̄ leḡt. Qui conuer. ⁊ vi. di. su. cōmi. est pe. di. vade retro me satha. THEOPHI. Dn̄s nāq₃ volēs ondere q̄ ꝓpter salutē hoīuȝ debebat ei⁹ passio fieri: ⁊ q̄ sol⁹ sathanas christū pati nolebat: vt gen⁹ nō saluaret̄ humanū: petꝝ sathanā noīauit: eo q̄ saperet que sūt sathane: nolēs christū pati. sȝ aduersans eidē. Sathanas. n. aduersari⁹ iterptat̄. CHRY. Demoni aūt ipm tentāti nō ait: Uade post me: sȝ petro dic̄: vade retro me: idest sequere me: ⁊ volūtario mee passiōis cōsilio nō resistas. Seq̄t: Qm̄ nō sa. ea que dei sūt: sȝ q̄ hoīuȝ. THEOPHI. Que hoīuȝ sunt dicit petrū sape ꝑm q̄ affectiones carnales quodammō sapiebat: volebat. n. petrus q̄ sibi christus prestaret requiem ⁊ non crucifigeretur.

¶ Et cōuocata turba cū discipulis suis: dixit eis: Siquis vult me sequi: deneget semetipm: ⁊ tollat crucem suā ⁊ sequatur me. Qui enim voluerit aiaȝ suā saluā facere pdet eā. Qui aūt pdiderit aīaȝ suā ꝓpter me ⁊ euangeliū: saluam faciet eam. Quid enī ꝓderit hoī si lucret̄ totum mundum ⁊ detrimentū aīe sue faciat? Aut qd hō cōmutationis dabit ꝓ aīa sua? Qui enī me confessus fuerit ⁊ verba mea i ḡnatione ista adultera ⁊ peccatrice: ⁊ filius hoīs cōfitebitur eū cū venerit in gloriā patris sui cū angelis sanctis. Et dicebat illis: Amen dico vobis: qr̄ sunt quidaȝ de hic stantibus qui non gustabunt morteȝ donec videant regnum dei venientis in virtute.

BEDA. Postq̄ₒ discipulis mysteriū sue passiōis ⁊ resurrectiōis oñdit. hortat̄ eos vna cū turba ad sequēdū sue passionis exēplū. vn̄ seq̄t: Et con. tur. cū. disc. su. dixit eis. Siqs vult post me seq. deneget semetipm. CHRY. Quasi diceret ad petꝝ: Tu qdē icrepas me passionē sustinere volētē: ego āt dico tibi q̄ nō solū phibere me pati nociuū ē: sȝ neq₃ saluari poteris nisi ipse moriaris. Dic̄ āt. Siqs vult post me seq. q. d. ad bona voco que qs velle dȝ: nō ad mala ⁊ grauia vt cogaris. Qui. n. . fert violentiā freq̄nter ipedit q v̄o audi . torē i libertatē dimittit: magis attrahit ipm. Aliqs āt abnegat seipȝ. cū nullā sui corporis curam hȝ: vt siue flagellet̄ siue aliqd simile patiat̄ sustineat potiēter. THEOPHI. Nā sic q abnegat alterꝝ frēm aut prēȝ. q̄uis vulneret̄ ⁊ moriatur nō cōpatit̄ nec unitat̄. sic ⁊ nos debem⁹ spnere corpus nr̄m: vt si vulnerari ꝯtingat: vl̄ aliquid sil̄e pati. nō curem⁹. CHRY. Nō āt ait q̄ pcat sibiypi. sȝ q̄ āpli⁹ ē q̄ abneget semetipm q̄si nihil eē ōc ad se hēat. sȝ piculis exponat. ⁊ circa ea sic disponat̄ ac si ali⁹ pateret̄: ⁊ h̄ ē sibiypi pcere: qr̄ pr̄es tūc liberis suis ignoscūt cū tradentes eos doctorib⁹ illis iubeat non pci. Usq₃quo āt oporteat seipsuȝ abnegare oñdit eū subdit: Et tol. cru. su. q. d. vsq₃ ad mortē exprobrabilissimā. THEO. Nam tūc crux exprobrabilis videbat̄. qr̄ i ea malefici figebāt̄. HIERO. Ul̄ aliter: Sic gubernator pit⁹ tēpestatē i trāqllitate p̄caués: nautas suos vult eē parato: ita ⁊ dn̄s dic̄. Siqs vult me seq: de. semet. ⁊ alter ex altero fiat. BEDA. Tūc. n. nosipos abnegam⁹ cū vitam⁹ qd̄ p vetustatē fuim⁹: ⁊ ad h̄ nitimur quod p nouitatē vocamur. Crux autē tollitur: cū aut p abstinentiam afficitur corpus: aut p ꝯpassionē pxmi affligit̄ an m⁹. THEOPHI. Qr̄ v̄o post crucē v̄tuteȝ aliam nos hr̄e oȝ: adiecit. Et sequatur. CHRY. Hoc aūt dic̄: qr̄ ꝯtingit aliquē patiētē nō sequi christū: cū. s. aliqs nō patitur ꝓpter xp̄ȝ. Seq̄t̄. n. christū qui post eū ambulat: q morti ei⁹ se cōformat: p̄ncipes etiā ⁊ ptātes eōtēnēs: sub qbus an̄ christi aduētū peccabat. Seqtur: Qui vo. ani. su. sal. fa. per. eā. Qui autem p. ani. su. ꝓp. me ⁊

pꝑter eum: sal. fa. eã. q. d. Hec vobis mãdo quasi vobis parcens: etenĩ q filio suo pepercit pdit eũ q v° nõ pcit: saluat. Opoꝫ tet ḡ nos eẽ ad mortẽ ↄtinue ꝑparatos. Si. n. in mãlibus ꝑlijs q parat° est ad mortẽ melior ẽ alijs nullo post mortem eum resuscitare valẽte multomagis i spũalib° plus cũ spes tãta resurrectõis existat: q q ponit aĩaꝫ suã i mortẽ saluam facit eã. REMI. Aĩa aũt hoc loco itelligenda est vita pñs nõ aũt ipsa substantia aĩe. CHRY. Qr ergo dixerat. Qui vo. ani. su. sal. fa. p. eã. neqꝫ pditionẽ hãc ⁊ salutẽ illã estiet eq̃lem subiũgit: Quid. n. p. ho. si lu. to. mũ. ⁊ detri. fa. anime sue: Aut quã da. hõ. ↄmu. ꝑ aĩa sua: q. d. ne dicas qm̃ aĩam suã saluauit q crucis effugit pericula. Qñ. n. cũ aĩa sua. i. vita ista lucraꝰ aliqs orbẽ terre: qd ampli° erit ei aĩa pereunte: Nũqd aliã hꝫ aĩaꝫ ꝑ aĩa dare: Preciũ. n. ꝑ domo pt aliqs cõmutare: aĩaꝫ vo pdens aliã aĩaꝫ dare nõ potest. Cante ãt dicit: Aut quã ↄmu. da. ho. De° eni ꝑpter nr̃aꝫ salutẽ dedit cõmutationẽ ꝑciosũ sanguinẽ iesu xp̃i. BEDA. Uel hoc dicit: qr ꝑsecutõis tpe ponẽda est aĩa: pacis aũt tpe frangenda sũt desideria terrena: qꝺ significat cũ dicit: Quid. n. ꝑderit hoĩ ⁊c. Pleriqꝫ aũt verecũdie vsu ꝑpedimur vt rectitudineꝫ quã seruamus i mente nõ exprimere valeam° i voce. Et ideo subdiꝰ Qui eni me cõ. fu. ⁊ ver. me i gene. ista adul. ⁊ pec. ⁊ fi. ho. cõfi. eũ cũ ve. in glo. pa. su. cũ ang. su. THEO. Nõ eni ĩ est sufficiens fides que solũ imente ↄsistit: sꝫ ⁊ oris ↄfessionẽ dñs reqrit sanctificata eni ꝑ fidẽ aĩa dꝫ ⁊ corpus ꝑ ↄfessionẽ sanctificari. CHRY. Qui aũt hoc didicit subiiceat se cũ desiderio ad hoc q sine cõfusione xp̃m ↄfiteaꝰ. Dr̃ ãt adultera gñatio q̃ deũ verũ aĩe spõsũ dreliqt: ⁊ nõ ẽ secuta xp̃i doctrinã: sed dmõib° ꝑstrata: semĩa ĩpietatis suscepit pp qꝺ ⁊ peccatri° dr̃. Qui ḡ iter hos xp̃i dñationẽ negauerit ⁊ v̄ba dei i euãgelio reuelata: dignã ĩpietatis penã suscipiet andiẽs ĩ scd̃o aduẽtu: Nõ noui vos. THEOPHI. Qui ḡ ↄfusus fuerit crucifixũ eẽ suũ deũ: ⁊ ipe ↄfũdet illũ non ꝭ vbi reputaꝰ xp̃s paup ⁊ miser: sꝫ in gl̃ia ⁊ cũ multidune angelorũ. GREGO. in ho. Sũt aũt nõnulli q xp̃m iõ cõfitẽtur: qr cũctos xp̃ianos eẽ cõspiciũt. Nõ ergo ad ꝑbationeꝫ fidei vox suffic̃ quã defẽdit a verecũdia ꝑfessio gn̄alitatis. Pacis ergo tpe est aliud vbi ostẽdamur vobis: veremur sepe a ꝑximis despici: ↄdignamur iniurias v̄bi tollerare. Si cõtigerit iurgiũ fortasse cũ ꝑximo: erubescim° priores satisfacere. Cor qppe carnale dũ hui° vite gl̃iam q̃rit humilitatem respuit. THEOPHI. Qr vo d̃ sua gl̃ia dixerat volẽs ostẽdere q nõ iama ꝑmittebat. subditur: Et dicit ill'. Amẽ di. vo. qr sũt qdaꝫ de hic stantib°: q nõ gusta. mor. do. vi. re. dei venien. ĩ virtute. Ac sꝫ diceret qdã. i. petr° ⁊ iacob° ⁊ ioannes nõ gustabunt mortem. donec eis ostendaꝫ in transfiguratõe cũ qua gloria venturus sim in secũdo aduẽtu. Nõ enĩ erat aliud trãsfiguratio nisi secũdi aduẽtus ꝑnũciatio: quo ⁊ ipse christus ⁊ sancti lucebũt. BEDA. Pia vero ꝑuisione factũ est: vt ↄtẽplatõe semp manẽtis gaudij ad breue momẽtũ delibata: fortius aduersa tollerarẽt. CHRY. Nõ aũt coꝝ q ascẽsuri erãt noĩa declarauit: ne reliq discipuli aliqd paterenꝰ humanũ. ꝑdicit aũt vt dociliores circa hãc cõtẽplatõeꝫ fiãt. BEDA. Uel regnũ dei pñs ecclĩa vocatur. Aliq aũt ex discipl̃is vsqꝫ adeo ĩ corpe erãt victuri: vt ecclesiaꝫ cõstructã ↄspicerẽt: ⁊ ↄ mũdi gl̃ioꝫ erectã. Discipulis eni rudib° de p̃nti vita aliqd ꝑmittẽduꝫ fuit: vt possent robusti° i futuro solidari. CHRY. Mystice aũt vita xp̃s est: mors vero diabol°. Gustauit aũt mortẽ q peccatis imoratur: adhuc ols hõ habẽs dogmata bona aut praua: mortis aut vite panẽ degustat. Et qdem minus malũ ẽ videre mortẽ: malũ aũt est eã gustare: sed adhuc peius eã seq: pessimum autem ei supponi. Capi. IX.

Et post dies sex assũpsit iesus petrũ ⁊ iacobũ ⁊ ioãnẽ: ⁊ duc̃ illos i mõtẽ excelsum solos: ⁊ trãsfiguratus est corã ipsis. Et vestimẽta eius facta sunt splendentia ⁊ cãdida nimis velut nix: qualia fullo non potest super terrã cãdida facere. Et apparuit illis helias cũ moyse: ⁊ erãt loquẽtes cũ iesu. Et r̃ndens petr° ait iesu: Rabbi: bonũ est nos hic esse: ⁊ faciam° tria tabernacula: tibi vnuꝫ: moysi vnum: ⁊ helie vnũ. Non. n. sciebat qd diceret. Erãt. n. timore exterriti. Et fcã ẽ nubes obumbrans eos: ⁊ venit vox de nube dicens: Hic est filius meus charissimus audite illum. Et statim circumspiciẽtes neminem amplius viderunt nisi iesum tm̃ secum.

HIERO. Post ↄsũmationẽ crucis: gl̃ia resurrectõis ostẽdiꝰ: vt nõ timerẽt obꝑrobria crucis: q oculis suis visuri erãt gl̃iaꝫ resurrectõis future. vñ dr̃: Et post di. sex: as. ie. pe. ia. ⁊ io. ⁊ du. il. in mõ. exce. so. ⁊ trã. est co. ip. CHRY. Lꝫ ãt lucas dic̃ post octo dies: nõ ↄriaꝰ huic. Lucas. n. ⁊ diẽ quo christus ꝑdicta locut° fuerat: ⁊ diẽ ĩ quo eos assumpsit numerauit. Iõ ãt post sex dies eos assumpsit: vt vehemẽtiori repleti ↄsiderio ĩ hoꝝ dieꝝ spacio vigilãti ⁊ sollicita mẽte ea que videbãt attẽderẽt. THEOPHI. Assumit ãt tres vtiores aplõꝝ: petꝝ tãqꝫ ↄfitẽtẽ ⁊ diligẽtẽ: ioãnẽ tãqꝫ dilectum: iacobũ v° tãqꝫ altiuocũ ⁊ theologũ. Intãtũ. n. grauis erat iudeis: vt herodes volẽs iudeis placereꝰ: ipꝫ occiderit. CHRY. Nõ ãt ĩ domo suã gl̃iaꝫ demõstrat: sꝫ ĩ montẽ excelsuꝫ illos assumit: qm̃ mõtis sublimitas ↄueniẽs erat ad gl̃ie sublimitatẽ oñdẽdã. THEOPHI. Seorsũ ãt eos ducit: qr debebat eis mysteria reuelare. Trãsfigurationẽ ãt oꝫ itelligere nõ figure ĩmutationẽ: sꝫ qr manẽte vt p̃us erat figura: appositio fcã ẽ cuiusdã ienarrabilis claritatis. CHRY. Neqꝫ ḡ ↄcet aliquã figure trãsformatõeꝫ ĩ regno di eẽ futurã: aut circa ipꝫ saluatorẽ: aut circa eos q assimilabũꝰ: sꝫ appositionẽ claritatis. BEDA: Trãsfigurat° igꝰ saluator nõ substatiã vere carnis amisit: sꝫ gl̃iaꝫ future vel sue vel nr̃e resurrectiõis oñdit: q q̃lis tũc apl̃is apparuit: talis post iudiciuꝫ cũctis apparebit electis. Seqꝰ: Et ve. ei° fa. sũt splẽ. GREGO. xxxij. mor. Qr ĩ summe claritatis culmie ei vite iusticia fulgẽtes adherebũt. vestiũ. n. noĩe iustos quos sibi adiũgit ĩsinuat. Seqtur: Et appa il. he. cum mo y. ⁊ erãt lo. cum ie.

CHRY. Moysen ⁊ heliã in medio itroducit: ꝑmo qdeꝫ qr turbe dicebãt christũ heliã: aut vnũ ꝑphetaꝝ: apl̃is se cũ eis oñdit: vt differẽtiã suoꝝ ⁊ dñi cernerẽt. Et ẽt qr de trãsgressiõe legis iudei christũ accusabãt ⁊ blasphemũ eũ putabãt tãqꝫ sibi gloriã pr̃is attribuẽtẽ: eos q ĩ vtroqꝫ fulserũt i mediũ duc̃. Etenĩ moyses legẽ dedit: ⁊ helias glorie dei zelator fuit: vñ ei nõ assisterẽt: si deo ⁊ legi ei° ↄriꝫ cẽnt. Et vt scirẽt q vite p̃tãtẽ ⁊ mortis hꝫ: ꝑp ꝭ ⁊ moysen q mortu° erat ⁊ heliã q nõdũ mortẽ passus fuerat ĩ mediũ itroducit. Iteꝫ ꝑ ꝭ significauit q doctrine legis ⁊ xp̃i ꝑphetaꝝ doctrina pedagog° fuit. Significat ẽt ↄiũctionẽ noui ⁊ veteris testi. Et qm̃ in resurrectiõe cũ ꝑphetis apl̃i ↄiũgẽtur: ⁊ vna erit obuiatio regi cõi. Seqtur: Et res. pe. ait ie. Rabbi bonũ ẽ nos ꝭ eẽ: ⁊ faciam° hic tria ta. ti. vnũ: mo. vnũ: ⁊ he. vnum. BEDA. Si tm̃ trãsfigurata xp̃i humanitas: duoꝝqꝫ societas scõꝝ ad pũctũ visa ↄlectat: vt eos ne discedãt ẽt obseqo petrus sistere velit: q̃ta erit felicitas visiõi deitatis iter angeloꝝ choros adeẽ ꝑpetuo: Seqꝰ. Nõ. n. scie. qd dice. Etsi. n. petr° ꝑ stupore humãe fragilitatis nesciat qd dicat ĩ sinu tñ sibi dat effect° ĩdiciũ. nesciebat. n. qd diceret: qr oblit° ẽ regnũ sãctis a dño nõ alicubi terraꝝ: sꝫ i celis eẽ ꝑmissũ: nec recordat° ẽ se suosqꝫ coaplos mortali adhuc carne circũseptos imortalis vite statũ subire ñ posse: cui ẽt mẽte excesse

neqꝫ i domo patris q̃ in celis est: dom⁹ manufacta necessa ria nō sit. Sꝫ ꝛ vsqꝫ nūc iperitie notaꝛ quisqs legi ꝓphetis et euāgelio tria tabernacula facere cupit cū hec adinuicē nullaten⁹ valeāt separi. CHRY. Nō etiā ītellexit petrus ꝙ ad demōstratōēꝫ vere glīe trāsfigurationeꝫ dn̄s est opat⁹: neqꝫ ꝙ ꝓpter doctrinā hoīuꝫ hoc faciebat. nā plurimi erāt relictam multitudinē in heremo habitātes. Seqꝛ: Erāt .n. timo. ex. Erat aūt h̄ timor sm̄ quē de cōi mēte i statum eleuabanꝛ meliorē. qd̄ eni in exteriorib⁹ videbaꝛ moyses ꝛ helias erat. Ducebaꝛ aūt aīa ad quendā diuinū affectū q̃si ex diuina visione ab humano sensu abstracta. THEO. Uel aliṫ. Petrus timēs a mōte descēdeꝛ qꝛ iā p̄ius erat ꝙ christ⁹ crucifigi debebat dixit: Bonū est nos hic eē: ꝛ nō illuc descēdere in mediū .s. iudeoꝝ. Si āt huc veniēt furentes ɔtra te: habem⁹ moysen q egyptios debellauit. habem⁹ ꝛ heliā q ignē eduxit de celo ꝛ quinquagenos destruxit. ORIGE. sup matth. Marcus aūt ex ꝑsona sua dic: Nō .n. sciebat qd diceret. Ubi cōsiderandū ne forte ꝑ excessū mētis h̄ loquebatur: motus quodā spū alieno ne forte .s. ille spūs q voluit q̃tū ad se xp̄m scādaliçare: vt recederet a passione oib⁹ hominib⁹ salutari. Ipse operans etiā hic seductorie vult euellere christum sub colore boni: vt nō cōdescēdat hoīb⁹: nec veniat ad eos: nec suscipiat mortē ꝓ eis. BEDA. Quia vero petr⁹ mãle quesiuit tabernaculū: nubis accepit vmbraculū: vt discat i resurrectōe nō tegmine domoꝝ: sed ipū͂sancti glīa eos eē ꝓtegendos. vn̄ seqꝛ: Et facta ē nubes obū. eos. Qꝛ v̄o iprudēter iterrogauerūt ꝓpterea respōsionē dn̄i nō merent. sꝫ pater respōdet ꝓ filio. vn̄ seqtur: Et venit vox d̄ nube dicens: Hic est fili⁹ me⁹ caris. ipꝫ au. CHRY. A nube qdē vox emittiꝛ i qua de⁹ apparere consueuit vt crederent ꝙ vox illa ferretur a deo. In hoc aūt ꝙ dicit: Hic ē fi. me⁹ caris. vnā volūtatē p̄ri ꝛ filio protestaꝛ: ꝛ ꝙ salua filiatōe q̃tū ad oia cū eo q genuit vnū eē. BEDA. Quē autē moyses cū venerit ī carne audiēdū ab oī aīa q̃ saluari vellꝫ p̄dixit: hūc iā veniētē ī carne de⁹ p̄r audiēdū discipul' ostēdit. Seqꝛ: Et sta. cir. ne .am. vi. nisi ie. tm̄ secū. Ubi eniꝫ cepit fili⁹ designari mox h̄ui discesserūt ne ad illos p̄ma vox emissa putareꝛ. THEOPHI. Mystice aūt post ɔsūmationē h⁹ sc̄li qd̄ in sex dieb⁹ factū est: assumet nos iesus si ei⁹ sum⁹ discipuli ī mōteꝫ excelsū .i. in celū. ꝛ tūc videbim⁹ ei⁹ glīam singularē. BEDA. Uestimēta sūt dn̄i recte sancti eius accepit q nouo cādore fulgebūt. Fullo aūt intelligendus ē cui psalmista loqꝛ: Amplius laua me ab iniq. mea: ꝛ a deli. meo mū. me. q nō pōt suis fidelib⁹ dare claritatē ī terra: q̃ eis ɔseruata manet ī celis. REMI. sup matth. Uel ꝑ fullonē sc̄i designāꝛ ꝑdicatores: ꝛ aīaꝝ purgatores: quoꝝ ī hac vita null⁹ ita viuere valꝫ: vt alicui⁹ pc̄ti macul' n̄ obfusceꝛ. In futura .n. resurrectōe sc̄i ab oī macula peccati purgabunꝛ. Tales ḡ eos faciet dn̄s: q̃les nec ipi mēbra sua castigādo nec vllus ꝑdicatoꝝ suo vl' exēplo vel doctrina facere pōt. CHRY. Uel vestimenta alba euāgelica sūt ꝛ ap̄lica scripta oīum clarissima. qb⁹ sīlia nll's expositoꝝ facere pōt. ORIGE. sup matth. Uel forsitā fullones sup terrā possum⁹ moralr̄ existimare sapiētes sc̄li h⁹. q putanꝛ ornare etiā turpes itellect⁹ ꝛ dogmata falsa fullonicatōe igenij sui: sed illoꝝ ars fullonica pōt facere aliqd sīle simoni q ostēdit spiritualiū itellectuū splēdorē ī dictis scripturaꝝ ī p̄litis: q̃ a p̄limis cōtēnūꝛ. BEDA. Moyses ꝛ helias quaꝝ vnū mortuū ꝛ aliū ī celis raptū legim⁹: futurā oiuꝫ scōꝝ glīaꝫ significāt q vꝫ. tp̄e iudicij: vl' viui i carne rep̄iēdi vl' ab olī gustata morte resuscitandi ꝛ pariter sunt regnaturi cum illo. THEO. Uel h̄ significat qꝛ i glīa videbim⁹ ꝛ legē ꝛ prophetas cū ipo loq̄ntes .i. q̃ ꝑ eū fuerūt dc̄ā ꝑ moysen ꝛ alios ꝓphās tē videbim⁹ eē ɔsona reb⁹: ꝛ tē audiem⁹ vocē p̄rnā .s. reuelātē .s. nob̄ filiū p̄ris ꝛ dicētē q̄ h̄ ē fili⁹ me⁹. obūbrātē nube .i. spū sc̄ō q ē sapie fōs. BEDA. Et notādū sic dn̄o ī iordāe baptiçato sic ꝛ ī mōte clarificato tot' scē trinitatis mysteriū declaraꝛ: qꝛ gloriā eius quā in baptismo credētes ɔfitemur. ī resurrectione vidētes collaudabimus. Nec frustra spūs sanctus h̄ i lucida nube: illic apparuit in colūba qui nūc simplici corde fidē quā p̄cepit fuat. tūc luce apte visionis q̃ crediderat ɔtēplabiꝛ. Cū autē fieret vox sup filiū: inuēt⁹ ē ipse sol⁹ qꝛ cū māifestauerit seipꝫ electis erit de⁹ oia ī oibus: imo cū suis ꝑ oia christ⁹ caput cū corꝑe splendebit.

¶ Et descēdētibus illis de mōte precepit illis ne cuiq̃ q̃ vidissent narrarēt: nisi cū fili⁹ hoīs a mortuis resurrexerit. ꝛ verbū cōtinuerūt apud se cōqrentes qd eēt cū a mortuis resurrexerit. Et iterrogabāt eū dicētes. Quid ergo dicūt pharisei ꝛ scribe: qꝛ heliā oꝫ venire p̄mū. Qui r̄ndens ait illis: Helias cū venerit p̄io restituet oia: ꝛ q̄o scriptum ē ī filiū hoīs: vt multa patiaꝛ ꝛ cōtēnatur. Sed dico vobis: quia ꝛ helias venit: ꝛ fecerunt illi q̄cūqꝫ voluerūt: sicut scriptū est de eo.

ORIGE. sup mat. Post mysteriū ōn̄suꝫ i mōte descēdētib⁹ de mōte discipul' p̄cepit vt ei⁹ trāsfiguratio nō māifestet an̄ glīaꝫ passiōis ꝛ resurrectōis ipi⁹. vn̄ dr̄: Et desc. illis d̄ mō. p̄. il. ne cu. q̄ vi. nar. nisi cuꝫ fi. ho. a mor. re. CHRY. Ubi nō simplr̄ sileꝛ iubet: sꝫ passionē īsinuās cāꝫ īsinuat ꝓp quā silere debebūt. THEOPHI. Ne .s. hoīes scādaliçenꝛ: audiētes de xp̄o tā glīosa q eū crucifixū erāt visuri. Nō igitur erat ɔgruū talia de xp̄o diceꝛ anq̄ pateret. post resurrectionē v̄o credibile videbaꝛ. CHRY. Illi v̄o resurrectionis mysteriū igrātes: v̄bū qdē retinētes iuicē disputabāt. vn̄ seq̄ꝛ: Et v̄ cō. apō se cō. qd eēt cū a mor. re. HIERO. Hoc qd̄ ꝓpe morti est: id significat. qꝛ cū absorpta fuerit mors ī victoriā: nō erūt ī mēoria p̄ora. Seqꝛ: Et iter. eū. di. Quid ḡ di. pha. ꝛ scri. qꝛ he. oꝫ ve. p̄. CHRY. Intētio qdē discipuloꝝ sup hac iterrogatōe talis mihi eē vr̄. Nos qdē heliā tecū vidim⁹: ꝛ p̄us te vidim⁹ q̄ꝫ heliā. Scribe v̄o p̄us heliā venire docēt: credim⁹ itaqꝫ eos mēdaciū ꝓtulisse. BEDA. Uel ita estimabāt discipuli trāsformationē glīe hāc eē quā ī mōte viderāt ꝛ dixit: Si iā venisti ī glīa. q̄o p̄cursor tu⁹ nō appꝫ: maxīe qꝛ heliā viderāt recessisse. CHRY. Quid āt ad hoc xp̄s r̄nderit: appꝫ ꝑ hoc qd̄ s̄bdiꝛ: Qui r̄ndēs ait. He. cū ve. p̄. re. om. In quo ōn̄dit ꝙ helias veniet an̄ sc̄dꝫ aduētū. Scripture .n. duos aduēt⁹ xp̄i p̄nūciāt: vnū .s. q fact⁹ ē. ꝛ aliū q vētur⁹ ē. Dn̄s sūt sc̄di aduēt⁹ heliā asserit p̄cursorē. BEDA. Restituit aūt oia: vtiqꝫ illa q̄ malachias ōn̄dit dicēs. Ecce ego mittā vob̄ heliā ꝓphetā: vt cōuertat cor patrū ad filios: ꝛ cor filioꝝ ad p̄res eoꝝ. restituet ēt h̄ qd̄ morti debꝫ ac diu viuendo distulit. THEO. Proponit āt hoc dn̄s ad resistēdū opioni phariseoꝝ q tenebāt ꝙ p̄mi aduētus p̄cursor erat helias: q̃si ad icōueniēs dicens. vn̄ subdit: Et q̄o scriptū est i fi. ho. vt ml'. pa. ꝛ cō. Ac si dicat: Helyas thesbytes cū venerit pacificabit iudeos: ꝛ ad fidē adducet ipsos. ita vt sit secūdi aduētu⁹ p̄cursor. Si ḡ p̄mi aduēt⁹ helias est p̄cursor q̄o scriptū est ꝙ filius hoīs oꝫ pati: Ex his ergo duob⁹ vnū erit: aut ꝙ n̄ sit p̄mi aduēt⁹ helias p̄cursor: ꝛ scripturꝛ erūt verꝛ. aut ꝙ p̄cursor p̄mi ad ēt⁹: ꝛ scripturꝛ nō erūt vere: q̄ dicūt ꝙ oꝫ xp̄ꝫ pati: cū helias debeat oia restituere: ꝛ nō debeat eē iude⁹ aliqs icredulus sꝫ oēs credere debeāt ad p̄dicationē ei⁹ q̄cūqꝫ audiēt eū. BEDA. Uel ita ꝛ q̄o scriptū est .i. q̄o de xp̄i passione multifarie ꝓphē multa scripserūt: sꝫ ꝛ helias cū venerit mlta passur⁹ ē ꝛ ɔtēnendus ab impijs. CHRY. Sicut aūt domin⁹ sc̄di aduentus heliā asserunt p̄cursorē: sic ꝛ ɔsr̄ asserit ioānē eē p̄cursorem p̄mi aduent⁹. vn̄ subdit: Sꝫ di. vo. qꝛ ꝛ helias ve. GLO. Ioannē vocat heliā: nō qꝛ helias erat i ꝑsona: sꝫ qꝛ helie ministeriū adimplebat. sicut eni ille p̄cursor erit sc̄di aduēt⁹: sic

iste factus ē p̄mi. THEO. Erat ēt ioannes redargutor ⁊ zelotes ⁊ heremita vt helias nō tñ audiuerũt illũ sicut heliã audiẽt. nefario vō iudo cũ occiderũt caput illius amputãtes. vñ seq̄t: Et fe. il. q̄ vo. sic̄ scriptũ ē de eo. CHRY. Uel aliter. interrogabãt discipli iesũ. quō scriptũ ē pati filiũ hoīs? Ad h̄ aũt q̄si videns dic̄. Sic ad silitudinē helie ioãnes venit ⁊ ei mala itulerũt: sic s̄m scripturas oportet filiũ hoīs pati.

¶ Et veniẽs ad discipulos suos vidit turbã magnã circa eos: ⁊ scribas ɔq̄rẽtes cũ illis. Et confestĩ oīs pp̄ls vidẽs iesum stupefact⁹ ē ⁊ expauerunt: ⁊ accurrẽtes salutabãt eũ. Et interrogauit eos: Quid iter vos cōq̄ritis? Et r̄ndens vn⁹ de turba dixit: Magister attuli filiũ meũ ad te h̄ñtē spm̄ mutũ: q vbicũq3 eũ apprehẽderit allidit illũ ⁊ spumat ⁊ strider dẽtib⁹ ⁊ arescit. Et dixi discipulis tuis vt eijcerẽt illũ ⁊ nō potuerũt. Qui respōdens eis dixit: O gñatio icredula: q̄diu apd̄ vos ero? Quãdiu vos patiar? Afferte illum ad me: ⁊ attulerũt eũ. Et cũ vidisset eum stati sp̄us ɔturbauit illũ: ⁊ elisus i terrã volutabatur spumans. Et iterrogauit patrē ei⁹: Quãtũ tp̄is ē ex quo ei hoc accidit? At ille ait: ab ifãtia. Et freq̄nter eũ i ignē ⁊ i aquã misit: vt eũ p̄deret. S3 siq̄d potes adiuua nos misert⁹ nr̄i. Jesus aũt ait illi: si potes credere: oīa possibilia sunt credẽti. Et cōtinuo exclamans p̄r pueri cũ lachrymis aiebat: Credo dñe; adiuua icredulitatē meã. Et cũ vidisset iesus cōcurrentē turbã cōminat⁹ ē spiritui imũdo dicẽs illi: Surde ⁊ mute sp̄us ego p̄cipio tibi: exi ab eo; ⁊ ampli⁹ ne itroeas i eũ. Et exclamãs ⁊ multũ discerpēs eũ: exijt ab eo: ⁊ factus est sic̄ mortuus: ita vt multi dicerẽt: q2 mortu⁹ est. Jesus aũt tenẽs manũ ei⁹ eleuauit eũ ⁊ surrexit. Et cũ itroisse in domũ discipuli ei⁹ secreto iterrogabãt eũ: Quare nos nō potuim⁹ eijcere? ⁊ dixit illis: Hoc genus in nullo potest exire: nisi in oratione ⁊ ieiunio.

THEO. Postq̄ gl̄iaz suã trib⁹ discipulis i mōte ōndera: reuertitur ad alios discipl'os q cũ eo nō ascẽderãt i mōte. vnde dic̄: Et ve. ad di. su. vi. tur. ma. circa eos: ⁊ scri. cō. cũ il. Pharisei nãq3 captãtes horã cũ xp̄s nō exiterat xp̄s accesserũt vt ipsos ad se attraherẽt. HIE. Nō ē aũt hoi reges sub sole: q̄ puulos occidit iudia. magnos p̄cutiunt fulgura mōtes: aliq̄ discẽtes cũ fide vt turbe: aliq̄ iuidẽtes cũ fastu vt scribe ad eccl'iaz ɔueniũt. Seq̄t: Et cō. om. po. vi. ie. stu. ē ⁊ ex. BEDA. Notãdũ i oīb⁹ locis distãtiã mẽtis scribaz ⁊ turbe. Scribe. n. nihil deuotõis: fidei: hũilitatis: ⁊ reuerẽtie ei exhibuisse narrãt: s3 veniẽte dño mox ols turba stupefacta expauit: eũq3 salutãs accurrit. vñ seq̄t: Et ac. sa. eum. THEO. Affectabãt enĩ turbe eũ videre: ita vt eũ vẽientē a lōge salutarẽt. Quidã vō dicũt q aspect⁹ ei⁹ ex trãsfiguratōe speciosior fact⁹: turbã ad salutatiõez ei⁹ attrahebat. HIERO. Popul⁹ aũt vidẽs stupefact⁹ ē ⁊ expauit: nō discipuli: q2 nō est timor i charitate: timor ē suoz: stupescere stultoz. Seq̄t: Et iter. eos. Quid iter vos cō. Quid. s. dñs interrogat: vt ɔfessio pariat salutez. ⁊ murmur cordis nr̄i s̄monib⁹ p̄ijs soluat. BEDA. Pōt vō nisi fallor ītelligi de hoc q̄ōnē fuisse motã: q̄re ip̄i cũ essent discipuli salua-

toris salutare dmoni acũ q i medio erat posit⁹ nō possent: q̄ ex seq̄ntib⁹ pōt cōuici cũ dicit: ⁊ respōdẽs vnus de tur. a. Magister attu. fi. me. ad te ha. sp̄. mu. CHRY. Huic hominē scriptura ifirmũ i fide ōndit: ex hoc qd̄ christ⁹ dic̄: O gñatio icredula. ⁊ p̄ hoc q sb̄dit Si potes credere. S3 et i fidelitas ei⁹ occasio extiterit demonē nō pellẽdi: icusat discipulos. vñ subdit: Et di. dis. tu. vt ei. il. ⁊ nō po. Unde illi⁹ isipiẽtiã. Jesũ i medio turbaz p̄cat discipulos icusans. vñ ⁊ dñs corã plebe multo magis hoc ei iputat nō solũ in p̄sonã ei⁹ accusationē itendẽs s3 i p̄sonã oĩuz iudeoz. p̄babile. n. ē multos p̄mũ scãdaliçatos: ea q̄ nō cōueniebãt de discipulis cogitasse. vñ seq̄t. Qui eis r̄ndẽs dixit: O gñãtio icredula q̄diu apd̄ vos ero: q̄diu vos potiar? Jn quo ōndit: ⁊ mortẽ se ōsiderare: ⁊ graue ei eẽ cũ illis cōuersari. BEDA. Jnsãiãt nō ē hoi irat⁹: s3 vitio vt stati itulerit: Afferte illũ ad me ⁊ at. eũ. Et cum vidis. il. sta. sp̄i. ɔtur. illũ: ⁊ eli. i ter. volu. spu.

CHRY. Hoc aũt dñs p̄misit pp̄ p̄rez pueri: vt cũ vexãtẽ dmonē videret ad fidē futuro miraculo traheret. THEO. Permittit ēt vexari pueꝝ: vt ex hoc scirem⁹ demõis ip̄ius tẽq occidisse eũ nisi fuisse a dño adiut⁹. Seq̄nt: Et iter. pa. ei⁹. Quãtũ tẽ. ē ex quo hoc ei acci. At ille ait: Ab ifã. ⁊ fre. eũ i ignē ⁊ in aq. mi. vt eũ p. BEDA. Erubescat iulian⁹ q dicere audet oēs hoies absq3 pctĩ ɔtagiõe nasci i carne tãq3 innocẽtes p̄oia: vt fuit adã q̄n creat⁹ ē. Quid. n. h̄uit iste puer vt ab ifãtia demõio vexaret acerbissimo. si nullo original' pctĩ viculo tenebat: q2 ɔstat illũ adhuc p̄priũ nō hẽre potuisse pctm̄? GLO. Exp̄mat aũt i v̄bis sue petitiõis fidei defectũ vñ subdit: S3 siq̄d po. adiu. nos mi. no. Cũ. n. dic̄: Siq̄d potes māifestat se de ei⁹ potẽtia dubitare: q2 viderat filiũ suũ a discipul' xp̄i curatũ nō eẽ. Dic̄ aũt Misertus nr̄i: vt designaret miseriã filij q patiebat: ⁊ p̄ris q ɔpatiebat. Seq̄t: Jesus aũt ait illi: Si po. cre. om. pos. sũt cre. HIERO. Libertatẽ arbitrij hoc idicat qd̄ dic̄: Si potes. Que aũt sunt oĩa q̄ possibilia sunt credẽti: nisi q̄ i noīe iesu. i. salutis postulant cũ lachrymis. BEDA. Aptũ aũt r̄nsũz dñs dedit petẽti. Jpe. n. ait: Siq̄d potes adiuua nos: Et dñs: Si potes igit credere. At ɔtra leprosus q fideliter clamabat: Dñe si vis potes me mũdare: cōgruum sue fidei accepit r̄nsum: Uolo: mũdare. CHRY. Qd̄ aũt dic̄ tale ē: Tãta ē v̄tutis apd̄ me supabũdantia. vt nō solũ hoc possis: s3 ⁊ alios hoc faciã opari. q̄re si credideris vt oz: ⁊ hũc ip̄e curare poteris ⁊ alios multos. Sic q̄ eũ ad fidē reducebat q adhuc de ifidelitate loq̄t. vñ seq̄t: Et cō. excla. p̄r pu. cũ la. aiebat: Credo dñe: adiu. i credu. meam. S3 si crediderat dicẽs Credo: q̄uo subdit: Adiuua icredulitatē meã? Dicam⁹ igr̄ q̄ multiplex ē fides: itroductoria. s. ⁊ p̄fecta. Hic aũt icipiẽs credere saluatorẽ dep̄cabat: vt ap̄poneret reliquũ ad suã v̄tutē. BEDA. Nemo. n. repẽte fit summ⁹: s3 i bona ɔuersatõe a minimis q̄sq3 ichoat: vt ad magna p̄ueniat. Alia nãq3 sũt v̄tutis exordia: aliõ p̄fect⁹: aliud p̄fectio. Q2 igr̄ p occultã ispirationē g̃re meritoꝝ suoꝝ gradib⁹ fides crescit: vno codẽq3 tp̄e is q necdũ p̄fecte crediderat: simul ⁊ credebat: ⁊ icredul⁹ erat. HIERO. Per hoc ēt mōstrat q credulitas nr̄a ifirma ē: nisi innixa subsistat adiutorio subsidij dĩ. Fides aũt cũ lachrymis optata vota capit. vñ seq̄t: Et cũ vi. iesus cōcur. tur. cōmi. ē sp̄i. imũ. di. illi: Surde ⁊ mu. sp̄i. ego tibi p̄ci. exi ab eo: ⁊ amplius ne itro. in eũ. THEO. Jō aũt cũ videret turbã ɔcurrere: ɔminat⁹ est sp̄ui imũdo. nolebat. n. corã turba curare: vt ostẽtationē fugere doceret. CHRY. Q2 aũt cōminat⁹ ⁊ dixit: Ego tibi p̄cipio diuine attribuit p̄tãti. Q2 vō dic̄ nō solũ: Exi ab eo. s3 et amplius noli itroire i eũ: ōndit q2 ad reitrãdũ p̄mptus erat: q2 ille nōdũ erat i fide p̄fect⁹: s3 h̄ dñi iussio ihibebat. Seq̄tur: Et exclama. ⁊ mul. dis. eũ exijt ab eo: ⁊ fact⁹ ē sic̄ mor. ita vt mul. di. q2 mor. est. Non. n. valuit mortē diabol⁹ iponere pp̄ vere vite aduentũ. BEDA. Quē autez hostis impius morti silez reddidit: hũc pi⁹ saluator pie dextere tactu sal-

ante. vnde seqt: Jesus aut te. ma. eius ele. eu ꝛ sur. Ex quo sicut vere se ee deum potetia saluandi docuit: ita ꝛ verum se habuisse carnis nam more tact⁹ humani declarauit. Negat nam Manes isan⁹ vaciter cu carne idutu fuisse. sz ipse cu tot languentes suo tactu erexit mudauit: illuminauit. heresiz illius antequa nata eet danauit. Seqt: Et cu itro. i do. di. ei⁹ se. i ter. eu. Quare nos no po. ey. CHRY. Timebant. n. ne forte collocata sibi gram amisissent. receperant. n. tanta ia spirituum mudorum. Seqt: Et di. il. Hoc ge. i nul. pot exi. Ni. i oro. ꝛ ie. THEOPHI. s. lunaticorum: vl simplr oium demoniorum gen⁹. Oz nanqz ieiunare eu q curari oz ꝛ illu q curat. Sic. n. vera oro pficit: cu adiugit oroni ieiunium. qm n gratiat q orat ex sumptoe ciborum. sz sobri⁹ e. BEDA. Mystice aut dns sursu discipulis mysteria regni reserat: deorsu turbis petā infidelitatis exprobrat: ꝛ spus malos ab his q vexant expellit. Naz carnales adhuc ꝛ isipietes confortat: docet: castigat: ꝛ pfectioez liberos de eternis istruit. THOPHI. Demo aut iste surd⁹ ꝛ mutus e. surd⁹ inqtu no vult dei sermones audire: mut⁹ do inqtu no vult alios qd codecens e docere. CHRY. Peccator aut spumat stultitia: stridet iracundia: arescit ignauia. Discerpit aut spus appropinquante ad salute: ꝛ silr quos ventre iam trahere desiderat discerpit p terrores ꝛ dāna vt fec iob. BEDA. Sepe. n. dum conuerti ad deu post pctā conamur: maiorib⁹ nouisqz antiq hostis pulsamur isidys: qd facit: vt vel odiu vtutis icutiat: vl expulsiois sue vidicet iniuriam. GREGO. x. mora. Velud mortu⁹ aut ondit: q a maligni spus ptate liberat: qz qsqs iā terrena desideria subegit: vitā se carnalis conuersatois extiguit. ꝛ mo mortu⁹ apparet que multi mortuu dicut: qz q spiritualr viuere nesciut euz q carnalia bona no sequit extinctum fundit⁹ arbitrantur. HIERO. Per hoc aut q a infantia vexat⁹ e: significat gentilis pplus: cui⁹ a natiuitate creuit cultus iutil idolorum: vt stulte immolaret filios suos demonys: Unde dr. q in igne ꝛ aquaz i misit. Aly. n. de getibus ignem venerabantur aly aquaz. BEDA. Vel i hoc demoniaco significant q original culpe reatu astricti veniut in mundu: rei sm gram saluandi. Ignis aute ad feruore iracundie refered⁹ e: aq ad voluptates carnis que dissoluere mete p delitias solet. No aute puero qui vim patiebat: sz demoni qui inferebat cominat⁹ e: qz q peccante emedare desiderat. vitium vtiqz icrepado ꝛ execrando dz exterminare: sz hoiez amado refouere. HIERO. Imputat aute dns spui qd hoi pstat dicens Surde ꝛ mute spus. qz ille nuqz audiet nec loquet. qd peccator penites audit ꝛ loquit: Exies aute demo ab hoie: nuqz reuertitur si homo suu serauerit claub⁹ humilitatis ꝛ charitatis ꝛ ostium obtinuerit imunitatis. Fact⁹ e ho sanat⁹ velud mortu⁹. Sanatis et eni dr: Mortui estis: ꝛ vita vestra abscodita e cum christo i deo. THEOPHI. Sz si iesus. i. euagelic⁹ sermo teneat manu. i. vtute actiua: tuc a demone liberabimur. Uide etia q pmo de⁹ nos iuuat: deide regritur a nobis q bonu operemur. Unde dr q iesus eleuauit illum: i quo odit dei auxiliu ꝛ surrexit: in quo mostrat hois studium. BEDA. Dū aut docet dns aplos quo demo nequissimus debeat expelli: oes instituit ad vitam: vt. s. nouerim⁹ grauiora queqz vel immundorum spuuz: vel hoium tentameta: ieiunys ꝛ oroni ee fuganda. Ira quoqz dni eu in vltione celeru nostrorum fuerit accesa: hoc remedio singulari posse placari. Ieiunium aut gnale e no solu ab escis: sz ꝛ a cuctis illecebris abstinere carnalibus: imo ab oib⁹ vitiorum passionibus. Sic ꝛ oro gnal no solu i vbis e qb⁹ diuina clemetia i uocam⁹: verum etia in his q i obsequiu nri coditoris fidei deuotione gerim⁹ teste aplo qui ait. Sine itermissioe orate. HIERO. Vel stultitia que ad luxuria carnis ptinet sanat. Ira ꝛ ignauia oratione depellit. Medicina cuiusqz vulneris adhibeda e ei. Non sanat oculu: qd calcaneo ad hibetur: Ieiunio passioes corporis: ꝛ oratione pestes sanade sunt mentis.

Et inde pfecti ptergrediebāt galileā: nec volebāt quēqz scire. Docebat aūt discipulos suos ꝛ dicebat illis: Quoniā filius hoīs tradetur in man⁹ hoīuz ꝛ occidēt eū: ꝛ occisus tertia die resurget. At illi ignorabāt verbū: ꝛ timebāt iterrogare eū. Et venerūt capharnaū q cū domi eēnt iterrogabāt eos: Quid i via tractabatis? At illi tacebāt. Siqdē i via iter se disputauerāt. qs eorum maior eēt. Et residēs vocauit. xij. ꝛ ait illis: Siqs vult primus eē: erit oīuz nouissimus: ꝛ oīuz minister. Et accipiēs puerum statuit eū i medio eorum: quē cū coplexus esset ait illis: Quisqs vnum ex huiusmōi pueris receperit in noīe meo: me recipit. ꝛ quicūqz me susceperit: nō me suscipit: sed eū qui misit me.

THEO. Post miracula iterponit dns sermonē de passiōe: ne putaret q inuolūtarie passus ē. Unde dr: Et in. p. pter gal. nec vo. quē. sci. i. se ibi eē. Do. aūt di. su. ꝛ di. il. qm fi. ho. tra. i ma. ho. ꝛ oc. eū. BEDA. Sp prosperis miscet tristitia. vt cū repēte venerit: n terreāt aplos: sz pmeditatis aīs ferāt. THEOPHI. Postqz vo dixerat q triste erat. tūc adiungit qd letificare oz. Unde seqt: Et oc. ter. die re. vt discerem⁹ ex hoc q post angustias letitie subsequunt. Seqt: At illi ign. ver. ꝛ ti. euz iter. BEDA. Hec ignorantia discipulorum non tam de tarditate igeny q de amore nascit saluatoris qui carnales adhuc ꝛ mystery crucis ignari quē deū verum cognouerāt mortuū credere negbāt. ꝛ qz p figuras eū loquentē sepe audire consueuerāt: horrētes euētū mortis ei⁹ et in eis q de sua traditione ac passiōe apte loqbat: figurate aliqd significari volebāt. Seqt: Et venerūt capharnaū. HIERO. Capharnaum dr villa consolatiōis. ꝛ congruit iterptatio ad pdictā sniaz q dixerat: Et occisus: ter. die resur. Seqt: Qui cū domi eēnt. i terro. eos: Quid i via tractabatis: at illi tacebāt. CHRY. Matthe⁹ aūt dic q accesserūt ad iesū: discipli dicētes: Quis putas maior ē i regno celorum? Nō. n. ab initio narrationē incepit: sed tacuit de itelligētia saluatoris circa discipulorum cogitatiōes ꝛ dcā: q̄uis possz itelligi q ea et q seorsum cogitabāt aut dicebāt: dicebāt ad eū. qm oia erāt ei ita cognita. ac si ad eū dcā fuissent. Seqt: Siqdē iter se i via disputauerāt qs eēt illorū maior. Lucas aūt dic q cogitatio intrauit i discipulos qs eēt illorum maior. Cogitationē. n. ꝛ intētionē eorum dns ex illorum vbis māifestauit sz historiā euāgelicā. HIERO. Recte aūt i via tractabāt de pncipatu. Silis. n. ē hec tractatio loco. Pncipat⁹. n. sic igredit: sic deserit: ꝛ q̄diu tenet: labit ꝛ icertū ē i q mōsiōe. i. in q die finiat. BEDA. Inde aūt videt orta disputatio discipulorum de pmatu: qz viderūt petrum iacobū ꝛ ioānē seorsuz ductos i mōtē: secretūqz eis ibi aliqd eē creditū. sz ꝛ petro sz Matt. claues regni celorum eē pmissas. Uidēs aūt discipulorum cogitatōes dns curat desideriū glie hūilitate sanare: pmotū nō eē q̄rendū: ꝛ prius simplici humilitatis cōmonet ipio. vnde Seqt: Et residēs vocauit. xij. ꝛ ait ill. Siqs vult pm⁹ eē: erit oīuz nouissim⁹: ꝛ oīuz minister. HEIRO. Ubi notādū q illi eūtes disputabāt de pncipatu. ipe sedēs docet humilitatē. Pricipes. n. laborant. hūiles qescūt. CHRY. Appetebāt qdē discipuli honorē hrē a dno. desideriū et eis ierat vt magnificarent a xpo Quāto. n. qs maior ē: tāto maiorib⁹ honorib⁹ dign⁹ existit pp hoc nō eorum desideriū ipediuit: sed hūilitatē introduxit. THEO. Non. n. vult vt vsurpemus nobis primatus. sed per humilitatem altitudinē cōsequamur. Mox aūt monet eos inocētie puerilis exēplo. vnde seqt: Et ac. pu. sta. eū i me. eo. CHRY. Ipso visu eis persuadēs humiles esse ꝛ simplices. Etenī ab iuidia ꝛ vana glia puulus mūd⁹ existit: ꝛ a concupiscēdo pmatū. Nō solū aūt ait si tales efficiami: mercedē magnā accipietis: sz ꝛ si alios tales honorabitis pp me. vnde seqt: Quē cū cōplex⁹ eēt: ait ill: Quisquis vnuz ex huius

modi pue. re. i no. meo me recipit. BEDA. In quo vbi sum psr paup est christi ab his q volunt eē maiores: p cuius ostēdit honore recipiēdos, vel in malitia puulos esse suadet: vt simplicitatē sine arrogātia, charitatē sine inuidia, deuotōez sine iracūdia cōseruent. Qz aūt cōplectit puerū significat humiles suo, dignos eē complexu ac dilectione. Addidit āt In noie meo. vt formā vtutis quā natura ducc puer obseruat ipsi p noie christi rōnis industria sequanī. Sed qz se i pueris recipi docebat: ne putaret hoc esse solū qd videbat: subiūxit: Et qcunqz me susce. non me su. sz eū qui me misit. Talem se vtiqz ac tantū credi volēs qualis et quātus est pr. THEOPHI. Uide quātum valet humilitas pris nanqz et filii inhabitationē meret: et etiā spūssancti.

¶ Rńdit illi Joannes dicens: Magister vidim' quendā i noīe tuo eijciētē demonia q nō sequitur nos: et phibuim' eū. Jesus aūt ait: Nolite phibere eū. Nemo est enī qui facit virtutem in noīe meo: et possit cito male loq de me. Qui. n. non est aduersum vos pro vobis est. Quisqs. n. potum dederit vobis calicē aque frigide in nomīe meo: Qz xpi estis: Amē dico vobis non perdet mercedē suā. Et qsqs scādalizauerit vnū ex his pusill' credētib' i me: bonū ē ei magis si circūdaret mola asinaria collo ei' et in mare mitterēt.

AVGV. Joānes pcipua deuotōe dnm amās excludēdū bnficio putauit eū q nō recte vtat officio. Un dr: Rńdit illi ioānes dicēs: Magister: Uidi. quēdā in nomi. tuo eijcie. demo. q nō seqt nos: et phi. eū. CHRY. Multi. n. credētium charismata receperunt: nec tn̄ cū xpo erāt: q̄lis erat his q demōes eijciebat. nō. n. oēs ad oīa ordiate se hēbāt. Alij. n. erāt pure vite: fidē āt tā pfecte nō hēbāt: alij vo ecōtrario. THEOPHI. Ul' ēt qdā icreduli vidētes nomē iesu virtuosū: dicebāt et ipsi hoc nom̄ et signa faciebāt: lz diuīa grā eēnt idigni. volebat. n. dñs ēt p idignos nomē suū ampliar. CHRY. Nō āt zelo seu iuidia mot' ioānes phibebat illū q demōes expellebat: sz volebat q oēs q nomē dñi inuocabāt. seqrent christū et eēnt cū discipulis vnū. Sz dñs per hos q miracula faciūt: lz sint idigni: alios puocat ad fidē et ipsosmet p hāc ieffabilē gratiā iducit: vt fiāt meliores. Un seqt: Jesus āt ait: Noli. p. eū. BEDA. In quo docet nemīnē a bono qd ex pte hz eē arcēdū: sed ad hoc poti' qd nōdū hz eē puocādū. CHRY. Decēter āt eū nō eē phibēdum ondit: pseqūēter dicēs: Nemo ē. n. qui fa. vir. i nomi meo. et pos. ci. ma. lo. de me. Hoc āt dicit pp eos qui in heresim ceciderūt: q̄les erat simon et menāder et cherint'. neqz. n. illi i noīe xpi miracula faciebāt: sz deceptiōib' qbusdā facere videbant. Isti vo etsi nō sequunt nos: nō tn̄ ɔ nos aliqd firmiter dicere valebūt: eo q honorāt i opando vtutes nom̄ meum. THEOPHI. Qualiter. n. male de me loqtur. q ex noīe meo occasionē glie hz: et p hoc q ipm iuocat miracula opat: Seqt: Qui. n. nō ē aduer. vos p vo. ē. AVGV. de cō. euā. Uidēdū ē ne hic illi sīe dñi videat ɔriū: vbi ait. Qui mecū nō ē aduersū me ē. an hoc iteresse aliqs dicit: qz hic discipul' ait: Qui nō ē aduer. vos: p vo. ē. Ibi āt de seipo locutus ē. Qui mecū nō ē: aduersū me ē. q̄si nō possit cū illa nō eē q discipulis ei' tāq̄ mēbris ei' sociat. Aliogn q̄mo veru erit: Qui vos recipit: me recepit. Aut pōt ēt nō eē aduersus eū: q fuerit aduersus discipulos suos: nā vbi erit illud Qui vos spnit: me spnit: Sz nimirū hoc vult itelligi tātū cū illo nō eē aliquē: inquātū ē aduersus illū: et cū illo eē inquātum cū illo ē. Exempli grā: sicut iste q in noīe christi vtutes faciebat: et in societate discipulo_2 nō erat: inquātū opabat virtutes i illo noīe. intātū cum ipsis erat et aduersus eos non erat. Inquātū vo co_2 societati nō adherebat: intātuz cum ipsis nō erat: et aduersus eos erat. Sed qz illi hoc eū facere phibuerūt an quo cum ipsis erat. dixit eis dñs: Nolite phibere. Illud enī phibere debuerūt qd extra eo_2 erat societatē: vt illi vnitatē eccłie suaderent nō illud in quo cuz illis erat nomē. s. magri et dñi eo_2 in expulsiōe demonū ɔmēdans: sicut eccłia catholica facit: nō iprobans in hereticis sacramēta cōia. sed diuisionē vel aliquā aduersaz paci veritatiqz sētētiā. In hoc enī aduersus nos sunt. CHRY. Uel aliter. Hoc dr̄ de credētibus in eū: qui tamē ipm non sequunt pp vite laxatōez. Illd aūt de dinonib' dr̄: qui a deo omnes studēt separe et cōgregationē ei' dispgere. Seqt: Quisqs enim po. de. vo. ca. aq fri. in no. meo. qz xpi estis: Amē dico vobis nō per. mer. su. THEOPHI. Quasi. d. Nō solū hunc q in noīe meo miracula opat non phibeo: sed et quisqs minimū qd dederit vobis ppter nomē meū et recepit vos ppter me non ppter humanā grām et mūdanā: nō perdet mercedem suam. AVGV. de ɔsen. euā. Un ondit qd et ille d quo Joannes suggesserat nō ita separabat a societate discipulo_2 vt eam tanq̄ hereticus iprobaret: sz sicut solent hoies nōdum audere xpi suscipe sacramēta: et tamē noi fauere xpiano: ita vt xpianos etiā suscipiāt: et nō ob aliud nisi q xpiani sunt obsequunt: de qbus dicit q nō perdent mercedē suā: nō quia iam tuti atqz securi sibi debeāt videri ex hac beniuolētia quā erga xpianos habēt etiā si xpi baptismo nō abluant nec vnitati ei' incorporent: sz qz ita iaz dei misericordia gubernent: vt ad ea quoqz pueniant: ad que ita securi de hoc seculo abscedant. CHRY. Et ne qs paupertatem alleget: ponit illud quo nō cōtingit egere. s. calicē aque frigide pro quo etiā consequetur mercedē non enim preciū datis: dignitas recipientiū et affectus dantiū facit op' dignū mercede. Non solū autē recipiēdos discipulas verbo ostendit ex mercede quā aliqs sequit: sed etiā qz retrahit a tormento. Seqtur: Et quis. scā. vnū ex his pu. cre. in me. bonū est ei ma. si. cir. mo. asi. col. ei' et in ma. mit. q̄si. d. Si q vos pp me honorāt: mercedē hñt: sic et ihonorātes. i. scādaliçātes vindictaz accipiēt vltōez. Ex māifestis aūt nob tormētū describit itollerabile: faciēs mētōez mole et submersiōis. et nō ait mola suspēdat in collo: sz bonū ē ei hoc sustiere: dinfans qm ei grauī' aliqd malū expectat. Pusillos āt i se credētes vocat eos q iuocant nomē ei': non solū seqntes ēt eos q calicē frigidū offerūt: et nō opant alia maiora. Isto_2 aūt neminē vult scādaliçari nz supplātari: Hoc. n. ē phibere nom̄ ei' iuocare. BEDA. Recte āt q scādaliçari pōt: pusillus appellat. q. n. magn' ē qdcūqz passus fuerit nō dclinat a fide: q aūt pusillus ē aīo et paru': occasiōes q̄rit quo scādaliçet. ppterea oz nos maxīe his cōsulere qui paruī sūt in fide: ne occasiōe nr̄i offēdāt et recedāt a fide: ac dcidāt a salute. GREGO. sup eze. Notādū tn̄ q in nr̄o bono ope aliqn̄ cauēdū ē scandalū p̄ximi: aliqn̄ āt p nihilo cōtēnendū. inqtuz enim sine peccato possum' vitare p̄ximi scādalū debem'. Si autē de vitate scādalū ponit: vtili' pmittit scādalū nasci: q̄ veritas relinquat. GREGO. i pa. Mystice āt i mola asinaria secularis vite circuit' ac labor exprimit et p pfundū maris extrēma dānatio dsignat. Qui g ad scitatis spēz deduct' vl' vbo ceteros destruit: vl' exēplo. Meli' pfecto erat vt hūc ad mortē sub exteriore hītu terrena acta cōstrigerēt q̄ sacra officia in culpa ceteris imitabilez demostrarent. qz nimirū si solus caderet: vtrūqz hūc tolerabilior iferni pena cruciaret.

¶ Et si scādalizauerit te manus tua: abscide illā. Bonū ē nbi debilē itroire i vitā q̄ duas manus hñtē ire i gehēnā: in ignē iextinguibilem: vbi vermis eo_2 nō morit: et ignis nō extiguit. Et si pes tuus te scādalizat: amputa illū. Bonū ē tibi claudū itroire in vitā eternaz: q̄ duos pedes hñtem mitti in gehēnā ignis inextinguibilis: vbi vermis

coꝝ nõ moꝛitur: ⁊ ignis non extinguitur. Quod si oculus tuus scandalizat te: eijce eum. Bonũ ẽ tibi luscum introire in regnum dei: q̃ duos oculos habentem mitti in gehennam ignis: vbi vermis eoꝝ nõ moꝛit: ⁊ ignis non extinguitur. Oĩs enim igne salie: ⁊ oĩs victima sale salietur. Bonũ est sal: Q̃ si sal insulsum fuerit: in quo illud cõdietis: Habete in vobis sal: ⁊ pacẽ habete iter vos.

BEDA. Quia supra docuerat dñs ne scãdaliçaremꝰ eos q credũt in eũ: nũc cõsequẽter admonet q̃tũ cauere debeamus eos q scãdaliçare nos .i. verbo vł exẽplo suo ad ruinaz peccati ꝑpellere certãt. vñ dicit: Et si scã. te. ma. tu. absc. il. CHRY. Nõ ð mẽbris hoc dic̃ sz ð ꝓpinqs amicis: quos q̃tũ ad necessaria i membroꝝ ordie nos hẽmꝰ. Nihil. n. tã nociuũ vt pnitiosa societas. BEDA: Manũ quippe nr̃am appellat ne. .iũ amicũ: cuꝰ auxilio quotidiano opꝰ hẽmus: sz si talis nos ledere in cã aĩe voluerit: excludendꝰ ẽ a nr̃a societate: ne si cũ ꝑdito i hac vita partẽ hẽre volumus: sil'i futuro cũ illo peamꝰ. vñ seqtur. Bo. ẽ ti. de. itro. i vi. q̃ du. ma. ha. ire in ge. i igne. ex. GLO. Debilẽ dic̃ adiutorio alicuiꝰ amici priuatũ. Nã meliꝰ ẽ absq3 amico ire in vitaz. q̃ cũ eo ire in gehẽnã. HIERO. Vł aliter. Bonũ ẽ tibi debilẽ ingredi i vitã .i. sine cupito pncipatu q̃ duas manꝰ habẽtem. Due manꝰ pncipatꝰ sunt humilitas ⁊ supbia. abscide supbiã: tenẽs humilẽ pncipatũ: CHRY. Deide testimoniũ ꝓpheticũ ex esaia ꝓpheta iducit dicẽs: Ubi ver. eo. nõ mo. ⁊ ig. nõ ex. Nõ de sensibili verme hoc dic̃. sz vermẽ cõsciẽtiã vocat mordentẽ aĩaz q nõ sit opata bonũ. Unusqsq3. n. sui ipsiꝰ accusatoꝛ fiet rememoꝛãs q̃ gessit in vita moꝛtali ⁊ sic coꝝ vermis imoꝛtalis ꝑmanet. BEDA: Sicut aũt vermis est doloꝛ isteriꝰ accusans: sic ignis ẽ pena extrinsecus seuiens. Vel in verme putredinẽ gehẽne sic̃ i igne ardoꝛez designat. AVGV. xxi. de ciui. dei: Utrũq3 aũt hoꝝ ignẽ sc3 ac vermẽ q volũt ad aĩe penas nõ ad coꝛpis ptinere: dicũt ẽt vri doloꝛe aĩe sero ac ĩfructuose penitentis eos q fuerũt a regno dei separati. Et ideo ignẽ ꝓ isto doloꝛe vrente nõ cõgrue iponi posse ɔtẽdũt: fm illõ apostoli: Quis scãdaliçatur ⁊ ego nõ vroꝛ: Eũdẽ ẽt vermẽ putãt itelligẽdũ eẽ. sz illud Sicut tinea vestimẽtũ ⁊ vermis lignum. sic meroꝛ excruciat coꝛ viri. qui si penas ⁊ aĩe ⁊ coꝛpis ĩ illo supplicio futuras eẽ nõ dubitãt igne vri coꝛpus aĩam ṽo rodi quodam mõ verme meroꝛis affirmãt. Qð ⁊ si credibiliꝰ dr̃: q2 vtiq3 absurdũ est ibi dolẽ vł aũt coꝛpis aut aĩe defuturũ. Ego tñ faciliꝰ estimo vt ad coꝛpꝰ vtrũq3 dicã ꝑtinere q̃ neutꝝ: ⁊ iõ tacitũ eẽ in istis diuine scripture ṽbis animi doloꝛẽ: q2 ɔñs ee itelligr̃ vt coꝛpe dolẽte animus quoq3 crucief. Eligat ḡ qsq3 qð placet: aut ignẽ tribuere coꝛpi: aĩe vermẽ. hoc ꝓpriẽ: illud tropice: aut vtrunq3 ꝓprie coꝛpi. Pñt. n. aĩalia etiam in ignibꝰ viuere. in vstiõe sine ɔsumptiõe: in doloꝛe sine moꝛte ꝑ miraculũ potẽtissimi creatoꝛis. Seqr̃: Et si pes tu. scã. te. BEDA. Pes amicꝰ dr̃ ꝓpter ministeriũ discursus q̃si in nr̃os vsibꝰ accõmodatos. Sequitur. Et si oculus tu. scã. te. Oculus dr̃ amicꝰ vtilis atq3 sollicitꝰ ⁊ acutus ad ꝑspiciẽdũ. AVGV. de cõ. euã. Hic ꝓfecto apparet q illi q noie christi sunt deuoti ⁊ ꝑnitiosi q̃ xpianoꝝ numero sociẽtur: vtiliores sunt q̃ hi q cũ iam xpiani appellent: ⁊ christianis sacramẽtis ibuti sunt talia suadẽt vt qbꝰ ea ꝑsuaserit secũ i eternã penã ptrahãt quos mẽbroꝝ coꝛpoꝛaliũ noĩe tñ q̃ manũ vel oculũ scandaliçantẽ iubet erui a coꝛpe: hoc ẽ ab ipa vnitatis societate: vt sine his potiꝰ veniat ad vitã: q̃ cũ eis cat in gehẽnã. Hoc ipso aũt separanf a qbus separanf: q eis mala suadentibꝰ hoc est scãdaliçantibꝰ nõ ɔsentiũt. Et si qdez oĩbꝰ bonis cũ qbꝰ eis notitia ẽ: de hac ꝑuersitate inotescũt: ab oĩ penitus societate atq3 ab ipsa diuinoꝝ sacramẽtoꝝ participatione separenf. Si aũt qbusdã ita noti sunt pluribꝰ aũt ista eoꝝ est ignota ꝑuersitas. ita tolerãdi sunt vt neq3 illis ad inigtatis cõionẽ ɔsentiaf. neq3 ꝑ illos bonoꝝ societas dsẽraf. BEDA. Quia ṽo dñs tertio mẽtionẽ vermis ⁊ ignis fecerat: vt hoc valeamꝰ euitare tormẽtũ subdit. Oĩs enim igne salief. Fetoꝛ. n. vermiũ de coꝛruptione solet nasci coꝛnis ⁊ sanguinis. iõq3 caro recẽs sale condif: vt exiccato humoꝛe sanguineo vermescere neq̃at. Et qdẽ qð sale salif; vermis putredinẽ arcet. qð ṽo igne salif .i. ignibꝰ sale aspsis recondif: nõ solũ vermes abycit: sz ipam quoq3 carnẽ consumit. Caro ergo ⁊ sanguis vermes creat q2 delectatio carnalis cui ɔiunctũ cõtinentie non resistit; penã3 luxuriosis generat eternã: cui fetoꝛẽ qsqs vitare desiderat: ⁊ coꝛpꝰ sale cõtinentie ⁊ mẽtẽ studeat cõdimento sapie ab erroꝛis ⁊ vitioꝝ labe castigare. Sal. n. dulcedinẽ sapie: ignis spũsancti grãz dsignat. Dic̃ ergo Oĩs igne salif q2 oĩs electꝰ sapia spũali d3 a coꝛruptõe ɔcupiscẽtie carnal' expurgari. Vł ignis ẽ tribulatõis quo patiẽtia fideliũ vt pfcm̃ opꝰ hr̃e possint exercef. CHRY. Sile aũt ẽ huic qð dic̃ aplĩs: Unuiscuiusq3 opus q̃le sit ignis ꝓbabit. Postea a leuitico testimoniũ introducit di. Et oĩs victima salief. HIERO. Victima dñi ẽ genꝰ humanũ: qð hic rõne sapie salif: dũ coꝛruptio sanguinis custodia putredinis ⁊ mr̃ vermiũ consumef: ⁊ illic purgatoꝛio igne examiabif. BEDA. Possumus ⁊ ita itelligere q altare dĩ sit coꝛ electoꝝ: hostie ṽo ⁊ sacrificia i hoc altari offerẽda bona sit opa fideliũ. In oĩbꝰ aũt sacrificijs sal d3 offerri. q2 nullũ ẽ opꝰ bonũ qð nõ sal sapiẽtie. ab oĩ coꝛruptione vane laudis ceterisq3 prauis siue supfluis cogitatiõibꝰ expurgat. CHRY. Vł hoc dr̃ q2 oẽ munꝰ victime nr̃e q̃ ẽ fm oratiõnẽ ⁊ ꝓximi subuẽtionẽ salif igne diuino de quo dr̃. Ignẽ veni mittere i terrã. ð quo subdif. Bonũ ẽ sal .i. ignis dilectiõis. Q2 si sal isul. fue .i. seipso ꝓuatuz ⁊ ꝓpria q̃litate pquã dr̃ bonũ: i quo illud cõdietis: Sunt. n. sales sal hñtes .i. qui hñt grẽ plenitudinẽ. ⁊ sunt sales sal nõ hñtes q. n. nõ sunt pacifici: sal sunt insulsum. BEDA. Vel bonũ ẽ sal bonũ ẽ dei verbũ audire freq̃ntius: ⁊ sale sapie spũalis coꝛdis archana condire. THEOPHI. Sicut. n. sal carnes conseruat: ⁊ vermes eas non sinit generare: sic ⁊ sermõe doctoꝛis si desiccatiuus erit. carnales hoĩes cõstringit: ⁊ in eis inextinguibilẽ vermẽ nõ sinit generari. Si ṽero sit isulsus .i. si virtutẽ desiccatiuã ⁊ cõseruatiuam non habeat in quo condietur: CHRY. Vel fm mattheum discipuli christi sũt sal: q totũ oꝛbẽ cõseruãt: resistẽtes putredini q̃ ẽ ab idolatria ⁊ foꝛnicatione peccatoꝛuz. Põt etiã intelligi q vnusqsq3 nostrum habeat tantũ salis q̃tũ capax est dei gratiaꝝ. vnde ⁊ aplĩs cõiũgit grãz sali. di. Sermo vester sit in gratia sale cõditus. Sal etiã est dñs Jesus xp̃s qui fuit sufficiẽs totã terram cõseruare: ⁊ mltos i terra fecit sales quoꝝ si aliq marcescant: possibile est. n. ⁊ bonos in putredinẽ trãsmutari. dignũ est vt foras mittãtur. HIERO. Vel alr̃. Sal insulsum est qui amat principatũ: ⁊ icrepare nõ audet. vñ seqtur: Habete in vo. sal. ⁊ pa. ha. iter vos. vt .s. salsedinez correptionis amoꝛ ꝓximi tẽperet ⁊ dilectionẽ ꝓximi sal iustitie cõdiat. GREGO. sup Ezechie. Vel hoc dicif cõtra quosdã quos dum maioꝛ cõscientia erigit a ceteroꝝ societate distingui: e quo plus sapiunt eo a concoꝛdie ṽtute resipiscunt. GREGO. in pasto. Qui etiã loqui sapienter nititur: magno opere metuat ne eius eloquio audientiũ vnitas confundatur ne dum sapiens videri desiderat; vnitatis cõpagẽ insipienter abscidat. THEOPHI. Vel qui cõstringit se vinculo dilectiõis ad ꝓximum. hic salẽ habet: ⁊ ex hoc pacẽ cũ fratre suo. AVGV. de con. euan. Hec Marcus dominus locutum fuisse contextim commemoꝛat: ⁊ aliqua posuit que nullus aliꝰ euangelistarũ posuit. Alia vero que mattheꝰ quoq3 posuit; ⁊ aliqua que mattheus ⁊ lucas. sed illi ex alijs occasionibus. ⁊ in alio rerum oꝛdine. vnde mihi videtur etiaz

hoc loco dñs dixisse q̄ aliis locis dixit ḡa satis prunebāt ad hācipsam ei⁹ sñiam. qua venit ꝓhiberi virtutes ī noie suo fieri ét ab illo q cū discipulis eū nō seq̄bant. CA. X.

ET inde exurgēs venit ī fines iudee vltra iordanē ⁊ ꝯueniūt iterū turbe ad eū ⁊ sic consueuerat iterū docebat illos. Et accedētes pharisei interrogabāt eū: si licet viro vxorē dimittere tētātes eū: At ille rñdēs dixit eis: Quid vob p̄cepit moyses: Qui dixerunt: Moyses pmisit libellū repudij scribere ⁊ dimittere. qb⁹ rñdēs Jesus ait: Ad duritiā cordis vrī scripsit vobis p̄ceptū istud. Ab initio aūt creature masculū ⁊ feminā fec̄ eos de⁹. Propter hoc relinq̄t hō pr̄ez suū ⁊ matrē ⁊ adherebit ad vxorē suā: ⁊ erūt duo in carne vna. Itaqȝ iā nō sūt duo: ꝫ vna caro. Qđ ergo de⁹ coniūxit: hō nō separet. Et in domo iterum discipuli eius de eodē interrogauerunt eū. Et ait illis: Quicūqȝ dimiserit vxorē suā ⁊ aliā duxerit adulterium cōmittit super eā. Et si vxor dimiserit virum suū ⁊ alij nupserit: mechatur.

BEDA Dictisqȝ marc⁹ ea narrauit de dño q̄ in galilea fecit ⁊ docuit: Hic icipit enarrare q̄ i iudea fecit ⁊ docuit siue passus est: ⁊ pmo qdē trās iordanē ad oriētē. Et hoc ē qđ dr̄: Et īde. exur. ve. i fi. iu. vl. ior. Deide etiā citra iordanē qñ venit iericho: bethaniā. ⁊ hierosolymā. Et cū oīs iudeoꝝ puincia gnāliter ad distīctionē aliaꝝ gētiū iudea sit dcā: spāli⁹ tñ meridiana ei⁹ plaga appellabat̄ iudea ad distinctionē samarie galilee: decapolis: ⁊ ceteraꝝ in eadē puincia regionū. THEOPHI. Visitat āt regionē iudee. quā sepe pp iudeoꝝ emulationē reliquerat: qꝛ passio in ea erat futura nō tamē ascendit tūc hierosolymā: ꝫ iudee ꝯfinia vt turbe nō maliciose pficeret. Hierosolyma. n. erat opatrix omnis neqtie ob maliciā iudeoꝝ. vnde sequit̄: Et cōue. ite. tur. ad eum. ⁊ sicut cōſ. ite. doce. illos. BEDA: Notanda est mentiū distātia in turbis ⁊ phariseis. he conueniūt vt doceātur: ⁊ vt sanentur infirmi. sicut matthe. cōmemorat: illi accedunt vt saluatorē tentando decipiāt. vñ sequit̄: Et acce. pha. iter. eū si li. viro vx. di. tē. eū. THEOPHI. Accedūt quidē nō deserentes eū ne turbe in eū crederent: sed cōtinue accedentes credebant eum in dubitationē inducere ⁊ eum per interrogationes cōfundere. Proposuerunt autem ei questionē ex vtraqȝ parte p̄cipitiū habentē. vt si dicat qꝛ licet viro vxorē dimittere vel non licet: accusarēt ipm contradicētes eidē ex dogmatib⁹ moysi. Christ⁹ igitur sapiētia ipsa rñdit eis responsionē illoꝝ laqueos fugientē. CHRY. Interrogat⁹. n. si licet: nō stati rñdit. nō licet: ne tumultuentur: ꝫ pmo eis legis sñiā voluit respōdere: vt qđ eū dicere oportebat hoc illi rñderēt. vñ seq̄t̄: At ille re. ait: Quid vobis pce. moyses: Seqtur: Qui dixerunt: Moyses pmisit libellū repudij scribere ⁊ dimittere. Proponūt qdē moysen hoc dixisse: aut ꝓpter iterrogationē saluatoris: aut volētes in eū viroꝝ multitudinē icitare. Etenī hoc iudeis erat idifferens ⁊ oēs hoc opabant̄ tanq̄ a lege pmissū. AVGV. ꝺ cō. euan. Nihil āt ad rei veritatē iterest: vtrū domino separationē ꝓhibēti: ⁊ sñiā suā de lege firmāti ipi turbe: vt Mathe⁹ narrat itulerint q̄ōnē ꝺ libello repudij p eūdē moysen sibi pmisso: an hoc qdē illi. de p̄cepto moysi illos iterroganti respōderit: vt Marc⁹ hic dicit. nā ⁊ volūtas eius ita se hēbat vt nō eis redderet rōnē: cur illud Moyses pmiserit nisi p⁹us ipi hoc cōmemorassent. Cū ḡ volūtas loq̄ntiū. cui debēt vba fuire ab euāgelista vtroqȝ mōstrata sit. nihil iterest iā. lꝫ diuersus iter ambos fuerit modus narrādi. Pōt etiā hoc itelligi: qꝛ sicut dicit Marcus pus eos de vxore dimittenda iterrogātes dñs vicissiꝫ iterrogat: qđ eis p̄cepit moyses: q cū rñdisset. Moysen pmisisse libellū repudij scribere ⁊ dimittere. rñdit eis de ipa lege p moysen data: quomō deus istituerit cōiugium masculi ⁊ femie. dicēs ea q̄ ponit Mattheus qbus auditis: illi id qđ ei pmo iterrogāti rñderāt repetierūt: dicētes: Quid ergo mādauit moyses: AVGV. ꝯ faustū: Nolebat aūt dimitti vxorē a viro q hanc iterposuit morā: vt in discidiū anim⁹ p̄ceps libelli cōscriptiōe refractus absisteret: ꝓserti qꝛ vt ꝓhibent. apud hebreos scribere lr̄as hebreas nulli fas erat nisi solis scribis. Ad hos igitur quos oporteret eē prudētes legis iterp̄tes: ⁊ iustos discidij dissuasores lex mittere voluit eū quē iussit libellū dare repudij si dimisisset vxorē. Nō. n. poterat ei scribi libell⁹ nisi ab ipsis quē p hāc occasionē ⁊ necessitatē venientē quodāmō in manus suas bono ꝯsilio regerēt: atqȝ inter ipꝫ ⁊ vxorē pacifice agēdo dilectionē ꝯcordiāqȝ suaderet. qꝛ si tanti intercideret odiū vt extingui emēdariqȝ nō posset: tūc vtiqȝ scriberet̄ libellus: qꝛ frustra ñ dimitteret. quā sic odisset vt ad debitā cōiugio charitatē nulla prudentiū suasione reuocaret̄. pp hoc subdit̄: Quib⁹ re. ie. ait: Ad dur. cor. ve. scr. vo. p̄. istđ. Magna. n. duritia erat: q̄ nec p libelli iterpōnem vbi dissuadēdi loc⁹ iustis ⁊ prudētib⁹ tribuebat̄ solui vl flecti posset ad recipiendā vel reuocandā ꝯiugij charitatem.

CHRY. Vel dr̄: Ad du. cor. vrī. qꝛ si aīa fuerit purgata ꝯsiderijs ⁊ ira pōt ē mulierē neq̄ssimā tolerare. Multiplicatis aūt in aīa passiōib⁹ p̄dictis: multa mala ꝯtingēt circa odiosū cōnubiū. sic igr̄ ab icusatiōe eoꝝ moysē eripit q̄ ederat legē: ⁊ totū in eoꝝ caput cōuertit. Sꝫ qꝛ graue erat qđ dcm̄ ē: stati ad antiquā legē sermonē reducit dicēs: Ab in. aūt crea. ma. ⁊ fe. fecit eos de⁹. BEDA. Non ait masculū ⁊ feminas. qđ ex p̄orū repudio querebat̄: ꝫ masculū ⁊ feminā: vt vni⁹ cōiugis cōsortio necterent̄. CHRY. Si āt voluisset hāc qdē dimitti ⁊ alterā introduci. creasset plimas mulieres. Nec solū hoī deus mulierē coniunxit: ꝫ ⁊ relinqre parētes p̄cepit ⁊ mulieri adherere. vñ seq̄t̄: Et dixit. Lōq adā. Propter hoc re. ho. pa. su. ⁊ mo. su. ⁊ adhe. ad vxo. suā. Ex ipo mō locutōis iseꝑabilitatē matrimonij demōstrans qꝛ dicit. Adherebit. BEDA. Et silr̄ qꝛ dic̄. adherebit ad vxorē suā nō ad vxores. Seq̄t̄: Et er. duo ī car. vna. CHRY. ex vna radice scꝫ ī vnū corp⁹ cōuenerūt. Seq̄t̄: Itaqȝ iā non sūt duo: ꝫ vna ca. BEDA. Primū igr̄ nuptiaꝝ ē ex duab⁹ vnā carnē fieri. Castitas iūcta spiritui. vn⁹ efficitur spūs.

CHRY. Post hec terribile faciēs argumētū nō dixit ne diuidatis: ꝫ cōclusit: Qđ ḡ de⁹ cōiūxit: hō nō sepet. AVG. ꝯ faustū: Ecce iudei ex libris moysi cōuīcunt̄ nō eē vxorem dimittēdā q ꝫ volūtatē legis moysi arbitrant̄ se facere cū dimitterēt. Silr̄ ⁊ illđ hic cū ipo xpo attestāte cognoscim⁹ deū fecisse ⁊ cōiūxisse masculū ⁊ feminā: qđ manichei negādo dānāt̄: nō iā moysi libris. ꝫ xpi euāgelio resistētes. BEDA. Qđ er. ds cō. vnā faciēdo carnē viri ⁊ femie: ꝫ hō nō pōt separe: sed solus ds. Hō sepat. qñ pp desideriū scđe vxoris primā dimittim⁹. Deus sepat: qñ ex consensu pp seruitutem dei sic habemus vxores: quasi non hñtes. CHRY. Si aūt duo quos de⁹ cōiunxit separari non debent: multo magis ecclesiam quā deus christo coniunxit: ab eo non cōuenit separare. THEOPHI. Quia vero scādalizabant̄ discipuli tanq̄ ex p̄dictis nō plene eis fuerit satisfactū: propter hoc eum iterum interrogant. vñ sequit̄: Et ite. i do. discipuli eius de eodē iter. eum. HIERO. Secunda interrogatio ab apostolis iterum dicta est: quia de eadem re de qua pharisei eum interrogauerunt. idest de coniugij statu ⁊ hoc ꝓprie. Iterata enī verbi sñia: nō fastidiū ꝫ esuriē: tītum p̄stat. vnde q me comedunt: adhuc esuriēt: ⁊ qui me bi

bū adhuc sitient. Mellifluus enī sapiētie eloqa gustata: di-ligenab⁹ multimodū saporē reddūt. vnde dominus iterato discipulos instruit nam sequitur. Et dixit illis: Quicunq3 di-mi. vx. su. ⁊ al. du. adul. cō. su. eā. CHRY. Adulteriuz vo-cat nō cum sua simul esse: Nō enim est sua quā accepit pma derelicta: ⁊ ppter hoc cōmittit adulteriū sup eā. i. sup scdaz quā introducit. Idē aūt est ⁊ de muliere. vnde sequitur: Et si vxor di. virum suū: ⁊ aly nup. mechat. Non eni alteri vt p-pro viro pōt cōiungi. si propriū derelinquat. Et quidez lex phibuit adulteriū māifestū: sz saluator hoc nō māifestū: ne vt ab oib⁹ notū nature tn̄ cōtrariū. BEDA. In mattheo vero scriptū est plen⁹: Quicunq3 dimiserit vxorē suam nisi ob fornicationē. Una ergo solūmodo carnalis ē causa: for-nicatio. Una spūalis timor dei: vt vxor dimittat: sicut mul-ti religionis causa fecisse legunt. Nulla aūt causa est dei le-ge scripta: vt viuente ea que relicta est alia adducatur. CHRY. Cū autem Mattheus dicit phariseis hec ver-ba dixisse: Marcus vero discipulis. non est 9trariū. cōtigit tum hec his: ⁊ illis dicta esse.

Et offerebāt illi puulos: vt tāgeret illos. disci-puli āt cōmiabant offerētib⁹. Quos cū videret Jesus: idigne tulit. Et ait illis: Sinite paruulos venire ad me: ⁊ ne phibueritis eos: taliuz. n. est regnū dei. Amē dico vobis: quisqs nō receperit re-gnū dei velut puul⁹ nō itrabit in illud. Et cōple-xās eos ⁊ iponēs man⁹ sup illos: bn̄dicebat eos. THEOPHI. Ostēsa supius nequitia phariseoꝝ christū tētantiū: nunc ostdit multa fides turbaꝝ. que tantū manuū impositione putabant xp̄m benedicere paruulos quos illi of-ferebant. vñ dicit: Et offe. illi paruu. vt tan. eos. CHRY. Sed discipuli phibebāt offerētes ppter christi dignitatez. Et hoc est qd̄ subdit: Disci. aūt 9m. offe. Saluator aūt eru-diens discipulos sapere moderata: ⁊ tumorē cōculcare mū-dū: accipit pueros ⁊ eis pn̄ūciat regnū dei. vñ sequitur: Et dicit illis: Sinite par. ve. ad me: ⁊ ne phi. eos. ORIGE. Si quis ergo eoꝝ q doctrinā ecclesiast caz pfitent: videat aliquē offerēte quosdā stultos mūdi ⁊ ignobiles ⁊ ifirmos: ⁊ propter hoc appellan sunt pueri ⁊ infantes nō phibeat q̄si sine iudicio faciētē eū q offert talē saluatori. Post h̄ exhor-tat discipulos suos iā viros cōstitutos 9descendere vtilita-tibus pueroꝝ: vt fiāt pueris quasi pueri: vt pueros lucrent. Nā ipse cum in forma dei esset humilians se factus est pu-er: vñ subdit: Taliū est eni regnū dei. CHRY. Etenīz ab aliis passionibus pura existit aīa pueri: ppter hoc oportet vt et ex volūtate operemur: que pueri hn̄t per naturam. THEOPHI. Unde nō dixit hoꝝ ē regnū dei: sz taliū. s. habentiū ⁊ studio ⁊ labore innocētiā ⁊ simplicitatez quam habet pueri ex natura. Puer. n. non odit neq3 maliciose ali ad operat: neq3 verberatus a matre discedit. sed etsi eū3 vi-lib⁹ induat vestimētis pfert ea regalibus indumētis: sic ⁊ illos qui viuūt fm virtutē ecclesie matris sue nihil huic phono-ne neq3 etiam reginā multoꝝ voluptatē. vñ ⁊ dn̄s subdit: Amē dico vobis: Quisqs nō rece. reg. dei velut puu. non in-trabit i illud. BEDA. Idest nisi talē habueritis īnocētiā tamen puritatē sicut paulus habet regnuz celoꝝ nō pote-nus intrare. Alr̄ regnū dei. i. doctrinaz euangelij. sicut puu-lus recipe iubemur: q2 quomodo paruulus in discendo nō ceptoribus: neq3 rōnes ⁊ verba cōponit eis resistens suis fidelr̄ suscipit q̄ docent: ⁊ cū metu obtēperat ⁊ discit: ita ⁊ nos obediēdo simplr̄: ⁊ sine vlla 9dictione verbuz domini suscipe debem⁹. Seqt̄: Et cō. eos. ⁊ im. ma. sup il. bene. eos. CHRY. Bene aūt amplexat̄ eos ad bn̄dictione- tanq̄ in proprium sinum eleuans ppitiatus facturam suā ab eo ca-dente ab initio ⁊ diuisaz. Imponit āt puulis man⁹: docens diuine virtutis operationē. Et qdē fm cōsuetudinē alioꝝ man⁹ iponit: sed nō fm cōsuetudinē opat̄. De⁹. n. existens humanū modū fuabat tanq3 verus hō fact⁹. BEDA. Cō-plexus ēt benedixit puulos. vt humiles spū sua benedictio-ne ⁊ gratia ⁊ dilectōe dignos esse: significet.

Et cū egressus eēt i via. pcurrēs qdā genuflexo ante eū: rogabat eū dicēs: Magister bone: quid faciā vt vitā eternā percipiā3: Jesus aūt dixit ei: qd me dicis bonū: Nēo bon⁹ nisi vn⁹ d̄s. Pre-cepta nosti: Ne adlteres: ne occidas: ne fureris: ne falsū testimoniū dixeris: ne fraudē feceris. ho-nora patrē tuum ⁊ matrē. At ille respōdēs ait il-li: Magister: Hec oīa obsuaui a iuuētute mea. Jesus aūt intuitus eū: dilexit eū: ⁊ dixit ei: vnum tibi deest: Uade queciiq3 habes vēde ⁊ da pau-peribus: ⁊ habebis thesaurū in celo: ⁊ veni seq̄-re me. Qui cōtristat⁹ i verbo: abijt merēs. Erat eni habens multas possessiōes. Et circūspiciēs iesus: ait discipulis suis: Quā difficile q pecuni-as habent in regnum dei itroibūt. Discipuli aūt obstupescebant i verbis ei⁹. At iesus rursus rñ-dēs ait ill: Filioli: q̄z difficile ē 9fidētes i pecūijs i regnū dī itroire. Facilius est camellū per fora-men acus transire: q̄z diuitem intrare in regnum dei. Qui magis admirabātur dicētes ad semet-ipsos: Et quis potest salu⁹ fieri: Et intuēs illos iesus ait: Apud hoīes impossile est: sed nō apd deum. Omnia eni possibilia sunt apud deum.

BEDA. Audierat qdā a dn̄o tn̄ eos q puuloꝝ volunt eē sīles: dignos eē itroitu regni celoꝝ: atq3 iō poscit sibi ex-poni nō pabolis: sz apte: qb⁹ opeꝝ meritis vitā eternā 9seq possit. vnde dicit: Et cū egressus eēt i via pcur. q. genu. ante eū: roga. eū dicens: Ma. bo. qd fa. vt vi. eter. pci. THEO-PHI. Miror de hoc iuuene q oībus alijs p infirmitatib⁹ ad christū accedētib⁹: hic vite eterne possessionem postulat cū maligna sit passio auaricie ppter quā postmodū cōtrista-tus est. CHRY. Qz vero accesserat ad christū: tanq3 bō ad hoīem ⁊ ad vnū iudaicoꝝ doctorū xp̄s tanquam homo rn̄dit eidē. vñ sequit̄: Jesus āt dixit ei: Quid me di. bo. Ne-mo bo. nisi vn⁹ deus. Hec aūt dicēs nō excludit hoīes a bo-nitate sz a 9paratiōe bonitatis diuine. BEDA: Un⁹ aūt deus bon⁹: nō pr̄ solus itelligēdus ē. sz ⁊ fili⁹ q dicit: Ego suz pastor bonus. sz ⁊ spūsanctus q2 dr̄. Pr̄ de celis dabit spiri-tū bonū petētib⁹ se. Ipsa. n. vna ⁊ īdiuidua trinitas pr̄: fili⁹ ⁊ spūsanct⁹: solus ⁊ vn⁹ d̄s bon⁹ ē. Nō igr̄ dn̄s se bonū negat: sz eē deū significat: nō se magr̄z bonū nō eē: sz magr̄z absq3 deo nullū bonū eē testat̄. THEOPHI. Uoluit igit̄ dn̄s hec verba mētē iuuenis facere altiorē: vt ip̄m cognosceret tanq3 deum. Sed ⁊ aliud quidē innuit in his verbis: vt quā do debes cōferre cum aliquo: non adulando cum eo confe-ras: sed respicias radicem bonitatis ⁊ fontem deuz: ⁊ ei pre-stes honorem. BEDA. Notandū autem q̄ iustitia legis suo tpe custodita: nō solū bona terre: veꝝ etiam suis electo-rib⁹ vitā cōferebat. vñ dn̄s de vita eterna querenti conse-quenter dixit: Precepta nosti: Ne adulteres: ne occi. Hec est eni pueril is innocentia que nobis imitanda pponitur: si regnum dei volumus intrare. vnde sequit̄. Et ille respon-dēs ait: Magister hec oia ob. a iuuentute mea. Nō est putā-dus homo iste vel voto tentantis: vt quidam putauerunt: dominum interrogasse: vel de sua vita esse mentitus: sed

simpliciter vt vixerat esse confessus: qd patet ex hoc quod subdit: Jesus aūt intuitus eū dilexit eū: ⁊ dixit ei. Si aūt mēdacij aut simulatiōis noxa re⁹ teneret nequaq̄ intuitus archana cordis ei⁹ diligere diceret iesus. ORIGE. sup mat. In hoc.n. q dilexit eū vel osculatus est eū: videt affirmasse pfessionē ei⁹ q dixit se oia ista iplesse. Intēdēs.n. mente in eū vidit hoiēz ex bona ꝯsciētia cōfitentē. CHRY. Dignū tn̄ est ingrere q̄liter huc dilexit: q cū nō erat secutur⁹. Est aūt hoc dicere. qm̄ q̄tū ad priara dignus erat amore: q̄ legis sunt obseruans a iuuētute. circa finē vero neqȝ diminutionē prioris dilectiōis ꝯsecutus est: sicut neqȝ pfectionē suscepit. Etsi.n. nō excesserat mēsurā humanā christi pfectionē nō sequēs. nullo tn̄ crimine existebat re⁹: iuxta possibilitatē hoīs legē obseruās: ⁊ in hac obseruatiōe christ⁹ eū dilexit. BEDA. Diligit.n. dn̄s eos q mādata legis q̄uis minora custodiūt: sȝ nihilomin⁹ q̄ in lege minus fuerāt his q pfecti eē desiderāt ondit. qz nō venit soluere legē sed adimplere. Unde seqtur: Et dixit ei: Unū tibi deest. Uade q̄cunqȝ ha. vēde ⁊ da paupibus ⁊ ha. thesau. in celo. ⁊ veni ⁊ se. me. Quicūqȝ eni pfectus eē voluerit debet vendere q̄ hȝ: nō ex pte: sicut ananias fecit ⁊ saphira: sȝ totū. THEOPHI. Et cū vendiderit dare paupibus. nō histrionibus ⁊ luxuriosis. CHRY. Bene aūt nō fecit eterne vite mentionē sed thesauri. dicēs Et habe. thesa. in celo. Quia.n. de pecunijs erat sermo: ⁊ de abrenūciatiōe oīum: ostēdit q reddit plura his q̄ pcepit relinquere: quāto maius est celū q̄ terra. THEOPHI. Sed qz multi sūt paupes nō humiles: sȝ ebrij aut aliquā aliā hntes maliciā. ppt h dic. Et veni sequere me. BEDA. Seqtur.n. dominū q imitator ei⁹ ē: ⁊ p vestigia eius gradit. Seqt: Qui ꝯtristat⁹ in vbo abijt merēs. CHRY. Et cām tristicie subdit euāgelista dicēs. Erat.n. possessiōes habēs multas. Nō.n. eodē mō afficiunt q pauca hnt ⁊ qui multa. Adiectio.n. acqsitarū diuitiaꝝ maiorē flāmā cupiditatis accēdit. Seqt: Et circū. iesus ait disci. suis. Quā diffi. q pecu. ha. in reg. dei introi. THEOPHI. Nō hoc dicit q diuitie male sint: sȝ hntes ipsas vt custodiāt. docet.n. nō ipsas hre. i. retinere ⁊ custodire: sed eis in necessarijs vti: ⁊ in 'seruitio hois eē. CHRY. Dixit āt h dominus discipulis paupibus existētib⁹ ⁊ nihil possidētib⁹: istruēs eos inopiam nō erubescere: ⁊ q̄si excusando eis respōdens p eo q nihil eos hēre ꝯcesserat. Sequit: Discipuli aūt obstu. in verbis eius. Manifestū est.n. qm̄ iopes existētes pro alioꝝ salute dolebant. BEDA. Sed quia inter pecunias habere ⁊ amare multa distantia est. vnde ⁊ salomon nō ait: Qui hȝ. sed qui amat diuitias. fructū nō capit ex eis. iā dn̄s obstupescentibus discipulis vba p̄misse snīe exponit. vn̄ sequit: At Jesus rur. rn̄dens ait illis. Filioli: q̄ȝ difficile est cōfi. i pe. regnū introire. Ubi notādū ē q nō ait q̄ȝ ipole est: sed q̄ȝ difficile ē. quod.n. ipole est omnino fieri nō pōt. Quod difficile: cuȝ labore potest. CHRY. Uel dicēs difficile ostendit esse impossibile: ⁊ non simplr: sed cū quadā intentione. ⁊ hoc ondit exēplo di. Facili⁹ ē came. p fora. acus trāsire q̄ȝ diuitē itra. in regnū dei. THEOPHI. Camelū siquidē oȝ intelligere aut ipȝ aial: aut funē illū grossū quo naues magne vtūt. BEDA. Quomodo ergo vel i euāgelio matthe⁹ ⁊ ioseph vel in veteri testamēto q̄plurimi diuites itrauerūt i regnū dei: nisi forte qz diuitias vel p nihilo hre vel ex toto relinquere dn̄o ispirāte didicerūt: Altiꝰ āt sensu facili⁹ ē chri sti pati p dilectorib⁹ suis: q̄ȝ dilectores secli ad christū pose ꝯuerti. Cameli.n. noie se itelligi voluit: qz ifirmitatis nr̄e onera sustulit. p acū aūt significat pūctiōes. i. dolores i passione susceptos. Foramē ḡ ac⁹ dicit angustias passiōis qua scissa nr̄e q̄si vestimēta nature quodāmō resarcire dignat⁹ est. Seqtur: Qui mag. admira. dice. ad semetipsos: Et quis potest saluus fieri: cuȝ incōparabiliter maior sit turba pauperum que diuitibus perditis potest saluari. intellexerunt

tn̄ cūctos q diuitias amāt: etiā si adipisci nequeāt: in diuitū numero deputari. Seqt: Et intuens eos Jesus ait: Apud homi. iposs. est: sȝ nō apud deū. Quod nō ita intelligēdū est q si cupidi ⁊ supbi in regnū celoꝝ sunt itraturi cū cupiditate ⁊ supbia: sȝ pole est deo vt a cupiditate ⁊ supbia ad charitatē ⁊ humilitatē ꝯuertant. CHRY. Jō aūt hoc op⁹ dei esse dixit. vt ondēderet q multa opus ē illi grā: q ad hoc a deo pergit. vn̄ mōstrat q non parua merces est diuitib⁹ volentibus xpi philosophiā sequi. THEOPHI. Uel intelligendū ē qd dic. Apd hoies ipole e sed nō apd deū. qz cuȝ deū audimus: hoc fit possibile. cum vero humana sapim⁹. ipossibile. Seqt: Oia eni possibilia sunt apd deū. Cum oia dicit ... subitelligas. peccatū.n. nō est ens. Est.n. res absq ... hypostasi peccatū. Uel alr: Peccatū nō virtutis sȝ infirmitatis est: ⁊ io peccatū sic ⁊ ifirmitas impole est apud deum. Sed nunqd de⁹ facere pōt vt id qd factū est non sit factū. Ad qd dr̄ q deus est sūma veritas. facere aūt qd factū ē vt non sit factū: falsū est. Qualiter ḡ vitas faciet falsū: Puta igr destruet ppriā naturā. vt quidā dicūt. Nunquid pōt se nō esse ds: hoc enim ridiculum est.

¶ Et cepit ei petrus dicere. Ecce nos dimisimus omnia: ⁊ secuti sumus te. Rn̄dens Jesus ait: Amē dico vobis: nemo est qui reliquerit domū aut fratres aut sorores aut patrē aut matrem aut filios aut agros propter me ⁊ ppter euangeliū: q nō accipiet cēties tantū nunc in tpe hoc domos ⁊ frēs ⁊ sorores ⁊ mr̄es ⁊ filios ⁊ agros cū psecutionibus ⁊ i n seculo futuro vitā eternā. Multi āt erūt primi nouissimi: ⁊ nouissimi primi.

GLO. Quia iuuenis audito consilia saluatoris de rerum dimissione tristis abscesserat. Discipuli aūt christi preceptū cōsilium iam adipleuerant: sollicitare ceperunt de premio estimātes se magnū aliqd fecisse cum iuuenis qui precepta legis impleuerat hoc sine tristitia nec audire potuerit. vnde petrus pro se ⁊ alijs dominū interrogat. Et hoc est quod dr̄ Et cepit ei petrus dicere: Ecce nos dimisimus omnia: ⁊ secuti sumus te. THEOPHI. Petrus etsi pauca dimisit tamen hec omnia vocat. Nam ⁊ pauca habent vincula passionis ita vt beatificetur ille qui pauca reliquit. BEDA. Et qz nō sufficit tm̄ dimittere iungit quod perfectuȝ est: Et secuti sumus te. Quasi dicat. fecim⁹ quod iussisti. Quid igr dabis nobis premij: Petro aūt de discipulis tātū interrogante: domin⁹ vniuersalem responsionē facit. Un̄ sequit: Respondens Jesus ait: Amen dico vobis nemo est qui reliquerit domū aut fratres. Hoc autē dicens: nō instruit patres relinquamus: non adiuuantes eos: neqȝ vt ab vxoribus separemur. sȝ nos istruit preferre honorē dei secularib⁹ rebus.

CHRY. Mihi autem videtur q in hoc intendebat persecutiones futuras occulte prenunciare quia futurum erat vt multi patres ad pietatem filios inducerent: ⁊ vxores viros. Non autem differt dicere: Propter nomen meum aut euangelium. vt Marcus dicit: aut propter regnum dei: vt ait lucas. Etenim nomen christi virtus euāgelij est: ⁊ regni. Euangelium enim recipit in nomine iesu christi: ⁊ regnum dei per nomē ipsius cognoscitur ⁊ venit. BEDA. Quidam autem ex occasione huius sententie qua dicit: Accipiet centies tantū nunc in tēpore hoc: iudaicam mille annoꝝ fabulam post resurrectionē iustorum dogmatiçant: quando omnia que propter deum dimisimus multiplici sunt fenore reddenda insuper ⁊ vita eterna donāda. Nec vidēt q etsi i ceteris digna sit promissio. in vxoribus tamen centenis iuxta alios euāgelistas appareat turpitudo pserti cuȝ dn̄s in resurrectione nubendum nō esse testetur: ⁊ ea que propter se dimissa fuerint: recipiēda in hoc tpe cū psecutiōib⁹ asseueret: quas

mille ãnis suis abesse affirmat. CHRY. Et qdē igr̃ cēties iā merces sm̃ cõicationē ⁊ nõ sm̃ possessionē b.n. adimple bit eis dñs nõ corpaliter: sed alio quodã modo. HIERO. Uxor.n.i domo circa viri cibū negociat̃ ⁊ vestiméta. Uide igr̃ hoc ⁊ i aplis Mlte.n. mulieres sollicite erãt d̃ eoꝝ cibo ⁊ vestiméttis ⁊ ministrabãt eis. Siĩr ⁊ patres ⁊ matres plurimas apli habuerũt. s. eos q̃ ipos diligebãt: sꝫ petr⁹ vnã relinqns domũ. postea oĩuꝫ discipuloꝝ domos hebat. Et magis ēq: cũ psecutõib⁹ hec oĩa possidebũt sancti: sĩ psecutionē sint passi ⁊ angustiati. ꝑpter qꝺ sequit̃: Multi aũt erunt primi nouissimi ⁊ nouissimi primi. Pharisei enim primi existētes facti sunt nouissimi. Qui ṽo oĩa reliquerũt: ⁊ christũ secuti sũt: fuerũt nouissimi in seculo isto per ãgustias ⁊ persecutiões: sed erũt primi ꝑ spem q̃ est in deũ. BEDA: Põt sine hoc quod ait: Accipiet cēties tantũ. altius itelligi. Centenarius qppe numer⁹ de leua trãslatus in dexterã. lꝫ eandem inflexu digitoꝝ videat̃ hr̃e figurã quaꝫ habuerat denarius in leua: tñ quãtitatis magnitudine sursũ crescit: qr videlicet oẽs q̃ ꝑpter regnum dei tpalia spreuerũt: ⁊ in hac vita psecutionibus plenissima eiusdẽ regni gaudiũ fide certa degustãt: atq: in expectatione patrie celestis q̃ significat̃ in dextera oĩuꝫ electoꝝ delectatiõe fruunt̃. Uer qr multi virtutũ studia nõ eadẽ q̃ incipiũt intẽtiõe pietatis ↄsũmãt: mox subinfert: Multi aũt erunt ⁊c̃. Quotidie.n. videmus multos in laico habitu cõstitutos: magnis vite meritis excellere: ⁊ alios a prima etate spirituali studio feruentes: ad extremum ocio torpente lascescere: atq: inerti stultitia qꝺ spiritu cepere: carne consummare.

Erãt aũt i via ascẽdẽtes hierosolymã: ⁊ pcedebat illos iesus. Et stupebãt: ⁊ sequẽtes timebãt. Et assumẽs iteꝝ duodeci cepit illis dicere q̃ eẽnt ei vẽtura. Quia ecce ascendim⁹ hierosolymã: ⁊ filius hois tradet̃ principib⁹ sacerdotũ ⁊ scribis ⁊ senioribus: ⁊ ↄdẽnabũt eũ morte. Et tradẽt eũ gentibus: ⁊ illudent ei: ⁊ cõspuent eũ: ⁊ flagellabũt euꝫ: ⁊ interficient eum: ⁊ tertia die resurget.

BEDA: Meminerãt discipuli s̃mõis quo domin⁹ se passurũ multa a sũmis sacerdotib⁹ ⁊ scribis predixerat: ⁊ ideo hierosolymã tẽdẽtes stupebãt. Et hoc est qꝺ dicitur Erant aũt in via ascẽden. hiero. ⁊ pce. illos iesus. THEOPHI. Ut ostẽdat ꝙ ad passionẽ pcurrit: ⁊ ꝙ nõ refugit mortẽ pro nr̃a salute. Et stupe. ⁊ sequẽ. time. BEDA: Ne vel ipi eũ occideret̃: vel saltẽ ille cui⁹ vita ⁊ magisterio gaudebãt: inimicoꝝ manib⁹ occũberet. Preuidẽs aũt dñs ex passione sua discipuloꝝ aĩos ꝑturbãdos: eis ⁊ passiõis penaꝫ ⁊ resurrectiõis sue gloriã pdicit. vnde seqt̃: Et assumens iteꝝ. xij. cepit illis dicere q̃ ei eẽnt vẽtura. THEOPHI. Ut. s. discipuloꝝ corda cõfirmaret vt cum hec p̃audirẽt leui⁹ postmodũ sustinerent: ⁊ in repẽtinis nõ formidarẽt: ⁊ etiã vt ostẽderet ꝙ volũtarie patit̃. Qui.n. p̃noscit ⁊ põt fugere ⁊ non fugit: manifestũ est ꝙ volũtarie seipm passionibus tradit. Seorsũ aũt assumit discipulos: nãq: cõueniẽs erat passiõis mysteriũ ꝑpinquoibus sibi reuelare. CHRY. Cõmemorat aũt singula q̃ passurus erat ne si aliqd pterrnissuꝫ remaneret: ⁊ emẽtes postmodũ illud subito turbarentur. vñ subdit: Quia ecce ascẽdimus hierosolymã. GLO. Ad quẽ. s. pertinet pati: nã diuinitas pati nõ põt. Tradet̃. s. a. iuda pri. sacer. ⁊ scri. ⁊ seniorib⁹: ⁊ cõdem. eũ morte iudicãtes euꝫ esse reuꝫ mortis. Et tradẽt eũ gentib⁹. s. pilato gentili. Et illudẽt ei milites eius. Et cõspuẽt eũ ⁊ flagellabũt eũ. ⁊ iter. fi. eũ. CHRY. Ut aũt eũ fuerint contristati ꝑpter passionẽ ⁊ mortẽ: tũc ⁊ resurrectionem expectẽt: subdit: Et tertia die resurget. Cũ.n. tristitias ⁊ obprobrias q̃ cõtigerũt nõ occultauerit: cõueniẽs erat vt ei ⁊ de reliqs crederent.

Et accedunt ad eũ iacobus ⁊ ioãnes filij zebedei dicẽtes: Magister volum⁹ vt qꝺcũq: petierim⁹ facias nobis. At ille dixit eis: Quid vultis vt faciam vobis? Et dixerunt: Da nobis vt vn⁹ ad dexteram tuaꝫ: ⁊ alius ad sinistram tuã sedeamus i gloria tua. Jesus aũt dixit eis: nescitis qd petatis. Potestis bibeẽ calicẽ quẽ ego bibo: aut baptismo quo ego baptizor baptizari? At illi dixerũt ei: Possum⁹. Jesus aũt ait eis: Calicẽ qdẽ quẽ ego bibo bibetis: ⁊ baptismo quo ego baptizor baptizabimini: sedere aũt ad dexterã meã vel ad sinistrã nõ ẽ meũ dare vobis: sꝫ qb⁹ paratũ ẽ.

CHRY. Audiẽtes discipuli christũ frequẽter de suo regno loqntẽ putabant ꝙ hoc regnũ post ei⁹ mortẽ non eẽt. ⁊ iõ nũc pnũciata christi morte: accesserũt ad euꝫ vt honoribus regni statim fierẽt digni. vnde dicit̃: Et acces. ad eũ ia. ⁊ io. fi. ze. di. Magister vo. vt qꝺcũq: pe. fa. nobis. Erubescẽtes eni ꝙ aliquid humanũ passi erãt: accesserũt ad christuꝫ seorsũ eũ a discipulis assumẽtes. Saluator ṽo nõ ignorans qd petere debebãt: sꝫ ad rñdendũ eos inducẽs iterrogationem subiũgit: At ille dixit eis Quid vultis vt faciã vobis?

THEOPHI. Credebãt aũt predicti discipuli ꝙ ꝑ hoc hierosolymã ascẽderet vt regnaret: ⁊ postmodũ poteret: q̃ se passuꝝ p̃dixerat: ⁊ hoc cogitãtes dexterã ⁊ sinistrã sedeꝫ appetebant. vnde sequit̃: Et dixerunt. Da nob̃ vt vnus ad dexteram: ⁊ alius ad sinistrã sedeat in glĩa tua. AVGV. de cõ. euã. Hoc ab eis nõ p eos ipsos: sed ꝑ matrẽ dictũ esse. matthe⁹ expssit: cũ illa coꝝ volũtatẽ attulisset ad dñm. vñ magis ipsos q̃ illã dixisse: qꝺ dictũ est Marc⁹ breuiter itimauit. CHRY. Uel cõuenienter dici põt vtrunq: factũ esse. Uidẽtes eni se pre alijs honoratos: predictã petitionẽ se cõseq estimabãt. ⁊ vt facili⁹ petitionẽ obtinerent: matrẽ assumpserũt: vt eũ hac simul christũ precarent̃. AVGV. de cõ. euan. Deniq: ⁊ dñs etiam sm̃ Marcum ⁊ sm̃ Mattheũ ipsis potius q̃ matri respõdit. Nam seqtur: Jesus aũt dixit eis: Nescitis qd pe. THEOPHI. Quasi. d. Non est hoc qꝺ creditis ꝙ sim tpaliter in hierlm̃ regnaturus sꝫ oĩa hec que. s. ad regnũ meũ ꝑtinent supra itellectũ sunt. Etenĩ sedere a dextris meis tam magnuꝫ qd est: vt excellat ordines angeloꝝ. BEDA. Uel nesciunt qd petant: qui sedem glorie a dño quã nondũ merebant̃ inqrunt. CHRY. Uel dicit: nescitis quid petatis. ac si diceret: Uos de honore loquimini: ego vero de agonib⁹ ⁊ sudorib⁹ disputo. Non enim est hic p̃miorũ tẽpus: sed occisiõis preliorꝫ ⁊ periculoꝝ. vñ subdit: Potestis bibere ca. quẽ ego bi. aut bap. quo ego bapti. baptiçari: Per modũ interrogatiõis attrahit eos: vt ex cõicatione q̃ est ad ipꝫ audiores fierent. THOPHI. Calicẽ aũt ⁊ baptismũ crucẽ noiat: calicẽ qdẽ tanq: potũ dulciter ab ipso susceptũ: baptismũ vero tanq̃ emũdationẽ nrõrum faciẽtẽ peccatoꝝ. Qui nõ itelligentes qꝺ dixerat. rñderunt. vnde sequitur: At illi dixerunt: Possum⁹. Credebant enim ꝙ de calice sensibili ⁊ baptismo quo iudei baptiçari solebant lauantes. s. se anteq̃ comederent loqueretur.

CHRY. Respõderũt aũt tam p̃mpte expectãtes in eo qꝺ petierunt exaudiri. Sequit̃: Jesus aũt ait eis: Calicem quidẽ quem ego bibo bi. ⁊ bapti. quo ego bapti. baptiçabimini. i. martyrio digni eritis ⁊ patiemini sicut ⁊ ego. BEDA: Querit̃ autẽ quomodo calicẽ martyrij iacobus ⁊ ioannes biberunt: aut quomodo baptismo dñi fuerunt baptiçati: cũ scriptura narret iacobum tñ apostolum ab herode capite truncatum: Joannes autem propria morte finiuit vitam. Sed si legamus ecclesiasticas historias in quibus fertur ꝙ ⁊ ipse propter martyrium in feruentis olei dolium

missus sit: statimq; relegatus in pathmos insula sic videbimus martyriū aio nō defuisse: ⁊ bibisse ioannē calicē cōfessionis: quē ⁊ tres pueri in camino ignis biberūt: lȝ psecutor nō fuderit sanguinē. Sequitur. Sedere aūt ad dexte. me. vel ad si. nō est me. da. vo. sed quib⁹ paratū est. CHRY. Ubi duo querūt. Unū est si paratū est alicui sedere a dextris ei⁹. Alterū aūt si oīum dūs his qbus paratū est potestatē tribuendi nō habet. Ad pmum ergo dicim⁹ q̄ nullus a dextris neq; a sinistris sedet. inuius eni est omni creature thronus ille. Quō ergo dixit: Sedere ad dexterā meā vl' ad sinistrā nō est meū dare vobis q̄si qbusdā sessuris: Ad suspitionem quidē interrogantiū rn̄dit coꝝ intentioni ↄdescēdēs: neq; eni nouerāt illū thronū excelsū ⁊ cathedrā que ē a dextris patris: sed vnū solū petebant. s. potiri pmatu ⁊ alijs preesse. Quidā. n. audiuerāt dictuȝ de apostolis q̄ sup. xij. thronos essent sessuri. qd eēt qd dictū ē ignorātes. iter ceteros petierunt pmatū. Ad scḋȝ dicendū est q̄ tale donū ptātē filij dei nō trāscēdit: sed qd in mattheo dicit. Paratū ē a patre meo. idē ē ac si diceret a me. vn̄ ⁊ marc⁹ nō dixit h: a patre meo. Qd ḡ hic xp̄s dic̄ tale ē. Moriemini inq̄ ꝑpter me: nō tamē hoc sufficit ad hoc q̄ vos pmū ordinē obtineatis. Si eni aliqs ali⁹ cū martyrio venerit: omnē aliā virtutē possidēs. multa vob maiora possidebit. his. n. parat̄ pmat⁹ q ꝑ opa pñt fieri pmi. Sic igit̄ dn̄s sua rn̄siōe eos istruxit vt nō vane ⁊ laniter ꝑ pmatib⁹ molestēt̄. sil'āt ⁊ eos noluit ↄtristari. BEDA. Ul' nō ē meū vobis dare. i. sūpbis hoc. n. adhuc erāt. Alijs paratū ē: ⁊ vos alij estote. i. hūiles: ⁊ vob̄ patū ē.

¶ Et audiētes decē idignati sunt d̄ iacobo ⁊ ioāne. Jesus aūt vocās eos. ait illis: Scitis q: hi q vident̄ pricipari gētib⁹ dominant̄ eis: ⁊ pricipes eoꝝ ptātē hnt ipoꝝ. Nō ita ē āt in vobis: ſȝ quicūq; voluerit fieri maior erit vester minister. Et qcūq; voluerit i vobis prim⁹ eē: erit oīuȝ fuus. Nā ⁊ fili⁹ hoīs nō venit vt mistraret̄ ei: ſȝ vt ministraret: ⁊ daret aīaȝ suā redēptōem ꝑ multis.

TEHOPHI. Quia reliqui apostoli vident iacabū ⁊ ioannem honorē petere: patiēter ferre nō psīt. vn̄ dicit̄. Et audi. decē indignati sūt de iacoba ⁊ ioāne. Patiētes. n. humana īuidia mouebant̄: ſȝ tūc pmo idignati sūt: cū viderūt ipsos a domino nō susceptos. nō aūt prius indignabantur: q: videbant ipos alijs prehonorari. tūc igit̄ sic ipfecte se habebāt apl'i: ſȝ postea in pmatib⁹ sibi cedebāt adinuiceȝ. christ⁹ aūt eos sanat: pmo qdē ad eoꝝ ↄsolationē eos iuxta se adducendo: ⁊ h significat̄ cū d̄r: Jesus āt vo. eos. deide ōmīando q̄ vsurpare honorē ⁊ ↄsiderare pmatū gētiliū ē. vn̄ seq̄t̄. Ait illis. Sci. q: hi q vi. pri. gen. do. eis: ⁊ pri. eo. po. ha. ipoꝝ. Gentiliū pnceps tyrānice ⁊ dn̄abilr̄ ad pncipatū se ingerūt. Sequitur: Nō ita est aūt in vobis. BEDA. In quo docet eū maiorē eē q minor fuerit. ⁊ illū dn̄m fieri q oīum seru⁹ fit: frustra igr̄ aut illi inoderata q̄sierāt: aut isti dolēt sup maiorū desiderio: cū ad sūmitatē v̄tutū nō potētia ſȝ humilitate veniat̄. Deide ꝑponit exemplū vt si dcā parupēderēt: erubescerēt ad opa. ⁊ dicit. Nā ⁊ fili⁹ ho. nō. ve. vt mini. ei: sed vt mini. ⁊ da. ani. suā redē. ꝑ multis. THEO. Qō mai⁹ ē q̄ ministrare. Cū. n. aliqs ꝑ eo cui ministrat morit̄: qd isto pōt eē mai⁹ ⁊ mirabili⁹: ſȝ tn̄ ista mistratio ⁊ humilitatis descēsus glīa ei⁹ erat ⁊ omniū. Ante. n. q̄ȝ hō fieret: solū ab angel' not⁹ est. Cū aūt fact⁹ est hō ⁊ crucifixus est: nō tm̄ ipse glīā hȝ: ſȝ ⁊ alios in pticipatōe sue glīe suscepit: ⁊ dn̄at⁹ ē ꝑ fideȝ orbi terre. BEDA. Nō aūt dixit aīaȝ suā redēptioneȝ dare ꝑ oībus: sed pro multis. i. qui credere voluerunt.

¶ Et veniūt hierico. Et pficiscēte eo d̄ hiericho ⁊ discipulis eius ⁊ plurima multitudie: fili⁹ thimei barthime⁹ cec⁹ sedebat iuxta viaȝ mēdicās. Qui cū audisset q: iesus nazaren⁹ ē: cepit clamare ⁊ dicere: Jesu fili dauid miserere mei. Et cōminabant̄ illi multi vt taceret. At ille multomagis clamabat: fili dauid miserere mei. Et stans iesus pcepit illū vocari. Et vocāt cecū: dicētes ei: Aiequior esto: surge vocat te. Qui ꝓiecto vestimēto suo: exiliēs vēit ad eū. Et rn̄dēs iesus dixit illi. Quid tibi vis faciā: Cec⁹ āt dixit ei: Raboni vt videā. Jesus āt ait illi: Uade: Fides tua te saluū fecit. Et confestim vidit: ⁊ sequebatur eum in via.

HIERO. Passioni dn̄i appropinquāti: ciuitatis nomen rn̄det. d̄r̄. n. Et venit hiericho. Hiericho luna sic anathema iterp̄tat̄. Defect⁹ aūt carnis xp̄i pparatio est hierl'm celestis. Seq̄t̄: Et pfi. eo de hie. ⁊ di. ei⁹ ⁊ plu. mul'. fi. thi. barthime⁹ ce. sede. iux. viā men. BEDA. Matthe⁹ duos iuxta viā sedētes ⁊ ad dn̄m clamātes cecos dicit eē illuminatos. Lucas āt cū appropinq̄ret hiericho pari ordine illuminatū ab eo cecū ee phibet: vbi nemo saltē sap ēs putet euāgelistas sibimet ↄ̄ria scribere: ſȝ aliū pleni⁹ scribere q̄ alter omisit. Intelligendū ē q̄ vnū eoꝝ fuisse potissimū: qd ex h apparet ⁊ q̄ nomē ei⁹ ⁊ nomē p̄ris ei⁹ Marc⁹ ↄmemorauit. AVGV. de cō. euā. Hinc ē ergo q̄ ipm solū voluit ↄmemorare marc⁹: cui⁹ illuminatio tā clarā famā huic miraculo ↄparauit q̄ȝ erat nota calamitas. lucas v̄o q̄uis oīo eodē mō factū tn̄ in alio ceco itelligēd⁹ ē par ↄmemorare miraculi: ⁊ eiusdē miraculi parē modū seq̄t̄. Qui cū audisset q̄ iesus naça. ē: ce. cla. ⁊ di. Fili da. ie. mise. mei. CHRY. Filiuȝ dauid vocat cec⁹ dn̄m ꝑtereūtis turbe laudē audiēs: ac ꝓphetaꝝ expectatōe ↄpleta certificat⁹. Seq̄t̄. Et cōmi. il. mul. vt taceret. ORIGE. Tanq̄ȝ si dicat: Qui pmi crediderāt increpabāt ei clamanti. Fili dauid. vt taceret ⁊ nō appellaret eū ↄtēptibili noīe ſȝ diceret: Fili dei miserere mei. ille āt nō destitit. vn̄ seq̄t̄: Ille āt ma. cla. fi. dauid mi. mei. Cuius clamorē dn̄s exaudi. vn̄ seq̄t̄: Et stās iesus pce. illū vocari. Uide aūt q̄ iferiorē cec⁹ de quo lucas loq̄t̄: nā nec iesus euocauit vt matthe⁹ dic: nec iussit eū vocari vt h d̄r: ſȝ iussit eū ad se adduci: q̄si nō potētē p se venire. Iste āt cec⁹ ad ipius dn̄i vocat̄. vn̄ seq̄t̄. Et vocāt eū dicētes ei: Animequior esto: surge vocat te. Ille āt abyciēs vestimētū venit ad eū. Sequitur: Qui ꝓiecto vesti. suo venit ad eū. Forte vestimētū cecitatis ⁊ mēdicitatis velamētū itelligit̄ cecitatis ⁊ mēdicitatis quo fuerat circūdatus: qd abyciēs venit ad iesum: quē appropinquātē dn̄s interogat. vn̄ seq̄t̄: Et rn̄dens iesus ait illi. Quid tibi vis faciā: BEDA. Nunqd q lumē reddere poterat: qd vellet cec⁹ ignorabat: Ad hoc ḡ reqrit vt petat: ad hoc reqrit vt cor ad orationeȝ excitet. CHRY. Ul' q̄rit: ne q̄s estimaret q̄ aliud volēn accipe: aliud daret. Eteniȝ ↄsuetudo erat ei⁹ volūtatē curādoꝝ vniuersis facere manifestā ⁊ tūc medelā inducere: vt alios duceret in çelū. ⁊ vt ostenderet eū q curādus erat gratie dono digne potiri. Sequit̄. Cecus autem dixit ei: Raboni vt videam. BEDA. Parupēdūt enim extra lucem cecus aliqd querere: q: etsi habere cec⁹ qōlibet pōt: sine luce non potest videre qd hȝ. HIERO. Cōsiderās aūt iesus ꝓptā voluntatem cōplexione desiderij remunerat. ORIGE. super mattheū: Dignius autē est dicere Raboni: vel sicut in alijs dicit̄ domine: q̄ȝ fili dauid vnde ꝑpter illud qd dixit: fili dauid. nō prestitit ei sanitatē sed ꝑpter h qd dicit: Raboni. vn̄ sequit̄: Jesus aūt dixit ei: Uade fides tua saluū te fecit. Et ↄfestim vidit: ⁊ sequebat̄ eū i via. THEOPHI. Grata enim est anima ceci: i cogsanus effectus iesum non reliquit: sed secutus est eum. BEDA. Mystice aūt hiericho que iterptari dicit̄ luna

defectum nostre mutabilitatis designat. appropinquans dominus hiericho lumen ceco reddidit: quia veniens ī carne ꝛ passioni appropinquans: multos ad fidem adduxit. Non enim primis incarnationis sue temporibus: sed paucis anteq̄ pateretur annis mysterium verbi mundo exhibuit. HIERO. Cecitas etiā ex pte facta iudeis illustrat̄ in fine qñ eis mittit heliam prophetam. BEDA. Et aūt appropinquans hierico vnū illuminauit: ac proficiscēs de hiericho duos. hoc intimauit ꝙ ante passionē suā vni tm̄ populo iudeoꝝ p̄dicauit: post resurrectionē vero atqꝫ ascensionē suam per apostolos ꝛ iudeos ꝛ gentibus diuinitatis ꝛ humanitatis sue archana patefecit. ꝙ vero Marc⁹ vnū illuminatū scribit ad gentiū salutē respicit: vt eorum quos instruebat ad fidē saluatōi figura ꝯgrueret. Matthe⁹ vō q credentibus ex hebreis suū scribebat euāgeliū: qḋ in gētiū quoqꝫ notitiā erat pueturū: recte duos dicit illuminatos vt ad vtrūqꝫ ppl'm fidei gratiā ptinere doceret. Proficiscēte igitur domino ꝛ discipulis eius ꝛ plurima multitudine d̄ hiericho: cecus sedebat iuxta viā mendicans. qui ascēdente ad celos domino ꝛ multis fideliuꝫ seq̄ntib⁹: immo cunctis ab initio mūdi electis vna cū illo ianuam regni celestis ingredientib⁹: mox gentiū ppl's cepit sue illuminatōis speꝫ habere: q mēdicat iuxta viā sedēs: q2 necdū iter veritatis ingrediēs ad hoc peruenire contēdit. HIERO. Populus etiā iudeoꝝ q scripturā ꝯseruat nec ꝯplet: iuxta mēsurā mēdicās esurit. Clamat aūt: Fili dauid miserere mei. q2 p merita patriarcharū iudaicus ppl's illumināt̄. Cōminant̄ aūt ei multi vt taceat: q2 peccata ꝛ demonia ꝯpescunt clamorē pauperis: sꝫ ille magis clamabat: q2 ingrauescēte bello: manus ad lapidē adiutoꝝ: ħ est iesuꝫ nazarenū cū clamore leuande sūt. BEDA. Populus etiā gētiū agnita fama nominis xp̄i: pticeps eius fieri q̄rebat: cui cōtradicebāt multi p̄mo iudei: deinde etiā gētiles: ne illuminādus mūdus christū inuocaret: nec tamē ꝓpugnātiū furor eos q ad vitā erāt p̄ordinati valebat salute p̄uare. Clamātē aūt cecū transiēs audiuit q2 p humanitatē suā misert⁹ ē: q p diuinitatis potētiā mētis nr̄e tenebras exclusit. ꝙ.n. propter nos nat⁹ ꝛ passus est iesus q̄si transiit: quia hec actio temporalis est. Stare aūt dei est īmutabiliter cuncta disponere. Clamantem autē ceciū dominus vocat: cum populo gentiū p p̄dicatores verbū fidei mittit: q vocantes cecum aīequiorē esse ꝛ surgere atqꝫ ad dn̄m venire p̄cipiūt: cū p̄dicando indoctis speꝫ eos salutis h̄re: ac d̄ corpore vitioꝝ erigi: atqꝫ ad virtutū studia se accingere iubent. piecto aūt vestimēto exilit: q abiectis mūdi retinaculis expedito mētis gressu: ad largitorē eterne lucis p̄perat. HIERO. Uenit et iudaic⁹ populus exiliēs nudus veteri hoīe vt hinnulus saliēs sup mōtes: q2 segnitiē deponēs p̄triarchas, p̄h̄ptas ap̄los ī altis cōsiderās ad sup̄na se extēdit. Cō ꝯueniēs āt est ordo salutis: audiuim⁹ p̄mo p p̄phetas: deinde clamam⁹ p fidē: postea vocamur p ap̄los: surgim⁹ p p̄niā: exuimur p baptismū: interrogamur p volūtatē. Cec⁹ aūt interrogat⁹ ħ req̄rit: vt videat volūtateꝫ dn̄i. BEDA. Imitemur g̃ ꝛ nos eū. nō diuitias: nō terrena bona: nō honores a dn̄o: sꝫ lucē q̄ram⁹ quā videre cū solis angelis possum⁹ ad quā via fides est. Unde ꝛ ceco r̄ndet̄: Fides tua te saluū fecit. Uidet āt ꝛ seq̄t̄: qui bonū qḋ intelligit opat̄. Iesuꝫ .n. seq̄t̄: q bonus qḋ intelligit operat̄: q imitat̄: q p̄spari in hoc mūdo noluit: obprobria ac irrisiōes tolerauit. Et q2 rerū corpaliū delectatione a gaudio interno cecidim⁹: cū qua amaritudine illuc redeat̄ ondit. THEOPHI. Dicit aūt ꝙ secutus ē dn̄m ī via. s. in hac vita: q2 post hāc excludūtur oēs q ħ eū non sequunt̄ ob opādo mādata eius. HIERO. Uel via ista est q̄ dixit. Ego sū via veritas ꝛ vita. Hec est via angusta q̄ ducit ad ardua hierosolyme ꝛ bethanie ad montem oliuarū qui est mons luminis ꝛ consolationis. CA. XI.

ET cū appropiquarēt hierosolyme ꝛ bethanie ad montē oliuaꝝ mittit duos ex discipl'is suis: ꝛ ait ill'. Ite ī castellū qḋ ꝯtra vos ē: ꝛ stati introeūtes illuc inuenietis pullū ligatū sup quē nēo adhuc hoīuꝫ sedit: Soluite illū: ꝛ adducite. Et siqs vob dixerit: qḋ facitis? dicite q2 dn̄o necessari⁹ ē: ꝛ ꝯtinuo illū dimittet huc. Et abeūtes īuenerūt pullū ligatū añ ianuā foris ī biuio: ꝛ soluūt eū. Et qdā d̄ illic stātib⁹ dicebāt ill': Quid facitis soluētes pullū? Qui dixerūt eis: sic p̄ceperat ill' ih̄s: ꝛ dimiserūt eis. Et duxerūt pullū ad iesū ꝛ īposuīt illi vestimēta sua: ꝛ sedit sup eū. Multi āt vestimēta sua strauerūt ī via: alij āt frōdes cedebant d̄ arborib⁹ ꝛ sternebāt ī via. Et q p̄ibāt ꝛ q seq̄bant̄ clamabāt dicētes: Osanna: bn̄dictus q venit ī noīe dn̄i: bn̄dictū qḋ venit regnuꝫ patris nostri dauid: osanna in excelsis.

CHRY. Postq̄ dn̄s sue virtutis sufficiētē experientiaꝫ dederat: ꝛ crux instabat ī ianuis: oīa cū iā maiori agit claritate q̄ aduersarios īflāmatura erāt. ꝛ iō q̄uis multotiēs p⁹ ascēderit hierosolymā: nunq̄ tamē cum tanta excellentia sic nō. THEOPHI. Ut si velit valeāt gl'iaꝫ ei⁹ agnoscere ꝛ p p̄phetias de eo cōpletas scirēt ꝙ ē verus de⁹. Si vero noluerint maius fieret eis iudiciū: q2 tot claris miraculis nō crediderūt. h⁹ igit̄ aduēt⁹ claritatē euangelista describēs dicit: Et cū appro. hiero. ꝛ betha. ad mon. oli. mittit duos ex disci. suis. BEDA: Bethāia vill'ula ē siue ciuitas ī latere mōtis oliueti: vbi lozarus est suscitatus a mortuis. Quo aūt discipulos miserit ꝛ ad qd: ondit subdēs: Et ait illis: Ite ī castellū qḋ ē ꝯ vos. THEOPHI. Considera vō quāta dn̄s d. scipl'is p̄dixerit. s. ꝙ inuenirēt pullū. vnde seq̄t̄. Et stati itroeūtes illuc inuenietis pullū ligatū sup quē nemo adhuc hoīum sedit: soluite illū ꝛ adducite. ꝛ ꝙ īpedirēt̄ ab accipiēdo. Unde seq̄t̄: Et siqs vob dixerit: qd facitis? dicite q2 dn̄o necius ē. ꝛ ꝙ ħ dcō p̄mitterēt accipe. Unde sequit̄: Et cōtinuo illū dimittet huc. Et sic dn̄s p̄dixerat: ita implet̄ur. Uñ seq̄t̄: Et abeūtes īuenerūt pullū ligatū āte ianuam foris ī biuio: ꝛ soluūt eū. AVGV. De cō. euā. Matteus asinā dic̄ ꝛ pullū: ceteri āt de asina tacēt. vbi g̃ vtrūqꝫ scribi pōt itelligi nulla repugnātia ē nec si ali⁹ vnū ali⁹ aliū cōmemoraret: q̄to min⁹ moueri oꝫ si ali⁹ vnū: ali⁹ vtrūqꝫ cōmemoraret. Seq̄t̄: Et qdā de illic stātib⁹ dicebāt ill': Quid facitis soluētes pullū? Qui dixerūt eis: sic p̄ceperat illis ih̄s: ꝛ dimiserūt eis. s. pullū. THEOPHI. Nō āt hoc p̄mitterēt: nisi diuīa virt⁹ eis icūberet cogēs illos p̄serti q2 rurales existētes ꝛ colōi p̄miserunt pullū auferre. Seq̄t̄: Et duxerūt pullū ad iesuꝫ: ꝛ īposuīt illi vestimēta sua: ꝛ sedit sup eū.

CHRY. Nō qdē ꝙ ex nec̄itate a mōte oliueti vsqꝫ hierusalē sup pullū ire dn̄z oportebat: cū iudeā ꝛ oēꝫ galileā pedes pambulauerat: sꝫ signū erat qḋ fiebat. Seq̄t̄: Multi āt vestimēta sua strauerūt ī via. HIERO. Sub pedibꝫ pulli asine. Alij aūt frō. cede. de arbo. ꝛ sterne. ī via. Magis autē ad ornatū ꝛ ad sacramētū ptinet: q̄ ad nec̄itatē. Seq̄t̄: Et q p̄ei. ꝛ q seq̄. clama. dicē. Osanna: bene. q ve. ī no. dn̄i. Multitudo .n. donec corrupta nō fuit cognouit ꝙ ꝯgruū erat: pp qḋ honorificauit iesuꝫ vnusq̄sqꝫ sꝫ p̄priā virtutē. vñ laudātes ip̄z hymnū leuiticū assūpserūt dicētes: Osanna qḋ s̄m quosdā idē ē qḋ saluū me fac. sꝫ vō quosdā idē qḋ hymn⁹. Estimo āt p̄mū eē veri⁹: nā ī cētesimo decimoseptimo psalmo habet̄: O dn̄e saluū me fac. quod ī hebraico scriptū ē: Osanna. BEDA: Est aūt osanna verbū hebraicū cōpositū

tũ ex duob⁹ corrupto ⁊ itegro. Salua nanq3 siue saluifica apõ eos dr̃ osy. At vo ãna iteriectio ẽ depcãtis q̃uo apõ latinos ẽ dolẽtis heu. HIERO. Osãna igr̃.i.saluifica dicũt vt hoies saluẽt ab eo b̃ndicto vicẽte ⁊ veniẽte ĩ noie dñi.i. p̃ris sui q̃ in fili⁹ õ p̃re nomẽ suscepit ⁊ p̃r õ filio. CHRY. Sic g̃ dãt deo gloriã dicẽtes. B̃ndict⁹ qui venit ĩ noie dñi. B̃ndicũt etiã regnũ xp̃i dicẽtes: B̃ndictũ qõ venit regnũ p̃ris nr̃i dauid. THEOPHI. Regnũ ãt dauid regnum xp̃i dicebãt: ⁊ q3 õ semie dauid xp̃s dscẽderat: similr̃q3 q3 dauid iterptat̃ manufortis.qs.n.fuit mãufortis nisi dñs cui⁹ man⁹ tot ⁊ talia miracula opata ẽ? CHRY. Uñ ⁊ mltoti ens ,pp̃he dauid xp̃m nũcupãt: ,pp̃ter originẽ xp̃i ex dauid s̃m carnẽ. BEDA. Legim⁹ aũt in euãgelio ioãnis q3 ne facerẽt cũ regẽ in mõtez fugit. Nũc aũt vbi passurus hierosolymã venit: nõ refugit eos q se regẽ nũcupãt: vt apte docerct q3 nõ tp̃alis ⁊ terreni s3 eterni ĩ celis rex esset imperij atq3 ad regnũ p ɔtẽptũ mortis pueniret. Notãdũ aũt q̃ita sit ɔsonãtia in vrbe cũ voce gabrielis q ait. Dabit illi dñs de⁹ sedẽ dauid p̃ris sui: vt.s.gẽtẽ cui dauid quõdã tp̃alis regni gubernacl̃a p̃buit.hãc ip̃e ṽbis ⁊ factis ad regnũ celeste vocaret. CHRY. Et vlteri⁹ dãt gl̃iã deo cũ subdũt: Osanna in excelsis.i. hymnus ⁊ gl̃ia sit vniuersoꝝ deo q ẽ in excelsis. HIERO. Uel osãna.i.saluifica in excelsis ⁊ imis .i. vt iusti edificẽt̃ i ruinã angeloꝝ.⁊ terreni ⁊ subterranei etiã saluẽtur. Mystice aũt appropinquat dñs hierosolyme q̃ est visio pacis. In q̃ manet fixa imobilisq3 felicitas q̃ s̃m ap̃l̃m est oium credẽtiũ. BEDA. Bethania aũt domus obediẽtie dr̃ q3 mltos añ passionẽ suã docẽdo domũ sibi obediẽtie effecit: ⁊ ĩ mõte oliueti posita eẽ dr̃: q3 eccl̃iã vnctione sp̃ualiũ charismatuz: ⁊ sciẽ pietatisq3 luce refouet. Misit aũt discipulos in castellũ qõ ɔ eos erat: hoc ẽ doctores q indocta orbis loca quasi ɔpositi castelli menia euãgelizãdo penetrarẽt destinauit. HIERO. Bini vocant̃ ⁊ bini mittunt̃ discipuli xp̃i: q̃n charitas nõ cõsistit cũ vno vt dicit̃. Ue soli. Duo educũt hebreos de egypto: duo deportant botrũ de terra sancta: vt sp̃ p̃positi iũgãt opus ⁊ sciam ⁊ duo mãdata de duab⁹ tabulis p̃ferãt. ⁊ duob⁹ fontib⁹ abluant̃ ⁊ de duob⁹ vectib⁹ arcã dñi portẽt: ⁊ iter duos cherubin deũ cognoscãt sp̃ũ ⁊ mẽte psallentes. THEOPHI. Nõ aũt erat ei necari⁹ pullus s3 cũ q̃suit dñdẽs q3 õbebat se ad gẽtilẽ pp̃l̃m trãsferre. BEDA. Pullus n. asine lasciuus ⁊ liber pp̃l̃m nationũ significat: sup quez nemo adhuc hoĩuz sedit: q3 nẽo rõnabiliũ doctoꝝ frenũ correctõis quo vl̃ linguã cohibere a malo vel i artã vite viã ire cogeretur vtilia suadẽdo ɔtulerat. HIERO. Inuenerũt aũt pullũ ligatũ añ ianuã foris: q3 pp̃l̃s gẽtilis ligat⁹ erat vinclis peccatoꝝ suoꝝ añ ianuã fidei.i. ex̃ ecclesiam. AMBRO. sup lucã. Uel inuenerũt cũ ligatũ añ ianuã: q3 ex̃ xp̃m qcũq3 ẽ foris ẽ i via. q aũt in xp̃o est: foris nõ ẽ in trãsitu sine i biuio addidit vbi nulli⁹ certa possessio nõ p̃sepe nõ alimẽta. non stabulũ: misera fuit⁹ cui vagũ ius ẽ. Plures.n. dños h3 qui vnũ nõ h3. Alieni alligãt vt possideãt: iste soluit vt teneat. Uehemẽtiora eni dona nouit eẽ q̃ vincula. BEDA. Ul̃ recte in biuio stabat: q3 nõ viã certã vite fideiq3 tenebat s3 p̃les dubiosq3 sectaꝝ calles seq̃bat erroneus. HIERO. Uel in biuio.i. in libertate arbitrij dubitãs iter vitã ⁊ mortẽ. THEOPHI. Uel in biuio.i. in vita hac: solutus ẽ ãt a discipulis p baptismũ ⁊ fidẽ. HIERO. Quidã aũt dicebãt: qd facitis: ac si dicerẽt. Quis põt dimittere peccata?

THEOPHI. Ul̃ p̃hibẽtes sũt demões qb⁹ fuerũt ap̃li fortiores. BEDA. Ul̃ magr̃i erroꝝ q veniẽtib⁹ ad salutẽ gẽtiũ doctorib⁹ obsistebãt. at postq3 fidei dñice ptãs apparuit credẽtibus aduersarioꝝ q̃rel̃s liber credẽtiũ pp̃l̃s ad dñm quẽ corde portaret adducebat̃. Uestimẽta aũt ap̃loꝝ q̃ illi ĩponũt vl̃ doctrĩa v̄tutũ vl̃ discretio scripturaꝝ vl̃ ecclesiasticoꝝ dogmatũ varietates itelligi p̃nt: qb⁹ illi cordã hoĩuz añ nuda ⁊ frigida q̃ xp̃o sessore digna fiãt operiunt. HIERO. Uel iponũt vestimenta sua.i. stolã primam immortalitatis p baptismi sacramẽta afferũt. Sedit aũt ih̃s sup cũ.i. in eis regnare cepit: vt nõ regnet peccatũ i lasciua carne: s3 iusticia ⁊ pax ⁊ gaudiũ ĩ sp̃ũscõ. Multi aũt strauerũt vestimẽta sua in via sub pedib⁹ pulli asine. Qui sũt pedes: nisi extremi q portant qõ ad iudicãduz ɔstituit ap̃l̃s q ⁊ ip̃si etsi nõ sũt deorsũz in quo sedit dñs: tñ cũ mltib⁹ sic ãne instruunt̃. BEDA. Uel multi vestimẽta sua ĩ via sternunt: q3 sancti martyres ,pp̃rie se carnis amictu exuentes simplicioꝝ⁹ dei famulis viã suo sanguine parant. Multi ẽt vestimẽta sua in via sternũt: q3 corpa sua p abstinẽtiã domãt: vt dei iter ad mõtẽ porẽt: vl̃ exẽpla bona sequẽtib⁹ p̃beãt. Frõdes aũt vel ramos de arborib⁹ cedũt q in doctrina veritatis semina patrũ de coꝝ elogo rapiũt. ⁊ h̃ in via dñi ad auditoris aĩa3 veniẽtis humili p̃dicatiõe submittũt.

THEOPHI. Sternam⁹ ⁊ nos viã vite nr̃e: cedẽtes ramos de arborib⁹.i. scõs imitãtes. Nã arbores sci sũt õ q̃s ille ramos cedit: q v̄tutẽ imitat̃ coꝝ. HIERO. Iustus.n. vt palma florebũt: ãgusti radicib⁹ lati florib⁹ ⁊ fructib⁹: qꝛ bon⁹ odor xp̃i sũt. Sternũt viã mãdatoꝝ dĩ bona fama q̃ p̃sbãt ,pp̃he sũt: ⁊ q seq̃bant̃ ap̃li. BEDA. Et q3 oẽs electi siue q i iudea eẽ poterãt: siue q nũc i ecclesia existũt: i mediatorẽ dei ⁊ hominũ crediderũt ⁊ credũt. Qui precũt ⁊ sequunt̃ Osanna clamabãt. THEOPHI. S3 ⁊ q p̃eunt ⁊ qui sequũt̃ nostroꝝ actuũ ad laudẽ sunt dei. Quidaz enim in preterita vita bonũ fecerũt initiũ: seq̃ẽs vero non ẽ vt prior: neq3 in laudem dei finita.

¶ Et itrouit hierosolymam in templum: ⁊ circunspectis oibus cũ iã vespera esset hora: exijt in bethaniam cum duodecim. Et alia die cum exirent a bethania esurijt. Cumq3 vidisset a lõge ficum habentem folia: venit siqd forte inuenireti ea. Et cum venisset ad ea3: nihil inuenit preter folia. Non enim erat tempus ficorum. Et respondens dixit ei: Ia3 nõ amplius i eternũ ex te q̃sq̃ fructũ manducet. Et audiebant discipuli eius.

BEDA. Appropiquãte tp̃e passiõis appropinq̃re voluit dñs loco passiõis: vt p h̃ intimaret q3 suã spõte mortẽ subiret. vnde dr̃: Et itrouit hierosolymã in tẽplũ. Qt aũt ingressus ciuitatẽ p̃mo tẽplũ adijt formã nobis religiõis quã sequimur p̃mõstrat: vt cũ forte quẽlibet locũ i quo fit dom⁹ orõnis itramus. p̃mo ad hãc diuertamus. Hoc quoq3 itelligẽdũ ẽ q3 tãte dñs fuerit paupertatis ⁊ ita nulli sit adulat⁹: vt i vrbe maxia nullũ hospitẽ nullã inuenerit mansionẽ: s3 i agrulo paruulo apud laçaruz sororesq3 ei⁹ habitaret. coꝝ quippe vic⁹ bethania ẽ. vnde seq̃t̃: Et circũspectis oib⁹. siqs cũ hospitio suscipet. Cũ iã vespa esset hora exijt in bethaniã cũ duodeci3. Nõ hoc semel fec: s3 p oẽs q̃nq3 dies ex quo hierosolymã ascẽderat vsq3 ad tp̃s passionis hoc ip̃z semp agere solebat: vt p diẽ in tẽpla doceret: nocte vero exiẽs moraretur ĩ mõte oliueti. Seq̃t̃: Et alia die cu3 exiret a bethania esurijt. CHRY. Quoliter ãt mane esuriebat vt matthe⁹ dic̃ nisi q3 dispẽsatiue h̃ carni sue ɔcessit. Seq̃t̃: Cũq3 vidisset a lõge ficũ habẽtẽ folia vẽit siqd forte inueniret in ea. Mãifestũ ẽ aũt q3 hoc s̃m suspitionẽ discipuloꝝ dr̃ q eẽ estimabãt pp hoc xp̃3 ad ficulneã accessisse: ⁊ pp hoc ficulneam ipa3 maledictã esse: q3 ĩ ea fructũ nõ iuenit. Nã seq̃t̃: Et cũ venisset ad eã: nihil iuenit p̃ter folia. Nõ.n. erat tp̃s ficorũ. Et r̃ndẽs dixit ei Iam non amplius ĩ eternũ q̃sq3 ex te fructu3 manducet. Maledicit ergo ficulneã ,pp̃ter discipulos vt cõfidãt. Quia eni3 vbiq3 beneficia tribuebat: nullum q3 puniebat: oportebat autem eius punitiue virtutis demonstrationẽ p̃bere. vt discerẽt q3 posset etiã iudeos p̃seq̄

tes siccare: noluit hoc demōstrare in hoīb⁹: vñ in plāta sine virtutis punitione pbuit signū: vnde oñdit φ pncipaliter pter hoc ad ficulneā venit: nō pter esuriē. Quis eni taz inscius ē φ matutino tpe tali stimularet̃ esurie: aut qd ē qd impediret eum comedere anteq̃z domū exiret. Neq̃z pōt dici φ visio fruct⁹ excitauit i esuriē appetitū nō.n. erat ficorū tps. Sz si esuriebat: cur de alio comedere nō q̃rebat: sed de ficu fructus añ tps tribuere nō valēte. Qua etiaz pena erat dignū ficū fructū nō habere añ tps. Ideoq̃z ex his sufficiēter syllogiçari pōt φ ppriā volebat demōstrare virtutē: vt nō frangerētur aīs in eius passione. THEOPHI. Volēs oñdere discipul' φ si vellet hos q crucifixuri erant ipm in momēto posset exterminare. Mystice aūt dñs introiuit in tēplū: sz rursus exiuit: oñdens φ ipm relinqueret desertū z in rapinā. BEDA. Circumspicit aūt oīa corda. z in ɔdicētib⁹ veritati: z nō īnueniēs vbi caput reclinet secedit ad fideles: z in eis q obediūt māsionē facit. Bethania nāq̃z dom⁹ obediētie dr. HIERO. Mane aūt ad iudeos venicatq̃z nos in vespa mūdi visitat. BEDA. Sicut aūt parabolas loquit̃ ita z opat̃: iō esuriēs in ficu fructū q̃rit: cui⁹ nōdū tps eē nouit: z in eā ppetua sterilitate dānauit. vt oñderet plebē iudeoꝝ pp folia.i. vba iustitie q̃ hēbat sine fructu.i. bono ope nō posse saluari: sz scindi z in ignē mitti. Esuriēs q̃.i. salutē humāi generis desiderās: vidit ficū.i. iudeā habēte folia.i. eloq̄a legis z pphetaꝝ: z q̃siuit in ea fructū boni opis docēdo: corripiēdo: miracula faciēdo: z nō inueniēs eā dānauit. Tu quoq̃z si nō vis dānari a xp̄o i iudicio: arbor sterilis eē caueto: sz potius pauperi xp̄o fructū pietatis quo indiget offer. CHRY. Est aūt z aliter dicere φ dñs ante tēp⁹ fructū q̃siuit in ficu: z nō inueniens maledixit: qz oēs q mandata legis adimplēt: isti suo tpe fructificare dicūtur: sicut est illud mādatū nō mechaberis. Qui aūt nō solū nō mechat̃ sz pmanet vgo qd est magis virtutib⁹ excedit. Dñs aūt a pfectis nō solū exigit vt v̄tutes obseruēt: sed supra mādata fructificent.

¶ Et venit iteꝝ hierosolymā. Et cū itroisset i tēplū cepit eijcere vēdētes z emētes i tēplo: z mēsas nūmularioꝝ z cathedras vēdentiū colūbas euertit. Et nō sinebat vt q̃sq̃z trāsferret vas p tēplū. Et docebat eos dicēs: Nōne scriptū est: qz dom⁹ mea dom⁹ oīonis vocabit̃ oīb⁹ gentib⁹? Vos aūt fecistis eā speluncā latronū. Quo audito principes sacerdotū z scribe q̃rebant quō eū pderēt. Timebāt eni euz: quoniā vniuersa turba admirabatur super doctrina eius.

BEDA. Quia maledicēdo ficū infructuosaz p figuram dñs fecit: hoc idē mox apertius oñdit eijciēdo īprobos de tēplo. Ficus.n. nō peccauit si añ tps fructū nō habuit: sz sacerdotes. vñ dr: Et venit i hierosolymā. Et cū introisset i tēplū cepit eijcere vēden. z emē. in tēplo. Et qdē credēduz ē φ ea tm vēdi vel emi reppit i tēplo: q̃ ad ministeriū tēpli necessaria erāt. Si ḡ ea q̃ alibi libere geri paterāt: dñs i domo sua tpalia negocia geri nō patit̃: q̃tomagis p ea q̃ nunq̃z fieri licet: plus celestis ire merent̃. si i edib⁹ deo sacratis agunt̃. Seqt̃. Et mēsas nūmulariorū. THEOPHI. Nūmularios vocat campsores nūmoꝝ. Nūm⁹.n. gen⁹ eris minuti est. Seqt̃. Et cathe. vēdē. colū. euertit. BEDA. Qz spūs sctūs i colūba sup xp̄m apparuit: recte p colūbas spūssci charismata designant̃. Colūba igr̃ vendit̃: qñ man⁹ ipositio p quā spūsscūs recipit̃ ad pciū pbet̃. Cathedras aūt vēdētiū colūbas euertit: qz q spūalē grāz venūdant: vel ante homines vel añ dei oculos sacerdotio puāt̃. THEOPHI. Sz z siquis baptismatis gratiam z puritatē tradiderit demoni p peccatū suā colūbā vēdidit: z ppter hoc foras d tēplo eycit̃. Seqt̃. Et nō sin. vt q̃sq̃z trāsfer. vas p tēplū. BEDA. De vasis illis dicit q̃ mercādi grā inferebant̃. Cetez absit vt vasa deo dicata dñs eijceret d tēplo: vl' itro ferre phiberet in tēplū: vbi futuri examinis ptendit exēplū: qz de ecclesia repellit reprobos: z ne vltra ad inturbandam ecclesiā itrēt. eterno eos verbere ɔpescit. Sz z peccata q̃ cordibus fideliū inerāt: diuinit⁹ immissa cōpūctio tollit: z ne vltra repetant̃: diuina in eis gratia adiuuat. Seqt̃. Et docebat eos dicēs: Nōne scriptū ē: qz dom⁹ mea domus oīonis vocabit̃ cūctis gentibus? HIERO. Iuxta esaiam. Vos aūt fecistis eā speluncaz latronū: iuxta hieremiā. BEDA. Omnibus inquit gētib⁹ nō vnigeniti iudee: nec ī vno hierosolyme vrbis loco: sed in toto orbe terrarū: Et neq̃ ea taurorum z hircorū z arietum: sed orationis. THEOPHI. Speluncā aūt latronū templū nominat ppter lucrū. Genus nanq̃z latronū ad lucrū se ɔgregat. Quia ergo illa animalia q̃ ad sacrificiū oblata erāt cā lucri vendebāt: latrones ipos dixit. Ad hoc.n. in templo erāt: vel vt nō dantes corporaliter persequerent̃: vel dātes spiritualiter necarēt. Tēplū etiā z domus dei mens est z ɔsciā fideliū: q̃ si in lesiōe pximi peruersas cogitatiōes pfert. quasi in spelunca latrones residēt. Ergo mens fideliū spelunca latronis fit: q̃n relicta simplicitate sanctitatis illud conat̃ agere: quo valeat pximis nocere. AVGV. de cō. euā. Ioānes aūt longe diuerso ordie hoc narrat. vnde manifestū ē nō semel: sz iterum hoc eē a dñō scm: sed illud pmū ɔmemoratū a Ioāne: hoc vltimū a ceteris trib⁹. THEOPHI. Quod ēt est in maiorē redargutionē iudeoꝝ: qz cū dñs hoc toties fecerit: ipsi minime se correxerūt. AVGV. de cō. euā. In hoc ēt marcus nō eundē ordinē tenet cū mattheo: sed qz matthe⁹ ita connectit. Et relictis illis abijt foras extra ciuitatē i bethaniā. vñ mane reuertētē i ciuitatē arbori maledixisse cōmemorat. pbabilius credit̃ ipe potius tenuisse ordinē tpis de vendētibus z emētibus z eiectis de tēplo. Pretermisit ergo marcus quod prima die factū ē cū intrauit in tēplo: z recordatū interposuit cū dixisset φ nō inuenerit aliqd in ficulnea pter folia: quod secūdo die factum est sicut ambo testātur. GLO. Quē aūt effectū correctio dñi i ministris tēpli habuerit: ostēdit euāgelista cū subdit. Quo audito pnci. sacer. z scri. que. q̃o eum perderēt. Secundū illud Amos: Odio habuerunt corripientē in porta: z loquentē perfecte abominati sunt. Ad hoc autē tam iniquo pposito ad tēpus: solo timore retrahebantur. vnde subditur: Timebant eniz eum quoniā vniuersa turba admirabat̃ super doctrina ei⁹. Erat enim docens eos sicut potestatez habens: z non sicut scribe eorum z pharisei vt alibi dicitur.

¶ Et cum vespera facta esset: egrediebatur de ciuitate. Et cū mane transirent: viderunt ficū aridā factā a radicibus. Et recordatus petrus dicit ei. Rabbi: ecce ficus cui maledixisti aruit. Et respōdens iesus ait illis: Habete fidē dei: Amē dico vobis: qz quicunq̃z dixerit huic mōti tollere: z mittere i mari: z nō hesitauerit i corde suo: sz crediderit: qz quodcūq̃z dixerit fiat: fiet ei. Propterea dico vobis: oīa quecunq̃z orātes petitis credite quia accipietis: z euenient vobis. z cuz stabitis ad orandum dimittite siquid habetis aduersus aliquem: vt z pater vester qui i celis est dimittat vobis peccata vestra. Quod si vos nō dimiseritis: nec pater vester qui i celis est dimittet vobis peccata vestra.

HIERO. Relinquēs dñs post se tenebras in iudeoꝝ cordib⁹: vt sol egrediebaṫ de ciuitate ad aliā q̄ ē beniuola ⁊ ꝓcediēs. Et hoc significaṫ cū dr̄: Et cū vespa eēt facta egrediebaṫ de ciuitate. Sꝫ occidit sol; ⁊ oriṫ sol. lux. n. ablata a scribis: lucet i aplis. vñ in ciuitatē reuertiṫ. ꝓpter qḋ subditur: Et cū mane trāsirent. s. ī ciuitatē euntes. viderūt ficuꝫ aridā factaꝫ a radicib⁹. THEOPHI. Qḋ miraculū magnū videṫ in hoc ꝙ tā hūidam ⁊ viridē arborē siccauerit. Cūus āt mattbe⁹ dicat ficulneā ꝯtinuo arefactā. ⁊ ꝙ vidētes discipli admirati sūt: nō admireris si nūc a marco audis ficū in crastinū arefactā vidisse discipłos. Nā sic intelligendū ē hoc qḋ dr̄ a mattbeo. s. ꝙ nō statiꝫ viderūt: sed i crastinū. AVGV. de cō. euan. Intelligiṫ aūt nō tūc aruisse qñ viderūt: sꝫ ꝯtinuo qñ maledicta ē: neqꝫ eni arescētē: sꝫ penit⁹ arefactā viderūt; ac sic eā cōtinuo i v̄bo dñi aruisse itellexerūt. HIERO. Ficus aūt arida a radicib⁹: synagoga ē a cayn. ⁊ a ceteris a qb⁹ oīs sanguis ab abel vsqꝫ ad çacbariā regnṫ. BEDA. A radicib⁹ aūt arefacta ē ficus; vt oñderet gēs ipia nō ad tp̄s vel ex pte corripiēda externoꝝ icursibus: ⁊ ꝑ pniaꝫ liberāda sicut sepe fcm̄ ē: sꝫ eterna dānatione feriēda. vł arefacta ē a radicib⁹: vt oñdaṫ nō solū humano extrinsecus: sꝫ diuino intus fauore fundit⁹ destituenda. Nā ⁊ vitā pdit in celis ⁊ patriā i terris. HIERO. Petr⁹ aūt agnoscit aridā ⁊ abscisaꝫ radicē cui succedit oliua fructifera pulchra vocata a dño. vnde seqṫ: Et recor. pe. dixit ei. Rabbi. ecce fi. cui male. aruit. CHRY. Qꝫ aūt petrus ⁊ alij discipuli mirati sūt: nō erat ꝑfecte fidei: nō. n. magnū erat hoc deo. Quia ḡ nō manifeste nouerant eius virtuteꝫ eoꝝ ignorātia fecit eos in admiratione ꝓrūpe. ⁊ iō subdiṫ: Et respōdēs iesus ait illis: Hētis fidē dei: Amē dico vo. qꝛ q dixe. huic mōti. q. d. nō solū lignū siccare poteritis; sꝫ ⁊ mōtē iussu ac ꝑcepto transmutare. THEOPHI. Mirare aūt diuinā miaꝫ q̄liter nobis appropinquātib⁹ ad eū ꝑ fidē miraculoꝝ virtutē ꝯdonat quā ipse possidet ꝑ nāꝫ: intm̄ vt et mōtes trāsmutare possimus. BEDA. Solēt aūt gētiles q ꝯ eccliaꝫ maledicta scripsere impropare nr̄is qꝛ nō habuerūt plenā fidē dei. q nunq̄ mōtes transferre potuerūt. Quibus respōdēdū est: nō oīa scripta eē q̄ in ecclia sunt gesta: sicut ⁊ de factis ipi⁹ xp̄i scriptura testaṫ. Fieri āt potuit. si necessitas id fieri poposcisset: quō factū legim⁹ ꝑcib⁹ gregorij neocesariēsis: cui⁹ ꝑcib⁹ mōs tāti spacij relīqt structorib⁹ ecclie q̄tū op⁹ habuerat. CHRY. Uel aliter. Sicut ficū nō ꝓpter se siccauit. sꝫ in signū hierusalē ad arefactioneꝫ ꝑuēture: ⁊ ad demōstrationē virtutis sue: sic intelligēdū ē ⁊ de ꝓmissiōe q̄ est circa mōteꝫ q̄uis h⁹ transmutatio nō sit ipossibilis fm̄ dei virtuteꝫ. HIERO. Christus igiṫ q est mons crescēs de lapide absciso sine manibus tolliṫ ⁊ mittitur in mare: qñ apli dicūt. digne trāfferamur ad gētes alteras qꝛ vos idignos iudicastis audiētes v̄bū dei. BEDA. Uel qꝛ mōtis noīe diabolus significaṫ ꝓpter supbiā. mōs ad ꝑceptuꝫ coꝝ q fortes sūt in fide tolliṫ de terra. ⁊ ī mare ꝓijciṫ cū ꝑdicātib⁹ verbū. dei doctoribus sanctis ī mūdus spūs ab coꝝ corde repelliṫ q ad vitā ꝑordinati: ⁊ ī turbulētis amarisqꝫ ifideliū mēb⁹ vesaniā sue tyrānidis exerceṙ pmittiṫ. In quo tāto acri⁹ deseuit: q̄to amplius se dolet a lesione ꝑoꝝ fuisse depulsuꝫ. Seqṫ: Propterea di. vo. oīa q̄. orā. pe. cre. qꝛ acci. ⁊ eue. vo. THEOPHI. Qui. n. ex affectu credit manifestū ē ꝙ in deū erigit cor suū ⁊ illi coniungitur: ⁊ certificaṫ cor ei⁹ calefactū q̄si suā petitionē iā ꝯsecutū: qḋ qdē intelligibile ē ei qui passus ē hoc: ⁊ mihi qdē videṫ illos hoc pati q mēsurā ⁊ modū attēdūt: pp hoc dñs dicit ꝙ oīa accipietis que cuꝫ fide petieritis. Qui. n. credit se totū disponi a deo: cū lachrymis itercedēs. ⁊ q̄si dñi pedes in orōne tenere se cogitās que iuste postulat consequetur. Uis aūt taliter que petis accipere: dimitte si qd ꝯ te peccauerit frater tuus. Et hoc est qḋ subdiṫ: Et dū sta. ad orandū di. siquid ha. aduer aliquē: vt ⁊ pr̄ vester q in celis est di. vo. pec. v̄ra. HIERO. Septē v̄sus orōnis dñice marcus suo more in vna oratione cōprehendit. Is aūt cui dimissa sūt oīa petā quid amplius rogabit: nisi vt perseueret in eo quod obtinuit. BEDA. Notāda autem distinctio depcantium q perfectam habet fidem que per dilectionē operatur ille orādo vel etiā iubendo pōt trāsferre montes spūales: quō fecit paulus de helima mago. qui vero tāte velligiū ꝑfectionis necdū ꝯdescēdere q̄unt: postulēt sibi peccā dimitti. ⁊ ipetrabūt: si tñ ī se peccātib⁹ alijs ꝑmo ipsi dimittāt. Sin aūt hoc facere ꝯtēnūt: nō solū orādo virtutes facere. sꝫ nec seruoꝝ pōt veniā ꝯseq petōꝝ. Et h̄ ē qḋ subdiṫ. Qꝫ si vos non dimiseritis: nec pater vester qui in celis est di. vo. peccata vestra.

¶ Et ueniūt rursus hierosolymā. Et cū ambularet i tēplo: accedūt ad eū sūmi sacerdotes ⁊ scribe ⁊ seniores: ⁊ dicūt ei: In q̄ ptāte hec facis: ⁊ qs dedit tibi hanc potestatē vt ita facias: Iesus aūt rn̄dēs ait illis. Interrogabo vos ⁊ ego vnū verbū: ⁊ respōdete mihi: ⁊ dicā vobis i q̄ ptāte hec faciā. Baptismū ioannis de celo erat: an ex hoīb⁹: Respōdete mihi. At illi cogitabāt secū dicētes: Si dixerimus d̄ celo: dicet nobis: Quare ergo nō credidistis ei: Si dixerim⁹ ex hoīb⁹: timemus populū. Omnes. n. habebāt ioānē qꝛ vere ꝓpheta eēt. Et respōdentes dicūt iesu: Nescimus: Et respondens iesus ait illis. Neqꝫ ego dico vobis in qua potestate hec faciam.

HIERO. Quia dominus de templo eiecerat eos q templū q̄si tabernā reꝝ venaliū faciebāt irati fuerāt: ⁊ iō accedunt vt interrogēt ⁊ tētent. vnde diciṫ: Et veni. rur. hiero. ⁊ cū ambu. i tē. ac. ad eū sū. sa. ⁊ scri. ⁊ se. ⁊ di. illi: In q̄ po. hec facis ⁊ qs de. ti. po. vt ista facias. q. d. Quis es tu q talia facis: Nunquid doctorē te cōstituis: ⁊ te ordinas principē sacerdotū: BEDA: Et qdē quādo dicūt: In q̄ ptāte hec facis: de dei dubitabāt potestate: ⁊ subintelligi volūt diaboli esse qḋ facit. Addētes quoqꝫ: Quis dedit tibi hāc potestatē. manifestissime dei filiū negāt: quē putāt nō suis sed alienis viribꝰ signa facere. THEOPHI. Hec aūt dicebāt credētes ipꝫ i iudicationē reducere: vt si diceret: In ptāte mea ipm̄ tenerent. Si aūt diceret: In ptāte alterius ab eo discedere pplm̄ ꝓcurarēt; q ipm̄ deū esse credebant. Dominus vero illos interrogat de ioanne nō frustra neqꝫ sophistice. sꝫ qꝛ de eo ioannes ꝑhibuerat testimoniū. vnde sequitur: Ille aūt respōdēs ait illis: Inter. vos ⁊ ego. BEDA. Poterat qdē dominus apta respōsione tentatoꝝ calūnias ꝯfutare: sꝫ prudenter interrogat vt suo vel silētio vel sniā ꝯdēnenṫ: qḋ apparet ex eo qḋ subdiṫ: Et illi cogi. secū di. Si dixerim⁹ de celo. di. no. Quare ḡ nō creditis ei: Quasi qñ cōfitemini de celo habuisse ꝓphetiā: mihi test moniꝫ perhibuit: ⁊ ab illo audistis. i q̄ ista facio ptāte. Sequiṫ: Si dixerimus ex hominib⁹. Uiderūt ergo qḋlibet hoꝝ respondissent: i laqueū se casuros. timentes lapidatōeꝫ: sꝫ magis timētes vitatis cōfessionē. vnde seqṫ: Et respōdētes: dicunt iesu: Nescim⁹. HIERO. De lucerna ītidi obscurāṫ: vt dicitur: paraui lucernā christo meo. inimicos ei⁹ iduā ꝯfusione. Seqṫ: Respōdens iesus ait illis: Neqꝫ ego dico vobis i qua ptāte hoc faciā. HIERO. q. d. Nō vobis dico quod scio qꝛ nō vultis fateri qḋ scitis. Notādum aūt ꝙ duas ob causas maxime scia veritatis ē occultanda q̄rētib⁹. s. cū is q q̄rit aut minus capax est ad intelligenduꝫ quod querit aut contemptu veritatis aut aliquo alio indignus est cui debeat aperiri quod querit.

Et cepit illis ĩ ꝑabolis loq̃. Uineaꝫ
pastinauit hõ: ⁊ circũdedit sepe: ⁊
fodit lacũ: ⁊ edificauit turrĩ: ⁊ loca
uit eã agricolis ⁊ ꝑegre ꝓfect⁹ ẽ. Et
misit ad agricolas ĩ tpe seruũ: vt ab
agricol accipet ð fructu vinee. Qui appħẽsũ eũ
ceciderũt ⁊ dimiserũt vacuũ. Et iteꝝ misit ad illos
aliũ ſuũ: ⁊ illũ ĩ capite vulnerauerũt: ⁊ ꝯtumelijs affe
cerũt. Et rursũ aliũ misit: ⁊ illũ occiderũt: ⁊ plures
alios quosdã cedẽtes: alios vero occidẽtes. Ad
huc ꝗ̃ vnũ hñs filiũ charissimum ⁊ illũ misit ad
eos nouissimũ dicẽs: q2 reuerebũt filiũ meũ. Co
loni aũt dixerũt adiuicẽ. Hic ẽ heres: venite occi
dam⁹ eũ ⁊ nr̃a erit hẽditas. Et apprehẽdẽtes eũ
occiderũt: ⁊ eiecerũt extra vineã. Quid ꝗ̃ faciet
dñs vinee? Ueniet ⁊ ꝑdet colonos: ⁊ dabit vineã
alijs. Nec scripturã hãc legistis: Lapidẽ quẽ re
ꝓbauerũt edificãtes: h̃ fact⁹ ẽ ĩ caput ãguli. a dño
fcm̃ ẽ istð ⁊ ẽ mirabile ĩ ocul' nr̃is. Et q̃rebãt eũ
tenere ⁊ timuerũt turbã: Cognouerũt. n. q̃ñ ad
eos ꝑabolã hãc dixerit. Et relicto eo abierunt.

GLO. Postq̃ʒ dñs prudẽti interrogatiõe tẽtatoꝝ ora cõ
cluserat: ꝯsiter eoꝝ maliciã ꝑabolice demonstrat. vñ dicit̃
Et ce. il. ĩ para. loq. Uineã pasti. hõ. HIERO. Hõ ðs pr̃
ðr̃ hũano affectu. vinea dom⁹ israel ẽ. Sepis ẽ custodia an
geloꝝ. Lacus ẽ lex. turris tẽpliũ. agricole sacerdotes. BE
DA. Uel sepis mur⁹ ẽ orbis. lac⁹ siue torcular altare: aut
illa torcularia quoꝝ tres psalmi ꝓnotãt titulo. THEO
PHI. Uel sepis ẽ lex: ꝓhibens eos alienigenis cõmisceri.
Seq̃t: Et pe. ꝓfe. ẽ. BEDA. Nõ loci mutatiõe: sʒ abire vi
det̃ a vinea: vt vinitorib⁹ libeꝝ opandi arbitriũ dereliquat.
Seq̃t: Et misit ad agri. in tpe ser. vt ab agri. ac. ð fru. vinee.
Serui missi ꝓphe: fruct⁹ vinee obediẽtia ẽ. De ꝓphis alij
cesi: alij vulnerati: alij occisi sũt. vñ seq̃t: Qui app. eũ ce. ⁊ di
mi. eũ va. BEDA. Seru⁹ q̃ pmo missus ẽ ipe legifer moy
ses itelligit̃. Sʒ cesũ eũ dimiserũt vacuũ: irritauerunt. n.
moysen ĩ castris. Seq̃t: Et ite. mi. ad il. ali. ser. ⁊ il. in ca. vul.
⁊ ꝯu. affe. Seru⁹ alter dauid regeʒ ⁊ ceteros psalmistas si
gnificat: sʒ hũc affectũ ꝯtũelijs in capite vulnerauerũt qui
psalmistaꝝ carmina ꝑuipẽdẽtes ipʒ dauid abiecerũt dicẽtes:
Que nob ps cũ dauid? Seq̃t: Et rur. ali. mi. ⁊ il. oc. ⁊ plu. al.
quos. ce. ali. ð occi. Tertiũ cũ suis socijs seruũ ꝓphaꝝ cho
rũ itellige. Sʒ quẽ ꝓphaꝝ nõ sũt ꝑsecuti? His sane tribus
suoꝝ gradib⁹ oluʒ sub lege doctorũ figurã posse ꝯprehẽdi
dñs alibi ꝓnunciat dicẽs: q̃m necẽ ẽ ĩpleri oĩa q̃ scripta sũt
in lege ⁊ ꝓphis ⁊ psalmis de me. THEOPHI. Uel alr̃.
Per pmũ seruũ itellige ꝓphas: q circa tps helie fuerũt: q̃m
micheã ðberauit sedechias pseudo ꝓpha. Scðm ð seruũ
quẽ in capite vulnerauerũt. i. affecerũt iniuria itellige pro
phetas q fuerũt circa tps Osee ⁊ Esaie. Tertiũ ð suũ itel
lige ꝓphas q fuerũt circa tps danielis ⁊ ezechielis. Seq̃t:
Adhuc er. vnũ ha. fi. cha. ⁊ il. mi. ad eos nouis. dicẽs: q2 for.
rene. filiũ meũ. HIERO. Filius charissim⁹ ⁊ nouissim⁹
vnigenit⁹ est. Qz aũt dicit: Reuerebũt fi. me. ꝑ ironiã hoc
dr̃. BEDA. Uel alr̃. q̃ ait: q2 forte reuere. filiũ meũ: nõ
de ignorantia dicit̃: sʒ ambigere dr̃ deus: vt libera volũtas
hoĩ reseruet̃. THEOPHI. Uel aliter. Nõ ignorans qð
futuꝝ erat: hoc dixit: sʒ oñdens q̃d erat decens ⁊ ꝯgruum
eos opari. Coloni aũt di. ad ĩui. hic est heres: venite occida
m⁹ eũ: ⁊ no. erit here. BEDA. Manifestissime dñs ꝓbat
iudeoꝝ ꝓncipes nõ ꝑ ignorãtiã: sʒ ꝑ inuidiã crucifixisse fili
uʒ dei. Intellexerũt enim hũc eẽ cui dictũ est: Dabo tibi gẽ
tes hereditatẽ tuã: Hãc occasionẽ eius mali coloni ꝑripere
nolicbant: cũ crucifigẽtes eũ iudei. fidẽ q̃ ꝑ eũ est extigue
re ⁊ suã magis q̃ ex lege ẽ iusticiã ꝓferre: ac gẽtib⁹ imbuen
dis conabant̃ ĩserere. Seq̃t. Et app. eũ. occi. ⁊ eie. ex̃ vineã.
THEOPHI. Scilʒ extra hierusalem: ex̃ ciuitatẽ quippe
crucifixus ẽ dñs. HIERO. Uel eiecerũt eũ extra vineã
i. ex̃ plebẽ dicẽtes: Samaritanus es ⁊ demoniũ habes. Ul'
q2 q̃tũ in se erat ex̃ suis eũ finib⁹ excludẽtes gẽtibus susci
piẽdũ dederũt. Seq̃t: Quid er. fa. dñs vinee? Ue. ⁊ ꝑ. co. ⁊
da. vi. alijs. AVGV. de con. euã. Et q̃dẽ matthe⁹ illos re
spondisse subiungit atqʒ dixisse: Malos male ꝑdet: qð mar
cus h̃ nõ ab ipis rñsum eẽ ꝯmemorat: sʒ dñm post interro
gationẽ suã ipʒ sibi quodãmõ rñdisse: Sʒ facile põt ĩtelligi
vel illoꝝ vocẽ ita subiunctã vt nõ ĩterponeret̃: illi rñderũt
aut illi dixerũt. sʒ tñ intelligeret̃ aut iõ rñsionẽ istã dño po
ti⁹ attributã: q2 cũ veꝝ dixerũt: etiã ð illis h̃ ipe rñdit q ve
ritas ẽ. THEOPHI. Dñs q̃ vinee ẽ pr̃ filij interẽpti: ⁊
ipse filius interẽptus q ꝑdet colonos: tradẽs ipos romanis
⁊ ꝑplm̃ dabit alijs colonis. i. aplĩs: Perlegas actus aposto
lorum ⁊ inuenies tria milia ⁊ quinqʒ milia repente creden
tium ⁊ fructificantiũ deo. HIERO. Uel dat vinea alijs
. i. ab oriente ⁊ occidẽte ⁊ austro ⁊ ab aquilone venientib⁹
⁊ recumbentib⁹ cũ abrahã isaac ⁊ iacob in regno dei. BE
DA. Hoc aũt ita diuinitus fuisse ꝓcuratũ ꝓphetico statiʒ
affirmauit exẽplo. subijciẽs: Nec scrip. hanc le. La. quẽ re
pro. edi. hic fac. est. ĩ cap. anguli: q. d. Quõ ĩplebit̃ hec ꝓphe
tia. nisi q2 xp̃s a vobis reprobat⁹ ⁊ occisus: traditus est gen
tib⁹ ꝑdicãdus: vt quasi lapis angularis duos populos con
dat ĩ semetipsum. atqʒ ex vtroqʒ pplõ vnã sibi fideliũ ciui
tatẽ: vnũ tẽpliũ edificet: Eosdẽ eni synagoge magros quos
supra colonos dixerat: nũc edificantes appellat: q2 sibitaʒ
sibi plebẽ ad ferendos vite fructus q̃si vineã videbant̃ ex
colere: ipsi quoqʒ hãc deo inhabitatore dignã q̃si domũ cõ
struere atqʒ ornare ꝑcipiebant. THEOPHI. Lapis er
go quẽ reprobauerũt doctores: hic factus est in caput angu
li. i. in caput ecclie. Angulus nãqʒ ecclia est q̃si cõiungẽs iu
deos ⁊ gẽtiles. hic aũt angulus. s. ecclesia a domino fact⁹ ẽ
⁊ est mirabilis ĩoculis nr̃is. s. fideliũ: nã ab ĩfidelib⁹ miracu
lis detrahit̃. Mirabilis q̃dẽ ẽ ecclia q̃si miraclis sistẽs do
mino cooꝑante aplĩs ⁊ ſmonẽ confirmãte sequẽtib⁹ signis.
⁊ hoc ẽ qð dr̃: A dño fcm̃ ẽ istud: ⁊ ẽ mirabile in oculis nr̃is.
HIERO. Uel aliter. Hic lapis reprob⁹ queʒ gestat ãgu
lus cõiungẽs ĩ cena agnũ cũ pane: finiẽs vet⁹: nouũ ichoãs
testamẽtũ: prestat mira ĩ oculis nr̃is: vt topaziõ. BEDA.
Pricipes aũt sacerdotũ ostẽdebãt vera eẽ q̃ dominus dixe
rat: qð pʒ ex hoc qð subditur: Et q̃rebãt eũ tenere. Ipse. n. ẽ
heres cui⁹ iniustã necẽ dicebat eẽ vindicandã a patre. Mo
raliter aũt cuiqʒ fideliũ cũ mysteriũ baptismi cõmittit̃ q̃si
vinea quã excolat locat̃. Sed missus seru⁹ ꝯtumelijs affe
ctus vel cesus eijcit̃. cũ sermo audit⁹ vel ꝯtẽnit̃: vel qð pe
ius ẽ etiã blasphemat̃. Missum insuꝑ heredẽ quãtũ in se ẽ
occidit: q filiũ dei cõculcauit. Perdito malo cultore vinea
dat̃ alteri. cum dono gratie: qð supb⁹ sprenit: humilis q sc̃z
ditabit̃. Sed ⁊ hoc q̃ ꝓncipes sacerdotũ manũ mittere q̃
rentes in iesuʒ. timore turbe retinent̃: quotidie gerit̃ in ec
clesia cũ q̃libet solo noĩe super eã quã nõ diligit: ecclesiasti
ce fidei ⁊ pacis vnitatẽ ꝓpter cohabitãtiũ fratrum bonoꝝ
multitudinẽ aut erubescit aut timet impugnare.

¶ Et mittũt ad eũ quosdã ex pharisceis ⁊ herodi
anis vt eũ caperẽt ĩ verbo. Qui venientes dicũt
ei: Magister scim⁹ q2 verax es: ⁊ ñ curas quẽq̃ʒ.
Nec. n. vides in faciẽ hoĩuʒ: sed in veritate viam
dei doces: Licet dari tributũ cesari: an nõ dabi

m⁹: Qui sciēs versutiaz illoꝝ ait illis: Quid me tētatis: Afferte mihi denariū vt videā. At illi tulerūt ei. Et ait illis: Cui⁹ ē imago hec ꝛ īscriptio: Dicūt ei: Cesaris. Rūdens autē iesus dixit illis. Reddite igitur que sunt cesaris cesari. ꝛ que sūt dei deo. Et mirabant̄ super eo.

BEDA. Querētes dn̄m cōphendere summi sacerdotes timuerūt turbā: atq̄ id qđ p se nō potuerūt terrenis ptātib⁹ efficere tētabāt: vt vel ipsi a morte eius viderētur immunes. Et ideo dicit̄: Et mit. ad eū quosdā ex phari. ꝛ hero. vt eū caperēt in verbo. THEOPHI. Dixim⁹ alibi de herodianis: ꝙ heresis quedā noua erat dicētiū xp̄m eē herodē ꝓpter hoc ꝙ defecerāt successiones regni iudeoꝝ. Alij vero dicūt herodianos milites fuisse herodis quos pharisei p testibus inducebant de his q̄ dicebātur a xp̄o: vt eū caperent ꝛ adducerēt. Vide aūt eoꝝ maliciā: quoniā cū adulatōe xp̄z decipere volebāt. Nā seq̄t̄. Qui ve. di. ei: Magr̄. scim⁹ quia ve. es. HIERO. Mellitis .n. vbis eū īterrogabāt: ꝛ circūdabāt eū sicut apes mel portantes in ore: aculeū in tergo.

BEDA. Blanda aūt ꝛ fraudulēta interrogatio illuc prouocat respōdētē: vt magis deū q̄ cesarē timeat: ꝛ dicat nō debere tributa solui: vt statim audientes herodiani seditionis ꝯ romanos auctorē habeāt. Et id subdūt: Et nō curas quēq̄. nec .n. vides fa. hoīuz. THEOPHI. Ita vt cesarē nō honores .s. ꝯ veritatē. Ideo subdūt: Sz in veri. viaz dei do. Licet tri. dari ce. an nō dabim⁹: Totū eni artificiū coꝝ erat vndiq̄z ꝑcipitiū hn̄s: vt si diceret: ꝙ licet cēsū cesari dari: ꝓuocēt ꝯ eū plebē q̄si i seruitutē reducētē ipsū ppl'z. Si vero diceret ꝙ nō licz dari: sic accusarēt eū tāq̄ excitātē ppl'z ꝯ cesarē: sz sapiē fons fugit dolos eoꝝ. vñ seq̄tur: Qui sciēs ver. eoꝝ: ait illis: Quid me ten. Afferte mihi denariū vt vi. At illi attu. BEDA. Denarius ē gen⁹ nūmi qđ p .x. nummis ꝑputabat̄: ꝛ hēbat imaginē cesaris. vñ seq̄t̄. Et ait illis. Cuius ē imago hec ꝛ iscriptio: Dicūt ei Cesaris. Qui putāt interrogationē saluatoris ignorātiā eē nō dispēsationez ex hoc discāt ꝙ potuit scire cuius imago esset: sz interrogat vt ad sermonē eoꝝ ꝯpetēter rñdeat. vñ seq̄t̄: Respōdēs aūt iesus dixit illis: Reddite igit̄ que sūt ce cesari. ꝛ que sunt dei deo. THEOPHI. Quasi .d. Date qđ imaginē habz vnaꝗnato: idest denariū cesari. Potestis .n. ꝛ censum cesari dare: ꝛ deo ꝓpria offerre. BEDA. Idest decimas ꝛ primitias ꝛ oblationes ꝛ victimas: quō ꝛ ip̄e reddidit q̄ dei sūt. p̄ris faciēs volūtatē. HIERO. Vel aliter: Nūmū hn̄tez cesaris imaginē reddite coactū cesari. vosipsos libenter deo reddite. Signatum est .n. super nos lumen vult⁹ tui dn̄e nō cesaris. THEOPHI. Quasi cesar etiā est vniciusq̄z nostrū corporū ineuitabilis necessitas. Iubet ergo dn̄s dari corpori cibaria ꝓpa ꝛ vestitū: ꝛ que sūt dei deo. Sequitur: Et mirabantur super eo. Qui credere debuerāt: ad tantā sapientiam sunt mirati: ꝙ calliditas eorum nō inuenisset locum.

¶ Et venerūt ad eū saducei q dicūt resurrectiōez nō eē: ꝛ īterrogabāt eū dicētes: Magr̄ moyses nob scripsit: vt si frater mortu⁹ fuerit ꝛ dimiserit vxorē: ꝛ filios nō reliq̄rit; accipiat frater ei⁹ vxorē ip̄i⁹: ꝛ resuscitet semē fratri suo. Septē ḡ frēs erāt ꝛ prim⁹ accepit vxorē: ꝛ mortu⁹ ē nō relicto semie. Et secūd⁹ accepit eā: ꝛ mortu⁹ est: ꝛ nec iste reliq̄t semē. Et terti⁹ simil'r. Et acceperūt eā similiter septē: ꝛ nō reliquerūt semē. Nouissime oium defuncta ē ꝛ mulier: In resurrectiōe ergo cū resurrexerint: cuius de his erit vxor: Septez eni habuerūt eā vxorē. Et rñdens iesus ait illis:

Nōne id erratis: nō sciētes scripturas neq̄z virtutē di: Cū .n. a mortuis resurrexerint: neq̄z nubent neq̄z nubēt: sz erūt sicut angeli dei in celis. De mortuis autem ꝙ resurgāt non legistis i libro moysi sup rubūz: quomodo dixerit illi deus inquiēs: Ego sum de⁹ abraam: ꝛ deus isaac: ꝛ deus iacob: Non est deus mortuorum: sed viuorum. Vos ergo multum erratis.

GLO. Postq̄ dn̄s sapiēter phariseorū callidā tētationem euitauit: ondit̄ quō ēt saduceos tētantes ꝯfundit. vñ dr̄. Et ve. ad eū sadu. q di. resur. nō eē. THEOPHI. Heresis quedā iudeoꝝ erat q dicebant̄ saducei. ꝛ hi resurrectionē negabāt ꝛ dicebāt ꝙ nō sit angelus neq̄z spūs. Hi ḡ accedētes ad ih̄m: dolose narrationē quādā īngsierūt p quā ostenderēt resurrectionē nō eē nec factā nec fiēdā. Et id subdit: Et inter. eū di. Magr̄. In qua qdē narratione septē ponit qui mulierem acceperant vt magis rez trahāt a resurrectione. BEDA. Recte .n. istiusmodi fingūt fabulā q̄ deliramēti arguat eos qui resurrectionē asserūt corporū. Pōt aūt fieri vt vere in gente eoꝝ aliqñ hoc acciderit. HIERO. Mystice aūt mulier sterilis nō relinquēs semē ex septē fratribus nouissime moriēs: quid aliud significat q̄z iudaicam synagogā relictam a spiritu septiformi: q .vij. patriarchas impleuit: q non reliq̄runt ei semē abrae: quod ē iesus christus. Iz .n. puer natus ē illis nob tamē gētibus dat⁹ est: q̄ mulier mortua erat christo nec cuiq̄ patriarche de .vij. in resurrectione cōiungetur. Septenario nanq̄z numero vniuersitas ꝑfectoꝝ significatur vt versamce ꝑ esa. dicit̄. Apprehēdent .vij. mulieres virū vnum .i. .vij. ecclesie quas domin⁹ amat arguit: ꝛ castigat eū vna fide adorant. vnde seq̄t̄: Et respondēs iesus ait illis. Nōne ideo er. non sci. scrip. neq̄z vir. dei.

THEOPHI. Quasi di. Vos itelligitis q̄lē resurrectionem scriptura annunciet. Creditis eni3 ꝙ restauratio corpoꝝ talium sit futura: qualia nunc sunt: nō aūt sic erit. Sz igit̄ ignoratis scripturaz: sz etiā virtutē ignoratis diuinam. Vos enim consideratis q̄si difficile dicētes. Qualiter poterunt mēbra dissoluta coniungi ꝛ aīab⁹ adunari: hoc enim respectu diuine potētie quasi nihil ē. Seq̄t̄: Cū eni a mor. resur. neq̄z nubēt. neq̄z nubēt: sz erūt sicut angeli dei i celis. Quasi .d. Diuina q̄daz erit vite restaturatio ꝛ angelica: cū vlterius nō corrumpemur sz eodē modo manebim⁹: ꝛ ppt hoc nuptie auferētur. Nā nuptie quidē nunc sunt ꝓpter corruptionē: vt p successionē generis ꝑsistamus ꝛ nō deficiamus: tunc vero sicut angeli erimus: q sunt sine successiōe nuptiali ꝛ nunq̄ desinūt. BEDA. Considerādū ē hic ꝙ latina consuetudo hic greco idiomati nō respōdet. Nubere eni ꝓprie dicūt̄ mulieres: ꝛ viri vxores ducere: sz nos simpl'r dēm intelligam⁹: vt nubere de viris: ꝛ nubi de vxoribus scriptū sit. HIERO. Sic igit̄ erant nō itelligētes scripturas: q in resurrectōe hoīes erunt sicut angeli dei .i. nemo ibi morit̄: nemo ibi nascit̄: nec īfans ē ibi nec senex. THEOPHI. Sz aliter ēt decipiunt̄ nō itelligētes scripturas. Si .n. has intellexissent: itelligerent quomō p scripturas resurrectio mortuoꝝ possit probari. vñ subdit: De mortuis āt ꝙ resur. nō le. ī libro moy. su. ru. quomodo dixit illis de⁹ ingens: Ego sum deus abra. deus isa. ꝛ deus iacob. HIERO. Dico aūt super rubum: ī quo est similitudo vestra: ī quo ignis ardebat: sed non ex⁹ spinas consumebat: sic vos īflāmat eloquium meum nec spinas vestras sub maledicto germinatas absumit.

THEOPHI. Dico aūt: Ego sum de⁹ abra. deus isa. ꝛ deus iacob. Quasi .d. deus viuētiū. vnde subdit: Nō ē deus mortuoꝝ sz viuoꝝ. Nō eni dixit: ego fui: sed ego sum: tanq̄ illi ꝑsentes existant. Sz forte aliquis dicet ꝙ hoc dixit solum deus de anima abrae. non de corpore. Ad quod dicimus

dictum vtrunqz importat.s.corpus τ aiam ita vt τ corpis dñs sit deus τ corpus viuat apud deū.i.in dei ordinatione. BEDA. Uel qr cū probauit animas pmanere post mortem: neqz eni poterat fieri: vt eoꝝ esset deus qui nequaqꝫ subsisterent: consequenter introduceretur τ corporum resurrectio: que cuz animabus bona malaqꝫ gesserūt. HIERO. Cum autē dicit deus abraam: deus isaac: τ deus iacob: ter deum nominando trinitatem intimauit. Cum autez dicit: Non est deus mor. vnum deū iterans: vnam substantiam significauit. Uiuunt autem qui vendicant portionem quam elegerant. mortui aūt sunt: qui quod vendicauerunt perdiderūt. Uos ergo multū erratis. GLO. Quia videlicet τ scripturis ɔtradicebant. τ virtuti dei derogabant.

¶ Et accessit vnus de scribis: qui audierat illos conquirentes: τ videns qm̄ bene illis respōderit interrogauit eū qđ esset primū omniū mandatorum. Jesus aūt respondit ei: qr primū omniū mandatum est: Audi israel. Dominꝰ deus tuus deꝰ vnꝰ est: τ diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo et ex tota aīa tua: et ex tota mente tua: τ ex tota virtute tua. hoc est primū mandatū. Secunduz aūt simile est illi: Diliges proximū tuū tanqꝫ teipsuz. Maius horū aliud mandatū nō ē. Et ait illi scriba: bene magister in veritate dixisti: quia vnus est deus τ non est alius preter eum. Et vt diligat ex toto cordo: τ ex toto itellectu: τ ex tota aīa: τ ex tota fortitudine: τ diligere ꝓximū sicut seipsum: maius est oībus holocaustomatibus τ sacrificijs. Jesus aūt videns qꝫ sapiēter respōdisset: dixit illi: Non es longe a regno dei. Et nemo iam audebat eū interrogare.

GLO. Postqꝫ dñs ɔfutauit phariseos τ saduceos tentātes: hic ondit quō satisfecit scribe qrēti. vnde dr. Et acces. vnus de scri. q au. il. cō. τ vi. qm̄ bn̄ il. res. inter. eū: qđ es. pri. om. mā. HIERO. Que ē hec questio ꝓbleumatis qđ est omnibus peritis in lege: nisi qꝫ diuersa in exodo τ leuitico τ deutronomio ordinantur mandata: vnde non vnum: sed duo intulit mandata: quibus quasi duobus vberibus super pectus spon se eleuatis nostra alitur infantia. Et ideo subditur: Primū mādatuz est: Audi israel. dñs deꝰ tuus deus vnꝰ est. Primū oīuz maximū mādatū dicit: hoc est: qꝫ ante oīa debemus in corde singuli quasi vnicū pietatis fundamētū locare. i. cognitio atqz cōfessio diuine vnitatis cū executione bone operationis que in dilectione dei τ ꝓximi perficiꝫ. vnde subdiꝫ: Et dili. do. de. tu. ex to. cor. τ ex to. ani. tu. τ ex to. men. tu. τ ex to. vir. tu. hoc. est pmum mā. THEOPHI. Attende qualiter oēs anime vires enūerauit. Est enim virtus anime animalis quā expedit in dicē: Ex tota anima tua: ad quā pertinet ira τ desideriuz: que tribui vult diuino amori. Est τ alia vis que dicit naturalis: ad quā pertinet nutritiua τ augmentatiua: τ ista est et danda dño tota: propter qđ dicit. Ex toto cor. Est τ alia vis rationalis quā mentē vocat. τ ista etiā est danda deo tota. GLO. Tertiū aūt subdit: Et ex tota fortitudine. ad vires corporales referri potest. Sequitur: Secundū aūt simile ē huic: Diliges proximū tuū sicut teipsum. THEOPHI. Propter hoc dicit esse simile quia hec duo mandata alterutrum sunt sibi ɔsona: τ reciproce conuertuntur. nam qui diligit deū: diligit τ facturā suā. principale aūt factorū eius est homo. vnde qui diligit deū: diligere debꝫ omnes hoīes. Qui vero diligit proximū: qui mltotiēs dat causaz scādali: multomagis eū debꝫ diligere qui semꝑ ꝓstat bñficia: Et ꝓpter coherentiā horū mandatoꝝ subdit: Maius horum aliō mandatū nō ē. Sequiꝫ: Et ait illi scri. Bn̄ magr̄ veri. dixisti. BEDA. Ostendit ex hoc qđ dic̄ Maiꝰ ē oībus holocaustomatibus τ sacrificijs graue sepe iter scribas τ phariseos qōnez esse versatā. qđ esset mandatū primū siue maximū diuine legis: qbusdam videlꝫ hostias τ sacrificia laudantibus: alijs vero fidei τ dilectionis opera pferētibꝰ: eo qꝫ plurimi patrū ante legē ex fide tm̄ que ꝑ dilectionē opatur placerent deo. In hac sententia scriba iste se fuisse declarat. Sequiꝫ. Jesus aūt vi. qꝫ sapi. rn̄. dixit illi. Nō lōge es a regno dei. THEOPHI. In quo nō eū eē pfectuz testaꝫ non eni dixit: Intra regnū celorū es: sed non longe es a regno dei. BEDA. Ideo aūt nō fuit longe a regno dei: qa sententie illius qui noui testamenti τ euangelice perfectionis est propria fautor extitisse probatus est. AUGU. ꝺ con. euan. Nec moueat qđ mattheus dicit tētantē fuisse: a quo dominus interrogatus est. Fieri eni potest vt quāuis tentās accesserit. domini tamen responsione correctus sit. Aut certe ipsaz tētationē nō accipiamus malam tanqꝫ decipere volentis inimicum: sꝫ cautam potius tanqꝫ experiri amplius volentis ignotum. HIERO. Uel nō est lōge qꝫ venit callide. Longior nanqꝫ est ignorantia a regno dei qꝫ sciētia vn̄ supra saduceis: Erratis inquit nesciētes scripturā neqꝫ virtutē dei. Sequitur: Et nemo audebat eum interrogare. Quia enim in sermonibus cōfutati sūt vltra nō iterrogant: sꝫ aptissime comprehēsuz Romāe tradant potestati. Ex quo i utelligimus venena inuidie posse quidem superari: sed difficile conquiescere.

¶ Et respondens iesus dicebat docens in tēplo: Quomodo dicunt scribe Christū filiuz esse dauid: Ipse eniz dauid dicit i spiritusancto: Dixit dominus dño meo: sede a dextris meis: donec ponaz inimicos tuos scabellū pedū tuorū. Ipse ergo dauid dicit ipsum dominuz: τ vnde est filius eius: Et multa turba euz libēter audiebat.

THEOPHI. Quia christus ad passionē vēturus erat: opinionē falsam corrigit iudeoꝝ qꝫ christū filiū Dauid eē dicebant nō dominū eius. vn̄ dr̄: Et respondēs iesus di. do. in tēplo. HIERO. Idest palā eis de se loqtur vt iexcusabiles sint. Seqtur. n. Quomodo dicunt scribe xp̄z filiū dauid eē. THEOPHI. Ostēdit vero christus se eē dn̄z ꝑ vba dauid: Nam seqtur: Ipse enī dicebat ī spiritusancto: Dixit dñs dño meo sede a dextris meis. q. d. Non potestis mihi dicere qꝫ dauid absqꝫ gratia spiritussancti hoc dixerit: sꝫ in spiritusancto vocauit euz dn̄s. Et qꝫ sit dn̄s ondit per hoc qđ subdiꝫ: Donec po. ini. tu. sca. pedum tuoꝝ. Ipsi. n. erant inimici eius: quos deus pater posuit scabellum christi. Qꝫ aūt a patre subijciunꝫ ei inimici: nō īfirmitatē filij sꝫ vnitatē nature: qꝫ i altero alter opaꝫ significat. Naz τ filius subijcit inimicos prī: qꝫ patrē clarificat sup terrā. GLO. Sic ergo dominus ex ꝑdictis concludit dubitabilē qstionē. Nā ex verb dauid ꝑmissis habetur qꝫ christus sit dominus dauid. ex dicto aūt scribaꝝ habetur qꝫ sit filius eius. Et hoc ē quod subdiꝫ: Ipe ergo dauid diē eū dnm: τ vnde est filius eius: BEDA. Iterrogatio iesu nobis profuit vsqꝫ hodie contra iudeos. τ hi eni qꝫ confitēꝫ xp̄z eē vēturum. hominem simplicem τ sanctum virum asserunt de genere dauid. Interrogemus ergo eos docti a domino: si simplex homo est: τ tm̄ filius dauid. quomodo vocet eum dauid dominuz suuz in spiritusancto: Non autē reprehenduntur qꝫ dauid filium dicunt: sed qꝫ dei filium eum esse non credunt. Seqtur. Et mlta tur. libē. eū. au. GLO. Quia scilicet videbāt euz sapienter respondentem τ interrogantem.

¶ Et dicebat eis i doctrina sua: Cauete a scribis

qui volūt in scholis ambulare: ⁊ salutari in foro
⁊ in primis cathedris sedere in synagogis: ⁊
primos discubitus in cenis. Qui deuorant do
mos viduarum sub obtentu prolixe orationis:
hi accipient prolixius iudicium.

HIERO. Confutatis scribis ⁊ phariseis: vt ignis eorum
arida exēpla incendit. vnde dicit: Et dice. eis in doctrina sua
Ca. a scri. qui vo. in sch. ambula. BEDA. Ambulare i stho
lis cultioribus vestimētis idutos ad publicū procedere si
gnificat. in quo inter cetera diues ille qui epulabatur quoti
die splendide peccasse describit. THEOPHI. In stho
lis aūt venerabilibus ambulabant ex hoc volentes ꝓ hono
rari. ⁊ simil'r alia appetebant que cedūt ad gloriā. Naz seq
tur. Et salu. i fo. ⁊ i pri. ca. se. in sy. ⁊ pri. discu. in ce. s. volunt.
BEDA. Notādum aūt qꝫ nō salutari in foro: nō primos
sedere vel discūbere vetat eos qbus hoc officiū ordine cō
petit: sed eos qui hec: siue habita siue non habita indebite
amant a fidelibus quasi improbos docet esse cauēdos ani
mū videlz nō gradū redarguēs: licet culpa nō careat si ydē
in foro litibus interessent qui in cathedra moysi synagoge
magistri cupiūt appellari. Duplici sane rōne vaneglorie cu
pidis attendere iubemur: ne s. eorum vel simulatione seduca
mur: estimantes bona eē q̄ faciūt: vel emulatiōe inflamme
mur frustra gaudētes i bōis q̄ laudari simulāt. THEO
PHI. Specialiter etiā aplōs docet vt nullā cū scribis ha
beant cōuersationē sed ipsz xpz imitent': ordināsqꝫ ipos ma
gistros i his que sūt circa vitam agēda: alios eis supponit.
BEDA. Nō solū aūt laudes ab hominibus: verū et pecu
nias querūt: vnde sequit. Qui de. do. vi. sub obtē. proli. ora.
Sūt. n. q se iustos simulātes a petōrum suorum cōscia turbatis q̄
si prōni pro eis in iudicio futuri pecunias accipere nō dubi
tant: ⁊ cū porrecta man' pauperi preces iuuare soleat: illi ob
hoc maxime in precibus procurant vt pauperi nūmū tollant.
THEOPHI. Accedebāt aūt scribe ad has mulieres q̄ si
ne protectiōe viri manebāt: q̄si cauū fierēt protectores. ⁊ simu
latione orationis ⁊ habitu reuerentie ⁊ hypocrisi viduas d
cipiebant. ⁊ sic etiā deuorabāt diuitū domos. Sequit. Hi
acci. plix. iudiciū. s. q̄ ceteri iudeorum peccantium.

¶ Et sedens iesus cōtra gazophilaciū aspiciebat
quō turba iactaret in gazophilaciū: ⁊ multi diui
tes iactabant multa. Cū venisset aūt vna vidua
pauper misit duo minuta: qḋ est quadrans. Et
cōuocās discipulos suos ait illis: Amē dico vob
qm̄ vidua hec pauper plus omnibus misit: q mi
serunt in gazophilaciū. Omnes enī ex eo quod
abundabat illis miserūt: hec vero d penuria sua
omnia que habuit misit totū victum suuz.

BEDA. Dominus qui appetituros primatus ⁊ vaneglo
rie cauendos esse monuerat etiā dona ferentes in domuz
domini certo examine discernit: vnde dicit. Et sedens ihs
cō gaço. aspi. quō tur. iactaret in gaço. Sermone greco phy
laxe seruare dicit'. ⁊ gaça psica lingua diuitie vocantur. vn
de gaçophilaciū locus appellari solet quo diuitie seruant':
quo nomine ⁊ area in qua donaria populi cōgregabant' ad
vsus templi necessarios: ⁊ porticus in quib' seruabant' ap
pellabant'. Habes exēplū de porticib' in euangelio. Hec i
quit verba locutus est in gaçophilatio docens in templo.
Habes ⁊ de arca in libro regū: Et attulit ioiada pōtifex ga
çophilacium vnum. THEOPHI. Erat autem laudabi
lis consuetudo apud iudeorum: vt. s. habentes ⁊ volentes ali
quid in gaçophilacio ponerent quod esset p sacerdotibus
⁊ pauperib' ⁊ viduis. vt ex inde nutrirent'. vnde subditur.
Et multi di. ia. mul. Multis aūt hoc facientibus accessit
⁊ vidua ostēdens affectū in oblatiōe pecunie: sm ꝓpriā vir
tutē. vñ subdit'. Cū ve. āt vna vi. pau. mi. duo mi. qḋ est qua.
BEDA. Quadrātē vocāt calculatores quartā partē cu
iuslibet rei videlicet ⁊ loci: aut tpis aut pecunie. Forsitan
ergo hoc loco quartā partē sicli. i. quinqꝫ obolos significat.
Sequit'. Et cō. disci. su. ait illis Amē dico vobis qm̄ vi. hec.
p. ui. plus omnibus misit q mise. in gaço. Deus. n. nō subst
offerentiū sed cōsciētiaz pensat nec perpendit quātuz mit
sacrificio. sz ex q̄nto ꝓferat'. vñ subdit: Omnes. n. ex eo qḋ
abunda. illis mi. hec vero in pe. sua omnia que ha. mi. totū vi
ctum suum. HIERO. Mystice aūt diuites sūt q proferūt
de thesauro cordis sui noua ⁊ vetera. que sunt incerta ⁊ oc
culta sapientie diuine vtriusqꝫ testamēti. paupercula aūt q̄
est vt ego ⁊ mei similes. qui mitto quod possuz: ⁊ desidero
quod non passum vobis explanare: nam nō quantū vos au
distis: sed ex q̄nto cōsiderat deus vnusqꝫ aūt quadrantez
potest offerre que est voluntas prumpta que dicitur qua
drans: qz cum tribus consistit. s. cogitatu verbo: ⁊ facto. Qḋ
dicit: Totum victum suum misit. hoc significat: quia tota
voluntas corporis in victu cōsistit. vnde dicitur: Totus la
bor hominis in ore suo est. THEOPHI. vel aliter: Vi
dua ista anima hoīs est: reliquēs sathanā cui fuerat adiun
cta q̄ mittit in tēpli erario duo minuta: carnē. s. ⁊ mētē. car
nē qdē p abstinētiā mentē vero p humilitatē vt sic audire
valeat qꝫ totū victū suū posuit ⁊ sacrū fecit: nihil de suo mū
do relinquens. BEDA. Allegorice aūt diuites q in gaço
phylaciū munera mittebant iudeos de iusticia legis elatos
designāt. Vidua pauper. ecclesie simplicitatē designat. pau
per qdē: qz spūm supbie vel cōcupiscentias tpaliū abiecit. vi
dua vo: qz ei' p ea mōtē pertulit. Hec i gaçophylaciū duo mi
nuta mittit: qz dilectionē dei ⁊ proximi seu fidei ⁊ orationis
munera defert: q̄ cōsideratur ꝓpriē fragilitatis minuta: sed
merito pie itentōis accepta: cūctis superbientibus iudeorum opi
bus pstant. ex abundanti sibi iudeus mittit i munera dei q
de iusticia sua presumit. Omnē aūt victuz suum i dei mune
ra mittit ecclesia. qz omne quod viuit: non sui meriti sed di
uini muneris esse intelligit.

CAPITULUM. XIII.

Et cuz egrederetur de templo ait il
lis vnus ex discipulis suis: Mag
ister aspice q̄les lapides: ⁊ q̄les stru
cture. Et rn̄dens iesus ait illi: Vi
des has magnas edificatiōes? Nō
relinquet' lapis sup lapidez qui non destruatur.

BEDA. Quia fundata ecclia xpi: Iudea dignas sue pfi
die pēas erat luitura: apte dn̄s post laudatā i paupe vidua
deuotionez ecclie egredit' de tēplo. ruināqꝫ ei' futurā atqꝫ
edificia nūc admirāda: nō multo post cōtēnēda eē pdixit. vn
de dr̄: Et cū egre. de tēp. ait illi vn' ex di. suis. Mgr̄ aspi. q̄
les la. ⁊ q̄. structure. THEOPHI. Quia. n. multa circa de
structōez hierusalē dn̄s locut' fuerat: discipli ei' mirabant'
qꝫ tā magna ⁊ pulchra edificia destrui debeāt: ⁊ ppter hoc os
dūt ei tēpli decorem. q nō solū ait h destruēda fore: sz ⁊ q l
eis lapis sup lapidē n̄ relinqueret' vñ seq̄t': Et rn̄s. ihs ait illi:
Vides has oēs mag. edifica. Nō reli. la. su. lapi. q nō destrua
tur. Sz diceret aliq qꝫ multe relique remāserūt: vt xpm men
dacē mitāt' ostēdere: sed nequaq̄z est hoc. Etsi. n. aliq̄ relique
remansissent: tamē vsqꝫ ad vltem cōsummatiōez nō relinque
tur lapis sup lapidē. Preterea narrat' qꝫ heli' hadrian' ci
uitatē ⁊ tēplū a fundamēto euertit: ita qꝫ verbū domini qḋ
hic dr̄ sit ipletū. BEDA. Diuinitus aūt pcuratū ē: vt pa
te facta p orbē fidei euāgelice gr̄a tēplū ipm cū cerimoniis
tolleret': neqꝫ forte paruulus i fide si videret illa pmanere q̄
q deo sunt istituta paulatī a syncernitate fidei que ē i christo
iesu ad carnalē laberet' iudaysmū. HIERO. In h ēt enī

nerat dñs discipulis cladē nouissimi tpis .i. dstructōem tēpli et ipse litera sua. de q̄ lapis super lapidē nō relinq̄f .i. ec. pphetaꝝ sup eos i quo iudei retorquebant ea vt et zorobabel τ machabeos. BEDA. Receden. te enī dnō de tēplo oīa legis edificia τ compositio mā. datoꝝ ita destructa ē vt nihil a iudeis impleri possit. τ capi te sublato, vniuersa inter se membra cōpugnant.

¶ Et cū sederet i mōte oliuaꝝ cōtra tēplū iterro. gabāt eū separatiꝫ petrus τ iacobus τ ioannes τ andreas: Dic nobis qñ ista fiēt: τ qd signū erit qñ hec oīa icipient ɔsummari. Et rñdens iesus cepit dicere illis: Uidete ne qs vos seducat. Mul ti n. venient i noīe meo: dicentes q2 ego sum: τ multos seducent. Cū audieritis aūt bella τ opi niones belloꝝ ne timueritis. Oportet .n. hec fie ri: sed nōdū finis. Exurget .n. gens contra gentē: τ regnum super regnum: τ erunt terremotus p loca τ fames initium doloꝝ hec.

BEDA. Quia laudātib9 quibusdā edificatiões templi dñs pdixerat hec eē oīa destruenda: discipuli secreto tps τ signa pdicte destructōis iterrogāt. vnde dr: Et cū sederet i monte oliuaꝝ ɔtra tē. iter. eū. Sedet dominus i monte oliuaꝝ ɔtra tēplū: cū de ruina τ excidio tēpli disputat: vt etiā ipso situs verbis q̄ loquif cōgruat. mystice designās q quiescens i sanctis. supboꝝ detestatur amētiā. Mons .n. oliuaꝝ fructiferā designat sancte ecclie celsitudinē. AV GV. Interrogantib9 aūt cū discipulis ea rñdit dñs q̄ iam ex tēpore fuerāt secutura: siue de excidio hierusalēz vnde orta ē ipsius iterrogationis occasio: siue de aduētu suo p ecclesiam in quo vsqꝫ ad finē venire nō cessat. In suis .n. veniēs est dū corpori ei9 quotidie mēbra nascūf: siue de ipo fine in quo apparebit viuos iudicaturus τ mortuos. THEOPHI. Nō ꝑ ad iterrogata rñdeat: mēte eoꝝ cōfirmat vt nō seducāf. vnde seqf. Et rñ. iesus cepit di. il. Uide. ne qs vos seducat. Hoc aūt dicit q2 icipiētib9 circa iudeaꝫ passio nib9 extiterūt qdā q se doctores esse dicebāt. vnde sequi tur: Multi .n. ve. in noīe meo di. q2 ego sū. BEDA. Mul ti enim imminēte hyerosolimoꝝ excidio extitere qui se eē christos dixerunt: tpsqꝫ libertatis iā appropinquare. Mul ti etiā i ecclesia ipsis etiā tēporib9 apostoloꝝ heresiarche pdiere. Multi etiā i noīe christi venere antichristi: quoꝝ primus est simon magus: cui sicut in actibus apostolorum legimus auscultabāt q in samaria erāt dicētes. Hec est vir tus dei q vocaf magna. vñ τ hic subdif. Et mul. sedu. A tpe aūt dñice passionis in pplō iudeoꝝ q latronē seditiosū elegit τ xpm saluatorē abiecerūt: nec hostiū: nec seditio num bella cessauerūt. vñ seqtur. Cū au. autē bella τ opi. bel. ne ti. Quibus aduētantib9: apl̄i ne terreanf ne hierusalem deserāt admonenf: q2 vꝫ. nō stati finis: qn poti9 in quadraginta annū differēdū sit ānū. Et h ē qd subdif: Oportet .n. hec fieri: sꝫ nondū finis. i. desolatio ꝓuincie vltimuꝫqꝫ vrbis τ tēpli excidiū. seqtur: Exurget aūt gens ɔ gētē: τ reg. super regnū. THEOPHI. Idest romani ɔ iudeos: quod iosephus narrat ante destructionē hierusalē factū. Cū enī iudei romanoꝝ tributū nō redderet: romani venerūt turba ti: sed q2 tunc tēporis romani misericordes erāt. cepissent q de eis oblatiōnē: nō fuisset rñ destructio hierusalē. sꝫ q deus ɔ iudeos preliaret: ostendif p id qd subdif. Et erūt terremo tus p loca τ fames. BEDA. Cōstat aūt hoc tpe iudaice seditionis ad litteram contigisse. Potest vero regnum sup regnum: τ pestilentia eorum quoruꝫ sermo serpit vt cancer: τ fames audiendi verbum dei: τ cōmotio vniuerse terre: τ a vera fide separatio in hereticis magis intelligi: qui con tra se inuicem dimicantes: ecclesie victoriam faciunt.

¶ Uidete aūt vosmetipsos: tradēt .n. vos i ɔciliis τ i synagogis vapulabitis: τ aū p̄sides τ reges stabitis pp me in testimoniū illis. Et in oēs gen tes primū oꝫ p̄dicari euangeliū. Et cū duxerint vos tradētes: nolite p̄cogitare qd loquamini: sꝫ qd datū fuerit vobis in illa hora id loquamini. Nō enī vos estis loquētes: sꝫ spūssanctus. Tra det aūt frater fratrē in mortē: τ pater filiū: τ cō surgent filij in parētes: τ morte afficiēt eos. Et eritis odio omnibus hoīb9 propter nomē meū. Qui autem sustinuerit in finem hic saluus erit.

BEDA. Quo merito hierosolymis ac prouincie iudeoꝝ vni uerse irrogāda tot fuerīt aduersa dñs māifestat cū dic: vi dete aūt vosmetipsos. Tradēt .n. vos in ɔci. τ i syna. vapu. Ea q̄ppe iudaice gēti maxīa cā erat excidij: q post occisio nē saluatoris nostri quoqꝫ ac fidei ei9 p̄cones ipa crudelite te vexabāt. THEOPHI. Cōuenīēter aūt ꝓposuit narra tionē de his q̄ circa apl̄os erāt. vt i ꝓpriis tribulatiōib9 ali qualē ɔsolationē hērēt ex cōib9 tribulationib9 τ passionibus. Seqtur .n. Et aū re. τ pre. sta. pp me: in testi. illis. Reges āt τ p̄sides dicit: sicut agrippā: neronē: τ herodē. Qd āt dic. Aū re. τ pre. sta. p. me. nō modicā eis cōsolationē dedit: q2 s. p pter eū erāt passuri. Qd aūt dicit. In testimoniū illis. sic itel ligif .i. in ꝑiudiciū eoꝝ: vt .s. eēnt i excusabiles q .s. apl̄is la borātib9 illi nō potuerūt veritati ɔiungi. Deīde vt crede rent q pp tribulatiōes τ picula p̄dicatio ipedirēf: subdit: Et in om. gen. pmū oꝫ p̄dicare euā. AVGV. de cō. euan. Mattheus addit. Et tūc veniet ɔsumatio. Sꝫ hoc qd mar cus ait. Primū signat vtiqꝫ anteq̄ᵐ veniat ɔsumatio. BE DA. Hoc ita fuisse cōpletū ecclastice testanf historie: q bus referf q apl̄i oēs mlto aū excidiū iudee ꝓuincie ad p̄ dicādū euangeliū toto orbe fuerunt dispsi. excepto iacobo zebedei: τ iacobo frater dñi q in iudea p verbo dñi pri9 san guinē fuderāt. Qm ergo nouerat dñs corda discipuloꝝ d ex cidio ac pditione sue gentis eē cōtristanda: hoc eos solatio alleuat vt nossent sibi ēt iudeis abiectis socios non deesse gaudij regniqꝫ celestis: imo multo plures q̄ de iudea peri rent ex oībus toto orbe hoībus esse colligendos. GLO. Poterat etiā alia sollicitudo in discipuloꝝ cordibus oriri. q2 enī audierant q ante reges τ presides essent ducēdi: ne dubitarent q ex defectu proprie scientie ac facūdie ad rñ dēdū isufficientes essent. dñs eos cōsolaf cū subdit: Et cū dux. vos tra. no p̄cogita. qd lo q̄. sed qd da. fu. vo. in illa ho. id loquamini. BEDA. Cū enī ꝓpter christū ducimur ad iudices: voluntatem tm̄ nostraꝫ pro xpo debemus offerre: Ceterum ipse christus q̄ i nobis habitat loqtur: τ spūs sancti in rñdendo gratia dabif. vñ seqtur: Nō enī vos estis lo. sed spiritussanctus. THEOPHI. Predicit ēt eis qd erat grauius q .s. a ꝓpinqs psecutionē patienf. vñ seqtur: Tradet aūt frater fra. in mor. τ pater fi. τ ɔsur. fi. i parētes. τ mor. affici. eos. BEDA. Hoc in psecutionibus fieri cre bro vidimus: nec vllus ē inter eos fidus affect9 quoꝝ di uersa fides ē. THEOPHI. Hoc autē dicit: vt audito h prepārēt se vt psecutiones τ mala patiētius sustinerēt. De inde ɔsolationē iducit dicēs. Et eritis odio oīb9 hoīb9 pp no men meū. q .n. habeamur odio ꝓpter christū: cā ē sufficiēs patiēter psecutiones sustinēdi: nō .n. martyrē facit pena: sꝫ cā. Sed in hoc etiā qd seqtur: Qui aūt susti. in fi. hic saluus erit. τ nō modica cōsolatio esse videtur iter persecutiones.

¶ Cū aūt videritis abominationē desolatōnis stā tem vbi non debet: qui legit intelligit: tunc qui i iudea sunt fugiant in montes: τ qui super tectū

nō descendat in domū: nec ītroeat vt tollat quid de domo sua: ꝛ q̄ ī agro erit non reuertaᵗ retro tollere vestimētū suū. Uech aūt pregnātibꝰ ꝛ nutricātibus ī illis diebꝰ. Orate ergo: vt hyeme nō fiant. Erunt eniꝫ dies illi tribulatiōis tales: quales non fuerunt ab initio creature: quā condidit deus vsq; nūc: neq; fient. Et nisi breuiasset dominus dies: non fuisset salua omnis caro. Sed propter electos quos elegit breuiauit dies.

GLO. Premissis his q̄ āte excidiū ciuitatis erāt futura: nūc dn̄s p̄dicit ea q̄ circa ipaꝫ ciuitatis destructiōem ꝯtigerūt dicēs: Cū aūt vide. abomi. deso. stantē vbi nō dꝫ: q̄ legit ītelligat. AVGV. de cō. euā. Mathęꝰ dicit: Stātē ī loco scō. ī hac aūt mutatōe vbi marcꝰ exposuit eandē sn̄iam. Ideo qppe: Ubi nō debet. s. ī loco scō: vbi nō dꝫ. BEDA. Quādo aūt ad ītelligētiā puocamur mysticū mōstraᵗ esse qđ dcm̄ ē. Pōt autē simplr̄ aut de antichristo accipi aut de imagīe cesaris quā pilatꝰ posuit ī tēplo: aut de hadriani eq̄stri statua q̄ ī ipa scō sanctoꝝ loco multa tp̄e stetit. Abominatio quoq; f̄m veterē scripturā idolū nuncupaᵗ: ꝛ idcirco addidit. Desolatōis: q̄ ī desolato tēplo atq; deserto idolū positū sit. THEOPHI. Uel abominatiōnē desolatiōis dicit īgressum hostiū ī ciuitatē p̄ violentiā. AVGV. ad esichium: Lucas vō vt ondēderet tūc factā fuisse abominatiōnē desolationis: aut expugnatiōnē hierusalē hoc eodem loco dn̄i v̄ba cōmemorat: Cū videritis circūdari ab exercitu hierusalē: tūc scitote q̄ appropiquauit desolatio eiꝰ. Sequitur: Tūc q̄ ī iudea sunt: fu. ī mōtes. BEDA. Hec iuxta litterā facta eē ꝯstaᵗ: cū appropīq̄rāte romano bello: ꝛ exterminio iudaice gentis: oraculo admoniti oēs q̄ erāt ī p̄uīcia christiani: lōgius discesserūt vt ecclesiastica narrat historia: ꝛ trās iordanē secedentes manebant ad tp̄s ī ciuitate Pella: sub tutela agrippe regis iudeoꝝ: cuiꝰ ī actibꝰ aploꝝ mētio ē: q̄ cū ea q̄ sibi obtēperare volebat parte iudeoꝝ: sp̄ īmpio romāoꝝ subditꝰ agebat. THEOPHI. Bene aūt dixit: Qui ī iudea sunt: q̄ apl̄i ī iudea adhuc nō erāt: sꝫ ante plūs fugati sūt a hierusalē. GLO. Uel magis ipsi exierūt: sp̄u ducti diuīo. Seqᵗ: Et q̄ sup̄ tectū: nō dscē. ī do. nec ītro. vt tol. qđ de do. sua. Desiderabile. n. erit etiā nudo corpe ꝺ tanta tribulatiōe saluari. Sequiᵗ: Uech aūt preg. ꝛ nutri. in illis diebꝰ. BEDA. Quaꝝ. s. vl̄ vteri vl̄ manꝰ filioꝝ sarcia p̄grauate fuge nc̄itatē n̄ minime īpediēt. THEOPHI. Mihi aūt vr̄ q̄ filioꝝ esuꝫ ī his ondat nā fame ꝛ pestilētia afflicti manus filijs iniecerūt. GLO. Postq̄ꝫ aūt fecerat mētiōnē de duplici īpedimēto fuge: q̄. s. posset eē vel ex cupiditate reꝝ asportādaꝝ: vl̄ ex ꝯportatiōe natoꝝ: tāgit tertiū īpedimētū: qđ. s. ē ex p̄te tp̄is dicēs: Orate ḡ vt hyeme n̄ fiāt. THEOPHI. Ne. s. ex difficultate tp̄is īpediāᵗ q̄ fugere cupiūt. Cāꝫ āt tāte nc̄itatis ad effugiēdū ꝯueniēter assignat cū diē: Erūt. n. ī diebꝰ ill̄ tribula. ta. q̄. nō fue. ab initō crea. quā ꝯdi. deꝰ vsq; nūc: nꝫ fiēt. AVGV. ad esichium. Josephꝰ. n. q̄ iudaicas scripsit historias. talia mīta dicit illi p̄plo tūc accidisse: vt vix credibilia videāᵗ. vn̄ nō īmerito dictū est talē tribulatōnē nec fuisse a creature initio nec futurā. Sꝫ etsi tp̄e antichristi tal̄ aut maior forsitā erit: ītelligēdū ē de illo p̄plo dictū: q̄ eis tal̄ āpliꝰ futura non erit. Si eni ātichristū illi p̄mi ꝛ p̄cipui recepturi sūt facturꝰ: ē tc̄ idē p̄pl̄s tribulatiōnē potiꝰ q̄ꝫ passurꝰ. BEDA. Hoc āt solū ē ī tātis malis r̄fugiū: vt deꝰ q̄ dat v̄tutē patiēdi: breuiet potētiā p̄sequēdi: vn̄ seqᵗ: et nisi breui. do. di. ꝛc̄. THEOPHI. Idest nisi breui spacio bellū romanoꝝ fuisset: nō fuis. sal. oīs caro. i. nullꝰ euasisset iudeus: sꝫ p̄p electos quos elegit. i. p̄p iudeos credētes: aut ī posteꝝ credituros: breuiauit dies. i. cito bellū ē terminatū. nā p̄sciebat deꝰ q̄ multi post desolationē ciuitatis crederēt iudeoꝝ. huiꝰ grā eoꝝ genꝰ ex toto destrui nō p̄misit. AVGV. ad esichiū: Quidā āt cōuenientiꝰ ītellexisse mihi videᵗ mala ipa significata noie dieꝝ: sic dicti sūt dies mali in alijs scripture diuine locis: neq;. n. dies ipsi mali sūt: sꝫ ea q̄ fiūt ī eis. Ipsa ergo dcā sūt breuiari: vt deo donāte tolerātiā minꝰ sētirēt: ac sic q̄ magna eēnt: breuia fierent. BEDA. Uel alr̄: Hec q̄ dicit ab illo loco. Erūt dies tribulatiōis. tp̄ibꝰ antichristi p̄prie ꝯgruūt: q̄n̄ n̄ solū tormēta crebriora ꝛ acerbiora q̄ꝫ p̄us ꝯsueuerāt īgerēda sūt fidelibꝰ: sꝫ qđ grauiꝰ ē signoꝝ quoq; opatio eos qui tormēta īgerūt comitabiᵗ. Hec āt tribulatio q̄to ceteras q̄ p̄cessere p̄suraꝝ pōdere grauior fuit. tāto ē tp̄is breuitate moderatior futura: Nāq; tribꝰ ānis ꝛ dimidio q̄tū de p̄phetia danielis ꝛ apocalypsi ioānis cōijci pōt ecclia p̄ orbē īpugnāda eē credit. Juxta vō sensum sp̄ualē: cū videmus abominationē desolatiōis stare vbi nō dꝫ: h̄ ē hereses ꝛ flagitia regnare īter eos q̄ celestibꝰ mysterijs videbāᵗ eē cōsecrati: tūc q̄cūq; ī iudea hoc ē ī ꝯfessiōe v̄e fidei p̄sistimus: tāto altiꝰ v̄tutū culmē debēmꝰ ascēdere: q̄to plures āplā vitioꝝ itinera seq̄ videmꝰ. HIERO. Fuga. n. ī mōtes ē: vt nō descēdat ad ima q̄ ascēdit ad alta. BEDA. Tūc q̄ sup̄ tectū ē: hoc ē q̄ excedēs aīo carnalia fcā tāq̄ꝫ in aura libera sp̄ūaliter viuit: ne descēdat ad īfimos actꝰ p̄stine ꝯuersationis: nꝫ ea q̄ reliq̄rat mūdi: cari sue ꝺsideria repetat. Domꝰ nāq; nr̄a vl̄ mūdꝰ h̄: vl̄ ipsa ī q̄ degimꝰ nr̄a ītelligēda ē caro. HIERO. Dicit. n. Orate vt hyeme nō fiat fuga vr̄a vel sabbato. i. ne finiāᵗ fructꝰ nr̄i opia cuꝫ fine tp̄is. hyeme. n. finiᵗ fructꝰ: sabbato vero tempus. BEDA. Si autem de consumatione mundi intelligatur hec precipi: vt non refrigescat fides nostra ꝛ in christum charitas: neq; vt ociosi in opere dei torpeamus virtutū sabbato. THEOPHI. Oportet etiam nos a peccato fugere cum feruore: ꝛ non frigide ꝛ q̄ete. HIERO. Tribulatio āt erit īgēs ꝛ dies breues p̄p electos: ne malitia huiꝰ tp̄is mutet intellectū eoꝝ.

¶ Et tunc siquis vobis dixerit: Ecce hic est christus: ecce illic: ne credideritis. Exurgēt eni pseudo christi ꝛ pseudo prophete: ꝛ dabūt signa ꝛ prodigia ad seducendos si fieri potest etiam electos. Uos ergo videte. Ecce predixi vobis omnia. Sed in illis diebus post tribulationem illā sol contenebrabitur: ꝛ luna non dabit splendorē suū. Et stelle celi erunt decidētes: ꝛ virtutes q̄ in celis sūt mouebūtur. Et tūc videbunt filium hoīs venientē ī nubibꝰ cū virtute mł̄ta ꝛ gl̄ia. Et tc̄ mittet āgelos suos: ꝛ ꝯgregabit electos suos a q̄tuor vētis a sūmo terre vsq; ad summū celi.

THEOPHI. Postq̄ꝫ ea que ad hierusalem pertinebāt dn̄s cōpleuit nunc de aduentu loquitur antichristi dicēs. Et tunc siquis vobis dixerit: ecce hic est christus: ecce illic: ne credideritis. Hoc autem q̄ dicit Tunc non sic itelligas idest statim cum completa fuerint supradicta circa hierusalem: sicut ꝛ mattheus post christi generationem dicit: In diebus illis venit Joannes: nunquid īmediate post christi natiuitatem: non. sed indeterminate vel indistincte: sic ꝛ in hoc loco Tunc accipi potest: non. s. quando hierusalē desolabitur: sed circa tempus aduētus antichristi. Sequitur Exurgent. n. pseudo christi: ꝛ pseu. prophe. ꝛ da. si. ꝛ pro. ad se. si fieri potest etiā electos. Multi enim christi nomen suscipient: ita etiam vt fideles seducant. AVGV. xx. de ci. dei: Soluetur enim tunc sathanas: ꝛ per antichristum in omni virtute sua mirabiliter quidē sed mēdaciter operabitur. Solet autem ambigi: vtrum propterea dicta sint ab apostolo signa ꝛ prodigia mēdacij: quoniā mortales sensus

per fantasmata decepturus est: vt quod non facit: facere videatur. an qr illa ipsa etiam si erunt vera prodigia ad mēdacia pertrahent credituros non ea potuisse nisi diuinitus fieri: virtutem diaboli nescientes: maxime qui tantam: quantā nunquam habuit accepit ptātē: sz pp qōlibz hoīz deū sit seducentibus signis atqz pdigijs q seduci merebunt. GREGO. super eze. Cur āt sub dubitatiōe dr̄. Si fieri pōt. Cū qd futurū sit a dn̄o pscrat. Unū vo ex duob⁹ ē: qr si electi sunt fieri nō potest. si aūt fieri pōt: electi nō sūt. Ista ergo dominici smōis dubitatio in electis exprimit trepidationē mentis: quos et electos noiat: qr cernit φ i fide et bono ope psistent: qr g electi sunt ad psistēdū: p signa pdicatoꝝ antichristi tētabūt ad cadēdū. BEDA. Quidā āt h ad captiuitatis iudaice tps referūt: vbi mlti christos se eē dicētes deceptas post se cateruas ppli trahebāt: sz i illa ciuitatis obsidione null⁹ erat fidelis ad quē diuina exhortatio ne falsos magistros seqret̄ fieri deberet. vnde meli⁹ de hereticis accipiēdū ē q contra ecclesiā veniētes christos se eē mētirent: quoꝝ pm⁹ simō magus fuit: extrem⁹ aūt ille maior ceteris ē antichristus. Seqtur. Vos g vi. ec. p. vo. oia. AVGV. ad plebē hippo. Nō a. solū bōa q sanctis et fidelibus suis ē reddi tur⁹ veꝝ etiaz mala qbus erat hic mūdus abūdatur⁹: aut pdixit vt bona post secli finē secutura certiores expectaremus qn mala similiter pnūciata ante seculi finē precedentia sentiremus. THEOPHI. Post āntichristi āt aduētū alterabit et mutabit machina mūdialis obscuratis siderib⁹. pp abūdātiam claritatis xpi. vn̄ seqt̄: Sz i dieb⁹ illis post tribulationē illā sol obte. et lu. nō da. splē. su. et stel. ce. erūt deci. BEDA. Sidera. n. i die iudicij videbūt obscura: non diminutiōe sue lucis accidēte sz supueniēte claritate veri luminis: hoc est summi iudicis qm nil pbibeat itelligi veraciter solē tūc et lunam cū siderib⁹ ceteris ad tps sui lumie puari: quō de sole factū constat tpe dn̄ice passionis. Ceteꝝ pacto die iudicij cū fuerit celū nouū et terra noua: tūc fiet qd esa. dic̄. Erit lux lūe sicut lux solis: et lux solis septēpliciter. Seqt̄: Et vir. q sūt i celo mouebūt. THEOPHI. Idest vtutes āgelice stupebūt tāta magnalia vidētes fieri: et coꝝ iudicari cōseruos. BEDA: Quid mirꝝ hoīes ad hoc iudiciū pturbari: cu⁹ aspectū et ipe āgelice tremūt ptātes: Quid faciunt ibi tabule qn tremunt colūne: Quid virgula deserti patit̄: cū cedrus paradisi cōcutit̄: HIERO. Uel aliter: Sol obtenebrabit̄ ad gelidā corda vt hyeme. Et lūa nō dabit splēdorē suū. serenā a tēpestate dissensionū. Et stelle celi erūt decidētes i lumie qui pene decerit semē abrae: cui sūt similate. Et vtutes q sunt i celis mouebūt̄. ad irā vīdicte qn̄ mittet̄ a filio hoīs vēiente: de cui⁹ aduētu subdit̄: et tūc vi. fi. ho. . ve. i nu. cū virtu. mag. et glia. q. s. pus sic pluuia i vellus gedeō descēdit cū humilitate. AVGV. ad esichiū: Qr. n. dictū ē apostolis ab āgelis: Sic veniet quō vidistis eū eūtē i celū. merito credēd⁹ ē nō solū i eodē corpe: veꝝ ēt i nube vētur⁹: qn sic veniet sicut abijt: et nubes suscepit eū abeūtē. THEOPHI. Uidebūt āt oēs tāqz filiū hoīs. s. i corpe: qd. n. vr̄ corp⁹ ē. AVGV. Prio d trinitate: Uisio qppe filij hoīs exhibet̄ ēt malis. nā visio forme dei nō nisi mūdis corde: qr ipsi deū videbūt: Et qr filiū dei fm id qd i forma dei eqlis ē pri: inig videre nō pñt: oz āt vt iudicē viuoꝝ et mortuoꝝ corā quo iudicabūt iusti videāt et iniq: iō oportebat vt filius hoīs acciperet iudiciariā ptātē: de cui⁹ executiōe mox subdit̄: Et tūc mittet angelos su. THEOPHI. Uide φ xps ihs mittit āgelos sicut pr̄. Ubi g sunt q dīt φ pri nō ē eqlis: Egredient̄ nāqz āgeli congregare fideles electos: vt i aera rapti obuiāt iesu xpo. vn̄ seqt̄: Et cogre. elec. suos a qttuor ventis. BEDA. A qttuor āt vētis a qttuor mūdi ptib⁹ dicit: oriēte: occidēte: aqlone: et austro. Et ne qsqz putaret a qttuor solūmō plagis terre: et nō pot⁹ a cūctis ei⁹ finib⁹ simul et mediterraneis regionib⁹ electos eē cogregādos apte subiunxit: A summo terre vsqz ad summū celi. i. ab extremis terre finib⁹ vsqz ad vltimos terminos eius: vbi lōge aspectātibus circulus celi terre finib⁹ isidere vr̄. Nullus ergo i die illa remanebit electus: q non venienti ad iudiciū dn̄o in aera occurrat. Ueniunt ad iudiciū et reprobi. vt pacto iudicio dissipet̄ et pereāt a facie dei.

¶ A ficu aūt discite parabolaz. Cum iam ramus eius tener fuerit et nata fuerit folia: cognoscitis qr in prio sit estas. Sic et vos cū videritis hec fieri: scitote φ i prio sit in ostijs. Amē dico vobis qm̄ nō trāsibit generatio hec: donec oia ista fiāt. Celū et terra trāsibūt: verba autē mea nō trāsiēt.

BEDA. Sub exēplo arboris docuit dn̄s consumatiōis exēplū dicēs: A ficu āt discite pabolā. Cū iaz ra. eius te. fue. et na. fue. folia. cog. qr i prio sit estas. Sic et vos cū vi. h fi. sci. φ i pr. sit i ostijs. THEOPHI. q. d. Sicut cū ficui nascūt folia stati ē estas: sic et post āgustias antichristi stati nullo se quēte medio. xpi erit aduētus. q estas erit iustis ex hyeme: peccatoribus vo hyems ex estate. AVGV. ad esichiū. Uel aliter: Oia q a tribus euāgelistis dcā sūt de dn̄i aduētu: diligētius iter se collata atqz discussa fortasse inueniunt̄ ad hoc ptinere: qd quottidie venit i corpe suo qd ē ecclia exceptis his locis vbi ille aduētus vltimus ita pmittit̄: vt ppinqre dicat̄: et φ i vltio smōis fz mattheū ipse aduētus euidenter exprimit̄: vbi dr̄: Cū vene. fi. ho. i ma. sua. Quid. n. ē: Cū videritis h fieri: nisi ea q supra dixit i qbus ē ēt id qd ait: Et tūc videbūt filiū hoīs veniētē i nubibus. Nō itaqz tūc erit finis: sz tūc erit i prio. an dicēdū ē nō oia q supra commemorata sūt eē itelligēda. sz aliq coꝝ: h vz excepto qd dictū ē: Et tūc vide. fi. ho. veniētē. Ipse qppe finis erit: nō tūc primus erit: sz mattheus apuit nullis exceptis eē accipiēdū dicēs: Cū vide. h oia. scitote qr ppe ē i ianuis: Intelligitur ēt qd supra dictū ē sic Et mittet āgelos suos de qttuor mūdi partibus. i. d toto orbe terraꝝ cogregabit electos suos: q tota hora nouissima fac veniēs i suis mēbris tāqz in nubibus. BEDA. Pōt āt h fructificatio ficꝰ mystice intelligi sup statu synagoge: q veniēte ad se dn̄o qr fructū iusticie nō hēbat in eis q tūc icreduli erāt eterna sterilitate dānata ē. Sz qm dixit apls φ cū plenitudo gētiū itrauerit: oīs israel saluus erit. Quid ē h. nisi φ diu sterilis arbor fici fructuz quē negauerat reddet: qd vbi factuz fuerit estatē vere pacis eē in pxio nō dubiges. HIERO. Uel folia fici nata verba sunt ptia: estas pxia dies ē iudicij i q vnaqqz arbor māifestabit q itus habuit: aridū ad cōburēdū: an viride ad plātādū cuz ligno vite. Seqt̄. Amē di. vo. qm nō transi. gene. h. donec oia fiāt. BEDA. Noie gnātionis āt oē hoīum significat genus: aut spāliter iudeoꝝ. THEOPHI. Uel alr̄: Non trāsib. gene. h. s. xpianoꝝ donec oia fiāt: q circo hierusalē et antichristi aduētū dcā sūt. Nō. n. dicit gnātionez aploꝝ: qr maior ps aploꝝ nō puenit vsqz ad hierusalē cōsumationez. Dicit āt hoc de generatiōe xpianoꝝ: volēs discipulos cōsolari ne crederēt φ illis tpib⁹ fides deficeret. pus. n. elemēta immobilia deficiēt qz verba xpi. vn̄ subdit̄: Celū et terra trāsibūt: vba aūt mea nō trāsiēt. BEDA. Celū qd trāsibit nō ethereū siue sidereū. sz aereū itelligere deēm⁹. Quocūqz. n. puenire potuit aq diluuij: eo iuxta beati Petri sniam ignis iudicij perueniet. Trāsient aūt celū et terra p eam quā nūc hnt imaginē: attamen per essentiā sine fine subsistent.

¶ De die aūt illo vel hora nemo scit: neqz angeli i celo: neqz fili⁹: nisi pater. Uidete: vigilate: et orate. Nescitis eniz quando tempus sit. Sicut homo qui peregre pfectus reliqūt domū suam et dedit seruis suis ptātez cuiusqz opis: et ianitori pcepit vt vigilet. Uigilate ergo. Nescitis eniz quādo dn̄s dom⁹ veniat: sero: an media nocte:

an galli cantu: an mane: ne cum venerit repente inueniat vos dormiētes. Quod aũt vobis dico: omnibus dico. Uigilate.

THEOPHI. Volēs dñs discipulos ipedire ab iterrogatione illiꝰ diei τ hore dixit: De die aũt illo τ hora ne. scit: nã an. i ce. ne. fi. nisi pr. Si. n. dixisset: qz scio: tamē nolo vob reuelare: ipos nō modicũ ᵹtristasset. Nũc vo sapiētius egit: τ ipos excludit ab hi iterrogatōe: ne ei molesti fierent i hoc q dixit: Neqz ãgeli sciũt neqz ego. AVGV. li. de trini. Ignoratio aũt diei atqz hore obycit vnigenito deo: vt deꝰ ex deo natꝰ nō sit in ea nature pfectione q̃ deꝰ ē. Sz primũ sensu cōis iudicy sentiēdũ ē: an credibile eē possit vt aliqd ex oibus nesciat: q oibus ad id quod sunt atqz erunt auctor ē. Quo. n. extra eiꝰ nature sciam ē p quã τ i q̃ id qd efficiēdũ sit cōtinet: Hanc aũt ille diē ignorat que aduentus sui dies ē humane nature qd agere diffiniuit: qtũ i se ē pscaũt: τ sequit gerēdoꝶ cognitio volũtatē agendi. Quo ergo dñs glie aduētus sui ignorata die nature eē iperfecte creditur: q̃ τ necessitatē habeat aduēniēdi: τ sciaz aduētꝰ sui nō adepta sit: Jam vo q̃ta ipietatis geminat occasio: si deo pri deputabit idignitatis affectꝰ: si ei ademerit btitudinis cognitōez cui mōtis iduxerit pscietiã: q si i eo oēs sciētie thesauri sunt: diē hũc nō ignorat: sz meminisse nos ᵹueit occultos i eo scie thesauros eē. Ignoratio igr eiꝰ ē: sz q thesauri sciētie i eo latēt. In oibus. n. que deꝰ ignorare se loqtur ignoratōe nō otinet: sz aut tps ē nō loqndi: aut dispēsatio ñ agēdi. Si ãt tũc cognouisse deꝰ dr: q abrahã eũ amauerit cũ hoc nō celauit abrae: necesse ē τ vt pr ob id diē scite dicatur: qz nō celauerit filio. Si itaqz diē filiꝰ nescit: sacramētũ est vt taceat. ecōtrario pr solus ostēdit scire: qz nō tacet. Absit ãt corporaliũ mutationũ nouitates in patre τ filio existimari. Denicz ne p ifirmitatē ignorare dicat cōtinuo subiecit: Uidete: vigilate τ orate: nescitis. n. quādo tps sit. HIERO. Uigilia. n. opꝰ ē mētis ante mortē corpis. THEOPHI. Docet aũt vigilare τ orare duo hec. Multi nãqz vigilantꝰ: sz noctes ducētes i prauitates. ad hoc aũt ᵹter similitudinez iducit dicēs: Sic hō q pe. pfec. re. do. su. τ de. s. su. po. cu. op. τia. pce. vt vigilet. BEDA. Homo q pegre pfectꝰ relig domũ suã xps est: q ad patrē post resurrectionē victor ascēdens: ecclesiã corpaliter religt: quã tamē nũq̃ diuine psentie psidio destituit. GREGO. i ho. Carnis eteni locꝰ proprie terra ē: que velut ad pegrinãdũ ducta ē: cũ p redēptorē nrm ē i celis collocata. Dedit autē seruis suis ptãtem cũ iusqz opis: qz fidelibꝰ suis ᵹcessa sanctispũs grã: facultatez tribuit bonis opibus fuiēdi. Janitori quoqz pcepit vt vigilarz: qz ordini pastoꝶ ᵹmisse sibi ecclie curã iubet ipēdere. Nō solũ ãt rectores ecclie: sz oēs vigilare pcipimur: ianuas cordiũ custodiētes: ne antiq hostis mala suggestio subitret: ne nos dñs dormiētes iueniat. vñ ex hac silitudie ᵹcludēs subdit: Uigilate g. nescitis. n. qñ dñs do. ve. sero: an me. no. an gal. cã. an ma. ne cũ vene. re. iue. vos dormiētes. HIERO. Nã q dormit: nō corpora va sz phãtasmata itendit τ vacuus vigilat de his q̃ viderat: sic nimiꝶ sũt q quos mũdi amor rapit i vita deserũt post vitã qd somniabãt p certo.

THEOPHI. Uide aũt qz nō dixit: Nescio qñ tps erit: sed nescitis. Propter hoc. n. hoc occultauit: qz nobis expediebat. nã si nũc ignorātes finē nō curamꝰ qd faceremꝰ si finē sciremꝰ: malicias nãq z nras differremꝰ vsqz ad vltimũ. Attēdamus ãt dictiōes: sero nãqz finis existit: cũ qs morit senectute. media nocte: cũ qs morit i medio iuuētutis. galli cãtu vo: cũ rō ᵹplet i nob. Cũ. n. icipit puer sz rōnē viuere: tũc gallꝰ i eo vociferat excitãs a somno sensualitatis. mane aũt puerilis ē etas. Oz. n. oēs istos finē pscire: nam τ puero cauēdũ ne ibaptizatus ptrãseat. HIERO. Hoc aũt fine ᵹcludit sermonē: vt cōe oium preceptũ nouissimi p primos audiãt: vñ subdit: Qd aũt vo. di. oibꝰ dico: vig. AVGV. ad hesicũ. Nō solũ. n. illis dixit qbꝰ tũc audiētibꝰ loqbat: sz ēt illis q fuerũt post illos añ nos τ ad nos ipsos: τ q erũt p nos vsqz ad nouissimũ eiꝰ aduētũ. Nũqd ãt oēs iuētur ē dies ille i hac vita: aut qsq̃ dicturꝰ ē q ad defunctos ēt ptineat qd ait: Uigilate: ne cũ vene. repē. iue. vos dormiētes. Cur itaqz oibꝰ dicit q ad eos solos ptineat: q tunc erũt nisi qz ad oēs ptinet quo dixi: Tũc. n. vnicuiqz veniet dies ille cũ venerit eiꝰ dies. vt talꝰ hĩc exeat q̃lis ē iudicãdꝰ illo die: ac p hoc vigilare dz ois xpianꝰ: ne iparatũ eũ iueniat dñi aduētꝰ: Imparatũ aũt iueniet dies ille quē imparatum iuenerit vite huius vltimus dies.

CAP. XIIII.

Erat ãt pascha τ azima post biduũ τ q̃rebant summi sacerdotes τ scribe quõ eum dolo tenerent τ occiderent. Dicebant enim: Non in die festo: ne forte tumultꝰ fieret in pplo.

HIERO. Nũc aspgamꝰ librũ nrz de sanguiē: τ limia domoꝶ: τ funē coccieũ circũdemꝰ domui orōnis nre: τ coccī in manu nra. vt τ q̃re ligemina vaccã ruffam. et i valle occisam enarrare possimꝰ. De xpi. n. occisiōe narraturꝰ euãgelista pmittit: Erat ãt pascha τ azima post biduũ. BEDA. Pascha qdē hebraice dr phase: nō a passiōe vt plerīqz arbitrant: sz a trãsitu noiat: eo q exterminator vidēs sanguiē i foribꝰ israelitaꝶ ptrãsierit nec pcusserit eos: vl ipe dñs pbēs auxiliũ pplo suo desup ãbulauit. HIERO. Uel pascha trãsitꝰ iterptat. phase vo imolatio. De imolatiōe agni τ trãsitu ppli p mare vel p egyptũ. Prefigurat ãt passio xpi τ redēptio ppli de iferno: qñ nos post biduũ visitat. i. plenissima luna etate xpi pfecta: vt nec cũ aliq̃ pte tenebrosa carnes agni imaculati q tollit peccata mũdi i vna domo q̃ est ecclia catholica: calciati charitate: τ armati vtute comedamus. BEDA. Hoc ãt iuxta veteris instri scripturã inter pascha τ azia distat: q pascha ipe solꝰ dies appellat: i q agnꝰ occidebat ad vesparz: h ē. xiiij. lu. a mēsis primi. xv. ãt luna qñ egressũ ē d egypto succedebat festiuitas azimoꝶ: q̃ septē diebus. i. vsqz ad. xxi. diē euisdē mēsis ad vesparz ē statuta solēnitas. veꝶ euãgeliste idifferēter τ diē azimoꝶ p pascha: τ p diebꝰ azimoꝶ pascha ponere solēt. vñ τ marcꝰ h dicit. Erat aũt pascha τ azima post biduũ: qz τ pasche dies i azimis panibꝰ ē celebrari pceptꝰ: τ nos q̃si pascha ppetuũ faciētes: sp ex h mũdo trãsire pcipimur. HIERO. A pncipibus aũt egressa ē iniqtas i babylone: q tēpluz τ vasa τ se purificare sz legē ad esum agni debuerãt. vñ seqt: Et q̃re. sum. sacer. τ scri. quõ eũ dolo tene. τ occiderēt. Occiso ãt capite totum corpꝰ inerme efficit. vñ miseri faciũt q caput mouni: Uitãt ãt diē festũ q euenit illis: nō. n. ē festiuitas his q vitaz τ misericordiã pdid erũt: vñ seqt: Dicebãt ãt: Nō in die festo ne forte tumultꝰ fieret i pplo. BEDA. Nō qdē metuētes seditōez vt simplex smo demōstrat: sz cauentes ne auxilio ppli de suis manibꝰ tolleret. THEOPHI. Ipse tamen christus tempus sibi constituerat passionis: voluit. n. i paschate crucifigi: qz ipse verum erat pascha.

Et cũ eēt bethanie in domo symonis leprosi: τ recũberet: venit mlier habēs alabastꝶ vnguēti nardi spicati pciosi: τ fracto alabastro effudit sup caput eiꝰ. Erãt ãt qdã idigne ferētes itra semetipsos: τ dicētes: Ut qd pditio ista vnguenti fcã ē: Poterat. n. vnguētũ istd venũdari plusq̃ trecentis denarijs: τ dari paupibus. Et fremebant in eaz. Jesus aũt dixit: Sinite eã. Quid illi molesti estis: Bonum opus operata ē in me.

Semper enim pauperes habetis vobiscum: ɀ cum volueritis potestis illis benefacere: me aūt non semper habebitis. Quod habuit hec fecit: preuenit vngere corpus meum in sepulturam. Amen dico vobis: vbicūqȝ predicatum fuerit euangelium istud in vniuerso mundo: ɀ ꝙ fecit hec narrabitur in memoriam eius.

BEDA. Passurus dñs ꝓ toto mūdo ɀ vniuersas natōes sub sanguie redēptur⁹: morat̃ i bethania.i.i domo obediente. vñ dicit̃: Et cū eēt he. i do. si. lepro. ɀ recū. venit mulier. HIERO. Dinul⁹.n. fuoꝝ semꝑ ad lectū suū redit.i. fili⁹ patri obediens vsqȝ ad mortem: a nobis obedientiā petit. BEDA. Dic̃ aūt: Simōis leprosi nō ꝙ leprosus illo tpe ꝑmaneret: sȝ ꝙ antea leprosus: postea a saluatore mūdatus est noie pristino permanente: vt virtus curantis appareat. THEOPHI. Quāuis āt q̃tuor euāgeliste vnguētū mulieris ɔmemorarēt: nō ē tñ vna: sȝ due. vna gdē q̄ describit a ioanne: q̄ soror ē laçari: q̄. s. ante sex dies pasche vnxit pedes iesu: alia v̓o q̄ a reliqs trib⁹ euāgelistis dscribit̃. Adhuc sȝ si attēdas: īuenies has tres eē. A ioāne.n. vna dscribit̃. altera v̓o a Luca: a duob⁹ vero reliqs altera. Que.n. a luca describit̃ meretrix eē dr̃: ī medio ꝑdicatōis tpe ad iesuȝ venisse. Hec v̓o q̄ a mattheo ɀ marco describit̃: dr̃ i tpe passionis venisse nō ɔfitētē se peccatricez. AVGU. de cō. euan. Ego āt nihil aliud itelligēdū arbitror: nisi ꝙ nō aliā gdē fuisse mulierē: q̄ peccatrix tūc accessit a pedes iesu. sȝ eādem mariā bis hoc fecisse: semel. s. qd̓ lucas narrauit cū ꝑmo accedēs cū hūilitate ɀ lachrymis: meruit pctōꝝ remissionez. Nā ɀ hͦ ioānes ɔmemorauit: cuȝ de laçaro resuscitādo cepisset loq̄: ātēq̄ȝ vēiret i bethaniā dicens: Maria āt erat q̄ vnxit dñȝ vnguento: ɀ extersit pedes ei⁹ capillis suis: cui⁹ frater laçar⁹ ifirmabat̃. Qd̓ āt i bethāia rursus fec: aliud ē qd̓ ad luce narratōez nō ꝑtinet: sȝ pariter narrat a reliqs trib⁹. Qd̓ ğ matthe⁹ ɀ marc⁹ caput dñi vnguēto illa ꝑfusū dicūt: Joānes āt pedes: accipiam⁹ nō solū caput: sȝ ēt pedes domini ꝑfudisse mulierē: nisi forte qm̄ marcus fracto alabastro ꝑfusū caput ɔmemorat: tā q̄sqȝ calūniosus ē: vt i vase fracto neget aliqd remāere potuisse vnde ēt pedes domini ꝑfunderet. Sȝ religiosi⁹ ɔtēdet aliqs nō ita fractuȝ eē: vt totū effunderet: vel prius accipiat ꝑfusos pedes: antēq̄ȝ illud fractū eēt: vt i itegro remāeret. vñ ēt caput ꝑfūderet̃. BEDA. Est aūt alabastrum gen⁹ marmoris candidi: varijs coloꝝ⁹ itercincti: qd̓ ad vasa vnguētaria cauare solent: eo ꝙ optime suare ea icorrupta dicat̃. Nard⁹ v̓o ē frutex aromaticus grādi vt aiūt ɀ crassa radice: sȝ breui ac nigra fragiliq̄ȝ. Quāuis āt pinguis sit tñ redolet vt cypressus aspo sapore: folio puo dēsoq̄ȝ: cui⁹ cacumia i aristas se spargūt: ideoq̄ȝ gemina dote pigmētarij nardi spicas ac folia celebrāt. Et hͦ ē qd̓ ait marc⁹: Vnguēti nardi spicati p̄ciosi. vȝ vnguētū illd̓ qd̓ attulit maria dño: nō solū de radice cōfectū ē nardi: veꝝ ēt quo p̄ciosi⁹ eēt: spicaꝝ quoqȝ filioꝝ ei⁹ adiectiōe odor ac virtutis ill⁹ erat accumulata grã. THEOPHI. Ul' sic i greco dr̃: Nardi pistici. i. fidelis: eo ꝙ vnguētū nardi erat absq̄ dolo cū fide ɔfectū. AVGU. De cō. euā. Pōt āt videri ɔtrariū ꝙ matthe⁹ ɀ marc⁹ posteaq̄ȝ dixerūt: pascha ɀ biduū. deide cōmemorauerūt ꝙ erat iesus in bethania: vbi de illo p̄cioso vnguēto dr̃. Joānes aūt añ sex dies pasche dic iesuȝ venisse in bethaniā: de eodē vnguēto narraturus. Sȝ q ita mouent̃: nō itelligunt mattheū ɀ marcū illud qd̓ in bethania de vnguēto factū erat: nō post illā ꝑdicationē de biduo sȝ adhuc cū sex dies eēnt añ pascha recapitulādo posuisse. HIERO. Mystice aūt simon leprosus mūdū ifidelem ꝑrius: ɀ postea fidelē significat. mulier āt cū alabastro ecclesiā: q̄ fidē: q̄ dic̃: Nard⁹ mea dedit odorē suū. Pistica nardus dr̃. i. mystica ɀ p̄ciosa. Dom⁹ ipleta odore celū ɀ terra ē. Fractū alabastrū: carnale dsideriū ē: qd̓ frāgit̃ ad caput ex quo oē corp⁹ cōpaginatū ē. recūbēte ipso. i. humiliāte se: vt cū tāgeret fides peccatricis: q̄ de pedib⁹ ascēdit ad caput: ɀ ad pedes a capite descēdit ꝑ fidē. i. ad xp̄m ɀ ad mēbra ei⁹. Seq̄t̃: Erat aūt gdā idig. ferē. itra semetip. dicē. vt gd ꝑdi. ista: per synodochen dr̃ vn⁹ ꝓ mltis: ɀ multi ꝓ vno. Per dit⁹.n. iudas de salute ꝑditionem inuenit: ɀ i vite fructifera mortis laqueus nascit̃. Sub p̄textu aūt auaritie mysterium fidei laq̄t̃. Eteni nr̃a fides trecētis emit̃ denarijs in decez sensib⁹: iterioꝝ⁹. s. ɀ exteriorib⁹. s. ꝑ corp⁹ ɀ aiam ɀ spiritū triplicatis. BEDA. Qꝫ aūt dicit: Et fremuerūt in eā: neq̄ ꝗ dēm⁹ de diligētib⁹ xp̄m apostolis dictū credere: sȝ de iuda poti⁹ sub numero plurali. THEOPHI. Uel ɔueniēter vt inui ꝙ discipuli plures mulierē arguerūt: eo ꝙ sepe xp̄m audierāt de elemosyna docētē. Judas v̓o nō eadē itētione idigne tulit: sȝ ꝑꝑ amorē pecunie ɀ turpe lucruȝ: vñ ɀ ioānes ipsiȝ solū ɔmemorat tāq̄ȝ fraudulēta itētiōe mulierē arguētē. Dicit aūt: Et fre. in eā. i. molesti erant ei exprobrātes ɀ iniurias iferētes. Arguit āt dñs discipulos eo ꝙ desideriū ipediūt mulieris vñ seq̄t̃: Jesus āt dixit: Sinite eā qd illi molesti estis. Postq̄ȝ eni mun⁹ obtulerat: illaȝ ꝑ obprobria ꝑuertebāt. ORIGE. sup mat. Doluerūt.n. de ꝑditiōe vnguēti: qd̓ poterat venūdari multo p̄cio ɀ dari pauꝑibus. tñ nō debat fieri hoc: q: ɔueiēs erat vt sup caput xp̄i funderet̃ sancta ɀ decēti ifusiōe. vñ seq̄t̃. Bonū op⁹ opata ē in me. Usqȝ adeo aūt efficax ē laus bni⁹ opis boni: vt exhortet̃ nos oēs odoriferis ɀ p̄ciosis opibus iplere dñi caput: vt de nobis dicat̃: Qꝫ bonū op⁹ fecim⁹ sup caput xp̄i: q: semper gdē habem⁹ q̄ȝdiu in hac vita sum⁹ paupes nobiscū ɀ opus habētes cura eoꝝ q ꝓfecerūt in verbo ɀ diuites facti sunt in sapia dei. Nō aūt possunt sufficere vt semꝑ diebus ɀ noctibus habeāt secū filiū dei. i. verbū ɀ sapiam dei. Seq̄t̃.n. Sēp.n. paupes hēbitis vobiscū: ɀ cū volueritis potestis ill' benefacere: me aūt nō semꝑ hēbitis. BEDA. Mihi gdē videt̃ in hoc loco de presentia corpali locut⁹: ꝙ nequaq̄ȝ cū eis ita futurus sit post resurrectionē q̄uo tunc in oī cōuictu ɀ familiaritate. HIERO. Dicit ēn: Bonū opus opata est in me: q: q credit in deū: reputat̃ ei ad iustitiā. Aliud est.n. credere ei: ɀ aliud credere in eū: idest totū eycere te in illū. Seq̄tur: Qd̓ habuit. i. qd̓ potuit hoc fecit: preuenit vngere corp⁹ meū in sepulturā. BEDA. Quasi diceret: Uos putatis ꝑditionē eē vnguenti: officiū sepulture est. THEOPHI. Preuenit.n. q̄si a deo ducta vngere corpus meuȝ in signū sepulture future: in quo ꝓditorē cōfundit: ac si ei diceret. Qua cōscientia mulierē cōfundis q i sepulturā corp⁹ meū vngit: teipsuȝ vero nō ɔfundis q me in mortē trades? Prophetiçat aūt dñs cōsequēter duas ꝓphetias. s. ꝙ euāgeliū eius predicabit̃ in vniuerso mūdo: ɀ ꝙ opus mulieris laudabit̃. vñ seq̄tur: Amē dico vobis vbicūq̄ȝ predicatum fu. ɀc. BEDA. Notandū aūt ꝙ sic maria gloriā adepta ē in toto orbe de obseqo qd̓ dño exhibuit: ita ecōuerso ille q obsequio eius detrahere non timuit: longe lateqȝ infamatus est. sed dominus bonuȝ laude digna remunerans: futuras impij contumelias tacendo preterijt.

Et iudas schariotes vnus de duodecim abijt ad sūmos sacerdotes: vt ꝓderet eū illis. Qui audientes gauisi sunt: ɀ ꝓmiserūt ei pecuniā se daturos. Et q̄rebat q̄uo illuȝ opportune traderet.

BEDA. Infelix iudas damnuȝ quod ex effusiōe vnguēti fecisse credebat: vult magistri precio compensare: vnde dicit̃: Et iu. sca. vnus de duo. abijt ad sum. sa. vt ꝓderet eum illis. CHRY. in ser. de pas. Quid mihi eius patriā dicis vtinam ipsum quoqȝ nescire licuisset. Sȝ alter erat discipulus qui iudas Jacobi çelotes vocabatur: ɀ ne appellatio

ne cognominis fiat cõfusio psonarum: ppterea hunc ab illo separauit. Nõ aũt dixit: Judas pditor. vt doceat detractationes nescire & accusationes declinare. Cũ aũt dicit Unus de .xij. auget detestabilitatẽ pditoris nam & alij discipuli erãt; qui fuerant numero .lxx. sed illi non intimi: nõ tanta confidentia sociati sunt: isti autem .xij. fuerunt cõprobati. hec erat caterua legalis de q̃ proditor malignus exiuit. HIERO. Unus tamẽ erat de .xij. numero nõ vnus merito: vnus corpore: nõ vnus aĩo. Abijt aũt ad pncipes postq̃ exijt & intrauit in eũ sathanas: vnũquodq; aĩal ad simile sibi iungit. BEDA. Cum aũt dixit: Abijt. ostedit eũ nõ a pncipibus inuitatũ: nõ vlla necessitate cõstrictum: sed sponte ppria scelerate mentis inijsse consilium. THEOPHI. Dicit aũt vt pderet eũ illis. i. vt annunciaret illis quãdo solus existeret. Timebãt aũt i eũ irruere quãdo docebat ppter turbã. HIERO. Promittit aũt se tradere vt magister eius dyabolus ante dicebat Tibi dabo ptãtẽ hanc vniuersam. Seq̃: Qui audiẽtes gauisi sunt: & pmi. ei pecu. se da. Promittũt qdẽ pecuniã: & amittũt vitã quã ipse recipit cũ vitã amittit. CHRY. in ser. de pas. O dementiã: imo cupiditatẽ pditoris. cũcta. n. mala cupiditas pperauit: Nã cupiditas captas aĩos retinet: & oibus nodis alligatas cõstringit: & rerum obliuionẽ imponit. & alienatõnẽ mẽtis ostẽdit. Ab hac iudas captus cupiditatis insania. conuersationis mense. discipulatus: admonitõis suasionis oblitus ẽ. Nã seq̃: Et q̃rebat quõ eũ opportune traderet. HIERO. Sz opportunitas doli numq̃ inuenitur: vt non vindicetur hic aut illic. BEDA. Multi hodie scelus iude q dominum ac magistrum deumq; suũ pecunia vendiderit: velut immane & nephariũ exhorrẽt: nec tamẽ cauẽt. nam cũ p muneribus charitatis & veritatis iura spernunt: deum qui est charitas & veritas produnt.

¶ Et primo die azimorum quãdo pascha imolabãt dicunt ei discipuli: Quo vis eamus & paremus tibi vt manduces pascha? Et mittit duos ex discipulis suis: & dicit eis: Ite i ciuitatẽ: & occurret vobis homo lagenam aque baiulans. Sequimini eum: & quocunq; introierit dicite dño domus q: magister dicit: Ubi ẽ refectio mea: vbi pascha cũ discipulis meis manducem? Et ipse vobis demõstrabit cenaculũ grãde stratum: & illic parate nobis. Et abierunt discipuli eius: & venerũt i ciuitatẽ: & inuenerũt sicut dixerat illis: & parauerũt pascha.

CHRY. in sermone de pas. Cũ iudas de traditiõe tractabat. alij discipuli sũt de pparatiõe pasche solliciti. vñ dr: Et primo die azi. qñ pascha im. di. ei disci. Quo vis eamus & paremus tibi cõ. pascha? BEDA. Primũ diẽ azimorum .xiiij. diez primi mẽsis appellat qñ fermẽto abiecto imolare. agnũ occidere solebãt ad vesperã: qd exponẽs apostolus ait: Pascha nostrũ imolatus ẽ xps. q licz die sequẽti. i. .xv. luna sit crucifixus attñ nocte q̃ agnus imolabat: & corporis sanguinisq; sui tradens mysteria celebranda & a iudeis tẽtus ac ligatus: ipsius imolatõis: hoc ẽ passiõis sue sacrauit exordiũ. HIERO. Azima vero q cũ amaritudie. i. lactucis agrestibus mãducant: redẽptio nra ẽ: amaritudo vo passio dñi. THEOPHI. Ex hoc aũt q dicũt discipuli: Quo vis eamus? manifeste vr q xps hospitiũ aliqd nõ hẽbat: sz neq; discipuli pprias domos: si enim habuissent duxissent eũ ad illas. HIERO. Dicũt ẽt. Quo vis eamus? vt cũ volũtate dei dirigamus gressus nros. Dñs aũt indicat cũ quo manducat pascha: & more suo mittit duos. qd supra exposuimus. vñ seq̃: Et mittit du. ex disci. suis & di. eis. Ite in ciui. THEOPHI. Mittit qdẽ ex discipulis suis petrũ. s. & ioãnẽ vt lucas dic ad ignotũ hominẽ: innuẽs ex hoc q posset nõ pati. Nã q mentem ignoti mouit vt ipsos reciperet: qd nõ operaret in alijs? Dat ẽt eis signũ vt domũ. s. inuenirẽt cũ subdit: Et occurret vobis ho. la. aq. baiulãs. AUGU. de cõ. euã. Marcus lagenã dicit quã lucas amphorã: alle vasis genus iste modũ significauit: vterq; veritatẽ sn̄ie custodiuit. BEDA. Judiciũ ãt pñtie diuinitatis ẽ q cũ discipulis loquẽs qd alibi futurũ sit nouit. vñ seq̃: Et abi. disci. eius & ve. in ciui. & inue. sic dixit illis & pa. pa. CHRY. in ser. de pas. Nõ illud qd nr̃m: sz iterum iudeorum: illud ãt qd nr̃m ẽ nõ solũ cõstituit: sz ipse factus ẽ pascha. Sz cur illud mãducauit? qz factus ẽ sub lege: vt eos qui sub lege erãt redimeret: & ipse legi requiẽ daret: & vt nemo diceret: ideo eã euacuauerit: qz eã iplere vt molestã & arduã nõ valuit: ipse prius eã cõpleuit: & sic fecit eã requiescere. HIERO. Mystice aũt ciuitas ecclesia ẽ: que muro fidei cingitur. homo occurrens populus primitiuus est: amphora aque lex littere. BEDA. Uel aqua: lauacrũ grẽ: lagena fragilitatem designat corporum p quos eadem erat gratia mundo monstranda. THEOPHI. Lagenã aque portat qui baptizatus est. qui aũt baptisma baiulat: venit ad requiẽ sm rõnez viuẽs: sicut in domo requie potitur. vnde subdit: Sequimini eum. HIERO. Qui s. ducit i altũ vbi est refectio christi. Dominus domus petrus aplũs est: cui dñs domũ suã credidit: vt sit vna fides sub vno pastore. Cenaculũ grande ecclesia magna est: in q̃ narrat nomen dñi strata varietate virtutum & linguarum. BEDA. Uel cenaculum magnum spiritualis lex est: q̃ de angustijs lr̃e egrediens & sublimi loco. i. in alto mẽtis solario recipit saluatorẽ. Cõsulte aũt sine aq baiulantis ue dñi domus sunt ptermissa vocabula vt oibus verum pascha celebrare volẽtibus: hac est christi sacramẽtis imbutis: cumq; sue mentis hospitio suscipere querentibus: facultas dãda signet. THEOPHI. Uel dñs domus intellectus est: ostẽdit cenaculũ grãde. i. altitudinẽ itelligentiarum. qd stratum sit: tñ nihil hz vaneglorie & tumoris. sed sternit & planũ fit humilitate. Ibi aũt. i. in tali mẽte pascha christo paratur a petro. s. & ioanne. i. ab actione & contemplatione.

¶ Uespere aũt facto: venit cum duodecim. Et discũbentibus eis & mãducãtibus ait iesus: Amẽ dico vobis: qz vnus ex vobis tradet me qui mãducat mecũ. At illi ceperunt cõtristari & dicere ei singulatim. Nunqd ego? Qui ait illis: Unus ex duodecim q intingit mecũ manũ in catino. Et filius quidem hois vadit: sicut scriptũ est de eo. Ue aũt hoi illi: per quẽ filius hominis tradetur. Bonum erat ei si non esset natus homo ille.

BEDA. Dñs q de sua passione pdixerat ẽt de proditore pdicit: dans locũ pnie. vt cum itellexisset sciri cogitationes suas peniteret eũ facti sui. vñ dr: Uespe aũt fac. ve. cũ .xij. & discũ. eis & man. ait iesus: Amen dico vobis qz vnus ex vobis me tradet q manducat meũ. CHRY. in ser. de pas. Ubi pz q nõ apte eum oibus publicabat: ne ipudentiore eũ faceret: nec ẽt penitus silentio pteribat: ne celari arbitrans audacter ad pditionem pperaret. THEOPHI. Sed quõ discũbentes cenabãt. cũ lex pcipet: q stãtes erecti deberẽt pascha comedere? Probabile aũt ẽ prius eos adimplesse pascha legale deide discubuisse: icipiẽte eo pprium tradere pascha. HIERO. Uespa aũt diei: vesperã idicat mundi. Circa vndecimã nãq; horã veniũt nouissimi. qui primi denariũ eterne vite accipiũt. Oẽs igit discipuli tanguntur a dño: vt fiat armonia cithare: oẽs nerui bñ suspensi cõsonam voce rñdent. Nã seq̃: At illi ceperũt cõtristari. & dicere ei singulatim: Nunqd ego? Unus aũt remissius & pecunie amore madefactus dixit: Nunqd ego sum rabi? sicut in mattheo legit. THEOPHI. Ceperũt aũt alij discipuli cõtristari propter dñi verbum. Nam & si extra hanc existerent passio-

nem: magis tñ credũt illi q oĩuz nouit corda q̃3 sibi. Seqr: Qui at illis: vn⁹ ex duodeci: q itingit mecũ manũ i catino.
BEDA: Judas. s. q ceteris ɔtristatis ⁊ retrahẽtib⁹ manũ cũ magistro manũ mittit ĩ catinũ. Et q2 pius dixerat: Unus ex vob me tradet. pseuerat pditor i malo: mãifesti⁹ arguit: ⁊ tamẽ nomẽ ppriũ nõ designat. HIERO. Dicit at: Un⁹ de duodeci. q̃si ab eis sepat⁹: sepat. n. seorsũ lup⁹ ouẽ quaz capit. Ouis q de ouili egredit: lupi morsib⁹ pz: Judas at nec pmo nec secũdo correpi⁹ a pditõe retrahit pedez. vñ pena pdicit: vt quẽ pudor nõ vicerat corrigat denũciata supplicia. ⁊ h̃ ẽ qd̃ subdit: Et fili⁹ qdẽ ho. va. sicut scriptũ ẽ de eo.
THEOPHI. Per h̃ qd̃ dr̃ Uadit: oñdit q mors xp̃i fuit volũtaria ⁊ nõ necẽia. HIERO. Sz q2 multi bonũ vt iudas faciũt: sz oĩno illis nõ pficit: recte subdit: Ue at ho. illi p quẽ fi. ho. tradet. BEDA. Sz ⁊ hodie quoqz ⁊ i sempiternũ ve illi homini: q ad mẽsaz dñi malign⁹ accedit. Etenĩ ille i exẽplũ iude filiũ hoĩs tradit: nõ qdẽ iudeis peccãtoribus: sz tñ peccatorib⁹ mẽbris suis. Seqr: Bonũ erat ei: si nõ eẽt nat⁹ hõ ille. HIERO. Scilicet itimo lorẽs vtero m̃r̃ no: meli⁹. n. ẽ nõ eẽ: q̃3 ad tormẽta eẽ. THEOPHI. Quãtũ n. ex fine meli⁹ fuisz ei q eẽt si nõ pditor existeret: n. a de⁹ factis ipsz ad opera bona: sz pastq̃3 ad tantã deuenit maliciaz melius fuisset ei si natus non fuisset.

¶ Et manducantibus illis: accepit iesus panez: ⁊ bñdicens fregit: ⁊ dedit eis: ⁊ ait: sumite: hoc ẽ corpus meuz. Et accepto calice gratias agẽs dedit eis. Et biberũt ex illo omnes. Et ait illis. Hic ẽ sanguis meus noui testamenti: q pro multis effundetur. Amen dico vobis q iam non bibam de genimine vitis: vsqz in diem illum cum illud bibam nouum in regno dei.

BEDA: Finitis pasche veteris solẽnijs trãsit ad nouum vt. s. pro carne agni ac sanguine. sui corporis sanguinisqz sacramentum substitueret. vnde dr̃: Et man. ill. acce. iesus panẽ. vt. s. ipz se esse mõstraret: cui iurauit dominus: Tu es sacerdos in eternũ s̃m ordinẽ malchisedech. Seqr̃: Et benedix. THEOPHI. Idest gr̃as agens fregit: qd̃ ⁊ nos facimus orõnes supaddẽtes. BEDA: Frãgit etiã ipe panem quẽ discipulis porrigit: vt ostẽdat corporis sui fractõem non absqz sua spõte vl' pcuratõe futurã: quẽ etiã bñdixit: q2 naturã humanã quã passurus assumpsit: ipe vna cum patre ⁊ spũsctõ grã diuine v̓tutis ipleuit. Bñdixit panẽ ac fregit: q2 hoiez assumptũ ita morti subdere dignat⁹ ẽ: vt ei diuine imortalitatis iesse potẽtiã demõstraret: Jdq̃ veloci⁹ eum a morte resuscitãdũ eẽ doceret. Seqr̃. Et dedit eis ⁊ ait: Sumite: h̃ ẽ corp⁹ meũ. THEO. Hoc. s. qd̃ nũc do: ⁊ qd̃ nunc sumitis: Nõ aũt panis figura tm̃ corporis xp̃i ẽ: sz i ppriũ xp̃i corp⁹ trãsmutat. nã dñs ait: Panis quẽ ego dab'o caro mea ẽ. sz tñ caro xp̃i nõ vr̃ pp nr̃az ĩfirmitatẽ panis. n. ⁊ vinũ de nr̃a ɔsuetudie ẽ: si v̓o carnẽ ⁊ sãguinẽ cerneremꝰ: sumere nõ sustinerem⁹. pp h̃ dñs nr̃e ĩfirmitati ɔdescẽdẽs: spẽs panis ⁊ vini ɔseruat: sz panẽ ⁊ viniũ i veritatẽ ɔuertit carnis ⁊ sanguis. CHRY. in ser. de pas. Et nũc ẽt ille p̃sto ẽ xp̃s: q illã ornauit mẽsaz: ipse istã quoqz ɔsecrat. Nõ. n. hõ ẽ q pposita corp⁹ xp̃i facit ⁊ sanguinẽ: sz ille q p nobis crucifixus est xp̃s. Sacerdotis ore v̓ba pferunt̃: ⁊ dei virtute cõsecrãt̃ ⁊ grã: h̃ verbo qd̃ dicit. Hoc ẽ corp⁹ meũ. pposita ɔsecrant̃: ⁊ sic illa vox q̃ dicit. Crescite ⁊ m̃tiplicamini ⁊ replete terrã semel qdẽ dcã ẽ: sz oĩ tpe sentit effectũ ad gnãtionẽ opante natura: ita ⁊ vox ista semel qdẽ dcã ẽ sz p oẽs mẽsas ecclie vsqz in hodiernũ diẽ ⁊ vsqz ad ei⁹ aduẽtũ p̃stat sacrificio firmitatẽ. HIERO. Mystice aũt in pane transfigurat dñs corp⁹ suũ: qd̃ ẽ ecclesia p̃ns: q̃ accipit in fide: bñdicit in numero: frãgit i passionib⁹: dat i exẽplis: sumit in doctrinis: format in sanguinẽ suũ in calice vino ⁊ aq̃ ɔmixtũ: vt alio purgemur a culpis. alio redimamur a penis. Sãguie nãqz agni siuãt dom⁹ a pcussiõe angeli. ⁊ aq̃ maris rub: i extiguũt inimici: q̃ sunt mysteria ecclie xp̃i. Un̄ seqr̃. Et acce. ca. gr̃as agẽs de eis. Gr̃a. n. ⁊ non meritis saluati sumus a deo:
GREGO. y. mora. Cuz appropinq̃ret ẽt passiõi accepto pane gr̃as egisse phibet̃. gr̃as itaqz egit q flagella aliene iniq̃tatis suscepit: ⁊ q nil pcussiõe dignũ exhibuit humiliter i passiõe bñdicit: vt hic oñdat qd̃ vnusq̃sqz in flagello culpe facere dẽat: si ipse eq̃nimiter flagella culpe portat aliene. vt hic ẽt oñdat qd̃ i correctiõe faciat subdit⁹: si in flagello posit⁹ p̃ri gr̃as egit eq̃lis. BEDA. Q2 ⁊ nos in xp̃o ⁊ in nobis xp̃m manere oz. vinũ dñici calicis aq̃ miscet̃. Attestante. n. ioãne aq̃ ppl'i sunt: ⁊ neqz aquã solã nz solũ vinũ cuiq̃3 offerre: ne talis oblatio caput a mẽbris secernẽdum eẽ significet: ⁊ vel xp̃m sine nostre redẽptõis amore pati potuisse: vel nos sine illi⁹ passiõe saluari ac pati posse offerri ɔting at. Seqr̃ Et biberũt ex illo oẽs. HIERO. Ebrietas felix. saticias salutaris: q̃ quãto copiosi⁹ sumit̃. tãto sobrietatẽ mẽtis donare dignat̃. THEOPHI. Quidã aũt dicũt iudã mysterio⁊ nõ fuisse pticipẽ: sz q exiuerit anteq̃3 dñs mysteria largiret̃. Aly ẽt dicũt q illi tradidit de illo mysterio. CHRY. in ser. de pas. Christ⁹. n. sanguinẽ ei q eũ vendidit offerebat: vt hẽret remissionẽ pctõ⁊: si tñ impi⁹ existere noluisset. HIERO. Bibit ergo iudas: sz non saturatus nec siti extigũt ignis eterni: q2 in igne sumit mysteria xp̃i: cui⁹ sacrificiũ nõ emũdat. sz eos cogitatio isipiẽs pduc ad culpas: q se cenosis crudelitatis fetoribus miscuerunt.
CHRY. in ser. de pas. Nullus ergo sit iudas in dñi mensa. hoc sacrificiũ cib⁹ spũalis est: nã sicut corporalis cibus cũ vẽtrẽ inuenerit aduersis humoribus occupari amplius ledit: ita est ⁊ iste spiritualis cibus si aliquẽ reperit malignitate pollutũ: magis eũ pdit nõ sua natura: sz accipientis vitio. Pura igit̃ sit mens in oĩbus pura cogitatio: q2 ⁊ sacrificium purũ est. Seqtur Et Ait illis: hic est san. me⁹ noui testamẽti. BEDA. Hoc ad distinctionẽ respicit veteris testamẽti qd̃ hirco⁊ ⁊ vitulo⁊ est sangnie dedicatũ dicente iter aspgẽdũ legislatore. h̃ ẽ sanguis testamẽti qd̃ mãdauit ad nos deus. Seqtur: Qui pro mul. effundet̃. HIERO. Non enim oẽs emundat. Sequitur: Amẽ dico vobis q iã non bi. de geni. vi. vsqz in diem illum cum illud bi. no. in regno dei. THEOPHI. Quasi diceret. Non bibam de vino vsqz ad resurrectionem: regnũ enĩ resurrectionẽ vocat: quasi tunc regnauerit cõtra mortez. Post resurrectionem vero bibit cũ discipulis. ⁊ comedit ostendens q idem ipse esset q passus est: Nouũ aũt bibit illud. i. nouo quodãmõ ⁊ alieno: Non enĩ corpus habebat passibile indigens cibo: sz imortale ⁊ incorruptibile. Intelligendum est autem ⁊ sic: Uitis est ipse dominus genimen vitis mysteria ⁊ itellect⁹ occultus quẽ ipse generat: qui docet hoiem scientiaz. In regno autem dei. i. in futuro seculo bibet cum suis discipulis mysteria ⁊ sapientiaz: noua quedam nos docens: ⁊ reuelãs que nunc occultat. BEDA. Uel aliter: Uitez siue vineã domini appellatam esse synagogam esaias testatur dicens: Uinea domini sabaoth domus israel est. Iturus ergo dñs ad passionem ait: Jam non bibam de ge. vi. ac si aperte dicat: Nõ vltra carnalibus synagoge cerimonijs delectabor: in quibus ẽt ista paschalis agni sacra locũ tenuere pcipuũ. Aderit enĩ tẽpus mee resurrectionis: aderit dies illa cũ in regno dei positus. i. gloria vite imortalis sublimatus: de salute eiusdẽ populi fonte gratie spiritualis regenerãt vobis cum gaudio pfundar. HIERO. Considerandum autem q hic dominus mutat tñ sacrificium: sed non mutat tempus: vt nos nunq̃3 cenã dñi ante quartãdecimã lunã faciamus: q facit in. xiiij. resurrectionẽ in. xi. luna cenaz domini faciet: qd̃ nunq̃3 in veteri testamẽto nec in nouo factuz est.

¶ Et hymno dicto: exierūt in montē oliuar. Et ait eis iesus: Oēs scādalizabimini i nocte ista: q2 scriptū ē: percutiā pastorē ꝛ dispergent oues. Sed postq̄ resurrexero precedam vos i galileam: Petrus aūt ait illi: Etsi oēs scādalizati fuerit: sed nō ego. Et ait illi iesus: Amē dico tibi: q2 tu hodie in nocte hac priusq̄ gall⁹ vocē bis dederit: ter me es negaturus. At ille amplius loq̄batur. Et si oportuerit me simul commori tibi: nō te negabo. Similiter autem ꝛ omnes dicebāt.

HYLA. Sicut grās egerūt anteq̄ biberēt: ita etiā grās agūt ꝛ postq̄ biberūt. vn̄ dr̄. Et hymno dicto ex. i mon. oli. vt. s. edificat: ꝛ ante cibū: ꝛ post cibū grāꝝ reddere actiões. HIERO. Hymnū. n. dicit laudē dn̄i vt ē i psalmo: Edēt pau. ꝛ sa. ꝛ lau. domi. q req. eū. Et adorauerūt ꝛ mādueauerūt oēs pingues terre. THEOPHI. Simul etiā ꝛ hic ondit qd̄ amplectibile erat sibi ꝓ nobis mori. q2 cū tradendus erat deū laudare dignat⁹ ē. Docet ēt nos cū i āgustias icidamus ꝓpter multoꝝ salutē nō ↄtristari: s3 deo grās agere: q i nostra tribulatōe opaẗ multoꝝ salutē. BEDA: Pōt etiā hymnus ille ītelligi quē dn̄s s3 Joānē patri grās agēs decantabat: in quo ꝛ ꝓ seipso ꝛ ꝓ discipulis: ꝛ ꝓ eis q ꝑ vbū ipoꝝ credituri erant eleuatis sursum oculis precabatur.

THEOPHI. Exiuit āt i mōtē: vt ad eū solitariū existētē: exeuntes ip3 caperēt absq3 tumultu. Si. n. accessissent cū i ciuitate mācbat forte fuisset multitudo populi conturbata. ꝛ tunc manifeste occasionē inimici captantes viderētur ip3 iuste iterficere tāq̄ populū concitantē. BEDA: Pulchre ēt dn̄s discipulos sacramētis ībutos i mōtē educit oliuaꝝ: vt typice designet nos ꝑ acceptionē sacramētoꝝ ad altiora vtutū dona ꝛ charismata sanctispūs: qbus i corde ꝑungamur ascēdere debere. HIERO. In monte etiā oliueti iesus tenet: vn̄ ad celos ascendit: vt nos sciamus q2 inde ascendimus ad celos vnde vigilam⁹ ꝛ oram⁹ ꝛ ligamur: nec repugnamus i terra. BEDA: Predicit aūt dominus discipulis qd passuri sunt: vt cū passi fuerit: nō desperēt salutē s3 agētes penitētiā liberēẗ. vn̄ seq̄ẗ. Et ait illis iesus Omnes scādalizabimini i me i nocte ista. HIERO. Oēs qdē cadūt: s3 nō oēs iacēt. Nunqd. n. q dormit nō adyciet vt resurgat: Carnale ē cadere: s3 diabolicū ē iacere. THEOPHI. Permisit āt eos dn̄s cadere vt nō i seipsis ↄfidāt. ꝛ ne videreẗ h qd̄ ꝑdixerat ex quodā argumēto apparēti ꝑdixisse iducit testimoniū çacharie ꝓphete. vn̄ seq̄tur. Percutiā pastorē ꝛ disꝑgēẗ oues gregis. BEDA. Hoc alijs verbis in çacharia ꝓpheta scriptū ē: ꝛ ex ꝑsona ꝓphete ad dn̄3 dr̄. Percute pastorē ꝛ disꝑgent oues. Propheta. n. postulat passionē dn̄i: pr̄ rn̄det: Percutiā pastorē ꝑcib⁹ iferioꝝ. Fili⁹ a patre mittiẗ ꝛ peutiẗ. i. icarnaẗ ꝛ patiẗ. THEOPHI. Dicit aūt pr̄: Percutiam pastorem: q2 ipsum peuti dimisit. Oues discipulos dicit: q̄si inocentes ꝛ quasi absq3 malitia Ultimo ↄsolationem inducit dicēs: Sed postq̄ resurrexero p̄cedā vos in galileā. HIERO. In quo vera ꝓmittiẗ resurrectio: vt spes non extinguaẗ. Seq̄tur: Petrus aūt ait ei. Et si oēs scan. fu. sed nō ego. Ecce auis sine pēnis in altū volare nititur: sed corpus aggrauat aīaꝫ: vt timore humane mortis timor dn̄i supetur. BEDA. Et petrus ergo de ardore fidei ꝓmittebat: ꝛ saluator quasi deus futura nouerat. vnde seq̄tur: Et ait illi iesus: Amen di. tibi q2 tu ho. in noc. hac priusq̄ gal. bis vo. de. ter me es negatu. AVGV. De con. euan. Cū oēs euangeliste dicāt predixisse dominū q2 cū petrus esset negaturus: anteq̄ gallus cātaret: Marcus hoc solū narrauit expressius. vnde nōnullis videẗ non cōgruere ceteris q2 parū attendunt. Tota. n. petri negatio trina ē: q̄ si tota post primū galli cātū iciperet falsum dixisse viderenẗ tres alij euāgeliste: q2 s. anteq̄ gallus cantaret ter eū esset negaturus. Rursus si totā trinā negationē antepegisset q̄ cātare gallus inciperet: sup̄fluo dixisset marcus ex ꝑsona dn̄i: Priusq̄ gallus bis vocē dederit: ter me negaturus es. Sed q2 ante primū galli cātū cepta est illa trina negacio: attēderūt illi tres nō quādo eā cōpleturus eēt petrus. sed quāta futura esset. i. trina: ꝛ quādo ceptura. i. ante galli cantū q̄q̄ in aīo eius ꝛ ante primū galli cantum tota cōcepta est. Marcus aūt de ipsarū vocū iteruallo planius elocut⁹ est. THEOPHI. Qd̄ sic itelligiẗ: Petrus semel negauit: deinde gallus cātauit: negante vero eo duab⁹ alijs negationib⁹: tūc gall⁹ scd̄o vocē emisit. HIERO. Gallus lucis nūtius quis est nisi spiritussanctus: cuius voce in ꝓphetia ꝛ in apostolis nos de trina negatione excitamur ad amarissimos post lapsum fletus: qui male cogitauimus de deo: ꝛ male locuti sumus ad proximos: ꝛ male fecimus ad nosmetipsos. BEDA. Fides autem apostoli petri ꝛ ardens affectus ad dominū cōsequenter ostēditur. Seq̄. At ille ampli. loque. Et si opoꝛ. me si. cōmo. tibi nō te negabo. THEOPHI. Feruorem etiam itrepidu3 ꝛ alij discipuli ostēderunt. Nam sequitur: Similiter autem ꝛ omnes dicebāt. sed tn̄ resistebāt veritati: quā christus predixerat.

¶ Et venit in prediū cui nomen gethsemani: ꝛ ait discipulis suis: Sedete hic donec orem. Et assumit Petrū ꝛ Jacobu3 ꝛ Joānē secū: ꝛ cepit pauere ꝛ tedere. Et ait illis: Tristis ē anima mea vsq3 ad mortē. Sustinete h ꝛ vigilate. Et cū ꝓcessisset paululū: ꝓcidit sup terrā: ꝛ orabat vt si fieri posset trāsiret ab eo hora: ꝛ dixit: Abba pr̄: oīa tibi possibilia sūt: trāsfer calicē hunc a me: Sed nō qd̄ ego volo; s3 qd̄ tu. Et venit ꝛ inuenit eos dormiētes. Et ait petro: Symon dormis: Nō potuisti vna hora vigilare: Vigilate ꝛ orate: vt nō intretis i tētationē. Spirit⁹ qdē promptus ē: caro vero ifirma. Et iterū abiens orauit eūdē sermonē dicēs. Et reuersus denuo: inuenit eos dormiētes. Erāt. n. oculi eorum grauati: ꝛ ignorabāt qd rn̄derēt ei. Et venit tertio: ꝛ ait illis: Dormite iā: ꝛ requiescite. Sufficit. Venit hora: ecce filius hoīs tradeẗ in manus peccatoꝝ. Surgite eamus: Ecce qui me tradet prope est.

GLO. Postq̄ dn̄s scādalū discipuloꝝ ꝑdixerat: nūc euāgelista narrat de oratōe ipsius: i q̄ ꝓ discipulis credit orasse: ꝛ prīo describens locū oratiōis dicit: Et veniunt in prediū cui nomē gethsemani. BEDA. Monstraẗ vsq̄ hodie locus gethsemani: in quo dominus orauit ad radices mōtis oliueti. Interp̄taẗ aūt gethsemani vallis pinguiū siue pinguedinum. Cum aūt dominus in mōte orat: nos docet sublimia orando inquiri debere. At cum in valle pinguedinis orat: insinuat nobis humilitatem semper in orationibus ꝛ interne pinguedinem dilectionis esse seruandam. Ipse ēt per vallem humilitatis ꝛ pinguedinē charitatis pro nobis mortem subyt. HIERO. In valle etiam pinguedinum tauri pingues obsederunt eu3. Sequitur: Et ait discipulis suis. Sedete hic donec orem. Separantur in oratione qui seperantur in passione: q2 ille orat: illi dormiunt ꝑpinguedine cordis oppressi. THEOPHI. Singulariter etiā erat consuetudo illi semper orare: formam nobis tradens vt silentiu3 ꝛ solitudinem in orationibus requiramus. Sequitur: Et assumit petrum ꝛ Jacobu3 ꝛ Joannē secum. Illos

tres tm̄ assumit q̄ glorie eius ī mōte thabor īspectores extiterāt: vt q̄ gloriosa viderāt: viderēt: ⁊ tristia: ⁊ addiscerent q̄ verus erat hō ī hoc q̄ tristaꝛ. Unde seqꝛ. Et cepit pauere ⁊ tedere. q. n. totum assumpserat hominē: assūpsit ⁊ naturales ꝓprietates hoīs: pauere ⁊ tedere ⁊ cōtristari naturaliter: nā hoīes naturaliter inuiti tēdunt ad mortē: vñ seqꝛ: Et ait illis: Tristis est aīa mea vsq; ad mortē. BEDA. Quasi de⁹ ī corpore cōstitutus fragilitatē carnis exponit: vt eoꝝ q̄ sacramētū īcarnatiōis obiurgāt excludere ipietas: nā q̄ corpus suscepit oīa debuit suscipe q̄ corporis sūt: vt esuriret: sitiret: angereꝛ: cōtristareꝛ. Diuinitas. n. hos ꝯmutari nescit affectus. THEOPHI. Quidā āt hoc sic itellexerūt. q. d. Tristor. n. nō q̄ mori debeo: sed q̄ ꝓpinq̄ mei me crucifixuri sūt: ac ꝑ hoc a regno dei debēt excludi. HIERO. In hoc ēt pauere ⁊ tristari doceꝛ añ iudiciū mortis: qd nō possumus ꝑ nos dicere: sz ꝑ il: Uenit pnceps mūdi hui⁹ ⁊ ī me nō hz q̄cq̄. Seqꝛ: Sustinete hic ⁊ vigilate. BEDA: Nō a sōno dormiēdi ꝓhibet: cui⁹ tps nō erat iminēte discrimīe: sz a sōno infidelitatis ⁊ torpore mētis. Paululū aūt ꝓcedēs ruit ī faciē suā: ⁊ humilitatē mētis habitu carnis ondit. Uñ seqꝛ: Et cū ꝓces. pau. proci. sup ter. ⁊ ora. vt si fieri posset trāsi. ab eo hora. AVGV. de cō. euā. Nō dixit si facere posset: sz si fieri possz: fieri. n. pōt qd ille voluerit. Sic itaq; dictū ē: Si fieri pōt: ac diceret: si vellet. Et neq; putaret eū pr̄is minuisse ptātē: manifestauit quo itellectu accipiēdū sit qd dictū ē. Nā seqꝛ: Et dixit. Abba pr̄: oīa tibi possi. sunt. In quo satis ondit nō ex īpossibilitate: sz ex volūtate pr̄is dictū ēe: si fieri pōt. Qd āt marc⁹ nō solū pr̄: sz abba pr̄ eū dixisse ꝯmemorat. hoc abba hebraice: qd latine pr̄. Et fortasse dñs ꝓpter aliqd sacramētū vtrūq; dixit: volēs ostēdere se illā tristis psonā sui corporis. i. eccl̄ie suscepisse: cui fact⁹ ē angularis lapis veniētī ad eū parti ex hebreis: ad quos ptinet qd ait abba: parti ex gētib⁹ ad quos ptinet qd ait pr̄. BEDA. Orat āt transire calicē: vt ostēdat vere q̄ hō erat. vnde subdit. Transfer calicē hūc a me. Reminiscēs aūt ⁊ ꝓpter qd missus est: ꝓficit dispēsationē ad quā missus est: ⁊ clamat: Sz nō qd ego volo: sz qd tu. Quasi. d. Si moriꝛ mors me non ponente ꝑm carnē: trāseat calix. veꝝ q2 nō aliter hoc fieri: nō qd ego volo: sz qd tu. Multi adhuc ꝯtristantur futura morte: sz habeāt rectū cor: vitēt mortē quā possunt: sz si nō possunt dicant id qd ꝓpter nos dñs dixit. HIERO. Ex quo etiā vsq; ī finē nō cessat nos docere patrib⁹ obedire: ⁊ volūtatē coꝝ: volūtati nostre ꝑponere. Seqꝛ. Et venit ⁊ inuenit eos dor. Sicut. n. dormiūt mēte: sic ⁊ corpe. Post orōnem aūt dñs veniēs ⁊ vidēs discipulos dormiētes petrū solū increpat. Unde seqꝛ: Et ait petro: Symō dormis: nō po. vna ho. vigi. mecū: Quasi. d. Qui vna hora nō potuisti mecū vigilare: quō mortē spernes tu q̄ spōdes mori mecū: Seqꝛ: Uigilate ⁊ orate vt nōītre. ī tēta. s. negādi me. BEDA. Nō ait: Orate ne tētemini: q2 īpossibile est humanā aīam nō tētari: sz ne itretis ī tētationē: hoc ē ne vos tētatio supet. HIERO. In tētatione ait ītrare dī q̄ orare negligit. Seqꝛ: Spirit⁹ qdē ꝓmpt⁹ ē: caro āt ifirma. THEOPHI. Quasi. d. Spūs qdē vester pinpt⁹ est ad me non negādū: ⁊ ꝓpterea hoc ꝓmittitis: sz caro vestra ī tātū ifirma ē q̄ nisi dñs ꝑ orōnē virtutē carni dederit: ī tētationē incidetis. BEDA. Temerarios hic reprimit: q̄ q̄cqd crediderit putāt se cōseq̄ posse: sz q̄ntū ex mētis ardore cōfidimus tātū ex fragilitate carnis timeam⁹. Facit ēt hic locus aduersus eos q̄ dicūt vnā ī domino operationē ⁊ vnā volūtatē fuisse. Duas. n. volūtates ostendit: humanā. s. que ꝓpter infirmitatē carnis recusat passionē: ⁊ diuinā que promptissima est. Seqꝛ: Et iterū abi. ora eundē sermonē dicēs. THEOPHI. Ut. s. ꝑ secūdariā orationem q̄ verus hō se affirmaret. Sequitur: Et reuersus denuo inue. eos dor. tamē nō vehemēter redarguit. Erāt. n. oculi eoꝝ grauati. s. sōno. Et igno. qd respōderēt ei. ꝑ hoc īfirmitatē humanā addiscas: ne. s. grauati sōno ꝓmittam⁹ ea que nobis impossibilia sunt. Ideo tertio abijt ad orandū orōne ꝑdicta. vnde sequitur: Et venit tertio. ⁊ ait illis: Dormi. iam ⁊ requi. Nō turbaꝛ cōtra illos cū post redargutione peius fecerint sed ironice dicit illis Dor. iam ⁊ req. q2 iā sciebat q̄ proditor appropinq̄bat. Et q̄ ironice dixerit apparet per hoc qd subdit: Sufficit. venit hora: ecce tra. fi. ho. i in ma. pec. Hoc dicebat deridēs somnū eoꝝ: q̄si diceret: nunc tēpus est vt dormiatis quādo inimicus appropinquat. Deinde subiungit: Surgite eamus: ecce q̄ me tradet ꝓpe ē. Nō vt fugerēt hoc dixit: sz vt inimicis obuiarent. AVGV. de cō. euan. Uel aliter: Per hoc q̄ cū dixisset Dor. iā ⁊ req. adiungit Sufficit. ⁊ deinde infert: Uenit hora: ecce tra. fi. ho. vtiq; itelligendū est post illud Dor. ⁊ req. siluisse dominū aliquātū: vt hoc fieret qd ꝑmiserat: ⁊ tunc intulisse: Uenit hora. ⁊ ideo iterponit Sufficit. s. q̄ requieuistis. HIERO. Trina autem discipulorum dormitio tres mortuos quos dominus suscitauit significat: primus in domo: secundus ad sepulchrum: tertius de sepulchro. Trina aūt domini vigilia docet nos orando ⁊ de preteritis ⁊ de futuris ⁊ de presentibus veniam rogare.

¶ Et adhuc eo loquente venit iudas scharioth vn⁹ de duodeci ⁊ cū eo turba multa cū gladijs ⁊ lignis: missi a sūmis sacerdotibus ⁊ scribis ⁊ seniorib⁹. Dederat aūt traditor eis signū dicēs: Quēcūq; osculat⁹ fuero ipse est tenete eum: ⁊ ducite caute. Et cū venisset statim accedens ad eum ait: Rabbi. Et osculatus ē eū. At illi man⁹ iniecerūt in iesum: ⁊ tenuerunt eum. Unus autē de circunstātib⁹ educēs gladiū percussit seruum sūmi sacerdotis: ⁊ āputauit illi auriculā. Et respōdēs ait illis: Tāq; ad latronē existis cū gladijs ⁊ lignis cōprehendere me: Quotidie erā apd vos ī tēplo docens: ⁊ nō me tenuistis: sz vt impleanꝛ scripture. Tūc discipuli eius relinquētes eū oēs fugerunt. Adolescens aūt qdā sequebaꝛ illū amictus syndone sup nudo: ⁊ tenuerunt eum. At ille relicta syndone: nudus ꝓfugit ab eis.

BEDA. Postq̄ tertio dñs orauerat: ⁊ apostoloꝝ timorē seq̄nte penitētia ipetrauerat corrigendū: securus de passione sua ꝑgit ad ꝑsecutores: de quoꝝ aduētu euāgelista dicit. Et adhuc eo loq̄nte ve. iudas scarioth vnus de. xij. THEO. Hoc nō frustra poniꝛ: sz ad maiorē ꝓditoris redargutionē q̄ cū de ꝑmo choro discipuloꝝ existeret: ꝯ dominū ī rabiē versus est. Seqꝛ Et cū eo tur. mul. cū gla. ⁊ lignis missi a sū. sa. ⁊ scri. ⁊. senio. HIERO. Incūbit. n. virtuti secul. q̄ despat de adiutorio dei. BEDA. Adhuc tamē hz aliqd iudas de verecūdia discipuli: cū eū nō palā tradit ꝑsecutorib⁹: sz ꝑ signū osculi. vnde seqꝛ: Dederat āt tra. eis signū dicēs: Quēcunq; oscu. fu. ipse ē te. eū. ⁊ du. caute. THEOPHI. Uide ei⁹ īsensibilitatē: quomō credebat in osculo christū decipere: vt q̄si amicus estimareꝛ. Si aūt amicus eras o iuda. cuius grā cū inimicis accessisti: sed ois prauitas sine prudentia est. Sequiꝛ: Et cū ve. stati ac. ad eum ait: Rabbi: ⁊ oscu. est eum. HIERO. Dat iudas signum osculi cum ueneno doli: sic chayn obtulit sacrificium subdolum ⁊ reprobatum. BEDA. Inuidens āt ⁊ scelerata cōfidentia magistꝝ vocat: ⁊ osculū īfert ei quē tradit. Suscipit āt domin⁹ osculū traditoris: nō quo simulare nos doceat: sz ne ꝓditionē fugere videaꝛ. simul ⁊ illud

psalmu cõplens: Cuz his q oderunt pacẽ erã pacificus. Sequit: Et illi ma. inie. i eum: τ tenue. euz. HIERO. Hic adest ioseph venditus a fratrib⁹ τ ferrũ ptransiuit animã ei⁹. Sequit: Un⁹ aũt de circũ. edu. gla. peuss. ser. sũmi sa. τ am. illi auri. BEDA. Petrus hoc fecit vt ioãnes declarat eodẽ mẽtis ardore quo cetera faciebat. Sciebat enĩ quomõ phinees puniẽdo sacrilegos: mercedẽ iusticie τ sacerdotij perẽnis acceperit. THEOPHI. Tacet aũt nomẽ ei⁹ marcus: vt nõ videret suũ laudare magistrũ q̃si zelãtẽ p christo. Innuit aũt petr⁹ ex hoc q iobediẽtes erãt τ icreduli spernẽtes scripturas: nã si habuissent aures audiẽtes scripturas: nõ crucifixissent dominũ glorie. Amputauit aũt auriculã serui sũmi sacerdotis: nã sũmi sacerdotes p̃mo preteribãt scripturas, q̃si serui nõ audiẽtes facti. Sequit. Et rñdẽs iesus ait illis. Tanq̃ ad latro. exi. cũ glo. τ lignis. BEDA. Quasi di. Stultũ ẽ cũ gladijs τ fustib⁹ querere eũ q vltro se vestris tradidit manib⁹: τ i nocte q̃si latitantẽ p pditorẽ iuestigare: q quotidie i tẽplo docebat. THEOPHI. Istud aũt diuinitatẽ ei⁹ ostẽdit. qñ. n. i tẽplo docebat nõ valuerũt ipm capere: q̃uis i manib⁹ corũ cẽtiq: nõdũ tẽpus aduenerat passionis. qñ aũt ipe voluit: tũc tradidit seipsuz vt adimplerent scripture. q: tanq̃ agnus ad occisionẽ ductus ẽ. nõ clamans neq: vociferãs: s3 voluntarie patiẽs. Seq̃t: tũc disci. ei⁹ re. eũ oẽs fugerũt.

BEDA. In hoc iplet̃ smo: quẽ dñs dixerat: q oẽs discipuli scandalizarent̃ i illo in ipsa nocte. Sequit: Adolesc. aũt qdã sequebat̃ illũ. amic. syn. sup nudo. subaudit̃ corpore: q: nõ aliud indumenti q̃ solã habebat syndonẽ. Sequit: Et tenuerũt eũ. At ille re. syn. nu. pfu. ab eis. quoz̃ s. pñtiã detestabat̃ τ facta nõ a dño: cuius amorẽ τ absens corpore fixũ suauit i mẽte. HIERO. Sic etiã ioseph relicto pallio nudus de manib⁹ ipudice femie aufugit. Qui vult effugere manus iniquoz̃. relinq̃s mente que mundi sũt fugiat post iesuz. THEOPHI. Probabile aũt videt̃ q hic adolescẽs erat õ illa domo i q̃ pascha comederũt. Quidã vero dicũt hũc adolescẽtẽ fuisse iacobũ fratrẽ dñi: q dicebat̃ iustus q ab apostolis post christi ascẽsionẽ cathedrã hierosolymoz̃ accepit. GREGO. xiiij. mor. Ul hoc de ioãne dr̃. q τsi post vrba redẽptoris audiret ad crucẽ redux: prius tñ territus fugit. nã τ illũ eo tpe fuisse adolescẽtẽ lõga post hoc i carne vita ei⁹ iditio ẽ. Potuit. n. fieri vt ad horã tenẽtiũ manib⁹ elapsus mox resumpto idumẽto redierit: τ sub dubia lucis nocte se turbis ducentiũ iesum q̃si vnus de ipsis imiscuerit: donec ad atriũ pontificis cui erat notus perueniret: vt ipse in suo euãgelio cõmemorat. Sic aũt petrus q culpã negationis pnie lachrymis abluit recuperationẽ ostẽdit eoz̃ q i martyrio labunt̃. ita ceteri discipuli q articulũ cõprehẽsionis fugiendo puenerũt: cautelam fugiendi docent eos qui se minus idoneos ad tolerandа supplicia sentiunt.

¶ Et adduxerunt iesum ad summũ sacerdotez: τ cõuenerũt oẽs sacerdotes τ scribe τ seniores. Petrus aũt a longe secutus est eum vsq; itro i atrium sũmi sacerdotis: τ sedebat cũ ministris ad ignẽ τ calefaciebat se. Sũmi vero sacerdotes τ oẽ conciliũ: querebãt aduersus iesum testimoniũ: vt eum morti traderent: nec inueniebãt. Multi. n. falsum testimoniũ dicebãt aduersus eum: τ cõuenientia testimonia nõ erãt. Et qdã surgentes: falsum testimoniũ ferebãt aduersus eũ dicẽtes: Quoniã nos audiuimus eũ dicẽtẽ: Ego dissoluã tẽplũ hoc manufactũ: τ post triduũ aliud nõ manufactũ edificabo. Et nõ erat conueniens testimonium illorum.

GLO. Narrauerat euãgelista supius quomõ dñs a ministris sacerdotũ fuerat capt⁹: nũc narrare icipit q̃uo i domo pncipis sacerdotũ morti adiudicat⁹ fuit. vñ dr̃: Et adduxe. iesũ ad sũmũ sacerdotẽ. BEDA. Sũmũ sacerdotẽ significat cayphã: q sicut ioãnes scribit erat põtifex ãni illius: de quo testat̃ Josephus q põtificatũ sibi emerit a pncipe romano. Seq̃t: Et cõuenerunt in vnuz oẽs sacerdotes. τ scribe τ seniores. HIERO. Tũc facta est cõgregatio tauroz̃ i vaccis populoz̃. Seq̃tur: Petrus aũt a longe sequebat̃ euz vsq; itro in atriuz sũmi sacerdotis. Timor. n. retrahit: s3 charitas trahit. BEDA. Merito aũt a longe seq̃bat̃: qui erat pximie negaturus. Neq;. n. negare potuisset: si christo pxim⁹ adhesisset. Seq̃tur: Et sede. cuz ministris ad ignẽ τ calefaciebat se. HIERO. In atrio cũ ministris calefacit se ad ignẽ. Atriũ sacerdotis ẽ secularis circuitus. ministri demonia sunt. cuz q̃b⁹ q manet. flere peccata ñ põt. ignis desideriũ carnale. BEDA. Est. n. ignis charitas: de quo dr̃: Ignẽ veni mittere in terraz: q sup credentes descẽdẽs varijs linguis eos laudare dñm docuit. Est τ ignis cupiditatis de quo dr̃: Oẽs adulterãtes velut clybanus corda eoz̃. hic ignis i atrio cayphe instinctu maligni spũs accensus: ad negandũ: ad blasphemandũ dñm pfidoz̃ linguas armabat. Qd enĩ itus i domo maligna synodus gerebat. hoc ignis in atrio iter frigora noctis accensus figurabat. Quoniã enĩ abũdat iniq̃tas: refrigescit charitas multoz̃. hoc frigore torpens ad horã petrus. q̃si prunis ministrorũ cayphe calefieri cupiebat: q: tẽporalis cõmodi solaciũ pfidoz̃ societate querebat. Seq̃tur. Sũmi vo sacer. τ oẽ cõ. que. aduersus ie. te. vt euz mor. traderẽt.

THEOPHI. Lege pcipiẽte q vnus existeret summus sacerdos: tunc multi erãt substituti. τ destituti ãnis singulis p principẽ romanoz̃. Sũmos ergo sacerdotes dicit illos: q determinatũ eis tẽpus cõplentes iam cõpleuerãt: τ sacerdotio destituti erant. Figuraz aũt iudicij: qd in processu iudicium agebant operantur: testimonia querentes vt videantur iesuz iuste dãnare τ pdere. HIERO. S3 mentita est iniq̃tas sibi: vt regina aduersus Joseph: τ sacerdotes aduersus susannã. s3 ignis sine materia deficit. vnde seq̃t: Nec inueniebãt. Multi. n. fal. testi. di. aduersus eũ: τ cõ. testi. non erant. Qd enĩ variat̃. icertũ habet̃. Seq̃tur: Et qdaz sur. fal. testi. ferebãt. Moris est hereticoz̃ vmbram de veritate trahere. nõ ille dixit quod ille dicũt. s3 simile verbum de templo corporis sui: qd post biduũ resuscitatur. THEOPHI. Nõ. n. dñs dixerat Ego dissoluã illud: s3 soluite. neq; manufactũ dixit: s3 simpliciter templum. HIERO. Dixit etiam: Suscitabo viuũ aial spiritualis τ sprans templum. Falsus testis est qui in eo sensu dicta intelligit: quo non dicuntur.

¶ Exurgẽs aũt sũmus sacerdos i mediũ iterrogauit iesũ dicẽs: Nõ rñdes q̃cq̃ ad ea q̃ tibi obijciunt̃ ab his? Ille aũt tacebat: τ nihil rñdit. Rursus sũmus sacerdos iterrogabat eũ: τ dixit: Tu es christus fili⁹ dei benedicti? Jesus aũt dixit illi: Ego sũ. Et videbitis filiũ hoĩs sedentẽ a dextris virtutis dei: τ venientẽ cũ nubib⁹ celi. Sũm⁹ aũt sacerdos scindẽs vestimẽta sua ait: Quid adhuc desideramus testes? Audistis blasphemiã. Quid vobis videt̃? Qui oẽs cõdẽnauerũt eũ eẽ reũ mortis. Et ceperũt qdã cõspuere eũ τ velare faciẽ eius: τ colaphis eũ cedere τ dicere ei: prophetiza. Et ministri alapis eũ cedebant.

BEDA. Quanto iesus tacebat ad idignos respõsione sua falsos testes ⁊ sacerdotes ipsos: tanto magis põtifex furore supatus eũ ad rñdẽdũ puocat. vt ex qlibet occasiõe sermonis locũ inueniat accusandi. vñ dr: Et exur. sum. sa. i medio iter. ipm di. Nõ rñdes qcq̃ ad ea q̃ tibi obyci. ab his: Iratus qdẽ pnceps. ⁊ ipatiẽs non inueniens calũnie locũ: exurgit de solio vt isaniã mẽtis motu corporis demõstraret. HIERO. Sz ipse de⁹ ⁊ saluator noster q mũdo salutẽ cõtulit. ⁊ humano generi sua pietate subuenit: sic̃ ouis ad occasionẽ sine voce ducit: ⁊ obmutuit ⁊ siluit a bonis. Unde seqtur: Ille ãt tacebat ⁊ nihil rñdit. Taciturnitas christi apologiaz. i. excusationem adeo absoluit. THEOPHI. Tacebat ãt sciẽs q nõ attẽderẽt vbis eius. vñ scdz lucã rñdit Si dixero vobis: nõ creditis mihi. vnde seqr. Rursus sum. sacer. iter. eũ ⁊ dix. ei. Tu es christus fili⁹ dei bñdicti: Interrogat qdẽ hoc summus sacerdos: nõ vt addiscẽs crederet. sz vt ex hoc aliquã occasionẽ captaret. Querit ãt. Tu es christus fili⁹ dei benedicti: Multi. nãqz erãt christi. i. vncti. sic̃ reges ⁊ summi sacerdotes: sz nullus eorũ dicebaĩ fili⁹ dei bñdicti. q̃si semp collaudati. HIERO. Hunc ãt expectabant de longe: i ppe nõ vident. sic̃ isaac caligãtib⁹ oculis iacob sub manib⁹ nõ agnoscit: sz lõge de eo futura canit. Seqtur. Jesus ãt dixit illi. Ego sũ. vt. s. iexcusabiles sint. THEOPHI. Sciebat. nãqz qm nõ crederẽt. tñ rñdit. ne postea dicerẽt. si audiuissemus aliqd ab eo. credidissemus ei. hoc ãt est i eoꝝ pudiciũ: q: audierũt ⁊ nõ crediderũt. AVGV. de cõ. euã. Mattheus sit nõ dixit respõdisse iesũ. Ego sũ. sed tu dixisti. sz marcus tantũ valere ostẽdit qd ei dicit Jesus. tu dixisti quantũ si diceret: Ego sum. Seqtur: Et vide. fi. ho. se. a dex. vir. dei. ⁊ ve. cum nubib⁹ celi. THEOPHI. Ac si. d. Uidebitis me tanq̃ filiũ hominis a dextris patris sedẽtẽ. Uirtutẽ nãqz hic patrẽ dicit nõ ãt sine corpore veniet: sz qualis apparuit crucifigẽtib⁹ i iudicio eis apparebit. BEDA. Si ergo tibi i christo o iudee o pagane ⁊ heretice cõtẽptus i firmitas ⁊ crux cõtumelia ẽ: vide q: p hoc filius hoĩs ad dextrã dei patris sessitus: ⁊ in sua cũ nubibus celi est maiestate futurus. HIERO. Et qdẽ sacerdos interrogat filiũ dei: Jesus aũt respõdet filiũ hominis: vt hic intelligamus dei filiũ idẽ esse ⁊ filiũ hominis: ⁊ ne quaternitatẽ faciamus in trinitate: sz hõ in deo: ⁊ de⁹ in hoie sit. Dicit ãt a dextris virtutis sedentẽ. i. in vita regnantẽ sempiterna: ⁊ vtute diuina. Et veni. cũ nu. celi. In nube ascẽdit: cũ nube veniet. i. i corpe suo solo: qd sumpsit a virgine ascendit: ⁊ cũ multiformi ecclesia: q̃ corpus ipsius ⁊ plenitudo eius: ad iudiciũ venturus est. LEO papa. Cayphas aũt ad exaggerandam auditi sermonis inuidiã. scidit vestimenta sua: ⁊ nesciẽs qd hec significaret isania: sacerdotali se honore priuauit. oblitus precepti illius: qd legitur de pncipe sacerdotũ: De capite suo cidarim non deponet: ⁊ vestimento sua non disrumpet. Naz seqtur: Sum. autẽ sa. sci. vestimẽ. sua ait: Quid adhuc desi. testes: audi. blas quid vobis videtur:

THEOPHI. Adiplet qdẽ sacerdos cõsuetudinẽ iudaicã. Cũ. n. aliqd itolerabile ⁊ triste illis occurrebat: vestimẽta scindebant. Ut ergo mõstraret: q christus magnã ⁊ itolerabilẽ blasphemiã dixerit: vestimenta scidit. BEDA. Altiori autẽ mysterio factuz est: vt i passione dñi pontifex iudeoꝝ sua ipse vestimẽta discinderet: hoc est ephot: cũ tunica dñi nec ab ipsis q eũ crucifixere militib⁹ scidi potuerit. Figurabaĩ eni: q: sacerdotiũ iudeoꝝ p scelerib⁹ ipsoꝝ pontificũ esset scidendũ. Soliditas vero ecclie q̃ vestis sui redẽptoris solet appellari nunq̃ valet disrũpi. THEOPHI. Ex eo ãt sacerdotiũ iudeoꝝ scidẽdũ erat: q cõdẽnauerũt christũ eẽ reũ mortis. vnde seqr: Qui oẽs cõdẽ. eum eẽ reũ mortis. HIERO. Cõdẽnant qdẽ eũ eẽ reũ mortis vt reatu suo reatũ nostrũ solueret. Seqr: Et ceperũt qdã conspuere eum. vt. s. sputaminib⁹ susceptis faciem anime nostre lauaret: ⁊ velamine faciei sue velamẽ cordiũ nostrorum auferret ⁊ colaphis quibus in caput percussus est: caput humani generis: quod ẽ adam. sanaret: ⁊ alapis qbus expalmatus est: maxima laus eius nostris manib⁹ labyszqz plauderet: vt dicitur: Omnes gentes plaudite manibus. BEDA. Qz vero dicunt ei. Prophetiza: quis est qui te percussit: quasi in contumeliam faciunt eius q se a populis pphetam haberi voluit. AVGV. de cõ. euan. Hoc autem intelligitur passus dominus vsqz ad mane in domo pncipis sacerdotum quo prius adductus est.

¶ Et cũ esset petrus in atrio seorsum: venit vna ex ancillis summi sacerdotis ⁊ cũ vidisset petrũ calefacientẽ se: aspiciens illũ ait: Et tu cũ iesu nazareno eras. At ille negauit dicẽs: Neqz scio neqz noui qd dicas: Et exijt foras añ atriũ: ⁊ gall⁹ cãtauit. Rursus ãt cũ vidisset illũ ãcilla cepit dicẽ circũstãtib⁹. q: hic ex illis ẽ. At ille iterz negauit. Et post pusillũ rursus q astabãt dicebãt petro: Uere ex illis es: nã ⁊ galileus es. Ille autẽ cepit anathematizare ⁊ iurar: q: nescio hoiez istũ quẽ dicitis. Et statiz gallus iterũ cãtauit: Et recordatus ẽ petrus verbi q dixerat ei iesus prius q̃ gallus cantet bis: ter me negabis. Et cepit flere.

AVGV. De cõ. euan. De petri tẽtatione que iter predictas domini cõtumelias facta est: nõ eodẽ ordine oẽs euãgeliste narrant. Nã lucas explicat prius tẽtationẽ petri: tuz demũ has dñi cõtumelias. Joãnes aũt icipit petri tẽtationẽ dicere: ⁊ iterposuit quedã de cõtumelys dñi. ⁊ adiũxit q inde missus est ad cayphã pontificẽ: ⁊ inde recapitulat vt explicet quã ceperat tẽtationẽ petri. Mattheus aũt ⁊ marcus primo cõmemorant christi cõtumelias: deide petri tẽtationẽ de qua dr: Et cũ esset petrus i atrio seor. ve. vna ex ancil. sum. sacer. BEDA. Quid autẽ sibi vult q prima eũ pdit ancilla: cũ viri vtiqz eũ magis potuerint recognoscere: nisi vt ⁊ iste sexus peccasse i necẽ videreĩ dñi: ⁊ iste sexus redimereĩ p dñi passionẽ: Seqtur: At ille ne. di. Neqz scio neqz noui qd dicas. HIERO. Petrus sine spiritu voci ancille cessit. cũ spũ nec pncipib⁹ nec regib⁹ cedit. THEOPHI. Hoc aũt eũ pati dispensatiue pmisit dñs ne. s. extolleret se simulqz vt peccantib⁹ misericors ostẽdatur: tãqz ex seipso istructus humane ifirmitatis euẽtũ. Seqtur. Et exi. fo. ante atri. ⁊ stati gal. cantauit. BEDA. De hoc galli cantu ceteri euangeliste tacẽt: nõ tamẽ factuz negant: sic̃ ⁊ multa alia aly silẽtio ptereunt q̃ aly narrãt. Seqtur: Rursus autẽ. cũ vide. eũ an. cepit dicere circum. q: hic ex illis est. AVGV. de cõ. euan. Hec ancilla nõ eadẽ sz alia est: sicut dicit mattheus. Sane hoc quoqz itelligitur q: in secunda negatiõe a duob⁹ cõpellatus est ab ancilla. s. quã cõmemorãt matthe⁹ ⁊ marc⁹: ⁊ ab alio quẽ cõmemorat lucas. Seqr. At ille iter negauit. Jã petr⁹ redierat vt queadmoduz dicit ioannes: ad focũ stans iterum negaret. vnde ancilla dicebat qd supra dictum est: non illi. s. petro: sz his q illo exeunte ibi remanserant: sic tamẽ vt ille audiret. vnde rediens ⁊ rursus ad ignem stans resistebat negãdo verbis eoruz. Liquido enim colligitur collatis de hac re omnibus euangelistarum testimonys: non ante ianuaz secundo petrum negasse: sz intus in atrio ad ignem: Mattheum autẽ ⁊ marcum qui cõmemorauerunt exisse eũ foras: regressum eius breuitatis causa tacuisse. BEDA. In hac autem negatione petri discimus non solum abnegari christum: ab eo q dicit eum non esse christum: sed ab illo etiã qui cũ sit negat se esse christianũ. Dominus enĩ

nō ait petro: Discipulū meū te negabis: s; me negabis. Negauit ergo christū cū se negauit ei⁹ discipulum. Seqr: Et post pusi. rur. q asta. di. pe. vere ex illis es: nā τ gali. es. Nō φ alia lingua galilei q̄ hierosolymite loq̄rent: q vtriq; fuerūt hebrei. s; φ vnaq̄q; puīcia τ regio suas habet ꝓprietates ac vernaculū loq̄ndi sonum vitare non possunt.

THEO. Igit̄ timore petrus pterrit⁹ τ dn̄i sermone oblit⁹ dicētis: Qui me ꝯfessus fuerit corā hominib⁹: ꝯfitebor τ ego eū corā patre meo: dn̄m abnegauit. vnde seqr̄: Ille āt cepit anathe. τ iura. q: nesci. ho. istum quem di. BEDA. Quā noxia sunt prauoꝝ colloquia. Iter infideles hoīem negauit se nosse: quē inter discipulos deū fuerat confessus. Solet āt scriptura sacra meritū causaꝝ p statū designare tempoꝝ. vnde Petrus qui media nocte negauit: ad galli cantū penituit. vnde subdit̄: Et statim iteꝝ gal. can. Et recordatus est petrus uer. qd̄ dixit ei iesus. priusq; gal. cantet bis: ter me negabis. Et cepit flere. THEOPHI. Lachryme enī petꝝ christo per penitentiā adduxerunt. Cōfundantur itaq; nouatiani q dicunt φ qui post susceptionē baptismatis peccauerint: nō suscipitur ut sibi delictū remittat̄. Ecce enī petrus q τ christi corpus sumpsit τ sanguinē: p penitentiā est susceptus. Etenī sanctoꝝ defectus ꝓpter hoc scripti sunt: ut τ nos si per incautelā deciderimus: recursum haberemus per eoꝝ exēplū: τ speremus p penitentiā subleuari. HIERO. Mystice aūt prima ancilla titubatio est: secunda cōsensio: tertius vir actus est. Hec trina negatio quā abluit p flet⁹ verbi christi recordatio. Tūc nobis gallus cantat: quādo p̄dicator q̄sq; p penitētiā corda nostra ad compūctionē excitat. Tūc incipimus flere: quādo igniunt intus per scintillā scie: τ foras eximus cū extra eximus quod intus fuimus. Ca. XV.

ET confestī mane ꝯsiliū facientes summi sacerdotes cū seniorib⁹ τ scribis τ vniuerso ꝯcilio vinciētes iesū duxerūt. Et tradiderūt pilato τ iterrogauit eū pilatus: Tu es rex iudeorū? At ille respondēs: ait illi: Tu dicis. Et accusabāt eū summi sacerdotes in multis. Pilatus aūt rursū iterrogauit eū dicēs. Non respōdes q̄cq̄? Vide i quātis te accusant: Jesus aūt nihil amplius respondit: ita vt miraretur pilatus.

BEDA. Habebant iudei hunc morē: vt quē adiudicassent morti: ligatū iudici traderēt. vnde post cōdēnationē christi subiungit euangelista. Et cōfestī mane cōsi. faciē. sum. sacer. cū senio. τ scribis τ vniuer. cōci. vinci. iesum duxe. τ tradi. pilato. Attamē notandū φ nō tunc p̄mū ligauerunt eū: s; mox cōprehēsum nocte in orto vt ioannes declarat: ligauerunt. THEOPHI. Tradiderūt itaq; iesū romanis. s; τ ipsi a deo traditi fuerūt i manib⁹ romanoꝝ: vt adimplerent̄ scripture dicētes. Scd̄m opa manuū eorū retribue illis. Seq̄t: Et inter. eū pila. Tu es rex iudeorū? BEDA. Pilato nihil aliud criminis iterrogāte nisi vtrū rex iudeoꝝ sit: arguunt̄ ipietatis iudei: φ nec falso q̄dē inuenire potuerunt qd̄ obiicerent saluatori. Seqtur: At ille respōdens ait illi: Tu dicis. Sic respōdet: vt veꝝ diceret: τ sermo eius calūnie nō pateret. THEOPHI. Dubiā enī respōsione emisit. nā: Tu dicis: pōt sic intellig: Tu dicis hoc: sed ego non dico. Et nota φ pilato q inuitus fert sententiā aliqua i parte responderit. sacerdotibus aūt τ p̄ncipibus respondere noluerit: īdignosq; sermone suo iudicauerit. Seqtur. Et accusauerūt eū sum. sacer. in multis.

AVGV. de cō. euan. Lucas etiam ipsa crimina que falso obiecerūt aperuit: sic enī narrat. Ceperūt accusare eum dicentes: Hunc inuenimus subuertentē gētē nostrā: τ phibētē tributa dari cesari. τ dicentē se christū regē esse. Sequitur: Pilatus aūt rursus interrogabat eū dicēs: Non rn̄des q̄cq̄? vides in q̄ntis te accusāt? BEDA. Ethnicus q̄dē est qui condēnat iesū: sed cām refert in populū iudeoꝝ. Seqr̄ Jesus aūt amplius nihil respō. ita vt mira. pilatus. Nihil q̄dem respōdere voluit ne crimē diluens dimitteretur a p̄side τ crucis vtilitas differretur. THEOPHI. Mirabatur aūt pilatus. q: cum legis doctor esset τ eloquēs τ potēs respōsione sua eorū accusatiōes īfringere: nō rn̄debat q̄cq̄: s; magis accusationes viriliter sustinebat.

¶ Per diem autem festum solebat dimittere illis vnum ex vinctis quēcūq; petissent. Erat aūt qui dicebatur barrabas: qui cū seditiosis erat vinctus q i seditiōe fecerat homicidiū. Et cū ascēdisset turba: cepit rogare sicut semper faciebat illis. Pilatus aūt respondit eis τ dixit: Vultis dimittam vobis regem iudeoꝝ? Sciebat eīm φ p inuidiam tradidissent eum summi sacerdotes. Pōtifices aūt concitauerūt turbā: vt magis barrabā dimitteret eis. Pilatus aūt iterū respōdens ait illis: Quid ergo vultis faciam regi iudeoꝝ? At illi iterū clamauerunt: Crucifige eum. Pilat⁹ vero dicebat illis: Quid enī mali fecit? At illi magis clamabāt: crucifige eū. Pilat⁹ aūt volēs populo satisfacere: dimisit illis barrabā: τ tradidit iesum flagellis cesum vt crucifigeretur.

BEDA. Multas liberandi saluatorē pilatus occasiōes dedit: primo latronem iusto conferens. vnde dicitur: Per diem aūt festū dimit⁹. sole. il. vnū ex vinctis quēcūq; petissent. GLO. Qd̄ q̄dē solitus erat facere ut gratiam populi captaret. τ precipue in die festo qn̄ de tota ꝓuincia iudeoꝝ populus hierosolymam ꝯfluebat. Et vt maior iudeorum improbitas appareat. describitur cōseq̄nter enormitas culpe latronis quē iudei christo pretulerunt. vnde seqtur Erat aūt q dicebatur barrabas: q cū seditiosis vin. erat: qui in seditiōe fecerat homicidiū. In quo ostendit̄ τ ex grauitate culpe notabilis φ homicidiū fecerat: τ ex modo faciendi: q: cū perturbatione ciuitatis hoc fecerat: seditionē ꝯcitando: τ etiā q: culpa eius manifesta erat. nam τ cum seditiosis vinctus erat. Seqtur. Et cū ascen. tur. cepit ro. sicut sem. facie. illis.

AVGV. de cō. euā. Nulla questio est φ mattheus tacet ipsos petisse vt aliquis eis dimitteret̄. qd̄ marcus hic dicit. Nihil. n. iterest si alius aliud tacet: quod alius cōmemorat. Seqtur: Pilat⁹ ergo rn̄. eis dixit. Vul. di. vo. re. iud. Scie. enī φ p inu. tradi. eū sum. sacer. Queri potest q̄ vba pilatus dixerit: vtrum que a mattheo. an que a marco referuntur? Aliud. n. vr̄ esse: Quem vultis dimittam vobis. barrabā an iesum q dicitur xp̄s: vt matthe⁹ refert: aut. Uultis vobis dimittā regē iudeorū vt hic dicit̄. Sed q: christos reges dicebant: τ q dixit illū an illū. manifestum est eum dixisse an vellent dimitti regem iudeorum. i. xp̄m. Nihil autē interest sūie φ hic tacuit marcus de barraba hoc solum volēs dicere qd̄ ad dominū ptinebat: quādo q̄dē in eoꝝ respōsione satis τ ipse ostendit quem sibi dimitti voluerint. Nam sequitur: Ponti. autē concita. turbam vt magis barrabā dimitteret eis. BEDA. Heret iudeis vsq; hodie sua petitio quā tanto labore impetrarunt: quia enī data sibi optione pro iesu latronem: pro saluatore interfectorem elegerunt: merito salutem perdiderunt τ vitam. τ latrociniis ac seditiōib⁹ se intantum subdiderunt vt patriam regnumq; suum: qd̄ plus christo amauerunt: perdiderunt: τ libertatem. corpo

ꝛ aiam nūq̄ reciperent. Deinde aliam occasionē dat pilatus liberandi saluatorē cū seqt̄: Pila. aūt ite. r. ā. ait il. Quid ergo vult. fac. regi iudeoꝝ: AVGV. de cō. euan. Jā satis apparet qꝫ id marcus velit ondere: dicendo regē iudeoꝝ: qḋ matthe⁹ dicēdo christū. Non. n. dicebant christi reges nisi iudeoꝝ. In hoc eni loco f₃ mattheū dicit̄. Quid igr̄ faciam de iesu q dr̄ christus: Seqt̄: At illi clamabant: Crucifige eum. THEOPHI. Uide autē iudeoꝝ prauitatē: ꝛ pilati cōmensurationē: q̄uis ꝛ ipse dignus sit condēnatione pro eo qꝫ populo nō resistebat. Illi nāq₃ clamabant: Crucifige. hic tētat humiliter ab illo preiudicio eruere iesum: ꝛ ideo rursus interrogat. vnde seqtur: Pila. autem dice. eis: Quid eni ma. fec: Occasionē nāq₃ ex hoc sumere volebat vt christū solueret inocentē. BEDA. Judei vero isanie sue satisfaciētes: interrogationi pfidis nō respōdent. vñ seqtur: At illi magis clamabant: Crucifige eum. vt ipleret illō hieremie: Facta est mihi hereditas mea. sicut leo in silua: dederunt sup me vocē suā. Seqt̄: Pila. autē vo: sati s. po. dimi. l. bar. ꝛ tradi. iesum fla. ce. vt crucifigeret. THEOPHI. Uolebat qdē satisfacere populo. i. eoꝝ facere volūtate: ꝛ nō qḋ erat placitum iusticie ꝛ deo. HIERO. Hic duo hirci assunt: vnus apopeus. i. emissarius cum peccato populi in desertū inferni absolutus dimittit̄: alter p peccatis absolutoꝝ vt agnus occiditur. pars dñi semp mactat̄: pars diaboli q est magister eoꝝ qḋ sonat barrabas effrenata in tartaꝝ precipitat̄. BEDA. Jesus autem flagellatus non ab alio q̄ ab ipso pilato itelligendus est: Scribit nāq₃ ioannes. Apprehendit pilatus iesum ꝛ flagellauit: qḋ quidem ideo fecisse credēdus est: vt satiati penis ac opprobrijs eius iudei mortē vltra sitire desisterent.

¶ Milites aūt duxerunt eū i atriū pretorij: ꝛ cōuocant totam cohortem: ꝛ induūt eū purpura. Et imponūt ei plectentes spineā coronam: ꝛ ceperūt salutare eum: Aue rex iudeoꝝ. Et percutiebāt caput eius arūdine: ꝛ conspuebant eum: ꝛ ponētes genua adorabāt eū. Et postq̄ illuserūt ei exuerūt illū purpura ꝛ iduerūt eū vestimētis suis.

THEOPHI. Militaris vana gloria semp sordinatis gaudens ꝛ obprobrijs sibi ꝓpria ondebat. vñ dicit̄: Mili. autē duxe. eū i atri. pto. ꝛ cōuo. co. cohor. i. totū ordinē militie. Et indu. eū pur. sicut regē. BEDA. Quia eni rex iudeoꝝ fuerat appellatus: ꝛ hoc ei scribe ꝛ sacerdotes crimē obiecerant: qꝫ sibi in populo israelitico vsurparet iperiū: illudētes hoc faciunt: vt nudatū pstinis vestib⁹ iduant purpura: q̄ reges veteres vtebant̄. AVGV. de cō. eua. Intelligit̄ aūt qḋ mattheus ait. Chlamydē coccineā circundederunt ei: hic marcū dixisse idutum purpura. p regia enim purpura chlamys illa coccinea ab illudentibus adhibita erat: ꝛ est rubea quedam purpura cocco simillima: pōt enim fieri vt purpurā etiam marcus cōmemorauerit: quam chlamys habebat: q̄uis eēt coccinea. BEDA. Pro diademate autē ponunt ei coronam spineā. vñ seqt̄: Et impo. ei plec. spi. coronā. Pro sceptro autē regali dant calamū vt matthe⁹ scribit ꝛ adorāt q̄si regē. vñ seqt̄: Et cepe. salu. eū. Aue rex iudeorū. Et qꝫ milites eū q̄si q deū seipsū falso dixisset adorabāt illudentes. ps ex hoc qḋ subdit̄: Et percu. ca. eius ari. ꝛ cōspu. eū. Et ponē. genua ado. eū: quasi falso se dixisset deum. HIERO. Opprobria autem eius nostrum abstulere obprobriū. Uincula eius nos liberos fecerunt. Corona spinea capitis eius diadema regni adepti sum⁹. Uulneribus eius sumus sanati. AVGV. de cō. euan. Appet autem mattheū ꝛ marcū recapitulādo ista posuisse. non quo tunc factū sit: cū eū pilatus iam crucifigendum tradidisset: Joānes. n. apḋ pilatū dicit hec gesta. hoc autem quod seqt̄. Et postq̄ illuse. ei. exu. eū pur. ꝛ idu. eū vestu. suis. In fine factū intelligit̄: cū iā adduceret̄ ad crucifigēdū. HIERO. Mystice aūt vestimētis suis nudat iesus. i. iudeis. purpura iduit̄. i. gētili ecclesia q̄ de scopulis collecta est. Itez ea exutus i fine scandalizante iudaica rursum iduit̄ plebe. Cū eni intrauerit plenitudo gētium: tunc oīs israel saluus erit. BEDA. Uel i purpura qua idutus est dn̄s ipsa eius caro quā passionibus obiecit insinuat̄. in corona vō quā portabat spinea: nostroꝝ susceptio peccatoꝝ. THEOPHI. Induam⁹ ꝛ nos purpurā stolam regalem: qꝛ vt reges ambulare debem⁹: calcātes sup serpentes. ꝛ scorpiōes. ꝛ suppeditantes peccatū. Christiani nāq₃ dicimur. i. vncti: sicut ꝛ tūc reges vncti dicebant̄. Sumam⁹ ꝛ coronā spineam. i. festinemus coronari vita arta: ꝛ abstinentijs ꝛ puritate. BEDA. Caput autē christi percutiunt: qui eū verū deum eē negant. Et qꝛ per arundinē scriptura solet confici quasi arundine caput christi feriunt: q diuinitati illius cōtradicentes errorē suū confirmare auctoritate sacre scripture conant̄. Spuūt in faciē eius qui gratie pñtiam verbis execrandis respuūt. Sunt ꝛ hodie q eum certa fide vt deum verū adorant: s₃ puersis actibus vba eius quasi fabulosa despiciunt: ac pmissa verbi illius tpalibus illecebris postponunt. Sic autē cayphas nescius dixit: Oportet vnum hoiem mori pro pplo: sic ꝛ milites nescientes faciunt.

¶ Et educūt illū vt crucifigerent eū. Et angariauerunt pretereūtē quēpiā simonē cyreneū venientem de villa: patrem alexandri ꝛ ruffi vt tolleret crucē eius. Et perducunt illū in golgatha locū: qḋ ē iterpretatū caluarie locus. Et dabant ei bibere myrrathum vinū ꝛ nō accepit. Et crucifigētes eū: diuiserūt vestimenta eius: mittētes sortem super eis quis qd tolleret. Erat aūt hora tertia: ꝛ crucifixerunt eū. Et erat titulus cause ei⁹ inscript⁹ rex iudeorū. Et cū eo crucifigūt duos vnū a dextris: ꝛ aliū a sinistris ei⁹ latrōes. Et impleta ē scriptura q̄ dicit: Et cū iniqs deputatus est.

GLO. Post cōdēnationē christi ꝛ contumelias cōdēnato illatas. ad crucifixionē ei⁹ narrandā euangelista accedit dicens: Et edu. illum. vt crucifige. eū. HIERO. Hic educit̄ abel in agrū a fratre vt perimat̄. Hic adest isaac cum lignis: ꝛ abraā cū ariete vepribus herēte. Hic etiā ioseph cum fasce somniato ꝛ tunica talari sanguine lita. Hic adest moyses cū virga ꝛ serpēte suspēso in ligno. Hic est botrus in ligno portatus. Hic adest heliseus cū ligno ad q̄rendā securim q̄ in imo demersa est: ꝛ natauit ad lignū. i. genus humanū qḋ a ligno vetito in infernū decidit: p lignū crucis xp̄i ꝛ p baptismū aque ad paradisum natauit. Hic adest ionas de ligno sorti in mare ventremq₃ ceti triduo missus. Seqtur. Et angari. quēpiā pte. simo. cyre. veni. de villa pa. alex. ꝛ ruf. vt tol. cru. ei⁹. THEOPHI. Joānes autē ait qꝫ ipsemet baiulabat sibi crucē. vtrūq₃. n. fuit: nā ipse qdē p̄ baiulauit sibi crucē donec pterijt qdā quē angariauerūt: ꝛ tūc ille portabat. Dixit autē quoꝝ filioꝝ erat pr̄: ad maiorē fidē ꝛ affirmationē: nā homo ille adhuc viuebat: qui poterat oīa que circa crucē facta sunt enarrare. HIERO. Cū autē alij per merita patꝝ suoꝝ cōmemorent̄: alij p merita filioꝝ suoꝝ. hic symō qui crucē in angaria portat: meritis filioꝝ suoꝝ qui erant discipuli cōmemoratur. De hoc nos i pñti vita admonemur parētes adiuuari per natoꝝ suoꝝ sapientiā vl merita: vt populus iudaicus ppter patriarchaꝝ ꝛ pphetaꝝ ꝛ apostoloꝝ merita semp cōmemorat̄. Simon aūt iste q portat crucē in angaria: ipse est q laborat p laude hūana. Cogūt. n. hoīes hūc laborare: quē nō cogit timor ꝛ dilectio

dei. BEDA. Uł qꝛ simō iste nō hierosolymita: sʒ cyrenēus eē phibet. Cyrene .n. libye ciuitas est: recte p eū ppłi gentiū designant᷑ q quōdā pegrini ⁊ hospites testamento ꝝ: nunc obediēdo heredes sūt dei coheredes āt christi. Un̄ apte simon obediēs: cyrene heres īterptat᷑. De villa āt venisse refert᷑. villa .n. grece pagus dr̄. vn̄ paganos appellamus eos quos a ciuitate dei alienos videm᷒. De pago igr̄ egrediēs simon crucē portat post iesū: cū ppłs nationū paganis ritibus derelictis: vestigia dn̄icę passionis obedienter āplectit᷑. Sequit᷑: Et pdu. eū in gol. lo. qđ est īterp. cal. loc᷒. Extra vrbē ⁊ foris portā: loca sunt in qb᷒ truncant᷑ capita dānatoꝝ: ⁊ caluarie .i. decollatoꝝ sumpsere nomen. Propterea āt ibi crucifixus est dn̄s. vt vbi pus erat area dānatoꝝ ibi erigerent᷑ vexilla martirij. HIERO. Tradunt āt iudei q in hoc mōtis loco immolat᷒ ē aries p isaac: ⁊ ibi decaluatur christus .i. a carne sua: carnali videlicet iudea separatur. Sequit᷑: Et da. ei bib. myr. vinū. AVGV. de cō. euā. Hoc itelligendū est mattheū dixisse cū felle mixtū. fel ꝙ pe p amaritudīe posuit: ⁊ myrrhatū vinū amarissimū est: quāq̄ fieri possit: vt ⁊ fel ⁊ myrrha vinū amarissimum redderent. THEOPHI. Uł ordinatiōe quadā cōtrite aly alia afferebant qdā acetū ⁊ fel. qdā vinū myrrhatum.

HIERO. Uel myrrhatū vinū hoc ē acetū. p hoc succ᷒ letalis pomi abstergit᷑. BEDA. Amara vina amaꝝ vinū fecit quo ppinat dn̄m iesū vt ipleat᷑ qđ scriptū ē: Dederūt i cibū meū fel. ⁊ i siti mea potauerūt me aceto. AVGV. de cō. euā. Qđ āt subdit᷑: Et nō accepit. itelligitur nō accepit vt biberet: gustauit āt vt matthe᷒ testis ē: ⁊ sic idē matthe᷒ ait: Noluit bibere. hoc marc᷒ dixit: Et nō accepit tacuit āt ꝙ gustauit. HIERO. Nō accepit āt id pro quo patit᷑. vn̄ de eo dr̄: Que nō rapui. tūc exoluebā. Seqt᷑: Et crucifi. eū diuise. vesti. sua mitte. sorte sup eis qđ qsq; tolleret. Hoc loco figurat᷑ sal᷒ lignū. pmū lignū sciē boni ⁊ mali fuit. secundū lignū boni tm̄ nobis ⁊ vite lignū ē. Extensio manus pme ad lignū: mortē apphēdit. Extēsio āt scđe: vitā que pierat iuenit. Ligno hoc vehimur p mare vndosū ad terrā viuētiū. crucē .n. sua xp̄s cruciatū nostrū absoluit. ⁊ morte sua mortē nostrā necauit. Cū forma serpētis serpētē necat: qꝛ serpente de virga facto aly absorbent᷑ serpentes. Ipsa aūt species crucis qd ē nisi forma quadrata mūdi: Oriēs de vertice fulget. arctos dexterā tenet. Auster leua cōsistit. Occidēs sub plātis firmat᷑. Un̄ aplś: vt sciam᷒ q̄ sit altitudo ⁊ latitudo. lōgitudo ⁊ pfūdū. Aues qn̄ volāt ad ethera formā crucis sumūt. hō natans p aqs forma crucis vehit᷑. Nauis marina āntēna cruci simulata sufflatur. Tau lr̄a signū salutis ⁊ crucis describit᷑. BEDA. Uel i trāsuerso ligno crucis vbi figūt᷑ man᷒ gaudiū spei signat᷑. Per man᷒ gaudiū spei signat᷑. Per man᷒ .n. opa: p latitudinē hilaritatē opātis itelligim᷒: qꝛ tristicia fac᷒ angustias. p altitudinē cui caput adiungit᷑ expectationē retributionis de sublimi iusticia dei: p lōgitudinē q̄ totū corp᷒ extēdit᷑ tolerātiā: vn̄ lōganimes dicūt᷑. p pfūdū qđ terre ē īfixū ipś sacramētū secretū. Quādiu ergo hic agūt corpa nr̄a: vt destruat᷑ corpus peccati: tēp᷒ nobis ē crucis. THEOPHI. ꝙ autē ponebāt sortē sup vestimēta ei᷒: ⁊ hoc hodie illudentes fecerūt quasi regis vestimēta diuidēs. erāt .n. viliā erāt nō valde pciosa. Hoc āt ioānes euāgelista plenr᷒ exponit: qꝛ scilicet milites cetera in quattuor partes iuxta suū numerū diuidētes de tunica que in consutilis erat desup cōtexta p totū sortē miserūt. HIERO. Uestimenta autem dn̄i eius mādata sunt quibus regitur corp᷒ eius .i. ecclesia. que diuidunt inter se milites gentium: vt sint quattuor ordines cū vna fide .i. coniugati ⁊ viduati: prepositi ⁊ separati. Sortiti sunt tunicam indiuisam que est pax ⁊ vnitas. Sequit᷑: Erat autē hora tertia ⁊ cruci. eū. Hoc vere ⁊ pprie marcus tulit: naz sexta hora tenebre suffuderūt terrā: vt non qsq; potuissʒ mouere caput. AVGV. de cō. euā. Si hora q̄si sexta pilato sedēte p tribunali tradit᷒ ē iesus crucifigendus iudeis: vt ioānes refert quo hora tertia crucifix᷒ ē: sic vba marci nō itelligētes qdā putauerūt. Pri᷒ ergo q̄ hora crucifigi potuerit videam᷒. deide videbim᷒ cur hora tertia crucifixū dixerit marc᷒. Hora erat q̄si sexta cū tradit᷒ ē crucifiged᷒ a pilato sedēte p tribunali. vt dictū ē. nō .n. iā plena sexta erat sʒ q̄si sexta .i. pacta qnta ⁊ aliqđ ēt de sexta eē cepat: vt pacta qnta: ⁊ icboata sexta gererent᷑ hec q̄ narrata sūt i crucifixione dn̄i nostri donec cōpleta sexta: illo pēdēte fieret he q̄ dicunt᷑ tenebre. Queram᷒ aūt iam cur dixerit marcus Erat aūt hora ter. ⁊ cru. eū. Jaʒ certe dixerat: Et crucifigētes eū. diui. vesti. ei᷒ sic ēt ceteri attestant᷑: ꝙ eo crucifixo vestimēta diuisa sūt. Si eni rei geste tēp᷒ voluit cōmemorare marc᷒ sufficeret dicere: Erat aūt hora tertia. vt qđ adiūxit: Et crucifixerūt eū: nisi qꝛ voluit aliqđ recapitulando significare qđ q̄situ iueniret᷑ cū scriptura ipa illis tpib᷒ legeret᷑: qb᷒ vniuerse eccłie notū erat q hora dn̄s ligno suspensus ē: vn̄ possʒ huiusmodi vł error tolli. vł mēdaciū refutari. Sʒ qꝛ sciebat a militib᷒ suspēsū dn̄m: nō a iudeis sicut ioānes aptissime dicit: occulte ostendere voluit eos magis crucifixisse: qꝛ clamauerūt vt crucifigeret᷑: q̄ illos q ministeriū pncipi suo sʒ suū officiū pbuerūt. Intelligit᷑ ergo fuisse hora tertia cū clamauerūt iudei vt dn̄s crucifigeret᷑: ⁊ verissime demōstrat᷑ tūc eos crucifixisse. qn̄ clamauerūt. Jn conatib᷒ āt pilati ad excipiendū dn̄m. ⁊ i tumultu iudeoꝝ ꝯdicetiū: cōsūptū tps duaꝝ horaꝝ itelligim᷒: ⁊ circa horam fuisse sextā. q̄ nōdū terminata gesta sūt q̄ ab eo tpe quo pilat᷒ dn̄ʒ tradidit vsq; ad tenebras factas narrant᷑. Facile āt videbit q sine ipietatis duritie voluerit attēdere: ꝙ opportuno loco marc᷒ hoc de tertia hora posuerit: vbi .s. facti ministroꝝ multū cōmemoratū ē. Ergo ne qsq; cogitationē tāti criminis auersus a iudeis i milites illos conuerteret. Erat igr̄ hora tertia: ⁊ cru. eū. vt illi eū potī᷒ crucifixisse īuueniant᷑: quos hora tertia vt crucifigeret᷑ clamasse potuisse diligēs iquisitor inueniet: cū aduerterit hoc qđ a militib᷒ factū est hora sexta factū eē. AVGV. de ques. ve. ⁊ no. testamēti. Judeoꝝ q̄ sniaʒ de crucifixiōe christi: tertia hora datā vult itelligi. Omnis .n. q morti addicit᷑: ex eo iam mortu᷒ cōputatur quo sniaʒ excepit. Manifestauit q̄ marcus: qꝛ nō iudicis snia saluator crucifixus ē. difficile est eni innocētē pbare cū q snia iudicis punit᷑. AVGV. de cō. euā. Quāq; nō desint q parasceue quā ioānes commemorat dicēs: Erat āt pasceue hora quasi sexta. horā diei tertiā velint itelligi. dicūt .n.: Die qde illo quē dies sabbati seqbabatur pasceuē fuisse pasche iudeoꝝ: ꝙ ab eodē sabbato iā inciperet azima: sʒ tn̄ verꝝ pascha qđ iam in passione dn̄i celebrat᷑ non iudeorum: sed xp̄ianorum cepisse pparari. pasceueʒ hēre ab ea hora noctis .ix. in eo ꝙ dn̄s a iudeis occidendus pparabatur. Parasceuē q ppe interpretatur preparatio. Ab illa ergo hora noctis vsq; ad eius crucifixionē occurrit hora pasceuē sexta sm̄ ioānem. ⁊ hora diei tertia sm̄ marcum. Quis fidelis nō huic faueat solutiōi questionis Si modo possit aliquis articulus coniici vnde ab hora nona noctis cepisse pasceuē pasche nostre .i. pparationē mortis xp̄i congruenter intelligamus. Si enim dicamus cū cepisse qn̄ a iudeis apphēsus est dn̄s adhuc noctis partes p̄me erāt: sed qn̄ ad domū pductus ē soceri cayphe: vbi ⁊ audit᷒ ē a pncipib᷒: adhuc gallus nō cātauerat. Si autē quando pilato tradit᷒ ē iā mane fuisse apertissime scriptū ē. Restat ergo vt itelligam᷒ tūc cepisse pparationē mortis dn̄i qn̄ oēs pncipes sacerdotū dixerūt reus ē mortis: Non enim absurde conijcit᷑ eo tpe nonā horā noctis eē potuisse: vt recapitulando intelligat᷑ de petri negatione postea dictum eē quod antea factum erat. Sequitur: ⁊ erat ti. cau. eius inscrip. rex iudeoꝝ. THEO. Scripserunt āt hunc titulum

lem pter quā crucifix⁹ ē:q̄si vituperātes ei⁹ opinionē q regē seipsū faciebat: vt sic ptereūtes misereri nō valerēt: s̄z magis ei iproperarēt tāq̄ tyrāno. HIERO. Scriptū āt hoc trib⁹ liguis: Hebraice Malchus iudeoꝝ: Grece basilios exomoloscon: Latine rex ↄfessoꝝ. He tres lingue ad pricipatū in crucis titulo cōsecrate sūt: vt ois lingua cōmemoraret pfidiā iudeoꝝ. BEDA. Titulus aūt hic positus supra crucē illud ōndit q: nec occidēdo potuerūt efficere vt eū regē nō haberent: q eis f̄m sua opa reddit⁹ ē. Seqtur: Et cū eo cru.ou.latro.vnū a dex.⁊ vnū a si.ei⁹. THEO. Ut.s. hoies prauā opinionē ↄ eū ↄcipe rēt: q̄ ipse latro ⁊ malefic⁹ eēt. hoc āt dispēsatiue factū ē ad iplēdū scripturā. vñ seqtur: Et ipleta ē scrip. q̄ dicit: Et cū iniqs reputat⁹ ē. HIERO. Cū iniqs veritas deputata vnū relīqt sinistꝝ: alteꝝ assūmit dexterū: sicut in die iudicij faciet. ⁊ simili crimine tā dissimiles sortiuntur vias: alter antecedit petrū in paradisū. alter iudā i infernū. Cōfessio breuis vitā acqsiuit lōgā: ⁊ blasphemia finita pena plectitur eterna. BEDA. Mystice āt latrones q cū dño crucifixi sūt: significāt eos q sub fide ⁊ ↄfessiōe christi: vl' agonē martyrij vel qlibet artioris discipline instituta subeūt. Sed qui hoc p eterna glīa gerūt: dextri latronis fide designant: q vo humane laudis intuitu sinistri latronis mentē imitant ⁊ actus. THEO. Ul' aliter: Iudicū erāt duo latrones duoꝝ ppłoꝝ.s. iudaici ⁊ gentilis: ambo nāq̄ iniq: gentilis qdē tanq̄ legē naturalē ptergrediēs: iudaicus vero scriptā legē quā ei tradiderat dñs. s̄z gentilis penitēs: iudaicus vsq̄ in finē blasphemus: i quoꝝ medio crucifigitur dñs: ipse enī est lapis angularis nos cōiungens.

¶ Et ptereūtes blasphemabāt eū: mouētes capita sua ⁊ dicētes: Uah q destruis tēplū dei: ⁊ i tribus dieb⁹ reedificas. Saluū fac temetipm descēdēs d cruce. Silr ⁊ sūmi sacerdotes illudētes ad alterutrū cū scribis dicebāt: Alios saluos fecit: seipm nō potest saluū facere. Christ⁹ rex israel: descendat nūc de cruce: vt videam⁹ ⁊ credam⁹: Et qui cum eo crucifixi erant: conuitiabantur ei.

HIERO. Pullo iude ligato ad vitē ⁊ ei⁹ pallio i sanguine vue intincto: lacerāt hedi vineā blasphemātes christū: ⁊ mouētes capita sua. vñ dr̄: Et pte. blas. eū mo. ca. sua: ⁊ di. vah q des. tē. dei. THEOPHI. Trāseūtes.n. christū blasphemabāt: exprobrātes ei tāq̄ seductori. Diabolus āt monebat illos ad dicēdū q de cruce descēderet. q:.n. nouerat q sal⁹ fiebat p crucē: rursus igerebat se ad tētandū christū: vt si a cruce descēderet: cert⁹ fieret q nō ē ve filius dei: ⁊ sic sal⁹ q̄ p crucē est destrueret: s̄z ipse dei ver⁹ existēs fili⁹ nō descēdit. Si enī descēdere debuisset nō illuc a pricipio ascēdisset: s̄z q: videbat q p hūc modū salutē fieri oportebat: sustinuit crucifigi ⁊ multa alia pati: ⁊ pficere opus suū. Seqr̄. Similiter ⁊ sūmi sacer. illu. ad alter. cū scri. dice. Alios saluos fecit: seip. n̄ po. sal. facere. Hec dicebāt ei⁹ miracula abolētes q̄si ab eo s̄z apparētiam ppetrata fuissent. opās nāq̄ miraculo multos saluabat. BEDA. Sic et nolētes cōfitent q alios saluos fecit. Itaq̄ vos vestra ↄdēnat sniā: q.n. alios saluos fecit: seipm saluare poterat. Seqr̄: Christus rex israel descēdat nūc de cruce: vt videamus ⁊ credam⁹. HIERO. Et viderūt postea resurgentē de sepulchro: quē de crucis descendere nō credebāt posse patibulo. Ubi est o iudei infidelitas vestra: vosipsos consulo: vosipsos iudicium peto. Quāto mirabilius ē mortuū posse resurgere: q̄ adhuc viuū de cruce velle descendere. Parua petistis: dū maiora puenerint: s̄z infidelitas vestra non potuit sanari signis multo fortioribus q̄ petistis. hic oēs declinauerūt simul inutiles facti sunt. vnde sequitur.

Et q cū eo crucifi. erāt: cōuicia. ei. AUGU. de cōco. euā. Quō hoc veꝝ ē qñ qdē vn⁹ eoꝝ cōuiciat⁹ ē s̄z luce testimonij alter ⁊ ↄpescuit eū: ⁊ i deū credidit: nisi itelligam⁹ matheū ⁊ Marcū breuiter pstringentes hūc locū: pluralē numeꝝ p singulari posuisse. THEOPHI. Uel duo a pricipio cōuitiabantur ei: deinde vnus cognoscēs ipsū innocētē increpat alterum blasphemantem.

¶ Et facta hora sexta: tenebre facte sunt super totam terram vsq̄ in horam nonam. Et hora nona exclamauit iesus voce magna. dicēs: Heloy: heloy: lamazabatāi. Quod est iterpretatū: Deus meus: deus meus: vt qd dereliquisti me: Et quidam de circumstantibus audientes dicebāt: Ecce heliam vocat. Currens autem vnus ⁊ implens spongiā aceto circūponensq̄ calamo potum dabat ei dicēs: Sinite: videamus si veīt helias ad deponendum eum. Iesus autem emissa voce magna: expirauit.

BEDA. Clarissimū lumē mūdo retraxit radios suos: ne aut pēdētē viderent dominū: aut ipi blasphemātes sua luce fruerētur. vnde dr̄. ⁊ facta hora sexta tenebre facte sunt per totā terrā vsq̄ i horā nonā. AUGU. d cōcor. euāge. Addidit aūt lucas. Unū facte sūt tenebre.i. solē obscuratū. THEOPHI. Si aūt tps eclypsis fuisset posset qs dicere q nālis fuisset hec passio: sed tūc. xiiij. erat luna: cū nālis eclypsis fieri n̄ poss̄. Seqr̄: Et hora nona exclamauit iesus voce magna dicens Heloy heloy. HIERO. Nona hora inuenit euersa domo: decima dragma q̄ perierat. BEDA. Nā ⁊ adā peccante scriptū ē q audierit vocē dñi dei ambulantis in paradiso ad aurā post meridiē: ⁊ q̄ hora prim⁹ adā peccādo mortē huic mundo inuexit: eadē hora secūd⁹ adā mortē moriēdo destruxit. Et notādū q recedente a centro mundi sole crucifixus est dñs: oriēte autē sole: resurrectionis sue mysteria celebrauit: q: mortuus est pper peccata nr̄a: ⁊ resurrexit pper iustificationē nostrā. Nec mireris verboꝝ humilitatē: querimonias derelicti: cū formam serui sciēs scandalū crucis videas. Sicut enim esurire ⁊ sitire ⁊ fatigari nō erāt ppa deitatis: sed corporales passiones: ita quod dicit: Ut qd dereliqsti me: corporalis vocis erat ppriū: q: solet f̄m naturā corpus nullatenus velle a sibi coniūcta vita fraudari. L̄z.n. ipse saluator dicebat hoc: sed p se ōndebāt corporis fragilitatē. vt hō ergo loquit in eos circūferēs motus q i periculis positi a dño deseri nos putamus. THEOPHI. Uel hoc loquit homo crucifixus deo p me. nos enī homines sumus derelicti: ipse nūq̄ a patre derelictus fuit. Audi enī quid dicit: Nō sum solus sed quia pater mecū est. Etsi etiā hoc p iudeis dixerit: q̄si ⁊ ipse f̄m carnē iudeus existens: ac si diceret: Ut quid hebraicū populū dereliquisti: vt tuū crucifigerēt filiū: Sic enim aliquādo cōsueuimus dicere: Deus induit me.i. meā naturā.s. humanā: sic ⁊ hic: dereliquisti me: oportet intelligere humanā naturā vel iudaicum populū. Sequit̄: Et q. dam de cir. au. di. Ecce heliam vocat. BEDA. S̄z quos arbitror milites fuisse romanos: non intelligentes sermonis hebraici proprietatē: sed ex eo q dixit heloy putantes ab eo heliam vocatū. Si autem iudeos qui hoc dixerunt intelligere volueris: hoc faciunt vt eum imbecillitatis infament: q helie auxiliū deprecetur. Sequit̄: Currens aūt vnus ⁊ im. spon. ace. Quā ob causā dño acetū sit potū datum ioannes plenius ostendit dicens: q iesus vt cōsūmaret scriptura dixit: Sitio. Illi autē spōgiam plenā aceto obtulerūt ori ei⁹. HIERO. Inuenit autē hic iudeoꝝ similitudinē. spongiā.s. cānā infirmā aridā: ignibus aptam

īplet aceto: hoc ē malicia ⁊ dolo. AVGV. de cō. euā. De bella vō nō ipse q obtulit spōgiā cū aceto: sȝ ceteros dixisse matthe narrant. vñ itelligam⁹ ⁊ illū ⁊ ceteros hoc dixisse. HIERO. Infirmata āt carne vox īualuit diuina q̄ dicit. Aperite mihi portas iusticie. vñ seqr̄: Jesus āt emis. vo. mag. expirauit. Cū una voce siue sine voce nos moriamur q de terra sum⁹. Ille voce cū exaltata voce expirauit q de celo descēdit. THEO. Et q morti dn̄at ⁊ precipit: sicut dn̄s potestatiue expirat. Qualis āt h vox fuerit lucas declarat. Pater in ma[n]us tuas cōmēdo spiritū meū. Eteni christ⁹ expirauit p hoc nobis voluit declarare: q sanctoꝝ anime in manus dei ascēdunt. Nā prius ab inferis olim anime tenebant donec venit q predicauit captiuis remissionem.

¶ Et velū templi scissū ē in duo: a sūmo vsq deorsū. Uidēs āt cēturio q ex aduerso stabat: q̄ sic clamās expirasset: ait: Uere hic homo filius dei erat. Erāt āt ⁊ mulieres ō lōge aspiciētes: iter q̄s erat maria magdalene ⁊ maria iacobi minoris ⁊ ioseph mater: ⁊ salome. Et cū eēt i galilea sequebant cū: ⁊ ministrabāt ei: ⁊ alie multe que simul cū eo ascenderant hierosolymam.

GLO. Postq̄ narrauit euangelista passionē ⁊ mortem christi. nūc p̄seqr̄ de his q̄ post mortē dn̄i ɔtigerūt. vñ dr̄: Et velū te. scis. e. i duo a sū. vsq de. HIERO. Uelū tēpli scindit̄ .i. celū aperit̄. THEOPHI. Scissū ē eēt velū innuēte deo q spiritussancti grā a tēplo recedit ⁊ scindit̄ vt sancta sāctoꝝ ab oīb⁹ videāa eēnt: ⁊ q tēplū lugebit ī iudeis cū calamitates deplorabit ⁊ vestimēta scindēt. Hoc ēt ⁊ tēplū animatū. i. corpus christi ondit: in cu⁹ passione vestimentū ei⁹ laceratū ē .i. caro. ⁊ aliud etiā significat. Caro nāq velū est nr̄i tēpli .i. mentis nr̄e. Uirtus aūt carnis scissa ē i christi passionib⁹ a sūmo vsq deorsū .i. ab adā vsq ad vltimos hoīes. Nā ⁊ adā effectus est sanus p passionem christi ⁊ eius caro nō manet sub maledicto neq digna ēcorruptiōe: ⁊ oēs icorruptione honorati sum⁹. Uidēs aūt centurio. Cēturio dicit̄ cētū militū p̄nceps. Uides āt q ita potestatiue ⁊ cōmirabiliter expirasset mirat⁹ est ⁊ ɔfessus ē. BEDA. Manifesta aūt ca miraculi centurionis exponit̄: q vidēs dominū sic expirasse .i. ipsū emisisse dixerit: Uere hō hic fili⁹ dei erat. Null⁹ .n. hȝ potestatē mittedi spiritū nisi q aīaꝝ ɔditor ē. AVGV. iiij. de trini. Et hoc maxie mirat⁹ est q post illā vocē in qua figurā peccati nr̄i edidit cōtinuo tradidit spiritū. demōstrauit eni spiritus mediatoris q nulla pena peccati vsq ad mortē carnis eius accesserit. q non eum deseruit inuitus. sed quō voluit: quippe dei verbo ad vnitatē ɔsone ɔiunctus. HIERO. Nouissimi aūt nūc primi efficiunt̄. Gentilis ɔfitet̄ ppl's. Judea cecata negat ne fiat eis error peior p̄ore. THEOPHI. Et sic ordo ɔuertit̄ dū iudei occidunt: ⁊ gētilis ɔfitet̄: ⁊ discipuli fugiunt ⁊ mulieres expectāt. Sequit̄ .n. Erāt autē ⁊ mulie. de longe aspici. iter quas erat ma. magda. ⁊ ma. ia. mi. ⁊ ioseph mater ⁊ salome. Salome dicta est mater filiorum zebedei. ORIGE. Opinatus autem sū hoc vidēs apud mattheū ⁊ marcū hic tres precipuas mulieres nominatas: ⁊ duas quidem vterq euāgelista exponit: Mariā magda. ⁊ mariam ia. Tertia aūt a mattheo dicit̄ mr̄ filioꝝ zebedei: a Marco autē tertia illa salome appellat̄. BEDA. Jacobum autē minorē dicit iacobū alphei. q ⁊ frater dn̄i dicebatur: eo q esset filius marie matertere dn̄i: cui⁹ meminit ioannes dicens. Stabāt iuxta crucē iesu mater eius: ⁊ soror matris ei⁹ maria cleophe: ⁊ maria magda. Mariā aūt cleophe videt̄ eā dicere a patre siue cognatiōe. Uocabat̄ autem minor iacobus ad distinctionem maioris iacobi: videlicet filij zebedei q iter primos apostoloꝝ vocat⁹ ē a dn̄o. Cōsuetudinis aūt iudaice fuit: nec inducebat̄ in culpā more gentis antique: vt mulieres de sua substantia victū atq vestitū preceptorib⁹ ministrarēt. vñ sequit̄: Et cū eēt ī galilea seque. eū ⁊ mi. ei. Ministrabāt dn̄o qdē de substātia sua: vt meterent eꝝ carnalia cuius ille metebāt spiritalia: ⁊ vt typū ostenderet magistraꝝ: q victu atq vestitu ex discipulis deberent esse ɔtenti. Sȝ videam⁹ q̄les comites habuerint. Sequitur .n. Et alie multe q̄ simul cū eo ascen. hierosolymam. HIERO. Sicut nō excludit̄ muliebris sex⁹ a salute p mariā vgineā: ita nō repellit̄ a mysterij crucis scia ⁊ resurrectionis p viduā. Magdalenā: Mariā ⁊ ceteras mr̄es.

¶ Et iā cū sero eēt factū: q erat parasceue: qd̄ est añ sabbatū: venit ioseph ab arimathia nobilis decurio: q ⁊ ipse erat expectās regnū dī. Et audacter itroiuit ad pilatū: ⁊ petijt corp⁹ iesu. Pilat⁹ āt mirabat̄ si iā obijssȝ. Et accersito cēturiōe: iterrogauit eū: si iā mortu⁹ eēt. Et cū cognouisset a cēturiōe donauit corp⁹ ioseph. Joseph āt mercatus syndonē: deponēs eū īuoluit ī syndōe: ⁊ posuit eū in monumēto q ō erat excisū ō petra: ⁊ aduoluit lapidē ad ostiū mōumēti. Maria āt magdalene ⁊ maria ioseph aspiciebāt vbi poneret̄.

GLO. Post passionē ⁊ mortē christi euangelista sepulturā ei⁹ enarrat dicēs: Et iā cū sero esset fac. q erat para. q est añ sabbat. ve. io. ab ar. BEDA. Parasceue grece latine pparatio dr̄: quo noīa iudei qui inter grecos morabant̄ sextam sabbati appellabāt: eo q ī illo ea q̄ regei sabbati necia cēnt: pparare solerēt. Quia q̄ sexta die hō fact⁹ ē: septima āt die conditor ab oī ope suo regeuit: recte saluator sexta die crucifix⁹ huāne restauratōis iplenit archanū. Sabbato āt ī sepulchro gescēs: resurrectiōis q̄ octaua die ventura erat: expectabat euentū. Sic ⁊ nos ī hac qdē seculi etate mūdo necē ē crucifigi: ī septima vō die .i. cū mortis qs debitū soluit: corpa qdē ī tumulis: aīas aūt secreta ī pace cū dn̄o post bonā opa oȝ gescere. donec octaua etate ēt corpa ipa resurrectiōe glorificata cū aīab⁹ icorruptionē accipiāt. Talē āt eē decebat q corp⁹ dn̄i sepeliret: q ēt p iusticiā meritoꝝ tali ministerio dign⁹ eēt: ⁊ p nobilitatē potētie secularis facultate possȝ obtinere mīstrādi. ⁊ iō dr̄ q erat nobil' decurio expectās regnū dei. Decurio vocat̄ q sit de ordic curie ⁊ offi cū curie administraret: q ēt curial's a pcurādo mūera ciuilia solet appellari. Arimathia āt ipa ē ramathain ciuitas helchāe ⁊ samuelis. HIERO. Que iterp̄tat̄ dponēs: ō q̄ fuit ioseph q venit ad dponēdū corp⁹ xp̄i ō cruce. Seqr̄: Et audā. itro. ad pi. ⁊ pe. cor. iesu. THEO. Audet ausū laudabilē. nō .n. excogitauit: a diuitijs decidā. ⁊ expel'ar a iudeis si corp⁹ petā ei⁹ q e blasphem⁹ cōdēnat⁹. Seqr̄. Pilat⁹ āt mira. si iā obijssȝ. Putabat .n. q diu viueret ī cruce: sic ⁊ latrones ī patibulo viuebāt diu. Seqr̄. Et acce. cē. iter. eū si iā mortu⁹ eēt. s. añ horā q̄ ceteri mori ɔsueuerūt. Seqr̄: Et cū cog. a cē. s. q mortu⁹ eēt donauit corpus ioseph. BEDA. Nō āt qlibet ignot⁹ aut mediocris ad p̄sidē accedere ⁊ crucifixi corp⁹ poterat ipetrare. Seqr̄: Joseph aūt mer. syn. ⁊ depo. eū iuol. in syn. THEOPHI. Preciosū corp⁹ preciose sepeliēs. cū .n. eēt discipul⁹ dn̄i sciebat q̄liter corp⁹ dn̄i honorari deberet. BEDA. Possum⁹ āt sȝ itelligētiā spiritualem hoc sentire: q corp⁹ dn̄i nō auro nō gemmis ⁊ serico sed linteamine puro obuoluendū sit: hinc eccl'ie mos obtinuit: vt sacrificiū altaris nō in serico neq ī panno tincto sed in lino terreno celebret̄: sic corp⁹ ē dn̄i ī syndōe mūda sepultū. iuxta qd̄ ī gestis pōtificalib⁹ a. b. siluestro legim⁹ eē statutū: q̄q ⁊ h significȝ q ille ī syndōe mūda inoluit eū q pura cū mēte suscepit. seqr̄. Et po. cū ī mo. qd̄ erat exci.

pe.⁊ aduol.la.ad osti.mo. Dicit q monumentū dñi domus rotūda fuit.de subiacēte rupe excisa:tāte altitudinis vt hō iust⁹ extis vix extēta manu culmē posset attīgere:⁊ hʒ itroi tū ab oriēte:cui lapis magn⁹ īuolut⁹ atq3 īposit⁹ est.in eius pte aqlonari ipʒ sepulchrū.i.loc⁹ dñici corporis de eadē pe tra fcm est:septē hñs pedes lōgitudinis:triū palmoꝝ mēsu ra a pauimēto alti⁹ emīnēs.q.i.loc⁹ nō desup:sʒ a latere me ridiano p totū patet:vñ corpus īferebat. Color aūt monu mēti ⁊ loculi albo ⁊ rubeo dr eē ꝑmixtus. HIERO. Se pultura aūt xpi resurgim⁹:descēdētē ei⁹ ad īferos nos ascē dimus ad celos.hic inuenitur mel in ore leonis mortui.

THEOPHI. Imitemur aūt ⁊ nos ioseph.recipientes xpi corp⁹ p vnitatē:⁊ ponam⁹ illud in monumēto exciso de petra.i.ī aīa memorante ⁊ nō obliuiscēte deū.illa enim aīa ex petra excisa.i.ex christo q est petra q ɔtinet firmitatē. Inuoluere etiā debem⁹ ipm ī syndone.i.ī corpe puro susci pe. Syndon nanq3 ē corp⁹ qd est aīe idumentū. Decet enī nō solū pura aīa corp⁹ christi suscipe:sʒ ī corpe puro. Inuol uere aūt oportet:sʒ nō apire:nā secretū clausum est ⁊ occul tū. Sequit: Maria aūt magda.⁊ Maria ioseph aspiciebāt vbi poneret. BEDA. In luca legimus q stabāt noti ei⁹ a lōge ⁊ mulieres q̄ secute erāt eū. His ergo notis iesu post depositū eius corp⁹ ad sua remeātib⁹ sole mulieres q̄ arti⁹ amabāt fun⁹ subsecute quō poneret respicere curabāt:vt ei tpe ɔgruo munus possent deuotiōis offerre. Hic aūt pa risceues sancte mulieres.i.aīe humiles idē faciūt:cū amo re saluatoris feruētes passionis eius vestigys in hoc seculo quo pparāda est reqes futura:diligēter obsequunt:⁊ si for te valeāt imitari pia curiositate:quo ordine sit eius passio cōpleta ppendūt. HIERO. Hec etiā ɔgruūt ad populum iudaicū in fine credentē:q nobilitat fide vt abrae sit filius deponit desperationē:expectat regnū dei. Intrat ad xpia nos vt baptizet:qd significat nomen pilati.i.malleatoris. q domat ferreas gētes:vt regat eas in vīga ferrea:⁊ petit sa crificū qd donat penitētibus in fine viaticū:⁊ corde mūdo ⁊ peccatis mortuo īuoluit munimine fidei stabilitū opculo spei p opa charitatis ɔcludit. Finis.n.precepti est charitas: aspiciētibus a lōge electis q sunt stelle maris:qm si fieri pōt scandalizabunt etiam electi. Capi. XVI.

Et cū transisset sabbatū:maria mag dalene ⁊ maria iacobi ⁊ salome eme rūt aromata:vt veniētes vngerēt ie sū. Et valde mā̄e vna sabbatoꝝ veniūt ad monumētū:orto iā sole. Et dice bāt adinuicē. Quis reuoluet nob lapidē ab ostio monumēti? Et respiciētes viderūt reuolutū lapi dē. Erat q̄ppe magn⁹ valde. Et itroeūtes ī mo numētū viderūt iuuenē sedentē ī dextris coopertū stola cādida:⁊ obstupuerūt. Qui dicit illis: No lite expauescere Iesuʒ q̄ritis nazarenū crucifixū: surrexit n̄ ē hic. Ecce loc⁹ vbi posuerūt eū. Sʒ ite dicite discipulis ei⁹ ⁊ petro:q2 p̄cedet vos ī gali leā. Ibi eū videbitis:sicut dixit vobis. At ille ex eūtes fugerūt d monumēto. Inuaserat.n.eas tre mor ⁊ pauor:⁊ nemini q̄cq̄ dixerūt. Timebant.n.

HIERO. Post sabbati tristitiam felix irradiat dies:que primatū in diebus tenet:luce prima ī eo lucescente:⁊ dño in eo cū triūpho resurgēte.vñ dicit: Et cū transi.sab.ma. magda.⁊ ma.ia.⁊ sa.eme aro.vt ve.vn.iesum. GLO. Re ligiose.n.mulieres sepulto dño cum licuit operari.i.vsq3 ad solis occasum vnguēta parauerūt vt lucas dicit. Et q2 p̄ an gustia tpis non poterant explere:mox transacto sabbato.i. occidēte sole vt opandi licentia redit festinauerunt emere aromata:sicut marc⁹ dicit hic:vt venietes mane vngerent corp⁹ iesu.neq3 vespe sabbati poccupate iā noctis articulo monumētū adire valuerunt.vñ sequitur. Et valde ma. vna sab.ve.ad monu.or.iā sole. SEVE. Mulieres hoc loco se minea deuotiōe discurrūt:q̄ nō vt viuenti fidē sʒ vt mortuo vnguēta deferūt ad sepulchꝝ.⁊ vt sepulto parant meroris obsequia:nō vt resurgēti pparant diuinoꝝ gaudia triūpho rū. THEOPHI. Non.n.magnitudinē atq3 dignitatem diuinitatis christi sapiūt. Uenerūt autem iuxta consuetu dinē iudeoꝝ vngere corpus iesu vt.s.maneret odoriferū:⁊ ne humiditate scaturiret:nā aromata virtutē habēt desic catiuā humiditatē corpis abso.berīa.vñ īcorruptū corpus ɔseruāt. GREGO.i ho. Nos āt ī eū q ē mortu⁹ credētes si odore vtutū refecti cū opinione bonoꝝ operꝝ dñʒ q̄rim⁹ ad monumētū illi⁹ cū aromatib⁹ venim⁹. Seqr: Et valde ma.vna sab.ve.ad mo.orto iā sole. AVGV.de cō.euā. Or lucas dicit:valde diluculo ⁊ ioānes: Mane cū adhuc tene bre essēt:hoc ītelligi ī marc⁹ dicere:valde mane oriēte iā so le.i.cum celū ab orientis parte albesceret:qd fit vtiq3 solis orietis vicinitate. Ei⁹.n.ē ille fulgor q noīe aurore appellari solet:iō nō īpugnat ei q ait. Cū adhuc tenebre eēnt. Dic qp pe surgēte aliq̄ luce tenebraꝝ tāto min⁹ sūt:q̄to magis ori tur lux. nec accipiēdū ē qd ait: Ualde mane orto iā sole.tāq̄ sol ipe iā videret sup terrā:sʒ de pximo aduenīēte ī has p tes sole.i.ortu suo iā celū illuminare icipiēte. HIERO. Ualde q̄ mane dicit qd alius euāgelista dicit diluculo. Di luculū āt ē īter tenebras noctis ⁊ diei claritatē. In q̄ salus humani generis ꝑuenit. felici vicinitate in ecclām declarā da more solis q pxima luce ɔsurgēs roseā pmittit aurorā: vt gratiā pclari splendoris ppar atis oculus possit īmeri q̄ī tps dñice resurrectiōis il. uxit:vt tūc laudes christi tota ca neret hin exemplū feminarū ecclia.q̄ genus humanū exē plo sue resurrectionis aiauit qui vitā pstitit ⁊ lumē creduli tatis īfudit. BEDA. Sicut aūt q valde mane mulieres venerūt ad monumētū.iuxta historiā magnus feruor cha ritatis oñdit:ita iuxta ītellectū mysticū nobis dat exēplū vt illuminata facie discussisq3 vitioꝝ tenebris:odorē bo noꝝ operꝝ dño ⁊ orationū suauitatem studeamus offerre.

THEOPHI. Dicit aūt. Una sab.i.prima dieꝝ hebdo made. Sabbata nāq3 dies hebdomade nūcupant:vna vo dī pma. BEDA. Uel pma sabbatoꝝ prima dies est a die sabbatoꝝ.i.regetionū q̄ ī sabbatis custodiebant. Sequit. Et di.adin.qs re.no.la.ab os.mo. SEVERI. Obscurati erat vīʒ pect⁹ oculi clausi:⁊ iō patefci sepulchri gloriā pus nō videbatis. Seqtur.n. Et respi.vi.re.la. BEDA. Quō lapis p angelū reuolutus sit. Matthe⁹ sufficiēter exponit. Hec reuolutio lapidis mystice reserationem sacramētoꝝ xpi:q̄ velamine lre legalis tenebant īsinuat.lex.n.lapide scripta ē. Seqtur. Erat quippe magn⁹ valde. SEVERI. Et plus iās magnus merito q̄ forma q creatoris mūdi cor pus ⁊ claudere ⁊ opire sufficit. GREGO. Mulieres aūt angelos vidēt q̄ cū aromatib⁹ venerūt:q2 ille mentes sup nos ciues aspiciūt:que cū virtutib⁹ ad sancta desideria ve niunt. vnde seqtur. Et itro.in mo.vi.iuue.se.in dex.cooper. stola cādi.⁊ obstu. THEOPHI. Si mattheus dicit an gelū sedere super lapidē. Marcus vero q mulieres intro euntes monumentū viderunt sedentē inueniēnō mireris: nam quē viderūt prius sedentē sup lapidē:ipm etiā intus in monumēto postmodū viderunt. AVGV.de con.euan. Aut ītelligam⁹ mattheū tacuisse de illo angelo quē ītrātes viderūt:marcū vō de illo quē foris sup lapide sedētē vide rūt:vt duos viderit ⁊ a duob⁹ sigillatī audierint q̄ dixerūt angeli de iesu.aut certe ītrātes in monumē.ū in aliqua se pta macerie debemus accipere:qua cōmunitū locū tūc fu isse credibile est in aliquo spatio ante petrā:q̄ excisa locus

factus fuerat sepulture: vt ipsum viderint in eodem spatio sedentē a dextris quē dicit mattheus sedētem sup lapidē. THEOPHI. Quidā aūt dicūt q alie fuerūt mulieres q̄ dicunī a mattheo: alie q̄ a marco: sȝ Maria magda. seq̄baī oēs feruidā festinationē hñs ꝛ ardētē affectū. SEVE. Introierūt ḡ mulieres ad sepulchrū vt cōsepulte xpo: xp̄o ꝯsurgerēt de sepulchro. vidēt iuuenē vt cernerēt nr̄e resurrectōis etatē: q: nescit resurrectio senectutē: ꝛ vbi nasci moriq: nescit ibi etas nec admittit detrimēta: nec īdiget icremētis. vñ iuuenē nō senē nō īfantē: sȝ iocūdā etatem viderūt. BEDA. Uiderūt aūt iuuenē sedentē in dextris. i. ad meridianā partē loci illi' vbi positū erat corp' ei. qđ supinū iacēs: caput habebat ad occasū: dextrā necesse erat hr̄e ad austrum. GREGO. in ho. Quid autē p sinistrā: nisi vita p̄ns: Quid vero p dextrā: nisi vita ppetua designaī? Quia igiī redēptor noster iā p̄ntis vite corruptionē trāsierat: recte angelus q nūciare p̄henne ei' vitā venerat: in dextera sedebat. SEVE. Uidēt etiā iuuenē sedērē a dextris: q: resurrectio recipit nil sinistrū. Uidēt etiā coopertū stola candida. Stola ista nō est ex mortali vellere: sed ex v̄tute vitali splēdēs celesti lumine nō colore terreno dicēte propheta: Amict' lumine sicut vestimēto. ꝛ de iustis: Tūc iusti fulgebūt sicut sol. GREGO. in ho. Uel stola cādida coopertus apparuit: q: festiuitatis nr̄e gaudia nūciauit: cādor etenim vestis splēdorē nr̄e denunciat solēnitatis. HIERO. Uestis etiā cādida vera letitia est hoste depulso regnoq: adepto: rege pacis q̄sito ꝛ īuēto ꝛ nunq̄ dimisso. Hoc igr̄ inuēs formā resurrectōis timētib' mortē ondit. Et ait obstupuerūt. i. qđ oculus nō vidit nec auris audiuit: nec in cor hoīs ascēdit q̄ p̄parauit de' diligētib' se. Sequitur: Qui dicit illis: no. expa. GREGO. in ho. Ac si dicat. Paueāt illi qui nō amāt aduētū supnoꝝ ciuiū. ptimescāt q carnalib' desideriis p̄ssi ad eoꝝ societatē ptīgere se posse desperāt. vos aūt cur ptimescitis q vos ꝯciues videtis? HIERO. Nō. n. ē timor i charitate. Quid expauescerēt q̄ īuenerūt quē q̄sierūt? GREGO. In ho. Sȝ tā qd angelus subiūgit audiamus: Iesuȝ q̄ritis nazarenū. Iesus latino elogo salutaris. i. saluator iterptaī. at v̄o tūc multi Iesus dici poterāt: nec tā substātialr̄ sȝ nūcupatiue: io ꝛ loc' subiūgit: vt de quo iesu dictū sit manifestet: nazarenū. Et cāȝ ptin' subdit: Crucifixū. THEO. Nō eni erubescit crucē: i hac nāq: sal' hominū ē ꝛ beatoꝝ pncipiū. HIERO. Radix āt amara crucis euanuit. Flos vite cū fructib' erupit. i. qui iacuit morte surrexit i glia. vñ addit. surrexit: nō ē hic. GREGO. i ho. Nō ē hic dr̄ p p̄sentiā carnis: q tñ nusq̄ derat p p̄sentiā maiestatis. THEO. Et q̄si dicat. Uultis certificari d ei' resurrectiōe subdit: Ecce loc' vbi posuerūt euȝ. Propter hoc .n. ꝛ reuoluerat lapidē vt locū onderet. HIERO. Ondit āt īmortalitas mortalib' ad grāꝝ actionē debitā: vt itelligam' qd fuerim' ꝛ sciam' qd futuri erim'. Sequitur. Sȝ ite di. dis. ei' ꝛ pe. q: p̄cē. vos i galileā. Mulierib' dr̄ vt nūciēt aplis: q: p mulierē mors annūciata ē. p mulierē vita resurgēs. Dic aūt specialiter: Et petro: q: se īdignū iudicauit discipulatu cū ter negauit magistrū: sed peccata p̄terita non nocēt qñ nō placēt. GREGO. i ho. Si āt hūc angel' non noiatī exp̄meret q magistrū negauerat: venire iter discipulos nō auderet. vocaī ḡ ex noīe ne desperaret ex negatiōe. AVGV. de con. euā. Qđ autē dicit: Pre. vos in ga. ibi eū vi. si. di. vo. videī hoc sonare q Iesus nō erat demonstraturus se discipulis post resurrectionem nisi in galilea: quā demonstrationem nunc ipse marcus commemorauit. Qđ eni dixit: Mane pma sabbati apparuit marie magdalene. post hoc duobus euntibus in villam: factum est in hierusalem ipso die resurrectionis. deinde venit ad vltimam manifestationē: quā factā scimus in mon e oliueti nō longe a hierusalē. Nūquā igr̄ commemorat marc' ipletū qđ ab āgelo p̄nunciatū eē testaī. Mattheus vero nullū aliū locū omnino cōmemorat: vbi discipuli postq̄ surrexit viderit dñm: nisi in galilea sȝ angeli p̄dicationē. Sȝ cū nō sit expssū qñ id futuꝝ eēt: vtꝝ p̄mū anteq̄ alibi ab eis visus eēt: idq: ipsū q discipulos matthe' dicit isse in galileā in montē: nō exprimit diē nec narrādi ordinē: nō aduersaī qđ mattheus narrationib' ceteroꝝ: sȝ dat eis itelligēdi atq: accipiēdi locū. Ueruntamē q dñs nō ibi p̄mū se demōstratur' erat: sȝ in galilea vbi postea visus est se vidēdū mādauit: q̄uis fidelē facit itentū ad q̄rēdū in quo mysterio dcm̄ itelligaī. GREGO. in ho. Galilea nāq: trāsmigratio iterptaī. iā q ppe redēptor noster a passione ad resurrectionē: a morte ad vitā trāsmigrauerat: ꝛ nos resurrectōis ei' gloriā post leti videbim' si mō a vitijs ad v̄tutū celsitudinē trāsmigram'. Qui ergo in sepulchro nūciaī in trāsmigratione ondiī: q: is q in mortificatiōe carnis agnoscit in trāsmigratione mētis videī. HIERO. Breuis ergo ista in syllabis: sȝ īgēs in q̄titate pmissio. Ibi est gaudiū nr̄i fons ꝛ salutis eterne origo p̄parata. Ibi ꝯgregānī dispsiones ꝛ sanānī ꝯtriti corde. Ibi ingt eū videbitis: sȝ nō sicut vidistis. AVGV. de cō. euā. Significaī etiā q grā xp̄i de populo israel erat trāsmigratura ad gētes: a quibus apostoli nullo modo p̄dicantes susciperētur: nisi eis viā dñs in eoꝝ cordibus preueniēs p̄parasset. ꝛ hoc est: Pre. vos in ga. ibi eū vi. i. ibi mēbra eius inuenietis. Sequitur: At ille exeūtes fugierunt de monumento. Inuaserat. n. eas tremor ꝛ pauor. THEOPHI. Idest stupor ppter visionē angeli ꝛ admiratione resurrectionis. SEVE. Angelus qdē sedet in monumēto de monumēto fugiūt mulieres: q: ille de celesti substātia cōfidit: turbanī iste de ꝯditione terrena. Sepulchrū qui mori non potest: timere nescit. mulieres autem ꝛ de p̄senti facto tremūt: ꝛ sepulchrum vt mortales adhuc mortaliter expauescūt. HIERO. Hoc etiā dicit de futura vita in qua fugiet dolor ꝛ gemitus. Imitanī. n. mulieres ante resurrectionē omniaq: faciūt: post resurrectionē fugientes mortem ꝛ pauorē. Sequitur: Et ne. quicq̄: dix. time. enī. THEOPHI. Aut ppter iudeos: aut timore visionis detente narrabanī hoc qđ audierant. AVGV. de cō. euan. Queri aūt potest quēadmodū hoc dicat marcus cū dicat mattheus: Et exierunt cito de monumēto cum timore ꝛ gaudio magno: currētes nūciare discipulis eius. nisi itelligamus ipsoꝝ angeloꝝ nemini ausas fuisse aliqđ dicere: idest respondere ad ea que ab illis audierāt: aut certe custodibus quos iacentes viderunt. nam illud gaudiū qđ mattheus cōmemorat: nō repugnat timori de quo marcus dicit. Debuimus enim vtrūq: in illaꝝ aīo fuisse itelligere: etiā si matthe' de timore nō diceret. Cū vero ꝛ ipse dicat. Exierūt cito de monumēto cū timore ꝛ gaudio magno: nihil ex hac re q̄stiōis remanere pmittit. THEO. Signāter etiā dr̄ q nemini q̄cq̄ dixerūt: q: mulierib' audire nō loq datū est: discere nō docere.

¶ Surgēs aūt iesus: māe prima sabbati apparuit primo marie magdalene de qua eiecerat septē demonia. Illa vadens nunciauit his qui cum eo fuerāt lugentibus ꝛ flentibus. Et illi audientes: quia viueret ꝛ visus esset ab ea: non crediderunt. Post hec autē duobus ex his ambulantib' ostēsus ēst in alia effigie euntibus i villaȝ: ꝛ illi euntes nunciauerunt ceteris: nec illis crediderunt.

AVGV. de cō. euā. Iā post resurrectionē quēadmodū apparuit dñs ꝯsiderādū ē. Dicit. n. marc': Surgēs aūt mane pma sab. ap. pri. ma. mag. de qua eie. septem demonia. BEDA. Hec apparitio quomodo et vbi facta sit: Ioannes plenissime docet. Surrexit autem dominus mane de monumento in quo sero iam facto erat depositus: vt

adimpleretur illud psalmiste. Ad vesperas demorabit fle
tus et ad matutinu letitia. THEOPHI. Vel aliter: Ex di
uersis. ibi pūcta. De die dicas. Mane pri. sab. ap
paruit Marie magda. GREGO. in bo. Ut enim sanson
media nocte nō solū de gaça exiuit: sed etiā portas tulit: sic r
redemptor noster ante lucē resurgēs nō solū liber de iferno
exiuit: sed etiā iferni claustra destruxit. De Maria aūt
hec marc⁹ septē demonia eiecta fuisse testat: r qd septē de
monia nisi vniuersa vitia significāt: qr enī septē diebus oē
tps cōprehendit recte septenario numero vniuersitas figu
rat. THEOPHI. Septē ergo demonia Maria habuit
q vniuersis vitiis plena fuit. aut septē demonia septē vitu
tibus spūs sancti contraria dicit: vt spūs absq timore absq sapientia:
absq intellectu: r quecūq alia donis spūssancti opponunt.
HIERO. Ei aūt de qua eiecerat septem demonia pmo
ostēdit: qr meretrices r publicani pcedēt synagogam in re
gnum dei vt latro pcessit aplos. BEDA. In pricipio etiā
mulier idcirco culpe viro fuit. nūc q̄ mortē pmo gustatur:
resurrectionē pmo videt: ne ppetui reatus apud viros op
probriū sustineret. r q̄ viro culpā trāsfuderat: transfudit r
gratiā. Sequit. Illa va. nū. his q cū eo fu. lu. r flen. HIE
RO. Flēt r lugēt q nōdum viderūt: s nō post multū cōsola
buntur. Beati. n. q lugēt nunc: qm ipsi cōsolabunt. BEDA.
Pulchre aūt hec mulier que letitiā dnice resurrectiōis pma
nūciat: a septē demonibus curata cē memorat: ne qsq
digne penitēs de admissoꝝ venia desperaret: r vt vbi abū
dauit pctm supabūdasse r gratia mōstraret. SEVERI.
Nūciat aūt Maria sed iā nō femina. sed ecclesiā gestans:
vt supra sicut femina tacebat: hic in ecclesia r nunciet r lo
quat. Sequitur: At illi au. qr viue. r vi. esset ab ea. non cre.
GREGO. in bo. Qr resurrectionē dnicā discipuli tarde
credidernt: nō tā illoꝝ ifirmitas q̄ nr̄a vt ita dicā futura
firmitas fuit. Ipsa nāq resurrectio illis dubitātib⁹ p mul
ta argumēta mōstrata est: q dū nos legētes agnoscimus qd
aliud q̄ de eoꝝ dubitatione solidamur. Sequit: Post hec
aūt duob⁹ ex his am. ostē. est in alia effi. eun. i vil. AUGV.
De cōsen. eu. De istis duobus quoꝝ vnus erat cleophas. Lu
cas totū narrat: sed Marcus hic breuiter pstrigit. Castellū
aūt illud de quo lucas loquitur: nō absurde accipimus etiā
villā potuisse appellari. r in codicibus qdem grecis magis
agrū inuenimus q̄ villā. Agri aūt noie non castella tm: vep
etiā municipia r colonie solēt vocari extra ciuitatē q̄ quasi
caput r mater est ceteraꝝ. Qr autē ait Marcus eis in alia
effigie eos apparuisse: hoc lucas dicit q eoꝝ oculi tenebantur
ne agnoscerēt eū. Oculis. n. eoꝝ acciderat aliqd qd ita
manere pmissum est vsq ad fractionē panis. SEVERI.
Nemo aūt putet xp̄m sua resurrectione sui vultus effigiē
cōmutasse: sed mutat effigies dū efficit ex mortali imorta
lis: vt hoc sit acquisiuisse vultus gloriā nō vultus substātiā pdi
disse. Duobus aūt visus est: qr duobus populis i. gētibus r
iudeis resurrectionis fides pdicāda monstrat. Sequtur: Et
illi eū. nū. cete. nec il. cre. Qd marcus dicit. Nūciauerūt ce
teris: nec illis crediderūt. cū Lu. dicat q iam ide loqbant
vere resurrexisse dnm: r Simoni apparuisse: qd itelligendū
est nisi aliquos ibi fuisse q nollēt credere. THEOPHI.
Non. n. de. xi. apostolis hoc dicit: s de quibusdā aliis quos
ceteros nominat. HIERO. Mystice aūt intelligit q hi
dicūt hic laborat agēs actiuā vitā: illic cōtemplatiua secura
visione regnat. Hic per speculū cōtuemur imaginē: illic fa
cie ad faciē videbimus veritatem. vnde ambulātibus. i. la
borātibus ostensus est in alia effigie r nunciātibus non est
creditū: qi sicut Moyses viderūt q nō sufficiebat eis qui
dicit. Ostēde mihi temetipm. Oblitus enim carnis sue po
stulat in vita ista quod speramus in futura.

Nouissime aūt recūbētibus illis vndecim ap
paruit: r exprobrauit icredulitatē eoꝝ r duritiā
cordis: quia his qui viderāt eum resurrexisse non
crediderunt: Et dixit eis. Euntes in mūdum vni
uersū: predicate euāgelium omni creature. Qui
crediderit r baptizatus fuerit: saluus erit: q vero
nō crediderit condemnabit. Signa aūtē eos qui
crediderint: hec sequent: In nomine meo demo
nia eijcient: linguis loquent nouis: serpentes tol
lent. Et si mortiferū quid biberit: nō eis nocebit.
Super egros manus iponent: r bene habebūt.

GLO. Cōpletur⁹ euāgelicā narrationē Marc⁹ nouissi
mā apparitione qua xp̄s post resurrectionē discipulis ap
paruit cōmemorat di. Nouissime autem recū. illis. xi. appa.
GREGO. i bo. Notādū aūt qd lucas in actibus referat
dicens. Cōuescens precepit eis ab hierosolymis ne discede
rent. r post pauca. Videntibus illis eleuat⁹ est. Comedit. n.
r ascēdit: vt videlicet p affectū comestionis veritas patesce
ret carnis. vnde r hic dicit q recūbentib⁹ illis nouissime ap
paruit. HIERO. Apparuit autem. xi. simul cōgregatis: vt
oēs testes sint r enarrarēt oibus qd cōiter viderūt r audie
runt. Sequit: Et expro. icre. eoꝝ r du. coꝝ. coꝝ: qr his q vi. eū
re. nō cre. AVGV. De cō. euā. Quō aūt nouissime hoc fa
ctū ē: Nouissimū qppe illud est: q dnz in terra apli viderūt
qd factū ē. xl. die post resurrectionē ei⁹. Nūqd nā tūc expro
braturus erat: q nō credidissent eis q eū viderāt resurrexis
se: qñ iā r ipsi post resurrectionē toties eū viderant. Restat
igit vt itelligam⁹ nūc marcū breuiter cōmemorare voluis
se: r iā dixisse: Nouissime: qr ipo die hoc nouissimū fuit iā in
cipiēte noctu eo tpe postea q̄ discipuli d castello redierūt
i hierusalē: r inenerūt sicut dicit lucas. xi. r qui cū illis erāt
colloquētes de resurrectione dni. Sed erāt ibi vtiq nō cre
dētes. His ergo sicut marcus dicit discūbētibus: r adhuc i
de sicut dicit loquētibus: stetit i medio eoꝝ dns r ait illis:
Pax vobis. sicut lucas r ioānes dicunt. Uerbis itaq dnī: q
tūc cū locutū eē discipulis lucas ioannesq dixerūt: iterpo
nit r illa exprobratio de q̄ marcus hic dicit. Sz hic rursus
mouet. quō discūbentibus. xi. dicit apparuisse marcus si il
lud tps est diei dnici iā noctis initio: cū apte ioānes dicat n
cū eis fuisse thomā quē credim⁹ exijsse ide añq dns ad eos
intraret postea q̄ illi duo redeūtes de castello cū ipsis. xi.
collocuti sūt: sicut apud lucā inenit. Sed lucas in sua nar
ratiōe dat locūquo possit itelligi dū hec loquerētur pri⁹ in
de exijsse thomā: r postea dnz intrasse. marcus aūt q dicit
Nouissime discūbētib⁹ illis. xi. apparuit. etiā thomam illic
fuisse cogit fateri: nisi forte q̄uis vno absente. xi. tm volunt
appellare: qr eadē tūc apostolica societas hoc numero nun
cupabat: antecq̄ matthias in locū iude subrogaret. Aut si h
duꝝ ē acceptū illud accipiam⁹ post mltas dnrationes ei⁹ eis
nouissime recūbētib⁹. xi. apparuisse. i. ipo. xl. die. Et qm iaz
erat ab eis ascēsur⁹ i celū: hoc eis illo die magis exprobrari
voluisse: qr his q audierāt eū resurrexisse nō crediderāt aū
q̄ ipsi eū viderēt: cū vtiq post ascēsionē suā pdicātib⁹ euā
geliū etiā gentibus q nō viderūt fuerāt credituri. post illaz
quippe exprobrationē ait idē marc⁹: Et dixit eis. Euntes in
mūdū vniuer. Et infra: Qui vō nō cre. cōdē. Hoc ergo pdica
turi nōne ipsi pmit⁹ fuerāt obiurgandi: q antecq̄ dnm vidis
sent nō crediderūt eis qbus pri⁹ apparuisset: GREGO.
in bo. Idcirco etiā tūc dns discipulos increpauit cū corpalr
reliqt: vt vba que recedēs diceret in corde audiētiū artius
ipressa remanerēt. HIERO. Exprobrat aūt icredulita
tē vt succedat credulitas. Exprobrat duritiam cordis lapi
dei: vt succedat cor carneū charitate plenū. GREGO. in
bo. Increpata igit eoꝝ duritia: qd admonēdo dicat audia
mus. Sequr. n. Eūtes in mū. vni. pdi. eua. oi cre. Ois crea
ture noie signat homo. Omnis. n. creature aliqd hz ho-

mo. hȝ nāq̄ʒ cōe esse cū lapidibus: viuere cū arboribus: sentire cū aīalib⁹: itelligere cū angelis. Omni. n. creature pdicat̄ euangeliū cum soli hoi pdicat̄: q: ille videlicet docet̄: ppter quē in terra cūcta creata sunt: ⁊ a quo oia p quandā silitudine aliena nō sunt. Pōt etiā ois creature noīe ois natio gētiū designari. an. n. dcm fuerat. In viā gentiū ne abieritis. nūc aūt dr. Predicate euan. omni creature. vt. s. pius a iudeis aplo℞ repulsa pdicatio: tūc nobis in adiutoriū fieret cum hac illa ad dānatiōis sue testimoniū supbe repulisset. THEOPHI. Uel omni creature. i. credenti ⁊ nō credenti. Seqtur. Qui cre. ⁊ bap. fu. sal. erit. Nō. n. sufficit credere: nāq̄ qui credit ⁊ nōdū est baptizat⁹. s; cathecuminus nōdū est pfecte salutē adept⁹. GREGO. in bo. Fortasse aūt vnusq̄sq̄ȝ apud semetipm dicat. Ego iā credidi. saluus ero. verū dicit si fidē operibus teneat. Uera etenī fides est: q̄ in hoc qḋ verbis dicit. operib⁹ nō ɔ̄dicit. Seqtur. Qui vero nō crediderit. BEDA. Quid adhuc hic dicem⁹ de paruulis qui p etatē adhuc credere nō valēt: nā de maioribus nulla q̄stio est. In eccl'ia. n. saluatoris p alios paruuli credunt sicut ex alijs ea q̄ illis in baptismo petā remittunt̄ ptraxerūt. Seqtur. Signa aūt eos q cre. hec sequē. In no. meo demo. eijcient. lin. lo. no. serp. tollēt. THEOPHI. Hoc est disperget itellectuales: sicut illud. Calcabitis sup serpētes ⁊ scorpiones. itellectualiter itelligit̄. Pōt aūt itelligi de sensibilib⁹ spētibus. sicut etiā paulus a vipera nullū habuit nocumentum. Seqtur. Et si mortī. qd bi. nō eis no. Multa talia scā in historijs legimus. Multos nāq̄ȝ venena bibita xp̄i munita signaculo ledere nō valebāt. Seqtur. Sup egros ma. ipo. ⁊ bn̄ habebunt. GREGO. in bo. Nunqd autē: quia ista signa nō facimus minime credimus: Sed hec necessaria in exordio eccl'e fuerunt: vt. n. fides cresceret credētiū: miraculis fuit nutriēda: q: ⁊ nos cū arbusta plātam⁹: tādiu eis aquā fundimus quousq̄ȝ ea in terra ɔualuisse videam⁹: at si semel radicē fixerit a rigādo cessamus. Habemus de his signis atq̄ȝ virtutibus q̄ adhuc subtili⁹ ɔsiderare debeamus. Sācta q̄ppe eccl'ia quottidie spūaliter facit: qḋ tūc p apostolos corporaliter faciebat: Nā sacerdotes eius cū p exorcismi grām manū credētibus iponūt: habitare malignos spūs in eo℞ mētibus ɔtradicūt: qd aliud faciunt: nisi demonia eijciunt: Et fideles quiq̄ȝ qui iam secularia verba derelinquunt: sancta aūt mysteria isonāt. linguis loquūtur nouis: qui dum bonis suis exhortationibus maliciā de alienis cordibus auferunt. serpētes tollunt: ⁊ dū pestiferas suasiones audiunt: sed tamē ad operationē prauā minime ptrahuntur: mortifer℞ est qḋ bibunt: sed nō eis nocebit: qui quotiēs proximos suos in bono opere ifirmari cōspiciunt: dum exemplo sue operationis illo℞ vitam roborant: super egros manus iponunt vt bene habeant. Que nimi℞ miracula tanto maiora sunt: quāto spūalia: ⁊ quāto per hec nō corpora: sed anime suscitantur.

¶ **Et dominus quidem iesus postq̄ȝ locutus est eis: assumptus est in celuȝ: ⁊ sedet a dextris dei. Illi aūt profecti pdicauerūt vbiq̄ȝ dn̄o cooperāte: ⁊ sermonē ɔfirmante: sequentibus signis.**

HIERO. Dn̄s iesus qui de celo descēderat ad liberādā ifirmitatis nostre naturā: ipse etiā sup celos ascendit: vnde dicit̄. Et dn̄s quidē iesus postq̄ȝ lo. est eis assum. est in celū. AVGV. de cō. euā. In quo satis videt̄ ostēdere nouissimū cū illis in terra pmissū habuisse smonē: q̄uis nō omnimodo ad id coartari videat̄. non. n. ait. Postq̄ȝ hec locutus est eis. vn̄ admitit si necessitas cogeret: non illā fuisse nouissimā locutionē: sed ad oīa que cū eis oībus illis diebus locutus est posse ptinere qḋ dcm̄ est. Postq̄ȝ locutus est eis. ass. est in celū. Sed q: ea q̄ supra diximus magis suadēt nouissimū die fuisse: ideo post pmissā locutionē quā marc⁹ cōmemorauit: adiunctis etiā illis verbis q̄ cōmemorāt̄ i act⁹ apostolo℞ credēdū ē assūptū eē dn̄ȝ i celū. GREGO. in. bo. In veteri testamēto cognouimus q helias sit rapt⁹ i celū. Sed aliō ē celū ethereū: aliō celum aereū. Celū q̄ppe aereū terre est pximū. In celū itaq̄ȝ aerū helias subleuat⁹ est vt i secreta q̄dā regione terre repēte duceret̄: vbi i magna iā carnis ⁊ spūs q̄ete viueret quoadusq̄ȝ ad finē mūdi redeat: ⁊ mortis debitū soluat. Notādū quoq̄ȝ est q helias in curru legit̄ ascēdisse: vt videlicet apte illis demōstraret q: homo purus adiutorio idigebat alieno. Redēptor aūt noster nō curru nō angelis subleuatus legit̄. quia qui fecerat oīa super oīa sua virtute ferebat̄. Considerādum vero nobis ē quod marcus subdit: Et sedet a dextris dei. cū Stephanus dicat: Uideo celos apertos ⁊ filiū hominis stantē a dextris dei. sed sedere iudicātis ē: stare vero pugnātis vel adiuuantis. Stephanus ergo in laboris certamine positus stantē vidit quem adiutorem habuit: sed hūc post assūptionē marcus sedere describit: quia post assūptionis sue gloriā iudex in fine videbit̄. AVGV. De symbolo. Sessionem igitur istā non accipiamus quasi sit in humanis membris positus: tanq̄ȝ pater sedeat in sinistra vt filius sedeat a dextris. sed ipsā dexterā intelligimus potestatem quā accepit ille homo a deo vt veniat iudicaturus q pmo venerat iudicādus. Sedere eni habitare itelligitur quomodo dicimus de quocūq̄ȝ hoie. In illa patria sedit p tres ānos. Sic ergo credite habitare xp̄m in dextera dei patris. Beatus enim est ⁊ habitat i beatitudine que dextera p̄ris vocat̄. Ibi. n. ois dextera ē: q: nulla ē ibi miseria. Seqtur. Illi aūt pfecti pdi. vbiq̄ȝ dn̄o coop. ⁊ ser. ɔfir. seque. signe. BEDA. Nota q marc⁹ euāgelista euāgeliū suū q̄to inchoauit tardius tanto in longinquiora tp̄a scribendo porrexit. ab initio. n. euāgelice pdicationis qḋ a ioāne factū ē cepit ⁊ ad illud vsq̄ȝ tp̄s narrando puenit quo apl'i idē euāgelij verbū p totū orbē seminauerūt. GREGO. in ho. Quid aūt i his ɔsiderādum ē nisi q pceptū obediētia: obediētiā vō signa secuta sūt. Preceperat. n. dn̄s: Euntes in mūdū vniuersū predicate euāgeliū. ⁊ in actibus: Eritis mihi testes vsq̄ȝ ad extremū terrē. AVGV. ad esichiū. Quo aūt pacto ab apl'is ē pdicatio ista ɔpleta: q̄n vsq̄ȝ adhuc sūt gētes in q̄bus mō cepit ⁊ i q̄bus nōdū cepit ipleri: Nō vtiq̄ȝ hoc a dn̄o sic mādatū est apl'is tāq̄ȝ ipi soli q̄b⁹ tūc loq̄bat̄ tm̄ munus fuerit iplerum: sed sicut eis solis vt̄ dixisse: Ecce ego vobiscū sū vsq̄ȝ ad consummationē seculi. qḋ tamen eum vniuerse ecclesie pmisisse: que alijs morientibus alijs nascentibus hic vsq̄ȝ in seculi cōsūmationē futura ē: q̄s nō itelligat: THEOPHI. Sciēdū est aūt ⁊ hic q sermo p opa ɔfirmat̄ sicut i apostolis tūc opationes cōfirmabāt smonē sequētibus signis. Fiat aūt o xp̄e vt nostri sermones quos de virtute dicimus p opa cōfirment̄ ⁊ actus vt tandē simus pfecti te cooperante in omnib⁹ verbis ⁊ opib⁹. quia te decet ⁊ sermonum ⁊ operum gloria. AMEN.

Feria tertia post dominicam. In ra. pal.
Erat pascha azimorum. xiiij.
Dominica in sancto pascha. Marie magdalene. xvi.
In ascēsione dn̄i. Recūbentibus. xi. vltimo
Dn̄ica sexta post pētecostē. Cū turba multa. viij.
Dn̄ica. xi. Exiens iesus de finibus. vij.
In decollatiōe Ioānis baptiste. Misit herodes vi.
In vigilia sancti Iacobi apostoli.
Accesserūt ad iesū iacobus ⁊ ioannes fi. x.
In sanctorum cyriaci largi ⁊ smaragdi.
Euntes in mundum vniuersum. xvi.
In natali ɔfesso℞ Uidete vigilate ⁊ orate. xiij.
Feria quarta quattuor temporum septembris.
Respondens vnus de turba. ix.
Sabbato primo quadragesime. Cum sero esset fcm̄. vi.

Super euangelio sancti Luce Cōtinuum sancti Thome.

Inter cetera incarnationis xp̄i mysteria q̄ esaias ꝓpheta diligēter ⁊ apte pnūciat; dicit: Induaȝ celos tenebris: ⁊ saccū ponā opimētū eoꝝ. Dn̄s dedit mihi liguā eruditā vt sciā sustentare eū q lapsus ē verbo. Erigit mane: mane erigit mihi aurem: vt audiā quasi magr̄z. Ex qb⁹ verbis accipe possum⁹ euāgelij s̄m Lucā maȝ: modū scribēdi. finē: ⁊ cōditionem scriptoris. AVGV. d cō. euā. Lucas .n. circa sacerdotalē dn̄i stirpē atq; psonā magis occupat⁹ videt̄: vnde p vitulū significatus est: ꝓpter maximā victimā sacerdotis. AMBRO. Vitulus .n. sacerdotalis ē victima: vnde bene ꝯgruit vitulo hic euāgelij liber q a sacerdotib⁹ ichoauit: ⁊ ꝯsumauit in vitulo: q oiuȝ pctā suscipiēs p toti⁹ mundi vita ē imolat⁹: ⁊ ipsaȝ vituli imolationē lucas stilo quodā pleniore diffudit. GLO. Q: igit̄ passionē xp̄i p̄ncipalr̄ exponere lucas intēdit: hui⁹ euāgelij mā significari pōt i eo qd̄ dr̄. Induā celos tenebris. ⁊ saccū ponā opimētuȝ eoꝝ. Nā ad lr̄aȝ i passione xp̄i tenebre facte sunt: ⁊ in discipulis fides obscurata est. HIERO. sup esaiā. Et xp̄us despectus erat ⁊ ignobilis quādo pendebat in cruce: ⁊ abscōditus est vult⁹ eius atq; despect⁹: vt humano corpore diuina potētia celaret̄. HIERO. Sermo autē luce tā in euāgelio q̄z i actib⁹ aplo̅ꝝ cōptior est: ⁊ seculari redolet eloquētia. vnde subdit̄. Dn̄s dedit mihi liguā eruditā. AMBRO. Nā lȝ scriptura diuina mūdane euacuet sapie discipliā: q in maiore fucata v̄boꝝ ambitu: q reꝝ rōne subnixa sit: tn̄ siqs in scripturis diuinis etiā illa q̄ imitāda illi putāt q̄rat: iueniet. Sc̄us .n. lucas velut quēdā historicū ordinē tenuit: ⁊ plura nobis gestoꝝ dn̄i miracula reuelauit: ita vt oēs sapiētie virtutes euāgelij ipsi⁹ cōplecteret̄ historia. Quid .n. ꝓcellēti⁹ ad sapiāȝ nālē: q̄z q spūscm̄ creatorē eē dn̄ice icarnatiōis extitisse reserauit: Docet moralia in eodē libro: quēadmodū .s. amare inimicū debeā. Docet etiā rōnalia cū lego: qm̄ q fidelis est in minimo ⁊ i magno fidelis est. EVSE. In ecclesiastica historia. Is q̄ genere qdē antiochenus: arte medic⁹: s̄m hāc medicinā quā ex aploꝝ vel societate vel traditiōe susceperat: duos nobis medicinales libros qbus nō corpora: s̄ aīe curent̄ explicuit. vn̄ seqtur: Ut sciā sustētare eū q lapsus est v̄bo. HIERO. sup esaiā. Dicit .n. se a dn̄o accepisse s̄monē: qm̄ lapsum erranteq; populū sustētet ⁊ reuocet ad salutē. GRECVS expositor. Cū aūt lucas bone idolis eēt ⁊ capacitatis strēnue: ⁊ grecoꝝ sciāȝ ꝯsecut⁹ est. Grāmaticā sīqdē atq; poesim adept⁹ pse. Rhetoricā aūt ⁊ psuadendi leporē assecutus ad plenū: neq; philosophie munerib⁹ caruit: deniq; ⁊ medicinā acq̄sit. Et quoniā nature velocitate satis de humana gustauerat sapiētia: ad altiorē ꝯuolat. Accelerat igit̄ ad ideā ⁊ visibiliter ⁊ verbotenus xp̄z adit. Cūq; veritatē cognosceret: verus efficit̄ xp̄i discipulus: plurimum magro cōmoratus. GLO. vn̄ subdit̄. Erigit mane q̄si a iuuētute ad secularē sapiētiā. Mane erigit mihi aurē ad diuina: vt audiā quasi magrȝ. s. ipsū xp̄z. EVSE. in eccle. historia. Tradunt aūt q euāgeliū suū ex pauli ore ꝯscripserit: sicut ⁊ marcus q̄ ex petri ore fuerāt p̄dicata ꝯscripsit. CHRY. sup mattheum. Uterq; aūt eoꝝ magrȝ imitat⁹ est: hic qdē paulū sup flumina fluentē: ille aūt petꝝ breuilogo studentē. AVGV. de cō. euā. Eo aūt tpe scripserūt quo nō solū ab ecclia xp̄i: veꝝ etiā ab ipsis adhuc in carne manētib⁹ apostolis ꝓbari meruerunt. Et hec probemialiter dicta sufficiant.

Quoniā quidē multi conati sūt ordinare narrationē q̄ i nob cōplete sūt reꝝ. sic tradiderūt nob q ab initio ipsi viderūt ⁊ ministri fuerūt s̄mōis. Uisuȝ ē ⁊ mihi assecuto a pricipio oia diligēter ex ordine tibi scribere optie theophile: vt cognoscas eoꝝ verboꝝ de qb⁹ eruditus es veritatē.

EVSE. In ecclesiastica historia. Lucas i initio euāgelij sui cām cur scripserit idicauit: videlicet qm̄ m̄lti alij temere p̄sūpserāt enarrare res q̄ sibi magis erant ad liqdū cōpte. Et h̄ ē qd̄ dicit: Qm̄ qdē multi conati sūt ordinare narratiōeȝ reꝝ. AMBRO. Nā sicut m̄lti i iudeoꝝ populo diuino infusi spū ꝓphetauerunt: alij āt pseudo ꝓphete erāt poti⁹ q̄z ꝓphete: sic ⁊ nūc i nouo testamento m̄lti euāgelia scribere conati sūt: q̄ boni nūmularij nō ꝓbarunt. ⁊ aliud qdē fertur euāgeliū qd̄ duodecim scripsisse dicūt̄. Ausus ē ⁊ basilides euāgeliū scribere. Fert̄ aliud s̄z thomā: ⁊ aliud s̄z matthiam. BEDA. Multos q̄ eos nō tā numerositate q̄z hereseos multifarie diuersitate cōmēdat: q nō spūsc̄i munere dōati: s̄z vacuo labore conati magis ordinauerūt narrationē q̄z historie texuerūt v̄itatē. AMBRO. Qui .n. conat⁹ ē ordinare: suo labore conat⁹ ē: nec ipleuit suo cōatu. Sūt .n. ⁊ donatiōes ⁊ grā dei q̄ vbi se ifuderit rigare ꝯsueuit: vt nō egeat: s̄z redūdet scriptoris igeniū. Et iō bn̄ dic̄: Reꝝ q̄ i nobis ꝯplete sūt: vl̄ q̄ i nobis redūdāt. qd̄ .n. redūdat nulli d̄fic̄: ⁊ de cōpleto nemo dubitat: cū fide effectus astruat: exitus prodat. ORIGE. Dicit āt Reꝝ: q: nō s̄z phātasiā iuxta hereticos exercuit iesus carnalē ipi⁹ aduētū: s̄z cū v̄itas eēt re vera negociuȝ ꝓsecutus ē. Affectuȝ āt suuȝ idicat ex hoc qd̄ ait: Que i nobis cōplete sunt. i. q̄ i nobis manifestissime sūt ostēse. certa .n. fide ⁊ rōne cognouerat: neq; i aliquo fluctuabat. CHRY. Euāgelista āt nō soluȝ testimōio ꝯtētus est ꝓprio: s̄z ad aplos totuȝ refert: ide robur venat̄ sermoni: ⁊ iō subdit: sicut tradiderunt nobis q ab initio ipsi viderunt. EVSE. in eccle. histo. Certus ē q veritatem uel paulo exponēte: uel alijs apostolis q ab initio ipsi uiderāt ul' sibi tradiderāt ꝯsecutus sit. CHRY. Dicit āt: Uiderunt: q: hoc maxime robur nāscit̄ credulitatis. qd̄ addiscitur ab his q p̄sentialiter uiderunt. ORIGE. Palā ē āt q cuiusdaȝ doctrine finis est i ipsa doctrina: sicut geometrie. alteri⁹ v̄o doctrinē finis i opere cōputat̄: sicut medicine: ⁊ ita ē i s̄mone dei. Et iō postq̄z significauerat sciam ex hoc q dixerat: Ipsi viderūt: demōstrat opa: ex hoc qd̄ seqtur. Et ministri fuerūt s̄monis vel verbi. AMBRO. Nā cōgruūt ista locutio vt mai⁹ mysteriū verbi q̄z auditū eē credamus. s̄z q: nō prolatiuū verbū s̄z substātiale significat: nō vulgare verbū: sed celeste intelligamus: cui apostoli ministrarut. CYRIL. Qr antem dicit huius verbi visores fuisse aplos ꝯsonat cū ioanne q dicit: Uerbū caro factū ē ⁊ habitauit in nobis: ⁊ vidim⁹ gloriā eius. Uerbū nāq; mediāte carne visibile factū est. AMBRO. Nō solū aūt s̄m corpus viderūt dn̄m: sed etiā s̄m verbū. Uiderūt .n. verbū q cū moyse ⁊ helia viderūt gloriaȝ verbi. alij nō viderūt: q corpus tātūmō videre potuerūt. ORIGE. Et in exodo quidē scriptum ē: Populus videbat vocē dn̄i; vox autē audit̄ poti⁹ q̄z videt̄. S̄z ꝓpterea ita scriptū est: vt ōnderet̄ nobis alijs videre oculis vocē dn̄i qbus illi aspiciūt q merent̄. Porro i euāgelio nō vox cernit̄ s̄z s̄mo q voce p̄stātior ē. THEOPHI. Ex hoc eni manifeste innuit̄: q lucas nō fuit discipulus ab initio: sed ꝓcessu tpis. Alij aūt fuerunt discipuli ab initio vt petrus ⁊ filij zebedei. BEDA. Et tn̄ matthe⁹ quoq; ⁊ ioannes i multis q̄ scriberēt ab his q i sātā pueritiā: genealogiāq; eius scire ⁊ gestis interesse potuerāt: audire op⁹ habebant. ORIGE. Deide facultatē scribēdi replicat: quoniā

ea que scripsit non rumore cognouit: sed ab initio fuerat ipse
subsecut⁹. vn̄ sequit̄: Uisū est ꝛ mihi assecuto a principio oia
diligēter ex ordine tibi scribere optime theophile. AM-
BRO. Cū dicit: Uisū est ꝛ mihi: nō negat deo visum deo. n.
ꝑparat volūtas hoiꝫ. Prolixiorē aūt huc euangelij librū
q̄ ceteros eē nemo dubitauerit ꝛ iō non ea q̄ falsa sunt: sed q̄
vera sibi vēdicat. Et iō dicit assecuto q̄dē oīa visuz est scri-
bere nō oīa. sed ex oib⁹: q₂ q̄ fecit iesus si scribant̄ oīa: nec ipsū
mundū cape arbitror. Cōsulto aūt q̄ ab alijs sunt scripta p-
terijt. vt ꝑprijs q̄busdā singuli euāgelio₂ libri mysterio₂
gestorūq₃ miraculis eminerent. THEOPHI. Scribit
aūt ad theophilū vi₂ īclytum fortassis ꝛ principē. q₂ q₂ dicit
Optime. nō dicebat̄ nisi principib⁹ ꝛ p̄sidib⁹. sicut ꝛ paulus
Festo presidi dixit. Optime Feste. BEDA. Theophilus
aūt interp̄tat̄ amās deū. vel amatus a deo. q̄sq₃ ḡ amat deū
siue a deo se desiderat amari: ad se scriptū putet euāgeliū.
ꝛ vt sibi datū mun⁹ sibiq₃ cōmendatū pign⁹ ꝯseruet. Nō aūt
nouo₂ quotūlibet eidē theophilo ꝛ velut ignoto₂ rō p̄dē-
da. sed eo₂ de q̄b⁹ erudit⁹ est verbo₂ ꝑmittit̄ veritas expri-
mēda cū subdit̄: Ut cognoscas eo₂ verbo₂ de q̄b⁹ erudit⁹
es veritatē. s. vt quo q̄d ordine a dn̄o gestū desiue sit agno-
scere queat. CHRY. Uel alr̄: vt certitudinē habeas ꝛ se-
curus exist⁹ eque auditu perceperas ꝑspicias in scriptura.
THEOPHI. Plerūq₃. n. cū sine scripto aliq̄d dr̄ calūni-
ant̄ illud q̄si falsū. cum vero q̄s q̄ dicit scripserit: tūc magis
credim⁹ q̄si nisi putaret verū: nō scriberet. CHRY. Uel
alr̄: Totū euāgeliste ꝓhemiū duo ꝯtinet: ꝯditionē eo₂ q̄ aū
cū euāgeliū scripserāt puta mathei ꝛ marci: ꝛ rursus cur ꝛ
ipse scribere ꝓposuit. Cū v̄o dixisset: Conati sūt. vocabulū po-
tēs applicari ꝛ ad p̄suptuose aggrediētes māz: ꝛ ad honeste
pertractātes illā: Duabus additiōibus dubiā sniaz certificat:
primo q̄dē q₂ dixit: Que in nobis cōplete sunt re₂. scd̄o q₂ di-
xit: Sicut tradiderūt nobis q̄ ab initio ipi viderunt. Simul
aūt hoc q̄d dico. Tradiderūt. idicare mihi videt̄ q₂ ꝛ ipi no
neant̄ ꝑpagare: vt lit. n. illi tradiderūt: ipsos quoq₃ oporte-
bit accipiētes seriatī adinicē ꝑmulgare. Nōdū aūt cōmen-
dātes scripture q̄ tradita fuerāt: ꝯrigebat īcōueniētia pluri-
ma ꝓuenire diuturnitate tp̄is. vn̄ merito q̄ de primis visori-
bus v̄bi ꝛ ministris vbi acceperāt ī scriptis vniuerso mundo
traditionē ꝯstituerūt: ꝛ calūnias ꝓpellētes ꝛ obliuionem de-
struētes: ꝛ ex ipsis traditiōe ītegritatē accōmodātes. Ca. I.

Fuit i diebus herodis regis iude sa-
cerdos q̄dā noie zacharias de vice
abia: ꝛ vxor illi⁹ d̄ filiab⁹ aarō: ꝛ no-
mē ei⁹ helisabeth. Erāt āt iusti ābo
añ deū icedētes i oīb⁹ mādatis ꝛ iu-
stificatiōib⁹ dn̄i sine q̄rela. Et n̄ erat illis fili⁹ eo
q₂ esset helisabeth sterilis ꝛ ambo processissent
in diebus suis.

CHRY. Euāgelice narratōis exordiū o zacharia sumit
ꝛ natiuitate ioānis. mirū añ mi₂ edisserēs. min⁹ añ mai⁹. nā
q̄n v̄go paritura erat. ꝑparauit g̃ra vt vetus ꝑus ꝯciperet.
Declarat aūt tp̄s cū dicit. Fuit ī dieb⁹ herodis ꝛ adijcit di-
gnitatē cū subdit. Regis iude. Ali⁹ aūt herodes fuit q̄ ioan-
nē occidit. sed ille tetrarcha fuit. hic aūt rex. BEDA. Tē-
pus autē herodis alienigene regis dn̄ico attestat̄ aduētui.
Predictuz nāq₃ fuerat q₂ nō deficiet princeps de iuda. neq₃
dux de femore ei⁹ donec veniat q̄ mittendus ē. Ex quo. n.
p̄res ex egypto exierūt sue gētis iudicib⁹ vsq₃ ad samuel p-
ꝓhetā: ac deīde regib⁹ vsq₃ ad trāsmigrationē babylonie re-
gebātur. Post reditū v̄o babylonie p pōtifices re₂ sūma
gerebat̄ vsq₃ ad hircanū regē sil' ꝛ pōtificē quo ab herode
īterēpto iudee regnū ipi herodi alienigene iussu augusti ce-
saris tradit̄ gubernādū: cui⁹. xxxi. āno iuxta ꝓphetiā supra-
dictā q̄ mittēdus erat aduenit. AMBRO. Docet nos
nos diuina scriptura nō solū mores in his q̄ p̄dicabiles sūt
sed etiā parētes oportere laudari. vt veluti trāsmissa īma-
culate puritatis hereditas ī his quos volum⁹ laudare fu-
lt. Nō solū igit̄ a parētib⁹ sed ēt a maio₂ib⁹ s̄ctī ioānis no-
bilitas ꝓpagat̄. nō seculari ꝑtāte sublimis sed religiōis suc-
cessiōe venerabilis. Plena ē igit̄ laudatio q̄ genus mores
officiū: factū iudiciū cōprehēdit. officiū ī sacerdotio. vn̄ di-
cit Sacerdos q̄dā noie zacharias. BEDA. in ho. De sa-
cerdotali. n. ꝓsapia Joānes ort⁹: vt eo poteti⁹ mutationē sa-
cerdotij p̄comzaret quo ipz ad sacerdotale gen⁹ pertinere
claresceret. AMBRO. Genus aūt cōprehēdit i maiori-
b⁹. vn̄ seq̄t̄: De vice abia. i. nobilis īter familias. BEDA.
Erāt. n. principes s̄ctuarij. i. sūmi sacerdotes tā de filijs elea-
zar q̄ de filijs ithamar. quo₂ vices sed ministeria sua vt in-
grederēt̄ domū dei. xxiiij. sortib⁹ dauid distinxit: ī q̄b⁹ fami-
lie abia d̄ qua zacharias ort⁹ ē: sors ꝯtigit octaua. Nō aūt
frustra p̄mus noui testamēti p̄co ī octaue sortis iure nascit̄
q₂ sicut septenario sepe numero ꝓpter sabbatū vetus testa-
mētū: sic nouūz aliquotiēs p octonariū ꝓpter sacramētum
dn̄ice v̄l n̄re resurrectiōis exprimit̄. THEOPHI. Uolēs
etiā ostēdere q₂ legaliter ex sacerdotali genere erat: subdit:
Et vxor illi de filiab⁹ aaron: ꝛ nomē ei⁹ helisabeth. Leuiti.
xxij. Nō. n. ꝑmittebat̄ d̄ alia tribu vxorē accipe: sed d̄ sua. He-
lisabeth īterp̄tat̄ reges: zacharias vero memoria dn̄i. BE-
DA. in ho. Justis. n. parētib⁹ ioānes ē genitus vt eo ꝯfidē-
ti⁹ iusticie pcepta populis daret: quo hec ipsa nō q̄si noua
didicisset: sed velut hereditario iure a ꝓgenitorib⁹ accepta
teneret. vn̄ seq̄tur. Erāt aūt ābo iusti añ deū. AMBRO.
Et sic mores ī eq̄tate cōprehēdit. Bn̄ aūt dicit añ deū. fieri
. n. pōt ut aliq̄s affectata bonitate populari iust⁹ videat̄ no-
bi. iustus aūt ante deū nō sit: si iustitia nō ex mētis simplici-
tate formet̄: sed adulatiōe simulet̄. Perfecta igit̄ laus est añ
deū iustū eē: solus. n. ꝑfectior est q̄ ab eo ꝓbat̄: q̄ nō pōt falli.
Fcm̄ aūt cōprehēdit in mādato: in iustificatiōe iudiciū. vn̄
seq̄tur: Incedētes in oīb⁹ mādatis ꝛ iustificatiōib⁹ dn̄i. Cū
. n. mādatis celestibus obedimus: in mādatis dn̄i icedimus
cū ꝯgrue iudicam⁹: tenere dn̄i iustificatiōes videmur. Pro-
uidere aūt oportet bona nō solū corā deo: sed etiā corā hoīb⁹
vn̄ seq̄tur: Sine q̄rela. Nulla. n. q̄rela ē vbi ꝛ mētis bonitas
ꝯcordat ꝛ facti. ꝛ plerūq₃ iustitia durior hoīuz q̄relā excitat.
ORIGE. Pōt etiā aliq̄d iustū iniuste fieri: vt si iactantie
cā q̄s paupi elargiat̄ q̄d nō ē sine q̄rela. Seq̄tur: Et nō erat
illis filius: eo q₂ erat sterilis helisabeth: ꝛ ambo ꝓcessissent i
diebus suis. CHRY. Nō solū aūt helisabeth erat sterilis
sed ꝛ p̄triarcha₂ ꝯiuges: Sara: Rebecca: Rachel: q̄d dedec⁹
erat antiq̄s. nō possumus dicere q₂ peccati effectus esset ste-
rilitas: cūcti iusti: cūcti virtuosi. Hec aūt fuit sterilitas oc̄
vt cū videris virginē parientē dn̄z nō sis icredulus experi-
tās mentē tuā in aluo sterilium. THEOPHI. Et vt etiā tu
addisceres q₂ lex dei multiplicationē filio₂ nō appetit cor-
poralē: sed magis sp̄ualē. Processerāt ante ambo nō solū sm̄
corpus: sed sm̄ sp̄m ascēsiones in corde ponētes: ꝛ vitā suā vt
diē ꝛ nō vt noctē habētes: quasi in die honeste ambulātes.

¶ Factū ē aūt cū sacerdotio fūgeret̄ zacharias i
ordine vicis sue añ deū sm̄ ꝯsuetudinē sacerdo-
tij sorte exijt vt īcēsū poneret: ingressus in tēplū
domini. Et omnis multitudo populi erat orās
foris hora incensi.

BEDA. Per moysen dn̄s vnū ꝯstituit sūmuz sacerdotē
cui mortuo vnū succedere iussit: ꝛ hoc vsq₃ ad dauid tp̄a ser-
tū est: a quo plēs fieri dn̄o agēte decretū est. vnde nūc zacha-
rias in ordine vicis sue sacerdotio functus eē ꝯseritur cū dr̄:
Factū est aūt cum sacerdotio fungeret̄ zacharias in ordine
vicis sue ante deum sm̄ ꝯsue. sacer. sorte exijt vt incensum

peneret igres.in tẽ.dñi. AMBRO. Uidet aũt hic çacharias sũmus designari sacerdos: q: semel in ãno solus sũmus sacerdos i scõo sancturario intrabat:nõ sine sanguine qué offerret p se ꝛ p ppl'i delictis. BEDA. Nõ aũt nunc noua forte elect' est cũ icensũ eẽt adolendũ:sz pscã forte cũ ex ordine sui põtificat' i vicẽ Abia succederet. Seqt':Et ois multi.po.erat orãs foris hora icẽsi. Incẽsũ in sancta sanctorũ a põtifice deferri expectante foris tẽplũ oi pplo decimo die septimi mẽsis est iussũ:ꝛ hãc diẽ expiatiõis siue ppiciatiõis vocari:cui' diei mysteriũ aplũs ad hebreos pãdẽs ostẽdit põtificẽ eẽ vez.q in sanguine pprio celi secreta subijt:vt ppinũ nobis faceret patrẽ:ꝛ iterpellaret p peccatis eoz q adhuc p foris' orãtes expectãt. AMBRO. Hic ẽt ille sũmus sacerdos q adhuc forte qrit: q: ver' adhuc ignorat'.q.n.forte eligit':hũano iudicio nõ cõprehẽdit'. Ille qrebat':ꝛ alius figurabat': ver' i eternũ sacerdos q non hostiarũ cruore.sz p pp'o:patrẽ deũ generi recõciliaret hũano:tũc gdẽ vices erant:nũc aũt est ppetuitas.

¶ Apparuit autẽ illi angelus dñi stans a dextris altaris icensi. Et zacharias turbatus ẽ vidẽs ꝛ timor irruit sup eum. Ait aũt ad illũ angelus: Ne timeas zacharia: qm̃ exaudita ẽ ðpcatio tua. Et vxor tua belisabeth pariet tibi filium: ꝛ vocabis nomen eius ioãnẽ: ꝛ erit gaudiũ tibi: ꝛ exultatio: ꝛ multi in eius natiuitate gaudebunt.

CHRY. Ingressus çacharias i tẽplũ vt pces ferret p cũctis ad deũ:ꝛ q̃si dei ꝛ hoiuz mediator:vidit angelũ it' stãtẽ.vñ dr:Apparuit aũt illi angel' dñi stãs a dextris altaris icẽsi. AMBRO. Bene apparuisse dr ei q eũ repẽte ꝯspexit:hoc specia'ĩter:aut ð ãgelis aut ð deo scriptura diuina tenere ꝯsueuit:vt q nõ põt pu̇ideri apparere dicat'. Nõ.n. sic sensibilia videt':ꝛ is cuius i volũtate sitũ ẽ videri:ꝛ cuius naẽ ẽ nõ videri. ORIGE. Et h̃ tm̃ i p̃nti sclõ dicimus: sz ĩ futuro cũ migrauerimus a mũdo.nõ oib' vel de' vel angeli apparebũt:sz ille tm̃ videbit q mũdum habuit cor. Loc' ãt nec nocere poterit quẽq̃ nec iuuare. CHRY. Manifeste aũt apparuit ñ i sõnis:eo q nimis arduũ annũciabat'.vñ manifestiori ꝛ mirabiliori visiõe egebat. DAMA. Tñ ãgeli nõ vt sũt hominib' patefiũt:sed trãsfigurati put possũt visores aspicere i q̃cũq3 iusserit domin'. BASI. Dicit aũt: Altaris icẽsi.eo q alte͛ erat altare de statu ad holocausta. AMBRO. Nõ imerito aũt angelus vi͛ i tẽplo q: veri sacerdotis annũciabat' iã aduẽtus:ꝛ celeste sacrificiũ parabat':i quo ãgeli ministrarẽt:nõ.n. dubites assistere angelũ qñ christus imolat'. Apparuit autẽ a dextris altaris icẽnsi:q: diuine insigne misericordie ðferebat. Dñs.n.a dextris ẽ mihi:ne cõmouear. CHRY. Nõ potest ãt hõ quãtũcũq3 sit iustus absq3 timore cernere ãgelũ. vñ ꝛ nũc çacharias aspectũ nõ tolerãs psentie ãgeli:nec fulgorẽ illũ valẽs sufferre turbat'. Et h̃ ẽ qd subdit': Et çacharias turbatus est vidẽs. Sic ãt auriga pterrito: loraq3 emittẽte cornuũt eq pcipites:totaq3 q̃driga puertit':sic accidere ꝯsueuit aie quotiẽs ab aliquo stupore vl sollicitudine deprimit'.vñ ꝛ hic subdit'. Et timor irruit sup eũ. ORIGE. Noua q̃ppe facies hũanis se obtutibus pbẽs turbat mẽtẽ aiumq3 ꝯseruat.vñ angel' sciẽs hãc hũanã eẽ nãm p̃ pturbationi medet'. Nã seqt':Ait aũt ad illum angel' Ne timeas çacharia. ATHANA. In vita ãtony. Uñ nõ difficilis ẽ bonoz spirituũ maloz ũq3 discretio.si.n.post timorẽ successerit gaudiũ:a dño venisse sciam' auxiliũ: q: securitas aie pñtis maiestatis idiciũ ẽ:si aũt icussa formido p̃seuerit:hostis ẽ q vi͛. Nõ solũ ãt trepidãtẽ refocillat:sz ẽt eũ letificat nũcio:subdẽs. Quoniã exaudita est depcatio:ꝛ vxor tua belisabeth pariet tibi filiuz. AVGV. de questi.euã. Ubi p̃ hoc attẽdẽdũ ẽ:q: ñ ẽ verisile vt cũ3 p peccatis ppl'i vel salute vl redẽptione sacrificiũ ille offerret:q potuerit publicis votis relictis hõ senex vxorẽ hñs p accipiẽdis filijs orare p̃sertĩ:nã nemo orat accipe qd acceptorũ eẽ despat. Usq3 adeo aũt ille iã se habiturũ filios despabat:vt hoc angelo pmittẽti nõ crederet. Ergo qd ei dr: Et audita est depcatio tua. p pplõ itelligẽdũ ẽ:cui' ppl'i qm̃ salus ꝛ redẽptio ꝛ peccatorũ abolitio p christũ futura erat adhuc nũciat' çacharie nasciturus fili' q: p̃cursor xp̃i destinabat'. CHRY. Uel q exaudita ei' depcatio pbat p hoc:q gignẽdus erat ei fili' clamãs: Ecce agn' dñi q tollit peccata mũdi. THEO. Quasi ipso dicente:vñ erit mihi hoc manifestũ:ait angelus ex hoc q belisabeth pariet.credes q peccata pplõ sũt remissa. AMBRO. Uel alr. plena sp ꝛ redũdantia sũt diuina bñficia nõ exiguo constricta munere.sed verbi bonorũ coaceruata ꝯgestu:vt hic p̃mu3 p̃catiõis fruct' pmittit':deinde sterilis partus vxoris. Cuius nomẽ p̃nũciat subdẽs: Et vocabis nomẽ ei' ioannem.

BEDA. Singularis meriti idiciũ dat'.q̃tiẽs hoib' a deo vel iponit' nomẽ vel nũciat'. CHRY. sup ioannẽ. Illud quoq3 oz exp̃mere:qm̃ in q̃bus ab ipsa teneritate infantie virtus refulgere debebat:a p̃ncipio diuinit' sumebãt noĩa. His vero q postea debebant excrescere:nomẽ postea iponebat'. BEDA. Joannes q̃ iterptat' i q̃ ẽ gr̃a:vl dñi gr̃a: q̃ noĩe declaratur p̃mo parẽtibus ei' gr̃a3:q̃bus decrepitis nasceret' fili' eẽ donatã.deinde ipsi ioanni q magnus corã dño erat futurus:postremo etiã filijs israel quos ad dñm erat cõuersur':vñ seqt': Et erit gau.tibi ꝛ exul. CHRY. Qñ.n.iustus oritur in mundo.ministri natiuitatis eius letãtur:qñ ỽo ille nascitur q q̃si ad penas ꝛ ergastulũ relegatur:minister ꝯsternatur ꝛ concidit. AMBRO. Sanctus aũt nõ solũ parẽtũ gr̃a:sed etiã salus ẽ plurimoz.vñ sequitur: Et multi i natiuitate eius gaudebũt. Admonet' hoc loco sanctoz generatiõe letari:admonẽtur parẽtes gr̃as agere.nõ.n.mediocre mun' ẽ dei dare liberos ppagatores generis successionis heredes.

¶ Erit eni magnus corã dño: ꝛ vinũ ꝛ siceram nõ bibet. Et spiritusãcto replebit' adhuc ex vtero matris sue: ꝛ multos filioz israel ꝯuertet ad dñz deũ ipsoz. Et ipse p̃cedet añ illũ i spũ ꝛ virtute helie vt cõuertat corda patrũ in filios: ꝛ icredulos ad prudẽtiã iustoz:parare dño plebẽ pfectam.

AMBRO. Post letitiã plurimoz magnitudo v̈tutis pmittit' cũ dr: Erit.n.magn' corã dño. Nõ corpis sz aĩe magnitudinẽ declarauit.ẽ corã dño magnitudo aĩe magnitudo virtutis. THEOPHI. Multi nanq3 magni dicũtur: sed corã hoib':nõ corã dõ sic hypocrite.ita ãt ꝛ parẽtes ioãnis iusti corã dño dicti sũt. AMBRO. Deide nõ fines alicui' ppagauit ipy:nõ triũphos bellici certaminis reportauit: sz qd ẽ ãpli' p̃dicãs:i ðserto:ðlitias hoĩu3 corpisq3 lasciuiã magna ai v̈tute depulit.vñ seqt'. Et uinũ ꝛ sicerã nõ bibet.

BEDA. Sicera iterptat' ebrietas quo uocabulo hebrei oẽ qd iebriare põt poculũ: siue ð pomis: siue ð frugib': seu ðq̃libz alia mã ꝯfectũ significãt. Propt̃ ỽo i lege naçareorũ erat uino ꝛ sicera tpe obsecratiõis abstinere. Uñ ioãnes ceteriq3 tales vt sp naçarei.i.sãcti manere possint sp his abstinere satagũt.nõ.n.ðcet uino i quo ẽ luxuria iebriari eu3 q musto spũsãcti ðsiderat ipleri.vñ recte cui vini ebrietas tollit':spũs gr̃a cumulat'. Seqtur ãt: Et spũsãcto replebitur adhuc ex utero m̃ris sue. AMBRO. Cui spũssãctus ifundit' magnaz est plenitudo virtutũ. Siqdẽ scũs ioannes añq̃ nasceret' m̃ris adhuc in vtero positi' spũs accepit gr̃a3 ð signauit cũ i utero parẽtis exiliẽs dñi euãgeliç.uit aduentũ. Ali' ẽ spũs uite hũane:alius gr̃e. Ille nascendo sumit ex

oddu morie do defectu. Iste nõ etatibus coercet: nõ obitu excigitur: non alio mis excludit. GRECVS. Qd aut̃ erit op⁹ ioãnis gdue p spũ scm paget ondit subdẽs. Et multos filioꝝ isrl̃ cõuertet ad dñz deũ ipoꝝ. ORIGE. Ioãnes gdẽ plimos cõuertit: dñi aũt opus est vt oẽs ad deũ p̄rez cõuertat. BEDA. Cũ aũt ioãnes q̃ xpo testimoniũ phibẽs: in ei⁹ fide pplos baptizabat: dr̃ filios isrl̃ ad dñm deũ ipsoꝝ cõuertisse. ps xpm dñz deũ eẽ isrl̃. vnde desinãt arriani xpm dñz deũ eẽ negare. Erubescãt phoiniani xpo ex virgine principiũ dare. Cessent manichei aliũ ppli isrl̃ atq̃ aliũ xpianoꝝ deũ credere. AMBRO. Nõ autẽ egemus testimonio: q̃ plimoꝝ scũs ioannes corda cõuertit: in quo nobis ppheticẽ scripture ꝛ euãgelice suffragant̃. Voꝝ. n. clamantis in deserto parate viã dño. Nõ. n. de se: sz de dño p̄dicabat preuñcius xpi. ꝛ iõ sequitur. Et ipe p̄cedet ante illũ in spũ ꝛ virtute helie. Bene p̄cedet ante illũ q̃ p̄nũcius nat⁹ et p̄nũcius mortuus est. Bene etiã iũgit̃ In spũ ꝛ virtute helie. ORIGE. Nõ dicit in aia helie: sz in spũ ꝛ virtute. Spũs. n. q̃ fuerat i helia venit in ioãne: ꝛ sĩr virt⁹ eius. AMBRO. Nunq̃z. n. sine virtute spũs vel sine spũ virt⁹: ꝛ iõ ĩ spũ ꝛ virtute: q2 scũs helias ꝛ virtutẽ hũit magnã ꝛ grãm. virtutẽ: vt ad fidẽ aios populoꝝ a pfidia retorq̃ret. virtutẽ abstinẽtie atq̃ patiẽtie ꝛ spũ pphetãdi in desto helias: in desto ioannes. Ille achab regis grãz nõ q̃siuit: hic sprevit herodis. Ille iordanẽ diuisit hic ad lauacrũ salutare cõuertit. Ille p̄ouis: hic sequẽns dñici p̄cursor aduẽt⁹. BEDA. Qz aũt de helia p malachiã p̄dictũ est: hoc p angelũ de ioanne dr̃. cũ subdit̃. Ut cõuertat corda patꝝ in filios. spũale antiquoꝝ scõꝝ sciaz populis p̄dicãdo infũdẽs. Et icredulos ad prudẽtiã iustoꝝ. q̃ ẽ nõ õ legis operibus iustitiã p̄sumere: sed ex fide salutẽ q̃rere. GRECVS. Uel aliter: Parẽtes ioãnis ꝛ apostoloꝝ iudei fuerũt: sz tamẽ euãgeliũ ex supbia ꝛ ĩfidelitate sperniebant. Itaq̃ tanq̃ benigni filij ioannes p̄uus: ꝛ apostoli cõsequenter eis veritatẽ mõstrabãt: in ppriã iustitiã ꝛ prudẽtiam eos attrahẽtes: sic etiã helias reliquos hebreoꝝ cõuertit ad apostoloꝝ veritatẽ. BEDA. Qz vero zachariam p plebe supplicantẽ oferat exauditũ subiungit: Parare dño plebẽ pfectã. in quo docet quo ordine plebs eadẽ saluari ꝛ pfici debeat ad predicationẽ. s. ioãnis penitẽdo ꝛ credẽdo i xp̃z. THEOPHI. Uel aliter: Ioãnes plebẽ parauit nõ icredulã: sed pfectã. i. preparatã ad suscipiẽdũ xp̃z. ORIGE. Sacramentũ aũt ioãnis vsq̃ nũc explet̃ in mũdo. Quicũq̃z. n. crediturus est in iesum christũ: antea spiritus ꝛ virtus ioãnis ad aiaz illius venit: ꝛ p̄parat domino populũ perfectũ.

¶ Et dixit zacharias ad angelũ: Unde hoc sciaz Ego. n. sũ senex: ꝛ vxor mea p̄cessit i dieb⁹ suis. Et rñdẽs ãgelus dixit ei: Ego sũ gabriel q̃ asto añ deũ: ꝛ missus suz loq̃ ad te: ꝛ hec tibi euãgelizare. Et ecce eris tacẽs ꝛ nõ poteris loq̃ vsq̃z ĩ diẽ quo hec fiãt: p eo q̃ nõ credidisti verbis meis q̃ iplebũt̃ i tpe suo. Et erat plebs expectãs zachariã ꝛ mirabãt̃ q̃ tardaret ipe i tẽplo. Egressus ãt nõ poterat loqui ad illos. Et cognouerunt q̃ visiõnẽ vidisset i templo: ꝛ ipse erat innuens illis: ꝛ permansit mutus.

CHRY. Dabito respeciũ zacharias ad ppriã etatẽ: gnetiã cõiugis sterilitate cõspecta diffisus est. vnde dr̃: Et dixit zacharias ad angelũ: vnde hoc sciã: q̃si dicat. quõ hoc fiet: Et cãz dubitatiõis subdit: Ego. n. suz senex: ꝛ vxor mea p̄cessit ĩ diebus suis. q. d. Etas intẽpestã: nã ĩepta. ego generãs debilis: terra sterilis. Nõ aũt cẽset̃ ppter hoc dignus eẽ venia sacerdos. dũ seniẽ rez expostulat. q̃cunq̃z. n. deus aliqd indicat oportet in fide suscipe: nã sup huiusmodi disceptare cõtumacis est anime. vnde sequitur: Et respon. ange. dixit ei: Ego sum gabriel q̃ asto ante deũ. BEDA. q. d. Si hõ talia signa p mitteret: ipune signũ flagitare liceret: at cũ angelus p̄mittat iã dubitare nõ decet. Sequitur: Et missus sum loq̃ ad te ꝛ hec tibi euãgelizare. CHRY. Ut cũ audias me a deo missum fore: nihil humanũ estimes ex his q̃ tibi dicunt̃. Nõ q̃. n. ex me loquor: sz mittẽtis relata denũcio. hec est enĩ nũcij bonitas. vt nihil ex se referat. BEDA. Ubi notandũ est q̃ angelus se ꝛ ante deũ stare ꝛ ad euangelizandũ zacharie missũ esse testat̃. GREGO. in ho. Qz ꝛ cũ ad nos veniunt angeli sic exteri⁹ iplent ministeriũ vt tñ nunq̃ iteri⁹ desint p cõteplationẽ. q2 etsi circũscript⁹ est angelicus spũs: summus tamẽ spũs q̃ deus est circũscriptus non est. Angeli itaq̃ ẽt missi ante ipz sunt: q2 quõlibet missi veniãt: itra ipz currũt. BEDA. Dat aũt ei signũ: qd rogat̃: vt q̃ õ. icredẽdo locut⁹ ẽ: tacẽdo credere discat. vñ seq̃t̃: Et ecce eris tacẽs. CHRY. Ut a vi generatiua ad organa vocalia vĩcula trãsferãtur: nec iuuenĩ sacerdotij ei parcit̃: sed ob hoc plectebat̃ ãpli⁹: q2 circa fidẽ ceteris p̄esse debebat. THEO. Sed q2 verbũ qd ingi aio habet̃ põt etiã surdũ significare q2 bene talis eris surdus ꝛ nõ poteris loq. Cõuenienter. n. hec duo passus est: tanq̃ enim iobediens surditatem incurrit: tanq̃ cõdictor taciturnitatem. CHRY. Dicit aũt: Et ecce. q. d. in hoc istanti. Sed cõsidera miseratione domini in hoc qd sequitur: Usq̃z in diẽ quo hec fiẽt. q. d. Cũ p cuẽtus rez q̃ dico ostẽdo: ꝛ noueris te iure punitũ tunc te de pena eripiã. Et causam pene õñdit cũ subdit̃: Pro eo q̃ non credidisti verbis meis. q̃ iplebuntur in tpe suo: nõ attendens virtutẽ eius q̃ misit me: cui ego assisto. Si autẽ is q̃ erga natiuitatẽ mortalẽ icredulus erat puniẽ: qualiter q̃ celestẽ ꝛ ineffabilẽ calũniat̃ vitabit vltionẽ. GRECVS. Dũ aũt hec inuicem agerent̃ dilatio tpis admirati cogebat expectantẽ foris ecclesie multitudinẽ. vnde sequit̃. Et erat plebs expec. zachariã q. ꝛ mira. q̃ tar. ipe i tẽplo. Cũq̃z per diuersa vagaret̃ suspitio: q̃libet dictabat ad libitũ. dõec zacharias egrediẽs docuit silẽdo qd latendo perpessus ẽ. vñ sequitur: Egressus aũt non poterat loq̃ ad illos ꝛ cogno. q̃ visionẽ vidisset i templo. THEOPHI. Innuebat aũt populo zacharias forte cãm taciturnitatis interrogãti: quã loqui nõ ualens. p nutũ declarabat. vnde sequitur: Et ipse erat innuens illis ꝛ permansit mutus. AMBRO. Erãt mut⁹ gdẽ sine verbo corporales actus indicare moliẽs: nec exprimens eius uoluntatẽ.

¶ Et factũ est vt iupleti sũt dies officij eius abijt in domũ suã. Post hos aũt dies concepit helysabeth vxor eius: ꝛ occultabat se mẽsib⁹ q̃nq̃z dicẽs: Quia sic fecit mihi dñs i diebus quibus respexit auferre opprobriũ meũ iter hoies.

BEDA. Uicis sue tpe pontifices tẽpli tñ officijs mancipati nõ soluz a cõplexu uxoꝝ: sed ab ipso quoq̃z domorum suaꝝ abstinebãt igressu. vnde dr̃: Et factuz ẽ ut iplen sunt dies officij eius: abijt in domuz suã. Qz. n. tunc sacerdotalis ex stirpe aaron successio q̃rebat̃ necessario tps subsistituende soboli pcurabatur. At q2 nunc nõ carnalis successioz p̄stacio spiritalis ingritur: sacerdotib⁹ vt semp altari queãt assistere: semp castitas obseruãda p̄cipitur. Sequit̃: Post hos autẽ dies cõcepit helysabeth vxor eius. Post dies. s. officij zacharie cõpletos. Gesta sunt autẽ hec mẽse septẽbri. viij. calẽdas octobris: quando oportebat iudeos ieiunium scenophegie celebrare: imminente equinoctio in quo icipit nox esse maior q̃ dies: quia christuz oportet crescere: ioannẽ autem minui. Nec frustra tunc dies ieiunioꝝ erãt: q2 per ioannẽ erat hoibus afflictio penitentie predicãda. Sequit̃: Et occultabat se mensibus q̃nq̃z. AMBRO. Que causa occultandi nis nisi pudor: Sunt enim quedã tempore prescripta coniugio: quando dare operam procreandis liberis sit decorum.

dū anni vigent: dū suscipiendoꝝ liberoꝝ spes est. At vbi ꝛ natura eum secutus successerit: ꝛ etas est regēdis liberis habilior q̄ creādis: pudor est legitimis licet fetus gestare uxdi tā: ꝛ gravari aliene etatis onere: ꝛ tumescere alvū nō sui tēporis fructu. Pudebat ergo ꝓpter etatē: vnde intelligi pōt cū: qꝛ iā nō ꝯueniebāt iter se ꝯcubitu ꝯiugali. neqꝫ enī ea q̄ senilē nō erubesceret coitū. erubesceret ptū. h tñ erubescit munus parētis: q̄diu nescit mysteriū religionis. Sed que occultabat se qꝛ ꝯcepat filiū: iactare se cepit qꝛ generabat prophetā. ORIGE. Et iō dicit: Mēsib⁹ qnqꝫ. i. donec maria ꝯciperet: ꝛ fetus eius exultās cū gaudio ꝓphetaret. AMBRO. Et q̄uis partus sui erubesceret etatē: rursus carui se se gaudebat obprobrio dicēs: Quia sic fecit mihi dñs.

CHRY. Scilicꝫ solvit sterilitatē: donū supra nāꝫ ꝯcessit: ꝛ petra ifructuosa spicas virētes ꝓduxit. abstulit dedec⁹ dū genetricē fecit. vñ seqꝛ: In die. q. re. au. ob. me. ī. ho. AMBRO. Pudor enim est feminis nuptiaꝝ p̄mia nō h̄re: qb⁹ hec sola ē cā nubēdi. CHRY. Dupliciter igr̄ gaudet dū ꝛ nota sterilitatis ipaꝫ eripuit dñs. ꝛ q̄ illustrē partū enixa est. Nō enī vt in ceteris gignētiū solus ꝯcubitus interuenit: sed gratia celestis huius ortus fuit exordiū. BEDA. Mystice aūt p çachariā sacerdotiū iudeoꝝ: p helisabeth pōt lex ipa designari: q̄ sacerdotū doctrinis exercitata spirituales deo filios gignere debebat. sed nō valebat: qꝛ neminē ad ꝑfectionē adduxit lex. Erāt ābo iusti. qꝛ bona ē lex ꝛ sacerdotiū, p illo tpe sanctū. Ambo ꝓcesserat in dieb⁹ suis. qꝛ adueniēte xpo iā incuruant ad seniū. Ingredit̄ çacharias tēplū qꝛ sacerdotū ē ītrare in sanctuariū mysterioꝝ celestiū. Foris orat multitudo: qꝛ mystica penetrare neqt. Dū altari thimiama ipōit. nascituꝝ ioānē agnoscit: qꝛ dū doctores flāma diuine lectiōis ardēt: grāꝫ dei p ihꝫ ꝓdituā reperiūt ꝛ hoc p angelū. qꝛ lex p angelos ordinata est. AMBRO. In vno aūt vox totius plebis obmutuit: qꝛ i vno totus ad deū loq̄bat̄ ppl̄s. trāsiuit enī ad nos dei verbū ꝛ i nobis nō tacet. Mutus ē g nō intelligit legē. Cur enī tibi magis videat̄ mut⁹ eē q̄ sonū: q̄ g mysteriū nescit: Innuēti similis est ppl̄s iudeoꝝ. q actuū suoꝝ p̄stare non potest rationem.

BEDA. Et tñ helisabeth ꝯcipit ioannē: qꝛ iteriora legis sacramentis christi abundant. Cōceptum quinqꝫ mēsibus occultat: qꝛ moyses quiqꝫ libris mysteria christi designat. sīn q christi dispensatio in quinqꝫ mundi etatibus per sanctorum dicta vel facta figuratur.

¶ In mense aūt sexto: missus ē angelus gabriel a deo i ciuitatē galilee cui nomē nazareth: ad virginē desponsatā viro cui nomē erat ioseph d do mo dauid: ꝛ nomen virginis maria.

BEDA. Quia christi incarnatio vel sexta etate seculi futura: vl̄ ad impletionē legis erat ꝓfutura: recte sexto mēse ꝯcepti ioānis missus ad mariā angelus nasciturū nūciat saluatorē. vnde dicit̄. In mēse aūt sexto. Mēsē sextū martiuꝫ intellige: cui⁹. xxv. die dñs nr̄ ꝛ cōceptus tradit̄ ꝛ passus: sic ꝛ. xxv. die mensis decembris natus. q si vel hoc die vt nonnulli arbitrant̄ equinoctiū vernale: vl̄ illo solstitiū brumale fieri credam⁹: ꝯuenit cū lucis incremēto ꝯcipi vel nasci eū q illuminat oēꝫ hoīeꝫ veniētēꝫ in hūc mundū. At siqs anīduce natiuitatis ꝛ ꝯceptiōis tēp⁹ cōsiderat lucē vel crescere vel tenebras supare ꝯuicerit: dicim⁹. ꝛ nos q a ioānes ante faciē aduentus eius regnū celorum euāgelicabat. BASI. Adeūt aūt nos celestes spūs nō q̄si ex seipsis sed ex eo q diuine sapīe decorē ꝯspiciūt. vnde seqr̄: Missus est angelus Gabriel a deo. GREGO. in ho. Ad mariā. n. virgineꝫ nō quilibet angelus sed grabriel archangelus mittit̄. ad h quippe ministeriū sūmū angelū venire dignū fuerat: q sumū omniū nūciabat. Qui iccirco priuato noīe censet̄: vt significet̄ p vocabulum in operatiōe quid valeat. Gabriel enī dei fortitudo noīatur. p dei ergo fortitudinē nunciādus erat: q virtutū dñs ꝛ potēs in p̄lio ad debellādas ptātes aereas veniebat. GLO. Additur aūt ꝛ locus quo mittitur cū subditur. In ciui. gali. cui no. naçareth. Naçareus eniꝫ. i. sanctus sanctoꝝ nunciabat̄ venturus. BEDA. in ho. Aptū aūtē humanae restaurationis principiū: vt angelus a deo mitteretur ad virginē partu ꝯsecrādū diuino: qꝛ prima pditōis humane fuit cā. cum serpēs a diabolo mittebat̄ ad mulierem spiritu superbie decipiēdā. vñ seqr̄: Ad virginē. AUGU. de sancta virginitate. Illum enī solū virginitas decēter parere potuit. qui in sua natiuitate parem habere non potuit. Oportebat enim caput nostrum propter insigne miraculum sm̄ corpus nasci de virgine: q significaret mēbra sua de virgine etiā sm̄ spm̄ nascitura. HIERO. in sermōe assum. Et bene angelus ad virginē mittit̄. qa semp est angelis cognata virginitas. Profecto in carne p̄ter carnē viuere nō terrena vita ē: sed celestis. CHRY. sup matth. Nō aūt angelus post partū annūciat virgini ne nimiū exinde turbaret̄. Et ideo ante ꝯceptionē illā alloquit̄: nō i somnis immo visibiliter assistit. nā q̄si magnā valde relationē accipiēs egebat añ rei euētū visione solēni. AMBRO. Bñ aūt vtrūqꝫ posuit scriptura: vt ꝛ dispōsata eēt: ꝛ virgo. Seqr̄. n. De. viro. Uirgo: vt expers virilis consortij videretur. Desponsata ne temerate virginitatis adureretur infamia. cui grauis aluus corruptele videretur isigne preferre. Maluit aūt dominus aliquos de suo ortu q̄ꝫ de matris pudore dubitare. sciebat. n. tenerā eē virginis verecundiā ꝛ lubricam famā pudoris nec putauit ortus sui fidē m̄ris iniurijs astruendā. Seruat̄ itaqꝫ sancte marie sicut pudore integra: ita ꝛ inuiolabilis opione virginitas. nec decuit sinistra virginib⁹ opinione viuētib⁹ velamen excusatiōis relinq. q infamata mr̄ quoqꝫ domini videret̄. Quid autē iudeis q herodi posset ascribi: si natū videreēt ex adulterio pseculi. Queādmoduꝫ aūt ipse diceret: Nō veni legē soluere: sed adiplere si videretur cepisse a legis iniuria: cū ptus inupte lege dānet̄. Quid q etiā fides marie verbis magis adsciscitur: ꝛ mendacij cā remouet̄: videt̄. n. culpā obūbrare noluisse mendacio innupta pregnans. Causam aūt mentiēdi desponsata nō habuit: cū cōiugij premiū ꝛ grā nuptiaꝝ part⁹ sit feminaꝝ. Nō mediocris quoqꝫ causa ē vt virginitas marie falleret pricipeꝫ mūdi. q cū desponsatā viro cerneret: partū nō potuit habere suspectū. ORIGE. Si. n. nō habuisset sponsuꝫ: stati cogitatio tacita diabolū surrepsisset: quō q̄ nō accubuit cū viro pregnās eēt: debet iste ꝯcept⁹ esse diuin⁹: debet aliqd humana natura eē sublimi⁹. AMBRO. Sꝫ tamē magis refellet pricipes seculi. demonū enī malicia facile ēt occulta deprehēdit. At vero q secularibus vanitatibus occupant̄: scire omnia nō possunt. q etiā locupletior testis pudoris marie adhibet̄ q possꝫ ꝛ delere iniuriā ꝛ vidicare obprobriū: si nō agnosceret sacramētū. de quo subdit̄: Cui nomē erat ioseph de domo dauid. BEDA. ī ho. Qd nō tm̄ ad ioseph: sꝫ etiā ptinet ad mariā. Legis nanqꝫ erat p̄ceptū vt de sua q̄sqꝫ tribu aut familia acciperet vxorē. Seqtur: Et nomen virginis maria. BEDA. sup lucam Maria hebraice stella maris: syriace vero dña vocat̄: ꝛ merito: qꝛ hec totius mundi dñm lucē seculis meruit generare perennem.

¶ Et igressus angelus ad eam dixit: Aue gratia plena dominus tecum: benedicta tu in mulieribus. Que cū audisset turbata est i sermone ei⁹: ꝛ cogitabat qualis esset ista salutatio.

AMBRO. Disce virginē moribus: sola in penetralibus quaꝫ nemo viroꝝ videret. sol⁹ angelus reperiret. vnde dr̄: Et ingres. ange. ad eā. Et ne qdē degeneri deprauaretur affatu: ab angelo salutat̄. GRECUS. Cōtra vocē p̄us editaꝫ mulieri. dirigit̄ nunc sermo ad virginem. In illa dolori

bus pitus est causa peccati punita: hoc per gaudiū mesticia pellit. vnde iocunditatē nō absurde pnunciat angelus virgini dicēs Aue. Et antē digna cognosceret spōsaliū attestatur cū dicit Gratia plena. quasi eni quedā arra aut dos spōsi ostenditur q̄ fecūda sit gratis. Voti.n.q̄ dicit hec sunt sponse alia sponsi. HIERO in sermone de assū. Et bene gra plena qa ceteris per ptes pstat Marie vo simul se totam infudit grē plenitudo. Uere gr̄a plena p quā largo spiritus sancti imbre superfusa est ois creatura. Iam aūt erat cū vgine q ad vgīnē mittebat angelū: z pcessit nūciū suū dn̄s nec teneri potuit locis q oībus habet in locis. vnde sequit. Dn̄s tecū. AVGV. in ser. de nati. Magis q̄ mecū: ipse eni in tuo est corde in tuo fit vtero: adimplet mētē: adimplet ventrem. GRECVS. Hoc aūt est totū legationis cōplemētū. dei.n. verbū vi spōsus supra rationē vnionē efficiēs tanq̄ ipse germinās: idēq z germiat⁹ totā nāz hūanā sibi psi cōfortauit. Ultimū vo ponit tāq̄ pferrisimū z cōpendiosū. Bñdicta tu i mulierib⁹. Una.s.p cūctis mulieribus. vel etiā bñdicātur in te mlieres sicut mares in filio. s. magis vterq z in vtrisq. Uelut.n. p vnā z vnū feminā z marē peccatū simul ac tristicia intrauit: sic z nūc p vnā z vnū bñdictio reuocata est z leticia. z ad singulos est pfusa. AMBRO. Disce āt virginē a verecūdia qa pauebat nā sequitur: Que cū audisset: turbata est in sermone ei⁹. Trepidare virginū est z ad oēs ingressus viri pauere oēs viri affat⁹ vereri. Disce virgo vbox vitare lasciuiā Maria etiā salutatōēz angeli verebaṫ. GRECVS. Cū assueta foret his visionibus: euangelista nō visioni: s; relatib⁹ turbatiōez attribuit dicēs: Turbata est in sermōe ei⁹. Attende aūt virginis z pudicā z prudētē z aiaz simul z vocē. audita letitia dictuz exanimit: z neqz māifeste obstitit p icredulitatē nec stati parz ex leuitate eue leuitatē euitās simul z duritiā çacharie. vn̄ sequit̄ Et co. qua. es. i. sal. Nō cōceptionā adhuc ignorabat imēsitatē mysterij: s; salutatio nūqd libidinosa: vt a viro ad virginē an diuia: cū dei faceret mētionē dicēs: Dn̄s tecū. AMBRO. Bñdictiōis ēt nouā formulā mirabaṫ: q̄ nusq̄ ē āt cōpta. soli marie h̄ fuabaṫ. ORI. Si.n. sciuiss; mariā ad aliū quēpiā similē fem eē f̄monē: vtpote q̄ hēbat legis sciāz nūq̄ eā q̄si peregrinā talis salutatio exterruisset.

¶ Et ait angelus ei: Ne timeas maria: inuenisti eni gr̄am apud deū. Ecce cōcipies in vtero z paries filiū: z vocabis nomē ei⁹ iesū. Hic erit magn⁹ z filius altissimi vocabiṫ. Et dabit illi dn̄s de⁹ sedem dauid patris eius: z regnabit i domo iacob i eternū: z regni eius non erit finis.

BEDA. Quia salutatiōe insolita virginē turbataz viderat: q̄si familiari⁹ notā vocās ex noīe ne timere debeat iubet. vn̄ dr̄: Et ait ei āgelus: ne timeas maria. GRECVS. q.d. Nō accessi decepturus: imo deceptōis absolutiōez depmere. Nō veni p daturus inuiolabilē tuā virginitatē: s; cōditoris puritatis z custodis cōtubernia reserare. Nō su; serpētis mister: s; pimētis serpētē legat⁹ spōsaliū tractator nūsi diaz molitor: Sic g neq̄q̄ distrahētib⁹ ipaz ꝯsideratōib⁹ vereri pmisit ne dyndicareṫ ifid⁹ mister negocij. CHRY. Qui aūt apud deū mereṫ gr̄az: nō h; qd timeat. vn̄ seqṫ. Inuenisti eni gr̄az apō deū. Qualr āt illā gr̄az repiet: nisi hūilitate mediāte: Hūllib⁹ n. dat de⁹ gr̄az. GRECVS. Inuenit eni i gr̄az vgo corā deo: qa splēdore pudicitie ppriā exornās aiaz: gratū deo se hītaculū pparauit: nec solū celibatuz inuiolabilē ꝯseruauit: s; ēt imaclatā ꝯsciaz custodiuit. ORIGE. Inuenerāt eni plures gr̄az an eā: Et iō subdit qd ppriū ē dicēs: Ecce ꝯcipies i vtero. GRECVS. Cū dr̄: ecce cōceleritatē z pūtiā denotat: isinuās cū ei⁹ vbo celebratā eē ꝯceptionē. Dic āt: Cōcipies i vtero. vt demonstret dn̄m ab ipo vtero vginali z de nr̄a sulba carnē suscipe. Ucit.n. diuinum vbū emūdatur nāz hūanā z pt̄ū z nr̄e grātiōis pmordia. Et iō sine petō z hūano semine p singula sicut nos in carne cōcipitur z nouē mēsiū spatio gestaṫ in vtero. GREGO. nisenus. Sz qm̄ ꝯtigit specialr diuinū cōcipi spūm z spūm parere salutarē f̄m pphiam iō addidit: Et paries filium.

AMBRO. Nō aūt oēs sūt sicut maria: vt dū de spū scō cōcipiūt vbū pariāt. Sūt aūt q̄ abortiuū excludāt vbū an q̄ pariāt. Sūt q̄ i vtero xp̄m hēant: s; nōdū formauerint.

GREGO. nisen⁹. Cū āt expectatio part⁹ mlierib⁹ timorē incutiat sedat timoris metū dulcis part⁹ relatio: cū subdiṫ Et vocabis nom̄ ei⁹ ih̄m. Saluatoris.n. aduēt⁹ ē cuiuslibet timoris ppulsio. BEDA. Ih̄s aūt saluator siue salutaris iterptaṫ. GRECVS. Dicit aūt: tu vocabis nō pr̄: pr̄e eni caret q̄tū ad inferiorē generationē: sicut z matre respectu superne. CYRIL. Hoc aūt nom̄ de nouo fuit vbo impositū natiuitati ꝯgruens carnis: f̄m illud ppheticū: Uocabitur tibi nomē nouū qd os dn̄i noiauit. GRECVS. Uerū qr hoc nomē cōe est sibi cū successore mayśi: Idcirco innuens angel⁹ q nō erit f; illi⁹ similitudinē subiūgit: Hic erit magnus. AMBRO. Dictum est quidem etiam de ioāne qa erit magnus: sed ille q̄si homo magn⁹: hic q̄si magn⁹ de⁹. Late.n. f̄m diṫ dei virt⁹ late celestis substātie magnitudo porrigiṫ. nō loco claudiṫ: nō opiōne cōprehēdiṫ: nō estimatōe ꝯcludiṫ: non etate variaṫ. ORIGE. Uide q̄ magnitudinem saluatoris quō i toto orbe diffusa sit. ascende i celos quō celestia repleuerit. descēde cogitatōe ad abyssos et vide eū illuc descēdisse. si hoc videris: pariter intuebens ope cōpletū hic erit magn⁹. GRECVS. Neqz carnis assumptio deitatis derogat celsitudini: imo poti⁹ humāitatis humilitas sublimaṫ. vnde seqṫ. Et fili⁹ altissimi vocabiṫ: Nō vtiqz tu ipones vocabulū: s; ipe vocabiṫ. a quo nisi a ꝯsubstātiali genitore. nullus.n. filiū nouit nisi pater. Penes quē vero ifallibilis ē noticia genitu: nec ver⁹ iterpres ē erga ipositionē ꝯgruā noīs. pp qd dicit: Hic ē fili⁹ meus dilect⁹. ab eterno sigdē est q̄uis nūc ad nostrā doctrinā nomē eius patuerit. Et iō ait: vocabiṫ: nō fiet vl generabiṫ. nā z ante secula fuerat ꝯsubstātialis patri. Hūc ergo ꝯcipies: hui⁹ mater effecteris: hūc virginalis cella cōcludet. cui⁹ celeste spatium capax nō extitit. CHRY. Cetex sigdē enorme qbusdaz videṫ deū habitare corpus. Nōne sol cui⁹ ē corpus sensibile quocūqz radios mittit: nō lediṫ in ppria puritate: Multo g magis instictie sol ex vtero virginali mundissimū corp⁹ assumēs nō tm̄ cōtaminat⁹ nō ē: imo etiā ipaz matrē sanctiorē ostēdit. GRECVS. Et vt vginē redderet memorem pphetax subdit: Et da. il. do. deus se. dauid patris eius. vt noscat liquido q̄m q nascitur⁹ ē ab ea ipse ē xp̄s quē illi pmiserunt ex dauid semine nasciturx. CYRIL. Nō tamē ex ioseph ē editū corp⁹ xp̄i mūdissimū: f̄m.n. vnā lineā cognatōis pfluxerāt ioseph z virgo: ex q̄ formā humanitatis vnigenit⁹ sumpsit. BASI. Nō aūt i materiali sede dauid sedit dn̄s translato iudaico regno ad herodē: s; sedē appellat dauid: i qua resedit dn̄s: idissolubile regnū. vn̄ seqṫ Et regna. i do. iacob inetemū. CHRY. Dicit aūt ad p̄ns domus iacob eos q de numero iudeox crediderūt i illū. Ut.n. paul⁹ dicit Nō oēs q ex israel sunt: hi sunt israelite: s; q sunt filij pmissiōis cōputanṫ i semie. BEDA: Ul domuz iacob totā ecclesiā dicit: vel q̄ de bona radice nata: vel eius oleaster existēs merita tamē fidei i bonā ē inserta oliuā. GRECVS. Nullus āt ē ineternū regnare nisi dei solius: quo fit vt et pp incarnationē dicaṫ dauid sedē accipe: tamē idē ipe iquātū deus rex eternus agnosciṫ. Seqṫ: Et regni ei⁹ nō erit finis. nō solū inquantū deus ē: sed etiā in eo q homo. z i presenti quidē h; regnū multax: finaliter vero vniuersox cū ei oīa subijciāṫ. BEDA. Omittat ergo Nestorius dicere hoīem tm̄ ex virgine natū: z hūc a verbo dei nō in vnitate

tione esse receptū. Angelus enī qui eūdē ipm patrē habe
re dauid quē filiū altissimi vocari pnūciat in duab⁹ natu
ris vnā xpi psonā demōstrat. Nō aūt ideo futuri temporis
vbū angelus vtit̄ qa ƒʒ hereticos xps añ Mariā nō fuerit
sz qa ƒm eandē personā homo cū deo idē filij nomē sortit̄.

Dixit aūt maria ad angelū: Quō fiet istud qm̄ virū non cognosco? Et rn̄dens angelus dixit ei: Sp̄ussanctus superueniet in te: ⁊ virtus altissimi obūbrabit tibi. Ideoqʒ ⁊ qd̄ nascet̄ ex te sanctum: vocabitur fili⁹ dei.

AMBRO. Neqʒ nō credere āgelo maria d̄buit neqʒ tā temere vsurpare diuina. vñ dicit̄. Dixit autem maria ad angelum: Quomodo fiet istud? Temperatior est ista rn̄sio q̄ verba sacerdotis. Hec ait: Quomō fiet istud? Ille respōdit vnde hoc sciā? Negat ille se credere: ⁊ quasi fidei adhuc alium q̄rit auctorē. Ista se facere profitet̄: nec dubitat esse faciendū: qd̄ quomō fiat inquirit. Legerat maria: Ecce ɔcipiet in vtero ⁊ pariet filiū idʒ credidit futuꝝ sed quomō fieret ante nō legerat. nō. n. queadmodū fieret: vel pphete tāto erat reuelatū: tantū enī mysteriū nō hoīs fuit: sed angeli ore promēdū. GREGO. nisen⁹. Attēde etiā mūde vgis voce: partū annunciat angelus ipsa vero virginitati innitit̄: estantiorē incorruptibilitatē angelica visione dyndicās. vnde dicit. Quoniā virū non cognosco. BASI. Cognitio multifarie dicit̄. dicit̄. n. cognitio nr̄i cōditoris sapientia: ac vrginaliū suoꝝ notitia necnō mādatoꝝ custodia: ⁊ que sit vnd cū appropinquatio ⁊ copula nuptialis: vt hic accipit̄. GREGO. nisen⁹. Hec igit̄ Marie vba idiciū sūt eoꝝ q̄ tractabat i mētis archano nā si cā copule cōiugalis ioseph desponsari voluisset cur admiratiōe ducta est dū sibi narrat cōceptio: cū nimiruʒ ipsa pstolaret̄ ad tempus mater fieri iuxta legis nāʒ. Verū qa oblatū corp⁹ deo quasi quoddam ex sacris inuiolabile reseruari decebat: ⁊ iō dicit. Qm̄ virū nō cognosco. q. d. Et si sis angelus tamē q̄ virum cognosca: ex impossibilibus cernitur. qualiter igitur mater ero carens cōiuge: ioseph quidē in spōsuʒ agnoui. GRECVS. Sʒ cōsidera qualiter virgini soluit dubiū angelus: explanat intemeratū cōnubiū ⁊ ineffabilē partū. Seq̄t̄: Et respondēs angelus dixit ei: Spiritussanctus superueniet in te. CRHY. q. d. Nō q̄ras ordinem naturalē vbi naturā trāscēdunt ⁊ superāt q̄ tractant̄. Dicis: quō fiet istud qm̄ virū nō cognosco? quinimmo eo ipso cōtinget q̄ es conmixta. nā si virū experta fuisses nō digna cēsereris hoc mysterio nō qʒ pphanū sit cōiugiū: sʒ qʒ virginitas potior. Decebat enī cōmunē omniuʒ dn̄m: ⁊ in natiuitate nobiscū participare ⁊ ab ea discrepare. q̄ enim ex vtero nasceret̄: fuit cōe nobiscuʒ. q̄ autem absqʒ concubitu nasceretur: plus anabis obtinuit q̄ʒ beatuʒ corp⁹ illud qd̄ ob exuberantē mundiciā virginis matris: vt videt̄ donū anime ad seipsum erat. In singulis enī ceteris vix vtiqʒ anima syncera sancti spiritus impetrabit presentiam: sed nunc caro recepta illū efficitur spiritus. GREGO. nisen⁹. Tabulas enim nostre nature quas culpa cōfregerat denuo vetus legislator de terra nostra sibi dolauit: absqʒ cōcubitu diuinitatis ⁊ corpus susceptibibile creās quod diuinus digitus sculpsit spiritus superueniēs virgini. CHRY. Insup ⁊ virt⁹ altissimi obūbrabit tibi. Altissimi regis virtus christus est: qui per aduentum sp̄ussancti formatur in virgine. GREGO. xviij. moralium. Per obumbrationis enim vocabulum incarnādi dei vtraqʒ nā significatur. vmbra enim a lumine formatur ⁊ corpore. Dn̄s aūt p diuinitatē lumē ē. qa ipso lumen incorporeū in eius erat vtero corporandū: recte dr̄: Virtus altissimi obūbrabit tibi. i. corp⁹ in te humanitatis accipiet incorporeū lumē diuinitatis: Hoc enim vdr̄ ppter mētis refrigeriū celitus datū. BEDA. Non ergo virili qd̄ nō cognoscis semine: sʒ sp̄ussancti quo impletus ope cōcipies. cōcupiscentie in te nō erit es⁹: vbi vmbrā faciet sp̄usscūs. GREGO. nisenus. vel dicit: Obumbrabit tibi. qa sicut corporis vmbra pcedentiū caractere cōformatur ita indicia deitatis filij ex virtute generandi patebunt. Sicut enim in nobis q̄dā viuifica virtus i materia corporali cōspicit̄ qua homo formaī: sic in virgine altissimi virtus p viuificantē sp̄m pariter corpori insitā materiā carnis ex virgineo corpore ad formādū nouū hoīeʒ assumpsit. vnde seq̄t̄. Ideoqʒ ⁊ qd̄ nascetur ex te sanctus. ATHANA. Profitemur eni qm̄ nature humane assumptū ex maria corpus verissimū extitit. ⁊ idē ƒm nāʒ corpori nr̄o: soror nanqʒ nr̄a maria est: cū oēs ab adaʒ descederim⁹. BASI. Unde ⁊ paulus dicit: Qm̄ misit deus filiū suuʒ natum non per mulierem: sʒ ex muliere. Nā hoc qd̄ dico p mulierē trāsiturā poterat indicare natiuitatis simiam. qd̄ aūt dr̄ ex muliere m̄ifestat ɔmunionē nature geniti respectu parētis.

GREGO. xviij. mora. Ad distinctionē aūt nostre sanctitatis iesus singulariter sanctus nasciturus asseritur. nos qppe etsi sancti efficimur nō tamē nascimur. qa ipsa nature corruptibilis cognatiōe cōstringimur. ille aūt solus veraciter scūs ē q ex cōmixtiōe carnalis copule cōcept⁹ nō est. q nō sicut hereticus desipit alter in humanitate: alter in deitate est. vt purus homo cōceptus atqʒ editus: ⁊ post p meritū vt deus esset accepit: Sʒ nunciante angelo ⁊ adueniente spiritu: mox vbuʒ in vtero: mox intra vteꝝ verbuʒ caro. vnde sequit̄: Vocabit̄ fili⁹ dei. GRECVS. Tu āt attēde q̄liter vgini angelus totā trinitatē edidit: dnʒ sp̄mscm̄ cōmemorat virtutē ⁊ altissimū trinitas. n. adunisibilis est.

Et ecce helisabeth cognata tua: ⁊ ipsa cōcepit filium i senectute sua. Et hic mēsis ē sextus illi: q̄ vocatur sterilis: qʒ non erit ipossibile apud deū omne verbū. Dixit autē maria: Ecce ancilla dn̄i fiat mihi ƒʒ verbū tuū. Et discessit ab illa angel⁹.

CHRY. Quoniā precedēs dcm̄ supabat virginis mentē ad humiliora declinauit: ƒmonē per sensibilia ipsi suadēs. Unde dicit: Et ecce helisabeth cognata tua. Animaduerte Gabrielis idustriā: nō memorauit cā Sare vl̄ Rebecce vl̄ Rachelis qʒ antiquiora erāt exēpla: sʒ iminēs fcm̄ iducit: vt eius mentē corroboret: ⁊ ob hoc ⁊ etatē ɔmemorauit: cū dicit: Et ipsa cōcepit filiū i senectute sua. Et defectuʒ nature. Sequit̄. n. Et hic mensis est sext⁹ illi que vocat̄ sterilis. Nō. n. a pncipio ɔcept⁹ helisabeth statiʒ annūciauit sʒ acto sex mēsiū spatio vt tumor ventris perhibeat argumentuʒ.

GREGO. Naçançen⁹. Sʒ q̄ret aliqs Qualiter ad dauid xps referī? Siqdē maria de sanguie in manat aaron cuius cognatā angelus helisabeth asserit: sʒ h̄ nutu supno ɔtigit vt regiū genus sacerdotali stirpi iungeret̄: vt christ⁹ q rex ē ⁊ sacerdos ab vtrisqʒ ƒʒ carnē nasceret̄. Legit̄ etiā i exodo: Qm̄ aaron primus ƒm legē sacerdos duxit ex tribu iude coniugeʒ helisabeth filiā aminadab ⁊ attende sacratissimā sp̄us administrationē dū ⁊ hanc zacharie ɔiugē statuit helisabeth vocari reducens nos ad illā helisabeth quā duxerat aarō.

BEDA. Sic ergo ne virgo se parere posse diffidat: accepit exēplum sterilis anus pariture: vt discat oīa deo possibilia eē: et q̄ nature ordine videntur eē ɔtraria. vñ seq̄t̄: Quia nō erit ipossibile apud deū oē vbū. CHRY. Ipe nāqʒ cū sit nature dn̄s cuncta pōt cū vult: q cūcta pagit ⁊ disponit: vite mortisqʒ lora gubernans. AVGV. contra faustuʒ. Quisqs aūt dicit̄: Si omnipotēs deus ē: faciat vt ea q̄ facta sunt facta nō fuerit: nō pcipit se dicere vt ea q̄ vera sunt eo ipso q̄ vera sunt falsa sint. Potest eniʒ facere q̄ aliqd non sit qd̄ erat: velut cū aliquē q cepit eē nascēdo faciat non eē moriēdo. Quis aūt dicat: vt id qd̄ iā non est faciat non eē: quicqd enī pteritū est: iam non ē: si de ipso fieri aliquid pōt:

adhuc est de quo fiat. Et si est: quod preteritū est; nō ergo est qd vere diximus fuisse: sz ideo verū est illud fuisse. qr in nr̄a sniā verū est. nō in ea re q̄ iaz nō est: hanc aūt sniam de⁹ falsam facere nō pōt. Omnipotētē āt deū nō ita dicimus ac si eū ēt mori posse credamus. Ille plane oīpotēs vere sol⁹ dr̄ qd vere est; etiam a quo solo est qcqd aliquo mō est. AMBRO. Uide aūt humilitatē v̄ginis vide deuotiōēz. Seq̄t enī: Dixit āt ma. Ecce an. dn̄i. Ancillā se dicit q̄ mr̄ eligitur nec repentina exaltata pmissiōe est. Mitē. n. humilēqz paritura humilitatē debuit etiā ipsa pferre. simul etiā ancillā se dicēdo. nullā sibi p̄rogatiuā tante gratie vendicauit: qr faceret qd iuberet. vnde seq̄r fiat mihi s̄m verbū tuū. Habes obsequiz: vide votū. Ecce ancilla dn̄i. apparatus officij est: Fiat mihi s̄m v̄buz tuū. ɔceptus est voti. EVSE. Ali⁹ aliud qddā in pn̄ti sermone virginis extollet apicib⁹. hic q̄dē ɔstātiā: hic obediētie pmptitudinē: ali⁹ q nō allecta ē tā splēdidis ⁊ arduis p magnū archāgelū pmissis pollicitis: ali⁹ q nō excessit modū i dādo instātias: sz eq̄lr cauit ⁊ eue leuitatē ⁊ zacharie inobediētiā: mihi aūt hūilitatis pfunditas nō min⁹ ɔspicit̄ admirāda. GREGO. xviij. mo. Per ieffabile nāqz sacramētū ɔcepto scō partu inuiolabili s̄m veritatē vtriusqz nāe eadē v̄go ācilla dn̄i fuit ⁊ mr̄. BEDA. Accepto āt v̄gis ɔsensu mox angelus celestia repetit vn̄ se q̄r: ⁊ discessit ab illa angelus. EVSE. Nō solū ipetrās qd optabat sz stupēs in virginea forma ⁊ v̄tutis plenitudine.

Exurgens aūt maria ī diebus illis abijt in montana cum festinatione in ciuitatē iuda: ⁊ intrauit in domuz zacharie: ⁊ salutauit helisabeth. Et factū est vt audiuit salutationē marie helisabeth: exultauit infans ī vtero eius. Et repleta est spū sācto helisabeth: Et exclamauit voce magna ⁊ dixit: Bn̄dicta tu iter mulieres: ⁊ benedict⁹ fructus vētris tui. Et vnde hoc mihi vt veniat mater dn̄i mei ad me? Ecce enim vt facta est vox salutationis tue in auribus meis: exultauit in gaudio infans in vtero meo. Et beata que credidisti qm̄ perficiētur ea que dicta sunt tibi a domino.

AMBRO. Angel⁹ cū abscōdita nūciaret vt fides astrueret. exēplo femine sterilis cōceptū virginis nūciauit. Ubi hoc audiuit Maria: nō quasi incredula de oraculo: nec q̄si incerta de nūcio. nec quasi dubitās de exēplo: sed q̄si leta p voto: religiosa p officio: festina pre gaudio in mōtana prerexit: vnde dr̄: Exur. aūt ma. in di. il. abi. in mōtana. Quo eniz iā deo plena: nisi ad supiora cum festinatione ɔscenderet. ORIGE. Ihs eni q in vtero illius erat festinabat adhuc in ventre matris ioānē positū sanctificare. vnde sequi: Cū festinatione. AMBRO. Nescit tarda molimina spūs sancti gratia. Discite virgines nō demorari in plateis: non aliquos i publico miscere sermōes. THEOPHI. Propter hoc abijt in mōtana: quia zacharias in mōtanis habitabat: vnde sequitur: In ci. iu. ⁊ intra. i do. zacharie. AMBRO. Discite vos sancte mulieres sedulitatem quam pregnantibus debeatis exhibere cognatis. Mariam autem que sola in intimis penetrabilibus versabatur. non a publico virginitatis pudor non a studio asperitas montium: non ab officio prolixitas itineris retardauit. Discite etiaz virgines humilitatem marie: venit propinqua ad proximam iunior ad seniorem: nec solum venit sed ⁊ prior salutauit. vnde sequitur. Et saluta. helisabeth. Decet enim vt quanto castior virgo tanto humilior sit. noueritqz deferre senioribus. Sit magistra humilitatis in qua est professio castitatis. Est etiam causa pietatis quia superior venit ad inferiorem. vt inferior adiuuetur. Maria ad helisabeth: christus ad ioannem.

CHRY. sup mat. Uel aliter celabat que supradicta sūt in se virgo: nec cuiqz hoīum pandit. nō. n. credebat ab alijs posse fidē adhiberi mirandis relatib⁹: imo magis putabat se pati conuitia si diceret. quasi volēs scelus proprium palliare. GRECVS. Ad solam āt refugit helisabeth. sic enī consueuerat propter cognationem ⁊ pptercceteram huiusmodi cōiunctionem. AMBRO. Cito aūt euētus marie ⁊ presentie dominice beneficia declarantur. naz sequit̄: Et fac. est vt audi. salu. ma. heli. ex. exul. inf. in vte. eius. Uide distinctionē singulorūqz verbor̄ proprietates: vocē prior helisabeth audiuit: sz ioānes prior gratiā sensit. illa nāe ordie audiuit: iste exultauit rōe mysterij. illa marie iste: dn̄i sēsit aduētū. GRECVS. Propheta enim parēte acutius videt ⁊ audit salutatiōz ppbetatū. sz qm̄ vbis nō poterat: saltatu in vtero: qd maximū existit in gaudio. Quis vnqz nouit tripudiū natiuitate antiquius? Insinuauit gr̄a que nature ignota extiterant; reclusus ventre miles agnouit dn̄m ac regē oritu; ventris tegmine nō obstāte mystice visiōi. inspexit. n. nō palpebris sed spiritu. ORIGE. Nō autē antea repletus fuerat spiritu donec assisteret: que christum gerebat in vtero. tunc aūt ⁊ spū erat plenus: ⁊ resultabat in parente. vn̄ sequit̄: Et reple. ē spiritusācto helisabeth. Nō āt dubiū est quin q̄ tūc repleta ē spūscō: ppter filiū sit repleta. AMBRO. Illa aūt q̄ se occultauerat ⁊ cōcepat filiū: iactare se cepit qr generabat pphetā. ⁊ que erubescebat ante benedicit. vnde seq̄r: Et excla. vo. mag. ⁊ dixit. Bn̄di. tu iter mulieres. Magna voce clamauit: vbi domini sensit aduentū: qr religiosuz credidit partū. ORIGE. Dicit aūt: Benedicta tu inter mulieres. Nulla eni vnqz tante fuit gr̄e particeps aut esse poterat. Unius enim diuini germinus parens est vnica. BEDA. Eadē aūt voce ab helisabeth q̄ a gabriele benedicit̄: q̄tenus ⁊ angelis ⁊ hoībus venerāda monstret.

THEOPHI. Quia vo alie sancte mulieres fuerūt q̄ tñ genuerūt filios peccato ingnatos subiūgit: Et bene. fru. vē. tui. Uel aliter intelligit̄; dixerat: Benedicta tu inter mulieres. deīde q̄si iterrogāte aliquo. q̄re subiūgit: Et bn̄. fru. vē. tui. sicut dicit̄ i psalmo. Benedict⁹ q venit in noīe dn̄i deus dominus ⁊ illuxit nobis. Cōsueuit eniz sacra scriptura. ⁊ p qr recipe. ORIGE. Fructum autē vētris dei genetricis dn̄m dixit: qr nequaqz ex viro: sed ex sola maria pcessit. naz q semē sumpserunt a patrib⁹ fructus eor̄ existūt. GRECVS. Solus ē hic fruct⁹ benedict⁹: qr absqz viro ⁊ absqz peccato pducit̄. BEDA. Iste ē fruct⁹ q dauid pmittit̄: De fructu ventris tui ponā sup sedē tuā. SEVE. In q̄ parte emergit eutycis redargutio: dū fructus ventris christus asserit̄. Oīs. n. fructus ē eiusdē nature cuz plāta. vnde ⁊ virginē relinquit̄ eiusdē fuisse nature cū secūdo adam q tollit peccata mundi. Sz ⁊ q phantasticā opinionē de carne christi cōfingunt in vero dei genetricis partu erubescāt nā ipe fructus ex ipa substātia pcedit arboris. Ubi sunt etiā dicētes. quasi per aqueductum christū transisse per virginē. aduertāt ex dictis helisabeth: quā repleuit spūs christū fructū fuisse ventris. Sequitur: Unde hoc mihi vt veniat mater domini mei ad me? AMBRO. Non quasi ignorans dic̄; scit enī esse sancti spiritus gratiam ⁊ opationē: vt mater domini matrē prophete ad profectū sui pignoris salutet: sed q̄ si non humani hoc meriti: sed diuine gratie munus esse cognoscat. Ita dicit. Unde hoc mihi? hoc est qua iusticia quibus factis, pro quibus meritis? ORIGE. Conuenit autē hoc dicens cum filio: nam ⁊ ioannes indignum se sentiebat aduentu christi ad ipsum. Matrem autem domini nuncupat adhuc virginē existentem preoccupans euentum ex dicto prophetico. Diuina autem promissio duxerat mariam ad helisabeth: vt ioannis testimonium ab vtero perueniret ad dominum. ⁊ tunc enim ioannē dominus in prophetam constituit. vnde sequitur: Ecce eniz vt fa. est vox salu. tue in

anl.me.exul.in.in vte.meo. AVGV.ad dardanū: Hoc aūt vt diceret sic euangelista plocutus e repleta est spūsan cto q peiidubio reuelāte cognouit qd illa exultatio si gnificasz.infantis enim illius venisse matrē cuius ipse pre cursor τ demōstrator eēt futurus. Potuit ergo eē ista signi ficatio rei tante a maioribus cognoscēde non a paruulo co gnita.nō.n.dixit Exultauit in fide infans in vtero meo sed exult in gaudio. Uidemus autez exultationē non solū paruloꝝ:sz etiā pecoꝝ.nō vtiqz de aliq̄ fide vel religione vtiqz rōnabili cognitōe veniētē.sz hec inusitata τ noua est:qz in vtera τ ei⁹ aduētu q̄ oīuz saluatorē fuerat pari turā. Jō hec exultatio τ tanq̄ mīn dn̄i reddita resalutatio sicut solēt miracula fieri:facta est diuinit⁹ in īfante:nō hūa ab infante.q̄q̄ etiā si vsqz adeo in illo puera ē accele ratus vsus rōnis τ volūtatis.vt intra viscera mīna iaz posss agnoscere credere:τ ꝯsentire:etiā hoc in miraculis haben dū diuine potētie:nō ad humane trahēdū exēplar nature. ORIGE. Uenerat aūt mater dn̄i visura helisabeth mi raculū ꝯceptū quē retulerat āgelus: vt p hoc seq̄tur ere dulitas potioris ad virginē manaturi. Et ad hāc fidē facit sermo helisabeth dicētis: Et beata que credidisti:qm̄ pfici entur q̄ dicta sūt tibi a dn̄o. AMBRO. Uides minime dubitasse Mariā sz credidisse: τ ideo fructuz fidei ꝯsecutā. BEDA. Nec mirū si dn̄s redēpturus mūduz opationez suā inchoauit a matre: vt p quā salus oib⁹ parabaṫ eadē p̄ fonsa fructū salutis hauriret ex pignore. AMBRO. Sz τ vos btī q audiuistis τ credidistis.q̄cūqz.n. crediderit aīa τ concipit τ gnāt dī vbū τ opa ei⁹ agnoscit. BEDA. Dis ēt aīa q̄ vbū dī mēte ꝯcepit.ṽtutū statiz celsa cacūina gressu ꝯscē dit amoris: q̄ten⁹ ciuitatē iuda.i.ꝯfessionis τ laudis arcē pe netrare τ vsqz ad pfectionē fidei spei τ charitatis: q̄si trib⁹ in ea mēsib⁹ valeat ꝯmorari. ORIGE. sup ezech. Simil' de preterito τ d̄ p̄nti τ de futuro p ppbie spiñ tacta ē: q̄ τ cā pmissionib⁹ angeli credidisse cognouit: τ mſem nolans: qa redēptorē hūani generis ī vtero portare ītellexit: ēt cū oia p̄fida p̄diceret qd ēt de futuro sequereṫ aspexit.

¶ Et ait Maria: Magnificat aīa mea dominū.

AMBRO. Sicut pctm̄ a mlierib⁹ cepit ita τ bona a mu lierib⁹ ichoātur. vn̄ nō ociosūz videṫ q̄ τ an̄ ioannē helisa beth pphetiçat: τ Maria an̄ dn̄i gnātionē. Sequiṫ autez vt marie quo psona melior: eo pphetia sit plenior. BASI. Urgeni ītēt lōc sublimi ac speculatiōe pfunda imēsitatē ꝯtēplās mystery q̄si pfundi⁹ gradiēs magnificat deū. vn̄ dixit ait ma. Mag.aīa ma.do. GRECVS. q̄si diceret. Mirabilia q̄ de⁹ pnunciauit i meo corpe exercebit: sz aīa mea infructuosa apō deū nō erit. Cōuenit aūt mihi τ volum tatis fructū afferre: nā q̄tū amplo doctor miraculo: tantū tenor glorificare i me mirabilia opātē. ORIGE. Si āt dns nec augmētū nec detrimētū recipe pōt: qd est q̄d Ma ria loqṫ: Magnificat aīa mea dn̄m: Sz si ꝯsiderē dn̄m sal uatorē imaginē eē inuisibilis dei: τ aīaz factam ad eius ima ginē vt sit imago imaginis: tūc videbo q̄m in exēplo eoꝝ q solēt imagines pingere: q̄n magnificauero aīam meā opere cogitatione sermōe: tūc imago dei grandis efficiṫ: τ ipse do min⁹ cuius imago ē in aīa mea magnificatur.

¶ Et exultauit spūs meus: in deo salutari meo.

BASI. Prim⁹ spūs fruct⁹ ē pax τ gaudiū. Quia ergo vir go sancta totā sibi hauserat spūs grāz merito subiungit: Et exul.spi.me. in d.sa.me. Jdē animā dicit τ spiñ. Consueta autem in scripturis exultationis platio insinuat alacrem quendam τ iocosum habituz aīe in his qui digni sunt. Pro inde virgo exultat in dn̄o ineffabili cordis tripudio τ resul tione in strepitu honesti affectus. Sequiṫ. Jn deo salutari meo. BEDA. Quia eiusdē iesu.i.saluatoris spiritus vir ginis eterna diuinitate letaṫ: cui⁹ caro tēporali ꝯceptiōe fetaṫ. AMBRO. Magnificat q̄ aīa marie dn̄z τ exultat spūs eius in deo eo q̄ aīa τ spū patre filioqz deuota. vnū de um p quē oia pio venerant affectu. Sit aūt in singulis ma rie aīa vt magnificet dn̄m. Sit i singul' spūs marie vt exul tet ī dn̄o. Si fm carnē vna mr̄ est xp̄i fm fidē tn̄ oīum fru ctus ē xp̄s. Ois eni aīa accipit dei vbū: si tn̄ imaculata τ im munis a vitiys intemerata castimoniū pudoris custodiat. THEOPHI. Ille aūt deū magnificat: qui digne sequiṫ xp̄m τ dn̄ xp̄ian⁹ vocaṫ: xp̄i nō minuit dignitatē. magna τ celestia operādo: τ tūc spūs ei⁹.i. spiritale chrisma exultabit i. pficiet τ nō mortificabiṫ. BASI. Siq̄n vero lux in cor suū irrepserit: τ ad deū diligēdū τ ꝯtēnēda corporea; pillaz obscurā τ breuē imaginē pfectā pcipe iustoꝝ ꝯsciaz absqz vlla difficultate ꝯsequētū in dn̄o gaudiū. ORIGE. Pri us aūt aīa magnificat dn̄m vt postea exultet i deo: nisi eniz antea crediderimus exultare nō possumus.

¶ Quia respexit humilitatē ancille sue ecce enim ex hoc beatā me dicent omnes generationes.

GRECVS expositor. Causam manifestat cur se magni ficare deū deceat ac exultare in illo dicens. Quia respexit humilitatem ancille sue: quasi diceret: Jpse prouidit non ego expectam humilib⁹ erā cōtenta. Nūc āt ad ieffabile con siliū eligor: τ exaltor de terra ad sydera. AVGV. ī ser. de assum. O vera hūilitas q̄ deū hoibus pepit: vitā mortalib⁹ edidit celos ínouauit: mūdū purificauit padisuz apuit τ ho minū aīas liberauit. Facta ē marie hūilitas scala celestis p quā deus descēdit ad terras. Quid eni est dicere respexit nisi approbauit: Multi.n. videṫ ī cōspectu hoiuz humiles eē. sz coꝝ humilitas a dn̄o non respiciṫ. Si.n. veraciter hu miles essent: ocide ab hoibus nō se laudari vellent: non in hoc mundo: sed in deo spūs coꝝ exultaret. ORIGE. Sz qd humile atqz deiectū que dei filiuz gestabat i vtera: Sz considera q̄m humilitas i scripturis vna de virtutibus pre dicaṫ: q̄ a philosophis modestia dr̄. Sed τ nos eaz possum⁹ appellare quodā circuitu: cuz aliqs non est inflatus: sed ipse se deyicit. BEDA. Cuius aūt humilitas respiciṫ recte btā ab oibus cognominaṫ. vnde seqṫ: Ecce.n. ex hoc beatā me dicēt omnes generationes. ATHANA. Si.n.sz pphe tam beati sunt q habēt semen i syon: τ p̄ximos ī hierusalē: quantitz debet esse preconium diuine ac sacrosancte virgi nis marie: que fm carnē verbi genitrix est effecta: GRE CVS. Non aūt se beatā appellat iam vexata gloria. vnde eni focus in ipsa superbie: que se ancillā domini nūcupauit: sed sacro tacta spiritu que futura sunt p̄sciuit. BEDA. De cebat eni vt sicut per superbiā p̄mi parentis mors in mun dum intrauit ita per humilitatem marie vite introitus vi deretur. THEOPHI. Et ideo dicit: Oēs generationes. non solū helisabeth: sz etiā oēs credentiū nationes.

¶ Quia fecit mihi magna qui potens est: τ san ctum nomen eius.

THEOPHI. Ostendit virgo nō p suā virtutē se beatā predicādā: sz cām assignat dicens: Quia.fe.mi.ma.q po.est. Que tibi magna fecit: Credo vt creatura ederes creatorē: famula dn̄m generares: vt per te mundū deus redimeret: per te illuminaret per te ad vitam reuocaret. TITVS. Quomodo vero magna: nisi q̄ manens illibata cōcipio su perans nutu dei naturaz: Digna reputata sum viro nō quo modocūqz genitrix effici: sed vnigeniti saluatoris. BE DA. Respicit autē hoc ad initiuz carminis vbi dictuz est Magnificat anima mea dominū. Sola eniz aīa illa cui do minus magna facere dignaṫ dignis euz p̄conijs magnifica re pōt. TITVS. Dicit aūt Qui potēs est, vt siqs diffidat in conceptionis negocio: dū virgo manēs cōcepit. retorq̄at miraculū ad potentiā operantis. Nec quia vnigenitus ac cessit ad feminā. ex hoc iquinatur: qz sanctuz est nomē ei⁹:

BASI. Sanctū vero dicit nomē dei: non qa in syllabis quādam significatiuā virtutē ↄtineat: sed qr quomōlibet dei speculatio sancta dignoscitur ⁊ syncera. BEDA. Singularis.n. potētie diuine transcēdit oēs creaturas: ⁊ ab vniuersis q̄ fecit lege segregat̄: qd̄ greca locutiōe meli⁹ intelligit̄. In quo ipsuz vbū qd̄ dic̄ agiōs q̄si ex terrā cē significat.

¶ Et misericordia eius a progenie in progenies: timentibus eum.

BEDA. A specialibus se donis ad generalia dei iudicia ↄuertēs totius humani generis statū describit subdēs: Et mīa eius a pge. in pge. ti. eū. q.d. Nō solum mihi fecit magna q potens est: sed in omni gēte q timet deū acceptus est illi. ORIGE. Misericordia eni dei vt dic̄ Augu. nō i vna generatiōe sed in sempiternū extēdit̄ a generatiōe in generationē. GRECVS. Et misericordia eius quā habz in generatiōe gn̄ationū ego ↄcipio: ac ipse corpori aīato ↄiungit̄: nostrā tractās salutē solius intuitu pietatis. Miseret̄ autē nō qualitercūqz sed his quos timor eius ↄpescit in qualibet natiōe. vnde dicit̄: Timētibus eū. qui. s. penitētia ducti ad fidē ⁊ penitētiā ↄuertunt̄. nā qui obstinati sunt: incredulitatis vitio elauserūt sibi ianuam pietatis. THEOPHI. Uel per hoc innuit ꝙ timētes misericordiā ↄsequet̄ in generatione ista. i. in presenti seculo: ⁊ futurā. i. in sclō futuro. In hoc sclō cētuplū accipiētes: i illo vo mlt̄o maiora.

¶ Fecit potentiā i brachio suo: dispersit suꝑbos mēte cordis sui.

BEDA. Humani generis statū describēs: qd suꝑbi ⁊ qd humiles mereantur ostendit dicens. Fecit potentiaz in brachio suo. i. in ipso dei filio. sicut.n. tuū brachiū est quo operis: sic brachiū dei dictū est eius vbū: p quod opatus est mūdū. ORIGE. Timētib⁹ autem se fecit potentiam in brachio suo: qa lz infirmus ad deū accesseris: si timueris eū promissaz virtutē ↄsequeris. THEOPHI. In brachio suo. s. eius filio incarnato potētiaz fecit: qr natura deuicta ē virgine pariente: ⁊ deo humanato. GRECVS. Uel dic̄. Fecit p faciet potētiā. nō vt dudū per moysen ↄtra egyptios: nec per angelum puta quando multa milia rebellium prostrauit assyrioꝝ. nec quoqz alio mediāte nisi in proprio brachio triumphuz docuit intelligibiles hostes superando. vn̄ sequitur: Dispersit super. mē. cor. sui. s. quālibet mentez elatā non parentē eius aduentui quinetiam aperuit ⁊ vitiosas ostendit superbas cogitationes eorum. CYRIL. Magis aūt ꝓprie de demonū hostili caterua intelligēda sunt hec: hos eni seuiētes i terra dissipauit adueniēs dn̄s ⁊ ↄpeditos sub eis obediētie sue restituit. THEOPHI. Pōt h̄ etiā de iudeis intelligi: quos in omnem dispersit regionez: sicut nunc dispersi sunt.

¶ Deposuit potentes de sede: ⁊ exaltauit humiles.

BEDA. Ut dixit fecit potentiam in brachio suo. ⁊ ꝙ premiserat: Et misericordia eius a progenie in a proge: his versiculis p singula ↄtinuata est annectēduz: qr. s. p oēs seculi generatiōes ⁊ perire superbi ⁊ humiles exaltari pia iustaqz diuine potētie dispensatione non cessant. vnde dicit̄: Depo. po. de se. ⁊ exaltauit humiles. CYRIL. Magna sapiebant demōes ⁊ diabolus: gētiliū sapiētes: pharisei ⁊ scribe: hos tamē deposuit erexitqz humiliantes se sub potenti manu dei: dās illis virtutē calcādi serpentes ⁊ scorpiones: omnēqz ptātez inimici. Erant ⁊ qn̄qz iudei potestate super-bi sed prostrauit hos in erudelitas: ex gētib⁹ aūt ignobiles ⁊ humiles per fidem ad apicē cōscēderūt. GRECVS. Deitatis.n. tribunal nr̄ intellectus esse cognoscitur: sz iniq̄ntates post trāsgressionē icubuerunt precordijs protoplasti. tanqz in ꝓpo solio. Ob hoc g venit dn̄s: ⁊ spūs iniquos eiecit a sedib⁹ pollutatū: ⁊ ꝓstratos a demonijs exaltauit eoꝝ cōsciētias purgās: ⁊ eoꝝ mētē statuēs ꝓpriā sedem.

¶ Esurietes ipleuit bōis: ⁊ diuites dimisit ianes.

GLO. Qr humana ꝓspitas p̄cipue i honorib⁹ potētatuū ⁊ i abūdantia diuitiaꝝ ↄsistere videt̄: p⁹ deiectionē potētuz ⁊ exaltationē humiliū de diuitū examinatiōe ⁊ paupeꝝ repletiōe mētionē fac̄ di. Esu. ip. bo. ⁊ di. di. ina. BASI. supsal. Disponit qdē nos pñs vbūēt quo ad sensibilia edocēs reꝝ mūdanaꝝ incertitudinē. Caduca siqdē sunt hec: sicut vnda q̄ ab impetu vētoꝝ hincinde diffundit̄. Intellectualiter aūt sumēdo esuriebat gen⁹ humanū exceptis iudeis: hos nanqz ditauerat legis traditio ⁊ sctōꝝ dogmata ꝓpharū. Qr vo nō humiliter heserūt vbo hūanato dimissi sunt inanes nihil deferētes. nō fidem nō sciam: ⁊ spe bonoꝝ p̄uati sunt: ⁊ a terrena hierusalē: ⁊ a vita futura exclusi. Quos vero ex gētibus fames ⁊ sitis ↄtriuerat: cū hesissent dn̄o repleti sunt spiritalibus bonis. GLO. Qui etiā eterna toto studio quasi esurietes desiderant saturabuntur: cum christus apparuerit in gloria: sz q terrenis gaudēt in fine totius beatitudinis inanes dimittentur.

¶ Suscepit israel puerū suum recordatus misericordie sue. Sic̄ locutus est ad patres nr̄os abraam ⁊ semini eius i secula.

GLO. Post generalē diuīe pietatis ⁊ iusticie ↄmemoratiōez ad singularē noue icarnatōis dispēsatōez ↄuertit vba dicēs: Susce. isra. pu. suūz. q̄si medic⁹ egꝝ visibilis iter homines fact⁹ vt faceret isrl̄. i. videntem deū puerꝝ suū. BEDA. Obediētē. s. ⁊ humilē nā q cōtemnit humiliari nō pōt saluari. BASI. Israel.n. dic̄ nō mālē quē sola nobilitabat appellatio: sz spūalē q nōīe fidei retiebat habēs oculos tēdētes ad deū vidēdū p fidē. Pōt ēt ad israel carnalē hoc adaptari. cū ex eo ifiniti crediderūt. Hoc aūt fecit recordatus misericordie sue. hoc.n. ipleuit qd̄ abrae ꝓmisit di. Qn̄ benedicet̄ i semine tuo oēs cognatōes terre. Hui⁹ g̃ ꝓmissionis dei genitrix recordata dicebat: Sicut lo. ē ad pa. no. abra. ⁊ se. ei⁹ in secula. Nā ⁊ abrae dcm̄ ē. Statuā pactū meū iter me ⁊ te: ⁊ iter semē tuū post te i genātionib⁹ suis federe sempiterno: vt sim deus tu⁹ ⁊ seminis tui post te. BEDA. Semē aūt dicit nō tā carne ꝓgēit⁹ qꝫ fidei eius vestigia secut⁹: qbus aduētus saluatoris i secula ꝓmissus ē. GLO. Quia ipa ꝓmissio hereditatis nullo fine claudet̄: ⁊ vsqz i finē seculi credētes nō deerūt: ⁊ beatitudinis gloria erit perēnis.

¶ Mansit autem maria cūz illa quasi mensibus tribus: ⁊ reuersa est in domum suam.

AMBRO. Tādiu māsit maria: qꝫdiu helisabeth pariendi tempus ipleret. vn̄ dr̄: Māsit au. ma. cū illa q̄. men. tri. THEOPHI. In sexto.n. mēse ↄceptōis p̄cursoris venit āgel⁹ ad mariā q̄ māsit cū helisabeth mēsib⁹ trib⁹ ⁊ sic nouē mēses iplent̄. AMBRO. Nō āt sola familiaritas ē cā q diu māsit: sz ēt tāti vati pfectio. nā si p̄io igressu tāt⁹ ꝓgressus extitit vt ad salutationē marie exultaret ifans i vtero: repleret̄ spūscō mr̄ ifantis: qꝫtum putam⁹ vsū tāti tpis sancte marie addidisse p̄ntiā? Bn̄ ergo iducit̄ exhibuisse officiū: ⁊ mysticū nūeꝝ custodisse. BEDA. Aīa.n. casta q̄ spiritalis vbi desideriū cōcipit. nec̄e ē vt alta celestis exercit⁹ iuga subeat: ⁊ q̄si triū mēsiū dies ibidē demorata: quousqz fidei ⁊ spei ⁊ charitatis luce radiet̄: pseuerare nō desistat. THEOPHI. Quādo vo helisabeth paritura erat: virgo recessit. vn̄ seqt̄: Et re. ē i do. sua. s. ꝓp multitudinē q̄ ad partū cōgregari debebat. icōueniēs āt erat i talib⁹ vginem esse p̄ntez. GRECVS. Mos.n. est virginib⁹ cedere. quotiēs p̄gnās parit. Ut aūt ꝓpriā applicuit domū: alio qdem nullatenus abijt. ibi vero manebat vlteri⁹: donec adesse part⁹ horā cognouit: ibiqz ioseph dubitans ab angelo edocetur.

¶ Helisabeth autē impletū est tēpus pariendi ⁊

peperit filiū. Et audierūt vicini ⁊ cognati ei⁹ q2 magnificauit dn̄s misericordiam suam cum illa ⁊ congratulabantur ei.

AMBRO. Si diligenter aduertas plenitudinis verbuz nusq̄ inuenies positū nisi in generatōe iustoꝝ. vn̄ ⁊ nūc dr̄: Elis. āt iple. ē tē. pari. Plenitudinē. n. hz iusti vita: inanes āt sunt dies impioꝝ. CHRY. Jccirco āt ōs helisabeth partū retardauit: vt gaudiū augeret̄ ⁊ famosiorē faceret mulierē. vn̄ seq̄t̄: Et audi. vi. ⁊ cog. ei⁹ q2 ma. do. mi. suā cū illa. ⁊ cō. e. Nā q sterilitatē ei⁹ cognouerāt: testes diuine grē sūt effe ti. Nemo aūt viso infante cū silētio discedebat: sed deū q illū ex insperato cōcesserat collaudabat. AMBRO. Da bet eni sanctoꝝ editio letitiā plurimoꝝ: qm̄ cōmune est bonū. Justicia eni cōmunis est virtus ⁊ ideo in ortu iusti futu re vite insigne p̄mittit̄. ⁊ grā secuture virtutis exultatione vicinorum prefigurate designatur.

Et factum est in die octauo venerunt circūcide re puerū: ⁊ vocabāt eū noīe p̄ris sui zachariam. Et r̄ndens mater eius dixit: Nequaq̄: sed voca bitur ioannes. Et dixerūt ad illā: Quia nemo ē in cognatiōe tua qui vocet̄ hoc noīe. Innuebāt aūt p̄ri ei⁹ quē vellet vocari eū. Et postulās pu gillarē scripsit dicēs: Joānes est nomē eius. Et mirati sunt vniuersi. Apertū est aūt ilico os ei⁹ ⁊ lingua eius: ⁊ loquebatur benedicens deum.

CHRY. Circūcisionis norma primo tradita est abrae in signū distinctiōis vt gen⁹ patriarche īpermixtū ꝯseruet̄: ⁊ sic p̄missa bona cōseq valeāt. Ubi aūt pacti cōsummat̄ ne gociū appositū signū de medio tollit̄. sic igit̄ ⁊ p xp̄m circū sione cessante baptismus succedit: sed antea ioānē circunci debat. vn̄ dr̄: Et fac. ē ī die octa. vene. circū puerū. Dixe rat. n. dn̄s. Infans. viij. dieꝝ circūcidatur in vobis. Hāc āt tp̄oris mēsurā a diuina clemētia cōstitutā arbitror duplici de cā. primo qdē vt in tenerrima etate leuius patiat̄ dolo rē sectionis carnis. Secūdo vt ex ipsis opibus moneatur: qm̄ hoc agebat̄ in signuz. Tener enim puer minime discer nit que circa ipsuz fiūt. Post circūcisionē āt nomē impone bat̄. vn̄ seq̄tur: Et vo. eū no. sui çachariā. Vocaūt id fiebat q̄ a prius oportet sumere signaculū dn̄i: ⁊ postea nomē hūa nū. vel q2 nullus nisi pri⁹ abijciat carnalia qd̄ significat cir cūcisio. dign⁹ ē q̄ i libro vite nom̄ ei⁹ scribat̄. AMBRO. Dixerūt āt sanctus euāgelista p̄mittēdū putauit: q̄ pluri mi infantē p̄ris noīe çachariā appellādū putarūt: vt aduer tas matri nō nomē alicuius displicuisse degeneris: sz id scō fusuz spū: qd̄ ab angelo ante çacharie fuerat ꝑnunciatuz Et qdē ille mutus intimare vocabulū filij negt vxori: sz p ꝓphetiā helisabeth didicit: qd̄ nō didicerat a marito. vnde seq̄t̄: Et res. ma. ei. di. Neq̄q̄ sz vocabit̄ ioānes. Nec mi reris si nomē mulier qd̄ nō audiuit asserūt: q̄n spūs ei scūs q̄ angelo mādauerat reuelauit. neq2 paterat dn̄i ignorare p̄ cursorū q ꝓphetauerat xp̄m. Et bene seq̄t̄: Et dix. ad il. q2 ne. ē in co. tua: q vo. hoc no. Ut intelligas nomē nō generis ē sed vatis. Zacharias quoq2 nutu interrogatur. vnde se q̄t̄: Innuebāt aūt patri eius quē vellet vocari eū. Sz q2 in credulitas ei affatū eripuerat ⁊ auditū: qd̄ voce nō paterat manu ⁊ l̄ris est locut⁹. vn̄ seq̄t̄: Et po. pu. scr. di. Joā. ē no. ei. Hoc est nō ei nos nomē iponim⁹ q iā a deo nomē accepit. ORIGE. Zacharias qdē iterp̄tat̄ memor dei: Joānes āt significat d̄mōstrātē: Ceteruz ⁊ absētis memor p̄ntis demō stratio est. Debebat aūt ioānes nō memoriā dei vt absētis exp̄mere: imo digito demōstrare p̄ntem dicēs Ecce agnus dei. CHRY. Quinetiā hoc nom̄ ioānes grā dei iterp̄tat̄ q̄ grā diuina fauente nō nā helisabeth hūc filiū cepit. hīi

ficij memoriā in noīe pueri ꝯscripserāt. THEOPHI. Q2 vo cū muliere circa hoc nom̄ pueri p̄r mut⁹ ꝯcordauit: Se q̄t̄. Et mirati sūt vniuersi. Nemo eni h⁹ noīs erat in cogna tione coꝝ vt aliqs diceret. q̄ antea h̄ ambo cogitassent.

GREGO. naçançen⁹. Editus q̄ ioānes çacharie soluit si lētiū: vnde seq̄t̄: Apertū est aūt illico os ei⁹: ⁊ lingua ei⁹. Ab surdū eni erat vt cū vox vbi ꝑgressa fuisset p̄r maneret eli guis. AMBRO. Merito āt ꝯtinuo resoluta est ligua ei⁹ q̄ a quā vinxerat incredulitas soluit fides. credamus igit̄ ⁊ nos vt lingua nostra que incredulitatis vinculis est ligata: rationis voce soluatur. scribam⁹ spū mysteria: si volumus loqui. Scribam⁹ prenūciū xp̄i: sed nō in tabulis lapideis: sz in tabulis cordis carnalib⁹. Etenī q ioānē loq̄t̄ xp̄m ꝓphe tiçat. Seq̄t̄. n. Et lo. be. deū. BEDA. Allegorice aūt ioan nis celebrata natiuitas grā noui testi est inchoata: cui vici ni ⁊ cognati nom̄ p̄ris q̄ ioānis iponere mallebāt: quia iu dei q legis obseruatiōe q̄si affinitate iuncti erāt: magis iusti ciā q̄ ex lege ē sectari q̄ fidē grāz suscipe cupiebāt. sz ioānis h ē grē dī vocabulū: mr̄ vbis p̄r l̄ris nūtiare satagūt: q2 ⁊ lex ipsa psalmiq2 ⁊ prophete apertis sententiarū vocibus grāz christi predicant: ⁊ sacerdotiū illud vetus figurans cerimo niarum ac sacrificioꝝ vmbris eidem testimonium p̄hibet. Pulchreq2 çacharias. viij. die ꝑlis edite loquit̄: q2 p domi ni resurrectionē que octaua die hoc ē post septimū sabbati facta est: occulta legalis sacerdotij archana patuerunt.

¶ Et factus est timor super omnes vicinos coꝝ: ⁊ super oia montana iudee diuulgabantur oia verba hec: ⁊ posuerūt omnes qui audierant ī cor de suo dicētes: Quispntas puer iste erit? Etenī manus domini erat cum illo.

THEOPHI. Sicut in taciturnitate çacharie mirat⁹ ē populus: ita ⁊ cūz locut⁹ est. vnde dicit̄: Et fa. ē ti. sup oēs vi ci. eo. ⁊ su. oia mon. iu. diuul. om. ver. hec. vt ꝑpter hec duo magnū aliquid circa natū pueꝝ vniuersi existimēt. hec aūt oia dispēsatiue fiebant: vt qui testis esse christi debebat exi steret fidedign⁹. vnde sequitur: Et posue. omnes qui audie. in corde suo di. Quispu. puer iste erit? BEDA. Precurrē tia enim signa prebēt iter p̄cursori vitatis ⁊ futur⁹ ꝓpheta p̄missis commēdatur auspicijs. vn̄ seq̄tur: Etenim ma. do. erat cū illo. GLO. Prodigia eni ds ī illo peragebat: q̄ nō faciebat ioānes: sz dextra diuina. GRECUS. Mystice ante tēpore diuine resurrectōis predicata gratia christi sa lubris timor non solum iudeoꝝ: qui erant vicini vel situ lo ci vel scia legis: sed etiam exteroꝝ gentium corda cōcussit: nec tm̄ montana iudee sed oia mūdani regni mundaneq2 sapientie culmina christi fama transcendit.

¶ Et zacharias pater eius repletus est spū scō: ⁊ prophetauit dicens: Benedictus dn̄s deus isra el: q2 visitauit ⁊ fecit redemptionem plebis sue.

AMBRO. Bon⁹ deus ⁊ facilis indulgere peccatis non solū ablata restituit: sz etiā insperata concedit. Nemo ergo diffidat nemo veteꝝ conscius delictoꝝ premia diuina de speret. Nouit deus mutare sententiā si tu noueris emenda re delictū. Ille siquidē dudū mutus prophetiçat. vnde dici tur. Et çacha. pa. eius reple. est spū scō. CHRY. Scilicet operatione sancti spūs: nec quocunq2 modo gratiā spūs san cti nactus: sed ad plenū: ⁊ fulgebat in eo prophetie donum. vnde seq̄tur: Et prophetauit. ORIGE. Plenus aūtē spū sancto çacharias duas prophetias generaliter nūciat: p̄mā de christo: alteram de ioanne: quod manifeste de verbis il lius probatur in quibus quasi de presenti: ⁊ quasi iaz versa rentur in mundo loquitur de ioanne: ⁊ primo de saluatore dicēs: Benedictus do. de. is. q2 visi. ⁊ fe. redem. plebis sue. CHRY. Duz deū benediceret çacharias: visitationē dīcit

esse factã ab eo erga pplʒ suũ: siue materiales israelitas q̄s velit accipere. venit enĩ ad oues que perierant domus isrł siue spiritales. i. fideles q digni fuerũt hac visitatiõe efficacẽ erga se diuinã ꝓuisionẽ faciẽtes. BEDA. Uisitauit ãt dñs plebẽ suã q̄si lõga isirmitate tabescẽtẽʒ: ⁊ q̄si vẽditam sub peccõ vnici filij sui sanguĩe redemit. Et q2 çacharias ꝑ xto faciẽdũ cognouerat, ꝓphico more q̄si iã fcm̃ narrat. Dicit ãt plebẽ suã. nõ q2 veniẽs suã inuenit ʒ q2 visitãdo suã fec̃.

Et erexit cornu salutis nobis in domo dauid pueri sui.

THEOPHI. Uidebaẽ deus dormire peccata mlt̃a respiciens sed in nouissimis incarnatus tẽporibus excitat⁹ ẽ ⁊ ꝯtriuit demones q nos oderant. vñ dr̃: Et er. co. sa. no. in do. da. pue. sui. ORIGE. Q2 de semine dauid ꝑm carneʒ natus ẽ xp̃s. vñ dr̃ Cornu salutis nobis i domo dauid. sicut ⁊ alibi dictũ est. Uinea facta ẽ in cornu. i. in iesu christo. CHRY. Cornu aũt noĩat ꝓtatẽ: gl̃iaʒ ⁊ famã metaphorice a brutis aĩalib⁹ illud accipiẽs: qb⁹ loco munimĩs ⁊ gl̃ia cornua de⁹ dedit. BEDA. Cornu etiã salutis regnũ saluatoris xp̃i vocatur. Ossa siqdẽ oĩa carne inuoluta sũt. Cornu excedit carnẽ: ⁊ iõ cornu salutis regnũ xp̃i vocaẽ: quo mundus ⁊ carnis gaudia superãtur: in cuius figurã dauid ⁊ salomon cornu olei sunt in regni gloriã consecrati.

Sicut locutus est per os sanctorum: qui a seculo sunt prophetarum eius.

THEOPHI. Q2 de domo dauid xp̃s nascereẽ micheas mẽtionẽ facit dicẽs: Et tu bethleeʒ terra iuda nequaq̃ʒ minima es ex te eniʒ exiet dux q reget pplʒ meũ isrł. Sʒ ⁊ oẽs ꝓphe de incarnatõe dixerũt. Et iõ dr̃ Sicut lo. est p os san. ꝓph. GREGO. Per qd̃ innuit deũ per illos cẽ locutũ. ⁊ nõ cẽ humanũ qd̃ dixerũt. BEDA. Dicit ãt. Qui a seculo sunt. q2 tota veteris testamẽti scriptura ꝓphetice de xp̃o ꝓcessit: nam ⁊ ipse pater adam ⁊ ceteri patrum factis suis ci⁹ dispensationi testimonium reddunt.

Salutem ex inimicis nostris: ⁊ de manu omnium qui oderunt nos.

BEDA. Cũ ꝑmo breuiter ꝑmisisset Erexit cornu salutis nobis: ꝯtinuo explanãs qd dixerit subdit Salutẽ ex inimicis nr̃is. q. d. erexit nobis cornu. i. erexit nobis salutẽ ex inimicis nr̃is. Et de mãu oĩuʒ qui oderũt nos. ORIGE. Nõ aũt putemus nũc de corꝑalib⁹ inimicis dici: ʒ de spiritalib⁹. Uenit enĩ dñs ih̃s fortis in ꝑlio destruere oẽs inimicos nr̃os: vt nos de coꝝ insidijs ⁊ tẽtatiõib⁹ liberos faceret.

Ad faciẽdã misericordiã cũ p̃ribus nostris: ⁊ memorari testamẽti sui sancti. Iusiurandum qd̃ iurauit ad abraã patrẽ nostrũ daturꝰ se nobis.

BEDA. Dixerat dñʒ iuxta eloquia ꝓphaꝝ in domo dauid nasciturũ dicit eũdẽ ad explẽdũ testamentuʒ qd̃ abrae disposuit nos cẽ liberaturꝰ q a his precipue patriarchis de suo semine. vel congregatio gentium: vel christi est incarnatio ꝓmissa. ꝓmittiẽ aũt dauid. q2 abrae sanctus ecclesie cetus est promissus: dauid antẽ q ex eo xp̃s nasciturus esset: audiuit. Et ideo post id qd̃ dictũ ẽ de dauid subdit de abraã dicẽs: Ad faciẽdã miam cũ pa. nostris. ORIGE. Ego puto q in aduentu dñi saluatoris ⁊ Abraam ⁊ Isaac ⁊ Iacob functi sunt mia eius. Non est. n. credibile vt qui prius viderũt diẽ illius ⁊ letati sunt: postea in aduẽtu ipsius nihil vtilitatis acceperint cũ scriptũ sit: Pacẽ faciẽs per sanguinẽ crucis sue: siue sup terrã siue in celis. THEOPHI. Christi etiã gratia se vsqʒ ad illos extendit. qui mortui extiterũt: q2 per eũ resurgemus nõ solũ nos: sed ⁊ qui fuerunt ante mortui. Fecit ⁊ misericordiam cũ patribus nostris: ꝑm q eoruʒ speꝫ ⁊ desiderium impleuit. vnde seqtur: Et memorari testamẽti sui sancti. illi⁹. s. qd̃ quo dr̃. Bñdicẽs benedicã tibi. ⁊ multiplicabo te. Multiplicatus ẽ enĩ abraã i oĩb⁹ gẽtib⁹ ꝑ imitationẽ fidei cius adoptatis in filios: ʒ et p̃ns vidẽtes suos filios talia beneficia recepisse cõgaudẽt ⁊ receperũt miaʒ in se ipsis. vnde seqẽ: Iusiurandũ qd̃ iu. ad abra. pa. no. data. se nobis. BASILI. Nemo autẽ audiẽs q iurasset dñs abrae ad iuradũ sit ꝓmptus. sicut. n. furor de deo dict⁹ non significat passionẽ ʒ punitionẽ. sic neqʒ deus iurat vt hõ. ʒ vbum eius loco iuramẽti nobis ad veritateʒ exprimiẽ immutabili sententia quod promissũʒ est approbans.

Ut sine timore de manu inimicorum nostroꝝ liberati seruiamus illi.

CHRY. Quia exortũ nob cornu salutis ex domo dauid dixerat. ostendit q per ipsum ⁊ gloriam participamus ⁊ dispendia inimici vitamus vnde dicit: Ut sine ti. de manu inimicorum no. li. seru. illi. Duo predicta nõ facile reperiet aliquis sese comitantia plures eniẽ mitãt pericula: sed vita gloriosa p̃uãtur. sicut sceleris patratores qui de carcere ex indulgentia regia absoluũtur. econtra gaudent angeli gloria: sed ob hanc periclitari coguntur: sicut milites bellico si vitam inclytam amplexantes securitate multotiẽs caruerunt. Sʒ h̃ cornu ⁊ saluat ⁊ gl̃ificat. saluat qdẽ eripiẽs a manib⁹ hostiũ nõ leuiter ʒ mirifice: vt nõ sit vltra timẽdũ. Et h̃ ẽ qd̃ dicit: Ut sine timore. ORIGE. Uel alr̃ crebro de hostiũ manu aliq liberãtur: sed nõ absqʒ timore. Cuʒ enim nici⁹ ⁊ discrimẽ ante p̃cesserint: ⁊ sic de inimicoꝝ manibus eruatur: liberatus ẽ qdẽ ʒ nõ sine timore: ideo dixit q xp̃i aduentus sine timore nos a mãibus hostiũ eripi fecit. Nõ enĩʒ coꝝ insidias sensimus: sed repẽte ab eis nos segregãs eduxit ad fortis proprie mansionem.

In sanctitate ⁊ iusticia coram ipso omnibus diebus nostris.

CHRY. Glorificat çacharias dñʒ: q2 fecit nos sibi famulari eũ plena fiducia nõ carnaliter vt iudei i sanguine victimaꝝ: ʒ spiritaliter i bonis opib⁹. Et hoc ẽ qd̃ dicit: In sci. ⁊ iusti. Est. n. sanctitas apta circa deũ eqtas. Iusticia võ quee circa hoĩes puta q aliqs reuerenter exequaẽ oĩa: ⁊ quo ad homines laudabiliter cõuersetur. Dicit aũt non corã hoĩbus: vt hypocrite volentes hoĩbus placere ʒ coraʒ deo: sicut hi quoꝝ cõmendatio nõ est ab hoĩb⁹ sed a deo. ⁊ hoc nõ semel aut ad tp̃s ʒ singulis dieb⁹ ⁊ q̃diu vixerint. vñ dicit: Oĩb⁹ diebus nr̃is. BEDA. Nã q vel ante mortẽ ab eius famulatu discedit: vel immũdicia qualibet siue iniusticia fidei sue synceritatem cõmaculat vel corã hoĩb⁹ tm̃ ⁊ nõ corã deo sanctus ⁊ iustus eẽ contẽdit: nõdũ perfecte de manu spiritaliũ inimicoꝝ liberatus domino seruit: sed exẽplo veteꝝ samaritanoꝝ dijs gentiũ pariter ⁊ domino fuire conatur.

Et tu puer propheta altissimi vocaberis: preibis enim ante faciem domini parare vias eius.

AMBRO. Pulchre eũ de dño ꝓphetaret: ad ꝓphaʒ suã vba ꝯuertit: vt hoc quoqʒ bñficiũ esse dñi designaret: ne eũ publica numeraret: sua q̄si igrat⁹ tacuisse videreẽ. vnde dr̃. Et tu pu. p. al. vo. ORIGE. Iõ reor çachariã festinasse vt loqreẽ ad pueꝝ: q2 sciebat eũ post paululũ i heremo moraturꝰ: nec se eius posse h̃re p̃ntiã. AMBRO. Sʒ fortasse q octo dieꝝ infantẽ allogtur. veꝝ si tenem⁹ supiora: intelligimus profecto q potuit vocẽ patris nat⁹ audire: q matrie salutatõeʒ anteq̃ʒ nascereẽ audiuit. sciebat ꝓpheta alias cẽ aures ꝓphete: q̃ spũ dei nõ corpis etate reseranẽ: h̃ebat intelligendi sensuʒ q exultãdi h̃ebat affectũ. BEDA. Nisi forte putãdus ẽ çacharias ꝓpter eos q aderãt potius istruẽdo futura sui filij q̃ dudũ p ãgelũ didicerat mox: vt loq potuit p̃dicare voluisse. Audiãt arriani q xp̃ʒ quẽ ioannes ꝓphetãdo p̃ibat altissimũ vocat. sicut i psalmo dr̃: Nõ natus ẽ in

ta:t ipse fundauit eã altissimus. CHRY. Sicut aũt regib⁹ commilitones sunt qui eis viciniores existũt: sic ioãnes cũ esset amicus spõsi de prope ei⁹ aduentũ p̃cessit. ⁊ hoc est quod subdit. Preibis enĩ ãte faciẽ dñi parare vias eius. Alij enĩ prophete ẽmin⁹ xp̃i mysteriũ p̃dicauerãt: hic vero p̃p̃⁹ p̃dicauit: vt ⁊ xp̃z videret ⁊ cũ ceteris idicaret. GREGO. xix. mor. Quisquis aũt p̃dicãdo a sordib⁹ vitiorum corda audientium mũdat: veniẽtis sapiẽtie ad cor viã p̃parat.

¶ Ad dandam scientiam salutis plebi eius: in remissionem peccatorum eorum.

THEOPHI. Qualiter p̃cursor viã dñi p̃parauit expõit subdens. Ad dan. sciam salu. ple. eius. Salus dñs iesus est: data est aũt plebi scia salutis. i. christi a ioãne q̃ testimoniũ phibebat de christo. BEDA. Qui enĩ iesu. i. saluatoris nomen exponere desiderans salutis mentionem frequentat: ne tẽporalẽ salutẽ promitti putarẽt subdit: In remissionẽ peccatorum eorum. THEOPHI. Nõ enĩ aliter cognitus eẽt deus nisi plebi peccata dimisisset. Dei enĩ ẽ peccata dimittere. BEDA. Uerum iudei nõ christũ suscipe: sed antichristũ malũt expectare. q: non istis a peccati dominio. sed solis ab humane seruitutis iugo cupiunt liberari.

¶ Per viscera misericordie dei nostri: i quibus visitauit nos oriens ex alto.

THEOPHI. Quia de⁹ peccata nobis dimisit nõ pp̃ter opa nr̃a s; propter misericordiã suam: ideo cõueniẽter addidit. Per visce. mise. dei nostri. CHRY. Quã gdẽ misericordiã nõ ipsimet ingrẽtes inuenimus: sed desuper nobis de⁹ aperuit. vnde seqtur: In q̃bus. s. misericordie operib⁹: visitauit nos. assumpta carne: Oriens ex alto. GRECVS. In altis p̃manẽs tamẽ in terrenis p̃ŝe nõ diuisionẽ patiens. neq; circumscriptionẽ. quod intellectus noster comprehendere nõ põt: nec vlla serie verborum exprimere.

¶ Illuminare his qui i tenebris ⁊ in vmbra mortis sedent: ad dirigendos pedes nostros in viam pacis.

BEDA. Recte xp̃s oriens vocat̃: q: nob ortũ vere lucis apuit. vnde seqtur: Illuminare his q in tene. ⁊ in vm. mor. sedent. CHRY. Tenebras hic appellat non materiales: sed errorem ⁊ a fide distantiam. BASI. Tenebrosa enim erat plebs gentilis que idolorũ cultu grauabat̃: donec lux orta dispersit caliginem ⁊ splendorem veritatis expandit. GREGO. iiij. mo. Umbra vo mortis obliuio mẽtis accipitur. Sicut enĩ mors hoc qd̃ iterficit agit vt nõ sit in vita: ita obliuio hoc qd̃ itercipit agit vt nõ sit in memoria. vnde iudeorum pp̃ls q dei oblitus fuerat: dicit̃ in vmbra mortis sedere. Umbra ẽt mortis mors carnis accipit̃ q: sic vã mors est q̃ aĩa separat̃ a deo: ita vmbra mortis est q̃ cara separatur ab aĩa. vñ voce martyrum dicit̃ Operuit nos vmbra mortis. Per vmbrã ẽt mortis imitatio diaboli q mors in apocalypsi dr̃ designat̃: q: sic̃ vmbra iuxta q̃litatẽ corporis ducit̃: ita actiões iniquorum de specie imitatõis eius exprimuntur. CRHY. Recte aũt dicit Sedẽt. nõ enĩ ambulabamus in tenebris s; sedebam⁹. THEOPHI. Nõ solũ autem oriẽs dñs his q in tenebris sedent illuminat. s; aliqd ãpli⁹ facit. vñ seqtur: Ad dirigẽdos pedes nr̃os in viã pacis. Uia pacis ẽ via iustitie ad quã direxit pedes. i. affect⁹ aĩarum nr̃arũ. GREGO. in ho. Tũc enĩ gressus nr̃os in viã pacis dirigimus: qñ per illud actionũ iter pergimus: in quo ab auctoris nr̃i grã nõ discordemus. AMBRO. Simul ⁊ illõ aduerte q̃; paucis helizabeth: q̃; multis zacharias pphetiz; ⁊ vterq; sancto ipletus spiritu loq̃bat̃: s; disciplina fuat̃ vt mulier discere magis que diuina sũt studeat q̃; docere.

¶ Puer aũt crescebat ⁊ cõfortabatur spiritu: ⁊ erat in desertis vsq; ad diẽ ostẽsiõis sue ad israel.

BEDA. Predicator penitẽtie futur⁹: vt liberius audito res suos a mundi illecebris erudiendo subtollat primeuã in desertis trãsigit vitam. vnde dicit̃: Puer autẽ crescebat. THEOPHI. Scd̃z corpalẽ etatẽ. ⁊ cõfortabat̃. Simul enĩ cũ corpore spũale donũ crescebat: ⁊ spũs operatões i eo magis ac magis ostẽdebant̃. ORIGE. Uel crescebat spiritu nec i eadẽ pmanebat mẽsura q̃ cepat s; semp crescebat spũs i eo semp volũtas ei⁹ ad meliora tendẽs habebat pfectus suos: ⁊ mens diuinius aliqd contẽplabat̃. Exercebat sensus memoria: vt pura i thesauro suo recõderet. Addit aũt: Et cõfortabat̃. Infirma. n. ẽ humana nã. Legimus enĩ Caro aũt infirma. Cõfortãda ẽ itaq; spũ spũs enĩ pmpt⁹ ẽ. Multi cõfortãtur carne athleta dei spũ roborãd⁹ ẽ: vt sapiaz carnis elidat. vñ recessit: fugiẽs tumultũ vrbiũ pp frequẽtiaz. Sequit̃. n. Et erat in desertis. vbi purior aer ẽ: celũ apti⁹. ⁊ familiarior de⁹: vt q: nõdũ baptismi ⁊ p̃dicationis tp̃s aduenerat: vacaret orationibus ⁊ cũ angelis ꝯuersatet̃: appellaret dñm ⁊ illũ audiret dicẽtẽ Ecce assũ. THEOPHI. Uel erat i desertis vt extra multorum malitiã nutriret̃. ⁊ vt neminẽ vereret̃ arguere. Si. n. fuiss; in mũdo forte fuisset amicitia ⁊ ꝯuersatione hoĩz deprauat⁹ simĩ ẽt vt eẽt fide dign⁹ q p̃dicaturus erat xp̃z. Occultabat̃ aũt in desertis: donec placuit deo ipsum israelitico populo demõstrare. vñ sequitur. Usq; ad diẽ ostẽsionis sue ad israel. AMBRO. Pulchre aũt tempus quo fuit in vtero propheta describit̃: ne Marie presentia taceatur: sed tempus siletur infantie: eo q presentia matris domini in vtero roboratur: qui infantis impedimenta nescuit.

CAPI. II.

Factũ ẽ aũt i diebus illis exijt edictũ a cesare augusto: vt describeret̃ vniuersus orbis. Hec descriptio p̃ria facta ẽ a p̃side syrie cyrio. Et ibãt oẽs vt p̃fiterent̃ singuli i suã ciuitatem. Ascendit aũt ⁊ ioseph a galilea de ciuitate nazareth i iudeã ciuitatẽ dauid que vocat̃ bethleem: eo q esset de domo ⁊ familia dauid: vt profiteretur cũ maria desponsata sibi vxore pregnante.

BEDA. Nasciturus in carne dei filius: sicut de virgine natus virginitatis sibi decus ostendit esse gratissimum: ita pacatissimo tpe seculi procreatur: q: pacẽ querere docuit: ⁊ pacis sectatores inuisere dignat̃. Nullũ antẽ potuit maius esse pacis indiciũ q̃; vna totũ orbez descriptione cõcludi cuius moderator augustus tanta duodecim annis circa tẽpus dñice natiuitatis pace regnauit: vt bellis toto orbe sopitis pphete presagiũ ad litterã videat̃ iplesse. vñ dicit̃: Factum est aũt in diebus illis: Exijt edic. a cesa. augusto vt descri. vniuersus orbis. GRECVS. Tunc etiam nascit̃ christ⁹. cũ p̃ncipes iudeorum defecerant ⁊ ad romanos p̃ncipes translatum erat iperiũ: q̃bus iudei tributa soluebant. ⁊ sic ipletur pphetia p̃dicens nõ deficere ducẽ de iuda: nec p̃ncipẽ de femorib⁹ ei⁹: donec veniat q mittendus est. Iã vero cesare augusto. xlij. annum iperij peragẽte: exijt ab eo edictum totũ orbẽ cõscribi ad tributa soluẽda quod cuidã cyrino cesar cõmiserat quẽ iudee ⁊ syrie presidem statuit. vñ seqtur: Hec descriptio prima facta est a preside syrie cyrino. BEDA. Signat hãc descriptionẽ vel primã eẽ earum que totũ orbẽ cõcluserint: q: plereq; iã partes terrarũ sepe legunt̃ fuisse descripte: vel primo tunc cepisse quando cyrinus in syriam missus est. AMBRO. Pulchre autem presidis nomen addidit: vt seriem temporis designaret. nã si consules ascribũtur tabulis emptionis: quanto magis redẽptioni omnium debuit tempus ascribi. BEDA. Superna autem dispensatione professio census ita descripta est: vt in suam quisq; patriam ire iuberetur: sm q sequitur:

Et ibant oēs vt ꝓfite. singuli ĩ ciuita suaꝫ. Qḋ ideo fcm̄ est: vt dn̄s alibi conceptꝰ alibi natus insidiantis herodis furorē faciliꝰ euaderet. vnde seqtur: Ascen. aūt ⁊ ioseph a galilea de ciuita. naꝫa. in iudeā. CHRY. Domino autē dirigente augustus h̄ edictū censuit: vt vnigeniti pñtia famuletur: nā h̄ edictuꝫ matreꝫ attrahebat in patriā quaꝫ ꝓphete pdixerāt. s. ĩ bethleē iude. vñ dicit: Ciuitatē dauid que vocatur bethleē. GRECVS. Jō aūt addidit ciuitateꝫ dauid: vt ꝓmissionē factaꝫ dauid a deo ex fructu ventris eiꝰ rex ꝑpetuus adueniret eē ꝯpletā annūciet. vñ seqtur. Et ꝙ esset de domo ⁊ familia dauid. Per h̄ autē ꝙ ioseph erat de cognatōe dauid: cōtentꝰ fuit euangelista ipaꝫ quoqꝫ vgineꝫ de cognatōe dauid ꝓmulgare: cū lex diuina pceperet cōiugales copulas ex eadē ꝓgenie ꝯtrahi. vñ seqtur: Cū maria despōsata sibi vxore pregnāte. CYRIL. Dicit aūt eā fuisse desponsataꝫ innuēs ꝙ solis sponsalibꝰ precedentibꝰ ē cōceptio subsecuta. neqꝫ. n. ex virili semine sancta virgo concepit.

GREGO. i ho. Mystice aūt nascituro dn̄o mundo describiť: qꝛ ille appebat in carne q electos suos ascriberet in eternitate. AMBRO. Et dū ꝓfessio secularis oıdiť. spūalis ĩplicať: nō terraꝝ regi dicenda sed celi. ꝓfessio ista fidei census aīoꝝ ē. Abolito. n. synagoge cēsu vetusto. nouus cēsus ecclesie porabať. deniqꝫ vt scias censuꝫ nō augusti cē sꝫ christi: totꝰ orbis ꝓfiteri iubeť. Quis aūt poterat ꝓfessionē totiꝰ orbis exigere: nisi q totiꝰ orbis hēbat iperiū? Nō. n. augusti sed dn̄i est terra ⁊ plenitudo eiꝰ. BEDA. Qui ēt vocabulū augusti ꝑfectissime ꝯpleuit: vtputa suos ⁊ augere desiderās ⁊ augere sufficiēs. THEOPHI. Cōueniēs ēt erat: vt ꝑ xp̄z cultꝰ multoꝝ deoꝝ deficeret: ⁊ vnus deꝰ coleretur: vnde vnꝰ rex orbi iperasse describiť. ORIGE. Diligentius aūt intuēti sacramētū quoddā videť figurari: ꝙ ĩ totiꝰ orb ꝓfessione describi oportuit christuꝫ: vt cum oībꝰ scriptꝰ sanctificaret oēs: ⁊ cū orbe relatꝰ in cēsuꝫ: cōmunionē sui preberet orbi. BEDA. Sicut aūt tūc iperāte augusto ⁊ preside[n]te cyrino ibāt singuli ĩ suā ciuitatē vt ꝓfiterētur censuꝫ. sic modo iperāte christo ꝑ doctores ecclesie presides ꝓfiteri debemꝰ censūꝫ iusticie. AMBRO. Hec est ergo prima ꝓfessio mentiū dn̄o cū oēs ꝓfitenť: nō ꝑconis euocatōe. sꝫ vatis dicētis oēs gētes plaudite manibꝰ. Deniqꝫ vt sciant censum eē iusticie: venuint ad eum ioseph ⁊ maria hoc ē iustus ⁊ virgo. Ille qui verbū seruaret: ista q̄ poreret. BEDA. Ciuitas nostra ⁊ patria ē beata ad quā crescētibꝰ quotidie virtutibꝰ ire debemꝰ. Quotidie autem sancta ecclesia suum comitata doctorem de rota mundana cōuersatiōis qḋ galilea sonat. in ciuitatē iuda. s. ꝯfessiōis ⁊ laudis ascēdens: icensum sue deuotiōis regi eterno psoluit: q̄ in exemplo beate virgīs Marie cōcepit nos virgo de spū: q̄ aliqdē despōsata ab alio fecūdať dū preposito sibi pōtifici visibiliter iungitur: sed inuisibilis spūs virtute cumulatur: iudicans ipso nomine ꝙ instātia loquētis magistri nil valet: nisi augmētum superni iuuaminis vt audiatur acceperit.

¶ Factum est autem cum essent ibi: impleti sunt dies vt pareret. Et peperit filium suūꝫ primogenitum: ⁊ pānis eum inuoluit: ⁊ reclinauit eū in presepio: qꝛ non erat ei locus in diuersorio.

AMBRO. Breuiter sanctus lucas ⁊ q̄ио ⁊ quo tēpore ⁊ quo loco ꝯm carnē christus natus sit: explicauit dicēs Factum est aūt cuꝫ essent ibi ipleti sunt dies vt pareret. Quogdē: qꝛ nupta cōcepit: sed virgo generauit. GREGO. nisenus. Apparēs. n. vt hō nō ꝑ oīa legibꝰ hūane nature subycitur nā ꝙ ex muliere nasciť: humilitatē redolet. Virginitas vero que ortui deseruiuit: ostēdit ꝙ trāscēderet hoīez. Duiꝰ ergo iocūda portatio ortꝰ imaculatꝰ partꝰ faciliꝰ absqꝫ corruptela natiuitas: nec ex luxu icipiens. nec dolorībꝰ edita: qꝛ nāqꝫ ea que nature nr̄e mortem per culpam inseruit dānata ē vt cū doloribꝫ pareret: oportebat parētē vite cū gaudio partū ꝑficere. Eo aūt tpe ꝑ icorruptionē virgineaꝫ ad vitā trāsmigrat mortaliū ĩ quo diminui icipiūt tenebre ⁊ nocturna imēsitas exuberātia deficere cogiť. Mors enī peccati finē prauitatis attigerat sꝫ de cetero tēdit ad nihilū pp ṽe lucis pñtiā q radys euāgelicis totū orbē lustrauit.

BEDA. Eo ēt tpe dignatꝰ ē icarnari: quo mox natꝰ censu cesaris ascriberet: atqꝫ ob nostri liberationē ipse s[er]uitio subdereť: vñ ēt nō solū pp iudiciū regy schematis: sꝫ ēt pp nominis sacramētū dn̄s i bethleē nasciť. GREGO. Bethleē quippe domꝰ panis iterprať. Ipse nāqꝫ ē q ait: Ego sum panis viuus q de celo descēdi. Locus g̊ in quo dn̄s nasciť domꝰ panis antea vocabať: qꝛ futurū erat vt ibi ille ꝑ māꝫ carnis appareret q electorum mentes interna satietate reficeret.

BEDA. Sed ⁊ vsqꝫ ad cōsummationē seculi dn̄s in naꝫareth cōcipi: in bethleeꝫ nasci nō desinit: cū qlibet audientium verbū flore suscepto domum in se eterni panis efficit quotidie in vtero virginali hoc est in aīo credētiuꝫ ꝑ fideꝫ cōcipiť ꝑ baptismū gigniť: Seqtur: Et pepit filiū suū primogenitū. HIERO. cōtra heluidiū: Ex hoc heluidiꝰ nititur probare primogenitū dici nō posse: nisi eū qui habeat ⁊ frēs: sicut vnigenitꝰ ille vocať q parētibus sit solus filiꝰ. Nos ēt ita diffinimꝰ: Unigenitꝰ ē primogenitꝰ. nō oīs primogenitꝰ est vnigenitꝰ. Primogenitū nō esse dicimꝰ eum quē aly subsequuntur. sed ante quē nullus. Alioqn si nō est primogenitꝰ nisi is quē sequātur ⁊ fratres tādiu sacerdotibꝰ primogenita nō debētur: quādiu ⁊ aly fuerit procreati: ne forte partu postea nō sequēte vnigenitꝰ sit ⁊ nō primogenitus. BEDA. Est etiā vnigenitꝰ in substantia diuinitatis primogenitus susceptione humanitatis. primogenitꝰ in gra: vnigenitus in natura. HIERO. Cōtra heluidiū: Nulla āt ibi obstetrix nulla mulierculaꝝ sollicitudo itercessit. Ipsa pānis inoluit infantem. ipsa mater ⁊ obstetrix fuit: vnde sequitur: Et pānis eum inuoluit. BEDA. Qui totū mundū vario vestit ornatu pānis vilibꝰ inuoluiť. vt nos stolam primā recipere valeamus: per quē oīa facta sunt: manus pedesqꝫ astringiť vt nostras manꝰ ad opus bonum exercitet: pedesqꝫ sint in viam pacis directi. GRECVS. O admirabilem coartationem ⁊ peregrinationē quā subyt q ꝯtinet orbē. ab initio captat penuriam ⁊ eam in seipso decorat: uimirum si voluisset venire poterat mouēdo celū: cōcutiendo terraꝫ. emittens fulmina: nō autē sic processit. nō enī perdere: sed saluare volebat: ab ipsis primordys humanā cōculcare supbiaꝫ atqꝫ ideo nō tm̄ homo fit: sed etiā hō pauper: ⁊ pauperē matrem elegit que caret his quibꝰ natū infantē reclinet. Seqtur. n. Et reclinauit eū i psepio. BEDA. Qui psepis angustis continetur cui celum sedes ē: vt nos per celestis regni gaudia dilatet. qui panis est angelorum in psepio reclinaťi vt nos quasi sancta animalia carnis sue frumento reficiat.

CYRIL. Reperit etiam hominem factum bestialeꝫ in anima: ⁊ ideo in presepio loco pabuli ponitur: vt vitā bestialem mutantes ad cōsonam homini perducamur scientiaꝫ: pertingentes non fenum sed panem celestem vite corpus.

BEDA. Qui autem ad dexteram patris sedet: in diuersorio loco eget. vt nobis in domo patris sui multas māsiōes prepararet: vnde seqtur: Quia nō erat ei locus in diuersorio. Nascitur non in parentum domo: sed in diuersorio ⁊ in via quia per incarnationis mysterium via factus est. qua nos ad patriaꝫ vbi veritate ⁊ vita fruemur adduceret. GREGO. in homi. Et vt ostenderet: qꝛ per humanitatem quaꝫ assumpserat. quasi in alieno nascebatur non ꝯm potestatē: sed ꝯm naturam. AMBRO. Propter te ergo īfirmitas in se potentia. propter te inopia in se opulentia. noli hoc estimare quod cernis: sꝫ quod redimeris agnosce. Plus domine iesu iniurys tuis debeo ꝙ redemptus sum: q̄ꝫ opibus ꝙ creatus. Non prodesse nasci: nisi etiam rediuni profuisset,

¶ Et pastores erāt ī regione eadē vigilantes: ⁊ custodiētes vigilias noctis sup gregē suū. Et ecce angelus dn̄i stetit iuxta illos: ⁊ claritas dei circūfulsit illos: ⁊ timuerūt timore magno. Et dixit illis angelus: Nolite timere. Ecce .n. euāgelizo vobis gaudiū magnū qḋ erit oī populo: q2 natus ē vobis hodie saluator: qui est christus dn̄s in ciuitate dauid. Et hoc vobis signū: Inuenietis infantem pānis involutum: ⁊ positum in presepio.

AMBRO. Videte quēadmodū diuina curia fidē astruat: Angelus mariā. angel⁹ ioseph. angel⁹ pastores edocet. de quibus dr̄. Et pastores erāt ī regiōe eadē vigilātes ⁊ custodientes vigilias noctis sup gregē suū. CHRY. Joseph quidē in somnis appuit angel⁹: pastorib⁹ aūt visibiliter q̄si rudioribus. nō aūt angel⁹ iuit hierosolymā: nō regsiuit scribas ⁊ pharisees: erāt .n. corrupti: ⁊ p̄ inuidia cruciabantur. Sz hi erāt sinceri: antiquā ɔuersationē patriarchoꝝ ⁊ moysi colētes. Est aūt semita quedā ad philosophiā pducens innocentia. BEDA i ho. Nusq̄ȝ āt in tota veteris testamēti serie reperitur angelos tā sedulo apparuere p̄ribus cum luce apparuisse. Sz hoc priuilegiū recte huic tp̄i ē suatū. q̄n exortū ē in tenebris lumē rectis corde. vn̄ seq̄t: ⁊ claritas dei circūfulsit illos. AMBRO. Ex vtero fundit: sz coruscat a celo: terreno diuersorio iacet sz celesti lumīe viget. GRECVS. Vez paudi facti sunt ī miraculo. vn̄ seqtur: Et timuerunt timore magno. Sed angel⁹ cū pauoꝝ mereretur: fugat ip̄m. vnde seqtur. Et dixit illis angelus. nolite timere. nō solū sedat terrorē sed etiā alacritatē infundit. Seq̄t eni. Ecce enī euā. vo. gau. ma. qḋ erit oī populo. Nō soli pplo iudeoꝝ: sed etiā oībus. Causa aūt gaudij ostendit̄ nouus ⁊ admirabilis partus manifestat̄ ex ipsis noībus. Nā seq̄t: Quia natus ē vobis hodie saluator q est christus dn̄s: quoꝝ p̄mū .s. saluatoris. tertium antē .s. dominus maiestatis. CYRIL. Sed id quod in medio ponit̄ .s. christus non naturaz significat: sed hypostasim cōpositaz. In christo .n. saluatore vnctiones fore celebratā fatemur: non tamē figuralē sicut olim in regibus ex oleo q̄si ex pphetica gr̄a; neq3 ad perfectionē alicuius negocij: iuxta illud esaie: Hec dicit dominus christo meo cyro. Qui quāq̄ȝ esset idolatra: dict⁹ ē christ⁹ vt celesti censura totā occuparet babylonioꝝ ꝓuinciaȝ. Fuit aūt vnctus saluator spiritu sc̄ō humanitus in forma serui: vngēs aūt vt de⁹ spū sc̄ō credētes in eū. GRECVS. Dum aūt natiuitatis ⁊ tp̄s ostēdit: cū dicit Hodie. ⁊ locū eiꝫ: In ciuitate dauid. ⁊ signa cū subiūgit. Et h̄ vobis signum: inuenietis infantē pānis iuolutū ⁊ positum in presepio. Ecce pastoribus angeli pastorem precipuuz p̄dicant tāq̄ȝ agnū in antra manifestatuz ⁊ editū. BEDA. Crebris aūt infantia saluatoris ⁊ angeloꝝ preconijs ⁊ euangelistaꝝ est ɔculcata testimonijs vt nostris altius cordibus qd pro nobis factū sit infigat̄. Et notādū q̄ signum nati saluatoris daī nō tyrio exceptū ostro: sz pānis squalentibus īuolutū: nō in ornatis auro stratorijs: sz in presepib⁹ inueniendū. MAXIMVS in sermone natiu. Sz si tibi pāni fortassis vilescūt: angelos collaudantes admirare. Si presepe despicis erige paulsper oculos ⁊ nouam in celo stellā p̄testantē mundo natiuitatē dn̄icam cōtuere. Si credis vilia: crede mirifica. Si de his que humilitatis sunt disputas: que alta sunt celestia venerare. GREGO. in ho. Mystice aūt q̄ vigilātib⁹ pastorib⁹ angelus apparet eosq3 claritas dei circūfulsit. hoc est q̄ illi pre ceteris videre sublimia merentur: qui fidelib⁹ gregib⁹ preesse sollicite sciūt. Dūq3 ipsi pie super gregē vigilant diuina sup eos lati⁹ gr̄a coruscat. BEDA. in homi. Significant enī mystice pastores isti gregū doctores quosq3: ac rectores fideliuz animarum. Nox enim vigilias custodiebant sup gregem suuz periculo tentationū indicat: a qbus se suosq3 subiectos custodire nō desistunt. Et bene nato dn̄o pastores sup gregez vigilant: q2 natus est q dicit: Ego sum pastor bonus. sed ⁊ tp̄s iminebat quo idem pastor oues suas que disperserant: ad vite pascua reuocaret. ORIGE. Ceteruz si ad secretiorē oportet ascendere intellectū: dicā quosdam fuisse pastores angelos q res humanas regerēt. Et cū hoꝝ vnusq̄sq3 suam custodiā cōseruaret venisse angelū nato dn̄o: ⁊ annūciasse pastorib⁹ q̄ verus eēt pastor exortus. Angeli enī ante aduentum saluatoris paꝝ poterāt cōmissis sibi vtilitatis afferre. Vix enī aliqs vnus ex singulis gentibus credebat in deuz: nunc aūt populi accedunt ad fidem iesu.

¶ Et subito facta ē cū angelo multitudo militie celestis: laudantiū deū ⁊ dicētiū: Gloria in altissimis deo ⁊ in terra pax hoib⁹ bone voluntatis.

BEDA. Ne parua vnius angeli videretur auctoritas: postq̄ȝ vnus sacramētum noue natiuitatis edocuit. statim multitudo celestiū agminuz affuit. unde dr̄. Et subito facta ē cuꝫ angelo multitudo militie celestis. Bn̄ chorus adueniens angeloꝝ militie celestis uocabuluz accipit. Qui ⁊ ducilli ī p̄lio q ad debellandas aereas ptātes apparuit humiliter obsecūdat ⁊ ipse ptātes easdens cōtrarias: ne mortales tantū tentare valeant quāntū volunt fortiter armis celestibus perturbat. q2 vero deus ⁊ hō nascit̄: iure hoibus pax ⁊ deo gloria canit̄. vnde seqtur. Laudantium deū ⁊ dicentiuꝫ Gloria in altissimis deo. vno angelo vno euangeliçante nūcio. natuꝫ in carne deuꝫ mox multitudo militie celestis in laudem creatoris prorūpit: vt ⁊ christo deuotionē ipendat ⁊ nos suo instruat exēplo quotiens aliqs fratrū sacre erudītionis verbum insonuerit. vel ipsi que pietatis sunt ad mētem reduxerimus deo statim laudes corde ore ⁊ ope reddamus. CHRY. Et olim quidē angeli ad puniendū mittebantur. puta ad israelitas: ad dauid: ad sodomitas: ad gemitus cōuallē. nūc ecōtra canūt in terra gr̄as agentes deo: eo q̄ suū descensum ad hoies eis reserauit. GREGO. xxviij. moraliū. Simul etiā laudāt q2 redemptioni nr̄e voces sue exultationis accōmodāt: simul etiā q2 duꝫ nos cōspiciunt recipi: suū gaudent numerū ipleri. BEDA. Optāt esse pacē hoibus cū subdunt: Et in terra pax hoibus. q2 quos infirmos prius abiecto sq3 desperauerāt nascente incarne dn̄o iam socios venerant. CYRIL. Hec antē pax per christū facta est. Reconciliauit eni nos per se deo ⁊ patri culpam hostilem de medio auferens duos populos in vnum hominem pacificauit ac celicolas ⁊ terrenos in vnuꝫ gregem cōposint. BEDA. Quibus aūt hoibus pacez poscant. exponunt dicenteꝫ Bone voluntatis. eis .s. q suscipiunt natum christū. nō enī est pax impijs: sz pax multa diligentibus nomen dei. ORIGE. Sed diligens lector ingrat quō saluator dicat: Nō veni pacē mittere sup terrā. ⁊ nunc angeli de eius natiuitate cantāt: In terra pax hoibus: sed hoc q̄ pax eē dr̄ in hoibus bone volūtatis soluit questionē. pax .n. quā nō dat dn̄s sup terrā: nō ē pax bone volūtatis. AVGV. xix. de trinitate. Pertinet .n. iusticia ad bonam voluntatē. CHRY. Aspice aūt mirandū pcessum angelos ad nos deduxit prius: ac deinde duxit hominē ad superna. factum est celū terra cū terrena deberet recipere. ORIGE. Mystice autem videbant angeli se opus quod eis creditum fuerat implere nō posse absq3 eo qui vere saluare poterat: ⁊ medicinā suā iferiorem eē q̄ȝ hoīuȝ cura poscebat. vn̄ sic si veniat aliqs q habeat summā in medicina notitiaȝ: ⁊ illi q prius sanari nequiuerant. cernētes ad magistri man⁹ putredines cessare vulnerum: nō inuideant: sed in laude medici erūpont: ⁊ dei qui sibi egrotātibusq3 tāte sciētie hoiēz miserit: multitudo angeloꝝ pro christi aduētu deuꝫ laudent.

¶ Et factū ē vt discesserunt ab eis angeli ī celū: pastores loquebantur ad inuicē: Trāseamus vsqz bethleē: ⁊ videamus hoc verbū quod factū est quod fecit dn̄s ⁊ ostēdit nobis. Et venerūt festinantes: ⁊ inuenerunt mariam ⁊ ioseph: ⁊ īfantē positū ī presepio. Uidentes aūt cognouerunt de verbo: quod dictū erat illis d̄ puero hoc. Et oēs q̄ audierunt mirati sunt: ⁊ de his que dicta erāt a pastoribus ad ipos. Maria aūt ꝯseruabat oīa verba hec: ꝯferens in corde suo. Et reuersi sunt pastores glorificantes ⁊ laudātes deū ī oībus que audierant ⁊ viderāt: sicut dictuz ē ad illos.

GRECVS. Que visa sūt ⁊ relata stuporē īgesserunt pastoribus: ⁊ sic ouilia sua omiserūt: ⁊ ꝓfecti sunt nocte bethleē: lucē idagātes saluatoris. vn̄ dr̄: Et factū ē vt discesserunt ab eis angeli ī celū: pastores loquebātur adinuicē: Trāseamus vsqz bethleez ⁊ vi. hoc ver. qd̄. fa. est. BEDA. Uere q̄si vigilātes nō dixerūt videamus puerꝫ: sz verbū qd̄ factū ē. i. verbū quod semꝑ erat videam⁹ qm̄ ꝓ nobis caro factū ē: sigd̄ ē hoc ipz verbū dn̄s est. Seqtur enī: Quod fecit dn̄s: ⁊ ostēdit nobis. i. videamus quō verbū ipm̄ ipse se fecerit ⁊ ostēdit nobis carnē suā. AMBRO. Uide q̄ȝ singulariter scriptura singuloꝝ libret momēta verboꝝ. Etenī cū carō dn̄i videt: videt v̄buz qd̄ ē filius. nō mediocre fidei tibi h̄ videat exēplū: nō vilis ꝑsona pastoꝝ. simplicitas. n. querit: nō ambitio desideraē. Seq̄t: Et venerūt festināntes. Nemo. n. cū desidia christū reqrit. ORIGE. Quia vo festinātes venerūt: ⁊ nō pededētiz. Ideo seq̄t: Et īuenerūt mariā q̄. s. fudit iesuz ī partu. Et ioseph. s. dispēsatorē ort⁹ dn̄ici. Et īfantē positū in ꝑsepio. s. ipsum saluatorē. BEDA. Est aūt insti ordinis: vt honore digno celebrata v̄bi incarnatiōe. ad ipam q̄nqz v̄bi ī gloriā intuendā pertingat. vn̄ sequit̄: Uidētes autē cogno. de v̄bo quod dictū erat illis de puero hoc.

GRECVS. Occulta. s. fide felicia relata cōtuentes nec cōtenti de veritate: stupere q̄ primitus viderant ⁊ perceperant angelo nūciāte: nō solum marie ⁊ ioseph promebāt: sz etiam ceteris: ⁊ quod est amplius coꝝ mentib⁹ infigebant. vnde seq̄t: Et oēs q̄ audierūt mirati sunt: ⁊ de his que dicta erāt a pastoribus ad ipsos. Quoniā enī nō erat mirandum videre celicolā in terrenis: ⁊ terrā pace ꝯciliari celestib⁹: ⁊ ineffabilē illū infantulū numine quidē celestia: humāitate vo terrestria ꝯnectētē adinuicē: ⁊ sui cōpagine fed⁹ mirādū ꝑstātē. GLO. Nec solū mirātur de īcarnatiōis mysterio: sz ēt de tāta pastoꝝ attestatiōe q̄ fingere īaudita nescirēt: sz simplici facūdia vā ꝑdicarēt. AMBRO. Nec ꝯtēnenda putes q̄si v̄ba vilia ꝑphetaꝝ a pastorib⁹: ⁊ maria colligit fidē. vn̄ seq̄t: Maria aūt cōseruabat oīa verba hec cōferēs in corde suo. Discam⁹ sancte virginis in oīb⁹ castitatē. que nō minus ore pudica: q̄ȝ carpore: argumēta fidei ꝯferebat in corde. BEDA. in homi. Uirginalis enī pudicitie iura custodiens: secreta xp̄i q̄ nouerat nemini diuulgare nolebat: sz ꝯferebat ea q̄ faciēda legerat cū his q̄ iā facta cognouit nō ore ꝓmēs sz clauso in corde custodiens. GRECVS. Quicq̄d ēt ei retulerat angel⁹: qcq̄d a pastorib⁹ audierat: cuncta ꝯgerebat in mēte ⁊ adinuicē cōparās: vnā in oībus mater sapie cernebat ꝯcordiā: vere de⁹ erat q̄ nat⁹ erat ex ea. ATHANA. Singuli āt in xp̄i natiuitate exultabāt nō humanit⁹ sicut in puero nato soliti sunt hoīes ꝯgaudere sz in xp̄i ꝑsentia ⁊ lucis diuine fulgore. unde seq̄t: Et reuersi sunt pastores glorificantes ⁊ laudantes deuz in oībus q̄ audierāt. BEDA. s. ab angelis. Et viderāt. s. in bethleez sicut dictū ē ad illos. i. in hoc glorificant q̄ non aliud ueniventes inuenerāt q̄ȝ dictū est ad illos: siue sicut dictū est ad illos: gloriam deo laudesq̄ȝ referunt: Etenī hoc illis facere dictū est ab angelis nō quidē verbo īperantibus. sed forma sue deuotionis offerentibus: cum deo in excelsis gloriaz resonarēt. BEDA. in ho. Mystice aūt intellectualiū pastores gregum: imo cuncti fideles exēplo hoꝝ pastoꝝ trāseant cogitatione vsqz in bethleē. ⁊ incarnationē christi dignis celebrent honoribus. Transeam⁹ aūt abiectis cōcupiscentijs carnalibus toto mētis desiderio: vsqz in bethleez supernā idest domū panis viui: vt quē illi in ꝑsepio videre vagiētē nos in patris solio mereamur videre regnantem. Non est aūt tanta beatitudo cū desidia ac torpore querēda: sed alacriter sunt christi sequenda vestigia. Uidentes aūt cognouerūt. Et nos que dicta sunt de saluatore nostro plena dilectiōe festinemus amplecti: vt hoc in futuro perfecte cognitionis visu cōprehēdere valeamus. BEDA. super lucam. Dn̄icē gregis pastores precedētium patrum vitaz in qua panis vite seruaē quasi bethleē port⁹ contēplando subeunt nihilqz in hac aliud reperiunt: q̄ȝ virginalē ecclesie pulchritudinē q̄si Mariā: virilē spiritualiū doctoruz cetum. quasi ioseph ⁊ humilē christi aduentuz scripture paginis sacre insertū quasi in presepio positū xp̄m īsantē. ORIGE. Uel presepe illud istael erat sm̄ illud esaie Cognouit bos possesorem suū: ⁊ asin⁹ presepe dn̄i sui. BEDA. in homi. Nō autē latuere aūt silētio pastores que agnouerāt: q̄ȝ ecclesie pastores in hoc ordinati sunt vt que in scripturis didicerunt auditoribus ostendant. BEDA. super lucā. Magistri etiaz spiritualiū gregū mō ceteris dormientibus cōtemplando celestia subeunt: mō fideliū exēpla querēdo circūeunt: mō ad publicū pastoralis officiū docendo reuertunē. BEDA. in ho. Unusquisqz ēt q̄ in priuatis viuere creditur pastoris officiū tenet: si bonoꝝ actuuz cogitationūqz mundaruz gregās multitudinē: hāc iusto moderamie gubernare: scripturarū pastu nutrire: ⁊ ꝯ demonū insidias seruare ꝯtēdit.

¶ Et postquā cōsūmati sunt dies octo: vt circūcideretē puer: vocatū ē nomē ei⁹ iesus: Qd̄ vocatum est ab angelo priusq̄ȝ in vtero cōciperetur.

BEDA. in homi. Exposita natiuitate dn̄ica: subiungit euangelista atqz ait: Et postq̄ȝ consūmati sunt dies octo vt circuncideretur puer. AMBRO. Quis puer nisi ille de quo dictū est: Puer natus est nobis ⁊ filius dat⁹ est nobis. factus est enī sub lege: vt eos qui sub lege erāt lucrifaceret. EPIPHA. Dicunt autez hebionis ⁊ cherinthi sequaces sufficit discipulo: si sit sicut magister eius. Circuncidit autē se christus: tu ergo circūcidaris. Fallunt autem destruētes sua principia. Si enī fateretur hebion christum deum celitus descendentem octauo die fuisse circūcisum tunc preberet circūcisiōi materiam argumēti: sed cum nudū hūcasserit hoīem: non puer est eā vt circūcidatur. sicut nec īfantes sunt sue circūcisiōis auctores. Nos enī deū ipsum fatemur celitus descendentem ⁊ in claustro virgineo moram debitaz fetibus ꝑtraxisse: quoadusqz sibi ex vtero virgineo humanitatis carnē perfecte cōpaneret. q̄ circūcisus est veraciter: non apparenter octauo die: q̄tenus eū ad spiritalem effectū figure puenerit tā ab ipso q̄ȝ a suis discipulis diuulgent̄ nō vltra figure: sed veritas. ORIGE. Sicut n. mortui sum⁹ cū illo moriēte: ⁊ ꝯsurreximus resurgēti: sic cū eo circūcisi sumus. vn̄ nequaq̄ȝ nunc indigemus circūcisione carnali. EPIPHA. Pluribus aūt ex causis circuncisus est christus. Et primo quidē vt ostēdat carnis veritatē contra manicheum: ⁊ illos qui apparenter eū dicunt ꝓdisse. Deinde vt pateat q̄ nequaq̄ȝ deitati cōsubstantiale corpus extiterit: vt fatur apalinaris. neqz celit⁹ detulit illud: vt asserit valētinus. ⁊ vt cōfirmet circūcisionem quam olim instituerat eius aduentui seruientem. quinetiā vt nulla sit iudeis excusatio. nā nisi circūcisus fuisset obycere poterāt: q̄ non

possent icircūcisum xp̄z recipe. BEDA i ho. Ut ēt nobis obediēdi virtutē cōmēdaret exēplo: ⁊ vt eos q̄ sub lege positi legis onera portare nequerāt. sua cōpassiōe iuuaret. vt q̄ i similitudie carnis peti aduenit: remediū quo coro peti consueuerat mūdari nō respuit. Idē eni i salutifere curatōis ausiliū circūcisio i lege cōtra originalis peti vulnus agebat qđ nūc baptismus reuelate grē tpe consueuit. excepto q̄ regni celestis ianuā nōdū itrare poterāt: tñ i sinu abrae post mortē btā requie cōsolati supne pacis igressum spe felici expectabāt. ATHANA. Nihil n. aliud exprimebat circuncisio nisi generatōis vetuste spoliationē p̄ h̄ q̄ circumcidebat pars corpis q̄ corporalis natiuitatis cā existit. Hoc āt tūc tpis agebat i signū futuri p̄ xp̄z baptismatis: Ideirco postq̄ȝ venit signatū: cessauit figura. vbi nāqȝ tota vetustas tollit p̄ baptismū: supfluū est qđ portis sectio pfigurat. CYRIL. Octauo aūt die cōsuetū erat carnalē celebrari circūcisionē. octaua. n. die chris' a mortuis resurrexit: ⁊ isinuauit nobis spūalē circūcisionē dicēs: Euntes docete oēs gētes baptiçantes eos. BEDA. In ci' aūt resurrectōe pfigurata est vtraqȝ nīa resurrectio ⁊ carnis ⁊ spūs. christ'. n. circūcisus nr̄aȝ naturā docuit ⁊ nūc p̄ pūm a vitiorū labe purgandā: ⁊ i nouissimo die a mortis peste restaurādā. ⁊ sic diis octaua die: h̄ est post septimā sabbati resurrexit: ita ⁊ ipsi post sex hui' seculi etates ⁊ septimā sabbati aiarū: q̄ nūc itenz i alia vita gerit: q̄si octauo tpe surgem'. CYRIL. Scđm āt legis p̄ceptū eodē die ipositionē nois recepit. vnde seq̄t: Uocatū ē nomen eius iesus. qđ iterp̄taf saluator. edit' eni fuit ad totius orbis salutē quā sua circūcisiōe pfigurauit. s̄m q̄ apostolus dicit: Circuncisi estis circūcisiōe nō mānfacta i expoliatōe corporis carnis. s. i circūcisiōe xp̄i. BEDA. Sȝ ⁊ h̄ q̄ eodē die circūcisiōis nom̄ accepit: ad imitatiōez p̄sce obseruatōis fuit. Abraam. n. q̄ primum circumcisionis sacramentum accepit: i die sue circuncisionis amplificatione nominis benedici pmeruit. ORIGE. Nomē autē iesu gl'iosuȝ oīqȝ cultu dignissimū nomē qđ ē sup oē nomē: nō decuit primum ab hoībus appellari: neqȝ ab eis afferri i mūdū. vnde signāter euāgelista subdit: Qđ vocatū est ab angelo priusq̄ȝ i vtero cōcipetur. BEDA. Huius aūt nois etiāȝ electi in sua spūali circūcisione participes existere gaudēt: vt sicut a xp̄o christiani: ita etiam a saluatore saluati vocenf: quod illis a deo vocabulū non solum priusq̄ȝ i vtero ecclesie per fidē conciperēt. sȝ etiaȝ ante tempora secularia vocatū est.

¶ Et postq̄ȝ ipleti sunt dies purgatiōis ei' s̄m legē moysi: tulerunt illū in hierusalē: vt sisterēt eū dño: sicut scriptū est in lege dñi: Quia oē masculinum adaperiens vuluā sanctū dño vocabitur. Et vt darent hostiam s̄m q̄ dictū est in lege domini: par turturum aut duos pullos colūbarū.

CYRIL. Post circūcisionē rursus expectaf purgatiōis tpus. vñ dr̄. Et postq̄ȝ ipleti sunt dies purgationis eius s̄m legē moysi. BEDA. Si legis ipsius verba diligēti' inspexeris: pfecto reperies q̄ ipsa dei genitrix sicut a cōmixtiōe virili sic a legali fit iure imunis. Non. n. ois mulier pariēs: sed ea que suscepto semine peperit designaf imunda: ritu q̄ legis docef esse mundāda. ad distinctionē. s. illius q̄ virgo concepit ⁊ peperit. Sed vt nos a legis vinculo soluere: sicut christus ita ⁊ beata maria legi ē sponte subiecta. TITVS. Unde elegāter euāgelista ptulit q̄ cōpleti sunt dies purgationis ei' s̄m legē. nā reuera nō incūbebat necessitas virgini facere: vt dies purgationis ei' expectaref: que q̄a ex spūscō cōcepisset caruit coniugio. Seq̄tur: Tulerunt illū in hierusalē vt sisterent eū dño. ATHANA. Sed q̄a paternis aspectib' latuit dñs: aut q̄s locus excipif ab eius iperio: vt ibi existēdo semotus a patre sit: nisi afferaf hierasolymā: ⁊ itroducaf in tēpluȝ: Sed forte cā nostri hō scripta sunt Sicut. n. nō grā sui hō factus est: ⁊ circūcisus i carne: sȝ vt nos p̄ grāȝ faceret deos ⁊ vt spiritualiter circūcidamur: sic pp nos sistif dño. vt discam' deo p̄stare nosipsos. BEDA. Post tricesimū āt ⁊ tertiū circūcisiōis diē dño sistif mystice isinnās nemiē nisi circūcisuȝ vitijs: dñi eis dignū eē cōspectib'. neminē nisi mortalitatis nexib' absolutū supne ciuitatis gaudia posse pfecte subire. seq̄tur. Sicut scriptū ē i lege dñi. ORIGE. Ubi sūt q̄ deū legis negāt a xp̄o fuisse in euāgelio p̄dicatū: An putādū ē: q̄ filiū suū bonus deus sub lege inimici fecit: quā ipse nō dederat: In lege. n. moysi scriptū ē qđ seq̄f: Qr oē masculinū adapiens vuluā sanctū dño vocabif. BEDA. Qr dicit: Adapiens vuluā. ⁊ hoīs ⁊ pecoris p̄mogenitū significat: qđ vtrūq̄ȝ dño vocari: atqȝ iō sacerdotis eē p̄ceptū ē: ita dūtaxat vt p̄ hoīs p̄mogenito peciū accipet ⁊ oē aīal imundum redimi faceret. GREGO. nisē. Hoc āt legis decretū i solo icarnato deo singulariter: ⁊ ab alijs differēter ipleri vr̄. Ipse nāq̄ȝ solus ieffabiliter cōcept' ac incōphēsibiliter edit' virginalez vterū apuit: nō añ a cōnubio reseratuȝ: ⁊ manens ⁊ post ptū mirabile inuiolabiliter signaculū castitatis. AMBRO. Nō eni virilis coit' vuluę virginalis secreta reserauit: sȝ imaculatū semē i violabili vtero spūsanct' ifudit. Qui ḡ vuluā sanctificauit alienā vt nasceref ppheta. hic ē q̄ apuit matri sue vuluā: vt imaculat' exiret. BEDA. Qr ergo ait Adapiens vuluā. cōsuete natiuitatis more loq̄f: nō q̄ dñs sacri vētris hospitiū: qđ igressus sanctificaret. egressus deuirginasse credēd' sit. GREGO. nisen'. Sol' aūt hic pt' masculin' spiritualiter cē cōspicif. q̄ nil de feminceitate culpe portauit. vñ rete ra sanct' vocat' ē. vñ ⁊ gabriel q̄si h̄ decretū ad ipm solū ptinere memorās dicebat: Qđ ex te nasceẗ sanctū vocobitur filius dei. Et in ceteris qdē p̄mogenitis sanctos illos vocari euāgelica solertia statuit: tāq̄ȝ oblatione diuina sortitos hoc nomē. at in toti' p̄mogenito creature qđ nascit sanctū pnūciat angelus: q̄st ppue sem̄ existēs. AMBRO. Solus. n. p̄ oīa in natis de femia sanct' dñs iesus q̄ terrene cōtagia corruptele imaculati ptus nouitate nō senserit ⁊ celesti maiestate depulerit nā si litterā seq̄mur: q̄uō scūs ois masculus cū multos sceleratissimos fuisse nō lateat: sȝ ille sanctus p̄ quē figurā futuri mysterij legis diuine p̄scripta signabant: eo q̄ sol' sanct' ecclesie virginis ad generādos pp̄los aperiret genitale secretū. CYRIL. O pfunditas sciaȝ sapientie ⁊ sciētie dei. offert hostias q̄ p̄ singulas hostias honoraf cū prē. figuras legis custodit veritas q̄ legis ē cōditor: sic de' legē custoduit vt hō: vñ seq̄tur Et vt darēt hostiā s̄m q̄ dictū erat in lege dñi: Par turturū aut duos pullos colūbarū. BEDA. in ho. Hostia aūt hec paupeȝ erat. p̄cepit q̄ p̄ dñs i lege: vt q̄ possent agnū p̄ filio aut filia simul ⁊ turturē siue colūbā offerrēt. Qui vero nō sufficiebāt ad offerēdum agnū: duos iaȝ turtures vel duos colūbe pullos offerrent: ergo dñs cum diues eēt paup fieri dignat' est: vt nos sua paupertate diuitiarū suarum donaret esse participes.

CYRIL. Uidēdū aūt q̄d hec oblata isinuant. Nimiruȝ loquacissima est turtur in auib': at colūba est aīal māsuetū. Talis aūt fact' est erga nos saluator māsuetudinez pfecte colens: ⁊ vt turtur orbē allexit: replēs hortū suū ppriȝs melodijs. Occidebaf ergo turtur aut colūba: vt ipse p̄ figuras nobis pādaf passur' in carne p̄ vita mūdi. BEDA. i ho. Uel colūba simplicitatē: turtur idicat castitatem: q̄r ⁊ colūba simplicitatis ⁊ castitatis amator est turtur: ita vt si cōmugē casu pdiderit nō vltra aliā q̄rere curet. Merito ḡ turtur ⁊ colūba domino offeruntf in hostiā: q̄r simplex ⁊ pudica fidelium cōuersatio est illi iusticie sacrificium gratum. ATHANA. Ideo vero bina iussit offerri: q̄r hoīe consistente ex aīa ⁊ corpe: duplū a nobis poscit de': castitatem ⁊ mansuetudinē: nō solū corporis sed ēt anime: alioqui erit

homo fictor et hypocrita gerens i tegumentum occulte malicie innocentiã apparentez. BEDA in ho. Cum vo vtraqz auis propter cõsuetudinẽ gemẽdi psentes sanctoꝝ luct⁹ designat in hoc tñ differũt qꝫ turtur soliuagus colũba autẽ gregatiz volare cõsueuit: et ob id iste secretas orationum lachrymas: illa publicos ecclesie cõuẽtus isinuat. BEDA sup lucam. Uel colũba que gregatim volat actiue vite frequentiaz demonstrat. Turtur qui singularitate gaudet speculatiue vite culmina denunciat. Et qꝛ eque vtraqz conditori accepta est hostia. consulte lucas vtrũ turtures an pulli colũbaꝝ p dño sint oblati nõ dixit: ne vnũ alteri viuendi ordinem preferret: sed vtrunqz sequendum doceret.

¶ Et ecce homo erat in hierusalem cui nomẽ symeon. Et homo iste iustus et timorat⁹ expectãs ꝯsolationẽ israel et spũssanctus erat i eo. Et responsum acceperat a spũsctõ: non visurum se mortẽ nisi prius videret christũ dñi. Et venit i spiritu in teplũz. Et cũz inducerẽt puerũ iesum parẽtes eius: vt facerẽt fm consuetudinem legis pro eo: et ipse accepit eum in vlnas suas.

AMBRO. Nõ solũ ab angelis et pphetis a pastorib⁹ et a parẽtib⁹ sz etiã a senioꝛib⁹ et iustis generatio dñi accepit testimoniũ. vñ dr̃ Et ecce hõ erat i hierusalez cui nomẽ simeon: et hõ iste iustus et timorat⁹. BEDA. Quia difficulter iusticia sine timore custodit̃: nõ illũ dico timorẽ q tpalia sibi bõa subtrahi phorrescit quẽ pfecta dilectio foras mittit. sz timorẽ dñi sanctũ q manet i secula: quo iust⁹ deũ q̃ꝫto ardẽtius diligit. tãto solerti⁹ offendere cauet. AMBRO. Et bene iust⁹ q nõ suã sz ppli grãz regrebat. vñ seqt̃: Expectãs ꝯsolationẽ israel. GREGO. Nissenus. Nõ vtiqz mũdanã felicitatẽ i ꝯsolationẽ israel prudẽs simeon expectabat; sed verã trãslationẽ ad vitatis decorẽ p separatõez a legis vmbra habuerat nãqz p oracula qꝫ visurus eẽt xp̃m dñi pusqꝫ de seculo pñti trãsmigraret. vnde seqt̃: Et spũssanctus erat i eo. a quo. s. iustificabat̃. Et respõ. ac. a spũ san. nõ vi. se mor. nisi pi⁹ videret xp̃z dñi. AMBRO. Cupiebat ipe qdez corporee vinculis fragilitatis absolui: sed expectabat videre pmissũz. sciebat. n. qꝛ beati oculi q viderẽt. GREGO. xviij. moꝛa. In quo etiam discimus quãto desiderio ex plebe israelitica sancti viri incarnationis eius mysteriũz videre cupierunt. BEDA. Uidere aũt mortẽ experiri eam significat. multũqz felix mortez videbit carnis qcunqz christũz dñi pius oculis carnis videre sategerit: ꝯuersationẽ habẽdo in celesti hierusalẽ: tẽpli dei limia frequẽtãdo h̃ ẽ sanctoꝝ i qb⁹ de⁹ h̃itat exẽpla sectãdo. Eadẽ aũt spũs grã qua olĩ vẽturũ pcognouerat: et nũc veniẽtẽ cognouit. vñ seqtur Et venit in spiritu in tẽplũ. ORIGE. Et tu si vis tenere iesum et amplexari manib⁹ oĩ labore nitere: vt ducez hẽas spũm veniasqꝫ ad tẽplũ dei. Seqt̃. n. Et cũ idu. pue. iesum parẽ. ei⁹. s. Maria mr̃ et ioseph q putabat̃ pr̃. Ut facerẽt fm cõsuetudinem legis pro eo et ipse accepit eum in vlnas suas.

GREGO. nisen⁹. Quã beat⁹ ille sacer ad sacra itroit⁹: p quẽ ad vite terminũ maturauit. Beate man⁹ q̃ verbũ vite palpauerũt: et vlne quoqꝫ q̃s ad susceptiõz pauit. BEDA. Accepit aũt iust⁹ fm legẽ pueꝝ suũ in vlnas suas vt significet iusticiã opeꝝ q̃ ex lege erat p man⁹ et brachia figuratoꝝ humili qdẽ sz salutari fidei euãgelice grẽ imutãdũ. Accepit senioꝛ ifantẽ christũ. vt insinuet h̃ seculũ q̃si senio iã defessum ad ifantiã et inocẽtiã christiane cõuersatiõis rediturũ.

¶ Et bñdixit deum et dixit: Nunc dimittis seruũ tuum domine fm verbum tuum in pace. Quia viderunt oculi mei salutare tuum. Quod parasti ante faciem omnium populorum. Lumẽ ad reuelationẽ gentium: et gloriã plebis tue israel.

ORIGE. Si aũt ad tactũ fimbrie vestimẽti mulier sanata ẽ qd putãdũ ẽ de symeone q in suas vlnas accepit ifantem et gaudebat vidẽs puulũ a se gestari: q venerat ad victos resoluẽdos: sciẽs neminẽ eũ posse de claustro corpoꝛis emittere cũ spe future vite: nisi is quẽ in brachijs cõtinebat. vñ dr̃. Et bñdi. deũ: et dixit: Nũc dimit. ser. tuũ dñe. THEOPHI. Qꝛ dicit dñe: ꝯfitẽtis ẽ qꝫ ipse mortis est et vite dñs: et sic pueꝝ quẽ suscepit deũ ꝯfitet̃. ORIGE. q. d. q̃ꝫdiu xp̃z nõ tenebã: clausus erã et de vinculis exire nõ poteraz. BASI. Sicut aũt voces iustoꝝ ingras: oẽs sup h̃ mũdo et eius flebili moꝛa igemiscũt. Heu mihi dicit dauid: qꝛ incolat⁹ me⁹ ꝓlongat⁹ ẽ. AMBRO. Uidẽ q̃ iustũ velut corporee carcere molis iclusũz velle dissolui vt icipiat eẽ cũ xp̃o. sz q vult dimitti veniat in tẽplũ: veniat in hierusalez expectet xp̃m dñi: accipiat in manib⁹ v̇bũ dei: et cõplectat̃ velut qbusdaz fidei sue brachijs. tũc dimittet̃: vt nõ videat morte q viderit vitã. GRECVS. Symeon aũt bñdicebat deũ iter cetera qꝫ ꝓmissa sibi facta soꝛtita erãt efficacie veritatẽ. nam cõsolationẽ israel oculis ꝓspicere meruit: et manib⁹ portare et iõ dicit: fm verbum tuum. i. cũ finẽ obtinueri ꝓmissorũ. at vbi visibiliter sensi qꝫ desiderabã nũc solutus tuũ fũum nec gustu moꝛtis attonitũ nec hesitatiõis cogitationib⁹ cõturbatũ. et iõ subdit̃: In pace. GREGO. nissenus. Qꝛ post q̃ꝫ xp̃s culpã hostilẽ destruxit: nos quoqꝫ patri recõciliauit facta ẽ trãslatio sanctoꝝ in pace. ORIGE. Quis ẽ aũt q de seculo isto recedit in pace. nisi is q itelligit qꝫ de⁹ erat in xp̃o mũdũ reconcilias sibi: nihilqz habet inimicũ deo: sed oẽm pacẽ bonis i se opib⁹ assumpsit. GRECVS. Fuerat aũt sibi repromissũz nõ visurũ se moꝛtẽ: nisi prius videret xp̃z dñi: et iõ h̃ ipletũ ostẽdens subdit: Qꝛ viderũt oculi mei salutare tuũ. GREGO. nisenus. Beati oculi tui tã aie q̃ꝫ corpis hi qdẽ visibiliter deũ suscipiẽtes illi vo nõ solũ q visa sunt attẽdẽtes imo illuminati fulgoꝛe spũs dñi verbũ in carne cognoscẽtes salutare nãqꝫ qꝫ tuis oculis ꝓcepisti: ipse iesus ẽ quo noĩe salus declarat̃. CYRIL. Fuerat aũt xp̃i mysteriũ qꝫ patuit in vltimis tẽpoꝛib⁹ seculi p̃paratũ aũ mũdi oꝛiginẽ. vñ seqtur: Qꝫ pꝛasti aũ faciẽ oĩuz pploꝝ.

ATHANA. s. ꝯfectã toti mũdo p xp̃m salutẽ. q̃liter g supradictũ est qꝫ expectabat israel cõsolationẽ: eo q. s. tũc futurã esse cõsolationẽ israel agnouit in spũ cũz et in oĩbus pplis paratũ est salutare. GRECVS. Attẽde et sagacitatem digni et venerãdi senis aũq̃ꝫ dign⁹ videret̃ beate visionis ꝓstolabat̃ solamẽ israel. Ut autẽ qꝫ sperabat obtinuit: exclamat se vidisse salutẽ oĩum ppꝉoꝝ: adeo. n. infantis ineffabile iubar illustrauit eũ vt ꝓcessu tpis secutura mox sibi fierent nota. THEOPHI. Signãter aũt ꝓdicit: Ante faciẽ: vt. s. oĩb⁹ ei⁹ icarnatio appareret. hoc aũt salutare dicit esse gentiũ lumẽ. et gloriã israel: vnde seqtur: Lumẽ ad reuelationẽ gentiũ. ATHANA. Gẽtes. n. ante xp̃i aduẽtum in vltimis tenebris erãt constitute: cagnitione diuina p̃uate. CYRIL. Sed xp̃s adueniens factus est lux tenebrosis et erraticis quos diabolica man⁹ pressit. Uocati sunt aũt a deo patre ad noticiã filij: q est lux vera. ATHANA. Israel aũt lz tenuiter lege illuminabat̃: et iõ nõ dicit qꝫ lumẽ illis ꝓtulerit sed subdit: Et gloriã plebis tue israel Memorãs antiquã historiaz: qꝫ sicut olĩ moyses dñm alloquẽdo gloriosaz rettulit faciẽ: sic et ipsi diuinã humanitatis lucẽ ꝓtingẽtes; vetus abijciẽtes velamẽ. in eãdẽ imagines trãsforinarent̃ de gloria in gloriã. CYRIL. Nã et si quidam eoꝝ iobediẽtes fuerit: tñ relique salue facte sunt p xp̃m ꝓuenerunt ad gloriã. Harũ p̃mitie fuere diui apostoli quoꝝ fulgores vniuersum oꝛbẽ illuminãt fuit etiaz christus singulariter israel glia. qꝛ fm carnẽ ex eis processit q̃ꝫuis cunctis vt deus p̃esset p secula bñdictus. GREGO. nisen⁹: Et ideo signãter dixit: Plebis tue qꝛ non ab eis tñ

est adoratus: sed insuper ex eis ē fm carnē natus. BEDA. Et bene reuelatio gentiū israelis glorie pfertur. q2 cū pleni tudo gentiuz itroierit: tunc oīs israel saluus erit.

¶ Et erant pater eius ⁊ mater eius mirātes sup his que dicebantur de illo. Et benedixit illis symeon: ⁊ dixit ad Mariā matrē eius. Ecce posi tus est hic ī ruinam ⁊ ī resurrectionez multoruz ī israel: ⁊ ī signum cui contradicetur: Et tuam ipsius animam pertransibit gladius: vt reuelen tur ex multis cordibus cogitationes.

GRECVS. Trāscēdentiū rex noticia: quotiēs ī memo riā venerit: totiēs renouat ī mente miraculuz. vnde dr. Et erat pr̄ ei⁹ ⁊ mr̄ mirātes sup his q̄ dicebant de illo. ORI GE. Tā ab angelo q̄ȝ a multitudīe celestis exercit⁹: necnō ⁊ a pastorib⁹ ⁊ ipso symeone. BEDA. Patrē saluatoris ap pellat: nō q̄ vere pr̄ fuerit ei. sȝ quo ad famā marie cōseruā dā pater sit ab oīb⁹ estimatus. AVGV. Quāuis ⁊ eo mō pater illius valeat dici quo ⁊ vir marie: recte intelligit sine cōmixtiōe carnis: ipsa copulatiōe cōiugij multo videlicȝ cō iunctius q̄ȝ si eēt aliūde adoptat⁹. neq̄ȝ.n. pp̄terea nō erat appellandus ioseph pater christi: q2 nō eū concūbēdo genu erat: q̄nquidē pater esset ⁊ ei quē nō ex sua ꝯiuge ꝓcreatuȝ aliūde adoptassȝ. ORIGE. Qui autē altius aliqd ingrit: pōt dicere q̄ñ generatōis ordo a dauid vsq̄ȝ ad ioseph d̄ducit: ne videret̄ frustra ioseph noīari q2 pr̄ nō fuerat saluato ris: vt gn̄atōis ordo hēret locū pr̄ dn̄i appellatus ē. GRE CVS. Laudibus aūt dn̄is exhibitis vertit se simeō ad be nedictōez adducētiū puex. vn̄ seq̄t̄: Et bn̄dixit illis simeō. Bn̄dictōe igit̄ vtrūq̄ȝ donat: occultox vō p̄sagia dirigit tm̄ ad matrē: q̄tenus p cōmunē bn̄dictionē non puet̄ ioseph si militudie pr̄is: p ea vō q̄ dicit mr̄i seorsūȝ a ioseph: verā eaȝ ꝓdicit genitricē. vn̄ seq̄t̄: Et di. ad ma. matrē ei⁹: ecce posi. ē hic ī ru. ⁊ resurrec. mul. ī isr̄l. AMBRO. Uide vberē ī oēs grāȝ dn̄i ī generatōe diffusam: ⁊ pphetiā icredulis nega tā: e nō iustis. Ecce ⁊ simeō pphetiçat ī ruinā ⁊ resurre ctionē multox vēisse xp̄ȝ iesuȝ. ORIGE. Qui simplr̄ ex pōit pōt dicere ī ruinā eū vēisse īfideliū ⁊ ī resurrectionē cre dētium. CHRY. Sicut.n. lux ⁊ si oculos debiles turbet lux ē: hoc mā saluator pseuerat: ⁊ si corruant plurimi: nȝ.n. ē eius officiū destructio: sȝ eox vesanie. quāobrē non solū ex salute bonox: sȝ etiā ex malox dissipatiōe one vtus eius oñ dit̄: nā sol qñ iā multū radiat: pp̄terea visus debiles pre cipue pturbat. GREGO. nisen⁹: Attēde aūt distinctiōis exq̄sitā ꝓlationē: p̄paratio q̄ppe salutis dr̄ corā oī popula: sȝ casus ⁊ subleuatio pluriū. Diuinū.n. ꝓpositū ē salus ⁊ nō deificatio singulox: casus āt ⁊ subleuatio ꝯsistit in plurium intētione credētiū ⁊ nō credētiū. Oz aūt iacētes ⁊ icreduli subleuētur: nō ē absurdū. ORIGE. Qui aūt curiosius iter pres ē: dicit neq̄ȝ eū cadere q añ nō steterit: Da mihi igit̄ q fuerit ille q stetit: ī cui⁹ ruinā saluator aduenerit. GRE GO. nise. Sȝ p hoc designat ruinā ad ī sima q̄si nō punien dus eq̄liter añ īcarnatōis mysteriū ⁊ p⁹ datā dispēsatiōeȝ ⁊ p̄dicationē. Et maxīe hi sūt ex israel quos nēe erat ⁊ pristi nis bonis carere ⁊ penas luere grauiores q̄ȝ oēs alie gētes: eo q̄ diuidū pphetatū in eis ⁊ adoratū: ⁊ ex eis ꝓductuȝ mī nime susceperūt. Idcirco spāliter eis minat̄ ruinā. nō soluȝ a spūtali salute: sȝ etiā ꝓpter destructionē vrbis ⁊ habitātiū ciuitatē. Resurrectio vero ꝓmittit̄ credētibus: parti q̄dē velut sub lege iacētibus ⁊ ab eius ∫utute subleuandis par tim vero velut ean sepultis cum christo ⁊ ei consurgētibus. His autē verbis ītellige ꝑ cōcordiaȝ intellectuuȝ: ad dicta ꝓphetica vnū ⁊ eūdē deū ⁊ legislatorē: ⁊ in ꝓphetis in no uo testamēto locutū eē. lapidē nāq̄ȝ ruine ⁊ petram scāda li futuruȝ: ne confundant̄ credētes in eū sm̄o ꝓphetic⁹ de claruit. ORIGE. Est āt ⁊ alti⁹ qd ītelligēduȝ aduersus eos q ꝯditorē latrāt dicētes: Ecce de⁹ legis ⁊ ꝓphetax: vi dete q̄lis sit: Ego inqt occidaȝ ⁊ ego viuificabo. si ꝓpterea cruētus ē iudex ⁊ crudelis cōditor. manifestissimū ē ⁊ iesuȝ eē illi⁹ filiū: eadē siq̄dē de eo h̄ scripta sūt: q̄ veniat ī ruinā ⁊ resurrectionē multox. AMBRO. Ut. s. iustox inquo rūq̄ merita discernat. ⁊ ꝓ nostrox q̄litate factox iudex ve rus ⁊ iust⁹ aut supplicia decernat. aut p̄mia. ORIGE. Ui dēdū ē aūt ne forte saluator nō eque alijs ī ruinā venerit ⁊ in resurrectionē q2.n. peccato stabā: p̄mo mihi vtilitas fuit vt caderē: ⁊ peccato morerer. Deniq̄ȝ ⁊ scī ꝓphete qñ angu stius aliqd cōtēplabant̄ cadebāt in faciē suaȝ: vt peccata ꝑ ruinā pleni⁹ purgarent̄. hoc ipsuȝ ⁊ saluator tibi p̄mū cōce dit. peccator eras: cadat in te peccator vt possis dehinc re surgere ⁊ dicere Si cōmortui sum⁹: ⁊ ꝯuiuem⁹. CHRY. Resurrectio q̄dē ē cōuersatio noua. cū eni lascui⁹ casti⁹ eff icit̄: auarus misericos: atrox māsuescit: resurrectio cele bratur mortuo q̄dē peccato: resurgēte vō iusticia. Seq̄t̄: Et in signū cui ꝯdicet̄. BASI. Signum cōtradictionē accipiēs ꝓprie crux dr̄ a scriptura. Fec.n. inqt moyses serpētē eneū ⁊ posuit ꝓ signo. GREGO. nise. Miscet aūt dedec⁹ glo rie: Hui⁹.n. rei nobis christicolis ē hoc signū īdiciū ꝯdictio nis vō dū ab his q̄dē accipit̄ vt ridiculosum ⁊ horribile: ab his vō admodū aduenerādū. Uel forsan ipm̄ xp̄m noīat si gnū: tanq̄ȝ supra naturam existentem ⁊ signorum auctoreȝ. BASI. Est.n. signū alicuius rei mirabilis ⁊ occulte indi catiuū: visum q̄dē a simplicioribus: ītellectū vero ab habē tibus exercitatū ītellectū. ORIGE. Oībus aūt q̄ de xp̄o narrat historia ꝯdicit̄: nō q̄ ꝯdicant hi q credebāt in eum. Nos q̄ppe scim⁹ oīa vera eē q̄ scripta sunt: sed q2 apud icre dulos vniuersa q̄ de eo scripta sunt signuȝ sunt cui ꝯdicet̄. GREGO. nisenus: Hec siq̄dē de filio dicunt̄: spectāt tñ ad eius genitricē dnȝ singula sibi assumit simul ꝑclitata ⁊ glarificata nec tñ ꝓspera: sed illa denunciat ēt dolorosa. nā seq̄tur. Et tuā ipsi⁹ aīam ptrāsibit gladius. ORIGE. Nul la docet historia beatā mariā ex hac vita gladij occisiōe mi grasse ꝓsertī cū nō aīa sȝ corpus ferro soleat īterfici. vn̄ re stat ītelligi gladiū illū de quo dr̄. Et gladius in labijs eox. hoc est dolorē dn̄ice passionis aīam eius ptransisse que ⁊ si xp̄m vtpote dei filiū sponte ꝓpria mori: mortēq̄ȝ ipsam nō dubitaret esse deuicturū: ex sua tñ carne ꝓcreatū: non sine doloris affectu potuit videre crucifigi. AMBRO. Uel prudentiā marie nō ignarā mysterij celestis ostēdit: viuus est.n. verbū dei ⁊ validū: ⁊ acutius omni gladio acutissimo. AVGV. de que. no. ⁊ ve. testamēti. Ul̄ per hoc significa uit q̄ Maria: ꝑ quā gestū est īcarnationis mysteriū ī mor te dn̄i stupore quodā dubitauit: videns filiū dei sic humilia tum vt vsq̄ȝ ad mortē descenderet. Et sicut gladius ptran siens iuxta hominē timorē facit: non ꝑimit: ita ⁊ dubitatio mesticiaȝ fecit nō tñ occidit, q2 nō sedit in aīo: sed ptransijt quasi per vmbrā. GREGO. nisenus: Sed nec ipsaȝ solā in ea passione occupari significat cū subdit̄: Ut reuelentur ex multis cordibus cogitationes. quod dicit vt euentuȝ de signet. non autem causaliter ponitur. His enim omnibus euenientibus secuta est erga multos intentionuȝ directio. Quidam enim deum fatebantur in cruce: alij ne sic ab ista mys ⁊ criminationibus desistebant. Uel hoc dictū ē q̄ ista te nus tempore passionis pateant ex plurium cordibus medi tationes: ⁊ emendentur per resurrectionem. velox eni illis post ambiguitatem certitudo superuenit: nisi forte reuela tionem illuminationem quis estimet: vt solitum est scriptu re. BEDA. Sed ⁊ vsq̄ȝ ad cōsumationē seculi presentis ecclesie aīam gladius durissime tribulationis pertransire non cessat: cum signo fidei ab improbis contradici: cuȝ au dito dei verbo multos cū xp̄o resurgere: sed plures a credu litate ruere gemebūda pertractat. cum reuelatis multorū

cordiū cogitatōib⁹: vbi optimū euāgelij seuit semē: vbi çiçania vitioꝝ vel pl⁹ iusto pullare vel sola germiare cōspicit. ORIGE. Cogitatōes ēt male i hoib⁹ erāt q̄ ppterea reuelate sūt vt occideret eas ille q p nobis mortu⁹ ē. Quādiu n. abscōdite erāt. ipossibile erat eas penit⁹ iterfici. vñ ⁊ nos si peccauerim⁹: debem⁹ dicere: Iniqtatē meā nō abscōdi. Si n. reuelauerim⁹ peccata nr̄a nō solū deo: sed his q possunt mederi vulneribus nostris delebuntur peccata nostra.

¶ Et erat Anna prophetissa filia phanuel de tribu aser: hec processerat i diebus multis: ⁊ vixerat cum viro suo ānis septē a virginitate sua. Et hec vidua vsq3 ad annos octogitaquatuor: que non discedebat de templo ieiunijs ⁊ obsecrationibus seruiens nocte ac die. Et hec ipsa hora superueniens confitebat dño: ⁊ loquebat de illo oibus qui expectabant redemptionem israel.

AMBRO. Prophetauerat symeon: pphetauerat copulata coniugio. pphetauerat vgo: debuit ⁊ vidua pphetare: ne q̄ pfessio deesset aut sexus. ⁊ ideo dr̄. Et erat āna pphetissa filia phanuel d tribu aser. THEOPHI. Immoratur euāgelista circa anne descriptionē: ⁊ patrē ⁊ tribū enarrās: testes q̄si multos adducēs q patrē ⁊ tribū viderūt. GREGO. Nisenus. Uel qr tūc tpis cū hac alie q̄daz eodē nomine nūcupabāt. Ut igit ad eā manifesta discretio fieret patrē ei⁹ cōmemorat: ⁊ generis q̄litatē dscribit. AMBRO. Antea vero ⁊ stipendijs viduitatis ⁊ moribus talis iducit: vt digna fuisse credat q redēptorē oiu3 nunciaret. vnde sequitur: Hec pcesserat i diebus multis ⁊ vixerat cu3 viro suo ānis septē a vginitate sua. ⁊ hec vidua vsq3 ad annos octuagitaq̄tuor. ORIGE. Neq3. n. spūsanct⁹ fortuitu habitauit i ea. bonū. n. est pmū siq̄ potest virginitatis grāz possidere. Si aūt hoc nō potuerit: s3 euenerit ei vt pdat virū: vidua pseueret. qd qdē nō solū post mortē viri: sed etiā cum ille viuit d3 habere in animo. vt etiā si nō euenerit: volūtas ipsi⁹ ⁊ ppositu3 a domino coronet: ⁊ dicat: Hoc voueo. hoc promitto si mihi humanū aliqd quod nō opto cōtigerit nihil aliud faciā q̄ incontaminata ⁊ vidua pseuerē. Iuste ergo sancta mulier spūz pphetandi meruit accipere: qr longa castitate. longis etiā ieiunijs ad hoc culmē ascēderat. vnde sequitur: Que nō discedebat de tēplo ieiunijs ⁊ obsecrationib⁹ seruiens die ac nocte. GREGO. In quo liquet ꝙ ceterarū virtutū ierat ei congeries. ⁊ aspice cōformē symeoni virtutib⁹: simul. n. erāt in tēplo. simul ēt digni reputati sūt prophetica grā. vñ seqtur: Et hec ipsa hora superueniens cōfitebat dño. GREGO. nisen⁹: Hoc est regratiabat vidēdo mūdi salutē in israel. ⁊ cōfortabat de iesu qui ipse esset redēptor. ideoq3 saluator. vñ seqt. et loqbat d illo oib⁹ q expectabant redēptionē israel. Uerū qr anna pphetissa modicum aliqd ⁊ nō nimis clarū de xpo disseruit euāgeliū: nō seriatim iduxit q̄ ab ea sunt dicta. Forsan aūt ob hoc aliqs symeonē puenisse fatebit: eo ꝙ is qdē formā legis gerebat. nā ⁊ ipm nomē notat obediētiā: illa vo grē: qd iterptatio nois manifestat: iter quos xps medi⁹ erat: iccirco illū qdē dimisit cu3 lege moriētē. hāc vo fouet vltra viuētē p grāz. BEDA. Iuxta itellectū ēt mysticū anna ecclesiā significat: q̄ in presenti spōsi sui est morte q̄si viduata. Numer⁹ ēt annoꝝ viduitatis eius tps ecclesie designat: quo in corpore cōstituta peregrinat a dño. septies qdē duodeni. lxxxiiij. faciunt: ⁊ vij. qdē ad hui⁹ seculi cursum q dieb⁹. vij. voluit. xij. vo ad perfectionem doctrine apostolice pertinent. Ideoq3 siue vniuersalis ecclesia. seu quelibet anima fidelis que totiu3 vite sue tēpus apostolicis curat mancipare institutis: octogita quattuor annis dño seruire laudatur. Tempus etia3 septē annoꝝ quo cū viro suo māserat cōgruit: naz pp dñice pulegrū maiestatis quo in carne versat⁹ docuit in signū pfectionis simplex septē annoꝝ ē numer⁹ expssus. Arridet ēt ecclesie mysterijs ⁊ anna: ⁊ grā ei⁹ iterpretabat: ⁊ filia ē phanuelis qui facies dei dicitur ⁊ de tribu aser. i. beati descendit.

¶ Et vt pfecerunt oia ꝑm legē dñi reuersi sunt in galileam in ciuitatē suam nazareth. Puer autem crescebat: ⁊ cōfortabat plenus sapientia: ⁊ gratia dei erat in illo. Et ibant parētes eius per oēs annos in hierusalem in die solenni pasche.

BEDA. Pretermisit hoc loco lucas que a mattheo sūt exposita nouerat. dñm videlicet post hoc ne ab herode necandus inueniretur: in egyptum a parentibus esse delatum. defunctoq3 herode sic demū in galileam reuersum naçareth ciuitatē suaz inhabitare cepisse. Solent eni euangeliste singuli sic omittere quedaz: que vel ab alijs cōmemorata viderunt: vel ab alijs cōmemorāda in spiritu preuiderunt: vt continuata sue narrationis serie: quasi nulla pretermisisse videant: q̄ tñ alterius euāgeliste cōsiderata scriptura quo loco trāsita fuerint: diligens lector inueniat. Unde multis pretermissis lucas dicit: Et vt perfecerunt oia ꝑm legē dñi: reuersi sūt in galileā ciuitatē suaz naçareth. THEOPHI. Erat qdē eoꝝ ciuitas bethleē sicut patria: naçareth vero tāq̄ habitaculū. AVGV. de cō. euāge. Forte aūt hoc mouet: quo dicat mattheus propterea cum puero parētes eius isse in galileam qr metu archelai in iudeam ire noluerunt. cum propterea magis isse in galileam videantur: q̄ ciuitas eorum erat naçareth galilee sicut lucas hic nō tacet. Sed itelligendū est vbi angelus in somnis in egypto dixit ad ioseph Surge ⁊ accipe pueru3 ⁊ matrem eius ⁊ vade in terram israel: sic intellectum primo eē a ioseph. vt putaret iussum se esse pergere in iudeam. ipsa. n. intelligi primitus potuit terra israel. porro autem postea quoniam comperit illic regnare filiu3 herodis archelaū: noluit obijcere se illi periculo cum posset terra israel etiā sic intelligi: vt etiaz galilea illi deputaretur: qr ⁊ ipsam populus israel incolebat. GRECVS. Uel aliter: Enumerat hic lucas tempus ante descensum in egyptum: neq3. n. ante purgationē eū ioseph deduxisset. Ante vero q̄ in egyptum descenderent. non receperant per oracula vt naçaret pergerent: imo quasi liberius in patria conuersantes illuc vltro pergebant: Cum eni ad nihil aliud ascensus in bethleem euenisset nisi causa descriptionis: expedito eo cuius causa ascenderant: descēdūt in naçareth. THEOPHI. Poterat autez ꝑm carpus ex ipso vtero in mensura mature etatis prodire: sed videretur hoc ꝑm phantasiam propterea paulatim crescit. vnde seq. Puer aūt cresce. ⁊ confortabatur. BEDA. Notanda est distinctio verborum: qr dñs iesus christus in eo ꝙ puer erat. i. habitū humāe fragilitatis induerat: crescere ⁊ cōfortari habebat. ATHANA. Ceterum si ꝑm quosdam caro in diuinam naturā mutata est: quo copiebat augmentū: increato enim augmentu3 attribuere nefarium est. CYRIL. Decenter vero etatis incremento sapie cōiunxit augmentum cū dicit. Et cōfortabatur. s. spū: nam iuxta mensuram etatis corporee: natura diuina sapiam propriā reuelabat. THEOPHI. Si eni dū paruus etate erat omnem sapientiā demonstrasset: videret prodigiū: s3 p pfectū etatis seipsum ostēdebat: vt totū impleret orbē. Non aūt quasi suscipiens sapia3 spū confortari dicitur: quod eni3 ab initio perfectissimum est: q̄uo pōt deinde perfectius fieri: vñ sequitur: Ple. sapi. ⁊ gratia dei erat in illo. BEDA. Sapiētia quidem: qr in ipso habitat ois plenitudo diuinitatis corporaliter. gratia āt: qr homini iesu christo magna gratia donatum ē: vt ex quo homo fieri cepisset: perfectus esset ⁊ deus multo autē magis in eo ꝙ verbum dei ⁊ deus erat. nec confortari indigebat: nec habebat augeri. Adhuc autē cuz

paruulus esset habebat gratiam dei: vt quō in illo oīa mira bilia fuerant ita & gratia mirabilis esset: vt dei sapia cōplere tur. Sequitur: Et ibant parentes eius p oēs annos ī hie.ī die solēm pasche. CHRY. In hebreorū solēnitatib⁹ nō soluz ipse sed etiā locum obseruare lex iusserat. & ideo nec domi nū parentes extra hierosolymā celebrare pascha volebant. AVGV. de cō. euan. Quō aūt ibant parētes eius p oēs annos pueritie xpi in hierlm si archelai timore illuc prohi bebant accedere: hoc mihi dissoluere non cēt difficile: nec si aliqs euangelistarū expressisset qādiu regnaret archelaus. Fieri.n. poterat vt p die festū īter tam ingentē turbā laten ter ascenderēt mox reuersuri: vbi tñ alijs dieb⁹ hītare me tuerunt: vt nec solēnitate ptermissa essent irreligiosi: nec cō tinua mansione cōspicui cū vero etiā de regno archelai oēs fuerint diutiuimū tacuerint: iste quoqz intellectus patz: q lucas dicit per omnes annos eos ascēdere solitos ī hierlm: tunc accipimus factum. cum iam non timeret archelaus.

CEt cum factus esset annorum duodecim: ascē dentibus illis in hierosolymam fm ɔsuetudinē diei festi: consumatisqz diebus cum redirent: re mansit puer iesus in hierusalē: & nō cognouerūt parentes eius. Existimātes aūt illū esse in comi tatu venerunt iter diei: & reqrebāt eū iter cogna tos & notos. Et non inuenientes: regressi sunt ī hierusalem requirentes eū. Et factū est post tri duum īuenerunt illum in templo sedentem ī me dio doctorū audiētē illos: & īterrogātē eos. Stu pebant aūt oēs q eū audiebāt sup prudētia & re sponsis ei⁹. Et vidētes admirati sūt. Et dixit ma ter ei⁹ ad illū: Fili qd fecisti nobis sic? Ecce pa ter tuus & ego dolētes querebam⁹ te. Et ait ad illos. Quid ē q me q̄rebatis? Nesciebatis q2 in his q patris mei sunt oportet me eē? Et ipsi non intellexerunt verbum quod locutus est ad eos.

CYRIL. Quia dixerat euangelista q puer crescebat & confortabatur: pprium sermonē verificat: inducens iesum cum sacra virgine in hierusalem ascendentē. vñ dr: Et cū fuisset ie. an. xij. ascen. illis hic. GRECVS. Non eniz indicij sapie trāscēdit etatis mensuram: sed quo tēpore pe nes nos discretionis ratio perfici cōsuenit. xij. s. anno xpi sa pientia demōstratur. AMBRO. Uel a. xij. anno dñice sū mittit disputationis exordium: hic.n. pdicāde fidei euāgeli gelij numerus debebatur. BASI. Possumus & hoc di cere q sicut septenario numero sic & duodenario q multi plicatis inter se inuicez septenarij partibus constat: vl' rex vel temporum vniuersitas ac perfectio designetur: atqz iō quo oia loca vel tempora doceat occupari: recte a duodeci no numero iubar xpi sumit exordiuz. BEDA. in homi. CAuit dominus per oēs annos cum parentibus ī pasca hie rosolymā venit: humilitatis est humane indiciū hoīs nāqz est ad offerenda deo sacrificia cōcurrere: & cū orationib⁹ cō cillaret. Fecit ergo dominus iter homines homo natus: qd faciendū hominibus per angelos imperauit deus. vnde di citur. Scdm cōsuetudinē diei festi. Sequamur igit iter hu mane cōuersationis eius: si deitatis gl'iam delectamur in tueri. GRECVS. Celebrato autem festo alijs remeantibus quidā eius latenter remansit. vnde sequitur. Cōsummatisqz diebus cum redirent: remansit puer iesus in hierusalem: & non cognouerunt parentes eius. Dicit autem. cōsummatis diebus: q2 septem diebus durabat solēnitas. Ideo autez la tenter remanet: ne parentes īpedimēto eēnt disputatiōi pa gēdē eū legisptis: vl' forsitā hoc euitās ne videat parentes

con°tēnere. si mandantibus nō pareret. Latēter ergo rema net ne aut retrahatur: aut sit inobediens. ORIGE. Non aūt miremur parētes vocatos quorū alter ob partum alter ob obsequz patris & matris meruerūt vocabula. BEDA. in ho. Sz quereret aliqs. Quomō dei filius tāta parentuz cu ra nutritus potuerit obliuiscendo relinqui. Cui respōdendū: Quia filij israel moris fuit vt tēporibus festis vel hieroso lymā cōfluentes: vel ad ppria redeūtes. seorsuz viri: seorsuz femine incederēt infantesqz vel pueri cū quolibet parente indifferēter ire potuerint ideoqz mariā vel ioseph vicissim putasse puerū iesum quē secū nō cernebāt: cū altero paren te reuersum. vnde seqtur. Existi. au il. esse i comi. vene. iter diei: & requi. eū iter cognatos & notos. ORIGE. Sicut āt qñ insidiabantur ei iudei: elapsus est de medio eorū & nō ap paruit. sic & nunc puto remansisse puerū iesuz: & parentes ei⁹ vbi remanserit ignorasse. Seqtur.n. Et nō inue. re. sunt in hie. req. eum. GLO. Una quidē die reuersi sunt a hierusa lē. secūda querūt īter cognatos & notos & nō inuenietes ter tia die regressi sunt in hierusalē: & ibi inuenerūt. vnde sequi tur: Et factū est post tri. īue eū in tēplo. ORIGE. Nō sta tim vt quesitus īuenit: nō.n. iter cognatos & carnis ppinquos inuenitur iesus neqz.n. poterat humana cognatio dei filiū cōtinere. Nō inuenit inter notos: q2 maior est in ortali noti cia in multorū comitatu nō pōt īueniri: nec vbiqz īuenerūt: sed in tēplo. Et tu ergo quere iesum in templo dei: quere in eccl'a vbi xpi sermonē atqz sapiaz.i. filiū dei reperies. AM BRO. Post triduū repit in tēplo: vt esset īdicio q2 post tri duuz triūphalis passionis in sede celesti & honore diuino fi dei in se cōsideret: resurgens q mortu⁹ credebat. GLO. Uel q2 quesit⁹ aduētus christi a patriarchis añ legē nō est īuentus: quesitus a pphetis & iustis sub lege nō est inuent⁹: quesit⁹ a gentib⁹ sub grā inueni. ORIGE. Quia vo par uulus erat: inueni in medio pceptorū sanctificās & erudiens eos. vñ dr. Sedentē i medio doctorū audientē illos & in ter rogantem. & hoc pietatis officio vt nos doceret quid pueris quāuis sapiētes & eruditi sint cōueniret: vt audiāt poti⁹ magi stros q̄z docere desiderent: & se vana ostētatiōe nō iactent. Interrogabat aūt nō vt addisceret: sed vt interrogans eru diret. ex vno qppe doctrine fonte manat & interrogare & rñ dere sapiēter. vñ seqt. Stupe. āt om. q eum audie. sup pru. & rñ. sius. BEDA. Ad ostendendū.n. q2 homo erat: hoīes ma gistros humiliter audiebat. ad pbādū vo q2 dns erat eisdē loquētibus sublimiter rñdebat. GRECVS. Querit.n. rationabiliter audit prudēter: rñdetqz prudēti⁹ qō stuporē faciebat. vñ seqtur: Et vi. admi. sunt. CHRY. sup io. īnē: Nullū qppe miraculū egit dns in pueritia. hoc tamē vnum pdit lucas p qō mirabilis videbat. BEDA. Diuina sig dē lingua sapiaz pdebat sed īfirmitatē etas ptendebat hu manā. vñ iudei īter alta que audiūt: & īfirma que videt du bia admiratiōe turbātur. nos aūt nequaqz miremur si fere tes fm pphetam q sic paruul⁹ natus est nobis: q pmanet de⁹ fortis. GREGVS. Mirāda vo dī genitrix maternis affecta viscerib⁹ quasi cū lamētis ingsitionē dolorosaz oñ dit. & oīa sicut mater & fiducialiter & humiliter & affectuose exprimit. vñ seqtur: Et dixit mater eius ad illū: Fili qd feci sti nobis sic. ecce pa. tuus & ego do. quere. te. ORIGE. No uerat virgo sacrata hūc nō eē filiū ioseph: & tñ patrē vocat illu⁹ spōsuz suū: pp iudeorū suspitiōez estimātiū ipm vulgo fore cōceptū. Dicet aūt forte simplici⁹ q eū honorauit spūs sanctus pris noīe: eo q puerū iesū educauit. artificiosius ve ro eo q genealogiam ioseph ex dauid pduxit: ne superflua censeret. Cur autē dolētes eū querebāt: an ex eo q perierit puer: an errauerit? Absit. Nūquid.n. fieri poterat vt perdi tum formidarent infantem quē dñm esse cognouerant? Sz quomodo tu si quā scripturas legis queris in eis sensum cuz dolore: non q scripturas errasse arbitreris: sed veritatem

x

quā intrinsecus hñt queris īuenire. ita illi querebāt iesum: ne forte relinquēs eos reuersus eēt ad celos cū illi placuisset itez descēsurus. Oportet ergo eū qui querit iesuz nō negligenter ⁊ dissolute trāsire sicut multi querūt ⁊ nō inueniūt. sz cū labore ⁊ dolore. GLO. Uel metuebāt ne qd̄ herodes ī īfantia eius patrasse quesierat: tūc iā in pueritia posituz inuenta opportunitate alij īterficerēt. GRECVS. Sz ipse dñs rñdet ad oīa ⁊ corrigēs quodāmō dictū eius de eo q̄ putabat pater. verū patrē manifestat docēs nō p īfima gradi: sz in altū extolli. vñ seq̄tur. Et ait ad illos. Quid est q̄ me querebatis? BEDA. Et qd̄ pon⁹ debebat ei cui est eternus filius: mentis oculos attolere cogit. vñ seq̄tur: Nesciebatis. qr in his q̄ pa. mei sunt opoz me eē? AMBRO. Due sunt in christo generatiōes: vna ē paterna: altera materna. prīna diuinioz: mr̄na vero q̄ in nr̄z laborē vsuqz descēdit. CYRIL. Hoc igit̄ dicit ondēs se mēsurā humanā trāscēdere ⁊ innuēs q̄ sacra virgo effecta sit ministra negocij cū peperit carnē. ipse vero nāliter ⁊ vere de⁹ erat: ⁊ fili⁹ patris excelsi. Hinc aūt valētini seq̄ces audiētes q̄ tēplū erat dei pudeāt dicere q̄ creatoz ⁊ legis de⁹ ⁊ tēpli nō ipe pr̄ est christi. EPIPHA. Attēdat ⁊ hebion q̄ post ānos. xij. ⁊ nō post tricesimū annū christus repitur stupēdus in s̄monibus gr̄e. quāobrē nō est dicere q̄ postq̄z venit ad eū spiritus in baptismo fact⁹ fuit xp̄s sz ab ipa pueritia ⁊ tēplū agnouit ⁊ prēz. GRECVS. Hec ē demōstratio prima sapie ⁊ virt⁹ pueri iesu. que nāqz puerilia eius vocant diabolice putamus esse consideratio nis. nisi quis ea sola velit acceptare neq̄q̄z his q̄ tenem⁹ oppugnantia sed magis consona pphericis dictis: quia speciosus p̄ filijs hoīum: ⁊ mr̄i obediens: ⁊ moribus facetus: ⁊ visu nō modicū venerādus ⁊ placidus: ad loquendum facundus: dulcis ⁊ puidus: ⁊ multū strēnuitate cognit⁹ tanq̄z qui repletus sapia fuerat. ⁊ sicut in alijs sic conuersationis humane atqz locutionis q̄uis supra hominem terminus ⁊ rō mansuetudo. n. sibi precipuū. Super hec aūt omnia vbi ascendit super verticem eius: nec humana manus excepta mr̄na. Hic aūt possumus vtilitatē cōsequi. Dum. n. mariaz increpat diis querentē ipsum inter pp̄inquos: omissionem vinculoz sanguinis apertissime suggerit. osdens q̄ nō contingit metā pfectionis attingere eū q adhuc vagatur in his que corpori cōferunt: ⁊ q̄ homo deficit a pfectione per affectū cognatoz. Seq̄tur: Et ipsi nō intel. ver. quod locu. est ad illos. BEDA. Quia. s. de sua diuinitate ad eos loquebatur. ORIGE. Uel nesciebant vtrū dicēs in his q̄ sūt patris mei sunt: significaret ī tēplo: an aliqd altius ⁊ qd̄ magis edificat. Unusqsqz. n. nr̄z si bon⁹ fuerit: poti⁹ sessio dī prīs ē. Siqs aūt nostz sessio dei patris est: hēt in medio sui iesum.

℄ Et descendit cum eis: ⁊ venit nazareth ⁊ erat subditus illis. Et mater eius cōseruabat omnia verba hec pferēs ī corde suo. Et iesus pficiebat sapientia ⁊ etate ⁊ gratia apud deum ⁊ hoīes.

GRECVS: Totam intermediā christi vitā que est iter ostensionē etatis ⁊ tempus baptismatis velut immunē alicuius famosi ⁊ publici miraculi ⁊ doctrine euangelista sub vno verbo colligit dicēs. Et descē. cū eis: ⁊ venit naçareth. ORIGE. Crebro iesus descēdit cū discipulis suis nec semp versat̄ i mōte. qr nō valebāt q varijs morbis laborabant ascendere in montē. iccirco ⁊ nunc descēdit ad illos q deorsum erāt. Seq̄tur: Et erat subdit⁹ illis. GRECVS: Quādoqz. n. verbo prius leges instituens: ipse secundario opere cōprobabat: sicut illud. Bon⁹ pastoz aiāz suā ponit pro ouibus suis. Ipse nāqz paulo post nostram salutem exquirens aiam exposuit pp̄riā. aliquando vero prius viuēdi pponit exemplar: ⁊ postea pmebat verbotenus sanctionem: sicut hic: hec tria pre ceteris opere monstrans. diligere deum verbo nozare parentes: deum vero ⁊ ipsis preferre parentibus Cū. n. reprehēderet̄ a parentib⁹ minoris cure cetera reputat q̄z que sunt dei demqz ipsis quoqz parētib⁹ obedientiā prestat. BEDA. Quid. n. magister virtutis nisi officiū pietatis īpleret: Quid iter nos aliud q̄z quod agi a nobis vellz ageret? ORIGE. Discam⁹ ergo ⁊ nos filij parētib⁹ nostris esse subiecti q̄ si patres nō fuerint. subijciamur his qui patrum habent etatē. Jesus fili⁹ dei subijcitur ioseph ⁊ marie: ego vō subijciar episcopo q mihi cōstitut⁹ est pr̄: puto q̄ intelligebat ioseph: qr maioz se erat iesus: ⁊ trepidus moderabat̄ imperiū. Uideat ergo vnusqsqz q̄ sepe q subiect⁹ ē maioz sit. qd̄ si intellexerit: nō eleuabit̄ supbia q est sublimioz dignitate: sciēs sibi melioz ē eē subiectū. GREGO. nissen⁹. Amplius qm̄ impuberib⁹ adhuc ē ipfecta discretio: egetqz per pp̄uectos ad statū pueh̄i perfectiorē. iō cū ptigisset duodecimū ānū: paret parentib⁹ vt oñdat q̄ q eqd p ppinotionē pficit̄: anq̄z ad finē puenīat obedientiā tanq̄z pducentē ad bonū vtiliter amplexat̄. BASI. in libro religionū. Ab ipa aūt pmeua etate parentib⁹ obediēs quēlibet laborē corporeum humiliter ⁊ reuerenter sustinuit. Cum. n. hoies. eēnt honesti ⁊ iusti: egeni tam ē necessarioz penuriā patiētes: teste presepi part⁹ venerādi ministro. manifestū est q̄ sudores corporeos cōtinuo frequētabāt: necessaria vite sibi querentes iesus aūt obediens illis vt scriptura testat̄ etiā in sustinēdo labores subiectionē plenariā sustiebat. AMBRO. Et miraris si patri defert qui subditur matri? nō vtiqz infirmitatis: sed pietatis est ista subiectio. Attollat lz caput hereticus vt aliens auxilijs asserat q mittit̄ idigere. Nūqd ⁊ humano egebat auxilio: vt materno seruiret imperio? deferebat ancille: deferebat simulato patri ⁊ miraris si deo detulit an homini deferre pietatis ē: deferre deo infirmitatis? BEDA. Uirgo aūt siue q̄ intellexit siue q̄ nōdū itelligere potuit oīa sua pariter ī corde q̄si ruminanda ⁊ diligentius scrutāda recōdebat. vñ seq̄t̄: Et mr̄ ei⁹ ɔser. oīa ver. hec ɔfe. ī cor. suo. GRECVS. Cōsidera prudētissimā mulierē mariā de sapie mrēm q̄ l'r scholaris sit pueri. Non. n. vt puero: neqz vt viro: sz vt dō vacabat: vlteri⁹ ⁊ illius voces dīnas ⁊ opa reputabat: iccirco nil ex dictis aut actis ab eo icassū illi patebat. sed sicut ipm verbū prius in visceribus ita nunc eiusdem modos ⁊ dicta cōcipiebat: ⁊ in corde suo quodammodo fouebat. ⁊ hoc quidē iā secū in pn̄ti cōtēplabat̄. hoc autē expectabat in futuz clarius reuelandū. ⁊ hac quidem tanq̄z regula ⁊ lege ⁊ per totā vitā vtebat̄. vñ seq̄tur: Et iesus pficiebat etate ⁊ sapiā ⁊ gr̄a apd̄ deū ⁊ hoīes. THEOPHI. Sz īquiūt: Quō pōt equalis patri eē in subaq quasi imperfectus crescere dr̄. nō aūt in eo q̄ est vbū dr̄ incrementū suscipere: sed in eo q̄ fact⁹ est hō. Si eni vere pfecit postq̄z factum est caro q anī imperfect⁹ extiterat: qd ergo grās agim⁹ ei velut incarnato pro nobis? Qualiter aūt si ipse est vā sapiētia. in sapientia pōt augeri? vel qualr̄ q ceteris largitur grām ipe ī gr̄a pmouet̄? Ampli⁹ si nemo scādalizat̄ cū audit q̄ vbū seipm humiliauerit: ī sima q̄dā de deo vbo sentiens: sed poti⁹ mirat̄ miām ei⁹: quō nō ē supuacaneū scādalizari audiēdo q̄ pficit? Nā sic p nob humillat⁹ ē. sic p nobis pfecit vt nos in eo pficiam⁹ q lapsi fuim⁹ p pctm̄. nā geqd spectat ad nos ipse vere pro nobis xp̄s suscepit: vt cūcta reformet in melius. CYRIL. Et attēde q̄ nō dixit pficere vbū sz iesū. ne simplex vbū pficere intelligas: sz vbū caro factū. THEOPHI. Et sic vbū ī carne passum fatemur: q̄uis sola caro fuit passa: qr caro vbi erat q̄ patiebat. ita pficere dr̄ ex eo q̄ humanitas pficiebat in ipso. GREGO. naçançenus. Dicit̄ aūt s̄m humanitatē pficere nō q̄ ipa suscipiat augmentū que ab initio fuit pfcā: sz ex eo q̄ paulatim manifestabat̄. THEO. Nālis. n. lex respuit hoiem sensu maiore vti q̄z etas corpis patiat̄: erat itaqz vbū factū hō perfectū cū sit virt⁹ ⁊ sapia prīs. Uez qr dandū erat aliqd vsitate nāe morib⁹: ne aliqd extraneū a vidētib⁹ reputet̄ tanq̄z hō

paulatī crescēte corpore manifestabat seipm: ⁊ quotidie sapiētior ab audientib⁹ ⁊ videntib⁹ censebat̄. GRECVS. Proficiebat ergo ſm etatē qdē corpore in virilē statū promoto. sapiā aūt p eos q ab eo diuina docebant̄. gratia vero qua cū gaudio promouemur. credētes in fine obtinere que ab ipso pmissa sūt. vt hoc quidē apō deū ex eo ꝙ assumpta carne paternū opus peregit: apō hoīes vo p cōuersationem eoꝝ a cultu idoloꝝ ad sūme trinitatis notitiā. THEO. Dicit enī: Apud deū ⁊ hoīes: qꝛ prius decet placere deo ⁊ postea hoībus. GREGO. nisenus. Differenter etiaꝫ pficit verbū in his q ipm suscipiūt ſm enim mensuram illius apparet: aut infans: aut adultus: aut perfectus. Capi. III.

Anno autē quintodecimo īperij tyberij cesaris: procurāte pōtio pilato iudeā: tetrarcha aūt galilee herode: philippo aūt fratre ei⁹ tetrarcha iturree: ⁊ traconiditis regionis: ⁊ lysania abiline tetrarcha: sub principibus sacerdotū anna ⁊ caypha: factum est verbum domini sup ioannem zacharie filium in deserto.

GREGO. in ho. Redēptoris p̄cursor quo tempore vbūꝫ p̄dicationis accepit memorato romane reipu. principe ⁊ iudee regibus designat̄ cū dicit̄: Anno aūt quintodecimo imperij tyberij cesaris. qꝛ. n. illū p̄dicare veniebat. q ex iudea quosdā: ⁊ multos ex gentib⁹ redēptur⁹ erat per regē gentiū ⁊ p̄ncipes iudeoꝝ p̄dicationis ei⁹ tpa designant̄. Qꝛ autēꝫ gentilitas colligenda erat in romana repu. vn̄ p̄fuisse describit̄ cū dr̄. Imperij tyberij cesaris. GRECVS. Mortuo eni augusto monarcho a quo romani p̄ncipes nomē augusti adepti sunt tyberius post illuꝫ ad iura monarchie succedēs. xv. annū suscepti principat⁹ agebat. ORIGE. Et in ꝓphetico quidē sermone solis iudeis p̄dicato: solū iudeorū regnū describit̄. Visio ingt esaie i dieb⁹ ozie ioathā ⁊ achaz regū iuda. at in euāgelio qḋ erat p̄dicandū vniuerso mūdo dn̄ium describit̄ tyberij cesaris: q tot⁹ orbis dn̄s videbat̄. veꝝ si solū hi qui sunt de gentib⁹ essent saluandi: satis erat solī⁹ tyberij facere mētioneꝫ. Sꝫ qꝛ oportebat ⁊ iudeos credere. ob hoc etiā iudeoꝝ regna describunt̄: seu tetrarchie cū subdit̄: Procurāte pontio pylato iudeā: tetrarcha auteꝫ galilee herode: philippo autem fratre eius tetrarcha iturree ⁊ traconitidis regionis: ⁊ lysania abiline tetrarcha. GREGO. in homi. Quia enim iudea erat pro culpa pfidie dispgenda in iudee regno. per partem ⁊ partem plurimi principabātur ſm illud: Omne regnum in seipm diuisum desolabitur. BEDA. Pylatus qdē. xij. āno tyberij cesaris i iudeam missus ꝓcurationē gētis suscepit. atqꝫ ibi p. x. cōtinuos annos vsqꝫ ad ipm pene finē tyberij pdurauit. Herodes aūt ⁊ philippus ⁊ lysanias filij sunt herodis illius sub quo dn̄s natus est: inter quos ⁊ ipse herodes archela⁹ frater eoꝝ decē ānis regnauit: q a iudeis apud augustū criminat⁹. apō viennaꝫ exilio perijt. Regnū aūt iudee quo minus validum fieret idē august⁹ per tetrarchias diuidere curauit. GREGO. in ho. Et qꝛ ioānes illū p̄dicauit: q simul rex ⁊ sacerdos existeret. lucas euangelista p̄dicationis ei⁹ tpa nō solū per regnū: sꝫ ēt p sacerdotiū designauit. vn̄ subdit̄. Sub p̄nci. sacer. anna ⁊ caypha. BEDA. Ambo quidē incipiente p̄dicatōe ioānis. i. annas ⁊ cayphas p̄ncipes fuere sacerdotū: sed annas illū annū: cayphas vo eū quo crucē dn̄s ascendit administrabat trib⁹ alijs i medio pōtificatu pfunctis: veꝝ hi maxime q ad dn̄i passionē ptinēt: ab euāgelista cōmemorātur. Legalib⁹ nanqꝫ tūc preceptis vi ⁊ ambitōe cessantibus nulli pontificat⁹ honor vite vel generis merito reddebat̄: sꝫ romana ptāte sūma sacerdotij pstabat̄. Joseph⁹. n. refert ꝙ valerius gracchus āna a sacerdotio ōturbato ismaelem pontificem designauit filiū baphi: sꝫ ēt hūc non multo post abyciēs: eleazaꝝ anane pōtificis filiū subrogauit. post ānū vo ⁊ hūc arcet officio ⁊ simōi cuidā caphi filio pōtificat⁹ tradidit ministeriū: quo nō ampli⁹ ipse ꝙ vni⁹ āni spatio pfunctus iosephū: cui ⁊ cayphas nomē fuit: ita accepit successorē ꝙ hoc oē tps quo dn̄s nr̄ docuisse describit̄: itra quadriēnij spatia coartat̄. AMBRO. Cōgregatur⁹ aūt eccl̄aꝫ dei filius aū opat̄ in famulo. Et iō hn̄ dr̄ Factū ē vbū dn̄i sup ioānē zacharie filiū: vt ecclesia nō ab hoīe cepit sꝫ a vbo. Bn̄ autē lucas ꝯpendio vsus ē: vt ioānē declararet ꝓphetā di. Factū ē sup eū vbū dei: alia non adderet. null⁹. n. eget iudicio sui q vbo dei abūdat: vnū itaqꝫ dicēs: oīa declarauit. At vo matthe⁹ ⁊ marc⁹ ⁊ vestitu ⁊ cinctu ⁊ cibo ꝓphetā declarare voluerūt. CHRY. Verbū aūt dei hic mādatū eē dr̄: qꝛ non a se venit zacharie fili⁹ sꝫ deo ipꝫ mouēte. THEOPHI. Per totū aūt tps pteritū vsqꝫ ad sui ostēsionē occult⁹ fuit in deserto. ⁊ hoc est qḋ subdit̄: In deserto. vt nulla suspitio innascat̄ hoībus vt gr̄a affinitatis ad christū vel cōuersatiōis a teneris ānis: talia de ipō testaret̄. vn̄ ipe testificās dicebat Ego nesciebā illū. GRE. nisen⁹. Simul etiā qui in spiritu ⁊ vtute helie hāc vitā igressus ē: amot⁹ a cōuersatiōe humana inuisibilium speculatiōi vacans ne huiusmodi fallacijs que p sensus ingerūt̄ assuetus: quādā ꝯfusionē ac errorē incurreret erga viri boni discretionē. Et iō ad tantam diuinaruꝫ gratiaꝝ eleuat⁹ ē apicē: vt plusqꝫ ꝓphetis sibi gr̄a īfunderetur. qꝛ mundū ⁊ exps cunctis lībꝫ nālis passionis desideriū suum a principio vsqꝫ ad finem diuinis aspectibus obtulit. AMBRO. Desertū etiam est ipsa eccl̄ia: quia plures filij deserte magis ꝙ eius que hꝫ viruꝫ. Factū est ergo verbum dn̄i vt q̄ erat ante deserta: fructū nobis terra generaret.

Et venit in oēm regionem iordanis predicans baptismum pnie in remissionem peccatoꝝ: sicut scriptum est in libro sermonum esaie prophete: Vox clamantis in deserto: parate viam domini: rectas facite semitas eius. Omnis vallis implebitur: ⁊ omnis mons ⁊ collis humiliabitur. Et erunt praua in directa ⁊ aspera in vias planas: ⁊ videbit omnis caro salutare dei.

AMBRO. Factū verbi vox secuta ē. Verbū. n. prius intus opat̄: seqtur nobis officiū. vn̄ dr̄: Et ve. in oēm regioneꝫ iordanis. ORIGE. Jordanis idē ē qḋ descēdēs: descēdit. n. dei filius aqua salubris. Que aūt loca ꝯcebat pambulare baptistā: nisi iordani circūadiacētia: vt si quē penitere cōtingeret, primus occurreret fluenti humilitas ad recipiendū pnie baptismū. Subdit̄. n. p̄di. bapti. peni. i remissio. pctōꝝ. GRE. in ho. Cūctis legētib⁹ liqt qꝛ ioānes baptismuꝫ pnie nō solū p̄dicauit: veꝝ ēt qbusdā dedit tū baptismū suū in remissionē pctōrū dare nō potuit. CHRY. sup ioannē: Cū. n. nōdū oblata eēt hostia nec descēdisset spūs: qualiter erat fiēda remissio: Quid ē ḡ ꝙ lucas dic̄: In remissionē pctōꝝ: Erāt siqdē iudei ignari nec culpas ꝓpas ꝓpēdebāt. Qm̄ igr̄ h erat cā maloꝝ vt pctā agnoscerēt ad redēptorē q̄rēdū: venit ioānes hortās illos pniam agere: vt p pniam effecti meliores atqꝫ cōtriti ad recipiendā veniā satagant. Apte ergo cū dixisset: ꝙ venit p̄dicans baptismū pnie in remissionem peccatorū. q. d. Jccirco suadebat illis penitere: vt subseq̄ntem veniam facilius īpetrarēt. credētes in christū. nam nisi pnīa ducerent̄: nequaqꝫ exposceret gr̄am. vnde baptisma illud nullā aliā hꝫ cāꝫ: nisi ꝙ ꝓparatoriū erat ad fidē christi. GRE. in ho. Vel ioannes dr̄ p̄dicans baptismum pnīe in remissionē pctōꝝ: qm̄ baptismuꝫ qḋ peccata solueret: quia dare nō poterat p̄dicabat: vt sicut incarnatū verbum p̄us pcurrebat vbo p̄dicationis ita baptismū pnie quo pctā soluunt̄. pcurreret suo baptismate: quo pctā solui nō possunt.

AMBRO. Et ideo plerique sancto ioãni typũ legis imponunt. eo q lex petiŭ denũciare potuit. donare non potuit. GREGO. nazanzenus. Et vt aliquãten⁹ de baptismatũ differentia disseram⁹ baptiçauit moyses sʒ i aq̃ nube ꝛ mari. hoc aũt figuraliter agebaẽ. Baptiçauit quoq̃ ioãnes non vtiq̃ ritu iudeoꝝ: nõ. n. solũ i aqua sʒ etiã in remissione petõꝝ nõ tñ oĩno spũaliter: neq̃. n. addit in spũ. Baptiçat iesus sʒ in spũ. ꝛ hic est pfectio. Est quoq̃ quartũ baptisma: qð fit per martyriũ ꝛ sanguinẽ: quo ẽt ipse xp̃s est baptiçatus: qð ceteris est venerabilius nimis catenus quatenus iteratis contagiis nõ fedaẽ. Est etiã qntũ ex lachrymis laboriosius tñ iuxta qð qdem singulis noctib⁹ suũ rigat cubile ꝛ stratum in lachrymis. Seqẽ: Sicut scriptũ est in libro esaie pphe: Uox clamãtis in deserto. AMBRO. Bñ vox dr̃ ioãnes vbi pnũci⁹: qr vox pcedit inferior: vbũ sequiẽ quod pcellit. GREGO. Qui ẽt in deserto clamat: qr derelicte ac destitute iudee solatiũ redẽptõis ãnunciat. Quid aũt clamaret apiẽ cũ dr̃: Parate viam dñi: rectas facite semitas ei⁹. Ois enĩ q fidẽ rectã ꝛ bona opa pdicat: qd aliud q̃ venienti dño ad corda audiẽtiũ viaꝫ parat: vt rectas deo semitas faciat: dũ mũdas i aio cogitatões p sermonem bone pdicatõis format. ORIGE. Uel i corde nostro via ppãrãda ẽ dño magnũ. n. ẽ cor hoĩs ꝛ spatiosũ si tñ fuerit mũdũ. neq̃ i corporis q̃titate sʒ i v̇tute sensuũ magnitudinẽ ei⁹ itellige: q̃ tãtã sciãꝫ capiat v̇itatis. Prepara g̃ i tuo corde viã dño p cõuersationẽ bonã: ꝛ egregiis vl' pfectis opib⁹ dirige semitã vite: vt i te sermo dĩ absq̃ offensa pambulet. BASI. Et qr semita ẽ via quã pcedentes calcauerãt, ꝛ quã priores hoĩes corrupeũt cã iterato dirigere iubet sermo ill'g a pcedẽtiũ celo recedũt. CHRY. Clamare aũt: Para. viã do. nõ regis erat sʒ precursoris officiũ. Et iõ eũ vocauerat vocẽ. qr vbi erat precursor. CYRIL. Sʒ q̃si qs rñderet ꝛ diceret: Qualr̃ viaꝫ pparabim⁹ dño vl' q̃lr̃ ei⁹ semitas rectas faciem⁹. cum plãa sint impedimẽta honestã vitã volẽtib⁹ ducere: Ad hoc pphetico sermo rñdet. Sũt. n. vie q̃dã ꝛ semite neq̃q̃ ad eundũ habiles. adeo vt alicubi ad tumulos ꝛ iuga tollãẽ alicubi decliues sint. ꝛ ad hoc remouendũ dic. Ois val. imple. et om. mons ꝛ col. humiliabiẽ. Quedã viaꝝ inequalr̃ disposite sunt ꝛ dũ nũc sursũ erigunt. nũc vergũt deorsũ: valde sũt ad eundũ difficiles ꝛ c̃tũ ad hoc subdit: Et erũt praua in directa ꝛ aspera i vias planas. Hoc aũt itelligiẽ actũ eẽ: p nostri saluatoris potẽtiã. quodã. n. euãgelice cõuersatiõis ꝛ vite iter erat ad eundũ difficile. ex eo q̃ ꝛ mẽtes singulorũ mũdane voluptates oppresserãt: vt aũt de⁹ factus hõ petiũ dãnauit in carne explanata sũt oĩa. ꝛ reddita sũt ad eunduꝫ facilia ꝛ nec collis nec vallis proficere volentibus obuiat.

ORIGE. Qñ. n. venit iesus ꝛ spũm suũ misit ois vallis repleta ẽ operib⁹ bonis ꝛ fructib⁹ spũsſci quos si habueris nõ solũ vallis eẽ desistis sʒ ẽt mõs dei eẽ icipies. GREGO. nisenus. Uel quietã in virtutibus cõuersationẽ significat p cõualles: sm illud psalmi. Ualles abundabunt frumento.

CHRY. Elatos aũt superbos noĩe montis denunciat: quos xp̃s humiliauit. Colles aũt desperatos appellat: nõ solum ob superbiam mentis sue: sed pter desperatiõis sterilitatem: collis. n. nullus fructus pducit. ORIGE. Ul' intelligas qñ mõtes ꝛ colles q̃ sũt aduerse ptãtes: p aduẽtũ xp̃i pstrati sũt. BASI. Sicut aũt colles respectu montiũ magnitudine differũt i aliis sũt idem: sic ꝛ aduerse potestates pposito quidem conformes sunt: imanitate tñ offensionũ secernuntur. GREGO. in homi. Uel vallis impleta crescit: mons aũt ꝛ collis humiliatus decrescit: quia i fide christi ꝛ gentilitas plenitudinẽ gratie accepit: ꝛ iudea p errorem perfidie h' vnde tumebat perdidit. Humiles eniꝫ donũ accipiunt quod a se corda superbientium repellunt.

CHRY. Uel p hoc declarat legis difficultatẽ in fidei facilitatem conuersam: ac si dicat: non vlterius sudores ꝛ dolores iminent: sed gr̃a ꝛ remissio petõꝝ facilẽ viã pariunt ad salutẽ. GRE. nisen⁹. Uel iubet valles iplere: deiici vero colles ꝛ mõtes: volẽs oñdere q̃ nec ob defectũ virtutis ordo sit concauus: nec discrepet ob excessum. GRE. i ho. Praua aũt directa fiunt. cũ maloꝝ corda p iniusticiã detorta ad iustitie regulã diriguntẽ. Aspa aũt in vias planas imutanẽ: cũ imites atq̃ iracũde mẽtes p infusionẽ superne gr̃e ad lenitatẽ mãsuetudinis redeũt. CHRY. Deinde horũ subiicit cãꝫ dicẽs: Et vide. om. ca. salu. dei. oñdens q̃ vsq̃ ad fines mũdi diffundeẽ euãgelii virt⁹: atq̃ cognitio ex more ferino ꝛ obstinata volũtate: ad mãsuetudinẽ ꝛ lenitateꝫ humanũ genus cõuertens. Nõ ẽt solũ iudei ꝛ pselitĩ: immo tota humana natura salutare dei videbit. CHRY. i. pr̃is qui filium misit vt nostrũ saluatorẽ. Caro autẽ ad pr̃s accipitur pro toto homine. GRE. i ho. vel alter: Omnis caro. i. omnis homo salutare dei videlicꝫ christuꝫ in hac vita videre non potuit. ppheta ergo oculũ ad extremuꝫ iudicii diem tendit: qñ hinc oẽs ꝛ electi ꝛ reprobi pariter videbunt.

¶ Dicebat ergo ad turbas que exibant vt baptizarẽtur ab ipso. Genimina viperarũ: quis oñdet vobis fugere a ventura ira: facite ergo fructus dignos pnĩe: ꝛ ne ceperitis dicere: patreꝫ hẽm⁹ abraã. Dico. n. vobis: qr potens est deus de lapidibus istis suscitare filios abrae. Iã. n. securis ad radicẽ arboris posita est. Omnis ergo arbor non faciẽs fructũ bonũ excideẽ ꝛ in ignẽ mitteẽ.

CHRY. Manẽs aliqs i pristino statu ꝛ mores suos ꝛ cõsuetudinẽ nõ reliquẽs: nequaq̃ rite ad baptismũ venit. Si qs ergo velit baptiçari: egrediaẽ. vñ signanter dr̃: Et dicebat ad tur. q̃ exi. vt ba. ab ipo. Egrediẽtib⁹ itaq̃ ad lauacꝝ turbis loquiẽ que sequũẽ. Si. n. iã egressi essẽt. nequaq̃ ad eos diceret: genimina viperaꝝ. CHRY. Ille itaq̃ cultor deserti videns oẽs icolas palestine circũstãtes ipꝫ ꝛ admirantes: nõ flectebaẽ p tanta i reuerẽtia: sʒ isurgẽs in ipsos arguebat eos. Sacra ãt scriptura sʒ stimulãtes passiões plerũq̃ ferarũ noĩa iponit hoĩbus. Interduꝫ canes eos noĩans cã p cacitatis equos ob luxũ: asinos pter demẽtiã ꝛ leones: ꝛ pardos cã rapacitatis ꝛ petulãtie: aspides cã doli serpẽtes ꝛ vipas cã veneni ꝛ calliditatis. Uñ ꝛ nunc ioãnes iudeos audacter genimina viperaꝝ vocat. BASI. Oportet autẽ scire q̃ hec noĩa nat⁹ ꝛ fili⁹ de aĩalib⁹ dicũẽ. genimẽ v'o põt dici fet⁹ anq̃ efficiẽ: fruct⁹ etiã poĩnaꝝ genimina dicũẽ: raro aũt in aĩalibus accipiũẽ ꝛ semp i malo. ORIGE. Ferũt aũt viperã matẽ cocũdo necare: cuius semẽ excrescens rumpit matrẽ. ꝛ sic pdit i lucẽ scisso parẽtis vtero in vindictã quodãmõ parẽtis genitoris. itaq̃ parricida ẽ p les vipa. Tales erãt iudei q̃ patres spũales coꝝ atq̃ doctores occidebãt. Quid aũt si inenit eos peccãtes sʒ icipiẽtes cõuerti: nõ debebat eis cõuitiari sʒ pmulcere: Dicẽdum q̃ nõ adhibebat mentẽ his q̃ fiebãt exteri⁹. intẽtis. n. coꝝ archana cognouerat dño reuelãte. nimis. n. se iactabãt i pgenitorib⁹. Hic ergo radicẽ scindẽs noĩat illos genimina viperaꝝ nõ qdeꝫ vituperans patriarchas: aut eos vipas noĩans. GRE. Sed qr p hoc q̃ bonis iuidẽt eosq̃ psequunẽ: patꝝ suoꝝ carnalium vias sequẽtes: q̃si venenati filii de veneficis parẽtibus nati sunt. Quia v'o supradicta snĩa intẽdit q̃ extremo christus examine ab oĩ carne videbiẽ: recte subdiẽ. Quis osten. vobis fugere a vẽtura ira: Uẽtura ira est animaduersio vltionis extreme. AMBRO. Ostendiẽ aũt his dei miseratione infusa prudẽtia: vt gerant suoꝝ pnĩam delictoꝝ futuri terrorẽ iudicii prouida deuotione metuentes: aut fortasse iuxta qð scriptum est Estote prudentes sicut serpẽtes. oñduntẽ hr̃e prudẽtiã naturalẽ q̃ p futura videãt ꝛ spõte deposcant. sed adhuc noxia non relinqũt. GREGO. in homi.

Qui vero tunc fugere ab ira peccatorũ nõ valet: q nũc ad lamenta pnie nõ recurrit. Subdit: Facite ergo fruct⁹ dignos pnie. CHRY. Nõ.n.satis est penitẽtib⁹ peccata dimittere: sed opus est eius fructus ferre ſm illud: Declina a malo: ⁊ fac bonũ. sicut nõ sufficit ad sanationẽ sagittã euellere: sz oportet vlceri medicamẽtũ apponere. Nõ aũt dicit fructũ sed fructus: copiã designãs. GREGO. in homi. Nec solũ fruct⁹ pnie: sz dignos pnie admonet eẽ faciẽdos. Quisqs.n. illicita nulla cõmisit: huic cõcedit᷑ vt licitis vtat᷑: ac siqs in culpaz lapsus est: tãto a se licita dz abscidere: q̃to meminit se ppetrasse illicita. Neqz.n.par fruct⁹ eẽ boni operis debz ei⁹ q min⁹ ⁊ q ampli⁹ deliqt. aut eius qui in nullis: ⁊ eius q in quibusdã facinoribus cecidit. p hoc ergo cuiuslz ɔsciẽtia cõuenit᷑. vt tãto maiora querat bonoꝝ opeꝝ lucra p pniaz: q̃to grauiora sibi intulit dãna per culpaz. MAXI. Pnie fructus est impassibilitas: sic qua plenarie non fruimur: dũ interdum passionibus instigamur. nõdũ eni fruct⁹ pnie dignos pegimus. peniteamus ergo veraciter vt a passionib⁹ expediti petõꝝ veniã cõsequamur. GREGO. in ho. Sz iudei de generis nobilitate gloriantes: icciteo se agnoscere peccatores nolebant. q2 de habrae stirpe descẽderant: qb⁹ recte dr̃: Et ne cepitis dicere: prẽz hẽm⁹ abraã. CHRY. Nõ hoc indicãs q ab abraã nãli origine nõ descendeãt: sz q nihil pdest ab abraã descendisse nisi ſm virtutez cognationẽ obseruent. Cognationis nãqz leges cõsueuit scripturã vocare: nõ eas que ſm naturã cõsistunt: sz que deriuant᷑ a virtute vel vitio. Quib⁹ nãqz se qsqz cõformẽ statuit: hoꝝ fili⁹ vel frater vocat᷑. CIRYL. Quid.n. confert carnalis generositas. nisi cõsimilibus studijs fulciat᷑? Vanũ est igit᷑ extolli de bonis pdecessoribus: ⁊ deficere ab eoꝝ v̓tutibus. BASI. Neqz.n equũ velocẽ eẽ facit prĩs erga cursum strẽnuitas: sed veluti ceteroꝝ aĩaliũ pbitas cõsiderat᷑ in singulis sic quoqz laus ppria viri discernit᷑ quã pmiũ bonoꝝ in se ɔprobat argumentũ. Turpe nãqz ẽ alienis ornari decoribus quẽ virtus ppria nõ venustat. GRE. nisenus. Sic igr̃ iudeoꝝ pmulgato exilio: ɔiter ingerit cõuocationẽ gentilium: quos lapides appellat. vñ seqtur: Dico.n. vobis q2 põt de⁹ de lapidib⁹ istis suscitare filios abrae. CHRY. q.d. Ne putetis q si vos perieritis filijs priuet᷑ patriarcha. põt eni deus etiã ex lapidibus hoĩes illi prebere: ⁊ ad illũ pducere sanguinẽ. nã ⁊ ab ipso pncipio sic euenit. Et nãqz qd est ex lapidib⁹ hoĩes fieri: equipollet exitus filij ab illo emortuo vtero sare. AMBRO. Sz lz de⁹ possit diuersas ɔuertere ⁊ mutare naturas: tñ mihi plus mysteriũ q̃ miraculũ pdest. Quid.n. aliõ q̃ lapides habebãt: q lapidib⁹ ſuiebãt: similes vtiqz his q fecerãt eos. Prophetat᷑ igitur saxosis gentium fides isundẽda pectorib⁹: ⁊ futuros per fidẽ abrae filios oraculo pollicent᷑. Ut aũt scias q2 lapidib⁹ comparati sunt hoĩes arborib⁹ quoqz hoĩes cõparauit cũ subdit. Jam eni securis posita est ad radicẽ arboris. Exẽpli aũt iõ facta est mutatio vt illo cõparatõis pcessu qdã intelligat᷑ hoĩ clemẽtior iã pfect⁹. ORIGE. Et qdẽ si iã igt ueret ɔsumatio ⁊ tẽpoꝝ finis istaret: nulla mihi qõ nasceret᷑. dicerẽ enim ppterea hoc pphatũ eẽ: q2 illo tpe ɔplebit᷑. Cũ ãt tãta post secula fluxerit quo spũscũs B dicit: ego puto israelitico populo pphetari q pcisio eius vicina sit. His.n. q egrediebãtur ad eũ vt baptiçarent᷑: h̃ iter cetera loq̃bat᷑. CYRIL. Securi ergo i pñti noĩat mortiferã irã: q̃ diuinitus irruit in iudeos ppter exercitã ipietatẽ ĩ xp̃z: nõ tñ hesisse radici securi prenunciat: sz ad radicẽ. i. iuxta radicẽ positaz. Decisi nanqz fuerũt rami nec radicitus extirpata est plãta: reliqe eni israel salue fiet. GREGO. in ho. Uel aliter: Arbor h⁹ mundi est vniuersum genus humanũ. Securis võ ẽ redemptor noster: q velud ex manubrio ⁊ ferro tenetur ex hũanitate: sed iscidit ex diuinitate: que videlicet securis iam ad radicem arboris posita est: q2 ⁊ si p patiẽtiã expectat. videtur tñ quid factura ẽ. Et notãdũ ẽ q nõ iuxta ramos securiz positam: sed ad radicẽ dicit. Cum.n. malorum filij tolluntur: quid aliud q̃ rami infructuose arboris abscinduntur? Cuz vero tota simul pgenies cũ parente tollitur: infructuosa arbor a radice abscisa est. Unusqsqz aũt puersus paratam ei⁹ gehenne cõcremationẽ iuenit q fructũ boni operis contẽnit. vnde seqtur: Omnis ergo ar. que nõ fa. fru. bo. exci. ⁊ in ig. mittet᷑. CHRY. Eleganter dictũ est: Nõ faciẽs fructum. ⁊ adijcit᷑ Bonũ. officiosum eni hoc animal de⁹ creauit ⁊ naturalis est sibi exercitioꝝ istantia ocium vero innaturale. Obest eniz iertia etiã cũctis corporis membris nulli aũt vt aĩe. Sanamqz cũ cõtinuo sit naturaliter mobilis: ociari non pati. sicut autez ociũ malũ est: ita ⁊ indecens exercitiũ. Ex eo aũt q pmisit pniam predicat q securia adiacet: nõ qdẽ insidẽs: sed terrorẽ incutiens. AMBRO. Faciat ergo fructũ qui põt gratie q debz pnie: adest dominus q fructũ requirat: fecundos viuificet. steriles reprehẽdat.

Et interrogabant eum turbe dicẽtes: Quid ergo faciemus? Respondẽs aũt dicebat illis: Qui hz duas tunicas det non habẽti: ⁊ q hz escas: similiter faciat. Uenerũt ãt ⁊ publicani vt baptizarent᷑: ⁊ dixerũt ad illũ: Magister: qd faciem⁹? At ille dixit ad eos: Nihil amplius q̃ quod constitutũ est vobis faciatis. Interrogabant aũt eũ ⁊ milites dicẽtes: Quid faciem⁹ ⁊ nos? Et ait illis: Neminem concutiatis: neqz calumniam faciatis ⁊ contenti estote stipendijs vestris.

GRE. in homi. In premissis verbis baptiste ioãnis cõstat q audientiũ corda turbata sunt que consiliũ querebãt: cũ subinfertur: Et iter. eũ tur. dicẽ. Quid ergo faciem⁹. ORIGE. Tres ordines inducũtur sciscitantiũ ioãnẽ sup salute sua: vnus quẽ scriptura appellauit turbas: ali⁹ quẽ publicanos noĩat: terti⁹ q militũ appellatõe cẽset᷑. THEOPHI. Et qdẽ publicanis ⁊ militibus a malo abstinere pcipit: Turbis autẽ quasi non maliciosis existentib⁹ bonum aliqd precipit obseruari. vnde sequitur. Respondens autẽ di. il. qui habz. du. tu. det nõ hñti. GREGO. in ho. Propter hoc q tunica plus ẽ necessaria vsui nr̃o q̃ pallium: ad fructum dignũ pnie pertinet: vt nõ solũ exteriores quecunqz sed ipsa nobis valde necessaria diuidere cuz proximis debeamus: scz vl̓ tunicã qua vestimur: vel escã qua carnaliter viuim⁹. vnde sequitur. Et qui habet escas similiter faciat. BASI. Hic aũt docemur q ex omni eo quod affluit supra ppriꝫ victus necessitatẽ. tenemur erogare illi q non hz ppter deũ: q quecunqz possidemus largitus est. GREGO. in hom. Qr eni in lege scriptum est: Diliges proximum tuũ sicut teipsuz. minus proximum amare conuincit᷑ qui non cũ eo in necessitate illius etiam ea que sunt sibi necessaria partitur: iccirco de diuidendis cum proximo duab⁹ tunicis datur preceptuz: qm̃ si vna diuidit᷑ nemo vestitur. Inter hec aũt sciendum est q̃tum mĩe opera valeãt: cũ ad fructus dignos penitẽtie ipsa pcete tis precipiunt᷑. AMBRO. Alia eni officiorum precepta propria sunt singuloꝝ misericordia cõis ẽ vsus. iõ cõe preceptũ ẽ oĩb⁹ vt cõferãt nõ habenti. Misericordia est plenitudo virtutũ: misericordie tamẽ ipsi⁹ p possibilitate cõditioni humane mẽsura ſuatur: vt nõ sibi vnusqsqz totum eripiat. sed quod habet cum paupere partiat᷑. ORIGE. Profundiorẽ ãt loc⁹ iste recipit itellectũ. Quo eni nõ debem⁹ duob⁹ ſuire dñis: sic nec duas hr̃e tunicas: ne sit vnũ idumẽtũ veteris hoĩs ⁊ alteꝝ noui: sz debem⁹ nos exuere veterẽ hoĩez ⁊ ei dare q nudus est. Alius.n. hz vnũ: alius võ oĩno nõ habet. Cõtraria.s. fortitudo. ⁊ quõ scriptuz ẽ vt in pfundũ maris pcipitem⁹ nr̃a delicta: sic pijci a nob oportz vitia atqz petã: ⁊ iacere sup eũ q eoꝝ nob cã extitit.

THEOPHI. Quidā āt tunicas duas esse dixit: spūm scri
pture ꝫ litterā. habentē vero duo hec monet ioannes vt in
struat ignorantē ꝫ doceat ei ad min⁹ līam. BEDA. Quātā āt
baptiste smo ṽtute hūerit. hic ꝓbat: cū ꝫ publicaos ꝫ mili
tes ad cōsiliū salutis sue coegerit igrediū. vñ seqꝛ: Uenerūt
aūt publicani vt baptiçarēt ꝫ dixerūt. Magr̄ qd faciem⁹?
CHRY. Magna est ṽtutis fortitudo dū felicitatis viā
reqrūt ab indigno locupletes. BEDA. Precepit ergo eis
ne vltra prescriptū exigāt. vñ seqꝛ: Et ille dixit ad eos: Ni
hil amplI⁹ ꝗ̄ qđ vobis cōstitutū est faciatis. Publicani vo
appellantur hi q vectigalia publica exigunt: siu e q cōducto
res sūt vectigaliū fisci vł rex publicaꝝ. necnō ꝫ hi q secli h⁹
lucra p negocia sectanꝛ. eodē vocabulo cēsenꝛ: quos oēs pa
riter i suo quēqꝫ gradu ab agēda fraude coercet: vt dū ꝑmo
se ab alienoꝝ tentarēt appetitu tādē ad ꝓ̄ocū ꝓximis cō
municāda ꝑtingerēt. Seqꝛ: Interro. āt eū ꝫ mi. di. Quid
faciemus ꝫ nos? Iustissimo aūt moderamie ꝑmonet ne ab
eis calūniādo ꝑdā reqrāt qbus militādo ꝓdesse debuerāt.
vnde seqꝛ: Et ait illis: Neminē cōcutiatis. s. ꝑ violentiā
Neqꝫ calūniā faciatis. s. ꝑ fraudulentā maliciā. Et cōtēti
estote stipēdijs vr̄is. AMBRO. Docens iccirco stipēdia
militie constituta: ne dū sumpt⁹ qritur: ꝑdo grassetꝛ. GRE
GO. naçançenus. Stipēdiū. n. appella īperialē ꝓuisionē
ꝫ deputata per legē dignitatib⁹ munera. AUGU. ꝯ faust
stū. Sciebat. n. eos cū militarēt ñ eē homicidas: ſꝫ ministros
legis. ꝫ nō vltores iniuriaꝝ suaꝝ ſꝫ salutis publice defenso
res aliogn rñderet eis. Arma abijcite: militiā istā deserite:
neminē ꝑcutite. vulnerate: ꝓsternite. Quid. n. culpatꝛ ī bel
lo: an qꝛ moriūtꝛ qñqꝫ morituri. vt domētur ī pace victuri:
hoc rep̄hendere timidoꝝ est nō religiosoꝝ: nocēdi cupidi
tas: vlciscēdi crudelitas: impacat⁹ atqꝫ īplacabilis aīus: feri
tas rebellādi libido dominādi ꝫ siqua talia. Hec sūt q̄ i bel
lis iure culpanꝛ: q̄ plerūqꝫ vt etiā inde puniantꝛ aduersus violē
tiā resistētiū: siue deo siue aliquo legitimo īperio iubēte: ge
renda ipsa bella suscipiūtꝛ a bonis: cū in eo reꝝ humanarū
ordine inueniūtꝛ: vbi eos vel iubere tale aliqd vł ī talibus
obedire iuste ipe ordo ꝯstrigit. CHRY. sup mat. Uolebat
āt ioānes qñ publicanis ꝫ militib⁹ loqbatꝛ: ad aliā maiorem
philosophiam ipsos traducere sed quoniam nondum erant
ad illa idonei: minora referat ne si potiora proferret: neqꝫ̄ il
lis intenderent: ꝫ his etiam priuarentur.

❡ Existimāte aūt ppl̄o ꝫ cogitantibus oībus in
cordibus suis de ioanne ne forte ipse eēt christ⁹
Rñdit ioannes dicens oībus: Ego quidē aqua
baptizo vos. Ueniet āt fortior me post me: cui⁹
nō sū dign⁹ soluere corrigiā calciamētoꝝ ei⁹: ipse
vos baptizabit in spū sc̄ō ꝫ igni. Cui⁹ ventilabꝝ
in manu eius: ꝫ purgabit aream suā: ꝫ cōgrega
bit triticum in horreum suum: paleas autem cō
buret igni inextinguibili.

ORIGE. Dignū erat vt plus ioāni ꝗ̄ ceteris hoīb⁹ defer
retꝛ q alr̄ ꝗ̄ cūcti mortales vixerat: quam ob cām diligebāt
qdē eū iustissime: sed nō seruabāt in charitate modū. vñ dr̄:
Exi. au. po. ꝫ cogi. om. in cor. su. de ioāne: ne for. ipe eēt xp̄s.
AMBRO. Quid aūt ineptI⁹: ꝗ̄ ꝙ is q ī alio estimatꝛ: in se
ipso eē nō creditꝛ: quē ꝑ mulierē venꝫ putabāt: ꝑ virginē
venisse nō credūt: ꝫ vtiqꝫ diui aduent⁹ signū ī virginis par
tu: non in mulieris constitutū est. ORIGE. Habet āt peri
culū dilectio si modū trāscat. debet. n. q aliquē diligit nam
ꝫ cām cōsiderare diligendi. ꝫ non plus diligere ꝗ̄ meretur.
nam mensurā charitatis modūqꝫ si trāscēderit: ꝫ qui dili
git ꝫ qui diligitur in peccato erunt. GREGO. Unde io
annes non fuit gloriatus in habita opinione de ipso ab om
nibus: nec aliquatenus visus est primatum appetere: sed
infimam humilitatē amplexus est. vñ seqꝛ: Rñdit ioā.
di. oī. Ego quidē bapti. vos in aqua. BEDA. Quō aūt re
spōdit eis q in secreto cordis quia christus eēt cogitabant.
nisi q nō solū cogitabāt: ſꝫ etiā sicut alius euāgelista decla
rat: missis ad eū sacerdotibus ac leuitis an esset christus interrog
rebant. AMBRO. Uel videbat ioannes cordis occulta.
Sed consideremus cuius gratia: dei. n. munus est qui reue
lat: non virtus hominis q diuino magis adiuuatꝛ beneficio
ꝗ̄ naturali cernit officio. Cito aūt respōdens probauit non
esse se christū qui visibili opatur officio: nā cum ex duabus
naturis. s. ex aīa hō subsistit ꝫ corpe: visibile ꝑ visibilia in
visibile ꝑ inuisibile mysteriū ꝯsecratꝛ. aqua. n. corpus abluitur
spiritu aīe delicta mundanꝛ: ſꝫ etiā in ipso fonte sanctifica
tio diuinitatis aspiret: ꝫ ideo aliud fuit baptisma penitentie
aliud est gratie: Istud baptisma ex vtroqꝫ illō ex vno. Op⁹
hominis est gerere penitētiā delictoꝝ. dei munus ē gratiā
implere mysterij. Declināš ergo maiestatis inuidiā nō vbo
sed ope declarauit nō esse se christū. vnde seqꝛ: Ueniet. n.
fortior me post me. In hoc ꝙ dicit fortior me cōparationē
nō fecit. neqꝫ. n. inter dei filiū ꝫ hominē vlla poterat esse cō
paratio: sed quia multi fortes fortior nemo nisi christus. De
niqꝫ nō fecit comparationē eo ꝙ addiderit. Cuius nō sum
dignus soluere corrigiā calciamentoꝝ eius. AUGU. de
con. euā. Mattheus quidē dicit: Cuius nō sum dignus cal
ciamenta portare. Itaqꝫ si ad rem pertinet aliquid aliud in
telligere in eo ꝙ dictum est Calciamēta portare: ꝫ corrigiā
calciamentoꝝ soluere: vt vnus euangelistaꝝ hoc. alij aliud
dicerent: oēs verū narrauerunt. Si aūt nihil intenditionis
nes eū de calciamentis domini diceret nisi excellētiam ei⁹
ꝫ humilitatē suā: quodlibet hoꝝ dixerit siue de soluēdis cal
ciamentoꝝ corrigijs: siue de portandis calciamētis: eandē
tū sniām tenuit. Quisquis etiā verbis suis per calciamento
rū memoriā eādē significationē humilitatis exp̄ssit. AM
BRO. Per hoc etiā ꝙ dicit: Cuius non sum dignus calcia
mēta portare: euāgelice ꝑdicationis ostēdit apostolos gratiā
esse collatā: q sunt calciati in euāgeliū. videtꝛ tamē ideo hoc
dicere: ꝙ plerumqꝫ ioānes personā accipit populi iudeorū.
GRE. Sed ꝫ ioānes se indignū esse ad soluendū corrigiā
calciamenti eius denunciat. ac si aperte dicat. Ego redem
ptoris vestigia denudare nō valeo: q sp̄osi nomē mihi ime
ritus nō vsurpo. Mos. n. apō veteres fuit: vt siquis eā que
sibi cōpeteret accipe nollet vxorē ille ei calciamentū solue
ret qui ad hanc sponsus iure ꝓpinquitatis veniret. Uel qꝛ
calciamenta ex mortuis aīalibus fiunt: incarnatus dñs q̄si
calciatus apparuit: q morticina nostre corruptionis assum
psit. Corrigia ergo calciamenti est ligatura mysterij. Ioānes
itaqꝫ soluere corrigiam calciamenti eius non valet: quia in
carnationis mysteriū nec ipse inuestigare sufficit: qui hāc ꝑ
prophetie spiritū agnouit. CHRY. Et qꝛ dixerat ꝙ suū
baptisma nil plus haberet ꝗ̄ aquā: ꝯsequēter ostēdit excellē
tiam exhibiti ꝑ xp̄m baptismatis cū subdit: Ipse vos bapti
çabit in spū sancto ꝫ igni. ꝑ ipsam dicti metaphoram osten
dens abūdantiā gr̄e. nō. n. ait: Dabit vobis spiritum scm̄ sed
baptiçabit. ac rursus ꝑ id quod de igne subijcit. ostendit vir
tutē gr̄e: ꝫ sic christus aquā vocat: spūs gratiam: ostendens
per vocabulū aque nitorē qui ꝯtingit ex eo: ꝫ cōsolationem
imensam que mentibus capacibus illius ingeritꝛ. sic ꝫ ioan
nes ꝑ ignis vocabulum exprimit feruorē ꝫ rectitudinē gra
tie: necnō ꝫ peccatoꝝ ꝯsumptionē. BEDA. Pōt ꝫ spūs san
ctus noīe ignis sanctificatus intelligi qꝛ incēdit ꝑ amorem
ꝫ ꝑ sapiām corda q̄ replet illuminat. vñ ꝫ apostoli baptisma
spiritus in ignis visione perceperunt. Sūt qui ita exponūt ꝙ
in presenti in spū ꝫ in futura baptiçaremur in igne: vt vide
licet sicut in remissionē oium peccatoꝝ ex aqua ꝫ spū rena
scimur: ita ꝫ tūc de leuibus quibusdam peccatis purgatorij
ignis baptismate mūdemur. ORIGE. Et quō ioānes in

ta iordanē fluuiū veniētes ad baptismū ꝑstolabaȥ: ꝛ alios abigebat dicēs: Generatio viperaꝝ. eos vero q ↄfitebanȥ peccā suscipiebat. sic stabit in igneo flumine dn̄s iesus iuxta flam meā rūphea: vt quicūqꝫ post exitū vite huius ad paradisum trāsire desiderat. ꝛ purgatiōe īdiget. hoc eū lauamine bapti zet: ꝛ ad paradisuȝ trāsmittat; cū vero q nō hēt signū priorū baptismatū lauacro igneo nō baptiçet. BASI. Nō aūt pp hoc qd̄ dicit: Baptiçabit vos in spūsancto. integrū qs eē ba ptisma fatebiȥ: i quo nomē soli⁹ spūs inuocatuȝ est. oportet n. semp illibatā manere assignatā traditionē in viuificāte gratia. nā addere vl' minuere quecūqꝫ excludit a vita ꝑpetua. sicut. n. credim⁹: sic ꝛ baptisma suscipimus ī noīe pris ꝛ filij ꝛ spūssancti. GRECVS: Per hoc ergo q dicit: Baptiça biti spūsancto. ondit abūdantiā grē ꝛ beneficij copiaꝫ. Ne sit aliqui putēt' q dona largiri ꝛ ptās ꝛ volūtas est creato ris: punire vero inobediētes nullā sibi fore cāim: ob hoc sub dit: Cui⁹ ventilabrū in manu ei⁹. ostēdens q nō solū muni ficus est dignis: sed etiā ꝑuaricationū vltor. Uētilabrū aūt promptitudinē iudicij exprimit. nō. n. cū inducijs: sed in īstanti absqꝫ quolibet interuallo separat dānādos a collegio sal uandoꝝ. CYRIL. Per hoc aūt qd̄ subdit. Et pmūdabit areā suā. designat baptista ecclesiā ꝑtinere ad xp̄ꝫ quasi ad dīm. BEDA. Per areā. n. ꝑsens ecclesia figuraȥ: in qua multi sunt vocati pauci vō electi. cui⁹ aree purgatio ꝛ nūc sigillatim gerit; cū quisqꝫ ꝑuersus vel ob manifesta peccata de ecclesia sacerdotali castigatiōe eijciȥ: vl' ob occulta post mortē diuina districtiōe dānaȥ. Et vniuersaliter in fine ꝑfi ciet: qū mittet fili⁹ hoīs angelos suos ꝛ colligēt de regno ei⁹ oīa scādala. AMBRO. Uentilabri ergo iudicio discrimi nandorū dn̄s declaraȥ ius hēre meritorū eo q dū frumēta ventilanȥ in area plena a vacuis velut quodā aure spirātis examine separanȥ. vn̄ sequitur: Et ↄgre. tri. in hor. suum. pale. aūt cōbu. igne inexting. Per hāc cōparationē dn̄s ondit q in die iudicij solida merita. fructusqꝫ virtutis ab inanis iactā tie exilijsqꝫ factoꝝ īfructuosa leuitate discernat. ꝑfectioris meriti viros locatur⁹ in mansiōe celesti. Ipe. n. ꝑfectioꝝ fru ctus est q meruit eius eē cōformis: q sicut granū tritici excel sit: vt ꝑlrimos fruct⁹ afferret. CIRYL. At palee lentos ꝛ inanes signāt: ꝛ quolibet vento peccati ventilatos ꝛ volu biles. BASI. Cōferūt aūt his q digni sunt regno celoꝝ ve lut palee tritico: nō tn̄ intuitu diuine charitatis ꝛ proximo rum hoc faciūt: siue spiritalibus donis siue corporalib⁹ bene ficijs. ORIGE. Uel qꝛ absqꝫ vēto nō possunt triticū ꝛ pa lee separi ideo hēt ventilabrū in manu sua qd̄ alios paleas: alios triticū eē demōstrat. Cū eni esses palea leuis. i. icredu lus: ondit te eē tētatio qd̄ latebas. cū āt fortiter tētamēta to leraueris: nō te faciet fidelē tētatio atqꝫ patiētē. sꝫ virtutē q in te latebat ꝑfert in mediū. GRE. nisenus: Expedit autē scire q nec bona que ꝑ repromissiōes reposita sunt honeste sentientibus talia sunt: vt verbo valeat explicari: qꝛ nec ocu lus vidit: nec auris audiuit: nec in coꝛ hoīs ascenderūt. Nec peccatorum pene ad aliqd eoꝝ que in presenti sensum affi ciunt ꝑportionē habent: ꝛ q̄uis aliqua illaꝝ penarum p no stra nominentur vocabula differt tamen non modicū. Cum enim audis ignē aliud quiddā cōijcere doceris: ex eo q ad ditur. Inextinguibili. qd̄ in istū ignē non cadit. GRE. xv. mora. Miro modo expressus est ignis gehenne. ignis nāqꝫ noster corporeus per congesta ligna nutritur: nec valet nisi lignis subsistere. at contra gehēne ignis cum sit corporeus: ꝛ in se missos reprobos corporaliter exurat: lignis non nu tritur: sed creatus semel inextinguibilis durat.

¶ Multa quidē ꝛ alia exhortās euāgelizabat pō pulo. Herodes aūt tetrarcha cū corriperetȥ ab il lo de herodiade vxore fratris sui: ꝛ de oībus ma lis que fecit herodes: adiecit ꝛ hoc sup omnia: ꝛ inclusit ioannem in carcerem.

ORIGE. Annunciauerat ioannes xp̄m: baptismuȝ spiri tussancti ꝑdicabat ꝛc. q euangelij tradit historia. Exceptis ergo his alia annunciasse mōstratur in eo qd̄ dr̄. Multa q dem ꝛ alia exhortans euāgeliçabat pplō. THEPHI. Ex hortatio. n. eius erat bona doctrīa: ꝛ iō cōuenienter euange liū diciȥ. ORIGE. Et qūo ī euāgeliū sꝫ ioānē d̄ xp̄o refer tur: qꝛ multa ꝛ alia locut⁹ ē: sic ꝛ ī p̄nti loco itellige qd̄ lucas hoc dixit: qm̄ maioꝛa quedā a ioanne ānunciabāȥ: q̄ vt de beret īris credi. Miramur aūt ioānē quo iter natos mulie rū maioꝛ nemo fuerit: q ī tātā opionē meritis vtutis ascen derit: vt a plerisqꝫ xp̄s putareȥ: Sꝫ illud multo mirabili⁹ q nō timuit herodē. nō formidauit interitū. vn̄ seqȥ. Hero des aūt tetrar. cū corri. ab illo. EVSE. Diciȥ āt tetrarcha ad dr̄iam alterius herodis quo regnāte nat⁹ ē xp̄s. erat eni ille rex hic aūt tetrarcha. Erat aūt illi cōiunx arethe regis arabū filia: quā cū cōiux eēt fratris sui philippi more sceri lego duxit: q̄uis ꝑlē hēret a fratre. his. n. solū licebat hoc age re: quoꝝ fratres sine ꝑle vitā cōpleuerāt. Sup hoc herodē reprehēderat baptista. ꝑmo qdē diligēter ei⁹ audiebat ser mones: eū sciret eos pōderosos ꝛ cōsolatōe plenos: sꝫ hero diadis cōcupiscētia cogebat eū aspnari vba ioannis. vnde ꝛ eū detrudit i carcerē. Et hoc ē qd̄ dr̄: Adiecit ꝛ h sup om. et inclu. ioan. in car. BEDA. Nō aūt his dieb⁹ capt⁹ est ioan nes: sed iuxta euangeliū ioannis post aliq̄ gesta signa a dn̄o: ꝛ post eius baptismū diffamatū: sꝫ a luca pp exaggerandaꝫ maliciā herodis ꝑoccupatū ē: q cū videret ad ꝑdicatōeꝫ io annis mltos ↄfluere milites credere publicanos penitere: totū vulgus baptisma suscipe: ipe ecōuerso nō solū ioanneȥ cōtēnit; sed vinculat ꝛ occidit. GLO. Ante etiam q̄ lucas aliqd narret de actibus iesu: dicit ioannē ab herode captuꝫ: vt ondat se solū mō eadē facta precipue descripturum q eo anno gesta sunt quo ioannes captus est vel punitus.

¶ Factū ē aūt cū baptizareȥ oīs ppl's: ꝛ iesu ba ptizato ꝛ orāte apertū ē celū: ꝛ descēdit spiritus sanct⁹ corpali spē sic̄ colūba ī ipꝫ: ꝛ vox d̄ celo fa cta ē: Tu es fili⁹ me⁹ dilect⁹ ī te cōplacuit mihi.

AMBRO. Pulchre in his que in ceteris dicta sūt: lucas cōpendiū sūpsit. Et intelligendū magis q a ioanne dn̄s ba ptiçatus ē: q̄ expssū relīqt. vn̄ dr̄: Factū ē aūt cū bapti. om. po. ꝛ ie. ba. ꝛ orante: aper. ē ce. Baptiçat⁹ ē aūt dn̄s nō mun dari volēs sꝫ mūdare aquas: vt ablute ꝑ carnē xp̄i q̄ peccatū nō cognouit: baptismatis ius haberēt. GREGO. naçā. Ac cedit ēt xp̄s ad baptismū: forsan scificatur⁹ baptistā: qd̄ aūt nlli dubiū ē vt totū veteranū adā imergat aq̄. AMBRO. Que ēt sit dn̄ici cā baptismatis: dn̄s ipe declarat dicēs: Sic decet iplere oēꝫ iustitiā. q ē q iustitia: nisi qꝛ qd̄ alteꝝ tibi fa cere velis: poꝛ ipe incipias: ꝛ tuo alios horteris exēplo. Ne mo igiȥ refugiat lauacrū grē: qū xp̄s lauacrū pnie non refu git. CHRY. Fuerat aūt baptisma iudaicū: qd̄ fordes car nis amouebat: nō ↄscīe crimia. Nostrū aūt baptisma sepat a peccatis: lauat aīam: ꝛ spūs copiā elargiȥ. baptisma vō ioā nis iudaico prestanti⁹ fuit. neqꝫ eni ad obseruātiā corpaliū mūdificationū īducebat: sed monebat a vitio ī virtutē con uerti. Nostro vō baptismate min⁹: eo q nec spm̄scm̄ admi strabat: nec remissionē q̄ ꝑ grām fit exhibebat: cū q̄si finis qdā eēt vtroꝛūqꝫ baptismatū: sꝫ neqꝫ iudaico baptismate nec nr̄o baptiçat⁹ est xp̄s: qꝛ nec īdulgētia petōrum egebat: nec illa caro expers erat spūscī: q̄ ꝑ spm̄scm̄ ab ipso ꝑncipio cōcepta est: sed baptiçat⁹ est ioannis baptismate: vt ex ipsa nā baptismatis scias: qꝛ neqꝫ cā peccati: neqꝫ pp indigentiā doni baptiçat⁹ est. Dicit aūt: Baptiçato ꝛ orāte: vt ꝑpēdas q suscepto baptismate opportuna sit iugis orō. BEDA. Quia tn̄ peccata sunt omnia in baptismo laxata: nō adhuc terrene carnis est fragilitas solidata: nam quasi trāsito ma

ri rubro gratulamur submersos egyptios: sed in deserto mūdane cōuersatiōis hostes occurrūt: alij q duce xp̄i gratia nostro sudore vincant̄: donec perueniat̄ ad patriā. CHRY. Dicit aūt: τ apertū est celū. tāq̄ hacten⁹ reclusuz fuisset. Iam aūt omnī superno τ infimo in vnuz redacto. τ vno existente omnīū pastore: celū patuit τ homo terricola aggregat⁹ est angelis. BEDA. Nō eniz ei celū tūc opertū est: cui⁹ oculi celorū interiora cernebant sed virtus ibi baptismatis ostēdit: de quo quisq̄ cū egredit̄, regni celestis ei ianua operit̄: dūq̄ caro innoxis frigentibus tangit̄ aqs opposita quondā noxys rūphea extinguit̄ ignea. CHRY. Descēdit etiam spūssanctus ad christū tanq̄ ad generis nostri principiū: vt in christo sit p̄mo qui nō sibi sed nobis potius illū suscepit vñ sequit̄. Et descēdit spūssanct⁹ corpali spē sicut columba in ipsuz. Nō existimet aliqs q̄ cū nō habuit eū suscepit ipz ipse nāq̄ illū desursuz tāq̄ de⁹ mittebat: at idē vt homo recipiebat iferius. Igit̄ ex eo deuolauit in eū: ex ipsius deitate ad ei⁹ humanitatē. AVGV. xv. d̄ trini. Absurdissimū aūt est cū iā xxx. annoꝝ eēt accepisse spirituūsanctū: sz venit ad baptismū sicut sine peccato ita nō sine spūsancto. Si. n. de ioāne scriptū est: spūtusancto replebit̄ ab vtero matris sue: qd de homine christo credendū est: cuius carnis ipa cōceptio nō carnalis sz spūtalis fuit: Nūc ergo corpus suū. i. ecclesiam p̄figurare dignatus ē: in qua baptiçati p̄cipue accipiunt spūmsctū. CHRY. Redolebat illud baptisma aliqd vetustatis τ partim sapiebat nouitatē. q. n. baptisma susciperet a p̄pheta: ostēdebat aliqd vetustatis. q aūt spūs descēderit: nouū aliqd designabat. AMBRO. Merito aūt spūs se in corpe demōstrauit qm̄ in diuinitatis substātia nō videtur. Aduertam⁹ mysteriuz quare sicut colūba. simplicitatē nāq̄ lauacri reqrit gr̄a qm̄ in typo veteri colūba quodā ad illam arcā: q̄ sola fuit diluuij īmunis reuersa est. CHRY. Uel nūc vt māsuetudinē magistri declaret in specie columbina apparet. in pētecoste aūt quēadmodū ignis: vt ostēdat penā. Cum n. oportebat delictis ignoscere mansuetudo necessaria erat. sed vt adepti sumus grām: restat examinis τ iudicij tps. CYPRI. de vnitate eccl̄ie. Est autē columba simplex τ letū aīal nō felle amarū: nō morsib⁹ seuū nō vnguule laceratiōe violētū: hospitia humana diligere: vnius domus nosse cōsortiū: cū generāt filios simul sedere: cū cōmeāt volatu inuicē cohērere: cōuersatione cōmuni vitā suaz degere oris osculo cōcordiā pacis cognoscere: legez circa oia vnanimitatis iplere. CHRY. Et qdē xp̄s i ortu suo p plura se maīfestauerat oracula. vex q2 noluerunt aduertere: cū medio latuerit tpe: rursū se ab alio clariore patefecit p̄ncipio nō stella sz desup̄ īdicabat p̄r in vndis iordāis: τ spūs deuolabat ptrahēs illā vocē sup̄ verticez ei⁹ q baptiçabat. vñ sequit̄. Et vox de celo fa. est: Tu es fili⁹ meus dilec. in te cōpla. mihi. AMBRO. Uidim⁹ spiritū sed in specie corporali. Et patrē quē videre non possum⁹. audiamus. Inuisibilis eni est pater: sz τ filius inuisibilis s̄m diuinitatē. sz demonstrare se voluit in carpe. τ q2 pater corpus nō gerebat: ideo p̄bare voluit nob̄ in filio sese p̄sentē dicēs: Tu es fili⁹ meus. ATHANA. Sacra quidem scriptura ex noīe filij duplicē intellectū ostēdit. vnū quidē vt in euāgelio dicit̄: Dedit eis potestatē vt fiant filij dei. Alteꝝ aūt intellectum iuxta quē isaac est fili⁹ abrae. Christus ergo nō simpliciter dicit̄ dei filius: sed cū articuli additiōe. vt cōprehēdamus q̄ ipse solus est qui reuera τ s̄m naturaz est filius. quāob rē τ vnigenit⁹ dicit̄ nā si s̄m insaniā arrij dicit̄ filius: sicut q hoc nomē per gratiā ossequunt̄: in nullos nobis differre videbit̄. Restat ergo s̄m aliū intellectū fatendū esse christuz filiū dei: s̄m quem isaac filius abrae esse cognoscitur: quod enim ab alio naturaliter gignit̄ nō aūt ab extrinseco sumit exordiū: filiū natura recenset. sed dicit: Nunquid vt hominis est passibilis natiuitas filij: minime. sed deus cum sit indiuisibilis ipassibilr̄ p̄r est filij. vñ v̄bū p̄ris d̄r: q2 nec ipse vt humanū passibiliter p̄ducit̄: τ cū simplex sit nā diuina vnius solius filij p̄r ē: τ p̄pter hoc addit̄. Dilect⁹. CHRY. Cū. n. qs vnū solū possidet filiū: maxime diligit. si vo p̄r factus sit pl̄iū: dispartit⁹ affect⁹ remittit̄. ATHANA. Cū autem antea p̄pheta p̄tulerit dei promissa dicētis: Mittā xp̄m filiū meū: nūc apd iordanē: q̄si cōsummato p̄misso decēter subiūgit: In te com. mi. BEDA. Ac si dicat: i te placitū mihi cōstitutuz. i. hoc p̄ te gerere qd mihi placet. GRE. super eze. Uel al̄r. Ois q penitēdo corrigit aliqua q̄ fecit: eo ipso q penitet se sibi displicuisse idicat: q2 emēdat qd fecit. Et q2 oipotens p̄r humano modo de peccatoribus loquit⁹ ē dicens. Penitet me fecisse hoiem. q̄si semetipsi displicuit i peccatoribus quos creauit in solo aūt xp̄o sibi cōplacuit: q2 in solo eo nō inuenit culpā. i qua se reprehēdat q̄si p̄ pniaz. AVGV. de con. euan. Qz aūt matthe⁹ dicit: Hic e filius me⁹: Lucas aūt. Tu es fili⁹ meus dilect⁹. ad eandē sniam explicādā valet. vox. n. celestis vnū hoꝝ dixit: sz matthe⁹ ostēdere voluit ad id valere qd dictū est hic est fili⁹ me⁹. vt illis qui potius audiebant indicaret̄ q ipse esset filius dei. non enim christo indicabatur qui sciebat. sed audiebant q aderant: p̄pter quos etiā ipso vox facta est.

Et ipse iesus erat incipiens quasi annorum triginta vt putabat̄ filius ioseph: qui fuit hely: qui fuit mathat: qui fuit leui: qui fuit melchi: qui fuit iāne: qui fuit ioseph: qui fuit mathathie: qui fuit amos: q fuit naū: q fuit hesli: q fuit nagge: q fuit maath: q fuit mathathie: qui fuit semei: q fuit ioseph: q fuit iuda: q fuit ioāna: qui fuit resa: q fuit zorobabel: q fuit salathiel: q fuit neri: q fuit melchi: q fuit addi: qui fuit cosan: qui fuit helmadā: qui fuit her: qui fuit iesu: q fuit heliezer: q fuit iorī: qui fuit mathat: qui fuit leui: q fuit simeon: qui fuit iuda: qui fuit ioseph: qui fuit iona: qui fuit heliachi: qui fuit melcha: qui fuit mēna: qui fuit mathatha: qui fuit nathā: qui fuit dauid: qui fuit iesse: qui fuit obeth. qui fuit booz: q fuit salmon: qui fuit naason: qui fuit aminadab: q fuit arā: qui fuit esron: qui fuit phares: qui fuit iude: qui fuit iacob qui fuit isaac: qui fuit abrae: qui fuit thare: qui fuit nachor: qui fuit saruch: qui fuit ragau: q fuit phalech: qui fuit heber: qui fuit sale: q fuit chainam: qui fuit arphaxat: q fuit sem: qui fuit noe: qui fuit lamech: qui fuit mathusalez: qui fuit enoch: qui fuit iareth: qui fuit malalehel: qui fuit chainan: qui fuit enos: qui fuit seth: qui fuit adam: qui fuit dei.

ORIGE. Cū aūt baptizatū dn̄m dixisset: generationem dn̄i exponit nō a superiorib⁹ ad iferiora deducēs. sed a xp̄o vsq̄ ad ip̄m puenit deū. vñ dicit. Et ipse iesus erat icipiens quasi annoꝝ. xxx. Qñ eni baptizat⁹ ē. τ mysteriū scd̄e generatōis assūpsit: tūc d̄r incepisse: vt tu quoq̄ priorē natiuitatem destruas: τ i scd̄a regeneratōe nascaris. GREGO. nacan. Est ergo cōsiderandū quis esset qui baptiçat⁹ ē τ a quo τ quando. Mundus siquidem τ a ioanne τ iaz inceptis miraculis vt ex hinc suscipiamus doctrinā nos premūdādi: τ humilitatem amplexandi: quin τ in perfectione τ spiritalis τ carnalis etatis p̄dicādi: quoꝝ primū dictuz est baptismi suscipiētib⁹ τ nō p̄muniētib⁹ se p̄ habitū bonū. nā τsi relaxatione pctōꝝ faciat donum baptismi: verendum tamen

est ne ad eũdem vomitũ revertamur. Scd̃m dictum est ad uersus isurgẽtes cõtrã dispensatores mysterij: siq̃dez ipi dignitate p̃cellũt. Tertiũ editũ est illis q̃ de iuuenta cõfidũt: ⁊ q̃olibet tẽpus arbitrant̃ ad p̃lationez vel doctrinã spectare. Purgat̃ iesus. ⁊ tu purgationẽ cõtemnis a ioãne: ac tu in tuũ monitorem isurgis tricenari⁹: tu aũt docendo seniores lanuginẽ p̃uenis. Sed assunt danielis ⁊ siliũ exẽpla in ore: nã q̃libet noxius ad r̃ndẽdũ parat⁹ est. Nõ ẽ aũt lex eccle: quod raro contingit: eo q̃ nec vnica hirundo ver statuit.

CHRY. Uel iccirco vsq̃ ad illam etatẽ q̃ cuncta peccata recipit: expectat totã legẽ p̃ficiẽs: neq̃ dicat q̃ iõ legem soluit q̃ eã n̄ poterat ꝯsummare. GRECVS. Ob hoc ẽt tricenari⁹ accedit ad baptisma: vt oñdat q̃ spirital' regeneratio viros parit p̃fectos s̃m spiritalẽ etatẽ. BEDA. Pôt etiã tricenalis baptiçati saluatoris etas nr̃i ẽt baptismatis intimare mysteriũ p̃pter fidẽ. s. trinitatis ⁊ opatõez decalogi.

GREGO. naçã. Baptiçãdus ẽ tñ īfantulus si necessitas vrgeat: nam vtilius ẽ isensibiliter scificari q̃z non signatos trãsmigrare. Sz dices: Christus tricenari⁹ baptiçat̃ cũ de⁹ eẽt: tu v̄o iubes accelerare baptisma: cuz dixisti ós: ad obiectum soluisti. Ipse nõ idigebat purgamine: nec aliq̃d iminebat ei p̃iculũ du differret baptisma. at tibi ĩ paruũ nõ redũdat p̃iculũ: si trãsmigres i corruptiõe nat⁹: nõ ãt icorruptionis veste idutus. Et q̃dẽ banũ ẽ baptismi mũditiã custodire: sz pot⁹ ẽ iterdũ paulisp̃ maculari q̃z grã carere omnino.

CYRIL. L. z tñ xp̃s s̃m carnẽ careat p̃re: suspicabãt̃ aliq̃ eũ p̃rez h̃re. vñ seq̃t: Ut putabat̃ fili⁹ ioseph. AMBRO. Bñ. Ut putabat̃: q̃ vere nõ erat: sz iõ putabat̃: q̃ cũ maria q̃ ioseph viro suo erat desponsata genuerat. Cur aũt ioseph magis q̃ marie generatio describit̃: cũ maria de sp̃ũscõ genuerit xp̃z: ⁊ ioseph a gñatõe dñi videat̃ alien⁹: dubitare possem⁹: nisi ꝯsuetudo nos istrueret scripturaꝝ: q̃ sp̃ viri origĩnẽ q̃rit: marie cũ i ioseph origie ẽt origo sit marie: nã cũ vir iust⁹ fuerit ioseph: vtiq̃ ex tribu sua: ⁊ ex patria sua accepit vxorẽ. itaq̃z ⁊ cẽsus tp̃e ascẽdit ioseph d̃ domo ⁊ de p̃ria dauid: vt p̃fiteret̃ cũ maria vxore sua: q̃ ex eadẽ domo ⁊ ex eadẽ p̃ria professionẽ defert: vtiq̃z eiusdẽ trib⁹ ⁊ eiusdẽ patrie se eẽ designat. vñ generationẽ ioseph explicans subdit: Qui fuit hely. Illud aũt aduertam⁹ q̃ scũs matthe⁹ iacob qui fuit p̃r ioseph filiũ nathã eẽ ꝯmemorat: lucas v̄o ioseph cui despõsata fuit maria: filiũ hely eẽ descripsit: q̃ñ vnius duo p̃res. s. hely ⁊ iacob eẽ potuerũt. GREGO. naçan. Dicũt aũt q̃dã q̃ vnica ẽ successio a dauid vsq̃z ad ioseph: sz diuersis noib⁹ ab vtroq̃z euãgelista narrat̃. Sz hoc absurde fatẽtur: qm̃ initiũ hui⁹ gñatõis duos frẽs obtinuit: nathã. s. ⁊ salomonẽ. vñ generatiões diuersimode p̃fluxerũt. EVSE. Ipoꝝ ergo v̄boꝝ snie itellectuz attẽtius explicem⁹. si. n. approbãte mattheo ioseph eẽ filiũ iacob: lucas silr̃ approbaret ioseph eẽ filiũ hely: eẽt aliq̃ ꝯtrouersio. Ceteꝝ cũ approbãte mattheo lucas pluriũ opinionẽ declararet: nõ p̃prios dicẽs vt putabat̃ nõ arbitror aliq̃d reliq̃ dubiũ. Cũ. n. eẽnt iter iudeos diuerse opiniones de xp̃o: ⁊ oẽs reducerẽt ip̃sũ ad dauid. p̃p p̃missiões ei factas: plimi aũt assererẽt christũ a dauid eẽ futuꝝ p̃ salomonẽ ⁊ alios reges: q̃dã hãc opinionem vitabãt. eo q̃ plurima de regibus dicunt̃ enormia. Et q̃ de iechonio hieremias dixit: q̃ nõ oriet̃ semẽ ex eo collocãdum ĩ sede dauid: quoꝝ opinionez ꝯmemorat lucas sentiẽs enarrare mattheũ q̃lis eẽt veritas generationis. ⁊ hec est p̃ma rõ. Est ⁊ alia p̃fundior: Matthe⁹. n. cum iciperet scribere aũ cõceptiõez marie ⁊ carnalez natiuitatẽ iesu: opportune velut ĩ historia p̃mittit carnalem p̃geniẽ: vñ ⁊ gñationem a sup̃ioribus deriuat descẽdẽs. Cum. n. verbũ dei carnem accipet descẽdebat. sz lucas ad factã p̃ lauacꝝ regenerationẽ p̃silit: ⁊ ibi aliã gen eꝝ successionẽ expõit: ⁊ ab imis ad p̃ma subleuãs pariter: ⁊ p̃ctõꝝ quos narrauit mattheus memoriam abdicat: eo q̃ q̃cũq̃z ĩ deo renascit̃: fit alienus a criminosis parẽtib⁹ dei fili⁹ fact⁹: ⁊ eoꝝ q̃ s̃z deũ vitaz duxerũt honestã. Sic. n. abrae dictũ ẽ: Tu p̃ficisceris ad patres tuos: nõ q̃dẽ carnales: sz in deo p̃res: p̃p similitudinez honestatis. Igit̃ ei q̃ in deo nascit̃ ascribit parẽtes q̃ sũt s̃m deũz p̃ eq̃parãtiã moꝝ. AVGV. de que. no. ⁊ ve. testamẽti: Ul' aliter: Matthe⁹ a dauid p̃ salomonẽ descẽdit ad ioseph: lucas v̄o ab hely q̃ tp̃e fuit saluatoris ascẽdit p̃ traducẽ nathã filij dauid ⁊ hely: ⁊ ioseph iũxit tribũ oñdẽs vni⁹ generis eẽ vtrũq̃z. ac p̃ hoc nõ solũ ioseph filiũ eẽ saluatorem: sz ⁊ hely. Ipa. n. rõne q̃ ioseph fili⁹ dr̃ eẽ saluator: ipa etiã ẽ ⁊ hely filius ⁊ ceteroꝝ oĩuz q̃ de eadẽ tribu sũt. hinc ẽ q̃d dicit ap̃lus: Quoꝝ p̃res ⁊ ex q̃bus xp̃s s̃z carnẽ. AVGV. de que. euã. Ul' tres cãe occurrũt: quaꝝ aliquã euãgelista secut⁹ sit. aut. n. vn⁹ euãgelista p̃rez ei⁹ a quo genit⁹ ẽ noiauit: alter v̄o vl' auũ maternũ vl' aliquez de cognatis maioribus posuit. aut vnus erat ioseph naturalis p̃r: ⁊ alter eũ adoptauit. aut more iudeoꝝ cũ sine filijs vn⁹ decessisset ei⁹ vxorẽ p̃pinqu⁹ recipiẽs filiũ quẽ genuit p̃pinquo mortuo deputauit. AMBRO. Tradit̃. n. nathã q̃ a salomone gen⁹ duxit: iacob generasse filiũ: ⁊ vxore sup̃stite decessisse: quoz postea melchi accepit vxorẽ: ex q̃ generat⁹ ẽ hely. Rursus hely f̃re iacob sine liberis decedente: copulat⁹ ẽ fratris vxori ⁊ generauit filiũ ioseph: q̃ iuxta legẽ iacob fili⁹ dr̃: q̃m semẽ fratris defũcti iuxta legis veteris seriẽ suscitabat. BEDA. Ul' aliter: Iacob fratris hely. sine liberis defũcti vxorẽ de mãdato legis accipiẽs genuit ioseph: natura q̃dẽ germinis filiũ suũ: sz v̄o legis p̃ceptũ efficit̃ fili⁹ hely. AVGV. d̃ que. no. ⁊ ve. testamẽti: Probabili⁹. n. itelligim⁹ lucã adoptõis originez tenuisse: q̃ noluit ioseph genitũ dicere ab illo: cui⁹ filiũ esse narrauit. cõmodi⁹. n. fili⁹ dict⁹ ẽ ab quo fuerat adoptat⁹ q̃z diceret̃ ab illo genit⁹: cui⁹ carne nõ erat nat⁹. Matthe⁹ ãt dicẽs: Abraã genuit isaac. Isaac aũt genuit iacob: atq̃z in hoc v̄bo q̃d ẽ genuit p̃seuerans donec in vltimo diceret. Iacob autem genuit ioseph: satis exp̃ssit ad eum se patrẽ p̃duxisse originẽ generãtiũ: a quo ioseph nõ adoptat⁹ sz genitus erat. quãq̃ si ẽt genituz lucas diceret ioseph ab hely: nec sic nos hoc v̄bũ p̃turbare deberet: neq̃z. n. absurde q̃sq̃z dicit̃ nõ carne sed charitate genuisse: quem sibi filium adoptauit. Merito autem lucas adoptionis originem suscepit: quia per adoptionem efficimur filij dei: p̃ carnalem vero generationẽ fili⁹ dei pot⁹ p̃p nos filius hoĩs fact⁹ est. CHRY. Quod v̄o hec p̃s euãgelij ꝯsistit i serie noĩuz: nihil p̃ciosuz exinde egri existimãt. Ne igr̃ hoc patiamur: expiamur ẽt hũc possu scrutari. Est. n. ex nudis noĩbus copiosũ haurire thesauꝝ q̃z pluriũ reꝝ idicatiua sũt noĩa: nã ⁊ diuinã clemẽtiã ⁊ oblatas a mulierib⁹ gratiaꝝ actões sapiũt. eũ. n. filios impetrabãt: nomẽ iponebãt a dono. GLO. Iterptat̃ igit̃ hely de⁹ meus vel scãdens. Qui fuit mathat. i. donãs peccata. Qui fuit leui. i. additus. AMBRO. Pulchre lucas quãdo filios iacob nõ poterat plures cõp̃hẽdere: ne extra generationes euagari sup̃flua serie videret̃: sz i alijs. i. lõge posterioribus patriarchaꝝ tamẽ ãtiq̃ noĩa nõ p̃termittẽdo arbitratus est. ioseph. iude: symeonis: ⁊ leui. Quatuor. n. generaĩ his cognoscimus fuisse virtutũ. i iuda passiõis dominice p̃ figuram mysteriũ p̃phetatũ: i ioseph p̃cessisse castitatis exẽplum: in symeone vidictam pudoris: in leui officiũ sacerdotis. vnde sequitur: Qui fuit melchi. i. rex meus. Qui fuit iãne. i. dextra. Qui fuit ioseph. i. accrescẽs fuit autez alius iste ioseph. Qui fuit mathathie. i. donũ dei. vel aliquando. Qui fuit amos. i. onerãs vel onerauit. Qui fuit naum. idest cõsolatio vel consolator. Qui fuit esli. idest adiuua me. Qui fuit nagge: idest meridies vel meridianum. Qui fuit maath. i. desiderium. Qui fuit mathathie. vt supra. Qui fuit semei. i. obediẽs. Qui fuit ioseph. i. augmẽtũ. Qui fuit iuda. i. cõfitens. Qui fuit ioãna. i. dñs vel grã ei⁹ vel dñs misericors. Qui fuit resa. i. misericors. Qui fuit çorobabel. i. p̃nceps vel ma

gister babylonis. Qui fuit salatiel .i. peritio mea deus. Qui fuit neri .i. lucerna mea. Qui fuit melchi .i. regnū meū. Qui fuit addi .i. robustus vel violētus. Qui fuit cosā .i. dominās. Qui fuit helmadā. qđ est dei mēsura. Qui fuit her. qđ ē vigilans vel vigilia vł pelliceus. Qui fuit iesu. qđ ē saluator. Qui fuit eliezer .i. de⁹ me⁹ adiutor. Qui fuit ioram .i. dñs exultās vel exaltans. Qui fuit mathat. vt supra. Qui fuit leui. vt supra. Qui fuit simeon .i. audiuit tristitiā vł signū. Qui fuit iuda. vt supra. Qui fuit ioseph. vt supra. Qui fuit iona .i. colūba vł dolēs. Qui fuit eliachim. qđ est dei resurrectio. Qui fuit melcha .i. rex eius. Qui fuit mēna. qđ ē viscera mea. Qui fuit mathathia .i. donum. Qui fuit nathan .i. dedit: vel dantis.

AMBRO. Per nathan aūt expressā aduertim⁹ ꝓphetie dignitatē. vt q̄r vn⁹ oīa christus iesus. in singulis quoqz maioribus gnā ⷭtutū diuersa p̄cederēt. Seq̄r: Qui fuit dauid. ORIGE. Dñs descēdēs i mūdū assūpsit peccōꝝ oīuz psonā: ⁊ nasci voluit de stirpe salomonis vt refert mattheus cui⁹ pctā scripta sūt: ⁊ ceteroꝝ ex qb⁹ multi fecerūt malum in cōspectū dei. Qui vō ascēdit ⁊ scđo p baptismū ort⁹ ē describit: vt refert lucas nō p salomonē sꝫ p nathā nascit. arguit prem sup vrie morte ortuqz salomonis. AVGV. i lib. retracta. Dicēdū aūt qđ h⁹ nois ꝓpha arguit dauid: ne putet idē fuisse hō cū alter fuerit. GREGO. nazan. Sꝫ a dauid vltra sꝫ vtrūqz euāgelistā ē generis ꝓcessus idiuisibil'. vn̄ seq̄r: Qui fui. iesse. GLO. Interp̄tat dauid manu fortis. Jesse incensum. Seq̄r: Qui fuit obeth. qđ est seruitus. Qui fuit booz. quod est fortis. Qui fuit salmon. qđ ē sensibilis vł pacificus. Qui fuit naason. qđ ē augurium vł s̄pentin⁹. Qui fuit aminadab .i. ppls volūtarius. Qui fuit arā. qđ ē erectus vel excelsus. Qui fuit esron .i. sagitta. Qui fuit phares. quod est diuisio. Qui fuit iude .i. cōfitēs. Qui fuit iacob. qđ ē supplantator. Qui fuit isaac. qđ ē risus vel gaudiū. Qui fuit abraā. qđ est pater multarum gentium vel vidēs pplz. CHRY. Mattheus quidē tanq̄ʒ q iudeis scribebat: nihil statuit vlterius scribere: nisi q ab abraam ⁊ dauid christus ꝓcesserat. hoc enī maxime placabat iudeos. Lucas vō sicut q oībus cōiter loquebat vlterius protendit s̄monem attingēs vsqz ad adā. vnde seq̄tur: Qui fuit thare. GLO. Qđ interp̄tat exploratio siue nequitia. Qui fuit nachor. qđ ē requies lux. Qui fuit seruth. qđ est corrigia vel comprehēdēs lorum: vel perfectio. Qui fuit ragan. qđ est egrot⁹ vel poscēs. Qui fuit phales. qđ est diuidens vel diuisum. Qui fuit heber. qđ est trāsitus. Qui fuit sale. qđ est tollēs. Qui fuit chainan. qđ est lamentatio vel possessio eoꝝ. BEDA. Nomen ꝙ gnātio cainan iuxta hebraicā vitatē neqz in genesi neqz in vbis dieꝝ inuenit: sꝫ arphaxat selaa vł sale filiū nullo iterposito genuisse phibet. Scito ergo lucā hāc gnatiōez de .lxx. interptū editōe sumpsisse: vbi scriptuz est q arphaxat .cxxxv. anno ꝝ genuerit cainā: ⁊ ipse cainan cū .cxxx. fuerit anno ꝝ genuerit sela. Seq̄r: Qui fui. arpha. GLO. Qđ ē sanās depopulationē. Qui fuit sem. qđ est nomē vel noīatus. Qui fuit Noe. qđ ē reqes. AMBRO. Noe qdez insti iter diuinas gnationes cōmemoratio nō debuit p̄termitti: vt q̄r edificator ecclie nascebat cū sui gnīs auctorē pmisisse videat: q̄ eā in typo aū fūdauerat. Qui fuit lamech. GLO. qđ ē humiliatū vł pcutiētē: pcussū vł hūilē. Qui fuit mathusale. qđ ē mortis emissio vł mortu⁹ ē ⁊ iterrogauit. AMBRO. Hu⁹ vltra diluuiū numerent anni vt qm̄ solus est xp̄s vn⁹ e cui⁹ vita nullā senrit etatē: i maiorib⁹ quoqz suis nō sensisse diluuia videret. Qui fuit enoch. ⁊ hic pietatis dñice ⁊ diuinitatis manifestū īdiciū est eo q nec mortē senserit dñs. ⁊ ad celum remeauerit cui⁹ gn̄is auctor rapt⁹ ad celū ē. vn̄ manifestū est xp̄m potuisse nō mori: sꝫ voluisse: vt nobis mors illa ꝓdesset. ⁊ ille qdem raptus ne malitia mutaret cor eius. dñs aūt quez malicia seculi mutare nō poterat: eo vn̄ venerat. nature sue maiestate remeauit. BEDA. Pulchre aūt a baptizato dei filio vsqz ad deū patrē ascēdens. lxx. gradu enoch ponit q dilata morte translat⁹ est in paradisum: vt significet eos q in grām adoptōis filio ꝝ ex aq̄ ⁊ spūsancto regenerant: iterum post corpis absolutōez eterna suscipiēdos in regez. Septuagenari⁹ .n. ꝓpter septimā sabbati illoꝝ requiē significat q iuuante dei grā decalogū legis īplerunt.

GLO. Interp̄tat aūt enoch dedicatio. Qui fuit iared qđ est descēdēs siue ɔtinēs. q fuit malaleel. qđ ē laudat⁹ dei vel laudās deū. Qui fuit cainan. vt supra. Qui fuit enos .i. hō desperās vł violēt⁹. Qui fuit seth. qđ est positio siue posuit.

AMBRO. Seth posterior fili⁹ ade n̄ silet: vt cū due sint ppli gnātōes significaret i typo i posteriore poti⁹ q̄ʒ in priore gnatiōe xp̄m numerādū. Seq̄tur: Qui fuit adam. GLO. Qđ est hō vel terren⁹ vel idigēs. Qui fuit dei. AMBRO. Quid pulchri⁹ potuit ɔuenire: q̄ʒ vt scā generatio a dei filio sciperet: ⁊ vsqz ad dei filiū duceret creatusqz p̄cederet i figura vt nat⁹ in vitate seq̄retur ad imaginē factus p̄iret. ꝓpter quē dei imago descēderet. Putant ēt lucas ad deū xp̄i originē referēdā: q ver⁹ xp̄i generator ds fit. vel s̄m generatōez vera p̄r. vel s̄m lauacrū ⁊ regeneratiōez mystici auctor muneris. Et iō nō a p̄mo gnātōez ei⁹ cepit d̄scribere: sed postea q̄ baptisma ei⁹ explicuit. vt ⁊ s̄m naturā ⁊ s̄m gratiā dei filiū demonstraret. Qđ aūt euidētius diuine generatōis īdiciuz q̄ʒ q de generatōe dictur⁹ p̄rem p̄misit loquentē: Tu es fili⁹ me⁹ dilect⁹. AVGV. de cō. euā. Satis etiaz p hoc declarauit: nō feiō dixisse ioseph filiū hely q de illo genit⁹: sꝫ q ab illo poti⁹ illi fuerit adoptat⁹ cū etiā ip̄m adā filiū dixit cū sit factus a dō sꝫ p grām quā postea peccādo amisit tāq̄ʒ fili⁹ i paradiso ɔstitut⁹ sit. THEOPHI. Jō ēt generationē finit i deū: vt addiscam⁹ q q in medio sūt p̄res xp̄s ad deuz ergo: ⁊ filios dei faciet: vt ēt crederet xp̄i gnātio sine semine fuisse. q.d. Si nō credis q scōs adaz factus sit sine semine: deuenias ad p̄mū adā: inuenies eū absqz semine factū a deo.

AVGV. de cō. euan. Et matthe⁹ qdē significare voluit dominū descēdētē ad n̄raz mortalitatez iō generatiōes ab abraā vsqz ad xp̄i natiuitatē descēdendo cōmemorauit ab initio euāgelij sui. Lucas aūt nō ab initio. sꝫ a baptismo xp̄i generatiōes narrat: nec descēdēdo sꝫ ascēdēdo tanq̄ʒ sacerdotē i expiādis pctis magis assignās: vbi testimoniū phibuit dicēs Ecce q tollit pctā mūdi. Ascēdēdo autez p̄uenit ad deū cui mūdati ⁊ expiati recōciliamur. AMBRO. Nec sic euāgeliste discrepare videantur qui veterē ordinē sunt secuti. Nec mireris si ab abraam p̄es s̄m lucā successiōes vsqz ad xp̄z sunt: pauciores s̄m mattheū cū p alias p̄sonas generatiōez fatearis eē decursā. Pōt .n. fieri vt alij lōgeuaz trāsegerīt vitā: alteri⁹ vō generatiōis viri in matura etate decesserint. cum videam⁹ q̄ʒ plures senes cū suis nepotib⁹ viuere. alios vō viros stati filijs obire susceptis. AVGV. de cō. euā. Cōuenientissime āt lucas baptizato dño generationes p .lxxvij. p̄sonas sursū v̄sus numerat. Nā ⁊ ascēdēs ad deū cui p pctōꝝ abolitōez recōciliamur exp̄ssus est: ⁊ p baptismū fit hoi oīum remissio pctōꝝ q̄ illo nūero significat: nā vn̄decies septē .lxx. ⁊ septē sūt. In denario āt p̄fectio beatitudinis ē. vn̄ manifestū ē q trāsgressio denarij designat peccatū p supbiam plus aliqd h̄re cupiētis. hoc aūt septies ꝓpterea ducit vt motu hois facta significetur illo trāsgressio. Ternario .n. numero incorporea ps hoīs significatur: q̄ternario vō corp⁹. mot⁹ aūt i numeris nō exp̄mitur cū dicim⁹: vnum duo tria. sꝫ cū dicim⁹: semel bis ter. vnde p septies .xi. significatur motu hois facta transgressio.

Capi. IIII.

IEsus aūt plenus spiritu scō regressus est a iordane: ⁊ agebatur spū in desertū diebus quadraginta: ⁊ tētabatur a diabolo. Et nihil manducauit in diebus illis: ⁊ consummatis

Illis esuriit. Dixit aūt illi diabolus: Si filius dei es dic lapidi huic vt panis fiat. Et rūdit ad illū iesus: Scriptum est: quia non in pane solo viuit homo: sed in omni verbo dei.

THEOPHI. Post baptismū xp̄s tētat: innuens nobis q̄ postq̄ erim⁹ baptiçati tētatiōes iminēt nobis. vñ dicit: Jesus aūt ple. spi. san. regres. ē a iordane. CIRYL. Dudū dixit deus: Nō pmanebit spūs me⁹ i hoib⁹ istis eo q̄ sūt caro. vbi vero regeneratiōe p aquā ⁊ spiritū ditati sum⁹ facti sumus diuine nature pticipes. p spūs aūt pticipationē pmo genit⁹. aut in multis fratrib⁹ pmus. recepit spiritū. q ⁊ spūs dator est: vt ēt ad nos p ipm puenīat gr̄a spūsancti. ORIGE. Qñ igit̄ legis iesuz plenū spiritusancto: ⁊ i actibus scribit de apostolis q̄ repleti fuerint spiritusancto: vide ne eq̄les putes eē apostolos saluatori. Quō. n. si volueris dicere: Hec vasa plena sunt vino vl' oleo: nō statiz dices q̄ eq̄li mēsura sunt plena: sic ⁊ iesus ⁊ paulus pleni erāt spūsanto: sed vas pauli multo min⁹ erat q̄ iesu: ⁊ tñ erat fm mēsurā suaz vtriq3 repletū. accepto itaq3 a saluatore pleno spūsancto baptismo q sup eū in specie columbe de celis venerat: ducebat a spiritu. q2 quotquot spū deducūt̄ hi filij dei sunt. iste aūt supra oēs pprie fili⁹ dei erat. BEDA. Necui aūt veniret i dubiū a quo spū ductū siue expulsū: alij euāgeliste dicerent i desertū ɔsulte lucas demū itulit: Et agebat̄ in desertū spū. xl. dieb⁹. neq̄d ɔtra eū valuisse spūs putaret̄ imūdus q plenus spūsancto q̄cunq3 volebat. agebat. GRECVS. Si vō nos arbitria pprio nr̄am vitā disponim⁹: quō ipe trahebat̄ inuit⁹? Qr̄ q dicit̄ agebat̄ spū. huiusmōi hz intellectū: Spōte spiritalē duxit ɔuersatiōnē vt locū exhiberet tētanti. BASI. Nō. n. vbo puocās inimicū sz ope visitans q̄rit desertū delectat̄. n. diabol⁹ in dserto nō potit̄ eē in vrbib⁹: ɔmitat ipm ɔcordis cuniū. AMBRO. Agebat̄ igit̄ ɔsilio in desertū vt diabolū puocaret. nā nisi ille certasset non mihi iste vicisset. Mysterio: vt illū adam de exilio liberaret q de paradiso in desertuz eiect⁹ est. Exēplo: vt oñderet nobis diabolū ad meliora tēdentibus inuidere: ⁊ tūc magis esse cauendū ne mysterij grāz deserat mētis ifirmitas. vñ seqtur: Et tētabat̄ a diabolo. CYRIL. Ecce fact⁹ est in athletis inhēs agones de⁹ i his q coronat sanctoꝝ vertices. GREG. in mo. Hostis tñ noster mentē mediatoris dei ⁊ hoiz tētatione quassare nō valuit: sic eñi dignatus est tētatiōes exterius suscipe: vt t ñ eius mens interius diuinitati inherēs inɔcussa pmaneret. ORIGE. Tentat̄ aūt iesus a diabolo xl. dieb⁹: ⁊ q̄ fuerint tētamēta nescim⁹: q̄ iō forsitan ptermissa sūt q2 maiora erāt q̄ vt lr̄is traderent̄. BASI. Ut' dn̄s p q̄dragenā itētatus mās̄it. nouerat. n. diabol⁹ q̄ ieiunabat ⁊ nō famescebat: ⁊ iō nō audebat accedere. vñ sequit̄. Et nimādu. i il. die. Jeiunauit siqdez ostēdens q̄ illi q se vult ad pugnas tentationū accigere sobrietas est necessaria. AMBRO. Tria igr̄ sunt q̄ ad vsum pficiūt salutis humane: sacramētū: desertū: ieiuniū. Nemo nisi q legitime certauerit coronat̄. nemo aūt ad certamē virtutis admittit̄: nisi, prius ab oibus ablutus maculis delictoꝝ gr̄e celestis munere ɔ̄secret̄. GREGO. nā cā. xl. siqdē dieb⁹ ieiunauit nihil mādicās: erat. n. de⁹. nos aūt ieiuniū politati pportionam⁹: l3 zelus aliqbus pgredi suadeat vltra posse. BASI. Sed tñ nō sic vtēdū est carne: vt p egestatez alimēti nālis vigor ei⁹ soluat̄: neq3 vt ad vltimatū torporē intellect⁹ vrgeatur per dissolutiōis excessū. vñ dn̄s noster semel hoc pegit: sed p totum ɔ̄s tp̄s ordine debito gubernauit corp⁹: ⁊ silr̄ moyses ⁊ helias. CHRY. Ualde aūt prudēter factū est q̄ in ieiunando coꝝ nō excessit numeꝝ ne. s. putaretur appenter venisse: nō aūt recepisse verā carnē: aut pter humanā eē naturaz. AMBRO. xl. aūt dieꝝ mysticū numeꝝ recognoscis. tot eñi dieb⁹ aquas abyssi effusas eē meministi: ⁊ tot ieiunio dieꝝ scificato refusā celi serenioris oñdit clementiā. tot ieiunio dieꝝ moyses pceptionē legis emeruit: tot ānos i heremo ɔstituti pr̄es panē āgeloꝝ ɔ̄secuti sunt. AVGV. de ɔ̄. euan. Numer⁹ aūt iste laboriosi h⁹ tp̄is sacr3: quo sub disciplina regis xp̄i aduersus diabolū dimicamus. Hic. n. numerus tpalē vitā significat tp̄a. n. annoꝝ q̄dripartitis vicibus currūt. xl. aūt q̄ter habēt decē. Porro ipa dcem ab vno vsq3 ad q̄rtioꝝ pgrediēte numero ɔsūmant̄: q̄d declarat q̄ .xl dieꝝ ieiuniū: hoc est humiliatōez aīe ɔsecrauit ⁊ lex ⁊ pphete p moysen ⁊ heliā: ⁊ euāgeliū p ipsi⁹ dn̄i ieiuniū. BASI. Uez q2 nō esurire supra hoiem ē: assūpsit dn̄s passionez famis i dicās eā nō eē pctiū: ⁊ ɔcessit cū volūt nāe humāe q̄ sua sūt pati ⁊ agere. vñ seqtur. Et ɔsūmatis ill' esuriit. Non coact⁹ ad necessitatē q̄ preest nāe: s3 q̄si puocās: diabolum ad duellū. Sētiens. n. diabol⁹: q2 vbi fames ibi ibecillitas. aggredit̄ ad tētādū: ⁊ q̄si tētationū excogitator famē christo patiēti: suadebat lapidib⁹ apperitū sedare. vñ seqtur: Dixit aūt illi dia. si fili⁹ dei es: dic lapidi huic vt panis fiat.

AMBRO. Tria pcipue docemur tela eē diaboli: qb⁹ ad ɔuertēdā mētē hoīs ɔsueuit armari: gule vnū: aliud iactātie. tertium ambitionis. Jnde ergo cepit. vñ iā vicit. s. adaz. Discamus igr̄ cauere gulā: cauere luxuriā: q2 telū ē diaboli. S3 q̄d sibi vult talis sermo. Si fili⁹ dei es. nisi q2 cognouerat dei filiū eē vētuꝝ: sed venisse p hāc ifirmitatē corporis nō putabat: Aliō ē explorantis: aliud tentantis iō pfitet̄ se credere ⁊ hoi conat̄ illudere. ORIGE. Rogato autē pr̄e a filio panē. nec dāte lapidē p pane: iste q̄st aduersari⁹ ⁊ fallax: p pane dabat lapidē. BASI. Suadebat q̄dē lapidib⁹ appetitū sedare: hoc est pmutare desideriū ab alimēto nāli ad existentiam pter naturā. ORIGE. Puto etiā q̄ vsq3 hodie lapidē diabolus ostēdit: ⁊ hortat̄ singulos ad loquēdum dic vt lapis iste panis fiat: Si videris hereticos dogmatū suoꝝ mēdaciū p pane comedere. suo lapidem eorū esse sermonē quē mōstrat ei diabol⁹. BASI. Dissipator āt tētationū xp̄s: nō repellit a nā famē. vnde seqr̄: Et rn̄dit ad il. ie. scriptū est q2 nō in solo pa. vi. hō: sed in oi verbo dei.

THEOPHI. q. d. Nō sol' panib⁹ humana natura sustētatur imo sufficit verbū dei ad nutriēdū vniuersā naturaz humanā. Tal' pastus est israeliticus populus colligens annis. xl. manna: ⁊ gaudens volatiliū preda. diuino cōsilio helyas cōuiuas habuit coruos. Heliseus herbis agrestibus socios nutriuit. CYRIL. Uel aliter: Terrenis cibis terrenū nostrū alitur corp⁹: anima vero ratiōalis diuino verbo vigorat̄ ad bonā hītudinē spūs. nō eñi naturā icorpoream corp⁹ alit. GREGO. nisc. Ut nō alitur ṽtus pane. nec p carnes bene se h3 aīa ⁊ piguescit: alijs epulis vita sublimis educatur ⁊ crescit. nutrimētū boni castitas panis. sapiā pulmētū. iustitia pot⁹: ipassibilis stat⁹ delectatio bene sapere.

AMBRO. Uides igr̄ quo genere vtat̄ armoꝝ quo hominē a spiritalis neqtie icursiōe defēdat aduersū icitamenta gule: nō. n. q̄si ds̄ vtitur ptāte: q̄d eñi mihi pderat: Sed q̄si hō cōi sibi accepit auxilio vt diuino pabulo lectionis itentus famē corporis negligat: alimētū vbi acqrat. non eñi pōt q verbū seqtur panē desiderare terrenū. humanis eni3 diuina prestare non dubiū est simul cū dicit: non in solo pane viuit hō ostēdit hoiem eē tentatū. hoc est susceptionem nr̄am non suam diuinitatem.

¶ Et duxit illū diabolus: ⁊ ostendit illi omnia regna orbis terre in momento temporis: ⁊ ait illi: Tibi dabo potestatem hāc vniuersam ⁊ gloriā illoruz: quia mihi tradita sunt: ⁊ cui volo do illa. Tu ergo pcidēs si adoraueris corā me: erūt tua omnia. Et respondens iesus dixit illi: Scriptū ē Dominū deū tuū adorabis: ⁊ illi soli seruies.

THEOPHI. Primo inimicus xp̄z de gula tētauerat: sic ⁊ ad. deinde de cupiditate siue auaricia: in hoc ꝙ oñdit ei oīa regna mūdi. vñ seqꝛ. Et du. illū diaboluſ ⁊ oñdit ei oīa reg. or. ter. in mo. tpis. GRE. in ho. Quid mirꝫ si se pmisit ab illo in montē duci. q se ptulit etiā a mēbris ipius crucifigi. THEOPHI. Sꝫ qliter oñdit ei oīa regna orbis terre: Quidā dicūt ꝙ mente hec ei oñdit. ego aūt dico ꝙ sensibiliter ⁊ in phātasia apparere fecit. TITVS. Uel descripsit orbē verbo ⁊ velut quandā domū intētioni eius manifestat vt existimabat. AMBRO. Bene aūt in momento tpis secularia ⁊ terrena monstrāt. nō. n. tā ꝯspectᵒ celeritas indicat. ꝗ̄ caduce fragilitas ptātis exprimit. In momento. n. cūcta illa ptereūt ⁊ sepe honor secli abijt anteꝗ̄ venerit. Seqꝛ: Et ait illi: Tibi da. pote. hāc vniuersā ⁊ gloriā illorum: qꝛ mihi tradita sunt ⁊ cui volo do illa. TITVS. In vtroqꝫ mētiebat: neqꝫ. n. hēbat nec ꝯferre poterat quo carebat. nullᵒ. n. obtinet potestatē: sꝫ ad pugnā est aduersariᵒ derelictus. AMBRO. Alibi. n. legit: qꝛ oīs ptās a deo est. itaqꝫ a deo est potestatū ordinatio a mala ambitio potestatis nec est potestas mala. sed is q male vtit ptāte. Quid ergo bonū est vti ptāte: studere honori: bonū si deferat non eripiatur. Distingue tñ hoc ipm bonū: aliᵒ. n. bonᵒ in seculo: alius pfecte virtutis vsus. Bonū est. n. deū q̄rere ⁊ cognoscēde diuinitatis studiū nullis occupationibus ipediri. ꝙ si is qui deū q̄rit ꝓpter fragilitatē carnis ⁊ mētis angustias sepe tentat: quātomagis q seculū q̄rit obnoxiᵒ est: Docemur ergo ambitōez despicere eo ꝙ diabolice subiecit potestati. TITVS. Habet aūt forēsis gratia domesticū piculū: ⁊ vt dominet alijs prius fuit. curuat ad obsequiū vt honore donet. ⁊ dū vult esse sublimior: simulata humilitate fit vilior. vñ subdit: Tu ergo si adoraueris corā me: erūt tibi oīa subdita. CIRYL. Quo tu eiᵒ sors est īextinguibilis flāma: q̄lit oīuz dño q̄ sua sunt spōdes: putasti cultorē hre cuius metu tremūt vniuersa: ORIGE. Uel aliter totū: Duo reges certatiz regnare festināt peccatorū rex peccatoribᵒ diabolus: ⁊ iustitie rex iustis christᵒ. sciensqꝫ diabolus ad hoc venisse xp̄m vt regnū eiᵒ tolleret: oñdit ei oīa regna mūdi. Nō quidem regnū persaꝝ medoꝝ: sed regnū suū quō regnaret in mūdo quō. s. alij regnent a fornicatione: alij ab auaricia. Et oñdit ei in puncto tpis: hoc est in p̄senti temporꝫ cursu: quia ad cōparationē eternitatis pūcti obtinet istar. neqꝫ. n. necessariū hēbat saluator: vt ei diutius huius seculi negocia mōstrarent: sꝫ statī vt aciē luminū suoꝝ ad ꝯtēplandū vertit: ⁊ peccata regnantia ⁊ eos qui regnarent a vitijs ꝯspexit. dicit q̄ ad eū: Uenisti vt aduersus me de iperio dimices: adora me ⁊ accipe regnū qḋ teneo. Uerꝫ dñs vult qdē regnare: ⁊ q̄si iustitia vt absqꝫ peccato regnet. vult gētes sibi esse subiectas: vt seruiāt veritati. nec sic vult regnare ceteris: vt ipse regnet ab alio. vñ seqꝛ: Et rñdens iesus dixit illi: scriptū ē Dñz deū tuū adorabis: ⁊ illi soli seruies. BEDA. Dicens diabolus saluatori. Si pcidēs adoraueris me. ecōtrario audit ꝙ ipse magis adorare eū debeat q̄si dñm ⁊ deū suum.

CYRIL. Qualr aūt si fꝫ hereticos filiᵒ est creatura. adorat: qḋ crimē īferret aduersus eos q seruierunt creature ⁊ nō creatori si filiū fm eos creaturā existētē colimus tanꝗ̄ deū. ORIGE. Uel alr. Hos igt oēs ꝓpterea mihi vola eē subiectos vt dñm deū adorēt: ⁊ ipsi soli seruiāt: tu aūt a me vis icipe peccatū qḋ ego dissoluturᵒ huc veni. CYRIL. Hoc aūt mādatū eiᵒ tetigit intima. añ aduentū eniz eiᵒ ipse vbiqꝫ colebat. lex aūt diuina eyciēs ipm a dñio vsurpato. adorare statuit solū eūꝗ nāliter deᵒ est. BEDA. Querat aūt aliqs quō ꝯueniat qḋ hic p̄cipit: soli dño seruiēdū apli vbo q dicit. Per charitatē seruite inuicē: Sꝫ in greco dulia itelligit seruitᵒ cōis hoc ē siue deo siue hoī exhibita: fꝫ quā iubemur seruire īuicē. Latria aūt vocat seruitᵒ diuinitatis cultui debita: q̄ iubemur soli deo seruire.

Et duxit illū in hierusalē ⁊ statuit eū sup pinnaculum tēpli. ⁊ dixit illi: Si filius dei es: mitte te hinc deorsū. Scriptū ē. n. ꝙ angelis suis mandauit de te: vt conseruēt te: ⁊ quia in manibus tollēt te: ne forte offēdas ad lapidē pedē tuū. Et respondēs iesus ait illi: Dictū ē: Non tētabis dñm deum tuum. Et ꝯsūmata oī tētatiōe: diabolus recessit ab illo vsqꝫ ad tēpus.

AMBRO: Seqꝛ iactātie telū. quo in ꝓclive delingtur: qꝛ dū hoīes gliā virtutis sue iactare desiderant: de loco meritoꝝ ⁊ statōe decidūt. vñ dr̄: Et du. il in hieru. ⁊ statuit eū supra pīnaculū tēpli. ORIGE. Sequebat plane q̄si athleta ad tētationē spōte ꝓficiscēs: ⁊ quodāmodo loquebatur: Duc quo vis ⁊ inuenies me in oībus fortiorē. AMBRO. Ita ē aūt iactātia vt dū se putat vnusqsqꝫ ad altiora ꝯscendere: sublimiū vsurpatōe factoꝝ ad iferiora trahatur. vnde sequitur. Et dixit illi si filiᵒ dei es mitte te hinc deorsum.

ATHANA. Nō aūt ꝯtra diuinitatem certamē diabolus init neqꝫ eni audebat ⁊ iō dicebat Si filiᵒ dei es. sꝫ eū hoīe certamē init quem quondam seducere potuit. AMBRO. Uere aūt diabolica vox est q̄ mentē hominis d̄ gradu altiori meritoꝝ p̄cipitare ꝯtēdit: sꝫ infirmitatē suā diabolᵒ malitiāqꝫ designat. qꝛ nemini pōt nocere nisi ipe deorsum se miserit. nā q relictis celestibᵒ terrena elegit volūtarium qḋdā p̄cipitiū vite labētis incurrit: simul qm̄ telū suū diabolus vidit obtusum: q oēs hoīes ꝓprie subiecerat ptāti. plus cepit hoiez iudicare. Trāsfigurat aūt se sathanas velut angelū lucis: ⁊ de scripturis sepe diuinis laqueū fidelibus ꝯporat. vnde seqtur. Scriptū est. n. quoniā angelis suis mādauit de te: vt ꝯseruēt te: ⁊ qꝛ in manibᵒ tollēt te. ne forte offendas ad lapidē pedē tuū. ORIGE. Uñ tibi diabole scire ꝙ ista scripta sūt nūqd legisti ꝓphas vel diuina eloqa: legisti qdē nō vt ipe ex lectiōe eoꝝ melior fieres sed vt de simplici littera eos q amici sunt lre interficias. scias qꝛ si de alijs eiᵒ voluminibᵒ loq volueris: nō decipies. AMBRO. Ergo nō te capiat hereticus: qꝛ pōt de scripturis aliqua exempla ꝓferre. vtit ⁊ diabolus testimonijs scripturaꝝ. nō vt doceat sꝫ vt fallat. ORIGE. Uide aūt quō ⁊ in ipsis testimōijs versipellis ē. vult enī minuere gliā saluatoris: q̄si angeloꝝ idigeat auxilio offēsurus pedē nisi coꝝ manibᵒ subleuet. Hoc eni testimoniū nō de xp̄o: sed d̄ sanctis gnālr scriptū est. neqꝫ enī idiget angeloꝝ auxilio q maior ē angelis qn potᵒ dixe diabole ꝙ nisi deᵒ adiuuaret āgelos offenderet pedē suū: ⁊ tu ꝓpterea cū fulgure cecidisti. quia credere in iesū christū dei filiū noluisti. Quare aūt siles qḋ seqtur: Sup aspidē ⁊ basiliscū ambulabis: nisi qꝛ tu es basiliscᵒ: tu draco: tu leo. AMBRO. Sꝫ dñs rursus ne ea q̄ d̄ se fuerāt ꝓphetiçata ad arbitriū diaboli putauit eē facienda sed diuinitatis ꝓprie auctoritate seruata versutie eius occurrit. vt q a scripturaꝝ exemplū ꝓtenderat: scripturaꝝ vinceret exēplis. vñ seqtur. Et respō. ie. ait illi Dictū ē q a nō tētabis dñm deū tuū. CHRY. Diabolicū enī est seipm ingerere ad picula: ⁊ tētare si eripiat deᵒ. CYRIL. Nō enim rentantibᵒ largitur d̄s auxilia sed credētibᵒ in eū. vnde xp̄s tētantibus eū nō ostēdebat miracula qbus dicebat: Generatio praua signū q̄rit ⁊ nō dabit ei. CHRY. Aspice aūt quō nō turbatᵒ ē dñs imo de scripturis humillime cū iniquo disceptat: ⁊ conformeris christo proposse. Nouit diabolus arma christi qbus succubuit: ex mansuetudine eum cepit: ex humilitate deuicit. Tu quoqꝫ cum videris hoīem effectū diabolū: ⁊ tibi obuiantē eo mō deuincas. doceas aiam tuā formare os ꝯdecens ori xp̄i: sicut enim cū romanus forsan residet iudex: nō exaudiet responsum ignorantis eo modo loqui quo ipse: sic ⁊ christus nisi suo modo loquaris non ex

audiet te nec vacabit tibi. GREGO. nisse. Legitime aūt pugnati agonū repit terminꝰ: vel q̄ aduersariꝰ sua spōte cedat vicēti: vel trino casu deponit ſm pugnatorie artis decretū. vñ seqt: Et ɔsum. om. tēta. dia. recess. vsq; ad tem. ab illo. AMBRO. Nō dixisset scriptura oēm tētatōez ɔsummatā nisi i tribꝰ premissis eēt oium mā delictoꝝ: q2 cause tētationū cāe cupiditatū sunt. s. carnis oblectatio. spes glie. auiditas potētie. ATHANA. Accesserat qdē ad eū hostis vt ad hoiez: nō inueniēs aūt in ipo antiq sui seminis signa discessit. AMBRO. Uides q̄ ipm diabolū in studio nō esse pertinacē: cedere v̄c solere virtuti: t si inuidere nō desinat tñ instare formidat. q2 frequētiꝰ refugit triūphari. audito itaq; dei noie recessit ingt vsq; ad tps postea. n. nō tētaturꝰ: sed aperte pugnaturꝰ veīt. THEOPHI. Uel q2 de voluptate tētauerat i deserto recessit ab eo vsq; ad tps crucis in quo eum erat de tristitia tētaturus. MAXI. Uel diabolus i deserto xpo suggesserat pferre mūdi mām diuino amori quez dñs retrocedere iussit: qd erat indiciū diuini amoris. vñ postea satagebat puaricationē eū facere dilectōis ad pximos: t io docēte eo semitas vite: puocabat ad illius isidias pharise os t scribas vt ad eoꝝ odiū puertāt: s3 dñs dilectōis intuitu quē habebat i eos monebat: arguebat bñficia pferre nō cessabat. AVGV. de cō. euā. Totū aūt hoc silr matheꝰ narrat: s3 nō eodē ordine. vñ icertū est qd priꝰ factū sit: vtꝝ regna terre priꝰ demōstrata sint ei: t postea i pinnā templi leuatꝰ sit: an h̄ priꝰ t illud postea: nihil tñ ad rem dū oīm facta eē manifestū sit. MAXI. Ob hoc āt euāgelistaꝝ. hāc istellā vo ille premittit: q2 inanis gloria t auaritia adinuicē sese gignūt. ORIGE. Joānes aūt q2 a deo exordiū fecerat dicēs. In pncipio erat verbū. tētatione dñi nō descripsit: q2 ds tētari nō pōt: de quo ei erat sermo. q2 vero i matthei euāgelio t in luca gnātio hoīs scribit t i marco hō aūt est qui tentatur: ideo Mattheus Lucas t Marcus tentationem domini descripserunt.

¶ Et regressus ē iesus ī virtute spiritꝰ in galileam t fama exijt p vniuersam regionē de illo. Et ipse docebat in synagogis eoꝝ: t magnificabat̄ ab omnibus: t venit nazareth vbi erat nutritus: t intrauit ſm cōsuetudinē suā diei sabbati in synagogā: t surrexit legere. Et traditus ē illi liber esaie pphete: t vt reuoluit librū inuenit locū vbi scriptū erat: Spūs domini sup me: pꝑter qd vnxit me: euāgelizare paupibus misit me: sanari cōtritos corde: pdicare captiuis remissionē: t cecis visū: dimittere cōfractos in remissionē: pdicare annū dñi acceptū t diē retributionis. Et cū plicuisset libꝝ: reddidit ministro t sedit. Et omniū in synagoga oculi erāt intēdētes in eū. Cepit āt dicere ad illos: q2 hodie impleta est hec scriptura in auribus vestris.

ORIGE. Q2 dñs tētatorē vicerat virtꝰ ei addita ē qntū. s. ad manifestatōez. vñ dr: Et re. est ie. in vir. spūs in galileā. BEDA. Uirtutē spūs signa miracloꝝ dicit. CIRYL. Agebat aūt miracula. nō ab extrinseco t quasi acquisitam hñs spūssancti grāz sicut alij sancti: sed potius cū eēt nālr dei filius t cōsors oium que sunt pr̄is tāq̄ ppa v̄tute t opatione vtit̄ ea que ē spūssancti. Decebat aūt extunc eum notum fieri t humanationis fulgere mysteriū apud eos qui erāt d sanguie isrl. io seqtur. Et fa. exijt p vniuersā regionē de illo. BEDA. Et q2 sapientia pertinet ad doctrinā: virtus vero refert̄ ad opa: vtraq; hic coniungunt̄. vnde sequitur: Et ipse docebat in synagogis eorum. Synagoga grece. latine dr̄ cōgregatio: quo noīe nō solū turbaꝝ ɔuentum s3 t domū in qua ad audiendū v̄bū dei ɔueniebāt iudei appellare solebāt sicut nos ecclias t loca t choros fideliū vocamus. vez differt inter synagogā que congregatio: t ecclesiā que cōuocatio interptat̄. q2. s. t pecora t queq; res ɔgregari i vnū pñt: cōuocari nō pñt: nisi rōne vtētia: io noīe gētis populū quasi maiore dignitate pditū: rectiꝰ ecclīaz q̄ synagogā noiare apostolicis doctris visum est. Merito at t magnificatꝰ apūtibꝰ asseuerat̄ pcedentibus factoꝝ dictorūue indicijs: cum seqt̄: Et magnifica. ab oibꝰ. ORIGE. Caue aūt ē ne beatos tñ illos iudices: t te arbitreris priuatū esse xpi doctrina: q2 nūc etiā in toto orbe docet p organa sua: t nūc magis glorificat̄ ab oibus q̄ illo tpe quo tñ in vna prouincia cognoscebat̄. CIRYL. Largit̄ aūt sui notitiā illis inter quos educatꝰ est ſm carnē. vñ seqt̄ Et venit naza. vbi erat nutritꝰ. THEOPHI. Ut t nos doceat prius pprios bñficiare t docere: deinde t ad reliquos amicitiā spargere. BEDA. Cōsuebāt aūt die sabbati i synagogis. vt feriatis mūdi negocijs ad meditāda legis monita q̄eto corde residerent. vnde seqt̄: Et intra. s3 cōsuetu. suā die sab. in synagogam. AMBRO. Ita aūt dñs ad oīa se curauit obsequi: vt ne lectoris qdē aspernerēt̄ officiū. vñ seqtur Et surrexit legere: t traditus est illi liber esaie. Accepit qdē librū: vt ostenderet seipm eē qui locutus est i pphetis: t remoueret sacrilegia pfidorum: q aliū deū dicūt veteris testamēti: aliū noui: vl' qui initiū xpi dicunt esse de virgine. Quo enim cepit ex virgine qui virginē loquebat̄. ORIGE. Nō aūt fortuitu reuoluit librū t caput de se vaticinās repit lectionis: sed hoc puidētie dei fuit. vnde seqtur Et vt reuol. li. inue. lo. vbi scri. erat spūs dñi sup me. chastus eni est qui ita cōmemorat. ATHA. Explicās. n. nobis causam facte i mūdo reuelationis t sue humanationis hoc dicit: sicut eni filiꝰ cum sit spiritus dator non recusat fateri tāq̄ homo q̄ i spiritu dei eijcit dmonia: ita nō recusat dicere: spūs domini super me pꝑeo q̄ factus est homo. CIRYL. Similiter aūt fatemur eum vnctū fuisse inquantū carnē suscepit. vñ seqtur: Propter quod vnxit me. nō eni i vngitur diuina natura: s3 qd nobis cognatū existit: sic etiā t q̄ dicit se missū: imputādū est humanitati. nā sequit̄: Euāgelizare paupe. mi. me. AMBRO. Uides trinitatē coeternā atq; pfectā: ipz loquitur scriptura iesū deū hoiemq; in vtero pfectum. loquitur t prem t spūsanctū qui coopator ōndit̄: qñ corporali specie sicut columba descendit in christum. ORIGE. Paupes aūt nationes dicit: isti aūt erāt paupes nihil oīno possidentes. nō deū. nō legē nō pphas nō iustitiā: reliquasq; v̄tutes. AMBRO. Uel vniuersalr vngitur oleo spiritali t virtute celesti vt pauptatē ɔditiōis humane thesauro resurrectionis rigaret eterno. BEDA. Mittitur etiā euangelizare pauperibus dicēs: Beati paupes: q2 vestꝝ est regnū celoꝝ. CYRIL. Forsitan eni paupibus spū in his ostendit exhibitū liberale donū iter oia dona que per christū obtinent̄. Seqtur. Sanare cōtritos corde. vocat cōtritos corde debiles t fragilem mentē habētes. t resistere nequeuntes insultibus passionū: qbꝰ remediū sanitatis pmittit. BASI. Uel cōtritos corde venit sanare. i. remedium dare hostibus cor cōtritum a sathana per peccatum: eo q̄ p ceteris peccatum cor humanū pſternit. BEDA. Uel q2 scriptum est. Cor cōtritum t humiliatū deus non spernit: adeo missum se dicit ad sanandum cōtritos corde ſ3 illud psalmi: Qui sanat ɔtritos corde. Sequitur: Et predicare captiuis remissionē. CHRY. Captiuationis vocabulū multiplex est. Est eni captiuatio bona: sicut paulus dicit Captiuantes omnem intellectum ad obedientiam christi. Est t praua t sensibilis que est a corporalibus hostibus sed deterior est intelligibilis de qua hic dicit. Fungitur enim peccatum pessima tyrannide. precipiens mala: t obedientes confundens:

ab hoc intelligibili carcere nos christus eripuit. THEO. Possunt aūt ⁊ hec de mortuis intelligi qui captiui existentes soluti sūt ab inferni dominio p xpi resurrectōēz. Seqr: Et visum cecis. CYRIL. Profluentes.n.a diabolo tenebras i corda humana: christus quasi sol iusticie remouit faciēs hoīes filios nō noctis ⁊ tenebrarū sz lucis ⁊ diei. Qui.n. aliquādo errabāt: pceperūt iustorū semitas. Seqtur. Dimittere cōfractos in remissioē. ORIGE. Quid.n.ita fractuz atqz collisum fuerat vt homo: q a iesu dimissus ē ⁊ sanatus.
BEDA. Uel dimittere cōfractos i remissionē.i.cos q legis pōdere īportabili fuerāt depressi releuare. ORIGE. Ista āt oia pdicta sunt: vt post visionē ex cecitate: post libertatē ex vinculis. post sanitatē a diuersis vulnerib⁹ veniam⁹ ad annū dñi acceptum. vñ seqtur: Predicare annū dñi acceptū. Aiūt aūt qdā iuxta simplicē intelligētiā āno vno euangeliū saluatorē i iudea pdicasse. ⁊ hoc ē qd dr: Predicare annū dñi acceptū. Uel ānus dñi accept⁹ ē totū tēpus ecclesie quo dū vsat i corpe pegrinat a dño. BEDA. Neqz.n.sol⁹ ille ann⁹ quo dñs pdicabat fuit acceptabilis: sz etiā iste quo pdicat apls dicēs: Ecce nūc tps aceptabile. Post annū sane dñi acceptabilē subdit: Et diem retributiōis.i. extreme qū reddet vnicuiqz sm opus suū. AMBRO. Uel dic hunc ānū dñi acceptū dicit ppetuis diffusū tpibus q redire i orbē laboris nesciat: cōtinuationē fruct⁹ hoibus ⁊ getis indulgeat. Seqtur: Et cū pli.li.red.mini. ⁊ sedit. BEDA. Librū audiētib⁹ illis q aderāt legit: sed lectū ministro reddidit: qr dū cēt i mūdo palā locut⁹ ē docēs i synagogis ⁊ tēplo. sz ad celestia reuersus⁹ his q ab initio viderāt. ⁊ ministri smonis fuerāt euangeliçādi offm tradidit. Stans legit: quia nobis scripturas q de ipo erāt aperuit: qr i carne dignatus est operari. sed reddito libro residet: qr se supne getis solio restituit. Stare.n. opantis ē sedere aūt qescētis vel iudicātis: sic ⁊ pdicator verbi surgat: legat.i. opet ⁊ pdicet ⁊ resideat.i. pmia getis expectet. Reuolutū aūt librū legit. qr ecclesiam misso spū oēz vitatē docuit. plicatū ministro reddidit: qr nō oia oībus dicēda. sz p captu audiētiū cōmittit doctori dispensandū vbū. Seqr: Et oīuz i syna.ocu.erāt in tē.i eū. ORIGE. Et nūc ēt si volum⁹: oculi nri pnt intēdere saluatorē. Cū.n. pncipale cordis tui direxeris ad sapientiā: vitatē deiqz vnigenitū cōtēplandū. oculi tui ītuent iesuz. CIRYL. Tūc āt oīuz oculos cōuertebat ad se: quodāmō stupentiū qualr lrās nouit qs nō didicit: sz qm mos erat iudeis: pmulgatas de christo pphetiis dicere cōsummari: vel in qbusdā corūz ppositis: vel in aliqbus sanctis prophetis dñs hoc predicauit. vñ sequit: Cepit aūt di.ad il.quia ho. imple.ē hec scrip. in au.vestris. BEDA. Quia.s. sicut illa scriptura predixerat: ⁊ magna faciebat: ⁊ maiora dominus euangeliçabat.

¶ Et oēs testimoniū illi dabāt: ⁊ mirabant i verbis grē que pcedebāt de ore ipius ⁊ dicebāt: Nōne hic ē filius ioseph: Et ait illis: Utiqz dicetis mihi hāc silitudinē: Medice cura teipm. Quanta audiuimus facta i capharnauz: fac ⁊ hic in patria tua. Ait āt: Amē dico vobis: qr nemo ppheta acceptus est in patria sua. In veritate dico vobis multe vidue erāt in diebus helie in israel quādo clausum est celum annis tribus ⁊ mensibus sex: cum facta eēt fames magna in oī terra: ⁊ ad nullā illarū missus est helias: nisi i sarepta sidoie ad mulierē viduam. Et multi leprosi erāt in isrl' sub heliseo ppheta: ⁊ nemo eorum mundatus est nisi naaman syrus.

CHRY. Cū venisset naçareth dñs a miraculis abstinet: ne pvocaret eos ad maiorē liuorē. Pretēdit aūt eis doctrina nō minus admirandū miraculis. erat eni quedā diuina vtā ineffabilis in dictis saluatoris cōcurrēs: aīas pmulcens auditorū. vñ dr: Et oēs testi.il.da. ⁊ mira.i ver. grē q pcedebāt de ore ipsi⁹. BEDA. Testimoniū illi dabāt attestādo illū vē eē vt dixerat: de quo ppheta cecinerat. CHRY. Sz stulti admirātes smonis vtutē puipēdūt ipz ab eo qui putabat pr. vñ sequit. Et di. Nō. hic ē fi.ioseph: CYRIL. Sed qd īpedit vt venerabil' ⁊ admirabil' sit: si fili⁹ esset vt putabat ioseph: Nōne vides diuina miracl'a: sathanā iā pstratū: nōnullos ab his egritudinib⁹ liberatos: CHRY. Post mltū eni tps ⁊ signorū ostēsionez pfectus ē ad eos. nec eū sustinuerūt. sed itez se succēdebāt inuidia. vnde seqr: Et ait illis: vtiqz. dice. mi. hāc sili. Medice cu. teipz. Quāta audiuimus facta i caphar. fac ⁊ hic in pa. tua. CYRIL. Cōmune qdem pverbiū erat apud hebreos ad īproperiuz excogitatū: clamabāt.n. aliq ɔtra medicos ifirmos: Medice sana teipm. GLO. Quasi diceret: Qui in capharnaū plestes curasse audim⁹. cura etiā teipm.i. fac silr in tua ciuitate: vbi ɔcept⁹ es ⁊ nutrit⁹. AVGV. de ɔsen.euā. Cū aūt iam magna ab illo facta fuisse ɔmemorāt: que se nōdū narrasse scit. qd euidēti⁹ q̄z hoc eū sciēter poccupasse narrādū: Neqz eni tm ab eius baptismo pgressus ē vt oblit⁹ putet. nondū se aliqd cōmemorasse de his q i capharnaū gesta fuerāt.
AMBRO. Non ociose aūt saluator se excusat q nulla i patria sua miracula virtutis operatus sit: ne fortassis aliqs viliorē patrie nobis esse debere putaret affectū. Nā seqtur Ait aūt. Amē dico vobis. qr ppheta ne. acce. ē in patria sua.
CYRIL. q.d. Uultis multa pdigia inter vos a me fieri penes quos sū nutritus: sz non latet me qdaz cōis q multis accidit passio. ɔtemnunt eni quodāmō semp etiaz optima queqz qū non raro ɔtingūt alicui: sz suppetūt ad velle: ⁊ sic etiam cōtingit in hoībus. familiaris enim qr semp presto ē: debita reuerētia puiat a notis eius. BEDA. Prophetā aūt dici in scripturis christum ⁊ moyses testis est qui dicit: Prophetam vobis suscitabit deus de fratribus vestris.
AMBRO. Hoc aūt exēplo declarat q frustra opem misericordie celestis expectes: si aliene fructibus virtutis inuideas. Aspernator eni ds inuidorū est: ⁊ ab his q diuina bñficia in alijs psequunt. miracula sue potestatis auertit. Dñice quippe carnis actus diuinitatis exēpluz est: ⁊ inuisibilia eius nobis p ea que sunt visibilia demōstrant. Uidete igit qd mali inuidia afferat. indigna pter inuidiā patria iudicat in qua ciuis operet: q digna fuit: in q dei filius nasceretur.
ORIGE. qštū ad Luce historiā ptinet: nedum i capharnaū fecisse aliqd signū describit: nā anteqz veniret i capharnaū in naçareth dixisse legitur quecūqz audiuimus facta i capharnaū. vnde puto in pnti sermōe aliqd latitare mysterij. ⁊ naçareth eē typū iudeorū: capharnaū typū gentiū. Erit eni tps qū dictur⁹ est populus israel. que ostēdisti vniuerso orbi: ostēde ⁊ nobis: pdica sermonē tuū populo tuo israel: vt saltē cū subītrauerit plenitudo gētiū tūc oīs israel salu⁹ fiat. Quāobrē videt mihi ɔuenienter rūdisse saluator: Nēo ppha accept⁹ est in pa. sua. plus iuxta sacrz q̄z iuxta lrām: lz ⁊ hieremias in anathoth pria sua non fuerit acceptus. ⁊ reliqui pphete. sed magis videtur mihi itelligi vt dicamus patriam omniū pphetarū fuisse papulū circūcisionis. Et nationes quidem susceperunt vaticinium iesu christi. magis habentes moysen ⁊ pphetas de christo pdicantes: q̄z illi q ex his non susceperunt iesum. AMBRO. Pene autez apto cōparationis exēplo: arrogantia ciuiū retundit inuidorum dñicumqz factū scripturis docet veteribus cōuenire. Naz sequr: In veri. di. vo. mul. vi. erant in israel i diebus helie. Non qr helie dies fuerunt: sed in quibus helias operatus est. CHRY. Ipse quidem terrestris angelus celestis homo: qui nec tectum nec mensam nec amictum habebat: vt

multi clauē celoꝝ gerit in lingua. Et hoc est quod seqt: Qñ clau. est celū an. tri. ⁊ mensi. sex. Postq̄ aūt celū serauit terramq3 reddidit sterilē regnabat fames: ⁊ ɔsūpta sūt corpa. vnde seqt: Cū facta eēt fames i terra. BASI. Ut eni asperit ex saturitate nō modicū generari obprobriū p famē ill' ieiuniū attulit quo culpā coꝝ que i imensū crescebat cohibuit. Coꝝui aūt facti sunt iusto cibi ministri: qui cōsueuerūt alioꝝ pabula vsurpare. CHRY. Sz qñ exiccat' ē fluui' ex quo pocula iuste dabant: vade inqt deus in sareptā sidonie illic mādabo mulieri vidue vt pascat te. vñ ⁊ h' sequit: Et ad nullā caꝝ missus est helyas nisi i sarepta sidonie ad mulierē viduā. Quod ex quadam dei dispēsatione factū ē: fecit eni deus eū per longū iter pgere vsq3 in sidonem vt visa mūdi peste poscat a dño pluuias. Multi aūt tūc tpis opulenti erāt. sed nullus tale aliqd fecit vt vidua. reuerentiam eni mulier e ad pphetam non predioꝝ sed voluntatis fiebant diuitie. AMBRO. Mystice aūt dicit: In dieb' helie: qr dies faciebat illis qui in eius operib' lucē videbant gre spiritalis. ⁊ iō apiebat celū videtib' diuina mysteria: claudebat qñ fames erat: qr nulla erat cognoscēde diuinitatis vbertas. In vidua aūt illa ad quā helias direct' ē typus ecclesie pmissus est. ORIGE. Occupāte. n. fame populū isrl. s. audiendi sermonē dei venit pp̄ha ad viduaz: de qua dicit: Multi filij deserte magis q̄ ei' q̄ habet virū: ⁊ cū venisset: panem illius ⁊ alimenta multiplicat. BEDA. Sidonia aūt venatio inutilis. Sarepta icendiū: vel angustia panis interptatur. Quib' oībus gentilitas exp̄mit: q̄ inutili venatōi dedita. i. lucris ⁊ negocijs seculi seruiēs. incendiū carnaliū cupiditatū panisq3 spiritalis angustias patiebat: donec helias. i. ppheticus sermo cessante scripturaꝝ itelligentia p perfidia iudeoꝝ venit ad ecclesiam vt receptus pasceret ⁊ reficeret corda credentiū. BASI. Quelibet ēt anima viduata ⁊ priuata virtute ⁊ diuina noticia postq̄ diuinū verbū recipit ppria delicta cognoscēs docet nutrire verbū virtutum panib': ⁊ irrigare fonte vite doctrinaz veritatis. ORIGE. Sed ⁊ aliud ad eundē sensum pertinēs loquitur cū subdit: Et multi leprosi erant in israel sub heliseo propheta. ⁊ nemo eoꝝ mūdatus est nisi naaman syrus: qui vtiq3 non erat ex israel. AMBRO. Mystice autē populus ecclsiam cōtingit vt sequatur ppl's ille ex alienigenis congregatus: ante leprosus prius q̄ mystico baptiçaretur i flumine. i. post sacramēta baptismatis: maculis corporis et mētis ablutis imaculata vgo cepit eē sine ruga. BEDA. Naaman eni qui decorus interpretatur populū significat nationū: q septies lauari iubet: qr illud baptisma saluat qd̄ septiformis spūs regenerat. Caro ei' post lauacrū sic pueri appet: qr mr̄ grā oēs in vnā parit ifantiā. vel qr christo conformat de quo dicit: Puer natus est nobis.

¶ Et repleti sunt oēs in synagoga ira hec audientes. Et surrexerūt ⁊ eiecerūt illū extra ciuitatē: ⁊ duxerūt illū vsq3 ad supciliuz mōtis sup quē ciuitas illoꝝ erat edificata: vt p̄cipitarēt eū. Ipse aūt transiens: per mediū illorum ibat.

GRECVS. Qr prauā eoꝝ itētionē redarguerat: iō indignant. ⁊ hoc est qd̄ dr̄: Et repleti sunt oēs in synagoga ira. p eo etiaz qd̄ dixerat: hodie ɔpleta est hec pp̄hetia arbitrati sunt q seipsuz ɔpararet pphetis: ⁊ ideo indignant ⁊ fugant eum extra ciuitatē. vñ seqt: Et surrexe. ⁊ eiece. illū extra ciuitatē. AMBRO. Nec mirū si pdiderunt salutem qui eiecerunt de suis finib' saluatorē. Dñs autez qui docuerat apostolos exēplo sui oībus oīa fieri nec volentes repudiat: nec inuitos alligat; nec eycientibus reluctatur. nec rogantibus deest: non mediocriter antē inuidia pdit: q̄ charitatis oblita in acerba odia causas amoris inflectit. Cum eni ipse dominus per pplos beneficia diffunderet: illi in iurias irrogabāt. vñ seqtur: Et dux. il. vsq3 ad supci. mōtis sup quez ciuitas illoꝝ erat edificata: vt pcipitarēt eū. BEDA. Peiores sunt iudei discipli: diabolo magro. Ille vero ait: Mitte te deorsum. isti facto mittere conant. sed illoꝝ mēte mutata subito vel obstupefacta descēdit: qr adhuc illis penitētie locū reseruat. vnde seqt: Ipse au. trāsi. p mediū illorum ibat. CHRY. In quo ⁊ que sunt humanitatis: ⁊ que sunt diuinitatis ostēdit. stare. n. in medio isidiantiū ⁊ non apprehēdi: diuinitatis eminētiā ostēdebat: discedere vō dispēsationis approbat mysteriū. AMBRO. Simul itellige nō ex necessitate fuisse. sed volūtariā corporis passionē. etenī qñ vult capit: quādo vult elabit. Nam quēadmodū a paucis teneri potuit q a populo nō tenet: sed voluit sacrilegiuz eē multoꝝ. vt a paucis qdem affligeret. sz p toto orbe moreret. Quin etiā malebat iudeos adhuc sanare q̄ pdere. vt efficaci furoris exitu desinerēt velle qd̄ implere nō possent. BEDA. Nondū etiam venerat hora passionis: q̄ in parasceue pasche futura extiterat necdū locū passionis adierat qui non in naçareth: sed hierosolymis hostiaꝝ sanguine figurabat: nec hoc genus mortis elegerat: qui crucifigendus se a seculo preconabatur.

¶ Et descēdit i capharnaū ciuitatē galilee: ibiq3 docebat illos sabbatis. Et stupebant i doctrina eius: qr i potestate erat sermo ipsi'. Et i synagoga erat hō hñs demoniū imūdū ⁊ exclamauit voce magna dicens: Sine: qd nobis ⁊ tibi iesu nazarene: Uenisti pdere nos. Scio. n. te: qr sis sanctus dei. Et icrepauit illū iesus dicēs: Obmutēsce: ⁊ exi ab eo. Et cū pieciisset illud demoniuz i mediuz exijt ab illo: nihilq3 illi nocuit. Et factus ē pauor i oīb' ⁊ colloquebant adinuicē dicētes: Quod est hoc verbū: qr i ptāte ⁊ virtute iperat imūdis spiritibus ⁊ exeūt: Et diuulgabat fama de illo in oēm locū regionis.

AMBRO. Non indignatione cōmotus dñs: nec scelere offensus iudeā deseruit: qn ēt imemor iurie: memor clemētie: nūc docēdo. nūc sanādo in fide plebis corda demulcet. vñ dicit. Et descē. in ca. ciui. galil. ibi. do. il. sab. CIRYL. Quāuis eni sciret q iobedientes eēnt ⁊ duri cordis tn̄ visitat illos. sic bonus medic' illos q vltima laborāt egritudine tentat sanare. Docebat aūt in synagogis ɔfidenter: sz illud esaie: Nequaq̄ occulte locut' sum nec in obscuro loco terre. In sabbato quoq3 disputabat cū eis: qr vacabāt. Mirati sūt ergo de doctrine vtute ⁊ ptātis magnitudine. vñ seqt. Et stu. i do. ei' qr i ptā. erat ser. ipsius. i. non blādus sed iperiosus ad salutē. Iudei aūt putabāt esse xp̄z sicut aliquē sanctorū aut pphetarū. Ut aūt maiorem de eo opinionem acciperent trāscendit mēsuram ppheticam. non enim dicebat: Hec dicit dñs. vt pphete consueuerant dicere: sed sic dñs legis que sunt supra legem proferebat: transferens litteram ad veritatem: ⁊ figuras ad spūalem intelligentiam. BEDA. Sermo etiā doctoris in potestate fit: cū ea que docet operatur: qui enim facto destruit qd̄ predicat: cōtemnitur. CIRYL. Opportune aūt dogmatibus plerūq3 ardua miscet opera: quos enim non disponit rō ad cognoscendū: hos istigat signorū ostensio. vnde seqtur: Et i syna. erat hō ha. demo. inmundum. AMBRO. Sabbato medicine diuine opera cepta significat: vt ide noua creatura ceperit vnde vetus creatura ante desinit: ne sub lege esse dei filium: sz supra legem in ipso principio designaret. Bene etiā sabbato cepit vt ipsum se ostenderet creatorē: quia opera operibus interserit: ⁊ prosequitur opus quod ipse ante iam ceperat: vt si domum faber renouare disponat: nō a funda

mentis sed a culminibus icipit soluere vetustatē ita vt ibi primū manū admoueat vbi ante desierat. Deinde a minoribus incipit. vt ad maiora pueniat. liberare a demone etiam hoīes sed in v̄bo dei possunt resurrectionē mortuis imperare diuine solius ē ptātis. CIRYL. Calumniabant̄ aūt iudei gloriam xp̄i dicētes. Hic nō eijcit demones nisi in beelzebub pncipe demonio₄: ad qd̄ remouendū cū representarent demones eo inuicte ptāti eius. nec tolerarēt cōgressum deitatis: seuā vocē emittebant. vn̄ z hic sequit̄: Excla. vo. ma. di. Sine quid no. z tibi ie. naza: ve. per. nos. BEDA. q. d. Paululum a me vexando quiesce: cui nulla est societas cum nostra fraude. AMBRO. Nec quēq̄ mouere debet: q iesu nazareni nomē in hoc libro diabolus dixisse primus iducitur: nec. n. ab eo christus nomē accepit: qd̄ de celo angelus ad virginē detulit. Est huius impudentie diabolus. vt inter hoīes aliquid primus vsurpet: z ad hoīes quasi nouū deferat: quo terrorē sue ptātis incutiat. vnde seqtur: Scio enim te: quia sis sanct⁹ dei. ATHA. Nō dicebat eū sanctum dei. quasi alijs sanctis filiis: sed quasi eo singulariter sancto existente cū articuli adiectione. Ipse est eniz naliter sanct⁹ cuius pticipatiōe oēs alij sancti vocant̄ neq̄z tamē hoc dicebat quasi eū vaciter nosset. sed se cognoscere fingebat. CIRYL. Putauerūt enim demones q p huiusmōi laudē facerēt ipsum inanis glorie amatorē: vt abstineret ab eo₄ cōtrarietate: vtpote pro gratia grā in recōpēsans. CHRY. Volunt etiam demō pturbare ordinē rerum: z apostolo₄ rapere dignitatē z suggerere multis vt ei obediāt. ATANA. Quāuis igitur vera fateret̄: cōpescebat tamē eius sermonē ne simul cū veritate etiā suā iniquitatez promulget vt nos etiā assuefaciat ne curemus de talibus: z si vera loqui videantur. Nefas est eni vt cum assit nobis scriptura diuina: istruamur a diabolo. vnde sequitur: Et increpa. il. di. obmute. z exi ab illo. BEDA. Diuina autem permissione liberandus a demone homo proijcitur in medium: vt virtus patefacta saluatoris: plures ad viaz salutis inuitet. vnde sequitur: Et cum proie. il. demo. in me. exijt ab illo nihilq̄z illi nocuit. Videtur autem repugnare quod hic dicitur Marco qui ait: Et discerpēs eum spūs īmundus z exclamās voce magna exiuit ab eo. Nisi intelligam⁹ hoc dixisse marcū: discerpens eum: qd̄ hic lucas dicit. Et cū proiecisset illum in mediū: vt q secutus ait. Nihilq̄z illi nocuit. intelligatur q2 iactatio illa mēbro₄ atq̄z vexatio non eū debilitauit: sicut solēt exire demonia etiam quibusdam mēbris amputatis z euulsis: vn̄ merito pro tam ītegra restitutiōe sanitatis mirant̄. nā seqtur: Et fact⁹ est pauor ī om. z colloq̄. adin. dicen. Qd̄ est hoc ver. qd̄ i ptāte z vir. ipe. imun. spi. z exeunt. THEOPHI. Quasi dicāt: q̄le est p̄ceptū hoc qd̄ p̄cepit exi ab eo: z exijt. BEDA. Expellere quidē demonia z homines sancti: sed in verbo dei pn̄t: ipsu₃ aūt dei verbū ppria ptāte virtutes operat̄. AMBRO. Mystice aūt q in synagoga spiritū habebat immundū populus est iudeo₄ qui innodatus diaboli laqueis simulatā corporis mūditiā interioris mētis sordib⁹ inquinabat: z bn̄ spm̄ inmundum habebat q2 spm̄ sanctū amiserat. itroierat eni diabolus: vnde christ⁹ exierat. THEOPHI. Sciēdū est etiā q multi nūc demonia hn̄t. s. q demonio₄ desideris iplent: vt furiosi habēt dmoniū ire: z sic de ceteris: sed dn̄s ī synagogā venit cū mēs hoīs fuerit ɔgregata: z tūc dicit demoni ībabitāti: obmutesce. z stati eyciēs eū i mediū egredit̄ ab eo. nō eni decet hominē sp iracūdū eē bestiale. nāq̄z hoc ē nec sp absq̄z ira. īsēsibile nāq̄z hoc ē: sed mediū iter āmbulare o₃: z irā cōtra mala hr̄e: z sic pycit̄ hō cū immundus spūs ab eo egredit̄.

¶ Surgens aūt iesus de synagoga itroiuit in domuz simonis. Socrus aūt simonis tenebat̄ magnis febribus. z rogauerunt eū₃ pro ea. Et stās super illam īperauit febri z dimisit illam z cōtinuo surgens ministrabat illis.

AMBRO. Postq̄z lucas vir₄ a spiritu neqitie liberatū ante premisit: subsituit femine sanitatē. Vtrūq̄z enim sexū dominus curaturus aduenerat: z prior sanari debuit q prior creatus est. vn̄ dicitur Surgens aūt de synagoga introiuit in domū simonis. CHRY. Manebat eni apud discipulos honorās ipsos. z ob hoc aiosiores reddens. CYRIL. Aspice autem quomodo manet penes virū inopē christus q spontanea volūtate paupertatez p nobis passus est vt discamus cū pauperibus cōuersari. nec spnere depssos z pauperes. Seqt̄. Socrus aūt Simonis tenebat̄ magnis febribus z rogauerūt illū pro ea. HIERO. sup Matth. Mō saluator rogatus modo vltro curat egrotos oñdens se cōtra peccato₄ quoq̄z passiones z pcibus semp annuere fidelium: z ea que ipsi minime i se itelligūt vel itelligēda dare. vl̄ nō itellecta dimittere. sed illud. Delicta qs itelligit ab occultis meis mūda me dn̄e. CHRY. Qd̄ aūt mattheus hic tacuit nō differt. illud eni ē breuitatis. hoc aūt exqsite interptatōis. Seqtur: Et stās sup illā: iperauit febri z dimisit illā. BASI. In quo lucas figurauit sumonem tanq̄z de p̄cepto aiali sensibili facto sic dicēs febri imperatū: et q febris nō omisit impantis operationē. vnde seqtur: Et ɔtinuo surgēs ministrabat illis. CHRY. Qr eni morbus curabilis erat per modum medēdi potestatem suam declarauit. faciens quod minime ars medicine facere potuisset. Post febris enim sedationem multo tempore patientes egent: vt pristine restituantur sanitati tunc autē simul omnia facta sunt. AMBRO. Si aūt altiori cōsilio ista ppendamus animū debemus intelligere z corporis sanitatez vt prius animus qui serpētis laborabat insidijs absolutus sit. Deniq̄z nō prius eua esurijt q̄z serpētis eā v̄sutia tētauit. z ideo aduersus ipm auctorez peccati prius debuit medicina salutis opari. Fortassis etiā i typo mulieris illius varijs criminū febrib⁹ caro nostra languescebat: nec minorē febrē amoris esse dixerim q̄z caloris. BEDA. Si eni viru₃ a demonio liberatum moraliter animum ab immunda cogitatiōe purgatum significare dixerim⁹: cōsequenter femina febrib⁹ tenta sed ad imperiū dn̄i curata carnē ostēdit a ɔcupiscentie suefernore p cōtinētie p̄cepta frenatam. CIRYL. Et nos ergo suscipiamus iesum. cum enim visitauerit nos: z portamus eum in mente z corde. tunc enormium voluptatum estum extinguet: z incolumes faciet vt ministremus ei hoc est ei beneplacita pei agamus.

¶ Cum autez sol occidisset oēs q habebant ifirmos varijs lāguoribus ducebāt illos ad eū₃: at ille singul' manus iponens curabat eos. Exiebant autē demōia a multis clamātia z dicentia q2 tu es filius dei. Et icrepans nō sinebat ea loq q2 sciebant ipsum esse xp̄m.

THEOPHI. Cōsiderādū ē turbe desideriū: nā₃ cū sol occidisset adducunt ad eum infirmos: non a tpe impediti. vnde dicit̄. Cum aūt sol occi. oēs qui habebāt infirmos varijs languoribus ducebant illos ad eum. ORIGE. Ideo quidem circa solis occasum. i. elapsa die illos educebant: q2 verecundabant̄ vel timebant phariseos: vel q2 ō dic itenti erant circa alia. vel q2 putabant, nō licere sanare in sabbato ipse autem sanabat eos. vnde sequitur: At ille singu. ma. im po. cura. eos. CIRYL. Quamuis autem vt deus potuisset omnes verbo pellere morbos tamen tangit eos. ostendens propriam carnem efficacem ad prestanda remedia: nam caro dei erat. Sicut enim ignis appositus vasi eneo imprimit ei proprie caliditatis effectum: sic omnipotens dei verbum cum vniuit sibi veraciter assumptū templū ex

virgine animatū ⁊ intellectū particeps sine ptātis eius esse
cum insenuit. Tangit ⁊ nos: imo potius nos illā tangamus
quaten⁹ ⁊ nos ab oīaꝝ infirmitatibus liberet: necnon a de
monū impugnatiōe ⁊ suꝑbia. Sequitur eni. Exie. āt demo.
a mul. cla. ⁊ dicē. q2 tu es fi. dei. BEDA. Demonia filiū dī
ↄfitētur. ⁊ sicut postea dī. Sciebāt ipsuz esse xp̄m. quia cū
ieiunio fatigatum eum diabolus videret: verum hominez
intellexit: sed quia tentando non preualuit: vtrum filius dī
esset dubitabat. nunc aūt per signorum potentiaz vel intel
lexit vel potius suspicatus est esse filium dei. Nō igitur iō
iudeis eum crucifigere persuasit: quia christum siue dei fi
lium nō esse putauit sꝫ quia se morte illius nō ꝑuidit eē dā
nandum. De hoc enim mysterio a seculis abscondito dicit
apostolus: ꝙ nemo principum huius seculi cognouit. Si. n.
cognouissent: nūq̄ꝫ dn̄m glorie crucifixissent. CHRY.
In hoc autē ꝙ sequitur: Et increpans nō sinebat ea loqui.
percipe christi humilitatem: non sinebat vt demones inuī
di eum manifestarent. non eni oportebat eos subripere of
ficij aplīci gliaz nec decebat christi mysterium lingua feda
publicari. THEOPHI. Quia non est speciosa laus in
ore peccatoris: vel quia nolebat inuidiā accendere iudeo
rū: ex hoc ꝙ ab oībus laudaretur. BEDA. Ipsi aūt aplī
precipiūtur reticere de illo: ne diuina maiestate predicata:
passionis dispensatio differretur.

¶ Facta aūt die egressus ibat in desertū locum ⁊
turbe requirebant eum ⁊ venerūt vsqꝫ ad ipsuz
⁊ detinebant illū ne discederet ab eis. Quibus
ille ait: Quia ⁊ alijs ciuitatibus oportet me euā
gelizare regnū dei: quia ideo missus suz. Et erat
predicans in synagogis galilee.

CHRY. Postq̄ꝫ satis vtilitatis ꝑplīs ꝑ miracula est co
latū oportebat eū abesse: maiora nāqꝫ putant̃ miracl'a post
absentiā operantis: dū ipsa magis exclamant ⁊ vice vocis
fruūtur. vnde dī. Fa. aūt die egres. ibat in des. locū. GRE
CVS. Abijt etiā in desertū vt marcus dicit⁹ ⁊ orabat: nō ꝙ
ipse orōne indigeret: sed vt nobis bone operationis fieret
forma. CHRY. Pharisei quidem ipsis prodigijs ꝑdicā
tibus potētiam christi scandalizabātur. Populi vero elo
quia audiētes acquiescebant: ⁊ sequebant̃. vnde sequitur:
Et turbe requirebant eum ⁊ venerūt vsqꝫ ad ip̄m ⁊ detine
bāt illū ne discederet ab eis. nō q̄dē aliq ꝑnatū aut scribaꝝ
sed quoscūqꝫ malicie fucus nō denigrauerat: ⁊ ille saz habe
bāt ↄsciaz. GRECVS. Cū aūt marcus dicit aplos perue
nisse ad eū dicētes: ꝙ oēs querūt te: Lucas vero dicat popu
los peruenisse: nō discrepāt ab inuicē. Applicuerāt enim ad
ipsū populi: apostoloꝝ sequētes vestigia. Dn̄s aūt gaudebat
detētus: sed mādabat vt eū dimitterēt vt etiam alij partici
pes forēt eius doctrine quasi tempore sue ꝑntie nō multuz
duraturo. vnde sequit̃: Quibus ait. Quia ⁊ alijs ciui. oꝫ me
euā. reg. dei q2 ideo missus sum. Marcus dicit Ad hoc ve
ni: ostēdēs diuinitatis ei⁹ celsitudinē ⁊ volūtariam exinani
tionē. Lucas vero dicit Ad hoc missus sum. i. incarnationē
ostendēs necnō beneplacitū patris missionē appellās. ⁊ ille
quidem simpliciter dicit: Ut ꝑdicē. iste vero regnuz dei ad
iungit quod est ip̄e christus. CHRY. Simul etiā ↄsidera
ꝙ poterat in eodē loco manendo oēs attrahere ad se: nō ta
mē hoc fecit: prebēs nobis exēplum vt perambulem⁹ ⁊ re
quiramus pereuntes sicut pastor ouē ꝑditā: ⁊ medic⁹ acce
dit ad infirmū: vna eni anima recupata poterit aliqs mille
delicta abolere. vnde ⁊ hic sequit̃: Et erat predicans in syna
gogis galilee. freqūētabat quidē synagogas docēs illos ꝙ
non esset seductor: nam si iugiter inhabitata coleret: diffa
marent eum velut latitantē. BEDA. Si āt occasus so
lis mystice mors domini exprimitur: die redeunte resurre
ctio illius indicat̃ cuius manifestata luce a credētiū turbis
requirit̃ ⁊ ingētiū deserto inuētus ne abeat detinet̃. mari
cū hoc ↄtigent prima sabbati quo resurrectio celebrata est.

CAPITVLVM. .V.

Factū est aūt: cū turbe irruerēt i euz
vt audirēt verbuz dei: ⁊ ipse stabat
secus stagnum genezareth. Et vi
dit duas naues stātes secus stagnū.
Piscatores āt descēderāt ⁊ lauabāt
rhetia. Ascēdēs aūt in vnā nauim que erat simo
nis: rogauit eum a terra reducere pusillum.
Et sedēs docebat de nauicula turbas.

AMBRO. Ubi dn̄s impleuit multis varia genera sani
tatum: nec tempe nec loco cepit a studio sanandi turba co
hiberi. vespera incubuit. sequebātur stagnū occurrit ⁊ tur
be vrgebant: vnde dicitur: factū est cū āt turbe irruerent in
eum. CHRY. Erāt enim ei cōncrí diligentes eū ⁊ mirā
tes: tenere cupientes. Quis. n. discessisset dū huiusmodi mi
racula faciebat: q noluisset solū ↄspicere faciez ⁊ os talia lo
quēs: neqꝫ. n. in agēdo miracula solū admirabilis erat: sꝫ vi
sus ei⁹ abūdabat plurima gratia. vnde ⁊ loquēte eū audiūt
i silētio: seriā locutiōis nō irrūpētes. dicitur enim. Ut audi
rent vbuz dei ⁊ ip̄e stabat secus stagnum geneçareth. BE
DA. Stagnū geneçareth idem dicunt esse quod mare ga
lilee vel mare tyberiadis. sꝫ mare galilee ab adiacēte ꝑuin
cia dī: mare āt tyberiadis a ꝑxima ciuitate. Porro geneça
reth a laci ipsius natura: que crispantib⁹ aquis de seipo sibi
exercitare aura perhibet̃: greco vocabulo quasi generās si
bi auram dicitur. Neqꝫ eniz in stagni morem sternit̃ aqua:
sed freqūētib⁹ auris spirantibus agitat̃: hausto dulcis ⁊ ad
potāduz habilis. Sed hebree lingue ↄsuetudie oīs aqꝝ cō
gregatio siue dulcis siue salse mare nuncupat̃. THEO
PHI. Fugit aūt dominus gloriā q̄to magis ipsa euz seque
bat̃: ⁊ ideo a turb̄ se separās ascēdit i naue: Et vidit du. na.
stātes sec⁹ sta. pisca. au. descē. ⁊ laua. rhetia. CHRY. Oē
signum erat vacationis. Secundum vero mattheum inue
nit eos reficiētes rhetia: tātus eni erat paupratis excessus:
vt laniata repararent: noua nequeūtes hr̄e: volēs autē dili
gēter congregare spectaculum: vt nemo remāeret post ter
gū: sed oēs facie ad faciē cernerēt: ascēdit in nauiz. vnde di
citur: Ascē. au. in vnā na. q̄ erat simo. roga. eum a ter. redu.
pusillū. THEOPHI. Uide autē christi māsuetudinem:
quomodo rogat petrum: ⁊ petri obedientiā: quō in omnib⁹
fuit obsediēs. CHRY. Postq̄ꝫ vero multa pegerat mira
cula iteꝝ doctrinā ꝑponit: ⁊ existēs in mari piscatur existen
tes in terra. vnde sequitur: Et sedens do. tur. de nauicula.
GREGO. Naçāçenus. Cunctis condescendens vt a pro
fundis extrahat piscē: hominē. f. natātē in mobilib⁹ rebus
⁊ amaris h⁹ vite ꝑcellis. BEDA. Mystice autē due na
ues circumcisionē ⁊ ꝑputiuz figurāt: quas videt domin⁹: q2
in vtroqꝫ populo nouit qui sunt ei⁹: ⁊ ad future vite trangl
litatem quasi ad littus videndo: hoc est misericorditer vi
sitando ꝑuehit. Piscatores sunt ecclesie doctores: q nos ꝑ
rhete fidei comprehendunt: ⁊ quasi littori: sic terre viuen
tium aduehunt. Sed hec rhetia modo laxantur in capturā
modo lota plicantur: quia non omne tempus est habile do
ctrine: sed nunc exercenda ē lingua doctoris: ⁊ nunc sui met
cura gerenda. Nauis simonis est ecclesia primitiua de qua
paulus dicit: Qui operatus est petro in apostolatum circum
cisionis. bene vna dicta quia multitudinis credentiuz erat
cor vnū ⁊ anima vna. AVGV. De con euan. De qua do
cebat turbas: quia de auctoritate ecclesie docet gentes. ꝙ
autem dominus ascendens in nauim rogat eum a terra re
ducere pusillum: significat temperate vtendum verbo ad
turbas: vt nec terrena eis ꝑcipiantur: nec a terrenis i ꝑfun

da sacramentoꝝ recedatur. Uel p̃us in primis regionibus gentibus predicandum: vt quod postea dicit. Duc in altum ad remotiores gẽtes postea predicãduꝫ precipiat.

¶ Ut cessauit aũt loqui dixit ad simonẽ: Duc in altũ: ⁊ laxate rhetia vestra in capturam. Et rñ-dens simon dixit illi: Preceptor: p totam noctẽ labor. ãtes nihil cepimus in verbo aũt tuo laxabo rhete. Et cũ hoc fecissent ↄcluserũt pisciũ mltitudinẽ copiosaꝫ. Rũpebatur autẽ rhete eorũ. Et annuerũt socijs qui erãt in alia naui: vt venirẽt ⁊ adiuuarẽt eos. Et venerũt ⁊ impleuerunt ambas nauiculas ita vt pene mergerentur.

CYRIL. Postq̃ sufficiẽter populũ docuerat: regreditur iterũ ad magnificẽtias ꝓprias ⁊ p piscatoria ministeria piscatur discipulos. vnde sequit: Ut au. cessa. lo. di. ad simonẽ Duc in altũ: ⁊ laxate rhe. vc. in capturam. CHRY. Cõdescẽdẽs enĩ hoibus sicut magos perfidus vocauit. sic ⁊ piscatores p piscatoriã artẽ. THEOPHI. Petrus aũt non distulit. vnde sequit: Et rñ. simõ dixit illi. Prece. p to. no. la. ni. cepim⁹. Nõ aũt addidit: Nõ te audiã. nec secundis laboribus me exponam sed magis subdidit. In verbo autẽ tuo laxabo rhete. Quia vo turboꝝ de nauicula dñs instruxerat non sine mercede nauicule dñm dereliquit: dupliciter bñficians ipsuꝫ: q2 primo dedit ei multitudinẽ pisciũ ⁊ deinde discipulũ ipsum fecit: vnde sequit: Et cũ hoc fecissẽt: cõclu. pis. mul co. Tot aũt pisces cepit. vt nõ posset eos foras educere: sed a socijs auxiliũ peteret vnde sequit: Rũp. au. rhe. co. ⁊ annue. so. qui erãt in alia naui: vt veni. ⁊ adiu. eos. Per nutum ipsos vocat: quia ex stupore prapter capturaꝫ pisciuꝫ loqui nõ poterat. ⁊ sequit de eoꝝ auxilio cũ dr: Et vene. ⁊ imple. am. na. ita vt pene mergerent. AVGV. de con. euã. Joãnes quidẽ videt simile miraculũ dicere: sed illud longe aliud est quod factum est post resurrectioneꝫ domini ad mare tyberiadis. ibi enim nõ solũ ipsiꝫ tempus valde diuersum est: sed etiam res ipsa plurimũ distat. nã rhetia illic in dexterã partẽ missa cẽtũ quinquaginta tres pisces ceperunt. magnos quidẽ sed pertinuit ad euangelistã dicere: q cum tam magni essent rhetia nõ sunt disrupta. respicienteꝫ scilicet ad hoc factum qd lucas cõmemorat. vbi pre multitudine pisciũ rhetia rũpebant. AMBRO. Mystice aũt nauis petri sm matth. fluctuat. sm lucã repletur piscib⁹: vt ⁊ principia ecclesie fluctuantis: ⁊ posteriora exuberantis agnoscas. Non turbatur ista que petrũ habet: turbatur illa que iudã habet in vtraqꝫ petrus: sed qui suis meritis firm⁹ est turbat alienis. Caueam⁹ igitur proditorẽ: ne p vnũ plurimi fluctuem⁹. Illic turbatio vbi modica fides hic securitas vbi perfecta dilectio. Deniqꝫ ⁊ si alijs imperat vt laxẽt rhetia sua soli tamẽ petro dicit: Duc in altũ: hoc ẽ in ꝓfundũ disputationũ. Quid est taꝫ altũ q̃ scire dei filiũ: Que sũt aũt aploꝝ q laxari iubẽtur rhetia: nisi vboꝝ ↄplexiões ⁊ q̃si qdã orõnis sinus ⁊ disputationũ recessus q eos quos ceperint nõ amittãt. Et bene aplica instrumẽta piscãdi rhetia sunt que nõ captos ꝑimũt sed reseruãt. ⁊ fluctuantes de infimis ad supna trãsducũt. Dicit ãt: Preceptor p totã noctẽ laborãtes nihil cepim⁹. q2 nõ hoc humane facũdie opus: sꝫ supne vocationis est mun⁹. Qui aũt nihil ante ceperãt. magnã in vbo dñi ↄcludũt pisciũ mltitudinẽ. CYRIL. Hoc autẽ fuit figura futuri. nõ enĩ incassum laborabũt euangelice doctrine rhete tendẽtes: sed greges gẽtiũ aggregabunt. AVGV. De cõ. euã. Q2 ãt rhetia rũpebantur ⁊ pisciũ copia ⁊ nauicule implete sũt: ita vt pene mergerẽt: significat hoium carnaliũ multitudinẽ tantã futurã in ecclesia vt ẽt disruptione pacis per hereses ⁊ scismata scinderent. BEDA. Rũpitur aũt rhete: sed nõ labitur piscis. q2 suos dñs inter psequẽtiũ scãdala seruat. AMBRO. Alia ãt nauis est iudea ex qua ioãnes ⁊ iacobus eliguntur. Digit de synagoga ad nauim petri: hoc est ad eccl'iaꝫ ↄuenerũt vt iplerẽt ambas nauiculas. oẽs. n. ĩ noĩe iesu genuflectũt: siue iudeis. siue grecis. BEDA. Ul' alia nauis ẽ ecclesia gẽtiũ: q̃ ⁊ ipsa vna nauicula nõ sufficiẽte piscibus ĩpletur electis. Quia nouit dñs q sunt eius: ⁊ apud ipsum certus est suoꝝ numerus electorũ: dũqꝫ tot in iudea credituros non inuẽit quod ad fidẽ vitãqꝫ predestinatos nouit eternã: q̃si alter⁹ nauis: receptacula piscib⁹ querẽs suis: Corda quoqꝫ gentiũ fidei gratia replet: ⁊ bene rupto rheti socia nauis aduocat. Quando autem iudas proditor: simon magus: ananias ⁊ saphira: ⁊ multi discipuloꝝ abierunt retro: se deinde barnabas ⁊ paulus a gentium sunt apostolatu segregati. AMBRO. Possumus tamen ⁊ aliam ecclesiam intelligere nauium alterius: ab vna enim plures ecclesie deriuantur. CIRYLLVS. Innuit autez socijs vt auxiliarent eis. Multi enim sequuntur apostolorum labores: ⁊ primo illi qui euãgeliorũ ediderũt scripturas: post quos alij ꝑsides ⁊ populorũ pastores: ⁊ in deitatis doctrina periti. BEDA. Dariꝫ autẽ impletio nauiũ in fines seculi crescit: sed q ipletemergũtur. hoc ẽ in submersione premunt: non enim sunt submerse sed piclitate. Apostolus exponit dicẽs: In nouissimis diebus erunt tpa periculosa: ⁊ erũt hoĩes seipsos amãtes: ⁊ cetera. nã mergi naues est homines in seculo ex quo electi per fidem fuerãt morum prauitate relabi.

¶ Quod cũ videret simõ petrus ꝓcidit ad genua iesu dicẽs: Exi a me domine: q2 homo peccator suꝫ. Stupor. n. circũdederat euꝫ: ⁊ oẽs q cũ illo erant ĩ captura pisciũ quã cepant. Silr aũt iacobũ ⁊ ioãnẽ filios zebedei: qui erãt socij simonis. Et ait ad simonẽ iesus: Noli timere: ex hoc iam homines eris capiens. Et subductis ad terram nauibus relictis omnibus secuti sunt eum.

AMBRO. Admirabat petrus dona diuina: ⁊ quo plus meruerat presumebat magis. vnde dicit: Quod cum vide. simon petr⁹ ꝓci. ad ge. ie. di. Exi a me dñe: q2 hõ petõr sum. CYRIL. Reducens enim ad ↄscientiã patrata delicta: tremit ⁊ trepidat ⁊ velut imundus mundiꝫ non credat se posse suscipe: acceperat enim a lege distinguendũ esse inter maculatuꝫ ⁊ scũ. GREGO. nisen⁹. Cum eniꝫ mandasset demergere rhetia: tota copia pisciuꝫ capta est. q̃ꝫ tuꝫ ipe maris dñs ⁊ terre voluerat. Uox. n. vbi semp est vox virtutis: cui⁹ precepto in origine mũdi lux ⁊ cetere creature ꝓdibãt. In his admiratur petrus. vnde sequit: Stupor enim circũ. eum: ⁊ om. qui cum illo erant in captu. pisc. quaꝫ cepe. similiter autez iaco. ⁊ ioã. filij ꝣebe. qui erant so. simonis. AVGV. De con euan. Andreã non nominat. qui tamen intelligitur in ea naui fuisse sm matthei ⁊ marci narrationem. Et ait ad simonem iesus: Noli timere. AMBRO. Dic ⁊ tu: Exi a me domine. q2 peccator sum. vt respondeat de⁹. Noli timere. Indulgẽti domino peccatũ fatere. Uides q̃ bonus dominus qui tantum tribuit hominibus: vt viuificandi habeant potestatem. vnde sequit: Ex hoc iam homines eris capiens. BEDA. Hoc ad ipsum petrum specialiter pertinet. exponit enim ei dominus quid hec captura piscuꝫ significet: q. s. ipse sicut nunc p rhetia pisces. sic aliquãdo p verba sit capturus homines: totiusqꝫ facti huius ordo quid in ecclesia: cuius ipse typuꝫ tenet: quotidie gerat ostẽdit. CHRY. Considera autem coꝝ fidem ⁊ obedientiã. habentes enim opus pre manibus appetibilis piscationis: cum audissent mandatem non distulerunt: sed relictis omnibus sequebãt. Talem enim obedientiam requirit a nobis christus: vt eam non pretermittamus: etiam si aliquid

valde necessariū vrgeat. Unde ⁊ seqr: Et subductis ad terram nauibus relic. om secu. sūt eū. AVGV. de cō. euange. Matthe⁹ ⁊ marcus breuiter hoc perstringūt: quēadmodū gestū sit qd lucas hic apertius explicauit. Hoc tamē videt̄ dixisse q tm̄ petro a dn̄o dcū̄ cōmemorat: Ex hoc iā hoīes eris capiēs: qd illi ambobus fratrib⁹ dictū eē narrauerunt. Sed potuit vtiqz prius hoc petro dici. cū de capta ingenti multitudine pisciū miraret̄: quod lucas insinuauit: ⁊ ambob⁹ postea qd illi duo cōmemorauerūt. vel intelligendū ē hoc primo fuisse factum qd lucas ꝯmemorat. nec tūc eos a dn̄o vocatos sz tm̄ fuisse p̄dictū petro: q hoīes eēt capturus: nō autē q nunq̄ pisces esset capturus. vnde datur locus intelligere eos ad capturā pisciū remeasse: vt postea fieret quod mattheus ⁊ marcus nartant. tunc nō subductis ad terrā nauibus tanq̄ cura redeūdi: sed ita eū secuti sūnt tanq̄ vocantem aut iubentē. Sed si s̄m ioānē iuxta iordanē secuti sūt eum petrus ⁊ andreas quomodo ab alijs euāgelistis dicit̄ eos in galilea piscātes inuenit. ⁊ ad discipulatū vocauit: nisi intelligēdū est nō sic eos vidisse dn̄m iuxta iordanē vt ei inseparabiliter coherērent sed tm̄ cognouisse quis esset eūqz miratos ad propria remeasse. AMBRO. Myste aūt quos petrus in vbo capit in verbo credidit: negat suas predas: negat suū munus: Exi inquit a me domine. Non timere ⁊ tu que tua sunt domino deferre: quia que sūs non ille concessit. AVGV. de quc. euā. Uel aliter. Ex persona ecclesie carnalibus hominib⁹ plene petrus dicit: Exi a me quia homo peccator sum. tanq̄ ecclesia turbis carnalium ipleta ⁊ eoꝝ moribus pene submersa: regnū spiritualium quibus maxime persona christi eminet: a se quodammodo repellit. Nō eniz hoc voce lingue dicūt homines bonis ministris dei vt eos a se repellāt: sed voce moꝝ ⁊ actuū sua tn̄ se recedi ne p bonos mergant̄: ⁊ eo vehemētius quo deferūt eis honorez: vt honorificētiā eoꝝ significauerit petrus cadēs ad pedes dn̄i. Mores āt in eo q dixit: Exi a me. BEDA. Confortat aūt dn̄s timorē carnaliū ne qs vel sua ꝯsciētia culpe tremēs: vel de alioꝝ innocētia stupēs sanctitatis iter formidet aggredi. AVGV. de que. euan. Quia aūt dn̄s nō recessit ab eis significat in bonis ⁊ sp̄ualib⁹ viris non esse oportere hanc volūtatē: vt peccatis turbarū commoti quo quasi securius tranquilliusqz viuant: munus ecclesiasticū deserāt. Qd aūt subductis ad terraz nauibus: relictis omnibus secuti sūnt eū: pōt significare finem temporis quo ab huiusmodi salo: qui christo inheserūt penit⁹ recessuri sunt.

Et factū ē cū esset in vna ciuitatum: ⁊ ecce vir plenus lepra vidēs iesū ⁊ pcidēs i faciē suā rogauit eū dicēs: Dn̄e si vis potes me mūdare. Et extēdēs iesus manū tetigit eū dicēs: Uolo: Mūdare. Et cōfestim lepra discessit ab illo. Et ipse p̄cepit illi vt nemini diceret: sed vade ostēde te sacerdoti: ⁊ offer pro emundatiōe tua sic̄ precepit moyses in testimoniū illis. Perambulabat aūt magis sermo de illo ⁊ ꝯueniebant turbe multe vt audirēt ⁊ curarentur ab infirmitatibus suis. Ipse autē secedebat in desertum: ⁊ orabat.

AMBRO. Quarto signo ex quo in capharnaū dn̄s vēit leprosus sanatur. Si autem quarto die solem illuminauit ⁊ clariorem ceteris fecit: hoc clari⁹ opus estimare debem⁹ de quo dicitur. Et factum est cum esset in vna ciuita. ⁊ ecce vir plenus lepra. Bene vbi leprosus mundatur: certus non exprimit̄ locus: vt ostendatur non vnum populum specialiter alicuius ciuitatis. sed omnes populos fuisse sanatos. ATHANA. Adorauit autē leprosus dominum deum existētē in corpore: ⁊ neq̄ ꝑpter carnē putauit eē creaturaz verbū dei nec pro eo q verbū erat vilipēdit carnē quā vestiebat: imo vt in tēplo creato adorabat oīum creatorem in faciē ꝑcidens. Sequitur enim: Et vidēs iesum ⁊ procidēs in faciē rogauit eum. AMBRO. Qd in faciem procidit humilitatis est ⁊ pudoris. vt vnusquisqz de vite sue maculis erubescat: sed cōfessionē verecundia nō repressit: ostēdit vulnus: remediū postulauit dicēs. Domine si vis potes me mundare. De voluntate domini nō quasi pietatis incredulus dubitauit: sed quasi iniquitatis sue ꝯscius non presumpsit. religionis autē ⁊ fidei plena cōfessio est. in voluntate domini tribuit potestatem. CYRIL. Nouerat eni leprā experimētis medicoꝝ nō cedere: sed vidit diuina maiestate pelli demones: ⁊ ceteros ab alijs valitudinibus curari: q̄ cōcecit diuina dextra fieri. TYTVS. Addiscamus etiaz ex verbis leprosi corporaliū infirmitatū medelam nō querere sed diuino beneplacito totum committere: qui nouit oportuna ⁊ omnia iudicio disposuit. AMBROSIVS. Eo autem sanat genere quo fuerat obsecratus. vnde sequitur: Et extendens iesus manum tetigit illum. Lex tangi leprosos prohibet: sed qui dominus legis est nō obsequitur legi: sed legez facit. Nō ergo tetigit quia sine tactu mūdare non poterat: sz vt ꝓbaret qr subiect⁹ non erat legi nec cōtagiū timebat vt hoīes: sed qr cōtaminari nō poterat. qr alios liberabat. simul econtrario vt lepra tactu dn̄i fugaretur: que solebat contaminare tangentez. THEOPHI. Ipsi⁹ eni sacra caro ē purgatiua ⁊ vitā tribuēs. sicut existēs vbi dei caro. AMBRO. In hoc āt qd subdit: Uolo: mundare habes volūtatē: habes ⁊ pietatis effectū. CYRIL. A maiestate aūt ꝓcessit iperiosuz mādatū. Qualr̄ igit̄ i seruis cōputatur vnigenit⁹ filius qui volendo tantūmodo cūcta potest: Legitur de deo patre q oīa quecūqz voluit fec. Qui vo sm̄ patris ptāte fungitur quō diuersificabit̄ in natura ab eo: Solent etiā quecunqz sunt eiusdē virtutis: eiusdē esse substātie. Mirare tn̄ in his christuz diuine ⁊ corporaliter opontez. diuinū eni est ita velle vt presto fiāt oīa: humanū autē extēdere dexterā. Unus itaqz christ⁹ ex vtrisqz pficit̄ eo q vbuz caro fcm̄ ē. GREGO. nisen⁹. Et qr cū vtraqz hominis pticula aīa. s. ⁊ corpore vnita ē deitas: p vtraqz patebāt sup̄ne nature indicia. Corp⁹ eniz reconditum in se lumē declarabat: cū palpādo p̄stabat remedia: sed aīa ꝑpotenti voluntate diuinā ostendebat virtutē. velut. n. sensus tact⁹ ꝑpri⁹ corporis ē: sic ⁊ anime voluntarius motus: vult anima: tangit corpus. AMBRO. Dicit ergo volo ꝑpter photinū. impat ꝑpter arriū. tangit ꝑpter manicheū. Nihil aūt mediū est inter op⁹ dei atqz p̄ceptū vt intelligas medē tis affectū: v̄tutē operis. vnde sequit̄. Et cōfestī lepra discessit ab illo. Sed ne lepra trāsire possit in medicū. vnusqsqz dn̄ice humilitatis exēplo iactātiā vitet. nā sequit̄: Et precepit illi vt nemini diceret. vt. s. doceret non vulgāda nostra beneficia sz premenda: vt non soluz a mercede abstineam⁹ pecunie. sz etiam gratie. aut fortasse illa silentij causa est imperati. q meliores putabat qui fide magis spontāea q̄z spe ratis beneficijs credidissent. CYRIL. Leproso etiā silēte sufficiebat ipsa negocij vox ad narrādum oibus agnoscētibus per eum potestatem curātis. CHRY. Et qr vt plurimuz homines dum egrotāt dei sunt memores: vt autem conualescunt hebetātur. mādat vt deū pre oculis habeat: dans gloriā deo. vnde seqtur: Sed vade: ostēde te sacerdoti. vt. s. mundatus leprosus cōmitteret se sacerdotis aspectui: ac sic p illius censuram numeraret̄ iter suos. AMBRO. Et vt etiā intelligeret sacerdos non legis ordine: sed gratia dei supra legē esse curatū: vt dn̄s mādat sacrificiū s̄m preceptū moysi: ostēderz dn̄s qr legē nō solueret sz ipleret. vnde sequit̄: Et offer ꝑ emun. tua sicut p̄cepit moyses. AVGV. de que. euā. Uidet̄ hic approbare sacrificium qd p moysen

ꝑceptū est; cū id nō recipiat ecclia: qđ iō iussisse intelligi pōt qa nōdū ceperat eē sacrificiū scūꝫ scoꝝ qđ corpus eius ē nō enīꝫ oportebat auferri significatiua sacrificia priusq̄ꝫ illud qđ significabat̄ cōfirmatū esset cōtestatiōe aplоꝝ ꝑdicātiū ꝛ fide credētiū ꝑploꝝ. AMBRO. Uel qa lex spiritalis ē: videt̄ sacrificiū mādasse spiritale. vñ dixit. Sic̄ ꝑcepit moyses. Deniq̄ꝫ addidit. In testimoniū ill'. TITVS. Heretici ꝑperā hoc acceperūt dicētes. in obprobriū legis eē dictuꝫ. Qualr̄ aūt iuberet offerre ꝑ emūdātiōe fm̄ ꝑceptū moysi.

CYRIL. Dicit ergo. In testimoniū illis. qꝛ ex hoc facto ostenditur christū incōpabili excellētia moysi ꝑferri. qꝛ. n. moyses insufficiens erat a sorore lepre pellere morbū: orabat dñm vt eaꝫ liberaret. sed saluator ꝑ ptā te diuina ꝓtulit Uolo mūdare. CYRIL. Uel in testimoniū illis: hoc est ad reprehēsionē eoꝝ ꝛ ad ꝓbationē q̄ legē reuereor. Cum eni te curauerī mitto te ad sacerdotū experiētiā: vt attesteris mihi q̄ nō suꝫ preuaricat' ī legē. ꝛ quā ms dñs impēdēs remedia manetet nemini dicere instruēs nos cuitare supbiā: fama tñ eius volabat vndiq̄ꝫ istullās auditū cūctorū miraculū. vñ seq̄t̄. Perā. ma. se. de il. BEDA. Unius aūt ꝑfecta saluatio multas ad dñꝫ cogit turbas. vñ seq̄t̄. Et cō. tur. m l'. vt au. ꝛ cu. ab ifi. su. Ut eni leprosus exteri' ꝛ interi' se sanatū doceret: ꝑceptū bñficiū vt marcus ait etiā iussus nō tacet. GREGO. vi. mo. Redēptor aūt nr̄ ꝑ diē miracula in vrbib' exhibet ꝛ ad orōnis studiū ī nocte ꝑnoctat. vñ sequit̄. Ipse aūt se. in des. ꝛ ora. vt ꝑfectis videlicet ꝑdicatorib' innuat: q̄ten' nec actiuā amore speculatiōis fundit' deserāt: nec cōtēplatiōis gaudia opationis nimietate contēnāt sed qeti cōtēplātes sorbeāt qđ occupati erga ꝓximos loquētes profundāt. BEDA. Orāre aūtē secedit orare nō ei nature tribuas q̄ dicit: Uolo mūdare. sꝫ ei q̄ extēdēs manū tetigit leprosuꝫ: nō q̄ iuxta nestorū gemina sit filij ꝑsona sed eiusdē ꝑsone: sicut nature sic ꝛ operatōes sunt due. GREGO. naçançen'. Et opera qdē in populo; orōnes aūt in deserto ꝑagebat vt plurimū: sāciēs q̄ liceat paruꝑ gescere: vt mēte sincera cū deo colloq̄mur. Neq̄ꝫ eni ipe indigebat remotōe: qꝛ nō erat in eo qđ remitteret̄ cū de' eēt sꝫ vt pateat nobis ꝛ opatiōis hora ꝛ altioris solertie. BEDA. Typice aūt leprosus hūanū gen' languidū peccatis designat: plenū lepra qꝛ oēs peccauerūt ꝛ egēt grā dei: vt. s. extēta manu .i. ꝟbo dei humanā cōtingēte nām: a ꝑsci erroris varietate mūdent̄. ꝛ offerāt ꝑ emundatiōe corpa sua hostiā viuam.

AMBRO. Si aūt lepre medicina ꝟbū est: ꝯtēptus ꝟbi lepra mētis est. THEOPHI. Uide aūt q̄ postq̄ꝫ mūdat' est aliquis tūc dignus est offerre hoc mun'. s. corpꝰ ꝛ sanguinem domini quod est diuine vnitum nature.

¶ Et factū ē ī vna dierū: ꝛ ipe sedebat docēs. Et erāt pharisei sedētes ꝛ legis doctores q venerāt ex oī castello galilee ꝛ iudei ꝛ hierl'ꝫ: ꝛ virt' dñi erat ad sanādū eos. Et ecce viri portātes ī lecto hoīeꝫ q erat paralytic'. Et q̄rebāt eū iferre ꝛ ponere an̄ eū. Et ñ inueniētes q̄ pte illū iferrēt ꝑ turba: ascēderūt supra tectū: ꝛ ꝑ tegulas sūmiserūt eū cū lecto ī mediū an̄ ihm. Quoꝝ fideꝫ vt vidit dixit: Hō remittunt̄ tibi petā tua. Et ceperūt cogitare scribe ꝛ pharisei dicētes. Quis est hic qui loquitur blasphemias? Quis pōt dimittere peccata: nisi solus de'? Ut cognouit aūt iesus cogitaōes eoꝝ: rñdens dixit ad illos: Quid cogitatis ī cordib' vestris? Quid est facilius dicere dimittuntur tibi peccata: an dicere surge ꝛ ambula? Ut autem sciatis qꝛ filius hoīs habet ptātem ī terra dimittēdi peccata: ait paralytico: Tibi dico surge tolle grabatū tuū: ꝛ vade in domū tuā. Et ꝯfestiꝫ cōsurgēs corā illis tulit lectū in quo iacebat: ꝛ abijt ī domū suā magnificās deum. Et stupor apprehēdit omnes ꝛ magnificabāt deū. Et repleti sunt timore dicentes: quia vidimus mirabilia hodie.

CYRIL. Scribe ꝛ pharisei q facti fuerāt prodigioꝝ xp̄i visores: audiebant ipsuꝫ quoq̄ꝫ docentē: vñ dr̄: Et factū ē ī vna dieꝝ: ꝛ iesus sede. do. ꝛ erāt. pha. seden. ꝛ legis doc. qui vene. ex oī castel. gali. ꝛ iu. ꝛ hierl'm ꝛ vir. dñi erat ad sanan. eos. Non quasi mutuo acciperet ptātēꝫ alterius. sꝫ q̄si deus ꝛ dñs ꝓpria. operabat̄ ꝟtute. fiunt aūt hoīes sepe donorum spiritaliū digni: sꝫ plerūq̄ꝫ deficiūt en rōne quā nouit donorū largitor quod in christo non accidit. affluebat eni in prestandis remedijs virtus diuina. Quia vero necessariū erat vbi tanta scribaꝝ ꝛ phariseorum turba ꝯuenerat, aliquid fieri ex his que virtuti attestarent̄ ipsius: coram eis q eum ꝑuipendebant factū ē quoddā miraculū ī paralytico. ī quo quia defecisse videbat̄ medicinalis ars: portabat̄ a ꝓximis ad supnū ꝛ celestē medicū. vñ seq̄tur: Et ecce viri por. ī lec. homi. q erat paralytic' ꝛ querebāt eū infer. ꝛ po. ante eum.

CHRY. Mirādi vō sunt q paltyicū adduxerūt: q̄liter cū nequissentītrare ꝑ ostiū. nouū aliqd ꝛ alienū attentauerūt. vñ seq̄tur. Et nō inue. q̄ parte euꝫ ifer. pre. tur. ascē. supra tec. detegētes aūt tectū deponūt grabatū ꝛ ponūt ī medio paltyicū. vñ seq̄tur: Et ꝑ tegu. submise. illū cū lec. ī me. ante iesuꝫ. Dicet aliqs demissum fuisse locū a quo ꝑ tegulas deposuerūt paralytici lectuꝫ. BEDA. Hoīeꝫ aūtē dñs a paralysi curatur' ꝑmo peccatoꝝ vincula dissoluit vt ostēderet eū ob nexus culpaꝝ artuum dissolutione damnari: nec nisi his relaxatis membroꝝ posse recupatione sanari. vñ seq̄t̄. Quoꝝ fidē vt vi. dixit: Hō: remit. ti. pec. tua. AMBRO. Magnus dñs q alioꝝ merito ignoscit alijs: ꝛ dum alios ꝓbat: alijs relaxa terrata. Cur apud te hō collega nō valeat: cū apud deū seruus ꝛ interueniendi meritū ꝛ ius hēat ipetrādi: si grauiū petōꝝ diffidis veniā: adhibe ꝑcatores: adhibe ecclīā q̄ ꝑ te ꝑcet̄ cui' ꝯtēplatōe qđ tibi dñs negare posset ignoscat. CHRY. Occurrebat aūt ꝛ ī hoc ipi' patientis fides nō. n. sustinuisset se ifert' submitti: nisi credidisset.

AVGV. de cō. euā. Qđ āt dic: Hō dimittūt̄ tibi petā. ad hoc insinuandum valet qꝛ homini dimittebant̄ peccata q eo ipso q̄ hō erat nō possꝫ dicere: Nō peccaui. Simil' ēt vt ille q hoī dimittebat intelligeret̄ de'. CHRY. Nos aūt si corpal'r patimur: satagim' nociuū abijcere. cuꝫ ꝟo male sit aīe ꝛ differim' atq̄ꝫ iō nec a corporis nocuis curamur. Abscidam' igit̄ fontē maloꝝ ꝛ cessabūt egritudinū flux'. Metu aūt multitudinis suā itētionē a pire pharisei nō audebāt: sꝫ solū ī cordib' suis meditabāt̄. vnde seq̄t̄. Et cepe. cogitare scri. ꝛ pha. dicentes. Quis est hic q lo. blasphemiā? CYRIL. In quo mortis ꝑcipitāt sniāꝫ. Erat eni mādatū in lege. q̄ qcūq̄ꝫ blasphemaret in deum: morte puniret̄. AMBRO. Itaq̄ꝫ ab ipis ex operib' suis dei fili' accipit testimoniū: nā ꝛ validius est ad fidē qđ confitentur inuiti: ꝛ ꝑuicio si' ad culpā quod negāt q suis assertiōib' relinquūt̄. vnde seq̄t̄. Quis pōt peccata dimittere nisi solus de'? Magna ī fide plebis amentia: vt cum confessa fuerit solus dei esse donare peccata non credat deo peccata donāti. BEDA. Uerum enim dicūt quia nemo pecca ta dimittere nisi de' potest qui per eos quoq̄ꝫ dimittit qbus dimittendi tribuit potestatem. Et ideo christ' vere deus esse probatur: quia dimittere peccata quasi deus potest. AMBRO. Dñs aūtē saluos volēs facere peccatores ex occultoꝝ cognitōe deū se eē demōstrat. vnde seq̄t̄. Ut āt cognouit de' cogita. eoꝝ

ridēs dixit ad illos: Quid cogi. i cor. vr̃is? CYRIL. q.d. O pharisei qui dicitis Quis pōt pctā dimittere nisi solus de⁹? Respōdeo vob. Quis pōt secreta cordis scrutari nisi solus de⁹ q p pphās dic. Ego dn̄s scrutās corda ⁊ pbans renes. CYRIL. Si ergo icreduli estis erga primū. s. remissionē pctōz ecce aliud adijcio dū itima vr̃a patefacio. qn etiā aliud dū paralytici corp⁹ ɔsolido. vñ subdit. Quid est facilius di. dimit. ti. pec. an di. sur. ⁊ am.? Palā qdē ē q2 ɔsolidare corp⁹ facil⁹ ē. q̃to nāq2 nobilioz ē aia corpe: tāto ē excellētioz ab solutio criminū. verū qa illud nō creditis eo q lateat adq nāq min⁹ ē aptius tñ q̃ten⁹ qd est magis occultū p hoc de dōstret. Et qdē cū allocut⁹ ē infirmātez nō dixit dimitto pctā. ppriā exprimens potestatem: sed remittuntur tñ pctā. Cogetib⁹ āt illis eiudētī⁹ ppriā declarat ptātē di Ut āt scia. qa fi. ho. po. hz i ter. di. pec. THEOPHI. q̃ p i ter. di. pec. Duz eni sum⁹ in terra pctā nr̃a delere possum⁹. Postq̃ vo a terra tollimur nō valebimus ɔfiteri: claudit. n. ianua. CHRY. Demōstrat aūt pctōz veniaz p corpis sanationē. vñ seq̄. Ait paly. ti. di. su. Ipsā vero cor sanationē demonstrat p lecti portationē. vt sic nō repu tet fantasia qd factū ē. vñ seq̄: Tol. gra. tu. ⁊ va. i do. tu. q. d. Ego volebā p tuā passionē curare illos q sani videtur infir mi āt i anima. sz qa nolūt: vade tuā correctur⁹ familiam. AMBRO. Nec mora ylla sanitatis itervenit: ynū victoz remedioz̄q mamētū ē. vñ seq̄. Et ɔf. sur co. il. tu. lec. i quo ia. tabyt i do. suā ma. deū. CYRIL. Quo fcō patuit q fi lius hois pōt i terra relaxare pctā: qd p se ⁊ p nob dixerat. Benanq2 vt de⁹ fact⁹ hō tanq̃ dn̄s legis pctā dimitit. Sor tiu sum⁹ ēt nos ab eo tā mirabilē grāz. Dictū ē. n. discipul' Quoz remiseritis pctā remittunf eis. Quo aūt nō magis ipse peccata dimittit: q ceteris ptātem faciēdi hoc tradidit. CHRY. Reges aūt terreni ⁊ pncipes homicidas absol uētes a pena pn̄ti liberāt. a criminib⁹ expiare aūt nō pn̄t. AMBRO. Spectāt aūt surgērē icreduli: mirātur abeū tē. vñ seq̄. Et stupor app. om. ⁊ mag. deū. CHRI. Pau lati serpūt iudei magnificantes deū nō tñ putāt cū deum: ɔstabat. n. eis caro. nec tñ erat modicū estimare cū pre cēmortaliū: ⁊ a deo pcessisse. AMBRO. Diuini āt opis miracula malūt timere q̃ credere. vnde seq̄. Et rep. sūt t. d. q vi. mi ho. Si āt credidissent nō timuissent: vtiq2 dilexissēt pfecta. n. dilectio foras timarē excludit. Non ocosa aūt h⁹ paralytici nec angusta medicina ē: qm̄ orasse ōmittitur nō ppter suffragiū. sed ppter exēpliū. AVGV. de q. euā. De palytico eni2 pōt intelligi aia2 dissolutā mē bris hoc est operationibus xpm q̃rere. i. volūtate2 v̄bi dei. Impedin aūt a turbis. s. cogitationum nisi tecta. i. op ta scri pturar apiat ⁊ p hoc ad noticiā christi pueniat: hoc ē ad ei⁹ humilitatē fidei pietate descēdat. BEDA. Et bñ dom⁹ ieiu tegulis ɔtecta describit: qa sub ɔtēptibili literaū vela mine spiritalis grē v̄tus inuenit. AMBRO. Unusq̄sq2 aūt eger petēdo petōres salutis debet adhibere p quos no stre vite ɔpago resoluta actuūq2 nr̃oz̄ claudā vestigia v̄bi celestis remedio reformētur. Sint igitur aliqui monitores mētis q aīum hois q̃uis exterioris corporis debilitate toz petēzad superiora erigāt quoz rursus adminiculis ⁊ attol lere ⁊ humiliare se facilis ante iesu2 locer̄ dn̄ico videri di gnus aspectu. humilitatē enim respicit dn̄s. AVGV. de q̄. euā. Di ergo a qb⁹ depōitur: bonos doctores eccle sie significare q aūt cū lecto depon it: significat ab hoīe in carne adhuc ɔstituto xp̄z dbere cognosci. AMBRO. Dn̄s aūt plenā spez resurrectiōis ondens pctā donat aioz debilitatem carnis excludit. hoc est. n. totū hoīe2 esse cura tum. Quāuis igif magnū sit hoibus pctā dimittere. tñ mul to diuini⁹ est resurrectionē donare corpib⁹ qm̄quidē deus resurrectio est. lectus autem q tolli iubef: nihil est aliud q̃ corpus humanū. AVGV. de q̄s. euā. Ut nō iā in carnali

bus gaudijs tanq̃ in lecto requiescat infirmitas aīe. sz magis ipsa ɔtineat affectiones carnales ⁊ tendat ad domum suaz idest requiem secretorum cordis sui. AMBRO. Uel do mum repetere suam hoc est ad paradisum redire. ea. n. est vera domus que hominem prima suscepit. non iure amissa sed fraude. Merito ergo restituitur quoniam venerat qui nexum fraudis aboleret: iusq2 reformaret.

¶ Et post hec exijt: ⁊ vidit publicanū noīe leui se dentē ad teloneū ⁊ ait illi. Seq̄re me. Et relictis oibus surgēs secutus est eū. Et fecit ei conuiuiū magnū leui i domo sua: ⁊ erat turba mlta publi canoz ⁊ alioz q cū illis erāt discūbētes. Et mur murabāt pharisei ⁊ scribe eoz dicentes ad disci pulos ei⁹. Quare cū publicanis ⁊ pctōrib⁹ man ducatis ⁊ bibitis? Et rn̄dēs iesus dixit ad illos. Nō egēt q sani sunt medico: sz q male hn̄t. Non eni veni vocare iustos: sz pctōres ad pniam.

AVGV. Post paralyticū sanatū de cōuersione publica ni subiungit dicēs. Et post hec exijt ⁊ vidit publicanum no mine leui sedentē ad teloneū. Ipse est mattheus qui ⁊ leui. BEDA. Sed lucas ⁊ marcus ppter honorē euangeliste nomē tacēt vulgatū. Mattheus aūt in sermonis principio accusator sui factus: mattheu2 se ⁊ publicanū noiat: ne qs a salute despet p imanitate pctōz cū ipse de publicāo i apo stolū sit mutat⁹. CYRIL. Publicanus. n. fuerat leui. vir aur⁹. effrenis erga supflua: alieni amatoz. Hoc ē. n. publicāo rū officiū. sz ab ipsis officinis malicie detrahif: Christo eu3 vocāte. vñ seq̄: Et ait illi. Seq̄re me. AMBRO. Seq iu bet nō corpis gressu. sz mētis affectu. Itaq2 ille v̄bo vocat⁹: ppria derelīqt q rapiebat aliēa. vnde seq̄: Et relictis oib⁹ surgēs secutus ē eū. CHRY. Ubi ⁊ vocātis virtutē ⁊ vo cati obediētiā cōsidera. Neq2. n. obstitit: neq2 vacillauit: sz ptinus paruit. nec i pprīā domū ire voluit vt suis hoc intī maret sic nec piscatores. BASI. Nec solū fenora telonei postposuit: sed ēt cōtēpsit picula q sibi ac suis accidere pote rāt: ouz calculos telanei dimitteret impfectos. THEO PHI. Et sic ab accipiēte cēsu2 a trāseūtib⁹: xp̄s censu2 acce pit nō qdē ei⁹ accipiēs pecuniā: sz totaliter eū trāsferēs ad sui ɔsortiū. CHRY. Uocatū āt leui domin⁹ honorauit: dū cū eo ɔfesti epulat⁹ ē. hoc. n. ei maiorē pstabat fiduciaz. vñ seq̄. Et fecit ei ɔui. mag. leui i do. sua. Nec solū cū eo di scūbit imo cū plurib⁹: vñ seq̄. Et erat tur. ml'. publi. ⁊ alio. q cū il. erāt discūbē. Cōuenerant. n. publicani ad eū sicut ad collegā ⁊ hoīe2 eiusdē officij. sz ⁊ ipse glorians de pn̄tia xp̄i cōuocauit oēs. Christ⁹ etiam qdlib2 genus remedij exhibe bat ⁊ nō solū disputādo ⁊ pstando sanitatis remidia vel ēt redarguēdo emulos: sz ēt cōedēdo nōnullos errantiū corri gebat. ide nos istruens q qdl2 opus ⁊ tp̄s pōt nob vtilitatē afferre. Sz nec publicanoz pticipationē vitauit pp vtilita tē seq̄ntē more medici: q nisi tāgeret sanie: nō liberaret a mō bo. AMBRO. Cū pctōrib⁹. n. mādūcādo ēt cū gētib⁹ nō phib2 nos iure cōmuniī. CHRY. Sz tñ dn̄s inculpatus ē ide a phariseis iuidētibus ⁊ volētibus a xp̄o discip'los se parare. vñ seq̄. Et murmur. phari. ⁊ scribe. dicē. ad disci. ei⁹ Quare cū publi. ⁊ pec. mandu. ⁊ bibitis? AMBRO. Ser pētina vox ē hāc pmā vocē sp̄ēs emisit dicēs eue: Quid di xit de⁹. nolite manducare ⁊c. q p̄tris sui venena diffundunt. AVGV. de cō. euā. Uidef āt lucas hoc aliq̄̄to differēti⁹ ab alijs euāgelistis cōmemorasse. nō. n. dic tm̄ dn̄o obiectū esse: q cū publicānis ⁊ phariseis manducaret ⁊ biberet: sz di scipulis q de ipso ac de ipsis acciperetur. Propterea enim mattheu⁹ ⁊ marcus de christo discipulis obiectu2 narrāt: qz q discipuli cum publicanis ⁊ peccatoribus manducabant

magistro magis obyciebat: quez sectãdo imitabantur. Una ergo sententia est tãto melius insinuata quanto quibusdaz v̄bis manente veritate varia. CHRY. Ipse autẽ dñs in contrariũ eorum sermonẽ cõuertit. ostendens nõ eẽ culpaz eũ peccatoribus ꝯuersari. sz ẽt cõsonum mĩe ꝓpriẽ. vñ sequit̃. ⁊ rñdẽs iesus dixit ad il. Nõ egẽt me. q sa. sũt: sz q male habẽt. In quo ꝯmemorat eos cõis infirmitatis ⁊ de nũero languẽtiũ eos eẽ oñdit: se v̄o medicũ eẽ latẽter subiũgit. Nõ. n. ve. vo. iu. sz peccõres. GREGO. nisen⁹. q. d. Adeo peccatores nõ abominor. qz eoꝝ tñ grã veni nõ vt maneãt peccõres: sz vt ꝯuertãt: ⁊ boni fiant. AVGV. de cõ. euã. Uñ addidit In pniaz. qd ad explanãdã sñiaz valet: ne qsq̃ꝫ peccõres ob hoc ipo ꝙ peccõres sũt: diligi arbitret̃ a xp̄o: cũ illa silitudo de egrotis bene intimet quid velit de⁹ vocando peccõres tã q̃ꝫ medicus egrotos vt ab iniquitate tanq̃ꝫ ab egritudĩe salui fiant. AMBRO. Sz quõ dñ iustificias dilexit neqꝫ vidit dauid iustũ derelictũ: si iustus derelinquit̃ peccõr asciscitur: nõ itelligas ꝙ eos iustos dicit q ex lege p̄sumãt ⁊ euãgely gratiã nõ reqrãt. Nẽo ãt iustificat̃ ex lege. sed redimit̃ ex grã. Nõ vocat ḡ eos q se iustos dicũt. vsurpatores. n. iusticie nõ vocant̃ ad grãz. nã si grã ẽ ex pniã: vtiqꝫ q fastidit penitẽtiã abdicat grãz. BEDA. Peccõres aũt vocat eos qui sua mala attẽdentes nec p legẽ iustificari se posse putãtes christi grẽ se penitẽdo dedũt. CHRY. Ironice ãt dic illos iustos sic qñ dr̃. Ecce adã fact⁹ ẽ q̃si vn⁹ nr̃m: ꝙ ãt nullus erat iustus sup terrã oñdit paulus dicẽs. Oẽs peccauerũt ⁊ egẽt grã dei. GREGO. nisen⁹. Uel dicit nõ egere sanos ⁊ iustos medico. i. angelos sed male hñtes ⁊ peccõres. i. nos qz morbũ pcti icurrim⁹ q in celis nõ ẽ. BEDA. Per Matthei aũt electionẽ fides gentiũ exprimit̃ q p̄us mũdãis ihiabãt: sz nũc xp̄i corp⁹ sedula deuotõe ꝯficiũt. THEOPHI. Uel publican⁹ ẽ q pricipi mundi seruit ⁊ debitũ carni reddit: cui gulosus reddit escas: adulter voluptatẽ ⁊ ali⁹ aliud. Cũ aũt viderit eũ dñs sedẽtẽ in teloneo. i. nõ mouentẽ se ad maiorẽ neqciã: tũc a malo erigit̃: ⁊ sequit̃ iesũz ⁊ suscipiet i domo aĩe dñz. AMBRO. Qui aũt domicilio xp̄z recipit interno maxĩs delectatiõib⁹ exuberãtiũ pascit̃ voluptatiũ itaqꝫ libenter dñs ingredit̃ ⁊ in ei⁹ recũbit affectu: sz rursus accẽdit̃ inuidia pfidoꝝ: ⁊ future pene spẽs p̄figurat̃: epulãtib⁹. n. fidelib⁹ in regno celoꝝ pfidia ieiuna torq̃bitur. BEDA. Uel p hoc designat̃ iudeoꝝ inuidia q̃ de gẽtiũ salute torq̃t̃. AMBRO. Simul etiã oñdit̃ q̃ꝫtũ sit inter emulos legis ⁊ grẽ: ꝙ illi q legẽ sequũtur mẽtis famẽ patiẽtur eternã. Qui v̄o v̄bũ in interiorib⁹ aĩe receperũt alimẽti celestis ⁊ fontis vbertate recreati esurire ⁊ sitire nõ pñt. Et iõ q aĩo ieiunabant murmurabãt.

¶ At illi dixerũt ad eũ. Quare discipl'i ioãnis ieiunãt freqnter ⁊ obsecratiões faciũt: silr̃ ⁊ phariseoꝝ: tui ãt edũt ⁊ bibũt. Quib⁹ ip̄e ait: Nũqd potestis filios sponsi dũ cũ ill' ẽ spõsus facere ieiunare. Uenĩet aũt dies: cũ ablat⁹ fuerit ab ill' spõsus: tũc ieiunabũt in illis dieb⁹. Dicebat aũt ⁊ silitudinẽ ad illos. Qz nemo ꝯmissurã a nouo vestimẽto mittit i vestimẽtum vetus: alioquĩ ⁊ nouũ rũpit: ⁊ veteri nõ ꝯuenit cõmissura a nouo Et nẽo mittit vinũ nouũ i vtres veteres: alioqn rũpit vinũ nouũ vtres: ⁊ vinũ effũdet̃ ⁊ vtres peribũt. Sz vinũ nouũ i vtres nouos mittẽdũ ẽ: ⁊ vtraqꝫ cõseruãt̃. Et nemo bibens vetus statim vult nouũ: dicit eni: Uetus melius est.

CYRIL. Postq̃ꝫ primũ v̄bũ acceperũt a xp̄o ab alys ad alia se transferunt: volentes ostendere sacros discipulos ⁊ p̄ium cũ eis iesum minime curasse de lege. vnde dr̃. At illi dixerũt ad eũ: Quare disci. ioan. ieiu. freq̃nẽ: ⁊ obsecra. faci. similiter ⁊ phari. tui aũt edũt ⁊ bibũt. Quasi dicãt comedis cũ publicanis ⁊ peccõrib⁹: cũ iubeat lex imũdo nõ cõicare: sz in excusatione p̄uaricatõis vob̃ accedit mĩa. Cur ergo nõ ieiunatis: vt nos ẽ f̃m legẽ volẽtib⁹ viuere. Sz sci qdez idcirco ieiunãt vt corpus affligẽtes qetẽt passiões ipsi⁹. Sz xp̄s nõ egebat ieiunio ad pfectionẽ v̄tutis: cũ tãq̃ꝫ de⁹ absolut⁹ eẽt a quolibz vinculo passiõis. sz nec ei⁹ comitiua ieiunio egebat: sz pticeps grẽ ei⁹ sine ieiunio decorata v̄tuose ꝯuersabat̃. ꝙ si tp̄s. xl. dieb⁹ ieiunauerat nõ hoc fuit vt i se passionẽ mortificaret: sz vt normã abstinẽtie oñdat carnalibus. AVGV. de cõ. euã. Euidẽter aũt lucas alios ꝺ alys hoc dixisse narrauit. vñ ḡ matth. dic̃. Tũc accesserũt ad eũ discipli ioãnis dicẽtes. Quare nos ⁊ pharisei ieiunam⁹. nisi qz ⁊ ipsi aderãt: ⁊ oẽs certatiz vt qsqꝫ poterat hoc obiecerunt. AVGV. i eodẽ. Est aũt duplex ieiuniũ. vnũ i tribulatõe ad ꝓpiciãdũ deũ i pctĩs. aliõ i gaudio: cũ tãto min⁹ delectãt carnalia q̃ꝫto spiritaliũ maiõ sarcia ẽ. Interrogat⁹ ḡ dñs cur discipuli ei⁹ nõ ieiunarẽt de vtroqꝫ ieiunio rñdit. ⁊ p̄mo de ieiunio tribulatõis. Seqt̃ eni. Quib⁹ ipse ait. Nunqd po. fi. spo. dum cum il. est spon. face. ieiunare. CYRIL. Quasi. d. Presens tp̄s leticie ẽ ⁊ alacritatis. nõ igit̃ imiscẽda sũt tristia. CYRIL. Saluatoris. n. nr̃i i hoc seculo demõstratio nihil aliõ fuit q̃ꝫ q̃dã festiuitas itelligibil'r q̃si quãdã spõsaz copulãs illi nr̃az nãz: vt quondã sterilis fecũda fieret. Igit̃ fily spõsi eẽ noscũt̃ qcũqꝫ vocati sunt ab eo p nouã ⁊ euãgelicã disciplinã nõ ãt scribe cũ phariseis q solã legis vmbrã ꝯsiderãt. AVGV. de cõ. euã. Per hoc aũt ꝙ solus lucas dic̃. Nõ potestis filios sponsi facere ieiunare: intelligit̃ eos ipsos q loq̃bant̃ fuisse facturos vt lugẽtes ieiuarẽt fily spõsi: qñ ipi eẽnt spõsuz occisuri. CYRIL. Ubi v̄o ꝯcesserat fili⁹ spõsi ꝙ nõ decebat eos laborare tãq̃ꝫ q spiritalẽ solẽnitatẽ habebãt. ne iter nos annullaret̃ ieiuniũ: dispẽsatiue subiungit dicẽs. Uenĩet aũt dies cũ ablat⁹ fuerit ab eis spõsus: tũc ieiunabunt i illis dieb⁹. AVGV. de q. euã. q. d. Tũc desolobũt̃ ⁊ i merore ⁊ luctu erũt: donec eis p spiritũ gaudia ꝯsolatoria retribuant̃. AMBRO. Uel alr̃. Non hoc ieiuniũ relegat̃ quo cõficit̃ caro: ⁊ corpis luxuria castigat̃: ieiunıuz nos cõmẽdat deo: sz nõ possum⁹ ieiunare q xp̄z habem⁹: ⁊ christi carnẽ epulamur ⁊ sanguinem. BASI. Fily ẽt spõsi ieiunare neqũt: hoc ẽ aĩe nutrimẽtũ nõ sumere nec viuere i oĩ verbo qd de ore dei ꝓcedit. AMBRO. Sz q sunt illi dies qbus nob̃ christus aufere t̃. cũ ipse dixerit. Uobiscũ ero vsqꝫ ad ꝯsũmationẽ mundi. sz nemo tibi xp̄z põt auferre nisi te illi ipse auferas. BEDA. Quãdiu. n. sponsus nobiscũ ẽ i leticia sum⁹: nec ieiunare possum⁹ nec lugere. Cũ aũt p pectã ille recedit: tunc idicẽdum ẽ ieiuniũ: ⁊ regrẽdus luct⁹. AMBRO. Deniqꝫ de aĩ ociñ est ieiunio vt sequẽtia declarant. Seqt̃. n. Dicebat aũ t similitudinẽ ad illos. Qz nemo ꝯmissurã. i. ꝑticulã ablatã a vestimẽto nouo immittit i vestimẽtũ vet⁹. Appellomt ieiuniũ vestimentũ vetus. qd exuẽdũ aplus estimauit dicẽs: Spoliate vos veterẽ hoiẽz cũ actib⁹ suis. In eadẽ igit̃ forma series ꝯuẽit pcepto rum: ne actus veteris ⁊ noui hois misceam⁹. AVGV. de q̃. euã. Uel alr̃. Dono spũsci pcepto. Hen⁹ aũt ieiuny qd fit p leticiã iã renouati i vitã spiritalẽ cõuenientissime celebrãt: qd anteq̃ꝫ accipiãt dicit eos eẽ tãq̃ꝫ vetera vestimẽta. qb⁹ inconuenienter pãn⁹ nou⁹ assuit̃. i. aliq̃ pticula doctrie q̃ ad noue vite tẽperãtiã ptiẽt: qz si hoc fiat ⁊ ipsa doctrina quodãmõ scidit̃ q docet generale ieiuniũ nõ a ꝯcupia ciborũ tñ: sz ab oĩ leticia tẽporaliũ delectationũ: c⁹ pticulã q̃ ad cibos ptiet: dic̃ nõ oportere hoib⁹ adhuc veteri consuetudini deditus ipartiri: qz ⁊ illic quasi concisio videt̃ fieri: ⁊ ipsi vetustati nõ cõuenit. Dicit ẽt eos esse similes veterib⁹ vtribus. vnde sequitur: Et nemo mit. vinũ no. i vtres veteres. AMBRO. Fragilitas humãe cõditõis aperit̃: cũ corpo

ra nostra exuuys defunctoꝝ aīaliū ɔparant. AUGU. de q̄st. euā. Ueteribus autem vtribus comparant apl̄i qui vi no nouo q̄si spiritualib⁹ p̄ceptis faciliꝰ disrūpunt q̄z ɔtineāt. vn̄ seqr̄. Alioqn. rū. vi. no. vtr. ⁊ ipsū ef. ⁊ vtr. pere. Erūt aūt noui vtres cū post ascēsionē accepto desiderio ɔsolationis eius: orādo ⁊ sperādo inouabunt. vn̄ seqr̄: Sz no. vi. in vtr. no. mit. ē: ⁊ vtraqz ɔser. BEDA. Uino siqdē intus refici mur: veste aūt foris tegimur. Uestis q̄ sūt bona opa q̄ foris agim⁹: qb⁹ corā hoīb⁹ lucem⁹: vinū feruor fidei sper ⁊ cha ritatis. Aliter: Ueteres vtres sūt scribe ⁊ pharisei nou⁹ pan nus: ⁊ nouū vinū p̄cepta euangely. GREGO. nisen⁹. Ui nū eni de nouo elicitū pp feruorē nālis hūdi fumosūz ē de spumās nāli agitatione a se malez sordiciē. Tale vinū no uū testamētū ē: qd̄ antiq vtres q pp incredulitatē ineterati sūt nō capiūt. imo scindunt excellētia doctrie: necnō ⁊ gra tiā spūs icassūz fluere faciūt. qa i maliuolā aīaz nō itroibit sapia. BEDA. Sz cuicūqz aīe nōdū i nouitate. sz i vetusta te malicie psceuerāti. nouoꝝ mysteꝝ sacramēta nō debē ti mitti: q ēt p̄ceptis euāgelicis p̄cepta legis miscere volūt. vt galathe: vinū nouūz in vtres veteres mittunt. Seqr̄. Et ne. bi. ve. sta. vl't no. di. eni ve. me. ē: qz iudeis vite veteris sa liua ibutis noue grē precepta sordebāt. qa maioꝝ traditiōi bus cōmaculati dulcedinē spiritalium verborum percipe non valebant.

CAPI. .VI.

Factū est aūt i sabbato secundo p̄io cuz transiret per sata vellebant disci puli eius spicas et manducabāt con fricantes eas manibus suis: Qui dam autē phariseoꝝ dicebant illis: Quid facitis qd̄ nō licet in sabbatis? Et respon dēs iesus ad eos dixit. Nec hoc legistis qd̄ fecit dauid: cū esurisset ipse ⁊ qui cū illo erāt: quō in trauit i domū dei: ⁊ panes ppositōis sumpsit: ⁊ māducauit: ⁊ dedit his qui cū ipso erant: quos non licet manducare nisi tm̄ sacerdotibus. Et dicebat illis: quia dominus est filius hominis etiam sabbati.

AMBRO. Nō solū ɔprehensione verboꝝ: sed etiā ipso vsu specieqz gestoꝝ icipit hoīez dñs veteris obseruatiōe le gis exuere. vn̄ dr̄. Factū ē au. i sab. se. pu. cū trā. p sa. vel. dis. ei. sp. ⁊ mā. ɔf. eas ma. su. BEDA. Nō hn̄tes eni discipuli spaciū māducādi pp iportunitatē turbaruz esuriebant: vt hoīes sed vellētes spicas inediā cōsolabant: qd̄ est indiciuz austeroris vite: nō preparatas escas sed simplices querere cibos. THEOPHI. Dicit aūt i sabbato secundo p̄imo. qa iudei oēm festiuitatē sabbatuz nuncupabāt requies eni dicit sabbatū. Multotiēs ergo cōtingebat i pasce festi uitas ⁊ vocabāt pasceuez festuz pp sabbatuz. deīde p̄ncipale sabbatuz. secūdū p̄imuz dicebāt q̄si scōm exn̄s a precedē tis diei festiuitate. CHRY. Duplex eni erat festū: ⁊ p̄nci palis festi ⁊ alterius solēnitatis sabbati. ISIDO. Uel di cit secundo p̄imo. qz scōm erat pasca p̄imuz autē azimoꝝ. cuz imolarent eni pascha in sero sequēti die festuz azimoꝝ ce lebrabāt. q̄ āt ita sit: pz ex hoc q̄ apl̄i vellebāt spicas: ⁊ mā ducabant. in illo nāqz tp̄e spice flectuntur a fructu. EPI PHA. Die igit sabbati visi sunt transeuntes per segetes ⁊ spicas edebāt oñdentes qn̄ dissolutuz ē vinculuz sabbati: vbi magnuz aduenit sabbatuz. hoc est xp̄s qui fecit nos ces sere ab opere delictorum nostrorum. CYRIL. Phari sei autem ⁊ scribe ignari sacrarum scripturarum in vnum cōspirauerant ad reprehēdendum christi discipulos. vnde sequitur. Quidam autem phariseorum dicebāt illis: Quid facitis quod non licet in sabbatis? Dic mihi tu cum in sab bato tibi mensa proponitur: nonne frāgis panem? Quid igitur alios rephēdis? BEDA. Aly vero dicunt ipsi dño hec fuisse obiecta: sed a diuersis. ⁊ ipsi dño ⁊ discipulis potue rūt obyci: ⁊ cuicūqz obiectū ad ipsuz maxie respicit. AM BRO. Dñs aūt defensores legis arguit nescire q̄ legis sunt exēplū idicēs dauid. vn̄ de seqr̄. Et rñdens iesus ad eos di. Nec hoc legistis qd̄ fecit dauid: ⁊ q cū eo erāt. CYRIL. Quasi. d. Cū expresse dicat lex moysi: Judicate iustum iudi ciū nec ɔsiderabis psonā in iudicio: qualiter icrepatis disci pulos qui vsqz in hodiernū diē extollitis dauid vt sanctuz ⁊ prophetam cum moysi p̄ceptū nō seruauerit? CHRY. Et attēde q̄ quociēqz dño fit sermo pro suis. i. discipulis ser uos ducit in mediū. s. dauid ⁊ sacerdotes. qn̄ vo p se intra ducit patrem sicut ibi. Pater me⁹ vsqz modo operat: ⁊ ego opor. THEOPHI. Aliter aūt eos reprimit cuz subditur Et dicebat illis. qa dñs est fili⁹ hois ēt sabbati. q. d. Ego suz dñs sabbati tanq̄ dispositor: ⁊ sicut legislator ptātē habeo soluere sabbatū. fili⁹ eni hois vocat⁹ est xp̄s q dei exñs fili⁹ miraculose dignatus ē filius hois pp hoīes fieri ⁊ vocari.

CHRY. Marcus aūt de cōiuā hoc ipsum protulisse fa tetur: dicebat eni pp̄ter homines sabbatū factū ē nō homo pp sabbatū. Expedit igit potiꝰ sabbatū hoi subyci q̄z hūc colla subycere sabbato. AMBRO. Nō mediocre autē mysteriū hic est. Ager. n. ē hic mūdus. agri seges i satōe hūa ni generis fecunditas numerosa scōꝝ. Spice agri fruct⁹ ec clesie. quos opib⁹ discutientes suis apostoli pascebant: nro se alentes pfectu: ⁊ tanq̄ follicul' corpoꝝ mentiū fruct⁹ ad fidei lucē preclaris opeꝝ suoꝝ miracul' eruebāt. BEDA. Spicas eni ɔfricāt. qz in illis quos i corpus xp̄i volūt traij cere mortificant veterē hoīez cuz actibus suis a terrena in tentōe extrahendo. AMBRO. Sed hoc putabant iudei sabbato nō licere. christ⁹ autē noue grē munere designabat ociuz legis opus gratie. mire tamē scōo p̄muz non p̄mo se cundū sabbatū dixit: qz sabbatū illud ex lege solutū est: qd̄ erit p̄muz: ⁊ hoc p̄mū fcm̄ est qd̄ secundo ɔstitutū est. Sab batū igitur dr̄ secunduz iuxta numeꝝ: p̄mum iuxta opatio nis grā z. melius est eni i sabbatuz quo ipunitas dat: q̄z quo pena pscribit. Hoc forte p̄mū est. Hoc i pdestinatōe ɔsily ⁊ secundū i sanctione decreti. Deīde q̄ dauid cū socys fugit: hic pfigurat⁹ in lege christus est: q cū apostolis p̄ncipeꝝ mū di lateret. Quod autē ille obseruator legis atqz defensor pa nes ⁊ ipse māducauit: ⁊ dedit his q secū erāt: quos non lice bat manducare nisi sacerdotib⁹: nisi vt p illaz demōstraret figuram sacerdotalē cibū ad vsuz transire populoꝝ: siue q̄ oēs vitā sacerdotalez debem⁹ imitari: siue q̄ oēs fily eccle sie sacerdotes sunt. vngimur. n. i sacerdotiū sanctum offerē tes nosmetipsos deo hostias spirituales. Si autem sabbatuz pp̄ter hoīes factū ē. vtilitas aūt hoium postulabat esurientē hoīez q diu fuerit terre fructibus abdicatus veteris panis vitare ieiunia: non vtiqz lex soluitur: sed impletur.

¶ Factū ē āt ⁊ in alio sabbato: vt intraret in syna gogā ⁊ doceret. Et erat ibi hō ⁊ man⁹ eius dex tera arida. Obseruabāt āt scribe ⁊ pharisei: si in sabbato curaret: vt inuenirēt vn̄ accusarēt eū. Ipse vero sciebat cogitationes coꝝ. ⁊ ait hoī q hēbat manū aridā. Surge ⁊ sta i mediū. Et surgēs ste tit. Ait āt ad illos ihs. Interrogo vos si licz sab bato bn̄facere: an male? aīaz saluā facere an pde re? Et circūspectis oibus dixit hoī. Extēde ma num tuā. Et extendit: ⁊ restituta est manus ei⁹. Ipsi āt repleti sunt isipientia: ⁊ colloquebantur adinuicem quid nam facerent de iesu.

AMBRO. Hic ad alia progredit dominus. nam qui totū

hominem saluum facere disposuerat: per singula membra currebat. vnde dr. Factū est autē in alio sabbato vt intraret in synagogā et doceret. BEDA. Sabbatis maxie curat et docet: nō solū pp insinuandū spūale sabbatū sed etiā pro pter celebriorē ppli cōuentū. CYRIL. Docebat autē a re uera trāscēdētia intellectuz: et que salutis future p euz reserabant audiētib' semitā. deīde pcedēte doctria. subito diuinā ostēdebat virtutē. vñ sequit. Et erat ibi hō et ma. ei. dex. arida. BEDA. Quia vo destructionē sabbati quā in discipulis arguebāt pbabili magr excusauerat exēplo: nūc ipsuz obseruādo magrm calūniari volūt. vñ seqtur. Obseruabāt āt scribe et pharisei si in sabbatis curaret vt. s. si nō curet crudelitatis vel imbecillitatis. si curet transgressionis vicio arguant. vñ sequit: Ut inuenirēt. vñ accusarent eū. CYRIL. Hic enī est mos aduersarij: pascit in se doloris morbū aliorū preconijs: sed dñs nouit oīa: et corda rimat. vñ seqt. Ipse āt sciebat cogitatōes eorū. et ait hoī q hēbat manū aridā: surge et sta i medio. Et surgēs stetit: vt forsan icitaret ad pietatez crudelē phariseū: et ipsa passio flāmas mitigaret liuoris.
BEDA. Preueniēs āt dñs calūniā quā sibi pparabāt arguit eos q precepta legis male iterpretādo ētā bonis opib' sabbato estimabāt feriādū: cū lex a seruili ope. i. malis abstinere precipiat in sabbato. vñ seqt: Ait aūt ad illos iesus: Interrogo vos si licet sabbato benefacere an male? CYRIL. Nimis est idonea q̄stio. nā si licet in sabbato bñfacere. Nec aliqd obstat vt laborātes a deo miaz ɔseqnēt: desinas colligere aduersus xpm calūniā: Si āt nō licet in sabbato bñfacere et lex phibet aīaz salutē: factus est legis accusator. Ipsaz quoqz sabbati sanctionē si velimus discutere ad opus pietatis introductū fuisse reperiem'. Jussit. n. in sabbato feriari: vt quiescat inquit puer tuus et ancilla tua et bos tuus et quodlibet pecus tuum. q vero bouis miserer et ceterorū pecorū: quō nō miserebit hoīs graui morbo pplexi?
AMBRO. Lex aūt in presentib' formā prefigurauit futurorū: in qnib' vtiqz malorū ferie sūt nō bonorū: nā licet secularia opa ɔqescant: nō ociosus tamē boni operis act' est in dei laudes requiescere. AVGV. d queſti. euā. Cū aūt dñs corpus curauerit: sic interrogauit Aīaz saluā facere an perdere? Uel qr illa miracula pp fidē faciebat vbi salus ē aīe. vel qr ipsa sanatio man' dextere salutē aīe significabat: q̄ a bonis opib' cessans: aridā quodāmō dexterā habere videbat. vel aīaz p hoīe posuit sicut dici solet. Tot anime ibi fuerūt. AVGV. de cō. euā. Sz potest mouere quō matheus dixerit: qr ipsi iterrogauerūt dñm si licet curare sabbato: cū lucas hic illos potius a dño interrogatos esse perhibeat. itaqz intelligēdū ē qr illi pius interrogauerūt dñz: si lz sabbato curare. Deinde intelligēs cogitatiōes eorū: aditū accusandi q̄rentiū ɔstituit i medio eū quē fuerat sanatur': et iterrogauit que marc' et lucas eū iterrogasse ɔmemorāt. Seqt. Et circūspectis oībus. TYTVS. Quasi collectis oīum oculis. q̄ etiā incitata mēte eorū ad ɔsiderationez negocij dixit hoī. Extēde manū tuā. Ego tibi mando q creaui hoīem. audit aūt qui lesaz habebat manū: et sanus fit. vñ sequit: Et extēdit et restituta est sani. manus eius. Quos autē oportebat in miraculo stupere augēt maliciā. vñ seqt: Ipsi aūt repleti sūt insipiētia: et colloquebantur adinuicē: qd nā facerēt de iesu. ORIGE. Et vt narrat matheus: Exeunt et ɔsiliant: vt occidāt eū. CYRIL. Cernis o pharisee opātē diuine ac supna maiestate liberātē lāguētes: et mortez portas ex liuore. BEDA. Hō aūt iste hūanū gen' significat i fecūditate boni opis arefactū p māu i pmo parēte q d pomū extēsa quā sanauit inocēs man' i cruce extēsa: et bñ man' in synagoga erat arida: qa vbi mai' donū scie. ibi trāsgressor maiori subiacet culpe. AMBRO. Audisti igit vba dicentis. Extēde manū tuā. Cōis ista gnālisqz medicina ē. et tu q putas manū hēre te sanā: caue ne auaritia vl sacrilegio contrahat. Extēde sepi' eā: vt primū inues: vt vidue psidiū feras: eripias iniurie quē vides iniuste ɔtūelie subiacere. extende ad pauperē q te obsecrat: extēde ad dñm p peccatis tuis sic man' extendit: sic sanatur.

¶ Factū ē aūt: i illis dieb' exijt i mōtem orare: et erat pnoctās i orōne dei. Et cū dies factus esset vocauit discipl'os suos: et elegit duodeci ex ipsis quos et apl'os noīauit: simonē quē cognoīauit petrum: et ādreā fratrē eius: iacobū et ioānē: philippū et bartholomeū: matheū et thomā: iacobū alphei: et simonez qui vocatur zelotes: et iudam iacobi: et iudam scarioth qui fuit proditor.
GLO. Insurgētib' aduersarijs ɔ xpi miracl'a et doctrinā apl'os elegit q̄si defēsores vitatis et testes: quorū electiōi orōnē pmittit: vñ dr. Factū ē āt i il. die. exi. i mō. or. AMB. No li īsidiatrices apire aures vt putes filiū dei q̄si īfirmū rogare vt īpetret qd īplere n̄ possit. ptātis. n. obediētie magr ad pcepta vtutis suo nos iformat exēplo. CYRIL. Scrutemur igr in his q̄ xps egit. q̄liter nos doceat orōnib' diuinis insistere semotum. s. et secreto. nemine vidēte. amota quoqz mūdana sollicitudine: vt sursuz ad diuine speculatōis itui erigatur intentio: qd designat in hoc qr semotiz orabat ihs exiēs i mōtē. AMBRO. Ubiqz ēt solus obsecrat. dei. n. ɔsiliū humana vota nō capiūt. Nec qsq̄z iteriorū pōt eē pticeps xpo non aūt ois q orat ascendit in montē sed q orat a terrēis ad supiora pgrediēs: sed nō ille q de seculi diuitijs aut de honore sollicit' ē. Oēs sublimes i montē ascendunt. que re i euāgelio. inuenies solos in montē cū dño ascendisse discipulos. Spēs autē tibi christiane datur forma pscribit quā debeas emulari. cū sequitur: Et erat pernoctans i oratione dei. Quid. n. te p salute tua facere oz: qñ pro te christ' i orōe pnoctat? CYRIL. Exurge igitur et tu tēpore noctis. Purior est. n. tūc tpis anima: ipse tenebre silētiū nimiūqz possunt sufficienter ad ɔpunctionem pducere. Ceterum si ipse quoqz celū inspicias punctatum stellis quasi infinitis luminib': si consideres qr qui per diē saltāt. inuriantur hi tūc nihil a mortuis discrepant: detestaberis quēlibet ausuz humanum. Hec omnia sufficiunt ad animam erigendam. tūc non vexat inanis gloria non accidia: non ɔcitatio occupat: non sic ignis ferri sequestrat rubiginē velut nocturna oratio eruginē peccatorū. Quē de die solis estus perussit: nocte refrigeratur: quēlibet rorē superant nocturne lacbryme: et contra ɔcupiscētiā valēt et quēlibet timorē. si vero predicto rore nō foueat. homa arescit sub die. Quapropter licet non multum ores noctu semel ora vigilādo: et sufficit ostēde qr non solū ad corpus nox pertinet: sed etiam ad aiam. AMBRO. Quid aūt te facere conuenit cū vis aliquod officiū pietatis adoriri: quādo christus missur' apostolos pius orauit. Sequitur enī: Et cū dies fa. esset voca. disci. su. et elegit. xij. ex ipsis: quos et apo. nominauit. Quos. s. ad propagādū auxilium salutis humane per terrarum orbez satores fidei destinauit. Simul aduerte celeste consilium. non sapientes aliquos: non diuites. non nobiles: sed piscatores et publicanos quos dirigeret elegit. ne diuitijs aut potentie nobilitatisqz auctoritate traxisse aliquos ad suam gratiam videret: vt veritatis ratio non disputatiōis gratia preualeret. CYRIL. Attende autem maximam euangeliste sedulitatem non soluz dicit electos fuisse sacros apostolos: immo nominatim eos enim erat: ne quisquam audeat alios inscribere apostolorum catalogo. Simonem quem cognominauit petrum et andream fratrem eius. BEDA. Non modo primum eum cognominauit: sed longe pri' eiz ab andrea adducto dicit. Tu vocaberis cephas: quod iterpretat petr'. Sz volēs lucas nomina apostolorū enumerare: cū necesse

haberet petrus dicere. breuiter voluit insinuere q non hoc antea cognoscaret sz ita dns cognominauerit. EVSE. Scda aut cobinatio e iacobi et ioannis. vnde seqt: Jacobu et Joane. ambos filios zebedei. q etia piscatores fuerut. Post hos aut dicit: Philippu et bartholomeu. Philippu dicit ioanes fuisse de bethsayda: ciue andree et petri. ipse quoqz bartholomeus vir simplex et expers sciencie mundane et amaritudinis. Matheus vero ex his qui prius census exigebant vocatus e. de quo subdit: Mattheu et thoma. BEDA. Mattheus cpori suo thome in ordine: humilitatis causa se supponit: cu a ceteris euagelistis platus sit. Sequitur: Jacobu alphei et simone qui vocat zelotes. GLO. Quia s. fuit de chana galilee qui interptatur zelus: qd additur ad differentiam simonis petri. Sequitur: Juda iacobi et iudam scarioth qui fuit proditor. AVGV. de con. eua. In noie iude iacobi lucas videt discrepare a Mattheo qui eu thadeu appellat. Sed qs vnqz phibuit duobus vel tribus noibus vnu hoiem vocari: Eligit autem iudas pditor no per iprudentia: sz per pudentia. suscepit qde hominis fragilitatez: et ideo nec has ptes recusauit infirmitatis humane. voluit ab aplo suo tradi: vt tu a socio pditus moderate feras: tuu errasse iudiciu pisse beneficium. BEDA. Mystice aut mos i quo aplos elegit: altitudine designat iusticie: qua instituedi erat et ea pdicaturi. sic et lex in mote data fuit. CYRIL. Or si libet interpretationem aplicorum nominu scire: scito q petrus dicit dissoluens vel agnoscens: andreas decora potetia vel respodes: iacobus aut supplantator doloris: ioanes domini gra: mattheus donatus: philippus os magnuz vel orificiuz lampadis: barthalomeus filius aquas suspendentis: thomas abyssus vel geminus: iacobus alphei supplantator gressus vite: Judas confessio: et simon obedientia.

Et descedes cu illis stetit in loco campestri: et turba discipulorum eius et multitudo copiosa plebis ab oi iudea et hierusale: et maritima: et tyri: et sidonis: q venerat vt audiret eum: et sanarent a languoribus suis. Et q vexabant a spiritibus imudis curabant. Et omnis turba querebat eum tangere: qr virtus de illo exibat: et sanabat omnes.

CYRIL. Celebrata ordinatione aplorum pluribus congregatis et de regiōe iudeorum nec no a maritima tyri et sidonis qui erant idolatre: constituit eos totius orbis doctores: vtpote qui euocarent iudeos a legis seruitute: cultores autez demonu ab errore gentili ad veritatis cognitione: vn dicitur: Et desce. de mo. cu il. ste. i lo. cam. et tur. disci. eius: et mul. copi. ple. ab oi iu. et hierusale et maritia. BEDA. No a pximo mari galilee maritima dic: qr h no miraculi loco poneret: sz a mari magno cognoiat: in quo et tyrus et sidon copbedi poterat. de qbus sequitur. Et tyri et sidonis Que qr ciuitates gentiu sut. cosulte noiati ponunt. vt quato sit fama vtutis q saluatoris itimet: q externas quoqz ad sanitate doctrina capessendaz ciuitates accersiat. vn seqt: Qui venerat vt audiret eu. THEOPHI. Hoc e ad aiarum medelaz vt sanarent a languoribus suis. h e ad medelaz eorum corporum. CYRIL. Postqz aut sacerdos publicauit apostolos plurima et ardua fecit miracula: vt q puenerat iudei et getiles: scirent eos decoratos esse a xpo dignitate apostolatus: et q ipse non erat sic vnus aliorum hoium magis aut deus: vt verbu incornatum. vn sequtur. Et ois turba qrebat eum tan. qr vir. de illo ex. et sana. oes. Neqz. n. alienam virtutem accipiebat christus: sed cum naturaliter esset deus propriam virtutez sup infirmos emittens sanabat oes. AMBRO. Aduerte autem oia diligeter: quo et cu apostolis ascedat ac descedat ad turbas: quo eu turba sequtur ad excelsa. deniqz vbi descedit inuenit infirmos. in excelsis. n. ifirmi esse no psut. BEDA. Raro hoc quoqz vspiam vel turbas dominu ad altiora sequi: vel quepiaz debile inuenies in monte curari: sz extincta febre libidinu: accesaqz sciencie luce pedetetim quesqz ad culmen subire virtutu. Turba aut q dominum tagere potuit: spiritus illius virtute sanat: vt supra lepro sus domino tangere mundat: Tactus ergo saluatoris: opus est salutis: que tangere est fideliter in eu credere: a quo tagi est et eius munere sanari.

Et ipse eleuatis oculis i discipulos suos dicebat: Bti paupes: qr vestru e regnu dei. Bti qui nuc esuritis: qui saturabimi. Bti qui nuc fletis: qr ridebitis. Bti estis cu vos oderit hoies: et cu separauerit vos et exprobrauerit. et eiecerit nomen vestru taqz malu pp filium hois: Gaudete i illa die: et exultate: ecce eni merces vestra multa e i celo. Scdz hec. n. faciebat pphetis pres eoru.

CYRIL. Post aplorum ordiatione ad euagelice vite nouitate saluator suos discipulos rectificauit. AMBRO. Diuinitatis aut pmptuarius oracula icipit ee sublimior: et sui humilitatis ...stabat: tn oculos eleuauit. vnde dr: Et ipse eleuatis ocul. Quid e leuare oculos nisi iterius lumen apire. BEDA. Et qmuis gnaliter oibus loqtur spalius tn oculos in discipulos leuat. Seqt. n. In discipulos suos: vt his q vbu itenta cordis aure pcipiut: latius saporis itum lumen apiat: AMBRO. Quattuor at tn beatitudies lucas posuit: octo vo mattheus. sz i istis octo ille sut qttuor: et i istis qttuor ille octo. Hic. n. qttuor velut vtutes aplexus e cardinales. ille i illis octo mysticu ordinez reserauit: sic. n. spei nre octaua pfectio est: ita octaua suma vtutu e. Prima aut btitudine paupertatis vterqz euagelista posuit. ordie. n. pria e et pares qda virtutuz: qr qui cotepserit secularia: ipse merebit sempiterna. Nec pot qsqz meritu regni celestis adipisci: q mudi cupiditatez post se emergedi no hz facultate. vn seqt. Dicebat: Bti paupes. CYRIL. In euagelio quide qd est fz mattheu btos fieri dixit paupes spu: vt itelligamus ee pauper e spu hritez intellectu modestu et quodamo remissuz. vn dicit saluator: Disci te a me: qr mitis sum et humilis corde. Hic aut btos asserit paupres no addito spu: paupes appellas diuitias cotenetes. Decebat. n. vt cu pnuciaturi cent salutiferi euangelij dogmata: mete no gereret cupida: sz pmptu affectu heret erga maiora. CYRIL. No at ois que pauptas pmit btus e: sz q xpi pceptu mudanis ptulerit opibus. Plures. n. paupes sunt in substatia. auarissimi tn fz affectu quos no soluat pauptas: sz affectus danat. Nihil. n. inoluntariorum btificabile est: eo q ois vtus libero designat arbitrio. Btus g paup: qsi xpi discipulus q p nobis pauptate sustinuit. na ipse ois qdlibet opus impleuit: qd ad btitudine ducit: se pbes exemplar discetibus. EVSE. Sz cu celeste regnu i multis gradibus bonorum psideret. pmus gradus scadetiu e eorum q diuino istitu colunt pauptate. tales at fec eos q prio fci sut eius discipuli. Ob h in eorum psona dic. Qr vrm e regnu dei. qsi demonstratiue h pferes ad pntes ad quos et oculos eleuauit. CYRIL. Postqz igit madauit pauptate colere: ea q sequunt iopia coronat honoribus. Cotingit aute pauptatem colentes necessariorum incurrere defectum: et vix acquirere victuz: ideo non sinit discipulos pusillanimes super hoc fieri dices. Beati qui nunc esuritis. CYRIL. Idest beati qui castigatis corpus vestruz et fuituti subijcitis qui in fame et siti verbo operam datis qr celestiu tunc gaudiorum habebitis vbertate pfrui. GREGO. nisenus: Altius aut sic fz sensibile escā diuersificat pticipantium appetitus ad comestibiliuz spes. sic et in cibo aie: ab his q de opinabile ab his aute appetitur qd naturalr e bonuz. vnde h fm mattheuz beatificatur q iusticia loco cibi et potus reputant: no inqz pticulare: sed vlem virtutem quam qui esurit Beatificandum dicit.

BEDA. Apertissime nos instruens nunquam nos satis iustos estimare debere: sed quotidianum iusticie semper amare profectum: ad cuius perfectam saturitatem non in hoc seculo sed in futuro possimus pervenire psalmista ostendit dicens: Satiabor cum manifestabitur gloria tua. Unde sequitur: Quia saturabimini. GREGO. nisenus. Audis enim iusticie desideratorum copiam spondet. Nihil enim eorum que secundum voluptatem in vita queruntur satiat inquirentes. Solum autem virtutis studium subsequitur premium quod indeficiens gaudium infert anime.

CYRIL. Consequitur autem inopiam non solum defectus rerum ad delectationes facientium sed etiam depressius vultus propter mesticiam. Unde sequitur: Beati qui nunc fletis. Beatificat flentes non eos qui simpliciter ab oculis lachrymas emittunt. Commune enim est hoc tam fidelibus quam infidelibus siquid tristium accidat. Magis autem illos beatos asserit qui levem vitam et implicitam carnalibus voluptatibus deditam vitant refutantes delitias et pene lachrymantes propter odium mundanorum.

CHRY. Magnum quid vero secundum deum tristicia est: et impetrat ei penitentiam in salutem. Unde paulus cum non haberet suos defectus flere: proprios alienos lugebat. Talis luctus est alacritatis mater. Unde sequitur: Quia ridebitis. Etenim si nihil proficimus his pro quibus flemus: tamen proficimus nobismetipsis. Nam qui sic aliena deflet multo magis non preteribit inflebiliter sua delicta. Magis autem nec facile labetur in scelus: non dissolvamur in hac brevi vita ne suspiremus in infinita. Non queramus delitias a quibus manat luctus et dolor nimius. sed tristemur tristicia que germinat veniam. Est etiam domini sepius reperire lugentem: ridentem autem nequaquam. BASI. Promittit autem fletibus risum: non quidem emissum per mandibulas sonum: sed meram et impermixtam cuilibet tristicie alacritatem. BEDA. Qui ergo propter divitias hereditatis christi propter panem vite eterne: propter spem celestium gaudiorum: flet, esurit: paupertatemque pati desiderat beatus est. Multo autem beatior qui has virtutes inter adversa servare non trepidat. Unde sequitur: Beati eritis cum vos oderint homines. Licet enim homines odiant corde nephando: dilectum corde christo ledere nequeunt. Sequitur: Et cum separaverint vos. separent: et a synagoga expellant: christus invenit et confirmat. Sequitur: Et exprobraverint. exprobrent nomen crucifixi. Ipse commortuos sibi corresuscitat: et consedere facit in celestibus. Sequitur: Et eiecerint nomen vestrum tanquam malum. ubi nomen christianorum significat quod a gentilibus iudeisque sepissime quantum ad ipsos memorie abrasum et ab hominibus est abiectum: nulla existente causa odii nisi propter filium hominis quia scilicet credentes nomen christi suum cognomen facere voluerunt. Docet ergo eos ab hominibus infectandos: sed ultra homines esse beandos. Unde sequitur: Gaudete in illa die et exultate. ecce enim merces vestra multa est in celo. CHRY. Multum et paucum mensuratur dignitate proferentis. Queramus igitur quis multam promisit mercedem siquidem propheta vel apostolus velut homo paucam esse multum existimavit: nunc autem dominus qui possidet perennes thesauros: opes que quelibet intellectum transcendunt multam pollicetur esse mercedem. BASI. Rursus magnum aliquid absolutum habet intentionem: sic magnum est celum et magna est terra. aliquid vero ad aliquid habet relationem. ut magnus equus et bos in comparatione similium: sic arbitror multam fore mercedem repositam patientibus opprobria propter christum non tanquam comparatam ad ea que penes nos sunt. sed in se multam existentem et tanquam a deo donatam. DAMA. Illa etiam que mensurari vel numerari possunt terminate intelliguntur. quod autem ex quadam excellentia omnem transcendit mensuram et numerum: indeterminate dicitur magnum et multum: puta quando dicimus multam esse dei misericordiam. EUSE. Deinde muniens discipulos ad pugnam adversariorum quam passuri erant per totum orbem predicantes subdit: secundum hec enim faciebant prophetis patres eorum. AMBRO. Nam prophetas ut iudei usque ad mortem corporis persecuti sunt. BEDA. Quia vera dicentes solent persecutionem pati nec tamen ideo prophete antiqui timore persecutionis a veritatis predicatione defecerunt. EUSE. Hoc autem dicebat muniens discipulos ad pugnam adversariorum predicantes per totum orbem. AMBRO. In hoc autem quod dicit: Beati pauperes. habes temperantiam que et a peccato abstinet: seculum calcat. illecebrosa non querit. beati qui esuritis. habes iusticiam. qui enim esurit esurienti compatitur compatiendo largitur: largiendo fit iustus: quia iusticia eius manet in eternum. Beati qui nunc fletis. habes prudentiam cuius est flere quotidiana et ea que eterna sunt querere. Beati eritis cum vos oderint homines. habes fortitudinem. sed eam que non odium meretur ex crimine: sed persecutionem patiatur ex fide. Sic enim ad passionis pervenitur coronam. si gratiam hominum negligas divinam sequaris. Quia temperantia cordis habet munditiam: iusticia misericordiam: pacem prudentia mansuetudinem fortitudo. Connexe sibi sunt et concatenate virtutes: ut qui unam habet plures habere videatur. et sanctis una competit virtus: sed cuius que fuerit uberior uberius est premium. Quanta hospitalitas in abraam: quanta humilitas: sed quia fide prestitit: fidei pre ceteris meruit principatum. Ergo unicuique plura premia quia plurima incentiva virtutum sed quod in aliquo merito copiosius: hoc etiam in premio redundantius.

¶ Verumtamen ve vobis divitibus qui habetis consolationem vestram. Ve vobis qui saturati estis: quia esurietis. Ve vobis qui ridetis nunc: quia lugebitis et flebitis. Ve cum benedixerint vobis omnes homines. Secundum hec enim faciebant prophetis patres eorum.

CYRIL. Predicto quod paupertas propter deum causa sit cuiuslibet boni: et quod esurire et flere non vacabit mercede sanctorum. transfert sermonem ad opposita: et innuit ipsa dampnationis et supplicii fore materiam. unde dicitur: Verumtamen ve vobis divitibus qui habetis consolationem vestram. CYRIL. Hec enim dictio ve: semper in scripturis dicitur his qui non possunt evadere a futuro supplicio. AMBRO. Licet autem pecuniariis copiis multa sint lenocinia delictorum plerique tamen sunt incentiva virtutum. quanquam virtus subsidia non requirat et commendatior sit collatio pauperis quam divitis. liberalitas tamen non eos qui habent divitias: sed eis qui uti his nesciant sententie celestis auctoritate condemnat. Nam ut ille pauper laudabilior est qui prompto largitur affectu: ita criminosior dives est: qui de eo referre gratias deo debuit quod accepit: nec censum ad communem usum datum sine usu abscondere. Non census igitur sed affectus in crimine est. Et quanquam nulla pena gravior sit quam successorum pro futura compendiis anxio timore fuare: tamen quoniam avaritie desideria congerendi quadam voluptate pascuntur: qui consolationem vite presentis habuerunt remunerationem perpetuam perdiderunt. Possumus tamen hic divitem intelligere populum iudeorum vel hereticos vel certe phariseos: qui ubertate verborum et quodam ambitiose facundie patrimonio delectati: simplicitatem vere fidei supergressi thesauros inutiles condiderunt. Sequitur: Ve vobis qui saturati estis quia esurietis. BEDA. Dives ille purpuratus saturabatur epulans quotidie splendide: sed dirum ve sustinebat esuriens quando de lazari quem despexerat digito guttam aque querebat. BASI. Quod autem necessaria sit abstinentia rationi palam est ex eo quod apostolus eam inter fructus spiritus enumeravit. Subiectio enim corporis per nihil aliud sic obtinetur: sicut per abstinentiam que sicut quodam freno decet compescere iuventutis fervorem. Est igitur abstinentia interemptio criminis: amotio passionum: vite spiritualis initium: obtundens in se illecebrarum aculeum. Ne autem coincidentia fiat cum inimicis dei: decet accipi quodlibet cum exigit tempus: ad ostendendum quod mundis omnia munda. Procedendo quidem ad necessaria vite: abstinendo autem omnino ab his que faciunt ad voluptatem. Attamen nec eandem horam sibi cunctis sumere possibile: nec modum nec mensuram. Sit autem communis intentio non expectare repletionem. Replere namque ventrem ipsum quoque corpus inutile facit erga proprias operationes: somnolentum et ad nocumenta dispositum. BEDA. aliter: Si beati sunt illi qui iusticie semper esuriunt opera: infelices esse estimandi sunt qui sibi in desideriis placentes nullam veri boni famem patiuntur. Sequitur: Ve vobis qui ridetis nunc quia lugebitis et flebitis. BASI. Cum dominus ridentes nunc arguat palam est quod nunquam erit fideli tempus risus: et precipue in tanta multitudine eorum qui in peccato moriuntur pro quibus oportet lugere. superfluus autem risus est immoderantie signum et effrenis anime motus: sed usque ad vultus iocunditatem exprimere passionem anime non decet. CHRY. Dic autem mihi cur concuteris et defluis qui debes assistere terribili iudicio et ponere rationem de omnibus hic operatis. BEDA. Quia vero

ipsa peti nutrix adulatio sicut oleū flāmis sic i culpa arden tib' ōsilia ē ministrare fomnetū. Subdit: Ue cū bn̄. vo. om. hoīes. CHRY. Nō āt ɔtrariū ē qđ hic dr̄ ei qđ alibi dn̄s dicit: Luceat lux vestra corā hoīb'. vt. s. manifestemus bn̄ agere ad glīaʒ dei nō ad ppriā. Perniciosum n. qdē manis glīa. tūc sumit ortū iniqtas atq; desperatio τ mr̄ maloꝝ aia nia. q̄ si viā q̄ris diuertēdi ab hoc: dirigas aspectuʒ semp ad deū: τ esto cōtentus ea q̄ apud eū est glīa. nā si i q̄libʒ facultate doctiores eligere oʒ i arbitros: q̄uo vtutis expimentū pluribꝰ credis: nō aūt illi q p̄ oībꝰ eā nouit: τ dare τ coronare pōt: a quo si glīaʒ cupis. vita laudē humanam. De nullo enī alio magis ɔsuciūmꝰ admirari q̄ʒ de respuēte glīā. q si nos multomagis dn̄s oium. Deide illud ɔsideres: q hoī glīa celeriter deficit: qz p cursuʒ tpis obliuioni tradū tur. Segr̄: Scdʒ h.n. facie. pphe. pa. eoꝝ. BEDA. Pseudo pphe significant: eo q ad captādū vulgi fauorē futuris plog conēt. Itaq; dn̄s i mōte btitudines solūmō pboꝝ: in cāpo vo ēt veh describit reproboꝝ. qz rudes adhuc auditores necesse ē terrorib' ad bōa cōpelli: pfectos autē satis est inuitari. AMBRO. Et attēde q matthe' premijs ad virtutē τ fidē pplos puocauit. hic āt ēt a criminib' atq; peccatis futuroꝝ suppliciōꝝ denunciatione deterruit.

Sed vobis dico q̄ auditis: Diligite inimicos vros: benefacite his qui vos oderūt. Bn̄dicite maledicētib' vobis: τ orate p calūniātib' vos. Et qui te percutit i maxillā: p̄be ei τ alteraʒ. τ ab eo qui aufert tibi vestimētū: ēt tunicā noli phibere. Omni aūt petenti te tribue: τ qui aufert que tua sūt: ne repetas. Et prout vultis vt faciāt vobis homines τ vos facite illis similiter.

BEDA. Quia dixerat supra qd ab inimicis pati possent: nunc qualr̄ cū eisdē inimicis agere debeāt ostendit dicens. Sed vo. di. q auditis. AMBRO. Nō ociose plurimoꝝ factoꝝ celestiū enumeratiōe progressus: ad hunc locū seri' venit: vt pplis diuinis miraculꝭ roborat' vltra legis tramitē virtutum vestigijs progredi edoceret. Deniq; iter tria magna sunt spem: fidē: τ charitatē: maior ē charitas q̄ ordinat cū di. dili. in. vrōs. BASI. Inimici quidez propriū ē obeē τ insidiari. Omnis igit̄ qui q̄litercūq; nocet alicui dr̄ inimicus. CYRIL. Couenies aūt erat huiusmodi cōuersatio doctorib' scis q pdicaturi erant vbiq; terrarum salutarez sermonē: quos si ɔtingeret velle recipe de psequētib' vindictam: omisissent eos ad cognitionem veritatis vocare. CHRY. Nō aūt dicit: Ne odio habeas. sʒ diligas. neqʒ simplr̄ mādauit diligere: sʒ ēt bn̄facere. vn̄ seqr̄. Bn̄faci. his q̄ o. vos. BASI. Uerū qz hō ex corpe cōsistit τ aīa: aīē quidē bn̄faciemꝰ hōs arguētes τ ɔmonētes eos: τ oīo ad ɔuersionē manuducētes. fm corpꝰ aūt bn̄faciētes eis in necessarijs victui. Sequitur: Benedicite maledicē. vobis. CHRY. Qui. n. pcutiūt pprias aīas: digni sūt lachrymis τ fletibꝰ nō maledictiōibꝰ. Nihil. n. detestabiliꝰ ē aīa maledicente: immūdiꝰ lingua q̄ maledictōes offert. Hō es: aspidū venena nō euomas. nec vtaris in beluā. Est tibi datū os nō vt mordeas: sʒ vt alioꝝ vulnera sanes. Inimicos āt mādant nobis ānumerare gradui amicoꝝ. nō quorūcūqʒ: sʒ p̄cipue pro qbꝰ orare solemꝰ. vn̄ seqtur: Orate p psequētibus vos. Plerisq; aūt ecōtra pcūbentes: τ frante sup terrā pcutientes. τ manꝰ expādentes nō p suis crimibꝰ orant deum: sed aduersus inimicos qđ nihil aliud est q̄ʒ seipsuʒ trāsfodere. Cū g phibuit cōtra inimicos orare p̄caris: vt te maledicentē inimicis exaudiat. q̄uo possibile ē audiri qn̄ puocas eum sūū vberando inimicū corā rege: τ si nō manibus verbis tn̄. Quid facis hō: stas vt veniā ipetres peccatoꝝ: τ ipses os amaritudine. Mitigationū est tēpꝰ orationis τ gemitꝰ: nō furoris. BEDA. Sʒ merito mouet̄ qđ q̄uo in pphetis inueniūt̄ mlte ipcatiōes aduersus inimicos: Ubi vidēdū ē qz pphete p iprecationē qd eēt futurū cecinerūt: nō optātis voto. sʒ spū p̄uidētis. GYRIL. Uetꝰ autē lex mādabat nō offendere alios. vel si priꝰ fuerimꝰ lesi non vltra pportiōes ledētiū iras ptēdere. sʒ pfectio legis in xpo est τ in suis mādatis. vn̄ seqr̄. Et q te pcutit in maxillā p̄be ei τ alterā. CYRIL. Nā τ medici cū calce feriunt̄ ab insanis tūc maxie miserent̄ eis: τ accīgūt se ad eoꝝ remedia: Tu quoqʒ silr̄ habeas ɔiecturā erga psequētes. Ipsi nāqʒ sunt q p̄cipue ifirmant̄. nec priꝰ desistamꝰ q̄ʒ totā amaritudinē euomuerūt. tūc vberes grās aget tibi τ ipse deꝰ te coronabit eo q frēm tuū in pessima egritudīe liberasti. BEDA. Fere aūt cūcti ɔ hoc mādatū pcedimꝰ. τ pferri potētes vl̄ p̄ncipes nō solū si possi fuerīt ɔtumelias: sʒ τ si p̄stitu eis nō sit reuerētia: aduersarios reputātes qcūqʒ eos nimꝰ reueriti sūt q̄ʒ se reputauerit dignos. Est āt magna ifamia p̄ncipis eē pmptū ad vīdictā. nā τ q̄lr̄ aliū docebit nil mali pro malo repēdere: q nocēn retribuere satagit: CYRIL. Uult aūt dn̄s isup eē cōtēptorē reꝝ: vn̄ seqtur: Et ab eo q aufert tibi vestimētū. ēt tunicā noli phibere. Hec ē. n. virtus aie q̄ oio auersa ē a passiōe cupiditatis diuitiaꝝ. Decet eniʒ eū q piꝰ ē: τ obliuisci maloꝝ: vt τ ea qbꝰ caros amicos humanꝰ psequētibꝰ conferamꝰ. CHRY. Nō autem dixit Fer humilr̄ iniuriantis ipetū: sʒ pcedas p sapientiā: τ vlterius te disponas ad patiēdū q̄ ille cupiat facere: supans isolentiā eiꝰ vbertate pudētī: vt habito pudore in excellenti patiētia tua descēdat. Sʒ dicet aliqs. Q̄uo pōt hoc fieri cū videris deū factū hoiem tot possiʒ p te: adhuc q̄ris τ dubitas q̄uo possibile sit neqtijs ignoscere cōseruoꝝ: qs tale passus est q̄le dn̄s tuꝰ dū ligaret̄ flagellaret̄: sputa pferēs mortez patiēs: vn̄ seqr̄. Omni aūt petēti te tribue. AVGV. de ser. do. Nō dicit oīa petenti sʒ vt id des qđ iuste τ honeste potes. i. qđ nec tibi nec alteri noceat q̄ʒtuʒ sciri aut credi ab hoīe pōt: τ cui iuste negaueris qđ petit iudicāda est iusticia: τ aliqñ meliꝰ aliqd tribues: cū petētē iniusta correxeris. CHRY. In hoc tn̄ peccamꝰ nō modicū: nō solū nō dando petentibꝰ sed τ eos increpando. Cur inquit nō laborat: cur ociosus alit̄: Dic mihi τ tu laborādo possides: Sed τ si laboras: ad hoc laboras vt vituperes alium propter vnicū panē τ tunicā. appellas cupidū. nihil tribuas: nec ɔuiteris Cur nec tu misereris: τ volentibus dissuades: Si cunctis indr̄iter erogauerimꝰ: semper miserebimur. Quia enim abraā cūctos recipiebat recepit τ angelos. Nā τ si hōicida fit τ predo. nonne tibi dignꝰ videtur panis habēdi: Nō igitur simus seueri aliorum censores ne nos quoqʒ exquisite iudicemur. Seqtur: Et qui aufert que tua sunt: ne repetas. CHRY. A deo percipimꝰ omnia. quod autē dicimꝰ meū τ tuum nuda tn̄ sunt verba. si nāqʒ domum tuam asseris emisisti verbuʒ carens subsistētia rei. Nā τ aer τ soluʒ τ cementuʒ creatoris sunt. Tu etiā ipse qui domū cōstruxisti: sed τ si tuꝰ sit vsus dubitatur: non solū propter mortē: sed ēt propter rerū euentus. aīa tua non possidetur a te: τ quo pacto tue reputabuntur opes: Uult aūt deꝰ tua fore: que tibi pro fribus credita sunt. fient aūt tua: si pro alijs dispensaueris. Sin vero tibi affluenter expēderis: q̄ sunt tua iam fcā sunt aliena. Sed ppter nefandā opū cupidinē hoīes in curijs cōrixant̄: ɔ qđ xp̄s ait: Et qui aufert q̄ tua sunt ne repetas. AVGV. de scr. do. Qđ de veste: domo: fundo iumeto: τ generaliter oī pecunia dicit. Non aūt christianum oʒ sic possidere seruū q̄uo equuʒ aut argentuʒ. seruus si bonestius a te regeret̄: q̄ʒ ab illo q eum tibi cupit auferre. nescio vtrū q̄sq̄ʒ dicere audeat eū debere ɔtēni. CHRY. Est āt nob̄ isita lex nālis p quā dinoscimus qd sit vtus τ vitiū. vn̄ seqr̄. Et put vul. vt fa. vo. ho. τ vos. fa. il. silr̄. Nō ait: Quecūq̄ nō vultis vt faciāt. nec vos faciatis. Cum enim due sint

vie que ducunt ad virtutē. s. abstinētia mali: τ opatio boni. hāc ponit p istō τ p illā significans τ siqdē dixisset: Ut sitis hoīes: diligite bestias: eēt mādatū difficile. si vero hoīes dirigere instit: ad qđ nālis monitio ē quā difficultatē res cōtinet: quam leones τ lupi seruant: i qbus naturalis cognatio ad amicitiā cogit: Ostendit igit q xps nihil statuit nřam transcēdens nām: sed qđ dudū iserint cōsciētie nostre: docz vt ppria voluntas p lege sit tibi: vt si vis bene tibi: benefacias alij: si vis vt alius tui misereat: pximi miserere.

¶ Et si diligitis eos q vos diligūt q̄ vobis est gratia: Nā τ petōres diligētes se diligūt: Et si benefacitis his q vobis bñfaciunt: q̄ vobis ē gr̄a: Si quidē τ petōres hoc faciūt. Et si mutuū dederitis his a quib⁹ sp̄atis recipe: q̄ gr̄a ē vobis: Nā τ petōres petōrib⁹ fenerāt vt recipiāt eq̄lia. Veritamē diligite inimicos vestros: benefacite: τ mutuum date: nihil inde sperātes: τ erit merces vr̄a multa: τ eritis filij altissimi: q2 ipse benign⁹ ē sup ingratos et malos. Estote ergo misericordes sicut et pater vester misericors est.

CHRY. Dixerat dn̄s diligēdos eē inimicos ne autē putares hyp̄bolice esse dcm̄: estimās solum ad terrorē eis dici: adducit rōnē dicēs: Et si dilig. il. q vos dili. q̄. vo. ē gr̄a: plures qdē cāe sunt q̄ dilectōes ɔstituūt. Dilectio vo spiritalis vniuersas pcellit. nihil. n. terrenū eaz parit: nō vtilitas: nō bñficiū. nō nā. nō tp̄s: sz de celo descēdit. Quid aūt miraris si nō indiget beneficio vt cōsistat: quā do nec ex casu maloz p̄uertit. pater qdē passus iniurias: rūpit fedus amoris. coniunx post iurgia viz relinqt. filius si lōgeuū videat p̄rēz grauat. At paulus ibat ad lapidātes bñfactur⁹ eis. moyses lapidatus vidēs: τ orat pro eis. Veneremur itaqz spiritales amicicias: q2 sunt isolubiles. vnde arguēs volētes pigrescere subdit: Nam τ peccatores diligētes se diligūt. q. d. Quia volo vos his ampli⁹ aliquid possidere nō moneo amicos diligere: sz etiā inimicos: Benefacientib⁹ etiaz benefacere cōmune est oīb⁹. Ostendit āt se paz plus petere q̄z sit moris peccatoz qui benefaciūt amicis. vnde sequitur. Et si benefaci. his qui vo. benefa. que vo. est gratia: siqdez τ peccato. hoc faciunt. BEDA. Non soluz aūt dilectionē vel beneficiū peccatoz quasi infructuosam redarguit: sz etiam mutuūz. vnde seqtur. Et si mutuum dederitis his a quibus speratis recipe: q̄ gr̄a est vobis: Nā τ peccatores peccatoribus fenerantur. idest mutuant vt recipiant eq̄lia. AMBRO. In tres aūt partes philosophia sibi videtur diuisisse iusticiaz: vnā in deū que pietas vocat: alterā in parētes vel reliquū gen⁹ humanū: tertiā i mortuos vt his exequiaz iura soluātur. at dn̄s legis oraculū ac ꝓphetic fastigiū supgressus in eos quoqz q leserunt pietatis correxit officiuz cum subdit: Verūtn̄ diligite inimicos vestros. CHRY. In quo plus tibi q̄z illi cōferes. ille. n. diligit ɔ cōseruo: tu vero efficieris similis deo. est aūt maxie virtutis qui nocere volētes beneficijs cōplectimur. vnde subdit: Et bñfacite. sicut. n. fornacē succēsaz aq̄ proiecta extiguit: sic irā rō cū lenitate. qđ. n. est aq̄ igni: hoc est ire humilitas τ māsuetudo. Et sic̄ non extinguit ignis p ignē sic nec ira p iraz mitigat. GREGO. nisen⁹: Debet aūt homo vitare dānosam sollicitudinez: ne querat ob inope diuitiarū augmēta eris τ auri metalloruz: sterilū exigens fructū. vnde subdit: Et mutuū date; nihil inde sperātes. Malignā fenorū excogitationē siqs appellet furtum τ homicidium: non peccabit naz quid refert sussossu pariete quemq̄z erepta possidere: ac fenorum necessitate possidere illicita: BASIL. Talis autem auaritie modus tokos merito nuncupatur in greco: appēdo propter malī fecunditatem. Animalia siquidez tractu temporis adolescunt τ pariunt τ fen⁹ statum cum oritur icipit procreare. Animalium que citi⁹ pariunt citi⁹ a generatione desistunt. Sed num⁹ auaroꝝ cū tēpore propagatur: aialia trāsferētia partum ad proprios alū nos: ipsa parere cessant. es autē auarorum τ superuenientia procreat: τ precedentia renouat. Non attentes igitur mortiferam beluam. Que namqz vtilitas si cauetur: hodierna pauperies que iterato irruet augmentata iam meditare vnde restitues: vnde in tantum multiplicabitur census: vt tuā partim releuet egestatē partim integret capitale: τ insuper pariat fen⁹. Sed ais. Qualiter ergo victum acquiram: labora seruī tandem mendica. vnumquodqz tollerabili⁹ est fenoris mutuo. Dicis autem Quodnā est illud mutuum cui spes retributionis non beret: Cōsidera virtutē sermonis. τ miraberis pietatez auctoris. Cū datur⁹ es paupi diuine charitatis intuitu idipsum τ mutuum est τ donum donūz quidē ob isperatā retributionem: at mutuum ob munificentiam domini qui vice illi⁹ restituit: vnde sequit: Et erit merces vestra multa. Nō vis omnipotentem tibi obligari ad restitutionem: an quemq̄z opulentium cuiū si fideiubeat acceptas: deum autem pro pauperibus fideiubentem repudias: CHRY. Attende mutui naturā mirabilē alius recipit: τ alius obligat se p debitis centuplū in p̄senti reddens in futuro vo vitaz eternam. AMBRO. Quanta misericordie merces qui filios diuine misericordie ascissit. Sequitur eni. Et eritis filij altissimi. Sequere igitur misericordiā: vt merearis gratiaz. late patet benignitas dei: super ingratos pluit: malis fecunda non negat terra prouent⁹. Sequitur: q ipse benign⁹ est super ingratos τ malos. BEDA. Vel tēporalia bona largiendo vel celestia dona singulari gratia inspirando. CYRIL. Magnū est ergo preconiū pietatis. reddit. n. h virt⁹ nos deo ɔformes: τ q̄si qdā signa sublimis nature nřs impimit aiab⁹: vñ seqtur. Estote ergo misericordes sicut τ pr̄ vr̄ misericors est. ATHANA. Ut. s. aspiciētes bñficia ei⁹ bona que facimus nō hoīum sed eius intuitu faciam⁹ quatenus a deo non ab hominibus premia consequamur.

¶ Nolite iudicare τ non iudicabimini. Nolite condēnare τ non condēnabimini. Dimittite: et dimittemini: Date τ dabitur vobis. Mēsuraz bonam et cōfertā et coagitataz et supeffluētē dabunt in sinum vestrum. Eadem quippe mēsura qua mensi fueritis: remetietur vobis.

AMBRO. Addidit dn̄s nō temere iudicandum: ne cum conscius ipse delicti in alteruz cogaris ferre sententiaz. vñ dicit: Noli. iudi. CHRY. Non iudices precedentes te. i. qui discipulus es magistrum peccatoz inocentez: quos nō oz increpare sed monere τ charitatiue corrigere. nec etiam iudicandum est in icertis τ qualibuscūqz que nec similitudinē bñi peri: aut q̄ nō sūt grauia siue ꝓhibita. GYRIL. Sedat ergo hic pessimā passionē nostraz cōscīarū cōtemptus principiū. Cum eni deceat aliquos se circūspicere τ fz deum conuersari: hoc non faciunt. sed examinant aliena. Et si videant aliquos isirmaritanq̄z ꝓpriarū passionū obliti faciunt hoc detractionis materiā. CHRY. Nec facile reperies quēq̄z neqz patrēfamilias neqz claustralem expertē hui⁹ erroris. Sunt aūt τ he diabolice tentationis isidie: naz qui seuere discutit aliena: nunq̄z ꝓprioz reatui merebit veniā. vnde seqt: Et nō iudicabimini. Sic. n. pi⁹ τ mitis reprimit peccatoz timorē sic seuer⁹ τ dir⁹ adijcit criminibus ꝓpris. GREGO. nisen⁹: Nō igit cū acrimonia pcipitetis in suos sniam: ne silia patiamini: vocat. n. iudicium asperiorē dānationē. vñ seqtur: Noli. cōdē. τ nō condē. Non eni iudiciū cū venia ꝓhibet. BEDA. Breui aūt snia cuncta que de cōuersando cū inimicis mandauerat: cōprehen

dēdo ɔcludit dicēs. Dimit.⁊ dimit.vo. Da.⁊ da.vobis. Ubi dimittere nos iniurias ⁊ dare bñficia iubet vt ⁊ nob pctā dimittent ⁊ vita det eterna. CYRIL. Cr āt āplioꝝ māu recōpēsationē accipiem⁹ a deo q largissīe donat diligēnb⁹ eū ɔndit subdēs: mēsurā bonā ⁊ ɔfertā ⁊ coagitatā: ⁊ supefflu entē dabunt ī sinū vr̄uz. THEOPHI.q.d. Sic si farinā sine pctate mēsurare velles ɔferres ⁊ coagitares: ⁊ super effunderes abūde. sic dñs mēsurā magnā: ⁊ supefflūetē dabit ī sinū vr̄uz. AVGV. de cō euā. Dicit aūt: Dabunt. qz p illoꝝ merita qb⁹ vel calicē aq̄ frigide ī noīe discipli dederunt: mercedē celestē recipe merebūt̄. Seqt̄: Eadē gp.mē. qua mē.fue.re.vob. BASI. Qua eni mēsura vnusqqz vestrū mēsurat in bene opando aut peccando. eadē vel pmia vel penas feret. THEOPHI. Interrogabit autē fortassis aliqs subtilius: Si enī supfluenter reddit̄: quō eadē est mēsura: Ad qđ dicim⁹ q̄ nō dixit In tāta mēsura remetietur vob: sz ī eadē. Qui.n.bene fecit. bene fiet ei qđ ē remeti n eadē mēsura. Sz supfluentē mensurā dicit: qz millies bñ fiet ei: Sic: ⁊ in iudicādo. Qui.n.iudicat: ⁊ deide iudicat̄: accipit eandē mensuraz. Sm vō q̄ ad plus vindicabat̄: qz si bi simile iudicauit: sz hoc supeffluēs ē mēsura. CYRIL. Hoc aūt soluit apl̄s dicēs: Qui pce seminat: hoc est modice ⁊ manu tēace pce ⁊ metet. hoc est nō copiose. ⁊ qui seminat in benedictionibus: in benedictiōibus ⁊ metet: hoc ē copiose. Si quis autē non habet si non faciat: nō delinquit. Ju eo enim qđ habet acceptatur. non in eo quo caret.

Dicebat aūt illis ⁊ similitudinē: Nūquid pōt cecus cecū ducere: Nōne ambo in foueā cadūt: Nō est discipulus supra magistrū. Perfect⁹ autē ois erit: si sit sicut magister ei⁹. Quid āt vides festucā in oculo fratris tui: trabem aūt q̄ in oculo tuo est nō consideras: Aut q̄o potes dicere fr̄i tuo: Frater sine: eijciā festucā d̄ oclo tuo: ipse in oculo tuo trabez non vides: Hypocrita eijce primū trabem de oculo tuo: ⁊ tūc perspicies vt educas festucam de oculo fratris tui.

CYRIL. Addidit domin⁹ pdictis parabolā valde necessariā. vnde dr̄: Dice.au.il.⁊ sim. Erāt enī eius discipuli futuri mundi doctores: vnde docebat eos scire viā conuersatiōis honeste quasi illustratam mentem habentes diuino fulgore ne ceci cecos ducerent. ⁊ ideo subdit: Nūquid potest ce. ce.duce. nōne am.in fo.cadūt: At si cōtingat aliquos hoc attingere: vt eq̄lē virtutē docētiū virtuti possideāt sistant in mēsura docētiū ⁊ illoꝝ sequantur vestigia. vnde seqt̄: Nō ē dis.supra ma.pfec.au.om.erit.s.discipul⁹ si sit sic magr̄ ei⁹. Unde ⁊ paulus dicit: Imitatores mei estote sic ⁊ ego xp̄i: ppo q̄nō iudicāre cur tu iudicas: nō.n.venit iudicare mundū: sz misereri. THEOPHI. Uel aliter: Si tu aliū iudicas ⁊ ipse in eisdē peccas: nōne assimilaris ceco cecū ducēti: q̄uo enī ille a te ducet̄ ad bonū. cū ⁊ tu pecces. Nō ē enī discipulus supra magistrū: Si igit̄ tu peccas q te magr̄z ⁊ ductorē putas: vbi erit q a te disciplinatur ⁊ ducit̄: Perfectus eni eru discipulus si sit sicut magr̄ eius. BEDA. Ut sensus hui⁹ snie pēdet ex supiorib⁹: vbi dāda elemosyna ⁊ iniuria dimittēda pcipit̄. Si te ingt ira ɔ̄ violētū ⁊ ɔ̄ petentē auaricia cecauerit: nūqd tu mēte vitiata vitiū ei⁹ curare poteris: Si ē magister xp̄s q̄ q̄si de⁹ potuit suas vlcisci iniurias: maluit psecutores patiēdo reddere mitiores: eandē necesse est q̄ discipuli qui puri homines sunt regulam perfectionis sequantur. AVGV. De.q.euan. Uel q̄ dicit Nunquid pōt cecus cecū ducere. iō subiunxit: vt non sperarent a leuitis se accepturos mēsuram illam de qua dixit: Dabūt ī sinū vestrū. qui decimas dabāt eis. quos cecos dixit: qz euāgeliū nō tenerēt. vt illā remunerationē p discipulos dñi pon⁹ plebs icipet iā spare quos imitatores suos volens ostēdere addidit: Nō est discipulus supra magistrum.

THEOPHI. Inducit aūt dñs ⁊ aliā pabolā de eodem subdēs. Quid āt vides festucā.i.modicū crimis ī oculo fratris tui: Trabē aūt q̄ in oculo tuo ē ⁊c̄.i. peccatū tuū maximū nō ɔsideras. BEDA. Hoc aūt ad supiorē sensuz respicit: vbi cecū a ceco duci.i.peccātē a peccatore castigari non posse pmonuit. vñ dr̄: Aut q̄o potes dicere fratri tuo: Frater sine eycā festucā de oculo tuo. ipse in oculo tuo trabem nō vides. CYRIL. q.d. Qui grauib⁹ obnoxi⁹ ē peccatis q̄ trabē vocat. qualiter dānat eū qui pauca vel q̄nqz nil mali ɔmisit. hoc.n.festuca significat. THEOPHI. Cōuenit āt hoc oib⁹ ⁊ maxīe doctorib⁹ q subditoꝝ cū minima peccata puniant; ppria ipunita relinquunt. propter hoc eos dñs hypochritas vocat qui ex hoc alioꝝ peccata iudicāt vt iusti videant̄. vñ seqtur. Hypochrita eyce primū tra. de oculo tuo: ⁊ tūc perspi. vt edu. festu. de oculo fratris tui. CYRIL. Videlicet teipsum primū mūdū ostēdas a magnis petis ɔsiter consules proximo modica confitenti. BASI. Videt̄ enī renera cognitio suipsius grauissimū oium. neqz enī solus oculus exteriora videns sup se visu nō vtit̄: sed ⁊ ipse noster intellect⁹ cū alienū velociter coniectat peccatū: lentus est erga propriorum perceptionem defectuum.

Nō ē enī arbor bona q̄ facit fruct⁹ malos: neqz arbor mala faciēs fructū bonū. Unaqueqz enīz arbor de fructu suo cognoscit̄. Neqz.n. de spinis colligūt fic⁹: neqz de rubo videmiāt vuaz. Bonus homo de bono thesauro cordis sui pfert bonū: ⁊ malus homo de malo thesauro pfert malū. Ex abundantia enī cordis os loquit̄.

BEDA. Cōtra hypochritā: q̄ cepat dñs exeqt̄ dicēs. Nō est.n.ar.bo.q̄ fa.fru.ma.ne.ar.ma.fa.fru.bonuz.q.d. Si verā ⁊ nō fictā vis hr̄e iusticiā q̄ verbis ostētas: ēt facto cōpē sa: qz ⁊ si se bonū fingat hypochrita: ñ ē bon⁹ q facit opa mala: ⁊ si rephēdat isontē. nō iō malus ē q facit opa bona. TYTVS. Hoc aūt audiēs nō sumas inde tibi fauorē inertie. naturaliter enī arbor mouet̄: tu vero libero arbitrio fungeris: ⁊ oīs arbor sterilis ad aliqd ordinata ē: tu vero fact⁹ es ad opa virtutū. ISIDORVS abbas: Nō ergo penitētiā sz ptinaciā mali excludit: cū enī mala sit nō pōt fructus bonos pducere: ī virtutē vero cōuersa fructificabit. Qđ aūt ē arborib⁹ natura hoc est nobis affectio. ⁊ si ergo arbor mala nō pōt fructū bonū producere. poterit tñ. CHRY. Quā uis aūt fruct⁹ causet̄ ex arbore: facit tñ noticiam arboris eo q̄ arboris distinctio p fructū appet. vnde seqtur. Unaqueqz enī arbor de fru.suo cognoscit̄. CYRIL. Sed ⁊ vita morū vnuiuscuiusqz erit significatiua nō enī extrīsecis ornamentis ⁊ fictis humilitatib⁹. vere felicitatis apprehendit̄ decor sed ex his que aliquis operatur: cuius rei exemplum ponens subdit Neqz enim de spinis colligunt ficus. AMBRO. In spinis istius mūdi ficus illa repiri nō pōt: que fecundis fructib⁹ melior est. bone spes ei resurrectionis apta tur. Uel qz vt legisti Ficus dederunt grassos suos: q̄ immaturus ⁊ caduc⁹ ⁊ inutilis in synagoga fruct⁹ ante precessit. vel qz immatura nostra vita est in corpore matura in resurrectione: ⁊ ideo procul a nobis debemus seculares sollicitudines abdicare que mordent animum: mentēqz adurūt: vt maturos fruct⁹ culture diligētis possim⁹ adipisci hoc ergo ad mundum ⁊ resurrectionem: alterum ad animam ⁊ corpus refert̄: cum subditur. Neqz de rubo vindemiant vuaz vel qz nemo peccatis fructū acquirit aie sue: q̄ sicut vua pxima terris corrumpitur. in superioribus maturatur: vl' qz nemo pōt dānationē carnis euadere: nisi quez christ⁹ rede-

merit qui sicut vua pependit ĩ ligno. BEDA. Uel spinas ⁊ tribũ seculi curas ⁊ punctiones puto eẽ vicioꝝ. ficus vo ⁊ vuã dulcedinẽ noue cõuersatiõis ⁊ feruorẽ dilectionis. nõ autẽ de spinis fic⁹: neqꝫ vua de rubo colligit: qꝛ mẽs adhuc veteris hoĩs ꝯsuetudie depssa simulare potest: sꝫ fruct⁹ nouĩ hominis ferre nõ põt. Sed sciendũ ꝙ sicut ferax palmes sepi inuolut⁹ recũbit: portãsqꝫ fructũ spina nõ suiꝫ vsibus seruat humanis: sic dicta vel acta maloꝝ siquãdo prosunt bonis nõ hoc ipsi faciũt mali: sed fit de illis dei cõsilio.

CYRIL. Postq̃ aũt ostendit ꝙ ex operib⁹ põt discerni hõ bonus ⁊ malus sicut ex fructib⁹ arboꝝ: nunc idẽ ondit p aliud signũ dicẽs. Bon⁹ ho. d bo. the. coꝝ sui p. bo. ⁊ ma. ho. de ma. the. p. malũ. BEDA. Idẽ ẽ thesaur⁹ cordis qḋ radix est arboris. Qui ergo in corde thesauꝝ patiẽtie pfectiqꝫ hꝫ amoris: optimos fruct⁹ effundens diligit inimicũ. ⁊ cetera facit que supra edocuit. at qui thesauꝝ nequaꝫ corde seruat: contraria facit. BASI. Uerbi etiã conditio coꝛ a quo processit manifestat: euidenter ostendens dispositionẽ precordioꝝ nostroꝝ. vnde sequitur: Ex abũdantia eni cordis os loquitur. CHRY. Naturalis. n. cõsequẽtia est vt cũ intus abũdet nequa. effluãt oretenus ṽba nequã. vnde cũꝫ audieris hoiem inhonesta pferẽtẽ: nõ tantũ in eo putes latere maliciã: q̃ta ṽbis exprimit: sꝫ ꝯiecta fontẽ tuo eẽ vberiorẽ. BEDA. Per oris etiam locutionẽ dñs vniuersa que dicto vel facto vel cogitatu de corde pferun⁹ insinuat. moris eñi est scripturaꝝ verba p rebus ponere.

Quid ãt vocatis me dñe dñe: ⁊ nõ facitis que dico? Omnis qui vẽit ad me: ⁊ audit sermones meos ⁊ facit eos: õndã vobis cui similis sit. Similis ẽ hoi edificãti domũ qui fodit ĩ altũ: ⁊ posuit fundamẽtũ supra petrã. Inundatõe ãt facta illisuꝫ ẽ flumen domui illi: ⁊ nõ potuit eã mouere. Fundata eni erat supra petrã. Qui aũt audit ⁊ nõ facit similis ẽ hoi edificãti domũ suã supra terrã sine fundamẽto: in quã illisus ẽ fluui⁹ ⁊ cõtĩno cecidit: ⁊ fcã ẽ ruina domus illius magna.

BEDA. Ne aliquis sibi frustra blãdiret ex eo ꝙ dictuꝫ est: Ex abũdãtia cordis os loquitur. quasi verba solũ ⁊ nõ magis opa veri christiani q̃rant: ꝯsequẽter dñs adiũgit: Quid ãt vocatis me dñe. dñe: ⁊ nõ fa. que dico? quasi dicat. qd folia recte cõfessiõis vos germinare iactatis: qui nullos opis boni fruct⁹ ostẽditis? CYRIL. Cõuenit aũt soli supreme oĩum nature dominationis ⁊ nomẽ ⁊ res. ATHANA. Nõ est ergo hoc verbũ hoĩs sꝫ dei ostẽdẽtis pprĩũ ortum a patre: dñs enĩ est q nat⁹ est a solo dño: nõ timeas aũt dualitatẽ: nõ eni fm naturã separant. CYRIL. Que aũt sit vtilitas in mãdatoꝝ obseruatiõe: q̃ue dãnuꝫ accidere possit ex ĩobediẽtia ostẽdit subdens: Oĩs q ve. ad me: ⁊ au. fmo. meos ⁊ fac. eos ostẽdã vob cui silis sit: silis ẽ hoi edifi. do. q fo. in altũ. ⁊ po. funda. supra petraꝫ. BEDA. Petra erat xp̃s q fodit in altuꝫ. qui p̄ceptis humilitatis terrena oĩa de cordib⁹ fideliũ eruit: ne pp̃ter cõmodum tpale fuiãt deo. BASIL. Ponere aũt fundamẽtũ supra petrã hoc ẽ initi fidei xp̃i: vt imobilis pseueret in aduersis siue humanitus siue diuinit⁹ accidãt. BEDA. Uel fundamẽtũ dom⁹ ipsa ẽ ĩtẽtio bone ꝯuersatiõis: q̃ pfect⁹ verbi auditoꝛ in adĩplendis xp̃i mãdatis firmiter ĩserit. AMBRO. Uel oĩuꝫ fundamẽtũ docet eẽ virtutũ obediẽtiã celestiuꝫ p̄ceptoꝝ: per quã dom⁹ hec nr̃a nõ in pfluuio voluptatũ: nõ neqꝫ ĩe spiritalis ĩcursu: nõ ĩbre mũdano: nõ hereticoꝝ possit nebulosis disputationib⁹ ꝯmoueri. vñ sequitur. Inũda. au. fa. illi. est flu. do. il. ⁊ nõ po. eã mouere. BEDA. Inũdatio trib⁹ mõis fit. vel imũdoꝝ spirituũ: vel ĩproboꝝ hoiuꝫ: vel ipsa mẽtis aut carnis ingẽtudie: ⁊ q̃tũ pp̃rijs virib⁹ hoĩes fidũt: ĩclinãt: q̃tũ vo ĩnuctissime illi petre adherẽt. ẽt labefactari nequũt.

CHRY. Ostẽdit ẽt nobis dñs ꝙ nullã parit fides vtilitatẽ: si feda sit cõuersatio. vñ seqt̃. Qui aũt au. ⁊ nõ fa. silis est hoi edi. do. su. su. ter. sine fundamẽto. BEDA. Dom⁹ diaboli mũd⁹ q in maligno posit⁹ ẽ: quẽ sup terrã edificat qꝛ obsequẽtes sibi de celis ad terrena detrahit: sine fundamẽto edificat qꝛ oẽ peccatũ fundamẽtũ nõ hꝫ. qꝛ nõ ex propria nã̃ subsistit: malũ qppe sine substãtia ẽ: qḋ tñ q̃cunqꝫ fit ĩ boni natura ꝯualescit. Quia vero a fundo dr̃ fundamẽtũ: positum⁹ ẽt fundamẽtũ p fundo positũ nõ incõuentẽter accipe. sic q in puteo mergit̃ putei fundo retinet̃: sic aĩa corruens: q̃si in quodã fundi loco ꝯsistit: si se ĩ aliq̃ peccati mẽsura ꝯtinet. Sed cũ peccato ĩ quo labit̃ nõ põt eẽ ꝯtẽta. dũ quotidie ad deteriora deijcit̃: q̃si in puteo ĩ quo cecidit fundũ nõ ĩuenit quo figat̃. Ingruẽte aũt q̃libet tẽtatione: ⁊ vere mali ⁊ ficte boni peiores fiũt: donec ad extremũ ppetuã labant̃ in penã: vñ seqt̃. In quã illi. ẽ fluui. ⁊ cõti. ceci. ⁊ fcã est ruina dom⁹ illi⁹ magna. Põt ẽt p ĩpetuꝫ fluminis extremi iudicij discrimẽ ĩtelligi: qñ vtraqꝫ domo ꝯsumata: ibũt ipij in suppliciũ eternũ: iusti autem in vitã eternã. CYRIL. Uel sup terrã sine fundamento edificãt qui sup harenam dubietatis que fm opinionẽ est ponũt fundamentũ spiritalis fabrice: qḋ pauce ĩlle tẽtationũ dissiparũt. AVGV. de cõ. euã. Dñi aũt sermonẽ dñi plixũ sic exorsus ẽ lucas sicut ⁊ mattheus. vterqꝫ eni dixit: Beati pauperes. deinde multa q̃ sequuntur in vtriusqꝫ narratione similia sunt. ⁊ ad extremum sermonis ipsa cõclusio prsus eadẽ reperit̃. s. de hoĩe q edificat supra petrã ⁊ sup harenaꝫ. posset ergo facillime credi eundẽ lucas dñi interposuisse fmonem aliquas tñ pretermisisse snĩas quas mattheus posuit. Itẽ alias posuisse quas mattheus nõ dixit: nisi moneret ꝙ mattheus ĩ monte dicit habitum sermonẽ a dño sedente. lucas aũt in loco cãpestri a dño stãte: nõ tamẽ istos duos fmones lõga tẽporis distantia separari ĩprobabiliter credit̃: ꝙ ⁊ ante ⁊ postea quedã silia vel eadẽ ambo narrarunt: q̃q̃ illud possit occurrere in aliqua excellẽtiori pte mõtis primo cum solis discipulis fuisse dominũ quãdo ex eis illos. xij. elegit: deinde cum eis descẽdisse de monte. s. de ipsa mõtis celsitudine in cãpestrẽ locũ. i. in aliquã eq̃litatẽ que in latere mõtis erat: ⁊ multas turbas capere poterat: atqꝫ ibi stetisse donec ad eũ turbe cõgregarent̃: ac postea cum sedisset accessisse propinquius discipulos suos atqꝫ illis ceterisqꝫ turbis presentibus vnum habuisse sermonem.

CAPI. VII.

Cum ãt ĩplesset oĩa verba sua in aures plebis: ĩtrauit capharnaũ. Centurionis aũt cuiusdã fuus male habẽs erat moritur⁹ q̃ illi erat p̄ciosus. Et cũ audisset de iesu: misit ad eũ seniores iudeoꝝ rogãs eũ vt vẽiret: ⁊ saluaret fuũ ei⁹. At illi cũ venissent ad iesuꝫ rogabãt eũ sollicite dicẽtes ei: qꝛ dign⁹ ẽ vt hoc illi p̄stes. Diligit eni gẽtẽ nr̃aꝫ: ⁊ synagogã ip̄e edificauit nob. Iesus ãt ibat cũ ill̃. Et cũ iã nõ lõge eẽt a domo: misit ad eũ cẽturio amicos dicẽs: Dñe noli vexari. Nõ. n. sũ dignus vt sub tectũ meũ intres: pp̄ qḋ ⁊ meipsũ ñ sũ dignuꝫ arbitratus vt venirẽ ad te: sꝫ dic verbo ⁊ sanabit̃ puer meus. Nã ⁊ ego hõ sũ sub ptãte ꝯstitut⁹ hñs sub me milites: ⁊ dico huic vadẽ ⁊ vadit: ⁊ alio veni ⁊ vẽit: ⁊ fuo meo fac hoc ⁊ fac. Quo audito ĩhs mirat⁹ ẽ et ꝯuer-

fus sequẽtibus se turbis dixit: Amẽ dico vobis nec ĩ israel tãtã fidẽ inueni. Et reuersi q missi fue rant domum inuenerunt seruũ q lãguerat sanũ.
TITVS. Cũ pfecẽ oĩb⁹ documẽtis suos refecisset disci pulos: vadit capharnaum: ibi pdigiosa operaturus: vnde di cit: Cũz aũt implesset oĩa vba sua ĩ aures plebis: ĩtrauit ĩ ca pharnaũ. AVGV. De cõ. euã. Dic intelligendũ ẽ: q2 non antequã hec vba terminauit itrasset: sz nõ esse expressũz post quã tpis internallũ cũ istos smones terminasset ĩtrauerit capharnaũ. ipso quippe iteruallo leprosus ille mundat⁹ est: quẽ suo loco mattheus interponit. AMBRO. Pulchre aũt vbi pcepta cõpleuit. forma docet suoꝝ preceptoꝝ exe quẽdã. nã statim gentilis cẽturionis fu⁹ dño curãdus offert. vnde sequit. Centuriõis aũt cuiusdã fu⁹ male hñs erat mori turus g illi erat pciosus. Cũ moritũꝝ dixerit euãgelista nõ fe fellit. moriturus. n. erat nisi fuisset sanatus a xpo. EVSE. Strenuus siquidẽ ĩ bellicis erat ĩste centurio: ⁊ militib⁹ ro manis pfect⁹. Quia vo specialis suens ei⁹ domi lãguẽs iace bat: ↄsiderans quales saluator erga ceteros vtutes agebat sanãdo lãguidos. ⁊ iudicãs ꝙ non sm vires humanas hec agebant miracula mittit ad eũ: vt ad deũ: non habito respe ctu ad apparẽs organũ: quo cũ hoĩb⁹ ↄuersabat. vnde sequit: Et cũ audisset de iesu: misit ad eum seniores iudeoꝝ ro gãs eũ vt veniret: ⁊ saluaret suum suũ. AVGV. De con. euã. Quõ ergo veꝝ erit quod mattheus narrat: Accessit ad eũ quidã centurio. cũ ipse non accesserit: vbi diligenter aduer tẽs itelligam⁹ mattheũ nõ deseruisse vsitatũ modũ lo quẽdi. si enĩ ipsa puentio vsitate dicit p alios fieri q̃tomagis accessus p alios fieri põt: Nõ ĝ absurde matthe⁹ p alios facto accessu centurionis ad dñm cõpendio dicere voluit: ipse pot⁹ accessisse ad christum q̃ illos p quos vba sua mi sit: quia quo magis credidit: eo magis accessit. CHRY. Qualiter etiã matthe⁹ dicit ꝙ ipse dixit: Non sum dignus vt intres sub tectũ meũz. lucas autẽ hic dicit. Quoniã rogat vt veniat. Sz mihi videt: ꝙ lucas significat nob iudaicas blandicias. Credibile enĩz est vt eũ vellet abire cẽturio: re traheretur a iudeis blandientib⁹ ⁊ dicentib⁹: q2 nos eũtes ducem⁹ eũz. vnde ⁊ eoꝝ preces adulationib⁹ plene sunt. Sequit enim: At illi cũ venis. ad iesũz: roga. eũz. soli. dicen tes: q2 dign⁹ est vt hoc illi prestes: dili. enĩz gentem nostraz ⁊ synagogaz ipse edificauit nobis. Decebat siquidem ipsos dicere: quoniã ipse volebat venire ⁊ supplicare. nos autem centurionis calamitatẽ videntes ⁊ cadauer quod i domo ia cebat. aut pmere fidei ei⁹ imensitatẽ. sz nolebãt pp iuidiã viri vetegere. ne magn⁹ aliqs eẽ videret eui pces porri gunt. ꝙ aũt matthe⁹ significat ipsũz israelitã nõ esse: lucas vo dicit: Qm̃ edificauit synagogã: nõ est ↄtrariũ. Potuit enĩ ⁊ iudẽ nõ eẽ ⁊ synagogã cõstruxisse. BEDA. In hoc autez ostendunt q2 sicut nos ecclesiã. sic ẽt illi ĩ synagogã nõ cõuen tum solũmodo fideliũ. sed etiã locũ quo cõueniebãt sint so liti appellare. EVSE. Et seniores qdem iudeoꝝ pro mo dicis sumptib⁹ ad opus synagoge datis grãm poscunt: sed dñs non ppter hoc sed p maiori: volens. s. generare credu litatem in cunctis mortalibus p suaz virtutẽ seipsum exhi buit. vnde sequitur: Jesus aũt ibat cum illis. AMBRO. Qui vtiqz nõ iõ faciebat: q2 absẽs curare nõ poterat: sz vt formã tibi daret humilitatis imitande ad reguli filiuz no luit pergere: ne videret magis diuitys detulisse: hic ipse p gere: ne videret in cẽturionis famulo cõditionẽ despexisse seruilẽ: cẽturio vo militari tumore deposito reuerẽtiam su mit: ad fidẽ facilis: ⁊ ad honorificẽtiam pmptus. vnde se quitur: Et cũ iõ. esset a domo: misit ad eũ cẽtu. ami. di. dñe noli vexari. Non enĩ hoĩs sed dei ptãte cõiecit daria ebri us oĩbus sanitatem. Judei quidem dignitatẽ ei⁹ pre ferebant. iste vo indignũ se asseruit: non soluz bñficy: sed et susceptionis dñi: Nõ. n. dign⁹ sũz vt sub tectũ meũ ĩtres.
CHRY. Postq̃ . n. liberat⁹ ẽ a iudeoꝝ tedio tunc mittit dicẽs. Ne putes pre tedio me nõ venisse sz ĩdignũ reputaui te domi recipe. AMBRO. Bñ aũt lucas ĩ occursũ amicos dicit eẽ a cẽturiõe trãsmissos ne pñtia sua ⁊ generare dñi vẽ cũdiã videret: ⁊ officio puocasse. vñ sequitur: Propter qd ⁊ meipsũz nõ sum dig. arbi. vt veni. ad te: sz dic tñ v. ⁊ sana. pu. me⁹. CHRY. Ubi attẽde cẽturionẽ debitã opinionẽ hñtem de dño. nõ enĩ dixit: Ora: sz tñmõ iube. dubitans ne se humiliãdo rẽnueret. Subdit: Nã ⁊ ego hõ sum sub ptã. cõsti. ha. sub me mili. ⁊ di. huic va. ⁊ va. ⁊ alio ve. ⁊ ve. ⁊ ser. meo fac hoc. ⁊ fac. BEDA. Dominũ se vt ptãti vel tribu ni vl' psidis subditũ dicit: ĩperare tñ minorib⁹. vt subau dia tur eũ multomagis qui de⁹ sit: nõ p aduẽtũ tm̃ corporis sed p angeloꝝ ministeria posse iplere qd vellet. repellẽde enĩz erãt vel infirmitates corpoꝝ vl' fortitudines ↄtie: ⁊ verbo dñi. ⁊ ministerys angeloꝝ. CHRY. Est aũt hic notandũ ꝙ hoc verbũ Fac iperiũ designat dictũ suo ob hoc de⁹ cũ hoĩem vellet creare nõ ait vnigenito: Fac hoĩem sed facia mus hoĩem: vt p formã cõsensus verboꝝ declaret eqporã tiam. Quia ergo in xpo cõsiderabat excellentiã dñi ob hoc ait: Dic verbo. nã ⁊ ego dico suo meo ⁊c. xps aũt nõ eũ rep hendit: sed ei⁹ itentionez roborauit. vñ sequitur: Quo audito iesus mirat⁹ est. BEDA. Sed qs in illo fecerat ipsaz fidẽ nisi ille q admirabat. sed ⁊ si alius eã fecisset qd miraret: q pscius erat: ꝙ ergo mira ĩ dñs: nobis mirãdũ eẽ significat. dẽs. n. tales mot⁹ eũ de deo dicũt: nõ pturbati animi signa sunt sz docẽtis magri. CHRY. Ut ãt liqueat tibi ꝙ dñs hoc iõ dixit vt alios ĩstruat: prudẽter. n. euãgelista hoc ape riens subdit: Amen di. vo. nec in israel tan. fi. inueni. AMBRO. Et quidẽ si sic legas: In nullo tantã fidez inueni in israel. simplex ĩtellect⁹ ⁊ facilis est. si vero iuxta grecos: nec in israel tantã fidẽ inueni: fides huiusmodi ẽt electorib⁹ ⁊ deũ videntib⁹ antefert. BEDA. Nõ aũt de oĩb⁹ retro pa triarchis ⁊ pphetis: sz de pñtis eui loqtur hoĩbus: qbus iõ cẽturionis fides antefertur: q2 illi legis pphetarũqz moni tis edocti: hic aũt nemine docente sponte credidit. AMBRO. Probatur aũt fides dñi: ⁊ serui sanitas roborat. vñ sequitur: Et re. qui mis. fue. do. inue. ser. qui lang. sanũ. Põt ergo meritũ dñi ⁊ famulis suffragari: nõ solũ fidei merito: sed ⁊ studio disciplinẽ. BEDA. Plenius aũt hec explicat mattheus: ꝙ dicẽte dño centurioni: Uade sicut credidisti fiat tibi: sanat⁹ sit puer ex illa hora. Sed beato luce moris est que plene videri ab alys euangelistis exposita abbre uiare: vel ẽt de industria pterire: que vero ab eis omissa vl' breuiter cognouerit tacta dilucidare solerti⁹. AMBRO. Mystice autem seruo cẽturionis ppl's nationũ qui munda ne seruitutis vinculis tenebatur: eger letalibus passionib⁹ bñficio dñi sanandus exprimitur. BEDA. Cẽturio aũt cu ius fides israeli pfertur: electos gẽtibus ostendit q quasi centenario milite stipati virtutũ spiritaliũz sunt pfectione sublimes. numer⁹ enĩ cẽtenari⁹ q de leua trãsfert ad dexte rã in celis vite significatiõe poni ↄsueuit: Tales ergo p his necesse est dño supplicẽt: q adhuc spũ suitutis pmunt. nos aũt q de gẽtib⁹ credim⁹: nõ ipsi ad dñm venire possumus quẽ in carne videre nõ valem⁹: sz ad. eũ accedere debem⁹: p fidẽ. Seniores aũt iudeoꝝ mittere hoc ẽ sũmos ecclesie viros q nos ad dñm pcesserũt: suppliciter obsecrãdo pot ro nos acquirere q nobis testimoniũ reddentes ꝙ ecclesiam edificare curemus: p nostris petis intercedãt. Pulchre ãt dr: q2 iesus nõ lõge erat a domo: q2 a ppe timẽtes eũ saluta re ipsius: ⁊ q nali lege recte vtit: quo bona q̃ nouit operat: eo illi qui bon⁹ est apiat. AMBRO. Nõ vult aũt iesum vexari cẽturio: q2 quẽ iudeoꝝ ppl's crucifixit: inuiolatũ ab ĩ iuria manere desiderat ppl's nationũ. ⁊ qd ad mysteriũ spe ctat vidit in pectora adhuc gẽtiliũz non esse penetrabilem.

christū. BEDA. Milites aūt ꝛ ſui q cēturioni obediūt: ꝟtutes ſūt nāles: quaꝝ copiā multi ad dñz venıētes deferūt ſecū. THEOPHI. Vſ alr: Cēturio ē itellect᷒ q multoꝝ i militia ꝓnceps exiſtit: dū mltas ī hac vita res hʒ. Hʒ āt ſeruū īfirmuz: irrōnabilē aīe partē: iraſcibilē ꝛ ꝯcupiſcibilē dı co. Et mittit ad ieſum mediatores iudeos. i. confeſſionis cogitationes ꝛ verba: ꝛ cōfeſtim ſuſcipit ſeruum ſanum.

¶ Et factum ē: deinceps ibat ieſus in ciuitatē q̄ vocaṫ nayın: ꝛ ibāt cum eo diſcipuli eius: ꝛ turba copioſa. Cū aūt appropinquaret porte ciuitatis: ecce defunctus efferebaṫ filius vnic᷒ matris ſue. Et hec vidua erat ꝛ turba ciuitatis mlta cū illa. Quā cū vidiſſʒ dñs miſericordia mot᷒ ſup caʒ dixit illi: Noli flere. Et acceſſit ꝛ tetigit loculū. Hi āt q portabāt ſteterūt. Et ait: Adoleſcēs: tibi dico ſurge. Et reſedit qui erat mortu᷒ ꝛ cepit loqui: ꝛ dedit illum matri ſue. Accepit autē oēs timor ꝛ magnificabant deū dicētes: Quia propheta magnus ſurrexit ī nobis; ꝛ quia deus viſitauit plebē ſuam. Et exijt hic ſermo ī vniuerſam iudeam de illo: ꝛ in omnem circa regionē.

CYRIL. Mira diſo miris ānectit: ꝛ ſupra qdē acceſſit᷒ occurrit: hic v̾o nō vocat᷒ accedit. vñ dr. Et fa. eſt. dein. ibat ieſus i ciui. q̄ vocaṫ nayʒ. BEDA. Nayʒ ē ciuitas galilee i ſecūdo miliario mōtis taboꝛ. diuīo aūt nutu multa turba dñz comitaṫ: vt multi eſſent tāti miraculi teſtes. vñ ſequiṫ: Et ibāt cū illo diſcipli eius ꝛ turba copioſa. GREGO. Niſenus: Reſurrectōis aūt experimētū non ita v̾bis ſicut opib᷒ a ſaluatore didicimus q ab īferiorib᷒ īchoās opus miraculi: fidē noſtrā aſſuefacit ad maioꝛa. ꝑ'rīo quidē i egritudine deſperata ſui cēturionis: reſurrectōis icepit poteſtatez. poſt hec altiori ꝑtāte ducit hoīes ad fidē reſurrectionis: dū ſuſcitauit filiū vidue: q ferebaṫ ad monumentuz. vnde ſeqtur Cū āt appropin. poꝛ. ciui. ecce defun. effere. fi. vni. matris ſue. Diceret eniʒ aliquis de puero centurionis: ꝙ moriturus non erat. vt igitur temerariā linguā cōpeſceret. iā defuncto iuueni chriſtum obuiare fatetur vnico filio vidue. vñ ſequitur: Et hec vidua erat ꝛ tur. ciui. mul. cum illa: Erūne molem breuibus verbis explicuit. Mater vidua erat: ꝛ non ſperabat vlterius filios procreare: nō habebat in quez aſpectū dirigeret vice defuncti. hūc ſolū lactauerat: ſol᷒ ad erat alachritatis cā in domo: q̄cqd mr̄i dulce ac ꝓcioſūʒ hic ſolus extiterat. CYRIL. Miſerāda paſſio ꝛ ad fletuz ꝛ lachrimas potēs ꝓuocare. vñ ſeqtur: Quā cū vidiſ. do. miſ. mot᷒ ſup eaz dixit illi. noli flere. BEDA. q. d. Deſiſte. q̄ſi mortuū flere quē mox viuū reſurgere videbis. CHRY. Jubens aūt ceſſare a lachrymis ꝯſolatur meſtos monet nos ꝓntib᷒ defunctis ꝯſolationē recipe reſurrectionē ſperātes. tʒ aūt feretrū vita obuiās morti. vñ ſeqtur: Et acceſſit ꝛ tetigit locu. hi au. q poꝛta. ſteterūt. CYRIL. Jō autez nō ſolo v̾bo ꝑagit miraculū. ſʒ ꝛ feretrū tāgit: vt cognoſcas efficax eē ſacrū xp̄i corp᷒ ad humanā ſalutē: ē eni corp᷒ vite ꝛ caro verbi omnipotētis cui᷒ habet virtutē ſicut eniʒ ferrū adiunctum igni ꝑficit op᷒ ignis: ſic poſtq̄ʒ caro vnita eſt verbo qd viuificat oīa. ipſa quoqʒ facta eſt viuificatiua ꝛ mortis expulſiua. TYTVS. Nō āt ſaluatoꝛ ſimilis ē helie deflenti filiū ſaraptāe. nec qualis heliſe᷒: q ꝓpriū corp᷒ applicuit corpori defuncti: nec qualis eſt petr᷒. qui pro thabita orauit: ſed ipſe eſt qui non entia velut entia vocat: qui mortuos vt viuos alloqui poteſt. vnde ſequitur: Et ait adoleſcens tibi dico ſurge. GREGO. niſen᷒. Qui dixit adoleſcentem. florentis ſignificauit tēporis hoıam primā producentē lanuginē: q paulo aū mulcebris erat maternorum oculoꝝ aſpectui. iā aſpirās ad tp̄s ſpōſaliū virga generis: ſucceſſiōis ram᷒: bacul᷒ ſenectutis. TITVS. Incōtāter aūt erect᷒ eſt cui ſunt mādata directa. diuia eni ꝑtās ē irrefragabilis. nulla moꝛa: nulla oratio nū inſtantia. vñ ſeqtur: Et reſedit q erat moꝛ. ꝛ ce. lo. ꝛ dedit illū matri ſue. Indicia ſunt hec vere reſurrectiōis. corp᷒ eni ē exaīe loq nō pōt. nec reportaſſet mulier ad domū defunctū filiū inaiatum. BEDA. Pulchre aūt euāgeliſta dñm ꝓus miſericordia motū eē ſup mr̄e ac ſic filiū reſuſcitare teſtaṫ. vt in vno nobis exemplū imitāde pietatis oñdcret: in altero fide mirāde ꝑtātis aſtrueret. vñ ſeqtur: Accepit aūt oēs ti. ꝛ magnificabant deū dicētes: qꝛ ꝓpheta magn᷒ ſur. in nobis: ꝛ qꝛ deus viſitauit plebē ſuā. CYRIL. Hoc magnū fuit in populo inſenſibili ꝛ īgrato: poſt modicū eni nec ꝓphetā: nec ad vtilitatē populi ꝓcedere ipm exiſtimauit. Neminē aūt habitātium iudeā hoc miraculū latuit. vñ ſeqtur: Et exijt h̾ ſmo in vniuerſaʒ iudeā ꝛ in oēm circa regionē. AMBRO. Idoneū aūt ē dicere: ꝙ ſeptē reſurrectiōes añ dñicā narranṫ. quaꝝ pria ē filij ſaraptane. ſecūda filij ſunamitis: tertia q̄ facta ē in reliquijs heliſei: q̄rta q̄ facta eſt in naym. q̄nta filij archiſynagogi. ſexta laçari. ſeptia in xp̄i paſſione multa nāqʒ corpoꝛa ſanctoꝝ ſurrexerūt. octaua ē xp̄i q expers mortis remāſit. vlteri᷒ in ſignū ꝙ cōis reſurrectio q̄ morte futura eſt ī octaua etate nō tolleṫ morte ſed īdiſſolubilis ꝑmanebit.

BEDA. Defunct᷒ aūt q extra portā ciuitatis multis ē intuentib᷒ elat᷒ ſignificat hoīem letali funere criminū ſoporatū ꝛ aīe mortē nō cordis adhuc cubili tegentē: ſʒ ad multoꝛū noticiā ꝑ locutionis opeiſue indiciū: quaſi ꝑ ciuitatis hoſtia ꝓpolantē. Portā eī ciuitatis puto aliquē de ſenſib᷒ eſſe coꝛporalib᷒: qui hñ fili᷒ vnicus matris ſue fuiſſe ꝑhibetur: qꝛ vna ē ex mltis ꝑſonis collecta mater eccleſia: viduā aūt eſſe eccleſiā: oīs aīa que ſe dñi morte redēptā meminit agnoſcit. AMBRO. Hanc eni viduā populoꝝ turba circūſeptā plus video eē q̄ʒ feminā q̄ reſurrectionē vnici adoleſcētis filij a pōpa᷒ funeris reuocat ad vitā ſuarū contēplatione lachrymaꝝ: q̄ flere prohibeṫ eū cui reſurrectio debebatur. BEDA. Uel nouati dogma cōfundiṫ qui dū penitentiū mundationē euacuare conatur: matrē eccleſiam de natoꝝ ſuoꝝ ſpiritali extinctione ploꝛantē ſpe vite reddende negat cōſolari debere. AMBRO. Hic aūt mortu᷒ in loculo materialib᷒ quattuoꝛ ad ſepulchꝛuz ferebaṫ elemētis: ſʒ ſpem reſurgēdi habebat qꝛ ferebaṫ in ligno: qd ꝛ ſi nobis ante nō ꝓderat: tū poſtea q̄ʒ chriſtus id tetigit ꝓficere cepit ad vitā: vt eſſet indicio ſalutē populo ꝑ crucis patibulum refundēdam. In ſecreto eni iacem᷒ exanimes: cū vel ignis in modice cupiditatis exeſtuat vel frigid᷒ humoꝛ exundat: ꝛ pigra quadam coꝛpoꝛis habitudine vigoꝛ hebetaṫ animoꝛum. BEDA. Uel loculus in quo moꝛtu᷒ effertur male ſecura deſperati coꝛpoꝛis cōſciētia eſt. q vero ſepeliēdum poꝛtant: vel imunda deſideria vel blandimenta ſunt ſocioꝝ: qui dño loculū tangente ſteterunt: qꝛ ſuperni formidine iudicij tacta cōſcientia: carnales ſepe voluptates ꝛ iniuſte laudantes cohercēs ad ſe reuertitur: vocantiqʒ ad vitam reſpōdet ſaluatori. AMBRO. Si ergo graue peccatum eſt: qd penitētie tue lachrymis ipſe lauare non poſſis: fleat pro te mater eccleſia: aſſiſtat ꝛ turba iā reſurgēs a funere: ꝛ incipies q̄ſi a vita loqui timebunt oēs. vnius eni exemplo oēs corriguntṫ. Laudabūt etiā deū qui tanta nobis remedia vitāde moꝛtis indulſit. BEDA. Uiſitauit autē deus plebē ſuā nō ſolū ſemel verbū ſuū icoꝛpoꝛādo: ſʒ ſemper in coꝛda mittendo. THEOPHI. Uiduā ēt potes intelligere aīaʒ virū amitientē. i. diuinū ſermonē. fili᷒ eni eſt intellectus qui extra ciuitatem effertur viuentium. Loculus eius eſt coꝛpus eius: quod quidam dixerunt eſſe per ſe pulchꝛum. Tangens autem eum dominus eleuat ipſum

iam enescere faciens eū qui surgens a peccato incipit loqui et alios edocere. Non eni ī primis ei crederetur.

¶ Et nunciauerunt ioanni discipuli eius de oībus his. Et conuocauit duos de discipulis suis ioānes. Et misit ad iesum dicēs: Tu es q ventur⁹ es: an aliū expectam⁹? Cū āt venissēt ad eū viri dixerūt: ioānes baptista misit nos ad te dicēs: Tu es q vētur⁹ es an aliū expectam⁹? In ipa aūt hora multos curauit a lāguoribus suis. et plagis et spiritibus malis: et cecis multis donauit visū. Et respondēs dixit illis: Eūtes renūciate ioanni q audistis et vidistis. Quia ceci vidēt: claudi ambulāt: leprosi mūdanē: surdi audiunt: mortui resurgūt: paupes euāgelizātur: et beat⁹ ē qcūqz nō fuerit scādalizatus in me.

CYRIL. Miraculū qđ oēs ībabitātes iudeā et galileā uerāt: refetūt sancto baptiste qdā ex ei⁹ discipulis. vñ se: Et nūciauerūt ioāni discipuli ei⁹ de oīb⁹ his. BEDA. Nō simplici corde vt opinor: sz inuidia stimulāte. nā et alij querunt dicētes: Rabbi q erat tecū trans iordanē: ecce hic baptiçat et oēs veniūt ad eū. CHRY. Tūc āt mox ad eū erigimur: cū īcūbit necessitas et iō ioannes detru: in carcerē qñ magis discipuli ei⁹ indigebāt iesu: tūc mit eos ad christū. Seqt̄ eni: Et cōuoca. duos de discipu. su. ioannes et misit eos ad iesuz dicēs. Tu es q vēturus es: an aliū expectam⁹? BEDA. Non ait. Tu es qui venisti. sz tu es qui vētur⁹ es: Et est sensus. Māda mihi: qr iterficiēdus ad herode et ad īferna descensurus sum. vtrū te et inferis debeā nunciare. q superis nunciaui: an hoc nō cōueniat filio dei: et aliū ad hec sacramenta missurus es? CYRIL. Sz oio reprobanda ē talis apinio. nūqz eni repetim⁹ sacramenta scripturā differere: q īfernalibus pnunciauerit baptista ioānes saluatoris aduētū. Illud et vez est dicere: q ignorauit baptista virtutē mystery īcarnationis vnigeniti. vñ et hoc cū alijs nouerat: q illuminaturus erat ī īfernalibus manentes cū p oībus gustauerit mortē tā viuis qz mortuis. Sz qm̄ sermo sacre scripture hūc qdē predixit venturum: qz deū et dn̄m alij vo missi sunt sicut famuli ante christū: ipsum saluatorē et dn̄s a pphetis nominabat: q venit: vel q venturus est fm illud psalmi. Bñdictus q venit: in nomine dñi. et in Abacuc: post modicū qui venturus est veniet nō tardabit. Igitur diuinus baptista qsi nomen accipiens a sacra scriptura: misit quosdā discipulorū suorū qsiturus an ipse sit q venit: vel q venturus ē. AMBRO. Sed quō fieri posset vt de quo dixerat. Ecce q tollit pctā mundi adhuc eū dei filiū esse ñ crederet: aut. n. insolentie est ei tribuere diuina q nescit: aut de dei filio dubitasse pfidie ē. Nonnulli āt de ipso ioāne intelligunt magnū q dē ita prophetā vt xpm agnosceret. sed tū non tanqz dubiū sed tanqz pium vatē quē venturū crediderat: nō credidisset moriturū. Non igitur fide sz pietate dubitauit: sicut et petrus dicēs propitius tibi esto dñe: non. fiet hoc. CYRIL. Uel e x dispēsatiōe sterrogat nouerat. n: vt pcursor passiōis xpi mysteriū: sed vt discipulis suis ōstet quāta sit excellētia saluatoris: ex pprijs discipulis prudentiores misit quos pcepit scrutari. et viua saluatoris voce conijcere si ipse est q expectatur. vñ subditur: Cū āt ad eum venis. viri dixe. Ioānes baptista mi. nos ad te di. Tu es q ventu. es: an aliū expectam⁹? Sciēs āt vt de⁹ quo aio misisset eos ioānes et cām adventus eorū: tunc temporis egit vberiora miracula. vñ seq. In ipsa autez hora curauit multos a languoribus et plagis et spiritibus malis: et cecis multis donauit visum. Non dixit eis expresse: Ego sū: sed ducit eos magis ad rei certitudinē vt ōgrua rōne sumētes fidē ipsius reuertanē ad eū qui misit eos. vñ nō ad vba sz ad ppositū mittentis rñsū exhibuit: nā sequit: Et rñdēs di. il. Eūtes renūciate ioanni q vidi. et audistis. q. d. narrate ioāni: q qdē audistis p pphetas cōsūmari vo vidistis a me. Ea eni tūc agebat q pdixerant pphete eū facturū. de qb⁹ subdit: Quia ceci vidēt: claudi ambulāt: leprosi mūdanē. surdi audi. mor. resurgūt. AMBRO. Plenū sane testimoniū q dominū ppheta cognosceret. de ipso eni fuerat pphetatū: Quia domin⁹ dat escā esurientib⁹: erigit elisos: soluit ōpeditos: illuminat cecos: et q ista facit regnabit in eternū. Ergo nō humane ista. sz diuine vtutis insignia sunt. Diuus aūt euāgelij exēpla vl' rara vl' nulla inueniūt. vn⁹ thobias oculos recepit. et hec furt angeli nō hoīs medicina. helias mortuū suscitauit: ipe tñ rogauit et fleuit: hic iussit. heliseus leprosū mūdari fecit: nō tamen ibi valuit pcepti auctoritas: sed mystery figura.

THEOHPI. Sūt et hec vba Isaie dicētis. De⁹ ipse veniet: et saluabit nos: tūc aperient oculi cecorū et aures surdorū patebūt. tūc saliet sicut ceru⁹ claud⁹. BEDA. Et qđ his nō minus ē subdit: Pauperes euāgelicant. paupes. s. spū vel opib⁹ ītus illuminant vt īter diuites et egenos ī predicatiōe nulla distantia sit. hoc magri ōprobauit veritatē qñ oīs q apud eū saluari pōt equal' est. AMBRO. Sz tñ pua adhuc ista dñice testificatiōis exempla: plenitudo fidei: crux dñi: obitus sepultura est. vñ addidit. Et beatus ē q nō fuerit scādalizatus ī me. Crux eni etiā electis scādalū possz afferre: sed nullū hoc mai⁹ diuine psone ē testimoniū. Nihil eni ē qđ magis eē vltra humana videat: qz totū se vnū obtulisse p mūdo. CYRIL. Ul' p hoc volebat ostendere q quecūqz vsabanē ī cordib⁹ eorū: ab oculis ipsius effugere nequerūt ipsi eni erant. q scandalizabanē de ipso.

AMBRO. Mystice aūt ī ioanne supra dixim⁹ typū eē legis q pnuncia fuit christi. Mittit ḡ ioānes discipulos suos ad christū vt supplemētū scientie cōseqinur: qr plenitudo legis ē christ⁹. Et fortasse isti discipuli sūt duo populi: quorū vn⁹ ex iudeis credidit. alter ex gētib⁹: q iō crediditq audiuit. Uoluerūt ergo et isti videre: qr beati oculi q vident. Cū aut venerint ad euāgeliū: et cognouerunt illuminari cecos ambulare claudos: tūc dicent: Oculis nostris pspeximus videmur eni nobis vidisse q legimus: aut fortasse in parte quadā corporis nostri oēs videmur inuestigasse dñice seriē passionis. fides. n. per paucos ad plures peruenit. Lex ergo christum venturum annunciat: euāgelij scriptura venisse confirmat.

¶ Et cum discessissent nūcij ioannis cepit de ioāne dicere ad turbas. Quid existis ī desertum videre? Arūdinē vēto agitatā? Sz qd existis videre? Hominē mollib⁹ vestimentis indutū? Ecce qui in veste preciosa sūt et delitijs: in domib⁹ regum sunt. Sed quid existis videre? Prophetā. Utiqz dico vobis: et plusqz prophetā. Hic ē de quo scriptū ē: Ecce mitto angelū meū ante faciē tuā q pparabit viā tuā āte te. Dico. n. vobis maior īter natos mulierū ppheta ioāne baptista nō est. Qui aūt minor ē ī regno dei: maior ē illo.

CYRIL. Conijcit dñs tāqz hominū secreta cognoscēs aliquos dicturos: si vsqz hodie ignorat ioānes iesum qliter eū ostendebat nobis dicēs. Ecce agnus dei qui tollit peccatum mundi: vt igitur sanaret hanc passionez que eis acciderat: damnum quod ex scandalo procedebat exclusit. vnde dicitur: Et cum disces. nūncij ioannis cepit d i. de ioanne ad tur. Quid existis in desertum videre? Arundinē vento agitatam? q̄si dicat mirati estis de ioāne baptista et

pluries prexistis ad eū pcurrētes tā lōga ḋserti itinera fru
stra. siquidē si sic leuē ipz existimatis: vt similis sit arudini
declinanti quocunqz agitat vēt᷒. Talis.n. eē vr̄: si q̄ cogno
uit ex leuitate se ignorare fatet̄. TITVS. Nō āt existis
in desertū: vbi nulla mundītas ciuitatibus omissis: nisi ō
hoc viro curā gerentes. GRECVS. Hoc āt post recessū
discipulo2 ioannis dn̄s dixit: Non.n. p̄ntibus eis proferre
volebat baptiste pconia: ne blandientis verba esse putarē
tur. AMBROSIVS. Non ociose āt ioannis hic psona
laudatur: q vite amore post habito iusticie formā nec mor
tis terrore mutauit. Deserto.n. mundus hic comparari vr̄
adhuc sterilis adhuc incultus: i quē negat nobis dn̄s ita p
deundū. vt mente carnis iflatos vacuosqz vtutis iterne vi
ros & fragilis glie seculari sublimitate iactantes: exempla
ri quodā & imagine nobis putemus imitandos: quos pcel
lis huius mundi obnoxios vita mobilis ingetat: iure arun
dini cōparandos. GRECVS. Est et infallibile testimo
nium vite ioannis vestitus cū carcere: in quē detrusus nō
fuisset: si sciuisset fauere principibus. vnde sequitur: Sed qd
existis videre: ho. molli. vestimentis īdutum ecce q in ve.
pcio. sunt. & in delitijs in domi regū sunt. Molli. vestimen
tis indutos: viuētes in delitijs significat. CHRI. Mol
lis āt vestis dissoluit rigidā aiam & si rigidum corpus assu
mat & aspez: facile p huiusmodi mollitie delicatu3 reddit
& fragile. Facto vero corpore molliori necesse ē & aīaz par
ticipare lesionē: nā vt plurimū operationes ipsius ꝯsonant
dispositionibus corporis. CYRIL. Qualiter ergo tam
sedulitas religionis vt cornales passiones subyceret: ad
tam ignorantiā deuenirer: nisi ex mentis leuitate quā nō
asperitates: sed illecebre mūdane delectāt: Igitur si velut
non colentē deliciosa ioannē imitamini: dote ei rabur ebri
nentie cōpetens. si vera nihil amplius debet̄ honeste ꝯuer
sationi. quid omissa reuerentia delicatoꝝ incolam deserti
vileqz tegumē & camelo2 vellus miramini: CHRY.
Per vtrūqz āt dicto2 designat q Ioānes nec naturaliter
nec facile mobilis erat. nec vlla voluptate flecteret̄. AM
BROSIVS. Et q̄uis pleroisqz mollioris cura vestis etiā
miēt tn̄ alia vr̄ hic indumenta significare hūana. s. corpo
quibus aia nr̄a vestitur. Sunt āt mollia indumēta delicie
si actus & mores. hi vero qbus fluida delitijs mebra soluun
tur: regni celestis exteriores sunt. quos rectores mundi hu
ius atqz tenebra2 ceperunt. hi sunt.n. reges q dn̄ant̄ sunt
ope2 emulos. CYRIL. S3 forte incōueniens ē circa
hoc excusare ioannē: fatemini.n. eū imutabile3 esse. vn̄ sic
dit. S3 qd existis videre pphetā: vtiqz dico vobis plusqz
prophetā. pphete nāqz pdicabant venturū. hic āt nō solum
venturū pdicauit: s3 & psentē indicauit dicens: Ecce agnus
dei. AMBROSIVS. Maior sane pphetarū: i quo finis
est pphetarū: qa multi cupierūt videre quē iste ꝯspexit. qui
iste baptizauit. CYRIL. Cū igit̄ & a loco & a vestibus
ex ꝯcursu hoīm morē eius descripserit. itroducit pphete
testimoniū dicēs. Hic ē de quo scriptū ē. s. i malachia: Ecce
mitto angelū meu3. TYTVS. Angelū appellat hoīes
non q2 nā esset angelus: hō.n. nāliter erat: s3 q2 opus ange
li exercebat nūciando xp̄i aduentū. GRECVS. Quod
āt subdit: Ante faciē tuā3: ppīgtate3 designat: apparuit.
hoībus prope xp̄i aduentū. qua pp̄ & plusqz prophetam ipsum
esse existimandū est. nā & hi qui in militijs collaterales sunt
regibus digniores & familiores sūt. AMBROSIVS.
Vias āt dn̄o non solū nascendi s3 carnē ordine fideiqz nuncia
cio: sed ēt precursu quodā parauit passionis. vnde sequitur:
Qui preparabit viam tuā ante te. AMBRO. Si antez
xp̄s ppha quō maior hic oibus: s3 iter mulieris n̄ vgis na
tos maior. n. is fuit qb᷒ eq̄lis poterat eē sorte nascēdi. vnde se
grur. Dico. n. vob: Maiō iter natos mlieꝝ ppha ioāne bap
nō ē. CHRI. Suffiēgdē dn̄i vox p̄bēs testioniū pemine

te ioannis iter hoīes: repiet aūt q vult & rei vritatē ꝯsona
si mensā ei᷒ cōsiderauit. si vitā: si metis excellentiā; vel
eni q celitus descendisset: degebat i terra. fere nullā ge
rens curā3 de corpore. intellectualiter erectus in celum: & toll
deo cōiunctus: de nullo mūdano2 sollicitus: sermo seu
& lenis. nā cū populo iudeo2 virīliter & feruenter cū rege
audacter: cū pprijs discipl'is leniter conferebat. nil frustra
vel leniter: s3 oia ꝯuenienter agebat. ISIDO. Abbas: Ma
ior et iter natos mulie2 ioannes eo q ab ipso matris vte
ra pphetauit. & positus in tenebris lumē qd iā venerat
ignorauit. AMRO. Deniqz eo vsqz cū dei filio nō pe
rit ioanis esse vlla collatio. vt & ifra angelos estimet̄. vn̄ se
quit̄: Qui aūt minor ē in regio dei. maior ē illo. BEDA.
Hec snīa duobus mōis pōt itelligi: aut enī regnū dei ap
lauit qd nondū accepimus. i quo sunt angeli: & quilibet
eis minor. maior est quolibet iusto portante corpus: qd ag
grauat animā. aut si regnū dei intelligi voluit huius tpis
ecclesiā: seipsū dn̄s significauit q nascendi tpe minor erat
ioanne: maior aūtē diuinitatis auctoritate & potestate ḋ
ca. pinde fm primā expositionē ita distinguit̄. Qui aūt mi
nor est in regno dei. ac deinde subifert: Maior est illo. fm
posteriorē vo ita Qui aūt minor est. ac deinde subinfert:
In regno dei. maior est illo. CHRY. Ut eniz copia lau
dū ioannis occasionē iudeis nō daret pferendi ioanē cū
sto hoc subdidit: Ne aūt putes q cōparatiue se dixerit ma
iore ioanne. AMBRO. Alia eni e ista natura. nec hu
nis generationib᷒ comparanda. Nō potest eni hominis
deo vlla esse collatio. CYRIL. Mystice autē cum io
nis prerogatiuam dudit inter natos mulie2: ponit expo
sito aliquid maius eo. i. qui per spiritum sanctū nat᷒ est fili᷒
dei. regnū eni donū dei spūs est. Quāuis ergo fm opera
nem & sanctitatē: minores simus his qui legis mysteriu
sunt assecuti quos ioannes significat: tamen maiora p ch
stum attingimus pticipes facti diuine nature.

¶ Et oīs populus audiēs: & publicani iustifica
uerūt deū: baptizati baptismo ioannis. Phari
sei aūt & legisperiti ꝯsiliū dei spreuerunt i semet
ipsos: nō baptizati ab eo. Ait aūt dn̄s: Cui ergo
similes dicā hoīes generatiōis huius & cui simi
les sunt: Similes sunt pueris sedentibus in foro &
loquentibus adinuicē & dicentibus: Cātauimus
vobis tybijs: & nō saltastis: lamētauimus: & nō
plorastis. Venit autē ioannes baptista: neqz ma
ducās panē: neqz bibēs vinū: & dicitis: Demoni
u3 h3: Venit filius hoīs māducās: & bibēs: & di
citis: Ecce hō deuorator: & bibēs vinū: amic᷒ pu
blicano2 & peccato2. Et iustificata est sapientia
ab omnibus filijs suis.

CHRY. Premissa cōmēdatiōe ioannis. magnū phari
seo2 & legisperito2 pdidit crimen: q nec post publicanos
baptisma ioannis acceperūt. vn̄ dr̄ Et omnis po. au. & pub.
iustifica. deū bapti. bap. ioannis. AMBRO. Iustificatur
deus per baptismū: dū se homines peccata ppria confiten
do iustificant. qui enim peccat & confitetur deo peccatum
iustificat deū: credens ei vincenti: ab eoqz gratiam sperans.
In baptismate igit̄ iustificatur deus: in quo est & cōfessio &
venia peccato2. EVSE. Quia etiam crediderunt iusti
cauerūt deu3: apparuit enim eis iustus in oībus que fecit.
pharisei autem repellendo ioannem tanqz inobedientes
non consonabant prophete dicenti: Ut iustificeris in ser
monibus tuis. vnde sequitur. Phari. autem & legispe. con
silium dei spreue. in semetipsis non bapti. ab eo. BEDA

Hec verba siue ex psona euangeliste: siue ex psona salua
toris vt qbusdā placet dicta sūt. q̄ aūt dicit In semetipsis
vel cōtra semetipsos. significat q̄ q̄ gratiā dei respuit. con
tra semetipsum facit. vel ad semetipsos missum dei consi
liū stulti ⁊ ingrati vituperant noluisse recipere. Cōsiliū er
go est dei q̄ p passionē ⁊ mortē christi saluare decreuit q̄d
pharisei ⁊ legisperiti spreuerūt. AMBRO. Nō cōdēne
mus ergo sicut pharisei cōsiliū dei q̄d est in ioannis baptis
mate. hoc est cōsiliū q̄d magni cōsilij angelus reperit. Ioā
nis cōsiliū nemo cōtemnit: dei consiliū quis refutet: CY
RIL. Erat aūt quidā modus ludendi talis ꝯsuetus apud
illos iudeorū. bipartiebatur puerorū caterua: qui rex pri
us vite deridentes repentinā transmutationē: hi quidē ca
nebant. hi vero merebant. sed nec gaudentibus cōgaude
bant merentes. nec q gaudebant cōformabāt se flentibus.
deinde arguebant se inuicē iproperantes incompassionis
malitiā. tale qd passum fuisse iudeorū plebē vna cū princi
pibus christus inuebat. vnde ex persona christi subdit: Cui
ergo di. similes ho. gene. huius ⁊ cui si. sunt: Similes sunt
pue. sedē. i foro. ⁊ loquē. adīu. ⁊ dicē. Cantauimus vobis ty
bijs ⁊ nō salta. lamenta. ⁊ non plorastis. BEDA. Genera
tio iudeorū ꝯparat pueris: q̄r doctores olim ꝓphetas habe
bant: de qbus dicitur: Ex ore infan. ⁊ lactē. pfe. laudem.
AMBRO. Cantauerūt aūt ꝓphete spiritalibus modu
lis publice salutis oracula resultantes. fleuerūt threnis fle
bilibus iudeorū dura corda mulcentes. Hoc canticū nō in
foro nō in plateis canebat: sed in hierusalē. ipsa ē enī dn̄i
cū forum in quo pceptorū celestiū iura cōdunt. GREGO.
Nise. Canticū aūt ⁊ lamētatio nil aliud est q̄ excessus. hoc
quidē gaudij: illud vero meroris. Resonat aūt quedā ꝯsona
melodia ex organo musico: fm quā dū homo pede ⁊ mo
tu ꝯsono corporis cōmouet. itrinsecā dispositionē manife
stat: vñ dicit: Lamentauimus. ⁊c. AVGV. De questio.
euan. Hec aūt ptinent ad ioānē ⁊ christū. Qz enī dicit. La
mentauimus: ⁊ nō plorastis ad ioannē ptinet cuius absti
nentia a cibis ⁊ potu luctū penitentie significabat. vñ ex
ponendo subdit. Uenit enī ioannes baptista neq̄ mandu
cans panē: neq̄ bibens vinū ⁊ dicitis: Demoniū hz. CY
RIL. Presumunt criminari virum qualibet admiratiōe
dignuz. Demoniū habere dicūt mortificātē legē peccati:
que latet i mēbris. AVGV. d que. euā. Qz āt dixerat. Cā
tauimus tybijs: ⁊ nō saltastis: ad ipsum dn̄m ptinet q vten
do cum ceteris cibo ⁊ potu: leticiam regni significabat. vñ
sequitur. Uenit filius ho. man. ⁊ bi. ⁊ di. Ecce hō deuo. ⁊ bi
bēs vinū. TITVS. Noluit enī christus abstinere ab hu
iusmodi cibis ne occasionē daret hereticis: qui dicūt crea
turas esse malas ⁊ vituperant carnes ⁊ vinū. CYRIL.
Ubi autē potuerūt oñdere dn̄m voratorez: inuenit enim
christus vbiq̄ reprimere imoderantiā ⁊ ad modestiā du
cere. Cōuersabat aūt cū publicanis ⁊ peccatoribus. vñ ꝯtra
eū dicebant: Amicus publicanorū ⁊ peccatorū: cum tamen
nullatenus ipse posset in peccatum incidere: sed ecōtra fie
bat eis causa salutis: non enī coinquinat sol radians super
lutuz terrā ⁊ frequenter superueniens immūdis corporibus.
nec sol iusticie ledet conuersando cum prauis. Nemo aūt
nitetur cōparare propriā mensuram dignitatibus christi.
sed quilibet propriam fragilitatē considerans vitet cōsor
tia talium. praua nāq̄ colloquia mores corrūpunt bonos.
Sequitur: Et iustificata est sapiētia ab omnibus filijs suis.
AMBRO. Sapientia dei filius est p naturam: non p pro
fectum. que iustificatur per baptisma: in eo q̄ non p contu
maciam refutatur: sed p iusticiam dei munus agnoscitur.
In eo ergo iustificatio dei ē: si nō ad idignos ⁊ obnoxios:
sed ad innocentes p ablutionem sanctos ⁊ iustos videat
sua munera transtulisse. CHRY. Filios autē sapientie
dicit sapientes. consueuit enim scriptura malos magis ex
peccato q̄ ex nomine iudicare bonos autē filios appellare
iformannis eos virtutis. AMBRO. Bene aūt dicit. Ab
omnibus: qr circa oēs iustitia reseruat: vt susceptio fiat fi
delium ⁊ eiectio perfidorū. AVGV. de que. euā. Uel q̄
dicit. Iustificata est sapiētia ab oibus filijs suis ostēdit fili
os sapiētie itelligere: nec in abstinendo nec in manducādo
esse iustitiā: sed in equanimitate tolerandi inopiā. nō enim
vsu: sed ꝯcupiscētia rephendēda est dūmodo ꝯgruas in ge
neribus alimentorū his cum qbus tibi viuendū est.

¶ Rogabat āt illū qdā de phariseis vt māduca
ret cū illo. Et igressus domū pharisei discubu
it. Et ecce mulier q̄ erat i ciuitate peccatrix vt co
gnouit q̄ iesus accubuit i domo pharisei attulit
alabastrū vnguēti: ⁊ stās retro secus pedes eius
lachrymis cepit rigare pedes eius: ⁊ capillis ca
pitis sui tergebat ⁊ osculabat pedes eius ⁊ vnguē
to vngebat. Uidēs autem phariseus q vocauerat
eū: ait itra se dicēs: Hic si eēt ꝓpheta sciret vtiq̄
q̄ ⁊ q̄lis ē mulier q̄ tāgit eū q̄a peccatrix ē. Et rn̄
dēs iesus dixit ad illū: Symon habeo tibi aliqd
dicere. At ille ait: Magister dic. Duo debitores
erāt cuidam feneratori: vnus debebat denarios
qngētos: ⁊ alius qnq̄gīta. Nō habētibus illis vnde
redderēt. donauit vtrisq̄. Quis ergo eum plus
diligit: Respondens simon dixit: Estimo quia
is cui plus donauit. At ille dixit ei: Recte iudica
sti. Et conuersus ad mulierem dixit simoni. Ui
des hanc mulierem. Intraui in domū tuā. aquā
pedibus meis nō dedisti. Hec autem lachrymis
rigauit pedes meos: ⁊ capillis suis tersit. Oscu
lum mihi nō dedisti: hec autē exquo intraui: nō
cessauit osculari pedes meos. Oleo caput meū
non vnxisti: hec autē vnguento vnxit pedes me
os: Propter quod dico tibi: Remittunt ei pec
cata multa: quoniam dilexit multum. Cui au
tem minus dimittitur: minus diligit. Dixit autē
ad illam: Remittuntur tibi peccata. Et ceperūt
q̄ simul accumbebāt dicere itra se: Quis est hic
qui etiam peccata dimittit: Dixit autem ad mu
lierem. Fides tua te saluam fecit. Uade i pace.

BEDA. Quia superius dictum fuerat. Et omnis popu
lus audien. ⁊ publicani iustificauerunt deum baptiçati ba
ptismate ioannis. Idē euangelista que verbis proposuerat
etiam factis astruit: iustificatam. s. sapientiam a iustis ⁊ pe
nitentibus dicens: Rogabat autem illum quidam pharise
us vt manducaret cum illo. GREGO. nisenus. Hec con
scriptio quendam vtilez intellectum sapit. Sunt enim ple
riq̄ eorum qui se iustificant inflati suspitione vani sensus:
priusq̄ veniat verū iudiciū. separantes seipsos velut agnos
ab hedis: nec tecto nec escis cum plerisq̄ communicare vo
lentes: abominantes omnes quicunque non extremum
sed medium tenent callem in vita. Lucas ergo plus me
dicus animarum q̄ corporum ostendit ipsum deum ⁊ sal
uatorem nostrum pijssime alios visitantem: vnde sequit:
Et ingressus domū pharisei discubuit. Nō vt aliquid de vi
tijs eius sortiat: sz vt ipartiat de iusticia ꝓpria. CYRIL.
Mulier autem inhoneste vite promens autem fidelem
affectum: venit ad christum quasi potentem veniam con

missoꝝ largiri. Sequitur. n. Et ecce mulier q̄ erat in ciuitate peccatrix: vt cognouit q̄ iesus accubuit i domo pharisei: attulit alabastrū vnguenti. BEDA. Alabastrū e genus marmoris cādidi varijs coloribus intertincti qd ad vasa vnguētaria cauari solet: eo q̄ optime seruare ea icorrupta dicatur.

GREGO. in ho. Q2. n. hec mulier turpitudinis sue maculas aspexit lauāda ad fontē misericordie cucurrit: cōuiuātes nō erubuit. nā q2 semetipsam grauiter erubescebat: intus nihil eē credidit qd verecundaret foris. Discite quo dolore ardet: q̄ flere et inter epulas nō erubescit. GREGO. nisenus. Indignitatez āt suā ostēdens stabat post tergū deiectis luminibus et effusa coma pedes āplectēs. lachrymisq3 eos ꝓfundens rebus tristē aīum ostēdebat veniaz īplorans. Sequitur. n. Et stans retro secus pedes eius: lachrymis cepit rigare pedes eius. GREGO. In ho. Oculis. n. terrena concupierat: s3 hos iā ꝑ penitentiā conterens flebat. Capillos ad cōpositionez vultus exhibuerat: s3 iaz capillis lachrymas tergebat. vñ sequitur: Et capillis capitis sui tergebat. ore superba dixerat: s3 pedes dñi osculās hoc in redēptoris sui vestigia figebat. vñ sequitur: Et osculabatur pedes eius. Vnguentū sibi ꝓ odore sue carnis exhibuit. Quod ḡ sibi turpiter exhibuerat: hoc iā deo laudabiliter offerebat. vñ sequitur: Et vnguento vngebat. Quot ergo i se habuit oblectamēta: tot de se inuenit holocausta. Cōuertit ad virtutū numeruz numerum criminū: vt totū deo seruiret in penitētia quicquid ex se deū cōtempserat in culpa. Sic igitur meretrix effecta ē honestior virginib9. Postq̄3. n. accensa ē penitentia: exarsit in xpi amore: et hec qdez q̄ dicta sunt agebantur exterius. q̄ vero reuoluebat eius intētio multo feruentiora his erant q̄ solus deus inspiciebat. GREGO. in ho. Hec āt phariseus intuens despicit: et non solū venientez peccatricē mulierez s3 et suscipientem dñm reprehendit. videns āt phariseus q̄ vocauerat eū. ait intra se dicens: Si hic eēt propheta: sciret vtiq3 q̄ et qualis mulier est que tangit eū. Ecce phariseus veraciter apud se superbus et fallaciter iustus egrū reprehendit de egritudine medicū de subuentione: q̄ profecto mulier si ad pharisei pedes venisset: calcibus repulsa discederet. Inquinari. n. se alieno petō crederet: q2 hūc vera sua iustitia nō replebat. Sic et qdā sacerdotali officio pditi si qd fortasse iuste exterius vel tenuiter egerint. ꝓtinus subiectos despiciunt: et peccatores quoq3 in plebe positos dedignātur. Necesse est aūt vt cū peccatores quosq3 ꝯspicim9: nosmetipos prius in eoꝝ calamitate defleamus: q2 fortasse in similibus aut lapsi sumus aut labi possumus. Oportet aūt vt sollicite discernamus: q2 districtionē debemus vitijs. cōpassionem nature. Si enim feriēdus est peccator: nutriendus est ꝓximus. Cū vero iā per penitentiā ꝑcutit ipse qd fecit: iā nō ꝓximus peccator nō est: q2 hic in se punit qd iustitia diuina reprehēdit. Inter duos ḡ egros medic9 aderat: s3 vn9 in febre sensu tenebat: alter sensū pdiderat mētis. Illa quippe flebat qd fecerat: phariseus aūt de falsa iustitia elat9. vim sue valitudinis exaggerebat. TYTVS. Dñs aūt nō vba ei9 audiens s3 cogitatiōes īspiciens: dñz se ꝓphaꝝ ostēdit. vñ sequitur. Et rñdes iesus dixit ad illū. Simō hēo tibi aliqd dicere. GLO. Et quidē dixit ei9 cogitatiōi rñdēs. Phariseus aūt ex vbis dñi attētior est fcūs. vnde dixit. At ille ait. Magister dic. GREGO. E duob9 aūt ei debitoribus paradigma opponitur. quorum vnus minus: alius amplius d3. vnde sequitur: Duo debitores erant cuidā feneratori: vnus debebat denarios qngētos: et alius quinquaginta. TYTVS. q. d. Neq3 tu absq3 debito es. quid igitur si in paucioribus teneris: nō superbias: q2 tu quoq3 venia eges. vñ de venia subdit dicens. Non habē. aūt il. vnde red. donauit vtrisq3.

GLO. Nullus enim pōt ꝑ seipz a debito peccati liberari nisi diuina grā veniam ꝯsequatur. GREGO. in ho. Vtrorūq3 aūt debito dimisso qs ampli9 largitorē debiti diligat phariseus īterrogatur. Sequitur enī: Quis ergo plus euz diligit: Quibus vbis protinus ille rñdit. Estimo q2 is cui plus donauit. Qua in re notādū est: q̄ dū sua snia phariseus cōuincitur. q̄si freneticus funē portat ex quo ligetur. vñ sequitur: At ille dixit ei: recte iudicasti. Enumerantur aūt ei bona peccatricis. enumerantur et mala falsi iusti. vñ sequitur. Et cōuersus ad muli. di. simoni: vides hanc mulierē. intraui i do. tuā.

AMBRO. q. d. facilis ē vsus aquaꝝ. nō ē facilis lachrymaꝝ effusio. tu promptus nō es vsus. hec effudit nō prompta: lauans lachrymis pedes meos lauit maculas ꝓprias: tersit comis: vt ꝑ eas sibi assumat sacros sudores: et qb9 venata est ad peccatū iuuentutez: venata est sanctitatem.

CHRY. Sicut aūt vbi vehemēs imber ꝓrumpit. fit serenitas: sic lachrymis effusis apparet trāquillitas. et perit caligo reatuū. et sicut ꝑ aquā et spiritū: sic per lachrymas et confessionē denuo mundamur. vnde sequitur: Propter qd dico tibi remittuntur ei peccata multa: quoniā dile. mul. Nā qui vehementer se ingesserūt malis: rursus et bonis vehementer insistent: consij ad quot debita se obligauerunt.

GREGO. Tanta ergo amplius peccati rubigo cōsumitur: quāto peccatoris cor magno charitatis igne cōcrematur. TYTVS. Contingit aūt sepius euz q̄ multuz peccauit per cōfessionē purgari. Pauca vero peccantez: ex arrogantia nō venire ad cōfessionis remediū. vñ sequitur: Cui āt minus dimittitur. min9 diligit. CHRY. Opus est ergo nobis feruenti anima. q2 nihil īpedit hoīez fieri magnū. Nullus ergo cōstitutoꝝ in peccatis desperet. nemo virtuosus dormitet: nec hic confidat. Sepe eni meretrix pcedet eū: nec ille diffidat. possibile nāq3 est eum etiam primos superare. vnde et hic subditur: Dixit aūt ad illaz: Remit. tibi peccata. GREGO. Ecce q̄ ad medicū venerat egra sanata ē sed de salute eius. adhuc alij egrotāt. Sequitur eni: Et ceperunt q̄ simul accū. dicere itra se. qs est hic q̄ etiā pec. dimittit: s3 celestis medic9 egros nō respicit quos etiā de medicamento fieri deteriores vidit. eam aūt quā sanauerat: ꝑ pietatis sue sniaz ꝯfirmat. vnde sequitur: Dixit aūt ad muli. fi. tua te sal. fecit. q2. s. hoc qd petijt posse se accipere non dubitauit.

THEOPHI. Postq̄3 aūt ei peccata dimisit: nō sistit in remissionē peccati. s3 adijcit opatione boni. vñ subditur. Vade i pace. i. in iusticia: q2 iusticia est pax hoīs ad deū: sic peccatū est inimicitia iter deuz et hoiem. q. d. operare oīa que ad pacē dei te ducunt. AMBRO. Hoc aūt loco plerisq3 poti videntur scrupulū questionis: vtrū videantur euangeliste discordasse de fide. GRECVS. Quia eni9 q̄ttuor euāgeliste dicunt christū vnctū fuisse vnguento a muliere: tres puto fuisse mulieres ex psonaꝝ qualitate. ex mō agēdi: et differentia temporꝝ: Joannes qde narrat de maria sorore laçari: quoniam sex diebus ante pascha vnxit pedes iesu in ꝓpria domo. At mattheus: Postq̄3 domin9 dixerat: Scitis q2 post biduū fiet pascha. subdit q̄ in bethania in domo simonis leprosi mulier fudit vnguentū sup dominū caput: nō aūt vnxit pedes vt maria. Marc9 etiā mattheo similiter: lucas aūt nō circa tempus pasce: sed in medio euangelij hoc refert. Chrysostomus aūt binas asserit has mulieres fuisse. vnā quidem que continetur in ioanne: alterā vero cuius mentio fit a tribus. AMBRO. Hanc ergo mulierem inducit mattheus supra caput christi effūdentē vnguentum: et ideo noluit dicere peccatricem. naz peccatrix sm lucam supra christi pedes effudit vnguentum. Potest ergo non eadē esse: ne sibi contrarium euangeliste dixisse videantur. Pōt etiā questio meriti et temporis diuersitate dissolui: vt adhuc illa peccatrix sit: iam ista pfectior.

AVGV. de con. euā. Eandē enim mariā bis hoc fecisse arbitror intelligendū: semel. s. qd lucas narrauit cū primo accedēs cū humilitate et lachrymis meruit remissionē peccatoꝝ. vnde ioannes cum de laçaro resuscitando cepisset.

loqui anteq̃ veniret in bethaniã dicit: Maria aũt erat q̃ vnxit dñm vnguento: ⁊ tersit pedes eius capillis suis: cu⁹ frater lazarus infirmabat̃. Jam itaq; hoc maria fecerat. Qđ aũt in bethania rursus fecit: aliud est qđ ad luce narrationẽ non ptinet. sed pariter narrat̃ ab alijs trib⁹. GREGO. in home. Mystico aũt intellectu phariseus de falsa iusticia psumens iudaicũ populũ. peccatrix mulier: sed ad vestigia dñi veniens ⁊ plorãs ꝯuersaz gẽtilitatẽ designat. AMBRO. Uel pnceps huius seculi quidã leprosus est. dom⁹ aũt simonis leprosi terra est: ergo domin⁹ ex illis superiorib⁹ locis descẽdit ĩ terrã: neq; enĩ sanari potuiss; hec mulier q̃ spẽm habet aie vel ecclesie nisi christus venisset in terrã. Merito aũt spẽm accipit peccatricis: q2 christus quoq; formã peccatoris accepit: itaq; si cõstituas aiam fideliter appropinquantẽ deo: nõ peccatis turpib⁹ ⁊ obscenis: s; pie servientẽ dei verbo: habentẽ imaculate fiduciaz castitatis: ad ipm christi caput ascendit: Caput autẽ christi de⁹ est: sed q caput nõ tenet christi ille pedes teneat. Peccator ad pedes: iust⁹ ad caput: habet tñ etiaz ea q̃ peccauit vnguẽtũ. GREGO. Quid aliud vnguẽto nisi bon⁹ odor opinionis exprimit̃: si igr̃ recta opera agim⁹. qb⁹ opinione boni odoris eccl'az respergam⁹. qd in corpe dñi nisi vnguẽtũ fundim⁹: S; secus pedes mulier stetit: ꝯtra pedes eniz dñi stetim⁹. cũ in peccatis positi ei⁹ itinerib⁹ renitebamur. s; si ad verã penitẽtiã post peccata ꝯuertimur: iã retro sec⁹ pedes stamus: q2 eius vestigia sequimur quẽ ipugnabamus. AMBRO. Defer ⁊ tu post peccata penitentiã: vbicũq; audieris christi nomẽ accurre. Jn cuiuscũq; iteriorẽ domũ iesũ intrasse cognoveris. ⁊ ipse festina: cũ reppereris sapiaz: cũ reppereris iusticiã in aliquibus penetralib⁹ recumbẽtẽ accurre ad pedes: hoc est vel extremam partem quere sapie: lachrymis ꝯfitere peccata. Et fortasse i ō non lauit pedes suos christus. vt eos lachrymis nos lauem⁹. Bone lachryme q̃ non solũ nostrũ pñt lauare delictũ s; etiã verbi celestis rigare vestigiũ. vt gressus eius nobis exuberẽt. Bone lachryme in quib⁹ nõ solũ redemptio peccatoꝝ: s; etiã iustoꝝ refectio est. GREGO. Lachrymis enĩ dñi pedes rigam⁹ si qbuslibet vltimis mẽbris dñi ꝯpassionis affectu inclinemur. Capillis pedes dñi tergim⁹: qñ sanctis eius q̃b⁹ ex charitate cõpatimur: ex his que nobis supfluũt misereniur. AMBRO. Expande etiã capillos: sterne ante eũ oẽs corporis tui dignitates: nõ mediocres capilli sunt qui possũt pedes tergere christi. GREGO. Osculat̃ mulier pedes quos tersit: qđ nos quoq; plene agim⁹ si studiose diligim⁹ quos ex largitate continemus. Potest quoq; p pedes ipm mysteriũ incarnatiõis eius itelligi. osculatur igitur redemptoris pedes cũ mysteriũ incarnatiõis ei⁹ ex toto corde diligim⁹. Unguento pedes vngim⁹: cuz ipsam humilitatis eius potentiam sacri eloquij bona opinione pdicamus. sed hoc etiam phariseus vidit: ⁊ inuidit: quia cum iudaicus populus gentilitatẽ deũ predicare conspicit: sua apud se malitia tabescit: sic autez phariseus retunditur: vt per eum psidus ille populus ostendatur: quia videlicet infidelis ille popul⁹ nec ea que extra se erant: vnq; pro dño tribuit. Conuersa aũt gentilitas pro eo non solum reꝝ substantiã. sed etiã sanguinẽ fudit. vnde phariseo dicit. Aquã pedibus meis non dedisti: hec autẽ lachrymis riga. pe. meos. Aqua quippe extra nos est: lachrymarum humor intra nos est: Jnfidelis etiã ille populus deo osculuz non dedit: quia ex charitate eum amare noluit cui ex timore seruiuit osculum quippe dilectionis est signũ: vocata autẽ gentilitas redemptoris sui vestigia osculari non cessat: quia i ei⁹ ꝯtinuo amore suspirat. AMBRO. Nõ mediocris autẽ hec meriti ẽ de q̃ dr̃: Ex quo intraui: nõ cessauit osculari pedes meos: vt aliud nisi sapiaz loq nesciat: nisi iusticiã diligere: nisi castitatẽ libare: nisi pudicitiã osculari. GREGO. Phariseo autem dicitur: Oleo caput meũ non vnxisti: q2 ipsam quoq; diuinitatis potentiã: in qua se iudaicus populus credere spopondit: digna laude pdicare neglexit. Hec ãt vnguento vnxit pedes meos q2 diuini icarnationis eius mysterium gentilitas credidit summa laude eius etiam predicauit. AMBRO. Beatus qui potest ⁊ oleo vngere pedes christi sed beatior qui vngit vnguento multoꝝ eniz floꝝ in vnum collecta sparsit. ⁊ fortasse istud vnguentum non posset alius nisi ecclesia sola deferre: que diuersi spiraminis innumerabiles hz flores. ⁊ ideo nemo potest tãtũ diligere quantum illa que in pluribus diligit. Jn domo ãt pharisei. i. in domo legis ⁊ prophetꝫ non phariseus sed ecclesia iustificat̃. Phariseus. n. non credidit. ista credebat. lex mysterium non habet: quo occulta mundantur: ⁊ ideo quod ĩ lege minus est consummatur in euangelio. Duo ãt debitores duo populi sũt: feneratori illi thesauri celestis obnoxij. Non materialem ãt feneratori huic debemus pecuniaz s; meritoꝝ examina era virtutũ: quarum merita grauitatis pondere: iusticie spẽ: sono ꝯfessionis expẽdũtur. Nõ mediocris ãt est iste denarius ĩ quo regis imago formatur. veh mihi si non habuero quod accepi aut q2 difficile quisq; est qui feneratori huic debitũ integrũ possit exoluere. veh mihi si non petiero concedi mihi debituz. Sed quis est populus iste qui amplius debet: nisi nos quibus amplius creditum est: Jllis credita sunt eloquia dei. nobis creditur virginis part⁹ hemanuel. i. nobiscũ deus: domini crux: mors: resurrectio itaq; non est dubium q plus debet qui plus accipit s; hoĩes. plus fortasse offendit: qui plus debuerit. S; p misericordiaz dñi causa mutatur: vt amplius diligat qui amplius debuit: si tñ gratiam cõsequatur. Et ideo quoniaz nihil est quod digne deo referre possumus. veh mihi ⁊ si nõ dilexero. Reddamus ergo amorem pro debito: amplius enim diligit cui donatur amplius.

Cap. VIII.

ET factũ ẽ deinceps et ipse iter faciebat per ciuitates et castella predicãs et euãgelizãs regnũ dei: et duodecim cũ illo: et mulieres aliq̃ que erant curate a spiritib⁹ malignis et ĩfirmitatib⁹: maria q̃ vocat̃ magdalene: de q̃ septem demonia exierãt: et ioanna vxor chuze procuratoris herodis: ⁊ susanna et alie multe q̃ ministrabãt ei de facultatibus suis.

HIERO. Qui celitus descendit vt exẽplũ fieret nobis ⁊ forma: instruit nos nõ pigritare in docendo. vnde dr̃. Et factũ est deinceps ⁊ ipse iter faciebat per ciuitates ⁊ castella predicans ⁊ euangelizans regnũ dei. GREGO. nazãzen⁹. Uadit quippe de loco in locum: nõ solum. vt plures lucret̃: sed etiã vt multa dedicet loca. Dormit laborat. vt somnũ ⁊ laborẽ sanctificet. plorat: vt det pciũ lachrymis: predicat celestia: vt audiẽtes exaltet. TITVS. Qui enĩ de celo ad terrã descendit: ãnunciat habitantibus terraz regnũ celeste: vt terraz in celum conuertat. Quis aũt pdicare debebat regnũ dei. nisi filius dei cuius est regnuz. venerunt plures prophete non tamen predicauerunt regnũ celorũ. nam qualiter eorum que non viderunt sermonẽ pretẽderẽt: ISIDO. abbas. Hoc autẽ regnũ dei aliquibus videtur altius ⁊ melius regno celesti: quibusdam vero vnum ⁊ idem s̃m essentiam sed diuersimode nominari: aliquãdo quidẽ regnũ dei a regnante: aliquando autẽ regnũ celoꝝ a subditis angelis ⁊ sanctis qui celi dicunt̃. BEDA. More aũt aquile prouocantis ad volandum pullos suos dominus pedetentim discipulos suos ad sublimia erigit. Siquidem primo docet in synagogis ⁊ miracula facit: ex his duodecim quos apostolos nominat elegit: postmodũ omnes

predicans secum ducit. vnde sequitur. Et duodecim cū illo. Non docētes aut pdicātes sꝫ īstruēdi ab eo. Ne aūt feminens sexꝰ phiberi videret seq christū subdit. Et mulieres aliq̄ q̄ erant curate a spiritibꝰ malis ⁊ īfirmitatibus. Maria q̄ vocat magdalena de q̄ septē demonia exierāt. BEDA. Maria magdalena ipsa est cuiꝰ tacito noīe proxima lectio penitentiā nominat. Naꝫ pulchre euāgelista vbi eā cū domino iter facere cōmemorat noto hāc vocabulo manifestat. vbi vero peccatricē sꝫ penitētē describit mulierez generaliter dicit: ne nomen tante fame prisci erroris nota fuscaret: de q̄ demonia septē exisse referunt. GREGO. in home. Quid eni per septē demonia nisi vniuersa vitia intelliguntur? Quia eni septē diebus omne tēpus cōprehenditur: recte septenario numero vniuersitas figurat. Septē ergo demonia maria habuit: q̄ vniuersis vitiys plena fuit. Sequit Et ioāna vxor chuze procur. hero. ⁊ susanna ⁊ alie multe que ministra. ei de facultatibus suis: HIERO. contra vigilantiū. Consuetudinis iudaice fuit. nec ducebat in culpā more gentis antique: vt mulieres de substantia sua victum atqꝫ vestitum p̄ceptoribus darent: hoc qꝛ scandalum facere poterat in nationibus paulus se abiecisse cōmemorat. Ministrabant aūt domino de substātia sua: vt meteret eaꝝ carnalia cuius ipse metabāt spiritalia: nō q̄ indigeret cibis dominus creaturaꝝ sed vt typū ostēderet magistroꝝ: q̄ victu atqꝫ vestitu de discipulis deberent esse cōtenti. BEDA. Interpretatur aūt maria amaꝝ mare propter penitentie rugitum. Magdalena turris: vel meliꝰ turrensis a turre de qua dicit: Factus es spes mea, turris fortitudinis a facie inimici. Joāna dominus gratia eiꝰ: vel dominus misericors interp̄tatur: videlicet quia eiꝰ est omne quod viuimus. Si autem maria mundata a sorde vitioꝝ ecclesiam de gentibus insinuat: cur non ioanna eandem designat ecclesiam: quondam idoloꝝ cultui subditā? Naꝫ quilibet malignus spiritus dum pro regno diaboli facit q̄si herodis procurator existit. Interpretatur susanna liliuꝫ aut gratia eius propter odoriferꝝ celestis vite candore auream: intime dilectionis ardorem.

Cum aūt turba plurima conueniret ⁊ de ciuitatibus propera rēt ad eum: dixit per similitudinēz. Exijt qui seminat: seminare semen suum. Et dū seminat: aliud cecidit secus viam: ⁊ conculcatū est ⁊ volucres celi comederūt illud. Et aliud cecidit supra petram ⁊ natum aruit: quia nō habebat humorez. Et aliud cecidit inter spinas ⁊ siꝰ exorte spine suffocauerūt illud. Et aliud cecidit i terram bonam: ⁊ ortum fecit fructuꝫ centupli. Hec dicēs clamabat: Qui habet aures audiēdi audiat. Interrogabāt aūt euꝫ discipuli eius que esset hec parabola? Quibꝰ ipse dixit: Vobis datum est nosse mysteriū regni dei: ceteris autem in parabolis vt vidētes nō videāt: ⁊ audiētes nō intelligāt. Est autem hec parabola: Semē ē verbum dei. Quod aūt secus viā: hi sūt qui audiūt: deinde venit diabolus ⁊ tollit verbum de corde eorum ne credentes salui fiant. Nā qđ supra petrā: hi sūt qui cū audierit cū gaudio suscipiūt verbū. Et hi radices nō hñt. qꝛ ad tp̄s credūt ⁊ i tp̄e tētatiōis recedūt. Qđ aūt i spinas cecidit: hi sūt q audierūt: ⁊ a sollicitudinibꝰ ⁊ diuitijs ⁊ voluptatibꝰ vite eūtes suffocāt ⁊ nō referūt fructū. Qđ autem in bonam terram: hi sunt qui in corde bono ⁊ optimo audientes verbum retinent ⁊ fructū afferunt in patientia.

THEOPHI. Qꝛ dauid in psona xp̄i pdixerat: aperiā in parabolis os meū: hic dñs iplet. vñ dr. Cū aūt tur. plu. conue. ⁊ de ciuita. ppe. ad eū: dixit p siītudinē. Loquit aūt dñs p siītudinē: pmo qdē vt attētiores faceret auditores: consueuerūt .n. hoies in obscuris se exercitare: ⁊ spernere manifesta. deīde, vt nō coperēt idigni q̄ mystice dicebant. ORIGE. Et iō signāter dr. Cū turba plurima conueniret. Non .n. sunt multi: sed pauci qui p artā viā incedunt. ⁊ qui iueniūt viā q̄ ducit ad vitā. vnde mattheus dicit q̄ extra domū docebat p parabolas sꝫ itra domū parabolā discipulis exposuit. EVSE. Satis aūt congrue xp̄s p̄mā pponit parabolā multitudini nō solū tunc astātiū: sꝫ etiā futuroꝝ post illos iducentē ad audiētiā verboꝝ suoꝝ cum dicit. Exijt q seminat seminare semē suū. BEDA. Satorē istū nullum melius q̄ filium dei itelligere possumus: qui de sinu pr̄is quo creature nō erat accessus egrediēs. ad hoc venit in mūdū vt testimoniū perhiberet veritati. CHRY. Exijt autē q vbiqꝫ est nō localiter: sꝫ p amictū carnis nobis appropiquauit. Decēter autē aduētum ppriū xp̄us exitū nominat. eramus .n. exclusi a deo ⁊ sicuti cōdēnati ⁊ rebelles regi eiecti sunt: qui vero cū recōciliare vult eos. exeundo ad ipsos extra cum eis loqtur: donec dignos iam factos aspectu regio eos introducat: sic etiaꝫ xp̄us fecit. THEOHPI. Exijt autē nunc non vt agricolas pderet: aut cōbureret terrā: sꝫ exijt seminare. sepe .n. agricola qui seminat ob aliā causam exijt non solū vt seminet. EVSE. Exierūt autē nōnulli a patria celesti ⁊ ad homines descēderunt: non tamē vt sererent: neqꝫ .n. satores erant: sꝫ administratoꝝ spiritus in ministeriū missi. Moyses etiā ⁊ pphete post eum nō inseruerunt hominibus mysteria regni celoꝝ: sꝫ retrahēdo insipiētes ab errore neqtie ⁊ idoloꝝ cultu. quasi colebant animas hominuꝫ ⁊ in noualia redigebant. Solus autē omnium sator verbum dei exijt euāgelizaturus noua semina: scilicet mysteria regni celoꝝ. THEOPHI. Non cessat aūt dei filius semper in nostris animabus seminare: non solū cum docet: sꝫ etiā cum creat in nostris animabus seminat semina bona. TYTVS. Exijt aūt vt seminaret semē suū nō autē accepit verbū quasi mutuatū cum ipse naturaliter sit verbū dei viui. Non est igitur suū ppriū semē pauli vel ioānis: sed habēt cum acceperint. Christus autē habet propriū semē pferēs doctrinā ex sua natura. vnde ⁊ iudei dicebāt qualiter hic litteras nouit. quas non didicit. EVSE. Docet igit duos esse gradus eoꝝ qui recipiunt semina: primum quidē eoꝝ qui digni facti sunt vocatione celesti. sed labuntur a gratia ppter negligētiaꝫ ⁊ torporē. secundū vero multiplicātiū semē in bonis fructibus. Ponit aūt fm mattheū tres differētias in quolibet gradu. Nā qui corripiunt semē non similē habēt pditionis modū: ⁊ qui ab eo fructificant: non equam recipiunt copiam. Sane actiones perdētium ostendit semen. Quidam .n. cum non peccauerunt: suis quibus insita sibi semina salubria pdiderunt subtracta abintētione ⁊ memoria eoꝝ per spiritus malignos ⁊ demones q volant per aerē vel viros fallaces ⁊ callidos que volatilia nūcupantur. Vñ subdit. Et dū seminat: aliđ cecidit secꝰ viā. THEOPHI. Nō dixit q̄ seminans picit aliud secus viam: sed q̄ semen cecidit. Qui enim seminat docet rectus sermonez: sed sermo diuersimode cadit in audiētes: vt quidam eorum via dicantur. Et cōculcatum est: ⁊ volucres celi comede. illud. CYRIL. Arida enim est ⁊ inculta quodammodo omnis via eo q̄ a cunctis conculcatur. ac nihil ex seminibus humatur in ea. Sic igitur habentes cor indocile nō penetrat diuina monitio. vt possit laudē germinare

virtutum:sed tales sunt via frequẽtata imundis spiritib⁹.
Sunt iterum aliqui leuiter gerentes fidẽ in se quasi i ver/
bo simplicitate:horum fides caret radice.de qb⁹ subdit:
Et aliud ceci.supra petraz ⁊ natũ arnit:qꝛ nõ habe.humo.
BEDA. Petram dicit duꝝ ⁊ indomitũ coꝛ.hoc est autẽ
humoꝛ ad radicẽ seminis:qδ iuxta aliam parabolam oleũ
ad lampades virginũ nutriendas.i.amoꝛ ⁊ pseuerãtia vir
tutis. EVSE. Sunt etiam aliqui qui per auariciã ⁊ appe
titũ voluptatum ⁊ mundanas sollicitudines quas quidã
spinas nuncupant immissum sibi semen suffocari fecerũt:
de quibus subditur:Et aliud ceci.iter spi.⁊ simul exoꝛ.spi/
ne suffocauerunt illud. CHRY. Sicut enim spine non
permittunt oriri semen:sed ex condẽsatione suffocant im/
missum sic sollicitudines vite presentis semen spiritale
fructificare nõ sinunt.increpandus aũt esset agricola q sup
per sensibiles spinas ⁊ petrã ⁊ viam seminaret. Non enim
possibile est petrã terraz fieri:nec viam nõ esse viã: nec spi
nas nõ esse spinas.in rõnalibus autẽ secus est. Possibile ẽ
enim petram conuerti in terrã pinguẽ.⁊ viam non concul
cari:⁊ spinas dissipari. CYRIL. Sunt aũt terra pinguis
et feraxanime boneste ⁊ bone:que in profundo suscipiunt
verbi semina ⁊ retinent ⁊ fouent. Et quantũ ad hoc subdi/
tur. Et aliud cecidit in terram bonã:⁊ oꝛtum fecit fructuz
centuplũ. Cum enim in mentẽ mundam ab omnibus per
turbantib⁹ verbum diuinum infunditur:tunc immittit ra
dices in profundum ⁊ germinat tanq̃ spica ⁊ conuenienter
perficitur. BEDA. Fructum enim cẽtuplum fructũ pfe
ctum dicit.nam denarius numerus p pfectione semp acci
pitur quia in decẽ pceptis legis custodia continet. Denari
us autem numerus p semetipsũ multiplicatus in cẽtena
rium surgit.vnde centenarius magna pfectio significat.
CYRIL. Que aũt sit sententia parabole:accipiamus p
eum qui eam composuit:vnde sequit: Hec dicens clama/
bat. Qui habet.au.audi.audiat. BASI. Audire ptinet ad
intellectum.vnde p hoc dominus excitat ad exaudiẽduz
attende mentionez eoꝛ que dicunt. BEDA. Quotiens
enim hec admonitio vel in euangelio vel i apocalypsi ioã/
nis interponitur:mysticũ esse quod dicitur:querendũq3 a
nobis intentius ostendit.vnde discipuli ignorantes salua/
torẽ interrogant. Sequit enim: Interrogabãt aũt eum di
scipuli eius que esset hec parabola. Nemo tamẽ putet fini
ta moꝛ parabola discipulos hoc interrogasse:s3 vt marcus
ait cũ esset singularis interrogauerũt euz. ORIGE. Est
autẽ parabola sermo quasi facti:nõ aũt facti iuxta qδ dici/
tur possibilis antẽ fieri reꝝ significatiuus p transumptio
nẽ eaꝝ que in parabola tradunt. Enigma vero est proces/
sus sermonis in his que dicuntur quasi facta:que tamẽ nõ
sunt facta nec possibilia fieri: significant vo aliquid in oc/
culto:sicut qδ dicit in libro iudicũ q ligna iuerunt vt vn/
gerent sibi regẽ. Non ẽ aũt ad litteraz factũ qδ dicit: Exi/
it qui seminat.sicut ea que narrat historia possibile tamen
sunt fieri. EVSE. Domin⁹ vero docuit eos cãz quare tur
bis p parabolas loqnebat.vnde subditur. Quibus ipse di/
xit: Uobis est datum nosse mysterium regni dei. GRE
GO. naçançenus. Cũ hoc audis:nõ introducas diuersas
naturas s3 quosdã hereticos q putant hos gdẽ esse pereũ/
tis nature:hos vo salubris.quosdã vo sic se habere vt eoꝛ
voluntas eos ducat ad pei⁹ vel meli⁹. Sed addas ei qδ di
cit: Uobis datũ ẽ.i.volẽtib⁹ ⁊ similiter dignis. THEO/
PHI. His aũt qui sunt indigni tantis mysterijs obscure
dicunt.vnde sequit: Ceteris aũt in parabolis:vt videntes
non videant:⁊ audientes non intelligant. Uidere enim se
putant:non vident autem:⁊ audiunt quidẽ: sed non itelli/
gunt. Hu⁹ ergo gratia hoc eis christus abscondit:ne mai⁹
eis iudiciũ generetur si postq̃ nouerint: christi mysteria
contempserint. Qui enĩ intelligit:⁊ postea spernit: grauu⁹

puniretur. BEDA. Recte igitur in parabolis audiũt: qũ
clausis sensib⁹ cordis:n curant cognoscere veritatez obliti
eius qδ dñs dixerat. Qui h3 aures audiẽdi audiat. GRE
GO. in home. Dñs ãt dignatus ẽ exponere qδ dicebat. vt
sciam⁹ reꝝ significatiões q̃rere ẽt in his q̃ p se ineptiꝝ volu
it explanare. Seqtur.n. Est ãt hec parabola: Semen ẽ ver
bũ dei. EVSE. Destruentiũ ãt imissa semĩa suis aĩabus
tres dicit esse cãs. Quidaz.n.destruunt in se semen recõdi/
tuz:dantes leuiter auditũ volentibus fallere.de qbus sub/
dit: Quod ãt secus viã.hi sunt q audiũt: deĩde venit diabo
lus ⁊ tollit vbũ de corde eoꝛ:ne credentes salui fiãt. BE
DA. Qui.s.vbũ qδ audiunt nulla fide.nullo itellectu. nul
la saltẽ tẽtãde vtilitatis actiõe pcipere dignant. EVSE.
Quidã vo cuz in mẽtis pfundo nõ susceperint vbũz dei:fa
cile extinguunt adueniente aduersitate.de qbus subditur.
Nã q supra petrã hi sunt q cũ audie.cuz gau.susci.ver. ⁊ hi
radi.nõ ha.qui ad tem.cre.⁊ in tpo.tenta.recedunt. CY/
RIL. Cuz.n.intrant ecclesiã letanter attẽtant diuina my/
steria:s3 ex leui voluntate:vt ãt egressi sunt ecclesiã: obliui
scunt sacrarũ disciplinaꝝ:⁊ si fides xpiana non fluctuet p/
manent.turbante vo psecutione psugaz hñt mentez: fides
eoꝛ caret radice. GREGO. in homel. Multi boni opis
initia proponunt s3 moꝛ vt fatigari aduersitatibus vel ten
tationibus ceperint:inchoata derelinquunt. Petrosa g ter
ra humorẽ non habuit:q̃ hoc qδ germinauerat: ad fructus
pseuerantiã non pduxit. EVSE. Quidã vo suffocãt recõ
ditũ in eis semen diuitijs ⁊ illecebris:q̃si qbusdaz suffocan
tibus spinis.de qbus subdit: Qδ ãt in spinis cecidit hi sunt
q audie.⁊ a sollicitu.⁊ diuit.⁊ volup.vite eun.suffo.⁊ n refe.
fructuz. GREGO. in home. Miꝛ quõ dñs diuitias spi/
nas interpratus sit:cũ ille pungant iste delectẽt: ⁊ tñ spine
sunt: qꝛ cogitationũ suaꝝ punctionibus mentez lacerant: ⁊
cũ vsq3 ad peccatũ ptrahunt: q̃si inflicto vulnere cruentãt.
Duo ãt sũt q̃ diuitijs iungit: sollicitudines: ⁊ voluptates. qꝛ
p curaz mentẽ opprimunt. ⁊ p affluentiã resoluũt. suffocãt
ãt semen:qꝛ iportunis cogitationibus guttur mentis stran
gulant: ⁊ dum bonum desideriuz intrare ad coꝛ non sinũt:
quasi aditum vitalis flatus vetant. EVSE. Hec ãt ex p/
uisione a saluatoꝛe predicta sunt. Sic ãt se hñe patefacit ef
fectus: non.n.aliter aliqui a verbo diuini cultus deficiunt:
nisi sm aliquem modoꝛ predictoꝛuz ab eo. CHRY. Et
vt plura breuibus comprehendam. hi quidem tanq̃ negli
gentes audire: hi tanq̃ delicati ⁊ debiles. hi vero tanq̃ ser
ui facti voluptatis ⁊ rerum mundi a bono desistunt. Bon⁹
ẽt oꝛdo vie petre. ⁊ spinaꝝ: opus est primo memorie ⁊ cau/
tele: deinde fortitudinis: 2ũter contemptus pñtium. Con/
sequenter ponit bonam terram contrario mõ se habentez
ad viã ⁊ petram ⁊ spinas cũ subdit: Qδ ãt in terram bonaz
hi sunt q in corde bono ⁊ optimo verbũ retinent: ⁊ fructuz
afferunt in patientia. Nã qui secus viam positi sunt.non re
tinent verbũ:sed rapit eis semen diabolus. q vo sunt in pe/
tra non sustinent in patientia tentationis insultũ pp imbe
cillitatez: qui vo sunt in spinis nõ fructificãt s3 suffocantur.
GREGO. in home. Terra ergo bona fructũ p patientiã
reddit qꝛ nulla sunt bona que agimus: si non equanimiter
ẽt proximoꝛ mala toleramus. fructum ergo p patientiam
reddunt. qꝛ cũ humiliter flagella suscipiũt post flagella ad
requiem sublimiter cum gaudio suscipiuntur.

¶ Nẽo ãt lucernã accẽdẽs opit eã vase: aut subt⁹
lectũ ponit: s3 supra cãdelabrũ ponit: vt intrãtes
videãt lumẽ. Nõ ẽ.n. occultũ qδ nõ mãifestet:
nec abscõditũ qδ nõ cognoscat: ⁊ i palã veniat.
Uidete ergo qd audiatis. Qui.n.h3 dabit illi: ⁊
quicunq3 nõ habet; etiam quod putat se habere

auferetur ab illo.

BEDA. Quia supra dixerat aplis. Uobis datū est nosse mysteriū regni dei. ceteris aūt in pabolis. nūc ostēdit p eos aliqñ etiā ceteris idē mysteriū eē reuelandū dicēs: Ne. au. lu. accē. ope. eā vase. aut sub. le. po. sz su. cāde. po. ut ītrā. vi. lumē. EVSE. q. d. Sic lucerna accēdit̄ vt luceat. non vt operiat̄ sub modio vl' lecto sic ēt secreta regni celoꝝ. in pabolis edita: q̄uis lateāt alienos a fide nō tū penes dēs manifestū habebūt sensuz. vñ subdit: Nō enī est de. qd nō mani. ne. absc. qd nō co. ꝛ ī pa. veniat. q. d. q̄uis plurima ī pabolis dicta sūt vt vidētes nō videāt: ꝛ audiētes nō ītelligāt propter suā īcredulitatē. tot⁹ tū s̄mo patebit. AVGV. de q̄. euā. Uel aliter: Totā his verbis typice docet fiduciā p̄dicandi ne qs timore carnaliū incōmodoꝝ lucē scie absćondat. vasis enī ꝛ lecti noīe carnē: lucerne aūt vocabulo verbū designat. qd ob metū carnaliū incōmodoꝝ declīat: quiā ipam carnē p̄ponit manifestatiōi veritatis ꝛ ea q̄si operit verbū qui p̄dicare trepidat. Supra cādelabruz aūt ponit lucernā qui corpus suū ministerio dei subijcit: vt superior sit p̄dicatio veritatis ꝛ inferior seruit⁹ corporis. ORIGE. Sed ꝛ qui vult adaptare lucernā perfectionib⁹ christi discipulis psuadebit nobis per ea que dicta sunt de ioanne: q̄m ipse erat lucerna ardens ꝛ lucens non decet ergo eū q lucernā rōnalem accendit in aīa: abscondere eā sub lecto vbi qs requiescit nec sub aliquo alio vase: q: q facit hoc nō pludet intrantibus domum q̄b⁹ lucerna parat̄. sz oportet superponere candelabro. i. omni ecclesie. CHRY. Hoc aūt dicens inducit eos ad vite diligentiā docens eos strennuos esse quasi expositos aspectib⁹ omnium ac pugnātes in mundo quasi in theatro. q. d. ne cōsideretis q manem⁹ in modica parte mundi: eritis enī omnibus noti: quia tantā virtute impossibile est latere. MAXI. Uel forsan seipsuz appellat dñs lucernā radiantē cunctis habitātib⁹ domū. i. mundū. cū sit naturaliter deus ꝛ factus dispensatiue caro ꝛ sic quasi lux ad instar lucerne retinet̄ ī testa carnis per mediaz animam: sicut p lychinū ignis ī testa lucerne. Uocat aūt cādelabrū ecclesiā: supra quā verbū diuinū effulgēs. quasi quandā domū illuminat radijs veritatis. Dixit aūt similitudinarie vas aut lectū corporalē cultū legis sub quo ɔtineri nō vult. BEDA. Instāter āt nos dñs docet verbo auscultare: vt etiā ꝛ nostro illud pectore cōtinue ruminare ꝛ alieno eructare sufficiam⁹ audiui. vnde seq̄r: Uidete ergo q̄d audiatis. Qui enī ha da. il. ꝛ quicunq; non ha. etiā qd pu. se ha. aufe. ab illo. q. d. tota intentione verbo quod auditis operam date: quia qui amorē habet vbi: dabitur illi ꝛ sensus intelligendi quod amat: at qui verbi audiendi amorē nō habet. ꝛ si vel naturali īgenio: vel litteratorio se callere putauerit exercitio nulla sapientie dulcedine gaudebit. Sepe eniz desidiosis īgeniū accipit. vt de negligentia iustius puniatur: quia quod sine labore asseq potuit: scire contemnit: ꝛ nōnunquā studiosus tarditate ītelligentie p̄mit̄: vt eo maiora p̄mia retributiōis īueniat: quo magis studio inuentionis elaborat.

¶ Uenerūt aūt ad illum mater ꝛ fratres eius: ꝛ nō poterant adire eum pre turba. Et nunciatuz ē illi: Mater tua ꝛ fratres tui stāt foris volētes te videre. Qui respōdēs dixit ad eos: Mater mea ꝛ fratres mei hi sūt q verbū dī audiūt ꝛ faciunt.

TYTVS. Derelictis cognatis carnalibus dominus insistebat doctrine paterne: quia vero desiderabatur propter absentiam accedunt ad eum. vnde dicitur: Uene. au. ad illum ma. ꝛ fra. eius. ꝛ non pote. adi. cum pre turba. Si audiueris de fratribus domini adduce pietatem: ꝛ intellige gratiam. nullus enim s̄m diuinitatē saluatoris frater est: vnigenitus. n. est: sz pietatis gratia cōmunicauit nobis in carne ꝛ sanguine: ꝛ factus ē frater noster cū esset naturaliter deus. BEDA. Fratres tñ dñi sz carnē dicunt̄ nō filij beate Marie genitricis dei sz heluidiū nec filij ioseph de alia vxore s̄m quosdā putandi sunt. sz eoꝝ potius intelligendi sunt ēt cognati. TYTVS. Putabant āt fratres eius q cū eoꝝ audiret presentiā omitteret populū reueritus matern ū nomen. ꝛ flexus amore materno. vnde seq̄tur. Et nuncia. est il. Mater tu. ꝛ frat. tu. fo. stāt vo. te videre. CHRY. Considera q̄lē erat astante ei toto populo: ꝛ ab ore eius pendente iā inchoata doctrina eū foras extrahere. Ob hoc dñs q̄si increpando respondit. Seq̄tur: Qui respon. di. ad eos. Mater me. ꝛ fra. me. hi sūt. q ver. dei au. ꝛ faciunt. AMBRO. Moralis magister q ō se ceteris p̄bet exēplum p̄scripturus ceteris q̄m qui non relīq̄rit patrez aut matrē suam: non est filio dei dignus sentētie huic ipse primus se subijcit non q materne refutet pietatis obsequia ipsius. n. preceptū est q non honorificauerit patrem ꝛ matrez morte moriatur: sz q: paternis se mysterijs ampli⁹ q̄s maternis affectibus debere cognoscit. neq; tñ iniuriose refutant̄ parentes: sz religiosiores copule mentiū docētur esse q̄s corporꝝ: ergo hic non vt qdā heretici tendiculas aucupantur mater negat̄: que ēt de cruce agnoscitur: sz necessitudini corporali p̄scriptoꝝ celestiuz forma p̄fertur. BEDA. Hi igitur qui verbū dei audiunt ꝛ faciunt mater dñi vocātur: eo q illū quotidie suo exēplo vel dicto quasi parturiunt in cordibus proximoꝝ: fratres quoq; sunt eius. cum ꝛ ipsi faciant voluntatē patris eius q in celis est. CHRY. Non āt hoc dixit increpando matrē. sz eam plurimuz adiuuādo. Nā si erga ceteros sollicitus erat. vt generaret eis de se debitam opinionē: multo magis erga matrē: non aūt eleuasset eam ad illa fastigia: si semper expectaret honorari ab eo tanq̄ a filio nō aūt eum dñz reputaret. THEOPHI. Quidam vero hoc sic intelligunt: q xp̄o docēte quidam inuidentes subsanantes euz super doctrina eius dixerunt. Mater tua ꝛ fratres tui stant foris volentes te videre tanq̄ pp hoc ignobilem eum demonstrarent. ꝛ ideo quia mentem eorum cognouit: sic eis respondit: q̄m nō nocet vilis consanguinitas. sed si ignobilis quis existat: audiat aūt verbum dei. ipsuz consanguineum reputat: q: tñ audire solum neminem saluat: sed magis condemnat. subiungit: Et faciunt. Decet. n. audire ꝛ facere. verbum autem dei dicit suam doctrinam quecunq; enim ipse dicebat: patris erat. AMBRO. Mystice autem nō debuit foris stare qui christuz querebat. Unde ꝛ ille ait Accedite ad eum ꝛ illuminamini. Si enim foris stant: nec ipsi agnoscuntur parentes: ꝛ propter nostrum fortasse non agnoscūtur exemplū: quemadmodū nos nō agnoscimur si foris stemus. Illud quoq; intelligere non abhorret. q: per figuram parentum demōstrat iudeos ex quibus est christus s̄z carnē: ecclesiamq; synagoge credidit preferendā. BEDA. Intus. n. eo docente venientes intrare nequeunt: cuius spiritaliter intelligere dicta negligunt p̄occupans āt turba intrauit in domuz: q: differente iudea gentilitas confluxit ad christum. foris autem stantes volunt christum videre: qui spiritalem in lege sensuz querentes sese ad custodiaz littere foris fixerūt. ꝛ quasi christum potius ad docenda carnalia cogunt exire q̄s se ad discenda spiritalia consentiunt intrare.

¶ Factum est autē in vna dierū: ꝛ ipse ascendit ī vnā nauiculā: ꝛ discipli ei⁹: ꝛ ait ad illos. Trāsfretem⁹ trans stagnum. Et ascenderūt. Et nauigantib⁹ illis obdormiuit. Et descendit p̄cella vēti ī stagnū: ꝛ ɔpellebāt̄: ꝛ piclitabāt̄. Accedētes āt suscitauerūt eū dicētes: p̄ceptor pim⁹. At ille:

surgens increpauit vētum τ tempestatē aque et cessauit: τ facta est trāquillitas. Dixit autē illis. Ubi est fides vestra? Qui timētes mirati sūt ad inuicē dicentes: Quis putas hic est? Quia τ vētis et mari imperat: et obediunt ei?

CYRIL. Quia discipuli omnes beneficiatos a xp̄o videbāt: decebat etiā ipsos sensim in bñficijs xp̄i delectari. non .n. sūt gs ꝯsiderat ꝙ fiūt in alienis corporib⁹ τ in suis: τ ideo dn̄s discipulos τ mari τ vētis exposuit. vn̄ dr̄. Factū est autē in vna dieꝝ: τ ipe ascēdit in vnā nauiculā. τ discipuli eius: τ ait ad illos. Transfretemus trans stagnum. τ ascēderunt. CHRY. Uitans gdē lucas q̄stionē ꝙ sibi fieri posset de tēpoꝝ ordine: dicit cū in vna dieꝝ itrasse nauiculā. CYRIL. Si aūt vigilāte dn̄o accidisset tēpestas vel nō timuissent discipuli: vel nō exhorruissent. vel nō credidissent eū posse tale aliqd facere. Quapropter dormit p̄stās tp̄s timori. Sequitur. n. Nauigātibus aūt illis obdormiuit. τ descē. pcel. vē. in stagnū. AMBRO. Supra habes qꝛ pnoctabat in orōne quō hic in tēpestate dormit: ſʒ exp̄mit securitas tēpestatis. quō oīb⁹ timētib⁹ solus itrepidus qescebat: ſʒ qescebat corporis somno cū intēderet diuinitatis mysterio. nihil. n. sine v̄bo fit. CYRIL. Cū magna aūt dispēsatione videt̄ eē pactū: ne mox postq̄ʒ tēpestas īuadere cepit nauiculā. qrerēt ab eo suffragiū. Sʒ postq̄ʒ malū inualuit: vt manifestioꝛ fiat diuine maiestatis ptās. vn̄ dr̄. Et cōpellebant̄ τ pɋclitabant̄. Qđ gdē dn̄s pmisit exercitationis grā vt cū ꝯfessi fuerit piculū: cognoscāt miracli magnitudinē. Unde postq̄ʒ magnitudo piculi in itolerabilē metū eos vrgebat: tanq̄ʒ aliā spez nō hn̄tes salutis nisi solū ip̄ʒ dn̄ʒ viruatū eū excitauerūt. Seqtur. Acced. au. susci. eum dicētes. Preceptor pimus. AVGV. de cō. euā. Matthe⁹ gdē dixit. Dn̄e salua nos pimus. Marc⁹ aūt. Magr̄ nō ad te attinet: qꝛ pim⁹? Eadē aūt ē sn̄ia excitātiū dn̄ʒ volētiūq̄ʒ saluari. Nec op⁹ est q̄rere: qd hoꝝ poti⁹ xp̄o dcm̄ sit: siue. n. aliqd hoꝝ triū dixerit. siue alia v̄ba q̄ nullus euāgelistaꝝ cōmemorauit: tantūdē aūt valētia: qd ad rē iterest: q̄ʒq̄ʒ etiā hoc fieri potuerit: vt plurib⁹ eum excitātib⁹ oīa hec aliud autē ab alio diceret. CYRIL. Nō aūt erat posse eos pire existēcū eis oīpotēte. vn̄ ilico surgit xp̄s q hʒ oīum ptātē. τ sedat ꝯfesti pcellā τ vētoꝝ ipetū: τ cessauit tēpestas: τ fcā est trāquillitas: in quo ostēdit se deum eē: cu in psalmo dr̄. Tu dn̄aris ptāti maris: motū aūt fluctuū ei⁹ tu mitigas. BEDA. Sic igit̄ in hac nauigatiōe dn̄s vtrāq̄ʒ vni⁹ eiusdēq̄ʒ psone nāꝫ oñdit dū is q vt hō dormit in naui furorē maris vt deus v̄bo cocrcet. CYRIL. Simul autē cū tēpestate aq̄ꝝ soluit tēpestatē aīaꝝ. vn̄ sequitur. Dixit aūt illis. Ubi est fides vr̄a? In quo v̄bo oñdit ꝙ timorē nō facit tētationū iductio: ſʒ ībecillitas mētis. Sicut. n. auꝝ pbat̄ in igne: sic in tētationib⁹ fides. AVGV. de cō. euā. Hoc autē ab alijs euāgelistis alijs v̄bis dcm̄ est. Matthe⁹. n. dicit eū dixisse. Quid timidi estis modice fidei? Marc⁹ aūt ita dicit. Quid timidi estis? ne dum habetis fidē. i. illā pfectaꝫ velut granum synapis. hoc ergo τ ille ait. Modice fidei. Lucas ait. Ubi est fides vestra? Et totuꝫ gdē dici potuit. Quid timidi estis? Ubi est fides vestra? Modice fidei. vnde aliud hic aliud ille cōmemorat. AMBRO. Pacata igit̄ tēpestate ad iperiū xp̄i discipuli stupefacti miraculo susurrabāt adinuicē. vn̄ seqtr̄. Qui timētes mirati sūt adinuicē dicētes. Quis putas hic est quia τ ventis iperat τ mari τ obediunt ei? Nō aūt discipuli vt ignorātes eū hoc dixerūt adinucē. Nouerāt. n. eū deū esse τ filiū dei iesum. admirant̄ āt in eo tāte potestatis abūdātiā: τ diuinitatis gloriā: q̄ʒuis similis nobis esset τ visibilis s̄m carnē. vn̄ dicunt: Quis est hic. i. qualis τ q̄ʒtus τ in q̄ʒta virtute τ maiestate? Imperiosum enī est opus: dn̄atiuū pceptū: nō seruilis petitio. BEDA. Uel nō discipuli ſʒ naute τ alij mirant̄ q in naui erāt. Allegorice āt mare vel stagnū tenebrosus ē τ amar⁹ mūdi est⁹. Nauicula arboꝛ crucis: cuius bñficio fideles adiuti emersis mūdi fluctib⁹ obtinēt littus p̄rie celestis. AMBRO. Itaq̄ʒ dn̄s: q se ītelligit p p diuinū in terras mysteriū venisse. relictis nauē ascēdit parētib⁹. BEDA. Ascēdūt āt τ discipuli admoniti cū eo. vn̄ ipse ait. Siqs vult post me venire abneget semetip̄ʒ: τ tollat crucē suaꝫ: τ sequat̄ me. Discipulis nauigātib⁹. i. fidelibus seculū calcātib⁹: τ futuri seclī aio qete ꝫ meditātib⁹: τ p scīspūs flatū: vel ēt ppꝛij remigij conatū īfidos mūdi fastus certatiꝫ p⁹ terga iactātib⁹: subito obdormiuit dn̄s. i. aduenit tp̄s dn̄ice passiōis: τ dscendit pcella: qꝛ dn̄o somnū mortis in cruce subeūte. fluct⁹ psecutionū demōiacis flatib⁹ excitati exurgūt. fluctib⁹ āt n̄ dn̄i patiētia turbat̄. ſʒ discipuloꝝ ībecillitas ꝯcutit̄ τ trepidat: q suscitarūt dn̄m: ne eo dormiēte percāt: qꝛ cuius mortē viderāt resurrectionē optant: q̄ si differret: ipsi ī ppetuū perirēt. Un̄ surgēs increpat ventū: qꝛ celeri resurrectōe p mortē destruit supbiā diaboli q habebat īperiū mortis. Tēpestateꝫ āt aque facit cessare: qꝛ rabiē iudeoꝝ morti ei⁹ īsultātiū resurgēs labefacit. AMBRO. Et aduertas sine tētatiōe neminē posse ex h̄ vite curriculo demigrare: qꝛ exercitiū fidei tētatio ē. Subiecti igit̄ sum⁹ neqcie spiritual' pcellis: ſʒ q̄si puigiles naute gubernatorē excitem⁹ q nō fluat: ſʒ imper vētis: q τ si iaꝫ nō dormiat sui corpis somno caueamus tñ ne nr̄i corpis somno nobis dormiat τ gescat. Bñ āt arguunt̄ q p̄nte xp̄o timebāt: cū vtiq̄ʒ ibi aderat q pire nō posset. BEDA. Cui sīlē ē: q post mortē discipl'is apparēs exprobrauit incredulitatē coꝝ: τ sic tumidis gurgitibus sedatis patefecit cunctis potentiam sue diuinitatis.

¶ Et nauigauerunt ad regionem gerazenorum que est contra galileam. Et cū de naui egressus esset ad terram: occurrit illi vir quidam q habebat demoniū iā temporibus multis: τ vestimēto non induebatur: neq̄ʒ in domo māebat: sed ī monumentis. Is vt vidit iesum: pcidit ante illū τ exclamans voce magna dixit. Quid mihi τ tibi ē iesu fili dī altissimi? Obsecro te ne me torqueas. Precipiebat enim spiritui immūdo: vt exiret ab homine. Multis eniꝫ temporibus arripebat illuꝫ: τ vinciebatur cathenis et compedibus custoditus et ruptis vinculis agebatur a demonio in deserto. Interrogauit autem illum iesus dicens: Quod tibi nomen est? At ille dixit: Legio. Quia intrauerant demonia multa in eū Et rogauerunt illuꝫ ne imperaret illis vt ī abyssum irent. Erat auteꝫ ibi grex procorum multorum pascentiū in monte: et rogabant eū vt pmitteret eis in illos igredi. Et pmisit illos. Exierūt ergo demonia ab homine: et intrauerunt in porcos: et impetu abijt grex per preceps in stagnuꝫ et suffocatus est. Quod vt viderunt factū q pascebant fugerunt: et nūciauerunt in ciuitatē et ī villas. Exierunt auteꝫ videre quod factū est. et venerunt ad iesum: et inuenerunt hominēꝫ sedētem a quo demonia exierāt: vestitū ac sana mēte ad pedes ei⁹: et timuerūt. Nūciauerūt āt illis et qui viderāt: quomodo sanus factus esset a legione. Et rogauerunt illum omnis multitudo

geraȝenoꝝ: vt discederet ab ipsis: q2 magno ti
more tenebãt. Ipse aũt ascẽdẽs naui reuersus ẽ.
Et rogauit illũ vir a quo demonia exierãt vt cũ
eo eẽt. Dimisit ãt eũ iesus dicẽs: Redi i domũ
tuã: ⁊ narra quanta tibi fecit de⁹. Et abijt p vni
uersam ciuitatẽ p̃dicãs quanta fecisset illi iesus.
CHRY. Saluator nauigando vna cũ discipul' ad portũ
puenit. vñ di: Et nauigauerũt ad regio. geraȝe. q̃ est contra
galileã. TYTVS. Ueraciora exẽplaria nec geraȝenoꝝ
hñt nec gadaroꝝ ȝ gergeȝinoꝝ. est. n. gadara ciuitas in iu
dea. stagnũ ãt vel mare nullatenus inueni͂t i ea. ȝ geraȝa
ciuitas arabie ẽ. nec stagnũ nec mare iuxta hñs. Est ãt ger
geȝa a qua gergesei vrbs antiq̃ iuxta tyberiacũ stagnũ: cir
ca quã est rupes stagno vicina: in q̃ oñdi͂t deiectos fuisse
porcos a demonib⁹: q2 tñ geraȝa ⁊ gadara ꝯfinuĩ hñt cũ ter
ra gergeȝinoꝝ. verisimile ẽ inde ad hoꝝ terraȝ porcos fuis
se adductos. BEDA. Geraȝa. n. vrbs est insignis arabie
trans iordanẽ iũcta mõti galaad: quã tenuit trib⁹ manasse
nõ longe a stagno tyberiadis in quo porci precipitati sunt.
CHRY. Cuȝ ãt dñs descẽdisset a mari occurrit ei aliud
terribili⁹ miraculũ. naȝ demoniacus tanq̃ȝ famus vidẽs dñȝ
fam[illegible] ꝯfitet. vñ seq̃t: Et cũ egres. eẽt ad ter. occur. ei vir q
daȝ q demoniũ hẽbat iaȝ tpib⁹ multis. AVGV. De cõ.
euã. Qz matthe⁹ duos dic̃ fuisse demõiacos. marc⁹ ⁊ lucas
ãt vnũ ꝯmemorãt: intelligas vnũ eoꝝ fuisse psone alicui⁹
clarioris ⁊ famosioris quẽ regio illa maxie dolebat: ⁊ p cu
ius salute plurimum satagebat. Hoc volẽtes significare duo
euãgeliste solũ ꝯmemorandũ iudicauerũt de quo facti hu
ius fama lati⁹ p̃clariusq̃ȝ fragrauerat. CHRY. Ul' lucas
elegit ex illis duob⁹ euȝ q seuior erat. vñ flebili⁹ narrat ei⁹
ifortuniũ cũ subdit: Et vesti. ñ idue. neq̃ȝ i do. ma. ȝ in mo.
Uisitãt ãt dmones mortuoꝝ sepulchra. volẽtes ĩducere ho
mines piculosã doctrinã q̃. s. mortuoꝝ aĩe demones fiunt.
CYRIL. Qz ãt nudus petebat dfunctoꝝ sepulchra: de
moniace ferocitatis erat idiciũ. pmittit ãt quosdã dispẽsa
tiue de⁹ subesse dmonib⁹. vt nos ppendam⁹ p eos q̃les sũt
demões erga nos: vt rẽnuam⁹ eis subijci velle. ⁊ sic vno pa
tiẽte edificant̃ q̃plures. CHRY. Qz vo hoĩeȝ eũ ppli fa
tebant̃ accesserũt demões diuinitatẽ p̃dicãtes ipi⁹: quã ẽt
mare sua trãqllitate clamauerat. vñ seq̃tur. Is vt vidit ie
suȝ pci. añ il. ⁊ excla. vo. ma. ⁊ dixit. CYRIL. Attendas
hic timorẽ annexũ audacie ⁊ desperationi multe. signũ enĩ
diabolice despationis est in audiẽdo dicere. Quid mihi ⁊
tibi est iesu fili dei altissimi? Timoris v̊o eũ p̃caf. Obsecro
te ne me torqueas. Sȝ si nosti eũ eẽ filiũ dei altissimi: fate
ris eũ deũ celi ⁊ terre: ⁊ eoꝝ q̃ ꝯtinẽtur in eis. Qualr̃ igit̃ nõ
tua immo sua vsurpas: ⁊ dicis. Quid mihi ⁊ tibi: Quis aũt
principũ terrenoꝝ oĩno sustinebit a barbaris lacessiri suo
subiectos ipio: vñ seq̃t. Precipie. n. spi imu. vt exi. ab hoie.
Et necessitatẽ p̃cepti oñdit subdẽs: Mlt'is. n. tẽ. arri. il. ⁊ vĩ
cie. ca. ⁊ cõpe. custo. ⁊ ru. vin. age. a dmo. i deserto. CHRY.
Uñ q2 nẽo audebat demoniacũ tenere: ipse xp̃s ad euȝ va
dit alloq̃ns ipm. Seq̃t. Interroga. au. il. ie. di. Q̃d ti no. ẽ?
Nõ velut inscius nomen ingrit. ȝ vt confessa peste quã to
lerabat: virtus curantis gratior emicaret. BEDA. Sed
⁊ nostri tpis sacerdotes qui per exorcismi gratiã demones
eijcere nouit solent dicere patientes non aliter valere cu
rari nisi oẽ q̃d ab immundis spiritib⁹ vigilãtes dormiẽtesue
ptulerint ꝯfitendo patenter exponãt. ⁊ maxime q̃si corpis
humani concubitũ petere se ac patrare cõfingũt. vñ ⁊ h̃ cõ
fessio subdit̃. At ille dixit: Legio. q2 itra. demo. mul. in eũ.
GREGO. nisenus. Imitãtes q̃daȝ demones supnas mi
litias ⁊ legiones angelicas dicunt se legionẽ: sicut ⁊ eorum
princeps dicit se positurum thronũ sup astra: vt fiat altissi
mo silis. CHRY. Postq̃ȝ autẽ dñs supuenerat demoni
bus creaturã dei pturbantibus putabãt eũ ppter excessuȝ
eoꝝ q̃ fiebãt nõ expectare tp̃s supplicij ⁊ q2 culpã diffiteri
nõ poterãt: instãt ne cito sustineãt penã. vñ seq̃tur. Et roga.
il. ne im. al. vt in abys. irẽt. THEOPHI. Qz qũdẽ postu
lãt demones volẽtes adhuc cũ hoĩb⁹ ꝯuersari. CYRIL.
Hoc aũt palã est q̃ emule caterue maiestatis diuine: ineffa
bili potẽtia saluatoris detrudebant̃ ad inferna. MAXI.
Statuit aũt deus vnicuiq̃ȝ manerie i petoꝝ ꝯsonã penã: ge
hẽnã ignis ppter carnis incẽdiũ: stridorẽ. dẽtiũ propter ri
sum lasciuũ: itolerabilẽ sitim ppter voluptatẽ ⁊ crapulaȝ:
puigilẽ vermẽ ppter obliquũ ⁊ malignũ cor: caliginẽ ppe
tuã ppter ignorãtiã ⁊ fallaciã: lymbũ abyssi ppter supbiã:
vñ demonib⁹ tanq̃ȝ supbis abyssus delegat̃. Seq̃tur. Erat
aũt ibi grex mul. por. pascẽtium in mõte. AVGV. de cõ.
euã. Qz marc⁹ dixit circa montẽ fuisse gregẽ porcoꝝ. lucas
aũt in mõte nõ repugnat. grex. n. porcoꝝ tã magnus fuit: vt
aliq̃d eius eẽt in mõte aliq̃d circa montẽ. erãt. n. duo milia
porcoꝝ sicut marcus expssit. AMBRO. Demones autẽ
celestis luminis claritatẽ sustinere nõ poterãt. vt q oculos
dolẽt radios solis ferre nõ possunt. CYRIL. Et iõ turba
imũdoꝝ spirituũ petit mitti in ꝯformẽ sibi gregẽ imũdoꝝ
porcoꝝ. Sequitur. Et roga. eum vt pmit. eos in il. ingredi.
ATHA. in vita antonij. Qz si sup porcos ptãtẽ non hñt
multo magis nullum habẽt dominiũ ꝯtra hoĩes factos ad
imaginẽ dei. oportet ergo deum solũ timere. ꝯtẽnere aũt il
los. CYRIL. Dñs aũt ꝯcessit eis potestatẽ vt hoc iter ce
tera fiat nobis cã salutis ⁊ roboris spes. Sequitur. Et pmi
sit illos. Cõsiderare ergo oȝ q̃ demones praui sunt ⁊ hosti
les his qui eis sunt subditi vt põt patere ex eo q̃ p̃cipitaue
rũt ⁊ suffocauerũt in aquis. vñ seq̃tur. Exie. erga demo. ab
ho. ⁊ itra. in por. ⁊ ipe. abijt grex p p̃ceps i sta. ⁊ suffo. est. Et
ideo ꝯcessit eis xp̃us petẽtibus: vt ex euẽtu appareat q̃ sint
crudeles. Erat etiã necessariũ ostẽdere filiũ dei pudẽtiaȝ
reꝝ hr̃e nõ minus q̃ pater vt eq̃litatis decor in vtroq̃ ap
pareat. TYTVS. Fugã aũt pastores arripiũt: ne cũ por
cis pirẽt. vñ seq̃t. Q̃d vt vide. fa. q pasce. fu. ⁊ nũcia. i ciui. ⁊ i
vil. ⁊ h̃ terrorẽ cunct⁹ itulerũt. Duxit aũt eos ad saluatorẽ
dãni necessitas. Seq̃tur. Exie. au. vide. q̃d fa. est: ⁊ ve. ad ie
sum. Ubi ꝯsidera q̃ dũ deus hoĩes punit in reb⁹ ꝯfert bñ
ficiũ aĩabus. Cũ aũt pfecti eẽnt viderũt sanũ eũ q iugiter
vexabat̃. Seq̃tur. Et inue. ho. se. a quo demo. exi. vestituȝ.
Qui antea ꝯtinuo nudus erat: ac sana mẽte ad pedes eius.
nõ. n. discedit a pedib⁹ a q̃b⁹ est nactus salutẽ ⁊ sic agnoscẽ
tes signũ mirati sũt passionis remediũ: ⁊ obstupuerũt in fa
cto. Seq̃tur. Et timuerũt. Hoc aũt feci parti visu cõperiũt
parti v̊bis audiuerãt. Seq̃tur. Nũciauerũt aũt illis q vide
rãt quõ sanus fcũs est a legione. Oportebat aũt eos suppli
care dño ne īde recederet. ȝ custos eẽt regionis ne demo
nes haberẽt accessũ ad eos ȝ pre timore ppriã salutẽ ami
serũt: rogãtes saluatorẽ recedere. Seq̃t: Et rog. il. om. mul
titu. regiõis geraȝenoꝝ vt discederet ab ipis q2 timore ma
gno tenebant̃. THEO. Timebãt enĩ ne iteꝝ dãnũ ali
quod paterent̃ sicut passi fuerant i submersione porcoꝝ.
CHRY. Attendas aũt christi humilitatẽ: postq̃ȝ enĩ col
latis a se talib⁹ beneficijs emittebãt eũ. nõ obstat ȝ disce
dit: eos q seipsos idignos sua doctrina pmulgauerãt relin
quẽs. Sequitur: Ipse aũt ascẽdẽs naui reuersus est. TY
TVS. Sȝ eo discedẽte ille q passus fuerat a saluatore nõ
discedit. Seq̃t̃. Et rogabat illũ a quo demonia exierãt
vt cũ eo esset. THEOPHI. Nõ sic exptus timebat ne
forte elõgatus a iesu rursus demonibus esset paratus: do
minus antem ostẽdit ei q̃ q̃uis non sit cum eo presentia
liter: tamẽ potest cum gratia sua ptegere. Sequitur enim.
Dimisit aũt eũ iesus dicens: Redi in domũ tuã: ⁊ narra q̃n
ta tibi fecit deus. Non antem dixit. Quanta tibi feci ego.

formam prebens humilitatis: vt rectitudines nostras referamus in deum. TYTVS. Nec tū preuaricatur in lege veritatis. quecūqz. n. filius operatur pater operatur. Cur āt qui vbiqz oēs liberatos mōebat nulli dicere: hunc liberato a legione dicit. narra q̄nta tibi fecit deus: q̄z. s. tota regio illa deū ignorabat irretita cultib⁹ demonū. Uel verius qū quidem ad patrē retorquet miraculū dicit: Narra. cū vero loquitur de scipso monet nulli dicere. Ille āt qui liberatus ē a demonibus nouerat deū esse iesum: τ iō predicauit quanta fecit illi iesus. Sequitur. n. Et abijt p vniuersā3 ciuitatē p̄dicās q̄nta illi fecit iesus. CHRY. Et sic illos qui se indignos sua doctrina promulgauerant derelinquēs: statuit eis eū i magistrū q fuerat demōibus liberatus. BEDA. Mystice āt geraza significat nationē gentium q̄s post passionē. τ resurrectione3 suam dn̄s per p̄dicatores visitauit. vnde gerasa vel gergesi vt quidā legūt: interp̄tatur colonū eijciens. i. diabolū a quo prius incolebaē: vel aduena propinquans qui prius longe erat. AMBRO. L3 āt discordet numerus curatorū a xp̄o s̄m lucam τ mattheum tū cōcordat mysterium. Ut. n. iste q habebat demoniū populi gentilis est figura: duo quoqz illi similiter figurā populi gētilis acceperunt. qm̄ cū tres filios noe generauerit sem. cham. τ iaphet. sem tm̄ modo familia in possessionē accita est dei: τ ex duobus illis diuersarū nationū3 populi pullularunt: q multis iquit tp̄ibus habebat dmoniū: vt pote q a diluuio vsqz ad aduentum dn̄i vexabaē. Nudus āt erat: q̄z tegumentū nature sue τ virtutis amisit. AVGV. de que. euā. In domo non habitabat: hoc est in ɔsciā sua nō requiescebat. In monumentis manebat. i. in mortuis op̄ibus hoc est peccatis delectabaē. AMBRO. Uel q̄d sunt corpora p̄fidorū: nisi q̄dā sepulchra i q̄bus dei verba n̄ habitāt: AVGV. de que. euā. Quod āt cōpedibus ferreis τ cathenis ligabatur significat graues τ duras leges gentiū: quibus ēt in eorum republica peccata cohibenē: q̄ āt vinculis talibus diruptis agebaē a demonio in desertum: significat q̄ ēt ipsis transgressis legib⁹ ad ea scelera cupiditate ducebaē: que iā vulgarē ɔsuetudinē excederet. q̄ vero in eo legio demonū erat: significate sunt gentes que multis demonibus seruiebant. q̄ in porcos pascentes in montibus demonia ire concessa sunt. significat ēt imundos τ supbos hoīes q̄b⁹ demonia dn̄anē p̄p idolorū cultus. AMBRO. porci. n. hi sūt: q̄ imundorū vsu aīaliū vocis τ rōis exptes: luculētis vite sue actib⁹ nāliū coinquinauerūt ornamēta v̄tutū. AVGV. de que. euā. Q̄z āt i stagnū p̄cipitati sunt: significat q̄ iā clarificaē ecclesia τ liberato pp̄lo gētium a dn̄atione demoniorū in abditis agūt sacrilegos ritus suos q xp̄o credere noluerunt ceca τ p̄funda curiositate submersi. AMBRO. Impetu āt feruntē in p̄ceps: qm̄ nulli⁹ meriti ɔtemplatione reuocanē: s3 tanq̄ȝ de supiorib⁹ ad ifenora p̄ iprobitatis pcliue detrusi iter fluenta mūdi huius itercluso pereūt sp̄us cōmeatu. Neqz. n. in his q fluido estu voluptatis huc atqz illuc feruntē illi⁹ sp̄us p̄t esse vitale cōmerciū. Uidemus igit̄ q̄z hō ipse sibi ē auctor erūne. nam nisi q̄s porci more vixisset. nunq̄ accepisset in eū diabolus p̄tāte3: aut si accepisset nō vt p̄deret. s3 vt p̄baret. τ fortasse diabolus q̄z post dn̄i aduentū bonos iā3 dep̄dari non poterat. non oīu3 boium s3 leuiū querit interitū: vt latro non armatis s3 insidiaē inermibus. Uiderūt hoc magistri gregum τ fugerūt: Neqz. n. vel philosophie professores vel pn̄cipes synagoge pereuntibus populis possunt ferre medicinā. solus est christus q aufert peccata pp̄lorū. AVGV. de que. euā. Uel q̄ porcorū pastores fugientes ista nunciauerunt. significat quosdā p̄ncipes impiorū tanq̄ȝ christianam legem fugientes potentiam tū eius per gentes stupendo τ mirando p̄dicare. q̄ āt geraseni cognoscentes quod factum est: rogant iesum vt ab eis discederet magno timore perpulsi: signifi-

cat magnitudinē vetusta suauitate delectatā: honorare q̄dē. s3 nolle pati christianā legē: dū dicunt q̄ eam iplere nō possunt. Admirantes tamen fidelē populum a pristina p̄dita conuersatione sanatū. AMBRO. Uel in gerasenorum ciuitate species synagoge videē existere qui rogabāt vt discederet: quia timore magno tenebantur. Infirma. n. mens non capit dei verbum nec pōt pondus sustinere sapientie. Et ideo dimittis molestus nō fuit. sed ascendit ab inferioribus ad superiora. synagoga. s. ad ecclesiā. τ egressus est p stagnū. nemo enim de ecclia ad synagogam sine periculo transit salutis: sed ille qui de synagoga ad ecclesiam trāsire desiderat: crucē suam tollat: vt discrimē euadat. AVGV. de con. euan. Q̄z antē ille sanatus cupit iam esse cum christo: τ dicitur ei. Redi in domum tuam. τ narra quanta tibi fecit deus: sic intelligitur: vt sic quisqz itelligat post remissionē peccatorum redeundum sibi in conscientiam bonam sicut in domum τ seruiendu3 euangelio propter aliorum salutem: vt deinde cum christo requiescat: ne cu3 preproperе vult esse cum christo negligat mysterium predicationis fraterne redemptioni accommodatum.

¶ Factū ē aūt cū redisset iesus excepit illū turba. Erāt aūt oēs expectātes eū. Et ecce vēit vir cui nomē iair⁹: τ ipē pnceps synagoge erat: τ cecidit ad pedes iesu rogās eū: vt itraret i domū ei⁹: q̄z vnica filia erat ei fere ānorū duodeci: τ hec moriebaē. Et cōtigit dū iret: a turbis ɔprimebaē. Et mulier q̄dā erat i fluxu sāguis ab ānis duodeci: q̄ i medicos erogauerat oē3 subā3 suā: nec ab vllo potuit curari. Accessit retro τ tetigit fibriā vestimēti ei⁹: τ ɔfesti stetit flux⁹ sāguis ei⁹. Et ait ihs Quis ē q me tetigit: Negātib⁹ aūt oib⁹ dixit petr⁹ τ q cū illo erāt: Preceptor: turbe te ɔprimūt τ affligūt τ dicis q̄s me tetigit. Et dixit ihs: Tetigit me aliquis. Nam τ ego noui virtutē de me exisse. Uidens autē mulier: quia non latuit: tremens venit τ procidit ante pedes ei⁹: τ ob quā causam tetigerit eum indicauit coram omni populo. τ quēadmodū cōfesti sanata sit. At ipse dixit ei. Filia fides tua te saluā fecit. Uade i pace.

AVGV. de con. euā. Post narratū apud gerasenos miraculum: transit ad narrandū de archisynagogi filia dicēs: Fa. est au. cum re. ie. exce. il. tur. Et ant āt om. expec. eum. THEOPHI. Simul quidem p̄p doctrinā3 τ p̄p miracula. AVGV. de con. euan. Q̄z vero adiungit: Et ecce vir cui no. iairus. non continuo factum accipiendum est: s3 prius illud de conuiuio publicanoru3: sicut narrat mattheus cui rei sic coniungit hoc. vt non possit aliud factum consequenter intelligi. TYTVS. Est āt positum nomen iudeoru3 causa qui tunc nouerunt quod accidit: vt nomē demonstratio miraculi fiat. Accessit āt non aliquis infimorum sed princeps synagoge: vt magis obturarentur iudeorum ora. vnde sequitur. Et ip. prin. syna. erat. Accessit autem ad christum cā necessitatis. vrget. n. aliquando dolor ad agendum ea que decent s̄m illud psalmi: In chamo τ freno maxillas eorū constringe: qui nō approximāt ad te. THEOPHI. Unde necessitate instante cecidit ad pedes eius. Sequitur Et ceci. ad pe. iesu. Decebat autē vt absqz necessitate cogente caderet ad pedes eius: τ cognosceret ipm deum esse. CHRY. Sed considera eius inertia3 q̄rit. n. a christo vt in domum veniat: Sequitur: Rogans eum vt itra. in do. eius ignorans scil3 q̄ absens poterat liberare. nam si

scluisset dixisset sicut cēturio. Dic vbo ⁊ curabitur filia mea.
GRECVS. Causa aūt aduētus ei⁹ ponitur cū subdit̄. Qr
vnica filia erat illi. domus fundamentū successio generis. Erat
ānoꝝ. xij. i. ipso. s. flore etatis: ⁊ hec moriebat̄. pro thalamis
efferēda ad tumulū. CHRY. Aduenerat autē dn̄s nō vt
iudicaret mūdū: sed vt saluaret. quapropter nō examinat di
gnitatē petētis sed equanimiter arripit opus sciēs qꝫ mai⁹
erat futurū eo qđ qrebat̄. vocabat̄ aūt ad remediū egrotā
tis nouit āt se suscitaturū iā mortuā ⁊ istuꝝ terrenis firmā
spē resurrectiōis. AMBRO. Suscitatur⁹ aūt mortuam
ad faciēdū fidē: emorroissam ante curauit: sic vt ⁊ resurre
ctio tpalis in passione dn̄i celebrabat̄: vt ppetua illa creda
tur. Et ꝯtigit dū iret a turba cōprimebat̄. CYRIL. Qđ
maximū erat indiciū qꝫ verā carnē induerat: ⁊ oēm ꝯculca
ret supbiā. neqꝫ. n. a lōge sequebant̄: sed eum circūdabant.
GREGO. Quedā aūt mulier graui morbo detēta: ob cu
ius infirmitatis curā medici oēs diuitias ꝯsumpserant: solā
spē in tāta diffidētia reperit: vt pcederet dn̄o. de q̄ sequitur:
Et mulier que erat in flu. san. ab an. xij. que in me. ero. om.
sub. suam nec ab vl. po. cu. ac. retro. TYTVS. Qualr aūt
nō est digna pconia hec mulier: q̄ virib⁹ exhaustis corporeis
ob ꝯtinuū sanguinis fluxū: ⁊ tanto pplō ꝯcurrēte circa illū
affectu roborata ⁊ fide petierat pplz. ⁊ retro latēs tetigerat
fimbriā vestimēti. Sequitur. Teti. fim. vesti. ei⁹. CYRIL.
Neqꝫ. n. licebat imūdis vel tāgere queq̄ scōꝝ: vel appropi
quare viro scō. CHRY. Ritu aūt legis huiusmodi passio
reputabat̄ imūditia magna. alr etiā. Nōdū. n. nec ipsa ha
bebat dignā opinionē de eo: nō. n. putauisset latere: sed tn̄
ꝯfisa de sanitate accedit. THEOPHI. Sicut aūt cū ali
qs oculū lucerne lucēti adhibet aut igni spinas statim ope
rant̄: sic qđ ē q fidē affert potēti curare stati curationē ꝯse
quit̄. Et ꝯfe. ste. flu. san. eius. CHRY. Nō aūt sola vesti
mēta ipsi⁹ mulierē saluauerunt: nā ⁊ milites sortiti sunt ea
ista se: sꝫ fidei ei⁹ intētio. THEOPHI. Credidit. n. ⁊ sal
uata est: ⁊ vt ꝯgruū fuit pmo tetigit xp̄z itellectualr: deīde
corporalr. GRECVS. Audiuit aūt dn̄s tacitas mulieris
ꝯsideratiōes ⁊ tacēs liberauit tacētē. passius sua spōte sani
tatis rapinā: sꝫ postea miraculuꝫ publicat. vn̄ sequitur. Et ait
iesus qs est q me tetigit? CYRIL. Non enim latuit dn̄z
ppetratū miraculū: sꝫ q cūcta cognoscit: q̄si nesciret iterro
gat. GRECVS. Nescientib⁹ aūt discipulis qđ qrebatur
sꝫ putantib⁹ de simplici quodā tactu dicere dn̄i q̄stioni re
spondēt. Sequitur. n. Negantib⁹ autē om. di. pe. ⁊ qui cū il
lo erant: pceptor turbe te comp. ⁊ affli. ⁊ dicis quis me te
tigit? Et ideo dn̄s tactū sua responsione distinguit. Sequi
tur enim. Et dixit illis iesus. Teti. me ali. sicut etiā dicebat
Quis habet aures audiēdi audiat. q̄uis oēs habeāt huius
modi corporalē auditū: sꝫ nō est vere audire si audiat̄ icau
te: nec vere tāgere: si ifideliter tangatur. CYRIL. Pro
ponit autē ꝯsequēter qđ factū est: cum subdit̄. Nā ⁊ ego no
ui virtutē de me exisse. Materialius respondet sꝫ opinio
nē audiētium. hic tamē nobis manifestat̄ qꝫ ipse verus est
de⁹: ⁊ ex eo qđ pdigialiter factū est etiā ex smonib⁹. trāscē
dit. n. naturā nostrā ⁊ forsan angelicā posse quenq̄ virtutē
emittere q̄si a ppria nā. Cōuenit aūt hoc soli supne natu
re: nulla nāqꝫ creaturaꝝ aliquā gerit sanādi ptātē vel etiā
aliqua alia. s. miracula faciēdi: sꝫ diuinitus pstitā. nō. n. am
bitione glorie nō dimisit latere diuine virtutis ostensionē
qui multotiēs pceperat taceri sua miracula. sꝫ quia specta
bat ad vtilitatē eoꝝ qui vocabantur per fidē ad gratiam.
CHRY. Primo. n. soluit femineum metum: ne remor
sum conscientie pateretur q̄si surripiens grāz. Secūdo cor
rigit eam: q: latere putauerat. Tertio fidem eius exprimit
cunctis: vt ⁊ alij imitentur. proditqꝫ nō minus miraculū re
tētione sanguinis: dū ꝫ ōndit sibi cūcta patere. CYRIL.
Insup pncipē synagoge psuadebat idubitabiliter credere
qꝫ a laqueis mortis eripiet filiā eius. CHRY. Ob hoc āt
dn̄s non stati cā manifestauerat: vt ostenso qꝫ oīa sibi liqnt
faciat mulierez pdicare qđ factū est: vt suspitione miracu
luz careat. vn̄ sequitur: Uidens āt muli. q: non la. cū tre. ve.
⁊ pci. aū pedes eius: ⁊ ob quā cām teti. eū indi. co. om. po. ⁊
quēad. ꝯfestim sa. sit. ORIGE. Eādem āt sanitatez quaz
nacta est mulier ex ꝯtactu vbi ꝯfirmauit saluator. vn̄ seq
tur: At ipse dixit illi fi. fi. t. te. sal fe. vade i pace. i. esto sana q
tua flagello: ⁊ sanat qdez prio p fidē aiam: deide vo corp⁹.
TITVS. Uocat āt filiam iā fidei cā sanataz. fides enī
grām adoptionis ipendit. EVSE. in ecc. histo. Dicunt āt
hanc mulierē in pameade q̄ est cesarea philippi vn̄ fuit ori
unda statuisse triūphos insignes collati sibi bn̄ficij a salua
tore: stabat nāqꝫ sup altā basiz ad limina domus eius ene
simulacrū mulieris flexis genibus: manibusqꝫ iunctis q̄si
pcaret̄. ex cuius opposito aliud erectū simulacruz ad istar
viri: eiusdēqꝫ materie amictū diploide ⁊ manū versus mu
lierē extendens: aū cuius pedes sup ipsam basiz aliena spe
cies plante orta: q̄ vsqꝫ ad enee diploidis oras ptingēs me
dicina oīum passionū esse ferebat̄. Hanc āt statuā dicebat
repsentare xp̄m. quā maximus destruxit. AMBRO. My
stice āt reliqrat in gerasenis synagogā xp̄s: ⁊ quē sui non re
cepant: recepimus aliem. BEDA. Uel in fine seculi dn̄s
est ad iudeos rediturus: atqꝫ ab eis p fidei ꝯfessionē liben
ter excipiendus. AMBRO. Que āt putamus synagoge
principē: esse nisi legē cuius ꝯtemplationez dn̄s synagogaz
nō penitus dereliqt. BEDA. Uel pnceps synagoge moy
ses intelligit̄: vn̄ bene iairus. i. illuminās vel illūinatus vo
cat̄: q: q accipit vba vite dare nobis ⁊ p hoc ceteros illumi
nat. ⁊ a spū sancto illuminat̄. Cecidit āt archisynagogus ad
pedes iesu: q: legislator cū tota patrū pgenie xp̄z in carne
apparentē longe sibi pferenduz esse cognouit. Si. n. caput
xp̄i deus: ꝯuenienter pedes accipiendi sunt incarnatio qua
terrā nr̄e mortalitatis tetigit. rogauit āt intrare in domum
eius: quia eius videre desiderabat aduentuz. Filia autem
vnica eius est synagoga: q̄ sola legali est institutione cōposi
ta q̄. xij. etatis anno hoc est tpe pubertatis appropinquāte
moriebat̄: q: nobiliter a pphetis educata postq̄ ad intelli
gibiles annos puenerat: i qbus spūales deo fruct⁹ gignē
re debebat: subito erroꝝ languore ꝯstemata: spūalis vite
viā amisit. ⁊ si xp̄s non succurreret corruisset in mortē. Ad
puellam āt sanandā pergens dn̄s a turba cōprimitur: q: gē
ti iudee salutaria monita pbens: carnaliuz populoꝝ est cō
suetudine grauatus. AMBRO. Ad hanc āt principis fi
liam dū properat dei vbuz vt saluos faceret filios isrl̄: sācta
ecclesia ex gentibus ꝯgregata que inferioruz lapsu crimi
nuz depeibat: paratā alijs fide pripuit sanitatē. BEDA.
Dupliciter āt sanguinis fluxus pt itelligi: hoc est ⁊ sup ido
latrie prostitutiōe: ⁊ super his que carnis ⁊ sanguinis oble
ctatione patrantur. AMBRO. Quid āt sibi vult qꝫ hec
principis filia annoꝝ duodecim moriebatur: ⁊ mulier ista
fluxu sanguinis ab annis duodecim laborauit. nisi vt intel
ligat̄: q: q̄diu synagoga viguit. laborauit ecclesia. BEDA.
Una. n. pene seculi etate synagoga i patriarchis nasci cepit:
⁊ gentiliū nationez idolatria fedauit. AMBRO. Sicut
āt illa in medicis erogauerat oēm substātiam suam. ita cō
gregatio gentiū amiserat oīa dona nature. BEDA. Me
dicos āt intellige siue falsos theologos siue philosophos: le
gūqꝫ doctores seculariū: q multa de virtutibus vitijsqꝫ di
ferentes: vtilia se viuendi instituta mortalibus dare pmit
tebant: seu ipsos imundos spūs: q velut hoībus ꝯsulendo: se
pro deo colendos ingerebāt: qbus audiēdis gētilitas: q̄to
magis naturalis industrie vires expenderat: tanto minus
potuit ab iniquitatis sue sorde curari. AMBRO. Audi
ens autem egrotare populū iudeoruz: sperare cepit salutis
sue remediuz. Tps venisse cognouit: quo medicus adesset

de celo surrexit vt occurreret fide promptior:pudore ꝯtactior. B.n.ē pudoris ⁊ fidei agnoscere īfirmitatē:nō ꝺ̄sparare veniā:verecunda ꝗ̄ fimbriā tetigit.fidelis accessit:religiosa credidit:sapiēs sanatā se esse cognouit:sic scā plebs gētiū ꝗ deo credidit.pctīi erubuit vt desereret:fidē detulit vt crederet.deuotionē exhibuit vt rogaret:sapiētiā induit vt sanitatē suā ipsa sentiret:fiduciā sūpsit:vt fateret ꝙ ꝑripuisset alienū. Retro aūt tāgit̃ xp̄us.qꝛ scriptū est.Post dn̄z deū tuū ambulabis. BEDA. Et ipe ait.Siqs mihi ministrat:me sequat̃.siue qꝛ p̄ntē in carne dn̄z nō vidēs.vel qꝛ ꝑactis dispēsatiōis sacris p fidē cepit vestigiis ei⁹ subseq. GREGO.iij.mora. Premēte aūt turba vna redēptorē nr̄z mulier tetigit:qꝛ carnales qq̄z in ecclia eū cōprimūt a quo lōge sūt:⁊ soli tāgūt q huic veraciter humiles adiūgunt̃. Turba igit̃ ꝑmit:⁊ nō tāgit:qꝛ ⁊ iportuna est p p̄ntiā:⁊ absens p vitā. BEDA. Uel vna credula mulier dn̄z tāgit:qꝛ q diuersis heresib⁹ iordinate affligit̃.solo catholice ecclie corde fidelr̄ qrit̃. AMBRO. Nō.n.credūt q cōprimūt:credūt q tāgūt.fide tāgit̃ xp̄us fide videt̃.Deniqꝫ vt fidē credens exp̄meret dicit.Ego cognoui v̄tutē de me exisse:qꝺ ē euidēti⁹ īdiciū.qꝛ nō itra possitatē ꝯditionis humane atqꝫ itra corpis claustrū diuinitas coartata ē:ſꝫ vltra fines nr̄e mediocritatis virtus exundat eterna non.n.humana ope plebs gētiū liberat̃.ſꝫ dei mun⁹ est ꝯgregatio nationū:que eni breui fide misericordiā inclinat eternā. Nā si ꝯsideremus q̄ta sit fides nr̄a.⁊ ītelligam⁹ q̄t⁹ sit dei fili⁹:videm⁹ q̄ cōparatiōe eius fimbriā tm̄mō tāgim⁹:supiora vō vestimēti ei⁹ nequim⁹ attigere. Si igit̃ ⁊ nos curari volum⁹:fidē tāgam⁹ fimbriā xp̄i nō aūt latet eū qcūqꝫ tetigerit. Beatus q extremā p̄tē vbi tetigerit:nā totū q̄s pōt ꝯp̄hēdere?

¶ Adhuc illo loquente venit quidam ad principez synagoge dicēs ei:quia mortua est filia tua:noli vexare illuz. Jesus aūt audito hoc verbo respondit patri puelle: Noli timere: Crede tm̄ ⁊ salua erit. Et cum venisset domū nō permisit intrare secū quenquā nisi petrū ⁊ iacobū ⁊ ioānē ⁊ patrē ⁊ matrē puelle. Flebant aūt oēs ⁊ plāgebant illam. At ille dixit: Nolite flere. Non est mortua puella:sed dormit. Et deridebāt eū: scientes quia mortua eēt. Ipse aūt tenēs manū ei⁹ clamauit dicēs: Puella surge. Et reuersus ē spiritus ei⁹ ⁊ surrexit cōtinuo. Et iussit illi dare mā ducare. ⁊ stupuerunt parentes eius:quibus precepit ne alicui dicerent quod factum erat.

CHRY. Opportune dn̄s expectabat puelle mortem:vt ꝑpalaret̃ resurrectiōis miraculū:ꝑpter qꝺ ⁊ tardi⁹ icedit.⁊ loqtur cū muliere diutius vt archisynagogi filia expiraret.⁊ hui⁹ aduēt⁹ nūcij aduenirēt. vñ dr̄. Adhuc illo loquēte ve.q.ad p̄n.syna.di.ei qꝛ mor.est fi.tu.no.vex.il. AVGV.de cō.euā. Sꝫ cū matthe⁹ archisynagogū nō mortuā filiā suā narret dn̄o nūciasse:ſꝫ oino defunctā lucas aūt ⁊ marc⁹ nōdū mortuā:vsqꝫ adeo vt dicant venisse postea q mortuā nūciarent:ꝯsiderandū est ne repugnare videat̃. Et itelligendū est breuitatis hoc cā mattheū poti⁹ dicere voluisse rogatū eē dn̄z vt faceret qꝺ eū fecisse māifestū ē:vt.s.mortuā suscitaret. Attēdit.n.nō verba p̄ris de filia sua:sed qꝺ est potissimū volūtatē. Sane si alij duo vel quisq̄ eoꝝ p̄rem cōmemorasset dixisse:qꝺ veniētes de domo dixerūt:scilicet nō vexaret̃ iesus qꝛ puella mortua fuisset:repugnarēt eius cogitatiōi v̄ba q̄ posuit mattheus. Nūc vero illud nūciantib⁹ ⁊ ꝓhibētibus ne magr̄ veniret:non legit̃ ꝙ ipse ꝯsen erit. vñ dn̄s nō diffidentē reprehēdit.sed credētē robustius ꝯfirmauit. vñ sequit̃: Jesus āt au.hoc ver.resp.pa.pu.no.ti.ſꝫ crede tm̄: ⁊ salua erit. ATHANA. Fidem dn̄s exigit ab īuocantib⁹ eū.non qꝛ idiget adminiculo aliorū:ipse nanqꝫ ⁊ dn̄s ⁊ largitor est fidei. Sꝫ ne videret̃ exacceptiōe ꝑsonaꝝ sua dona ꝯferre:ondit ꝙ credētib⁹ fauet:⁊ ne sine fide accipiāt bn̄ficia:⁊ ea p īfidelitatē aboleāt. vult .n.bn̄faciēs durar̄ graꝫ:⁊ sanās īcōcussū ꝑmaneṙ remediū.

THEO. Mortuā āt suscitatur⁹ eiecit oēs:q̄si nos docēs absqꝫ inani glā eē:⁊ nihil ad demōstrationē facere:⁊ ꝙ cū qs dꝫ miracula ꝑpetrare ñ decet ipꝫ eē in medio plurimoꝝ: ſꝫ solitariū.⁊ ab alijs separatū. vñ sequit̃: Et cū pue.ad do.nō ꝑmis.intra.secū quēq̄ nisi petrū ⁊ ioānē ⁊ iacobū: ⁊ patrem ⁊ matrez puelle. Solos autem hos introimisit tanq̄ discipuloꝝ vertices ⁊ potētes miraculū occultare. nō eniz volebat ipꝫ aū t̄ps pluribus reuelari: forte ꝑp inuidiam iudeoꝝ. Sic ⁊ cū qs nobis inuidet:ñ debemus iusticias nr̄as ei reuelare.ne ei maioris īuidie occasio tribuat̃. CHRY. Ceteros aūt discipulos nō assumpsit: ꝓuocās eos ad appetitū maioreꝫ ob id quoq̄ ꝙ nōduꝫ erant plene dispositi. vt ⁊ alij istos imitent̃. Assumpsit ēt parentes i testes: ne qs dicere posset fallax eē resurrectionis indiciū. Ad hoc ēt illud nota ꝙ deflētes exclusit a domo:⁊ idignos ōndit hꝫ visione. Seqtur.n. Flebāt.n.oēs ⁊ plangebant illā. Qꝫ si tūc exclusit multomagis nūc: tunc.n.nōduꝫ patuerat in somnuꝫ mortē fuisse ꝯuersā. Nullus ergo de cetero se ꝯtendat iniuriā inferens xp̄i victorie q supauit mortē ⁊ eaꝫ in somnum ꝯuertit:ad cuius ostēsioneꝫ subdit̃. At ille dixit: Nol.fle.ñ ē.n.mor.puel.ſꝫ dormit. Ōndens singula sibi fore i ꝓmptu ⁊ ꝙ eā viuificaret.q̄si suscitaret in sōno nihilomin⁹ tn̄ deridebāt euꝫ. Seqtur.n. Et deridebant eū scientes qꝛ mortua eēt. Quos nō obiurgauit.nec derisionē repssit: vt ēt derisio fiat mortis indiciū.naꝫ qꝛ vt plurimū post acta miracula hoies ꝑseuerāt increduli verbis ꝓprijs eos ꝯuenit. vt āt quasi p visuꝫ disponeret ad resurrectionis fidē tenet manū puelle. vñ seqtur: Ipse āt te.ma.e.cla.di.pu.surge. Cūqꝫ tenuisset suscitat eaꝫ. vnde seqtur. Et reuer.ē spūs eius ⁊ sur.ꝯtinuo. Nō.n.infudit aliaꝫ aīam:ſꝫ illā eandē que expirauerat restituit. Nec solūmodo suscitat:imo iubet ēt illaꝫ cibari. Seqtur.n. Et iussit illi da.man. ne.s.phantasticū eē videat̃ qꝺ factuꝫ est:nec ipse ꝓpinat.ſꝫ alijs mādat. Sicut ⁊ in lazaro dixit: Soluite eū ⁊ deinde participē mense fecit. GRECVS. Deīde stupefactos miraculo ⁊ pene clamātes parentes cohibet ne factum ꝑdicent. Seqtur.n. Et stu.pa.e.qui.p̄ce.ne alicui dicerent qꝺ factū erat. Ōndens ꝙ largitor bonoꝝ est non āt cupidus glorie: datqꝫ totuꝫ nihil recipiens. Qui vero venatur opeꝝ glām aliqd quidem exhibuit aliqd vero recepit. BEDA. Mystice āt saluata a fluxu sanguinis muliere:mox filia principis mortua nunciatur:qꝛ dū ecclesia a vitioꝝ labe mundata est: ꝯtinuo synagoga ꝑfidia atqꝫ inuidia soluta est. Perfidia quidē:qꝛ in xp̄m credere noluit:inuidia vero:qꝛ ecclīam credidisse doluit. AMBRO. Adhuc aūt ⁊ seruuli principis increduli erant ad resurrectionē quam iesus in lege ꝑdixit.in euāgelio complent. vñ dicunt. Noli vexare illū: quasi sit sibi impossibile suscitare mortuū. BEDA. Uel p eos significāt̃ qui a deo destitutum synagoge statū vident: vt restaurari posse non credant.ideoqꝫ pro suscitatiōe illius supplicādū eē nō estimēt. ſꝫ q̄ ipossibilia sūt apꝺ hoies.possibilia sūt apud deū. vñ dn̄s ei dixit: Noli timere:crede tātū ⁊ salua erit. Pater puelle cetus doctoꝝ legis accipitur:qui si credere voluerit ēt subiecta ei synagoga salua erit. AMBRO. Itaqꝫ cum venisset in domum paucos future resurrectionis arbitros asciuit.non.n.a multis ꝯtinuo est credita resurrectio. Que tn̄ tante diuersitatis est cā: Supra publice filius vidue suscitat̃:hic remouent̃ plures arbitri. ſꝫ puto ꝙ pietas ibi dn̄i declarat̃:qꝛ vidua mater vnici filij nō patiebat̃ moras. est

enis forma sapientie in filio vidue cito ecclesiã creditură. In archisynagogi filia crediturus quide iudeos sz ex plurib⁹ pauciores. Deniq; dicẽte dño: Non ẽ mortua puella: sz dormit irridebant eũ. Quicũq; n. non credit: irridet. Fleant igit mortuos suos q putant mortuos. vbi resurrectionis fides est nõ mortis spes sed qetis est. BEDA. Synagoga ẽt qr sponsi leticiã qua viuere possit amisit: q̃si inter plãgẽtes mortua iacens: nec hoc ipsũ q̃re plãgat intelligit. AMBRO. Tenẽs ãt dñs manũ puelle sanauit eã: beatus. n. cuius manus sapia teneat: inducat i penetralia sua: iubeat manducare. panis. n. celestis est dei verbũ. inde ⁊ illa sapia que dei corpis ⁊ sãguinis altaria repleuit alimẽtis. Uenite ingt edite panes meos: ⁊ bibite vinũ qđ miscui vobis. BEDA. Surrexit ãt puella ɔtinuo: qr xp̃o manũ ɔfortãte: hõ a morte aĩe resipiscit. Sunt. n. nõnulli qui iacente tm̃ cogitatione peccati sibi mortẽ ɔsciscunt. sz tales se viuificare significans dñs: suscitauit filiã archisynagogi. Alij vo ipsum malũ quod delectantur agendo mortuũ suũ quasi extra portas efferunt: ⁊ hos se suscitare demõstrans: suscitauit filiũ vidue extra portas ciuitatis. Quidã vo ẽt peccati cõsuetudine se q̃si sepeliẽdo corrũpunt: ⁊ ad hos ẽt erigẽdos adest grã saluatoris: ad qđ intimandũ resuscitauit lazarũ q̃ttuor dies in monumẽto hñtẽ. Quãto ãt grauior ẽ mors aĩe: tanto acrior penitentis feruor insistat. vnde iacentẽ in ɔclaui mortuã leui voce resuscitat. ðlatũ foras iuuenẽ pluribus dictis corroborat. Ad q̃triduanũ vo suscitandũ fremuit spũ lachrymas fudit: ⁊ voce magna clamauit. Sed ⁊ hic notãdũ qđ publica noxia publico egent remedio. leuia pctã secreta q̃unt pnia deleri. Puella in domo iacens paucis arbitris resurgit: iuuenis extra domũ turba mlta comitante suscitatur: lazarus de monumẽto vocatus multis populis innotuit.

Capitulum. IX.

Conuocatis ãt ihs duodeci apostolis dedit illis virtutẽ ⁊ ptãtẽ sup oĩa dmonia: ⁊ vt lãguores curarẽt: Et misit illos p̃dicare regnũ dei ⁊ sanare ĩfirmos: Et ait ad illos: Nihil tuleritis in via; neq; virgã; neq; paz; neq; panẽ; neq; pecuniã: neq; duas tunicas hẽatis. Et i quãcũq; domũ ĩtraueritis ibi manete: ⁊ ide ne exeatis. Et q̃cũq; nõ receperint vos exeũtes đ ciuitate illa etiã puluerẽ pedũ vroz excutite ĩ testimoniũ supra illos. Egressi aũt circuibant p castella euãgelizantes ⁊ curantes vbiq;.

CYRIL. Decebat ĩstitutos ministros sacraz doctrinaz posse mira pagere ⁊ p ipsos effectus credi qđ ẽẽnt dei ministri. vñ dr̃: Cõuocatis aũt. xij. apo. dedit illis v̄tutẽ ⁊ potestatẽ sup oĩa demonia. In quo elatum supcilium diaboli flectit: q dicebat aliq̃n. Non est q ɔdicere valeat. EVSE. Et vt p eos veneĩ genus humanũ: nõ solum dat eis vt prauos spũs pellãt. sed etiã q̃libet ĩfirmitatẽ sanẽt ex eius ĩperio. vñ seqtur. Et vt languores curarent. CYRIL. Attẽdas hic diuinã filij ptãtẽ nature corporali nõ ɔuenientẽ; agere nãq; miracula aderat sanctis: nõ nã: sz participatione spũs sancti. Sup hoc aũt alijs ɔcedere potestatẽ prorsus alienũ erat ab eoz virtute. Qualiter. n. posset nã creata sup spũs dona possidere dñium? At dñs noster iesus xp̃s tanq̃ nalr de⁹ existẽs ipartit huiusmodi grãz qbus vult: nõ ĩuocãs in eos alienã virtutẽ sed ĩfundens ex promptuarijs proprijs. CHRY. Postq̃ aũt satis ɔfortati fuerãt ex eius comitiua: ⁊ cõpetẽs facti sunt argumẽtũ v̄tutis ei⁹: mittit eos. vñ seqĩ. Et mi. il. p̃di. re. dei. ⁊ san. ĩfir. Ubi ɔsidera qđ nõ cõmittit eis aliqđ sensibile dr̃e: sic moyses ⁊ pphe g terrã ⁊ bona terrena pmittebãt. hi vo regnũ celoz ⁊ q̃cũq; continent in eo. GREGO. nazãcenus. Mittens ãt discipulos ad p̃dicandũ dñs multa eis iniũxit quoz sũma est: sic eos virtuosos esse. sic ɔstantes atq; modestos: ⁊ vt breuiter loq̃r celestes vt nõ minus pp eoz modũ viuendi q̃ pp verbũ euangelica doctrina ppagaret. Et iõ cũ eris ⁊ baculi carentia ⁊ amictus singularitate mittebant. Et iõ subdit: Et ait ad illos. Nihil tuleritis in via neq; virgã neq; perã neq; panẽ neq; pecuniã. neq; duas tũicas habeatis. CHRY. Plurima qdẽ p hoc ɔstituebat. p̃mo qdẽ insuspectos reddẽs discipulos. secundo seq̃strans eos a q̃libz cura: vt totũ studiũ adhiberẽt verbo. tertio docens eos ppriã virtutẽ. Sz forsan dicet aliqs cetera qdez hr̃e rõnez: sz non hr̃e perã nec duas tunicas: nec baculũ: cuius rei cã p̃cipit? Uolẽs excitare eos in q̃libz diligẽtia. Et vt loq̃r ex hoĩbus ãgelos faciet eos. dirimens a q̃libz cura vite vt vna sola cura teneanĩ doctrine. EVSE. Uolens igit eos carere cupidine rez in sollicitudinib⁹ vite. ptestatus ẽ hec: sumebat. n. experimentũ fidei ⁊ aiositatis eoz g habito ĩ mãdatis extreme vitã ducere paupertatis nõ effugiũt q̃ iubent: decebat. n. eos quoddã cõmercium facere: ⁊ recipiẽtes salubres virtutes recõpẽsare obediẽtia mandatoz: ⁊ cũ milites eos faceret regni dei: accigit eos ad pugnã in hostes: monẽs colere paupertatẽ. nullus. n. militãs deo ĩplicat se vite secularis negocijs. AMBRO. Qualis g esse debeat q euangelizat regnũ dei p̃ceptis euãgelicis ðsignat. hoc est vt subsidij secularis ãminicula nõ regrat: fideiq; totus inherẽs putet qz minus ista regrat: magis posse suppetere. THEOPHI. Sic. n. ipsos mendicos mittit qđ neq; panes ipsos portare vult. nec aliqđ aliđ qbus indigẽt multi. AVGV. de cõ. euan. Uel dñs hec possidere discipulos ac ferre noluit: nõ qđ necessaria nõ sint sustẽtatiõi huius vite: sz qr sic eos mittebat vt eis hec deberi monstraret ab illis qbus euãgeliũ credẽtibus annũciarent: vt sic securi non possiderent neq; portarẽt huic vite necia: nec magna nec minima. Ideo posuit fm moreũ nec virgã. ondens a fidelibus suis oia deberi ministris suis nulla supflua regrentibus. Hãc ãt potestatez virge noĩe significauit: cũ diceret: Neqđ tollerent in via nisi virgã tm̃. AMBRO. Pũt ẽt g volũt hoc ad eũ locũ ducere tractatũ vt spiritalẽ tm̃modo locus iste firmare videaĩ affectũ: q velut indumentũ quoddã videaĩ corporis exuisse: non solũ ptãte reiecta ɔtemptisq; diuitijs: sz ẽt carnis ipsius illecebris abdicatis. THEOPHI. Quidã ẽt apl̃os nõ portare perã neq; baculũ: aut duas tunicas sic intelligũt: qđ nõ thesaurizent. hoc. n. pera innuit ɔgregãs multa. neq; sint iracũdi ⁊ tribulati spiritus: qđ significat baculus: neq; sint ficti ⁊ duplici corde: qđ significat tunica duplex. CYRIL. Sz diceret aliqs vñ eis necessaria erunt? Et iõ subdit: Et in quãcunq; do. intra. ibi ma. ⁊ in. ne. ex. q. d. sufficiat vobis discipuloz fructus q recipiẽtes a vobis spiritalia vos pcurabũt. Jussit aũt eos in vna domo manere vt nec hospitẽ grauẽt eũ. s. dimittẽdo nec ipi gulositatis ⁊ leuitatis suspitionẽ ĩcurrant. AMBRO. Alienũ nãq; a p̃dicatore regni celestis asserit cursitare per domos: ⁊ inuiolabilis hospitij iura mutare. Sed vt hospitij grã deferre cẽseaĩ: ita etiã si nõ recipiãtur excutiendũ puluerẽ: egrediendũq; de ciuitate mãdaĩ cũ seqtur. Et quicũq; nõ recepe. vos exe. de ciui. illa: etiã puluerẽ pedũ ve. excu. in testi. sup illos. BEDA. Puluis excutit de pedib⁹ aploz in testimoniũ laboris sui qđ ĩgressi sunt in ciuitatẽ ⁊ predicatio apostolica ad illos vsq; puenerit. siue excutiĩ puluis cũ nihil ab eis accipiãt: nec ad victũ qdẽ necessariũ qui euãgeliũ sp̃euerunt. CHRY. Nam ĩprobabile valde est ɔtẽnentes sermonẽ ⁊ patrẽfamilias se famulis benignos oñdere: vel bñdictiones eoz exigere. AMBRO. Ut mediocris ẽt boni remuneratio docetur hospitij: vt non solũ pacez tribuamus ho

spiritib⁹: vel etiã siq̃ eos terrene obũbrant delicta leuitatis receptis aplice p̃dicatiõis vestigijs auferantur. BEDA. Qui vo p̃fida negligẽtia vel etiã studio vbũ dei ↄtenũt: hominũ vitãda cõio est. excutiẽdus puluis pedũ: ne gestis ianib⁹ pulueri cõparãdis mẽtis caste vestigiũ polluat. EVSE. Cũ aũt p̃ceptisset dñs discipulos suos tanq̃ milites dei diuinis v̓tutib⁹ ꝛ sapie monitis. mittẽs eos iudeis vt doctores: ꝛ medicos ipsi fm, hoc p̃cedebãt. vñ seq̃t. Egressi aũt circu. ꝑcast. euã. ꝛ cur. vbiq̧. Quasi doctores q̃dẽ euãgelizãtes: sꝫ q̃si medici p̃stãtes remedia ꝛ vba miraculis cõprobãtes.

¶ Audiuit aũt herodes tetrarcha oĩa q̃ fiebãt ab eo: ꝛ hesitabat: eo q̃ diceꝛ a q̃busdã: q2 ioãnes surrexit a mortuis; a q̃busdã vero q2 helias apparuit: ab alijs aũt q2 ꝓpha vn⁹ d̓ ãtiq̧s surrexit: Et ait herodes. Joannem ego decollaui: Quis est aũt iste de quo ego talia audio? Et q̃rebat videre eũ.

CHRY. Multo trãsacto tpe nõ a p̃ncipio ꝑcepit herodes scã iesu: vt poteat tibi tyrãni sup̃bia: vñ dr̃. Audiuit aũt hero. tetra. oĩa q̃ fi. ab eo. THEO. Jste herodes erat filius magni herodis q pueros ĩteremit: sed ille q̃dẽ rex erat; iste aũt tetrarcha. Jngrebat aũt d̓ christo q̃s eẽt. vñ sequit̃: Et hesitabat. CHRY. P̃ctõres. n. sciẽtes ꝛ nesciẽtes quẽq̧ strepitũ ꝑtimescunt: peccani aũt nemine arguẽte hoĩes ꝑdit: nemine accusante ↄdẽnat: ꝛ timidũ ꝛ pigrũ reddit delinquẽtẽ. Cã ãt timoris ponit̃ ↄsequẽter cũ dr̃: Eo q̃ di. a q. q̃ Joãnes sur. a mor. a q. vo q2 hel. ap. ab alijs aũt q2 ꝓpheta vnus de ãti. sur. THEOPHI. Judei eni resurrectionẽ mortuoꝝ expectabãt in vita carnoli ꝛ in comessatiõibus ꝛ potib⁹. Sꝫ resurgẽtes nõ erũt i carnolib⁹ actib⁹. CHRY. Cum ergo audisset herodes quibus iesus vtereꝛ miraculis ait. Joannẽ ego decollaui: qd̓ nõ erat ostentationis verbũ: sed cõsolantis suũ timorẽ: ꝛ persuadentis aĩe ꝑturbate recolere q̃ ipse eũ occidit. Et q2 ioannẽ decollauerat subdit. Quis aũt est iste de quo au. ta. THEOPHI. q. d. Si ioannes est ꝛ a mortuis resurrexit: videns eũ cognoscã. vñ sequit̃. Et que. vi. eum. AVGV. de cõ. euan. Lucas aũt hunc eundem narrandi ordinẽ quẽ marcus tenens nõ cogit credi rerũ gestaꝝ eũdem ordinẽ fuisse. Jn his etiã verbis marco attestat̃. ad hoc duntaxat q̃ alij dixerint nõ herodes ioannẽ a mortuis surrexisse: sed q2 hesitantẽ cõmemorauit herodẽ: intelligendũ est aut post istaꝫ hesitationẽ cõfirmasse in aĩo suo quod ab alijs dicebatur: cum ait pueris suis sicut mattheus narrat; Hic est ioannes baptista: ipse surrexit a mortuis: aut ita pronuncianda sunt hec verba matthei vt hesitantem adhuc indicent.

¶ Et reuersi apostoli narrauerũt illi quecunque fecerũt: ꝛ assumptis illis secessit seorsum ĩ locũ desertũ qui ẽ bethsaide. Quod cũ cognouissẽt turbe secute sũt illũ: ꝛ excepit eos ꝛ loq̃nebaꝛ illis d̓ regno dei: ꝛ eos qui cura indigebant sanabat. Dies autem ceperat declinare. Et accedentes duodecim dixerũt illi: Dimitte turbas vt euntes in castella villasq̧ que circa sunt diuertant ꝛ inueniãt escas: quia hic ĩ loco d̓serto sumus. Ait autem ad illos: Uos date illis manducare. At illi dixerunt: Nõ sũt nobis plusq̃ q̃nq̧ panes ꝛ duo pisces nisi forte nos eamus ꝛ emam⁹ in omnem hanc turbã escas. Erant aũt fere viri q̃nq̧ milia. Ait ãt ad discipulos suos: Facite illos discumbere per ↄuiuia quiquagenos: ꝛ ita fecerũt Et discumbere fecerũt omnes. Acceptis autẽ quinq̧ panib⁹ ꝛ duobus piscibus: respexit in celũ ꝛ benedixit illis: ꝛ fregit ꝛ distribuit discipulis suis vt ponerẽt ãte turbas. Et mãducauerũt omnes ꝛ saturati sunt. Et sublatũ est qd̓ sup̃fuit illis fragmentorum cophini duodecim.

AVGV. de cõ. euã. Mattheus ꝛ marcus ex p̃cedentiũ occasione narrãt quẽadmodũ sit ioannes ab herode occisus. lucas aũt q iã lõge supra de passiõe ioãnis narrauerat: postq̃ cõmemorauit illã herodis hesitationẽ de dño. q̃sinã esset: ↄtinuo subiungit. Et reuer. apo. nar. illi que. fecerunt. BEDA. Nõ solũ aũt narrãt q̃ ipsi fecerũt ꝛ docuerũt: sꝫ etiã q̃ ioãnes eis in docẽdo occupatis sit passus: vel sui vel eiusdẽ ioãnis ei discipuli renũciãt sicut mattheus insinuat. ISIDO. Q2 vero dñs viros sanguinũ abominat̃: ꝛ cõmorãtes cũ eis. si a ꝑprijs criminib⁹ nõ discedãt: post occisionẽ baptiste deserẽs occisores discessit. vñ seq̃tur. Et assumptis illis seces. seor. in lo. deser. qui est bethsaide. BEDA. Est aũt bethsaida in galilea ciuitas andree ꝛ petri ꝛ philippi apostoloꝝ ꝑpe stagnũ genezareth. Nõ aũt timore mortis hoc egit: vt q̃dã arbitrant̃: sꝫ parcẽs inimicis suis ne homicidio homicidiũ iũgerẽt. simul ꝛ opportunũ sue passiõis tẽpus expectans. CHRY. Nõ aũt ꝑius sed relato sibi qd̓ acciderat discessit manifestãs ꝑ singula carnis veritatem. THEOPHI. Jn desertũ aũtẽ locũ abijt dñs: q2 operaturus erat miraculũ panũ ne q̃s diceret: de ciuitate ꝑpe existente oblati sunt panes. CHRY. Uel vadit in desertũ locũ vt nemo sequereꝛ. Sed nec sic plebs discessit: sꝫ comitat̃ ipm. vnde seq̃tur. Qd̓ cũ cogno. turbe secu. sunt illũ. CYRIL. Hi q̃dẽ postulantes a demonibus liberari. Hi vero languoꝝ remotionẽ necnõ quos eius oblectabat doctrina illũ attẽtissime visitabãt. BEDA. Jpse aũt vt potens piusq̧ saluatoꝝ excipiẽdo fatigatos: docendo ĩsciosꝫ sanãdo egrotos reficiẽdo ieiunos. q̃tũ deuotione credentiũ delecteꝛ. ĩsinuat. vnde seq̃tur. Et excepit illos ꝛ lo. il. de regno dei: ꝛ eos qui cura ĩdigebãt sanabat. THEOPHI. Ut addiscas q̃ que fm nos est sapiẽtia diuiditur verbo ꝛ opere: ꝛ q̃ decet dicere operata: ꝛ operari dicta. Reclinante aũt die discipuli iam ĩcipiẽtes alioꝝ curã habere. turbe miserẽtur. vnde sequitur. Dies autem ceperat declinare. ꝛ acce. xij. ꝛ dix. illi. Dimit. tur. vt eũ. in castella villasq̧ que circa sunt diuer. ꝛ inue. escas: q2 hic in loco deserto sumus. CYRIL. Sicut. n. dcm̃ est diuersaꝝ passionum postulabãt remedia. ꝛ q2 videbãt discipuli solo nutu posse perfici: qd̓ ĩfirmi petebãt. dicunt: Dimitte eos. ne amplius anxientur. Aspice aũt exuberantẽ mãsuetudinẽ eius qui rogaꝛ nõ enim illa tm̃ largiẽ q̃ postulãt discipuli: sed seq̃ẽtibus ipsꝫ adijcit bona munifice dextre: mandans eis escas exhiberi. vnde seq̃tur. Ait autẽ ad illos. Uos da. il. man. THEOPHI. Nõ aũt hoc dicit eoꝝ respõsionẽ ignorãs sed volẽs ipsos ĩducere vt dicerẽt quot panes haberẽt: ꝛ sic magnũ ostẽdereꝛ ex eoꝝ ↄfessione miraculũ panũ q̃titate audita. CYRIL. Sed qd̓ mãdabaꝛ ĩtolerabile discipulis erat qui nõ habebant penes se nisi quinq̧ panes ꝛ duos pisces vnde sequitur. At illi dixe. Nõ sunt nobis plusq̃ q̃nq̧ panes et duo pisces: nisi forte nos eamus et ema. in om. hanc tur. es. AVGV. de con. euã. Jn q̃bus quidẽ verbis lucas in vnã sentẽtiam ↄstrixit responsionem philippi dicentis. Ducentoꝝ denarioruꝫ panes nõ sufficiunt eis: vt vnusq̧sq̧ modicuꝫ quid accipiat: ꝛ respõsionẽ andree dicẽtis. Est puer vnus hic qui habet quinq̧ panes hordeaceos ꝛ duos pisces: vt narrat ioannes. Quod enim ait: Non sunt nobis plusq̃ quinq̧ panes ꝛ duo pisces: ad andree rettulit responsionem. Qd̓ vo adiunxit: Nisi forte nos eamus ꝛ emamus in omnẽ hanc turbam escas: videꝛ ad r̃nsionẽ philippi pertinere: nisi q̃ de ducentis denarijs tacuit: quanq̃ et

in ipsi⁹ andree snia hoc posset itelligi. Cum.n.dixisset. Est puer vnus hic q hʒ qnqʒ panes hordeaceos ⁊ duos pisces: adiūxit. Sʒ hec qd sunt iter tātos: hoc est dicere: nisi forte nos eam⁹ ⁊ emam⁹ in oēm hāc turbā escas. Ex q̄ varietate vboꝝ: reꝝ aūt snīarum iqʒ ꝯcordia satis apparet salubriter nos doceri. nihil q̄rendū in vbis nisi loquētiū volūtatē: cui demonstrāde inuigilare debēt oēs veridici narratores: cuʒ de hoīe vel d āgelo vl' de deo aliqd narrāt. CYRIL. Ut aūt adhuc ad magis ardua feraꝭ miraculū: ondiꝭ q̄ parua fuisse multitudo viroꝝ cū sequiꝭ. Erāt aūt viri fere quinqʒ milia exceptis.s. mulieribus atqʒ pueris. vt ali⁹ euāgelista refert. THEOPHI. Docet aūt dñs q decet cū hospitamur aliquē reclinare ipʒ. ⁊ ois ꝯsolatiōis participē facere. vn̄ seqtur. Ait āt ad disci. faci il. discū. p ꝯui. qnq̄gēos. ⁊ ita fecerūt: ⁊ discū. fece. oēs. AVGV. De cō. euan. Qd lucas hic dicit qnq̄genos iussos eē discūbere marc⁹ vero qnq̄genos ⁊ cētenos id nō mouet qꝛ vn⁹ ptē dixit. alter totū. vez si ali⁹ de qnq̄genis tm̄ cōmemoraret alius de cētenis tm̄: valde videreꝭ eē ꝯriū. nec satis dinosceret vtrūqʒ dcm̄ eē. vnū aūt ab altero alteꝝ ab altero eē cōmemoratū: ⁊ tñ attēti⁹ ꝯsideratū īueniri debuisse qs nō fateaꝭ hoc ideo dici: qꝛ extitūt sepe aliq̄ eiusmodi q̄ paꝝ itendētibus temere iudicātib⁹ ꝯria videanꝭ: ⁊ nō sint. CHRY. Et qꝛ credēduʒ erat xp̄ʒ venisse a p̄re factur⁹ miraculū aspexit in celuʒ. vn̄ seqtur. Accepit aūt qnqʒ panibus ⁊ duob⁹ piscib⁹ respexit in celū. CYRIL. Hoc etiā dispēsatiue p nobis fecit, vt discam⁹ q in p̄ncipio mēse cū frāgere debem⁹ panē: debem⁹ deo offerre ⁊ elicere sup ipʒ benedictionē sup̄nā. vn̄ seqtur. Et bn̄dixit ⁊ fregit ⁊ disc. suis distri. vt pone. ante turbas. CHRY. Dat qdē eis p man⁹ discipuloꝝ honorādo eos: ⁊ ne dēt obliuioni tā pacto miraculo nō aūt ex nō entibus facit escas ad pascendū turbas vt obturet os manichei asserētis alienā esse ab eo creaturā ostēdēs se esse victualiū largitorē: ⁊ eum qui dixit. Germinet terra. Multiplicat quoqʒ pisces ad significandū q taz mari q̄ aride dn̄abaꝭ. bene aūt in languentibus spāle pegit miraculū agit ⁊ bn̄ficiū generale alens oēs etiā non languētes. vnde seqtur. Et mādu. om. ⁊ saturati sunt. GREGO. nisenus. Quib⁹ nec celū fluebat māna. nec tellus iuxta sui nāꝫ pducēs frumētū eoꝝ satisfaciebat egestati: sʒ ex ieffabilibus horreis diuine potētie bn̄ficiū affluebat. Panis paraꝭ factus in manibus ministrātiū nec nō p saturitatē edētiū augmētaꝭ. Esuʒ etiā pisciū eoꝝ necessitati non administrabat mare: sʒ ille q in mari pisciū genus iseruit. AMBRO. Non exiguo sed multiplicato cibo populū liquet esse satiatū: vidēs icomphēsibili quodā rigatu iter diuidentiū manus quas non frēgerāt multiplicare particulas: ⁊ itacta frāgentium digitis spōte sua fragmēta surripere. CYRIL. Nec vsqʒ adhuc tantū pūenit miraculū: sed seqtur. Et subla. est qd̄ supfluit eis frag. cophini. xy. Ut hinc esset manifesta certificatio q opus charitatis in pximos vberē vendicat retributionē a deo. THEOPHI. Et vt addisceremus q̄tuʒ hospitalitas pōt ⁊ q̄tū augenꝭ nostra cū indigentibus subuenimus. CHRY. Fecit aūt supabūdare nō panes: sed fragmēta: vt ostendat illoꝝ panū esse reliquias: que tot facte sunt vt totidē eēnt cophini quot ⁊ discipuli. AMBRO. Mystice aūt postq̄ illa: que ecclesie typuʒ accepit: fluxu curata sanguinis postea q̄ apostoli ad euangelizandū sunt destinati. gratie celestis ipartitur alimentum. Sed quibus ipartiatur aduerte: nō ociosis: non in ciuitate quasi in sinagoga vel seculari dignitate residentibus: sed iter deserta querētibus christū. BEDA. Qui derelicta iudea que prophetie sibi non credendo caput abstulerat: in deserto ecclesie: que virū non habebat: verbi pabula largiꝭ. Petentē vero deserta gētiū christū multe fideliuʒ caterue relictis menib⁹ prisce ꝯuersationis ⁊ varioꝝ dogmatum sequūtur.

AMBRO. Qui āt fastidiūt. ipi excipiunꝭ a xp̄o: ⁊ tū ipsis loquiꝭ dei vbū nō d secularib⁹ sʒ de regno. Et q corpalis gerūt vlcera passionis. his medicinā suaʒ libenter indulget. Ubiqʒ aūt mysterij ordo seruaꝭ: vt p̄us p remissionē peccatoꝝ vulnerib⁹ medicina tribuaꝭ postea vo alimonia mēse celestis exuberet. BEDA. Die āt declināte turbā refic. i. fine seculoꝝ appropinquāte: vel cū sol iusticie p nobis occubuit. AMBRO. Quāq̄ nōdū validiorib⁹ hec turba reficiaꝭ alimētis p̄mū eni i modū lactis quinqʒ sūt panes: 2ᵐ septē: tertiū ipʒ corpus xp̄i ē esca solidior. Sigs aūt petere cibū vereꝭ ipse relictis suis oībus festinet ad dei vbū. Dum autē aliqs audire incipit dei verbū incipit esurire. Incipiūt apostoli esurientē videre: ⁊ si illi adhuc nō itelligāt qd esuriāt itellexit xp̄s scit q nō secularē cibū esuriāt sed cibum xp̄i. nōdū eni intellexerant apostoli cibū credētes nō eē venalē. Nouerat xp̄s nos poti⁹ esse redimendos: suas vo epulas eē gratuitas. BEDA. Nōdū aūt erāt aplīs nisi quinqʒ panes mosayce legis: ⁊ duo pisces vtriusqʒ testamēti: que in abdito mysterioꝝ latēnū quasi aquis abyssi regebanꝭ. Qꝛ vero qnqʒ sunt exterioris hoīs sensus: qnqʒ milia viri dn̄m secuti designāt eos q i seculari adhuc habitu positi exterioribus que possident bene vti nouerūt q quinqʒ panib⁹ aluꝭ qꝛ tales necesse ē legalibus adhuc p̄ceptis instrui. nā q mundo ad itegrū renūciāt euāgelica refectiōe sublimes sūt. Diuersi autē ꝯuiuātium discubitus: designāt diuersos per orbē terrarū ecclesiarū conuentus: qui vnā catholicā faciunt. AMBRO. Hic vero panis quē frangit iesus mystice quidem dei verbū ē ⁊ sermo de christo: qui cū diuiditur augetur. de paucis. n. sermōib⁹ populis redundantē alimoniaʒ ministrauit. Dedit sermones nobis velut panes: q dū delibātur ore geminanꝭ. BEDA. Turbis āt esurientib⁹ saluator nō noua creat cibaria sʒ acceptis his que habuerūt discipuli benedicit: qꝛ veniēs in carne: non alia q̄ predicta sūt p̄dicat. sed prophetie dicta mysterijs gratie grauida demonstrat. Respicit in celū vt illuc dirigendā mentis aciē ibi lucē scie doceat esse querēdā. Frangit ⁊ ante turbas ponēda distribuit discipulis: qꝛ legis ⁊ prophetie sacra eis reuelauit vt per mundū p̄dicent porrefecit. AMBRO. Nō ociose āt que turbe supersūt a discipulis colliguntur. qꝛ ea que diuina sunt apud electos facilius possis q̄ʒ apud populos reperire. Beatus ille qui potest colligere que etiā doctis supersunt. Qua rōne aūt cophinos christus. xy. iplenit: nisi vt illud populi iudaici soluere: qꝛ manus eius in cophino seruierunt: hic est populus qui ante lutū in cophinis colligebat. sed iam per crucē christi vite celestis operatur alimoniam. Nec paucorū hoc munus sʒ oīum est. nā p. xy. cophinos tanquā tribuū singularū fidei firmamētum redūdat. BEDA. Uel p cophinos. xy. apl'i figurātur: ⁊ oēs sequētes doctores: foris quidem hominibus despecti: sed intus salutaris cibi reliquijs cumulati.

Et factū ē cū solus esset orans erant cum illo ⁊ discipuli: ⁊ interrogauit illos dicens: Quē me dicunt esse turbe? At illi responderūt ⁊ dixerunt Joānē baptistā: alij aūt heliā: alij vero qꝛ vnus ppheta de priorib⁹ surrexit. Dixit aūt illis. Uos aūt quē me esse dicitis? Respōdens simō petrus dixit: Christū dei. At ille increpans illos p̄cepit ne cui diceret hec: dicēs qꝛ oʒ filiū hoīs multa pati ⁊ reprobari a seniorib⁹ ⁊ a principibus sacerdotū ⁊ scribis ⁊ occidi: ⁊ tertia die resurgere.

CYRIL. Sequestratus a populis dn̄s: ⁊ seorsum posit⁹ vacabat orationibus. vn̄ dicitur: Et factū est cum solus esset orans: erant cum illo ⁊ discipuli. Formā enim in hoc seipʒ

constituebat doces discipulos artē facilē doctrinaliũ dog/
matũ. ⁊ coreni oportere pplorꝫ antistites etiã meritis pre
esse subditis suis in reb⁹ necessarys iugiter cõuersãtes. ⁊ il/
la tractãtes quib⁹ deus placat. BEDA. Aderant autem
discipuli dño sȝ ipse patrē solus orauit: q2 ꝑit sancti dño fi/
dei amorisq3 societate cõiungi: vbiq3 solus obsecrat: q2 dei
cõsilium humana vota nõ capiũt. nec quisq3 potest in terio/
rum particeps eē cũ xpo. CYRIL. Poterat aũt oratõis
negociũ turbare discipulos: videbãt eni humanitus orare:
quē oli viderant auctoritate diuina pagentē miracula. Ut
igit huius ppelleret turbationē eos iterrogat: nõ q2 nescirȝ
ab exterioꝛib⁹ sibi collata pconia: sȝ vt eos a plurimi opinioe
auferret. ⁊ rectã fidē eis insereret. vñ sequit: Et interroga/
uit illos dicēs: Quē me dicũt eē turbe? BEDA. Pulchre
autē fidē discipuloꝝ exploraturus: prius turbaꝝ sniaȝ inter/
rogat ne illoꝝ cõfessio nõ vitatis agnitõe pbata: sed vulgi
videat opione formata. nec compta credere: sed instar he/
rodis de auditis hesitare putentur. AUGU. de cõ. euan.
Potest aũt illõs mouere q lucas dñm interrogasse discipu/
los suos quē illum dicerent hoies: tũc dixit cum esset solus
orans: ⁊ adessent ēt ipsi. porro aũt marcus in via dicit illos
hoc ab eodē interrogatos. sed hoc eũ mouet: q2 nũq3 orauit
in via. AMBRO. Nõ est aũt ociosa turbe opinio quã di/
scipuli respõdent cũ subdit: At illi respõderũt ⁊ dixerunt:
Joannē baptistam quē decollatũ sciebãt. Aly ãt heliã quē
venturũ putabant: aly aũt q2 ppha vnus de prioꝛib⁹ surre
xit. Sed hoc querere alteri⁹ prudētie est. nã si paulo aposto
lo satis est nihil scire nisi xpm Iesum ⁊ hunc crucifixũ: quid
amplius mihi desiderandũ est scire q3 xpm. CYRIL. Ui
de ãt i interrogatõib⁹ elegantiã. Dirigit eni prius eos ad ex/
trinsecas laudes: vt eis eum sis verã opionē generet. vñ cuȝ
dixissent discipuli plebis opionē: eoꝝ sniam iterrogat cum
subditur: Dicit autē illis: Uos aũt quē me esse dicitis? O q3
prudẽ illõs vos. Excipit eos ab alys vt eoꝝ vitēt opiones.
q. d. Uos qui cẽsura mea vocati estis ad apostolatũ testes
miraculoꝝ meoꝝ quē me eē dicitis? Preuenit aũt petrus
ceteros fitq3 os toti⁹ collegy: eructatq3 diuini amoris elo/
quia: pfertq3 fidei cõfessionē cum dr: Rñdens aũt petrus
dixit xpm dei. Nõ ait simplr eũ esse xpm dei: sed magis cũ
articulo. vnde in greco habet: Ton christon. Nam ples di/
uinitus vncti: diuersimode vocati sunt christi. Quidã eniȝ
vncti fuerũt in reges: quidã in pphas. nos autem p christũ
sancto peruncti spũ: nomē obtinuim⁹ christi: sed vn⁹ solus ē
qui est xpi dei ⁊ patris quasi ipso solo ppriũ habēte pꝛem
qui in celis est: ⁊ sic lucas cõcordat quidē in sententys cum
matheo: q narrauit petrũ dixisse. Tu es xps fili⁹ dei viui.
sed iste breuiloquio ait eũ dixisse xpm dei. AMBRO.
In vno. n. hoc noie ⁊ diuinitatis ⁊ icarnatõis expssio ⁊ fides
est passionis. Complexus est itaq3 oia q ⁊ nãm ⁊ nomē exps
sit in quo summa virtutum ē. CYRIL. Sȝ notandum q
vnũ cõfessus est eē xpm prudẽtissim⁹ petrus ꝯ psumentes
emanuelē in duos christos diuidere. Neq3 eni sciscitat⁹
est eos dicens: Quē dicunt homines esse diuinum vbũ. sed
filiũ hominis quē petrus confessus est eē filiuȝ dei. In hoc
ergo admirandus est ⁊ dignus factus tã pcipuus honoꝛib⁹:
q2 quēadmiratus est is forma nostra huc credidit eē xpm
dñs. s. hoiem factũ verbum qd pcessit de pris substantia.
AMBRO. Dominus ãt iesus xps pdicari se pmo noluit
ne illus strepitus nasceret. vñ seqt: At ille icrepãs eos pre
cepit ne cui dicerent. Multis ex causis iubȝ tacere discipu
los vt fallat principē mũdi: vt declinet iactãtiã: doceat hu/
militatē. ergo christus noluit gloriari. ⁊ tu q ignobilis nat⁹
es gloriaris: Simul ne rudes ⁊ imperfecti adhuc discipuli
maxime predicationis molibus opprimant. Prohibentur
ergo euãgelicare eũ dei filiũ: vt euãgelicarēt postea crucifi
xũ. CHRY. Oppoꝛtue ēt dñs tũc vetuit nulli dicere q
ipse esset xps quaten⁹ sublatis de medio scãdal' ⁊ crucis cõ
sũmato patibulo: habitualiter ipꝛimeret audiētiũ mēti cõ
uenies de eo opinio. nã radicatũ semel ⁊ postmodũ euulsũ:
vix vnquã õnino isitũ retinebit. Qd aũt semel insitũ pseue
rat imobile de facili ꝯcrescit. nã si petr⁹ ex solo auditu scã/
daliçatus est: qd q3 plures pateren̄t cũ audissent filiũ dei eē:
viderēt aũt crucifixũ ⁊ ꝯsputũ. CYRIL. Oportebat ergo
discipulos eũ vbiq3 terrarũ pdicare: hoc eni erat opus ele/
ctorum ab eo ad apostolatus officiũ. Sed vt sacra scriptura
testat tēpus est vnicuiq3 rei. Decebat eni vt crux ⁊ resurre/
ctio impleret: ⁊ sic sequeret aploꝝ pdicatio. vnde seqt: Dic
dicens q2 oportet filiũ hois multa pati ⁊ reprobari a senio.
⁊ pncipibus sacerdotũ ⁊ scribis: ⁊ occidi: ⁊ tertia die resurge
re. AMBRO. Fortasse q2 sciebat dñs difficile passionis ⁊
resurrectõis mysteriũ ēt discipulos credituros: ipse voluit
esse sue passionis ⁊ resurrectionis assertor.

¶ Dicebat aũt ad omnes: Si quis vult post me
venire: abneget semetipsũ: ⁊ tollat crucez suam
quotidie ⁊ sequat me. Qui enim voluerit aiam
suam saluam facere perdet illam. Nam qui per
diderit animam suam ppter me saluã faciet illã.
Quid eni pficit homo si lucret vniuersũ mũdũ:
se aũt ipsũ perdat ⁊ detrimentũ sui faciat? Nam
qui me erubuerit: ⁊ meos sermones: hũc filius
hominis erubescet cũ venerit in maiestate sua ⁊
patris ⁊ sanctorum angeloꝝ. Dico aũt vobis
vere sunt aliqui hic stantes: qui non gustabunt
mortem donec videant regnum dei.

CYRIL. Ducũ magnanimi strēnuos i armis ad audaciã
puocãt: nõ solũ eis honores pollicẽdo victorie: sed ēt ipsuȝ
pati generosũ esse fatētes. Tale qd videm⁹ docere dñm ie/
sum xpm: pdixerat. n. apostolis q oporteret eũ perpeti iu/
deoꝝ calũnias: occidi: ⁊ tertia die resurgere. Ne igit puta/
rēt xpm quidē passurũ persecutiones p vita mũdi eis voli
ceret lentã vitã ducere. osñdit ne ẽio q per equa certamina
gradi decet cupiētes eius gliam obtinere. vñ dr. Dicebat ēt
ad oēs. BEDA. Pulchre posuit ad oēs q supiora que ad
fidē dñice natiuitatis vel passionis pertinent cũ solis disci/
pulis scorsũ egit. CHRY. Cũ aũt saluator sit pius ⁊ beni/
gnus nullũ inuitũ aut coactũ habere vult famulũ sed spon
taneos ⁊ grãs agētes ei p famulatu. ⁊ ideo neminem cogen
do aut necessitatē iponẽdo: sed psuadendo ⁊ benefaciendo
vniuersos volētes attrahit dicēs: Si quis vult. BASI. Ui
tã aũt ppriã in formam optime ꝯuersatõis tradidit volēti/
bus ei obedire cũ dicit: Post me venire. nõ obsecutõez cor/
poralē insinuans: esset eni i oib⁹ ipossibilis dño iam in celis
existē: sed debitã cõuersatõis p posse imitatõez. BEDA.
Nisi aũt qs a semetipso deficiat ad eũ q supra ipm est nõ ap
propinquat. vñ dr. Abneget semetipsũ. BASI. Abnegatio
quidē supsius ē totalis preteritoꝝ oblivio: ⁊ recessus a pro
prys volũtatib⁹. ORIGE. Abnegat ēt aliqs seipm dũ vi/
tã prius i malitia cõsuetã alteratõe debita cõmutat: pura q
dudũ i lasciuia vixerat: abneget semetipm lasciuũ cũ sit ca/
stus. ⁊ silr abstinẽtia cuiuslibet criminis supsius abnega/
tio est. BASI. Appetitus aũt mortis tolerande p christo
⁊ mortificatio mēbroꝝ que sunt sup terrã: ⁊ viriliter dispo/
ni ad omne periculũ sustinendũ pro christo ⁊ non affici quē/
q3 ad vitã pñtem: hoc est tollere crucē suaȝ. vnde subditur.
Et tollat crucē suã quotidie. THEOPHI. Crucē h dic
mortē exprobrabilē innuens: q si quis vult christuȝ seq nõ
dz effugere pp ipm etiã exprobrabilē mortē. GREGO.
in homi. Duob⁹ etiã modis crux tollit. dum aut per abstinē
tiam affligit corpus: aut per ꝯpassionem afficitur animus.

GRECVS. Recte aūt cōiungit hec duo abneget semet ipm τ tollat crucē suā. Sicut.n.q parat⁹ est ascendere crucē sumit in mente sua mortis intentionē: sicq; vadit vt non estimās amplius hāc vitā pticipare ita q seq vult dnm pmo dz abnegare seipsū: τ sic tollere crucē vt ei⁹ volūtas sit pmpta ad oēm miseriā sustinēdā. BASI. In hoc igr̄ ɔsistit pfectio vt ipossibiliter se hēat ꝑm affectuz etiā ad ipm viuere: τ hēat i ꝓprium mortis respōsum vt nequaq; in seipso ɔfidat. Sumit aūt exordiū pfectio ab exterioꝝ alienatiōe: piuta possessionū vel inanis glorie vel ꝑcise affectiōis inutiliuz rerū. BEDA. Predictā igr̄ crucē τ quotidie tollere: τ ea sumpta dnm seq iubemur: q crucē ꝓpriā baiulant. vñ sequitur: τ sequat me. ORIGE. Dni⁹ aūt cāz assignat subdēs: Qui.n. voluerit aīaz suā saluā facere pdet illaz. i. q vult ꝑm vitā pñtē viuere τ ꝓpriā aīam in sensibilib⁹ ɔseruare: hic eā pdet non ducēs eā ad terminos beatitudinis. Ecōtrario āt subdit: Nā qui pdiderit aīam suā ꝓpter me saluā faciet illā .i. qui negligit sensibilia intuitu veritatis: exponēs se morti: hic tanq; aīam pdens pro xp̄o eaz potius saluabit. Itaq; si aīam saluari beatū est: relatū ad eā que est in deo salutem: dz esse τ quedā bona pditio aīe que fit intuitu christi. Videtur etiā mihi p simile ei qd̄ est abnegare seipm ꝑm predicta dicere: pdere quēlibet ꝓpriā aīam peccatricē vt sumat eam que p virtutē saluatur. CYRIL. Q aūt incōparabiliter exercitiū pacis xp̄i super delitias τ pciosa mūdi. isinuat subdēs: Quid pficit hoī si lucret vniuersum mundū: seipz aūt pdat τ detrimentum sui faciat: q.d. Cū aliqs aspiciēs pñtez dulcedinē aut vtilitatē: rēnuit qdē pati: eligit aūt splendide viuere si sit opulēns: qd̄ inde sibi cōmodū erit cū pdiderit aīam: Trāsit.n. huius mūdi figura τ amena velut vmbra discedūt. Nō.n. pderūt thesauri ipietatis: eripit aūt a morte iusticia. GRE. in ho. Quia ergo scā eccl'a hz aliud tēpus persecutiōis atq; aliud pacis dñs vtraq; tpa designauit in pceptis. nam psecutiōis tpe ponēda ē aīa qd̄ significauit dicens: Qui pdiderit aīam. Pacis aūt tpe ea que amplius dñāri pñt frāgēda sunt desideria terrena qd̄ significauit dicēs: Quid pficit homini. Plerūq; aūt labētia cūcta despicim⁹: sed tñ adhuc humane verecūdie vsu prepedimur: vt rectitudinē quā seruam⁹ in mente nōdū exprimere valeam⁹ in voce. Sed huic quidē vulneri cōgruū dñs subiungit medicamētū dicēs: Nā qui me erubuerit τ meos sermones: hūc filius hois erubescet. THEO. Erubescit christū qui dicit: Numqd credā crucifixo: Sed τ seniores eius erubescit: qui euangelij ruditatē ɔtemnit: q; āt hunc dñs erubescet in regno suo tale est: sicut si aliquis pater familias hūs seruuz prauū erubescat eum nolle. CYRIL. Incutit autē eis timorē dicēs se celit⁹ descensuꝝ nō in pristina humilitate τ mēsura ꝓportiōabili nobis: sed in gloria patris ministrātib⁹ angelis. Sequitur.n. Cum venerit in maiestate sua τ patris τ sanctoꝝ angeloꝝ. Pessimū igr̄ τ damnosū notari inimicitia τ operis inertia: qñ tant⁹ iudex descenderit: agminibus circūstantib⁹ angeloꝝ. Hinc aūt pcipias q carne sumpta τ sanguine fili⁹ nō minus est deus q se pollicet in maiestate dei patris venturum: τ q ei tanq; iudici omnium ministrabūt angeli q factus est homo filijs nobis. AMBRO. Sēper aūt dñs sicut exigit ad pmia futura virtutū: atq; vtilē secularium rerū docet esse ɔtēptum: ita etiā infirmitatem mentis humane pñtiū remuneratione sustentat. Arduum quippe est crucem tollere: τ animam periculis: morti corpus offerre negare quid sis cū velis esse qd̄ non sis: raroq; q̄uis excelsa virtus futuris cōmutat pñtia. ergo bonus magister ne qs desperatiōe frangat aut tedio: ɔtinuo se videndum fidelibus pollicet dicens: Dico autē vobis vere: sunt aliqui hic stantes qui nō gustabūt mortē donec videant regnum dei. THEOPHI. Idest gloriā in qua iusti erunt. hoc aūt dixit de trāsfiguratiōe que forma erat future glorie: ac si diceret: sunt aliqui hic stātes. s. petrus iacobus τ ioannes qui non attingent mortē: donec in tempore trāsfigurationis videant i qua glīa erūt q me cōfitētur. GREGO. i ho. Vel regnū dei hoc loco pñs eccl'ia vocat. τ qdā ex discipulis vsq; adeo in corpe victuri erāt vt eccl'iaz dei ɔstructā ɔspicerēt: τ cōtra mūdi huius gl'iam erectaz. AMBRO. Itaq; si τ nos volum⁹ mortē nō timere: stem⁹ vbi xp̄s est. soli eni non queunt gustare mortē: qui stare possunt cū christo: in quo licet ex verbi ipsius qualitate ppendere: nec tenue quide sensum mortis habituros: q xp̄i videantur meruisse cōsortia. Certe mors corporis libando gustet: vita aīe possidendo teneatur. Non eni hic mors corporis: sed anime denegatur.

¶ Factū est aūt post hec verba fere dies octo τ assūpsit petrū iacobū τ ioānē: τ ascēdit in montē vt oraret. Et facta est dum oraret species vult⁹ ei⁹ altera: τ vestit⁹ eius alb⁹: τ refulgēs. Et ecce duo viri loqbāt cū illo. Erant aūt moyses τ helias visi in maiestate τ dicebant excessū ei⁹ quez completurus erat in hierusalem.

EVSE. Cum dñs discipulis suis secū apparitionis sue pmulgauerit ingens mysteriū: ne solis verbis credere viderentur: pcedit ad opa ostēdens eis oculata fide imaginez regni sui. vnde dr̄: Factum est aūt post hec vba fere dies octo τ as. pe. ia. τ io. τ ascen. i mon. vt ora. DAMA. Matheus qdem τ marcus sexto die post factā ꝓmissionē discipulis: lucas aūt post octauū dicit celebratā fuisse trāsfigurationem: nec est dissonātia in dictis: sz q sex numerauerunt dempsis extremis. pmo dico τ vltimo quo pollicit⁹ ē. τ quo fecit: medios cōputauerūt. At q octo cōnumerauit vtrūq; pdictoꝝ cōputauit. Sed cur nō oēs sz aliq vocati sūt ad hanc visionē: Vnus qdem erat q solus indignus erat diuinitatis visiōe. s. iudas: ꝑm illud: Tollat impi⁹: ne videat gl'iaz dei. Si solus ergo eēt dimissus tanq; inuidus ad maiorē eēt maliciaz ꝓuocat⁹. Proinde proditori tollit pditionis occasionē cum dimisit inferius reliquā aplo'ꝝ cōgeriez. Assumpsit āt tres vt i duob⁹ vel tribus stet oē vbū. Petrū qdē assūpsit volēs testimoniū qd̄ testatus fuerat ei ostēdere p pris testimoniū cōfirmare: τ q̄si psidem futurū totius eccl'ie. Sz iacobū assumpsit tanq; moritꝝ p xp̄o ante oēs discipulos. ioānem vo tanq; theologie purissimū organū: vt visa gl'ia filij q̄ nō subiacet tēpori resonet illud: In pncipio erat verbū. AMBRO. Vel petrus ascēdit q claues regni celoꝝ accepit: ioannes cui cōmittit mr̄: iacob⁹ qui pri⁹ soliū sacerdotale cōscendit. TEHO. Vel assumit hos tāq; hāc rē celare potētes τ nulli alij reuelare. Ascēdit autē in mōtē vt oraret: docens nos solitarias τ ascēdentes orare ad nihil terrenoꝝ declinātes. DAMA. Aliꝛ tā morant serui aliꝛ orabat dñs. nā ꝑm orātis ōro est p itellect⁹ ascensū ad eū. sed sacer itellect⁹ xp̄i q ꝑm hypostasiz deo vnit⁹ erat: manuducēs nos ad ascēsū quo p orōnē ad deū ascendit: τ docēs q aduersari⁹ dei nō est: sed tanq; pncipiū venerat genitorez: q̄ etiā alliciens tyrānū explorantē si de⁹ eēt: qd̄ miraculoꝝ vtus pdicabat: q̄si sub quadā esca hamū cōtegeret: vt q spe deificationis hamaret: hoiez corpus amictu decenter hamaretur. vñ seqt̄: Et fcā ē dū oraret spēs vult⁹ ei⁹ altera. CYRIL. Non tanq; corpe humanā formā mutāte: sed quadā splendida gloria superueniēte. DAMA. Videns aūt diabol⁹ orōnibus refulgentē: recordat⁹ est moysi cuius glorificata est facies: sed moyses quidē glorificat̄ extrinsecus aduenīente gloria. dñs aūt ex inato glorie diuine fulgore. Cum enim ꝑm hypostasis vniané vna τ eadem sit gloria verbi τ carnis: trāsfiguratur: non quasi accipiens qd̄ non erat: sz quod erat manifestās discipulis. vñ ꝑz mattheū dr̄: q trāsfigurat⁹ est corā eis: τ q facies eius refulsit vt sol. qd̄ enim esti, seu

sibilib⁹ sol: hoc in intelligibilib⁹ de⁹. Et sic sol q̄ ē lucis fons de facili videri nō pōt: lux aūt ei⁹ ex eo q̄ ad terrā peruenit aspicit: sic facies xp̄i intēsi⁹ refulget vt sol. vestimēta āt ei⁹ dealbāt vt nix. Vn̄ seq̄: Et vestitus eius alb⁹ refulgens. Illustratus .s. p̄ diuine lucis participationē. Duis aūt ita se h̄ntibus: vt vn⁹ ostenderet dn̄s noui ꝛ veteris testamēti: ꝛ hereticoꝝ ora obturent: ꝛ fides fiat resurrectōis: necnon qui trāsfigurabat viuoꝝ ꝛ mortuoꝝ dn̄s crederet. Moyses et helias tanq̄ famuli assistūt dn̄o in gl̄ia. vnde seq̄: Ecce duo viri loquebant cū illo. erāt aūt moyses ꝛ helias visi ī maiestate. Oportebat eni vt vidētes cōseruoꝝ gl̄iaz ꝛ fiduciam mirarent quidē piū dn̄icū descēsū celarēt vo cos q̄ prius laborauerant: visuri amenitatem futuroꝝ bonoꝝ: ꝛ magis fortificarent ī laborib⁹. nā qui laborū nouerit emolumenta. labores facilius tolerabit. CHRY. Alr̄ quoq̄ q̄m vulgus asserebat eū eē heliā vel hieremiā vt discerneret inter dn̄m ꝛ famulos: ꝛ vt pateat eū nō esse aduersarium dei ꝛ legis trāsgressorē: eos sibi assistētes insinuit. Nō .n. legislator moyses: ꝛ q̄ p̄ gl̄ia diuina zelatus est helias astitissent ei sz ꝛ p̄pter virtutes viroꝝ demōstrandas: nā vterq̄ p̄ mādatis diuinis q̄ pl̄ies se mori exposuerat. Volebat ēt discipulos eos imitari ī regimie ppl̄i vt fierēt mites sicut moyses: ꝛ zelantes sicut helias. Inducit ēt oēs vt oñdat crucis gloriam: ad cōsolandū petrū ꝛ alios passionē timētes. vn̄ seq̄: Et dicebant excessū eius quē cōpletur⁹ erat ī hierl̄m. CYRIL. Videlz mysteriū dispēsatōis ī carne: necnō salutiferam passionē cōpletā ī venerabili cruce. AMBRO. Mystice aūt post verba predicta trāsfiguratio xp̄i oñdit: q̄m is q̄ vbā xp̄i audit ꝛ credit. resurrectōis gl̄iaz videbit. octaua eni die fcā est resurrectio. vn̄ ꝛ pleriq̄z psalmi p̄ octaua scribūt: aut forte vt oñderet nobis qd̄ dixerat: q̄ is q̄ p̄pter dei vbū pdiderit aīam suā saluā faciet eā q̄m promissa sua in resurrectiōe restituet. BEDA. Nam sicut ipse post septimam sabbati qua in sepulchro quieuerat a mortuis resurrexit: ꝛ nos post sex scli h⁹ etates ꝛ septimā: quietis aīarum q̄ interī ī alia vitagent quasi octaua etate resurgemus. AMBRO. Sed mattheus ꝛ marcus post dies sex assumptos hos eē cōmemorarunt: de quo possemus dicere q̄ post sex milia annoꝝ: mille eni anni in conspectu dei tanq̄ dies vna: sed plures q̄ sex milia cōputant anni: ꝛ malum⁹ sex dies p̄ simbolum itelligere q̄ sex dieb⁹ mundi opera sunt creata: vt p̄ tp̄s opa: ꝛ p̄ opa mūdū itelligamus. Et iō mūdi tp̄ibus iplētis: resurrectio futura mōstrat. aut q̄z is qui mūdū ascēderit: ꝛ hui⁹ post seculi momēta trāscenderit: velut in sublimi locat⁹: future resurrectionis fructus expectabit in eternū. BEDA. Vnde in montē oraturus ꝛ transfiguratur⁹ ascendit: vt oñdat eos q̄ fructū resurrectōis expectant: ꝛ regē ī decore suo videre desiderāt mente in excelsis habitare ꝛ continuis p̄cib⁹ debere incūbere. AMBRO. Putarē ī tribus qui ducuntur ad mōtem mystice genus humanū cōprehensum: q̄r ex tribus filijs noe genus omne defluxit humanū: nisi electos cernerē: tres igit̄ eligunt̄ q̄ ascēdūt in montē q̄z nemo pōt resurrectionis videre gl̄iam: nisi qui mysteriū trinitatis incorrupta fidei synceritate suauerit. BEDA. Trāsfiguraturus aūt saluator gloriā future vel sue vel nostre resurrectionis oñdit: q̄ q̄lis tūc ap̄lis apparuit post iudicium cūctis apparebit electis. Vestitus aūt dn̄i scōꝝ illius chor⁹ accipit: q̄ videlicet dn̄o in terris ꝯsistente despectus videbatur: sed illo montē petente: nouo cādore refulget. q̄z nūc filij dei sumus, ꝛ nōdū apparuit quid erim⁹. Scim⁹ aūt q̄m cū apparuerit siles ei erim⁹. AMBRO. Vl' alr̄. Pro tua possibilitate tibi vbū aut minuit aut crescit. ac nisi altioris prudentie cacumen ascendas: nō tibi apparet q̄nta sit gloria in dei verbo. Vestimenta aūt vbi sunt sermones scripturaꝝ: ꝛ quedā itellectus idumenta diuini. Et sicut vestit⁹ alb⁹ refulsit ita in oculis tue mētis diuinaꝝ lectionum sensus albescit. Inde apparet moyses ꝛ helias: hoc est lex ꝛ propheta in verbo: neq̄z enim lex potest esse sine verbo: nec propheta nisi qui de dei filio prophetauit.

¶ Petrus vero ꝛ qui cū illo erant: grauati erant somno. Et euigilantes viderūt maiestatem eius ꝛ duos viros qui stabant cum illo. Et factū est cum discederent ab illo: ait petrus ad iesuz. Preceptor: bonū est nos hic esse: ꝛ faciamus tria tabernacula: vnū tibi: ꝛ vnum moysi: ꝛ vnum helie. Nesciens q̄d diceret. Hec aūt illo loquēte facta est nubes ꝛ obumbrauit eos: ꝛ timuerūt intrantibus illis in nubem. Et vox facta est de nube dicens: Hic est filius meus dilectus ipsum audite. Et dum fieret vox inuentus est iesus solus: ꝛ ipsi tacuerunt ꝛ nemini dixerunt in illis dieb⁹ quicquam ex his que viderant.

THEO. Christo vacāte orōni: petr⁹ somno deprimit̄: infirm⁹ .n. erat: ꝛ qd̄ humanū erat ipleuit. vn̄ dr̄: Petr⁹ vo ꝛ q̄ cū illo erāt grauati erāt somno. Excitati aūt gloriā eius cernūt. ꝛ duos viros cū eo. vn̄ seq̄tur: Et euigilā. vi. maies. eius: ꝛ duos viros q̄ stabāt cū illo. CHRY. Vel somnū vocat ingestū eis nimiū stuporē ex illa visione: neq̄z .n. nocturnuz tp̄s erat: sed lucis excellentia grauabat oculoꝝ debilitatez. AMBRO. Premit .n. icōprehēsibilis splēdor diuinitatis nr̄i corpis sensus. nā si solis radiū e regiōe oculoꝝ ꝯtuentiū torpa negt acies ꝯtinere: q̄nō dei gl̄iaz humanoꝝ ferret corruptela mēbroꝝ: Et fortasse ideo grauati somno erant: vt resurrectiōis viderēt spēm post quietē: Itaq̄z vigilātes viderūt maiestatē ei⁹: nemo .n. nisi vigilās gloriā videt xp̄i. Delectat⁹ est petr⁹ ꝛ quē seculi hui⁹ illecebrosa nō caperēt gloria resurrectiōis illexit: vn̄ seq̄tur: Et fa. ē cū disce. ab il. ait pe. ad ie. p̄cep. bonū ē nos hic eē. CYRIL. Estimabat forsan diu⁹ petr⁹ imminere tp̄s regni dei: ꝛ iō approbat montis incolatū. DAMA. Nō est aūt bonū petre tibi q̄ christ⁹ ibi moret̄: q̄m si māsisset: nequaq̄ tibi facta p̄missio ꝯsequeret̄ effectū: neq̄z .n. claues obtinuisses regni: nec mors tyrānica abolita eēt. Nō q̄ras aūt tp̄s felicia: vt adaz deificatioinē. Erit q̄n hūc aspectū idesinēter ꝯspicias: ꝛ cohabitabis illi q̄ lux est ꝛ vita. AMBRO. Petr⁹ aūt nō solū affectu sz etiā scōrū deuotōe p̄stantior ad edificāda tabernacula tria ipiger operarius cōis obsequij ministeriūz pollicet̄. Seq̄tur enim. Et faciam⁹ tria tabernacula vnū tibi: ꝛ vnuz moysi: ꝛ vnū helie. DAMA. Nō aūt te dn̄s tabernaculoꝝ sz vniuersalis ecc̄ie ꝯstructorē ꝯstituit. vba tua tui discipli omnes tue mādauerūt effectui: xp̄o tabernaculū ꝯstruētes: necnō ꝛ seruis ei⁹. Hoc aūt nō ex intētiōe petr⁹ p̄ferebat: sz ispiratiōe sp̄us reuelātis futura. vn̄ seq̄tur: Nesciens q̄d diceret. CYRIL. Nesciebat ēt q̄d diceret: neq̄z .n. aderat tp̄s finis secl̄i: nec p̄ticipāde a sanctis p̄misse spei. Et cū iā sumeret exordiū dispēsatio quo pacto xp̄m oportebat desistere a mundi dilectiōe volentē pati p̄ eo. DAMA. Decebat etiam nō solū p̄stringere fructū incarnatiōis ad opus existentiuz in monte: sed diffundi ad oēs credētes qd̄ per crucem ꝛ passionem erat consummandū. TYTVS. Ignorabat etiaz petrus qd̄ dixerat: q̄z nō oportebat tribus tria tabernacula facere. Non enim cōnumerant̄ domino famuli: nec comparātur creature creatori. AMBRO. Neq̄z capit humana conditio in hoc corruptibili corpe facere tabernaculū deo: siue in animo siue in corpore siue in quolibet alio loco. Et q̄uis nesciret quid diceret tamen pollicebatur officiuz cuius non inconsulta petulantia sed p̄rimatum deuotio fructus pietatis accumulat: Nam quod ignorabat: conditionis fuit: quod promittebat deuotiōis. CHRY. Vel aliter. An

diebat q̄ oportebat ipm̄ mori ⁊ tertia die resurgere. vide bat aūt multā distātiā ⁊ solitudinē. vn̄ cōsiderauit q̄ pluri mā haberet loc⁹ tutelā· ob hoc dixit: Bonū est nos hic esse. Aderat quoq; moyses q̄ nubē itrauit ⁊ helias q̄ ī mōtē ignē deduxit. Igit̄ euāgelista cōfusionē mētis ei⁹ ex qua hoc pfe rebat ostēdens dixit. Nesciens qd diceret. AVGV. de cō. euan. Qz aūt hic lucas dixit de moyse ⁊ helia: Et factū ē dū discederēt ab illo. ait petrus ad iesū: Preceptor: bonum ē nos hic eē. Nō debet putari cōtrariū ei qd̄ mattheus ⁊ mar cus ita cōiunxerūt petrū hec suggessisse: quasi adhuc moy ses ⁊ helias cū domino loquerent̄. nō eni expresserūt tūc s; tacuerūt pon⁹ qd̄ iste addidit illis discedētib⁹ h̄ petrū dn̄o suggessisse. THEOPHI. Petro āt dicēte: Faciam⁹ tria tabernacula. dn̄s tabernaculū nō manufactū fabricat: ⁊ in eum ingredit̄ cū pphetis. vnde subdit̄: Hec aūt illo loquē te facta est nubes ⁊ obumbrauit eos vt ostēderet q̄ non mi nor est patre. Sicut eni in veteri testamēto in nube hitare dn̄s dicebat: sic ⁊ nunc nubes suscepit dominū nō caligino sa sed lucida. BASI. Nā obscuritas legis trāsierat. sic eni fumus ab igne: sic nubes a luce causata est. Verū qz nebula signū trāquillitatis esti ges future māsionis ostēditur p nub operimentum. AMBRO. Diuini eni spūs est obumbra tio ista que nō caligat affectib⁹ hoīum: sed reuelat occulta.

ORIGE. Hanc aūt gloriā discipuli sufferre nequeuntes: pcubuerūt humiliati sub potēti dextra dei nimiū timētes: cū scirent q̄ dictū fuit moysi: Nō videbit homo faciē m cā ⁊ viuet. vnde sequit̄: Et timue. intrā. il. i nubē. AMBRO. Cognosce autē nubē istam non coacti aeris caligine piceā: ⁊ que celum tenebrarum horrore subtexat. sed lucidā; nubē que nos nō pluuialib⁹ aquis imadidet: sed ō q̄ mētes homi nū in voce dei oīpotentis emissa fidei ros rigauit. seq̄t̄ eni: Et vox fa. est de nube di. hic est fili. me. dile. Non helias fi lius nō moyses fili⁹: sed: Hic est filius quē solum videtis.

CYRIL. Qualiter ergo oportebat eū qui venera filius ē: factū vel creatū existimare· deo patre desuper intonante: Hic est filius me⁹. q. d. non vnus ex filijs sed qui vere ⁊ n̄a liter filius ad cuius exemplar alij sūt adoptiui. Illi ergo ui sit obedire cum subdit: Ipsum audite. Et magis q̄ ad moy sen ⁊ heliam qz christus est finis legis ⁊ pphetarum. vnde signanter euangelista subdit. Et dum fieret vox inuentus ē iesus solus. THEOPHI. Ne .s. putaret aliqs hoc dictū: hic est filius me⁹ dilect⁹: de moyse vel helia fuisse platum.

AMBRO. Recesserūt ergo illi vbi ceperat dn̄s designa ri: tres etiā in pncipio videnf̄: vnus in fide: pfecte eni fidet vnum sūt. Ergo ⁊ illi quasi recipiunt̄ in christi corpus. quia ⁊ nos vnum erimus in christo iesu: aut fortasse qz lex ⁊ p phete ex verbo. THEOPHI. Que āt ex vbo ceperunt ī verbo desinunt: per hoc eni inuit q̄ vsq; ad tp̄s aliqd̄ lex et pphete appa erent. sicut hic moyses ⁊ helias. Postmoduz autem solus iesus illis recedentib⁹. nam tunc euangelium manet transactis legalibus. BEDA. Et nota sicut do mino in iordane baptizato sic etiam in monte clarificato to tius trinitatis mysteriū declarari; qz gloriam illius quam ī baptismate confitemur: in resurrectione videbimus. Nec frustra spūssctūs hic in lucida nube. illic apparet ī columba: qz qui nunc simplici corde fidem quam percipit seruat tūc luce apte visionis q̄ crediderat cōtemplabitur. ORIGE. Non vult autem iesus dici que ipsius spectant ad gloriā añ sui ī passionē. vnde sequitur. Et ipsi tacue. ⁊ ne. dix. in il. die quicq; ex his que viderāt. Offensi .n. fuissent: ⁊ precipue vul gus si vidisset crucifigi eū qui sic fuerat glorificatus. DA MA. Hoc etiam precepit dn̄s· sciens discipulos imperfe ctos qui nondum sortiti erant plenā spūs participationem: ne corda aliorum qui non viderant subuerterētur tristitia. Et ne proditor incitaretur ad inuidie rabiem.

Factum est autem in sequenti die descenden bus illis de mōte: occurrit illis turba mul ecce vir de turba exclamauit dicens: magi cro te: respice in filiū meū: qz vnic⁹ est mi ecce spūs apprehēdit eum: ⁊ subito clamat dit ⁊ dissipat eum cum spuma: ⁊ vix disce lanians eum. Et rogaui discipulos tuos rent illum ⁊ non potuerunt. Respondens sus dixit: O generatio infidelis ⁊ peruersa quo ero apud vos ⁊ patiar vos? Adduc hu um tuum. Et cum accederet: elisit illum d mū ⁊ dissipauit. Et increpauit Jesus spiri mundū et sanauit puerū: ⁊ reddidit illū pa Stupebant autem omnes in magnitudine

BEDA. Loca reb⁹ cōgruūt. In mōte orat dn̄s: trā tur: discipulis archana sue maiestatis apit: i iferio dens: turbe occursu excipit̄. vn̄ dr̄. Factū est au. in se scen. il. de mon. oc. il. tur. multa. Sursū patris vocē p dorsuz spūs malos expellit. vn̄ seq̄tur: Et ec. vir d tur di. ma. obse. te: respi. in fil. meū. TYTVS. Videt̄ piēs qdē hic esse. nō .n. dixit saluatori: Fac hoc vel ill respice. Hoc .n. sufficit ad salutē: sic ppheta dicebat: ce in me ⁊ miserere mei. Et dic: In filiū meū vt rō demonstret inuerecundiā: q̄ solus in multitudine Addit: Quia vnicus est mihi. q. d. null⁹ alius expect rus remediū senectutis. Cōsequenter explicat pa vt audientē moueat ad pietatē dicens Et ecce spi. eū. ⁊ sub. cla. ⁊ eli. ⁊ dis. eū cū spu. ⁊ vix disce. dila. eū videt̄ criminari discipulos. Sed magis respōdet q recundiā deposuerit dicens: Et rogaui discipu. tu. v nō potuerūt. q. d. nō putes q̄ leuiter ad te puenerim da ē dignitas tua. nec stati te molestaui: ad discipulo accessi pmo. nūc qz nō curauerunt cogor pficisci ad dominū⁹ nō ipm̄ s; gen⁹ incredulū icrepat. Sequit̄: au. ⁊c. O gene. infi. ⁊ puer. vsq; quo ero apud vos: ⁊ p CHRY. Sed hūc hoiem multū ifirmari ī fide euā scriptura ostēdit ex pluribus: ex eo. s. q̄ dixit: Adiuua litatē meā: ⁊ si potes ⁊ ex eo q̄ christus dixit: Crede possibilia sunt. CYRIL. Unde melius puto incre reputatū demoniaci patrē q̄ ⁊ sacros aplos obiurg cens eos nō posse imperare demonibus poti⁹ aūt er rādo deū ab eo petere gratiā· annuit eni veneratus. dicit debilitari erga virtutē q̄ est in spūs malignos e christo adepti sunt potestatē eijciendi eos: gratia; m lūinat q̄ fulgentes ea in quibus xp̄s operat̄. vnde c christus accusatis sanctis qbus est cōmissum verbi tionū sacrarū: pp qd̄ domin⁹ icrepat eū ⁊ cōcordes c O generatio infidelis ⁊ peruersa. q. d. Cā tue ifidelita tia effectū sortita nō est. CHRY. Nō aūt dirigit se ad eū tm̄: sed ad oēs iudeos: ne faciat eū hesitare op eni scādalizari q̄ plures. THEOPHI. q̄ aūt di uersa. demonstrat q̄ nō a pncipio neq; naturaliter m malicia sed nā quidā erāt recti semen abrae existes malicia erāt puersi. CYRIL. Quasi nescientes p rectis incessibus. cum eis aūt qui sic sunt dispositi c commorari dedignatur. vnde dicit̄: Usq; quo ero a ⁊ patiar vos: ferens quasi moleste eorum conuersa propter prauitatem ipsorum. CHRY. Per hoc e dit desideratum sibi esse suum recessum: ⁊ q̄ non e ne crucis patibulum: sed magis ipsorum conuersat DA. Non q̄ tedio superatus sit mansuetus ⁊ miti similitudine medici si egrotum videat contra sua p

segerere dicat: vsqequo accedam ad domum tuā: me aliud iubente: te aliud faciēte. In tantū aūt nō est iratus homini: sz vitio vt statī ītulerit. Adduc huc filiū tuū. TYTVS. Poterat qdē solo iussu eū liberare sed ,ppalat suā passionē subyciēs īfirmū presentiū visioni. Deinde demoniū postq̄ dominū sensit. cōcutit puerū. vn̄ sequit: Et cū acce eū allisit demo. ⁊ dissipauit. vt sic pu⁹ exprimat passio deīde adhibeatur remediū. CHRY. Nō tū hoc dominus ad ostentationez facit sed cā pris⁹ vt cū viderit demoniū conturbari propter solā vocationē: sic saltē inducat ad fidē futuri miraculi. de quo sequit. Et incre. iesus spiritū īmun. ⁊ sanauit pue. ⁊ red. il. patri eius. CYRIL. Antea aūt nō erat patris sed demonis occupātis. Subdit aūt euāgelista stupete plebez in magnalys dei dicēs: Stupebāt aūt oēs in magnitudine dei. qd dicit pp donū christi: qui sacris quoqz apostolis contulit potestatē agēdi diuina miracula ⁊ imperandi demonibus. BEDA. Mystice aūt pro qualitate meritoꝝ quotidie alys ascēdit dn̄s: dū pfectos quoꝝ cōuersatio in celis est sublimi⁹ extollēdo glorificat. ⁊ de eternis īstruit. ⁊ docet que a turbis audiri nō valēt. Alys āt descēdit: dū terrenos ⁊ insipiētes cōfortat docet ⁊ castigat. Hūc aūt demoniacū: mattheus lunaticū. marcus surdū ⁊ mutū describit. Significat enī illos qui vt luna mutant̄ p diuersa vitia crescentes ⁊ decrescētes. q muti sunt nō cōfitendo fidē. Sic surdi. nec ipsum fidei audiēdo sermonē. Dū puer aūt ad dn̄z accedit elidit: q2 cōuersi ad dn̄m pleruqz a demonio grauī⁹ pulsantur: vt vel odiū virtutis icutiat: vel expulsiōis sue vindicet iniuriā: sicut ecclesie p̄mordys tot grauissima intulit certamina: quot suo regno doluit subito illata dispēdia. Nō puerū aūt: q vim patiebat̄: sz demoniū q īferebat īcrepat quia q peccātē emēdare desiderat. vitiū at guēdo ⁊ odiendo depellere: sed hominem debet amando refouere donec sanatum spiritalibus ecclesie possit reddere patribus.

Omnibusqz mirātibus in oībus que faciebat: dixit ad discipulos suos: Ponite vos in cordib⁹ vestris sermones istos. Filius enim hominis futurū est vt tradat̄ in manus hoīuz. At illi ignorabant verbū istud: ⁊ erat velatū ante eos vt nō sentirēt illud: ⁊ timebāt eū iterrogare de hoc verbo.

CYRIL. Oīa q̄cūqz opabat̄ iesus admiratiōe digna petros oēs erāt. it radiabat. n .qddā p̄cipuā ⁊ diuinā i qlz opatiōe ipi⁹ fz illō. Gloriā ⁊ decore suppones ei. Et si oēs qdem mirarent̄ i his q̄ faciebat: ipse tū hec q̄ sequunt̄. nō oīb⁹ sed discipulis rettulit. vn̄ dr̄: Oībusqz mirā. i oī. que facie. dixit ad disci. suos: Po. vos i coꝛ. ve. s̄mo. istos. Ostēderat in mōte discipulis gloriaz suam: ⁊ post hoc liberauerat quēdam a sp̄ū nequā: sed oportebat eū sustinere passionem pro nobis. Poterāt aūt discipuli cōturbari dicētes: Nunquid decepti sumus dū deū eē eū arbitraremur? Ut ergo scirēt qd circa ipsuz futurū erat velut quoddā depositū iubet eos in mente hr̄e passionis mysterium dicēs. Poni. vos in coꝛ. vostris. Quod dicit: Uos: distinguit eos ab alys. Neqz. n oportebat vulgares scire quoniā passurus esset: sed erāt potius certificandi: qm̄ mortuus resurgeret destruens mortē ne scandalizarent. TYTVS. Cūctis igit̄ admirātib⁹ signa: xp̄e p̄nunciat passionē: nō. n. signa saluāt: sed crux bn̄ficia p̄stat. vnde subdit. Fili⁹. n. ho. futu. ē vt trada. in ma. hoīuz. ORIGE. Nō aūt exprimit manifeste a quo tradēdus sit: aliqs enim dicit eū traditū a iuda: aliqs a p̄pl'o. Paul⁹ aūt dicit q deus pater p nobis oīb⁹ tradidit eū: sed iudas tanq̄ pro pecunia tradēs eū hostiliter pdidit: sed pr̄ bn̄ficy cā. THEO. Eoꝛ aūt infirmitati dn̄s ɔdescendens: ⁊ eos disciplina quadam gubernās: qd de cruce dictū ē ītelligere nō pmisit. vn̄ sequtur. At il. igno. ver. istud: ⁊ erat vela. an̄ eos vt non sentirent illud. BEDA. Hec ignorātia discipuloꝝ nō tam de tarditate q̄ de amore nascit̄. qui carnales adhuc ⁊ mysterij crucis ignari quē deū verū crediderūt. mortuꝝ credere nequierūt. Et q2 per figuras eum sepe loquentē audire solebant: etiā que de sua traditione loquebat̄: figuratiue eū aliud significare putabant. CYRIL. Dicet āt aliqs forsan q̄liter ignorauerunt discipuli crucis xp̄i mysteriū: cū p vmbram legis i plib⁹ locis tangeret̄: Sz vt paulus cōmemorat. vsqz ad hodiernum diem qū legit̄ moyses velamē: adiacet cordi eoꝝ. Expedit ergo accedētes ad xp̄m dicere: Detege oculos meos ⁊ ɔtēplabor mirabilia de lege tua. THEO. Uide etiā discipuloꝝ reuerentiā i hoc qd sequtur. Et time. iter. eum de hoc ver. Nam timor gradus est reuerentie.

Intrauit āt cogitatio in eos: qs eoꝝ maior eēt. At iesus vidēs cogitatōes cordis illoꝝ apphēdit puerū ⁊ statuit illū sec⁹ se: et ait illis: Quicūqz suscepit pueꝝ istū i noīe meo: me recipit et quicunqz me recepit recipit eū q me misit. Nā q mior ē iter oēs vos hic maior ē. Rn̄dēs āt ioānes dixit. Preceptor: vidim⁹ quēdā in noīe tuo eijcientē demonia et ,phibuimus eū: q2 nō sequitur te nobiscum. Et ait ad illos iesus: Nolite prohibere. Qui enim non est aduersum vos: pro vobis est.

CYRIL. Insidiat̄ diabol⁹ mltimode diligētib⁹ optimā vitā. ⁊ siqdē per carnales illecebras obsidere valeat alic⁹ mētē affect⁹ voluptatū exacuit. siqs āt hos effugent laqos cupidis glie suscitat passionē: q qdē passio vane glie inuasit quēdā aploꝝ suoꝝ. vn̄ dr̄. Intra. au. co. i eos qs eo. esset ma. hoc enī cogitare est cupiētis ceteris supereē. Improbabile aūt puto oēs discipulos hāc egritudinē incurrisse ⁊ iō ne crimē aliqd ɔtra aliquē discipuloꝝ euangelista machinari videret̄ exp̄mit īdeterminate dicēs q intrauit in eos cogi. THEOPHI. Videt̄ āt hāc passionē ex hoc ortā fuisse q demoniacū curare nō valuerūt eis de hoc altercātib⁹: vno dicēte q nō ,ppter meā impotentiā sed alteri⁹ curari nō valuit vt ex hoc accensa contentio fuerit quis eoꝝ maior esset. BEDA. Uel q2 viderāt petrū iacobū ⁊ ioanē seorsuz ductos i mōtē: ⁊ petro claues regni celoꝝ ,pmissas fuisse irati sunt: vel ipsos tres ceteris. vl petrū oībus eē platū: vl q2 tributi solutione petrū ipsi dn̄o parificatū viderāt. ipsum p̄ceteris arbitrabāt̄ p̄feredū. Sz diligēs lector hāc itra eos q̄stionē ēt an̄ didragma redditū inueniet fuisse v̄sat. ā. Denicqz mattheus hoc in caphanaū memorat eē gestū. dicit autez marcus. Et venerunt capharnaum qui cuz in domo essent interrogabat eos quid in via tractabatis: At illi tacebant: Siquidē inter se in via disputauerunt qs illoꝝ eēt maior. CYRIL. Dominus aūt qui nouit saluos facere videns i mente discipuloꝝ super hoc cogitationē exortā velut q̄ddā amaritudinis radicē prius q̄ augmentū susciperet: radicit⁹ eā euellit. cū. n. inchoāt passiones i nobis facile deuincunt̄: sed aucte difficile sunt mobiles. vnde seq̄r. At iesus vi. cog. coꝛ. eo. appre. pu. sta. eū pe. se. Discat q nudū hoīez putat eē iesum se errasse. q̄ui⁹ enī v̄bū caro factū sit: mā̄sit tū deus. nā solius dei ē posse rimari corda ⁊ renes. q aūt pueꝝ assūpsit ⁊ ponebat penes se: agebat̄ cā aploꝝ vtilitatis ⁊ nostre. Depascitur enī inanis glorie morbus vt p̄rimum: qui p̄eminent in hoībus alys. Puer aūt syncerā gerit mentez immaculatum eoꝝ: ⁊ manet in simplicitate cogitationuz: non ambit honores: nec nouit cuiusius pretogatiue modum nec refugit videri non minus se habere. multam gerit seueritatē in mente ⁊ corde. Tales autem dominus amplexatur ⁊ diligit: ⁊ prope e dignatur habere. q. qui elegerūt que sua sūt sapere. Ait enim: Discite a me: quia mitis sū ⁊ humilis coꝛ

de. vñ seq̃r: Et ait il. q̃cūq̃ȝ susceperit puer̃ istuȝ ĩ noĩe meo.
me recipit. q. d. q̃ñ vna ⁊ eadē ē merces honorantibus san/
ctis: siue forsan minim⁹ sit: siue preclarus honore ⁊ gloria:
q̄ȝ in eo xp̄s suscipit: q̄uo non vanū est petere inuiceȝ fungi
p̄rogatiua. BEDA. In hoc aūt non simplr̄ pauperes xp̄i
ab his qui velint esse maiores ꝓ eius docet honore suscipiē
dos: vel malicia paruulos istos esse suadet. vn̄ de cū dicereȝ:
Quicūq̄ȝ susceperit pueꝝ istū: addit in noĩe meo: vt. s. formaȝ
virtutis quā nā duce puer obseruat ipsi ꝓ noĩe christi ratio
nis industria sequant̃. Sȝ q̄ȝ ⁊ se ĩ puero suscipi docet ⁊ ip̄e
puer natus est nobis. ne putaret̃ hoc esse solū quod videba
tur subiunxit: Et quicūq̄ȝ me recipit recipit illum qui misit
me. Talē se vtiq̄ȝ ac tantū credi volēs: q̄lis ⁊ q̄ntus est pr̄.

AMBRO. Qui enĩ imitatorē xp̄i recipit: xp̄ȝ recipit: ⁊ q̄
imaginē dei recipit: deū recipit. Sȝ q̄ȝ imaginē dei nō pote/
ram⁹ videre facta est nobis ꝑ incarnationē verbi p̄ñs: vt re/
cōciliaret̃ nobis q̄ supra nos ē diuinitas. CYRIL. Adhuc
aūt magis insinuat ꝓmissi verbi itentionē dicēs: Nā q̄ mi/
nor est iter vos oēs: h̄ maior ē. Qd̄ d̄ modesto dicit q̄ nihil d̄
se sublime putat ꝓpter honestatē. THEO. Qr̄ q̄ dñs dixe
rat: Qui minor est inter vos oēs hic maior est. timuit ioan/
nes ne forte malū aliqd̄ fecerit: ꝓpria ptāte quēdā hoīeȝ ꝓ/
hibentes. nā ꝓhibitio nō minorē ꝓhibentē ondit: sed mai⁹
aliqd̄ sapiētē. vñ subdit: Rñdens aūt ioānes dixit: Prece/
ptor vidim⁹ quēdā ĩ noĩe tuo eycientē demonia: ⁊ ꝓhibui/
mus eū. Nō q̄dē inuidētes: sȝ opationē miraculoꝝ diiudica/
tes. nō enī cū eis miraculoꝝ ptātē acceperat. neq̄ȝ eū domi/
nus miserat sicut illos neq̄ȝ iesum in oib⁹ sequebat̃. vñ sub/
dit: Qui non sequitur te nobiscū. AMBRO. Ioānes eniȝ
plimū diligēs: ⁊ iō reamat⁹ plimū excludēdū putat b̄n̄ficio
eū q̄ nō vtat̃ obsequio. CYRIL. Sȝ oportebat magis pēsare
nō hūc ipsū eē miraculoꝝ auctorē: sȝ grāȝ q̄ ē in eo q̄ ĩ vtute
xp̄i miracula pficit. Quid aūt si nō cōnūeret aplīs q̄ xp̄i grā
coronat̃ mlt̃e sūt differētie xp̄i donoꝝ: sȝ q̄ȝ tradiderat sal/
uatoꝝ ptātē aplīs vt spūs imūdos eyecrēt: putauerūt nul/
li alioꝝ q̄ȝ sibi solis licere cōcessam gerere dignitatē. ⁊ iō ac
cedunt sciscitātes si liceat ⁊ aliys hoc agere. AMBRO.
Nō reprehendit̃ āt ioannes q̄ȝ amore faciebat: sȝ docet̃ vt
noueꝛit infirmoꝝ eē firmoꝛūq̄ȝ distātiā. Et iō dñs ⁊ si for/
tiores remunerat: tñ non excludit infirmos. vñ seq̃. Et ait
ad il. ie.. Noli. ꝓhi. Qui. n. nō ē aduer. nos: ꝓ no. ē. Bene do/
mine. nā ⁊ ioseph ⁊ nicodem⁹ occulti discipuli ꝓpter metū:
ĩ tēpore tñ suū n̄bi officiū nō negauerūt: sȝ tñ q̄ alibi dixisti:
q̄ nō est mecū aduersū me ē. ⁊ q̄ mecū nō colligit dispergit:
aperi nob̄ ne videat̃ eē cōtrariū. ⁊ puto q̄ȝ si q̄s mētū ꝯside/
ret scrutatorē: nō debeat dubitare vniuscuiusq̄ȝ factū mēte
discerni. CHRY. Illic enĩ cū dixit: Qui nō est mecū ad/
sum me ē: ostendit diabolū ⁊ iudeos sibi esse cōtrarios: hic
aūt ostdit eū qui in noĩe christi demones eyciebat in parte
cū eis existere. CYRIL. q. d. Pro vob̄ q̄ xp̄ȝ diligitis: sūt
qui prosequi volunt que ad ipsius gl̄iam spectant: eiusdem
gratia coronant̃. THEOPHI. Mirare aūt xp̄i virtuteȝ
qualiter per indignos ⁊ non discipulos eius grā operat̃: sic
⁊ per sacerdotes scificant̃ hoīes: q̄muis sacerdotes sancti nō
fuerint. AMBRO. Cuȝ aūt h̄ eos: q̄ possunt per man⁹ im
positionem imundis imperare spiritibus in noĩe iesu neget
eē ꝓhibendos: s̄m mattheū dicit his: Nō noui vos. Sȝ ad/
uertere debem⁹ n̄ eē sniaꝝ discordiā: sȝ illō censeri q̄ n̄ solū
officiȝ clericos: sȝ ēt vtutis opa regrāt̃: tūq̄ȝ eē xp̄i nom̄ vt
ēt paruū scis opituleт̃ ad p̄sidiū: ⁊ si ñ opituleт̃ ad graȝ. vñ ne/
mo purgati hoīs sibi grām vendicet: ĩ quo eterni noīs vtus
operata sit. nō enĩ merito suo diabolus: sed odio sui vincit̃.

BEDA. Itaq̄ȝ in hereticis ⁊ malis catholicis non sacra/
menta cōmunia in quibus nobiscum sunt ⁊ aduersum nos
non sunt: sed diuisionem paci veritatiq̄ȝ contrariam qua
aduersum nos sunt ⁊ dominum noꝝ sequuntur nobiscum
detestari ⁊ ꝓhibere debemus.

Factū ē aūt dūȝ complerent̃ dies assūptōis eius
⁊ ip̄e faciē suā firmauit vt iret in hierusalē. Et mi
sit nūcios āte cōspectū suū: ⁊ eūtes itrauerūt i ci
uitatē samaritanoꝝ vt parēt illi. Et ñ receperūt
eū: q̄a facies ei⁹ erat eūtis hierlȝ. Cum vidissent
aūt discipuli ei⁹ iacobus ⁊ ioannes dixerūt. Dñe
vis dicim⁹ vt ignis d̄scēdat d̄ celo ⁊ ꝯsūat illos.
Et ꝯuersus icrepauit illos ⁊ dixit: Nescitis cui⁹
spūs estis. fili⁹ hominis non venit animas perde
re sed saluare. Et abierunt in aliud castellum.

CYRIL. Cū iminerет tp̄s q̄ decebat dñm pacta passio
ne salubri celū ascēdere decrevit ascēdere hierosolymam.
vñ dicit̃. Factū ē au. dū cōple. di. assum. ei⁹ ⁊ ipse faci. su. fir
ma. vt iret in hierusalē. TYTVS. Qr̄ ibi oportebat ve͂z
agnū offerri vbi figuralis agnus imolabatur. Dicit aūt: Fir
mauit faciem suā. i. non huc ⁊ illuc ibat nec perambulabat
vicos ⁊ municipia: sed iter tenebat versus hierusaleȝ. BE
DA. Cessent ergo pagani quasi hominez videre crucifixū
quem ⁊ tempus sue crucifixionis cōstat quasi deum preui
disse. ⁊ quasi sponte crucifigendus locum quo crucifigēdus
erat firmata facie idest obstinata atq̄ȝ imperterrita mēte pe
tisse. CYRIL. Misit auteȝ nuncios paraturas ei ⁊ com
tātib⁹ eius hospitium qui cum iuissent ad terram samarita
norum: non fuerunt admissi. vnde seq̃tur: Et mi. nun. fi. an
te conspe. suum. Et cum. intraue. in ciuita. samari. vt para. i
⁊ nō recepe. illum. AMBRO. Disce quia recipi noluit a
his quos sciebat non simpliciter cōuersos: nam si volu
isset ex indeuotis deuotos fecisset: sed deus quos dignatur
vocat: ⁊ quem vult religiosum faciat. Cur autem nō recepe
runt euangelista memorat dicēs. Quia facies eius erat eun
tis in hierusalē. THEO. Sed si intelligamus q̄ propter
hoc illum non receperunt: quia ire hierusaleȝ determinaue
rat: inueniunt̃ hi excusati q̄ non receperunt euȝ. Sed dicen
duȝ est q̄ in hoc q̄ dicit euangelista: Et nō receperunt illū
intelligitur illud q̄ neq̄ȝ in samariaȝ venit. deinde quasi ali
quo interrogante: quare non receperūt ipsum neq̄ȝ eos ad
iuit soluēs h̄ dic̃ nō quia impotens esset: sed q̄ illuc ire nole
bat: sed magis hierosolymam. BEDA. Uel hierusalem
ire conspicientes samaritani dominū non recipiunt. nō enim
couti[u]ntur iudei samaritanis. vt ioannes ostdit. CYRIL.
Sed cum dominus. qui añ omnia nouerat sciret q̄ ei⁹ nun
cij non essent a samaritanis recipiendi. ideo tamē precepit
eis q̄ precederent. quia mos erat ei omnia satagere erga p
fectum discipulorum. Ascendebat quidem hierosolymam
propinquante tempore passionis. vt igitur quando pati eū
viderēt nō scandaliçarentur: considerātes q̄ oportet pa
tientes esse cum contumelias inferunt aliqui: premisit
quasi quoddam preludium samaritanorum repulsam. Pro
fuit autē eis ⁊ aliter. Futuri enim erāt doctores orbis ter
rarum: ciuitates ⁊ villas percurrentes ad predicandū euan
gelicam doctrinam: quibus aliquando occurrerent aliqui
minime recipientes sacram predicationem. quasi non con
cedentes secum cōmorari iesum. Docuit igitur eos q̄ diui
nam annunciantes doctrinam plenj esse debebant patiētia
⁊ mansuetudine. Non autem hostiles ⁊ iracundi: ⁊ in pecca
tes in eos attrociter insurgentes: sed adhuc nō erāt tales
imo zelo feruido ꝯcitati: volebāt ignem de celo sup eos de
ducere. Sequitur: Cum vi. au. disci. eius iaco. ⁊ io. dixe. Do
mine vis dici. vt ig. descen. de ce. ⁊ consum. illos: AM
BRO. Sciebāt enim ⁊ phinees reputatum ad iusticiam
quia sacrilegos interemerat: ⁊ ad preces helie ignem descē
disse de celo. vt pphete vidicaret̃ iniuria. BEDA. Sic

enĩ viri qui optime scirent mortẽ istã que aiam dissolulit a corpore non esse formidandam: sed eorũ tamẽ aium qui illam timerent: nonnulla peccata morte punirent quo ⁊ vi-uentib⁹ vtilis met⁹ incuteref ⁊ illos qui morte puniebanf: non ipsa mors noceret sed peccatũ quod augeri posset si vi-uerent. AMBRO. Sʒ vindicef qui timet: vindictã non exigit q nõ timet. Siſr ostendif nobis in apostolis fuisse me-rita pphetaꝝ: qñ eandẽ sibi ptãtẽ quã ppha meruit ipetrã-dã iure psũmũt. ⁊ bñ psũmũt q ad sermonẽ sui ignis ð celo descẽderet. qñ filij sunt tonitrui. TYTVS. Censef aũt ab eis multo iustius esse samaritanos perire: dominum nõ ad-mittẽtes q̃ʒ qnquaginta semũ excludere tẽtantes. Dñs aũt in eos nõ cõmouef. vt oñderet qꝛ nõ hʒ vltionis studiũ pfe-cta virtus nec vlla sit iracũdia vbi plenitudo sit charitatis. Nec excludẽda est ĩfirmitas sʒ iuuãda procul'a religiosis indignatio: pcul a magnanimis cupiditas vltionis. vñ seq-tur: Et ɔuer. icre. il. ⁊ di. Nescitis cu. spi. estis. BEDA. Re-prehendit in eis dñs nõ exemplũ pphete sancti: sʒ ignoran-tiã vindicandi que adhuc erat in rudib⁹. aiaduertẽtes eos nõ amare correptionem: sed odio desiderare vindictã. Ita q̃ postea q̃ʒ eos docuit: qd esset diligere pximũ tanq̃ʒ seipʒ: infuso ẽt spũscõ nõ ðsuerũt tales vindicte: q̃uis multo rari⁹ q̃ in veteri testõ: qꝛ sicut seqf: Filı⁹ ho. nõ ve. ani. perde. sed saluare. q. d. ⁊ vos ergo q eius spũ signati estis etiã acta eius imitamini: nunc ple consulentes: sed in futuro iuste iudicã-tes. AMBRO. Non enĩ semp in eos qui peccauerunt est vindicandũ: qꝛ nõnũq̃ʒ ampli⁹ pdest clemẽtia tibi ad patiẽ-tiam. lapso ad correptionem. Deniq̃ʒ samaritani citi⁹ credi-derunt a quibus hoc loco ignis arcetur.

¶ Factum ẽ aũt ambulantibus illis in via dixit q̃-dam ad illum: Sequar te quocunq̃ʒ ieris. Dixit illi iesus: Vulpes foueas habent: ⁊ volucres ce-li nidos: filius aũt hois non habet vbi caput suũ reclinet. Ait aũt ad alterũ: Sequere me. Ille aũt dixit: Dñe pmitte mihi primũ ire: ⁊ sepelire pa-trẽ meũ. Dixitq̃ʒ ei iesus: Sine vt mortui sepe-liant mortuos suos: tu aũt vade ⁊ anũcia regnũ dei. Et ait alter: Sequar te dñe: sʒ pmitte mihi primũ renũciare his qui domi sunt. Ait ad illũ iesus: Nemo mittẽs manũ suã in aratruʒ ⁊ aspi-ciens retro: aptus est regno dei.

CYRIL. Et si munific⁹ sit oĩuʒ dñs: nõ simpliciter ⁊ ipro uide singulis dat superna ⁊ diuina dona: sʒ illis q digni sunt recipere: qui. s. aiam suã alienant a macula prauitatis. ⁊ hoc nos docet euãgelicoꝝ vboꝝ vt⁹ cũ dicif: Factũ est au. am. in via: di. q. ad illũ. Seq̃r te quocũq̃ʒ ieris. Primo q̃dẽ pli-na cõtinet inaccessũ inertia: ɔsiter oñdif q plenus sit im-prudẽtia nimis. neq̃ʒ. n. simplr̃ xp̃ʒ seq petebat: sic alij plu-res de populo: sʒ magis insiliebat ad aplicas dignitates: cũ paulus dicat: Nõ assumat q̃sq̃ʒ sibi honorẽ sʒ a deo vocat⁹. ATHANA. Ausus ẽt fuit eqparare se incõprehensibil' saluatoris ptãti dicẽs Sequar te quocũq̃ʒ ieris eo q sequi saluatorẽ simplr̃ ad eius audiendã doctrinã possibile ẽ hu-mane nature pprietate qua fungif erga hoies: non est aũt possibile secũ cõcurrere vbilibet exiñ ipse nãq̃ʒ incõpre-hensibilis est ⁊ nõ circũscribif loco. CYRIL. Alio quoq̃ʒ modo non immerito recusabilẽ facit eũ: decebat enĩ ipm crucẽ suã accipere ad sequendũ dñm ⁊ abrenũciare pñtis vite affectib⁹. ⁊ hoc dñs in eo reprehendit non vituperans sed corrigẽs. Seqtur: Et ait illi iesus: Vulpes foueas hñt ⁊ volu. ce. ni. fili. aũt ho. nõ habʒ vbi ca. su. reclict. THEO. Quia enĩ viderat dñm multũ populũ adducentẽ putauit q ab eis haberet preciũ: ⁊ q si ipse dñm sequeref posset pe-cunia cõgregare. BEDA. Unde dr̃ ei: Quid me pter di-uitias ⁊ lucra hui⁹ seculi cupis sequi: cũ tãte sim paupertatis vt nec hospitiolũ q̃dẽ habeã ⁊ nõ meo vtar tecto. CHRY. Aspice qualiter paupertatẽ quã dñs docuerat per opera de-monstrat. Nõ erat ei mẽsa non cãdelabrum nõ domus: nec quicq̃ʒ aliud taliũ. CYRIL. Mistice aũt significatio vul-pes ⁊ volatilia celi malignas ⁊ astutas potestates demonũ vocat. q. d. quando vulpes ⁊ volatilia ĩ te mãsionẽ hñt: qua-liter christus in te requiescet: Quid cõe ẽ luci ⁊ tenebris:

ATHANA. Uel in hoc dñs magnitudinẽ sui mũeris docet. q. d. Oĩa generabilia circũscribi pñt: verbũ vero dei incõprehẽsibilis ptãtis ẽ. Et nõ ne dicas: Sequar te quocũ-q̃ʒ ieris. Ceteꝝ si velis discipulus fieri: abdices irrõnabilia: eo q impossibile est eũ qui morat in irrationabilitate: vbi discipulũ fieri. AMBRO. Uel vulpes hereticis ɔparat: fallax q ppe aial ⁊ insidijs semp intẽtũ ⁊ rapinã fraudis ex-ercet. Nihil tutũ: nihil ociosũ nihil patif eẽ securũ eo q in-tra ipʒ hospitia hominũ predã requirũt. Ita sunt heretici q domum sibi parare non norunt. sed circũscriptionibus suis alios decipere conãtur. hoc aial neq̃ʒ mãsuescit vnq̃ʒ. vnde apls ait: Hereticũ post vnã correctionẽ deuita. volucres ð celi frequenter ad nequitie spũalis similitudinẽ deriuan-tur ⁊ veluti nidos quosdã struũt in pectorib⁹ ĩproboꝝ: ⁊ iõ dñante versutia in affectibus singulorũ nulla põt diuinita-tis esse possessio. Ubi aũt mentẽ pbauerit inoxiã: supra ipʒ quodãmodo vim sue maiestatis reclinat: qꝛ profusiore q̃dã gr̃a bonoꝝ pectorib⁹ ĩseraf. Sic igr̃ nõ videf cõuenire rõni vt simplicẽ fidelẽq̃ʒ ipsum arbitremur: qui domini digna-tione respuif: cũ indefessi famulatus obsequium spopõdis-set. Sed dñs nõ obsequioꝝ speciem sed puritatẽ querit af-fectus nec obsequiũ eius admittif: cuius nõ probatur offici-um circũspectũ eteni fidei dʒ eẽ hospitiuʒ: nedũ ĩfidelibus tue dom⁹ interna reseram⁹: ĩ alienã pfidiã iprouida credu-litate labamur. Itaq̃ʒ vt aduertas deũ nõ cultus aspernãtẽ eẽ sed fraudis qui repudiauit fraudulentũ elegit innocen-tem. Sequif. Ait aũt ad alterũ: Sequere me. Sed hoc dic ei cuius prẽm iam sciebat mortuũ. vñ seqtur: Ille aũt dixit: Dñe pmitte m. i. pri. ire ⁊ sepe. pa. meũ. BEDA. Non disci-pulatũ respuit: sed expleta primũ paterni funeris pietate: li-berior asseq ðsiderat. AMBRO. Sʒ dñs quos misa ĩ ad-uocat. vñ seqtur Dixitq̃ʒ iesus: Sine vt mor. se. mor. su. tu aũt va. ⁊ annũ. reg. dei. Cũ religiosũ humani corpis sepeliẽ-di acceperim⁹ offm: q̃ũo pñi quoq̃ʒ funeris sepultura ɔhi-betur: nisi vt itelligas hũana post habẽda diuinis: bonũ stu-diũ sʒ mai⁹ ipedimẽtũ. nã qui ptitur studiũ: ðriuat affectũ: qui diuidit curam differt profectum: ergo prius sunt obeũ-da q̃ maxima: nã ⁊ apli ne occuparent studio dispẽsandi mi-nistros paupib⁹ ordinarũt. CHRY. Quid aũt magis ne-cessariũ pñis exeqis: qd facili⁹: cũ nõ eẽt inl'rũ tpis dãduʒ: p hoc docemur q minimũ tpis frustra ducere dceẽt: ⁊ si mil-le cogentia sunt: imo pferre spũalia cũctis admodũ neces-sarijs. Diabolus. n. insistit attẽtus volẽs aliquẽ aditũ inueni-re: ⁊ si modicã sumat negligẽtiã magnã operaf pusillanimi-tatẽ. AMBRO. Nõ ergo paterni funeris sepultura ɔhi-betur: sed necessitudini generis diuine religiõis pietas ante-ferf. Illud ɔsortibus reliquitur: hoc mãdatur relectis: q̃ũo aũt mortui sepelire mortuos possunt: nisi geminã hic intel-ligas mortẽ. vnã nature: alterã culpe. Est etiã mors tertia ĩ qua pctõ morimur: deo viuim⁹. CHRY. Cum ergo dixis-set mortuos suos: oñdit hũc nõ eẽ mortuũ ei⁹. puto. n. de nu-mero ĩfideliũ fuisse defunctum. AMBRO. Atq qꝛ sepul-chrũ patens est guttur ĩpioꝝ: memoria eoꝝ abolenda pscri-bif: quoꝝ simil' cũ corpe meritũ occidit: nec reuocaf ab offi-cio pris fili⁹. sʒ fidelis a pfido cõicatione secernif nõ iterdi-ctũ ẽ muneris: sʒ religiõis mysteriũ cõmunionẽ nobis cum gẽtibus mortuis nõ futurã. CYRIL. vel aliter: Erat enĩ

pr senectute grauat⁹. putat aūt honestū aliqd agere dū ppo-neret ob fuare ei debitā pietatē. sz illud. Honora prēm tuū ⁊ matrē tuā. vñ vbi vocat⁹ ē ad euangelicū mysteriū dicēte dño Sequere me. qrebat idneitas q̄ sufficere possent ad decrepiti pris sustētationē dicēs: Permitte mihi primū ire ⁊ sepelire patrē meū. nō q̄ defunctū patrē sepelire rogaret: neqȝ. n. xp̄s hoc agere volentē ipeduisset: sed dixit sepelire .i. sustētare i senectute vsqȝ ad mortē. Sz dñs ad eū dixit: Sine mortuos sepelire mortuos suos. erant. n. ⁊ alij etiā ratores linea parētele astricti. sz vt estimo mortui eo q̄ nōdum xp̄o crediderāt. Hinc pcipe q̄ p̄ferēda sit pietas qua deo tenemur amori parētū: qbus reuerentiā exhibemus: qr p eos geniti sum⁹. Sz dñs de⁹ cū nō essem⁹ ad eē nos coduxit: parētes aūt facti sūt ministri itroitus ad eē. AVGV. de con. euā. Hec q̄ dicebat dñs illi cui dixerat. Seqre me. Alr⁹ vo discipul⁹ misit se in medio: cū nemo aliqd dixerat. vñ sequit Et alter ait. Sequar te dñe: sz p̄mū pmitte mihi ire ⁊ renūciare his q̄ domi sūt. ne forte qnō fieri solet querāt me.

CYRIL. Imitāda sūt hec p̄missio ⁊ omni laude plena: sz qrere renūciare his q̄ domi sunt licētiādo se ab eis oñdit q̄ vtcūqȝ diuisus sit a dño: dū hoc pfecte adire proposuerit mēte. nā velle cōsulere pximos nō ꝯsensuros. hunc ppōsito idicat se vtcūqȝ labētē. pp qd dñs hoc iprobat. Seqtur: Ait ad illū iesus: Nēo mit. manū suā i aratrū ⁊ respiciēs retro apt⁹ est regno dī. Apposuit manū aratro q̄ affectuosius ē ad sequēdū: tñ respicit retro q̄ dilationē petit: occasiōe redeundi ad suos: ⁊ cū ppinqs ꝯferēdi. AVGV. de vbis dñi. q. d. ei. Vocat te oriēs ⁊ tu attēdis occidētē. BEDA. Manū ēt cuilibz i aratrū mittere ē q̄si quodā ꝯpūctōis istro. ligno ⁊ ferro dñice passiōis duritiē sui cordis atterere atqȝ ad ferēdos bonorū operū fructus apire: quā siqs excolere incipiens cum vxore loth ad ea que reliquerat respicere delectat: futuri iā regni mūere p̄uat. GRECVS. Crebri nāqȝ ītuit⁹ eorū q̄ defuim⁹ p ꝯsuetudinē trahūt ad retroacta: violētū. n. qd vsus ē ad retinēdū sibi: Nōne hit⁹ ex vsu. ex hitu vo nā inascit: Nāz vero amouere vl' alterare difficile. Nā ⁊ si paulisp declinet coacta: redit ad seipaz velociter. BEDA. Si āt secutur⁹ dñz disciplis q̄ vel domū renūciare velit arguit: qd fiet illis qui nulla vtilitatis gratia sepe visitant domos illorum quos in mundo reliquerunt. CA. X.

Post hec autē designauit dñs ⁊ alios septuagintaduos: ⁊ misit illos binos ante faciē suā i oēz ciuitatē ⁊ locū quo erat ipse venturus. Et dicebat illis Messis quidem multa: operarij autem pauci. Rogate autem dominum messis vt mittat operarios in messem suam.

CYRIL. Certificauerat de⁹ p pphās: q̄ euāgelij p̄dicatio salutaris ꝯphēsura erat nō solū isrl' sz ēt gētiū greges. Et iō a xp̄o post. xij. aplos ⁊ alij. lxxij. sūt istituti. vñ dr. Post hāt designauit dñs ⁊ alios. lxxij. BEDA. Bñ. lxxij. mittūt: qr totidē mūdi gentib⁹ euāgeliū p̄dicandū erat: vt quō. xij. primo pp. xij. trib⁹ isrl': ita ⁊ hi pp exteras gētes destinarēt ibuendas. AVGV. de que. euā. Sic ēt. xxiiij. horis tot⁹ orbis pagit atqȝ lustrat: ita mysteriū illustrādi orbis p euāgeliū trinitatis i. lxxij. discipul' itumat: ter. n. xxiiij septuagitaduo faciūt. BEDA. Sic āt. xij. aplos formā epōꝝ p̄mōstrare nemo ē q̄ dubitz: sic ⁊ hos. lxxij. figurā p̄sbyterorū. i. scdi ordinis sacerdotū gessisse sciēdū ē: tāz ⁊ñ p̄mis ecclie tpib⁹: vt apostolica scriptura testis ē: vtriqȝ p̄sbyteri vtriqȝ vocabātur ⁊ ep̄i: q̄rū vnū sapie maturitatē: aliud industriā cure pastoralis significat. CYRIL. Hui⁹ ēt forma i vbis moysi figurabat: q̄ iubēte deo. lxx. elegit qbus de⁹ spm̄ infundebat. In numeris etiā scriptū est de filijs isrl' q̄ venerūt i helim qd interp̄tat ascēsus: ⁊ erāt ibi. xij. fontes aquarū: ⁊. lxx. palme. Cōnolātes eni ad augmētū spiritale reperiem⁹. xij. fontes. s. sacros apostolos: a quib⁹ haurim⁹ salutis sciaz. sic a fontibus saluatoris: ⁊. lxx. palmas. hos. s. q̄ nunc destinati sunt a xp̄o. Est eni palma arbor bone medulle: bñ radicata ⁊ fertilis. ⁊ semper nascēs i aquis alta simul ⁊ frōdes porrigens sursum. Seqt. Et misit illos binos. GREGO. i ho. Binos i predicatione discipulos mittit: qr duo sunt p̄cepta charitatis dei. s. amor ⁊ pximi. Et min⁹ q̄ inter duos charitas haberi nō potest: qtenus h nobis tacit⁹ innuat: qr q̄ charitatē erga alterū nō habz: p̄dicatōis officiū suscipere nullaten⁹ debet. ORIGE. Sic ēt ex duodecī bini ⁊ bini numerati fuerūt: vt in eorū cathalogo matthe⁹ oñdit: q̄. n. bini famularent dei vbo āntiquū eē videt. Eduxit. n. de⁹ isrl' de egypto p man⁹ moysi ⁊ aaron. Josue quoqȝ ⁊ caleph cōcordantes p̄caueruntt pvocatū a. xij. exploratorib⁹ pplm. vñ dr: Fr̄ a fratre adiut⁹ vt ciuitas vallata. BASI. Simul ēt p hoc iudicant q̄ si aliqui pares sunt in spiritalib⁹ donis: hoc nō sinet in eis preualere ppie opinionis passionē. GREGO. in ho. Bene aūt subdit. Añ faciē suā i oēm ciuitatē ⁊ locum quo erat ipse venturus. Predicatores aūt suos dñs seqt: qr p̄dicatio preuenit: ⁊ tūc ad mētis nr̄e habitaculū dñs venit qñādo verba exhortatōis p̄currūt: atqȝ per hoc veritas in mēte suscipitur. Hic p̄dicatoribus esaias dicit: Parate viā domini: rectas facite semitas dei nr̄i. THEO. Designauerat aūt dñs discipulos ppter multitudinē doctorib⁹ idigētē: sic. n. nr̄i agri spicati multos messores desiderāt: sic q̄ credituri erāt innumerabiles existētes multis doctorib⁹ indigebant. vñ seqt. Messis qdē mlta. CHRY. Sz q̄r messez vocat: eū res ad p̄ns exordiū sumāt: nōdū iacto aratro: aut sulcis pductis de messib⁹ tractat. poterāt eni discipuli vacillare ⁊ secū meditari: ⁊ dicere qualr nos numeris breuis emēdare poterim⁹ totū mūdum: idiote sophistas mimos nudi dñantes subiecti. Ne igit cōsideratōe taliū turbarentur: vocat euangeliū messē. q. d. parata sūt oīa mitto vos ad paratā collectionē fructuū eodē die. ⁊ serere poteris ⁊ metere. Sic ḡ colon⁹ exiēs ad messes letat: sic etiā vos multo ampli⁹ ⁊ alacri⁹ necc̄ius est exire i mūdū. nāz hoc negocium messis ē. agros nob exhibēs pparatos. GREGO. i ho. Sz nō sine graui merore loq possum⁹ qd subdit. Opa. aūt pau. qr ⁊ si sunt q bona audiāt desūt q dicāt. Ecce mūdus sacerdotib⁹ plen⁹. sz tñ in messe dei rarus valde repit opator: qr officiū qdē sacerdotale suscipim⁹. sz opus officij nō iplemus. BEDA. Sic āt messis mlta ē ois turba credētiū: ita operarij pauci sūt apli: ⁊ imitatores eorū q̄ mittunt ad messez. CYRIL. Sic āt agri speciosi messores mltos exigūt: sic ⁊ multitudo credituroꝝ xp̄m. vñ subdit: Ro. er. do. mes. vt mit. op. in mes. suā. Illō āt attēde q̄ cū dixisz: Rogate dñz messis vt mittat operarios i messez suā. ipe postmodū hoc egit. Ipe igit ē dñs messis: ac p eū: ⁊ cū eo de⁹ pr oib⁹ dñat. CHRY. Multiplicauit aūt postmodū eos: nō addens ad numerū sz cōcedēs virtutē. Insinuat aūt q̄ magnū donū est operarios mitti i messē diuinā. p hoc qd dic: dñz messis sup hoc eē rogandū. GREGO. Per hoc ēt idnecēdi sūt subditi: vt pro suis pastoribus rogēt: vt digna eis opari valeāt: nec ab exhortatione torpeat ligua. sepe eni p sua negtia p̄dicantiū restringit lingua. Sepe vo ex subiectorū culpa agit: vt eis q presunt predicationis sermo subtrahatur.

Ite ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos Nolite portare sacculum neqȝ peram neqȝ calciamenta: ⁊ neminem per viam salutaueritis.

CYRIL. Narrat lucas x̄p̄r. lxx. discipulos vendicasse sibi a xp̄o aplicā eruditionē: modestiā: inocētiā: eqtatē: nihilominus mūdāorū sacris p̄dicatorib⁹ p̄ferre. aspirare āt adeo ad fortitudinē mentis vt nullū terribiliū formident. neqȝ ipsā mortē

vñ dicit: Ite. CHRY. Erat.n. iter oia plenũ eoꝝ solatiuz
virt⁹ mittẽtis eos. ⁊ ideo dicit: Ecce ego mitto vos. q.d. hoc
sufficit ad cõsolationẽ vestrã: hoc sufficit ad sperãdũ ⁊ nõ ti
mẽdũ supueniẽtia mala: que significat subdẽs: sicut agnos
inter lupos. ISIDO. abbas. Denotãs simplicitatẽ ⁊ inno
cẽtiã nã obbacchãtes ⁊ sua enormitate iniuriãtes nature nõ
agnos appellat sed hedos. AMBRO. Cõtraria sũt sunt
sibi ista aialia. vt alia ab alys deuorent̃. s. agni a lupis: sȝ bo
nus pastoꝝ lupos gregi suo timere non nouit. Ideoqȝ isti di
scipuli nõ i predã. sȝ ad grãm dirigũtur sollicitudo. n. pasto
ris bõi efficit vt lupi ĩ agnos audere nihil possint. Mittit er
go agnos iter lupos vt cõpleret̃ illud. Tũc lupi ⁊ agni simul
pascent̃. CHRY. Hoc. n. fuit mãifestũ indiciũ ꝑclari triũ-
phi: vt circũdati eẽnt discipli xp̃i ab hostib⁹: quasi agni iter
lupos eos tamẽ cõuerteret. BEDA. Ul' specialiter lupos
vocat scribas ⁊ phariseos qui sunt clerici iudeoꝝ. AM-
BRO. Uel lupis sunt heretici cõparandi. lupi. n. bestie sunt
que isidiantur ouib⁹ ⁊ circa pastorales versant̃ casas. Ha
bitacula domoꝝ intrare nõ audẽt. sõnũ canũ absitiã: aut de
sidiam pastoꝝ explorãt ouiũ guttur inuadũt: vt cito strãgu
lẽt: feri. rapaces. natura corpis rigidiores. vt se facile nõ pos
sint iflectere: ĩpetu quodaȝ suo ferũtur: ⁊ iõ sepe deludunt̃.
Siquẽ priores hoĩeȝ viderĩt. vocẽ eius quadã nature vi fe
runtur eripe. si aũt hõ pri⁹ eos viderit: exagitati mẽorãtur.
Sic heretici isidiantur ouib⁹ xp̃i: fremunt circa caulas no
cturno tpe. sem p.n. pfidis noꝫ ẽ q luce xp̃i nebulis praue in
terpretatiõis obducũt stabula tñ xp̃i intrare nõ audẽt. ⁊ iõ
nõ sanant̃: nẽ curat⁹ ẽ ille in stabulo q ĩcidit in latrones. Ex-
plorãt pastoris absentiã: qꝛ pñtibus pastoribus oues xp̃i in-
cursare nõ possunt. Quadã et mẽtis intẽtione duri ac rigidi
nequaquã solẽt a suo errore deflectere: quos scripture ver⁹
interps xp̃s illudit: vt inanũ suos effundãt impetus: ⁊ noce
re non pñt qui siquẽ versuta disputatõis sue circũscriptiõe
preuenũt: faciũt obmutescere. mutus ẽ. n. q verbũ dei non
eadẽ qua ẽ glona ꝯfitet̃. Caue igit̃ ne tibi vocẽ tollat here-
ticus: ne priorẽ nõ ipe dephenderis. serpit. n. dũ latet ei⁹ pfi
dia. si aũt cõmẽta ĩpietatis ei⁹ agnoueris: iacturã pie vocis
timere non poteris. Guttur inuadũt: vitalibus vulnus af-
figunt dũ aĩam petũt. Si etiã audies aliquẽ sacerdotem di
ci ⁊ rapinas eius cognoscis: foris ouis ĩtus lupus est: qui hu
mane necis ĩsaturabili crudelitate rabiem suam desiderat
explere. GRE. In pastorali. Multi enim cum regiminis
curã suscipiunt: ad lacerãdos subditos inardescũt: terroreȝ
ptãtis exhibent. Et quia charitatis viscera non hẽnt: deum
videre appetũt pñes se esse minime recognoscũt: humilita-
tis locũ ĩ elationẽ dñatiõis imutãt. Cõtra que oĩa ꝯsideran
dũ nobis ẽ qꝛ sicut agni iter lupos mittunt̃: vt sensũ fuan-
tes innocẽtie morsũ malitie nõ habeamus. Qui enĩ locũ ꝑ-
dicationis suscipit mala inferre nõ dȝ: sed tolerare. Queȝ ⁊
si qñ zelus rectitudinis exigit vt erga subtos seuiant intus
paterna pietate diligat quos foris quasi ĩsequẽdo castigat.
Qꝛ tunc rector bene exhibet: cũ terrene cupiditatis bono-
ribus nequaq̃ mentis colla supponit. vnde subdit. Nolite
portare sacculũ neqȝ perã. GREGO. nazãzenus. Quoꝝ
suma ẽ vt adeo virtuosi existãt: q nõ minus ꝑpter vite mo
dũ q̃ ꝑpter eoꝝ vbũ euãgeliũ pficiat. GREGO. in eze-
chiele. Tãta enĩ ꝑdicatorũ dȝ esse ĩ deo fiducia. vt pñtis vi-
te sũptibus q̃uis nõ ꝓuideat. tamẽ sibi hos non deesse cer
tissime sciat. Ne dũ mens eius occupat̃ ad tpalia: min⁹ alys
ꝓuideat eterna. CYRIL. Sic igit̃ ꝑcepat nec de ipso su-
biecto curã hr̃e eũ dixerat: Mitto vos sic agnos iter lupos
Nec etiã ꝯcessit sollicitos eẽ erga extrinseca corpi cũ dixit:
Nolite portare sacculũ neqȝ perã. Nec etiã cõcessit portare
aliquid eoꝝ q̃ nõdum vnita sunt corpori. vnde subdit: Ne-
qȝ calciamẽta. Nõ aũtẽ sacculũ ⁊ perã portare ꝓhibuit sed
nec aliquam studij distractionẽ permisit assumere: qui nec
ob obuiãtiũ salutatõe distrahi voluit. vñ subdit: Et neminẽ
ꝑ viã salutaueritis. Qd ⁊ dudũ ab heliseo dictũ fuit q. d. re-
cto tramite ad opus ꝓcedite: nõ alternãtes benedictiõibus
benedictões. Damnũ. n. ẽ expẽdere tp̃s ꝑdicatiõib⁹ ꝯpetẽs.
AMBRO. Non q̃ hic dñs ꝓhibuit q benuiolẽtie dupli
ceret offiñ: sȝ q ꝓsequẽde deuotiõis intẽtio plus placeret.
GREGO. nazãzenus. Mãdauit etiã hoc eis dñs ad vbi
gl'iam ne videret̃ ĩ eis magis vigere blãditias: voluit etiam
eos nõ eẽ sollicitos ĩ vbis alienis. GRE. in hom. Hec autẽ
vba sigs etiã ꝑ allegoriã velit intelligi: pecunia clausa in sac
culo ẽ sapia occulta. Qui igit̃ sapiẽ vbũ hȝ: ⁊ hoc erogare ꝓ-
ximo negligit: quasi pecuniã in sacculo ligatã tenet. Perpe
ram vero onera seculi: ꝑ calciamẽta mortuoꝝ opeꝝ exẽpla
significant̃. Qui ergo offiñ ꝑdicatiõis suscipit: dignũ nõ est
vt opus seculariũ negocioꝝ portet. nedũ hoc eius colla de
primit ad ꝑdicãds celestia nõ assurgat nec debet stultorum
operũ exẽpla ꝯspicere: ne sua opa quasi ex mortuis pellib⁹
credat munire ne. s. qꝛ alios talia fecisse cõsiderat: se etiam
facere licenter putet. AMBRO. Nihil etiã dñs in nobis
mortale vult eẽ. Mortale. n. atqȝ terrenũ calciamẽtũ moy
ses iubetur soluere cũ mitteret̃ ad ppl'm liberanduȝ. Qꝛ si
quẽ mouet: qua rõne in egypto calciati iubent̃ edere agnũ:
apl'i aũt sine calciamẽto ad ꝑdicãdum euangeliũ dirigunt̃:
Is considerare debet quia in egypto positus debȝ adhuc
morsus cauere serpentis multa enim venena in egypto. Et
q typo pascha celebrat patere põt vulneri. q aũt minister ẽ
veritatis: venens nõ trepidat. GRE. in ho. Ois aũt qui sa
lutat in vis ex occasione salutat itineris: nõ ex studio optan
de salutis. Qui igit̃ non amore eterne patrie sed premioꝛuȝ
ambitu salutẽ audiẽtibus ꝑdicat: quasi in itinere salutat qꝛ
ex occasione: ⁊ nõ ex intẽtione salutẽ audientibus exoptat.

¶ In quãcũqȝ domum intraueritis primũ dicite:
pax huic domui: ⁊ si ibi fuerit filius pacis: requi
escet sup illuȝ pax vestra: si aũt ad vos reuertet̃.
In eadẽ aũt domo manete: edẽtes ⁊ bibẽtes que
apud illos sunt. Dignus enĩ ẽ operarius mercede
sua: Nolite trãsire de domo in domũ. Et in quã
cũqȝ ciuitatẽ intraueritis ⁊ susceperint vos: man
ducate q̃ apponunt̃ vobis: ⁊ curate infirmos q
ĩ illa sunt: ⁊ dicite illis: Appropinq̃bit in vos re
gnũ dei. In quãcũqȝ aũt ciuitatẽ ĩtraueritis ⁊ nõ
susceperint vos: exeũtes ĩ plateas ei⁹ dicite: Etiã
puluerẽ q adhesit nobis d̃ ciuitate vestra extergi
m⁹ in vos. Tñ hoc scitote qꝛ appropiq̃uabit re
gnum dei. Dico vobis: qꝛ sodomis in die illa re
missius erit q̃ȝ illi ciuitati.

CHRY. Bonoꝝ oĩuȝ mater pax est. sine qua cetera ina
nia sũt ꝓpter qd dñs discipulis ĩtrantib⁹ domos: illico pacẽ
iussit ꝓferre tanq̃ȝ bonoꝝ indiciũ dicẽs: In quãcũqȝ domũ
ĩtraueritis pmũ dicite pax huic domui. AMBRO. Ut. s.
pacis perferamus nuncium ipse primus ingressus pacis be-
nedictione celebretur. CHRY. Unde pontifex eccle-
sie tradit eam dicens. Pax vobis. Implorant autem pa-
cem sancti non solum eam que versatur inter homines ad-
inuicem: sed ⁊ eam que pertinet ad nosipsos. nam sepius in
pectore bellum gerimus ⁊ nullo molestante turbamur: nec
non praua desideria contra nos crebro insurgunt. TY-
TUS. Dicitur autem: Pax huic domui. scilicet habitanti-
bus domum: omnes alloquuntur maiores pariter ⁊ mino-
res: neqȝ cum indignus vestra salutatio dirigetur. vnde sub
ditur: Et si ibi fuerit filius pacis: requiescet super illuȝ pax
vestra. quasi. d. vos quidem profertis verbum: res autem

pacis applicabit meo iudicio vbicũqz dignũ eẽ videbit. Si qs aũt nõ sit dign⁹: nõ estis delusi: nec vbo⁊ vro⁊ grã pit: imo reciprocat ad vos. Et hoc ẽ qδ subdit Si autẽ ad vos reuertet. GRE. Par. n. que ab ore pdicatoris offert: aut regescet in domo si i ea fuerit qsq̃ pdestinatus ad vitã. ⁊ celeste vbũ sequit qδ audit. aut si null⁹ audire voluerit ipe pdicator sine fructu nõ erit: q2 ad cũ pax reuertit: qm ei a dño pro labore sui operis merces recõpensat. Si aũt pax vestra recipitur. dignũ ẽ vt ab eis terrena stipendia ɔsequamur: q' bus patrie celestis premia offerim⁹. vñ sequr: In eadẽ aũt domo manete edẽtes ⁊ bibentes que apud illos sunt. Ecce qui peram ⁊ saculũ portari prohibuit: sumptus ⁊ alimenta ex eadem predicatione concedit. CHRY. Sed ne aliqs diceret. cõsumo res pprias parãda aduenis mẽsam. illũ primo intrantẽ facit tibi pacis donũ offerre: cui nihil est equale: vt scias te maiora q̃z des suscipe. TYTVS. Uel aliter cõtinua. Quia nõ estis ɔstituti iudices co⁊: q sunt digni vel indigni: edatis ⁊ bibatis q̃ vobis offerunt ab eis. Dimittite aũt mihi co⁊: q vos recipiunt examen: nisi vobis quoqz sit notũ nõ esse ibi filiũ pacis: tunc. n. fortassis retrocedere debetis. THEOPHI. Uide igit qualiter discipulos mẽdicare instituit: ⁊ p precio eos nutrimentũ hẽre volunt. nã subditur: Dignus est. n. operarius mercede sua. GRE. Sunt. n. iã de mercede opari⁊ ipsa alimẽta sustentatiõis: vt hic merces de labore pdicatiõis inchoet: que illic de veritatis visione pficit. Qua in re ɔsiderãdũ ẽ: q vni nostro opi due mercedes debent: vna in via que nos in labore sustẽtat: alia in patria que nos in resurrectione remunerat. Merces itaqz que in pñti recipit hoc in nobis dz agere: vt ad sequentem mercedẽ robustius tendat. Uer⁹ q̃ qsqz pdicator nõ iõ predicare debet: vt i hoc tpe mercedẽ accipiat: sz iõ mercedez recipere: vt pdicare valeat. Quisquis namqz iõ predicat: vt hic laudis vel muneris mercedẽ recipiat: eterna mercede se pñat. AMBRO. Subdit virt⁹ alia. ne de domo ad domũ qs vaga facilitate demigret. Sequr. n. Nolite trãsire de domo in domũ. vt. s. amore hospitali fuerimus cõstantiã: nz aliquã amicitie necẽitudinẽ facile resoluam⁹. BEDA. Descripto ãt diuerse dom⁹ hospitio: qd iã i ciuitatib⁹ agere debeãt docet pys. s. i oibus cõicare: ab ipio⁊ vo p omnia societate secerni. vñ seqt. Et in quãcũqz ciuitatẽ itraueritis: ⁊ susceperit vos mãducate que apponunt vobis. THEOPHI. Quãuis modica exstãt: ⁊ vilia nihil ampli⁹ iquirẽtes denũciat ẽt eis vt operãtes miracla hoies ad suas pdicationes attraherẽt. vñ subdit: Et curate ifirmos: q in illa sunt. Et dicite illis appropinq̃bit in vos regnũ dei. Si eni prius curaueritis deide docueritis: psperabit sermo: ⁊ hoies credent regnũ dei appropiquare. non. n. curarent: nisi hoc aliq̃ virtus diuina pficeret. Sed etiã cũ frm aiam curant: appropinq̃t i eos regnũ dei: qδ lõge ẽ ab eo cui dominat pctm.

CHRY. Uide aũt dignitatẽ aplo⁊. nihil sensibile monentur p ferre: q̃lia circa moysen ⁊ pphãs. s. bona terrena. sz q̃dam noua ⁊ mirabilia. s. regnũ dei. MAXI. Dicit autẽ appropiquare. nõ vt õndat tpis breuitatẽ neqz eni regnũ dei venit cũ obseruatiõe: sz õndit dispositionẽ hominum ad regnum dei: qδ quidẽ potẽtia est in oibus credẽtibus: actu vero i his q respuunt corporalẽ vitã: ⁊ solam eligunt spiritalez: qui dicere possunt. Uiuo aũt non ego. sed viuit in me xps.

AMBRO. Deinde docet excutiẽdũ de pedib⁹ puluerez sigs recipiẽdos ciuitatis hospitio nõ putauerit dicẽs: In q̃scunqz ciuitatatẽ itraue. ⁊ non rece. vos: exeuntes in pla. dicite etiã puluerem pedum qui adhesit nobis de ciuitate vestra extergim⁹ i vos. BEDA. Uel ad cõtestatiõez terreni laboris: quẽ p illis inaniter susceperunt: vel vt õndat vsqz adeo se ab ipsis nihil terrenũ querere: vt etiam puluerem de terra eo⁊ nõ sibi patiant adherere. Uel per pedes ipsiuz opus ⁊ incessus predicatiõis significatur: puluis vero quo aspergimr: terrene leuitas est cogitationis a qua ⁊ summi doctores immunes eẽ nequeũt. Qui ergo spreuerit doctrinã labores ⁊ picula docẽtiũ ad testimoniũ sue dãnatiõis inflectũt. ORIGE. Extergẽdo q pulueré pedũ in eos quodãmodo dicũt: puluis pecctõ⁊ vro⁊ merito veniet sup vos. Et attẽde q quecũqz ciuitates nõ suscipiũt apostolos sanãqz doctrinã hñt plateas iuxta illδ: Lata ẽ via que ducit ad pditionẽ. THEOPHI. Et sicut recipiẽtib⁹ aplos appropinq̃re regnũ dei dicit in bñficiũ: sic nõ recipiẽtib⁹ in iudiciũ. vnde subdit: Tamẽ hoc scitote q2 appropinq̃bit regnũ dei. Sicut aduẽtus regis est qbusdã ad penã: qbusdã vero ad honorẽ. vñ de eo⁊ pena subdit: Dico aũt vobis q2 sodo. i illa die remis. erit: q̃z illi ciuitati. EVSE. Nã i ciuitate sodomitarũ non caruerunt angeli hospitio. sed loth inuẽtus ẽ dignus eos hospitari. Si ergo ad accessum discipulorum nec vnus inuenietur in ciuitate qui eos recipiat: quomodo nõ peior erit ciuitate sodomorum? Hic sermo docebat eos audacter aggredi regulã paupertatis. non enim posset consistere ciuitas ⁊ villa nec vicus sine aliquo incola noto deo. nam nec sodoma subsisteret nõ reperto loth: quo recedẽte tota repẽte periit. BEDA. Sodomite quoqz ipsi ⁊ si inhospitales fuerint iter cetera cam is aĩeqz flagitia: nulli tamẽ apud eos tales hospites q̃les apli repti sunt. ⁊ loth quidem aspectu ⁊ auditu iustus erat: non tamẽ ibi aliquid docuisse aut signa fecisse perhibetur.

ℭ Ue tibi corozaim: ve tibi bethsaida: quia si in tyro ⁊ sydone facte fuissent virtutes q̃ facte sunt in vobis: oliz in cilicio ⁊ cinere sedẽtes penitẽrẽt. Uerũtamen tyro ⁊ sydoni remissius erit in iudicio q̃z vobis. Et tu caphar naũ vsque ad celũ exaltata: vsque ad infernuz demergeris. Qui vos audit me audit ⁊ q vos spernit: me spernit. Qui aũt me spernit: spernit eum q me misit.

AMBRO. Docet dñs: grauiori pene obnoxios fore qui euãgeliũ nõ seq̃ndũ q̃z q legẽ iudicauerĩt eẽ soluẽdã. Ue tibi corozaiz. Ue ti. bethsaida. BEDA. Corozaiz bethsaida: ⁊ caphar naum ⁊ tyberias quoqz quã z ioãnes noiat: ciuitates sunt galilee site in littore laci genezareth: qui ab euãgelistis mare galilee vel tyberiadis appellatur. plangit ergo dominus has ciuitates que post tanta miracula atqz virtutes non penituerunt: peioresqz sunt gentilibus: naturale tantum ius dissipantibus: quia post descripte legis cõtemptum: filium quoqz dei ⁊ gloriam eius spernere non timuerunt. vnde sequitur: Quia si in tyro ⁊ sydone facte fuissent virtutes que in vobis facte sunt olĩz in cilitio ⁊ cinere sedẽtes penitérent. In cilitio quod de pilis caprarum contexit asperam peccati pungentis memoriam significat. In cinere autem mortis consideratianem: per quam in puluerem redigimur demonstrat. Porro in sessione humilitatem proprie cõscientie significat. impletum autem videmus hodie dictum scilicet saluatoris: quia corozaim ⁊ bethsaida psente domino credere noluerunt. Tyrus autẽ ⁊ sydon ⁊ quondam dauid ac salomoni amici fuere: ⁊ post euangelizantib⁹ christi credidere discipulis. CHRY. Deplorat autem dominus has ciuitates ad nostrum exemplum: eo q effusio lachrymarum ⁊ gemitus amarus super patientes iensibilitatem doloris: non modicum antidotuz ẽ: ⁊ ad correctionem patientium: ⁊ ad remedium ingemiscẽtium super eos. Non solũ aũt per deplorationẽ inducit eos ad bonũ: sed ẽt p terrorez. vñ sequr: Uerũtamen tyro ⁊ sydoni remissius erit q̃z vobis in iudicio. Hoc ⁊ nos audire debem⁹: non eni solis illis: sed etiam nobis peius iudicium statuit: nisi receperimus intrantes ad nos hospites quorũ puluerem precepit excutere. Cum autem plurima signa fecisset domin⁹ in

capharnaū: ⁊ eā icalā habuisset: videbat͛ sup alias ciuitates exaltata: s; ꝓpter icredulitatē cecidit i ruinā. vñ seq͛t͛: Et tu ca. vsqȝ i ce. exal. vsqȝ ad īfernū demergeris vt. s. iudiciū sit ꝓportiōabile honoꝝ. BEDA. Duplex āt i hac sniā sēsus. Uel iō ad īfernū demergeris qꝛ ꝯ p̄dicationē meā supbissime restitisti: vt. s. itelligat͛ i celū exaltata ꝑ supbiā. Uel iō q̄s exaltata vsqȝ ad celū meo hospitio ⁊ meis signis maiorib⁹ plecteris supplicijs: qꝛ his quoqȝ credere noluisti. Et ne qs putaret hāc icrepatiōeȝ vel tm̄mō ciuitatib⁹ vel ꝑsonis cōuenire q̄ dn̄ȝ i carne videtes spernebāt: ⁊ nō oibus q hodie quoqȝ euāgelij v̄ba dspiciūt: Cōseq̄nter adiūxit di. Qui vos audit: me audit. CYRIL. Per qd̄ docet qcqd p fcos aplo͛s dr̄ acceptādū ee: qꝛ q illos audit. xp̄m audit. Ineuitabil' ergo pena hereticis imminet: q aplo͛ꝝ negligūt v̄ba. Seq͛t͛. n. Et q vos spnit: me sp. BEDA. Ut. s. i audiēdo q͛s vel spernēdo euāgelij p̄dicatōeȝ nō viles q̄sqȝ ꝑsonas. s; saluatorē. imo ip̄s p̄rem spnere se vl' audire disceret. nā seq͛t͛: Qui āt me spernit: spernit eū q misit me: qꝛ i discipulo magr̄ audit͛: ⁊ i filio p̄r honorat͛. AVGV. De ver. dn̄i. Si sermo dei ad vos quoqȝ peruenit: ⁊ i eo loco vos cōstituit: videte ne spnatis: nos ne ad illū ꝑueniat: qd̄ nobis feceritis. BEDA. Pōt ⁊ ita itelligi: Qui vos spnit me spnit. i. q nō fac miāȝ vni de frib⁹ meis minimis: nec mihi fac. Qui āt me spnit nolēs credere filiū dei: spnit eū q me misit: qꝛ ego ⁊ p̄r vnū sum⁹. TYTVS. Sil' aūt i hoc discipl'os cōsolat͛ q. d. Nō dicatis: cur im̄us passuri ꝯtumelias: accōmodate ligna: ego p̄beo grām: i me v̄ra redundat cōtumelia.

¶ Reuersi sūt aūt septuagitaduo cum gaudio dicentes. Dn̄e et demonia subijciūt͛ nobis in noie tuo. ⁊ ait illis: Uidebā sathanā sicut fulgur d͛ celo cadētē. Ecce dedi vobis ptātē calcandi supra serpētes: ⁊ scorpiones ⁊ sup oēȝ virtutē inimici: ⁊ nihil vobis nocebit. Uerūtn̄ in hoc nolite gaudere qꝛ spūs vobis subijciunt͛. Gaudete āt q͛ nomina vestra scripta sunt in celis.

CYRIL. Supra dcm̄ ē q͛ dn̄s misit discipulos grā spūs sci insignitos. ⁊ sci p̄dicatōis ministri ptātē sup imūdos spūs acceperūt: nūc aūt reuersi ꝯfitent͛ honorātis eos potētiam. vñ dr̄. Reuersi sunt aūt. lxxij. cū gau. di. Dn̄e etiā demonia subijciūt͛ nobis i noie tuo. Uidebant͛ quidē gaudere magis q͛ fcī sunt miraculoꝝ auctores. q̄ȝ q͛ fcti erāt p̄dicationis ministri. Erat aūt melius eos gaudere in illis quos ceperāt q͛ fcī vocatis p ip̄m dicit paulus: Gaudiū meū ⁊ corona mea. GREGO. xxiij. moraliū. Mire aūt dn̄s vt i discipuloꝝ cordib⁹ elationē p̄meret iudiciū nunc rettulit: qd̄ ipse magr̄ elatiōis accepit: vt i auctore supbie disceret quid de elatōis vitio formidarēt. vñ sequit͛: Uidebā sathanā sic fulgur d͛ celo cadētē. BASI. Dicitur sathanas. eo q͛ aduersat͛ bono: hoc. n. significat nomē hebraicū. sed diabol⁹ dr̄ eo q͛ coopat͛ nobis i malo: ⁊ accusator sit. Nā ei⁹ ē icorporea: loc⁹ aere⁹. BEDA. Nō aūt dicit. Mō video: sed p̄us videbā: qñ corruit. Qd̄ aūt ait: Sicut fulgur: vl' p̄cipitē de supnis ad ima lapsum significat. vl' qꝛ deiectus adhuc trāsfigurat se i āgelū lucis. TYTVS. Se aūt dic͛ vidisse tāq̄ȝ iudicē q nouit incorporeoꝝ passiones. vl' dicit: Sicut fulgur: qꝛ nō fulgidus erat vt fulgur: s; fact⁹ ē tenebrosus ꝑ affectū: qꝛ qd̄ de⁹ fecit bonū: ip̄e i se alterauit i malū. BASI. Supne. n. virtutes nō sūt nālr̄ scē: s; s̄m analogiā diuini amoris mēsuraȝ scificatōis sortiūt͛. Et sicut ferrū positū i igne nō desinit eē ferrum: vehemēti tamē flāme vnione tā effectu q̄ȝ aspectu i ignē ptransit: sic ⁊ alme v̄tutes ex p̄ticipatōe ei⁹ qd̄ ē nālr̄ scm̄ insitā hn̄t scificatōeȝ. neqȝ. n. cecidisset sathanas si natura fuisset insusceptibil' mali. CYRIL. Uel aliter. Uidebam sathanam sicut fulgur de celo cadentē. i. ab vltīa v̄tute in extremam fragilitatem. Nā ante saluatoris aduentū subegerat sibi orbem: ⁊ ab omnibus colebatur: sed cum vnigenitum v̄bum dei de celo descendit. corruit tāq̄ȝ fulgur: q conculcatur ab adorantibus christuȝ. vnde sequitur: Et ecce dedi vo. potes. calcan. supra serpen. ⁊ scorpi. TYTVS. Serpentes quidem aliquando figuraliter in deserto mordebant iudeos: ⁊ necabant eos eo q͛ infideles erant. venit autem qui serpentes illos perimeret eneus serpens crucifixus: vt siquis credens in eū ꝓspexerit: liberet͛ a morsibus ⁊ saluet͛. CHRY. Deinde ne putarem⁹ hoc dici de bestijs subiunxit: Et supra omnem virtutē inimici. BEDA. Hoc est omne genus immundoꝝ spirituū de obsessis corporib⁹ eiciendi. ⁊ quātū ad ipsos subdit: Et nihil vobis nocebit. Quāuis ⁊ ad literaȝ possit accipi. Paulus enī a vipera inuasus nihil mali passus. ⁊ ioannes hausto veneno nō ledit͛. Hoc autem inter serpentes qui dente: ⁊ scorpiones qui cauda nocent distare arbitroꝛ: q͛ serpentes aperte seuientes: scorpiones clanculo insidiantes: vel homines vel demones significent. vel serpentes qui inchoandis virtutibus venena persuasionis obijciunt: scorpiones qui consummatas virtutes ad finem vitiare intendunt. THEO. Uel serpētes sunt qui visibiliter nocent veluti fornicationis ⁊ homicidij demon: qui vero inuisibiliter nocent scorpiones vocantur: sicut in vitijs spiritalibus. GRE. nisenus. Uoluptas enī serpēs dicitur in scriptura: cuius natura est: q͛ si caput eius muri stricturam attigerit: totus seq̄ns corpus ad se trahit: sic natura necessariū ꝯcessit hoi domiciliū. Sed ꝑ hāc necessitatē aggrediēs voluptas animum ad imoderatum quendam ornatuȝ ꝑuertit: ad hoc subsequentē auaritiam trahit: quā ipudicitia seq͛tur. i. vltimū mebrū ⁊ cauda bestialitatis. Sed queādmodū non est ꝑ caudā serpentē retrahi. sic non est incipiendū ab vltimis ad euellendū voluptates: nisi q͛s priorē aditum obtulerit malitie. ATHANA. Deludūt autē nunc per christi virtutē pueri voluptates: qui quondā seducebat grandeuos. ⁊ virgines ꝑseuerāt cōculcantes serpentine voluptatis fallacias. Sȝ ⁊ quidā ipsum aculeū scorpionis. i. diaboli conculcātes. s. mortē: non timuerunt interitum: verbi gratia: martyres facti: plerīqȝ vera postpositis terrenis libero gressu cōuersantur in celis: principem aeris non timentes. TYTVS. Sed quia letitia qua eos letos videbat: inanem gloriā sapiebat. gaudebant. n. q͛ quasi sublimes effecti: terribiles hominibus: ⁊ demonibus erant: iō dominus subiungit: Uerūtamē in hoc nolite gaudere quia spiritus subijciuntur vobis. BEDA. De subiectione spirituum cum caro sint gaudere prohibentur: quia spiritus eicere sicut ⁊ virtutes alias facere interdum non est eius meriti qui operat͛: s; inuocatio nominis christi: hoc agit ad ꝯdēnationē eoꝝ q inuocant: vel ad vtilitatē eoꝝ q vident ⁊ audiunt. CYRIL. Sed cur dn̄e nō sinis letari i honorib⁹ q te collatis cū scriptū sit. In noie tuo exultabūt tota die: Sed dn̄s eos ad mai⁹ gaudiū erigit. vñ subdit. Gaudete autē. qꝛ noia vestra scripta sunt in celis. BEDA. q. d. Nō oportet vos de demonū humiliatione sed de vestra sublimatione gaudere. Salubriter aūt intelligendū est: q͛ siue celestia siue terrestria quis opera gesserit per hoc q̄si lr̄is annotatus apud dei memoriam sit eternalr̄ affixus. THEOPHI. Scripta sunt enim noīa sanctorum in libro vite nō incaustro: sed memoria dei ⁊ gratia. Et diabolus qdem desup cadit: hoies vero inferius existētes superius ꝯscribunt͛ in cel'. BASI. Quidā aūt sunt qui scribunt͛ quidē nō in vita: sed s̄m hieremiā in terra: vt s̄m hoc itelligat͛ duplex quedā descriptio: hoꝝ qdē ad vitā: illoꝝ ad ꝑfectionē. Qd̄ aūt dr̄: Deleant͛ de libro viuētiū itelligit͛ de his q digni putabant͛ i libro dei ꝯscribi. Et s̄z hoc fieri dicit͛ scripture mutatio: qñ a virtute delabimur in peccatū: vel econtra.

¶ In ipsa hora exultauit in spū scō ⁊ dixit: Confi

teor tibi dñe pater celi ꝛ terre: ꝙ abscondisti hec a sapientib⁹ ꝛ prudentibus ꝛ reuelasti ea paruulis. Etiã pater quĩ sic placuit ante te. Oĩa mihi tradita sunt a patre meo. Et nemo scit quis sit filius nisi pater: et quis sit pater nisi fili⁹: et cui voluerit filius reuelare.

THEOPHI. Sicut benignus pr̃ vidẽs filios suos dirigi gaudet sic xp̃s exultat ꝙ apl̃i tãtis bõis facti sũt digni. vñ dr̃. In ipa aũt hora exultauit spũ scõ. CYRIL. Inspexit qdẽ p spũs opationẽ quã apl̃is tradidit plurium acqsitionẽ. vñ i spũ scõ letat⁹ dr̃. i. in effectib⁹ q p spm̃ scm̃ puenerunt. q̃si. n. amator boĩuꝫ gaudiu reputabat materiã ꝯuersionez errantiũ de quo grãs agit. vñ seqtur: Confiteor tibi pr̃ dñe celi ꝛ terre. BEDA. Cõfessio ñ sp pnĩaꝫ sꝫ ꝛ grãrũ actionẽ significat. vt i psalmis sepissime legim⁹. CYRIL. Ecce aũt ingunt illi quoꝝ corda pũersa sunt grãs refert fili⁹ pr̃i tãq̃ minor. Sꝫ qd ĩpedit ꝯsubstantialẽ filiũ laudare ppriũ genitorẽ mũdũ saluãtẽ p eũ: ꝙ si cẽses ꝯfessiõis cã hũc eẽ minorẽ: aspice ꝙ vocat eũ pr̃eꝫ suũ ꝛ dñꝫ celi ꝛ terre. TYTVS. Alia. n. p xp̃ꝫ ex nõ entibus pducta sunt. sꝫ sol⁹ ipe icõphensibiliter a pr̃e ẽ genit⁹ sol⁹. n. vnigeniti tãq̃ veri filiꝫ nãl'r. pr̃ ẽ. vñ sol⁹ pr̃i dic̃ Cõfiteor tibi pr̃ hoc ẽ glorifico te. Nec mireris si pr̃eꝫ fili⁹ glorificat: tota. n. hypostasis vnigeniti genitoris ẽ glĩa; nã ꝛ q̃ fcã sũt ꝛ celũ ꝛ angeli glĩa sunt creatoris. verũ q2 hec minus ĩ sũme sita sunt: respectu dignitatis ipius: sol⁹ fili⁹ cũ de⁹ pfecte sit filis genitori; pfecte glorificat pr̃eꝫ. ATHANA. Nouim⁹ ẽt sepi⁹ saluatorẽ hũana pferre. hꝫ. n. adiũctã hũanitatẽ diuinitas: nec tñ pp corpis regimẽ deum ignores. Sꝫ qd rñdẽt i hoc q volũt subsistẽt iã eẽ mali formãt vo sibi deũ aliũ a vo pr̃e xp̃i. Et hũc dicũt eẽ vnigenitũ mali creatorẽ: ꝛ neqtie pncipẽ: nec nõ mũdialis machine ꝯditorẽ. Ait aũt dñs approbãs v̓ba moysi. Confiteor tibi pr̃ dñe celi ꝛ terre. EPIPHA. Editũ aũ a martiõe euãgeliũ hꝫ. Regratior tibi dñe celi: taces qđ dr̃: Et terre. ꝛ qđ dr̃: Pr̃. ne itelligat ꝙ vocat xp̃s pr̃eꝫ creatorẽ celi ꝛ terre. AMBRO. Postremo apit celeste mysteriũ: quo placuit deo vt paruulis magis q̃ prudẽtib⁹ hui⁹ mũdi suã grãꝫ reuelaret. vñ seqtur. ꝙ abscõdisti hec a sapiẽtib⁹ ꝛ prudẽtib⁹: ꝛ reuelasti ea puulis. THEO. Põt sic distigui vt dicat a sapientibus. i. a phariseis ꝛ scribis legẽ interptantibus. Et prudentibus. i. ab his qui a scribis fuerant docti. sapiens enim ẽ qui docet. prudẽs vero q docet̃. Paruulos vero vocat dñs suos discipl̃os: quos nõ legis doctores sꝫ õ turba ꝛ piscatores elegit q sũt vocati n̄ malivoli q̃si puuli. AMBRO. Ul' puulũ hic accipiam⁹ q se exaltare nõ nouerit: ꝛ phaleratis s̓monib⁹ artẽ sue iactat̃ prudẽtie qđ pharisei plerĩq; faciũt. BEDA. Grãs igit̃ agit ꝙ apl̃is q̃si puulis aduẽtus sui apuit sacra: q̃ ignorauerũt scribe ꝛ pharisei q sibi sapiẽtes videt̃: ꝛ ĩ cõspectu suo prudẽtes. THEOPHI. Abscõdita igr̃ sũt mysteria ab his q putãt se eẽ sapiẽtes; ꝛ nõ sũt. nam si cẽnt: eis reuelata fuissẽt. BEDA. Uñ sapiẽtib⁹ ꝛ prudẽtib⁹ nõ ĩsipiẽtes ꝛ hebetes sꝫ paruulos. i. humiles apposuit: vt pbaret se tumorẽ dãnasse nõ acumẽ. ORIGE. Sẽsus. n. defectus: pparatio fit supuenĩẽtis perfectõis. Qui. n. nõ sentit ꝙ careat vo bono pp bonũ pñs qđ sibi iesse v̓r: vo bono puat̃. CHRY. Non aũt letat̃ ꝛ grãs agit: ꝙ dei mysteria latebãt scribas ꝛ phariseos. hec. n. nõ erat mã alacritatis: sꝫ gemitus. sed de hoc grãs agit. q2 qđ sapientes nõ nouerant. hi nouerunt. Gratias aũt super hoc agit pr̃i cũ quo ipse simul hoc facit: oñdens nimiã dilectionez qua diligit nos. Oñdit aũt ꝯsiter ꝙ huius rei prima volũtas sua sit: ꝛ patris qui ppria volũtate hoc agebat. vñ seq̃t̃: etiaꝫ pr̃ q2 sic pla. ante te. GREGO. His verbis exẽpla humilitatis accipim⁹: ne temere discutere supna ꝯsilia de alioꝝ vocatiõe alioꝝ ue repulsione p̃sumam⁹. iniustũ. n. eẽ nõ põt qđ placuit iusto. ĩ cunctis q̃ q exteri⁹ disponũt̃ apta cã rõnis ẽ occulte iusticia volũtatis. CHRY. Cũ vo dixisset. Confiteor tibi ĩ q2 reuelasti ea puulis. ne putares ꝙ ipe xp̃s hac v̓tute puatus nõ posset hoc facere subiũgit: Oĩa tradita sunt mihi a pr̃e meo.

ATHANA. Hoc ũ recte itelligẽtes arrij sequaces delirãt in dñm dicẽtes: Si data sunt ei oĩa. i. dñiũ creature: fuit tp̃s quo ea nõ habuit. ꝛ sic nõ est de suba pr̃is. nã si eẽt: nõ eẽt ei opus recipe: sꝫ ex hoc magis demẽtia coꝝ carpet̃. Si. n. p̃usquã recepisset vacabat creatura a verbo: q̃lr̃ saluabit illud. Oĩa ĩ eo ꝯsistũt. Ceterũ si fil' postq̃ facta ẽ creatura tota fuit tradita ei. nõ erat op⁹ tradere; p ipm n. nãq̃ facta sunt oĩa. Nõ ergo vt ipi putãt significat̃ h creature dñiũ imo significatiuũ ẽ hoc verbũ facte dispẽsatõis ĩ carne. postq̃ eni hõ peccauit: ptur bata sunt oĩa. vñ verbũ caro factum ẽ: vt oĩa restauraret. Data sũt ergo ei oĩa. nõ q2 potestate careret sꝫ vt saluator emender vniuersa; vt sicut p verbum omnia in principio introducta sunt ĩ esse; ita cũ verbũ caro fcm̃ est. in ipo oĩa restaurent̃. BEDA. Uel dr̃: Oĩa sibi tradita nõ mũdi elemẽta sꝫ hi qbus puulis spũ sacrã filij pr̃ reuelauit; ꝛ õ quoꝝ salute cũ h loq̃ret̃ exultauit. AVGV. Uel cũ oĩa legis oĩpotẽtẽ agnoscis: nõ degenerẽ pr̃is cũ tradita legis filiũ ꝯfiteris. Cui p nãm oĩa vni⁹ subẽ iura sunt, pprus nõ dono collata p grãꝫ. Cũ ãt dixisset oĩa sibi fore a pr̃e tradita: ascẽdit ad ppriã glĩã ꝛ excellẽtiã oñdẽs ĩ nullo se supari a pr̃e: subdit: Et nẽo nouit q sit fili⁹ nisi pr̃. ꝛ q sit pr̃ nisi fili⁹. Nõ valet. n. creature ĩtẽtio ꝯphẽdere modũ diue substãtie q̃ oẽꝫ sup̃t itellectũ: ꝛ decor ei⁹ q̃libet ꝯsiderationẽ trãscẽdit: sed a seipa qd sit nã diuina cognoscit̃. itaq; pr̃ p id qđ ẽ nouit filiũ; ꝛ fili⁹ p id quo ẽ nouit patrẽ: nõ ĩternenẽte aliq̃ dñs q̃ti ad diuinitatis nãm. ꝙ enĩꝫ sit de⁹ credimus. Quid aũt nãliter sit icõprehẽsibile ẽ. Si vero creatus est filius: quõ solus sciret pr̃eꝫ: aut quõ solũ a pr̃e sciret̃. Scire nãq̃ꝫ nãm diuinã ipoẽ est cuilibet creature. scire aũt q̃cũ q2 eorum q̃ creata sunt qd si nõ trãscendit quẽlibet itellectum: quãuis superet nostrũ sensum. ATHANA. Hoc aũt dño dicẽte cõstat arrianos ei obsistere dum dicũt non videri pr̃em a filio. Sed coꝝ oñdit̃ infamia si seipsum non nouit verbũ: qđ oib⁹ patris ꝛ sui prestat notitiã. Seqtur. n. Et cui voluerit filius reuelare. TYTVS. Est autem reuelatio traditio notitionis iuxta pportionem nature ꝛ virtutum vniuscuiusq; ꝛ vbi qdẽ est nã cõsilijs: ibi est cognitio sine doctrina h aũt ẽ p reuelationẽ disciplina. ORIGE. Uult aũt reuelare vt verbũ nõ irrõnabilr̃ ꝛ tanq̃ iustitia q nouit digne ꝛ tẽpora reuelãdi ꝛ mẽsuras reuelationis. Reuelat aũt remouens oppositũ cordi velamen: necnon tenebras quas posuit ĩ sui latibulũ. sed quoniã ex hoc putãt qui alteri⁹ sunt opinionis cõstruere nefarium suum dogma. ꝙ. s. ignotus erat pr̃ iesu sanctis antiqs. Dicenduꝫ est eis: qm̃ qđ dr̃ cuicunq; vult filius reuelare: non soluꝫ retorquet̃ ad tp̃s futurũ; ex quo saluator hoc ptulit. sed etiã ad tp̃s pteritũ. ꝙ si velint hoc v̓bũ reuelare p peccato sumere: dicẽdũ est eis ꝙ non est idem cognoscere ꝛ credere. Alij datur per spm̃ s̓mo sciẽ: alij fides in eodẽ spũ. Erãt ergo primo quidẽ credentes: non aũt cognoscẽtes. AMBRO. Ut scias aũt q2 sicut filius patrem quibus vult reuelat etiaꝫ pater reuelat qbus vult filiũ. Audi dñm dicentez: Beat⁹ es simõ bariona: q2 caro ꝛ sanguis nõ reuelauit tibi: sꝫ pr̃ me⁹ q ĩ celĩ ẽ.

¶ Et ꝯuersus ad discipulos suos dixit: Bti oculi q vidẽt q̃ vos videtis. Dico eñ vobis: ꝙ multi pphete ꝛ reges voluerũt videre q̃ vos videtis ꝛ non viderunt: ꝛ audire q̃ auditis: ꝛ nõ audierũt.

THEOPHI. Q2 superi⁹ dixerat: Nemo nouit quid sit pater nisi filius: ꝛ cui voluerit filius reuelare: verificat discipulos quibus pater per eum reuelabat̃. vnde dicitur. Et

cōuersus ad discipulos suos dixit. Bti ocli q videt q̄ vos vi.
CYRIL. Cōuertit gdē ad eos qr repellēs iudeos surdos ꝛ cecā mētē gerētes nec videre volētes: totū se pbebat dili gentib⁹ ei: ꝛ btōs asserit oculos vidētes q̄ pus alijs ipsi vide bāt. Illud tn̄ scire cōuenit qr videre nō significat actū ocu loꝝ sz mētis recreationē in pn̄titis bn̄ficijs: puta sigs dicat Iste vidit bona tps. i. gauisus ē i bonis tpib⁹: s3 illd: Videas bona hierlm. Multi. n. iudeoꝝ viderūt xp̄z diuine opantē: corporali. s. ituitu. nec tn̄ oib⁹ btificatio cōuenit. nō. n. credi derūt: sz neq3 viderūt gliā dei ocul' mētis. Btificati sunt erg go oculi nr̄i i hoc ꝙ fide vidim⁹ vbū ꝓ nobis hoiem fcm̄ i ꝓmēs nob occorē sui numinis. vt nos sibi cōformes faciat ꝑsificationē atq3 iustitiā. THEOPHI. Btificat āt eos ꝛ oēs simplr q cū fide respiciūt ex hoc ꝙ antiq ꝓphete ꝛ re ges deū i carne videre ꝛ audire optauerūt. vn̄ segt. Dico. n. vo. ꝙ mlt. ꝓphe. ꝛ re. vo. vi. q̄ vos vide. ꝛ nō vi. ꝛ au. q̄ vos au di. ꝛ nō au. BEDA. Matthe⁹ apti⁹ ꝓphas ꝛ iustos appel lat: ipi. n. sunt reges magni qr tētationū suaꝝ motib⁹ cōsē tiēdo succūbere sz regēdo p̄esse noluerūt. CHRY. Ex hoc āt ocōples existimāt ꝓphas caruisse xp̄i notitia. sed si opta uerūt videre q̄ viderūt apli nouerūt illū vētuꝝ ad hoies: ꝛ dispēsatuꝝ q̄ dispēsauit: nullus. n. h3 hoꝝ appetitū q̄ mente nō cōcepit: nouerāt g̊ filiū dei. vn̄ nō simplr dic: Voluerūt videre me: sz q̄ vos videtis nec audire me. sz q̄ vos auditis. Viderāt. n. ipm. nō tn̄ sīc icarnatū: nec sic cū hoibus cōuersā tēnce tāta maiestate eis loqntē. BEDA. Illi enim a lōge i spiciētes p speculū ꝛ i enigmate viderūt. Apli aūt in p̄ñtiaꝝ hites dn̄z q̄cūq3 voluissēt iterrogādo discentes: nequaq̄ p angelos aut alias visionū spēs op⁹ habebāt doceri. ORI GE. Sz q̄re dicit plerosq3 ꝓphas optasse nō aūt oēs: qr de abraā dr̄ ꝙ vidit diē xp̄i ꝛ letat⁹ ē: quā visionē nō plures im mo pauci cōtigerūt. fuerunt autem alij ꝓphete ꝛ iusti non cautī: vt visionē abrahe ꝛ p̄tiam apostolorum attingerent. Et hos dicit nan vidisse sed optasse.

¶ Et ecce qdā legispit⁹ surrexit tētās illū ꝛ dicēs Magister qd faciēdo vitā eternā possidebo: At ille dixit ad eū. In lege qd scriptū ē: Quō legis: Ille rńdēs dixit. Diliges dn̄m deū tuum ex toto corde tuo ꝛ ex tota anima tua: et ex oibus virib⁹ tuis: ꝛ ex oī mente tua: et p̄ximū tuū sicut teipm. Dixitq3 illi: Recte respōdisti: Hoc fac ꝛ viues.

BEDA. Dixerat supra dn̄s ꝙ noīa coꝝ scripta sunt i cel' vn̄ vt puto occasionē tētādi dn̄z legispit⁹ assūpsit. vn̄ dr̄: Et ec. q. legis. sur. tētans illū. CYRIL. Erant. n. qdā verbosi circūeuntes totā regionez iudeoꝝ icusantes xp̄m ꝛ dicētes ꝙ p̄ceptū moysi inutile diceret ipe aūt quasdā nouas doctri nas p̄dicaret: volēs g̊ legisperit⁹ seducere xp̄m vt aliqd con tra moysen loqueret: adest tētans ipm: magistꝝ vocās do cerinō patiēs. Et qr dn̄s solitus erat his q veniebāt ad eū loq de vita eterna: vtit legispitus eius eloquijs. Et qđ ten tabat astute nihil aliud audit nisi que per moysen edita sūt Segtur. n. At ille dixit ad eū: In lege qd scriptū est: quō le gis: AMBRO. Erat eni ex his qui sibi legisperiti videnī q̄ vba legis tenēt: vim legis ignorāt: ꝛ ex ipso legis capitulo docet eē legis ignaros. ꝓbās ꝙ in p̄ncipio statim lex patrē ꝛ filiū p̄dicauerit icarnatōis dn̄ice annūciauerit sacram en tū. Sequit eni Ille rńdens dixit. Dili. dn̄m deū tuū ex to. cor. tuo ꝛ ex tota aia tua ꝛ ex oī. viri. tuis: ꝛ ex to. mēte tua. BASI. Qđ dr̄: Tota mēte tua i cetera nō recipit sectionē: nam q̄tācunq3 dilectionez in ifirmis expenderis: hoc tibi necessario a toto deficiet. Sicut eni in vase aliquo pleno li quore quantū emanat foras tn̄ necesse ē plenitudini dero gari: sic ꝛ in aia inquantum emanauerit ab ipsius dilectio ne ad illicita: in tantum minuit necessarium est amorē ad de

um. GREGO. nisenus. In tria aūt quedā aie vis discer nit. Hec eni est augmētatiua solū ꝛ nutritiua: q̄ ēt i plantis repit. Alia est que sensualr̄ disponit: q̄ saluabor i nā irratio naliū aīalium. Perfecta aūt vis aie est rōnalis: q̄ i nā huā na cōspicit. Dicēdo ergo cor: subaz corporalē significauit. i. nutritiuā. dicēdo vo aīam mediocrē. i. sensitiuā. dicēdo ve ro mētē: altiorē nām. i. intellectiuā ꝛ ꝯsideratiuā potentiā. THEOPHI. Hic igit intelligendū est ꝙ oportet nos oēm virtutē aie amori diuino subiicere. ꝛ hoc virilr ꝛ non remisse. vn̄ addit: Et ex oibus virib⁹ tuis. MAXI. Cum hac igr̄ itentōe trinā ad deū dilectionem lex pertractat: vt auellat nos a trina mūdi hitudine: qua respicit ad possessio nes: ad glias: ꝛ ad voluptates: in quibus etiā tētatus ē xp̄s. BASI. Sigs aūt querat quo pacto diuina dilectio pote rit obtineri dicem⁹ q̄m indocibilē ē diuina dilectio: nā nec lu cis gaudere p̄ñtia: nec vitā amplecti ab alio didicimus: vel amare parētes aut alūnos. ꝛ multomagis diuine dilectiōis doctrina. Sz seminalis q̄dā ratio nobis insita ē intrinsecus hn̄s cās vt hō deo adhereat: quā rōnē accipiens doctria di uinorū p̄ceptoꝝ colere diligenter cauteq3 fouere: ꝛ ad pfe ctionē diuine grē pducere ꝯsueuit. nālr eni bonū amamus. amam⁹ ēt ꝓpriū ꝛ cognatū necnō ꝛ benefactorib⁹ spōte af fectionē totā ꝓfundim⁹. Si igit bon⁹ est de⁹: oīa vo bonū desiderāt: qđ volūtarie perficit: nālr nobis inest: quē ꝛ si p bonitatē minime nouissem⁹: ex hoc ipo tū ꝙ ab ipso processi mus tenemur ipz vltra modū amare. tanq̄. s. nobis cogna tum. Maior ēt ē ꝛ benefactor oib⁹ q̄ nālr diligunt. Est igr̄ pmū ꝛ p̄cipuū mādatū diuine dileciōis. 2ᵐ āt pmi i ꝯpletiuū ꝛ ab eo cōpletū quo monentur diligere ꝓximū. vn̄ segt. Et pxi. tuū sicut teipz. Sortimur aūt a deo potētiā ad h⁹ exe cutionē mandati. Quis aūt nō nouit qm̄ māsuetū ꝛ cōicati uum aīal est hō: nō aūt solitariū ꝛ siluestre: Nihil eni tā ꝓ priū ē nr̄e nature: sicut adiuicē cōicare: ꝛ mutuo indigere: ꝛ cognatū diligere. Quoꝝ g̊ p̄uenies dn̄s nob tradidit semi na hoꝝ ꝯm̄r fruct⁹ regrit CHRY. Tu tn̄ attēde q̄lr fere cū eodē excessu postulat vtrūq3 p̄ceptū. de deo. n. ait. Toto corde tuo. d ꝓxio: Sic teipz. Qđ si diligēter obseruaret nec seru⁹ eēt: nec liber: nec victor nec vict⁹. nec diues nec paup: nec not⁹ vnq̄ eēt diabolus. Poti⁹ eni palee ignis sustineret īmissionē q̄ feruorē charitatis diabolus: adeo cūcta supat dilectōis cōstātia. GREGO. xxix. mo. Cū aūt dicat: Dili ges ꝓximū tuū sicut teipm. quō alteri miserādo pius ē. qui adhuc iuiste viuēdo fit ipius sibimetipsi. CHRY. Cū aūt legispitus rńdisset q̄ ꝯtinebant i lege: Christ⁹: cui nota sunt oīa: scidit fallacie ei⁹ rhetia. Seqr. n. Dixitq3 illi: recte rńdi sti: hoc fac ꝛ viues. ORIGE. Ex his īdubitāter colligit ꝙ vita que p̄dicat fm mūdi creatorē deū ꝛ antiq̄s scripturas ab eo traditas: vita ppetua ē. Attestat enim i dn̄s sumēti ex deuteronomio qđ ē illud: Diliges dominū deū tuū: Ex leui tico vo illud: Diliges ꝓximū tuū sicut teipm. Hec aūt dicta sunt ꝯtra sequaces valētini basilidis ꝛ marchiōis. Quid eni aliud voluit nos facere ad q̄rendum vitam eternā: nisi que cōtinent lex ꝛ prophete.

¶ Ille aūt volēs iustificare seipsū dixit ad iesum Et quis ē meus ꝓximus: Suspiciens aūt iesus dixit. Hō quidā descēdebat ab hierl'z i hierico ꝛ icidit i latrones: qui ēt dispoliauerūt eū: ꝛ plagis impositis abierūt sēiuiuo relicto. Accidit aūt vt sacerdos qdā descēderet eadē via: ꝛ viso illo p̄ teriit. Similiter ꝛ leuita: cū eēt sec⁹ locū ꝛ vide ret eū ptransijt. Samaritāus aūt qdā iter faciēs venit secus eū ꝛ vidēs eū: misericordia motus ē. Et appropiās alligauit vulnera eius: infundens

Prophete viderunt in figuris et in visione prophe[illegible] velut in imagine, apli [illegible]

oleū et vinū: ⁊ īponēs illū in iumētū suum duxit in stabulum: ⁊ curā eius egit. Et altera die protulit duos denarios: ⁊ dedit stabulario ⁊ ait. Curā illius habe: ⁊ quodcūq₃ supererogaueris: ego cum rediero reddam tibi. Quis horum triū uidetur tibi proximus fuisse illi qui incidit in latrones? At ille dixit. Qui fecit misericordiam in illum. Et ait illi iesus. Uade ⁊ tu fac similiter.

CYRIL. Laudatus legisperitus a saluatore ꝙ recte rñdit: ī supbiā prupit: nullū sibi ꝓximū putans eē: q̄si nullus eēt ei ī iusticia ꝯparandus. vñ dr̄: Ille aūt volēs iustificare seipm̄: dixit ad iesum: Et qs est meus ꝓxim⁹? Circūuenit eni eū quodam mō alternatī vitia; a fallacia qua tētādo q̄sierat; ad arrogantiā lapsus. In hoc aūt ꝙ q̄rit: Quis ē me⁹ ꝓximus; vacuus a dilectōe ꝓximi ondit̄. cū non estimet aliquē sibi ꝓximū eē: ⁊ ꝑ ꝯñs a dilectione diuina: qm̄ cum fratrē nō diligat quē videt: nō pōt deū diligere quē non videt. AMBRO. Rñdit ēt ꝙ nesciret ꝓximū suū: q₂ non credebat in xp̄m: ⁊ q xp̄m nescit. nescit legē. Cū .n. v̄itatem ignoret: q̄mo pōt scire legē q̄ ānūciat v̄itatē? THEO. Saluator āt nō actibus aut dignitatib⁹: s₃ nā determinat ꝓximū. q.d. nō putes ꝙ q̄ntus iust⁹ sis nll's tibi sit ꝓxim⁹. Dēs nāq₃ q eandē nām cōicant: ꝓximi tui sūt: fias igit̄ ⁊ tu eorū ꝓxim⁹ nō loco sed affectu ⁊ circa eos cura: ⁊ ad hoc samaritanū ī exēplū ducit. vñ seq̄r: Suspiciēs āt iesus dixit. Hō qdā descēdebat ab hierū. in hie. GRECVS. Hū ē generis appellatio. nō .n. ait: Descēdit quidā: s₃ hō qdā. nā sermo fit de tota hūanitate. AVGV. de que. euā. Hō .n. iste ipse adā ītelligit̄ in genere hūano. Hierusalē ciuitas pacis illa celestis: a cuius btītudine lapsus ē. hierico interpretat̄ luna ⁊ significat mortalitatē nostrā ꝑpter hoc ꝙ nascit̄: crescit senescit: ⁊ occidit. AVGV. ꝯtra pelagiū. Uel hierusalē que interptat̄ visio pacis paradisū dicim⁹. Añ .n. q̄₃ peccaret hō in visiōe pacis erat h̄ ē ī paradiso: q̄cq̄d videbat pax erat ⁊ leticia. Inde descēdit q̄si humiliat⁹ ⁊ miser factus ꝑ peccatū. hierico .i. in mundū: in quo omnia orta occidunt sicut luna. THEO. Nō aūt dicit Descēdit. sed descēdebat: semper .n. hūana natura ad iferiora tendebat: ⁊ non in parte s₃ in toto vite attendebat passibili. BASI. Cōuenit etiā hoc siquis loca ꝑspexerit. hiericho eni tenet loca ꝯuallia palestine. hierusalem vero in cacumine sita est occupans apicē montis venit igitur homo ab altis ad infima vt a latronibus caperet̄: qui incalebāt desertū. vñ sequitur: Et īcidit ī latrones.

CHRY. Primū isti⁹ hoīs miserādus ē casus: q inermis ac ōstitut⁹ ī latrōes īciderit: q q₃ iprouid⁹ icautusq₃ eā viā elegerit qua euadere ꝑdonū man⁹ neq̄uerit. nō .n. posset inermis armatos iprouid⁹ pessimos: icaut⁹ nociuos effugere. Quippe cum malicia sp armata sit dolis: crudelitate septa: munita fallacia: ⁊ ad nocēdi seuitiā ꝑparata. AMBRO. Qui sūt aūt isti latrones nisi angeli noctis atq₃ tenebrarū: ī quos nō īcidisset nisi eis mādati celestis deuius se fecisset obnoxiū. CHRY. In exordio igit̄ mūdi nocēdi fallaciā diabolus ē opatus ī hoīem: in quē fallēdi virus exercuit: ⁊ malitie nocētis ōdicauit. AVGV. ꝯtra pelagiū. Incidit ḡ ī latrones .i. ī diabolū ⁊ angelos ei⁹: q ꝑ īobedietiā p̄mi hominis hūanū gen⁹ despoliauerūt morꝫ .s. ornamētis: ⁊ vulnerauerūt bono. s. potitatis liberi arbitrij ꝑdito. vñ seq̄tur. Qui etiā despoliauerūt eū: ⁊ plagis īpositis abierūt. In illo .n. peccāte plagā fecit: ī nos vō plagas. eū ꝑ vnū peccatū qd̄ ꝯtrahim⁹ supaddimus multa peccata. AVGV. de que. euā. Uel spoliauerūt hoīe₃ imortalitate: ⁊ plagis impositis peccata suadēdo reliq̄rūt semiuiuū: q₂ ex pte q̄ pōt ītelligere ⁊ cognoscere deū viuus est hō: ex pte autē qua peccatis cōtabescit ⁊ pmit̄: mortu⁹ est. ⁊ hoc est qd̄ subdit̄: semiuiuo relicto. AVGV. ꝯ pela. Semiuiu⁹ eni h₃ vitalē motū .i. liberū arbitriū vulneratū ꝙ ad eternā vitā quā ꝑdiderat redire nō sufficiebat: ⁊ iō iacebat q₂ vires ei ꝓprie ad surgēdū nō sufficiebāt. vt ad se sanādū medicū .i. deum reqreret.

THEOPHI. Aut semiuiu⁹ dr̄ hō post peccatū: q₂ aīa imortalis ē: corp⁹ vō mortale ita vt medietas hoīs morti succūbat aut q₂ humana nā in xp̄o sperabat cōseq salutem ita vt nō oīo morti succūberet. s₃ inq̄ntū adā peccauerat: mors in mūdū ītrauit: ī xp̄i vō iustificatione mors erat destruenda.

AMBRO. Uel spoliāt q̄ accepimus indumenta grē spiritalis ⁊ sic vulnera iferre ꝯsueuerūt. nā si intemerata que sumpsim⁹ idumēta seruem⁹: plagas latranū sentire nō possumus. BASI. Uel pōt ītelligi ꝙ expoliauerūt eū: plagis pus īpositis. ꝑcedūt .n. vulnera nuditatē: vt ītelligas ꝙ peccatū grē ꝑcedit carentiā. BEDA. Dicunt̄ āt plage peccata: q₂ his nāe humane ītegritas violat̄. Abierūt aūt nō ab insidijs cessādo: s₃ insidiarum fraudes occultādo. CHRY. Hic itaq₃ hō .i. adā iacebat ōstitut⁹ salutis auxilio: cōfossus vulnerib⁹ delictorū: cui nec sacerdos aarō transiens sacrificio potuit ꝓfuisse. Seq̄tur eni: Accidit aūt vt sacer. qdā descen. eadē via: ⁊ viso eo ꝑteriuit. Nec ēt eius frater moyses leuita: ꝑ legē potuit subuenire. vñ seq̄r. Similr ⁊ leuita cū eēt secus locū ⁊ videret eū ptrāsijt. AVGV. contra pelagiū: Uel ī sacerdote ⁊ leuita duo tpa itelligunt̄: legis .s. ⁊ ꝓphaꝝ. ī sacerdote lex ꝑ quā sacerdotiū ⁊ sacrificia instituta sunt. in leuita vaticiniū ꝓphaꝝ: quoꝝ tpib⁹ humanū gen⁹ sanari nō potuit; q₂ per legē ꝯdictio peccati non aboleuit.

THEOPHI. Dicit aūt ꝑterijt. q₂ lex venit ⁊ stetit vsq₃ ad tps ꝑfixum. deinde nō valēs curare abijt. vide ēt ꝙ lex nō ad hoc data est ꝑcogitatiue vt hoīem curaret: non enim poterat hō a ꝑncipio suscipe christi mysteriū: ⁊ iō dicit: Accidit vt sacerdos quidā. qd̄ cōsueuim⁹ dicere ī his que nō premeditatiue fiūt. AVGV. ꝯ ver. dñi. Uel q₂ hō descēdēs a hierlm ī hierico israelita fuisse itelligit̄: qd̄ ītelligi pōt q₂ trāsiens sacerdos vtiq₃ genere ꝓximus preterijt iacentē. transit leuita ⁊ hic genere proximus iacentem ⁊ ipse contempsit. THEOPHI. Miserti inquam illius fuere eū cogitauerunt postmodū vero tenacitate deuicti abierunt retrorsum. hoc eni designat qd̄ dicit: Preterijt. AVGV. de v. dñi. Trāsijt samaritan⁹ gñe lōginquus misericordia proximus: ⁊ fecit qd̄ seq̄t̄. Samaritanus aūt qdā iter faciens venit secus eum. In quo samaritano se voluit ītelligi dñs noster iesus xp̄s. samaritanus .n. custos iterptat̄: ⁊ de ipso dicitur: Nō dormitabit neq₃ dormiet q custodit israel: q₂ resurgēs a mortuis iā nō morit̄. Deniq₃ cū dcm̄ eēt illi: Quia samaritanus es ⁊ dmoniū habes negauit se habere demonium. q₂ se nouerat demonū expulsorem: nō se negauit infirmi custodē. GRECVS. Uocat autē hic xp̄s se samaritanū opportune: cū .n. alloquereī legisperitū supbientem in lege voluit exprimere q̄m nec sacerdos nec leuita ⁊ qui conuersabant̄ i lege. legis ꝓpositū iplebant: sed ipse venit cōsumaturus legis ꝓpositū. AMBRO. Hic aūt samaritanus etiā erat dscēdens. Quis eni ē qui descēdit de celo: nisi qui ascēdit ī celū filius hoīs q ē in celo? THEOPHI. Dicit āt Iter faciēs: quasi ex ꝓposito hoc statuēs: vt nos curaret.

AVGV. ꝯ pela. Uenit autē in silitudine carnis peccati: ideo secus eū quasi in similitudine. GRECVS. Uel secus viam venit: fuit enim vere viator: non declinator gr̄a nī descēdēs ad terram. AMBRO. Ueniēs aūt fact⁹ est cōpassionis nostre susceptione finitim⁹ ⁊ misericordie colatione vicin⁹. vnde seq̄tur: Et vidēs eū misericordia mot⁹ ē.

AVGV. cōtra pelagiū: Uidēs qdem eū iacentē nō valētē nō currentē ⁊ ideo misericordia motus est. q₂ in eo nullū meritū inuenit quo curari dignus eēt. sed ipse de peccato dānauit peccatū ī carne. vñ seq̄t̄: Et appro. alligauit vulnera ei⁹ infundens oleū ⁊ vinū. AVGV. de ver dñi. Quid

mitam lōginquā. quid tā remotū: q̄ de⁹ ab hoībus: īmortalis a mortalib⁹: iustus a peccatoribus nō loco lōge sed dissimilitudine. Cū ergo hrēt i se duo bona. s. iustitiā ⁊ īmortalitatē: ⁊ nos duo mala. s. inīqtatē ⁊ mortalitatē si vtrūq₃ malum sim suscepisset: par nr̄ fuisset ⁊ liberatore nobiscū op⁹ haberet. vt ergo esset nō hoc qd̄ nos: sed ꝓpe nos nō ē ille peccator vt tu: sed fact⁹ est mortalis qd̄ tu suscipiēdo penā. ⁊ non suscipiēdo culpā deleuit ⁊ penā. AVGV. de que. euā. Alligatio vulnerū ē cohibitio peccatoꝝ: oleū ꝯsolatio spei bone apud idulgētiaz datā ad recōciliatiōez pacis. vinum exhortatio ad operādū feruētissime in spū. AMBRO. Uel astringit vulnera nr̄a austeriore ꝑcepto: sicut oleo fouet remissiōe peccati: sic vino cōpungit denunciatione iudicij. GRECO. ex. mora. Uel ī vino morsuz districtionis adhiberi: oleo mollitiē pietatis: p vinū vngūtur putrida: p oleo sanāda foueant. Miscēda ē ergo lenitas cū seueritate: faciendū ē qōdam ex vtroq₃ tēperamētū: vt neq₃ multa asperitate exulcerent subditi: neq₃ nimia benignitate soluant. THEOPHI. Uel alr. Que sm hoīez ē ꝯuersio oleū est: quo sm deū vinū ē qd̄ diuinitatē significat: quā nemo pociet sufficere: nisi oleū hret .i. ꝯuersatio hūana. vn̄ q̄dāo pat⁹ hūane q̄dā diuinit⁹. Infudit ḡ oleū ⁊ vinū: q₂ nos hūanitate ⁊ diuinitate saluauit. CHRY. Ul' vinū īfudit .i. sanguinē effusiōis ⁊ oleū chrismatis vt idulgētia darent p sanguinez: sanctificatō ꝯferret p chrismatis vnctōz a celesti medico ꝯscissa loca ligāt. ⁊ itra semetipa retinētia medicinā opāte medicamīe: p̄stic sanitati reddūt. Infuso ergo vino ⁊ oleo: iposuit eū sup iumētum. vnde seqr̄: Et iponēs illū in iu. su. duxit i stabulū. ⁊ curā eius egit. AVGV. de q. euā. Iumētū ei⁹ est caro: q̄ ad nos venire dignatus ē. Imponi iumēto: ē ī ipsā icarnatōez xp̄i credere. AMBRO. Uel iumēto iposuit dūs pctā nr̄a portat: ⁊ p nobis dolet. hō. n. iumēto similis fact⁹ ē: ⁊ ideo supra iumētū suū nos iposuit ne nos essemus sicut equus ⁊ mulus. vt p nostri corpis assumptionē īfirmitatē nostre carnis aboleret. THEOPHI. Uel iposuit in suū iumētū .i. ī corpus suū: mēbra nāq₃ sua nos fecit ⁊ pticipes corpis eius: ⁊ lex q̄dē nō oēs suscipiebat: Moabite inqt ⁊ ammonite nō itrabūt in ecclīaz dei. nūc vero ī oī gente q timet dūm. ab eo suscipit volēs credere ⁊ ps ecclesie fieri pp hoc dicit q duxit eū ī stabulū. CHRY. Est. n. stabulū ecclesia que in itinere mundi lassatos: ⁊ sarcinis dlictoꝝ ofesos suscipit veniētes: vbi ꝺposito onere peccatoꝝ viator lassus reficit. ⁊ refectus salubri pascua reparat. Et hoc est qd̄ dr̄: Et curā illius egit: Totum enim qcqd cōtrariuz nocēs: malū est: foris est: q₂ intra stabulum reges omnis salubritas inclusa est. BEDA. Et bene iumento impositus ducit in stabulum: q₂ nemo nisi p baptismuz corpi christi adunatus: ecclesiam intrabit. AMBRO. S₃ q₂ nō vacabat: samaritano huic diu in terris degere redeūdum erat vnde descenderat. vnde seqr̄. Et alte. die ꝓtu. duos dena. ⁊ dedit stabulario ⁊ ait: Curā illi⁹ habe. Quis est iste alter dies: nisi forte ille dnīce resurrectōis: ꝺ quo dcm̄ est: Hec ē dies quā fecit dn̄s: Duo aūt denarij sunt duo testamenta que imaginem in se hn̄t eterni regis exꝓssam: quoꝝ ꝑcio vulnera nr̄a curant. AVGV. de que. euā. Uel duo denarij sunt duo precepta charitatis: quā p sp̄m sctm̄ acceperūt apl̄i ad euāgelizandū ceteris: vel ꝓmissio vite p̄ntis ⁊ future. ORI. Uel duo denarij vr̄ mihi eē scīa facti: quō pr̄ in filio ⁊ filius i patre sit: q̄ velut mercede donat ecclīe angelus: vt diligētius curet hoiem sibi cōmendatuz quē pro angustia tpis etiam ipse curauerat. Et promittit ei qcqd de suo in medela semiuētia expēderet: illico esse reddēdū. vnde seqr̄. Et qd̄cūq₃ superogaueris ego cū rediero reddā tibi. AVGV. de que. euan. Stabulari⁹ fuit apl̄s q superogauit. aut illō cōsiliuq qd̄ ait: De v̄ginib⁹ aūt ꝑceptū dn̄i nō habeo: consilium aūt do. aut q etiā manib⁹ suis opatus est: ne ī firmorum aliquē i nouitate euāgelij grauaret: cū ei liceret ex euāgelio pasci. Multū et sup erogauerūt apl̄i. s₃ ⁊ p tpe doctores q vetus ⁊ nouū testm̄ exposuere. superogauerūt p qbus retributioné accipiēt. AMBRO. Beat⁹ ergo ille stabulari⁹ qui alteri⁹ vulnera curare pōt. Btūs ille cui dicit iesus: Qd̄cūq₃ superogaueris: reuertēs reddā tibi. Sed qn̄ reuerteris dn̄e nisi iudicij die: Nā licet vbiq₃ sis semp ⁊ stās i medio nr̄m: nō cerneris a nobis. erit tn̄ tps quo vniuersa caro te respiciet reuertētez. Reddes ergo qd̄ debes btis: qb⁹ es debitor. Utinā nos simus idonei debitores: vt qd̄ accepim⁹ possim⁹ exoluere. CYRIL. His ḡ ꝓmissis: opportūe iā dn̄s legisperitū iterrogat subdēs: Quis hoꝝ triū tibi vr̄ ꝓxim⁹ fuisse: illi q icidit i latrones: At ille dixit q fecit mīsericordiā in illū. Neq₃. n. sacerdos neq₃ leuita factus fuit proximus patientis: sed ille q ē eius misertus. Inutilis est enim sacerdotij dignitas ⁊ legis scia: nisi p bona opa cōfirmetur. vn̄ sequitur: Et ait illi iesus: vade tu ⁊ fac similiter. CHRY. q. d. Si quem vides oppressum nō dicas: vtiq₃ nequā ē: s₃ siue gentilis sit siue iudeus ⁊ ope idigeat: nō cauilleris auxiliari quecūq₃ mala fuerit passus. AVGV. ꝺ doctrina xp̄iana. Ex hoc itelligimus eū esse ꝓximū cui vel exhibendūz est offīm misericordie si indiget: ⁊ exhibēdū eēt si indigeret. Ex quo iam ꝯñs fit: vt etiā ille a quo nobis vicissim exhibendū est ꝓximus noster sit. ꝓximi. n. nomē ad aliqd est: nec quisq₃ eē proximus: nisi ꝓximo pōt. Nullū autē exceptum esse cui misericordie denegetur offīm: quis nō videat: dicente dn̄o: Benefacite his q vos oderunt. vn̄ manifestum est hoc ꝑcepto quo iubemur diligere ꝓximum: etiam sanctos angelos ꝯtineri a quibus tanta nobis misericordie impendunt officia: ex quo ⁊ ipse dn̄s ꝓximum nr̄m se dici voluit: significans se opitulatū esse semiuiuo iacente in via. AMBRO. Nō. n. cognatio facit ꝓximuz sed misericordia: q₂ misericordia est s₃ nām. nihil. n. tā s₃ naturā q̄ iuuare cōsortē nature.

Factū ē aūt dū irēt: ⁊ ipse intrauit in quoddam castellū: ⁊ mulier quedā martha noīe excepit illū i domū suā ⁊ huic erat soror noīe maria. Que ēt sedēs sec⁹ pedes domini audiebat verbū illi⁹: martha aūt satagebat circa frequēs ministeriuz. Que stetit ⁊ ait: Dn̄e: nō ē tibi cure q soror mea reliqt me solā ministrare: Dic ergo illi vt me adiuuet. Et rn̄dēs dixit illi dn̄s: Martha martha sollicita es: ⁊ turbaris erga plurima. Porro vnūz est necessarium: Maria optimam partez elegit: que non auferetur ab ea.

BEDA. Dilectio dei ⁊ ꝓximi q̄ supius vbis ⁊ parabolis ꝯtinebat: hic ipsis reb⁹ ⁊ varietate ꝺsignat. Dicit eni: Factū ē aūt dū irēt: ⁊ ipse itra. in qōdā castellū. ORIGE. Cuius qdē nomē lucas hic tacet s₃ ioānes exprimit vocās ipm bethaniā. AVGV. de verbis dn̄i. S₃ dn̄s q in sua ꝓpria venit: ⁊ sui eū nō receperūt: suscept⁹ ē tanq̄ hospes. Seqr̄ eni: Et mulier q̄dā martha noīe exce. il. ī do. suā. sic solēt suscipi pegrini. s₃ tn̄ suscepit famula dn̄m: egra saluatorē: creatura creatorē. Nec qs aūt dicat. O beati q xp̄m suscipe ī domū ꝓpriam meruerūt: noli dolere cū lgt Qd̄ enī vni ex minimis meis fecistis: mihi fecistis. Accepta autez forma serui: in illa pasci a seruis voluit dignatōe. nō ꝯditione. Habebat carnem in quo qdē esuriret ⁊ sitiret: s₃ in heremo esuriēti āgeli ministrabāt. ergo quo pasci voluit pascēti ꝓstitit: Martha igr̄ dominū pascere disponēs: ⁊ ꝑparās circa ministeriū occupabatur: Maria vero soror ei⁹ pasci magis elegit a domino. Sequitur enim. Et huic erat soror nomine maria: que etiam sedens secus pedes domini audiebat verbum illius.

CHRY. Non simpliciter dicitur de maria q sederet

ppe iesu;: sz sec⁹ pedes illi⁹: vt ondat diligētiā assiduitatē: ꝛ solertiā erga auditionē: ꝛ multā reuerētiā quā habebat ad dūm. AVGV. de vbis dñi. Quāto aūt humili⁹ ad pedes sedebat: tāto ampli⁹ capiebat. ꝯfluit n. aqua ad humilitatē ꝯuallis: denatat de tumorib⁹ colli. BASI. Ois aūt opatio ꝛ vbū saluatoris regula ē pietatis ꝛ vtutis: ob hoc n. induit corpus nostꝝ: vt nos cōuersatonē illi⁹ imitemur pro posse.

CHRY. Exēplo igit suo docet discipulos qualiter se gerere debeāt in domib⁹ eoꝝ q eos suscipiūt: vt s. applicātes ad domū nō resupini gescāt sed poti⁹ repleāt suscipiētes sacris ꝛ diuinis doctrinis. hi vo q domū parāt exeāt obuiā hilariter ꝛ feruēter duab⁹ de cāis: p̄mo qdē edificabunt in doctrinis eoꝝ quos suscipiūt. deinde ꝛ recipiēt charitatis mercedē. vñ ꝛ hic sequitur Martha āt satagebat circa frequēs ministeriū. AVGV. de vbis dñi. Bene martha circa corporalē dñi necessitatē vel volūtatē ministrabat quasi mortali: sz q erat in carne mortali: in p̄ncipio erat vbuz. Ecce qd maria audiebat: Uerbū caro fcm est. Ecce cui martha ministrabat: laborabat ista: vacabat illa. verūtñ martha laborās multū in illa occupatione ꝛ negocio ministrādi iterpellauit dñm: ꝛ de sorore ꝯquesta ē. Seqt. n. Et ait: dñe nō ē ti. cu. q sor. mea re. me so. mi. Erat. n. maria itēta dulcedini vbi dñi. a martha ꝯuiuiū dño pabat: in cuius cōuiuio maria iā iucūdabat. Cū ergo suauiter audiret vbū dulcissimū ꝛ corde intentissimo pasceretur. iterpellato dño a sorore sua. quō putamus eā timuisse ne diceret ei dñs Surge ꝛ adiuua sororem tuā. Mira enim suauitate tenebat: q̄ pfecto maior ē mētis q̄ vētris: sz cāz suā tācꝫ ociosa iudici maluit ꝯmittere. nec in rñdendo voluit laborare. si n. pararet rñdēdi sermonē remitteret audiēdi itētionē. Rñdit ergo dñs q in vbo non laborabat. qr verbū erat. Seqtur. n. Et rñdens dixit illi dñs: Martha mar. sol. es ꝛ turbaris erga plurima. Repetitio nois idiciū ē dilectiōis: aut forte mouēde itentiōis: vt audiat attenti⁹. Bis vocata audit. Turbaris erga plurima. i. circa multa es occupata; vult. n. hō occurrere: qñ ministratur aliqñ nō pōt q̄rit qd deest. parat qd adest: distendit animu⁹. nam si martha sufficeret adiutorium sororis non posceret. multa sunt diuersa sunt: quia carnalia sunt: quia tpalia sunt Preponit aūt vnū multis nō enī a multis vnū: sed multa ab vno. vnde seqtur: Porro vnū ē necessariū. Circa vnum se voluit occupari fm illud. Mihi adherere deo bonū est. vnū sunt pr ꝛ filius ꝛ spūsscūs ad hoc vnū non nos pducit nisi multi habeamus cor vnū. CYRIL. Uel aliter. Cū susceperint aliq fres deū nō sollicitent erga multū offm nec poscāt q̄ pre manib⁹ nō sūt: ꝛ op⁹ exuperāt: graue st. n. passim in q̄libz re qd supfluit: gnāt. n. volētibus cōferre tediū: ꝯuiuis āt vr: qp sūt alijs cā laboris. BASI. Absurdū ēt ē cibos ad sustētationē corporis sumere ac p eos iterꝝ officere corp⁹: ꝛ īpedire ipm erga mandatoꝝ diuinoꝝ offm. Si ergo adueniat aliqs paupeꝝ sumat formā ꝛ exēplar modestie ciboꝝ: nec cā viuere volētiū i ōlitys mēsaꝝ ppriā sparem⁹. vniformis enī ē xpiani vita. ad vnā itēdēs itētiōez. s. ad gloriā dei. Multiformis vo ꝛ varia vita eoꝝ q de foris sunt: p libitu variatis: Tu vo cur dum copiam ciboꝝ ꝛ cā dlectatiōis fri pparas mēsam: criminaris eū voluptatis: ꝛ diffūdis in eum gulositatis opprobria: arguēs delitias ei⁹ in eo qd pparas: Nō ꝯmēdauit dñs marthā occupatā circa freqns ministerium. AVGV. de ver. dñi. Quid g putam⁹ reprehēsū eē misteriū marthe: quā cura hospitalitatis occupauerat q̄ tāto hospite letabat: hoc si vez ē: dimittāt hoies qp ministrāt egētib⁹: vacēt vbo: occupent circa sciaz salutarē. nihil sit cura eis qs pegrin⁹ i vico sit: qs egeat pane. vacēt opa mificordie. vni istet scie. THEOPHI. Nō g dñs hospitalitatez phibet: sz plurimoꝝ turbatōez. s. abstractōez ꝛ tumultū: ꝛ vide ꝯsiliuz dñi: qp p̄us dñs nihil dixerat marthe: sz postq̄ illa sorore ab auditu studebat euellere: tūc dñs occasiōe habita increpauit eā. vsqꝫ enī adeo honorat hospitalitas: dōec ad necessaria nos attrahit. Cum vo icipit ab vtilioribus ipedire: māifestū ē qp honorabilior ē diuinoꝝ audit⁹. AVGV. de ver. do. Nō g dñs opus rephēdit: sz mun⁹ distixit. Seqt. n. Maria optimā ptē elegit q̄ nō auferet ab ea: Nō tu malaz: sz illa meliorē: vñ meliorē: qr ab ea nō auferet: a te auferet aliqñ on⁹ necītatis. Nō eni cū veneris ad illā priaz inuenies pegrinū quē suscipias hospitio. sed bono tuo auferet: vt qd meli⁹ est det. auferet a te labor vt reqes det. Tu nauigas: illa i portu ē. eterna eni ē dulcedo vitatis in hac tñ vita augeē: i illa pficiet: nūqꝫ auferet. AMBRO. Agat g te sicut mariā desideriū sapie hoc enī mai⁹: hoc pfectius op⁹: nec ministerij cura cognitōez vbi celestis auertat. Nec arguas eos ꝛ ociosos iudices: quos videas sapie studere. AVGV. de que. euā. Mystice aūt qp martha excepit illū i domū suam significat ecclesiā que nūc excepit dñm i cor suū. Maria soror ei⁹ q̄ sedebat ad pedes dñi ꝛ audiebat vbuz eius significat eādē ecclīā. sed i futuro seculo. vbi cessans ab ope ministerioꝝ idigētie: sola sapia perfruit. Qr āt ꝯquerit qp soror ei⁹ eam nō adiuuet: occasio dat snīe dñi q̄ ostēdit istā ecclesiam sollicitā eē ꝛ turbari erga plima: cū sit vnū necessariū: ad qd p ministerij hui⁹ merita puenit. Mariā vo dicit optimā ptē elegisse: qr p hāc ad illā tendit: ꝛ nō auferi. GREGO. vi. mora. Uel p mariā q̄ vbo dñi residēs audiebat; ꝯtēplatiua vita exp̄mit. p marthā exterioub⁹ obsequijs occupatā: actiua vita significat: sed marthe cura nō rephēdit: marie vo laudat. qr magna sunt actiue vite merita: sed ꝯtēplatiue potiora. vñ nec auferri vnqꝫ marie ps dr: qr actiue vite opa corpore trāseunt. cōtemplatiue autem gaudia melius ex fine cōualescunt.

Capitulū. XL

ET factū ē cū esset i quodā loco orās vt cessauit: dixit vn⁹ ex discipulis ei⁹ ad eū: Dñe doce nos orare sicut docuit ioānes discip los suos. Et ait illis: Cū oratis dicite: Pater scificet nom tuū. adueniat regnū tuū: panē nostrū quotidianū da nobis hodie: ꝛ dimitte nobis pctā nīa siquidē ꝛ nos dimittimus debēti nobis: ꝛ ne nos inducas in tētationem.

BEDA. Post historiā soroꝝ que duas ecclie vitas significauerūt. nō frustra dñs ꝛ ipse orasse: ꝛ discipulos orare docuisse scribit: qr ꝛ oro quā docuit: vtrūqꝫ in se vite cōtinet mysteriū: ꝛ ipsaꝝ pfectio vitarū nrīs nō virib⁹ ē obtinēda. sz pcib⁹. vñ dr: Et factū est cū eēt i quo. lo. orās. CYRIL. Cū āt hēat oīs boni plenitudinē: cur orat si plen⁹ ē ꝛ i nullo penit⁹ eget: Ad hoc dicim⁹ qr cōpetit ei ex mā dispēsatōis i carne. cū voluerit hūana pseq tpe ad hoc ꝯueniēte. Si n. comedit ꝛ bibit nō icongrue vtebat orone: vt doceat nos nō eē erga hoc tepidos: sed attentius isistere oronibus. TYTVS. Cum aūt nouā ꝯuersatōem vidisent discipuli nouā formam orationis postulauerūt cum plures orationes continerent in veteri testō. vñ sequitur: Ut cessauit: dixit vn⁹ ex discipulis eius ad eū: Dñe doce nos orare ne. s. cōtra deū peccemus aliqua q̄rentes p alijs: vel deo asistētes i orone nō eo mō quo expedit. ORIGE. Et vt oronis doctrinam proferat infert: Sic ꝛ ioan. docu. discipu. suos. de quo. s. nos docuisti qp inter natos mulieꝝ nullus eo maior surrexit et qr precepisti nobis petere eterna ꝛ grādia: vnde erit nos ad bonum puenire notitiam: nisi a te deo ꝛ saluatore nostro:

GREGO. nisenus. Orationis ergo doctrinā explicat discipulis qui solerter notitiam orationis expostulant. ostēdens q̄liter implorari oporteat diuinū auditum. BASI. Duo autē sunt modi oronis. Unus quidem laudis cum humilitate: secūdus vero petitionis remissior. Quotiens ergo

as nō pꝰ ad petēdū ꝑrīpas. Sin aūt tuum crimīaris affe
ū qsi necitate coactꝰ supplices deo. Sz cū icipis orare quā
et dicere creaturā visibilē ⁊ inuisibilē. Sumꝰ aūt exordi
a laude illiꝰ q cuncta creauit. vñ subdit: Et ait illis: Lūz
ueritis dicite pr̄. AVGV. de. v. dñi. Primꝰ fmo qste
facië tuā nō audebas ad celū attollere ⁊ subito accepi
grā xp̄i. Ex malo seruo factꝰ es bonꝰ filiꝰ. iō presume nō
tua opatiōe sz de christi grā. Nō g̃ hic arrogantia ē: sz fi
predicare qđ accepisti: nō ē supbia. sed deuotio. Ergo at
le oculos ad pr̄ez q te ꝑ lauacrū genuit: q ꝑ filiuz te rede
t pr̄ez dicas qsi filius. Sed noli tibi aliqd spāliter vendi
re. solius christi spālis ē pr̄ nob est potet oibꝰ in cōi: q̄a il
blūz genuit: nos aūt creauit. Et iō fm matth. dicit: Pr̄
addit q es in celis. In illis. s. celis de qbꝰ dictūz est. Ce
narrāt gloriam dei. Celū ē vbi culpa cessauit. vbi nullum
rtis ē vulnꝰ. THEOPHI. Nō āt dicit: Qui es ī celis
ibi deū circūscribat. sed vt ad celos erigat auditorez ⁊ ab
abata terrenis. GREGO. nisenꝰ. Uide aūt quāte ꝑpa
iōis opꝰ est: vt audacter possis deo dicere pater: q̄a si ad
mūdanas intuitū dirigis: aut hūanā gloriaz ambis: aut
des passibilis appetitus: ⁊ hanc orōnē enuncies. Audire
bi videor deū dicētem: Cū corrupte fueris vite si patrez
as īcorruptibilitatis genitorez: feda voce ignas incorru
bile nomē. nā qui patrē mādauit vocare: ꝑferre mēdaci
nō cōcessit. Diuz vō honoꝝ exordiū est glorificare nomē
vita nr̄a. vñ subdit Scificet nom̄ tuū. Quis. n. ē adeo
halis q vidēs in credētibꝰ vitā purā nō glificet nomen ī
catuz ī tali vita. Igit̃ q dicit ī orōne: scificet ī me inuocatū
mē tuuz hoc orat fiam tuo ꝯcurrēte subsidio: iustꝰ absti
s a quolibet malo. CHRY. Sicut eni cū qs celi pul
tudinez aspicit dicit: gloria tibi deꝰ: sic etiā cū aspicit ali
s v̄tutē: q̄a bois v̄tus multomagis q̄z celū glorificat de
AVGV. de ver. do. Uel dr̄. Scificet nomē tuuz in
: vt ad nos possit eiꝰ scificatio ꝑuenire. TYTVS. Ul
Scificet nom̄ tuū. i. nota sit tua scitas toti mūdo: ⁊ lau
te decenter. Rectos aūt decet collaudatio. Iussit igit̃
re ꝑ emēdatiōe mūdi totiꝰ. CYRIL. Qm̄ penes eos
quos nonduz ꝑuenit fides ꝯtēnit̃ adhuc nom̄ dei. sz vbi
veritatis sup eos illuxerit: eū fatebunt̃ scm̄ scōꝝ. TY
VS. Et q̄z ī noīe iesu ē gloria dei pr̄is tunc nom̄ pr̄is scifi
t̃ qñ xp̄s erit notus. ORIGE. Uel q̄z nom̄ dei ab er
bꝰ attribuitur culturis ⁊ creaturis: nōduz est sanctifica
vt sit sepatū a qbus debuit separi. Decet g̃ nos orare vt
dei adaptet̃ soli vō deo: cui adaptat̃ qđ subdit̃: Adue
t regnuz tuū. vt. s. euacuet̃ ꝑncipatꝰ ⁊ ꝑtās ⁊ v̄tus ⁊ regnū
d: q̄n etiā petm̄ qđ regnat ī mortalibꝰ nr̄is corporibus.
GREGO. nisenꝰ. Imploramꝰ etiā a dño liberari a corru
one. etiā a morte. Uel fm quosdaz: Adueniat regnū tuū
eniat sup nos spūsscūs tuꝰ vt purificet nos. AVGV.
ver. domini. Tunc enim venit regnū dei qñ eius fumus
m ꝯsecuti. Ipse enim ait regnuz dei intra vos est. CY
IL. Uel q hoc dicūt vidētur optare rursuz refulgentē in
do oiuz saluatorē. Mādauit aūt ī orōne petere illud tē
reuera terribile vt sciāt q viuere decet eos nō lēte vel
isse vt illud tēpꝰ nō paret eis flammaz ⁊ vindictaz: sed
gis honeste fm volūtatē ipsius vt eis tēpus illud nectat
onas. vñ fm matth. seqt̃: Fiat volūtas tua sicut in celo
terra. CHRY. q. d. p̄sta nobis dñe ꝯuersatione imita
celestē: quatenus queciūqz tu vis: nos ēt velimꝰ. GRE.
nꝰ. Qm̄ eniz vitā humanā post resurrectionez silem dic
ventura vite angelice: ꝯsequēs ē vitā mūdanā ad vitā q̄
modū speratur dispon: vt in carne viuētes carnaliter
uiuamꝰ. Per hoc aūt verꝰ medicꝰ aīe soluit morbi nāz:
quos occupauit infirmitas ꝑ hoc q a volūtate diuina re
erāt: a morbo denuo liberet copulatio ad volūtatē diui
Est. n. sanitas anime executio debita voluntatis dñ: ne.

AVGV. in encheridiō. Apud euangelistā igit̃ mattheuz
septē petitiōes ꝯtinere videt̃ dñica orō: euāgelista vō lucas
in oratōe dñica petitiones nō septē sed qnqz cōplexus ē: nec
ab illo vtiqz discrepauit. Sz qūo illa septē sint itelligēda ipe
sub breuitate cōmouit. Nomē qppe ei scificatur ī spū. dei āt
regnū in resurrectiōe futuꝝ ē. Ostēdens g̃ lucas tertiā petiti
onē duaꝝ superioꝝ eē quodāmō repetitionē: magis eā ꝑter
mittēdo voluit itelligi. Deide tres alias adiūxit: Et pmo ō
pane quotidiano dicēs: Panē no. quoti. da. no. ho. AV
GV. de v. dñi. In greco dr̄ epiusiō. hoc ē supsubstātialē: n̄
iste est panis q vadit ī corpꝰ: sz ille panis vite eterne qui aie
nr̄e subaz fulc̄. Latinꝰ āt hūc quotidianū panē dic̄ quē gre
ci dicūt aduenietē. Si quotidianꝰ ille ē panis: cur pꝰ ānuz il
luz sumas quēadmōz greci in oriēte facere ꝯsueuerūt: Ac
cipe quotidie qđ quotidie tibi ꝓsit: sic viue q quotidie me
rearis accipe. Mors dñi significat̃ ⁊ remissio petōꝝ. qui vl̄
nus hēt medicinā querit: vulnꝰ est q̄z sub peccato sumꝰ. me
dicina est celeste ⁊ venerabile sacm̄. Si quotidie accipis:
quotidie tibi est hodie. Christꝰ tibi quotidie resurgit hodie
eni est qñ christus resurgit. TYTVS. Uel panis aiaꝝ di
uina ē v̄tꝰ afferēs futurā vitā ꝑenē: sic pāis ex terra ꝓdiens
vitā tpalē ꝯsuat. Cū āt quotidianū dixisz dñū q aduenit ⁊
futurꝰ ē significat: quē nob hodie p̄stari regrimꝰ: poscentes
quoddā eius ꝑncipiū atqz gustū: qñ spūs in nob inhabitās
v̄tutē opat̃: q supat oēz v̄tutē hūanā: puta castitatē: hūilita
tē. CYRIL. Putāt āt forsan aliq indecēs esse scōs a deo
q̄rere corpalia. ⁊ ob hāc cām applicant qđ dr̄ ad spiritalem
ꝯsideratōez. Ego āt ꝯcedā q oz scōs ꝑcipue satagere ab ob
tinēda spiritalia dona. Illud tñ decet ispicere qđ irreꝑhēsi
bile petūt dño ꝑcipiēte panē cōez. ex eo. n. q panē iussit q̄re
re. i. quotidianū alimtū videt̃ q nihil cōcedat eos hēre: sed
magis honestā colere pauptatē. nō. n. ē hūtiū panē petere:
sz oppresso ꝑ penuria. BASI. q. d. panē quotidianū q nr̄e
subē ꝯpetit ad vitā diutnā: nō tibi ipsi cōmēdes: sz ad deuz
cā eiꝰ refugias: exponēs ei necitatē nāe. CHRY. Postu
lāda g̃ sunt diuinitꝰ necia vite: non ciboꝝ diuersitates. ⁊ vi
na odorifera ⁊ cetera q delectāt guttur: onerāt aūt vētrē: ⁊
mētē ꝑturbāt: sz panis q pōt subaz corporis sustētare: ⁊ illū
qui nob hodie tm̄mō sufficit: vt de crastino nō cogitemus:
vnā āt solā petitionē sensibilē q̄rimus: vt p̄ntibꝰ nō affliga
mur. GREGO. nisenus. Postq̄z autē ꝑ bona opa fiduciā
sumere docuit: ꝯsiter remissionē reatuū docet iplorare. Se
quit̃. n. Et dimitte nob petā nr̄a. TITVS. Hoc ēt addi
tū ē necessario pro eo q nullꝰ sine petō repit̃: ne ipediāur a
sacra ꝑticipatiōe ꝓpter hūans petā. Cūz. n. tenemur exhi
bere xp̄o oimodā scitatē q spūscm̄ habitare facit ī nob: re
darguēdi sumus si nō obseruemus ei tēplū mūdū. Hinc āt
defectui subuēit̃ ꝑ dei bonitatē idulgētē humane fragilita
ti petōꝝ punitionē. Hoc aūt ipz iuste fit a iusto deo qñ nos
quasi debitoribꝰ relaxamus his. s. q nob nocuerūt ⁊ debita
nō exhibuerūt. vñ subdit̃: Siqdē ⁊ ipsi dimit. om. de. nob.
CYRIL. Uult eni vt ita loquar patientie quā hoies co
lūt imitatorē fieri deū vt qualē ipsi exhibuerūt ꝯseruis boi
tatē: talē pari lāce recipe petāt a deo q iuste recōpēsat: ⁊ no
uit oī miseri. CHRY. Hec igit̃ aī aduertētes grates agēde
sūt debitoribꝰ nr̄is: sūt. n. nob si sapimꝰ cā idulgētie maxie:
⁊ pauca exhibētes plurima repiemꝰ. naz ⁊ nos multa debe
mus ⁊ magna debita dño: quoꝝ si minimā ptē a nob vellet
exigere: iā perissemꝰ. AVGV. de v. do. Debitū autē qd ē
nisi petm̄: Ergo si nō accepisses alieni fenoris pecuniā non
deberes. ⁊ iō petm̄ tibi iputat̃. Habuisti. n. pecuniā cū q̄ di
ues nasceris ad imaginē ⁊ silitudinez factꝰ dei. sed ꝑdidisti
qđ habebas: sic duz arrogātiā desiderās vēdicare: ꝑdidisti
humilitatis pecuniā: accepisti a diabolo debitum quod nō
erat necessarium. cautionē tuam tenebat inimicus: sed eaz
dñs crucifixit: ⁊ suo cruore deleuit. Potēs est autē dñs qui

abstulit petiis: ꝛ debita nr̃a donauit custodire nos aduersus
diaboli isidias: q culpã generare ↄsueuit. vñ seqꝫ: Et ne nos
inducas in tẽtationẽ quã. s. ferre nõ possim⁹. Sꝫ q̃si athle-
ta talẽ vult tẽtationẽ quã ferre possit humana conditio.

TYTVS. A diabolo eni ñ tẽtari ẽ ipossibile: sꝫ ne a deo
derelinq̃mur ad tentatiões hoc depcecamur. Qð ãt ex pro
missione diuina ↄtingit illud de⁹ q̃is facere dr̃ i scriptura.
ꝛ fm hoc nisi phibeat tẽtatõis iualescẽtiã que supra nos ẽ:
tunc nos in tentationem inducit. MAXI. Ul' mãdat dñs
vt petamus. Ne nos inducas in tentationem. i. non permit
tas voluptuosarum ꝛ spõtanearuꝫ tentationũ nos experiẽ
tiã pati. Jacob⁹ aũt docet, pveritate certãtes nõ remitti i tẽ
tationibus inoluntarijs ꝛ causatiuis laboꝝ dicens. Omne
gaudiũ estimate fratres mei cum in tẽtationes varias inci
deritis. BASI. Nõ tñ decet nos orando petere afflictio-
nes corporales. vniuersaliter. n. pcepit orare: nõ subire ten-
tation ẽ sed postq̃ȝ aliqs subijt expedit a dño petere vtuteꝫ
pferẽdi vt ↄsumet i nobis illud. Qui sustinet vsqꝫ ad fineꝫ
saluus erit. AVGV. in enchiridion: At vo q matheus
i vltimo posuit: Sed libera nos a malo. iste nõ posuit: vt in
telligam⁹ ad illud superi⁹ qð de tẽtatione dictum est perti
nere. Jdeo qppe ait: Sꝫ libera. nõ ait Et libera. tanq̃ȝ vnaꝫ
petitionẽ dmõstrans noli h sꝫ h sed sciat vnusqsq̃ i eo se li
berari a malo: q nõ infert in tẽtationẽ. AVGV. de ver.
dñi. Unusquisqꝫ. n. petit vt a malo: hoc est ab inimico ꝛ pec
cato liberet: sed qui deo se cõmittit: diabolũ non timet: Si
enim deus pro nobis: quis cõtra nos?

¶ Et ait ad illos: Quis vr̃ȝ hẽbit amicuꝫ et ibit
ad illũ media nocte: et dicet illi: Amice cõmoda
mihi tres pães: qm̃ amic⁹ me⁹ vẽit de via ad me
et nõ habeo qð ponã añ illũ: et ille deit⁹ rñdẽs di
cat: noli mihi molestus esse: iaꝫ ostiũ clausũ ẽ: et
pueri mei mecũ sũt in cubili: nõ possum surgere
et dare tibi. Et ille si perseuerauerit pulsãs: dico
vobis: et si non dabit illi surgẽs eo q amicus ei⁹
sit: pp iprobitatẽ tñ eius surget et dabit illi quot
quot habet necessarios.

CHRY. Docuerat supra saluator ad petitionẽ aplõꝝ q̃
liter oportet orare: poterat aũt contingere eos q hoc saluta
re documẽtũ receperant: effundere qdẽ preces iuxta tradi
tã formam sed negligẽter ꝛ remisse hoc facere. deinde cuꝫ
nõ exaudirẽt p primã vel scdaꝫ orõnẽ desistere ab orõnib⁹
Jtaqꝫ ne hoc pateremur: p modũ parabole manifestat. q
pusillanimitas i orationib⁹ dãnosa est. Utilissimũ vo est in
eis patiẽtiã habere. vñ dr̃: Et ait ad illos: Quis vestrũ ha
bebit amicũ? THEOPHI. Amicus iste deus est q oẽs
amat: ꝛ oẽs saluos vult fieri. AMBRO. Quis etiaꝫ ẽno
bis amicior: q̃ȝ q p nobis corpus suũ tradidit? Dat aũt no
bis hic alius pcepti mod⁹ vt oib⁹ momẽtis nõ solũ diebus
sed ẽt noctib⁹ orõ deferat. Seqꝫ. n.: Et ibit ad il. me. nocte.
Sicẽ petijt dauid qñ dicebat: Med ia nocte surgebã ad ↄfi
tẽdũ tibi. Neqꝫ eni timuit excitare dormiẽtem quẽ scit sp
esse vigilãteꝫ. naꝫ si ille tã scũs: ꝛ q regni erat necessitatibus
occupat⁹ septies i die laudẽ dño dicebat: qd nos facere de
bem⁹ q eo amplius rogare debem⁹ quo freqnẽti⁹ carnis ac
mẽtis fragilitate deliqm⁹: q diligẽdo dñm deũ tuũ nõ solũ
tibi: sed ꝛ alijs poteris emereri. Seqꝫ eni: Et d. i. il. Amice cõ
moda mihi trẽs pa. qm̃ ami. me. ve. ad me de via: ꝛ nõ ha.
qð po. añ illũ. AVGV. de v. do. Qui aũt sunt isti tres pa
nes: nisi mysterij celestis alimẽtũ? fieri eni põt vt aliqs pas
sus fuerit amicũ aliqd iterrogãtẽ: qð rñdere ñ possit. ꝛ tũc se
inuenit nõ habere: qñ coactus ẽ dare. Uenit g̃ tibi amicus ð
via. i. vita hui⁹ seculi: in qua oẽs velut peregrini trãseũt. nec

vllus quasi possessor manet: sed omni homini dicitur. Tran
si da venturo locum aut forte de via mala. hoc est de vita
mala fatigat⁹ nescio qs amicus tu⁹ nõ inueniẽs veritatẽ: q
audita ꝛ pcepta btũs fiat. Uenit ad te tãq̃ȝ ad xpianũ ꝛ dic
Redde mihi rõnẽ. Et iterrogat qð forte tu p simplicitatẽ fi
dei nesciebas: ꝛ ñ ẽ vñ reficias esuriẽtẽ ꝛ cõpelleris q̃rere i
dñicis libris fortassis eni q ille interrogauit: in libro positũ
ẽ: sꝫ obscurũ ẽ ipꝫ paulũ aut petrũ aut aliqnẽ pphaꝫ iterro
gare nõ sineris. Jaꝫ eni regescit familia ista cũ dño isto suo:
ꝛ seculi h⁹ ignorãtia valida ẽ. hoc ẽ nox media: ꝛ vrget ami
cus esuriẽs: cui simplex fides nõ sufficit: Nuqd deserendus
est? g̃ ad ipm dñm: cũ quo familia regescit pulsa orando: de
quo subditur: Et il. dei. rñ. di. Noli mihi molest⁹ esse. q dif-
fert: dare vult vt amplius desideres dilatuꝫ: ne vilescat cito
datũ. BASI. Forsitan ẽt ob hoc differt q̃si igeminans tuã
assiduitatẽ. ꝛ freqũẽtiã erga se: ꝛ vt agnoscas qd donũ dei
sit: ꝛ i timore donata custodias. Quicqd eni aliqs multo la-
bore acqrit nitit custodire: ne cum illud perdiderit suuꝫ la-
borem amittat. GLO. Non ergo aufert impetrãdi licen-
tiam sed vehemẽtius accẽdit desideriũ orãdi: offsa difficul
tate ↄsequẽdi. Sequit. n. Jã ostiũ clausum ẽ. AMBRO.
Hoc ẽ ostiũ qð apire sibi ẽt paulus exposcit: ñ solũ suis sꝫ ẽt
ppl'i orõnib⁹ obsecrans se iuuari: vt aperiat sibi ostiũ ad lo
quẽdũ mysteriũ xpi. Et fortasse illud ẽ ostiũ qð aptũ vidit
ioãnes. cui dciũ ẽ: Ascende huc ꝛ ondã tibi q̃ oportet fieri.

AVGV. de q̃. euã. Significat ergo tps famis vbi cũ itel
ligẽtia claudit: ꝛ illi q apostolicã sapiẽtiã tanq̃ȝ panẽ erogan
tes p orbẽ terre pdicauerũt: iã sũt i secreta qete cũ dño. Et
hoc ẽ qð subdit: Et pueri mei mecum sunt i cubili. GRE
GO. nisen⁹: Opportune eos q p amia iusticie ipassibilitatẽ
vẽdicauerũt sibi pueros appellat: docẽs q bonum qð p stu
dia in nob acqrit ab initio fuerat i natura repositũ. naꝫ qñ
aliqs abrenũcians carni p rõnẽ exercitio vite virtuose pas-
sionẽ ↄfutauit: tũc q̃si puer isensibiliter se hꝫ erga passiões.
Cubile autẽ requiẽ itelligim⁹ saluatoꝝ. GLO. Et pter
premissa subdit: Nõ possum surgere ꝛ dare tibi. qð ẽ ad dif-
ficultatẽ impetrãdi referẽdũ. AVGV. de q̃. euã. Uel ali
ter. Amic⁹ ad quẽ venit media nocte: vt accõmodet tres pa
nes: vtiqꝫ ad silitudinẽ ponit sꝫ quãqs rogat deũ i media
tribulatõe ↄstitut⁹. vt ei tribuat itelligẽtiã trinitatis: q̃ pre
sentis vite cõsolet labores. Jpsa. n. angustia media nox ẽ q
cogit vehemẽter istare. Jn trib⁹ aũt panib⁹ etiã illud signifi
cat vni⁹ substãtie eẽ trinitatẽ. amic⁹ aũt veniẽs de via itel
ligit hoĩs appetit⁹: qui dꝫ rõni fuire. fuiebat aũt ↄsuetudi-
ni tpali quã viã vocat, ppter oĩa transeuntia. Cõuersio autẽ
hoĩe ad deũ etiã ille appetit⁹ a cõsuetudine reuocat. Sed
si nõ ↄsolet interi⁹ gaudiũ de doctrina spirituali: q̃ creatoris
trinitas pdicat: magne angustie sunt i hoĩe quẽ pmit erũna
mortalis: cũ ab his q̃ foris ↄlectãt precipit abstinentia: ꝛ int⁹
nõ ẽ refectio de leticia doctrine spiritalis: ꝛ tũ orãdo efficit vt
accipiat desiderãs intellectũ a dño: etiã si hõ desit p quem
sapiã pdicet. Seqꝫ eni. Et ille si pseuerauerit pulsans dico
vob. Et si non dabit illi surgẽs: eo q amic⁹ ei⁹ sit: ppter im
probitatẽ tñ ei⁹ surget: ꝛ dabit illi quotquot hꝫ necessarios.
Cõparatio ẽ a minori: si eniꝫ amic⁹ hõ surgit de lecto ꝛ dat
nõ amicitia sꝫ tedio cõpulsus: quanto magis de⁹ dat: qui si
ne tedio largissime donat qð petit? AVGV. de v. do. Cũ
autẽ perueneris ad tres panes: hoc ẽ ad cibũ ꝛ intelligentiaꝫ
trinitatis habes ꝛ vñ viuas: ꝛ vnde pascas. Ne timeas: ne
finias: nõ enim panis ille finietur: sed indigentiaꝫ tuam fi-
niet. disce ꝛ doce. viue ꝛ pasce. THEOPHI. Uel aliter:
Media nox finis ẽ vite: i quo multi ad deũ adueniũt. Ami
cus aũt est angel⁹ qui accipit animã. Uel media nox ẽ pro-
fundũ tentationum in quo constitutus petit a deo tres pa-
nes. necessitatẽ. s. corporis aĩe ꝛ spirit⁹: p que i tentationib⁹
nõ periclitamur. Amicus autem qui de via venit ipse deus

qui i tētationibus nos pbat:cui nō hz quod apponat q i tentatione infirmat. Qđ aūt dicit. Et clausa est ianua intel ligēdum est ꝙ docet nos ante tētatiōes pparatos eē:postq̄ꝫ tentationi incidimus preparationis ianua claudit̄ ⁊ im parati inuēti nisi deus adiuuet periclitamur.

Et ego dico vobis: Petite ⁊ dabit̄ vobis. que rite ⁊ inuenietis: Pulsate ⁊ aperiet̄ vobis. Omis enī qui petit accipit: ⁊ qui q̄rit inuenit: ⁊ pulsanti aperiet̄. Quis aūt ex vobis patrē petit panē: nunquid lapidem dabit illi: aut piscem: nunqd pro pisce serpentem dabit illi: Aut si petierit ouum: nunquid porriget illi scorpionez: Si ergo vos cū sitis mali nostis bōa data dare filijs vestris: quā tomagis pater vester celestis de celo dabit spiritum bonum petentibus se:

AVGV. de ver. do. Posita similitudine adiūxit exhorta tionē dñs: ⁊ oīno stimulauit nos q̄rere: petere: pulsare: do nec accipiamus qđ petim⁹. vñ dicit: Et ego dico vobis peti te dabitur vob. CYRIL. Et dic dico vob: vim hz iura menti: deus enī nō mētit̄. Quicūqꝫ aūt inuit audientib⁹ aliqd cū iuramēto ondit inexcusabilē nostre fidei paruitatem.

CHRY. Per petitionē aūt orōnē ondit: p inq̄sitionē vo studiū ⁊ sollicitudinē cū subdit: Querite ⁊ inuenietis. que. n. queruntur plurima cura indigēt: qđ maxime ē in deo. Plura eñi sunt que sensū nrm impediūt. sicut g aurū pditum q̄ri mus sic deū sollicite pq̄ram⁹. Ondit ēt ꝙ q̄uis nō apiat illi manifestū tñ imorādū est. vñ subdit. Pulsate ⁊ apiet̄ vob. qa si q̄rēs imoraberis vtiqꝫ recipies ob hoc reclusum ē ostiū vt faciat te pulsare: ideo nō mox annuit vt exposcas.

GRECVS. Uel p hoc ꝙ dicit. Pulsate: forsitā insinuat petere cū effectu. pulsat enī aliqs manu. Bonū āt opis signū ē manus: vel hec tria pñt alr distingui. vtutis enī initiū est petere notā fieri viā veritatis. Scđs vo gradus est q̄rere q̄liter oporteat trāsire per viā. Tertius gradus est vt cū vir tutes attigerit pulset ad ostiū vt itret spotiosam cognitionē que omnia orando aliqs acqrit. Uel petere qdē est orare q̄rere vo p bona opa agere orōni cōdigna. Pulsare āt est orōni immorari nec desistere. AVGV. de ver. do. Nō autez nos tantū hortaretur: vt peteremus nisi dare vellet. Erubescat humana pigritia plus vult ille dare q̄ꝫ nos accipere.

AMBRO. Qui aūt promittit aliqd: spez debꝫ afferre p missi: vt mometis obediētia deferat̄ pmissis fides. ⁊ ideo subdit: Ois. n. q pe. acci. ⁊ q q̄rit inue. ⁊ pul. ape. ORIGE. Quereret aūt aliqs q̄liter qdā orātes nō exaudiantur: Ad qđ dicēdū: ꝙ qcunqꝫ recto tramite ad q̄rēdū accedit. nil omit tens ex his q̄ ꝯferunt ad petitoꝝ obtētū: accipiet reuera qđ precatus est dari sibi. Siqs aūt diuertēs a ꝓposito obite pe titionis: cū nō petat: vt decet. nō petit: Quo fit vt cū nō reci piat qđ hic dr̄. nō falsificet̄. Nā ⁊ magro dicēte: Quicunqꝫ venerit ad me assequet̄ disciplinaꝝ peritiā: adire magr̄z rea liter accipimus hoc est vt feruenter ⁊ diligēter vacet docu mētis ipi⁹. vñ ⁊ iacob⁹ dic: Petitis ⁊ nō accipitis: eo ꝙ ma le petatis. s. cā voluptatū vanaꝝ. Sꝫ dicet aliqs. imo cū ali qui rogāt p diuīa noticia obtinēda: ⁊ recupatiōe vtutū non obtinet: cui dicēdū ꝙ nō ppter se bona petiuerūt accipe: sꝫ vt cōmendent̄ p ea. BASI. Siqs ēt ob torporē exhibeat se desiderijs ⁊ traditor sui fiat in man⁹ hostiū. huic dñs nec ad iuuat: nec exaudit: eo ꝙ p petm̄ alienū se fecit a deo. decet g offerre qdē qcqd interest sua: clamare āt ad deū vt adiuuet eū. Est aūt diuinū subsidiū implorādū nō remisse nec mēte huc illucqꝫ vagante: eo ꝙ talis nō solū nō impetrabit quod petit: sꝫ magis dñm irritabit. nā si aliquis corā pricipe stās sibi hꝫ intrinsecū ⁊ extrīsecū oculū: ne forsitā puniat̄: quāto magis corā deo attentū ac tremebundū oportꝫ assistere: Si vo debilitaris a pctō fixe negs orare: quātūcūqꝫ potes teipꝫ cohibens: vt stādo corā deo ad eū dirigas intellectuꝫ ⁊ deus ignoscit: eo ꝙ nō ex negligētia sꝫ ex fragilitate non po tes vt oꝫ assistere corā deo. Si sic g teipsūꝫ ꝯpellis ne disce das donec accipias. Ideo g q̄n qꝫ petis ⁊ nō accipis: qꝛ ppe raꝫ postulasti vel ifideliter: vel leniter: vel nō ꝯferētia tibi: vl' ꝯstitisti. Sepi⁹ āt qdā obiiciūt dicētes: Quare oramus: an ignorat deus qb⁹ op⁹ ē nob: Nouit ꝙppe: ⁊ oia spūalia vbe rius dat nob ⁊ anteq̄ꝫ postulem⁹: sed opera vtutis ⁊ regnuꝫ celorum oportet prius optare: optātez vo q̄rere. ingerentē p fidem ⁊ patientiam quicquid interest sua. i. nullo delicto redargutū a ppria ꝯscientia. AMBRO. Ergo preceptus⁹ locus frequēter orādi spes ē impetrādi. rō aūt psuadēdi pri us fuit in pcepto postea fit in exēplo: qđ ostendit subdens: Quis āt ex vob patrē petit panē: nūqd lapidē dabit illi:

CYRIL. In quo instruit nos saluator qddā necessariuꝫ. frequēter enī incōsulto voluptatū ipetu irruimus ad pniti osa desideria. Cū igit̄ aliquid taliū a deo petim⁹: nequaq̄ꝫ i petrabim⁹: ad qđ ostendendū vtit̄ patenti exēplo ex his q̄ pe nes nos sunt. cū enī filius tu⁹ petit panē gratāter propinas: quia cibum petit opportunuꝫ. Quādo vo sensus penuria la pidē poscit vt comedat nō affers ei sꝫ poti⁹ phibes eū a no ciuo desiderio: vt sit sensus: Quis āt ex vo. po. pe. panē. quē. s. pr̄ dat. Nunqd lapidē dabit illi: scilicꝫ si petierit. Eadem quoqꝫ rō ē i serpēte ⁊ pisce de quo subdit. Aut piscē: nūquid pro pisce serpentē dabit illi: Et similiter i ouo ⁊ scorpione. de quo subdit: Aut si petierit ouuꝫ nunqd porriget illi scor pionē: ORIGE. Tu tñ attēde: si panis qdē est aīe cib⁹ in cogitatōe: sine quo non ꝯtingit saluari puta pspicaꝝ rō vite debite piscis aūt ē amor discipline puta mundi ꝯstitutionē agnoscere elemētoꝝ effectū: ⁊ quecūqꝫ cōsequēter disserit sapia. Itaqꝫ nec vice panis deus ppinat lapidem quem vo lebat diabolus a xp̄o mādicari: nec vice piscis serpētē: quē comedūt ethiopes idigni pisces comedere. nec simpliciter dat vite nutritiue ⁊ vtil' nō comestibilia ⁊ nocua: qđ refert̄ ad scorpionē ⁊ ouū. AVGV. de que. euā. Uel poti⁹ itelli gat̄ charitas ppter maiorē appetitū tam necessariū vt sine illa cetera nihil sint: sicut sine pane mēsa iops: cui cōtraria ē cordis duritia quā lapidi cōparauit. Piscis aūt itelligit̄ fides inuisibiliū vel ppter aquā baptismi. vel qꝛ de inuisibilibus lo cis capit̄. Qđ etiā fides h⁹ mūdi fluctibus circūuectata: nō frangit̄: recte pisci cōparat̄. Cui cōtrariū posuit serpentem ppter venena fallacie q̄ etiā pmo hoi male suadēdo pseminauit. In ouo itelligit̄ spes. Ouū enī nōdū est fetus pfect⁹: sed fouendo sperat̄. Cui cōtrariuꝫ posuit scorpionez: cuius aculeus venenatus retro timēdus est: sic cōtrarium spei ē retro respicere: cū spes futuroꝝ in illa q̄ ante sūt se extēdat.

AVGV. de v. domini. Quāta tibi loquit̄ mundus: q̄ꝫta post dorsum strepit vt retro respicias: O imūde imunde qd strepis: qd auertere conaris. tenere vis periens qd faceres si maneres: quē nō deciperes dulcis: si amar⁹ alimēta men tiris: CYRIL. Ex pmisso aūt exemplo cōcludit: Si ergo vos cū sitis mali. i. cū mentē susceptiuā prauitatis geratis: nō aūt vniformē ⁊ fixā in bono sicut de⁹. BEDA. Ul' ma los vocat seculi amatores: q dant illa q̄ fm sensum suū iudi cant bona que etiaꝫ i sua natura sunt bōa ⁊ ad vsum ifirme vite ptinēt: vnde subdit: Nostis bona data dare filijs vr̄is. Apostoli etiā qui merito electionis bonitatē humani gene ris excesserāt. supne bonitatis respectu mali esse dicunt̄: qꝛ nihil per semetipsum bonuꝫ nisi deitas sola. Qđ vo subdit. Quantomagis pr̄ vester de celo dabit spm̄ bonū petentib⁹ se: Pro quo mattheus posuit: Dabit bona competentib⁹ se. ostendit̄ spm̄ scm̄ plenitudinez bonorum dei: qꝛ omnes vti litates que ex donorum dei gratia suscipiunt̄: ex isto fonte emanant. ATHANA. Nisi antē spūsscūs esset de sub

stantia dei q solus est bonus: nequaq̃ hic appellaret̃ bonus qn̄ dn̄s renuit dici bonus in eo q hō fact⁹ est. AVGV. de v̄.do. Ergo auare qd queris: aut si aliud petas: quid tibi sufficiat: cui deus non sufficit:

¶ Et erat iesus eijciēs demoniū ⁊ illud erat mutum: ⁊ cum eiecisset demoniū locutus ē mutus ⁊ admirate sunt turbe. Quidā aūt ex eis dixerūt In beelzebub pricipe demoniorū eijcit demōia Et alij tētantes: signū de celo querebant ab eo.

GLO. Promiserat dn̄s q spūs bonus dareī orantib⁹: cuius qdē beneficiū subsequēti miraculo ōmōstrat. vn̄ dr̄. Et erat iesus eyciēs demoniū ⁊ illud erat mutum. THEOPHI. Dicitur autē mut⁹ vt ī plurib⁹ qui non loquit̃. Dicit̃ ēt ⁊ q n̄ audit s᷑ magis ꝓpe eq nec audit nec loqt̃. Qui āt a natiuitate n̄ audiuit ex necītate nō loqt̃. Ea.n. loqmur q̄ p auditū loq̄ doceŭr. Siqs t̄n ex aliq̄ passione supueniēte auditū amiserit: hūc nihil ꝓhibet loq. Qui aūt dn̄o oblat⁹ fuit ⁊ mutus erat lingua: ⁊ surdus auditu. TYTVS. Mutū ēt vel surdū dicit dēoniū: qd hāc igerit passionē q nō audiat diuinū v̄bū. Nā demōes auferentes aptitudinē humani affect⁹ obtundūt aīe n̄re auditū: idcirco venit xp̄s vt ⁊ eyciat demoniū. ⁊ audiam⁹ v̄bū v̄itatis. vnū eni᷑ sanauit vt vniuersalē ꝓgustationē faciat humane salutis. vn̄ seqt̃. Et cum eiecisset demoniū locutus est mutus. REMI. Demōiac⁹ aūt iste apud mattheū nō solū mut⁹ s᷑ ⁊ cecus fuisse narratur. Tria igit̃ signa simł ī vno hoīe ꝑpetrata sunt. Cecus videt. mut⁹ loqt̃. possessus a dēone libat̃. qd quotidie ꝯplet̃ in ꝯfessione credētiū: vt expulso primū demōe: fidei lumē aspiciāt. deinde ad laudes dei tacentia prius ora laxent. CYRIL. Hoc aūt miraculo pacto extollebat eū multitudo p̄ conuis ⁊ gloria q̄ deū decet. vn̄ sequit̃. Et admi. sūt turbe.

BEDA. Turbis aūt: que minus erudite videbant̃: dn̄i semper facta mirātibus: scribe ⁊ pharisei vł negare: vel sinistra interpretatiōe puertere loborabant: quasi nō diuinitatis: s᷑ īmūdi spūs opa fuissent. vn̄ seqt̃. Quidā aūt ex eis dixerūt ī beel. ꝓnci. demo. eycit demonia. Beelçebub de⁹ erat acharon. nā beel qdē ipse baal: çebub aūt musca vocat̃. Dicit̃ āt beelçebub quasi vir muscaꝝ: ex cuius spurcissimo ritu ꝓncipē demonioꝝ cognominabāt. CYRIL. Alij v̄o paribus stimulati liuoris aculeis: petebāt ab eo celeste videre portētū. vn̄ seqt̃: Alij tētantes signū de celo q̄rebāt ab eo. Quasi diceret: q̄uis ab hac demōiū eieceris: nō t̄n hoc ē diuie opatiōis argumētū nōdū eni vidim⁹ aliqd p̄oribus sile miraculis. Moyses eni trāsduxit populū per mediū maris: iosue vero successor eius solem retardauit in gabaon. tu vero nihil hoꝝ ostendisti. Querere enim prodigia ō celo innuit: q huiusmodi cogitationibus tunc temporis afficiebantur erga christum.

¶ Ipse aūt vt vidit cogitationes eorum dixit eis: Oē regnū in se diuisū: desolabit̃: ⁊ domus supra domū cadet: Si āt ⁊ sathanas ī seipsū diuisus est quō stabit regnū ei⁹: q̄ dicitis ī beelzebub me eijcere demonia: Si āt ego ī beelzebub eijcio demonia: filij v̄ri in quo eijciūt: Ideo ipsi indices v̄ri erūt: Porro si ī digito dei eijcio demonia ꝑfecto peruenit in uos regnum dei.

CHRY. Cū pharisoꝝ suspitio irrationabilis eēt: metu multitudinis nō audebāt eā diuulgare: s᷑ ī alo suo eā vertebant. vn̄ dr̄. Ipse aūt vt vi. cogi. eoꝝ dixit eis: Omne reg. in se diui. deso. ⁊ do. supra do. cadet. BEDA. Nō ad dicta s᷑ ad cogitata respondit: vt vel sic compellerent̃ credere potētie eius q cordis videbat occulta. CYRIL. Nō aūt respondebat ex scripturis: q̄ nō attēdebāt falso eas exponentes: sed ex his mdet q̄ cōiter accidūt. Domus eni ⁊ ciuitas si fuerit diuisa velociter dissipatur: ⁊ etiā regnū quo nihil ē validius firmat eni regna ⁊ domos subditorū ꝯcordia. Si ergo ingt ego per demonē demonia eycio dissensio inter eos est: ⁊ periit virtus eoꝝ. vn̄ subdit: Si aūt satha. in seip. diui. est: quō sta. reg. ipsius: q̄ dicitis me ī beel. eycere demonia. Nō eni sathanas sibypsi repugnat. nec suis satellitibus nocet: s᷑ potius statuit regnū suū. Restat ergo q diuina virtute cōterā sathanā. AMBRO. In hoc etiā ondit regnū suū indiuiduum esse atq̄ ꝑpetuū: ⁊ ideo q non in xp̄o spē gerūt. sed in ꝓncipe demonioꝝ eycere demones opinantur: eos regni negat esse ꝑpetui: qd spectat etiā ad populū iudeoꝝ. Quō.n. pōt regnū iudeoꝝ eē ꝑpetuū qn̄ a legis pp̄lo ih̄s negat̃ qui ex lege ōbet̃: ita ex parte se fides iudaice plebis impugnat. ipa glīa diuidit̃. diuidēdo dissoluit̃. ⁊ ideo regnū ecclie manebit eternū q̄ īdiuidua fides corp⁹ ē vnū. BEDA. Regnū etiā patris ⁊ filij ⁊ spūssancti nō ē diuisū: qd est eterna stabilitate māsuꝝ. Desistāt igit̃ arriani minorē patre filiū: filio v̄o spūsctm̄ dicere: q̄ quoꝝ vnū ē regnū: hoꝝ est ⁊ vna maiestas. CHRY. Hec igit̃ ē p̄ria solutio. Scd̄a v̄o q̄ ē ō discipl̄is: quā ponit subdēs. Si autē ego ī beel. eycio demonia: filij v̄ri ī quo eyciūt: Nō dic̃ discipuli mei: s᷑ filij vestri: volēs eoꝝ ꝑmulcere furorē. CYRIL. Iudei nāq̄ ⁊a iudeis s̄m carnē exorti sunt christi discipuli. q ꝑtātē in spūs īmūdos adepti erāt a christo: ⁊ oppssos ab eis in noīe xp̄i liberabāt. Cū ergo filij v̄ri sathanā ī noīe meo cōterunt: quō nō h᷑ multā amentiā dicere me a beelçebub v̄tutē hr̄e: dānabimini igit̃ ex fide natoꝝ v̄roꝝ. vnde subdit̃: Ideo ipsi iudices v̄ri erūt. CHRY. Qn̄ eni ex vob emanantes mihi obediūt: liqt q cōdēnabūt operantes cōtraria. BEDA. Uel alr̄. Filios iudeoꝝ exorcistas gentis illius significat: q ad inuocationē dei eyciebant demones. q. d. Si expulsio demonū ī filijs v̄ris deo nō demonibus deputat̃: quare ī me idē opus nō eandē hēat causam: Ergo ipsi v̄ri iudices erūt: nō ꝑtāte s᷑ opatōe: dū illi expulsionē demonū deo assignāt: vos beelçebub ꝓncipi demonioꝝ. CYRIL. Postq̄ g qd dicitis calumnie notā h᷑: manifestum ē q in spū dei eycio demonia: vn̄ subdit: Porro si in digito dei eycio demonia: ꝑfecto ꝑuenit ī vos regnū dei. AVGV. de ꝯsensu euā. Quod lucas digitū dei dic̃: vbi mattheus dixit spūn: ab eadem sn̄ia nō recedit qn poti⁹ ⁊ aliqd doc᷑: vt nouerim⁹ quēadmodū itelligam⁹ vbicūq̄ scripturaꝝ legerimus digitū dei. AVGV. de q̄ euāge. Dr̄ aūt spūssc̄ts digitus dei ꝑp ꝑticipationē donoꝝ q̄ ī eo dāt̃ vnicuiq̄ ꝓpria siue hoīu᷑ siue angeloꝝ. In nullis enim mēbris n̄ris magis apparet ꝑtitio q̄ ī digitis. CYRIL. Uł spūssc̄ts dicitur digitus dī. filius enim manus ⁊ brachium patris dictus est: operatur eni pater cuncta ꝑ eū. Sicut igit̃ digitus non est alienus a manu: sed ei naturaliter insitus: sic spūssc̄ts cōsubstantialiter connexus est filio. ⁊ ꝑ eū oīa filius opat̃. AMBRO. Nec t̄n tibi mēbroꝝ cōpactōe nostroꝝ portio quedā videatur facienda virtutis: īdiuidue eni᷑ rei non potest esse diuisio: ⁊ ideo ad formam vnitatis: non ad distinctionem potestatis referenda digiti nuncupatio ē. ATHANA. Ad p̄sens aūt non rēnuit dominus gratia sue humanitatis dicere se minorē spūsancto: dicens se ī eo demones eycere: quasi nō sufficiēte humana natura ad demonum expulsionem nisi virtute spiritussancti. CYRIL. Et ideo conueniēter dicitur peruenit in vos regnum dei. i. si ego homo existens in spiritu diuino eycio demones: ditata est humana natura in me: ⁊ aduenit regnum dei. CHRY. Dicit autem. Super vos: vt eos attraheret. q. d. si vobis aduenūt prospera: cur vestra bona fastiditis: AMBRO. Simul ostēdit etiam imperialē quandā esse spiritussancti ꝑtātē: in quo regnū ē dei: nos quoq̄ in quibus habitat spiritus esse regalē domū.

TYTVS. Uel dicit puenit in vos regnū dei. vt intelligatur: puenit cōtra vos. nō p vobis: horrēdus enī est pfidis christi secundus aduentus.

❡ Cū fortis armatus custodit atrium suū: in pace sunt ea que possidet. Si autem fortior eo superueniens vicerit eum: vniuersa arma eius auferet in quibus confidebat: ⁊ spolia eius distribuet. Qui non est mecū: contra me est: ⁊ qui non colligit mecū: dispergit.

CYRIL. Quia necessariū erat per multas cōsideratiōes detrahentiū retractare sermonē: vtit nūc exēplo manifestissimo: qđ venirat volētib⁹ intueri. q pncipe huius seculi vtute sibi insita vicit dicēs: Cū for. ar. custo. atriū suū: i pace sūt ea q possidet. CHRY. Forte vocat diabolū nō q naliter hmōi sit: s intuēs antiquā ei⁹ tyrānidē: quā pusillanimitas nostra causauit. CYRIL. Erat eni ante saluatoris aduentum violētia multa: rapiēs alienos greges. s. dei ⁊ q̄si ad p̄priū ducēs ouile. THEOPHI. Arma aūt ei⁹ sūt oēs species pctōꝝ: in qb⁹ cōfidēs inualuit cōtra hoies. BEDA. Atrium vo illi⁹ mūdū vocat: qui in maligno positus est: in quo vsq ad saluatoris aduētū potiebat̄ ipctio: q in cordibus īfideliū: sine vlla cōdictiōe qescebat. sed fortiori potētia xp̄s victor oēs hoīes liberādo ipm eiecit. vn̄ subdit̄: Si āt fortior illo supueniet ⁊ vicerit eū vniuersa arma ei⁹ auferet. in qbus cōfidebat: ⁊ spolia ei⁹ distribuet. CYRIL. Postq̄. n. dei sūmi vbū totius fortitudinis dator: ⁊ dn̄s virtutū factū est hō: inuasit illū: ⁊ arma eius abstulit. BEDA. Sunt ergo arma eius astutie: doliq nequitie spiritalis: spolia vero eius ipsi hoīes sūt ab eo decepti. CYRIL. Nā q dudū irretiti fuerant ab eo iudei in diuinā ignorantiā ⁊ errorē: euocati sunt per scōs aplos ad noticias veritatis: ⁊ oblati sunt deo patri p fidē adhibitā filio. BASI. Distribuit ēt spolia exhibens fideles custodie angeloꝝ ad hoīuz salutez. BEDA. Uictor ēt xp̄s spolia distribuit: qđ ē isigne triūphātis: q captiuā ducēs captiuitatē dedit dona hoīb⁹: quosdā qdē aplos. alios euāgelistas: hos pp̄has: illos pastores ordinās ⁊ doctores. CHRY. Deīde ponit̄ quarta solo cū subdit: Qui nō est mecū: aduersū me est. q. d. ego volo hoīes offerre deo: sathanas aūt cōtrariū: qualr̄ ergo q mihi nō coopatur sed dissipat q̄ mea sūt: tā mihi cōsētane⁹ fieret: vt vna mecū eiceret demones. Seq̄r: Et q nō colligit mecū: dispergit. CYRIL. Quasi. d. ego veni vt filios dei ab eo dispersos cōgregē: et ipse sathanas cū mecū n̄ sit: q̄ collegi ⁊ saluaui tētat dispergere. Qualiter ergo q meis dispēsatiōib⁹ refragatur virtutē mihi ministrat? CHRY. At siqs non coopat̄ aduersarius est: multo magis q obstat. videt̄ tn̄ mihi ⁊ iudeos ad p̄ns sub enigmate tangere ordinās eos cū diabolo: nā ⁊ ipsi agebāt cō eū: ⁊ dispergebāt quos congregabat.

❡ Cū immundus spiritus exierit de homine ambulat per loca inaquosa: querens requiē ⁊ nō inueniēs dicit: Reuertar in domum meā vn̄ exiui. Et cū venerit inuenit eā scopis mūdatā. Et tūc vadit ⁊ assumit septem alios spiritus secū nequiores se: ⁊ ingressi habitant ibi: ⁊ fiunt nouissima hominis illius peiora prioribus.

CYRIL. Post premissa ostēdit dsa: vn̄ cōtingit pplo iudeorum vt ad hōs opiōnes laberētur de xp̄o dicēs: Cū imūdus spūs exierit ab hoīe ambulat p loca inaquosa: q̄rēs reqē. Qr n. h exēplū ad iudeos specter matthe⁹ expressit dicēs. Sic erit ⁊ generationi huic pessime. Quādiu eni erāt in egypto viuētes ritu egyptioꝝ: inhītabat ī eis spūs malign⁹: q expulsus ē ab eis: qñ mactauerūt agnū ī figura xp̄i: ⁊ liniti sūt ei⁹ sanguine: ⁊ sic euitauerūt destructorē. AMBRO. Itaq in vno hoīe totius ppli iudaici cōparatio est. a quo p legē spiritus imūdus exierat. S q in gentib⁹ quorū corda prius arida erāt. sed postmodū per baptisma roze spūs humescebāt: ppter fidē xp̄i regez diabolus inuenire non potuit. Immūdis eni spirinb⁹ xp̄s incēdiū est: ideo regressus ē ad plebē iudeoꝝ: vn̄ seqtur: Et nō inue. dic: Reuertar ī do. me. vn̄ exiui. ORIGE. i. ad eos q sūt ex isrl: quos vidit nihil diuinū in se cōtinētes: sed desertos ⁊ vacātes habitatiōi eius. vn̄ sequit̄: Et cū ve. inue. sco. mū. AMBRO. Forēsi eni ⁊ pfunctoris specie cōpta animo manet interiore pollutior. Neq. n. sacri fōtis irriguo aut abluebat aut restringebat ardorē: meritoq ad eū spiritus redibat imūdus. adducēs secum septē spūs neqores. vn̄ seqtur: Et tūc va. ⁊ as. se. sep. ali. spi. ne. se: ⁊ ingressi ho. ibi. qm̄. s. in hebdomada legis ⁊ octaue mysteriū cōmisit. Itaq vt nobis multiplicat̄ septiformis spūs grā: ita illis imūdoꝝ spūuz ois cumulat̄ iniuria. Uniuersitas. n. hoc nūero aliquotiēs cōphēdit̄. CHRY. Incolūt ēt alias iudeorum demones peiores p̄orib⁹: nam tc̄ tpis in pphas seuiebāt: nūc vo ipsi dn̄o pphaꝝ iniuriāt̄: atq iō a vespasiano ⁊ tito peiora passi fuerūt. q̄ ī egypto ⁊ i babylōe: vn̄ sequitur: Et fiunt no. ho illi⁹ pei. prioribus. Tunc etiam aderat eis diuina puisio: ⁊ grā spūssancti. nunc vero etiam hac cura p̄uātur: ppter qđ virtutis maior penuria nūc: ⁊ erumna intensior: ⁊ demonū exactio seuior. CYRIL. Sūt etiā nouissima peiora p̄orib⁹: s̄m illud aplicū: Meli⁹ erat eis viā veritatis viā nō cognoscere q̄ post agnitaz retroire. BEDA. Pōt ēt hoc accipi de heretico quolz vel scismatico vel etiā malo catholico: de quo tpe baptismatis spūs exierat immundus: locaq inaquosa pagrat. i. corda fideliū: q̄ a mollitie fluxe cogitatōis expurgata sūnt. callidus isidiator explorat si quos ibi neqtie sue gressus figere possit. Dic aūt: Reuer. in do. meā. vn̄ exiui. In quo timēduz ē ne culpa quā in nob extictā credebam⁹: p incuriā nos vacātes opprimat. Inuenit aūt eā scopis mundatā: hoc ē grā baptismatis a pctōꝝ labe castigatā: s nulla bōi operis idustria cumulatā. Per septez autē malos spūs quos assumit: vniuersa vitia designat. Nequiores aūt dicunt̄: q nō solū habebit illa septē vitia: q̄ septē spiritalib⁹ sunt contraria virtutib⁹: sed etiā per hypocrisim ipsas se virtutes habere simulabit. CHRY. Nō solū aūt illis: sed ⁊ nob fore dicta accipiam⁹ que sequunt̄: Et erūt nouissima hominis illi⁹ peiora p̄orib⁹: q si illustrati: ⁊ a p̄stinis malis remoti. denuo redimus ad eandē neqtiā: grauior deinceps erit pena sequentiū peccatorum. BEDA. Posset etiam simpliciter intelligi dominū hec ad distinctionez suorum ⁊ sathane operum adiūxisse: q scilicet ipse semper polluta mundare: sathanas vero mundata grauioribus sordibus contaminare festinet.

❡ Factū est aūt cum hec diceret: extollens vocē quedam mulier de turba dixit illi: Beatus venter qui te portauit: ⁊ vbera que suxisti. At ille dixit: Quinimmo: beati qui audiunt verbū dei: ⁊ custodiunt illud.

BEDA. Scribis ⁊ phariseis dominū tētātibus: simul ⁊ blosphemantib⁹: incarnationē eius magna fiducia quedaz mulier confitet̄. vnde sequitur. Factum est autem cuz hec diceret: Extol. vo. quedaz mulier de tur. di. illi: Beatus vēter qui te por. ⁊ vbera que suxisti. vbi ⁊ presentium calumniam ⁊ futurorum confundit hereticoꝝ pfidiam. nam sicut tunc iudei sanctispūs opera blasphemando verum dei filium negabant: sic heretici postea negando mariam semp virginem spiritussancti cooperante virtute: nascituro vnigenito deo: carnis sue materiam ministrasse: verum consubstantialemq patri: filium hominis fateri non debere dixerunt. Sed si caro verbi dei s̄m carnem nascētis a carne virginis matris pronunciatur extranea: sine causa venter qui

eum portasset ⁊ vbera que lactassent: beatificantur. Qua vero cōsequētia eius lacte credatur nutritꝰ: ex cuius semine negatur cōceptꝰ: cū ex vnius ⁊ eiusdē fontis origine sm physicos vtrūqꝫ vigor manare phibeť. Nō āt tm̄mō eā q̄ vbuz dei corporaliter generare meruerat: sed ⁊ omnes q idē verbuz spiritaliter auditu fidei cōcipe ⁊ boni opis custodia vl' i suo vel i pxioꝝ corde parere ⁊ q̄si alere studuerint: asserit eē btōs. Sequitur eni. At ille dixit: Quinīmo: beati qui audiunt verbuz dei ⁊ custodiunt illud. CHRY. Non fuit hoc responsum repudiātis matrem: sed ostendētis q nihil ei partus profuisset: nisi valde bona ⁊ fidelis fuisset. Ceterum si marie non proderat sine virtutibus anime christuz ab ea ortum traxisse. multo magis nobis siue patrē siue fratrem siue filium virtuosum habeamꝰ: nos autem absistamus ab illius virtute. nequaqꝫ hoc prodesse valebit. BEDA. Eadē aūt dī genitrix. ⁊ inde quidem beata: quia verbi incarnandi ministra est facta temporalis. sed inde multo beatior: quia eiusdem semper amandi custos manebat eterna. Hac etiam sententia sapientes iudeoruz percutit qui verbuz dei non audire ⁊ custodire: sed negare ⁊ blasphemare querebant.

Turbis aūt ꝯcurrētibus cepit dicere: Generatio hec generatio nequam est: signū querit: ⁊ signū non dabiť ei nisi signuz ione ꝓphete. Nam sicut fuit ionas signum niniuitis: ita erit et filius hominis generationi isti. Regina austri surget in iudicio cum viris generationis huius ⁊ condēnabit illos: quia venit a finibus terre audire sapientiam salomonis. Et ecce plusqꝫ salomon hic. Uiri niniuite surgent in iudicio cum generatione hac et ꝯdemnabūt illā: quia penitentiā egerūt in predicatione ione. Et ecce plusqꝫ ionas hic.

BEDA. Duplici dominꝰ fuerat questione pulsatus. Quidā eni calūniabātur eū i beelzebub eiecisse demonia. quibꝰ hactenꝰ est respōsuz. ⁊ alij tētantes signū de celo querebāt ab eo: quibus ab hinc ridere incipit. vn̄ seqť. Turbis āt ꝯcurrētibꝰ cepit dicere: generatio hec generatio nequā ē. AMBRO. Ut scias synagoge ppl'z deformari: vbi ecclesie britudo laudatur. sicut aūt fuit ionas signū niniuitis ita erit ⁊ filius hoīs iudeis. vnde subditur: Signū q̄rit. ⁊ signū nō dabiť ei nisi sig. ione ꝓphe. BASI. Signū est res in ꝓpatulo posita alicuius occulti cōtinēs in se declarationē. sicut ione signū descēsuz ad inferos: ac iterū ascēsuz xpi resurrectionē a mortuis repn̄tat. vn̄ subdiť: Nā sicut ionas fuit signū niniuitis ita ⁊ filius hoīs generatiōi isti. BEDA. Signuz eis tribuit: nō de celo q̄ꝛ indigni erāt videre: sed de ꝓfundo inferni: signū. s. incarnationis nō diuinitatis: passiōis nō glorificatiōis. AMBRO. Ut aūt ione typus signū dn̄ice passionis est: ita etiā grauiū que iudei ꝯmiserūt testificatio peccatorū est. simul aduertere licet ⁊ maiestatis oraculū ⁊ pietatis iudiciū. nāqꝫ niniuitaꝝ exēplo ⁊ denūciať supplicium: ⁊ remediū demōstrať. vn̄ etiā debēr iudei nō desperare indulgētiā si velint agere pniaz. THEOPHI. Sed ionas post exitū suū a vētre ceti sua ꝑdicatione niniuitas conuertit: xpo vo resurgēti iudeoꝝ generatio n̄ credidit. vn̄ ꝑiudiciū fuit eis: de quo ꝑiudicio subdiť duplex exēplū cum dicitur: Regina austri sur. in indic. cū viris gene. huius: ⁊ cōdēna. illos. BEDA. Non vtiqꝫ potestate iudicij. sꝫ ꝯparatiōe facti melioris. vn̄ seqť: Qꝛ venit a finibꝰ ter. au. sapi. salo. ⁊ ecce plusqꝫ salomon hic. Hic in isto loco nō ꝓnomē est: sed aduerbiū loci: ⁊ significat. i. in pn̄tiaꝝ inter vos ꝯuersatur: q incōparabiliter est salomone pstantior. CHRY. Nō āt dixit. Maior salomōe ego suz: vt psuadeat nobis humilitati fecundissimꝰ spiritaliū gratiarū. q. d. Festinauit ad audiendū salomonez mulier barbara ꝑ taz longū iter audiruraꝰ scientiā visibiliū animātiū ⁊ vires herbarū: vos aūt qui assistatis ⁊ audiatis ō inuisibilibꝰ ⁊ celestibꝰ ipsā sapientiā vobis assistentem ⁊ verba signis ⁊ operibus camprobantem: alienamini contra verbum ⁊ miracula insensibiliter ptenitis.

BEDA. Si āt regina austri que electa esse nō dubitatur surget in iudicio cum reprobis: ostendiť vna cunctorum bonorum. s. malorumqꝫ resurrectio mortaliū: ⁊ hoc non iuxta fabulas iudeorum mille annis ante iudicium sed simpliciter se futura iudicio. AMBRO. In hoc quoqꝫ iudeorum plebem damnans ecclesie mysterium vehementer exprimit: que in regina austri per studium percipiēde sapie totius orbis finibus ꝯgregatur vt pacifici salomonis verba cognoscat. regina plane: cuius regnum ē indiuisum: de diuersis ⁊ distantibus populis in vnū corpus assurgēs. GREGO. nisenus. Sicut aūt illa regina erat ethiopū ⁊ longe distans sic in principio nigra erat ecclesia gentiū. ⁊ multū distabat a veri dī noticia. At vbi pacificus christus emicuit tunc recutientibus iudeis accedūt gentiles offerūtqꝫ xpo pietatis aromata ⁊ aurū diuine noticie ⁊ gēmas: obediētā preceptoꝝ. THEOPHI. Vel qꝛ auster laudať in scriptura qꝛ est calidus ⁊ viuificās. Aīa igiť regnans in austro .i. in spirituali cōuersatōe venit audire sapientiā salomonis regis pacifici domini dei nostri .i. i contemplationē erigiť: ad quam nullus perueniet: nisi regnet in bōa vita. Ponit aūt consequēter exemplū de niniuitis dicēs: Uiri niniuite surgēt in iudicio cū generatiōe hac ⁊ cōdemnabūt illā. CHRY. Cōdemnatōis iudiciū ex similibꝰ vl' dissimilibꝰ fit. ex similibꝰ quidem sicut i pabola de decē virginibꝰ. ex dissimilibꝰ autem sicut cum niniuite cōdēnāt eos q erāt tempore xpi: vt sic fiat cōdemnatio clarior. Nam illi quidez barbari: hi vo iudei hi refecti ꝓpheticis documētis: illi nunquā acceperāt auditū diuinū: illuc uit seruꝰ hic dominus. ille enim ruinā predicabat: iste regnū celoꝝ annunciat. notum est cuilibz: qꝛ iudeos decebat potiꝰ credere. accidit āt contrariū. vnde subdit: Quia penitentiam egerūt in predicatione ione: ⁊ ecce plus qꝫ ionas hic. AMBRO. Secūdū misterium autem ex duobus cōstat ecclesia: vt aut peccare nesciat: quod .s. pertinet ad austri reginā. aut peccare desinat: quod ptinet ad niniuitas penitētiaꝫ agentes. Penitentia enim delictum abolet: sapiētia cauet. AVGV. de cō. euan. Hoc autem lucas narrat eo loco quidem quo mattheus sed aliquanto dispari ordine. Quis autem nō videat superfluo querere quo illa ordine dominus dixerit: cū ⁊ hoc discere debeamus per euangelistarum excellentissimam auctoritatē non esse mendacium. Sed quisqꝫ non hoc ordine cuiusqꝫ sermonem digesserit: quo ille a quo processit: cum ipsius ordinis nihil intersit ad rez: siue ita sit: siue ita.

Nemo lucernā accendit ⁊ in abscōdito ponit: neqꝫ sub modio sed supra candelabꝝ: vt ingrediuntur lumen videant. Lucerna corporis tui est oculus tuus. Si oculus tuus fuerit simplex: totum corpus tuū lucidū erit. Si aūt nequā fuerit etiam corpus tuuz tenebrosum erit. Uide ergo ne lumē quod in te est: tenebre sint. Si ergo corpus tuū totū lucidū fuerit non habens aliquam partem tenebraꝝ: erit lucidū totū. Et sicut lucerna fulgoris illuminabit te.

CYRIL. Dicebant iudei dominū exercere miracula: nō propter fidem: sed ꝓpter applausus videntium. Reprobat igitur presentem calumniam: inducens exemplum lucerne cum dicit: Nemo lucernam accendit: ⁊ in abscondito po-

sit neqz sub modio: sz supra candelabrū: vt qui ingrediunt lumē videāt. BEDA. De seipso oñs hic loqt. ostendens ⁊ si supra dixerit nullū generationi nequaꝗ nisi signū ione dan dū: nequaꝗ tñ lucis sue claritatē fidelib⁹ occultādā. Ipse qdē lucernā accēdit: q testā humane nature flāma sue diui nitatis īpleuit: quā ꝓfecto lucernā nec credētibus abscōde re nec modio supponere hoc est sub mēsura legis īcludere: vel intra vni⁹ iudee gētis terminos voluit cohibere. Sz su pra cādelabrū posuit. i. ecclesiā: qz in nostris fontib⁹ fidem sue incarnationis affixit: vt q ecclesiā fideliter īgredi volue rint lumē veritatis palā queāt intueri. Deniqz precepit ne opa tñm ō: sed cogitationes: ⁊ ipsas cordis intentiones mū dare ⁊ castigare meminerint nā seqt: Lucerna corpis tui. AMBRO. Uel lucerna fides est iuxta qđ scriptū ē: Lu cerna pedibus meis verbū tuū oñe. verbū eni dei fides no stra est. lucerna aūt lucere nō pōt: nisi aliūde lumē accepit. vnde ⁊ virtus nr̄e mētis ⁊ sensus accendit: vt mna q pierat possit repiri. Nēo ĝ fidē sub lege ꝯstituat lex. n. itra m̄surā ⁊ vltra mensurā gr̄a. lex obūbrat: gr̄a clarificat. THEO. Uel aliter: qz iudei videntes miracula accusabāt ex eorū mentis malitia: ꝓpter hoc dicit oñs: q accipientes lucernā a deo: itellcm̄. s. ex emulatiōe obscurati: miracl'a ⁊ beneficia nō cognoscebāt: sed ad hoc intellectū a deo suscepim⁹: vt su pra cādelabrū poneremꝰ: vt ēt alij q ingrediūtur lumen vi deāt. Sapiēs qdē iaz ingressus est. q vō addiscit: adhuc am bulat: quasi phariseis dicat. Oz vos vti itellectu ad miracu lorū noticiā ⁊ alijs declarare: qm̄ que videtis sunt opa non beelzebub sed filij dei. vn̄ fm̄ hunc intellectum subdit. Lu cerna corpis tui est oculus tu⁹. ORIGE. Oculus quip pe appellat ꝓpe intellcm̄ nostruz: totā aūt aiaz q̄uis nō cor poreā hic tropologice vocat corp⁹ illustrat. n. ab itellcū aia tota. THEOPHI. Sicut āt corpis ocl's si lucidus fue rit: corp⁹ lucidū erit: si vō tenebrosus ⁊ corp⁹ silr̄ tenebrosū: sic ꝯparat intellect⁹ ad aiaz. vn̄ subdit: Si oculus tu⁹ fuerit simplex: totū corp⁹ tuū lucidū erit si āt nequā: totū corpus tuū tenebrosuz erit. ORIGE. Intellect⁹. n. a suo ꝑncipio in solo simplicitatis studio est: nullā ꝯtinente duplicitatē ⁊ dolū ⁊ diuisionē in se. CHRY. Si ergo intellcm̄ corrupi m⁹ q potest soluere passiones: totā lesimus aiam: patimur q dirā caliginē ꝑuersiōe excecati itellectus. vn̄ subdit: Ui de ergo ne lumē qđ ī te est tenebre sint. Nō sensibiles dicit tenebras sed intrinsecā habētes originē: ⁊ quas nobiscū pal am deferim⁹: extincto nobis oculo aie. ōcuius luminis vir tute subdit dicēs. Si ergo corpus tuum totū lucidū fuerit: nō hñs aliquā partē tenebraꝝ erit lucidū totū: ⁊ sicut lucer na fulgoris illumiabit te. ORIGE. Idest si corpus tuum sensibile factū est luminosum illustrato corpore a lucerna: adeo vt nō ampli⁹ ī te sit mēbꝝ tenebrosū multomagis te nō peccāte: in tantū fiet lucidū totū tuum corpus spiritale: vt comparētur splēdores eius illustranti lucerne. duz lux q̄ erat in corpe que consueuerat esse caligo: dirigit quocunqz receperit intellectus. GREGO. na. çanç. Uel aliter. Ec clesie lucerna ⁊ oculus est prelatus. necesse est ergo vt sicur oculo puro vero habēte corpus dirigitur: impuro vero exi stente deuiat: sic ⁊ in prelato qualitercūqz se habeat oportz pariter naufragium pati ecclesiaz vel saluari. GREGO. xxviij. mora. Uel aliter. Appellatōe corporis vnaqꝗ actio intelligitur. que intentionem suam quasi intuentium ocu lum sequitur. Unde dicitur: Lucerna itaqz corporis est ocu lus: quia per bone intentionis radium merita illustrantur actionis. Si ergo oculus tuus simplex fuerit: totum corp⁹ tuum lucidum erit. Quia si recte intendimus per simplici tatem cogitationis: bonum opus efficitur. etiam si minus bonum esse videatur. Et si oculus tuus nequaz fuerit totū corpus tuum tenebrosum erit. Quia cum peruersa intenti one quid vel recte agitur: ⁊ si splendere coram hominibus cernitur tamē apud examen interni iudicis obscuratur: vn de ⁊ recte subditur: Uide ergo ne lumen quod in te est: tene bre sint. Quia si hoc quod bene nos agere credimus ex ma la intentione fuscamus: quanta ipsa mala sunt que mala eē ⁊ cum agimus non ignoramus? BEDA. Luz aūt subdit. Si ergo corpus tuū lucidū fuerit. Totū corpus nostruz om nia opera nostra dicit. Si igitur bonum bona intentiōe pa traueris: nō hñs in tua cōscia aliquā ꝑtez tenebrose cogita tionis. ⁊ si cōtigerit aliquē ꝓximoꝝ tua bona actione nocē ri: tu tamen pro tuo simplici corde ⁊ hic gratia ⁊ in futuro lucis gloria donaberis. Quod significat subdēs: Et sicut lu cerna fulgoris illuminabit te. Hec contra hypocresim pha riseorum sub dolo signa querētiū spāliter dicta sunt.

¶ Et cū loqret: rogauit illū qdā pharise⁹ vt prā deret apd se. Jhs āt igressus recubuit. Pharise⁹ autem cepit intra se reputans dicere: quare non baptizatus esset āte prandium. Et ait dominus ad illū: Nūc vos pharisei qđ de foris est calicis ⁊ catini mūdatis qđ aūt intus est vr̄m: plenū ē rapina ⁊ iniquitate. Stulti: nōne qui fecit quod de foris est: etiā id qđ de intus est fecit? Uerūtñ qđ supest date elemosynaz: ⁊ ecce oīa mūda sūt vobis. Sed ve vobis phariseis q decimatis mē taz ⁊ rutā ⁊ omne olus: ⁊ ꝑteritis iudiciū ⁊ cha ritatē dei. Hec aūt oportuit facere ⁊ illa nō omit tere. Ue vobis phariseis: q diligitis primas ca thedras i synagogis et salutatōes i foro. Ue vo bis qui estis vt monumenta que non parent: et homines ambulantes supra nesciūt.

CYRIL. Phariseus q̄uis tenax eēt sui ꝓpositi dominū tñ in ꝓpriā domū vocat. vnde dicit: Et cum loque. roga. il. qdā phari. vt pranderet apud se. BEDA. Consulte lucas non ait: Et cū hec loqueret: sed cū loqueret: vt ostēdat euz non statim finitis q̄ ꝓposuerat verbis: sed aliquot iterposi tis apud phariseū prandere rogatū. AVGV. de cō euā. Ut enim hoc lucas narraret: digressus est a mattheo circa illū locū vbi ambo cōmemorauerāt: quod dictū est a domi no de signo ione ⁊ de regia austri: ⁊ de niniuitis: ⁊ de spiritu īmundo. post quez s̄monē dicit mattheus: Adhuc eo loquē te ad turbas: Ecce mater eius ⁊ fratres stabāt foris queren tes ei loqui. Lucas aūt i eo sermone domini cōmemoratis etiā quibusdam que mattheus dixisse dñm pretermisit: ab ordine quem cum mattheo tenuerat digredit. BEDA. Itaqz postquam nunciatis sibi foris matre ⁊ fratribus ait: q. n. fecerit voluntatez domini hic frater meus ⁊ soror mea ⁊ mater est: datur intelligi: rogatus pharisei intrasse conui uium. CYRIL. Sed ipse christus qui eorum phariseorum nequiciam nouerat: dispensatiue condescendit: satagens cō mouere eos ad similitudinem optimoruz medicorum: qui grauius infirmantibus afferunt remedia sue industrie. vn de sequitur: Et ingressus recubuit. Dedit autem occasio nem verbis christi indocilis phariseus scandaliçatus: quia cum opinaretur eum iustum ⁊ prophetam nō conformaba tur irrationabili eorum consuetudini. vnde subditur: Pha riseus autem cepit intra se reputans dicere: quare nō bapti çatus esset ante prandium. AVGV. de verbis do. Om ni eniz die pharisei anteq̄ pranderent abluebāt se aqua: quasi quotidiana lauatio possit cordis esse mūdatio. Apud seipsum autez phariseus cogitauit: voce non sonuit. Ille ta men audiuit qui iteriora cernebat. vnde sequitur: Et ait do minus ad illum: Nūc vos pharisei quod de foris est calicis ⁊ catini mundatis: quod autem intus est vestrum. plenum

est rapina ⁊ iniquitate. CYRIL. Poterat aūt dñs ⁊ alys
vti verbis ꝯmonens phariseum insanū: captat tñ tēp⁹ ⁊ ex
his que erāt pre manib⁹ ꝯtexit documētū. Hora nanq₃ mē
se ⁊ pabuli sumit ꝑ exēplo calicē ⁊ catinū ostendens ꝙ imun
dos ⁊ lotos decet esse syncere ministrātes deo: ñ solū a spurci
tia corꝑali imo ⁊ ab ea que latet īt̃rinsecus penes mentē. sic
aliquod vasoꝝ qbus seruitur in mēsa bonū ē ⁊ extrinsecis
⁊ intrinsecis carere cōtagys. AMBRO. Uide aūt corꝑa
nr̃a terrenoꝝ ⁊ fragiliū expssione significari: que breui la
psu precipitata frangunt̃: ⁊ facile ea que mēs volunt inter/
ne per sensus ⁊ gesta corꝑis ꝓdit sicut illa. q̃ calix interius
ꝯtinet foris lucet. vñ ⁊ in posteriorib⁹ nō dubiū est vocabu
lo calicis passionē corꝑis declarari. Cernis igitur ꝙ nos nō
exteriora h⁹ calicis ⁊ catini: s₃ interiora ꝯtamināt: q₂ dixit
. Qđ intus est vestrū plenū est rapina ⁊ iniqtate. AVGV.
de ver. do. Sed quō nō pepercit hōi a quo fuerat inuitat⁹?
Magis qdē obiurgādo pepcit vt correcto i iudicio pceret.
Deide ostēdit nob: q₂ ⁊ baptisma qđ scꝫ adhibet̃ ꝑ fidē mū
dat: fides aūt int⁹ est: nō foris. fidē āt cōtēnebāt pharisei: ⁊
qđ foris erat lauabāt: int⁹ ignatissimi manebāt qđ dñs im
probat dicēs: Stulti: nonne q fecit qđ de foris ē etiā₃ id qđ
d int⁹ ē fecit. BEDA. q. d. Qui vtranq₃ hoīs nām fecit:
vtrāq₃ mūdari desiderat. hoc ē cōtra manicheos: q aīa₃ tm̃
a deo: carnē vero putāt a diabolo creatā. Hoc etiā est ꝯtra
illos q corꝑalia pctā: fornicationē. s. furtū: ⁊c̃. talia pctā q̃si
grauissima detestātur. spiritalia vo q̃ nō minus dānat apls
vt leuia ꝯtēnūt. AMBRO. Dñs āt q̃si bon⁹ preceptor do
cuit quō nr̃i corꝑis mūdare ꝯtagiū debeam⁹: dicēs. Uerūtñ
qđ superest date elemosynā: ⁊ ecce oīa munda sunt vobis.
Uides quāta remedia: Mūdat nos misericordia: mundat
nos dei sermo. iuxta ꝙ scriptū est: Jā vos mūdi estis ꝓpter
sermonē quē locut⁹ sū₃ vob. AVGV. d elemosyna. Mi
sericors monet misericordiā fieri: ⁊ q₂ seruare q̃rit quos ma
gno redemit ꝑcio post grām baptismi sordidatos. docet de
inde posse seruari. CHRY. Dicit āt: Date elemosynā: non
iniusticiā. est enī elemosyna que caret iniusticia q̃libet. hec
oīa facit mūdari: ieiunio est prestantior. qđ q̃uis sit laborio
sius. illa tñ est lucrosior. Jllustrat aīa₃ ipinguat. bonā efficit
⁊ decorā. Qui cogitat misereri rogāti citius a pctīs desistet.
Sicut enī medicus q crebro vulneratis medet̃: frangit̃ de
facili in erūnis alioꝝ: sic ⁊ nos si vacauerim⁹ egenorū auxi/
lys de facili ꝯtēnem⁹ p̄ntia: ⁊ i celū leuabimur. nō paruū ē
igit̃ elemosyne cataplasma: cū valeat oīb⁹ apponi vulneri/
bus. BEDA. Dicit aūt. Qđ supest. s. necessario victui ⁊ ve
stimēto. Neq₃. n. ita faciēda iubet̃ elemosyna: vt teipsū₃ cō
sumas inopia: sed vt tui cura corꝑis expleta. inopē q̃tū va/
les sustētes. Uel ita intelligēdū₃: Qđ supest. i. qđ tam multo
scelere preoccupatis solū remediū restat. Date elemosyna₃
qui sermo ad oīa que vtili miseratione fiūt: valet. nō enī so
lū qui dat esurienti cibū ⁊c̃. h⁹: verū etiā q dat veniā peccan
ti: atq₃ orat ꝑ eo: ⁊ q corripit: ⁊ aliq̃ emēdatoria pena plectit
elemosynā dat. THEOPHI. Uel dicit. Qđ supest. nam
facultates p̄sidēt cupido cordi. AMBRO. Totus itaq₃
pulcherrim⁹ ab hinc dirigit̃ locus: vt qm̃ nos ad studiū sim
plicitatis inuitat: supflua iudeoꝝ ⁊ terrena ꝯdēnet. Et tamē
ipsis pctōꝝ abolitio ꝑmittitur. si misericordiā ꝯsequat̃.

AVGV. de ver. do. Si aūt mūdari nō p̄nt nisi credētes
in eū: qui fide mūdat cor: qd est qđ dicit. Date elemosynam
⁊ ecce omnia munda sunt vobis? Attēdamus: forte ⁊ ipe ex
ponit. Jlli. n. de omnib⁹ suis fructib⁹ decimam partem de
trahebāt: ⁊ elemosynas dabāt: qđ nō facile aliqs facit xp̄ia
nus. Jrriserūt ergo illū eis hoc dicēte₃: quasi hoīb⁹ qui ele/
mosynas nō facerēt. Hoc de⁹ sciēs subiungit. Sed veh vob
phariseis q decimatis mētā ⁊ rutā ⁊ oē olus. ⁊ pteritis iudi/
ciū: ⁊ charitatē dei. Nō ğ ē hoc facere elemosynā: facere enī
elemosynā ē facere miā₃: Si itelligis: a te incipe. Quō. n. es

misericors alteri: si crudelis es tibi? Audi scripturā dicēte₃
miserere aīe tue placēs deo. Redi ad ꝯsciā₃ tuā: qcunq₃ ma
le aut infideliter viuis: ⁊ ibi inuenis medicātē₃ animā tuā:
vel forte egestate obmutescēte₃. Jn iudicio ⁊ charitate fac
elemosynā cū aīa tua. Quid ē iudiciū? Displice tibi. Quid ē
charitas? Dilige deū: dilige ꝓximū. Hāc elemosynā si pter
mitis q̃tūuis ames nihil facis: qm̃ tecū ñ facis. CYRIL.
Uel hac dicit in phariseoꝝ rephēsionē q₂ illa sola precepta
attēt⁹ obsuari iubebāt a ppl̃is subiectis q̃ eū erāt illis red
ditiuū₃ fecūdoꝝ. vñ nec minīa oleꝝ post ponerēt. op⁹ aūt in
gerēde dilectiōis ad deū ⁊ iudicy iustā cēsurā negligebant.
THEOPHI. Quia enī deū cōtēnebāt indifferenter sa
cra tractantes precipit eis dilectionē dei habere. Per iudi
ciū vo dilectionē īnuit ꝓximi nā ꝙ aliqs iuste iudicet ꝓxio
ex ei⁹ dilectiōe ꝓuenit. AMBRO. Uel iudiciū iō q₂ non
oīa q̃ agūt i iudiciū referūt charitatē. q₂ ñ ex affectu diligāt
deū. Sed ne rursus fidei studiosos nos faciat opeꝝ negli
gētes: pfectiōē₃ fidel' viri breui s̄mōe ꝯcludit: vt ⁊ fide ⁊ opi
b⁹ approbet̃ dicēs: hec āt oportuit facere: ⁊ illa nō omittere
CHRY. Ubi qdē s̄mo iudaice mūdatiōis agebat̃ totali
p̄teriuit: s₃ q₂ decima elȳna q̃dā ē: ⁊ nōdū erat tp̄s expsse ite
rimēdi legalia ꝓpter hoc dicit: Hec oportuit facere. AM
BRO. Arrogātiā q₃ iactātiū iudeoꝝ redarguit: dū p̄mat⁹
appetunt. Seqt̃. n. Ueh vob pharl. q diligitis p̄mas cathe
dras i synagogis: ⁊ salutatōes i foro. CYRIL. Per ea qui
bus illos rephēdit. nos fac meliores. Uult etenī nos amb/
tōe carere ⁊ nō plus vcari apparētiā q₃ veri exn̄tiā: qđ tūc
pharisei agebāt. Salutari. n. ab aliqb⁹ ⁊ p̄sidere eis: non ve
re nos idoneos eē ośdit plib⁹. n. hec ꝯtingūt cū boī nō sint.
vñ subdit: Ueh vob q estis vt monumēta q̃ nō apparēt. Uo
lētes. n. ab hoīb⁹ salutari: ⁊ eis p̄sidere vt magni estiment̃:
ab occultis sepulchris nō differūt: q̃ nitēt quidē extrinsecus
ornamētis: sūt āt plena oī spurcitia. AMBRO. Et q̃si se
pulchra que nō apparēt specie fallūt: visusq₃ decipiūt trāse
untes. vñ seqt̃. Et hoīes ambulantes supra nesciūt. ita. s. vt
cum foris speciosa promittant. plena fetoris includant.

CHRY. S₃ ꝙ tales extiterint pharisei non ē mirabile.
Si aūt nos digni reputati fieri templa dei fiamus repente
sepulcra solum fetorem cōtinētia: hoc est extreme miserie.
CYRIL. Ait aūt hic apostata iulianus vitanda eē sepul
chra: que xp̄s ipse ait eē imūda: sed ignorauit vim verboꝝ
saluatoris. non enim iussit a monumentis discedere: sed eis
comparauit phariseorum ficticium populum.

¶ Respōdēs aūt quidam ex legisperitis ait illi:
Magister: hec dicēs etiam ꝯtumelia₃ nobis fa
cis. At ille ait: Et vobis legisperitis veh: q₂ one
ratis homines oneribus: que portare nō possūt:
⁊ ipsi vno digito vestro nō tāgitis sarcinas. Ue
vobis qui edificatis monumenta prophetarū:
patres aūt vestri occiderūt illos. Profecto testi
ficamini ꝙ ꝯsentitis operibus patrū vestroꝝ:
qm̃ quide₃ ipsi eos occiderūt: vos aūt edificatis
eorum sepulchra. propterea ⁊ sapiētia dei dixit.
Mittam ad illos prophetas ⁊ apostolos: ⁊ ex
illis occident ⁊ persequent̃: vt inquiratur sāguis
omnium prophetarum qui effusus est a ꝯstituti
one mundi a generatōe ista: a sanguine Abel vs
q₃ ad sanguinem zacharie: qui periȷ̃t inter altare
⁊ edem. Jta dico vobis requiretur ab hac gene
ratione. Ueh vobis legisperitis q tulistis claue₃
scientie: ipsi nō itroistis: ⁊ eos qui introibāt phi

bristis. Cum autem hec ad illos diceret: ceperunt pharisei et legisperiti grauiter insistere: et os eius opprimere de multis insidiantes ei et querentes aliquid capere de ore eius vt accusarent eum.

CYRIL. Redargutio q mansuetos trāsfert i melius sed superbis hoib9 cōiter itollerabil' esse solet. vñ cuz saluator reprehenderet phariseos tanq deuiātes a recto calle. pcellebat hoc legisperitoz caterua. vñ dr: Rñdens autē qdā ex legisperitis ait illi: Magister hec dicēs etiā nob ɔtumeliā facis. BEDA. O quā misera ɔsciā que audito dei verbo sibi cōtumeliā fieri putat et ɔmemorata pena pfidoz se sp intelligit eē dānādā. THEOPHI. Erant aūt alij legisperiti a phariseis nā pharisei diuisi ab alijs q̄si religiosi videbant. legis āt periti scribe erāt doctoresq3 qōnes legis soluentes.

CYRIL. Christ9 aūt legisperitis iuectiuā ingerit: et deprimit vanū eoz supciliū. vñ seqt. At ille ait: Et vob legisperitis veh q2 hoies onerans onerib9 que portare nō pñt: et ipsi vno digito nō tangitis sarcinas. Exēplo patiēti vtit ad eos corrigēdū. Erat lex onerosa iudeis. vt fatent xpi discipli: ipsi aūt fasces iportabiles legis colligantes: et subditis supponēs. ipsi nullaten9 opari curabāt. THEOPHI. Quoties doctor facit q̄ docet: alleuiat fascē: tradens ad exēplū se ipsuz. Qñ vo nil agit eoz q̄ docet tūc graues fasces videntur q doctrinā suscipiūt. vtpote q nec a doctore pñt portari.

BEDA. Recte āt audiūt q sarcinas legis vno digito nō tangerēt hoc est nec i minimis qdē eā pficerēt: q3 se contra morē patz sine fide et grā christi huare et seruandaz tradere iactabāt. GREGO. Tales quoq3 mō plures sunt iudices seueri peccātiū: et debiles agoniste: itolerabiles legislatores et debiles portitores nec appropiquare volentes nec palpare vite honestatē: quā irremediabiliter exigūt subiectis. CYRIL. Postq3 igit reprobauit onerosaz legispitoz officinā iducit coēm iuectiuā i cūctos pncipes iudeorū dicēs: Ueh vob q edificatis monumēta pphetaz: et patres vestri occiderūt illos. AMBRO. Bon9 ē hic loc9 aduersus superstitionē vanissimā iudeoz: q2 edificādo sepulchra pphetaz patrū suoz facta dānabāt: emulādo aūt paterna scelera in seipsos sniam retorquebāt. nō eniz edificatio: sed emulatio loco criminis estimat. vnde subdit: Profecto testificamini q cōsentitis operibus patrum vestroz: quoniā qdem ipsi eos occiderūt: vos aūt edificatis eoz sepulchra.

BEDA. Simulabāt quidē se ob fauorē vulgi capiandū: patrū suoz horrere perfidiam: memorias pphetarum qui ab eis occisi sunt magnifice ornādo: sed ipso ope testificant: q̄tum prāue negtie ɔsentiāt: iniurijs agēdo dñm a pphetis pnunciatū. vñ subdit: Propterea et sapia dei dixit. Mittam ad illos pphetas et aplos et ex illis occidēt et persequentur.

AMBRO. Dei sapia xps ē. Deniq3 i mattheo habes. Ecce ego mitto ad vos pphetas et sapiētes. BEDA. Si aūt eadē sapia dei pphās apostolosq3 misit: cesset heretici xpo ex vgine pncipiū dare omittāt aliū legis et pphetaz aliū noui testi deū pdicare. Quis sepe etiā apostolica scriptura pphetas nō eos solū q futurā christi icarnationem sed eos q futura celestis regni gaudia pdicēt: appellet. Sz nequaquā hos crediderim aplis in cathalogi ordine preferendos.

ATHANA. Siue aūt occidāt mors occisoz altius cōtra eos clamabit: siue psequant memoralia sue iniquitatis emittunt. Fuga. n. psecutione passoz in magnū redundat psequētū crimen. nemo eni piuм et mansuetū fugit: sed potius austez et moribus imbutum iniqs. Et ideo seqtur: Ut iqrat sanguis oīum pphetarū q effusus est a cōstitutione mūdi a generatione ista. BEDA. Queritur quō sanguis oīum pphetaz atq3 iustoz ab vna iudeorū gñatiōe regrat cum multi sanctoz siue añ icarnationē siue post ab alijs nationib9 sint iterēpti. Sed moris est scripturaruz duas sepe gñatiões hoīuz bonorum maloruq3 cōputare. CYRIL. Et si ergo dicat demīatiue a gñatione ista nō exprimit solū tunc astātes et audiētes: sed quēlibet homicidā astruitur. n. filii esse. CHRY. Cetez si dicat iudeos grauiora passuros hoc nō imerito fit: eo q et peiora oib9 ausi sunt et nullo pteritoz castigati fuerūt: sz cum vidissent alios peccasse et punitos fuisse: nō fuerūt meliores effecti: sz silia ɔmiserūt. nō āt ita q pro ɔmissis alioz alij luāt penā. THEOPHI. Qñ dicit āt dñs iudeos eē heredes malitie coyn: ex eo q subdit A sanguine abel: vsq3 ad sanguinē çacharie q perijt iter altare et edem. Abel siqdem a cayn occisus est. Zachariā autez quē occiderūt inter altare et edē qdam dicunt esse antiquū çachariā filium ioiade sacerdotis. BEDA. Quare igit a sanguine abel q pmus martyrū passus ē: mirū nō est: sz q̄re vsq3 ad sanguinē çacharie q̄rendū ē. cū et multi post eū vsq3 ad natiuitatē xpi: et ipso mox nato inocētes perēpti sint: nisi forte q2 abel pastor ouiū: çacharias sacerdos fuit: et hic i cāpo: ille i atrio templi necat9 est. vt vtriusq3 gradus martyres et laici. s. et altaris officio mācipati sub eoz itimāt vocabulo.

GREGO. nise. Quidā aūt dicūt q çacharias pr̄ ioannis spū pphetie cōycies mysteriū vginitatis itacte dei genitricis neq3 seqstrauit illā a loco tēpli vginib9 ɔputato: volēs ostendere q i ptāte ɔditoris oīum erat nouū ortū ostendere: q enixe vigorē celibat9 nō auferret. Erat aūt hic loc9 medi9 iter altare et edem in q̄ erat altare eneū sitū. vbi ppter hoc eū occiderūt. Audīt et cū audiret regē mūdi venturum: dispē fatue metu subiectōis aggrediūt eum q attestabat ortum ipsi9 mactātes sacerdotē in tēplo. GRECVS. Alij autē aliam causam dicunt esse itent9 çacharie. cum. n. occiderēt ifantes. magn9 ioānes cū coetāneis suis occidēdus erat: sed helisabet eripiēs filiū de medio cedis: petyt heremū. vnde cum satellites herodis helisabet: et puerum nō inuenirēt cōuertunt iram i çachariā: occidētes ipm ministrantē in templo. Seqtur eni: Ueh vobis legisperitis q tulistis clauē scie.

BASI. Hec vox veh: q̄ itolerabilib9 pfertur doloribus: eis ɔuenit q paulo post detrudēdi erāt i graue supplicium.

CYRIL. Clauē aūt scie ipsā dicim9 eē legem. Erat. n. ex vmbra et figura iustitie xpi. Decebat q legisperitos q̄si indagātes legem moysi et dicta pphāri referare quodāmō populo iudeoz ianuas notitie xpi. Hoc aūt nō fecerunt: sz ecōtra drogabāt diuinis miracul9 et ɔtra ei9 dogmata clamabāt Quid eū auditis: sic igit tulerūt. i. abstulerūt clauē scie. vñ seqtur: Ipsi nō itroistis: et eos q itroibant: phibuistis. Sed et fides ē clauis scie. fit eni p fidez veritatis cognitio fm illud Isaie. Nisi credideritis: nō itelligetis. Sustulerūt ergo legispiti clauē scie, nō pmittētes hoies credere i xpz. AVGV. de q. euā. Sed et clauis scie ē hūilitas xpi quā nec ipsi itelligere nec ab alijs itelligi volebāt. AMBRO. Arguunt ēt adhuc sub noie iudeoz: et futuro supplicio statuunt obnoxij. q2 cū doctrinā sibi oīne cognitōis vsurpēt: et alios ipediant: nec ipi qō pfitēt agnoscāt. AVG. de cō. euā. Hec āt oia mattheus narrat eē dicta postq3 dñs i hierl'z venerat. Lucas aūt hic narrat cū adhuc dñs iter ageret in hierlm: vñ mihi siles vident eē fmōes quoz ille a ltez: iste altez narrauit.

BEDA. Qnātū āt va pfidie fillatōis et ipietatis sue crimi. audierit pharisei et legispiti: ipsi testant q nō resipiscere sz doctorē vitatis isidijs maluunt aggredi. seqtur. n. Cū aūt hoc ad il. di. ceperūt phari. et legispiti gra. isiste. CYRIL. Sumit āt isistere p istare vel iuidere vel seuire: Ceperunt āt iterrūpe fmonē ei9 i plib9. vñ seqt: Et os ei9 oppri. de mul.

THEOPHI. Cū. n. pl'es iterrogāt vnū d diuersis materijs cū neq̄at sil' ex oib9 rñdere vr isipiētib9 q dubitet. hoc igit igeniabant et illi nefarij ɔ ipz. sz et al'r q̄rebant os ei9 opprimere. s. vt puocarēt eū ad aliqd dicēdū: vñ possz dānari. vñ seqt. Insi. ei et q̄rē. ali. cape de ore ei9 vt accu. eū. Qd primo dixerat. Opprimere: nūc dicit Cape vl' rape aliqd ex ore ei9.

Interrogabāt eū nūc qdē de lege: vt arguāt eū q̄si blasphemū obloquētē de moyse: nūc vō de cesare. vt accusant eum tāq̄ isidiosū z hostē maiestatis cesaree. CA. XII.

Multis āt turbis ɔcurrētib⁹ ita vt se inuicē ɔculcarēt cepit dicere ad discipl'os suos: Attēdite a fermēto phariseoꝝ: qd ē hypocrisis. Nihil. n. opertū ē qd n̄ reueleť neq̄ abscōditū qd n̄ sciať. Qm̄ q̄ i tenebris dixistis: i lumie diceť: z qd i aure locuti estis in cubili: p̄dicabiť i tectis.

THEOPHI. Phari sei qdē conabanť iesuz cape i s̄mone: vt ppl'os ab eo abducerēt: hoc āt in ɔtrariū vertiť. Magis. n. adibāt ppli p millenarios ɔgregati adeo cupiētes herere xp̄o. vt seiuicē ɔprimetēt. tā validū qd ē vitas: z dolus ibecill' vbiq̄. vn̄ dr: Multis āt turbis circūstātib⁹ ita vt se inuicē cōculcarent. ce. vi. ad di. su. Attē. a fer. pha. qd. est hypocrisis. CYRIL. Quia. n. cauillatores erāt: ob hoc xp̄s ab eis sibi cauere admonebat discipl'os. GREGO. naçā. Est āt qm̄ fermētū laudať tāq̄ efficiēs panē vitalē. Est āt qm̄ vituipať: significās vetustā z acidam maliciam. THEOPHI. Vocať igiť fermētū hypocresiz tāq̄ alterātē z corrūpentē itētōes hoīuz qb⁹ se igesserit. Nihil. n. sic alterat mores vt hypocrisis. BEDA. Nā sic modicū fermētū totaz farie massaz corrūpit: sic simil'atio aīuz: tota virtutū synceritate z vitate fraudabit. AMBRO. Pulcherrimū āt locū tenēde simplicitatis z emulāde fidei saluator itexuit: ne in dolee more pfidie alia pmam⁹ i affectu: alia voce simlem⁹: cū vltimo tpe occulta cogitationū accusantiū: aut ēt defendētiū secreta nr̄e mētis apitura videanť. vn̄ subdiť: Nihil āt optū ē qd nō reueleť: nq̄ abscondituȝ qd nō sciať. ORIGE. Aut q̄ de illo tpe hoc dic̄. qm̄ iudicabit de⁹ occulta hoīuū. aut id dic̄: qz q̄tūcūq̄ conetť aliquis occultare bona alioꝝ i famijs: bonū nāl'r latere non pōt. CHRY. q. d. discipl'is q̄uis nūc qdā vocent vos seductores z magos: detegent oīa tp̄s. z arguet eoꝝ calūniā: z vr̄az declarabit v̄tutez. vn̄ q̄cūq̄ vob i puo angulo palestine locutus suz: hec audacter z frōte detecta z q̄lib; sublata formidine toti orbi p̄dicate. Et iō subdit. Qm̄ q̄ i tenebris dixistis: i lumie diceť: z qd i aure locuti estis: z in cubili predicabiť in tectis. BEDA. Vel hoc dic̄. qz q̄ iter tenebras quondaz p̄ssuraꝝ carcerūq̄ vmbras locuti vel passi sunt apostoli: nūc clarificata p orbē i ecclis lectis eoꝝ actib⁹ publice p̄dicāť. Sane q̄ dic̄: Predicabiť i tectis: iuxta morē p̄uīcie palestine loqtur vbi solēt i tectis residere n̄. n. tecta nr̄o more culminib⁹ sublimata: s; plano scemate faciūt eq̄lia. ergo dic̄. Predicabiť i tectis. i. cunctis audiētib⁹ palā diceť. THEOPHI. Vel hoc pponiť phariseis. q. d. O pharisei q̄ i tene. i. qd i opacis cordib⁹ vr̄is tētare me consiminī: i lumine diceť: Ego. n. suz lux: z in me luce notuz fiet: qcqd vestra machinať caligo: z qd in aure locuti estis: z in cubicul'i. qcqd mutuis susurris vr̄is aurib⁹ istillastis p̄dicabiť in tectis. i. ita mihi sunt audibile: acsi i tectis p̄dicatū fuisset. Hic etiā itelligere potes q̄ lux sit euāgeliū: tecta vō alte aploꝝ aīe. Quotquot vō ɔcilia ti sunt pharisei: diuulgata sunt postmodū z audita i euāgelio luce. Stāte magno p̄cone sp̄uscō sup aploꝝ aīas.

Dico autē vobis amicis meis ne terreāini ab his qui occidūt corpus: z post hoc non habent amplius quid faciāt. Ostendā aūt vobis quez timeatis: Tiete eū qui postq̄ occiderit: hz p̄tātez mittere in gehēnā. Ita dico vobis: hūc timete. Nōne quinq̄ passeres veneūt dipōdio: z vn⁹ ex illis nō est in obliuione corā deo: Sed et capilli capitis vestri oēs numerati sūt. Nolite ergo tiere multis passeribus pluris estis vos.

CYRIL. Qm̄ gemina est cā pfidie: que aut ex inclita malitia: aut ex accidētali metu nasciť: ne qs metu territ⁹ deū quē corde cognoscit negare cogať. pulchre addit: Dico āt vobis amicis meis: ne terreamini ab his q occidūt corpus. CYRIL. Nō qbuscunq̄ enī simpl'r h̄ s̄mo conuenire videť: s; his q deū ex tota diligūt mente: qbus cōuenit dicere. Quis nos sepabit a charitate xp̄i: qui āt nō tales sunt: labiles sūt z ad p̄siliendū parati. porro dn̄s dicit: Maiorē hanc dilectionē nemo hz q̄ vt aīaz suā ponat quis pro amicis suis. Quo modo āt non est iconuenientissimum xp̄o nō rependere: qd ab eo recipimus: AMBRO. Mortē etiā docet nō eē terribilē quā locupletiore fenore sit imortalitas redemptura. CYRIL. Est ergo aduertēdum q̄ laboribus parať corone. z hoīes quibus mortales vsq̄ ad tempus suam iram extendunt: fitq̄ illis nostre p̄secutionis finis corporalis interitus. vn̄ subdit. Et post hoc nō hn̄t amplius quid faciant. BEDA. Ergo supuacua furiunt insania: qui mortua martyrum membra feris auibusq̄ discerpēda p̄ijciūt cum nequaq̄ oipotentie dei qn ea resuscitando viuificet resistere possint. CHRY. Considera qual'r dominus discipulos oibus superiores cōstituit. ipam mortē cunctis terribilez hortans ɔtēnere. Simul autem z documēta imortalitatis eis ostēdit eis cum subdit. Ostendā autem vobis. quem timeatis: timete eum q postq̄ occiderit: hz potestatem mittere i gehēnam. AMBRO. Mors. n. nature finis non pene est z ideo mortem supplicij corpalis esse defectum penā vō aīe eē ppetuaz: deūq̄ solum esse metuendū cuius potestati nō nā p̄scribat: s; eadem natura subiaceat. ɔcludit: Ita dico vobis. hūc timere. THEOPHI. Hinc nota q̄ peccatorib⁹ qdē mors ad suppliciū ferť: z hic cruciatis ip̄is per interitū z cōsequēter in gehennam detrusis: sed si sermonem discusseris quid nam aliud itelliges: non enim dicit: Qui mittit i gehennā: sed qui p̄tātem habet mittere. Nō eniz quicunq̄ cum peccato moriunť: statiz detruduntť in penā: sed fit itez dum remissio oblationū z orationū cā que p defūctis oāť. AMBRO. Inspirauerat ei go dn̄s simplicitatis affectū: virtutem mentis erexerat fides sola nutabat. Bene eaz de rebus vilioribus roborauit: subdens. Nōne quinq̄ passeres veneunt dipōdio. z vnus ex illis non est in obliuione coram deo: q. d. si de⁹ obliuionē passeꝝ non hz: hominū quō habere potest: BEDA. Dipondius genus est ponderis leuissimi ex duobus assibus cōpositi. GLO. Qd aūt in numeris est vnum: hoc in ponderibus assis: qd duo hoc dipondius. AMBRO. Fortasse autez dicat aliqs quomō apostolus dixit: Nonne de bobus cura est deo: cuz bos passere p̄ciosior sit: sed aliud est cura: aliud sciētia. ORIGE. Ad litterā Igiť acumen diuine prouisiōis que p̄cedit vsq̄ ad minima per hoc significať. Mystice autem quinq̄ passeres spirituales sensus iuste significant qui excelsa z supra homines sentiunt: deum iuentes: vocem audientes diuinā: gustātes panem vite: olfacientes odorē vnguēto ꝝ christi: palpātes viuum verbum. Qui dipōdio veneuntes. i. vilipensi ab eis: q ea q̄ sunt sp̄us stultitiā iudicāt: nō danť in obliuiōe corā dō. Dr̄ āt ds aliquoꝝ imemor fieri pp eoꝝ facinora. THEO. Vel hi q̄nq̄ sēsus duob⁹ assib⁹ vēdūť nouo. s. z veteri testō et iō nō danť obliuiōi a dō. quoꝝ. n. sensus traduntť verbo diuinte: vt sint apti ad spirtale pabulū: hoꝝ semp memor ē dn̄s. AMBRO. Vel alr̄: Passer bon⁹ est cui volandi natura suppeditat. volandi enī nobis gr̄am natura dedit: voluptas abstulit. que malorum messis grauat animam: atq̄ in naturam corporee molis relinat. Quinq̄ igiť corporis sensus si terrenarum sordium cibū querāt: ad supioꝝ operuz fructus reuolare nō pn̄t. Est ergo malus passer q volādi vsuz terre

ne vicio labis aboleuerit: q̃les sūt isti passeres q̄ dipōdio ve neūt luxurie. s. p̄cio secularis. aduersari⁹ eni tanq̄ captiua mācipia vilioris p̄cio estimatōis adijcit. At dn̄s tanq̄ p̄cioso servitia: q̄ ad imaginē sui fecit idoneos sui op̄is estimat: ꝛ magno p̄cio nos redemit. CYRIL. Est igitur sibi cure diligenter nosse scōꝝ vitā. vñ subdit̄ Sꝫ ꝛ capilli capitis ve stri oēs numerati sūt. Per qđ significat ꝙ oīa q̄ ad eos spe ctāt diligētissime nouit. diligentiā. n. cure adhibite numera tio māifestat. AMBRO. Denicꝫ numer⁹ capilloꝝ nō in actu ꝯputatōis: sꝫ i facilitate cognitōis accipit̄: bñ tn̄ nūera ti dicūt̄ qꝛ ea q̄ volumus suare nūeram⁹. CYRIL. My stice āt caput q̄dē hoīs ē itellect⁹: capilli v̄o cogitatōes q̄ pa tēt deo. THEOPHI. Ul' caput vniuscuiusqꝫ fideliū itel liges aptā xp̄o ꝯuersationē: crines aūt ei⁹ mortificatīs cor poris opa. q̄ numerant̄ a deo: ꝛ digna sunt ꝓuisione diuina. AMBRO. Singt̄ tāta dei ē maiestas. vt vn⁹ ex passerib⁹ aut nroꝝ nūer⁹ capilloꝝ p̄ter sciāꝫ dei ñ sit: q̄ꝫ idignū ē estia re ꝙ fideliū corda dn̄s aut ignoret aut spnat qui viliora co gnoscat. vñ ꝯueniēter ꝯcludit: Nolite ḡ timere: mltis passeri bus plis estis vos. BEDA. Nō plꝫs estis legēdū ē. qđ ad ꝯpatonē nūeri ptinet: sꝫ pluris estis. i. ē apud deū maioris dignitatis. ATHANA. Quero āt ab arriānis si q̄si dedi gnaret de⁹ alia facere solū filiū fecit: cetera v̄o filio subro gauit: quō ꝓuisiōe vtit̄ vsqꝫ ad tā modica: capillū ꝛ passerē. Illoꝝ. n. ꝓuisiōe fungit̄: hoꝝ creator est suo verbo.

Dico aūt vobis: omnis qcunque ꝯfessus fuerit me coram hominibus: ꝛ filius hominis ꝯfitebit illum coram angelis dei. Qui aūt negauerit me coram hominib⁹: negabit̄ coram angelis dei Et omnis qui dicit verbum in filium hominis remittet̄ illi: ei āt q in sp̄m scm̄ blasphemauerit: nō remittet̄. Cū aūt inducent vos in sinagogas: ꝛ ad magistratus ꝛ potestates nolite solliciti esse qualiter aut quid respondeatis: aut qđ dicatis: Spiritus enim sanctus docebit vos in ipsa hora qđ oporteat vos dicere.

BEDA. Supra dein est opa q̄libet ꝛ verba abscondita fore reuelāda. Nunc aūt cōcludit hāc reuelationē nō in vili quolibet conciliabulo: sꝫ i cōspectu supne ciuitatis eternīqꝫ regis ac iudicis agendā dicēs Dico autē vob: oīs quicūqꝫ ꝯfessus fuerit me corā hoīb⁹: ꝛ filius hoīs ꝯfitebit̄ illū corā angel' dei. AMBRO. Preclare ēt fidē acuēdo iterinr ꝛ fi ei ipsi v̄tutum fundamēta subiecit: Nā vt fortitudinis icen tiuū ē fides ita fidei fundamētū ē fortitudo. CHRY. Nō ergo dn̄s ꝯtētus itrīseco fide: sꝫ exteriorē ꝯfessionē expo stulat: vrgēs nos ad fiduciā ꝛ maiorē affectū. Et qꝛ hoc oīb⁹ vile ē cōiter logt̄ dicēs: Oīs qcū. ꝯfes. fue. me. CYRIL. Ait āt paulus: Si ꝯfitearis ore tuo dn̄m iesum: ꝛ credas in corde tuo: ꝙ de⁹ eū a mortuis suscitauit: salu⁹ eris. Totum ei mysterium in his iterptat̄ decer. n. ꝓus ortū a deo pre sentim̄. i. vnigenitū ex ipsi⁹ suba fateri dn̄m oīūꝫ. non tanq̄ ab extrīseco: ꝛ furtiuum sortitū dn̄iū: sed exn̄tē reuera ꝛ nā liter dn̄m: sicut ꝛ pr̄. Cōseqnter oꝫ fateri: ꝙ deus hūc a mor tuis suscitauit xp̄m. s. scñ hoīem ꝛ passum in carne ꝑ nobis: tertia resurrexit a mortuis. Quisqs ergo sic cōfitebit̄ xp̄m corā hoībus. vꝫ. videū ꝛ dn̄m: xp̄s eum ꝯfitebit̄ coraꝫ ange lis dei: tunc tp̄is cum discēdet cū sanctis angel' in gl'a pr̄is in seculi cōsummatōe. EVSE. Quid aūt erit gloriosi⁹ q̄ xp̄m vnigenitū dei verbuꝫ attestari ꝑ nobis in diuino iu dicio: ac ipso effectu remuneratōēz testimonij ꝑmere indi ciū in gl'am eius: cui testimoniū ꝑhibet̄. nō. n. manēs extra eū testimoniū reddet̄: sꝫ hitās i eo. ꝛ iplēs eum lumine suo testimoniū dabit. Cū āt corroborasset eos spe bona ꝑ tā ta pmissa: iteꝝ eos iducit terribilioribus minis dicēs. Qui āt negauerit me corā hoīb⁹. ꝯnegabit̄ corā āgel' di. CHRY. Et i dānatōe mai⁹ suppliciuꝫ: ꝛ i bonis maior recōpensatio ponit̄. q. d. Tu hic ꝯfiteris: aut negas ego aūt illic. Bonoꝝ eni maloꝝqꝫ retributio cū augmēto i futuro seculo te psto lat̄. EVSE. Oppotune āt hāc ꝯminatōēz pōit: ne cōfessi onem ipsi⁹ cōtenerēt ꝑꝑ penā q̄ est negari a filio dei: qđ est a sapia denegari. ꝛ a vita deficere: ꝛ lumie priuari: ꝛ oīb⁹ de stitui bonis. Sꝫ ꝛ hec cūcta pati corā pr̄e q est in celis ꝛ āgel' dei. CYRIL. Negātes āt sunt p̄mo q̄dē q imminēre psecu tōe fidē postposuerūt: abnegāt ēt heresū doctores ꝛ discipu li. CHRY. Sūt ēt alij abnegatōis modi quos paul⁹ descri bit di. Cōfitent̄ se nosse deū: factis aūt negāt. Et iteꝝ. Siqs suoꝝ ꝛ maxie domesticoꝝ curā nō hꝫ: fidē negauit: ꝛ ifideli ē deterior. Itē auaritiā fugite que est idolatria postq̄ ḡ tot sūt modi negatōis palā ē ꝙ totidē sunt cōfessiōis: quos qcū qꝫ fuaneri taudiet illā btissimā vocēꝫ q̄ xp̄s laudauit oēs q ꝯfessi fuerit eū. Attēde āt v̄boꝝ cautelā. In greco. n. dic̄ q s cōfitebit̄ i me. ondens ꝙ nō ꝑprijs virib⁹: sꝫ adiutus sup na gr̄a xp̄m aliqs cōfitebit̄. De negāte v̄o nō dixit. i me sed me. nā destitut⁹ gr̄a denegat: redarguit̄ tn̄: qꝛ destitutio ꝑꝑ eum q denegat fit. BEDA. Ne āt ex eo ꝙ ait eos q se nega uerit eē denegādos: vna cūctoꝝ. hoc ē eoꝝ q studio ꝛ eoꝝ q ifirmitate vel ignorātia negāt cōditio putaret̄. cōtinuo sub iecit: Et oīs q di. ver. i fi. ho. remit. illi. ei āt q in sp̄m scm̄ bla. nō remit. CYRIL. Sꝫ si hoc vult innuere saluator ꝙ si qđ iniuriosū v̄buꝫ dicat̄ a nob in hoīeꝫ cōem: obtinebim⁹ si pe niteamus veiā. Nulla difficultas ē in sermone: qꝛ euꝫ nā lr hom⁹ sit deꝫ emēdat volētes penitere. veꝝ si ad ip̄m xp̄m re torqueat̄ sermo: q̄lr icōdēnabil' ē q dic̄ v̄bū i eū: AMBRO. Utiqꝫ filiū hoīs xp̄m itelligim⁹: q de sp̄ū scō ḡnatus ex v̄gie ē: eo ꝙ parēs ei⁹ in terris sola sit v̄go. Nūqđ ḡ in maior sp̄ūs sā ctus xp̄o vt in xp̄m peccātes veniā ꝯsequant̄: in sp̄m sc. ā de linquētes remissionē nō merēatur adipisci: Sꝫ vbi vnitas ꝑtātis ē nulla ꝯpatōis ē qō. ATHANA. Uiri q̄dē ātiqꝫ studiosus origenes ꝛ mirādus theognost⁹ hāc cōscribūt eē sp̄ūs sci blasphemiā: qū q digni reputati sunt dono sp̄ūs sci p baptismū regrediūt̄ ad peccādū. ob hoc. n. aiūt illos nec ve niā obtinere. ꝑut paulus dic̄: Impoīe est eos q sci sunt par ticipes sp̄ūs sancti. ꝛ ꝑlapsi sunt reuocari rursū ad pniaꝫ. Ad dit āt vterqꝫ itentiōēz ꝑpriā: nam origenes cām hui⁹ sic ex plicat. De⁹ q̄dem pr̄ oīa peruenit: ꝛ singula cōtinet. virt⁹ autē filij ad sola rōnalia extēdit̄: sp̄ūs v̄o sanct⁹ solus iest ꝑticipā tibus eum in domo baptismatis. Qñ ergo cathecumini pec cāt ꝛ gētiles peccant in filium q in eis manet possunt tamē veniā obtinere: cum digni fiūt dono regnatōis: qñ vero ba ptizati dereliquunt: dicit hoc nephas attingere sp̄m: ad quē cum puenissent: peccauerunt. ꝛ iō irreuocabilem fore dam natōēz. Theognost⁹ vero ait: ꝙ qui primum ꝛ scdm̄ excessit limen: minorē penā merēt̄: sed q tertium quoqꝫ ptransit: ñ amplius accipiet veniam. Primū q̄dem ꝛ scdm̄ limē voca uit doctrinā pr̄is ꝛ filij. tertiuꝫ v̄o i ꝑticipatōe sp̄ūs sancti: sꝫ illud. Cum venerit sp̄ūs veritatis: docebit vos oēꝫ veritatē nō tanq̄ doctrina sp̄ūs dogma filij supet: sꝫ qꝛ fili⁹ eō descē dit impfectis sp̄ūs v̄o signaculum est eoꝝ: q pficiunt̄. Sic igt̄ non qꝛ superet sp̄ūs filium: expers est venie blasphemia sp̄ūs sed q̄deꝫ qꝛ impfectorum est remissio: perfectis v̄o nul la restat excusatio: sed cum filius sit in patre: est in illis in q bus est pr̄. nec abest spiritus. Indiuisibilis est enim sancta tri nitas. Ad hec si oīa ꝑ filium scā sunt: ꝛ oia in ipso ꝯsistunt: erit ipe nimiꝝ in oībus. vt necessariū sit peccantē in filium i pa trē: ꝛ in sp̄ūscm̄ peccare. sacrum āt baptisma i noīe patris ꝛ filij ꝛ sp̄ūs sancti datur: ꝛ sic peccantes post baptismū in san ctam trinitatē exercēt blasphemiā. Ceterum si pharisei ba ptismum non susceperant: qualiter redarguebat eos ac si blasphemassent in sp̄m sanctum. cuius nondum erant facti

participes: ꝑferti cum nō de petis simplr̄ sȝ de blasphemia eos increpabat. Differūt aūt: qm̄ q peccat: trāsgredit legē. q vo blasphemat: ī ipaȝ offendit deitatē. Sȝ aliter. Si cis qui deliquūt post baptisma nō īdulgetur vīdicta ieiuniū qualiter apl's penitēti in corintho ꝯdonat: Retrogressos vo galathas parit quousqȝ xp̄s denuo formet̄ i eis. Cur aūt ꝛ nouatū argum̄ ītermentē pniaȝ post baptismū. apl's aūt ad hebreos nō dissipat pniaȝ petōꝝ. Sȝ ne putarēt fm ritū legis pnīe cā multa fore: ꝛ quotidiana baptismata: ob hoc penitere qdē monet: vnicā āt fore īsinuat p baptisma renouationē. Talia vo ꝯsiderās recurro ad dispēsationē q̄ fit i christo: q de⁹ exn̄s hō fact⁹ ē: tanq̄ȝ de⁹ suscitat mortuos: sic carne vestit⁹ sinebat. laborabat: ꝛ patiebat̄. Qn̄ igr̄ aliq spectātes hūana vidēt dn̄ȝ sitiētē aut patiētē. ꝛ obloquūt̄ in saluatorē: velut in hoīeȝ. peccāt qdē: p̄nt tn̄ cito cū pēituerit accipere veniaȝ ꝑtendētes p cā fragilitateȝ corpis. Qn̄ vo rursus aspicientes aliq opa deitatis dubitāt de nā corpis: ipsi quoqȝ nimiū peccāt. Sȝ ꝛ his pēitētib⁹ cito p̄t ignosci: eo q ꝛ ipsi excusatōeȝ hn̄t ab opeꝝ magnitudīe. Qn̄ vo diuinitatis opa retorquēt ad diabolū: merito irreuocabilē ferūt sententiā: qn̄ arbitrari sunt diabolū fore deū: ꝛ veꝝ deuȝ nihil plus q̄ȝ demones i opib⁹ putauerūt hr̄e. Ad hāc ergo ꝑfidiā pharisei puenerāt. saluatore. n. ondēte p̄ris opa mortuos suscitās: cecos illuminās: ꝛ silia faciēs: h⁹ opa dicebāt eē beelzebub. eqⁱe. n. dicere poterant vidētes mūdi ordinē ꝛ erga eū ꝑuisionē qꝫ mundus ad beelzebub ē creat⁹. Quādiu igitur ad hūana spectātes mēte claudicabāt dicētes: Nōne h̄ ē carpētarij fili⁹: ꝛ quō lr̄as q̄s nō didicit nouit: Sustiebat eos tāq̄ȝ in filiū hominis peccātes: sȝ ybi magis isanuīt dicētes. opa dei esse beelzebub nō ampli⁹ eos sustinuit. Sic eni ꝛ tādiu patres eoꝝ sustinebat: q̄diu cā panis ꝛ aq̄ murmurabāt: sȝ postq̄ȝ vitulū ꝯflātes in eū collata sibi diuit⁹ bn̄ficia referūt: puniti sūt. ꝑmo qdē nō paucis coꝝ occisis postmodū dixit: Ego aūt in die vltōis visitabo hoc petm̄ eorū. Talē ergo ꝛ nūc pharisei audiunt snīam: vt in flāma diabolo pata ꝑpetuo corrodant̄ cū eo. Nō igit̄ faciēdo collatōeȝ inter blasphemiā dictā in ipm̄: ꝛ spm̄sctm̄ hec dixit tāq̄ȝ maior sit sps̄: sed vtraqȝ blasphemia in ipm̄ ꝓlata: hāc minorē. illā validiorē ondit. ipm̄ eni vidētes hoīeȝ vituꝑabant: ꝛ ei⁹ opa beelzebub esse dicebāt. AMBRO. Sic igit̄ videt̄ qbusdā. vt eūdē ꝛ filiū ꝛ spm̄sctm̄ itelligam⁹: salua distinctōe ꝑsonaꝝ ꝛ vnitate subē: q vn⁹ ꝛ de⁹ ꝛ hō xp̄s est spirit⁹: sicut scriptum est: Sps̄ ante faciem vestrā xp̄s dn̄s: Idem sps̄sanct⁹. q ꝛ p̄r sanctus ꝛ filius sanctus ꝛ sps̄sanctus. Si ergo vtrūqȝ xp̄s est que est diuersitas nisi vt sciamus quia diuinitatē xp̄i nobis negare nō liceat. BEDA. Ul'aliter. Qui opa sps̄sancti dicit eē beelzebub. isti n̄ dimittet̄ neqȝ in p̄nti seculo neqȝ in futuro: nō q negemus ei si pniaȝ agere possit posse dimitti a deo: sȝ q credamus eū blasphemiū exigētib⁹ meritis: sicut nūq̄ȝ ad remissionē: ita nec ad ipsos digne pnīe fruct⁹ esse pueturꝰ. Fȝ illud: Excecauit oculos eoꝝ ne ꝯuertāt̄. ꝛ sanē illos. CYRIL. Qr si creatura eēt sps̄sctūs: nō aūt de diuina subā p̄ris ꝛ filij: qualiter acta in eū ꝯtumelia tātā fert penā: q̄ta ꝓmulgat̄ ꝯtra blasphemātes in deū. BEDA. Neqȝ tn̄ qcūqȝ spm̄sctm̄ nō esse aut deuȝ nō eē: sed p̄re filioqȝ minorē ꝯfitet̄: hoc irremissibilis blasphemie crimīe tenent̄: q hūana ignorātia ducti faciūt. nō īuidētia diabolica sicut ꝑncipes iudeoꝝ. AVGV. de v̄. do. Uel al'r. Si hic diceret̄ q blasphemauerit: quancūqȝ blasphemiā in spm̄sctm̄ oēm itelligere dberem⁹. Sed q dictū est: Qui blasphemauerit in spm̄sctm̄: ille intelligat̄ q nō oimō: sed eomodo blasphemauerit vt ei nūq̄ȝ possit ignosci. sic eni dēest. Deus neminē tētat. s. nō oi. sed quodā tētatōis mō. Quis aūt sit iste modus blasphemādi ꝯtra spm̄ sctm̄ dicamus. Primū quidē credētiū bn̄ficiuȝ est in sps̄scō remissio petōꝝ. ꝯtra hoc donū gratuitū loqtur coꝝ impenitēs: Ipsa ergo ipenitētia est sp̄us blasphemia: que nō remittit̄ neqȝ ī hoc seculo neqȝ i futuro: q pnia ipetrat remissionem in hoc seculo. q̄ valeat ī futuro. CYRIL. Cū aūt tn̄ metū icusserit dn̄s discedētibus a recta ꝯfessione: p̄cepit de cetero nō curare de r̄nso: eo q fidelr̄ dispositis ꝯstituit v̄ba ꝯgrua sp̄us tanq̄ȝ doctor ihabitās. vn̄ seq̄t: Cum aūt iducēt vos i synagogas ꝛ ad magr̄atus ꝛ potestates nolite sollicti eē qualr̄ aut qd r̄ndeatis. aut qd dicatis. GLO. Dicit aūt Qualr̄ q̄tū ad modū ꝓferēdi. Quid: quātū ad modū inueniendi. Rn̄deatis iterrogātibus. Aut qd dicatis: discere volētibus. BEDA. Cū. n. ꝓpter xp̄ȝ ducimur ad iudices: volūtatē tm̄ nostrā p xp̄o debem⁹ offerre: Ceteꝝ i r̄ndēdo sp̄us sancti grā ministrabit̄. vn̄ subditur: Sp̄us enim sc̄us docebit vos i ipa hora: que oportent vos dicere. CHRY. Alibi vo dr̄: Estote pati cūctis ad r̄ndendū: qcūqȝ q̄siuerit a vobis rōnē spei q̄ fouet vos. Qn̄ nāqȝ oritur iter amicos agon ꝑcipit nos meditati. qn̄ vo terribile ē p̄toriū: ꝛ pauor circūquaqȝ dat ꝓpriū monimētū vt audendum sit ꝛ loquēdū nō āt obstupescēdum. THEOPHI. Qm̄ igit̄ duplex ēn̄s īfirmitas: ꝛ aut pene formidine martyriū fugim⁹: aut q rudes sum⁹ ꝛ nescim⁹ reddere rōnē fidei: vtrūqȝ exclusit. metum qdē penaꝝ: ī eo q dixit: Ne timeatis occidētes corp⁹. timorem vero inscie in hoc q dixit: Nolite solliciti esse q̄liter aut quid respondeatis.

¶ Ait aūt ei qdaȝ de turba: Magister dic fratri meo vt diuidat mecū hereditatē. At ille dixit ei: Homo: qs me constituit iudicem aut diuisoreȝ supra vos: Dixitqȝ ad illos. Uidete ꝛ cauete ab oi auaritia: q nō in abūdantia cuiusq̄ȝ vita eius est ex his que possidet.

AMBRO. Tot⁹ supior loc⁹ ad subeūdā p cōfessiōe dn̄i passionē aut ꝯtemptū mortis aut spe p̄mij: aut māsuri denūciatōe supplicij: cui nūq̄ȝ venia laxet̄ istruit̄. Et qm̄ auaritia plerūqȝ solet tētare virtutē: etiā h⁹ abolēde rei p̄ceptū subijcit̄ ꝛ exēplū cum dr̄. Ait aūt ei qdā de turba. Magister dic frī meo vt diuidat mecū hereditateȝ. THEOPHI. Ui duo frēs q de hereditate p̄rna diuidēda contēdebant: ꝯns erat vt alter alteꝝ fraudare itēderet. Dn̄s aūt docens nos q nō oꝫ ad terrena flecti repellit vocātē euȝ ad hereditatis diuisionē. vn̄ seq̄t̄. At ille dixit ei: Homo qs me cōsti. iudicē aut diuisorē. s. facultatuȝ sup vos: BEDA. Qui magno supne pacis gaudia ꝯmēdāti: terrene diuisiōis vult igerere molestiā. merito hō vocat̄ fm illud Cū sit inter vos zelus ꝛ ꝯtentio nōne hoīes estis: CYRIL. Fuit aūt dei fili⁹ q̄ fact⁹ est filis nobis: ꝯstitut⁹ a deo p̄re in regē ꝛ ꝑncipē super syon mōtē sctm̄ ei⁹ annūcians mādatū diuinū. AMBRO. Bn̄ ergo terrena declinat: q ꝓp diuina dscēderat: nec iudex dignatur eē litiū ꝛ arbiter facultatū: viuoꝝ hn̄s mortuorūqȝ iudiciū arbitriūqȝ meritoꝝ. Nō igit̄ qd petas: sȝ a quo postules ītuēdū ē: nec maiorib⁹ itēto aīo putes minorib⁹ obstrepēdū. vn̄ nō īmerito refutat̄ hic frater. q dispēsatorē celestiū gestiebat cōruptibilib⁹ occupare: cū iter frēs p̄rimōnij nō iudex medius: sȝ pietas debeat sequestra iudere: quāq̄ȝ immortalitatis p̄rimonium non pecunie sit hominib⁹ expectandum. BEDA. Occasione āt huius stulti petitoris aduersus auaritie pestē: ꝛ turbas etiam discipulos p̄ceptis pariter ꝛ exēplis munire satagit. vnde seq̄tur: Dixitqȝ ad illos: Uidete ꝛ cauete ab oi auaritia. Dicit aūt: Ab oi. q nōnnulla simplr̄ geri vident̄: sed internus arbiter qua ītentiōe fiant diiudicat. CYRIL. Ul' dic: Ab oi auaritia. s. magna ꝛ pua. Est. n. inutilis auaritia dicēte dn̄o: domos celatas edificabitis ꝛ nō hitabitis ī eis. ꝛ alibi: Decē iugera vinearum faciēt lagūculā vnā. ꝛ. xxx. modij semētis faciēt modios tres. Sȝ ꝛ fm aliū modū est inutilis: quē ondit subdēs: q nō

in abundantia cuiusq̈ vita eius est ex his que possidet.
THEOPHI. Hoc dic͂ dn̄s resellēs auaroꝝ ītentiōes q̄ videnť coacervare diuitias q̄si diu victuri. Sed nunquid te opulētia longeuum efficiet? Quid igitur manifeste fusti/nes mala icerte causa quietis. nam dubiuz est an debeas at tingere senium. cuius gratia thesauriças.

¶ Dixit aūt similitudinē ad illos: dicēs: Hoīs cu iusdā diuitis vberes fructus ager attulit: ꝛ cogi tabat intra se dicens: Quid faciā q̄ nō hēo quo cōgregē fruct⁹ meos? Et dixit: Hoc faciā. De/struā horrea mea: ꝛ maiora faciam: ꝛ illuc ꝯgre gabo oīa q̄ nata sunt mihi ꝛ bona mea: ꝛ dicam aīe mee: Anima habes multa bona posita in an/nos plurimos: requiesce: comede: bibe: epulare. Dixit aūt illi deus: Stulte hac nocte aīam tuaz repetēt a te. Que aūt parasti cuius erūt? Sic est qui sibi thesaurizat: ꝛ non est in deum diues.

THEOPHI. Dico q̄ ex affluētia opū nō ꝓtēdať vita hūana: ad h⁹ fidē: pabolā subdit dicēs: Dixit āt silī. ad il. di. Ho. cuius. diui. vbe. fru. ager attulit. BASI. Nō facturi q̄ dē ex vbertate fructuū aliq̄d hōi vt magis diuia lōganimi tas pateat: q̄ vsq̄ ad malos suā bonitatē extēdit: pluēs sup iustos ꝛ iniustos. Que vo sunt q̄ h homo hūifactori recōpen sat? Nō meminit cōis nature: nec arbitrat⁹ est oportere qd̄ supfluit: dispēsari egentib⁹: ꝛ horrea q̄dez crepabāt p̄ copia ꝯditoꝝ: auar⁹ tn̄ aīus neq̄q̄ iplebať: nolēs veterib⁹ cedere ꝓp auariciā noua nō valēs suscipe ꝓpter m̄ltitudinē: ꝓp qd̄ ipscā ei⁹ ꝯsilia ꝛ steriles cure. vñ seq̄ť. Et cogi. i se di. Quid fa. q̄ n̄ ha. quo cō. fru. meos? Con q̄rit eq̄ paupib⁹: an n̄ quē p̄mit iopia dic: q̄d faciā? vñ vict⁹? vñ calciamta? tolia ꝛ locu ples ꝓfert: Urgēt. n. ipsius aīaz diuitie a ꝓmtuarijs emanā tes: ne forte cū exiuerit ꝓsint egētibus: a siāi gulosoꝝ q̄ mal lēt edacitate crepare q̄z idigētib⁹ d reliquijs ipturi. GREGO. xv. mora. O angustia ex facietate nata. dicēs. n. q̄d fa ciā: ꝓfecto idicat q̄ votoꝝ suoꝝ effectib⁹ ꝓssus sub quodā reꝝ fasce laborabat. BASI. Erat q̄dem i ꝓmptu dicere: Aperiaz horrea: cōuocabo egenos: sed cogitat non vt distri buat: s̄z vt cōgreget. Seq̄ť eni: Et dixit: hoc faciā: Destruaz horrea mea. Bene facis: nā digna dstructiōe neq̄cie ꝓmptu ria dissolue horrea: ex q̄b⁹ nullā cōsolationē accepit: subdit: Et maiora faciā. At si ꝛ hoc impleueris: nunquid destrues iterū? q̄d stulti⁹ q̄z in īfinitū laborare. Horrea sunt tibi si vis pauperū dom⁹. sed dices: Cui iniuriā facio ꝓpria retinēdo Nā ꝛ seq̄tur: Et illuc ꝯgregabo oīa q̄ nata sunt mihi ꝛ bo na mea. Dic mihi q̄ tua? vñ ea sumēs in vitā tulisti? sic q̄ pre uenies spectacula ꝓhiberet aduenīētes appropiando sibi: qd̄ ad vsum cōcz ordinať. sic sunt diuites q̄ cōia q̄ p̄occu pauerūt estimāt sua eē. si eni q̄libet sue necessitatis sufficiē tiam recipiēs: relinq̄ret supfluū idigēti. non esset diues nec pauper. CYRIL. Attēde ꝛ aliter eē friuolū ei⁹ vbū cum dicit Cō. om. q̄ na. sunt mihi. q̄si nō putaret ea diuinit⁹ obti nere: s̄z fruct⁹ eē laboꝝ suoꝝ. BASI. Ceteruz si fateris ea tibi diuinit⁹ ꝓuenisse: an iniustus est deus inequaliter res no/bis distribuens? Cur tu abūdas: ille vo mendicat? nisi vt tu bone dispensationis merita cōsequaris: ille vero patientie brauijs decoreť. At tu nōne spoliatores q̄ dispēsanda susce pisti propria reputādo? Est panis famelici quē tu tenes nu di tunica: quā in cōclaui conseruas: discalciati calceus qui penes te marcescit indigentis argentū qd̄ possides ihuma tū: quo circa tot iniuraris: quot dare valeres. CHRY. Sed ꝛ in hoc errat q̄ bona putat que sunt indifferentia. re ruz eni quedā sunt bone: quedā male: quedā medie: Bona quidem sunt castitas: ꝛ humilitas ꝛ h̄mōi. que cū hō eligit fit bon⁹. His aūt opposita sunt mala. q̄ hō dū eligit fit malus. Media vo sunt vt diuitie. q̄ q̄nq̄ q̄dē ordinanť in bonū. s. ad elemosynā q̄nq̄ ad maliū. s. ad auariciā. ꝛ siliter inopia. q̄nq̄ ad blasphemiā: q̄nq̄ ad sapiam s̄m affectū vtentiuz.

CYRIL. Diues igiť nō parat ꝑmanētia horrea s̄z cadu ca. ꝛ qd̄ stulti⁹ ē: uite lōgitudinē sibi taxat seq̄tur eni: Et dicā aīe mee. Aīa habes m̄lta bona posita i annos plurimos. Sed o diues fruct⁹ q̄dē habes in horreis: s̄z annos plimos vñ poteris obtinere? ATHANA. Siq̄s āt sic viuat q̄ si quotidie moriturus: eo q̄ icerta est naliter vita n̄ra: non peccabit. semp. n. maior timor plimuz voluptatis dissoluit. Sed e ꝯrio diues lōgeuitatē sibi repromittens ad volupta tes aspirat. Seq̄ť. n. Requiesce s. a labore. Cōede bibe: epu lare magno. s. apparatu. BASI. Tā iprouidus es erga bo na aīe. ut escas corporeas aīe ascribas: sīq̄dez v̄tutē h̄z si fe cūda ē opationum bonaꝝ: si deo adhesit bona plima possi det: ꝛ bono gaudio gaudet. Uez q̄ tot⁹ carnalis es passiōi/bus subiect⁹ a vētre nō ab aīa clamas. CHRY. Nō antē decet vacare delitijs ꝛ impinguare corp⁹. ꝛ attenuare aīam faceq̄z ei grauare: ꝛ tenebras obducere spissimaq̄z velamē: eo q̄ in delitijs dnātiuū aīe fuit. fuile vo corpori dnāť. Ali mentoꝝ aūt idiget corp⁹ nō delitiaꝝ vt nutriať: nō vt scin dať ꝛ fluat. Neq̄ eni aīe soli s̄z ꝛ ipsi corpi sunt nocive deli tie: eo q̄ ex forti fit debile: ex sano egrotatiuū: ex agili gra/ue: ex formoso dforme ex iuuene veterosuz. BASI. Per missus aūt ē deliberare in oīb⁹ ꝛ manifestare ꝓpositū pro priū vt cōdignā mercať sui affect⁹ sniam. Sed dū in abdi to loq̄ť. eloquia ei⁹ examināť in celo: vñ sibi r̄nsa ꝓueniūt. Seq̄tur eni: Dixit aūt illi de⁹: Stulte hac nocte aīam tuaz repetēt a te. Audi ꝯueniēs tibi stulticie nomē. qd̄ tibi n llus iposuit hoīum s̄z ipse de⁹. GREGO. xxv. mora. Eadē no cte sublat⁹ ē. q̄ multa tp̄a fuerat ꝓstolat⁹. vt. s. q̄ in lōguz sibi subsidia colligēdo ꝓspexerat: subseq̄uētē diē vel vnū mi/me videret. CHRY. Dicit aūt repetēt a te. Exposcebāt eni eā forsan terribiles quedā virtutes ad hoc misse: q̄n sic de ciuitate in ciuitatē transeuntes egenus ductore: multo magis aīa absoluta a corpore: ꝛ ad futurā vitā trāsmigrās indigebit ducatu. Ob hoc multotiens recusat aīa ꝛ regre/ditur in ꝓfundū cū dz exire a corpore. semp eni stimulat nos cōsciā peccatoꝝ: s̄z p̄cipue cū debem⁹ trahi ad terribile iudiciū. Tunc eni tota ꝯgeries criminū innouať. ꝛ p̄re ocu lis posita mentē precellit. ꝛ sicut carcerati semp quidē do/lorosi sunt: tūc aūt precipue cū debent iudici ꝓsentari: sic ꝛ aīa maxie in ipso tēpore de peccato cruciať ꝛ dolet. Mul/to sūt magis cū fuerit emissa. GREGO. xxv. mora. In nocte aūt ablata est aīa que in obscuritate cordis ē emissa. In nocte ablata est: que cōsiderationis lucē habere noluit vt qd̄ pati poterat p̄uideret. Subdit aūt Que āt pa. cuius erūt? CHRY. Hic. n. ea deseres: nō soluz nullū inde p/cipiens cōmodum sed ꝛ sarcinā peccatorū portans sup hu meros proprios. Et q̄ quidē a te ꝯgesta sunt: plerūq̄ in ma nus inimicoꝝ peruenient. a te vo super his rō requireť. Seq̄ tur: Sic est qui sibi thesau. ꝛ nō est in deū diues. BEDA. Hic eni stult⁹ est ꝛ ī nocte rapiend⁹. Ergo qui vult eē ī deū diues nō sibi thesauriçet sed pauperib⁹ possessa distribuat. AMRO. Frustra eni ꝯgreget opes q̄ se his nescit vsuꝝ: neq̄z eni nostra sunt que non possumus auferre nobiscū: so la virtus comes est defunctoꝝ: sola nos sequitur misericor dia: que tabernacula defunctis acquirit eterna.

¶ Dixitq̄z ad discipulos suos: Ideo dico vobis Nolite solliciti esse aīe vestre quid manducetis: neq̄z corpori vestro quid induamini. Aīa plus est q̄z esca: ꝛ corpus plus q̄z vestimentum.

THEOPHI. Paulati dn̄s ꝓuenit ad pfectiorē doctri nā. Docuit eni supra cauenduz esse ab auaricia: subdiditq̄z

parabolā diuitis īsinuans p eā q stult⁹ est q supflua cupit. Deīde ꝓcedēte sermone neqʒ dō. nec ꝗs sinit nos sollicitudinē gerere. auaricie radicē euellēs. vnde dic: Ideo di. vob. q. d. Postq stult⁹ est q sibi maiorē vite mensurā attribuit: ꝛ exinde magis efficit cupidus. Nolite solliciti eē aī. ve. qd manducetis. Nō qr itelligibil' aīa comedat: sʒ qr nō videt alirer aīam posse cōiunctaʒ manere corpi. nisi dū nutrimur. vl' qr aīati corpis ē nutrimētū suscipe: ꝓgrue aīe nutriti attribuit. naʒ ꝛ virt⁹ nutritiua dr aīa vt sic itelligat: Ne solliciti sitis nutritiue parti aīe qd edatis: Pōt āt ēē corp⁹ mortuū vestiri. vñ subdit: Neqʒ cor. ve. qd induami. CHRY. Cū aūt dr: nolite solliciti esse. nō idē ē qd nolite opari: sʒ nolite reb⁹ mundanis mēte affigi. Cōtingit. n. aliquē operārez nihil sollicitū eē. CYRIL. Preeminet aūt aīa cibo: ꝛ corpus vestitui. vñ subdit. Aīa plus ē q̄ esca: ꝛ corp⁹ plus q̄ vestimētū. q. d. Deus qd̄ maius est exhibuit: quō non dabit qd̄ minus ē: Nō ergo multū nr̄a itentio modicis isistat. nec itellect⁹ noster fuat ad vestitū ꝛ victū querendū. magis aūt cogitet quecūqʒ saluāt aīam ꝛ subleuāt ad regnū celoꝝ. AMBRO. Nihil aūt moral⁹ ad faciendā fidē oīa credētibus a deo posse ꝯferri. q̄ q aere⁹ ille spūs vitale collegiū aīe corporisqʒ ꝯtubernio federatū nō defic: nisi cū venerit dies suprema mouēdi. Cū igit aīa idumento corporis vestiat: ꝛ vigore aīe corp⁹ aīet. absurdū ē vt vict⁹ nob copiā defuturā putem⁹: qui viuēdi ingem substātiā consequamur.

¶ **Cōsiderate coruos: quia nō semināt neqʒ metunt: quibus nō est cellariū neqʒ horreū: ꝛ deus pascit illos. Quāto magis vos pluris estis illis. Quis aūt vestrū cogitando potest adijcere ad staturam suam cubitū vnū. Si ergo neqʒ quod minimū est potestis: qd de ceteris solliciti estis.**

CYRIL. Sicut supra erigēdo nos ad spiritalē audaciā per aues induxit dicens: Multis passerib⁹ pluris estis vos: sic ꝛ nūc ex volatilib⁹ firmā ꝛ indubitabilem fiduciaʒ nob adducit dicens. Considerate coruos: qr non seminant neqʒ metunt. s. ad acgrendū cibū: quib⁹ nō est cellariū neqʒ horreum. s. ad cōseruādū. Et deus poscit illos. q̄to magis vos pluris estis illis. BEDA. i. carius vos valetis: qr rōnale aīal sicut homo: sublimius ordinatū est in reꝝ natura q̄ irrōnabilia sicut sunt aues. AMBRO. Magnū aūt quod fide sequamur exemplū: nā volatilibus celi quib⁹ nullum exercitiū cultionis: nullus ꝰ messiū fecunditate ꝓuentus e indeficientē ꝓuidētia diuina largit alimoniā. Uerū ē igit cām inopie nostre auaritiā videri: eteni illis iccirco sine labore pabuli vsus exuberat quo fructus ad escam cōem datos. spālī quodam nesciūt vēdicare dñatu. Nos cōia amisimus: dū ꝓpria vēdicamus. nā nec ꝓpriū qcquā vbi ꝓpetuū nihil nec certa copia vbi incertus euētus. CHRY. Cuʒ aūt passet dñs exēplū ab hoib⁹ sumere q minime terrena curauerūt beliā dico moysen: ꝛ ioannē ꝛ ceteros hꝰ. cōmmemorauit volatilia sequēs vetus testū: qd ad apē trāsmittit ꝛ formicā ꝛ alia hꝰ: quibus naturales quosdā mores inseruit cōditor. THEODORICVS. Io aūt omissa mentione alioꝝ volatiliū: coruoꝝ mētionē facit: qr pullos coruorū spālī ꝓuidētia deus nutrit. nā corui patiūt qdē: nō āt nutriūt: sʒ negligūt pullos suos qbus miro mō ab aere pabulū qdā aura delatū ad os puenit qd hiātes suscipiunt: ꝛ sic nutriuntur. forsan ēt ꝛ talia p synodochē dcā sūt: toto significato p ptē. vñ in mattheo dñs remittit ad volatilia celi hic vero spālr ad coruos tanq̄ gulosiores ꝛ rapaciores. EVSE. In coruis ēt aliqd plus significat. auibus enī colligētibus legumīa ꝓmptius ē alimētū: vescētibus vo carnibus. sic coruis difficilius ē ad habendū: nec tū hꝰ aues defectū pabuli patiūtur ꝑ ꝓuidētiā dei diffusaʒ vbiqʒ. Utitur aūt ad idē ꝛ tertio syllogismo dicēs: Quis autē ve. cogi. p adij. ad sta. su. cubi. vnū. CHRY. Nota q aīam qdem semel dedit de⁹ ꝛ eadē pseuerat: sʒ corp⁹ quotidie sumit icremētū. ꝓtransiēs igit aīaʒ q̄si nō recipiētē augmentū: de solo corpe facit mētionē: dās itelligere q nō auget p solū alimētū: sʒ ꝓuisiōe diuina p hoc q nullus nutrimētū accipiendo aliqd ad suā staturā adijcere pōt. vñ ꝯcludi t: Si g̃ neqʒ qd minimū ē po. qd de ce. solli. estis. EVSE. q. d. Si nulla cura corporeā igeniatus est sibi staturā. Sʒ neqʒ termino tpis vite pōt aliqs vel breuissimū tps hore excogitando adijcere: cur os supflue de necessarijs vite cogitare. BEDA. Illi ergo tegēdi corporis curā relinqte: cuius videtis cura factū esse vt tante stature corp⁹ habeatis. AVGV. de que. euā. Cum aūt de augenda corporis statura loqueretur: dicit qd minimū est hoc. s. deo corpora operari.

¶ **Considerate lilia agri quomodo crescūt. Nō laborant neqʒ nent. Dico aūt vobis: quia nec Salomon in omni gloria sua vestiebat: sicut vnū ex istis. Si aūt fenū qd hodie est in agro: ꝛ cras in clibanū mittitur deus sic vestit: quāto magis vos pusille fidei. Et vos nolite querere qd manducetis: aut quid bibatis: ꝛ nolite in sublimē tolli. Hec aūt oīa gentes mūdi querunt. Pater aūt vester scit quoniam his indigetis. Uerūtamen querite primum regnum dei ꝛ iusticiaʒ eius: ꝛ hec omnia adijciētur vobis.**

CHRY. Sicut supius dñs de alimentis monebat: ita ꝛ nūc monet de vestitu dicēs: Cōsiderate lilia agri quō crescūt. nō laborāt nʒ nent: vt. s. sibi faciāt idumēta. Sicut et supra cū dñs dixit: Nō semināt volatilia. nō reprobauit mētē sʒ supfluā curā sic cū dixit. Nō laborant nʒ nent. nō op⁹ itermit: sʒ cogitationē. EVSE. Siqs aūt mortaliū vult decorari ꝓcioso vestitu: videat oculate q de⁹ ēt vsqʒ ad flores q ex terra oriunt multiplicē sui sapiētiā ꝓpagās: ornauit hos diuersis colorib⁹: tenuib⁹ mēbranis: florū munc auro lōge meliores ticturas accōmodās: adeo q nec pene aliquē regē deliciosū nec ēt ipsū salomonē q apd antiqs in diuitijs q̄ i sapiētia ꝛ i delitijs celeber fuit tā ꝓciosū o fuerit iuentū. vñ segtur. Dico āt vobis: qr nec salomon i glo. sua vestie. sicut vnū ex istis. CHRY. Nō vtit hic volatiliū exēplo cignū cōmemorās aut pauonē: sʒ lilia. Uult enī vtrīqʒ declarare hyꝑbolē. s. ab ifirmitate reꝝ: q̄ tū su sortite decorē ꝛ a ꝓcio decoris. q ꝯcessus ē lilijs. vñ postmodū nō vocat ea lilia sʒ fenū cū subdit: Si aūt fenum qd in agro ē hodie: nec dicit. Cras nō entia. sʒ subdit: Sed cras in clibanū mittet. neqʒ dicit simplr: Deus vestit. sʒ dicit: De⁹ sic vestit. qd multā hʒ expressionē. ꝛ subdit: Quāto magis vos qd ē exp̄mētis ꝓciositatē ꝛ prudētiā humani generis. De q cū icrepare deceret: vtit ꝛ hic moderātia non infidelitatis: sed paucitatis fidei: arguens cū subdit: Pusille fidei: vt per hoc magis excitet nos ad dictoꝝ psuasionē: vt nō solū nō cogitem⁹ de vestib⁹: sʒ nec affectem⁹ vestimentorum decorē. CYRIL. Sufficit enī prudētib⁹ soli⁹ cā necessitatis aptū habere vestitū: ꝛ ciboꝝ modestiā nō excedentē qd satis est. Sufficiunt ēt sanctis que sunt in christo spirituales delitie ꝛ subsequens glā. AMBRO. Nō ociosū aūt videt: q flos vel hoī ꝯferr: vel certe plus pene q̄ hoib⁹ nec in salamōe pferr: vt pre claritate coloris angeloꝝ celestiū gloriam putem⁹ expressam: qui vere mundi isti⁹ flores sūt q eorum claritatib⁹ mundus ornatur: ꝛ bonū odorem sanctificationis aspirant: qui nulla sollicitudine prepediti: nullo vsu laboris exerciti diuine in se liberalitatis gratiam ꝛ celestis seruant dona nature. vñ bñ ꝛ hic vestit⁹ gloria sa

salomõ: ⁊ alibi cooptus ostendit̃ ꝙ ifirmitatẽ corporee na ture velut virtute q̃dã mẽtis adopertã opeꝝ gloriã vestie bat. Angeli võ quoꝝ natura diuinioꝛ expers manet iniurie corporal' recte lꝫ maximo viro pferunt. nec tñ i nobis miseꝛicordiã dei desperare debem⁹: quib⁹ p resurrectiõis grãm diuis siliẽm angeloꝝ spẽm pollicet̃. CYRIL. Absonũ autẽ erat discipulos debẽtes normã ⁊ exẽplar ↄuersatiõis bone stealijs tradere. i eã icidere: a qb⁹ discedendum esse oporte bat eos ↄsulere. Et iõ dominus subdit: Et vos nolite q̃rere qd manducetis: aut qd bibatis. In h̃ ẽt dñs cõsuluit nõ modicũ studio sacraꝝ p̃dicationũ: monẽs discipulos sollicitudinẽ humanã abijcere. BEDA. Notandũ tñ est ꝙ non ait: Nolite querere aut soliciti esse de cibo aut potu aut idumẽto: sed qd manducetis aut bibatis: vbi mihi vident̃ argui q spreto victu vel vestitu cõi lautioꝛa sibi vel austerioꝛa p his cũ quib⁹ vitã ducũt alimẽta vel indumẽta reqrũt. GREGO. nisen⁹. Sed dicet̃: aliq obtinuerũt diuina honores: ⁊ diuitias cũ orassent: q̃liter ergo ꝓhibes nos talia orando q̃rere? Et qdẽ ꝙ oĩa hec ad diuinũ ↄsiliũ ptineãt oib⁹ pꝫ hec tñ adeo ↄferunt̃ petẽtib⁹ vt discẽtes deũ nos exaudire in minorib⁹ petitõib⁹: eleuemur ad altiorẽ affectũ: sicut i pueris videm⁹ q mox nati maternis adherẽt vberib⁹: si võ pubnerit puul⁹ spernit mãmas q̃rit aut monile: aut aliqd taliũ: qb⁹ oculus ↄlectat̃: postq̃ aũt mẽs cũ corpe creuerit: cedẽs cunctis puerilib⁹ desiderijs: q̃rit a parẽtib⁹ q̃ cõueniũt vite pfecte. AVGV. de q̃. euã. Prohibita autẽ sollicitudine de alimẽtis ↄsiter ne extollãt admõuit dicẽs: Nolite i sublime tolli. Primo eni hoc ad necessitatẽ ↄplẽdã hõ q̃rit: cũ aũt his abũdauerit incipit de talib⁹ supbire. Tale est hoc: ac si se vulnerat⁹ aliqs iactet: qꝛ habeat multa emplastra in domo cũ hoc illi bonũ esset vt vulnera non hr̃et: ⁊ ne vno quidẽ idigeret emplastro. THEOPHI. Uel eleuatõez nihil aliud vocat q̃ vagũ mẽtis motũ: a lis aliud meditãtis: ⁊ ex hoc salietis ad aliud ⁊ sublimia cogitãtis. BASI. Et vt itelligas h⁹ eleuatõem memẽto vanitatis ꝓprie iuuentutis si quãdo manẽs solus cogitasti de vita ⁊ ꝓmotõibus discurrẽs a p̃ncipotu in p̃ncipatũ amplex⁹ es diuitias: edificasti palatia. amicis bene fecisti: vltus es inimicos. ẽ ãt peccatum talis abstractio: intenta eni circa supflua delectatio a veritate seducit. vnde ↄuenieter subdit: Hec eniꝫ om. gẽ. mũ. q̃rũt. s. voluptatẽ: diuitias: ⁊ hõ. GREGO. nisen⁹. Adhibere eni sollicitudinẽ reb⁹ apparentib⁹ propriũ est eoꝛuꝫ qui nullam supponũt spem futuri seculi neq; metũ iudicij. BASI. Sed de necessarijs vite subdit: Pater autem ve. scit qꝛ his idigetis. CHRY. Nõ dixit: De⁹ sed Pr̃: vt ipsos ad maiorẽ ꝓmoueret fiduciã. Quis. n. est pr̃ q patiat̃ necessaria filijs nõ mistrare: sꝫ ⁊ aliud adijcit. Nõ. n. poteris dicere: ꝙ pr̃ qdẽ est ignorat tñ his nos idigere. nã q naturã creauit. ei⁹ idigentiaꝫ nouit. AMBRO. Ostẽdit aũt cõsequẽter nec ad p̃ns: nec in reliquũ fidelib⁹ grãm defuturaꝫ: si mõ q diuina desiderãt: terrena nõ q̃rant. Indecoꝝ q ppe est hoies curare de cibo. q militãt ꝓ regno. Nouit rex quẽ admodũ familiã suã pascat: alat: ⁊ vestiat: vnde seq̃t̃: Ueꝝtamẽ q̃rite primũ regnũ dei: ⁊ hec omnia adijcient vobis. CHRY. Non regnũ sed ẽt opes xp̃s pollicet̃ cuꝫ eo. Si eni nos a curis eos eripim⁹: q pretermittẽtes sua nostroꝛuꝫ diligentiam habẽt: multo magis deus. BEDA. Judicat enim aliud esse quod principaliter datur: aliud quod super additur: qꝛ nobis intentione eternitas. in vsu võ temporalitas esse debet.

¶ Nolite timere pusillus grex: quia complacuit patri vestro dare vobis regnũ. Uẽdite que possidetis ⁊ date elemosynã: facite vobis sacculos q nõ veterascũt: thesaurũ nõ deficiẽtem in celis. Quo fur nõ appropiat: nꝫ tinea corrũpit. Ubi eni thesaurus vester est: ibi et coꝛ vestrum erit.

GLO. Postq̃ dñs tpaliũ curã a cordibus discipuloꝝ remouit hic excludit ab eis timorẽ. ex quo supflua cura ꝓcedit dicẽs: Nolite ti. pusil. grex. THEOPHI. Pusillum gregẽ dñs vocat volẽtes discipulos ei⁹ fieri. vel qꝛ in hoc seculo sancti pui videntur cã voluntarie paupertatis: vel qꝛ supant̃ q militudie angeloꝝ: q incõpabiliter p̃cellũt q̃ nr̃a sũt. BEDA. Pusillũ ẽt dñs gregẽ electoꝝ noiat vel ad ↄparationẽ maioꝛis numeri reproboꝝ: vl' poti⁹ ob humilitatis deuotionẽ. CYRIL. Quare ãt timere nõ debẽt oñdit subdens: Qꝛ cõpla. pa. ve. da. vo. regnũ. q. d. Eũ q tã p̃ciosa largit̃. q̃lr pigebit erga vos clemẽtiã exercere? Quãuis. n. hic grex puus sit ⁊ nã ⁊ numero ⁊ glã bonitas tñ p̃ris ↄcessit ⁊ huic pusillo gregi celestiũ spũum sortẽ. s. regnũ celoꝝ. q̃ vt possideatis regnũ celoꝝ opes terrenas ↄtẽnite. vñ subdit̃: Uẽdite q̃ possi. ⁊ da. elemosynã. BEDA. q. d. Nolite timere ne pp regnũ dei militãtib⁹ hui⁹ vite necia desint q n etiaꝫ possessa pp elemosynã vẽdite: qδ tũc digne fit qñ q semel p dño suo oib⁹ spretis: nihilomin⁹ p⁹ hoc labore manuũ opatur. vñ ⁊ victũ trãsigere: ⁊ elemosynã dare q̃at. CHRY. Nõ ẽ eni peccatũ ꝙ elemosyna neq̃at abolere: antidotũ est cuilibet ↄueniẽs vulneri. sꝫ ⁊ elemosyna nõ solũ i pecunijs fit: sꝫ ⁊ in reb⁹ dũ aliqs aliũ ꝓtegat: dũ medic⁹ medet̃ dum sapiens ↄsulit. GREGO. naꝫã. Uereoꝛ ãt ne putes pietatis tibi necessitatẽ nõ eẽ sꝫ arbitriũ. opinabar ⁊ ipse hoc: sed terrẽt me hedi ad sinistrã statuti nõ qꝛ rapuerũt sꝫ qꝛ xp̃m in egẽtib⁹ nõ placarũt. CHRY. Nã sine elemosyna ipossibile ẽ regnũ videre. Sicut eni fons si aq̃s in se ↄtinuerit vitiat̃. sic ⁊ diuites cũ oĩa penes se teneãt. BASI. Sed q̃ret aliqs qd ↄsiderãtẽ oꝫ vẽdere q̃ possidẽt̃: nunqd tãq̃ eis naturaliter noxijs vel pp tẽtationẽ accidẽtẽ aĩab⁹ ex eis? Ad hoc dicẽdũ ẽ: p̃mo qdẽ ꝙ singulũ eoꝝ. q̃ sunt si p seipsũꝫ malũ existeret nõ eẽt creatura dei oĩs eni creatura dei bona. ↄsiter aũt qꝛ mãdatũ dñicũ nõ docuit abijcere tãq̃ mala q̃ possidẽt̃ sꝫ dispẽsare dicens: Et date elemosynã. CYRIL. Molestũ aũt forte ẽ st hoc mãdatũ diuitib⁹. sanã tñ mentẽ habẽtib⁹ nõ ẽ inutile. thesauriꝫant eni sibi regnũ celeste. vñ seqtur: Fa. vo. sac. qui nõ veterascũt. BEDA. Elemosynas vꝫ opando: q̃rũ merces in eternum maneat: vbi nõ hoc preceptũ esse putandũ est: vt nil pecunie reseruetur a sanctis vel suis vel pauperũ vsib⁹: cum ⁊ ipse dominus cui angeli mistrabant loculos habuisse legat̃ a fidelib⁹ oblata ↄfuñs: sꝫ ne deo pp ista suiat̃: ⁊ ob iopie timorẽ iusticia dẽserat̃. GREGO. nisen⁹. Precipit autẽ sensibiles ⁊ terrenas opes sursum condere: quo virt⁹ corruptiua non attingit. vñ subdit. The. non defi. in ce. quo fur non appro. neq; tinea corrumpit. THEOPHI. q. d. Hic tinea demolitur: non autem in celis. deinde qꝛ tinea quedã nõ demolit̃: addidit de fure: Aurũ eni nõ demolit̃ tinea; sꝫ fur tollit. BEDA. Siue igit̃ hoc simplr̃ accipiẽdũ est ꝙ pecunia seruata deficiat: data aũt ꝓ primo penne fructũ conferat in celis: seu ita ꝙ thesaur⁹ boni opis si cõmodi terrestris occasione cõdat̃ facile corrupt⁹ intereat: at si celesti solũ intentione ↄgerat̃: nõ exteri⁹ hoĩum fauore: quasi a fure qui de foris rapit: non int⁹ inani glã quasi a tinea q̃ interi⁹ scindit valet maculari. GLO. Uel fures sunt heretici ⁊ demones qui ad hoc intenti sunt vt spiritalib⁹ non spolient. tinea que vestes latenter rodit inuidia est que studiuꝫ bonum lacerat: ⁊ cõpassio neꝫ vnitatis dissipat. THEOPHI. Porro qꝛ nõ oĩa furto tollunt̃ addit potiorẽ rõnem ⁊ nullã ꝓrsus patiẽtẽ istãtiã dicens: Ubi eni est the. ve. ibi ⁊ coꝛ ve. erit. q. d. Esto ꝙ nec tinea demoliat̃: nec fur tollat. hoc ipsum qδ est habere coꝛ affixũ thesauro sepulto: ⁊ diuinũ opus. s. animaꝫ terre immergere q̃to est digniꝫ supplicio? EVSE. Nam quilibet hõ naturaliter depẽdet ab eo erga qδ studet. illuc totũ animũ applicat. vbi totũ cõmodum possidere putauit. Unde si qs

in rebus pñtis vite hȝ totā mentē ꝛ intētionē quā coꝛ noia/
uit:in terrenis versat̃. Si vo mentē applicauerit ad celestia
ibi mētē habebit vt videat̃ solo cōpe cū hoib⁹ ꝯuersari:aio
vo iā sit aggressus mãsiões celestes. BEDA. Hoc autem
nō solū de pecunia:ſȝ de cunctis passiõibus sentiendū ē. In
ꝑuriosi epule: sūt thesauri:lasciui ludicra:amatoris libido.

¶ Sint lumbi vestri precincti:et lucerne arden/
tes in manibus vestris:et vos similes homini/
bus expectantib⁹ dominū suū quando reuertat̃
a nuptijs: vt cum venerit et pulsauerit cōfestim
aperiant ei. Beati serui illi:quos cuȝ venerit do
minus inuenerit vigilantes. Amē dico vobis ꝙ
precinget se et faciet illos discumbere:et trāsiēs
ministrabit ill'. Et si venerit in secūda vigilia: et
si in tertia vigilia venerit: et ita inuenerit:beati
sunt ſui illi. Hoc āt scitote qꝛ si sciret pr̃familias
qua hora fur vēiret:vigilaret vtiqȝ:et nō sineret
perfodi domum suam. Et vos estote parati:qꝛ
qua hora non putatis:filius hominis veniet.

THEOPHI. Postq̃ȝ suū discipulū modestū statuit do
minus spoliās eum q̃libet vite cura ꝛ eleuatõe:iā nunc ad
ministrāduȝ iducit dicēs Sint lumbi vestri p̃cincti.i.semp
proclines ad exequendam opera domini nostri. Et lucer
ne ardentes.i.non ducatis vitam in tenebris:sed assit vob
lux ratiõis ostēdens vob agenda ꝛ fugiēda. Est eniȝ hic mū
dus nox: cīcti vero lumbos sunt qui practicam exequunt̃
nam talis est ministrantium habitus quib⁹ oportet adesse
ꝛ lucernas ardentes.i.discretõis donum: vt valeat dinosce
re practic⁹ non solū qd oporteat agere:sed ꝛ quomodo. alio
quin i p̃cipitio sup̃bie homines ruunt. Notandū autē ꝙ pri
mo iubet lumbos p̃cingi:secundo lucernas ardere. nā p̃mo
quidē est operatio deinde speculatio que est illustratio mē
tis. Igit̃ studeam⁹ exercere virtutes vt duas lucernas ha
beam⁹ ardentes.s.conceptum mētis iugiter in anima emi/
cantē quo nos illustramur:ꝛ doctrinā qua ceteros illumi
namus. MAXI. Uel lucernas accensas docet habere p
orõnē ꝛ ꝯtemplationē ꝛ spiritalē dilectionem. CYRIL.
Uel subcingi significat agilitatē ꝛ p̃mptitudinem ad susti
nēds mala itutu diuini amoris. Lucerne aūt accēsio signi
ficat vt nō patiamur aliquos i tenebris ignorantie viuere.

GREGO. in ho. Uel aliter. Lūbos p̃cingim⁹ cū carnis
luxuriā ꝑ ꝯtinētiā coartam⁹. viris.n.luxuria in lūbis est. fe
minis in vmblico. a principali igit̃ sexu lūboꝝ noie luxuria
designat̃. Sed qꝛ min⁹ ē malo nō agere nisi ēt q̃sq̃ȝ studeat
bonis opib⁹ isudare addit̃. Et lucerne ardētes in manib⁹
vestris. Lucernas q̃ppe ardētes in manib⁹ tenem⁹:cū ꝑ bo
na opa p̃ximis nr̃is lucis exēpla mōstram⁹. AUGU. de
que. eūā. Ul' docet ꝛ lūbos p̃cīgere ꝑpter ꝯtinētiā ab amo
re reꝝ secularū:ꝛ lucernas ardētes h̃re vt hoc ipsum vo fi
ne ꝛ recta itentiõe fiat. GREGO. in ho. Sed si vtrūqȝ
hoꝝ agit̃;restat vt q̃squis ille ē totā spē suā in redemptoris
sui aduētū cōstituat. vñ subdit̃: Et vos simi. homi. expe. do.
su. q̃ñ reuer. a nuptijs. Ad nuptias quippe domin⁹ abyt:qꝛ
ascēdens in celū sup̃nā sibi multitudinē angeloꝝ nou⁹ hō
copulauit. THEOPHI. Quotidie ēt in celis desponsat
sanctoꝝ aīas quas ei paulus vel ali⁹ similis offert virginē
castam. Redit aūt a nuptijs celebratis in celis: forsan qui
dem vniuersaliter in consumatione totius;quando veniet
de celo in gloria patris: forsan etiam singulis horis astans
sopiate particulari vniuscuiusq̃ȝ cōsumationi. CYRIL.
Considera etiā ꝙ a nuptijs q̃si a solēnitate venit: in q̃ semp
existit diuinitas nihil enim potest incorruptibili nature in
ferre tristitiā. GREGO. nisen⁹. Uel aliter cōsumatis nu/
ptijs:ꝛ despōsata sibi eccl'ia:ꝛ admissa ea i thalamū secreto
rū p̃stolabant̃ angeli reditū regis ad naturalē b'titudinē q
bus silem fieri decet nr̃aȝ vitā vt sic illi sine malicia cōuer
santes parati fuerit dñicū regressum recipe. sic ꝛ nos vigilan
tes ad obediētiā ꝑmptos nos faciamus cū aduenerit pul
sans. Seq̃t̃.n. Ut cū vene. ꝛ pulsa. ꝯfe. ap. illi. GREGO.
in ho. Uenit q̃ppe cū ad iudiciū ꝑperat. pulsat vo cū iam p
egritudis molestiā eē mortē vicinā designat: cui ꝯfestī ap̃i
mus. si hūc cuȝ amore suscipimus. Ap̃ire.n. iudici pulsanti
nō vult q exire de carne trepidat:ꝛ eū quē cōtēpsisse se me
minit: videre iudicē formidat. Qui āt de sua spe ꝛ opatione
securus ē pulsanti ꝯfestī ap̃it;qꝛ cū tp̃s ꝑpinq̃ mortis agno
uerit: de gloria retributiõis hilarescit. vñ subdit̃: Beati ſui
illi quos cū venerit do. inue. vigilantes. Uigilat q ad aspe
ctuȝ veri luminis mētis oculos aptos tȝ;qui s'uat opando
qd credit:qui a se torporis ꝛ negligentie tenebras repellit.

GREGO. nisen⁹. Propter hanc igit̃ vigiliā obseruādaȝ
sup̃ra dñs monuit: vt sint lūbi p̃cincti:ꝛ lucerne ardētes. lu
men eni oppositū oculis pellit somnolētiaȝ oculoꝝ. Lūbi
ēt cīgulo p̄stricti reddūt cōp⁹ isuscep̃tibile somni. Nā q p̃ci
ctus est castitate ꝛ pura ꝯsciā illustrat⁹ p̃seuerat in somnis.

CYRIL. Cum igit̃ dñs veniens suos isomnes inuenerit
ꝛ p̃cinctos: coꝛ illuminatū habētes: tūc eos ꝑmulgabit bea
tos. Seq̃tur.n. Amē dico vobis qꝛ p̃cinget se. Ex quo p̃cipi/
mus ꝙ similia nobis retribuet dñȝ succinctis se precinget.

ORIGE. Erit.n. p̃cinct⁹ iusticia circa lūbos suos ſm Isa
iam. GREGO. Per quā p̃cingit se.i. ad retributionē se
p̃parat. THEOPHI. Uel p̃cinget se in ea ꝙ nō totam
vbertatē bonoꝝ largit̃:ſȝ hāc cohibet ſm certā mēsuram.
Quis eni deū cape pōt quant⁹ est: vñ seraphin iubi velari
dicunt̃ ꝑꝑ excellētiā diuini splēdoris. Seq̃t̃. Et faciet illos
discūbere.i. o īno regescere. Sicut eni discūbens totū corp⁹
facit pausare: sic i futuro aduētu sc̄ti totaliter regescēt. hic
eni nō habuerūt requiē corpis illic vero simul cū animab⁹
spūtalia corpora incorruptionem sortita: plena gaudebūt
quiete. CYRIL. Faciet igitur illos discūbere: quasi fes
sos refocillans: apponens spiritales delitias. ꝛ statuens da
psilē donoꝝ suoꝝ mensam. DIONI. in ep̃la ad tytuȝ: Di
scubitum enim opinātur quietē a multis laborib⁹. ꝛ vitam
sine lesione ꝛ conuersationē diuinam in lumine ꝛ regione
viuentium vniuerso sancto affectu adipletam: ꝛ copiosam
donationem omnium donoꝝ ſm quā leticia adiplent̃. hoc
est eni i ꝙ iesus faciet eos recūbere dans eis perpetuaȝ qui
etem: ꝛ distribuens eis bonoꝝ multitudinem. vnde sequit̃
Et transiens mini. illis. THEOPHI. Quasi viceȝ equa
lem eis reddēs: vt sicut ipsi ministrauerunt ei: ita ꝛ ipse eis
ministret. GREGO. in home. Transiens vo dictū est cū
de iudicio ad regnū redit: vel dñs nobis post iudiciuȝ tran
sit qui ab humanitatis forma in diuinitatis sue cōtempla/
tionem nos eleuat. CYRIL. Nouit aūt dñs lubricū fra
gilitatis humane ad peccādū. ſȝ qm̃ bon⁹ ē desp̃are nō sinit:
sed magis miseret̃ ꝛ dat nobis p̄niam in salutis antidotuȝ.
ꝛ ideo subdit. Etsi venerit in secū. vigi. ꝛ si. in ter. vig. vene.
ꝛ ita inue. beati sunt ſui illi. Diuidūt eni excubātes in me/
nijs ciuitatū ꝛ hostiū ſuantes aggressus: noctē in tres aut
quattuor vigilias. GREGO. in home. Prima ergo vigi
lia primeuum temp⁹ est vite nostre.i. pueritia. secunda ado
lescentia vel iuuent⁹. tertia aūt senect⁹ accipitur. Qui ergo
vigilare in prima vigilia noluit: custodiat vl' scd̃am. Et qui
in secūda noluit. tertie vigilie remedia non amittat: vt qui
conuerti in pueritia neglexit saltem in tēpore iuuētutis vl'
i senectute resipiscat. CIRYL. De p̃ria tn̄ vigilia mētio
nē nō fec. qꝛ pueritia nō punit̃ a deo ſȝ veniā meret̃. Scd̃a
vo ꝛ tertia etas dȝ obedientiā deo: ꝛ vitam honestam duce
re ad voluntatem ipsius. GRECUS. Uel ad primaȝ vi
giliā ꝑtinent diligentius viuentes quasi p̃mūȝ gradū sor/

titi.ad scḋam vero medie ꝯuersationis mēsurā tenentes: ad tertiā vero q̄ sunt īfra hos ⁊ idē de q̄rta putandū est.⁊ ꝯtingat de q̄rta. Diuerse.n.sunt ꝯuersationū mēsure: ⁊ bonus remunerator merit⁹ vniuscuiusqꝫ q̄d dignū est. THEOPHI. Uel q̄z vigilie sunt hore noctis ꝓuocātes soporē hominib⁹.itelligas etiā in vita nr̄a eē q̄sdā horas q̄ faciūt nos beatos si īsomnes repti fuerimus. Rapiūt tibi aliqs facultates defuncti sunt tibi filij.accusat⁹ es.ſꝫ si in his tpib⁹ nō feceris ꝯtra dei mādata quicq̄ꝫ vigilantē te īueniet in scḋa ⁊ tertia vigilia.i.in tpe malo pnicosissimi somnū aīabus ifferentē. GREGO. in home. Ad excitiend⁹ vero nostre mētis desidiam etiā exteriora dāna p similitudinem ad mediū deducunt̄: nā subdit̄. Hoc aūt scito.quoniā si sci. paterfa.qua hora fur ve.vigi.vti.⁊ nō sine.pfo.domū suā. THEOPHI. Quidā hūc furē intelligūt eē diabolū: domū animā.patrēfamilias hominē: nō tamē videt̄ hec acceptio ꝯsonare sequētibus.aduēt⁹ enīꝫ dn̄i cōparat̄ huic furi tanq̄ꝫ ex iopinato proueniēs fm̄ illud apostoli. Dies dn̄i sicut fur: ita in nocte veniet. vnde ⁊ hic subdit̄. Et vos esto. para.q̄ qua ho.nō pu.fi.ho.veniet. GREGO. in home. Uel aliter. Nesciēte patrefamilias fur domū pfodit: q̄z dū a sui custodia spūs dormit: īprouisa mors veniēs carnis nostre habitaculū irrūpit: furi autē resisteret si vigilaret: quia aduētū iudicis qui occulte animā capit.pcauēs ei penitēdo occurreret ne īpenitēs periret. Horā vero vltimā dn̄s iccirco nobis voluit eē īcognitā: vt dū illā.pūidere nō possumus.ad illā sine itermissione pparemur.

¶ Ait autē ei petrus: Domine ad nos dicis hāc parabolā: an ⁊ ad omnes: Dixit autē dominus Quis putas est fidelis dispensator ⁊ prudēs quē cōstituit domin⁹ super familiaꝫ suam vt det illi in tempore tritici mensuram: Beatus ille seru⁹ quem cū venerit domin⁹: inuenerit ita facientē: Uere dico vobis: quoniā supra omnia que possidet: cōstituet illum. Q̄d si dixerit seru⁹ ille ī corde suo: morā facit domin⁹ meus venire ⁊ ceperit pcutere seruos ⁊ ancillas. ⁊ edere ⁊ bibere ⁊ inebriari: ⁊ vēiet domin⁹ serui illius ī die qua nō sperat. ⁊ hora qua nescit. ⁊ diuidet eum parteq̄ꝫ eius cum infidelibus ponet.

THEOPHI. Petrus cui iā cōmissa ecclesia fuerat q̄si oīuꝫ curā gerēs īquirit vtꝝ ad oēs dn̄s parabolā ptulisset. vn̄ dr̄. Ait aūt ei petrus. Dn̄e ad nos dicis parabolā hāc.an ad oēs: BEDA. Duo dn̄s in p̄missa parabola monuerat: ⁊ se videlicet subito vēturꝝ: ⁊ illū eos paratos expectare debere. Sꝫ de quo hoꝝ an de vtroq̄ꝫ petrus interrogauerit: quousq̄ꝫ sibi socijsq̄ꝫ suis ꝯparauerit: cū ait. Ad nos dicis: an ad oēs: Non facile patet. Et quidē in eo q̄ ait. Nos ⁊ Oēs. non alios q̄ꝫ apostolos apostolorūq̄ꝫ similes ⁊ ceteros fideles vel xp̄ianos: ⁊ infideles: vel eos qui viritim.i.sigillatim morientes: sui iudicis aduentū nolētes volētesq̄ꝫ suscipiūt. ⁊ eos q̄ in vniuersali iudicio viui sunt in carne reperiendi significare putādus est. Mirꝝ est aūt si petrus dubitauit: vel oībus sobrie ⁊ pie ⁊ iuste viuendū expectātibus beatā speꝫ: vel iopinatū singuloꝝ ⁊ oium futurꝝ esse iudiciū. vnde restat itelligi his.s.duobus iam bene cognitis ea que nescire poterat q̄sisse: videlicet si sublimia illa vite celestis institutaq̄ꝫ bus possessa vēdere: sacculos q̄ nō veterascerēt facere: lūbis pcīctis lucernisq̄ꝫ ardētib⁹ vigilare p̄ceperat: ad apostolos solū similesq̄ꝫ coꝝ aut ad oēs q̄ saluādi sunt ptineāt. CYRIL. Ualidā aūt mētē habētibus ꝯueniūt ardua: ⁊ excellētia mādatoꝝ sanctoꝝ. his vero q̄ nondū ad hāc virtutē attigerūt: ꝯueniunt ea a quibus oīs facultas excludit̄.

vnde dn̄s exēplo manifestissimo vtitur ostendēs mandatum p̄missum ꝯuenire his qui admissi sunt in gradum discipuloꝝ: Sequit̄ eni: Dixit aūt dominus: Quis putas est fidelis dispensator: AMBRO. Uel aliter. Supioris q̄dē in omnes p̄cepti forma est generalis: veꝝ series sequentis exēpli dispensatoribus hoc est sacerdotibus videt̄ esse ꝓposita. vnde sequit̄: Dixit aūt dominus. Quis putas est fidelis dispensator ⁊ prudens quē constituit dominus super familiā suā: vt det illi in tēpore tritici mensurā: THEOPHI. q.d. Predicta parabola cōiter oēs fideles attingit. sed quid vobis apostolis ⁊ doctoribus cōueniat auditis. Quero eni q̄s dispēsator inueniat̄ in se habens fidelitatē ⁊ prudentiā. sicut enim in despēsationib⁹ facultatū. siue aliquis incautus sit fidelis dn̄o existens siue etiā prudēs sit ⁊ infidelis: dispereunt res domini: sic ⁊ in rebus diuinis: op⁹ est fidelitate ⁊ prudētia. Noui enim multos deū colētes ⁊ fideles quia vo non poterāt prudenter ecclesiastica tractare negocia: nō solū possessiones sed etiam animas destruebāt: vtētes ī peccatores indiscreta virtute. p imoderata penitentie mandata: vl' īportunā mansuetudinē. CHRY. Querit aūt hic dn̄s non quasi fidelē ⁊ prudentē dispēsatorē ignorans: sed volēs innuere raritatē rei: ⁊ huiusmodi p̄sulatus magnitudinē. THEOPHI. Quisquis ergo fidelis fuerit inuentus ⁊ prudēs p̄sideat familie domini: vt singulis tēporib⁹ det tritici mensuraꝫ vel sermonē doctrine quo pascunt̄ anime: vel opeꝝ exēplū quo vita informetur. AVGV. de que.euā. Mensurā aūt dicit ꝓpter modū capacitatis quorūcunq̄ꝫ audientiū. ISIDO. Additū est etiā in tēpore q̄ beneficiū non suo tempore datum redditur cassum ⁊ nomē beneficij perdit. Idē est panis esuriēti q̄dē appetibilis satiato aūt nō multū. De huius aūt fui dispensatoris p̄mio subdit dicēs: Beat⁹ ille seruus quē cū venerit dominus inuenerit sic faciētē. BASI. Nō dicit agentē a casu: sꝫ sic facientē. nō eni vincere solū conuenit: sed etiā certare legitime. hoc aūt est sic singula exequi: sic recipimus in mandatis. CYRIL. Sic ergo fidelis seru⁹ ⁊ prudēs opportuno tpe distribuēs prudēter cibaria famulis hoc est spiritales escas beat⁹ erit: iuxta dem̄ saluatoris: in hoc.s.q̄ obtinebit adhuc maiora: ⁊ merebit̄ p̄mia familiarib⁹ debita. vnde sequit̄: Uere dico vobis quia sup oīa que possidet constituet illum. BEDA. Quanta enīꝫ īter bonos auditores ⁊ bonos doctores est meritoꝝ distantia: tanta est etiā p̄mioꝝ. hos eni aduenies, cū vigilantes inuenerit faciet discumbere: illos aūt cū fideliter prudenterq̄ꝫ dispēsantes inuenerit: sup oīa que possidet constituet.i. super omnis celestis regni gaudia: nō vtiq̄ꝫ vt hoꝝ soli dominium teneant: sꝫ vt coꝝ abundātius ceteris sanctis eterna possessione fruant̄. THEOPHI. Uel sup omnia bona sua cōstituet eū: non solū super suā familiā: sꝫ vt tam terrena q̄ꝫ celestia ei obediāt: qualis fuit iesus naue ⁊ helias: alter soli: alter nubib⁹ mādans: ⁊ oēs sancti quasi dei amici rebus dei vtunt̄. Quicūq̄ꝫ etiā vitā virtuose pagit: ⁊ seruos suos.i.iram ⁊ concupiscentiā recte disposuit: exhibens tēporibus singulis mensurā frumēti ire quidē vt afficiat̄ in habētes odio deum. ꝯcupiscentie vo vt necessaria vtat̄ carnis ꝓuisione: ordinans eā in deū. Talis nūquā cōstituetur sup omnia q̄ possidet dominus: dignus omnia p speculatiuū intellectū intueri. CHRY. Dominus aūt nō solū ex honore bonis reseruato sed ex minis pene in malos corrigit auditorē. vnde sequit̄: Quod si dixerit seru⁹ ille in corde suo morā facit dn̄s me⁹ venire. BEDA. Nota inter vitia serui mali ascriptū q̄ tardū domini sui reditū putauerit. Non aūt inter boni virtutes annumeratū q̄ hunc citū sperauerit: sꝫ tm̄ fideliter ministrauerit. Nil ergo melius est q̄ꝫ vt patiēter sustineam⁹ ignorare q̄d sciri nō potest: sꝫ tm̄ laboremus vt idonei inueniamur. THEO. Ex eo ất

ꝙ nō considerat̃ hora finis multa peccata eueniunt: naȝ si cogitarem⁹ dñm venire: ⁊ presto esse terminū vite nostre: min⁹ vtiq̧ȝ peccaremus. vñ sequitur: Et cepit percutere pueros: ⁊ ācillas: ⁊ edere: ⁊ bibere ⁊ iebriari. BEDA. In hoc seruo cunctoꝝ p̄sulū maloꝝ narrat̃ dānatio: q neglecto domini timore: non mō ipsi luxurie vacant sed etiā subditos iniurijs stimulant. q̄uis ⁊ typice possit intelligi pueros ⁊ ancillas percutere. corda infirmoꝝ prauo exēplo vitiare. Edere aūt. bibere: ⁊ inebriari facinorib⁹ ⁊ secli illecebris q̄ hominē dementant occupari. De eius autē pena subdit̃: Ueniet dominus serui illius die qua nō sperat. s. iudicij vl' mortis. Et diuidet eū. BASI. Non quidē diuidit̃ corp⁹ vt hoc quidē exponat̃ tormentis: illud vero dimittat̃. naȝ fabulosum est hoc neq̧ȝ iusti iudicij cū deliquerit totuȝ diuidū pati penā. nec anima secat̃ tota criminosaȝ cōscientiam possidens. ⁊ cū corpore mala cooperans sȝ diuisio ei⁹ est perpetua alienatio aīe a spū. Nunc eni ⁊si nō sit gratia spūs i indignis: videt̃ tamē vtcunq̧ȝ adesse cōuersionē eoruȝ expectans ad salutē tunc vo totaliter amputabit̃ anima. Spūs ergo sanctus ⁊ brauiuȝ est iustoꝝ: ⁊ prima cōdēnatio peccatoꝝ: qm̄ eū indigni amittent. BEDA. Ul' diuidet eū a fideliū cōsortio segregando: ⁊ eis q nunq̄ȝ ad fidem pertinuerant sociando. vñ sequit̃: Partēq̧ȝ eius cum infidelib⁹ ponet. quia q suoꝝ ⁊ domesticoꝝ curam nō habet. fidē negauit ⁊ ē īfideli deterior: vt ait apl's. THEOPHI. Recte etiā infidelis dispensator cū infidelibus partem accipiet quia vera caruit fide.

Ille autem seruus qui cognouit volūtateȝ domini sui: ⁊ non se preparauit: ⁊ nō fecit s'm volūtatem eius plagis vapulabit multis: qui autem nō cognouit ⁊ fecit digna: plagis vapulabit paucis. Omni autem cui multum datum est: multum queretur ab eo: ⁊ cui commendauerūt multum: plus petent ab eo.

THEOPHI. Hic nobis dñs maius aliquid ⁊ terribilius ostēdit. non eni solū dispensator infidelis accepta p̄uabitur gratia vt nihil eum iuuet ad vitandū supplicia: sȝ magis fiet ei damnationis causa dignitatis imensitas. vñ d'r. Ille aūt seruus qui cognouit voluntatē domini sui ⁊ nō fecit s'm voluntatē ei⁹ plagis vapulabit multis. CHRY. Nō eni simr in oībus omnia iudicant̃: sȝ maior cognitio fit maioris pene materia. vnde sacerdos eadeȝ peccans cum populo: multo grauiora patiet̃. CYRIL. Homo eni per spicax q turpiorib⁹ suam voluntatē inclinauit: inexcusabile petm̄ cōmisit. quasi ꝑpter maliciam recedens a domini voluntate: sed homo rustican⁹ rōnabili⁹ implorabit veniā vindicantis. vñ subditur: Qui au. nō co. ⁊ fe. dig. pla. vapu. paucis. THEOPHI. Hic obijciunt aliqui merito punitur q sciens voluntatē domini nō ꝓsequit̃. Sed cur punit̃ ignorans: quia cum ipse scire potuisset noluit: sed pigritās ipse fuit ignorantie sue cā. BASI. Sed dices. si hic qdeȝ multa sustinet verbera: hic autē paucos: qualiter dicunt qdā ꝙ nō imponit finem supplicijs: Sed sciendū est ꝙ hoc qđ hic d'r: nō numeꝝ penaꝝ: sed differentiam indicat. pōt enim aliquis eē dign⁹ inextinguibili flāma: vel remissiori vel intēsiori: ⁊ indeficiente verme: vel mitius torquēte vl' fortius. THEOPHI. Ostēdit aūt ꝯsequēter quare doctoribus ⁊ scientibus intensior pena debeatur: cū d'r: Omni au. cui mul. da. e. mul. que. ab eo: ⁊ cui cōmen. mul. plus pe. ab eo. Dat̃ quidē doctorib⁹ gr̄a faciendi miracula: sed cōmendat̃ eis sermonis ⁊ doctrine gratia: sȝ in dato quidē nō dicit aliquid plus petendū: sȝ in cōmēdato siue deposito: nā gr̄a verbi icremēto eget: ⁊ a doctore requirit̃ amplius. nō enim decet eum torpere: sed augere verbi talentuȝ.

BEDA. Uel aliter: Multū sepe datur et qbusdā p̄uatis ēt cognitio dñice voluntatis. ⁊ exeq̄ndi q̄ cognoscunt facultas ipendit̃. Multuȝ āt cōmendat̃ illi cui cū sua salute dñici quoq̧ȝ gregis pascēdi cura ꝯmittit̃ maiori ḡ gr̄e donatos si deliq̄rint maior vīdicta seq̄tur. Mitissima āt oīum pena erit coꝝ q p̄ter petm̄ qđ originaliter traxerūt nullum insup addiderūt: ⁊ i ceteris q addiderūt tanto q̄sq̧ȝ ibi tolerabiliorē hēbit dānationē. q̄to hic minorē hūit iniq̄tatē.

Ignem veni mittere in terraȝ: ⁊ quid volo nisi vt accēdatur: Baptisma autem habeo baptizari: ⁊ quomodo coartor vsq̧ȝ duȝ perficiatur. Putatis quia pacem veni mittere in terrā: Nō dico vobis: sed separationē. Erunt enim ex hoc quinq̧ȝ in domo vna diuisi: tres i duos: ⁊ duo i tres diuidentur: pater in filium: ⁊ filius i patrem suum: mater in filiā: ⁊ filia in matrē. socrus i nurum suam: ⁊ nurus in socrum suam.

AMBRO. Dispēsatorib⁹. i. sacerdotibus p̄missa videntur esse p̄posita: ꝙ sciant sibi graue i futuraȝ penā esse subeundaȝ: si familiā dñi gubernare neglexerit. sȝ q: exiguus est profectus metu supplicij ab errore reuocari ideo dñs ad querendā cupiditateȝ diuinitatis inflāmat dicēs: Ignē veni mittere in terrā. Non vtiq̧ȝ illū ꝯsumptorē bonoꝝ: sȝ bone voluntatis auctorē q aurea dñice domus vasa meliorat fenū vero ꝯsumit ⁊ stipulā. CYRIL. Mos ē āt sacre scriptur̃ ignis q̄sq̧ȝ dicere sacras ⁊ diuinos s'mones. Sicut. n. q aurū ⁊ argentū purgare nouerūt p ignē ꝯsumūt coꝝ sordiciē: sic saluator p euangelica documēta in v'tute spūs abstergit intellectū coꝝ q credūt in eū. Hic est igit̃ ignis salubris ⁊ vtilis quo habitatores terre frigidi quodāmō ⁊ extincti pp petm̄ incalescunt ad pietatis vitā. CHRY. Terraȝ. n. ad p̄sens vocat: non eā quaȝ pedibus terimus sȝ plasmatā manibus eius. s. hoīem: cui dñs ignē ingerit ad ꝯsumptionē peccatoruȝ ⁊ innouationē aīaꝝ. TYTVS. Est āt intelligendum eum de celo venisse: non enim si de terra venisset in terram diceret: Ignem veni mittere in terram. CYRIL. Huius autem ignis dominus accelerabat incendium. vnde sequitur: Et quid volo nisi vt accendatur: Credebant enim iam quidam ex israel quorū exordiuȝ fuerant venerandi discipuli. sed ignis semel in iudea accensus totum orbem occupare debebat. consummata tamen passionis eius dispensatione. vnde sequitur: Baptisma autē habeo baptizari. Nā ante venerabilem crucem: ⁊ eius resurrectionem a mortuis in sola iudea fiebat mentio p̄dicationis ⁊ miraculorum ipsius. postq̄ȝ aūt principē vite insanientes occiderunt tunc apostolis precepit dicens: Euntes docete omnes gentes. GREGO. super ezechielem. Uel aliter: Ignis i terram mittitur: cū p ardorē sancti spūs afflata: terrena mēs a carnalibus suis desiderijs crematur: succensa autem spirituali amore malum quod fecit plangit: ⁊ sic terra ardet: quando accusante se conscientia cor peccatoris in dolore penitētie crematur. BEDA. Addit autem: Baptismo habeo baptizari. i. sanguinis proprij tinctione prius habeo perfundi: ⁊ sic corda credētiū spūs igne īflāmari. AMBRO. Tanta autem est domini dignatio: vt infundende nobis deuotionis ⁊ consummande perfectionis in nobis: ⁊ maturande pro nobis passionis studium sibi inesse testetur. vnde sequitur: Et quomodo coartor vsq̧ȝ dum perficiatur. Quidam codices habent: Et coāgor. i. contristor. Cum enim in se nihil habuit quod doleret. nostris tamē angebat̃ erumnis: ⁊ tempore mortis mesticiam pretendebat. quam nō ex metu mortis sue sed ex mora nostre redemptionis assumpserat. Qui enim vsq̧ȝ ad perfectioneȝ angitur de perfectione securus est: q: euȝ ꝯditio corporalis affectus non formido

mortis offendit: nā qui corpus suscepit: oīa debuit subire q̄ corporis sunt: vt esuriret: sitiret: angeret. ⁊ cōtristaretur. diuinitas aūt p hos affectus nescit cōmutari. Simul etiaz ostēdit. q in certamine passionis mors corporis absolutio anxietudinis. nō coaceruatiua sit doloris. BEDA. Quō aūt post baptisma sue passionis post ignis spiritalis aduen/tū terra sit arsura declarat subdēs. Putatis q2 pacez veni dare i terrā: nō dico vob sz separationē. CHRY. Quid dicis domine: Nō venisti pacē daturus: qui factus es nob pax pacificās p crucē celestia ⁊ terrestria: qui dixisti. Pacē meā da vobis. Sed manifestū est q vtilis quidē est pax: quāq; aūt damnosa: ⁊ separans ab amore diuino: per quā.s. cōsentitur his quis deo dissident: ⁊ ob hoc federa terrena docuit vitare fideles. vnde sequit: Erunt enim quinq; ex hoc in domo vna diuisi: tres in duos. ⁊ duo in tres diuiden tur: pater in filiū. AMBRO. Cū sex psonaꝝ videat fa/cta subiectio patris ⁊ filij: matris: ⁊ filie: socr⁹ ⁊ nurus. qui/q tm sūt. q2 eadē mater que socrus accipi pōt: que enim est mater filij: socrus eius vxoris est. CHRY. Per hoc aūt futuꝝ euentū ptulit. Contingebat enim in eadē domo ali/quē esse fidelē: cuius pater vellet eū ad infidelitatē ptra/here: sz intātū pualuit virt⁹ doctrine christi: vt filij patres dimitterent: matresq; filie: ⁊ liberos parentes. Libuit enī fideles christi non solū contemnere ppria: sz ⁊ cūcta simul pati dūmodo cultu fidei nō careant. Si autē purus homo esset: vnde suppeteret ei hoc posse meditari: q a patribus plus amaret q̄ filij. ⁊ a filijs plusq̄ patres. ⁊ a viris plusq̄ cōiuges: ⁊ hoc non in vna domo aut centū sed vbiq; terra/rū. ⁊ nō solū hoc pdixit: sed etiam opere cōsumauit. AMBRO. Mystica aūt interptatiōe dom⁹ vna: homo vnus est. duos aūt legim⁹ frequenter: aīam ⁊ corpus. q si duob⁹ cōuenerit: efficit vtraq; vnū. aliud est qd seruit: aliud cui su/bijcit. Tres aūt anime affectiones sunt vna rōnabil'. alia concupiscibilis: tertia impetibilis. Duo ergo in tres: ⁊ tres i duo diuidunt. Etenim p aduentū christi homo qui erat ir/rōnabilis: rōnabilis fact⁹ est. Eram⁹ carnales terreni. mi/sit deus spm suū in corda nostra: facti sumus filij spūales. Possumus etiaz dicere q in hac domo sunt alij quinq;.s. odor: tactus: gustus: visus: ⁊ auditus. Si ergo ſm ea que au/dimus aut legimus sensu visus atq; auditus excludamus superfluas voluptates corporis que gustu tactuque ⁊ odo/re percipiuntur: duo in tres diuidimus: eo q mentis ha/bitus vitiorum non capiatur illecebris. Aut si quinque sensus acceperimus corporales. vitia iam corporis ⁊ pec/cata se separant. Possunt etiā coro videri atq; aia ab odo/re tactu gustuq; luxurie separata: fortior enim rōnis sexus velut viriles fertur affectus. hec molliorē studet tenere rō/nē. Ex his itaq; diuersaꝝ cupiditatū mot⁹ inolevit. sz vbi in se anima redit degeneres abiurat heredes. Caro quippe cupiditatib⁹ suis quas sibi ipsa generauit: tanq̄ sentibus mūdi volunt esse cōfixā. Sz velut corporis quedā atq; aie nurus voluptas motui praue cupiditatis innibit. Ergo quā/diu mansit in vna domo cōspirantibus vitijs indiuidus cō/sensio nulla videbat esse diuisio. vbi vero christus ignem quo delicta cordis exureret: vel gladiū quo secreta pene/trantur misit in terras tunc caro atq; anima regeneratōis innouata mysterijs: copulam posteritatis eliminat. ut diui/dantur parētes in filios: dum intemperās motus intempe/rantiā abdicat. ⁊ aīa declinat in consortiū culpe. Filij quo/q; in parentes diuidunt: dum renouati homines vitia ve/tusta declinant: voluptasq; adolescentior seriose dom⁹ re/fugit disciplinā. BEDA. Uel aliter. Per tres significat q fidem trinitatis habent: p duo infideles qui a fidei vni/tate dissenserūt. Pater autez diabolus est: cui⁹ filij imitan/do eram⁹: sed postq̄ venit ignis ille celestis: nos ab inuicē sepauit: ⁊ ōndit alteꝝ patrē q est in celis. Mater synagoga filia est ecclia pmitiua: q̄ ⁊ eā de qua gen⁹ ducit synagogaz fidei persecutricē sustinuit: ⁊ ipsa eidē synagoge fidei veri/tate cōtradixit. socrus synagoga: nurus ecclesia de gentib⁹ quia sponsus ecclesie christus fili⁹ est synagoge ſm carnē. Synagoga ergo in nurū ⁊ in filiā est diuisa: q̄ credentes de vtroq; pplo psequit: sz ⁊ ille in socrū ⁊ in matrem sūt diui/se: q2 volunt carnalē circumcisionem suscipere.

Dicebat aūt ad turbas: Cum videritis nubē orientem ab occasu statim dicitis nymbus venit ⁊ ita fit. ⁊ cū austrū flantem: dicitis quia estus erit: ⁊ ita fit. Hypocrite faciē celi ⁊ terre nostis probare. hoc autem tempus quomodo nō pro batis? Quid autem ⁊ a vobisipsis nō iudicatis quod iustum est?

THEOPHI. Cum de pdicatione disceptasset: ⁊ eam no/minasset gladiū. poterant audientes turbari nesciētes qd diceret. ⁊ ideo dn̄s subdit q sicut aereas dispositiōes p q̄/dam signa cognoscūt sic deberent eius aduentum cogno/scere. ⁊ hoc est quod dicit. Cum videritis nubem orientez ab occasu: statim dicitis: Nymbus venit ⁊ ita fit: ⁊ cum au/strū flantez dicitis. q2 estus erit: ⁊ ita fit q̄si. d. Uerba mea ⁊ opa mea me indicāt cōtrū vobis. potestis igit cōiectare q2 nō veni pacē dare sz ībrez ⁊ turbinē. Ego. n. sūz nubes ⁊ ve/nio ab occasu. i. ab humana nā pridē multa induta pctōꝝ caligine. Ueni ēt ponere ignē. i. estuz incitare. Sum. n. au/ster vētus calidus ⁊ opposit⁹ boreali frigiditati. BEDA. Uel q ex elementoꝝ īmutatione statū aeraꝝ q2 voluerūt facillime prenoscere potuerunt: possent ēt si vellent tem/pus aduentus domini ex dictis intelligere prophetarum. CYRIL. Prophete. n. multipharie pnunciauerūt chri/sti mysterium. Dicebat ergo si prudentes essent ad futura prospectum intendere: nec ignorare futuras tempestates post vitā pñtem valerent. erit. n. ventus ⁊ pluuia: ⁊ suppli/cium futuꝝ per ignem. ⁊ hoc significat cum dr̄: Nymbus venit. decebat ēt salutis tp̄s non ignorare. s. aduentum sal/uatoris per quem pfecta pietas intrauit mundum. Et hoc significatur cum dicitur: Dicitis q2 estus erit. vn̄ in eorum rephēsionē subditur: Hypocrite faciē celi ⁊ terre nostis p/bare hoc āt tp̄s quō non probatis? BASI. Est āt notandū q necessarie sunt humane vite siderū coniecture dummō quis vltra mensuram non perquirat eoꝝ indicia. Est eniz nonnulla de pluuijs futuris percipere. plura quoq; de esti/bus ⁊ īpetu vētoꝝ vl' pticularib⁹ vel vlib⁹ vel violētis vl' le/uib⁹. Quāta vō cōmoditas ex eoꝝ cōiectura vite pstet qs nescit? Interest eni naute pnosticari pcellaꝝ picula: viato/ri mutationē aeris: colono fructuū copiā. BEDA. Sed ne aliq de turba se pphetice lectiōis ignaros tēpoꝝ cursus nos pbare nō posse causaretur: vigilāter adiūgit. Quid aūt ⁊ a vobis ipsis nō iudicatis qd iustū ē? Ostēdēs eos ⁊ si lr̄s nesciant nāli tn̄ ingenio posse dinoscere eū qui opa fecit q nullus alius fecisset: supra hominē ⁊ deum esse. Unde post hui⁹ seculi iniusticias. iustum creatoris iudiciū eē venturū. ORIGE. Nisi aūt esset nobis natura insitum id quod iu/stum est iudicare. nunquā saluator hoc diceret.

Cum autem vadis cū aduersario tuo ad prin cipem in via, da operam liberari ab illo ne for/te trahat te ad iudicem: ⁊ iudex tradat te exa ctori. ⁊ exactor mittat te i carcerē. Dico tibi nō exies inde donec etiā nouissimū minutū reddas.

THEOPHI. Postq̄ ōndit dn̄s laudabilē discordiā ex hinc docet laudabilē pacē cum dicit. Cuz aūt va. cū aduer. tuo ad prin. in via da ope. li. ab illo. q. d. cū trahit te aduer/sarius ad iudicium. da operam. i. omnibus modis excogi/

tes vt absoluaris ab illo. Uel da operã.i.si nihil habeas: mutuũ accipe ut absoluaris ab illo ne te corã iudice cõtemnat. vñ sequit: Ne forte trahat te apud iudicẽ: et iudex tradet exactori: et exactor mittat te in carcerẽ. CYRIL. In quo angustias patieris donec etiã nouissimũ assem exigẽt. Et hoc est qđ subdit: Dico tibi nõ exibis inde donec ẽt nouissimũ minutũ reddas. CHRY. Uidet mihi de pñtib9 iudicib9 dicere: et de itinere ad pñs iudiciũ et de carcere huiꝰ mũdi. p hec enĩ q̃ apparẽt et in ꝓmptu sunt irrõnabiles homines se corrigei e cõsueuerũt. frequẽter eni nõ solũ ex futuris bonis vl' malis cõmonet sz etiã ex pñtib9 ꝓpter grossiores auditores. AMBRO. Uel aduersari9 noster diabolus est q seruit illecebris delictoꝝ ut habeat i supplicio pticipes quos habuit in errore cõsortes. Aduersarius etiaz nobis est ois vitioꝝ vsus. Denicz aduersaria est nobis mala cõsciẽtia q̃ nos et hic afficit: et in futuꝝ accusabit et ꝓdet. Demꝰ igit operã ut dũ in hoc sumꝰ vite curriculo cõstituti tanq̃ a malo aduersario. ita ab iprobo liberemur actu: ne dũ imus cũ aduersario ad magistratũ in via nostrũ cõdẽnet errorẽ. Quis aũt est magistratus nisi penes quẽ ois ptãs est? Hic aũt magistratus tradit reũ iudici ei.s. cui viuoꝝ et mortuoꝝ tribuit ptãtẽ.s.iesu christo per que occulta redarguunt' et iprobi operis pena mandat'. Ipse exactori tradit et i carcere mittit. dicit enĩ: Tollite et mittite illũ in tenebras exteriores et exactores suos monstrat esse angelos de qb9 dicit: exibunt angeli et separabũt malos de medio iustorũ: et mittent eos in caminũ ignis. Sed subdit: Dico tibi non exies donec etiã nouissimũ minutũ reddas. Si eni q pecuniã soluit non prꝰ euacuant fenoris nomen q̃ totꝰ sortis vsq3 ad minimũ quocũq3 solutionis genere quantitas vniuersa soluat'. sic cõpensatione charitatis actuũq3 reliquoꝝ vl' satisfactione q̃cunq3 peccati pena dissoluit'. ORIGE. Uel aliter: Quattuor psonas hic ponit aduersarij: pncipis: exactoris et iudicis. apud mattheũ vero psona ꝑtermissa ẽ principis et ꝓ exactore minister incertꝰ. Discrepant etiam q ille quadrantẽ, iste minutũ posuit. vterq3 aũt dixit nouissimũ. Cunctis aũt hominib9 duos angelos adesse legimus. malũ q aduersa exhortat'. bonũ q optima psuadet. Ille autem aduersariꝰ noster quotienscũq3 peccamꝰ exultat sciẽs qm̃ habet potestatẽ apud principẽ seculi huiꝰ: qui se miserat exultandi et gloriandi. Cũ articulo aũt in greco eũ posuit, ut ex plurib9 vnũ mõstraret: quia vnusquisq3 sub sue gẽtis ẽ pricipe. Da ergo operã vt libereris ab aduersario tuo: siue a pncipe ad quẽ te aduersarius trahit habendo sapiẽtiã iusticiã fortitudinẽ. et tẽperantiã. Si aũt dederis operã esto in eo q dicit: Ego sum via: alioqn trahet te aduersariꝰ ad iudicẽ. Dicit aũt: Trahet. vt oñdat nolentes ad cõdẽnationẽ cõpelli. Iudicẽ autem aliũ nescio nisi dñm nr̃m iesum christum: qui tradit exactori. Singuli exactores proprios habemus dominantur exactores si debuerimus aliquid. si omnibus vniuersa reddidero: nemo exactor est et intrepida mente respondeo. Nihil tibi debeo. Quod si debitor fuero. mittet me exactor in carcerẽ nec patietur exire nisi debitũ omniũ persoluero. nõ eniz habet exactor potestatẽ vt mihi saltem quadrantẽ cõcedat q donauit debitori quigentos denarios. et alij quinquaginta dñs erat. iste qui exactor est dominus non est: sed a domino ad exigenda debita ꝓpositus. Nouissimum aũt minutũ dicit graciles et tenue. peccata enim nostra aut pigua sunt aut tenuia. beatus igit' est qui non peccat. Secundo aũt si tenue peccatuz habeat. inter ipsa quoq3 tenuia diuersitas est. alioqn non diceret: donec nouissimũ redderet minutũ. Si enim parꝝ debet nõ egredieť nisi soluat minimũ quadrantẽ. qui autem magno debito sunt obnoxius infinita erit ad reddendum secula numerabimtur. BEDA. Uel aliter. Aduersarius noster in via: est sermo dei contrariꝰ nostris carnalib9 desiderijs in pñsenti vita: a quo liberat' qui preceptis eiꝰ subdit'. alioquin tradetur iudici quia sermone domini cõtẽpto peccator reus tenebitur in examine iudicis queꝫ iudex exactori tradet.i. maligno spiritui ad vltionẽ qui mittitur in carcerẽ.i. infernũ. vbi q2 semper soluere penas patiendo. sz nunq̃3 psoluendo. veniã cõsequi non poterit: nunq̃3 exinde exibit: sz cũ terribilissimo serpente diabolo ꝑpetuas penas luet.

CA. XIII.

ADerant aũt quidam ipso in tpe nunciantes illi de galileis: quoꝝ sanguinẽ pilatꝰ miscuit cũ sacrificijs eoꝝ. Et respõdẽs dixit illis: Putatis q hi galilei ꝑ omnibus galileis peccatores fuerint: q2 talia passi sũt? Nõ dico vobis: sz nisi penitentiã habueritis oẽs similiter peribitis: sicut illi decẽ et octo supra quos cecidit turris i syloe: et occidit eos. Putatis q2 et ipsi debitores fuerint: preter oẽs homines habitantes in hierusalẽ? Non dico vobis sed si non penitentiam egeritis: omnes similiter peribitis.

GLO. Q2 de penis peccantiũ fecerat mẽtionẽ opportune nunciat' quorundã peccantiũ pena. ex cuius exeplo etiã alijs peccatorib9 penã cõminat'. vñ dicit': Aderant qdã ipso in tpe nunciantes illi de galileis: quoꝝ sanguinẽ miscuit pilatꝰ cũ sacrificijs eoꝝ. CYRIL. Erãt.n. seq̃ces dogmatũ iudee galilei: cuiꝰ mẽtionẽ lucas in actib9 aploꝝ fecit: q dicebat nõ opz quẽq̃3 vocari dñz. vñ q̃3 plures eoꝝ: q2 cesarem non fatebant' dñm a pilato puniti sunt. Dicebant ẽt non oportere alias q statutis victimis i lege moysi offerre deo. vnde prohibebant statutas a populo victimas pro salute imperatoris. et populi romani offerre. pilatus ergo indignatus in galileos iussit inter ipsas victimas q̃s ritu legis se offerre putabant occidi ita q sanguis offerentium oblatis victimis misceretur. Credente aũt vulgo iustissime pdictos talia passos esse quasi scandala seminantes in populo incitantes principes in odium subditoꝝ: narrauerunt hec saluatori. volentes ꝑcipere quid ei super hoc videret'. Ipse autem peccatores hos esse ponit. non tamen hic asserit talia passos esse tanq̃3 peiores non patientibus. vnde sequitur: Et respõdens dixit illis. putatis q hi galilei pre omnibus galileis peccatores fuerunt: q2 talia passi sunt: non dico vobis. CHRY. Punit enim deus quosdam peccatoꝝ amputãs eoꝝ neq̃tiã. et penã illi statuẽs leniorẽ et plene scmouens eos ab alijs et viuẽtes in malicia corrigẽs ꝑ hoꝝ dãnationẽ. Rursus alios hic nõ punit vt si sibi cauerit penitentes. pñtẽ penã effugiẽt et futurũ suppliciũ. Si vo ꝑseuerauerint maiꝰ patiant' tormẽtũ. TYTUS. Manifestat et hic q2 q̃cũq3 ex iudicijs accidũt in reoꝝ suppliciũ: nõ solũ iudicantiũ ptãte: sz ẽt nutu dei cõtingũt. vñ siue iusta conscia puniat iudex siue aliud itendẽs cõdẽnet: cõmẽdãdũ est negociũ diuine cẽsure. CYRIL. Remouens ergo populares ab itestinis isidijs occasiõe religiõis cõcitatis subiũgit. Sz nisi penitẽtiã habueritis et nisi cessaueritis cõspirare cõtra ꝑncipes: q nutu diuino nõ agitis. Omnes simul vel similiter peribitis. et vester sanguis vestris victimis cõiunget'.

CHRY. In hoc autem ostendit q illos permisit talia pati. vt viuentes alienis periculis territi fierent regni heredes. Quid igitur dices vt melior ego fiam: ille punitur: non ideo sed punitur quidem propter propria crimina. Fit vero ex hoc videntibus salutis materia. BEDA. Sed quia pniam non habuerunt. xl. dñice passionis anno: venẽtes Romani: quos designabat pilatus ad eorum gentes

ptiõẽs ⁊ incipiẽtes a galilea. vñ dñica pdicatio ceperat. ra
dicit̃ impiã gẽtẽ deleuerũt: ⁊ nõ solũ atria tẽpli quo sacri
ficia deferri cõsueuerãt: sʒ interiora domꝰ humano sangui
ne fedarũt. CHRY. Iterũ aũt alij decẽ ⁊ octo obruti fue
rũt ita qđã turre de qbꝰ eadẽ subdit dicẽs. Sicut illi. xviij. sup
quos cecidit turris in Siloe ⁊ occidit eos. putatis q2 ⁊
ipsi debitores fuerũt pter oẽs hoies habitãtes i hierusalẽ:
nõ dico vobis. Non. n. hic oẽs punit dñs alijs inducias peni
tẽtie nec tñ cũctos future punitioni reseruat: ne plures puni
endos abnegarẽt. TYTVS. Una aũt turris cõparat̃
toti ciuitati vt ps totũ pterreat. vñ subdit̃: Sʒ si nõ pniãʒ
egeritis oẽs similit̃ peribitis. q.d. Tota ciuitas paulopost oc
cupabit si pseuerauerit idigene i infidelitate. AMBRO.
Mystice aũt i illis quoꝝ sanguinẽ pilatꝰ miscuit cũ sacri
ficijs eoꝝ figura qđã videt̃: eos tangẽs q coacti diabolico
iure offerũt sacrificiũ. quoꝝ oratio est in peccatũ: sicut
de iuda scriptũ est q pditionẽ sanguĩs dñici iter sacrificia
positꝰ cogitabat. BEDA. Pilatꝰ. n. q iterpretat̃ os mal
leatoris diabolũ significat. semp cedere patũ. sanguis pec
catũ sacrificia bonas actiones exprimũt. pilatꝰ q̃ sanguinẽ
galileoꝝ cũ sacrificijs eoꝝ miscet qñ diabolus elemosynã
ceteraq bona fideliũ vł carnis delectatiõe vł humane lau
dis ambitione vel q̃libet alia peste cõmaculat. illi etiã hie
rosolymite a ruina turris oppressi significãt iudeos q peni
tere noluerũt cũ menibꝰ suis eẽ pituros. nec frustra. x. ⁊ viij.
q numerꝰ apd grecos ex i. ⁊ H ẽ eisdẽ lr̃is qbꝰ nomẽ iesu i
cipit exprimit̃. Significat aũt iudeos hinc maxie pituros
q nomẽ saluatoris recipere noluerũt: illa turris significat
q ẽ turris fortitudinis q̃ merito est i siloe que iterptat̃
missus: significat eñ i cũ q missus a patre venit in mũdũ: q
omnes super quos cecidit conteret.

**Dicebat ãt ⁊ hãc similitudinẽ. Arborẽ fici ha
bebat qdã plãtatã in vinea sua: ⁊ venit querẽs
fructũ in illa: ⁊ nõ inenit. Dixit ãt ad cultorẽ vi
nee. Ecce ãni tres sũt exquo venio querens fru
ctũ i ficulnea hac: ⁊ nõ inenio: Succide ergo il
lã. Ut qd ẽt terrã occupat. At ille rñdens dixit
illi. Dñe dimitte illã ⁊ hoc anno vsq3 dũ fodiã
circa illã ⁊ mittã stercora. Et si qdẽ fecerit fru
ctũ: sin aũt in futurũ succides eam.**

TYTVS. Iactabant se iudei ex eo q p. x. ⁊ vij. pierãt. ipi
aũt oẽs remãserũt illesi. vñ pponit eis fici pabolã. Dicit. n.
Dicebat ãt hãc similitudinẽ arborẽ fici hẽbat qdã plãtatã
i vinea sua. AMBRO. Uinea dñi sabaoth erat quã de
dit rapinã gẽtiũ. Apta aũt synagoge arboris istꝰ cõpara
tio est: q2 sic ista arbor redũdat folijs fluẽtibꝰ: spez posses
soribꝰ suis cassa sperato pueñtu expectatiõe destituit: ita
⁊ synagoga dũ doctores eiꝰ operibꝰ ifecũdi: vbis tñ ve
lut folijs redundantibꝰ gloriãt̃: inanis vmbra legis exube
rat. Hec etiãʒ sola arbor ab initio germinat poma p flori
bꝰ poma decidũt. vt poma succedãt: manẽt tñ aliq̃ poꝝ
q nec decidũt. Eteni pmũ synagoge ppl's velut inutilis
decidit fructꝰ: vt de piguedine religiõis antiq̃ nouꝰ eccl'ie
ppls emergeret: pmi tñ ex israel grossi maturescẽtis exem
plo pulcherrimoꝝ gr̃a fructuũ ceteris pstiterũt qbꝰ dr̃: Se
debitis sup. xij. thronos. Nõnulli tñ ficũ istã nõ synagoge
sʒ malitie ⁊ iprobitatis figurã putãt: Di tñ i nullo distant:
nisi q p specie genꝰ eligũt. BEDA. Ipse ãt dñs synagogã
p moysen istituit. i. carne natꝰ apparuit: ⁊ crebrꝰ i synago
ga doccẽs fructũ fidei q̃siuit sʒ i phariseoꝝ mẽte nõ iuenit.
vñ seqt̃: Et venit fructũ querẽs i illa ⁊ non iuenit. AM
BRO. Querebat aũt dñs non q2 fructuʒ ficulnee deesse
nesciret. sʒ vt oñderet i figura: q2 fructũ synagoga iam ha
bere deberet. Deniq ex sequentibus docet non se añ tps
venisse: q p trienniũ venit. Sic. n. habes. Dixit ãt ad culto
rẽ vinee. Ecce ãni tres sũt exquo venio querẽs fructũ i fi
culnea hac: ⁊ nõ iuenio. Uenit ad abraã: venit ad moysen:
venit ad mariã hoc ẽ venit in signaculo: venit i lege: venit
i corpore. aduẽtũ eiꝰ ex beneficijs recognoscimꝰ. Alibi pu
rificatio: alibi sanctificatio: alibi iustificatio est. Circũcisio
purificauit: lex sanctificauit: gr̃a iustificauit q ppl's iudeoꝝ
neq3 purificari potuit: q2 circũcisionẽ corporis nõ ai habu
it: neq3 sanctificari: q2 v̄tutẽ legis ignorãs: carnalia magis
q̃ spiritualia sequebat̃. neq3 iustificari q2 delictoꝝ suoruʒ
pniãʒ nõ gerẽs. gr̃aʒ nesciebat. Merito ergo nullꝰ fructꝰ i
synagoga iuentꝰ est: ⁊ iõ iubet̃ excidi. Sequit̃. n. succi. q il
lã: vt qd ẽt terrã occupat: Bonꝰ aũt cultor ⁊ fortassis ille i
quo eccl'ie fundamitũ ẽ p̃figẽs alteꝝ ad gẽtes: sc ãt ad eos
q ex circũcisiõe sũt eẽ mittẽdũ. religiose ne excidat̃ iterue
nit: fretꝰ vocatiõe sua ẽt pplm iudeoꝝ p ecclesiã posse sal
uari. vñ seqt̃ At ille rñdẽs dixit illi. Dñe dimitte illã ⁊ hoc
ãno. Cito duritiã ⁊ supbiã q3 iudeoꝝ cãs eẽ sterilitatis agno
uit. Itaq3 venit excolere q nouit vitia repħẽdere. vñ sub
dit. Usq3 dũ fodiã circa illã. Pollicet̃ dura cordis eoꝝ apl'i
cis ligonibꝰ eẽ fodiẽda ne radicẽ sapiẽ: terraꝝ acerius ob
ruat ⁊ abscondat. Subdit aũt ⁊ mittã stercora. i. humilita
tis affectũ p quem in euãgeliũ xpi ẽt iudeus fare existima
tur fructuosius. vñ subdit Et si qdẽ fecerit fructũ. bñ. s. erit.
Sin autẽ i futuꝝ succides illã. BEDA. Qđ qdeʒ p roma
nos factũ est: a qbus gẽs iudea succisa ⁊ a terra pmissionis
expulsa est. AVGV. de ver. do. Uel aliter: Totũ arbor
ficulnea genꝰ humanũ ẽ. primus. n. hõ q peccauit folijs fi
culnee pudenda velauit: hoc est membra vnde nati sumꝰ.
THEOPHI. Sʒ ⁊ q̃sq3 nr̃uʒ sicꝰ est i vinea dei: hoc ẽ i
ecclesia vel i hoc mũdo plãtata. GREGO. i ho. Tertio
ãt dñs ad ficulneã venit: q2 nãm generis hũani aũ legẽ sb
lege sub gr̃a expectãdo admonẽdo visitãdo requisiuit. Sʒ
tñ in tribꝰ ãnis fructũ se nõ inuenisse cõquerit̃: q2 quorũdã
prauoꝝ mentes nec inspirata lex nãlis corrigit: nec p̃cepta
erudiũt nec incarnatiõis eiꝰ miracula cõuertũt. THEO
PHI. Tertio ãt nã nr̃a fructũ petita nõ tribuit: semel qdẽ
cũ in padiso p̃uaricati sumus p̃ceptũ: scđo cũ in lege vitulũ
cõflauerũt: tertio cũ saluatorẽ rẽnuerũt: Sʒ in trienniũ intel
ligendũ ẽ pro tribꝰ etatibus: puerili: virili ⁊ senili. GRE
GO. in ho. Sʒ cũ magno timore audiẽduʒ ẽ qđ dr̃: Succi.
ergo il. vt qd ẽt terrã occupat. Unusqsq3. n. iuxta modũ su
um inq̃tũ locũ vite p̃ñtis tenet: si fructũ bone opatiõis nõ
exhibet velut ifructuosa arbor terrã occupat: q2 i eo loco i
quo ipse ẽ. ⁊ alijs opandi occasionem negat. BASI. Pro
prium. n. ẽ diuine ppiciatiõis nõ silẽter penas infligere. sʒ p
mittere minas reuocãdo ad pniãʒ: sicut niniuitis fecit ⁊ nũc
cultori dicit. Succide eã: puocãs qdẽ ipm ad curã eius sũ
scitãs vo sterilẽ aĩaʒ ad pducendos obitos fructꝰ. GRE
GO. naçan. Igit̃ nec nos feriamꝰ subito: sʒ p̃ualeamꝰ miseri
cordia: ne fecemꝰ ficũ potentẽ adhuc fructũ facere: quam
forsitã curabit periti custodis studiũ. vñ ⁊ hic subdit̃: Et ille
rñdens dixit illi. dimitte illã hoc ãno vsq3 dũ fodiã circa il
lam. GREGO. in ho. Per cultorẽ vinee p̃positoꝝ ordo
exprimit̃ q p̃sũt eccl'ie dñice vinee curã gerũt. THEO
PHI. Uel paterfamilias deꝰ pr̃ est: cultor vo xp̃s: q ficuʒ
amputari vt sterilẽ nõ pmittit: q̃si ad p̃rẽʒ diceret. Si p le
gẽ ⁊ pphetas fructũ pniẽ ñ dederũt: meis eos irrigabo pas
sionibꝰ ⁊ doctrinis: ⁊ forsitan dabũt obedientie fructum.
AVGV. de ver. dñi. Uel colonus q intercedit est oĩs sã
ctus q intra ecclesiã orat p eis q sunt extra ecclesiã dicẽs:
Dñe dimitte illã hoc ãno. i. tpe isto sub gr̃a vsq3 dũ fodiaʒ
circa illã: Circũfodere ẽ hũilitateʒ ⁊ patientiã docere. Fos
sa. n. ẽ hũilis terra: stercus ãt in bono itellige: sordes sunt sʒ
fructũ dãt. sordes cultoris dolor ẽ pctõris. Qui ãt agũt pe
nitẽtiaʒ in sordibus agãt ⁊ vaciter agãt. GREGO. i ho.

Ul' peccata carnis stercora vocãt: ex stercore igr̃ ad fructũ reuiuiscit arbor. qr ↄ considerationẽ peccati ad bona se opa resuscitat aĩa. Sz sũt plerīqz q̃ increpationes audiũt: τ tñ ad penitẽtiã redire ↄtẽnũt. pp qδ subdit: Et siqdẽ fecerit fructũ. AVGV. de ver. do. Sin ãt: sin aũt i futurũ succides eã. qñ. s. i iudicio venies iudicare viuos τ mortuos; iterim mõ parc. GRE. i ho. Qui ãt nũc si vult ad fecũditatẽ pīguescere p increpatonẽ illuc cadit: vñ iã resurgere p pñiaz ñ valz.

¶ Erat aũt docẽs in sinagoga eorũ sabbatis. Et ecce mulier q̃ habebat spiritum infirmitatis annis decẽ τ octo: τ erat inclinata: nec oĩo poterat sursũ respicere. Quã cũ videret iesus vocauit eã ad se: τ ait illi: Mulier: dimissa es ab infirmitate tua. Et imposuit illi manus: τ ↄfestĩz erecta est: τ glorificabat deũ. Rñdẽs ãt archysinagogus ĩdignãs qr sabbatis curasset iesus: dicebat turbe. Sex dies sũt in qb᷒ oꝫ opari. In his ergo venite τ curamini: τ nõ in die sabbati. Rñdit aũt ad illũ dñs τ dixit. Hypocrite vnusquisqz vestrũ sabbato nõ soluit bouẽ suũ aut asinũ a p̃sepio τ ducit adaquare: Hanc aũt filiaz abrae quã alligauit sathanas: ecce decẽ τ octo ãnis; nõ oportuit solui a vĩculo isto die sabbati: Et cum hec diceret erubescebãt oẽs aduersarij ei᷒: τ oĩs ppl's gaudebat in vniuersis que gloriose fiebant ab eo.

AMBRO. Cito qδ ↄ synagoga dixerat ĩdicauit: ad ipsã. vtiqꝫ arborẽ venisse se mõstrat: q ĩ eadem p̃dicabat. vñ dr̃: Erat ãt docẽs ĩ synagoga eoꝝ sabbatis. CHRY. Docet qdẽ nõ seorsum: sz ĩ synagogis secure ĩ nullo dubitans nec aliqd ↄtra legẽ moysi statuẽs. sabbato ãt qr tũc iudei legi vacabãt. CYRIL. Ad expugnationẽ aũt corruptionis τ mortis τ iudie diaboli ↄtra nos ꝑdijt icarnatõe vbi. τ hoc apparet ex ipsis euentib᷒. Seqr̃. n. Et ecce mulier q̃ hẽbat spm̃ ĩfirmitatis ãnis. x. τ. viij. Dicit aũt spm̃ ĩfirmitatis qa mulier hec patiebat̃ atrocitate diaboli derelicta a deo pp ꝓpria crimina vl' pp trãsgressionẽ ade: ob quã hũana corpora ĩfirmitatẽ τ mortẽ ĩcurrerũt. Dat aũt sup hoc de᷒ diabolo ptãtẽ: vt hoĩes mole aduersitatis depssi: velĩt ad meliora trãsire. Gen᷒ ãt ĩfirmitatis oñdit dicẽs: Et erat ĩclinata: nec oĩo poterat sursũz respicere. BASI. Brutoꝝ sigdez caput humi deflexũ ẽ: terrã cernit. Caput hoĩs erectũ ẽ in celũ oculi supna ↄspiciunt: ↄuenit. n. q̃rere supna trãscẽdere terrena ĩtuitu. CYRIL. Oñdẽs ãt dñs aduẽtũ suũ in hũc mũdũ dissolutiuũ esse hũanaꝝ passionũ: mulierẽ sanat. vñ seqr̃: Quam cũz vidissꝫ iesus vocauit ad se τ ait illi. Mulier dimissa es ab ĩfirmitate tua. Uox aptissima deo plena maiestate supna. Fugat. n. morbũz ĩpatorio motu: q ẽt man᷒ illi ĩponit. Seqr̃. n. Imposuit illi man᷒ τ ↄfestĩ erecta ẽ. τ glorificabat deũ. In q̃ oportet ꝑpẽdere sacrã carnẽ ĩduisse ṽtutẽ diuinã. Erat. n. ipsius dei caro. nõ aũt alicui᷒ alteri᷒: q̃si separatim existẽte filio hoĩs a filio dei: sicut falso aliqb᷒ visũz ẽ. Sz ĩgrate synagoge p̃sul: postq̃ȝ vidit feminã humi repẽtẽ solo tactu erectã: τ diuina referẽte magnalia ardẽs dñi gloria irretit̃ ĩuidia: arguitqꝫ miraculũ q̃si videret̃ sollicitari ꝑ sabbato. vñ sequit̃: Rñdẽs aũt archysinagogus ĩdignans qr sabbato curasset hoĩez iesus dicebat turbe Sex dies sũt in qb᷒ oꝫ operari: in his venite τ curamini τ nõ ĩ die sabbati. Hortat̃ ceteris dieb᷒ disp̃sos τ propriis vacãtes opib᷒ nõ sabbato videre τ mirari ꝑdigia dñi ne forte cedãt. Sz dic lex ꝓhibuit ab ope manuali die sabbati abstinere: nunquid ab eo q̃ vbo τ ore fit: Cesses ergo comedere τ potare ac loqui τ psallere in sabbato. Et si nec legẽ legis: cur tibi sabbatũ: Ceteꝝ si manuale opus lex ꝓhibuit: quõ manuale op᷒ ẽ feminã verbo erigere: AMBRO. Deniqꝫ τ de᷒ ab opib᷒ mũdi quieuit: nõ ab opib᷒ qb᷒ sempiterna τ iugis opatio est: sic filius ait: Pr̃ me᷒ vsqꝫ mõ operat̃: τ ego operor. vt ad similitudinẽz dei secularia nr̃a opa nõ religiosa cessarẽt. vñ dñs specialiter ei rñdit. Seqt̃ enĩ: Rñdit ãt ad illũ dñs τ dixit. Hypocrita vnusq̃sqꝫ vrũ in sabbato nõ soluit bouẽ suũ aut asinum a p̃sepio: τ ducit adaquare: BEDA. Hipocrita ẽ q ĩ theatro assimmitalienã p̃sonã: sic τ in vita p̃uti qdã alia gerũt i corde: τ alia superficialiter oñdũt hoĩb᷒. CHRY. Bñ igit̃ dic hipocritaꝫ ꝑncipẽ synagoge: qr faciẽ hẽbat legis cultoris. Mẽs ṽo ei᷒ erat ṽsuti τ iuidi. nõ. n. turbat̃ pp sabbatũz qr violat̃: sz pp xp̃z qr glorificat̃. Tu tñ attẽde q̃ vbi qdẽ opus fieri iussit sic cũ paralytico iussit grabatũ tollere: transtulit s̃monem ad mai᷒: ↄuicẽs eos ꝑ dignitatẽ pr̃is cũ dic: Pr̃ meus vsqꝫ mõ opat̃ τ ego operor. hic ãt vbi totũ faciẽs verbo: nihil aliud aduc̃ ex his q̃ ipi faciebãt: calũniã soluit. CYRIL. Arguitur ãt archisynagog᷒ vt hypocrita: dũ bruta qdẽ adaquat ĩ sabbato. mulierẽ ṽo nõ magis genere q̃ȝ fide filiã abrae nõ dignã putat solui ab egritudinis vinculo. vñ subdit. Hanc aũt filiam abrae quam alligauit sathanas: ecce. x. τ. viij. annis nõ oportuit solui a vinculo isto die sabbati: Mallebat siqdez mulierẽ tanq̃ȝ q̃drupedia cernere terram q̃ȝ hoĩꝫ staturã recipe: dũmmõ xp̃s nõ magnificaret̃. Non ãt erat eis qd rñderet: sz ipi sibijpsis erãt irrefragabilis reꝑhẽsio. vñ seqtur: Et cũ hec diceret erubescebãt oẽs aduersarij ei᷒ sz ppl's quasi cõmoda ex miraculis ↄsecutus letabat̃ de signis. vñ sequit̃: Et oĩs ppl's gaudebat in vniuersis q̃ gloriose fiebant̃ ab eo. Nã claritas opeꝝ oẽm q̃onem soluebat apud eos q non q̃rebant mẽtib᷒ ꝑuersis. GREGO. i ho. Mystice ãt hoc significat ficulnea ifructuosa qδ mulier inclinata. hũana. n. nã ad petrã ex volũtate corrues. qr fructũ obedientie ferre noluit statũ rectitudinis amisit. τ hoc significat ficulnea reseruata: qδ mulier erecta. AMBRO. Uel ficus synagogã figurat. Deniqꝫ in muliere infirma q̃si ecclesie figura succedit: q̃ cũ mensuraꝫ legis τ resurrectionis ĩpleuerit. in illa gete ꝑpetua in sublime erecta fastigiũ. iclinationẽ nr̃e infirmitatis sentire nõ potuit. nec aliter curari potuisset hec mulier: nisi qr legẽ impleuit τ grãm: naꝫ in decẽ verbis legis ꝑfectio est: in octauo nũero resurrectiõis plenitudo. GREGO. in home. Uel aliter. Sexto die hõ factus ẽ: atqꝫ eodẽ sexto die opa cuncta dñi ꝑfecta sũt. Senarius ãt nũerus in trigonũ duct᷒. x. τ. viij. facit. qr ergo hõ q sexto die factus ẽ. ꝑfecta opa hr̃e noluit. sz ante legẽ. sub lege atqꝫ in exordio ĩchoantis grẽ ĩfirmus extitit. x. τ viij. annis mulier curua fuit. AVGV. de ver. dñi. Quod ergo significauit triẽniũz ĩ arbore hoc. x. τ. viij. ãni in illa muliere: qr ter seni. x. τ. viij. faciũt. Curua ãt erat: sursũ aspicere non poterat: qr sursũz corda sine cã audiebat. GREGO. in ho. Oĩs. n. pctõr terrena cogitans: celestia non requirens: sursũz respicere nõ valet: qr dũ desideria inferiora sequitur: a mentis sue rectitudine curuat̃: τ hoc sp videt τ sine intermissione cogitat. Uocauit eaꝫ dñs τ erexit: qr illũinauit τ adiuuit. Uocat. n. q̃nqꝫ. sz non erigit: qr plerũqꝫ videmus q̃ agenda sunt: sz opa nõ implemus. vsitata. n. culpa obligat mentẽ: vt nequaq̃ȝ surgere possit ad rectitudinẽ. Conatur τ labit̃: qr vbi diu spõte ↄstitit: ibi cũ noluerit cadit. AMBRO. Opus ãt sabbati signũ futuri est: q̃ vnusq̃sqꝫ perfunctus lege τ gratia: ꝑ misericordiã dei corporee fragilitatis molestijs exuetur. Cur ãt aliud animal idicauit: nisi vt ostenderet futurum: vt iudaicus τ gentilis populus sitim corporis: estusqꝫ mundi huius dominici fontis vbertate deponat: τ sic per euocationem duorum populorum ecclesiam saluam futuram. BEDA. Filia autem abrae est anima quecunqꝫ fidelis: vel ecclesia de vtroqꝫ populo ad

fidei vnitatē collecta. Idem ergo mystice est bonē vel a fi=
nis solutum a presepio potum ducit: qđ est filiam abrae a vi=
culo nostre inclinationis erigi.

¶Dicebat ergo: cui simile est regnū dei: τ cui si=
mile estimabo illud. Simile ē grano synapis: qđ
acceptū hō misit i hortū suū τ creuit: τ factū ē i
arborē magnā τ volucres celi requieuerūt i ramis
eius. Et iterū dixit: cui simile estimabo regnū dei:
Simile ē fermēto qđ acceptū mulier abscondit
i farine sata tria: donec fermētaret totum.

GLO. Erubescētib⁹ aduersarijs τ populo gaudente de
his q gloriose fiebāt a xp̄o: pfectū euāgelij ꝯsequenter sub
quibusdā similitudinib⁹ manifestat. vñ dicit. Dicebat ergo:
cui simile est regnū dei: τ cui simile estimabo illud: simile
ē grano synapis. AMBRO. Alio loco granū synapis le=
gimus ꝯferri: g si regnū celoꝝ sic granū synapis ē: τ fides si=
cut granū synapis: fides ē vtiqꝫ regnū celoꝝ: qđ ītra nos ē.
Granū qdē synapis. res ē vilis τ simplex. si teri ceperit. vis
suā fundit. Et fides simplex pmo vr. sꝫ si atterat aduersis:
gr̄am sue virtutis effūdit. Grana synapis martyres sūt. ha=
bebāt odorē fidei: sꝫ latebāt. Uenit psecutio: ꝯtriti sūt gla=
dio: toti⁹ mūdi terminos grana sui sparserūt martyrij. Ipse
enī dn̄s granū ē synapis. Teri voluit: vt diceremur christi
bon⁹ odor sum⁹: seminari voluit velut granū synapis: qđ
acceptū hō misit i hortū suū. In horto enī xp̄s capt⁹ τ sepul=
tus ē: vbi etiā resurrexit τ fact⁹ est arbor. vñ sequit: Et factū
ē i arborē magnā. Dn̄s. n. noster granū ē cū sepelit i terra:
arbor cū eleuat i celū. Est etiā arbor mūdū obumbrās. vñ
sequit: Et requieuerūt volu. celi in ramis eius. Ptātes ce=
loꝝ: q vnicūqꝫ spiritalibus fructis euolare meruerunt. Ra=
mus est petrus. Ram⁹ est paulus: in quoꝝ synus τ quosdā
disputationū recessus: qui eramus longe assumptis virtu=
tū remigijs aduolamus. g semina i horto tuo xp̄m. hortus
vtiqꝫ loc⁹ est plen⁹ florū i quo gr̄a tui opis effloreat: τ mul=
tiplex odor varie virtutis exalet. Ibi ergo xp̄s: vbi fruct⁹
est seminis. CYRIL. Uel aliter. Regnū dei ē euāgeliū
p qđ acquirimus posse regnare cū xp̄o. Sicut igit synapis
semen superat quidē quātitate a seminibus oleꝝ alioꝝ.
Crescat aūt adeo vt plurimū fiat vmbraculū auiū: sic τ saluta=
toris doctrina penes paucos erat i principio. sed postea re=
cepit augmentum. BEDA. Homo autem christus est:
hortus est ecclesia eius disciplinis colenda. qui bene dicit
granum accepisse: qz dona q̄ nobis cū patre tribuit ex diui=
nitate nobiscum accipit ex hūanitate. Creuit aūt euāgelij
pdicatio cūctū disseminata per orbem. Crescit τ in mēte
cuiusqꝫ credentis: qz nemo repente fit pfectus. Crescendo
autem non herbarū que velociter arescunt: sꝫ arborum in=
star exurgit. Rami huius arboris dognatū sunt diuersita=
tes: in quibus anime caste virtutū pēnis ad supna tenden=
tes nidificāt τ requiescūt. THEOHPI. Uel hō glibet
granū synapis. i. euāgelicū sermonē accipiens. τ in horto ani=
me sue serens arborē magnā facit: vt τ ramos pducat: τ
celi volatilia. i. qui terrenis supeminent: in ramis predica=
tionis. i. in expansis considerationib⁹ requiescūt. Paulus
n. quasi granum modicum accepit Ananie rudimētū. sed
plantans illud in viridario suo: pduxit multas τ bonas do=
ctrinas i qb⁹ habitant q sunt intellectu excelsi: puta Dio=
nysius Hierotheus τ alij q̄plures. Deinde simile dicit fer=
mēto regnū dei. Seqt. n. Et iterū dixit: Cui simile estima=
bo illud: simile ē fermēto. AMBRO. Plerīqꝫ fermentū
christū putant: qz fermentū ex farina vtute nō specie gene=
ris ꝑstat: sic τ xp̄s ex patribus equalis corpore sed digni=
tate incompabilis preeminebat. Igitur sancta ecclesia ty=
pum mulieris figurat. de qua subditur: Qđ acceptum mu=
lier abscondit in farine sata tria donec fermentaret totū.
BEDA. Satum est genus mensure iuxta morē prouin=
cie palestine. vnū τ dimidiū modiū capiens. AMBRO.
Farina huius mulieris nos sumus: que dominū Iesum in
interioribus nostre mentis abscondit donec nostra secre=
ta penetralia calor sapiētie celestis obducat. Et qz in trib⁹
mensuris abscōditum dicit esse fermentū: congrue visum
est vt dei filiū crederemus absconditū in lege: ac opertum
in prophetis: euangelicis predicationib⁹ adimpletum: me
tamen sequi iuuat qđ ipse dn̄s docuit: fermentū esse spiri=
talem doctrinam ecclesie. Ecclesia autē renatū hoiem i
corpore τ anima τ spiritu fermento spiritali sanctificat. cū
tria hec pari quadam cupiditatum lance consentiunt τ eq̄
lis aspirat concordia voluptatum: Itaqꝫ si in hac vita tres
mensure in eodem manserint: donec fermententur τ fiant
vnū: erit in futurum diligentibus christum incorrupta cō=
munio. THEOPHI. Uel pro femina itelligas animā:
tria vera sata trinam partem eius: rationabilē: irascibilē
τ concupiscibilem. Si igitur aliquis in hac trina parte cō=
diderit verbum dei: faciet hoc totum spiritale: vt nec ratio
nale peccet in documentis: nec ira aut concupiscētia enor=
miter ferantur: sed consonentur verbo dei. AVGV.
de ver. do. Uel tria sata farine: genus humanū est: qđ ō tri
bus noe filijs ē reparatū. Mulier q̄ abscōdit fermētū: dei
sapiētia ē. EVSE. Uel aliter: Fermentū dn̄s noīat spiri=
tumsanctū: q̄si vtutē pcedentē ex semīe. i. verbo dei. Tria
sꝫ sata farine: significāt notitiā pr̄is τ filij τ spūssancti: quā
mulier. i. diuina sapia τ spūssanctus largit. BEDA. Uel
fermētū dilectionē dicit: q̄ feruere facit τ excitat mentē.
Abscondit ergo mulier. i. ecclesia fermentū dilectionis in
sata tria: qz p̄cepit vt diligamus deū ex toto corde: ex tota
aīa τ ex tota virtute. Et hoc donec fermentet totū. i. donec
charitas totam mentem ī sui perfectione commutet quod
hic inchoatur: sed in futurum perficietur.

¶Et ibat p ciuitates τ castella docēs τ iter faci=
ens i hierusalē. Ait āt illi qdā: Dn̄e si pauci sūt q
saluent. Ipse āt dixit ad illos: Cōtendite itrare p
angustā portā: qz multi dico vobis q̄rent itrare
τ nō poterūt. Cū āt itrauerit p̄rfamilias τ clau=
serit ostiū icipietis foris stare: τ pulsare ad ostiū
dicētes. Dn̄e aperi nob: τ rn̄dēs dicet vob: Ne
scio vos vn̄ sitis. Tūc icipietis dicere mādūca=
uim⁹ corā te τ bibim⁹ τ i plateis nostris docui=
sti. Et dicet vobis: Nescio vos vñ sitis. Discedi=
te a me oēs opariȷ̄ iniq̄tatis. Ibi erit flet⁹ et stri
dor dētiū. Cū videritis: abraā isaac: et iacob: et
oēs pphetas i regno dī: vos āt expelli foras. Et
venīēt ab oriēte et occidēte et aqlone et austro et
accūbēt i regno dei: Et ecce sunt nouissimi: qui
erant primi: et sunt primi: qui erant nouissimi.

GLO. Premissis similitudinibus de multiplicatione
euāgelice doctrine. eius diffusioni vbiqꝫ predicando inten
dit. vnde dicit: Et ibat per ciuitates τ castel. do. τ iter faci=
ens in hieru. THEOPHI. Non enī sola parua loca vi=
sitabat: sicut faciunt qui simplices fallere volunt. neqꝫ so=
las ciuitates vt ostentatores faciunt: τ gloriam querētes:
sed sicut communis dominus τ pater omnibus prouidēs
omnia circuibat. Non aūt visitabat municipia: vitans hie=
rusalē: ac si timeret legisperitarum rephensiones aut mor=
tem que poterat inde contingere. vñ subdit: Et iter faciēs
in hierusalem. Naz vbi plures erant egroti. ibi se medicus
magis ingerebat. Sequitur: Ait autem quidam illi: Dn̄e si

pauci sunt q saluantur. GLO. Que quidē q̄stio ad hoc ptī
nere vr̄ de quo supra agebat̄. nā in p̄missa silitudīe dixerat
ꝙ requieuerūt volucres celi i ramis ei⁹: ꝑ q̄d intelligi pōt mľ
tos eē q salutis regē ꝯseq̄rent̄. Et qz ille vn⁹ pro oīb⁹ q̄stie
rat dn̄s nō singulariter ei r̄ndet. vn̄ sequit̄r. Ipse āt dixit ad
illos. Cōtendite itra p āgu. poz. BASI. Sicut.n. ī via ter/
rena exit⁹ a recto multā latitudinē hȝ. sic q egredit̄ a trami
te ducēte ad regnū celoꝝ in multa latitudine erroris repe/
tur. Rectū āt iter ē angustū q̄lȝ d̄clinatiōe piculosa existe:
siue dextrorsū siue sinistrorsū sicut ī pōte a quo vtrinq̄ di
uertēs flūīn imergit̄. CYRIL. Angusta ēt porta erum/
naȝ ⁊ patiētiaȝ sctōꝝ significat. Sicut.n. pugnaꝝ victoria
attestat̄ militis strenuitatē sic p̄celoꝝ efficiet valida ppen/
sio laboꝝ ⁊ tētationū. CHRY. Quid est q̄ q̄d dn̄s alibi
dicit: Iugū meū suaue ē: ⁊ onus meū leue: Nō q̄dē ꝯdicit̄
sȝ hoc dictū ē ꝑp̄ tentationū nāȝ. illud vō ꝑp affectū tran/
seūtiū. Est.n. molestū aliq̄d nature facile reputari q̄n id af
fectāter amplectimur. Si ēt via salutis āgusta erit ī introi
tu: tñ ꝑ eaȝ puenit̄ ad latitudinē: ꝯ̄rio vō lata deducit ad
interitū. GREGO. xi. mo. Dicturus āt angustē porte in
troitū p̄misit. ꝯtendite: qz nisi mētis ꝯtentio ferueat. vnda
mūdi nō vincit̄ p quā aīa sp ad ima reuocat̄. CYRIL.
Non videt̄ āt dn̄s satisfacere q̄renti vtrū pauci sint q sal/
uent̄: dū declarat viā p quaȝ q̄sq̄ pōt fieri iustus. Sȝ dicē
dū ꝙ mos erat saluatoris nō r̄ndere interrogātibus sȝ ꝙ
eis videbat̄ quotiēs inutilia q̄rebāt. sȝ respiciēdo q̄d vtile
audiētibus foret. Quid āt cōmodi ꝑuenīret audiētib⁹. sci/
re an multi sint q saluent̄: an pauci? Necessariū āt magis
erat scire modū quo aliq̄s puenit ad salutē. Dispensatiue q̄
ad q̄stionis vaniloquiū nihil dicit: sȝ trāsfert suū s̄monē ad
rē magis necessariā. AVGU. de v̄. do. Uel aliter. Cōfir
mauit dn̄s q̄d audiuit. s. ꝙ pauci sint q saluant̄. qz p angu/
stā portaȝ pauci intrāt. Alio aūt loco hoc idē ipse ait. Arta
est via q̄ ducit ad vitā ⁊ pauci sūt q igrediunt̄ p illā. vnde
subdit. Qz mul. di. vo. q̄rūt itrare. BEDA. Salutis amo
re ꝑuocati. Et non poterunt. itineris asperitate deterriti.

BASI. Uacillat.n. aīa quūquidē ꝯsiderat eterna eligēdo
virtutē: qñ p̄ntia respicit p̄ferēdo illecebras. hīc intuet̄ ocia
carnis illic subiectionē ipsi⁹. hīc ebrietatē. illic sobrietatem
hic dissolutos risus illic copiā lachrymaꝝ. hic choreas. illic
orationes hic fistulas illic fletus. hic luxuriā. illic castimo/
niā. AVGU. de ver. do. Nō āt ꝯtrarius sibi est dn̄s q di
xit ꝙ pauci sint qui itrant per angustā portam. Et alibi di
cit: Multi ab oriente ⁊ occidente venient. pauci sunt in cō
paratione perditorum: multi in societate angelorum. Uix
vident̄ grana qñ area trituratur sed tanta massa ꝑcessura ē
de area hac: vt ipleat horreū celi. CYRIL. Q̄d aūt dete
stabiles sint qui intrare nō possunt p eiusdē exemplū de/
clarauit subdēs: Cū aūt itra. paterfa. ⁊ clau. ostiū: icipietis
fo. sta. ⁊ pulsare ostiū dicētes. Domīe aperi nobis. Sicut si
p̄ssefamilias qui multos ad cōuiuiū ꝯuocauit igresso cū cō
uiuis ⁊ ostio recluso postmodum pulsantes adueniant.

BEDA. Est aūt paterfamilias xp̄s: qui cum vbiq̄ ex di/
uinitate sit: illis iam intus esse dicitur: quos in celū p̄ns sua
visione letificat: sed quasi foris est his quos in hac peregri
natione certantes occultus adiuuat. Intrabit vero cū to/
taȝ ecclesiā ad sui ꝯtemplationē p̄ducet. Claudet ostiū cuȝ
reprobis locū penitentie tollet qui foris stantes pulsabunt
.i. a iustis segregati: misericordiā quā contēpserunt frustra
īplorabunt: vn̄ seq̄t̄. Et respondens dicet vobis: nescio vos
vn̄ sitis. GREGO. x. mor. Nescire dei īprobare est: sicut
⁊ nescire mentiri. Uir verax dicit̄ qui lobi per mendaciuȝ
dedignatur non ꝙ si mentiri velit nesciat: sed ꝙ falsa lo
qui veritatis amore cōtēnat. Ueritatis igitur lumen tene/
bras quas reprobat ignorat. Sequitur: Tunc incipietis di
cere: manducauimus corā te: ⁊ bibimus. ⁊ ī plateis nostris
docuisti. CYRIL. Hoc israelitis ꝯuenit q sm̄ ritū legis
offerētes deo victimas edebāt ⁊ gaudebāt. Audiebāt quo
q̄ in synagogis libros moysi. q in suis scriptis nō q̄ sua sunt
sed q̄ dei: tradebat. THEOPHI. Uel simpliciter ad
israelitas dr̄ eo ꝙ ex eis christus sm̄ carnē nat⁹ ē: ⁊ cuȝ eo
comedebāt ⁊ bibebant: ⁊ eū p̄dicantē audiebāt. Sȝ ⁊ chri/
stianis hec ꝯgruēt. nos enī comedim⁹ corpus christi. ⁊ bibi
m⁹ sanguinē ei⁹ quotidie: ad mēsaȝ mysticā accedētes: do
cetq̄ i plateis aīaꝝ nostraꝝ. BEDA. Uľ mystice mādu
cat corā dn̄o ⁊ bibit q v̄bi pabulū auide suscipit. vn̄ q̄si ex/
ponēdo subdit̄: In plateis nostris docuisti. Scriptura.n. ī
obscurioribus cibus ē: qz q̄si exponēdo frāgit̄: ⁊ māducan
do glutit̄. potus ē ī apertioribus: vbi ita sorbet̄ sicut inuenit̄
Nō aūt festiuitatū epulatio iuuat: quē fidei pietas non cō
mēdat: nō scientia scripturaꝝ notū deo facit: quē opeꝝ ini
quitas īdignū ōndit. vn̄ subdit̄. Et dicet vobis: nescio vos
vn̄ sitis. Discedite a me operarij iniquitatis. BASI. Illis
forsitan loquit̄ quos describit ap̄ls in ꝑpria ꝑsona dicens:
Si linguis hoīuȝ loq̄r ⁊ angeloꝝ ⁊ hēam oēm sciaȝ: ⁊ distri
buero oēs facultates meas i cibos paupeꝝ: charitateȝ aūt
nō habuero nihil mihi ꝑdest. Q̄d enīȝ non fit diuini amo
ris intuitu: sed ad acquirēdā ab hominibus laudē: nō inue
nit laudē apud deū. THEOPHI. Attēde etiaȝ ꝙ dete
stabiles sunt illi in quoꝝ plateis dn̄s docet. vnde si docē
tem euȝ audierimus ñ in plateis sȝ in angustis ⁊ humilib⁹
cordibus non erimus detestabiles. BEDA. Duplex aūt
ostendit̄ gehenne pena. s. frigoris ⁊ feruoris: vnde sequit̄:
Ibi erit fletus ⁊ stridor dētiuȝ. Fletus.n. de ardore: stridor
dentiū de frigore solet excitari. Uel stridor dentiū ꝑdit i/
dignantis affectū: ꝙ qui sero penitet sera sibi irascatur.

GLO. Uel stridebunt dentes q hic de edacitate gaude/
bant: flebunt oculi q hic per ꝯcupiscentias vagabant̄. Per
vtrūq̄ aūt veraȝ ipioꝝ resurrectionē designat. THEO
PHI. Pertinet etiā hoc ad israelitas cū q̄bus loquebat̄: q
ex hoc maxīe ꝓcellunt̄ ꝙ gentiles cū patrib⁹ regescunt ipsi
vō excludunt̄. vn̄ addidit. Cū videritis abraam isaac ⁊ ia/
cob ⁊ oēs ꝓphetas in regno dei: vos autem expelli foras. ⁊
venient ab oriente ⁊ occidente ⁊ ab aquilone ⁊ austro ⁊ ac
cūbent in regno dei. EVSE. Predicti enī patres añ tēpo
ra legis sm̄ euangelicā formā errorē multoꝝ deoꝝ dere
linquētes: assumpserunt sublimis dei notitiaȝ: q̄bus pares
facti sunt multi gentiliū: ob similē vitaȝ. filij aūt eoꝝ alie
natione sūt passi ab euāgelica disciplina. vn̄ sequit̄. Et ecce
sūt nouissimi q erāt p̄mi. ⁊ sūt p̄mi q erāt nouissimi. CY/
RIL. Iudeis enī q p̄mū locū tenebant p̄late sunt gentes.

THEOPHI. Nos aūt vt videt̄ p̄mi sum⁹: q ab ipsis cu
nabulis rudimēta accepim⁹: ⁊ forsitan erim⁹ nouissimi re
spectu gētiliū: q circa finē vite crediderūt. BEDA. Mul
ti etiā prius feruentes postea torpēt: multi pri⁹ frigidi sub
to insurdescunt: multi in seculo despecti in futuro sunt glori
ficandi. Alij apud homines gloriosi in fine sunt dānandi.

¶ In ipsa die accesserūt q̄dā phariseoꝝ dicētes
illi. Exi ⁊ vade hic qz herodes vult te occidere.
Et ait illi. Ite ⁊ dicite vulpi illi. Ecce eijcio dmo
nia ⁊ sanitates ꝑficio hodie et cras. ⁊ tertia die
ꝯsumor. Uerūtñ oȝ me hodie ⁊ cras ⁊ sequēti
die āmbulare. qz ñ capit ꝓphaȝ pire extra hierl'ȝ.
Hierl'ȝ hierl'ȝ q̄ occidis ꝓphetas: et lapidas eos
q mittūt̄ ad te: Quotiens volui ꝯgregare filios
tuos q̄mādmodū auis nidū suū sub pēnis: et nolu
isti. Ecce relinquetur vobis dom⁹ vestra dese
ta. Dico aūt vobis: qz ñ videbitis me donec ve
niat cū dicetis: Benedict⁹ qui venit i noīe dn̄i.

CYRIL. Predicta dn̄i ỽba phariseo⁊ aīos ꝓuocaue-rūt ad irā. videbāt.n. ꝑplōs iā ꝯtritos fidē ei⁹ eripe itaq̄ q̄si pdētes offi̅ū ꝑplīs ꝓsidendi ⁊ deficiētes ī lucro simulā-tes eū diligere: suadēt illi vt inde discederet. vn̄ dr̄: In ip-sa die acces.q̄.pha.di.illi. Exi ⁊ va. hic q̄ hero. vult occi.te. Sz āt q̄ renes ⁊ corda scrutat̄ eis leniter ⁊ figuraliter rn̄-dit. vn̄ seq̄tur: Et ait illis. Ite ⁊ dicite vulpi illi. BEDA. Propter dolos ⁊ īsidias herodē vulpē appellat q̄ð plenuz fraudis est aial in fouea ꝓp īsidias latēs: odore fetēs: nūq̄ rectis itinerib⁹ incedēs: q̄ oīa hereticis ꝯuenuit quo⁊ typū herodes tenet: q̄ xp̄z.i. hūilitatē christiane fidei ī credētib⁹ conant̄ extinguere. CYRIL. Uel aliter vr̄ hic s̄mo mi-tatus esse ⁊ non spectare ad personā herodis vt aliq̄ puta-uerūt. sed magis ad pharisaicas fictiōes penes.n. ip̄z pha-riseū ondit prope manētē dn̄ dixit Ite ⁊ dicite vulpi huic. sicut in greco hētur. vn̄ hoc p̄cepit dicendū q̄ð poterat vr-gere phariseo⁊ turbā. Ecce inq̄t eycio demōīa: ⁊ sanitates ꝑficio hodie ⁊ cras: ⁊ tertia die consumor. Hoc se ꝓmittit opatur q̄ð iudeis displicebat. s. q̄ īmundis īparet spiritib⁹ et relinq̄ret a morbis ifirmātes: vsq̄ dū ꝓpria spōte sustinet et crucis patibulū. Qr̄ vo pharisei credebāt q̄ manū trepida-ret herodis, q̄ dn̄s erat ỽntuz hoc excludit dicēs: Uerūtn̄ opꝫ me hodie ⁊ cras ⁊ seq̄nti die ambulare. Qð dicit Opꝫ: nōq̄ sibi necessitatē ingruentē ondit: sz magis arbitrio ꝓprie volūtatis pergeret quo volebat. quousq̄ finē vene-rande crucis subiret cu⁹ iā xp̄s iminere tp̄s ondit cū dixit hodie ⁊ cras. THEOPHI. Ac si dicat Quid de morte mea cogitatis: ecce fiet post modicum. Qð āt dr̄: Hodie ⁊ cras. hoc multos dies significat. sicut ⁊ nos in cōmuni ser-mone soliti sum⁹ dicere. Hodie ⁊ cras fit hoc q̄ð fiat ī tan-to ꝓlixitia tp̄is. Et vt euāgelicū s̄monē euidentius expona nō intelligas q̄ oportet me hodie ⁊ cras ābulare: sz si hodie ⁊ cras: ābide subiūgas: ⁊ seq̄nti die ambulare. sic-ut plures nūerādo ꝯsuenim⁹ dicere die dn̄ica ⁊ secunda fe-ria ⁊ tertia egrediar. q. ꝯputādo duas vt tertia dnotet. sic ⁊ hic cōputādo dicit: Oportet me hodie ⁊ cras: ⁊ postea tertio die ire hierusalē. AVGV. de q̄. euā. Uel mystice hec dicta itelligunt̄. vt referant ad corp⁹ eius q̄ð ē ecclesia. Expellunt̄.n. demonia cū relictis illis supstitioni credūt in eū gētes ⁊ ꝑficiunt̄ sanitates cū s̄z p̄cepta ei⁹ postq̄ fuerit diabolo ⁊ huic seculo renunciatū vsq̄ in fi-ne resurrectionis. qua tāq̄ tertia ꝯsummabit̄: hoc ē ad ple-nitudinē angelicā. p corporis ēt imortalitatē ꝑficiet̄ ecclia. THEOPHI. Sed q̄ illi dicebant ei Exeas hinc: q̄ he-rodes te querit occidere: in galilea loq̄ētes vbi regnabat herodes ondit q̄ nō in galilea: sz in hierusalē ꝑordinatū fu-erat eū pati. vn̄ seq̄t̄: Quia nō capit ꝓphetā pire extra hieru-salē. Cū audis. Nō capit. i. nō decet extra hierusalē ꝓphetā interemi nō putes viz coactiuā iudeis iductā: sz quātuz ad eo⁊ affectū sanguis auidū ꝯueniēter hoc dicit: velut si q̄s p dīat viatorib⁹ atrocissimū vidēs dicat. Nō oꝫ hāc viā in q̄ p̄do insi-diat viatorib⁹ imunē eē a sanguie: sic ⁊ nō oportebat alibi q̄ vbi morabant̄ p̄dones pire dn̄m ꝓpheta⁊ nā assueti ꝓ-phetaꝝ sanguinib⁹ occidēt ⁊ dn̄m. vn̄ seq̄t̄: Hierusalē hie-rusalē q̄ occidis ꝓphetas ⁊ lapidas eos q̄ mittūt̄ ad te. BEDA. Hierusalē nō saxa ⁊ edificia ciuitatis. sz habitatores vocat quā pr̄is plāgit affectu. CHRY. Geminatio.n. vbi miserātis ē aut nimiū diligētis nā tāq̄ ad amicā neglīgētē amatorē ⁊ iō puniēdā dn̄s loq̄t̄. GRECVS. Sed ⁊ nois geminatio vehemētē rep̄hēsionē ondit. nā q̄ nouit deum: quo dei ministros ꝓseq̄tur. CYRIL. Qr̄ aūt eēnt imemo-res diuino⁊ bono⁊ ostēdit subdēs. Quotiēs volui ꝯgrega-re filios tuos: quēadmodū auis nidū suū sub pēnis ⁊ nolui. Qn̄ induxit eos p sapiētissimū moysen monuit p ꝓphe-tas. voluit sub alis. i. sub tegmine sue ỽtutis illos hēre: at il-li carnerūt tā desiderabilib⁹ bonis īgrati existētes. AVGV. in enchi. Dicit aūt: Ego volui ⁊ tu noluisti. q. d. Illud congregaui meā volūtate sp efficacē: te nolēte feci q̄ īgratā sp fuisti. BEDA. Paulo [illegible] q̄ herodez de sua nece tra-ctātē vulpē vocauerat seipsū [illegible] q̄ vulpes fraudit ... [illegible] lēter sp iniū īsidias īcēdūt. BASI. Filios ēt hierusalē pul-lis i nido ꝯparauit. ac si dicat auce q̄ in altū ꝯsueuerūt vola-re excepte sūt a nocumentis īdisedīātū tu tū eris vt pull⁹ egēs alieno suffragio. Matre igit̄ auolāte auferēris a nido q̄si ipotēs ad tutelā ⁊ debilis ad fugā. vn̄ seq̄t̄: Ecce relin. vo. ve. deserta. BEDA. Ipsam ciuitatē quā nidū vocaue-rat ēt nūc domū iudeo⁊ appellat. Occiso.n. dn̄o venerunt romani ⁊ q̄si nidū vacuū diripiētes tulerūt eo⁊ locū gētē ⁊ regnū. THEOPHI. Uel dom⁹ vr̄a. i. tēplū. ac si dicat q̄dīu vr̄⁹ erat in vobis tēplū erat meū sz postq̄ fecistis ip-sum speluncā latronū: nō ē de cetero dom⁹ mea sz vr̄a. Uel domū dicit totā gētē iudeo⁊ iuxta illud: Dom⁹ iacob bn̄-dicite dn̄o. p q̄ð ostēdit q̄ ipse erat q̄ gubernabat eos ⁊ eri-piebat ab hoiūm manib⁹. Seq̄t̄: dico āt vobis. q̄ nō vide-bitis me donec veniat: cū dicetis: Bn̄dictus q̄ ve. in no. do. AVGV. de cō. euā. Huic narrationi luce nō vr̄ aduersari q̄ turbe dixerūt: Ueniēte dn̄o i hierusalē bn̄dict⁹ q̄ venit i noīe dn̄i: q̄ nōdū illuc venerat: ⁊ nondū dictū erat. CYRIL. Discesserat enī dn̄s a hierolymis tāq̄ idignos existē-tes sui p̄ntia deserēs. deide m̄ltis miraculis factis rursum hierosolymā redit: vbi ei turba occurrit dicēs: Osāna filio dauid. Bn̄dict⁹ q̄ venit i noie dn̄i. AVGV. de cō. euan. Sz q̄ nō dic̄ lucas quo īde tē accessit dn̄s: vt nō veniret ni-si co tp̄e quo iā illō diceret̄: Perseuerat q̄ppe in itinere suo donec veniat hierusalē. De illo suo aduētu quo i claritate vētur⁹ ē hoc significat. THEOPHI. Tūc.n. ⁊ inuiti ꝯfite-bunt̄ eū saluatorē ⁊ dn̄m. q̄n nullus erit ide ꝓfect⁹. Dicens āt: Nō videbitis me donec veniat ⁊c. n̄ significat illā horā sz tp̄s crucis. q. d. postq̄ crucifixeritis me. n̄ ā p̄li⁹ videbitis me donec iterū veniā. AVGV. de cō. euā. Intelligēd⁹ ē q̄ lucas velle p̄occupasse anq̄ ei⁹ narratio dn̄z ꝑduceret hie-rusalē ant eidē ciuitati iā appropīq̄ntē talia rn̄disse monē-ti b⁹ vt caueret herodē: q̄lia matthe⁹ dic̄ eē locutū cū iā per-uenisset hierusalē. BEDA. Uel dic̄. nō me videbitis. q. d. nisi pniaz egeritis ⁊ ꝯfessi fueritis me filiū oīpotētis pr̄is: i scdo aduētu faciē meā nō videbitis.

Capitulum: XIIII.

ET factū est cū itraret iesus i domū cuiusdaz pricipis phariseo⁊ sabba-to manducare panē: ⁊ ipsi obseruabant eū. Et ecce hō quidā hydro-picus erat ante illū. Et rn̄dēs iesus dixit ad legisperitos et phariseos: Si licz sabba-to curare: At illi tacuerūt. Ipse vero appreben-sum sanauit eū ac dimisit. Et rn̄dens ad illos di-xit: Cuius vr̄m asinus: aut bos in puteū cadet: et nō cōtinuo extrahet illū die sabbati: Et nō po-terant ad hec respōdere illi.

CYRIL. Quāuis dn̄s maliciaz phariseo⁊ cognosceret: tn̄ eo⁊ fiebat cōuiua vt prodesset p̄sentibus per verba ⁊ miracula. vn̄ subdit̄: Et fā. est cū intra. in do. cu. princi. pha. sab. mā. pa. ⁊ ipsi obser. eū si. s. reuerētiā legis cōtemneret. ⁊ an quicq̄ prohibitoruz faceret in die sabbati. Itaq̄ hydro-pico veniente in medium interrogatione rep̄hendit inso-lentiam phariseorum eum arguere volentium. vnde dicit̄: Et ecce homo quidā hydropicus erat ante illum. Et respō-dens iesus dixit ad legisperitos ⁊ phariseos: si licet sabba-to curare: BEDA. Quod dicitur respōdisse iesus ad hoc respicit quod premissum est Et ipsi obser. eū: Dn̄s.n. nouit cogitatiōes hoīz. THEOPHI. In sua āt iterrogatiōe

oderide eos sicut amentes deo [illegible] subbatum: ipse habet operari bona in eo. dies autem [illegible] dicta est. BEDA. [illegible] quod dixerint videt. Nam si licet sabbato curare quid attinet observare an curet observatoribus: si non licet: quare ipso sabbato preco: a curantem: vnde sequitur. At illi tacuerunt. CYRIL. Neglectis igitur insidiis liberat a morbo hydropicum quem metu phariseorum remedium non postulabat propter sabbatum sed solum astabat vt ex aspectu misertus eius saluaret eum. Quod dominus cognoscens non postulat ab eo si vellet saluus fieri sed protinus eum sanauit. vnde sequitur: Ipse vero apprehensum sanauit eum ac dimisit. THEOPHI. In quo non hoc prospexit dominus ne scandalizaret phariseos: sed vt beneficiat egenti remediis: decet enim nos cum magna resultat vtilitas non curare si stulti scandalizentur. CYRIL. Sed quia pharisei inepte tacuerunt soluit christus inflexibilem eorum impendentiam considerationibus sermonibus ad hoc vtens. vnde sequitur. Et respondens ad illos dixit Cuius vestrum asinus aut bos in puteum cadet et non continuo extrahet illum die sabbati. THEOPHI. quasi dicat. Si prohibuit lex misereri in sabbato ne curam habeas filii tui periclitantis in sabbato: sed quid dico filii quem nec bouem propter si periclitantem videris? BEDA. In quo sic observatores suos phariseos conuincit vt eosdem et auaritie condemnet qui in liberando animalibus sue auaritie consulebant. Quanto ergo magis christus hominem quem multo melior est pecore debuit liberare? AVGV. de quaestionibus euangelii. Congruenter autem hydropicum animali quod cecidit in puteum comparauit humore enim laborabat sicut illam mulierem quam alligatam dixerat et ipse soluebat comparauit iumento quod soluitur vt ad aquam ducatur. BEDA. Competenti quoque exemplo soluit quod ostendat eos violare sabbatum in opere cupiditatis qui eum violare arguerunt in opere charitatis. vnde sequitur. Et non poterant ad hec respondere illi. Mystice autem hydropicus comparatur ei quem fluxus carnalium voluptatum exuberans aggrauat. hydropicis enim morbus ab aquoso humore vocabulum trahit. AVGV. de quaestionibus euangelii. Vel hydropicum recte comparamus diuiti auaro. sicut enim ille quanto magis abundat humore inordinato tanto amplius sitit: sic et iste quanto est copiosior diuitiis quibus non bene vtitur: tanto ardentius talia concupiscit. GREGO. xiiii moralium. Recte ergo hydropicus ante phariseum curatur: quia per alterius egritudinem corporis in altero exprimitur languor seu egritudo cordis et mentis. BEDA. Bene autem in exemplo bouem et asinum nominat: vt vel sapientes et habetes vel vtrumque populum significet. Iudeum iugo legis pressum et gentilem nulla ratione domitum omnes enim a puteo concupiscentie demersos dominus extrahit.

¶ Dicebat autem et ad inuitatos parabolam: intendens quomodo primos accubitus eligerent: dicens ad illos. Cum inuitatus fueris ad nuptias non discumbas in primo loco. ne forte honoratior te sit inuitatus ab illo: et veniens is qui te et illum vocauit dicat tibi: da huic locum: et tunc incipias cum rubore nouissimum locum tenere. Sed cum vocatus fueris: vade recumbe in nouissimo loco. vt cum venerit qui inuitauit dicat tibi: Amice ascende superius. Tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus. Quia omnis qui se exaltat humiliabitur: et qui se humiliat exaltabitur.

AMBRO. Prius curatur hydropicus in quo fluxus carnis exuberans aie grauabat officia: spiritus extinguebat ardorem. Deinde docetur humilitas dum in conuiuio nuptiali appetentia loci superioris arcetur. vnde dicitur. Dicebat autem ad inuitatos parabolam intendens quomodo primos accubitus eligerent: dicens ad illos. Cum inuitatus fueris ad nuptias non discumbas in primo loco. CYRIL. Prosilire enim proprie ad honores qui nobis non conueniunt. indicat nos temerarios esse et nostra facta vituperio replet. vnde sequitur: Ne forte honoratior te sit inuitatus ab eo et veniens is qui te et illum inuitauit dicat tibi. Da huic locum et tunc incipias cum rubore nouissimum locum tenere. CHRY. Et sic quod concupiuit nequaquam obtinuit abnutus honoris sed passus est re pulsam et satagens qualiter abundet honoribus non honoratur. Nihil enim est equipollens modestie auditorem ad oppositum ducit. Non solum prohibet ambire primatum sed et venari vltima. vnde sequitur. Sed cum vocatus fueris vade recumbe in nouissimo loco. GREGO. Si enim aliquis non aliis preelocari nascitur hoc ex diuina sententia. vnde sequitur. Et cum venerit qui te inuitauit dicat tibi. Amice ascende superius. Hec dicens non grauiter obiurgat. sed leniter insinuat. sufficit enim admonitio apud sapientes et sic per humilitatem aliquis coronatur honore. vnde sequitur. Tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus. BASI. Occupare igitur vltimum in conuiuiis iuxta mandatum dominicum conueniens est. sed rursum hunc pretiose irruere reprobatum tamquam iterceptorium ordinis sanum tumultus: et de eo mora contentio equarabit. vos lum bus de primatu. Quapropter sic hic dominus dicit expedit conueniens committere accubitus ordinem. sic et in patientia nos sustinebimus honeste et secundum ordinem omnia perséquentes. non apparentiam plurimum nec videbimur humilitatem praetermittere contradictionem magis autem per humilitatem patientiam sustinebimus. Maius est enim ex repugnantia superbie iudicium quam accubitum quem cum cum impio obtinemus. THEOPH. Nemo autem putet premissam christi doctrinam modicam esse et indignam culminis dei verbi. non enim prius dices esse medicum pollicitum curare podagram vero digiti vel dentis dolorem nolentem curare. Porro quomodo parua passio vane glorie quae vexabat primos pquirentes accubitus? Decebat igitur humilitatis magistrum omnem ramum vane radicis amputare sed et illud considera quia post cenam et prandium primatus coram saluatore vexante miseros opportunitatem habuit monitio. CYRIL. Ostenso igitur tam modico exemplo ambitiosorum contemptum: et non ambitiosorum exaltationem adiicit magnum pro. generale sententiam proferens cum subditur. Quia omnis qui se exaltat humiliabitur quod dicitur secundum diuinum iudicium non secundum humanum multitudinem. secundum quam plures concupiscentes honorem consequuntur vero se humiliantes ingloriosi remanent. THEOPHI. Porro non finaliter nec omnibus hominibus est reuerendus qui se honorare ingerit sed dum a quibusdam honoratur: alii detrahunt ei et quandoque etiam ipsi honorantes. BEDA. Sed quia hanc admonitionem euangelista parabolam vocat. breuiter intuendum quid mystice significet quisquis nuptias christi et ecclesie inuitatus adierit: membris ecclesie per fidem coniunctus non se extollat quasi sublimior ceteris de meritis gloriando. Dabitur enim locum honoratiori post inuitato cum illorum qui se in christo secuti sunt agilitate preiret. et cum rubore nouissimum locum tenet quando de aliis meliora cognoscens quicquid de sua operatione celsum sentiebat humiliat. Sed recumbit aliquis in nouissimo loco secundum illud. Quanto magnus es humilia te in omnibus. veniens autem dominus quem humilem inuenerit: amici nomine beatificans ascendere superius precipiet. Quicunque enim humiliauerit se sicut paruulus hic est maior in regno celorum. pulchre autem dicitur. Tunc erit tibi gloria ne nunc querere incipias quod tibi seruatur in fine. Potest etiam et hoc in hac vita intelligi. quia quotidie dominus suas nuptias intrat. superbos despiciens et humilibus sepe tanta sui spiritus onera prestans. vt discumbentium fidelium cetus eos admirando glorificet. Ex conclusione generali que subditur manifeste claret precedentem domini sermonem typice intelligendum. Neque enim omnis qui se coram hominibus exaltat humiliatur aut qui se in conspectu hominum humiliat exaltatur ab eis. sed qui se de meritis eleuat humiliabitur a domino. et qui se de beneficiis humiliat: exaltabitur ab eo.

¶ Dicebat autem et ei qui se inuitauerat: Cum facis prandium aut cenam noli vocare amicos tuos; neque fratres tuos; neque cognatos; neque vicinos. neque diuites; ne forte et ipsi te reinuitent: et fiat tibi retributio. Sed cum facis conuiuium. voca pauperes: debiles: claudos: et cecos. et beatus eris: quia non habent retribuere tibi. Retribuetur enim tibi in resurrectione iustorum.

THEOPHI. Ex duabus ptibus cena cōposita. s. ex vocantib⁹ τ vocitatis pte vocatoꝝ ad hūilitatē iā monuerat: ꝯsequter vocantē monēdo remunerat retrahēs eū ne gra boīum cuncaret. vñ dr. Dicebat āt ei q se inuitauerat: Cū facis pradiū aut cenā. noli vocare ami. tuos neqꝫ fra. neqꝫ cogna. neqꝫ vicinos diuites. CHRY. Multe cause sūt qbus amicitie fedus ꝯbit τ illicitas qdem ptermittimus. Proponemus āt nales τ morales. nales qdem puta pris ad filiū fratris ad frēs. τ alioꝝ huiusmodi. qd significat dicens. Neqꝫ frēs neqꝫ cognatos morales āt sūt puta ꝯuiua fact⁹ est aut ꝯuicin⁹ est: τ qtū ad hos dicit: Neqꝫ vicinos. BEDA. Fratres igiī τ amicos τ diuites alterutrū ꝯuiuia celebrare nō q̄si scelus iterdicit: sꝫ sicut cetera necessitatis humane cōmercia ad promerenda vite celestis premia nil valere ońdit. vnde subdit. Ne forte τ ipsi te reinuitent: τ fiet tibi retributio. Nō ait. Et fiet tibi peccatuꝫ. Cui simile est id qd alibi dicit. Etsi bene feceritis his q vobis bene faciunt que vobis est gratia. Sunt tñ quedā mutua fratrū vicinorūqꝫ ꝯuiuia que nō solū in pñti retributionē: sꝫ τ dānationem pcipiunt in futuro: que aūt collatione oīum celebrantur. aut vicibus solent a contubernalibus exhiberi. in quibus ad hoc ꝯuenitur vt feda getātur copia vini. τ incitetur libidinis diuersa voluptas. CHRY. Non igiī hac specie alys bñficis ꝯfectamus vt nobis retribuāt. Dx. n. frigida est intētio. vnde talis amicitia celerius euanescit. Si vo pauperē vocaueris. deū nūq̄ obliuiscentē habebis debitorē. vnde seqtur. Sꝫ cū facis ꝯuiuiū. voca pauperes. debiles claudos τ cecos. Quāto. n. minor ē frater. tāto magis p eū xps accedit τ visitat. Nā qui magnum suscipit sepe pp vanā gloriam facit: sꝫ vtilitas pluries querit vt promoueat p illū. Possem qdeꝫ plures proponere ob hoc celeberrimos sanctoꝝ colentes vt illis mediantibus amplioē gratiaꝫ obtineant pricipū. Non igiī illos queram⁹ qui nobis retribuere pñt. Sequitur. n. Et beatus eris qꝛ nō hñt retribuere tibi. Nō ergo turbemur cū nō recipim⁹ bñfica cōpensationē: sꝫ cū recepimus. qm si recepim⁹ nō amplius recipiem⁹ illic: sꝫ si minime retribuat hō: tunc tibi deus retribuet. vñ seqē: Retribuet. n. ī resurrectione iustoꝝ. BEDA. Etsi oēs resurgūt. iustoꝝ tñ resurrectio dr: qꝛ in hac resurrectiōe beatos se eē nō dubitant. Ergo q pauperes ad ꝯuiuiū vocāt. i futuro pmia recipiēt. Qui āt amicos fratres τ diuites vocat. recepit mercedē suā. Sꝫ si hoc pp deum facit in exēplum filioꝝ iob: sicut cetera fraterne dilectionis officia. ipse qui iussit remunerat. CHRY. Sed dicis immundus est pauper τ sordidus. laua eū. τ fac tecū in mēsa sedere. Si vestes sordidas hꝫ mūdū idumētū exhibeas. xps accedit p eū τ tu friuola loqris. GREGO. in ho. Nō q negligas iacētes q̄si nullo sint digni: cogita quid sint: τ pciositatē eoꝝ iuenies. Saluatoris induetur imagine. futuroꝝ bonoꝝ heredes regni clauigeri: accusatores τ excusatores idonei: non loquentes sed inspecti a iudice. CHRY. Decet q eos sursuꝫ i solario suscipe: si nō placet saltē deorsuꝫ vbi sūt subiugalia τ famuli xpꝫ suscipias: fiat saltē paup editius. vbi. n. ē elemosyna. nō audet intrare diabolus. τ si nō secū cōsedeas mitte saltē eis de mēsa fercula. ORIGE. Mystice vo qui vanā gloriam vitat vocat ad spūale cōuiuium paupes. i. imperitos. vt dicet debiles hoc est lesam cōsciam habētes: vt sanet claudos. i. declinātes a rōne: vt rectas semitas faciāt. Cecos. i. q carent cōtēplatione veritatis vt verā lucē videāt. Qꝫ aūt dicit. Non possūt retribuere tibi. i. non nouerunt responsum proferre.

Hec cū audisset qdā de simul discūbētib⁹ dixit illi: Beat⁹ q manducabit paneꝫ in regno dei. At ipse dixit ei: Homo qdam fecit cenā magnaꝫ τ vocauit multos. Et misit seruū suū hora cene dicere inuitatis vt venirēt qꝛ iā para sūt oia. Et ceperūt simul oēs excusare. Prim⁹ dixit ei: Villam emi: τ necesse habeo exire τ videre illaꝫ. Rogo te habe me excusatū. Et alter dixit: Juga boum emi qnqꝫ: τ eo pbare illa. Rogo te habe me excusatū. Et ali⁹ dixit: Vxorē duxi: τ iō nō possuꝫ venire. Et reuersus seru⁹ nūciauit hec dño suo. Tūc irat⁹ pr̄familias dixit seruo suo: Exi cito in plateas τ vicos ciuitatis: τ paupes ac debiles: τ cecos τ claudos itroduc huc. Et ait seruus: Dñe factū est vt ipasti: τ adhuc loc⁹ est. Et ait dñs suo: Exi i vias τ sepes et ꝯpelle intrare: vt ipleaī dom⁹ mea. Dico aūt vobis qꝛ nemo viroꝝ illoꝝ qui vocati sunt gustabunt cenam meaꝫ.

EVSE. Docuerat supra dñs pparare ꝯuiuiū repēdere nequeūtib⁹: cū sit recōpēsandū in resurrectiōe iustoꝝ: τ iō quidā itelligens vnū τ idē eē resurrectionē iustoꝝ τ regnū dei recōpensationē pdictā cōmēdat. Seqtur eni. Hec cum audisset qdā. de simul discū. dixit illi. Bea. q mādu. panē in regno dei. CYRIL. Nō iste aīalis erat nō diligēter pcipiēs ea q̄ xps ptulerat: putauit. n. corporeas eē remunerationes sanctoꝝ. AVGV. de ver. do. Vel qꝛ in lōginq̄ iste suspirabat: τ panis iste quē desiderabat ante illū discumbebat. Quis enī est panis regni dei. nisi qui dicit: Ego sum panis viuus qui de celo descendi nolite parare fauces sed cor. BEDA. Sed quia nonnulli hunc paneꝫ fidetenus quasi odorando percipiunt dulcedinem vero eius attīgere veraciter gustando fastidiunt. Subiecta parabola dominus talium torporem celestibus epulis dignum non esse redarguit. Sequitur enim: At ille dixit ei: Homo quidam fecit cenam magnam: τ vocauit multos. CYRIL. Homo iste deus pater est: sm qꝫ imagines ad similitudinem veritatis figurantur. CHRY. Quotiens enim punitiuam suaꝫ virtutem indicare vult deus: vrsa pardus: leo: τ huiusmodi nūcupatur: quando vero misericordiam exprimere vult: dicitur homo. CYRIL. Hic ergo conditor omnium atqꝫ glorie pater parauit cenam magnam in christo peractam. In nouissimis enim temporibus τ quasi in occasu nostri seculi illuxit nobis dei filius: τ mortem pro nobis sustinens: dedit nobis proprium corpus comedere. vnde τ agnus in vespe imolabat iuxta legē mosaycā. merito igiī cena dictū est paratū in xpo cōuiuiū. GREGO. in ho. Vel fecit cenā magnā qꝛ facietatē nobis dulcedinis eterne preparauit qui vocauit multos sed pauci veniunt qꝛ non nunq̄ ipsi q ei per fidē subiecti sunt: eterno ei⁹ cōuiuio viuendo contradicunt. Hoc autē distare inter delicias corporis τ cordis solet qꝛ corporales delitie cum non habentur graue in se desiderium accendunt: cum vero habite eduntur: comedentem protinus in fastidiū per facietatem vertunt. At cōtra spirituales delitie cū non habētur in fastidio sunt: cū vero habētur in desiderio. Sed superna pietas cōtemptas illas delitias ad memorie nostre oculos reuocat: atqꝫ vt fastidium nostrum repellere debeamus inuitat. vnde seqtur: Et misit seruum suum hora cene dicere inuitatis vt venirēt. CYRIL. Iste seruus qui missus est ipse christus est: qui cum esset naturaliter deus τ verus dei filius: exinaniuit seipsuꝫ formam serui accipiens. Missus est autem hora cene: nō enim a principio verbum patris nostram naturaꝫ suscepit sed in nouissimo tempore. Subdit autem: Quia parata sunt omnia. Parauit enim pater in christo bona collata mūdo per ipsum peccatoruꝫ amotionem spiritussancti participationem. adoptionis splēdorē: ad hoc vocauit xps per eum

gelica documenta. AVGV. de ver. do. Uel aliter: Hō
iste mediator est dei et hois xp̄s iesus. Misit vt venirent in
uitati. i. p missos vocati pphetas q olim inuitabāt ad cenā
xp̄i. sepe missi sunt ad populū israel. sepe vocauerunt vt ad
hora cene venirent. Illi inuitantes acceperunt cenā repu
diarunt. pphetas legerunt: et xp̄m occiderunt. et tunc nobis
cenā nescientes parauerunt. Parata iā cena. i. immolato
xp̄o missi sunt apostoli ad quos missi fuerant ante prophe
te. GREGO. in home. Per hunc ergo seruū qui a patre
familias ad inuitandū mittit. pdicatoꝝ ordo significatur:
sepe āt solet euenire. vt psona potens famulū habeat de-
spectum. cūq3 p eum dn̄s aliquid mandat: non despicitur
persona loquentis serui qz seruatur i corde mittentis reue
rentia dn̄i. Offert ergo deus quod rogari debuit. non roga
re. dare vult quod vix sperari poterat: et tamen simul om-
nes excusant. Sequitur enim Et cepe. si. om. excusare. Ec
ce homo diues inuitat: et pauperes occurrere festinant. ad
dei inuitamur conuiuium: et nos excusamus. AVGV.
de ver. do. Tres āt fuerunt excusationes de quibus subdi
tur: Primus dixit ei. Uil. emi. et ne. ha. exi. et vide. illam ro.
te ha. me excusatū. In villa empta dominatio notatur. er
go superbia castigatur vitium primū. primus. n. homo do
minari voluit. qui dominum habere noluit. GREGO.
in ho. Uel per villam terrena substantia designatur: Exit
ergo videre illā qui sola exteriora cogitat pp substantiā.
AMBRO. Sic igitur emerite militie viro contemnen
darum stipendiū pscribit̄ facultatū: qz neq3 ille q studijs i
tentus inferioribus possessiones sibi terrenas coemit. re-
gnum celi possit adipisci. cum dn̄s dicat. Uende oia tua et
sequere me. Seqtur Et alter dixit: Iuga boum emi qnq3:
et eo probare illa. AVGV. de ver. domini. Quinq3 iuga
boum sensus carnis huius quinq3 numerantur. In oculis
visus est. in auribus auditus. in naribus odoratus. in fauci
bus gustus. in omnibus membris tactus. Sed quia iuga
sunt in tribus prioribus sensibus facilius apparet. Duo sunt
oculi. due aures. gemine nares. Ecce tria iuga. et faucibus. i.
sensu gustandi geminatio quedā inuenitur. quia nihil gu
stando sapit nisi lingua et palato tangatur. voluptas carnis
que ad tactū pertinet occulte geminat̄: est et forinsecus et i-
trinsecus. Dicunt̄ āt iuga boū: qz p sensus istos carnis ter
rena regunt̄. Boues. n. terrā versant. hoies āt remoti a
fide terrenis dediti: nolunt credere aliqd nisi ad quod sen
su corporis puenuint qnq3 partito. Nō ingt ego credo: ni-
si quod video. Si talia cogitaremus quinq3 illis iugis bo-
um a cena ipedirem̄r. vt noueritis aūt istoꝝ quinq3 sen-
suū nō delectationē q mulcet: et ingerit voluptatē: sz curiosi-
tatē quādā notatā fuisse. Nō ait gnq3 iuga boū emi. eo pa-
scere illa sz eo pbare illa. GREGO. in ho. Corporales ēt
sensus qz iterna cōphēdere nequnt: sz sola exteriora agno-
scunt. recte p eos curiositas designat̄. q dū alienam q̄rit vi
tā discutere super sua ītima nesciens studet exteriora co-
gitare. Sed notādū q is q ppter villā et is q ppter pban-
da iuga boum a cena sui inuitatoris se excusat humilitatis
vba pmiscet. dū. n. dic̄ Rogo: et venire ɔtemnit. humilitas
sonat in voce superbia in actiōe. Seqt̄: Alius dixit. Uxorem
duxi. et iō nō possum venire. AVGV. de ver. do. Ista est
voluptas carnis q multos ipedit vtinā foris et nō intus. Qui
eni dixit: Uxorē duxi. carne amplexat̄: carnis voluptatib⁹
iocūdatur: a cena excusat̄ obseruet ne fame īterna moria
tur. BASI. Dicit aūt Nō possum venire. eo q intellectus
human⁹ vigens ad mūdanas illecebras debilis ē ad agēdū.
GREGO. in home. Quāuis aūt bonū sit cōiugium. atq3
ad ppagādā sobolē diuina pvidētia ɔstitutū. nōnulli tñ p
hoc nō fecūditatē prolis sed desideria expetunt volupta-
tis. Et ideirco per rē iustā significari pōt. nō incōgrue res iu
iusta. AMBRO. Uel cōiugiū nō reprehēdit̄. sz ad maio
rē honorē vocat̄ integritas: quā mulier innupta cogitat q̄ sūt
dn̄i vt sit sancta corpore et spiritu: q̄ aūt nupta ē cogitat que
sūt mūdi. AVGV. de v. do. Ioānes āt dices: Oē qđ ē in
mūdo cōcupiscētia carnis ē et cōcupiscētia oculoꝝ et ambi
tio seculi: inde cepit vbi euāgeliū terminū posuit. Cōcupiscē
tia carnis: vxorē duxi. ɔcupiscētia oculoꝝ: qnq3 iuga boum
emi. Ambitio seculi: villā emi. Apte āt in totū cōmemorati
sūt qnq3 sensus p solos oclos q̄ꝝ ē i qnq3 sensib⁹ pricipat⁹. p
pterea cū pprie ad oculos ptineat visus ipsū3 videre p oēs
qnq3 sensus solem⁹ appellare. CYRIL. Quos aūt itelli-
genius fuisse eos q renuerunt pdictoꝝ cā venire nisi pcsi-
des iudeoꝝ: quos p totā sacrā paginā de his redargutos eē
videm⁹. ORIGE. vel aliter. Hi q villā emerūt et refutāt
cenā. sūt q receperūt alia dogmata diuinitatis: nec experti
sūt vbū qđ possidebāt. Is āt q qnq3 parta boū emit. e q nāz
itellectualē cōtenit et sensibilia seq̄t̄. vñ icorporeā nām cō-
prehēdere nō pōt. Qui aūt vxorē duxit ē q ɔiunct⁹ ē carni
voluptatū magis amator q̄ dei. AMBRO. Uel tria ge-
nera hoium a cōsortio isti⁹ cene estimem⁹ excludi gentiliū iu
deoꝝ et hereticoꝝ. iudei corporali mysterio iuga sibi legis
iponūt. Quinq3 aūt iuga sunt vboꝝ decē. vel qnq3 libri ve
teris legis. At vō heresis velut eua feminco rigore fidei tē
tat affectū. Et apl̄s dicit auariciā eē fugiēdā ne ipediti mo
re gētili ad regnū xp̄i puenire nequeam⁹. ergo et ille q villā
emit alien⁹ a regno ē. et ille q iugū potı⁹ legis q̄ gratie mun⁹
elegit et ille q se ppter ducēdā excusat vxorē. Seq̄t̄ Et re.
ser. nūcia. hec dn̄o suo. AVGV. qnto sup gen. ad litterā:
Nō ppter iferioꝝ sciam de nūcijs idiget q̄si p eos fiet scie
tior. sed nouit oia stabiliter atq3 incommutabiliter. Habet
aūt nūcios ppter nos et ppter ipsos qz illo mō deo parere
et assistere: vt cum de inferioribus consulant. cuiusq3 supnis
iussis obtēperent bonu est eis in ordie pprie nature. CY
RIL. Iudeoꝝ autem primatibus vocatione renuentib⁹
sicut ipsi dicebāt. Nūqd aliqs pricipū credidit in eū: idi-
gnatus est paterfamilias quasi eis dignus indignatōe et ira.
vñ seqtur Tūc ira paterfamilias. BEDA. Nō q ire pas
sio diuine substātie accidat: sz talis opatio q̄ in nobis ab ira
fit dei ira et idignatio dr̄. CYRIL. Sic ergo idignat⁹ dr̄ pr̄
familias i pncipes iudeoꝝ. et vocati sūt loco eoꝝ q erant de
multitudine iudeoꝝ fragile et ipotēte mētē hn̄tes. Loquē-
te. n. petro primo qdē tria milia. deinde qnq3 milia credi
derunt: et postmodū plur⁹ ppl's. vnde dr̄. dixit ser. suo. Exi
ci. in pla. et vi. ciui. et pau. ac debi. ce. et clau. itro. huc. AM-
BRO. Inuitat aūt paupes debiles. et cecos: vt ostendatur
q nullū debilitas corporis excludit a regno rariusq3 delin
quat cui desit illecebra peccandi: vel q infirmitas pecca-
toꝝ p mīam dn̄i remittat̄. vñ mittit ad plateas: vt de lato
ribus vitijs ad angustā venirēt viā. GREGO. in home.
Quia ergo venire superbi rēnuūt paupes eligunt̄: dicūt̄. n.
debiles et q iudicio suo apud semetipsos ifirmi sunt. nā pau
peres et q̄si fortes sūt q positi i paupertate supbiūt. ceci sūt q
nulli⁹ ingenij lumē hn̄t. claudi sunt q rectos gressus in ope
ratione nō hn̄t. Sed dū hoꝝ vitia in mēbroꝝ debilitate si
gnificant̄ sic illi peccatores fuerūt. q vocati venire nolue-
runt. ita hi quoq3 q inuitant̄ et veniūt. sz peccatores supbi re
spuunt̄ humiles eligunt̄. Hos itaq3 elegit de⁹ quos desp-
cit mundus qz plerūq3 ipsa despectio hoiem reuocat ad se
metipsum. Et tāto celeri⁹ vocē dei aliq audiunt q̄to i hoc
mūdo nō hn̄t. vñ delectent̄. Cū g̃ de vicis et plateis ad cenā
quosdā dn̄s vocat. illū ppl'z designat qui tenere legis vba
nam cōuersationez nouerat. Sed multitudo que ex israel
pplo credidit locū supni cōuiuij non ipleuit. vnde seq̄t̄: Et
ait ser. Dn̄e fa. ē vt īpe. et adhuc lo. ē. Intrauit. n. iā frequen
tia iudeoꝝ: sz adhuc locus vacat in regno vbi suscipi debe
at numerositas gētiū: vñ subdit̄: Et ait do. ser. Exi in vias et
se. et cō. intra. vt iple. do. me. Cū ɔuiuas suos colligi ex vijs

τ sepib⁹ pcepit agreste ppłm.i.gētilē gētē. AMBRO. Ut mittit ad vias τ circa sepes: q̄z hi apti sunt in regno celoꝝ: q̄ nullis p̄ntiū cupiditatib⁹ occupati ad futura festināt: t quodā bono volūtatis tramite cōstituti: τ q̄ modo sepis q̄ ab inculti̇s culta secernat: τ incursus arceat bestiaꝝ: norūt bona malaq; distīguere: τ aduersus tentamēta neq̄tie spiritalis fidei munimē ptendere. AVGV. de ver. do. Uenerūt de plateis τ vicis gētes: veniūt de sepib⁹ heretici. Nā sepes q̄ cōstruūt: diuisiōes q̄rūt. abstrahant a sepib⁹: euellant a spinis: sz cogi nolūt: volūtate iquiunt nostra itrem⁹. Non hoc oñs iperauit: coge inquit intrare: foris inueniat necessitas: nascitur ide volūtas. GREGO. in ho. Qui ergo hui⁹ mūdi aduersitatibus fracti a dei amore redeūt: cōpellunt intrare. Sed valde tremēda est sniā que subinfertur: Dico āt vobis q̄ nemo viroꝝ illoꝝ qui vocati sunt gustabit cenaꝫ meam. Nemo ergo contēnat ne dum vocatus excusat: cuꝫ volūtatem habuerit intrare non valeat.

Ibant aūt turbe multe cū eo τ conuersus dixit ad illos: Siquis venit ad me: τ non odit patreꝫ suuꝫ: τ matrē τ vxorē: τ filios τ fratres τ sorores: adhuc aūt τ aīam suaꝫ: non potest meus eē discipulus. Et qui non baiulat crucem suam τ venit post me: non potest meus eē discipulus.

GREGO. in ho. Ad audita celestia p̄mia inardescit animus: iāq; illic cupit assistere: vbi se sperat sine fine gaudere: sz ad magna p̄mia pueniri non pōt nisi p magnos labores. vñ dr. Ibāt aūt tur. mul. cū eo. τ cōuer. dixit ad illos. Si q̄s ve. ad me: τ nō odit pa. suū τ ma. τ vxo. τ fi. τ fra. τ soro. adhuc aūt τ ani. su. nō po. eē me⁹ discipulus. THEOHPI. Quia eni multi comitātū ipsū nō ex toto affectu sz tepide seq̄bant: ondit q̄lē deceat eē suū discipulū. GREGO. in ho. Sz pcōtari libet quō parētes τ carnaliter ppinquos precipimur odisse: qui iubemur τ inimicos diligere. Sed si vim precepti ppendimus: vtrunq; agere p discretionem valem⁹: vt eos q nobis carnis cognatiōe ꝯiuncti sūt τ quos pximos nouim⁹ diligam⁹: τ quos aduersarios i via dei patimur odiēdo τ fugiēdo nesciam⁹. Quasi eni podiuꝫ diligit q carnaliter sapiēs: dū praua nobis igerit: nō audit. AMBRO. Etenī si ppter te dñs tuū renūciat tibi dicēs: Que est mr̄ mea: τ q fratres mei: cur tu dño tuo cupias anteferri: Sed nz ignorare nām nz seruire dñs iubet. sz ita indulgere nāe: vt venereris auctorē: nec a deo parētū amore desistas. GREGO. in ho. Ut aūt dñs demōstraret hoc erga pximos odiū nō de affectiōe pcedere: sz de charitate: addidit dicēs: adhuc aūt τ aīam suā. Cōstat ergo q̄z amando dz odisse primū q sic cū odit sicut seipsūꝫ. tūc. n. bñ aīam nr̄aꝫ odim⁹ cū ei⁹ carnalib⁹ desideriis nō acq̄escim⁹: cū eius appetitū frangim⁹: eius volūtatib⁹ reluctamur. Que ergo cōtēpta ad melius ducit: quasi p odiū amat. CYRIL. Nō est aūt fugiēda vita q̄ in corpore viuit. sz fuāda sicut τ paulus fuauit: vt xp̄ꝫ adhuc viuens in corpore p̄dicaret. Sed tūc oportebat vitā cōtēnere vt cursuꝫ cōsumaret: nec aīaꝫ p̄ciosaꝫ sibi esse fatet. GREGO. in ho. Hoc aūt aīe odiū q̄liter exhiberi debeat manifestat subdēs: Qui nō baiulat crucē suā τ venit p⁹ me nō pōt me⁹ eē discipul⁹. CHRY. Nō aūt hoc dicit vt trabē sup humeros apponam⁹: sed vt semp mortē pre oculis nr̄is habeam⁹. sicut τ paulus moriebat quotidie τ mortē contēnebat. BASI. Crucē etiā tollens mortē dñi annunciabat dicens: Mihi mūdus crucifixus est: τ ego mundo. qđ etiaꝫ nos in ipso baptismate anticipamus vbi verus hō noster crucifixus est: vt destruat corpus peti. GREGO. in home. Uel q̄z crux a cruciatu dr̄ duobus modis crucē dñi baiulamus. cū aut per abstinentiā carnē affligimus: aut p cōpassionem pximi necessitatē illius nr̄am putam⁹. Sed q̄z nōnulli carnis abstinētiā non pro deo: sz p inani glia exhibēt: τ ꝯpassionē nō spiritaliter sz carnalr̄ ipendūt: recte addit: τ venit post me. Baiulare .n. crucē τ post dñꝫ ire: ē vel carnis abstinentiā: vel ꝯpassionē proximoꝝ pro studio eterne intentionis exhiberi.

Quis .n. ex vobis volens turriꝫ edificare: nōne prius sedēs cōputat sūptus qui necessarii sūt si habeat ad pficiēdū: ne posteaq; posuerit fūdamentū: τ nō potuerit pficere: oēs q vident incipiāt illudere ei dicētes. Q: hic hō cepit edificare τ nō potuit ꝯsūmare. Aut quis rex iturus ꝯmittere belluū aduersus aliū regē: nōne sedēs pri⁹ cogitat si possit cū decē milib⁹ occurrere ei qui cū viginti milib⁹ venit ad se. Alioquin adhuc illo lōge agēte: legationē mittens rogat ea q̄ pacis sūt. Sic ergo omnis ex vobis qui nō renūciat omnibus q̄ possidet: nō potest meus esse discipulus.

GREGO. in ho. Q: sublimia p̄cepta data sunt: prim⁹ cōparatio edificāde sublimitatis adiūgitur cū dr̄. Quis .n. ex vobis vo. tur. edifi. nōne p̄us sedēs cō. sum. q necel. sunt si habe. ad pficiendū. Oē .n. qđ agim⁹ puenire p studiū ꝯsiderationis debem⁹. Si igit̄ humilitatis turrim ꝯstruere cupimus p̄us nos p̄parare ad aduersa huius seculi debemus. BASI. Uel turris ē alta speculatio ad custodiā ciuitatis τ pceptionē hostiliū occursuū apta. ad hui⁹ instar nobis datus ē intellect⁹ ꝯseruatiu⁹ bonoꝝ: p̄meditatiu⁹ maloꝝ. ad huius edificationē pcepit dñs sedentes ponere calculū: si suppetat facultas ad finē. GREGO. nisen⁹: Insistendū est .n. vt cuiuslibꝫ ardui pposita terminū attigat variis augmētis mādatoꝝ dei ꝯsūmando opus diuinū. nā neq; lapis vn⁹ ē tota turris fabrica: neq; vnicū mandatū ducit ad aīe pfectionē. Sz fundamentū opꝫ subsistere τ sꝫ aplm̄ insup apparatus ē auri τ argēti τ pciosoꝝ lapidū apponēdus. vñ subdit. Ne postea q̄z posuerit fundamentū τ nō potuerit pficere: oēs q viderint icipiant illudere ei dicentes: q̄z hic hō cepit edificare: τ ñ potuit ꝯsūmare. THEOPHI. Nos .n. debemus ponere fundamentū. i. seq xp̄i initiū: τ finez non iponere: sicut illi de q̄bus ioānes dicit q̄ multi ex discipulis eius abierunt retrorsuꝫ. Uel fundamentū intellige doctrinalē s̄monē. puta de abstinētia. Opus ē igit̄ p̄dicto fundamento opationis edificiuꝫ: vt pficiat̄ nobis turris fortitudinis a facie inimici. Alioqn derider̄ hō a videntib⁹ eū taꝫ hoībus q̄z demonibus. GREGO. in ho. In bonis .n. operationibus intenti nisi ꝯtra malignos spiritus sollicite vigilemus ipsos irrisores patimur quos ad malum psuasores habemus. Sz ex minori ad maius similitudo subditur: vt ex rebus minimis maiora pēsent. Nā seq̄tur: Aut quis rex iturus cōmittere belliū aduersus aliū regeꝫ. nonne prius sedēs cogitat si possit cū decē milibus occurrere ei. q cū viginti milibus venit ad se. CYRIL. Incūbit .n. nobis preliū ꝯtra spiritalia neq̄cie in celestibus. Urget āt nos τ alioruꝫ hostiū multitudo: carnalis flagitiū lex seuiens in membris nr̄is: τ varie passiones hoc ē dira hostium multitudo. AVGV. de que. euā. Uel decē milia p̄liaturi cū rege qui hꝫ viginti milia significant simplicitateꝫ xp̄iani hois dimicatur cū duplicitate diaboli. THEOPHI. Est āt rex petm̄ regnans in nostro mortali corpore: sz τ noster intellectus creatus ē rex. q̄ si repugnare velit peccato: toto aīo cogitet secū. Nā demones sunt peccati satellites qui videntur viginti miliū numero precellere decē milia nostrū: q̄z cum incorporei sint nobis cōparati corporeis multo maiorem fortitudinem habere censentur. AVGV. de que. euan. Sicut āt de turri non perfecta per opprobrium deterruit dicentiuꝫ quia hic homo cepit edificare. τ non potuit con

summare sic in rege cũ quo dimicandũ est ipsam pacez acusauit cũ subdit. Aliogn adhuc illo longe agẽte legationẽ mittens rogat ea que pacis sunt. Significans ẽt minas imminentiuz tentationũ a diabolo nõ sustinere eos q renũciant oĩbus q̃ possident: ⁊ pacẽ cum eo facere ↄsentiendo illi ad cõmittendũ peccata. GREGO. vl' aliter: In illo tremẽdo examine cũ rege nr̃o ex equo ad iudiciũ nõ venim⁹: decẽ milia q̃ppe ad viginti milia: simplũ ad duplũ sunt. Cũ duplo ergo exercitu ↄ simplũ venit: qr nos vix in solo opere p̃paratos ille de opere ⁊ cogitatiõe discutit. Dũ ḡ adhuc lõge est: qr adhuc p̃ns p iudiciũ non videt. mittamus ad euz legatiõz lachrymas nr̃as: m̃ĩcordie op̃a hostias placatiõis: hec est nr̃a legatio. q̃ regẽ venientez placat. AVGV. ad leui. Quõ aũt ptineant iste similitudines ipsa occasione satis aperit dicẽs: Sic ḡ oĩs ex vobis q nõ renunciat oĩbus q̃ possidet: nõ potest meus esse discipulus. Itaqz sũptus ad turriz edificandã: ⁊ valentia decẽ miliũz aduersus regẽ q viginti milia hz nihil aliud est q̃ȝ vt renũciet vnusq̃sqz oĩbus que sunt eius. Prelocutio ãt superior cũ extrema locutione concordat: i eo. n. q adhuc renunciat oĩbus q̃ sunt eius ẽt illud ↄtinet: vt oderit patrẽ suũz aut matrẽ ⁊ vxorẽ ⁊ filios ⁊ fratres ⁊ sorores: adhuc ⁊ aĩam suaz. Oĩa. n. hec p̃pria alicui⁹ sunt q̃ plerũqz ĩplicant ⁊ ĩpediunt ad obtinẽnda ñ ista p̃pria tp̃aliter trãsitura sz ĩ eternũ mãsura cõmunia. BASI. Est ãt intẽtio dñi p exẽpla p̃dicta nõ vtiqz p̃bere p̃tãtẽ ei⁹ discipulũ fieri vel ñ fieri sic licet: vel nõ incohoare fũdamẽtum vel tractare pacẽ: sz oñdere ĩpossibilitatẽ diuini beneplaciti obseruandi iter distrahentia aĩam inter q̃ p̃iclitat̃ facta venalis ab astutijs demõis. BEDA. Distat ãt iter renunciare oĩbus: ⁊ relinq̃re oĩa. paucoꝝ. n. p̃fectoꝝ est relinquere oĩa: hoc ẽ curas mũdi postponere: cunctoꝝ ãt fideliũ est renunciare omnibus. hoc est sic tenere que mundi sunt: vt tamen per ea non teneantur in mundo.

¶ Bonũ est sal. Si autez sal euanuerit: in quo cõdietur? Neqz in terrã: neqz in sterquiliniuz vtile ẽ: sz foras mittet̃. Qui hz aures audiẽdi audiat.

BEDA. Dixerat superius turrim virtutum non solum ↄsummandã sz ẽt incohoandã. ad quod p̃tinet qd dicit̃: Bonuz est sal. Bonũ est sale sapiẽtie spiritalis cordis archana ↄdire imo, cum apostolis sal terre fieri. EVSE. Sal. n. sz substantiã qdez ex aqua ↄstat ⁊ spiritu modicum qd terre streitatis participans. desiccat ãt fluidam nãz corruptoꝝ corpoꝝ: vt mortua corpora cõseruet. Merito igitur discipulos suos cõpat sali: eo q ipsi regenerati sunt p aquam ⁊ spiritũ. Cũqz toti spiritaliter viuerent ⁊ non s̃m carnẽ ad modum salis corruptã vitaz hoĩum in terra degentiũ ↄuertebant ⁊ viciosa vita suos sequaces oblectando condiebant. THEOPHI. Nõ soluz ãt eos q donati sunt magistrali grã: sz ẽt idiotas exposcit ad modũ salis fieri vtiles p̃ximis. Si v̾o q futurus ẽ vtilis alijs fiat reprobus: iuuari nõ poterit. vñ seq̃tur: Si ãt sal euanuerit: in quo cõdiet̃. BEDA. q. d. Si qs semel ↄdimẽto v̾itatis illumĩatus ad apostasiã redierit quo alio doctore corrigetur? qui. s. eã quã ipse gustauit sapie dulcedinẽ: vl' aduersis seculi p̃territ⁹: vl' illecebris illect⁹ abiecit. vñ seq̃tur: Neqz ĩ terrã. neqz ĩ sterq̃liniũ vtile ẽ: sz foras mittet̃. Sal. n. cum ad ↄdiẽdos cibos carnesqz siccãdas valere desierit: nulli iã vsui aptum erit. Neqz. n. in terrã vtile ẽ: cui⁹ iniectu germinare p̃hibetur: neqz ĩ sterq̃liniũ agricult̾e p̃futuꝝ: sic q post agnitionez v̾itatis retrocedit neqz ipse fructũ bõi opis ferre. nec alios excolere valet: sz foras mittẽd⁹ ẽ: hoc ẽ ab ecclesie vnitate secernẽdus. THEO. Uerum quia sermo parabolicus ⁊ obscurus erat: excitans dñs auditores ne qualitercunqz acciperent qd dictũ ẽ d sale subdit: Qui hz aures audiẽdi audiat. hoc ẽ si cui sapiẽa inest intelligat. Aures eni hic cognoscitiuã vim aĩe ⁊ aptitudinem ĩtelligẽdi accipe debemus. BEDA. Audiat etiaz non contẽnendo sed obediendo faciendo que dicit

CA. XV.

Erant aũt appropinquãtes ei publicani ⁊ peccatores vt audirẽt illũ: et murmurabãt pharisei ⁊ scribe dicẽtes: Quia hic peccatores recipit ⁊ mãducat cũ illis. Et ait ad illos parabolã istã dicẽs. Quis ex vobis homo qui hz cẽtũ oues: ⁊ si p̃diderit vnã ex illis nonne dimittit nonagitanouẽ in deserto: ⁊ vadit ad illã: q̃ perierat donec inueniat eã? Et cũ inuenerit eaz: imponit in humeros suos gaudens ⁊ veniens domũ cõuocat amicos ⁊ vicinos dicẽs illis: Cõgratulamini mihi: quia inueni ouẽ meam que perierat. Dico vobis q ita gaudium erit in celo sup vno peccatore penitentiam agente: q̃ȝ supra nonagintanouem iustis qui non indigent penitentia.

AMBRO. Didiceras in superiorib⁹ secularib⁹ occupationibus nõ teneri caduca nõ p̃ferre p̃petuis. Sed qr fragilitas humana firmũ negt in tãto seculi lubrico tenere vestigiũ: ẽt aduersus errorẽ remedia tibi bon⁹ medic⁹ demõstrauit: spez venie iudex misericors nõ negauit. vñ subdit: Erãt appro. ei publi. ⁊ pecca. vt audi. eũ. GLO. i. q publica exigũt vectigalia vel ↄducũt. ⁊ q lucra seculi p negocia sectãt. THEOPHI. Hoc eni exeq̃bat̃ cui⁹ cã carnẽ susceperat: admittẽs peccatores: sic̃ medic⁹ egrotãtes. Sz pharisei criminosi huic pietati murmurare cõpensabãt. vñ seq̃t: Et murmu. pha. ⁊ scri. di. qr hic pec. re. ⁊ mã. cum illis. GREGO. in home. Ex q̃ re colligit̃ qr v̾a iusticia ↄpassionez: falsa ↄdignatõz: q̃uis ⁊ iusti soleãt recte peccatorib⁹ indignari. sz aliud ẽ qd agit̃ typo superbie. aliud qd zelo discipline. iusti ⁊ si foris ĩcrepatiões p disciplinã exaggerãt: it⁹ tñ dulcedinẽ p charitatẽ s̾uãt. Preponũt sibi in aĩo ipsos plerũqz quos corrigũt qd ageres: p disciplinã subditos ⁊ p humilitatem custodiũt semetipsos. At ↄtra hi q de falsa iusticia superbire solẽt ceteros quosqz despiciũt: nulla ĩfirmantibus misericordia condescendunt. Et quo se peccatores esse non credunt: eo deterius peccatores fiunt: de quorum numero pharisei erant qui dijudicantes dominum q peccatores susciperet: arenti corde ipsum fontem misericordie reprehendebant: Sed qr egri erant ita vt egros se esse nescirent quaten⁹ quod erant agnoscerent: celestis medicus blandis eos fomentis curat. Sequitur enim. Et ait ad illos parabolam istam dicens: Quis ex vobis homo? similitudinem dedit quã in se homo recognosceret: ⁊ tamen ad auctorem hominum pertineret. qr enim centenarius p̃fectus est numerus: ipse centum oues habuit cum sanctorum angelorum ⁊ hominum naturam possedit. vnde subdit: Qui habet centum oues. CYRIL. Hinc percipe latitudinem regni saluatoris nostri. Dicit enim oues esse centum: referens numerum subiectarum sibi rationalium naturarum ad integram multitudinem. Est enim centenarius numerus perfectus ex decem decadibus constitutus. Sed ex his vna oberrauit. scilicet genus humanũ quod terrã colit. AMBRO. Diues pastor cuius nos omnes centesima portio sumus. vnde sequitur: Et si perdiderit vnam ex illis. GREGO. Una ouis tunc perit quando peccando homo pascua vite reliquit. In deserta autem nonagintanouez remanserat: qr rõnalis creature numerus. angelorum videlicet ⁊ hominum qui ad videndũ deum condit⁹ fuerat: pereunte homine erat imminutus. vnde seq̃tur. Nõne dimittit nonagintanouẽ

quod videlicet a[...] nt ... A per

in deserto. q2.s.angeloꝝ choros reliquit in celo. Tunc autē homo celū deseruit: cū peccauit. Et vt pfecta summa ouiū integraret in celo. homo pditus q̄rebat̄ in terra. vñ seqtur. Et vadit ad illā q̄ perierat donec inueniat illaꝫ. CYRIL. Nūquid aūt seuiens in reliquas motus est pietate vnius: nequaq̄. Sunt.n. ille in tuto circūsepiēte illas potētissima dextera. ſꝫ magis oportebat misereri pereūtis. ne iperfecta videret̄ residua multitudo. Una.n. reducta sortit̄ cētenarius ppriā speciē. AVGV. de que. euan. Uel illas nonaginta nouē dixit quas reliquit in deserto supbos significās vnūq̄ sollicitudinē gerētes ī aio dum solos se videri volūt: q̄bus ad pfectionē vnitas deest. cū enī q̄sq̄ a vera vnitate diuellitur: supbe diuellitur. sue quippe potestatis esse cupiens non sequit̄ vnū quod ē deus. vni aūt deputat oēs per pniam recōciliatos que humilitate obtinet̄. GREGO. nisenus: Cū aū t pastor inuenisset ouē. nō puniuit. Non duxit ad gregeꝫ vrgendo: sed supponens homero ꝛ portans clementer annumerauit gregi. vñ seqtur: Et cū inuenerit ouē imponit in humeros suos gaudens. GREGO. in home: Ouē humeris suis iposuit: quia hūanā naturā suscipiēs peccata nostra ipse portauit. Inuenta aūt oue ad domū redit: quia pastor nr̄ reparato homine ad regnum celeste redyt. vnde sequit̄: Et veniens domū ꝯuocat amicos ꝛ vicinos dicens illis. Congratulamini mihi q2 inueni ouē meā q̄ perierat. amicos ꝛ vicinos vocat angeloꝝ choros: q2 amici eius sunt q2 volūtatē eius ꝯtinue in sua stabilitate custodiunt. Uicini quoq2 eius sunt. q2 claritatē visionis illius sua assiduitate perfruuntur. THEOPHI. Superne igit̄ virtutes oues dicūtur in eo q2 omnis natura creata aspectu dei bestialis est. In eo vero q2 rationalis est amici ꝛ vicini dicūtur. GREGO. in ho. Et notandū q2 non dicat. Congratulamini inuēte oui. sed Mihi. quia videlicet eius est gaudiū vita nostra: ꝛ cum nos ad celū reducimur. solēnitatem letitie illius iplemus. AMBRO. Angeli autē quoniā sunt rationabiles: non īmerito hominū redemptionē letantur. vnde sequitur. Dico vobis q2 ita gaudiūꝫ erit in celo super vno peccatore penitentiā agente q̄ꝫ supra nonaginta nouēꝫ iustis qui non indigent penitentia. Hoc proficiat ad incentiua probitatis. si vnusquisq2 conuersionem suam gratam fore credat cetib' angeloꝝ: aut quoꝝ affectare patrociniū aut vereri debet offensaꝫ. GREGO. in home. Plus aūt de ꝯuersis peccatoribus q̄ꝫ de stantibus iustis in celo gaudium esse fatetur: quia plerumq2 hi qui nullis se oppressos peccatoꝝ molibus sciūt: stant quidem in via iustitie. sed tamen ad celestem patriam anxie non anhelant: ꝛ plerūq2 pigri remanent ad exercenda bona p̄cipua. q2 securi sibi sunt q2 nulla cōmiserint mala grauiora. At contra nonnunq̄ꝫ hi qui se aliqua illicita egisse meminerunt: ex ipso suo dolore cōpuncti ad amorē dei inardescūt. Et q2 errasse se a deo ꝯsiderant dāna precedētia lucris sequentibus recompensant. Maius ergo gaudiū fit in celo: quia ꝛ dux in prelio plus eū militē diligit: qui post fugā reuersus hostē fortiter premit: q̄ꝫ eū qui nunq̄ꝫ terga prebuit ꝛ nunq̄ꝫ aliqd fortiter fecit. Sic agricola illā āplius terrā amat: que post spinas vberes fruges profert: q̄ꝫ eam que nūq̄ꝫ spinas habuit: ꝛ nunq̄ꝫ fertilem messeꝫ producit. Sed inter hec sciendū ē: quia sunt plerīq2 iusti in quoruꝫ vita tantuꝫ est gaudiuꝫ: vt eis quelibet peccatorum penitentia p̄poni nullatenus possit. Hinc ergo colligendum quantū deo gaudium faciat quādo humiliter plāgit iustus. si facit in celo gaudium. qñ hoc quod male gessit: per penitentiā dānat iniustus.

¶ Aut que mulier hñs drachmas decem: si pdiderit drachmā vnā: nōne accēdit lucernā ꝛ euertit domuꝫ ꝛ querit diligēter: donec inueniat eā? Et cum inuenerit: cōuocat amicas ꝛ vicinas dicens Cōgratulamini mihi: quia inueni drachmā quā pdideraꝫ. Ita dico vobis: q2 gaudiū erit coram āgelis dei sup vno peccatore penitentiā agente.

CYRIL. Per precedentē parabolā in qua genus humanum dicebat̄ ouis erratica: docebamur nos fore creatura sublimis dei q fecit nos ꝛ nō ipsi nos: cuius pascue oues sumus. subiungit̄ secunda parabola: q̄ genus humanū cōparat̄ drachme q̄ peryt. Per quā ondit nos ad similitudinem ꝛ imaginē regaꝫ factos eē. s. summi dei. Nā drachma nūmus est ipressaꝫ hñs regiam figuraꝫ. vñ dr̄: Aut que mulier hñs decē drachmas. GREGO. in home. Qui signatur p pastorē: ipse p mulierē: ipse.n. deus ipse ꝛ dei sapiētia. Angeloruꝫ āt hominum nāꝫ ad cognoscendū se oīs ꝯdidit: ꝛ ad similitudinē suam creauit. Decē ergo drachmas habuit: q2 nouem sunt ordies angeloꝝ: sꝫ vt cōpleret̄ electoꝝ numerus: hō decimus est creatus. AVGV. de que. euā. Uel in nouē drachmis sic̄ ꝛ in nonaginta nouēꝫ ouibus ponit eoꝝ figurationem q de se presumentes peccatoribus ad salutē redeuntibus se preponūt. vnum.n. deest ꝛ a nouēꝫ vt decē sint: ꝛ a nonaginta nouē vt centum sint: cui vni deputat oēs per penitentiā reconciliatos. GREGO. in ho. Et q2 imago exprimit̄ in drachma. mulier drachmā pdiderat. quando homo qui ꝯditus ad imaginem dei fuerat. peccādo a similitudine sui cōditoris recessit. Et hoc est quod subditur. Si perdiderit drachmam vnam nonne accendit lucernā? Accendit mulier lucernaꝫ q2 dei sapiā apparuit ī humanitate. Lucerna quippe lumen in testa est: lumen vero i testa est diuinitas i carne. Accēsa āt lucerna. Sequitur: Et euertit domū. Q2. s. mox vt ei' diuinitas p carnē claruit: omnis se nostra ꝯscientia ꝯcussit: q2 euersionis sermo non discrepat in eo q2 in alys codicibus legit̄ Emūdat: q2 praua mēs si non prius pre timore euertit̄: ab assuetis vitys non mūdatur. euersa āt domo: inuenitur drachma. Sequitur.n. Et q̄rit diligenter donec inueniat. q2. s. cū perturbatur ꝯsciā hoīs reparatur in hoīe similitudo ꝯditoris. GREGO. nazanzenus: Inuenta aūt drachma: celestes virtutes facit pticipes gaudy: q̄s ministras dispēsationes fecit. vñ seqtur: Et cū inuenerit conuocat amicas ꝛ vicinas dicēs: Congratulamini mihi q2 inueni drachmam quam pdideram. GREGO. in home. Superne.n. virtutes tanto diuine sapiētie iuxta sunt: q̄to ei p gratiam continue visionis appropinquant. THEOPHI. Uel amice sūt vt exequētes volūtatē ipi' vicine vo vt icorporee. vl' forte amice ipsius sūt oēs superne vtutes: vicine vo sūt ppīgores. s. throni cherubī ꝛ seraphin. GREGO. nisen'. Uel aliter. Hoc reor dñm nobis ppone re in īquisitiōe pdite drachme: q2 nulla nobis a ceteris virtutibus vtilitas pueniit q̄s drachmas vocat: q̄uis p̄sto sint oēs vna sola deficiente anime viduate qua. s. diuine similitudinis nitorē sortitur: ppter qd̄ pimo quidē iubet lucernā accendere. s. verbū diuinū qd abscondita patefacit. Uel forsan penitentie lampadē. sꝫ in domo ppria. i. ī seipso ꝛ in sua ꝯscientia oportet pquirere drachmā pditam. i. regis imaginē: que nō penitus operyt: sed est tecta sub fimo: q significat carnis contagia qbus studiose abstersis. i. diluitis per solertiā vite elucescit qd querit̄. vnde oportet ipsā q̄ inuenit gratulari. necnō ad participia gaudy vocare vicinas. i. cōtubernales virtutes. i. rationabilē ꝛ concupiscibileꝫ. ꝛ innatū iracundie affectum. Et si que sint tales vires circa animam considerate: quas docet gaudere in domino dei. de concludēs parabolam subdit: Ita dico vobis: gaudium erit angelis sup vno peccatore penitentiā agente. GREGO. in ho. Penitentiā agere est preterita mala plangere: ꝛ plangenda non perpetrare. nam qui sic alia deplorat: vt tamē alia cōmittat adhuc pniāꝫ agere aut ignorat aut dissimulat. Cogitādum est etiā vt per hoc conditori suo satis-

faciat: vtq; cōmisit phibita sibi. abscidere debeat ēt ꝯcessa. et se reprehēdat i minimis q se meminit in maximus deliqsse.

¶ Ait autem: Homo quidā habuit duos filios et dixit adolescētior ex illis patri: Pater da mihi portionē substātie que me ꝯtigit. Et diuisit illis substantiā. Et nō post multos dies cōgregatis omnibus adolescētior fili9 pegre pfectus est i regionē lōginquā: et ibi dissipauit substātiā suā viuēdo luxuriose. Et postq̄ oia cōsūmasset: facta ē fames valida in regione illa: et ipse cepit egere. Et abijt et adhesit vni ciuium regionis illius: et misit illum in villā suā vt pasceret porcos. Et cupiebat implere vētrem suū de siliquis q̄s porci manducabant: et nemo illi dabat.

AMBRO. Tres ex ordine lucas parabolas posuit. Ouis q̄ perierat et inuēta est: drachma perierat et inuēta est. filius q erat mortuus reuixit: vt triplici remedio prouocati vulnera nr̄a curemus. Christus vt pastor te suo corpore vehit. q̄rit vt mulier ecclesia: recipit de9 pater. pma misericordia: secūda suffragatio: tertia reconciliatio. CHRY. Est ēt inter pabolas supradictas rō distinctionis sȝ psonas vel mētes peccantiū: vt pater filiū recipiat penitētē q arbitrij sui libertate vtit̄ vt cognoscat vñ eeciderit. Pastor vero ouē errantē et non sapientē reuertī reqrat et humeris suis referat irrationabili aiali ipudentē hoīem cōparans: q alieno dolo circūuentus errauerat sicut ouis. Presens ergo parabola pponit̄ cū dr̄: Ait āt. Homo qdā habuit duos filios. Sunt q dicant ō duobus filijs istis seniorē angelos esse: iuniorē vo hoīes ponunt: q in longinquā peregrinationē abierit: q̄ in terrā de celis et padiso cecidit: et aptant ꝯsequētia respiciētes ad cām vel statū ade. sȝ hic sensus pius qdē vr̄: tiescio tū si verus sit: q2 iunior filius ad penitētiā venit sua spōte recordatus pterite abūdantie potris sui. Dn̄s āt veniens ad pniam vocauit humanū genus dū sponte sua regredi vnde ceciderat non cogitaret. deinde senior filius ī reditu et salute fratris sui tristat̄. cū dn̄s dicat leticiā eē apd angelos sup vno peccatore pniam agente. CYRIL. Quidā vo p seniorē filiū dicunt significari israel s̄m carnē: p aliū vo qui discessit a patre describit̄ multitudo gentiū. AVGV. de que. euā. Hic q̄ hō hn̄s duos filios. deus hn̄s duos populos intelligit̄. et tanq̄ duas stirpes generis hūani: vnā coꝝ q pmanserunt in vnius dei cultu: alterā coꝝ q vsq; ad colendū idola deseruerunt deū. Ab ipso ergo exordio creature mortaliū: maior filius ad cultū vnius dei ptinet: mior āt petit vt sibi ps substātie que eū tangeret daret̄ a pr̄e. vñ sequit̄: Et dixit adolescētior ex illis patri: Pr̄ da mihi portionē substantie q̄ me ꝯtingit. tanq̄ aīa ptāte sua delectata id qđ illi ē viuere. intelligere meminisse vel ingenio alacri excellere petit q̄ diuina sunt munera. hec āt in ptāte sua accepit p liberꝫ arbitriū. vñ sequit̄. Et diuisit illi substantiā. THEOPHI. Hoīs substātia rationalitas est: quā ꝯcomitat̄ libertas arbitrij. et silr̄ quecūq; dn̄s dedit nobis p substantia nr̄a putabit̄: vt celū terra et vniuersa creatura lex et prophete. AMBRO. Uides āt q diuinū patrimonium petentibus dat̄. nec putes culpā patris q adolescētiori dedit nulla dei regno ifirma etas nec fides grauat̄ ānis. Ipe certe se iudicauit idoneum q poposcit: atq; vtinā nō recessisset a patre ipedimentū nescisset etatis. Sequitur. n. Et nō post multos dies congregatis oībus adolescētior filius pegre pfectus est i regionē longinquā. CHRY. Minor filius in regionē longinquā pfectus est nō localr̄ a deo decedēs: q vbiq; ē: sȝ affectu. fugit. n. deū pctōr: vt a longinquo stet. AVGV. de ver. do. Quisquis. n. ita vult esse similis deo vt fortitudinē suam ad illas custodiat: non abillo recedat ei coherendo vt custodiat similitudinē et imaginē ad quā factus est. Porro si puerse vult imitari deum vt quō deus non hȝ a quo regat̄ sic ipse velit sua potestate vti. vt nullo regente viuat: qd restat. nisi vt recedēs a vitate vanescat.

AVGV. de que. euan. Qđ āt nō post multos dies dicit factū: vt ꝯgregatis oībus pegre pficisceret̄ in regione longinquā: que est obliuio dei. hoc ē qȝ non multo post institutionē humani generis placuit aīe p liberꝫ arbitriū ferre secū velut quandā potentiā nature sue: et deserere eū a quo ꝯdita est fides de viribus suis: q̄s vires tanto ꝯsimit q̄to eum deserit a quo date sunt. vñ sequit̄: Et ibi dissipauit substantiā suā viuendo luxuriose. Luxuriosam vero et pdigā vitā vocat amantē fundere atq; spaciari pōpis exterioribus intus inanescentē cum ea q̄sq; sequit. q̄ a se procedunt: et relinquit eum q sibi est interior. vñ sequit̄: Et postq̄ consummasset oia. facta ē fames magna in regione illa. Fames est indigentia vbi veritatis. Seqtur: Et ipse cepit egere. AMBRO. Merito eger̄ cepit: q thesauros sapientie et scie dei: diuitiarūq; celestiū altitudinē dereliq. Sequit̄: Et abijt et adhesit vni ciuiū regionis illius. AVGV. de que. euā. Unus ciuiū regionis illius aliqs aeris princeps est ad militiā diaboli ptinens: cuius villa est modus ptātis ipsius. de qua seqtur: Et misit illū in villā suam vt pasceret porcos. Porci sunt immundi spūs q sub ipo. BEDA. Porcos āt pascere: est ea q̄bus immundi spūs gaudent: operari. Seqtur: Et cupiebat iplere ventrē suū de siliquis q̄s porci manducabant. AMBRO. Siliqua genus leguminis est: intus inanis. foris mollis: quo corpus nō reficitur. sȝ impletur: vt sit magis oneri q̄ vsui. AVGV. de que. euā. Silique ergo q̄bus porcos pascebat: seculares doctrine sunt steriles: vanitatē psonantes. ō q̄bus laudes idoloꝝ fabularūq; ad deos gentiū ptinētiū vario s̄mone atq; carminibus perepant: q̄bus demonia delectant̄. vñ cū illis satiari cupiebat: aliqd solidū et rectū qđ ad beatā vitā ptineret inuenire volebat ī talib9 et nō poterat. vñ seqtur: Et nemo illi dabat. CYRIL. Sed cū iudei mltipliciter arguātur in sacra scriptura de multis criminib9: quō populo illi conuenient verba maioris filij dicentis: Ecce tot annis seruio tibi: et nunq̄ mandatū tuū pteriui. Est ergo hic sensus parabole: Arguentibus eū pharisseis et scribis q recipere peccatores: proponit psētem parabolā: in qua homo indicat deum qui pater est duoꝝ fratrum iustoꝝ. s. et peccatoꝝ quoꝝ primus gradus est iustorum ab initio iustitia persetium. scđus gradus est hoīum p penitentiam ad iusticiā reductoꝝ. BASILI. Facit ēt ad antiqoria ꝯsistētiā magaīus senilis et grauitas q̄ canicies capilloꝝ: nec qui s̄m tēpore iunior est: increpat̄: sȝ iuuenis moribus q s̄m passiões viuit. TYTVS. Abijt ergo adolescentior nondū adulta mēte: petitq; a patre id qđ ei de hereditate ꝯtingit: vt ait do ex necessitate fuiat. sumus. n. aīalia rationalia liberū arbitriū habentia. CHRY. Dicit āt scriptura diuidere patrē ex equo filijs duobus subāz suā. i. scientiam boni et mali q vere et ppetue sunt opes aīe bene vtenti. Que. n. ex deo ī prima natiuitate hoībus substantia rationalis eq̄liter omnibus nascentibus datur. De subsequenti aūt conuersatione vnusquisq; plus aut minus huius substantie possidere benitur: dum vnus ea que sumpserit patris esse credens: quasi paterna custodit: alius sicut proprie possessionis licentia dissipandis abutitur: Ostenditur autem libertas arbitrij qȝ pater qui neq; discedere volentem retinuit: ne liberū arbitrij auferat potestatem: neq; manere cupientem cogit abscedere. Abijt āt longe nō locoꝝ translatione: sȝ mētis declinatione. vñ seqtur: Peregre profectus est in regionē longinquam. AMBRO. Quid. n. longinquius est q̄ a se recedere: nec regionibus sed moribus separari: etenim quī se

a christo separatur exul ē patrie: et ciuis mūdi. Merito ergo p-
degit patrimoniū qui recessit ab ecclesia. TITUS. Uiu-
[illegible]iatus ē pdigus dissipans substantiā suā. i. intellectū
rectū: castimoniā: documenta veteris noticiam genitoris:
memoriā creationis: sensum. AMBRO. Facta est autez
in regione illa fames nō epularum sed bonorum operum atque vir-
tutum: q sūt miserabiliora ieiunia: etenim q recedit a verbo di
esurit: qr nō i solo pane viuit hō. sed i oī verbo di. q recedit a
thesauro eget. Egere ḡ ideo cepit et famē pati: qr nihil pdige
satis est voluntati. Abiit itaqz et adhesit vni ciuium. Qui enim
heret: i laqueo ē: et videtur ciuis iste princeps esse istius mun
di. Deniqz ad villam eius mittitur quā emit q se excusat a
regno. BEDA. In villam enī mitti ē sub cōmūdiali cupidi
tate subiugari. AMBRO. Pascit āt porcos illos i quos
petiuit diabolus itroire: i sordibus ac fetore viuētes. THEO
PHI. Hos igitur pascit qr alios pcellit i vitio vt sūt lenones
archipdones: archipublicani: q alii sūt doctores operatio-
nis male. CHRY. Uel spiritalibus destitutus operibus: q
sipiudentia et itellectu porcos pascere dicit: hoc ē sordidas
et immūdas i aīa sua cogitationes nutrire: et dedit escas irra-
tionabiles praue cōuersationis: dulces quidem egenti bono
rum: qr suaue puersis videtur omne opus carnee volupta-
tisque virtutes aīe penitus eneruat et perimit. huiusmodi ci-
bos q̄si porcinos et male dulces. i. carnaliū delectationum
illecebras: siliquarum noīe scriptura designat. AMBRO. Cu
piebat āt siliqs vētrē iplere suū: nec enī alia ē cura luxurio-
sis nisi vt vētrē suū ipleāt. THEO. Quibus nullus dat sa-
turitatez malorum: distat enī a deo q talibus vescit. Demones
enim ad hoc studēt ne vnq̄ saturitas malorum pueniat. GLO.
Uel nemo illi dabat: qr cū diabolus aliquē suū facit: vltra ei
abūdantiā nō pcurat sciens eum esse mortuum.

¶ In se autem reuersus dixit: Quanti mercēna
rii in domo patris mei abundant panibus: ego
autem hic fame pereo. Surgam et ibo ad patrez
meum et dicam ei: Pater peccaui i celū et coram
te: iaz nō sum dignus vocari filius tuus: fac me
sicut vnū de mercēnariis tuis. Et surgēs venit
ad patrē suuz. Cum autem adhuc lōge eēt: vidit
illū pater ipsius: et misericordia motus ē: et accurrēs
cecidit super collū eius: et osculatus est eum. Di-
xitqz ei filius: Pater peccaui i celuz et coraz te:
iam nō sum dignus vocari filius tuus. Dixit aūt
pater ad seruos suos. Cito pferte stolā primaz:
et induite illum: et date annulum in manu eius: et
calciamenta in pedes eius: et adducite vitulum
saginatum et occidite: et manducemus et epu-
lemur: quia hic filius meus mortuus erat: et reui-
xit: perierat: et inuentus est. Et ceperūt epulari.

GREGO. nisenus: Cōtēpserat prēz i primo recessu adolescē
tior filius: et opes prīnas pfuderat. At vbi lapsu tpis ē attritus
laboribus: dū mercēnarius fieret: et eodē cū porcis pabulo pa-
sceretur: rediit i domuz prīnā castigatus: vñ di. In se āt re. di.
Quanti mercē. i do. pa. mei abun. pa. ego aūt hic fame peo:
AMBRO. Bñ i se reuertit: q a se recessit. etenim q ad deū
regredit se sibi reddit: et q recedit a christo se sibi abdicat.
AVGV. de que. euan. In se autē reuersus est cū ab eis
que forinsecus frustra illiciunt et seducunt: in cōscientie sue
interiora suam intentionem reduxit. BASI. Est autez
sm tres differentias obedientie discretio aut enim metuē
tes supplicia declinamus a malo: et sum9 i dispositiōe seruili: aut
mercedis lucra venātes exequimur q̄ mādant mercenariis
assimilati: aut ipsius gra boni et dilectiōis ad eū qui dedit
legem seruiunt: et sic dispositionē redolent filiorum. AM-
BRO. Filius enim q hēt sanctispūs pignus i corde: secularis mer-
cedis lucra nō q̄rit: sed ius fuat heredis. Sūt et mercenarii
boni q conducūt ad vineā. Isti nō siliqs. sz panib9 abundant.
AVGV. de que. euā. Unū aūt hoc scire poterat i quo tan-
ta erat obliuio dei: sic i oībus idolatris fuit: nisi qr ista reco-
gitatio resipiscētis ē: cū euangeliū pdicaret: iam poterat ta-
lis aīa aduertere multos pdicare veritatem: iter quos qui-
dā eēnt nō ipsius amore veritatis ducti: sz cupiditate cōpa-
randorum secularium cōmodorum: q tn̄ nō aliud annunciāt: sicut
heretici: vñ mercēnarii recte appellant. In eadē qppe do-
mo eundē panē ibi tractātes: nō tn̄ in hereditatē eternam
vocati: sz tpali mercede cōducti. CHRY. Signāter aūt
subdit: Ego āt hic fame pereo. quasi diceret: Ego nō alienus:
sed filius boni pris: et frater filii obsequentis. ego liber et gene
rosus: factus sum miserior mercennario: a summa celsitu-
dine prime nobilitatis ad infimam humilitatem delapsus.
GREGO. nisenus: Non prius autez rediit ad pristinam
felicitatē q̄ i se rediens sentiret oppressiōis erumne psenti
am: et meditaretur penitentie vba que subdunt: Surgam.
AVGV. de que. euā. Qr iacebat. Et ibo. qr longe aberat.
ad patrē meum: qr sub principe porcorum erat. Cetera vo sunt
pniom meditātis in cōfessione peccati: nōdū tn̄ agētis. non
enim iā dicit pri sed dicturum se eē pmittit cū venerit. Intel-
ligas igit hoc nūc accipiēdū esse venire ad patrē in ecclesia
cōstitui per fidē: vbi peccatorum legitima et fructuosa iā possit
eē cōfessio. dicit ergo dicturum se eē patri. pater. AMBRO
Quā misericors q offensus nec paternū nomē dedignatur
audire: Peccaui. hec est prima confessio apud auctorē natu
re presulē mie: arbitrū culpe. Sed et si deus nouit oīa: vocē
tn̄ tue cōfessionis expectat. Ore. n. cōfessio fit ad salutez: qr
alleuiat pōdus erroris quisquis ipse se onerat: et accusatiōis
excludit inuidiā: qui accusatorē puenit confitendo. frustra
velis occultare quē nihil fallit: et sine periculo prodas quod
scias eē iā cognitū. cōfitere magis vt interueniat pro te xps.
roget pro te ecclesia: illachrymet ppls: nec verearis ne non
impetres. Aduocatus spōdet veniā: patronus pmittit recō
ciliationē. tibi paterne pietatis pollicetur assertor. Subdit
aūt. In celū corā te. CHRY. Dicēs corā te: ondit hūc pa-
trem deū debere intelligi: deus enī solus aspector est oīum
a quo nec i corde meditata pctā abscondi pūt. AVGV.
de qōe. euan. Utrū aūt hoc est peccatum in celum quod
est coram te vt celuz appellauerit ipsam summitatē patris:
an potius peccaui in celum coram sanctis animabus: coraz
te aūt in ipso penetrali cōscientie. CHRY. Uel celū hoc
loco intelligatur: qui enim in celum peccat: quod et si super-
num tamen visibile elementuz est: ipse est qui peccat in ho-
minē quē suscepit filius dei pro salute nostra. AMBRO.
Uel peccato anime celestia significantur dona spūs immi
nuta. vel qr ab illius gremio matris hierusalem que est in celo
non oportuit deuiari. deiectus aūt se exaltare non debet.
vnde subdit iā nō sum dignus vocari filius tuus. Et vt me-
rito sue humilitatis possit attolli subdit: fac me sicut vnum
de mercēnariis tuis. BEDA. Ad filii affectuz: qui omnia
que patris sunt: sua esse nō ambigit: aspirare nequaq̄ presu-
mit: sed mercēnarii statū iā pro mercede seruiturus deside
rat: verum nec hunc quidem nisi paterna dignatione se me
reri posse testatur. GREGO. nise. Hunc autem filiū pro-
digum spūssanctus nobis descripsit: vt istruamur nos quali
ter debeam9 cordis deplorare peccamina. CHRY. Qui
postq̄ dixit. Ibo ad patrem meum qui ei cūcta attulit bona.
non mansit sed totum iter transiuit. Sequitur enim: Et sur
gens venit ad patrem suum sic et nos faciamus. nec pigeat
nos lōgitudinis vie. quo si voluerim9 fiet regressus celer
et facilis: dūmodo deseramus peccatū quod nos a domo pa

tema reduxit ē aūt pr redeuntib⁹ clemēs: nā subdit: Cū āt adhuc lōge eēt vidit illū pr suus. AVGV. ō que. euā. Aū .n. q̄ itelligeret drū lōge exultēs: cū tñ iā pie q̄reret vidit illū pr ipsius. Impios eni ⁊ supbos ꝯuenietet nō videre dr tā q̄z aū oculos nō hñs: Aū oculos n. hñ nō nisi q diligūt dici solēt. CHRY. Sēsit aūt pr pniam: nō expectauit recipe ꝯfessiōis vba: s; puenit petitionē miſicorditer agēs: vñ subdit: Et miſicordia mot⁹ ē. GREGO. nise. Cōfessiōis meditatio placauit ei pr̄em: vt obuiā iret ei ⁊ oscula collo ꝯferret. Seq̄t .n. Et occurrēs cecidit sup collū ei⁹: ⁊ osculatus ē eū. Qd̄ significat tōnale iugū hoīs ori iposirū p euāgelicā traditionē q̄ abiecit obseruātiā legis. CHRY. Quid. n. ē aliud q̄ occurrit nisi q; nos peccatis ipediētibus nr̄a ꝟtute ad deū puenire nō poteramus: Ipse aūt potēs ad inualidos puenire descēdit. osculat̄ aūt os p qd̄ emissa ē corde ꝯfessio penitētis exierat: quā pr letus excepit. AMBRO. Occurrit igit̄ tibi q; audit te itra mētis secreta tractātē. Et cū adhuc longe sis. occurrit ne quis ipediat: ꝯplectit̄ quoq; in occursu. n. pscīētia ē: i cōplexu clemētia: ⁊ q̄si quodā pr̄y amoris affectu supra collū cadit vt iacētē erigat ⁊ oneratū peccatis atq; i terrena deflexū: reflectat ad celū. malo q̄ fili⁹ eē q̄z ouis. Quis. n. a pastore repit̄: a pr̄e fili⁹ honorat̄. AVGV. de q̄ euā. Uel occurrēs cecidit sup collū eius non eni pr vnigenitū filiū suū oscerat in quo vsq; in nr̄az lōginquā pegrinationē cucurrit. q; de⁹ erat i xp̄o mundū reconcilians sibi. Cadere aūt sup collū eius ē humiliari i amplexū ei⁹ brachium suū qd̄ ē dn̄s iesus xp̄s. Consolari autē ꝟbo gratie dī ad spē idulgētie peccatorū. hoc ē post lōga itinera remeantem mereri a pr̄e osculū charitatis. Incipit aūt iā ꝯstitutus in ecclesia peccata ꝯfiteri. nec dicit oīa que dicturū se eē pmiserat. Seq̄tur eni: Dixitq; filius ei. pr peccaui i celū ⁊ corā te: ⁊ iā non sum dignus vocari filius. hoc eni vult fieri p grām: quo se idignū p merita fatet̄. Nō addit qd̄ i illa meditatiōe dixerat. Fac me sicut vnū de mercēnarijs tuis. Cū n. panē nō hr̄et: vel mercēnarius esse cupiebat qd̄ ē post osculū pr̄is generosissime iā dedignabat̄. CHRY. Pr aūt ad filiū sermonē nō dirigit. sed ministris loquit̄ q; q penitet orat: sed responsum verbo vere non accipit: misericordiā ꝟo efficaciter in effectu iuet̄. Seq̄tur enī: Dixit aūt pater ad ſuos suos Cito pferte stolā primā ⁊ iduite illū. THEOPHI. Seruos vel angelos itelligas administratorios spūs: vel sacerdotes qui baptismate ⁊ ꝟbo doctrine aīam vestiunt ipso christo. Quotquot enim in christo baptizati sumus: christū induimus. AVGV. ō que euāge. Uel stola prima est dignitas quā pdidit adā. Serui g eam pferunt sunt reconciliatiōis pdicatores. AMBRO. Uel stola ē amictus sapiētie. quo nuda corporis apl̄i tegūt. accepit aūt sapiam primā: est enim ⁊ alia que mysterium nescit. Annulus aūt est syncēre fidei signaculū ⁊ expressio veritatis de quo sequitur: Et date ei annulū i manu eius. BEDA. Idest in operatione vt p opa fides clarescat: ⁊ p fidē opa ꝯfirmet̄. AVGV. ō q. euan. Uel annulus i manu pign⁹ ē spūsancti. pter gratie pticipationē que digito bene significat̄. CHRY. Ul' iubet annulū dari siue signaculū salutaris symbolū seu magis despōsatiōis isigne ⁊ nuptiarū pign⁹ quibus christus ecclesiā spōsat: cū aīa resipiscēs p anulū fidei iūgit̄. AVGV. de q. euā. Calciamēta sūt i pedes pparatio est euāgelizādi ad ñ tāgēda terrēa. ō gb⁹ seq̄t. Et calciamēta i pedes. CHRY. Ul' mādat calciamēta pedib⁹ iponi: aut pp coopienda vestigia. vt p lubricū mundi istius fixus icedat: aut propter mortificationem membrorum: vite eni nostre cursus in scripturis pes appellatur: ⁊ mortificationis. species calciamentis iponitur: q; de aialium mortuorum pellibus conficiūt̄. Adda ⁊ vitulum illi saginatum iugulandum in conuiuij exhibitione Sequitur enim: Et adducite vitulum saginatum. i. dominum iesum christum: quem vitulum nominat ꝑpter hostiā corporis immaculati. Saginatū autē dixit q; pignus ⁊ optimus intantum ē. vt pro totius mundi salute sufficiat Nō aūt ipse pr vitulū imolauit. s; alijs imolādū tradidit. p mittēt. n. pr̄e cōsentiens filius ab hoib⁹ crucifixus ē. AVGV. ō que. euā. Ul' vitul⁹ saginat⁹ ē ipe dn̄s s; carnē satiat⁹ opprobrijs. Qd̄ aūt iperat vt adducāt eū: quid aliud ē nisi vt pdicēt eū: ⁊ ānunciādo faciāt venire i exhausta fame viscera filij esurietis: Nā ēr vt occidant eū iubʒ. hoc ē vt mortem eius isinuēt. tūc eni cuiq; occidit̄: cū credit occisū. Seq̄tur. Et māducemus. AMBRO. Bñ carnē vituli q; sacerdotalis ē victima q̄ p peccatis fiebat. Epulātē aūt iduc cum dicit epulemur: vt ostendet q; quoniam patern⁹ est cibus salus nostra: ⁊ patris est gaudium nostrorum redēptio peccatorum. CHRY. Ipse enim pater gaudet in reditu filij ⁊ continuatur in vitulo quia misericordie sue fructū in imolatione filij sui gaudens creator in acquisitione populi credentis epulatur. vnde sequitur: Quia hic filius meus mortuus erat ⁊ reuixit: perierat ⁊ inuentus est. AMBRO. Ille perijt qui fuit: Itaq; gētes nō sunt: christianus est. Potest tamē ⁊ hic vna species accipi generis humani: fuit adā ⁊ in illo fuim⁹ omnes perijt adam: ⁊ in illo omnes perierūt. Homo igitur in illo homine qui perierat reformatur. pōt ⁊ de agente penitentiam dictum videri: quia non moritur nisi qui aliquando vixerit. Et gentes quidez cum crediderit per gratiam viuificantur: qui vero lapsus fuerit per penitētiam reuiuiscit. THEOPHI. Quantū ergo ad vitiorū conditionē mortuus fuerat desperatus. Sed quantum ad humanam naturam que mutabilis est: ⁊ potesta vino ad virtutem conuerti deperditus dicitur. nam minus est perdi q̄ʒ mori. Quilibet aūt reuocatus ⁊ mundatus a crimine: saginati vituli particeps causa letitie fit patri ⁊ famulis ei⁹. idest angelis ⁊ sacerdotibus. vnde sequitur. Et ceperunt omnes epulari. AVGV. Iste epule atq; festiuitas nūc celebrantur per orbem terrarum ecclesia dilatata atq; diffusa. vitulus enim ille in corpore ⁊ sanguine dominico ⁊ offertur patri: ⁊ pascit totam domum.

¶ Erat autē filius eius senior i agro. Et cū veniret ⁊ appropinquaret domui audiuit symphoniā ⁊ chorū: ⁊ vocauit vnū d̄ seruis: ⁊ iterrogauit qd hec essent. Isq; dixit illi: Frater tuus venit: ⁊ occidit pater tuus vitulū saginatū: quia saluum illū recepit. Indignatus ē aūt ⁊ nolebat introire. Pater ergo illi⁹ egressus cepit rogare illū. At ille respōdēs dixit patri suo: Ecce tot annis seruio tibi: et nunq̄ʒ mandatū tuū preterivi: ⁊ nunq̄ʒ dedisti mihi hedū vt cū amicis meis epularer. Sed postq̄ʒ fili⁹ tuus hic q deuorauit substantiā suā cū meretricibus: venit: occidisti illi vitulū sagiatū At ipse dixit illi: Fili tu sp mecū es: ⁊ omnia mea tua sunt. Epulari aūt ⁊ gaudere oportebat: quia frater tuus hic mortuus erat ⁊ reuixit: perierat ⁊ iuentus est.

BEDA. Murmurantibus de peccatorū susceptiōe scribis ⁊ phariseis: tres per ordinem parabolas saluator posuit. Duabus primis quantū ipse cū angelis de penitentium salute gaudeat insinuat. In hac vero tertia non sluz tātūmō suorūq; gaudiū demōstrat: s; ⁊ inuidētū murmur reprehēdit. Dicit̄. n. Erat aūt filius eius senior in agro. AVGV. de que. euā. Maior fili⁹ populus israel ē. nō quidē pfectus in lōginquā regionē: sed tamē in domo nō est. In agro autē est. i. in ipsa hereditaria opulentia legis ⁊ prophetarum terrena potius operatur. Ueniens autem de agro domuj ap

ppinquare cepit.i.labore Fullis operis improbato ex eiſ dem ſcripturis eccleſie libertatez ꝯſiderauit. vnde ſequitur: Et cum veni.⁊ appro.do.audi.ſimpho.⁊ chorum .idest ſpiritu ſancto plenos vocibus conſonis euangelium predicare. Sequitur: Et vocauit vnū de ſeruis: ⁊ interrogauit quid hoc eſſet.idest ſumit ad legendum aliquem ꝓphetarū: ⁊ in eo q̄rens quodammō interrogat. vnde iſta feſta in eccleſia celebrantur in qua ſe eſſe non videt. Reſpondet ei ſeruus patris propheta. Sequitur enī. Iſq3 dixit illi: Frater tuus venit: ⁊ occidit pater tu⁹ vitulū ſaginatū3.quia ſaluū illū recepit.q.d. In extremis terre fuit frater tuus.ſ3 inde maior exultatio cantantiu3 domino canticum nouū3: q2 laus ei⁹ ab extremis terre: ⁊ ꝓpter eū qui abſens erat occiſus ē vir ſciens ferre imbecillitatem: q2 quibus non eſt narratu3 de eo viderunt. AMBRO. Adoleſcentiori ăt filio.i. ꝑplō ex gē tibus: iſrael tanq̄3 maior frater būſiciū paterne benedictionis inuidit: qđ faciebant iudei: quia chriſtus cū gentib⁹ epularet̄. vnde ſequitur: Indignatus eſt ăt ⁊ nolebat introire. AVGV. ð que.euā. Indignat̄ ēt ⁊ nūc: ⁊ adhuc nō vult intrare. Cum ergo plenitudo gentiu3 introierit: egredictur opportuno tempore pater eius: vt etia3 oīs iſrael ſalu⁹ fiat. vñ ſeqtur: Pater ergo illius egreſſus cepit rogare eum. Erit eni quādoq3 aperta vocatio iudeoꝝ i ſalutē euangelij: quā manifeſtationē vocationis tanq̄3 egreſſum patris appellat ad rogandū maiorem filiū. Deinde que rñdit maior filius: q̄ſtiones duas hāt. Sequit̄ enī: At ille reſpōdens dixit pātri ſuo: ecce tot annis ſeruio tibi: ⁊ nūq̄3 mandatū tuū preteriui. De mandato non ꝑtergreſſo facile illud occurrit: nō ð omni mādato dictū: ſ3 ð vno maxime neceſſario: q2 nullum aliū deū preter vnū creatorē oīum colere viſus ē. Neq3 iſte filius in omnib⁹ iſraelitis: ſed in his intelligitur perſonam habere qui nunq̄3 ab vno deo ad ſimulacra conuerſi ſunt. Quāq̄3.n.terrens deſideraret: ab vno tamē deo iſte deſiderabat bona: q̄uis cōia cū peccatorib⁹. vñ ⁊ in pſalmo dicit̄: Ut iumentū factus ſum apud te: ⁊ ego ſemꝑ tecū. Sed q̄s eſt hedus quē nūq̄3 accepit ad epulandū: Seqtur enim: Et nūq̄3 dediſti mihi hedū vt cū amicis meis epularer. Peccator hedi noīe ſignificari val3. AMBRO. Iude⁹ hedū requirit chriſtianus agnū. ⁊ ideo illis barrabas ſoluit̄: nobis agnus imolatur. Queri etiā in hedo videt̄: q2 iudei ritū veteris ſacrificij perdiderunt. vel qui hedū querunt: expectant antichriſtum. AVGV. de q̄.euan. S3 nō inuenio exitū hui⁹ ſnie. Moltū.n.abſurdū eſt cū cui poſt dicit̄: Tu mecum es ſemꝑ: hoc a pr̄e optaſſe: vt antichriſto crederet. Neq3 oīno aliquē iudeoꝝ: q antixp̄m crediturī ſūt: iſtū filiū fas ē itelligi. Quō aūt epularet̄ ex illo hedo ſi ipſe ē antichriſtus q ei non crederet: Ac ſi hoc eſt epulari ex hedi occiſione: quod eſt de antichriſti ꝑditōe letari: quō dicit fili⁹ quē recepit pater: hoc ſibi nō fuiſſe cōceſſu3 cū oēs filij de eius ꝑditione letaturi ſūt: Ipſū igit̄ ſibi dñm negatū ad epulandū cōqueri: dū eū peccatorē putat. cū eni hedus eſt illi genti.i.cū eū ſabbati violatorē ⁊ ꝓphanatorē eſtimet: iucūdari epulis illius non meruit. GREGO. Or ăt dicit: Cū amicis meis aut ex perſona principu3 cum plebe intelligit̄: aut ex perſona populi hieroſolymitani cu3 ceteris populis iuda. HIERO. Uel dic̄: Nūq̄3 ðdiſti mihi hedū.ideſt nllō ſanguis ꝓphete vel ſacerdotis a romano īperio nos liberauit. AMBRO. Impudens aūt filius ſimilis eſt publicano iuſtificāti ſe.q2 lege3 ſeruabat i lr̄a.impie accuſabat fratrem: q̄ cu3 meretricibus paternam ſubſtantiam prodegiſſet. Seqtur enim. Sed poſtq̄3 filius tuus hic qui deuorauit ſubſtantia3 ſuam cū meretricibus venit: occidiſti illi vitulū ſaginatu3. AVGV. Meretrices aūt ſunt ſuperſtitiones gentiu3: cum quibus ſubam diſſipat: qui relicto vero ꝯnubio dñi dei: cu3 demone feda cupiditate fornicat̄. HIERO. In hoc aūt q̄ dicit: Occidiſti illi vitulū ſaginatū: cōfitetur veniſſe xp̄m: ſed inuidia nō vult ſaluari. AVGV. Nō aūt pater cū.q mentientem redarguit: ſed ſecum pſeuerantiam eius approbās ad pfectionez potioris atq3 iucūdioris exultationis inuitat. vnde ſequitur: At ipſe dixit illi: Fili tu ſemꝑ mecum es. HIERO. Uel quod dixerat: iactantia eſt nō veritas cui pater non conſentit: ſed alia cōpeſcit ratione dicens: Mecū es: lege qua ſtringeris: nō q2 non peccauerit: ſe quia deus cum ſemꝑ caſtigando retraxit. Nec miru3 ſi patri mētitur q fratri inuidet. AMBRO. Sed bonus pater etiam hunc ſaluare cupiebat dicens. Tu mecū ſemꝑ es. vel quaſi iudeus in lege vel quaſi iuſtus in cōmunione. AVGV. Quid autē ſibi vult q̄ addidit: Et oīa mea tua ſūt. quaſi nō ſint ⁊ fratris: ſed ſic a perfectis ⁊ imortalibus filijs habent̄ oīa. vt ſint ⁊ oīu3 ſingula: ⁊ omnia ſingulorum. vt enim cupiditas nihil ſine anguſtia: ita nihil cum anguſtia charitas tenet. S3 q̄uō oīa: nonne ⁊ angelos deus in poſſeſſionē tali filio ſubieciſſe putandus eſt: ſi poſſeſſionem ſic accipias: vt eius poſſeſſor ipſe ſit dñs: nō vtiq3 oīa. Non enī domini erimus: ſed cōſortes potius angeloꝝ. Si vero poſſeſſio ſic itelligit̄: q̄uō recte dicim⁹ poſſidere aīas: veritatē non inuenio cur nō vere ac ꝓprie id poſſimus accipere. Nō eni id loquimur: vt dominas veritatis dicamus aīas. Aut ſi noīe poſſeſſionis ab hoc ſenſu īpedimur: illō quoq3 auferat̄. non enim ait pater: Oīa poſſides: ſed oīa mea tua ſunt: nec tamen vt ipſius dñi. Quod.n. eſt i noſtra pecunia: pōt familie nr̄e vt alimētū eſſe vel ornamentū vel aliud h°. Et certe cum ipſum pr̄em recte ille poſſit ſuu3 dicere non video quomodo que ipſius recte vocari non poſſit: diuerſis dūtaxat mōis. Cum eni3 beatitudinē illam obtinuerimus: noſtra erunt ad videndū ſuperiora: ad conuiuendum equalia: ad dominandum inferiora. Congaudeat igitur ſecuriſſimus maior frater. AMBRO. Si enim deſinat inuidere: oīa ſua ſunt. vel iudeus ſacramenta veteris teſtamēti vel baptiçatus noua etia3 poſſidēs. THEO. Uel aliter Totu3 pſona filij: que vr̄ murmurare ſumitur ꝑ oībus quicūq3 ſcādaliçantur ī ſubditis: ſicut Dauid introducit perſonam paſſam ſcandalum in peccatorum pace. TYTVS. Maior igitur fili⁹ ſic agricola īſiſtebat agriculture: nō terreſtrē ſ3 ſ̄ie agꝝ fodiēs: ⁊ ſalutis arbores inſerens.ſ. v̄tutes. THEO. Uel erat in agro: hoc ē in mūdo colēs ꝓpriā carne3: vt repleatur panibus. ⁊ ſeminans ī lachrymis vt in gaudio metat. ſed cognitis geſtis nolebat itrare ad cōe gaudiū. CHRY. Querit̄ aūt ſi afficit̄ paſſione liuoris: dolens in ꝓſperis alioꝝ. Dicendū eſt autē q̄ null⁹ ſanctoꝝ dolet in talibus: immo bona alioꝝ ſua exiſtimat: nō aūt oportet oīa quecunq3 parabola continet ad litteraꝝ ꝑtractare: ſed ſenſum elicientes cui⁹ cā componit̄ nihil aliud ꝑſcrutari. Hec ḡ parabola ad hoc ē cōpoſita vt peccatores nō diffidāt reuerti: ſciētes q̄ magna ꝯſequent̄. vñ introducit alios turbatos ī eoꝝ bonis: vt idicet eos liuore tabeſcētes: ſ3 tāto decore honoratos redeūtes: vt etiā iudiciū poſſint alij fieri. THEO. Uel phariſeoꝝ intentione3 corrigit dñs per pn̄tē parabola3 quos ex hypoſtaſi noīat iuſtos.q.d. Eſto vos vere iuſtos eſſe. nec tranſgreſſos aliquod mandatorum. nūq̄d igitur ꝓpter hoc non oportet admittere a flagitijs redeūtes: HIERO. vel aliter. Omnis iuſticia in comparatiōe dei: eſt iniuſticia. vnde paulus: Quis me liberabit de corpore mortis huius. vnde apoſtoli ðdignati ſunt pro petitione matris filioru3 çebedei. CYRIL. Ob ⁊ nos ipſi q̄nq3 patimur: viuunt enim quidam preſtantiſſimam ⁊ optimam vitam: alius autē in ipſo ſenio multotiēs ad deū cōuertitur: vel forſitā extremū diē claudere debēs hac diluit reat⁹ dño miſante. Hoc q̄dē aliq̄ndo reſpuūt ex importuna puſillanimitate: nō attēdētes mentē ſaluatoris q̄ de ſalute petentiū gaudet. THEO. Dic̄ ḡ filius pr̄i: Gratis duxi i dolorib⁹ vitā a pctōribus moleſtat⁹. ⁊ nūq̄3 cauſa mei decreuiſti mactandum eſſe hedum ideſt perſequētem

tine peccatorem. vt paululum recreatur: qualis hedus fuit ex hab hele. Qui dicebat dominus ppbetas nos occiderunt. AMBRO. Uel aliter. Notatur hic frater viqz adeo vt de villa venire dicatur hoc est terrenis opibus occupatus igno [illegible] spus dei. vt denique [illegible] pro se vel hedum queta [illegible] non pro inuidia sed pro venia mundi agnus [illegible] nolamus. Inuidus hedum querit innocens agnum p se desi derat imolari ideo et senior dicitur eo qd cito p inuidiam conte nescat ideo et foris stat eo qd maliuolentia eum excludat. ideo choros et symphoniam audire non pot. hoc est in villa theatralis incentiua lasciuie. sed plebis concordias concinentis que de peccatore saluato dulcem leticie suauitate resultat. q enim si [illegible] videntur indignantur qui alicui petrus fatenti venia lazari. Quis tu es qui deo contradicas ne videlicet culpas re laxaret. cum in cui volueris ignoscas: sed remittendis post penitentiam debemus fauere peccatis. ne dum venie alterius inuidemus ipsi eam non mereamur a dno non inuideamus de longinqua regione remeantibus: quia et nos fuimus in re gione longinqua.

CAPI. XVI.

Dicebat autem et ad discipulos suos. Ho mo quidam erat diues q habebat villicum: et hic diffamatus est apud illum: quasi dissipasset bona illius: Et vocauit illum et ait illi. Quid hoc audio de te? redde rationem villicationis tue. Iam enim non poteris villicare. Ait autem villicus intra se. Quid faciam: quia do minus meus aufert a me villicationem? Fodere non valeo: mendicare erubesco. Scio quid faciam: vt cum amotus fuero a villicatione: recipiant me in do mos suas. Conuocatis itaqz singulis debitoribus do mini sui: dicebat primo: Quantum debes domino meo? At ille dixit: Centum cados olei. Dixitqz illi: Accipe cautionem tuam: et sede cito et scribe quinqua ginta. Deinde alio dixit. Tu vero quantum debes? Qui ait: centum choros tritici. Ait illi: Accipe litteras tuas: et scribe octuaginta.

BEDA. Postqz murmurantes de penitentium receptio ne tribus parabolis saluator redarguit quartam mox quin tamqz de elemosyna danda et persimonia sequenda subiun git: quia et ordo predicandi aptissimus est: vt post penitenti am elemosyna subiungatur. vnde dicitur: Dicebat autem ad discipulos suos: Homo quidam erat diues qui habebat vil licum. CHRY. Opinio quedam erronea aggrauata morta libus auget crimina: minuit bona. Ea vero est opinio: qua ea quecuqz possidemus in vsu vite possideamus vt domini: et ideo etiam opportune ea apprehendimus tanqz bona precipua. Sed contrarium est: non. n. nos vt domini in vita presenti col locati sumus in propria domo: sed tanqz hospites et aduene quo nolumus ducimur: et quo tempore non putamus q nunc locuples est in breui fit mendicus. Ergo quicunqz sis moue ris te esse dispensatorem alienorum et transitorum vsus et breuis tibi iura concessa sunt. Abiecto ergo ab anima dominy fa stu: sumas humilitatem et modestiam villici. BEDA. Uil licus quippe ville gubernator est. vnde et a villa nomen ac cepit. Iconomus autem tam pecunie qz frugum et omnium que habet dominus dispensator est. AMBRO. Ex hoc er go discimus non ipsos esse dominos. sed potius villicos alie narum facultatum. THEO. Deinde qz cum non exercemus dispensationem opum ad libitum domini. sed ad proprias ille cebras commissis abutimur: criminosi villici sumus. vnde sequitur: Et hic diffamatus est apud illum: quasi dissipas set bona illius. CHRY. Interea eiulsus a villicatione

eripitur. Sequitur enim: Et vocauit illum et ait ei Quid hoc au dio de te? Redde rationem villicationis tue. Iam enim non poteris villicare Quotidie talia nobis per effectus exclamat dominus. ostendens nobis fruentem in meridie sospitate: pausinqz vesperascat examinem. et alium inter prandia expi rantem. et diuersimode ab hac villicatione discedimus. Sz fidelis dispensator qui de propria dispensatione confidit: deside rat cum paulo dissolui et esse cum christo. Is autem cuius sunt vota terrena anxiatur in exitu. vnde de hoc villico subdit: Ait autem villicus intra se. Quid fa. qz do. meus au. a me vil licationem: fodere non valeo mendicare erubesco. Impotente esse in ope crimen est vite inertis. Non enim timeret si consueuis set affectare labores qz si fm allegoriam occipiamus parabo lam post transmigrationem hic factam non est tepus operan di. Uita presens habet exercitium mandatorum: futura vero solatium. Si nihil operatus es hic. frustra in futurum cu ras sed nec mendicando proficies: Huius indicium sunt virgi nes fatue: que impudenter a prudentibus mendicauerunt: sed reuerse sunt vacue. quilibet enim suam conuersationem vt tu nicam induit. non est autem eam exuere nec cambire cum alio. Sed debitorum remissionem ingeniatus est neqz villi cus statuens sibi malorum remedium i consernis. Sequitur enim. Scio qd faciam. vt cum amotus fuero a villicatione recipiant me i do mos suas. Quotiens enim quis exitum suum percipiens leuat bene ficio sarcinam peccatorum vel relaxando debita debitori vel tri buens in opibus copiam: ea que sunt domini largiens: multos amicos conciliat prebituros sibi coram iudice testimonium veritatis non vocibus sed bonorum operum ostensione qui etiam paraturos p testimonium refrigery mansionem. Nihil autem no strum sed oia sunt ditionis dei. vnde sequitur: Conuocatis itaqz singulis debitoribus domini sui dicebat primo. Quantum debes domino meo? At ille dixit. Centum cados olei. BE DA. Cados grece est amphora continens vrnas tres Se quitur Dixitqz illi: Accipe cautionem tuam et sede: et cito scri be quinquaginta. dimidiam ei partem dimittens. Sequi tur deinde alio dixit tu vero quantum debes ait centum choros tritici. Chorus modys. xxx. copletur. Sequitur Ait illi. Acci pe litteras tuas et scribe. lxxx. Quintam partem ei dimittens. Simpliciter ergo sic potest accipi. Quisquis indigentiam pauperis vel ex dimidia vel ex quinta alleuiat parte mise ricordie sue mercede donandus est. AVGV. de questi ge. Uel qd de centum cadis olei quinquaginta fecit scribi a debitore et de centum choris tritici octoginta: ad hoc vale re arbitror. vt ea que in sacerdotes atqz leuitas iudei quis qz operatur in ecclesia christi abundent: vt cum illi decimas darent isti dimidias dent. sicut de bonis suis fecit zacheus aut certe duas decimas dando. idest vnam quintam supe rent impendia iudeorum.

¶ Et laudauit dominus villicum iniquitatis: qz prudenter fecisset: quia filij huius seculi pruden tiores filijs lucis i generatione sua sunt. Et ego vob dico; Facite vobis amicos de mammona iniquitatis: vt cum defeceritis: recipiant vos in eter na tabernacula. Qui fidelis est i minimo: et i maio ri fidelis est: et qi modico iniquus est: et i maiori iniquus est. Si ergo i iniquo mammona fideles non fuistis: qd verum est quis credet vobis? Et si in alieno fide les non fuistis: quod vestrum est quis dabit vobis? Nemo seruus pot duobus dnis seruire. Aut. n. vnum odio habebit: et alterum diliget: aut vni adhe rebit: et alterum contemnet. Non potestis deo ser uire et mammone.

AVGV. de que. euā. Villicū quē dñs eiciebat a villicatu laudauit dñs eo q in futurū sibi pspexerit. vnde dicit: Et lau. do. vil. iniq. q2 pru. egisset. Nō tñ oia debem⁹ ad imitandū sumere. nō eni dño nro faciēda ē i aliquo fraus. vt d ipsa fraude elemosynas faciam⁹. ORIGE. Veȝ q2 gentiles dicūt prudentiā eē virtutē: ꝛ diffiniūt eā peritiā bonoꝝ malorum ꝛ neutroꝝ: vel cognitionē agēdoꝝ ꝛ nō agēdoꝝ. Cōsiderandū est vtrū hec dictio plā aut vnū significet. Dr enim q deus parauit celos prudētia: cōstat bonā eē prudētiā q dns celos parauit. Dr etiā i gene. fm. lxx. q serpēs prudētissimus erat: vbi prudentiā nō virtutē dicit: sȝ astutiā ad mala inclinationē hñtē: ꝛ fm hoc dr q dñs laudauit villicū q2 prudēter egisset. hoc est callide ꝛ perperā. Et forsitā qd dixit. Laudauit: nō fm verā cōmēdatioēȝ sed abusiue dictū est vt cuȝ dicim⁹ aliquē cōmendari in mediocrib⁹ ꝛ differentibus rebus. ꝛ quodāmō mirādus esse cōcursus ꝛ acumē qb⁹ vigor mētis elicit. AVGV. de que. euā. Ecōtrario dñt iste similitudines: vt itelligam⁹ si laudari potuit ipse a dño q fraudē faciebat. q̄to amplı⁹ placeāt deo q fm ei⁹ pceptuȝ opa illa faciunt. ORIGE. Filij quoqȝ huius seculi nō sapiētiores s3 prudentiores dñt lucis filijs. ꝛ hoc nō absolute et simplr sed in genere suo. Seqt. Q2 filij h⁹ scli prudētiores filijs lucis i gnātōe sua sūt. BEDA. Filij lucis ꝛ filij h⁹ scli vocātur: quō filij regni ꝛ filij pditiōis: cui⁹ eni vnusqsqȝ agit opa eius cognoiscit ꝛ fili⁹. THEO. Filios q h⁹ scli vocat cogitātes q̄ sibi cōmoda sūt i terra. filios vo lucis spūtales opes tractātes ītuitu diui amoris. Inuenimur aūt i hūanis qdē administratōib⁹ prudēter oīa disponētes: ꝛ sūmopere satagentes: vt si defecerim⁹ ab administratōe: habeam⁹ vite refugiū. vo dispēsare dbem⁹ diuina: ñ pmeditamur q nob postmodū sūt pfutura. GREGO. xviij. mo. Vt q̄ i fine manu hoies post mortē qcq̄ iueniāt: añ mortē diuitias suas i pauperū manib⁹ ponāt. vñ seqtur: Et ego vob dico: facite vob amicos de mamona iniqitatis. AVGV. d ver. do. Qd hebrei vocāt māmona: latine diuitie vocant: acsi diceret: Facite vobis amicos de diuitijs iniqtatis. Hoc āt qdā male intelligendo rapiūt aliena ꝛ inde aliqd pauperib⁹ largiūtur ꝛ putāt se facere qd preceptū ē. Intellect⁹ iste corrigendus ē. Dr iustis laborib⁹ elemosynas facite nō eni corrupturi estis iudicē xpm. si de pda iopis dares aliqd iudici: vt pro te iudicaret si iudex ille p te iudicabit: tāta vis ē iustitie: vt ēt tibi displiceat. Noli tibi pigere talē deū: fōs iustitie ē. Nolite elemosynas facere de fenore ꝛ vsuris: fidelib⁹ dico: qb⁹ corpus xpi erogam⁹. sed si pecunias tales hētis d malo ē qd hētis. Iam nolite malū facere. Zache⁹ dixit: Dimidiū reruȝ meaȝ do pauperib⁹. Ecce quō currit: qui currit facere amicos d māmona iniqtatis ꝛ ne re⁹ aliūde teneret. Si cui aliquid tuli: q̄druplū reddā. Est ꝛ ali⁹ itellect⁹. Māmone iniqtatis diuitie scli sūt oēs vndecūqȝ sint. Si eni veras diuitias queris: alie sūt quibus iob nudus abūdabat: quādo in deū cor plenū habebat. Iste eni ab iniqtate appellāt diuitie quia vere non sunt paupertate eni plene sunt: ꝛ semper obnoxie casibus. Si .n. vere diuitie eent: securitatē tibi darent. AVGV. de que. euā. Vl diuitie iniqtatis dicunt: q2 nō sūt iste diuitie nisi iniquis: ꝛ qui i eis cōstituūt spem atqȝ copiam sue beatitudinis. A iustis vo cū h possident. est qdē ista pecunia: sed nō sūt illis diuitie nisi celestes ꝛ spūtales.

AMRRO. Vel iniquū māmona dixit: q2 varijs diuitiarū illecebris nostras auaricias tentat affect⁹: vt velim⁹ seruire diuitijs. BASI. Vel si successeris pr̄imonio ob iustis cōgregata cepisti. i plurib⁹ eni pdecessorib⁹ necesse ē aliquē reperiri q iniuste vsurpauerit aliena. Ponaī aūt vt nec pater cōgeserit: s3 aurū vnde habes? Siquidē dicis a me: ignarus dei es. nō hñs notitiā creatoris: si vo a dō: dic nob rōnē pp quā eas accepisti: an ñ dñi ē terra ꝛ plenitudo ei⁹: q̄ si cōia dñi nr̄a sunt: erūt ꝛ cōseruoꝝ nr̄oꝝ. THEO. Ille q dicūt opes egene q̄scūqȝ dñs dedit ad ipēdia necessitatis fratrū ac cōseruoꝝ nroꝝ: nos vo tenemus nobis. Decebat igr a principio oia paupib⁹ trade. verū q2 iniqtatis sum⁹ villici reg ter retinētes qd deputatū ē ad aliorū op⁹: nō ē olo manēdū in hac crudelitate: sed ipartiēdū ē paupibus vt recipiamur ab eis in celestibus tabernacul. Seqt .n. Vt cū defeceritis recipiāt vos i eterna tabernacla. GREGO. xxj. mor. Si aūt eoꝝ amicitijs eterna tabernacula acqrimus dātes pensare debemus: q2 patronis poti⁹ munera offerim⁹ q̄ egentis dona largimur. AVGV. de ver. do. Qui sunt eni q habebūt tabernacula eterna nisi scī dei: Et q sūt q ab ipsis accipiēdi sūt in tabernacula eterna: nisi q eoꝝ idigetie inseruiūt ꝛ qd eis op⁹ ē hilariter submistrāt. Isti sūt minimi xpi q oia sua dimiserūt ꝛ se. ..., ꝛ qcqd habuerūt paupib⁹ distribuerūt: vt deo sine seculari cōpede expediti seruirēt: ꝛ ab oneribus mūdi liberatos velut penatos sursū hueros tollerēt.

AVGV. d q. euā. No ergo eos a qb⁹ recipi volum⁹ in tabernacula eterna tāq̄ debitores dī fas ē itelligi. cū iusti ꝛ sci significēt h loco q ees itroducāt: q necessitatib⁹ suis terrena bōa cōicauerūt. AMBRO. Valr: Facite vo. amicū d iniquo mamōa. vt largiēdo paupib⁹ āgeloꝝ ceteroꝝqȝ scōꝝ graȝ cōpem⁹. CHRY. Attēde ēt q ñ dixit: vt suscipiāt vos i suis mansiōib⁹. ñ .n. ipi sūt q suscipiūt. vñ cū dixisset Facite vo. ami. addidit. De mā. iniq. ōndēs q ñ simplr eoꝝ amicitia nob patrocinabit nisi bōa opa nos comitēt: nisi cuacuem⁹ iuste diuitias cōgestas iniuste. Ars igr artiū ptissima ē elemosyna. nō .n. nobis domos fabricat luteas: s3 vitā perenne ipēdit. Singlaꝝ artiū alia alteri⁹ adminiculo idiget. cū āt miserēri oꝫ. nulli⁹ alteri⁹. s3 soli⁹ voluntatis est op⁹. CYRIL. Sic igit docebat xp̄s affluētes diuitijs sūmopere diligere amicitiā paupuȝ ꝛ thesauriçare i celis. Nouerat āt humane mētis desidiā quō ambientes diuitias nullū charitatiuum opus impendunt egentibus. q igit talibus nullus spūtalium donorum fructus proueniat manifestis exemplis ostēdit subdens. Qui fide. ē in minimo: ꝛ in maio. fide. est. ꝛ qui in modi. iniquus est: ꝛ in maio. iniquus est. Aperit aūt nobis dñs oculū cordis exponens qd dixerat cū subdit: Si q i iniquo mā. fide. nō fu. qd veꝝ ē qs cre. vobis? Est igr minimū iniquus māmōa. i. terrene diuitie: q supna sapientib⁹ nihil eē videtur. Arbitror ergo aliquē eē i modico fidelē cū d his minus oppressis erūna subsidiū ipetit. Itaqȝ si i modico fuerim⁹ pfidi: quo pacto ab eo obtinebim⁹ veꝝ .i. diuinoꝝ charismatū vber donū aie humane ipmēs diuinā spēm. Quod aūt ad hoc tendat intentio verborum domini per sequentia patet. Dicit enim. Et si i alieno nō fuistis fideles qd vestrū est quis dabit vobis? AMBRO. Aliene nobis diuitie sūt q2 pter naturā sūt neqȝ nobiscū nascunt neqȝ nobiscū trāseūt. xp̄s aūt nr̄ est: q2 hominum vita ē. denīqȝ i propria venit.

THEO. Sic igit huiusqȝ docuit nos q̄ fideliter decet dispēsare diuitias. sed q2 opū dispēsatio s3 deū nō aliter obtinet q̄ per ipassibilitatē ai ad diuitias nō affecti subiungit Nemo ser. pōt duo. do. ser. AMBRO. Nō q2 duo s3 vn⁹ est dñs. nā ꝛ si sint q māmone seruiāt: tñ nō ille nouit aliq iura dñatus sed ipsi sibi iugū seruitutis iponūt. Vn⁹ ē dñs q2 vn⁹ ē deus. vñ ps pris ꝛ filij vnū esse dñatū. Et huius rōnem assignat subdēs. Aut eni vnū odio habebit ꝛ alte. dil. aut vni adherebit ꝛ alte cōtem. AVGV. de q. euā. Hec aūt nō passiȝ aut quasi temere dcā sunt. nemo .n. iterrogat⁹ vtrū diligat diabolū: respōdet se diligere: s3 poti⁹ odisse. deum āt se diligere oēs fere pclamāt. q aut vnū odiet. i. diabolū: ꝛ alteꝝ diliget. i. deū. aut alteri adherebit. i. diabolo: cū q̄s eius p̄mia temporalia sectat: ꝛ alteri cōtemnet. i. deū: sicut solent minas eius postponere cupiditatibus suis qui de bonitate eius ad ipunitatē sibi blandiunt. CYRIL. Cōclusio aūt est totius sermonis qd sequitur: Non pote. deo ser. ꝛ mam. Totū igit studiū transferamus ad alteꝝ diuitijs ab-

renunciates. BEDA. Audiat ergo hoc auar⁹ non posse si mul diuitijs christoq; seruire: et tñ nõ dixit Qui hz diuitias. sed Qui seruit diuitijs. Qui enim diuitiarum seruus est: diuitias custodit vt seruus: qui autem seruitutis excussit iugū distribuit eas vt dominus. sed qui seruit mãmone illi vtiq; seruit qui rebus istis terrenis merito sue peruersitatis preposit⁹ et princeps huius seculi nominatur.

Audiebant autem omnia hec pharisei q erant auari: et deridebant illum. Et ait illis: Uos estis qui iustificatis vos corã hoibus: deus aũt nouit corda vestra. Quia quod hoibus altū ē: abominatio est apud deū. Lex et pphete vsq; ad ioãnē: et eo regnū dei euangelizat: et omnis in illud vim facit. Facilius est aũt celū et terrã pterire: q̃ d lege vnum apicē cadere. Omnis qui dimittit vxorem suã et alterã ducit: mechat: et qui dimissã a viro ducit: mechatur.

BEDA. Monuerat christus scribas et phariseos d sua iusticia nõ presumere: sed pctõres penitētes recipe. et elemosynis sua pctã redimere: sz illi pceptorez misericordie humilitatis et psimonie deridebãt. vñ dicit. Audiebãt autem oia hec phã. q erãt aua. et deridebat eū. Duas ob cãs: q: vel minus vtilia imperet. vl' a se iã facta supflue iĝereret. THEO. At dñs in⁹ detegēs in eis occultã maliciã. ostēdit eos simulare iusticiã. vnde subdit: Et ait illis: Uos estis q iustificatis vos corã hoim. Iustificãt se coram hoib⁹ qpctõres tanq̃ isirmos desperatosq; cõtemnūt: se aũt ipsos tanq̃ pfectos elemosynaz remedio op⁹ nõ hēre credūt: sz nouit tumoris altitudo. q̃ sit iuste dãnanda videt ille q illuminabit abscõdita tenebrarū. vnde sequit: De⁹ aũt no. cor. THEO. Et rõ abominabiles ei estis ob arrogantiã et ambitū humã fauoris. vñ subdit: Q: qd hoib⁹ altū est. abominatio est apud deū. BEDA. Disputanté aũt ptra auariciã saluatorē: pharisei deridebãt: quasi ptraria legi pphetisq; precuperet: vbi multi ditissimi deo placuisse legunt. sz et ipse moyses pplm quē regebat: si legē sequeret. oibus terrenis bonis abũdaturū pdixit qbus dominū occurrēs osidit inter legē et euangeliū sicut pmissionū ita et pceptorū nõ minimã eē differētiã. vñ subdit. Lex et pphe. vsq; ad ioãnē. AMBRO. Nõ q: lex defec̃. sed q: incepit euangelij pdicatio. vident. n. minora ppleri cū potiora succedãt. CHRY. Per hoc ãt reddit eos celeres ad sui fidē: q: si vsq; ad tps ioãnis psũmata sunt oia: ego sũz q veni. Nõ. n. destitissent pphete: nisi venissem ego. Sz dices. Qualiter pphete vsq; ad ioãnē: cū multo plẽs pphete in nouo q̃ in veteri testõ fuerint: sz de illis pphetis dic̃ q pnunciauerit christi aduentū. EVSE. Nouerant aũt priores pphete pdicationē regni celorū: sed nullus eorū expresse annūciauerat populo iudeorum: eo q pu erilem mentē iudei habentes imbecilles erant circa predicatiõis imensitatē. Prim⁹ autē ioannes manifeste predicauit appropinquasse regnuz celorum: necnon et peccatorum remissionem per lauacrū regenerationis. vnde sequitur: Et eo regnū dei euangelizat: et omnis in illud vim fac. AMBRO. Lex. n. multa sz naturã tradidit: vt naturalib⁹ idulgentior desiderijs ad iusticie studiū nos vocaret. xps naturam incidit: quia naturales quoq; amputat voluptates. sed ideo vim facimus nature: vt non ad terrena demergat: sed ad supna se erigat. EVSE. Magna enim pugna incūbit mortalib⁹ in ascensu celorū. q: enim homines carne mortali vestiti subiugent voluptatē: et omnē illicitum appetitum: imitari volentes vitã angelicã: quod non fit violēter. Quis autez videns diuino insidiãtes cultui: et pene suam carnem mortificantes. nõ reuera fatebit illos vim iferre regno celorū: sz et siquis indagauerit mirandū propositū venerãdorū martyrū. fatebit eos vim irrogare in regnum celorum. AVGV. de que. euã. Uim etiã faciūt in regnū celorū nõ solū tpalia ista ptemnãt: sed etiã linguas deridētiū ista ptemnētes. Hoc. n. subiūxit euãgelista cū dixisset: Derisuz fuisse iesuz xpūm de ptemnēdis terrenis diuitijs loquentur. BEDA. Ne ãt putarēt i eo q dixit: Lex et pphete vsq; ad ioãnē: legis vl' pphetarū ab eo districtiōez pdicãdam excludit subdēs: Facili⁹ aũt est celū et terrã pterire: q̃ de lege vnū apicē cadere. Preterit. n. figura h⁹ mūdi. de lege nec vni⁹ qdē littere summitas. i. nec minima q̃q; a sacris talib⁹ vacãt: et tñ lex et pphete vsq; ad ioãnē: q: nõ potuit vltra vetuz pphetiçari qd ioãnis pconio iã venisse clarebat. qd ãt de lege i ppetuū nõ violãda pdixerat: vno exēplo de illo supto pfirmat testimõio dicēs: Ois q dimittit vxorē suam et ducit alterã mechat: et q dimissã a viro ducit mechatur. vt ex hoc vno discerēt ēt i ceteris cū nõ ad soluēda sed implenda decreta legis venisse. THEO. Qz enī cū imperfectis lex impfecte loqueret. ex hoc patz q dixit pcordia iudeorū aut: Si vir odio hūerit cõiugem: dimittet eã: q cū homicide eēnt et gauderent i sanguine: nec astrictos miserebant q adeo vt filios et filias mactarēt demonib⁹: vo pfectioris doctrine opus est. Ob hoc igit dico: q si repudiat cõiugē: nõ incūbente causa fornicatõis mechat: et q aliã duxerit mechat. AMBRO. Pri⁹ aũt dicendi sunt de lege cõiugij: vt postea de phibēdo diuortio disputem⁹. Quidã putãt oē cõiugiū a deo esse: q: scriptū ē: Quod deus cõiunxit hõ nõ separet. Quos ergo aplus dixit: Si infidelis discedit discedat. In quo ostendit non a deo esse oē cõiugium. neq;. n. xpiani gentilib⁹ dei iudicio cõiungunt. Noli ergo vxorem dimittere ne deū tue culpe diffitearis auctorem. Etenī si alienos multomagis vxorios debes tolerare et emēdare mores. q te cum puulis feta dimittit. Dum excludas parentē pignora teneas: vt ad pumeliã parentis addas etiã pietatis iniuriã: diuti⁹ si ppter matrē etiã filios mul pellas: pateris ne liberos tuos viuente te esse sub vitrico ac icolumi matre esse sub nouerca. Quã piculosũ si fragilē adolescētie etatē errori offeras q: impiūsi eius destituas senectutē cui⁹ deflorauceris iuuētutem. Pone repudiata nõ nubat: et hoc tibi debuit displicere cui adultera fidē fuat. Pone si nubat: necessitas illius tuū crimē ē: et q cõiugiū putas adulteriū est. Hoc moraliter tñ: q: supra posuerat regnū dei euangeliçari: et cū dixisset d lege vnū apicē nõ posse cadere: subiecit: Ois qui dimittit vxorē suã. Uir christus est: vxor ecclesia. charitate vxor: integritate virgo. ergo quē deus traxit ad filium non separet psecutio: nõ euertat luxuria nõ phia depredet. hereticus non inficiat: quē deus nõ sepet. Adulteri sunt omnes qui adulterare cupiunt fidei et sapientie veritatem.

Homo quidã erat diues qui induebatur purpura et bysso: et epulabat quotidie splendide. Et erat quidã mēdicus nomine lazarus qui iacebat ad ianuã ei⁹ vlceribus plenus: cupiens saturari de micis que cadebant de mensa diuitis: et nõ illi dabat. Sed et canes veniebant: et lingebant vlcera eius

BEDA. Admonuerat supra dominus facere amicos de mãmona iniquitatis: quod audientes pharisei deridebãt. deide illa que proposuerat: exemplis astruit dicēs: Homo quidam erat diues. CHRY. Erat: non est. quia preterijt quasi vmbra fugiens. Non autem omnis sancta paupertas ant diuitie criminose: sed et luxuria infamat diuitias: ita paupertatem cõmēdat sanctitas. Sequitur: Et indu. purpura et bysso. AMBRO. Purpura color regij habitus est: et conchis

marinis ferro circũcisis emissa. byssus vo genus lini candi-dis et mollissimi. GRE. in ho. Si aut subtiliũ preciosarumqz vestiũ cultus culpa nõ eet nequaq̃ sermo dei hoc tã vigilã-ter exprimeret. Nemo quippe vestimenta preciosa nisi ad inanẽ gloriã qrit: vt honoratior ceteris esse videat. nemo. n. vult ibi preciosis vestib^9 idui. vbi ab alijs nõ possit videri. CHRY. Cineres et pulverem et terram purpura et serico protegebat sub vestimenta eius: ita et epule. et nos quales epule: talia et vestimenta. vnde seqr: Et epulabatur quotidie splẽdide. GREGO. pmo mora. Ubi solerter ituendũ est: qz cele-brari sine culpa conuiuia vix pñt. pene semp epulas cõcomitaf voluptas. Nã cũ corp^9 in refectiõis delectatõe resoluit: cor ad inane gaudiũ relaxatur. Seqtur. Et erat quidã medic^9 noie laçarus. AMBRO. Narratio magis q̃ parabola vi-def: qñ et nomẽ exprimif. CHRY. Parabola vo illa est: vbi exẽplũ ponit: et tacent noia. Interptaf aũt laçar^9 q ad-iutus est paup. n. erat: et illũ domin^9 adiuuabat. CYRIL. Uel aliter. Pñs sermo de diuite et laçaro silitudinarie scri-ptus ẽ in pabola vt innotescat qp q terrenis affluunt opib^9: ni si velint opitulari necessitatib^9 paupe: pgrauẽ icurrẽt sniaz. Refert aũt traditio iudeorũ laçarũ quendam fuisse tũc tps in hierosolymis extrema pressum inopia et ifirmitate: cuius meminit dñs introducẽs eũ in exẽplũ ad maiorẽ ser-monis manifestatiõẽ. GRE. in ho. Notandũ etiã est qz in populo plus solẽt noia diuitũ q̃ paupez sciri. Dominus autem nomen pauperis dicit: et nomẽ diuitis nõ dicit: quia deus humiles nouit atqz approbat: supbos ignorat. Ut aũt amplius pbaretur pauper: simul huic et paupertas et egritudo adhibuit. Sequitur. enĩ. Qui iacebat ad ianuam eius vlce-ribus plenus. CHRY. Ideo iacebat ad ianuaz: ne diues diceret: Nõ vidi: nemo mihi nunciauit. videbat eum egrediẽs: et reuertens. ideo vlceribus plenus: vt crudelitatez diuitis suo corpore demonstraret. mortem corporis tui vides iace-re ante ianuam et non misereris. si dei precepta nõ confide-ras saltem cõditiõis tue miserere: et time ne ipse talis efficia-ris. egrotatio aũt habet aliquod solaciũ: si opes hẽt. Quan-ta ergo in isto pena est: in quo inter tanta vulnera non me-minit dolores plagarum: sed famẽ. Seqtur enim: Cupiens saturari de micis que cadebãt de mensa diuitis. q. d. Quod proijcis de mensa: hoc pbe in elemosynã: fac damnũ lucruz. AMBRO. Insolẽtia aũt et tumor diuitũ in diuitijs ope-rantibus subinferi. Seqtur enĩ: Et nemo illi dabat. Ita. n. sunt conditionis humane immemores: vt tanq̃ supra natu-ram sint: de miserijs paupez incentiua suarũ capiant volu-ptatũ: rideant inopẽ: insultent egenti: et quoz misereri dece-ret his auferant. AVGV. de ver. do. Inexplebilis enim auaricia diuitũ nec timet deũ: nec hoiem veref. non parcit patri: amico fidẽ non seruat: viduam opprimit: rem pupilli inuadit. GRE. in ho. Insuper pauper videbat pcedentez diuitem ab obsequentibus circũfulcirĩ: se in infirmitate et in-opia a nullo visitari. nã quia nemo ei ad visitandũ aderat: testanf canes q licenter vulnera eius lingebant. Seqtur. n. Sed et ca. venie. et linge. vlce. eius. CHRY. Ulcera que nullus hoim lauare dignabatur et ptractare: fere mites lam-bunt. GRE. in ho. Ex vna ergo re omnipotens deus duo iudicia exhibuit: dũ lazarũ pauperẽ ante ianuã diuitis iace-re pmisit: vt et diues impius damnatiõis sibi augeret vltio-nẽ: et tẽtatus paup cresceret ad remũeratiõnẽ: qz cõspiciebat ille quotidie cui misereref: videbat iste de quo probaref.

¶ Factũ est aũt vt moreref mendicus et portare-tur ab angelis in sinũ abrae. Mortuus est autez et diues: et sepultus est in iferno. Eleuans autez oculos suos cum esset in tormentis: vidit abraã a longe et lazarum in sinu eius: et ipse clamãs di-xit: Pater abraam miserere mei: et mitte lazarũ vt intingat extremũ digiti sui in aquaz: vt refrige-ret linguã meaz: quia crucior i hac flamma. Et dixit illi abraam: Fili recordare qz recepisti bo-na in vita tua: et lazarus similiter mala. Nũc aũt hic consolatur: tu vero cruciaris. Et i his omni-bus inter nos et vos chaos magnũ firmatuz ẽ: vt hi qui volũt hinc trãsire ad vos nõ possint: neqz inde huc transmeare.

CHRY. Audiuim^9 qd vtrĩqz i terra passi sũt: videamus qd vtriqz patiãtur apd inferos. Qd tpale fuit preterijt: qd se-quitur eternũ ẽ. Uterqz mortu^9 est. illũ angeli huc pene susce-perũt. Dr. n. Factũ ẽ aũt vt more. mẽdi. et porta. i sinu abrae. Tãte pene repẽte delitijs cõmutanf. Portaf post tãtos la-bores qz defecerat: ne saltẽ ambulãs laboraret: et portabaf ab angelis. Nõ suffecerat ad portãdũ pauperẽ vn^9 angelus: sz pptcrea plẽs veniũt vt chorũ letitie faciant. gaudet vnus-quisqz ãgelus tm on^9 tãgere: libẽter talib^9 onerib^9 pgrauãtur vt ducãt hoies ad regna celoz. Portat^9 ẽ aũt i sinu abrae: vt illũ palparet et refocillaret. Sinus abrae padisus ẽ. Jõ ãn-geli mĩstrãtes tulerũt paupez et locauerũt eũ ĩ sinu abrae: qz licz despect^9 iaceret: sñ tñ dspauit: nec blasphemauit dicẽs. Hic diues in negcia viuẽs gaudet et tribulatiõez nõ patif. ego vo nec obtinere valeo necessariã escã. AVGV. õ origie aie. Ct ãt abrae sinũ existimas eẽ corporeũ vereor ne in re tãta iocularĩter nõ serio agere credaris. Negz. n. vsqz adeo deci-pis vt arbitreris corporeũ sinũ hoĩs vni^9 ferre tot aĩas. imo vt fm te loqr tot corpa: quot illuc ãgeli sicut laçaz pferunt nisi opinens fortasse illã vnã aĩaz solã ad eũdẽ sinũ puenire meruisse. Si errare pueriliter nõ vis: sinũ abrae itellige re-motã sedẽ q etis atqz secretã: vbi ẽ abraã: et iõ abrae dictã sñ qp ipsius tñ sit. sed qp ipse multarũ gẽtiũ pater sit q ad imi-tandum fidei pncipatũ ppositus est. GREGO. in home. Cum autem duo essent iferius corda paupis. s. et diuitis: vn^9 desuper erat inspector: qui et paupem tẽtãdo exercebat ad gliaz et diuitẽ tolerãdo expectabat ad penã. vñ seqf. Mortu-us est aũt et diues. CHRY. Mortuus qdẽ est tunc corpe sed erat illi ante aĩa mortua. nihil enim agebat ex operibus anime. nam totus feruor eius qui prouenit ex dilectione p-ximi expirauit: et erat c tpore defuncto defunctior. Nul-lus autem est qui sepeliendo diuiti ministrasse dicatur vt laçaro. eo namqz qp in lato itinere delectatus multos ha-buit obseqũẽtes adulatores: vt perueniat ad finem penalitas est omnibus. Simpliciter enim sequitur: Et sepultus est in inferno. Sed etiam anima eius dum viueret sepeliebaf ob-ruta corpore quasi sepulchro. AVGV. õ que euãge. Se-pultura aũt inferni penarum pfunditas est que superbos et immisericordes post hanc vitam vorat. BASI. Est autẽ infernus qdam locus cõis in intimo terre obumbratus vn-diqz et opacus cuius est quoddã orificium in profundum tẽ-dens. per qd patet descensus animab^9 ad mala damnatis. CHRY. Uel sicut regum carceres extra manent: sic et extra mundum foris alicubi est infernus. vnde et exteriores tenebre dicte sunt. THEO. Quidã vero dicũt ifernũ eẽ transitum ob apparenti ad disparens et deformitatem ani-me. Quamdiu enim anima peccatoris in corpore est ap-paret per proprias operationes; vt autem euolat de cor-pore fit deformis. CHRY. Sicut autem pauperi dum viueret grauiorem penam reddebat iacere ante ianuam diuitis: et aliena bona prospicere: sic diuiti mortuo auge-bat exitũz accubitus in gehenna: et prospectus delectatiõis laçari ne solum tormentorum natura sed et collatione bono-rũ illius intolerabilius sentiret supplicium: vnde sequitur. Eleuãs autẽ ocu. su. cum esset in tor. vi. abra. a longe. Eleua-uit quidem oculos: vt illum inspiceret nõ vt despiceret. laza

nit: cui sursus erat ille deorsum. illū plures angeli portabāt: istū infinita tormēta possidebāt. vnde nō dicit. Cū eēt in tormēto sed In tormētis. totus .n. i tormētis erat oculos solos liberos hēbat: vt alteri⁹ leticiā posset aspicere: vt magis torqueat̄ q̄n nō hʒ qō alij hʒ. aliorū diuitie eorū q in paupertate sunt tormēta sunt. GRE. Sꝫ abraā adhuc in imis non eēt: hūc diues i tormētis posit⁹ nō videret. Eos .n. q celestis patrie vias secuti sunt: post egressum carnis iferni claustra tenuerūt. nō ut pena quasi petōres plecteret: sꝫ vt illos i locis remotiorib⁹ requiescētes: q: necdū itercessio mediatoris aduenerat ab ingressu regni reatus prime culpe retineret.

CHRY. Multi aūt erāt paupes iusti sed q iacuit ad limina ei⁹ aspectui occurrit ad ei⁹ tristiciā. Seqtur Et laçarū i sinu ei⁹. Hic innotescit q: oēs q a nobis offenduntur obuiantur nr̄o cōspectui. Diues aūt laçarū nō penes aliū iustū sꝫ in sinu abrae videt. erat .n. abraā charitatiu⁹: hic aūt crudelitatis arguitur. Ille sedēs ante fores venabatur trāseuntes: z i domū ppriā ingerebat: hic vero z intrātes ī ius auertebat.

GRE. in ho. Qui nimirū diues cū cunis in hac vita misereri non voluit: in suo iam supplicio posit⁹ patronum querit.

THEO. Nō tñ dirigit sermonē ad laçarū sꝫ ad abrahā: q: forsā erubescebat z putabat laçarū reminisci malorū ex ppriis iudicās de illo. vñ seqtur: Et ipse clamās dixit. CHRY. Magne .n. pene magnam vocē reddebat. Pater abraam. q.d. Patrē te voco nā. quō filius q pdidit suā substātiā sꝫ meo vitio te patrē pdiderim. Miserere mei. Frustra agis penitentiā vbi nō est penie loc⁹. Tormēta te cogūt nō mentis affectus. Quicūq: in regno celorū est: nescio an eius qui in inferno ē valeat misereri. Creator creature miseret̄ sue. Un⁹ venit medicus qui sanaret morbos: alij sanare nō poterāt. Mitte laçarū. erras miser. Abraā mittere nō pōt. sꝫ suscipe pōt. vt intigat extremū digiti sui in aquā. Laçarū videre nō dignabaris: z nūc digitū eius desideras. Hoc qō petis: tu ei debebas facere cum adhuc viueret. Aquā desideras q delicatos cibos ante fastidiebas. Uide cōsciētiā petōris nō totū audet poscere digitū. Instruimur autē q: sit vtile in diuitijs nō cōfidere. ecce diues idiget paupere q quōqꝫ esuriebat. Mutātur res z notificat̄ oibus quis eēt diues qs esset paup. Sicut .n. in theatris cū aduesperascit: z astātes recedūt exeuntes z amictū deponētes q reges z ptores visi fuerāt oib⁹: vlcerib⁹ pleni videnī vt sūt. sic z adueniēte morte z soluto spectaculo vniuersi larua egestatis z diuitiarū depositis ex solis opibus diiudicant̄ q nā vere sint diuites: q paupes: q gloriosi: q inglorij. GRE. in ho. Diues .n. iste q vlcerato pauperi: mēse sue vel minuta dare noluit: in inferno positus vsqꝫ ad minima querēda puenit. nā guttā aque petiuit q micas panis negauit. BASI. Cōdignū āt pmiū reddit̄ diuiti illi ignis z ifernalis pena lingua arefacta: vice lire sonātis gemitus: vice pot⁹ desiderāt stille: vice speculatorū meretriū caligo pfunda: vice ambit⁹ incessantis pugil vmes. vñ seqtur Ut refrigeret lin. me. q: crucior in hac flāma. CHRY. Nō āt q: diues fuerat torqbatur: sꝫ q: misert⁹ nō fuit. GRE. in ho. Hinc colligēdū ē qua pena mulctādus sit q aliena diripit si iferni dānatiōe percutit̄ q ppria nō largit̄. AMBRO. Cruciatur ēt q: luxurioso carere delitijs pena ē: aq āt ē refectō aie in dolorib⁹ cōstitute. GRE. in ho. Quid aūt est q: i tormētis posit⁹ linguā suā refrigerari postulat: nisi q: is q cōuiuēdo de loqcitate peccauerat: p retributiōis iusticiā in lingua atrocius ardebat: Abūdare .n. in cōuiuijs loquacitas solet.

CHRY. Multa ētiā lingua eius superba locuta est: vbi pctm ibi z pena. z q: plurimū lingua peccauit amplius torquetur. AVGV. d q. euā. Uel q: linguā suā vult refrigerari cū in flāma tot⁹ arderet: significat qō scriptum ē: Mors et vita in māib⁹ lingue. z q: ore cōfessio fit ad salutē: quod per suꝑbiā ille non fecit. Extremū aūt digiti vel minimā opatione significat q p spūm scm subuenit̄. AVGV. de origie aie. Dicis āt: mēbra hic aīe describunt̄: z vis p oculū totū capud intelligi: q: dict⁹ ē leuare oculos suos p linguā fauces. p digitum mā⁹. Quid aūt cause est vt noīa ista mēbrorū in deo tibi corp⁹ nō faciāt in aīa faciāt: An vō qū de ei cāra dicuntur ppriē accipieda sūt. qū aūt de creatore tropice atqꝫ trāslate: Pennas itaqꝫ corpeas datur⁹ es nobis qui nō creatorē sꝫ creaturā. a. hō dicit Si assūpsero pēnas meas diluculo. Pro si pptere a linguā hūit diues ille corporeā qui dixit Refrigeret linguā meā. i nobis quoqꝫ adhuc in carne viuētib⁹ in manib⁹ ipsa lingua corporea q: scriptū est: Mors z vita in manib⁹ lingue. GRE. mīsen⁹. Sicut āt pstantiū in aspectu lorū tales repētāt facierū imagines: qles z ipse obiecte facies extāt: letas qdē letātiū tristū vō tristes sic z iustū dei iudiciū sic fit dispōnib⁹ nr̄is. vñ q: diues nō fuit miseri⁹ pauperis iacētis ad ianuā cū mīa egeat nō exaudit̄. Seqtur enim Et dixit ill. abraā. Grecorū q: re. bo. in. vi. tua. CHRY. Aspice patriarche bonitatē: vocat illū filiū qō mansuetudinem ei⁹ pōt exprimere: nullū tñ pbet auxiliū ei q se remedio priuauerat. vnde dic̄ Recordare. i. aduertas petā ne obliuiscaris q fueris oblectat⁹ diuitijs: recepisti bona in vita tua id est illa que vera bona esse putabas nō potes z i terra regnasse z hic regnare. diuitie non pāt esse vere z in terra z in inferis. Sequitur Et laça. silr mala. Nō q: laçar⁹ ea mala putauerit sed ex cēsura diuitis hoc dicebat qui inopiam z famē z diutā egritudinē estimabat mala. Quādo igit̄ infirmitatis z egrotatiōis magnitudo pmit laçarus cogitem⁹ z letanter accipiam⁹ mala in vita nr̄a. AVGV: de q. euā. Hec igitur ei dicunt̄ q: felicitatē dilexit seculi nec aliā vitā pter illam in q: superb⁹ intumuit adamauit. Laçarū āt dic̄ mala recepisse q: itellexit h⁹ seculi mortalitatē: labores z dolores z erumnas: penā esse peti q: oēs in adā morimur: quia fact⁹ est transgressiōe mortal. CHRY. Dicit ēt Recepisti bona in vita tua: q.si debita. q.d. Sigd boni fecisti vñ prīmus dereī oīa recepisti illo mūdo epulās. ditat⁹: oblectat⁹ successib⁹ psperis. hic āt sigd mali omisit vniuersa recepit paupertate fame. z extremis oppssus miserijs z vterqꝫ vr̄z huc nud⁹ accessit. hic qdē apertis pp qō z ɔsolationē sortit̄. tu vō sustinēs iniusticia pp qō immitigibilē pfers penā. vñ seqtur: Nūc āt hic cō so. tu vō cruciaris. GRE. i ho. Quecūqꝫ gi hi scio bū bene cū vos bōa egisse recolitis: valde de ipsis pertimescite ne cōcessa vob prosperitas eorūdē remuneratio sit bonorū: z cū quoslib paupes nonul a reprehēsibilia ppetrare cōspicitis q: fortasse quos superfluitas tenuissime prauitatis coinquinat: caminus paupertatis purgat. CHRY. Sed dices: Nōne ē aliqs q z hic z illic veniā pfruat̄: hoc quidē difficile ē z de numero impossibiliū. nā z si paupertas nō vigeat, vigei tñ ābitio. Si egritudo nō stimulet: ira iflāmat. si tētatiōes nō ipetūt emergūt sepi⁹ cogitatiōes iniq. Nō ē āt pui⁹ labor iracūdiā refrenare: pcescere illicita dsideria. ostatiōes sedare. despatiōes remittere. vitā asperā ducere. Talia vō nō agētē: ipossibile ē saluari. GRE. i ho. Rñderi ēt pōt q: mali i hac vita bona recipiūt: q: oē suū gaudiū felicitatē trāsitoriā putāt. Iusti at hīc hīc qdē pñt bōa: nec tñ i recōpēsatiōe recipe: q: dū meliora. i. eterna appetūt eorū iudicio q̄libet bōa affuerit: bōa minime videt̄. CHRY. Post miam āt di in pprijs studijs sperandū ē de salute: nō nūerādo pres aut prios vl' aicos. Frater .n. nō liberat. z iō subdit̄: Et i his oib⁹ ma. cha. firma. ē inter nos z vos. THEO. Chaos magnū significat iustorū z petōrib⁹ distātiā. nā sic affect⁹ eorū varij fuerāt: sic ēt mansiones nō modicū differūt. CHRY. Qō firmatū dr̄: q: non pōt dissolui agitari vl' cōcuti. AMBRO. Inter diuitē igitur z paupez chaos magnū ē: q: p⁹ mortē neqūnt merita mutari. vñ seqt̄. Ut hi q volūt hic ad nos trāsire ñ possīt: neqꝫ inde huc trāsmeare. CHRY. q.d. Uidere possum⁹ trāsire nō possum⁹. z nos videm⁹ qd fugerim⁹: z vos videtis qd pdideritis. z nr̄a gaudia cumulāt vr̄a tormēta. z vr̄a tormenta nr̄a

mulat nra gaudia. GREG.i ho. Sicut trāsire reprobi ad electos cupiūt.ita a supplicio₂ suo₂ afflictōe migrare ita ad afflictos atq₃ i tormētis positos trāsire iusto₂ ē mente p misericordiā cosq₃ velle liberare. S₃ iusto₂ aie q̄uis i sue na ture bōitate misericordiā habeāt tā tñ a ctoris sui iusticie conunete· tanta rectitudine cōstringūt vt nulla ad repro bos cōpassiōe moueāt nec iniusti ergo ad beato₂ sorte trāse unt q₃ dānatiōe ppetua cōstrigūt.nec iusti ad reprobos trāsi re pñt q₃ erecti iā p iusticiā iudicij eis nullo mō ex aliq̄ cōpas siōe miserēt. THEO. Dic eius argumētū origen.s seq̄ te eq dicūt Cū terminus sit iponēd⁹ suppliciis erit tps quo aggregabūt petōres iustis τ dño. AVGV. d̄ q.euā. Ondit a.p icōmutabilitatē diuie snie nullū auxiliū misericordie posse pberi petōrib⁹ a iustis etiā si velint pbere quo admo net vt in hac vita hoies subueniāt qbus possunt ne si postea etiam optime recepti fuerint eis quos diligunt opitulari nō valeant. Illud enim qd̄ scriptū est. vt τ ipsi recipiant vos in eterna tabernacula nō de superbis τ immisericordib⁹ scri ptum est· sed de his q sibi eos amicos de opibus misericor die fecerūt.quos iusti nō velut ppria potestate quasi grati ficando recipiunt: sed permissione diuina.

¶ Et ait: Rogo te pater vt mittas eum in domū patris mei. Habeo n. quinq₃ fratres: vt testeē il lis: ne τ ipsi veniant in hunc locū tormētorū. Et ait illi abraam: Habēt moysen τ pphetas audi ant illos. At ille dixit: Nō pater abraā: sed siqs ex mortuis ierit ad eos: penitentiā agēt. Ait aūt illi: Si moysen τ pphetas nō audiūt: neq₃ siquis ex mortuis resurrexerit credent.

GREGO. i ho. Postq̄ ardenti diuiti de se spes tollit̄ ei⁹ anim⁹ ad ppinquos quos reliq̄rat incurrit. vñ dr̄. Et ait. Ro. te pa. vt mit. eū i do. pa. mei. AVGV. d̄ q̄ euā. Lazarum peti mitti qa sensit se idignū q testimoniū phibeat vitati. Et qr nō ipetrauerat paululū refrigerari multo minus cre dit se relaxari posse ab iferis ad predicationē veritatis.

CHRY. Uide aūt puersitatē nec i ipsis penis dimittit vi tatē. Si pr̄ ē abraā q̄uo dicis: Mitte eū in domū pris mei: sed non es oblit⁹ pris tui: qr ille te pdidit. GREGO. i ho. Reprobo₂ aūt mētē pena sua q̄nq₃ inutiliter erudit ad cha ritatē: vt iā tūc etiā suos spāliter diligāt qui hic nec sua peccata diligerent nec se amabāt. vñ seq̄t. Habeo eni q̄nq₃ fra. vt te ste il. ne τ ipi veni. i hūc locū tormēto₂. AMBRO. Seri us autē diues iste magister esse icipit cum iam nec discen di tempus habeatur vel docendi. GREGO. in homilia. Qua in re notādū est ardenti diuiti q̄ta supplicia cumulā tur. ad penā nanq₃ suā ei cognitio seruat̄ τ memoria. cogno uit. n. lazarū quē despexit: τ fratrū suorū meminit quos re liquit. vt. n. peccatores in supplicio ampli⁹ puniāt̄ τ eorū v dent gloriā quos cōtēpserūt: τ de illo₂ pena torquent̄ quos inutiliter amauerūt. Petēti aūt diuiti vt lazar⁹ mitteret̄ ab abraā ptin⁹ rñdet̄. vñ sequitur: Et ait illi abraā: Ha. mo. τ pphe. audi. illos. CHRY. q.d. Non sunt tibi magis cure fratres tui q̄ deo qui eos creauit: statuitq₃ eis docto res qui eos cōmonerēt τ sollicitarent. Uocat aūt hic moysē τ pphetas scripta mosaica τ pphetica. AMBRO. Quo loco euidētissime declarat oīs vetus testm̄ esse fidei firmi tatem retundēs pfidiā iudeorū τ excludēs neqcias hereti corum. GREGO. in home. Sed qui dei verba despere rat: hoc audire nō posse suos sequaces estimabat. vnde se quitur. At ille dixit Non pater abraam sed siquis ex mor tuis ierit ad illos penitentiam agent. CHRY. Qui a.n. audiendo scripturas contemnebat τ fabulas esse putabat: ex his que passus fuerat: ipse quoq₃ diiudicabat de fratri bus. GREGO. ubi supra. Sed τ aliud quoddam dogma docemur q₃ lazari quidē aīa nō ē erga pāria sollicita nec se torquet se ad aliquod relictorū ai diuites ēsi quod a vivo et post morte a vita detinet carnali nā sīqs oīo carnalis fui mente fuit nec postq̄ corpus exuerit remouet̄ a passionibus eius. GREGO. in ho. Sed mox diuiti veracissima redd̄r. Sequit eni. Ait aūt illi. Si moysen τ pphetas nō audiunt neq₃ siqs ex mortuis resurrexerit credet et. Quia q̄ verba le gis despexit redēptoris precepta qui ex mortuis resurrexit: quāto subtiliora sūt tāto hic difficilius iplebūt. CHRY. Et aūt verū sit q₃ q nō auscultat scripturis nec mortuis redeun tis auscultat ostēderūt iudei: qui nunc quidē volebāt occide re lazarū nunc vō inuadebāt aplos cū tñ a mortuis ñ nulli resurrexerint hora crucis. Sed τ illud cōsidera q₃ q̄lisq₃ mor tuis sermo est. quecūq₃ vō dicūt scripture dicit dñs. vnde τ si resurgat mortuus τ si celitus discēderit angelus: oib⁹ ma gis sūt digne fide scripture: nā angelorū dñs viuorum τ mortuo₂ eas instituit. Si aūt sciret hoc deus q₃ mortui re surgentes pdessent viuētib⁹ non hoc omisisset: qui pro vtili tate nostra singula queq₃ tractat. sed τ si crebro resurgerent mortui hoc nep̄ tēpore cōtēneret̄. S₃ τ diabolus facile itro duceret puersa dogmata. id quoq₃ p organa sua fingens il quidē suscitās vere defunctos sed qbusdā fallacijs spectan tiū frustrās intuitū vel ingeniās quosdā morte simulare.

AVGV. De curis pro mortuis habendis. Diceret autem aliqs si nulla est mortuis cura de viuis quomodo diues ro gauit abraā vt mitteret lazarum ad quinq₃ fratres suos: S₃ nūqd q₃ hoc diues ille dixit ideo qd fratres agerent vel qd paterent illo tpe sciuit: ita illi cura fuit de viuis q̄uis qd agerent oīno nesciret sicut nobis ē cura d̄ mortuis q̄uis qd agant oīo nesciam⁹. Sed rursus occurrit q̄o q̄uō hic abraā esse sciebat moysen τ prophetas.i. libros eorū: vbi et nou rat diuitē illū in delitijs lazarū vero in doloribus vixisse. Uerū non cū hec agerent in viuis sed cū mortuis potuit la zaro indicāte cognoscere ne falsum sit qd ait ppheta: Abra am nesciuit nos. Pñt τ ab angel' q reb⁹ q̄ aguntur hic pñlo sūt audire aliquid mortui. possunt et aliqua que necessarium ē cos nosse nō solū pterita verū etiā futura spiritu dei reuelā te cognoscere. AVGV. de que. euā. Per allegoriā autem hec sic accipi pñt: vt in diuite intelligant̄ superbi iudeorum ignorantes dei iusticiam τ suā volentes cōstituere. Purpu ra τ byssus dignitas regni est: τ auferetur inquit a vobis re gnum dei. epulatio splendida iactantia legis est: in qua glo riabant̄ plus ad pompam elatiōis abutētes ea q̄ ad necessi tatē salutis vtentes. Mendic⁹ autē nomine lazarus qui in terptatur adiutus: significat indigentē veluti gentilem ali quem aut publicanū: qui tanto magis adiuuat̄: q̄to minus de suarū copia facultatū presumit. GREGO. in ho. Laza rus igitur vlceribus plenus gentilē populum figulariter ex primit qui dum ad deum conuersus peccata sua confitetur non erubuit: huic vulnus in cute fuit: Quid enim est pecca torum cōfessio nisi quedam vulnerum ruptio: sed lazarus vulneritus cupiebat saturari d̄ micis que cadebant de mē sa diuitis. τ nemo illi dabat: quia gentilē quenq₃ ad cogni tionē legis admittere superbus ille populus despiciebat. τ quia ea verba defluebant de scientia quasi mice cadebant de mensa. AVGV. de que. euang. Canes aūt qui vlcera paupis lingebant nequissimi hoies sunt amantes peccat qui lata lingua etiā laudare non cessant opera mala que in te alius gemens τ cōfitens detestatur. GREGO. i home. Nonnūq̄ etiam solent in sacro eloquio per canes pdica tores itelligi fm illud: Lingua canum tuorum ex inimicis ab ipso. Canum etenim lingua vulnus dum lingit curat quia doctores sancti dum in confessione peccati nostri nos instruunt quasi vulnus mentis per linguam tangūt. Diues autem sepultus est in inferno. in sinum vero abrae lazarus ab angelis ductus est idest in secretam requiem: de qua

verit. s dicit: Multi venient ab oriente et occidente et recūbent cū abraā isaac et iacob i regno celoꝝ. filii aūt regni eycient in tenebras exteriores. De longinquo aūt ad videndū laçarum oculos diues leuat: q: diuꝫ per damnationis sue supplicia infideles in imo sunt: fideles quoqꝫ ante diem extremi iudicii super se in requie attendunt. quorum post gaudia cōtēplari nullatenus possunt. Lōge vero est qđ cōspicuit q: illuc per meritū non attingunt. In lingua aūt amplius ardere ostenditur q: infidelis pp̄ls. verba legis in ore tenuit: que opere seruare contempsit. Ibi ergo amplius ardebit: vbi se amplius ostendit scire qđ facere noluit. Abraam aūt filiū eum vocat quē tamen a tormento non liberat. qm̄ huiꝰ infidelis populi patres q: multos a sua fide deuiasse considerantes: eos nulla cōpassione a tormentis eripiunt quos tamē per carnem filios recognoscūt. AVGV. de q. euā. Quinqꝫ aūt fratres quos habere dicit in domo patris sui. iudeos significat: q appellati sunt quinqꝫ: quia sub lege detinebantur que per moysen data est: q qnqꝫ libros cōscripsit. CHRY. Uel habuit qnqꝫ fratres. i. qnqꝫ sensus quibus ante seruierat: et ideo laçarū amare nō poterat: q: illi fratres nō amāt paupertatē. Illi te fratres in hec tormenta miserunt: saluari non possunt nisi moriantur: alioquin necesse ē vt fratres habitēt cū fratre suo. Sed qd queris vt mittaꝫ laçarū. hūt moysen et pphetas. Moyses laçarus pauper fuit: maiores diuitias cē arbitratꝰ paupertatē xp̄i: q̄ diuitias pharaonis. Hieremias i lacū missus pane tribulatiōis vescebat. et oēs pphete illos fratres docet sed isti fratres saluari nō possūt nisi aliquis ab inferis resurrexerit. Isti.n. fratres anq̄ christus resurgeret. me ducebāt i mortē. ille mortuus est sꝫ isti fratres resurrexerunt. nunc oculus meꝰ xp̄ꝫ videt auris eū audit: tactus amplectit. Ex hoc autē qđ diximꝰ: locū determinam̄ martioni et manicheo q destruūt vetus testm̄. Uide ergo quid dicat abraam si moysen et pphas nō audiunt. q. d. Bene facis eum qui resurrecturus est expectando: sed in illis christus loquitur. si illos audies et illuꝫ audituꝛ es.

GREGO. in ho. Judaicus aūt pp̄ls q: moysi verba spiritaliter intelligere cōtēpsit: ad eū de quo moyses locutꝰ fuerat non peruenit. AMBRO. Uꝫ aliꝛ: Laçarus est pauper in sclo sꝫ deo diues. neqꝫ eni ois sancta paupertas aut diuitie criminose: sꝫ sicē luxuria ifamat diuitias ita paupertatē cōmēdat sanctitas. Siue apostolicus aliqs paup in verbo: locuplex i fide: qui verā teneat fidē verboꝝ insulas non requirit. Cui simile illū puto: qui cesus sepius a iudeis. vlcera sui corporis lābenda qbusdam velut canibꝰ offerebat. Beati canes in quos vlceꝝ taliū distillat humoꝛ. vt impleat cor quo custodire domū. seruare gregē: cauere assuescaꝫ lupos. et quia panis verbū est: fides aūt verbi ē mice: velut quedā dogmata fidei sūt mysteria. s. scripturaꝝ. Arriani āt q societatē potētie regalis affectant: vt impugnent ecclesie veritatē nōne tibi videntur in quadā purpura et bysso iacere: qui cū p veris fucata defendant: diuitibꝰ abundant s̄monibus. Diues heresis euangelia multa composuit: et pauper fides hoc solū euāgeliū tenuit qđ accepit. Diues philosophia plures sibi deos fecit: pauper eccl'ia vnū deū nouit. nōne ille vident̄ egene diuitie: et redundare paupertas. AVGV. de que. euan. Alr̄ ēt itelligi pōt illa narratio: vt laçarū dn̄m significare accipiamꝰ iacentē ad ianuam illius diuitis. q: se ad aures superbyssimas iudeoꝝ icarnatōis humilitate deiecit: cupiēs saturari de micis que cadebāt d mēsa diuitis. i. querēs ab eis vl' minima opa iustitie: que sue mēse. i. sue ptāti p supbiā nō vsurparēt: q̄ opa q̄uis minima et sine disciplina perseuerantie vite bone: saltem interdum vel casu facerēt: sicut mice de mensa cadere solent. Ulcera passiones sunt dn̄i. Canes qui ea lingebant: gentes sunt quos immundos iudei dicebant: et tamen passiones domini in sacramentis corporis et sanguinis eius per totum iam orbeꝫ suauitate de-

uotissima lambūt. Sinus abrae intelligit secretū pr̄is quo post passionem resurgens assumptus est dn̄s: quo eum portatum ab angelis: ideo dein puto: quia ipsam receptionem qua i secretū patris accessit angeli annūciauerūt discipulis. Cetera s̄m superiorem expositionem accipi possunt: quia secretū pr̄is hō intelligit: vbi etiam ante resurrectione iustorum anime viuunt cum deo. CAPI. XVII.

Et ait ad discipulos suos: Impossibile est vt nō veniāt scādala. Ue aūt illi p quem veniūt. Utilius est illi si lapis molaris iponat circa collū eiꝰ: et proiciatur i mare: q̄ vt scandaliçet vnum de pusillis istis.

THEOPHI. Cū pharisei existētes auari contumeliabant christo d paupertate pdicanti: induxit parabolam diuitis et laçari. Deinde cum discipulis cōfert d phariseis idicans eos scismaticos et diuine vie impeditores eē. vnde dr̄. Et ad discipulos suos ait: Impossibile est vt nō veniāt scandala. i. impedimenta bone et deo placite cōuersatiōis. CHRY. Sunt aūt duplicia scādala quoꝝ hec quidē diuine glorie refragātur. hec vero pdeunt solū ad irrogādū fratribus ipedimentū. nam excogitatiōes heresū: et quicūqꝫ ꝯ veritatē fit sermo: diuine glorie refragant. Non tamē ad psens memorari videnṫ huiusmodi scandala: sed magis ea que cōtigunt inter amicos et fratres sicut iurgia: detractiōes. et huiusmodi. vnde postea subdit Si peccauerit i te frater tuꝰ ꝛc. THEO. Uel dicit q necesse est emergere multa pdicatiōis veritatis obstacula: sicut pharisei impediebāt christi pdicationem. Querūt autem aliqui. Si necesse est vt veniāt scandala: cur dominꝰ arguit scādaloꝝ auctorē: Seqtur eni. Ue aūt illi p quē veniūt: Quicqd enim parit necessitas. veniale est. Sed attēde q necessitas ista ex libero arbitrio sortit̄ originē. videns. n. dn̄s q̄liter hoīes insitunt̄ malo: nec pponūt aliqd boni dixit q q̄tū est ex cōsequētia coꝝ que videnṫ necesse est cōtingere scādala sicē si medicꝰ vidēs quēq̄ mala dieta vtētē dicat: necesse ē hūc egrotare. et ꝰi ducēti scādala ve dicit: et penā ei cōminat̄ dicēs. Utilꝰ ē illi si lapis molaris iponat̄ circa collū eius et pciciatur i mare q̄ vt scandaliçet vnū de pusill' istis. BEDA. Scd̄ꝫ morē puincie palestine loquitur: cū maiorū criminū apd veteres iudeos fuerit pena. vt ipso fundū ligato saxo demergerent̄. et reuera vtilꝰ est innoxiū pena q̄uis atrocissima tp̄ali tñ vitā finire corporeā: q̄ fr̄i nocētē mortē aie mereri ppetuā. Recte aūt q scādaliçari pōt pusillus appellatur. q. n. magnꝰ est: qđcūqꝫ viderit: qđcūqꝫ passus fuerit: nō declinat a fide. Inquantū ergo sine peccato possumꝰ: euitare pximoꝝ scandalū debemus. Si autem de veritate scandalū sumitur: vtilius pmittitur scandalū q̄ veritas relinquatur. CHRY. Per scandaliçantis autem penam brauiū saluantis addisce. nisi eniꝫ vnius aie salꝰ eet sibi nimiū cure nō cōminaretur scādaliçātibꝰ tantā penā.

Attendite vobis. Si peccauerit in te frater tuus: increpa illum: et si penitentiam egerit: dimitte illi. Et si septies in die peccauerit i te: et septies in die conuersus fuerit ad te dicens: Penitet me: dimitte illi.

AMBRO. Post diuitē q cruciat̄ i penis: subiacet ꝑceptū venie largiēde his qui se ab errore conuertūt: ne quem desperatio nō reuocet a culpa. vnde dicitur: Attendite vobis.

THEO. q. d. Necesse est scādala cōtingere: nō tñ necessariū est vos perire si peccaueritis: sicut non est necesse oues perire lupo veniēte: si vigilet pastor. Et qm̄ multe sunt scandaliçantium differētie: quidam enim sunt insanabiles: quidam sanabiles. Et ideo subiūgit: Si peccauerit in te frater

ni increpa illum: et si penitentiam egerit: dimitte illi. AMBRO. Ut neque difficilis venia nec remissa sit indulgentia. neque austera percellat invectio: vel conniventia non invitet ad culpam. Et alibi dicitur. Corripe ipsum inter te et ipsum solum. plus enim proficit amica correctio quam accusatio turbulenta. Illa pudorem incutit: hec indignationem movet: servet potius quod prodi metuat quam mox erubescat. Bonum quippe est ut amicum magis te correptus credat quam inimicum. Facilius enim consilio acquiescit quam iniurie subcumbit. Infirmus custos diuturnitatis est timor: pudor autem bonus magister officii. qui enim metuit reprimitur: non emendatur. Pulchre autem posuit Si peccaverit in te. Non enim equa conditio in deum et hominem peccare. BEDA. Intuendum est autem quare non passim peccanti verum penitentiam agenti hoc enim ordine scandala declinari possimus: si nullum ledamus. si peccantem zelo iusticie corripiamus. si penitenti misericordie viscera pandimus. THEO. Si queret aliquis. Si cum pluries indulseri fratri iterum sit nocuus: quid agendum est secum: Ideo quoniam huic ridens subdit. Et si septies in die peccaverit in te: et septies in die conversus fuerit ad te dicens penitet me: dimitte illi. BEDA. Septenario numero non vente vadet terminus ponitur: sed vel omnia peccata dimittenda vel semper penitenti dimittendum precipitur. Solet enim sepe per septem cuiusque rei aut tota universitas indicari. AMBRO. Vel quia septima die requievit deus ab operibus suis post hebdomadam isti mundi reges non diuturna promittitur ut quemadmodum mala istius mundi opera cessabunt ita et vindicte severitas conquiescat.

Et dixerunt apostoli domino: adauge nobis fidem. Dixit autem dominus: Si habueritis fidem sicut granum synapis diceretis huic arbori moro eradicare: et transplantare in mare: et obediet vobis.

THEO. Audientes discipuli domini de quibusdam arduis differentem puta de paupertate et scandalis eum tandem petunt sibi fidem augeri. per quam possent paupertatem sequi nihil enim adeo cultum suggerit paupertatis sicut credere et sperare in domino et ut per fidem scandalis valeant resistere. unde dicitur: Et dixe. apos. do. adau. fidem. GREGO. xxij mora. Ut quia iam accepta per initium fuerat quasi per augmentum graduum ad perfectionem veniret. AVGV. de que euan. Potest quidem intelligi hanc fidem sibi augeri postulasse qua creduntur ea que non videntur: sed tamen dicitur et fides rerum quia non verbis sed ipsis rebus presentibus creditur quod futurum est cum iam per speciem manifestam se contemplandam prebebit scilicet ipsa dei sapientia per quam facta sunt omnia. THEO. Dominus autem ostendit eis quod bonum peterent et quod credere deberent constanter ostendens eis quod fides multa potest. unde sequitur: Dixit autem do. Si ha. fi. si. gra. sy. di. huic ar. mo. era. et transpla. in ma. et obe. vobis. Duo magna concurrunt in idem transpositio radicata in terra et plantatio in mari quid enim in undis plantatur: per que duo virtutem fidei manifestat. CHRY. Mentionem autem facit synapis quia eius granum etsi sit parvum quantitate est tamen potestate virtuosius omnibus. Insinuat igitur quod minimum sue fidei magna potest. Si autem morum non transposuerunt apostoli non calumnieris non enim dixit. Transferetis: sed Transferre poteritis sed noluerunt quia opus non erat cum maiora fecerint. Queret autem aliquis. Quomodo christus dixit minimam partem esse fidei quod morum vel montem potest transponere cum paulus dicat hanc esse omnem fidem quod montes transferat. Dicendum igitur est quod apostolus attribuit toti fidei montem transponere non tamquam tota fides solum hoc possit sed quia hoc carnalibus magnum videbatur propter eminentiam corporis. BEDA. Vel fidem perfectam dominus hic grano synapis comparat eo quod sit in facie humilis et in pectore fervens. Mystice autem per morum: cuius colore sanguineo fructus et virgulata rubent: euangelium crucis exprimitur: quod per fidem apostolorum de gente iudeorum in qua velut in stirpe generis tenebatur: verbis predicationis eradicata et in mare gentium plantata est. AMBRO. Vel hoc dicitur quando spiritus excludit immundum. nam fructus mori primo albet in flore qui inde iam formatus erutilat maturitate nigrescit. Diabolus quoque ex albenti angelice flore natu

re nature et potestate rutilanti prevaricatione deiectus retro inhorruit odore peccati. CHRY. Morum etiam diabolo aptatur. nam sicut mori frondibus vermes aluntur sic diabolus per cogitationes exortas ab eo alit nobis vermem perpetuum. sed hanc morum potest fides ab animabus nostris evellere et in abyssum demergere.

Quis autem vestrum habens servum arantem aut pascentem boves: qui regresso de agro dicat illi statim transi: et recumbe: et non dicit: para quod cenem: et precinge te: et ministra mihi: donec manducem et bibam: et post hec tu manducabis et bibes. Numquid gratiam habet servo illi: quia fecit que ei imperaverat: Non puto. Sic et vos cum feceritis omnia que precepta sunt vobis dicite servi inutiles sumus. Quod debuimus facere fecimus.

THEO. Quia fides proprium possessorem facit divinorum mandatorum observatorem vivificis eum exornans operibus. eum videbat homines incurrere posse superbie vitium. unde premonet dominus apostolos ne superbiant in virtutibus suis per exemplum conveniens dicens. Quis autem vestrum habens servum arantem aut bo. pascen. qui regres. de agro di. illi: sta. tran. et recumbe. AVGV. de que. euan. Vel aliter. Hanc ergo fidem presentissime veritatis plerisque non intelligentibus videri potest dominus discipulis suis non ad id quod petierant respondisse. Difficile autem mihi apparet nisi intelligamus ex fide in fidem. i. ex fide ista qua ministratur deo: in eam fidem significasse transferri ubi fruantur deo. Augebitur enim fides cum primo verbis predicantibus. deinde rebus apparentibus creditur: sed illa contemplatio summam quietem habet: que in eterno dei regno retribuitur. Summa vero quies illa premium est istorum laborum qui ecclesie administratione peraguntur. ideo quamvis in agro aret servus aut pascat hoc est in vita seculari: vel terrena verset negocia: vel stultis hominibus tamquam pecoribus serviat. opus est ut post illos labores domum veniat: hoc est ecclesie societur. BEDA. Vel servus de agro egreditur cum intermisso ad tempus opere predicandi ad conscientiam doctor recurrit: sua secum acta vel dicta retractans: cui non statim dominus dicit: Transi de hac vita mortali: Recumbe. i. in eterna sede beate vite fovere. AMRBO. Intelligitur enim quia nullus recumbit nisi ante transierit. denique et moyses ante transiuit ut magnum visum videret. Sicut ergo tu non soli ei dicis servo tuo: Recumbe: sed exigis ab eo aliud ministerium: ita nec in te patitur dominus unius usum esse operis et laboris. quia dum vivimus debemus semper operari. unde sequitur: Et non dicat ei para quod cenem et precinge te et ministra mihi donec manducem et bibam: BEDA. Iubet parari quod cenet hoc est post laborem aperte locutionis humilitatem quoque considerationis proprie exhibere: tali cena dominus pasci desiderat. precingi autem est mentem humiliatam ab omnibus fluctuantium cogitationum finibus quibus operum gressus impediri solet constringere. nam qui vestimenta precingit hoc agit ne incedens involuatur ad lapsum. Ministrare vero deo. est absque gratie eius auxilio nihil virium habentem profiteri. AVGV. de que. euan. Ministrantibus etiam hoc est euangelizantibus servis suis manducat et bibit dominus confessionem et fidem gentium. Sequitur. Et post hec tu manducabis et bibes. BEDA. Quasi dicat. Postquam predicationis ope delectatus: tuque compunctionis epulis fueris refectus tunc demum transies et eternis mee sapientie dapibus in eternum reficieris. CYRIL. Docet autem dominus quia iis potestatis dominice: quasi debitam subiectionem exegit a famulis. cum subdit: Numquid gratiam habet servo illi: quia fecit que sibi imperaverat: Non puto. per hoc morbus superbie tollitur. Quid superbis: ignoras quod si non persolvis debitum: periculum

meminet. Si vero persoluos: nullam gratiam facis: fm illud pauli. Si euangelizauero non est mihi gloria: necessitas.n.mihi ē: veh mihi si nō euāgelizauero. Cōsidera g̃ q̄ g apud nos dominant̄: nō referunt grās: cū aliq subditoꝝ statuta sibi, psequunt̄ obsequiis ex beniuolētia sepi⁹ suoꝝ puocātes affectū maiorē eis appetitū seruiēdi aggenerāt. Sic ⁊ de⁹ petit q̄dē a nob famulatū uite fruity. vez q: clemens ⁊ bon⁹ e: bonores laborātib⁹ pollicetur: ⁊ superemiēt sudoribus subiectoꝝ beniuolētie magnitudo. AMBRO. Nō g̃ te iactes si bn̄ fuisti qd̄ facere debuisti. Obsequit̄ sol. obtēperat luna: fuitūt angeli. ⁊ nos ergo non a nob laudē exigamus. vn̄ cōcludēs subdit: Sic ⁊ vos cū oīa benefeceritis. dicite Quia serui inutiles sum⁹: q: qd̄ debuim⁹ facere fecim⁹ BEDA. Serui q̄dē q: p̄cio empti. Inutiles: q: dn̄s bonorū nr̄oꝝ nō indiget: vel q: nō sunt cōdigne passiones h⁹ tpis ad futurā gloriā. Hec igit̄ est i hoib⁹ fidei pfectio: si oībus que sunt precepta impletis: imperfectos se esse nouerint.

¶ Et factum est: dum iret iesus in hierusalē trāsibat per mediā samariā ⁊ galileā. Et cum igrederet̄ quoddā castellū: occurrerūt ei decē viri leprosi. Qui steterūt a longe ⁊ leuauerūt vocē dicētes: Jesu p̄ceptor: miserere nostri. Quos vt vidit dixit: Ite ostendite vos sacerdotib⁹. Et factū est dum irent: mūdati sunt. Vn⁹ aūt ex illis vt vidit q: mūdat⁹ ē: regressus ē cū magna voce magnificans deū. Et cecidit in faciē ante pedes ei⁹ grās agens. Et hic erat samaritan⁹. Rn̄dens āt iesus dixit: Nōne decē mundati sunt? Et nouē vbi sūt? Non est inuentus q redirer: ⁊ daret gloriā deo nisi hic alienigena. Et ait illi: Surge vade: q: fides tua te saluum fecit.

AMBRO. post p̄dictā parabolā rep̄hendun̄ igrati. dr̄. n. Et factū est dū iret iesus in hieru. trāsibat p mediā samariā ⁊ galileā. TYTVS. Ut ostēdat q: samaritani q̄dē beniuoli: iudei vo p̄dictis beneficiis sunt igrati: erat. n. discordia inter samaritāos ⁊ iudeos: quā ipse q̄si pacificās iter vtrosq̄ trāsit vt vtrosq̄ cōpingat in vnū nomē hoīs. CYRIL. Deinde suā gl'iā saluator manifestat: attrahēs ad fidem israel. vnde seq̄tur: Et cū ingrederet̄ qddā castellū: occurrerūt ei decē viri leprosi: ab vrbib⁹ ⁊ oppidis expulsi ⁊ q̄si imundi ritu legis mosaice. TYTVS. Cōuersabant̄ aūt ad inuicē: q: fecerat eos vnanimes cōmunis passiōis ⁊ p̄stolabant̄ trāsitū iesu solliciti donec aduenientē xp̄m viderent. vnde seq̄tur. Qui steterūt a lōge: eo q: lex iudeoꝝ leprā immūdā iudicat lex aūt euāgelica nō externā: s̄ internā asserit eē imūdam. THEO. A lōge ergo stāt q̄si verecūdātes de imundicia que eis iputabat̄: putabāt. n. q: xp̄s nō fastidiret ad modū aliorū. sic ergo abstiterūt loco: sed facti sunt pximi deprecādo. prope. n. est dominus oībus inuocātib⁹ eum in veritate. vn̄ seq̄tur: Et leuauerūt vocē dicētes: Jesu p̄ceptor miserere nr̄i. TYTVS. Dicūt nomē iesu ⁊ lucrifaciūt rē. nā iesus īterp̄tat̄ saluator. Dicūt miserere nobis pp̄ experientiā virtutis eius: neq̄ argentū petētes: neq̄ aurū: s̄ vt aspectū corporis sani obtineāt. THEOPHIL. Nec simplr obsecrāt eū. nec rogāt eū vt mortalē: vocāt. n. eū p̄ceptorē. i. dn̄m quo pene videnī huc opinari deū. At ip̄e iubet illis vt ostēderent se sacerdotib⁹. vn̄ seq̄t: Qō vt vidit dixit: Ite ostēdite vos sacerdotib⁹. Ipsi. n. expiebant̄ si mūdati forēt a lepra vl' nō. CYRIL. Lex ēt mūdatos lepra iubebat offerre sacrificiū cā purgatiōis. THEO. Jubere ergo eis vt irent ad sacerdotes: nihil aliud innuebat nisi q: debebāt curari. vn̄ sequit̄: Et factū ē dū irēt: mūdati sūt. CYRIL. In quo iudeoꝝ pōtifices emuli gl'ie ei⁹ cognoscere poterāt q: inopinate ⁊ mirifice sanati sunt: concedente christo eis salutē. THEO. Cum autem decem essent: nouem qui israelite erant ingrati fuerunt: sed alienigena samaritan⁹ reuersus: voces emittebat benignas. vnde sequit̄: Unus autem ex illis vt vidit quia mundatus est regressus est cum magna voce magnificans deum. TYTVS. Dedit aut. ei appropinquandi fiduciam suscepta purgatio. vnde sequitur: Et cecidit in faciaz suā ante pedes ei⁹ gratias agens. Ex pcubitu supplicatione fidem suam simul cum beniuolentia pādes. Sequit̄: Et hic erat samaritan⁹. THEO. Hinc poterit q̄sq̄ cōpercere q: nihil īpedit quēq̄ placere deo ⁊ si de genere p̄phano pcesserit: dūmodo bonū gerat ppositū. Nullus enī notus ex sanctis superbiat: nouē enī q israelite erāt: igrati fuerūt. vn̄ sequit̄: Respōdens aūt iesus dixit: nōne decē mūdati sūt: ⁊ nouē vbi sūt? Nō ē īuēt⁹ qui rediret: ⁊ daret glīā deo nisi hic alienigena. TYTVS. Per hoc ostēdit q: pmptiores ad fidem erant alienigene: lentus enī erat ad fidē israel. vnde subdit̄: Et ait illi surge: vade: q: fides tua te saluū fecit. AVGV. d̄ q. euā. Mystice aūt leprosi intelligi possunt q sciam vere fidei nō habētes varias doctrinas p̄fitent̄ erroris. Nō enī abscōdūt īpitiā suā: sed p summa peritia pferunt in lucē: ⁊ iactantiā s̄monis ostēdūt. Coloris q̄ppe vitiū lepra est. vera ergo falsis inordinate pmixta i vna disputatiōe vl narratiōe hoīs tāq̄ in vni⁹ corporis colore apparētia significat lepram tanq̄ veris falsisq̄ coloꝝ locis: humana corpora variantē atq̄ maculantē. Hi aūt taz vitādi sūt ecclesie vt si fieri pōt longi⁹ remoti magno clamore xp̄m interpellēt. Or autē p̄ceptorē cū īuocauerūt satis puto vere leprā falsi esse doctrinā: quā bon⁹ p̄ceptor abstergat. Nullū aūt eoꝝ q̄b⁹ hec corpalia bn̄ficia dn̄s p̄stitit: inenit̄ misisse ad sacerdotes nisi leprosos. sacerdotiū. n. iudeoꝝ figura fuit sacerdotii qd̄ ē i ecclesia. Cetera aūt vitia p seip̄m interi⁹ i cōscia dn̄s sanat ⁊ corrigit. Doctrina vo vel ībuēdi p sacramēta vel catheciçādi p s̄monē potestas eccl'e tributa ē. Qui dū irēt mūdati sūt. q: gentiles: ad quos venerat petrus nōdū accepto baptismatis sacramento per qd̄ spiritaliter ad sacerdotes p̄uenit̄: infusione sp̄ūsancti declarant̄. Quisquis ergo in ecclesie societate doctrinā ītegrā verāq̄ assequatur. eo q: manifestatur varietate mendacioꝝ tāquam lepra caruisse: hic tamen ingratus deo mundatori suo gratiarum agendarum pia humilitate nō prosternitur similis est illis de quibus dicit apostolus: q: cum deum cognouissent: non vt deum magnificauerunt aut gratias egerunt: ideo tales in nouenario numero tanq̄ imperfecti remanebunt. Nouem enim indigent vno vt quadam vnitatis forma coagulentur vt. x. sint. Ille autem qui gratias egit vnice ecclesie significatione approbatus est. Et quia illi erant iudei amisisse per superbiam declarati sunt regnum celorum. vbi maxime vnitas custoditur. Iste vero qui erat samaritanus quod īterpretatur custos: illi a quo accepit tribuēs quod accepit s̄m illud Fortitudinem meam ad te custodiam: vnitatem regni humili deuotione seruauit. BEDA. Cecidit autem in faciē: q: ex malis que se ppetrasse meminit erubescit q surgere ⁊ iure p̄cipit̄. q: qui ifirmitatē suam cognoscens humiliter iacet p diuini verbi consolationē ad fortia opera pficere iubetur. si autem fides saluū fecit eum qui se ad agendas gratias inclinauit: ergo perfidia pdit eos q de acceptis beneficiis deo dare gloriam neglexerunt. Quapropter fidē per humilitatem augeri debere sicut in parabola superiori decernitur. ita hic ipsis rebus ostenditur.

¶ Interrogatus autem a phariseis quando venit regnum dei: Repondens eis dixit: Non venit regnum dei cum obseruatiōe: neq̄ dicēt: ecce hic aut ecce illic. Ecce eni regnū dei itra vos est.

CYRIL. Cū saluator ī sermonib⁹ quos ad alios dirigebat frequēter regnū dei meminisset: ob hoc pharisei eū deridebāt. vñ dr̄. Interrogatus aūt a phariseis qñ venit regnū dei regnū qstī irrisorie dicerēt: añq̄ veniat de quo loq̄ris mors crucis te occupabit: dñs aūt patiam ondēs increpatus nō increpat sed poti⁹ malos excitem suo nō dedignat̄ rñso. Seq̄t̄ n. Rn̄dit eis ⁊ dixit: Nō venit regnū dei cū obseruatione q. d. nō queratis de tēporibus qb⁹ iterū istabit tps regni celoꝝ. BEDA. Illō. n. tps neq̄ ab hoib⁹ neq̄ ab āgelis pōt obseruari sicut tps incarnatiōis pphetarū vaticiniis ⁊ angeloꝝ ē manifestatū preconiis. vñ subdit. Neq̄ dicēt Ecce hic aut ecce illic. Uel aliter: Interrogant de tpe regni dei q̄ sic ī fra dr̄. Existimabāt q̄ veniēte hierosolymā dño ꝯfestī regnū dī manifestaret. vñ dñs rñdet q̄ regnū dī ñ venit cū obseruatiōe. CYRIL. Solū ēt ad vtilitatē cuiuslibet hois eē fatet̄ illō qō subdit̄. Ecce. n. regnū dī itra vos ē. i. in vris affectib⁹: ⁊ i ptāte vrā id cape. pōt. n. qlibet hō iustificari p fidē xpi ⁊ vtutib⁹ ornat⁹ regnū obtiere celoꝝ. GREGO. naçā. Uł forsitā regnū nob isini dr̄ idiram aiab⁹ nr̄is lenciā p spūm scōꝝ: ea. n. ē velut imago ⁊ arra pennis leticie q̄ i futuro seculo sctoꝝ aie gaudēt. BEDA. Uł regnū dei scipsū dr̄ itra illos positū hoc est in cordibus eorum p fidem regnantem.

¶ Et ait ad discipulos suos: Uenient dies qñ desideretis videre vnū diē filij hois et nō videbitis. Et dicēt vobis: ecce hic et ecce illic: Nolite ire: neq̄ sectemini. Nā sicut fulgur coruscās de sub celo in ea que sub celo sunt fulget: ita erit filius hois ī die sua. Primū autem oportet illum multa pati: et reprobari a generatione hac.

CYRIL. Quia dñs dixerat: Regnū dī itra vos ē: voluit discipulos eē paratos ad patiam: vt effectu strēnui intrare valeāt regnū dei: predicit ergo eis: q̄ anteq̄ de celo veniat in fine seculi psecutio irruet sup eos. vñ dicit̄: Et ait ad discipulos suos. Uenient dies qñ ꝺsideretis videre vnū diē filij hois ⁊ nō videbitis: significās q̄ tāta erit psecutio: q̄ vnū diē ei⁹ videre cupiāt: illi⁹. s. tpis quo adhuc ꝯuersabant̄ cū xpo sꝫ ⁊ iudei xpm mltis angustiauerūt ipropeiis ⁊ iniuriis sed ꝯparatione maloꝝ maioꝝ minora eligēda videt̄. THEO. Tūc n. absq̄ sollicitudine viuebāt: xpo eos pcurāte ⁊ ptegēte sed futuꝝ erat qñ xpo absente traderent̄ periculis: ad reges ⁊ pncipes ducti: tūc tps primū cuperēt q̄si traīqllum.

BEDA. Uł diē xpi dicit̄ regnū ei⁹ qō speram⁹ futurū: ⁊ bñ dicit vnū diē. q̄ i illa beatitudinis gloria tenebraꝝ interruptio nulla ē. bonū ergo ē diē xpi ꝺsiderare nec tñ magnitudie ꝺsiderii nobis sōnia figere ꝺbem⁹ q̄si instet dies dñi. vñ seq̄tur: ⁊ dicēt vobis: Ecce hic: ecce illic nolite ire neq̄ sectemini. EVSE. q. d. Si adueniēte antichristo fama de eo volet q̄si apparuerit xps: nō egrediamini: neq̄ sequamini. nā impossibile ē eū q semel i terra visus ē iterum i angulis terre ꝯuersari: Erit igit̄ hic de quo dr̄ nō ver⁹ xps. manifestū n. signū secundi aduentus saluatoris nostri hoc ē q̄ subito totū orbis claritas ei⁹ aduent⁹ replebit. vñ seq̄i. Nā sic fulgur coru. de ce. in ea q̄ sub ce. sūt fulget: ita erit fili⁹ hois in die sua. Nō. n. apparebit sup terrā ambulans sicut quidam homo coīs: sed vniuersaliter irradiabit. ondens cunctis iubar ppie deitatis. BEDA. Et pulchre ait. Coruscās de sub celo. q̄ iudiciū sub celo: hoc est i aeris medio geret̄. sm illud apli: Simul rapiemur cū illis in nubibus obuiam xpo in aera. Si aūt dñs in iudicio sicut fulgur apparebit nullus tunc in sua mente latere pmittit̄: q̄ ipso iudicis fulgore penetratur. potest aūt hec domini responsio ⁊ de illo eius aduentu quo quotidie venit in ecclesia accipi. In tantum enī sepe heretici turbauerunt ecclesiam. dicendo in suo dogmate fidem christi manere: vt fideles illoꝝ temporum desiderarēt dr̄m vel vno die si fieri posset redire ad terras vt p se q̄ in quo se hēat fidei veritas intimaret. Et nō videbitis in quit: q̄ nō ē op⁹ corporali visione dñm redire q̄ semel per vniuersū mūdū euāgelii vigore exhibuit. CYRIL. Opinabant̄ aūt discipuli q̄ vadēs hierosolymā statī ondēret regnū dei. Hāc igr̄ opinionē rescidēs notū facit eis q̄ p̄mo decebat eū salubrē passione sufferre: deinde ad patrē ascēdere ⁊ desup fulgere: vt orbe terraꝝ i iustitia iudicet. vñ subdit̄. Primū āt oꝫ illū multa pati: ⁊ repro. a gene. hac. BEDA. Generatiōēꝫ nō tm̄ iudeoꝝ: veꝝ ēt oium repꝛoboꝝ appellat a quibus et nūc filius hois in corpore suo: hoc ē in ecclesia multa patitur ⁊ reprobat̄. Inserit aūt de sua passione loquens de gloria sui aduent⁹ vt dolorē passiōis spe promisse clarificationis mitigarent: simulq̄ seipsos pararent: ⁊ si gloriam regni diligerent mortis non horrere periculum.

¶ Et sicut factū ē in dieb⁹ noe: ita erit ⁊ i diebus filij hois. Edebāt ⁊ bibebāt: vxores ducebant: ⁊ dabant̄ ad nuptias vsq̄ in diē qua intrauit noe in archā: ⁊ venit diluuiū ⁊ pdidit oēs. Similiter sicut factū est in diebus loth. Edebāt ⁊ bibebāt: emebant ⁊ vendebāt: plātabāt ⁊ edificabant: qua die autem exijt loth a sodomis: pluit ignē ⁊ sulphur de celo ⁊ omnes perdidit. Secundū hec erit qua die filius hominis reuelabitur.

BEDA. Aduētū dñi quē fulguri cito trāsuolāti ꝯparauerat nunc cōparat diebus noe ⁊ loth: qñ repentinus mortalibus superuenit interit⁹. vnde dicit̄: Et si. fa. ē i diebus noe ita erit i die filij hois. CHRY. Quia. n. tūc non crediderunt cōminatoriis verbis passi sunt repente reale iudicium. cor̄ nāq̄ ꝺ icredulitas ex aīa lēta pcedebat nā quecūq̄ vult aliq̄s ⁊ intēdit ea ēt expectat. vñ seq̄i. Edebāt ⁊ bibebāt: vxores ducebāt ⁊ da. ad nuptias vsq̄ i diē qua itrauit noe i arcā ⁊ vēit diluuiū. ⁊ pdidit oēs. AMBRO. Bñ cāꝫ diluuii ꝺ nostris asserit pcessisse peccatis q̄ de⁹ malū nō creauit sꝫ nr̄a sibi merita repperit ñ q̄ ꝯiugia daneł: neq̄. n. aliūde dānatur: cū i istis successiōis. ł ilł nāe subsidia sint: sꝫ ī oībus modus qrit̄. qcqd. n. abūdāt⁹ ē a malo ē. BEDA. Mystice āt noe arcā edificat: cū dñs ecclīā d xpi fidelibus q̄si lignis leuigatis adunādo ꝯstruit. quā pfecte ꝯsūmatā igredit̄: cū hāc i die iudicii psentia sue visionis etern⁹ habitatoꝝ illustrat. sed cū arca edificat̄: iniq luxuriāt̄. cū vo itrat̄ itereūt: q̄ qui sctis hic certātib⁹ isultāt: eis illic coronatis eterna dānatione plectētur. EVSE. Q̄ vovsus ē dñs exemplo diluuii: ne putaret aliq̄s futurum diluuiū ex aqua. vtitur secundo exēplo loth docēs modū perditionis impioꝝ. q̄ igne diuinitus celitus superueniet impiis ira dei. vñ subdit̄. Similiter sicut factū est i diebus loth. edebāt ⁊ bibebāt. emebant: ⁊ vendebant. plantabāt ⁊ edificabāt. BEDA. Pretermisso illo infādo sodomorum scelere: sola ea que leuia vel nulla putari poterāt delicta ꝯmemorat. vt intelligas illicita quali pena ferant̄ si licita imoderatius acta igne ⁊ sulphure puniunt̄. Sequit̄. n. Qua die aūt exijt loth a sodo. pluit ig. ⁊ sul. de celo ⁊ oēs perdidit. EVSE. Nō prius dixit ignē celitus decurrisse sup ipsos sodomorū q̄ loth exisset ab eis sicut ⁊ diluuiū nō prius terre icolas perdidit q̄ noe arcam intrasset: q̄ q̄diu noe vel loth ꝯuersabant̄ cū ipsis: deus non irrogabat iram: ne vna cū peccatoribus deperirēt. volens autem eos perdere subtraxit iustum: sic ⁊ in ꝯsūmatione seculi non prius erit finis q̄ omnes iusti sint semoti ab impiis. vnde sequit̄. Scdꝫ hec erit. qua die filius ho. reuelabit̄. BEDA. Quia qui interim non apparens oia videt tunc apparens oīa iudicabit apparebit autem iudicaturus eo maxime tpe quo cunctos iudiciorū eius oblitos huic seculo conspexerit esse mācipatos. THEOPHI. Postq̄. n. venerit antixps

boīes fiēt lasciui. dediti enormib⁹ viciis sm illō aplī· Uoluptatū amatores magis ꝙ̄ dei. si.n. antichrist⁹ ē cum sſtibꝫ pcī habitaculis qd aliud iseret mūdo tūc tpis hoīuꝫ generi nisi sua. ⁊ hoc dn̄s innuit per exempla diluuij ⁊ sodomitaꝝ. BEDA. Mystice aūt loth q̄ interptat declināſ ē popul⁹ electoꝝ q dū in sodomis .i. iter reprobos vt aduena moratur: quātū valet eoꝝ scelera declinat. Exeūte aūt loth sodoma perit: q2 in cōsummatiōe seculi exibūt angeli ⁊ separabunt malos de medio iustoꝝ: ⁊ mittēt eos i caminū ignis. Ignis tū ⁊ sulphur q̄ de celo pluisse ꝯmemorat. nō ipaꝫ penis supplicij flāmā. sed subitaneū diei illius significat aduentum.

¶ In illa hora q fuerit i tecto: ⁊ vasa ei⁹ in domo nō descendat tollere illa: ⁊ q in agro similiter nō redeat retro. Memores estote vxoris loth. Quicunqꝫ quesierit animam suam saluaꝫ facere perdet illaꝫ. Et quicūqꝫ pdiderit illā viuificabit eā.

AMBRO. Quia pp iprobos necesse ē vt plbi in hoc seculo cōtritionē cordis aiqꝫ patianſ: quo vberiorē mercedē accipiāt in futuꝝ qbusdā remedijs instruunſ cū dr̄. In il. ho. q fue. in tecto ⁊ vasa eius in domo nō descēdat tollere illa. Hoc est siqs supiora iā domus sue eminentiūqꝫ virtutū culmen ascēdit ad terrena mūdi hui⁹ operanō accedat. AVGV. de que. euan. In tecto.n. ē qui excedēs carnalia tanqꝫ in aura libera spūaliter viuit. vasa u. in domo sunt sensus carnales quib⁹ ad inuestigādū veritatē que itellectu capiī: multi vtentes penitus errauerūt. Caueat ḡ spūalis hō ne in die tribulationis cursus vita carnali que p sensus corporis pasciī delectat⁹ ad vasa huius mūdi tollēda descendat. Seqī: Et q i agro similiī nō rede. retro. i. qui operaī in ecclesia sicut paulus plantans: ⁊ sicut apollo rigās nō respiciat spē secularē cui renunciauit. THEOPHI. Hec autē oia matthe⁹ pro captīōe hierosolymoꝝ a dn̄o dicta fatetur: vt supuenientib⁹ romāis nec domi cōsistentes descēdere deberēt p quocunqꝫ necessario sed protinus arripe fugā nec in agro manētes redire domū. Et nimiꝝ in captiōe hierosolymoꝝ cōstat hec euenisse: iteꝝ fore ventura in antixpi aduētu. magis aūt in ipso tpe cōsummatōis cū ⁊ tūc itolerabilis sit futura calamitas. EVSE. Innuit ergo p hoc futurā eē psecutionē a filio pditionis in xpī fideles. Diē igr̄ illā vocat tēpus pcedens finē mūdi: in quo qui fugit nō reuertatur ⁊ amittens bona nō curet. nec imiteī coniugē loth que post fugā in exitu de ciuitate sodomoꝝ reuersa mortua ē ⁊ colūna salis effecta. vñ seqī: Memores estote vxoris loth. AMBRO. Que iō q2 retrospexit pdidit nature sue munus. Retro.n. sathanas: retro.n. sodoma. quapropter fuge intemperantiā: declinato luxuriā: recordare q2 ille qui se veteribus studijs non reflexit: ideo euasit: quia peruenit ad montem. Illa q̄m ad posteriora respexit nec mariti adiuta suffragio ad montē puenire potuit: sed remansit. AVGV. de q̄. euan. Significat igitur vxor loth eos qui in tribulatiōe retrospiciunt: ⁊ se a spe diuine promissiōis auertūt: ⁊ ideo statua salis facta est: vt admonēdo hoīes ne hoc faciāt: tanqꝫ cōdiat cor eoꝝ ne sint fatui. THEOPHI. Cōsequenter subiungit subsequētia premissoꝝ dicēs quicunqꝫ q̄sie. sal. ani. pdet il. q. d. Nō querat aliquis in psecutionibus antichristi curare propriā aiam. nā pdet eā: quisqs aūt cedibus ⁊ periculis se dederit: saluus erit. vnde sequitur. Et quicunqꝫ pdiderit il. viuifi. eā. Nequaqꝫ se tyranno subijciens pp vite amorē. CYRIL. Quō et aliqs pdat ppriā aiaꝫ: vt saluā eā faciat. māifestat paul⁹ dicēs de qbusdā q carnē suā crucifixerunt. cū vitijs ⁊ ꝯcupiscētijs laborī. s. ⁊ pietate aggredientes ꝯgōes.

¶ Dico aūt vobis. in illa nocte erunt duo i lecto vno vnus assumeī ⁊ alter relinquetur. Due erūt molentes in vnū: vna assumeī ⁊ altera relinqueī. Duo in agro: vnus assumetur ⁊ alter relinqueī. Rn̄dentes dicunt illi: Ubi dn̄e? Qui dixit illis. Ubicūqꝫ fuerit corp⁹: illuc ꝯgregabūtur ⁊ aqle.

BEDA. Dixerat supra dn̄s cū q i agro sit retro redire nō debere ꝙ ne de his tm̄ qui apte de agro redituri. hoc ē palā dn̄m negaturi sūt dictū putares pgit oñdere nonnullos ei q cū faciē hr̄e i anteriora videanſ: aīo tm̄ retro respicūt. vñ dr̄. Dico aūt vo. In illa no. erūt duo i lecto vno. vn⁹ assumetur: ⁊ alter relinqueī. AMBRO. Bn̄ noctē dicit: q2 aū xps hora tenebratuꝫ ē eo ꝙ pectorib⁹ hoīum tenebras antixps infundat: cū dicat se eē xpm. xps aūt sicut fulgur coruscans fulget vt in illa nocte resurrectiōis glaꝫ videre possimus. AVGV. d. q. euā. Ul' i illa nocte dicit: hoc ē i illa tribulatiōe. THEO. Ul' iopinatū docet eē xpī aduētū. quē futurū eē noctu docemur. Cū āt dixisset diuites vix saluari oñdit ꝙ nec oēs diuites pereūt: nec oēs paupes saluāī. CYRIL. Per duos.n. exītes i vno lecto vr̄ dsignare diuites q escētes i mūdanis delicijs. lect⁹ nāqꝫ signū q̄etis ē. ñ aūt q cūqꝫ diuitijs affluūt sūt ipij: sed aliqs ē pb⁹ ⁊ i fide electus. hic igiī assumeī. alter vō q talis nō existit dimitteī. Descēdēs.n. dn̄s ad iudiciū mittet āgelos suos q ceteris i terrā b relictis penā passuris scōs ⁊ iustos ei adducēt. sm illō aplī: Rapiemur i nubib⁹ obuiā xpo i aera. AMBRO. Uel ex vno strato ifirmitatis humāe vnus relinquiī .i. improbaī alter vō assumiī .i. rapiī obuiā xpo i aera. Sequiī. Due erūt molen. in vnū. vna assumeī: ⁊ altera relinqueī. CYRIL. Per molētes innuere videnī paupes ⁊ pressos laboribus ad qō ēt ptinet quod subdiī: Duo i agro vnus assumeī ⁊ alter relinqueī. In his.n. nō modicū differt nā hi sarcinā pauptatis viriliter sustinēt vitā agētes honestā ⁊ humilē q assumētur. hi vero sunt ad ꝓbana ꝓmptissimi qui relinquentur. AMBRO. Uel p molentes significari videnī q ex occultis alimenta querūt: ⁊ i apertū ex iferioribus pferunt. Et fortasse mūdꝰ iste pistrinū ē: ais aūt nostra velut quodā carcere icludiī corpali. In hoc ergo pistrino vel synagoga vl' eia obnoxia delictis triticum molendo madefactum ⁊ grau humore corruptū nō pōt iteriora ab exterioribus separe: ⁊ ideo relinquiī quia eius similago displicuit. At vero sancta ecclesia vel anima nullis macnlata ꝯtagijs delictorum: que tale triticum molit quod solis eterni calore torridū bonam similaginē de penetralibus hoīm deo offert. Qui sint aūt agricole possumus reperire si aduertamus duas mentes eē in nobis vnā exterioris hominis q̄ corrumpiī: aliā iterioris que per sacramētum renouaī. Iste igiī sūt operantes i agro nostro: quaꝝ altera bonū fructū diligentia dat: altera amittit incuria. Uel duos populos interpretemur in hoc mūdo qui agro ꝯparātur: quoꝝ alter qui fidelis ē assumitur: alter qui infidelis ē relinquitur. AVGV. de que. euā. Uel tria genera hoīuꝫ hic videntur significari: vnū eoꝝ q ociūm ⁊ qetem eligunt: q neqꝫ negocijs secularibus neqꝫ ecclesiasticis occupati: q̄ illoꝝ quies lecti noīe significata est. alterum eorum que in plebibus ꝯstituti reguni a doctoribus: agentes ea que sunt huius seculi: quos ⁊ feminarū noīe significauit: q2 consilijs platorū regi his expedit: ⁊ molētes dixit: quia tēporalium orbē negocioꝝ atqꝫ circuitū vertūt: quasi tñ i vno molentes dixit inquātū de istis rebus ⁊ negocijs suis pbent vsibus ecclesie. Tertiū genus ē eorū qui operantur i eccle mysterio tāqꝫ i agro dei. In his ergo tribus generibus bina sunt rursus genera hoīuꝫ i singulis: quorū aliqui in ecclesia pmanēt q sſtinuūī aliqui cadūt q relinquūī. AMBRO. Nō.n. iniqu⁹ ē de⁹: vt pares studijs i societate viuēdi atqꝫ i discreta actuū q̄litate meritoꝝ remūeratiōe discernat. Nō aūt merita hoīum copule vsus exeqī: q2 nō oēs qō adoriūī efficiūt: sed q perseuerauerit vsqꝫ in finem hic saluus erit. CYRIL. Quia ergo dixit ꝙ qdam assumerentur vnliter q enc. iquirūt discipuli quo assumerentur. vnde sequitur:

Videntes dicūt illi. Ubi dn̄e? BEDA. Duo aūt saluator
interrogatus vbi. s. sint boni assumēdi: et vbi mali relinquen
di: vnū dixit aliud subintelligendū relīqt. vnde seq̄. Qui di
xit eis. Ubicūq3 fuerit corpus. i. ꝯgre. et aqle. CYRIL. q. d. si
cut deiecto cadauere aues quaꝝ pabulū sūt carnes ad illō
cōueniūt: ita cū venerit filius hoīs tūc oēs aqle. i. sancti cōcur
rēt ad eū. AMBRO. Iustoꝝ eni aīe aqlis ꝯparant. eo q̄ al
ta petāt humilia derelinquāt et longeuā ducere ferunt eta
tē. de corpore aūt dubitare nō possumus marie si meminē
rimus q̄ a pilato ioseph corpus accepit. Nōne tibi videtur
aqle circa corp⁹ mulieres aploꝝq3 conuēt⁹ circa dn̄i sepul
turā? Nōne tibi videtur aqle circa corpus qn̄ veniet i nubi
b⁹ et videbit eū ois oculus? Est aūt corpus de quo dictū est.
Caro mea vere ē cibus. Circa hoc corpus aqle sunt. que cir
cūuolāt spiritalib⁹ alis. Sūt ēt circa corp⁹ aquile q̄ credunt
iesū xp̄m in carne venisse. Et ē ecclesia in q̄ p baptismi grām
iuuentus renouatur. EVSE. Uel p aqlas mortua aīalia de
pascētes pncipes huī⁹ seculi ꝯnotauit et eosq̄ tunc tp̄is san
ctos ꝑsequēt: penes quos reliquit assūptiōis idignī. qui
corp⁹ vt cadauer dicūt: vl' punitrices ꝟtutes q̄ fracture sūt:
q̄ lucas hic p aquilas ꝯnotant. AVGV. de cō. euā. Hec aūt
q̄ lucas hic ponit: nō i eo sermone i quo mathe⁹ vel recor
dat̄ p occupādo vt pus cōmemoraret: que post a dn̄o dicta
sūt: vel his a dn̄o dicta facit intelligi. CAPI. XVIII.

Dicebat aūt et parabolā ad illos qm̄ o3
semp orare et nō deficere: dicēs: Iu
dex qdā erat i quadā ciuitate: q deū
nō timebat: et hoiē3 n̄ reuerebat̄. Ui
dua aūt q̄dam erat i ciuitate illa et ve
niebat ad eum dicens: Uindica me d aduersario
meo. Et nolebat p multū tp̄s. Post hec aūt dixit
intra se. Et si deū nō timeo nec hoiem reuereor:
tn̄ q: molesta ē mihi hec vidua vidicabo illā: ne i
nouissimo veniēs sugillet me. Ait aūt dn̄s: Audi
te qd iudex iniquitatis dicit. Deus aūt nō faciet vi
dictā electoꝝ suoꝝ clamātiū ad se die ac nocte: et
patiētiā hēbit i illis? Dico aūt vobis: q: cito faciet
vindictam illoꝝ. Uerūtamē fili⁹ hominis ve
niens putas inueniet fidē3 in terra?

THEO. Postq̄ erūnarū et periculoꝝ dn̄s meminit sub
didit p remediū qd ē oro iugis et pmeditata. vn̄ dr̄. Dicebat
aūt et para. ad illos. qm̄ o3 sp orare et nō ꝺficere. CHRY.
Qui te redemit: q te facere voluit ꝺmōstrauit. Nō vult te cessa
re a pcib⁹ vult te bn̄ficia meditari dū petis. vult te rogādo
accipe qd bēgnitas ꝯsiderat ipsi ri. Nec vnq̄ oratī bn̄ficia
denegat q vt orātes nō deficiāt: sua pietate isitgat hortamē
ta libēter admitte: qd ꝓcipit velle ꝺbes nolle si ipe dn̄s
phiberet: Deniq3 ꝯsidera quāta ē tibi ꝯcessa felicitas orō
nis⁹ fabulari cū deo: qd ꝯsideras postulare: q et si vbis silet tn̄
bn̄ficijs rñdet. nō aspnat̄ qd petis. nō tedet nisi forte tacue
ris. BEDA. Dicēdū ē aūt eū sp orare et nō ꝺficere q canoni
cas horas rogare nō ꝺsistit: aut oīa q̄ iust⁹ f3 deū gerit et dicit
ad orōnē sūt reputāda. AVGV. De que. euā. Parabolas
autem dn̄s aut ꝑm similitudinē ponit: sicut de feneratore q
cum duobus debitoribus donasset quod debebāt: ab eo pl⁹
dilectus est cui plus donauit: aut de ipsa similitudine aliqd
probat: veluti est illud: qd si fenū agri quod hodie ē: et cras i
clibanum mittitur deus sic vestit quanto magis vos modi
ce fidei. Hic ergo iniquus iudex non ex similitudine sed ex
dissimilitudine adhibitus est: ꝺ quo subdit̄. Iudex qui erat
i. q. d. qua. q deū nō time. et ho. n̄ reue. THEO. Uide q in
prudentem erga hoies ēē grauioris ē mali indiciū. Deum. n.
q̄ plures nō timēt: at tn̄ humāo cohibent̄ pudore et io min⁹
peccāt. Cū vero sit alīq̄s impudens et quo ad hoies: tūc ex
crescit cumulus vicioꝝ. Seqtur. Uidua aūt q̄ erat in illa ci
ui. AVGV. Ista vidua pōt hēre similitudinē ecclie que
desolata videt̄ donec veniat dn̄s qui nūc in secreto curam
ei⁹ gerit. S3 q: seqtur. Et venie. ad eū dicēs vindica me de
aduer. meo et nole. p multū tp̄s. Hic monet cur electi dei se
vindicare deprecētur qd et in apocalypsi ioānis de marty
ribus dicit̄. cu aptissime moneantur vt p nostris inimicis et
ꝑsecutoribus orem⁹. Intelligendū ē aūt eā vindictā esse iu
stoꝝ vt oēs mali peant. Pereūt aūt duob⁹ modis. aut con
uersione ad iusticiā. aut amissa per suppliciū potestate. Ita
q̄ si omnes hoies cōuerterentur ad deū: diabolus tn̄ rema
neret in seculi fine damnādus quē finē cū iusti videre desi
derant nō absurde vindictā ꝯsiderare dicitur. CYRIL.
Uel aliter. Quotiēs nobis ab aliquibus irrogātur offense:
tūc gloriosa3 ēē putabim⁹ obliuione maloꝝ: quotiens vero
aliqd ad ipsa3 dei gloriā peccant: cōtra dogmatis diuini mi
nistros bellātes tūc deū adimus postulātes subsidiū et ex
clamates ꝯtra impugnātes gloriā eius. AVGV. de que.
euan. Apud iniquissimū ergo iudicē. vsq3 ad affectū implē
di desiderij valuit trahere ꝑseuerātia deprecantis. vnde se
quitur: Post hec au. di. intra se. Et si deū nō timeo neq3 ho.
reuereor tn̄ q: molesta ē mihi hec vidua: vindicabo illā: ne
in nouis' veni. sugillet me. Multo igit̄ certiores ēē debēt q
deū ꝑseuerāter rogāt: fontē iusticie atq3 misericordie. Un
de sequitur: Ait au. do. Au. qd iu. iniqui. dicit: deus aūt nō fa
ciet vindi. ele. suo. clamā. ad se die ac nocte: et patiā3 hebit
in illis. THEOPHI. q. d. si iudicē inhumanū quolibet sce
lere demulsit assiduitas q̄nto magis patrē misericordie deū
flectem⁹ ad pietatē orādo. vn̄ sequit̄. Dico aūt vobis q: cito
faciet vindictā il. Tētauerūt aūt qdā subtili⁹ hāc idagare pa
rabolā. dicūt. n. viduā ēē quālibet aīa3: q̄ pristinū viꝝ. s. dia
bolum excludit: ob hoc et aduersantē. q accedit ad deū iu
sticie iudicē qui neq3 deū timet: nā ipse solus ē deus. s3 nec
veretur hoiem. nō ē. n. apud deū ꝑsonaꝝ acceptio. Hui⁹ igi
tur vidue. i. aīe supplicātis iugiter sibi contra diabolū misē
ret̄ deus: demulcente eū instātia ei⁹. Postq̄ dn̄s docuit q
vtēdū sit i tpe ꝯsumatiōis oratiōe ꝑtūc futuris picul' subdit.
Uerūtamē fili⁹ hois veni. pu. inue. fidē i terra? AVGV.
de ver. do. Dicit aūt hoc dn̄s de fide q̄ ꝑfecta ē. Ipsa. n. vix
inuenit̄ in terra: Ecce plena ē ecclesia dei: q si hec accederet:
si nulla eēt fide ergo nō mōtes trāsferret si plena eēt fides?
BEDA. Cū aūt oipotens ꝯditor in forma filij hois appa
ruerit tāta erit raritas electoꝝ: vt nō tā ob clamorē fideliū
q̄ torporē aliorꝝ totius mūdi sit accelerāda ruina. Ex aūt
dn̄s hic quasi dubitatiue dicit non dubitat sed arguit. nā3 et
nos aliquando de rebus quas certas habemus: icrepatiue
verbū dubitationis ponimus vt si dicat̄ seruo. Considera:
forsitan dn̄s tuus sum. AVGV. de ver. do. Hoc aūt dn̄s
adiecit vt ostendat q si fides ꝺficit oratio perit: ergo vt ore
mus credamus vt et ipsa fides non deficiat oremus. Fides
fundit orationem: fusa oratio fidei impetrat firmitatem.

Dixit autē et ad quosdam qui in se confidebant
tanquam iusti: et aspnabantur ceteros: parabolā
istam dicens: Duo hoies ascendebant in tem
plum vt orarent: vnus phariseus et alter publica
nus. Phariseus stans hec apud se orabat. De⁹
gratias ago tibi: quia non sum sicut ceteri homi
num: raptores: iniusti: adulteri: velut etiā hic
publican⁹. Ieiuno bis i sabbato: decimas do oi
u3 q̄ possideo. Et publican⁹ a lōge stās nolebat
nec oculos ad celū leuare: s3 percutiebat pect⁹ suū

dicens. Deus propitius esto mihi peccatori. Amẽ dico vobis descẽdit hic iustificatus in domũ suam ab illo: q2 omnis qui se exaltat humiliabitur: et qui se humiliat exaltabitur.

AVGV. de v. do. Quia fides nõ ẽ superbor: sȝ humiliũ: subiecit parabolã de humilitate: et 9 superbiã: vñ dicit. Dixit aũt et ad quosdã qui se 9fidebãt tãq̃ iusti: et aspernabant̃ ceteros parabolã. THEO. Quia eni superbia plus q̃ alie passiones vexat hoiũ mẽtes: io crebrius d' hac monet. Est aũt superbia dei cõtẽpt'. quotiẽs. n. aliqs nõ deo: sȝ sibi ascribit bona q̃ facit: qd ẽ aliud q̃ dei negatio: cũ igit̃ 9fidentiũ i seipsis nõ aũt totũ attribuẽtiũ deo: sȝ ob hoc ẽt ceteros 9tẽnẽtiũ parabolã pponit: ostẽdẽs q' iustitia q̃uis hoiẽ approximet deo si tñ assumat superbiã ad ifimũ deiecit hoiẽ. vñ sequitur: Duo ho. ascen. in tẽp. vt ora. vnus phariseus et alter publicanus.

GRECVS. Diligentia quidẽ orõnis docuit nos p viduã et iudicẽ. hic aũt p pharisei et publicanũ docet nos: quõ sint ei dirigẽda precamina: ne sit infructuosum orõnis negociũ. Cõdẽnatus est aũt phariseus cũ incaute oraret. naȝ sequitur. Phariseꝰ aũt stãs hec apd' se orabat. THEOPHI. Per hoc q' dicit Stãs: elatũ eius aĩum notat: ipso. n. habitu superbissimus videbat̃. BASI. Dicit aũt. Apd' se orabat: q̃si nõ apud deũ: q2 ad seipsũ redibat p peccatũ superbie: Sequitur. n. Deus grãs ago tibi. AVGV. de v. do. Nõ reprehẽdit̃ q2 deo grãs agebat sed q2 nihil sibi addi cupiebat. Ergo iã plenus es iã abũdas. nõ est q̃re dicas. Dimitte nobis debita nr̃a. Quis ẽ igit̃ qui impie oppugnat grãȝ si reprehenditur qui superbe agit grãs: Audiãt q' dicũt. Deus me hoiẽm fecit: ego me iustũ facio. O peior et detestabilior phariseo q' superbe iustũ se dicebat: sed tñ inde grãs deo agebat. THEO. Attẽde aũt seriẽ orõnis pharisei. Primo naq̃ dixit q̃ ei aberãt: deinde subiungit q̃ hẽbat. Sequitur. n. Quia nõ sum sicut ceteri hoĩum: raptores: iniusti: adulteri. AVGV. de ver. do. Diceret saltẽ sicut multi hoies. Quid ẽ ceteri hoies. nisi oẽs pter ipsũ: Ego ingt iustus sum ceteri peccatores. GRE. xxiij. mo. Quattuor quippe sunt species q̃bus oĩs tumor arrogantiũ dmõstrat̃. cũ bonũ aut a semetipsis hr̃e se estimãt: aut si sibi datũ desup credũt p suis se hoc accepisse meritis putãt: aut certe cũ iactãt se hr̃e qd' nõ hñt: aut despectis ceteris singulariter videri appetunt hẽre qd' hñt. vñ et phariseꝰ hic bonor sibi oper merita singulariter tribuit. AVGV. de ver. do. Ecce aũt ex vicino publicano maioris erat ei tumoris occasio. Seqt̃. n. Uelut ẽt hic pub. q. d. Ego solus sum: Iste de ceteris est. CHRY. Nõ. n. satiauerat cõtẽptũ eiꝰ tota humana natura: sȝ et publicanũ aggressus ẽ. moderatiꝰ ẽt peccasset si publicanũ excepisset. Nũc aũt vno verbo et absentes inuadit: et vulnera p̃ntis lacessit. Nõ est autẽ gratiar actio inuectiua alior. Si regratiaris deo ipẽ tibi tñ sufficias: nec te ad hoies trãsferas: nec pximũ cõdẽnes. BASI. Discrepat aũt elatus a conuiciatore sola habitudine. Is. n. in alios vtitur cõuitijs: hic aũt se mẽtis temeritate extollit. CHRY. Qui autem alijs cõuiciat̃: sibi et alijs multa mala facit. pmo. n. audientẽ reddit peiorẽ: q2 si sit peccator: fit letior criminis suẽto collega: si sit iustꝰ: extollit̃: p aliena crimina iductꝰ d' se magna putare. Scdo cõitatẽ ecclie ledit. nõ. n. oẽs audiẽtes vitupãt eũ solũ q' peccauit. sȝ ritu xp̃iano cõtumelias inectũt. Tertio dei gloriã blasphemare facit: sicut. n. recte agẽtibus nomẽ dei glorificat̃: sic nobis peccãtibꝰ blasphemat̃. Quarto eũ q' audiuit opprobria 9fundit impudentiorẽ eũ et aduersariũ faciẽs. Quinto statuit se pene obnoxiũ: rebus platis q̃ sibi nõ cõueniũt. THEOPHI. Expedit aũt nõ solũ declinare a malo sed ẽt agere bonũ. Et iõ cũ dixisset: Nõ sũ sicut adulteri. subiugit p oppositũ. Ieiuno bis in sabbato: Sabbatũ hi dicebãt hebdomadã ab vltima die gens. Ieiunabãt. n. pharisei secũda et quinta feria. sic igit̃ ieiiunia obiecit 9tra passionẽ adulterij. nã ex voluptate ẽ lasciuia. Rapacibus vo et iniustis opposuit decimarũ solutionẽ. Sequitur eni decimas do oium que possideo. q. d. Adeo rapinas et neqtias refugio: vt ẽt mea cõtribuã. GRE. xix. mora. Ecce ciuitatẽ cordis sui insidiãtibꝰ hostibꝰ p elationẽ aperuit: quã frustra p ieiuniũ et orones clausit: Incassum munita sunt cetera: cũ locus vnꝰ de quo hosti parat aditus munitus non est. AVGV. de ver. do. Quere aũt i verbis eius nihil inuenies qd' deũ rogauerit. ascẽdit q'dẽ orare. noluit deũ rogare: sȝ se laudare: et rogãti isultare. publicanũ aũt cordis cõsciẽtia remouebat: sȝ pietas applicabat. vnde sequitur: Et publicanꝰ a longe stans nole. nec oculos ad celũ leuare. THEOPHI. Quãuis aũt publicanus stetisse dicatur: distabat tñ a phariseo tã vbis q̃ hitu: necnõ et corde contrito. nã verebatur oculos leuare i celũ: cẽsens idignos visionis superne eos qui maluerunt bona terrena spectare et querere. necnõ et pectus tũdebat. vnde sequitur: Sȝ percutiebat pectus suũ cor quodãmõ pungens cã cogitationũ prauar necnõ et excitans vt dormitans. vñ nõ aliud q̃ deũ ppitiationẽ petebat. Sequitur. n. Dicẽs: Deus ppicius esto mihi peccatori. CHRY. Audiuit q2 nõ sum velut hic publicanus: nec indignatus est: sed compunctus detexit ille vulnus: querit hic medicinã. Nemo igit̃ illum frigidũ pferat verbũ. Nõ audeo pudorosus sum nõ possũ aperire os. Talis reuerentia est diabolica. Uult tibi diabolus obserare fores accessus ad deũ. AVGV. de ver. do. Quid igit̃ miraris si deus ignoscit: qñ ipse agnoscit: de lõginquo stabat deo tñ appropinquabat: et eũ dñs de ppe attendebat. Excelsus eni dñs et hũilia respicit: nec oculos ad celũ leuabat vt respiceret: tremebat cõsciẽtia: spes subleuabat: percutiebat pectus suũ penas de seipso exigebat. ppterea dñs cõfitẽti parcebat. Audisti superbũ accusatorem audisti humilẽ reum: audi nũc iudicẽ dicentem Amen amen dico vobis: Descendit hic iustificatꝰ in do. suã ab illo. CRHY. Geminos aurigas et duas bigas in stadio positas sermo presens ppont. in altera quidem iustitiã cũ superbia. i altera pctm̃ et humilitatẽ. et vides bigã peccati superare iustitiã: nõ ppriis virtutibus: sed humilitatis cõiunctẽ. Illaȝ vo deuictã nõ fragilitate iustitie: sed mole et tumore superbie. nã sicut humilitas p sui eminẽtiam peccati põdus superat: et saliens attigit deũ: sic superbia ob sui molẽ de facili iustitiã depmit: si ergo plura facta strennue geras: putas aũt te posse psumere: tota caruisti oratione. si vero mille feras i cõsciẽtia fasses reatus: et hoc solum de te credas q' es infimus oium: multaȝ obtinebis ante deum fiduciam. Et ideo sue sñie cãm assignãs subdit: q2 omnis qui se exaltat humiliabitur: et q' se humi. exal. Humilitatis nomẽ multiplex est. Est. n. q̃dã vtꝰ humilitas: sm illud. Cor contritũ et humiliatũ deus nõ despicias. Est et humilitas ab erumnis iuxta illud: Humiliauit in terra vitam meã. Est et humilitas a peccatis et superbis et insatiabilitate diuitiar. Quid eni humilius his qui se submittunt in diuitijs et potentatu: et hec reputant magna. BASI. Similiter etiã et exaltari laudabiliter cõtingit: quando. s. nõ humilia cogitas: sed mens tua est per magnanimitatẽ in virtute erecta. Talis aũt animi celsitudo ẽ eminẽtia in tristitijs: terrenor cõtemptus: conuersatio in celis: et videtur huiusmodi mentis sublimitas eandem habere differentiam ad elationeȝ quam arrogantia parit: quam habet corpulentia corporis bene dispositi ad inflationeȝ carnis cum ex hydropisi tumet. CHRY. Hec igit̃ fastus inflatio ab ipsis celis potest deprimere nõ cauenteȝ. humilitas vo et ab ipsa abysso reatuũ hoieȝ sublimare. hec eni pre phariseo publicanũ saluauit. latronẽ añ aplõs i paradisũ duxit. illa vero etiã in corpoream ingressa est potestatem. Ceterum si iuxta delicta humilitas tam facile currit vt superbiam iustitie transeat. si iustitie coniunxeris eaȝ quo non ibit: assistet ipsa tribunali diuino in medio angelorũ cum fiducia multa. Rursus si fastus coniunctꝰ iustitie eã deprimere potuisset: si ob-

iact⁹ sit petō: in quandam gehennam detrudet: hoc dico nō vt negligamus iusticiam. sed vt fastū vitemus. THEOPHI. Sed forsitan mirabitur aliquis quō phariseus cum pauca verba sue laudis protulerit cōdēnetur. Job vero cū plurima fuderit coronat. Eo. s. q phariseꝰ talia dicebat criminādo alios nulla rōne cogēte: iob vero vrgētibꝰ eū amicis τ pressuris premētibꝰ coactus est ꝓprias virtutes referre ad dei gloriā ne hoies desisterēt a ꝓfectu virtutis. BEDA. Typice aūt phariseus ē ppls iudeoꝝ q ex iustificationibus legis extollit merita sua: publicanꝰ vero gētilis est q longe a deo positus cōfitet peccata sua. quoꝝ vnꝰ superbiēdo recessit humiliatꝰ: alter lamētādo appropinqre meruit exaltatus.

¶ Afferebant aūt ad illū infantes: vt eos tāgeret. Quod cū viderent discipuli increpabāt illos. Jesus aūt cōuocās illos dixit: Sinite paruulos venire ad me τ nolite vetare eos. Taliū ē. n. regnū dei. Amen dico vobis quicunq3 nō acceperit regnū dei sicut puer: nō intrabit in illud.

THEOPHI. Post ꝑdictā humilitatē dn̄s docꝫ ꝑ ea que secuntur nō repellēs: sed gratāter puulos admittēs. vn̄ dr̄. Afferebāt āt ad illū īfantes vt eos tāgeret. AVGV. de ver. do. Cui afferūtur tāgēdi nisi saluatori sꝫ si saluator est: saluādi offerūtur illi q venit saluū facere qd perierat: vbi isti perierāt quātū ad ipsos ꝑtinet inocētes. Sꝫ fm̄ aplm̄ per vnū hominē intrauit peccm̄ i orbē terraꝝ. Veniāt ergo paruuli vt lāguidi ad medicū pditi ad redēptorē. AMBRO. Durū aūt aliqbꝰ videri pōt: q discipli dn̄m īfantulos adire phibebāt. Seqt. n. Quod cū vide. disci. increpabāt illos. Ubi vel mysteriū itelligas vel affectū. Neq3. n. hoc inuidie aut in pueros mētis asperitate faciebāt. sꝫ sedule virtutis obsequia dn̄o deferebāt: ne opprimeret a turbis. Respuēda quippe ē vtilitas nostra vbi diuinitatis iniuria ē. In mysterio aūt qꝛ prius saluari pplm̄ iudeoꝝ ex quo sꝫ carnē nati fuerāt: gestiebant. Sciebāt qdē mysteriū q vtriusq3 ppls vocatio deberet. Nā τ pro chananea muliere supplicarūt sꝫ fortasse adhuc ordinē nesciebāt. vn̄ seqt. Jesus aūt cōuo. eos di. Sini. par. ve. ad me: τ nolite vetare eos: Taliū est. n. re. dei. Non etas pfertur etati: aliogn obesset adolescere. Cur q pueros dic aptos eē regno celoꝝ: fortasse qꝛ maliciā nesciāt: fraudare nō nouerint: referre nō audeāt: scrutari ignorēt: opes honorē: ambitionē nō appetāt: sꝫ nō ignorare ista virtꝰ ē sꝫ contemnere. Non enim virtus est non posse peccare: sed nolle. Nō igit pueritia sꝫ emula puerilis simplicitatis bonitas designat. BEDA. Vn̄ signāter dixit. Taliū: nō istoꝝ: vt ostēderet nō etatē regnare sed mores τ his q similē haberēt inocentiā τ simplicitatē pmia repromitti. AMBRO. Deniq3 hoc saluator expssit dicēs. Amē dico vobis quicunq3 nō acceperit re. dei sicut puer: nō itrabit in il. Quis puer imitandus est apostolis xp̄i: nisi de quo Ysaias dicit: Puer natus ē nobis: q cū malediceret: nō maledixit. Itaq3 in pueritia est qdā venerabilis moꝝ senectus τ i senectute inocens pueritia. BASI. Suscipiemus aūt regnū dei vt pueri: si dispositi fuerimꝰ erga doctrinā dn̄i: vt puer in disciplina nequaq̄ cōtradicens nec disputās cū magris sed credibiliter τ obedienter imbibens documenta. THEOPHI. Gentiliū ergo sapiētes querētes sapiaꝫ i mysterio qd ē regnū dei: nec volētes hoc absq3 fide syllogistice probationis admittere: merito exclusi sunt ab hoc regno.

¶ Et interrogauit eū qdā princeps dicēs. Magr̄ bone qd faciēdo vitā eternā possidebo: Dixit āt ei iesus: Quid me dicis bonū: Nēo bonꝰ nisi solus deus. Mandata nosti: Non occides: non mechaberis: non furtum facies: nō falsum testimonium dicēs: honora patrem tuum τ matrem tuā. Qui ait: Hec oīa custodiui a iuuētute mea. Quo audito iesus ait ei. Adhuc vnū tibi deest. Oia q̄cūq3 hēs vēde: τ da paupibꝰ: τ habebis thesaurū in celo τ veni sequere me. His ille auditis contristatus est: quia diues erat valde.

BEDA. Audierat princeps qdā a dn̄o tm̄ eos q pueroꝝ velēt esse similes: regnū dei intraturos: atq3 ideo poscit sibi nō p parabolā sꝫ palā qbꝰ operū meritis vitā eternā cōsequat expom. vn̄ dicit: Et inter. euz qui. pn. di. Magr̄ bo. qd faci. vi. eter. possidebo. AMBRO. Tentator princeps iste magistrū bonū dixit q deū bonū dicere debuisset. Nam licet in diuinitate bonitas sit τ in bonitate diuinitas tamen addendo. Magister bone i portione boni dixit non in vniuersitate. nā deꝰ i vniuersitate bonꝰ hō ex pte. CYRIL. Putauit aūt se xp̄m capere dum vituperaret mosaicā hoc p̄ti. introduceret vero sua statuta. accedit ergo ad magistꝝ τ bonum eum nuncupans: dicit se velle doceri quia tentatiue querebat. Qui apprehendit sapientes in astutia sua conuenienter ei respondet. nam sequitur dixit aūt ei iesus: qd me dicis bonū: nemo bonꝰ nisi solus deꝰ. AMB. Nō bonū se negat: sed deū designat: bonus qdē nō ē nisi plenus bonitatis: q si quē moueat: qꝛ nemo bonꝰ: moueat τ illō nisi deꝰ. q si a deo filiꝰ nō excipit: vtiq3 nec a bono xp̄s excipit. nā quō nō bonus ex bono natꝰ: arbor. n. bona fructꝰ bonos facit: Quō nō bonꝰ cū bonitatis sua substātia ex pr̄e assumpta nō degnāuit i filio q nō degnāuit i spū: Spiritus tuus bonꝰ deducet me in terrā rectā. q si bonus spiritus q excepit a filio: bonus vtiq3 τ ille qui tradidit. Itaq3 qꝛ legisperitus est iste q tētat sicut i libro alio demonstrat. Et bene dixit. Nemo bonꝰ nisi vnus deus vt admoneret qꝛ scriptū ē. Nō tentabis dn̄m deū tuū sꝫ magis cōfiteē dn̄o qꝛ bonꝰ. CHRY. Vl' aliter. Aliqui quidē dicere huc principem nō verebonū hoc christus ei īproperat: tēptatorē aūt minime. TYTVS. Ergo cū dicit magister bōe qd faciēdo v. e. p. Bonus es dignare me respōsio: eo q ōro doctus sū veteris testamēti: te tū pdicatiōē video nō pmittēte terrā: sed predicantem regnū celoꝝ. Dic q mihi qd faciēdo vitā eternā potero possidere. Intentionē igit attēdēs saluator qꝛ fides ē via ad operaciū dixisset ille: Quid faciā: hac q̄stione omēsū in notitiā fidei eū ducit. velut siquis iterrogaret medicū qd comedā: τ ille ostēderet q deberet cibū precedere τ iō eū ad patrē remittit dicēs. Quid me dicis bonū: nō qꝛ ipse bonus nō esset. erat. n. bonū ex bono patre genitū bonꝰ bom filius. AVGV. de con. euā. Pōt autē videri distare aliud qd fm̄ mattheum dicitur. quid me interrogas de bono: qd ad illud magis referri pōt quod ait ille querēs. Quid boni faciam: Ibi. n. τ bonū noiauit: τ iterrogatio ē. commodius me intelligitur vtrunq3 dictū qd me dicis bonū: τ quid me interrogas de bono qd ad illud magis referri potest. TYTVS. Deīq3 postq̄ docuit cognitionē fidei subiūgit. Mādata nosti. q. d. qn̄ prius deū noueris: tūc optime q̄res qd facies. CHRY. Expectāte aūt principe audire xp̄s dicente. Recedas a mandatis mosaicis τ meis attēde: ad mosaica eū mittit. vn̄ sequitur nō occides nō mechaberis. THEOPHI. Primo quidē lex ea corrigit ad que faciliꝰ labimur: vt mechari: cuius incētiuū est intrinsecum τ naturale: τ occidere: qꝛ immanis belua furor. Sed furtū τ falsū testimoniū culpā raro contingit incurrere: sed τ grauiora illa existūt. τ ideo secūdario furtum τ falsum testimoniū ponit: vt rariꝰ fallentia τ leuiora. Sequitur. n. Non furtū facies. non falsum testimonium dices. BASI. Nō ē aūt intelligendū fures eē solum bursaꝝ incisores: vel latrocinātes in balneis. Sꝫ τ si qui duces legionum statuit vel commisso sibi regimine ciuitatū aut gentium. hoc quidem furtum tollunt: hec vero

vt ac publice exigunt. TYTVS. Sed videas in nõ agen
do percepta: Misere quis si mechat⁹ non fueris castus eo. si
nõ fureris benivolus. si falso nõ testeris veridic⁹. Attende
virtute tam facilẽ p bonitatẽ stamẽtis. Nã mali fugã inge
rit nõ bonitẽ ceratũ: quelibet aũt quies quolibz est facilior
opere. THEOPHI. Sed qa i parẽtes ɔmittere quãdã
magnũ sit crimen: raro tamẽ accidit. post oĩa ponit. Hono
ra patrẽ tuũ ꝛ matrẽ. AMBRO. Est aũt honor nõ solũ ho
norificẽtie: sed etiã largitatis. Honor enĩz est deferre p me
ritis. Pasce patrẽ tuũ: pasce matrẽ: ꝛ si paueris. adhuc non
reddidisti dolores ꝛ cruciatus quos p te mater passa ẽ. Illi
debes qḋ hẽs: cui debes qḋ es: quãtũ iudiciũ si pascat eccl'ia
quos tu pascere nolis. Sed dices: Quod erã parẽtib⁹ colla
turus: ecclesie mallẽ cõferre. Nõ querit deus donum de fa
me parẽtũ: sz vt p deserẽdos scriptura dicit parẽtes ita pp deũ
relinquẽdos: si ipediãt deuote mẽtis affectũ. Sequit. Qui
ait. Hec oĩa custo. a iuuen. mea. HIERO. Mentit adole
scẽs. Si. n. qḋ postpositũ ẽ in mãdatis: Diliges proximũ tuũz
sicut te ipsũz: ope cõplesset: quõ postea audiẽs: Uade ꝛ vẽde
oĩa q̃ habes: ꝛ da pauperib⁹: tristis abscessit? BEDA. Uel
nõ ẽ putãdus esse mẽtitus sed simpliciter vt vixerit. s. exteri
us esse cõfessus: aliogn nequaq̃ marcus diceret q̃ iesus in
tuitus eũ dilexit eũz. TYTVS. Ondit aũt ɔsequẽter do
minus q̃ si aliqs vetus testamẽtũ pegerit. perfectus nõ est
sed deest ei seq xpm. vñ subdit. Quo audito iesus ait ei. ad
huc vnũ tibi deest: oĩa q̃cunqz hẽs vẽde ꝛ da paupib⁹: ꝛ hẽ
bis thesaurũ i celo. q. d. Queris quõ sit possidẽda vita eter
na: sparge facultates pauperib⁹ ꝛ obtinebis illã. Parua sũt
que impendis: magna que recipis. ATHANA. Nõ. n.
mũdũ despiciẽtes putemus grãdia qdẽ abdicasse: qa tota
terra est in ɔparatiõe celi breuissima: quapp si toti terre do
minaremur: ei abrenũciãtes nihil dignũ esset in ɔparatiõe re
gni celorũ. BEDA. Quicũqz ergo pfectus esse voluerit:
oportet vẽdere que habz. nõ ex pte sic ananias fecit ꝛ saphi
ra: sed totum. THEOPHI. vnde dicẽs. Oĩa que habes:
summã paupertatẽ suadet. Siqd enĩz restituerit. illius seruus
est. BASI. Nõ tamẽ docet facultates vendere eo q̃ nãli
ter sint praue. alioquin creatura dei nõ ẽent. vnde eas nõ tã
q̃ malas abijcere: sz dispõere monuit. ꝛ ɔdẽnat aliqs nõ qz
eas possidet. sed qa eis abusus ẽ: Quo fit vt facltatũ sz mã
data dei dispensatio: ꝛ crimina deleat ꝛ regnũ ɔferat. vnde
subdit: Et da pauperibus. CHRY. Poterat qdẽ de⁹ ale
re pauperes sine hoc q̃ nos miseramur eoꝝ: sed vult dãtes
dilectione astringi accipientib⁹. BASI. Dicente aũt dño.
Da paupibus puto nõ expedire cuiq̃ negligenter gerere: sz
oĩa diligenter disponere: p̃cipue p seipsũ. si ex pte se habeat.
sin aũt p eos de qb⁹ cõstat q̃ fideliter ꝛ prudenter disponãt
maledictus. n. q negligẽter perficit opa dñi. CHRY. Sz
illud q̃rit quõ xps erogare cũcta pauperibus perfectõis eẽ
fatet. paulus aũt ex dilectione hoc asserit esse imperfectũ
sed valde cõsonat qḋ subiũxit. Et veni sequere me. qḋ õndi
tur ex dilectione. In hoc eni cognoscẽt omnes q̃ mei estis
discipuli si dilectõez habueritis adinuicẽ. THEOPHI.
Cum paupertate. n. ceteras quoqz virtutes hoiez habere oz.
ob hoc ait: Et veni sequere me. i. in ceteris esto meus disci
pulus: iugiter me sequaris. CYRIL. Princeps aũt ille vi
ni recentis capax non fuit: vetus vter extitit: sed tristitia ru
pens ẽ. vñ seqt: His ille auditis contristatus est: quia diues
erat valde. BASI. mercator non tristatur in nũdinis paci
scẽdo q̃ possidet: acqrendo sibi opportuna. Tu vo tristaris
puluerẽ dans vt acquiras vitam beatam.

**C Uidẽs aũt iesus illũ tristẽ factũz dixit. q̃ diffi
cile qui pecunias hñt: in regnũ dei intrabũt. Fa
cilius est enĩ camelũ p foramẽ acus transire: q̃
diuitẽ intrare i regnũ dei. Et dixerũt q audiebãt:
Et qs põt saluꝰ fieri? Ait illis. Que impossibilia
sũt apḋ hoĩes: possibilia sũt apḋ deũ. Ait aũt pe
tr⁹. Ecce nos dimisim⁹ omnia ꝛ secuti sum⁹ te.
Qui dixit eis: Amẽ dico vob: nẽo est q reliq̃rit
domũ aut parẽtes: aut frẽs aut vxorẽ: aut filios
aut agros pp regnũ dei: ꝛ nõ recipiat multo plu
ra i hoc tpe: et i seculo futuro vitam eternam.**

THEOPHI. Qm̃ diues audita opũ abiectiõe tristatus
fuit: dñs admirãter locut⁹ est. Dr̃. n. Uidẽs au. ie. il. tri. fa. di
xit. Q̃ difficile qui pecu. hñt. in re. dei intrare. Nõ dicit im
possibile ẽ eos intrare: sed difficile. Põt eni per diuitias adi
pisci superna. sed difficile est: qz viscosiores sunt visco diui
tie. ꝛ vix euellitur animus occupat⁹ ab eis sed subsequenter
vt impossibile hoc indicat cum dicit. Facilius ẽ. n. camelũ
p foramẽ acus trãsire: q̃ diuitẽ intrarẽ in regnũ dei. Nomẽ
qḋ in greco ponit equiuocũ est ad animal qḋ camelus dr̃ ꝛ
ad rudẽtẽ: quocunqz ergo modo intelligas impossibile est.
Quid igit dicẽdũ ẽ: primo quidẽ q̃ reuera ita se hz. Aliud
enim est diues aliud euconomus. nam diues qui sibi reser
uat diuitias. Euconomus vero siue dispensator qui ad opus
alioꝝ has tenet. CHRY. Abrahã quidẽ possidebat opes
pauperib⁹: ꝛ q iuste eas possident: quasi suscipiẽtes a deo di
pensant i diuinis mãdatis. qui vero cõtra deũ acquisierint
ꝛ in expendẽdo faciunt illud idẽ. meretricib⁹ ꝛ parasitis dã
tes vel humi abscondẽtes: egenis vero nihil ipẽdẽtes. Nõ
ergo phibz ditari: sz opib⁹ famulari. vult vt necessarijs vta
mur eis: nõ vt custodiamus nam famuli ẽ custodire: sed do
mini dispensare: si cõseruari eas vellet non tradidisset eas
hominib⁹: sed sineret in terra iacere. THEOPHI. Por
ro attendas illud q̃ diuitẽ quidẽ impossibile dicit saluari:
possidentẽ vo diuitias difficile: quasi dicat: diues qui capt⁹
ẽ a diuitijs ꝛ famulatur eis nõ saluabitur: habẽs vero illas
. s. qui eis dominatur vix saluabitur causa humãe fragilita
tis. Conatur. n. nos diabolus supplãtare: quo adusqz posside
mus diuitias ꝛ difficile ẽ aufugere decipulas ei⁹. idqz boni
est paupertas ꝛ quasi tentatõe carẽs. CHRY. Nulla. n. est
diuitiaꝝ ɔmoditas aĩa patiẽte penuriã. nec lesio pauperta
tis. aĩa diuitijs affluente. Si aũt ditescentis indiciũ ẽ nulli⁹
egere ꝛ paupertascẽtis indigere. palã est q̃ magis eẽ paupe
tẽ facit magis ditescere. Facili⁹ ẽ. n. q̃ quis i paupertate q̃
i diuitijs opes contẽnet: neqz. n. talis ẽ ambit⁹ vt per magis
habere sedet. Sed per hoc cõsueuit magis accẽdi: sic ignis
qñ maiorẽ suscipit escã: q̃ dt mala vident eẽ inopie cõra sũt:
q̃ vero diuitiaꝝ ppria sunt eaꝝ. AVGV. de que. euã. Di
uitẽ ergo hic appellat cupidũ reꝝ temporaliũ: ꝛ de talibus
superbiẽtẽ. his diuitib⁹ contrarij sunt pauperes spiritu quo
rum ẽ regnũ celorũ. Mystice aũt facili⁹ est xpz pati p dile
ctorib⁹ seculi: q̃ dilectores seculi ad xpz posse conuerti. Ca
meli. n. nomine se intelligi voluit. qz spõte humiliat⁹ ifirmi
tatis nr̃e onera sustulit: p acũ aũt punctiones significat: per
punctiones dolores in passione susceptos: foramẽ aũt acus
dicit angustiam passionis. CHRY. Hic aũt sermo quasi
grauis transcendebat discipuloꝝ virtutẽ. vñ sequitur. Et
dixerunt qui hec audiebãt: Et qs põt salu⁹ fieri? Hoc dixe
runt discipuli non de se: sed de toto mundo timẽtes. AV
GV. de que. euan. Cũ autẽ incõparabiliter maior sit turba
pauperũ que diuitib⁹ perditis põt saluari: intellexerũt om
nes q diuitias amãt: et si adipisci nequeant in diuitũ nume
ro deputari. Sequit: Ait illis: que ipossibilia sunt apud ho
mines: possibilia sunt apud deum. Quod non ita intelligen
dum est quasi diues cũz cupiditate ꝛ superbia in regnũ dei
sit intratur⁹. sed possibile est deo vt a cupiditate ꝛ superbia
ad charitatem ꝛ humilitatez cõuertatur. THEOPHI.
Apud homines ergo quoꝝ serpit intentio ad terrena: possi

bilis est saluo vt dictū est: apud deum vero possibilis est. Cū enī homo . filiatiū habet deū: 7 iustificationes 7 doctrias paupertatis imbiberit necnō eius auxiliū inuocet hoc fiet possibile. CYRIL. Cōgrue aūt diuites cū multa contēpse rint recōpēsationē expectabit. Qui vō parua possidēs ea ab dicauit quid ei sperādū eēt: q̄rere debebat. vn̄ sequit: Ait aūt petr⁹: ecce dimisim⁹ oia. matthe⁹ addit. Quid ergo erit no bis? BEDA. q. d. Secuti⁹ qd̄ iussisti. qd igit dabis nobis p̄ miū? Et qa nō sufficit dimittere oia iūgit qd̄ pfectū ē dicēs: Et secuti sum⁹ te. CYRIL. Illud aūt necesse ē dicere: q̄ paucis abrenūciātes q̄ntū spectat ad ,ppositū 7 obediētiaz pari lance cū opulētis pendūtur parib⁹ vtentes affectibus. qui re p̄ quas possidēt abiectiōez vltro inferūt. vn̄ seqt̄: Ait dico vobis. Nemo ē q relī. do. aut parē. aut fra. aut vxo. aut fi. aut agr. pp reg. dei 7 nō recipiat mul. plu. in hoc tpe 7 in secu. futu. vitā eternā. Eleuat ad acceptissimā spē oēs audi entes iureiurādo ,pmittens: cui apponit sermoni amē. Do ctrina eni diuina mūdū vocāte ad fidē xp̄i: forsitan aliq re spiciētes parētes infideles noluerūt eos turbare veniendo ad fidē. 7 similis ē ratio alio p̄ germanoꝝ. Deserūt aūt qdā patrē 7 matrē: 7 totius parētele amorē despiciūt pp amorē christi. BEDA. Sensus igit iste ē q pp regnū dei inquirē dū oēs affect⁹ cōtempserit: oēs seculi diuitias: delicias risus q̄ calcauerit: multo plura in p̄nti recipiet. cuius snie occasi one qdā iudaicā mille ānoꝝ fabulā post resurrectionem iu stoꝝ edificāt: qa oīa q̄ pp deū dimittimus multiplici nobis sint fenore reddēda 7 insup vita eterna donāda. Nec vidēt inexpti q̄ si in ceteris digna sit repromissio in vxorib⁹ tn̄ iu xta alios euāgelistas centenis: appareat turpitudo: p̄sertim cum dn̄s in resurrectiōe nō esse nubendū testetur. Et iuxta marcū ea q̄ dimissa fuerint: in hoc tpe cū psecutionib⁹ acci pēda cōfirmet: quasi illis mille ānis abesse dogmatiçant.
CYRIL. Hoc ergo dicim⁹ q̄ omissis tpalib⁹ 7 carnali b⁹ multo maiora sibi aliquis vēdicabit: qm̄ 7 apl̄i cū pauca dimiserint: obtinuerunt multiplicia dona charismatum: 7 celebres reputati sūt vbiq3. Erim⁹ ergo similes illis: si do mū quis dimittet: recipiet mansiones supnas. si patrē: p̄rez hēbit celestē. Si a germanis recesserit: in frēs huc recipiat xp̄s. Cū dimiserit cōiugē: inueniet diuinā sapiāz a qua perce bit spirituales fruct⁹: inueniet hierl̄z celestē q̄ est mr̄ nr̄a. Ai fra tribus ēt 7 a sororib⁹ sm̄ ,ppositi glutino spirituali colligatis multo ī hac vita gratiosiorē recipiet charitatem.

¶ Assūpsit aūt iesus duodeci 7 ait illis: Ecce ascē dim⁹ hierosolymā: 7 ꝯsumabūt oia q̄ scripta sūt p ,pphetas de filio hoīs. Tradet. n. gētib⁹ 7 illu det 7 flagellabit 7 ꝯspuet. 7 postq̄ flagellauerit occidēt eū: 7 die tertia resurget. Et ipsi nihil ho rū itellexerūt. Et erat verbū istud abscondituū ab eis: 7 non intelligebant que dicebantur.

THEOPHI. Preuidēs saluator ex passiōe sua discipu loꝝ aīos turbādos: eis longe ante 7 passiōis sue penaz: 7 re surrectiōis sue gloriā predicit. vn̄ dicit: Assumpsit aūt ih̄s duo. 7 ait illis. Ecce ascē. hiero. 7 cōsum. oia que scrip. sunt p ,pphe. de filio hoīs. BEDA. Preuidēs enīz quosdā here ticos futuros qui xp̄m dicerēt legi ,pphetisq3 docuisse ꝯtra ria: ostēdit q̄ per prophetarum presagia sue passionis 7 poste rioris glorie sit celebrata perfectio. CHRY. Seorsum autem de passione cum discipulis confert. Non enim opor tebat hunc sermonem pluribus diuulgari: ne turbarentur. Ob hoc autem predicebat discipulis: vt exercitati per expe ctationem facilius sustinerent. CHRY. Et vt sciant: quo niam passionem preuidit: 7 spontaneus ad eam accessit. ne dicerent: qualiter in manus hostiū incidit: qui nos ,pmitte bat saluare. vn̄ seriatim ordinez passiōis enarrat subdens. Tradet. n. gētib⁹ 7 illudetur 7 flagellabitur 7 conspuetur.
CHRY. Hoc iā̄ predixerat dicēs: Dorsū meū dedi percutientibus: genas meas ad alapas: 7 faciē meā nō di uerti a sputoꝝ dedecore. Sz 7 crucis patibulū pdixit ,ppha cū ait: Tradidit in mortē aīam suā: 7 cū sceleratis reputat⁹ est. vnde 7 hic subdit. Et postq̄ flagellauerint occidēt eum. Sed 7 resurrectionē eius dauid predixit dicens. Nō dere liques aīaz meā̄ i inferno. vnde hic subdit. Et tertia die re surget. ISIDO. Admiroꝝ aūt dementiā querētiū cur x̄ps ante triduū resurrexit. si enim resurgeret tardius q̄ p̄dixe rat: impotētie esset: celerius vero: est summe virtutis indici uz. Si quē enim cum spopondert suo creatori post triduū psoluere debitum: eadez die satisfaciēte⁹ videremus: nō fal lacē sed potius vt veridicū eum mirabemur. dicā etiam q̄ non dixit se post tres dies resurrecturū: sed die tertia. Des parasceuē: habes sabbatum vsq3 ad solis occasum: 7 post sabbatum resurrexit. CYRIL. Discipuli autem nondū nouerant exquisite quod prophete predixerant: sed postq̄ resurrexit aperuit eis sensum: vt intelligerent scripturas. vnde sequitur: Et ipsi nihil horum intellexerunt. BE DA. Quia enim discipuli eius vitam maxime desidera bāt: eius mortē audire nō poterant. Et quoniam non solū hominem inocentē: sed 7 deum verū sciebāt: hūc nullaten⁹ mori posse putabant. Et qr parabolas eū sepe loquentez au dire ꝯsueuerant quotiens aliquid de sua passione dicebat: ad aliud allegorice referēdum esse credebāt. vnde sequit: Erat autem verbum istud abscōditum ab eis: 7 non intelli gebāt que dicebant. Judei vero qr in ei⁹ necē ꝯspirauerāt: q̄ de passione sua loqueret dicēs in ioāne. Oportet exalta ri filium hominis intelligebant. vnde dixerūt: Nos audi uimus ex lege quia christ⁹ manet in eternum. 7 quomodo tu dicis. Oportet exaltari filium hominis?

¶ Factū est aūt cū appropinquaret hierico: cec⁹ qdā sedebat secus viā mendicās. Et cū audiret turbā pretereūtē: interrogabat qd hoc esset. Di xerūt aūt ei: q̄ iesus nazarenus transiret. Et cla mauit dicēs. Jesu fili dauid miserere mei. Et q̄ pi ibāt icrepabāt eū vt taceret. Ipse vero multo magis clamabat: fili dauid miserere mei. Stās aūt iesus iussit illū adduci ad se. Et cū appropin quasset: interrogauit illū dicens: Quid tibi vis fa ciā? At ille dixit: Dn̄e vt videā. Et iesus dixit ei: Respice. Fides tua te saluū fecit. 7 cōfestim vi dit: 7 sequebat illū: magnificans deum. Et om nis plebs vt vidit: dedit laudem deo.

GREGO. in home. Quia carnales adhuc discipli nō va lebāt capere verba mysterij: venit ad miraculum: ante eo rum oculos cec⁹ lumē recipit. vt eos ad fidē celestia facta solidarent. vnde dicit: Fa. est aūt. cū appro. hie. ce. qui. se. se. vi. mēdicās. THEOPHI. Et ne iter suū otiosum esset: iuxta viā fecit ceci miraculū: hoc documētū discipulis suis dans: vt in omnib⁹ simus ,pficui: 7 nihil sit i nobis ociosum. AV GV. de questi. euan. Possemus de appropinquantib⁹ hie richo sic intelligere: vt iam inde egressi: prope tamē adhuc essent ad eā ciuitatē: qd̄ qdem minus vsitate dicit. Sed tn̄ videri posset hoc dictū: quoniam matthe⁹ egredientib⁹ eis ab hiericho dicit illuminatos duos cecos q̄ iuxta viaz sede bant. De numero quidem nulla esset q̄stio. si alter euangeli starum de vno tacuisset vnius reminiscens. nam 7 marcus vnū cōmemorat: cū 7 egredientib⁹ eis ab hiericho dicit illu minatū: cuius 7 nomen dixit 7 patrem: vt intelligam⁹ eum fuisse potissimū. alteꝝ ignotum: vt merito ille notus etiam solus decenter cōmemoraretur. Sed quoniā que sequuntur

in euangelio sm lucam aptissime ostendunt illud quod ipse narrat adhuc venientibus ipsis hiericho factum esse: nihil aliud restat intelligere: nisi bis esse factum hoc miraculũ semel in vno ceco: cũ adhuc veniret in illã ciuitatẽ: iterũ i duobus cũ inde egrederet̃: vt illud vnũ lucas. alterũ matthe⁹ enarrat. CHRY. Multus aũt erat populus circa xp̃m: et ecc⁹ eũ q̃d ẽ nõ nouerat sentiebant et effectũ: et rapiebat p̃ affectum: q̃d nõ hausit aspect⁹. vnde subditur: Et cũ au. tur. pre. inter. q̃d hoc esset. Et oculati q̃dẽ sm opionẽ loq̃bant̃. Sequitur: Dixe. aũt ei q̃ iesus naça. trãsiret. Cecus vero vera clamabat: alis docet̃: et alia p̃dicat. Nã seq̃t̃. Et cla. di. ie. fi. da. mi. mei. Quis te docuit hoc hõ: nõ p̃legisti libros p̃uat⁹ luminib⁹: Unde igit̃ nosti luminare mundi: vere dñs illuminat cecos. CHRY. In iudaismo aũt nutrit⁹ nõ ignorauit q̃ de p̃genie dauid deus s3 carnẽ nasceret̃: et iõ ei vt deo loq̃t̃ dicẽs. Miserere mei: hunc imitentur q̃ in duo diuidunt xp̃m hic. n. xp̃m tanq̃ deũ adit: et filiũ dauid eũ noiat: mirẽtur autem instãtiã confessionis eius. Quidã. n. eũ ↄfitẽtem fidẽ compescebãt. Sequit̃: Et q̃ p̃ei. icrepa. eũ vt tace. S3 per inhibitiones huiusmodi non impediebatur eius audacia. Nouit eni3 fides oib⁹ repugnare: et in oia triumphare. vtile eni ẽ pro cultu diuino pudorẽ deponere: nã si cã peccatie sunt impudentes nõnulli: p̃ro aie salute nõ decet bonaz induere impudẽtiã: vnde seq̃tur. Ipse vero multo ma. cla. Fi. da. mi. mei. Sistit aũt xp̃m vox inuocãtis in fide: et inuocantes in fide respicit. et ideo merito vocat cecũ et accedere iussit. vnde seq̃t̃: Stans aũt iesus iussit illũ adduci ad se: vt s. q̃ p̃us fide eũ tetigerat: appropinq̃ret et corpore. Appropiquantem cecũ dñs interrogat: Nã sequit̃: Et cũ app. iter. il. di. Quid tibi vis faciã: Dispẽsatiue interrogat: nõ q̃si ignorãs: s3 vt scirent astantes q̃ nõ petebat pecuniã sed diuinã efficatiã: vt a deo. vñ seq̃t̃: At il. di. do. vt vide. CHRY. Uel q̃ caluniatores veritatis iudei possent dicere: vt in ceco nato: nõ ẽ hic s3 similis eius: voluit vt cecus p̃us ostenderet defectũ nr̃e: et tũc cognoscat gratie maestatẽ. at vbi petitionis modũ cecus explicuit: tũc summa maiestate precepit ei vt videret. vñ seq̃t̃. Et dixit il. ie. Respice: q̃d redũdabat in crimẽ p̃fidie iudeoꝝ: q̃s eni p̃p̃hetaruz talia dixit: Aspice tñ quid assumat medicus ab eo cui collata ẽ sanitas. Sequitur enim: Fides tua te saluum fecit. Pro fide enim venduntur beneficia diffunditur enim gratia quã suscepit fides. Et sicut ab aliquo fonte hi quidem paruis vasis modicuz aque hauriunt: hi vero maiorib⁹ multũ fonte nõ destinguẽte mẽsuras: et sm fenestras que aperiũtur magis vel min⁹ splendor solis infundit̃: ita sm capacitatẽ intẽtionis haurit̃ grã. vertit̃ aũt vox xp̃i in lucẽ languẽtis. erat eni verbũ vere lucis. vñ seq̃t̃. Et confestim vidit. At cecus et ante beneficiuz fidem ostendit feruidam: et post beneficium beniuolẽtiam obseruauit. Seq̃t̃ et seq̃. il. ma. de. CHRI. Ex quo p3 q̃ a duplici cecitate liberabat̃: corpali. s. et itellectuali. neq3. n. glificasset vt d. i nisi vere vidisset: s3 et alijs fact⁹ ẽ occasio glificãdi deum. Sequitur: Et omnis plebs vt vi. de. lau. deo. BEDA. Nõ solum pro impetrato munere lucis. s3 et merito fidei ĩpetrãtis. CHRY. Hic ãt necesse ẽ querere cur xp̃s demoniacum quidez curatũ sequi volẽtez prohibet: cecum aũt illuminatũ sequẽtez nõ p̃hibet: sed neutrũ irrationale putodiliũ enim mittit preconẽ: vt ex sua ↄsistẽtia bñfactorẽ p̃dicet. erat eni excellẽs miraculũ videre furiosũz sane mẽtis effectũ. Cecũ vo p̃mittit seq̃: q̃ñ hireosolymã ascẽdebat p̃ crucẽ p̃fecturus altũ mysteriũ: vt recẽtez habentes miraculi mẽtionẽ nõ existimaret eũ infirmitate poti⁹ q̃̃ ṽro pati. AMBRO. In hoc aũt typus populi gẽtilis est q̃ sacramento d̃nico recepit amissi luminis claritatem. Nihil autẽ interest verũ in vno ceco medicinã an in duobus accipiat: q̃m ex chaz et iaphet noe filijs originẽ ducẽs in duobus cecis duos generis sui pretẽdebat auctores. GRGO. in ho.

Uel cecũ ẽ genus humanũ: q̃d in parente primo claritatez superne lucis ignorãs: dãnationis sue tenebras pati. Hiericho aũt interpretatur luna: que dũ mẽstruis momẽtis decrescit. defectũ nostre mortalitatis designat. dũ igit̃ conditor noster appropinquat hiericho: cecus ad lumen redit: q̃a dũ diuinitas defectũ nr̃e carnis suscepit humanũ genus lumẽ q̃d amiserat recepit. Qui ergo eterne lucis claritatẽ nescit cecus est. Si aũt tam redẽptorẽ credidit qui dixit. Ego sum via iuxta viã sedet. Si ṽo credidit et exorat: vt eternũ lum recipiat iuxta viã sed3 et medicat. Illi ãt q̃ ih3 veniẽtẽ precedũt designãt carnaliũ desideriorũ turbas tumultusq3 vitiorũ: qui p̃usq̃̃ iesus ad cor nostrũ p̃ueniat: dissipant cogitatonẽ nr̃am et in ipsa nos nr̃a orone ↄturbant. Ipse vero magis clamabat. quia quanto grauiori tumultu cogitatõe p̃memimur tanto orationi insistere ardẽtius debemus. Cũ autẽ adhuc turbas ph̃antasmatum in oratione patimur iesum aliquatenus trãseuntẽ sentimus. Cum vero orationi vehemẽter insistimus: deus in corde figitur: et lux amissa reparat̃. vl' trãsire humanitatis est. stare diuinitatis. Cecũ igitur clamãtez dñs trãsiens audiuit: stans illũinauit: quia p̃ hũanitatẽ suã vocib⁹ nr̃e cecitatis ↄpatiẽdo misert⁹ ẽ: s3 lumẽ nobis grẽ p̃ diuinitatis potẽtiã ĩfudit. Ad hoc autẽ requirit q̃d velit vt cor ad orõez excitet: peti. n. hoc vult: q̃d et nos petere et se ↄcedere p̃noscit. AMBRO. Ul' iterrogauit cecũ vt crederem⁹: nisi ↄfitẽtẽ nõ posse saluari. GREGO. ho. Cec⁹ ẽt a dño nõ aurũ: s3 lucẽ q̃rit. Et nos nõ falsas diuitias: s3 lucẽ q̃ramus: quã videre cũ solis ãgelis possim⁹: ad quã lucẽ via fides ẽ. vñ recte ceco dr̃: Respice: fides tua te saluũ fec. Qui videt et seq̃t̃ q̃ bonũ q̃d itelligit opat̃. AUGV. de q̃. euã. Si ãt hiericho lunã et ob hoc mortalitatẽ interpretamur: morti p̃piquãs dñs iudeis solis lumẽ euangelij iusserat p̃dicari: quos significauit ille vnus cecus quẽ lucas cõmemorat: a morte aũt resurgẽs atq3 descendens et iudeis et gentib⁹ quos duos populos significare vident̃ duo ceci commemorati a matthęo. CA. XIX.

Et igressus pambulabat hiericho. Et ecce vir noĩe zacheus: et hic princeps erat publicãorũ: et ipse diues. Et querebat videre iesũ q̃s esset: et nõ poterat pre turba: q̃ statura pusillus erat. Et p̃currẽs ascẽdit i arborẽ sicomorũ vt videret eũ: q̃ inde erat transiturus. et cũ venisset ad locũ: suspiciens iesus vidit illuz: et dixit ad eũ: zachee festinans descende: q̃ hodie i domo tua oportet me manere. Et festinans descendit: et excepit illũ gaudens. Et cuz viderent omnes murmurabãt dicentes: q̃ ad hoiem peccatorez diuertisset. Stãs aũt zacheus dixit ad iesum. ecce dimidiũ bonoꝝ meoꝝ do pauperibus: et siq̃d aliquẽ defraudaui reddo q̃druplũ. Ait iesus ad eũ. Quia hodie salus domui huic facta est: eo q̃ et ipse filius sit abrae. Uenit eni3 filius hominis querere et saluum facere quod perierat.

AMBRO. Zacheus i sicomoro: cecus i via: quoꝝ alterũ dñs miserat⁹ expectat: alteꝝ sue mãsionis claritate nobilitat. de q̃ dr̃. Et igressus iesus pãbu. hie. et ec. vir noie çacheus et hic erat p̃n. publica. et ipse diues. Et hñ p̃nceps idicit̃ publicanoꝝ. Quis. n. de se despet q̃ñ iste p̃uenit ad gratiã: cui cẽssus ex fraude: et ipse q̃dem diues: vt scias oẽs diuites auaros. CYRIL. S3 çache⁹ in his moram non traxit: sed factus est dignus propitiatiõe dei: qui cecos illuminat: et lon

pinquos vocat. TYTUS. Pullulauerat aut in eo semen salutis qz cupiebat iesuz videre. vnde seqt: z querebat videre iesuz qs esset. Utpote q nunq eu viderat qz si vidisset dudu iaz recessisset a negotia publicana. Siqs eni iesuz videt non pot negtijs imorari. Duo aut erat impedimeta huic visioni. na retardabat eu populus. no taz viroz q peccatoz: erat aut paruus statura. vn seqt: Et non poterat pre turba. quia statura pusi. er. AMBRO. Quid sibi vult q nullius alteri staturaz q huius expressit: vide ne forte malicia pusillus: aut adhuc pusillus fide. nodu eni pronus erat cu ascederet: nodu viderat christu. TYTUS. Sed ille bonu adinuenit ingenium: na precurrens in arbore sicomoz ascendit: z transeuntez iesuz desideratu videbat. vnde sequit: Et precurrens ascendit in arbore sicomoz vt videret illu qa inde erat transiturus. Hic ergo sola visione desiderauit: sed q nouit plus facere q qrim. dedit ei supra id qd expectabat. vnde sequit. Et cu venisset ad lo. suspiciens iesus vidit illu. CYRIL. Vidit q de hois anima pmptissime nitente ad sancte viuedu: z eu ad pietate puertit. AMBRO. Capit eu se no inuitat inuitat. vn seqt: Et dixit ad eu. Zachee festinans descede: qa hodie in domo tua oportet me manere. Sciebat eniz vbere hospitij sui esse mercede: sz tn etsi no voce inuitatis audierat affectu. BEDA. Ecce aut camelus deposita ibi sarcina per forame acus transit hoc est diues z publicanus relicto amore diuitiaz: cotepto sensu fraudu benedictione dnice su'ceptionis accepit. Seqtur: Et festinas descedit. z accepit illu gaudes. AMBRO. Discant diuites non in facultatib crime habere: sed in his qui vti nesciunt facultatib. Na diuitie sicut impedimeta sunt iprobis: ita bonis sut adiumeta virtutis. CHRY. Sed considera nimia saluatoris bonitate. Insons eu sontib couersat. Fons iusticie cu auaris: q est materia prauitatis. ingressus domu publicani nulla ex auaritie nebula iniuria patit. sed fulgore iusticie auaritia delet. sed mordaces z criminatois amatores inueht cetant in his q ab eo fiebat. Sequit eni. Et cu vide. om. murmu. dice. qa ad ho. pec. diuertiss. Ipse vo icusat vt equlo z publicatoz amic spernebat hec: vt colummiorez ppositu. na medicus nisi patiat famez egrotoz: non liberat a morbo: q z tunc cotigit qn couersus est publican z factus est melior. Sequit: Stas aut Zache dixit ad iesum: Ecce dimi. meo. dne do. pau. z siqd ali. defrauda. red. qdruplu. Audi mirabile: Nodu didicit. z obedit: Et sicut sol p radios infusus in domu no illustrat verbo sed opere: ita saluator radijs iusticie negtie fugauit caligine: na lux in tenebris lucz. Quodlibet aut vnitu e validu. diuisuz aut debile: z io bipartit substantia. Est at diligeti attededu q opes zachei no solu erat iniuste: sz et ex patrimonio fuerut cogregate aliogn no poterat extorta iniqua restituere in quadruplu. Sciebat. n. lege iubete restituere in quadruplu male ablata. vt si lex no terreat: dana mitiget. no q expectat zacheus leges cesura ipse sibi iudex effect. THEOPHI. Sed si subtili indagare velim nihil de ppetijs restabat facultatib. Data nez medietate bonoz paupib ex residuo reddebat lesis i quadruplo. nec solu hoc promittebat sed faciebat. No eniz ait. Dabo medietate z restitua quadruplu: sed do z reddo. Ut christus illi salute enunciat. Sequit: Ait ie. ad eu quia ho. sa. hinc do. facta est. ipsum zacheuz significans assecutu esse salute p domu habitatore significas. Sequit: Eo q z ipse filius sit abrae. No eni vocasset abrae filiu inanimata fabrica. BEDA. Filius aut abrae zacheus dr non quia dei eius stirpe genit sed quia eius est fidem imitat: vt sicut ille terra domuq paterna deseruit ita iste bona sua partiendo paupib relinqueret. Pulchre aut dicit: Et ipse. vt no solu eos q iuste vixerat sed z eos q ab iniustitia resipiscut: ad filios pmissionis pertinere declararet. THEOPHI. No ait dixit q filius erat abrae. sz q nuc e. na prius q erat publicanoz princeps nulla similitudine hns ad abraa iustu: no erat abrae filius Sed quia murmurabat quida eo q moraretur cu viro peccatore ad compescedos illos subdit Uenit eniz filius hois querere z saluum facere quod perierat.

CHRY. q.d. Quid me criminamini si rectifico peccatores tamenim procul est a me odiu peccatoz q eoruz ca aduenerim. na medicus veni no iudex ob hoc cotinua fio languetiu patronus fetores vt prebe remedia. Queret aut aliquis quomodo paulus iubet siquis frater fuerit pctor aut auarus cum huiusmodi nec cibu esse sumendu. Christus at erat publicanorum conuiua: sed nondum pueri erant isti vt fierent fres: sed z tunc vitare precepit paulus fres cu perstant i malo: hi vo erat mutati. BEDA. Mystice aut zacheus q interptatur iustificatus credete ex gentib ppim significat q p occupatione tpaliu depressus erat z minimus: sz a deo scificat: qui tracte hierico saluatore videre voluit: qui fide qua mudo attulit: pticipare esuit. CYRIL. Turba at e ipite cofusio multitudinis q vtice negit videre sapie. q zacheus qdiu i turba e: n vidit xpm: sz plebeia transgressus iscitia meruit que cosiderabat aspicere. BEDA. Ut turba. i. vitioz cosuetudo q cecu clamate icrepabat: et huc suspicientes tardat: sz sic apls clamado cecus turba vicata pusill terrena relinquedo z arbore crucis ascededo: turba obstate trascedit. Sicomor naq q e arbor filijs moro similis: sz altitudie pstas vn z a latinis celsa nucupat. Fic fatua dr: z eade dnica crux credetes alit vt fic: ab icredulis irridet vt fatua. Qua arbore pusill statura zacheus vt coexaltari possit ascedit: cu glibz huil z ppie cosci ifirmitatis clamat: Mihi absit gloriari nisi i cruce dni nri iesu christi. AMBRO. Pulchre at addidit qz illa pte erat trasitur dns vel vbi sicomor vl vbi crediturus vt mysteriu fuaret z gras seminarz sic. n. venerat: vt p iudeos veniret ad gentes. Uidit itaqz zacheuz sursum: ia. n. sublimitas fidei iter fruct bonoz opez iter fecunde altitudine arboris eminebat. Zacheus aut supra arbore est: qz e supra lege. BEDA. Perambulas aut dns venit ad locu vbi zacheus sicomoz ascederat: qz missis p mundu pdicatorib in qb ipse loquebat z ibat. Uenit ad ppls nationu q passiois ei fide ia sublimis erat: que suspiciens vidit: qz p gratia elegit. Manebat aut aliquado dns in domo pncipes phariseoz. sz cu opa digna deo faciete lingua venenata carpebant. vn eoz perosus facinora discessit dices: Relinquet domus vestra deserta. Hodie aute i domo pusilli zachei oz illu manere. i. noue legis gra coruscante i humiliu nationu corde quiescere. Qd aut descederet de sicomoro z sic mansione i domo pare iubet hoc e qd ait apls: Etsi cognouim sz carne xpm sed ia nuc no nouim. Etsi. n. mortu e ex infirmitate: sed viuit ex virtute dei. Manifestu e aut iudeos gentiu semp odisse salute: sz salus q oliz iudeoz domos iplebat: hodie ppls nationu illuxit eo q z ipse populus filius sit abrae crededo i deu. THEOPHI. Sz z facile e hoc ad morale vtilitate retorqre. Quisqs. n. i malicia pluribus pfecit: pusillus e statura spiritali z no pot videre iesuz pre turba. Naz pplexus a passionib z secularib reb no aspicit iesuz ambulantez. i. a nob operate nullu opus ei cognosces. Ascedit aute sup sicomoz. i. voluptatis dulcedine: q significat p ficu: deprimes eam z sic sublimior fact: videt z videt a xpo. GREGO. xxvij. mor. Uel qz sicomor ficus fatua dr: pusillus zacheus sicomoz subijt z dns vidit: qz q mudi stulticia humiliter eligut ipsi de his sapietia subtiliter cotemplant. Quid. n. in hoc mudo stulti q amissa no qrere: possessa rapientib relaxare nullam pro acceptis iniurijs iniuria reddere. Per hanc aute sapiente stulticia: etsi nondu solide vt e ia tamen p contemplatois lumine dei sapientia videt. THEOPHI. Dicit aut ei dns: Festinas descede. hoc e: Ascendisti p penitentia ad altiore locu: descede per humilitate: ne te supplantet elatio: oportet. n. me i humilis domo manere. Hominu aut

bonis in nobis existētibus: corporalibus s. et spūalibus: cū cta corpalia derelinquit iustus pauperib⁹. sed spiritalia nō deserit bona. sz siqd exegit ab aliquo reddit i q̄druplū signi ficans per hoc q̄ siqs p penitentiā pergit in contrario tram te prisce prauitatis p multiplices virtutes sanat omnia pri stina delicta ac sic promeret salutē vocaturqz fili⁹ abrae eo q̄ a ppe cognatiōe exierit. s. ab antiqua nequitia.

¶ Hec illis audiētib⁹ adyciēs dixit parabolaz eo q̄ eēt ppe hierlm: et q2 existiarēt q̄ ɔfestī z regnū dei manifestarēt. Dixit ergo. Hō quidam nobi lis abyt in regionē lōgiquā accipere sibi regnū et reuerti. Vocatis aūt decē seruis suis: dedit eis de cē mnas: et ait ad illos. Negociamini dū venio. Ciues aūt ei⁹ oderāt eū: et miserūt legatōnē post illū dicētes: Nolumus hūc regnare sup nos. Et factū est vt rediret accepto regno: et iussit voca ri seruos qb⁹ dedit pecuniā vt sciret quātū q̄sqz negociat⁹ eēt. Venit aūt primus dicēs: Domine mna tua decē mnas acquisiuit. Et ait illi. Euge serue bone: q2 i modico fuisti fidelis: eris ptātez habēs supra decē ciuitates. Et alter venit dicēs Domine mna tua fecit qnqz mnas. Et huic ait. Et tu esto sup qnqz ciuitates. Et terti⁹ venit di cēs: Domine ecce mna tua quā habui repositā in su dario. Timui. n. te q2 hō austerus es: tollis qd nō posuisti: et metis quod nō seminasti. Dicit ei. De ore tuo te iudico serue neq̄z. Sciebas enī z q̄ ego hō austerus sū z: tollēs quod nō posui et me tens qd nō seminaui. et quare nō dedisti pecuni az meā ad mēsaz et ego veniens cū vsuris vtiqz exegissē z illaz. et astantib⁹ dixit. Auferte ab illo mnam et date illi qui decē mnas habz. et dixerūt ei: Domine habz decē mnas. Dico autem vo bis quia omni habenti dabitur et abundabit. ab eo aūt qui non habet et qd habet auferet ab eo. Veruntamen inimicos meos illos qui noluerūt me regnare super se adducite huc et interficite ante me.

EVSE. Estimabāt qdaz in primo saluatoris aduentu re gnū eius venire: et hoc putabant mox tunc fieri cū ascēsur⁹ erat hierosolimam: adeo obstupefecerāt eos miracula diui na q̄ fecerat. Et iō instruit eos nō prius se recipere regnū a pa tre: q̄z ab hoīb⁹ iret ad prēz. Et iō dicit: Hec illis audiētib⁹ adyciēs dixit parabolā: eo q̄ eēt ppe hierl'z quia estimarēt q̄ ɔfestim regnū dei manifestaret. THEOPHI. Sz do min⁹ ondit eis q̄ vana q̄dā estimarēt: nō enī est sensibile re gnum dei. Ondit etiā q̄ q̄si deus nouit cogitatiōes eoz p ponēs eis subsequētē parabolā. vnde seqt: Dixit ergo: Hō quidā nobilis abyt in regionē longinquā accipe sibi regnū et reuerti. CYRIL. Describit aūt sensus h⁹ parabole my steria christi a primo vsqz ad vltimū. Hō. n. fact⁹ ē de⁹ vbū exīs: et q̄uis seru⁹ factus sit: ē tn̄ nobilis fm ineffabilē ortū a prē. BASI. Nō solū fm deitatē dn̄s nobilis ēz etiā fm gen⁹ hūanū ex semine dauid fm carnē exort⁹. Abyt āt in re gionē lōginquā nō tn̄ locali distātia separatā q̄z rerū ɔditio ne. Ipse enī de⁹ ppe est vnicuiqz nr̄m: cū nr̄a bona opa nos ei astringūt: et distat quotiēs nos herendo pditioni elonga mur ab eo. Ad hāc igit terrenā regionē accessit lōginquā a

deo: vt gētiū regnū acciperet fm illō: Postula a me et dabo ti bi gentes hereditatē tuā. AVGV. de que. euā. Vl' regio lōginqua ecclesia gētiū ē vsqz ad fines terre. abyt. n. vt ple nitudo gentiū intraret: reuerteretur vt oīs israel saluus fiat. EVSE. Vel p hoc q̄ pfect⁹ ē ad regionē longinquā ascē sū z ppriū a terra in celos designat. Cū vero subdit. Accipe re sibi regnū et redire: secūdā sui apparitionē gloriosam et re giā ostendit. Et primo quidē hominē se vocat ppter natiui tatē in carne. deīde nobilē: nōdū āt se regē appellat q̄ non dū i prīa apparitōe regia fūgebat maiestate. Sz et hīc dr̄ ob tiere sibi regnū: nā dāte sibi prē illō obtinuit fz illō dāiel. Ec ce fili⁹ hoīs veniebat i nubib⁹ et datū ē ei regnū. CYRIL. Ascēdens. n. ad celos seder a dexterā maiestatis i excelsis ascēdens aūt dispensauit credētib⁹ in eū diuinorum charis matū differētiā: sicut seruis ɔmittūtur dn̄ice facultates: vt aliquid lucrantes famulatus sui ferāt pconia. vnde sequi tur: Voca. aūt decē ser. su. de. il de. mnas. Cōsueuit sacra scri ptura in signū pfectiōis vti numero denario quez sigs nūe rādo excedere velit ab vnitate itez inchoabit: q̄si denario pductio ad metā. et iō i dispēsatiōe talētoz eū q meta attigit diuini officy. x. ait mnas recepisse. AVG. dē q. eu. Vl' p. x. mnas legē significat p̄ decalogū. x. āt suos hos qb⁹ sub illa positis gr̄a pdicata ē. Sic. n. itelligēdū ē eis datas mnas ad vsū z cū itellexerūt legē remoto velamie ad euāgeliū ptine re. BEDA. Mna nāqz quā greci mnā vocāt: centū drag mis appēdit. Et oīs scripture fmo q2 vite celestis pfectōez suggerit: q̄si nūeri cētenary pōdere fulgescit. EVSE. Si gnificat g p eos q mnas recepiūt suos discipulos qb⁹ mnas exhibēs singulas parē cūctis dispēsatōez cōmittēs negocia ri iussit. Seqtur: Et ait ad il. nego. dū z venio. Nullū autem aliud negociū erat nisi dogma regni sui itentis mortalibus pdicatū p suos discipulos. Idē āt ē oīum documētū: eadēqz fides vnū z baptisma et ob hoc mna vna singulis dat. CY RIL. Mēta aūt ē hoz dn̄a ad illos q ificiati sunt regnū. dei. De qb⁹ subdit: Ciues aūt ei⁹ ode. il. et mise. lega. post. il lū di. No. hūc reg. sup nos. hoc ē q̄ xp̄s iproparuit iudeis di cēs: Nūc vo viderūt et oderūt me et prēz meū. rēnuerūt āt re gnū ei⁹ dicētes pilato: Nō hēm⁹ regē nisi cesarē. EVSE. p h. n. qd dicit: Ciues ei⁹. iudeos significat ortos ex eadē pge nie fm carnē: et qm ritu legis cum illis pariter vtebat. AV GV. de q̄. euā. Miserūt autē legatiouē post eū. q2 etiā post resurrectionē ei⁹ imiserūt psecutōes aplis: et pdicatōez euā gely respuerunt. EVSE. Postq̄z autē saluator hec docuit ptinētia ad primū ei⁹ aduētū z: ɔnter gloriosū z et regiū z eius reditum ondit dicēs. Et fa. ē vt redi. acce. re. et iussit vocari suos quibus dedit pe. vt sciret q̄tū z q̄sqz negociatus esset.

CHRY. Duo regna dei nouit sacra scriptura: alterū qdē ex creatōe: fz q̄ ē rex oīū z creatōis iure. alterū āt ex appro batiōe: fm q̄ iustis dn̄at: ppria spōte eis subiectis: et hoc re gnū hic dr̄ accepisse. AVGV. de q̄. euā. Redit ēt accep to regno: q2 in manifestissima claritate ventur⁹ est q eis hū lis apparuit cū diceret. Regnū meū nō ēē hoc mūdo. CY RI. Redeūte āt xp̄o sumpto regno merebūt pconia: et de lectabūt vbi ministri i supnis honorib⁹ q2 multiplicauerunt talētū plurib⁹ acqsitis. vn̄ subdit: Venit aūt prim⁹ dicēs. Dn̄e mna tua decē mnas acqsiuit. BEDA. Prim⁹ fuus ordo doctoz ē i circūcisiōe missoz: q vnā mnā negociatur⁹ acce pit: q2 vnā fidē pdicare iussus ē. Sz hec mna. x. mnas acqsi uit: q2 ppl'z sub lege ɔstitutū sibimz docēdo sociauit. Seqt: Et ai. illi: Euge s. bo. q2 i mo. fu. fi. eris ptā. hūs sup. x. ciuita tes. In modico fu⁹ ē fidelis: q2 nō adulterat vbū dei. Omne qd. n. i p̄nti pcipim⁹ donoz i cōparatiōe futuroz paucū ē.

GRECVS. Sed q2 mercedē ppterz bonoz accipit: de cē dr̄ ciuitatib⁹ preesse. de his pmissis quidā z infime come ctantes existimont se preturis et prefecturis donari in terre na hierusalē reparata lapidibus preciosis: si honeste in xp̄o

fuerũt ꝯuersati: ambitũ potestatis ⁊ prelationis ab animo minime deponẽtes. AMBRO. Sed ciuitates decẽ sunt anime: quibus iure ꝑponit̃: quia pecuniã domini ⁊ eloquia casta ꝓbata sicut argẽtũ mẽtibus hominũ fenerauerit. nã sicut hierusalẽ dicit̃ edificata vt ciuitas ita sunt aĩe pacifice. Et sicut angeli presuntuta hi q vitã meruerũt angeloꝝ. Seqĩ. Et ai. ve. di. Dñe mna tua fe. q̃nq3 mnas. BEDA. Secũdus ille cet' ẽ coꝝ q preputio euãgeliçare missi sunt. cuius mna .i. euangelica fides: quinq3 mnas fecit: quia gentes corporis sensibus antea mancipatas ad fidei euangelice gratiã ꝯuertit. Sequit̃ ⁊ huic ait: Et tu esto supra q̃nq3 ciuitates. hoc ẽ ex eaꝝ quas imbueras animaꝝ fide ⁊ ꝯuersatiõe sublimis fulgeas. AMBRO. Uł aliter fortasse: Iste q q̃nq3 mnas ꝯsequitur moralia habz. quia q̃nq3 sunt corporis sensus. Ille q decẽ duplicia .i. mystica legis ⁊ moralia ꝓbitatis. Possum' ⁊ hic decem mnas decẽ verba intelligere .i. legis doctrinã: quia que mnas magisteria disciplinę: sed legisperitũ in oĩb' volo eẽ pfectũ. Bene ãt q: de iudeis dicit: Duo soli multiplicatã pecuniã deferũt: nõ vtiq3 eris sed disputationis vsuris.

CHRY. Alia ẽ .n. pecunia fenoris: alia doctrine celestis vsura. in terrenis eni opibus nõ euenit vnũ fieri diuitẽ: nisi alter depauperet̃: sed ĩ spiritualibus nõ euenit quẽq3 ditari nisi faciat ⁊ aliũ locupletẽ. In corporeis eni participatio minuit: sed in spiritualib' auget. AVGV. de que. euan. Uel aliter. qꝫ vnus eorum qui bene vsi sunt decem acquisiuit: ⁊ alter .v. significat eos esse acq̃sitos in gregẽ dñi a qb' iã lex p grãz intellecta ẽ: siue pp .x. legis precepta. siue q: ille p quẽ lex lata ẽ: q̃nq3 libros ꝯscripsit: ad hoc ptinent .x. ⁊ .v. ciuitates quibus eos ꝑponit: multiplicationẽ .s. intelligẽtie in ipsa veritate que de vnoquoq3 precepto vel de vno quolibet libro pullulat: ⁊ ad vnũ reducta quasi ciuitatẽ facit viuẽtiuz rationũ eternaꝝ. Est .n. ciuitas nõ quorũlibet aĩantiũ: sꝫ rõnabiliũ mł'titudo: legis vnius societate deuincta. qꝫ ergo ser ui reddẽtes rõnez ex eo qꝺ acceperãt: laudãt̃ q lucrati sunt significat eos bonã reddere rationẽ: q bene vsi sunt qꝺ acceperũt ad augẽdas diuitias dñi p eos q credũt in eũ. Qꝺ qui facere nolũt: in illo signati sunt q mnã suã in sudario seruauit. De quo sequit̃: Et terti' venit dicẽs: Dñe ecce mna tua quã ha. repo. in sudario. Sũt eni hoies hac sibi ꝑuersitate blãdientes vt dicãt: Sufficit vt de se vnusq̃sq3 rõnem reddat: quid opus ẽ alijs predicare ⁊ ministrare: vt etiã rõnẽ de ipsis q̃sq3 reddere cogatur: cũ apud dñm ẽt illi sint inexcusabiles: qb' lex data nõ ẽ: neq3 ⁊ q audito euãgelio nõ obedierũt: q2 p creaturã poterãt cognoscere creatorẽ. vñ sequit̃: Timui eni3 te: q: ho. au. es tol. qꝺ nõ po. ⁊ me. qꝺ nõ seminasti. Hoc ẽ eni quasi metere vbi nõ seminauit .i. eos impietate reos tenere: qb' ꝟbuz aut legis aut euãgelij ministratuz nõ est. hoc aũt veluti iudicij periculũ deuitantes pigro labore a vbi ministratiõe ꝯgescũt: ⁊ hoc est q̃si in sudario ligare qꝺ acceperũt. THEOPHI. Sudario eni mortuoꝝ facies velat̃. Merito ergo hic piger dicit̃ mnã in sudario inuoluisse: q2 eã mortificãs ⁊ ociosaz dimittẽs: nõ tractauit nec auxit. BEDA. Uel pecuniã in sudario ligare ẽ ꝑcepta dona sub ocio lẽti corporis abscondere. Qꝫ aũt putauerat se p excusationẽ dixisse: in culpã propriã vertit̃. vñ seqĩ: Dicit ei De ore tuo te iu. ser. nequam. Fit ille neq3 vocat̃ q̃si piger ad exercẽdũ negociũ. ⁊ superb' ad accusandũ dñi iudiciũ. Sciebas qꝫ ego austerus hõ suz tollẽs qꝺ nõ posui: ⁊ metens qꝺ nõ seminaui: ⁊ q̃re nõ dedisti pecuniã meã ad mẽsam: q.d. Si durũ me eẽ noueras ⁊ aliena sectari: quare non tibi hec cogitatio icussit timorez: vt scires me mea diligẽtius q̃siturũ: Pecunia aũt vel argentũ predicatio euangelij ẽ ⁊ sermo diuin': q2 eloq̃a dñi eloq̃a casta: argẽtũ igne examinatũ: q sermo dñi dari debuit ad mẽsaz: hoc est ꝑmptis paratisq3 cordibus intimari. AVGV. de q̃. euã. Uel mẽsa ad quã danda erat pecunia ꝓfessionẽ ipsaz religionis accipim': q̃ tanq3 publice ꝑponit̃ ad vsũ necessariũ saluti. CHRY. In sensibilib' aũt omnimo debitores soli' obseruatõis obnoxij sũt. quantũ eni receperũt tantũ eos reddere necesse ẽ ⁊ nihil pl' ab eis q̃ritur. In diuinis aũt eloq̃s nõ solũ ad custodiã obligamur: sed etiã multiplicare monemur. vñ seqĩ: Et ego veni. cũ vsu. vtiq3 exegissẽ3 illã. BEDA. Qui eni ꝟbi pecuniã a doctore pcipit credẽdo: necẽ ẽ vt eã cũ vsuris soluat operando vt' vt ex eo qꝺ audiunt ẽt alia studeat itelligere: q̃ nec dũ ex ꝑdicatoris ore didicit. CYRIL. Doctoꝝ .n. ẽ inferre auditorib' salutarẽ ⁊ ꝓficuũ sermonẽ: op' aũt diuine virtutis est attrahere obediẽtes ad ꝯsẽtiẽdũ .i. ⁊ fertilẽ eoꝝ reddere itellectũ. Nõ ẽ aũt hic serui' laudat': neq3 honorẽ ꝓmeruit: sed poti' tanq3 iners ẽ ꝯdẽnatus. vñ sequitur: Et astãti dixit: Aufer ab eo mnaz: ⁊ da il. qui .x. mnas habet. AVGV. de q̃. euã. Per qꝺ significat̃ ⁊ illũ posse amittere munus dei qui hẽs nõ hꝫ .i. eo nõ vtit̃: ⁊ eo augeri q hñs hꝫ .i. bene vtitur. BEDA. Mystice ãt hoc vt reor idicat itrante plenitudinẽ gẽtiũ oẽs isrł' saluũ futuꝝ: ⁊ tũc abũdantiã grẽ spiritalis quã mõ nos tepide exercem' alij' ꝑpli doctoribus eẽ ꝯferẽdã. CHRY. Iõ ãt dicit astãtib': Auferte ei mnã quia nõ ẽ prudentis animu punire: sꝫ alio quodã .s. ministro eget ad puniẽdũ officio iudicis: nã ⁊ de' nõ ipmet penas irrogat sꝫ mediãtib' ãgelis. AVGV. De alijs suis silet̃ q q̃si pdigi debitores q̃ acceperãt pdiderint. In duob' suis illis q lucrati sũt pauci signati sũtq3 p duas vices ad cultores vinee sunt destinati: reliq̃s oẽs iudei. Seqĩ: Et dixe. il. Dñe hꝫ .x. mnas. Et ne hoc iniustũ videret̃ subdit: Di. aũt vo. q. om. ha. dabit̃. THEOPHI. Qui eni decẽ acquirit decẽ plãdo: palã ẽ qꝫ ⁊ plura decuplãs pluris lucrifiet occasio domino. A deside vo ⁊ ocioso q nõ satagit augere qꝺ accepat: ipꝫ quoq3 qꝺ possidet auferet̃. vnde seqĩ: Ab eo ãt q nõ hꝫ ⁊ qꝺ hꝫ auf. ab eo. Nec vacz sensus diuic'. cũ possꝫ dari alijs ⁊ mł'tiplicari. Hec autẽ nõ solũ ad ꝟmonẽ ⁊ doctrinã referẽda sunt: sꝫ ẽt ad morales ꝟtutes. qũ ⁊ ĩ his dat nob de' sua charismata. huic dotãs ieiũio: illũ orone: aliũ mãsuetudie vł humilitate: qb' si inuigilauerim' mł'tiplicam': ex: si vo tepeamus extinguem'. Deide de aduersarijs subdit: Uerũtñ inimi. il. q no. me regna. su. se. ad. huc ⁊ interfi. ante me. AVGV. d q̃. euã. Per qꝺ designat ipietatẽ iudeoꝝ: q̃ ad eũ nõ luerũt ꝯuerti. THEOPHI. Quos tradidit morti mittẽs eos i ignẽ exteriorẽ: sꝫ ⁊ ĩ hoc mũdo mactati sunt flebiliter ab exercitu romãoꝝ. CHRY. Hec ꝫ mattiõistas ꝯpetiũt nã ⁊ ĩps dic: Adducite hostes meos ⁊ occidite corã me: cuiꝫ tñ illi bonũ dicãt ꝓposeũ vo veteris testamti malũ. Patet aũt qꝫ pr̃ ⁊ fili' eadẽ facit: nã pater ad vineã destinat exercitũ. fili' ãt hostes corã se trucidari fac̃. Hec autẽ q̃ ĩ luca scribit̃ parabola: alia ẽ ab ea que ĩ mattheo narrat̃ de talẽtis. nã ꝭ q̃dẽ ex vno capitali accepto varij fuere ꝓuentus: q: ex vna mna accepta hic q̃nq3 talenta. ille obtulit decem. Sed apud mattheũ ꝯtrariũ: nã q duo accepit duo superaddidit: ⁊ q q̃nq3 tantũdẽ: vnde ⁊ premijs donantur ĩparibus.

Et his dictis precedebat ascendens hierosolymã. Et factũ est cũ appropiquasset ad bethphage ⁊ bethaniã ad mõtez q vocatur oliueti: misit duos discipłos suos dicẽs: Ite in castellũ quod cõtra vos ẽ. In qꝺ introeũtes: inuenietis pulluz asine alligatũ cui nemo vnq3 hominũ sedit: soluite illũ: ⁊ adducite. Et siq̃s vos interrogauerit quare soluitis: sic dicetis ei: Quia dñs operam eius desiderat. Abierũt aũt qui missi erãt: ⁊ inuenerũt sicut dixit illis stantem pullum. Soluentibus autem illis pullum: dixerunt domini eius ad illos: Quid soluitis pulluz: At illi dixerunt:

quia dominus eum necessarium habet. Et duxerunt illum ad iesum. Et iacientes vestimenta sua supra pullū: imposuerūt iesum. Eeuntē aūt illo substernebant vestimenta sua in via.

TYTVS. Quia dñs dixerat: Appropinquauit regnū dei: videntes illū in hierl'z ascēdentē: putabāt ideo ascendere vt regnū dei inchoaret. Cōsummata ergo parabola in qua errorē predictū correxit. Et ostenso q̄ nōdū insidiantē sibi mortē deuicerat: pcedebat ad passionē ascendens hierosolymā. vnde dr̄: Et his dictis pce. ascē. BEDA. Ostendēs etiā de eiusdem ciuitatis cuētu parabolā fuisse pmissaz: q̄ ipsaz erat occisura ꝛ hostili clade peritura. Sequit̄: Et fa. est cū app. ad bet. ꝛ beth. ad mon. q vo. oli. mi. du. disci. suos. Bethphage erat locus sacerdotū in mōte oliueti. Bethania quoq̄z ciuitas siue villula ex latere mōtis eiusdē q̄si stadijs xv. a hierusalē. CHRY. Et quidē in exordijs indifferenter se dn̄s ingerebat iudeis sed vbi sufficiēter edidit sue potestatis experimētū: auctoritate multa singula queq̄z ptrahebat. Multa igitur fuit miracula ꝑdixit qm̄ inuenietis pullū indomitū. ꝛ hoc est quod subdit̄ dicēs. Ite in ca. q̄ō cōtra vos est: in quod intro. inue. pul. asi. alli. cui ne. vnq̄ȝ ho. sedit. Predicit etiā q̄ nemo ꝓhibebit sed cū audierint silebunt. vnde sequit̄: Soluite illū ꝛ adducite. Siq̄s vos iterrogauerit: Quare soluitis: sic dicetis ei Quia dominus operā eius desiderat. TYTVS. In hoc aūt diuinā fore vocationem patuit nō enim potest aliquis resistere deo que sua sūt euocanti. Discipuli aūt iussi ducere pullū non refutauerūt hoc officiū vt paruū: sed abierunt vt adducerent eū. vnde sequitur: Abi. aūt qui iussi erant: ꝛ inuene. sicut dixit pullū stātē.

BASI. Sic quoq̄z decet nos ꝛ infima opera plurimo cuz affectu ꝛ studio aggredi: scientes q̄ quicquid intuitu dei fit non est paruū. sed dignum in regno celorum. TYTVS. Obmutescunt autem ob excellentiaz fortis v̄tutis nequeuntes resistere saluatoris elogis qui ligauerunt asinū. Sequitur enim. Soluentibus aūt illis pul. dixe. dñi ei⁹: ad illos: Quid soluitis pullū: At illi dixerūt: q: dñs eū necessarium habet. Maiestatiuum enīz nomē ē dñs: Rex eniz erat venturus in conspectu multitudinis. AVGV. de con. euan. Nec moueat q̄ matthe⁹ asinā ꝛ pullū dicit: ceteri aūt ð asina tacēt. vbi enī vtrunq̄z factum potest intelligi nulla repugnantia ē: nec si alius alia cōmemoraret: quāto minus vbi ali⁹ vnū: ꝛ alius vtrūq̄z. GLO. Nec solū discipuli obsecuti sunt christo in pullo alieno: sed etiā in proprijs vestimentis que partim asino imposuerūt. partim sternebant in via. vnde sequitur: Et duxerūt illum ad iesum. ꝛ iacientes vestimenta sua supra pullū imposuerūt iesum. Exeunte aūt illo substernebant vestimēta sua in via. BEDA. Iuxta alios euangelistas: nō discipuli tm̄: sz etiā plurimi de turba vestimēta sternebant in via. AMBRO. Mystice aūt dñs vēit ad mōtē oliueti: vt nouellas oleas in sublimi virtute plātaret: ꝛ fortasse ipse mōs xp̄s ē: q̄s n. alius tales fructus ferret oliuaꝝ spūscō fecūdaꝝ: BEDA. Pulchre aūt ciuitates posite ī mōte oliueti referunt̄: hoc est in ipso domino: q vnctionez spiritaliū charismatū ꝛ scientie pietatisq̄z luce refouet. ORIGE. Bethania aūt interpretatur dom⁹ obediētie: Bethphage vero dom⁹ maxillaꝝ: sacerdotalis q̄daz loc⁹. maxille. n. sacerdotibus dabantur: sicut in lege precipit̄. Illuc vero vbi obediētia ibi locus sacerdotibus mancipatur. mittit saluator discipulos suos vt soluāt asinē pullū. AMBRO. In castello. n. erant: ꝛ erat ligatus pullus cuz asina: nec poterat solui nisi iussu dñi. Soluit eū man⁹ apostolica talis act⁹: talis vita: talis gr̄a. Esto talis vt ligatos possis soluere: in asina q̄dē matthe⁹ euā. q̄si mr̄ez figurauit erroris: h̄ aūt ī pullo gn̄alitatē ppl̄i gētilis expssit. Et bn̄. In quo nēo sedit: q: nullus anteq̄ȝ xp̄s nationū pplos vocauit ad ecclīaz. Alligat⁹ aūt pfidie vinculis tenebat̄: in quo addictus dñio erroris famulatu. sed dñatū vendicare sibi nō poterat quē dñm fecerat non natura sed culpa. Et ideo cū dñs dr̄: vnū agnoscit̄. Missera seruit⁹ cui vagū ius est. plures enim habz dños qui vnū non habet. Alieni alligant vt possideant: iste soluit vt teneat: vehementiora enim dona nouit esse q̄ vincula. ORIGE. Multi ergo erāt dñi h⁹ pulli anteq̄ȝ saluatorē eū haberet necessariū. postq̄ȝ vero ille cepit eē dñs plures eē dñi cessauerūt nemo eni pōt deo seruire ꝛ mãmone. Quando malicie seruim⁹: multis sum⁹ passionib⁹ vitijsq̄z subiecti. Necessariū aūt hz dñs pullū: q: cupit nos solui vinculis peccatoꝝ. ORIGE. sup ioāne. Ego aūt opinor non frustra castellū eē hunc locuz: vbi stabat asina ligata ꝛ pullus: q̄si castellū eni respectu totius orbis celestis tota terra despicitur absq̄z adiectione alterius nois nūcupatū. AMBRO. Nec illud est ociosuz q̄ duo discipuli diriguntur. Petr⁹ ad corneliū: Paulus ad reliquos: ꝛ iō nō personas designauit: sed numeꝝ diffiniuit. tamē siquis est q̄ personas exigat pōt estiare de phillippo quē spūsscūs misit ī gaçā qñ candacis regie baptiçauit eunuchū. THEO. Ut duo missi h̄ innuūt: q̄ ad īrroductiōez gētil' ppl'i ꝛ subiectiōez ei⁹ ad xp̄m duos faciūt grad⁹ ꝓphe ꝛ apl'i. Ducūt āt eū a q̄daz castello vt īnoteat nob̄ q̄ hic ppl's rusticãus erat ꝛ idoctus. AMBRO. Illi ergo directi cū soluerēt pullū: nō suis v̄bis sunt vsi: sed dixerunt sicut dixerat illis iesus: vt agnoscas q̄ nō suo sermōe sed v̄bo dei: nec ꝓprio sed christi noie fidem populis īfudere gentilibus: atq̄z aduersarie potestates q̄ sibi nationū obseq̄a vēdicabāt mādato cessere diuino. ORIGE. Deide mittunt discipuli vestes suas super asinū: ꝛ sedere faciūt saluatorē: dū assumūt ꝟmonē dei. ꝛ iponunt eū sup aias audientiū. Uestib⁹ exuunt̄ ꝛ substernunt eas ī via: q̄ vestimēta apostoloꝝ: opa eoꝝ bona sunt: ꝛ reuera solutus a discipulis asinus ꝛ portās iesum sedit sup vestimēta apostoloꝝ quando doctrinā eoꝝ imitant̄ ꝛ vitā. Quis nostruz ita beat⁹ ē vt sedeat super illū iesus: AMBRO. Nō enīz mundi dñm gestari super dorsūz asine delectauit: sz vt latēte mysterio in secretis animarum interiore consessu: Mysticus rector insideret regens mentis vestigia: lasciuiam carnis infrenans sermo ei⁹ habena est: stimulus est.

¶ Et cū appropinq̄ret iam ad descensum mōtis oliueti: ceperūt oēs turbe descēdētiū discipuloꝝ gaudētes laudare deū voce magna sup oib⁹ q̄s viderāt virtutib⁹ dicētes: Bñdictus q venit rex in nomine dñi: pax ī celo: ꝛ gloria in excelsis. Et q̄daz phariseoꝝ de turbis dixerūt ad illos. Magister icrepa discipulos tuos. Quib⁹ ip̄e ait: Dico vobis: q: si hi tacuerit: lapides clamabunt.

ORIGE. Quādiu in mōte fuit dominus cū solis apostol' morabat̄: quādo autem vicin⁹ cepit esse descēsui: tūc occurrit ei turba populoꝝ. vn̄ dicit̄. Et cūz iam appropinqua. ad descen. mō. oli. cep. om. tur. descēdē. disci. gau. lau. deū voce magna. THEOPHI. Discipulos vocat non solū. xij. aut. lxx. sed omnes qui christum sequebātur. seu causa miraculorum seu ad aliquam delectationem doctrine: quibus igitur pueri potuerunt: vt narrant alij euangeliste. vnde sequitur: Sup omni. quas vide. virtutibus. BEDA. Multas q̄dē virtutes domini viderāt: sz maxime lazari resurrectionem stupebant. nā vt ioānes ait: ꝓpterea obuiaz venit ei turba quia audierunt eum fecisse hoc signum. Notandum enim est non tunc primū saluatorez hierusalē adisse: sz multotiēs anteu sicut ioannes cōmemorat. AMBRO. Turba igitur agnoscēs deum regem appellat: prophetiaz reperit: expectatum quoq̄z ꝟm carnez dauid filium venisse declarat. vnde sequitur: Dicētes: Benedictus qui venit rex ī nomine dñi.

BEDA.i.in nomine dei patris: quis possit intelligere i nomine suo qz et ipse dominus est: sed melius vba eius nostre vigant intellectum. quibus ait: Ego veni i nomine pris mei. humilitatis .n. magister e christus. Nõ aũt rex xps dr ad exigendum tributum. vel ferro exercitũ armandum: hostesqz visibiliter debellandos: sed qz mētes regat: et in regnũ celoz credentes perducat. qz eni rex esse voluit israel: miseratiõis iudicium est: nõ potestatis augmentũ. vez qz christus i carne totius mundi propitiatio illuxit: pulchre sibi inuicē i laude eius celestia simul et terrena cõcinũt. Eo eni nascēte celestiũ agmina cantãt: eodē aũt celis se redditurο mortales vicem laudis rependunt. vñ sequitur: Pax in celo. THEOPHI. Hoc est bellum antiquũ quo deo aduersabamur euanuit. Et gloria i excelsis: laudãtib᷒. s. angelis deũ i tali reconciliatiõe. nã hõ cum qz deus visibiliter ambulat in territorio inimicoz suorum significat ipsum nobiscum habere concordiã. Sed pharisei hoc audientes murmurabant eo qz turba eũ regem vocabat et laudabat vt deuz: referentes nomē regis ad seditionē: nomē vero domini ad blasphemiam. vñ sequitur: Et qdã phariseoz de turbis dixerũt ad illũ: Magister increpa discipulos tuos. BEDA. Miracula iudeoz demētie: quē magistrũ appellandũ nõ dubitãt qz vera docērē nõ nerãt: huius discipulos quasi melius edocti redarguendos estimant. CYRIL. Sed dominus nõ cõpescit laudãtes eũ vt deũ: sed magis reprehēsores cõpescēs: attestat sibi super gloria deitatis. vñ sequitur: Quib᷒ ipse ait: Dico vobis: qz si hi tacuerint lapides clamabũt. THEOPHI. q. d. Nõ sine causa vt homines me taliter laudãt sed commoniti virtutibus quas viderunt. BEDA. Crucifixo etiã domino nõ tis eius tacentibus pre timore: lapides et saxa canebant: dũ postqz emisit spiritũ terra mota ē: et petre scisse sunt: et monumenta apta sunt. AMBRO. Neqz etiã miruz ē si laudes domini cõtra naturã suã saxa respondeant: quē scopulis duriores pdicant persecutores. s. turba post exiguũ crucifixura deum negãs affectib᷒: quē vocibus confitetur. Aut fortasse quia obmutescentibus iudeis post domini passionem viui erant fri petrum lapides clamaturi. ORIGE. Quando etiam nos tacemus. i. refrigescit charitas multorũ: lapides clamant: potest eniz deus suscitare de lapidib᷒ filios abrae. Pulchre aũt turbas laudantes deũ ad descensionē montis occurrisse legim᷒: vt operatores mysterij spiritalis significarent sibi venisse de celo. BEDA. Descendente etiã domino de monte oliuarũ turbe descendũt: qz humilitatis misericordie auctore necesse est eos qui misericordia indigēt eius vestigia imitari.

¶ Et vt appropinquauit: videns ciuitatē: fleuit sup illaz dicens: Quia si cognouisses et tu: et quidē in hac die tua q̃ ad pacem tibi: nũc aũt abscondita sũt ab oculis tuis. Qz venient dies in te: et circũdabũt te inimici tui vallo: et circundabunt te: et coangustabũt te vndiqz et ad terrã prosternent te: et filios tuos qui in te sunt et nõ relinquēt in te lapidem super lapidem eo qz non cognoueris tempus visitationis tue.

ORIGE. Omnes beatitudines quas locutus est iesus i euangelio suo firmat exēplo sicut dixerat: Beati mites: pbat dicens. Discite a me: qa mitis suz. Et qz dixerat. Beati flentes. ipse quoqz fleuit ciuitatē. vnde dicitur. Et cum appropinquauit: vidēs ciuitatē fleuit sup illam. CYRIL. Miserebatur enim eoz xps qui omnes hoies vult saluari qd nobis non patuisset: nisi per aliquod humanũ fieret euidens. Effuse eni lachryme sũt signa tristicie. GREGO. i ho. Fleuit igit pi᷒ redēptor ruinã perfide ciuitatis quã ipsa ciuitas sibi non cognoscebat eē venturam. vnde subditur dicens. Quia si cognouisses et tu. subaudi: fleres: que modo quia nescis qd imminet exultas. vñ subdit. Et qdē i hac die tua: que ad pacem tibi. Cum enim carnis se voluptatib᷒ daret in die sua que ad pacē ei esse poterãt habebat. Cur vero bona presentia ad pacem habuerit: manifestat cũ subdit: Nunc aũt abscõdita sunt ab oculis tuis. Si. n. a cordis eius oculis mala q̃ immenerent: abscõdita nõ eēnt: leta in psperibus pspertis nõ fuisset. vñ mox eius pena que iminebat adiūcta est: cum sequitur. Qz venient dies in te. CYRIL. Uel aliter: Qz si cognouisses et tu. Non eniz erãt digni percipere diuinitus inspiratas scripturas que narrant xpi mysteria: quotiēs. n. legit moyses velamē obnubilat cor eorũ. Et qz non sunt intuiti veritatē: idignos se fecerũt salute que manat a christo. vñ sequitur. Et quidē in hac die tua q̃ ad pacē tibi. EVSE. Ubi notat suũ aduentũ ad pacez totius mũdi factuz fuisse. venit. n. ad hoc vt pacez pdicaret ppinquis et longinqs: sed qz annunciatam sibi pacem recipere noluerũt hoc eos latebat. vnde subdit. Nunc aũt abscondita sunt ab oculis tuis. Et ideo obsidionē que in breui erat ei superuentura expressius premūciat subdens: Quia venient dies i te: et circũdabũt te inimici tui vallo. GREGO. Ubi romani principes denunciant. Illa. n. hierosolymorum subuersio describitur: q̃ a vespasiano et tyto romanis principib᷒ facta est. vnde subditur. Et circumdabũt te: et coangu. te vndi. et ad terrã psternent te: et filios tuos q in te sunt. EVSE. Quõ aũt hec completa sint ex his que tradita sunt a iosepho colligere possumus: qui cũ esset iudeus singula quoqz gesta narrauit cõsone his que sunt a christo pdicta. GREGO. Hoc quoque qd additur: Et nõ relinquēt in te lapidem sup lapidem. Et ipsa iam eiusdem ciuitatis transmigratio testatur: quia duz nũc in eo loco cõstructa est: vbi extra portam dominus fuerat crucifixus: prior illa vt dicit hierlm funditus est euersa. Cui et qua culpa euersionis pena fuerit illata subiungitur: Eo qz non cognoueris tempus visitationis tue. THEOPHI. i. mei aduentus. veni eniz visurus et saluatur᷒ te. Qd si cognosceres: et in me crederes: esses pacata romanis: et ex oibus exēpta periculis: sicut omnes qui crediderant in xpo euaserunt. ORIGE. Nõ nego igitur illam hierusalē ppter habitatorum scelera fuisse destructaz: sed quero ne forte ad hanc hierusalem fletus iste pertineat. Si eni post mysteria veritatis aliquis peccauerit plangetur. Nemo enim gētilis fletur. sed ille qui fuerit de hierusalem: et esse cessauit.

GREGO. Redēptor. n. noster per electos suos plãgere nõ cessat: quosdã ex bona vita ad mores reprobos puenisse cõsiderat: q̃ si dãnationem suã q̃ eis imminet agnouissent: semetipsos cũ lachrymis electoz plãgerēt. Sed aũt dic hic bz aia puersa q̃ trãsitorio gaudet i tempore. Cui ea q̃ assunt ad pacē sunt: dũ ex reb᷒ tpalibus letat. hec pundere futura refugit: q̃ pntē letitiã pturbēt. vñ dr. Nũc autē abscondita sunt ab oculis tuis. ORIGE. Flet aũt et nra hierlm: qz post peccata circũdãt eã inimici. s. spũs nequã: et immittũt in circuitu ei᷒ vallũ: et obsideãt eã: et lapidē sup lapidē nõ relinquũt: maxime si post multã cõtinentiã: si post aliquot ãnos castitatis vict᷒ qs fuerit et blãdimētis carnis illect᷒ patientiã pudicitiãqz amiserit: si fuerit fornicatus: lapidē sup lapidē nõ relinquēt in eo: sm illud. Nõ recordabor priorum iusticiarũ ei᷒.

GREGO. Uł aliter. Maligni spũs aiam a corpe exeũtē obsidēt: quã in carnis amore positã deceptorijs delectatiõibus fouēt. q vallo circũdãt: quia ãn mētis ei᷒ oculos reductis iniquitatibus quas ppetrauit: hãc societate sue damnationis coartãt: vt i ipsa extremitate vite depꝛehēsa: et a quibus hostibus circũclusa sit videat: et tamē euadēdi aditum inuenire non possit: quia operari iam non licet bona: q̃ cum licuit agere cõtēpsit: vndiqz etiã aiaz coãgustãt: qñ ei nõ solũ opa: verũ et locutiões atqz cogitatiões iniquitates replicãt vt que pus se per multa dilatauit in scelere: in extremum

de oib⁹ angustet in retributiõe. Tūc aūt anima p ɔditiões reatus sui ad terram consternatur: cum caro quā vitā suam credidit redire ad puluerem vrgetur. Tunc i morte filij illius cadunt: cum cogitatões illicite q̄ modo ex illa ,pdeunt in extrema vita visione dissipantur: que etiam cogitatões per lapides significari valent. Peruersa enim mens cū per uerse cogitatonū peruersiones adijcit: quasi lapidem supra lapidem ponit. sed cum ad visionem suam anima ducitur: omnis cogitatõnū cõstructio dissipatur. Prauā autē animā deus assidue visitat pcepto: aliquādo flagello: aliquādo aūt miraculo: vt vera que nesciebat audiat: τ ea cõtēnens ɔ dolore compuncta redeat: aut beneficijs deuicta malū quod fecit erubescat. Sed qz visitationis sue tēpus nõ cognoscit in extremo vite traditur suis inimicis.

Et ingressus in templū cepit eijcere vendētes in illo τ emētes: dicēs illis: Scriptū ē: qz dom⁹ mea domus oratõis ē: Uos aūt fecistis eam speluncā latronū. Et erat docens quotidie in tēplo. Principes aūt sacerdotum τ scribe τ principes plebis querebāt illum perdere: τ non inueniebāt quid facerent illi. Omnis enim populus suspensus erat audiens illum

GREGO. i ho. Qui narrauerat mala ventura ,ptinus tēplū ingressus ē: vt de illo vēdētes τ ementes eijceret: oñdēs qz ruina ppl̄i maxime ex culpa sacerdotū fuit. vñ dr̄: Et ingres. i tem. cepit eijcere vē. i illo τ emētes. AMBRO. De⁹ enī tēplū suū nõ mercatorijs vult esse diuersoriū: sz domicilium sanctitatis: nec vēdibili religionis officio: sz obsequio gratuito vsū ministerij sacerdotalis iformat. CYRIL. Erat autē i tēplo multitudo mercatoꝝ q vendebant aīalia ritu legis mactanda i hostijs: ecsz iā aderat tp̄s desinēdi vmbram: refulgēdi v̄o christi v̄itatē. ob hoc christ⁹ qui cū patre simul colebat i tēplo: iussit ritus corrigi legis: fieri vero tēplū orationis domū. vñ subdit: Dicēs illis: Scriptū est: qz domus mea dom⁹ orõnis ē: vos autē fecistis illā speluncā latronū.

GREGO. Qui eni ad accipiēda munera in tēplo residebant: qz qbusdā nõ dantib⁹ lesiones exqrerent: dubiū non erat. THEOPHI. Hoc etiā dominus fecit in principio predicationis sue: vt narrat ioānes: τ nunc iteꝝ illud fec: qz ad maius crimē iudeoꝝ redundat: qui non fuerunt ex priori admonitione castigati. AVGV. de que euan. Mystice autē tēplum ipsum hominē christū intelligas: vel etiā adiūcto corpore ei⁹ qꝺ est ecclesia. secundū autē id quod est caput ecclesie dictum est: Soluite templū hoc: τ i triduo suscitabo illud. scdꝫ id vero qꝺ est adiūcta ecclis intelligitur tēplū de quo videt̄ dixisse: Auferte ista hic. significauit eni futuros in eccl̄ia: q sua negocia poti⁹ agerent: vel receptacula ibi haberēt ad occultāda scelera sua: q̄ꝫ vt charitatē xp̄i sectarent̄: τ peccatoꝝ cõfessione accepta veniā corrigerent̄:

GREGO. in homi. Redēptor vero nr̄ predicatiõis v̄ba nec idignis nec ingratis subtrahit. vnde postq̄ꝫ rigorem disciplinē eijciendo puersos tenuit: donum his gratie oñdit. nam subditur. Et erat docens quotidie in templo. CYRIL. Decebat autē ex his que christus dixerat τ fecerat: eum adorare vt deum. sed ipsi nequaq̄ꝫ hoc faciētes: querebant eum occidere. Sequitur enim: Principes autē sacerdotum τ scribe τ principes plebis querebant illū perdere.

BEDA. Uel qz quotidie docebat in templo: vel qz latrones eiecerat de templo: vel quia veniēs illuc quasi rex τ dominus a credentiū turba laudem hymni celestis accepit.

CYRIL. Sz populus grauiorem estimationem accepit de christo q̄ꝫ scribe τ pharisei τ principes iudeoꝝ: qui fidem christi nõ acceptātes alios icrepabāt. vñ seqr̄: Et non inueniebant qd facerent illi. Oīs enim populus suspensus erat audiens illum. BEDA. Quod duobus modis intelligi põt: qz vel timētes populi tumultū: τ nõ iueniebāt quid facerēt de iesu quē pdere disposuerūt. vel ideo iesū perdere q̄rebant: qz suo magisterio neglecto ples ad eū audiendū cõfluere cernebāt. GREGO. i ho. Mystice autē sicut tēplum dei i ciuitate est: ita in plebe fideli vita religiosoꝝ. Et sepe nõnulli religiõis habitū sumunt: τ dū sacroꝝ ordinum locū pcipiūt: sancte religiõis officiū in ɔmerciū terrene negociatõis trahūt. Uēdētes qppe in tēplo sunt q hoc qꝺ quibusdā iure cõpetit: ad premiū largiunt̄. Iustitiā eni vēdere ē hanc pro premij acceptione seruare. Emētes vero in tēplo sunt q dum hoc psoluere ,primo qꝺ iustum est nolunt: dūqz rem iure debitā facere cõtēnūt: dato patronis premio emunt peccatū. ORIGE. Siquis ergo vendit eijciet̄: τ pcipue si vēdit colūbas. Si eni ea que mihi a spūscõ sunt reuelata τ credita: aut in vulgus p̄cio vendidero: aut absqz mercede il docuero: qd aliud facio nisi columbā. i. spūmsanctū vendo.

AMBRO. Generalr̄ itaqz dominus docet seculares a dei tēplo abesse debere ɔtractus. Spiritalr̄ aūt nummularios repulit. q de pecunijs dñi. i. scriptura diuina lucꝝ q̄runt: nec bona malaqz discernūt. GREGO. i ho. Qui domū dī speluncā latronū faciūt: qz dū puersi hoīes locū religionis tenent: ibi malitie sue gladijs occidūt: vbi viuificare primos orõnis sue itercessiõe debuerūt. Tēplū quoqz est ipsa mēs fideliū: q̄ si in lesione ,primi puersas cogitatões profert: q̄si in speluca latrones residēt. Cum aūt mētē fideliū ad cauēda mala subtilr̄ erudit: q̄tidie v̄itas i tēplo docet. Ca. XX.

Et factū est: in vna dierū docente illo pplm i tēplo τ euāgelizāte cõuenerūt pricipes sacerdotum τ scribe cū seniorib⁹: τ aiūt dicētes ad illū. Dic nobis in q̄ ptāte hec facis. Aut qs est qui dedit tibi hāc ptātem? Respõdens aūt iesus dixit ad illos: Interrogabo vos τ ego vnū verbū. Respõdete mihi: Baptismus ioānis de celo erat: an ex hominibus? At illi cogitabant intra se dicentes. Quia si dixerimus de celo: dicet: Quare ergo nõ credidistis illi? Si aūt dixerimus ex hoībus: plebs vniuersa lapidabit nos. Certi eni sūt ioānē ,pphetā eē. Et respõderūt se nescire vnde eēt. Et iesus ait illis. Neqz ego dico vobis in qua potestate hec facio.

AVGV. de cõsensu euangelistaꝝ. Cū memorasset lucas eiectos de templo ementes τ vendentes: pretermisit qꝺ exibat in bethaniam: τ regrediebatur in ciuitatē: τ quid de ficulnea factū est: τ qꝺ mirātibus discipulis de fidei v̄tute rñsum est. Atqz his ptermissis non q̄si ex ordine dies ,psequens sicut Marcus intulit dicens. Et factum est in vna dierum docente illo populum in templo τ euangelizante conuenerunt principes sacerdotum τ scribe cum senior. De dicit factum in vna dierum: ea dies intelligitur in qua id gestū matheus τ marcus retulerunt. EVSE. Cum autē pricipes mirari deberent docentē celestia dogmata: τ cognoscere per dicta τ facta hunc esse christum quem ,pphete precinerant: incumbentes subuersioni populi christum prohibebāt. Sequit̄ enim: Et aiunt dicentes ad illū: Dic nobis in qua potestate hec facis. Aut qs est q dedit tibi hanc potestatē? CYRIL. Quasi dicāt: Scdm legē mosaycā solis ex stirpe leuitico sanguine data est auctoritas docendi: nec non sacrorum atriorum potestas: at tu ortus ex iuda cõmissos nobis fasces vsurpas. Sed si nouisses o pharisee scripturas recolleres qꝺ hic est sacerdos qui scdm ordinem melchisedech of

fert deo i se credentes per cultũ q legẽ transcẽdit. Quid igi tur antiaris electis ab atrijs sacris q opportuna videbant legalib⁹ victimis eo vocante ad verã iustificationẽ p fidẽ.
BEDA. Uel qũ dicũt: In qua potestate hec facis: de dei dubitant potestate: ⁊ subintelligi volunt diaboli eẽ qd fac. Addentes quoqz: Aut quis est qui dedit tibi hãc potestatẽ: manifestissime dei filium negãt quẽ putãt nõ suis sed alie nis virib⁹ signa facere. Poterat aũt dñs apta responsiõe ten tatoꝝ calũnias confutare: sed prudenter interrogat: vt suo silẽtio vel sentẽtia condẽnẽt. Sequit enĩ. Respõdens aũt dixit ad illos: Interrogabo ⁊ ego vos vnũ verbũ: responde te mihi. Baptism⁹ iohã. de celo erat an ex hoĩe: THEO PHI. Ut enim ostẽderet eos semp fuisse spũisco rebelles: et huiꝫ isaie cui⁹ nõ erat memoria: sed nup viso ioanni cre dere noluerunt. Ob hoc versa vice opponit eis hãc questio nẽ ostẽdens q si tanto pphete ioanni qui apud eos maioꝛ videbatur minime crediderũt phibẽti testimonũ eius: q̃li ter crederent respondenti qua auctoritate hoc faceret:
EUSE. Querit aũt de ioãne baptista nõ vnde erat ortum duxisset: sed vnde legẽ sucepisset baptismatis. CYRIL. Sed illi fugere veritatẽ nõ horruerũt. Deus enĩ misit ioannẽ sic vocẽ clamãtẽ: Parate viã domino. Timuerũt ãt dicere ve ritatẽ: ne diceret: Cur nõ credidistis ei: cauent reprehẽdere precursorẽ: nõ metu diuino sed populi. vñ sequit: At illi co gitabãt intra se dicẽtes: Quia si dixerim⁹ de celo: dicet: Quare ẽ nõ credidistis ei: BEDA. q. d. Quẽ confitemini de celo habuisse prophetiam mihi testimonium perhibuit. Et ab il lo audistis in qua potestate hec faciã. Sequitur: Si aũt dixe. ex hominibus plebs vniuer. lapi. nos. Certi sunt enim ioã nẽ prophetam esse. viderũt ergo quolibet respondissent: in laqueũ se casuros timẽtes lapidationẽ: sed magis veritatis confessionem. vnde sequit: Et responderũt se nescire vnde esset. Quia ergo nolunt fateri hoc quod sciũt: repulsi sunt: vt et dominus nõ diceret qd sciebat. vnde seqtur. Et ait illis iesus: Neqz ego dico vob̃ in qua potestate hec facio. Ob du as eñ causas maxime scientia veritatis ẽ occultãda quere ntibus: cum. s. is qui querit minus capax est ad intelligen dum ea q̃ querit: aut odio vel contẽptu veritatis indignus est cui debeat aperiri quod querit.

¶ Cepit aũt dicere ad plebem parabolaꝫ hanc: Homo qdam plantauit vineam ⁊ locauit eã co lonis: ⁊ ipse pegre fuit multis tẽporibus. Et i tpe vidẽmie illo misit ad cultores seruũ: vt õ fructu vinee darẽt illi: Qui cesũ dimiserunt eũ inanẽ. Et addidit alteꝝ seruũ mittere. Illi ãt hunc quo qz cedẽtes ⁊ afficiẽtes ↄtumelia: dimiserũt ianẽ. Et addidit tertiũ mittere: q ⁊ illũ vulnerãtes eie cerunt. Dixit ãt dñs vinee: Quid faciam: Mit tam filium meum dilectũ: forsitan cũ hunc vi derint verebunt. Quẽ cum vidissent coloni: co gitauerunt itra se dicẽtes: Hic est heres. Occida mus illum vt nostra fiat hereditas. Et eiectum illum extra vineam occiderunt. Quid ergo faci et illis domin⁹ vinee: Ueniet et perdet colonos istos et dabit vineã alijs. Quo audito dixerũt il li: Absit. Ille aũt aspiciẽs eos ait. Quid est ergo hoc qd scriptũ est: lapidẽ quẽ reprobauerũt edi ficantes hic factus est in caput anguli: Ois qui ceciderit supra illũ lapidẽ conquassabitur. supra quẽ aũt ceciderit cõminuet illum.

EUSE. Cõgregatis i vnũ principib⁹ ppli iudeoꝝ in ipo tẽ plo ea que ↄtra ipꝫ factum erãt: ⁊ supuẽtuꝝ eis exterminiũ figurate pabola ptulit. Dicit n. Cepit aũt dicere ad plebeꝫ parabolã hãc. Homo plãta. vi. AUG. de cõ. euã. Tacuit matthe⁹ breuitãs cã qd lucas nõ tacet pabolã istã nõ ad solos pncipes dictã q de ptãte iterrogauerãt sꝫ et ad plebẽ.
AMBRO. Pleriqz ãt varie significatiões õ vinee appel latiõe deriuãt: sed euidẽter isaias vineã dñi sabaoth domũ israel eẽ memorat. Hãc vineã qs aliũ nisi deus cõdidit:
BEDA. Hõ ergo q plãtauit vineam ipe est qui iuxta aliã pabolã cõduxit operarios i vineã suã. EUSE. Sed parabo la quã isaias dicit vineã reprehẽdit. Saluatoris võ parabola nõ est ↄtra vineã dcã: sed de cultorib⁹ vinee de qb⁹ subdit: Et locauit eã colonis. s. senioribus ppli: ⁊ pncipib⁹ sacerdo tũ. ⁊ doctorib⁹. ⁊ optimatib⁹ cũctis. THEOPHI. Uel q libet õ populo ẽ vinea idẽ est ẽt cultor: q libet. n. nostrũ seipꝫ colit. Hac igit vinea cõmissa cultorib⁹, abijt. s. dimisit illos pgredi suo arbitrio. vñ seqt: Et ipse peregre fuit multis tẽ poribus. AMBRO. Nõ q: de loco ad locũ pfect⁹ ẽ dñs: qui vbiqz semp psens est: sed q: psentioꝛ ẽ diligẽtib⁹. negli gẽtibus abest. Multis aũt tẽporib⁹ absfuit. ne ppera vide ref exactio: nam quo idulgẽtioꝛ liberalitas: eo iexcusabilioꝛ pertinacia. CYRIL. Uel deus absentauit se a vinea pluriũ annoꝝ curriculis. q: postq̃ visus est in spẽ ignis de scẽdisse in mõte syna: nõ amplius visibilr prebuit eis suam psentiã. Nulla tñ interpellatio cõtigit qua nõ mitteret de⁹ pphetas ⁊ iustos cõmonentes: vñ seqt: Et in tẽpore vinde. misit ad cultores seruum: vt de fructu vinee darent illi.
THEOPHI. Dicit aũt de fructu vinee: q: nõ totũ fru ctũ: sed aliqd de fructu volebat accipe. Naꝫ qd lucratur de a nobis nisi suam notitiã que etiam est nostra vtilitas.
BEDA. Bñ aũt fructũ posuit non pventũ. nullus enim huius vinee prouentus inuentus est. Seruus ergo primus missus ẽ moyses: qui p quadraginta annos fructum aliquẽ legis quã dederat a cultorib⁹ requirebat: sed vexatus ẽ p pter eos: q: exacerbauerũt spiritũ eius. vnde sequitur: Qui cesũ dimiserũt eũ inanẽ. AMBRO. Factũ ẽ aũt vt pleros alios destinaret: quos iudei honores ⁊ ianes sibi de quib⁹ nihil potuerunt proficere dimiserũt. vñ seqt: Et addidit al terum seruũ mittere. BEDA. Seru⁹ alter dauid significatur: q missus est vt post edicta legalia cultores vinee psal modie modulatiõe ad exercitium boni operis excitaret. Sꝫ ⁊ cõtra hũc dixerit: Que nobis pars in dauid: aut q̃ he reditas i filio Isai: vñ seqt: Illi aũt hũc cedẽtes ⁊ afficien tes cõtumelia dimiserũt inanem. Sed nec sic destitit. sequi tur enim: Et addidit tertiũ mittere. Per quẽ pphetaꝝ cho rũ itellige: qui cõtinuis attestationibus pplm cõuenerunt. Sed quẽ pphetaꝝ nõ sunt psecuti: vnde seqtur: Qui ⁊ illũ vulnerantes eiecerunt. His autem tribus seruoꝛum gradi bus omnium sub lege doctoꝛum figuraꝫ posse cõprehende dominus alibi manifestat dicens: Quoniam necesse est im pleri oĩa q̃ scripta sunt in lege moysi ⁊ prophetis ⁊ psalmis de me. THEOPHI. Prophetis igitur talia mala passis filius destinat. Seqtur enĩ. Dixit aũt dñs vinee: qd faciã:
BEDA. Ut dominus vinee dubitatiue loqtur: nõ õ igno rantia venit quid. n nesciat deus pater: sꝫ ambigere dicit: vt libera volũtas hoĩs seruet. CYRIL. Deliberat etiam secum dominus vinee quid agat: non q̃si carens ministris: Sed quia pertractato quolibet igenio salutis humane: po pulo vero nequaq̃ adiuto aliud maius adiungit: vnde con sequenter dicit: Mittam filium meũ dilectum forsitan cũ hunc viderit verebuntur. THEOPHI. Dixit autẽ hoc non tanq̃ ignoꝛans q peius eũ essent tractaturi q̃: prophe tas sed q: oportebat filium eis fieri reuerendũ: Et si cõtra rium ees fuerint occidendo hoc cumulat eorum crimen. Ne ergo dicerent aliqui diuinam prescientiam necessario fuisse inobedientie causam: ideo sic figurat sermonẽ. AMBRO.

Filiū igitur vnigenitū sibi missū a p̄re: et ip̄i dicit ei: Ego sū heredē re mouere cupientes occiderūt eū eijciendo et eicecerūt negan do. vn̄ seq̄r: Quē cū vidissent coloni cogitauerūt intra se di cētes. Hic est heres occidamꝰ eū: vt nostra fiat hereditas. He res christus ē: idē q̄ testator: heres q: morti p̄prie supuiuit: et testamētorū que ipse cōtulit: tanq̄ hereditaria in nostris p̄fectibꝰ emolumēta consequitur. BEDA. Manifestissime aūt dn̄s p̄bat iudeoꝝ p̄ncipes nō p ignorātiā: sed p inuidiā crucifixisse filiū dei. Intellexerūt. n. hūc esse cui dem ē: Dabo tibi gentes hereditatē tuā. Sequitur. Et eiectū illū ex tra vineam occiderunt. Quia iesus vt sanctificaret per suū sanguinē populū: extra portā passus ē. THEOPHI. Sz q2 superius populū non hierusalem loco vinee sumpsimus: forsan magis p̄prie dici potest q occidit q̄dem eū populus. extra vineā. THEOPHI. i. extra populi manus passus est dn̄s: q2. s. populus ei nō p̄prijs manibꝰ necē intulit. sz tra dens hunc pilato et gentibꝰ. Quidā aūt per vineā scripturā intellexerunt: cui nō credentes dominū necauerūt. vn̄ extra vineā. i. extra scripturā dicit dn̄s passus. BEDA. Siue eiectꝰ extra vineā et occisus ē: q2 prius ē ab infideliū corde re pulsus: ac deīde cruci addictꝰ est. CHRY. Dispēsationis aūt nō neglagētie ē post p̄phetas x̄p̄s venisse. Non. n. deus oia repēte p̄sequitur: sed cōdescēdit p̄pter sui pietatē: q2 si post seruos venientē filiū cōtēpserūt. multomagis nec āteā cū audiret. Qui n nō audiebāt minora p̄cepta quō audiuissent maiora? AMBRO. Pulchre aūt interrogat. vt sua te ipsi dānēt sentētia. Seq̄r. n. Quid ergo faciet illis dominꝰ vinee. BASI. Hoc aūt fit quasi his q dānātur nihil habētibꝰ opponere euidētie iuris. Propriū aūt ē diuine miserationis nō infligere penas silētio: sed p̄dicere minis: reuocando eos ad penitētiā. vnde et hic seq̄tur: veniet et perdet colonos istos: et dabit vineā alijs. AMBRO. Uenturū dn̄z dicit vinee: q in filio affuit etiā paterna maiestas: vel q vltimis tp̄ibꝰ p̄sentior humanis aspiret affectibus. CYRIL. Eiecti sunt igit̄ iudeoꝝ p̄mates quasi dominice voluntati repugnantes et sterilē reddentes vineā sibi cōmissam: Est aūt datus cultꝰ vinee sacerdotibꝰ noui testamēti. cū autem virtute enigmatis senserūt: recusant illud pati. vn̄ sequitur: Quo audito dixerūt illi: Absit. Nec tamen euaserūt ob sui pertinaciam et inobedientiā erga fidē x̄pi. THEOPHI. Aliter aūt videt̄ mattheus dicere dn̄z. s. quesiuisse: Quid faciet illis cultoribꝰ vinee iudeos vero respōdisse: Malos male perdet. Nō ē aūt repugnātia: nā vtrūq3 factum. primo enī ipsi p̄mulgauerūt illā sententiā: postea sentientes quo tēdebat parabola dixerūt. Absit vt lucas hic narrat. AVGV. de cō. euan. Uel alr̄. In illa de q̄ loquitur turba erāt q dolose dn̄z iterrogauerāt: in qua potestate faceret. Erant et q nō dolose: sz fideli̅r acclamauerūt: Benedictus q venit in noīe dn̄i. ac p hoc erāt q dicerēt: p̄det illos et vineam suā dabit alijs. Que vox recte etiā ipsius dn̄i fuisse intelligit̄: siue p̄pter veritatē: siue p̄pter mēbrorum eiꝰ cū suo capite vnitatē. Erant etiā q talia ridentibus dicerēt: Absit q2 intelligebāt in se ip̄os hanc parabolā dictā. Seq̄r: Ille aūt aspiciens eos ait. Quid ē q̄ hoc qđ scriptū est: Lapidē quē reprobauerūt edificātes h̄ c factus est in caput anguli? BEDA. q. d. quō iplebit̄ hec prophetia: nisi q2 christus a vobis reprobatus et occisus crediturus ē gentibꝰ p̄dicandus. vt quasi lapis angularis ex vtroq3 populo vnum sibi tēpluz edificet. EVSE. Lapis aūt dicit̄ christus propter terrestre corpus abscisus sine manibꝰ s̄m visionem danielis p̄pter ortū ex virgine. Lapis aūt non argenteus aut aureus: q2 nō rex aliquis gloriosus sz hō humilis et abiectꝰ. p̄pter qđ edificantes eum reprobauerunt. THEOPHI. Reprobauerūt enim eū principes populi cum dixerunt: Hic a deo non est. Ille vero tam vtilis fuit tam electus vt in capite anguli poneretur. CYRIL. Angulo vero comparat sacra scriptura cōcursū vtriusq3 populi israelitici. s. et gētilis in vnā fidem. Cōpegit. n. saluator vtrūq3 p̄plm in vnum nouū hoīem: reconcilians eos i vno corpe p̄ri. Salubris ergo ē lapis angulo facto ab eo. Detrimētū aūt ifert iudeis ipugnātibꝰ hunc spiritalem cōcursū. THEOPHI. Duas aūt cōdemnatiōes commemorat. vnā q̄dē aiaꝝ suaꝝ: quā passi sunt scādalizati in x̄p̄o. Et hoc tāgit cum dicit. Omnis qui ceciderit sup illū lapidē. cōq̄ssabit̄. Aliā vo captiuitatis et exterminij quā intulit eis lapis ab ipsis contemptꝰ. Et hoc tāgit cū subdit Supra quē aūt ipse ceciderit: cōminuet illū: vel ventilabit eū. Sic eni ventilati sunt iudei a iudea p vniuersū orbē: vt ab area palee. Et attēde ordinē: nā p̄cabulū ē scelus in eū cōmissū: Seq̄t aūt iusta dī vidicta. BEDA. Uel alr̄: Qui petōr ē: et tn̄ illi credit. cadit q̄dē sup lapidē: et cōquassat̄ reseruat̄. n. p patientiā ad salutē. Supra quē vero ille ceciderit: hoc ē cui lapis ipse irruerit: q2 ip̄m negauit: cōminuet eum: vt nec testa quidem remaneat in q̄ hauriat̄ aq̄ pusillum. Siue de his dicit q cadūt sup eū: qui illum modo cōtemnūt: iō nōdū penitus intereunt: sed cōquassant̄ vt nō recti ambulent. Sup quos aūt cadit: veniet illis desuper in iudicio cū pena p̄ditionis: ideo cōminuet eos: vt sint tāq̄ pulius: quem p̄icit ventus a facie terre. AMBRO. Uinea etiā typus noster ē: agricola q̄ppe omnipotēs p̄r: vitis x̄p̄s: at vero nos palmites. Recte vinea christi populus nominatur: vel q crucis in frōte pertexatur indicium: vel q fructꝰ ex postrema anni legat̄ etate: vel q omnibus vt ordinibus vinearum ita pauperibus atq3 diuitibus seruis et dominis in eccl̄ia equa dimēsio nulla discretio sit. Et vt vitis maritat̄ arboribus ita corpus aīe hanc vineā diligens agricola fodere et tondere cōsueuit: ne luxuriet vmbra folioꝝ: verborūq3 infructuosa iactātia maturitatē idolis naturalis impediat: decet totius orbis hicē vindemiā. vbi totus orbis est vinea. BEDA. Uel moraliter intellectu cuiq3 fidelium vinea quā excolat locatur dum mysterium baptismi quod exerceat sibi cōmittit̄: Mittē seruus vnus: alter: tertius: cum lex psalmodia et prophetia legitur: Sed missus seruus cōtumelijs affectus vl̄ eiectus dicitur cum sermo auditus cōtemnitur vel blasphematur. Missū heredem q̄ntū in se est occidit qui filiū dei peccando cōculcat. p̄dito malo cultore vinea dat̄ alteri. cū dono gratie qđ superbus sp̄reuit. humilis ditatur.

¶ Et querebāt principes sacerdotū: et scribe mittere i illū manus illa hora et timuerūt populū. Cognouerūt. n. q ad ipsos dixerit similitudinē istā. Et obseruātes miserunt insidiatores q se iustos simularent: vt caperent eum in sermone: et traderēt illum principatui: et potestati presidis. Et iterrogauerūt eū dicētes: Magister scimus q2 recte dicis et doces: et nō accipis personā hominis: sed viā dei in veritate doces. Licet nobis tributum dare cesari: an non? Considerans aūt dolum illorum dixit ad eos. Quid me tentatis? Ostendite mihi denarium: Cuius habet imaginem et superscriptionem. Respondentes dixerunt: Cesaris. Et ait illis: Reddite ergo que sūt cesaris cesari: et que sunt dei deo: Et non potuerunt verbum eius reprehendere coram plebe: et mirati in responso eius tacuerunt.

CYRIL. Docebat quidem principes iudeorum intelligentes q de ipsis parabola diceretur: a malo sic discedere: quasi de futuris instructos: sed hoc non cōsiderantes: occasionem suoꝝ colligunt erumnū. vnde dicitur. Et querebāt principes sacerdotum. et scribe mittere in illū ma. in illa ho.

Nec refrenauit eos legis preceptū qđ dicit: Innocentē ⁊ iustū nō occides ſʒ cōpeſcuit eoꝝ nefandū propoſitū plebis timor. Seqꝰ .n. Et timuerūt populū. Preferūt .n. diuine reuerētie humanū timorē. Que aūt huiꝰ prepoſiti fuerit occaſio ſubdit: Cognouerūt .n. q̄ ad ipſos dixerit ſimilitudinē iſtā. BEDA. Et ita querēdo ipſum occidere docebāt verū eſſe: q̄ i parabola dixerat. Ipſe .n. eſt heres cuiꝰ iniuſtam necē dicebant eſſe vindicādā illi nequā coloni q dei filium q̄rebāt occidere. Hoc etiā quotidie geriē in eccleſia: cuʒ quilibet ſolo nomine frater: eū quā nō diligit eccleſiaſtice ſidei ac pacis vnitatē ꝓpter bonoꝝ multitudinē vł erubeſcit vł timet īpugnare. Et q2 p̄ncipes q̄rētes diu ʒ cōprehēdere: qđ p ſe nō poterāt: preſidis manibꝰ efficere tentabant. vn̄ ſeqꝰ: Et obſeruantes miſe. inſidia. q ſe iuſtos ſimularent. CYRIL. Uidebanē .n. eſſe leues. erāt aūt graues obliti dei dicentis: Quis hic q mihi abſcōdit conſiliū: Adeūt .n. chriſtū oiūʒ ſaluatorē q̄ſi hoieʒ cōeʒ. vn̄ ſequiē: Ut caperēt eū i ſer. ⁊ traderēt eū p̄ncipatui ⁊ poteſ. pſidis. THEOPHI. Parauerūt aūt dn̄o laq̄os: illaq̄ati ſunt tamen i eis pedes eoꝝ. Audi nāqʒ aſtutiā. Et interrogauerūt illū dicentes: Magiſter ſcimꝰ q̄ recte dicis ⁊ doces. BEDA. Blanda ⁊ fraudulēta interrogatio illuc ꝓuocat reſpōdentē vt magis deū q̄ ceſarē timeat. Seqꝰ enim: Et nō accipis pſonā hoīs: ſed in veritate viam dei doces. Et hoc dicunt ad hoc: vt dicat nō debere tributa ſolui: vt ſtatiʒ audiētes miniſtri preſidis q iuxta alios euangeliſtas affuiſſe leguntur: ſeditionis eum contra romanos auctorē teneant: vn̄ conſequēter q̄rūt: Licet nob̄ dare tributū ceſari: an nō: Erat eni i populo magna ſeditio: dicentibꝰ aliis ꝓ ſecuritate q̄ romani pro omnibus militabāt: debere tributa pſolui. phariſeis cōtradicentibus nō debere populū dei: q decimas ⁊ p̄mitias daret: humāis legibus ſubiacere. THEOPHI. Intendebāt ergo q̄ ſi diceret oportere dari cēſū ceſari: criminarēē a pplo. q̄ſi ſeruituti ſubyciens gentē. Si vero prohiberet cenſum reddere: eum repreſentarent vt ſciſmaticū preſidi. Ipſe vero laq̄os eoꝝ effugit. Sequiē .n. Cōſiderās aūt dolum eoꝝ dixit ad eos. Quid me tētatis: Oſtēdite mihi denariū cuiꝰ hʒ imaginē ⁊ ſuperſcriptionē. AMBRO. Docet ħ loco dn̄s circūſpectos nos i reſpōdēdo aduerſus hereticos vel iudeos eē debere: ſic alibi dixit: Eſtote aſtuti ſic̄ ſerpentes. BEDA. Qui autē putant interrogatiōeʒ ſaluatoris ignorātiam eſſe diſcant ex p̄ſēti loco q̄ potuerit ſcire ieſus cuiꝰ imago eſſet in nūmo: ſed interrogat: vt ad ſermonē eorum cōpetēter reſpondeat. Sequitur .n. Rñdentes dixerunt: Ceſaris. Non putemꝰ ceſarē auguſtū. ſʒ tyberiū ſignificari. Oēs .n. romāi reges a p̄mo. C. Ceſare Ceſares appellati ſunt. Ex eoꝝ autē riſione cōuenienter dn̄s q̄onem ſoluit. Seqꝰ .n. Et ait illis: Reddite ergo q̄ ſunt ceſaris ceſari: ⁊ q̄ ſunt dei deo. TYTVS. q. d. verbis tētatis. operibꝰ obedite: ſubiſtis ceſaris ſeruituti: ſuſcepiſtis q̄ eiꝰ ſunt. Date ergo illi cēſū: deo timorem. Nō eni exigit deus denariū: ſed fidē. BEDA. Reddite etiaʒ deo q̄ dei ſūt: decimas. ſ. p̄mitias. oblationes ⁊ victimas. THEOPHI. Et attēde q̄ nō dixit: Date: ſʒ reddite. debitū eni eſt: tuerē enim te princeps tuꝰ ab hoſtibꝰ. vitam tuā reddit trāquillaʒ. p his ergo teneris et i cenſu. Sʒ ⁊ hoc ipſum quod offers: nūmiſma. ſ. ab eo habes. Reddas ergo nūmiſma regiūʒ regi. Deus etiā tibi tradidit itellectū ⁊ rōnem: reſtituas hoc ei non comparatus beſtiis: ſed in oībus rationabiliter procedens. AMBRO. Tu ergo ſi vis non eſſe obnoxius ceſari: noli habere que mūdi ſunt. Et bene prius que ceſaris ſunt reddenda diſcernit. neqʒ enim poteſt quis eſſe domini: niſi prius renunciauerit mūdo: q̄ſi grauia vincula ꝓmittere deo ⁊ non ſoluere: maior eſt contractus fidei q̄ʒ pecunie. ORIGE. Habet autē locus iſte aliquid myſtici. Due enim ſunt imagines in homine. vna quā accepit a deo: altera inimici. Sicut enim denarius hʒ imaginē iparatoꝝ mūdi: ſic q facit opera tenebraꝝ: illaꝝ portat imaginem eius cuius habet opa. Dicit ergo. Reddite q̄ ſunt ceſaris ceſari. hoc eſt: Abiycite terrenā imaginem vt poſſitis vobis imaginē celeſtē imponētes reddere que dei ſunt deo: vt. ſ. deum diligamꝰ ⁊c. q̄ vt moyſes dicit deꝰ requirit a nobis. Poſtulat aūt a nobis deus: nō q2 neceſſariuʒ hʒ vt ei aliqd tribuamus: ſed vt poſtq̄ʒ ei dederimꝰ: hoc ipſum nobis tribuat in ſalutē. BEDA. Qui aūt credere debuerāt ad tantā ſapiētiam mirati ſunt q̄ calliditas eorum inſidiādi nō inueniſſet locum. vn̄ ſeqꝰ: Et non potuerunt verbum eiꝰ reprehēdere coram plebe ⁊ mirati in reſponſo eiꝰ tacuerunt. THEOHPI. Hoc .n. erat qđ precipue intendebant. icī parare eum coram populo: qđ obiycere nequerunt ꝓpter ſapiētiſſimam eius reſponſionem.

Acceſſerunt aūt quidā ſaduceorum qui negant eē reſurrectōeʒ ⁊ iterrogauerūt eū dicētes. Magiſter moyſes ſcripſit nobis: ſi frater alicuiꝰ mortuus fuerit habēs vxorē ⁊ hic ſine liberis fuerit vt accipiat eam frater eius vxorē ⁊ ſuſcitet ſemē fratri ſuo. Septē ergo frēs erāt: ⁊ primus accepit vxorem ⁊ mortuus eſt ſine filiis. Et ſequens accepit illā ⁊ ipſe mortuus ē ſine filio. Et tertiꝰ accepit illā: ſimiliter ⁊ oēs ſeptē ⁊ nō reliq̄runt ſemen: ⁊ mortui ſūt. Nouiſſime omniū mortua ē ⁊ mulier. In reſurrectione ergo cuius eoꝝ erit vxor: Siquidē ſeptē habuerūt eā vxorē. Et ait illis ieſus: Filii huius ſeculi nubūt: ⁊ tradūē ad nuptias: illi vero qui digni habebūē ſeculo illo et reſurrectione ex mortuis: neque nubūt neque ducūt vxores: neqʒ vltra mori poterūt. Equales eni āgelis ſūt ⁊ filii ſūt dei: cū ſint filii reſurrectionis. Quia vero reſurgāt mortui: et moyſes oſtēdit ſecus rubū: ſicut dicit dominū deū abraam: et deū iſaac et deum iacob. Deus autem nō eſt mortuoꝝ: ſed viuorū. Omnes eni viuūt ei. Reſpondentes autem quidaʒ ſcribarū dixerunt ei. Magiſter bene dixiſti. Et amplius nō audebāt eum q̄cq̄ʒ interrogare.

BEDA. Due erāt hereſes in iudeis: vna phariſeoꝝ q traditionū ⁊ obſeruationū ſibi iuſtitiā pferebāt. vn̄ ⁊ diuiſi vocabanē a populo. Altera ſaduceorū q iterꝑtanē iuſti: vendicātes ſibi qđ nō erant. Illis ergo abeuntibus hi ad tentādū accedūt. vn̄ dr̄: Acceſſerūt aūt qui. ſaduceorum q negant eē reſurrectionē. ORIGE. Saduceoꝝ hereſis nō ſolum reſurrectionē mortuoꝝ negat ſed etiā putat animā iterire cū corpore. Hi ergo verbis ſaluatoris iſidiātes: eo tēpore q̄ſtionem propoſuerūt: quo eum viderit de reſurrectione docere diſcipulos: vnde ſeqꝰ: Et iterrogauerunt eum dicentes: Magiſter nobis ſcripſit moyſes: Si frater alicuius mortuus fuerit habēs vxoreʒ: ⁊ hic ſine filiis fuerit: vt accipiat eā frater eius in vxorem ⁊ ſuſci. ſe. fratri ſuo. AMBRO. Secundū legis litteram nubere cogiē etiam iuita vt defuncti ſemē exciret frater. ſpūs aūt magiꝰ eſt caſtitatis. THEO. Saducei āt fragile fūdamētū ſubſtituētes nō credebāt reſurrectōis ſmonē. Opināntes enim carnalē eē futuraʒ vitā in reſurrectiōe merito fallebanē. ⁊ ideo tanq̄ʒ impoſſibile calumniātes dogma reſurrectiōis: fingūt hanc narrationē dicētes: Septem ergo fratres erant: ⁊ primus accepit vxorem ⁊ mortuus eſt ſine filiis: et ſequens accepit illaʒ: ⁊ mortuus ē ſine filio. ⁊ tertius accepit illā. ſimiliter ⁊ oēs ſeptē. ⁊

nõ reliquerũt semen: et mortui sunt. Nouissime aũt oium mortua est et mulier. BEDA. Hãc fabulã confingũt q̃ deliramẽta arguat eos q resurrectiõez asserũt mortuoꝝ. Turpitudine ergo fabule opponũt: vt resurrectiõis denegẽt veritatẽ. vñ subdit: In resurrectione ergo cui⁹ eoꝝ erit vxor: siquidem septẽ habuerũt eam vxorem. AMBRO. Mystice hec mulier synagoga est: q̃ septem viros habuit: sicut dicit Samaritane: quinqꝫ viros habuisti. Qꝛ samaritana tm̃ quinqꝫ libros moysi: synagoga septẽ segt̃ pricipaliter: et de nullo ꝓpter perfidiam suã hereditarie prãtis semen accepit. et ideo partem cũ viris suis in resurrectiõe habere nõ potuit: qꝛ spũale preceptũ sm̃ sensuz carnis inuertit. Nõ.n. frater carnalis aliqs denũciat⁹ est q semẽ fratris suscitaret defuncti. sed ille de mortuo populo iudeoꝝ: sapientiaz sibi diuini cultus asciscere et vxorez: atqꝫ ex ea semen in apostolis suscitaret: q quasi defunctoꝝ relige iudeoꝝ in formes adhuc in synagoge vtero derelicti: sm̃ electionez gratie reseruari non in seminis admixtione meruerũt. BEDA. Siue septẽ hi fratres reprobis congruũt: q p totã hui⁹ seculi vitã q̃ septẽ dieb⁹ voluit̃ a bõis opib⁹ steriles extitẽt: qb⁹ vnctim morte preceptis ad vltimũ et ipsa mũdana conuersatio q̃si vxor infecũda transibit. THEOPHI. Dominus aũt ostendẽs resurrectionẽ nõ esse futurã cõuersationẽ carnalẽ: eoꝝ dogma euulsit simul cũ fragili fundamẽto. vnde seqtur: Et ait illis iesus: Filii h⁹ seculi nubũt: et tradũt ad nuptias. AVGV. de q̃. euã. Quia cõnubia pp filios: filii pp successionẽ: successio propter mortem. vbi ergo mors non est: neqꝫ connubia. vnde sequitur: Illi vero qui digni habebuntur seclo illo: et resurrectione ex mortuis neqꝫ nubent neqꝫ ducunt vxores. neqꝫ enim vltra mori poterunt. BEDA. Quod non ita intelligẽdũ ẽ quasi soli digni vel resurrecturi vel sine nuptiis futuri sint: sꝫ oẽs ẽt pctõres resurrecturi: et absqꝫ nuptiis sunt in seculo illo mansuri. Dominus autẽ vt ad resurrectionis gloriam inquirendaz animos incitaret: de electis tm̃ voluit facere sermonẽ. AVGV. de q̃stio. euã. Sicut aũt nũc sermo noster decedentib⁹ et succedentibus syllabis peragit̃ atqꝫ perficit̃: ita et ipsi homines quoꝝ fmo ẽ: decedendo et succedendo peragunt atqꝫ perficiunt ordinẽ huius seculi. q temporali rerum pulchritudine contexitur. In illa aũt vita quãdo verbũ dei quo fruemur: nulla decessione atqꝫ successione syllabaꝝ complet̃: sed omnia que habet semp manẽdo simul habet: ita participes eius qb⁹ ipm solũ erit vita: neqꝫ moriendo decedent: neqꝫ nascendo succedent: sicut nunc est in angelis. vnde sequitur: Equales.n. angelis sunt. CYRIL. Sicut.n. multitudo angeloꝝ plurima quidẽ est: nõ aũt ꝓpagata per generationẽ: sꝫ ex creatione cõsistens: ita et his q resurgũt nõ est op⁹ vlterius nuptiis. vñ seqt̃. Et filii dei sunt: cũ sint filii resurrectõis. THEOPHI. q.d. Qꝛ hoc est q opat̃ in resurrectione: merito dicit̃ dei filii q per resurrectionẽ regenerant̃. non enĩ aliqd carnale in resurgentiũ generatione cõspicitur: non coitus: nõ matrix: non partus. BEDA. Uel equales angelis et filii sũt dei: qꝛ gloria resurrectõis innouati: sine vllo mortis metu: sine vlla labe corruptionis: sine vllo terreni status actu: ꝑpetua dei visione fruuntur. ORIGE. Sꝫ qꝛ dominus in mattheo dicit qd̃ hic pretermittit̃: Erratis nescientes scripturas. ꝓpono scripturã vbi scriptũ sit: Neqꝫ nubẽt neqꝫ nubẽtur. Quantum.n. ego estimo: neqꝫ in veteri: neqꝫ i nouo testamẽto quicqꝫ tale reperit̃. sed omnis eoꝝ error d scripture lectione quam non intelligunt subrepsit. Dicitur.n. in isaia. Electi mei bibent. et putant hec et similia futura eẽ in resurrectione. Paulus aũt oẽs has bñdictiones spiritaliter interpretans et sciens non esse carnales ad ephesios dicit: Benedixit nos in omni benedictione spiritali. THEOPHI. Ut dñs rõnis supraposite scripture testimoniũ addit subdens. Quia vero resurgãt mortui: et moyses ostẽdit secus rubum sicut dic̃ dñm deũ abraã et deum isaac et deũ iacob. q.d. Si semel redierũt in nihilũ patriarche ne viuerẽt apud deũ in spe resurrectiõis nõ dixisset: Ego sum. sed fueram. Consueuimus eñi de rebus corruptis et preteritis dicere: Eraz dñs illius rei. nũc vero qui dixit: Ego sum. oñdit q viuẽtiũ est hõs et dñs. et hoc est qd̃ subdit̃: De⁹ aũt nõ ẽ mortuoꝝ: sꝫ viuoꝝ. oẽs enim viuunt ei. Quãuis eñi exanimes sunt: viuunt tamẽ apud eũ in spe resurgẽdi. BEDA. Uel hoc dicit: vt cũ ꝓbauerit aĩas ꝑmanere post mortẽ qd̃ saducei negabant: sequens itroduceret̃ et corpoꝝ resurrectio: que cum animab⁹ bona malaue gesserunt. Est autẽ vera vita qua iusti deo viuunt etiam quãdo corpore moriunt̃. Ad ꝓbandam aũt resurrectionis veritatẽ: multo manifestiorib⁹ exemplis ex ꝓphetis vti valuit: sed saducei quinqꝫ tm̃ libros moysi recipiebant: ꝓphetarum vaticinia respuentes. CHRY. Sicut aũt sancti cõmunẽ orbis dominũ sibi appropriant: nõ derogantes ei⁹ dominio sed ꝓprium affectũ pandẽtes: sm̃ morem amantiũ q non patiunt̃ cũ multis diligere: sed volunt ꝓpria et specialẽ quandam dilectionẽ exprimere: sic et de⁹ specialiter se hoꝝ deũ dicebat. nõ coartãdo suũ dominiũ: sꝫ ampliando. Nõ eñi sic multitudo subditoꝝ: sicut virtus famulantiũ pãdit ei⁹ dñium. vñ non sic gaudet dici deus celi et terre: sicut cum dicit̃: Deus abraã deus isaac et de⁹ iacob. Et apud mortales qdem a dominis denoiant̃ famuli. Dicimus enim: Uillicus talis ducis. ecõtrario aũt deus dicitur abrahe. THEOPHI. Cõfutatis aũt saduceis fauent iesu scribe tanqꝫ saduceoꝝ oppositi. vñ seqtur: Respõdentes aũt qdã scribaꝝ dixerũt. Magister: bene dixisti. BEDA. Et qꝛ in sermonibus ꝯfutati sunt: vltra nõ iterrogãt. vñ sequtur: Et amplius nõ audebãt eũ quicqꝫ iterrogare: sed cõprehensum romane tradũt ptãti. Ex quo itelligim⁹ venena inuidie posse qdem supari: sed difficile cõquiescere.

¶ Dixit autem ad illos: Quomodo dicũt christum filiũ esse dauid: et ipse dauid dicit in libro psalmorum: Dixit dominus domino meo sede a dextris meis: donec ponam inimicos tuos scabellũ pedum tuorũ: Dauid ergo dominum illũ vocat: et quomodo ei⁹ filius est:

THEOPHI. Quãuis dñs ad passionẽ erat itur⁹ in breui ꝑdicat ꝓpriã deitatẽ. nec hoc tñ icaute aut arrogãter sed modeste q̃rit. vñ dr̃: Dixit aũt ad illos: Quõ dicũt xp̃m filiũ dauid eẽ. AMBRO. Nõ rephendunt̃ hoc loco: qꝛ dauid filiũ cõfitent̃: qꝛ cecus ille dauid filiũ cõfitẽdo meruit sanitatem: Et pueri dicẽtes: Osanna filio dauid. ꝓcelse predicationis gloriã deo deferebant: sꝫ rephendunt̃: qꝛ non credunt filium dei. vñ subdit: Et ipse dauid dicit in libro psalmoꝝ: Dixit dominus dño meo. Et pater dñs: et filius dñs: sed non duo dñi: sꝫ vnus est dñs. qꝛ pr̃ in filio et filius in pr̃e. Ipse ad dexterã patris sedet: qꝛ patri cõsors: nulli scḋs est. Seqtur enim. Sede a dextris meis. Nec pfert̃ qui ad dexteram sedet: nec iniuriam patitur qui admittit̃: gradus nõ q̃rit̃ dignitatis: vbi plenitudo est diuinitatis. AVGV. de symbolo. Sessione aũt ista nõ accipiam⁹ humanis mẽbris positã: tanq̃ pater sedeat in sinistra. et fili⁹ sedeat ad dextrã: sed ipsam dextrã itelligamus potestatẽ quã accepit: ille hõ susceptus a deo vt veniat iudicaturus q primo venerat iudicandus. CYRIL. Uel q sedet ad dexterã patris. supernã ei⁹ gloriã ꝓbat: nã quorũ est tronus equalis: et maiestas. Sessio vero in deo significat regnum et omnium potestatem. Sedet ergo a dextris dei patris: qꝛ verbũ ex paterna substantia ꝓdiens. factum caro: diuinã nõ exuit dignitatem. THEOPHI. Manifestat ergo q aduersarius patris nõ est: sꝫ sibi cõcordat: cũ pr̃ repugnet aduersariis ei⁹. Seqtur.n. Donec ponã inimicos tuos scabellũ peduz tuoꝝ. AMBRO. Et

go et deū christum et hominem esse credamus cui a patre subiciuntur inimici: non per infirmitatem potestatis sue: sed per vnitatem nature: quia in altero alter operatur. nā et filius subicit inimicos patri: quia patrem clarificat super terram.

THEOPHI. Querit ergo ipse: et mota dubitatiōe sinit illos colligere quid sequatur. vñ subdit: Dauid ergo dominū illū vocat et quō filius eius est. CHRY. Dauid quidē pater christi et seruus: hoc quidem secundum carnem: illud secundum spiritum. CYRIL. Et nos ergo nouis phariseis qui nec verum dei filium: neque deū esse fatentur natū ex sacra virgine: sed diuidunt vnū filiū in duos. talē obicimus questionem quo pacto filius dauid dominus eius est: et nō humano dominio: sed diuino.

¶ Audiente autem omni populo dixit discipulis suis: Attēdite a scribis qui volūt ambulare in stolis: et amāt salutatiōes in foro: et primas cathedras in synagogis: et primos discubitus in conuiuijs. Qui deuorāt domos viduarū: simulantes longam oratione. Hi accipient damnatiōem maiorem.

CHRY. Nihil autem est fortius quam ex prophetis disputare. hoc enim est et ipsis rebus validius: Nam christo faciente miracula contradicebant multotiens. cum vero allegaret prophetam tacuerunt: quia non habebant quid dicerent. Eis autem tacentibus contra eos inuehitur. vnde dicitur: Audiente autem omni populo dixit discipulis suis. THEOPHI. Quia enim eos orbis doctores mittebat: merito monet nō esse eis imitandā phariseorum ambitionem. vnde sequitur: Attendite a scri. qui volunt ambu. in stolis. BEDA. i. cultioribus vestimentis induti ad publicum procedere: in quo inter cetera diuites peccasse describitur. CYRIL. Passiones autem erāt scribarum amor glorie inanis et lucri. vt igitur tam pessima crimina euitarent discipuli commonet eos subdens: Et amāt salutationes in foro. THEOPHI. Quod est a blandientibus venantium opinionē fame. vel agunt hoc causa congregande pecunie. Sequitur: Et primas cathe. in syna. et primos discubitus in conuiuijs. BEDA. Non primos sedere vel discumbere vetat eos quibus hoc officij ordine competit: sed eos qui hoc indebite amāt docet esse cauendos: animū vel gradum redarguens: quamuis et hoc culpa nō careat. si idē in foro litibus velint interesse: qui in synagoga magistri desiderant appellari. Duplici autem ratione a vane glorie cupidis attendere iubemur: ne vel eorum simulatione ducamur estimantes bona esse que faciunt: vel emulatione inflamemur frustra gaudentes in bonis laudari que simulant. Non solū autem laudes ab hominibus: sed et pecunias querunt. Sequitur enim: Qui deuorant domos viduarum simulantes longam orationem. Iustos enim et magni meriti apud deum se simulantes. ab infirmis et peccatoribus suorum conscia turbatis quasi patroni pro eis in iudicio futuri pecunias accipere non dubitant.

CHRY. Ingurgitantes etiam se viduarum bonis paupertatem atterunt non qualitercunque comedētes: sed deuorātes et ad prauitatē orone vtētes: quod grauiori pena facit eos obnoxios. vñ sequitur. Hi accipient maiorē damnationē. THEOPHI. Quia nō solum mala faciunt: sed et orationes pretendunt: et virtutem faciunt prauitatis excusationē. Viduas etiam depauperant quas oportebat misereri: dum ob sui presentiam eas cogunt exponere. BEDA. Vel quia laudes ab hominibus et pecunias querūt: maiori dānatiōe plectunt. Ca. XXI.

Respiciēs autem vidit eos qui mittebāt munera sua in gazophylaciū diuitēs. Vidit autem et quādam viduā pauperculam mittētē era minuta duo. Et dixit: Vere dico vobis: quia vidua hec pauper plusquam oēs misit. Nam omnes hi ex abundanti sibi miserunt in munera dei: hec autem ex eo quod deest illi omnem victum suū quem habuit misit.

GLO. Postquam dñs redarguit scribarum auaritiam: qui domos viduarum deuorabant: cōmendat vidue elemosynā. vnde dicit: Respiciēs autem vidit eos qui mittebāt munera sua in gazophylacium diuites. BEDA. Quia sermone greco phylace seruare dicitur: et gaza lingua persica: diuitie vocantur. gazophylaciū locus appellari solet: quo diuitie seruantur. Erat autē archa foramen habens desuper posita iuxta altare ad dextram ingredientibus domū domini: in quā mittebant sacerdotes qui custodiebant hostia omnem pecuniam que deferebatur ad templum domini. Dominus autem sic operantes in domo sua discutit: ita et dona ferentes respicit: et quem dignū viderit laudat: quē reprobū dānat. vnde sequitur: Vidit autem et quandam viduam pauperculā mittentē era minuta duo.

CYRIL. Duos obolos offerebat quos cum sudoribus ad diurnū victū acquisierat. vel que quotidie per aliena poscat suffragia deo donat: ostēdens ei suam paupertatem fructiferā. vincit igitur alios et iusta censura coronatur a deo. vnde sequitur. Et ait illis: Vere dico vobis: quia vidua hec pauper plusquam oēs misit. BEDA. Acceptabile enim est deo quicquid bono animo obtulerimus: qui cor et non substantiam pensat: nec perpendit quantum in eius sacrificio: sed ex quanto proferatur. vñ sequitur. Nam oēs hi ex abūdanti sibi miserunt in munera dei. hec autem ex eo quod illi deest: omnem victum quem habuit misit.

CHRY. Nō enim paucitatē oblati: sed copiam affectus intuitus est deus. Non est elemosyna ex pluribus pauca impēdere: sed illud vidue que totā sibi euacuauit substātiam. Si autem nequis tātū offerre sicut et vidua: offer saltē totū superfluū.

BEDA. Mystice autem diuites qui in gazophylaciū munera mittebāt significāt iudeos de iustitia legis elatos. vidua pauper ecclesie simplicitatē que paupercula vocatur: quia vel superbie spiritū vel peccata tanquam mundi diuicias abiecit. vidua vero: quia vir eius pro ea mortem pertulit. hec in gazophylacium duo era minuta mittit: quia in cōspectu dei apud quem nostri operis oblationes cōseruantur: munera sua defert siue dilectiōes dei et proximi: siue fidei et orationis quibus cunctis superbi iudeorum operibus prestant. Ex abūdāti enim in munera dei iudei mittunt: qui de iustitia sua presumunt. Ecclesia autem omnem victū suū mittit: quia oē quo viuit dei esse muneris intelligit. THEO. Vel vidua pōt intelligi quelibet aīa: que orbata quasi primo viro per diuina lege: et nō digna copule vbi denique loco arre offert deo fidē et cōsciam bonā. plus videtur offerre diuitibus in sermone et superfluentibus moralibus gentiliū virtutibus.

¶ Et quibusdam dicētibus de templo quod lapidibus bonis et donis exornatum esset dixit: Hec que videtis venient dies: in quibus nō relinquetur lapis super lapidem qui non destruatur. Interrogauerunt autem illum dicētes: Preceptor: Quando hec erunt: et quod signū cum fieri incipient? Qui dixit: Videte ne seducamini. Multi enim venient in nomine meo dicētes: Quia ego sum: et tempus appropinquabit. Nolite ergo ire post illos.

EVSE. Que spectanda forent: que pertinebant ad templi structurā manifestant hystorie: et hactenus quedam conseruantur reliquie. quibus percipiuntur que quondam erant fabricarum vestigia. Sed dominus mirātibus templi fabricas: prenunciauit quod in eo lapis super lapidem non maneret. Dicitur enim: Et quibusdam dicentibus de téplo quod lapidibus bonis exornatum esset dixit: Hec que videtis venient dies in quibus non relinquetur lapis super lapidem qui non destruatur. Decebat enim locum illum propter cultorū audaciam omnimodā

desolatões pati. BEDA. Diuina ẽt dispensatio pcurauit: vt ciuitas ipsa ⁊ teplũ subuerteretur ne qs forte adhuc paruulus in fide vidẽs illos cõstare: dũ sacrificiorũ ritũ attoni tus superet ꝛ ꝑetur intuitu. AMBRO. Uerũ igitur dcm̃ ẽ de teplo manufacto qḋ eẽt subuertẽdũ. Nihil.n.ẽ manu factũ qḋ non aut vetustas cõficiat aut vis subruat: aut ignis exurat. Tamẽ ẽ ⁊ aliud tẽpluz.s.synagoga cui⁹ structura vetus: ecclesia surgẽte dissoluitur. Est etiã tẽplũ in vnoquoq3 qḋ deficiente fide labit̃: ⁊ maxime siqs falso christi noĩ ob tendat quo interiorẽ expugnet affectũ. CYRIL. Neq3 autẽ discipuli aduerterant vim dictorũ: sed arbitrabant̃ de cõsummatõe seculi dcm̃ esse. Et iḋ q̃rebãt quo tpe deberẽt accidere. vñ sequit̃: Interrogauerũt aũt illũ dicentes: Preceptor qñ hec erunt: ⁊ quod signũ cũ fieri incipient? AMBRO. Matthe⁹ tertiaz interrogationẽ addidit: vt ⁊ tẽpli tẽpora destruẽdi: ⁊ signũ aduent⁹ ⁊ cõsummatio seculi a discipulis quereret̃. Interrogat⁹ autẽ dñs quando tẽpli futura eẽt destructio: ⁊ qḋ signũ eẽt eius aduẽt⁹: de signis docz. ꝺ tpe nõ curat intimãdũ. Sequitur.n. Qui dixit: videte ne seducamini. ATHANA. Cũ.n. sint nob̃ a dõ charismata ⁊ dogmata que sunt super hominẽ tradita.s.celestis conuersationis forma: virt⁹ contra demones: ⁊ adoptio ⁊ noticia patris ⁊ verbi: ⁊ spũssancti donũ: Aduersari⁹ noster diabolus circuit: querẽs nob̃ surripere insita semina verbi. Dominus aũt tanq3 sua ꝓciosa dona in nob̃ sua documẽta cõcludens monet: ne seducamur. Magnũ aũt quoddã donũ tribuit nob̃ dei vbũ: vt nõ soluz ex apparẽtib⁹ nõ decipiamur: sed etiã si qua latentia sint dyiudicem⁹ per spirit⁹ gratiã. Cũ eniz sit odiosus diabolus inuentor malicie: hoc quod ipse ẽ occultat: noĩs vero cũctis cupitũ simulat callide: puta si qs subycere sibi volẽs filios alienos parẽtib⁹ absentib⁹ fingat eorũ vultus: ⁊ filios desiderãtes seducat: Ergo in vnaquaq3 heresum diabolus figurat⁹ dicit: Ego sum christus: ⁊ apud me veritas est. vnde seqtur: Multi enim venient in nomine meo dicentes q2 ego sum: ⁊ tempus appropinquabit.

CYRIL. Ante suũ eni descensum de celo ꝓuenient aliq: quib⁹ acquiescere non oportet. voluit.n. vnigenitũ verbuz dei cũ vẽit vt mũdũ saluaret latere: vt crucẽ sustieret ꝓ pro nobis. Sed secundus eius aduentus non erit clãculo vt ante: sed terribibis ⁊ manifestus. descendet enim in gloria dei patris ministrantibus angelis vt mundum in iusticia iudicet. vnde cõcludit: Nolite ergo ire post illos. TYTVS. Uł forsitã nõ dicit pseudo christos ante consummationez venientes: sed eos qui fuere tẽpore apostolorũ. BEDA. Multi eñ iminente hierosolymorũ excidio principes extitere: q se dicerẽt esse christos: tẽpusq3 libertatis appropinq̃re. Multi ẽt in ecclesia heresiarche diẽ dñi instare predicarunt: quos apostolus ad thessa. dãnat. Multi ẽt in nomine xp̃i venere antixp̃i. quorũ prim⁹ ẽ simon magus: cui dicebãt Hic est virtus dei que vocatur magna.

¶ Cũ aũt audieritis prelia et seditões nolite terreri. Oportet primum hec fieri: sed nondum statim finis. Tunc dicebat illis: Surget gens ꝯtra gentem: et regnũ aduersus regnũ: ⁊ terremotus magni erũt per loca: et pestilẽtie: et fames terroresq3 de celo: et signa magna erunt.

GREGO. in ho. Perituri mũdi precurrẽtia mala denũciat: vt dũ venerĩt eo minus pturbent: venientia: quo fuerint presci ta. Minus.n. iacula feriunt q̃ ꝓuident̃. vñ dicit. Cum autẽ audieritis ꝓlia ⁊ seditões nolite terreri. Bella ad hostes ꝑtinent seditiones ad ciues. Ut ergo nos idicet exterius interiusq3 turbari: aliud nos fatetur ab hostibus: aliud a fratribus perpeti. AMBRO. Uerborũ ãt celestiũ nulli magis q̃ nos testes sumus: quo mũdi finis inuenit: quãta ꝓelia: ⁊ quas opiniones accepim⁹ preliorũ. GREGO. in ho. His malis ꝓuenientibus q2 nõ statiz finis sequat̃ adiungit: Oportet hec pri. fie. s3 nõdũ sta. fi. Ultima.n. tribulatio multis tribulationib⁹ ꝓuenit̃: q2 multa debẽt mala ꝑcurrere: vt malũ valeãt sine fine nũciare. vñ seqtur: Tũc dicebat illis: Surget gẽs ꝯtra gentẽ: ⁊ regnum aduersus regnũ. Quia necesse est vt alia ex celo: alia ex terra: alia ab elemẽtis: alia ab hoibus patiamur. h ergo signat̃ perturbatio hominum. Sequit̃. Et terremot⁹ magni erunt per loca. Ecce respectus ire desuper. CHRY. Terremot⁹ enim q̃nq3 ire signũ est: nã ⁊ quãdo crucifixus est dominus: mota est terra. Quandoq3 vo ꝓmouisionis indiciũ: sicut orãtibus apostolis cõmot⁹ est locus i quo erãt ꝯgregati. Seqt̃: ⁊ pestilẽtie. GREGO. i ho. Ecce iequalitas corporũ. Et fames. Ecce sterilitas terre Terroresq3 de celo: ⁊ signa magna erũt. Ecce iequalitas aeris qḋ ad eas tẽpestates referendum est que nequaq3 ordinem temporum seruant. que enim ordinate veniũt signum nõ sunt. Omnia enim que ad vsum vite accepimus: ad vsum conuertimus culpe. Sed cuncta que ad vsum prauitatis inflexim⁹: ad vsum nobis vertunt̃ vltionis. AMBRO. Occasum ergo seculi precedunt quedam egritudines mundi. s. fames: pestilẽtia: ⁊ ꝑsecutio. THEOPHI. Quidam autẽ hec non solum in consummatione futura: sed ⁊ tẽpore captionis hierusalez fuisse impleta voluerunt. Auctore nãq3 pacis perẽpto merito in eis seditões ⁊ bella locũ habuerunt: Ex bellis aũt pestis ⁊ fames consequunt̃. hec quidez aere cadauerib⁹ infecto: illa incultis manentibus agris. Sed ⁊ iosephus intolerabiles erũnas euenisse recitat ꝓpter famem: ⁊ tempore claudy cesaris fames inualuit: vt in actib⁹ legit̃: ⁊ plurima terribilia contigerunt captionẽ hierusalez idicantia: vt iosephus narrat. CHRY. Dicit aũt ꝙ nõ statum finis ciuitatis eueiet: vt.s. hierosolyma capiatur: s3 post prelia multa. BEDA. Admonent̃ ẽt apl̃i ne terreant his precurrentib⁹ ne hierosolymã iudeãq3 deserãt. Potest aũt regnũ ꝯtra regnũ: ⁊ pestilẽtia eorũ quorũ sermo serpit vt cancer: ⁊ fames audiẽdi verbi dei: ⁊ cõmotio vniuerse terre: et a vera fide separatio etiã in hereticis itelligi: q contra se inuicem dimicãtes: ecclesie victoriã faciunt. AMBRO. Sunt ẽt ⁊ alia bella que vir sustinet christianus: diuersarũ quoq3 ꝑlia cupiditatum studiorũq3 cõflictus. Multo enĩ3 grauiores sunt domestici hostes q̃ extranei.

¶ Sed ante hec oĩa inỹcient vobis manus suas: ⁊ ꝑsequent̃: tradẽtes in synagogas ⁊ custodias: trahẽtes ad reges ⁊ ꝑsides ꝓpter nomen meuz. Cõtiget aũt vobis i testimoniuz. Ponite ergo i cordibus vestris nõ ꝑmeditari queãdmoduz respõdeatis. Ego.n. dabo vobis os ⁊ sapientiam: cui non poterunt resistere ⁊ cõtradicere oẽs aduersarij vestri: Trademini autẽ a parentibus ⁊ fratribus: ⁊ cognatis ⁊ amicis: et morte afficient ex vobis. Et eritis odio omnib⁹ hoib⁹ ꝓpter nomẽ meũ. Et capillus de capite vestro nõ peribit. In patientia vestra possidebitis animas vestras:

GREGO. in homilia. Quia cuncta que predicta sunt nõ de iniusticia ferientis sunt: sed de merito mundi patientis: facta prauorum hominũ prenũciant̃ cum dicit̃: Sed ante hec omnia inycient vobis manus suas. ⁊ persequentur: tradentes in synagogas ⁊ custodias: tradentes ad reges ⁊ presides ꝓpter nomen meuz. Ac si dicat: Prius corda hominũ post elementa turbabunt̃: vt cum rerum ordo cõfunditur: ex qua tribulatione veniat demõstretur. Nam quamuis finis mundi ex ipso suo ordine pendeat: peruersiores tamen quosq3 inueniens: quia digne ruinis illorum opprimantur

innotescit. CYRILLVS. Uel hoc dicit: Qr priusq̄ a romanis hierusalē caperet: passi psecutiones a iudeis disci puli incarcerati sunt: ⁊ psentati pncipib⁹. Missus est paul⁹ romā ad cesarē: astititq̄ꝫ festo ⁊ agrippe. Seqtur: Cōtinget aūt vobis in testimoniū. GREGO. In martyriū.i. in martyrij gloriā. GREGO. in home. Uel in testimoniuꝫ videlicet eo⁊: q: vos psequēdo mortes inferūt: aut vidēdo non imitant: vt inde puersi sine excusatione pereāt. vnde decem exēpluꝫ capiunt vt viuant: sꝫ audiris tot terroribus turbari poterāt auditoꝝ corda. vnde ad eoꝝ ꝯsolationem subdit: Ponite ergo in cordib⁹ vestris nō pmeditari quēad modū rñdeatis. THEOPHI. Qr.n. idiote erant ⁊ ipe/ nī hoc eis dn̄s dicit: ne ꝯturbarent reddituri sapiētib⁹ ra tionē: cām subdit: Ego.n. dabo vobis os ⁊ sapiētiā cui nō poterunt resistere ⁊ ꝯdicere oēs aduersarij vestri. q.d. Sta tim a me sortiemini facundiā ⁊ sapientiā: vt nec oēs aduer sarij vestri s; in vnū ꝯueniant resistere valeant vobis: nec in sapiētia.i. vita theoꝛeumatū nec in eloq̄ntia ⁊ sermonis lepore. Sepe.n. multi sapientiā qdeꝫ hn̄t in mente: sꝫ cum fuerit prouocabiles ad turbationē totū confundunt: cū tps fuerit proponendi non āt tales fuerunt apostoli: sꝫ vtriq̄ꝫ gratiosi fuerūt. GREGO. Ac si dn̄s suis dicat: nolite ter reri. vos ad certamē accedetis: ego ꝓlioꝛ. vos v̄ba editis: sꝫ ego sū q loquoꝛ. AMBRO. Alibi āt xp̄s i discipulis: ali bi pater: alibi spūs loquit̄ patris. non discordant ista: sꝫ cō gruunt. qd vnus loquitur tres loquunt̄: q: vox ē vna trini tatis. THEOPHI. His āt dictis: ⁊ propulso iperitie ti/ more: subdit ⁊ aliud qddā necessariū qd eoꝝ aīos poterat cōmouere ne subito irruens eos turbaret. Seqtur enim: Trademini āt a parentibus ⁊ fratribus ⁊ cognatis: ⁊ moꝛ te afficient ex vobis. GREGO. in home. Plus in nobis ea tormenta seuiunt: que ab illis patimur: de quoꝝ menti/ bus psumebamus: q: cū damno corpoꝛis mala nos cruciāt amisse charitatis. GREGO. mis̄cnus. Cōsideremus aūt statū qui tunc tpis erat oībus suspectis: adinuicem diuide bant cognationes: inuicē disgregate p cultus: ⁊ filius genti lis proditoꝛ flebat parentū fideliū: ⁊ i filiū qui crediderat: pater in infidelitate obstinatus accusatoꝛ fiebat. Ois etas erat exposita psequentibus fidē: nec mulieribus succurrebat naturalis sexus fragilitas. THEOPHI. His āt dictis ⁊ te odio subiungit qd ab oībus patient̄. Seqtur enī: Et eri tis odio oībus hoībus ꝑ nomen meum. GREGO. in home. Sed quia dura sunt: que predicuntur de afflictione mortis protinus cōsolatio subditur de gaudio resurrectio nis cum dicitur: Et capillus de capite vestro nō peribit. q.d. martyrib⁹ suis: Cur timetis ne pereat quod incisum do let quando ⁊ illud in vobis pire non potest: quod incisum nō dolet. BEDA. Uel aliter: Capillus de capite discipu lorum domini non peribit: quia non solum fortia facta vel dicta sanctoruꝫ: sed ⁊ tenuissima cogitatio digna mercede donabitur. GREGO. v. mora. Qui auteꝫ patientiam in aduersis tenet: inde contra aduersa omnia fortis efficitur. vbi sibi ⁊ seipsuꝫ vincendo dn̄atur. vnde sequitur: In patiē. ve. possi. ani. vestras. Quid enim est animas possidere: ni si perfecte in omnibus viuere: cūctisq̄ꝫ mentis motibus q̄ Pūcare v̄tutis dominari. GREGO. ī home. Per patiē tientiā igitur aīas nostras possidemus: q: dum nobis metipsis sciam discimus: hoc ipsum incipimus possidere qd sum⁹. Zcurco autem possessio anime in virtute patientie ponit̄. q radix omniū custosq̄ꝫ virtutum patientia est. Patiētia vero est aliena mala equanimiter perpeti: cōtra eū quoq̄ꝫ qui mala irrogat nullo doloꝛe moꝛderi.

Cum aūt videritis circundari ab exercitu hie/ rusalem: tunc scitote quia appropinquauit deso latio ei⁹. Tūc q in iudea sunt fugiant ad mōtes ⁊ qui in medio eius sunt discedant: ⁊ q in regio nibus non intrent in eā: quia dies vltiōis hi sūt: vt impleantur oīa q̄ scripta sunt. Ueh aūt p̄gnā tibus ⁊ nutrientib⁹ in illis diebus. Erit.n. pres/ sura magna super terraꝫ: ⁊ ira populo huic. Et cadent in oꝛe gladij: ⁊ captiui ducentur i oēs gē tes. Et hierusalem calcabitur a gentibus donec impleantur tempoꝛa nationum.

BEDA. Hactenus ea q p. xl. annos: necdū fine adueniē te futura erant: dicta sunt: hinc ipse finis desolatiōis que a romano exercitu facta est domini v̄bis exponit̄ cū dicit̄: Cum aūt videritis circūdari ab exercitu hierusalem: tunc scitote: q: appropinquauit desolatio ei⁹. EVSE. Desola tionē hierusalē vocat nō ampli⁹ eā a suis nec fm ritū lega lē ꝯstituit: ita q nullus expectet post futurā obsidionē aliā innouationē fieri. sicut accidit tēpoꝛe regis psaꝝ: ⁊ illustris antiochi: ⁊ iteꝝ tēpoꝛe pōpei. AVGV. ad hesitium: Hec aūt dn̄i v̄ba iō lucas hoc loco cōmemorauit: vt ondat tūc factā fuisse abominationē desolationis q̄ a daniele pdicta est: de qua mattheus ⁊ marcus locuti sunt quādo expugna ta est hierusalē. AMBRO. Iudei eni putauerūt abomi nationē desolatiōis tūc factā eo q caput parci i tēplo iece runt: illudētes romani iudaice ritū obseruantie. EVSE. Domin⁹ aūt futurā in ciuitate p̄uidens famē: monebat di scipulos ne in futura obsidione i ciuitatē ꝯfugerent: tanq̄ ad locū tutū: ⁊ a deo protectū: sed magis inde discederent: ⁊ ad montes cōfugerent. vñ sequit̄: Tunc q in iudea sunt: fugiant in montes. BEDA. Ecclesiastica narrat historia cunctos q in iudea erāt christianos imminēte hierosolymo rū excidio cōmonitos a dn̄o loco discessisse: ⁊ trans iorda nē habitasse in ciuitate quadā pella nomine: donec desola tio iudee ꝯpleret̄. AVGV. ad hesitiū: Pro hoc aūt mat theus ⁊ marc⁹ dixerūt: Et q supra tectū ē nō descēdat i do mū. addidit āt: Nec introeat: vt tollat aliqd de domo. Pro quo lucas subdit: Et q in medio ei⁹ sūt discedāt. BEDA. Sed quomō ab exercitu ciuitate iā circūdata q in medio ei⁹ sunt discedēt: nisi forte qd promisit tunc: nō ad ipsiꝫ tē pus obsidionis referat̄: sed ad ꝓximū ante obsidionē tem/ pus: cū se primū miles roman⁹ per galilee vl̄ samarie fines cepit diffūdere. AVGV. ad hesitiū: Pro eo aūt q mat the⁹ ⁊ marc⁹ posuerūt: Et q in agro erit nō reuertat̄ retro tollere vestimētū suū. apertius iste subdit: Et q in regioni b⁹: nō intrent in eā: q: dies vltionis hi sunt. vt iplcant̄ oīa que scripta sunt. BEDA. Dies aūt vltionis hi sunt: dies videlicet dn̄ici sanguinis vltionē petentes. AVGV. ad hesitiū: Deide similiter lucas ꝓsequit̄ sic ⁊ alij duo. Ueh aūt pregnantib⁹ ⁊ nutrientib⁹ in illis dieb⁹. Et sic ergo lu cas patefacit qd poterat esse icertū. s. id qd dictū est de abo minatione desolationis: nō ad seculi finē sꝫ ad expugnatio nē hierusalē pertinere. BEDA. Dicit ergo: Ueh pregnā tib⁹: pīte captiuitate: Et nutriētibus siue mamātib⁹: vt q dā interpretant̄: quaꝝ vel vteri vel manus filioꝝ sarcina pregrauate: fuge necessitateꝫ nō minimum impediunt.

THEOPHI. Quidā vero dicunt dn̄m p hoc significa re filioꝝ esum: quē ⁊ iosephus narrat. CHRY. Deide p dictoꝝ assignat cām dicēs: Erit eni pressura magna super terrā: ⁊ ira populo huic. Talia eni mala eos occupauerunt vt nulla deinceps erūna possit eoꝝ calamitatibus adequa ri: vt iosephus narrauit. EVSE. Qualiter. s. aduenientib⁹ romanis ⁊ vrbem capiētib⁹: multe caterue iudaici populi i oꝛe gladij piere. vnde sequit̄: Et cadent in oꝛe gladij. Sꝫ ⁊ plures necati sunt fame. Hoc v̄o accidebāt. primo qdē sub tyto ⁊ vespasiano: post hos auteꝫ tempoꝛe hadriani princi pis Romanoꝛum. quādo natale solum iudeis in accessibi/

le est factũ. vñ sequit̃ Et captiui ducent̃ in oẽs gẽtes. Co
tũ .n. orbẽ iudei repleuerũt: ⁊ vsq; ad fines terre puenerũt:
⁊ cũ eoꝝ terra ab alienigenis inhabitet̃ solis ipsis est inac
cessibilis facta. vñ sequit̃: Et hierusalẽ calcabit̃ a gentibus
donec ipleantur tẽpora nationũ. BEDA. Que .s. aposto
lus cõmemorat dicens: Cecitas ex parte facta est in isrl̃: ⁊
sic oĩs israel saluus fiet. Qui cũ promissa salute fuerit poti
tus ad patriũ solũ rediturus non temere speratur. AM
BRO. Mystice aũt abominatio desolationis aduentus
antichristi est eo q sacrilegus in faustis mentiuꝫ interiora
ꝯtaminet: sedens iuxta historiã in tẽplo: vt sibi vendicet
diuine soliũ potestatis. Juxta interptationẽ aũt spũalem
pulchre inducit̃: eo q in affectibus singuloꝝ vestigiũ per
fidie sue ꝯfirmare ꝯsideret: ⁊ scripturis disputãs se eẽ chri
stũ: tũc appropinqbit desolatio qñ a vera religiõe plerią;
lapsi desistẽt: tũc erit dñi dies: qm̃ sicut primus aductus dñi
fuit pp ter redimenda peccata. ita ⁊ secundus erit propter
reprimenda delicta: ne plures perfidie errore labantur.
Est ⁊ alius antichristus .i. diabolus q hierusalẽ .i. animam
pacificã obsidere nitat̃ sue legis exercitu. Ergo quando in
medio tẽpli est diabolus desolatio abominatiõis ẽ. Cũ aũt
vnicuiq; laboranti christi pñtia spiritalis illuxerit. tollitur
iniquus ex medio ⁊ icipit regnare iusticia. Est ẽt tertiꝰ anti
christꝰ vt arriꝰ ⁊ sabelliꝰ. ⁊ oẽs q nos praua itẽtiõe seducũt.
Hee aũt sunt pgnantes qbus ve dr̃: q̃ animas sue carnis ex
tẽdũt. ⁊ qbus interioꝝ gressus pigrescat animoꝝ ⁊ effecte
virtutũ. fetetq; vi. ioꝝ. Sed nec ille pgnantes cõdẽnatiõis
erores sunt q̃ in bonoꝝ actuũ inolumine cõstitute: necdũ
aliquos suscepti operis dedere pcessus. Sunt q̃ dei timore
cõceperunt, sꝫ nõ oẽs pariũt: sunt .n. q̃ abortiuũ excludũt ver
bũ anteq̃ pariant. sũt etiã q̃ ĩ vtero christũ habeãt: sed nõ
dũ formauerunt. ergo q̃ parit iusticiã: christũ parit. Nos ẽt
paruulos nostros ablactare, pperemꝰ. ne nos q̃si iperfecto
rũ parẽtes: aut iudicij dies: aut mortis inueniat. Quod ita
fit: si oĩa dicta iusticie in corde custodias. nec senectutis tẽ
pus expectes: sꝫ ĩ prima etate sapiẽtiã sine corruptela corpis
tu cito ꝯcipias cito nutrias. Jn fine ãt iudea oĩs a natiõi
bꝰ credituris subijciet̃ i ore gladij spiritalꝭ q ẽ sermo bis acutꝰ.

¶ Et erunt signa in sole luna ⁊ stellis: ⁊ i terris
pressura gentiũ pre cõfusione sonitus maris ⁊
fluctuum: arescentibus hominibus pre timore:
⁊ expectatiõe que superuenient vniuerso orbi.
Nam virtutes celoꝝ mouebũtur. Et tunc vide
bunt filium hominis venientem in nube cuꝫ po
testate magna ⁊ maiestate.

BEDA. Quid ipletis nationũ tpibꝰ sequat̃: exordiẽ ma
nifestat dicens. Erunt signa in sole ⁊ luna ⁊ stellis. AM
BRO. Que qdẽ signa fm mattheũ euidentiꝰ exprimunt̃:
tũc igt sol obscurabit: ⁊ luna nõ dabit lumẽ suũ: ⁊ stelle ca
dẽt de celo. EVSE. Tũc .n. cũ vite corruptibilis ꝯsuma
tio aget̃: ⁊ fm aplm̃ spẽs huiꝰ mũdi trãsibit: ⁊ nouũ succe
dit seculũ: i q̃ vice sensibiliũ luminariũ ipse christꝰ fulgebit
.q. iubar. ⁊ rex noui seculi: cuiꝰ erit tãta numinis virtꝰ ⁊ glo
ria: vt sol q nũc radiat atq; luna ⁊ cetera sidera: aduẽtu ma
ioris luminis occultent̃. CHRY. Sic .n. ĩ hoc seculo lu
na ⁊ sidera mox obfuscant̃ orto sole: sic i gloriosa xpi appa
ritiõe sol obtenebrescet: ⁊ luna nõ dabit pprium iubar. ⁊ stel
le cadẽt de celo: pore spoliate amictu: vt potioris lucis ami
ctu potiant̃. EVSE. Que aũt eueniẽt orbi post lumina
riũ obtenebrationẽ ex qbꝰ fiet angustia gẽtiũ ꝯiter. expri
mit dicẽs: Et i ter. pres. gen. p̃. confu. so. ma. ⁊ fluctuũ: Ubi
videt̃ docere pncipiũ trãsmutationis vniuersi futuruꝫ: ex
defectu substãtie humide. Hac enim prima deuorata vel cõ
gelata: vt nõ amplius audiat̃ sonitꝰ maris nec ꝯtingãt are
nã fluctꝰ eius cũ exuberãtis siccitatis cetere mũdi ptes nõ
amplꝰ obtinẽtes vaporẽ solitũ emissum ex suba humida
trãsmutationẽ patient̃: ⁊ sic cũ apparitio saluatoris ꝯsuta
re debeat repugnãtia deo prodigia exordiũ sumẽt furoris
proemia ex siccitatibus: vt nec tẽpestas nec fremitꝰ maris
vlteriꝰ audiat̃. Quo facto subseqtur ãgustia supstitũ hoim
vñ seqtur: Arescẽtibus .i. tabescẽtibꝰ hoibus pre ti. ⁊ expe.
eoꝝ .s. q̃ sup. vñi. orbi. Que ãt tunc igruant mũdo: ꝯseqnter
oñdit subdẽs: Naꝫ ṽtutes celoꝝ mouebuntur. THEO
PHI. vel aliter. Cũ alterabit̃ supior orbis: ⁊ elementa infe
riora merito patient̃ iacturã. vñ seqtur: Et in terris pssura
gentiũ pre ꝯfusione sonitꝰ maris ⁊ fluctuũ. q.d. Mare ter
ribiliter fremet: ⁊ littus maris agitabit̃ tẽpestate: ita vt sit
pplo terre pssura .i. coĩs miseria: vt tabescãt timore ⁊ expe
ctatiõe maloꝝ irruentiũ in mũdo. vñ seqtur: Arescẽtibꝰ hoi
bus pre timore ⁊ expectatiõe q̃ supuenient vniuerso orbi.

AVGV. ad hesitiũ. Sꝫ dices: Cõfiteri vos pena vestra
cõpellit adesse iã finez. dũ implet̃ qd̃ pnunciatũ est. Nullã
.n. patriã nulli locuꝫ nr̃is tpibus ñ affligi aut tribulari cer
tũ est: Sꝫ si ista mala q̃ nũc patit̃ genꝰ humanũ certa sũt in
dicia iã dñm esse venturꝫ: qd est qd̃ dicit aplus: Cũ dixerit:
pax ⁊ securitas. Videamus ḡ ne forte melius intelligat̃ nõ
ea mõ impleri q̃ pdicta sunt his vbis: sꝫ tunc potius esse ve
tura: qñ sic erit tribulatio vniuerso orbi: vt ad ecclesiaꝫ pa
neat: q vniuerso orbe tribulabit̃: nõ ad eas q tribulabũt ea.
ipsi .n. sunt dicturi. Pax ⁊ securitas. Nunc ãt ista mala que
tanq̃ summa extremaq; credunt̃ vtriq; regno: xpi .s. ⁊ dia
boli videmus esse coĩa. Pariter quippe his boni affligunt̃ ⁊
mali. iter que tã mala adhuc vsq;quaq; freq̃ntant̃ luxurio
sa ꝯuiuia. Hoccine ẽ arescere pre timore: an potiꝰ inardesce
re pre libidine. THEOHPI. Nõ solũ aũt mortales flu
ctuabunt cũ alterabit̃ mundus: sꝫ ẽt angeli stupebunt i tã
terribilibus mutationibus vniuersi. vñ seqtur. Nã ṽtutes
celoꝝ mouebunt̃. GREGO. in home. Quid .n. ṽtutes ce
loꝝ nisi angelos: dñatiões ⁊ pncipatus: ⁊ potestates appel
lat: q̃ in aduentu districti iudicis nr̃is tũc oculis visibiliter
apparebunt. vt districte tũc a nobis exigãt hoc qd̃ nos nõ
inuisibilis ꝯditor eq̃nimiter portat. EVSE. Cũ ẽt dei fili
us sit venturus in gloria: ⁊ ꝯfutaturus elatã tyrãnide filij
peccati, ministrãtibus angelis celi fores a seculo clause pa
tebũt vt spectentur excelsa. CHRY. Vel, ṽtutes celice
mouebunt̃: quãuis sibi ꝯscie nõ sint. videntes .n. infinitas
multitudines ꝯdẽnarent intrepide stabunt illic. BEDA
Vñ ⁊ in iob dicit̃: Colũne celi ꝯtremescunt ⁊ pauet ad nu
tum eius. Quid ergo faciũt tabule qñ tremunt columne:
qd virgula deserti patit̃: cum cedrus paradisi ꝯcuti. EV
SE. Vel ṽtutes celoꝝ sunt q̃ presunt sensibilibus partibꝰ
vniuersi: que qdem tunc mouebuntur vt potiorem statuꝫ
attingant. Absoluentur .n. in seculo nouo a ministerio: quo
deo seruiunt circa sensibilia corpora fm corruptionis sta
tum. AVGV. ad hesitiũ. Sed ne dñs propinquante se
cundo aduentu suo. ea pro magno predixisse videatur que
huic mundo etiam ante primum eius aduentum fieri con
sueuerant: ⁊ videamur ab eis qui plura in historia gentiũ ⁊
maiora legerunt: Hec que dicta sunt melius i ecclesia ex
stimo intelligi. Ecclesia .n. est sol ⁊ luna ⁊ stelle: cui dictum
est: Pulchra vt luna: electa vt sol. que tunc non apparebit
psecutoribꝰ vltra modũ seuientibus. AMBRO. Plu
mis ẽt a religiõe deficiẽtibus clara fides obscurabit̃ nube
pfidie: q2 sol celestis in fide ĩ ea minuit̃ vel augetur: ⁊ sicut
menstruꝰ .i. mensiũ defectibus luna vel terre oppositu cũ
fuerit ex regione solis vanescit: sic ⁊ sancta ecclesia cum lu
mini celesti vitia carnis obsistunt: fulgorẽ diuini luminis
de christi radijs nõ potest mutuari. nã i psecutionibus luce
diuini solis plerũq; amor vite, huius excludit. Cadũt enĩ
stelle .i. gloria micantes viri si psecutiõis acerbitas cõualu

ficatq oportet fieri donec eccl'ie multitudo cumulet. Sic.n. probant boni: sic pdunt ifirmi. AVGV. ad hesitiu. Qd aut pictu e: Et i terris pssura gentiu: gentes volunt itelligi: no q i semine abrae bndicet: sz q ad sinistra stabut. AMBRO. Ergo varij animoz est' ita graues erut: vt delictoz multitudine male coscij futuri iudicij metu: faci nobis ros fontis arescat. Queadmodu aut dni expectat aduet' vt ei' psentia i toto fiat vel hominis orbe vl mudi: q fit i singulis cu oib' affectib' receperis christu: sic virtutes celoz i aduetu dni augmetu gratie sequent: t plenitudie diuinitatis ppi' se infundete mouebunt. Sut etia virtutes celoru q enarrat gloria dei q pleniore xpi infusioe mouebunt: vt videat christu. AVGV. ad hesitiu: Uel virtutes celoru mouebunt: q2 ipsis psequetib' qdaz fideles fortissimi turbabunt. Seqt. Et tuc videbut filiu bois. THEOPHI. Ta fideles q infideles. Radiabit.n. amplu' sole: ta ipse q crux ei': vn ab oib' cognoscet. AVGV. Qd at dicit: Ueniete i nube duob' modis accipi pot: siue i eccl'ia sua tanq i nube veniete: sic nuc venire no cessat: sz io tuc cu ptate magna t maiestate: q2 maior maiestas t potestas illi' apparebit sanctis: qbus magna vtute dabit ne tata psecutioe vincant: siue i corpore suo i quo sedet ad dextera pris: merito credendus e non solu in eode corpore: vex et in nube venturus: qm sic veniet sic abijt: nubes at suscepit eum ab oculis eoz. CHRY. Semp.n. de' i nube apparet: sm illud: Nubes t caligo i circuitu ei'. v. t fili' bois i nubib' veniet: vt de' t dns: no lateter sz in gloria digna deo. Et io subdit: Cu potestate magna t maiestate. CYRIL. Intelligedu e similiter magna. Prima eni apparitione pfecit' e cu ifirmitate t humilitate nra: sz secuda celebrabit cu ppria potestate t magna maiestate. GREGO. in home. In potestate eni t maiestate visuri sunt: que in humilitate positu audire noluerunt vt virtute eius tanto tunc destrict' sentiat: q eo ceruicem cordis ad eius patientia non inclinant.

¶ His aut fieri icipietib' respicite t leuate capita vestra: qm appropiquat redeptio vestra. Et dixit illis similitudine: Uidete ficulnea t oes arbores: cu pducut ia ex se fructu: scitis quonia prope e estas. ita t vos cu videritis hec fieri scitote q2 ppe est regnu dei. Ame dico vobis qm no pteribit generatio hec donec oia fiant. Celu t terra trasibut verba aut mea non transient.

GREGO. in home. Quia premissa contra reprobos dicta sunt: mox ad electorum consolatione vba vtunt: Naz subditur: His aute fieri incipientibus respicite t leuate capita vestra: qm appro. redem. vra. Ac si dicat: Cum plage mundi crebrescunt: leuate capita. i. exhilarate corda: quia du finit mundus cui' amici non estis prope fit redemptio quam quesistis. In scriptura enim sacra sepe caput pro mete ponitur. q2 sicut capite reguntur mebra: ita cogitatioes mente disponuntur. Capita itaqz leuare: est mētes nostras ad gaudia patrie celestis erigere. EVSE. Ul aliter. Trāsactis corporalibus aderunt intelligibilia celestia. s. regnu seculi non amplius trāsituri: t tunc digna salubria promissa tribuentur. vnde dicit: His aut fieri incipientibus respicite t leuate capita vestra: quoniam appropinquat redemptio vestra. Acceptis eni dei pmissis que speramus: erigemur q ante curui fueram': t eleuabim' capita nra: humiliati quonda eo q redeptio nostra qua sperabam' aderit: illa. s. qua tota creatura expectat. THEOPHI. i. pfecta libertas corporis t anime. Sicut eni prim' aduetus domini fuit ad reformatione animaz nostrarum: sic secundus ad reformationem corporum celebrabitur. EVSE. Dicit autem hec ad discipulos suos: non tanq ad eos qui dura-re deberet in vita ista vsqz ad terminu mundi: sed q si vno corpore existente ipsis t nobis t posteris vsqz ad consumatione mundi credituris in xpm. GREGO. in ho. Qz at calcari mudus atqz despici debeat: prudenti coparatioe manifestat cu subdit: Uidete ficulnea t oes arbores: cu producut ex se fructu: scitis qm prope e estas: ita t vos cu videritis hec fieri: scitote qm prope e regnu dei. q. d. Sicut ex fructu arboris vicina estas agnoscit: ita ex ruina mundi ppe cognoscit esse regnu dei. Et ex hoc ondit q fructus mudi ruina est. Ad hoc.n. germinat: vt quecuqz germie aluit: cladibus osumat. Bene aut regnu dei estati coparat: q2 tunc meroris nri nebule trāseunt: t vite dies eterni solis claritate fulgescunt. AMBRO. Mathe' at de sola dixit ficulnea: hic de arboribus oibus. Duplicez at hz figura ficulnea: vel cu dura mitescunt: vel cu peccata luxuriant. Siue ergo cu fructus oibus virescit arboribus: t ficulnea fecunda iam floret. i. cu ois lingua ofitet deo: ofitente et populo iudeoz: sperare dni debemus aduentu: quo tanq tpibus estiuis resurrectionis fructus metent. Siue cu leue fragilesqz iactantia tanq folia synagoge ho ingratus iduerit: coniecere debemus appropinqre iudiciu: nā remunerare fide dns et delinqndi finem afferre festinat. AVGV. ad hesitium: Cuz at dicit: Cu videritis hec fieri q intelligere possimus nisi ea q supra memorata sunt: In his at est qd ait: Et tunc videbunt filiu bois venientē. Proinde cu hoc visum fuerit: no iaz erit regnu dei: sz prope erit. An dicendu est non oia que supra commemorata sunt e intelligēda vbi ait. Cu videritis hec fieri: sz aliq eoz: hoc. s. excepto qd dictum est: Et tunc videbut filiu bois. Sz mattheus aperuit nullis exceptis esse accipiendu dicens: Ita t vos cu videritis hec oia. Inter que est qd videbitur filius bois veniens vt intelligatur de aduentu quo nunc venit in mebris suis tanq in nubibus. vl i ecclesia tanq in nube magna. TYTVS. Uel aliter dicit: Prope est regnu dei: q2 du hec fiet nondu vltimus finis rez eueniet: sz iam in fine tendut. na t ipse aduentus dni eliminans oiuz principatu t potestate pparat regno dei. EVSE. Sicut.n. in hac vita sol hieme recedente ac succedente vere radium calidum mittens fouet ac viuificat humi condita semina existentia pristina figura: ram pullulant at noua varia virore habentia: sic t gloriosus vnigeniti dei aduentus viuificatiuis radijs illustrans nouu3 seculu: ondu codita p totu mundu semina. s. dormientes in puluere terre potioribus corporibus q prius producet in luce: ac ofutata morte regnabit deinceps vita seculi noui. GREGO. in ho. Oia at predicta sub magna certitudine confirmant: cu subdit: Ame dico vobis q2 non preteribit generatio hec donec oia fiant. BEDA. Multum comendat qd ita pnunciat: Et si dicere fas e iuratio eius e qd dicit: Ame dico vobis: Amen qppe interptat vex. Igit veritas dicit: Uex dico vobis: qd si no diceret: mentiri oino no posset. Generationez at aut omne genus humanu dicit: aut specialiter iudeoz. EYSE. Uel generatione dicit noua generationem ecclesie sancte sue: ostendens duraturum populum fidelium vsqz ad id tempus quo visurus sit oia: t euentus verborum saluatoris oculis apprehendet.

THEOPHI. Quia.n. turbatioes t bella: t alteratioes tam elementorum q ceterarum rez futurum esse pdixerat: ne quis suspicaret q t ipsa christianitas peritura foret subiungit: Celu t terra transibunt: vba at mea no trāsient. q. d. Et si cucta comoueant: fides tn mea non deficiet. Ex quo innuit ecclesiam preferre toti creature: sz creatura patietur alterationem: fidelium vero ecclesia t sermones euangelij permanebunt. GREGO. in ho. Uel aliter: Celuz t terra transibunt t c. quasi dicat. Omne quod apud nos durabile est: sine mutatioe durabile ad eternitate non e: t oe quod apud me transire cernitur: fixu t sine transitu tenet:

quia sine mutabilitate manentes sententias exprimit sermones eius q trāsit. BEDA. Celū aūt qđ transibit: nō ethereū siue sidereū: siue aereū a quo aues celi noīant̄ intelligere debemus. Si aūt terra trāsibit: q̄ modo ecclesiastes dicit: Terra in eternū stat: sȝ aperta rōne celū ⁊ terra p̄ eā quā nūc hēt imaginē trāseūt: attamē p̄ essentiā sine fine subsistūt.

¶ Attendite autē vobis ne forte grauent̄ corda vestra in crapula ⁊ ebrietate ⁊ curis huius vite: ⁊ superueniat ī vos repētina dies illa. Tanq̄ laqueus enī superueniet in omnes q sedent super faciem omnis terre. Uigilate itaq3 omni tēpore orantes: vt digni habeamini fugere ista oīa q̄ futura sunt: ⁊ stare ante filium hominis.

THEOPHI. Posuit supra dñs terribilia ⁊ sensibilia malorū indicia q̄ occupabūt peccatores: sȝ ꝯ hec mala remediuȝ ē cautela ⁊ oratio. vñ dicit̄: Attē. aūt vo. ne for. gra. cor. ve. in crapu. ⁊ ebrietate. BASI. Singulū aīaliū a cōditore oīum deo hȝ intrinsecus cās facientes ad tutelā ꝯsistentie proprie. pp q ⁊ xp̄s nob dedit hāc monitionē: vt q̄ illis a natura hec nobis auxilio rōnis ⁊ cautela ꝯtingāt. Fugientibus qdē peritis vt irrōabilia fugiūt mortifera pabula: ingredientib⁹ vō iustitiā sicut illa herbas nutritiuas requirūt: ⁊ iō dicit Attēdite vobis: vt. s. discernere possitis a salubri nociuū. Sed qm̄ dupliciter ꝯtingit attēdere: hinc qdē corporis oculis illinc vō p intellectiuā v̄tutē: oculus corporis virtutē non attingit. Restat igit̄ dictū eē de ope intellect⁹: Attēdite. hoc est vndiq3 circūspicite vos: puigil hñtes ad v̄ram custodiā aie lumē. Neq3 aūt dixit: Attendite v̄ris aut eis q̄ circa vos sunt: sȝ vobis: vos. n. estis intellect⁹ ⁊ aīa: vestrū aūt corpus ē sensus: Circa vos aūt opes: artes: ⁊ reliq̄ vite suppellex: q̄bus nō monet attēdendū: sȝ aie cui⁹ p̄cipua cura hñda. Eadem vero admonitio egrotātes sanat: ⁊ sanos pficit: seruatores p̄ntiū; puisores futurorū: nō alienorū censores sȝ suorū scrutatores: nō dimittētes intellectū suū fieri passionū: sȝ irrationale aie subijciētes rōnali. Cur aūt sit attendendū, subiūgit dicēs. Ne forte grauent̄ corda v̄ra in crapula ⁊ ebrietate ⁊ curis huius vite. TYTUS. q.d. Cauete ne lumina mētis v̄re grauent̄. Cura nāq3 p̄ntis vite ⁊ crapula ⁊ ebrietas fugāt prudentiā: q̄ssant fidē: operant̄ naufragia. BASI. Est aūt ebrietas nimi⁹ vsus vini: crapula vō anxietas ⁊ nausea q̄ est in ebrietate: a motione capitis greco vocabulo dicta. Sicut igit̄ cibis vt ñ esuriam⁹: sic ⁊ potib⁹ ne sitim patiamur vtēdū ē vitādo diligenti⁹ lapsuȝ. Fallax. n. ē vini īgestio: aīa aūt vino libera prudentissima erit ⁊ optima: sȝ humecta vini vaporib⁹ q̄si quadā nube velat̄. Curiositas aūt huius vite quāuis nihil inhibitorū ꝯtinere videat̄: si tñ ad cultū diuinū nō coadiuuet: vitāda ē: ⁊ q̄re hoc dixerit ostēdit subdēs Et superue. ī vos repē. di. illa. THEOPHI. Nō .n. cū deliberatiōe veniet dies illa: sȝ ex ip̄rouiso ⁊ furtiȝ capiens tanq̄ laqueus nō cauētes. vñ sequitur: tanq̄ la. n. superue. in om. q se. su. fa. om. terre. Qđ diligētius discuti pōt. Capiet. n. dies illa sedentes in supficie terre quasi ipremeditatos ⁊ inertes. Quotquot vō sunt solertes ⁊ agiles ad bonū: non sedentes ⁊ ociantes in terrenis: sȝ surgētes ab eis sibi dicentes: Surge vade: qm̄ non est hic tibi requies: talibus ñ est illa dies vt laqueus ī discrimē: sȝ vt dies festiuus. EVSE. Predicta igitur docuit esse attendenda ad cauendam grauedinē inde puenientē. vñ sequit̄: Uigi. ita. oī tpe. orā. vt dig. ha. fuge. ista om. q̄ futu. sūt. THEOPHI. s. famē: pestem: ⁊ cetera huiusmodi q̄ tpaliter electis ⁊ alijs īminēt ⁊ ea que postmoduȝ accidunt eis perenniter. Illa. n. aliter capere non possum⁹ nisi p vigilias ⁊ orationes. AVGV. de cō. euā. Hec intelligit illa fuga quā mattheus cōmemorat: que nō debet fieri in hyeme vel sabbato. Ad hyemem pertinēt cure hui⁹ vite: q̄ tristes sunt velut hyems. Ad sabbatū vō crapula ⁊ ebrietas q̄ carnali leticia luxuriosos submergit atq3 obruit: qđ malū sabbati noie significat: q2 illo die iudei delitijs affluūt: dū spūitale sabbatū ignorāt. THEOPHI. Et q2 christianū decet nō solū fugere mala: sȝ etiā niti ad gloriā exequendā subdit: Et stare ante filiū hoīs. Hec est eni angelica gloria stare ante filiū hominis deū nostrū: ⁊ faciē ei⁹ iugiter cernere. BEDA. Et certe siquis sapiens medicus p̄ciperet attendere a succo alicuius herbe ne repentinus interitus superueniat: magno studio medici mandata seruaremus. Nunc aūt saluatore admonēte ebrietatē ⁊ crapulā: ⁊ curas seculi eē cauendas: hi sauciari ⁊ cōsumi nō timent: q2 fidem quā medici dictis p̄bēt domini verbis prebere contemnunt.

¶ Erat autem diebus docens i templo: noctib⁹ vero exiens morabatur in monte: qui vocat̄ oliueti. Et omnis populus manicabat ad eum in templo audire eum.

BEDA. Que verbis preceperat dñs suis cōfirmat exēplis. nā qui nos ante iudicis aduentū ⁊ incertū singulorū exitū ad vigilandū hortatus est ⁊ orādū: ⁊ ipse imminēte tēpore passionis sue doctrine vigilijs ⁊ precibus instat. vñ dicit̄: Erat aūt diebus docens in tēplo. In quo suo exēplo insinuat hoc esse digne deo vigilare vel dicto vel facto p̄oximis viā veritatis ostendere. CYRIL. Que aūt erant q̄ docebat: nisi transcendentia cultū legis. instabat em̄ tēpus quo debebat vmbra ī veritatē trāsformari. THEOPHI. Tacuerunt aūt euangeliste pleraq3 documentorū christi: q cū p trienniū fere predicauerit: documenta eius q conscripserunt: dicet aliquis vix ad vnius diei sermonem sufficere: Ex pluribus ergo pauca describentes: dederūt nobis quēdam gustū dulcedinis doctrine ipsius. Ostēdit aūt nobis domin⁹ q oporteat noctu ⁊ quiete alloqui deū: in die prodesse hominibus ⁊ colligere qdē in nocte: distribuere vero collecta i die. vnde subdit̄. Noctibus vero exiens morabat̄ in monte qui vocat̄ oliueti. Non quasi opus habens oratione: sȝ ad exemplū dandū hoc egit. CYRIL. Quia vero eloquiū eius i potestate erat: ⁊ potestatiue trāsferebat in spiritalē cultū q̄ per moysen ⁊ prophetas tradita fuerant in figuris. populus euȝ audiuis audiebat. vñ sequitur. Et omnis populus mācicabat. i. mane venire accelerabat ad eum in tēplo audire eum. Populo aūt ante lucē nū venienti ad eum congruū erat dicere: Deus de⁹ me⁹: ad te de luce vigilio. BEDA. Mystice autem ⁊ nos cū inter prospera sobrie ⁊ pie ⁊ iuste conuersamur: diebus in templo docemus: quia formam boni operis fidelibus p̄bēbentes noctibus vero in monte oliueti morantur: quia in tenebris angustiarum spirituali consolatione respirantur. ⁊ ad nos quoque populus manicat: cum vel discussis operibus tenebrarum: vel cunctis nebulis pressurarum nos imitantur.

CA. XXII.

Appropinquabat autem dies fest⁹ azimorū qui dicitur pascha: ⁊ querebant principes sacerdotum ⁊ scribe quomodo iesū interficerent: timebant vero plebem.

CHRY. Umbra nostrorum fuerunt festa iudaica: vñ si quesiueris a iudeo de pasca ⁊ azimis: nil magni proferet commemorans liberationem ab egypto. Siquis autem a me quesierit non audiet egyptum nec pharaonem: sed absolutionem erroris ⁊ tenebrarum diaboli: non per moysen sed per filium dei. GLO. Ad cui⁹ passionem enarrandā accedens euangelista premittit de figura dicens. Appropinquabat autem dies festus azimorum qui dicit̄ pasca.

BEDA. Pasca quidem hebraice dicitur phase. non a passione sȝ a transitu noīatur: eo q exterminator videns sanguiné in foribꝰ israelitarū ptrāsierit. nec percusserit primogenita eorū. Uel ipse dn̄s pbens auxiliū pplō suo desuper ambulauit. Hoc aūt inter pasca ⁊ azima distat: q pasca ipse solꝰ dies appellatur: in quo agnus occidebatur ad vesperā. hoc est. xiiij. luna primi mensis. xv. aūt luna qn̄ egressus ē de egypto succedebat festiuitas azimorū septē diebus vsq; ad vigesimam primā diē eiusdē mensis: vn̄ euāgelii scriptura indifferenter vnū pro alio ponere solet. vn̄ hic dicitur dies azimorum q dicitur pasca. Significatur aūt p mysteriū q xp̄s semel pro nobis passus: p totū tp̄s huius seculi qd̄ septē diebus agitur in azimis syncеritatis ⁊ veritatis precepit esse viuédum. CHRY. Principes aūt sacerdotū nefarias res tractant in festo. vnde sequitur: Et querebant princi. sacer. ⁊ scri. quō ie. interficerent. Moyses quidem vnū precepit esse principē sacerdotū ⁊ illo defuncto creari aliū. Tunc vero cū inciperent iudaici ritus dissolui: multi erant pncipes sacerdotiū annuatim creati. Hi ḡ volentes iesum occidere non metuunt diuina: ne. s. ex tpe sacro maius icurrant peccati contagium. sȝ vbiq; timent hūana. vn̄ sequitur. Time. ve. plebem. BEDA. Non quidē seditioné metuētes: sȝ cauētes ne auxilio populi de suis manibus tolleretur. Hec aūt an biduū pasce congregatis eis in atrio cayphe mattheus acta attestatur.

Intrauit aūt sathanas in iudam q cognominabatur scharioth: vnū de duodecim: ⁊ abijt ⁊ locutus est cū pricipibus sacerdotū ⁊ magistratibꝰ quēadmodū illū traderet eis. Et gauisi sunt: ⁊ pacti sūt pecuniā illi dare. Et spopōdit. Et q̄rebat oppo:tunitatē: vt traderet illū sine turbis.

THEOPHI. Quia dictū est q principes sacerdotum q̄rebant modū quo interficientes iesū nullū incurrerent periculum: consequenter modus qui eis occurrit narratur cum dicitur: Intrauit aūt sathanas in iudam. TYTVS. In iudam sathanas intrauit: non impellens: sed patulū inueniens hostium. nā oblitus oīum que viderat ad solā auariciam dirigebat intuitum. CHRY. Ponit autem eius cognomen subdens. Qui cognominabatur scharioth. Erat enim alius iudas. TYTVS. Subdit aūt: Unus de duodecim. Nam numerum adimplebat: non autem vere fungebatur apostolica dignitate. CHRY. Uel hoc addit euāgelista velut absonum quidem: ac si diceret erat de primo choro diligentius electorū. BEDA. Non est aūt huic contrarium quod ioannes dicit: Post buccellā intrasse in eū sathanā: q: nunc intrauit: vt quasi alienum temptaret. tunc aūt quasi proprium ad quecunq; vellet agenda attraheret. CHRY. Attende autem magnam iude nequiciam. tū quia per se proficiscitur. tum quia pro precio hoc facit. Sequitur enim: Et abijt ⁊ locutus est cum pricipibus sacerdotum ⁊ magistratibus quemadmodum illum traderet eis. Et gauisi sunt. THEOPHI. Magistratus hic appellātur prepositi constructionum templi. vel et illi quos Romani populo prefecerant: ne prorūperent in tumultus: erāt .n. seditiosi. CHRY. Propter auariciā aūt iudas factus est talis. Sequitur enim: Et pacti sūt pecuniā illi dare. Tales enim auaricia generat passiones: reddit ipsos. ⁊ deū ignorare cōpellit: ⁊ si millies bn̄ factū sit eis: ad nocendū ipellit. vn̄ ⁊ hic sequitur: Et spopondit. THEOPHI. idest pepigit ⁊ promisit. ⁊ q̄rebat opportunitatē vt eū traderet sine turbis. i. querebat eū tradere qn̄ videret eū seorsū existentē sine turbis. BEDA. Multi aūt iude scelus exhorrēt: nec tamen cauent. qui enim charitatis ⁊ veritatis iura spernit: xp̄m qui est veritas ⁊ charitas prodit maxime cū non infirmitate vel ignorantia peccet: sed ad similitudiné iude querat oppo:tunitatē. vt arbitrii absentibus veritatem mendacio virtutem crimine immutet.

Venit autem dies azimorum: in qua necesse erat occidi pasca. Et misit petrū ⁊ ioannem dicēs: Euntes parate nobis pasca: vt mādūcemꝰ. At illi dixerūt: Ubi vis paremus? Et dixit ad eos: Ecce introeuntibus vobis i ciuitatē occurret vobis homo quidā amphoram aque portans: sequimini eum in domum in quā intrat: ⁊ dicetis patrifamilias domus: Dicit tibi magi: Ubi est diuersoriū: vbi pasca cū discipulis meis mā-ducem? Et ipse ostendet vobis cenaculum magnū stratū: ⁊ ibi parate. Euntes aūt inuenerūt sicut dixit illis: ⁊ parauerunt pasca.

TYTVS. Ut nobis dominus celeste pasca dimitteret typicū manducauit: figurā remouens vt veritas locū obtineret: vn̄ dicitur. Uenit aūt dies azimorū in q necesse erat occidi pasca. BEDA. Dies azimorū pasce quartādecimā primi mensis appellat: quando fermento abiecto pasca. i. agnꝰ occidi ad vesperā cōsueuerat. EVSE. Siq̄s aūt dicat: Si prima azimorū discipuli saluatori parāt pasca: ergo ⁊ eadē die oportet nos pasca celebrare. Dicemus hoc non fuisse monitionē: sȝ historiā facti: qd̄ accidit tēpore salutifere passionis. Aliud aūt est narrare gesta vetera: ⁊ aliud sancire: ac posteris statuta relinquere. Quietiā saluator nō egit pasca cū iudeis quando agnū imolabant. nā illi quidem hoc egerunt in parasceue: qn̄ passus est dn̄s: vnde non introierunt in atriū pilati vt manducarent pasca. ex quo eni verītati insidiati sunt: verbū veritatis a se expulerunt: non primo die azimorū quo die debebat imolari pasca manducātes solitū sibi pasca. erant eni erga aliud attētī. sȝ die sequēti post illā que erat azimorū secūda. Dominus vero prima die azimorū hoc est quinta feria sabbati pasca cū discipulis peregit. THEOPHI. Eadē aūt quinta feria: mittit duos ex discipulis suis ad parandū pasca: petrū. s. ⁊ ioannē: alterū. s. vt diligentē: alterū vt dilectum. vnde sequitur. Et misit petrum ⁊ ioannē dicens: Euntes parate nobis pasca vt mādūcemus. Per omnia manifestans q vsq; ad extremū vite non est aduersatus legi. Mittit autem eos ad alienā domum. nam nulla domus erat ei neq; discipulis suis. alioquin apud aliquem eorum pasca celebrasset. ⁊ ideo subdit: At illi dixerunt. Ubi vis paremus? BEDA. quasi dicant. Nō habemus domiculum: non habemus tabernaculū. audiāt quibus edificandarū domorū cura est. cognoscant christum omnium dominum locū vbi caput reclinaret non habuisse. CHRY. Cum aūt ignorent ad quem mitterentur signū dedit eis: sicut ⁊ samuel sauli. vnde subditur. Et dixit ad eos: Ecce introeuntibus vobis in ciuitatē. occurret vobis homo amphoram aque portans. sequimini eum in domū in quā intrat. AMBRO. Primū maiestatē diuinitatis aduerte: cum discipulis loquitur. ⁊ iam nouit quid alibi sit futurum deinde dignationé eius intuere: quia non persona diuitis aut potentis eligitur: sed pauper ambitur. ⁊ angustū hospitium pauperis amplis nobilium edibus antefertur. Sciebat autem dominus nomē eius cuius sciebat mysteriū ⁊ occursum. sȝ iō sine noie designatur: vt ignobilis estimetur. THEOPHI. Uel iō mittit eos ad hominē ignotum. vt ostendat q passionem voluntarie subijt. Qui enim mentē huius ignoti viri subegit vt eos susciperet: poterat quodcūq; voluisset cū iudeis tractare. dicunt aūt quidam q ideo non dixit nomē hominis: ne proditor: cognito nomine domum panderet phariseis qui venientes cepissent eum priusq; cena fieret ⁊ spiritalia mysteria discipulis traderet

Sz quibusdā indicijs in quandā domū dirigit eos. vn̄ sequitur: Et dicetis patrifamilias dom⁹: dicit tibi magister: vbi est diuersoriū: vbi pascha cū discipulis meis mādicem: Et ipse vobis ostēdet cenaculū magnū stratum: ⁊ ibi parate.

GLO. Quib⁹ signis inuentis discipuli sollicite q̄ mādata ei fuerāt iplerūt. vnde sequitur. Euntes aūt inuenerūt sicut pdixit illis iesus ⁊ parauerūt pascha. BEDA. Hoc pasca exponēs apostolus ait: Pascha nostrū imolatus ē xps: qd quidē pascha tūc necesse erat occidi quasi paterno ɔsilio ac diffinitione sancitū. qui lz die sequēti hoc ē. xv. luna sit crucifixus hac tn̄ nocte qua agnus imolabat̄ a iudeis tenetus ac ligatus imolationis hoc est passionis sue sacrauit exordiū. THEOPHI. Intelligamus aūt diē qdē azimorū totā ɔuersationē q̄ ē in luce spiritali nullā redolentē vetustatē pristine puaricationis ade: i qua viuētes nō decet delectari in xpi misterijs. Hec aūt misteria petr⁹ ⁊ ioānes parāt .i. actio ⁊ ɔtēplatio: feruor celi ⁊ mansuetudo pacifica. His aūt paratoribus occurrit hō. qz p pdicta reperimus statū hois: q creatus ē ad imaginē dei: q portat amphorā aque q̄ significat gratiā spūssancti. Amphora aūt ē humilitas cordis: humilib⁹ eni͂ dat grām q se cognoscūt eē terrā ⁊ puluerē. AMBRO. Uel amphora ē mēsura pfectior: aq̄ aūt ē q̄ sacramētū xpi eē meruit q̄ lauare meruit non lauari.

BEDA. Parant aūt pascha vbi aque infert̄ amphora. q̄ tps adest quo veri pasce cultorib⁹. typic⁹ de limie auferat̄ cruor: ⁊ ad tollēda crimina viuifici fontis baptisma ɔsecratur. ORIGE. sup mat. Ego aūt puto q hō q ingredientibus discipulis ī ciuitatē occurrit amphorā aq̄ portās: erat qdā minister patrisfamilias: portās mūdatoriā aut potabilē aquā in vase fictili: quē puto eē moysen spiritalē doctrinā portātē i corporalib⁹ historijs. Qui aūt nō consequunt̄ spiritaliter eū: nō celebrāt pascha cū iesu. Attēdamus q̄ ipso dn̄o cōstituto nobiscū ad superiorē locū: i quo ē diuersoriū: qd demōstrat̄ ab itellectu: q ē i vnoquoq3 hoie paterfamilias: discipulis xpi. Hec aūt dom⁹ superior sit nobis magna vt capiat iesum vbū dei. qd nō capit̄ nisi a magnis sensi. Et sit dom⁹ hec a prefamilias .i. itellectu pparata filio dei: ⁊ sit mundata nullo mō hūs malicie sordes. Sit etiā dom⁹ illius pinceps nō qualib3 uscūq3 cognitū hūs nomen. Unde mystice dicit fm matheū. Ite ad quēdā. AMBRO. In superioribus aūt magnū hz stratū: vt magnū meritū eius aduertas in quo dn̄s cū discipulis sublimiū virtutū ei⁹ delectatione requiesceret. ORIGE. sup mat. Scire aūt debem⁹ qm̄ q in epulationibus ⁊ sollicitudinibus secularibus sūt: nō ascēdūt ī domū illā supiorē: ⁊ ppterea non celebrāt cū iesu pascha. Post sermones eni͂ discipulo₂. quibus cathegizauerūt patremfamilias: idest intellectum: venit ⁊ diuinitas coepulans discipulis in domo predicta.

¶ **Et cū facta esset hora discubuit: ⁊ duodecim apli cum eo. Et ait illis: Desiderio desideraui hoc pascha manducare vobiscū anteq̄3 patiar. Dico eni vobis: qz ex hoc non manducabo illud: donec impleatur ī regno dei. Et accepto calice gratias egit ⁊ dixit: Accipite ⁊ diuidite iter vos. Dico eni vobis q non bibam de generatiōe vitis: donec regnum dei veniat.**

CYRIL. Postq̄3 discipuli pascha parauerant agit̄ de pasce comestione. vnde dicitur Et cū facta eēt hora: discubuit ⁊ duodecim apostoli cū eo. BEDA. Hora manducādi pasce designat quartamdecimā diem primi mēsis perductā ad vesperā. xv. luna iam terris apparente. THEOPHI. Sz qliter dn̄s discumbere dicit̄: cū iudei stantes pasca manducarent: Dicūt ergo q cum mādicauissent legale pasca accubuerunt fm cōmunē vsū mādicātes quosdā alios cibos. Seqtur. Et ait illis. Desiderio desideraui hoc pasca mādicare vobiscū anteq̄3 patiar. CYRIL. Quod ideo dicit. qz discipulus auarus proditōis tp̄s explorabat: sz ne traderet eū ante festū pasce: non explicauerat dn̄s domicilium vel viz penes quē pascā peragerer: cuius cām p hec verba ostdit. THEOPHI. Uel dicit desiderio desideraui. q.d. Hec vltima mihi cena vobiscū est: pp qd ⁊ amabilis est mihi sicut ⁊ q pegre profecturi sunt vltima vba sua dulcius pferunt. CHRY. Uel hoc dicit qz post illud pasca crux imminebat. Inuenim⁹ āt plures eū pdicante suam passionē ⁊ eā cupientez euenire. BEDA. Desiderat q̄ primo typicū pasca cū discipulis mādicare: ⁊ sic passionis sue mundo mysteria declarare. EVSE. Uel aliter. Cuz dn̄s nouum pasca celebraret opportūe dixit: Desiderio desideraui hoc pasca .i. nouū mysteriū noui testamenti qd tradebat discipulis: qd plures ante eū prophete ⁊ iusti cupierāt. Sz ⁊ ipse sitiens cōmunez salutē. hoc tradebat mysterium qd toti mundo cōpeteret. Pasca vero moysi statutū erat i vno loco. s. in hierusalē celebrari. vn̄ non ɔgruebat oib⁹ gētibus. ⁊ ideo nō erat desideratū. EVSE. Ex hoc hebiontarum dementia de carnis esu redargui poterat: dn̄o manducante pasca iudeo₂. vn̄ signāter dixit. Hoc pasca. ne qs ad aliud inuertere posset. BEDA. Sic ergo dn̄s legalis pasce approbator extitit: ⁊ hoc ad sue dispensationis figurā docendo ptinuisse vetat vltra carnaliter exhiberi. vn̄ subdit: Dico .n. vobis qz ex hoc non mādicabo illud donec impleatur in regno dei .i. nequaq̄3 vltra mosaicum pasca celebrabo: donec ī ecclesia spiritaliter intellectuz ɔpleatur. ipa .n. est regnum dei fm illud: Regnum dei intra vos est. Ad vetus āt illud pasca: cui finem desiderabat imponere: ptinet etiam illud quod subditur: Et accepto calice gratias egit ⁊ dixit: accipite ⁊ diuidite inter vos. Ob hoc grās egit quia vetera transitura ⁊ ventura fuerant omnia noua.

CHRY. Memento ergo cū ad mensam sederis q post mensam oportet te orare atq3 ideo ventrez impleas sobrie ne grauatus nequeas genuflectere ac supplicare deo. Nō igitur post escas ad lectum: sed ad orationē vertamur. Euidenter enim hoc christus significauit: q post escas nō somnus non cubile: sed oratio ⁊ sacrarum lectio scripturarum succedere debeat. Sequitur: Dico .n. vobis q non bibā de generatione vitis donec regnū dei veniat. BEDA. Pōt quidez hoc ⁊ simpliciter accipi: q ab hac hora cene vsq3 ad tempus resurrectionis quo in regno dei erat venturus: vinum bibiturus non esset. postea nāq3 cibum potūque sumpsisse eum testatur petrus dicēs. Qui manducauimus ⁊ bibim⁹ cū illo postq̄3 resurrexit a mortuis. THEOPHI. Dicitur autem resurrectio regnum dei: quia mortez exterminauit. vnde ⁊ dauid ait. Dominus regnauit decorem indutus est: scilicet formosi amictus. fz Isaiam: exuta corporis corruptela. Resurrectione autem adueniente iterum cum discipulis bibit: vt probaret q resurrectio ñ erat phātastica. BEDA. Sed multo consequētius est: vt sicut supra typicum agni esum: sic ⁊ potum pasce neget se gustaturum: donec ostensa gloria regni dei fides mundi adueniat: vt per duo maxima legis edicta: escam scilicet ⁊ potum pascalem spiritaliter īmutata disceres omnia legis sacramenta ad spiritalem obseruantiam fuisse transferenda.

¶ **Et accepto pane grās egit: ⁊ fregit: ⁊ dedit eis dicēs: Hoc ē corp⁹ meū: qd p vobis tradet̄. Hoc facite i meā ɔmemorationē. Silr ⁊ calicē postq̄3 cenauit dicens. Hic est calix nouū testamentū in sanguine meo: qui pro vobis fundetur.**

BEDA. Finitis pasce veteris solennijs: transijt ad nouum quod in sue redemptionis memoriam ecclesiam frequentare desiderat: pro carne agni ⁊ sanguine: sue carnis

sanguinisqꝫ sacramentū in panis ac vini figura substituēs. sacerdos in eternū factus s̄m ordinē melchisedech. Unde dicit̄ Et acce. pane gratias egit. sic̄ ꝛ de veterib⁹ terminan dis gr̄as egerat: nobis exēpluꝫ tribuens in oī boni op̄is in choatione ꝛ pfectione deū esse glorificādū. Seqtur Et fregit. Frāgit ipse panē quē porrigit vt ondat corporis sui fractionē: non sine sua sponte futurā. Et dedit eis dicēs Hoc est corpus meū qḋ pro vobis tradet̄. GREGO. nissenus. Panis. n. ante cōsecrationē cois panis ē: s; vbi ꝯsecrat̄ mysterio fit: ꝛ dicit̄ corpus xp̄i. CYRIL. Nec dubites an B verꝫ sit eo manifeste dicente: Hoc ē corpus meū. s; poti⁹ suscipe v̄ba saluatoris ī fide. Cū. n. sit v̄itas ñ mētit̄: Insaniūt igit̄ dicētes mysticā bñdictiōꝫ a scificatiōe cessare. siqꝫ reliqe remanserint ei⁹ in diē subseq̄ntē: Non. n. mutabit̄ sacrosctm̄ corpus xp̄i s; v̄tus bñdictionis ꝛ viuificatiua gr̄a iugis in eo est. Uirtus. n. viuificatiua dei patris vnigenitū verbū est qḋ caro factū est: nō desinēs esse v̄buꝫ s; efficiēs carnē viuificatiuā. Si. n. ī aliquo liquore modicū panis im miseris: reperies hunc ībibituꝫ q̄litate illius. Igit̄ viuificatiuū dei verbū vniens seip̄m ꝑp̄ie carni. fecit eā viuificatiuā. Nunqd ergo ꝛ qm̄ in nobis vita dei est dei v̄bo existē in nobis viuificatiuū erit n̄r̄um corpus: S; aliud ē s̄m participationis habitudinē nos hr̄e in nobis dei filiū: aliud ip̄s fuisse factū carnē. i. corpus sumptū ex alma virgine. ꝓpriū corpus effecisse. Decebat ergo eū n̄ris quodāmō vniri corporibus ꝑ sacrā eius carnē ꝛ p̄ciosū sanguinē q̄ accipimus in bñdictione viuificatiuā in pane ꝛ vino. Ne. n. horreremus carnē ꝛ sanguinē apposita sacris altaribus: cōdescendens deus n̄ris fragilitatibus influit oblatis vim vite: cōuertens ea in veritatē proprie carnis: vt corpus vite q̄si quoddam semen viuificatiuū inueniat̄ in nobis vn̄ subdit: Hoc facite in meā cōmemorationē. CHRY. sup ioannē: Hoc fecit xp̄s ducens nos ad maius amicitie fedus: suāqꝫ charitatē declarans erga nos: p̄stans se non solū videri desiderātibus: s; ꝛ palpare ꝛ comedere ꝛ amplecti ꝛ totū affectum explere. Igit̄ vt leones flāmaꝫ spirantes: sic ab illa mensa discedim⁹ terribiles effecti diabolo. BASI. Disce āt quo pacto decet edere corpus xp̄i in memoriaꝫ. s. obediētie xp̄i vsqꝫ ad mortē: vt q viuunt nō ampli⁹ in se viuāt: s; in eo q pro eis mortuus est ꝛ resurrexit. THEOPHI. Duos āt calices lucas cōmemorat. de altero qdem supradixit. Accipite ꝛ diuidite inter vos: quē dicet aliqs esse typuꝫ veteris testamenti. alteꝝ vero post panis fractionem ꝛ distributionem ipse partit̄ discipulis. vn̄ subdit̄: Similiter ꝛ calicem postq̄ cenauit. BEDA. Subauditur. dedit eis: vt sit plena ꝯstructio. AVGV. de con. euange. Uel qꝛ lucas bis ō calice cōmemorauit: prius anteq̄ panē daret: ide postq̄ panem dedit: illud qḋ superius dixit ꝓoccupauit: vt solet: illō vero qḋ ordine suo posuit. non cōmemorauerat superius. Utrūqꝫ aūt coniunctum eandem sententiā facit: q̄ illoꝝ est. s. matthei ꝛ marci. THEOPHI. Noiat āt dn̄s hunc calicē noui testamēti. vn̄ seqtur. Dicēs: hic ē calix nouuꝫ testamentū in sanguine meo q pro vobis fundetur. significās nouum testamentum in suo sanguine exordiuꝫ sumere: nā in veteri testamento sanguis animalium affuit: cū data fuit lex: nunc vero sanguis verbi dei significat nobis nouum testamentum. Cum autem dicit: Pro vobis: non significat pro solis apostolis corpus christi datum ꝛ sanguinem effusum fuisse: sed causa totius humane nature. Et vetus quidem pasca ad remouendam seruitutem egypti fiebat: sanguis autem agni ad primogenitorum custodiam: nouuꝫ vero pascha ad peccatorum remissionem. sanguis autēꝫ christi ad conseruationem eorum qui dedicati sunt deo. CHRY. Hic enim sanguis operatur in nobis imagineꝫ regiam: nobilitatem anime non permittit marcescere: pro tinus irrigans animam: magnamqꝫ inspirans virtutem. Hic sanguis fugat demones: aduocat angelos ꝛ dominuꝫ angeloꝝ. Hic sanguis effusus lauit orbē ꝛ adibile fecit celū. Hui⁹ participes sanguinis sunt supernis virtutibus muniti regio pallio magis aūt ipo rege induti. Et sicut si mundus accesseris salubriter accessisti: sic si imbutus conscientia praua: dānose accedis in penā ꝛ supplicia. Nā si qi purpuratā coinquināt purpurā pari pena plectunt̄ cum eis qui discindunt: absurdū nō est si ꝛ q obscena mēte corpus xp̄i recipiūt pari pena plectunt̄ cū his q illud clauis trāsfoderunt.

BEDA. Quia vero panis cōfirmat: vinū vero sanguinē operat̄ in carne: hoc ad corpus xp̄i: illud referī ad sanguinē. Uerū qꝛ ꝛ nos in xp̄o ꝛ in nobis xp̄m manere oportet: vinū dn̄ici calicis aq̄ miscet̄ teste eni ioāne. Aque multe populi sūt. THEOPHI. Primo aūt datur panis: secundario calix: prior eni est ī spiritalibus laboriosus act⁹ velut panis: nō solū qꝛ ī vultus sudore laborat̄: sed ēt qꝛ dū comeditur nō est facilis ad gluttiendū. Deinde post labores sequitur exultatio diuine gratie que ē calix. BEDA. Ideo aūt tunc cenati ꝯmunicarūt apostoli: qꝛ necesse erat pasca typicū ante cōsūmari: ꝛ sic ad veri pasce sacramēta trāsiri. nūc aūt in honorē tanti sacramēti placuit magistris ecclesie: ꝑus nos spiritalibus epulis refici. ac deīde terrenis. GRECVS. Totū aūt corpus ꝛ sanguinē dn̄i suscipit ēt si mysterioꝝ partē accipiat. Sic. n. vnū sigillū diuersis totā suam figurā impartitur. ꝛ integrum manet post distributionē: ꝛ sicut vna vox penetrat ad multoꝝ auditus: sic nulli dubiū sit corpus ꝛ sanguinem dn̄i totū in oībus reperiri. Fractio aūt panis venerandi passionem significat.

¶ Uerūtn̄ ecce man⁹ tradētis me: mecū ē ī mensa. Et qdē fili⁹ hoīs s̄; qꝫ diffinitū ē vadit. Uerūtn̄ ve hoī illi ꝑ quē tradet̄. Et ip̄i ceperūt querere īter se: quis eēt ex eis qui hoc facturus esset.

AVGV. de cōsen. euāge. Cū tradidisset dominus discipulis calicē rursus de traditore suo locutus est dicens: Uerūtamē ecce man⁹ tradētis me mecū ē ī mēsa. THEOPHI. Quod dixit nō soluꝫ vt ondat se scire futura: s; ēt vt ondat nobis ꝓpriā bonitatē: s̄m quā nō pretermisit quin persequeret̄ ea que spectabant ad deū. Dat eni nobis exēpluꝫ: vt vsqꝫ ad finē satagamus lucrari peccatores: ꝛ vt ostēdat ꝓditoris nequiciam: qui ꝛ cōmuna fieri non erubuit.

CHRY. Et particeps extis mysterioꝝ cōuersus nō est. fit eni scelus eius vtrinqꝫ immanius: tū quia tali proposito imbutus adiit mysteria: tū qꝛ adiens melior factus non fuit nec metu nec bñficio nec honore. BEDA. Et tamē ñ designat specialit̄: ne manifesti⁹ correpti⁹ īpudentior fieret. Mittit autem crimen in numero: vt agat conscius pniam. Predicit autē ꝛ penaꝫ vt quē pudor nō vicerat corrigant denunciata supplicia. vnde sequitur. Et q. fi. ho. s̄m qꝫ diffinitū est vadit. THEOPHI. Nō q̄si nō valēs tueri seip̄s: sed sicut definiens sibi mortem: propter humanam salutem. CHRY. Sed qꝛ iudas ea que sunt scripta praua intentione agebat ne quis putet eū innoxiū tanq̄ dispensationis ministrum subdit. Uerūtamē veh homini illi per quē tradetur. BEDA. Sed ꝛ veh homini illi q ad mēsaꝫ dn̄i indignus accedens i exemplum iude filiū hoīs tradit: nō quidē iudeis sed peccatorib⁹ mēbris suis. Et quāuis scirent. xi. apostoli. qꝛ nihil contra dominum cogitarent: quia tn̄ plus credūt magistro q̄ sibi: timentes fragilitatē suaꝫ q̄rūt de peccō cui ꝯscientiā nō habebāt. Seqtur. n. Et ip̄i ceperūt q̄rere inter se. quis esset ex eis qui hoc facturus esset.

BASI. Sicut. n. in corporalibus passionibus sunt multe quas non sentiunt patientes: porro magis adhibent fidem ꝯiecture medicoꝝ q̄ proprie insensibilitatē attēdant. Sic ꝛ aie passionibus siquis in se peccatum non sentiat: credere tn̄ debet his qui plus possunt cognoscere sua peccata.

¶ Facta ē aūt: τ cōtētio inter eos: qs eoꝝ videret̄ esse maior. Dixit āt eis: Reges gētiū dn̄ant̄ eorū τ q ptātē hn̄t sup eos benefici vocant̄. Uos āt nō sic: Sȝ q maior ē i vob fiat sic̄ minor: τ q pcessor ē: sic̄ ministrator. Nā quis maior ē: q recūbit: an qui ministrat? Nōne qui recūbit? Ego aūt in medio vestrū sum sicut qui ministrat.

THEOPHI. Cū inter se qrerēt qs eēt dn̄ȝ traditur⁹: cōsequēs erat admincē sibi dicere: Tu pditur⁹ es τ ex hoc coacti sūt dicere ego potior ego maior: τ similia. vn̄ dr̄. Facta ē āt τ ɔtentio inter eos qs eoꝝ videretur esse maior. GRECVS. Ubi ɔtētio vr̄ hūisse motū: qꝛ cū dn̄s ab hoīb⁹ trāsmigraret: oportebat aliquē eoꝝ fieri alioꝝ pncipē. q̄si dn̄i vice gerēte. BEDA. Sic̄ āt boni i scripturis exēpla patꝝ qb⁹ pficiāt τ humiliene regrūt: sic reprobi siqd forte in eis reprehēsibile reperiūt: q̄si suas ex eo neqtias obtecturi libēter solēt amplecti. Jō multi ardēti⁹ legūt: qꝛ facta ē ɔtētio inter discipulos xp̄i. AMBRO. Si. n. ɔtēdebant apl̄i nō excusatiōi obtēdit: sȝ cautioni ppōit̄. Caueam⁹ g̃ ne i pditiōe aliq̄ inter nos de p̄latiōe possit eē ɔtētio. BEDA. Potius aūt videam⁹ nō qd carnales adhuc discipuli gesserint: sȝ qd iusserit spūtalis magister. Seq̄t̄. n. Dixit āt eis Reges gētiū dn̄ant̄ eoꝝ. CHRY. Gentiliū meminit. vt ex hoc rē vituperādā ondat. Gētiliū. n. ē ābire pn̄ati. CYRIL. Sȝ τ blādi s̄mones eis offerunt̄ a subditis. vn̄ seq̄t̄ Et q ptāte hn̄t sup eos benefici vocant̄. Sȝ illi qdē q̄si extorres a sacris legib⁹ huiusmodi subiacēt morbis. vestꝛ āt culmē ē i humilitate. vn̄ sequit̄: Uos aūt nō sic: sȝ q maior ē i vobis fiat sic̄ minor. BASI. Nō g̃ extollat p̄sidētē dignitas: ne ab humilitatis beatitudine corruat. Jllud āt nouerit qꝛ humilitas vā ministeriū pluriū ē. Sic̄. n. q plurib⁹ ministrat vulneratis τ abstergit cuiuslibet vulneris saniē: nō sumit ministeriū i cāȝ elatiōis: sic multo magis cui ɔmisse sūt cure fraternoꝝ lāguoꝝ: vt oīuȝ minister redditur⁹ p oib⁹ rōnē cogitat̄ dȝ τ eē sollicit⁹: τ sic q maior ē: fiat sicut minor. Decet aūt τ corporale obsequiū ab his q p̄sidēt offerri exēplo dn̄i lauātis pedes discipuloꝝ. vn̄ sequit̄: Et q pcessor ē sic̄ mīstrator. Nō ē aūt timendū ne in subdito soluat̄ humilitatis ppositū: dū et a maiori fiūt. Sȝ imitatiōe p̄adit̄ humilitas. AMBRO. Cōsiderādū ē āt qꝛ nō ois honorificētie studio humilitas definit̄. Pōt. n. deferre alicui pp seculi gratiā potentie metū: vtilitatisq̄ ɔtuitū: vna edificatio q̄rit̄ nō alteri⁹ honor: τ iō vna dat̄ oib⁹ forma sn̄ie vt nō de p̄latiōe iactātia sit: sȝ de humilitate ɔtentio. BEDA. Jn hac tn̄ forma a dn̄o tradita maiores nō minima discretiōe op⁹ hn̄t: ne. s. ad istar regū gētiū dn̄ari subiectis: seqȝ ab eis gaudeāt laudib⁹ attolli. τ tn̄ ɔ delinquētiū vitia p zelū iusticie sint erecti. Ad vba āt exhortatiōis suimet adiūgit exēpliū. vn̄ seq̄t̄: Nā qs maior ē q recūbit an q mini. Nōne q recū. Ego āt i me. ve. sū sic̄ q mini. CHRY. q. d. Non putes discipulū tui egere: te vo nō illi⁹. Ego. n. q nullo egeo. q vniuersa egēt celestia τ terrestria: ad ministerialē gradū ɔdescēdi. THEO. Ondit āt se mīstrātē eis cū panē τ calicē distribuit: cui⁹ misterij mētionē facit rememorās eos q̄ de eodē pane comederūt: τ ò eodē calice biberūt q̄ ipse xp̄s oib⁹ mīstrauit: vnū debēt oēs sentire. BEDA. Uel loquit̄ de ministerio quo s̄m ioannē eoꝝ pedes lauit dn̄s τ magr: q̄uis ēt vbo mīstrādi possint oīa q̄ i carne gessit itelligi: sȝ τ suū sanguinē se p nobis effundere ministrando significat.

¶ Uos āt estis qui pmāsistis mecū i tētationib⁹ meis. Et ego dispono vobis sic̄ disposuit mihi pater me⁹ regnū: vt edatis τ bibatis sup mensā meā i regno meo: τ sedeatis sup thronos duodecim iudicantes duodecim tribus israel.

THEOPHI. Sicut dn̄s pditori p̄nūciauerat veh: sic discipulis rem metibus ecōtrario bona p̄nunciat dicens. Uos āt estis q pmāsi. me. in tenta. meis. BEDA. Nō. n. inchoatio patiētis: sȝ p̄seuerātia celestis regni gloria donatur: qꝛ p̄seuerātiā q̄ ɔstantia seu fortitudo mētis vocat̄: dicimus eē cūctoꝝ colūnā virtutū. Fili⁹ ergo dei secuȝ pmanētes i tentationib⁹ eternū ducit ad regnū. Si. n. ɔplātati sci sum⁹ s̄ilitudini mortis ei⁹: sim̄l τ resurrectōis erim⁹. vn̄ seqtur. Et ego dispo. vo. si. dispo. mihi pa. me. regnū. AMBRO. Regnū di n̄ ē ò hoc mūdo. Nō āt eq̄litas ad dn̄ȝ: sȝ s̄ilitudis emulatio ē. Sol⁹. n. xp̄s plena imago dei ē: pp expssaȝ in se paterne gratitudinis vnitatē. Justus āt hō ad imaginē dei eē: q pp imitandā diuine ɔuersatiōis s̄ilitudinem mundū hunc dei cognitiōe ɔtēnat: vn̄ τ corpus christi edimus: vt vite eterne passimus esse pticipes: ppter qð sequitur. Ut edatis τ biba. su. men. meā in regno meo. Nō. n. victus τ potus nobis p̄mij loco spōdet̄: sed cōmunicatio gre celestis τ vite. BEDA. Uel mensa proposita oībus sanctis ad fruendū celestis est gloria vite: qua qui esuriūt τ sitiūt iusticiā saturabunt̄ fruēdo desiderato gaudio veri boni. THEOPHI. Non aūt hoc dixit q̄si futuris illic corporalibus escis: τ q̄si regno suo sensibili futuro: erit enȝ illic angelica cōuersatio sicut saduceis pdixit. Sȝ τ paulus dicit non esse regnū dei escam τ potū. CYRIL. Sed ex his que sunt apud nos spiritalia designat. nā p̄rogatiua q̄dā funguntur apud reges terrenos: q eis quasi conuiue cōsidēt. Ex humano ergo iudicio ondit: q apud eū in pmis honoribus statuent̄. BEDA. Hec est enȝ s̄mutatio dexte excelsi: vt q nunc humiles gaudent ministrare ɔseruis tunc super domini mensam sublimes: vite perpetue dapibus alantur. Et qui hic in tētationibus iniuste iudicant̄ cū domino permanent: illic cum eo super tētatores suos iusti iudices veniant. vnde sequitur. Et sede. super thro. xij. iudi. xij. tribus israel. THEOPHI. Hoc ē ɔdemnātes ex duodecim tribubus infideles. AMBRO. Non aūt. xij. throni tanq̄ aliq̄ corporalis sunt receptacula sessionis: sed quia s̄m diuinaȝ similitudinē iudicat christus cognitione cordium non interrogatione factoꝝ: virtutē remuneras: impietatem condemnans: ita apostoli in iudicium spiritale formantur remuneratione fidei: execratione p̄fidie: virtute errorem redarguentes: sacrilegos odio p̄sequentes.

CHRY. Nūquid autem illic sedebit τ iudas? Sȝ ɔsidera qꝛ lex est data a deo per hieremiaȝ: Si quid boni pmisero si censearis indignus multabo te. Et ideo loquens cū discipulis non simpliciter promisit sed addidit. Qui pmāsistis mecū in tentationibus. BEDA. Ab eius ergo sublimitate promissi iudas excipitur. Nā τ antequā hec dn̄s diceret exijsse credendus est. Excipiunt̄ τ illi quicunq̄ audītis incomprehensibilis sacramenti verbis: abierunt retro.

¶ Ait aūt dn̄s simoni. Simon ecce sathanas expetiuit vos vt cribraret sic̄ triticū. Ego āt rogaui p te vt n̄ d̄ficiat fides tua. Et tu aliquādo cōuersus: ɔfirma fratres tuos. Qui dixit ei: Dn̄e tecū paratus sū τ in carcerem: τ in morteȝ ire. Et ille dixit: Dico tibi petre: non cātabit hodie gallus: donec ter abneges nosse me.

BEDA. Ne gloriarentur vndecim apostoli: τ suis viribus tribuerent: qꝛ soli pene inter tot milia iudeorum dicerentur in tentationibus permansisse cum domino: ostēdit eos si non iuuantis se dn̄i essent opitulatione ptectꝛ eadē procella cum ceteris potuisse conteri. vnde sequitur. Ait autem dominus simoni: Simon ecce sathanas expetiuit vos: vt cribraret sicut triticū: idest expetiuit vos tentare: τ

velut q̄ triticū purgat ventilādo concutere. in quo docet nullius fide a diabolo nisi deo pmittente tentari. THEO. Hec autē petro dixit: eo q̄ fortior aliis erat ⁊ superbire poterat i his q̄ promissa erant a xpo. CYRIL. Uel vt ostēdat q̄ hoīes nihil existētes q̄ntū ptinet ad humanā nām ⁊ lubrici mētis nīe nō decet: vt pesse ceteris velit: ⁊ iō omissis ceteris venit ad petrū ceteris platum. vñ seq̄tur: Ego āt rogaui p te vt nō deficiat fides tua. CHRY. Nō āt dixit: Ego pmisi: sȝ oraui. humiliter. n. loq̄tur tēdēs ad passionē: vt humanitatē demōstret. nā q̄ nō depcatiōe sȝ iperio dixerat: Sup hanc petrā edificabo ecclesiā meā. ⁊ tibi dabo claues regni celoꝝ. quō op᷒ habebat orōne vt concitatā vnius hoīs aīam coerceret: Nō āt dixit. Rogaui. vt nō neges: sȝ ne deseras fidē. THEO. Ná ⁊ si paululū agitādus sis habes tñ reconditū semen fidei q̄uis deiecerit folia spūs tētatoris: viget tñ radix. petiit q̄ sathanas te ledere tāq̄ inuidens tibi de mea dilectiōe: sȝ q̄uis egomet pro te sim depcatus: tu tñ delinq̄s. vñ seq̄: Et tu aliq̄n conuer. confir. fra. tuos. q. d. Postq̄ me negato ploraueris ac penitueris: corrobora ceteros: cū te pncipez aploꝝ deputauerim. Hoc. n. decet te q̄ mecū robur es ⁊ petra ecclesie. Hoc āt intelligendū ē non solū de aplīs q̄ tūc erāt: vt roborarent a petro: sȝ ⁊ de oīb᷒ qui vsq̄ ad finē mundi futuri sunt fidelibus: ne. s. aliqs credētū diffidat: vidēs cū q̄ cū eēt apostolus denegauit ac iterū p penitētiā obtinuit prorogatiuā: vt eēt antistes mundi.

CYRIL. Admirare igr̄ exuberātiā diuīe patiētie: ne diffidere discipulū faceret: nōdū patrato crimie largit᷒ ē veniam: ac iterū ipm in apostolico gradu restituit dicēs. Confirma fratres tuos. BEDA. q. d. Sicut ego tuā fidē ne deficiat orādo protexita infirmiores fratres ne de venia desperent confortare memēto. AMBRO. Caue ergo iactantiam: caue seculū. Ille iubet̄ confirmare fratres suos q̄ dixit. Oia relinq̄mus ⁊ secuti sum᷒ te. BEDA. Qr vō se dñs dixerat pro fide petri rogasse cōscius ille pſentis affectus fideiq̄ feruētis: sed futuri casus nescius nō credit se vllatenus ab eo posse deficere. vñ seq̄tur: Qui dixit ei. Dñe tecū paratus sum ⁊ in car. ⁊ in mor. ire. THEOPHI. Pre nimia q̄dē dilectiōe flāmescit ⁊ ipossibilia sibi pollicet̄. Decebat autē audito semel a veritate q̄ tentand᷒ eēt nō ampli᷒ contendere. Sȝ dñs vidēs eū psūptuose loq̄ntē: pmit tētatiōis speciē. s. q̄ negatur᷒ eēt. vñ seq̄. Et ille dixit: Dico tibi petre nō cantabit hodie gallus: donec ter abneges nosse me. AMBRO. Petrus q̄dē ⁊ si spū pmptus corporis tñ adhuc ifirmus affectu denunciat̄ dñm negaturus. Nec q̄. n. poterat diuine cōstātiā intētionis eq̄re. Passio dñi emulos h̄z pares nō h̄z:

THEOPHI. Hic aūt magnā doctrinā haurim᷒: q̄ non sufficit hūnaū ppositū absq̄ diuino subsidio. Petrus. n. q̄uis feruēs eēt: derelict᷒ tñ a deo: subplātatus fuit ab hoste.

BASI. Sciēdū āt q̄ deo pmittēte timoratū lapsu patitur q̄nq̄ ad fast᷒ pcedētis remediū. Sȝ q̄uis idē videatur eē delictū timorati ⁊ alioꝝ: refert nō modicū: nā timorat᷒ ex q̄busdā isidiis ⁊ pene pter voluntatē peccauit. Alii vō nullā gerēdo curā neq̄ sui nȝ dei peccāt: nō distiguētes iter peccare ⁊ agere vtuose. vñ reor ⁊ iussiōis modū in eis dēre fore diuersū. nā timorat᷒ quodā iunamie idigēs: ⁊ circa eandē rē erga quā peccauit iussa dȝ pferre. Alii vō cū totū bonū aīe obstruxerit: affligi ⁊ moueri ⁊ pceptis subiici dēt quousq̄ ratū sit illis deū iustū iudicē eē ⁊ cōtremiscāt. AVGV. de cō. eua. Hoc āt q̄d h̄ dr̄ de petri negatiōe pdicit: oēs q̄dē euāgeliste cōmemorant. sȝ nō oēs ex vna eademq̄ occasione sermones ad eā cōmemorandā veniūt. nā matthe᷒ ⁊ marcus eā subnectūt postea q̄ dñs egressus est ex illa domo vbi manducauerant pasca. lucas vero ⁊ Joannes añq̄ inde eēt egressus. Sed facile possemus itelligere aut illos duos eā recapitulādo posuisse: aut istos pocupādo nisi magis moueret q̄ tā diuersa nō tm̄ verba: sed et in ias dñi pec

mittit q̄b᷒ pmot᷒ petr᷒ illā psumptionē pferret: vl p dño vel cū dño moriēdi: vt magis cogāt itelligi ter eū expssisse psumptionē suaȝ diuersis locis sermonis christi. ⁊ ter illi a dño respōsum: q̄ eum ante galli cantū ter esset negaturus.

¶ Et dixit eis. Qñ misi vos sine sacculo ⁊ pera ⁊ calciamētis nūq̄d aliq̄d defuit vob: At illi dixerūt: Nihil. Dixit ergo eis: Sȝ nūc q̄ h̄z sacculū tollat silr̄ ⁊ perā. Et q̄ nō h̄z vēdat tunicā suā ⁊ emat gladiū. Dico. n. vob qm̄ adhuc hoc q̄d scriptū ē oȝ ipleri in me: ⁊ cū iniquis deputat᷒ ē. Eteni ea q̄ sūt d̄ me finē hñt. At illi dixerūt. Dñe ecce duo gladii hic. At ille dixit eis: Satis est.

CYRIL. Predixerat aūt dñs petro q̄ eū eēt negaturus tpe. s. sue captionis. Sed q̄r semel facta est mētio de captione ei᷒: cōsequēter nūciat superuēnte ꝯ iudeos cōflictū. vñ dr̄: Et dixit eis: Qñ misi vos sine sacculo ⁊ pera ⁊ calciamētis nunq̄d aliq̄d defuit vobis: Miserat. n. saluator sanctos apostolos pdicare ciuitatib᷒ ⁊ oppidis regnū celoꝝ: precipiens vt euntes nullius corporalium curā gererent: sed in eo totā spem viuendi reponerent. CHRY. Sicut autē qui docet natare circa principium quidem manus suas supponens: attentius sustentat suos discipulos: postea vō plerumq̄ manum abstrahens iubet vt sibi opituletur: quinimo ⁊ paululum emergi permittit: ita ⁊ christ᷒ fecit discipulis: In exordiis quidem presto in cunctis eis aderat: parans eis vberrime affluentiam omnium. vnde sequitur. At illi dixerunt Nihil. At vbi oportebat ⁊ pprias vires ostendere: subtraxit eis aliquātulū grām: iubēs eis ex se nōnulla peragere. vñ seq̄. Dixit ergo eis sȝ nūc q̄ h̄z sacculū quo. s. portat̄ pecunia: Tollat silr̄ ⁊ perā. q̄. s. portant̄ cibaria. Et q̄dē qñ nec calciamēta nec zonā hēbant baculū nec es: nullam passi sunt penuriā vt aūt marsupiū cōcessit eis ⁊ perā esurire vident̄ ⁊ sitire ⁊ nuditatē pati: ac si eis diceret. Hacten᷒ cūcta vobis vberrime affluebant: nūc aūt volo vos ⁊ inopiā experiri: ideoq̄ nō addico necessitati pristine legis: sed mādo ⁊ loculū habere ⁊ perā. Poterat aūt ⁊ deus vsq̄ in finē eos in tanta constituere copia: sed noluit ob multas causas: primo quidem vt nihil sibi tribuerent: sed recognoscerent totum emanasse diuinitus. secundo vt moderari sibi sciāt. tertio ne maiora de se opinentur. Dotum igitur causa permittens eos incurrere multa inopinato cum: relaxauit pofis legis rigorem: ne grauis ⁊ intolerabilis fieret eis vita.

BEDA. Non enim eadem viuendi regula persecutionis qua pacis tempore discipulos informat missis quidem discipulis ad predicandum: ne quid tollerent in via precepit: ordinans scilicet vt qui euangelium nunciat de euangelio viuat. Instante vero mortis articulo: ⁊ tota gente pastorem simul ⁊ gregem persequente: congruam temporū regulam decernit: permittens vt tollāt victui necessaria: donec sopita insania psecutoruȝ temp᷒ euangelizandi redeat. vbi nobis quoq̄ dat exemplum. iusta nonnūq̄ā cā instante quedam de nostri propositi rigore posse sine culpa intermitti. AVGU. contra faustū. Nulla ergo instantia precipiētis sȝ ratio ne dispensāns pro temporum diuersitate precepta vel consilia vel permissa mutantur. AMBRO. Qui autem ferire prohibet: cur emere gladium iubet: nisi forte vt sit parata defensio non vltio necessaria: ⁊ videre potuisse vindicari sed noluisse: vnde sequitur: Et qui nō habet scilicet sacculum. Uendat tunicam suam ⁊ emat gladium. CHRY. Quid est hoc: q̄ dixerat: Siquis te percusserit i dextera genā vertas ei ⁊ aliā nūc armat discipulos: ⁊ solo gladio: nā si penitus armare decebat nō solū oportebat gladiū possidere sȝ ⁊ scuta ⁊ galeas. Sȝ ⁊ si mille huiusmodi possiderēt arma: pro tot insultib᷒ ⁊ isidiis ppłoꝝ ⁊ tyrannoꝝ: vrbiū: nationū:

qliter. s. cōparerent: τ ex solo aspectu agminū non cōtremi scerent: nutriti in stagnis τ fluuijs. Non ergo putemus cū iussisse vt gladios possiderēt: sȝ p gladios innuit iminētes īsidias iudeoꝝ. vñ sequitur: Dico. n. vo. qm̄ adhuc hoc qḋ scriptū est oȝ ipleri i me: Et cū inīqs deputat⁹ est. THEO. Cū. n. ipse īter se supra de prelatiuis cōtenderēt: Nō est inqt tp̄s prelationū: imo piculoꝝ excidiū. nā ego magister vester ducor ad mortē ī honorabilē cū iniqs deputādus. Etenim ea q̄ sunt de me. s. pdicta finē hñt. i. ipletionē. Uolens ergo violētū insultū īnuere: meminit gladij: nec prorsus reuelauit: ne tangerent accidia: nec prorsus obticuit: ne repētinis aggressib⁹ fluctuarēt. sȝ postea recolētes mirarētur: quō se ipm̄ penitꝫ exhibuit passiōi p salute hūana. BASI. Uel dn̄s nō iubet portare marsupiū τ perā τ emere gladiū: sȝ pdicit futuꝝ: q. s. apl̄i obliti tp̄is passiōis dnoꝝ τ legis dn̄i auderēt sumere gladios. sepius. n. scriptura vtit̄ īperatiua s̄monis specie loco ꝓphetie. In plurib⁹ tñ libris ñ inueni: accipiat: tollat: vel emat: sȝ tollet τ emet. THEO. Uel p hoc pnunciat eis q incurrerēt famē τ sitim: qḋ innuit p perā: τ aduersitates nō nullas: qḋ innuit p gladiū. Uel aliter: q dn̄s dicit: Qui hēt sacculū tollat si̇r τ perā. videt̄ sermo ad discip̄los fieri: sȝ reuera respicit quālibet iudei psonā. q. d. Si qs iudeoꝝ abūdat facultatib⁹ cōgestis oibus fugiat. Si āt qs vltima oppīsus penuria colit regionē: hic ēt amictū vendat τ gladiū emat. Inuadet. n. eos itolerabilis ipetus pugne vt nihil ad resistendū sufficiat. Deinde pādit hoꝝ maloꝝ cām: qr. s. passus ē penā ꝓphanis debitā cū latronibus crucifixus. Et cū ad hoc puentū fuerit: sumet finē vbuꝫ dispēsatiōis. Persecutoribus āt accidēt q̄ a ꝓphetis sunt pdicta. Hec igit̄ dn̄s p̄dixit de futuris regiōi iudeorum sed discipuli non intelligebant profunditatem dictorum putātes ob futuꝝ pditoris insultū gladijs opus esse. vñ sequitur: At illi dixerūt: Dn̄e ecce duo gladij hic: At ille dixit eis: Satis est. CHRY. Et qdēȝ si hūano eos volebat vti auxilio nec cētū sufficerent gladij: q si nolebat eos vti hūano subsidio ēt duo supuacui sūt. THEO. Noluit ḡ dn̄s eos rephendere q̄si nō intelligētes: sȝ dicēs satis ē eos dimisit. Sicut cum nos aliquē alloquentes eum vidimus nō intelligere qḋ dicitur dicimus: bene: sine ne ipsūꝫ molestemus. Quidā āt dicūt dn̄ꝫ ironice dixisse: Satis ē. q. d. ex quo duo sūt gladij sufficiāt nobis ad tātā multitudinē: q̄ꝫ. i. nos dꝫ inuadere. BEDA. Uel duo gladij sufficiūt ad testimonium sponte passi saluatoris: vnus qui τ apl̄is audaciā ꝓ dn̄o certādi τ dn̄o virtutē medicādi doceret iesse: alter ꝗ neq̄q̄ꝫ vagina exēpt⁹: oñderet eos nec totū qḋ potuere ꝓ ei⁹ facere defensiōe pmissos. AMBRO. Uel qr lex referre nō vetat: fortasse petro duos gladios offerēti satis eē dicit: q̄si licuerit vsqꝫ ad euāgeliū. vt sit in lege eqtatis eruditio. in euāgelio bonitatis pfectio. Est ēt gladi⁹ spiritalis vt vēdas pr̄imoniū τ emas vbū quo mētis penetralia vestiunt̄. Est ēt gladi⁹ passionis: vt exuas corp⁹: τ imolate carnis exuuijs emat̄ tibi sacra corona martyrij. Mouet adhuc q duos gladios discipuli ꝓtulerūt ne forte vnū noui: vnū veteris testamēti sit: qbus aduersus diaboli armamur insidias. Deinde dicit dn̄s: Satis est quasi nil desit ei quē vtriusqꝫ testamēti doctrina munierit.

¶ Et egressus ibat sȝ cōsuetudinē i mōtē oliuaꝝ. Secuti sūt āt illū τ discipuli. Et cū puenisset ad locū dixit illis: Orate: ne itretis i tētationē. Et ipse auulsus ē ab eis q̄ntū iact⁹ ē lapidis τ positis genib⁹ orabat dicēs: Pater si vis trāsfer calicē istū a me. Uerūtn̄ ñ mea volūtas sȝ tua fiat.

BEDA. Tradēdus a discipulo dn̄s cōsueti secessus locuꝫ quo facillime repiri possit adit. vñ sequit̄: Et egressus ibat sm̄ cōsue. i mō. oli. CYRIL. De die nāqꝫ cōuersabat̄ hierosolymis: obscura vō nocte succedēte i mōtē oliuaꝝ cū suis cōuersabat̄ discipulis. vñ subdit̄: Secu. sūt aūt il. τ di. BEDA. Pulchre āt sui corporis mysterijs ībutos i mōtē oliuaꝝ discipulos educit: vt oēs i morte sua baptizatos sūmi crismatis charismate cōfirmādos eē dsignet. THEOPHI. Post cenā āt neq̄q̄ꝫ ignauia τ ioc⁹ τ somn⁹ occupāt dn̄m: sed orō τ doctrina. vñ sequit̄: Et cū pue. ad lo. di. illis. Orate ne intretis in ten. BEDA. Impossibile qdē ē hūanā aiaꝫ nō tētari. vñ nō ait: Orate ne tētemini: sȝ orate ne ītretis i tētationē. h̄ ē ne tētatio vos supet vltiā. CYRIL. Sȝ ne solū vbis eis pdesset: pcedēs paululū orabat. vñ sequit̄. Et ipse auul. ē ab eis q̄ntū iact⁹ ē lapidis: vbiqꝫ īuenies eū semotū orātē: vt discas q aīo attēto τ corde qeto colloquēdū ē cū deo sublimi. Nō āt q̄si egēs alieni suffragij pcib⁹ īsistebat: q ē oīpotētissima vt⁹ pr̄is: sȝ vt discam⁹ nō eē in tētationib⁹ dormitādū: sȝ magis orōib⁹ īsistēdū. BEDA. Solus ēt orat p oīb⁹ q solus erat passur⁹ p oīb⁹ significās tātū orōnē suā q̄ntū τ passionē a nr̄a distare. AVGV. de q̄. euā. Auulsus ē āt ab eis q̄ntū iact⁹ ē lapidis: tāq̄ꝫ typice admouerit: vt i eū dirigerēt lapidē. i. vsqꝫ ad ipꝫ pducerēt ītētionē legis q̄ scripta erat in lapide. GREGO. nisen⁹. Quid āt sibi vult flex⁹ geniū de quo dr̄. Et posi. geni. ora. hūan⁹ qdē vsus est ꝓnos terre supplicare maiorib⁹: sic oñdētes fortiores eē q rogant̄. Palā ē āt hūanā nāꝫ nihil hr̄e deo cōdignū. Et ideo honorifica signa q̄ īuicē exhibem⁹: fatētes nos humiliores eē respectu excellētie ꝓximi: trāsūpsim⁹ ad obsequia icōpabilis nāe. vñ ille q nr̄os lāguores portauit: ac p nobis intercessit p hoīꝫ quē sūpsit genuflectit orādo: sanciēs nō eē supbiēdū orōnis tp̄e: sȝ p oīa hūilitati cōformādū: qr de⁹ supbis resistit: dat āt hūilib⁹ grām. CHRY. Quelibet āt ars vbis τ opib⁹ oñdit̄ ab eo q docet. qr ḡ dn̄s venerat docturus nos q̄libet vtutē: ob hoc eadē dicit τ facit. vñ qr iusserat vbis orare: ne ītrarēt i tētationē: hoc ēt ope docet. Seqi. n. Dicēs: Pr̄ si vis trāsf. ca. istū a me. Nō dicit: Si vis. q̄si ignorās an pr̄i placeret. nā. n. magis ardua cognitio ē hac cognitiōe pr̄ie substātie quā ipse solus pspicaciter nouit fm̄ illud: Sic nouit me pr̄: τ ego no. prēꝫ. nā hoc dicit q̄si respuēs passionē. Qui. n. cōminat⁹ ē discipulo volēti ei⁹ passionē ipedire vt sathanā eū vocaret p⁹ m̄lta p̄conia: q̄liter crucifigi nolebat: Cur igit̄ ita dictū ē cōsideres qūstū erat audire: q deus ieffabilis: q quelibet ītellectū trāscēdit voluit vterū subire vgineū: lac suggere: τ hūana q̄qꝫ pati. qm̄ ḡ fere īcredibile erat qḋ erat futuꝝ: p̄mo qdē misit ꝓphetas h̄ nūciātes: postea ipse idut⁹ carnē veniēs: vt nō phātasma putaret̄: pmittit carnē ferre nāles defect⁹: esurire: sitire: τ dormire: laborare: affici: τ anxiari: ob hoc τ recusat mortē: verā hūanitatē demōstrās. AMBRO. Dicit ḡ. Si vis trāsfer a me cali. istū q̄si hō mortē recusans: q̄si de⁹ sniam suā fuās. BEDA. Uel trāsferri a se calicē postulat. nō qdē timore patiēdi: sȝ mīa p̄oris populi: ne ab illo bibat calicē ꝓpinatū. vñ et signāter nō dicit: Trāsfer a me calicē: sȝ calicē istū: hoc ē populi iudeoꝝ: q excusationē ignorātie hr̄e nō pōt: q me quotidie vaticinat̄. DIONY. Alexādrin⁹. Ut q dicit: Trāsfer calicē istū a me: nō ē hoc: nō adueniat mihi: nisi. n. aduenerit trāsferri nō poterit. Igit̄ vt sensit iā p̄sentē: cepit affici τ tristari: τ q̄si iā ꝓpinquāte eo dicit: Trāsfer calicē hūc. Sic. n. qḋ p̄terit: nec ītactū ē nec pmanēs: sic τ saluator leuiter īuadētē tētationē flagitat pelli. τ hoc ē nō ītrare i tētatiōnē qḋ cōsulit eē orādū: pfectissim⁹ āt mod⁹ tētatiōes euitādi maīfestat̄ cū dr̄. Uerūtñ nō mea volūtas: sȝ tua fiat. de⁹. n. inexptus ē maloꝝ. Uult autē nobis bona largiri supra id qḋ petim⁹ vel ītelligimus: ergo pfectā voluntatem patris quā ipse nouerat: petit sortiri effectum: que eadem est τ sua fm̄ deitatem. Renuit aūt impleri humanam voluntatem quā dicit suā: paterna volūtate minorē. ATHANA.

Geminus.n.hic velle o.idit: alter quidem humanũ qđ ē car nis: alter vo diuinũ. humanitas.n.ob carnis fragilitatē re cusat passionē: sꝫ diuinus ei⁹ affectus affectāter eã subyt: eo q̄ n̄ esset possibile eũ detineri a morte. GREGO.ni ssenus: Apollinaris āt asserit q̄ xp̄s n̄ habuit sꝫ terrenā nāꝫ ppriā voluntatē: sꝫ solũ in xp̄o est volũtas dei q̄ de celo de scendit. Dicat ergo quā volũtatē vult dñs nequāq̄ eueni re: Neqꝫ.n.deitas aufert ppriā volũtatē. BEDA. Appro pinquās ēt passioni saluator: īfirmantiũ in se vocē suscepit: vt cũ hoc ĩmmet qđ fieri volumus: sic p īnfirmitatē petamus vt non fiat quatenus p fortitudinē parati simus: vt volun tas cōditoris nostri ēt ɔtra nostrā voluntatem fiat.

¶ Apparuit aũt illi angelus de celo ɔfortās eũ. Et factus in agonia ,plix⁹ orabat. Et factus est sudor eius sicut gutte sanguinis decurrentis in terram. Et cũ surrexisset ab oratione ꝛ venisset ad discipulos suos: inuenit eos dormientes pre tristicia. Et ait illis: Quid dormitis? Surgite ꝛ orate; ne intretis in tentationem.

THEOPHI. Ut nobis inotesceret orationis virtus: q̄ tenus eã in aduersis pponamus orãs dñs ab angelo ɔfor tat: vt dicit: Apparuit āt illi angelus de celo ɔfortans eũ. BEDA. Alibi legimus q̄ angeli accesserunt ꝛ ministra bant ei: In documēto ḡ vtriusqꝫ nature āgeli: ꝛ ei ministrasse ꝛ eũ ɔfortasse dicunt. Creator.n.creature sue nō eguit p̄ sidio: sꝫ hō factus: sicut pp nos tristis ē: ita pp nos ɔfortat. THEO. Quidā aũt dicũt: q̄m apparuit ei angelus glori ficās eũ ꝛ dicēs: Domīe tua ē v̄tus. tu nāqꝫ potes ɔtra mor tē ꝛ infernũ gen⁹ hūanũ liberare. CHRY. Et q̄ nō phā tastice sꝫ vere nostrā carnē suscepit. vt approbet dispēsatio nis veritatē: ꝛ opilet hereticoꝝ ora: queqꝫ hūana sustinet. Seq̄t.n. Et fa. in agonia plix⁹ orabat. AMBRO. Hor rēt pleriqꝫ hoc loco. q̄ tristiciā saluatoris ad argumētũ ino pie potius a principio ēē suscepte ad tp̄s īfirmitatis iclināt Ego aũt non solũ excusandũ nō puto: sꝫ nusq̄ magis pieta tē eius maiestatēqꝫ demiror. Minus.n. ɔtulerat mihi nisi meũ suscepisset affectũ. Suscepit.n. tristiciaꝫ meā vt mihi suaꝫ leticiā largiretur. Confidenter tristiciā nomine: quia crucē predico. Debuit ergo dolorē suscipere: vt vinceret. Neqꝫ.n. habent fortitudinis laudē q̄ stuporē magis vulne rũ tulerint q̄ dolorem. Nos ergo voluit erudire: quēad modũ mortē: ꝛ qđ est amplius: future mortis mesticiā vin ceren⁹. Doles ergo dñe nō mea: sed tua vulnera. Infirma tus est.n. ,pter delicta nr̄a: ꝛ fortasse tristis est iō q̄ p⁹ ade lapsũ tali trāsitu nobis erat ex hoc seculo recedēdũ: vt mo ri eēt necesse. Nec illud distat a vo. Sed tristis erat ,p p se cutoribus suis quos sciebat in malis sacrilegy penas datu ros. GREGO. xxiiij. mora. Appropinquāte et morte no stre mentis in se certamē expressit: qui viꝫ quādā terroris ac formidĩs patimur: cũ p solutionē carnis eterno iudicio ppinquam⁹ nec imerito: q̄m aia post pusillũ hoc inuenit qđ in eternum mutare nō possit. THEOPHI. Q̄ autem humane nature foret p̄missa oratio. non autē diuine: vt di cunt arriani: patet ēt ex eo quod subdit. Sequitur.n. Et fa. est su. ei⁹ sicut gutte sang. decurrētis in terram. BEDA. Nemo sudorē hũc īfirmitati deputet: q̄ ɔ nāꝫ ē sudare san guinē: sꝫ poti⁹ itelligat p h nobis declaratũ q̄ effectũ iā suc pcis obtineret: vt. s. fidē discipuloꝝ quā terrena adhuc fra gilitas arguebat: suo sanguīe purgaret. AVGV. in sentē. pspe ri. Orans ēt cũ sudore sanguineo dñs significabat de corpe suo toto qđ ē eccl̄ia manatura martyria. THEO PHI. Uel hoc prouerbialiter dicitur de eo qui vehemē ter sudauit: q̄ sudauit sanguinē. Uolens igit̄ euāgelista in nuere q̄ grossis sudoꝝ guttis madebat: sumit guttas san guinis ad exēplũ. Post hoc aũt inueniēs discipulos dormiē tes pre tristicia ipproperat eis simul admonens vt orarent. Seqtur enĩ: Et cũ surrexisset ab orati. ꝛ venis. ad disci. suos inuenit eos dormiētes pre tristicia. CHRY. Erat enĩ itē pestũ noctis: ꝛ discipuloꝝ oculi pre angustia p̄mebantur: ꝛ erat somn⁹ non torporis sed meroris. AVGV. de ɔsen. euange. Non autem expressit hic lucas quota oratiōe dñs ad discipulos venerit: nihil tamen hoc mattheo ꝛ marco repugnauit. BEDA. Demonstrat autem dominus con sequēter: q̄ pro discipulis orauerit: quos monet orationiꝫ suarum vigilando: ꝛ orando existere participes. Sequitur enim. Et ait illis. Quid dormitis surgite ꝛ orate ne intretis in tentationem. THEOPHI. Hoc est ne a tentatione superentur. Hoc enim est non induci in tentationem: non demergi ab ea. Uel simpliciter nos iubet orare: vt tranqui la sit nostra vita nec imergamur in aliquod molestorum. Diabolicum enim est ꝛ superbum queq̄ se in tentationem precipitare. vnde ꝛ iacob⁹ nō dixit. Inicite vos in tentatio nes: sed cum incideritis: omne gaudium existimate: de sui to voluntarium facientes.

¶ Adhuc eo loquente; ecce turba: ꝛ qui vocaba tur iudas vnus de duodecim antecedebat eos: ꝛ appropiquauit iesu: vt oscularetur eũ. Jesus aũt dixit illi: Juda osculo filiũ hominis tradis? Uidentes aũt hi qui circa ipsum erant quod fu turum erat: dixerũt ei. Domine: si percutim⁹ in gladio? Et percussit vn⁹ ex illis seruũ principis sacerdotũ: ꝛ amputauit auriculam ei⁹ dextraꝫ. Respondens aũt iesus ait. Sinite vsqꝫ huc. Et cũ tetigisset auriculam ei⁹ sanauit eũ. Dixit aũt iesus ad eos: q̄ venerant ad se principes sacerdo tũ ꝛ magistrat⁹ tēpli ꝛ seniores: Quasi ad latro nem existis cũ gladijs ꝛ fustib⁹. Cũ quotidie vo biscũ fuerim in tēplo nō extendistis man⁹ in me. Sed hec est hora vestra ꝛ potestas tenebrarũ.

GLO. Premissa oratione christi: subiicitur de eius pro ditione: qua a discipulo prodit̄. Dicitur enim. Adhuc eo lo quente ecce turba ꝛ qui vocabat̄ iudas vnus de duodeciꝫ antecedebat eos. CYRYL. Dicit autem qui vocabatur iudas: quasi nomē eius habens exosum: addit autez vnus de. xij. ad significantiā nequitie proditoris: Nā qui honora tus fuerat eque apostolis: fact⁹ est occasionis causa in xp̄m. CHRY. Sicut enĩ insanabilia vulnera nec austeris me dicamētis obediũt nec demulcētib⁹: sic aīa vbi semel ē ca ptiuata: ꝛ si ipsam dederit cuicũqꝫ peccato: nullũ emolumē tum ex admonitionibus cōsequit̄ quod ꝛ iude accidit a p ditione nō cessanti. q̄uis oī modo doctrine esset a xp̄o cohi bitus. vnde seqtur: Et appropinquauit iesu vt oscularetur eum. CYRIL. Immemor enim glorie xp̄i: putauit forsi tan posse latēter agere: ausus precipuũ dilectionis signum organũ efficere doli. CHRY. Non aũt discedēdum ē a fratrum admonitione: quanq̄ nihil propter nostra verba eueniat: nam ꝛ riuuli ꝛ si nullus hauriat fluunt: ꝛ si forsan non persuaseris hodie: poteris forsan cras. Piscator enim per totam dieꝫ: vacua trahens retia circa sero piscem ca pit. vnde dominus: ꝛ si sciret iudaꝫ non conuertendum: nō destitit facere: que sua intererat. Sequitur eniꝫ: Jesus aũt dixit ei. Juda osculo filiuꝫ homi. tradis? AMBRO. Per interrogationem pronunciandũ puto: quasi amantis affe ctu corripiat ,pditorē. CHRY. Propriũ aũt nomē ponit qđ magis dolentis erat ꝛ reuocātis: q̄ prouocati ad iram. AMBRO. Dicit āt. Osculo tradis: hoc ē amoris pignore

re vulnus infligis: τ pacis instrumento mortẽ irrogas? Ser
uus dñm: discipulus pdis magistrum: electus auctorem.
CHRY. Non aũt dicit: Tradis magistrũ tuũ: dñm tuũ
benefactorẽ: sʒ Filiũ ho. Hoc est mansuetũ τ mitẽ: q̃ si nõ
esset magister τ dñs: q: tñ tam suauiter erga te gessit: nõ es
set a te prodendus. AMBRO. Magna o dñe significa
tio potestatis: magna disciplina virtutis: τ ɔsiliũ proditiõis
aperitur τ adhuc patiẽtia non negaĩ. Ostẽdit deũ quẽ p
deret: dũ occulta manifestat. ostẽdit quẽ traderet: dũ dicit:
Filiũ hõis: q: caro n̄ diuinitas cõprehendiĩ. Illud tñ plus
ɔfutat ingratũ: q: eũ tradiderit: q̃ cũ esset dei fili⁹. pp nos fi
lius hõis esse voluisset. q. d. pp te suscepi: ingrate qõ tradis
hypocrita. AVGV. Hoc q̃ dñs cũ traderet̃ primo dixit
qõ ait lucas. Iuda osculo fi. ho. tra. Deinde qõ mattheus:
Amice ad qd venisti? Deinde id qõ ioãnes commemorat.
Quẽ queritis? AMBRO. Osculatus est aũt eũ dñs non
quo simulare nos doceat: sʒ ne neq: proditorẽ refugere vi
dereĩ: τ plus afficeret proditore cũ amoris officia nõ nega
ret. THEOPHI. Zelãt aũt discipuli τ gladios euaginãt.
vñ seqtur. Uidentes aũt hi q̃ circa ipʒ erãt qõ futuꝝ erat: di
xerunt ei: Dñe si pcutimus in gladio. Sʒ q̃liter hñt gladi
os? q: mactauerant agnũ. τ a mẽsa discesserãt. Alij aũt disci
puli q̃runt an pcuterent: sʒ petrus vbiq: feruens p dño p
suasionẽ non expectat sʒ pcutit seruũ pontificis. vñ seqtur
Et pcussit vnus ex illis ser. prin. sacer. τ amputa. auricu. ei⁹
dexterã. AVGV. de con. euan. Qui pcussit fm ioannẽ
petrus erat: quẽ aũt pcussit malchus vocabaĩ. AMBRO.
Eruditus. n. in lege petr⁹ prõptus affectu: q̃ sciret phinees
reputatũ ad iusticiã q: sacrilegos peremisset: pcussit princi
pis seruũ. AVGV. de cõ. euã. Deide lucas dicit: Respõ
dens aũt iesus ait. Sinite vsq: huc. Et hoc est qõ mattheus
cõmemorat: Conuerte gladiũ tuũ in locũ suũ. Nec moue
at q̃si ɔtrariũ sit: qõ lucas hic dicit dominum respondisse:
Sinite vsq: huc: q̃si post istã pcussionẽ ita dictũ fuerit: vt
placuerit ei vsq: hoc factũ. sʒ apli⁹ fieri noluerit: cũ i v̓bis
q̃ matthe⁹ posuit: itelligaĩ poti⁹ totũ factũ quo visus ẽ gla
dio petr⁹ dño displicuisse. Illud eni veꝝ ẽ: q: cũ iterrogas
sent dicẽtes. Dñe: si pcutim⁹ ĩ gladio: tũc respõdit: Sinite
vsq: huc. i. nõ vos moueat qõ futuꝝ ẽ: pmittẽdi sũt huc̃us
q: pgredi: hoc ẽ vt me apphẽdãt τ impleanĩ q̃ de me scri
pta sũt. Nõ. n. diceret. Rñdens aũt iesus. nisi ad interroga
tionẽ eoꝝ rñderet: nõ facto petri. Sed inter moras verbo
rũ interrogantiũ dñm: τ illius respondẽtis: Petrus auidi
tate defensionis pcussit. Sed nõ potuit simul dici q̃ simul
fieri potuerũt. nũc sicut dĩc lucas sanauit eũ. q̃ pcussus erat
Seqtur. n. τ cũ tetigisset auriculã ei⁹ sanauit eũ. BEDA.
Nũq: enĩ pietatis sue dñs obliuiscĩ. Illi iusto mortẽ infe
rũt: iste psequẽtiũ vulnera sanat. AMBRO. Sed cum
dñs vulnere cruẽtum detersit: mysteria diuina subiecit. vt
seruus pncipis mũdi nõ nature ɔditione: sʒ culpe auris vl
nus exciperet: qui nõ audisset v̓ba sapiẽtie. Aut si petrus vo
lens pcussit aurẽ: docuit q: aurẽ in spẽ habere nõ deberet:
qui in mysterio nõ haberet. Sed q̃re petrus: q: ipse ligãdi
τ soluẽdi adeptus est ptãtẽ. τ iõ tollit gladio spiritali aurẽ
interiorẽ male itelligẽtis. Sʒ dñs ipse refundit auditũ de
monstrans τ ipsos si cõuertanĩ posse saluari qui in passiõe
dñi vulnerati sunt: eo q: oẽ peccatũ fidei mysterijs abluaĩ.
BEDA. Uel seruus iste populus est iudeoꝝ: pncipibus
sacerdotũ idebito mancipat⁹ officio: qui in passione domi
ni dexterã auriculã. i. spiritalẽ legis intelligẽtiã perdidit: q̃
sʒ auris: petri gladio decidiĩ: non qõ ille sensum itelligẽ
di audientib⁹ tollat: sed diuino ablatũ iudicio negligẽtib⁹
pandat. Uerum eadem dextera auris in his qui in eodem
populo crediderunt diuina dignatione pristino est restitu
ta officio. Sequitur: Dixit autem iesus ad eos q̃ venerant
ad se principes sacerdotũ τ magistratus templi τ seniores

Quasi ad latronẽ existis cum gladijs τ fustib⁹. CHRY.
Accesserãt. n. nocte timẽtes multitudinis ĩpetũ τ iõ dicit: qd
vobis opus erat his armis in eũ q̃ vobiscũ est semp: τ hoc ẽ
qõ seqtur: Cũ quotidie vobiscũ fuerĩ in tẽplo nõ extẽdistis
man⁹ in me. CYRIL. Ubi nõ ĩculpat dñs p̃sides iudeoꝝ
q: nõ sibi mature parauerãt ĩsidias mortis. sʒ arguit eos q̃
temere opinabanĩ eũ se inasisse ipso inuito ac si dicat: Tunc
nõ cepistis me q: nolebã: sʒ nec nũc possetis: nisi me sponte
vestris subijcerẽ manib⁹. vñ seqtur: Sed hec est hora vr̃a.
idest paruũ tẽpus cõcessum est vobis exercende in me ve
stre superbie patre votis meis fauente. Dicit etiam: q: hec
potestas est tenebris data. i. diabolo: τ iudeis insurgendi in
christum. Et hoc est quod subditur. Et potestas tenebraꝝ.
BEDA. q. d. Ideo aduersum me in tenebris cõgregami
ni: q: ptãs vestra qua sic contra lucem mundi armamini
in tenebris est. Queritur aũt quomodo iesus pncipes sacer
dotum: magistratus templi: τ seniores qui ad se venerunt
alloqui dicatur: cum apud alios euangelistas non ipsos ve
nisse: verũ in atrio cayphe expectãtes ministros misisse p
hibeantur. Sed huic contrarietati rñdetur: q: illi non per
seipsos: sed per eos quos miserunt ad apprehendendũ ipʒ
in sue iussionis potestatem venerunt.

Cõprehẽdẽtes aũt eũ: duxerũt ad domũ prici
pis sacerdotũ: petr⁹ vero seq̃baĩ eũ a lõge. Accẽ
so aũt igne i medio atrij: τ circũsedẽtib⁹ illis: erat
petr⁹ in medio eoꝝ. Quẽ cũ vidisset ancilla q̃dã
sedẽtẽ ad lumẽ: τ eũ fuisset intuita: dixit. Et hic
cũ illo erat. At ille negauit eũ dicẽs. Mulier nõ
noui illũ: Et post pusillũ ali⁹ vidẽs eũ dixit. Et
tu de illis es. Petr⁹ vero ait: O hõ nõ suʒ. Et i
teruallo facto q̃si hore vni⁹: ali⁹ q̃dẽ affirmabat
dicẽs. Uere τ hic cũ illo erat: nã τ galile⁹ ẽ. Et
ait petrus: O hõ nescio qd dicis. Et cõtinuo ad
huc illo loquẽte cãtauit gallus. Et ɔuersus dñs
respexit petruʒ. Et recordatus est petrus verbi
dñi: quod dixerat: q: priusq̃ʒ gallus cãtet ter me
negabis. Et egressus foras petr⁹ fleuit amare.

AMBRO. Nõ intellexerũt ifelices mysteriũ: nec vene
rati sunt tam clementẽ pietatis affectũ q: ẽt hostes suos nõ
passus est vulnerari. Dicitur eni: Cõprehendẽtes aũt eum
duxerunt ad domũ principis sacerdotum. Cum legimus
teneri iesum: caueamus ne putemus eum teneri fm diuini
tatem: τ inuitum quasi ifirmũ. teneĩ eni τ ligaĩ fm corpo
ris veritatẽ. BEDA. Princeps aũt sacerdotũ cayphan
significat: q̃ fm ioannẽ erat põtifex anni illius. AVGV.
de cõ. euan. Sed primo ad annã ductus est socerũ cayphe.
sicut Ioannes dicit q̃ʒ ad caypham: vt matthe⁹ dicit. Mar
cus aũt τ lucas nomẽ non dicũt pontificis. CHRY. Iõ
aũt ducitur ad domũ pontificis: vt de consensu pncipis sa
cerdotum singula queq: facerent. illuc enim omnes con
uenerant christum prestolantes: magnus autem feruor pe
tri ostenditur qui non aufugit: cum alios fugientes vidis
set. Sequitur enim. Petrus vero sequebatur euʒ a longe.
AMBRO. Bene a longe sequebatur: iam proximus ne
gatur: neq: enim negare potuisset si christo proximus adhe
sisset. Sed in hoc fit reuerendus q: dominuʒ non reliquit:
etiã cũ timeret metus nature est cura pietatis. BEDA.
Qz autem ad passionem euntez dominum a longe sequiĩ
petrus: significat ecclesiam secuturam q: est imitaturã
passionem domini: sed longe differenter. ecclesia. n. pro se
patiĩ: at ille p ecclesia. AMBRO. Iã aũt in domo prin
cipis sacerdotũ ignis ardebat. vnde seqtur. Accẽ. aũt igne in

meatru ⁊ circū.il.erat pe.in me.coꝝ.Accessit petrus vt ca
lefaceret se q2 clauso dño calor mētis iā in eo refrigerat.
CHRY.Traditę.n.erant petro claues regni celoꝝ: cre
denda erat ei pploꝝ innumera multitudo que esset inuo
luta peccatis.Erat aūt petrus paulo durior: sicut truncata
seruꝰ principis sacerdotū declarat auricula. Dic igit̄ tā du
rus tanqꝫ seuerus: si donū non peccandi fuisset adeptus: q̄
venia cōmissis populis donaretur? quē diuina prouidētia
permisit q primo ipse laberet̄ in peccatū: quo erga peccan
tes duriorē sententiā propter casus intuitu tēperaret. ⁊ cū
se calefacere vellet ad prunas: accessit ad eū puella de qua
sequitur: Quem cū vidisset ancilla q̄dā sedentē ad lumen: ⁊
eum fuisset intuita dixit: Et hic cū illo erat. AMBRO.
Quid sibi vult q primo eū prodit ancilla: cū viri vtiqꝫ ma
gis potuerint eū recognoscere: nisi vt iste sexus peccare inc
te dñi videret: vt ⁊ iste sexus redimeret̄ p dñi passionem.
Petrus āt proditus negat. malo.n.negasse petrum q̄ dñꝫ
fefellisse. vnde sequitur. At il.nega.di. Mulier non noui il
lum. CHRY.Quid ais o petre? Uox tua repente muta
ta est: os enim plenum fidei ⁊ amoris: in odium perfidiāqꝫ
conuersum est: nō tibi flagella: nondū sunt admota tormē
ta: qui te interrogat: nullus est eoꝝ q auctoritate sui possit
formidinē incutere ꝯfitenti. mulier te simplici voce iterro
gat: forte nec proditura ꝯfessum: nec tñ mulier sꝫ puella
ostiaria: vile mancipiū. AMBRO.Sꝫ ideo negauit pe
trus q2 promisit incaute: non negat in monte: non in tēplo
non in sua domo: sed in pretorio iudeorum. Ibi negat. vbi
iesus ligatus est: vbi veritas non est. Negans autem dicit:
Non noui illū. temerariū quippe erat: vt diceret q2 nouerat
eiusqꝫ mens humana non pōt ꝯprehendere: nemo.n.no
uit filiū nisi pater. Rursuꝫ secūda vice negat xp̄m. Sequi
tur.n. Et post pusillū alius vidēs eū dixit. Et tu de illis es.
AVGV.de cōcor.euange. Intelligit̄ aūt q in hac secū
da negatione a duobus est cōpellatus: ab ancilla.s. quā cō
memorant mattheus ⁊ marcus: ⁊ ab alio quē cōmemorat
lucas. Hoc ergo qḋ hic lucas dicit: ⁊ post pusillū: iam egres
sus erat ianuā petrus ⁊ primū gallus cantauerat vt marcꝰ
dicit. Iam redierat: vt quemadmodū dicit ioannes: ad fo
cū stās iterꝫ negaret: De qua negatione sequit̄. Petrus ve
ro ait o homo nō sum. AMBRO.Maluit enī se negare
q̄ christum: aut q2 videbat̄ negare christi societatē: vtiqꝫ se
negauit. BEDA. In hac aūt negatione petri dicimus nō
solū ab eo negari christum qui dicit eū non esse christum.
sed ab illo ēt q eū sit negat se esse christianū. AMBRO.
Tertio quoqꝫ iterrogat̄. Seqt̄ enī: Et inter.fa.q̄.ho. vnius
aliꝰ q.affir.di. Uere ⁊ hic cū illo erat. AVGV.de cōcor.
euan. Qḋ matthēꝰ ⁊ marcus dicūt post pusillū: q̄ntū eēt hoc
tēporis manifestat hic lucas dicēdo: Et iteruallo facto q̄si
hore vnius. de hoc autem interuallo tacet ioannes. Item
quod mattheus ⁊ marcus non singulari sed plurali nume
ro enunciant eos qui cum petro agebant: cum lucas ⁊ ioan
nes vnum dicant facile est intelligere: aut pluralem nume
rum pro singulari vsitata locutione vsurpasse mattheum
⁊ marcum: aut q vnus maxime tanqꝫ qui eum viderat af
firmabat: ceteri autem secuti eius fidem petrum simul vr
gebant. Iam vero illud quod mattheus ipsi petro dictum
asseuerat. Nonne te vidi in orto? Marcus autem ⁊ lucas
inter se illos de petro locutos: aut sententiam intelligimꝰ
tenuisse eos qui compellatum dicunt petrum. tantum enī
valet quod de illo coram illo dicebatur: q̄ntum si illi dicere
tur: aut vtroqꝫ mō dictū: ⁊ alios hunc: alios illum modum
cōmemorasse. BEDA.Subdit autem. Nam ⁊ gali.ē. nō
q alia ligua galilei: atqꝫ alia loquerētur hierosolymite: qui
vtriqꝫ fuerint hebrei: sed q vnaqueqꝫ prouincia ⁊ regio
suas habendo proprietates: vsitatum loquēdi sonū vitare
non possit: Sequitur. ⁊ ait pe. o homo nescio quid dicis.

AMBRO. Hoc ē sacrilega vīa nescio: sꝫ nos excusamꝰ
ipse nō excusauit. Nō.n.satis est inuoluta rñsio ꝯfitēte iesū:
sed apta cōfessio. ⁊ iō petrus nō de industria rñdisse sic īduci
tur: q2 postea recordatꝰ est ⁊ tñ fleuit. BEDA.Solet aūt
sacra scriptura sepe meritū causarū per meritū designare
tēporū. vnde petrus qui media nocte peccauit: ad gallicā
tum penituit. Sequitur.n. Et conti.il. adhuc lo.gal.cātauit.
qḋ in tenebris obliuionis errauit: vere lucis rememoratio
ne correxit. AVGV.de concor.euan. Galli aūt cantum
post trinā negationē petri intelligimus: sicut marcus exp̄s
sit. BEDA. Hunc gallum mystice opinor aliquē doctorē
intelligendū: qui iactantes ⁊ somnolentos increpat dicēs:
Euigilate iusti: ⁊ nolite peccare. CHRY.Admirare autē
curam magistri: quia cum vinctus eēt multa vtebatur pro
uisione erga discipulum quē nutu erigens ad lachrymas
prouocauit. Sequitur enī. Et ꝯuersus dominꝰ respexit petrū
AVGV.de cōsen.euan. Quod quomodo accipiendum
sit diligentius considerandum est. Dicit enim mattheus.
Petrus enī sedebat foris in atrio. quod non diceret: nisi il
la cū domino intus agerentur. Similiter ⁊ in eo qḋ dixit
marcus. Et cum esset petrus in atrio deorsum: ostendit nō
solum in interioribus: sed etiam in superiorībꝰ gesta que di
xerat. Quomodo ergo respexit dominus petrum facie cor
porali? Quapropter mihi videtur illa respectio diuinitꝰ fa
cta. Et sicut dictum est: Respice ⁊ exaudi me: ⁊ conuertere
domine ⁊ libera animam meam: ita dictū arbitror: Cōuer
sus dominus respexit petrum. BEDA. Respicere nāqꝫ
eius misereri est: q2 non solum cum agitur penitentia: verū
ēt vt agat̄ dei misericordia necessaria est. AMBRO.De
niqꝫ quos iesus respicit: plorant delictum. vñ sequitur. Et re
cordatus est petrꝰ verbi dñi q dixerat. Quia prius q̄ gallus
cātet: ter me negabis. Et egressus foras petrus fleuit ama
re. Quare fleuit: q2 errauit vt hō. Lachrymas eius lego: satis
factionē nō lego. Lauent lachrymę delictum: qḋ voce pu
dor est cōfiteri. Negauit primo ⁊ secūdo ⁊ nō fleuit: q2 adhuc
nō respexerat dñs. Negauit tertio respexit eū iesus: ⁊ ama
rissime fleuit: ⁊ tu si veniā vis mereri dilue lachrymis cul
pam tuā. CHRY. Non aūt audēbat petrus palā flere:
ne a lachrymis deprehenderetur: sed foras exiens lachry
mabatur. Flebat aūt non propter penam: sed q2 dilectum
negauerat: quod molestius erat ei quolibet supplicio.

**¶ Et viri q tenebant illū: illudebant ei cedētes:
Et velauerūt eum: ⁊ percutiebant faciem eiꝰ: Et
interrogauerūt eū dicētes. Prophetiza: Quis
est qui te percussit? Et alia multa blasphemantes
dicebant in eū. Et vt factus est dies: cōuenerūt
seniores plebis ⁊ principes sacerdotū ⁊ scribę:
⁊ duxerūt illū in concilium suū dicentes. Si tu
es christus: dic nobis. Et ait illis. Si vobis di
xero nō creditis mihi: si āt ⁊ interrogauero nō rñ
debitis mihi: neqꝫ dimitteris. Ex hoc autē erit
filius hoīs sedēs a dextris virtutis dei. Dixerūt
aūt oēs. Tu ergo es filius dei? Qui ait: Uos di
citis q2 ego sum. At illi dixerūt: Quid adhuc de
sideramꝰ testimoniū. Ipsi.n. audiuimꝰ d ore eiꝰ.**

AVGV.De con.euange. De petri tentatione: que inter
dñi contumelias facta est: non eodem ordine oēs narrant.
Nā illas primo cōmemorat matthēꝰ ⁊ marcus: deinde petri
tētationē. Lucas vō explicauit prius tentationē petri: dei
de dñi cōtumelias dicens: et vi. qui tene.eum illude.ei ce
dentes. CHRY. Celi ⁊ terre dominꝰ cesus sustinet: ⁊ pa
titur impiorum ridicula: formam nobis patientię prebēs.

THEO. Necnō dn̄s ꝓphetar̄ vt pseudo ꝓpha deludit. Seqt̄. Et vela. eū ⁊ peu. fa. ei⁹ ⁊ iter. eū di. Prophe. no. q̄s ē q̄ te ꝑcussit. BEDA. Hec q̄si i ↄtumeliā faciebāt ei⁹ q̄ se a populis ꝓphaꝫ voluit haberi. S₃ nūc q̄ cesus ē colaphis iudeoꝝ: cedit̄ ēt nūc blasphemijs falsoꝝ xp̄ianoꝝ. Uelauerūt āt eū: nō vt eoꝝ ille scelera nō videat: s₃ vt a se ipi faciē ei⁹ abscōdāt. Heretici aūt ⁊ iudei: ⁊ mali catholici eū reprobis actib⁹ exacerbātes: q̄si ei illudētes dicūt: Quis ē q̄ te ꝑcussit: Dū ab illo suas cogitatiōes ⁊ opa tenebraꝝ cognosci nō estimāt. AVGV. de cō. euā. Hec aūt itel ligit̄ passus dn̄s vsq₃ mane i domo p̄ncipis sacerdotū: quo prius adduct⁹ ē. vn̄ seqt̄: Et vt fa. ē dies ↄue. seni. ple. ⁊ pri. sacer. ⁊ scri. ⁊ duxe. eū i ↄsi. su. di. Si tu es xp̄s dic nobis. BEDA. Nō veritatē desiderabāt: s₃ calūniā p̄parabāt. Sīgdē xp̄s hoiē₃ tm̄mō de stirpe dauid ventuꝝ sperātes: hoc ab eo q̄rebāt: vt si diceret: Ego sū xp̄s: calūniarent̄ q̄ sibi arroget regiā ꝑtātē. THEO. Ipse vō sciebat eoꝝ p̄cordia q̄ q̄ non crediderāt opib⁹ mulꝭ omīn⁹ s̄monib⁹ crederent. vn̄ seqt̄. Et ait illis: Si vob. dixe. nō cre. mihi. BEDA. Sepe. n. dixerat se xp̄m eē puta cū dicebat: Ego ⁊ pr̄ vnū sum⁹: ⁊ cetera talia: Si āt iterro. nō rn̄. mi. neq₃ dimittetis. Interrogauerat. n. eos q̄mō diceret̄ xp̄₃ filiū eē dauid: cū dauid in spū dn̄₃ suū illū vocauerit: vez illi neq₃ dicēti credere: neq₃ interrogāti rn̄dere voluerūt q̄ āt semē dauid calūniari q̄rebāt plus ē q̄d audiūt. Seqt̄. Ex h̄ āt erit fi. ho. se. a dex. vir. dei. THEO. q. d. Nō ē vobis de cetero tp̄s s̄monū ⁊ doctrine: s₃ deīceps iudicij tp̄s erit: cū videbitis me filiū hoīs sedētē a dextris virtutis dei. CYRIL. Cū āt de deo sessio dr̄ atq₃ thron⁹: regia ⁊ vniuersis principans dignitas desi gnat̄. Nō. n. putabamus tribunal quoddā positum eē cui credam⁹ inniti dn̄m oīm: s₃ nec oīo dextrū vel sinistruꝫ eē penes diuinā nām. ꝓpriū. n. est corpoꝝ figura: ⁊ locus ⁊ sessio. Qualiter aūt paris honoris paris quoq₃ ↄsessus fili⁹ vi debit̄ eē: si nō ē s̄m nām fili⁹: nālē₃ i se ꝓprietatē hn̄s p̄ris. THEO. Hec igit̄ audientes timere debebāt: s₃ illi post hec v̄ba magis isaniūt. vn̄ seqt̄: Di. aūt oēs Tu ḡ es fi. dei. BEDA. q̄ se filiū dei dixerat: acceperūt i eo q̄d ait. Erit fi. ho. se. ad dex. vir. dei. AMRO. Dominus autem maluit se regem ꝓbare q̄₃ dicere: vt cōdēnādi causam hrē nō possint q̄ q̄d obijciunt hoc fatetur. Seqt̄: Qui ait: Uos di. q̄r ego sū. CYRIL. Hoc aūt dicēte xp̄o: succensiut phariseoꝝ cohors vsurpans ignominie vocē₃. vn̄ sequitur. At il. dixe. Quid adhuc desi. testi. ipsi enim audi. de ore eius. THEOPHI. Ex quo patet q̄ iobediētes nulla ↄmoda ferūt reuelatis sibi secretiorib⁹: s₃ maiorē penā acquirunt propter q̄d talia oportet eis esse occulta. CA. XXIII.

Et surgens ois m̄ltitudo eoꝝ duxerūt illū ad pilatū. Ceperūt aūt illum accusare dicētes. Hūc iuenim⁹ subuertētē gētē nostrā: ⁊ ꝓhibētē tributa dari cesari: ⁊ dicētē se xp̄₃ regē eē. Pilat⁹ aūt interrogauit eū dicens: Tu es rex iudeoꝝ. At ille respōdens ait: Tu dicis. Ait aūt pilatus ad principes sacerdotū ⁊ turbas: Nihil inuenio cause in hoc homine. At illi inualescebāt dicētes cōmouit populū docens per vniuersaꝫ iudeam incipiens a galilea vsq₃ huc.

AVGV. de cō. euā. Postq̄₃ ↄpleuit lucas narrādo petri negationē: recapitulauit q̄ cū dn̄o gesta sunt circa mane: cōmemorās q̄dā q̄ alij tacuerūt: atq₃ ita ↄtexuit narrationē₃: sicut alijs narrās eū dicit. Et sur. ois mul. eo. duxe. il. ad pilatū. BEDA. Ut impleret̄ s̄mo ieu quē d̄ sua morte p̄dixit: Tradet̄ gētib⁹ s. Romanis. nā pilat⁹ roman⁹ erat: eūq₃ romani iu iudeā p̄sidē miserāt. AVGV. de cō. euā. Deide apō pilatū gesta sic narrat. Ceperūt āt eū accusare dicētes: Hunc iue. subuer. gē. no. ⁊ ꝓhi. tri. da. cesa. ⁊ di. se chr. re. eē. Hoc matthe⁹ ⁊ marc⁹ nō dixerūt cū tn̄ diceret q̄ eū accusabāt: s₃ iste ēt ipa crimis q̄ falso obiecerūt apint. THEO. Euidēter āt aduersāt̄ v̄itati. Nō. n. dn̄s ꝓhibuit dare cēsū. s₃ magis dare iussit. Qualiter āt ppl̄₃ subuertebat: an vt regnū aggrederet̄: s₃ h̄ ē icredibile cūctis: q̄r volēte m̄ltitudine tota eū i regē eligere sciēs fugit. BEDA. Duob⁹ aūt dn̄o obiectis. s. q̄ tributa cesari dari ꝓhibuerit: ⁊ se xp̄m regē diceret: potuit fieri vt illō q̄d dn̄s ait. Reddite q̄ sūt cesaris cesari: ēt pilatū audisse ↄtigerit. Ideoq₃ cā₃ hāc q̄si apud iudeoꝝ mēdaciū ꝑuipēdēs solū q̄d nesciebat: de regni v̄bo iterrogādū putauit. Seqt̄. Pila. āt iter. eū di. Tu es rex iudeoꝝ. THEO. Mihi v̄r̄ q̄ hoc a xp̄o q̄sierit ↄtēptū obiecti crimis subsanādo. q. d. Tu paup: humilis: nud⁹: cui nullus adiutor: accusaris de regni ābitiōe: ad q̄d op⁹ ē m̄ltoꝝ adiutoꝝ ⁊ sūptuū. BEDA. Eodē āt v̄bo p̄sidi: quo ⁊ principib⁹ sacerdotū rn̄det: vt ꝓpa snīa cōdēnet̄. Seqt̄. At il. rn̄. ait: Tu dicis. THEOHPHI. Illi āt cū nihil aliud facerent eoꝝ calūnie: recurrūt ad clamoꝝ subsidia. Seqt̄: At il. iua. dicētes. Cō. popu. do. p̄ vni. iude. ici. a gali. vsq₃ huc. q. d. Peruertit ppl̄m nec i vna p̄te tm̄ s₃ a galilea icepit: ⁊ huc vsq₃ ꝑuenit trāsiēs p̄ iudeā. puto āt eos nō absq₃ cā meminisse galilee: s₃ volētes icutere timorē pilato. Galilei. n. scismatici fuerūt: ⁊ noua tētātes: q̄lis fuit iudas galile⁹ cui⁹ in actibus apostoloꝝ fit mētio. BEDA. His aūt v̄bis nō illū s₃ se accusant. Docuisse. n. populū ⁊ a p̄stini tp̄is ignauia docēdo cōmouisse: taliq₃ actu totam terrā ꝓmissionis ꝑcurrisse non criminis sed indicium est virtutis. AMBRO. Accusatur aūt dn̄s ⁊ tacet: q̄r defensione non indiget. ambiūt defendi: qui timent vinci. Nō ergo accusationē tacēdo cōfirmat: sed despicit non refellendo. Quid ergo timeret: qui non ambit salutem: solus vim suā prodit: vt acquirat oīm.

¶ Pilat⁹ aūt audiens galileā iterrogauit si hō galileus esset. Et vt cognouit q̄ de herodis ptāte eēt remisit eū ad herodē: q̄ ⁊ ipse hierosolymis erat illis diebus. Herodes aūt viso iesu gauisus est valde. Erat. n. cupiens ex m̄lto tp̄e videre eū eo q̄ audiret m̄lta de eo: ⁊ sperabat signum aliq̄d videre ab eo fieri. Interrogabat āt eū m̄ltis sermonibus. At ipse nihil illi rn̄debat. Stabant aūt principes sacerdotū ⁊ scribe cōstanter accusantes eū. Spreuit aūt illū herodes cuꝫ exercitu suo: ⁊ illusit indutū veste alba: ⁊ remisit ad pilatū. Et facti sunt amici herodes ⁊ pilatus in ipsa die; nam antea inimici erant adinuiceꝫ.

BEDA. Pilatus de premissa accusatione nō interrogādū dn̄m ratus: sed ipsum magis nacta occasione cupit ab eo iudicādo liberū reddere: vn̄ dr̄. Pilat⁹ aūt audi. galileā interro. si hō gali. esset. Et ne cōtra eū quē insontē: ⁊ ꝓpter īuidiā traditū cognouerat: snīam dare cogeret̄: herodi eū misit audiēdū: vt ipse potius eū qui eius patrie tetrarcha existebat: vel absolueret; vel puniret. Seqtur. Et vt cogno. q̄ de hero. ꝑtāte esset: remi. eū ad hero. q̄ ⁊ ipse hiero. erat illis diebus. THEOHPI. In hoc seqt̄ legeꝫ romanaꝫ: que iubebat quēlibet a principe sue iurisdictionis cōdēnari. GREGO. x. mo. Christi āt famā herodes explorare voluit: cū eius miracula videre concupiuit. Sequitur. Hero. aūt vi. ie. ga. ē val. Erat. n. cu. ex mul. tē. vi. illū. THEO. Non tanq̄₃ lucraturus q̄cq̄₃ vtilitatis ex eius aspectu: sed patiens nouoꝝ cupidinē credebat videre quēdā extraneū hominē: de quo audierat q̄ sapiens ⁊ mirificus esset. vnde

sequit. Eo q audi.mul.de il.et spe.sig.ali.vi.ab eo fieri. Uolebat et audire ab eo qd diceret: et io interrogat eu qsi deridere se bns ad ipm et eu subsannas. Sequitur. Interro. aut illu multis smonib9. Jesus q cuncta rone peregit: et q teste dauid suos smones i iudicio disponit: piu esse iudicauit i talibus bre silentiu. Sermo.n. platus ei cui nihil proficit: odenatiois fit causa. vn sequtur. Et ipse nihil ei rndebat. AMBRO. Tacuit et nihil fecit: qz nec illi9 credulitas merebatur videre diuina. Et dns iactantiā declinabat: et forte typice in herode oēs ipi significant: q si legi nō crediderit et pphetis: mirabilia xpi opera in euāgelio videre nō possunt. GREGO. xxii.mo. Docet audiētes nos opz addiscere: vt quotiēs auditores nostri nra volunt qsi laudādo cognoscere: si āt sua puersa mutare oio taceamus: ne si ostentatiōis studio vbū dei loquimur: et illoz q erat culpa cē nō desinat: enia q non erat fiat. Multa āt sūt q audiētis aiuz pdunt: maxime si auditores nri et sp laudāt qd audiūt: et nuncq qd laudāt sequunt. GREGO. x.mo. Inqsit9 ergo redēptor tacuit: expectat9 miracula adhibere ptēpsit: seseqz apud se in occultis retinēs: eos quos exteriora qrere cōperit: ingratos foris reliqd: magis eligēs apte a supbiētibus despici: qz a nō credētib9 vacua voce laudari. vn seqtur. Spreuit āt pan. facer. et scri.con.accu.eu: spre.āt il.hero.cu exer.suo: et illu. indu.veste alba et remi.ad pilatu. AMBRO. Nō ociosu q veste alba indutur ab herode: imaculate tribuēs indicia passionis: q agnus dei sine macula cū gloria mūdi peccata susciperet. THEOPHI. Tu nō psidera q p ea q facit diabolus ipedit: pgerit derisiōes et obprobria in xpm: ex quibus declarat q dns seditiosus nō sit aliogn nō derideret plebe reddita suspecta: et nouitatibus gaudēte. Misso āt xpi a pilato ad herodē fit amicitie cois exordiu qsi pilato nō vsurpāte sibi subditos ditioni herodis. vn subdit. Et fa. sunt ami.he.et pi.in ipsa die: nā ante ini.erant ad inuicē. Attende diabolu vbiqz piugentē disiūcta: vt xpi pagat necē. Erubescamus ergo nos: si cā nre salutis nec amicos in proprio federe pseruem9. AMBRO. In typo ēt herodis atqz pilati: q amici ex inimicis p Jesu xpm facti sunt: et plebis israelis et ppli gētilis figura fuat: q p dni passionē vtriusqz sit futura pcordia: ita tū vt pus pplus nationum capiat dei verbū: et ad pplm iudeoz fides sue deuotionē transmittat: vt illi quoqz gloria maiestatis sue corpus vestiant xpi qd ante despexerāt. BEDA. Uel hoc herodis et pilati fed9 significat: qd gentiles et iudei genere et religione et mēte dissidentes in christianis persequendis consentiunt.

¶ Pilat9 aūt cōuocatis principib9 sacerdotuz et magistratib9 et plebe: dixit ad illos. Obtulistis mihi hūc hominem: quasi auertentem populū et ecce ego coram vobis iterrogans nullaz cām inuenio in hoie isto: ex his in qb9 euz accusatis. Sed neqz herodes. Nā remisi vos ad illū: et ecce nihil dignū morte actū ē ei. Emēdatū ergo illū dimittā. Necesse aūt habebat dimittere eis p diē festū vnū. Exclamauit aūt simul vniuersa turba dicens. Tolle hūc: et dimitte nobis barrabā. Qui erat ppter seditionē quādā factā in ciuitate et homicidiū missus in carcerē. Iterz āt pilat9 locutus est ad eos: volens dimittere iesum. At illi succlamabāt dicētes. Crucifige: crucifige eū. Ille āt tertio dixit ad illos. Quid enim mali fecit iste? Nullā cām mortis inuenio in eo. Corripiā ergo illū: et dimittā. At illi istabāt vocib9 magnis postulātes vt crucifigeret: et inualescebāt voces eoru. Et pilat9 adiudicauit fieri petitionē eoru. Dimisit aūt illis eum qui propter homicidium et seditionem missus fuerat in carcerem quē petebant. Jesum vero tradidit voluntati eorum.

AVGV. De cō.euā. Rediēs lucas ad ea q apud psidez gerebāt. vn digressus erat: vt narraret qd apd herodē actū ē ita dicit: Pilatus aūt puo.pn.facer.et ma.et ple.di. ad eos. obtu.mi.huc ho.qsi auer.po.et ec.ego co.vo. iter.nul.cam. inue.in ho.isto ex his i q.eū accusatis. Hic intelligim9 eū ptermisisse quēadmodū a dno qsierit qd accusatorib9 rnderet. AMBRO. Hic pilatus xpm absoluit iudicio: crucifigit misterio. ad herodē mittit: ad pilatū remittit. vn seqt. Sz nz he.nā remisi vos ad illū: et ecce nihil dignū morte actuz est ei. Et si vterqz reū nō pnūciat: ob metū tn aliene crudelitatis studijs pilat9 obsequit. THEOPHI. Duoz q viroru testimonio iesus isons ondit: iudei vo qz accusabāt nullū testē obtulerūt: cui credere oporteret. Unde ergo quo subperet vitas: Jesus tacet: et testāt inimici proclamāt iudei: et nullus coz attestat clamorib9. BEDA. Perdit ergo feritas q tāto p9 tpe ptra xps pposita nō illū apd pilatū magice artis accusatōs sz ponētes apud dnm pfidie et falsitatis accusandos eē demōstrāt. THEOPHI. Lēt9 ergo pilat9 nec satis apud veritatē seuer9: qz timebat accusatōē: subiugit. Emēdatū q illū dimittā. BEDA. q.d. Flagris illū et ludibrijs quātū iubetis afficiā: dūmō inopius sanguinem nō sitiatis. seqt: Necesse āt habe.dimit.eis p di. festū vnū. Necesse hēbat nō lperialis legis sanctiōe: sz annua gētis cōsuetudine deuict9: cui p talia gaudebat placere. THEOPHI. Romani eni iudeis pcesserāt sin leges et ritu9 ppos cōuersari. Mos aūt patri9 erat iudeis petere dānatos a pricipe: sic a saule ionathan petiuerit. vn et dō coz petitiōe nūc subdit: Excla.aūt si.vni.tur.di. Tolle hūc et dimit.no.bar.q erat pp sedi.quādā factaz in ciui.et homi.mis.in carcerem. AMBRO. Nō imerito homicide absolutionē petūt: q flagitabāt inocētis exitiū: tales leges hz iniqtas: vt q oderit inocētiā: scelus diligat. In quo eti nois interptatio spēm dat figure: barrabas.n. pris filius latine dr. Illi ergo quib9 dr. Uos ex pre diabolo estis: vero dei filio patris sui filium qd est antichristum prelaturi eē pdunt. BEDA. Deret aūt iudeis vsqz hodie sua petitio: qz.n.datū sibi optionē pro iesu latronē: p saluatore interfectorē elegerūt: merito salutez vitāqz pdiderūt: et latrocinijs se ac seditionib9 intantū subiecerunt: vt et pīam et regnū suū pdiderit. THEOPHI. Sic igit gens oli sancta fuerit ad ceddēū pilat9 gētilis cedē phibet. Seqtur.n. Iterz aūt pila.locu.est ad il.vo.di.iesum. At il.succla.di. Cru.cru.eū. BEDA. Pessimo.n.genere mortis occidere innocētē: hoc ē crucifigere desiderant. Pēdentes.n.in ligno crucifixi: clauis ad lignū pedib9 manibusqz cōfixis: pducta morte necabant: ne dolor citius finiretur. Uez a dno electa erat mors crucis quā diabolo superato tanqz trophēum in frontibus fidelium erat posituru9. THEOPHI. Tertio autē pilatus xpm absoluit. Seqtur eni. Ille aūt ter.dixit ad il. Quid eni mali fecit iste: nul. cau.mor.inue.in eo. Cor.q il.et dimittā. BEDA. Hāc correptionē q populo satisfaceret: ne vsqz ad crucifigēdū saluatorē seuiret: pilat9 qrebat: nō solū obtulisse: sed etiam deridendo et flagellando exhibuisse: verba ioannis testantur. Quia vero totam accusationem quā aduersus dnm detulerūt: sollicita pilati iterrogatiōe videbant euacuatā: tādē ad solas se preces puertūt. vnde sequit. At il.insta.vo. ma. postu.vt cru.et inua.vo.eoru. THEOPHI. Tertio clamāt cōtra xpm: vt per trinā hāc vocē suā eē occasionez xpi approbēt: quā petēdo extorserūt. Sequitur enim. Et pila. adiu.fieri peti.eoz: dimi.aūt eis il.qui ppter homi.et sedi. mis.fue.in car.ie.ve.tradi.volun.eorum. CHRY. Puta

bant enim hoc se posse astruere q̃ iesus deteri⁹ esset latro ne: ⁊ adeo neq̃: vt neq̃ pro pietate: neq̃ pro festi prerogatiua deberet liberari.

¶ Et cũ ducerẽt eũ apphẽderũt simonẽ quẽdã cyreneñsem venientẽ de villa: ⁊ iposuerũt illi crucẽ portare post iesũ. Seq̃bat aũt illũ multa turba populi ⁊ mulieꝝ: q̃ plãgebãt ⁊ lamẽtabant eũ. Conuersus ãt ad illas dixit iesus: Filie hierusalẽ nolite flere sup me: sꝫ sup vosipsas flete ⁊ sup filios vestros. Qm̃ ecce venient dies i qb⁹ dicẽt: Beate steriles ⁊ vẽtres q̃ nõ genuerũt: ⁊ vbera que nõ lactauerũt. Tunc icipiẽt dicere mõtibus cadite sup nos: ⁊ collibus operite nos. Quia si in viridi ligno hec faciũt: in arido qd fiet: Ducebant ãt ⁊ alij duo neq̃ cũ eo: vt iterficerent.

GLO. Posita ɔdẽnatiõe christi: ɔueniẽter agit de eius crucifixiõe cũ d͡r. Et cũ ducerẽt eũ apphenderunt simonẽ quẽdã cyreneñsẽ venientẽ de villa: ⁊ iposuerũt ei crucẽ portare post iesũ. AVGV. de con. euan. Joannes ãt narrat q̃ iesus baiulabat sibi crucẽ. vñ itelligit̃ q̃ ipse sibi portabat crucẽ cũ exiret in eũ q̃ d͡r caluarie locũ: Simon ãt i itinere angariat⁹ ẽ: cui data ẽ portãda crux vsq̃ ad locũ: nullus .n. alioꝝ acceptabat crucẽ baiulare: eo q̃ lignũ detestabile putabat̃: ⁊ iõ simoni cyreneo q̃si i quandã iacturã ipo sueñt crucẽ portare quã alij recusabãt. Hic adiplet̃ illõ isaie: Cuius pncipat⁹ sup humeꝝ ei⁹. pncipatus .n. xp̃i ẽ crux ei⁹ ꝑ quã sm̃ apostolũ de⁹ eũ exaltauit. Et sicut i signũ dignitatis alij baltheũ alij mitrã portãt: sic ⁊ dñs crucẽ. Etsi ingratos inuenies nõ aliter i nobis regnare iesũ: nisi ꝑ asꝑitates: quo fit vt deliciosi inici sunt xp̃i crucis. AMBRO. Christus ergo crucẽ baiulãs iã tropheũ suũ victor attulit. crux sup humeros iponit̃: q̃ siue simõ siue ipse portauerit: ⁊ xp̃s in hoie: ⁊ hõ portauit in xp̃o. Nec discordant euangelistaꝝ: siue qñ ɔcordat mysteriũ. Et bonus ordo nr̃i ꝑfectus ẽ: vt prius crucis sue trophea ipse erigeret: deide martyrib⁹ traderet erigẽdũ. Nõ iudeus ẽ q̃ crucẽ portat: sꝫ alienigena atq̃ peregrinus. nec ꝑcedit: sꝫ sequitur: iuxta hoc qd̃ scriptũ est: Tollat crucẽ suã ⁊ seq̃tur me. BEDA. Simon aũt obediens cyrene heres interꝑtatur. vnde ꝑ eũ populi gentiuꝫ designant̃: qui quondã peregrini ⁊ hospites testõꝝ: nunc obediendo facti sunt dei heredes. De villa aũt simon egrediens crucẽ portat p⁹ iesuꝫ: cũ paganis ritib⁹ derelictis: vestigia dñice passionis obedienter amplectit̃. Villa .n. grece pagos vocat̃: a q̃ paganĩ nomẽ trahũt. THEOPHI. Ut ille tollit crucẽ xp̃i q̃ venit a villa. i. dimittit hũc mundũ ⁊ opa ei⁹: in hierusalẽ. i. in supnã libertatẽ tẽdens. Ex hoc ẽt nõ modicũ sumit̃ documẽtũ. Qui .n. ad modum xp̃i magister est: debet ipse prius tollere crucẽ: ⁊ timore dei propriã carnẽ cõfigere: ⁊ sic subditis ⁊ obediẽtib⁹ eã iponere. Seq̃tur aũt xp̃ꝫ ẽt multitudo plebis ⁊ mulieꝝ. nã subdit̃. Seq̃bat aũt illũ multa turba populi ⁊ mulieꝝ q̃ plangebãt ⁊ lamẽtabant eũ. BEDA. Multa qdẽ turba crucẽ dñi: sꝫ non vna eadẽq̃ mẽte seq̃bat̃. Nã populus q̃ ei⁹ mortẽ ipetrauerat: vt morientem letus aspiceret: mulieres vero vt morituꝝ plorarent. Nõ aũt iõ solus mulierũ planctus sequebatur: q̃ nõ ẽt innumerus viroꝝ cetus de eius erat passione mestissimus: sed q̃ femineus quasi cõtẽptibilioꝝ sexus liberius poterat qd̃ senserat ostentare. CYRYL. Amãs etiã lachrymaꝝ est semꝑ sexus femineus ⁊ mentem habẽs flexibilẽ ad pietatẽ. THEOPHI. Per hoc ẽt significabat̃ q̃ multitudo magna iudeoꝝ eẽt post crucẽ itura credens in iesum. Sed ⁊ mens infirma que significatur ꝑ feminã: si sumpta cordis cõtritione per penitentiã fleat: seq̃tur iesum ꝑpter nostrã salutẽ afflictũ. Flebãt igit̃ mulieres ꝑ cõpassionẽ. Eũ aũt qui vltro patit̃ flere nõ oꝫ: sꝫ magis ei applaudere: ⁊ iõ eas flere vetat. Seq̃t̃ eni. Conuersus aũt iesus ad illas dixit. Filie hierusalẽ: nolite flere sup me.

BEDA. Cui⁹ s. cita resurrectio mortẽ soluere põt: cuius mors ⁊ oẽm mortẽ ⁊ ipsiꝫ mortis destructura ẽ auctorẽ. Notandũ aũt cũ filias hierusalẽ appellat: q̃ nõ sole q̃ cum eo venerãt a galilea: sꝫ ⁊ eiusdẽ vrbis ciues eã mulieres adheserũt. THEOPHI. Mãdat de plorãtib⁹ eũ in futura mala ꝑspectũ intẽdere: ⁊ sup illis flere. Seq̃t̃ .n. Sup vosipsas flete ⁊ sup filios vestros. CYRIL. Significãs in futuro mulieres liberis eẽ orbãdas: nã irruẽte bello in terra iudeoꝝ cũcta simul pibũt magni ⁊ pui: vñ seq̃t̃. Quia ecce venient dies in qb⁹ dicẽt: beate steriles: ⁊ vẽtres q̃ nõ genuerunt: ⁊ vbera q̃ nõ lactauerũt. THEOPHI. Cũ .n. femine crudeliter suos assabũt filios ⁊ vẽter q̃ ꝑduxerat flebiliter: iterato recipiet genitũ. BEDA. In quo die vẽture a romanis obsidionis ⁊ captiuitatis tp̃s significat de q̃bus supra dixerat. Ue pregnãtib⁹ ⁊ nutriẽtib⁹ in illis dieb⁹. Naturale est aũt iminẽte captiuitate hostili alta vel abdita q̃bus abscõdant̃ hoĩes refugia querere. vñ seq̃tur: Tunc icipient mõtib⁹ dicere. Cadite sup nos. ⁊ collib⁹: operite nos. Refert eni iosephus insistentib⁹ sibi romanis: certatiꝫ iudeos cauernas montiũ colliũq̃ petisse speluñcas. põt etiã q̃ beatificandas dicit steriles de his itelligi q̃ vtrolibet sexu se castrauerunt ꝑpter regnũ celoꝝ montib⁹ collibusq̃ dici. cadite super nos: ⁊ operite nos: cũ q̃libet sue fragilitatis memores ingruente tentationũ articulo: sublimiũ quorũcunq̃ viroꝝ quesierint exẽplis monitis ⁊ precib⁹ defendi. Seq̃tur. Quia si in vi. li. hec fa. in ari. qd fiet: GREGO. xxi. mo. Se lignũ viride: ⁊ nos lignũ aridũ dixit: q̃ ipse i se vim diuinitatis habuit: nos vero qui puri hoĩes sumus: lignum aridum appellamur. THEOPHI. quasi dicat iudeis: Si ergo in me lignũ fructiferuꝫ iugiter virens taliter seuierunt romani: qd non attẽtabunt erga vos: populuꝫ dico quasi lignũ aridum priuatum qualibet viuificante virtute. nec vllum fructum ferentes. BEDA. Uel quasi omnibus diceret. Si ego qui peccatum nõ feci: lignũ vite appellatus sine igne passionis a mundo non exeo: quid putas eis manere tormẽti qui sunt fructib⁹ vacui: THEOPHI. Malã aũt opinionem de domino inuere volens diabolus etiã latrones faciebat crucifigi cum eo. vnde sequitur. Ducebant autem ⁊ alij duo neq̃ cum eo vt interficerentur.

¶ Et postq̃ venerunt in locũ qui vocatur caluarie: ibi crucifixerunt euꝫ: ⁊ latrones: vnum a dextris: alterum a sinistris.

ATHANA. Ubi corruptũ ẽ genus humanũ: ibi xp̃s propriũ corpus exposuit: vt vbi seminata est corruptio: ibidem icorruptio oriatur: ꝑꝑ qd̃ in loco caluarie crucifigitur. Dicitur eni. Et postq̃ vene in lo. q̃ vo. cal. ibi cruci. eũ. Quẽ locum doctores iudeoꝝ aiunt esse sepulchrum ade. BEDA. Uel aliter: Foris portam loca erant in quibus truncabant̃ capita dãnatorum: ⁊ caluarie. i. decollatorum sumpserunt nomen. Et sic pro oĩum salute quasi noxius: inter noxios crucifigitur: vt vbi abundauit peccatum superabũdet ⁊ gratia. CYRIL. Non aũt ipse vnigenitus dei filius in propria natura qua deus est: passus est: que sunt corporalis magis in natura terrena. Decet .n. vtrunq̃ de vno ⁊ eodeꝫ filio dici. scilicet ⁊ non pati diuine: ⁊ passum esse humane.

EVSE. Si autem aliter post cõuersationẽ cum hominibus euanescens subito euolaret fugiens mortem ab hoĩb⁹ cõparetur phantasmati: ⁊ queadmodum siquis incõbustibile quoddam nobis vas: ⁊ preualens ignis nature vellet ostendere: flamme illud traderet: ⁊ cõsequenter a flamma illud illesum extraheret. Sic dei verbum volens osten

dere instrumētum quo visus est ad humanā salutē esse pre
paleus morti :mortale morti exposuit ad dmōstrandā eius
naturā:deinde post modicū a morte illud eripuit in signū
diuine virtutis. Et prima quidē cā mortis xpi hec ē. secūda
vero diuine potētis ostēsio : corpus xpi inhabitantis. cū enim
antiquitus deificarent hoīes cōem exitū mortis sortitos:
quos heroas τ diuos noīabāt: docuit illū solū mortuū verū
deū eē fatēdū: quē brauia victorie morte prostrata decorāt.
Tertia ratio ē victima pro toto genere hoīū mactāda. qua
oblata tota ptās demonū perijt: τ error quilibet est sedatus.
Est τ alia cā salutifere mortis: vt discipuli oculata fide ↄspi
cerēt resurrectiōe post mortē: ad quā ppā spē erigere do
cebāt: vt mortē ↄtēnētes: agonē ↄ errores inirēt alacriter.
CHRY. Nō aūt sui mortē q̄ nō habebat: cū sit vita: sed
hoīus vēit ↄsūpturus saluator. vñ nō ppa morte corpus de
posuit: sed ab hoīb⁹ illatā sustinuit: sed τ si egrotauisset cor
pus ei⁹: τ i ↄspectu oīū solueret: incōueniēs erat eū q sana
re alior lāguores: hēret ppriū corpus affectū lāguorib⁹: sed
nec absq aliquo morbo seorsum alicubi corpus deposuisset:
ac deinde rursus se offerret nō crederetur ei de resurrectio
ne differenti: oportet enī mortem resurrectionē pcedere.
Cur ergo resurrectiōez palā qdē pdicaret: clāculo vero mo
reret: nimirū si latēter hec euenisset qd excogitarēt hoīes i
credulitatis calūnias: quo pateret xpi i morte victoria: nisi
coā oīb⁹ eā patiēs p icorruptionē corporis pbasset extictā:
Sed dices: decebat saltē gloriosā mortē sibi excogitare: vt
euitaret ignominiā crucis: sed τ si hoc fecisset: suspectū se
redidisset: quasi nō hns virtutē contra quamlibet mortem.
Sicut ergo pugil psternēs illū quē hostes obtulerit: ondit
excellentior oībus: sic oīum vita ab hostibus illatam quā
putabāt eē dirā τ infamē detestabilē mortē in cruce susce
pit: vt hac interēpta dominiū mortis totaliter destruat: pp
qd nō caput ei amputat vt ioanni: neq sectus ē vt isaias: vt
corpus integrū τ indiuisibile morti seruet: τ nō fiat occasio
volētib⁹ ecclesiā diuidere. Volebat ēt subportare quā in
currerāt⁹ maledictionē: maledictā mortē. s. crucis susci
piēdo ƒm illud. Maledict⁹ hō qui pēdet i ligno. In cruce
ēt ēpāsis māib⁹ moriē: vt altera qdē māu veterē populū:
altera eos q sūt ex gētib⁹ trahat: vtrosq sibi cōiūgēs. Mo
riēs etiā in cruce a dēonib⁹ expiat aerē τ ascēsū nobis parat i
celos. THEO. Quia ēt p lignū mors intrauerat: necesse
erat vt per lignū exterminaret: τ vt dñs per ligni dolores
inest trāsiens ↄfutaret delectationem prouenientē ex ligno
GREGO. nissenus. Sed τ figura crucis a medio cōtactu
in quattuor extrema ptita: significat virtutē τ prouidentiā
eius qui in ea pepēdit vbiq diffusā. AVGV. de q̄. no. τ
ve. testamēti. Non frustra ēt tale genus mortis elegit: vt
latitudis: τ altitudis: τ lōgitudinis τ pfunditatis: cū quibus
apostolus logt magister existeret. Nā latitudo ē i eo ligno:
qd transuersū desup figit: hoc ad bōa opa ptiet: qr ibi extēdūt
manus. Lōgitudo i eo quod ab ipo ligno vsq ad terrā con
spicuū ē. ibi. n. quodāmō statur. i. psistit τ pseueratur quod
longanimitati tribuit. Altitudo ē in ea ligni pte que ab illo
qd transuersū figit: sursū versus relinqt: hoc ē ad caput cruci
fixi: qr bene sperātiū supna expectatio ē. Iā vero illud ex
ligno qd fixū occultat: vnde totū illud exurget: pfunditatē
significat gratuite gratie. CHRY. Duos etiā latrōes viri
q crucifixerunt: vt eo suspitionis fieret pticeps: vñ seqt.
Et latro. vnū a dextris: alī. a sinistris: sed ñ ita euenit: nā de illis
nil of. Huius āt crux vbiq honorat: reges diadēta dpo
nētes assūmūt crucē: in purpuris: i diadematib⁹ in armis: i
mēsa sacrata vbiq terrarū crux emicat: sꝫ talia sūt hūmāa.
Uirtutib⁹. n. istis q egerūt strēnue arridēt ppria gesta. his āt
penitib⁹ peūt: sed i xpo totū cōtrariū. Nā ante crucē oīa me
sta erāt aūt crucifixus ē oīa clariora facta sunt: vt noscas nō
purū hoīem esse crucifixū. BEDA. Duo aūt latrones cū

xpo crucifixi: significāt eos q sub fide xpi vel agone marty
rij vel ↄtinētie artiore instituta subeūt: sed q hec pro eter
na gloria faciunt dexteri latronis: qui autem humane lau
dis intuitu: sinistri latronis actus imitantur.

C Jesus aūt dicebat : Pater dimitte illis. Non
.n. sciūt qd faciūt. Diuidētes vero vestimēta ei⁹
miserūt sortes: τ stabat populus expectās: τ dri
debāt eū principes cū eis dicentes. Alios saluos
fecit: seipsū saluū faciat: si hic est xps dei elect⁹.
Illudebāt āt ei: τ milites accedētes: τ acetū offe
rētes ei dicētes. Si tu es rex iudeorū saluū te fac.

CHRY. Quia dñs dixerat. Orate pro persequentibus
vos: hoc ēt crucē ascēdens fecit. vñ sequitur: Jesus autē di.
pr̄ di. illis. Nō qr nō posset ipse relaxare: sed vt nos pro per
sequentibus orare doceret: nō solum verbo: sed τ opere. Di
cit autē: dimitte eis: si penituerint. Fauet. n. penitentibus si
vellēt post tantā nequicuā reatus p fidē diluere. BEDA.
Neq putādū est hic cū frustra orasse: sed in eis q post eius
passionē crēdiderunt: qd orabat impetrasse. Notandū sane
q non pro eis orauit qui filium dei intellexerunt crucifige
re: nec confiteri voluerunt: sed pro eis q nesciebant quid fa
cerēt: zelū dei hñtes: sed nō fꝫ sciam. vñ subdit: Nō. n. sciūt
qd faciūt. GRECVS. Permanētes vo post crucē i īfide
litate nullus per ignorantiā iuuari putabit digris miracu
lis sonora voce eū pdicantib⁹ eē deū. AMBRO. Refert
q cōsiderare q̄lis crucē ascēdat: nōdū. n. video talis q ascen
dat: q sciūt vincere parat: vt sciū adminēta nō q̄rat: victus ē
aūt adā q vestimēta q̄siuit: vicit ille q tegumēta deposuit: τ
talis ascēdit: quales nos auctore deo natura formauit: talis
in paradiso primus hō habitauerat: talis in paradiso homo
secundus intrauit. Pulchre autē ascēsurus crucem regalia
vestimenta deposuit: vt scias quasi hoīem passum esse: non
quasi deū regē: cū vtriusq xps. ATHANA. Qui ēt cun
ctas conditiones nostras cā nři susce pit: induit vestimēta
nostra signa mortificationis adē: vt exuat illa τ hoīi vice
induit nos vitam τ incorruptionem. Sequit: Diuidentes
vero vestimēta eius miserūt sortes. THEO. Forsitan. n.
plures eorū egebāt: vel forte magis ad obprobrium hoc fa
ciebant: τ ex quadā lasciuia: quid. n. preciosum inueniebant
in vestib⁹: BEDA. In sorte aūt dī gra dei ↄmendata est:
qr cū sors mittit nō psone cuiusq vel meritis: sed occulto
dei iudicio cedit. AVGV. de cō. euā. Hoc qdē breuiter
dictū ē a tribus euangelistis. Joānes distinctius hoc expli
cat: quēadmodū hoc gestū sit. THEO. Deridētes igitur
hoc agebāt. Nā vbi principes subsannabāt qd dicere opor
tet ō vulgo. Seqtur. n. Et stabat populus qui spectarat eū
crucifigi. Spectans. s. finem. Et deridebant eū principes cū
eis. AVGV. de cōsen. euā. Qr pncipes dixit nec addidit
Sacerdotū: oēs pmates generali noie complexus ē: vt ibi
possent intellige scribe τ seniores. BEDA. Qui ēt nolētes
ↄfitent q alios saluos fec. Seqtur. n. dicētes. Alios saluos
fec: seips saluū faciat. si hic ē xps di elect⁹. ATHANA.
Dñs aūt vere saluator nō saluādo seips: sed creaturā liberā
do volebat cognosci saluator. Neq. n. medic⁹ qr sibi mede
tur medicus eē cognoscit: nisi erga lāguidos artē probet: sic
dñs saluator existēs: nō habeat opus salutis: neq descendē
do de cruce volebat cognosci saluator: sed moriendo. multo
nāq maiorē salutē mors saluatoris affert hoīb⁹ q descen
sus de cruce. GRECVS. Videns aūt diabolus nullū eē
sibi defensaculū turbabat: τ quasi aliud nō valēs tētauit vl
terius ppinari saluatori acetū ad bibendū. Seqtur. n. Illu
debant aūt ei τ milites accedentes: acetum offerentes illi.
quod contra seipsum facere diabolus ignorabat. Nam ama
ritudinem ire ex preuaricatione legis factam quā cunctos

detinebat saluatori prebebat quã ille sumẽs cõsumebat: vt vice aceti vinũ det nob̃ i potũ. qd̃ sapia miscuit. THEO. Obtulerũt aũt milites xp̃o acetũ q̃si regi subministrantes: Sequit̃ n̄. Dicẽtes. Si tu es rex iudeorũ saluũ te fac. BEDA. Et notandũ q̃ iudei vocabulum xp̃i scripture sibi auctoritate creditum blasphemãtes irridẽt. Milites vero vt pote scriptura᷑ nescij non christo sed regi iudeorũ insultant.

¶ Erat aũt ⁊ superscriptio scripta sup eũ l̃ris grecis ⁊ latinis ⁊ hebraicis: hic ẽ rex iudeo᷑. Unus aũt de his q̃ pẽdebãt latronibus blasphemabat eũ dicẽs. Si tu es xp̃s: saluũ fac temetip̄z ⁊ nos. Rñdens aũt alter increpabat eũ dicẽs. Neq̄z tu times deũ: q: in eadẽ damnatiõe es. Et nos q̄dẽ iuste: nã digna factis recipimus. Hic vero nihil mali gessit. Et dicebat ad iesũ. Dñe memẽto mei cũ veneris in regnũ tuũ. Et dixit illi iesus. Amẽ dico tibi: hodie mecum eris in paradiso.

THEOPHI. Aliã attẽde sagacitatẽ demonis agitatã i ꝑpĩm: triplici n̄. littera᷑ figura pmlgabat accusationẽ iesu: ne. s. quẽq̄ trãseũtiũ lateat q̃ ob hoc suspensus fuerat: quia se regẽ faciebat. Dr̃ n̄. erat aũt ⁊ superscriptio scripta sup illũ litteris grecis latinis ⁊ hebraicis. Hic est rex iudeo᷑. p qd̃ significabat potẽtissimas gentiũ: quales erant romani prudẽtissimas: quales greci maxime deũ colẽtes: quale fuit iudeo᷑ genus: subijci debere imperio xp̃i. AMBRO. Merito aũt supra crucẽ ponit̃ titulus: q: nõ humani corporis, sed diuine potẽis ẽ regnũ qd̃ h̃z christ᷒. Lego titulũ regis iudeorum cũ lego. Regnũ meũ nõ ẽ de hoc mũdo. Lego cãz xp̃i super caput eius scriptã cũ lego: Et deus erat verbũ: caput n̄. xp̃i deus. CYRIL. Alter aũt latronũ eadẽ cũz iudeis cruciabat. Seq̄t̃ n̄. Unus aũt de his qui pendebãt latronibus blasphemabat eũ dicẽs: Si tu es xp̃s: saluũ fac teip̄z ⁊ nos. Alter vero refrenabat voces ipsius. Sequit̃ n̄. Rñdẽs ãt alter icrepabat eũ dicẽs. Neq̄z tu times deũ: q: i eadem damnatiõe es. Sed ⁊ ꝓpriũ reatum confessus est subdẽs. Et nos q̄dẽ iuste: nã digna factis recipim᷒. CHRY. Hic fungitur vice iudicis cõdemnan̄s ⁊ incipit de veritate censere qui corã pilato post multa tormenta confessus ẽ scelera. Quia aliud est homo censor quez latẽt intima: ⁊ aliud ds qui mentes penetrat. Et ibi q̄dẽ post cõfessionẽ pena subsequitur: hic aũt cõfessio fit ad salutem: sed et xp̃m ꝓnunciat inocẽtẽ cũ subdit: Hic vero nihil mali fec̃ q. d. Nouã vide iniuriã: honestatez damnari cũ scelere. Nos vincẽtes occidimus: hic mortuos suscitauit: nos aliena furamus furari: hic ⁊ sua iubet tribuere. beatus igitur latro astantes docebat talia differẽs: quib᷒ alterũ icrepabat. Sed vt videt extictos audit᷒ astantiũ: redit ꝯsequenter ad eũ qui nouit p̄cordia. Sequit̃ n̄. Et dicebat ad iesũ. Dñe memẽto mei cũ veneris in regnũ tuũ. Crucifixum aspicis: ⁊ dñm ꝓfiteris. cõdẽnati vides figurã: ⁊ regis predicas dignitatem. Mille malis imbutus: postulas iusticie fontez reminisci tue nequicie: sz dicens: video q̄dẽ apparẽs opprobriũ: sed intueor latẽs regnũ. ⁊ tu auertis mea publica scelera: ⁊ acceptas fidem intentionis occulte: Discipulũ veritatis vsurpauit nequicia: discipulũ nequicie nõ commutabit veritas: GREGO. xviij. mo. In cruce claui manus eius pedesq̄z ligauerant: nihilq̄z s pẽis l eo liberũ nisi cor ⁊ lingua remanserũt. Inspirãte deo totũ illud ei obtulit: qd̃ i se liber᷑ iuẽit. vt iuxta hoc qd̃ scriptũ ẽ. Corde crederet ad iusticiam: ore cõfiteretur ad salutem. Tres autem virtutes quas apostolus memorat: subito repletus gratia: ⁊ accepit latro: ⁊ seruauit in cruce. Fidem nãq̄z habuit: qui regnaturũ deũ credidit: quẽ secũ pariter morientẽ vidit: spez habuit: qui regni eius aditũ postulauit: q̄ charitatẽ quoq̄z i morte sua viuaciter tenuit: q̄ fratrẽ ⁊ collatronem pro simili scelere morientẽ de iniquitate sua redarguit. AMBRO. Pulcherrimũ aũt datur affectãde conuersionis exẽplum q̃ tam cito latroni venia relaxatur. Cito ignoscit dominus: quia cito ille cõuertitur ⁊ vberior ẽ gratia q̃ precatio. semp enim domin᷒ plus tribuit q̃ rogatur. ille rogabat vt memor sui eẽt. De dño autem sequit̃. Et dixit illi iesus: Amen dico tibi: hodie mecũ eris in paradiso. Uita est enim esse cum xp̃o. ⁊ vbi christus ibi regnum.

THEO. Et quẽadmodũ quisq̄z rex victoriosus rediens ex triumpho optima preda᷑ fert secum: sic ⁊ dominus predatus portionẽ diabolica᷑ predarum scilicet latronem duxit secũ in paradisum. CHRY. Erat ergo videre saluatorẽ in medio latronũz: trutinam iusticie. trutinantem fidem ⁊ infidelitatem. Expulit diabolus de paradiso adã: christus latronem impulit ante totum orbem ⁊ ante apostolos. nudo verbo sola fide in paradisum introiuit. ne quis post errores introitum desperaret. Attende celeritatez a cruce in celos: a condemnatione in paradisum: vt noueris nõ ad beniuolentiam illius: sed ad clementiam dominum totũ fecisse. Si aũt iam facta est bonorum retributio: nunquid superflua erit resurrectio: Si enim introduxit latronem in paradisum: corpus autem eius corruptũz remansit foris: liquet non esse resurrectionem corporum. hec dicũt illi. Sed caro que fuit laborum particeps: nunquid priuabitur premijs: Audi paulũ dicẽtẽ. Oportet corruptibile hoc incorruptionem induere: Sed si dominus pollicitus est regnum celorum. introduxit autem latronem in paradisum. nondum ei retribuit premia. Sed dicunt nomine paradisi regnum celorum noiauit: vsitato nomine vtens dum alloqueretur latronem qui nihil audiuerat de arduis documentis. Quidã autem non sic legunt. Hodie mecũ eris in paradiso. sed sic: Dico tibi hodie: ⁊ consequenter. Mecum eris in paradiso. Sed adhuc euidentiorez solutionẽ subiungemus. naz medici cum vidẽt aliquem desperatũ: dicũt iam mortuus est. Sic ⁊ latro quoniam non amplius timebatur eius regressus ad perditionem: dicitur paradisuz introisse. THEO. Hoc tamen est verius omnib᷒. q̃ quãuis omnia ꝑmissa sortiti sunt. ⁊ latro ⁊ alij sancti. ne sine nobis consumerentur: vt dicitur in epistola ad hebreos. sunt tamen in regno celorũ ⁊ in paradiso. GREGO. nissenus. Hic iter᷑ oportet discutere quomodo latro censeatur dignus paradiso cuz sanctis flammea framea prohibeat introitum. Sed attende q̃ sermo diuinus caz versatilẽ dicit vt indignis quidem obuiet dignis vero liberum ad vitaz patefaciat aditũ. GRE. xxij. mo. Uel illa rumphea flãmea versatilis dicitur: pro eo q̃ scisset quandoq̄z venire tempus vt etiã remoueri debuisset. quando scilicet veniret qui sue incarnationis mysterio paradisi nobis iter aperiret. AMBRO. Sed ⁊ illud soluendum est. q̃a alij scilicet mattheus ⁊ marcus duos conuitiantes inducunt latrones: iste vnum conuitiantẽ: vnum rogãtem: fortasse ⁊ iste prius cõuitiatus est: sz repẽte cõuersus ẽ. Potuit etiam de vno pluraliter dici: sicut est illud. In caprinis pellibus ãbulabãt: Secti sunt: cũ solus helias melote habuisse: Isaias sectus esse doceatur. Mystice autem duo latrones populos peccatores significant per baptismũ crucifigendos esse cum christo: quorum dissensio diuersitatem pariter credentium significat. BEDA. Quicunq̄z enim baptiçati sumus in christo iesu: in morte ipsius baptiçati sumus: per baptismum autem cum peccatores essemus abluimur: sed alij dum deum in carne passum laudant coronantur: alij dum aut fidem aut opera baptismi habere renuunt: dono quod accepere priuantur.

¶ Erat aũt fere hora sexta: ⁊ tenebre facte sunt in vniuersa terra vsq̄z in horã nonã. Et obscurat᷒ ẽ

sol: ⁊ velũ tẽpli scissũ ẽ mediũ: Et clamãs voce magna iesus ait. Pater: in man⁹ tuas commendo spiritum meũ. Et hec dicens expirauit.

CYRIL. Postq̃ cruci tradiderunt dominũ omnium mundi machina lugebat proprium dominum: ⁊ obtenebrata est lux in meridie sm̃ amos. vnde dr̃. Erat aũt fere hora sexta: ⁊ tenebre facte sunt in vniuersa terra vsq3 in horaz nonam. Quod erat manifestum iudicium q̃ forent passure caliginez vnigenitum anime. AVGV. de con. euangelistarum. Hoc autem quod de tenebris dictum est: etiã alij duo mattheus ⁊ marcus contestantur. Addit autẽ lucas vnde facte sunt tenebre: cum subdit. Et obscuratus est sol. AVGV. tertio de ciuitate dei. Quaz solis obscurationem non canonico cursu siderum accidisse satis ostendit: q̃ tunc erat pascha iudeorũ: quod plena luna solenniter agitur. Regularis aũt solis defectio: nõ nisi fine lune cõtingit. DIONY. ad polycarpum. Apud heliopolim enim tunc presentes inopinabiliter soli lunam incidentẽ videbamus. nõ. n. erat conueniens tẽpus: ⁊ rursus ipsaz a nona hora vsq3 ad vesperum ad solis diametrum supernaturaliter restitutaz. Eclypsim etiam illam ex oriente vidimus inchoatam ⁊ vsq3 ad solarem terminum venientem: postea regredientem rursus ex eodez nõ defectũ ⁊ repurgationem: sed econtrario sm̃ diametrum factam. talia sunt eius temporis supernaturalia: ⁊ soli christo qui est omniũ causa possibilia. GRECVS. Hoc igitur prodigiuz factum est: vt pateret q̃ qui mortem susceperat: gubernator esset totius creature. AMBRO. Sol etiam occidit sacrilegis. vt funesti spectaculũ sceleris obumbraret: tenebre effuse sunt oculis perfidorũ vt fidei lumen resurgeret. BEDA. Volens autem lucas miraculum miraculo adiungere subiungit. Et velum templi scissum est medium. Hoc expirante domino factum est: sicut mattheus ⁊ marcus cõtestantur: sed lucas preoccupãdo narrauit. THEO. Per hoc autem dominus ostendebat: q̃ nõ erunt vlterius sancta sanctorũ inaccessibilia: sed tradita in manus romanorũ inquinarentur ⁊ eorum aditus pateret. AMBRO. Velum etiã scinditur: quo vnoz populorum diuisio synagoge prophanatio declaratur. Scinditur velum vetus: vt ecclesia noua fidei sue vela suspẽdat. Synagoge velamen suspenditur: vt religionis interna mysteria reuelata mentis cernamus intuitu. THEO. Per hoc etiam ostẽditur q̃ velũ quod sequestrabat nos a sacris que sunt in celo disrumpitur: idest dei inimicitia ⁊ peccati. AMBRO. Deinde ẽt vbi assumpte mortalitatis impletũ est omne mysterium ⁊ immortalitatis sola remansit. vnde sequitur. Et clamans voce magna ait iesus: Pater in man⁹ tuas commendo spiritũ meum. BEDA. Patrem inuocãdo filium dei se esse declarat: spiritum vero commendãdo: non defectum sue virtutis: sed confidentiam eiusdem cum patre ptãtis insinuat. AMBRO. Caro moritur vt resurgat spiritus. Patri commendatur: vt celestia quoq3 ab iniquitatis vinculo soluerentur: ⁊ pax fieret in celo: quam terrena sequerentur. CYRIL. Hec aũt vox edocet q̃ anime sanctorum non deinceps in inferno clauduntur vt prius: sed apud deum sunt: huius rei facto christo principio. ATHANA. Cõmendat enim patri p se vniuersos mortales in se viuificatos: nam sumus membra eius: sm̃ illud apostoli ad galath. Oẽs vnum estis in christo. GREGO. nisenus. Docet autem querere qualiter in eodem tempore dominus tripertitur seipsũz in viscera terre: vt dixerat phariseis. In paradisũz dei: vt dixit latroni: in manus paternas vt nunc dicitur. Sed recte considerãtibus hoc nec questione dignum videtur: nam qui vbiq3 est per diuinam potentiam quolibet loco adest. AMBRO. Commendatur ergo patri spiritus: sed cum sit in superioribus: illuminat ⁊ inferna: vt vniuersa redimantur: ⁊ enĩz christus omnia ⁊ in christo omnia. GREGO. nisenus. Alia solutio est q̃ tempore passionis neutram partem humanitatis semel vnita diuinitas dimisit: sed animam de corpore sponte dissumpsit: se tamen in vtroq3 permanentez ostendit. nam per corpus in quo mortem suscepit. consumauit mortis potentiaz. per animam vero latroni parauit introitum paradisi. Dicit autem Isaias de superna hierusalem: que a paradiso non est alia: Super manus meas depinxi menia tua. vnde palaz est q̃ existẽs in paradiso manus patris inhabitabat. DAMA. Vel expressius loquẽdo ĩ se pulchro erat sm̃ corpus: in inferno sm̃ animam: sed sicut de⁹ ⁊ in paradiso cũ latrone: ⁊ in throno erat cũ prẽ ⁊ spiritusancto. THEO. Clamãs vero alta voce expirat: q̃ erat et potestas ponẽdi aiaz suã: ⁊ eã resumẽdi. vñ sequitur: Et hec dicẽs expirauit. AMBRO. q. d. Tradidit spiritũ q̃ nõ inuitus amisit. qd̃. n. emittit̃: voluntariũ est. qd̃ amittit̃ necessariũ.

Videns autẽ cẽturio quod factum fuerat: glorificauit deum dicẽs: Vere hic homo iust⁹ erat. Et omnis turba eoz qui simul aderãt ad spectaculum istud: ⁊ videbãt que fiebant: pcutiẽtes pectora sua reuertebantur. Stabant autez omnes noti eius a longe: ⁊ mulieres que secute eũ erant a galilea hec videntes.

AVGV. quarto de trinitate. Cum post illam vocem cõtinuo tradidit spiritũ: hoc maxime q̃ aderãt sunt mirati. lõga. n. morte cruciabãtur ligno suspensi. vnde dicit̃. Videns aũt centurio qd̃ factũ fuerat: glorificauit deũ dicens: Vere hic homo iustus erat. AVGV. de consen. euãgeli. Nõ est aũt cõtrarium q̃ mattheus viso terremotu: dicit admiratũ cẽturionez: cũ lucas dicat hoc eũ admiratum fuisse q̃ emissa illa voce expirasset: ostendens quam potestatem habuit quando moreretur. In eo autem quod mattheus dixit non solum viso terremotu: sed addidit ⁊ his que fiebant integre loci fuisse demonstrauit latitudinem: vt diceret ipsius domini mortem fuisse miratum. Ex autez lucas etiaz ipse dixit: Vidẽs autẽ centurio quod factum erat: eo genere inclusit omnia que facta erant in illa hora mirabiliter tanq̃ vnuz mirabile factũ cõmemorans: cuius quasi membra ⁊ partes erant omnia illa miracula. Quod autez alius dixit centurionem dixisse. Vere filius dei erat iste: Lucas autem ait q̃ iustus erat: putari põt diuersum: sz vel vtrumq3 dictũ a centurione debemus intelligere: ⁊ aliud illũ: ⁊ aliud istum cõmemorasse: vel fortasse lucã exprimere voluisse sententiaz centurionis: quomodo dixerit iesuz filiũ dei. forte. n. nõ eum vnigenitum equalem patri centurio intellexerat. Sed ideo filiũ dei dixerat: quia iustũ crediderat sicut multi iusti dicti sunt filij dei. Iã vero quia mattheus addidit eos qui cũ cẽturione erant: lucas vero hoc tacuit non est contrarium: cũ alius dicit quod alius tacet: ⁊ mattheus dixit. Timuerũt valde. lucas autez non dixit. Timuit. sed glorificauit deum: quis non intelligat deuz timendo glorificasse? THEOPHI. Nũc autẽ videtur effectum sortiri quod dominus dixerat. Cũ exaltatus fuero: omnia ad me traham. Exaltatus nãq3 in cruce attraxit latronez ⁊ centurionẽ: sed ⁊ quosdã iudeorũz de quibus sequitur. Et omnis turba eoz qui simul aderant ad spectaculuz istud: ⁊ videbant que fiebant percutiẽtes pectora sua reuertebantur. BEDA. Quod percutiebãt pectora: quia penitentie ⁊ luctus indiciuz est: potest dupliciter intelligi. siue enim eũ cuius vitã dilexerunt iniuste occisũz dolebant: siue cuius mortez se impetrasse meminerant hũc in morte amplius glorificatũ tremebãt. Notãduz autẽ q̃ gentiles deũ timentes: aperte cõfessionis voce glorificant: iudei percutientes solũz pectora: silentes domum

redeunt. AMBRO. O duriora saxis pectora iudeorum. Iudex arguit credit minister proditor scelus suum morte condemnat: elementa fugiunt: terra concutitur: monumenta reserantur: iudeorum tamen immobilis durities manet orbe concusso. BEDA. Unde merito per centurionem fides ecclesie designatur: que dei filium tacente synagoga confirmat. Impletur aut quod dominus patri conqueritur dicens. Elongasti a me amicum et proximum: et notos meos a miseria. vnde sequitur. Stabant autem omnes noti eius a longe. THEO. Sed femininum genus olim maledictum manet et videt hec omnia. Sequitur enim: Et mulieres que secute erant eum a galilea hec videntes. Et sic prime refocillantur iustificatione ut benedictione a passione profluente sic et resurrectione.

¶ Et ecce vir nomine ioseph qui erat decurio vir bonus et iustus: hic non consenserat consilio et actibus eorum: ab arimathia ciuitate iudee: qui expectabat et ipse regnum dei. Hic accessit ad pilatum et petiit corpus iesu: et depositum inuoluit in syndone: et posuit eum in monumento exciso in quo nondum quisquam positus fuerat. Et dies erat parasceues et sabbatum illucescebat. Subsecute autem mulieres que cum eo venerant de galilea viderunt monumentum: et quemadmodum positum erat corpus eius: et reuertentes parauerunt aromata et vnguenta et sabbato quidem siluerunt secundum mandatum.

GRECVS. Fuerat quoque ioseph occultus christi discipulus denique vinculum timoris rumpens feruentior factus dominicum corpus turpiter pendens a ligno deposuit: comparans preciosam margaritam verborum modestia. vnde dicitur. Et ecce vir nomine ioseph qui erat decurio. BEDA. Decurio vocatur quod sit de ordine curie et officia curie administret: qui etiam curialis a procurando munera ciuilia solet appellari. Magne ergo ioseph dignitatis apud seculum sed maioris apud deum meriti fuisse laudatur. vnde sequitur: Uir bonus et iustus hic non consen. consi. et acti. eorum: ab arimathia ciuitate iudee. Arimathia ipsa est ramatha ciuitas helcane et samuelis.

AVGV. de con. euan. Dicit autem iohannes quod erat discipulus iesu. vnde et hic subditur: Qui expecta. et ipse regnum dei. Merito autem monet: Cur ille qui propter timorem occultus erat discipulus: ausus sit petere corpus eius: quod nullus eorum qui eum palam sequebantur auderet. Sequitur enim: Hic accessit ad pilatum et petiit corpus iesu. Sed intelligendum est istum fiducia dignitatis hoc fecisse qua preditus poterat familiariter intrare ad pilatum. In extremo autem illo officio funeri exhibendo minus videtur curasse de iudeis: quamuis soleret in domino audiendo eorum inimicitias deuitare. BEDA. Sic igitur per iusticiam meritorum sepeliendo corpori dominico dignus fuit per nobilitatem potentie secularis illud impetrare. vnde sequitur: Et depositum inuoluit in syndone. Ex simplici sepultura domini ambitio diuitum condemnatur: quia nec in tumulis quidem possint carere diuitiis. ATHA. Enormiter etiam agunt qui condiant corpora mortuorum et ea non sepeliunt etiam si sancta sint: quid enim sanctius aut maius domini corpore: quod tamen in monumento positum est donec die tertia resurrexit. Sequitur enim. Et posuit eum in monumento exciso. BEDA. Scilicet de petra ne si ex multis lapidibus edificatum esset post resurrectionem suffossis tumuli fundamentis ablatus furto diceretur. In nouo etiam posuit monumento. Nam sequitur: In quo nondum quisquam positus fuerat: ne post resurrectionem ceteris corporibus remanentibus surrexisse alius suspicaretur: quia vero sexta die homo factus est: recte dominus sexta die crucifixus humane reparationis impleuit arcanum. vnde sequitur: Et erat dies parasceues: quod preparatio interpretatur: quo nomine sextam feriam appellabant: quia ea die que in sabbatum forent necessaria preparabant: quia vero septimo die requieuit conditor ab opere suo. Sabbato dominus in sepulchro requieuit. vnde sequitur. Et sabba. illucescebat. Supra autem legimus: quia stabant omnes noti eius a longe: et mulieres que secute erant eum. his igitur notis iesu post depositum eius cadauer ad sua remeantibus: sole mulieres que artius amabant funus subsecute: quo poneretur inspicere cupiebant. Sequitur enim: Subsecute autem mulieres que cum ipso venerant de galilea viderunt monumentum: et quemadmodum posi. erat cor. eius. vt. s. ei tempore congruo munus possent sue deuotionis offerre. THEO. Neque tamen fidem debitam adhuc habebant: sed quasi puro homini aromata et vnguenta parabant more iudeorum qui talia exhibebant defunctis. vnde sequitur. Et reuer. parauer. aroma. et vnguenta. BEDA. Sepulto enim domino quandiu licebat operari. i. vsque ad solis occasum vnguentis preparandis erant occupate. Mandatum autem erat: vt sabbati silentium. i. quies a vespera vsque ad vesperam seruaretur. Sequitur enim. Et sabbato quidem siluerunt secundum mandatum. AMBRO. Mystice autem iustus christi corpus sepelit. Talis est enim christi sepultura que fraudem iniquitatemque non habeat. Merito autem mattheus hunc diuitem dixit. suscipiendo enim diuitem nesciuit fidei paupertatem. iustus corpus christi operit syndone. vesti et tu domini corpus gloria sua: vt et ipse sis iustus: et si mortuum credis: operi tamen diuinitatis plenitudine sue: sed et vestitur ecclesia innocentie gratia. BEDA. Ille etiam in syndone munda inuoluit iesum qui pura mente eum susceperit. AMBRO. Nec ociose alius euangelista monumentum nouum dixit: alius monumentum ioseph. enim tumulus his paratur qui sub lege sunt mortis. victor mortis tumulum suum non habet. Que enim communicatio tumulo et deo: solus enim tumulo includitur: quia mors christi et si sit communis secundum naturam: specialis est secundum virtutem. Bene autem christus in monumento conditur iusti: vt iusticie habitatione requiescat. monumentum enim hoc in duritie gentilis petra iustus excidit penetrali verbi vt pretenderet in nationibus virtus christi: cui pulcherrime admotus est lapis. Quicunque in se bene humauerit christum: diligenter custodiat ne eum perdat: ne ve perfidie sit ingressus. BEDA. Quod autem dominus sexta die crucifigitur: septima in sepulchro quiescit: significat quod in sexta mundi etate nos pro domino pati: et velut mundo crucifigi necesse est. in septima vero id est post mortem corpora quidem in tumulis: anime vero cum domino requiescunt: vsque huc et mulieres sancte. i. anime humiles dilectione feruentes passioni christi diligenter obsequuntur. et si forte valeant imitari: sedula curiositate quo ordine sit eadem passio completa perpendunt: quas lecta: audita: recordata: mox ad paranda se opera virtutum quibus christus delectetur conuertunt: vt futura presentis vite parasceue et requie beata: tempore resurrectionis occurrere christo valeant cum aromatibus spiritalium actionum. CAPI. XXIIII.

Una autem sabbati valde diluculo venerunt ad monumentum portantes que parauerant aromata: et inuenerunt lapidem reuolutum a monumento: et ingresse non inuenerunt corpus domini iesu. Et factum est dum mente consternate essent de isto: ecce duo viri steterunt secus illas in veste fulgenti. Cum timerent autem et declinarent vultum in terram dixerunt ad illas. Quid queritis viuentem cum mortuis? Non est hic: sed surrexit. Recordamini qualiter locutus est vobis cum adhuc in galilea esset dicens: Quia oportet filium hominis tradi in manus hominum peccatorum

τ crucifigi: τ die tertia resurgere. Et recordate sunt verbo℞ ei⁹: τ regresse a monumento nũciauerũt hec omnia illis vndeci: τ ceteris omnib⁹. Erat autem maria magdalene τ ioana: τ maria iacobi: τ cetere que cum eis erãt que dicebãt ad apostolos hec. Et visa sunt ãte illos sicut deliramẽtum verba ista: τ non crediderunt illis. Petrus aũt surgens cucurrit ad monumentum: τ procumbens vidit linteamina sola posita: τ abijt secũ mirans quod factum fuerat.

BEDA. Religiose mulieres nõ solũ in die parasceue sꝫ etiã sabbato transacto. i. sole occidente: mox vt operandi licentia remeauit emerunt aromata: vt venientes vngerẽt corp⁹ iesu sicut marc⁹ testatur: preoccupante tñ iã noctis articulo monumentũ adire non valuerunt. Et ideo dicitur: Una aũt sabbati valde diluculo venerunt ad monumentũ portãtes que parauerant aromata. Una sabbati siue prima sabbati prima e a sabbato quã diez dominicã pp dñi resurrectionẽ mos christian⁹ appellat. Qꝫ autẽ valde diluculo mulieres venere ad monumẽtũ: magn⁹ feruor quẽdi τ inueniẽdi dñm [illegible] charitatis ostendit. AMBRO. Sꝫ magna oritur hoc loco plerisq3 dubitatio: sigdẽ hic valde diluculo: Mathe⁹ vespere sabbati mlieres ad monumẽtũ venisse dixerit. Sꝫ euãgelistas de diuersis putes dixisse temporib⁹: vt primas alias mulieres τ alias cognoscas visiones. Qꝫ autem scriptum est Uespere sabbati que lucescit i prima sabbati resurrexisse dñs intelligendũ est: vt neq3 mane dominica que est prima post sabbatũ: neq3 sabbato resurrectio facta credatur: nam quomodo triduũ cõpletur: Non ergo vesperascente die: sꝫ vespere noctis resurrexit. Deniq3 grec⁹ Sero dixit. Sero aũt hora significat i occasu diei τ rei cuiuslibet tarditatẽ: quomodo si dicas: Sero mihi suggestuz est. Est ergo τ sero tps noctis pfundũ: vñ τ mulieres ad mõumentũ accedẽdi hñt facultatez custodib⁹ gescẽtib⁹. Et vt scias nocte factũ mulieres alie sciunt: alie nesciunt. sciunt que obseruant noctibus τ diebus: nesciũt que recesserunt. Nescit vna maria magdalene fm ioannem: nam eadem τ ante scire τ postea nescire nõ potuit. ergo si plures marie: plures etiã fortasse Marie magdalene: cũ illud nomẽ persone sit: hoc sumatur a loco. AUGU de consen. euangelista. Uel Mattheus ex prima parte noctis qꝫ ẽ vespere: ipsã voluit noctẽ significare cui⁹ noctis fine venerunt ad monumẽtũ. τ hoc ea de causa: quia iam a vespere parauerant: τ licebat afferre aromata transacto sabbato. EUSE. Iacebat aũt organũ verbi extinctũ: magn⁹ vero lapis claudebat sepulchrũ: quasi mors cũ duxisset captiuum: sed nondum lapso triduo vita se prodit iterum post sufficientez mortis conuictionem. vnde sequitur. Et inuenerunt lapidem reuolutũ a monumento. THEOPHI. Nam Angelus reuoluerat eũ: vt testatur Mattheus. CHRY. Amotus est autẽ lapis post resurrectionem propter mulieres: vt credant resurrexisse dominum videntes monumentum vacuum corpore. vnde sequitur: Et ingresse non inuenerunt cor. do. iesu. CYRIL. Cum igitur non inuenissent corpus christi quod resurrexerat: ducebantur diuersis cogitationibus: τ propter amorem christi τ adhibitam sollicitudinem meruerunt visionẽ angelicam. Sequitur enim: Et fac. est dum mente consternate essent de isto: ecce duo viri steterunt iuxta illas in veste fulgenti. EUSE. Iocunditatis τ gaudij indicia salutifere resurrectionis τ fulgentes amictu⁹ prestitere. Moyses enim plagas egiptijs preparans in flamma ignis angelum perspexit: sed non tales visi sunt mulieribus in sepulchro: sed mites τ hilares: quales decebat cõspici i regno τ gaudio dñi. Et sicut i passione eclipsatus ẽ sol mestus τ angustie signa promens crucifigentibus filiũ dei: ita angeli vite ac resurrectionis precones habitum salutifere festi candidati designabant. AMBRO. Sed quomodo marcus vnum iuuenem in albis sedentẽ: mattheus vnum: Ioannes τ lucas duos angelos in albis sedentes visos esse memorauerunt: AUGU. de consen. euangelista. Possumus intelligere vnum angelũ visũ a mulieribus: τ fm Marci τ fm Mattheũ: vt eas ingressas in monumentũ accipiamus. i. in aliquod spaciũ qꝫ erat aliqua materia cõmunitũ ante lapideam sepulchri locũ atq3 ibi vidisse angelũ sedẽtẽ a dextris qꝫ dicit Marcus. deinde intuentib eis vbi inspicerent locum in quo iacebat corpus dñi visos duos alios angelos stantes sicut dixit lucas locutos ad earũdẽ exhortãdũ animũ τ edificandam fidẽ. vnde sequitur: Cũ time. au. τ declina. vul. in ter. BEDA. Sancte mulieres astantibus sibi angelis nõ in terram cecidisse: sed vultũ dicunt in terrã declinasse nec quẽpiã sanctorũ legimus tpe dominice resurrectiõis vel ipsi dño vel angelis sibi visis terre pstratũ adorasse. vñ mos obtinuit ecclesiasticus vt vel in memoriã dñice vel in spez resurrectiõis oibus dñicis diebus τ toto quinquagesime tẽpore nõ flexis genibus: sed declinatis in terrã vultib⁹ oremus. Nõ erat aũt in monumentoq locus est mortuorũ: dñs ille qui ad vitã resurrexit a mortuis. Et iõ subdit: Dixerũt ad illas. s. angeli ad mulieres. Quid queritis viuẽ. cũ mor. nõ ẽ hic: sed surrexit. Die aũt tertia sicut ipse inter discipulos tã viros q̃ feminas predixit resurrectiõis sue triũphũ celebrauit: vñ sequit: Recor. qñ. locu. ẽ vo. cũ adhuc in galilea esset dicens: Quia opor. filiũ homi. tra. in manus hominũ pecca. τ cruci. τ tertia die resurgere. Die nãq3 parasceue hora. ix. spiritũ tradẽs vespere sepultus. mane prima sabbati resurrexit. ATHA. Poterat siquidẽ statim suscitare corpus a morte. Sed dixisset aliquis eum nequaquam fuisse vel non plene mortem ei inhesisse τ fortasse si resurrectio domini fuisset dilatata: latuisset incorruptionis honor. Ut igitur corpus ostenderet mortuum: vnius interpellationem diei passus est: τ tertia die corpus suum incorruptum demonstrauit. BEDA. Uno etiam die in sepulchro τ duabus noctibus iacuit: quia lucem sue simple mortis tenebris duplicis nostre mortis adiunxit. CYRIL. Instructe autem mulieres angelorum affatibus accelerantes retulerunt discipulis. vnde sequitur: Et recordate sunt verborum eius. Et regresse a monumento nunciauerunt hec omnia illis vndecim τ ceteris omnibus. Nanq3 femina que quondam mortis fuit ministra venerandum resurrectionis mysterium prima percipit τ nunciat. Adeptum est igitur femineum genus τ ignominie absolutionem τ maledictionis repudium. AMBRO. Mulieribus autem docere in ecclesia non permittitur: sed domi viros suos interrogant. Ad eos ergo femina mittitur qui domestici sunt. Que autem fuerint he mulieres ostendit subdens: Erat autem maria magdalene. BEDA. Ipsa est soror lazari. Et ioanna vxor cuse procuratoris herodis. Et maria iacobi. i. mater iacobi minoris τ ioseph. Et cõmuniter de alijs subdit: Et cetere q̃ cũ eis erãt: q̃ dicebãt ad apostolos hec. Ut n. ppetuũ reatum apud viros mulier opprobriũ non sustineret: que culpã viro transfuderat: transfudit τ grãm. THEO. Est aũt naturaliter incredibile mortalibus resurrectionis miraculum. vnde sequitur: Et visa sunt ante illos sicut deliramentum verba ista: τ non credebãt illis. BEDA. Quod non tam illorũ infirmitas q̃ nostra vt ita dicam futura firmitas fuit. Ipsa nãq3 resurrectio illis dubitantibus per multa argumẽta monstrata est que dũ nos legentes agnoscimus de eorum dubitatione solidamur. THEO. Petrus aũt hoc audiẽs tollit moras τ ve-

dit ad monumentum: quia nec ignis nouit motas ingestus materie. vnde sequitur: Petrus aut surgens cucurrit ad monumentum. EVSE. Solus enim ipse credit feminis dicentibus se angelos vidisse: τ cum esset eximiq affect⁹ preceteris sedulum se promebat passim circuspiciens dnm. vnde seqt: Et procubens vidit sola linteamina posita. THEOPHI. Cu aut ad monumentum fuisset hoc primo cõsecutus ē: vt mirarettur que prius ab ipso vel ab alijs deridebātur. vñ sequitur: Et abijt secū mirās qd factū fuerat .i. apud se mirās vel euentum: qualiter sola linteamina derelicta fuere corpe mirrha peruncto: vel quantaz opportunitatē habuisset fur vt h̃ semocim inuoluta dimittens circūstantibus militibus corpus auferret. AVGV. de concor. euangelista. Intelligitur aut hoc lucas recapitulando posuisse de petro. tunc. n. cucurrit petrus ad monumentum quando τ ioannes: cum tantummodo a mulieribus pcipue a maria magdalene nūciatum eis fuerat de corpore ablato. postea autem facta fuit hec de visione angelorum. Jō aut lucas petrū solum commemorauit: quia illi primitus maria nunciauerat. Jtez pōt mouere q petrum non intrantem: sed procumbentem dicit lucas sola linteamina vidisse τ discessisse mirantem: cum ioannes dicat ita se linteamina vidisse posita: τ seipsum post petrum intrasse. Sed intelligendum est petrum primo procumbentem vidisse: quod lucas commemorat: ioannes tacet. post autem ingressus est antequam ioannes intraret.

BEDA. Juxta intellectum vero mysticū per hoc q mulieres valde diluculo veniunt ad monumentum: datur nobis exemplum discussis vitiorum tenebris ad domini corpus accedere. nam τ sepulchrum illud figuraz dominici habebat altaris: in quo corporis christi mysteria non in serico: nō in panno tincto: sed instar syndonis quo eū ioseph inuoluit in lintheo puro debent consecrari: vt sicut ipse veram terrene nature substantiam pro nobis morti obtulit: ita τ nos in commemoratione ipsius purum de terregermine cādidumq τ multimodo quasi mortificationis genere castigatum altari linum imponamus. Aromata autem que mulieres deferunt significant odorem virtutum τ orationum suauitatem quibus altari appropinquare debemus. Reuolutio autem lapidis insinuat reserationem sacramentorum que tegebantur velamine littere legis que in lapide scripta est: cuius ablato tegmine corpus dñi mortuum nō inuenitur sed viuum euangelizatur: quia τ si cognouimus s̃m carnem christum: sed iā nunc non nouimus: quomodo aūt posito in sepulchro corpore domini angeli astitisse leguntur: ita etiaz tempore consecrationis mysterij corporis christi assistere sūt credendi. Nos ergo exemplo deuotarum rerū quotiēs mysterijs celestibus appropinquamus propter angelicam p̃sentiam seu propter reuerentiam sacre oblationis cum omni humilitate vultum declinemus in terram: nos cinerem τ terram esse recolentes.

¶ Et ecce duo ex illis ibant ipsa die in castellum quod erat in spatio stadiorū sexaginta ab hierusalem nomine emaus, τ ipsi loquebantur ad inuicem de his omnibus que acciderant. Et factuz ē dum fabularentur: τ secū quererent: τ ipse iesus appropinquans ibat cum illis. Oculi autem eorum tenebantur ne eum agnoscerent: τ ait ad illos: Qui sunt hi sermones quos confertis ad inuicem ambulantes: τ estis tristes? Et respōdēs vnus cui nomen cleophas dixit ei: Tu solus peregrinus es in hierusalē: τ non cognouisti que facta sunt in illa his diebus? Quibus ille dixit. Que? Et dixerunt de iesu nazareno q fuit vir propheta: potens in opere τ sermone: coram deo τ omni populo. Et quomodo eum tradiderunt summi sacerdotes τ principes nostri in damnationē mortis τ crucifixerunt eum. Nos autez sperabamus: quia ipse esset redempturus israel. Et nunc super hec omnia tertia dies est hodie q hec facta sunt. Sed τ mulieres quedam ex nostris terruerunt nos: que ante lucem fuerunt ad monumentum: τ non inuento corpore eius venerunt dicētes se etiam visionem angelorum vidisse: qui dicunt eū viuere. Et abierunt quidā ex nostris ad monumētū τ ita inuenerunt sicut mulieres dixerūt: ipsū vero non inuenerunt.

GLO. post manifestationē resurrectionis christi p angelos mulieribus factā: manifestatur vlterius eadem resurrectio per ipsius christi apparitionē discipulis. vnde dicitur: Et ecce duo ex illis ibant ipsa die in castellum. THEO. Quidam alterum horum duorum lucam inquiunt esse: τ ob hoc suum nomē occultasse. AMBRO. Uel duob⁹ discipulis seorsū dominus iaz se vespere demōstrat. s. ammaoni τ cleophe. AVGVSTI. de consen. euange. Castellum autem illud nō absurde accipimus etiā villam s̃m marcum potuisse appellari. Deinde castellum describit dicens: Qd erat in spacio stadiorū sexaginta ab hierusalē noie emaus.

BEDA. Jpsa est nicopolis ciuitas insignis palestine: que post expugnationem iudee sub marco aurelio antonio principe restaurata cum statu mutauit τ nomen. Stadium aūt quod greci auctore vt dicunt hercule viarum spacia mensurat octaua ē pars miliarij. Et iō sexaginta stadia septem milia passuum τ quinquaginta significat qd spaciū itineris eis qui de morte τ sepultura domini certi gradiebantur de resurrectione domini dubij: nam resurrectionē que post septimam sabbati facta ē octauo numero contineri nullus ambigit. Discipuli ergo q de domino loquentes incedūt: sextū miliariū cepti itineris compleuerant: quia illum sine querela viuentem vsqz ad mortē quam in sexta sabbati subijt peruenisse dolebant. Compleuerant τ septimum quia hunc in sepulchro nō dubitabant quieuisse. Sed de octauo dimidium tm̃ peregerant: quia gloriā iam celebrare resurrectionis non credebant perfecte. THEOPHILVS. Predicti autem discipuli loquebantur de his ad inuicē que acciderant: non quasi credentes sed sicut stupentes i rebus extraneis. vnde sequitur: Et ipsi loquebantur ad inuicem de his omnibus que acciderant. BEDA. Loquētes aūt de se domin⁹ appropinquans comitatur. vt τ fidez resurrectionis mentibus eorum incendat: τ quod se facturum promiserat impleat: scilicet vt vbi sunt duo vel tres in nomine meo congregati ibi sum in medio eorū. vñ sequit: Et factum est dum fabularent: τ secū quererent: τ ipse iesus appropinquans ibat cum illis. THEO. Obtento eni iam spirituali corpore non obstat loci distantia quin adesset quibus volebat: nec vlterius naturalibus legibus corpus suum regebat: sed spiritaliter τ supra naturam: vnde vt marcus dicit: sub alia forma eis videbatur. in qua non concedebat eis eius cognitio. Sequitur enim. Oculi autem eorum tenebantur ne illum agnoscerēt. vt scilicet totā suā dubiā intētionē reuelēt τ vulnus detegentes recipiant medicinā: τ vt cognoscerent q quāuis corpus ipsum qd passum fuerat resurrexerit non tñ amplius tale erat vt esset omnibus visibile: s̃z tm̃ ab his quibus vellet videri: τ vt non dubitent quare de cetero

non conversatur inter plebem: quia .s. post resurrectionem conversatio eius non esset digna hominibus: sed divina magis: quod etiam est forma resurrectionis future in qua sicut angeli conversabimur ⁊ filii dei. GREGO. in hom. Convenienter etiam eis speciem quam recognoscerēt non ostēdit: hoc agens foris in oculis corporis: quod apud ipsos agebatur intus in oculis cordis. ipsi nanque apud seipsos intus ⁊ amabant ⁊ dubitabant. De se ergo loquentibus presentiā exhibuit. sed de se dubitantibus cognitionis sue speciem abscondit: verba quidem eis contulit. Nam sequitur: Et ait ad illos. Qui sunt hi sermones quos confertis ad invicem ambulantes ⁊ estis tristes? GRECVS. Conferebāt quidem inter se quasi non amplius expectantes christum viventē: sed dolorosi quasi perempto salvatore. vnde sequitur: Et respōdens vnus cui nomē cleophas: dixit ei: Tu solus peregrinus es in hierusalē: ⁊ non cognovisti que facta sunt in illa his diebus? THEO. q. d. Tu sol⁹ peregrinus: ⁊ extra confinia hierusalem habitans: ⁊ expers es eorum que in medio eius contigerunt vt hec ignores? BEDA. Vel hoc dicit quia peregrinum putabant eum: cuius vultum nō agnoscebant. sed revera peregrinus erat eis: a quorū nature fragilitate percepta iam resurrectionis gloria longe distabat: ⁊ a quorum fide vtpote resurrectionis eius nescia manebat extraneus. Sed adhuc dominus interrogat: nam sequitur: Quibus ille dixit: Que? Et ponitur eorum responsio cū subditur: Et dixerunt ei: De iesu nazareno qui fuit vir propheta. Prophetam fatentur: filium dei tacent: Vel nondū perfecte credentes: vel solliciti ne inciderēt in manus iudeorum persequentium: quia nesciebant quis esset quod verum credebant celantes: Ad cuius commendationem subditur: Potens in opere ⁊ sermone. THEO. Primo quidē est opus secundo sermo. nullus enim doctrine sermo approbatur: nisi prius is qui docet: se ostēdat auctorem: precedit enim opus aspectum. nam nisi mundaveris intellectus speculum per operationem emicat decor optatus. Adhuc autem subditur: Coram deo ⁊ omni populo. Nam primo complacendū est deo: deinde curandum quantum possibile est de innocētia apud homines vt precedēte divino cultu vitamus sine scandalo plurimorum. GRECVS. Deinde assignatur causa tristicie: traditio ⁊ passio christi: cum sequitur: Et quomodo tradiderunt eum summi sacerdotes ⁊ principes nostri in damnationem mortis: ⁊ crucifixerunt eum. Subditur autem desperantium vox: cum dicitur: Nos autem sperabamus ꝙ ipse esset redempturus israel. Sperabamus inquit: nō speramus: ac si mors domini similis esset mortibus aliorum. THEOPHI. Expectabant enim christum salvaturum ⁊ redempturum populum israel ab ingruentibus malis ⁊ a servitute romanorum: ipsum quoque credebant terrenum regem fieri: quem putabant promulgatam in se mortis sententiam cavere potuisse. BEDA. Merito ergo tristes incedebant: quia ⁊ seipsos quodāmodo arguebāt: ꝙ in illo redemptionem speraverint: quem iam mortuum viderant: nec resurrecturum credebāt: ⁊ maxime dolebant eum sine causa occisum quem noverāt innocentem. THEO. Videntur tamen hi viri non omnino increduli esse per hoc quod subditur: Et nunc super hec omnia tertia dies est hodie ꝙ hec facta sunt. In quo videntur habere memoriā eius ꝙ eis dominus dixerat se tertia die resurrecturum. GRECVS. Porro relatam a mulieribus resurrectionis famam commemorat: cum subditur: Sed ⁊ mulieres quedā ex nostris terruerūt nos: que ante lucē fuerunt ad monumentū: ⁊ non invēto corpore eius venerunt dicētes se etiam visionem angelorum vidisse: qui dicūt eum vivere. Dicūt quidem hoc quasi non credētes: propter quod referūt se territos .i. stupefactos. nō. n. quod erat eis relatū firmū estimabāt. aut angelicam illuminationē fuisse: sed stuporis ⁊ turbinis cām inde sumebant. Testimonium quoque petri non certum estimabāt dum diceret se non vidisse dominum: sed resurrectionem eius conijcere ex eo ꝙ corpus ipsius in sepulchro non iacebat. vnde sequitur: Et abierunt quidam ex nostris ad monumentum: ⁊ ita invenerunt sicut mulieres dixerunt. ipsū vero nō invenerunt. AVGV. de cōcordātia evāgelistarum. Cū autē lucas dixerit petrū accurrisse ad monumentū: ⁊ cleophas dixisse: ipse retulerit ꝙ quidam eorum ierant ad monumentum: intelligitur attestari ioanni ꝙ duo ierūt ad monumentum: sed petrum primo solum commemoravit: quia illi primitus maria nunciaverat.

¶ Et ipse dixit ad eos: O stulti ⁊ tardi corde ad credendum in omnibus que locuti sūt prophete. Nōne hec oportuit pati christum ⁊ ita intrare in gloriam suam? Et incipiēs a moyse ⁊ omnib⁹ prophetis interpretabatur illis in omnibus scripturis que de ipso erāt. Et appropinquaverunt castello quo ibant: ⁊ ipse se finxit longius ire. Et coegerunt illum dicentes: Mane nobiscum quoniam advesperascit: ⁊ inclinata est iam dies. Et intravit cum illis. Et factum est dum recūberet cū eis accepit panem ⁊ benedixit ac fregit ⁊ porrigebat illis. Et aperti sunt oculi eorū ⁊ cognoverūt eum. Et ipse evanuit ex oculis eorum. Et dixerūt ad invicem. Nonne cor nostrū ardēs erat in nobis dū loqueretur i via: ⁊ aperiret nobis scripturas? Et surgentes eadē hora regressi sūt i hierusalem: ⁊ invenerūt congregatos vndecim ⁊ eos qui cum illis erant dicentes ꝙ surrexit dominus vere: ⁊ apparuit simoni. Et ipsi narrabāt que gesta erant in via: ⁊ quomodo cognoverunt eū in fractione panis.

THEOPHI. Quia predicti discipuli nimia dubietate laborabant: domin⁹ eos redarguit. vnde dicit: Et ipse dixit ad eos: O stulti. Fere enī eadē dixerūt que ⁊ assistentes cruci: Alios salvos fecit: seipsum nō potest salvū facere. Et tardi corde ad credendū in omnib⁹ que locuti sūt prophete. Contingit enī credere que locuti sūt prophete. particulariter quidā: ⁊ nō vniversaliter oīa: puta si aliquis credat que de cruce christi dicunt a prophetis sicut est illud: Foderunt manus meas ⁊ pedes meos. que vero spectant ad resurrectionē nō credāt: sicut ē illud: Nō dabis sanctū tuū videre corruptionem. Decet autē in omnib⁹ fidē adhibere prophetis tam in gloriosis que de christo predixerūt: quā in ingloriosis: quia ex passiōe malorū est ingressus in gloriā. Unde sequitur: Nonne hec oportuit pati christū: ⁊ ita intrare in gloriā suā? s. sm humanitatē. ISIDORVS. Sed ⁊ si oportebat christū pati: tamen qui crucifixerunt rei sūt pene: nō enim satagebant perficere quod de⁹ disponebat. vnde ⁊ eorū execratio fuit impia. dei vero dispensatio prudētissima: qui nequitiam eorū in beneficia generis humani cōvertit: quasi vires vipereis carnib⁹ ad antidoti salutiferi cōfectionem. CHRY. Et ideo dominus ostendit consequenter hec omnia non evenisse simpliciter: sed ex dei proposito ante predestinato. vnde sequitur: Et incipiens a moyse ⁊ omnibus prophetis interpretabatur illis in omnibus scripturis que de ipso erant: quasi diceret: Postquā estis tardi: ego propter vos reddam mysteria scripturarum vobis exponendo. Nam sacrificium abrahe cum isaac dimisso immolatus est aries: hoc prefigurabatur. Sed ⁊ in aliis scripturis propheticis sparsim iacent mysteria crucis ⁊ resurrectionis xpi. BEDA. Si autem

moyses ⁊ prophete de christo locuti sūt: ⁊ eum p passionē in
gloriā intraturum predixerunt quomodo gloriatur se esse
christianū: qui neq; qualiter scripture ad christū ptineant
inuestigat: neq; ad gloriā quā cum christo habere cupit: per
passionē attingere desiderat. GRECVS. Qr vō pdixit
euangelista. Tenebant oculi eorū ne eū agnoscerēt: donec
sermo domini mentē eorū moueret ad fidē: conuenienter
opportunū aspectum sui auditui subiungit. vnde sequit: Et
appropinquauerūt castello quo ibāt: ⁊ ipse finxit se longi⁹ ire.
AVGV. de que. euā. Qḋ nō ad mēdaciū ptinet. nō eniz
omne qḋ fingim⁹ mendaciū est: sed quando id fingimus qḋ
nihil significat: tunc mendacium ē. cū autem fictio nostra
refertur ad aliquā significationē: non ē mēdaciū sz aliqua
figura veritatis: alioquin omnia que a sapientibus ⁊ san-
ctis viris vel etiam ab ipso domino figurate dicta sunt men-
dacia deputabuntur: quia sm̄ vsitatum intellectum non
cōsistit veritas in talib⁹ dictis. Sicut autez dicta. ita etiam
finguntur facta sine mendacio ad aliquaz rē significandam.
GREGO. in home. Quia ḡ adhuc in eorū cordibus pe-
regrin⁹ erat a fide: ire se longi⁹ finxit. Fingere nāq; cōponere
dicim⁹. vnde ⁊ cōpositores luti figulos vocam⁹. Nihil ergo
simplex veritas p duplicitatē fecit: sed altē se exhibuit in
corpore: qualis apud illos erat in mente. Sz q; eē extranei
a charitate nō poterāt: hi cū quib⁹ charitas gradiebat: euz
ad hospitiū q̄si pegrinū vocāt. vnde seqt: Et coegerūt illū.
Ex quo exemplo colligitur quia peregrini ad hospitium nō
solum inuitandi sunt: sed etiam trahēdi. GLO. Nec solū
factis eum cogunt: sed etiam verbis inducunt. Sequitur
enim Dicentes: Mane nobiscum: quoniam aduesperascit:
⁊ inclinata est iam dies. s. ad occasum. GERGO. i home.
Ecce autem cū per membra sua christus suscipit suscepto-
res suos etiam per semetipsum requirit. Sequitur enim.
Et intrauit cum illis. Mensam ponunt: cibos afferunt: et
deum quem in scripture sacre expositione nō cognouerāt
in panis fractione cognoscunt. Sequitur enim: Et factum
est dum recumberet cum illis: accepit panez ⁊ benedixit ac
fregit: ⁊ porrigebat illis. ⁊ aperti sunt oculi eorum ⁊ cogno-
uerunt eum. CHRY. Quod non de sensibilibus oculis
dictum ē sed de sensu mentali. AVGV. de cō euā. Neq;
enim clausis oculis ambulabant: sed inerat aliquid quo nō
sinerentur agnoscere quod videbant. quod. s. caligo ⁊ aliqs
humor efficere solet: non quia dominus non poterat trans-
formare carnem suam: vt alia reuera esset effigies: quam
solebant intueri: quandoquidem ⁊ ante passionem trans-
formatus est in monte: vt facies eius claresceret sicut sol.
Sed non ita nunc factum est. non enim incongruenter ac-
cipim⁹ hoc impedimentū in oculis eorum a sathana fuisse
ne agnosceretur iesus: sed tn̄ a christo facta ē permissio vsq;
ad sacramētū panis: vt veritate corporis eius participata:
remoueri intelligatur impedimentum inimici: vt christus
possit agnosci. THEO. Sed ⁊ aliud innuit: q; s. sumētib⁹
sacrum panem aperiuntur oculi vt eum agnoscāt. magnā
enim ⁊ ineffabilem vim habet dn̄i caro. AVGV. de que.
euan. Vel q; dominus se ire longius finxit: cum comitaret
discipulis exponens sacras scripturas: verū ipse esset igno-
rantibus: significat quia hospitalitatis officio ad suā cogni-
tionem peruenire posse homines intimauit: vt cum longi⁹
ipse ab hominibus abscesserit super omnes celos cum eis
transit: qui hec exhibent seruis eius. Tenet ḡ christum ne
longi⁹ ab eo eat quisquis cathetizatur vbo i omnib⁹ bonis
ei q se cathetizat cōmunicat. Eteni isti cathetizati erāt vbo
cū exponerz eis scripturas. Et quia hospitalitatē sectati sūt
eum quē in ipsa expositione scripturaruz nō cognouerūt: i
panis fractione cognoscunt. non enim auditores legis iusti
sūt apud deū: sz factores legis iustificabūtur. GREGO.
in home. Quisquis ergo audita vult intelligere: festiat ea

que iaz intelligere potuit opere implere. Ecce dominus nō
est cognitus dum loqueretur: ⁊ dignatus est cognosci dum
pascitur. Sequitur enim: Et ipse euanuit ex oculis eorum.
THEOPHI. Non enim tale corpus habebat: vt diuti-
us cum eis cōmorari deberet: ⁊ hoc pariter augeret affectū
eorum. vnde sequit: Et dixerunt adinuicem: Nōne cor no-
strum ardens erat in nobis dum loqueretur in via ⁊ aperiret
nobis scripturas? ORIGE. Per quod innuit q; prolati ser-
mones a saluatore accendebant audientium cor ad amorē
diuinum. GREGO. in ho. penthcco. Ex audito. n. sermo-
ne inardescit animus: torporis frigus recedit: mēs in superno
desiderio fit anxia. Audire libet pcepta celestia ⁊ quot mā-
datis instruitur: quasi tot facibus inflāmatur. THEO. Ar-
debat ergo cor eorū vel igne verborū domini quibus inten-
debant tanq̄ veris. Vel quia eo disserente scripturas: per-
cellebatur intrinsecus cor eoꝝ: q; ille q disserebat dominus
esset. Adeo ergo letati sunt. vt nullā morā passi: mox reuer-
si sint in hierusalem. ⁊ hoc est quod sequitur: Et surgētes ea-
dem hora regressi sunt in hierlm. surrexerunt quidem ea
dez hora: peruenerūt aūt per plures horas: sicut oportebat
sexaginta stadia transeuntes. AVGV. de concor. euan.
Jam aūt fama erat q; surrexerat iesus a mulieribus facta:
⁊ a simone petro: cui iam apparuerat. Eteniz isti duo hec in-
uenerūt loquētes illos ad quos in hierusalē venerant. Se-
quitur. n. Et inuenerunt cōgregatos vndecim. ⁊ eos qui cuz
ipsis erant dicentes q; surrexit dominus vere: ⁊ apparuit si-
moni. BEDA. Omnium enim viroꝝ primo dominus ap-
paruisse videtur petro ex his quos euangeliste quattuor ⁊
paulus apostolus cōmemorauerunt. CHRY. Non enim
simul omnibus se manifestabat: vt sereret fidei semina. nā
qui primo viderat ⁊ certus erat: alijs referebat. Deinde ser-
mo prodiens preparabat animuz auditoris visioni: ⁊ ideo
primo dignior ⁊ fidelior omnibus apparuit. Erat. n. opus
anime fidelissime que prius acciperet hunc aspectuz: vt mi-
nime turbaretur inopinata visione. Et ideo primo videtur
a petro: vt qui primo confessus est eum christū: primo resur-
rectionem videre mereatur: ⁊ etiam quia eum negauerat:
primo ei voluit apparere cōsolans eum ne desperaret. Post
petrū vero alijs apparuit: quandoq; paucioribus: quādoq;
pluribus quod duo discipuli confitentur. Sequitur enim
Et ipsi narrauerunt que gesta erant in via: ⁊ quomō cogno-
uerunt eū in fractione panis. AVGV. de concordā. eui-
ge. Quod autem ait marcus annunciauerunt ceteris: nec il-
lis crediderunt: cum lucas dicat: q; iam inde loquebantur
vere resurrexisse dominum: quid intelligendum est: nisi ali-
quos ibi fuisse qui hoc credere nollent?

¶ Dum aūt hec loquuntur: stetit iesus in medio
eorum ⁊ dixit eis: Pax vobis. Ego sum: nolite
timere. Conturbati vero ⁊ conterriti estimabāt
se spiritū videre. Et dixit eis. Quid turbati estis
⁊ cogitationes ascendunt in corda vestra? Vide-
te manus meas ⁊ pedes: quia ego ipse sum. Pal-
pate ⁊ videte: quia spiritus carnem ⁊ ossa non
habet sicut me videtis habere. Et cum hec dixis-
set ostendit eis manus ⁊ pedes.

CYRIL. Undiq; resurrectionis fama per apostolos di-
uulgata ⁊ affectu discipulorum erecto ad christi visionē ve-
nit desideratus: ⁊ querentibus ⁊ expectantibus reuelatur:
nec disceptat vt de alio: sed euidēter se offert. vnde dicitur
Dū hec aūt loquūtur: stetit iesus in medio eoꝝ. AVGV.
De concor. euāgelista. Hanc ostensionez domini post resur-
rectionem ⁊ ioānes cōmemorat. Sed quod dicit ioannes:
Nō cum illis fuisse apostolū thomā: cū sm̄ lucam duo illi re-
gressi i hierusalē: inuenerūt cōgregatos vndecim: procul du-

bo intelligendū est q inde thomas exierit anteq dominus hec loquentibus appareret. Dat .n. lucas locū i sua narratione quo possit intelligi dn̄ hec loquerētur: pr⁹ ide exisse thomā. t postea dn̄m intrasse: nisi qs dicat nō illos vndeci q iaz tunc apostoli vocabant: sed discipulos illos vndeci fuisse ex multo numero discipulorū. Sed cū adiungit lucas: Et eos qui cū ipsis erant. Satis vtiq declarauit euidenti⁹ illos vndeci aplos q vocabantur apostoli cū qbus ceteri erant. Sed videamus cu⁹ mysterij gratia fm̄ mattheū t marcū resurgēs ita mandauerit: Precedā vos in galileā: ibi me videbitis. Quod tñ cōpletū ē. tamē post multa completū est: cum sic mādatū sit vt aut hoc solū: aut hoc pri⁹ i expectaretur fieri debuisse. AMBRO. Unde hoc conuenien⁹ arbitror q dominus qdem mādauerit discipulis vt in galilea eū viderent. sed illis ob metū intra conclaue residentibus primū se obtulisse. GREGVS. Nec hoc ē promissi trāsgressio sed poti⁹ festinata ex benignitate impletio pp pusillanimitatē discipulorū. AMRO. Postea vero cōfirmatis animis: vnde eum illos galileā petisse. Uel nihil obstat si dicantur paucio res intra conclaue: t in mōte qplures fuisse. EVSE. Duo eni euāgeliste. s. lucas t ioannes solis vndeci hūc scribūt apparuisse in hierusalē. ceteri vero duo in galileā pperare non solū vndecim sed et vniuersis discipulis t fratribus dixerūt angelū t saluatorē vidisse: de qbus t paulus meminit dicēs: Deinde apparuit plus q quingentis fratribus simul. Est autē verior solutio: q primo q in hierusalē latitantib⁹ semel aut bis visus est ad eorū consolationem. in galilea vero nō in conclaui aut semel aut bis sed cum multa ptāte ostēdens se fecit pbens se eis viuētē post passionē in signis multis vt lucas testatur i actib⁹. AVGV. de con. euā. Uel qd ab angelo hoc ē a dn̄o dictū est: pphetice accipiēdū ē. In galilea eni fm̄ trāsmigrationis significationē itelligendū occurrit q de populo israel trāsmigraturi erant ad gētes quib⁹ apostoli pdicantes non crederēt nisi ipse dn̄s viā in cordib⁹ hominū prepararet. t hoc itelligitur: Precedet vos in galileā. Secūdū aūt illud q galilea interptatur reuelatio nō iam i forma serui intelligendū ē sed in qua ē equalis patri quam promisit electis sui⁹. illa erit reuelatio tāq vera galilea cū videbimus eū sicuti est. Ipsa et erat beatior transmigratio ex isto seculo in illam eternitatē. vnde ad nos veniēs non recessit: t quo nos precedens non deseruit. THEO. Primo igitur dominus in medio discipulorū stans solito pacis affatu eorū turbinē sedat: ostēdēs q ipse idē ē magister eorū q hoc verbo gaudebat. quo etiā eos muniuit cū ad predicādū misit. vnde sequitur: Et dixit eis: Pax vobis: ego sum nolite timere. CYRILLVS. Pudeat ergo nos pacis munus deserere: quam nobis hinc discedēs christus reliquit. Pax res t nomen dulce quam t dei esse accepimus iuxta illud: Pax dei. t eius esse deum iuxta illud: Deus pacis ipsam eē deū iuxta illud: Ipse est pax nostra. Pax bonū commendatum ab omnibus: obseruatum autem a paucis. Que autem est causa: Fortassis ambitio dominij aut facultatum aut liuor: aut odium: aut contemptus: aut aliquid huiusmodi ex his que dei ignaros videmus incurrere. Dei quippe pcipue pax est: que consederat omnia: cuius nihil est adeo proprium sicut vnitas nature: t pacificus status. Transsumitur vero ab angelis t diuinis potestatibus: que ad deum t ad inuicem pacifice se habent. Diffunditur vero per totam creaturā: cuius est decor tranquillitas. in nobis autem manet fm̄ animam quidem per inuestigationē virtutum t cōmunicationem. fm̄ corpus vero in membrorū t elemētorū cōmensuratione: quorum alterum pulchritudo. alterum sanitas appellatur. BEDA. Discipuli autem nouerant christum verū hominem: cū quo tanto tēpore fuerant conuersati. sed postquam mortuus est: non credunt tertia die potuisse verā carnē de sepulchro resurgere. Putant ergo se videre spiritū que emisit in passione. vnde sequitur: Conturbati vero t conterriti existimabant se spiritū videre. Error ille apostolorū secta est manicheorū. AMBRO. Adducti autē virtutum exēplis petri t ioannē nō credimus potuisse dubitare. Cur ergo lucas inducit fuisse turbatos: Primo qui⁹ quia pauciorum opinionē sententia maioris partis includit. Deinde q si petrus de resurrectione crediderat: turbari tamē potuit q se dominus cū corpore vectibus obseratis ipsorum infunderet. THEOPHI. Uerū q per verbū pacis nō ē sedatus turbo in animabus discipulorū. aliunde indicat eis se filiū dei eē quia mentis cognoscebat archana. vnde sequitur: Et dixit eis: Quid turbati estis: t cogitationes ascendunt in corda vestra: BEDA. Quales vtiq cogitationes nisi false t perniciose: Perdidit eni christus fructum passionis: si non esset veritas resurrectionis: tanquam bonus agricola dixisset quod ibi plantauit inueniam: vbi est fides que in cor descendit. quia desuper est. Cogitationes autē ille non desuper descenderant sed de imo in cor sicut herba male ascēderit. CYRIL. Hoc autem fuit euidentissimū signū q nō alius est qui videtur sed ille idem quē viderant in ligno mortuum: t positum in sepulchro quem non latebat aliquid eorum que erant in homine. AMBROSIVS. Consideremus autem qua gratia fm̄ ioannem apostoli crediderunt qui gauisi sunt fm̄ lucam qui increduli redarguuntur. Et videtur mihi ioannes quasi apostolus maiora t altiora tetigisse hec sequentia t humanis proxima hic historico vsus circuitu ille compendio: quia t de illo dubitari non potest quia testimonium perhibet de his quibus ipse interfuit: t ideo vtrunq verum putamus. Nam etsi in primo lucas eos non credidisse dicat: postea tamen credidisse demonstrat. CYRIL. Comprobans autem dominus deuictam esse mortem t humanam naturam iam in christo corruptionem exuisse primo ostendit eius manus t pedes t clauorum foramina. vnde subdit: Uidete manus meas t pedes quia ego ipse sum. THEOPHI. Sed t aliud subiungit palpationem scilicet manuum atq pedum cum dicit. Palpate t videte: quia spiritus carnem t ossa non habet sicut me videtis habere quasi diceret: Uos putatis me esse spiritum. id est phantasma: sicut plures defunctorum circa sepulchra videri sunt soliti. Sed scitote q spiritus neq carnem habet neq ossa. ego autē carnē t ossa habeo. AMBRO. Hoc autem dominus ideo dixit: vt speciem nobis sue resurrectionis ostenderet. nam quod palpatur corpus est. In corpore autem resurgemus. sed illud subtilius: hoc crassius: vtpote adhuc terrene labis qualitate concretum. Non ergo per incorpoream naturam sed per resurrectionis corporee qualitatē christ⁹ clausa penetrauit. GREGO. xiiij. mora. Non enim in illa resurrectionis gloria corpus nostrum erit impalpabile: t ventis aereq subtilius vt eutiches dixit. sed subtile quidē per effectū spiritualis potentie: palpabile autē per veritatē nature. Sequitur: Et cū hec dixisset: ostendit eis manus t pedes. BEDA. Quibus scilicet clauorum vestigia claruere. sed fm̄ ioannem etiam latus eis ostendit: quod fuerit lancea perforatum: vt. s. ostensa vulnerū cicatrice dubietatis eorū vulnus sanaret. Solent autem in hoc loco gētiles calūniaz struere: quasi nō valuerit dominus vulnera sibi inflicta curare. Quibus respondēdum est: q nō est cōsequēs: vt qui maiora fecisse probatur: minora facere nequierit. sz certe dispēsatōis gratia q morte ōstrupit: signa mortis ōstere noluit: primo qdē vt per hoc discipulis fidē sue resurrectōis astrueret. deide vt pro nob supplicās q̄le gen⁹ mortis p hoie ptulerit semp ostendat. tertio vt sua morte redēptis q̄ misericorditer sint adiuti: ppositis eiusdem mortis iditijs insinuet. postremo vt i iudicio q̄ iuste dānent ipsi denūciet.

¶ Adhuc autem illis nõ credẽtibus τ mirantibꝰ pre gaudio dixit: Habetis hic aliquid quod mãducetur? At illi obtulerũt ei partem piscis assi: τ fauum mellis. Et cũ mãducasset corã eis: sumẽs reliquias dedit eis. Et dixit ad eos: Hec sũt verba que locutus sum ad vos cum adhuc essez vobiscũ quoniã necesse ẽ iplere oĩa que scripta sunt in lege moysi τ ꝓphetis τ psalmis de me.

CYRIL. Ostẽderat dñs discipulis manꝰ τ pedes: vt certificaret discipulos ꝙ corpus quod passũ fuerat resurrexit. Ut adhuc aũt magis certificaret: aliqd mãducabile petyt. vnde dr: Adhuc autem illis nõ credentibus τ mirantibus pre gau. dixit: Habetis hic aliqd qđ mãducet. GREGO. nissenus: Et iussu qdẽ legis pasca cũ amaricantibus edebat: qꝛ adhuc amaritudo manebat: post resurrectionẽ vero cibꝰ fauo mellis dulcoratur. vñ seqtur. At illi obtulerũt ei ptez piscis assi τ fauũ mellis. BEDA. Ad insinuãdũ ergo resurrectionis sue veritatẽ nõ solũ tãgi a discipulis: sed ẽt cõuesci cũ illis dignatur: ne arbitrerẽtur eũ nõ solide: sed imaginabiliter sibi apparere. vnde sequit: Et cũ mãducasset corã eis sumẽs reliqas dedit eis. Mãducauit quidẽ ptãte nõ ex necessitate. Aliter enĩ absorbet aquã terra sitiens: aliter sol calens: illa indigẽtia iste potentia. GRECVS. Si damus dominum vere comedisse: demus τ oẽs hoĩes post resurrectionẽ vti ciborũ fomentis. Sꝫ que ex quadã dispẽsatione fiunt a saluatore: nõ sũt regula τ norma nature: qm̃ in quibusdã alijs dispẽsauit. Resuscitabit.n. nostra corpora incorrupta qui tñ dereliquit ꝓprij corporis foramina: que claui forauerant τ lateris circatricẽ vt ostendat ꝙ mansit post resurrectionẽ natura corporis nec ẽ ĩ aliã mutatus substantiã. BEDA. Mãducauit ergo post resurrectionẽ: nõ quasi cibo indigẽs: nec quasi ĩ resurrectiõe quã expectamꝰ cibis egere significãs: sed vt eo modo naturã corporis resurgẽtis astrueret. Mystice aũt piscis assus quẽ christus comedit: significat christũ passũ: ipse enim latere dignat ĩ aquis generis humani. Capi voluit laqueo mortis nostre τ quasi tribulatiõe assatus ẽ tpore passionis sue: sꝫ fauꝰ mellis nobis extitit ĩ resurrectione. In fauo quidẽ mellis vtrãqꝫ naturã exprimere voluit psone sue. Fauus quippe mellis in cera ẽ: mel vero in cera: est diuinitas in hũanitate. THEO. Uidẽtur aũt τ comestio aliud habere mysteriũ. ꝙ enĩ mãducauit partẽ piscis assi: significauit ꝙ naturã nostrã in huius vite mari natãtẽ assãs eam igne ꝓprie deitatis τ exiccans eius humiditatẽ: quã a profundis vndis contraxerat: escam fecit diuinam: τ eam que prius erat abhominabilis preparauit deo cibũ suauẽ: qđ significat fauus mellis. vel per piscem assum significat vitã actiuã consumẽtẽ nostrã humiditatẽ laborũ pruinis. contẽplationẽ vero significat per fauũ mellis: propter dulcedinẽ eloquiorum dei. BEDA. Postq̃ autem visus est τ tactus mãducauit ne in aliquo sensus humanos ludificasse videretur misit manus ad scripturas. vnde sequit: Et dixit ad illos: Hec sunt verba que locutus sum ad vos: cum adhuc essem vobiscum. idest cum adhuc essem in carnem mortali in qua estis τ vos. tũc qdẽ in eadẽ carne resuscitatꝰ erat sed cũ illis in eadẽ mortalitate nõ erat. τ subdit: Quoniã necesse ẽ ipleri oĩa que scripta sunt ĩ lege moysi τ ꝓphetis τ psalmis de me. AVGV. de con. euã. Illud attendãt qui magicis artibus christũ tanta potuisse: τ nomẽ suũ ad apostolos in se cõuertendos arte ipsa cõsecrasse delyrãt vtrũ potuit magicis artibꝰ ꝓphetas diuino spũ anteqũ in terra nasceretur iplere. Neqꝫ.n. si magicis artibꝰ fecit vt coleretur τ mortuus magus erat anteq̃ natus cui prophetando venturo gens vna deputata est.

¶ Tunc aperuit illis sensum vt intelligerent scripturas τ dixit eis: Quoniã sic scriptũ est: τ sic oportebat christũ pati τ resurgere a mortuis tertia die: τ predicare ĩ nomine eius penitentiã τ remissionẽ peccatorũ in omnes gentes incipientibꝰ ab hyerosolyma. Uos aũt testes estis horum: τ ego mittam promissum patris mei in vos. Uos autem sedete in ciuitate quoadusqꝫ induamini virtute ex alto.

BEDA. Postq̃ ꝓbuit se videndũ oculis: manibus contractãdũ: legis commemorauit scripturas: cõsequẽter aperuit sensũ: vt intelligatur qđ legit. vnde dicit: Tũc aperuit illis sensũ: vt intelligerent scripturas. THEO. Alioquin quomõ eorũ aĩa turbata τ vacillãs circa christi mysteriũ studuisset. sed τ verbis eos docuit. Sequitur.n. Et dixit eis: quia sic scriptũ ẽ: τ sic oportebat xp̃m pati. s. per lignũ crucis. BEDA. Perdidit aũt xp̃s fructũ passionis: si nõ eẽt veritas resurrectiõis. vnde subdit: Et resurgere a mortuis die tertia. Deinde post cõmendatã sui corporis veritatẽ: cõmendat ecclesie vnitatẽ cũ subdit: Et predicare ĩ nomine eius pniam τ remissionẽ peccatorũ in oẽs gentes. EVSE. Dictũ.n. erat Postula a me: τ dabo tibi gentes hereditatẽ tuã: Oportebat aũt conuersos ex gentibus expiari a quolibet contagio τ macula ipsius virtutez quasi contaminatos ab errore demonũ: ydolatrie: τ quasi nuper conuersos a vita execrabili τ ĩpudica. τ ideo dicit: ꝙ oportet predicari prius qdẽ penitẽtiã: consequẽter remissionẽ peccatorũ ĩ oẽs gentes. Eis enĩ qui priusq̃ verã ostenderint malorũ pniam: salubri gratia veniã cõmissorum donauit: pro quibus τ mortem subyt.

THEO. In hoc vero ꝙ dicit Pniam τ remissionẽ peccatorũ etiam de baptismate meminit in quo per depositionẽ priorũ scelerum subsequitur venia peccatorũ. Sed quo pacto intelligetur in solo christi nomine baptisma fieri cũ alibi mandet hoc fieri in noĩe patris τ filij τ spiritussancti? Et primo quidẽ dicimus ꝙ non intelligitur ꝙ in solo christi nomine fiat baptisma: sed ꝙ christi babtismate aliquis baptizetur. i. spiritaliter non iudaice nec tali quali ioannes baptizabat ad solã penitẽtiã. sed ad spiritus almi participationẽ. sicut τ christus in iordane baptizatus ostendit spiritũsanctũ in specie colũbina. Porro baptisma in christi noie. ĩ morte christi intelligas: sicut.n. ipse post mortem triduo resurrexit sic τ nos ter in aquã mergimur τ cõuenienter emergimur in corruptibilitatis spiritus arrã recipiẽtes. Hoc ẽt christus nomen continet in se: τ patrẽ quasi vnctorẽ τ spiritũ quasi vnctionẽ: τ filiũ quasi vnctum. s. fm̃ humanã naturã. Non autem decebat amplius bipartitũ eẽ humanũ genus ĩ iudeos τ gẽtiles. Et ideo vt omnes in vnũ viniret mandauit incipere sermonẽ a hierusalẽ τ ad gentes terminari. vnde sequit: Incipi. ab hierusalẽ. BEDA. Non solũ qꝛ credita sũt illis eloquia dei τ eorum ẽ adoptio filiorũ τ gloria: verũ etiã vt gentes varijs erroribus iplicate hoc maxie indicio diuine pietatis ad spẽ venire prouocentur: ꝙ eis qui filiũ dĩ crucifixerint venia concedetur. CHRY. Insuper ne dicerent aliqui: ꝙ omissis notis iuerunt se ostensuros ad extraneos. Ideo prius apud ipsos occisores pandunt resurrectionis signa in eadem ciuitate in qua prorupit temerarius ausus. Ubi enĩ crucifixores credere videntur: resurrectio plurimum demonstratur. EVSE. Et si ea que christus predexit iaz sortiuntur effectum: τ verbum eius viuax τ efficax per vniuersum mũdũ oculata fide perspicitur tẽpus ẽ non incredulos esse erga eum qui protulit verbum. Cũ.n. necesse ẽ diuinam vitã ducere: cuius opera viuida verbis consona ostendũtur que quidem ministerio apostolorũ impleta sũt. vnde subdit. Uos aũt estis testes horũ: mortis. s. τ resurrectiõis. THEO. Consequẽter ne turbari cogitarent quomodo nos homines

ydiote testimonium perhibebimus gētibus ⁊ iude. qui te occiderunt subiūgit: Et ego mitto promis. pa. mei in vos: qđ s. per iohelem promiserat dicens: Effundam spiritum meum super omnem carnem. CHRY. Sicut autem milites in nasuros mltos nemo dux exire sinit donec armati sint: ⁊ sic discipulos ante spiritus descensum: ad conflictum egredi non permittit. vnde subdit: Uos autem sedete in ciui. quo adusqȝ indua. vir. ex alto. THEO. i. virtute non huma na sed celesti: nec dixit: Suscipiatis: sed induamini: integrā tutelam spiritalis velaminis idicans. BEDA. De hac āt virtute. i. spiritusancto dicit etiaȝ angelus marie: Et virtus altissimi obumbrabit tibi. ⁊ ipse dominus alibi: Nam ⁊ ego noui virtutem de me exisse. THEO. Cur autem nō chri sto presente vel eo discedente statim spiritus venit? Dece bat enim eos fieri cupidos rei: ⁊ demum recipere gratiam. tunc enim magis ad deum erigimur: cum incumbit necessi tas. oportebat enim interim nostram comparere naturam in celo: ⁊ federa consummari: ac deinde spiritum aduenire: ⁊ gaudia celebrari serena. Attende etiam quantam eis ne cessitatē imposuit hierosolymis esse: in eo ꝙ illic spiritum promisit largiri. Ne enim rursus post eius resurrectionem aufugerent: hac expectatione quasi quodā vinculo omnes simul eos ibi detinuit. dicit autem: Donec induamini virtu te ex alto. Nec expressit quādo vt sint iugiter vigiles. Quid ergo miraris: si diem nobis nouissimum non pandit: cum diem hunc propinquum pandere noluit? GRE. in pasto ra. Admonēdi sunt ergo quos a p̄dicatiōis officio: vł imper fectio vel etas prohibet: ⁊ tamē precipitatio impellit nedū sibi tantum onus officij precipitatione arrogant: viam sibi subsequentis meliorationis abscindant. Ipsa enim veri tas que repente quos vellet roborare potuisset: vt exem plum sequentibus daret: ne imperfecti predicare presume rent: postq̄ȝ plene discipulos de virtute predicationis instru xit: mandauit eis vt in ciuitate sederent donec induerentur virtute ex alto. In ciuitate quippe sedemus: si intra menti um nostrarum nos claustra constringimus: ne loquendo ex terius euagemur: vt cuȝ virtute diuina perfecte induimur: tunc quasi a nobismetipsis foras ēt alios instruentes exea mus. AMBRO. Consideremus autem quomodo fm ioannem acceperint spiritumsanctum: hic autem in ciuitate iubentur sedere: quoadusqȝ induantur virtute ex alto: sed spiritumsanctum vel illis. x. quasi pfectioribus insufflauit: ⁊ reliquis postea tribuendum promittit: vel eisdeȝ ibi insuf flauit: hic spopondit. Nec videtur esse contrarium: cum di uisiones sint gratiarum. ergo aliam insufflauit ibi operatio nem: hic aliam pollicetur. Ibi enim remittendorum gratia tributa est peccatorum: quod videtur esse angustius: ⁊ ideo insufflatur a christo: vt credas spiritumsanctuȝ christi ⁊ cre das de deo spiritū. Deus enim solus peccata dimittit: lucas autem linguarum gratiam describit effusam. CHRY. Uel dicit: Accipite spiritumsanctum: vt eos idoneos face ret ad receptionem: aut quod futuruȝ est: vt presens indica uit. AVGV. xv. de trini. Uel dominus post resurrectio nem suam bis dedit spiritumsanctū: semel in terra propter dilectionē proximo: ⁊ iteȝ de celo propter dilectionē dei.

¶ Eduxit autem eos foras in bethaniam: ⁊ ele uatis manibus suis benedixit eis: ⁊ factuȝ ē: dū benediceret illis recessit ab eis: ⁊ ferebatur i celū ⁊ ipsi adorantes regressi sunt in hierusalē cū gau dio magno: ⁊ erant semper in templo laudātes ⁊ benedicentes deum. Amen

BEDA. Pretermissis omnibus que per. xliij. dies agi a domino cuȝ discipulis potuerunt: primo diei resurrectionis eius coniūgit tacite nouissimum diem quo ascendit in celū dicens. Eduxit autem eos foras in bethaniam. Primo qui dem propter nomen ciuitatis que domus obedientie dicitur qui enim propter inobedientiam peruersorum descendit: propter obedientiam conuersorum ascēdit. deinde propter situm eiusdem ville que in latere montis oliuarum posita esse narratur: quia videlicet obedientis ecclesie domus in ipsius summi montis. i. in christi latere: fidei: spei: dilectiōis ꝙ sue fundamento locauit. Eos autem benedicit: quibus precepta docēdi tradiderat. vnde sequitur: Et eleuatis ma nibus suis benedixit eis. THEOPHI. Forsan vim con seruatiuam influens eis vsqȝ ad aduentuȝ spiritus: ⁊ fortas sis instruens nos: vt quotiens recedimus: benedictionibus subditos deo commendemus. ORIGE. Qȝ autem ele uatis manibus benedixit eos: significat ꝙ deceat benedicē tem cuiqȝ ornatuȝ esse varijs opibus ⁊ arduis respectu alio rum: sic enim manus tolluntur in altum. CHRY. Atten de autem ꝙ dominus bravia repromissa aspectu subijcit. promiserat quidem corporum resurrectionem: a mortuis resurrexit: ⁊ per. xl. dies discipulos certificat. promittitur eti am ꝙ in nubibus rapiemur in aere: ⁊ hoc ipse patefecit per opera: Sequitur enim: Et factum est duȝ benediceret illis: recessit ab eis ⁊ ferebatur i celū. THEOPHI. Et helias quidem videbatur quasi assumi in celum: sed saluator ipse precursor omnium ascendit in celū: appariturus diuino con spectui in sacro suo corpore: ⁊ iam nostra natura in christo honoratur a qualibet virtute angelica. CHRY. Sed di ces: quid interest mea? quia ⁊ tu in nubibus suscipieris simi liter: nam corpus tuum connaturale est illi corpori. Erat igi tur ⁊ corpus tuum tam agile vt possit transire per aera. naȝ sicut caput: sic ⁊ corpus: sicut principium: sic ⁊ finis. Aspice autem quomodo honoratus es per hoc principium. Infi ma pars rationalis creature homo erat: sed pedes effecti sunt caput: sublimati in regiam sedem in suo capite. BE DA. Ascendente autem in celum domino: discipuli ado rantes vbi steterunt nouissime pedes eius: confestim hie rosolymam redeunt: vbi promissionem patris sunt expe ctare precepti. Sequitur enim: Et ipsi adorantes regressi sunt in hierusalem cū gaudio magno. Gaudia magna agit: quia deum ac dominum suum post triumphuȝ resurrectio nis etiam celos penetrasse letantur. GRECVS. Et erāt vigilantes non degentes in proprijs laboribus: sed expectā tes supernaȝ gratiam conuersantur in templo: inter cetera etiam loci honestatem addiscentes. vnde dicitur: Et erant semper in templo. THEOPHI. Nōdum aderat spiritus: ⁊ iam spiritaliter conuersantur: prius erant reclusi iam stāt in medio principum sacerdotum: nec aliquo distrahuntur mundano sed omnibus contemptis iugiter deum laudant. Sequitur enim: Laudantes ⁊ benedicentes deum. BE DA. Et attende ꝙ lucas inter quattuor animalia celi de signatus accipitur per vitulum: cuius victima qui in sacer dotium eligebantur initiari sunt iussi: eo ꝙ ipse sacerdo tium christi ceteris amplius exponendum suscepit. ⁊ euāge lium suum quod a ministerio templi per sacerdotiuȝ zacha rie cepit: in templi deuotione compleuit: ⁊ apostolos ibi mi nistros noui sacerdotij futuros non in victimarum sangui ne: sed in laude dei ⁊ in benedictione cōclusit: vt in loco ora tionis ⁊ inter laudum deuotiones promissum spiritussancti aduentum paratis cordibus expectent. THEO. Quos nos imitantes in sacra vita semp degamus: laudātes ⁊ bene dicētes deū: cui est glia ⁊ benedictio ⁊ virt' in secula: Amē.

Finis tabule.

Beati Thome aggregatio continua in evangelium Joannis.

Diuine visiões sublimitate illustratus Isaias propheta dixit: Uidi dñm sedentem super solium excelsum et eleuatũ: et plena erat domus a maiestate eius: et ea q̃ sub ipso erãt: replebãt tẽplũ. HIERO. sup Isaiã. Quis sit iste dñs q videt: in euangelista ioãne plenius discim⁹ qui ait: Hec dicit Isaias qñ vidit gloriã dei: et locutus est de eo: haud dubium quin christum significet. GLO. Unde ex verbis istis materia huius euangelij quod sm ioannẽ scribit: designat. EX ECCLE. histo. qz enĩ natiuitatẽ saluatoris sm carnẽ vel mattheus vel lucas descripserãt: reticuit hic ioãnes: et a theologia atqz ab ipsa eius diuinitate sumit exordiũ: que pars sine dubio ipsi velut eximio p spũsctm reseruata est. ALCVI. Unde cũ oib⁹ diuine scripture paginis euãgeliũ excellat: qui a qđ lex et prophete futurũ pdixerũt hoc cõpletũ dicit euãgeliũ. Inter ipsos aũt euãgelioꝛũ scriptores ioannes eminet in diuinoꝛũ mysterioꝛũ pfunditate: qui a tpe dñice ascensionis p annos .lxv. verbũ dei absqz adminiculo scribendi vsqz ad vltima domitiani tpa pdicauit: sed post occisionẽ domitiani cũ nerua pmittente de exilio redisset ephesũ: cõpulsus ab epis asie de coeterna pri diuinitate christi scripsit aduersus hereticos q̃ xpm ante mariã fuisse negabant. vnde merito in figura quattuoꝛ aialiũ aquile volanti cõparat: que volat altius cunctis auibus: et solis radios irreuerberatis aspicit luminib⁹. AVGV. super Jo. Trãscendit enĩ ioannes oĩa cacumina terrarũ. transcẽdit oẽs campos aeris: trãscẽdit oẽs altitudĩes siderũ. trãscẽdit oẽs choros et legiones angeloꝝ. nisi enĩ trãscẽderet ista oĩa q̃ creata sũt nõ puenirẽt ad eũ p quẽ fcã sũt oĩa. AVGV. de cõ. euã. Ex quo itelligi dat si diligẽter aduertas: tres euãgelistas tpalia fcã dñi et dicta que ad informãdos mores vite pñtis maxime valerẽt circa actiuã virtutem fuisse versatos. Joãnem vero fcã dñi multo pauciora narrantẽ. dicta vero eius: p̃sertĩ que trinitatis vnitatẽ et vite eterne felicitatẽ insinuarẽt: diligentius et vberi⁹ cõscribentẽ i virtute contẽplatiua cõmẽdãdã suã intẽtõẽz pdicationẽqz tenuisse. vñ alia tria p que tres alij euangeliste designantur: siue leo siue homo: siue vitulus in terra gradiunt: quia tres euangeliste in his maxime occupati sũt q̃ xps in carne opatus est: et que precepta mortalis vite exercende carnem portantibus tradidit. At vero ioannes supra nubila infirmitatis humane velut aquila volat et lucẽ incommutabilis veritatis acutissimis atqz firmissimis oculis cordis intuetur. ipsã enim maxime diuinitatem dñi: qua pñi est equalis intẽdit: eãqz pcipue suo euangelio qñtũ inter hoies sufficere credidit cõmẽdare curauit. GLO. Põt igitur euangelista ioannes cum Isaia propheta dicere: Uidi dñm sedentem super solium excelsum et eleuatum inquantum acumine visus christum in diuinitatis maiestate regnantem inspexit: que quidem etiam sua natura excelsa est et super omnia alia eleuata. Dicat enã euangelista ioannes. Et plena erat domus a maiestate eius: quia per ipsum narrat omnia esse facta: et suo lumine omnes homines in hunc mundum venientes illustrari. Dicat etiam q̃ ea que sub ipso erant replebant templum. quia dicit verbum caro factum est. et vidimus gloriam eius gloriam quasi vnigeniti a patre plenum gratie et veritatis. sm q̃ de plenitudine eius nos omnes accepimus. Sic igitur premissa verba materiam huius euangelij continẽt: in quo ioannes dominum super solium excelsum sedentem insinuat: diuinitatẽ christi ostendẽs: et terrã ab ei⁹ maiestate impleri ostendit: dum oĩa p ei⁹ virtutẽ in eẽ pducta ostẽdit: et ppriis pfectiõib⁹ repleta: et inferiora ei⁹ .i. humanitatis mysteria: templum .i. ecclesiam replere docet dum in sacris humanitatis xpi et grãm et gloriam fidelibus reponemus.

CHRY. Qñ igit barbar⁹ hic et indisciplinatus talia loqt: que nullus vnq̃ in terra sũt hoĩs nouit vnq̃ sit hic solus eet miraculũ magnũ eet. Nũc aũt cũ his et aliud ipso mai⁹ tribuat argumentũ: qz a deo inspirata sũt ei que dicunt hec. s. q̃ oẽs audiunt: suadet oib⁹ p omne tps. Quis ergo nõ admirabit habitãtẽ in eo virtutẽ? ORIGE. in ho. Joãnes interptat grã dei: siue in quo est grã. vel cui donata est. Cui autẽ theologoꝛum donatum est ita absconditia summi boni penetrare mysteria: et sic hũanis mẽtib⁹ intimare? CAL.

In principio erat verbum.

CHRY. Omnib⁹ alijs euãgelistis ab incarnatiõe incipiẽtib⁹: ioãnes trãscurrẽs cõceptionẽ natiuitatẽ educatiõẽz augmẽtationẽ mox de eterna nob generatiõe narrat dicẽs: In principio erat verbũ. AVGV. lxxxiij. q̃ue. Qđ grece logos dr: latine et rõnẽ et verbum significat: sed hoc loco melius verbũ interpretatur: vt significet nõ solũ ad patrẽ respectũ: sed ad illa etiã que p verbũ fcã sũt operatiua potẽtia. Rõ aũt etsi nihil p eã fiat: recte rõ dr. AVGV. sup Jo. Quottidie aũt dicẽdo verba viluerũt nobis: qz sonãdo et trãseundo viluerũt. Est verbũ et i ipo hoie qđ manet intus. nã sonus pcedit ex ore. Est verbũ qđ vere spũaliter dr illud quod intelligis d sono nõ ipse son⁹. AVGV. xv. d tri. Quisquis aũt põt intelligere verbũ: nõ solũ añqz sonet: verũ et añqz sonoꝛũ ei⁹ imagines cogitatione voluant: iã põt videre p hoc speculũ atqz in hoc enigmate aliquã verbi illius similitudinẽ de quo dictũ ẽ: In pricipio erat verbũ. Necesse ẽ. n. cũ id qđ scimus loquimur ex ipa scia quã memoria tenem⁹ nascat verbũ: qđ eiusmodi sit oĩo cuiusmodi est illa scia d qua nascit. Formata quippe cogitatio ab ea re quã scim⁹ verbũ est qđ in corde dicim⁹: qđ nec grecũ est nec latinũ nec lingue alicui⁹. Sed cũ id op⁹ est in eoꝝ q̃b⁹ loquimur pferre noticiam aliqđ signũ quo significet assumit. Proinde verbũ qđ foris sonat: signũ est verbi qđ intus lucet: cui magis verbi cõpetit nomẽ. nã illud qđ pfert carnis ore: vox verbi est: verbũqz et ipm dr pp illõ a quo vt foris appeat assumptũ ẽ. BASIL. in ho. Hoc aũt vbũ nõ ẽ hũanũ vbũ. Quõ enĩ erat i pncipio hũanũ verbũ: vltio loco accipiente hoie pductõis principiũ: non igit in principio verbũ erat humanũ sed nec angeloꝛũ. Ois enĩ creatura infra seculoꝝum terminos est a creatore essendi sumẽs principium. Sed audi euãgelium decenter. Ipsum enim vnigenitum verbum dixit. CHRY. Si aũt quis dixerit cur patrem dimittens mox nobis de filio loquitur: Et quoniã ille qdẽ manifestus omnibus erat: etsi nõ vt pater: sed vt deus. vnigenit⁹ aũt ignorabat: ideo decenter eũ que de isto est cognitionẽ cõfestim i initio studuit imponere his qui nesciebãt eũ: sed neqz patrẽ in his que de filio sũt sermonibus tacuit. Propter hoc aũt et verbũ eum vocauit. Quia enĩ docturus erat q̃ hoc verbũ vnigenitus ẽ filius dei vt nõ passibilẽ estimet q̃s q̃s generationẽ pueniens vbi nuncupatiõe destruit pniciosam suspitionẽ esse ex deo filiũz impassibiliter ostendẽs. Secunda vero ratio est quia ea q̃ sũt patris nobis annũciare debebat. nõ simpliciter vero eũ verbum dixit: sed cum articuli adiectione a reliquis ipm separans. Consuetudo enim est scripture verba vocare leges dĩ et precepta. hoc autem verbum substantia quedam est hypostasis ens: ex ipso proueniens impassibiliter patre. BASIL. Quare igitur verbum quia impassibiliter natum est: quia ẽ generantis imago totum in seipso generantẽ demonstrans nihil inde separans sed in seipso pfectũ existẽs. AVGV.

xv. de trini. Sicut enim scia nostra illi scie dei: sic ⁊ nrz vbū
qd nascit ex nostra scientia: dissimile ē illi verbo dei: qd na-
tum est de patris essentia. Tale est aūt ac si dicerē d patris
scientia: de patris sapia: vel qd ē expressus de patre scientia:
de patre sapia. Verbū ergo dei patris vnigenit⁹ fili⁹: per oia
patri similis ⁊ equalis: hoc eni ē oio qd pater: nō tñ pr: quia
iste filius ille pater. ac per hoc nouit oia q̄ nouit pater: si ei
nosse d patre est: sicut esse: nosse eni ⁊ eē . ibi vnū est. Et ideo
patri: sicut esse non est a filio: ita nec nosse. Proinde tanq̄
seipm dicēs pr genuit verbū sibi eq̄le per oia. Nō eni seips
integre perfecteqz dixisset: si aliqd minus aut amplius esset
in eius verbo q̄ in seipso. Nostrum aūt verbū interi⁹ quod
inuenimus eē vtcunqz illi simile: q̄tū sit etiā dissimile nō
pigeat intueri. Est eni vbum mētis nostre q̄qz formabile:
nondū formatū: q̄dē mētis nostre: qd huc atqz huc volubi-
li quadam motione iactam⁹: cū a nobis nūc id nūc illud: sic
inuentū fuerit vel occurrerit cogitat: ⁊ tūc fit vez verbū:
quādo illud qd nos dixim⁹ volubili motione iactare: ad id
qd scim⁹ puenit atqz inde formaī: ei⁹ oīmodā silitudinem
capiens: vt quō res q̄qz scit: sic etiā cogitet. Quis nō videat
q̄ta sit hec dissilitudo ab illo di vbo qd in forma di sic ē vt
nō aū fuerit formabile postq̄z formatū: nō aliqū possit esse
īforme: sed sit forma simplex eq̄lis ei: d quo ē. Quapropter
ita dr illud dei verbū vt dei cogitatio nō dicat: ne aliqd eē
q̄si volubile dicat ī deo qd nūc habeat nūc accipiat formaz
vt verbū sit: eāqz possit amittere atqz īformiter quodamō
volutari. AVGV. de v. diu. Est. n. verbū dei forma q̄dā
nō formata: sz forma oīuz formatz: forma icōmutabilis: sine
lapsu: sine defectu: sine tpe: sine loco: supans oia: existēs i oi-
b⁹ fundamētū q̄dā i quo sūt: ⁊ fastigiū sub quo sūt. BASI.
Dz ast ⁊ verbū nrm exterius diuini verbi silitudinē quan-
d.i. nā nostrū verbū totā declarat mētis cōceptionē: q̄ nāqz
mēte cōcipim⁹: eā verbo pferim⁹. Et quidē cor nostrū q̄si fōs
q̄dā ē. verbū vero platū q̄si q̄dā riuulus manans ex ipso.
CHRY. Cōsidera et i euāgelista prudētiā spiritalē. noue-
rat hoies id qd antiq⁹ ē ⁊ qd ē aū oia maxime honorātes ⁊
ponētes deū pp hoc primū dicit pncipiū. In pncipio igt erat
vbū. ORIGE. Plura aūt sūt signata ab hoc nomie pncipi-
uz. Est eni pncipiū: sicut itineris ⁊ lōgitudinis: sm illud: Ini-
tiū boni itineris iustoz exercitiū. Est aūt pncipiū ⁊ gnātiōis
iuxta illud. Hoc ē pncipiū creature dñi: sed et deū nō error-
miter assereret aliqs oīum pncipiū. Illō et ex quo sicut ex pia-
cente materia alia fiunt: pncipiū ē penes eos q credūt illā in-
genitā. Est et pncipiū sm spēm sicut xps pncipiū eorū ē q sz
imaginē dei formati sūt: ē et pncipiū discipline: sm illō. Cū
deberetis esse magistri pp tps: rursus īdigetis vt doceamini
q̄ sūt elemēta exordij sermonū dei. Duplex eni ē documēti
pncipiū. hoc q̄dē nā: hoc vero quo ad nos: vt si dicat initiū sa-
pie fore. Nā q̄dē xps iquātū sapia ⁊ verbū dei ē: quo ad nos
vero iquātū vbū caro factū ē. Tot igit significatis ad psens
nobis de principio occurrētib⁹ pōt accipi illō ex quo qd est
agēs. cōditor. n. xps ē velut pncipiū: sm qd sapia ē vt verbū
i pncipio q̄si i sapia sit. plura. n. bona d saluatore dicūtur. ve-
lut igit vita in verbo ē: sic verbū i pncipio. i. in sapia erat. Cō-
sidera vero si possē ē sm hoc significatū accipe nos principi-
um: p vt sm sapiam: ⁊ exempla q̄ i ea sūt fiūt oia: vel qz prin-
cipiū filij pr ē ⁊ principiū creaturarū ⁊ oīum entiū p illō: In
pricipio erat verbū: vbū filiū itelligas in pricipio. i. in pre di-
ctū fore. AVGV. vi. de tri. Aut i principio sicut dictū ē: ac
si dicer: aū oia. BASI. Preuidit. n. spūssanct⁹ futuros quos-
dā inuidētes glorie vnigeniti qui pferrēt sophismata ad sub-
uersionē auditorū: qz si genitus ē: non erat: ⁊ anteq̄ genitus
esset: non erat. Ne igitur talia garrire psumāt: spūssanct⁹ ait:
In principio erat verbū. HYLA. ij. de tri. Trāseunt tpa:
trāscūt secula: tolunt etates: pone aliqd qd voles tue opinio-
ni pricipiū: non tenes tpe: erat. n. vñ tractat. CHRY. Si

cut aūt qs cū stat in naui secus littus: videt ciuitates ⁊ por⁹
Cū vo eū aliqs in mediū pelagi duxerit a priorib⁹ quidē de-
stere facit: nō tamē alicubi defigit ei oculū: ita euāgelista hoc
sup oēm nos ducens creaturā: suspensū dimittit ocu-
dans suspicere aliquē finē ad superiora: hoc. n. i pricipio erat
semp ⁊ infinite essendi significatiuū ē. AVGV. de v. diu.
sed dicūt. Si filius est: natus ē. hoc fatemur. adiungūt
de si natus est patri filius: erat pr anteq̄ ei filius nasceretur.
hoc respuit fides. Ergo ait: Rōnē mihi redde: quō ⁊ fili⁹ na-
sci potuit pri. vt coeu⁹ eēt ei a quo natus est: post patrem
nascitur filius vtqz patri morituro successurus. simili-
nes adhibēt de creaturis: ⁊ nobis laborandū est vt ⁊ no-
uenamus similitudies earū rerū quas astruimus. Sz qz
possumus increatura inuenire coeternū: qñ in creatura
inuenimus eternū. Sed si pñt inueniri h duo coeua: ge-
rās ⁊ generatū: ibi intelligimus eterna. ipsa quidē sapia di-
cta est i scripturis candor lucis eterne. dcā ē imago pa-
Hinc capiamus similitudinē vt inueniamus coeua: ex qu-
bus intelligamus coeterna. Nemo aūt dubitat qd splen-
de igne exit: ponamus ergo ignē patrē illi⁹ splendoris:
quidē vt lucernā accēdendo: simul cū igne ⁊ splēdor ex-
Da mihi hic ignē sine splēdore: ⁊ credo tibi prem sine fi-
fuisse. Imago existit de speculo: hois intuētis speculū ex-
imago: mox vt aspector extiterit: sz ille q inspicit erat an-
accederet ad speculū. Ponamus ergo aliqd natū sup a-
vt virgultū aut herbā: nōne cū imagine sua nascitur: S-
go semp esset virgultū: semp eēt ⁊ imago de virgulto: q-
de alio est vtiqz natum est. pōt ergo semp esse generās
cū illo qd de eo natū est. Sz dicet aliquis: ecce itellexi e-
nū prem coeternū filiū: tñ sicut effusū splendorē mi⁹
lucentē: aut sicut effusaz imaginē min⁹ q̄z virgultū exi-
dicimus: nō: sz equalitas oimo. nō credo ait qz nō in-
silitudinē. Fortassis aūt inuenimus i creatura quo itell-
mus filiū ⁊ coeternū patri: ⁊ nequaq̄ minorē: sz nō illō p-
sum⁹ inuenire in vno gñe silitudinū. Iūgam⁹ g ambo g-
ra: vnū vnde ipsi dant silitudines. Et alteq vnde nos d-
m⁹. Dederūt. n. illi similitudies ex his q̄ precedunt tp-
his a qb⁹ nascūtur: sicut homo de hoie: sz tñ homo. ⁊ ho-
eiusdē substātie. Laudam⁹ ergo i ista natiuitate equali-
tem nature: deest equalitas tēporis. In illo autē genere si-
tudinū qd nos dedimus de splēdore ignis ⁊ de imagine vir-
gulti equalitatē nā ction inuenis: inuenies coeuitatem. To-
tū ergo ibi qd hic ex partib⁹ singulis ⁊ reb⁹ singulis inue-
tur: ⁊ non hoc solū qd in creaturis: totū inuenio ibi: sed t-
i creatore. EX GESTIS. cōcilij ephesini. Propterea
cubi quidem filium appellat patris: alicubi autem verbum
nominat: alicubi autez splendorem vocat scriptura diuina
singula horum nominum de ipso dicens: vt intelligas e-
de christo dicantur eē contra blasphemiā. quia eni tuus fi-
lius eiusdem tibi nature sit: volens sermo ostendere vnā
substantiā patris ⁊ filij dicit filiū patris qui ex eo natus
vnigenitus. Deinde qñ natiuitas ⁊ filius apud nos osten-
tionez prebent passionis. ideoqz hunc filiū appellat ⁊ vb-
impassibilitatē natiuitatis eius noie isto demonstrans. S-
qñ pater quispiam factus vt homo indubitanter senio f-
lio suo demōstrat: ne hocipz etiaz de diuina natū eē mu-
tares: splendorem vocat vnigenituz patris. Splendor e-
nascitur quidez ex sole. non autē intelligitur sole posterio-
Coexistere ergo semper patri filiuz splendor tibi denūc-
impassibilitatez natiuitatis ostendat verbuz: consubsta-
litatem filij nomen insinuet. CHRY. Sed dicit illi q-
hoc idest in principio: non eternitatez ostendit simpliciter
Etenim ⁊ de celo illud ⁊ de terra dictum est. In princip-
inquit fecit deus celum ⁊ terram. sed quid commune hab-
erat ad fecit: sicut enim quod est: cum de homine quide-
dicitur: tempus presens significat tñ. Cū autem de deo

qd ē sermo ⁊ eternaliter ita ⁊ erat. De nr̄a q̄dē cū dr̄ nā: preteritū significat tp̄s: cū aūt de deo: eternitatē ondit. ORI. in 50. ii. verbū duplicē hz significationē. aliqn̄ eni tpales motꝰ fm analogiā alioꝝ verboꝝ declarat: aliqn̄ substātiaz vniuscuiusqꝫ rei de q̄ p̄dicat̄ sine vllo tpali motu designat: ideo ⁊ substantiuū vocat̄. HYLA. ij. de tri. Respice igit̄ mundū: intellige quid de eo scriptū est: In pncipio fecit deus celū ⁊ terrā. Fit g̃ in pncipio qd̄ creat̄ ⁊ creates cōtinet qd̄ in principio cōtinet̄ vt fieret. Piscator aūt illiteratus indoctus: liber a tpe: solutus a seculis est: vicit oē pncipiū. erat enī qd̄ est: neqꝫ in tpe aliquo ɔcludit̄ vt cepit qd̄ erat potiꝰ i pncipio q̃ fiebat. ALCVI. Cōtra eos ergo q̄ ꝑpter tpalē natiuitatē dicebāt xp̄z nō semp fuisse: icipit euāgelista de eternitate verbi dicens. In principio erat verbum.

¶ Et verbum erat apud deum.

CHRY. Quia maxie dī hoc est ꝑpriū eternū ⁊ sine pncipio esse hoc p̄mū posuit. deinde ne quis audiēs: In pncipio erat vbū. igenitū vbū dicat: cōfestī h̄ remouit dī. Et verbū erat apud deū. HYLA. ij. de tri. Sine pncipio. n. est apud deū. qui abest a tēpore: nō abest ab auctore. BASI. Rursus hoc dicit ꝑpter blasphemātes quod non erat: vbi ergo erat verbum: non in loco incircūscriptibilia cōtinentur: sed vbi erat: apud deū: neqꝫ pater loco neqꝫ filiꝰ circūscriptiōe aliqua continentur. ORIGE. Utile est etiam inducere qꝫ verbum dicit̄ ad aliquos fieri. puta ad osee vel isaiā aut hieremiā: ad deū aūt non fit: quasi prius nō ens apud ipsū. et eo q̄ꝫ ūgiter ē i eo dr̄: Et v̄. erat ap. de. q: nec a pncipio a patre separatus est. CHRY. Non etiam dixit: In dō erat: sed apud deum erat: eam que fm hypostasim: eius eternitatem nobis ondens. THEO. Uidetur autē mihi q̄ sabellius hoc dicto subuersus ē. Ipse. n. docebat q̄ pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ spiritussanctus vna est ꝑsona que aliqn̄ vt pr̄ apparuit: aliqn̄ vt filius: aliqn̄ vt spūssanctus. Manifeste vero confundit̄ ex hoc verbo: Et verbum erat apud deum. Hic enim euangelista alium declarat esse filium: aliū deum. s. patrem.

¶ Et deus erat verbum.

HYLA. ij. de tri. Dicens verbū sonus vocis: est enunciatio negociorum ⁊ elocutio cogitationum: hoc verbum in principio apud deum erat: quia sermo cogitationis eternus est cum qui cogitat sit eternus: sed quomodo in principio erat quod neqꝫ ante tempus neqꝫ post tempus est: Et nescio an ipsum possit esse in tempore. Loquentium enim sermo nec est anteq̃ꝫ loquantur ⁊ cum locuti erunt non erit. In eo enim ipso q̄ loquunt̄: dum finiunt iam non erit id vnde cepit: Sed si primam sniam rudis auditor admiseras: In principio erat verbum de sequenti quid queris: Et verbū erat apud deum: Nunquid audieras de deo vt sermonem recondite cogitationis acciperes: aut fefellerat ioannem quid esset momenti inter inesse ⁊ adesse: Id enim quod in principio erat nō ī altero esse: sed cum altero predicatur. Sta tum igitur verbi ⁊ nomē expecta. dicit namqꝫ: Et deus erat verbum. Cessat sonus vocis ⁊ cogitatiōis eloquiū. Uerbū hic res est non sonus: natura non sermo: deus non inanitas est. HYLA. vij. de trini. Simplex autem nuncupatio est ⁊ caret offendiculo affectionis aliene. ad moysen dictum ē. Dedi te deum pharaoni: sed nunquid nō adiecta nois causa estum dr̄ pharaoni: Moyses enim pharaoni deus datus est: dum timetur: dum oratur: dum punit: dum medetur. Et aliud est deum dari: ⁊ aliud deum esse. Memini quoqꝫ ⁊ alterius nuncupationis vbi dr̄: Ego dixi dij estis: sed in eo indulti nominis significatio ē. Et vbi refertur ego dixi. loquētis potius sermo est q̃ꝫ rei nomen. cum autem audio: Et deus erat verbū: non dictum solū audio verbum: sed demonstratus esse intelligo qd̄ deus est. BASI. Sic igitur exclu dens accusationē blasphemantiū querentium quid est verbum respondet: Et deus erat verbum. THEO. Uel aliter continua. Postq̃ꝫ verbum erat apud deum: manifestū est q̄ due persone erant: q̃ꝫ vna natura duabus existat. vnde dicitur: Et deus erat verbum: ita vt vna natura sit patri ⁊ filio: cum sit vna deitas. ORIGE. Adijciendum etiā q̄ verbum in eo q̄ fit ad ꝑphetas illustrat ꝑphetas sapientie lumine. apud deum vero est verbum obtinens ab eo q̄ sit deus. vnde preslocauit hoc quod est: Uerbum erat apud deum: ei quod est deus erat verbum. CHRY. Et non vt plato hoc quidem intellectū quendam: hoc vero aiaz mundi esse dicens. hec enī procul sunt a diuina natura: sed dicit: pater cum articuli adiectione dictus est d̄s: filiꝰ sit sine hac. quid ergo apostolus dicit: Magni dei ⁊ saluatoris nostri iesu christi. ⁊ rursus: Qui est super omnia deus: s̄ ⁊ romanis scribens dicit: Gratia vobis ⁊ pax a deo patre nr̄o: sine adiectione articuli: aliter ⁊ superfluum erat hic apponere superius continue adiectum. non igitur etsi non est adiectus filio articulus propter hoc filius minor deus est.

¶ Hoc erat in principio apud deum.

HYLA. ij. de tri. Quia dixerat Deus erat verbū: trepido in dicto: ⁊ me insolens sermo cōmouit: cū vnū deū ꝑphe nunciauerint: sed ne quo vltra trepidatio mea ꝑgredi possit reddit sacramenti tanti piscator dispensationē: ⁊ refert ad vnū oia: sine contumelia: sine abolitiōe: sine tempore dicens: Hoc erat in principio apud deum. apud vnū ingenitū deum: ex quo ipse vnus ingenitꝰ deꝰ est predicat̄. THEO. Et rursus ne suspitio diabolica aliquos cōturbaret: ne forte cum verbum deus sit: insurrexerit contra patrem: vt aliqꝫ fabulantur gentiliū: ⁊ separatus a patre fuerit ipsi patri cōtrarius dicit: Hoc erat in principio apud deū. q. d. hoc dei verbū nunq̃ꝫ a deo extitit separatū. CHRY. Uel ne audiens. In principio erat verbū: eternū quidem esse: seniorem vero spacio aliquo patris vitam suscipias: induxit: Hoc erat in principio apud deum. non enim fuit vnq̃ꝫ solitarius ab illo: sed semper deus apd̄ deū erat: vel q: dixerat: Deus erat verbum: vt non estimet quis minorē esse deitatem filij: confestim cognoscitiua ꝑprie deitatis ponit: ⁊ eternitatē assumens cum dicit: Hoc erat in principio apd̄ deū: ⁊ q̄ factum est adijciēs Oia per ipm̄ fcā sunt. ORIGE. Uel aliter: Postq̃ꝫ ꝑmiserat tres ꝑpōnes euangelista reliquit tria in vnum dicens: Hoc erat in principio apud deū. In primo enī triū didicimꝰ in quo erat verbum: quia in principio erat: in secundo apud quē: quia apud deum. in tertio quid erat verbum: quia deus. velut ergo demonstrans verbum predictum deum per hoc q̄ dicit hoc: ⁊ colligens in propositionē quartam: hoc quod est: In principio erat verbū ⁊ verbū erat apud deum: ⁊ deus erat verbum ait: Hoc erat in principio apud deum. Querat autem aliquis: cur non est dictum: In principio erat verbū dei: ⁊ verbū dei erat apd̄ deum: ⁊ deus erat verbum dei: Quisqꝫ autem vnicam veritatē fatebit̄ ē palam est quoniā ⁊ demonstratio eius q̄ est sapientia vna est. Sed si veritas vna ⁊ sapiētia vna. verbum quoqꝫ quod veritatem enūciat sapiam exponit ībus qui susceptibiles sunt: vnum siquidem erit: nec hoc dicimꝰ inficiantes verbum dei fore. sed ostendentes vtilitatem omissionis huius vocabuli dei. Ipse quoqꝫ ioānes ī apoca. dicit: Et nomen eius verbū dei. ALCVI. Qualiter autē ponit substantiuū verbum erat: vt intelligeres omnia tempora precessisse coeternum deo patri verbum.

¶ Omnia per ipsum facta sunt.

ALCVI. Postq̃ꝫ dixit de nā filij: de operatione eiꝰ subiungit dicēs: Omnia per ipsum facta sunt. i. q̄cqd̄ ē siue i substātia siue in aliqua ꝑprietate. HYLA. ij. de trini. Uel aliter. Erat quidem verbum i pncipio: sed poterit nō eē an̄ pncipiū. sꝫ qd̄ ait: Oia per ipm̄ facta sūt: Infinitū ē p qd̄ fit oē quod factum est. ⁊ cum ab eo sint oia. ⁊ tp̄s ab eo est. CHRY.

Moyses quidē icipiēs scripturā veteris testamēti de sensibilib⁹ nobis loquitur: ⁊ hoc enumerat p multa: In pncipio. n. ait fecit deus celū ⁊ terrā. deinde iducit quoniā ⁊ lux facta est ⁊ firmamētū ⁊ stellarū nature: ⁊ genera animaliū. Euāgelista vero hec oīa excedēs vno verbo compaehendit vt cognita auditoribus ad altiorē festinās materiā totū huic libri instituens nō de operibus sed de conditore. AVGV primo sup gene. ad lrām: Cū. n. dr: Oīa p ipm facta sunt: satis ostenditur ⁊ lux per ipsū facta: cum dixit deus. Fiat lux. ⁊ similiter de alijs quod si ita est eternum est: q̄ ait deus fiat lux: quia verbum dei deus apud deum patri coeternus est: q̄uis creatura tpalis fcā sit. Cū. n. verba sint tēporis cū dicimus: qn̄ ⁊ aliquando: eternū ñ est in verbo dei: quando aliquid fieri debeat: ⁊ tunc fit qn̄ fieri debuisse in illo verbo est in quo nō ē qn̄ ⁊ aliqn̄ quoniā totū illō verarū eternū ē.

AVGV. sup ioan. Qū ergo pōt fieri vt verbū dei factuz sit qn̄ deus p verbū fecit oīa: si ⁊ verbū ipsū fcm̄ est p q̄d aliud verbū fcm̄ est: Si hoc dicis q: est verbū verbi: p q̄d fcm̄ est illud: ipsū dico ego vnigenitū filiū dei: si aūt nō dicis verbū dei: concede non fcm̄ verbū per q̄d facta sunt oīa. AVGV. i. d trī. Et si fcm̄ ñ ē creatura ñ ē. si āt creatura ñ ē eiusdē cū pr̄e substātie ē: oīs eni substātia q̄ de⁹ ñ est creatura ē: ⁊ que creatura non est: deus est. THEO. Solent aūt arriani dicere q̄ sicut per serrā ostiū fieri dicimus. q̄si p organū sic ⁊ per filiū oīa facta fuisse dicunt nō q̄ ipse sit factor s; organū. ⁊ sic facturā aiunt filiū tanq̄; fcm̄ ad hoc vt p eū oīa fierent. Nos aūt ad huiusmodi fictores mendacij simplr̄ ridemus. si eni vt dicitis pr̄ creasset ad hoc filiū: vt eo tanq̄; organo vtereť: videreť q̄ in bono: abilior sit fili⁹ q̄; q̄ facta sūt sicut ea que p serraz sūt facta: ipso organo nobiliora existūt nā serra ppter ipsa facta est: sic ⁊ ppter ipsa q̄ facta sunt vt aiunt pr̄ creauit filiū: tāq̄; nō deberet deus cūcta creare: nequaq̄; filiū pduxisset. qd his verbis insani⁹: sed aiunt: q̄re si dixit q̄ oīa verbū fecit: sed visus est hac ppositione per: ne filium ingenitū intelligeres ⁊ sine principio ⁊ dei conditore.

CHRY. Sed si prepositio per conturbat te: ⁊ queris in scriptura q̄ ipsum verbum omnia faceret. audi dauid: Initio tu domine terram fundasti: ⁊ opera manuum tuaruz sunt celi. Quod autez hoc de vnigenito dixerit addisces ab apostolo vtēte hoc verbo i epistola ad hebreos de fillo. Si vero de patre hoc pphetam dixisse dicis: Paulū vero filiū adoptasse idem fit rursus. Neq; enim id filio conuenire dixisset: nisi vehementer ↄsideraret: quoniam que sunt dignitatis co bono: abilia sūt vtriq;. Si rursus per prepositio aliquam subiectionē tibi videť inducere: cur paulus eam de patre ponit: Fidelis inquit dn̄s: per quem vocati sumus in societatem filij eius. Et iterum paulus apostolus per volūtatem dei. ORIGE. Errauit etiam in hoc valentinus: dicens verbū esse q̄ mūdane creationis p̄stitit cām creatori: sed si sic se habet veritas rerum put ipse intelligit: oportebat scriptum fore per creatorem vniuersa consistere a verbo non autem econtra per verbum a creatore.

Et sine ipso factum est nihil.

CHRY. Ut nō estimes cū dicit: Omnia per ipsum facta sūt: illa omnia solum dicere euz: que a moyse dicta sunt: cōuenienter inducit: Et sine ipso factum est nihil: siue visibile quid: siue intelligibile. Uel aliter: Ne hoc quod dixit: Omnia per ipsum facta sunt: de signis suspiceris nunc dici: de quibus reliqui euangeliste locuti sunt inducit: Et sine ipso factum est nihil. HYLA. Uel aliter diceť hoc quod dicit: Oīa per ipsum fcā sūt. nō habet modū: est ingenitus qui factus a nemine est: est ⁊ ipse genitus ab innato: reddidit auctorem cū deū pfessus est dicēs: Sine ipso factū est nihil: cum enim nihil sine eo intelligo: non esse solum: quia alius est p quē alius sine quo nō. ORIGE. in homi. Uel aliter. Ne existimares ea q̄ p verbū facta sunt p se existētia nō cōtenta a verbo ait: Et sine ipso factū est nihil. hoc ē nihil factū est extra ipm. q̄a ipse ambit oīa cōseruās ea. AVGV. de que. no. ⁊ ve. testa. Uel dicens: Sine ipso factū est nihil: nullo modo ipsū facturā esse suspicari d̄bere edocuit. Quō eniz potest dici: Ipse est: factura cū nihil dicať deus sine ipso fecisse: ORIGE. sup ioan. Uel aliter: Si oīa per verbū facta sunt d̄ numero vero oīuz est malitia ⁊ totus fluxus peccati: ⁊ hec p verbū facta sunt: ⁊ hoc est falsū. quantum igiť ad singificata. Nihil ⁊ nō ens vnuz sunt. Uideť autem apostolus non entia praua dicere. Uocat inquit deus ea q̄ non sunt tanq̄; ea que sunt. Totaq; prauitas nihil dicit dū absq; verbo facta est. AVGV. super ioan. Peccatū eniz non per ipsū factum est: ⁊ manifestum est quia peccatum nihil est: ⁊ nihil fiunt homines cum peccant. Et idolum nō p verbū factum est. habet q̄dē formam quādam humanam: ⁊ ipse homo per verbum factus est. S; forma hōis in idolo non per verbū facta est. scriptum est enim: Scimus q̄ nihil est idolum: ergo ista nō sūt facta per verbū: sed quecūq; facta sunt naturaliter: vniuersa natura rerum omnis omnino creatura ab angelo vsq; ad vermiculum. ORIGE. Ualentinus autem exclusit ab omnibus p verbum factis que sunt in seculis facta. que credit ante verbū extitisse: patter euidentiā loquens. siquidem que putanť ab eo diuia remouentur ab oībus que aūt velut ipse putat: penitus destruūť vere dicunť oīa. quidā eniz falso dicunt diabolū nō eē creaturā dei: inquātum eni diabolus est: creatura dei nō ē. Is autem cui accidit esse diabolū diuina est creatura: ac si diceremus homicidā creaturā dei non esse: qui tamē in eo q̄ homo est creatura dei est. AVGV. de natura boni. Non aūt sūt audienda delyramenta hoīnū: qui nihil hoc loco aliquid intelligendū esse putant: qui ipsū nihil in fine sñie positū est. nec itelligūt nihil interesse vtrū dicať: Sine ipso nihil factū est: an sine ipso factū ē nihil. ORIGE. Si accipiatur verbū p eo q̄d in quolibet hominū ē: quia ⁊ ipsū insitū est cuilibet ab eo q̄d in principio erat verbū: etiā sine hoc verbo nihil committim⁹ simplr̄ accipiēdo q̄d dr̄ Nihil. Ait eni apostolus q̄ sine lege peccatū mortuū erat: adueniente vero mandato peccatū reuixit. non. n. reputatur peccatum lege non existente: sed nec peccatum erat non existente verbo q: dominus dicit. Si nō venissem ⁊ ⁊ ecīn illis locutus peccatū nō hrent. q̄libet. n. excusatio deficit volenti dare rōnē sū de crimine. dū verbo pn̄te ac iudicāte quid est agendum nō obediť quis illi: nec ppter hoc iculpandū est verbū: sicut nec magister per cuius disciplinā nō remanet locus excusatiōis discipl̄o d̄linquēti. velut de ignorātia. Oīa ergo per verbū fcā sūt nō solū nālia: sed ēt que ab irrōnalibus fiunt.

Quod factum est in ipso vita erat.

BEDA. Quia euāgelista dixit oēm creaturā factā eē p verbum. nequis forte crederet mutabilē eius volūtatē q̄si qui subito vellet facere creaturā quā ab eterno nūq̄; ante fecisset: ideo docere curauit factam quidem creaturam in tpe: sed i eterna creatoris sapiā: qn̄ ⁊ quos crearet sp fuisse dispositū. vnde dicit: Quod factū ē in ipso vita erat. AVGV. sup ioan. Pōt autem sic pnūtiari: Quod factum est in ipso: ⁊ postea dicať: Uita erat. ergo totū vita est: si sic pronūciauerimus quid eni nō in in illo factū est: ipse est enim sapientia dei: ⁊ dr̄ in psalmo: Omnia in sapientia fecisti: oia igitur sicut per illū: ita in illo facta sūt: si ergo q̄d in illo factum est vita est: ergo ⁊ terra vita est: ⁊ lapis vita est. inhonestū; ē sic intelligere: ne nobis subrepat secta manicheorum ⁊ dicat quia habet vitam lapis: ⁊ habet vitam paries. solent eni ista delyrantes dicere: ⁊ cum reprehensi fuerint ac repulsi quasi de scripturis proferunt dicentes: vt quid dictum est. Quō factum est in ipso vita erat. Pronuncia ergo sic: Quod factum est: hic subdistingue ⁊ deinde infer: In ipso vita erat. Facta est enim terra: sed ipsa terra que facta est non

est viti. est at in ipsa dei sapiētia spiritaliter ratio qdā qua terra fcā est. hec vita est. sicut arca ī oi ope non ē vita: arca ī arte vita ē qr viuit aīa artificis. sic g qr sapia dei p quā fcā sunt oia: fm artē ɔtinet oia q̄ fiunt p ipsaz artē: nō hec cōtinuo sunt vita: s; qcquid fcm̄ est: vita est in illo. ORIGE. in ho. Pōt āt ꝛ sic distingui sine errore: Quod fcm̄ est ī ipo: ꝛ postea dicat̄: Uita erat: vt sit sensus: Oia q̄ p ipm: ꝛ in ipso facta sunt: in ipso vita sunt: ꝛ vnū sunt. Erant. n. hoc est in ipso subsistunt cāliter: priusq̄ sint in seipsis effectiue. S; si qris: quō ꝛ q̄ rōne oia q̄ p vbū facta sūt: ī ipso vitalr ꝛ vniformiter ꝛ cāliter subsistūt: accipe exēpla ex creaturarū natura. Conspice quō oium rex q̄s mūdi huius sensibilis globositas ɔphendit: cause simul ꝛ vniformiter ī isto sole qui est maximū mundi luminare subsistunt: quō numerositas herbax ꝛ fructuū in singulis seminibus simul ɔtinet̄: quō multiplices regule in arte artificis vnū sunt: ꝛ in aīo disponētis viuunt; quō infinit⁹ linear̄ numerus in vno puncto vnū subsistit. ꝛ hui⁹ varia pspice exēpla: ex qbus velut physice theorie pennis poteris arcana verbi mētis acie inspicere: ꝛ quantū datur humanis rōnibus videre quō oia que p verbū sunt facta: ī ipso viuunt ꝛ facta sunt. HILA. Uel aliter pt legi: In eo q dixerat: Sine ipso factū ē nihil. Posset aliqs perturbatus dicere: est ergo aliqd per alterū factū qd tn̄ non sit sine eo factū: ꝛ si aliqd p alterū: s; non sine eo iam non per eum oia: quia aliud est fecisse: aliud ē internuisse facienti. Enarrat ergo euangelista quid non sine eo factum sit dicens: Quod fcm̄ est in eo, hoc igitur non sine eo quod in eo factū est. nā id quod in eo factū est ēt per eū factum est. omnia. n. per ipsuz ꝛ in ipso creata sunt. In ipso āt creata: qr nascebatur creator deus: sed ex hoc sine eo nihil factū est qd tn̄ in eo factū ē: qr nascēs de⁹ vita erat: ꝛ q vita erat: n̄ postea q̄ nat⁹ est factus est vita. nihil g sine eo fiebat ex his que in eo fiebant: quia vita est in quo fiebāt: ꝛ deus q ab eo natus est: non postea q̄ natus est: s; nascēdo quoq̄ extitit. CHRY. Uel aliter: Non apponemus finale punctum vbi dicitur: Sine ipso factum est nihil: fm hereticos. Illi. n. volētes spmscm̄ creatū dicere aiunt: Quod factum est in ipso vita erat. s; ita non potest intelligi. primū qdem neq; tps erat hic spiritussancti meminisse. s; si de sancto spiritu hoc dictum est: age. s; eorum interim legamus modū. ita. n. nobis hoc inconueniens erit. cū. n. dicitur: Quod factū est in ipso vita erat: spmsanctū dicunt dicū esse vitā: s; vita hec ꝛ lux inuenit̄ esse. Inducit enī: Uita erat lux hominū: quo circa fm eos lucē oium hunc spiritum dicit. qd aūt supius vbū dixit: hic ɔsiter ꝛ deū ꝛ vitā ꝛ lucē nominat Uerbū aūt caro fcm̄ est. erit igit̄ spūssanctus incarnatus: nō filius iō dimittētes hūc modū legēdi ad decentē veniamus lectionē ꝛ expōnē: hoc aūt est cū dr: Omnia p ipsū facta sūt: ꝛ sine ipso factū est nihil qd fcm̄ est. ibi quiescere fac sermonē. deīde ab ea q̄ deinceps est dictione icipe q̄ dicit. In ipso vita erat. ac si dicat: Sine eo fcm̄ ē nihil qd fcm̄ ē. i. factibiliū. vides qualiter hac breui adiectiōe oia correxit suruenientia inconuenientia. Inducēs enī sine eo fcm̄ est nihil: ꝛ adyciens: Qd fcm̄ est: ꝛ intelligibilia ɔprehēdit: ꝛ spmscm̄ excepit. Spiritus enī sanctus factibilis nō est. hec igit̄ q̄ dicta sūt de ɔditiōe rex dixit ioānes. Inducit aūt ꝛ eius q est de puidentia fmonē dicēs: In ipso vita erat: quēadmodū in fonte qui generat abyssos: ꝛ in nullo minoratur fons ita ꝛ in operatiōe vnigeniti quecūq; credas per eū facta eē nō minor ipse factus est. nomen aūt vite hic nō solum ɔditionis est: sed ꝛ puidentie rex: que est fm pmanentiā eax. Cū aūt audis qm̄ in ipso vita erat: ne compositū existimes. sicut enim pater hz vitam in seipso: ita dedit ꝛ filio vitam habere. ergo sicut patrem nō vtiq; dices compositum esse: ita nec filiū. ORIGE. Uel aliter. Oportet scire q saluatore qdā dr non sibi esse sed aliys: quedā vo ꝛ sibi ꝛ aliys. In hoc ergo q dicit̄: Qd factū est in vbo vita erat. scrutādū ē an sibi ꝛ aliys vita est: vel aliys tm̄. ꝛ si aliys: qb⁹ aliys: idem aūt ē vita ꝛ lux. Lux aūt hoīuz ē: sic itaq; hoīuz vita quoq; est lux: ꝛ sic in eo q dicit̄ vita: saluator nō sibi sed aliys. hec qdē vita verbo sequētibus accidit ex eo q expiata a peccatis aīa sit serena: vita inferiū eius verbi dei se susceptibilē statuit. vnde verbuz qdē in principio non dixit fcm̄. non enim erat quando principiū verbo careret. Uita aūt hominum nō semper erat in verbo: s; hec vita hominū facta est eo q vita est lux hominū: cū enī homo nō erat: nec lux hominū erat: luce fm habitudinē ad hoīes intellecta. ꝛ iō dicit: Qd factuz est in verbo: vita erat: non aūt qd erat in verbo vita erat. Inuenit̄ aūt alia lra nō incōgrue hñs: Qd factū est in eo vita est. Si aūt intelligamus vitam hominū que in verbo fit eum esse qui dixit: Ego sum vita. fatebimur neminē ifideliū christi viuere: s; cūctos eē mortuos q nō viuunt ī deo.

Et vita erat lux hominum.

THEO. Dixerat: In ipo vita erat: ne putares q absq; vita sit vbū s; vita sit spiritalis ꝛ lux rōnalib⁹ cūctis vn̄ dr: Et vita erat lux hoīuz. q. d. lux ista nō ē sensibilis s; intellectualis illuminās ipsaz animā. AVGV. super Jo. Ex ipsa. n. vita illuminant̄ hoīes: pecora nō illuminant̄: qr nō habent rōnales mentes: que possint videre sapiam. homo autez factus ad imaginē dei: habet rōnalem mentē per quā possit percipere sapiam: ergo illa vita per quā facta sunt oia: lux est: ꝛ nō quoruncunq; aīalium s; hominū. THEOPHI. Nō aūt dixit lux est solū iudeis: sed omnium hominū. Oēs enim hoīes inquantū intellectū ꝛ rōnem recepimus ab eo q nos ɔdidit verbo: intantū ab eo illuminari dicimur: nā rō nobis tradita per quā rōnales dicimur. lux est ad operāda nos dirigens ꝛ non operanda. ORIGE. Nō est aūt p̄termittēdū q vitam pmittit luci hoīuz: incōsequēs enim erat illuminari nō viuētē: ꝛ aduenire illuminatiōi, vitaz. si aūt idē est: Uita erat lux hominū. q solū hominū: erit xps lux atq; vita solox hominū: hoc aūt opinari hereticum est. Nō igitur quicqd dr aliquox: illorum solum est. Scriptuz est enī de deo q sit deus abraam isaac ꝛ iacob: nō tamē istorū tm̄ patrū dictus est deus: nō ergo ex eo q dr: Lux hominū: excludit̄ qn sit aliorū: aliox vo ɔtinens eo q est: Faciamus hominē ad imaginem nostram: quicquid ad imaginē ꝛ similitudinē dei factum est intelligi dz per hoīem. Sic igit̄ lux hoīuz lux cuiuslibet rōnalis creatura est.

Et lux in tenebris lucet: ꝛ tenebre eam non cōprehenderunt.

AVGV. super Joā. Quia vita illa ē lux hoīum: s; stulta corda capē istā lucē nō pñt: qr peccatis suis aggrauant̄: ut eā videre nō possint: ne iō cogitēt q̄si absentē eē lucē: qr eā videre nō possunt. Sequit̄: Et lux in tenebris lucet: ꝛ tenebre eā nō cōprehenderūt. Quō enī hō positus ī sole cecus pñs est illi soli: s; ipse soli abñs ē: sic ois stult⁹ cec⁹ ē: pñs ē illi sapia. S; cū ceco pñs ē ocul' ei⁹ abñs est: nō qr illa ipsi abñs ē: s; qr ipse abñs ē ab illa. ORIGE. Tenebre āt huiusmodi hoīuz nō nā sunt: fm illud pauli: Erant⁹ aliqñ tenebre: nunc aūt lux in dño. ORIGE. in hom. Uel aliter: Lux ī tenebris fideliū aīarū lucet a fide inchoās: ad spem trahens. Imperitox vo cordiū pfidia ꝛ ignorātia lucē verbi dei in carne fulgentis nō cōphenderūt: s; iste sensus moralis ē. Physica vero hoīum verbox theoria talis ē: humana natura eti non peccaret: suis ppriis viribus lucere non posset. Non enim naturaliter lux est: s; particeps lucis capax siquidem sapientie est non ipsa sapientia. Sicut ergo aer per semetipsum non lucet: sed tenebrarum vocabulo nuncupatur: ita nostra natura dum per seipsam cōsideratur quedaz tenebrosa substantia ē capax ac particeps lucis sapientie: ꝛ sicut aer dum solares radios participat: nō

dicit̃ p se lucere sꝫ solis splendor in eo apparere. ita rōnabilis nē nature ps duꝫ puritaꝫ vbi dei possidet: nō p se res intelligibiles ꝛ deū suuꝫ. sꝫ p īsitū sibi diuinū lumē cognoscit. Lux itaqꝫ in tenebris lucet. qꝛ dei vbuꝫ vita. ꝛ lux hoīum ī nra nā que p se inuestigata ꝛ ꝯsiderata īformis q̄daꝫ tenebrositas inuenit̃: lucere nō desinit: ꝛ qm̄ ipsa lux oī creature ē incomphensibilis tenebre eam non comphenderunt. CHRY. Uel aliter: Totuꝫ ab illo loco: Et vita erat lux hoīum: p̄muꝫ nos de ꝯditione docuerat: deinde dicit: ꝛ que fm aīam bona p̄buit nobis veniens vbuꝫ. vn̄ dicit: Et vita erat lux hoīuꝫ. Nō dicit: Lux iudeoꝝ: sꝫ vniuersalr̃ hoīuꝫ. nō. n. iudei solū. sꝫ ꝛ gentiles ad hāc venerūt cognitionem. Non āt adiecit. Et angeloꝝ. qm̄ ei de nā humana sermo ē qbus verbū venit euangelizans bona. ORIGE. Querūt āt quare non verbū lux hoīum dcm̄ est: sꝫ vita q̄ in verbo fit: qbus rn̄demus: qꝛ vita ad p̄ns: non ea que cōis est rationaliū ꝛ irrōnaliū dicit̃: sꝫ que adiungit̃ verbo qd̄ ī nobis fit p participationē verbi p̄mary ad discernendū apparentem vitā ꝛ non verā ꝛ cupiendā veraꝫ vitā. Prius ḡ participamus vitā que apud quosdā quideꝫ est potentia ñ actu lux: qui. s. non sunt auidi pquirere q̄ ad sciam ptinent: apud quosdā vō ꝛ actu lux efficit̃: q fm aplm̄ emulant̃ dona meliora. s. verbū sapie. si tn̄ ꝛ tunc ideꝫ est vita ꝛ lux hoīuꝫ nullus manēs in tenebris pfecte viuere cōprobatur: nec gsq̄ꝫ viuentiū ꝯsistit in tenebris. CHRY. Uita. n. adueniente nobis solutū est mortis imperium: ꝛ luce lucente nobis non vltra sunt tenebre: sed semper manet vita quaꝫ mors supare non pōt: nec tenebre lucem. vnde sequitur: Et lux in tenebris lucet. Tenebras mortē ꝛ errorem dicit: nā lux q̄dem sensibilis nō in tenebris lucet: sed sine illis. Predicatio vero christi ī medio erroris regnātis fulsit: ꝛ eum dispa rere fecit: ꝛ ī vitam mortem fecit mortuus christus: ita eaꝫ superās vt eos qui detinebātur reduceret. Quia igitur neqꝫ mors eam superauit: neqꝫ error: sed fulgida est eius p̄dicatio vbiqꝫ: ꝛ lucet cuꝫ propria fortitudine: propterea subdit: Et tenebre eam nō comphen. ORIGE. Est etiā sciēduꝫ q sicut lux hoīum nomē est duaꝝ spiritualiū reꝝ: sic ꝛ tenebre. Dicimus. n. hominum lucem possidentem opera lucis pficere: ꝛ etiam cognoscere quasi illustratū lumine sciētie. ꝛ ecōtrario tenebras dicimus illicitos actus: ꝛ eaꝫ que videtur sciētia nō est aūt. Sicut āt pater lux est: ꝛ ī eo tenebre ñ sunt vlle: sic ꝛ saluator. Sꝫ qꝛ similitudinē carnis peccati subiyt: nō incongrue de eo dicitur: q tenebre in ea sunt alique: ipso in se suscipiēte nostras tenebras vt eas dissiparet. Hec igit̃ lux q̄ facta est vita hominū: radiat ī tenebris aīarū nostrarū: ꝛ venit vbi p̄nceps tenebrarū hoꝝ cū genere bellat humano. Hāc lucē psecute sunt tenebre: qd̄ pꝫ ex his q̄ saluator ꝛ eius fily sustinēt: pugnātibꝰ tenebris ꝯtra filios lucis. Ueꝝ qꝛ deus patrocinat̃ nō inualescūt. vn̄ nō apprehēdūt lucē. vel qꝛ celeritatē cursus lucis subseq non valent pp ꝓpriā tarditatē. vel qꝛ si supuenientē expectant fugant̃ luce appropinquāte. Oportet aūt id ꝯsiderare q nō semp tenebre in sinistra parte sumunt̃: sed q̄nqꝫ ī bona fm illud psalmi. Posuit tenebras latibulū suū: dū ea q̄ sunt erga deū ignota ꝛ imperceptibilia sunt. De hac ergo laudata caligine dicam: qm̄ versus lucem pergit: illamqꝫ apprehendit: quia quod erat caligo dum ignorabat̃: in lucem cognitam vertit̃ ei qui didicit. AVGV. x. de ciui. dei. Hoc āt initiū sancti euangely quidam platonicus aureis lr̄is pscribendū. ꝛ per omnes ecclesias in locis eminētissimis preponenduꝫ esse dicebat. BEDA. Nam aly euangeliste christum in tempore natum describunt. Joannes vō eundē in principio testat̃ fuisse dicens. In p̄ncipio erat verbuꝫ. Aly inter homines eū subito apparuisse cōmemorant: ille ipm apud deum semper fuisse testat̃ dicens: Et verbū erat apd̄ deum. Aly eum verū hominēꝫ: ille verū confirmat deum dicens: Et deus erat verbum. Aly hominē apud homines eum temporaliter conuersatum: ille deū apud deū in p̄ncipio manentem ondit dicens: Hoc erat in p̄ncipio apd̄ deū. Aly magnalia que in hoīe gessit perhibent: ille q omnem creaturam p ipm deus pr̄ fecerit docet dicens: Oīa p ipm facta sunt: ꝛ sine ipso factum est nihil.

¶ Fuit hō missus a deo: cui nomē erat ioānes: hic venit ī testimoniū: vt testimoniuꝫ phiberet de lumine: vt oēs crederent p illū. Non erat ille lux: sed vt testimoniū perhiberet de lumine.

AVGV. Ea que dicta sūt supius de diuinitate xp̄i dcā sūt: q sic venit ad nos fm q apparuit hō. Quia igit̃ sic erat hō vt lateret in illo deus missus est ante illū magnꝰ hō per cuius testimoniū inueniret̃ plusq̄ꝫ hō ꝛ qs est hic: Fuit hō. THEOPHI. Nō angelus: vt suspitionē mltoꝝ dstrueret. AVGV. Et quō posset iste veꝝ de deo dicere: Missus a deo. CHRY. Nihil ō reliquo humanū esse estimeꝝ q̄ dicunt̃ ab illo: nō enī q̄ eius sunt: sꝫ q̄ mittētis oīa loquit̃: nō ꝛ angelus nūcupatus est a ꝓpheta dicēte: Ego mitto angelū meuꝫ. Angeli enꝫ virtus est nihil ꝓpriū dicere. Hoc autē qd̄ dicit: Fuit missus: nō eius qui ad eē ꝓcessus ostensiuum est. Sicut aūt isaias missus fuit: nō aliunde q̄ꝫ a mundo: sꝫ a statu quo vidit dn̄m sedente sup soliū excelsum ꝛ eleuatū ad plebē: sic ioannes a deserto ad baptizandū mittit̃. Ait enī q misit me baptizare ille mihi dixit. Super quē videris ꝛc̄. AVGV. Quid vocabat̃: Cui nomē erat ioānes. ALCVI. i. gratia dei vl̄ in quo est gratia: q grāꝫ noui testamēti. i. xp̄m in suo testimonio p̄mū mundo innotuit. Uel ioannes interptat̃ cui donatū est: qꝛ p grāꝫ dei donatū est illi regē regū non solū pcurrere: sꝫ etiā baptizare. AVGV. Quare venit: Hic venit in testimoniū vt testimoniū phiberet de lumine. ORIGE. Quidā iprobare nitunt̃ edita de christo testimonia ꝓphetaruꝫ dicentes: Non egere testibus dei filiū habente credulitatis sufficiētiā: tum in his que ꝓtulit salubribus verbis: tū in mirabilibus operibus suis. Siquidē ꝛ moyses credi meruit p verbuꝫ ꝛ virtutes nō egens p̄nys testibus. Ad hoc dicendū est q multis existētibus causis inducentibus ad credēdū plerunqꝫ qdā ex hac demonstratione nō admirant̃: ex alia vō habent cām vt credant. Deus aūt est q ꝓ cunctis hominibus homo factus est. Cōstat igitur quosdā ex dictis ꝓphetis ad christi admirationeꝫ coactos mirantes tot ꝓphetaruꝫ ante eius aduentū vocē: cōstituētes natiuitatis eius locū ꝛ alia huiusmodi. Illud quoqꝫ aduertēdū q ꝓdigiose virtutes ad credenduꝫ ꝓuocare poterant eos qui tempore xp̄i erant: nō autē post longa tempora non fabulosa quedā existimata fuerūt: plus enī peractis virtutibus facit ad credulitatē: que cuꝫ virtutibꝰ queritur ꝓphetia. Est autē ꝛ tale quid dicere: q quidaꝫ in hoc q testimoniū p̄bent deo honorati sunt: Priuare vult ergo choruꝫ ꝓphetaꝝ ingenti gratia: qui dicit illos nō oportere de christo testimoniū exhibere. Accessit aūt his ioannes: vt testimoniū de luce perhibeat. CHRY. Non ea indigente testimonio. Sed propter quid ipse ioannes docet dicens: Ut omnes crederent per illum. Sicut enim carnē induit ne omnes pderet: ita ꝛ p̄conem hominem misit: vt cognatā audientes vocem facilius aduenirent. BEDA. Non autē ait: Ut omnes crederent in illum. Maledictus enim homo qui ꝯfidit in homine: sed vt oēs crederent per illum. hoc est per illius testimoniū crederent in lucem. THEOPHI. Si vero aliq non crediderint: excusabilis permanet ipse. Nam ꝛ si aliqs includēs se in domo caliginis: ꝛ ipm solis radiꝰ nō illustret ipse cām tribuit ꝛ non sol: sic ioannes vt omnes crederent missus fuit: sed si minime ꝯsecutū est: ipse huius rei cā non extitit. CHRY. Quia vō multum apud nos maior gte

statur: eo q testimoniū phibet ⁊ dignioꝛ fide esse videt̄: ne quis ⁊ de ioanne hoc suspicet̄: hanc suspitionez destruit dicens: Nō erat ille lux: sʒ vt testimoniū phiberet de lumie. Si vero nō huic instans opinioni hoc resūpsit vt testimoniū phiberet de lumine: supfluū esset qđ dicit̄: ⁊ magis iterario fmonis q̄ explanatio doctrine. THEOPHI. Sʒ dicet aliqs: q̄ neqʒ ioāne neqʒ sctoꝝ quempiā lucē esse vel fuisse dicem⁹: sʒ si sctoꝝ aliquē lucē velimus dicere: ponemus lucē absqʒ articulo: vt si iterrogatus fueris: vtrū ioannes ē lux sine articulo secure ɔcedas. Si vō cū articulo nō ɔcedas. Non .n. est ipsa lux principalioꝛ: sed lux dicitur. qꝛ sui participationem lucem habeat a vero lumine.

Erat lux vera que illuminat omnez hominez venientem in hunc mundum.

AVGV. De quo lumie ioānes testimoniū phibeat ostēdit dicens: Erat lux vera. CHRY. Uł aliter. Quis supenus de ioāne dixerat q venit ⁊ missus ē vt testet̄ de luce. neqs hoc audiens pp testantis recentē p̄ntiam ⁊ de eo cui testimoniū phibetur: talē quandā suspitionē accipiat: reduxit mentē ⁊ ad eaʒ q̄ supra omne principiū ē: transmisit existentiā dicens: Erat lux vera. AVGV. Quare addiium est vera: qꝛ ⁊ hō illuminatus dicit̄ lux: sʒ vera lux illa est q̄ illuminat. nā ⁊ oculi nostri dicuntur lumina: ⁊ tñ nisi aut p noctē lucerna accendat̄: aut per diē sol exeat. lumina illa sine cā potent. vnde subdit: Que illuminat oēm hoiem. Si oēm hominez: ḡ ⁊ ipsum ioannē. Ipse ergo illuminabat: a quo se demonstrari volebat. Quomodo .n. pleruncq fit vt in aliquo corpore radiato cognoscatur oꝛtus esse sol: quem oculis videre non possumus quia qui saucios habent oculos idonei non sunt videre parietem illuminatum aut aliquid huiusmodi: sic omnes ad quos venerat christus min⁹ erant idonei eum videre. Radiauit Joannem: ⁊ per illum confitentem se illuminatū: cognitus est ille qui illuminat. dicit autem: Uenientem in hunc mundum. nā si illic non recederet: non esset illuminandus: sed ideo hic illuminandus quia illinc recessit: vbi homo poterat esse illumiatus.

THEOPHI. Erubescat manicheus qui cōditoris maligni ⁊ tenebrosi nos asserit creaturas. Non enim illuminaremur si veri luminis creature non essemus. CHRY. Ubi sunt ē qui non dicunt eum verum deum: hic eni lux vera dicitur. Sed si illuminat oēm hominem venientē in hunc mundū: qualiter tot sine lumine permanserunt: Nō enim omnes cognouerunt christi culturā. Illuminat igit̄ omnem hominez quantū ad eum pertinet. si autez quidā mentis oculos claudentes noluerunt recipere lucis huius radios non a lucis natura obtenebratio est eis: sed a malitia coꝝ qui voluntarie priuāt seipsos gratie dono: nam gratia quidem ad omnes effusa est. Qui vero nolūt dono hoc frui sibipsis hanc imputent cecitatez. AVGV. Uel qđ dicitur: illuminat omnē hominem: sic itelligimus nō quia nullus est hominum qui non illuminetur: sed quia nisi ab ipso null⁹ illuminat̄. BEDA. Sine naturali igenio: sine sapientia diuina: sicut enim nemo a seipso esse: sic etiaz nemo a seipso sapiens esse potest. ORIGE. in hom. Uel aliter. Non de his qui de occultis seminū causis i species corporales ꝓcedunt debemus intelligere q illuminat hominē venientē in hunc mundū: sʒ de his qui spiritualiter p regeneratione gratie q̄ datur in baptismate in mundus veniunt inuisibilē. Eos itaqʒ vera lux illuminat qui in mūduz virtutū veniūt: nō eos q i mūdū vitioꝝ ruunt. THEOPHI. Uel aliter. Intellect⁹ nobis traditus ac nos diligēs: q ⁊ naturalis rō noiatur: dr̄ lux tradita nobis a deo. Sed q dā male rōne vtētes seipsos obscurauerunt.

In mundo erat: ⁊ mundus per ipm factus ē ⁊ mundus eum non cognouit.

AVGV. Lux q̄ illuminat omnē hominē venientē i hunc mundū: huc venit p carnē: qꝛ duʒ hic esset p diuinitatem a stultis cecis ⁊ iniquis videri nō poterat de qb⁹ supra dictū est: Tenebre eaʒ non cōprehenderūt. ⁊ ideo dicit̄: In mundo erat. ORIGE. in ho. Ut eniʒ qui loquit̄: duʒ loqui cessat vox eius esse desinit ⁊ euanescit: Sic celestis pater si verbiʒ suū loqui cessauerit: effectus verbi. hoc est vniuersitas verbo cōdita nō subsistet. non aūt pntes: qꝛ sic erat in mundo quomō in mundo est terra: pecora ⁊ homines: sed quomodo artifex regens qđ fecit. vnde sequit̄: Et mūdus p ipm factus est. Non enim sic fecit quomodo facit faber. qui eniʒ fabricat extrinsecus est ad illud qđ fabricat. Deus autez infusus mundo fabricat vbiqʒ positus: ⁊ nō recedit ab aliquo p̄senti a maiestatis facit qđ facit: ⁊ gubernat qđ facit: sic ergo erat in mundo. quomodo per queʒ factus est mundus. CHRY. Et iteruʒ quia in mundo erat: sed nō vt mundi cōtemporaneus ꝓpter hoc induxit: Et mundus per ipsuʒ factus est: per hoc ⁊ rursus te deducens ad eternā existentiā vnigeniti. qui eniʒ audierit quoniā opus ei⁹ hoc totū: ⁊ si valde insensibil' fuerit coget̄ concedere ante opera esse factorē. THEOPHI. Simul autez hic ⁊ marthonis subuertit rabieʒ qui malignū conditorē cuncta ꝓduxisse dicebat. necnon ⁊ arry qui filiuʒ dei dicebat creaturam.

AVGV. Quid est aūt mundus per ipsuʒ factus est: Celum terra mare: ⁊ oīa que in eis sunt mundus dicit̄: Iterū in alia significatione: delectores mundi mundus dicunt̄: de quo sequit̄: Et mundus euʒ nō cognouit. Non eniʒ celi aut angeli aut sidera non cognouerunt creatorē: quē confitentur demonia. oīa vndiqʒ testimonium perhibuerunt. Sed qui nō cognouerunt euʒ: q amando mundū dicti sūt mūdus. amando enī mundū habitamus corde in mundo. nam qui non diligunt mundū: carne versantur in mundo: sed corde inhabitant celū sicut apostolus dicit: Nostra cōuersatio in celis est. amādo igit̄ mūdū: hoc appellari meruerunt vbi habitant. Quomodo eni cum dicimus mala est illa domus aut bona: nō parietes incusamus aut laudam⁹: sed inhabitantes: sic ⁊ mundū dicim⁹ qui inhabitant mūdū amando. CHRY. Qui autez dei erant amici: euʒ cognouerunt etiaʒ ante corporalem presentiā. vnde ⁊ christ⁹ ait: Quoniā abraam pater vester exultauit vt videret dieʒ meuʒ. Cum ergo nos interpellant gentiles dicentes: Quid est qđ in vltimo tempore venit nostraʒ operaturus salutē tanto tempore negligens nos: dicimus quoniā ⁊ ante hoc i mundo erat ⁊ prouidebat operibus suis: ⁊ omnib⁹ dignis cognitus erat. ⁊ si euʒ mundus non cognouit: hi tamen quibus mundus non erat dignus eū cognouerunt. Dicēs aūt: Mundus eum non cognouit: breuiter causam ignorantie prebuit. Mundum enim vocat homines qui soli mundo affixi sunt: ⁊ que mundi sunt sapiunt. Nihil autē ita turbat mentē: vt liquefieri amore presentium.

In propria venit ⁊ sui eum non receperunt. Quotquot aūt receperūt eū: dedit eis potestatē filios dei fieri his q credūt i nomie eius. Qui non ex sanguinibus: neque ex voluntate carnis: neqʒ ex voluntate viri: sʒ ex deo nati sunt.

CHRY. Dixit q mundus eum non cognouit de superioribus loquens temporibus: sed de reliquo sermonem inducit ad predicationis tempora: ⁊ ait: In propria venit.

AVGV. Quia scilicet omnia per ipsum facta sunt.

THEOPHI. Ut per propria mundum intelligas: siue iudeam quam pro hereditate elegerat. CHRY. In propria ergo venit: non gratia sue necessitatis: sed gratia beneficij suoꝝ. Sed vnde venit q omnia iplet: ⁊ vbiqʒ adest: Sa quidez que ad nos descensione hic operatus est: qꝛ eni

in mundo existens:non putabatur adesse:eo q nondũ co
gnoscebatur:dignatus est induere carnem. Manifestatio
nem vero hanc ⁊ condescensionem presentiã vocat. Mi
sericors autem existens deus omnia facit:vt nos fm virtu
tem splendeamus ⁊ propter hoc quidem nullũ necessita
te:suasione vero ⁊ beneficijs volentes ad se attrahit:⁊ pro
pterea venientem eum hi quidem susceperunt:alij vero nõ
receperunt. Nullum enim vult inuitũ neq̃ coactũ habe
re famulatum:inuitum enim trahi par est cũ eo qui tota
liter non seruit. vnde sequitur. Et sui eum non receperunt.
Judeos nunc suos dicit:vt populum peculiarem:sed ⁊ om
nes homines vt ab ipso factos. ⁊ sicut superius pro commu
ni verecundatus natura dicebat:quoniã mundus per ip
sum factus conditorẽ non cognouit. ita ⁊ hic rursus pro in
deorum anxius in deuotione grauius ponit accusationem
dicens. Et sui eum non receperunt. AVGV. Si autem
omnino nullus recepit nullus ergo saluus factus est. Ne
mo enim saluus fiet:nisi qui christum recepit venientem.
⁊ ideo addidit: Quotquot autẽ receperunt eum. CHRY.
Siue sint serui:siue liberi:siue greci siue barbari. siue insi
pientes siue sapientes siue mulieres siue viri. siue pueri. si
ue senes:omnes eodem digni facti sunt honore. de quo se
quitur: Dedit eis potestatem filios dei fieri. AMBRO.
Magna beniuolentia vnicus natus ẽ. ⁊ noluit manere vn⁹
non timuit habere coheredes:q: hereditas eius non fit an
gusta si multi possederint. CHRY. Non autẽ dixit: qui
fecit eos filios dei fieri: sed dedit eis potestatem filios dei
fieri. ostendens quoniam multo opus est studio: vt eam q̃
in baptismo adoptionis formata in imaginem incontami
natã semper custodiamus. Simul autem ⁊ ostẽdens quo
niam potestatẽ hanc nullus nobis vel auferre poterit:ni
si nosipsi auferamus. Si. n. qui ab hoĩbus dominiũ aliqua
rũ rex suscipiũt tãtũ habẽt robur quantũ fere hi q dede
runt:multomagis nos qui a deo potimur hoc honore. Si
mul autem ostendere vult. quoniam hec gratia aduenit vo
lentibus ⁊ studentibus. Etenim in potestate est liberi arbi
trij ⁊ gratie operatione filios dei fieri. THEOPHI. Uel
quia in resurrectione filiationem perfectissimam conseq̃
mur: fm q apostolus dicit adoptionem filiorum dei expe
ctantes redemptionẽ corporis nostri. Dedit ergo potesta
tem filios dei fieri. i. hanc gratiam in futura gratia conse
quendi. CHRY. Et quia in hijsipsis ineffabilibus bonis
hoc qdẽ est dei. s. dare gratiam illud vero hominis. i. pbe
re fidẽ:subiũgit: His q cre. in nomĩe eius. Quid igit nõ di
cis nobis o ioãnes qd eorũ sit supplicium q eũ nõ receperũt:
q: nunqd isto supplicio fiet mai⁹ qñ piacentes eis ptate fili
os dei fieri nõ fiunt:sed volẽtes se ipsos tanto puant hono
re:sed etiã iextinguibilis eos suscipiet ignis:qd postea ma
nifestius reuelabit. AVGV. Credẽtes ergo q: filij dei fi
unt. ⁊ fratres christi vtiq̃ nascunt. Nã si nõ nascunt filij
quõ esse possint: Sed filij hominũ nascunt ex carne ⁊ san
guine ⁊ ex volũtate viri ⁊ cõplexu cõiugij. Illi aũt quomõ
nascant subdit: Qui nõ ex sanguinib⁹. tanq̃ maris ⁊ femi
ne. Sãguina vel sanguines nõ est latinũ: sz q: grece positũ
est pluraliter:maluit ille q interptabat sic ponere: ⁊ q̃si mi
nus latine loqui fm grãmaticos. ⁊ tñ explicare veritatẽ fz
auditũ infirmiorũ. Ex sanguinibus eni maris ⁊ femine ho
mines nascunt. BEDA. Sciendũ etiam est: quia in scri
pturis sanctis sanguis cũ dr pluraliter:pctm significare so
let. vnde: Libera me de sanguinibus. AVGV. In eo au
tem qd sequit: Neq̃ ex voluntate carnis. neq̃ ex volunta
te viri:carnẽ p femina posuit: quia de costa eius facta ẽẽt
adam dixit. Hoc nunc os de ossibus meis: ⁊ caro de carne
mea. Ponit ergo caro p vxore. quomõ aliqñ spũs p mari
to:q: ille imperare dz:illa seruire. Quid enim peius est do
mo vbi femina hz imperium super virũ: Hi ergo neq̃ ex
voluntate carnis:neque ex voluntate viri: sed ex deo nati
sũt. BEDA. Carnalis eni singulorũ generatio a cõplexu
coniugij duxit originẽ. at vo spũalis spũsancti gratia minu
strat. CHRY. Hoc aũt narrat euangelista vt vilitatem
⁊ humilitatẽ prioris partus qui est per sanguinẽ ⁊ volunta
tem carnis addiscentes. ⁊ altitudinẽ secundi qui per grãm
⁊ nobilitatẽ est cognoscentes. magnã quandã hic incipia
mus intelligentiã ⁊ dignam dono ipsius q genuit: ⁊ multũ
post hoc studium demonstremus.

¶ Et verbũ caro factũ est: et habitauit i nobis.

AVGV. Cũ dixisset. Ex deo nati sunt. quasi ne mirare
mur ⁊ horreremus tantã gratiã ⁊ nobis incredibile videret:
q: hoĩes ex deo nati sunt: q̃si securitatẽ faciens ait: Et ver
bũ caro factũ ẽ. Quid ergo miraris q: hoĩes ex deo nasci
tur: attende ipsũ deũ ex hominibus natũ. CHRY. Uel
aliter: Cũ dixisset: quoniã ex deo nati sunt qui susceperunt
eũ huius honoris posuit causã hoc scilicet verbũ fieri car
nem. factus est eni proprius filius dei hominis filius: vt fi
lios hominũ faciat filios dei. Cũ aũt audieris. Quoniã ver
bũ caro factũ est: ne turberis:neq̃ eni substantiã conuer
tit in carnẽ. hoc eni vere impiũ est intelligere: sed manẽs
qd est: serui formam assumpsit. Quia eni sunt q dicit: quo
niam fantasmata quedã fuerunt omnia que incarnationis
sunt: eorũ blasphemiã destruens: hanc dictionẽ: Factũ est
posuit. non transmutationẽ substantie: sed carnis vere assũ
ptionẽ representare volens. Si vero dixerint: quoniã de
us omnipotens est. quare ⁊ in carnem transmutari non po
tuit: Dicemus q transmutari ab illa incõmutabili natura
omnino procul est. AVGV. xv. de trinita. Sicut autẽ
verbũ nostrũ vox quodãmodo corporis fit assumendo eã
in qua manifestat sensibus hominũ: sic verbũ dei caro fa
ctum est assumendo eam in qua ⁊ ipsũ manifestaret sensi
bus hominũ. Et sicut verbũ nostrum fit vox nec mutat in
vocẽ: ita verbũ dei caro qdem factũ est sed absit vt muta
retur i carnẽ assumendo quippe illam non i eam se consu
mẽdo ⁊ hoc nostrum vox fit: illud caro factũ est. EX GE
STIS concilij ephesini. Sermo etiã quẽ proferimus quo
in alterutris locutionibus vtimur sermo est incorporeus:
non aspectui subiectus non tactu tractabilis: sed cum ser
mo induerit literas ⁊ elementa visibilis fit aspectu cõpre
henditur. tactu tractatur: sic ⁊ verbum dei quod naturali
ter inuisibile est visibile fit: ⁊ quod natura incorporeũ est:
inuenitur esse tractabile. ALCVI. Cum etiã credam⁹
animam incorpoream corpori coniungi: vt ex his duobus
fiat vnus homo: facilius possumus credere diuinã substã
tiam incorpoream anime i corpore coniũgi in vnionẽ per
sone: ita vt verbum in carnẽ non sit cõuersũ: nec caro i ver
bum eũ nec corpus in aĩaz: nec anima conuertat i corpus.
THEOPHI. Appollinari⁹ aũt laodicensis in hoc ver
bo heresim statuit: dicebat enim q christ⁹ aĩam rõnalẽ nõ
habuit: sed tñ carnẽ habens diuinitatẽ pro aĩa q̃ corp⁹ di
rigit ⁊ gubernat. AVGV. contra ser. arriani. Si autem
mouentur in eo quod scriptũ est: q verbum caro factum
est nec ibi anima nominatur: intelligãt carnem pro homi
ne positã: a parte totũ figurate locutionis modo: sicuti est
Ad te omnis caro veniet. Item ex operibus legis: q nõ iu
stificabitur omnis caro quod apertius alio loco dicit: Nõ
iustificabit homo ex operibus legis. Sic itaq̃ dem est: Uer
bũ caro factũ est. ac si diceret. Uerbũ homo factũ est.
THEOPHI. Euãgelista vo volẽs ostẽdere ienarrabilẽ
dei cõdescẽsũ: carnẽ cõmemorat: vt illi⁹ admiremur mise
ricordiã: quoniã propter nostrã salutem qd omnino remo
tũ: ⁊ distãs est ab eius natura assumpsit. s. carnẽ. aĩa nãq̃
habet aliquã ppinquitatẽ ad deũ. Si autem verbum in
carnatũ est: ⁊ humanam animã non assumpsit: sequeretur
q adhuc anime nostre curate non essent: quod enim nõ as

sumpsit nō sanctificauit: Et q̃lis derisio: cū oīa ꝓus peccauerit: vt carnē assumendo sanctificauerit. id qđ est pricipalius infirmū relinqueret. Subuertitur ex hoc dicto nestorius qui dicebat ꝙ nō deus verbū ipse idē factus ē homo ex sacro ꝯceptus sanguine v̄ginis: sꝫ verba peperit hoīeꝫ: q ōis virtutis dotatus erat specie: ⁊ dei verbū illi erat cōiunctum: ⁊ ex hoc duos filios asserebat: vnū natū de virgīe. s. hoīeꝫ: alteꝝ de deo. s. dei filiū homini illi ꝯiunctū ꝓm grāꝫ habitudinem ⁊ amorē. Contra quē euangelista dixit: ꝙ ipꝫ verbum factū est hō. non ꝙ verbū inueniens hoīem v̄tuosum se sibi coniunxerit. CYRIL. ad nestoriū. Carnē. n. aīatam aīa rationali vniens verbū sibi ꝓm subsistentiam ineffabiliterqꝫ ⁊ intelligibiliter factus est hō: ⁊ appellatus est filius hominis: non ꝓm voluntatē solam aut beneplacitū: sed neqꝫ in assumptione persone solius diuerse quidē quo ad vnitionē collare nature: vnus āt ex ambob⁹ xp̄s ⁊ filius: non quasi differētia naturaꝝ interempta ꝑ adunationē. THEOPHI. Addiscimus ergo per hoc quod dicitur: Uerbum caro factū est. ꝙ ipsum verbū est homo: ⁊ filius dei existens factus est filius mulieris que principal̄r dei genitrix nuncupatur: tanq̄ꝫ deum in carne genuerit. HYLA. x. de tri. Quidā autē volētes vnigenitū deuꝫ qui in principio apud deū erat deus verbū: non substantiuum deū esse sꝫ sermonē vocis emisse: vt quod loquentib⁹ verbū sunt: hoc sit patri deo filius argute subripere volūt: ne subsistens verbū deus ⁊ manēs in forma dei xp̄s homo natus sit: vt cū hoīem illum humane potius originis cā q̄ꝫ spiritualis ꝯceptionis sacramentum aīauerit: nō deus verbum hoīem se ex partu virginis efficiēs extiterit: sed vt pphetis spūs prophetie: ita in iesu verbum dei fuerit. Et arguere nos solent ꝙ christū dicamus esse natū nō nostri corporis atqꝫ aīe hoīem: cum nos verbū carnē factū: nostre similitudinis natū hoīem predicemus vt vere dei filius vere hoīs filius natus sit. ⁊ vt per se sibi assumpsit ex virgine corpus ita ex se sibi aīam assumpsit que vtiqꝫ ab homine nunq̄ꝫ gignētiuꝫ originibus prebetur. ⁊ cum ipse ille filius hoīs sit: q̄ꝫ ridicule preter dei filiū qui verbū caro factuꝫ ē: aliū nescio quē tanq̄ꝫ prophetā verbo dei aīatum predicamus cū dn̄s ih̄s xp̄s ⁊ dei fili⁹ ⁊ hoīs fili⁹ sit. CHRY. Ne āt ab eo quod dcm̄ est: Uerbū caro factū est: inconuenienter suspiceris versionem illius incorruptibilis nature subdit: Et habitauit in nobis. Quod. n. habitat non idē est cum habitaculo. sed aliud. aliud autem dico ꝓm naturam: vnitione vero ⁊ copulatione vnum est deus verbum caro neqꝫ ꝯfusione facta neqꝫ destructiōe substātiarum. ALCVI. Uel habitauit in nobis. i. inter hoīes cōuersat⁹ est:

¶ Et vidimus gloriam eius gloriaꝫ quasi vnigeniti a patre: plenum gratie ⁊ veritatis.

CHRY. Cum dixisset filij dei facti sumus: ⁊ nō aliter q̄ꝫ per hoc v̄bū caro factū ē: rursus ipsius dic̄ ⁊ aliud lucrū: Et vidim⁹ gl̄iam eius. quam vtiqꝫ nō vidissem⁹: nisi per consortiū hūanitatis visus esset nobis: Si enim moysi non sustinuerūt faciē glorificatam videre: sed velamine opus fuit q̄liter diuinitatē nudā existētē: iacessibilē et ipsis supiorib⁹ v̄tutib⁹ nos lutei ⁊ terrestres sufferre possemus. AVGV. Uel aliter: Quia verbū caro factū ē ⁊ habitauit ī nobis. Ista natiuitate collyriū fecit: vnde tergerent̄ oculi cordis nostri. vt possimus videre maiestatē ei⁹ ꝑ eius humanitatē. ⁊ ideo dr̄. Et vidimus gloriā eius. Gloriam eius nemo posset videre nisi humilitate carnis sanaretur. Irruerat enim homini quasi puluis ī oculū de terra: oculus iste sauciatus erat: ⁊ terra illuc mittitur vt sanetur: caro te obcecauerat: caro te sanat. Carnalis enim anima facta erat: consentiendo carnalibus affectibus. inde fuerat oculus cordis cecatus. medicus fecit tibi collyrium: quī sic venit vt de carne vitia carnis extingueret. Uerbū enī caro fcm̄ ē: vt possis dicere: Uidim⁹ gloriā ei⁹. CHRY. Subdit āt Quasi vnigeniti a patre: q: multi ꝓphetaꝝ glorificati sunt: puta moyses: helias: heliseus: ⁊ alij multi geminꝗ miracula ondērūt: sꝫ ⁊ angeli hoīb⁹ apparētes: ⁊ caꝫ q̄ ē ꝓprie nature coruscantē lucē manifestātes: sed ⁊ cherubin ⁊ seraphin cū multa gloria visa sunt a ꝓpheta. Ab oībus his nos abducens euāgelista: ⁊ supra omnē naturā ⁊ cōseruoꝝ nostrorū claritatē erigens mētē: ad ipm̄ nos ꝑducit verticē. q. d. Nō vt ꝓpheta aut alteri⁹ hoīs vel angeli aut archāgeli aut alicuius supioꝝ virtutū est gloria quā vidim⁹: sꝫ quasi ipsi⁹ dn̄atoris. ipsi⁹ regis: ipsi⁹ naturalis filij vnigeniti. GREGO. In sacro enī eloquio: sicut ⁊ q̄si aliquando nō pro similitudine ponit̄: sed pro veritate. vn̄ ⁊ illud: Quasi vnigeniti a patre. CHRY. Ac si diceret: Uidim⁹ gloriā q̄lem decebat: ⁊ cōueniens est habere vnigenitū ⁊ naturalē filiū. Consuetudo eniꝫ multoꝝ regeꝫ valde ornatū videntiū: vbi cū alijs enumerantes nō possunt vniuersā representare claritatē hoc inducūt: Quid oportet multa dicere: q̄si rex ibat. sic ⁊ ioānes dicit: Uidimus gloriaꝫ eius gloriam q̄si vnigeniti a patre. Angeli enī apparentes vt serui ⁊ dn̄m habētes oīa agebant: ipse vero vt dominus cuꝫ humili forma apparens. sed ⁊ creature dominuꝫ cognouerūt: stella magos vocans: angeli pastores: puer exultans in vtero. sed ⁊ pater testatus est de celis: ⁊ paraclitus super ipꝫ aduenit. sed ⁊ ipsa rerum natura omni tuba clarius clamauit: quoniaꝫ rex celorum aduenerat. Etenim demones fugiebant: infirmitatis species soluebantur mortuos dimittebant sepulchra: ⁊ animas a malitia ad virtutis verticem agebat. Quid vtiqꝫ q̄s dicat preceptorū philosophiaꝫ celestiū legū virtutē angelice vrbanitatis bonaꝫ ordinationeꝫ: ORIGE. in ho. Ei⁹ aūt qđ sequit̄: Plenū gratie ⁊ veritatis duplex intellectus ē. Pōt enī de hūanitate ac diuinitate īcarnati v̄bi accipi. ita vt plenitudo gratie referat̄ ad hūanitatē ꝓꝫ quā xp̄s caput ē ecclesie: ⁊ primogenit⁹ creature vniuerse: qm̄ maximū ⁊ pricipale gratie exēplū qua nullis precedētib⁹ meritis homo efficitur deus: i ipso primordialiter manifestū ē. Pōt etiam plenitudo gratie christi de spūsancto intelligi: cuius septiformis operatio humanitatē christi ipleuit. Plenitudo vero veritatis ad diuinitatē refert̄. Si vero plenitudineꝫ gratie ⁊ veritatis de nouo testamenta malis intelligere: non incongrue pronunciabis plenitudinem gratie noui testamenti esse per christum donatam ⁊ legaliuꝫ simbolorum veritatē in ipso esse impletā. THEOPHI. Ul Plenum gratia prout ei⁹ verbū gratiosuꝫ erat dicente dauid: Diffusa est gratia in labijs tuis. Et veritate ꝓm ꝙ moyses ⁊ prophete loquebantur: aut operabant̄ in figura. christus autem cum veritate.

¶ Joannes testimonium perhibet de ipso: ⁊ clamat dicens: Hic erat quē dixi: qui post me venit ante me factus est: quia prior me erat.

ALCVI. Dixerat superius fuisse missum hominem ad perhibendū testimoniū: hic determinat testimoniū suum qđ manifeste ꝑcursor ꝓnūciauit. vn̄ dicit̄: Joānes perhibet testimoniuꝫ de ipso. CHRY. Uel aliter hoc īducit ac si dicat: Nō estimetis ꝙ nos ꝗ fuimus cū eo multo tpe: ⁊ mēse ipsius communicauim⁹: ꝓpter grāꝫ hoc testamur: qr ioānes q antea cū nō viderat: nec ei ꝯmoratus fuerat: ei testimoniū perhibebat. Multotiēs aūt euāgelista reuoluit ei⁹ testimonium: qr multam admirationem huius viri habebant iudei. Et alij quidē euangeliste antiquorum meminerunt ꝓphetarum dicentes: Hoc factum est vt impleatur quod dictum est per prophetaꝫ. Hic autē altiorē ⁊ recentiorem testem inducit: non intendens a seruo dominatorem facere fidedignum: sed auditorum imbecillitati condescendens

Quēadmodū.n.nisi serui formā assumpsisset nō ita facile susceptibilis factus eēt: ita nisi serui voce auditū ɔseruoꝝ percitasset: nequaq̄ multi iudeoꝝ verbū xp̄i suscepissent. Sequitur. Et clamat.i.cū propalatiōe cū libertate sine subtractione oīa p̄dicat. Nō āt a principio dixit: qm̄ hic ē filiꝰ dei vnigenitus nālis. s; clamat dicēs. Hic erat quez dixi: q post me venit an̄ me factus ē: q2 prior me erat. Quemadmodū.n. matres auiū non confestim pullos suos volationem docent: s; primo q̄dē extra nidū; educūt: postea vero alias multo velociorē volationē apponunt: sic ⁊ ioānes non confestim iudeos ad alta duxit: s; interim paululū a terra eos euolare docuit dicens: q xp̄s melior eo erat qđ nō paruuz interim erat. Et vide q̄lr sapiēter iducit testimoniū. ii.n. solum apparentē xp̄m monstrat: s; ⁊ anteq̄ appariusset euz p̄dicat. Qđ significat in hoc qđ dicit: Hic erat de quo dixi: Hoc āt fecit vt facile susceptibilis esset christus hoīum mēte iam predetenta ve ab aliys que de eo dicta erant: ⁊ nihil ad hoc humilitas habitus noceret. Ita.n. humili ⁊ cōmuni omnibus forma christus vtebatur: vt si simul ⁊ v̄ba hec audissent de eo: ⁊ eum considerassent: ioannis testimoniū derisissent. THEOPHI. Dicit autem. Qui post me venit: videlicet s̄m tempora natiuitatis: sex enim mensibus prior christo ioannes erat s; humanitatē. CHRY. Uel hoc non dicit de ea generatione que est ex maria. Iam.n. natus erat xp̄s qn̄ hec a ioanne dicebantur: sed de aduētu eius ad predicationem. Dicit aūt. Ante me factus est.i. clarior est ⁊ honorabilior: ac si dicat: Non quia prior veni ad predicandum ex hoc maiorem me esse illo existimetis. THEOPHI. Arriani vero hanc litteram sic exponunt: volentes ostendere q dei filius non est a patre genitus: s; factus: sicut vna alia creatura. AVGV. Non ergo intelligitur factus est anteq̄ ego essem factus: sed antepositus est mihi. CHRY. Si aūt quod dicitur. Ante me factus est: de productione ad esse intelligeretur: superfluum esset quod additur: Quia prior me erat. Quis enim est ita insipiens vt ignoret quoniam ex quo ante eiu; factus est: prior eo erat: aliter autem econtrario oporteret dicere. s. prior me erat quia ante me factus est ergo quod dicit. Ante me factus est: de honore intelligitur: hoc enim quod futurum erat: factum dicit quia consuetudo erat antiquorum prophetarum de futuris quasi de iam preteritis loqui.

¶ Et de plenitudīe eius nos omnes accepimꝰ: ⁊ gratiaz pro gratia: Qr lex per moysen data ē: gratia ⁊ veritas per iesum christum facta est.

ORIGE. Sermo iste in p̄sona baptiste de christo testantis prolatus est: quod plurimos fallit ex hinc vsq; illuc ille enarrauit. credentes in persona ioannis apostoli recitari. Inconsequens autē est putare subito ⁊ quasi intempestiue interrumpi baptiste sermonez ex v̄bo discipuli ⁊ cuiq; sciēti percipere dictorum collationez in propatulo constat seriem dicti. Dixerat eniz ob hoc: Ante me factus est: q2 prior me erat. Ex hoc aūt conlecto priorez me fore q ex eius plenitudine ego quidez ⁊ ante me prophete accepimꝰ gratiā: secundaz pro prima. Pertigerunt eniz ⁊ illi post figuras p spiritū ad veritatis speculationem: hinc etiā perpendimꝰ ex plenitudine eius accipiētes legez quidez per moysen fore datam: gratiā aūt ⁊ veritatē per iesū christū. nedū fore datam sed factā patre quidez legē dante per moysen: gr̄az ⁊ veritatem faciente per iesum. Sed si iesus est qui dicit: Ego sum veritas quō veritas fit per iesum: Sed intelligēdum est q ipsa veritas substātialis ex prima veritate ⁊ eiꝰ imagine sculpte sunt multe veritates in his qui veritatez tractant: nequaq̄ per iesum christuz facta est nec prorsus per aliquē. sed v̄itas prīa que consistit in paulo ⁊ ap̄lis per iesum christum facta est. CHRY. Uel aliter. Contingit hic testimonio ioannis baptiste suum testimoniū ioannes euāgelista dicēs: ⁊ de plenitudīe eiꝰ ⁊c̄. Nō p̄cursoris ē v̄bū sed discipuli. q.d. Et nos oēs duodeci ⁊ oīs plenitudo fideliū ⁊ q nūc sunt ⁊ futuroꝝ de plenitudīe eius accepimꝰ.

AVGV. Quid aūt accepistis: Et gratiā pro gr̄a: nescio vt q̄d nos voluerit itelligere de plenitudine eiꝰ accepisse: ⁊ insuper gratiā p gratia: Accepimꝰ eniz de plenitudine eiꝰ primo gratiā: ⁊ rursus accepimus gratiā p gr̄a. Quā gratiā p̄mo accepimꝰ: fidē. Uocat̄ eni gr̄a q2 gratis datur. hāc ergo accepit gratiā primā peccator vt eiꝰ peccata dimitterēt̄. ⁊ iteꝝ gratiā pro gratia.i. pro hac gr̄a in q̄ ex fide viuimus recepturi sumꝰ aliā idest vitā eternā: vita eni eterna quasi merces ē fidei. s; q2 ipsa fides gr̄a ē: vita eterna gr̄a ē p gr̄a. Nō erat ista gr̄a i veteri testamēto. q2 lex minabat̄: nō opitulabat̄: iubebat: nō sanabat languorē: ostēdebat: nō auferebat sed p̄parabat medico vēturo cū gr̄a ⁊ veritate. vnde sequit̄: Quia lex p moysen data ē: gr̄a ⁊ veritas p iesū christū facta ē. Mortez.n. tēporalē ⁊ eternā occidit mors dn̄i tui. ipsa est gr̄a q̄ p̄missa ⁊ nō habita erat i lege. CHRY. Uel accepimꝰ gratiā pro gr̄a.i. p vteri nouā. Sicut eni est iusticia ⁊ iusticia: adoptio ⁊ adoptio: circumcisio ⁊ circumcisio ita gratia ⁊ gratia: sed illa quidem vt typus: hec vero vt veritas. Hoc autem induxit ostendens qm̄ ⁊ iudei gratia saluabant̄: sed ⁊ nos oēs gratia salui sumus misericordie autem ⁊ gratie fuit legē suscipere. Propterea cum dixisset: Gratiā pro gratia. ostendens magnitudinem eorum que data sūt subdit: Quia lex per moysen data est: gr̄a ⁊ veritas p iesum xp̄m facta est. Et supra quidem ioānes ad seipsum ɔparās xp̄m ait. An̄ me factꝰ est. Hic aūt euāgelista ad eū qui illo tempore magis in admiratiōe apud iudeos erat q̄ ioānes: xp̄i ɔparationē facit. s. ad moysen. Et ɔsidera prudētiam non p̄sonarum sed reꝝ. ɔparationē facit: gratiā ⁊ veritatez legi opponens. ⁊ huic addit: Data est: qđ ministrantis erat. huic aūt: Facta est: quod ē regis cū p̄tāte oīa operātis. cū gratia q̄dē: q2 cū p̄tāte oīa dimittebat pctā. ⁊ gr̄az q̄dē eiꝰ baptismatis donū: ⁊ adoptio q̄ q spiritum nobis dat: ⁊ alia multa ostēdūt. veritatē aūt pleniꝰ scienꝰ: si figuras veteris legis didicerimus. Ea eniz que in nouo testamēto p̄ficiēda erāt: in veteri testō figuris p̄scripserūt: quas xp̄s veniens adimpleuit. Un̄ figura data est p moysen: v̄itas p xp̄m facta est.

AVGV. xiij. de trini. Uel gratiā referamꝰ ad sciāz: v̄itatē ad sapiāz: in rebꝰ eni p tp̄s ortis: illa sūma gr̄a est: q hō i vnitate p̄sone ɔiunctus ē deo. In rebus v̄o eternis: summa veritas recte tribuitur dei verbo.

¶ Deum nemo vidit vnq̄. Unigenitus filius q est in sinu patris; ipse enarrauit.

ORIGE. Incōgrue eraclius asserit hoc p̄mulgatū fuisse nō a baptista s; a discipulo. nā si illud de plenitudine eiꝰ nos oēs accepimꝰ: a baptista prolatū est: quō nō est sequēs ipm de gr̄a xp̄i suscipientē ⁊ secdaz p p̄ria gr̄a: ɔfitentēq; legē p moysen fore traditā: gr̄am v̄o ⁊ v̄itatē p iesuz xp̄m p̄duxisse: intellexisse q̄liter deū nemo vidit vnq̄: q̄q̄ vnigenitus eiz in patris gremio requiescēt interpretatione ipi ioāni: nec non oībus his q de p̄fectione gustauerint concesserit: Nō eni nunc primitꝰ enunciauit: nā priusq̄ abraā fieret: docet nos abraā exultasse: vt videat eius gloriā. CHRY. Uel aliter. Euāgelista ostēdens multā eminētiā donoꝝ christi ad ea que per moysen dispensata sunt: vult de reliquo cām rōnalem dn̄e dicere. nā ille quidē famulus existēs. minoꝝ reꝝ factus est minister: hic v̄o dn̄ator ⁊ regis filius existēs multo maiora nobis attulit coexistens semp patri ⁊ vidēs eum. p̄pter hoc ita intulit dicēs: Deuz nemo vidit vnq̄.

AVGV. ad paulinā: Quid ḡ ē qđ iacob dicit: Uidi dn̄m facie ad faciez: ⁊ quod de moyse scriptum: Quia loquebatur cum deo facie ad faciē. ⁊ illud quod propheta isaias lo

quēs de seipso ait. Uidi dn̄m sabaoth sedentē in throno. GREGO. xviij. mora. Sed patenter datur intelligi q̄ q̄diu hic moraliter viuimus: videri per quasdā imagines potest deus: sed per ipsam nature sue speciē non potest: vt anima gratia spiritus afflata per figuras quasdā deum videat. sed ad ipsam vim eius essentie nō pertingat. hinc est enī q̄ iacob qui deū se vidisse testatur: non nisi angelum vidit. hinc est q̄ moyses qui cū deo facie ad faciē loquit̄ dicit Ostende mihi temetipsum manifeste vt videam te. Ex qua eius petitione colligitur quia eiꝰ sitiebat per incircunscripte nature sue claritatem cernere quem iam ceperat per quasdā imagines videre. CHRY. Si autē ante q̄ patres ipsam viderunt naturā: nequaq̄ differenter considerassent. simplex enī quedā est ꝛ infigurabilis: non sedet: neq̄ stat: neq̄ ambulat: hec enim corporꝝ sunt. vnde ꝛ per prophetam dicit Ego visionem multiplicam eis ꝛ in manibus prophetarꝝ assimilatus sum. hoc est ꝯdescēdi eis: non quod eram apparui: quia enī filius dei per verā carnē apparituris erat nobis: primo exercitauit eos videre deū: sicut possibile erat eis videre. AVGV. ad paulinā. Sed cū scriptū sit: Beati mundo corde quoniā ipsi deū videbunt. ꝛ iterum. Cū apparuerit similes ei erimus quoniam videbimus eum sicuti est: quid est quod hic dicitur: Deum nemo vidit vnq̄? An fortasse r̄ndetur q̄ illa testimonia de videndo deo sunt nō de viso ipsi enī deū videbunt: dictū est: non viderunt: ꝛ nō vidimus. sed videbimus eum sicuti est: deū enī nemo vidit vnq̄. Uel in hac vita sicuti ipse est: vel etiam in angelorū vita sicuti visibilia ista que corporali visione cernuntur. GREGO. xviij. mora. Si vero a quibusdā potest in hac corruptibili carne viuentibus sed tamen inestimabile virtute crescentibus quodā contemplationis acumine eterna claritas dei videri: hoc ab hoc sententia non abhorret. quoniā quisquis sapientiā que deus est videt: hinc vite funditus moritur. ne iā eius amore teneatur. AVGV. xij. super genesim ad litterā: Nisi enī ab hac vita quisq̄ quodammodo moriatur siue omnino exiens de corpore: siue ita auersus ꝛ alienatꝰ a carnalibus sēsibus. vt merito nesciat sicut apostolus ait: vtrū in corpore an extra corpus sit: non in illam rapitur ꝛ subuehitur visionem. GREGO. xviij. mora. Sciendum vero est q̄ fuere nonnulli qui deū dicerent in illa regione beatitudinis in claritate sua conspici. sed in natura minime videri quos nimirum minor īquisitionis subtilitas fefellit: neq̄ .n. illi simplici ꝛ icōmutabili essentie aliud est claritas: aliud natura. AVGV. ad paulinam. Si autem dicitur: in hoc q̄ scriptū ē: Deū nemo vidit vnq̄: hoīes tātūmodo itelligēdos. nā hoc apostolus planius explicās. Quē nemo igr̄ hoīm vidit: s̄ nec videre pōt ut ita dictū sit: Deū nemo vidit vnq̄ ac si diceret: Nullus hominū. q̄stio illa soluitur: vt nō sit huic sentētie ꝯtrariū qḋ dn̄s ait: Angeli eorꝝ semp̄ vident faciē patris mei. vt. s. angelos deū videre credamꝰ: quem nemo vidit vnq̄. s. hoīm. GREGO. xviij. mora. Sūt tn̄ nōnulli q̄ nequaq̄ deū videre nec angelos suspicant̄. CHRY. Dicētes q̄ ipz qḋ deus est: nō solū ꝓphete sed nec angeli viderūt neq̄ archāgeli. Sz si iterrogaueris eos audies de substātia nihil respondentes: Gloria vero ī excelsis deo nō solū cantātes: sed ꝛ ī terra pax hominibus bone volūtatis. Et si a cherubin ꝛ seraphin cōcupiueris aliq̄d discere: mysticā sanctimonij melodiā audies: ꝛ quoniā plenū ē celū ꝛ terra gloria eiꝰ. AVGV. ad paulinā. Qḋ q̄dē ī tātū verū ē q2 dei plenitudinē nullꝰ nō solū oculis corporis s̄z vel ipsa mēte aliquādo cōprehendit. Aliud est enī videre aliud totū videndo cōprehēdere: quādo quidem id videtur quod presens vtcunque sentitur: totum autem comprehenditur videndo quod ita videtur ut nihil eius lateat videntem: aut cuius fines circumspici possunt. CHRY. Sic igit̄ solus patrem videt filius ꝛ spiritus sanctus. Quod enī creabilis ē nature qualiter poterit videre quod increabile est? Ita igit̄ nullus nouit deū vt filius. vnde sequit̄ Unigenitus filiꝰ q̄ est in sinu patris ipse enarrauit: ne propter nominis cōmunionē vnū quendam eorꝝ qui gratia facti sunt filiorū esse existimes eū: primo quidem adiectus est articulus. Si vero hoc non sufficit tibi: audi aliud nomen vnigenitus. HYLA. vi. de tri. Nature quidē fides nō satis explicita videbat̄ ex nomine filij: nisi ꝓprietatis virtus per exceptionis significatū adderetur preter filiū eum ꝛ vnigenitū nihil cognominans suspitionē penitus adoptionis exclusit: cū veritatem nominis vnigeniti natura prestaret. CHRY. Sed ꝛ aliud posuit dicens: Qui est in sinu patris. Etenim in sinu conuersari multo plus est q̄ simpliciter videre. nā qui simpliciter videt non omnino eius qḋ videt cognitionē habet. qui vo in sinu conuersatur nihil ignorabit. Cū igit̄ audieris q̄ nullus cognoscit patrem nisi filius: nequaq̄ dicas q̄m ꝗ̄ plus oībus nouit patrem: sed nō quātus est nouit eum ꝓpterea euāgelista in sinu patris eum morari dicit: vt nō estimemꝰ per id aliud significatū q̄ familiaritatē vnigeniti ꝛ coeternitatē ad patrē. AVGV. In sinu enī patris idest ī secreto patris. Non enim deus habet sinū quēadmodum nos habemus in vestibus. aut cogitādus est sic sedere quō nos aut forte cinctus est vt sinū h̄ret. sed q2 sinus nr̄ intꝰ est: secretū patris sinꝰ p̄ris vocat̄. Qui ḡ ī secreto patris nouit patrē: ipse enarrauit qḋ vidit. CHRY. Sz q̄d enarrauit. q̄m vnꝰ ē deus: s̄z ꝛ hoc reliq̄ ꝓphete ꝛ moyses clamāt. q̄d ergo plus didicimꝰ a filio in finibus paternalibꝰ existente: Primū q̄dē ipsa hec que alij narrauerūt sunt enarrata ex operatione vnigeniti. Deinde quoniā multo maiorē suscipimus doctrinā per vnigenitū: ꝛ cognouimꝰ quoniā spūs est deꝰ ꝛ eos q̄ adorant eū ī spiritu ꝛ veritate adorare oꝫ. ꝛ quoniā deus pater est vnigeniti. BEDA. Preterea sciendū q2 si ad preteritum referat̄ quod ait: Enarrauit: homo factus enarrauit: quid de trinitatis vnitate sentiēdū: qualiter ad eius contēplationem properandum: quibus actibus sit ꝑueniendum: Si vero referat̄ ad futurꝝ tunc enarrabit cū electos suos ad visionē claritatis sue inducet. AVGV. Fuerunt aūt hoīes q̄ dicerent vanitate cordis sui decepti. Pater inuisibilis est: filius aūt visibilis est. Si ergo ꝓpter carnē filius visibilis dicit̄: ꝛ nos ꝯcedimus ꝛ est catholica fides. Si autē vt ipsi dicunt: anteq̄ incarnaret̄: multū delyrant si xp̄s sapientia dei ꝛ virtus dei ē. Sapientia enī dei videri oculis non pōt: si verbum hominis oculis non videtur. verbū dei sic videri potest? CHRY. Non igitur soli ipsi proprium est: Deum nemo vidit vnq̄ sed ꝛ filio: q2 vt paulus dicit est imago dei inuisibilis: qui vero inuisibilis imago est: ꝛ ipse inuisibilis est.

¶ Et hoc est testimoniū ioannis: quando miserunt iudei ab hierosolymis sacerdotes ꝛ leuitas ad eum vt interrogarent eum: Tu quis es? Et confessus est: ꝛ nō negauit: ꝛ confessus est quia non sum ego christus. Et interrogauerunt eū. Quid ergo? Helias es tu? Et dixit. Nō sū. propheta es tu? Et respondit: Non. Dixerunt ergo ei: Quis es vt responsum demus his qui miserūt nos? Quid dicis de teipso? Ait: Ego vox clamantis ī deserto dirigite viam domini: sicut dixit isaias propheta.

ORIGE. Secundū legitur hoc testimonium a ioanne baptista de christo prolotum incipiente primo illic: Hic est de quo dixi: ꝛ desinēte ibi: Ipse enarrauit. THEOPHI.

vel aliter. Postq̃ supius dixit euāgelista q̄ ioānes testabatur de xp̄o: Ante me factus ē: nūc subiungit qñ primsiuz testimoniū reddiderit xp̄o ioānes. vñ dicit: Et hoc ē testimoniuz ioannis qñ miserūt iudei ab hierosolymis sacerdotes ꝛ leuitas ad ioannē. ORIGE. Judei qdez ab hierosolymis vt cognati existentes baptiste de stirpe sacerdotali existentis: sacerdotes ꝛ leuitas destinant: sciscitaturos qs eēt ioannes: eos. s. qui reputati sunt fm electionem ab alijs differre ꝛ ab electo hierusolymorū loco. Joannē itaq̄ querūt cū tanta veneratione: Erga xp̄m āt nihil huiusmodi factū legitur a iudeis: sꝫ quod erga ioannē iudei: hoc ioannes erga xp̄m prosequitur: per proprios discipulos interrogans: Tu es qui venturus es an alium expectamus? CHRY. Sic autē fide dignum estimauerunt esse ioannē vt ei de se ipso dicenti crederēt. vnde dicitur: Ut interrogarēt eum: Tu quis es? AVGV. Non āt mitterēt nisi mouerētur excellētia auctoritatis ei⁹: q̄ ausus ē baptiçar̃. ORIGE. Joannes āt vt videtur discernebat ex q̄stione sacerdotū ꝛ leuitaꝝ dubitationē: ne forte xp̄s esset baptizans: apertius eū illud profiteri cauebant ne temerarij putarent̃. Quapp merito vt eorum opinio fallax de eo primitus aboleretur: ac subinde veritas propalaretur q̄ nō sit xp̄s ante oia manifestat. vnde seqtur. Et ꝯfessus est ꝛ non negauit: ꝛ ꝯfess⁹ est: q̄ nō sum ego xp̄s. Hic ēt adyciamus. q̄ tps aduentus christi populum recreabat quodāmodo iam p̄ns existens legisperitis ex sacris scripturis illius tps speratū colligentibus. propter quod Theodas nō modicā multitudinē q̄si xp̄s ꝯgregauit: ꝛ post illum iudas galileus in diebus professionis. Cū ergo feruētius christi expectaretur aduentus: iudei transmittunt ad ioānem per hoc quod est: Tu quis es. conycere volētes si ipse se xp̄m fateretur. Non āt ex eo q̄ dicit: Non sum ego xp̄s: negauit. ex hoc. n. ipso ꝯfessus ē veritatem. GREGO. Negauit plane quod nō erat: sꝫ non negauit quod erat: vt veritatē loquens: eius membrū fieret: cuius sibi nomen fallaciter non vsurparet. CHRY. Uel aliter: Passi erant iudei quādā humanā passionē ad ioannē. Indignum. n. estimabāt subyci eū xp̄o pp̄ multa q̄ ioannis claritatē demonstrabāt: quoꝝ primū erat gen⁹ illustre. Principis. n. sacerdotū filius erat: deinde dura educatio: hūanoꝝ despectio. In xp̄o āt ꝯtrariū videbat̃ genus humile q̄d ei exprobrabāt dicentes: Nōne hic est fabri filius dicta cōis ꝛ vestimēta. nihil plus multis habētia: q̄ igitur ioānes ꝯtinue ad xp̄m mittebat volentes magis ioānē hr̃e magistrū mittūt ad eū opinātes p blanditias eum allicere ad ꝯfitendū se xp̄m esse. Nō ergo quosdam contemptibiles mittunt: vt ad xp̄m ministros ꝛ herodianos sꝫ sacerdotes ꝛ leuitas: ꝛ nō quoscunq̄: sed eos qui erant ex hierosolymis: hoc est honorabiliores. Et ad hoc mittūt: vt interrogarent: Tu quis es: nō quasi ignorantes: sꝫ volentes euz inducere ad hoc quod dixi: vnde ioānes ad mentem ꝛ non ad interrogationē eis respondit. Et confessus est ꝛ nō negauit: ꝛ confessus est: q̄ non sum ego xp̄s. Et vide sapiāz euāgeliste. tertio quasi idem dicit: ꝛ virtutē baptiste indicans: ꝛ maliciam ꝛ amentiam iudeoꝝ. Deuoti enim famuli ē nō solum nō rapere gloriā dn̄i: sꝫ oblatam a multis respuere. Turbe qdez ex ignorantia ad hāc venerūt suspitionez: vt ioannez xp̄m estimarēt. hi v̄o a maligna mēte ex qua interrogabāt eum: estimātes p blanditias attrahere ad hoc q̄d volebāt: nisi enim excogitassent hoc ei dicenti: Non sum ego xp̄s: dixissent. Non hoc suspicati sumus. non hoc venimus interrogaturi: sed capti ꝛ manifesti effecti ad aliud veniūt. vñ sequit̃: Et īterrogauerunt eum. Quid ḡ: helias es tu?

AVGV. Nouerāt enim q̄ p̄cessurus erat helias xp̄m: nō enī alicui ignotū erat nomē christi apud hebreos: sꝫ nō putabāt illū esse xp̄m: nec tn̄ oīo putauerūt xp̄m nō eē ventuꝝ: ꝛ cū sperarēt ventuꝝ offenderūt ī p̄ntez. Sequit̃: Et dixit: nō sum. GREGO. in ho. Ex his ṽbis nobis questio valde implexa generat̃. Alio qppe ī loco inquisitus a discipulis dn̄s de helie aduentu r̄ndit: Si vultis scire: ioānes ipse ē helias. Requisitus aūt ioānes dicit: Nō sum helias. Quō ḡ p̄pheta veritatis ē: si eiusdē veritatis s̃monib⁹ cōcors nō ē? ORIGE. Dicet aūt aliquis q̄ se ignorabat ioānes eē heliam ꝛ hoc nituꝝ: vtenī: q assistūt iterate incorporatiōis rōni tanq̄ aia denuo induente corpora. Querūt eni iudei p leuitas ꝛ sacerdotes an eēt helias eū iterate corporis assumptiōis documētū veraꝝ arbitrant̃ q̄si paternū existēs: nec alienū ab archanoꝝ suoꝝ doctrina: ob hoc itaq̄ dicit ioānes: Helias nō sum. nā nescit priscuā vitā p̄priā: q̄liter aūt v̄r rōnabile si tanq̄ p̄pheta spū illuminat⁹ ē: ꝛ de deo ꝛ vnigenito tāta narrauit: ignorasse de seipso an vnq̄ ei⁹ anima fuerit ī helia? GREGO. i ho. Sꝫ si subtiliter veritas ipa requirat̃ hoc q̄dē q̄d inter se cōtrariū sonuit: quō cōtrariū nō sit inuenit̃. Ad zacharias nāq̄ de ioāne angelus dixit. Ipse p̄cedet ante illū i spū ꝛ ṽtute helye: q̄. s. sic helias scd̄z dn̄i aduētū p̄ueniet: ita ioānes preuenit p̄muz. Sic ille p̄cursor ventur⁹ ē iudicis: ita iste p̄cursor facturus est redēptoris. Joannes igitur in spiritu helias erat: in persona helias non erat. Quod aūt dn̄s fatetur de spiritu: hoc ioānes denegat de p̄sona: q̄a ꝛ iustū sic erat vt discipulis dn̄s spiritualez de ioanne sn̄iam diceret: ꝛ ioānes turbis carnalibus nō de suo spiritu: sꝫ de corpore r̄nderet. ORIGE. Rn̄dit ḡ leuitis ꝛ sacerdotibus Non sū. conyectās p̄positū questiōis eoꝝ. nō enim sapiebat p̄missa examinatio si idē spūs eēt i vtroq̄: sed si ioānes eēt ipse helias qui assumptus est: nūc apparens fm q̄ a iudeis expectabatur absq̄ natiuitate. primus autem arbitrans resumptionē corporum dicet: q̄ inconsequēs est filiū zacharie tanti sacerdotis i senio natiuitaꝫ omnem humanā expectationē ignorari a sacerdotibus ꝛ leuitis ipsiuz natū fuisse: maxime luca testāte q̄ fact⁹ est timor in oībus habitantibus circa eos. Sed forsan qm̄ p̄pe finez heliam expectabāt antichristū quasi tropice sciscitari vidētur: an es tu q̄ p̄nuncias christum venturum. ꝛ caute r̄ndit: Non sū. Sed ꝛ nihil mirabile: sicut in saluatore pluribus scientibus ex maria natiuitatē eius: quidā fallebantur putantes euz ioannē baptistā vel heliā aut aliquē p̄phetaꝝ: sic ꝛ in ioāne quosdā ortus eius ex zacharia non latebat. ꝛ quidam dubitabant. si forsan q expectabat̃ helias apparuit in ioanne. Quoniam vero cum plures in israel editi fuerint prophete vnus de quo mayses prophetauerat preseritim expectabatur. iuxta illud: Prophetaꝫ vobis suscitabit deus ex fratribus vestris: sicut mihi illi parebitis. Tertio sciscitantur: non si foret propheta simpliciter: sed cum articulo i greco, ponitur. vnde sequitur: Propheta es tu? Per singulos enim prophetas nouerat populus israel neminez eoꝝ fore hunc quem moyses prophetauerat: qui sicut moyses medius staret īter deum ꝛ homines: ꝛ accepto testamēto a deo traderet discipulis. Hoc autem illis nomen nos christo attribuentibus: sed arbitrantibus alium a christo ipsum fore. Joannes sciuit quoniam ꝛ christus ille p̄pheta esset. vñ subditur: Et respondit: nō. AVGV. Uel q̄ ioānes maior erat q̄ p̄pheta. q̄ p̄phete longe p̄nunciauerūt: ioānes presentē demonstrabat. Sequit̃: Dixerunt ergo ei quis es. vt responsum demus his q miserunt nos: q̄d dicis de teipso? CHRY. Uides hic vehemēti⁹ īsistētes ꝛ iterrogantes. Hunc autez cum mansuetudine eas que nō erāt vere suspitiones destruentem ꝛ eam que est vera ponētez. vnde sequitur Ait: Ego vox clamantis in deserto. AVGV. Jsayas illud dixit: In ioāne prophetia ista ꝯpleta est. GREGO. Scitis autem q̄ vnigenit⁹ filius verbuꝫ patris vocatur. Ex ipsa autem nostra locutione cognoscim⁹: quia prius vox sonat vt verbum possit audiri. Joannes ergo vocem se asserit esse: quia verbum precedit: ꝛ per eius

ministeriū: patris verbū ab hoībus audit. ORIGE. Ineleg ā ter āt heraclion de ioāne ⁊ ꝓphetis ꝯsiderās ait. Om vbū qdē saluator ē: vox āt p ioānez itelligit. Solus.n. son⁹ ē oīs gradus ꝓphetic⁹. Cū dicendū ꝙ si nō significatiuam vocē dederit tuba nemo se accinget ad pliū. Si g nil aliud ꝙ sonus ē vox ꝓphetica quō transmittit nos ad illā saluatorē: Scrutamini inqt scripturas. Dicit āt ioānes se esse vocē n̄ clamātē i deserto· s; clamātis i deserto ei⁹. s. q stabat ⁊ clamabat: Si qs sitit veniat ad me ⁊ bibat. Clamat.n. vt distātes auditu pcipiāt ⁊ graue hn̄tes auditū sentiāt imēsitatē eoꝝ q̄ dicunt. THEO. Uel qꝛ vitatē maīfestā anūciat. oēs.n. q in lege erant obscure loquebantur. GREGO. Uel in deserto ioānes clamat· qꝛ quasi derelicte ac destitute iudee: solatiū redēptoris annunciat. ORIGE. Opus āt vocis in deserto clamātis est: vt aīa a deo destituta: ad ī ectā faciendā viā dn̄i reuocet nequaq̄ prauitatē serpētini gressus ꝓseq̄ndo: ſm ꝯtemplationē quidem sublimatā in veritate absq; permixtione mendacij: ⁊ s; actionē post cōgruā speculationē licitū opus referentē. vn̄ seqtur: Dirigite viā dn̄i: sicut dixit isaias ꝓpheta. GREGO. Uia dn̄i ad cor dirigit: cu; veritatis sermo hūiliter audit. Uia dn̄i ad cor dirigitur: cum ad preceptum vita preparatur.

¶ Et qui missi fuerant erant ex phariseis. Et interrogauerunt eū: ⁊ dixerūt ei: Quid ergo baptizas si tu non es christus: neq; helias: neq; propheta: Respondit eis ioānes dicēs: Ego baptizo in aqua: medius autem vestrū stetit quē vos nescitis. Ipse ē qui post me venit qui ante me factus est: cuius ego nō sū dignus vt soluaz ei⁹ corrigiā calciamenti. Hec in bethania facta sūt trans iordanem vbi erat ioannes baptizans.

ORIGE. Facta respōsione versus sacerdotes ⁊ leuitas: ī denuo missuz est a phariseis. vnde dicitur: Et qui missi fuerant erant ex phariseis. Quantum enim ex ipso sermone coniecturari contingit dico tertium hoc esse testimonium. vide tamen quomodo iuxta sacerdotalem ⁊ leuiticaz personam est eum mansuetudine prolatum illud: Tu quis es: Nihil enim arrogans vel proteruum in eoꝝ questione cōtinetur. sed cuncta decentia veros dei ministros. S; pharisei ſm suū nomen diuisi ⁊ importuni ex discordia contumeliosas voces ꝓtendūt baptiste. vnde seqtur: Et dixerūt ei. Quid ḡ baptiças: si tu non es christus neq; helias: neq; propheta: Non quasi scire volentes: sed prohibere eum a baptismo. Deinde vero nescio quo pacto proni ad baptismū uenerūt ad ioānē. Huius āt solutio ē qꝛ pharisei nō credētes accedūt ad baptisma· s; ex hypocrisi cu; timerēt pplm. CHRY. Uel ipsi ydem sacerdotes ⁊ leuite ex phariseis erāt. et qꝛ blādicijs eū nō valuerūt supplātare. accusatiōe; ī mittere tētāt: cogētes eū dicere ꝙ nō erat. vn̄ seqt: Et interrogauerūt eū ⁊ dixerūt: Quid ergo baptiças: si tu nō es xp̄s neq; helias: neq; ꝓpheta: q̄si audacie videbat eē baptiçare: si xp̄s nō erat: nec ꝑcursor illius· nec preco.i. ꝓpheta. GREGO. S; sanct⁹ q̄sq; ēt eū peruersa mēte regrit: a bonitatis sue studio nō mutat. Uñ ioānes quoq; ad vba inuidie ꝑdicamēta rñdit vite. vn̄ seqt: Rñdit eis dicens: Ego baptiço in aq̄. ORIGE. Ad illud.n. Quid ergo baptiças: qd aliud afferri decebat nisi ꝓpriū baptismū carnale ꝑtendere: GREGO. Ioānes.n. nō spū s; aq̄ baptiçat: qꝛ pctā soluere nō valebat: baptizatoꝝ corpora p aquā lauat: s; tn̄ aīas p veniā nō lauat. Cur ergo baptizat q peccata p baptismū nō relaxat: nisi vt ꝑcursiōis sue ordinē ſuās. s. q nasciturū nascēdo ꝑuenerat. baptizaturꝝ quoq; dn̄m baptizādo ꝑueniret. ⁊ q ꝑdicādo fact⁹ ē ꝑcursor xp̄i. baptizādo ēt ꝑcursor ei⁹ fieret imitatiōe sacramēti: q iter hec mysteriū redēptionis nr̄e āuūciās hūc in medio hoīu; ⁊ stetisse asserit ⁊ nesciri. Seqt.n. Medi⁹ āt vestrū stetit quē vos nescitis. q a p carnē dominus apparēs ⁊ visibilis extitit corpe ⁊ inuisibilis maiestate. CHRY. Hoc āt dixit. qm̄ decēs erat xp̄m ꝯmixtū eē pplo: vt vnū mltoꝝ se vbiq; hūilē eē docēte. Cū aūt dixit: Quē vos nescitis. Scietiā hic cognitionē certissimā dicit: puta qs ē ⁊ vn̄. AUGU. Humilis.n. nō videbatur: ⁊ ꝓpterea lucerna accēsa ē. THEOPHI. Uel medi⁹ erat phariseoꝝ dn̄s s; ignorabāt eū: qꝛ ipsi scripturas se scire putabāt: ⁊ iquātū in illis ꝑnūciabat dn̄s: medi⁹ eoꝝ erat sc; in cordib⁹ eoꝝ: s; nesciebāt eū: eo ꝙ scripturas nō itelligebant. Uel aliter: Medi⁹ qdē erat inq̄tum mediator dei existens ⁊ hoīu; xp̄s iesus medi⁹ phariseoꝝ extitit: volens illos deo iūgere s; ipsi nesciebāt eū. ORIGE. Uel aliter. Hoc edito ego baptizo ī aq̄. Ad illud. Quid ergo baptizas. Ad scd̄m. si tu nō es xp̄s· ꝗ̄ conū de ꝑcedēti xp̄i substātia ꝓponit· ꝙ tāta sit ei virtus ꝙ inuisibilis sit sua deitate: cu; sit ꝑsens cuilibet ⁊ totū p orbē diffusus. qd̄ notat ex illo. Medius vestrū stetit. Hic enī p totā orbis machinā effluxit: sic vt que creant̄. p ipm creent̄. oīa enī p ipm fcā sunt. vnde palam ē ꝙ ingrentibus a ioāne: Quid ergo baptizas: ipse medius erat. Uel ꝙ dr̄: In medio vestrū stetit: itelligēdu; est de nobis hoībus. Cū enī simus rōnales in medio nostrum existit: ex eo ꝙ ꝑncipale. s. cor in medio totius corporis insitum est. Qui ergo verbū in medio gerunt: nō āt cognoscūt de illius natura: nec de quo fonte manauit: nec quō cōsistit in eis: hi verbū in medio sui obtinētes ignorāt: quod tamē ioānes agnouit: vnde exprobrādo dicit ad phariseos. Quē vos nescitis. Quia expectātes pharisei christi aduentu;: nihil tam arduum de eo contēplabātur: solū hominez sanctū existimātes eū esse. Dicit āt. Stetit. Nā stat pater immutabilis existens ⁊ impermutabilis· stat quoq; vbu; eius ad saluādu; cōtinuo: q̄uis carnē suscipiat· q̄uis mediu; hoium stet inuisibile. Ne vo putet aliquis aliu; eē inuisibilem ad oēs hoies venientē: vel ad vniuersum orbē ab eo q humanatus est ⁊ in terra cōparuit: subdit. Qui post me venit hoc est q p⁹ me apparitur⁹ est. Nō aūt ide; denotat hic per hoc qd̄ dicit: Post: ⁊ cū iesus nos post se inuitat: Ille enī seq post ip; ꝑcipit nobis: vt ei⁹ idagādo vestigia: ꝑueniam⁹ ad prē;. hic āt vt pateat: quid sequatur ex ioannis dogmatibus. venit enim vt cuncti credant per eum preparati ad perfectū verbum per minora. Dicit ergo: Ipse est qui post me venit.

CHRY. Ac si diceret: Ne existimetis tm̄ in meo cōsistere baptismate. si enim meum baptisma perfectum eēt: ali⁹ non veniret post me aliud baptisma daturus: sed hec preparatio est illius ⁊ transibit in proximo: vt vmbra ⁊ imago: sed oportet eum qui veritatem imponet venire post me. si enim hoc esset perfectum: nequaq̄ secundi locus quereretur: Et ideo subdit: Qui ante me factus est. hic est honorabilior ⁊ clarior. GREGO. Sic nāq; dicit: Ante me fact⁹ est: ac si dicatur. antepositus est mihi. Post me ergo venit quia postmodum natus: ante me autem factus est: quia mihi prelatus. CHRY. Ne autem existimes cōparabilem esse excellentiam hāc incōporabilitatem ostendere volēs subiungit: Cuius ego non sum dignus vt soluam corrigiam calciamēti. q.d. intātum est ante me vt ego neq; in vltimis ministrorum vocari dignus sim. Calciamentum enim soluere vltimi ministerij res est. AUGU. Unde ⁊ si dignū se diceret tantummodo corrigiam calciamenti soluere: mltū se habuisset. GREGO. Uel aliter. Mos apd̄ veteres fuit ut si qs eā q̄ sibi cōpeteret accipe vxorē nollet. ille ei calciamentū solueret: q ad hāc sponsus iure ꝓpinqtatis veniret. Quid igit iter homines christ⁹ nisi sancte ecclesie spōsus apparuit: Recte ergo ioannes se indignū eē ad soluenda; corrigiā eius calciamēti denūciat: ac si aperte dicat: redemptoris vestigia non denudare valeo: quia sponsi nomē mihi imeritus non vsurpo. qd̄ tn̄ intelligi ⁊ aliter pōt: Quis

n.nesciat q̄ calciamēta ex mortuis aīalibus fiāt. Jncarnatus vero dn̄s veniens q̄si calciatus apparuit qui in diuinitate sua morticina nr̄e corruptionis assūpsit. Corrigia ergo calciamēti est ligatura mystery. Joānes q̄ soluere corrigiā calciamēti eius nō valet: q2 icarnationis mysteriū nec ipe inuestigare sufficit: ac si patēter dicat: Quid mir̄ si mihi ille platus est quē post me gdez natū ↄsidero: sz natiuitatis eius mysteriū non ↄp̄hendo. ORIGE. Quidaꝫ vero nō inepte dixit hoc sic intelligendū: Non sūz ego tanti vt causa mei descēdat a magnalibus ac carnē q̄si calciamentū suscipiat. CHRY. Et q2 ioānes cuz decenti libertate ea q̄ de xp̄o sunt oībus p̄dicabat: ppterea euāgelista ꝛ locū designat dicēs. Hec in bethania facta sunt trans iordanem: vbi erat ioannes baptiçans. Non.n.in domo neq3 i angulo xp̄m p̄dicabat. sz iordanē transiens in media multitudine p̄sētibus oībus q ab eo baptiçabantur. Quedā vero exēplarioꝝ certius habent i bethabora. Bethania.n.nō vltra iordanem. neq3 in deserto erat: sed prope hierosolymam.

GLO. Uel due sunt bethanie vna trans iordanē. altera citra non longe a hierusalem vbi lazarus fuit suscitatus.

CHRY. Hoc āt ꝛ propter aliā causaꝫ designat: q2.n.res non antiquas narrabat sed ante paruuz tempus contingētes p̄sentes. ꝛ videntes testes facit eorum que dicuntur: demonstrationem a locis tribuēs. ALCVI. Bethania vero domus obedientie interpretatur: per quā innuitur: q2 p obedientiam fidei omnes ad baptismā debent peruenire.

ORIGE. Bethabora vero interp̄tatur domus preparationis ꝛ ↄuenit cū baptismo p̄parātis dn̄o plebē perfectā. Jordanis āt interpretatur descensus eoꝝ. Quis āt erit hic fluuius nisi saluator noster per quem ingredientē in hunc mundū mundari ↄuenit non suū descendentē descensum sed humani generis: hic segregat donatas a moyse ab his que p iesuz dantur sortes: huius riuuli letificant ciuitatē dei. Sicut āt draco latitat in egyptiaco fluuio ita deus i isto. Pater.n.est in filio ꝛ q proficiscūtur illuc vbi se lauēt opprobriū egypti deponunt ac apti ad p̄ceptionē hereditatis parantur necnon a lepra mundātur ꝛ duplicis capaces fiunt gratie ac prompti fiunt ad susceptionez spiritus almi. Jn aliud flumen nequaq3 descendenti spiritali columba. Trans iordanem vero ioannes baptizat vt precursor venientis non innocentes sed peccatores vocare.

¶ Altera die vidit ioannes iesum venientem ad se: ꝛ ait: Ecce agn⁹ dei: ecce q tollit peccata mūdi. Hic est de quo dixi: Post me venit vir q ante me factus est: qui prior me erat: ꝛ ego nesciebā eum. Sed vt manifestetur in israel: propterea veni ego in aqua baptizans.

ORIGE. Post testimoniū ioānis: iā videt iesus venēs ad eū nō solū adhuc perseuerantē sed ꝛ potiorem effectuꝫ qd per diē secūdariā designatur: vn̄ dr̄: Altera die vidit ioannes iesuz venientē ad se. Prudē autez iesu mater protin⁹ vt illū ↄcepit ad matrē ioānis pregnātē p̄ficiscit̄ ꝛ q vocez ↄueniēte ad aures helisabeth ex marie salutatiōe exultat ioānes cōceptus in vtero: Hic aūt post ioannis testimonia ipse videt a baptista. accedēs ad eū: prius aūt auditu aliorum instruitur aliquis ac deinde oculate inspicit illa. Per hoc aūt q̄ maria ad helisabeth venit minorem: ꝛ filius dei ad baptistā ad fermorē oṗitulandi minoribus ꝛ ad modestiam admonemur. Uerū vnde ad baptistā venit saluator nō hic dicit̄. sed ex dictis matthei colligim⁹ dicēns: Tūc venit iesus a galilea ad iordanē ad ioannē vt baptizaretur ab eo. CHRY. Uel aliter: Matthe⁹ aduentū xp̄i ad baptismum p̄sentialiter dicit. Joānes aūt ꝛ rursus eū misse ad ioannez ostēdit post baptisma. ꝛ hoc manifestat qd postea dicit: Quia vidi spūz descēdētē ꝛc. Partiti.n. sūt sibi euāgeliste tp̄a narrationis. Matthe⁹ enī ea q̄ anteq3 ligaret̄ ioānes baptista p̄teriēs festinat ad ea q̄ deinceps sūt tp̄a. Sz ioānes his maxie imorat̄: q̄.s. añ icarcerationē ioānis fuerunt. vñ hic dr̄: Altera die vidit ioānes iesuz venietē ad se. Cui⁹ igit̄ grā scd̄o post baptismū ad eū veniebat: q2 ipm baptizauerat cū multis vt nullus suspicet̄ qin ex eadē cā ex q ad ioannē ꝛ alij ad ioānē veniret: puta peccata ↄfessur⁹ aut in penitentiā ablued⁹ in flumine. Propterea ergo accedit dans ioanni occasionē corrigēdi hāc suspitionē quā ioannes p vba correxit. vñ seq̄t. ꝛ ait: Ecce agnus dei: ecce q tollit peccata mūdi. Qui igit̄ ita pur⁹ erat vt aliorum peccata absoluere posset. manifestū ē qm̄ nō vt ↄfiteret̄ peccata accedit: sz vt occasionē det ioāni loquēdi de ipso. Uenit ēt scd̄o vt hi q p̄ora audierāt; certi⁹ recipiāt q̄ p̄dicta sūt: ꝛ alia rursus audiant. Dicit aūt. Ecce agn⁹ dei in mens q hic ē q oli q̄rebat̄ remeōrās ꝓphetie isaie: ꝛ vmbre q̄ fm moysen erat: vt a figura facili⁹ eos ducat ad vitatē. AVGV. Si aūt agnus dei ē inocens: ꝛ ioānes agn⁹ an nō ꝛ ipse ē inocēs: sz oēs ex illa ꝓpagine veniūt de q̄ cātat gemēs dauid: Ego in iniqtatibus ↄcept⁹ suz. Solus ergo ille agn⁹ q nō sic venit: nō enī in inigtate cōcept⁹ ē: nec in pctis mr̄ ei⁹ eum in vtero aluit: quē vgo cōcepit vgo peperit: q2 fide ↄcepit ꝛ fide suscepit.

ORIGE. Sed cū qnq3 offerant̄ aīalia i tēplo. tria terrestria. vitulus: ouis: ꝛ capra: volatilia vo duo. turtur ꝛ colūba ꝛ de oīb⁹ tria adducant̄ aries ouis. agn⁹ de genere ouiū agnū memorauit. Agnū enī in oblatiōib⁹ quotidianis offerri videm⁹. vnū qdē manē. alterū vo vespe. Que nā aūt oblatio alia pōt eē quotidiana a rōnali nā ↄp̄rehēdenda. nisi vbū vigēs agn⁹ typice nūcupatū. Hoc nempe celebrit̄ oblatio matutina ad frequētiā itellect⁹ in diuinis relatū. neq3 enī aīa pati pōt vt summus iugiter insistat: eo q corporis terrestris ꝛ grauis cōiugium est sortita. Ex hoc etiam verbo qd christus est coniectare de pluribus poterimus. ꝛ quodammodo vespere pertingemus ad corporalia procedentes. Qui autem hunc obtulit agnum ad imolandum deus fuit in homine reconditus magnus sacerdos qui dixit. Nemo tollit animam meam a me sed ego pono eam. vnde dicit̄. Agnus dei. Ipse enim nostros languores accipiens totius mundi tollens peccati mortem quasi baptismuz suscepit. Apud deum enīz nō pertransit incorrectum quicquid agimus quod disciplina indigeat que per difficilia exercetur.

THEOPHI. Uel dicitur christus agnus dei inquātuz deus pater mortem christi acceptauit pro nostra salute: vel inquantum eum pro nobis tradidit morti. Sicut enīz dicere cōsueuimus: Hec oblatio est talis hominis. idest quaz talis homo obtulit. sic ꝛ christus dicit̄ agnus dei. dantis.s. filiuz suum pro nostra salute in mortem. ꝛ ille quidem agn⁹ typicus nullius omnino peccatuz sustulit: hic vero peccatum vniuersi orbis terrarum: periclitantez enīz mundum eruit ab ira dei. vnde subdit: Ecce qui tol. pec. mun. Nō autem dixit qui tollet: sed qui tollit peccata mūdi: quasi semper hoc faciente ipso. nō enīz tunc soluz tulit cuz passus est. sed ex illo tempore vsq3 ad presens tollit. nō semper crucifixus. vnaz enīz pro peccatis obtulit oblationez. sed semꝑ purgans per illaz. GREGO. viij. mora. Tunc autez ab humano genere plene peccatuz tolletur: cuz per icorruptionis gloriaz nostra corruptio permutabitur. Esse nāq3 a culpa liberi non possum⁹: quousq3 in corporis morte tenemur.

THEOPHI. Sed quare non dixit Peccata mundi: sz peccatuz: vt videlicet per hoc q dixit peccatum vniuersaliter peccatuz videretur innuere: sicut consueuimus dicere q homo eiectus est de paradiso idest omne genus humanuz. BEDA. Uel peccatuz mūdi dicitur originale peccatuz quod est cōe totius mundi: quod quidez peccatum originale ꝛ singuloꝝ superaddita xp̄s per grām relaxat.

AVGV. Qui.n.de nr̃a nã peccatũ nõ assũpsit ipse ẽ q tol-lit nr̃m peccatũ. Nostis qr gd a hoĩes dicũt: nos tollimus pec-cata ab hoĩbus qr sancti sumus. si.n.nõ fuerit sanctus q ba-ptizat. quõ tollit peccatũ alteri⁹: cũ sit ipse hõ plen⁹ peccato-: Cõtra istas disputationes hic legamus Ecce q tol. pec. mũ. vt nõ sit p̃sumptio hoĩbus i hoĩes. ORIGE. Sicut tñ ui-gi oblationi agni cognate sunt reliq̃ue oblationes legales: sic huius agni oblationi cognate oblatiões videnẽ mihi ef-fusiones sanguinis martyrũ: quorũ patientia ⁊ cõfessione ⁊ promptitudine ad bonũ obtundunẽ machinatiões ipiorũ. THEOPHI. Quia vero supius illis q ex pharisceis vene-rant ioãnes dixerat: q medius vestrũ stat quem vos nesci-tis: hic ignorantibus demonstrat dicens: Hic est de quo di-xi: Post me venit vir. q ante me factus est. Uir dñs dicitur pp etatis perfectionem. Nam triginta annorũ baptizatus est: vel qr spiritualis aĩe vir est: ⁊ ecclesie sponsus. vñ paulus: Despondi vos vni viro. virginem castam exhibere christo. AVGV. Post me ãt venit: qr posterior natus est: Ante me factus est qr p̃latus est mihi. GREGO. Prelationis autem eius causas aperuit: cũ subiungit. Qr prior me erat: acsi aperte dicat: Inde me ẽt post natus superat quo eũ na-tiuitatis sue tempora non angustant. nam qui per matrez in tpe nascit: sine tpe est a pr̃e generatus. THEOPHI. Ausculta o arrie non dixit: Quia prior me creatus est: sz qr prior me erat. Audiat hoc pauli samosetani abusio q ñ ex maria sumpsit primordium. quia si essendi principium sũ-psit ex virgine qualiter prior extitit precursore: Nã mani-festũ est q precursor xp̃m in sex mẽsibus superabat sz hu-manam generationem. CHRY. Ut autem non videat ex amicitia propter cognationem ei testimonium perhibe-re: quia cognatus eius erat s̃m carnẽ. propterea dicit. Ego nesciebam eum. ⁊ s̃m rationez hoc contigit. Etenim in de-serto cõuersatus est ioannes. Miracula vero quecũq̃ xp̃o puero existẽte facta sunt: puta que circa magos ⁊ quecũq̃ ta-lia añ multuz contigerant tp̃s: Joanne ⁊ ipso valde puero exñte. In medio võ tpe ignotus oĩbus existebat: pp quod subdit: Sed vt mani. in israel: propte. veni ego in aq̃ bapti-zans. Hinc.n. manifestum est qm̃ ⁊ illa signa que quidã di-cunt a christo in pueritia facta mendacia ⁊ fictiones sunt. Si.n.a pria etate miracula fecisset iesus: nequaq̃ neq̃ ioã-nes eum ignorasset: nec reliqua multitudo indiguisset ma-gistro ad manifestandum eum. Non igitur ipse xp̃s baptis-mate indigebat neq̃ aliquã aliam cãz habebat illud lauac-rum. q̃ demonstrationẽ facere ei⁹ fidei que est in xp̃m. Nõ enĩ dixit: Ut mũdẽ eos q baptiçanẽ. neq̃ vt liberẽ a pecca-tis veni baptiçans. sz Ut manifestẽ in israel. Sed numqd sine baptismate nõ licebat p̃dicare ⁊ iducere turbas. sz faci-lius ita factũ ẽ: Nequaq̃ eni cõcurrissent oẽs si sine baptis-mate p̃dicatio facta eẽt. AVGV. Ubi ergo cognitus est dñs supfluo ei via parabaẽ: qr cognoscẽtib⁹ se ipse fact⁹ est via. Itaq̃ nõ durauit diu baptisma ioãnis: sz quousq̃ de-mõstrat⁹ est dñs hũmilis. Ergo vt dareẽ nobis a dño hũili-tatis exẽplũ ad p̃cipiẽdã salutẽ baptismi suscepit baptismũ seruũ: ⁊ ne p̃poneret baptismus sui baptismo dñi: baptiçati sunt alij baptismo cõserui. sz q baptiçati sũt baptismo cõser-ui: oportebat vt baptiçarenẽ baptismo dñi. Qui añt bapti-zabanẽ baptismo dñi: nõ opus habẽt baptismo cõserui.

¶ Et testimonium perhibuit ioannes dicens: Quia vidi spiritum descendentem quasi colum-bam de celo: ⁊ mansit super eum: ⁊ ego nescie-bam eum: sed qui misit me baptizare in aqua: il-le mihi dixit: Super quem videris spiritum de-scendentem ⁊ manentez super eum: hic est qui baptizat in spiritusancto. Et ego vidi: ⁊ testimo-nium perhibui: quia hic est filius dei.

CHRY. Quia ioãnes testat⁹ est ita magnũ qd q̃ suffi-ciens erat auditores oẽs stupefacere: puta q toti⁹ orbis ter-rarũ solus ipse peccata tolleret: volẽs credibilius id facere: reducit hoc ad deũ ⁊ spiritusanctũ. Posset eni aliqs dicere ioãni: Qualiter igiẽ tu cognouisti eũ: Rñdet q p descẽsuz spũssancti. vñ seqẽ. Et testi. phi. io. di. qr vidi spi. descen. q̃si colũ. de celo ⁊ ma. sup eũ. AVGV. xv. de trini. Nõ autẽ tũc vnct⁹ ẽ xp̃s spũscõ qñ sup eũ baptiçatũ velut colũba de-scendit. Tũc.n. corp⁹ suũ. i. ecclesiaz suã p̃figurare dignat⁹ est in q̃ p̃cipue baptiçati accipiũt spiritusanctũ. Absurdissi-mũ.n. est vt credam⁹ cũ cũ iã trigita eẽt annorũ ei⁹.n. etatis a ioãne baptizat⁹ ẽ accepisse spiritusanctũ: sz venisse ad illõ baptisma sic sine vllo oĩno peccõ ita nõ sine spũscõ. Si enim de famulo ei⁹ ⁊ p̃cursore ipso ioãne scriptũ ẽ: Spũscõ reple-biẽ ab vtero matris sue: q q̃uis seminat⁹ a pr̃e: tñ spiritum sanctũ in vtero format⁹ accepit: qd de hoĩe xp̃o itelligẽduz est vel credẽdũ cui⁹ carnis ipsa cõceptio nõ carnalis: sz spiri-talis fuit: AVGV. de agone xp̃iano: Nõ aũt dicim⁹ solũ xp̃s verũ corp⁹ habuisse. spiritũ aũt sanctũ fallaciter appa-ruisse oculis hoĩuz: Sicut eni nõ oportebat vt hoĩes falle-ret fili⁹ dei. sic nec spũssanct⁹. sz oĩpotẽti deo qui vniuersaz creaturã ex nihilo fabricauit: nõ erat difficile verũ corpus colũbe sine aliatũ colũbarũ ministerio figurare: sicut ei non fuit difficile verũ corp⁹ in vtero virgis sine virili semine fa-bricare. AVGV. sup Jo. Duob⁹ ãt modis ostẽdit visibi-liter dñs spiritũsanctũ. p colũbã sup dñz baptiçatũ: p ignez vero sup discipulos cõgregatos. ibi simplicitas: hic feruor ostẽditur. Ergo ne spiritu sanctificati dolũ habeãt: in colũ-ba demõstratũ ẽ: ⁊ ne simplicitas frigida remaneat: in igne demõstratũ est. nec moueat qr lingue diuise sunt. Noli dis-sipationẽ timere: vnitatẽ i colũba cognosce. Sic ergo opor-tebat demõstrari spiritũsanctũ venientẽ sup dñm: vt cogno-scat vnusquisq̃ si habeat spiritũsanctũ: simplicẽ se eẽ debe-re sicut colũbas ⁊ habere cũ fratribus verã pacẽ quã signi-ficant oscula colũbaruz: Osculanẽ ⁊ corui sed laniant. A la-niatu innocens est natura colũbaruz. nã corui de morte pa-scuntur. colũba non nisi de frugibus terre viuit. Si etiaz ge-munt colũbe in amore nolite mirari quia in columbe spẽ voluit demõstrari spiritusanct⁹: Ipse eniz interpellat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Nõ aũt spiritussanctus in semetipso: sed in nobis gemit: qr gemere nos facit: Qui enim nouit in pressura se esse mortalitatis huiu⁹ peregrinari se a dño: q̃diu propter hoc gemit: bñ gemit: spũs illum do-cuit gemere. Multi autẽ gemunt i ifelicitate terrena: vel quassati dãnis vel egritudine corporis p̃grauati. sz nõ colũ-be gemitu gemũt. Uñ ergo debuit demõstrari spũssanct⁹ vnitatẽ quãdã designãs nisi p colũbã vt pacate ecclesie di-cereẽ: Una ẽ colũba mea: Uñ debuit hũilitas figurari nisi p auẽ simplicẽ ⁊ gemẽtẽ: Apparuit ibi scã ⁊ vã trinitas: pr̃ i voce dicẽte: Tu es fili⁹ me⁹ dilect⁹: spũssanct⁹ in colũba. In ista trinitate missi sunt apl̃i baptiçare: In noĩe pr̃is ⁊ filij ⁊ spũssancti. GREGO. ij. mor. Dicit aũt: Manẽtẽ sup euz. In cũctis naq̃ fidelib⁹ spũssanct⁹ venit: sz in solo mediato-re semp singulariter p̃manet: qr ei⁹ humanitatẽ nunq̃ de-seruit ex cui⁹ diuinitate p̃cedit. Sed cũ de eodẽ spiritu di-scipulis dicatur: Apud vos manebit: quomodo singulare si-gnuz erit q in christo permanet: Quod citius cognoscim⁹ si dona spiritus discernamus. In his enim donis sine qui-bus ad vitaz perueniri nõ potest: spiritussanctus in electis omnibus semper permanet: vt sunt mansuetudo: humili-tas: fides: spes: charitas. In illis autez quibus per ostensio-nẽ nõ nostra seruatur vita: sed aliorũ queritur: non semper manet sz aliquãdo se a signorũ ostẽsionib⁹ subtrahit: vt hu-milius eius virtutes habeanẽ. Christus autẽ in cunctis eũ semper ⁊ continue habuit presentem. CHRY. Ne autẽ

aliqs estimet qḿ xp̄s natiuitatē habebat spiritusancto adueniente sicut ⁊ nos: hanc ēt destruit suspitionē ostendens q̄ spiritusſācti descensio solū pro manifestādo xp̄o facta ē. vnde sequit̄: Et ego nesciebam eum ſ; q̄ misit me baptiçare in aqua ille mihi dixit: Sup quē videris spiritū descendentem ⁊ manentē sup eum. hic est q̄ baptiçat in spūsācto.

AVGV. Quis āt misit ioannez? Si dicamus Pater: verum dicimus. Si dicamus Filius: veruz dicimus. Manifestius āt ē: vt dicamus Pater ⁊ filius. Quomodo ergo nesciebat eum a quo missus est? Si.n. non nouerat eū a quo voluit baptiçari. temere dicebat: Ego a te debeo baptiçari nouerat ergo eum. Quid ergo est quod dicit. Et ego nesciebā eum? CHRY. Sed cum dicit nesciebam eum. anterius tp̄s dicit non tp̄s quod est prope baptismum: cū p̄hibebat eū dicens: Ego a te debeo baptiçari. AVGV. S; legantur alij euangeliste qui planius illud dixerunt: ⁊ inuenimus apertissime tunc descendisse columbam cum dn̄s ab aqua ascendit. Si ergo post baptisma descendit columba: ⁊ anteq̄ȝ baptiçaretur dixit illi ioannes. Ego a te debeo baptiçari: ante baptismum illum nouerat: quō ergo dixit. Ego nesciebā eum: sed qui misit me baptizare ⁊c. hoc audiuit ioannes: vt nosceret eum quē non nouerat: an forte vt plenius nosset: quē iam nouerat? Nouerat qdeȝ dn̄s: nouerat filiū dei: nouerat q; ipse baptizaret in spiritusancto. Ante.n. q̄ȝ veniret ad fluuiū xp̄s cū multi ad ioannē cōcurrerent dit illis. Qui post me venit maior me ē ipse vos baptizabit i spūsancto ⁊ igne. S; qd nō nouerat? ⁊ potestatez baptismi ipm̄ dn̄m habitur̄ ⁊ sibi retētur̄: ne paulus aut petrus diceret: Baptismus meus: sicut inuenis dixisse Euāgelium meū: s; ministeriū plane trāsitur̄ in bonos ⁊ malos: Quid tibi faciat malus minister vbi bonus est dn̄s? Ecce post ioannē baptizatū est: post homicidā nō est baptizatuȝ q; ioannes dedit baptismū suū. homicida dedit baptismū xp̄i: qd̄ sacm̄ tā scm̄ est: vt nec homicida mistrāte polluat̄. Potuit āt dn̄s si vellet potestatez dare alicui seruo suo vt daret baptismū suū tanq̄; vice sua ⁊ ꝯstitueret tantaȝ vim in baptismate trāslato i seruū q̄taȝ viȝ haberet baptisma datū a dn̄o. Hoc noluit: vt in illo esset spes baptizatorum a quo baptizatos se agnoscerent. ⁊ noluit suū ponere spem in seruo. Si autem daret hanc potestatem seruis. tot eēnt baptismata quot essent serui: vt quomodo dictuȝ ē: baptisma ioannis: sic diceretur: baptisma petri vel pauli. p̄ hanc ergo potestatē quā solū sibi xp̄s retinuit: stat vnitas eccl̄ie de qua dictū est: Una est columba mea. Pōt āt fieri vt aliquis habeat baptismū preter colūbam: vt prosit ei baptismus p̄ter colūbā: nō potest. CHRY. Et q; p̄r vocē emisit p̄dicās filiū: superuenit spiritusſanctus vocē trahens sup caput xp̄i: ne qs p̄tiuȝ existimaret dici de ioāne qd̄ dictū ē de xp̄o. Sed dicet aliqs: q̄liter nō crediderūt iudei. si viderunt spiritū? Sed talia nō solū indigēt oculis corporis. sed magis visione mētis. Si nāq; miracula facietē videtes īuidia tum ebrij erāt a liuore vt cōtraria his que videbant̄ enunciarēt: q̄liter solo aduētu spiritusſancti in specie colūbe expulissent icredulitatē? Quidā vō dicūt nō oēs vidisse spūȝ sed solū ioānē: ⁊ eos qui deuotius dispositi erāt. Et si enim sensibilib⁹ oclis possibile erat videre in specie colūbe spiritū descēdentē: nō tn̄ p̄pter hoc necesse ē oīb⁹ hoc fuisse manifestū. Etenī çacharias in specie sensibili multa cōsiderauit. ⁊ daniel ⁊ ezechiel. sed ⁊ moyses multa vidit q̄lia aliorū nullus. vn̄ subdit ioānes Et ego vidi ⁊ testimoniū p̄hibui: q; hic ē filius dei. Agnū qdē euȝ vocauerat: ⁊ qui in spiritu baptiçare debebat dixit: F. liū aūt ante hoc nuq̄. AVGV. Oportebat eni vt ille baptiçaret q est fili⁹ dei vnicus nō adoptatus. Adoptati filij ministri sunt vnici: vnicus autem habet potestatez: adoptati ministerium.

¶ Altera die iterū stabat ioānes: ⁊ ex discipulis eius duo. Et respiciens iesum ambulantē dixit: Ecce agnus dei.

CHRY. Quia multi his q̄ a p̄ncipio ioānes dicebat nō attendebāt: scd̄a rursus eos excitat voce. vn̄ dr̄: Altera die iter̄ stabat ioānes ⁊ ex discipulis eius duo. BEDA. Stabat qdē ioānes q; illā v̄tutū arcē ꝯscenderat a q̄ nullis tentationū posset iprobitatib⁹ deijci. Stabāt eū illo discipuli q; magisteriū illi⁹ corde seq̄bant̄ imobili. CHRY. Sed q̄re nō totū mūdū circuiuit in oi loco iudee p̄dicans eū s; stabat circa flumē expectās eū venire ⁊ ostēdere venientē? q; s. p opera xp̄i hoc fieri volebat. vide ēt q̄liter hoc maioris edificatiōis fuit. q; eni paruā īmisit scintillā. repēte flāma in altū eleuata est. Aliter aūt ⁊ si circuiens hoc dixisset: videret̄ ex studio quodā humano fieri que fiebāt. ⁊ suspitione plenū esset eius p̄conliū. igit̄ p̄phete qdem ⁊ apostoli oēs absentē xp̄m p̄dicauerūt: hic qdē ante p̄ntiā s̄m carnē: illi vero post assumptionē: vnde vt ostēdatur q; nō voce soluȝ: sed ⁊ oculis eū ostēdebat subditur Et respiciens iesum ambulantē dixit: Ecce agnus dei. THEOPHI. Respiciens inquit: quasi oculis innuens gratiaȝ ⁊ admirationem quā habebat in christo. AVGV. Joānes quidē amicus sponsi erat. nō querebat gloriaȝ suaȝ: sed testimoniū p̄hibebat veritati: Non enī voluit apud se remanere discipulos suos vt nō sequerentur dominum: sed magis ostendit quē sequerentur dicens. Ecce agnus dei. CHRY. Non longum facit sermonez: quoniaȝ vnum solum in studio habebat adducere eos ⁊ coniungere christo. sciebat enim quoniam de reliquo non indigerent eo testante. Non autez singulariter discipulis loquitur de his Joannes sed eis publice cum omnibus. q; ex cōmuni doctrina suscipientes sequelam christi. firmi de reliquo permanserunt: nō propter gratiam christi sequētes: sed propter suuȝ lucrum ⁊ non facit sermonem suum deprecatiuum. sed admiratur solum presentem: ⁊ demonstrat eis preparationeȝ propter quem venit: ⁊ modum preparationis. Agnus euȝ verum q; insinuat: ⁊ dicit agnus cum articuli adiectione: excellenciam eius ostendens. AVGV. Iste eniȝ singulariter dicitur agn⁹ solus sine macula sine peccato non cuius macule absterse sunt sed cuius macula nulla fuerit. singulariter hic ē agn⁹ dei quia singulariter huius agni sanguine solo homines redimi potuerunt. hic est agnus queȝ lupi timent qui leoneȝ occisus occidit. BEDA. Ideo etiam agnum vocat. quia dona sui velleris sponte largiturum: ex quo vestem nobis nuptialem facere possumus: idest exempla viuendi nobis relicturum preuidit. quibus in dilectione calefieri deberemus. ALCVI. Mistice autem stat ioannes: cessat lex ⁊ venit iesus. idest gratia euangelij: cui ipsa lex perhibet testimonium. Ambulat iesus discipulos collecturus.

BEDA. Ambulatio ēt iesu dispensationem incarnationis: qua ad nos venire ac nobis exempla viuendi prebere dignatus est: insinuat.

¶ Et audierunt eum duo discipuli loquentem: ⁊ secuti sunt iesum. Conuersus auteȝ iesus ⁊ vidēs eos seq̄tētes se: dicit eis: Quid q̄ritis? Qui dixerūt ei: Rabbi: quod dicitur interpretatū magister: vbi habitas? Dicit eis: Uēite ⁊ videte. Uenerūt ⁊ viderūt vbi maneret: ⁊ apud eū manserūt die illo. Hora aūt erat quasi decima. Erat aūt andreas frater symonis petri: vnus ex duobus qui audierant a ioanne ⁊ secuti fuerant eū.

ALCVI. Joanne perhibente testimonium q; iesus esset agnus dei: discipuli qui prius erant cum Joanne magistri imperium implentes secuti sunt iesum. vnde dicitur.

Et audierunt eũ duo discipuli loquẽtes: et secuti sunt iesum.

CHRY. Considera aũt q̃ qui dixit: Post me veniẽs ante me factus ē: et qui nõ sũ dign⁹ soluere corrigiã calciamẽti ei⁹: nullũ cepit. Sz qui ð dispẽsatiõe locut⁹ est ad humili⁹ sermonē duxit dicẽs. Ecce agn⁹ dei. tũc secuti sũt eũ discipli. Multi.n. nõ ita adducunt cũ aliqd magnũ et excelsũ de deo dicit̃. sic cũ benignũ et amicũ hoiem audiũt et aliqd ad salutē hoiũ ptinẽs. Considerãdũ aũt q̃ ioãnes dicit Ecce agnus dei: et xp̃s nihil loqtur. nã et spõsus cũ silentio adest: alij eũ inducũt et spõsaz i manu ei⁹ ponũt. quã cũ acceperit de ea disponit. ita xp̃s venit copulaturus sibi ecclesiã: nihil ipse dixit. sz accessit solũ amicus ei⁹ ioãnes: dexterã ei sponse ipo suit p sermones suos: aĩas hoiũ in manus ei ponẽs. quos accipiens ita disposuit vt vltra ad ioannē nõ redirẽt. Sz aliud hic obseruandũ ē. sicut.n. i nuptijs nõ puella ad spõsũ vadit sz ipse ad eã festinat: ita hic ptingit. Nõ.n. in celũ ascendit hoiũ natura sz ad eã fili⁹ dei accessit: et ad domũ duxit paternã. Et qdē alij discipuli ioannis erãt: q non solũ secuti nõ sunt. sz et zelotipe ad xp̃m dispositi erãt. q aũt meliores erãt simul audierunt: et secuti sunt: non quasi magistrũ priorem ptẽnentes sz ab eo persuasi promittente q̃ baptiçaret i spiritusancto xp̃s: et ide discipulorũ studiũ cũ verecundia fieri. Neq;.n. mox ascendentes interrogauerunt iesum de necessarijs et maximis reb⁹: neq; publice sz singulariter ei loqui studuerũt. vñ sequit̃. Conuersus aũt iesus et videns eos seqũtes se. dicit eis qd q̃ritis: Hic erudimur q̃ cũ nos bene velle incepimus. tunc deus dat nobis multas salutis occasiones. Interrogat aũt non vt discat: sz vt p interrogationem magis eos familiares faciat et ampliorē fiduciam det. et ostendat eos auditione dignos. THEOPHI. Uide aũt q̃ seqũtibus se dñs cõuertit faciez et respexit. q̃ nisi p bonã operationē ipsius secutus fueris: ad visionē faciei ei⁹ nunq̃ pertinges. neq; ad domum eius poteris peruenire.

ALCVI. Ergo illi discipuli tergum ipsius sequebãtur vt viderent: et faciem dñi videre non poterant. iõ cõuertit se: et quodãmodo de sua maiestate descendit: vt possint faciē discipuli illius cõtẽplari. ORIGE. Forte aũt nõ frustra post sextũ testimoniũ desinit ioãnes eos cõtestari: et iesus sz septimũ dicit Quid queritis: CHRY. Sed illi non solũ sequendo. sed interrogãdo amorez suũ: et xp̃z manifestauerunt. vnde sequitur. Qui dixerunt ei: Rabbi quod dicitur interpretatũ magister vbi habitas: Nondũ ab eo aliqd discentes: magistrũ eũ vocãt ad discipulatũ se ĩpellẽtes et cãz ostendentes pp quid seqbantur. ORIGE. Cõgrua võ p ueens ex ioãnis testimonio platio deprõmẽs xp̃m doctorem: ac exprimẽs desiderare habitaculũ filij dei contueri.

ALCVI. Nolũt eni trãsitorie vti ei⁹ magisterio sz inquirũt vbi maneat: vt et tũc in secreto vbis illi⁹ ĩbuit: et exinde sepi⁹ possent eũ visitare: et pleni⁹ istrui. Mystice aũt volũt sibi ostẽdi in qb⁹ xp̃s habitet. vt eorũ exẽplo se tales exhibeant in qb⁹ velit habitare: vel q̃ iesum ambulãtẽ vident et statum vbi maneat querũt: nos monet: vt cũ incarnationē ei⁹ ad mẽtem reducimus. sollicito corde eum rogemus: vt mãsionem eterni habitaculi nobis ostẽdat: vñ quia videt bene petẽtes: libere eis sua referat archana. vñ seqtur: Dicit eis venite et videte. q.d. habitaculũ meũ explicari nõ potest sermone sed opere demõstratur: venite ergo credẽdo et operãdo: et videte intelligendo. ORIGE. Ut per hoc q̃ dicit. Uenite ad actiõem inuitat: p hoc aũt ē q̃ dicit Uidete ad cõtemplatiõem. CHRY. Christus autez nõ dicit eis signa domi⁹ neq; locũ: sed attrahit eos ad sequẽdũ: Nõ dixit. Nõ est tp̃s nũc: audietis cras si quid vultis discere. sed vt ad amicos et familiares loqtur: qualiter alibi ait. Filius hominis nõ hz vbi caput reclinet. hic autẽ dicit: Uenite et videte vbi hito. Sed p hoc q̃ dixit. Non habet vbi caput suũ reclinet. dmõstraũt q̃ hitaculũ pprium nõ habebat: nõ q̃ in domo nõ maneret. Seqt̃ eni. Uenerũt et viderũt vbi maneret: et mãserũt ibi die illo. Cui⁹ aũt grã mãserũt: nõ adiũgit euãgelista: q̃ mãifestũ erat q̃ pp doctrinã. AVGV. Quã beatũ aũt diē duxerũt: q̃ beatã noctẽ: Edificem⁹ ergo et nos inetipsi in corde nr̃o et faciam⁹ domũ: quo veniat ille et doceat nos. THEOPHI. Nõ frustra aũt et tp̃s notauit euãgelista cũ subdit: Hora aũt erat q̃si decima. vt tam doctores q̃ discipulos erudiret q̃ doctrina pp tp̃s non est ptermittẽda. CHRY. Multũ.n. studiũ demonstrabãt ad audiẽdũ: in eo q̃ neq; ab hora auersi sunt cũ sol eẽt ad occasum. et multis qdē carni fuentib⁹ tp̃s qd est post escas: nõ est aptũ ad qppiaz necessariorũ: eo q̃ corp⁹ escis grauat̃: Joãnes võ cui⁹ isti erãt discipuli: nõ erat talis: sed cũ multo maiori sobrietate vespe degens q̃ nos mane. AVGV. Numerus et iste legē significat: q̃ in decẽ pceptis data est lex. Uenerat aũt tp̃s vt ipleret̃ lex p dilectione q̃ a iudeis ipleri nõ poterat p timorē. vñ et decima hora dñs audiuit: Rabi. Magister.n. legis nõ ē nisi dator legis. Seqt̃. Erat aũt andreas frater symonis petri. vn⁹ ex duob⁹ q audierãt a ioãne et secuti fuerãt eũ. CHRY. Cui⁹ aũt grã alteri⁹ nomē nõ ponit̃: qdã dicũt pptерea q̃ hic q scribit est q secutus est eũ. Quidã võ dicũt q̃ ille ali⁹ nõ isignis erat. q̃ igit̃ vtilitas si didicerim⁹ nomē illi⁹: neq;.n. septuaginta duorũ discipulorũ noia euangelista posuit. ALCVI. Uel duo discipuli qui secuti sunt iesum sunt andreas et philippus.

Inuenit hic primũ fratrẽ suũ symonez: et dicit ei. Inuenimus messiam quod est interpretatuz christus. Et adduxit eum ad iesum. Intuit⁹ aũt eum iesus dixit: Tu es symon filius ioanna. tu vocaberis cephas: quod interpretatur petrus.

CHRY. Andreas que a iesu didicit: non detinuit apud seipsum sed festinat et currit cito ad fratrem traditurus ei bona que suscepit. vnde seqt̃. Inuenit hic p̃mũ fratrẽ suũ symonẽ: et dixit ei: Inuenim⁹ messiam quod est interpretatum xp̃s. BEDA. Hoc est enĩ vere dñm inuenire: vera illius dilectione feruere: fraterne quoq; salutis curaz gerere. CHRY. Et qdē nõ dixerat euangelista que christus fuerat seqũẽtib⁹ se locutus: sed ex his que hic dicuntur licz addiscere. Quecunq; eni andreas didicit: in breui ostendit magistri virtutẽ qui persuaserat eis: et eorum desiderium qd prius habuerãt representans. hoc enĩ verbũ inuenim⁹: est parturientis pressuram pp̃ter absentiã et exultãtis: postq̃ apparuit qd expectabat. AVGV. Messias aũt hebraice: grece christus: latine vnctus dr̃. Chrisma enĩ vnctio est: ille aũt singulariter vnctus est: vñ oẽs christiani vnguntur. sin q̃ in psalmo dr̃. Unxit te d̃s deus tu⁹ oleo exultationis pre participibus tuis. Participes enim eius sũt omnes sancti: sed ille est singulariter sanctus et singulariter vnctus.

CHRY. Et ideo nõ dixit messiam simpliciter: sed cũ adiectione articuli. Cõsidera vero ex ipso principio obedientem petri mẽtem. confestim enim cucurrit nihil tardãs. vñ sequitur. Et adduxit eum ad iesum. Sed nullus facilitatẽ ei imponat: si nõ prius multa perquirens ita sermonem suscepit. Cõueniens enim est et fratrem diligentius ei dixisse hoc: et per longa verba: sed euãgeliste vbiq; multa intermittunt. breuiloquij curaz habẽtes. Alter autẽ neq; dictũ est qñ credidit simpliciter: sed quoniam duxit eum ad iesum: illũ ei de quo dixerat traditur⁹ vt omnia ab illo discat. Ipse aũt dñs incipit reuelare ea que deitatis sunt: et paulatim ea aperire pdicationibus. Non enĩ minus q̃ signa prophetie adducunt. hoc enim est maxime op⁹ dei. quod neq; imitari demones possunt. Nam in miraculis quidem et phantasia sit vtiq;. Futura aũt predicere cum certitudine: illius solius incorruptibilis est nature: vnde seqtur: Intuit⁹ autẽ eum iesus dixit: Tu es symon filius ioãna. Tu vocaberis

cephas quod interpretatur petr⁹. BEDA. Intuitus aūt est eū non exterioribus oculis solū: sz ⁊ eterno diuinitatis intuitu vidit cordis ei⁹ simplicitatē animi sublimitatē eu ius merito cunctē eēt pferēdus ecclie. Neq3 āt in petri vocabulo q̄s hebreo vel syro aliā interptationē q̄rere oz. q: ide est grece ⁊ latine petrus qḋ syriace cephas ⁊ ī vtraq3 līgua nomē a petra deriuaꝰ. Uocaꝰ aūt petr⁹ ob firmitate fidei q̄ illi petre adhesit. de q apls ait: Petra āt erat xps: qui sperātes ī se ab hostis isidijs reddit tutos ⁊ spiritualiū charismatū fluēta ministrat. AVGV. Non est āt magnū q: dn̄s dixit cui⁹ filius eēt iste oīa.n. noīa sctoꝝ suoꝝ sciebat quos an̄ ↄstitutionē mundi pdestinauit. Illud āt magnū: q: mutauit ei nomē ⁊ fecit de simone petrū. Petrus aūt a petra petra vo ecclesia: ergo in petri noīe figurata ē ecclia. Et qs securus ē nisi q edificat supra petrā: Intentū āt te fecit dn̄s nā si antea petrus vocaret: nō ita videres mysteriū petre ⁊ putares casu eum sic vocari nō puidentia dei. Ideo eū voluit aliud prius vocari: vt ex ipsa ↄmutatiōe nominis sacramēti viuacitas cōmendaret. CHRY. Ideo ei nomen mutauit vt ostendat: q: ipse est q vetus testamētum dedit: ⁊ nomina transmutauit: q: abram abraam vocauit: ⁊ sarai saram: ⁊ iacob israelem. Igitur multis quidez ⁊ a natiuitate nomina imposuit. vt isaac ⁊ samson: alijs aūt post eam que a p: ogenitoribus est nuncupationem: vt petro ⁊ filijs zebedei. nā quibus qdez a prima etate debebat virtus clarescere ex tunc noīa susceperūt. quibus āt postea debebat augeri. postea nuncupatio posita est. AVGV. de cō. euā. Non āt pua repugnātia pt putari si iuxta iordanē anteq̄3 iesus isset in galileā: ad testimoniū ioannis baptiste secuti sunt eū duo quoꝝ vnus erat andreas qui fratrē suū simonē adduxit ad iesū: qn̄ ⁊ nomē vt petrus noīaret accepit: cū ab alijs euāgelistis dicaꝰ: q cos in galilea piscātes inuenerit: atq3 ad discipulatū vocauerit. nisi q: intelligendū est: non sic eos vidisse dn̄m iuxta iordanē: vt ei iam iseparabiliter inhererēt: s3 tm̄ cognouisse qs esset: eūq3 miratos ad ppria remeasse. Non āt qs arbitreꝰ q tunc petr⁹ nomen accepit vbi ait illi dn̄s tu es petrus ⁊ super hāc petram edificabo ecclesiam meā sed vbi cōmemoratur ei dictum esse: Tu vocaberis cephas qḋ interpretatur petrus. ALCVI. Uel aliter: Nondū iponit ei nomen: s3 psignat qḋ postea fuit ei ipositū qn̄ dixit ei iesus: Tu es petrus ⁊ super hanc petram edificabo ecclesiā meaz. Mutaturus āt nomen xps. voluit ostendere ēt nomen illud quod a parētibus datum erat: non carere virtutis significatiōe. simon enim obediens interpretatur: Joanna gratia: Jona colūba q.d. Tu es obediens: filius grē: vel fili⁹ colūbe. i. spūssancti. q: humilitatē de spūscō accepisti: vt vocante andrea videre me desiderares. Nō eni dedignatus est maior minorez sequi. quia nō est ordo etatis vbi est meritū fidei.

¶ In crastinum voluit exire in galileam ⁊ inuenit philippuz. Et dicit ei iesus: Sequere me. Erat aūt philippus a bethsaida ciuitate andree ⁊ petri. Inuenit philipp⁹ nathanael ⁊ dicit ei. Quē scripsit moyses in lege ⁊ prophete: inuenim⁹ iesū filiuz ioseph a nazaret: Et dixit ei nathanael: A nazaret potest aliqd boni eē: Dicit ei philipp⁹: Ueni ⁊ vide.

CHRY. Postq̄3 accepit christ⁹ discipulos venit de reliquo ad alios cōuertēdū. s. philippū ⁊ nathanaelē. vn̄ dr̄: In crastinū aūt voluit exire in galileā ALCVI. A iudea. s. vbi erat ioānes baptizans deferēs honorē baptiste: ne videaꝰ magistrū ei⁹ minuere dū adhuc statū h3. Uocaturus ēt discipulū ad sequēdū voluit exire in galileā. i. in trāsmigratiōnē factā vel reuelationē. vt sicut ipse pficiebat sapia ⁊ etate ⁊ grā apud deū ⁊ hoīes: ⁊ sic passus est ⁊ resurrexit: ⁊ ita itrauit in gloriā suā. sic ēt suos seq̄ces ostēderet ⁊ exire ⁊ pficere in virtutib⁹: ⁊ p passiōes ad gaudia trāsmigrare debere. vn̄ seqꝰ: Et inuenit philippū. ⁊ dicit ei iesus. seqre me. Seqtur q imitaꝰ humilitatē ⁊ passiouē ei⁹: vt sit socius resurrectiōis ⁊ ascēsionis. CHRY. Et vide q anteq̄3 alijs ei adhereret: nullū vocauit. nā si qdē nullo iā sponte aduenienie attraxisset fortassis resiluissent: nūc aūt a seipsis eligētes seq dn̄m. firmi de reliquo pmāserūt. Philippū āt vocat magis notū ei existēiē: q: in galilea nutrit⁹ erat. Sz vn̄ philippus secut⁹ ē xpm: nā andreas qdē audiēs a ioanne baptista. petr⁹ aūt ab andrea: hic āt a nullo aliqd discēs solū dicēte xpo ad eū: seqre me: cōfestī psuasus ē. Cōueniēs est aūt philippū a ioāne audientē seq xpm: vel ēi vocē xpi hoc operatā esse. THEOPHI. Nō eni simplr omnib⁹ vox xpi dicebatur: sed fideliū iteriora ad eius inflāmabat amorē: deinde q: in corde philippi de xpo cogitatio ierat: ⁊ in libris moysi assidua lectio vt expectaret xpm: statim cū vidit credidit. Forte aūt ab andrea ⁊ petro de xpo aliqd audiuit. q: ex eadē patria erant: qḋ euāgelista videꝰ innuere p hoc q subdit. Erat autē philippus a bethsaida ciuitate andree ⁊ petri. CHRY. Christus ēt hinc suā virtutē ostendit: q a terra nullū ferēte fructū. nā a galilea propheta nō surgit. iclytos discipuloꝝ elegit. ALCVI. Bethsaida ēt domus venatoꝝ iterpretaꝰ. quo noīe ciuitatis curauit euāgelista ostendere: quales tūc iam aīo erāt philippus petrus ⁊ andreas: ⁊ quales officio erant futuri. i. capiendis ad vitā aīabus intenti. CHRY. Non solum autem philippus a xpo psuasus est: sed p eo alijs fit. vnde sequitur: Inuenit philippus nathanael ⁊ dicit ei. Quē scripsit moyses in lege ⁊ pphete. iuenim⁹ iesuz filiū ioseph a naçareth. Uide qualiter sollicitā mentez habebat: ⁊ cōtinue meditabaꝰ q̄ sunt moysi ⁊ expectabat aduentū xpi: ⁊ quidez q xps debebat venire nouerat prius: qm̄ autē hic christ⁹ erat ignorabat. Dicit autem. Quē scripsit moyses ⁊ pphete: credibilem faciens suā pdicationē: ⁊ exhinc psuadens auditorē: q circa legem ⁊ prophetas sollicitus erat. ⁊ oīa pscrutans cum veritate vt ⁊ xps testatus est. Si vero dicit filium ioseph. ne turberis: eius eni filius estimabaꝰ esse. AVGV. Cui. s. desponsata erat mater eius: nam q ea intacta conceptus ⁊ natus sit: bene nouerunt ex euangelio oēs xpiani: addit autem ⁊ locum: A nazareth. THEOPHI. Nō q: in ea natus erat sed nutritus. Generatio eni eius multis erat incognita: sed q in naçareth esset nutritus cognitū erat: ⁊ dixit ei nathanael: a naçareth pōt aliqd boni esse: AVGV. Ambas pnunciationes pōt ↄn̄s vox philippi seq. siue sic pronuncies tanq̄3 cōfirmans: A naçareth pōt aliquid boni esse: ⁊ ille dicat. Ueni ⁊ vide. siue sicut dubitans ⁊ totum interrogans A naçareth potest aliquid boni esse: Ueni ⁊ vide. Cū ergo siue illo modo siue isto pronuncietur: non repugnant verba sequentia: nostrum est querere quid potius intelligamus in his verbis: Nathanael enim doctissimus legis cū audisset philippum dicentem: Inuenimus iesum audito a naçareth erectus est in spem: ⁊ dixit: A naçareth potest aliquid boni esse. Scrutatus eni erat scripturas. ⁊ sciebat q nō facile alij scribe ⁊ pharisei nouerant q: inde erat expectandus saluatoz. ALCVI. Qui singulariter sanctus ē: inocens. ipollutus: de quo ppheta. Exiet virga de radice iesse: ⁊ naçareus. i. flos de radice ei⁹ ascēdet. vel pōt hic versiculus sub dubitatione iterrogatiue proferri. CHRY. Audiuerat enim nathanael a scripturis q a bethleem oz xpm venire fm̄ illud. Et tu bethleez terra iuda ex te exiet dux qui reget ppl̄m meū israel. Cum igitur audiuit A naçareth. dubitauit: nō inueniens cōuenire enunciationem philippi cum prophetica predicatione. Naçareum autem vocant prophete ab educatione: ⁊ conuersatione: conside-

ra vero eius ingrediendo prudentiã et mansuetudinẽ nõ.n.dixit: Decipis me philippe: sed interrogat dicens A nazareth põt aliqd boni esse? Ualde aũt et philippus prudẽs erat. Nõ enim interrogatus frangitur: sz imozatur: viz volens duce ad xpz. vnde seqtur: Dicit ei philippus veni et vide. Eris qdem cum ad xpm: sciens de reliquo eum non contradicturum: si verba et doctrinam illius gustauerit.

Uidit iesus nathanael venientẽ ad se: et dicit de eo: Ecce vere israelita: i quo dolus non ẽ. Dicit ei nathanael. Unde me nosti? Respõdit ihs: et dixit ei. Priusqz te philippus vocaret eũ esses sub ficu: vidi te. Rñdit ei nathanael et ait: Rabbi tu es filius dei: tu es rex israel. Respondit iesus et dixit ei: Quia dixi tibi vidi te sub ficu credis: maius his videbis. Et dicit ei: Amen amẽ dico vobis videbitis celũ apertum: et angelos dei ascẽdentes et descẽdentes supra filiũ hois.

CHRY. Nathanael nõ suscipiendo ex nazareth xpz eẽ q̃ illi erat circa scripturas diligentiã oñdit. In ñ respuendo vo eũ q annũciauerat multũ desideriũ qd habebat circa xpi pñtiaz mõstrauit. Sciebat.n. qz poterat philipp⁹ circa locũ falli. vñ seqtur: Uidit iesus nathanael venientez ad se: et dic de eo: Ecce vere israelita i quo dolus ñ ẽ. Nequaqz.n. eũ accusare oportebat: lz vba nõ credentis ptulerit. magis inuestigãs pphetias qz philipp⁹: dicit ẽt vere israelita. i quo dolus ñ ẽ. qz nihil ad graz vl odiũ loqbat. AUGU. Uel aliter. Quid est i quo dolus nõ est: forte ñ hẽbat petm: forte illi medicus nõ erat necessari⁹: absit: Nemo sic nat⁹ est vt medico illo nõ egeret. Dolus.n. est cũ aliud agit: et aliud fingitur: quõ g in illo dolus nõ erat: si peccator est: fatetur se peccatorẽ. Si.n. peccator est: et iustũ se dicit: dolus est in ore ipsius: ergo in nathanaele ɔfessionẽ peccati laudauit: ñ iudicauit nõ eẽ peccatorẽ. THEOPHI. Sz nathanael laudatus nõ acquieuit exemplo sed expectauit: adhuc volens aliqd manifestius discere: et interrogat. Sequit.n. Dicit ei nathanael: vnde me nosti? CHRY. Ipse qdẽ igitur vt hõ inuestigat. iesus aũt vt deus respondebat. Seqtur.n. Rñdit iesus et dixit ei: priusqz te philippus vocaret eum esses sub ficu vidi te. Non vt homo eum intuens: sed vt de⁹ desup cognoscens. Uidi inquit te.i. morz tuorum mansuetudinem. dicit aũt. Cũ esses sub ficu: quoniã nullus ibi erat sed sol⁹ philippus et nathanael singulariter loquebantur: et propter hoc dictũ est qz videns eũ a longe dixit. Ecce vere israelita. vt scires qm antequã appropinquaret philipp⁹ hec loquebat christus et insuspicabile fiat christi testimonium. Noluit autẽ xps dicere: Nõ sum ex nazareth. vt annunciauit tibi philippus: sed ex bethleem: vt nõ faceret altercabilẽ sermonem: neqz etiam p hoc dedisset argumẽtum sufficiẽs qz ipse esset xps sed ostẽdit se xpm p hoc qz pñs erat loquẽtibus illis. AUGU. Querẽdũ est eni an aliquid significet arbor fici. Inuenimus arborez fici maledictã. qz sola folia habuit. et fructu caruit. In origine humani generis adaz et eua cũ peccauissent de folijs ficus succinctoria sibi fecerunt. Folia ergo ficulnee intelliguntur peccata. Erat autẽ nathanael sub arbore fici tanqz sub vmbra mortis: ac si dominus ei dicat O israel sine dolo qsqs es: O popule iudeus ex fide anteqz te per apostolos meos vocarez: et cum esses sub vmbra mortis et tu me nõ videres: ego te vidi. GREGO. xviij. mora. Uel cum esses sub ficu vidi te.i. positum sub vmbra legis elegi. AUGU. de verbis domini. Recordatus est autez nathanael se fuisse sub ficu vbi nõ erat scientia corporali. sed scientia spirituali et qz sciebat se solum fuisse sub ficu agnouit in illo diuinitatem. CHRY. Sic ergo ab hac pdicatiõe et ab eo qz mentẽ scrutatus est eius et qz cũ aduersus eũ dicere videret nõ culpauit: sz laudauit cognouit qm vere est xps. vñ seqt: Rñdit ei nathanael et ait: Rabbi: Tu es fili⁹ dei: tu es rex israel. q.d. Tu es q expectabaris: tu es q qrebaris qz n. argumẽtũ inaltercabile suscepit venit ad ɔfessionẽ et in mora pori diligẽtiã oñdẽs: et in poste riori ɔfessiõe deuotionẽ. Multi aũt legẽtiũ sermonẽ hũc arbitrant. petr⁹ n. q p⁹ miracula et doctrinã ɔfessus ẽ qm fili⁹ est dei beatificat: vt a prẽ reuelationẽ iã suscipiẽs. Nathanael aũt añ signa et doctrinã h dicẽs nihil tale audiuit. Est igit hui⁹ cã qm vba qdẽ eadẽ locut⁹ ẽ petr⁹ et nathanael. nõ aũt eadẽ mẽte: sz petr⁹ qdẽ ɔfessus ẽ filiũ dei vt deũ verũ: hic aũt vt hoiez nudũ dicẽs ei. Tu es fili⁹ dei induxit. Tu es rex israel. Dei aũt fili⁹ nõ israelitis ẽ rex solũ. sz et orbis terraz vniuersi. Hoc ẽt manifestũ ẽ ex his q̃ cõsequunt. nam petro nihil postea addidit xps sz q̃si pfecta ei⁹ existẽte fide ecclesiã se dixit i ɔfessiõe illi⁹ fabricaturz eẽ. Nathanael aũt q̃si multa pte et maiori ɔfessiõis deficiẽte ad maiora educitur. naz seqt: Et dixit ei: qz dixi tibi: vidi te sub ficu credis: mai⁹ his videbis. q.d. Magnũ tibi visũz ẽ hoc eẽ qd dixi: et propterea me regẽ israelis ɔfessus es: qd igit dices cũ mai⁹ videbis. et quid sit istud maius ostẽdit subdens: et dicit eis: Amẽ dico vobis: videbitis celũ aptũ et angelos dei ascẽdẽtes et descendentes sup filiũ hois. Uide qualiter paulatim eum a terra abducit: et facit qz non vltra estimet christũ eẽ hoiem solum. eui.n. angeli ministrant. qualiter hic hõ pur⁹ esset: per hoc igitur suadet angeloz se esse dñatorem: sicut eni in proprium regis filiũ descẽderũt et ascenderunt in eũ ministri regales: hoc quidẽ in tpe crucis: hoc vo i tpe resurrectionis et ascensionis: sed et ante hoc qñ accesserũt et ministrabant ei: et qñ euangelizabãt eius natiuitatem. Futurũz vo a preterito pbauit qui eni in pteritis virtutẽ ei⁹ agnouerat: et de futuris audiens facili⁹ suscepit. AUGU. de ver. dñi. Recolamus aũt veterem historiã quãdo iacob in somnis vidit scalaz a terra ptingentem vsqz in celũ: et dñs incũbebat sup eam: et angeli ascendebãt et descendebant per eã. Deniqz ipse iacob qz intellexit quid viderit: posuit lapidez et fudit oleum. dum vnxit lapidẽ iacob: nunquid idoluz fecit: significauit: non adorauit: agnoscitis chrisma: agnoscite et xpm. Ipse est lapis quez reprobauerunt edificantes. Si ergo iacob vidit scalam qui est israel appellatus et nathanael iste vere israelita erat: conuenienter somnium iacob dominus dixit ei. q.d. cuius nomine te appellaui ipsius somnium in te apparuit: Uidebis eni celum apertum. et angelos dei ascẽdẽtes et descẽdẽtes sup filiũ hois. si autem ad illũ descendunt et ad illum ascendunt: et sursum est: et hic est sursum in se: deorsum in suis. AUGU. sup Jo. Sũt aũt angeli dei boni predicatores predicãtes christuz: hoc est super filium hominis ascẽdunt: sicut paulus qui ascenderat vsqz ad tertiũz celuz: descendit vsqz ad lac potum paruulis danduz: dixit aũt: Maius his videbis. qz plus est qz nos dominus vocatos iustificauit: qz qz vidit iacentes sub vmbra mortis. Quid enim nobis proderat si ibi mansissemus: vbi nos vidit? Queritur autez quare nathanael cui tantũ testimonium phibuit filius dei: inter. xij. apostolos nõ inuenitur. Intelligere autẽ debem⁹ ipsũz eruditũ fuisse et pitũ legis: propterea noluit illũ dñs inter discipulos ponere: qz ideotas elegit. vnde cõfunderet mũduz. Uolens eni supboz frãgere ceruices nõ q̃sinit p oratorẽ piscatorẽ: sz de piscatore lucratus est iperatorẽ. Magn⁹ cyprianus orator: sz prius petrus piscator per quẽ postea crederet non tm̃ orator sed etiam imperator.

CAPI. II.

Et die tertia nuptie facte sũt i chana galilee: et erat mater iesu ibi. Uocatus ẽ aũt iesus et discipuli ei⁹ ad nuptias. Et deficiente vino: dicit mr̃

iesu ad eũ: Vinũ nõ hñt. Et dicit ei iesus. Quid mihi ⁊ tibi est mulier: Nondũ venit hora mea.

CHRY. Quoniã in galilea notus erat dñs. vocant eũ ad nuptias. vnde seqtur: Et die tertia nuptie facte sũt i chana galilee. ALCVI. Galilea ē puincia in q̃ est chana vicul9. CHRY. Vocant aũt ad nuptias dñm nõ tanq̃ magnificũ aliquẽ: sʒ simpliciter tanq̃ notũ ⁊ vnũ multoꝝ. vñ hoc euangelista declarans ait: Et erat mater iesu ibi. sic̃.n. matrẽ vocauerant: ita ⁊ filiũ. vñ seqtur: Vocatus est aũt iesus ⁊ discipuli eius ad nuptias. ⁊ accedit: Neq̃.n. ad dignitatẽ respiciebat suã sʒ ad beneficiũ nostrũ. Qui.n. nõ dedignatus ē formã serui accipere neq̃ dedignatus ē ad nuptias venire seruoꝝ. AVGV. de v̄. dñi. Erubescat igit hõ esse supbus qm̃ factus est humilis deus. Ecce inter cetera filius virginis venit ad nuptias q cum apud patrẽ esset instituit nuptias. BEDA. Quod etiam ad nuptias venire dignatus est: nupta litterã fidẽ recte credentiũ confirmat. Porro tatiani ⁊ martionis ceteroꝝq̃ q nuptijs detrahũt: pfidia q̃ sit dãnabilis insinuat. Si.n. thoro immaculato ⁊ nuptijs debita castitate celebratis culpa inesset: nequaq̃ dñs ad has venire voluisset. Nunc aũt q bona ē castitas cõiugalis. melior continentia vidualis: optima pfectio vginalis. Ad probandã oium electionẽ graduũ discernendũ tñ meritũ singuloꝝ: ex intemerato marie virginis vtero nasci dignatus ē: a prophetico vidue Anne ore mox natus bñdicitur. a nuptiaꝝ celebratoribus iam iuuenis inuitatus hospitia sue v̄tutis honorat. AVGV. Quid autẽ mirũ si in illã domũ ad nuptias venit: q in hunc mũdũ ad nuptias venit? Hẽt.n. h sponsã quã redemit sãguine suo. ⁊ cui pign9 dedit spm̃sanctũ quã sibi piunxerat in vtero vginis. Verbũ.n. ē sponsus ⁊ spõsa caro hũana: ⁊ vtrũq̃ vn9 filius dei ⁊ idẽ filius hois. Ille vterus virginis marie thalamus ei9 est: vnde pcessit tanq̃ spõsus de thalamo suo. BEDA. Nec vacat a mysterio q die tertia nuptie facte referunt: primũ qdẽ seculi tps ante legẽ patriarchaꝝ exẽplo. secundum sub lege prophetaꝝ scriptis. tertiũ sub gratia pconijs euangelistaꝝ quasi tertie diei luce mundo refulsit in quo dñs in carne natus apparuit: sed ⁊ hoc quod in chana galilee. i. in celo transmigrationis eedem nuptie facte perhibẽtur; Typice denunciat eos maxime gratia xpi dignos existere qui ȝelo feruere pie deuotionis ac de vitijs ad virtutes de terrenis ad eterna norunt transmigrare. discumbente aũt ad nuptias dño ⁊ vinũ defecit vt vino meliore ꝑ ipm facto manifestaret gloria latẽtis in hoie dei. vñ seqtur. Et deficiẽte vino. dicit mater iesu ad eũ: Vinum nõ habent.

CHRY. Dignũ aut ē q̃rere vñ venit in mẽte matri magnũ qd imaginari de filio neq̃.n. aũ miraculũ fecerat. Sequit.n. Hoc fecit initiũ signoꝝ iesus. sʒ reuelari icipiebat ⁊ a ioanne ⁊ ab his q̃ ad discipulos dixerat. sʒ aũ hec oia ipsa cõceptio ⁊ ea q̃ post natiuitatẽ facta sunt maximã ei de puero iposuerũt estimationẽ. vñ lucas dicit: Maria cõseruabat oia vba hec conferens in corde suo. Cui9 igitur gr̃a nõ aũ miraculũ eũ i citauit: nã antea vt vn9 multoꝝ ita pseruabat. vñ nõ pſumebat ei mater tale qd dicere. q: v̄o audiuit q ioannes ei testificatus est: ⁊ q discipulos iã haberet de reliquo pfidẽter rogat. ALCV. Significat ẽt in hoc loco synagogã q̃ xpm pruocat ad faciẽdũ miraculũ: familiarem ē iudeis: miracula ingrere. Seqtur. Et dicit ei iesus: qd mihi ⁊ tibi mulier? AVGV. Quidã derogãtes euangelio ⁊ dicẽtes q iesus nõ fuit natus de maria vgine: hic argumẽtũ sumere conant erroris sui vt dicant: quõ erat mater ei9 cui dixit Quid mihi ⁊ tibi mulier: Sed qs hoc narrauit vt credam9 q: hoc dñs dixit: Nempe ioãnes euãgelista. At ipse dixit. Et erat ibi mater iesu q̃re hoc. nisi q: vtrũq̃ veꝝ est: Sed nũqd io venit ad nuptias. vt doceret matres cõtẽni: CHRY. Sed q valde venerabatur matrẽ: Audi lucã enarrantẽ: q̃liter subdit9 parentib9 erat. Na vbi q dẽ parẽtes nihil ipediũt eoꝝ q̃ sũt ꝑ sm deũ. debitũ ē subijcere eis. Qñ aũt nõ tpe debito aliqd q̃runt ⁊ abscindũt nos a spiritualib9. nõ ex hoc fallaris. AVGV. de symbolo. Ut ergo distingueret iter deũ ⁊ hoiẽ q: sm hoiẽ minor ⁊ subditus erat. sm aũt deũ supra oẽs erat dixit. Quid mihi ⁊ tibi est mulier? CHRY. Sed ⁊ pp aliã cãm vt nõ suspecta essent miracula q̃ fiebãt ab his eni q̃ idigebãt rogari oportuerat nõ a matre. voluit oñdere q̃ñ oia decẽti tpe operaret nõ simul oia faciens. q: cõfusio q̃dã ẽet. ⁊ iõ seqt: Nõdum venit hora mea. i. nõdũ cognit9 sum his qui assunt sed neq̃ sciunt q̃ñ defecit vinũ. sine eos p̃mũ hoc sentire. Qui enĩ necessitatẽ non presensit: neq̃ bñficij grandẽ suscipiet sensum. AVGV. Vel iõ q: dñs noster: sm q deus erat. matrem nõ habebat: sm q hõ erat. habebat matrẽ Miraculũ aũt qd facturus erat: sm diuinitatem factur9 erat nõ sʒ infirmitatem humanã. Miraculũ tñ exigebat mater: At ille nõ tanq̃ agnoscens viscera humana opaturus facta diuina dixit Quid mihi ⁊ tibi est mulier? tanq̃ dicat. Quod in me facit miraculum. non tu genuisti deitatem meã. Dicitur autem Mulier sm femineum sexum. non sm corruptionem integritatis: sed q: genuisti infirmitatem meam: tunc te cognoscam cum ipsa infirmitas pendebit in cruce. vnde subdit: Nondũ venit hora mea. quasi diceret ibi te agnoscã cũ pendere in cruce ifirmitas ceperit. cuius ⁊ mater es. Cõmendauit enĩ matrem discipulo prius matre moriturus ⁊ ante mortem matris resurrecturus. Videte aũt ne forte qũo inuenerunt manichei occasionẽ pfidie sue. q: dixit dominus Quid mihi ⁊ tibi est mulier: sic inueniant mathematici occasionem fallacie q: dixit: Nondũ venit hora mea. Dicunt enĩ. vides q: sub fato erat xps. q: dixit: Nondum venit hora mea. Credant aũt deo dicenti. Ptãtẽ habeo ponendi animam meam. ⁊ iterum sumendi eam ⁊ q̃rant quare sit dictum Nondũ venit hora mea. Nec ideo iam sub fato ponant conditorem celi quasi esset fatũ de sideribus: non poterat esse sub necessitate siderũ conditor siderũ qd n ō solũ xps nõ habuit qd appellas fatũ: sed nec tu aut ille aut quisquã hoium. quare ergo dixit. Nondũ venit hora mea? q: in potestate habebat qũ moreret: sed nondum videbat esse opportunũ vt illa potestate vteretur. vocandi erant discipuli. annunciandum erat regnum celorũ: faciende erant virtutes: cõmendãda erat diuinitas domini in miraculis. cõmendanda erat humilitas domini in ipsa compassione mortalitatis. At vbi tãtũ fecit q̃tũ sufficere iudicauit venit hora non necessitatis sed voluntatis nõ conditionis: sed potestatis.

¶ Dicit mater eius ministris: Quodcunq̃ dixerit vobis facite. Erant aũt ibi lapidee hydrie sex posite scdm purificationẽ iudeoꝝ capientes singule metretas binas vel ternas. Dicit eis iesus: Implete hydrias aqua. Et impleuerunt eas vsq̃ ad summũ. Et dicit eis iesus: Haurite nũc ⁊ ferte architriclino: ⁊ tulerunt. Vt aũt gustauit architriclinus aquã vinũ factã: ⁊ nõ sciebat vnde esset: ministri aũt sciebãt qui hauserũt aquã: vocat sponsum architriclinus: ⁊ dicit ei: Ois hõ primũ bonũ vinũ ponit: ⁊ cũ inebriati fuerit: tũc id quod deterius ē. Tu aũt seruasti bonũ vinũ vsq̃ adhuc. Hoc fecit initium signoꝝ iesus in chana galilee: ⁊ manifestauit gloriam suam: ⁊ crediderunt in eum discipuli eius.

CHRY. Quāuis dixerit Nōdum venit hora mea postmodū fecit q̄ mater dixerat vt etiā ex hoc sufficiens eēt demonstratio q̄ nō subiectus est hore. Si enī hore subijcieba tur qualiter debita hora nōdū facta hoc fecit: deinde ⁊ ꝓpter honorē matris. vt nō finaliter ei contradicere videret neqȝ eā tot presentib⁹ erubescere faceret. Adduxerat enim ad eū ministros. vt a plurib⁹ fieret petitio. vnde sequit̄: Dicit mater eius ministris quecūqȝ dixerit vob facite. BEDA q.d. Lȝ abnegare videat̄ tamē faciet nouerat enim mr̄ eū pium ⁊ misericordē. Seq̄t̄. Erāt aūt ibi lapidee hydrie sex posite fm̄ purificationē iudeorum capiētes singule metretas binas vel trinas. Hydrie vocantur vasa aquaȝ receptui parata. grece enim aqua hydor dicit̄. ALCVI. Uasa autem aquaȝ receptui parata erant fm̄ purificationem iudeoruȝ quia inter alias phariseorum traditiones etiam hoc obseruabant vt crebro se lauarēt. CHRY. Quia vero inaquosa est palestina: ⁊ non erat multis in locis fontes ⁊ puteos inuenire. replebant hydrias aqua vt non currerent ad flumina si quādo imūdi fierēt sȝ de ꝓpe haberēt purgatiōis modū. Ne aūt qdā infideliū suspicarētur q̄t fece in iis remanēte: deīde aqua imissa. vinū subtilissimū factuȝ esset ꝓpterea ait fm̄ purificationē iudeoȝ. ostendens q̄ illa vasa nunq̄ vini receptacula facta erāt. AVGV. Metretas. n. dic mensuras quasdā tanq̄ si diceret vrnas āphoras vel aliud huiusmodi. Metron enī mensurā dicunt greci inde appellate metrete. BEDA. Quod aūt ait. Binas vel trinas nō ita accipiendū est q̄ alie binas alie trinas sed eedeȝ ipse caperent binas que etiā trinas. Sequit̄: Dixit eis Jesus: Implete hydrias aq̄. ⁊ impleuerūt eas vsqȝ ad sūmū. CHRY. Sed quare anteq̄ implevissent hydrias aqua: non fecit signū: quod multo mirabilius esset q̄. f. aliud est subāȝ in aliam qualitatem transmutare ⁊ ipsam substantiam ex nihilo facere quod quidem mirabilius est: sed non ita videtur credibile multis. Propterea enim multotiēs a miraculoȝ magnitudine abstinet. volens magis credibile eē quod fiebat cum hoc ⁊ peruersa dogmata euertit: q̄ enim sunt quidam qui mundi conditorem alium esse dicunt: plura miraculorum ex subiectis substantijs facit: si enim contrarius ei eēt qui conditor est mundi: non vtiqȝ alienis vteretur ad ꝓpe virtutis demōstrationem. non autem ipse aquam hausit ⁊ tunc vinum ostendit: sed hoc iubet ministris vt eos testes haberet eius q̄ fiebat. vnde sequitur: Et dicit ei ihs. Haurite nunc ⁊ ferte architriclino. ALCVI. Triclinium ordo trium lectorum. clinen lectum significat. Architriclin⁹ princeps tricliny. i. primus inter conuiuas q̄ more antiquo in lectis discumbebant. vnde quidam architriclinum intelligunt aliquem ex sacerdotibus iudeoȝ qui nuptijs interesse poterant vt illos instrueret qualiter nuptijs vti deberēt.

CHRY. Uel aliter: Quia aliqui possent dicere q̄ conuiue ebrij erant. ⁊ sensus iudicantium corruptus vt nescirent vtrum aqua vel vinum esset. hi autem quibus ministratio conuiuiorū credita est maxime vigiles sunt vnum opus habentes vt ornate ⁊ ordinate omnia disponant. ideo in testimonium eorum que fiebant dixit dominus: Ferte architriclino ꝓpter euigilātem eius sensum ⁊ nō dixit Propinate discumbentibus. HYLA. ix. de trini. Aqua igit̄ hydrijs infunditur: vinum calicibus hauritur infundētis scientie sensus non conuenit haurientis. Qui infuderunt hauriri aquā existimāt qui hauriunt vinum infusum arbitrabant̄. vnde sequitur: Ut autem gustauit architriclinus aquam vinum factam ⁊ non sciebat vnde esset. ministri autem sciebant q̄ hauserant aquam: vocat sponsum architriclinus. Nō autem aque simplicitas defecit ⁊ vini sapor natus est non per trāsfusionem potioris obtinetur quod infirmius est sed abolet̄ quod erat ⁊ quod non erat cepit. CHRY. Paulatim autem dominus volebat cognosci suorum signorum virtutem ⁊ ideo neqȝ ipse reuelebat quod factum est neqȝ ministros architriclinus vocauit. Non esset eis creditū pura homine existimato tale testimonium reddentibus sed vocat sponsum qui maxime poterat cōspicere quod fiebat. Non simpliciter autem christus vinum sed vinum optimum fecit: vnde sequitur. Et dicit ei. Omnis homo primum bonum vinum ponit ⁊c. Talia enim sunt christi miracula: vt multo his que per naturam fiunt speciosiora ⁊ vtiliora fiant. igitur aqua vinum facta ministros testes habuit boni vero vini facti architriclinū ⁊ sponsum probabile autem est ⁊ spōsum aliquid respondisse. sed euāgelista hoc pretermittit: tangēs solum id q̄ necessariū est scire. s. quoniā vinū aquā fecit. vnde statim subdit: Hoc fecit initiū signoȝ suoȝ ihs ī chana galilee. Tunc enī signa maxime necessarium erat facere quando discipuli iam congregati erant ⁊ deuoti ⁊ attēdentes his que fiebant manifeste aderant. Si vero dixerit quis non esse argumentum sufficiens vt hoc sit principium signoruȝ quia additur. In chana galilee quasi contingat alibi prius esse facta. Dicemus quod ⁊ antea diximus quia ioannes dicit. Ut manifestetur israeli propterea veni baptiçans. Si vero fm̄ primam etatē miracula fecit nequaq̄ indigebāt israelite alio manifestātē eū. Qui enī breui tēpore ita per miraculoȝ multitudinē clarauit: vt eius nomen manifestuȝ fieret omnib⁹ multomagis si puer existēs a p̄ma etate miracula fecisset. Nā ⁊ ea q̄ fierent inopinabiliora existimarent ab infante facta: ⁊ tēpus amplius esset. Decēter aūt non incepit signa facere ex p̄ma etate: existimassent enī phātasiam esse incarnationem ⁊ ante opportunum tēpus cruci eum tradidissent liuore liquefacti. AVGV. Hoc aūt miraculum domini quod de aqua vinū fecit. nō est mirū eis q̄ nouerunt quia deus fecit. Ipse enim fecit vinū illo die ī hydrijs qui oī anno hoc facit in vitib⁹. sed hoc assiduitate amisit admirationē. Itaq̄ seruauit sibi deus insitata quedam que faceret. vt tanq̄ dormientes homines ad se colendum mirabiliter excitaret: ꝓpter quod sequitur: Et manifestauit gloriā suam. AVGV. Quia ipse ē rex glorie qui sicut dominus elementa mutabat. CHRY. Et hoc q̄tū ex parte sua. Si vero ⁊ tunc multi non cognouerunt: sed tamē omnes postea erant miraculū audituri. Sequitur. ⁊ crediderunt ī eum discipuli eius. Hi enim debebant credere ⁊ facilius ⁊ cum diligentia attendere his que fiebāt. AVGV. de cō. euan. Sed si tunc in eū crediderunt nondum erant discipuli cum ad nuptias vocati sunt sed illo more locutiōis hoc dictum est quo loquimur cū dicimus apostolum paulū in tharso cilicie natū neqȝ enim tunc iā erat apostolus ita discipulos christi inuitatos ad nuptias cū audim⁹. nō iam discipulos sed qui futuri erāt discipuli intelligere debemus. AVGV. Illa aūt mysteria que ī isto miraculo dn̄i latent videte oportebat impleri in christo que de illo scripta erant. illa erat aqua. fecit aūt de aqua vinum cum aperuit eis sensuȝ ⁊ exposuit scripturas. sic enim sapit quod nō sapiebat: ⁊ inebriat quod nō inebriebat. BEDA. Apparente enī dn̄o in carne vinosa legalis sensus suauitas paulatim ceperat ob carnalē phariseoȝ interpretationē a p̄stina sua v̄tute deficere. AVGV. Si aūt iussisset aquā effundi ⁊ ipse mitteret vinum ex occultis creature finib⁹ videret̄ scripturas veteres improbasse. Cū aūt ipsam aquam cōuertit in vinū: ostēdit nob q̄ ⁊ scriptura vetus ab ipso est: nam iussu ipsius implete sunt hydrie: sed nihil sapit illa scriptura si non ibi christus intelligatur. nouimus aūt legēe quib⁹ temporib⁹ narret. i. ab exordio mundi. Inde vsqȝ ad hoc tēpus quod nūc agimus sexta etas est. nam prima etas computatur ab adā vsqȝ ad noe secunda a noe vsqȝ ad abraam. tertia ab abraā vsqȝ ad dauid. quarta a dauid vsqȝ ad transmigrationē babylonis quinta vsqȝ ad ioannem baptistā. sexta inde vsqȝ ad finem seculi. Sex ergo ille hydrie sex etates significāt:

quibus nō defuit ꝓphetia. Implete sunt prophetie. plene
sūt hydrie. Quid ē aūt capiebāt metretas binas vl trinas?
Si trinas tm̄ diceret nō curreret anim᷒ noster nisi ad my-
sterium trinitatis. Sed forte nec sic debem᷒ inde sensū auer
tere: quia dixit binas vel trinas: qa nominato patre ꝛ filio
cōsequēter ꝛ spūssctūs intelligēdus est. Oportet enī intelli
gi charitatē inuicē patris ꝛ filij qḋ est spūssctūs. Sed ē ꝛ ali᷒
intellectus nō pretermittendus: hinc enī metrete intelligū
tur in duobus generibus hominū. i. iudeis ꝛ grecis: tres aūt
ꝓpter Noe tres filios significatos. ALCVI. Ministri
aūt sunt doctores noui testamēti qui scripturas alias spiri
tualiter interpretantur. Architriclinus aūt est aliquis legis
peritus vt nicodem᷒: gamaliel: saulus. Dum ergo talib᷒ euā
gelij verbū cōmittitur qḋ in littera legis occultabat̄: q̄si vi-
nū de aqua factū architriclino propinat̄. Et bene in domo
nuptiarū tres ordines discūbentiū describūt̄ qa ecclesia tri
bus ordinib᷒ fideliū cōstat: cōiugatorū: cōtinētiū: ꝛ doctorū.
Optimū aūt vinū christ᷒ vsq; adhuc seruauit. i. euāgelium
vsq; ad sextam etatem distulit.

Post hec descendit capharnaū ipse et mater
eius et fratres eius et discipuli eius: et ibi manse
rūt nō multis diebus. Et ꝓpe erat pascha iude
orum et ascendit ihesus hierosolymam.

CHRY. Quoniā aūt paulopost dn̄s hierosolymā ascen
surus erat: capharnaum adijt vt non vbique fratres ꝛ ma-
trē secū traheret: vnde dicitur. Post hec descendit caphar-
naū ipse ꝛ mater eius ꝛ frēs illius ꝛ discipuli eius ꝛ ibi mā-
serūt nō multis diebus. AVGV. Hic est aūt dn̄s de᷒ no
ster excelsus vt nos faceret hūiles: vt nos reficeret: ambu
lans inter homines patiēs humana: abscondens diuina. Ec
ce habet mr̄em: habet fratres habet ꝛ discipulos: inde fra-
tres: vnde mr̄em. Fratres enī scriptura nostra appellare cō
sueuit nō eos solos qui nascunt̄ ex eodē vtero aut eodē pa
tre aut ex eodē gradu: velut cōpatrueles aut cōsobrinos.
Unde ergo fratres dn̄o? Non enī maria iterum peperit:
absit. Inde cepit dignitas virginū. Abraā patru᷒ erat loth
ꝛ iacob laban fr̄m̄ habebat auiculū. ꝛ vtriq; dicti sūt fratres.
ALCVI. Fratres ergo domini dicuntur cognati marie
vel ioseph non filij marie vel ioseph: quia non solū beata
virgo sed etiam ioseph testis castitatis eius ab omni actio
ne coniugali immunis permansit. AVGVSTI. de cōsen.
euan. Qḋ vero dicit. Et discipuli eius: incertum est vtrum
iam illi adheserant etiam petrus ꝛ andreas ꝛ filij zebe-
dei. Mattheus enim primo narrat ꝙ venerit ꝛ habi-
tauerit in caphanaū ꝛ postea ꝙ eos de nauib᷒ piscātes vo
cauerit: an forte mattheus quod ꝑtermiserat recapitulauit
quia sine vlla ꝯsequētis temporis differentia dixit. Ambu
lans iuxta mare galilee vidit duos fratres: an potius alij di
scipuli fuerūt. Scriptura enī euāgelica ꝛ apostolica: nō so
lū illos duodenos appellat discipulos eius sed omnes qui in
eū credēntes ad regnū celorū magisterio ei᷒ erudiebant̄. Il
lud etiā regrēdū est quod hic dicit. Anteq̄ȝ ioannes baptista
missus esset in carcerem iesum isse in galileam cū matthe᷒
dicat. Cū aūt audisset ꝙ ioānes traditus eēt. secessit in galileā
similiter etiam ꝛ marcus. Lucas etiā nihil quidem dicit de
tradito ioāne sed post baptismū ꝛ tentationē christi dic eū
isse in galileam. sicut illi duo vnde intelligitur tres euange
listas nō ioanni euāgeliste contraria narrasse: sed pretermi
sisse primū domini aduentum in galileā postea q̄ baptiza
tus est quando illic aquam conuertit in vinum. EVSE. in
ecclesiastica historia. Cum enim triū euāgeliorū ad ioānē
euangelistā noticia peruenisset probasse quidem dicitur fi
dē ꝛ veritatē dictorū deesse tamen vidit aliqua ꝛ ea maxi
me que primo predicationis sue tempore dn̄s gesserat. Cer
tū est enī ꝙ in superioribus tribus euangelijs hec videntur
sola contineri que in eo gesta sunt anno quo ioannes bapti
sta vel inclusus est in carcere vel punitus: ꝛ ideo rogat᷒ dici
tur ioānnes apostolus vt ea que pterierāt priores ante tra
ditionē ioānis saluatoris gesta conscriberet. vnde siquis di
ligenter consideret: inueniet euāgelia nō dissonare sed al-
terius temporis gesta esse que scribit ioānes alterius vero
que ceteri. CHRY. Neq; enī in capharnaū miraculū vl
lū tunc operatus est: qui enī ciuitatē habitabāt illā. non sa-
ne se habebant ad christū: sed erant valde corrupti ideo ta
mē accedit ꝛ parum ibi trahit tempus propter eum qui ad
matrē honorē. BEDA. Ideo etiam non multis dieb᷒
ibi manserunt propter festum pasce qḋ iā appropinquabat.
vnde sequit̄. Et prope erat pasca iudeorū. ORIGE. Sed
quid intendit ibi appositio iudeorū? nō enim nationis alte
rius pasce solennitas fuerat. Forsan vō quia quoddā est pa
sca humanū: eorū qui procul a proposito scripture celebrāt
illud. quoddā vō diuinū ꝛ verū qḋ in spiritu ꝛ veritate per
ficitur. ad distictionē ergo diuini dicit̄ iudeorū. Sequit̄. Et
ascēdit hierosolymā. ALCVI. Bis in euangelijs legit̄
iesū ascēdisse hierosolymā semel in primo anno predicati
onis dn̄i adhuc ioānes nō erat missus in carcerē. de hoc ascē
su nūc agit̄; ꝛ iterū illo anno quo erat passurus. dedit aūt nob
exēplum dn̄s q̄ta cura diuinis subdi debeamus imperijs.
Si enim ipse dei fili᷒ decreta legis a se data implebat. cele
brans solēnitates cū ceteris hominib᷒: quāto studio bono-
rum operū serui debent solēnitates ꝛ puenire ꝛ celebrare.
ORIGE. Mystice aūt cū facta ē nuptiarū preparatio in
chana galilee descendit vna cū matre: fratrib᷒ ꝛ discipulis i
capharnaū: que interpretat̄ ager ꝯsolatōis. Oportebat enī
post vini alacritatē ad agrū cōsolatōis vna cū matre ꝛ discu
pulis ascendere saluatorē. cōsolaturū in futuris fructib᷒ in
agrorū multitudine suscipientes disciplinā eius: ꝛ aiam q̄ il
lū spūsctō concepit ꝛ iuuādos ibi. Sūt enī quidā fructifica
tes ad quos dn̄s ipse descendit vna cū verbi ministris atq;
discipulis adiuuās hos presente matre sua. Uidentur aūt q
capharnaum ducti sunt nō capere diuinū apud se iesum
ꝑsentiā: qm̄ illuminationē que de plurib᷒ dogmatib᷒ ē infe
rioris consolationis agellus non capit cū paucorū capax ex
stit. ALCV. Uel capharnaū villa pulcherrima ē ꝛ signi
ficat mundū in quē verbū patris descendit. BEDA. Nō
multis autē dieb᷒ ibi mansit qr partio in hoc mundo tēpo
re cū hominib᷒ conuersat᷒ est. ORIGE. Est autē hieroso
lyma ciuitas regis magni velut ipse saluator ait ad quā nul
lus eorū qui manent in terris conscendit nec ingredit̄. Sed
q̄libet aia que naturalē obtinet celsitudinē ꝛ acumē intelli
gibiliū perspicuum eius ciuitatis ē incola ad quā solus iesus
ascēdisse dicitur. Uidentur tamē post discipuli fore presen
tes dum recolunt Zelus domus tue comedit me. sed quā-
si in quolibet discipulorum iesus ascendit.

Et inuenit in templo vendētes oues ꝛ boues
ꝛ columbas ꝛ nummularios sedentes. Et cū
fecisset quasi flagellum de funiculis: omnes eie-
cit de templo: oues quoq; ꝛ boues: ꝛ nummu-
lariorum effudit es: ꝛ mensas subuertit. Et his
qui columbas vendebant dixit. Afferte ista hic:
ꝛ nolite facere domum patris mei domum ne-
gociationis. Recordati sunt vero discipuli eius:
qr scriptū est: zelus domus tue comedit me.

BEDA. Dn̄s hierusalē adueniēs continuo templū ora
turus adijt nobis dans exemplum vt quocunq; propera-
mus domū dei primo ingrediamur dominū deprecaturi.
vn̄ dicit̄. Et inuenit in tēplo vēdētes oues ꝛ boues ꝛ colum
bas. AVGV. Sacrificia enim illi populo pro eius carna
litate talia data sunt: quibus teneretur ne ad idola defluе

ret: ⁊ immolabant boues ⁊ oues ⁊ columbas. BEDA. Sed quia de lõginquo properãtes que iussa sunt immolari dño: secum ferre nõ poterant. eorum precia deferebãt. vnde nacta occasione hec animalia in tẽpla scribe ⁊ pharisei vendi instituerũt vt veniẽtes emerẽt ⁊ offerrẽt. Eadẽqȝ oblata ipsi alijs venderẽt ⁊ sic sua lucra accumularẽt. Unde ⁊ nũmularij ad hac sedebant ad mẽsaȝ vt inter emptores venditoresqȝ hostiarũ prompta esset pecunia: vnde subditur. Et nũmularios sedẽtes. Dñs aũt nolens aliquid i domo sua terrene esse negociatiõis neqȝ eius que honesta putaret ĩ. negociatores oẽs expulit foras. AVGV. Et q flagell ĩdius erat ab eis, prior illos flagellauit: vnde seqr̃. Et cũ fecisset q̃si flagellũ de funiculis: oẽs eiecit d̃ tẽplo. THEOPHI. Neqȝ solũ eos eiecit q vẽdebãt ⁊ emebãt. sed etiã res eorũ: vnde subditur. Oues quoqȝ ⁊ boues ⁊ nũmulariorũ effudit es ⁊ mẽsas euertit. s. nũmularias q̃ erãt quasi vasa denariorũ. ORIGE. Consideremus aũt ne forte enorme videat̃ q dei fili⁹ captis funiculis parat sibi flagellũ ad eyciẽdũ de tẽplo. Unũ tamẽ refugiũ ad hanc respõsionem relinquitur diuina ptãs iesu: vt cũ volebat posset iracũdiã hostiũ suffocare: q̃uis essent innumeri: ⁊ sedare mẽtiũ turbines Dñs eni dissipat cogitationes gẽtiũ. Presens aũt historia in nullo minorez potestatez pretẽdit his que ab eo miraculosius edita sunt. q̃n imo cõstat hãc maiorẽ demõstrare potẽtiã miracula quo aqua cõuersa est in vinũ: eo q illic inanimata subsistit materia: hic vo tot milliũ hominũ domãtur ingenia. AVGV. de consen. euan. Manifestũ est aũt non semel sed iterato hoc factũ esse a dño. Sed illd primũ cõmemorat̃ hic a ioãne: illd vltimũ a ceteris trib⁹. ORIGE. Et ioãnes qdez hic dicit q expulit vendentes de tẽplo. Mathe⁹ aũt ait. Qui expulit vẽdẽtes ⁊ emẽtes. Multo autem maior erat numerus emẽtiũ q̃ȝ vendẽtiũ: quoȝ expulsio trãscẽdebat dignitatẽ eius qui reputabat̃ fili⁹ carpẽtarij: nisi q diuina ptãte sibi oẽs subieceit vt dicnũ est. BEDA. Cõmẽdatur aũt in hac lectiõe vtraqȝ xpi natura. humana quidẽ in hoc q matrẽ comitẽ habuisse phibet̃. diuina vo ĩ hoc q ver⁹ dei fili⁹ demonstrat̃. Seq̃r eni. Et his qui vendebant colũbas dixit. Auferte ista hinc ⁊ nolite facere domũ pr̃is mei domũ negociationis. CHRY. Ecce patrez vocat: ⁊ nõ irascunt̃. estimãt eniȝ simpliciter eũ dicere. sed quia postea apertius loq̃bat̃ vt solaȝ representaret paritatis intelligentiã: pptera sciuiebãt. Et matthe⁹ qdẽ dicit q eyciens eos dicebat. Nolite facere domũ meã speluncaȝ latronũ. Illud enĩ fecit ad passionẽ veniẽs: ideo durioribus sermonib⁹ vtebat̃. Hoc aũt in pricipio signoȝ fecit vnde non ita aspera sed remissa quodãmodo increpatione vtit̃. AVGV. Ecce tẽplũ illud figura adhuc erat ⁊ eiecit inde dñs oẽs q ad nundinas venerant. ⁊ que ibi vendebãt: q̃ op⁹ habebãt homines in sacrificio illius tpis. Quid si ibi ebriosos inueniret si negociatõis nõ debet fieri dom⁹ dei: potationis fieri debet: CHRY. Sed cuius gratia tali vehementia christus vsus est: quia enim in sabbato curaturus erat ⁊ multa facturus que videbant̃ ab eis esse legis trãgressio: vt nõ videatur deo contrarius hoc cuȝ periculo fecit dons intelligere q qui periculis se exponit pro bono ornatu domus: dominiȝ dom⁹ nõ cõtẽnit: ⁊ ideo vt ostenderet suã cõsonantiã ad deũ: nõ dixit. Domũ sanctã sed domũ patris mei. Et propter hoc etiã subditur: Recordati vero sunt discipuli eius: quia scriptũ est zelus dom⁹ tue comedit me. BEDA. Discipuli enĩ vidẽtes in eo hunc feruentissimũ zeluȝ recordati sũt q a zelo dom⁹ pr̃is saluator eiecit impios de templo ALCVI. Zelus cuȝ ĩ bono accipit̃: est qdã feruor animi quo mens relicto humano timore pro defensione veritatis accenditur. AVGV. Comeditur ergo zelo dom⁹ dei q omnia que videt ibi puersa cupit emẽdare: ⁊ si emendare non potest: tolerat ⁊ gemit: si ergo in domo tua ne quid

peruersũ fiat satagis in domo dei vbi salus proposita est: debes pati quãtũ in te est siqd puersi videris: Amicus est: admoneatur leniter: vxor est: seuerissime frenetur: ancilla est: etiam verberibus compescatur fac quicqd potes pro psona quaȝ portas. ALCVI. Mystice aũt quotidie de⁹ spiritaliter suam ecclesiam intrat ⁊ qualiter ibi vnusquisqȝ conuersetur attendit. Caueam⁹ ergo ne in ecclesia dei fabulis vel risib⁹ vel odijs vel cupiditatibus vacem⁹ ne improuisus veniens nos flagellet ⁊ de ecclesia sua eyciat. ORIGE. Possibile est enim hierosolymitanum quoqȝ delicto subiacere ⁊ capacissimos denarioȝ nisi post delictum citissime conuertant̃ capacitatem amittunt: inuenit igitur in templo idest in sacris vl̃ ĩ enunciatione ecclesiastici sermonis quosdam qui patris domum negociationis constituebãt qm. s. venales exponũt boues quos oportet obseruare ad aratrum ne retrocedentes non disponant̃ ad regnum dei. Qui etiaȝ pferũt mãmonaȝ iniquitatis ouibus ex quib⁹ hũt ornatus materiaȝ: qui etiã solertiaȝ columbariȝ prurita qualibet amaritudine vilipendũt. Cũ ergo hos inuenerit saluator in domo sacrata: facto d̃ funiculis flagello fugat illas: vna cum venalibus ouibus ⁊ bobus suis. Expargit eris pondera velut idigna in domo dei retineri subuertitqȝ cõstitutas tabulas in aiabus auaroȝ ⁊ mandat ne vlteri⁹ in domo dei columbe vendant̃. Arbitror autez ⁊ exemplũ ipsiuȝ statuisse per predicta secretius vt intelligamus p hoc siquid agi debet erga sacrã illã oblationẽ a sacerdotib⁹ nõ debere ritu sensibiliũ oblationũ agi nec legem obseruari debere vt carnales iudei volebãt nã iesu ppellente boues ⁊ oues iubente auferri columbas que plurimuȝ offerebãt iuxta consuetudinẽ iudeoȝ: ⁊ subuertente mensas materialiũ nũmoȝ non expresse sȝ figuraliter continentiũ diuinas impressiones: ea. s. que sȝ legis scripturã videbãt honesta: ⁊ vtente eo in plebẽ flagellis dissoluenda ⁊ dispergẽda hec erant: translato regno ad eos qui ex gentibus crediderũt. AVGV. Uel vendentes ĩ ecclesia sunt qui que sua sunt querũt non que iesu christi. Uenale habent totũ q2 volunt redimi. Symon iõ volebat emere spiritũscm̃ q2 vẽdere volebat: erat eni de illis qui colũbas vẽdũt: etenĩ in colũba apparuit spũsscũs: colũba aũt nõ est venalis gratis dat̃ q2 gratia vocat̃. BEDA. Uendũt igit̃ colũbas q acceptã spũsscĩ gratiã nõ gratis vt p̃ceptum est: sȝ ad preciũ dant. Qui manuũ ipositionẽ qua spũsscũs accipit̃: etsi nõ ĩ questũ pecunie ad vulgi tñ fauorẽ tribuũt qui sacros ordines non ad vite meritũ sȝ ad gratiam largiũtur. AVGV. Boues ãt intelliguntur apostoli ⁊ prophete q nobis scripturas sacras dispensauerunt. Qui ergo ipsis scripturis fallunt populos a quib⁹ querunt honores: vendunt boues vendunt ⁊ oues. i. ipsas plebes: ⁊ eu vẽdũt nisi diabolo: Qui eni de vnica ecclesia pcipit̃: qs tollit nisi leo rugiẽs. BEDA. Ul' oues sunt opa munditie ⁊ pietatis. Uendũt ergo oues qui humane gr̃a laudis opera pietatis exercent. Nũmos mutuo dãt in templo qui aperte terrenis reb⁹ in ecclesia deseruiũt domũ etiã dũi faciũt domũ negociatõis nõ solũ hi q ppter sacros ordines preciũ pecunie vel laudis vel honores q̃runt: verumetiã hi qui gradũ vl' gratiã spiritualem quã in ecclesia domino largiente perceperũt: non simplici intentiõe: sȝ cura humane retributionis exercẽt. AVGV. Signum autem quoddã nobis oñdit dñs q fecit flagellũ de resticulis. ⁊ inde negociationẽ in templo facientes flagellauit. Etenĩ vnusqsqȝ in pctis suis restẽ sibi texit dũ pctã addit peccatis. Qñ ergo aliqd patiũt̃ homines ppter iniqtates suas agnoscãt q2 dñs facit flagelluȝ de resticulis ⁊ adhuc admonet eos vt mutent se: naȝ si se non mutauerint: audient in fine. Ligate illi manus ⁊ pedes. BEDA. Facto igit̃ de funiculis flagello illos eiecit de tẽplo quia de parte sortis sanctoȝ eyciũtur: qui inter sanctos positi vel ficte vel aperte

faciũt opa mala. Oues quoqꝫ ⁊ boues eiecit qui ⁊ talium vitã pariter ⁊ doctrinã ostẽdit esse reprobã. Nũmulariorũ quoqꝫ effudit es ⁊ mensas subuertit: qꝛ dãnatis in fine reprobis etiã ipsarũ quas dilexerũt rerũ tollet figura. Vẽditionẽ colũbaꝝ de tẽplo auferri precepit qꝛ gr̃a spiritꝰ q̃ gratis accipitur gratis dari debet. ORIGE. Pōt ēt per tẽplũ intelligi aĩa studiosi ꝑpter inhabitãs verbũ dei: in qua ante doctrinã iesu consisterãt terrestres ⁊ bestiales motus. Signũ aũt terrestriũ motuũ bos est quoniã est agricultor. Insensatorũ aũt motuũ ouis qꝺ est pluribꝰ animalibꝰ irrationalꝰ. Leuiũ vō atqꝫ incõstantiũ mẽtiũ signũ est colũba. Eoꝝ vero q̃ bona videntur signa sunt era q̃ xp̃s verbo doctrine expellit vt non vltra domus patris eius sit forum.

¶ Responderunt ergo iudei: ⁊ dixerunt ei. Quod signum ostẽdis nobis qꝛ hec facis? Rñdit iesus ⁊ dixit eis: Soluite templum hoc: ⁊ in tribus diebus excitabo illud. Dixerũt ergo iudei. Quadraginta et sex annis edificatũ ē templũ hoc: et tu ĩ tribꝰ diebus excitabis illud? Ille autem dicebat de tẽplo corporis sui. Cum ergo resurrexisset a mortuis recordati sunt discipuli eius: qꝛ hoc dicebat de corpore suo: et crediderũt scripture et sermõi quem dixit iesus.

THEOPHI. Quia iudei videbant iesuꝫ talia facere cũ potestate multa ⁊ dicẽtes. Nolite facere domũ patris mei domũ negociationis. signũ ab eo petũt: vnde dicit̃. Rñderũt ergo iudei ⁊ dixerũt ei. Qꝺ signũ ostendis nobis qꝛ hec facis? CHRY. Sed nũqd signa opus erãt: vt ea que male fiebant cessare faceret? Nõne zelũ talẽ accipere ꝓ domo dei maximũ signũ virtutis erat? Nõ aũt illiꝰ ꝓphetie meminerãt: sed signũ petebant. simul qdẽ de suo turpi lucro impedito dolẽtes simul aũt ⁊ ꝓ hoc ꝓhibere euꝫ volẽtes. opinantur enĩ eũ aut ꝓuocare ad miracula: aut cessare ab his q̃ fiebant: ꝓpterea nõ dat eis signũ. sicut ⁊ post petẽtibꝰ signum rñdit dicẽs. Generatio mala ⁊ adultera signũ q̃rit ⁊ signũ non dabit̃ ei nisi signũ ione ꝓphete. Sed tunc qdẽ manifestius nũc aũt obscurius rñdet idẽ. Nõ aũt vbiqꝫ qui nõ petentes ꝓoccupat ⁊ signa dat: hic petentes auertisset nisi mentem eorũ cognouisset dolosaꝫ. Seqtur enĩ. Et dixit eis. Soluite tẽplũ hoc ⁊ in tribus diebꝰ excitabo illud. BEDA. Quia enĩꝫ signũ querebant a domino quare solita commertia ꝓyceret debuerit ex tẽplo. Rñdit. Qꝛ ipsꝫ tẽplũ significabat templũ corporis sui: in quo nullo prsus cēt alicuius macula peccati. q. d. Sicut inanimatũ tẽplũ a vestris cõmertijs scelerib' qꝛ mea expio piãte: ita ⁊ hoc corporis mei tẽplũ cuius istõ gestat figurã vestris manibꝰ dissolutũ tertia die resuscitabo.

THEOPHI. Nequaq̃ tamen illos ad homicidiuꝫ prouocat dicẽs soluite: sed hoc eis affectantibus: non sibi esse absconditũꝫ demõstrat. Audiãt autẽ arriani quõ dñs mortis destructor dixit: Excitabo virtute videlicet propria.

AVGV. Resuscitauit euꝫ qdeꝫ ⁊ pater cui dicit in psalmis: Excita me ⁊ reddã illis. Sꝫ qꝺ fecit pater sine verbo? quõ ergo euꝫ pater resuscitat: sic ⁊ filius resuscitauit. qꝛ filius dixit. Ego ⁊ pater vnuꝫ sumꝰ. CHRY. Propter qꝺ aũt signũ resurrectõis dat eis? quia. s. h maxie erat qꝺ ostẽdebat euꝫ nõ eẽ hoĩeꝫ puruꝫ posse aduersus mortẽ statuere triumphuꝫ ⁊ tyrãnidẽ eius longã velociter dissoluere. ORIG. Utraqꝫ aũt. s. ⁊ corpꝰ iesu ⁊ tẽplũ exẽplar mihi fore videnẗ ecclesie: eo qꝺ ex viuis lapidibꝰ cõstruit̃ in domuꝫ spiritualeꝫ in sacerdotiuꝫ sctm̃ ⁊ ꝓpter illud: Uos estis corpus xp̃i ⁊ mẽbra de mẽbro. Quãuis aũt dissolui lapidũ videat̃ structura ac dissipari oĩa ossa xp̃i aduersitatibus tribulationuꝫ instaurabit̃ tamẽ ac resuscitabit̃ die tertia. que in nouo celo ⁊ noua terra presens erit. Sicut enim illud christi corpus sensibile crucifixuꝫ est ac sepultuꝫ ⁊ postea resurrexit sic ⁊ totale sctõꝝ xp̃i corpus cõcrucifixum est xp̃o. Quilibet enĩ eorũ in nullo alio gloriat̃ nisi in cruce xp̃i: ꝑ quã ipse crucifixus est mũdo. sed ⁊ cõsepultꝰ est xp̃o ⁊ resurrexit cũ eo qꝛ in quadã nouitate vite ambulat. sed sm̃ beatã resurrectionẽ nõdũ surrexit: vnde nõ scriptũꝫ ē. Tertia die restaurabo illud: sed in tribus diebꝰ: ꝑficit̃ enĩ eius erectio in oibꝰ tribus diebꝰ. THEOPHI. Iudei enĩ de inanimato tẽplo putãtes eum hoc dicere deridebãt eũ: vnde sequitur. Dixerunt ergo iudei. Quadraginta ⁊ sex annis edificatũ est tẽplũ hoc ⁊ tu in tribꝰ diebꝫ excitabis illud? ALCVI. Et notãduꝫ qꝺ nõ de prima edificatione que a salomone septẽ annis ꝑfecta est: sed de reedificatõe q̃ facta est sub ꝫorobabel ꝑ quadraginta ⁊ sex ãnos impedientibꝰ inimicis respondebant.

ORIGE. Uel dicit aliquis q̃draginta ⁊ sex annoꝝ extiterit compositũ. ex quo dauid allocutus est nathan ꝓphetã consulẽs de cõstructione tẽpli. ex tunc satagẽs ad cõgregandã materiã tẽpli. Sꝫ aduerte vō si possibile est quadragenariũ numeꝝ statui erga tẽplũ ꝑꝑ q̃ttuor elemẽta mũdi: ac senariũ ꝑꝑ hoc qꝺ hõ sexto die creatus est. AVGV. iiii. de tri. Uel hic numerꝰ pfectiõi dñici corporis apte cõgruit. q̃dragesies enĩ sexies seni: fiunt ducẽta sexaginta sex: q numerꝰ dierũ cõplet nouẽ mẽses ⁊ sex dies. Ipsa aũt pfectio corporis dñi tot diebus ad partũ ꝓducta cõperit̃ sicut a maioribus traditũ suscipiẽs ecclie custodit auctoritas. Octauo enĩ kalẽdas aprilis conceptꝰ credit̃. quo ⁊ passus. Natꝰ aũt tradit̃ octauo kalẽdas ianuarij. Ab illo ergo die vsqꝫ ad istũ cõputati ducẽti sexagitasex repiũt̃ dies. q senariũ numeꝝ q̃dragesies sexies habẽt. AVGV. octuagintatriũ q̃onuꝫ. Dicit̃ etiã conceptio hũana sic ꝓcedere ⁊ pfici primis sex diebꝰ q̃si lactis habeat similitudinẽ: sequẽtibꝰ nouẽ diebꝰ cõuertat̃ i sanguinem. deĩde duodeci diebꝰ solidet̃: reliqs decẽ ⁊ octo diebꝰ formet̃ vsqꝫ ad pfecta lineamẽta oĩuꝫ mẽbroꝝ: ⁊ in reliquo tpe vsqꝫ ad tps partꝰ magnitudine auget̃. Sex aũt ⁊ nouẽ ⁊ duodeci ⁊ xviij. i. vnuꝫ coacti fiũt. xlv. addito ergo vno fiunt q̃dragintasex: q si fuerint multiplicati ꝑ ipsum senariũ numeꝝ q huiꝰ ordinatiõis caput tenet. fiũt ducẽti ⁊ sexagintasex. i. nouẽ mẽses ⁊ sex dies. Nõ ergo absurde q̃dragintasex annis dicit̃ fabricatũ esse tẽplũ qꝺ corpꝰ eius significabat: vt quot ãni fuerint in fabricatõe tẽpli tot dies fuerunt in corporis dñici pfectiõe. AVGV. sup Joã. Uel aliter qꝛ dñs noster de adã corpꝰ accepit non de adã peccatuꝫ traxit templũ corporeũ inde sumpsit: nõ iniquitatẽ que de tẽplo pellẽda est. Si aũt facias q̃ttuor noĩa greca. Anatole qꝺ est oriens. Disis qꝺ est occidẽs. Arcbos qꝺ est septẽtrio. Mesembria qꝺ ē meridies: capita verboꝝ adam habent. A quattuor enĩꝫ ventis dñs collecturꝰ se dicit electos suos cũ venerit ad iudiciũ. Habẽt aũt litteree nois adã nũeꝝ sm̃ grecos: ⁊ ibi inuenit̃ q̃dragintasex annis edificatuꝫ tẽpluꝫ. Habet enĩ adã alpha quod est vnuꝫ: ⁊ delta quod quattuor ⁊ alpha quod est vnum ⁊ m. qꝺ est q̃dragita: ⁊ sic habes q̃dragintasex. Sed iudei qꝛ caro erãt: carnalia sapiebãt ille spiritualiter loq̃batur: ⁊ de quo tẽplo diceret per euãgelistã nobis aperuit. Sequit̃ enim. Ille autẽ dicebat de tẽplo corporis sui. THEOPHI. Ex hoc aũt appollinarius cõtradictionẽ sumit volens ostendere qꝺ caro christi esset inanimata eo qꝺ templum sit inanimatum ergo carnẽ christi ⁊ lapidem ⁊ lignum facies: qꝛ ex his templuꝫ consistit. Si aũt quod dicitur. Anima mea turbata est: ⁊ potestatem habeo ponendi animam meã nequaq̃ dici dixeris. vbi pones illõ. In manus tuas domine comẽdo spiritũ meũ? non enĩ hoc de anima irrationali intelligere poteris. Neqꝫ quod dicit̃. Non derelinques animã meam in inferno. ORIGE. Jõ autem corpus domini templũ intelligitur: quia sicut tẽplũ gloriam dei continebat habitantẽ in ipso. sic corpus christi

representā ecclesiā: vnigenitū ꝯtinet: q̄ ē imago dei ⁊ glīa. CHRY. Duo aūt erāt que obstabāt discipulis ne interiꝫ intelligerēt: vnū ipsa resurrectio alteꝝ vo q̄ȯ maiꝰ erat. s. q̄ deus erat q̄ in illo corꝑe habitabat q̄ȯ dn̄s occulte ōnderat dicens: Soluite tēplū hoc ⁊c. Et iō subdit̄. Cuꝫ er. sur. a mortuis. sūt dis. eiꝰ q̄a hoc dicebat de cor. suo. ⁊ cre. scri. ⁊ ser. queꝫ dixit Jesus. ALCVI. Aū resurrectionē eni nō intelligebāt scripturas: q̄ꝛ nōduꝫ accepāt spūsctm̄. Sed i die resurrectiōis apparēs dn̄s apuit discipulis sensuꝫ. vt itelligerēt q̄ ō ipso scripta erāt i lege ⁊ ꝓphis ⁊ tūc crediderūt scripture ꝓphaꝝ: q̄ ꝓdixerūt xp̄m tertia die resurrecturꝝ: ⁊ sermōi quē dixit Jesus. Soluite tēplū hoc. ORIGE. Sedꝫ anagogē vo cōplemētuꝫ fidei attigemꝰ in magna corpoꝝ resurrectōe totiꝰ corpis Jesu. i. ecclesie eiꝰ: cuꝫ fides q̄ est ex specie multū differat ab ea que ē ꝑ speculū in enigmate.

¶ Cū autē esset hierosolymis in pascha in die festo: multi crediderūt in nomine eius vidētes signa que faciebat. Ipse aūt iesus nō credebat semetipsum eis: eo q̄ ipse nosset oēs: ⁊ quia opus ei nō erat vt quis testimoniū ꝑhiberet de homie Ipse eni sciebat quid esset in homine.

BEDA. Superius euāgelista narrauit q̄d dn̄s hierusalē adueniens gesserit: nūc vo eodē hierosolymis cōmorante q̄d ab alijs erga eū actū fuerit refert. vn̄ dr̄. Cū āt es. hie. in pas. i die fe. m̄lᵗ. cre. i no. eiꝰ vi. sig. q̄ fa. ORIGE. Respiciēdū āt quō ex signis eiꝰ pleriq̄ꝫ vidētes credebāt i eū. Nō. n. dr̄ ꝓdigia fecisse hierl̄s: nisi forte cū fcā sint i scripturis nō hn̄tur. Aīaduerte vo si possibile ē in miraculis deputari q̄ fecerit flagellū ex funiculis ⁊ cunctos ex templo ꝓpulerit.

CHRY. Prudētiores āt fuerāt discipli q̄ ad xp̄ꝫ accesserāt nō ꝑꝑ signa ſꝫ ꝑꝑ doctrinā: nā grossiores q̄dē ꝑ signa trahūt: rōnabiliores vo ꝑ ꝓphias seu doctrinā. vn̄ subdit Ipse aūt Jesus nō credebat semetipꝫ eis. AVGV. Quid sibi vult hoc: Illi credebāt i noie eiꝰ: ⁊ ipse iesus nō credebat semetipꝫ eis: An forte n̄ credebāt ei ⁊ fingebāt se credidisse: Sed non diceret euāgelista. Multi crediderūt in noie eiꝰ. Magna ḡ res ⁊ mira: Credūt hoīes in xp̄m: ⁊ xp̄s nō se credit hoībꝰ: ꝓsertiꝫ q̄ꝛ filiꝰ dei ē: ⁊ vtiq̄ꝫ volēs passus ē: et si noluisset nunq̄ꝫ pateret: sed tales sūt oēs cathecumini. Si dixerimus cathecumino credis xp̄o: r̄ndet credo ⁊ signat se. Si interrogemus eū: Manducas carnē filij hoīs: nescit q̄d dicimꝰ: q̄ꝛ iesus nō se credidit ei. ORIGE. Uel dicēdū q̄ iesus nō se credidit credētibꝰ in noie eius: ⁊ nō in illū. In illū eni credunt q̄ angustā viā vadunt ducētē ad vitā. q̄ āt credūt signis: nō i eū ſꝫ i noie eiꝰ credūt. CHRY. Uel hoc dicit q̄ꝛ nō cōfidebat in eis vt i discipl̄is ꝑfectis. neq̄ꝫ cōmittebat eis oīa dogmata vt iā firmiter fidelibꝰ fratribꝰ. Non eni intēdebat exterioribus vbis ad mētem eoꝝ intrans ⁊ tēpus opportunū manifeste sciens. vn̄ seq̄r: Eo q̄ ipse nosset oēs: ⁊ q̄ꝛ opus nō erat vt q̄s testimoniū ꝑhiberet de hoīe: ipse eni sciebat q̄d eēt in hoīe. Scire eni ea q̄ sunt in corde hominū est dei: q̄ solus corda plasmauit. nō idigebat ergo testibus vt ꝓprioꝝ plasmatū mentē addiscat. AVGV. Plus etiaꝫ nouerat artifex quid esset in opere suo q̄ꝫ ipsum opus quid esset in semetipso. Nam ⁊ petrus nouerat quid in ipso esset quando dixit: Tecum ero vsq̄ꝫ ad mortem. sed dominus nouerat q̄d eēt in hoīe dicēs: priusq̄ꝫ gallus cātet ter me negabis. BEDA. Quapropter monemur vt nunq̄ꝫ de conscīa nostra securi simꝰ: ſꝫ semꝑ solliciti formidemus quia q̄ȯ nos latet eternū arbitriū latere nō valet. CA. III

Rat aūt homo ex phariseis nicodemus noīe priceps iudeorum: Hic venit ad iesū nocte ⁊ dixit ei: Rabbi scimus quia a deo venisti magister. Nemo enim pōt hec signa facere que tu facis: nisi fuerit deus cum eo. R̄ndit iesus ⁊ dixit ei: Amē amen dico tibi: nisi quis renatus fuerit denuo non potest videre regnum dei.

AVGV. Superius dixerat q̄ cū eēt hierosolymis multi crediderūt i noie eius videntes signa ⁊ ꝓdigia que faciebat. Ex his āt erat nicodemꝰ de quo dr̄. Erat āt hō ex phariseis nicodemꝰ noie. BEDA. Cuiꝰ et dignitatis offm̄ ōn dit: cū subdit̄ Prin. iu. Deide q̄d egerit cū subiecit: Hic ve. ad ie. no. cupiēs. s. secreta eius allocutiōe pleniꝰ discere mysteria fidei: cuiꝰ apta ōnsiōe signoꝝ iaꝫ rudimēta ꝑceꝑat. CHRY. Adhuc tn̄ a iudaica detinebat̄ infirmitate ꝓpterea ⁊ nocte venit: trepidās i die hoc facere: vn̄ ⁊ euāgelista alibi dicit. Qm̄ ex ꝑncipibꝰ multi crediderūt in eū. sed propter iudeos non confitebantur: vt nō extra synagogam fierent expulsi. AVGV. Nicodemꝰ etiā ex illo numero erat qui crediderūt: ſꝫ nōdū renati sūt. vn̄ hoc ad rē pertiet q̄ i nocte venit. Renati autē ex aqua ⁊ spiritusancto audiunt ab apostolo. Fuistis aliq̄n tenebre: nūc āt lux i dn̄o.

AIMO. Ul' pulchre i nocte vēisse dicit̄: q̄ꝛ tenebris ignorātie obnubilatꝰ ad tantā lucē nōdū peruenerat. vt ꝑfecte deū veꝝ crederet. Nox eniꝫ i sacro elogo ꝑ ignorātia ponitur. vnde subdit̄: Et dixit ei: Rabbi scimus q̄ꝛ a deo venisti magister. Quod autē hebraice rabbi. latine dicit̄ magister. Magistꝝ ergo appellat ⁊ deū tacet: q̄ꝛ credebat eū a deo missuꝫ ſꝫ tn̄ vt deus est deū nō agnoscebat. AVGV. Unde autē iste crediderat: patet ꝑ id quod subdit: Nemo eniꝫ pōt hec signa facere q̄ tu facis nisi fuerit deus cuꝫ eo. Sic ergo nicodemus de illis m̄ltis erat q̄ crediderant i noie eius Uidētes signa que faciebat. CHRY. Sed tamen neq̄ꝫ a signis aliquid magnuꝫ existimabat de eo. sed adhuc humanā habens de eo mentem vt de propheta loquitur ad operationē eū missuꝫ dicēs. Et alieno auxilio idigentē hec agere que agebat. cū tn̄ pater ꝑfectū eū genuerit: ⁊ sufficiētē sibyps̄i: ⁊ nihil h̄ntem iperfectū. q̄ꝛ vo christi studiū erat interim non ita dignitateꝫ suā reuelare: sicut ꝑsuadere q̄ nihil ex aduerso agebat patri: ꝓpterea in verbis multotiens humiliter loquēs videt̄: i rebꝰ aūt cū ꝑtāte oīa operat̄. Ideoq̄ꝫ ⁊ nicodemus nunc manifeste quidē nihil excelsum loquit̄ de ipso occulte aūt ab humili eū opiōne reducit: docens q̄ sufficiens sibyps̄e ē in miraculoꝝ operatione. vnde subditur. Respōdit iesus ⁊ dixit ei: Amen amen dico tibi: nisi q̄s renatus fuerit denuo non potest videre regnum dei. AVGV. Isti sunt ergo q̄bus se credit iesus: qui nati fuerint denuo qui non in nocte veniunt ad iesuꝫ sicut nicodemus. tales eni iā etiam ꝓfitent̄. Dicit ergo: Nisi q̄s renatus fuerit ⁊c. q. d. Quia nōdū es natus denuo. i. ex deo. Spirituali generatione. noticia quā habes de me spiritalis nō est: sed aīalis ⁊ hūana. Ego aūt dico tibi q̄ siue tu siue alius quicunq̄ꝫ: nisi ex deo denuo natus fuerit nō poterit apprehēdere gloriam que circa me ē: sed extra regnū erit. nā generatio que per baptismū fit illuminationē aīe tribuit. CHRY. Uel littera talis est: Amē amē dico tibi: nisi q̄s renatus ⁊c. hoc ē: si tu nō natus fueris desuper: ⁊ dogmatum susceperis certitudinē alicubi: extra erras ⁊ longe es a regno celoꝝ: seipsuꝫ hic ostendens ⁊ indicans: q̄m non est hoc tm̄ quod videtur: sed alijs oculis opus est ad videnduꝫ eum. Hoc autē quod dicit. Desuper. hi quidē. i. de celo exponūt: alij vo a ꝑncipio. Igitur iudei quidē si hoc audissent: deridentes vtiq̄ꝫ discessissent: hic vero ⁊ in hoc amorem discipuli ostendit q̄ a christo vlterius interrogat.

¶ Dicit ad eū nicodemus: Quō potest hō nasci cum sit senex: nūquid potest in vētrē matris sue

iterato introire τ renasci. Rñdit iesus: Amē amē dico tibi: nisi quis renatus fuerit ex aqua τ spiritu sancto: non pōt introire in regnū dei. Qđ natū ē ex carne: caro ē: τ quod natū ē ex spū: spūs ē. Non mireris quia dixi tibi: oportet vos nasci denuo. Spiritus vbi vult spirat: τ vocē ei⁹ audis: sed nescis vnde veniat: aut quo vadat. Sic est omnis qui natus est ex spiritu.

CHRY. Ueniens nicodemus ad Jesum vt ad hoiez audiens maiora q̄ ab hoīe erigit̄ ad altitudinē eoꝝ q̄ dicunt̄ nō q̄dē excidens a fide: s; infert hanc īpossibilitatē vt in apriorē ꝓuocet doctrinā. Duo aūt erāt q̄ admirabat̄: s. natiuitas talis τ regnū: neq; eni audita erant apud iudeos. Sed interim circa primis instat: quod maxime eius mentez concutiebat. Unde dicitur: Dicit ad eū nicodem⁹: Quō pōt hō nasci cum sit senex? Nunqd pōt in ventrē matris sue iterato introire τ renasci? BEDA. Sic verba ista sonare videtur quasi puer queat iterato in ventrē matris introire τ renasci. Sed sciēdū q̄ ipse senex erat: ideoq; de se ꝓtulit exēplū ac si diceret: Ego sū senex τ meā quero salutē: quō possū in ventrē matris introire τ renasci? CHRY. Rabbi eū vocas τ a deo venisse dicis τ nō suscipis que dicunt̄: sed loqueris ad magistrū dictionē q̄ multā ꝑturbationē inducit. hoc eni. s. quō querere eoꝝ ē q̄ nō valide credūt: τ multi sic querētes a fide deciderūt: hi quidē dicētes: Quō deus est īcarnatus: alij quō mansit impassibi'is: propterea τ hic propter anxietatez modū exquirit: sed aliquis cogitationibus proprijs spiritualia enertit derisibilia loquit̄. AUGU. Spūs eni loquit̄ τ ille carnē sapit. nō nouerat iste nisi vnā natiuitatē scilicet ex adam τ eua τ ex deo τ ecclesia nōdū nouerat: sic tamē tu intellige natiuitatē spūs⁹ quomodo intellexit nicodem⁹ natiuitatē carnis. quomō enim vter⁹ nō pōt repeti sic nec baptism⁹. CHRY. Nicodemo aūt decidenti ad eam que hic ē natiuitatē xp̄s manifestius reuelat spiritualis natiuitatis modū. vñ sequitur: Respōdit Jesus: Amē amē dico tibi. nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua τ spiritu sancto non potest introire in regnū dei. AUGU. Ac si dicat. Tu carnalē gñationem intelligis: sed ex aqua τ spiritu oportet q̄ nascatur homo ꝓpter regnū dei. Si ꝓpter hereditatem patris hoīs tꝑalis nascatur aliquis ex visceribꝰ matris carnalis: τ ꝓpter hereditatē patris dei sempiternā nascatur ex visceribꝰ ecclesie. Cū āt ex duobꝰ hō ꝯsistat: ex corpore videlicet τ aīa duplicē habet τ hō modū gñatiōis. Aq̄ eni que visibilis est ad emūdationē corpis intelligit̄. Spiritus vō inuisibiliter cōcurrēs ad emūdatiōem inuisibilis anime innuit̄. CHRY. Si vō quis iterrogat qualiter ab aqua hō nascit̄: interrogo τ ego qualiter natus ē adaz a terra: Sicut eni ī principio subijciebat̄ elemētū terre: totū vero op⁹ plasmātis erat: ita τ nūc subijcit̄ elemētū aqua: totuz vero est spūs gr̄e. Tūc padisū dedit in conuersatiōez: nunc aūt celū nobis apuit. Sed que necessitas aq̄ his q̄ spūsctm̄ suscipiūt. diuina eni in ea pꝑficiūtur symbola: sepultura τ mortificatio resurrectio τ vita. Sicut enī in quodā sepulchro in aqua nobis submergētibꝰ capita: vetus hō sepelit̄: τ submersus deorsū occultatur. deinde nobis rursus ascēdit: hoc etiā sit vt discas q̄m virtus pr̄is τ filij τ spūsctī cū oīa ꝯplet: τ q̄ xp̄s tres dies ad resurgēdū expectauit. Qđ igitur ē matrix fetui: hoc ē fideli aq̄. ī aq̄ eni plasmat̄ τ figuratur: sed qđ in matrice plasmatur tꝑe indiget: quod vero ī aqua non ita: sed in vno momēto oīa fiūt. Talis eni est natura corporū vt tempore assumāt pfectionē. in spiritualibꝰ vero nō ē ita: q̄m pfecta a principio constituuntur que fiūt. ex quo igitur ascendit a iordane dñs nō adhuc reptilia animarū viuētiū. sed aīas spūales τ rationabiles aqua reddit.

AUGU. de baptis. puulo. Sed quia nō ait: Nisi q̄s renatus fuerit ex aqua τ spū nō habebit salutē vel vitaz eternā: sed nō intrabit in regnū dei. ad hoc inquiunt quidā: Paruuli baptiçandi sunt vt sint cū xp̄o in regno dei: vbi nō erūt si baptiçati nō fuerint: q̄uis τ sine baptismo si paruuli moriantur salutē vitāq; eternā habituri sint quoniā nullo peccati vinculo astricti sunt. Sed cur nascat̄ denuo nisi renouandus a vetustate: aut vnde imago dei nō intrat in regnū dei nisi impedimēto ꝓhibēte peccati. AIMO. Talia āt ac tanta secreta mysteria nicodemo capere nō valenti dñs ex carnali natiuitate similitudinē dedit dicēs: Quod natuz est ex carne caro est: τ qđ natū est ex spū spūs est. Sicut eni caro carnē ꝓcreat ita quoq; spiritus spūz parit. CHRY. Nihil igitur sensibiliū inquitas neq; estimes q̄ carnem generet spūs. domini enim caro genita est non quidem a spiritu solum: sed etiam a carne. Quod autem natum est ex spiritu spirituale est. Natiuitatem enim hic non eam que sm̄ substantiā dicit: sed eam que sm̄ honorem τ gratiam. Si igitur τ filius dei ita natus ē: qđ plus hēbit oībꝰ q̄ ita nati sūt? Inueniet aūt τ spū minorē ei⁹ natiuitas gr̄a spūs sit: τ qđ hec a iudaicis distāt dogmatibus? Unde aūt τ spiritussancti dignitatē. dei eni op⁹ videt̄ facere. supra. n. dixit. Quoniam ex deo nati sūt. hic aūt q̄m spūs eos generat. Dicēs autez xp̄s q̄m qui natus ē ex spū spūs ē q̄z turbatū rursus vidit: ad sensibile exēplū ducit sermonē dic̄s. Nō mirer. q̄z dixi tibi: oportet vos nasci denuo. Dicēdo eni; ne mireris: ostēdit animi eius turbationē. Ponit autē exemplū q̄ neq; cōionē aliquā ad corpoꝝ grossiciē habet neq; ad icorporeoꝝ pueniens naturā: quod ē vētꝰ del aio dicēs. Spirit⁹ vbi vult spirat. τ vocē eius audis s; nescis vnde veniat aut quo vadat. Sic ē oīs qui nat⁹ ē ex spū. Qđ dicit tale ē. Si ventū nullus detiet: sed quo vult fertur: multomagis spūs actionē nature leges detinere nō poterūt nō termini corpalis natiuitatis: neq; aliud qđ taliū. Q̄m aūt de vēto hic dem ē manifestat illud quod dicit: Uocē eius audis i sonitū pcussiōis. nō eni loquens īfideli τ nescienti spūs actionē hoc diceret. Dicit aūt: Ubi vult spirat: nō quasi electionē quādam vēto habēte sed ē im que a natura ē mutatōem q̄ nō ꝓhibetur τ cum ptāte fit. Et nescis vnde veniat aut quo vadat. i. si huiꝰ spiritus cuius sensū suscipis auditu τ tactu īterpretari nescis viam: qualiter diuini spiritus opatiōnē scrutatis: vnde subdit: Sic ē oīs q̄ natus ē ex spū. AUGU. Sed q̄s nostruz nō videat verbi gratia austꝝ euntē a meridie ad aquilonem: aut aliū ventū venientē ab oriēte τ occidēte: quomodo ergo nescimus vnde veniat: aut quo eat? BEDA. Spirit⁹ igit̄ sanctus est qui vbi vult spirat: quia ipse in potestate habet cuius cor gratia sue visitationis illustret. τ vocē eius audis: cum te presente loquitur is qui spiritusancto repletus est.

AUGU. Sonat psalmus sonat euāgelium. sonat sermo diuinus. vox spiritus est. hoc igitur dicit: quia verbo τ sacramēto inuisibiliter adest spiritussanctus vt nascamur. ALCVI. Ergo nescis vnde vēiat aut quo vadat: q̄z etsi te presente spiritus ad horam quēpiam repleuerit nō potest videri quomodo in eum intrauerit vel quomodo redierit: quia natura est inuisibilis. AIMO. Siue nescis vnde veniat: quia quō credentes ad fidem introducat ignoras: vel quo vadat: quia quomodo fideles ad speciem perducat nescis: τ sic ē omnis qui natus est ex spiritu: ac si dicat. Spiritussanctus spiritus inuisibilis est: ita τ quisquis ex spiritu nascitur inuisibiliter nascitur. AUGU. Uel aliter. Et si tu nascaris de spiritu: hoc eris: vt ille qui nō est natus adhuc de spiritu nesciat vnde venias aut quo eas. Hoc eni secutus ait: Sic est omnis qui natus est ex spiritu. THEOPHI. Cōfundatur ergo macedonius impugnator spiritus. qui seruū spiritumsanctum asserunt: Spiritus enim sanctus propria potestate τ vbi vult: τ qualiter vult operatur.

¶ Respondit nicodemus ꝛ dixit ei: Quō possūt hec fieri? Rñdit iesus ꝛ dixit ei: Tu es magister in israel ꝛ hec ignoras? Amē amen dico tibi: qꝛ quod scimus loquimur: ꝛ quod vidimus testamur: ꝛ testimoniū nostrū nō accipitis. Si terrena dixi vobis ꝛ nō creditis: quomodo si dixero vobis celestia credetis?

AIMO. Mysterium diuine maiestatis nicodem⁹ capere non valet que a dn̄o audiebat ꝛ ideo rōnem querēs factuꝫ nō abnegans: nō voto reprehēdētis sed affectu discētis dominum interrogat: vnde dicitur. Respondit nicodem⁹ ꝛ dixit ei: Quō possunt hec fieri? CHRY. Quia igitur adhuc in iudaica vilitate manet ꝛ exēplo ita manifesto dicto ei adhuc interrogat: de reliquo asperius ad euꝫ xp̄s loquitur. vnde sequitur: Respondit ꝛ dixit ei: Tu es magr̄ in israel ꝛ hec ignoras? AVGV. Quid putamus dn̄m huic magro iudeorum quasi insultare voluisse? volebat quidem illum nasci d spū. nēo aūt ex spū nascit̄ nisi humilis fuerit qꝛ ip̄a humilitas facit nos nasci de spū. Ille aūt magisterio inflatus erat: alicuius momēti sibi eē videbat̄: qꝛ doctor erat iudeorum. Deponit ergo dn̄s superbiā eius vt possit nasci de spū. CHRY. Nequaq̄ tn̄ nequitiā accusat viri sed insipientiā ꝛ ruditatem solū. Sed dicet aliquis qd cōe habꝫ hec natiuitas de qua. s. christus locut⁹ est ad iudaica dogmata? Dꝫ idē cōe. nā q p̄m⁹ hō fcūs ē: ꝛ q̄ de costa fcā ē mulier: ꝛ que steriles genuerūt: ꝛ que p aquā miraculo pfecta sunt: Dico aūt q̄ heliseus de aqua ferrū eduxit. ꝛ q̄ iudei mare rubrū trāsierūt: ꝛ q̄ naaman syrus in iordane purgat⁹ ē: Hec oia natiuitatē spūalē ꝛ purgamētū inea futurū figuraliter p̄sonabant. ꝛ ea que a prophetis sunt dicta occulte ondūt huc natiuitatis modū vt p̄ut illud. Renouabitur vt aquile iuuentus tua. ꝛ beati quorū remisse sunt iniquitates. Sed ꝛ ysaac figura huius natiuitatis erat. Hec igitur rememorās dixit: Tu es magr̄ in isrl̄ ꝛ hec ignoras? Rursus aūt aliūde suum sermoneꝫ ei credibilē facit: ad ībecillitatē eius cōdescendēs cū subdit. Amen amen dico tibi qꝛ quod scim⁹ loquimur: ꝛ qd̄ vidim⁹ testamur: ꝛ testimoniū nostrum non accipitis. Apud nos visus alijs sensib⁹ certior ē: ꝛ si volum⁹ aliquē facere credere ita dicim⁹ qm̄ oculis nr̄is vidim⁹. Propterea xp̄s hūano loquēs ad eū sermone nō visuꝫ sensibilē inducit sed manifestum ē q̄ de certissima cognitione ꝛ non aliter se habente loquitur: igit̄ hoc quidē. i. quod scimus ait de seipso solo. AIMO. Querit̄ aūt quare pluraliter dicat Quod scimus loquimur. Ad hoc dicēdum q̄ vnigenitus dei filius erat qui hoc loquebatur: ondens qualiter pater est in filio: ꝛ filius in patre: ꝛ spūssanct⁹ ab vtroqꝫ indiuisibilis procedat. ALCVI. Vel dicit pluraliter: ac si dicat: Ego ꝛ illi qui mō spū sunt renati: intelligim⁹ illud quod loquimur: ꝛ quod vidim⁹ apud patrē in abscondito hoc testamur foris in mundo: ꝛ vos qui carnales estis ꝛ superbi nō accipitis testimoniū nostrū. THEOPHI. Quod nequaq̄ de nicodemo dicit: sed de genere iudeoꝝ qui vsqꝫ ad finem in p̄fidia permanserunt. CHRY. Quod quidem non turbari verbū est: sed mansuetudinem ostēdentis. Hinc enī erudit nos cum ad aliquos locuti fuerimus ꝛ non persuaserimus non tristari neqꝫ irasci: sed nostrū sermonē credibilē facere non solum nō irascendo: sed ēt non clamādo. Materia. n. ire clamor est. Jesus aūt dogmata excelsa tangere debens: propter audientium infirmitateꝫ se detinet multotiens: ꝛ non p̄tinue dignis sua magnitudine dogmatib⁹ imoratur: sed magis his que cōdescensioneꝫ hn̄t. vn̄ hic subditur: Si terrena dixi vobis ꝛ non creditis: quō si dixero vobis celestia credetis? AVGV. Hoc est si nō creditis qꝛ tēplū possꝫ suscitare delectū a vobis: quō creditis qꝛ p̄ sp̄m sc̄m p̄nt homines regenerari? CHRY. Vel aliter: Si baptismuꝫ terrenū dicat nō mireris: qꝛ in terra perficit̄. ꝛ cōparatione illius natiuitatis stupende que est ex substantia p̄ris terrena est gratie natiuitas: ꝛ bene nō dixit: Non intelligitis: sed non creditis. nā cū quis aliqua per intellectū suscipere non valet amētie vel ignorantie imputat̄. Cū aūt hoc non suscipiat aliquis quod solū fide oportet suscipere: non amētie: sed infidelitatis est accusatio. Dicebātur aūt hec etsi nō credebantur quia posteri erant ea suscepturi.

¶ Et nemo ascēdit i celum: nisi qui descendit de celo: filius hominis qui est ī celo.

AVGV. De baptismo paruulorū Notata paululū ei⁹ imperitia: q se ceteris de magisterio p̄ferebat: ꝛ oīum taliū incredulitate reprehēsa rn̄det q̄ alij credāt si illi nō credūt ad illō qd̄ iterrogat⁹ est: quō p̄nt ista fieri dicens. Et nemo ascēdit in celū nisi qui descēdit d celo filī⁹ hoīs q est ī celo. q. d. sic fiet generatio spūalis. vt sint celestes hoīes ex terrenis qd̄ adipisci nō poterūt: nisi mēbra mea efficiant̄: vt ip̄e ascēdat q descēdit. nō aliud deputās corpus suū. i. ecclesiaꝫ suam q̄ꝫ seipsum. GREGO. xxvij. mora. Quia enīꝫ nos vnū cū illo iam facti sumus: vnde solus venit in se solus redit etiam in nobis: ꝛ is qui in celo semper est ad celum quotidie ascendit. AVGV. De baptismo paruuloꝝ: Quāuis autē i terra factus sit filius hoīs: diuinitatē tn̄ suam: qua in celo manēs: descēdit ad terraꝫ non indignās censuit noīe filij: hoīs sicut carnē suā dignatus ē noīe filij dei. per vnitatē eni persone: qua vtraqꝫ substātia vnus ē xp̄s: ꝛ filius dei ambulabat in terra: ꝛ idem ipse filius hominis manebat in celo. Fit ergo credibiliorum fides ex in credibilioribus creditis. Si enim diuina substantia longe distantior potuit propter nos ita suscipere hūanā substātiā vt vna persona fieret: q̄ꝫto credibilius alij sancti fiūt cū hoīe christo vnus christus: vt oībus per eius gratiā ascēdētib⁹ ipse vnus ascēdat in celū qui de celo descendit? CHRY. Vel aliter: Qꝛ dixerat nicodemus: Scim⁹ qm̄ a deo venisti magister: ne estimet̄ ita esse magister vt multi p̄phetaꝝ de terra existimantes subiungit. Et nemo ascēdit in celū. nisi qui descēdit de celo filius hominis qui est in celo. THEOPHI. Cū vo filiū hoīs descēdisse de celo audis: nō putes q̄ de celo caro descenderit: hoc eni hereticoꝝ dogma ē qui docebāt q̄ christus de celo corpus sumpserat: ꝛ per virginem transierat. CHRY. Filiū eni hoīs nō carnē hic vocauit sꝫ a minori substātia se totū noīauit. Est eni ei cōsuetudo multotiens a diuinitate: ꝛ multotiēs ab hūanitate totū vocare. BEDA. Si enī aliquis homo nudus de monte ad conuallia descēdat: ꝛ assumptis vestimētis et armis ad eundē montē ascendat recte ip̄se idē qui prius descendit ascēdisse perhibetur. HYLA. x. de trini. Vel quia de celo descēdit ꝯceptę de spū originis causa ē. Nō eniꝫ corpori Maria originē dedit: lꝫ ad incremēta partūqꝫ corporis omne qd̄ sexus sui est naturale contulerit: q̄ vero hominis filius ē: suscepte in virgine carnis est partus. q̄ autē in celis est nature semp̄ permanentis potestas ē: que non ex infinitatis sue virtute i regionem diffiniti corporis coartauit verbi dei p̄tātē: ꝛ in forma serui manens ab oī intra extraqꝫ celi mundiqꝫ circulo: celi ac mundi dn̄s nō abfuit. per hoc ergo ꝛ de celo descēdit: qꝛ filius hoīs ē: ꝛ in celis est. quia vbū caro factū non amiserat manere quod factū est. AVGV. Miraris autē quia hic erat ꝛ in celo: Tales fecit discipulos suos: paulū audi dicentem: Nostra cōuersatio in celis ē. si hō paulus ambulabat ī terra: ꝛ conuersabatur in celis: deus celi ꝛ terre nō poterat esse in celo ꝛ in terra? CHRY. Vide autē quia qd̄ valde videtur excelsum indignū est sua magnitudine. nō eni solū ī celo est: sed vbiqꝫ ꝛ oīa replet: sed adhuc ad imbecillitateꝫ auditoris loquitur paulatiꝫ eū reducere volens.

¶ Et sicut moyses exaltauit serpentem in deserto: ita exaltari oportet filium hominis: vt omnis qui credit in ipso non pereat: sed habeat vitam eternam.

CHRY. Quia dixerat beneficiũ baptismi inducit huius cām s. crucē dicēs Et sicut moyses ꝛc. BEDA. Magister legis mosayce ad spūalē sensum eiusdē legis inducit recordans veteris historie: ꝛ hāc in figurā sue passionis atq3 humane saluationis factā edisserens. AVGV. de baptis. paruulo. Serpentũ morsib⁹ in deserto multi moriebāt: ac sic moyses ex precepto dñi exaltauit in deserto eneũ serpentē3 hunc vidētes sanabant continuo. Exaltatus serpēs est mors xpī eo significandi modo quo p efficiētē id qd efficitur significat. A serpente quippe mors venit. qui peccatū quo mori mereret homini persuasit. dñs aūt in carnē3 suā nō peccatū trāstulit tāq3 venenū serpētis sed mortē: vt eēt in similitudie carnis peccati pena sine culpa vñ i carne peccati ꝛ pena solueret ꝛ culpa. THEOPHI. Videas ergo figurā ad veritatē. Ibi eni3 serpentis similitudo spēm qdē bestie h3: venenū aūt nō habet: sic ꝛ hic xps a petō liber in similitudinē carnis peccati venit. Exaltari aūt audiēs suspēsionem intelligas i altū vt sanctificaret aerem q sanctificauerat terrā ambulādo in ea: intelligas etiā per exaltationē gloriā: nā illa crucis altitudo gloria christi fcā est. i quo eni3 iudicari voluit in hoc huius mūdi pncipē iudicauit. Adam eni3 iuste mortuus est: q peccauit. dñs vero iniuste q peccatū nō fecit. Postq3 ergo iniuste mortē sustinuit superauit illū q eū tradidit morti. ꝛ sic liberauit adā a morte sed i hoc deuictū se inuenit. Nō eni potuit in cruce dñm ɔtristare: vt crucifigētes odiret: sed magis diligebat: ꝛ pro eis orabat. sic igit crux xpi eius exaltatio ꝛ gloria facta est. CHRY. Iō etiā nō dixit. Pendere oportet filiū hois. s3 Exaltari. q a honestius hoc videbat. vñ ꝛ propter audiētē ꝛ ppter figuram hoc posuit: vt discas qm̄ cognata sūt vetera nouis deīde vt cognoscas qm̄ nō iuit⁹ ad passionē venit: ꝛ adhuc vt discas qm̄ multis hinc nascit salus. AVGV. de baptis. paruulorū. Sicut ergo tunc q ɔspiciebat exaltatū serpētē3 a veneno sanabat. ꝛ a morte liberabat: sic nūc q ɔformat similitudini mortis xpi p fidē baptismūq3 ei⁹ ꝛ a petō p iustificationē ꝛ a morte p resurrectionē liberat: hoc est eni qd ait: vt ois q credit in eū nō pereat s3 hēat vitā eternā. qd ergo opus est vt morti xpi p baptismū ɔformet paruulus si morsu serpētis nō est oīno venenatus. CHRY. Attende aūt q passionē obumbrate posuit: ne ex er⁹ vbis fieret tristis auditor. Fructu3 vō passiōis posuit manifeste. si eni q credūt in crucifixū nō peūt mltomagis q crucifixus ē nō perit. AVG. Hoc āt interest iter figuratā imaginē ꝛ rē ipla3: q illi sanabant a morte ad tpale3 vitā hiaūt vt hēant vitā eternam.

¶ Sic enim deus dilexit mūdū vt filium suum vnigenitū daret vt omnis qui credit i eum nō pereat s3 habeat vitam eternā. Non eni3 misit deus filium suum in mūdum vt iudicet mūdum: sed vt saluetur mūdus per ipsum. Qui credit in eum nō iudicatur. Qui aūt nō credit iam iudicatus ē: q2 nō credit in noie vnigeniti filij dei.

CHRY. Quia dixerat. Oportet exaltari filiū hois: quo mortē occlte significauit ne auditor tristis ab his fieret verbis: hūanū qd de eo suspicās ꝛ mortē eius estimās nō eē existētiā hoc ad rectitudinē reducit: filiū dei dicēs eū q dat ad mortē: ꝛ mortē eius cām esse vite eterne. vñ dicit. Sic eni3 de⁹ dil. mū. vt fi. su. vnige. da vt ois q cre. i eū nō pereat: s3 ha. vi. eter. q d. Ne mireris qm̄ ego debeo exaltari vt vos saluemini: eteni ꝛ pr̄i hoc videt q ita nos dilexit: vt p suis ideo tis filiū dederit. dicēdo aūt Sic d̄s dil. mū. multam idicat amoris intentionē. Multa eni est ꝛ infinita distātia q eni3 imortalis q sine pncipio q magnitudo ifinita eos q sunt ex terra ꝛ cinere ifinitis plenos petis dilexit. s3 ꝛ ea q post hoc posuit ostētatiua sunt magni amoris nō eni3 seruū nō angelū nō archāgelū dedit. sed filiū suū. Rursus si filios plures habuisset ꝛ dedisset vnū hoc ēt eēt maximū. Nūc vō filiu3 vnicū dedit: vñ subdit Unigenitū. HYLA. vi. de trini. S3 si dilectiōis huic fides est creaturā creature prestitisse: nō facit magni meriti fidē vilis ꝛ spernēda iactura. Preciosa aūt sunt q cōmēdāt charitatē ꝛ ingentia ingētib⁹ estimātur. Deus diligēs mūdū filiu3 nō adoptiuu3: s3 suū ꝛ vnigenitū dedit: hinc ppriectas est natiuitas est: vbi nas ē: Nō ereatio ē: nō adoptio est nō falsitas ē hinc dilectiōis ꝛ charitatis fides ē vt ad mūdi salutē ꝛ filiū suū ꝛ vnigenitū pstitisset. THEOPHI. Videt aūt mihi q sicut spūs⁹ dixit: q filius hois descēdit de celo cū caro de celis nō descenderit: sed ppter vnā psonā i christo que dei sūt attribuit hoi: s3 ꝛ nūc econuerso que sūt hois verbo dei appropriat: etenim deus dei fili⁹ ipassibilis mansit. sed q2 vnus erat fm hypostasim dei filius ꝛ homo qui passionē sustinuit: filius dari dicitur in mortē3 q passibiliter patiebatur. non natura propria. sed carne propria. Est autē maxima vtilitas ɔsecuta ex huiusmodi datiōe mentē excedēs hūanā. Sequitur eni Ut omnis qui credit i eum nō pereat. sed habeat vitā eternā. Uetus nāq3 testamentū his qui seruabāt illud diei⁊ lōgitudinem promittebat: euangeliū vō eternā ꝛ insolubilē vitam. AVGV. Notādū vō q eadē de filio dei vnigēito replicat q̄ de filio hois i cruce exaltato pmiserat dicens. Ut omnis q credit i eā. quia idē redēptor ꝛ cōditor noster fili⁹ dei āte secula existēs. fili⁹ hois fact⁹ est i fine seculo⁊: vt q p diuinitatis sue potētiā nos creauerat ad perfruēdā beatitudinē perennis vite ipse per fragilitatē hūanitatis nos restauraret ad percipiēdā quā pdidimus vitā. ALCVI. Uere aūt p filiū dei habebit mūdus vitā: q2 nō alia d causa venit i mundū nisi vt saluet mundū. vnde sequitur: Nō eni misit deus fi. su. in mū. vt iu. mū. s3 vt sal. mun. p ip3. AVGV. Quare eni saluator mundi dictus ē nisi vt saluet mundū. ergo quantū i medico ē sanare venit egrotū. Ipse se interimit qui precepta medici seruare non vult aut contemnit. CHRY. Sed q2 hoc dicit. multi pigro⁊ in peccato⁊ magnitudine ꝛ negligentie supabūdantia dei abutentes misericordia dicunt. nō est gehenna: non est supplicium: oia nobis deus peccata dimittit. Sed considerandū q duo sunt christi aduentus: qui iam factus est. ꝛ q futur⁹ ē. Et prior quidē factus est non vt iudicet que facta sunt a nobis s3 vt dimittat. Secūdus aūt nō vt dimittat: s3 vt iudicet. De priore igit ait: Non veni vt iudicē mundum quia enim clemens ē nō facit iudicium. sed interim remissionē omniū peccato⁊ p baptismum primo: ꝛ postea per penitētiā: q2 si hoc modo nō fecisset: vniuersi simul pditi essent. Omnes eni3 peccauerunt ꝛ egēt gratia dei. Ne igitur aliquis credet et se ipune peccare: subdit de pena nō credētis. Qui credit in eum nō iudicatur. qui credit inquit. nō q inuestigat. qd igit si immunda3 habeat vitā. maxime quidē paulus tales nō fideles esse dicit. Confitent inqt se nosse deū factis aūt negant. sed hoc illud significat: q2 s3 hoc q credit nō iudicat: sed ope⁊ quidē grauiorē sustinebit penā. ifidelitatis aūt causa nō torqbit. ALCVI. Uel q2 credit in eū ꝛ adheret ei vt mēb⁊ capiti nō iudicabit. AVGV. Quid āt dictu⁊ spabas de eo q nō credit nisi q iudicat: S3 vide qd dic: Qui āt nō credit iā iudicat⁹ ē. Nōdū apparuit iudiciū: s3 ia3 fctm̄ ē iudiciū. Nouit eni dñs q sunt eius: nouit q pmaneāt ad coronā ꝛ q pmaneant ad flāmā. CHRY. Aut hoc dicit q2 ipsu3 discredere ipenitentis suppliciū est. esse eni extra lumē ēt s3 se maximū suppliciū ē: vel qd futu⁊ est prenūciat: sicut. n. q occidit

hominē: q̄ſi nōdū ſniā iudicantis ɔdemnat⁹ ſit: rei tamē na tura ɔdemnatus eſt: ita ⁊ qui incredulus eſt ſicut ⁊ adā qua die comedit d̄ ligno mortu⁹ ē. GREGO. xxvi. mora. Ul' aliter: In extremo iudicio aliqui nō iudicantur ⁊ pereūt de quibus hic dr̄: Qui non credit iā iudicatus eſt. Nō enī coꝝ tūc cauſa diſcutit̄. qui a cōſpectu diſtricti iudicis iā cū dā natione ſue infidelitatis abſcēdunt profeſſionē vo fidei re tinētes: ſed pfeſſiōis opera nō habentes redarguūtur vt pe reant. Qui vero nec fidei ſacramēta tenuerūt: increpationē iudicis in extrema examinatiōe nō audiūt: qꝛ preiudicati ī infidelitatis ſue tenebris eius quē deſpexerāt inuectiōe ar gui nō merentur. Princeps nāq; terrenā rempublicam re gens aliter punit ciuē interi⁹ delinquētē: atq; aliter hoſtē exterius rebellantē. In illo iura ſua cōſulit: cōtra hoſtē vo bello mouet: dignaq; ei⁹ malicie tormēta retribuit: de malo vo eius quid lex habeat nō requirit. neq; eni lege neceſſe ē perimi eū q legē nūq̄ potuit teneri. ALCVI. Quare aūt iudicat⁹ eſt q nō credit. cauſam aſſignat dicēs quia non cre dit ī noīe vnigēiti filij dei. In hoc. n. ſolo noīe eſt ſalus. Nō habet deus multos filios qui poſſint ſaluare: hūc habꝫ vni genitum per quē ſaluat. AVGV. de baptiſ. paruuloꝝ. Ubi ergo paruulos ponimus baptiçatos niſi īter eos q cre diderunt: hoc enī eis acquirit̄ per virtutē ſacramenti ⁊ of ferentiū reſpōſionē: ac p hoc eos qui baptiçati nō ſunt: ī. eꝛ eos qui nō crediderūt ſtatuimus.

¶ Hoc eſt autē iudicium: quia lux venit in mun dum: ⁊ dilexerunt homines magis tenebras q̄ lucem. Erāt enim eorum mala opera. Omnis enī qui male agit odit lucē: ⁊ non venit ad lucē vt non arguantur opera eius. Qui autem facit veritatem venit ad lucem vt manifeſtentur ope ra eius: quia in deo ſunt facta.

ALCVI. Reddit cauſā quare nō crediderūt: ⁊ q̄re iu ſte dānātur dicēs: Hoc eſt autem iudiciū: quia lux venit in mūdum. CHRY. Quaſi dicat: Nūquid ipſi eam queſie rūt vel laborauerūt vt īuenirēt: Ipſa lux venit ad eos nec ei occurrerūt. vñ ſequitur: Et dilexerūt homines magis te nebras q̄ lucem. Hic de reliquo oī eos priuat excuſatiōe: ve nit enī eripere a tenebris ⁊ ad lucē ducere. Quis ergo eius qui nō vult ad lucem accedere miſerebitur: BEDA. Lu cē ſeipſū appellat: de qua ſupra euāgeliſta dixit: Erat lux vera. Tenebras vo appellat peccata. Deinde quia videbat multis eſſe incredibile qḋ dictum eſt: nullus enī tenebras prehonorat luci: ſubdit cauſam quare hec paſſi ſunt dicens: Erant enim eorum opera mala. Et ſiquidem in iudiciū ve niſſet: haberet hoc aliquam rationem: qui enim maloꝝ ſi bi conſcius eſt: fugere iudicē conſueuit: parcenti vero qui deliquerūt occurrunt. dicens igit̄: Erant: eos qui multoꝝ ſibiipſi erant conſcij peccatorum maxime chriſto ad igno ſcendū venienti occurrere qḋ ⁊ in multis factum eſt. Etenī publicani ⁊ peccatores venientes recūbebant cū ieſu. quia vero quidam ſunt ita molles ad eos qui pro virtute ſunt la bores: vt vſq; ad vltimū velint adherere malitie: in hoꝝ iniuriam ſubdit: Omnis enim qui male agit odit lucē. Qḋ quidem dictum eſt de his qui eligunt in malitia manere.

ALCVI. Quia omnis qui male agit odit lucem. id eſt q eſt in intentione peccandi: cui placet peccatum odit lucem q̄ detegit pctm̄. AVGV. x. cōfeſ. Qꝛ. n. falli nolūt ⁊ falle re volūt: amāt eam cū ſeipſā īdicat: ⁊ oderūt eā cū eos ipa lux īdicat. Inde retribuet eis vt eos nolentes manifeſtet ⁊ eis ipſa non ſit manifeſta. Amant ergo veritatem lucen tem: oderunt eam redarguentem. vnde ſequitur. Et non venit ad lucem vt non arguantur opera eius. CHRY. Eum enim qui in paganiſmo viuit: nullus redarguit. quia

deus tales habet: ⁊ digna dogmatib⁹ opera demōſtrat. Qui vero xp̄i ſunt male viuētes ab omnib⁹ rectis accuſant̄. Si aūt gentiles ſunt recte viuētes hoc manifeſte nō noui. Nō enī mihi dicas eos q a natura ſunt mites ⁊ honeſti. nō enī eſt hoc virtus: ſed eū dic qui apaſſionibus ſuſtinet violen tiā ⁊ ſapienter viuit: ſꝫ nō vtiq; habes. Si enim regni enun ciatio ⁊ gehēne mine ⁊ alia tāta documenta vix detinēt ho mines in virtute: nullo horum perſuaſi pertranſibūt virtu tem. ſi vero hypocriſim fingūt glorie gratia hoc faciunt. vñ cum potuerint latere nō omittent vti malis deſiderijs que cnā vtilitas eſt rū aliquis ſobrius ſit ⁊ nō rapit: fit vero va ne glorie ſeruus: hoc enim nō eſt recte viuere. Inanis enim glorie ſeruus fornicario nō minor eſt: multo eni plura ⁊ gra uiora operatur. Si aūt quidam recte ſunt viuentes in gēti libus non hoc aduerſatur huic ſermoni: quia non freq̄nter cōtingit ſed raro. BEDA. Moraliter etiam illi magis te nebras q̄ lucē diligunt: qui ſuos predicatores bene docen tes odijs ⁊ detractionibus īſequūtur. Sequitur: Qui autē facit veritatē venit ad lucem. vt manifeſtentur opera ei⁹: quia in deo ſunt facta. CHRY. Non autē de his qui ab initio facti ſunt chriſtiani hoc dicit ſed tātum de his qui ex gentibus vel iudeis ad rectam diſponendi erant fidē. oſtē dit eni quoniā nullus vtiq; eliget in errore viuens ad fidē venire: niſi prius īſcribat ſibiipſi viam rectam. AVGV. de baptiſmo paruulorum: In deo aūt facta dicit opera eius qui venit ad lucem quia itelligit iuſtificationē ſuam nō ad ſua merita ſed ad dei gratiam pertinere. AVGV. ſuper ioannem. Sed ſi omnia opera deus mala īuenit quomodo quidam fecerunt veritatem: ⁊ venerunt ad lucē. i. ad xp̄m: Sed dilexerunt inquit ſupra: tenebras magis q̄ lucem. ibi poſuit vim. Multi dilexerunt peccata ſua: multi ea confeſ ſi ſunt. Accuſat deus peccata tua: ſi ⁊ tu accuſes adiungeris deo oportet vt oderis in te opus tuum: ⁊ ames in te opus dei. Initium operum bonorum ɔfeſſio eſt operum maloꝝ. ⁊ tunc facis veritatem qꝛ nō te palpas: nō tibi blādiris. Ue nis autem ad lucem: quia hoc ipſū qḋ tibi diſplicuit pecca tum tuum: nō tibi diſpliceret niſi deus tibi luceret: ⁊ ei⁹ ve ritas tibi oſtēderet. Facit autem aliquis veritatē confeſſi onis ⁊ venit ad lucem in operibus bonis: etiam propter illa que videnī minuta eſſe peccata lingue: aut cogitationum: aut immorationis in rebus conceſſis. quoniam minuta plu ra peccata: ſi negligant̄ occidūt. Minute ſunt gutte que flu mē īplent minuta ſunt grana harene: ſꝫ ſi multa harena im ponat̄: harena p̄mit atq; opprimit. hoc facit ſentina negle cta: qḋ facit fluct⁹ irruēs paulatim. per ſentinā intrat. ſꝫ diu ītrando ⁊ nō exhauriēdo mergit nauē. Quid eſt aūt exhau rire niſi bonis operibus agere ne obruāt peccata: gemēdo ieiunando tribuēdo. ignoſcendo.

¶ Poſt hec venit ieſus ⁊ diſcipuli eius ī terram iudeā: ⁊ illic morabatur cum eis ⁊ baptizabat. Erat aūt ⁊ ioannes baptizans in ennon iuxta ſa lim: quia aque multe erāt illic: ⁊ veniebant ⁊ ba ptizabant̄. Nōdum enim miſſus fuerat ioānes in carcerem. Facta eſt aūt queſtio ex diſcipulis ioānis cum iudeis de purificatione. Et venerūt ad ioānē ⁊ dixerunt ei: Rabbi: qui erat tecum trans iordanē cui tu teſtimonium perhibuiſti: ecce hic baptizat ⁊ omnes veniunt ad eū.

CHRY. Nihil veritate aptius neq; fortius: que neq; la tere vult: neq; periculū formidat neq; īſidijs tremit: neq; gloriā q̄ a multis eſt deſiderat nulli humanoꝝ obnoxia. vñ ⁊ diīs in ſolēnitatib⁹ hierlm aſcēdebat nō ſe oſtētās: neque honorē diligens: ſed vt pluribus ſua dogmata proponeret

et miraculorum vtilitatem. Post q̄ȝ aūt solennitates soluebāť ad iordanē frequenter veniebat: quia et illic etiā turbe con currebant. vnde dicitur: Post hec venit iesus et discipuli ei⁹ in iudeā terram. et illic demorabatur cuȝ eis. BEDA. Dicit aūt: Post hec. Non cōtinuo post disputationē cum nicodemo que facta est i hierosolymis sed pacto spatio tēporis de galilea in iudeam rediit. ALCVI. Per iudeam q̄deȝ significanť cōfitentes quos visitat xp̄s. vbi enim est peccatoꝝ ꝯfessio. vel diuinaꝝ laudū. illic venit xp̄s et discipuli ei⁹ i. doctrina et illuminatio eius et ibi morať purgādo a vitiis. vñ sequiť: Et illic demo. cum eis et ba. CHRY. Cum aūt euāgelista postmodū dicat q̄ iesus nō baptiçabat: sed discipuli eius. manifestum est q̄m et hic hoc dicit: q̄ soli discipli baptiçabāt. AVGV. Baptiçat⁹ aūt dñs baptiçabat non eo baptismate quo baptiçatus ē: baptiçatus est enī a seruo ostendens humilitatis viam et perducēs ad baptismuȝ dñi hoc est suuȝ. Baptiçabat eniȝ iesus quō dominus: quomodo dei filius. BEDA. Christo autē iam baptiçāte adhuc baptiçat ioannes: quia adhuc permanet vmbra. nec debet precursor cessare donec veritas māifesteť. vnde sequiť: Erat aūt ioannes baptiçās in ennon iuxta salim. Ennos hebraice aqua: vnde quasi nois iterpretatōe aperiēs subdit: Quia aque multe erāt illic. Sali oppidū est iuxta iordanē situ. vbi olim melchisedech regnauit. HIERO. ad euagriū: Nec refert vtꝝ salem aut salim nominet cū vocalibus i medio literis perraro vtanť hebrei et p voluntate lectoꝝ ac regionū varietate eadē verba diuersis sonis atq̄ȝ accentib⁹ pferantur. Sequiť: Et veniebant et baptiçabanť. BEDA. Quātū ad catechumenos nōdū baptiçatos pdest doctrina fidei: tantū pfuit baptisma ioānis āte baptismū christi. q̄ȝ sicut ille predicabat pniam et baptismum christi pnunciabat: et in cognitionez veritatis q̄ mūdo apparuit attrahebat. sic ministri ecclesie pmo erudiūt venientes ad fidē: post petā eoꝝ redarguūt. deide i baptismo xp̄i remissionē pmittūt: et sic i cognitionē et dilectionē vitatis attrahūt. CHRY. Discipulis āt baptiçātib⁹ nō cessauit Joānes baptizās vsq̄ȝ ad incarcerationē. q̄d significat euāgelista cū subdit: Non dū enim missus fuerat ioānes in carcerē. BEDA. Ecce aperte nobis facta xp̄i ante ioānem incarceratū que alij pretermiserūt: incipientes ab his que post missum ioannē in carcerē facta sunt. AVGV. Quare aūt baptiçabat ioannes: q̄ȝ oportebat vt dñs baptiçareť. Nō solū aūt baptiçatus est ab eo: ne baptismus ioannis melior baptismate domini videretur. CHRY. Sed cuius gratia vsq̄ȝ tunc baptiçabat: si eniȝ cessasset estimareť çelo vl' ira hoc facere: sed persistens non sibi ipsi gl'iā acq̄rebat: sȝ xp̄o auditores mittebat. Et multo efficaci⁹ hoc faciebat q̄ȝ discipuli xp̄i: q̄ȝ isuspicabile ei⁹ erat testimoniū: et maiorē gl'iaȝ apud oēs habebat: ideo etiā adhuc baptiçabat: ne discipulos suos in ampliorē çelū imitteret. Estimo aūt et pter hoc pmissam esse mortē ioannis: et eo sublato de medio iesū maxie pdicare cepisse: vt ois multitudinis affectio ad xp̄ȝ transiret: et nō vltra his q̄ de vtroq̄ȝ erāt sentētijs scinderenť. Zelotipe eni se hūtes discipuli ioānis ad xp̄i discipulos: et ad ipsuȝ christum: q̄ȝ viderunt discipulos xp̄i baptiçātes: ceperūt dicere ad eos q baptiçabāt quasi aliquid maı⁹ haberet baptisma ioānis baptisma discipulorum xp̄i. vñ subdiť: Facta est ergo questio ex discipulis ioānis cuȝ iudeis de purificatione: quoniā eniȝ ipsi questionem mouerunt: sed nō iudei: euāgelista occulte mōstrat: nō dicēs q̄ iudeus q̄siuit: sed q̄ questio facta est ex discipulis ioannis. AVGV. Intelligas ergo dixisse iudeos maiorem esse christū: et ad eius baptisma debere cōcurri. Illi aūt nonduȝ intelligētes defendebant baptismum ioannis: ventum est ergo ad ipsum ioannem vt solueret questionem. vnde sequitur: Et venerunt ad ioannem et dixerunt ei: Rabbi qui erat tecum trans iordanem. CHRY. Hoc est: quē tu baptiçasti: Nō autem dixerūt: Quem tu baptiçasti: quia coacti eēnt et vocis ei⁹ meminisse que sup eū est delata: sed dicunt: Qui erat tecū. quasi q discipuli ordines habebat: nihil plus habēs nobis: nūc se a te sepaıās baptiçat. audiuit āt. Cui etiā testimoniū perhibuisti. q.d. quem tu claꝝ ostendisti et circūspectū fecisti: eadem tibi audet: et hoc est q̄d dicit: Ecce hic baptiçat. Nō autē in hoc solum estimabant se exsuperare eum: sed et in eo q̄ de reliquo ea que ipsoꝝ erāt reprobabanť. vnde subdūt: Et omnes venūt ad eum. ALCVI. quasi dicāt te dimisso omnes currunt ad baptismum illius quem tu baptiçasti.

Respondit ioannes et dixit: Non potest homo accipere quicquā nisi fuerit ei datū de celo. Ipsi vos mihi testimoniū perhibetis quod dixerim non sum ego christus: sed quia missus sū ante illum. Qui habet spōsam spōsus est: amicus autem sponsi qui stat et audit eū: gaudio gaudet propter vocem sponsi. In hoc ergo gaudiū meum impletum est. Illuȝ oportet crescere: me autem minui.

CHRY. Interrogat⁹ ioannes nō vehemēter discipulos increpat: timens ne ab eo separati aliq̄d aliō operenť. sed remisse quodāmodo eis loquitur. vnde dicitur: Respōdit ioannes et dixit eis. Non potest homo accipere quicq̄ȝ nisi fuerit ei datum de celo q.d. et si pclara sunt que christi sunt: et omnes ad eum currūt mirari non oportet: deus enim est q̄ hoc facit. Humana enim facile deprehēsibilia sunt et imbecilla et velociter desinunt: hec autem non talia sunt. non enim sunt humanitus adinuenta: sed diuinitus ordinata. Si āt humilius loquiť de christo nō mireris: nō eniȝ erat ꝯtingens a passiōe, preassumptos a tali passiōe. Unde ab initio doceret: oiaq̄ȝ iterum vult eos terrere ostēdens q̄ȝ ad impossibilia conantes: q̄ȝ deo rebelles inueniunť. AVGV. Uel al'r: Hoc ioannes de seipso dicit: quasi homo ð celo accepi. ergo q̄ȝ accepi vt aliquid essem: inanem me vultis esse: vt loquar ꝯtra vitatem? CHRY. Et vide q̄ȝ hoc q̄d estimabant pponi in xp̄i subuersionē: q̄ dixerūt. Cui testimoniū phibuisti. hoc i eos conuertit dicēs. Ipsi vos mihi testimoniū phibetis q̄ dixerim Non sum ego christus. q.d. si veꝝ meum testimonium existimatis. dicite quoniā illū mihi pponorare opȝ. vnde subdit: Sed quoniā missus sum ante illuȝ. q.d. minister suȝ. Et ea q̄ sunt ei⁹ q me misit: dico nō humana gr̄a blandiēs ei: sȝ patri eius qui me misit ministrās. ALCVI. Sed si aliquis dicat quando quidē tu non es christus quis ergo es tu: vel quis est ille cui perhibes testimonium: Ad hoc respondet: Ille est sponsus ego sum amicus spōsi: missus vt per me sponsa preparetur suo sponso. vnde subditur: Qui habet sponsam sponsus est: Sponsaȝ dicit ecclesiaȝ ex omnibus gentibus cōgregataȝ. que virgo est integritate mentis: pfectione charitatis: vnitate catholice fidei: concordia pacis: integritate animi et corporis: que habet spōsum: de quo quotidie generat. BEDA. Ceterum frustra ē virgo corpore que virgo non manet in mente. Hanc autem sponsaȝ xp̄s in thalamo vteri virginalis sibi sociauit. et eandem precio sui sanguinis redemit. THEOPHI. Omnis etiā anime sponsus christus est. sponsaliuȝ vera locus vbi coniunctio efficitur. locus est baptismatis siue ecclesia. Dat vero arram sponse: peccatorum remissionem spūssancti cōmunionem. perfectiora vero in futuro seculo retribuet dignis. Nullus autem alius est sponsus nisi solus christus: omnes nanq̄ȝ doctores paranymphi existunt sicut et precursor. Nullus enim bonorum largitor est nisi dñs: oēs alij ministri sunt bonorum que dant ab eo. BEDA. Sponsā igiť suā dñs amico suo. i. ordini predicatorum commendauit: qui eam non sibi: sed christo çelare

debet. vñ subdit: Amicus aũt spõsi q stat ꝛ audit eũ gaudio
gaudet ꝑpter vocẽ spõsi. AVGV. q.d. Nõ ẽ mea spõsa:
sed nũquid nõ gaudes i nuptijs? Immo gaudeo ait: qꝛ ami-
cus sponsi. CHRY. Sed q̃liter q dixit: Nõ sum dign⁹ sol
uere corrigiã calciamenti amicũ nũc se ipsũ3 dicit. nõ quidẽ3
ꝑpter honoris equalitatẽ: sed multitudinẽ gaudij repñtare
volẽs. Nõ. n. ĩ talib⁹ ita ministri spõsi letantur sicut amici.
Simul aũt ꝛ cõdescẽdẽs coꝝ imbecillitati amicũ se dic: qꝛ
enim estimabãt eũ morderi ab his q̃ fiebãt: ondit q nõ so-
lũ nõ mordeť. sed ꝛ valde gaudet si spõsũ3 spõsa cognoscit.
AVGV. Sed q̃re stat? qꝛ nõ cadit: qꝛ humilis ẽ. vide stã
tẽĩ solido: Nõ sũ3 dignus corrigiã calciamẽti eius soluere.
Stat aũt ꝛ audit eũ. si ergo cadit nõ audit eũ: ergo stare d3
amicus spõsi ꝛ audire. i. ꝑmanere i grã quã accepit. ꝛ audire
vocẽ ad quã gaudeat. nõ inquit gaudeo propter vocẽ meã:
s3 ꝑpter vocẽ spõsi gaudeo ego in audiẽdo. ille in dicendo:
ego auris. ille verbũ. q eni custodit sponsa3 vel vxorẽ amici
sui: dat quidẽ operã vt nullus alius amet: sed si amari se ꝑ
amico voluerit ꝛ vti voluerit cõmẽdata sibi: q̃3 detestãdus
vniuerso generi humano appet? Multos aũt adulteros vi
deo q sponsa3 tanto ꝑcio emptã possidere volũt: ꝛ id agunt
vbis suis vt pro spõso amenť. CHRY. Vel aliter: Qui di-
cit. Qui stat. non sine causa posuit sed idicãs q q̃ sua sunt iã
cessauerũt. ꝛ q̃ eũ de reliquo stare oportet ꝛ audire: qd q-
dẽ dicit a pabola simonẽ transferẽs ad ꝑpositũ: qꝛ. n. spõsi
ꝛ spõse mentionẽ fecerat ondit qualiter hec spõsalia fiant:
qꝛ ꝑ vocẽ ꝛ doctrinã. Fides eni ẽ ex auditu: audit⁹ aũt ꝑ ver
bũ dei. ꝛ q̃a ea q̃ sꝑauerat euenerũt iccirco subdit: In hoc
aũt gaudiũ meũ impletũ est. i. ꝑfectũ est a me opus qd fieri
oportebat. ꝛ plus nihil oꝑari possũ3 de reliquo. THEO-
PHI. Unde nũc gaudeo q. s. oẽs illũ attendũt. si eni nõ ac
cessisset ad sponsum spõsa. i. ꝑpls tũc dolerẽ ego paranym
phus. AVGV. Vel aliter: In hoc gaudiũ meũ3 ĩpletũ ẽ:
vt. s. gaudeã ad vocẽ spõsi habeo grã3 meã: plus nõ mihi as
sumo ne qd accepi amittã. Qui. n. vult gaudere de se tristis
est. q aũt vult de deo gaudere sꝑ gaudebit qꝛ de⁹ sempiter-
nus est. BEDA. Gaudio aũt gaudet hõ ꝑpter vocẽ spõsi
cũ intelligit nõ se debere gaudere de sapiã sua: sed de sapia
quã accepit a dño. Quisqs eni ĩ benefactis nõ gloriã suam
vel laudẽ requirit neq3 terrena lucra sed celestia cupit: hic
amicus ẽ spõsi. CHRY. Deide nõ solũ circa ꝑñtia s3 etiã
circa futura passionẽ iudie a se remouet dicens: Illũ o3 cre
scere: me aũt minui. q. d. q̃ nr̃a sunt stererũt ꝛ cessauerũt de
reliquo. crescunt autẽ q̃ sunt illi⁹. AVGV. Sed qd ẽ hoc
Illum o3 crescere? De⁹ nec crescit nec minuiť: sed ioãnes ꝛ
iesus quo ad carnem attinet. coeui erãt: sex mẽses qui itere
rant nullã distinguunt etatẽ. Magnũ3 est hoc sacrũ. anteq̃
veniret dñs hoies gl'iabanť de se. venit ille hõ vt minueret
hoĩs gl'ia ꝛ augereť gl'ia dĩ. sic. n. venit ille vt dimitteret pec
cata ꝛ hõ ꝯfitereť: etenĩ3 ꝯfessio hoĩs humilitas hoĩs mise
ratio dei altitudo dei. hanc aũt veritatẽ etiã passionibus si
gnificauerunt christus ꝛ ioannes. nam ioãnes capite minu
tus ẽ. xp̃s aũt in cruce exaltat⁹. deide natus est xp̃s cum iã
iciperet crescere dies: natus ẽ ioãnes quando cepat minui di
es. Crescat ergo in nobis gl'ia dei ꝛ minuať gl'ia nr̃a: vt i deo
crescat ꝛ nr̃a. q̃to aũt magis ĩtelligis deũ videť in te cresce
re de⁹: nõ aũt i se crescit. sed sꝑ ꝑfectus ẽ: sicut si curarentur
alicui⁹ oculi ex ꝑstina cecitate ꝛ iciperet videre paululũ lu
cis ꝛ alia die plus videret: videreť ei lux crescere. lux tamẽ
ꝑfecta ẽ: siue ipe videat siue nõ. sic. n. ꝛ iterior hõ ꝑficit qdẽ
ĩ deo: ꝛ deus in illo videť crescere. ipe aũt minuiť vt a gl'ia
sua decidat: ꝛ in gl'ia dei surgat. THEOPHI. Vl' aliter.
Sicut alioꝝ luminariũ aduenĩete sole lumen extingui vr:
l3 nõ sit sm̃ veritatẽ extinctũ: sed a maiori occulta3: sic ꝛ
ꝑcursor tãq̃ stella a sole celatus minui vr. crescit aũt xp̃s ꝑ
ut paulatim manifestat se ꝑ miracula. nõ q in virtutib⁹ cre
sceret. sed proficeret: hec nempe nestoꝝ est opinio sed sm
ostensionem diuinitatis eius.

Qui desursum venit super omnes est. Qui est de terra de terra est: ꝛ de terra loquitur. Qui de celo venit super omnes est: ꝛ quod vidit ꝛ audiuit hoc testatur.

CHRY. Sicut vermis ligna corrodit ꝛ erugo ferrũ3 ita
vana gloria nutriẽtem se ꝑdit aĩa3. Ideo multo studio op⁹
est vt hãc destruamus passionẽ. vnde ioannes multis rõni-
bus discipulos suos hñtes passionẽ hanc vix mitigat. Post
illa eni que antea dixerat rursus eos alqs dispõit sermõi-
bus dicẽs. Qui desursũ ve. su. oẽs est. q. d. qꝛ vos meũ extol
litis testimoniũ: ꝛ ex hoc dicitis me eẽ digniorẽ3 fide eo s3
eni testimoniũ ꝑhibuit hoc necesse est vos scire: q nõ est eũ3
qui de celis venit fieri fide dignũ ab eo qui terrã ĩhabitat. ꝛ
hoc est qd dicit Sup omnes est: qꝛ ipse sibi sufficiens ꝛ qd oĩ
bus incõparabiliter maior est. THEOPHI. Ipse. n. xp̃s
desursũ venit a patre descẽdẽs: ꝛ super oẽs est distinctus ab
oĩbus. ALCVI. Vel desursũ venit. i. de altitudine huma
ne nature quã habuit ante pctm̃ ꝑmi hoĩs. de illa enim alti
tudine assumpsit verbu3 dei humanã naturã nõ assumpsit
culpã cuius assumpsit penã. Seqtur. Qui est de terra de ter
ra est. i. terren⁹ est. Et de ter. logť. i. terrena logť. CHRY.
Et nuncu nõ ex terra erãt ei omnia: etenĩ animã habebat ꝛ
spiritu participabat non ex terra. q̃liter igr ipe de terra se eẽ
dicit: nihil eni aliud ꝑ hoc ostẽdit occulte q̃ q ꝑuus ẽ velut
terreus veniẽs in terra natus ꝛ nulla cõparatiõe dignus ad
christũ q nobis desuper venit. Nõ aũt dicit: De terra logť.
qui ex ꝑꝑria mẽte loquebať. sed de terra se lo q dicit: i eom
paratiõe ad christi doctrinã. q. d. ꝑua ꝛ humilia sunt q̃ mea
sunt ꝯpara his que christi sunt. q̃lia decens est insipere ter
restrem naturã in cõparatione ad illum in quo sunt oẽs the-
sauri sapie ꝛ scie dei abscõditi. AVGV. Vel q dicit: De
terra logť. de hoĩe dicebat q̃tum ad ipsum hominẽ ꝑtinet.
Si eni aliqua loquiť diuina illuminat⁹ est a deo sic. ꝛ apls
dicit. Nõ autẽ ego: s3 gratia dei mecum. ergo ioãnes ꝛ qd ad
ioãnem pertinet de terra est: ꝛ de terra loqtur. si qd diuinũ
audiuistis a ioãne illuminãtis est nõ recipiẽtis. CHRY.
Extincta igr discipuloꝝ passione de reliquo cu3 ampliori ꝑ
palatione loqtur de christo nam ante hoc supfluu3 erat ista
pmittere in mẽte audiẽtium locu3 habere nõdum valẽtia.
vnde seqtur: Qui de celo. AVGV. i. de patre venit duo-
bus modis Sup oẽs est. ꝑmo sup oẽs humanitatẽ q dei a
pusq̃3 peccaret venit. scdo iuxta altitudinẽ pr̃is cui est eq̃l'.
CHRY: Magnũ aũt qd ꝛ excelsum dicẽs de xp̃o. rursus
ad humilius ducit sermonẽ dicẽs. Et qd vi. ꝛ au. hoc te. q. s.
ꝑ sensus hos oĩa certissime discim⁹. ꝛ digni fide estimamur
cẽ magistri de his q̃ visu suscepim⁹ vel auditu apphendim⁹
hoc de xp̃o astruere volens ioannes dixit. Qꝛ vi. ꝛ audi. hoc
testať. ostendẽs q nihil coꝝ que ab ipso dicebantur falsu3
est. s3 omnia v̾a sunt. q. dicat. Ego indigeo audire ea que ab
illo dicunť q desuꝑ venit annũciãs ea que vidit ꝛ audiuit.
idest que solus ipe manifeste nouit. THEOPHI. Cum
ergo audis q xp̃s ea que audiuit ꝛ vidit a patre loquiť: non
putes q a p̃re ĩdigeat addiscere: s3 qꝛ oĩa q̃cũq3 naturaliter
nouit a p̃re h3: ꝑpter hoc a patre audire dť q̃cunq3 nouit s3
qd est qd fili⁹ audiuit a patre forte filius patris verbũ audi
uit? ĩmo filius patris verbũ est. AVGV. Quando conci
pis verbũ qd ꝑferas rem vis dicere: ꝛ ipsa rei conceptio in
corde tuo iam verbũ est. Quõ ergo tu verbũ qd loqueris in
corde habes ꝛ apud te est: sic deus edidit verbũ: hoc est ge
nuit filium. Cum ergo verbũ dei filius sit: filius aũt locut⁹
est nobis non verbum suũ. sed verbum patris se nobis loq
voluit. qui verbu3 patris loquebať. hoc ergo quomodo de
cuit ꝛ oportuit dixit ioannes.

¶ Et testimoniū eius nemo accipit. Qui autem acceperit eius testimonium signauit: q2 deus verax est. Quē enī misit deus verba dei loquitur. Nō enī ad mēsurā dat de9 spūm. Pater diligit filiū: ⁊ omnia dedit in manu eius. Qui credit in filiū habet vitā eternā: qui aūt icredulus est filio: nō videbit vitā: sed ira dei manet super eum.

CHRY. Dixerat ꝙ vidit ⁊ audiuit. hoc testat̄ q̄si excusans: ne q2 pauci interī crediturī erāt falsa estimarent̄ esse q̄ dicunt. ⁊ ꝓpter hoc subdit Et testi. eius ne. ac. i. pauci: habebat enī discipulos q accipiebāt testimoniū eius i his que dicebant̄. In hoc aūt suos discipulos iāgit nōduz credētes in eū: simul etiā iudaicā ostēdit isensibilitatē: sicut ⁊ in principio euāgelij dēm est. In ꝓpria vēit: ⁊ sui eū nō receperūt.

AVGV. Uel aliter: Est gdā ꝑpl's ꝑparat9 ad irā3 dei dānādus cū diabolo hoꝝ nemo accipit testimoniū christi. Attēdit ergo in spiritu diuisionē: in genere aūt humano ꝯmixtiones. ⁊ qđ nōdū locis separatū est: sepauit cordis aspectu. ⁊ vidit duos ꝑplos infideliū ⁊ fideliū. Attendit infidelis ⁊ ait: Et te. eius ne. ac. deīde tulit se a sinistra ⁊ aspexit ad dextrā: ⁊ secutus ait: Qui āt ac eius te. sig. CHRY. i. mōstrauit ⁊ adhuc augēs timorē addit Quē de9 verax ē ostēdēs qm non alr' qs discredet huic nisi falsū argueret deū q misit illū: q2 nihil extra ea q̄ sunt pr̄is loquit̄. Et hoc ē qđ subdit Quē. n. misit de9 verba dei loquit̄.

ALCVI. Uel aliter Signauit. i. signū posuit in corde suo: q̄si singulare ⁊ spāle aliquid: hunc esse verū deū qui passus est ad salutē3 hūani generis.

AVGV. Quid ē: q2 deus verax est nisi q2 hō mendax ē: ⁊ deus verax ē: q2 nemo hominū pōt dicere qđ veritas ē nisi illumineī ab eo qui mentiri nō pōt. Deus ḡ verax: xp̄s āt de9. Uis ꝓbare: accipe testimoniū eius ⁊ inuenies. s3 si nōdum itelligis deu3: nōdum accepisti testimonium ei9. Ipse ergo xp̄s ē deus verax: ⁊ misit illū deus deus misit deū. iunge ambos vn9 deus. hoc enī qnē misit deus de xp̄o dicebat vt se ab ipso distingueret. qđ autē ip3 ioānē nōne deus misit: s3 vide quid adiūgat nō enī3 ad mensurā dat deus spm̄. hoīb9 ad mensurā dat: vnico filio nō dat ad mensura3. Alij quidē dat̄ per spūm sermo sapiē: alij sermo sciē. aliō h3 ille ⁊ aliud iste h3. Mēsura diuisio quedā donoꝝ ē: sed xp̄s q̄ dat nō ad mensuram accepit.

CHRY. Spm̄ aūt hic actionē spūssancti dicit. vult enī ostēdere qm oēs quidē nos i mensura spūs actiones suscipimus: xp̄s autē omnē spūs suscipit actionē. qualr' igit̄ erit dignus suspect9 haberi: nihil. n. dicis qđ nō dei ē: neq3 qđ nō spūs est. ⁊ iterum de deo verbo nihil logit̄: sed a pr̄e ⁊ spū dignam fide facit doctrina3. Nam qm̄ deus est sciuerāt: ⁊ qm spūs est nouerāt: ⁊ si nō decentē ꝺ eo opinionē hēbant: qm aūt filius est nesciuerāt.

AVGV. Q2 ergo de filio dixerat: Nō ad mensurā dat deus spm̄: subiungit: Pater di. fi. ⁊ adiecit. Et oia dedit in māu eius. vt nosses ⁊ hic distincte qm dēm est: Pr̄ di. fi. Pr̄ enī diligit ioānē3 ⁊ paulū: ⁊ tn̄ nō oia ꝺdit i māu eoꝝ. Pr̄ di. fi. s3 quō filiū. nō quō dn̄s seruū: quō vnicū nō quō adoptatum. Itaq3 oia dedit i manu ei9: vt tātus sit fili9 q̄tus est pr̄. ergo cū ad nos dignat9 est mittere filiū nō putemus nobis aliquid minus missum q̄3 est pater.

THEOPHI. Sic ergo s3 diuinitatem oia dedit pr̄ filio: natura nō gratia. vel dedit oia in manu eius s̄m humanitatē: dn̄at̄ enim omniū eorū ⁊ q̄ i celo ⁊ que i terra sunt.

ALCVI. Et q2 oia sūt in manu ei9 ergo ⁊ vita eterna. vn̄ subdit: Qui cre. in fi. h3 vi. eter.

BEDA. Nō debet hic itelligi fides q̄ verbaten9 tenet̄: s3 que operibus adimplet̄.

CHRY. Non enī hic dicit ꝙ credere i filium sufficiat ad vitā habenda3 ꝑpetuam: cum ipse alibi dicat: Nō ois qui dicit mihi dn̄e dn̄e itrabit in regnu3 celoꝝ. s3 ⁊ que in spiritu3 est blasphemia sufficit sola mittere in gehennā. s3 ⁊ si i patrē ⁊ filiū ⁊ spm̄scm̄ quis crediderit ne estimet9 sufficere ad salutē. opus est. n. nobis vita ⁊ ꝯuersatiōe recta deīde sciēs nō ita ꝓmissiōe bonoꝝ multos adduci vt terribiliū minis. in hoc sermonē ꝯcludit di. Qui aūt incredulus ē fi. nō vi. vi. sed ira dei ma. sup eū. Uide qualr' hic ad pr̄em reducit eū q est supplicij sermonē: nō enim dixit ira filij q̄uis ipse sit iudex: s3 pr̄ē3 ei9 istituit magis terrere volēs. Et nō dicit manebit i eo. S3 super eū ostēdēs quoniā nunquā3 ab eo desistet. vt. n. nō estimet qs mortē esse tēporanea3 dixit: Nō videbit vita3.

AVGV. Et nō dixit. Ira dei venit ad eum. sed manet sup eu3: q2 omnes qui nascunt̄ mortales habēt secu3 ira3 dei qua3 accepit p̄mus adam: venit filius dei nō habēs peccatū ⁊ idutus est mortalitate: mortuus est vt viuas. Qui ergo nō vult credere i filiū ira di manet sup eū: de qua dicit apl's: Eram9 nā filij ire.

Capi. IIII.

Ut ergo cognouit iesus: q2 audierūt pharisei ꝙ iesus plures discipulos fac̄ ⁊ baptizat q̄3 ioānes: q̄q̄3 iesus nō baptizaret: sed discipuli eius: reliquit iudeā: ⁊ abijt iteꝝ in galileam. Oportebat aūt eū trāsire ꝑ mediam samariam. Uenit ergo in ciuitatē samarie que dicit̄ sychar iuxta p̄diū qđ dedit iacob ioseph filio suo. Erat aūt ibi fons iacob: Iesus aūt fatigatus ex itinere sedebat sic supra fontē. hora aūt erat quasi sexta.

GLO. Postq̄3 ostēdit euāgelista qualr' ioānes repssit discipuloꝝ suoꝝ inuidiā quā de ꝓfectu doctrine xp̄i ꝯceperāt: hic ostēdit quō xp̄s declinauit phariseoꝝ malitiā q ꝺ ip3 ex eadē cā celo inuidie mouebant̄. vn̄ di. Ut ḡ co. ie. q2 au. phari.

AVGV. Utiq3 dn̄s si sciret phariseos ita ꝺ se cognouisse ꝙ plēs discipulos faceret ⁊ ꝙ plēs baptiçaret. vt eis hoc ad salutē valeret seq̄ndi eū nō relinq̄ret iudeā terrā: s3 propter illos maneret ibi. q2 vero cognouit eoꝝ sciam sil' ⁊ inuidentiā q2 nō hoc ꝓpterea didicerūt vt sequerent̄: s3 vt psequerēt̄ abijt inde. Poterat quidē ⁊ p̄ñs ab his n̄ teneri si nollet s3 i oī re quā gessit vt hō hoībus i se crediturīs prebebat exēplū q2 vnusq̄sq3 seru9 dei nō peccat si secesserit i aliū locū. vidēs furorē se ꝑsequentiū. Fecit ergo hoc ille magister bon9 vt doceret: nō vt timeret.

CHRY. Hoc etiam fecit mitigās eoꝝ inuidiā ꝯueniēs est etiā ei3 hoc fecisse: vt nō discrederet̄ carnis dispēsatio. si. n. retētus effugisset i suspitionem deueniss3 veritas carnis.

AVGV. Fortassis āt hoc mouea qđ dēm ē: Baptiçabat plēs q̄3 ioānes ⁊ postea subdēm est: q̄q̄3 iesus nō baptiçaret: qđ ergo falsum dēm erat ⁊ correctū est?

CHRY. Nō aūt ipe xp̄s baptiçabat: sed relatores volētes erigere eos q audiebāt inuidiam ita annūciabāt. s. ꝙ xp̄s plēs baptiçaret q̄3 ioānes. s3 cui9 gr̄a ipse nō baptiçaret ioannes ꝓdixit dicens: Ipse vos baptiçabit in spūscō ⁊ igne. nōdū aūt spm̄scm̄ dabat. decēter igr̄ non baptiçabat. discipuli vō id agebāt volētes multos adducere ad salutarem doctrinā: vt eni3 nō semꝑ circūeuntes ꝯgregarent eos q crediturī erant. vt in simone ⁊ fratre fecit: iō baptiçare instituerunt. Nihil. n. ampli9 hēbat discipuloꝝ baptisma ioānis baptismate: vtrinq3 enim expers erat ea que ex spū est gr̄a: ⁊ vtriq3 vna cā erat. s. adducere ad xp̄3 eos qui baptiçabant̄.

AVGV. Uel alr': Utrūq3 veꝝ est: q2 iesus ⁊ baptiçabat: ⁊ nō baptiçabat: Baptiçabat. n. q2 ipe mūdabat: n̄ baptiçabat: q2 ipse nō tingebat. Prebebāt discipli ministeriū corpis. ꝑbebat ille adiutoriū maiestatis: de quo dēm ē: Hic ē q baptiçat.

ALCVI. Solet aūt queri si in baptismo discipuloꝝ xp̄i spūsscūs daret̄: cū dicat̄ spūssanctus nondum erat datus q2 iesus nōdum erat glorificatus. Sed sciendu3 q2 dabat̄ spiritus. s3 non ea manifestatione: qua post ascen-

sione in linguis igneis datus est. qr sicut ipse christus i hoie quē gerebat. semper habebat spiritū sed tū postea super ipsū baptizatū visibiliter descēdit spiritus i specie colūbe: sic an te maifestū ꝛ visibilē aduentū spiritussci quicūq3 sci eum latēter habere potuerūt. AVGV. ad seleucianū. Intel ligim⁹ aūt discipulos xp̄i iā fuisse baptizatos siue baptismo Joānis: sicut nōnulli arbitrāt: siue qḋ magis credibile est ba ptismo christi. neq3. n. ministerio baptizādi defuit: vt habe ret baptizatos seruos: per quos ceteros baptizaret: q nō de fuit illius humilitatis ministerio quando eis lauit pedes. CHRY. Secedēs aūt christ⁹ de iudea rursus eisdē adhe ret qbus ꝛ prius vnde subdit: Et abijt iterū in galileā: Sic autē apostoli expulsi a iudeis ad gētes venerūt: ita ꝛ christ⁹ ad samaritanos accedit. sed tū omnē auferēs a iudeis excu sationē non principaliter ad eos vadit sed quasi trāsiēs: qḋ euāgelista occulte ostendit dicēs. Oportebat autē eū tran sire per samariam. Accepit autem hanc noiationē: qr mōs samarie somer dicebatur: ab eo qui possedit; s3 q ibi habita bant olim nō samaritani sed israelite vocabantur. Tempo re autē ꝓcedente offenderunt deū: ꝛ rex assyriorum i vltra eos ibi manere nō permisit: sed i babylonē ꝛ medos duxit. I samaria vero gentes ex diuersis locis ductas habitare fec. Volēs autē deus ostēdere ꝙ non ꝓpter ibecillitatē iudeos tradidit; sed ꝓpter peccata eorū qui traditi sunt immisit bar baris leones q eos ledebāt. Annūciata sunt hec regi ꝛ mit tit sacerdotē quendā traditurū eis dei leges: sed tamē neq3 a ex toto ab ipietate destiterūt: sed ex media parte. Etenī tempore procedente rursus ad idola quidā resilierūt: vene rabanī tamē deum: qui a monte samaritanos seipsos voca bant. BEDA. Ideo aūt oportebat ip3 transire per sama riā qr sita est inter iudeā ꝛ galileam. Est autem samaria insi gnis prouincie palestine ciuitas: adeo vt tota regio ei socia ta samaria dicat. Ad quē3 igit ipsius regionis locum domi nus venerit euāgelista ostendit: vnde ergo dicitur. Uenit erga in ciuitatem samarie que dicit sichar. CHRY. Lo cus ille erat vbi pro dyna leui ꝛ symeō graue occisionē fece runt. THEOPHI. Postq̄3 aūt filij iacob illā ciuitatem desertā fecerunt occidentes sichimitas: hanc ciuitatem de sertā tempore procedente dedit iacob i sortē ioseph: vnde dicitur in genesi. Do tibi portē vnā extra fratres tuos: quā tuli de manu amorrei in gladio ꝛ arcu meo: ꝛ hoc est quod subditur. Juxta prediū quod dedit iacob ioseph filio suo. Sequitur: Erat āt ibi fons iacob. AVGV. Puteus erat: sed omnis puteus fons. non omnis fons puteus: vbi enim aqua de terra manat: ꝛ vsum prebet haurientibus fons dr: sed si in promptu ꝛ superficie sit fons tantum dicit. Si aūt in alto ꝛ in profundo sit: ita puteus vocatur vt nomen fon tis non amittat. THEOPHI. Quare autē euangelista de predio ꝛ fonte facit mentionē: primo quidem vt cū au dieris mulierē dicentem ꝙ pater noster iacob dedit nobis hūc fontem: nō admireris. secundo ex cōmmoratione fon tis ꝛ predij edocemur: ꝙ ea que patriarche ꝓpter fidē quā in deo habebant adepti sunt: iudei propter eorum impieta tem perdiderunt: ꝛ eorum loca gētibus tradita sunt quare nihil noui nunc accidit ꝙ gentiles pro iudeis regnū celoꝝ cōsecuti sunt. CHRY. Christ⁹ igr in samariā accedens fa cilē ꝛ delitiosā vitā abyciens: laboriosam vero sequēs non subiugalibus vtit: sed ita difficulter incedit vt ex itinere fa tigetur: erudiens nos ita a superfluis alienos esse: vt multa necessaria abscindamus a nobis: ꝛ hoc euangelista ostendit dicens: Jesus ergo fatigatus ex itinere. AVGV. In uenimus iesum fortē ꝛ infirmum. fortem quia in principio erat verbum. infirmum quia verbum caro factum est. Sic ergo infirmus iesus ab itinere fatigatus sedebat sic super fontem. CHRY. q. d. Non in throno aut puluinari: sed simpliciter vt contingebat super terram. Sessio autem ꝓ pter laborem facta est: ꝛ vt expectaret discipulos: ꝛ propter estū refrigerās corpus apud fontē. vnde sequitur: Hora āt erat quasi sexta. THEOPHI. Et ne qs incusaret dn̄3 q̄ re ipe in samariā venerit: cū hoc discipulis suis ꝓhibuerit: ꝓpter hoc dicit ꝙ circa illū locū sedebat. s. ab itinere fessus ALCVI. Mystice aūt dn̄s relīqt iudeā. i. ifidelitatem eoꝝ qui eum reprobauerunt: ꝛ per apostolos abijt i galileā. i. i volubilitatē hui⁹ mūdi: docēs suos trāsmigrare ḋ vitijs ad virtutes. Prediū autē non tā ioseph q̄ christo arbitror derelictū: cui⁹ figurā ioseph portauerit: quem vere sol ado rat ꝛ luna ꝛ oēs stelle. Ad hoc p̄diū venit dominus. vt sama ritani q hereditatem sibi p̄triarche israel vēdicare cupiebāt agnoscerent ꝛ cōuerterētur ad christum: qui est patriarche legitimus heres fact⁹. AVGV. Iter aūt ipsius est caro: pro nobis assumpta. qui enim vbiq3 est: quo it: nisi quia non ad nos veniret: nisi formā3 visibilis carnis assumeret: ideo fatigatus ab itinere qd est aliud q̄ fatigatus in carne: Quia re ergo hora sexta: quia etate seculi sexta. Computa tāquā vnam horā vnam etatem ab adam vsq3 ad noe: secūdam a noe vsq3 ad abraam: tertiam ab abraā vsq3 ad dauid: quar tam ad dauid vsq3 ad transmigrationē babylonis. quintā3 vsq3 ad baptismū Joannis. īde sexta agitur. AVGV. li. lxxxiij. questionum. Hora igitur sexta venit ad puteum do minus noster. Uideo in puteo tenebrosam profunditatē3. Admoneor ergo intelligere mundi huius ifimas partes. i. terrenas: quo venit dominus iesus hora sexta. i. sexta etate generis humani: tanq̄3 senectute veteris hominis: quo iube mur exui: vt induamur nouo. nā sexta etas senectus est: quo niam prima est infantia: secunda pueritia: tertia adolescen tia: quarta iuuentus: quinta grauitas. Hora etiam sexta ve nit dominus ad puteum: idest media die. vnde iam incipit sol iste visibilis declinare in occasū3 quoniā nobis vocatis a christo visibilium delectatio minuitur. vt inuisibiliū amo re homo interior recreatus ad interiorem lucem: que nun quam excidit: reuertat. Qr autem sedit humilitatem signi ficat vel quoniam solent sedere doctores: magistri denun ciat personam.

¶ Uenit mulier de samaria haurire aquā. Dicit ei iesus. Da mihi bibere. Discipuli eni ei⁹ abie rāt in ciuitatē vt cibos emerēt. Dicit ergo ei mu lier illa samaritana. Quō tu iudeus cum sis bi bere a me poscis q̄ sū mulier samaritana: Non enim contiuntur iudei samaritanis. Rn̄dit iesus et dixit ei. Si scires donū dei: et quis ē qui dicit tibi da mihi bibere: tu forsitan petisses ab eo: et ḋdisset tibi aquā viuā. Dic ei mulier: dn̄e n3 i quo haurias hēs ꝛ pute⁹ alt⁹ ē: vn̄ ergo hēs aq̄3 viuā: Nūquid tu maior es p̄re nr̄o iacob qui ḋdit no bis puteū: ꝛ ipse ex eo bibit ꝛ filij ei⁹ ꝛ pecora ei⁹.

CHRY. Ne quis dicat: quoniam aduersatur suo prece pto samaritanis loquens: posuit euangelista multas causas eius que ad mulierem locutionis: non enim ad hoc venit antecedenter vt samaritanis loqueret. nō tamen quia pro pter hoc nō venit: aduenientē ad se expellere oportebat. di citur enim. Uenit mulier de samaria haurire aquā: vide ꝙ ꝛ mulierem ostendit ꝓpter estum exeuntem ad aquam.

AVGV. Hec autē mulier forma est ecclesie nō iustifica te sed iā iustificāde. Pertinet aūt ad imaginē3 rei ꝙ ab ali enis venit. Samaritani enī alienigene fuerunt quanq̄3 vici nas terras incolerent: ventura enim erat ecclesia de gētibus ꝛ aliena a genere iudeoꝝ. THEOPHI. Congrue autē3: disputatio ad mulierē a siti sumpsit occasionē. Seqtur enī Dicit ei iesus, Da mihi bibere. quia fm humanitatem si

tiebat: et propter laborem et estus. AVGU. li. lxxxiij. q̃ō. Sitiebat etiã iesus mulieris illius fidē: cor enī fidem sitit pro quibus sanguinem fudit. CHRY. Discimus autem dñi non solū circa itinera validū rabur: s; etiã circa cibaria negligentiā: nō. n. discipuli eius deferebant viaticula: propter hoc eni subdit. Discipuli aūt eius abie. in ciui. vt ci. emeret. Hinc etiã euãgelista ostendit christū humilē in eo q̃ solus relinquebatur: et nimirū poterat si vellet aut nō oēs emittere: aut abeūtibus illis alios ministros habere: s; noluit. Etenim ita discipulos assuefecit oēz superbiā conculcare. Sed forsitasse dicet aliquis. Quid magnū est si humiles erāt discipuli: piscatores existētes et tabernaculorū factores: s; repente facti sunt oībus regibus reuerentiores. collocutores et secutores dñi orbis terrarū. Maxime aūt q ex humilibus sunt: qñ dignitates quiqz assumpserit facilius ad superbiā eleuātur. velut inexptē se habētes ad tãtū honorē. Detinens igitur discipulos dñs i eadē humilitate erudiebat eos. vt p oia se restrigerēt. Mulier ergo audiēs: Da mihi bibere: valde sapienter ad formādā interrogationē cū qua a xp̃o accepit sermonē: vnde sequitur. Dic ergo illi mu. Quō tu cū iu. sis a me bi. pos. q̃ sum mu. samaritana: Judeū qdē cū esse estimauit a figura et a locutiōe. Intuere vero qualiter mulier inquisitiua erat. Etsi enī oportebat custodire iesuz vt nō contereref illi: nō tñ oportebat illā custodire. Nō dixit euãgelista q samaritani iudeis non contererentur sed subdit. Nō enī coutunt iudei samaritanis. Judei igitur a captiuitate reuertētes zelotipe se ad samaritanos habebant sicut ad alienigenas et impugnatores. Neqz etiã scripturis oībus vtebantur: solū eni ea q̃ moysi sunt suscipientes prophetarū nō multā curam habebāt. Cōtēdebāt etiã se in nobilitatē iudaicā imitere: vnde et iudei eos cū oībus gētibus abominabātur. AVGV. Et omino eorū vasculis non vtebantur iudei. Et q ferebat secū mulier vasculū vnde aquā hauriret eo mirata ē q iudeus petebat ab ea bibere: qd nō solebāt facere iudei. CHRY. S; qualiter xp̃s quesiuit ab ea bibere lege non concedente: Si autē quis dixerit q presciebat eā non daturā. imo propter hoc neqz petere oportebat. Est igitur dicendū q id petijt q indifferens erat de reliquo tales obseruantias pretermitere. AVGV. Ille aūt q bibere q̄rebat sitiebat fidē ipsius mulieris: vñ sequitur. Rñdit iesus et di. ei si scires do. dei: et q̄s est q dicit ti. da mihi bi. tu. for. petisa ab eo et d. ti. aquā viuā. ORIGE. Nā quasi dogma quoddā est nemini accipere diuinū donū ex nō q̄rētibus illd ipsiz aūt saluatorez iubet pr̄ poscere vt det illi fm illud. Postula a me et dabo tibi gentes hereditatē tuā. Et ipse saluator dic. Petite et dabitur vobis. et id signāter dic: Petisses et dedisset tibi. AVGV. lxxxiij. q. Hinc āt ondit nō se talē aquā petisse q̄lē ipsa itellexerat: s; q ipse sciebat fidē eius: eidē sitien spūsctm dare cupiebat. Hãc n. recte itelligim aquā viuam qd est donū dei sicut ipse ait Si scires donū. AVGV. sup Jo: dr enī vulgo aqua viua illa q̃ de fonte exit. illa. n. q̃ colligit de pluuia i lacunas: aut cisternas aqua viua nō dr. Et si de fonte manauerit et in loco aliquo collecta steterit: nec ad se illud vnde manabat admiserit: s; in rupto meatu tãq̃ a fōtis tramite separata fuerit nō dr aqua viua. CHRY. Spūs enī sci grāz qñqz scriptura ignē qñqz aquā vocat ondens qm nō substantie sunt hec noia representatiua: s; actiōis. Per ignis qdē appellationē erectiuū et calidū gr̃e et cōsumptiuū peccatorū enigmatice insinuat. p aq̃ vero nūcupatōēz purgamētū qd est ex spiritu et multū refrigeriū recipiētibus cū inētibus ostēdit. THEOPHI. Gratiā ergo spūsci dixit aquā viuā. i. viuificatiuam: refrigeratiuā. et motiuā. Nā grā spūsci sp mouet illum qui bona opatur ascēsiones in corde suo disponens. CHRY. Iterum aūt dominus eam ab humili suspitione erexit qua estimabat eū vnū multorū eē. multū. n. honorē tribuens dñz vocat. Sequitur. n. Dicit ei mulier dñe neqz in quo hau. ha. et pu. alt. est vñ ergo habes aquā viuam? AVGV. Uide te quō itellexit aquā viuā. s. aquā q̄ erat in illo fonte. q. d. Tu mihi vis dare aquā viuā et ego fero vñ hauriaz: et tu nō fers. de hac ergo aq̃ viua mihi dare nō potes: qm haustoriū nō habes forte aliū fontē pmittis. Sed nūqd tu ma. es po. no. ia. q de. no. pu. istū et ipe ex eo bi. et fi. ei. et pec. ei. CHRY. q. d. nō potes dicere q iacob dedit nobis hūc fontem et alio ipe vsus est: etenī ipe et filij ex eo bibebāt: quod nō esset si meliorē aliū habuissent: de hoc igitur fonte dare nō potes: aliū aūt meliorē nō est te hēre nisi cōfitearis teipm maiorē esse iacob. vñ igitur habes aquā quā pmittis te daturū se nobis? THEOPHI. Et aūt dicit. Et pecora eius: ondisimū est abūdantie aquarum q̄si diceret. Nō solū suauis est aqua vt iacob ex ea biberet et filij eius: sed etiã itantū est abūdās. vt tãte multitudini pecorū patriarche sufficiat. CHRY. Uide āt qualiter seipsaz ipulit in nobilitatē iudaicam. Samaritani eni abraā progenitorē suū dicebāt q̄si a chaldea existēz: s; et iacob patrē vocabant q̄si ipsius existētē nepotē. BEDA. Uel patrē suū iacob vocat: q ipsa sub lege moysi vixerat et prediuz qd iacob filio suo ioseph dederat possidebat. ORIGE. Mystice aūt fons iacob scripture sunt: siqdem instructi in scripturis bibunt: vt iacob et filij eius. Simplices āt et rudes bibūt more pecorum iacob.

Rñdit iesus et dixit ei. Oīs qui biberit ex aqua hac sitiet iterū. Qui aūt biberit ex aqua quā ego dabo ei: non sitiet i eternū: sed aqua quā ego dabo ei: fiet i eo fons aque saliētis i vitam eternaz. Dicit ad eū mulier. Dñe da mihi hāc aquā: vt non sitiā neqz veniā huc haurire. Dicit ei iesus. Uade voca virū tuū: et veni huc. Rñdit mulier et dixit: nō habeo virū: Dicit ei iesus: Bene dixisti q nō habeo virū. Quinqz enī viros habuisti: et hūc quē habes nō ē tuus vir: hoc vere dixisti.

CHRY. Cū mulier q̄siuisset nūqd tu maior es patre nostro iacob. nō dixit maior sum ne videretur gloriari: s; p ea q̄ subdit hoc ondit. Sequitur enim. Rñdit ie. et di. ei. Oīs q bi. ex aq̃ hac sitiet iterū. q aūt bi. ex aq̃ quā ego da ei. nō sitiet in eter. q. d. Si mirabilis fuit iacob q hāc aquā dedit: si dabo tibi multo hac potiorē: qd dices: nō aūt ab hac excusatione: s; ex supeminētia cōparatōēz facit nō enim dicit qm hec aq̃ vilis est et contemptibilis: s; id qd natura testatur hoc ponit. scz oīs q bibit ex aq̃ hac sitiet iterum. AVGV. Et quidē verum est et de aq̃ sensibili. et de ea quā significat illa aq̃: etenī aq̃ in puteo voluptas est: seculi i pfunditate tenebrosa: hic eā hauriūt hoīes hydria cupiditatū: nā qui pmiserit cupiditatē: puenire nō pōt ad voluptatē. Cū puenerit q̄sqz ad voluptatē seculi huius nūqd nō iterū sitiet? q de hac aq̃ q biberit sitiet iterū. Si aūt accepit a me aquā sitiet i eternū naz quō sitient q inebriabuntur ab vbertate domus dei: pmittebat g saginā q̄ndā i sanctitatē spūsci. CHRY: Hāc āt excellētiā huius aq̃ vt. s. q ex ea biberit nō sitiat i eternū p ea q̄ consequuntur ondit. Sequitur. n. S; aq̃ quā ego dabo ei fiet in eo fons aq̃ saliēns i vitā eternā. q. d. Sic q fontē h; itra se positū nequaq̃ afficietur siti: ita et q hāc aq̃ h;. s. quaz ego ei dabo. THEOPHI. Nā aq̃ quā ego tribuo sp multiplicatur. semina eniz et principium boni sancti sumūt per grāz ipsi vero negociantur et opantur ad eius augmētū. CHRY. Uide aūt q̄lr mulier paulati ad dogmatū altitudinē ducitur. nā primum qdē estimauit eū iniquū quēdā eē iudeum deinde audiēs aquā viuam suspicata est de sensibili hoc dici postea discēs qm spiritualia erant que dicebantur: credidit q dez q̄si pōt aq̃ sitis necessitatē tollere: nōdū aūt sciebat que eēt hec aqua: sed querebat eā supiorē sēsibilibus estimās. vnde subditur. Dicit ad eūz mu

lier. Dñe da mihi hāc aquā vt non sitiā neqȝ veniā huc haurire. Et sic cū patriarche iacob pponit de qua tā magnā opinionē hebat. AVGV. Uel aliter. Adhuc illa mulier carnē sapit: delectata ē nō sitire ꝛ putabat hoc sm carnē sibi pmissum esse a dño: ocderat āt deus aliqñ seruo suo helie vt p dies. xl. nec esuriret nec sitirȝ. q hoc potuit dare p. xl. dies nō poterat dare semp. delectata aūt tali mūere rogat vt ei aquā viuā daret. vnde sequit. Dicit ad eū mulier. Dñe da mihi hāc aquā vt nō sitiā nec veniā huc haurire. Ad laborē enī indigentia cogebat: ꝛ laborē ifirmitas recusabat: vtinā audiret. Uenite ad me oēs q laboratis ꝛ onerati estis: ꝛ ego vos reficiā. hoc enī dicebat iesus vt iā nō laboraret sed illa nōdū intelligebat. denīqȝ voluit dñs vt itelligeret: vnde sequitur. Dicit ei ie. va. vo. viꝝ tuū ꝛ veni huc. Quid est hoc: p viꝝ suū ei volebat aquā illā dare: an qꝛ non intelligebat: per viꝝ suū eam volebat docere sicut aplūs dicit de mulieribus. Si que volunt discere domi viros suos interrogent: sed ibi dicit: vbi nā est iesus q doceat: cū ꝺo ipse dñs aderat qd apus erat vt p viꝝ ei loqueret nisi qd p viꝝ loquebatur marie q̄ sedit ad pedes ei⁹. CHRY. Quia igr̄ istabat mulier accipere aquā pmissam querēs: dicit ei iesus. Uoca virū tuū: quasi ańdens qm̄ ꝛ illū apoꝛtet his cōicare: hoc aūt festinās accipere ꝛ rei turpitudinē occultans adhuc estimabat se ad hoīez loq̄: vn̄ sequit. Rñdit mu. ꝛ di. nō ha. viruȝ. hoc audiēs xp̄s apportune de reliquo redargutionē inducēs: nā ꝛ priores viros enumerat ꝛ eū q nunc occultabat redarguit: vn̄ seq̄t. Dic ei ie. bene dixisti qꝛ nō habeo viꝝ. AVGV. Intelligas reuera istā mulierē nō habuisse tūc viruȝ: sed vtebat nescio quo nō legittimo viro. vn̄ ei conuenienter mysteria loq̄t dicens. Quinqȝ viros habuisti. ORIGE. Uide autē si possibile est fontē iacob mystice totas esse scripturas: aquā ꝺo iesu ea p quib⁹ edite sunt: q̄ nō est licitū omnib⁹ pscrutari eo q̄ q̄ scripta sunt dicta fuerūt hoīes. Que vero oculus nō vidit nec auris audiuit nec in coꝛ hoīs ascēderūt in scriptis nō pn̄t redigi sed ex fonte aque salientis in vitā eternā. i. ex spūscō discipline patefiunt his qui nondū humanū coꝛ gestant sed possunt dicere. Nos sensum xp̄i habemus. Qui ergo nō suscipit pfunditatē ꝺboꝝ eī ad madicū geuerit denuo insistēs dubitabit: qui aūt bibit de aqua christi ad hoc pmanet: vt fans oīum q̄sitoꝝ prūpat in eo: sursum scaturizātib⁹ aqs ꝛ puolāte ei⁹ mēte ad cōsequentiam huius aq̄ ad vitā eternaȝ. Ualebat aūt mulier sine aqua iacob angelice ꝛ sup hoīez discere veritatē: neqȝ enī angeli indigent fonte iacob vt bibāt sed qlibet in seb; fantem aque scaturientis i vitā eternā ab ipso verbo. Et hoc ē qō subdit. Dicit ei mulier. Dñe da mihi hanc aquā sed impoīe est hic absqȝ ea q̄ haurit ex fante iacob aquā capere que dat a verbo: vn̄ petēti samaritane aquā videt dicere iesus se illā pbere nō alibi q̄ȝ in fonte iacob. vn̄ seq̄t. Dicit ei iesus. vade voca virū tuum ꝛ veni huc. Si enī sitiamus idoneū est primo pocula sumere ex fonte iacob. sm aūt aplūm vir aīe lex est.

AVGV. li. lxxxiij. q. Quinqȝ autē viros qnqȝ libros qui per moysen ministrati sūt nōnulli accipiūt: qō aūt dictū ē: Et hunc quem habes nō est tuus vir. de seipso dñm dixisse itelligūt: vt iste sit sensus primo qnqȝ libris moysi quasi qnqȝ viris seruisti: nunc aūt quem habes. i. quē audis nō ē tu⁹ vir qꝛ nondum in eū credidisti: sed qm̄ nōduȝ credens xp̄o adhuc illoꝝ quinqȝ viroꝝ. i. qnqȝ libroꝝ copulatione tenebat potest mouere quō dici potuerit qnqȝ viros habuisti: q̄si nunc eos iā nō haberet. deīde qnō pōt itelligi a qnqȝ illis libris recedere hoīem vt ad christū transeat: cū ille qui credit in xp̄m non relinquendos illos qnqȝ libros sed spiritualr̄ itelligēdos multo auidius amplectat. Est ergo alius itellectus. AVGV. sup Jo. Uidēs. n. iesus qꝛ mulier nō itelligebat ꝛ volēs eā itelligere. Uoca inquit virū tuum. i. psenta intellectū tuū. cū enī ordinata fuerit vita. intellect⁹ aiaȝ regit ad ipsam aīaȝ ptinens: nō enī aliud aliqd ē q̄ȝ aīa: sed aliqd aīe est itellect⁹. hoc ipȝ aīe qō itellectus ꝛ mēs dr̄ illuminat luce supioꝛe. Talis lux cum muliere loq̄bat: ꝛ in illa itellect⁹ nō aderat: ergo dñs tanq̄ diceret illustrare volo. ꝛ nō adest quē. voca inq̄t viꝝ tuū. i. adhibe intellectuȝ p quē doceaṙis qua regaris ꝛ adhuc illa nōdū vocato illo viro nō itelligit. Uidet āt mihi qnqȝ viros priores aīe nos posse accipe qnqȝ sensus corpis ante enī q̄ȝ qsqȝ possit vti rōne nō regit nisi sensibus carnis: sed cū ceperit aīa capax esse rationis aut a sapiēte mēte regit aut ab erroꝛe: sed error nī regit sȝ perdit. Post illos ergo qnqȝ sensus mulier illa adhuc errabat: error autem ille non erat legittim⁹ vir: sȝ adulter. Dicit erga dñs. Talle istū adulteꝝ q te corrūpit ꝛ voca virum tuum vt itelligas me. ORIGE. Ubi aūt decebat cōfutari a iesu putatū samaritāe viꝝ nō esse viꝝ nisi apō fontem iacob: Pōt etiā intelligi si vir aīe lex est: q samaritana fm ɔgruā acceptōez verboꝝ legis tunc ifideliū tāq̄ viro illegitimo se subijciebat. Reuocat aūt ad verbuȝ vitatis qō resurrecturꝫ erat a mortuis nō deiceps moritur.

Dicit ei mulier. Dñe video qꝛ pphēta es tu. Pres nostri i monte hoc adorauerūt: ꝛ vos dicitis qꝛ hierosolymis ē loc⁹ vbi adorare oportȝ. Dicit ei iesus. Mulier crede mihi: qꝛ venit hora qñ neqȝ i mōte hoc: neqȝ i hierosolymis adorabitis patrē. Uos adoratis qō nescitis: nos adoramus quod scimus: qꝛ salus ex iudeis est. Sed venit hora ꝛ nūc ē: qñ veri adoratores adorabūt patrē i spiritu ꝛ veritate. Nā ꝛ pater tales querit q adorēt eū. Spiritus ē deus: ꝛ eos qui adorāt eū: i spiritu ꝛ veritate oportet adorare.

CHRY. Mulier aūt a christo repħensa nō cōtristata ē: neqȝ dimittēs fugit: sȝ admirat magis ꝛ immoratur: vnde dicitur: Dicit ei mulier. dñe vi. qꝛ pph̄a es tu. q. d. Jn hoc q mihi occulta dicis ondēris pphēta eē. AVGV. Et sic cepit ad eā venire vir nōdum plene venit. Prophetā dñȝ putabat: erat qdem ꝛ pphēta nam de seipso ait. Nō est pphēta sine honore nisi i patria sua. CHRY. Deide qꝛ hoc suspicata est nihil mūdanum eū iterrogauit: non de corporis sanitate nō de vitȝs: nō molestat sitiēda pro doctrinis sollicita. AVGV. Et icipit querere qō illam salet mouere dicēs. Patres na. in mō. hoc ado. ꝛ vos di. qꝛ hiero. est lo. vbi ada. az. Cōtentia qppe fuerat iter samaritanos ꝛ iudeos qꝛ iudei in tēplo a salamone fabricato adorabant deū. ꝛ iō meliores se eē iactabāt. Quib⁹ samaritani dicebant: quō iactatis vos: q: tēplum habetis qō nos non habemus: nunqud patres nostri qui deo placuerunt in illo tēplo adorauerunt. Melius ergo nas in hoc monte deuȝ rogamus vbi patres nostri deum adorauerunt. CHRY. Qz autem dicit. Patres nostri eos qui circa abraam sunt intelligit: etenim illuc aiunt filium suū obtulisse. ORIGE. Uel samaritani mōtem qui dr̄ garizim autta quē iacob habitauit sanctū reputātes in eo deū adorāt. Sed iudei mātē syon sacrū qd arbitrātes illū locū putāt esse electū a deo. regꝫ qꝛ iudei a qbus salus pcessit exēplū sunt opinātiū sanos sermones. Samaritani ꝺo diuersimode opinātiū cōgrue garizim qdeȝ samaritani significāt qō vocat distictio seu diuisio: at iudei syō qō est specula. CHRY. Christ⁹ aūt nō soluit qōnem cōfestim sed ad altiora mulierē trahit: de qbus non pius ei locutus est. donec cōfessa est qm̄ pphēta est. vt cum multa certitudine audiat de cetera que dnr: vn̄ seq̄t. Dicit ei ie. Mulier. cre. mi. qꝛ ve. ho. qñ ne. i mō. hoc neqȝ in hiero. ado. patrē. Dicit autem. Crede mihi. qꝛ vbiqȝ nobis opus est fide matre bonorum que salutis est medicamentuȝ. sine qua nihil

magnoꝝ est possidere sed q tentāt assimilari his q sine na
ui pelagus terāt trāsire qui paꝝ qdē natare sufficiūt vltra
vo pcedētes cito mergūt. AVGV. Merito aūt iā psen
te viro audit mulier. Crede mihi. Jā enī est i te q credat: ce
pisti adesse intellectū sed nisi credideritis non intelligetis.
ALCV. Et aūt dicit. Uenit hora: tps euāgelice doctrīe
qd iam instabat dicit: qū ablata oī vmbra figuraꝝ veritas
pura luce mentes credentiū illustratura erat. CHRY.
Enigmatū aūt erat xpo docere ppter quid patres in mon
te et iudei i hierosolymis adorabat: ideo hoc tacuit verū in
reuerentiores iudeos iudicauit nō a loco. sed a mēte: vnde
subdit. Uos ado. qd nes. nos ado. qd sci. qr salus ex iudeis
est. ORIGE. Qd dico vos q̄tū ad vocē samaritani q̄tū
ad anagogē: q erga scripturas aliene sūt opiōnis. Nos quo
qz quo ad verbū iudei. quo ad allegoriā vo ego vbiq vere
fm me cōformati sunt. obtinētes salutē ex dictis iudaicis.
CHRY. Samaritani qdē qd nesciebāt adorabat qū lo
calē et particularē deū estimabāt: nihil de eo plus imaginā
tes q de idolis. Et ideo cultū dei cū cultu demonum mi
scuerūt: iudei vero ab hac eruditi erāt suspitōe: eteni orbis
terraꝝ eū noverant esse deū: ppterea dixit. Nos ado. quod
sci. Judeis aūt seipsū cōnumerat fm opinionē mulieris lo
quēs quasi ppheta iudeus existens: ideo dixit. Adoramus:
cum tamen manifestū sit q ipse e qui ab oib' adorat. Per
hoc aūt qd dicit. Quia sa. ex iu. ē nihil aliud ondit: q q orbi
terraꝝ inde salutaria facta sunt. Scire enī deū et idola dete
stari illinc pncipiū habuit et alia dogmata: sed ipz qd ē apud
nos a iudeis ofonis pncipiū hūt. Presentiā etiā suā salutē
vocat quā dicit ex iudeis esse; fz illud apostoli. Ex qb' xps
fm carnē. Uide qualiter applaudit veteri testamēto qd ra
dice ondit bonoꝝ: p oīa semetipsū nō esse cōtrariū legi de
mōstrās. AVGV. Multū igr dedit iudeis ex quoꝝ
persona dixerat. Nos ado. quod sci. Sed non ex persona
iudeorum reprobōꝝ: sed ex qualib' fuerāt apli. quales fue
rant pphete: qles fuerant oēs illi sci q pcia reꝝ suaꝝ ad pe
des apostoloꝝ posuerunt. CHRY. Sic igr supabundā
tius vob habēt iudei o mulier in modo adorandi: verūtā
et hic adorationis modus de reliquo finē habebit. vnde sub
dit. Sz ve. ho. et nunc est qn veri ado. ado. pa. in spiritu et ve.
Quia enī pphete ante longa tpa multa predixerunt. Jdeo
dixit. Et nūc ē. Ne estimes hāc talē esse pphetiā q post mul
tum tpis impleatur: res iam instat et in ianuis est. Dixit au
tem: Ueros adoratores ad distinctionē falsorum qm qui
dam sunt falsi adoratores q temporalia et caduca querūt in
ofone: sive q ꝯ hoc qd orāt agere nō cessant. CHRY. Uel
dicēs: Ueros excludit cū samaritanis iudeos. Etsi enim iu
deis illis meliores eēnt nī futuris multo minores sunt tan
tū q figura vitate: Sūt igr veri adoratores q neq loco circū
cludūt dei culturā: et deū in spū colunt. ORIGE. Unde
et paulus dicit. Cui seruio i spū meo. Bis aūt scribit: Uenit
hora. et pmo qdem nō adest et nūc est. In scdo vero dicit: Et
nūc est: et puto pmū qdem notare adoratōeꝝ pter corpus fu
turā in perfectione. Scdm vero eā que fit in vita pnti pfe
cta q̄tū licet humanā pcedere naturā. Cū ḡ venerit hora
quā dicit dns euitandus est mons samaritanoꝝ: et in syon
vbi est hierosolyma adorādus est de': que ciuitas esse dicit
a christo celsi pncipis. Et hec est ecclesia vbi sacra oblatio:
spūales victime diuinis aspectib' offerunt a his q legē spi
ritualē itellexerūt. Cū aūt venerit tpis complementū. tunc
nequaq pensandū vez cultū hierosolymis. i. in pnti ecclia
amplius ptractari. Neqz enim angeli apud hierosolymam
colunt prem. sic et qui similitudinē nacti sunt iudeoꝝ meli'
q hi qui sunt hierosolymis colūt patrem. Cum aūt hec ho
ra euenerit patri aliqs in filium deputat. Ea propter nō di
ctum est. Adorabitis deū: sed adorabitis patrē. Sed in pn
ti colunt patrē in spū et vitate veri adoratores. CHRY.

Dicit ergo hoc de ecclesia in qua est vera adoratio et deo cō
grua vñ subdit. Nam et pater tales querit qui adorant eū.
Etsi olim volebat eos veteribus innovari decessit eis figura.
hoc tñ fecit eis cōdescēdens vt p hoc ad veritatē iduceret.
ORIGE. Si aūt pater querit per iesum querit q veni-
rere et saluare qd perierat: quos erudiens veros cultores ef
ficit. Et aūt subdit. Spiritus est deus. inde abstractus est
suspicor qd ad vitā veram nos pducit. nam et corporali vita
vivificamur a spū. CHRY. Uel indicat q deus incorpo
reus est: oportet igr incorporeā eius culturam esse hoc est
siam et intellect' puritatem nos ei offerre vñ subdit: Et eos
q adorāt eū in spū et veritate oportet adorare. Quia enī iu
dei animā quidem negligebāt; multū autē circa corpus stu
dium faciebant ad oipharīā purgantes: et ideo ait q nō cor
poris mundatione sed icorporeo quod est in nobis hoc est
intellectu quem dicit spiritum deus incorporeus colitur.
HYLA. ii. de trinitate. Uel etiam in spiritū deū spiritum
docuit adorandū et libertatē ac scientiā adorantium et ado
randi infinitatem ostendit: fm illud apostoli. Ubi spiritus
domini: ibi libertas. CHRY. In veritate aūt oz adorare:
qr priora figura erant. s. circūcisio holocausta et thymiama
ta: nunc aūt totū est veritas. THEOPHI. Uel qr mul
ti putant se deum fm spiritum. i. animā adorare non rectas
opiniones de eo habentes vt heretici: ppter hoc addidit. Et
veritate. Forte etiā dicet aliqs q duas partes philosophie
que fm nos sunt incitat in predictis actionem. s. et con
templationem per spiritum nāq actiuā insinuat fm illud apo
stoli. Qui spiritu dei agunt etc. per veritatem vero conte
platiuā. Uel aliter: Samaritanorū erat opinio q deus lo
co cōcluderet. et q in hoc loco deum adorari oporteat. Con
tra quos dicit q veri adoratores non localit: sed spiritua
liter adorāt: iudeis vero oīa sub figura et vmbra erant: et iō dicit
q veri adoratores non in figura adorabūt. sed in veritate:
qr. n. ds spūs est spūales adoratores q̄rit; qr vero veritas ve
ros. AVGV. Querebas montē forte adorandum vt deo
esses ppinquior: fz ipse q in altis habitat humilib' appro
pinquat ergo descende vt ascendas. Ascensiones iquit i corde
eius in cōualle ploratōis que humilitatē hz in templo. Uis
orare in te ora: fz prius esto templū dei.

¶ Dicit ei mulier. Scio qr messias venit q dicit
christus. Cum ergo venerit: ille nobis annuncia
bit oīa. Dicit ei ihesus. Ego sū qui loquor tecū.

CHRY: Mlier coꝝ q dcā sunt altitudie fatigata ob
pmit. vñ seqr. Dic ei mu. scio. qr mes. ve. q dr xps. AVGV.
Unct' latine grece xps ē hebraice messias ē: Sciebat ḡo qs
eū posset docere fz iā docētē nōdum agnoscebat. vñ subdit:
Cū ḡ ve. il. no. annū oīa. q. d. nō iudei d teplo cōtēdūt: nec
monte cū ḡ ille venerit et mōtē spnet: et tēplū euertet. et do
bit nos. vt i spū et vitate noverimus adorare. CHRY. Su
vñ erat samaritanis expectare xpi aduētū: Moysi qdē su
scipiētes legē ab ipsis maysi litteris hoc noverāt. Jacob
de xpo pphetiçās dixit. Nō deficiet pnceps d iuda. nec dux
d femore ei' donec veniat q mittēdus ē. Sed et moyses dicit.
Prophetā nobis suscitabit ds d fratrib' nostris. ORIG.
Sigdē nō est ignorādū q sicut ex iudeis surrexit iesus: qui
se eē nō solum dicēs sed ostēdens. sic ex samaritanis qdā
dositheus noie asserebat se fore xpz q pdicabat. AVGV.
li. lxxxiij. q. Fortasse aūt vt itelligētib' idicaret qnqz corpo
ris sensus qnqz viroꝝ noie significari: post qnqz carnales
rñsiones que supra i litterā patēt: sexta rñsiōe noīnat xpm.
CHRY. Christ' aūt de reliquo mulieri reuelat seipsū
vnde seqr. Dicit ei iesus. Ego sum q loquor tecū. Et quidē
si circa principium hoc mulieri dixisset: videretur ei ex va
nitate loqui: nunc aūt paulatim in memoriam christi ea
ducens: opportune reuelauit seipsum: et quidē iudeis que

rentibus: Si tu es christus dic nobis palam.nō manifeste
seipm̄ reuelauit:q: nō p discendo querebant·sed prouinuri
ando. Hec vō ex simplici mente loquebatur.

¶ Et cōtinuo venerūt discipuli eius: τ mirabanẗ
quia cum muliere loquebatur. Nemo tn̄ dixit ei
quid loqueris cū ea: Reliquit ergo hydriā suaʒ
mulier: τ abijt in ciuitatē τ dicit illis hoib⁹: Ue-
nite τ videte hominē qui dixit mihi oia queciiqʒ
feci. Nūquid ipse ē christ⁹: Exierūt ergo de ci-
uitate τ veniebant ad eum.

CHRY. Expleta doctrina τ cōueniēter ad tp̄s discipuli
occurrerūt: vnde dicit. Et ɔtinuo ve. discipuli ei⁹ τ mira. qz
cū muli. loque. Admirabāẗ quidē supabūdantē christi mā
suetudinē τ humilitatē qm̄ ita pspicuus existens: sustinuit
log cū tāta hūilitate mulieri iopi τ samaritane. AVGV.
Quia ẛquerebat pditā qui venerat querere qd̄ pierat· hoc
illi mirabanẗ. bonū. n. mirabanẗ τ nō malū suspicabantur.
CHRY. Sed tamē admirātes nō interrogauerūt cām.
vnde subditur. Nemo tamen dixit ei quid queris aut quid
loqueris cū ea: Erāt erudīti discipulorū ordinē obseruare:
ita cū timebant τ venerabanẗ. nimirū alibi videnẗ confi-
denter interrogare: quia ad eos ptinentia necesse hēbant
scrutari: hic autē nihil ad eos ptinebat qd̄ fiebat. ORI-
GE. Et fere quidē quasi quodā apostolo ad ciues vtiẗ hac
muliere: adeo eam inflammans p verba vt amphora dimis-
sa iret in ciuitatē relatura cōciuibus. vnde seqtur. Relíqt
ḡ mulier hydriā suā. Nō curās de corpore ac viliori ppter
vtilitatē plurīū. Interest quoqʒ nostra omissis corporeis τ
neglectis satagere ad ipartiendū alijs de cōmodis aegsitis.
AVGV. Hydria autem greco nomine appellaẗ tanqʒ si
aquariuʒ diceretẗ. qm̄ grece aqua hydor vocaẗ. CHRY.
Et sic apostoli vocati dimiserunt rhetiā ita hec dimittit hy-
driam τ euāgelistaꝝ opus facit: τ nō vnū tm̄ vocat: sed ciui-
tatē integraʒ vnde sequitur. Et abijt in ciui. τ dicit illis ho.
venite τ videte hominem qui dixit mihi oīa quecunqʒ feci.
ORIGE. Cōuocat quidē illos ad videndū hominē cōti-
nentē verbū supra hominē. Quecūqʒ aūt fecit mulier: erat
contuberniū gnqʒ cōiugū: τ post illos cōuersatio cuʒ sexto
non pprio viro quē deserens τ septimo adherens: lagenam
dereliquit iam pudica. CHRY. Nō verecūdata autem
est hoc dicere. Alia enī cū ignita fuerit igne diuino· ad nihil
eoꝝ que sunt in terra de reliquo aspicit neqʒ ad gloriā nec
ad verecūdiā· sed ad vnā solā que detinet eā flāmaʒ. Uole-
bat āt nō ex ppria annūciatione eos inducere· sed ex audi-
tu proprio eos facere cōmunicatores doctrine christi: vn-
de dixit: Uenite τ videte hominem: non dixit· Uenite τ cre-
dite: sed venite τ videte: qd̄ leuius erat. Nouerat enim ma-
nifeste qm̄ solū gustātes de illo fonte eadem paterenẗ que
τ ipsa. ALCVI. Paulatiʒ aūt venit ad predicandū chri-
stū: primo vocat hoiem ne si diceret xp̄m auditores irasce-
renẗ τ nollent exire. CHRY. Un̄ etiā neqʒ manifeste an-
nunciauit xp̄m: neqʒ tn̄ totaliter siluit sed dixit: Numquid
ipse ē xp̄s: τ iō sermonē ei⁹ acceperūt. vn̄ seqtur. Exierūt de
ciuitate τ veniebāt ad eū. AVGV. in libro. lxxxiij. q̄sti.
Qr aūt relicta hydria discessit mulier: non negligenter pte-
reundum est. hydria enī amorē hui⁹ seculi significat. idest
cupiditatē: qua hoies de tenebrosa pfunditate: cui⁹ imagi-
nem puteus gerit: hoc est de terrena ɔuersatiōe: hauriūt vo-
luptatē. Oportebat aūt vt christo credens seculo renuncia-
ret: τ relicta hydria cupiditatē secularē se reliquisse demō-
straret. AVGV. sup ioān̄ē. Proiecit ergo cupiditatem τ
pperauit annunciare veritatem. Discant qui volunt euan-
gelizare vt prius hydriā ad puteū pyciāt. ORIGE. Scā
etiam mulier receptaculum honeste discipline: ea que pri-

mitus sapiebat: paruipendens deponit.

¶ Interea rogabāt eū ei⁹ discipuli dicētes: Rab-
bi: mādūca. Ille aūt dixit eis: Ego cibū hēo man-
ducare quē vos nescitis. Dicebāt ergo discipuli
adinuicē. Nūquid aliquis attulit ei mādūcare:
Dicit eis iesus. Meus cibus est vt faciam volū-
tatem eius qui misit me vt perficiaʒ opus eius.

AVGV. Ierāt discipuli ei⁹ emere cibos: τ venerāt quos
christo offerebant: vn̄ dicit. Interea rogabāt eum eius disci-
puli dicētes. Rabbi. mādūca. CHRY. Uidentes enī eū
fatigatū ex itinere τ estu qui erat rogabāt eū vulgari eoruʒ
voce. Neqʒ enim erat hoc temeritatis, sed amoris cura cir-
ca magistrū. ORIGE. Arbitrantur aptū fore tempus ad
prandiū qd̄ erat inter recessuʒ mulieris ad ciuitatē: τ aduē-
tuʒ samaritanoꝝ ad ipsuʒ: nō. n. cotā aliquo aduena sibi pro-
pinquabāt escas. Ob hoc bn̄ positū ē: Interea. THEO.
Dn̄s vero sciēs q samaritana totā ciuitatē ad eū traheret:
hoc discipulus significauit: vn̄ seqtur: Ille aūt dixit eis: Ego
cibū hēo mādūcare quē vos nescitis. CHRY. Hominuʒ
salutē h̄ cibū vocauit: ondēs quātū desideriū hʒ nr̄e salutis
sic. n. nobis cōcupiscibile ē comedere: ita ei saluare nos. Tu
vero intuere q nō stati reuelat: sed vbiqʒ in questionē imit-
tit auditorē vt icipiēs q̄rere qd̄ dicaẗ: et laborās: cū amplio-
ri suscipiat desiderio. THEO. Dicit autē quem vos ne-
scitis. i. nescitis q cibū voco salutē hominuʒ: vel nescitis q
samaritani credituri sunt τ salui fiēt. Discipuli autē adhuc
dubitabāt: vn̄ seqtur. Dicebāt ergo dis. ad inuicē: Nūqd ali-
qs attulit ei mādūcare: AVGV. Quid mirū si mulier il-
la nō intelligebat aquā: ecce discipuli non intelligūt escaʒ.
CHRY. Et qdē assuetā reuerētiā τ honorē magistro pre-
bēt ad seinuicē qdē loquētes ipsum vero nō presumētes in-
terrogare. THEO. In hoc aūt q dicūt discipuli. Nunqd
alijs attulit ei mādūcare: Cōsiderādū est q cibos ab alijs
oblatos dominus suscipere solebat: nō q alieno ministerio
indigeret: qui dat escā oi carni. sʒ vt deferentes meritū con-
sequerenẗ: simulqʒ formā tradēs nō erubescere pauperta-
tē: neqʒ graue putare ab alijs nutriri. ppriū. n. τ necessariuʒ
est doctorib⁹: alios hēre pcuratores ciboꝝ: vt ipsi de nullo
curātes verbi ministrationē pcurent sollicite. AVGV.
Audiuit dn̄s cogitatiōes discipuloꝝ τ instruit eos vt magi-
ster. nō p circuitū sicut mulierē sed aperte: vn̄ seqtur. Dicit
eis iesus me⁹ cibus est vt fa. vo. ei⁹ q misit me. ORIGE.
Idoneus cibus filio dei cum actor paterne voluntatis effi-
citur. hoc velle i semetipso pstans qd̄ erat i patre. Sol⁹ āt
filius pfecti operis paterne voluntatis est capax. ceteri vō
sancti nil pter diuinā pagunt volūtatē. Plenā aūt τ integrā
facit dei voluntatē q dixit. Me⁹ cib⁹ τē. pprius. n. cib⁹ eius
oñdiẗ. Quid aūt sit velle patris inuit sermo sequēs. Ut pfi-
ciā opus ei⁹. Si qdē simplicius quis assereret: qm̄ opus est iu-
sum mandātis puta si dicāt edificātes vel fodiētes se pfice-
re opus ei⁹ q cōduxit eos. sed si p christū pficiẗ opus dei. re-
stat vt priusqʒ pficereẗ erat diminutū. Qualiter āt diminu-
tum erat opus cū esset dei: pfectio quidē operis rationalis
nature est perfectio: ad hui⁹ enī operis pfectionē cum esset
imperfectū: verbum caro factū accessit. Cū enim quodāmo-
do homo pfectus fieret. ob trāsgressionē factus est imper-
fectus. τ ideo missus est saluator: primo quidem vt perfici-
at voluntatē eius qui misit eum. secundo vero: vt consum-
met op⁹: dei. vt glibet pfect⁹ fiat ad solidi cibi vsū. THEO.
Op⁹ āt dei pfecit. s. hoiem dei fili⁹. nr̄aʒ naturā in seipso sine
pctō ondēs in oi opere pfectam: τ incorruptam. Opus etiā
dei. s. legē perfecit. quia finis legis christus eam cessare faci-
ens oibus que in ea erāt perfectis: τ a corporali cultu in spi-
talem reduxit. ORIGE. Mistice āt post poculi negociū
ac disciplinā distinctionis aquarū. cōsequens erat τ de cibo

disceptare. Samaritana qdē petita potū nō hēbat ꝑbere Je
su dignū poculū. Discipuli vero inueniētes humilia pulmen
ta apud alienigenas ei obtulerunt rogātes eū vt manduca
ret: Et attēde si forsā verēt ne ibū di ꝑꝑis nō vigoratū esse sī
eis officiat. Quecūqʒ ḡ requirūt discipli his iugiter ꝑponūt v
bū alere: vt corroboratū atqʒ roboratū ꝑseueret penes eos
g nutriūt ipaʒ. Queadmodū āt corpa ꝑtia cibo neqʒ eisdē
aluntur neqʒ eadē q̄titas ciborū cunctis sufficiens ē sic itel
ligendū ē ꝛ in his que sunt supra corpus. nam horū hoc qdē
plurimi. hoc aūt paucioris indiget nutrimenti: dissimilis ca
pedinis entia. Sed neqʒ qualitas alentiū verborū atqʒ in
tentionum contēplatiuarū opationum eadē congruit oib⁹.
Naʒ nuper geniti infantes rationale appetant lac perfecto
rum autem est solidus cibus. Veridicus est ergo iesus di
cens Ego cibum habeo manducare quem vos nescitis. Sp
enim qui preest in finis acnequeūtibus eadem cum vali
dis videre hoc dicere potest.

¶ Nonne vos dicitis ꝙ adhuc quatuor menses
sūt ꝛ messis venit? Ecce dico vobis: leuate ocu
los vestros ꝛ videte regiones: q2 albe sunt iam
ad messē. Et qui metit mercedē accipit: ꝛ con
gregat fructū in vitā eternā: Et qui seminat si
mul gaudeat: ꝛ qui metit. In hoc enī ē verbum
verū: q2 alius est qui seminat: alius ē qui metit.
Ego misi vos metere qđ vos non laborastis.
Alij laborauerūt: ꝛ vos i labores eoꝝ introistis.

CHRY. Que sit volūtas patris de cetero iterptat dicēs:
Nonne vos dicitis ꝙ adhuc quattuor menses sunt ꝛ mes
sis venit. THEO. Scilicet materialis. Ego aūt dico vo
bis ꝙ messis intelligibilis adest. hoc enī dicebat ꝑꝑ samari
tanos venientes ad ipm: vn̄ subdit. Leuate oculos vestros
et videte regiones q2 albe sūt iā ad messē. CHRY. Rur
sus consuetis nominibus ad maximorum eos cōtēplatiōeʒ
reducit. Regio enim ꝛ messis hic indicat multitudineʒ ani
marū que parate sunt ad ꝑdicationis susceptionem. oculos
āt hic dicit et eos q mētis et eos q corpis. Etenīʒ videbant
de reliquo multitudinē samaritanorū venientē. Has auteʒ
ꝑparationes hominū decēter regiones albatas vocat: sicut
enim spice cum dealbate fuerint ad messem sunt parate:
ita et hi ad salutem sunt parati. Sed propter quid non ma
nifeste dicit ꝙ preparati sunt homines ad susceptioneʒ ver
bi? Duarum quidem occasionum gratia: vnius quidem vt
manifestior fiat sermo ꝛ maius sub visum ducat que dicun
tur alterius autem dulcior sit narratio ꝛ permanentior co
rum que dicuntur memoria. AVGV. In opus auteʒ fer
uebat ꝛ operarios mittere festinabat: vnde subditur. Et qui
metit mercedem accipit ꝛ congregat fructum in vitaʒ eter
nam. vt ꝛ q seminat simul gaudeat ꝛ qui metit. CHRY
SO. Per ea q̄ h dicit: diuidit terrena a celestibus: sicut enī
supra dixerat de aqua ꝙ qui bibit hanc aquam nō sitiet: ita
hic dicit: Qui metit congregat fructum in vitam eternam:
ꝛ iterum: Qui seminat simul gaudeat ꝛ qui metit. Prophe
te enim sunt qui seminant: sed non illi messuerunt: sed apo
stoli: quia enim infra dicet ꝙ alius seminat ꝛ alius metit: ne
quis estimet ꝙ prophete seminātes mercede priuentur: ex
traneum quiddam inducit ꝛ a sensibilibus alienum naʒ in
rebus quidem sensibilibus si contingat alium seminare ꝛ
alium metere non simul letantur: sed dolent qui seminant
quasi alijs laborantes letantur autem soli qui metunt: hic
auteʒ nō ita. Sed ꝛ qui non metunt seminantes simul cū
metētibus letātur quoniā in mercede cōmunicant. AV
GV. Dispares. n. tēporis labores habuerunt apostoli ꝛ pro
phete sed gaudio pariter ꝑfruent mercedem sil̄ accepturi
sūt vitā eternam. CHRY. Ad hoc aūt qđ dixerat sermo

nem prouerbialē inducit. vnde subdit. In hoc enim ē ver
bum verum q2 alius est qui seminat ꝛ alius qui metit. Hoc
quidem vulgariter dicebatur: siquando alij labores susti
nuerant: ꝛ alij fructus metebāt. Sed ꝛ hic sermo iste ma
xime habet veritatē q2 prophete laborauerunt si vos fru
ctus ex illorū laborib⁹ metitis. vnde subdit: Ego misi vos
metere qđ vos non laborastis. AVGV. Quid ergo mes
sores misit nō seminatores: Ibi ergo messores mittēdi. vbi
iam ꝑphete predicauerant legite labores illorum ꝛ non in
omnibus eorum laborib⁹ est ꝑphetia christi ergo iam in iu
dea messis parata erat quando tot milia hoium precia reꝝ
suarū offerebant. ꝛ ad pedes apostolorū ponentes expedi
tis humeris a sarcinis secularib⁹. xp̄m dominū sequebanť.
de ipsa messe electa sunt pauca grana. ꝛ seminauerunt orbē
terrarū ꝛ surgit alia messis que ī fine scl̄i metenda ē: ad quā
metiēdā non apl̄i sed angeli mitteť. Messores inquit sūt an
geli. CHRY. Dicit ergo: Ego misi vos metere quod vos
non laborastis. q. d. Vbi minor labor est maior aūt delecta
tio ad hoc vos reseruaui: et qđ laboriosius erat: hoc fuit ꝑ
phetarum. s. mittere semina. vnde subdit. Alij laborauerunt
ꝛ vos in labores eorū introistis. Per hec oīa vult ostēdere
ꝙ ꝑphetarū voluntas erat vt homines ad eū accederēt. Et
hoc lex ordinabat ꝛ ꝑpterea illi seminauerūt vt hūc facerēt
fructū. Ostēdit etiā ꝙ ipse illos misit ꝛ ꝙ multa ē cognatio
noui ad vetus testamētū. ORIGE. Vl'alr totuʒ. Quali
ter quidē nō est inconueniēs hoc qđ est. Leuate oculos ve
stros ꝛc. allegorizare. Dr aūt dr̄. Nōne vos dicitis qđ qua
tuor menses sūt ꝛ messis venit nō ꝑm allegoriā tractare: Pu
tamus ergo talia quedā esse in hoc ꝙ dicunt discipuli Quat
tuor menses sunt ꝛ messis venit. Plurimi. n. discipulorū v
bi animaduertētes veritatē incōprehensibilē fore humanē
nature qū cōiecerūt aliā esse vitā a presente que corruptio
ni quattuor elementorū quasi quattuor mensiū subijcitur:
putant solū post hanc vitam cognitionē eē veritatis. Dicūt
igitur discipuli de messibus que sūt terminus operū ad ve
ritatē conducētiū: q2 post instantē quaternitatē contingit.
hāc aūt opinionem arguens velut non sanā inqt verbū icar
natū his qui talia suspicantur: Nōne vos dicitis q2 adhuc
quattuor mēses sunt ꝛ messis venit: Ego aūt hoc dico: Le
uate oculos vestros. In pluribus locis scripture diuine hoc
legitur. iubente nobis verbo diuino extollere ac sublimare
cōsiderationes ꝛ cogitationes deorsum consitas: nec valēt
erigi nisi eleuante illas iesu. Nemo enī cōsistens in passioni
bus ꝛ viuens carnaliter hoc propositū seruat mandatum.
quapropter qui talis est non videbit regiones si albe sunt
ad messem. Albescūt quidem regiones ad messem: cum ad
est verbū di illustrans. singulas regiones scripture fecūdās
in eius aduentu: ꝛ etiam omnia sensibilia sunt quasi regio
nes albe parate ad messem presto existente leuantibus ocu
lis ratione que de quolibet est: vt quisquis fulgorem prospi
ciat profuse vbilibet veritans. Qui aūt metit predictas mes
ses duplex habet in metendo emolumentum. vnum quideʒ
dum accipit premium: vnde dicitur. Et qui metit: mercedē
accipit: quod arbitror dictum causa futurarum remunera
tionum. Alterum quod sequitur. Et congregat fructum in
vitam eternam. Bonum habitum quoddam denotat intel
lectus qui est fructus ex ipsa speculatione proueniens. Arbi
tror autem ꝙ in qualibet doctrina seminat quidem qui pri
cipia excogitat. que suscipientes alij ac perpetrantes siquid
noui potuerint exprimere coniungentes sunt sue inuentio
nis gratia: posteris causa vt metendo quasi maturos fru
ctus aggregent: Quanto autem magis hoc in arte artium
expedit contemplari: Siquidem seminantes sunt moyses
ꝛ prophete preuenientes aduentuʒ christi. Metentes au
tem sunt apostoli qui christum susceperunt ꝛ gloriam ei⁹
perspexerunt. Semen autem erat tota ratio sm̄ reuela

tionez mysterij tēporibus preteritis obfuscati silētio regiones autez idest legales ac prophetice scripture nōdū albuerant his qui aduentus verbi nequaq̄ extiterunt capaces. Cras autem simul serens et mētes gaudeat erit cum priuatio merōris et angustie in futuro fiet seculo. dū etiam iesus trāsfiguraretur in gloria simul cum messoribus petro iacobo et ioanne moyses et helyas satores pariter gaudent in videndo filij dei gloriam. Attende tamen si hoc quod dico alias et alias intelligi potest: propter aliam et aliam vite conuersationem in qua homines iustificati sunt vt liceat dicere aliū quidem legis cultorem alium vero euangelij: et tamen exultant simul dum idem finis ab vno deo per vnum christū in vno spirituſancto reponitur. Ad labores autem prophetarum et moysi aduenerunt apostoli instruente iesu metentes ac in horrea colligentes anime sue intellectū in scripturis illorum reconditum. et semper qui debite capiūt disciplinam priorum labores ad maiorem euidentiam trahunt: nō tantum laborantes sunt hi qui semina condiderunt.

¶ Ex ciuitate autē illa multi crediderunt in eum samaritanorum propter verbum mulieris testimonium perhibentis: quia dixit mihi omnia q̄cunque feci. Cum venissent ergo ad illum samaritani rogauerunt eum vt ibi maneret. Et mansit ibi duos dies. Et multo plures crediderunt propter sermonem eius. Et mulieri dicebant: quia iam non propter tuam loquelam credim⁹. Ipsi enim audiuimus et scimus: quia hic est vere saluator mundi.

ORIGE. Postq̄ dicta sunt discipulis que tractata sunt: resumit scriptura de his qui venerant de ciuitate ad iesum: et crediderunt per testimoniuz mulieris. CHRY. Sicut autē in messe cum facilitate fructus congregantur: et in momēto vno area manipulis repletur: ita et nunc fit: vnde dicitur Ex ciuitate autem illa multi crediderunt in eū samaritanorum propter verbū mulieris testimonium perhibētis quia dixit mihi oīa queeunq; feci. Considerabant enim q̄ nequaq̄ mulier gratanter eū admirata esset: q eius delicta redarguerat. nisi magnus quis esset et excellens qui predicabatur ab illa. Sic ergo solo mulieris testimonio credentes et nullum signum videntes exierunt deprecantes christum vt apud eos maneret. et hoc est quod sequitur: Cum ergo venissent ad illum samaritani: rogauerūt eum vt ibi maneret. Iudei vero miracula videntes non detinuerunt euz apud seipsos: sed omnia egerunt vt a regione eorum eum abijcerent: nihil enim liuore et inuidia deterius: nihil inani gloria difficilius que infinita corrumpere consueuit bona. Et quidem samaritani volebant eum semper secum detinere: ipse autem hoc non sustinuit: sed solum mansit ibi duobus dieb⁹. et post hec quod subditur: Et māsit ibi duos dies. ORIGE. Non incōgrue autem aliquis illud obijciet: quomodo rogatus saluator cum samaritanis manet: qui iussit ciuitatem samaritanorum non ingredi: Palam enim quoniam et discipuli eius cum eo ingressi sunt. Ad quod dicendum q̄ in viam gentiuz pergere est imbui gentili dogmate et in illo ambulare. Ciuitatez vero samaritanoꝝ intrare est acceptare falsam doctrinam recipiētium legales propheticas: et euāgelicos: et apostolicos sermones. Cum autē deseruerint propriam doctrinam et venerint ad iesum licet cum eis manere. CHRYSO. Et iudei quidem etiam signis visis incorrecti māserunt. hi autem et sine signis multā circa euz fidez demonstrauerunt: solum eniz verba audierunt: vnde sequitur: Et multo plures crediderunt propter sermonem eius. Cuius igitur gratia hec verba non dicunt euangeliste: vt discas quoniam multa magnorū transcurrerūt: a fine vero totum ostenderunt. suasit enim toti ciuitati per ea que dicta sunt. Ubi aūt auditores non persuadentur: tunc euangeliste coguntur dicere ea que dicta sunt. ne quod est ex indeuotione auditorꝝ imputet quis defectui predicantis: ipsi autē discipuli christi iam facti magistram repulerunt. vnde sequitur: Et mulieri dicebant: quia iam non ꝓpter tuam loquelam credimus: ipsi eniz audiuimus et scimus q̄ hic est vere saluator mundi. Uide aūt qualiter confestim intellexerūt q̄ orbem terrarum liberare venerat: et q̄ ad cōmunē salutē veniens nō debebat in iudeis suā cōcludere ꝓuidentiaz: sz vbiq; seminare sermonem. Dicentes etiam q̄ est saluator mundi ostenderunt q̄ mundus perditus erat: in magnis malis existens: et quidem venerunt saluare prophete et angeli: sed hic est vere saluator. qui salutem tribuit non soluz temporaneam sed eternam. Uide etiam qualiter audiētes mulierez dubitanter dicentez: Nunquid hic ē christus: non dixerunt hi. Quoniā nos suspicamur: sed quoniā scimus: et nō simpliciter: sed quoniam hic est vere saluator mundi: nō q̄si vnum ex multis christum confitentes solū verba audierunt et hoc dixerunt quod dicere habebant si miracula multa et magna vidissent. ORIGE. Ceterum si meminimus predictorum. non difficile est conijcere quomodo cum reperierint verbum syncerum alias disciplinas relinquunt quasi dogmatum ciuitatem. de qua egredientes salutifere crediderunt: et puto studiose protulisse ioannem cum nō dixit: Rogabant eum samaritani intrare in samariaz vel ingredi ciuitatem: sed etiam ibi manere. Manet namq; iesus penes deprecantes. et presertim quotiens qui precantur exeunt ciuitatem et versus eū veniunt. AVGV. Manet apud eos biduo hoc est dat illis duo precepta charitatis. ORIGE. Neqz enim capaces erāt tertie diei eius nō enim erāt audi miraculosū quid cernere quale qui fuerant in chana galilee post triduum cum iesu cōmuantes. Initiū aūt credendi multis fuit mulieris verbum. nō eni sic per seipm verbū conficitur illuminans capientem: velut cum alterius dicto sibi testimonium perhibetur. AVGV. Sic ergo christū cognouerunt. primo per famam. postea per presentiaz. sicut agitur hodie cum eis qui foris sunt: et nondum sunt xp̄iani: christus nūciatur per christianos amicos: tāq̄ illa muliere hoc est ecclesia nunciante ad christum veniunt: credunt p istam femina et multo plures et firmius in eo credunt quoniam vere ipse est saluator mundi. ORIGE. Impossibile est namq; eandem circa intellectum fieri passionē videnti: et ei qui per videntem instruitur: magisq; est per spem ambulare q̄ per fidem. vnde hi non solum testimonio hominis sed ob ipsam quoqz veritatem credunt.

¶ Post duos autem dies exijt inde: et abijt i galileaz. Ipse eni iesus testimonium ꝑhibuit: quia propheta in sua patria honorem non habet. Cū ergo venisset in galileaz exceperunt eum galilei: cum omnia vidissent que fecerat hierosolymis i die festo. Et ipsi enim venerant ad diem festū.

ALCVI. Post biduum quod fecit in samaria: abijt in galileam vbi nutritus fuerat. vnde dicitur. Post duos aūt dies exijt inde et abijt in galileaz. AVGV. Mouet autez nos vt euangelista dixerit consequenter. Ipse enim iesus testimonium perhibuit: quia propheta in sua patria honorem non habet. Magis enim videtur attestari potuisse q̄ propheta in patria sua honorem non habet si contēneret pgere in galileam et in samaria remāsisset. Hoc ego sentio: in samaria biduum fecit et crediderunt in eum samaritani. tot dies fecit in galilea: et non crediderunt in eum galilei. et propter hoc dixit q̄ propheta in patria sua honorez non habet. CHRY. Uel aliter: Ideo hoc adiectuz est quia non in capharnaum abijt: sed in galileam et in chano: vt infra dicetur: ego enim patriam eius hic estimo dicere caphar[illegible]

quoniam aūt nō potitus est illic honore: audieū dicentē. Et tu capharnaum que vsq; ad celum exaltata es vsq; ad infernum descendes. Dicit autem hic patriam propriam in qua videt plꝰ cōuersatꝰ. THEO. Uel aliter. Cū dominꝰ exiēs ō samaria venit in galileā: ne aliquis dubitaret ⁊ quereret: qua ō causa nō semꝑ in galilea mā eret: dicit q ꝓpter hoc nō manebat ī galilea: q: nullū ibidē recipiebat honorē. qō ipse testatus ē dicēs: q: propheta in sua patria nō habet honorē. ORIGE. Perscrutāda est āt huiꝰ dicti sentētia. Patria siquidē prophetarū ī iudea erat: ⁊ est nō ignotū q honorez a iudeis nequaq̄ sūt consecuti iuxta illud. Quē nā ꝓphetarū nō persecuti sunt patres vestri: Mirandā etiaz occurrit huiꝰ decreti veracitas: cum peruenerit non tantū od sanctos prophetas vilipēsos a proprijs: ⁊ ipsū dominū nostrū. sed protensa sit etiā ī quosdam prophetie sequaces contēptos a suis ciuibꝰ ⁊ ad mortem deductos. CHRY. Quid igit: nonne videmus ⁊ apud suos multos in admiratione deductos: ita quidem: sed ab his que raro contingūt nō oportet talia ꝓnūtiari. Sed ⁊ si in propria patria aliqui honorant: multo magis ī aliena. Cōsuetudo .n. facile hoīes contēptibiles facere cōsueuit: quādo igitur venit ī galileā: susceperunt eum galilei. vnde sequitur. Cū ergo venisset ī galileā exceperūt eū galilei. Uides quoniā qui mali dicebāt: hi maxime ad christum accedere inueniunt. Nam ꝓpter galileos dicitur. Interroga ⁊ vide quoniā propheta ex galilea non surrexit: ꝓpter samaritanos aūt improperabāt ei Samaritanus es ⁊ demonium habes. Sed ecce samaritani ⁊ galilei credūt in confusionem iudeorum. Inueniuntur autē ⁊ galilei samaritanis meliores. nam illi quidem a mulieris crediderunt verbis. hi vō videntes signa que faciebat. vnde seqt: Cū oīa vidissent que fe. hiero. ī die festo.

ORIGE. Cū enim dn̄s eiecit de templo vendētes oues ⁊ boues: tam grande reperit: vt his moti galilei reciperent dn̄m considerantes mirantesq; maiestatem eius. non eniz minor potentia eius ostenditur in his q̄ʒ vt ceci videant: audiantq; surdi. Estimo vero nec hec sola ipsum tūc fecisse: sʒ ⁊ alia signa. BEDA. Sed vnde data est eis videndi occasio. ostendit subdens. Et ipsi enī venerāt ad diem festum. Mystice aūt intimatur q gentibus in fide a duobus preceptis charitatis cōsolidatis christus circa fines mūdi reuertet ad patriā .i. ad iudeos. ORIGE. Expedit autem galileum .i. transmigrantem festare hierosolymis: vbi est templū dei. ⁊ videre singula que peragit ibi iesus. Hoc enim est principiū vt galilei recipiant dei filiū euntem ad ipsos: alioquin vel ñ recepissent illū: vel etiā ipse nondū ipsis ꝑparatis ad eius receptionē adeo prope venisset ad eos.

¶ Uenit ergo iterū in chana galilee vbi fecit aquā vinum. Et erat quidam regulus cuius filius infirmabatur capharnaum. Hic cum audisset qa Jesus adueniret a iudea ī galileam: abijt ad eum: ⁊ rogabat eum vt descenderet ⁊ sanaret filiū eius. Incipiebat enim mori. Dixit ergo iesus ad euz: Nisi signa ⁊ prodigia videritis nō creditis. Dicit ad eū regulus: Domine descēde priusq̄ʒ moriatur filius meus: Dicit ei iesus: Uade filiꝰ tuꝰ viuit. Credidit homo sermoni quē dixit ei iesus. ⁊ ibat. Jam aūt eo descendente serui occurrerūt ei: ⁊ nunciauerūt dicentes q: filius eius viueret. Interrogabat ergo horam ab eis in qua melius habuerat. Et dixerunt ei: quia heri hora septima reliquit eum febris. Cognouit ergo pater quia illa hora erat in qua dixit ei iesus filius tuus viuit: ⁊ credidit ipse ⁊ domus eiꝰ tota. Hoc iterū secūdum signum fecit iesus cum venisset a iudea in galileam.

CHRY. Primo quidem dominus vt supra dictum est in chana galilee venerat vocatus ad nuptias. Nunc autem ad eos vadit vt magis eos attrahat spōte ad eos veniens ꝓpria patria dimissa. ⁊ vt fidem a priori miraculo in eis initiatum fortiorem faceret propter suam presentiā. AVGV. Ibi enī quando aquam in vinum conuertit crediderunt in eum discipuli eius. ⁊ vtiq; plena domus erat turbis cōuiuium ⁊ factū est tam magnum miraculum ⁊ non crediderūt nisi discipuli eius ⁊ ideo hāc ciuitatē modo repetunt. s. vt q per priora non crediderāt mō credāt. THEO. Rememorat aūt nobis euāgelista miraculū perpetratū in chana galilee ō aqua cōuersa ī vinū vt augeret christi preconiū q: galilei non solū ꝓpter miracula hierosolymis facta: sed ⁊ ꝓpter ea que apud ipsos facta erāt receperūt iesum: simulq; vt ostenderet q regulus credidit propter miraculū ī chana ꝑpetratū: quāuis eius non perfecte cognouerit dignitatē: vnde seqtur. Et erat qdā regulus cuius filiꝰ infirmabat chapharnaū. ORIGE. Putabit aūt aliquis regis herodis hunc eē regulū: ⁊ aliqs asserit hunc esse de familia cesaris exercentē tūc temporis aliquid in iudea: neq; enim dicit q iudeus fuerit. CHRY. Regulus aūt dicit. aut quasi generis existēs regalis: aut dignitatē aliquā principatus hñs: aut q: sic vocabatur. Igitur qdā hūc eundē esse existimāt centurionē: q ē apud mattheū. Ostenditur aūt alius esse ab eo. nam ille quidem christū volentem ire ad suam domū rogat remanere: hic autem nihil tale ꝑmittentē ad domum trahit. Et ille quidem ad iesum de monte descendentē caphaenaū intrauit: hic autem ad iesum in chana venietē accessit. Et illius quidez puer a paralysi detinebat: huius autē filius a febre. De h q̄ regulo subdit. Hic cū audis. q: ie. adue. a iu. in gali. abijt ad eum ⁊ ro. eum vt descē. ⁊ sa. fi. eiꝰ: incipe. n. mori. AVGV. Qui rogabat nonne credebat: Quid a me expectas audire: dominum interroga quid de illo senserit. Sequitur. n. Dixit ergo iesus ad eum. Nisi signa ⁊ prodigia vide. nō cre. Arguit hominē in fide tepidum aut frigidū aut oīno nulliꝰ fidei sed tentare cupientem de sanitate filij sui: qualis esset christus: quid esset quantū posset. Prodigium quidez appellatum ē quasi porrodiciū qō porro dicat: porro significet ⁊ futurum aliquid protendat. AVGV. de con. euangeli. Adeo autem dominus supra omnia mutabilia vult mentez credentis attollere: vt nec ipsa miracula que q̄uis diuinitꝰ de mutabilitate corporū fiūt: a fidelibꝰ queri velit. GREGO. Sed memētote etiā qui petijt ⁊ aperte cognoscetis. q: in fide dubitauit. Poposcit nanq; vt descenderet ⁊ sanaret filiū eius: vnde seqtur: Dicit ad eum regulus: Dn̄e descēde priusq̄ʒ moriat filiꝰ meꝰ. Minꝰ itaq; in illo credidit. quē nō putauit posse salutē dare nisi presens esset ⁊ corpore. CHRY. Audi etiam qualiter adhuc terrene christum trahit: quasi non posset eum post mortem suscitare: si autem non credēs venit ⁊ rogauit nil mirabile. Consueuerunt enim patres ex multo amore non solum medicis loqui de quibus confidūt sed de quibus non confidunt nihil volentes pretermittere eorum que ad salutem pertinent filiorum: si tamē valde crederet christi virtutem non neglexisset etiam in iudeā ire.

GREGO. Sed dn̄s qui rogatur vt vadat: q: nō dēsit vbi inuitatur. indicat. solo iussu salutem reddidit: qui voluntate oīa creauit: vnde seqtur. Dicit ei iesus: Uade filius tuus viuit. Hic superbia nostra retunditur qui in hominibus non naturā qua ad imaginem dei facti sunt: sed honores ⁊ diuitias veneramur. Redēptor vero noster vt ostenderet quoniā q̄ alta sunt hominibus: sanctis despicienda sunt: ⁊ que despicienda sunt hominibus: despicienda non sunt sanctis:

Ad filium reguli ire noluit: ad seruum centurionis ire paratus fuit. CHRY. Uel aliter. Illic quidē fides cōfirmata erat: ideirco ꝛ promisit ire vt discamus viri deuotionem. hic autem adhuc imperfectus erat: ꝛ nōdum nouerat manifeste ꝙ absens curare poterat. vnde ex hoc ꝙ nō accedit iesus: hoc addiscit. Sequit̄ enī: Credidit homo sermoni quē dixit ei iesus ꝛ ibat. Nō tamē integre neqꝫ sane. ORIGE. Ostenditur aūt eius dignitas ꝛ officiū ex hoc ꝙ seruientes illi occurrunt. vnde sequitur: Jam aūt eo descendente serui occurrerūt ei. ꝛ nun. ei di. q꞉ fi. ei⁹ vi. CHRY. Qui quidē obuiauerūt: nō vt annūciarent solū sed quasi estimātes de reliquo superfluam eē xp̄i p̄ntiam quē credebāt accedere. Qz aūt regulus non integre credidit, neqꝫ sane: ostēdit̄ ex hoc quod sequitur: Interrogabat ergo horā ab eis ī qua meli⁹ habuerat. Uolebat. n. scire vtrū casu vel ex p̄cepto xp̄i hoc factū eēt. Sequit̄: Et dixerunt ei q꞉ heri hora septima reliquit eum febris. Uide qualiter miraculū manifestū ē. non enī simpliciter neqꝫ vt cōtingit a periculo liberatus ē: sꝫ repente ꝛ simul vt appareat nō eē ex nature ꝯsequētia quod fiebat: sed actione christi. vnde sequit̄. Cog. ergo p̄r q꞉ illa hora erat ī qua dixit ei iesus: Fi. tu. vi. ꝛ cre. ipse ꝛ do. ei⁹ to.

AVGV. Si ergo p̄pterea credidit quia nunciatum est ei ꝙ filius ei⁹ eēt sanus ꝛ comparauit horam nunciantium hore prenunciantis: quando rogabat nondum credebat.

BEDA. Unde datur intelligi ꝛ in fide gradus esse. sicut ꝛ in aliis virtutibus quibus est initium incrementum atqꝫ perfectio. Huius ergo fides initium habuit cū filii salutem petiit: incrementū dum credidit sermoni domini dicentis Filius tuus viuit. Deinde perfectionem obtinuit nunciantibus seruis. AVGV. Ad solum sermonem crediderūt plures samaritani. Ad illud miraculum sola illa dom⁹ credidit: vbi est factū. vnde subdit euangelista: Hoc iterū scōꝫ signū fecit iesus: cum venisset a iudea in galileā. CHRY. Non sine causa hoc adiecit: sed ostendens quoniam secundo signo facto: nondum ad altitudinem samaritanorū nullum signum videntium iudei peruenerūt. ORIGE. Amphibologiam autem cōtinet presens dictum. vno enim modo denotat ꝙ iesus veniendo a iudea in galileam: duo fecit miracula: quorum secundum est factum erga filiū reguli. alio modo sic. Duobus existentibus signis que iesus in galilea exercuit: scōm egit veniens a iudea in galileā. ꝛ hic sensus verus est. Mystice autēꝫ per hoc ꝙ iesus bis in galileā accedit binus saluatoris aduentus in mundūꝫ ostenditur: primus quidem misericordie: vt vino facto conuiuas exhilaret: secundus vero vt filium reguli ad mortēꝫ pene deductum suscitet. idest populum iudeorum qui post plenitudinem gentium accedet saluandus in fine. Magnus autem rex regum est qui constitutus est a deo in monte syon sancto eius huius qui viderunt diem ꝛ gauisi sunt: reguli dinoscuntur. Arbitramur igitur regulum esse abraam: egrotūꝫ vero filium eius israeliticūꝫ genus debilitatum erga cultū diuinum. ꝛ ideo incaluit ignitis spiculis inimici. vt proinde febrire censeatur. Apparet autem ꝙ precedentibus sanctis postq̄ carnis exuerunt amictūꝫ populus sint cure. vnde legitur in machabeis post mortē hieremie. Hic est hieremias p̄pheta dei. qui plurimum orat pro populo. Abraam igitur obsecrat adiuuari a saluatore populum infirmum ꝛ q̄dem potestatis verbum de chana prodit: vbi dictum est: Filius tuus viuit. Sed verbi efficacia in capharnaum agitur. naꝫ ibi filius reguli curatus est quasi in agro consolationis morans quod significat genus quoddam debilium non tamē omnino fructibus priuatorum. Illud autem: Nisi signa et prodigia vi. non cre. dictū illi refert̄ ad multitudinē filiorū suorū: ꝛ ad ipsum quodāmodo: sicut enim ioannes expectabat datum sibi signum. s. super quēꝫ videris spūm descendentēꝫ: sic ꝛ premortui sancti aduentū xp̄i ī carnēꝫ ꝛ signis ꝛ p̄digiis manifestādū expectabāt. Debet āt hic regulus nō solū filiū sꝫ etiā seruos p quos significat̄ maneries quedāꝫ min⁹ bene. ꝛ ifima credētiū nec a casu hora septima dicit filiū febris: nā septēarius numerus ē quietis. ALCVI. Uel q꞉ p septiformē spūm est ois remissio pctōrū. Septenari⁹ enī ī tria ꝛ quattuor diuisus significat sāctā trinitatē ī quattuor āni tp̄ib⁹ ī q̄ttuor mūdi ptib⁹ in q̄ttuor elemētis.

ORIGE. Pōt quoqꝫ significari duo aduēt⁹ christi vbi ad animā: prim⁹ quidē ex facto vino p̄bēs ōie gaudium spūalis cōuiuii: secūd⁹ vo oēs languoris ac mortis reliquias amputās. THEO. Regul⁹ aūt est ōis hō nō solum qui regi vniuersorū p̄pinquius existit fm aīam: sꝫ q꞉ ꝛ ipse sup oia p̄ncipatū sumpsit. cui⁹ fili⁹. i. mēs febricitat voluptatib⁹ prauis ꝛ desideriis: Accedit āt ad iesu⁹ ꝛ dep̄cat̄ vt descēdat. i. vt cōdescēsu misericordie vtat̄ ꝛ parcat peccatis p̄usq̄ a voluptatū īfirmitate mortificet̄. Sꝫ dn̄s dicit: Uade. i. p̄fectū ꝯtinuū circa bonū ostēdas ꝛ tūc fili⁹ tu⁹ viuet. Si autē ambulare cessaueris mortificabitur tibi intellectus circa boni operationem.

CA .V.

Post hec erat dies fest⁹ iudeorum: ꝛ ascēdit iesus hierosolymāꝫ. Erat autēꝫ hierosolymis probatica piscina que cognominatur hebraice bethsaida quinqꝫ porticus habēs. In his iacebat multitudo magna languentium: cecorū claudorum: aridorum: expectantium aque motum. Angelus autē domini descendebat scōm tempus in piscinā: ꝛ mouebatur aqua. Et qui prior descendisset in piscinam post motionēꝫ aq̄ sanus fiebat a quacūqꝫ detinebatur infirmitate. Erat autem quidāꝫ homo ibi triginta ꝛ octo annos habens in infirmitate sua. Hunc cum vidisset Jesus iacentēꝫ: ꝛ cognouisset quia iam multum tempus haberet: dicit ei: Uis san⁹ fieri: Respondit ei languidus: Domine hominēꝫ nō habeo: vt cū turbata fuerit aqua mittat me ī piscinam. Dum venio enī ego: alius ante me descendit. Dicit ei Jesus: Surge: tolle grabatum tuū ꝛ ambula. Et statim san⁹ factus ē homo ille. ꝛ sustulit grabatum suum ꝛ ambulabat. Erat āt sabbatum in die illo. Dicebant ergo iudei illi q̄ sanatus fuerat. Sabbatum est nō licet tibi tollere grabatum tuum. Respōdit eis: Qui me sanū fecit ille mihi dixit: tolle grabatum tuū ꝛ ambula. Interrogauerunt ergo eum: Quis est ille homo qui dixit tibi: tolle grabatum tuūꝫ ꝛ ambula: Is autēꝫ qui sanus fuerat effectus nesciebat quis esset. Jesus enim declinauit a turba cōstituta in loco.

AVGV. s. cō. euāge. Post miraculū in galilea factū: inde hierosolymā redit. Unde dicit: Post hec erat dies festus iudeorū: ꝛ ascēdit Jesus hierosolymam. CHRY. Mihi videt̄ ꝙ erat dies fest⁹ pētecostes ascēdit autē Jesus hierosolymā sēp in festis dieb⁹: vt cū eis dies festos faciens non videat̄ legi cōtrari⁹: ꝛ ob h̄ multitudinē simplicē per signa ꝛ doctrinā attrahat: maxie. n. ī dieb⁹ festis hi q iuxta positi erāt cōcurrebāt. Sequit̄: Erat āt hiero. p. pisci. que cogno. hebra. bethsa. quinqꝫ por. habens. ALCVI. Probaton

grece ouis dicit. probatica ergo piscia peculiaris dicit: vbi sacerdotes cadauera hostiarū abluebant. CHRY. Dicebat quidē baptisma dari peccata purgans: cuius imago prescripta fuit in piscina et in alijs pluribus: et primum quidem dedit deus aquam expurgantē corporū sordes et inquinationes nō existentes: sed opinatas puta eas que a funere et que a lepra et que ab alijs talib⁹. deinde ifirmitates diuersas per aquas facit solui. Unde sequitur. In his iace. mul. mag. lang. ceco. clau. et ari. expe. aque mo. Uolens enī deus ppinquius adducere ad baptismi donū non adhuc inqnamenta solū mūdat: sed etiam egritudines sanat: sicut. n. ministri q prope regem sunt: his qui sunt a longe clariores sunt: ita et ī figuris fit. Non aūt simpliciter sanabat aquarū natura. sp enī hoc fieret: sed in angeli descensiōe. vnde sequit. Angel⁹ aūt dñi descē. sm tempus in pisci. et mo. aqua. Sic enim et in baptizatis nō simpliciter aqua opatur: sed cum spūsancti suscepit gratiā: tunc oia soluit peccata. Angelus. n. descēdēs turbabat aquā et sanatiuam imponebat virtutē: vt discant iudei quō multomagis āgelorū dominus omnes egritudines anime sanare pōt. sed tūc quidē infirmi as impedimentū volēti curari fiebat. Subditur enim Et q prior descē. i pisci. post mo. aq. san⁹ fiebat a q̄cūqz detinebat ifirmitate. Nūc autem vnusquisqz accedere pōt: non enim angelus est qui turbat aquam: sed angelorū dominus qui oia operatur. sed et si orbis terrarū vniuersus veniat gratia nō consumitur sed similis manet. Sicut enim solares radij per vnāquāqz illuminant diem: et nō consumūtur: neqz a multa largitione minor fit solis lux: ita et multo amplius spū sancti actio in nullo minuitur a multitudine eorum qui potiuntur ea. Hoc autem fiebat s. vt vnus tm̄ post motionem aque sanaretur: vt qui didicerant qm̄ in aqua egritudīes corpis sanabantur: in hoc per multū tēpus exercitati facile crederēt q̄ et egritudines anime aqua sanare pōt. AVGV. Plus est aūt q̄ christ⁹ vitia sanauit animaꝝ: q̄ʒ q̄ sanauit languores corporū moriturorum. sed quia ipsa anima non eū nouerat a quo sanonda erot: et oculos habebat in carne vnde facta corpalia videret: et nondū habebat in corde vnde deū latēter cognosceret: fecit quod videri poterat vt sanaret vnde videri nō poterat. Ingressus ē lacū vbi iacebat multitudo languentiū: de quibus elegit vnuz vt sanaret: de quo subdit: Erot autē qdaz hō ibi triginta et octo annos habens in infirmitate sua. CHRY. Non aūt cōfestiz eū a principio sanauit: sz primū eū familiarē sibi facit. per interrogationē future fidei faciens viam. Non aūt expetit fidē vt in cecis fecit dicens: Creditis quia possum hoc facere: quia hic non dum nouerat eū manifeste quis esset. Nam illi quidem ex alijs eius virtutes cognoscētes cōuenienter hec audierāt. Alij vō nondum eū cognoscētes: sed p signa eum cognituri post miracula requirūtur de fide. vnde sequitur: Hunc cū vidisset Jesus iacentē et cognouisset quia multuz iam tempus haberet: dicit ei: Uis sanus fieri: Non hoc querit vt discat: hoc enim supfluū esset: sed vt ostenderet istius patientiam qui triginta et octo annos habens per vnūquēqz annuz eripi ab egritudine expectans assidebat et non desistebat Et vt cognoscamus propter quam cām dimittens alios ad huc venit: et nō dicit: Uis te curabo: nondū enim aliqd magnum imaginabatur ille d christo. nō aūt turbatus ē ad interrogationē neqz dixit iniuriari mihi venisti: quādo iterrogas si vola sanus fieri: sed mansuete r̄ndet Sequit enim. Respondit ei lang. Domine hominem non habeo: vt cum tur. fu. aqua mit. me in pisci. duz vēio enim ego: alius an̄ me descen. Non nouerat quis esset qui interrogabat neqz q̄ curoturus esset eum Opinabatur aūt fortasse vtilē sibi fore christum ad mittendū eum in aquam. sed christus ostendit q̄ verbo omnia pōt faceret. vnde sequitur: Dicit ei Jesus: surge tolle grabatū tuum et ambula. AVGV. Tria dixit sed surge non opis imperiū fuit sed operatio sanitatis. Sano autē duo imperauit Tolle grabatū tuū et ambula.

CHRY. Intuere diuine sapiētie supabundantiā non solum sanat sed et lectū portare iubet vt et credibile faceret miraculū: et nullus existimet phantasiam esse quod factū ē. Nō enim nisi certissime et vehementer cōpacta essent mēbra lectulum ferre possent. Audiens autē languidus quoniā cū potestate et velut iubens dixit: Surge tolle grabatū tuum: non derisit dicēs: Angelus descendit et turbat aquā et solum vnum curat. Tu autem hō existens ex solo pcepto speras te magis angelis posse: sed audiuit et non discredidit ei qui iussit et sanus factus est. vnde sequitur. Et statim sanus factus est homo et sustu. graba. su. et ambulauit. BEDA. Multum quippe inter sanationem domini et que a medicis infertur distare probatur. hec videlicet voce iubentis ex mox implet. Illa vero per multa tempis interualla aliquotiens perficitur: CHRY. Igitur mirabile quidem ē hoc que aūt sequētur multo maiora erūt. Nā in initio quidē nullo molestante suaderi non ita mirabile est sicut quod post i fanientibus iudeis et accusantibus christo obediuit: vt ostēdit euangelista consequēter dicens. Erat aūt sabbatū in illo die dicen. ergo iudei illi qui sanus fuerat factus sabbatū est nō li. ti. tol. graba. tuū. AVGV. Non calūniabat dūo: qr sanū fecerat sabbato qr eis respondere posset: qr si cuiusq̄ iumentū in puteum cecidisset vtiqz die sabbati erueret illud et saluaret. sed qui portabat grabatū suū quasi dicat: si sanitas nō erat differenda nūquid et opus fuerat iupandū: sed ille auctorē sanitatis sue obijciebat calūniatoribus: vnde sequitur: Respondit eis qui me sanum fecit ille mihi dixit: Tolle grabatū tuū et ambula. q d. quare non acciperem iussionem a quo acceperom sanitatem: CHRY. Nimiruz si malignari vellet poterat dicere: Si crimen est accusate euz qui iussit et deponam lectulum. sed et curationem vtiqz occultasset. Etenim sciebat non ita eos esse morsos ex sabbati solutione: sicut ex infirmitatis sanatione: sed neqz hoc occultauit: neqz veniam petijt: sed clara voce beneficium confessus est. illi vero maligne interrogauerunt. vnde subditur: Interrogauerunt ergo eum quis est ille homo qui dixit tibi Tolle grabatum tuum et ambula: Non dicunt q̄s est qui fecit te sanum: sed in medium inducunt id quod transgressio estimabatur. Sequitur: Is autem qui sanus fuerot effectus nesciebat quis esset. Jesus autem declinauit a tur. consti. in loco. Et primum quidem vt eo absente testimonium insuspicabile fieret. Qui enim adeptus fuerat sanitatem idoneus erat beneficij testis. Deinde vt nō plus faceret furorem illorum accendi: Solus enim visus eius cui inuidetur: non paruam inuidentibus immittit scintillam: propterea discedēs: permisit ab ipsis suum factū examinari. Quidam estimant hunc paralyticum esse eum qui in mattheo positus est: sed non est. Ille enim multos habebat sui curam habentes et eum ferentes: hic autem nullū. Sed et locus vtrorunqz diuersus est. AVGV. Siquidem mediocri corde et humano ingenio consideremus hoc miraculum facientem quod ad potestatem pertinet: non magnum aliquid fecit: et quod ad benignitatem paruz fecit. Tot iacebant et vnus curatus ē cum posset vno verbo oēs erigere: Quid ergo intelligendum est: nisi quia ptās illa et bonitas magis agebot quid anime in factis eius pro salute sempiterna intelligerent. q̄ʒ quid pro temporali salute corporis mererentur. In illis enim factis quicquid tēporaliter sanatum ē in membris mortalibus in fine defecit: anima q̄ credidit ad vitam eternā trāsitū fecit. Piscina illa et aqua illa populuz mihi videtur significasse iudeorum. significat enim populus nomine aquarum. aperte nobis indicat apocalypsis ioannis. BEDA. Bene autem piscina probatica fuisse describitur. Ille enī populus ouis noie significat:

sm illud psalmi: Nos populus tuus ⁊ oues gregis tui.
AVGV. Aqua ergo illa.i.popul⁹ ille quiqȝ libri moysi tãq̃ quiqȝ porticibus claudebatur: sȝ illi libri prodebant: languidos non sanabant. Lex eni peccatores conuincebat: nõ absoluebat. BEDA. Deniqȝ multa genera languẽtiũ in eadem iacuerunt: ceci.s.qui sciẽtie lumĩe carent. claudi qui ad ea que iubentur implenda: vires non habent. Aridi q superne dilectionis pĩguedine carent. AVGV. Uenit autẽ christus ad populũ iudeorum ⁊ faciẽdo magna: docẽdo vtilia: turbauit peccatores.i. aquã presentia sua: ⁊ excitauit ad passionem suam: sed latens turbauit. Si eni cognouissent: nunq̃ dñm glorie crucifixissent. Subito enĩ videbat̃ aqua turbata: ⁊ a quo turbabat̃ nõ videbatur. Descendere ergo in aquam turbatam: hoc est humiliter credere in domini passionem. Ibi sanabatur vnus: significans ecclesie vnitatem. post a quisquis venerit nõ sanabatur: q̃r quisquis preter vnitatem fuerit: sanari nõ poterit. ve h illis q oderũt vnitatem: ⁊ partes sibi faciunt in hominibus. Habebat aũt .xxxviij. annos ĩ infirmitate: qui sanatus est. hic.n. numer⁹ ad languorem ptinet magis q̃ ad sanitatẽ. Quadragenari⁹ enim nũerus sacratus. nobis in quadam perfectione commendatur: quia lex in decem preceptis data est: ⁊ pdicãda erat per totum mũdum: qui quattuor partibus cõmendat̃. Denarius autẽ per quattuor multiplicat⁹ ad q̃dragenariũ peruenit. vel quia per euangelium quod quattuor libros habet impletur lex. Si ergo quadragenari⁹ numerus habet perfectionem legis: ⁊ lex non impletur nisi in gemino precepto charitatis. quid miraris quia lãguebat q. xl. min⁹ duos habebat: necessarius erat illi homo ad sanitatẽ. Sed homo ille qui ⁊ deus est: ⁊ q̃a illum iacentẽ duobus min⁹ inuenit: quia duo quedam iubẽdo quod min⁹ erat impleuit. In duobus eniȝ domini iussis duo precepta significata sũt charitatis. Dei dilectio priorẽ ordine precipiendi. proximi autem dilectio. prior est ordine faciendi. Dicit ergo: Tolle grabatuȝ tuum: quasi diceret: Cuȝ esses lãguidus portabat te proximus tuus. sanus factus es porta proximum tuum. Dicit etiam: Ambula. Sed quo iter agis nisi ad dominum deum tuu: BEDA. Quid.n.ẽ dicere: Surge ⁊ ambula: nisi a torpore ⁊ ignauia in quibus prius iacebas erigere: ⁊ in bonis operibus proficere stude. Tolle grabatum tuum. id est proximum tuum a quo portaris ⁊ ipse patienter tolera.
AVGV. Porta ergo eum cum quo ambulas: vt ad euȝ peruenias cum quo manere desideras. Ille autem nondum Jesum nouerat: quia ⁊ nos credimus in eum: queȝ non videmus: ⁊ vt non videatur declinat a turba. Quadã solitudine intentionis videtur deus: turba strepitum habet. visio ista secretum desiderat.

¶ Postea inuenit eum Jesus in templo ⁊ dixit illi: Ecce sanus factus es: iam noli amplius peccare: ne deterius tibi aliquid contingat. Abijt ille homo ⁊ nunciauit iudeis: quia iesus esset qui fecit eum sanum. Propterea persequebantur iudei iesuȝ: quia hec faciebat in sabbato. Jesus autem respondit eis: Pater meus vsqȝ modo operatur ⁊ ego operor. Propterea ergo magis querebant eum iudei interficere: quia non solum soluebat sabbatum: sed ⁊ patrem suum dicebat deum: equalem se faciens deo.

CHRY. Curatus homo non secessit ad nundinas neq̃ voluptati aut vaneglorie dedit seipsum: sed in templa conuersabatur: quod maxime religionis est signum. vnde dicitur: Postea inuenit eum Jesus in templo. AVGV. Dominus quidem Jesus ⁊ in turba eum videbat ⁊ in templo. Ille autem languidus Jesum in turba non agnoscit: in templo agnoscit in loco sacrato. ALCVI. Quia si gratiam cõditoris cognoscere volumus: ⁊ ad eius visionẽ venire: fugienda est turba cogitationum ⁊ affectuum prauorũ. declinanda sunt prauorȝ conuenticula. fugiendũ est ad templuȝ vt nosipsos templũ dei studeamus facere quos deus inuisere ⁊ in quibus manere dignetur. Sequitur: Et dixit illi: Ecce sanus factus es iam noli amplius peccare: ne deterius tibi aliquid contingat. CHRY. Ubi prius discimus q̃ ex peccatis ei nata est hec egritudo. quia enim sepius animam in nobis egrotantem insensibiliter habemus: corpus autẽ si paruam susceperit lesionem: oẽ facit studium vt ab infirmitate liberemur. Propterea deus punit corpus ,pbis que anima deliquit. secũdo vero q̃ verus est gehẽne sermo. tertio q̃ longum est ⁊ infinitum supplicium. Dicunt enim quidam: Nunquid quia in breui temporis momento adulterauis suȝ. immortaliter crucior: vide q̃ hic tãto tempore pro peccatis cruciabatur: nõ.n. tẽporis mẽsura peccata iudicantur: sed ipsa delictorȝ natura. Cũ his aũt ⁊ illud discimus: q̃ si grauem sustineamus penã pro prioribus pctĩs. deinde in eadem inciderimus grauiora patiemur: ⁊ hoc decẽter. qui.n. neqȝ supplicio factus ẽ melior vt insensibilis de reliquo ⁊ contẽptor: ad maius ducet̃ tormentũ. si aũt hic nõ omnes pro peccatis torquẽtur: nõ confidamus. Nihil enȝ nos hic pati pro peccatis. signũ est maioris illic futuri supplicij: nõ autem omnes egritudines sunt ex peccatis sed plures. Quedam enim ⁊ a pigritia fiunt: quedam ,ppter probationem: sicut in iob. Sȝ ,ppter qd paralytico huic xp̃s de peccatis mẽtionem facit: Quidam huic paralytico detrahentes dicunt eum christi fuisse accusatoreȝ: ⁊ propter hoc hec audisse. qd igitur dicent de paralytico qui est apud mattheum: etenim ⁊ illi dictũ est: Dimittuntur tibi peccata tua. neqȝ etiã christus hunc incusat de preteritis: sed ad futurum eum muniuit solum. Alios igitur curans: peccatorum non meminit: quia his paralyticis ex peccatis egritudines sũt facte: alijs autẽ ex ĩfirmitate naturali: vl' per hos reliquos omnes admonet. Cum his autem ⁊ illud est dicere: quoniam multaȝ vidit inesse anime huius patientiam: ⁊ vt valentem suscipere admonitionem eum admonet. Tribuit autem signum ei proprie deitatis. dicendo enim: Non amplius pecces: ostẽdit se scire omnia que ab eo facta erant delicta. AVGV. Nunc autem ille postea q̃ vidit Jesum: ⁊ cognouit eum auctorem salutis sue: non fuit piger in euãgeliçando quem viderat. vnde sequitur: Abijt ille homo ⁊ nunciauit eis: quia Jesus erat qui fecit eum sanum. CHRY. Non ita insensibilis erat: vt post tantum beneficium ⁊ admonitioneȝ maligna mente hoc dicat. Si enim detrahere veller. sanitateȝ tacens transgressionem dixisset: sed hoc non fecit: non eniȝ dixit quoniam Jesus est qui dixit: Tolle grabatum tuum. quod videbatur iudeis crimen esse: sed dixit: Quoniam Jesus est qui me sanum fecit. AVGVSTINVS. Sic igitur ille annunciabat: ⁊ illi insaniebant. vnde sequitur. Propterea persequebantur iudei iesuȝ: quia hoc faciebat in sabbato. Manifestum enim opus corporale factum erat ante oculos iudeorum: non sanitas corporis: sed deportatio grabati: que non videbatur ita necessaria quemadmodum sanitas. Aperte ergo dicat dominus sacramentum sabbati ⁊ signum obseruandi vnius diei ad tempus datum esse iudeis. Impletionem vero ipsam sacramenti: in illo venisse cuȝ sequitur: Jesus autem respondit eis: Pater meus vsqȝ modo operatur: ⁊ ego operor. quasi dicat. Nolite putare quia sabbato ita requieuit pater meus: vt ex illo non operetur. sed sicut ipse nunc operatur sine labore: operor ⁊ ego: sed ideo dictum est deum requieuisse: quia iam creaturam nullam condebat: postq̃ȝ perfecta sũt omnia. quietẽ vero propterea appellauit scriptura: vt nos admoneret post bona opera

quieturos. Et sicut deus postq̄ fecit hominem ad imaginē ⁊ similitudinem suam ⁊ perfecit omnia opera sua bona valde: requieuit septimo die: sic ⁊ tibi requiem non speres nisi cum redieris ad similitudinem in qua factus es quā peccato perdidisti: ⁊ nisi cū bona fueris operatus. AVGV. quarto super genesim ad litteram: Dici ergo probabiliter potest ad seruandum sabbatum iudeis fuisse preceptum in vmbra futuri: que spiritualem requiem significaret: quam deus exemplo quietis sue: fidelibus bona opera facientibus archana significatione pollicebatur. AVGV. super ioannem: Erit enim sabbatum huius seculi cum transierint sex etates: quasi sex dies seculi: tunc enim ventura est requies que promittitur sanctis. AVGV. quarto super genesim ad litteram. Cuius etiam quietis ipse dominus iesus mysterium sua sepultura confirmauit. Ipso quippe die sabbati requieuit in sepulchro: postq̄ sexto die consummauit opera sua quando ait: Consummatum est. Quid ergo mirum si deus istum diem quo erat christus in sepultura quieturus: volens etiam hoc modo prenunciare ab operibus suis in vno die requieuit. deinceps operaturus ordinem seculorum: Potest etiam intelligi deū requieuisse a condendis generibus creature: quia vltra iam non condidit aliqua genera noua. Deinceps autem vsq̄ nunc ⁊ vltra operatur eorundem generū administrationem que tunc instituta sunt: non vt ipso saltē die septimo potentia eius a celi ⁊ terre omniumq̄ rerum quas condiderat gubernatione cessaret: alioquin continuo dilaberentur. Creatoris namq̄ potentia causa est subsistendi oī creature: que ab eis que creata sunt regendis si aliquando cessaret: simul ⁊ eorum cessaret species: omnisq̄ natura concideret. neq̄ enim sicut structuram ediū cū fabricauerit q̄s abscedit: atq̄ illo cessante stat opus eius: ita mundus vix ictu oculi stare pōt: si ei deus regimen suū subtraxerit; proinde quidem dominus ait: Pater meus vsq̄ modo operatur continuationem quandam opis eius que vniuersam creaturam continet atq̄ administret ostendit. Aliter enim posset intelligi si diceret: Et nūc operatur: vbi nō esset necesse vt operis continuationem acciperemus. Aliter autem cogit intelligi cum ait: Usq̄ nūc ex illo scilicet quo cuncta cū conderet operatus est. AVGVSTINVS super ioannē. Ergo tanquā diceret iudeis: quid expectatis vt non operer sabbato: Sabbati dies vobis ad significationem meā preceptus est. opera dei attendite: p̄ me facta sunt omnia. operatus est pater lucem: sed dixit vt fieret: si dixit verbo operatus est: ⁊ verbum eius ego sum. Pater meus ⁊ nūc operatus est cum fecit mundum. ⁊ vsq̄ nunc operatur: cū regit mūdū. ergo ⁊ per me fecit cū fecit: ⁊ per me regit cū regit.

CHRY. Et quidem xp̄s cum discipulos excusare oportebat: dauid conseruum eorū in mediū ferebat. Quādo vero de seipso erat accusatio: ad patrem refugit. Cōsiderandū etiā q̄ neq̄ vt homo solum excusat. sed neq̄ vt deus solū: sed quādoq̄ hoc quādoq̄ illo modo. Volebat enim vtrūq̄ credi ⁊ cōdescensionis dispēsationem ⁊ deitatis dignitatē. vnde hic equalitatē sui ad patrē ostēdit: ⁊ in dicēdo cum patrē singulariter. Dicit enim pater meus: ⁊ in agendo eadem illi. Dicit enī: ⁊ ego operor. vnde sequitur: Propterea ergo magis querebāt eum iudei interficere: quia nō solum soluebat sabbatum: sed ⁊ patrē suum dicebat deum. AVGV. Nō quōcūq̄: sed quō: equalē se facit deo. nā oēs dicimus deo: Pater noster q̄ es ī celis. Legimus ⁊ iudeos dixisse: Cū tu sis pater noster. ergo nō hinc irascebantur: quia patrem suum dicebat deum sed q̄ longe alio modo q̄ homines.

AVGV. de cō. euā. Dicēdo. n. pater meus vsq̄ mō operatur: ⁊ ego operor. q̄ ei esset equalis voluit intelligi: consequēs esse ondēs: vt q̄n pater operat̄. ⁊ filius operetur: quia pater sine filio nō operatur. CHRY. Si vō non naturalis esset filius nec eiusdē substantie: hec excusatio maior accusatione esset. Nō enī prefect⁹ equalē legē trāsg̃ediēs poterit effugere: si accusatus se excuset dicens: Quoniā ⁊ rex soluit legem. Sed quia par est dignitas filij ad p̄rem propterea perfecta excusatio ē. sicut igitur pater operās sabbato absolutus est a crimine: ita et filius. AVGV. Ecce itelligūt iudei quod non intelligunt arriani. Arriani q̄ppe īequalē dicūt filium patri ⁊ inde heresis pulsat ecclesiā. CHRY. Qui vero nolunt cum bona mente hoc suscipere: dicunt q̄ christus non fecit se equalem deo. sed iudei hoc suspicabāt: sed ad hoc per ea que supradicta sūt superueniam⁹. Manifestum enī est q̄ iudei persequebant̄ christū: ⁊ q̄ soluebat sabbatum: ⁊ q̄ dicebat patrem suum deū. vnde ⁊ qd̄ consequenter adiungitur: Equalem se faciens deo. adheret premissis in veritate. HYLA. vij. de trini. Expositio enī ē euangeliste causam demonstrātis cur eū iudei iterficere vellent. CHRY. Et iterū si ipse hoc ipsum volebat astruere: sed iudei hoc inaniter suspicabant̄: non dimisisset vos minus eorum mentem in errore: sed correxisset. neq̄ enim euangelista hoc tacuisset sicut supra d̄ eo quod dictum est: Soluite templum hoc. AVGV. Nō tñ iudei itellexerūt christum esse filium dei: sed itellexerunt i verbis christi q̄ talis commendaret̄ filius dei. q̄ equalis esset deo: q̄ tñ ergo nesciebāt: talē tamē p̄dicari agnoscebāt. Ideo dicit. Equalē se faciēs deo: nō aūt ipse se faciebat equalē: s; ille illū genuerat equalem.

Respondit itaq̄ iesus ⁊ dixit eis: Amē amen dico vobis: non potest filius a se facere quicq̄: nisi quod viderit patrē facientē. Quecunq̄ enī ille fecerit: hec ⁊ filius similiter facit. Pater enī diligit filium: ⁊ omnia demonstrat ei que ip̄e facit: ⁊ maiora his demonstrabit ei opera vt vos miremini.

HILA. vij. de trinitate: Ad violati sabbati obiectū sibi reatum dixerat: Pater me⁹ vsq̄ modo operat̄ ⁊ ego operor. vt vsurpasse hoc ex auctoris intelligeret̄ exemplis. Significans tamen hoc quod ipse ageret patris opus esse intelligendum: q̄ a ipse in se operaretur operante: ⁊ rursum aduersū eā inuidiam q̄ se deo equasset patrem i nominis vsurpatione: volens ⁊ natiuitatem confirmare ⁊ nature virtutem profiteri: respondit. vnde dicitur. Respōdit itaq̄ iesus ⁊ dixit eis: Amen amē dico vobis: nō potest filius a se facere q̄cq̄: nisi quod viderit patrem facientem. AVGV. Quidā q̄ christianos se haberi volunt: arriani heretici dicētes ipsum filium dei qui suscepit carnem minorē esse q̄ pater est. capiunt ex his verbis causam calumnie ⁊ respondent nobis: Uidetis quia dominus iesus cum aduerteret iudeos ex hoc moueri: quia patri deo equalem se faceret; talia verba subiunxit: vt se equalem non esse monstraret. qui enim nō potest inquiunt a se facere quicq̄: nisi qd̄ viderit patrem facientem: vtiq̄ minor est non equalis. Sed si deus erat verbum ⁊ est deus maior ⁊ deus minor: duos deos colim⁹. non vnum deum. HYLARIVS. septimo de trinitate. Ne igitur exequatio illa per nomen naturam natiuitatis que filij est auferet eidem: ait filiū ab se nihil facere posse. AVGV. Tanquam diceret: Quid scandalizati estis: q̄ patrem meum dixi deum: et quis equalem me feci deo: ita sum equalis: vt ille me genuerit: nō vt ille a me: sed ego ab illo sim filius. Hoc ē eē qd̄ posse. Quia ergo substātia filij de p̄re est: ideo potentia filij de p̄re ē. q̄ ergo filius non ē a se: ideo nō pōt a se. sic ergo nō pōt fili⁹ a se facere q̄cq̄. nisi qd̄ viderit patrem facientem: quia videre filij hoc est naturam esse de patre: Non alia visio eius: ⁊ alia substantia eius to-

tum quod est de patre est. HYLA. vij. de trini. Ut autẽ maneret salutaris in patre et filio confessionis nostre ordo naturam natiuitatis ostendit que potestatẽ efficiẽdi non p incremẽta indultaz ad vnũquodqz opus virtũ sumeret: s3 de cognitõe presumeret. psumeret aũt nõ de aliquo operis corporalis exemplo. vt qd prius pater faceret id postea filius facturus eẽt. sed cũ ex patre filius eẽt natus p virtutis ac nature in se paterne conscia nihil nisi quod patrem facientẽ vidisset: filiũ facere posse testatus est. non. n. corporalibus modis deus videt: sed visus ei oĩs in virtute nature ẽ. AVGV. ij. de trini. Hoc aũt si ppterea dictũ acceperim⁹ qz in forma accepta ex creatura minor ẽ filius cõsequẽs erit vt prior pater sup aquas ambulauerit et cetera que filius in carne apparens iter hoies fecit: vt possit filius ea facere. qs aũt vl' delyrus ista sentiat: AVGV. super ioan. Ambulatio tñ illa carnis supra mare a pr̃e fiebat p filiũ. Quãdo. n. caro ambulabat et diuinitas filij gubernabat pr̃ absens nõ erat: cũ filius dicat. Pater in me manens ipse facit opera. Cũ ergo dixisset: Non põt filius a se facere quicq̃. Ne forte carnalis subriperet intellect⁹: vt faceret sibi hõ quasi duos fabros: vnũ magrz: alterũ discipulũ: vt quomõ ille fecit archam iste facit alteram: secutus ait: Quecũqz enĩ ille fecerit hec z filius similiter facit. Non ait Quecũqz pater facit. et filius talia similia facit: sed hec eadẽ. Mũdũ pr̃: mũdũ filius: mũdũ spũsanctus. Si vn⁹ de⁹ pater: et filius et spũsanct⁹: vnus mũdus factus a patre per filiũ in spũsancto. Hec ergo eadẽ facit. Addit aũt: Similiter: ne alius error in aĩo nasceret̃. Videt̃ enĩ corpus hoc idẽ facere qd animus sed non similiter. animus enĩ imperat corpori corpus visibile est. anim⁹ inuisibilis. vt faceret aliquid seruus iubente domino fecit: idẽ ab vtroqz factũ est sed nũqd similiter? Nõ ergo sic pater et filius: sed hec eadẽ facit et similiter facit: vt intelligam⁹ simili potentia facere filiũ eadẽ ipsa q̃ facit pater. Equalis igit̃ ẽ patri filius.

HYLA. vij. de tri. Vel al'r. Oĩa et eadẽ ad oñdendaz nature virtutem locutus est. Est igitur natura eadem: cũ eadem omnia posse nature sit. Ubi vero similiter p filiuz oĩa eadem fiũt: similitudo operũ solitudinez opantis exclusit. Hec igitur est vere fidei nostre intelligentia. quia sub vna hac significatione testantur. et similiter facta natiuitatem et eadem facta naturam. CHRY. Vel aliter. Totum qd dicitur: A semetipso non potest filius facere quicq̃: intelligendum est quia nihil contrarium patri nihil alienũ ab eo facere potest. Ideo autem non dicit: Quoniam nihil cõtrarium facit: sed quoniam nõ potest facere: vt hinc ostendat indissimilitudinem et certitudinem parilitatis. Non enim imbecillitatem filij: sed multam eius virtutem ostẽdit hoc verbum: sicut enim cum dicimus: Impossibile est deuz peccare: non imbecillitatem eius accusamus: sed ineffabilem quandam virtutem eius testamur: ita cuz dicit filius: Nõ possum a meipso facere quicqz. hoc dicit: quoniam impossibile est eum facere aliquid contrarium patri. AVGV. contra sermo. arrianorũ. Hoc autem non deficientis est: sed in eo qd de patre natus est permanentis: tãqz laudabile est omnipotentem non posse mutari: q̃z laudabile est: qd omnipotens non potest mori. Potest enim filius facere qd non vidisset patrem facientem. si posset facere qd per illum non facit pater: hoc est. Si posset peccare: neqz nature immutabiliter bone: que a patre est genita: conueniret. Hoc autem quia non potest: non deficienter non potest: sed potenter. CHRY. His autem que dicta sunt attestatur qd sequitur: Quecunqz enĩ ille fecerit: hec similiter et filius facit. Si enim per seipsum pater oĩa facit: et filius per seipsuz facit: vt hoc qd dicit similiter: maneat: vides qual'r intelligentia est excelsa: humilitatis autem ṽba. si enĩ humili⁹ pducit verba quedã nõ mireris. qz enim persequebant euz excelsa audientes: et contrarium deo esse estimabant. parũ per ṽba remisit. AVGV. Cum ergo dixisset et se eadẽ facere: et similiter que facit pater: subdit: Pater enĩ diligit filium: et oĩa demõstrat ei quecũqz ipse facit. Ad hoc quod supra dixit: Nisi quod viderit patrẽ facere videt̃ ptinere et qd omnia demonstrat ei que ipse facit. Sed rursus mortalis cogitatio perturbatur. Dicet enim aliquis: Seorsum facit pater vt possit filius videre quod facit: velut si faber doceat filium artem suã et demonstret ei quicquid facit. vt possit et ipse facere quod viderit patrem facientẽ. Cum ergo pater facit filius non facit: vt possit videre filius quod pr̃ facit. Porro si fixum atqz inconcussum tenemus: quia p filiũ oĩa pater facit: anteq̃z faciat demonstrat filio. Ubi etiã demonstrat filio pr̃ qd facit nisi in ipso filio p quẽ facit: si enĩ pater exempla faciat et filius attẽdat manus patris quẽadmodũ faciat: vbi est illa inseparabilitas trinitatis? Non ergo faciendo demonstrat pater filio sed demonstrando facit per filium. Videt enim patrem filius demonstrantẽ anteq̃z aliqd fiat et ex demonstratione patris et visione filij fit quod fit a patre per filium. Sed dices ostendo filio meo qd volo facere. et facit ipse atqz ego per ipsum. Sed verba dicturus es filio tuo: sed ipse filius est verbũ patris. Nunquid ergo per verbũ loqueret̃ ad verbũ an quia filius magnũ ẽ verbũ minora verba transitura erant inter patrẽ et filium: et sonus aliquis et quasi creatura quedã tpalis exitura erat ex ore patris: et percussura aurem filij? Remoue oĩa corpalia: simplicitate vide si simplex es: si nõ potes cõprehendere quid sit deus: vel hoc cõprehende quid nõ deus sit: multũ proficies si nõ aliud q̃z ẽ senseris de deo. In mẽte tua vide quod volo dicere: in qua video memoriam et cogitationem. demõstrat memoria tua cogitationi tue carthaginẽ: et quod in illa erat anteq̃z intenderes conuci se ad se cogitationi oñdit. Ecce facta est a memoria demonstratio. facta ẽ in cogitatione visio: et nulla verba in medio cucurrerũt. Nullũ ex corpore signũ datũ est. sed tñ oĩa que in memoria tenes forinsecus accepisti. Pater que demonstrat filio non accepit extrinsecus. intus totũ agitur quia nihil creaturarũ esset extrinsecus nisi pater hoc fecisset per filium: et eam pater demonstrando fecit: quia per filium videntẽ fecit. Sic ergo demonstrans pater filij visionẽ gignit: quemadmodũ pater filium gignit. Demonstratio quippe generat visionẽ: non visio demonstrationẽ. qd si purius et perfectius intueri valeremus. fortassis inueniremus nec aliud esse patrẽ aliud eius demonstratiõez: nec aliud filiũ aliud eius visionem. HYLA. vij. de trini. Non igitur per ignorationem credendus est vnigenitus dei doctrina demonstrationis eguisse. Demonstratio enim operum nihil aliud hic nobis preterquam natiuitatis fidez ingerit: vt subsistentem filiuz ex subsistente deo patre credamus. AVGVSTI. Videre enĩ patrem hoc est illi esse filium. Sic ergo demonstrat pater omnia que facit filio: vt a patre videat omnia filius. Videndo eniz natus est: et ab eo est illi videre: a quo est illi esse: et natum esse et permanere.

HYLARIVS. vij. de trinita. Neqz autez in circumspectum se celestis sermo egit ne forte diuerse nature significatio sub occasione dicti ambigui subriperet. Demonstrata. n. potius opera patris esse ait domino q̃z ad operationẽ earuz naturam virtutis adiectam vt demonstratio ipsa natiuitas esse doceretur: cui per dilectionem patris operum paternorum que per eum effici vellet esset cognata cognitio.

AVGVSTINVS. Sed ecce quem diximus patri coeternum videntem patrem et videndo existentem rursus nobis tempora nominat. Nam sequitur: Et maiora his demonstrabit ei opera: Si autem demonstrabit hoc est demonstraturus est: nondum demonstrauit: et tunc filio dmõstratur⁹ ẽ qñ et istis. Seqt̃. n. Ut vos miremini. Et h difficile ẽ videre quõ tãq̃z tpaliter filio coeterno aliquando mõstret eternus pater omnia sciẽti que sunt apud pr̃ez.

Que sint autē illa maiora facile est intelligere ex hoc qḋ sub
ditur. Sicut eni pr̄ susci mor. ꝛc. Maiora eni opera sūt mor
tuos suscitare q̄ languidosos sanare. sed qui paulo ante loq̄
batur vt deus cepit loqui vt hō. Demōstrabit eni quasi tpa
liter hoi facto i rpe opa maiora i. resurrectionē corporum.
Corpora.n.resurgēt per dispensationē hum inā. sed aie resur
gent per substātiā dei. participatione.n. dei fit aia beata nō
participatione beate aie. Quo .n. aia que inferior deo est: id
quod ipsa inferius est hoc est corpus viuere facit sic eandez
aiaz non facit beate viuere nisi q̄ ipsa aia supius est .i. deus.
vn̄ ꝛ p̄us dictū est q̄ pr̄ diligit filiū ꝛ demonstrat ei q̄ ipse fa
cit. Demonstrat eni pater filio vt anime suscitentur: q: p pa
trem ꝛ filium suscitantur nec possūt viuere nisi earū vita sit
deus: vel nobis pater demanstraturus est nō illi. propterea
subiungit. Ut vos miremini. In quo exposuit qḋ voluit di
cere. Et maiora his demonstrabit ei opera. Sed quare non
dicit Demonstrabit vobis sed filio: quia et nos membra su
mus fily ꝛ ipse discit quodāmodo in membris suis quomō
et patitur in nobis. sicut enim dixit: Quod vni ex minimis
meis dedistis mihi dedistis. ita si iterrogaremur a nobis Qm̄
eris discens cum tu doceas omnia: Respondet. Cum vnus
ex minimis meis discit ego disco.

Sicut eni pater suscitat mortuos ꝛ viuificat: sic ꝛ filius quos vult viuificat. Neqꝫ eni pater iudicat queq̄: sed omne iudiciū dedit filio vt omnes honorificent filium sicut honorificant p̄rē. Qui non honorificat filiū: non honorificat patrem qui misit illum.

AVGV. Qr dixerat q̄ maiora his opera pr̄ demōstratu
rus est filio. que sint maiora prosequitur et dicit: Sicut eni
pater suscitat mortuos ꝛ viuificat sic ꝛ filius quos vult viui
ficat. Plane maiora sunt ista valde enim plus est vt resur
gat mortuus q̄ vt conualescat egrotus. Non autem sic hoc
intelligamus vt alios a patre suscitari. alios a filio estime
mus sed eosdem quos pater suscitat ꝛ viuificat. ipsos ꝛ fili⁹
suscitat et viuificat. Et ne quis diceret: Suscitat pater mor
tuos per filium ille tanq̄ potens iste tanq̄ ex aliena potesta
te. tanq̄ minister facit aliquid. Potestatem fily signauit di
cens Filius quos vult viuificat. Tenete hic non solum po
testatem fily verum etiam ꝛ voluntatem. Eadem enim pa
tris ꝛ fily potestas est et voluntas. non enim vult pater ali
ud q̄ filius: sed sicut illis vna substantia sic vna voluntas ē.
HYLA. vy. de trini. Uelle quidem nature libertas est
que ad perfecte virtutis beatitudinem cum arbitry volun
tate in libertate subsistat. AVGV. Sed qui sūt isti mor
tui quos viuificat pater ꝛ filius: Uult nobis insinuare resur
rectionem mortuorum quam omnes expectamus: non il
lam quam quidam habuerunt vt ceteri crederent resurre
xit enim lazarus moriturus. Cum ergo dixisset: Sicut enī
pater suscitat mortuos ꝛ viuificat. ne intelligeremus illam
mortuorum resurrectionem quam fecit ad miraculum non
ad vitam eternam secutus ait: Neqꝫ enī pater iudicat quē
quam ꝛc. vt ostendat quia de illa resurrectione mortuorꝫ
dixerat que futura est in iudicio. Uel aliter. de resurrectio
ne animarum dictum est Sicut pater suscitat mortuos ꝛc.
De resurrectione autem corporum sic dicit: Neqꝫ enim pa
ter iudicat quemquam ꝛc. Resurrectio enim animarū fit
per substantiam patris et fily et ideo id simul operantur pa
ter ꝛ filius. Resurrectio vero corporū fit per dispensationē
humanitatis non parti coeternam. Sꝫ vide quomodo ver
bum christi mentem nostram huc atqꝫ illuc ducit vno car
nis loco remanere non sinit: vt versando exerceat: exercen
do mundet: mundando capaces reddat: capaces factos im

pleat. Paulo eni ante dicebat: q: demonstrat pater filio qc
qd facit videbaꝫ quasi patrem facientem ꝛ filiū expectan
tem. modo rursus video filiū facientem patreꝫ vacantem.
AVGV. primo de trini. Non enīꝫ q̄ dicit. Omne iudi
ciū dedit filio: sm̄ illam locutionē dictū est qua dicit. Sic
dedit filio vitā habere in semetipso vt significaret q: sic fi
liū genuit. Si.n. sic diceret. nō vtiqꝫ diceret. Pater nō iudi
cat queq̄. Sm̄ hoc.n. q̄ pater equalē genuit filiū iudicat cū
illo. Sm̄ hoc ergo dictū ē: q̄ i iudicio nō forma dei sꝫ forma
fily hoīs apparebit. nō q: nō iudicabit. q dedit omne indi
ciū filio cū de illo dicat fili⁹: Est qui querat ꝛ iudicet sꝫ ita
dictū est: Pater non iudicat queq̄: ac si diceretur: Patrem
nemo videbit in iudicio: sed oēs filiū: q: filius hoīs ē: vt pos
sit ꝛ ab impys videri. cū ꝛ illi videbunt in quē pupugerūt.
HYLA. septimo de tri. Uel alr: q: dixerat: Et fili⁹ quos
vult viuificat: ne non natiuitatis videret in se habere nam:
sꝫ non nate poti⁹ potestatis iure subsistere: ꝯtinuo subiecit:
Neqꝫ.n. pater iudicat queq̄: sꝫ oē iudiciū dedit filio. Et in
eo q̄ omne iudiciū datū est nature natiuitas demōstrat: q:
ꝛ oia hr̄e sola natura possit indifferens. neqꝫ natiuitas ali
quid possit hr̄e nisi datū sit. CHRY. Sic eni dedit vitā. i.
genuit eū viuentē ita dedit iudiciū. i. genuit eū iudicē. De
dit eni. hic positū ē ne hūc ingenitū suspiceris neqꝫ duos pa
tres estimes. Dicit . . . : Omne iudiciū q: dn̄s est ꝛ puniēdi
ꝛ honorādi vt voluerit. HYLA. vy. de trini. Datū est.n.
eiō oē iudiciū. q: viuificat quos vult neqꝫ adeptū patris iu
diciū p̄ōt videri cū ipse non iudicet: q: fily iudiciū ex iudi
cio est paterno ab eo enim datum omne iudiciū est. Sꝫ da
ti iudicy causa non tacita est. Seq̄tur enim Ut oēs honori
ficent filiū sicut honorificant patrem. CHRY. Ne enim
audiens q̄m patrem habet auctorē dissimilitudinē substā
tie estimes ꝛ honoris minorationem: complicat honorē fi
ly patris honorē eundem ostendens esse honorem patris ꝛ
fily Sed nunqd patrem cum dicemus: absit. q eni patrem
cū dicit nō adhuc filiū vt p̄rem honorat sed totū cōfundit.
AVGV. Et prius quidem filius videbatur vt seruus:
pater honorabat vt deus: apparebit fili⁹ equalis patri. Ut
omnes honorificent filiū sicut ho. pa. Sed quid si inueniū
tur qui p̄rem honorificant ꝛ non honorificant filiū nō p̄ōt
fieri. vn̄ seq̄. Qui nō hono. filiū nō ho. pa. q misit il. Aliud
ē.n. cū tibi cōmēdat de⁹. q: de⁹ ē ꝛ aliud cū tibi cōmēdatur
de⁹: q: pater est. Cū tibi cōmēdat de⁹ creator. tibi cōmēda
tur oipotēs. spūs qdā sūm⁹ etern⁹. inuisibilis ꝛ icōmutabil.
Cū vo tibi q: pater ē cōmēdat: nihil tibi aliḋ q̄ fili⁹ cōmē
datur. q: pater dici nō p̄ōt si filiū nō habꝫ. Sꝫ si forte patrē
qdē honorificas tanq̄ maiorē. filiū tanq̄ minorē ibi tollis
honorē patris vbi minorē das filio. Quid eni tibi aliud vr̄
ita sentienti nisi q: pater equalē sibi filiū generare aut no
luit aut nō potuit: Si noluit inuidit. si nō potuit defecit. Ul
aliter: Quod dr̄: Ut oēs honorificent filiū sicut honorificāt
p̄rēꝫ redditū ē resurrectiōi aiarū quā sic opat fili⁹ sicut pr̄.
sed pp resurrectionē corporum subdit. Qui nō honorificat
filiū n̄ honorificat p̄rēꝫ q misit illū. Nō dixit sic. Honorat
eni hō xp̄s sed non sicut pr̄ deus. Sed dicit aliquis. Mis
sus est filius ꝛ maior est pater: q: misit. Recede a carne. mis
sionem audi. non separationem. Res humane fallūt homi
nes: res diuine purgant; q̄q̄ et ipse res humane dicant con
tra se testimoniū: velut siquis vxorē velit petere et p se non
posset: amicū maiorē mittit qui eam petat. Et tamen atten
de q̄ sit aliud in rebus humanis. Nunquid enīꝫ hō pergit
cum eo quem mittit: pater autem qui misit filium non re
cessit a filio cum dicat: Non sum solus quia pater mecum ē.
AVGV. iiy. de trinita. Non autem eo ipso q̄ de patre na
tus est missus dicitur filius: sed vel eo q̄ apparuit huic mun
do: verbum caro factum. vnde dicit: A patre exiui et ve

ni in hunc mundum. Uel eo q̄ ex tempore cuiuſq̄ mente percipitur ſicut dictū eſt. Mitte illam vt mecū ſit ⁊ mecū laboret. HYLA. vij. de trini. Concluſa igitur ſunt omnia aduerſum heretici furoris ingenia. Filius eſt: quia a ſe nil facit. Deus eſt: q2 quecūq3 pater facit. ⁊ ipſe eadē facit. vnū ſunt q2 exequātur in honore. Nō eſt pater ipſe: q2 miſſus ē.

¶ Amen amen dico vobis: quia qui verbuʒ meum audit: ⁊ credit ei qui miſit me: habet vitam eternam. Et in iudicium non venit: ſed tranſiet a morte in vitam.

GLO. Quia dixerat q̄ filiꝰ quos vult viuificat: cōſequēter oſtendit qualiter ꝑ filium ꝑueniatur ad vitam dicens: Amen amen dico vobis: quia qui verbū meum audit ⁊ credit ei qui miſit me habʒ vitaʒ eternā. AVGV. Quando quidē in audiēdo ⁊ credendo vita eterna eſt: multo magis in intelligendo. Sed gradus pietatis eſt fides: fidei fructus intellectus. Et non dixit. mihi. Sed credit ei qui miſit me. Quare verbū audit meū. ⁊ credit alteri. quid voluit dicere: niſi quia verbū eius eſt in me. Et quid eſt. audit verbuʒ meum: non audit me. Credit autē ei qui miſit me: q2 cū illi credit verbo eiꝰ credit: mihi credit: quia verbū patris ego ſuʒ. CHRY. Uel non dixit: Qui audit ſermones meos ⁊ credit mihi. eſtimaſſent. n. hoc eē tumorē ⁊ gloriationē verborū ſuꝑfluā. Dicēs aūt: Credit ei qui miſit me ſuſceptibilem faciebat ſuū ſermonē. Ex duobus. n. ſuū ſermonē ſuſceptibilē facit: ⁊ in hoc q̄ p̄ri creditur ab eo q̄ ipſum audit: ⁊ in hoc q̄ multisꝰ bonis potietur. vnde ſequit̄. Et in iudiciū non venit. AVGV. Sed quis ē hic? Erit quiſq̄ paulo apl'o melior q̄ ait. Oʒ nos exhiberi oēs ante tribunal xp̄i. Aliquādo ergo iudiciū pena dicit̄: aliq̄n iudiciū diſcretio. dr̄. Ergo ſm iudicium diſcretiōis oʒ nos oēs exhiberi ante tribunal xp̄i. Secundū iudiciū damnatiōis hic dr̄. In iudiciū nō veniet idest nō veniet i damnationē. Seq̄tur. Sed trāſit a morte i vitā. Nō nūc trāſit. ſed iam trāſijt a morte infidelitatis ad vitā fidei: a morte migratis ad vitā iuſticie. Ul'alr. Ne putares credēdo te non moriturum ſm carnē: ſcias te morteʒ quā debes ſupplicio adā ꝑſoluturꝫ. Accepit. n. ille i quo tūc oēs fuimꝰ. morte morieris. Nec potes euadere diuinā ſniaʒ. Sed cū ꝑſolueris mortē veteris hoīs ſuſcipies vitaʒ noui hoīs: ⁊ trāſitū facies de morte ad vitā. Ad quā vitā: ad eternā. Reſurrecturi. n. in fine ſeculi mortui in vitā eternā trāſibunt. vita. n. iſta nec vita noīanda eſt quia nō eſt vera vita: niſi que eſt eterna. AVGV. de ver. do. Uidemus aūt homines amatores p̄ntis vite tp̄alis ac ſinīende: ſic pro illa laborare: vt qn̄ veniat mortis metus. q̄cquid pn̄t faciat nō vt auferant ſed vt differant mortem. Si ergo tanto labore: tanta cura agitur vt aliquātulū plus viuatur: quō agendum eſt vt ſemper viuat̄? Et ſi ſapiētes dicunt̄: qui omnibus modis agunt: vt differant mortem ⁊ viuant paucos dies: q̄ ſtulti ſunt qui ſic viuunt vt perdant eternum diem?

¶ Amen amen dico vobis: q2 venit hora ⁊ nunc eſt qn̄ mortui audiēt vocē filij dei: ⁊ q̄ audierint viuent. Sicut. n. pater habet vitaʒ in ſemetipſo ſic dedit ⁊ filio habere vitam in ſemetipſo.

AVGV. Poſſet aliquis dicere: Ex patre aliquis viuificatur cui credit: q̄d tu nō viuificas? vide quia ⁊ filius quos vult viuificat. vnde dicit: Amen amen dico vobis quia venit hora ⁊ nunc eſt quādo mortui audient vocem filij dei ⁊ qui audierint viuent. CHRY. Cum autem dicat. Uenit hora ne forte longum ſuſpiceris tempus addidit: Et nunc eſt. Sicut enim in reſurrectione futura vocē audientes precipiētem ſuſcitabimur: ita ⁊ tūc fuit. THEOPHI. Hoc enim dixit pro his quos a mortuis ſuſcitaturus erat. ſ. filia archiſynagogi: filio vidue: ⁊ laçaro. AVGV. Uel aliter: Ne forte q2 dixit. Tranſit de morte ad vitā: intelligamus hoc in futura reſurrectione oſtendere volens quō trāſit q̄ credit. ſubiungit Amen amen dico vobis quia venit hora. que hora? Et nunc eſt quādo mortui audient vocē filij dei. ⁊ qui audierint viuent. Non inquit quia viuunt audiūt ſed audiendo reuiuiſcūt. Quid eſt enim audient: niſi obediēt. Qui enim credunt ⁊ ſm veram fidem agunt: viuunt ⁊ mortui non ſunt. Qui autem vel non credunt vel credunt male viuentes. ⁊ charitatē non hn̄tes: mortui potiꝰ deputādi ſūt: ⁊ tamen adhuc agitur hora iſta ⁊ vſq3 ad finem ſeculi ipſa hora vna agit̄: vt ioānes dic̄. Nouiſſima hora ē. AVGV. de ver. do. Qn̄ mortui idest infideles audient vocē filij dei: idest euangeliū. Et qui audierint. i. q̄ obedierit viuent. i. iuſtificabuntur: ⁊ infideles iam non erunt. AVGV. ſuper ioannem Sed queret aliquis: Habet filius vitam vnde viuant credentes? Audi ipſum dicentem: Sicut enim habet pater vitam in ſemetipſo ſic dedit ⁊ filio habere vitam i ſemetipſo. Uiuere quippe ſuum in illo eſt non aliunde: non alienum eſt non quaſi particeps ſit vite: que non eſt q̄d ipſe. ſed habet vitam in ſemetipſo vt ipſa vita ſibi ſit ipſe. Quid tu: anima mortua eras. Audi patrem per filium Surge vt in eū recipias vitā quam non habes in te. Qui habet vitam in ſemetipſo. ⁊ ſic agitur prima reſurrectio. Hec enim vita q̄ pater ⁊ filius eſt ad animam pertinet. Non enim vitam illam ſapiētie ſentit corpus ſed mens ratiōalis. HYLA. in lib. de ſynodis. Concluſi quidem heretici ſcripturarum auctoritatibus. hoc ſolum tribuere ſolent filio. vt patri in virtute ſimilis ſit. tollunt autem ei ſimilitudinem nature non intelligentes non niſi ex nature ſimilitudine ſimilitudinem eſſe virtutis. neq3 enim aliquando inferior natura ſuperioris a ſe potiorisq3 nature virtutem conſequitur. Nō autem poteſt negari quin filius dei idem poſſit cuʒ dixerit. Quecunq3 pater facit eadem ⁊ filius facit ſimiliter. ſed ſimilitudini virtutis nature ſimilitudo ſuccedit cum dixit: Sicut habet pater vitam in ſemetipſo: ita ⁊ filio dedit habere vitam in ſemetipſo. In vita nature ⁊ eſſentie ſignificatio eſt: que ſicut habetur: ita data eſſe docetur ad habendū. Cū enim in vtroq3 vita eſt: id i vtroq3 ſignificatur eſſentia ⁊ vita que gignitur ex vita. idest eſſentia que de eſſentia naſcitur: dum non diſſimilis naſcitur. ſ. quia vita ex vita eſt: tenet in ſe originis ſue indiſſimilem naturam. AVGV. xv. de trini. Intelligitur autem pater non ſine vita exiſtenti iam filio vitam dediſſe: ſed ita cuʒ ſine tempore genuiſſe: vt vita quā pater filio gignēdo dedit coeterna ſit vite eius qui dedit. HYLA. vij. de trini. Quod eniʒ ex viuo viuū natum eſt: habet natiuitatis perfectionem ſine nouitate nature. non enim nouum eſt quod ex viuo generatur in viuū: quia nec ex nihilo ad natiuitateʒ vita queſita eſt. ⁊ vita que natiuitatem ſumit ex vita. neceſſe eſt per nature vnitatem ⁊ perfecte natiuitatis ſacramentū vt in viuente viuat et in ſe habeat vitam viuentem. Et quidem nature humane infirmitas ex diſparibus comparatur: ⁊ ex inanimatis continetur ad vitā: nec ſtatim in ea quod gignitur viuit neq3 totum viuit ex vita cum in ea multa ſint que ſine nature ſenſu cū excreuerint deſiccētur. In deo vero totuʒ quod eſt viuit. Deus eniʒ vita ē ⁊ ex vita non pōt quicq̄ eſſe niſi viuū.

AVGV. Ergo quod dr̄: Dedit filio: tale ē ac ſi diceretur: Genuit. filiū generando ei dedit. Quō dedit vt eſſet: ſic dedit vt vita eſſet in ſemetipſo: vt non aliunde vita indigeret: ſed ipſe eſſet plenitudo vite: vnde credentes alij viuerent dum viuerent. Quid intereſt? quia ille dedit: iſte accepit. CHRY. Uides indiſſimilitudinem in vno ſolo differentiam oſtendentem in eſſendo: hunc quidem patrem: illum vero filium. HYLA. de ſyno. Diſcernitur enim perſona accipientis et dantis. Non enim poteſt intelligi ipſe atque vnus a ſe accepiſſe qui dederit: quia alius eſt ibi viuens:

alius profitens se viuere per auctorem.

¶ Et potestatem dedit ei iudicium facere: quia filius hominis est. Nolite mirari hoc quia venit hora in qua omnes qui in monumentis sunt audient vocem filii dei: et procedent qui bona fecerunt in resurrectionē vite: qui vero mala egerunt in resurrectionem iudicii.

THEO. Nō solū p̄r dedit filio q̄ viuificet: sed et q̄ iudicium faciat. vnde dicit. Et p̄tātem dedit ei iudicium facere. CHRY. Cuius aūt gratia circa hoc continue vertit iudiciū dico et resurrectionē et vitā q̄m hec maxime oium sūt q̄ introducere p̄nt et inflexibilē facere auditorē. Qui .n. p̄suasus ē q̄m resurget et filio dabit noxas eorū que delīq̄t. etsi nihil aliū viderit signū hoc suscipiens curret benignū sibi iudicē faciēs. Seq̄r. Qr filiꝰ hois ē: nolite mirari hoc. Paulus qdē samosetanus nō ita ait: sed sic: Dedit ei p̄tātem iudiciū facere: q̄ filiꝰ hois ē. sed nullā cōuenientiā h̄z hoc dēiuta. Nō .n. ppterea suscepit iudiciū q: hō ē: q̄z q̄s ,phibet oēs hoīes eē iudices: sed quia ineffabilis dī filiꝰ ē: ppterea est iudex ē. Ita igit̄ legendū Quia filiꝰ hois ē nolite mirari hoc. q: eniz videbat̄ audientibus obstare his q̄ dicebatur q̄m nihil plus estimabant eē christū q̄ purū hoiem. q̄ v̄o dicebantur erant maiora q̄ s̄m hoiem et et q̄ s̄m āgelū et erāt solius dī. ideo hāc opinionē soluens dicit: Ne miremini q: filius hois est. et subdit cām q̄re non sit mirandū dicēs Quia venit hora in qua omnes qui in monumētis sunt audient vocē filii dei. Et cuius gratia non dixit. Ne miremini q: filius hois est: et enim et ipse filius dei est. si resurrectionem posuit: quia sc̄z opus dicens qd̄ dei proprium erat: dat audientibꝰ ex eo syllogiçare de reliquo quoniam deus erat et dei filius. Etenim qui argumenta cōplicant: cū portes ponētes nobiliter dēmōstrauerint: quod queritur multotiens non inducunt ipsi conclusionem: sed clariorem facientes victoriam dimittunt illi qui contradicit. vt pro eis sententiam ferat. Igitur eius quidē que s̄m lazarum resurrectionis supra reminiscens de iudicio tacuit: non enim propter iudicium surrexit lazarus Uniuersalē vero resurrectionem inducens iudiciū posuit. vnde sequitur Et procedent qui bona fecerunt in resurrectionem vite qui vero mala egerūt in resurrectionē iudicii. Qr eni supra dixerat Qui audit s̄monē meū et credit ei q misit me: in iudiciū non venit. vt non estimet quis q̄ credere sufficiat ad salutem. Adiecit h̄ et de vita dū dicit Et q bona egerunt et qui mala egerunt. AVGV. Uel aliter: Inquantū erat v̄bū in principio apud deū dedit ei vitam h̄re in semetipso: sed q: verbū caro factū ē ex virgine maria homo factus filius hois est. Et quia filius hominis est accepit p̄tātē iudicium facere quod .s. erit in fine seculi. Et ibi erit resurrectio corporum mortuorum. Animas ergo suscitat deus per christum filium dei: corpora suscitat per eundez filiū hois. vnde additur: Quia filius hois est. Naz s̄m q̄ dei filius est semp habuit. AVGV. de ver. do. Ad iudiciū eni forma hominis ventura ē: forma illa iudicabit que iudicata est. sedebit iudex qui stabat sub iudice. Damnabit veros reos qui factꝰ est falso reus. Rectū enim erat vt iudicandi viderent iudicem iudicandi autem erant boni et mali restabat vt in iudicio forma serui et bonis et malis ostenderetur. forma dei solis bonis seruaretur. Beati enim mundo corde q̄m ipsi deum videbūt. AVGV. super Jo. Omnes sūt q instituerūt aliquam esse false religionis sectā. negare resurrectionē mentiū non potuerunt. sed multi carnis resurrectionem negauerūt et misitu domine iesu dixeris eam: quid opponemus contradictoribus: Ad ipsam igitur ostendēdā subdit: Nolite mirari hoc. s. q̄ dedit potestatem filio hominis iudicium faciēdi: quia venit hora. AVGV. d̄ verbis domini. Hic nō addit: Et nunc est quia ista hora in fine seculi erit. Nolite inq̄t mirari q: dixi Oportet homines ab hoie iudicari. sed quos homines: non solū quos inueniet viuos. vn̄ sequit̄. Quia venit hora in qua oēs qui in monumentis sunt. AVGV. super Jo. Quid euidentius corpora sunt in monumentis non anime. Superius etiā cū diceret: Uenit hora. et adderet: Et nūc est. subiecit. q̄m mortui audiēt vocē filii dei. Nō dixit: Omnes mortui. mortuos .n. iniquos voluit intelligi. sed nō oēs iniqui obediunt euangelio. At vero in fine oēs qui sunt in monumentis audient vocem eius. et procedent. noluit dicere Et viuent. qd̄ supra dixit vbi vitā eternam itelligi voluit et beatā. quā non oēs habebunt qui de monumētis procedent. Accepisti certe potestatē iudicandi: quia filius hois es. Resurgent corpa de ipso iudicio. dic aliquid: et hoc audite. Qui bona fecerunt in resurrectionem vite viuere. s. cum angelis dei. Qui male egerunt: in resurrectionem iudicii. Hic iudicium pro pena posuit.

¶ Non possum ego a metipso facere quicq̄z: sed sicut audio iudico: et iudicium meum iustū est: quia non quero voluntatem meam: sed voluntatem eius qui misit me patris.

AVGV. Dicturi eramus x̄po: Tu iudicabis: et p̄r non iudicabit nōne ergo s̄m patrem iudicabis: Et iō adiecit: Nō possum ego a me facere quicq̄z. CHRY. Hoc ē: nō extraneuz neq̄z dissimile his que vult pater a me fieri videbitis: sed sicut audio iudico. In quo nihil aliū ondit q̄ q̄m impossibile est eū aliqd aliū velle q̄ qd̄ p̄r vult. hoc est ita iudico ac si ipse pater eēt q iudicaret. AVGV. Cū ageret̄ de resurrectione aiarū nō dicebat audio sed video. audio .n. nūc dicit tanq̄ p̄cipiētis patris imperiū. Jā ergo sicut hō loquitur quo maior est pater. AVGV. in ser. contra arrianos. Uel aliter dicit filius: Sicut audio iudico: siue ex humana subiectione quia filius hominis est: siue s̄m illā incōmutabilē simplicemq̄z naturā que sic est filii: vt tamē ei de patre sit. In qua natura nō est aliud audire. aliud videre. aliū esse. Un̄ ab illo est ei audire et videre a quo illi est ipsūz esse: et ideo sicut audit iudicat; quia sicut genitum est verbuz. vt idem verbum sit veritas; ita s̄m veritatem iudicat. Sequitur: Et iudicium meum iustum est quia non quero voluntatem meam: sed voluntatez eius qui misit me patris. hoc .n. dicens ad illum hominem voluit referre intentionem nostram: qui voluntatem suam querēdo nō eius a quo factus est: non habuit iustum iudicium de seipso: sed iustum iudicium habitum est de ipso. Ipse quippe faciens voluntatez suam: non dei moriturum se esse non credit sed et hoc iudiciū eius iustum non fuit. Deniq̄z fecit et mortuus est: quia iudicium dei iustum est: quod iudicium facit dei filius: nō querendo voluntatem suam: cum sit etiam hominis filius: nō quia ipsius in iudicando nulla voluntas est: sed quia nō ita est voluntas eius propria vt sit a voluntate patris aliena. AVGV. super ioan. Non ergo quero voluntatem meaz propriam. i. filii hominis que resistat deo. faciūt enim homines voluntatem suam non dei quando faciunt qd̄ volunt: non quod iubet deus. Qñ aūt ita faciūt qd̄ volūt vt tamen sequant̄ volūtatem dei: nō faciunt voluntatē suā. Uel ideo dicit filius Nō quero voluntatē meam: q: christus non est de se: sed de patre suo est. CHRY. Ostendit .n. non aliam esse patris voluntatem preter suam: sed vnam vtriusq̄z. Si vero humanius hoc loquitur: Ne mireris. Hominem .n. purum adhuc eum estimabant. Inde igitur suum iudicium iustum esse dixit. vnde quilibet alius excusans dixisset. qui .n. sua vult statuere in suspitionem deueniet de corruptiōe iusticie. qui vero non sua innitit̄ quā occasionē h̄ebit vt iniusta iudicet: AVGV. Filiꝰ vnicꝰ dic̄ nō quero volūtatem meā: et homines volūt facere voluntatē suā. Faciamꝰ ergo

voluntatē patris: christi ⁊ spiritussancti: quia horum vna voluntas. vna potestas: vna maiestas est.

¶ Si ego testimoniū perhibeo de meipso: testimonium meum nō ē verū. Alius est qui testimoniū phibet de me: ⁊ scio quia verū est testimonium eius qđ phibet de me. Uos misistis ad ioannem: ⁊ testimonium perhibuit veritati. Ego aūt nō ab homine testimoniū accipio: sꝫ hec dico vt vos salui sitis. Ille erat lucerna ardens ⁊ lucēs. Uos aūt noluistis ad horaꝫ exultare in luce eiꝰ. Ego aūt habeo testimoniū maius ioanne. Opa enīꝫ que dedit mihi pater vt perficiā ea: ipsa opera que ego facio testimoniū phibēt de me: quia pater misit me. Et q misit me pater: ipse testimonium perhibuit de me. Neqꝫ vocē eius vnq̄ꝫ audistis: neqꝫ speciē eius vidistis. Et verbū eiꝰ nō habetis in vobis manēs: quia quē misit ille: huic vos non creditis. Scrutamini scripturas: quia putatis in ipsis vitā eternaꝫ habere. Et ille sunt que testimoniuꝫ perhibent de me: ⁊ non vultis venire ad me vt vitam habeatis.

CHRY. Qꝛ christus magna de se enunciauerat: quorꝫ demonstratio non erat dicta ad cōfirmationē eoꝝ que dcā sunt oppositionem eoꝝ inducit dicens: Si ego testimoniū perhibeo de me. testimoniū meum non est verum. Quis āt cōstatis turbabit. christū audiēs hoc dicentē: Etenīꝫ ī multis locis apparet sibyp̄si testatus. Si igit̄ oia hec falsa sunt que nobis erit spes salutis: Uñ veritatē inueniemus cū ipsa veritas dicat: Testimoniū meū nō ē veꝝ: Hoc igit̄ qđ dicit: Nō ē veꝝ nō quātū ad dignitatē suā. sꝫ quātum ad illoꝝ suspitionē loquebatur. Poterant. n. ei iudei subinferre: qm̄ tu tibi nō credimꝰ. Nullus. n. vnq̄ꝫ sibi testans dignus est fide. Deinde post oppositionē alias dat respōsiones manifestas ⁊ irrefragabiles tres inducēs testes eoꝝ que dcā sunt: opa que ab ipso sunt facta. patris testimoniū ⁊ ioānis predicationem ⁊ ponit priorē minorē: cū. s. que ioannis. vñ dicit. Alius est qui testimoniū phibet de me ⁊ scio qm̄ veꝝ ē testimonium eius quod perhi. de me. AUGU. Nouerat enim ipse verum esse de se testimoniū suū sed propter infirmos ⁊ propter incredulos querebat sol lucernas: fulgorē quippe solis lippitudo coꝝ ferre nō poterat. ideo quesitus ē ioānes qui testimoniū phiberet veritati. Martyres nonne testes sunt xp̄i: vt testimoniū perhibeant veritati: Sed si diligētius inspicimus: quādo martyres phibent illi testimoniū. ipse sibi perhibet testimoniū. Ipse. n. habitat in martyribus vt perhibeant testimoniū veritati. ALCUI. Uel aliter: qꝛ xp̄s deus erat ⁊ homo: vtriusqꝫ nature pprietatē ondit: aliquando loquēs s̄m hoc qđ ex hoīb' assumpsit aliqñ s̄m maiestatē diuinitatis. Quod ergo ait: Si ego testimoniū phi. ⁊c. ex parte humanitatis ē accipiēdū. ⁊ ē sensus: Si ego hō de me phibeo testimoniū. s. abiqꝫ deo testimoniū meum non est verum. vnde sequitur. Alius est qui testimonium perhibet de me. Pater enim testimonium perhibet de christo: quia in baptismo vox p̄ris audita ē ⁊ in mōte trāsfigurato xp̄o. Seqt̄ur: Et scio qꝛ veꝝ ē testimoniū eiꝰ. Deus. n. veritas ē: ergo testimoniū veritatis qđ aliō pōt eē q̄ꝫ veꝝ: CHRY. Sed s̄m priorē intellectū possent illi dicere: Si nō est verū testimonium tuuꝫ: quomodo dicis quoniam noui qꝛ verū ē testimoniū ioannis. vnde ad eoꝝ suspitionem respondet dicens: Uos misistis ad ioannē ⁊ testimo. perhi. veritati. q. d. Non misissetis ad ioannem si eum dignū fide non opinaremini. Et quod vtriqꝫ maius ē: non miserunt ad eum interrogandū de christo sed de seipso. Qui eni missi sunt non dixerunt: Quid dicis de christo: sed tu quis es. quid dicis de teipso: ita magnā ꝺ homīe admiratione hēbāt. ALCUI. Ille autē testimoniū perhibuit: non sibi sed veritati sicut amicus veritatis veritati christo testimoniū phibuit. Non aūt dn̄s refellit testimoniū ioannis quod vere necessariuꝫ fuit: sed ostendit non ita debere homines in ioannem intendere: vt iā non putēt solum christum sibi esse necessariū. vñ subdit. Ego aūt nō ab ho. testi. acci. BEDA. Qꝛ non indigeo. Joannes aūt ⁊ si testimonium perhibuit non tñ vt christꝰ cresceret. sed vt homines ad ipsiꝰ cognitionē pmoueret. CHRY. Testimonium etiā ioannis dei testimoniū erat ab illo enīꝫ discens dixit qđ dixit. Sꝫ ne dicant: vnde manifestū ē qꝛ a deo didicit qđ didicit: eoꝝ suspitionē corrigit dicens. Sed hoc dico vt vos salui sitis. quasi diceret: Ego quidē deꝰ existens non indigebam huiusmodi testimonio humano. qꝛ vero ei magis attenditis ⁊ eum magis omnibꝰ fide dignū putatis: mihi aūt neqꝫ miracula facienti credidistis. propter hoc vobis cōmemoro testimoniū illius. vt. n. non dicant: Quid igit̄ si ille dixit: Nos āt ñ suscepimꝰ. ostēdit quoniā nō acceptauerūt que ab eo dicta sūt. vnde seqt̄: Ille erat lucerna ardēs ⁊ lu. vos āt no. ad ho. exul. in lu. eiꝰ. Hoc aūt quod dicit: Ad horā: facilitatē credendi ostendit: ⁊ quācito ab eo resilierunt: quod si nō fecissent: cito eos ad iesum manuduxisset. vocādo autem eū lucernam ostendit quoniā nō ex se habebat lumen. sed a spiritussancti gratia.

ALCUI. Joannes enī erat lucerna illuminatꝰ a christo luce: ardens fide ⁊ dilectione: lucēs verbo ⁊ actione qui premissus est vt inimicos christi confunderet s̄m illō. Paraui lucernam christo meo inimicos eius induam confusione.

CHRY. Ad ioannē igit̄ vos duco nō quasi illius idigens testimonio sed vt vos saluēmini. nā habeo maiꝰ testimoniū ioanne. ⁊ hoc est quod sequitur: Ego aūt habeo testimoniū maius ioāne. hoc aūt est quod ē ab operibꝰ. vnde sequitur: Opera. n. que ꝺdit mihi pater vt perficiā ea: ipsa opera que ego fa. testi. perhi. de me qꝛ misit me pater. ALCU. Qꝛ eū in cecos illumināt: aures apperit: ora mutoꝝ resoluit. demonia fugat mortuos suscitat: opera hec testimonium perhibent de christo. HILA. vij. de trinita. Unigenitus enī deꝰ nō nomis testimonio tm̄. sꝫ etiā virtutis docꝫ eē se filiū. opera. n. eius que facit testantur euꝫ a patre missum. Itaqꝫ filij obedientia ⁊ paterna auctoritas docentur in misso. Sꝫ qꝛ opera nō sufficiūt incredibilibꝰ ad testimoniū. Seqt̄ur: Et qui misit me pater: ipse testimoniū perhibet de me. Reuoluite euangelica volumina ⁊ oē eoꝝ opus recensete: nullum aliud patris de filio testimoniū extat in libris q̄ꝫ qꝛ hic sit filius suus. Quid infertur hodie calūnie vt adoptio nominis sit. vt mendax deus sit vt noia inania sint: BEDA. Missio autem incarnatio eius debet intelligi. Deniqꝫ ostendit qꝛ deus incorporeus sit ⁊ qꝛ corporalibus ⁊ visibilibus oculis videri non possit. vñ sequitur: Neqꝫ vo. eius vn. au. neqꝫ speciem eius vidi. ALCUI. Possent. n. iudei dicere: Nos soliti sumus vocem domini audire in syna ⁊ euꝫ vidimus in specie ignis. Si ergo deus phiberet testimoniū de te. nos intelligeremus vocem domini. Contra hoc dicit Ego habeo testimonium a patre: q̄uis non intelligatis: qꝛ vos nunq̄ꝫ audistis vocem eius: neqꝫ speciem eius vidistis.

CHRY. Quomō ergo moyses dicit: Si facta est aliquando huiusmodi res vt audiret populus voceꝫ dei loquentis de medio ignis. sicut tu audisti ⁊ vidisti: vidisse etiam eum dicuntur Isaias ⁊ alij plures. Quid ergo est quod nunc ait christus: In philosophicaꝫ eos īducit dogma panlati ostendens quoniam neqꝫ vox circa deum est: neqꝫ species sed superior ⁊ figuris est ⁊ loquelis talibus. Sicut enim dixit neqꝫ vocem eius audistis. Propter hoc non indicat qꝛ voceꝫ

emittat: sed nõ audibilẽ ita dicẽs. Neqꝫ spẽꝫ eiꝰ vidistis non
hoc dicit q̃ spẽꝫ sensibile habeat ꝛ visibilẽ: sed q̃m nihil
hoꝝ ẽ circa deũ. ALCVI. Non. n. carnalibus auribus. sꝫ
spiritali intelligentia per gratiam spiritussancti audiri põr.
Non ergo vocẽ spiritalẽ audierãt: qui eum amare ꝛ pceptis
eius obedire nolebant. neqꝫ speciẽ eius viderũt: q̃ꝛ nõ exte
rioribus oculis videri põr sed fide ꝛ dilectione. CHRY.
Sꝫ neqꝫ possibile erat eis dicere: q̃ꝑ precepta eiꝰ suscepissent
ꝛ seruarent: ideoqꝫ subiungit: Et vbũ eius nõ hẽtis ĩ vobis
manẽs. i. precepta dei legẽ ꝛ pphetas. ꝛ si enim ea deus cõ
stituit. sed apud vos nõ sũt. si eni scripture vbiqꝫ docẽt vt
mihi credatis vos aũt nõ creditis: manifestũ est q̃ꝑ sermo eiꝰ
deficit a vobis. Et pꝑter hoc subdit: Quia quem misit ille:
huic vos nõ creditis. ALCVI. Uel aliter. Uerbũ quod ĩ
pricipio erat non hẽt in se manens: qui verbum dei quod
audiunt ꝛ memoria tenere ꝛ opere implere contemnunt.
Dixerat igiť se habere testimoniũ a ioanne: ab operibus. a
patre: addit ꝛ testimoniũ a lege: que data ẽ p moysen dicẽs.
Scrutamini scripturas ĩ quibꝰ putatis vitã eternã habere:
ꝛ ille sunt que testimonium phibent de me q. d. Uos qui in
scripturis putatis vitã eternã hẽre: ꝛ me quasi cõtrarium
moysi repudiatis: testimonio ipsiꝰ moysi me esse deũ ĩtelli
gere potestis: si ipas scripturas diligẽter ĩuestigatis. Oĩs. n.
scriptura testimoniũ phibet de christo: siue p figuras: siue
p pphetas: siue per angelorum mysteria. Sed his iudei de
xpo non crediderunt: ꝛ ideo vitã eternã habere nõ possint.
vñ seqť: Et ñ vul. ve. ad me vt. vi. ha. q. d. Scripture phibẽt
testimoniũ. Et tñ p tot testimonia ñ vultis venire ad me i. ñ
vultis mihi credere ꝛ a me querere verã salutẽ. CHRY.
Uel aliter põt intelligi. Possent illi dicere. Qualiter si vocẽ
eiꝰ nõ audiuimꝰ: deus tibi testatꝰ ẽ: ꝛ iõ dicit Scrutamini
scripturas: oñdens q̃ꝑ p has testatꝰ est deus de eo. etenim in
iordane testatus ẽ ꝛ ĩ mõte. Sꝫ vocẽ quidẽ factã in mõte
nõ audierunt: factã aũt ĩ iordane audierũt sꝫ nõ attẽderũt.
Propterea mittit eos ad scripturas ostendens q̃m ꝛ pa
tris testimoniũ illic ẽ. Nõ ãt lectõeꝫ ad simplicẽ scripturaꝝ:
sꝫ ad scrutationẽ exquisitã eos mittebat: q̃ꝛ ea que de eo dice
bant ĩ in scripturis: de sup obumbrabant. neqꝫ ĩ supficie ex
primebant: sed velut quidã thesaurus recondebant. Non
dicit aũt: q̃bꝰ hẽtis vitã eternã sed in quibus estimatis vos
hẽre: oñdens q̃m non capiebat magnũ fructũ ꝛ nobilẽ ex scri
pturis sola lectiõe estimãtes se saluari cũ fide eẽnt priuati.
Propter qđ subdit. Et nõ vultis ve. ad me. q̃ꝛ ei credere no
lebãt. BEDA. Qđ ãt venire p credere ponatꝛ psalmista
ostendit dicẽs. Accedite ad eũ ꝛ illuminamini. Subdit ãt: Ut
vitã hẽatis. Si. n. aĩa que peccat morieť: ꝛ ipi aĩa ꝛ mẽte mor
tui erãt. Promittebat q̃ illis vitã aĩe vel felicitatis eterne.

¶ Claritatẽ ab hoĩbus non accipio: sed cognoui
vos: quia dilectionẽ dei non habetis in vobis.
ego veni in nomine patris mei: ꝛ non accepistis
me. Si alius venerit in nomine suo: illum acci
pietis. Quõ vos potestis credere q̃ gloriã ab in
uicẽ accipitis: ꝛ gloriã q̃ a solo deo ẽ nõ queritis?
Nolite putare quia ego accusaturus sum vos
apõ patrẽ. Est q̃ accusat vos moyses ĩ quo vos
speratis. Si. n. crederetis moysi crederetis forsitã
ꝛ mihi. De me. n. ille scripsit: Si aũt illius litte
ris nõ creditis: quomodo verbis meis credetis?

CHRY. Quia dñs supra meminit ꝛ ioannis ꝛ testimo
nij dei: ꝛ operum suoꝝ vt eos ad seipꝫ attraheret pbabile
erat multos suspicari q̃ꝑ hec diceret: gliãꝫ hoĩum amantis
ꝛ ideo contra hoc dicit: Claritateꝫ ab hoĩe nõ accipio: hoc ẽ
non indigeo. Non enim est mea natura talis: vt indigeat
que ab hominibus est gloria. Si. n. sol a lucerne lumine nõ
recipit adiectionẽ: multomagis ego humana gloria nõ indi
geo. ALCVI. Uel claritatẽ ab hoĩbus non accipio. i. lau
dẽ humanã nõ quero. nõ. n. veni vt honorẽ ab hoĩbus acci
perẽ carnalẽ. sed honorem hoĩbus darem spiritualem. Nõ
ergo ideo hoc loquor: vt gloriam meã queraꝫ sed condoleo
vobis errantibus: ꝛ volo vos reducere ad viã veritatis. vñ
dicit Sed cognoui vos. q̃ꝛ dilectionẽ dei non habetis in vo
bis. CHRY. q. d. Ideo hoc dixi: vt conuincam vos quo
niam pꝑter amorẽ dei me nõ psequimini. Et eni ipse testatur
mihi ꝛ per opera ꝛ p scripturas. Oportebat igitur vt sicut
me abijciebatis existimãtes esse deo contrarium ita nũc ad
me veniretis si deũ amaretis: sed non amatis. Non antẽ ab
his solũ sed etiam a futuris h̃ oñdit dicẽs. Ego veni in noĩe
patris mei ꝛ non accepistis me. Si alꝰ ve. in no. suo illũ acci
pietis: Ideo dicit se in noĩe patris venisse vt oẽm abscidat
occasionẽ indeuotionis. ALCVI. Ac si dicat ideo veni i
mundũ vt per me glorificetur nomen patris q̃ꝛ patri oĩa at
tribuo. Dilectionẽ ergo dei non habebãt q̃ꝛ nolebãt eũ reci
pere q̃ p̃ris venerat facere voluntatẽ. Antichristus auteꝫ ve
niet in nomine nõ p̃ris sed suo: vt nõ gloriã p̃ris sed suaꝫ que
rat. Quia eni iudei noluerũt recipere xp̃m pena peccati hu
ius cõgruet vt recipiãt antichristũ: vt q̃ noluẽt credere veri
tati credant mendacio. AVGV. de verbis do. Sed audi
amus ꝛ ioannem: Audistis q̃ꝛ antichristus venit ꝛ nunc an
tichristi multi facti sunt. Quid auteꝫ expauescis in antichri
sto nisi q̃ꝛ nomen suum honoraturus est: ꝛ nomen domini
contempturus? Quid aliud facit qui dicit Ego iustifico nisi
boni fuerimus pistis? Ergo vita mea ex te pendebit ꝛ salus
mea ex te religabitur: ita ne oblitus sum fundamẽtũ meum
nonne petra erat christus? CHRY. Sic igitur irrefraga
bilẽ indeuotionis eorum ponit demõstrationem. q. d. Si vt
amantes deum me persequeremini multomagis ĩ antichri
sto hoc vos facere oporteret. ille enim non dicit se a patre
missum: neqꝫ sm voluntatem illius venire sed econtrario
ea que sibi non congruũt rapiens super omnia deum se esse
dicet. Manifestũ est igitur q̃ꝑ liuoris persecutio erat q̃ xp̃m
persequebantur ꝛ odij in deuꝫ. Deinde causam eorum infi
delitatis ponit dicens. Quomodo vos potestis cre. qui glo
riam ab inuicem acci. ꝛ glo. que a solo deo est non queritis?
Hinc enim rursus: oñdit quoniã non que dei sunt intende
bãt. sed pꝑriã volebant passionem defendere. ALCVI.
Magnũ igitur vitium ẽ iactantia ꝛ humane laudis ambi
tio que de se vult estimari qđ de se non habet: Iõ. n. nõ pos
sũt credere q̃ꝛ superba mẽs eorũ laudari desiderat ꝛ se sup
alios efferre. BEDA. Hoc ãt vitiũ melius caueri nõ põt:
q̃ vt ad conscientias nostras redeamus: nosq̃ꝫ puluerẽ eẽ cõ
sideremus. ꝛ si quid nobis boni inesse deprehendimus non
nobis sed deo ascribamus. Instruimur etiã vt semper nos
tales exhibeamus: quales ab alijs videri desideramus. De
niqꝫ possent ipsi respondere. Ergo accusabis nos apud pa
trem? Et ideo eorum questionem preueniẽs subdit: Nolite
putare quia ego accusaturus sũ vos apud p̃rem. CHRY.
Quia. s. non veni damnare sed saluare. Est qui accu. vos
Moyses: in quo vos speratis. Sicut enim de scripturis su
pra dixit. In quibus putatis vitam eternam habere: ita ꝛ
de moyse ait. in quo vos speratis: ex proprijs eos vbiqꝫ
capiens. Sed dicent: qualiter nos ille accusabit quid tibi
ꝛ moysi commune: qui sabbatum soluisti? ꝛ ideo subdit. Si
enim crede. moysi: crederetis for. ꝛ michi. De me enim il
le scripsit hec ex superioribus constitutionem habere. cum
enim in confessione deductum sit q̃ꝑ a deo veni: ab ope
ribus: a voce ioannis. a patris testimonio: manifestum
est q̃ꝑ Moyses eos accusabit. Etenim dixit Siquis ve
nerit signa faciens. ꝛ ad deum ducens ꝛ futura predicens
cum veritate: oportet ei obedire. Christus autem hec

oia fecit nec ei crediderūt. ALCVI. Forsitan aūt more nostro posuit nō q̄ dubitatio sit in deo. Scripsit āt d xp̄o moyses dicēs: Prophetā vobis suscitabit de⁹ de fratribus vestris tanq̄ meipm̄ audietis. AVGV. ɔtra faustū. Sed ⁊ oē qd̄ scripsit moyses de christo est. i. ad xp̄m oīno ptinet: siue q̄ cū figuris rerum vel gestarū vel dictaꝝ pnūnciet siue q̄ ei⁹ grāz gl̄iamq̄z cōmēdet. Seq̄t. Si aūt illi⁹ l'ris nō creditis quō verbis meis cre. THEO. q. d. ipse ēt scripsit ⁊ apd̄ vos libros reliquit vt si forte obliuisceremini de facili recordari possitis. ⁊ cū scriptis ñ credidistis: quō vbis meis nō scriptis credetis? ALCVI. Ex hoc etiā colligit: q̄ q legit pcepta q̄ rapinā ⁊ alia mala pphibent: ⁊ implere negligunt dicta euangelij: q̄ pfectiora ⁊ subtiliora sunt implere non valēt. CHRY. Et qdē si attēderēt his q̄ dicebant: oportebat q̄rere ⁊ ab eo discere q̄ sūt illa q̄ moyses eo scripsit sed silent. Tale eni ē neq̄tia. vt q̄cq̄d dicat aliq̄s vel faciat. maneat pprium venenum conseruans. CA. VI.

Post hec abijt iesus trās mare galilee: qd̄ ē tyberiadis. Et sequebatur eū multitudo magna: q̄z videbāt signa q̄ faciebat sup his q̄ ifirmabāt. Subijt ḡ i mōtē iesus: ⁊ ibi sedebat cū discipulis suis. Erat āt pximum pascha dies fest⁹ iudeorū. Cū subleuasset ḡ oculos iesus: ⁊ vidisset: q̄z multitudo maxīa vēit ad eū: dixit ad philippū: Unde emem⁹ panes vt mādu cēt hi? Hoc autē dicebat tentās eū. Ipse eni sciebat qd̄ eēt facturus. Respondit ei philipp⁹: Ducētorū denariorum panes nō sufficiūt eis: vt vnusq̄sq̄z modicū qd̄ accipiat. Dicit ei vn⁹ ex discipulis ei⁹ andreas frater simonis petri: Est puer vn⁹ hic q̄ habz quinq̄z panes ordeaceos ⁊ duos pisces: Sz hec qd̄ sūt iter tātos? Dicit ergo iesus: Facite homines discūbere. Erat aūt fenū multū i loco. Discubuerūt ergo viri numero quasi quinq̄z milia. Accepit ergo iesus panes ⁊ cū gratias egisset distribuit discūbētib⁹. Similiter ex piscib⁹ q̄ztū volebāt. Ut āt ipleti sūt: dixit discipulis suis: Colligite que superauerūt fragmenta ne pereant. Collegerunt ergo: ⁊ impleuerūt duodeciz cophinos fragmentorū ex quinq̄z panib⁹ ordeaceis ⁊ duob⁹ piscib⁹ que supfuerūt his q̄ mādu cauerāt. Illi ḡ hoīes cū vidissent qd̄ iesus fecerat signū dicebāt: Quia hic ē vere propheta qui venturus est in mundum.

CHRY. Sicut iacula cū in durū aliquid iciderint cum multo impetu iaciunt: cū āt nō habuerint aliquid obuiās: dissoluit cito imissio ⁊ quiescit: ita ⁊ si cū audacib⁹ hoīb⁹ ipetuose icesserim⁹ seuiūt magis. Si āt cesserim⁹ facile mollim⁹ eoꝝ isaniā. Propterea xp̄s furorē ex pmissis s̄mōib⁹ natū secedēdo mitigauit i galileā vadēs: ñ tñ ad eadē loca vñ i hierl'z ascēderat. ñ. n. i chana galilee. sz vltra mare iuit. vñ ait Post hec abijt iesus trās mare galilee qd̄ est tyberiadis. AL. Hoc mare p diuersitate locoꝝ diuersis noīb⁹ vocat̄ sz q̄ztū ad psētē locū: mare galilee pp̄ puīciā. tyberiadis āt a ciuitate dr̄. Mare āt dr̄ nō q̄z sit amara aqua sz iuxt̄ hebraicū modū oīnz ɔgregatōes aq̄ꝝ maria vocāt̄. Qd̄ mare dn̄s ēt freq̄nter trāsit vt pp̄lis ibi manētib⁹ v̄bū p̄dicatōis ipendat. THEO. Trāsit. n. d loco ad locū pbādo pp̄li volūtatē ⁊ auidiores hoīes vniuscuiusq̄z ciuitatis: ⁊ sollicitiores reddēs. vnde sequit̄. Et seq. eū mult. ma. q̄z vide. si. q̄ fa. sup his q̄ ifirmabāt. ALCVI. Scilicet q̄ cecos illuīabat: ⁊ alii huiusmodi. Et sciēdū ē q̄ quoscūq̄z i corpore sanabat: eos pariter reformabat i aīa. CHRY. Tātā āt doctrina potiētes a signis magis mouebāt̄: q̄ grossioris mentis erāt. Signa. n. vt ait paul⁹ nō sūt data fidelib⁹ sz ifidelib⁹. Sapientiores aūt erāt illi de quib⁹ in mattheo dicit̄ q̄ stupebat i doctrina eius. Sed quare non dicit q̄ signa videbāt cum facientē. q̄a hic euāgelista maiorē partē libri i sermonib⁹ dn̄i cōsumere studuit. Seq̄tur Subijt ḡ i mōtē iesus ⁊ ibi sede. cū disci. suis. In mōtē quidē ascēdit pp̄ter signū quod fieri debebat. Sz q̄ discipulos secū ascēdere fecit: accusatio multitudinis erat ñ sequētis eū. Ascēdit ēt i mōtē: erudiēs nos a tumultib⁹ ⁊ ab ea q̄ in mūdo est turbatiōe quiescere: aptū. n. ad philosophiā solitudo ē. Sequit̄: Erat aūt pximū pa. di. fe. iu. Uide qualiter i anno itegro nihil plus euāgelista nos docuit d signis christi q̄ q̄ paralyticū sanauit ⁊ filiū reguli. ñ. n. studuit vniuersa annūciare sz ex multis magna ⁊ pauca. Qualiter igitur nō ascēdit ad diē festum: paulatiz enim soluebat legē occasionez capiens a iudaica nequitia. THEO. Quia. n. iudei eū psequebāt: occasione recessus accipiēs legē exclusit. innuēs obseruātib⁹ q̄ veritate adueniēte oīs cessat figura. ⁊ q̄ legib⁹ nō subijcit̄: vt legalia festa pficeret: ⁊ vide hoc quod nō erat festū christi sed iudeorū. BEDA. Siquis aūt verba euangelistarū diligenter considerauerit facile cognoscet: q̄z vnius āni spaciū fuit inter decollationē ioānis ⁊ passione dn̄i. Cū. n. matthe⁹ dicat: q̄z dn̄s audita nece ioānis secessit in desertū locū. ⁊ ibi turbas pauit ⁊ ioannes dicit q̄ proximū erat pascha iudeorum q̄n turbas pauit apte demōstrat̄ q̄z iminēte pascali festiuitate decolatus ē ioannes. Euoluto aūt vni⁹ āni spacio passus est christ⁹ in eadē festiuitate. Sequit̄: Cū subleuasset ḡ oculos iesus ⁊ vidi. q̄z multi. max. ve. ad eū dixit ad phi. vñ eme. pa. vt mā. hi. Dixit cū subleuasset oculos iesus vt disceren⁹ q̄ oculos nō erigebat huc atq̄z illuc sz pudice sedebat attētus cū disipulis suis. CHRY. Neq̄z ēt simpliciter sedebat cū discipulis suis: sz diligēter loquēs aliqd̄ eis ⁊ eos ad seip̄z cōuertēs. Deīde respiciēs vidit turbā ad se veniētē. Cur⁹ igit̄ gra philippū interrogat: sciebat. n. q̄ discipuloꝝ eius cōgregatio amplior idigebat doctrina. Talis aūt erat philippus q̄ postea dixit. Ostēde nobis patrē ⁊ sufficit nobis. ppterea igit̄ prius eū erudiebat. Nā si simpliciter factū eēt miraculū nō tantū appareret. nūc aūt prius cogit cōfiteri inopiā vt certi⁹ discat miraculi magnitudinē. vñ legitur: Hoc āt dice. tē. eū. Nō qdē ignorās id qd̄ debebat ab ipso dici. sz humane hoc dn̄i ē. Sicut eni q̄ dr̄: Qui scrutatur corda hoīuz nō ondit ignorātie scrutatōēz sz certissime cognitōis: ita cū hic dicat. q̄ tentauit eū: nihil aliud dicit q̄ quoniā sciebat certissime. Sz ⁊ aliud ē dicere quoniam probatiōē eū faciebat: per tale in interrogationem inducens in certissimā signi cognitionem propter hoc ⁊ euāgelista ne infirmitate locutiōis minorationē aliquā suspicetis subiungit: Ipse enim sciebat quid esset facturus. ALCVI. Interrogat igitur non vt ignorata discat: sed vt discipulo adhuc rudi propriam tarditatem ostendat quā ipse in se perpēdere nō valebat. THEO. Uel etiā vt alijs ipsum ostenderet: non tanq̄ cor eius ignorans. AVGV. de con. euan. Sed si dominus s̄m narrationez ioannis pspectis turbis quesiuit a philippo tentans eū. vnde illis esce dari possent pōt mouere quō sit verū qd̄ alij narrauerūt prius dixisse dn̄o discipulos: vt dimitteret turbas. Quibus ille respōdit s̄m mattheū: Non hn̄t necesse ire: date eis vos mādu care. intelligit̄ igitur post hec verba dominū inspexisse multitudinē ⁊ dixisse philippo quod ioannes cōmemorat: alij autez pretermiserunt. CHRY. Uel aliter. Alia quidē sunt illa. alia aūt sunt hec non eisdez

facta temporibus. THEO. Philippū igiť dominus tentās vtrū fidē haberet inuenit eū adhuc humanis passionibus subiacentem: qđ patet ex hoc qđ seqť: Rñdit ei philippus Ducētoꝝ denarioꝝ panes nō sufficiūt eis. vt vnusquisq; modicū quid acci. ALCVI. In quo tarditatē suā ondit. nā si perfecte de creatore intelligeret. de eius potētie largitate nō diffideret. AVGV. de cō. euā. Qđ aūt philipp⁹ hīc apđ ioannē rńdet: hoc marcus a discipulis rńsū esse cōmemorat volens intelligi hoc ex ore ceteroꝝ philippum rńdisse: qđ; ꝑ pluralē numeꝝ ꝑ singulari vsitatissime ponere potuerit. THEO. Sed ⁊ andreā dūs silem philippo inuenit: q̄uis altius de illo cōtēplantē. Seqť.n. Dicit ei vnus ex discipulis ei⁹ Andreas fr̄ simo. petri. Est puer hic q habet qnq; panes hordea. ⁊ duos pisces. CHRY. Estimo qdeꝫ nō sine causa id eū dicere ſꝫ q: audierat signū qđ heliseus de panib⁹ hordeaceis fecerat: pauit.n. de. xx. panibus centū hoīes. Ascēdit igiť mēte i aliquod excelsū ſꝫ ad sūmū nō potuit puenire qđ patet ꝑ hoc qđ subdit. Sꝫ hec qd sunt inter tantos? Estimabat enim qđ de paucioribus pauciora: ⁊ de pluribus plura facturus esset qui miracula faciebat: sed hoc non erat verū. Silr̄ eni ei facile erat ⁊ de pluribus ⁊ de paucioib⁹ pascere turbas. nō eni materia subiecta indigebat. ſꝫ ne viderenť creature aliene eē ab eius sapiā ipsis creaturis vtiť ad materiā miraculoꝝ. THEO. Confundanť manichei qui dicunt qđ panes ⁊ oia huiusmodi creata sunt a malo deo: q: boni dei fili⁹ iesus xp̄s panes multiplicauit. nā si creature male fuissent nequaq̄ bon⁹ mala multiplicasset. AVGV. de cō. euan. Qđ aūt andreas apđ ioānem de qnq; panib⁹ ⁊ duob⁹ piscib⁹ suggessit: hoc ceteri plurale numeꝝ ꝑ singulari ponētes ex discipuloꝝ ꝑsona rettulerūt. CHRY. Discam⁹ aūt hic q voluptati attendim⁹. q̄ comedebāt mirabiles viri illi ⁊ magni. ⁊ q̄titatē eorum que iferebanť: ⁊ vtilitatē mēse eoꝝ. Nōdū āt apparētib⁹ panib⁹ iussit eos discūbere. vt discas qđ nō entia vt ētia ei subsistunt sicut paulus ait. Qui vocat ea que nō sunt tanq̄ ea que sunt: Seqtur.n. Dicit eis iesus: facite ho. discumbere.

ALCVI. Ad lr̄aꝫ hoies discūbere dicim⁹ iacēdo comedere more antiquo. vnde seqtur. Erat autē fenū multū i loco.

THEO. i. herba viridis. Erat.n. pascha qđ in primo mēse veris perficiebatur: Sequiť. Discu. ergo viri nu. q̄si qnq; milia. Soli viri numerāntur ab euāgelista: q: legalē ꝯsuetudinē sequebať. Etenī moyses a. xx. annis ⁊ supra pplꝫ cōnumerauit nulla mētione de mulieribus facta innuēs qđ oē qđ virile ē ⁊ iuuenile dignū ⁊ honorabile ē a pud dūꝫ. Seqtur Accepit ergo iesus panē. ⁊ cū gratias egisset distri discu. silr ex piscibus quātū volebāt. CHRY. Sed quare paralyticū debēs sanare non orat neq; suscitans mortuos neq; mare gerans: hic aūt orat grās agēs vt s. ōdat eos qui comestionē incipiūt grās agere oportere deo. Sed ⁊ aliter in minoribus maxīe orat. vt discas qđ nō ꝑpter indigentiaꝫ orat. Si.n. idigeret orare multo magis in maioribus hoc fecisset. Quia vero illa ex auctoritate facit manifestū ē qđ hic cōdescēdēdo nobis orat. ⁊ adhuc quoniā turba multa erat p̄ns: oportebat eis suaderi qđ s̄m volūtatē dei aduenerat ⁊ iō cū occulte aliqđ miraculū faciebat: nō orabat sed corā multis orabat. ne crederent qđ eēt deo ꝯri⁹. HYLA. iij. d̄ tri. Quiq; igitur panes offeruntur turbe ⁊ frāgūtur: subrepūt in frāgentiū manus quedā fragmētorū ꝑcreationes. nō imminuť vñ ꝯfringitur: ⁊ tñ ꝑfringentis manū fragmēta occupāť nō sensus nō visus profectū tā cōspicabilis operatōis assequiť est quod nō erat. videtur quod non intelligitur: solū supest vt deus oia posse credať. AVGV. Vñ.n. multiplicat de paucis granis segetes: inde in manibus suis multiplicauit qnq; panes: potestas enim erat in manibus christi: panes aūt illi quinq; quasi semina erant nō quidem terre mandata sed ab eo qui terram fecit multiplicata. CHRY. Unde aūt quāta ē serui ⁊ domini differentia. nā ꝑphete quasi ex mensura habētes gratiā ita miracula faciebant. xp̄s aūt absoluta virtute facies cū multa superabundantia oīa opabatur. Sequitur: Vt aūt iple sunt: dixit discipulis suis Colli. q̄ super. frag. ne pereant. Collegerūt ergo ⁊c. Nō qdē hec ostetatio superflua fuit sed ne phantasiā existimaret quod fem est. ꝑpter qđ etiā ex subiecta materia miraculū fecit. Sed quare nō turbis dedit fragmēta portāda. sed discipulis: qm hos maxime erudire volebat. q orbis terrarū debebant eē magistri. Ego autē nō solū admiror multitudinē panū q̄ fcā est. sed ⁊ certitudinē supfluorū: q: neq; plus neq; minus fecit supfluū eē: sed tātū quātum volebat. s. xij. cophinos s̄m numerū. xij. apostolorū. THEOPHI. Addiscimus autē ex miraculo ꝑpetrato nō fieri pusillanimes in coartatōibus paupertatis. BEDA. Turbe aūt cū vidissent signū qđ fecit dūs mirabātur: q: nōdū eū deū eē cognouerant: ideoq; euangelista subdit. Illi ergo hoies. q: carnales erāt ⁊ carnaliter itelligebāt cū vidissent qđ fecerat signū dicebāt: quia hic est vere ꝑpheta q ventur⁹ ē i mūdū. ALCVI. Nōduꝫ pleni fide dūm vocant ꝑphetā q nōdū deū dicere nouerāt sed iā multū profecerāt ex virtute miraculi q eū secernētes ab alijs ꝑphetā vocabāt: sicut sciebant ī pplo illo ꝑphetas aliquādo miracula fecisse nec fallūtur si dicūt eū ꝑphetam cū ipe dūs nouerit se ꝑphetā dicēs. Nō capit ꝑphetā ꝑire ex hierusalē. AVGV. Sicūt ꝑpheta ē xp̄s ⁊ dūs ꝑphetaꝝ sicut angelus ⁊ dūs angelorū. ex eo.n. qđ p̄ns ānunciauit angel⁹ erat: ex eo qđ futura predixit ꝑpheta erat. ex eo qđ verbū caro factū ē ⁊ angelorū ⁊ ꝑphetaꝝ dūs erat. nullus.n. ꝑpheta sine verbo dei. CHRY. Ex hoc aūt qđ dicit. Qui venturus est in mūdū: manifestū est qđ ꝑphetā quēdā principalē expectabant. Et ideo qđ diciť: Hic ē vere ꝑpha. i grecco cū adiectōe articuli poniť: ad oñdendū. s. eū eē discretuꝫ ab alijs prophetis. AVGV. Cōsiderandū aūt qđ d̄s: quia de⁹ nō ē talis suba q̄ oculis videri possit. ⁊ miracula ei⁹ quib⁹ totū mūdū regit vniuersāq; creaturā admistrat assiduitate viluerūt: seruauit sibi quedā que faceret oportuno tēpore. preter vsitatū cursū originēq; nature nō vt maiora sꝫ insolita videndo stuperent qb⁹ quotidiana viluerūt. Maius eni miraculū est gubernatio toti⁹ mūdi q̄ saturatio qnq; miliū hoiꝫ de qnq; panibus ⁊ tñ hoc nemo miratur. Illud miranť hoies: nō q: maius. sꝫ q: rarū ē. Nec tñ sufficit hoc intueri in miraculis christi q:.n. dūs est in mōte verbū dei ē in alto. ꝑinde non quasi humiliter iacet. nec transeunter p̄tereundū ē. ALCVI. Mystice eni noie maris turbidū seculū designatur. Mox aūt vt christus mare mortalitatis nostre adijt nascēdo calcauit moriēdo: trāsijt resurgendo secute sunt eū credēdo ⁊ imitando turbe credentiū ex vtroq; populo collectoꝝ. BEDA. Tunc aūt dominus subijt in montem quando celum ascēdit quod designatur per montem. ALCVI. Qđ enim turbis inferioribus relictis ad altiora cum discipulis ascendit: ostendit qđ simplicibus minora precepta sūt cōmittēda: ꝑfectiorib⁹ altiora. qđ īminēte pascha illos refiť significat: q: quisq; pane diuini verbi ⁊ corpore ⁊ sanguine domini desiderat refici: debꝫ spirituale pascha facere. s. de vitijs ad virtutes trāsire. Oculi vero domini sunt dona spiritualia: que cum dominus electis suis misericorditer concedit: tunc in eos oculos suos errigit. i. respectū pietatis īpēdit. AVGV. li. lxxxiij. q. Quinq; aūt panes hordeacei significant veterē legē: siue q: nondū spiritalibus sed adhuc carnalibus data est lex. idest quinq; corporis sensibus deditis. Nam ⁊ ipse turbe quinq; milia hominum fuerunt siue quia per Moysen lex ipsa data est. Moyses eni quinq; libros scripsit. Et qđ ordeacei erant panes bene significant vel ipsam legem. que ita data erat vt in ea vitale anime alimentum corporalibus sacramentis obtegereť. Ordei enim medulla tenacissima palea tegitur:

Uel ipsi pplm nondū expoliatū carnali desiderio tanq̄ pa ea cordi ei⁹ inherebat. BEDA. Ordeū ēt pabulū ē iumētoꝝ ꝛ cibus seruoꝝ: ꝛ lex vetus data ē suis ꝛ iumētis .i. carnalibus. AVGV. lib. lxxxiij. q̄sti. Duo āt pisces q̄ saporē suauē pani dabāt duas illas psonas vident̄ significare: q̄bus pplus ille regebat̄ regiā .s. ꝛ sacerdotalē q̄ eū due psone dūm nr̄m p̄figurabāt: ambas .n. ille sustinuit. ALCVI. Uel duo pisces dicta vel scripta pphetaꝝ ꝛ psalmistaꝝ significāt. ꝛ cū quinarius ad qnq̄ sensus corporis referat̄: nulle ad pfectionē refert̄. Qui vo qnq̄ sēsus corporis pfecte regere studēt: viri dicunt̄ a virib⁹ quos femīea mollities nō corrūpit s̄ sobrie ꝛ caste viuūt: ꝛ celestis sapiētie dulcedine merent̄ recreari. AVGV. sup Jo. Puer āt q̄ ista habebat forte pplus israel erat q̄ sensu puerili ea portabat: nec mādūcabat. Illa .n. q̄ portabat clausa onerabant: apta pascebāt. BEDA. Pulchre āt dicit: Hec q̄d sunt inter tātos: q̄ lex vetus paꝝ pficiebat: q̄usq̄ eā suis manib⁹ suscepit .i. ope ipleuit. ꝛ eādē spūalr̄ itelligēdā eē docuit q̄ lex nemine ducebat ad pfectū. AVGV. sup ioā. Frāgendo āt panes multiplicati sūt. Quinq̄ .n. libri moysi q̄m multos libros cū exponunt̄ tanq̄ frangēdo .i. disserēdo fecerunt. AVGV. lib. lxxxiij. q̄sti. Dn̄s ēt tanq̄ frāgendo ꝛ apiendo qđ dux erat ꝛ clausū in lege discipulos ipleuit. cum eis post resurrectionē apuit scripturas. AVGV. sup Jo. Qr ignorātia ppl'i erat ī lege: pptere a tētatio dn̄i ignorātiā discipuli demōstrabat. Sup fenū āt discūbebāt q̄ carnalr̄ sapiebāt. ꝛ ī carnalib⁹ q̄escebāt. oīs .n. caro fenū. Illi āt de panibus dn̄i iplent̄ q̄ qđ auribus audiūt operibus iplent. AVGV. Que sunt āt fragmēta nisi q̄ ppl's non poterat mādūcare: Quid ḡ restat nisi vt secretiora itelligētie q̄ nō pōt cape m̄ltitudo illis credant̄ q̄ idonei sūt: ꝛ alios docere valēt: sic erāt apl'i. vn̄ ꝛ .xij. ꝯphini ipleti sunt. ALCVI. Cophinis .n. fuilia iplent̄ officia. Cophini igr̄ sūt apl'i: ꝛ eoꝝ imitatores q̄ licet ī p̄ti sint despicabiles: spūaliū sacramentoꝝ diuitys sunt īteritus referti. Dicunt̄ āt apl'i fuisse cophini: q̄r p apostolos fides sancte trinitatis erat predicāda in quattuor partibus mundi. Quod āt nouos panes noluit facere sed allatos cumulauit: significat quia veterem scripturam non reprobauit: sed aperiendo patefecit.

¶ Jesus ergo cū cognouisset: q̄r venturi essent vt raperēt eū ꝛ facerēt eū regē: fugit iterū ī mōtem ipse solus. Ut āt sero factū ē: descēderūt discipuli ei⁹ ad mare. Et cū ascēdissent nauim venerūt trās mare ī capharnaū. Et tenebre iā facte erāt. Et non venerat ad eos iesus. Mare aūt vento magno flante exurgebat. Cum remigassent ḡ q̄si stadia viginti quinq̄ aut triginta: vidēt iesū ambulātē supra mare: ꝛ pximū naui fieri ꝛ timuerūt. Ille aūt dicit eis: Ego sū: nolite timere. Uoluerūt ergo accipere eū in nauī: ꝛ statī nauis fuit ad terrā ad quam ibant.

BEDA. Turbe viso tāto miraculo: itellexerūt piū atq̄ potētē: ꝛ iccirco voluerūt ipsū facere regē. hoīes nāq̄ volūt habere regē piū ad regēdū. ꝛ potentē ad tuēdum. Dn̄s ḡ hoc cog̃scēs fugit ī mōtē .i. ascēdit celeriter. vn̄ dr̄ Jesus ergo cū cogno. q̄r ven. ess. vt ra. eū ꝛ fa. eū regē fugit iterū ī mōtē ipse solus. Dat̄ ergo ītelligi q̄ dn̄s cū sederet ī mōte cū discipulis suis: ꝛ videret turbas ad se veniētes descēderat de mōte: ꝛ circa inferiora loca turbas pouerat. Nā q̄mō fieri pōt vt rursus ille fugeret: nisi āte de mōte descēderet. AVGV. de cōcor. euā. Nō aūt repugnat qđ matthe⁹ dicit: Ascēdit in mōtē solus orare. Neq̄ enī cause orādi cōtraria ē causa fugiendi. quādoq̄dē ꝛ hic dn̄s doceat hāc eē nobis magnā causā orādi qñ ē cā fugiēdi. AVGV. Erat aūt rex q̄ timebat fieri rex: nec talis rex q̄ ab hominib⁹ fieret: s̄ talis q̄ hominib⁹ regnū daret. semp q̄dē ille cū patre regnat f̄m q̄ est fili⁹ dei. Predixerūt aūt pphete regnum eius: ꝛ f̄m id q̄ hō factus christus: ꝛ fecit fideles suos christianos. q̄ sunt regnū eius qđ mō colligit̄ mō emit̄ sanguine christi. Erit aūt aliq̄n manifestū regnū ei⁹ quando erit aperta claritas sanctoꝝ ei⁹ post iudiciū ab eo factū. Discipuli aūt ꝛ turbe credētes in eū putauerūt illū sic venisse vt iā regnaret: Hoc ē velle rapere ꝛ facere eū regē. CHRY. Uide aūt quāta ē gule virtus. nō vltra eis sabbati trāsgressionis cura. nō vltra zelāt p deo: s̄ oīa remota sunt ventre repleto. ꝛ pphēta is erat apud eos. ꝛ regē eū īthronizare volebāt. Christ⁹ aūt fugit erudiēs nos mūdanas cōtēnere dignitates. Sic igr̄ iesus dimittit discipulos ꝛ ascendit in mōtē. Hi vero a magistro relicti. vt sero factū ē descenderūt ad mare. Et hoc ē qđ subdit̄: Ut āt sero fa. ē descē. disci. ei⁹ ad mare. Et q̄dē vsq̄ ad vesperā expectauerūt eū ventūrū eē putantes ad se: facta vero vespera nō vltra sustinent eū nō inquirere: tantus eos detinebat amor: sed ab amore igniti ascenderūt in nauē. vn̄ seq̄t̄. Et cū ascen. na. ve. trans ma. in caphar. Uenīebāt q̄dē ad capharnaū estimātes se illic eū inuēnturos. AVGV. Sic ergo dixit finē ꝛ redit vt exponat quō venerūt. q̄r p stagnū nauigātes trāsierūt: ꝛ dū nauigarēt recapitulādo exponit q̄d acciderit dicēs: Et te. iā fa. erāt ꝛ nō ve. ad eos ie. CHRY. Nō sine cā euāgelista tēp⁹ designat: s̄ vt per hoc calidū eoꝝ amore ostēdat. Nō enī dixerūt: Uespera nūc ē ꝛ nox aduenit: s̄ ab amore igniti ascenderūt in nauiꝫ. multa autē erāt ex quibus īpediebātur a tēpore. vn̄ dr̄: Et tene. iā fa. erant a tēpestate. vn̄ sequitur: Mare au. ven. ma. flā. exurge. a lo. Non enī erat ppe terrā. vn̄ dr̄. Cū remigassent ergo q̄si stadia. xxv. aut. xxx. BEDA. Eo genere locutionis. quo cū dubitādo loquimur solemus dicere ferme. xxv. aut ppe. xxx. CHRY. Et vltimo ab inopinabili. vnde sequit̄. Uident iesum am. supra ma. ꝛ pxi. fieri. Apparet q̄dē eis postq̄ illos dimiserat: illo q̄dē docēs eos q̄d est derelictō: ꝛ amorē excitās maiorem: hic vero suā v̄tutē ondēs: pp hoc igr̄ illi turbabant̄. vnde sequit̄: Et timuerūt. q̄b⁹ turbatis dn̄s ꝯfortationē adhibet. vn̄ seq̄t̄: Ille aūt dicit eis Ego sū: nolite timere. BEDA. Nō aūt dixit. Ego sū iesus. s̄ tm̄. Ego sū. q̄r familiares ei⁹ erāt. atq̄ audita voce facile potuerūt cognoscere magistrū. siue qđ veri⁹ ē vt onderet se illū eē q̄ moysi dixit: Ego sū q̄ sū. CHRY. Jō aūt eis apparuit. vt ondat q̄m ipse ē q̄ tēpestatē soluet. Hoc .n. ondit euāgelista subdēs Uoluerunt ergo accipe eū in naui: ꝛ statī fuit nauis ad terrā: ad quā ibāt. Tranq̄llā enī pbuit eis nauigationē. Non aūt nauim ascēdit: volēs mai⁹ miraculū operari. ꝛ deitatē ei⁹ reuelare aperti⁹. THEOPHI. Uide nāq̄ tria miracula. pmū ē q̄ ābulabat supra mare. scđm ē q̄ fluct⁹ mitigat. tertiū ē q̄ statī facit nauiꝫ ad terrā ire ad quā ibāt. nā multū distabāt a terra. cū eis dn̄s apparuit. CHRY. Turbe aūt nō ondit se iesus supra mare abulantē. q̄r hoc signū imbecillitatē eoꝝ excedebat. s̄ neq̄ discipulis diu visus ē h̄ faciēs. s̄ statī disparuit ab eis. AVGV. de cō. euā. Nō ē aūt aduersū q̄ matthe⁹ p̄us cū dixit dixisse discipulos ascēdere in nauiculā ꝛ p̄cedere eū trans fretū. donec dimitteret turbas: ac deinde dimissis turbis ascendisse in mōtē solus orare: Joānes vero pri⁹ eū fugisse cōmemorat solū in montē: ac deide inquit. Ut au. se. fa. ē descēderūt disci. ei⁹ ad mare ꝛ cum asceč. naui. Quis enī nō hoc videat recapitulādo ioānem postea dixisse factū a discipulis qđ iā iesus iusserat anteq̄ fugisset in mōtē: CHRY. Uel aliter. Mihi v̄r hoc signū aliud ab eo qđ apud mattheū positū ē. tūc enim non statim eū susceperūt. nūc aūt psuasi sūt statim suscipere. et tūc quidem adhuc tēpestas pmanebat cōcutiēs nauiꝫ: nūc

nitē cui voce tranqllitas aduenit. multotiens.n.eadez facit signa vt facile susceptibilia fiant. AVGV. Mystice āt paint dñs turbas ⁊ ascēdit in montē. sic.n.de illo pdictū est Cōgregatio pplo⁊ circūdabit te: ⁊ pp hāc in altū regredere. i. vt circūdet te ɔgregatio populo⁊ regredere in altū. Quare āt dictū est Fugit: neqꝫ.n. si nollet teneref. Aliquid ḡ significatur fugiēdo: q̄ r. s. nō potuit intelligi altitudo ei⁹. quicqd.n.nō itellexeris fugit me dicis. ḡ fugit i montē ipe solus. qui ascēdit sup oēs celos. Illo āt sursuꝫ posito discipuli in nauicula tēpestatē patiebanf: nauicula illa ecclesiā psignabat. Tenebre iā facte erant: ⁊ merito q̄ lux nō erat. nō.n. venerat ad illos iesus. Quantū accedit finis mundi: crescunt errores: crescit iniqtas. Lux deniqꝫ charitas ē s̄ꝫ illud: Qui odit fratrē suuꝫ in tenebris est. Ipsi fluct⁹ nauē turbantes ⁊ tēpestates ⁊ vēti clamores sunt maledictorū. inde charitas refrigescit: inde fluctus augenf: ⁊ turbaf nauis: nec tñ vēti illi ⁊ tēpestas ⁊ fluctus ⁊ tenebre id agebāt: vt vel nauis nō pmoueref: vel soluta mergeref. Qui.n. pseuerauerit vsqꝫ in finē: hic salu⁹ erit. Quinarius āt numerus ad legē ptinet: ipsi sunt qnqꝫ libri moysi. ḡ legeꝫ signat numerus vigesimusquintus qui qnquies qni fiunt vigintiqnqꝫ: Sꝫ huic legi anteq̄ euangeliū veniret deerat pfectio. q̄ in senario numero ɔphendif. Ipsa ḡ quinqꝫ p sex multiplicenf. vt lex p euangeliū ipleaf: vt fiant sexies qni xxx. Ad eos ergo qui legē implent venit iesus calcans fluctus. i. omnes timores mundi sub pedibus hñs oēs altitudines seculi premens. ⁊ tñ tante sunt tribulationes vt eti ī ipsi q credunt in iesuꝫ expauescant ne deficiāt. THEOPHI. Cuꝫ āt hoies vel demones nos p timorē nituns mouere. audiamus xp̄m dicentez: Ego suꝫ: nolite timere. i. ego sp assisto. ⁊ sicut deus pmaneo: ⁊ nunq̄ ptranseo: nō perdatis in me fidem pro falsis terroribus. Uidere ēt quō non in principio periculi dñs astitit: sed in fine. Permittit nanqꝫ nos esse in medio periculo⁊: vt certantes ī tribulationib⁹ probabiliores fiamus: ⁊ vt ad ipm soluꝫ recurramus. q potens est ex insperatis nos liberare. Cū.n. itellectus humanus sibi pvidere nō poterit tunc salus diuina adueniet. Si voluerimus ēt xp̄m in nauiculā nr̄am suscipere. i. in cordibus nr̄is habitare; statim inueniemur in terra ad quaꝫ ire volumus. i. in celū. BEDA. Quia vero hec nauicula nō torpentes vehit. sed fortiter remigantes: significatur q in ecclesia non desidiosi ⁊ molles: sed fortes ⁊ in bonis operibus perseuerantes perueniūt ad portum salutis eterne.

¶ Altera die turba q̄ stabat trans mare vidit: q̄ nauicula alia nō erat ibi nisi vna: ⁊ q̄ nō itroissꝫ cū discipulis suis iesus i nauī: sꝫ soli discipuli ei⁹ abissent. Alie vero superuenerūt naues a tyberiade iuxta locū vbi mādūcauerāt panē grās agentes deo. Cū ergo vidissꝫ turba: q̄ iesus nō eēt ibi neqꝫ discipuli ei⁹ ascenderūt i nauiculas: ⁊ venerūt capharnaū q̄rētes iesū. Et cū inuenissent eum trās mare: dixerūt ei: Rabbi qn̄ huc venisti: Respōdit eis iesus: ⁊ dixit: Amen amē dico vobis q̄ritis me nō q̄ vidistis signa; sed q̄ manducastis ex panibus: ⁊ saturati estis. Operamini nō cibū q perit: sed q pmanet i vitā eternā quē fili⁹ hois dabit vobis. Huc eni pater signauit deus.

CHRY. Dñs ꝗ̄ turbis non manifeste ostēderit quō supra mare ambulauerit dedit tamē eis latēter suspicari qō factuꝫ erat: ⁊ hoc euāgelista ondit dicēs. Altera die ⁊c. vsqꝫ ibi abissent. Quid.n. hoc erat aliud q̄ꝫ suspicari q mare pedes transiens recesserat. Neqꝫ eni ē dicere q in alia nauicula pertransiuit: q̄ vna erat ibi tm̄ i quā ascenderūt discipuli eius: cū qbus ipse nō intrauerat. AVGV. Insinuatū aūt ē illis tā magnū miraculuꝫ. venerunt ergo ⁊ alie naues iuxta locū illū vbi mādūcauerāt panē in qb⁹ turbe eū secute sūt. ⁊ h̄ ē qō subdif: Alie ve. na. supue⁹ ⁊c. vsqꝫ ibi q̄rētes eū. CHRY. Sꝫ tm̄ p⁹ miraculū tā magnū venitētes nō iterrogauerūt eū qualiter pertransijt: neqꝫ curauerūt tantū miraculū addiscere. Seqꝫ eniꝫ: Et cū inuenissent euꝫ trās mare dixerūt ei: Rabbi qn̄ huc venisti: Nisi qs dicat hic qn̄ pro q̄liter dictū eē ab eis. dignū aūt ē ⁊ hic colpicere facilē co⁊ mentē. Qui eni dicebant. Hic ē pphet. q̄ illude bāt rape ⁊ facere eū regē inueniētes eū nihil tale cōsiliant. AVGV. Ecce eni ille q in mōtē fugerat turbat⁹ cū ipsis turbis loquif: mō teneāt: mō regē faciāt. Sꝫ ille q post miraculi sacramentū ⁊ sermonē infert: ⁊ quo⁊ satiauit panibus ventrē satiat sermonibus mentē. ALCVI. Qui.n. dedit exēplū fugiēde laudis ⁊ terreni īperij: dat exēplū doctoribus qualiter debeāt insistere predicatiōi. CHRY. Mansuetudo āt ⁊ lenitas nō vbiqꝫ ē vtilis. eū eniꝫ desides fuerit discipulus ⁊ grossus stimulo vti ad eū oportet: hoc ⁊ hic fili⁹ dei facit. Uenietib⁹ eni turbis ⁊ blādiētib⁹ ei dicēdo. Rabbi qn̄ huc venisti: vt ondat q cū q ab hoib⁹ ē: honorē nō cōcupiscit: sed solū inspicit co⁊ salutē: redarguēdo eis respōdit. nō solū corrigere volēs. sꝫ ⁊ mētē co⁊ releuare vnde seqf. Rñdit eis iesus ⁊ dixit. Amē amē di. vo. q̄ritis me nō q̄ vidistis signa: sꝫ q̄ mandu. ex panibus ⁊ saturati estis. AVGV. q. dicat. pter carnē me q̄ritis non pter spūꝫ. CHRY. Post rephensionē aūt doctrinā eis adiungit dicēs: Operamini nō ci. qui pe. sꝫ q pma. in vi. eter. q. d. Uos escā exq̄ritis tēporalē: ego aūt corpora vr̄a nutriui: vt p h̄ exq̄reretis illā escā q̄ nō tpanea sꝫ eternā tribuit vitā. ALCVI. Corpore⁹ cibus carnē tm̄ reficit exterioris hominis: ⁊ semel accept⁹ nō sufficit: nisi quotidie accipiaf: spiritalis aūt cib⁹ pmanet i eternū ⁊ satietatē ppetuā imortalitatēqꝫ largif. AVGV. Seipsuꝫ aūt isinuat istū cibū: vt in sequētib⁹ illucescit ac si dicat. Queritis me pp aliud: q̄rite me pp me. CHRY. Sꝫ q̄ qdā eo q volūt pigre nutriri. abutunf hoc v̄bo: necessariū ē iducere id qō ē pauli. Qui furabaf iā nō furef: magis aūt laboret operando manib⁹ suis vt habeat vnde tribuat necessitatē patiēti. sꝫ ⁊ ipse corinthū veniēs morabaf apud aquilā ⁊ priscillaꝫ ⁊ opabaf. Dicēdo aūt: Ne operamini cibū q perit: nō isinuat q oporteat pigritari: sꝫ q oporteat opari ⁊ dare: hic eni ē cib⁹ q nō perit. opari aūt cibum q perit ē affici secularib⁹ reb⁹. Hoc igif dixit. q̄ illi nullā fidei curā habuerūt: sꝫ solū volebant vētrē iplere nihil laborātes. ⁊ hoc decēter cibū q perit vocauit. AVGV. Sicut aūt samaritane dixerat: Si scires q petit a te bibere: postulasses ab eo ⁊ daret tibi aquā viuā. ita ⁊ hic subdit: Quē fili⁹ ho. vo. da. ALCVI. Cū aūt p manū sacerdotis corp⁹ xp̄i accipis nō sacerdotē quē vides sꝫ illū quē nō vides attēde. Sacerdos ē dispensator hui⁹ cibi nō ꝯditor. fili⁹ hominis seipsuꝫ dat nobis: vt nos in ipso ⁊ ipse in nobis maneat. Istū filiū hominis nolite sic accipere quasi alios filios hominū. Sequestratus est enim quadaꝫ grā ⁊ exceptus a numero oiuꝫ. iste.n. filius hois ⁊ dei fili⁹ ē. hoc est qō subdit. Hunc enim pater signauit de⁹. Signare est signū ponere. q. d. Nolite me cōtēnere q̄ filius hois sū. sic enim suꝫ filius hois: vt de⁹ pater me signaret. i. pprium aliquid mihi daret: quo nō ɔfunderer cuꝫ genere humano: sed per me liberaref gen⁹ humanū. HYLA. viij. de. tri. Signaculo⁊ aūt natura ē vt oēm impresse in se speciei explicent formā: ⁊ nihil minus ex eo in se hobeant vñ signētur: ⁊ cū totū accipiūt qō imprimif. totū ex se preferūt gcqd impssuꝫ ē. Uerbū igif hoc ad diuine natiuitatis nō pficit exēplū q̄ ī signaculis ⁊ materies sit ⁊ diuersitas ⁊ ipressio per quaꝫ mollioribus naturis. validio⁊ gene⁊ species

imprimuntur. Unigenit⁹ vero de⁹ & p sacramentū salutis nostre hois filius. volēs pprietatis nobis paterne ī se signa re speciē: signatū se a deo ait: vt p hoc potestas ī eo vādi ad eternitatē esse ītelligi possit: qr oēz in se paterne forme ple nitudinē signātis se dei ɔtineret. CHRY. Uel signauit .i. in hoc misit hūc nobis afferentē escā. Uel signauit .i. reuelauit p suū testimoniū. ALCVI. Mystice āt altera die .i. post ascensionē xpi turba stās ī bonis opib⁹: nō tacēs i ter renis voluptatib⁹ expectat vt veniat ad eos iesus. Una āt nauis ē vna ecclia. sz & alie naues q̄ supuenerūt sunt ɔuenti cula hereticoꝝ: q que sua sunt q̄runt non q̄ iesu xpi. vñ ɔue niēter eis dicitur: Queritis me qr mādūcastis ex panibus. AVGV. Quāmulti ēt nō q̄runt iesuz: nisi vt illis bñfa ciat f̄m tps. alius negociū hz. q̄rit itercessionē clericoꝝ. ali us p̄mit a potētiore: fugit ad ecclīaz. vix q̄rit iesus pp ihz. GREGO. xxiij. mora. Per eoꝝ ēt psonā dñs illos intra sanctā ecclesiā detestat. q p sacros ordines ad dñm ppin quātes nō in eisdē ordinib⁹ ṽtutiz merita sz subsidia psen tis vite exigunt. Saciatos qppe de panib⁹ dñm seq est de sancta ecclia tpalia alimēta suscipisse. Et n̄ pro signis dñz: sz pro panib⁹ q̄rere ē ad religiōis officiū non pro augēdis ṽtu tibus sz p regrendis subsidiis inhiare. BEDA. Illi ēt q in orōne q̄runt non eterna sz tpalia: q̄runt iesum non pp ie sum sz pp aliqd aliud. Significat aūt mystice quoniaz he reticoꝝ ɔuenticula carent hospitio christi ac discipuloruz eius: & dicunt alie superuenisse naues qr hereses repētine fuerunt. Per turbam āt que cognouit q iesus nō erat ibi neqz discipuli eius illi designantur qui cognoscentes erro res hereticoꝝ: relinquunt eos & ad verā fidem veniunt.

¶ Dixerūt ergo ad eū: Quid faciemus vt opere mur opa dei? Respondit iesus: & dixit eis. Hoc est op⁹ dei vt credatis in eū quē misit ille. Dixe rūt ergo ei: Quod ergo tu facis signū vt videa mus & credam⁹ tibi? Quid operaris? patres no stri mādūcauerūt māna in deserto: sicut scriptū est: Panē de celo dedit eis mādūcare. Dixit er go eis iesus. Amē amen dico vobis: nō moyses dedit vobis panē de celo: sz pater meus dat vo bis panē de celo verū. Panis. n. verus est q de celo descendit: & dat vitā mūdo. Dixerūt ergo ad eū: Domine semper da nobis panem hūc.

ALCVI. Intellexerāt escā istā que pmanet i vitā eter nā eē opus dei: & iō iterrogāt qd facerēt: vt istū cibū .i. opus dei operari possint. & hoc ē qd dicit. Dixerūt ḡ ad eū. Quid faciem⁹ vt operemur opera dei. BEDA .i. q̄ precepta ser uādo poterim⁹ iplere opa dei. CHRY. Hoc aūt dicebāt nō vt discāt & faciāt: sz ad cibi exhibitionē eū iducere volē tes. THEOPHI. Christus vo q̄uis cognosceret q eis nihil pderat: tamez pp̄ter cōmunē vtilitatē rñdit: & oñdit eis imo oib⁹ hominib⁹ qd sit op⁹ dei: vñ seqt: Rñdit iesus & dixit eis: Hoc ē op⁹ dei: vt credatis i eū quez misit ille. AVGV. Nō āt dicit. Ut credatis ei: sz vt credatis ī eū. Nō .n. cōtinuo q credit ei, credit ī eū. nā & demones crede bāt ei: & n̄ credebāt ī eū. & nos credim⁹ paulo sz nō ī paulū. Credere ergo in eū ē credēdo amore: credēdo diligere. cre dendo in eū ire: & ei⁹ mēbris icorporari. Ipsa est fides quaz de nobis exigit deus: q̄ que p dilectionē operat. Discernitur tñ ab operibus fides: sicut dicit apostolus iustificari homi nē p fidē sine opibus legis. Et sunt opera q̄ videnť bona sine fide christi: & nō sunt bona qr non referunť ad eū finem ex quo sunt bona. finis enim legis christus ad iusticiam oī credenti: & ideo noluit discernere ab opere fidez: sed ipsam fidē dixit esse opus dei. ipsa ē enim fides q̄ per dilectionez operať. Nec dixit: Hoc ē opus vestrū sed Hoc est op⁹ dei: vt credatis in eū: vt qui gloriať in dño glorietur. Credere ergo in eū est manducare cibū qui permanet ī vitā eternā. vt quid paras dentē & ventrē? crede. & mādūcasti. Quia er go inuitabat eos ad fidē: illi adhuc querebāt signa quibus crederēt. Iudei eni signa querūt: & hoc est qd sequiť. Dixe rūt ergo ei: Quod ergo tu facis signū vt videamus & creda mus tibi? quid operaris? CHRY. Nihil irrationabilius q̄ signo pre manib⁹ existēte: quasi nullo iā signo facto hoc dicant. neqz electionē signi fiendi domino pmittunt: sed ī necessitatē eūz estimāt ducere: vt nullū aliud faciat signuz q̄ tale quale factū est in eoꝝ parentib⁹. vnde subdūt: Pa tres nostri manducauerūt manna in deserto. ALCVI. Et ne videať mōna aliquo mō cōtēnendū: auctoritate psal mi illud extollunt dicentes sicut scriptuz ē: Panē de celo de dit eis mādūcare. CHRY. Multis qdē factis signis: & in egypto & in mari rubro & in deserto huius maxime memi nerūt: qd valde cōcupiscebāt pp̄ter ventris tyrānidē. Neqz aūt dicūt q de⁹ hoc fecit: ne videanť eū equare deo: neqz moysen idicūt. vt nō videanť christū deprimere: sz mediū ponūt dicētes: Patres nostri mādūca. māna. Uel aliter. AVGV. Domin⁹ iesus talē se dicebat: vt se moysi ppo neret. nō .n. ausus ē moyses de se dicere q daret cibuz q nō perit. Attēdebāt itaqz quāta fecisset moyses: adhuc aliq̄ ma iora volebāt fieri. q. dicāt: Tu pmittis cibū q nō perit: & nō talia operaris q̄lia moyses. Panes ordeaceos ille nō dedit sed māna de celo. CHRY. Licebat aūt dño dicere quo niā moyse maiora miracula feci. sz nō erat tēpus horū ṽbo rū nūc. sed vnū erat ad qd studebat. s. ducere eos ad escam spiritalē. vñ seqť: Dicit ergo eis iesus: Amē amē dico vobis Nō moyses dedit vo. pa. de celo: sz p̄r me⁹ dat vobis panez de celo verū. An nō ex celo erat māna? q̄liter igiť ex celo di ciť: sicut & volucres celi dicunť: & sic diciť: Intonuit de ce lo dominus. Panē aūt nō veꝝ vocat illū: nō qr falsuz erat miraculū de māna. sz qr figura erat: nō veritas. Non dixit: Nō moyses dedit: sz ego: sz pro moyse qdē deū: pro manna vero seipsuz posuit. AVGV. q. diceret. Illud māna hoc significabat. s. cibū de quo paulo ante locut⁹ suz: & oīa signa mea erāt. Signa mea dilexistis: qd significať ɔtēnitis. De⁹ eniz dat panē quē significauit manna ipsuz. s. dominū iesū christum. vnde sequitur. Panis eniz verus est qui de celo descen. & dat vitam mundo. BEDA. Non quidē elemen tis sed hominibus habitatoribus mūdi. THEOPHI. Seipsuz dicit panē veruz: qr principale significatū per mā na est vnigenitus dei filius homo factus. Māna nāqz iter pretatur: quid est hoc. naz iudei videntes stupefacti: vnus ad aliū dicebant quid est hoc? Filius aūt dei factus homo ipse est potissimuz admirātium māna: ita vt cuilibet con tingat querere quid est hoc? quomō filius dei filius homi nis est. quomō ex duab⁹ naturis vna fit psona. ALCVI. Qui per assumptā humanitatē descēdit de celo & per assu mētē diuinitatē dat vitaz mūdo. THEOPHI. Hic aūt panis vita f̄m naturā existens. tanq̄z viui patris filius pro priū opus facit: qr viuificat cuncta. Sicut eni panis ex ter ra infirmaz naturā carnis conseruat: sic & christus per spiri tus operationes viuificat animaz: & etiā corpus incorrupti bile facit. nā per ei⁹ resurrectionē corporalis conferť icor ruptio: & ideo dicit q dat vitaz mundo. CHRY. Non iu deis solū sed orbi terrarum. Illi vero inferius adhuc inspi ciebāt. vnde seqť: Dixerunt ergo ad eū: Domine semper da nobis hunc panē. Dicente aūt eo quoniā pater me⁹ dat vobis panem: nō dixerunt: Rogo vt det sed Da nobis. AVGV. Sicut eniz samaritana cui dictū est: q biberit de hac aq̄ non sitiet vnq̄z. sz corp⁹ accipiēs & carere indigē tia volens. Da mihi inquit domine de hac aqua. sic & isti di cunt: Da mihi panem qui reficiat & non deficiat.

¶ Dixit autẽ eis iesus: Ego sũ panis vite. Qui venit ad me nõ esuriet. & q credit i me nõ sitiet i eternũ. Sz dixi vobis: qr & vidistis me & nõ credidistis. Omne qđ dat mihi pater ad me veniet: & eũ q venit ad me nõ eijciã foras: qr descendi de celo nõ vt faciã voluntatẽ meã: sz voluntatem eius qui misit me. Hec est.n. voluntas eius qui misit me patris: vt oẽ quod dedit mihi non perdã ex eo: sed resuscitẽ illud i nouissimo die. Hec est.n. voluntas patris mei qui misit me: vt oĩs qui videt filiũ & credit in eum habeat vitã eternã: & ego resuscitabo eũ in nouissimo die.

CHRY. De reliquo dñs i mysteriorũ traditionẽ eos inducturus ẽ: & primũ de deitate sua loqtur. vñ dicitur: Dixit ẽt eis iesus Ego sũ panis vite. Neqʒ.n. h de corpore eiꝰ dictum ẽ. de illo.n. in fine dicit: Panis quem ego dabo: caro mea est. Sz iterim de diuinitate loqtur: Etenĩ caro pp deum ṽbũ panis ẽ qđ spiritũ ipʒ suscipiẽti panis celestis fit.

THEOPHI. Non ãt dixit Ego sũ panis nutrimenti: sz Uite. Qr.n. cũcta mortifera erant: viuificauit nos xps p seipsũ. est ãt panis nõ ↄsuete vite: sed illius que morte nõ resecat. vnde subdit: Qui venit ad me nõ esuriet. & qui credit in me non sitiet in eter. AVGV. Qui venit ad me. h est qui credit in me. & q dixit: Non esuriet. hoc intelligendũ est Et nõ sitiet vnq̃: vtroqʒ.n. significatur eterna illa satietas: vbi nulla est egestas. THEOPHI. Uel nõ sitiet neqʒ esuriet. i. ad verbũ dei audiendũ neqʒ tedio sic efficietur neqʒ sitiet siti intellectuali q̃si nõ hẽat aquã baptismi & sanctificationẽ per spiritum factam. AVGV. Panẽ igitur de celo desideratis: ante vos habetis: sed non mãducatis. vnde seqtur: Sed dixi vobis qr & vidistis me & non credidistis. ALCVI. q. d. Nõ ideo hoc dixi. q vos sciã hoc pane satiandos: sed potius ad improperium vestre icredulitatis dico: quia videtis & non creditis. CHRY. Uel p hoc q dicit: Dixi vobis. insinuat testimonium scripturarum. de quo supra dixerat: Ille sunt que testimoniũ perhibent de me. Et iterum dixerat: Quoniam veni in nomine patris mei: & non suscepistis me. hoc autem q dicit: Qr vidistis me & nõ signa occulte insinuat. AVGV. Sz non ideo ego populum dei perdidi: quia vos vidistis & non credidistis. vnde sequitur: Omne quod dat mihi pater. ad me veniet: & eum qui venit ad me non eijciam foras. BEDA. Absolute dicit. Omne. vt ostenderet plenitudinẽ fidelium. Hi aũt sunt quos pater dat filio: quãdo p occultam inspirationẽ facit eos credere in filium. ALCVI. Quẽcũqʒ ergo pater traxerit ad hoc vt credat in me: veniet p fidẽ ad me. vt mihi iungat: & eũ q passibus fidei & bone operationis veniet ad me: Nõ eijciã foras. i. i secreto pure ↄsciẽtie mecũ morabit: & tãdem recipiã eum i eterna beatitudie. AVGV. Illud enĩ intus vnde nõ exit foras est magnũ penetrale & dulce secretũ sine tedio. sine amaritudie malorũ cogitationũ. sine iterpellatiõe tentationũ & dolorũ. de quo dr. Intra i gaudium dñi tui. CHRY. Per hoc aũt q dicit: Qđ dat mihi pater: ostẽdit quoniã nõ ↄtingẽs res ẽ credere in christũ neqʒ cogitationibꝰ humanis pficit: sz eo que desuper reuelatione idiget ẽt anima deuota suscipiente reuelationẽ. vñ de nõ sunt ab accusatione eruti: quibus non dat pater. indigemus enim & ea que ex nobis est voluntate ad credendũ: per hoc aũt tangit incredulitatem eorum ostendens: quamã qui non credit ei voluntatem trãsgreditur patris. Paulus autem ait q ipse eos tradiderit patri cum tradiderit inquit regnum deo & patri. Sicut igitur pater dans non priuat seipsum: sic nec filius tradens. dicitur aũt filius tradere quoniã per eũ ad patrem adducimur. Et de patre dictũ est: Per quẽ vocati estis in societatẽ filij eiꝰ. Sic igit q venit ad me saluabit: qr pro his veni & carnem assumpsi. vnde sequit: Quia descen. de celo nõ vt faciam volun. meã: sed volun. eiꝰ qui misit me. Quid dicis: alia sunt tua & que illius: Ne igitur hoc aliquis suspicet subiunxit: Hec est aũt volũ. eius qui misit me: vt oĩs qui videt filiũ & credit in eũ habe. vitã eternã. Per hoc aũt & filius vult quia filiꝰ quos vult viuificat. Quid est igit quod dicit. Non aliud acturus veni q̃ qđ pater vult. q̃si non habens diuinã voluntatem a patre: omnia enim que patris sunt mea sunt. sed hoc nõ dixit sed in fine reseruat: excelsa enĩ interim occultat. AVGV. Uel aliter: q̃re nõ eijciat foras subiungit dicẽs: Quia descen. de celo non vt fa. volun. meã. sed volũ. eius q misit me. Propterea enim anima a deo exijt. quia superba erat. Superbia.n. eiecti sumꝰ: humilitate regredimur. Medicꝰ enĩ quãdo egritudinẽ discutit: si curet q p aliquã causam factum est: & ipsam causam nõ curet ad tẽpus videt mederi. sed cã manẽte morbus repetit. Ut ergo causa omniũ morborũ curaret. i. superbia. descendit & humilis factus est filiꝰ dei. Quid superbis hõ: filius dei pp te humilis factꝰ est. Puderet te fortasse imitari humilẽ hominẽ: saltem imitare humilẽ deũ. hec est enim cõmendatio humilitatis. Non veni facere voluntatẽ meã: sed voluntatẽ eiꝰ qui misit me. Superbia quippe facit voluntatẽ suam: humilitas voluntatem dei. HYLA. iij. de trini. Nõ igit hoc dicit q̃ facit quod nõ velit: sed obedientiã suã sub effectu paterne volũtatis ostendit. volens ipse volũtatem patris explere. AVGV. Ideo ergo q ad me venerit nõ eijciã eũ foras: quia non veni facere voluntatẽ meã. humilis veni humilitatẽ docere. qui ad me venit incorporat mihi: & humilis fit: quia non faciet voluntatem suam: sed dei: & ideo non eijcit foras: quia cum superbus esset proiectus est foras. ad me enim venire nõ potest nisi humilis. non mittit foras nisi superbia: qui fuat humilitatem non labitur a veritate. Quare autem ideo nõ eijciat foras qui venit ad illum: quia non venit facere volũtatem suam: ostendit cum subdit: Hec est enĩ voluntas eiꝰ q misit me patris: vt omne quod dedit mihi pater non pdam ex eo. Ipse illi datus est: qui seruat humilitatem nõ est voluntas in conspectu patris. vt pereat vnꝰ de pusillis. de tumentibꝰ potest perire: de pusillis nihil perit: quia nisi fueritis sicut pusillus iste: nõ intrabitis in regnum celorum.

AVGV. de correctiõe & gratia. Qui ergo in dei prouidentissima dispositione presciti predestinati: vocati. iustificati: glorificati sunt etiã nondũ renati sed & nondũ nati: iam filij dei sunt: & omnino perire nõ possunt. hi enĩ vere veniũt ad christum. Ab illo ergo dat ẽt pseuerantia in bono vsqʒ in finem. neqʒ enim dat nisi eis qui nõ peribunt: q̃m qui nõ perseuerant peribunt. CHRY. Per hoc aũt qđ dicit: Non pdam ex eo: non ostendit se indigere eorũ cura: sed hoc dicit propter eorũ salutẽ. Postq̃ aũt dixerat: Non perdam ex eo: & non eijciam foras. subiungit. Sed resuscitem eũ in nouissimo die. quia in resurrectione cõi mali eijciunt' fm illud: Tollite eũ & eijcite eũ in tenebras exteriores. Ipsi etiam pdentur fz illud: Qui potest animã & corpus pdere in gehennam. Ideo autem multotiens resurrectionem inducit: vt nõ ex solis rebus presentibus iudicent dei prouidentiam: sed aliam expectent vitã. AVGV. Uidete aũt quemadmodũ & hic geminã illã resurrectionem designet: qui venit ad me modo resurgit. humilis factus in mẽbris meis. Sequitur aũt: Sed resuscitem illũ in nouissimo die. Ad exponẽdũ autẽ quod dixerat Oẽ quod dedit mihi pater. Et iterũ quod dixerat: Non pdã ex eo: subiungit: Hec est enĩ voluntas patris mei qui misit me. vt oĩs qui videt filium & credit in eum habeat vitam eternam. Superius dixit: Qui audit verbum meum: & credit ei qui misit me. Modo autem: Qui

uidet filiũ ꝛ credit in eũ: nõ dixit: Et credit in patrẽ. Hoc ẽ n. credere in filiũ: qd ꝛ in patrẽ: qꝛ sicut pater hꝫ vitã in semetipso: sic dedit ꝛ filio vitã hr̃e ĩ semetipso: vt sic oĩs q videt filiũ ꝛ credit in eũ hẽat vitã eternã: credendo ꝛ transeundo ad vitã: tãq̃ pma illa resurrectiõe: ꝛ qꝛ ipsa nõ ẽ sola subiũgit de scd̃a. Et ego resuscita. eũ in nouissimo die.

¶ Murmurabant ergo iudei de illo: quia dixisset. Ego sũ panis viuus qui de celo descendi. Et dicebãt: Nonne hic ẽ filius ioseph: cuius nos nouimus patrẽ ꝛ matrem? Quomõ ergo dicit hic: qꝛ de celo descẽdit? Respõdit ergo iesus ꝛ dixit eis: Nolite murmurare inuicẽ. Nemo potest vẽire ad me: nisi pater qui misit me traxerit eũ: ꝛ ego resuscitabo eũ ĩ nouissimo die. Est scriptũ ĩ pphetis: Erũt oẽs docibiles dei. Oĩs qui audiuit a patre ꝛ didicit venit ad me: Nõ qꝛ patrẽ vidit quisq̃: nisi is q ẽ a deo: hic vidit patrẽ.

CHRY. Iudei existimantes se comestiõe carnali potiri nõ turbabant: vsq̃quo postea diffisi sũt. vñ dicit. Murmurabant ẽ iudei de illo: qꝛ dixisset: Ego sũ pa. vi. q de ce. descẽdi. Videbant qdẽ turbari in hoc qꝛ dixerat eũ de celo descẽdisse. sꝫ nõ hoc erat qd turbationẽ faciebat: sꝫ hoc qd nõ expectabãt potiri mẽsa corporali. Adhuc tñ eũ venerabant qꝛ recẽs erat signũ: ꝛ ꝓpterea nõ manifeste ei ꝯdicebãt: sꝫ murmurãdo suã turbationẽ oñdebãt: qd ãt murmurãdo dixerit subdit. Et dicebãt. Nõne hic ẽ iesus filius ioseph: cuius nos nouimus patrẽ ꝛ matrẽ: quõ ẽ dicit hic qꝛ descẽdi de celo. AVGV. Lõge ãt isti erãt a pane de celo: nec eũ esurire nouerãt. panis. n. iste iterioris hoĩs querit esuriẽ. CHRY. Manifestũ est. n. qm̃ mirabilẽ eius nõdũ sciuerãt generationẽ: ꝓpterea eũ adhuc filiũ ioseph dicũt: sꝫ nõ increpant. Nõ. n. rñdit eis. Nõ sũ filius ioseph qꝛ nõ poterãt illã mirabilẽ partũ audire. Si vero eũ q sꝫ carnẽ nõ poterãt manifeste audire: multomagis nec superiorem ineffabilẽ. AVGV. Ab hoĩbus. n. carnẽ assumpsit: sꝫ nõ more hoĩum. nã patrẽ habens in celo matrẽ elegit in terra ꝛ illic natus sine matre: ꝛ hic sine patre: qd ẽ talibus murmurantibus respondit subditur. Respondit ergo iesus ꝛ dixit eis: nolite murmurare inuicem. q. d. Scio quare non esuritis sic: vt istũ panem nõ intelligatis neq̃ queratis. Nemo potest venire ad me: nisi pater qui misit me traxerit illum. Magna grẽ ꝯmẽdatio. nemo venit nisi tractus: quẽ trahat: ꝛ quẽ nõ trahat: q̃re illũ trahat: ꝛ illũ non trahat noli velle iudicare: si nõ vis errare. semel accipe ꝛ ĩtellige: si nõ traheris: ora vt traharis. CHRY. Hic aũt isiliũt manichei dicẽtes: qm̃ nihil ĩ nobis ẽ positũ. sꝫ hoc nõ qd ĩ nobis ẽ ꝯstruit: sꝫ oñdit nos diuino auxilio ĩdigẽtes. oñdit. n. hic nõ eũ q ĩuitus venit: sꝫ eũ q multã patit oppugnationẽ. AVGV. Si. n. inuiti trahimur ad christũ: ẽ inuiti credimus: ẽ violentia adhibet: nõ volũtas excitat: sꝫ ĩtrare quisq̃ ecclesiam põt nolens. credere nõ põt nisi volẽs: corde eñi credit ad iustitiã. si ergo inuitus venit qui trahit: nõ credit: si nõ credit nõ venit. nõ eñi ad christũ ambulando currimus: sꝫ credẽdo nec motu corporis. sꝫ volũtate cordis accedimus: ergo volũtate traheris. Quid ẽ autẽ trahi volũtate: delectare ĩ dño: ꝛ dabit tibi petitiões cordis tui. est quedã voluptas cordis cui dulcis est panis ille celestis: porro si poete dicere licuit. Trahit sua quenq̃ voluptas quãto fortius nos dicere debemus trahi hominẽ ad xp̃m: qui delectatur veritate beatitudine. iustitia sempiterna vita quod totum xp̃s est. An non habent corporis sensus voluptates suas ꝛ animus deseritur a voluptatibus suis. Da amantem: desiderantem feruentem: fonti eterne patrie suspirantẽ: ꝛ scit qd dicã. sed quare voluit dicere: quẽ traxerit pater si trahendi sumus ab illo trahamur: cui dicit q̃dã que diligit. Trahe me post te. Sꝫ qd intelligi voluit aduertamus. Trahit pater ad filiũ eos q ꝓpterea credũt in filiũ: qꝛ eũ cogitãt patrẽ hr̃e deũ. Deus. n. pater equalẽ sibi genuit filiũ: ꝛ qui cogitat atq̃ in fide sua sentit ac ruminat equalẽ eẽ pr̃i eũ ĩ quẽ credit: ipsũ trahit pr̃ ad filiũ. Arrius credidit creaturã: nõ eũ traxit pr̃. Fotinus dicit: Homo solus ẽ xp̃s: q sic credit. nõ eũ pr̃ traxit. traxit petrũ q dixit: Tu es xp̃s filius dei viui. vñ ei dictũ ẽ. Nõ tibi reuelauit caro ꝛ sanguis, sed pater meus q ĩ celis ẽ. Ista reuelatio ipsa attractio ẽ. Si. n. q ĩter delitias terrenas reuelant amãtibus trahũt: nõ trahet reuelatus xp̃s a pr̃e: Quid. n. fortius desiderat aĩa q̃ vitatẽ: sꝫ hic hoĩes esuriũt: ibi saturabunt. iõ subiecit: Et ego resu. eũ ĩ no. die. q. d. saturabit: eo qꝛ ꝛ hic sitit ĩ resurrectione mortuoꝝ: qm̃ ego resuscitabo eũ. AVGV. de q̃. no. ꝛ ve. te. Vel attrahit pr̃ ad filiũ ꝑ opera q̃ faciebat ꝑ illũ. CHRY. Nõ parua dignitas filij si pr̃ adducit: ꝛ ipse suscitat nõ diuidẽs ad patrẽ opera. sꝫ ostẽdens paritatẽ ṽtutis. deĩde oñdit modũ sꝫ quẽ pr̃ trahit dicẽs. Scriptũ est ĩ ꝓphet. Et erunt oẽs doci. dei. Vides fidei dignitatẽ: qm̃ nõ ab hoĩbus neq̃ hoĩes: sꝫ ab ipso deo eã debeant addiscere. Magr̃. n. ꝓsidet oĩbus patrus existis tribuere. ad oẽs suã doctrinã effundẽs. Si aũt erũt oẽs docibiles dei q̃liter qdã nõ credũt: qꝛ hoc de plurib⁹ dictũ est: siue qm̃ oẽs q volũt. AVGV. de ꝑdistinatiõe sanctorũ. Vel aliter. Sicut itegre loquitur cũ de aliquo lraꝝ magistro q in ciuitate solus ẽ dicimus: oẽs iste hic litteras docet: nõ qꝛ oẽs discũt: sꝫ qꝛ nemo nisi ab illo discit quicunq̃ ibi litteras discit. Ita recte dicimus. Omnes deus docet venire ad christũ. non quia omnes veniũt: sꝫ quia nemo aliter venit. AVGV. super ioan. Vel aliter. Oẽs regni illius homines docibiles erũt dei. nõ ab hoĩbus audient: ꝛ si hic ab hoĩbus audiũt tñ qd intelligunt intus datur. strepitũ verborꝝ ingero auribus vestris nisi reuelet ille qui ĩtus est: quõ ergo o iudei me potestis agnoscere quos pater non docuit? BEDA. Dicit aũt pluraliter. In prophetis: quia oẽs prophete: vno eodemq̃ spiritu repleti: licet diuersa prophetarent: tamen ad idem tendebãt. quapropter cũ quouis eorꝝ oẽs alij cõcordabãt sicut cũ ioele ꝓpheta qui dicit: Erunt oẽs docibiles dei. GLO. Hoc in ioele nõ inuenit. sed aliquid simile. dr̃. n. ibi. Filij syon exultate ꝛ letamini in dño deo nostro qꝛ dedit vobis doctorẽ. Expressius tñ ẽ in ysaia vbi dr̃: Ponam vniuersos filios tuos doctos a domino.

CHRY. Qd qdẽ precipuũ est. qꝛ ãte ꝑ hoĩes discebãt q̃ dei sunt: nũc aũt ꝑ vnicũ filiũ dei ꝛ spũm scm̃. AVGV. de ꝑdistinatiõe scõꝝ. Oẽs aũt docibiles dei veniũt ad filiũ. quoniã audierunt ꝛ didicerũt a patre ꝑ filiũ: vnde subditur. Oĩs qui audiuit a patre ꝛ didicit venit ad me. Si ãt oĩs qui audiuit a patre ꝛ didicit venit: ꝑfecto omnis q̃ non venit nõ audit a patre nec didicit. Valde remota est a sensibus carnis hec schola in qua pr̃ audit ꝛ docet: vt veniatur ad filiũ: nec agit hoc cũ carnis aure sed cordis: vbi est ꝛ ipse filius. quia ipse est verbũ eius per qd pater sic docet: simul est ꝛ spiritussanctus. Inseparabilia eni didicimus esse opera trinitatis sed patri hoc potissimũ ẽ attributũ. qꝛ de ipso ꝓcedit ꝛ filius ꝛ spiritusscũs. Itaq̃ gratia que occulte ꝛ humanis cordibus diuina largitate tribuit a nullo corde duro respuitur. ideo quippe tribuit: vt cordis duricia primitus auferatur. Cur ergo non omnes docet: vt veniant ad christũ: nisi quia eos quos docet: misericordia docet: quos autẽ nõ docet. iudicio nõ docet: si autem dixerimus qꝛ volũt discere: quos non docet: respondebitur nobis: Et vbi est quod ei dicitur. Deus tu conuertens viuificabis nos: aut si nõ facit volentes ex nolentibus deus: vt quid orat ecclesia secundum preceptum domini pro persecutoribus suis. non eni quisq̃ dicere potest credidi, vt sic vocaret. preuenit quippe eum

misericordia dei q2 sic ē vocat⁹ vt crederet. AVGV. sup ioā. Ecce q̄quō trabit pr̄ docēdo d̄ vitate n̄ necessitatē ipo nēdo suptrahere.n.dei ē.Ois q audiuit a pr̄e ⁊ didicit:veit ad me. gd igit̄ xp̄s nihil docuit: gd q2 patrē magr̄m hoies n̄ viderūt filiū viderūt:fili⁹ ḡ dicebat:s3 pr̄ docebat. Si.n. ego hō cū sit3 illū doceo:q audiuit v̄bū meū: illū docet ⁊ pr̄ q audiuit v̄bū eius.Exponit aūt h̄ ipse ⁊ ōndit nobis gd di xerat ɔtinuo subiūgens. Non q2 pa.vi.glq̄s.nisi q a deo est hic vi.patrē.q.d. Ne forte cū dico vobis:oīs q audiut a pa tre ⁊ didicit:dicatis apud vos. Nūq̄3 vidim⁹ p̄rem: quō ab eo discere poterimus a meipso audite:Ego noui patrē ab il lo sū.quō v̄bū3 ē ab illo cuius ē verbū: nō q2 sonat ⁊ trāsit: sed q2 manet cum dicente:⁊ trahit audientem. CHRY. Oēs qdem a deo sumus. Id vero qd ē precipuū3 filij ⁊ p prium hic non posuit pp auditorum imbecillitatem.

¶ Amen amē dico vobis: qui credit in me h3 vitam eternā. Ego su3 panis vite. Patres vestri mādūcauerunt māna in deserto: ⁊ mortui sūt. Hic est panis de celo descēdēs: vt siquis ex ipso manducauerit non moriatur. Ego sum panis viuus qui de celo descendi. Siquis mādūcauerit ex hoc pane: viuet in eternum.

AVGV. Reuelare voluit se dn̄s qd eēt. vn̄ dicit. Amē amen dico vobis q credit i me h3 vitā eternā.q.d.Qui credit in me h3 me:qd ē āt hĕre me:habere vitā eternā. vi ta.n.eterna ē verbū qd i p̄ncipio erat apud deū:⁊ vita erat lux hoīum.assumpsit vita mortē:vt vita occideret mortē. CHRY. Q2 vero turbe instabāt:cibū corporalē peten tes ⁊ eius cibi q patribus eorum dat⁹ erat reminiscētes:vt ōndat q2 oīa illa figura erant huius v̄itatis p̄ntis mētionē de cibo spirituali facit dicēs.Ego sū panis vite. Panē qdē vite seipm vocat:qm̄ vitā3 nostrā ɔtinet ⁊ hāc ⁊ futuram. AVGV. S3 q2 illi de māna supbiebant subiūgit:Pr̄es vestri mādūcauerūt manna in deserto ⁊ mortui sūt. Ideo patres vestri q2 similes estis illo2 murmuratores: patres murmurato2 filio2. Nā de nulla re magis deū offendisse ille ppl's dictus ē:q̄3 ɔ deū3 murmurādo. Ideo āt mortui sūt q2 qd videbāt credebant: qd non videbāt nō credebāt neq3 itelligebant. CHRY. Non āt sine cā addit. In de serto s3 occulte isinuans qm̄ nō longū tp̄s fuit: quo.s.man na datū ē neq3 simul cū venit i terrā p̄missionis.s3 q2 vide bāt panē datū a xp̄o minus eē illo qd patribus datū erat. i o q2 illud desup descēdebat.Miraculū v̄o panū iferi⁹ ge rebatur. ppterea subiūgit: hic ē panis de celo descēdens. AVGV. Hūc panē significauit māna:hūc panē signifi cabat altare dei.Sacramēta hec sūt:⁊ illa fuerūt: In signis diuersa sūt: i re q̄ significat̄ p̄ia sūt. Apostolū audi. Oēs eā dē escā spiritalē mādūcauerūt. CHRY. Deide ōndit q2 maxie eos poterat psuadere:qm̄ ipi patrib⁹ suis multo di gniores effecti sūt.q māna mādūcātes sūt mortui. ⁊ iō sub dit. Ut siqs ex ipso manducauerit:nō moriat̄. A fine vtriusq3 cibi ōndit differētiā.panē aūt hic dogmata salutaria di cit. ⁊ fidē q̄ in ipm ē aut corpus suū hec.n. ɔseruāt aiam. AVGV. S3 nūqd nos nō morimur q mādūcamur⁹ pa nē descēdētē de celo:. sic illi sūt mortui:quēadmodū ⁊ nos sumus morituri quātū attinet ad mortē huius corporis vi sibilē atq3 carnalē.q̄ntū aūt ptinet ad mortē3 spiritalē q̄ pa tres isto2 mortui sūt. Manducauit manna moyses ⁊ mul ti q dn̄o placuerūt:⁊ mortui nō sunt.q2 visibilē cibū3 spiri tualiter itellexerūt.spiritualiter gustauerunt vt spiritualiter saciarent̄. Nā ⁊ nos hodie accipim⁹ visibilē cibū:s3 aliō ē sacramentū.aliud virtus sacramēti: qm̄ multi de altari accipiunt. ⁊ accipiendo moriunt̄. vn̄ apostolus. Iudicium sibi manducat ⁊ bibit panē ergo celestē sp̄ualē3 mādūcare

ē inocētiā ad altare apportare.peccata ⁊si sint quotidiana: nō sint mortifera.āteq3 ad altare accedatis:attēdite qd di catis.Dimitte nobis debita nr̄a sicē ⁊ nos dimittim⁹ debito rib⁹ nostris si dimittis dimittent tibi:secur⁹ accede:panis ē nō venenū.Siqs ḡ ex hac pane mādūcauerit non morietur. S3 qd ptinet ad virtutē sacramenti nō qd ptinet ad visibi le sacramētū:q mādūcat.s.intus nō foris. ALCVI. Ideo inq3 nō morit̄ q comedit hūc panē.q2 ego su3 panis viuus qui de celo descēdi. THEOPHI. Per hoc.s. q2 icarnat⁹ ē: nō ergo pri⁹ solū fuit hō:⁊ postmodū assumpsit diuinitatē: vt nestori⁹ fabulos̄. AVGV. De celo descēdit ⁊ māna; s3 māna vmbra erat:iste veritas ē. ALCVI. Est aūt n. vita viuificās. vn̄ sequit̄.Siqs mādu.ex hoc pa.viuet:non tm̄ in p̄nti p fidē ⁊ iusticiā.sed in eternū.

¶ Et panis quem ego dabo caro mea est: pro mundi vita.

AVGV. Determinat cōsequēter dn̄s qūo se panē dicat nō tm̄ s3 diuinitatē3 q̄ pascit oīa:s3 ēt s3 hūanā nāā q̄ ē assū pta a v̄bo dei.cū subdit.Et panis quē ego dabo ca.mea ē:p mūdi vita. BEDA. Hūc panē tunc dn̄s dedit qū mysteriū corporis ⁊ sanguinis sui discipulis tradidit. ⁊ qnādo semetipm deo patri obtulit i ara crucis.qd v̄o dicit. Pro mū di vita.nō debem⁹ itelligere p elemētis:s3 p hoib⁹ q mū di noie designant̄. THEOPHI. In hoc q2 dicit. Quē ego dabo potātē suā demōstrat:q2 non sicē huius minor crucifixus ē:s3 voluntarie.nā ⁊si a patre dari dicat̄.tn̄ seipm tradidit ipe. Attēde aūt q2 panis q i mysterijs a nobis assu mit̄.nō solū figurā3 gerit carnis christi:s3 ipse est vera caro christi.nō.n.dixit: Panis quē ego dabo figurā3 carnis.mee gerit:s3 caro mea est. Transmutat̄ aūt in enarrabilib⁹ v̄bis iste panis p mysticā benedictionē ⁊ habitationem spiritus sancti in carnē christi. S3 q̄re nō videmus carnē:q2 si carnē videret̄ horror nos in ei⁹ assumptiōe iuaderet. vn̄ vt nostri infirmitati cōdescendat̄ talis nobis videt̄ mysticus cibus: s3 q2 nr̄e cōsuetudini ɔpetebat̄. p mūdi aūt vita comē caro tradidit:q2 moriēdo mortē soluit. Ego ēt intelligo p mūdi vita resurrectionem nā dn̄i mors vniuersalē3 resurrectio nē3 toti generi humano ministrauit:forte aūt ⁊ vitam q̄ ē in sanctificatione ⁊ beatificatione consistit ⁊ sp̄u:mundi vi tā dixit. Quis.n.non oēs susceperint vitam q̄ ē in sanctifica tione ⁊ sp̄u.tn̄ dn̄s seipm pro mūdo tradidit. ⁊ q̄ntū i co ē t⁹ mūdus sanctificat̄. AVGV. Qn̄ aūt caperet caro q2 dixit panē carnē:norūt aūt fideles corpus xp̄i.si corpus xp̄i esse non negligant:fiant corpus xp̄i.si volunt viuere de spū xp̄i.de spū.n.xp̄i non viuit.nisi corpus xp̄i: nunqd.n. corp⁹ meū viuit de spiritu tuo: Hūc panē3 exponit apl's dicens. Unū corpus multi sumus. O sacramentū pietatis o signū vnitatis.o vinculū charitatis.qui vult viuere accedat:cre dat:incorporetur vt viuificetur.

¶ Litigabāt ergo iudei adinuicē dicētes. Quō modo potest hic nobis carnē suam dare ad mā ducandum: Dixit ergo eis iesus. Amē amen di co vobis:nisi manducaueritis carnē filij hois ⁊ biberitis eius sanguinē:nō habebitis vitam i vo bis. Qui manducat meam carnem ⁊ bibit meū sanguinē3:habet vitā eternam: ⁊ ego resuscita bo eum in nouissimo die.

AVGV. Quia iudei panē concordie non intelligebant ad inuicem litigabant. vnde dicitur. Litigabāt ergo iudei ad inui.dicen.qūo potest hic no.da.car.suam ad manducandum: Qui autem manducant talem panem: non litigant adinuicē3:quoniā3 per hūc deus habitare facit vnanimes in domo. BEDA. Putabant ergo iudei q2 dominus par

ticulatim carnē suā diuideret: ⁊ eis ad mādūcandū daret: ⁊ ideo litigabāt: q2 nō intelligebāt. CHRY. Qr igit̄ dicebant hoc eē īpossibile: vt. s. carnē suā ad mādūcandū daret ondit q̄m nō solū non est īpossibile: s3 valde necessariū. vñ seqtur. Dicit ḡ eis iesus Amē amen dico vobis nisi mādūcaueritis carnē filij hoīs: ⁊ biberitis ei⁹ sanguinē. nō habebitis vitā in vobis. AVGV. q. o. Quō qdē detur: ⁊ q̄s nā sit modus mādūcandi istū panē ignoratis. verūtñ nisi mādūca. ⁊c. BEDA. Et ne crederetur illis solis hoc dixisse mox generalē sniā3 ītulit' di. Qui mā. meā car. ⁊ bibit meū sanguinē. AVGV. Et ne istā vitā intelligētes de hac re litigarēt: secut⁹ adiūxit. Hēt vitā eternā. Hanc ergo nō h3: q istā carnē3 nō mādūcat nec istū sanguinē bibit. Nā tpalem vitā sine illo hr̄e hoīes possūt: eternā vero oīo nō possunt. Nō ita ē hic esca: quā sustentande hui⁹ tpalis vite cā sumimus: nā q ea3 nō sūpserit nō viuet: nec tñ q eā sumpserit viuet. Fieri. n. pōt vt morbo vl' senio vl' aliquo casu plurimi q ea3 sumpserint moriant̄. In hoc vero cibo ⁊ potu. i. corporis ⁊ sanguinis dñi nō ita est. nā ⁊ q ea3 nō sumit non h3 vitā: ⁊ q eā sumit h3 vitā: ⁊ hāc vtiq3 eternā. THEO. Nō. n. puri hoīs caro ē: s3 dei ⁊ hoīem diuinū facere valēs: tāq3 diuinitate inebrians. AVGV. xxi. de ciui. dei. Sūt āt qdā3 liberationē ab eterno supplicio hoībus pmittētes xpi baptismate ablutis q participes sūt corporis eius. quōlibet vixerint pp illud qd dr̄ hic. S3 3dicit eis apl's dicēs: Manifesta sūt opa carnis q̄ sunt fornicatio īmunditia ⁊c. q̄ pdico sicut predixi. q̄m qui talia agunt: regnum dei non possidebunt: Quāobrem quō sit accipiendū qd hic dicitur merito queritur. Qui. n. in eius est corporis vnitate. i. ī christianox compage mēbrox: cuius corporis sacramētū fideles 3municantes de altari sumere 3sueuerunt: ipse vere dicendus ē mādūcare corpus ⁊ bibere sanguinē xpi: ac p hoc heretici ⁊ scismatici ab vnitate corporis sepati possunt idē pcipere sacramentū s3 non sibi vtile: imo vō et noxiū quo iudicentur grauius q3 vel tardius liberentur: nec illi etiā ī perditis ⁊ dānabilibus moribus debent esse securi: qui per vite iniquitatem ipsam vite iusticiā que est xp̄s deserunt: siue fornicando: siue aliquid huiusmodi faciendo. Non. n. isti dicendi sunt mādūcare corpus christi. qm̄ nec in membris cōputandi sunt xpi. Ut. n. alia taceā: nō possunt simul eē mēbra xpi ⁊ mēbra meretricis. AVGV. sup ioannē3. Hūc itaq3 cibum ⁊ potū3 societatē vult intelligi corporis ⁊ membrorum suorum: quod est ecclesia in predestinatis ⁊ vocatis ⁊ iustificatis ⁊ glorificatis sanctis ⁊ fidelibus eius. huius rei sacramētū. i. vnitas corporis ⁊ sanguinis xpi alicubi quotidie alicubi certis īteruallis dierx ī dñica mēsa p̄parat̄. ⁊ de dñica mēsa sumit̄ qbusdā ad vitā qbusdam ad exitiū. Res vō ipsa cui⁹ sacramētū est: oī hoī ē ad vitā: nulli ad exitiū: quicūq3 ei⁹ particeps fuerit. Ne aūt putarēt sic in isto cibo ⁊ potu pmitti vitā eternā: vt qui eā sumerēt. iā nec corpore morerent̄. Huic cogitationi occurrens subiungit dicēs. Et ego resuscitabo eū in nouissimo die. vt. s. habēt interim vita3 eternā s̄m spiritum in requie que sanctorum spiritus suscipit. Quod autem ad corpus attinet: nec corp⁹ etiam vita eterna fraudetur: sed in resurrectione mortuorum in nouissimo die eam habeat.

❡ Caro enī mea vere est cibus: ⁊ sanguis meus vere ē potus. Qui mādūcat meā carnē: ⁊ bibit meū sanguinē: in me manet: ⁊ ego ī illo. Sicut misit me viuēs pater: ⁊ ego viuo pp patrē: ⁊ q mādūcat me: ⁊ ipse viuet ppter me. Hic est panis qui de celo descēdit. Non sicut manducauerūt p̄res vr̄i māna et mortui sūt. Qui mādūcat hūc panem: viuet in eternum. Hec dixit ī synagoga docens in capharnaum.

BEDA. Dixerat superius. Qui manducat meā carne3 ⁊ bibit meū sanguinē hēt vitā eternā: ⁊ vt ostēderet q̄ta distantia sit inter corporale3 cibū ⁊ potū: ⁊ spirituale mysteriū corporis ⁊ sanguinis sui adiecit. Caro. n. mea vere est cibus. ⁊ san. me. vere est potus. CHRY. Hoc aūt dicit aut vt credāt his q̄ dicta sūt. vt nō estimēt enigma ⁊ parabolā esse. s3 sciant q̄m omnino oportet mādūcare corpus christi aut vult dicere q verus cib⁹ est hic q animā saluat. AVGV. Uel aliter. Cū cibo ⁊ potu id appetāt hoīes vt nō esuriāt neq3 sitiāt h̄ veraciter nō pstat nisi iste cib⁹ ⁊ pot⁹: q eos a qb⁹ sumit̄ īmortales ⁊ incorruptibiles facit. i. societas ipa sanctox: vbi pax erit ⁊ vnitas plena atq3 perfecta: ppterea dominus noster corpus ⁊ sanguine3 suū in eis rebus cōmēdauit: que ad vnū aliquid rediguntur ex multis. nanq3 aliud . s. panis ex multis granis in vnu3 constat. aliud. s. vinum ex multis acinis confluit: Deinde iam exponit quid sit mādūcare corpus eius: ⁊ sanguine3 bibere dicens. Qui man. me. car. ⁊ bibi. me. san. in me ma. ⁊ ego in illo. Hoc est ergo mādūcare illa3 escam ⁊ illu3 bibere potu3 in christo manere: ⁊ christum in se habere. At per hoc qui non manet in christo: ⁊ in quo non manet christus: proculdubio nec manducat eius carnem nec bibit eius sanguinem: sed magis tante rei sacramentum ad iudicium sibi manducat ⁊ bibit.

CHRY. Uel aliter continuatur: quia promiserat se mādūcantibus vitā eternam. vt ergo hoc confirmet inducit. Qui mandu. meā carnem. ⁊c. AVGV. de ver. do. Multi quide3 qui vel corde ficto carnem illā manducant. ⁊ sanguine3 bibunt: vel cū manducauerint apostate fiunt: nunquid manent in christo: ⁊ christus in eis: Sed est profecto quidā modus manducādi illā carne3: ⁊ bibendi illū sanguine3 quomodo qui manducauerit ⁊ biberit: in christo manet ⁊ christus in eo. AVGV. xxi. de ciuitate dei. Hoc est illi qui non sacramēto ten⁹ tm̄ s3 reuera corpus christi mādūcant: ⁊ sanguine3 bibunt. CHRY. Ei qa ego viuo manifestu3 est q ipse viuet. ⁊ ad hoc ostendēdū subiungit: Sicut mi. me. vi. pa. ⁊ ego viuo propter patrē: ⁊ qui man. me ⁊ ipse vi. ppter me. Ac si dicat. Uiuo ego sicut pater. ⁊ ne ingenitū estimes adiecit: Propter patrē: patrē sibi esse pricipiū occulte insinuans. q autem dicit Qui manducat me. ⁊ ipe viuet ppter me: nō de vita simpliciter hoc dicit. sed de approbata. Etenī etiā infideles viuunt non manducantes de carne illa sed neq3 de resurrectione cōi hoc dicit. ⁊ enī oēs suscitabunt̄ s3 de gloriosa ⁊ mercedē habente. AVGV. Non autē ait. Sicut manduco patrē ⁊ ego viuo ppter patrē ⁊ qui manducat me: ⁊ ipse viuet ppter me. Non eni3 filius participatione p̄ris fit melior: sicut participatione filij p' vnitate3 corporis eius ⁊ sanguinis qd illa manducatio ⁊ potatio significat: nos efficimur meliores. Si ḡ ita dictum est. Uiuo ppter patre3 quia ipse de illo est: sine detrimēto equalitatis dictum est: nec tñ eandē nostra3 ⁊ suā equalitatem significauit: sed gratiam mediatoris ostendit. Si autē s̄m id accipimus. Uiuo propter patre3. quod alibi ait. Pater maior me est: hec verba ita dixit. Sicut misit me pater. Ac si diceret: vt ego viuam propter patrem: idest ad illum tanq3 ad maiorem referam vitam meam: exinanitio mea fecit. in qua me misit. vt autē quisq3 viuat propter me participatio facit: q2 manducat me. HYLA. viij. de trini. De veritate igitur carnis ⁊ sanguīs christi nō relict⁹ est ambigendi locus. nūc. n. ex ipsius dñi professione ⁊ fide nr̄a vere caro ē: ⁊ vere sanguis ē. hec ergo vite nostre cā ē: qd ī nobis carnalib⁹ manente3 per carnē xp̄m habemus: victuris nobis per eum ea conditiōe qua viuit ille per patrē. Si ergo nos naturaliter s̄m carnē per eū viuimus. i. naturā carnis sue adepti. quō non naliter s̄m spūm in se patrem habeat: cū viuat ipe p patrē: per patrem autē viuit: dum natiuitas

non alienā ei intulit diuersāq; nām. AVGV. Ut ārillū panē manducādo viuamus q eternā vitā ex nobis hēre nō possum⁹. de celo descēdit. vñ sequitur: Hic ē panis q de celo descēdit. HYLA. x. de tri. Se panē hic dicit: ac ne verbi virus atq; nā defecisse existimaret in carnē panē carnē suā eē dixit vt p hoc q descēdens de celis panis ē nō ex humana ɔceptiōe origo eē corporis ei⁹ existimaret. dū celeste esse corpus ōndit̄. at vero cū panis ē assūpti p ṽbuz corporis ē professio. TEHOPHI. Nō. n. pur̄ deū comedim⁹ nā ⁊ ipalpabilis ⁊ incorporeus est: neq; . n. hoīs puri carnez comedimus q̄ nil posset pficere. Sz q2 deus carnē sibi vniuit caro eius viuificatiua existit. nō q in dei nām trāsierit: sz sm quādā igniti ferri ɔsuetudinē: q ⁊ ferrum manet ⁊ ignis actū ōndit: sic ⁊ caro dñi viuificatiua ē tanq̄ caro ṽbi dei. BEDA. Et vt ōnderet distantiā vmbre ⁊ lucis: typi ⁊ veritatis subiunxit. Nō sicut manducauerūt patres vestri manna ⁊ mortui sunt q manducat hūc panē viuet i eternū. AVGV. q ārilli mortui sūt ita vult intelligi vt non viuant i eternū. Nā tēpaliter ⁊ hi pfecto morient q xpm manducant. sz viuūt in eternū. q2 xps ē vita eterna. CHRY. Si. n. possibile fuit sine messe ⁊ frumēto ⁊ alijs huiusmodi . xl. annis illoꝝ vitā ɔseruare multomagis nūc cibo spūali hoc facere poterit cuius illa erāt figure. freq̄nter āt vitam repromittit q2 nihil est ita delectabile hoībus: vñ ⁊ in veteri testō longitudo vite pmittebat. hic āt vita finē nō hñs. Simul ēt p hoc ōndere vult q̄m sententiā morti tradentē pro peccato nunc soluit vitā eternam ɔtrario promittens. Sequitur. Hec dixit in synagoga docēs in capharnaū. vbi s. plurime virtutes eius sunt facte. Docebat autē in synagoga ⁊ in templo multitudinem attrahere volens ⁊ ostendens q̄m non est contrarius patri. BEDA. Mystice aūt capharnaū: que interptatur villa pulcherrima: significat mundū: synagoga vero iudaicum populū: per hoc g ostenditur q dñs per mysterium incarnationis mūdo apparēs iudaico populo multa docuit que ipse intellexit.

Multi ergo audientes ex discipulis eius dixerūt. Durus est hic sermo. Et qs pōt eū audire? Sciēs āt iesus apd semetipm: q2 murmurarēt de hoc discipuli ei⁹: dixit eis: Hoc vos scandalizat. Si ergo videritis filiū hoīs ascendentē vbi erat pri⁹. Spūs ē q viuificat: caro n̄ pdest qcq̄. Uerba q̄ ergo locutus sū vobis: spūs ⁊ vita sūt. Sz sūt qdā ex vobis q nō credūt. Sciebat eni ab initio iesus: q eēnt credētes: ⁊ qs traditurus eēt eū. Et dicebat. Propterea dixi vobis q2 nemo pōt venire ad me nisi fuerit ei datū a patre meo. Ex hoc multi discipłoꝝ ei⁹ abierūt retro: ⁊ iā nō cū illo ābulabāt. Dixit ergo iesus ad duodecī. Nūqd ⁊ vos vultis abire? Respōdit ergo ei simō petr⁹: Dñe ad quē ibimus? Uerba vite eterne habes. Et nos credim⁹ ⁊ cognouim⁹ q2 tu es xps fili⁹ dei. Respōdit ei iesus: Nōne ego vos duodecī elegi: ⁊ ex vobis vn⁹ diabolus ē. Dicebat āt de iuda simōis scariothis. Hic enim erat traditur⁹ eū cū esset vnus ex duodecim.

AVGV. Talia loquente iesu non crediderūt aliqd magnū dicentem ⁊ verbis illis aliquā gratiā cooperantē. sz pūt voluerūt intellexerunt: ⁊ more hominū: q2 poterat aut disponebat iesus carnē qua indutum erat verbū veluti concisam destribuere credentib⁹ in se. vnde dr̄. Multi ergo audi. non ex in. sed ex disci. eius dixe. Du. est hic sermo.

CHRY. i. difficile susceptibilis: superexcedēs eoꝝ imbecillitatē. putabāt. n. eū supra seipm loq maiora ppa i dignitate. ⁊ dixerūt: Quis pōt eū audire? qsi p seipsis respōdentes q2 nō debebāt. AVGV. Si aūt discipuli dux habuerūt istū sermonē qd inimici? ⁊ tamen sic oportebat vt diceret qd nō ab hoībus itelligeret: secretū dei intētū debet facere nō aduersos. THEOPHI. Cū aūt audis q discipuli eius murmurabant nō intelligas hos q vere sunt discipuli sed hos q i habitu ⁊ figura videbant ab eo instrui. Nō iter discipulos erāt quidā ex plebe q dicebant eius discipuli q2 multo cū discipulis manebāt tpe. AVGV. Sic aūt apd se ista dixerūt vt ab illo nō audirent: sed ille q nouerat i seipsis apud seipsiz audiebat. vñ sequit. Sciēs aūt iesus apd semetipsū q2 murmu. de hoc disci. ei⁹ dixit eis. hoc vos scādali. ALCVI. Qd. s. dixi vobis mādūcare carnē meā: ⁊ bibere sanguinē meū. CHRY. Erat aūt hoc sic deitatis signū occulta i mediū ferre. vñ seqt. Si g vide. fi. ho. ascē. vbi erat prius supple qd dicetis? Hoc ⁊ in nathanaele fecit dicens: Qm dixi tibi: vidi te sub ficu. credis: maiora his videbis. Nō igit qōnes qōnib⁹ copulat: sed magnitudine dogmatū ⁊ multitudine eos inducere vult. Non igit discipulos in scandalū mittere volens hoc dicit: sed eoꝝ scādaluz soluere volens: nā dnz estimār euz de ioseph natū: nō suscipiunt ea q̄ dicebant. Qui vero credituri erant. qm de celo descendit. ⁊ illuc ascēdit facilius attendūt his q̄ dicebant. AVGV. Uel aliter. Hinc soluit qd illos cōmouerat. illi. n. putabāt erogaturū corpus suū: ille aūt dixit se ascensurū in celū vtiq; itegrū. Cū videritis igens filiū hoīs ascēdentē vbi erat pri⁹. Certe vel tūc videbitis q2 nō eo modo quo putatis erogat corp⁹ suū: ⁊ q2 gratia ei⁹ nō ɔsumit morsibus. filius aūt hoīs xps ex virgine maria hic eē cepit i terra. vbi carnē assumpsit ex terra: qd g vult qd ait Cū vide. fi. ho. ascē. vbi erat pri⁹: nisi vt itelligamus vnā psonā esse xpm deū ⁊ hoīem nō duas: ne fides nostra sit q̄ternitas. sz trinitas. Sic ergo erat filius hoīs i celo: quēadmodū fili⁹ dei erat in terra: fili⁹ dei in terra in suscepta carne. filius hominis i celo i vnitate psone. THEOPHI. Nō g pp hoc putes q de celo corp⁹ xpi descēderit. hoc. n. martiani hereticī ⁊ apollinaris ēdixerūt: sz q2 vnus ⁊ idē erat fili⁹ dei ⁊ hominis. CHRY. Propter hoc aūt ⁊ aliā solutione inducit dicens. Spiritus est q viuificat: caro non pdest quicq̄. qd aūt dicit tale est: spiritualiter oportet ea q̄ de me sunt audire. q aūt carnaliter audit: nihil pficit. Est aūr carnaliter intelligere: simpliciter eaque pposita sūt videre ⁊ nihil plus imaginari. Oportet aūt nō ita iudicare. sed oīa mysteria interiorib⁹ oculis inspicere: qd semp est spūaliter audire. Carnale vero erat dubitare q̄liter pōt nobis carnem dare mādūcare quid igitur: non est vera caro? immo vtiq;. Cū igitur ait Caro non pdest quicq̄. non de sua carne dicit. sz de eius carne qui carnaliter accipiebat que dicebant. AVGV. Uel aliter Caro non prodest quicq̄. Sed quō illi intellexerūt? Carnē quippe sic itellexerūt. quō i cadauere dilaniatur aut in macello vendit. nō quō spiritu vegetat: accedat spiritus ad carnem ⁊ prodest plurimū. nam si caro nihil prodesset verbuz caro non fieret vt habitaret in nobis. sed spiritus per carnem aliquid operatus est in nobis p salute nostra. AVGV. x. de ciui. dei. Non. n. caro p seipaz mundat. sed per ṽbū a quo suscepta est: q cū sit principiuz oīum suscepta anima ⁊ carne ⁊ aīam credentiū mundat ⁊ carnez. Spiritus g ē qui viuificat caro non prodest quicq̄: sicut illi intellexerunt carnez. nō sic ego do ad mandūcandū carnem meam quia nec carnē debemus sapere. sz carnez. proinde dicit. Uerba que ego locutus sum vobis spiritus ⁊ vita sunt. CHRY. i. spiritualia sunt nihil habentia carnale neq; consequentiam naturalē. sed erūta sunt ab oī tali necessitate que in terra: ⁊ a legibus que hic posite sunt.

AVGV. Si ḡ intellexisti spūalr: spūs ⁊ vita tibi sunt. si intellexisti carnalr. et sic spūs ⁊ vita sunt. s; tibi nō sunt. Dixinus. n. hic dn̄m ꝯmēdasse in mādicatione carnis sue: ⁊ potatiōe sanguinis sui vt i illo maneam⁹ ⁊ ipse ī nobis: hoc āt qd faciat nisi charitas: Charitas āt dei diffusa ē ī cordib⁹ nr̄is p spm̄ sanctū q datus ē nobis ergo spūs est q viuificat. CHRY. Et q2 oc carnali audiēm supra locut⁹ est subiūgit Sz sūt qdā ex vobis q nō credūt. Dicēs qdā discipulos excepit: suā āt dignitatē ondit. occulta reuelās. AVGV. Nō dixit. Sunt qdā in vobis q nō intelligūt s; cāz dicit q̄re nō intelligant. Propheta. n. dixit. Nisi credideritis. non intelligetis. n. ā q resistit: quō viuificat: Aduersarius. n. radio lucis quo penetrādus ē: nō auertit aciē s; claudit mentē credāt ⁊ apertāt. ⁊ illūinabunt. CHRY. Et vt discas: qm̄ ante hec vba ⁊ nō postq̄ murmurauerūt ⁊ scandalizati sūt: h xp̄s cognouerat. subiūgit euāgelista dicēs. Sciebat. n. ab initio iesus q cēnt credituri: ⁊ qs traditurus eū esset. THEOPHI. Uolēs p hoc nobis euāgelista ondere q̄ an ꝯstitutionē mūdi oia cognoscebat: qd diuinitatis erat iudiciū. AVGV. Sz postq̄ distinxit credētes dn̄s a non credētib⁹: expssit cām q̄re nō credūt. vn̄ sequit̄. Et dicebat Propterea dixi vobis. q2 nemo pōt venire ad me: nisi fuerit ei datū a patre meo. CHRY. q. dicat. Nō turbāt me: neq; stuporē inferūt q nō credūt. Nouī qbus dedit pater. Dixit āt hoc. vt ondat qm̄ nō illoꝝ gloriā ꝯcupiscēs hoc dicebat: ⁊ vt suadeat eis q̄ patrē ei⁹ existimēt deū ⁊ nō ioseph. AVGV. Ergo ⁊ credere dat̄ nobis. nō. n. nihil ē credere. Si. n. magnū qd ē. gaude q2 credidisti: s; noli extolli. qd. n. habes qd nō accepisti: AVGV. de pdestinatiōe sanctoꝝ. Hoc āt donū qbusdā dari ⁊ qbusdā nō dari oīno nō dubitat qui nō vult manifestissimis sacris lr̄is repugnare. Cur āt nō oibus detur fidelē mouere nō d;: q credit ex vno oēs isse ī ꝯdēnationē iustissimā ita vt nulla dei eēt iusta reprehensio: ⁊ si nullus inde liberaret̄. vn̄ ꝯstat magnā eē grāz q̄ plurimi liberant̄. Cur āt istū potius q̄ illū liberet. iscrutabilia sūt iudicia ei⁹: ⁊ inuestigabiles vie eius. Seqtur: Ex hoc mlti discipuli ei⁹ abierūt retro: ⁊ iā cū illo n̄ ābulabāt. CHRY. Nō dixit: Recesserūt. s; abierūt retro ab ea q̄ sm̄ vtutē est auditiōe: ⁊ quā habebāt oli; fidē pdiderunt. AVGV. Et pcisi a corpe vitā pdiderūt: q2 forte i corpe nec fuerūt. inter nō credētes ⁊ ipsi reputati sunt. Abierūt retro non pauci sed multi post sathanā. non post christum: quomodo de quibusdam feminis dicit apostolus. Quedā ꝯuerse sunt retro post sathanā. Petrū autem non repulit dn̄s retro ire post sathanam. s; fecit post se ire. CHRY. Quereret aūt aliqs q̄ tps erat vba dispēsandi his q̄ ꝯstructa erāt nocētiū multa qdē vtilitas ⁊ necessitas. Quia. n. instabant cibū corporale petētes: ⁊ ei⁹ q sub patrib⁹ dat⁹ ē reminiscentes. ondens qm̄ oia illa typ⁹ erāt. meminit cibi spiritalis. Nō igit̄ scandalizari oportebat: s; iterrogare cōgruū erat q̄re illoꝝ amentie scādalū fuit: nō idissolubilitatis eoꝝ q̄ dicebāt. AVGV. Et hoc ēt forte factū est ad cōsolationē nostrā qm̄ aliqū contingit vt hō dicat verum. ⁊ qd dicit nō capiatur. atq; illi qui audiunt scandalizentur ⁊ discedant. Penitet aūt hoiem dixisse qd verum est dicit eni; apud se hō: Non debui sic dicere: ⁊ sic dn̄o contigit: Dixit ⁊ perdidit multos: sed non turbat̄ ipse: q2 ab initio nouerat qui non cēnt credētes. nos si nobis contingat cōturbamur solatium in dn̄o inueniam⁹: ⁊ tamē caute verba dicamus. BEDA. Sciebat aūt dn̄s de alijs discipulis qui remāserunt an vellēt abire s; tū eos interrogauit vt fides eorum monstraret̄ ⁊ alijs imitāda proponeretur. vnde sequitur. Dixit ergo iesus ad. xij. Nūqd ⁊ vos vul. abire: CHRY. Per hūc aūt modū oportebat eos trahi. nā si eos laudasset passi essent aliquid humanū: existimantes se gratiam xp̄o facere. eum non relinquēdo. ostendens vo se non indigere eoꝝ seq̄la: magis eos detinuit. non aūt eis dixit. Abire: hoc eni eēt eos expellere: s; īterrogauit eos an vellēt abire: auferens eis vim ⁊ necessitatē. ⁊ nolens eos vecundia coartari. ex necessitate eni detineri par esset: ac si abirēt. Petrus aūt fratrū amator: amicitie ꝯseruator: p toto rn̄det collegio. vnde seqtur. Rn̄dit ergo ei si. pe. Dn̄e ad quē ibimus: AVGV. q̄si dicat. Repellis nos a te. da nobis alterum ad quē ibim⁹ si te relinqm⁹. CHRY. Hoc aūt vbū multe est amicitie ostensiuū: q2 s. christus eis honorabilior erat q̄ patres ⁊ matres: deinde vt nō videat̄ hoc ppterea dicere: q2 nō essent qui eos reciperēt subiūgit: Uerba vite eterne habes. Audiens. n. magistrū dicentē. qm̄ resuscitabo eū: ⁊ habebit vitā eternā: ostendit se recordari eorū que dicta sunt verborū: ⁊ iudei quidē dicebant. Hic est fili⁹ ioseph. hic vo dicit. Et nos credimus ⁊ cognouimus q2 tu es xp̄s filius dei. CHRY. Credidimus enim vt cognosceremus. nā si prius cognoscere: deinde credere vellem⁹: nec cognosceremus nec credere valeremus. Hoc credimus ⁊ cognouimus q2 tu es xp̄s filius dei. i. quia ipsa vita eterna tu es. ⁊ non das in carne ⁊ sanguine tuo nisi quod es. CHRY. Quia vo petrus dixerat. Et nos credimus dominus de collegio credentium excipit iudam. vnde sequitur: Rn̄dit ergo eis iesus. Nōne ego vos. xij. elegi ⁊ vnus ex vobis diabolus est: Qd autem dicit tale est: ne estimetis q̄ secuti estis me non redarguam malos. Dignum autē est hic querere: quare nunc nihil dicunt discipuli sed postea formidātes dicunt. Nunquid ego sum domine: sed nondu; petrus audierat. Uade retro me sathana: ⁊ propter hoc timorem non habuit. nunc etiam non dicit: Unus ex vobis me tradet: sed diabolus est. ideo nesciebant quod dicebatur: sed maliciam estimabant vituperari solum accusant autē hic christum gentiles insipienter. non enim electio eius vim infert his que futura sunt: sed in volūtate positu; est salvari ⁊ perire. BEDA. Uel dicēdum: q̄ ad aliud elegit. xi. ⁊ ad aliō vnū. Xi. elegit vt ī apostolica dignitate pseuerarēt Unū elegit: vt per pditionis eius officium salutē oparetur humani generis. AVGV. Electus eni est iste de quo nolente ⁊ nesciente magnū aliqd boni fieret. Sicut eni; inique male vtunt̄ bonis opibus dei: sic ecōtra deus bn̄ vtit̄ malis opibus hoium. Quid iuda peius: sed malo ei⁹ bn̄ vsus ē dn̄s tradi se ptulit: vt nos redimeret. Potest ēt sic itelligi qd ait. xij. elegi. q2 cōsecrat⁹ est duodenarius numerus eoꝝ qui p quattuor cardines mundi trinitatē fuerāt denūciaturi. nō aūt q2 perijt inde vnus: ideo illi⁹ numeri honor ademptus est. nā in locū peuntis ali⁹ subrogatus ē. GREGO. xiij. mora. Capitis aūt noie censetur corpus eiꝫ de quo sub hoie dr̄: Unus ex vobis diabolus est. vnde euangelista exponens subdit: Dicebat aūt de iuda symonis schariotis: hic enim erat traditurus eū. cū esset vnus de. xij. CHRY. cōsidera xp̄i sapiētiā. neq;. n. xp̄s eū manifestū fecit ne inuerecundum faciat: ⁊ sic litigiosior fiat. neq; enim latere pmisit. ne estimans se latere sine timore operaretur.

CAPI. VII.

POst hec aūt ambulabat iesus ī galileā. Nō. n. volebat in iudeā ambulare: q2 querebāt eum iudei iterficere. Erat āt in proximo dies fest⁹ iudeorū scenophegia. Dixerūt aūt ad eu; fratres ei⁹. Trāsi hinc: ⁊ vade in iudeā: vt ⁊ discipuli tui videāt opa tua que facis. Nemo qppe in occulto qd facit: ⁊ querit ipse ī palā eē. Si hec facis: manifesta teipsum mundo. Neq; eni fratres eius credebāt in eū. Dicit ergo eis iesus.

Tempus meū ondū aduenit: tps āt vestruz sp est paratū. Non potest mūdus odisse vos. Me āt odit: qr ego testimoniū perhibeo de illo: quia opera eius mala sunt. Uos ascendite ad diē festū būc. Ego enim non ascendam ad diem festū istū: quia meum tempus nondū impletum est.

AVGV. Futurū erat vt aliqs fidelis xpi absconderet se a psecutoribus inueniret: ⁊ ne illi pro crimine obyceret latibulū pcessit in capite: qđ in mēbro ɔfirmaret. vñ dicit Post hec āt ambu. iesus in gali. Nō. n. vole. in iude. ambu. qre. cū iudei interficere. BEDA. Hec vboꝝ ɔnexio ta ē: vt intelligamus qñ in medio multa geri ⁊ fieri potue rut. Judea at ⁊ Galilea regiões sunt palestine, pruncie sed Judea dicta ē a tribu iuda. nō tñ solū illo regio quā trib⁹ iu: sʒ ⁊ illa quā tribus beniamin possidebat iudea dicta est qr ex tribu iuda reges oriebant: Galilea vo dicitur: eo q la cteū pplin. i. candidū gignat Galilea. n. greec: latine loc df. AVGV. Si āt hoc dñs dixit qsi nō posset ambulare in ter iudeos: ⁊ nō occidi a iudeis. Habe. n. potentiā qñ voluit demōstrauit: sʒ infirmitati nostre pbebat exēplū: nō ipse p/ diderat ptātem: sʒ nostrā ɔsolabat fragilitatē. CHRY. Sʒ ⁊ illud est dicere qñ que deitatis ondebat: ⁊ q humani tatis ⁊. n. fugiebat psecutores vt hō. ⁊ apparebat eis vt de⁹: vtrunqʒ vere erāt. THEOPHI. Secessit ēt nunc i gali/ leā qr nōdū passiōis aderat tps: Unde vanū reputabat i medio inimicoꝝ manere ⁊ magis ipsos ad odiū icitare vñ ɔsequenter tps describitur cum subditur. Erat aūt i pro/ ximo dies festus iudeorum scenophegia. AVGV. Quid sit scenophegia qui scripturas legerunt nouerūt. faciebāt tabernacula in die festo ad similitudinē tabernaculorum in quibus habitauerunt: cū ex egypto educti peregrinaren tur in heremo celebrabāt ex hoc diē festuz reminiscentes beneficioꝝ dñi: q tñ occisuri erant dūm. Appellabat antē apud iudeos dies festus cū tñ non esset vnus sed plures.

CHRY. Ostendit igit p hoc euangelista: qñ multum tps pterinisit. Cum. n. dñs sedit in mōte: erat prope dies fe stus pasce. Hic autem scenophegie meminit ⁊ in quinqʒ in termedys mēsibus nihil aliud nobis enarrauit: nisi mira/ culū pmū ⁊ allocutionē factā ad eos q comederunt. Quia. n. indeficiēter signa faciebat ⁊ dispntabat. nō poterāt enā gelistę oia enumerare: sʒ illa pcipue studuerūt dicere, pro quibus aut qrela aut ɔdictio quedaʒ a iudeis subseqbat: qđ hic apparet. THEOPHI. Quia enim fratres eius vi derant ipm nō esse paratū ad descēdēdū subdit: Dixerunt aūt fratres ei⁹ ad eū. Trāsi hic: ⁊ vade in iudeā. BEDA. Ac si dicāt: Tu signa facis: ⁊ pauci ea vident. transi ergo ad regiā vrbē: vbi sūt pncipes: vt visis signis laudē ɔse qris ab eis. Sʒ qr ñ oēs discipli sp dñʒ seqbāt: sʒ eoꝝ mlti i iudea erāt: iō sbdūt: Ut ⁊ disci. tui vide. opa tua q facis. THEO. A turbe q sequūt te. nō. n. de. xy. dīt discipulis: sʒ de alys q ɔuersabāt cū illo. CRHY. Cum autē auditis: Fres dñi marie cogitate ɔsāguinitatē: nō iterū pictis vllā ppaginē. Sic. n. i sepulchro: vbi positū ē corp⁹ dñi: nec añ nec postea mortu⁹ iacuit: sic vter⁹ marie: nec añ: nec postea q cqʒ mortale ɔcepit. opera qdē dñi discipulos nō latebāt: sʒ istos late bāt: et iō dicebāt. Ut disci. tui vide. ope. q tu facis. Loqbāt aūt pandētiā carnis vbo qđ caro factū ē. vñ ⁊ subdūt. Ne/ mo quippe in occulto aliqd facit: ⁊ qrit ipse i palā eē. Si hoc facis, māifesta teipʒ mūdo. q. d. Facis miracla: appare hoi/ bus: vt laudari possis ab hoib⁹: nā q eū vident monere glo ric ipsi⁹ ɔsulūt: ⁊ qr hūanā gloriā regrebāt. in eū nō crede/ bāt vñ seqt. Neqʒ. n. fra ei⁹ ere. in eū. Christū. n. ɔsanguineū potuerūt hre: credere aūt in eū ipsa ppinqtate fastidierūt. GHRY. Dignū est aūt mirari euangelistaꝝ morez veri tatis amicū: qliter nō verecūdant dicere ea q magistro vi dent ferre iniuriā sʒ hoc maxie studuerūt enūciare Nō. n. paruā hʒ detractionē q fratres ei⁹ decredebāt ⁊ vñ qdem initiū vboꝝ qsi amicoꝝ eē. Multe aūt amaritudinis erāt q dicebant. qr de formidine ⁊ de amore glorie eū notāt. nā dicūt. Nemo in occulto aliqd facit. Qđ erat dicere. Formi dinē icusantiū ⁊ simul suspicātiū q fiebāt nō vē facta esse. Per hoc āt q dīt. Et qrit ipse in palā eē: amorē glorie i co notāt. Christ⁹ aūt māsuete eis rñdit: docens nos nō indigne ferre: si aliq ēt viles nobis ɔsilient. Seqtur. n. Dicit eis ie/ sus. Tps meū nōdū aduenit: tps aūt ve. sem. ē paratū. BE DA. Ne aūt videat hoc ɔtrū ei qđ apls dicit. At vbi venit plenitudo tpis misit de⁹ filiū suū referēdū ē qđ hic df non ad tps natiuitatis sʒ ad tps glorificationis. AVGV. Da bant eni illi cōsiliū ɔseqnēde glorie: veluti seculariter ⁊ ter reno affectu monētes ne eēt ignobilis: ⁊ latitaret. Sed dñs voluit ipsam celsitudinē p humilitatis viā sternere. Dicit er go. Tps meū. i. glorie mee. q veniā in altitudine iudicatu/ rus. Nōdū venit. Tps aūt ve. i. mūdi gloria semp ē paratū Et qñ nos dñi corp⁹ sim⁹. qñ nobis isultāt amatores hui⁹ seculi. dicam⁹ eis. Tps vestrū adest paratū. tps nostrū non/ dū aduenit. excelsa. n. pria: humilis via. Qui recusat viā qd querit priam? CHRY. Uel aliter. Videt mihi aliud oc culte isinuari. fortasse. n. eū pdere volebāt ⁊ tradere iude is. iō dicit. Tps meum nōduʒ aduenit. hoc est tps crucis ⁊ mortis. Tps aūt vestruz semp ē paratuʒ: qr ⁊ si vos semper sitis cū iudeis. nō iterficiēt vos eadē cū illis çelātes. vñ se/ qnit. Nō pōt vos odisse mūd⁹: me āt odit qr ego testi. phi. de illo qr opa eius mala sunt. q. d. qualiter mūdus eos odit qui eadē cū ipso volūt ⁊ p eisdē studēt: me aūt odit: qm re/ dargno eū. Jntantū ergo gloriā hoīm nō quero q nō pre termitto eos redarguere sʒ sciā ex hoc oduʒ nasci ⁊ mortē nitentari. Per hoc etiā ostēdit q odium iudeoruʒ contra eum cōcitabat publica redargutio. nō antē sabbati solutio. THEOPHI. Uel dñs cōtra duo de qbus illi eū argue bant alia duo inducit. Cōtra formidinē qdē dicit. q opera mūdi redarguit. i. opera eoꝝ qui mūdana sapiūt qđ nō fa ceret si formidolosius eēt. sʒ ɔ inanē gloriā misit illos ad fe stum. vñ seqtur. Uos ascēdite ad diē festū hūc. nā si vane glorie passione detineret: retinuisset eos secū. nā glorie cu/ pidi ɔsueuerūt multos hrē q seqnant eos. CHRY. Hoc etiā dicit ostēdēs q eis blandiri nō vlt sʒ ɔcedit eis iudai/ ca facere. AVGV. Uel aliter. Uos ascēdite ad diem fe stū hunc. vbi gloriā humanā queritis: vbi extēdere vultis carnalia gaudia. nō eterna cogitare. seqt ego āt nō ascēdā ad diē festū istuʒ. CHRY. Scilicet nō vobiscū: qr meū tps nōdū ipletū est. Jn futuro eni pasca crucifigend⁹ erat. AVGV. Uel meū tps idest glorie mee nōduʒ aduenit: ipse erit dies fest⁹ mens nō dieb⁹ istis pcurrens ⁊ trāsiens: sed pmanens in eternū. Jpsa erit festiuitas ⁊ gaudium sine fine: eternitas sine labore. serenitas sine nube.

¶ Hec cū dixisset: ipse māsit in galilea. Ut autez ascenderūt fratres eius tūc ⁊ ipse ascēdit ad diē festū non manifeste: sed quasi in occulto. Judei ergo qrebāt eū i die festo: ⁊ dicebāt. Ubi ē ille? Et murmur multus erat in turba de eo. Quidā eni dicebāt qr bonus est; aliȷ aūt dicebant nō: sʒ seducit turbas. Nemo tamen palam loqueba/ tur de illo propter metum iudeorum.

THEOPHI. Quia dixerat dñs. Nō ascēdā vobiscū in pncipio denegauit ascēsuʒ: vitans iram frementum iudeo rum. vnde dicitur. Hec cum dixisset: ipse mansit in galilea postea ve. ascen. vñ seqtur. Ut aūt ascen. fratres eius tunc ⁊ ipse ascendit. AVGV. Ascendit aūt non gloriari i tēpo/

raliter. sz aliqd docere salubriter de festo eterno admonere. CHRY. Uel ascẽdit nõ vt patiat̃ sz vt alios erudiat. Latẽter at̃ ascẽdit. poterat. n. manifeste ascẽdere: ⁊ detinere cor inordinatũ ĩpetũ. qd̃ m̃l'tociẽs fecit. sz nolebat h̃ cõtinuo facere ne magis suã diuinitatẽ denudaret: ⁊ vt ĩcarnatio ei9 certior eẽt: ⁊ vt nos erudiret ad v̾tutẽ. Ut igit̃ disceremꝰ qd nos oporteat facere: q̃ nõ possim9 p̾secutores detinere: voluit latẽter ascẽdere. Nõ at̃ dixit i occl'to: vt ostẽdat dispẽsatiue hoc eẽ fcm̃. Si. n. oĩa vt de9 ageret: quõ possem9 nos scire ĩcidentes h̃uanis piculꝭ qd oporteat facere?

ALCVY. Uel occulte ascẽdit qz fauorẽ hoĩuz nõ q̃rit: nõ põpis stipantiũ sz turbaꝝ ɔlectat̃. BEDA. Mystice at̃ designat̃ qz singulꝭ q̃busqz carnalib9 humanã gl'iaz q̃rẽtib9 dñs manet ĩ galilea: q̃ iterp̃tat̃ trãsmigratio scã. i. in mẽbris suis: q̃ trãsmigrãt de vitiis ad v̾tutes: ⁊ i eis pficiũt. Postmodũ v̾o dñs ascẽdit: qz mẽbra xp̃i ñ hui9 vite sz eterne gloriã q̃runt. Occulte at̃ dñs ascẽdit: qz oĩs gl'ia ei9 ẽ ab ĩtus. i. de corde puro ⁊ ɔsciã bona ⁊ fide ñ ficta. AVGV. Uel ꝗ q̃si latẽter ascẽdit aliqd significare voluit. Oia. n. q̃ dcã sũt antiquo pp̃lo isrl' vmbre fuerũt futuroꝝ: ⁊ scenophegia vmbra erat futuroꝝ. Oia g̃ q̃ fiebãt i figura: manifestant̃ in nobis. Ascẽdit g̃ in occulto: figura. n. erat ipz eẽ in occulto. In ipso die festo xp̃s latebat: qz ipse dies festus xp̃i mẽbra pegrinatura significabat. Ille. n. ẽ in tabnacl'ꝭ q se i mundo esse itelligit peregrinũ. Scenophegia at̃ erat celebratio tabernaculoꝝ. Seqtur. Iudei at̃ q̃rebant euz i die festo. ⁊ dicebant: Ubi ẽ ille? CHRY. Ex multo odio ⁊ inimicitia: neqz. n. nominatim vocare volebant. Non at̃ multa erat eis in festiuitate reuerentia: nec multa religio: qz a festiuitate credebant xp̃m fraudulenter detinere. Sequitur. Et mur. mul. erat de eo in turba. AVGV. Murmur erat de ɔtentione quã ɔuenienter exponit dicẽs: Quidã. n. dice. qz bonus est. alij at̃ dice. non sed seducit turbas. Quicunqz enituerit in aliq̃ g̃ra alij dicũt bonus ẽ alij nõ sz seducit turbas. Qd̃ aũt dictũ est de deo valet ad consolationẽ de quocũqz hoc dictũ fuerit xp̃iano. Et quidem si seducere decipere ẽ: nec xp̃s seductor. nec quisq̃z dz seductor esse xp̃ianus. Si at̃ seducere aliũde aliquem ad aliud psuadendo ducere est: querenduz est vnde ⁊ quo. Si a bono ad malũ malus seductor est. si a malo ad bonũ bonus ẽ. ⁊ vtinã sic oẽs seductores vocemur ⁊ simus. CHRY. Igitur illã qdez estimo opinionẽ multitudinis esse. qua. s. dicebat̃ bonus esse. hãc v̾o p̃ncipũ ⁊ sacerdotũ: qd̃ ostẽditur p hoc ꝗ dicunt: Seducit turbas. si dicũt: Seducit nos. Sequitur: Nemo tñ palã loquebat̃ de illo: ppter me. iu. AVGV. Eorũ. s. qui dicebãt bon9 est: nõ q dicebãt. seducit turbas. Hec enĩ clarius sonabant. Sed bonus est pressius susurrabant.

CHRY. Unde aũt coꝝ q p̃ncipant corruptionẽ. hi autẽ qui p̃ncipatibus subijciunt̃ sani quidẽ erant iudicio: sz non habebant libertatẽ dicendi qd̃ maxime multitudinis est.

¶ Iam aũt die festo mediãte ascendit iesus in tẽplũ ⁊ docebat. Et mirabãt̃ iudei dicẽtes: Quomõ hic litteras scit cũ nõ didicerit? Rñdit eis iesus ⁊ dixit: Mea doctrina nõ est mea: sz eius q misit me. Siquis voluerit volũtatẽ eius facere: cognoscet de doctrina vtruz ex deo sit: an ego a meipso loquar. Qui a semetipso loqtur gloriaz ppriã q̃rit. Qui autẽ q̃rit gloriam eius qui misit eum: hic verax est, ⁊ iniusticia in illo non est.

CHRY. Dñs tardatione sui auditores attẽtiores facere volens: nõ in p̃mis dieb9 ascẽdit: sz circa solẽnitatis mediũ. vñ dr̃. Iam aũt die festo mediãte ascen. Iesus in tem. ⁊ doce. Qui enĩ p̃mis dieb9 eũ q̃sierũt repẽte eũ p̃ñtẽ vidẽtes magis itendebãt docẽti ⁊ q bonũ eũ dicebãt: ⁊ q malũ: illi qdẽ vt aliquid lucrarent̃ ⁊ admirarent̃: hi v̾o vt ɔprehẽderẽt. THEOPHI. Nã in p̃ncipio festi his q̃ festi erãt magis attẽdebãt. vnde postea xp̃m attentius audierunt.

AVGV. Quãtũ eni dat̃ ĩtelligi ipsaz festiuitatẽ diebus plurib9 celebrabãt. ⁊ iõ dicit. Iã die festo mediãte. i. cũ illi9 diei festi tot dies remãsissent quot p̃terissent: vt ẽt hoc impleret̃ qd̃ ait Nõ ascẽdã ad diẽ festũ hũc. i. ad quẽ vos vultis: p̃mum vel scd̃m diez. ascẽdit aũt postea die festo mediãte.

AVGV. de q̃s. no. ⁊ ve. tes. Tũc ẽt ascẽdit. nõ q̃si ad diez festũ sz q̃st ad lucẽ. illi v̾o ascẽderũt q̃si ad pfruẽdũ delitijs diei festi. Christo v̾o ille fuit dies fest9: quo passiõe sua redemit mũdũ. AVGV. sup Io. Ille at̃ q p̃us latebat docebat ⁊ palã loqbat̃: ⁊ nõ tenebat̃. Illud. n. qd̃ latebat erat cã exẽpli. hoc ptãtis. CHRY. Quid aũt docebat: nõ dixit euangelista: sz qd̃ mirabiliter docebat. hoc solũ ostẽdit: tãta enim erat v̾t9 docẽtis vt q dixerãt. seducit turbas trãsmutari mirarẽt̃. vñ seqt̃. Et mirabãt̃ iudei dicẽtes: quõ h̃ lr̃as scit: cũ nõ didicerit? Uide admirationẽ neqtia plenã: Nõ. n. dic̃: ꝗ in doctrina admirarent̃. sed in aliã admirationẽ iciderũt.

AVGV. Oẽs qdẽ quãtũ arbitror admirabãt̃: sz nõ oẽs ɔuertebant̃. Et vñ admiratio? qz m̃lti nouerãt vbi natus: quẽadmodũ fuerat educat9: Nunq̃z eũ viderãt lr̃as discente. audiebãt tñ de lege disputãtẽ. legis testimonia pferẽtẽ q̃ nemo posset pferre nisi legisset. nemo legeret nisi lr̃as didicisset ⁊ iõ mirabant̃. CHRY. Ab hac aũt qõne cognoscere debebãt: qm̃ hec sciã humanit9 nõ erat in eo sz diuinitus: sz qz hoc ipsi nolebãt reuelare: sz in sola admiratione stabãt: dñs hec reuelauit. Seqt̃. n. Rñdit eis iesus ⁊ dixit. Mea doctrina nõ ẽ mea sz ei9 q misit me. AVGV. Ur̃ aũt hoc eẽ ɔ̃riũ ꝗ dicit: Mea ⁊ non mea: nã si dixisset Ista doctrina nõ ẽ mea nulla eẽt q̃stio. Que ẽ ergo doctrina patris nisi v̾bũ p̃ris? Ipse ergo xp̃s est doctrina p̃ris: si v̾bũ patris est. Sed qz v̾bũ nõ põt eẽ nulli9: sz ẽ alicui9: ⁊ suã doctrinã dixit seipsũ ⁊ nõ suã: qz p̃ris est v̾bũ qd est tã tuũ q̃z tu: ⁊ qd tam nõ tuum q̃z tu. Si alicui9 es ꝗ es? Breuiter ergo hoc mihi dixisse videt̃: Mea doctrina nõ est mea. acsi diceret: Ego nõ sum a meipso. Sabellianam heresiz s̃nia ista dissoluit. qui dicere ausi sunt ipsuz eẽ filiũ qui est ⁊ p̃r. duo esse noĩa sed vnã rem. CHRY. Uel suaz dicit qm̃ eã docuerat non suam autẽ: qm̃ patris erat doctrina. Sed si oĩa que sunt patris eius sunt. ex hoc ipso ꝗ patris est: deberet esse ⁊ sua. Sed hoc ꝗ dicit. Nõ est mea. vehemẽter ostẽdit ⁊ sui ⁊ patris vnã esse doctrinã: acsi diceret: Nihil habeo p̾mutatũ aut diuersũ sed ita ago vt dico: vt nõ estimet̃ aliud qd preter p̃rem dicere vel agere. AVGV. p̃mo de trini. Uel aliter. f̃m aliud suã dixit: f̃m aliud nõ suã: f̃m formaz dei: suã f̃m formã serui: non suã. AVGV. Siquis autez hoc parum intellexerit: audiat cõsilium quod dominus cõsequenter dat dicens: Siquis voluerit volũtatem eius facere: ⁊ cogno. de doc. vtrũ ex deo sit. an ego a memetipso loquar: quid est siquis volue. voluntatez eius facere: hoc est credere i eũ. ipse enĩ supra dixit: Hoc est opus dei vt credatis in eũ quẽ ipse misit. Quis aũt hoc nesciat hoc eẽ facere voluntatẽ dei. opari opus ei9? Cognoscere aũt hoc est ĩtelligere: ergo noli q̃rere itelligere vt credas. sz crede vt intelligas: qz nisi credideritis nõ ĩtelligetis. CHRY. Uel hoc ita dicit: acsi dicat: Auferte irã ⁊ inuidiã ⁊ odiuz: qd̃ sine cã in me habetis ⁊ nihil erit qd̃ phibeat vos cognoscere: qm̃ dei verba sunt que loquor. Deinde aliud inducit argumentum insolubile: ab his que sunt in cõsuetudine hoĩum nos erudiens. vñ seqtur. Qui a semetipso loqtur gl'am ppriã q̃rit. q. d. Qui aliquã ppriã vult instituere doctrinaz: ppter nihil aliud hoc vult q̃z vt gl'am acquirat. Si v̾o ego gloriã eius qui misit me quero: cur9 g̃ra aliena vellẽ vos docere? Et hoc est qd̃ subdit: Qui aũt que. glo. eius q misit illũ: hic verax ẽ: ⁊ iniusticia in illo nõ est. THEO. q. d. Uerax sũz

q2 doctrina mea 9tinet v̄itatē. Iniusticia in me nō est q2 alteri⁹ gloriā nō vsurpo. AVGV. Qui q̄rit gloriā ppriam anti xp̄s est. Dn̄s āt noster magnū nobis exēplū p̄buit hūilitatis dū habitu inētus vt hō q̄rit gloriā patris nō suā. sed tu qū aliqd boni facis gloriā tuā q̄ris qū aliqd mali facis deo calūniā meditaris. CHRY. Uide g̃ qm̄ cā q̄daz pp quā hūilia de se dic̄ hec ē. vt credāt qm̄ nō desiderat gl'iaz neq3 p̄ncipatū. ⁊ ēt pp ībecillitatē audientiū: ⁊ vt doceat homines moderata sape: ⁊ nihil d se dicere magnū: s3 sp hūile.

¶ Nonne moyses dedit vobis legez: Et nemo ex vobis facit legē? Quid me q̄ritis interficere? Rn̄dit turba ⁊ dixit: Demoniū habes. Quis te q̄rit iterficere? Respōdit iesus ⁊ dixit eis. Unū opus feci ⁊ oēs miramini. Propterea moyses dedit vobis circūcisionē: non q2 ex moyse est: s3 ex patribus. Et in sabbato circūciditis hoiem. Si circūcisionē accipit hō in sabbato vt non solnatur lex moysi: mihi idignamini q2 totū hoiez sanum feci in sabbato? Nolite iudicare fm̄ faciem: sed iustum iudicium iudicate.

CHRY. Duas criminatiōes iudei 9 xp̄z iducebāt: vnaz q sabbatū solueret: aliā q p̄rē suū dicebat deū: eq̄lez seipsū faciēs deo. Hoc igit plus 9firmauit dū ōndit q nō ē deo 9triis s3 eadē illi docet. De reliquo ad sabbati solutionē instat dicēs. Nōne moyses de. vo. legē: ⁊ nemo ex vobis facit legē? Ac si diceret. Lex dicit nō occides: vos āt occiditis. ⁊ hoc ē qd̄ subdit. Quid me q̄ritis interficere? Ac si diceret. Etsi ego dissolui legē hoiez sanās. transgressio fuit: s3 ī salutez vos āt trāsgredimini in malū. vn̄ nō debeo a vobis de solutiōe legis diiudicari. In duobus g̃ eos corripuit: ⁊ dicēdo qd̄ me q̄ritis interficere? Ostendendo qm̄ occisionem meditantes nō sint digni aliū diiudicare. AVGV. Uel hoc dicit: q2 si legē facerēt i ipsis litteris xp̄m agnoscerēt: ⁊ p̄sentez nō occiderent. Rn̄dit āt ei turba: nō ptinentia ad ordinē s3 ad perturbationē. Sequitur. n. Respōdit turba ⁊ dixit: Demoniū habes: quis te querit interficere? Et dictū est q demoniū haberet: q demones expellebat. Dn̄s āt non turbatus s3 in sua veritate tranq̄llus nō reddidit maledictū pro maledicto. sed respondit tranquille. BEDA. In quo nobis patientie reliquit exemplum. vt quotiēs nobis ab aliqb⁹ falsa obyciunt̄ 9uicia: patiēter toleremus ⁊ v̄a q̄ possum⁹ nō obyciam⁹: s3 salutaria monita p̄dicemus. Sequit̄. n. Rn̄dit iesus ⁊ dixit eis. vnū op⁹ feci ⁊ oēs miramini. AVGV. Ac si diceret: Quid si oīa opa mea videretis? ipsi⁹. n. opa erāt q̄ in mūdo videbāt: ⁊ ipsum q fecit oīa nō videbāt. fecit vnā rē: ⁊ turbati sunt q2 saluū fecit hoiez in sabbato. q̄si si q̄s q̄s eorū egrot⁹ sabbato sanaretur: alius illū sanū fecisset q̄ ille q eos scādalizauit q2 vnū hoiez sabbato saluū fecit. CHRY. Hoc. n. ē qd̄ dic̄ Miramini hoc est turbamini ⁊ multi nati sit: vide aūt q̄ prudenter a lege eos sillogiçat. Uult. n. ostēdere q facere hoc op⁹ nō erat legē soluere. sunt. n. multa p̄ncipaliora q̄ lex de obseruatiōe sabbati: p quoz obseruatione lex non soluit̄ s3 ipleṫ: ⁊ ideo subdit. Propterea moyses dedit vobis circū. non quia ex moyse est: sed ex patrib⁹: ⁊ in sabbato circūciditis hominē.

AVGV. q. d. Bene factū ē vt acciperetis circūcisionē a moyse: nō q2 ex moyse est: s3 ex patribus. Abraam eniz primus accepit circūcisionez a dn̄o. Et in sabbato circumciditis. Cōuicit vos moyses: accepistis in lege vt circumcidatis octauo die: Accepistis in lege vt vacetis septīo die. Si octauus dies illius qui natus est: occurrit ad diem septimū sabbati circūciditis hominem: q2 circuncisio pertinet ad aliqd̄ signaculū salutis: ⁊ non debēt hoies sabbato vacare a salute. ALCVI. Propter tres. n. cās data fuit circuncisio p̄īo vt signū eēt magne fidei abrae: scd̄o vt p eā a ceteris nationib⁹ discernerent̄. tertio vt illā in virili mēbro suscipientes castitatē mētis ⁊ corporis obseruare deberēt. Et tātum 9ferebat tūc circūcisio q̄tum nūc baptisma. nisi q ianua nondum aperta erat. Concludit ergo ex premissis: Si circunci. accipit ho. in sa. vt non so. lex mo. mihi indig. quia to. ho. sa. feci in sabbato. CHRY. q. d. sabbati solutio in circūcisione legis ē obseruatio: sic ⁊ ego hoiem curās sabbato legē fuaui. Uos q non estis legislatores. vltra modū legē defenditis. S3 moyses iubet legē solui pp mandatū: qd̄ nō erat ex lege s3 ex p̄rib⁹. Per hoc aūt qd̄ dic̄ Totū ho. sa. feci i sabba. ostēdit circūcisionē eē p̄ticularē sanitatē.

AVGV. Forte aūt illa circūcisio ipm̄ dn̄z significabat. Quid. n. ē circūcisio. nisi carnis expoliatio. Significauit g̃ expoliationē a corde cupiditatū carnaliū. non ergo sine cā data ē in eo mēbro p qd̄ p̄creat̄ creatura mortalium: q2 per vnū hoiez peccatū itrauit in mūdū. Ideo aūt q̄sq3 cū p̄putio nascit̄. q2 ois cū vitio p̄paginis nascit̄: ⁊ nō mūdat deus sine a vitio cū quo nascimur: siue a vitys que male viuēdo adiūi⁹ nisi p xp̄m. cultellis. n. petrinis circūcidebāt: ⁊ petre noīe xp̄m figurabāt. Iō aūt octauo die. q2 post septimū sabbati dn̄s die dn̄ico resurrexit. Ipsa aūt resurrectio nos circūcidit. i. abstulit desideria carnalia: Intelligite hoc significari opus bonū qd̄ ego feci tatū hoiez saluū in sabbato: q2 ⁊ curat⁹ ē vt san⁹ eēt in corpore: ⁊ credidit vt san⁹ eēt in aīa. Est is aūt p̄hibiti fuilia opa facere sabbato. Nūq̄d seruile opus est hoiem sanare in sabbato? Manducatis q̄d ē ⁊ bibitis sabbato: q2 ptinet ad salutē: p qd̄ ostēditis opera salutis nullo mō esse die sabbati omittēda. CHRY. Nō aūt dixit. Ego maius circūcisiōe opatus sum: sed solū factū narrans: iudiciū eis cōcessit. vnde subditur: Nolite iudicare s3 fa. sed iustum iudicium iudicate. q. d. non q2 moyses apud vos h3 maiorē gloriam q̄ ego: ex p̄sonaz dignitate feratis s̄niam sed a rez natura. hoc. n. est iuste iudicare. Nullus āt incusauit moysen de hoc q iussit sabbatū solui pp mandatum circūcisionis qd̄ erat aliunde q̄ ex lege inductū. ergo fidedignior vobis ē moyses qui iubet solui legē a mādato non legali. AVGV. Hoc autez q dn̄s notauit hoc loco euadere in hoc seculo magni laboris est nō p̄sonaliter iudicare. admonuit qdē dn̄s iudeos: admōuit ⁊ nos. qd̄. n. p̄cio sum sonabat de ore dn̄i: ⁊ pp nos scriptū est: ⁊ nobis suatū ⁊ propter nos recitatū. sursū est dn̄s. sed ēt hic est veritas dn̄s. Corpus eni dn̄i in quo surrexit vno loco eē pōt: vitas eius vbiq3 diffusa est. Quis ergo est qui nō iudicat p̄sonaliter qui equaliter diligit? Non eni cum hoies diuerso mō p suis gradibus honoramus timendum est ne personas accipiamus: nonnunq̄ eni est iudicium inter patrez ⁊ filiū nō equamus filium patri in honore sed preponimus si bonā cām habet filium patri in veritate: ⁊ sic tribuimus honorē debitum. vt non perdat equitas meritum.

¶ Dicebant ergo quidam ex hierosolymis. Nōne hic est quē iudei q̄rūt interficere? Ecce palaz loquitur: ⁊ nihil dicunt. Nunq̄d vero cognouerunt principes quia hic est christus? S3 huc scimus vnde sit: christus autem cuz venerit nemo scit vnde sit: Clamabat ergo iesus i tēplo docēs ⁊ dicēs: Et me scitis: ⁊ vnde sim scitis: ⁊ a me ipso nō veni: s3 ē verus qui misit me: quē vos nescitis. Ego scio eū. Et si dixero quia nescio euz: ero similis vobis mendax: Sed scio eū: quia ab ipso sum: ⁊ ipse me misit. Querebant ergo euz apprehendere: ⁊ nemo misit in illū manus quia

nondum venerat hora eius.

AVGV. Supra dictū ē ꝙ dñs ideo velut occulte ascē-
dit ad diē festuꝫ nō q2 timebat ne teneret᷑: cui ptās erat vt
non teneret᷑. sed vt significaret ēt in ipso die festo qui cele-
brabat᷑ a iudeis se occultari ⁊ suū eē mysteriū. nūc āt ap-
poret ptās q̄ putabat᷑ timiditas. Loq̄bat᷑ .n. palaꝫ in die fe-
sto ita vt mirarent᷑ turbe. vñ dicit᷑. Dicebant ḡ q. ex hiero.
Nōne hic ē quē iudei que. interfi. Et ecce pa. loqui. ⁊ nihil
ei dicunt. Nouerāt .n. q̄ seuitia q̄rebat᷑: mirabant᷑ q̄ potētia
nō tenebat᷑. CHRY. Addit āt euāgelista. Ex hiero. q̄ꝑ
q magis potiti erāt signis. hi oēs erāt miserabiliores: q dei-
tatis ei⁹ signū videtes maximū oīa iudicio corrupto ꝑ pri-
cipū ꝑmittebant an nō magnū signū insanietes ⁊ q̄rentes
iterficere: hn̄tes eū in manib⁹ ⁊ repēte gescere? AVGV.
Igit᷑ nō plene intelligētes xp̄i potentiā putauerūt eē prin-
cipū scientiā ꝙ ei pepercerūt vñ subdunt. Nunqd vere co-
gnouerūt ꝑncipes q2 hic ē xp̄s? CHRY. Sꝫ ipsi neq3 pri-
cipū sequunt᷑ sententiā. sꝫ aliā ꝓferūt corruptā ⁊ propria
amentia dignā. vñ subdit᷑. Sꝫ hunc scimus vñ sit. Christ⁹
āt cū ve. ne. scit vñ sit. AVGV. Hec opinio apȯ iudeos
nō inaniter nata ē: inuenimus tñ ꝙ scripture dixerunt de
xp̄o q̄ꝑ nazareus vocabit᷑. ergo ꝑdixerunt vnde sit. Judei
ēt dixerunt herodi querenti ꝙ xp̄s in bethleeꝫ inde nasce-
retur: ⁊ testimonium etiaꝫ prophetiꝫ cum attulerunt. vnde
ergo nata est hec opinio apud iudeos ꝙ christus cū vene-
rit nemo sciat vñ sit: nisi q2 vtrūq3 pronunciauerūt scriptu-
re. s̄m hoīem ꝑdixerunt vnde esset: s̄m deū latebat ipios ⁊
q̄rebat pios. Hanc igit᷑ opinionē in eis generauerat. quod
ꝑ isaiā dictū ē: Generationē eius q̄s enarrabit: Deniq3 dñs
ad vtrūq3 respondit. ⁊ q2 nouerant eum vnde esset. ⁊ quia
non nouerant. vñ seq̄tur: Clamabat ergo iesus docens ī tē-
plo ⁊ dicens Et me scitis. ⁊ vnde sim scitis. hoc est dicere: ⁊
vñ sim scitis. ⁊ vnde sim nescitis. vñ sim scitis. iesus a naza-
ret cuius ēt parētes nostis. Solus enim in hac causa late-
bat virginis partus. quo excepto totuꝫ nouerant in iesu qd̄
ad hominē pertiet. Recte ergo dixit Et me nostis: ⁊ vnde
sum scitis s̄m carnē ⁊ effigiē hoīs quā gerebat. s̄m diuinita-
tem autem a meipso non veni: sed est verus qui misit me.

CHRY. Per quod ea que ī mēte habebāt reuelat: ac si
diceret. Non sum de numero eoꝝ q sine causa venerūt: sꝫ
est verax q misit me: ⁊ si verax est in veritate misit. ⁊ q mis-
sus est. ꝯgiuū est veracem esse. Rursus aūt ex proprijs ser-
monibus eos capit. q2 enim dicebant: Cū venerit christus
nullus cognoscit vñ est: ostendit ēt inde se christū esse quo-
niā a p̄re venit. quē ipsi nesciebāt. ⁊ iō subdit: Quē vos ne-
scitis. HYLA. vi. de tri. Nūqd aūt nō oīs hō lꝫ in carne
ex deo nat⁹ est. ⁊ q̄uo negat ab his vel scipsū z. vel vñ ipse sit
sciri nisi id vñ ē ad natiue sue referret auctorē: Naꝫ id qd̄
vñ sit ignorat᷑ nām ex q̄ ē dū vñ sit nescit᷑ ondit. Ignorari
eni vñ sit. nō pōt q̄cq̄d subsistit ex nihilo. q2 hoc ipsum qd̄
nō ignorat᷑ ex nihilo ignorationē ei⁹ vñ sit nō hꝫ. Ob hoc āt
qd sit ipse nescit᷑ dū ignorat᷑ a quo sit. nō. n. cōfitet᷑ filiuꝫ q
negat natū. nec natū ītelligit q putabit eum esse ex nihilo.

CHRY. Uel ignorātiā hic dicit q̄ ē ꝑ opa: sicut paulus
ait. Cōfitent᷑ se nosse deū factis aūt negāt. Dupliciter autē
eos redarguit. Et ꝑmū q̄dē q̄ occulte loq̄bant᷑: hec ī mediū
īducit: clamās vt eos verecūdari faciat. AVGV. Deni-
q3 vt ostēderet eis vñ possent scire subiecit. Ego scio eū. Er-
go a me q̄rite vt sciatis eū. Patrē. n. nō cognoscit nisi filius
⁊ cui voluerit filius reuelare. Et si dixero quia nescio eum
ero similis vobis mendax. CHRY. Qd̄ est impossibile:
q2 eni verax est q misit. cōgruum est ⁊ eū q missus est vera-
cem esse. vbiq3 aūt cognitionē patris soli sibi attribuit: q2 a
patre est. vñ seq̄tur: Et ego scio eū q2 ab ip̄o suꝫ. HYLA.
vi. de tri. Quero aūt vtrū id qd̄ ab eo opus est: in eo creatio-
nis aut naturā generationis ostendat. Si opus in eo crea-
tionis est: vniuersa quoq3 que creant᷑ a deo sunt: ⁊ q̄uo pa-
trē nō vniuersa nouerūt: cū fili⁹ eū icciro q2 ab eo est non
nesciat? Si vō icciro ei q2 ab eo sit eū nosse sit ꝓpriū: q̄uo.
nō hoc ei q ab eo ē erit ꝓpriū. s. vt verus filius ex nā dei sit:
Habes igit ꝓprietatē cognitiōis de ꝓprietate gnātionis
tñ ne forte id qd ab eo ē aduent⁹ sui tps heresis inuaderet
cōtinuo subiecit. Et ipse me misit. Tenuit ordinē euāgelici
sacramēti: natū se ꝓfessus ⁊ missuꝫ. AVGV. Ab ipso igt
suꝫ. q2 fili⁹ de p̄re ꝙ autē videtis me in carne ipse me misit:
vbi noli itelligere nature dissimilitudinē: sꝫ generantis au-
ctoritatē. CRHY. Irritauerūt aūt iudeos ea q̄ dicebãn-
tur: ꝑp hoc qd̄ dixerat. Quē vos nescitis: q2 simulabāt se sci-
re. vñ seq̄t᷑. Querebāt ergo eū apphēdere ⁊ nemo misit i eū
man⁹. Uide furorē eoꝝ īuisibiliter refrenatū: Euangelista
vō humani⁹ ⁊ humilius loq̄ volēs vt ex hoc xp̄s hō putare-
tur: nō dixit ꝙ eos inuisibiliter detinuit. sꝫ subiecit: Quia nō-
dū venerat hora ei⁹. AVGV. Hoc ē q2 nolebat. nō eniꝫ
dñs sub fato nat⁹ ē hoc nec de te credēdū ē: q̄ntomagis de
illo: per quē factus es. si tua hora volūtas est illius: illi⁹ hora
que est nisi voluntas sua? Non ergo horam dixit qua cogē-
retur mori: sed qua dignaretur occidi.

¶ De turba autem multi crediderunt in euꝫ. Et
dicebant: Christus cuꝫ venerit: nunqd plura si-
gna faciet: q̄ꝫ q̄ hic facit? Audierūt pharisei tur-
bam murmurantem de illo hec: ⁊ miserūt pri͂ci-
pes ⁊ pharisei ministros vt apprehenderēt eū.
Dixit ergo eis iesus. Adhuc modicū tp̄s vobis-
cū sum ⁊ vado ad eū q me misit: Queritis me ⁊
nō inuenietis: ⁊ vbi ego sū vos n̄ potestis venire.
Dixerūt ergo iudei ad semetipsos. Quo hic itu-
rus ē: q2 nō inueniem⁹ eū? Nūquid in dispersio-
neꝫ gentiū itur⁹ est: ⁊ doctur⁹ gētes? Quis ē hic
sermo quē dixit: queritis me ⁊ nō inuenietis: ⁊
vbi sum ego vos non potestis venire?

AVGV. Humiles ⁊ paupes saluos faciebat dñs. vñ dr
De turba āt. mul. cre. in eū. Turba. n. q̄ suā egritudinē cito
vidit. ēt illi⁹ medicinā sine dilatione cognouit. CHRY.
Uerūtñ neq3 in his erat sana fides sꝫ more multitudis vul-
garia loq̄bant᷑. Seq̄t᷑. n. Et di. Christ⁹ cū vene. nūqd signa
plura faciet q̄ꝫ q̄ hic facit? Dicere. n. Christ⁹ cū venerit: erat
nō firmiter credētiū hūc eē xp̄m. Uel ēt hoc dicere ē ondē-
re eū nō eē xp̄ꝫ: ac si dicāt: Nōne ille cū venerit melior erit
⁊ plura signa faciet. grossiores. n. nō a doctrina sꝫ a signis i-
ducunt᷑. AVGV. Uel itelligūt. Si duo nō erūt. hic est
xp̄s. ꝑncipes āt isaniebāt. Et iō medicū nō solū nō agnosce-
bāt: sꝫ ēt occidere cupiebāt. vñ seq̄t᷑: Audierūt pharisei tur-
bā murmurātē de illo hec: ⁊ misc. ꝑn. ⁊ pha. mistros vt apꝑ-
henderēt eū. CHRY. Multa q̄dē locut⁹ ē supra. sꝫ nihil
tale fecerūt: qd̄ maxie. n. eos mordebat: hoc erat: ꝙ turbe. s.
xp̄ꝫ glorificabāt. Sabbati aūt solutio apparēs cā erat: quā
scꝫ ꝑtendebāt: ⁊ ipsi q̄dē nō audebāt xp̄m cape piculū timē-
tes. Mistros āt mittūt tāq̄ꝫ piculis expositos. AVGV.
Quia ergo nō poterāt apprehēdere nolētem. missi sunt vt
audirent docentem. Sequitur enim: Dixit ergo iesus: Ad-
huc modicum tempus vobiscum sum. CHRY. Uerba
loquitur humilitatis plena. ac si diceret: Quid festiatis me
interficere paruum expectate tempus. AVGV. Quod
modo ergo vultis facere facturi estis: sed non modo: q2 no-
lo. Implere enim debeo dispensationem meam: ⁊ sic per-
uenire ad passionem. CHRY. Per hoc igitur audaciorē
turbam terruit. studiosiorē vero magis auidā faciebat ad
audiendū: quasi paruo tēpore derelicto: in quo possent hac

doctrina potiri. Non aũt dixit simpliciter: Hic sum: sed Uobiscũ sũ. q. d. Et si psequimini me: nõ tñ cessabo q̃ sunt pro vobis dispẽsans: τ ea q̃ sunt ad salutẽ docens τ monens vos. Quod aũt subdit: Et vado ad eũ q me mi. sufficiẽs erat eos terrere. THEOPHI. Tanq̃ȝ patri sit de ipis ꝯq̃sturus: qꝛ si missũ opprobrijs affecerunt nõ est dubiũ q τ mittẽti fecerũt iniuriã. BEDA. Dicit aũt: Uado ad eũ q misit me: ac si diceret. reuertẽs ascẽdo ad patrẽ q me incarnari p̃cepit: Illuc se dixit ire a quo nũq̃ȝ recessit. CHRY. Qz vero eo indigebãt manifestat p hoc qδ dicit: Queritis me τ nõ inuenietis. Sed vbi q̃sierũt eũ iudei: Dicit lucas q̃ñ plangebãt mulieres sup eũ. probabile aũt est τ multos alios hoc passos esse τ p̃cipue dũ ciuitas caperet eos meminisse christi τ miraculoꝝ eius: τ p̃sentiã eius q̃rere. AVGV. Uel hic iã resurrectionẽ suam p̃dixit qꝛ q̃situri illũ erant post resurrectionẽ compũcti. Noluerunt. n. eũ agnoscere p̃sentẽ. τ postea q̃sierunt cũ viderẽt in euȝ multitudinẽ credentẽ. vnde multi cõpuncti dixerũt: Quid faciemus: viderunt. n. xp̄m suo scelere morientẽ: τ crediderũt i xp̄ȝ suis scelerib⁹ ignoscẽtẽ: τ quousq̃ȝ biberẽt sanguinẽȝ quẽ fuderũt: de sua salute desperauerunt. CHRY. Deinde ne q̄s euȝ p mortẽ communi mõ abire estimet: subiungit: Et vbi ego sũ vos non potestis venire. Si vero in morte maneret possent ad eũ ire: illuc. n. omnes abimus. AVGV. Non aũt dixit. Ubi ero. sed Ubi sum. Semp. n. ibi erat christus quo fuerat rediturus. sic rediit vt nos non derelinqueret. Erat enim christus s̄m visibilem carnem in terra: s̄m inuisibilẽ maiestatem in celo τ in terra. Non autem dixit. Non poteritis. sed non potestis venire. tales enim tunc erant q non possent. Nam vt sciatis: non hoc ad desperationem dictũ: τ discipulis suis dixit tale aliquid: Quo ego vado vos non potestis venire. Denique hoc petro exposuit dicẽs. Quo ego vado non potes me sequi modo sequeris autem postea.

CHRY. Hec autem omnia induxit volens eos attrahere. τ enim modicũ tp̄s quod relinquebatur τ post recessuȝ ipsum desiderabileȝ esse: τ euȝ non posse decetero inueniri sufficientia erant ad suadendũ vt ad eũ accederẽt. Per hoc aũt q dicit: Uado ad eum qui misit me ostẽdit nullam sibi fieri lesionẽ ab insidijs eorum τ passionẽ suam voluntariã sibi esse. passi sunt aũt aliqd ipsi iudei ad ea q̃ dicta sunt: τ q̃runt ad seipsos quo debeat ire quod non erat eorum q desiderarent ab eo liberari. Sequitur. n. Dixerunt ergo iudei ad semetipsos quo hic iturus est: qꝛ non inueniemus euȝ: Numquid i dispersionẽ gentiũ iturus est τ docturus gẽtes: Sic eni gẽtes vocabãt q̃si exprobrãtes τ magna in semetipsis gloriãtes. qꝛ. s. gẽtes vbiq̃ȝ disseminate erãt. τ iperfecte adinuicẽ p̄mixte. Sed hoc opprobriũ postea ipsi sustinuerũt: qꝛ vbiq̃ȝ dispsi sunt. Antiquitus aũt tota gens in vnũ collecta erat: s̄ȝ eũ iudei vbiq̃ȝ terrarũ iã gẽtib⁹ p̄mixti essent: nõ diceret: Quo ego vado vos nõ potestis venire: si p hoc gẽtes itellexisset. AVGV. Dixerat aũt dñs: Quo ego vado: de sinu patris. Hoc ergo illi nullo mõ intellexerunt: τ tamen ex hac occasione salutẽ nostrã predixerũt q dñs iturus eẽt ad gẽtes: nõ presentia corporis sed tamen pedibus suis. Misit eniȝ ad nos mẽbra sua τ fecit nos membra sua.

CHRY. Non autem dixerũt q iturus eẽt ad gentes ledere eas: sed docere. Jam eni irã submiserãt τ his que dicã erãt crediderant. nequaq̃ȝ aũt nisi credidissent quesissent ad seipsos: Quis est hic sermo quẽ dixit: queritis me τ non inuenietis: τ vbi ego sum: vos non potestis venire.

¶ In nouissimo autẽ die magno festiuitatis stabat iesus τ clamabat dicẽs: Si quis sitit veniat ad me τ bibat: Qui credit in me sicut dicit scriptura: flumina de ventre eius fluent aque viue. Hoc autem dixit de spiritu quẽ accepturi erant credentes in eum. Nondum enim erat spiritus datus: qꝛ iesus nondum erat glorificatus.

CHRY. Cũ recessuri essent domũ celebrata festiuitate dñs dat eis viatica ad salutẽ. vñ dr̄. In nouissimo autẽ die ma. fe. sta. iesus τ cla. di. Si q̄s sitit veni. ad me τ bibat. AVGV. Tũc eni agebaт̃ festiuitas q̃ appellaт̃ scenophegia. i. tabernaculoꝝ ꝯstructio. CRHY. Que p septẽ dies agebaт̃. pria aũt dies τ vltia erat celeberrima s̄m legẽ: τ hoc significauit euãgelista cũ dixit: In nouissimo die magno festi. Medios aũt dies magis ad voluptatẽ cõsumebant. Jõ ergo pria die hoc eis nõ dixit: sed neq̃ȝ secũda: aut tertia: ne ea que dicebãт̃ deperirẽt: eis voluptati vacantib⁹. Clamat aũt ꝓpter turbe multitudinẽ. THEOPHI. Simul quidem vt audibilis fieret atq̃ȝ vt cõfidentiã largireт̃: τ qꝛ neminem formidabat. CHRY. Dicit autẽ: Si q̄s sitit. ac si diceret: Neminẽ necessitate τ violẽtia attraho sed si q̄s hȝ desideriũ multũ hũc ego voco. AVGV. Est. n. sitis interior: qꝛ est hõ iterior: Cõstat aũt plus amare hoiem interiorem q̃ȝ exteriorẽ. Si ergo sitim⁹. veniam⁹ nõ pedib⁹ s̄ȝ affectibus: nec migrãdo sed amãdo. CHRY. Quia. n. de itellectuali loqtur potu: ostendit per hoc qδ post inducit. Qui credit in me: sicut dicit scriptura: flu. de ven. ei⁹ fluẽt aque viue. Sed vbi hoc dicit scriptura: nusq̃ȝ: Quid igitur: Qui credit in me sicut dicit scriptura hic subdistinguere oꝫ: vt postea subseq̄aт̃: Flumina de ventre eius fluent aque viue: ostendens quoniam rectam oportet habere cognitiõeȝ τ non ita a signis sicut a scripturis credere in ipsum. Etenĩ superius dixit: Scrutamini scripturas. HIERO. in prologo gene. Uel hoc testimonium de prouerbijs sumptum est: vbi. s. dicitur: Deriuentur fontes tui foris τ in plateis aquas tuas diuide. AVGV. Uenter autẽȝ interioris hominis est conscientia cordis eius. Bibito autẽ isto liquore: viuescit purgata cõscientia: τ hauriẽs fontẽ habebit. τ ipsa fons erit. Quis est fons: vel q̄s est fluuius q manat de ventre interioris hoĩs: Beniuolentia q̃ vult cõsulere p̄xio. Bibunt ergo q credunt in dñõ. si autem putat q bibit soli ipsi debet sufficere. nõ fluit aqua viua de vẽtre ei⁹. Si aũt proximo festinat cõsulere iõ nõ siccaт̃ qꝛ manat. GREGO. super ezechielẽ. Cũ. n. a mente fideliũ sancte predicationis verba defluunt. q̃si de mẽte credentiũ aque viue flumina decurrunt. ventris autẽ viscera qd sunt aliud nisi mentis interna. i. recta intentio. sanctũ desideriũ humilis ad deuȝ: pia ad proximum voluntas. GHRY. Dicit aũt flumina τ non flumen: copiositatem τ vbertatẽ occulte insinuans. Uiuentẽ aũt aquã dicit: agentẽ semp. Spiritus enĩ gratia cũ in mentẽ itrauerit τ firmata fuerit oĩ fonte magis manat: τ neq̃ȝ deficit neq̃ȝ euacuaт̃: neq̃ȝ stat: videbit q̄s vtiq̃ȝ hoc ad sapientiã stephani. ad petri linguã ad pauli fluxum inspiciens. Nihil. n. eos detinebat s̄ȝ sicut flumina multo ĩpetu delatroĩa secũ trahentes abibant. AVGV. Ad q̃lẽ aũt potũ dñs inuitasset: exposuit euãgelista τ dixit: Hoc aũt dixit de spiritu quẽ accepturi erãt credẽtes in eũ. Quẽ dicit spiritũ nisi spiritũsanctũ: nã vnusq̄sq̃ȝ hõ hȝ in se proprium spiritum. ALCVI. Spiritũ aũt sanctũ ante ascẽsionẽ apostolis p̄misit: post ascensionem in linguis igneis dedit. Inde dicit: Quẽ accepturi erant credentes in eum.

AVGV. Erat ergo sp̄us dei sed nondũ in eis erat q crediderãt in iesum: Ita eni disposuit nõ eis dare spiritũ istuȝ nisi post resurrectionẽ suã. vnde seqtur. Nondũ. n. erat spi. da. qꝛ nõdũ iesus erat glori. CHRY. Apostoli quidẽ p̄us spũ eijciebant demonia: sed ea q̃ a xp̄o est potestate. qñdo enĩ mittebat eos. nõ dicitur: Dedit eis spiritũsanctum: sed dedit eis potestatẽ. De prophetis autem ab omnibus confessum est q spiritussanct⁹ eis dabaт̃: sed hec gratia a terra defecerat. AVGV. iiij. de tri. Sed q̃uo τ de ioãne baptista dictũ ẽ: Sp̄usctõ replebiт̃ ab vtero matris sue: τ sp̄usctõ

repletus zacharias inuenitur vt de illo talia diceret: τ spiritusancto maria vt talia de dño pdicaret. spūsancto symeon τ anna vt magnitudinē xpi paruuli agnoscerent. Quō ergo intelligit̄: nisi q2 certa illa spūssancti datio post clarificationē xpi futura erat. q̄lis nūq̄3 antea fuerat: habitura. n. erat quādā3 propr̄ietatē in ipso aduentu: q̄lis antea nunq̄3 fuit. Nusq̄3 n. legimus linguis q̄s non nouerant hoīes locutos veniēte in se spūsancto: sicut tūc factu3 est: cu3 oporteret τ eius aduētū signis sensibilib⁹ demōstrari. AVGV. sup ioannē: Cu3 ḡ τ mō accipiat̄ spūssanctus: q̄re nemo loquit̄ linguis oīum gentiū: q2 iā ipsa eccl'ia linguis gentiū loquitur ī hac q nō est nec mō accipit spūssanctū. Si amas vnitatē ēt tibi h3 quisq̄s in illa aliq̄d h3. Tolle inuidiā: τ tuū est quod habeo. Liuor separat: charitas iungit. Ipsam habeto τ cuncta habebis. q2 sine ipsa nihil pderit quicq̄d habere potueris. Charitas āt dei diffusa ē in cordibus nostris p spūsctm q datus ē nobis. Quare ḡ dñs post resurrectionē sua3 spiritumsanctū dare voluit: vt. s. in resurrectionē nr̄a3 charitas flagraret: τ ab amore seculi separaret̄: τ tota curreret ī deū. Qui. n. dixit. Qui credit in me veniat τ bibat τ flumina de ventre eius fluent aque viue. Vitā eternā promisit: vbi nihil timeamus vbi nō moriamur: q2 ḡ tale est qđ promisit spūssancti charitate feruentibus ideo ipsum spiritū noluit dare nisi cū eēt glorificatus vt in suo corpore ostēderet vitam: quā3 mō non habemus: s3 in resurrectione speramus.

AVGV. contra faustū: Si itaq3 hec causa erat vt nōdū daret̄ spiritussāctus q2 nondū erat iesus glorificatus: procul dubio clarificato iesu iā3 causa erat vt statim daretur. Cataphrices āt se promissu3 paraclitū suscepisse dixerunt: τ hinc a fide catholica deuiarūt. Manichei ēt que de promissione spiritussancti dicuntur: de manicheo asserūt esse pdictū: tanq̄3. s. antea non fuerit spiritus datus. CHRY. Vel aliter: Gloriam christi crucem vocat q2. n. inimici eramus. donum aūt non inimicis sed amicis datur. oportebat prius offerri hostiam τ inimicitiam in carne dissolui: τ tūc factos dei amicos suscipere donum.

¶ Ex illa ergo turba cum audissent hos sermones ei⁹ dicebāt: Hic ē vere ppheta. Alij dicebāt Hic est xp̄s. Quidā3 aūt dicebant: Nunquid a galilea venit christus: Nonne scriptura dicit q2 ex semine dauid τ de bethlee3 castello vbi erat dauid venit christus: Dissensio itaq3 facta ē in turba pp eū: Quidā āt ex ipsis volebāt apprehēdere eū: s3 nemo misit sup eū man⁹: Venerūt ergo mīstri ad pōtifices τ phariseos τ dixerūt eis illi: Quare nō adduxistis illū: Rñderūt mīstri: Nūq̄3 sic locut⁹ ē hō: sicut hic hō loquit̄. Respōderūt ergo eis pharisei: Nunq̄d τ vos seducti estis: Nūquid ex principib⁹ aliquis credit in eū: aut ex phariseis: Sed turba hec que non nouit legem: maledicti sunt. Dixit nicodem⁹ ad eos: ille qui venit ad iesum nocte: q vn⁹ erat ex ipsis: Nunq̄d lex nostra iudicat hoiem: nisi pri⁹ audierit ab ipso: τ cognouerit q̄d faciat: Respōderūt τ dixerūt ei: Nūquid τ tu galile⁹ es: Scrutare scripturas τ vide quia a galilea propheta non surgit: τ reuersi sunt vnusquisq3 in domu3 sua3.

BEDA. Cū dñs inuitasset credentes in se ad potandum spiritūsanctū nata est de illo in turba dissensio: vnde dicit̄: Ex illa ergo hora tur. cum au. hos ser. eius dicebant. hic est vere ppheta. THEOPHI. Qui. s. expectabat̄. Alij. s. ppl's dicebāt hic est xp̄s. ALCVI. Iā isti situm illa3 spūaliter haurire ceperāt: q̄ iā situ3 īfidelitatis deposuerāt. alij ī sue īfidelitatis ariditate pmanebāt: de q̄b⁹ subdit̄: Quidā autē3 dice. Nūq̄d a gali. venit chri. nōne scri. di. q ex semie da. τ de beth. ca. vbi erat da. xp̄s ve. Nouerāt. n. q̄d de xp̄o predixissent pphete: s3 ignorabāt oīa in ipso ipleta fuisse: τ q nouerāt in naçareth nutritū: natiuitatis locū nō attēdebant: nec pphetiā quā legerāt in eo 9pletā credebāt. CHRY. Sed esto locū natiuitatis ignorabāt num ēt genus ignorabant: q̄m ex domo τ familia dauid nat⁹ erat. Quare igitur dicebāt: Nōne ex semie dauid ve. xp̄s: Sed τ hoc obūbrare volebāt. p educationē in naçareth oia maliciose loquentes. vñ nō accedūt ad xp̄m q̄rētes: quō scripture dicūt q a bethlee3 o3 venire xp̄m: tu aūt ex galilea venisti: s3 oīa maliciose loquunt̄. Et q2 nō diligēter attēdebāt his q̄ dicebāt̄: neq3 discēdi grā: pp hoc nihil eis xp̄s rñdit. Nathanaelem āt dicentē: A nazareth pōt aliq̄d boni eē: laudauit: vt vere israelitā: q2 veritatis erat inquisitor τ oīa vetera diligēter edoct⁹. Seq̄tur: Dissensio itaq3 fcā est propter eū in turba. THEOPHI. Nō in pncipib⁹: nā pncipes vni⁹ volūtatis erāt: vt v3 nō eū reciperēt sicut xp̄m. Qui ergo magis moderati erāt in malitia: v̄bis tm̄ glorie christi aduersabātur: qui vo priores erāt man⁹ ēt appetebāt iponere. de q̄b⁹ subditur. Quidam autem ex eis vo. ap. eū. CHRY. Hoc aūt induxit euangelista ostendens q̄m loquebantur neq3 q̄rentes veritatem neq3 discere volētes. Sequitur: Sed nemo misit super illum manus. ALCVI. Quia. s. ipse non permisit qui conatus illoru3 in sua ptāte habebat. CHRY. Hoc autem sufficiens erat eos in cōpunctione3 deducere: sed non sunt compuncti. talis enim nequicia nulli vult cedere: ad vnum aspicit solum: vt eum cui insidiatur interficiat. AVGV. Qui vero missi fuerant vt eum tenerent redierunt imunes a crimine τ plem admiratione: de quib⁹ subditur: Venerunt ergo ministri ad pon. τ pha. τ dixerūt eis illi: Quare nō addu. eum: ALCVI. Qui eum lapidare volentes: tenere non potuerunt: arguūt ministros q2 eum non adduxerant. CHRY. Ecce pharisei τ scribe miracula videntes τ scripturas legentes nihil profecerūt. ministri autem nihil horum hobentes: ab vna sola allocutiōe sunt capti. τ abeuntes vt eum ligarent: redierunt ligati miraculo. Et non dixerunt. Non potuimus propter turbam: sed precones efficiuntur christi sapientie. Nā sequitur: Responderunt ministri. Nunq̄3 sic locutus est homo sicut hic homo loquitur. AVGV. Ille autem sic locutus est: q2 deus erat τ homo. CHRY. Nō est aūt solum eoru3 prudentia admiranda: q2 signis non eguerunt. sed a sola doctrina sunt capti. nō enim dixerunt nunq̄3 talia miracula fecit homo sed nunq̄3 sic locutus est homo. Sed etiam admirāda est eorum securitas: quoniam ad phariseos qui contra christum aduersabantur venerunt: τ eis talia locuti sunt. Nec tamē longū sermonē audierant. sed breuē. cū. n. mens fuerit incorrupta: nō lōgis s̄monib⁹ opus est. AVGV. Pharisei tamē eoꝝ testimonū repulerūt. na3 seq̄tur: Rñderunt ergo eis pharisei: nunq̄d τ vos seducti estis: quasi dicant: Videmus vos delectatos esse in sermonibus suis.

ALCVI. Et reuera laudabiliter seducti erant: q2 dimisso malo infidelitatis: trāsierant ad fide3. CHRY. Ab argumento aūt insipienti cōtra eos syllagizant. nā seq̄tur. nūquid ex pncipibus aliq̄s credidit in eu3 aut ex phariseis: s3 turba hec que nō nouit legē maledicti sūt. Hec aūt ē ipsorum accusatio. q̄m turba quidem credidit: ipsi aūt non crediderunt. AVGV. Qui enim non nouerāt legem ipsi τ credebant in eum qui miserat legē: τ eū q miserat legē condēnabāt illi qui docebāt legē: vt ípleretur quod dominus dixerat: Ego veni vt nō vidētes videāt: τ vidētes ceci fiāt.

CHRY. Qualr igiẗ maledicti sūt illi q̄ a lege suadētur:
Uos poti⁹ maledicti estis q̄ nō obsuastis legē. THEO.
Ideo āt suauiter ⁊ blande pharisei ministris respōdēt: dubitauerūt ne forte ab eis prorsus segregent: ⁊ xp̄o adiciantur. CHRY. Qr vero dixerant ꝙ nullus principū credidit in eū. Ad hoc excludendū subiungiẗ: dicit nicodemus ad eos. Ille qui venit ad iesum nocte: q̄ vnus erat ex illis.
AVGV. Ipse nō q̄dē incredulus: sȝ timidus .i. nā ideo nocte venerat ad lucē qr illuminari volebat: ⁊ sciri timebat. hic q̄ respondit iudeis. Nūquid lex nr̄a iudicat hoiem nisi prius audi. ab ipso ⁊ cogno. q̄d faciat: Credebat. n. qr si eū tāmmodo patiēter vellent audire: forte similes fierent illis q̄ missi sunt tenere: ⁊ maluerunt credere. Uolebant āt illi puersi aīi esse dānatores q̄ȝ cognitores. AVGV. xxii. de ciui. dei. Dicit aūt lex nr̄a de lege q̄ dei est: eo ꝙ ē ab illo data hālbus. CHRY. Ostēdit āt nicodemus eos neqȝ cognoscentes legē: neqȝ facientes que sunt legis. cū āt ꝯgruū esset ostendere ꝙ nō indiscrete miserūt vocaturi eū: rudius ⁊ iracundius vtunẗ ꝯtradictione. Nā seqtur: Respōderunt ⁊ dixerunt ei: Nūquid ⁊ tu galileus es: AVGV. .i. quasi a galileo seductus. Dn̄s. n. galileus dicebaẗ. qm̄ de nazareth ciuitate erāt parentes eius f̄m matrē dixi parentes: non f̄m virile semen. CHRY. Deinde iniuriose q̄si eo nesciente scripturas induxerunt: Scrutare scri. ⁊ vide qr prophe. a galilea non surgit. ac si dicerent. Uade ⁊ disce.
ALCVI. Non. n. locū vbi natus est: sȝ vbi ꝯuersabaẗ attendebāt: ⁊ iō non solū messiā sȝ nec prophetā cum credebant. AVGV. Propheta q̄dē a galilea nō surgit: sȝ dn̄s prophetaꝝ inde surrexit. Seqtur: Et reuersi sūt vnusqsqȝ in domū suam. ALCVI. Nullo pfecto negocio vacui fide: ⁊ ideo fraudati vtilitate sunt reuersi in domū infidelitatis ⁊ impietatis sue.

CAPI. VIII.

IEsus āt perrexit in montē oliueti: ⁊ diluculo iterū venit in templū: ⁊ omnis populus venit ad eū: ⁊ sedens docebat eos. Adducunt autē scribe ⁊ pharisei mulierem i adulterio deprehensam: ⁊ statuerunt eā in medio: ⁊ dixerūt ei: Magister: hec mulier modo dephēsa est in adulterio. In lege aūt moyses mādauit nobis huiusmodi lapidare. Tu ergo q̄d dicis: Hoc aūt dicebāt tentātes eū: vt possent accusare eū. Jesus aūt iclinans se deorsū: ⁊ digito scribebat in terrā. Cū ergo pseuerarēt iterrogātes. erexit se ⁊ dixit eis. Qui sine pctō est vestrū primus in illā lapidē mittat. Et iterū se iclinās scribebat in terra. Audiētes aūt hec vn⁹ post vnum exibāt icipiētes a senioribꝰ: ⁊ remāsit sol⁹ iesus: ⁊ mulier in medio stās. Erigēs aūt se iesus dixit ei: Mulier vbi sūt q̄ te accusabāt: Nemo te ꝯdēnauit: Que dixit: Nemo dn̄e. Dixit ei iesus: Nec ego te condemnabo. Uade ⁊ iam amplius noli peccare.

ALCVI. Dn̄s maxie circa suā passionē hāc sibi effecerat ꝯsuetudinē: vt in die q̄dē in tēplo qđ erat hierosolymis vbū dei p̄dicaret. signa ⁊ miracula ostēderet: sero reuertebaẗ in bethaniā: vbi apud sorores lazari hospitabaẗ: ⁊ mane iterū ad silē opus reuertebaẗ. Igiẗ f̄m hūc morē cū in vltimo die scenophegie tota die in tēplo p̄dicasset: vespe preꝝit in mōtē oliueti. ⁊ hoc ē qđ dr̄. Jesus aūt perrexit in montem oliueti. AVGV. Ubi. n. decebat docere xp̄m nisi in mōte oliueti: in mōte vnguēti: in mōte chrismatis. xp̄i enim nomē a chrismate dictū ē. Chrisma aūt grece latine vnctio noiaẗ. Ideo aūt nos vnxit. qr luctatores ꝯ diabolum fecit.
ALCVI. Unctio. n. olei fessis ⁊ dolētibꝰ mēbris solet afferre leuamē. Mons ēt oliuarū sublimitatē dn̄ice pietatis designat. oleos grece latine misericordia. Nā quoqȝ olei mysterio aptissime ꝯgruit: supferẗ. n. oībꝰ liquoribus. ⁊ sicut ait psalmista: Miserationes eiꝰ sup oīa opa eiꝰ. Seqẗ: Et diluculo iterū venit in tēplū. vt. s. misericordiā cū icipiēte noui testamēti lumine. fidelibꝰ in tēplo vȝ suo pondēdā p̄bendā q̄ signaret. Qđ'enī diluculo redibat: exortū noue gratie designat. BEDA. Significaẗ aūt ꝙ postq̄ȝ per grāȝ cepit inhabitare in tēplo suo. i. in ecclesia: ex oībus gentibus crediderunt in eū. vn̄ seqtur. Et oīs populus veniebat ad eū ⁊ sedens docebat eos. ALCVI. Sessio humilitatē īcarnationis īsinuat. Sedēte ergo dn̄o ad eum venit populus qr postq̄ȝ per susceptā humanitatē visibilis apparuit: ceperūt eū multi audire ⁊ in eū credere quē per humanitatē sibi proximū meminerant. Mansuetis aūt ⁊ simplicibus sermonem dn̄i admirantibus. scribe ⁊ pharisei interrogant: non vt discant: sed vt veritati laqueos nectant. vn̄ sequitur. Adducunt aūt scribe ⁊ phari. mulie. in adul. depre. ⁊ statu. eā in medio: ⁊ dixe. ei. Magister hec muli. depre. est modo in adulterio. AVGV. Animaduerterant eniȝ eū nimiū cē mitem. De illo quippe fuerat ante predictuȝ: Procede ⁊ regna: propter veritatem ⁊ mansuetudinē ⁊ iustitiam. Ergo attulit veritatē vt doctor: māsuetudinē vt liberator. iustitiam vt cognitor. Cū loqueretur: veritas agnoscebatur. cū aduersus inimicos nō moueretur: māsuetudo laudabatur. In tertio ergo iustitia. s. scandaluȝ posuerunt. Dixerunt. n. apud seipsos. Si eā dimitti censuerit: iustitiā non tenebit. lex enim quod iniustum erat iubere non poterat: ⁊ ideo legem inducunt dicentes: In lege autē moyses mādauit nobis huiusmodi lapidare. vt autē mansuetudinē non pdat: in qua iā populis amabilis factus est: eā dimitti debere dicturus est. vnde eius sententiā requirunt dicentes: Tu ergo quid dicis: Hinc nos inueniemus ad accusandū occasionē ⁊ reū faciemus tanq̄ȝ legis preuaricatorē: vn̄ euangelista subdit: Hec autē dicebant tē. eū vt pos. accu. eum. Sed dominus in respondēdo ⁊ iusticiā seruaturus est. ⁊ a mansuetudine nō recessurus. Sequitur enī: Jesus autem incli. se deorsū digi. scribe. in terra. AVGV. de con. euā. Tanq̄ȝ illos tales in terra scribendos significaret: non in celo vbi monuit discipulos vt se scriptos esse gauderent: aut ꝙ se humiliando quod capitis inclinatione monstrabat: signa in terra faceret: aut ꝙ iā tempus esset: vt in terra que fructum daret. non in lapide sterili: sicut antea lex eius cōscriberetur. ALCVI. Per terrā enim cor humanum ostenditur qđ bonarū vel malarū actionū solet reddere fructus. per digitū autem qui articulorū compositione flexibilis est: sublimitas discretionis exprimitur. Nos ergo instruit: vt cum quelibet mala proximorum conspicimus nō statī ea temere damnemus: sed prius ad conscientiam cordis humiliter reuersi: digito discretionis ea sollicite disquiramus. BEDA. Quātū ēt ad historiā pertinet per hoc ꝙ digito scripsit in terra. illū se fore monstrauit q̄ quondam legē in lapide scripsit. Sequitur. Cū autē perseuerarent interrogantes eū erexit se. AVGV. Non dixit nō lapideẗ: ne cōtra legē dicere videreẗ. Absit aūt vt diceret lapideẗ. venit enī nō pdere qđ iuenerat sȝ q̄rere qđ perierat. Quid ergo respōdit. Qui sine peccato ē vestrū: primus in illā lapidē mittat. Hec vox iustitie est puniaẗ peccatrix sed nō a peccatoribus: impleatur lex. sed nō a preuaricatoribus legis. GREGO. xiiii. mora. Qui enī prius semetipsū nō iudicat. quid i alio rectū iudicet ignorat: Et si no-

nit etiã p auditũ recte tamẽ aliena merito iudicare nõ valet cui ɔscia inocẽtie ꝓprie nullã iudicij regulam preber.

AVGV. Cum ergo eos telo iusticie percussisset: nec dignoṁs ẽ cadẽtes attẽdere: sed euertit ab eis obtuitũ vñ se quit. Et iterũ se iclinãs scribe. in terra. ALCVI. Potest etiã itelligi fecisse hoc dñs iuxta cõsuetudinẽ: vt q̃si aliqd agẽs vltu itẽdẽs i aliũ: liberã eis exeũdi facl'tatẽ dorꝫ. In h̃ ẽt figurate admõet: vt ꝛ ꝓxi q̃ꝫ peccãtẽ frẽꝫ cõspiam⁹ ꝛ p⁹ adhibitã correctiõeꝫ diligẽter ꝓpẽdam⁹. vtrũ ipsis petis õ qb⁹ aliũ castigam⁹ aut i aliys obnoxys sim⁹. AVG. Sic igĩ illi voce iusticie tanq̃ꝫ telo percussi sese ispiciẽtes ꝛ reos iuenietes. vn⁹ post vnũ oẽs recesserũt. ꝛ hoc est qd subdiĩ. Audiẽtes autẽ hec: vn⁹ post aliũ exibãt: icipiẽtes a senioribus. GLO. Qui forte magis rei erãt vel magis culpas suas cognoscebãt. AVGV. Relicti sũt aũt duo: miseria ꝛ misericordia: naꝫ sequitur. Et remãsit solus iesus ꝛ mlier ĩ medio stãs. Credo territa est illa mulier ab illo se puniẽdam sperabat. i quo peccatũ iueniri ñ poterat. Ille aũt q aduersarios ei⁹ repulerat ligua iusticie leuãs i illã oculos mãsuetudis iterrogauit eã: vñ sequiĩ. Erigẽs aũt se iesus dixit ei Mlier vbi sũt qui te accusabãt: Nemo te ɔdẽnauit: que dixit. Nemo dñe. Audiuim⁹ supra vocẽ iusticie, audiam⁹ nũc mãsuetudis: naꝫ seqĩ Dixit ei iesus. Nec ego te cõdẽno: a quo te forte cõdẽnari timuisti qo in me peccatum nõ inuenisti. Quid est Dñe: nũc: Faues ergo petĩs: nõ plane. Attẽde qd sequiĩ: Uade ꝛ amplius noli peccare. Ergo ꝛ dñs dãnauit: sꝫ peccatũ. nõ hoĩem: nam si peccatoꝝ auctor eẽt diceret: Uade ꝛ viue vt vis de mea liberatiõe esto secura. Ego te quantũcunqꝫ peccaueris etiã a gehẽna ꝛ inferni tortorib⁹ liberabo. nõ hoc dixit. Intẽdant ergo q amãt in dño mãsuetudinẽ. ꝛ timeãt ṽitatẽ. Etenĩ dulcis ꝛ rectus dñs.

¶ Iteꝝ ergo locut⁹ ẽ eis iesus dicẽs. Ego sũ lux mũdi. Qui sequitur me nõ ambulat in tenebris: sed habebit lumen vite.

ALCVI. Quia mulierẽ absoluit a crimine: ne aliq dubitarẽt an ille quẽ videbãt verum hominem: posset peccata dimittere: dignoĩ ipse aptius sue diuinitatis potẽtiam demõstrare: vñ diciĩ: Iteꝝ er. lo. ẽ eis. dicens: Ego suꝫ lux mũdi. BEDA. Ubi aduertẽdũ ẽ: q a nõ ait. Ego suꝫ lux angelorũ vel celi. sed lux mũdi. Idest hoim in tenebris ɔmãtiũ ſm illud. illuminare his qui in tenebris ꝛ in vmbra mortis sedent. CHRY. Uel aliter. Quia superius galyleam ei afferebant: ꝛ quasi de quodã ꝓphetarũ de eo dubitabãt voluit ostendere quoniã nõ vn⁹ ꝓphetaꝝ ẽ. sed dñator orbis terrarum. vnde dicitur. Ite. er. lo. ẽ eis ic. di. Ego sũ lux mundi: nõ galilee neqꝫ palestine neqꝫ iudee. AVGV. Manichei solẽ istũ oculis carnis visibilẽ xp̃ꝫ dñꝫ eẽ putauerũt: sꝫ ecclesia catholica iprobat tole cõmẽtũ. Non est eniꝫ domin⁹ christus sol fact⁹: sed p quẽ sol fact⁹ est. Omnia enĩ per ipsum facta sũt: ꝛ ꝓpter nos sub sole factũ est: lumen q fecit solem: carnis nube tegitur nõ vt obscureĩ: sed vt temperetur: Loquẽs ergo per nubem carnis lumen indeficiẽs lumen sapiẽtie ait hominibus. ego sum lux mundi. THEOPHI. Ueris autem aduersus nestoriũ hoc p̃sti sermõe nõ enĩ ait. Quoniã in me est lux mũdi: sed ego suꝫ lux mundi. Ipse nanqꝫ qui hõ videbaĩ idem ꝛ fili⁹ dei: ꝛ lux mũdi erat: non sicut nugabatur nestorius in simplici homine dei fili⁹ habitabat. AVGV. Abstulit aũt te ab oculis carnis ꝛ reuocauit ad oculos cordis in hoc qd subdit. Qui seq. me. nõ ambu. in tene. sed ha. lu. vi. Nõ enĩ suffecit dicere. Habebit lumẽ: sed addidit: vite. Hec verba dñi cum verbis psalmi cõcordant. In lumine tuo videbim⁹ lumẽ: quoniaꝫ apd te est fons vite. In istis vsibus corporalibus aliud est lumẽ ꝛ aliud fos. Fonteꝫ fauces querũt lumẽ oculi. apud deum qd lumẽ ẽ. hoc ẽ fons: Qui tibi lucet: vt videas: ipse tibi manat vt bibas: qd promisit futuri tẽporis verbũ posuit. In eo quod facere debemus p̃ns temp⁹ posuit. Qui sequiĩ inquit habebit modo p fideꝫ: post habebit per spẽm. Sequere istũ solẽ visibilẽ si ipse tẽdis ad occidentẽ quo ꝛ ille tẽdit: ꝛ si volueris in illũ deserere. ipse te deseret in occasu. Deus tu⁹ vbiq est totus. si nõ ab illo facies casum: nũq̃ a te ille faciet occasuꝫ. Tenebre satis metuẽde sũt moꝝ: nõ oculoꝝ: ꝛ si oculorũ ñ exterioꝝ: sꝫ interioꝝ. vñ discerniĩ ñ albũ ꝛ nigꝝ sꝫ iustũ ꝛ iniustũ. CHRY. Intellectualiter enĩ dixit. Non ambulat in tenebris. i. nõ manet in errore. Hinc ꝛ nicodemũ laudat ꝛ misteros. ꝛ ipsos occulte insinuat: dolos cõplicantes: q in tenebris ꝛ errore sunt: sed lucem nõ superabũt.

¶ Dixerũt ergo ei pharisei. Tu de teipso testimonium perhibes: testimonium tuũ non est verũ. Respõdit iesus ꝛ dixit eis. Et si ego testimoniũ perhibeo de meipso: verum est testimoniũ meũ quia scio vnde venio: ꝛ quo vado. Uos aũt nescitis vnde venio: aut quo vado. Uos ſm carnẽ iudicatis: ego nõ iudico quẽq̃ꝫ. Et si iudico ego: iudicium meũ veꝝ est: q2 solus nõ sum: sed ego ꝛ qui misit me pater. Et in lege vestra scriptum est: q2 duorũ hominum testimonium verum ẽ. Ego sum q testimoniuꝫ perhibeo de meipso. ꝛ testimoniũ phibet de me qui misit me pater.

CHRY. Quis dominus dixerat. Ego suꝫ lux mundi: ꝛ q sequitur me nõ ambulare in tenebris. Iudei hoc euertere voluerũt. vnde diciĩ. Dixerũt ergo ei pharisei. tu õ teipso testimoniũ perhibes: ꝛ testimoniũ tuũ nõ est veꝝ. ALCVI. Sic responderunt tanq̃ꝫ ipse dominus solus sibi testimoniũ phiberet cum cõstet q anteq̃ꝫ i carne appareret: multos testes premisit qui eius sacramẽta predixerũt. CHRY. Dominus autem euertit quod dixerãt. vnde sequitur. Respõdit iesus ꝛ dixit eis. Et si ego testimonium perhibeo de meipso verum est testimonium meum. Hoc iuxta eoruꝫ suspitionem locutus est: hominem euꝫ nudum estimantium: ꝛ causaꝫ subiũgit. Quia scio vnde venio ꝛ quo vado. id est ex deo suꝫ: ꝛ deus et dei filius. Non autẽ hoc dicit manifeste: quia semper humilia miscet altis. deus aut eꝫ ipse sibi fidedignus testis est. AVGV. Ueruꝫ est enim testimonium luminis siue se ostẽdat siue alia: Locutus est propheta veꝝ sed vnde habetur: nisi õ fonte veritatis hauriret: ergo idoneus est iesus: qui sibi testimonium perhibeat: dicens autẽ: Quia scio vnde venio: ꝛ quo vado patrẽ volebat intelligi: patri enim gloriaꝫ dabat filius. a quo est missus: q̃tuꝫ ergo debet homo glorificare euꝫ a quo est creatus: non auteꝫ veniẽdo inde discessit: aut redeũdo nos dereliquit: nõ potest hoc fieri ab isto sole: qui quando pergit ad occidentem deserit orientem. Sicut autem sol iste ꝛ videntis faciẽ illustrat ꝛ ceci: sed videt ille ille non videt: sic ꝛ sapientia dei: verbũ dei vbiq̃ꝫ presens est etiam infidelibus: sed quibus eam videant oculos non habent cordis: vt ergo dominus inter fideles suos ꝛ inimicos suos iudeos tanquam inter tenebras ꝛ lucem distingueret subiungit: vos autem nescitis vnde venio aut que vado. Isti ergo iudei videbant hominem: nec credebant deum: ꝛ ideo dominus subdit. Uos ſꝫ carnem iudicatis: dnꝫ scilicet dicitis. Tu de teipso testimonium perhibes: ꝛ testimonium tuuꝫ nõ est veꝝ. THEOPHI. Ac si dicar. Uos quoniaꝫ in carne sum. carneꝫ me solam esse putantes non autem deum ſm carneꝫ fallibiliter iudicatis. AVGV. Quia enim deũ non intelligitis ꝛ homineꝫ videtis: ideo vobis arrogans video quia ego de me testimoniuꝫ perhibeo. Omnis enĩ homo quando de se perhibere vult laudabile testimonium: superbus ꝛ arrogans

videtur: homines enim infirmi sumus: verũ dicere ⁊ mentiri possumus. lux mentiri nõ potest. CHRY. Uel aliter. Sicut sm carnem viuere male viuere est: ita sm carnem iudicare iudicare iniustũ ẽ. Et quia possent dicere. Si iuste iudicamus: ꝓpter quid nõ cõuincis: ꝓpter quid nõ cõdẽnas: subiũgit ego nõ iudico quẽq̃. AUGU. Qð duob⁹ modis intelligi potest: vt aut hoc intelligam⁹. Nõ iudico quẽquã. idest modo sicut dicit alio loco. Ego nõ veni vt iudicem mũdũ: sꝫ vt saluũ faciã mundũ: nõ iudiciũ suũ negãdo sed differẽdo. aut certe qa dixerat. Uos sm carnẽ iudicatis: ita cõiũxit. Ego non iudico quẽquã. vt subaudias sm carnẽ xp̃m nõ iudicare sicab hoibus iudicat⁹ est: nam vt cognoscas iã iudicem xp̃m subditur: Et si iudico ego iudiciũ meũ verũ est. CHRY. q. d. ꝓpter hoc dixi. nõ iudico: quasi nõ presumẽs iudicare qꝛ si iudicarẽ iuste vos ꝯdẽnarẽ sed nunc temp⁹ iudicij nõ est: sed de futuro iudicio isinuat cũ subdit. Quia solus nõ sum: sed ego ⁊ qui misit me pater ostendens qa non ipse solus eos cõdẽnabit sed ⁊ pater. Hoc autem ad suspitionem illorum loquitur non enim estimabant dignũ fidẽ esse filiũ: nisi patris testimoniũ assumpsisset. AUGU. Si aũt tecũ est pater: quomodo te misit: Ergo domine missio tua: incarnatio tua est. hoc ergo christus erat sm carnem: ⁊ a patre non recesserat: quia pater ⁊ filius vbiqꝫ erãt. Erubesce sabelliane; non enim dixit. Ego sum pater ⁊ ego ipe sũ filius sed solus non sum inquit qa mecum est pater. Distingue ergo personas distingue intelligentiam agnosce qa pater pater est: ⁊ filius filius est: sed noli dicere pater maior ẽ filius minor. Una substãtia est; vna coeternitas perfecta equalitas. Ergo verum est inquit iudiciũ meũ: qa filius dei sum: vt tamen intelligas quia mecũ est pater: non sic sũ filius: vt ipsũ deseruerim formã serui accepi. sed formã dei non amisi. De iudicio dixerat de testimonio vult dicere nã sequitur. Et in lege vestra scriptum est quia duorum hominum testimoniũ verũ ẽ. AUGU. Cõtra faustũ. An forte manichei calũniantur qa non ait: In lege dei. sed in lege vestra scriptum ẽ. Ubi vsitatam locutionẽ scripturaꝝ quis nõ cognoscat lege enim vestra dixit vobis data: sicut apostolus dicit euangelium suũ: quod se tamen accepisse testatur non ab homine sed per reuelationem iesu christi.

AUGU. super ioã. Magnã aũt habet questionẽ ⁊ valde videtur in mysterio res esse constituta vbi de⁹ dixit. In ore duoꝝ vel triũ testium stat omne ver. Fieri enim potest vt duo mentiantur. Susanna casta duob⁹ falsis testib⁹ vrgebat: vniuersus ppl̃s mẽtit⁹ ẽ contra christũ. quomodo ergo accipiendũ ẽ: In ore duoꝝ vel triũ stabit omne verbum: nisi qꝛ hoc modo per mysterium trinitatis cõmendata ẽ in q̃ ẽ perpetua stabilitas veritatis: Accipite ergo nr̃ꝫ testimoniũ ne sentiatis iudiciũ. nõ differo iudiciũ differo testimoniũ vnde sequitur. Ego sum q testi. perbi. de meipso. ⁊ testimoniũ perbi. de me q misit me pater. BEDA. In multis enĩ locis pater filio suo perhibet testimoniũ. vt ẽ illud. Ego hodie genui te: ⁊ itẽ. Hic est filius me⁹ dilectus. CHRY. Uel aliter. Si qð dictũ ẽ simpliciter accipiat: questionem habꝫ. naꝫ in hominib⁹ quidem ꝓpter hoc determinatũ ẽ qꝛ i ore duoꝝ vel triũ testiũ stat omne verbũ: qa vnus solus nõ est fide dign⁹. In deo aũt qualiter vtiqꝫ hoc habebit rationẽ: sed ⁊ aliter non staret qð dictũ est: nã in hoib⁹ cũ duo de aliena re testant̃ nũc testimonium ẽ verum: hoc enĩ est duos testari. si vero vnus eorum: sibi ipsi testetur non adhuc sũt duo testes. Ad nihil ergo aliud hoc dixit q̃ vt ostẽdat se nihil minus patre habẽtẽ: alioqn nõ dixisset. Ego ⁊ qui misit me pater. Considera etiã potestatẽ nihil habẽtem diminutũ a patre. homo enim cũ a seipso dignus fuerit fide: testimonio nõ indiget: sed hoc in aliena re. In propria vero: cũ testimonio alieno indigeat: non adhuc dignus est fide. Hic vero totum cõtrariũ. etenim in propria re testans ⁊ ab alio testimoniũ habens dixit se fide dignum esse. ALCUI. Uel potest sic intelligi qð dicitur. q. d. Si vestra lex approbat testimoniũ duoꝝ hoium q possent decipi ⁊ plura testari: qua ratione meũ ⁊ patris mei testimoniũ qð summa stabilitate firmũ est: verũ esse nõ dicitis:

¶ Dicebãt ergo ei. Ubi est pater tu⁹: Respõdit iesus. Neqꝫ me scitis neqꝫ patrẽ meũ. Si me sciretis forsitã ⁊ patrem meũ sciretis. Hec verba loquut⁹ ẽ iesus i gazophylatio docẽs i tẽplo. Et nẽo apprehẽdit eũ: qꝛ nondũ venerat hora eius.

AUGU. Illi qui audierãt a dño: vos sm carnẽ iudicatis. manifestauerũt qð audierũt prẽꝫ. n. xp̃i carnaliter acceperũt. vñ dr̃. Dicebãt ḡ ei. vbi ẽ pr̃ tu⁹: q. d. Audiuim⁹ te dicere solus nõ sũ sꝫ ego ⁊ q misit me pr̃ nos solũ te videmus ostẽde ḡ nobis tecũ eẽ prẽꝫ tuũ. THEOPHI. Quidã vo notãt hoc. planũ eẽ a iudeis q̃si ad cõtumeliã ⁊ ꝯtẽptũ. Improbãt enĩ ei tãq̃ ex fornicatõe genito ⁊ ꝓpriũ genitorẽ ignorãti: vel tãq̃ vili extũteo qꝛ pr̃ ei⁹ putabatur. s. ioseph. q. d. ignot⁹ ⁊ ignobil' ẽ pr̃ tu⁹: qd freq̃nter prẽꝫ nob̃ iducis: Qꝛ ḡ ñ vt scire volẽtes: sꝫ vt tẽtantes querebãt: ad ꝑuissaꝫ qõnẽ nõ rñdet: vñ seq̃t. Rñ. ie. Nꝫ me sci. nꝫ pa. me. AUGU. q. d. Queritis Ubi est pr̃ meus quasi me iam sciatis. quasi totũ hoc sit quod videtis. Ergo qꝛ me non nostis: iõ patreꝫ meũ vob̃ nõ ostẽdo. Me q̃ppe hoiẽꝫ putatis iõ prẽꝫ meũ hominẽ queritis. Quia vero sm qð videtis aliud sum: ⁊ aliud sꝫ qð nõ videtis prẽꝫ aũt meũ loquor occultũ: occl'i⁹ pr̃'ẽ qꝛ vt me noueritis tũc ⁊ prẽꝫ meũ scietis: ⁊ h̃ ẽ qð subdit. Si me sciretis forsitã ⁊ pa. meũ sciretis. CHRY. Dic aũt hoc vt ostẽdat qꝛ nihil ei ꝓdest dicere qꝛ sciãt patrẽ. ⁊ filiũ nesciẽtes. ORIGE. Cõtrariari aũt videt̃ ad iuicẽ qð h̃ dr̃. Neqꝫ me scitis nꝫ patrẽ meũ. ⁊ qð supra dcm̃ ẽ. Et me scitis: ⁊ vñ sum scitis: sꝫ tamẽ qꝛ dicit: Et me scitis ad quosdã dicit hierosolymitarũꝫ dicentiũ. Nũquid vere itellexerũt ꝑncipes qꝛ hic ẽ xp̃s: hoc vo qð dic̃. Neqꝫ me scitis ad phariseos dicitur. Hierosolymitis tũ i priorib⁹ ait. Uerax ẽ qui me misit quem vos nescitis. Queret itaqꝫ aliquis quõ verꝝ est qð dicit̃. Si me sciretis ⁊ prẽm meũ sciretis cũ hierosolymite: qb⁹ dicit̃. Et me scitis. prẽm nesciuerũt. Dicendũ autẽ ẽ ad hoc qð saluator quandoqꝫ quidẽ de seipso vt de homine loquitur: quãdoqꝫ aũt sm diuinã naturã hoc ergo qꝛ dicit. Et me sci. de seipso hoĩe dicit. hoc vero. Neqꝫ me sci. ð diuinitate. AUGU. Quid ẽ enĩ. Si me sciretis ⁊ patrẽ meũ sciretis: nisi ego ⁊ pater vnũ sumus: Quãdo vides aliquẽ alicui similẽ quotidiana locutio ẽ. Si hũc vidisti. illũ vidisti: propter similitudinẽ tale dedisti responsum: hinc ⁊ dñs. Si me sciretis ⁊ patrẽ meũ sciretis non qꝛ pater ẽ filius: sed qꝛ pr̃i similis ẽ fili⁹. THEOPHI. Erubescat arriãus nã si iuxta eum creatura filius sit. q̃liter qui nouit creaturaꝫ ⁊ deũ nouit: neqꝫ enĩ q substantiam nouit angeli: nouit ⁊ diuinam: cum itaqꝫ qui filium nouit. ⁊ patrem nouit igitur cõsubstantialis patri ẽ filius. AUGU. Hoc autẽ verbũ forsitã increpatiue dr̃ quod videtur esse verbũ dubitatõis homines enĩ de rebus q̃s certas hñt aliqñ v̄bũ dubitatõis ponũt: velut si idigneris suo tuo ⁊ dicas. Cõtemnis me: Considera forsan dominus tuus sum. sic ⁊ dñs dubitãdo icrepat ifideles cũ dicit. Et patrẽ meũ forsitã sciretis. ORIGE. Oportet aũt videre qui qui alterius secte sunt: opinant̃ ex hoc ꝓbari manifeste deũ quem iudei colebãt patrẽ nõ esse xp̃i. Si enĩ inquiũt hoc phariseis deũ prouisorem mundi colẽtibus dicebat saluator. manifestũ est qꝛ patrẽ iesu alterum a ꝯditore mũdi existentẽ neq̃q̃ pharisei nouerunt. Hoc vero dicunt non obseruantes consuetudinem locutionis in scripturis. Si enim aliquis valet indicere ea que de deo sunt a parẽtib⁹ eruditus: non autem bene viuat: hunc dicimus de deo noticiam non habere. vnde ⁊ filij heli pro-

pter eoꝝ malitiā deū ignorasse dicitur. sic igit̄ ⁊ pharisei pa-trē ignorauerūt: nō eni viuebāt fm cōditoris edictū. Est āt ⁊ aliō significatū cognoscēdi deū: aliō exīte cognoscere dñm qȝ simplr̄ credere. Dicit̄ eni in psalmo. Studere ⁊ vi-dete: qm̄ ego suȝ de⁹. Quis nō ꝯfitet̄ hoc scribi pplo i ꝯdito-rē credēti. Multū eniȝ differt credēdo cognoscere ⁊ crede-re tm̄: sȝ pharisei gb⁹ ait: Neqȝ me scitis. neqȝ p̄rē meū. rō-nabiliter diceret. Neqȝ creditis patri meo q eni negat filiū minime p̄rē hȝ. s. neqȝ fm fidē neqȝ fȝ cognitionē. Sȝ ⁊ alr̄ dic̄ scriptura illos q adiūcti sūt alicui cognoscere illō. Tūc eniȝ adaȝ cognouit vxorē suā cū ei ꝯiūctus ē. Si ergo q ad-heret mulieri: mulierē cognoscit: ⁊ q adheret dño vn⁹ spiri-t⁹ ē: ⁊ deū cognoscit. si vō sic se hȝ: pharisei nec p̄rē nouerūt nec filiū. Post h̄ ē q̄dē aliquē cognoscer̄ deū. n āt cognoscer̄ p̄rē: In finitis ḡ orōib⁹ editis i lege n̄ inueniu⁹ aliquē orādo dicētē deū patrē: tū orāt eū tāqȝ deū ⁊ dnȝ. ne puenirēt grāȝ q iesuȝ toti mūdo effusaȝ. vocātē cūctos ad filiationē iuxta illud: Narrabo nomē tuū fratrib⁹ meis. Seqr̄: Hec ver. lo. ē ie. in gaço. do. in tēplo. ALCVI. Gaça psica lingua diui-tie: phyla reseruare. Erat aūt locus in tēplo vbi seruabātur diuitie. CHRY. In tēplo loq̄bat̄ i ordine magr̄i: ⁊ h̄ loq̄-batur sup gb⁹ mordebāt ⁊ accusabāt qm̄ seipm̄ facit parez dn̄i. AVGV. Magna igit̄ fiducia sine timore. nō eni pa-tere͞t qd̄ nollet. vnde sequtur: Et ne. appre. eū: q2 nōdū venit ho. ei⁹. Nōnulli cū hoc audiūt sub fato fuisse xp̄ȝ credūt: sȝ si fatū sicut nōnulli intellexerūt: a fando dictū ē. i. a loq̄ndo verbū dei quā hȝ fatū? Ubi sūt fata? In celo igr̄: in ordine ⁊ ꝯuersiōib⁹ sydeꝝ. Quō ergo fatū hȝ p quē factū ē celū ⁊ sy-dera: cū tua volūtas si recte sapias trāscēdat ⁊ sydera: an q2 nosti christi carnē fuisse sub celo: nō putas ⁊ ptātē xp̄i subdi-tā celo? Igitur nōdū venerat hora ei⁹. nō quia cogeret̄ mori sȝ qu̇a dignaret̄ occidi. ORIGE. Ubicūqȝ āt addit̄: Hec v̄ba locut⁹ ē iesus in tali loco si bn̄ attēdas. iuenies additio-nis opportunitatē. Est āt gaçophilatiū locus nūmismatū in honorē dei ⁊ dispēsationē paupeꝝ oblatoꝝ. Nūmismata āt sūt diuina v̄ba. imaginē regis magni impressaȝ habētia. vn⁹ q̄sqȝ āt ꝯferat in edificationē ecclie portās ad intellectuale gaçophilatiū q̄cq̄d pōt ad honorē dei ⁊ vtilitatē cōem. Di-bus autē offerētib⁹ in gaçophilatio tēpli: magis oportebat ihm munera portare q erāt v̄ba vite eterne. Loquēte ergo iesu in gaçophilatio: a nemine detētus est: q2 sermōes eius fortiores erant his q cū cape volebant: cū nō sit infirmitas in qbȝ v̄bū dei loq̄tur. BEDA. Uel aliter. In gaçophila-tio christus loquitur: qm̄ in parabolis ad iudeos sermones ꝓferebat: nunc aūt quasi gaçophilatiū aperiri cepit: quan-do discipulis suis celestia reserauit. vnde ē: q gaçophilatiū tē-plo inherebat: q̄a que lex ⁊ ꝓphete figuraliter predixerant ad dn̄m pertinebant.

¶ Dixit ergo iteꝝ eis iesus: Ego vado ⁊ q̄ritis me: ⁊ i pctō v̄ro moriēini. Quo ego vado: vos non potestis venire. Dicebāt ergo iudei: Nun-q̄d interficiet semetipm̄: q2 dicit: quo ego vado vos non potestis venire. Et dicebat eis. Uos deorsūȝ estis: ego de superius sum. Uos de mū-do hoc estis: ego nō suȝ d̄ hoc mūdo. Dixi ergo vobis: q2 moriemini i pctīs v̄r̄is. Si. n. nō credi-deritis: q2 ego suȝ: moriemini in peccato vestro.

AVGV. Quia supra dictū est q nemo apprehēdit eum: q2 nōdū venerat hora ei⁹: modo de ipsa sua passione que posita erat nō in ei⁹ necessitate sed potestate locut⁹ ē inde s. vnde dicitur. Dixit er. ite. eis iesus: Ego vado. Christo. n. domino mors profectio fuit illuc: vnde venerat: ⁊ vnde di-scesserat. BEDA. Hec autē v̄borum cōnexio talis esse videtur: vt hec vno: tempore. vno quoqȝ in loco vel certe alio tēpore alioqȝ in loco geri potuissent. quoniaȝ nihil iter-poni. ⁊ quedā vel multa potuerūt. ORI. Sed obijciet ali-q̄s sic. Si his qui manebant in incredulitate ista dicebat: Quō eis dicit: Et queritis me: querere eni iesum: est quere-re v̄itatē ⁊ sapientiaȝ. Sȝ dices: q̄a ⁊ de ꝑsequētib⁹ aliquā-do dicitur q querebāt eū capere. differētie eniȝ sunt eorum qui querunt iesuȝ. Non oēs eni pro eoꝝ salute ⁊ vtilitate q̄-rūt euȝ propter hoc soluȝ hi qui recte querūt cū inueniunt pacē. Recte autē q̄rere dicūtur qui v̄bum qd̄ est in princi-pio apud deū querunt: vt illos patri adducat. AVGV. Queritis ergo iq̄t me nō pio desiderio sed odio naȝ illuȝ postea q̄ȝ abscessit ab oculis hoīuȝ q̄sierūt: ⁊ qui oderūt ⁊ q amabāt. illi ꝑseq̄ndo: illi habere cupiēdo: ⁊ ne potetis: quia me bene queritis. In peccato vestro moriemini. hoc ē xp̄m male querere in peccato suo mori. hoc ē illū odisse per quē solū posset saluus esse. dixitqȝ sniaȝ p̄sci⁹ q in pctīs suis morientur. BEDA. Sed nota q peccato in singulari nu-mero v̄r̄ sed v̄ro in plurali vt idē oīuȝ scelus ostenderet.

ORIGE. Quero āt ꝑp hoc q infra dr̄: q hoc ipso loquē-te m̄lti crediderūt in eū. nūq̄d ad oēs p̄n̄tes dicit i peccato v̄ro moriemini: sȝ ad illos dicebat quos sciebat nō esse cre-dituros: ⁊ ꝓpter hoc in eoꝝ peccatis eē morituros: ⁊ nō va-lentes post ipsuȝ seq. nā sequit̄. Quo ego vado vos non po. venire. vbi. s. veritas ⁊ sapientia ē. hoc est. n. vbi ē iesus. Nō p̄nt ait: q2 non volunt. si enim voluissent ⁊ nō potuissent: nō ratiōabiliter eis diceret̄: In pctō vestro moriemini. AV-GV. Hoc āt ⁊ discipulis alio loco dicit: nec tñ dixit eis: In peccato vestro moriemini: sȝ quo ego vado: vos nō potestis venire modo. non abstulit. sed predixit dilationem. ORI-GE. Presens autē verbū minat̄ christi recessum: sed quan-diu saluamus ea que anime nostre sunt: ista veritatis semi-na: nequaq̄ȝ recedit a nobis verbū dei. Si vō a lapsu in ma-litiā corrūpamur: tunc dicit̄ nobis. ego vado ⁊ euȝ q̄remus eum nequaq̄ȝ inueniemus sed i peccatis nostris moriemur ab ipsa morte occupati. Non oportet autē pertransire inex-quisite quod dicitur: In peccatis vestris moriemini. Si eni cōmuniter accipiat̄ manifestū ē q peccatores i peccatis eo-rū moriunt̄: iusti vero in iustitia. si vero dicit̄: Moriemini. sicut q ad mortē peccar morit̄: manifestum est q hi qbus tal. a dicebant̄: nequaq̄ȝ mortui erāt sed viuebant in īfirmi-tate aīe: sed infirmitas illa ad mortē erat propter hoc medi-cus videns eos grauiter infirmantes dicebat: Et i peccatis vestris moriemini. ⁊ sic māifestū erat illud. Quo ego vado: vos non potestis venire. Cū eni aliquis in suo peccato mori-tur. quo vadit iesus non pōt ire. nullus eniȝ mortuus potest seq iesuȝ: nō eni mortui laudabunt te domine. AVGV. Dis autē verbis auditis q̄ūo solent carnalia cogitātes iter-rogauerunt. naȝ sequit̄: Dice. ergo iudei. Nunquid interfi. semetipsum: q2 di. quo ego vado vos non potestis venire. Stulta verba: Quid eniȝ non poterant illi venire quo ipse perrexisset si interficeret semetipsuȝ: nunquid ipsi nō erant morituri? Ergo quo ego vado dixit: non quo itur ad mortē sed quo ipse ibat post mortem. THEOPHI. Per hoc enim manifestauit q resurget in gloria ⁊ sedebit ad dexte-raȝ dei. ORIGE. Queremus tamē si hoc ab eis de salua-tore dicitur altius aliq̄d cernentib⁹. Multa etiā aut ex tra-ditione aut ex apocriphis ipsos contigebat videre pre mul-tis. Forte igit̄ in his q̄ tradita sunt de xp̄o. erat iuxta sanas traditiones prophetico͞ꝝ sermonū: sicut generari eum be-thleē: sic ⁊ de morte ei⁹ vt hoc modo trāsire deberet ab hac vita: q̄uo ipse dicit: Nemo tollit aīaȝ meā a me: sȝ ego pono eā. Q̄re qd̄ hic dr̄. Nūquid iterficiet se. nō fȝ simplicē sensuȝ dicit̄. sed fm aliquā iudeoꝝ de xp̄o traditionē. multi. n. ex hoc q dixerat: Ego vado: apparet potestas volūtarie morē-tis corpore derelicto. Estimo autē q ignominiose proferen-tes hoc q fm traditiōes suas de morte xp̄i ad ipsos deuene

rat. τ nō gloriā dātes dixerūt: Nunqd interficiet se^r ipsū: Oportebat enī eos cū demōstratiōe glie sic dicere. Nunqd aīa ei^9 cū ipsi placuerit egrediet relicto corpe: dñs aūt ad eos q terrena sapiebāt: tanq̄ ad terrenos loqt. vñ subdit: Et dice. eis Uos de deorsū estis. i. terrā sapitis sursū cor nō habetis. CHRY. q. d. Nō ē miruz vos talia cogitare, hōmines carnales τ nihil itelligētes spūale. Ego de supnis suz. AVGV. De qb^9 supnis: Ab ipso pře quo nihil supi^9: Uos de hoc mūdo estis ego nō suz de hoc mūdo quō eniz erat de mūdo p quē fact^9 ē mundus: BEDA. Et qui ante mundū fuit. illi autē de mūdo erāt: q a postq̄ mundus eē cepit fuerāt creati. CHRY. Uel pp mūdanas τ vanas cogitatōes hoc dicit: Ego nō suz ď hoc mūdo. THEOPHI. Nihil mūdanū siue terrenū affectās vñ nullatenus ad tantā insaniā deuenirē vt meipm occiderē. Sz apollinari^9 male suscipiēs hūc sermonē ait: q corp^9 dñi nō fuit de hoc mūdo sz de sursuz celitus descēdit. Nunqd igit τ apostoli qb^9 a dño dictū ē: Uos nō estis de hoc mūdo oīa corpora sūt celitus obtinentes. Sic igit itelligēdū est eiuz dr. Ego nō sum de hoc mūdo. hoc ē. nō sum de numero vřm q mūdana curatis. ORIGE. Alius āt sensus ē eoꝝ q̄ sūt de sursuz: τ eorū q̄ sūt de hoc mūdo. Deorsuz. n. sicut de loco aliquo itelligit: sed mūdus mālis locis qdē diuerꝯ ꝯtinet: q oēs ꝯ̄ztū ad īmaterialia τ īuisibilia deorsuz sunt quo ad mūduz vo comparandū mūdi loca erunt vtiq; q̄dam deorsuz τ q̄dā sursuz. Ubi aūt ē thesaur^9 vniuscuiusq; ibi ē τ cor ei^9. Si itaq; aliqs thesauriçet i terra deorsuz efficit. si vo aliquis thesauriçet in celis. fit desup: sed τ transcendens oēs celos: in fine beatissimo inueniet. Et iteꝝ: Qui circa hūc mundū ē amor facit eū qui ď hoc mūdo ē: q autē nō diligit mūduz: nec ea q̄ sunt in hoc mūdo nō ē de mūdo hoc. tamē ē τ aliqs ali^9 mūdus pter hūc sensibilē mūduz i quo sūt inuisibilia: cui^9 visū τ decorē videbūt hi q mūdo sūt corde. Sz τ ipse pmogenitus oīs creature pōt dici mūdus, put ē sūma sapia. oīa eniz in sapia sūt facta. In ipso itaq; erat totus mundus: i tantuz differēs a mūdo māli q̄ntū differt rā totius mūdi ab omni mā denudata a māli mūdo. Aīa ergo xpi dicit: Ego non suz de hoc mūdo. qr nō ꝯuersat in isto mūdo. AVGV. Exposuit autē dñs qd intelligi voluerit cum dixit Uos de hoc mūdo estis. qr. s. peccatores erāt. oēs aūt cū peccato nati sum^9: oēs viuēdo ad id qđ nati eram^9 addidim^9. Tota ergo infidelitas iudeoꝝ ipsa erat nō peccatū hře sed in peccatis mori: vñ subdidit: Dixi ergo vob qr moriemini in peccatis vřis. Credo ā in illa multitudine q̄ dñm audiebat. τ eos fuisse q credituri erāt: q̄si in oēs aūt ꝓcesserat illa seuerissima sñia: In peccato vřo moriemini Ac p hoc τ illis q credituri erant spes erat ablata. reuocauit ergo eos ad spē aduūgēs. Si. n. nō credideritis qr ego sū: moriemini i peccato vestro. Ergo si credideritis qr ego sū. nō moriemini i pctō vřo.

CHRY. Si. n. pp hoc venit vt pctm̄ tollat: τ aliter nō cōtigit illud exuere nisi p lauacruz nec ꝯtigēt eū q non credit ex hac vita abire: veterē hoieꝫ. i. pctm̄ hñtē nō solū qr ñ credit: sz ēt qr ꝓora pctā hñs hic recedit: Cū āt dixit. Si nō credideritis qr ego sū. qr. nihil addidit. m̄ltū ē q ꝯuēdauit qr sic ēt τ de^9 moy si dixerat. Ego suz q suz: sed quō audio: Ego sum q suz τ nisi credideritis qr ego sū quasi alia nō sint: Sz ꝓrsus q̄liscūq; excellētia si mutabilis ē: ve nō ē. Nō. n. ē ibi veꝝ eē vbi ē τ nō eē. discute reꝝ mutationez: īuenies fuit τ erit. Cogita deū inuenies ē: vbi tēp^9 pteritū eē nō possit. vt ergo tu sis trāscēde tps. hec itaq; pmittēs: ne moriamur i peccatis nřis nihil aliō mihi videt his v̄bis dixisse: Nisi credideritis qr ego suz: q̄ꝫ nisi credideritis qr de^9 sū. deo grās: qr dixit: Nisi credideritis. nō dixit: nisi cepitis. qs. n. hoc capiat: ORIGE. Manifestū ē aūt q q morit in peccatis suis: q̄uis dicat se xpo credere. tñ i vitate nō credit. q. n. credit iusticie. ñ iniusticiā faciet. τ credēs in sapiaz: nil stultum dicit aut facit. τ sic si scrutat^9 fueris ceteros itellect^9 xpi inuenies quomodo q non credit xpo morit in peccatis suis. Accedens autez ad ꝯ̄tra eoꝝ que considerantur in christo. in peccatis suis moritur.

¶ Dicebant ergo ei: Tu quis es: Dicit eis iesus. Principium q et loquor vobis. Multa habeo de vobis loqui τ iudicare: sz qui me misit verax ē: τ ego q̄ audiui ab eo hec loquor i mūdo. Et nō cognouerūt: quia patrē eius dicebat deum.

AVGV. Quia dixerat supra dñs: Nisi credideritis quia ego sum moriemini i pctis vřis. Interrogāt illi velut querētes nosse in quem deberent credere: ne in suo peccato morerētur. vnde dicitur: Dicebāt ergo ei: Tu quis es. Non enī eum dixisti Nisi credideritis quia ego suz: addidisti quis essem: sciebat aūt ibi quosdā eē credituros. τ iō cum dixissent: Tu q̄s es: vt sciret ēt qd illū credere deberēt. Dixit eis iesus: ꝑncipium qui τ loquor vobis. non tanquam diceret: principium sum sed tanquam diceret. Principium me credite. quod in pronomine greco euidenter apparet: vbi principiū feminini generis est. principium ergo me credite: ne moriamini i pctis vřis. ꝑncipiū. n. mutari nō pōt: i se manet: τ inouat oīa. Absurdū ē aūt vt filiū dicamus principiū. τ přeꝫ ꝑncipiū nō dicamus. nō tñ duo principia. sicut nec duos deos: spūs autē scūs patris τ filiꝫ ē spūs: nec pater ē nec fili^9. př tñ τ fili^9 τ spūs sanctus sunt vnus de^9: vnū lumē vnū ꝑncipiū. Addidit aūt Qui loquor vobis. qr hūlis ꝓpter vos factus ad ista v̄ba descēdi. Ergo credite me esse ꝑncipiū qr vt hoc credatis nō solū suz principiū sed τ loquor vobis. Nā si ꝑncipiū sicuti ē ita maneret apud přeꝫ: vt nō accipet formam serui. quō ei crederēt: cū infirma corda intelligibile v̄bum sine voce sensibili audire nō possent: BEDA. Sane i quibusdā exēplarib^9 inuenit: Qui τ loquor vobis sz ꝯgruenti^9 eē pbat si qr legat: vt iste sit sensus: Principiuz me esse credite: qr ꝓpter vos ad hec v̄ba descendi. CHRY. Uel aliter. Cōsiderāda ē amētia iudeoꝝ: q post tps tōtū τ signa τ doctrinaꝫ interrogant: Tu q̄s es Quid igit christus a ꝑncipio loquor vobis. q. d. Sermones meos idigni estis audire: nō soluꝫ vt dicam vobis Quis ego sum: vos enī omnia tentantes loquimini τ hec omnia posseꝫ arguere τ vos punire. vnde seqt: Multa habeo de vobis loq τ iudicare. AVGV. Supra dixit: Ego nō iudico quēq̄ꝫ sz aliud ē: Non iudico: τ aliud habeo iudicare. nō iudico dixit ad ꝑ̄sens. Or autem dicit: Multa habeo de vobis loqui τ iudicare iudicium futuruꝫ dicit. Ideo autem verus in iudicio ero: quia filius veracis v̄itas suz. vñ seqt. Sed qui misit me verax est. Uerax ē pater non participando. sed generando veritatē. Nunqd eniꝫ dicturi sumus. Plus veritas q̄ꝫ verax: si hoc dixerim^9: filium incipiemus dicere patrē maiorem. CHRY. Dicit autem hoc vt non estiment quoniam tot audiens ex imbecillitate non punit aut quia eorum cogitationes τ contumelias non nouit. THEOPHI. Uel quia dixerat. Multa habeo de vobis loqui τ iudicare: iudicium futuro seculo reseruās subiungit. Sz q me misit verax ē. q. d. Etsi vos ifideles estis patet me^9 verax ē qui dieꝫ stabiliuit in quo vobis retributio fiet. CHRY. Uel aliter: Si in hoc me misit pater non vt iudiceꝫ mundum: sed vt saluem mundum: verax aūt est pater. Cōuenienter nullū ego nunc iudico: sed hec loquor que sunt ad salutem: non q̄ ad iudiciū. vnde seqtur: Et ego q̄ audiui ab eo hec loquor in mūdo. ALCVI. Audisse autez a patre ideꝫ est τ esse a patre: qr ab illo habet audiētiā a quo hꝫ eēntiā. AVGV. Dat gl'iaꝫ pri eq̄lis fili^9. tā q̄ꝫ dicat: Do gloriā ei cui^9 suz filius: quō tu supb^9 es aduersus eū cuius es seruus: ALCVI. Cū autē audissent: Uerax ē q misit me nō itellexerūt de quo diceret. vñ subditur: Et nō cog. qr pa. eius dice. deū. Nondū. n. oculos cordis

aptos hēbāt quibus patris ꝛ filij equalitatē intellexerūt.

¶ Dixit ergo eis iesus: Cū exaltaueritis filiuꝫ hominis tūc cognoscetis q: ego sum: ꝛ a meipso facio nihil: sed sicut docuit me pater hoc loquor. Et qui me misit mecuꝫ ē: ꝛ nō reliquit me solū: q: que placita sūt ei facio semꝑ. Hec illo loquēte: multi crediderūt in eum.

AVGV. Cū dixisset dominus. Uerax est qui misit me: non itellexerūt iudei ꝙ de patre illis diceret. videbat autē ibi aliquos quos ipse nouerat post passionē suā esse credituros: ꝛ ideo sequitur. Dixit ergo eis iesus. Cuꝫ exaltaueritis filiuꝫ hoīs tūc cognoscetis q: ego suꝫ. Recolite illud. Ego sum q suꝫ: ꝛ cognoscetis quid sit dictū: Ego sum. Differo cognitionem vestraꝫ: vt impleā passionē meaꝫ. ordine vestro cognoscetis q cū. s. exaltaueritis filiū hoīs. Exaltationē aūt crucis dicit quia ꝛ ibi exaltatus ē qñ pependit in ligno. hoc oportebat impleri per man⁹ eoꝝ qui postea fuerant credituri: quib⁹ dicit hoc quare: nisi vt nemo ī quocūqꝫ scelere ꝛ male sibi cōscius desparet: quādo videat eis donari homicidiū q occiderāt xp̄m. CHRY. Uł aliter ꝯtinua. Q: multa signa faciēs ꝛ docens eos nō conuerterat: ð cruce. de reliquo loquiť dicēs. Cū exalta. ꝛc. q. d. Uos estimatis ꝙ tunc maxime a me separati eritis. quādo me occideritis. Ego āt dico qñ tūc maxime scietis ꝛ gr̄a signoꝝ ꝛ resurrectionis ꝛ captiuitatis vestre: quoniā ego suꝫ xp̄s filius dei: ꝛ ꝙ nō cōtrarior illi. propter qō subdit. Et a meip. ni. fa. sed si. do. me pater sic loquor. per hoc enim indifferētiaꝫ substātie manifestat: ꝛ ꝙ nihil extra paternales ītelligētias loqtur. si eniꝫ deo ꝯtrarius eēt: nō tantā iraꝫ mouisseꝫ cōtra eos q me nō audierūt. AVGV. Uel aliter. quia dixerat: Tūc cogno. quia ego suꝫ. ꝛ ad ipsuꝫ eē pertinet tota trinitas ne forte subintraret error sabellianoꝝ cōtinuo subiunxit: Et a me fa nihil. q. d. a meipso nō sum: filius enim de patre est deus. Q: ergo addidit. Sicut do. me pr̄. hoc loquor nemini vestꝝ obrepat cogitatio carnalis. Nolite vobis quasi duos hoīes añ oculos ponere: ꝛ loquēteꝫ patreꝫ ad filiū. Sicut facis tu qñ aliqua verba dicis filio tuo. Que enī verba fierēt vnico verbo. si aūt de⁹ loquitur in cordibus vestris sine sono quomō loquitur filio suo: Incorporaliter pater locutus est filio: q: incorpaliter p̄genuit filiū: nec eū sic docuit. quasi indoctuꝫ genuerit: sed hoc ē eū docuisse quod est sciētē genuisse. Si enim simplex est natura veritatis: hoc est filio eē ꝙ nosse. quēadmodū ergo pater illi gignēdo dedit vt eēt: sic gignendo dedit vt nosset. CHRY. Rursus ad humilius sermonē reduxit. Sequiť: Et q me misit. Ne aūt estimēt hoc ꝙ dicit: Misit me minorationis esse. dicit: Mecū est naꝫ hoc quidē dispēsatiōis: hoc aūt deitatis ē. AVGV. Et cū ambo simul sint: vnus tamē ē missus alter misit: qñ missio incarnatio ē: ꝛ ipsa incarnatio filij tm̄ ē. nō ꝛ p̄ris. ergo inquit. Qui me misit. i. cuius auctoritate tanqꝫ paterna incarnat⁹ suꝫ. Misit itaqꝫ pater filiū ſꝫ ñ recessit a filio. vnde sequiť: Et nō reł. me solū. Nō enīꝫ quo misit filiū nō ibi erat pater q dixit: Celū ꝛ terra ego īpleo. ſꝫ q̄re eū nō dereliqt subdit: Q: q̄ pla. sūt ei fa. sēp. nō ex quodā initio: sed sine initio sine fine. dei. n. gnātio nō hꝫ initiū tp̄is. CHRY. Uł alr. Q: ꝯtinuo dicebat. Qñ nō ex deo ē. ꝛ q: sabbatū nō custodit. ꝯ qō ait: Qm̄ q̄ pla. sūt ei fa. sp. oñdens qm̄ ꝛ soluere sabbatuꝫ placitū ē ei. Mł'tiplr. n. studet vt ostēdat ꝙ nihil facit patri ꝯtrariū ꝛ q: hoc humanius locut⁹ ē subditur: Hec il. lo. mł. cre. i. eū. Ac si diceret euangelista: Ne turberis siqd hūile a xp̄o audieris. q. n. post tātā doctrinā nōdū suasi erāt hūilioꝛa audiūt ꝛ suadētur. igiť crediderūt qdē: ſꝫ ñ vt oportebat. ſꝫ simplr: q̄si letātes ꝛ regescētes ī vboꝝ humilitate. Et hoc ostendit euangelista in subsequentibus sermonibus in quibus narratur ꝙ rursus ei iniuriabantur.

¶ Dicebat ergo iesus ad eos q crediderunt ei iudeos. Si vos manseritis ī sermone meo: vere discipli mei eritis ꝛ cognoscetis veritatē ꝛ veritas libabit vos: Rñderūt ei iudei: Semē abrae sumus ꝛ nemini seruiuim⁹ vnqꝫ. Quō tu dicis: liberi eritis: Rñdit eis ih̄s. Amē amē dico vobis: q: ois q facit peccatū seru⁹ ē peccati. Seru⁹ aūt nō manet ī domo ī eternū. Fili⁹ aūt manet ī eternū. Si ḡ vos fili⁹ libauerit: vere liberi eritis.

AVGV. Uoluit dñs ī ꝓfundū fundare fidē eoꝝ q crediderāt: vt nō supficietenus crederent. ꝛ iō dr̄. Dicebat ḡ ih̄s ad eos q crediderūt ei iudeos: Si vos manseritis ī sermōe meo: vere discipli mei eritis: Per hoc ꝙ dič Si māseritis: oñdit ea q̄ ī eoꝝ corde erāt. Sciebat. n. qñ crediderūt qdē: sed nō māserūt ꝛ magnū qd eis ꝓmittit. s. vere discipulos ei⁹ fieri: In quo occulte tangit quosdā q p̄us ab ip̄o recesserāt: ꝛ illi eū audierūt ꝛ crediderūt ꝛ recesserūt q: ñ ꝑmāserūt.

AVG. ð v̄. do. Oēs āt nos vnū magrꝫ hēm⁹: ꝛ sub illo cōdiscipli sum⁹. Nec iō magri sum⁹: q: ð loco supiore loquimur sed magister ē oīuꝫ q habitat ī nobis. ad discipulū aūt parū ē accedere: sed oportet manere nos. si ī illo nō māserim⁹ cadem⁹. Breue opus: breue v̄buꝫ: magnū opere si māseritis. Quid enī est in v̄bis dei manere: nisi nullis tentationib⁹ cedere. Si labor non est gratis accipis premium. Si labor est: attende magnum premium et cognoscetis veritatem.

AVGV. super Joan. q. d. Quia nūc credentes estis: manēdo vidētes eritis. Non. n. q: cognouerūt crediderūt sed vt cognoscerēt crediderūt. Quid. n. ē fides: nisi credere qō non vides: v̄itas qō credidisti videre. Si ergo ꝑmaneať in eo qō crediť: perueniť ad id qō videať: vt. s. contemplemur ipsam v̄itatē sicuti ē: non per v̄ba sonātia ſꝫ p lucē splendentē. v̄itas incōmutabilis est panis ē mētis: reficit nec deficit: mutat vescenteꝫ: nō ipsa in vescentē mutať. Ipsa aūt v̄itas v̄bū dei est. hec v̄itas carne induta ē. ꝑpter nos latebat ī carne non vt negareť ſꝫ vt differreť vt in carne patereť: vt caro peccati redimereť. CHRY. Uel cognoscetis v̄itateꝫ: hoc ē me. Ego enim sum v̄itas: iudaica qdē oia typus erāt: v̄itatē autē a me scietis. AVGV. de ver. do. Forte aliqs diceret. Et qd mihi ꝓdest cognoscere v̄itatē: ꝛ ideo subiūgit: Et veritas liberabit vos. q. d. Si nō dlectat v̄itas: delectat libtas. Liberari enī ꝓprie diciť liberꝝ fieri: q̄uo sanari sanū fieri. Hoc ī v̄bo greco plani⁹ est: nā in ꝯsuetudine latina maxime in eo cōsueuim⁹ audire hoc v̄bū: vt quicunqꝫ liberať: itelligať ꝑicula euadere. molestijs carere. THEOPHI. Sicut aūt supra infidelib⁹ ait: In peccatis vestris moriemini sic manentib⁹ in fide: absolutionē annūciat peccatoruꝫ.

AVGV. iiij. de tri. Uñ etiā v̄itas liberabit nisi a morte: a corruptiōe: a mutabilitate. Ueritas qppe īmortalis incorrupta incōmutabilis ꝑmanet: vera aūt incōmutabilitas ē ipsa eternitas. CHRY. Eoꝝ aūt q crediderāt erat etiam increpationes sufferre: sed hi stati scāndalizati sūt. Si aūt oportebat eos turbari in ꝑo ī cōueniēti⁹ erat vt turbarentur in hoc. s. ꝙ iñit. Cognoscetis v̄itatē vt dicerēt. Nūc ergo v̄itatē nesciem⁹: lex igitur mēdaciū ē ꝛ cognitio nr̄a. ſꝫ nulli⁹ hoꝝ eis cura erat: ſꝫ de mūdanis reb⁹ dolēt. Nō. n. aliā ſuitutē nouerāt nisi mundanā: vnde sequiť: Rñderūt ei iu. semen abrae sumus ꝛ ne. ser. vnqꝫ quō tu di. li. eritis. q. d. eos qui de genere sunt abrae qui et sunt ingenui nō oportebat suos vocare. nūqꝫ. n. seruiuimus. AVGV. Uel hoc rñderunt nō illi q iā crediderāt. sed qui in turba erāt nōdū credētes. hocautem ipsum. Nemini seruiuimus vnqꝫ ſꝫ hui⁹ tp̄is libertateꝫ quō veꝝ dixistis: Joseph nō ē venūdat⁹: ꝑp̄he sci ī captiuitatē nō sūt ducti: o ingrati qd ē qō vob assidue īputat de⁹: ꝙ vos de domo seruitutis liberaui: si nemini seruistis: Uos āt q

loquimini quõ soluebatis tributa rõanis. si nemini vnq̃ ser
uiũs: CHRY. Qr vã nõ ad vanã gl'iã erãt que dicebã
tur a xp̃o: sed ad salutẽ nõ valuit oñdere eos suos eẽ baiuz
sed peccatiq̃ difficillima fuit' est: a qua solus de' eripe põt.
vnde sequitur: Rñdit eis iesus. Amẽ amẽ di. va. qz om. q fa.
pe. ser. est peccati. AVGU. Multũ ɔmẽdat qđ sic pronũ
ciat quodãmõ si dici fas ẽ: iuratio eius est. Amen quippe iter
pretatur verũ: τ tñ nõ ẽ interp̃tatũ nec grecus hoc interpres
ausus est facere vel latin'. Nã hoc v̄bũ amen hebreũ ẽ non
ẽ aũt interp̃tatũ vt honorẽ haberet velamẽto secreti: nõ vt
esset ligatũ: sed ne vilesceret nudatũ. Jam quãtũ hoc cõmẽ
datũ sit. ex ipsa geminatione cognoscite. Verũ dico vobis.
vitas dicit. que vtiq̃z τ si nõ diceret verũ dico. mẽtiri oĩno ñ
posset: tñ inculcat: dormiẽtes quodãmoda excitat: contẽni
nan vult quod dicit. Oĩs inq̃t iude': grecus diues: pauper.
iperator. τ mẽdic' si facit peccatũ. seruus ẽ peccati. GRE
GO. xv. mor. Qr q̃squis se prauo desiderio subijcit iniq̃ta-
tis dñã dudũ libera mẽtis colla supponit. sed huic dñã con
tradicim': cũ iniq̃tati q̃ nos ceperat relictam' cũ cõsuetu-
dini violẽter resistim': cũ culpã penitẽdo percutim': τ ma-
culas sordiũ lachrymis lauamus. GREGO. xxv. mora.
Quanto aũt aliq̃ liberi' peragũt puersa q̃ volũt: tanto eius
seruitio obnoxius obligant'. AVGU. O miserabilis ser-
uitus. seruus hoĩs aliq̃ñ sui dñi duris ĩperijs fatigat'. fugiẽ
do requiescit: seru' peccati qua fugit: secũ trahit quacunq̃z
fugerit. Peccatũ. n. qđ facit intus est. voluptas trãsit. petũ
nõ trãsit. pterijt qđ delectabat: remãsit qđ pungat. Solus
de petõ liberare põt q venit sine petõ: τ fact' ẽ sacrificiũ p
petõ. Nã seq̃t. Seru' aũt nõ manet in domo in eternũ. Ec-
clesia est dom'. seru' peccator ẽ: multi ĩtrant in ecclesia pec
catores. nõ ergo dixit: Seru' nõ ẽ in domo: sed nõ manet in
domo in eternũ. Si ergo nullus ibi seru' erit: quis ibi erit:
q̃s gloriabit' mũdũz se eẽ a petõ: multũ nos terruit. sed ad-
iũgit. Fili' aũt manet in eternũ. Ergo solus ĩ domo sua erit
xp̃s: An forte i hoc q dicit fili': caput τ corp' ẽ: Nõ. n. sine
cã terruit. τ spez dedit. terruit: ne petũ amarem'. spẽ dedit ne
de peti absolutiane diffiderem'. h ẽ g̃ spes nr̃a: vt a libero
liberemur. ipse. n. preciũ dedit. nõ argẽtũ sz sanguinẽ suum:
τ propter hoc subdit'. Si er. fi. vos lib. ve. li. er. AVGU.
de ver. do. Nõ a barbaris: sz a diabolo: nõ a corporis capti-
uitate: sz ab aĩe iniq̃tate. AVGU. sup ioã. Prima libertas
est carere criminibus sed ista inchoata est nan pfecta liber
tas: qz coro cõcupiscit aduersus spiñ. vt nõ ea q̃ vultis facia
tis. Libertas aũt plena atq̃z pfecta ẽ qñ nulle erũt inimici
tie: qñ nouissima inimica mors destruet'. CHRY. Vl'ali
ter. qz dixerat: Qui facit petũ seru' ẽ peccati. ne precurrãt
τ dicãt. imolatiões habem': ille nos eripere põt. ppterea in
duxit Ser. nõ ma. ĩ do. ĩ eter. Fi. ma. in eternũ. Dom' men
tionẽ facit. pr̃is principatũ domũ nominãs: oñdẽs ex trãsla
tione humanoz: qm̃ sicut dñs in domo: ita ipse oĩuz ptãtez
habet. hoc eni qđ dicit: Nõ manet. significat nõ hz ptãtem
donãdi: sed filius q est dñs dom' habz. Et ideo sacerdotes
veterislegis nõ habebãt ptãtẽ p sacramẽta legalia peccata
dimittere. oẽs eni peccauerũt: etiã sacerdotes q pro seipsis:
vt dic̃ apl's: nec̃e hebãt sacrificia offerre: sz fili' hãc hz ptãtẽ.
vñ ɔcludit: Si g̃ fi. va. li. ve. li. er. oñdẽs q mũdana libertas
de q̃ gl'iabant' nõ ẽ vera libertas. AVGU. Noli g̃ liber-
tate abuti ad libere peccãdũ: sz vtere ad ñ peccãdũ. Erit. n.
valũtas tua libera si fuerit pia. eris lib: si fueris fu' iusticie.

¶ Scio qz filij abrae estis: sz queritis me interfi
cere: qz sermo me' nõ capit ĩ vobis. Ego quod
vidi apđ patrẽ loquor: τ vos q̃ vidistis apđ pa-
trẽ vestrũ facitis. Rñderunt τ dixerunt ei: Pa-
ter noster abraã ẽ. Dicit eis iesus: Si filij abrae
estis: opera abrae facite. Nunc aũt queritis me i-
terficere: hominẽ qui veritatẽ vobis locutus sũ
quã audiui a deo. Hoc abraã non fecit. Vos fa-
citis opera patris vestri.

AVG. Judei se libos dixerãt: qz semẽ erãt abrae. Quid
g̃ dñs ad hoc rñderit subdit' Scio qz fi abr. es. q. d. Agnosco
vos qa filij estis abrae carnis origine. ñ cordis fide. τ ĩõ sub
dit Sz q̃ri. me ĩter. CHRY. Hoc. n. addidit vt nõ dicãt.
Petũ nõ hẽm'. Dimittẽs. n. aẽz coz vitã redarguere h qđ
p mãib' erat qđ adhuc agere volebãt ducit i mediũ. Pau
lati. n. eas a cognatiõe illa remouit erudiẽs i hoc nõ magna
sape. Sic. n. libertas τ fuit' ẽ ab apib'. ita τ cognatio. sz ne
dicerẽt hac insic agim' sublũgit cãz dicẽs. Qz fmo me' nõ
capit ĩ vob. AVGU. i. ñ capit ĩ coz vr̃m. qz nõ recipit' a cor
de vr̃a. Sic ẽ. n. fmã di fidelib': tãq̃z pisci ham' tẽ capit: qñ
capit' nec fit iniuria illis q copiũt': ad salutẽ qppe nõ ad pni
ciẽ capiũt'. CHRY. Et nõ dixit: Nõ capitis meũ fmanez
sz nõ capit me' fmo ĩ vob altitudinẽ suoz dogmatũ oñdẽs:
sz possent dicere: Quid si a teipso loq̃ris: ppter hoc inducit
subdẽs Ego qđ vidi apđ pr̃ez meum loquor. nõ eni solũ eã
dẽ subam: sz eãdẽ veritatẽ habeo pr̃i. AVGU. Dñs aũt
patrẽ suũ deũ vult itelligi. q. d. Veritatez vidi: veritatẽ lo-
quor: qz vitas suz. Si g̃ dñs vitatẽ loquit': quã vidit apud pa
trẽ. se vidit. se lqtur. qz ipse ẽ vitas pr̃is. ORIGE. Mãi-
festat aũt hec auctoritas saluatorẽ fuisse visorẽ coz q̃ sunt
apud patrẽ: cũ tñ hoĩes quib' reuelatio fit visores non sint.

THEOPHI. Cũ vo audis: Qđ vidi loquar neq̃q̃z corpo
ralẽ visianẽ itelligas sz nãlẽ noticiã verã τ approbatã. Si-
cut. n. oculi vidẽtes itegre aliqđ τ ve pspiciunt nec fallunt'.
sic ego vaciter ea laquar q̃ cagnoui a pr̃e meo. Sequit': Et
vos qđ vidistis apud pr̃ez vestz facitis. ORIGE. Adhuc
nõ nominat patrẽ ipsoz: paulo supi' abraaz cõmemorauit:
sz dictur' ẽ alteꝝ patrẽ coꝝ. s. diabalũ: cui' filij erãt inquan
tũ mali erãt nõ inquãtũ homines erãt: malũ g̃ qđ faciũt do
minu' eis obiurgat τ corripit. CHRY. Alia lr̃a hz: Et vos
q̃ vidistis apud patrẽ vestꝝ facite. q. d. Sicut ego v̄bis τ ve-
ritate oñdo patrẽ ita τ vos a reb' oñdite abraã. ORIGE.
Jtẽ alia lr̃a hz: Et vos q̃ audistis a pr̃e facite. Audierãt. n. a
pr̃e ea q̃ i lege τ pphetis scripta sunt. Qui ãt hoc v̄bo cõtra
eos q alteri' opiõis sũt fuerit vsus: oñdit q nõ ali' de' ẽ q
legẽ dedit: τ pphetaa: τ xp̃i pr̃. Queram' ẽt ab ĩferẽtib' du-
as naturas dicẽtes a pr̃e qdẽ audiuisse alienos iconueniẽs
ẽ: Si aũt pprij saluatoris erãt τ btẽ nãe qualr̃ q̃rebãt illum
occidere: τ saluatoris fmonẽ nõ capiebãt. Jlli aũt lõge mo
lesti' acceperũt q̃ ptulerit dñs: quis coꝝ eẽt pater. nã cũz q
multaꝝ gẽtiũ pr̃ est fatent' sui fore patrẽ: vñ seq̃t: Respon
derũt τ dixerũt: Pater naster abraã ẽ. AVGU. q. d. Quid
tu dictur' es ɔtra abraã. Videbãt'. n. eũ puocare vt aliquid
mali diceret d abraã τ eẽt eis occasio faciẽdi qđ cogitabãt.

ORIGE. Sed τ hoc ipz saluator iterum it tãq̃z falso dcm̃.
vñ subdit': Dic̃ eis iesus si filij abrae estis opa abrae facite.

AVGU. Et tñ supi' ait Scio qz filij abrae estis. Vñ nũc
ñ negauit eaꝝ originẽ sz fcã cõdẽnat. cara coꝝ ex illo erat:
sz vita nõ erat. ORIGE. Vel dicendũ q supra i greco ha
bet: Scia q semẽ abrae estis. vt ergo hec pateãt: videam'
pmo carpalis seminis τ filij differẽtiã. Manifestũ ẽ. n. q se
mẽ in seipso hz rõnes ei' cui' ẽ semẽ adhuc manẽtes τ pau-
santes. Filius vera trãsmutata semine: τ agente ĩ appositã si
bi materiã a muliere: p superinducta nutrimẽta similitudi
nẽ accipit generãtis: Et q̃ztũ ad corporalia. si aliquis ẽ filius
alicuius subsistit ex semine: si vero aliquod est semẽ nõ om
mno filius efficitur. Qñ autẽ ex opibus iudicant' aliqui se-
men abrae: viderdũ ẽ ne forte ex aliq̃bus seminalib' rõni-
bus ĩfusis quibusdã aĩabus oporteat imaginari eos q semẽ
sunt abrae. Nõ oẽs igit' homines semen sunt abrae neq̃z. n.
oẽs habẽt huiusmodi rõnes ɔsitas i eoꝝ aĩab'. Oportet igi

tur eũ q̃ abraã semẽ ẽ: cı⁹ fieri p similitudinẽ ⁊ filiũ. Possibi
le võ ẽ ex negligẽtia ⁊ ocio destruere hoc qd̃ est eius semẽ.
hi aũt ad quos sermo erat adhuc in spe erãt. vnde sciebat ie
sus q̃ adhuc semẽ erãt abrae: ⁊ nõdũ peremerãt possibilita
tẽ fiẽdi filij abrae. ppter qd̃ eis dicit Si filij abrae estis opa
abrae facite. Si ãt supra hoc q̃ erãt semẽ abrae: ad augmẽtũ
magnitudinis adolevissent vbũ iesu caperẽt: Sʒ qꝛ non ac
cesserãt ad hoc q̃ cẽnt filij: verbũ nõ capiũt. sed interficere
volũt verbũ ⁊ q̃si cõfringere nõ capiẽtes magnitudinẽ ei⁹.
Si igif aliqs vestrũ semẽ ẽ abrae: ⁊ adhuc verbũ dei nõ ca
pit nõ querat interficere verbũ sed trãsmutet se ad hoc q̃
sit filius abrae: ⁊ tũc poterit capere filiũ dei. Quidã ãt vnũ
ex operib⁹ eligũt abrae illud. s. credit abraã deo ⁊ reputatũ
ẽ illi ad iusticiã: vt ãt ↄcedaf eis q̃ fides sit op⁹: cur ñ dciũ
ẽ singulariter: Opus abrae facite: sed pluraliter. puto enim
q̃ hoc dictũ equipollet ei qd̃ est Cuncta opa abrae facite. vt
tamẽ ex historia abrae allegorice sumpta. opa ei⁹ spũaliter
psequamur. Neqʒ enĩ oportet eũ qui vult esse filius abrae
adire ancillaꝝ cõiugia: nec post obitũ coniugis in senectute
aliã ducere coiugẽ. Seqf: Nũc aũt queritis me interficere
hominẽ q veritatẽ locutus sum vobis. CHRY. Hanc s.
veritatẽ q̃ ẽ patri equalis propter hoc enĩ iudei querebãt
eũ interficere. ⁊ vt ostẽdat q̃ hoc nõ ẽ contrariũ patri sub
dit: Quã audiui a deo. ALCVI. Quia ipse qui ẽ veritas
a deo patre genit⁹ erat audire enĩ nihil aliud est q̃ ee a p̃re.
ORIGE. Occidere me uqt hoiez. Interi non dico filiũ
dei: nõ dico vbũ: qꝛ nõ morif vbũ. hoc dico qd̃ videtis: qꝛ qd̃
videtis potestis occidere: ⁊ quẽ ñ videtis offendere. Seqf:
Hoc abraã nõ fecit. ALCVI. q. d. In hoc probatis vos
nõ ẽe filios abrae: qꝛ facitis opera contraria opibus abrae.
ORIGE. Sʒ dicet ad hoc quidã qm̃ supflue dictũ ẽ hoc
q̃ nõ fecerit abraã: qd̃ suis tẽporibus non contingebat fie
ri. non enĩ in suis dieb⁹ nat⁹ erat xp̃s. sed dicẽdũ q̃ in tẽpori
b⁹ abrae natus fuerat hõ q quã audierat a dño v̓itatẽ dice
bat. nõ tamẽ quesitus ẽ ab abraã vt eũ occideret. Et scias
q̃ spũalis aduẽtus iesu nullo tpe defuit sctis. Ex hoc igif cõ
prehẽdo oẽm hoiez q post regenerationẽ ⁊ ceteras apud se
factas diuinitus gr̃as peccat denuo crucifigit dei filiũ p p̃is
reatibus in quos redijt. sed hoc abraã nõ fecit. Seqf: Uos
facitis opa p̃ris vestri. AVGV. Adhuc nõ dicit qs ẽ iste
p̃r eoꝝ. CHRY. Dicit ãt hoc dñs volẽs eis auferre super
fluã gl'iaʒ de cognatiõe: ⁊ suadere eis vt nõ vltra spẽ salu
tis habeãt in cognatione naturali: sed in ea q̃ ẽ s̓m adoptio
nẽ. hoc enim eos prohibebat venire ad christũ. quia estima
bãt cognationẽ abrae sibi sufficere ad salutem.

¶ Dixerũt itaqʒ ei: Nos ex fornicatione non su
mus nati. Unũ patrẽ habem⁹ deũ. Dixit ergo
eis iesus: Si de⁹ p̃r vester eẽt: diligeretis vtiqʒ
me. Ego enĩ ex deo processi ⁊ veni. Neque enĩ
a meipso veni: sed ille me misit. Quare loquelã
meã nõ cognoscitis: qꝛ non potestis audire ser
monem meum.

AVGV. Ceperãt iudei vtrũqʒ cognoscere: qꝛ nõ de car
nis gñatione loqueref dñs: sed de vite institutione. Cõsue
tudo aũt scripturaꝝ ẽ fornicationẽ spũaliter appellare: cuʒ
dijs multis ⁊ falsis aĩa tanq̃ prostituta subijcif. vñ dr̃. Dixe
rũt itaqʒ ei: Nos ex fornicatione nõ sum⁹ nati. vnũ patrem
habem⁹ deũ. THEOPHI. Quasi rñderẽt q̃ dei quere
rẽt vltionẽ: ⁊ nõ aduersus eũ cõsiliarẽtur. ORIGE. Uel
aliter. Quia redarguti sunt non esse filij abrae: attrocius re
spondent latenter designantes ex adulterio pductũ fore
saluatorẽ. sed magis mihi videf q̃ conrixando respõderũt.
Cum enim prius dixerant: Pater noster abraam est. ⁊ audi
uissent. Si filij abrae estis opera abrae facite. fatẽtur se ha
bere maiorem patrem q̃ abraam scilicet deum ⁊ nõ ex for
nicatione sumpsisse exordium. Non enim ex sponsa. sed ex
meretrice seu materia demon qui nihil facit ex se producit
eos qui carnalib⁹ vsi inherent materie. CHRY. Sed
quid dicitis vos patrem habens deũ ⁊ christũ icusatis hec
dicẽtes Et nimirũ ex fornicatiõe multi eorũ nati erant: et
enim illicitas ↄmixtiones faciebãt. nõ tamẽ hoc redarguit
sed instat vt ostẽdat q̃ nõ sunt ex deo: vnde sequitur: Dixit g̃
eis iesus Si de⁹ p̃r vester eẽt diligeretis vtiqʒ me. ego enĩ
ex deo processi ⁊ veni. HYLA. vij. de trini. Religiosi no
minis assumptionẽ dei filij⁹ i his q se dei filios ↄfitetes pa
trẽ sibi deũ dicerẽt nõ iprobauit: sed temerariã iudeorum
vsurpationẽ potrẽ sibi deum psumẽtiũ. per id q̃ se non dili
gerẽt obiurgat: nõ vtiqʒ dici põt idipsuʒ eẽ ex deo exire qd̃
venisse. Sʒ cũ ab his qui sibi deũ patrẽ dicerẽt: idcirco se di
ligendũ ait. quia ex deo exisset. cãm dilectionis ex causa do
cuit esse nascendi. Exisse enim ad incorporalis natiuitatis
rettulit nomen: quia religio profitendi sibi patrem deum:
ex dilectione christi q̃ ex eo genitus sit merẽda est. Nec. n.
in deum patreʒ sit religiosus qui non diligit filium cum di
ligẽdi filij non alia causa sit q̃ q̃ ex deo sit. Ex deo igif filij
us est non aduentu: sed natiuitate. dilectio autem in patrẽ
hic erit omnis: si filius ex eo esse credaf. AVGV. Sic er
go q̃ de deo pcessit verbum eterna processio est. ab illo enĩ
processit vsqʒ verbũ patris ⁊ venit ad nos: qꝛ verbum caro
factum est. Aduentus eius humanitas eius: mansio eius di
uinitas eius dicitis deũ patrem cognoscite me vel fratreʒ.
HYLA. Nõ eẽ ãt a se sibi originẽ docuit cũ subdidit: Ne
qʒ enim a meipso veni: sed ille me misit. ORIGE. Hoc ar
bitror dici propter quosdam per se venientes ⁊ non missos
a patre de quibus i hieremia dicitur: Non mittebam eos ⁊
ipsi currebant. Quoniã autẽ qui duas naturas igerunt: vtũ
tur hoc verbo: obijciẽdũ est contra illos. Paulus enĩ odie
bat iesum cũ persequeretur ecclesiã dei. vnde dominus ad
eum: Quare me persequeris: Si ergo verũ est quod hic di
citur. Si deus pater vester esset: diligeretis me. palam est
quoniã ⁊ recte conuertif: si non diligeretis: nequaq̃ deus
pater vester esset. Paulus autem aliquo tempore non dili
gebat iesum: fuit ergo tempus quo deus pater pauli non ex
titit. Nõ igitur natura paulus dei filius fuit: sed postmoduʒ
dei filius fact⁹ ẽ. quãdo vero de⁹ alicuius fit pater nisi quã
do mãdata eius custodit: CHRY. Qꝛ võ semper q̃rebãt
dicẽtes Quid ẽ hoc qd̃ dicit: Quo ego vado vos nõ potestis
venire: ppterea subdit: Quare loquelã meam nõ cognosci
tis: qꝛ non pote. audi. sermoneʒ meũ. AVGV. Ideo aũt
audire nõ poterant: qꝛ corrigi ei credẽdo nolebãt. CHRY.
Primo igitur captãda est virtus que verbum diuinũ exau
diat: vt deinceps validi sistamus ad percipiendam totam
locutionem iesu: quoniam quandiu quis curatus non est in
auditu proprio a verbo quod dicit surdo aperiaris. auditu
percipere nequit.

¶ Uos ex patre diabolo estis: ⁊ desideria patris
vestri vultis facere. Ille homicida erat ab initio
⁊ in veritate non stetit: qꝛ veritas non est in eo.
Cum loquif mẽdacium: ex proprijs loquif: quia
mendax est: ⁊ pater eius. Ego aũt si veritatẽ di
co non creditis mihi. Quis ex vobis arguet me
de peccato: Si veritateʒ dico: quare nõ creditis
mihi: Qui ex deo est: verba dei audit. Propte
rea vos non auditis: qꝛ ex deo non estis.

CHRY. Exclusit iudeos dominus a cognatione abraã:
⁊ quia maiora ausi sunt vt. s. patrem suũ deum dicerent. de
reliquo percutit eos dicens: Uos ex patre diabolo estis.
AVGV. Hic iaʒ cauẽda est heresis manicheoꝝ: que di

cit esse quādā naturā mali. ꝛ gentē quandā tenebrarū cum principibus suis. vnde diabolus originē ducit: ꝛ hic dicunt ducere originē carnē nostrā. ꝛ sm̄ hoc putant dictū a dn̄o: Uos ex pr̄e diabolo estis ꝙ eēt illi velut nā mali ducētes originē de gēte cōtraria tenebrarū. ORIGE. In hoc aūt simile videnᷣ incurrisse ei q diceret alteraꝫ esse oculi vidētis substantiam ꝛ alteram caligantis vel se auertentis. quēadmodū. n. i his nō differt substātia sed q̄dā cōtingit causa q̄ facit caligare sic substātia eadē ē siue recipiet rōnem siue nō. AVGV. Iudei ergo filij erāt diaboli imitando: non nascēdo. vn̄ seqᷣ Et desi. pa. ve. vul. fa. Ecce vn̄ filij estis. s. talia desiderantes: nō qa de illo nati estis. Queritis. n. me occi. ho. q veritatē vobis dico. ꝛ ille inuidit hoi ꝛ occidit. vn̄ seqᷣ: Ille homici. erat ab initio. Utiqꝫ in primo hoie ꝛ in quo potuit fieri homicidiū. nō enim posset occidi hō: nisi pri⁹ fieret homo. Nō ferro accinctus diabolus ad hoieꝫ venit verbū malū seminauit ꝛ occidit. Noli ergo putare nō eē homicidiū qn̄ fratri tuo mala psuades. vos aūt ideo seuitis i carne qꝛ nō potestis ī mēte. ORIGE. Perpēde aūt ꝙ non ꝓpter aliquē singulariter tm̄ sꝫ ꝓ toto genere qḋ peremit in q̄tū in adaꝫ cūcti moriunᷣ. ꝛ vere dici⁹ est ab initio homicida. CHRY. Et nō dixit. Opa sed desideria eius facitis ostēdēs qm̄ vehemēter ꝛ ille ꝛ ipsi ab occasionib⁹ possidenᷣ ꝛ qꝛ continue eū accusabāt qḋ nō ē a deo: insinuat occulte ꝙ hoc etiā eis ex diabolo ē vn̄ seqᷣ Et in veritate nō stetit.

AVGV. xi. de ci. dei. Forte aūt aliquis dicet ꝙ ab initio sue cōditionis i v̄itate nō steterit: ꝛ ideo nunqꝫ beatus cum scis angelis fuerit: suo recusans eē subditus creatori ac per hoc falsus ꝛ fallax: qꝛ pia subiectiōe noluit tenere qḋ nature ē: affectās p supbā elationē simulare qḋ nō est. Hinc sniē quisqs acqescit nō cū manicheis sapit vt suā quādaꝫ ꝓpriā tanqꝫ ex aduerso quodā p̄ncipio diabolus hēat nāꝫ mali q tāta vanitate desipiūt: vt nō attēdāt nō dixisse dn̄ꝫ: A veritate alien⁹ fuit: sꝫ in v̄itate nō stetit; vbi a v̄itate lapsuꝫ itelligi voluit. Illud ēt qḋ ait ioānes. Ab initio diabolus peccat: hoc intelligūt: si naturale ē nullo mō eē peccatū. Sed quid r̄ndenᷣ ꝓpheticis testimonijs: siue qḋ ait Isaias sub figurata psona p̄ncipis babylonie diabolū notans: Quō occidit lucifer q mane oriebaᷣ: siue qḋ ezechiel: In delicijs paradisi dei fuisti: q̄ si aliter ꝯuenienti⁹ itelligi nequeūt oportet qḋ dictū ē: In v̄itate nō stetit. sic accipiam⁹ ꝙ i v̄itate fuerit: sed nō p̄māserit. ꝛ illud ꝙ ab initio diabolus peccat: nō ab initio ex quo creat⁹ ē peccare putādus ē sꝫ ab initio peccati cepit eni in ipso peccatū ꝛ ipse initiū peccati fuit. ORIGE. Est aūt vniforme qdē in veritate morari. variū aūt ac multiforme non morari i ea quibusdaꝫ vt ita dicā: ti emētibus gressib⁹ ꝛ nitēnb⁹ sistere i ea: nō tn̄ obtiere valētib⁹. Quib⁹dā v̄o nō passis illō: sꝫ i piculo ꝯsistētib⁹ sm̄ illud: Mihi āt paulisp ꝯmoti sūt pedes. ꝛ ceteris ab ea cadētib⁹. Cā igᷣ cur diabolus v̄itatē nō calat subdiᷣ: Qꝛ v̄itas nō ē i eo. s. ꝙ vana suspicaᷣ ꝛ seductus ē ipe a seipō i hoc deterior ꝙ illi qdē ab eo fallūᷣ iꝯ āt sibiipi deceptiōis auctor existit. Sꝫ oꝫ inuestigare qūo dr̄ ꝙ v̄itas in ipso nō est: vtꝝ qꝛ nullā vnqꝫ verā hꝫ doctrinā sꝫ cūcta q̄ opinaᷣ falsa sūt. vl̄ qꝛ xp̄i p̄ticeps nō ē q dixit: Ego sū v̄itas. Impossibile āt ē aliquā rōnalē subaꝫ de cūctis opiari falso ꝛ de nullo vl̄ exiliter rectitudinē ꝯspicere. Diabolus igᷣ saltē id v̄e capit dogma ꝯsiderādo de se ꝙ rōnalis ē. Nō igᷣ ei⁹ nā ꝯsistit ex ꝯrio v̄itatis. i. ex errore ꝛ ignauia nūqꝫ eni i v̄itatē cognoscere posset. AVGV. xi. de ci. dei. Uel cū dic: Qꝛ v̄itas i eo nō ē subiecit: iudiciū q̄si q̄sissem⁹: vn̄ ondaᷣ ꝙ i v̄itate nō steterit: ait qꝛ v̄itas non est in eo. Eēt āt i eo si in ipsa stetisset. Seqᷣ: Cū loq. mē. ex pro. loq. qꝛ mē. ē ꝛ pr̄ ei⁹. AVGV. In his v̄bis qdā diabolum putauerūt patrē habere. ꝛ q̄sierūt qs eēt diaboli pr̄. hic ē error manicheoꝝ. Diabolū aūt dn̄s dixit patrē mēdacij: non eni oīmis q mēnᷣ pr̄ mēdacij sui ē. Si. n. ab alio mendaciū accepisti: ꝛ dixisti tn̄ qdē mētitus es: sed pater mēdacij nō es. Ille v̄o qꝛ nō aliūde accepit mēdaciū quo mēdacio tanqꝫ veneno serpēs hoieꝫ occideret: pr̄ ē mēdacij: sicut de⁹ pr̄ est v̄itatis. THEOPHI. Is eni ꝛ deum apud hoies criminatus ē ad euaꝫ dicēs. Quū iudēs vobis lignū in bibant. ꝛ apud deū quōdaꝫ criminatus ē hoies. vt cū dixit: An gratis colit iob dn̄ꝫ: ORIGE. Attēde tm̄ ē ꝙ hoc nomē mēdax dr̄ tā de diabolo q mēdaciū genuit sicut hic dr̄: Qꝛ mēdax ē q̄ꝫ de hoie. sm̄ illō psalmi. Oīs hō mēdax. nā sīgs mēdax nō ē hō nō ē hō tn̄ ita ꝙ ei ꝛ filib⁹ dici pōt: Ego dixi dij estis. vn̄ cū aliqs loqᷣ mēdaciū de ꝓpis loqᷣ. Spūs āt scūs loqᷣ a v̄bo v̄itatis ꝛ sapie. sm̄ illō: De meo accipiet ꝛ ānūciabit vob. AVGV. d q̄. euā. Ul' alr̄. Diabolus nō speciale nomē ē: sꝫ cōe. In quocūqꝫ eni opa diaboli fuerit īuēta. diabol⁹ ē appellād⁹. opis. n. nomē ē n̄ nāe. Itaqꝫ h i loco patrē iudeoꝝ cayn significat: cui⁹ imitatores volētes eē iudei saluatorē pemerᷣ. ab ipso. n. forma data ē fratricidij: quē dixit mēdaciū de ꝓprijs loq vt oñderet vnūquēqꝫ nō nisi propa volūtate peccare: sꝫ quia cayn imitator diaboli est patrem eius diabolum dixit: cuius opera secutus est. ALCVI. Sꝫ qꝛ dn̄s v̄itas ē. ꝛ fili⁹ v̄acis dei v̄itatē dic sꝫ iudei q filij erāt diaboli: auersi erāt a v̄itate. Et hoc ē qḋ seqᷣ. Ego āt qꝛ v̄i. di. vo. n̄ cr. mi. ORI. Sꝫ quō hoc dr̄ iudeis qui in cū crediderāt sꝫ ꝯsidera ꝙ pōt aliqs sm̄ aliqꝫ itētionē credere sꝫ aliā v̄o nō credere: sic q credūt i eū q sub pōtio pilato crucifix⁹ ē: nō aūt credūt i natū de maria v̄gine. i eundē credūt ꝛ nō credūt. Sic igᷣ hi ad quos loqbaᷣ credebāt i eū: sm̄ ꝙ videbaᷣ signoꝝ factoꝝ nō credebāt aūt his q̄ ꝓfunde ab eo dicebaᷣ. CHRY. Qꝛ igᷣ inimici estis v̄itatis: i nullo me icusantes vultis me interficere. ꝛ iō subdit: Quis ex vob arguet me de petō: THEOPHI. q. o. Si dei filij estis v̄itatis: ꝙ peccātes debetis habere odio. Si q̄ me quoqꝫ quē exosū habetis nō potestis arguere de petō: manifestū ē ꝙ ꝓp v̄itatē me odio hētis: qm̄. s. dicebat se filiuꝫ dei. ORIGE. Uꝫ āt hoc v̄bū xp̄i magnā fiduciā: cū nullus hoīuꝫ fiducialiter hoc dicere potuerit: nisi solus dn̄s nr̄ q petm̄ nō fec. GREGO. i ho. Pēsate āt māsuetudinē dei: Nō dedignaᷣ ex rōne oñdere se petōrē nō esse: q ex v̄tute diuinitatis poterat peccatores iustificare. vn̄ subdit. Qui est ex deo v̄ba dei audit: ꝓpterea vos nō audi. qꝛ ex deo non estis. AVGV. Noli attēdere naturā sꝫ vitiuꝫ. Sūt isti ex deo ꝛ nō sūt ex deo: nā ex deo. vitio nō ex deo. Eis āt hoc dem̄ est q nō solū petō vitiosi erāt nā hoc cōe erat oib⁹: sꝫ ēt p̄cogniti ꝙ non erāt credituri ea fide qua possent a peccatorū obligatione liberari.

GREGO. i ho. Interroget se ergo vnusqsqꝫ: si v̄ba dei aure cordis pcipit: ꝛ itelligit vn̄ sit. Naꝫ sunt nōnulli. q p̄cepta dei nec aure corpis pcipe dignāᷣ. Et sunt nōnulli q hec qdē corpis aure pcipiūt: sꝫ nullo ea mētis desiderio cōplectunᷣ. Et sunt nōnulli q libēter v̄ba dei suscipiūt: ita vt ēt in fletibus ꝯpungāᷣ. sꝫ post lachrymaꝝ tp̄s ad iniq̄tatē redeūt. hi pfecto v̄ba dei nō audiūt: qꝛ hec exercere i ope cōtēnunt.

¶ Respōderunt ergo iudei: ꝛ dixerūt ei: Nonne bene dicimus nos: quia samaritanus es tu: ꝛ demoniū habes: Rn̄dit iesus ꝛ dixit: Ego demoniū nō hēo: sꝫ honorifico p̄rēꝫ meū ꝛ vos ihonorastis me. Ego āt nō q̄ro gloriā meā: Est q querat: ꝛ iudicet. Amen amē dico vobis: siqs sermonē meū seruauerit mortē nō videbit i eternum.

CHRY. Cū aliquid altiꝫ dn̄s diceret: hoc apud iudeos q valde insensibiles erant isania videbatur: vt ex coꝝ responsione colligitur. Dicitur eni. Respon. ergo iu. ꝛ dixe. ei nonne bene di. nos: qꝛ sa. es tu ꝛ demo. ha. ORIGE. Sed dignum ē querere: qūo cū samaritāi secula futura denegēt nec anime durabilitatem acceptēt. ausi sunt samaritanum

dicere salutatorem: qui de resurrectione ⁊ iudicio tot ⁊ tanta edocuit. Sed forsan velut iproperātes illi hoc dicūt diz que sentiūt ipsi nō docet. ALCVI. Samaritani.n. gens odiosa israelitico pplo. decē tribub⁹ i captiuitatē ductis. terrā coꝝ possidebāt. ORI. Cōuenit quoqꝫ ꝙ aliq̄ de eo arbitrent̄ ꝙ ꝭm samaritanos sentiret: vt nihil post obitū reseruet̄ hoib⁹: sꝫ ficte ad placendū iudeis de resurrectiōe ⁊ eterna vita tractaret. Demoniū vero illū habere dicebant: ꝑpter eius sermones trāscēdētes capacitatē humanā: q̄b⁹ deū patrē suū asserebat. ⁊ se ꝺ celo ꝺscēdisse. ⁊ cetera hꝫ. vl' ꝑp suspitōez coꝝ q꞉ plures i belzebub ꝑncipe ꝺmonioꝝ opinabant̄ ipm eÿcere demones. THEOPHI. Uel samaritanū illū dicebāt tanq̄ꝫ ritus hebraicos dissoluētē. vtpote sabbati. samaritani eni non ꝑfecte iudaiçabāt. Ex hoc vō ꝙ eoꝝ cogitatiōes reuelabat ꝺmoniū ipꝫ hr̄e suspicabant̄. q̄ꝫ ꝟo eū samaritanū dixerūt nusq̄ꝫ euāgelista dicit: ex quo palam est ꝙ multa ꝑtermiserūt euāgeliste. GREGO. i ho. Ecce iniuriam suscipiens deus: non ꝯtumeliosa verba respōdet. Seq̄tur.n. Rn̄dit iesus ⁊ dixit: Ego demo. non habeo: Ex qua re q̄d nobis innuitur: nisi vt eo tp̄e cum a ꝑximis ex falsitate cōtumelias accipim⁹: eoꝝ etiā vera taceam⁹ mala ne ministeriū iuste correptionis in arma vertat̄ furoris.

CHRY. Et attēdēdū ꝙ vbi eos docere oportebat. ⁊ eoꝝ supbiā subtrahere: asper erat. vbi vero exprobratū eū oportebat sufferre: multa mā̄suetudine vtebat̄. erudiēs nos que q̄dē ad deū vindicare q̄ vero ad nos despicere. AVGV. Et vt homo pmis ex⁹ imitetur patiētiā: vt ꝑueniat ad potētiā. Sꝫ q̄uis maledictus maledicta nō redderet. ꝑtinuit tñ ad eū negare. Duo aūt sibi fuerāt obiecta: Samaritan⁹ es: ⁊ demoniū habes. Nō dixit. Non sum samaritanus. samaritanus eni īterꝑtatur custos: nouerat aūt ille se nostrū eē custodē. nō.n. pertinuit ad eū vt redimeremur. ⁊ nō ꝑtinet vt seruemur. Denīqꝫ ipe est samaritan⁹ qui accessit ad saucium: ⁊ misericordiā īpēdit. ORIGE. Aliter quoqꝫ dn̄s magis q̄ꝫ paulus oībus oīa fieri voluit vt oēs nanciscat̄: ⁊ ideo se nō negauit eē samaritanū. Estīmo aūt solius iesu fore vocem: Ego demoniūꝫ nō habeo sed nec habui. sicut ⁊ illud Uenit ꝑnceps mūdi hui⁹ ⁊ in me nō habet q̄cq̄ꝫ. q꞉ ēt que delictoꝝ reputata sunt minima demonib⁹ adaptant̄. AVGV. Deinde post tale cōuitiū hoc solūꝫ dixit de gloria sua. Sed honorifi. prēꝫ meū. q.d. Ne vobis arrogās videar: habeo quē honorificē. THEOPHI. Honorificauit autē patrē vlciscēs eū: ⁊ nō tolerās homicidas ⁊ mēdaces se dei veraces filios appellari. ORIGE. Solus aūt xp̄s verissime veneratus est prēꝫ. nullus.n. honorans q̄cq̄ꝫ ex his que nō honorātur a deo honorat deū. GREGO. in ho. Sed q꞉ q̄lq̄s dei ꝫelo vtit̄ a prauis hoībus dehonestatur. in semetipso nobis dn̄s patiētie ꝑbuit exēplū qui ait: Et vos inho. AVGV. q.d. Ego facio qꝺ ꝺbeo: vos nō facitis qꝺ debetis. ORI. Nō aūt illis solū hoc deūt est: sed ⁊ oib⁹ iuste agentib⁹: qui iniuriam īferunt christo q est iustitia. ⁊ īferentibus cōtumeliam sapientie: eo ꝙ xp̄s est sapientia: ⁊ similiter de alÿs hꝫ.

GREGO. Sꝫ q̄d nobis ꝯtra iniurias faciēdū sit: suo exēplo nos admonet cū subiūgit: Ego au. glo. meā nō quero: est q querat ⁊ iudicet. CHRY. q.d. Ex honore quē ad patrē habeo hec locutus sum vobis ⁊ ꝑpter hoc dehonoratis me: sed nulla ē mihi cura huius contumelie. illi eni noxas debetis ꝑpter quē hec audio. ORIGE. Querit aūt deus glīā christi in quolibet suscipiētiū illum: quam quideꝫ reperiret in operantibus ꝭm insitas virtutis causas. Cum autem non repererit: ponit illos in q̄bus non reperit gloriam filÿ sui. vnde dicit: Est qui querat ⁊ iudicet. AVGV. Quē autem vult intelligi nisi patrem: Quomodo ergo alio loco dicit. Pater nō iudicat quē q̄ꝫ: sed omne iudicium dedit filio: Sꝫ videte ꝙ iudicium quandoq̄ꝫ pro ꝺānatione accipitur: hic autem ꝭm discretionem positūꝫ est. q.d. Est pater qui gloriam meam a vestra discernat. vos enim ꝭm hoc seculum gloriamini ego non ꝭm hoc seculum. Discernit etiam glīaꝫ filÿ sui a gloria omniū hominum. nō enim quia homo fact⁹ est: iam cōparandus est nobis: nos homines cuꝫ peccato ille sine peccato ⁊ hoc ꝭm ipsam formam serui. nam illud q̄s digne loquatur: In ꝑncipio erat verbū: AVGV. Ulā̄r: Si vere dictuꝫ est a saluatore: Oīa mea tua sunt palā ē q꞉ ⁊ ipsum iudicium filÿ patris est. GREGO. Cuꝫ vero malorum peruersitas crescit: non solum frangi predicatio non debet sed etiā augeri. vnde dominus postq̄ꝫ demoniuꝫ hr̄e dictus est. predicationis sue beneficia largius impendit dicens: Amen amē dico vobis: siquis sermonē meuꝫ seruauerit mortem non videbit in eternū. AVGV. Uidebit dictum est pro eo qꝺ est experietur. Cum ergo moriturus moriturus loquereť quid sibi vult quod ait: Qui ser. me. serua. mor. non vi. in eter. nisi q꞉ videbat aliā mortem de qua nos liberare venerat mortem eternaꝫ: mortē damnatōis cum diabolo ⁊ angelis ei⁹. ipsa est vera mors nā ista migratio ē.

ORIGE. Sic igit̄ itelligendū ē. Siqs ser. me ser. mor. nō vi. i eter. ac si diceret. Siqs lucē meā custodierit: tenebras non videbit. Qꝺ autem dicit in eternum: ꝯminuter ē sumēdum: vt sit talis intellectus. Siquis sermonē meū seruauerit in eternū: mortē nō videbit in eternū: q꞉ eousq̄ꝫ nō videt aliq̄s mortē quousq̄ꝫ iesu verbū custodit. Cum vero q̄s torpens in obseruātia ꝭmonis: ⁊ circa sui custodiaꝫ negligēs factus eū cessat custodire: subinde mortē videt nō apud aliū q̄ꝫ apud seipsum. Sic igitur a saluatore istructi ꝑphete querenti Quis est homo q viuet ⁊ non videbit mortem; respōdere possumus: Qui custodit verbū christi. CHRY. Seruauerit aūt dicit nō solū fide: sed etiā per vitā puraꝫ: Simil' aūt ⁊ occulte insinuat q̄ꝫ nihil possunt ei facere. Si eniꝫ q sermonem eius seruabit non morietur in eternum: multomagis ⁊ ipse potest non mori.

¶ Dixerūt ergo iudei: Nūc cognouimus: q꞉ demoniū habes. Abraā mortu⁹ est ⁊ ꝑphete: ⁊ tu dicis: siqs sermonē meuꝫ seruauerit nō gustabit mortē i eternū. Nūq̄d tu maior es p̄re nr̄o abraā q mortuus ē: Et ꝑphete mōrtui sunt: Queꝫ teipꝫ facis: Respōdit iesus: Si ego glorifico meipꝫ: glīa mea nihil ē: Est p̄r me⁹ q glorificat me: quē vos dicitis: q꞉ deus noster ē: ⁊ nō cognouistis eū. Ego aūt noui eū. Et si dixero: q꞉ nō scio eū ero similis vobis mēdax. Sed scio euꝫ: ⁊ sermonem eius seruo. Abraam pater vester exultauit vt videret diē meuꝫ: vidit ⁊ gauisus est.

GREGO. i ho. Sicut bonis necesse ē vt meliores ēt per ꝯtumelias existāt: ita semp reprobi de bn̄ficio peiores fiūt. nā accepta ꝑdicatiōe iteꝝ iudei blasphemāt. dr̄.n. Dixerūt ergo iu. Nūc cogn. q꞉ demo. habes. ORIGE. Hi q sacris scripturis credūt ꝯprehēdūt: ꝙ q̄ preter rectā rōnē ab hoībus exercent̄ nō preter demones fiunt. Sic igit̄ iudei virtute demōis putabāt iesum dixisse. Siqs ꝭmo. meū sua. mor. nō videbit i eter. Hoc aūt passi sunt q꞉ dei ꝟtutē nō perspexerunt nā hic de morte quadā inimica rōni q̄ pereunt deliquētes: hoc fassus ē. Hi ꝟo de cōi morte coniectātes esse qꝺ dr̄. increpant dicentē quasi defuncto abraā ⁊ prophetis. vn̄ subdit̄: Abraā mor. ē ⁊ ꝑphete: ⁊ tu dicis: Siqs ser. me. sua. mor. nō gusta. in eter. Cū aliqua differētia sit inter mortem gustare ⁊ videre. pro eo quod mortem nō videbit: mortem non gustabit: protulerunt: velut incauti auditores cōfundētes dominicum sermonē. Sicut.n. dn̄s inq̄ātū panis viu⁹ est gustabilis est. In eo vero ꝙ est sapiētia est visibilis pulchritudinis. Sic ēt aduersaria ei⁹ mors ⁊ gustabilis est ⁊ vi

sibil'. Cū ergo qs steterit per iesū in itellectuali loco mortez nō gustabit si statū servat fm illō. Sūt de hic stantib⁹ qui nō gustabūt mortē. cū āt aliqs fmonē xpi acceperit ꝛ custodierit mortē nō videbit. CHRY. Rursus autē ex manif glia ad cognatōez cōfugiūt. vnde seqr: Nunqd tu maior es patre nr̄o abrahā qui mortuus est? Poterant ēt dicere. nunquid tu maior es deo cuius sermonē q audierūt mortui sūt? sz nō dicūt hoc: qz ēt q̄z abraā minorē cū estimabāt. ORIGE. Nō. n. discernūt qz nō solū abraā. sz etiā quolibet nato ex muliere gnat⁹ ex virgine maior ē nec vex dicebāt iudei Abraā mortu⁹ ē. audiuit n. verbū xpi atqz seruauit. ꝛ hō fille dicens de pphetis de qb⁹ subdūt: Et pphe. mor. sūt. naz ꝛ vbū filij dei custodierūt. cū verbū dñi factuz fuerit ad osee vel isaiā vel hieremiā: qd siqs alius custodiuit ipsi pphete custodierūt. Mēdaciū ergo dicunt ꝛ i hoc: Scimus qz demoniū habes: ꝛ in hoc: Abraā mortu⁹ est ꝛ pphe. GREGO. in ho. Qr. n. eterne morti ihe serant ꝛ eandez mortem cui ihe serant nō videbāt. cū solā mortē carnis aspicerent in veritatis sermone caligabāt. subdunt aūt: Quē teipm facis? THEOPHI. q. d. diceret. Tu q nulla cura dign⁹ es carpētarij fili⁹ de galilea tibi subripis gloriam. BEDA. Quem teipsuz facis hoc ē: Cuius meriti. cuius ve dignitatis vis credi: Abraaz tñ mortuus erat corpore. aia āt viuebat. Maior autē ē mors aīe in eternū victure q̄z corpis quādoqz morituri. ORIGE. Cōuenientiū aūt fuit hec plano: qm nō se fecit ihs id qd ē. sz ex patre recepit. vñ seqr: Rñdit iesus Si ego glorifico meipz: glo. mea nihil ē. CHRY. Hoc quātū ad eoz suspitionē dixit. sicut ꝛ supra. Testimoniū meū nō est vex: si testimoniū phibeo de meipso. BEDA. His āt verbis nihil eē ondit gliā vite psentis. AVGV. Dixit āt hoc pp illō qd dixerāt. Quē teipsuz facis. refert. n. gliaz suā ad pr̄ez de quo ē. vñ subdit: Est pr̄ me⁹ q glificat me. De isto vbo calūniantur arriani fidei nr̄e ꝛ dicūt: Ecce maior est pater qz glorificat filiū. Heretici nō legistis ꝛ ipsuz filiū dicentē q glificet patre suū. ALCVI. Glorificauit aūt pater filiū cū tēpore baptismi. ꝛ i mōte ꝛ tpe passiōis corā turbis vox facta est ad eū ꝛ post passionē eū resuscitauit ꝛ collocauit eū ad dexterā sue maiestatis. CHRY. Addidit āt: Quē vos dicitis: qz de⁹ vester ē. Volebat n. ondere qm non solū patrē eū nesciebāt sz necqz deū. THEOPHI. Nā si vē patrē cognouissent filiū ei⁹ venerarēt: Deū etiā cōtēnūt q homicidiū in lege phibuit aduersus xpm clamantes. vñ subdit: Et nō cognouistis eū. ALCVI. q. d. Vos carnalr illū deū vestrū vocatis: p tpalib⁹ ei fuitis ꝛ nō cognouistis eū. sic itelligendus ē spiritaliter ei fuire nescitis. AVGV. Quidā heretici dnt deū annūciatū i veteri testamēto nō eē pr̄ez xpi sed nescio quē pncipē maloꝝ angloꝝ. Cōtra ipsos q dicit patrē suū quez illi dicebāt deū suū. Et nō cognouerūt. Si eni ipz cognouissent: ei⁹ filiū recepissent. De se āt subdit. Ego āt noui eū. Secūdz carnē iudicātib⁹ potuit ꝛ h arrogās videri: sed arrogātia nō ita caueat. vt vitas reliquat. pp qd subdit: Et si dixero. qz nō scio eū ero similis vob mendax. CHRY. q. d. Sic vos dicētes scire eū mētimini. ita ego si dixero me nescire. sz maxia demonstratio ē q ab illo sit missus hoc qd seqr. Sz scio eū. THEOPHI. Naliter ipsi⁹ cognitionē obtinēs. qlis eni ego suz: tal' ꝛ pr̄: qm ego meipz cognosco: ꝛ illū cognosco. Prebet āt idiciū q ipz cognoscat euz subdit: Et fmonē ei⁹ fuo. Sermonē mādata nūcupās. Quidā aūt sic itelligūt. h qd dr̄. Sermonē ei⁹ fuo. i. rōez subē ei⁹. Eadē n. ē rō sube pris ꝛ filij. iōqz pr̄ez cognosco. nā ꝛ p qm sumit: vt sit sensus: Qm ei⁹ fmonē fuo. AVGV. Sermonē etiā pris tanq̄z fili⁹ loq̄batur ꝛ ipse erat verbum patris quod hominibus loquebatur. CHRY. Et qz dixerāt: Numqd tu maior es pr̄e nr̄o abraā: nihil de morte exponēs: se maiorez q̄z abraā eē ondit dicēs cū subdit: Abraaz pr̄ vester exul. vt vi. diē meū. vidit ꝛ gauisus ē. s. pp benificiū qd a me habz vt a maiore. THEOPHI. q. d. Diē meū desiderabilē habuit ꝛ letitie plenū: nō q̄si alic⁹ minimi aut fortuiti. AVGV. Nō timuit: sz exl'tauit vt videret. credētes vtiqz exultauit sperādo vt videret itelligēdo diē meū. Incertū autez pōt eē vtr̄ dixerit tpalē diē dñi quo erat vēturus i carne an diē dñi q nescit ortū nescit occasū. Sed ego nō dubito pr̄ez abraā totū scisse. Ait. n. fuo suo quē mittebat: Pone manū sub femore meo ꝛ iura mihi per deū celi. Ergo q̄ fuit illa iuratio nisi qz significabat q̄ gn̄e abrae vēturꝰ i carne deū celi? GRE. Tūc ēt diē dñi abrahā vidit cū in figura summe trinitatis tres āgelos hospitio suscepit. CHRY. Vel diē suū dicit diē crucis quē abraā i oblatōe arietis ꝛ isaac pfigurauit p hoc ondēs q nō inuitus ad passionē vēit ꝛ ostendēs eos eē alienos ab abraā. Si in qb⁹ ille exultauit hi dolent. AVGV. Quale aūt gaudiū fuit cordis vidētis verbum manēs splēdorē pijs mētib⁹ refulgentē apd patrē manētez deū ꝛ aliqñ in carne vēturꝝ nō de pris gremio recessurꝝ.

¶ Dixerūt ergo iudei ad eum: Quinquagita annos nōdū hēs ꝛ abraā vidisti? Dixit ergo eis iesus: Amē amē dico vob: antēq̄z abraā fieret ego sū. Tulerūt ergo lapides vt iacerēt in eū. Jesus aūt abscōdit se ꝛ exiuit de templo.

GREGO. Carnales mētes iudeoꝝ audientiū verba xpi oculos a carne nō subleuāt dū in eo solā carnis etatem pensant. vñ dr̄. Dixerūt ergo iudei ad eum. Quinq̄ginta annos nōdū ha. ꝛ abraā vi. q̄si diceret multa sunt ānoꝝ curricula ex quo abraā mortuus ē ꝛ quō vidit diē tuū: carnalr. n. hoc itellexerūt. THEOPHI. Tūc āt. xxxiij. ānoꝝ xp̄s erat: q̄re g nō dixerūt. Quadra. annos nōdum ha. sz quinquagita? Superuacua ē huiusmodi questio. simplr̄ eni ꝝ pout eis occurrit dixerūt. Rñdēt tñ qdā q p quinq̄gesimū ānū ex reuerētia iubileū nominātē in quo ꝛ captiuos manumittebāt ꝛ empti tuꝰ possessionib' cedebāt. GREGO. Quos benigne redēptor nr̄ a carnis sue intuitu submouet ꝛ ad diuinitatis cōtēplationem trahit. vnde seqtur. Dixit ergo eis iesus. Amē amē dico vobis anteq̄z abraā fieret ego sum. Ante enim pterriti tēporis est. sūz vō psentis ꝛ qz pteritū ꝛ futurū tempus diuinitas nō habet sed semp esse habet. non ait: Ante abraaz ego fui. sz ante abraā ego sum. fm illud. Ego sum qui sum. Aū ergo vl' post abraā habuit eē q ꝛ accedere potuit p exhibitōez psētie ꝛ recedere p cursū vite. AVGV. Qz vō creatura ē abraā: nō dixit: Anteq̄z abraā eēt. sz anteq̄z fieret. nz h dixit Ego fact⁹ suz. nā in pncipio erat verbū. GRERO. Sz sustinere ista eternitatis vba mētes īfideliū nō valētes quez itelligere nō poterāt obruere q̄rebāt. vnde seqtur. Tule. g la. ut vt ia. ī eū. AVG. Tāta duritia quo currerent nisi ad silices. s. lapides? Qz vero postq̄z cuncta que ad eū spectabāt docendo pfecerat hi lapides iniecerūt. deserit eos quasi correctionē nō suscipiētes. vñ subdit. Jesus autē absco. se ꝛ exiuit de tēplo: Non aūt abscōdit se in angulo tēpli q̄si timēs: aut i domūcula fugiēs vel post muruū: aut colūnā diuertēs: sed celica ptāte inuisibilez īsidiantibus se cōstituens p medium illorum exiuit. Jesus aūt abscō. se ꝛ exi. de templo. GREGO. Qui si diuinitatis sue potētiā exercere voluisset tacito nutu inctis i suis eos actibus ligaret aut in penas subite mortis obrueret; sed qui pati venerat exercere iudicium nolebat. AVGV. Magis eni erat cōmendāda sapiētia q̄z exercēda potētia. ALCVI. Jō etiā fugit qz non dū venerat hora passiōis; ꝛ qz ipse non elegerat hoc genus mortis. AVGV. Ergo tanq̄z hō a lapidibus fugit sz veh illis a quoꝝ lapideis cordibus deus fugit. BEDA. Mystice aūt quotquot malas cogitationes quis assumit. quasi tot lapides in iesum mittit: ac deinde quātuz ad se pertinet si ad deliberationē transit iesū extiguit. GREGO. Quid autem abscondenda se dominus significat: nisi q eis ipsa

veritas abscōdit: qui eius verba sequi contēnunt: cā quippe quā si īuenit humilē veritas fugit mētē. Quid aūt nob̄ hoc exēplo loquitur: nisi vt etiā cū resistere possumus irā superbientiū humiliter declinemus.

CA. IX.

Et pteriēs iesus vidit hominē cecū a natiuitate: et interrogauerūt eū discipuli ei⁹. Rabbi: qs peccauit hic an parētes ei⁹ vt cecus nasceretur? Respōdit iesus: neqꝫ hic peccauit: neqꝫ parētes eius: sed vt manifestētur opa dei i illo. Me oportet operari opa eius qui misit me donec dies ē. Uenit nox qn̄ nemo potest operari. Quādiu sum in mundo: lux suꝫ mundi. Hec cū dixisset expuit in terram et fecit lutum ex sputo et liniuit lutū super oculos ceci et dixit ei: Uade et laua in natatoria syloe: qđ iterpretatur missus. Abijt ergo et lauit: et venit videns.

CHRY. Qr iudei sermonū christi altitudinē nō susceperāt exiēs de tēplo curauit cecū. sui absentia eoꝝ furoreꝫ mitigās: et per operationē signi: eoꝝ duritiā molliēs: et de his q̄ dicta sunt a se faciēs fidē. vn̄ dicitur: Et prete. ie. vi. ho. ce. a nati. Ubi ꝯsiderādū ꝙ egrediēs de tēplo studiose venit ad opus suū manifestatiuū. ipse. n. vidit cecū: nō cecus ad eū accessit. Et ita studiose respexit vt discipli eius vidētes cū studiose aspiciētē interrogarent. Sequitur enī: Et inter. eum disci. eius: Rabbi qs pec. hic an parētes eius: vt cecus nasceret? AVGV. Rabbi magister est. Magistꝝ appellāt: qr discere cupiebāt. questionē qppe ꝓposuerāt dn̄o tanq̄ꝫ magistro. THEOPHI. Uidetur tn̄ hec qđ peccare: neqꝫ. n. susceperāt apostoli nugas gētiliū qn̄ aīa i alio seculo viuēs peccauit. sꝫ diligēter ituēti nō apparet simplex hec questio.

CHRY. Uenerūt. n. ad hāc iterrogatōeꝫ: qr pri⁹ sup ꝑalyticū curās dixit: Ecce san⁹ factus es: nō vltra pecces. Illi igr̄ cogitātes qr ꝓp pctā fuerat ille palysi resolut⁹: q̄runt de isto: Si h̄ peccauit. qđ nō ē dicere: a natiuitate. n. cec⁹ ē. Aut parētes ei⁹. sꝫ neqꝫ hoc. fili⁹. n. ꝓ p̄re nō sustiet penā. Seqr̄: Rn̄dit ie. Neqꝫ hic peccauit. neqꝫ parentes ei⁹. AVGV. Nūqd vel ipse sine origīali pctō nat⁹ erat: vel viuēdo nihil addiderat: Hēbāt q̄ pctm̄ et ipse et parētes ei⁹: sꝫ nō ipso peccato factū ē vt cecus nascerer̄. Ipse aūt causam dicit quare cec⁹ sit nat⁹ cū subdit: Sꝫ vt māifestarētur opera dei i illo.

CHRY. Non aūt ex hoc ostēdit ꝙ alij ceci facti sint ꝓp peccata parētū. Neqꝫ. n. cōtingit vno peccāte aliū puniri. qđ aūt dicit. Ut manifester̄ gloria dei de seipso dicit nō de patre. Illius enī gl̄ia iam manifesta erat: sꝫ nūqd iste iniusta passus ē: Sꝫ ego cū bn̄ficiū accepisse dico per cecitatē. ꝓ hāc. n. iterioribus respexit oculis. Qui vero ex non ente ad eē eū deduxit ptāt ēhēbat absqꝫ iniuria et ita euꝫ dimittere. Dicūt aūt qdā qn̄ vt hic nō est causatiuū: sed significat euētū: sicut et illud: Lex subintrauit vt abūdaret delictuꝫ. sic et hoc cōsecutum est vt dn̄s oculos clausos apiens et alia naturalis īfirmitatis nocumēta corrigēs suā demōstraret v̄tutē.

GREGO. i. mo. Alia itaqꝫ ē ꝑcussio qua peccator ꝑcutir̄ vt sine retractatione puniat: alia q̄ peccator ꝑcutir̄ vt corrigat̄: alia qua qsqꝫ ꝑcutir̄: nō vt p̄terita corriget: sꝫ ne vētura ꝯmittat: alia ꝑ quā nec p̄terita culpa cōrigit: nec futura ꝓhibetur: Sed vt inopinata salus percussionē sequit̄: saluātis virt⁹ cognita ardētius amet̄. CHRY. Et qr de seipso dixit: Ut manifester̄ gloria dei subiungit: Me oportet opari opera ei⁹ q misit me. i. me oportet manifestare meipsuꝫ et facere ea q̄ manifestēt me p̄ri eadē faciētē. BEDA. Cuꝫ. n. fili⁹ se opari opa patris asserit: sua et p̄ris opa eadē eē mōstrauit. que sunt īfirma saluare: debilia roborare: homines illuminare. AVGV. Per hoc aūt ꝙ dicit: Qui misit me: vniuersā gloriā dat illi de quo ē: qr ille habet filiū q de illo sit: ipse nō hꝫ de quo sit. CHRY. Addit aūt Donec dies ē. i. donec licet credere hominibus in me: donec vita hec cōsistit oportet me operari. Et hoc ostendit subdēs. Uenit nox qn̄ nemo pōt operari. Nox dicta est ſm illud. Proijcite euꝫ in tenebras exteriores: Ibi ergo erit nox: vbi nemo pōt operari: sꝫ recipe qđ operatus est. Cū viuis fac: siquid factur⁹ es.

CHRY. Ultra. n. neqꝫ fides ē neqꝫ labores neqꝫ penitētia. AVGV. Si aūt modo operamur. h̄ ē dies: hic ē xp̄s. vn̄ subdidit: Quādiu sū i mūdo lux suꝫ mūdi. Ecce ipse ē dies. Dies iste q circuitu solis iplet̄ paucas horas habꝫ. Dies p̄ntie christi vsqꝫ in ꝯsummationē seculi extendet̄. Ipse. n. dixit. Ecce ego vobiscū sum vsqꝫ in ꝯsummationem seculi.

CHRY. Qr v̄o ſmonē quē dixerat ꝑ opa credi fec̄: subiūgit euangelista: Hec cū dixi. expu. in ter. et fecit lu. ex spu. et li. su. ocu. ceci. Qui aūt maiores substātias de nihilo ad eē produxit multomagis oculos sine materia fecisset. Sed voluit docere seipsum eē creatorem q in principio vsus est luto ad hominis formationē. Ideo auteꝫ non aqua vtitur ad lutū faciendū sed sputo vt nihil ascribat̄ fonti sꝫ discas: qn̄ virtus oris ei⁹ oculos aperuit et plasmauit: et deinde vt non videatur eis ex virtute terre esse curatio iussit lauari. vn̄ seqtur. Et dixit ei: vade et laua in nata. sy. qđ interpre. missus: vt discas qn̄ nō indigeo luto ad faciēdos oculos. Et qr ī syloe erat v̄tus christi q̄ oīa operabat̄: ꝓpter hoc et īterpretationem nobis euāgelista adiecit dicens: Qđ interpretat̄ missus. vt discat qn̄ et illic xp̄s euꝫ curauit. Sicut. n. apostolus dicit ꝙ petra erat christus ita et syloe spiritualis erat: cuius repentinus aque defluxus occulte īsinuat nobis christi manifestationē preter omnem spem. Sed quare non statiꝫ eū fecit lauari: sed ad syloe misit: vt destruatur iudeorum ide notio. Cōueniens enim erat oēs eum videre euntem et lutū super oculos habentem. Et etiam volens ostendere qn̄ nō alienus ē a lege et veteri testamēto mittit eū ad syloe. nō āt erat timendum ne syloe sumeret hanc gloriam. multi enꝫ lauantes ibi oculos: nullo tali beneficio sunt potiti. Et iterꝫ vt discas ceci fidem qui nō contradixit neqꝫ cogitauit apō seipsum. Lutum solet magis excecare. multotiens laui i syloe: et in nullo sum adiutus: siquam virtutem haberet. presens vtiqꝫ curasset: sed simpliciter obediuit. vnde sequit̄: Abijt ergo. et la et ve. vidēs. Sic igitur manifestauit suā gloriam non enim parua gloria est vt estimetur auctor creationis. Ea enim que de maiori est fides quod minus ē certificat in vniuersa autem creatione honorabilior est homo. Eorum autem que in nobis sunt mēbrorum: honorabilior est oculus: h̄ enim corpus gubernat: h̄ ornat visuꝫ. Et quod sol est in orbe terrarum: hoc est oculus in corpore. vnde superiorem locum sortitur sicut in quodam regali loco collocat⁹.

THEOPHI. Quidam tamen dicunt: ꝙ lutuꝫ non fuit depositum: sed in oculos est conuersum. BEDA. Mystice autem postq̄ꝫ expulsus est de cordibus iudeorū: mox trāsiuit ad gentilium populum. Preterire autem eius vel iter facere: est de celis in terram descendere. Itaqꝫ videt ceciꝫ. cum misericorditer respexit genus humanum. AVGV. Genus enim humanum est iste cecus. hec enim cecitas contingit in primo homine per peccatum de quo omnes originem duximus. cecus est ergo a natiuitate. Spuit dominus in terram: de saliua sua lutum fecit: quia verbum caro factū est: et inunxit oculos ceci. Inunctus erat et nondūꝫ videbat. quando enim inunxit. forte eum cathecuminuꝫ fecit. Misit illum ad piscinam que vocatur syloe: quia baptiçatus ē in christo et tunc eum illuminauit. Pertinuit autē ad euāgelistam vt cōmendaret nobis nomē hui⁹ piscine. et ait: Qđ interpretatur missus: Nisi. n. ille fuisset missus nemo nostruꝫ eēt ab iniqtate dimissus. GREGO. xviij. mo. Uel aliter:

per saliuã sapor intime cõtẽplatõis accipit̃: que ad os a capite defluit: qz de claritate conditoris adhuc i hac vita nos positos gustu reuelatõis tãgit. vñ dñs saliuã luto miscuit: ⁊ ceci nati oculos reparauit: qz superna gratia carnolẽ cogitationẽ nostrã p admixtionẽ sue cõtẽplatõis irradiat: ⁊ ab originali cecitate hoĩez od intellectũ reformat.

¶ Itaqz vicini ⁊ qui viderãt eũ prius quia mendicus erat dicebant: Nõne hic ẽ q sedebat ⁊ mẽdicabat? Alij dicebãt quia hic est: alij autem neq̃ q̃: sz similis ẽ eius. Ille vero dicebat qz ego sũ. Dicebãt ergo ei: Quõ aperti sunt tibi oculi? Respõdit: Ille hõ qui dicitur iesus lutuz fecit: ⁊ vnxit oculos meos ⁊ dixit mihi: Uade ad natatoria syloe Et laua. Et abij ⁊ laui: ⁊ video. Et dixerunt ei: Ubi ẽ ille? Ait: nescio. Adducunt eum ad phariseos qui cecus fuerat: Erat aũt sabbatũ qñ lutum fecit iesus: ⁊ aperuit oculos eius. Iterum ergo interrogabant eũ pharisei quomõ vidisset. Ille autem dixit eis. Lutũ mihi posuit super oculos ⁊ laui ⁊ video: Dicebãt ergo ex phariseis quidam: Nõ est hic hõ a deo qui sabbatuz nõ custodit. Alij autem dicebant: Quomõ potest hõ peccator hec signa facere? Et scisma erat inter eos. Dicũt ergo ceco iterum: Tu quid dicis de illo qui aperuit oculos tuos? Ille autem dixit: Quia propheta est.

CHRY Inopinabilitas facti miraculi icredulitatẽ iducebat. ⁊ ideo dicit̃: Itaqz vicini ⁊ qui viderant eũ pri⁹ qz mẽdicus erat dicebãt: Nõne hic est qui sedebat ⁊ mẽdicabat? Mirabilis dei clemẽtia quo descendebat? Eos qui mẽdicabãt cũ multa deuotõe curabat: ⁊ hinc iudeoꝝ os obstruẽs quoniã non preclaros nõ insignes neqz principes. sed ignobiles suo dignos ducebat prouidẽtia. etenim in solute oiuz venerat. Sequitur: Alij dicebant: qz hic ẽ. Ceco enim per lõgã viã eunte diligẽtes inspectores facti ex inopinabilitate eius quod viderant nõ vltro poterant dicere: Nõ ẽ hic. Sequitur: Alij dĩt nequaq̃: sed similis eius ẽ. AVGV. Aperti enĩ oculi vultũ mutauerãt. Seqt̃: Ille ãt dice. qz ego sũ. Uox grata ne damnetur ingrata. CHRY. Non enim verecundatus est de priori cecitate: neqz formidauit furorem plebis neqz renuit ostendere seipsum: vt ꝑdicet benefactorem. Seqtur: Dicebant ergo ei: quomodo aperti sunt oculi tui. Nũc modũ neqz nos scimus neqz ipse q curatus est nouit: sed quod qdem factũ est nouerat: modũ aũt cõprehẽdere non poterat. vnde seqtur: Respondit: Ille homo qui dr̃ iesus lutuz fecit: ⁊ liniuit oculos meos. Uide quomodo verax est. non dixit vnde fecit. Qđ enĩz non nouerat non dic. neqz. n. sciuit quoniã in terra expuit: quoniã aũt superunxit: per sensũz tactus didicit. Sequitur. Et dixit: Uade ad natatoria syloe ⁊ laua. Et hoc etiã ex auditu testat⁹ est: recognouit enim eius vocez ex disputatione cũ discipulis. Et qz od vnum se ꝑparauerat. s. oĩa sibi suaden a iubente subiungit: Et abij ⁊ laui. ⁊ vidi. AVGV. Ecce annũciator factus ẽ gratie ecce euãgelizat ⁊ cõfitet̃ iudeis. Cecus ille ↄfitebat̃ ⁊ cor impioꝝ stringebat̃: qz nõ habebãt in corde quod iam ille habebat in facie. vnde seqtur. Et dixerunt vbi est ille? CHRY. Dicebant aũt hoc occasionem meditantes: iam. n. aduersus ipsum conspirauerãt. Christus autez nõ aderat his qui curabantur. non enim querebat gloriam neque se ostentare. Recedebat etiam semper curãs iesus vt omnis suspitio tolleretur signorum. Qui enim non cognoscebant eum qualiter ob gratiam eius se curatos cõfiterent̃? vnde seqtur. Ait nescio. AVGV. In his verbis inũcto similis erat nondũ vidẽti predicat: ⁊ nescit qd predicat. BEDA. Unde figurã tenet cathecuminoꝝ: qui etsi credũt in iesuz: adhuc tamen eũ quasi nesciũt: qz nõdũ loti existũt. Phariseoꝝ ãt erat approbare op⁹ vel iprobare. CHRY. Iudei igitur querẽtes: Ubi est ille. volebant eum inuenire vt eum ducerent ad eos. qz vero non habuerunt eum ducũt cecũ. vnde seqtur: Adducũt eum ad pha. qui ce. fuerat. vt. s. vehemẽtius eũ interrogarẽt. Propterea aũt ⁊ euãgelista subdit: Erat aũt sabbato quãdo lu. fecit: ic. ⁊ ape. ocu. ei⁹. Ut. s. eoꝝ malã mentẽ demõstraret: ⁊ causam ꝑpter quam eũ querebant: vt. s. occasionẽ cõtra eum inuenirent: ⁊ vt detraherent miraculo per estimatã legis ꝑuaricationẽ. qđ etiã mãifestũ est ex his que sequunt̃. Seqtur enim: Iterũ ergo inter. euz pha. quomodo vidisset. Unde aũt qualiter non turbatur cecus. nam quãdoquidez turbis dicebat sine periculo interrogatus: nõ ita magnum erat veritatẽ dicere. Mirabile ãt est nũc q in ampliori periculo ↄstitutus: neqz negat neque ↄtrario dicit prioribus. Sequitur enim: Ille autẽ dixit eis: Lutum posuit mihi super oculos meos: ⁊ laui: ⁊ video. Hoc autem ad eos qui iam audierant succinctus loquitur. Non enim dixit nomen dicentis: neqz quoniam dixit mihi: Uade ⁊ laua sed confestim: Lutum posuit ⁊c. ⁊ sic contrarium possi sunt eius qđ volebant. Dixerunt enim euz vt negaturum: sed ab eo certius didicerunt. Sequitur: Dicebãt ergo ex phariseis. AVGV. Non omnes sed quidam iam enim iungebantur quidẽ. Dicebant ergo nec videntes nec iuncti. Non est hic hõ a deo qui sabbatum non custodit. Ipse potius custodiebat qui sine peccato erat. Sabbatum enim obseruare spiritualiter: est nõ habere peccatuz. ⁊ hoc admonet deus quãdo cõmendat sabbatũ. Omne opus seruile nõ facietis. Quid sit opus seruile a domino audite. Oĩs qui facit peccatum seruus est peccati. sed isti sabbatuz carnaliter obseruabãt spiritualiter violabant. CHRY. Malitiose autem quod factum est silentes: estimataz preuaricationẽ in medium ferebant. Non enim dicebant quoniam sabbato curat: sed quoniam sabbatuz non seruat. Sequitur: Alij dicebant: Quomodo potest homo peccator hec signa facere? A signis enim inducebantur. sed imbecilliter erãt dispositi. congruum enim erat ostendere qualiter sabbatum nõ soluitur sed nõdum hanc habebãt mẽtem q deus esset: vt possent respondere quoniam dominus sabbati hec fecit. Nullus deniqz eorũz audebat ea que volebat manifeste dicere: sed in ambiguitate: hi quidem propter improbabilitatem. alij vero propter amorem principatus. Sequitur: Et scisma erat inter eos. Hoc scisma primo incepit in paulo deinde in principibus. AVGV. Dies enim erat christus q inter lucem ⁊ tenebras diuidit. CHRY. Uolentes autẽ qui dixerant: Homo peccator non potest talia signa facere: os aliorum obstruere: eum qui suscepit virtutis experientiam in medium ducunt. vt non videantur ipsi aduocatione vti. vnde seqtur: Dicunt ergo ceco iteruz. Tu quid dicis de illo qui aperuit tibi oculos? THEOPHI. Uide quomodo beniuole querunt. non enim dixerunt: Tu quid dicis de illo qui sabbatũ non obseruat: sed miraculum cõmemorant. Quomodo aperuit tibi oculos: bene ipsum sanatũ concitantes quasi dicerent: Benefecit tibi: vnde debes eũ predicare. AVGV. Uel querebant quemadmodum hominem calumniarentur: vt eum de synagoga eijcerent. sed ille constanter quod sentiebat expressit. vnde sequitur: Ille autem dixit quia propheta est. Adhuc quidem inunctus in corde nondum dei filium confitebatur: non mentitur tamen. Ipse enim dominus de ipso ait: Non est propheta sine honore nisi in patria sua.

¶ Nõ crediderunt ergo iudei de illo quia cecus

fuisset: ⁊ vidisset donec vocauerūt parētes ei⁹ q̄ viderat: ⁊ īterrogauerūt eos dicētes: Hic ē fili⁹ vester quē vos dicitis: qꝛ cec⁹ nat⁹ ē? Quō ergo nūc videt? Rñderūt eis parētes eius: ⁊ dixerūt. Scimus qꝛ hic ē filius noster: ⁊ qꝛ cecus natus ē. Quō aūt nūc videat nescim⁹: aut qs eius aperuit oculos nos nescimus: ipsū īterrogate: Etatē hꝫ: ipse đ se loq̄tur. Hec dixerūt parētes eius: qm̄ timebāt iudeos. Jā enī ↄspirauerāt iudei vt siquis eum cōfiteretur esse christū: extra synagogam fieret. Propterea parētes eius dixerūt: qꝛ etatem habet ipsum interrogate.

CHRY. Quia pharisei cecum attonitum facere non valuerunt. sed videbant eū cum omni ꝓpalatione benefactorem suū predicātē per parētes putabant christi miraculum anihilare. vnde dicit: Non credi. ergo iudei de illo qꝛ cecus fuisset ⁊ vidisset. donec voca. pa. eius q̄ viderat. AVGV. i. cecus erat ⁊ viderat. CHRY. Sed hec est vitatis natura per que putatur insidias pati: per hec fortioꝛ fit. mendacium enī sibypsi quidem obuiat: ⁊ per ea per que ledere vitatē videt: per ea clarioꝛē eam ostendit: quod ⁊ nūc factum est. Ne enim aliquis diceret ꝙ vicini nihil certū dixerūt: sꝫ per quandaꝫ assimilationē locuti sunt. Parentes in mediū ducūtur: qui maxime suū filium cognoscebant. Statuētes aūt eos in medium cū multo furoꝛe interrogant. vnde sequitur. Et inter. eos dicen. hic est filius vester? ⁊ non dicūt: Qui quādoq̄ fuit cecus sed quē dicitis quia natus est cecus. O iniquinati quis pater eligeret talia mentiri de filio? Solum non dicunt queꝫ vos fecistis cecum. Duobus aūt his ad negationē eos īducere conantur. ⁊ in hoc ꝙ dicunt. Quem dicitis qꝛ natus est cecus: ⁊ in hoc ꝙ subdūt: Quomodo ergo nunc videt? THEOPHI. q. d. Aut hoc falsuꝫ est ꝙ nūc videat: aut primū ꝙ cecus fuerit sed constat hoc esse veruꝫ ꝙ videt: falsuꝫ ergo fuit ꝙ cecum eū dicebatis. CHRY. Tribus ergo interrogationibus factis: si filius eorum est: si cecus fuit: ⁊ qualiter vidit. duas confitent̄. vnde sequit̄: Responderunt ergo eis parentes eius ⁊ dixerūt: Scimus qꝛ hic est filius noster: ⁊ qꝛ cecus natus est. Tertiam autem abyciūt. vñ subdūt: Quō aūt nūc videat nescim⁹ aut qs ei⁹ aperuit oculos nos nescim⁹. Et hoc etiā ꝓ vitate factū ē: vt nullus alius sed is q̄ curat⁹ est ⁊ q̄ dignus fide erat hoc confiteret̄. vnde sequit̄: Ipsuꝫ iterro. etatē hꝫ: ipse de se loquat̄. AVGV. q. d. Juste cogeremur loq̄ pro īfante: qꝛ ipse pro se loq̄ nō posset. Cecū a natiuitate nouimus. sed loquētem. CHRY. Qualr̄ ergo grati fuerit parētes q̄ eoꝝ que sciebāt: q̄dam tacuerūt ꝓpter timoꝛē iudeoꝝ. Sequir. n. Hec di. parēts ei⁹ qꝛ time. iudeos. Rursus ⁊ hic opinianē iudeorum ⁊ mētem euangelista īducit. vnde seq̄r: Jam eni ↄspi. iu. vt siquis eum cōfi. ebristū extra syna. fieret. AVGV. Jam nō erat malū fieri extra synagogā. illi expellebāt: xp̄s suscipiebat. sequir: Propterea parē. eius dixe: qꝛ etatem hꝫ ipsuꝫ iterrogote. ALCVI. Jn quo ostēdit euangelista illos nō p ignorantiā: sꝫ ꝓpter metū talia rñdisse. THEOPHI. Jmbecilliores enī filio erāt qui testis aderat intrepidus veritatis. illuminatos habēs oculos itellectus a deo.

Vocauerunt ergo rursū hoīem qui fuerat cecus: ⁊ dixerūt ei: Da gloriā đo. Nos scimus: qꝛ hic hō petōꝛ est. Dixit ergo eis ille. Si peccatoꝛ est nescio: vnū scio qꝛ cecus cuꝫ esseꝫ mō video. Dixerunt ergo illi: Quid fecit tibi? Quō aperuit tibi oculos? Respōdit eis: Dixi vobis iam ⁊ audistis. Quid iteꝝ vultis audire? Nūquid ⁊ vos vultis discipuli eius fieri? Maledixerūt ergo ei: ⁊ dixerūt: Tu discipulus illius sis: nos aūt moysi discipli sumus. Nos scimus qꝛ moysi locutus ē deus: hunc aūt nescimus vñ sit. Rñdit ille hō: ⁊ dixit eis. Jn hoc enim mirabile ē qꝛ vos nescitis vñ sit: ⁊ aperuit meos oculos. Scimus aūt qꝛ peccatores de⁹ nō audit: sed siquis đi cultoꝛ ē: ⁊ volūtatē ei⁹ facit hūc exaudit. A seculo nō ē auditū: qꝛ qs aperuit oc̄los ceci nati. Nisi eēt hic a đo: nō posset facere q̄cq̄. Rñderūt ⁊ dixerūt ei: Jn peccatis nat⁹ es tot⁹: ⁊ tu doces nos? Et eiecerūt eū

CHRY. Qꝛ parētes miserūt phariseos ad illuꝫ qui curatus ē: rursus vocauerūt eū scđo. vñ dicit̄: Uoca. ergo rursus ho. q̄ ce. fuit. Non aūt manifeste dicunt Nega q̄m̄ xp̄s te curauit sed sub p̄textu religiōis ad hoc eū īducere volunt. vñ seq̄t̄: Da gl̄iā deo. q. d. Cōfitere. qꝛ hic nihil est operatus.

AVGV. Nega qđ accepisti. hoc plane nō est deo gloriaꝫ dare: sed deū potius blasphemare. ALCVI. Sic aūt volebāt illū dare gloriā deo: vt sicut ⁊ ipsi xp̄ꝫ diceret peccatorem. vñ seq̄t̄: Nos scim⁹ qꝛ h̄ homo peccatoꝛ ē. CHRY. Qualr̄ ergo nō arguistis euꝫ dicēteꝫ: Quis ex vobis arguet me de peccato? ALCVI. Sed ille vt neq̄ pateret calūnie: neq̄ veritatē celaret nō dixit: Scio eū iustum. nam sequitur: Dicit ergo illi Si peccatoꝛ est nescio. CHRY. Qualr̄ qui dixit: Quoniam ꝓpheta est. nūc dicit Si peccatoꝛ ē nescio. nūq̄d modo timuit cecus? Absit: sed voluit xp̄m a rei testimonio ⁊ nō a sua voce ab icusatiōe eripe: ⁊ suam respōsionem facere fidedignam ab accepto beneficio. vnde subdit: Unum scio: qꝛ cecus cum esseꝫ modo video. q. d. Nihil modo de hoc dico: vtrum sit peccatoꝛ: sꝫ iterum dico ꝙ manifeste noui. quia igitur nequiuerunt euertere qđ factum est ad priores redeunt sermones: rursus modū curationis ingrentes. sicut canes quidem venationē nunc huc nunc illuc inuestigantes. vnde sequitur: Dixerunt ergo illi. Quid fecit tibi quomodo aperuit tibi oculos? hoc est. Nunquid presagio aliquo? Non enim dixerunt: qualiter vidisti: sed qualiter aperuit oculos tibi. dantes occasionem detrahendi contra eius operationem. Donec igitur res inquisitione idigebat: cecus remisse loquebatur: quia vero iam vicerat audacter de reliquo eis loquitur: vnde sequitur: Respōdit eis. Dixi vobis iam ⁊ audistis: quid iterum vultis audire. q. d. Non attendatis ad ea que dicuntur. vnde vltra non respōdebo vobis inaniter īterrogantibus ⁊ non volentibus addiscere sed cauillari que dicuntur. vnde sequitur. Nūq̄d ⁊ vos vultis discipuli ei⁹ fieri? AVGV. Quid est. nūquid ⁊ vos: nisi qꝛ iam ego suꝫ. nūquid ⁊ vos vultis. iam video: sed non inuideo. Hec loquebatur iaꝫ stomachans aduersus duritiam iudeoꝝ: ⁊ ex ceco vidēs: nō ferens cecos. CHRY. Jtaq̄ forte q̄d ē vitas ita imbecille mendacium. naꝫ vitas quidē ⁊ si despectos assumpserit claros eos facit vel ostēdit. Mēdaciuꝫ autem ⁊ si cum fortibus fuerit: imbecilles eos monstrat. Sequir: Maledixe. ergo ei ⁊ dixe. Tu discip. eius. sis.

AVGV. Maledictū est si coꝛ discutias non si vba perpendas. tale maledictum super nos ⁊ super filios nostros. Sequitur: Nos autem moysi discipuli sumus. nos scimus qꝛ moysi locutus est deus. Sed tunc sciretis qꝛ per moysen predictus est deus: habetis enim dominum dicentē: Si crederetis moysi: crederetis ⁊ mihi. de me ille scripsit. ita ne sequitur seruum ⁊ dorsum ponitis contra dominuꝫ? nam subditis. Hunc autem nescimus vnde sit. CRHY. Ea que per visum cognoscitis auditu minora estimatis: illa enim que nosse vos dicitis: a progenitoribus audistis. Sed nōne

fide dignior est: q certificauit q a deo venit per miracula: q̄ non solū audistis sed vidistis. vnde sequit̄. Respondit ille hō ⁊ dixit eis. In hoc enim mirabile ē: q vos nescitis vnde sit: ⁊ aperuit oculos meos. Ubiq signū inducit q hoc deprauare nō poterāt: sed ab eo cōuincebant̄: ⁊ q dixerāt: q homo peccator nō pōt talia signa facere de cetero illor assumit iudiciū ꝓpria v̄ba eis in memoriā reducēs. vnde subdit: Scimus aūt q peccatores deus non audit. q.d. Opinio hec mea ⁊ vestra cōis ē. AVGV. Adhuc tamē vnctus loquitur. Nā ⁊ peccatores exaudit deꝰ. Si enim nō. frustra publicanus diceret: Deꝰ propitiꝰ esto mihi peccatori: ex illa cōfessione meruit iustificationē: quō ipse cecus illuminationē. THEOPHI. Uel dicendū est: quoniā q dictū est deū non exaudire peccatores: hoc significat q facere miracula deus peccatoribus nō cōcedit. Cū vero veniā iplorāt de cōmissis: translati sunt de gradu peccantiū ad statū penitentiū. CHRY. Et vide q cū supra dixit: Si peccator est nescio: non dubitans dixit: hic enī non solum a peccatis eū excusat: sed valde deo placentē ostendit. nam subdit: Si quis dei cultor ē: ⁊ voluntatē eius facit: hunc exaudit. Nō enim sufficit deū cognoscere: sed voluntatē eiꝰ facere. deīde extollit quod factū est dī. A sclō nō est au. q quis ape. ocu ce. nati. q.d. Si confitemini quoniā deus peccatores nō audit: hic autē miraculū fecit ⁊ tale quale nullus hoīū fecit: manifestū est virtutē quꝰ hoc fecit maiorē esse: q̄ q̄ est ſm hominē virtus. vnde subdit: Nisi esset hic a deo non posset facere quicq̄. AVGV. Libere constanter veraciter: Hec enī que facta sunt a dn̄o a quo fierent nisi a deo: aut quādo a discipulis talia fierent nisi i eis dn̄s habitaret: CHRY. Quia ergo veritatē locutus est in nullo confusus est: quādo maxime admirari eum oportebat tunc eū condemnāt. Sequitur enī. Responderūt ⁊ dixerūt ei: In peccatis natꝰ es totus: ⁊ tu doces nos. AVGV. Quid est totus: cū oculis clausis: sed qui aperuit oculos saluat ⁊ totū. CHRY. Uel dicunt: Totus. ac si diceret: A pria etate in pctīs es. hic igitur eius cecitatem exprobant ostendētes q propter peccata factus est cecus: qd rationē non habebat. donec ergo expectabant eum negaturum esse: fidedignū esse putabāt. sed nunc eum eyciunt. vnde sequitur. Et eiecerunt eum foras. AVGV. Ipsi illum magistrum fecerant. ipsi vt discerent totiens interrogauerunt ⁊ ingrati docentem proiecerunt. BEDA. Solet enim maiorū consuetudo a minoribus aliquid discere dedignari.

¶ Audiuit iesus: quia eiecerunt eū foras: ⁊ cū īuenisset eū dixit ei: Tu credis in filium dei: Respondit ille ⁊ dixit. Quis ē domine vt credā in eū: Et dixit ei iesus. Et vidisti eum: ⁊ q loquitur tecum ipse est. At ille ait: Credo dn̄e. Et ꝓcidens adorauit eum. ⁊ dixit ei iesus: In iudiciū ego in hunc mundum vēi: vt qui non vident videant: ⁊ qui vident ceci fiant. Et audierūt qdā ex phariseis qui cū ipso erāt ⁊ dixerūt ei: Nūqd ⁊ nos ceci sumꝰ: Dixit eis iesus. Si ceci essetis non haberetis peccatum. Nunc vero q dicitis videmus peccatum vestrum manet.

CHRY. Qui ꝓpter veritatē ⁊ xp̄i ꝯfessionē iīuria opprimunt̄: hi maxime honorant̄: qd in ceco factū est. eiecerunt enī eū ex tēplo iudei. ⁊ inuenit eum dn̄s tēpli ⁊ eū suscepit: sicut agonothera athletā multū laborantē ⁊ coronauit. vnde dicitur: Audiuit iesus q eie. eū fo. ⁊ cū īue. eū dixit ei. Tu cre. in fi. dei: Ostendit aūt euangelista: quoniā ꝓpter hoc venit iesus vt ei loqueret̄. Interrogat aūt non ignorās: sed volēs seipm notū facere: ⁊ ostendēs quoniam multū appreciatur eius fidē. q.d. Plebs conuitiata est mihi. sed nulla mihi est cura illorū: vnius cura ē. vt tu credas. melior est faciēs voluntatē dei: q̄ decē mille iniqui. HYLA. vi. de trini. Si aūt sola christi quaiscūq cōfessio fidei esset cōsummatio dictum fuisset: Tu credis in christum. Sed q hereticis pene oibus hoc nomē in ore cēt futurū vt christum cōfiterent̄ ⁊ filiū tamē negarent id quod ꝓpriū xp̄o est: ad fidem poscit̄. idest vt credat̄ in dei filiū. Credidisse autē in dei filiū qd ꝓficit si credat̄ in creaturā cum a nobis fides in xp̄o non creature dei sed filij dei postuletur. CHRY. Nondū aūt cecus xp̄m nouerat cecus enī erat anteq̄ veniret ad xp̄m: ⁊ post curationē a iudeis circumtrahebat̄ vnde sequit̄. Rn̄dit ille ⁊ dixit. Quis est domine vt credā in eū: Desiderātis ⁊ valde īgerēns anime verbū est pro quo tot disputauit. Hūc ignorat: vt discas ī eo veritatis amorē. nōdum dixit ei dn̄s. Ego sum q curaui te. sed medie adhuc loquitur. vnde seqtur: Et vidisti eum. THEOPHI. Hoc āt dicit vt reducat ei in memoriā sanitatē. ⁊ q ab ipso virtutē videndi accepat. Attēde aūt quoniā qui loqbat̄ ex maria: natus ē: ⁊ ipse idē est dei filius: non alius ⁊ alius ſm errorem nestorij. vnde seqtur: Et q loqtur tecū ipse est. AVGV. Modo lauat faciem cordis eius. Deniq iam facie iota cordis ⁊ mūdata ꝯsciētia agnoscit illū non filiū hominis tantum quod ante crediderat: s; iam filium dei qui carnem susceperat. vn̄ seq̄r: At ille ait Credo domine. Parū est credere. vis videre qualē credat. Et procidens adorauit eum.

BEDA. In quo possunt sumere exemplum: vt nō erecta ceruice quis dominū roget s; supplex in terram prostratus eius misericordiā iploret. CHRY. Per hoc igit̄ eiꝰ diuinam virtutem ostendēs ⁊ verbo opus adiūgens. dominus autem illū feruentiorem circa fidem fecit; ⁊ eos q sequebātur erexit. vnde seqtur. Et dixit eis iesus: In iudiciū ego in hunc mundum veni. AVGV. Dies enim erat inter lucē ⁊ tenebras discernens. recte autem subditur: Ut qui non vident videant: q de tenebris liberat. S; quid est quod subditur. Et qui vident ceci fiant. audi qd seqtur. Cōmoti sunt enim pharisei quidam ex verbis istis. vnde sequitur. Et audierunt quidam ex phariseis qui cū ipso erant: ⁊ dixerunt ei: Nunquid ⁊ nos ceci sumus. hoc enī eos mouebat Et q vident ceci fiāt. Sequitur. Dixit ergo eis iesus: Si ceci essetis: non haberetis peccatū. i. si vos cecos diceretis. ⁊ ad medicū recurreretis: Nunc vero q dicitis: Uidemus. peccatum vestrum manet. quia enī dicendo Uidemus: medicū non q̄ritis: in cecitate vestra māebitis. hoc est ergo qd paulo ante dixit: Ego veni vt qui nō vident videant. i. qui se nō videre confitentur. ⁊ medicum querūt vt videāt: Et qui vident ceci fiant. i. qui se putant videre: ⁊ medicum non querunt: in sua cecitate permaneant. ergo istam discretionē vocauit iudicium cum ait: In iudicium veni in hunc mundū. Non illud iudicium iam ītulit mūdo: quod de viuis ⁊ mortuis ī fine seculi iudicabit. CHRY. Uel aliter. In iudicium dixit. idest in maius supplicium: ostendens quoniā qui cōdemnauerunt eū ipsi sunt qui condemnati sunt. Qz autē dicit: Ut q non vident videant. ⁊ qui vident ceci fiant. Idē est quod paulus dicit: q gentes que non querebant iustitiā inuenerunt iustitiam: que est ex fide christi. Israel autem persequens legem iustitie in legem iustitie non peruenit.

THEOPHI. q̄st dicat. Ecce qui a natiuitate non viderat. iam vider anima in corpore. qui vero videre videntur: excecati sunt intellectu. CHRY. Sunt enī due visiones ⁊ due cecitates. s. sensibilis ⁊ intellectualis. illi autē ad sensibilia inhiant solum ⁊ de sensibili solum verecundabātur cecitate. vnde ostendit eis q melius esset eos eē cecos: q̄ sic videntes. propter quod dicit. Si ceci essetis. nō haberetis peccatum: quia tolerabilius fieret vobis supplicium: S; nunc dicitis. quia videtis. THEOPHI. Non consi

derãtes factũ in ceco miraculum: non estis digni vẽia qua/si ex visis miraculis ad fidẽ nõ attracti. CHRY. Hoc igitur quod estimabant esse magnã laudẽ ostendit ꝙ eis fert suppliciũ: ⁊ simul cõsolat⁹ est eũ qui a natiuitate fuerat cecus de corporali cecitate. Nõ aũt sine causa euãgelista dicẽ ꝙ audierũt hoc q̄daʒ ex phariseis qui cũ ipso erãt. sed vt rememoret̃ quoniã isti illi erant q̄ prius resisterãt christo. deinde eũ lapidare voluerũt. Erãt eñi q̄dã superficietenus sequẽtes: ⁊ facile i ꝯtrariũ transmutabant̃. THEOPHI. Uel aliter. Si ceci essetis. i. iscij scripturaꝝ. nequaq̄ʒ tã grãde vobis peccatũ incũberet tãq̄ʒ ignorantia peccãtib⁹: nũc vero q̄ꝛ prudẽtes vos atq̄ʒ legisꝑitos asseritis: per vosipsos condemnabiles estis. CA. X.

Amen amẽ dico vobis: q̄ nõ ĩtrat p ostiũ ĩ ouile ouiũ: sed ascẽdit aliũde: ille fur ẽ ⁊ latro. Qui aũt ĩtrat p ostiũ pastor ẽ ouiũ: Huic ostiari⁹ apit: ⁊ oues vocẽ ei⁹ audiunt. Et proprias oues vocat noĩatim: ⁊ educit eas. Et cũ ꝓprias oues emiserit ãte eas vadit: ⁊ oues illũ sequũt̃: q̄ꝛ sciũt vocẽ eius. Alienũ aũt non sequũt̃: ſʒ effugiũt ab eo: quia non nouerunt vocem alienoꝝ. Hoc prouerbium dixit eis iesus. Illi autem non cognouerunt quid loqueretur eis.

CHRY. Qꝛ dñs de cecitate iudeoꝝ disputauerat ne dicãt: Non ẽ ex nostra cecitate ꝙ ad te non accedim⁹: sed a te auertimur: vt erroneũ fugientes: vult oñdere ꝙ non ẽ erroneus sed pastor: ponẽs signa latrõis ⁊ pastoris. Et priõ ostẽdit q̄s ẽ erroneus ⁊ fur dicens: Amen amen dico vobis qui nõ intrat per ostiũ in ouile ouiũ: sed ascẽdit aliũde: ille fur ẽ ⁊ latro. Hoc aũt ⁊ eos q̄ ãte eũ fuerũt occulte ĩsinuat ⁊ eos q̄ post eũ futuri sunt antixp̃m ⁊ pseudo xp̃os. ostiũ autẽ scripturas vocauit: he enim dei cognitionẽ aperiũt: he oues custodiũt ⁊ lupos superuenire non permittũt. Hereticis ĩtroitũ precludentes. Qui ergo non scripturis vtitur sed aliunde ascendit: hoc ẽ aliam sibi ⁊ non legitimam viaʒ facit: hic fur ẽ. dicit autẽ. Ascendit ⁊ non intrat ad similitudinem furis maceriaʒ transcẽdere volentis: ⁊ periculose omnia agẽtis. dicẽs autẽ: Aliunde: etiam scribas occulte insinuat q̄ docebãt mandata ⁊ doctrinas hominum: ⁊ legem preuaricabant. Si autẽ in sĩs seipsum ostium dicit: non oportet turbari. etenim pastorem seipsum ⁊ ouem differenter predicat. q̄ꝛ eñi adducit nos patri: ostiũ se dicit. q̄ꝛ v̄o ꝓcurat: pastorem. AVGV. Uel aliť. Multi sunt qui sm̃ q̄ndaʒ vite hui⁹ cõsuetudinẽ dicunt̃ boni hoĩes. q̄ ea que in lege mãdata sunt q̄si obseruãt: ⁊ xp̃iani nõ sunt. ⁊ plerũq̄ʒ se iactãt sicut pharisei. nũq̄d ⁊ nos ceci sum⁹: q̄ꝛ vero oia ista que faciunt: ⁊ nesciũt ad quẽ finẽ referãt inaniter faciunt dñs de grege suo ⁊ ostio quo ĩtratur ad ouile similitudinẽ posuit dicens: Amen amẽ ⁊c. Dicãt ergo pagani vel iudei vel heretici bene viuimus. si per ostium non intrant: quid eis prodest? Ad hoc enim debet vnicuiq̄ʒ prodesse bene viuere: vt detur illi semper viuere: quia nec bene viuere dicendi sunt: qui fineʒ bene viuendi vel cecitate nesciunt vel inflatione contemnunt. Non est aũt cuiq̄ʒ spes vera semper viuẽdi nisi cognoscat vitam quod est christus. ⁊ per hanc ianuaʒ intret in ouile. Quicunq̄ʒ ergo vult intrare ad ouile. per ostiuʒ intret: nõ solum christum predicet: sed christi gloriaʒ querat non suã. Humilis autem ianua est christus: qui intrat per hanc ianuam oportet humilem esse. vt sano capite possit intrare. Qui autem se non humiliat: sed extollit: per maceriam vult ascendere: ideo exaltatur vt cadat. Querunt ergo plerũq̄ʒ tales homines etiaʒ persuadere hominibus vt bene viuãt: ⁊ christiani non sint: per aliam partem volunt ascendere: rapere ⁊ occidere. Tales ergo fures sunt: q̄ꝛ quod alienum est suũ dicũt. Latrones: q̄ꝛ q̄d furant̃ occidũt. CHRY. Uidistis qualiť descripsit latronẽ iniere ⁊ pastoris diffinitioneʒ. Sequitur eñi. Qui aũt intrat per ostiũ: pastor est ouiũ.

AVGV. de ver. dñi. Intrat per ostium: q̄ intrat per christũ: qui imitat̃ passiõem xp̃i: q̄ cognoscit humilitateʒ xp̃i: vt cũ deus fact⁹ sit homo pro nobis cognoscat se homo nõ esse deum: ſʒ hominẽ. Qui eniʒ vult deus videri cũʒ sit hõ. non imitatur illum qui cũ deus eẽt homo factus est. Tibi autẽ nõ dicit̃: Esto aliquid minus q̄ʒ es: sed cognosce q̄d es. Sequitur: Huic ostiarius aperit. CHRY. Nihil prohibet ostiariũ vocare moysen: ille eniʒ est cui eloquia dei credita sunt.

THEOPHI. Uel spũssctũs est ostiarius: per quem scripture reserate nobis indicant christũ. AVGV. Uel aliť: Ostiariũ ipsum dominũ debemus accipere. multo sunt eñi magis ĩter se diuersa in rebus humanis pastor ⁊ ostium: q̄ʒ ostiarius ⁊ ostiũ. ⁊ tamẽ dominus ⁊ pastoreʒ se dixit ⁊ ostiũ. Cur ergo nõ itelligam⁹ ipsum ⁊ ostiarium? ipse eñi se aperit: q̄ seipsum exponit. Si aliam personam queris ostiarij. vide ostiariũ forte spũm sanctũ: de quo dominus dic̃. Ipse vos docebit oẽʒ veritatem. ostium est xp̃s qui est veritas. q̄s aperit ostium: nisi qui docet v̄itatem? Cauendum tamen est ne maior estimet̃ ostiarius esse q̄ʒ ostium: quia in domibus hominum ostiarius ostio: non ostium preponitur ostiario.

CHRY. Quia vero dicebant eum esse deceptorẽʒ: ⁊ hoc ex ĩfidelitate sui ipsorum certificabant dicentes: quis principũ credit in eum? ostendit nũc ꝙ ex hoc ꝙ nõ attendunt eũ ex ordine ouium excludunt̃. vnde sequitur: oues vocem eius audiũt. Si enim pastoris ẽ per legitimũ ĩtrare ostium per q̄d ipe intrauit. ab omni cõgregatione se abstrahunt qui ipsuʒ nõ audiũt. Seq̃t̃: Et ꝓprias oues vocat nominatim.

AVGV. Nouit eniʒ noĩa ꝑdestinatorũ. vnde discipulis ait Gaudete qm̃ nomina vestra scripta sunt in celo: Sequitur: Et educit eas. CHRY. Oues educebat quando eas mittebat non extra lupos: sed in medio luporum. Uidetur autem ⁊ de ceco occulte insinuare. ⁊ enim illum eduxit vocãs ex medio iudeorum ⁊ vocem eius audiuit. AVGV. Sed ⁊ quis alius oues emittit: nisi qui earũ peccata dimittit: vt eũʒ sequi duris libertate vinculis possint. Sequitur enim: Et cũʒ proprias oues emiserit aũ eas vadit. GLO. Emittit siq̄dem eas de tenebris ignorantie ad lucẽ: dũ ante eas vadit q̄si in colũna nubis ⁊ ignis. CHRY. Nimiruʒ pastores ꝯtrariũ faciũt oues sequentes: sed ipse oñdit se cõtrariũ facere: qui oues deducit ad veritateʒ. AVGV. Et quis est q̄ oues precessit: nisi qui surgẽs a mortuis iã nõ moritur. ⁊ patri dixit Quos dedisti mihi: volo vt vbi ego sũ ⁊ ipsi sint mecũ. Sequit̃: ⁊ oues illũ sequunt̃: q̄ꝛ sciunt voceʒ ei⁹: alienũ aũt nõ sequunt̃: sed fugiũt ab eo. quia non nouerunt vocem alienoꝝ. CHRY. Alienos dicit eos q̄ circa theodam ⁊ iudã. aut eos qui post hec alios debẽt decipere pseudo apostolos: vt enim non dicat̃ vnus illorum esse per multa se ab eis separat. Primo q̄dẽ per doctrinaʒ scripturoruʒ per quas christ⁹ ad se homines adducebat: Illi vero ab eis homines abstrahebant. Secũdo per omnĩ obedientiam. nã in eum q̄dem non soluʒ viuentem sed etiam mortuum homines crediderunt. illos autem confestim reliquerunt.

THEOPHI. Significat etiam antichristuʒ: qui paulisꝑ decipiens non obtinebit sequaces post eius mortem.

AVGV. Sʒ quomodo soluet̃ ista questio? Audiunt vocem christi quandoq̄ʒ non oues. audiuit enim iudas: sed lupus erat: ⁊ non audiũt oues: aliqui enim eorum qui christũ crucifixerũt non audierunt. sed oues erant. Sed dicet aliquis quando non audiebant: oues non erant. vox audita eos mutauit: ⁊ ex lupis oues fecit. Me anteʒ adhuc monet ꝙ per ezechielem obiurgat dominus pastores ⁊ dicit inter

cetera de ouibus: Errātem non reuocastis: ⁊ errātē dicit ⁊ ouē appellat. Nō erraret si vocē pastoris audiret. sed ideo errauit q̄ vocē alienī audiuit. Dico ḡ: Nouit dñs qui sūt ei⁹: nouit prescitos nouit predestinatos. Ipsi sunt oues aliquā/do seipsi nesciunt sed pastor nouit eas. multe enī oues foris sūt ⁊ multi lupi intus. De predistinatis ergo loquitur. Est autē aliqua vox pastoris i qua oues nō audiūt alienos: i qua non oues nō audiūt xp̄z. Que ē ista vox: Qui pseuerauerit vsq̄ i finē hic salu⁹ erit. Hāc vocē nō negligit ꝓprius. nō audit alienus: Sequitur: Hoc prouer. dixit eis iesus: Illi aūt nō co/gnouerūt quid loquebatur eis. Pascit enī dñs mānifestis: exer/cet obscuris. Cū autē duo audiūt verba euangelij: vn⁹ im/pius: alter pius. ⁊ talia forte sūt: vt ambo nō ītelligāt. Unus dicit: verū est quod dixit: ⁊ bonuz ē quod dixit: sed nos non ītelligimus. Iste quia credit iam pulsat: dignus est eni apeꝛ/iatur: si pulsare pstitat. Alius dicit: Nihil dixit q̄ adhuc au/diat: Nisi credideritis nō intelligetis.

¶ Dixit ergo eis iterum iesus: Amen amen dico vobis: quia ego sum ostiū ouiū. Omnes quot/quot venerūt fures sunt ⁊ latrones: sed nō audie/rūt eos oues. Ego sum ostium. Per me siquis ītroierit saluabitur: ⁊ ingredietur ⁊ egredietur: ⁊ pascua inueniet. Fur non venit: nisi vt furetur: ⁊ mactet ⁊ perdat. Ego veni vt vitam habeāt: ⁊ abundantius habeant.

CHRY. Dominus attētiores volēs iudeos facere māi/festat quod supra dixerat. vñ dicitur: Dixit ergo iterū eis ie/sus: Amē dico vob: ego sūz ostiū ouiuz. AVGV. Ecce qḋ clausuz posuerat apuit: ipse ē ostiū: ītrem⁹. ⁊ nos ītrosse gau/deamus. Sequitur: Omnes quotquot vene. fures sunt ⁊ la/trones. CHRY. Non de prophetis hoc dicit sicut hereti/ci dicūt: sed de seditiosis. vnde ⁊ laudās oues subiūgit: Sed nō audierūt eos oues. Nusq̄ autē videtur laudare eos qui nō obedierūt prophetis: sed eis detrahit vehemēter. AVGV. Intellige ergo: Quotquot venerūt preter me nō autē preter illū prophete venerūt: q̄ cum illo venerūt qui cum verbo dī venerūt: qui veraces fuerūt: quia ipse verbū ⁊ ve/ritas venturus precones mittebat: sed eorum corda quos miserat possidebat. carnem quippe ipse accepit ex tempore qui est semper. In principio eniz erat verbū. ante aduentū autē eius quo humilis venit in carne precesserunt iusti: sic euz credentes venturuz quō nos credimus in eum qui ve/nit. tp̄a variata sunt: nō fides. Eadē enī fides vtrosq̄ cōiun/git: ⁊ eos qui venturū esse: ⁊ eos q̄ venisse crediderūt. Quot quot ergo p̄ter illū venerūt fures fuerūt ⁊ latrones. i. ad fu/rādum ⁊ occidendū venerunt. Sed nō audierūt eos oues illi. s. de q̄bus dictuz est: Nouit dñs qui sunt eius. Eos ergo nō audierūt oues: in q̄bus non erat vox christi: errantes: va/na fingētes: miseros seducentes. quare aūt se ostiū dixerit apit subdens: Ego sūz ostiū. p me si quis intro. saluabitur.

ALCVI. q. d. Illos non audiūt oues sed me audiūt: q̄ ego sūz ostiū. ⁊ q̄ per me nō fictus sed verus introierit perse/uerando saluabitur. THEOPHI. Educit āt ad pascua dñs oues per ostiuz. vnde seq̄tur: Et ingredietur ⁊ egredietur ⁊ pascua inueniet. Que sunt autē hec pascua: nisi delectatio futura ⁊ requies in quā nos dñs ītroducit. AVGV. Sz quid est qḋ dicit. Ingredietur ⁊ egredietur: Ingredi quippe in ecclesiaz per ostiū ipsum valde bonum est: exire autem de ecclesia non est bonum. Potest ergo dici ingredi nos quando interius aliquid cogitamus: egredi autē quādo ex/terius aliq̄d opamur. ꝑ illo. Exiuit homo ad opus suuz.

THEOPHI. Uel igredi dicit eni ē cure hō iterioꝛ. egre/di vero qui hoīez exterioꝛē. idest mēbra que sunt super ter/ram in christo mortificat: hic enī pascua in futuro reperiet seculo. CHRY. Uel hoc dicit ꝓpter apostolos q̄ cū ocio ītroierūt ⁊ exierūt: vt toti⁹ orbis terraꝝ facti domini: ⁊ nul/lus eos eijcere valuit. ⁊ nutrimentū habuerūt. AVGV. Sz plus me delectat q̄ ipse quodāmodo nos admonuit cū secutus adiūgit. Fur nō venit nisi vt furetur. ALCVI. q. d. Merito oues nō audiūt vocez furis: q̄ nō venit fur nisi vt furetur: alienā rem sibi vsurpādo. nō de preceptis xp̄i suos se/ctatores īstruens sed suis exēplis eos viuere suadēs. vnde subdit: Et mactet. mala doctrina retrahēdo a fide. Et pdat in eterna dānatiōe. illi ergo furātur ⁊ occidūt. Ego veni vt vitaz habeāt: ⁊ abūdātius habeant. AVGV. Uidetur mi/hi dixisse vt vitaz habeāt ingredientes hoc est per fidez que per dilectionē operatur: per quā fidē in ouile īgrediunt vt viuant: q̄ iustus ex fide viuit. Et abūdātius habeāt. s. egre/diētes. s. quādo veri fideles moriunt: ⁊ abūdātius habeant vitam vbi nunq̄ deide moriant. Quāuis ergo ⁊ hic in ipso ouili nō desinit pascua: inuenient tamē pascua vbi saturent: q̄lia inuenit eni dictū est: Hodie mecuz eris in paradiso.

GREGO. sup ezech. i. bo. xij. Ingredietur ergo ad fidē: egredietur ad spēz pascua vero inueniet in eterna satietate.

CHRY. Or āt dicit: Fur nō venit nisi vt furetur ⁊ mactet ⁊ pdat. de sediciosis dicē qḋ ad litterā est factū oībus occisis ⁊ pditis q̄ eos sequebant: ⁊ sic etiā pūti vita eos priuauerūt. Ego aūt veni pro salute ouiū. vt vitā habeāt ⁊ abūdantius habeāt in regno celoꝝ. ⁊ hec est tertia differentia qua se di/scernit a pseudo pp̄his. THEOPHI. Mystice autē fur diabolus ē q̄ venit tētādo vt furetur p cogitatōes illicitas. et mactet p ꝯsensū: ⁊ deīde per opa destruat.

¶ Ego sum pastor bonus. Bonus pastor aīam suam dat pro ouibus suis. Mercennarius autē ⁊ qui non est pastor: cuius non sunt oues ꝓprie videt lupuz venientem: ⁊ dimittit oues ⁊ fugit: ⁊ lupus rapit ⁊ dispergit oues. Mercēnarius autem fugit quia mercēnarius est: ⁊ non perti/net ad eum de ouibus.

AVGV. Aperuit dominus duas res quas quodāmodo clausas ꝓposuerat. p̄runo q̄dez scimus q̄ ostiū ipse est nūc autē ostēdit q̄ pastor est dicēs Ego sum pastor bonus. Su/pra autē dixerat pastorem ītrare per ostium. si ergo ipse est ostium quomodo p seipsum intrat: Sicut ergo ipse per se ipsuz nouit patrem: nos autem per illū: sic ītrat in ouile per seipsuz: nos aūt per ipsum. nos q̄ christum predicamus per ostiuz intramus: christus autem seipsuz predicat. lumen. n. ⁊ alia demōstrat ⁊ seipsuz. Si autem prepositi ecclesie qui filij sunt pastores sunt: quomodo vnus pastor ē: nisi q̄ sunt illi omnes vnius mēbra pastoris. ⁊ quidē qui pastor ē: dedit mēbris suis naz ⁊ petrus pastor: ⁊ ceteri apostoli pastores ⁊ omnes boni episcopi. Ostium vero nemo nostrum se dicit: hoc sibi ipse ꝓprie tenuit. non autem adderet: Bonus: nisi essent ⁊ pastores mali. ipi sunt fures ⁊ latrones: aut certe vt multum mercēnarij. GREGO. in ho. Atq̄ eius bonita/tis formaz quā nos imitemur adiūgit dicēs. Bonus pastor animā suā dat pro ouibus suis. fecit quod monuit ostendit quod iussit pro ouibus suis animaz suam posuit: vt in sacra/mento nostro corpus suum ⁊ sanguinem verteret: ⁊ oues q̄s redemerat carnis sue alimēto satiaret. ostensa est nobis de contemptu mortis via quaz sequamur: apposita forma cui imprimamur. p̄rimū nobis est exteriora nostra misericordi/ter ouibus eius impendere: postremum vero si necesse sit etiaz in mortem animam nostram pro eisdem ouibus mini/strare. Qui autem non dat pro ouibus substantiaz suā quā/do pro his daturus est animā suaz: AVGV. Non autez solus christus hoc fecit: ⁊ tamē si illi qui fecerunt: membra eius sunt: idem ipse vnus hoc fecit, ipse enim potuit facere

facere sine illis: illi sine illo non poterāt. AVGV. Omēs tamē pastores boni fuerūt: nō solū q̄ sanguinē fuderunt. sꝫ q̄ pro ouibus fuderūt. non enim fuderunt elatōe: sed charitate. nam ⁊ apud hereticos qui ꝓpter iniquitates ⁊ errores suos aliquid molestiaꝝ perpessi fuerūt nomine martyrij se iactāt. vt hoc pallio dealbati facilius furentur. q̄ lupi sunt. Non aūt omnes qui corpora sua in passione etiam ignibus tradūt estimandi sunt sanguinē fudisse pro ouibus sed potius cōtra oues. dicit. n. apostolus: Si tradidero corpus meum vt ardeam: charitatē aūt nō habēs nihil mihi prodest. Quomodo aūt habꝫ vel exiguā charitatem qui etiā cōuinctus nō amat vnitatē: quā dominꝰ cōmendans noluit multos appellare pastores: sed pastorē vnū dicens. ego sum pastor bonus. CHRY. Sic igitur de cetero dominꝰ de passione sua disputabat ondēs quoniā pro salute fieret mūdi: ⁊ non inuitus in hanc venit. Deinde rursus oñdit signa pastoris ⁊ mercēnarij cum dicit. Mercenarius autem ⁊ qui non est pastor cuius nō sunt oues proprie: videt lupū veniētem ⁊ dimittit oues ⁊ fugit. GREGO. Sunt enī nōnulli qui dū plus terrenā substantiā q̄ oues diligunt: merito nomen pastoris perdūt. non enim pastor sed mercēnarius vocatur. q nō pro amore intimo oues dominicas. sed ad temporales mercedes pascit. Mercenarius quippe est qui pastoris locum tenet: sed lucrū animarū non querit terrenis cōmodis inhiat: honore plationis gaudet. AVGV. de ver. do. Aliud ergo querit in ecclesia nō deū querit. si deuꝫ quereret: castus esset: quia legitimuꝫ maritū aīa deum hꝫ. quisq̄s a deo preter deū aliquid querit. non caste deum querit. GREGO. in ho. Utrū vero pastor sit vel mercēnariꝰ cognosci veraciter non potest: si occasio necessitatis deest: trāquillitatis. n. tempore plerūq̄ ad gregis custodiaꝫ sicut verus pastor: sic etiā mercēnarius stat sed lupus veniens indicat quo quisq̄ animo super gregis custodiā stabat. AVGV. de ver. do. Lupus autem diabolus est: ⁊ q illū sequūtur. naꝫ dictū ē q iudæi quidā pellibus ouiū intus sunt lupi rapaces. AVGV. sup ioā. Ecce lupꝰ ouis guttur apprehēdit: diabolꝰ fideli adulteriū psuasit. excōicādꝰ ē: sꝫ excōi inimicus erit: insidiabitur: nocebit cum potuerit. vnde taces. non increpas: lupū veniētē vidisti ⁊ fugisti corpore stetisti. animo fugisti. affectiones enī nostre motus animoꝝ sunt. leticia animi diffusio ē. tristitia āt cōtractio. cupiditas animi progressio. timor animi fuga est. GREGO. in home. Lupus etiā super oues venit cū quilibet iniustus ⁊ raptor: fideles quosq̄ atq̄ humiles opprimit. Sed is qui pastor eē videbatur ⁊ non erat: relinquit oues ⁊ fugit. q̄ duꝫ sibi ab eo periculuꝫ metuit: resistere eius iniustitie non psumit. fugit autēꝫ non mutando locum: sed subtrahendo solaciū. Sed contra hec mercēnarius nullo zelo accendit: quia dū sola exteriora cōmoda requirit: iteriora gregis dāna negligēter patit. vñ subdit: Mercenarius aūt fugit: quia mercenē: ⁊ nō ptinet ad eū de ouibꝰ. Sola ergo cā ē vt mercēnarius fugiat: q̄ mercēnariꝰ ē. Ac si dicat. Stare in piculo ouium nō pōt: qui in eo q̄ ouibꝰ preest: nō oues diligit sed lucꝝ terrenū q̄rit. ⁊ ideo opponere se cōtra piculuꝫ trepidat. ne hoc quod diligit amittat. AVGV. Si aūt apostoli pastores fuerūt nō mercēnarij: quare fugiebāt quādo persecutionem patiebātur: ⁊ hoc domino dicente: Si vos psecuti fuerint fugite: pulsemus: aderit qui apiat. AVGV. ad honora. Fugiunt ergo oīno de ciuitate in ciuitatē serui christi: ministri verbi ⁊ sacramēti eius: quādo eoꝝ q̄sq̄ spāliter a persecutoribus queritur: vt ab alijs qui nō ita requirantur nō deserat ecclesia. Cū aūt omniū. i. epōꝝ ⁊ clericorū ⁊ laycorū est cōe periculū: hi qui alijs īdigēt non desiderantur ab his q̄bus indigent. aut igit ad loca munita omnes transeant. aut qui habent remanendi necessitatē: nō relinquantur ab eis: per quas eoꝝ ecclesiastica est īplēda necessitas

Tunc ergo de locis in quibus sumus ꝑmēte persecutōe fugiendū est xp̄i ministris: quādo ibi aut plebs christi nō fuerit cui ministret: aut potest impleri p alios necessariū ministeriū: q̄bus eadē nō est causa fugiēdi. Cū aūt plebs manet ⁊ ministri fugiūt ministeriūq̄ subtrahit: qd erit nisi mercēnarioꝝ illa fuga dānabil q̄bꝰ nō ē cura d ouibꝰ. AVGV. sup ioā. In bonis q̄ noīantur ostiū ostiariꝰ: pastor: ⁊ oues: in malis fures ⁊ latrones: mercēnarij: lupꝰ. AVGV. de ver. do. Diligendus est pastor: cauendus latro: tolerandus mercēnarius. Tādiu. n. ē vtilis mercēnariꝰ: q̄diu nō videt lupū furē vel latronē. cū aūt viderit fugit. AVGV. sup ioan. Nec enī mercēnariꝰ diceret: nisi acciperet a cōducēte mercedeꝫ. filij eternā hereditatē patris potiēter expectāt: mercēnarius tēporalē mercedē cōducti festināter exoptat. ⁊ tñ p linguas vtroꝝq̄ dīna xp̄i gloria diffamatur. Inde ergo ledit: vnde mala facit. non vnde bona dicit: botrum carpe: spinam caue: q̄ botrus aliquando de radice vitis exortꝰ: pēdet in spinis. multi q̄ppe in ecclīa cōmoda terrena sectātes xp̄m predicant: ⁊ p eos vox xp̄i audit: ⁊ sequūtur oues non mercēnariū: sed vocē pastoris p mercennarium.

Ego sum pastor bonus ⁊ cognosco oues meas: ⁊ cognoscūt me mee. Sicut nouit me pater ⁊ ego agnosco patrē: ⁊ aīam meā pono pro ouibus meis. Et alias oues habeo que non sunt ex hoc ouili: ⁊ illas oportet me adducere: ⁊ vocē meam audiēt ⁊ fiet vnum ouile ⁊ vnus pastor. Propterea me pater diligit: q̄ ego pono aīam meā vt iterū sumā eā. Nēo tollit eā a me: sꝫ ego pono eā a meipso. Potestatē habeo ponēdi eā: ⁊ potestatē habeo iterū sumendi eā. Hoc mādatū accepi a patre meo. Dissensio iterum facta ē inter iudeos ꝓpter sermones hos. Dicebāt aūt multi ex ipsis: Demoniū habet ⁊ insanit. Quid eū auditis. Alij autem dicebāt: hec verba non sūt demonium habētis: Nunquid demoniū potest cecorum oculos aperire.

CHRY. Duos superiꝰ malos premisit dñs: vnum qui furat ⁊ mactat ⁊ rapit: alterū qui non ꝓhibet. per illū seditiosos insinuās: per hūc iudeoꝝ magistros confundens: ⁊ nō pcurātes creditas oues. Sed ab vtrisq̄ seipm xp̄s distixit: ab illis quidē qui ad ledendū venerūt in hoc q̄ dixit: Ueni vt vitam habeant. ab his q cōtēnūt lupoꝝ rapinas: ex eo q̄ pro ouibus animam ponit: ⁊ ideo quasi concludēs subdit. Ego sum pastor bonus. Sed q̄ superiꝰ dixerat q̄ oues pastoris vocē audiūt: ⁊ sequuntur eū: ne quis dicat: Quid ergo dicis de his qui tibi non credunt: ꝯsequenter subdit: Et co. oues me. ⁊ cogno. me mee. Quod ⁊ paulus ostendit dicens: Non repellit dñs plebem suam quā presciuit. GREGO. in ho. Ac si aperte dicat: diligo oues meas: ⁊ ipse me diligentes obsequūt. q. n. vitatē si diligit: adhuc minie cognouit. THEO. Hinc aūt differentiā mercēnarij ⁊ pastoris elicie̅s. Nam mercennarius ignorat oues: quia raro visitat eas. pastor vero cognoscit oues ꝓprias: tāq̄ erga eas sollicitus. CHRY. Deinde vt nō estimes parem mēsurā cognitionis christi ⁊ ouiuꝫ: ꝯñr subdit: Sicut no. me. pa. ⁊ ego co. patrē. q. d. Ita certissime ipsum scio: sicut ipse me. hic ergo ē par cognitio. ibi non. nō sequitur: Et ani. me. po. p oui. meis. GREGO. i ho. Ac si aperte dicat: In hoc cōstat q̄ cognosco patrē. ⁊ cognoscor a patre q̄ aiaꝫ meā pono pro ouibus meis. idest ea charitate qua pro ouibus meis morior quantum patrem diligā ostendo. CHRY. Hoc etiā dicit ostēdens q̄ nō est erroneus: q̄ ⁊ apostolus qui seipꝫ voluit ostē

dere ver oë magrm. cōtra pseudo aplos induxit rationem periculis ꝛ mortibus. THEO. Seductores.n.nō expo‑suerūt aiaz suā pro ouib⁹: sꝫ sic mercenarij deserūt illos qui eos sequebātur. dñs āt vt nō capent dixit: Sinite hos abire.

GREGO. Quia vero nō solū iudeā sed ēt gentilitatem redimere venerat adiungit. Et alias oues habeo q̄ non sūt ex hoc ouili. AVGV. de verbo. Loq̄bat enim primo de ouili de genere carnis israel: erāt āt alij de genere fidei ipi⁹ israel: extra erant: adhuc i gentib⁹: erāt pdestinati. nōdum ꝯgregati. Nō ergo sūt de hoc ouili: q꞉ n̄ sūt de genere carnis israel: sꝫ erūt de hoc ouili. nā seq̄r. Et illos oꝫ me adducere.

CHRY. Oñdit vtrosqꝫ dispsos ꝛ pastores nō hñtes. Se‑quitur. Et vocē meā audiēt. Ac si dicat: Quid miramini si hi sūt me secuturi ꝛ vocē meā audituri: quādo alios videbitis me sequētes: ꝛ vocē meā audiētes: deinde ꝛ futurā eorum pnūciat vnionē. vnde subdit: Et fiet vnū ouile ꝛ vn⁹ pastor.

GREGO. in home. Quasi ex duobus gregibus vnum ouile efficit q꞉ iudaicū ꝛ gentilē populū in sua fide ꝯiūgit.

THEO. Idē nāqꝫ oīb⁹ ē baptismi signaculū vn⁹ pastor vbū dei. Attendāt ergo maichei: q꞉m vnū ouile ꝛ vn⁹ pastor ē noui ꝛ veteris testamēti. AVGV. Quid ergo ē. Nō sum missus nisi ad oues q̄ perierūt domus israel. nisi q꞉ pñtiā suā corporalē non exhibuit nisi pplo israel: ad gētes āt n̄ prexit ipse sed misit. CHRY. Hoc āt vbūoꝫ quod hic positū ē: nō necessitatis ē demōstratiuū sed ei⁹ quod oīo fiet. q꞉ aūt alienū dicebant eū a pr̄e subiungit. Propterea me po. dili. q꞉ ego po. ani. me. vt iterū sumā eā. AVGV. i. q꞉ morior vt resurgā. cum magno eni pondere dictū ē. Ego pono. Nō glorientur iudei. seuire potuerūt si ego voluero ponere aiaꝫ meā qd seuiēdo facturi sūt. THEO. Dilexit āt pater filium: n̄ tanq̄ stipēdia mortis pro nobis sustinēde: dilectionē suā ei tribuēs. sed quasi sue qditatis ꝓprietatē in genito in‑tuēs dū ex eadē charitate pro nobis voluit mortē subire.

CHRY. Uel vtit̄ hic cōdescēsione q.d. Etsi nihil aliud eēt ꝙ suasit mihi amare vos: ꝙ vos ita amami a pr̄e vt ego ēt ꝓpter hoc diligar ab eo q꞉ pro vobis morior. n̄ aūt a pr̄e antea n̄ amabat̄. ꝛ nos sum⁹ facti amoris ei⁹ cā. Similiter āt ꝛ hoc oñdere vult q꞉m nō inuitus ad passionē venit. vnde sequitur. Nemo tollit eam a me sed ego pono eā a meipso.

AVGV. iiij. de trini. In quo demōstratur ꝙ nulla cā pec‑cati vsqꝫ ad mortē carnis accesserit. sꝫ q꞉ voluit qū voluit: ꝛ quō voluit vnde seq̄. Ptātē ho. po. ani. meā. CHRY. Quia. n. multotiēs cōsiliabātur eum interficere: dicit q꞉m nolēte eo inutilis erat hic labor. Ita. n. habeo ptātem aīam meā ponere: vt nullus possit me inuito facere: quod i hoib⁹ nō ē. nos. n. n̄ habem⁹ ptātem alr ponere nisi iterficiendo nosmetipsos: ipse āt sol⁹ dñs ē ponēdi eā. Hoc aūt existē vo ꝛ illud ꝯstanꝙ quādocūqꝫ voluerit eā suscipe possit. vnde seq̄. Et ptātē ha. ite. su. eā. In quo ꝛ resurrectionē demon‑strauit idubitabilē. Ut āt nō estimēt eū eū iterfecerit dere‑lictuꝫ a patre subiūgit: Hoc mandatū accepi a patre meo. s. ponēdi aiam ꝛ sumēdi. Ex quo nō ē intelligendū: ꝙ pri⁹ ex‑pectauerit audire: ꝛ opus ei fuerit discere: sed volūtarium mōstrauit ꝓcessum: ꝛ ꝯtrarietatis ad patrem suspitionem destruxit. THEO. Nihil enim aliud mandatū hic dicit̄ q̄ꝫ ea que ad pr̄em ꝯcordia. ALCVI. Uerbum. n. nō vbo accepit mandatū: sed in verbo vnigenito pr̄is est oē mādatū. Cū aūt dicit̄ fili⁹ accipere qd̄ substātialr̄ hobet non pote‑stas minuit̄: sed generatio eius ostenditur. pater enim fi‑lio quē pfectū genuit: oia gignēdo dedit. THEO. Postq̄ꝫ aūt de se sublimia ostēderat. moriis ꝛ vire se principem ex‑primens: rursū inducit humilia: sic mira dispositiōe vtraqꝫ ꝯnectēs: vt nec minor aut subdit⁹ patri reputet̄. nec dei ad‑uersari⁹ sed eius ptātis ꝛ cōsilij. AVGV. Per hoc autem qd̄ dixit de anima sua: istruimur cōtra apolinaristas qui di‑cunt christum non habuisse animā humanā. i. rōnalē. Que‑ramus aūt quō dominus aīam suam ponit. Christus enim ē verbū ꝛ homo. i. verbū aīa ꝛ caro. christus ergo ex eo ꝙ verbū ē ponit aīaꝫ ꝛ iterū sumit eā: an ex eo ꝙ aīa humana ē ipsa se ponit. ꝛ iterū ipsa se sumit. an iterū ex eo ꝙ caro est: caro aiaꝫ ponit ꝛ iterū sumit. Si aūt dixerimus q꞉ verbuꝫ di posuit aiam suā: ꝛ iteruꝫ sumpsit eam: ergo aliquādo aīa illa sepata ē a dei verbo. Mors. n. corpus ab aīa separatur. a verbo aūt aiam sepatā nō dico. Si aūt dixerimus: q꞉ ipsa se aīa posuit: absurdissimus sensus est. si. n. a verbo separata non erat: a seipsa poterat separari. Caro ergo ponit aīam suam: ꝛ iterū sumit eā: nō tamē ptāte sua: sed ptāte ībabitātis carneꝫ. s. verbi. ALCVI. Et q꞉ lux in tenebris lucebat: ꝛ tenebre eū nō cōprehēderūt subiūgitur: Dissensio itaqꝫ fa‑cta ē inter iudeos ꝓpter sermones hos. dicebant aūt multi ex ipsis: Demonium hꝫ ꝛ insanit. CHRY. Quia. n. maio‑ra erant q̄ꝫ fm hominē ea que dicebant̄: demoniū eū habe‑re dicebant. sed ꝙ demonium non hēbat oñdūt alij ab his que fecit. vnde seq̄tur: Alij aūt dicebāt: Hec verba nō sunt demoniū hñtis. nūqd demoniū potest cecorꝫ oculos api‑re: q.d. Nec ipsa verba demoniū habentis videntur. Si ve‑ro nō suademini a verbis. ab opibus moueamini. quia ergo dñs eam que p res est tribuerat demonstrationē silebat de reliquo. Neqꝫ enim responsione erāt digni. sed ꝛ nos erudi‑uit mansuetudinē ꝛ longanimitatē oēm ipsi etiā seipsos cō‑pescebant: quando ab inuicem diuisi altercarentur.

¶ Facta sunt autem encenia in hierosolymis ꝛ hyems erat. Et ambulabat iesus i templo i por‑ticu salomonis. Circūdederūt ergo eum iudei: ꝛ dixerūt ei: Quousqꝫ aiaꝫ nostrā tollis: Si tu es xp̄s dic nobis palam. Respondit eis iesus: Lo‑quor vobis: ꝛ nō creditis. Opera que ego facio in noīe patris mei: hec testimoniū perhibent de me. Sed vos nō creditis: q꞉ non estis ex ouibus meis. Oues mee vocē meā audiūt: ꝛ ego cogno‑sco eas: ꝛ sequūt̄ me: et ego vitā eternam do eis ꝛ nō peribūt in eternū: ꝛ nō rapiet eas quisqꝫ de manu mea. Pater me⁹ quod dedit mihi ma‑ius omnib⁹ est: ꝛ nemo potest rapere de manu patris mei. Ego ꝛ pater vnum sumus.

ALCVI. Audiunt in patientiā dei ꝛ inter opprobria pre‑dicationem salutis: sed ipsi obdurati magis eum tentare q̄ꝫ ipsi obedire volebāt. vnde dicitur: Fa. sunt autē ence. in hie‑rosolymis. AVGV. Encenia festiuitas erat dedicatiōis tēpli. Grece. n. cenō dicit̄ nouū. quādocūqꝫ nouū aliqd fue‑rit dedicatū encenia vocat̄. CHRY. Dicit. n. diē fm quā templū dedicatū ē. redeūtibus eis a captiuitate babylonis.

THEO. Splēdide ĝ ꝓsequebāt̄ solēnitatē veluti ꝓprium decorē recupante ciuitate post tā longā captiuitatē. ALCVI. Uel hec dedicatio in memoriā illi⁹ erat dedicatiōis quā iudas machabeus fecit. Prima. n. dedicatio a salomōe fcā ē tēpore autumni. Secunda a zorobabel ꝛ iesu sacerdote tēpore veris: hec aūt tēpore hyemali. vñ seq̄tur: Et hyems erat. BEDA. Sub iuda. n. machabeo statutuꝫ legitur vt eadē dedicatio p oēs ānos in memoriā solēnibus renouare‑tur officijs. THEO. Tp̄s aūt hyemis euāgelista exp̄mit: ad oñdendū ꝙ ꝓximū eēt tp̄s passiōis. nā in vere sequenti passus ē dñs ꝛ iō hierosolymis cōuersabatur. GREGO. ij. mo. Uel iccirco hyemis curauit tp̄s exp̄mere: vt inesse in deorum cordibus malicie frigus indicaret. CHRY. In hac autē solēnitate xp̄s cū multo studio aderat: de reliquo enim iudeā frequētabat: q꞉ passio erat in ianuis. vñ sequit̄: Et ambu. ie. in tē. in porti. salomonis ALCVI. Porticus

salomonis dicitur: vbi rex ille ad orãdũ stare consueuerat: ⁊ ideo ex eius noie cognominabaẽ. Solẽt aũt portic⁹ qbus tẽplũ cingebaẽ ex noie templi vocari. Si ãt fili⁹ dei i tẽplo in quo caro brutorũ aialiũ offerebaẽ ambulare voluit: qͣto magis nostrã orõnis domũ in qua caro ⁊ sãguis ei⁹ ɔsecraẽ visitare gaudebit. THE. Satagas tu quoqꝫ dũ hyems immnet .i. vita presens turbinib⁹ iniquitatis cõcussa spũales encenias tui tẽpli celebrare: semp renouando teipm ⁊ ascẽsiões i corde tuo disponẽs: tũc iesus erit pͣsto tibi in porticu salomonis pacificũ statuꝫ tibi tribuens sub tegmine ꝓtectiõis eius: q̃ nemo renouatõis solẽnia pficere poterit. ...i seculo ãt futuro nemo renouatõis solẽnia pficere poterit.

AVGV. Qr ergo iudei friguerãt a diligẽdi charitate ⁊ ardebãt nocẽdi cupiditate: nõ accedebãt ꝓsequẽdo. sꝫ pmebãt ꝓsequendo. vnde sequiẽ: circũ. er. eũ iu. ⁊ dixe. ei: Quousqꝫ ani. no. tollis: Si tu es chri. dic no palam. nõ veritatẽ ɔsiderabant: sed calumniam ꝑporabant. CHRY. Opera .n. eius in nullo incusare valentes: captionẽ quãdã ex vbis cupiebãt inuenire. Et intuere puersitatẽ illoꝝ. nã cũ per sermonẽ erudit dicũt ei: Quod signũ ostendis. Cũ aũt per opa demõstrat dicũt ei. Si tu es christ⁹ dic nobis palã. quasi sp ad ɔtrariũ stantes. sꝫ ⁊ plenũ odio erat qð dicũt Dic nobis palã. Et nimirũ ipse palaꝫ omnia dicebat in festiuitatibus semp assistẽs. ⁊ nihil occulte loquebaẽ: sꝫ ⁊ adulatiõis vba pmittũt dicentes. Quousqꝫ aĩam nostram tollis: vt .s. eum ꝓuocãtes aliquam captionẽ iuenãt. ALCVI. Causanẽ enĩ q aĩos eorũ icertos ⁊ suspẽsos dimittẽdo tolleret qui venerat vt animas saluaret. AVGV. Querebãt autem audire a domino Ego sũ christus. ⁊ fortasse d xpo sm hoiem sapiebãt: sꝫ diuinitatẽ xpi in ꝓphetis nõ intelligebãt. ⁊ sic si diceret: Ego sũ xps: sm q illi sapiebãt de semine dauid: calũniarenẽ q sibi arrogoret regiã ptãtem. ALCVI. Et sic cogitabãt eũ tradere ptãti presidis ad puniẽdũ q̃si ɔtra augustũ ipiuim vsurparet: quare dñs ita tpauit rñsionẽ vt ẽt calũniatorũ ora ɔcluderet: ⁊ qr xps est fidelib⁹ pãderet. ⁊ de hoie querẽtibus diuinitatis mysteria narrat. vnde sequiẽ: rñdit eis ie. Lo. vo. ⁊ nõ credi. ope. q̃ ego fa. i no. pa. mei: hec testi. phi. de me. CHRY. Quia enĩ simulabant a solo verbo se suaderi q a tot opibus nõ sũt suasi arguit maliciaꝫ eoꝝ. q. d. Si opibus nõ creditis q̃liter vbis credetis: ⁊ q̃re nõ credãt ostendit subdens. Sed vos non creditis qr non estis ex ouibus meis. AVGV. Hoc aũt dixit: qr videbat eos ad sempiternũ interitũ predestinatos: nõ ad vitã eternã sui sanguinis precio cõpatos: oues enim sunt credendo. pastorẽ sequẽdo. THEO. Postq̃ vero dixerat: Nõ estis ex oib⁹ meis. Cõseq̃nter induxit eos vt oues ei⁹ efficiãtur dicẽs: Oues mee vo. me. audiũt. ALCVI. i. preceptis meis ex animo obediũt. Et ego cognosco eas. i. eligo. Et sequitur me. h mãsuetudinis ⁊ innocẽtie viã icedẽdo: ⁊ post ad gaudia eterne vite intrãdo. vñ seqẽ: Et ego vitã eternã do eis. AVGV. Ista sũt pascua de quib⁹ supra dixerat: Et pascua inueniet. bona pascua vita eterna diciẽ. ibi nulla herba arescit: totũ viret. Uos ãt calũniã ꝓpterea queritis: qr de vita pñti cogitatis. Sequiẽ: Et nõ pi. in eternũ. Subaudi tãq̃ eis dixerit. Uos peribitis i eternũ: qr non estis ex ouib⁹ meis. THEO. Sꝫ qũo videm⁹ iudã perisse qr non permansit vsqꝫ ad finẽ. Christus aũt de pseuerãtib⁹ hoc dixit. Nã si quis separaẽ ab ouium grege. desinens sequi pastorẽ cõfestim incurrit periculũ. AVGV. Quare aũt nõ peãt subdit. Et nõ rapiet eas quisq̃ d manu mea. De illis .n. ouib⁹ de quib⁹ dr: Nouit dñs qui sunt ei⁹: nec lupus rapit: nec fur tollit: nec latro interficit. Securus est de numero illorũ qui pro eis nouit quid dedit. HYLA. vij. de tri. Conscie ptãtis hec vox est: at vera vt in natura licet dei: tamen ex deo intelligenda ẽ eius natiuitas. sub ecit: Pater meus quod dedit mihi maius omnibus ẽ. Non occultat ex patre esse se natũ. qð enim a patre accepit: accepit nascendo: non postea. AVGV. Non enim crescẽdo sed nascẽdo equal est: q semper natus est de patre filius: de deo deus. Hoc est ergo qð dedit mihi pater: qð maius oĩbus est: vt .s. sim vbũ eius: vt sim vnigenitus filius eius: vt sim splendor lucis ei⁹. Ideo ergo nemo rapit oues meas de manu mea qr nec de manu patris mei. vnde sequitur. Et nemo potest rapere de manu patris mei. Si manũ intelligam⁹ potestatẽ vna ẽ patris ⁊ filij ptãs. qr vna diuinitas. Si aũt manũ itelligamus filiũ: manus patris est ipse fili⁹: quod non ita dictũ ẽ tanq̃ de⁹ pater habeat corporis mẽbra: sed q p ipm fcã sũt oĩa. Nã solẽt ⁊ hoies dicere manus suas eẽ alios hoies p quos faciũt qð volũt. Aliqñdo ⁊ ipm opus hois man⁹ hois dicitur. qð fit p manũ. sicut diciẽ quisqꝫ agnoscere manũ suaꝫ: cũ id qð scriptum sit agnoscit. hoc ãt loco manũ pris ⁊ filij intelligim⁹ ptãtẽ ne forte cũ hic manũ patris ipsum filium dictũ acceperimus: incipiat carnalis cogitatio ẽt filij q̃rere filium. HYLA. vij. de tri. Ut enĩ per corporalẽ significationẽ: virtutẽ possis eiusdẽ nosse nature cõmemorata ẽ filij man⁹: man⁹ pris: qr natura ⁊ vĩtus pris eẽt i filio. CHRY. Deinde vt non estimes qr ipse quidẽ imbecillus ẽ. ꝓpter patris aũt vĩtuẽ i tuto sũt oues: subdit Ego ⁊ pater vnũ sum⁹.

AVGV. Utrũqꝫ audi: ⁊ vnũꝫ ⁊ sumus: ⁊ a charybdi ⁊ a scylla liberaberis. Qr dixit vnũ liberat te ab arrio: q dixit sumus. liberat te a sabellio. Si vnũ: non ergo diuersũ. si sumus ergo pater ⁊ fili⁹. AVGV. viij. de trini. Unum enĩ sumus. dictũ est: Qð ille: hoc ⁊ ego sm eẽntiã: nõ sm relatiuum. HYLA. viij. de trini. Hec igiẽ qr heretici negare nõ possunt: impietatis sue mẽdatio negãda corrũpũt. tentant enim id ad vnanimitatis referre cõsensum: vt voluntatis in his vnitas sit: nõ nãe. i. vt nõ p id qð sũt: sꝫ p id quod idem volũt vnũ sint. sed p nature natiuitatẽ dũ nihil deus in eo ex se gignẽdo eũ degenerat vnũ sũt. Dũqꝫ d manu ei⁹ nõ rapiunẽ: nõ rapiuntur de manu patris: dum in operãte se operaẽ pater. dũ ipse in patre. ⁊ in eo pater est. hoc nõ prestat creatura sed natiuitas nõ efficit volũtas sed potestas. non loquitur vnanimitas sed natura. Non negam⁹ igitur vnanimitatẽ inter patrẽ ⁊ filiũ. nã hoc solẽt heretici mentiri: vt cũ solã ɔcordiã ad vnitatẽ nõ respiciam⁹: discordes eos a nobis affirmari loquantur: sed audiãt q̃ a nobis vnanimitas non negetur. Unum sunt pater ⁊ filius natura: honore ⁊ virtute: nec natura eadẽ potest velle diuersa.

¶ Sustulerunt ergo lapides iudei vt lapidarent eũ. Respõdit eis iesus: Multa bona opera ostẽdi vobis ex pꝛe meo. Propter quod eorũ opus me lapidatis: Respõderũt ergo iudei: De bono opere non lapidamus te: sed de blasphemia. ⁊ qr tu homo cuꝫ sis: facis teipsuꝫ deũ. Respõdit eis iesus: Nõne scriptũ ẽ i lege vestra: qr ego dixi dij estis: Si illos dixit deos ad quos sermo dei factus ẽ: ⁊ non põt solui scriptura: quẽ pater sãctificauit: ⁊ misit i mũdũ. Et vos dicitis qr blasphemas qr dixi filius dei suꝫ: Si nõ facio opa patris mei: nolite credere mihi. Si aũt facio: ⁊ si mihi nõ vultis credere: operibus credite: vt cognoscatis ⁊ credatis: qr pater in me est: ⁊ ego in patre.

AVGV. Audierunt iudei Ego ⁊ pater vnum sumus et non pertulerunt ⁊ more suo duri ad lapides cucurrerunt. vnde dicitur. Sustulerunt lapi. iu. vt lapi. eum. HYLA. vij. de tri. Nunc hereticorum furor iam dño in celis sedente pari infidelitate dicens non obedientes odium impietatis exercent: verborum lapides iniciũt: ⁊ si possent de thro-

no cum suo in cruce detraheret. THEOPHI. Dominus autem ostendens q nullam iustam habebant occasioné furendi aduersus eũ: cõmemorat signa que fecerat. nã seqtur: Respon. eis Je. Mul. bo. opera osti. vo. ex patre meo.
ALCVI. s. in sanitatibus ifirmorũ in exhibitõe doctrine et miraculorũ que ex patre ostendi. q eius gloriã p oia q̃sinu: ppter quod eorũ opus me lapidatis: quãuis iam cõfitent multa bñficia sibi ipensa a xpo: sed quod de sua patrisq equalitate dixerat: pro blasphemia deputabant. vñ sequit: Rñ. ei iu. De bo. ope. non lapi. te. sz de blas. et qz tu ho. cũ sis: fa. teipsũ deũ. AVGV. Ad hoc rñderũt qd dixerat: Ego et pater vnũ sumus. Ecce iudei itellexerunt quod arriani nõ intelligũt. ideo. n. irati sũt: q̃a senserũt ñ posse dici: Ego et pater vnũ sumus. nisi vbi eq̃litas ẽ pris et filij. HILA. vij. de tri. Judeus dic. Cũ sis hõ. Arrianus: Cũ sis creatura. vtriqz dicũt: Facis te deũ. Subijcit eni arrianus: Substãtie none et aliene deũ. vt ãt alterius generis deus sit. aut omnio nec deus. dicit eni. Nõ ẽ filius ex natiuitate: nõ ẽ deus ex vĩtate: creatura est pstantior cunctis. CHRY. Dñs aũt non destruxit opinioné iudeorũ estimãtiũ q se deo paré diceret. sz magis cõfi. fa. c. nã seqt: Rñ. eis ie. Nõne scrip. ẽ i lege vña:
AVGV. i. vobis data. Qz ergo dixi dij estis. Deus hoc dicit p ppbetã in psalmo hoibus. Et legé appellauit dñs gñaliter oẽs illas scripturas. q̃uis alicubi spãliter dicat legé a pphetis eã distinguẽs sicuti est. Jn his duobus pceptis tota lex pédet et pphete. Aliqñ aũt i tria distribuit casdé scripturas vbi ait. Oportebat ipleri oia que scripta sũt i lege et pphetis et psalmis d me: Nũc vo et psalmos legis noie nũcupauit: ex qbus sic argumétaẽ: Si illos dixit deos ad quos ser. dei fa. ẽ et nõ po. sol. scri. qué pa. sãcti. et mi. in mundũ: vos dici. qz blasphemas qz dixi filius dei sũ. HYLA. vij. de tri. Demõstratur q dé q ipse et pater vnũ eẽnt i eo pmo septia ridiculi opprobrij cõfutaẽ: q i reatũ vocareẽ. q se cũ hõ eẽt deuz faceret. Cũ. n. lex huius nõis appellatioñé sãctis hoibus decerneret et sermo di idissolubilis cõfirmaret hãc ipartiti nõis pfessioné. Jã ergo nõ ẽ criminis q se deũ cũ hõ sit faciat cũ eos q hoies sũt dos lex dixerit. Et si a ceteris hoibus nõ irreligiosa huius nõis vsurpatio ẽ ab eo hoie qué sãctificauit pater nõ ipudenter vsurpari videẽ: qz dei fili. i se dixerit cũ pcellat ceteros p id qd sãctificatus i filiũ ẽ beato paulo dicéte: q pdestinatus ẽ filius dei i vĩtute fm spũm sãctificatiõis. ois .n. hec d hoie rñsio ẽ. q dei filius ét hois filius est. AVGV. Uel aliť. Sãctificauit. i. vt sãctus eẽt gignendo cõdit. qz sanctũ eũ genuit. Si ãt sermo di factus ẽ ad hoies vt dicereẽ dij ipm vbũ di q̃o ñ ẽ deus: Si p sermoné di hoies pticipãdo fiũt dij: vbũ vñ pticipaẽ ñ ẽ deus: THEO. Uel sãctificauit eũ hoc est sanxit sacrificari pro mũdo. Jn quo oñdit se nõ esse deũ sicut ceteri nã saluũ facere mũdũ diuinũ opus est: non aũt hois deificati per grãm. CHRY. Uel interim qdem vt susciperetur sermo humilius locutus ẽ: postea aũt ad maius eos reduxit dicens: Si non facio opa patris mei nolite credere mihi. per hoc oñdens q in nullo minor est patre. qz cum substantiã eius impossibile erat eis videre ab operuz parilitate et identitate demonstratiõem eius que fz virtutem indissimilitudis ẽ tribuit. HYLA. vij. de tri. Quid h adoptio q̃d idulgẽtia nõis loci inuenit ne ex natura dei filius sit: cũ dei filius ex nature paterne operibus credendus sit non exequatur ac similis est deo creatura. Neqz enim nature aliene potestas comparatur: gerere autem se non sua sed que patris sunt testatur ne per magnificentiam gestorũ nature natiuitas auferatur. Et qz sub sacramento assũpti corporis et nati ex maria hois et dei filius non itelligebatur. fides nobis itimatur ex gestis cũ ait: Si autem facio et si mihi non vultis credere operibus credite. Cum enim sacramẽtum nati hominis intelligentiam diuine natiuitatis impediat cum diuina natiuitas omne opus suum sub misterio assumpti hominis exequiẽ. Faciẽs igitur opa patris demonstrare debuit q̃d eẽt opibus credẽdũ. Nã sequiẽ: Ut cognoscere quia pa. in me est et ego in pa. Hoc est illud. Dei filius sũ. hoc est illud. Ego et pater vnũ sumus. AVGV. Nõ eni filius sic dicit: Jn me est pater: et ego i illo: quomodo possũt dicere homines. Si eni bene cogitemus: et bene viuamus in deo sumus: et deus in nobis ẽ: q̃si participãtes eius gratiaz et illuminati ab ipso. Unigenitus autem dei filius in patre est: et pater in illo tanquã equalis.

¶ Querebant ergo eũ apprehendere et exiuit de manibus eorum. Et abijt iterum trans iordané in eum locum vbi erat ioãnes baptizans primũ: et mansit illic. Et multi venerunt ad euz: et dicebant: quia ioannes quidem signum fecit nulluz. Omnia autem quecunqz dixit ioannes de hoc vera erant: et multi crediderunt in eum.

BEDA. Adhuc iudeos in cepta dementia persistere euãgelista oñdit dicés: Querebãt ẽgo eũ apprehẽdere. AVGV. Nõ credendo et intelligendo: sed seuiendo et occidẽdo. Tu apprehendas vt habeas. illi apprehendere volebãt: vt non haberent. vnde sequitur. Et exiuit de mani. eo. Non eum apprehenderũt: quia manus fidei nõ habuerunt. Sed nõ erat magnũ verbo eijcere carné suam de manibus carnis.
CHRY. Cum aũt christus aliquid magnũ locutus fuerit: recedit velociter: vt sedetur eorum furor per absentiam eius: quod vtiqz et nunc fecit. vnde sequitur: Et abijt iteruz trans iordanem in eum locum vbi erat ioannes bapti. pmũ et mã. illic. Jdeo hũc locuz euãgelista cõmemorat: vt discas quoniã ppe abijt: vt recordetur eorũ que illic facta sunt: et dicta a ioanne et testimonij illius. BEDA. Dicit ãt. Ubi erat primũ. i. a primeua etate. Demorãte ãt eo ibi narrat: qz multi venerunt ad eum. vnde sequitur: Et multi venerunt ad eum et dicebant: quia ioannes quidé fecit signum nullũ.
AVGV. i. nullũ miraculũ oñdit. Non demonia fugauit: non cecos illuminauit nõ mortuos suscitauit. CHRY. Uide autem qualiter syllogismos cõponũt indubitabiles. Joannes quidem dicunt nullũ signũ fecit: hic autem facit quare huius preeminentia ostenditur. Deinde ne putetur ioannes quia nullũ signũ fecit idignus testimonio. subdũt: Omnia autez quecũqz di. io. de hoc vera erãt. quasi dicãt. Et si nullũ signum fecerit: tamen de hoc omnia veraciter dixit. ergo dicũt. Si ioãni credere oportebat: multo magis huic cum illius testimonio etiam demonstratioñé signorũ habeant. vnde seqtur: Et multi crediderũt i eũ. AVGV. Ecce qui apprehenderunt permanentem: non quomodo iudei volebant apprehendere discedentem. Et nos ergo per lucernam veniamus ad dié: quia ioannes lucerna erat: et diei testimoniũ perhibebat. THEOPHILVS. Notandum autem q crebro dominus educit populos ad solitaria loca de perfidiorum societate eripiens: vt magis fructificent sicut legem veterem daturus eduxit populum in desertum. Mystice autem recedens a hierosolymis dominus hoc est a plebe iudaica ad loca fontes habentia se transfert idest ad ecclesiam ex gentibus que habet fontem baptismi: per quem multi ad christum accedunt: quasi trãseuntes iordanem.

Capi. XI.

ERat autem quidam languens lazarus a bethãia: d castello marie et marthe sororum eius. Maria autẽ erat que vnxit dominuz vnguento et extersit pedes eius capillis suis: cuius frater lazarus ifirmabaẽ. Miserũt ergo sorores

eius ad eum dicentes: Domine ecce quē amas infirmatur. Audiens aūt iesus dixit eis: Infirmitas hec non est ad mortem: sed pro gloria dei vt glorificetur filius dei per eam. Diligebat aūt iesus martham ꝛ sororem eius mariā ꝛ lazarum.

BEDA. Dixerat euangelista dominū trās iordanē abysse. tuncqꝫ lazarū contigit īfirmari. vnde dicitur Erat qdā lan. la. a be. Hinc est ꝙ i quibusdā exēplaribus copulatiua coniunctō: Et: posita inuenitur: vt sequentia verba superioribus connexa videantur. Interpretatur aūt lazarus adiutus. Inter omnes eni mortuos quos dn̄s suscitauit. h magis ab eo adiuuat: quē nō solū mortuū sꝫ quatriduanū suscitauit. AVGV. Inter oia enim miracula que fecit dn̄s lazari resurrectio precipue predicat. Sꝫ si attendam⁹ quis fecerit: delectari debemus poti⁹: ꝙ mirari. Ille suscitauit hominē qui fecit hominē. plus eni est hominē creare ꝙ resuscitare. Infirmabatur aūt i bethania lazarus. vnde dicitur: A bethania de castello marie ꝛ marthe sororū ei⁹. Quod castellū erat proximum hierosolymis. ALCVI. Et quia plures femine hui⁹ nominis erant ne errarem⁹ in nomine ostenditur ex notissima actiōe. nam sequitur: Maria autem erat que vnxit dominū vnguēto: ꝛ extersit pedes ei⁹ capillis suis. cui⁹ frater lazar⁹ infirmabat. CHRY. Igit primū qdeꝫ illud necessariū discere: qm̄ hec nō fuit illa meretrix que in luca legit. Hec eni honesta fuit ꝛ studiosa circa christi susceptionē. AVGV. de cō. euā. Uel aliter. Hoc dicēs ioānes attestat luce: qui hoc i domo pharisei cuiusdā simōis factū eē narrauit. iā itaqꝫ hoc maria fecerat. Qd̄ aūt in bethania rursus fecit, aliud est: qd̄ ad luce narrationem nō pertinet: sed pariter narrat a trib.⁹ AVGV. de ver. do. Inuaserat igit lazarū pernicies inimica languoris miserādi hominis. corpus quotidie edax febris incēdium cōsumebat. Aderāt āt due sorores languētis: ꝛ casum dolentes. iuuenis egrotātis lectulo iugiter inherebāt. vnde de eis mox subditur: Miserūt ergo soro. eius ad eū dicentes: Dn̄e ecce quē amas infirmatur. AVGV. super ioannē: Nō dixerūt veni ꝛ sana. nō ause sunt dicere: Ibi iube ꝛ hic fiet. sed tātūmodo: Ecce quē amas infirmatur. q. d. sufficit vt noueris: si eni amas: ꝛ deseris. CHRY. Per h. n. ad miserēdū volunt attrahere christū. adhuc enim ei quasi homini intēdebāt. Ideo autē nō ierūt ad christū sicut centurio ꝛ regulus. sed mittunt: qꝛ vehemēter cōfidebāt de christo: propter multā familiaritatē: quā habebāt ad eū: ꝛ qꝛ a luctu dētinebāt. THEO. Et qꝛ mulieres erant quas nō decet de facili domū exire. Multā aūt deuotionē ꝛ fidei magnitudinē exprimūt dicētes Ecce quē amas infirmatur. tantam eni potentiā in dn̄o eē credebāt: ꝙ mirū videretur qualiter viruꝫ sibi dilectuꝫ infirmitas potuerit occupare. Sequitur. Audiēs āt iesus dixit eis: Infirmitas hec nō est ad mortē. qꝛ ipsa mors nō erat ad mortē sed potius ad miraculū: quo facto crederent hoīes i christū ꝛ vitarēt verā mortem. vn̄ sequit: Sed pro gloria dei. Ubi ex obliquo dn̄s deū se dixit ꝯ hereticos qui dicūt: ꝙ fili⁹ dei nō sit deus. pro gloria ergo cuius dei audi qd̄ sequit: Ut glorificet fili⁹ dei per eam. s. infirmitatem. CHRY. Hoc āt vt: nō est causale: sed euētus. Nā euenit qdē aliūde infirmitas: vsus ē aūt ea i gloriā dei. Sequitur: Diligebat āt iesus marthā ꝛ soro. eius ma. ꝛ lazarum. AVGV. Ille lāguēs ille tristes: oēs dilecti. Habebāt ḡ spē: quoniā diligebāt ab eo q ē dolētiū ꝯsolator: lāguētiūqꝫ sanator. CHRY: Per hoc etiam erudit nos euangelista non tristari siqua infirmitas facta fuerit circa bonos viros ꝛ dei amicos.

¶ Ut ergo audiuit quia infirmabatur tunc quidem mansit in eodem loco duobus dieb⁹. Deinde post hec dicit discipulis suis eamus in iudeaꝫ iterum. Dicūt ei discipuli: Rabbi: nūc querebāt te iudei lapidare: ꝛ iteruꝫ vadis illuc? Respōdit iesus: Nōne duodeciꝫ hore sunt diei? Siqs ambulauerit in die non offendit: quia lucē hui⁹ mūdi videt: Si autem ambulauerit i nocte: offēdit: quia lux non est in eo.

ALCVI. Dominus nunciata īfirmitate lazari quousqꝫ quatriduū cōpleretur. sanare distulit vt mirabilius suscitaret. vnde dicit: Ut aūt audiuit qꝛ infirmabat: tunc quidem mansit in eodem loco duobus diebus. CHRYSO. Ut scilicet expiraret ꝛ sepeliret et dicant: Quoniaꝫ fetet vt nullus posset dicere quoniam nondum defunctum eum suscitauit. sed stupor fuit et non mors. Sequitur: Deinde post hec dicit discipulis suis. Eamus ī iudeam iterū. AVGV. Ubi pene fuerat lapidatus: qꝛ propterea inde discessisse videbatur ne lapidaret. Discessit enim vt homo. Sed in rediendo quasi oblitus infirmitatē: ondit potestatē. CHRY. Nusquā anteꝫ alibi dn̄s predixit discipulis quo iturus eēt: sed hic predixit. quia formidabant vehementer: vt non repente eos conturbet. Naꝫ sequitur: Dicunt ei discipuli Rabbi: nunc querebant te iudei lapidare: ꝛ tu iteruꝫ vadis illuc? formidabant. n. ꝛ pro eo et pro seipsis. nondū eni erāt i fide firmati. AVGVSTINVS. Cum aūt vellent dare ꝯsilium homines deo: discipuli magistro corripuit eos. vnde sequitur: Respondit iesus: Nonne duodecim hore sunt diei? Ut eni diem sese ostenderet duodeciꝫ discipulos elegit. In hoc aūt verbo non ipsum iudam sed successorē eius ꝓuidebat. Juda eni cadente successit matthias: ꝛ duodenarius numerus mansit. Hore ergo illustrētur a die et per horarū ꝓdicationem credat mundus in diem. Me ergo sequimini: si non vultis offendere. vnde subdit: Siquis ambu. i die. nō offendit: qꝛ lucē huius mundi videt. Siquis autem ambu. in nocte offendit qꝛ lux non est i eo. CHRY. q. d. q sibi nihil conscius est nequicie: nihil patietur ꝯtrarie. Qui vero mala agit patietur. Itaqꝫ non oportet formidare nihil enim dignum morte gessimus. Uel aliter: Siquis lucem huius mūdi videt. securus est: multo magis qui mecum est nisi amonerit se a me. THEOPHILVS. Quidam vero hunc dieꝫ intelligunt tempus precedens passionem: noctem vero ipsā passionē. Dicit ergo eis. Dū dies ē. i. dū nōdū īminet temp⁹ passionis non offendetis. Non enim vos persequētur iudei. Cum autem nox venerit passionem propriam dico: extunc noctem possidebitis angustiarum.

¶ Hec ait: ꝛ post hec dicit eis: Lazarus amicus noster dormit: sed vado vt a somno excitem eū. Dixerūt ergo discipuli eius: Domine si dormit saluus erit: Dixerat autem iesus de morte ei⁹: illi autem putauerunt quia de dormitione somni diceret. Tūc ḡ iesus dixit eis manifeste: Lazarus mortu⁹ ē: ꝛ gaudeo propter vos vt credatis qm̄ non eram ibi. Sed eamus ad eū. Dixit ergo thomas qui dicitur didymus ad condiscipulos: Eamus ꝛ nos ꝛ moriamur cum eo.

CHRY. Posita vna cōfortatione discipulorū: hic alio mō eos cōfortat ondēs qm̄ nō hierosolimā ōbēt ire sed in bethaniā. vn̄ dr̄: Hec ait: Et post h dic̄ ill̄. Lazar⁹ amic⁹ nr̄ dormit sed vado vt a sōno excitē eū. q. d. Nō eo rursus disputatur⁹ ꝯ iudeos: sed amicū nostrū excitaturus: ꝓpter hoc ḡ dicit. Amic⁹ nr̄. vt ondat necessariū suū aduētū. AVGV. Qꝛ aūt dixit dormit verū dixit dn̄o dormiebat: hoībus mortuus erat ḡ eū suscitare nō poterāt. Nā dn̄s tāta facilitate excitabat

de sepulchro quã tu ɋ excitas dormientẽ de lecto. Ergo ſm potentiam ſuaʒ dixit dormientẽ. ſicut ⁊ apoſtolus dicit De dormientibus aũt nolo vos ignorare. dormiẽtes appellauit: quia reſurrecturos prenũciauit. Sed quõmõ ĩter eſt in ipſis ꝙ quotidie dormiũt ⁊ exurgũt: quid quiſqʒ videat in ſomnis: alij ſentiunt leta ſomnia: alij torquẽtur. Sic vnuſquiſqʒ eiʒ cauſa ſua dormit cũ cã ſua ſurgit. CHRY. Diſcipuli autẽ ĩpedire voluerũt ei⁹ aduẽtuʒ in iudeã. vñ ſeqtur: Dixerũt ergo diſcipuli ei⁹. Domine ſi dor. ſal. erit. Solet .n. eẽ ſomn⁹ egrotantiũ ſalutis indiciũ. q. d. Si dormit non igitur vtile eſt ꝙ tu vadas ad excitandum eũ. AVGU. Quomodo ergo intellexerũt diſcipuli ſic reſponderunt. vnde ſequitur: Dixerat autẽ ieſus de morte eius. illi vero putauerũt ꝙ de dormitione ſomni diceret. CHRY. Si vero quis dicat qũo non cognouerunt diſcipuli mortuũ eſſe ab eo quod dixit Uado vt excitẽ illũ: ſtultũ. n. erat eum ire ꝑ tot ſtadia vt lazarũ a ſomno excitaret. Iſtud dicemus: qm̃ eſtimabãt hoc enigma eẽ qualia multa loquebat̃. AVGU. Qr ergo obſcure dixerat: Dormit manifeſtat qd̃ dixerat. vñ ſequit̃: Tũc ergo dixit eis ie. mani. Laza. mor. eſt. CHRY. Non autem hic adiecit. Uado vt reſuſcitem eum. non enim volebat verbis predicere quod per opera debebat certificare: vanã gloriam vbiqʒ nos fugere docens: Et ꝙ nõ oportet ſimpliciter ꝓmittere. Seqt̃. Et gaudeo ꝓp vos vt credatis quoniã non eram ibi. AVGU. Eger. n. nõ mortu⁹ fuerat nũciat⁹. ſʒ quo lateret eũ q creauerat ad cui⁹ manus aĩa morientis exierat. Ait ergo. Gaudeo ꝓp vos vt credatis qm̃ nõ erã ibi. vt iã ĩciperẽt admirari qr dominus poterat dicere mortuum qd̃ nec viderat nec audierat. Ubi meminiſſe debem⁹ ꝙ adhuc ẽt ipſorũ diſcipulorũ miraculis edificabatur fides: nõ vt eẽ ĩciperet: ſʒ vt q̃ cepat creſceret: ꝙ ergo dicit Ut credatis. ĩtelligẽdũ ẽ vt ampli⁹ robuſtiuſqʒ credatis: THEO. Intellexerũt ãt qdã hoc ſic: Gaudeo inqt ꝑ vobis. nã cũ illic ñ extiteri cõfert ad maioritatẽ fidei vr̃e: qm̃ ſi aſtitiſſem egrotãtẽ curaſſeʒ qd̃ eẽt modicũ ſignũ ad mee virtutis ĩdiciũ. qr vo me abſente ſupuenit mors poti⁹ ĩ fide mea corroborauimini cũ videbitis me poſſe ẽt defunctũ putreſcẽtẽ reſuſcitare. CHRY. Igit oẽs diſcipuli qdẽ timebãt iudeos. ſup alios vero thomas. vñ ſeqtur: Dic̃ ergo thomas q dr̃ didym⁹ ad cõdiſcipulos: Eam⁹ ⁊ nos ⁊ moꝛi. cũ eo. Infirmioꝛ. n. erat alijs ⁊ ĩfideliõ: poſtea oĩbus fortioꝛ fact⁹ eſt ⁊ irreꝑhenſibilis: q ſol⁹ orbẽ terrarũ peruit ⁊ in medijs plebib⁹ voluebatur volẽtibus eũ ĩterficere. BEDA. Uũ caſtigati diſcipuli ſupioribus domini verbis non auſi ſunt vltra contradicere. Sed thomas pre omnibus ſocios hortatur vt irent ⁊ morerentur cum eo. In quo magna eius videtur eẽ cõſtantia. Sic enim loquebatur. quaſi facere poſſet q̃ alios hortabat̃ ĩmemoꝛ ſue fragilitatis ſicut ⁊ petrus.

¶ Uenit itaqʒ ieſus: ⁊ inuenit eũ quattuoꝛ dies iam in monumẽto habentẽ. Erat autẽ bethania iuxta hieroſolymã quaſi ſtadijs quĩdecĩ. Multi autem ex iudeis venerant ad marthã ⁊ mariã vt cõſolarentur eas de fratre ſuo. Martha ergo vt audiuit: quia ieſus venit occurrit illi: maria ãt domi ſedebat. Dixit ergo martha ad ieſuʒ: Domine ſi fuiſſes hic: frater meus non fuiſſet mortu⁹. Sed et nũc ſcio quia quecũqʒ popoſceris a deo dabit tibi de⁹. Dicit illi ieſus: Reſurget frater tuus. Dicit ei martha: Scio qr reſurget ĩ reſurrectione in nouiſſimo die. Dicit ei ieſus: Ego ſũ reſurrectio ⁊ vita. Qui credit in me etiã ſi mortu⁹ fuerit viuet: ⁊ omnis q viuit ⁊ credit in me non moꝛietur in eternũ. Credis hoc? Ait illi: Utiqʒ domine: Ego credidi: quia tu es chriſtus fili⁹ dei qui in hunc mundũ veniſti.

ALCVI. Dominus ad hoc venire diſtulerat: vt quatriduũ impleret̃: vt lazarus glorioſius reſuſcitaret̃. vñ dr̃: Uenit itaqʒ ie. ⁊ inue. eũ qua. di. iam in mo. habentẽ. CHRY. Manſerat. n. dñs duobus dieb⁹ ⁊ ante duos dies venerat nuncius. In qua die lazarus eſt defunctus: ipſe aũt quarta die acceſſit. AVGU. De quattuoꝛ aũt diebus multa dici poſſunt. Diuerſis. n. modis vna res ſignificari põt. Eſt enim vnus dies mortis quẽ hõ trahit de mortis ꝓpagine. Sed ⁊ legẽ naturalẽ trãſgrediuntur hoĩes: ecce alter dies mortis. Lex etiã ſcripture data ẽ diuinit⁹ ꝑ moyſen ⁊ ipſa cõtẽnit̃. Adde tertiũ diẽ mortis. venit euãgeliũ ⁊ ipſuʒ trãſgrediuntur hoĩes. Ecce quart⁹ dies mortis etiã ad tales excitãdos domin⁹ nõ dedignat̃ accedere. ALCVI. Aliter. Primũ peccatũ extitit latio ĩ corde ſecũdũ cõſenſus: tertiũ factuʒ. quartũ cõſuetudo. Sequit̃ Erat au. be. iuxta hiero. q̃ſi ſtadijs. xv. CHRY. Qd̃ erat miliaria duo. Hoc aũt idueit̃ ad oſtẽdendũ ꝙ cõgruũ fuit m̃ltos iudeoꝝ a hieroſolymis adeſſe. vñ ſubdit̃: multi aũt ex iu. vene. ad ma. ⁊ mar. vt cõſo. eas de fra. ſuo. Sʒ qũo iudei cõſolabantur dilectas a xp̃o cũ iam ſtatuiſſent ꝙ ſiquis chriſtũ confiteret̃ extra ſynagogam fieret. Sed propter calamitatis neceſſitateʒ: aut quaſi nobiles has mulieres reuerẽtes eas cõſolabãt̃: aut quia hi aderant qui non mali erant. multi enim ex ipſis credebant Hoc autem dicebat euangeliſta ad oſtendendum ꝙ lazar⁹ vere mortuus erat. BEDA. Nondum aũt dñs caſtellum introierat: vnde adhuc extra caſtelluʒ poſito occurrit martha. vñ ſeqtur. Martha au. vt au. qr ie. ve. occurrit illi Maria au. do ſe. CHRY. Nõ ãt aſſumit ſoroꝛẽ obuiã xp̃o vadẽs. Uult. n. ſingulariter xp̃o loq ⁊ qd̃ factũ ẽ ei ãnũciare: q̃ vero cã ĩ bonã ſpeʒ duxit tunc abit ⁊ vocauit mariã. THE. Primo itaqʒ nõ ꝓdit ſoroꝛi. volẽs aſtãtes hoc latere: qm̃ ſi ꝑcepiſſet maria xp̃ʒ accedere: obuiã iret ⁊ comitarent̃ eã pſentes iudei qbus notũ fore aduẽtũ ieſu martha nolebat. Seqtur. Dixit aũt martha ad ieſuʒ: dñe ſi fu. hic fra. me. nõ fuiſſet mortu⁹. CHRY. Credebat. n. ĩ xp̃ʒ: ſʒ nõ vt oportebat: nõdũ eniʒ cognoſcebat quoniã deus erat: ⁊ ideo dicebat Si fuiſſes hic frater me⁹ nõ fuiſſet mortu⁹. THEO. Quaſi diffidens quoniam etiam abſens ſi vellet poſſet prohibere mortem fratris ſui. CHRY. Nondum etiam cognoſcebat ꝙ propria virtute hoc faceret: quod apparet ex hoc quod ſubditur Sed ⁊ nunc ſcio quia quecũqʒ popoſceris a deõ dabit tibi deus vt de virtuoſo quodam ⁊ approbato viro loquens. AVGU. Non autem dicit ei Rogo te vt reſuſcites fratrem meum. vnde enim ſciebat ſi fratri ei⁹ reſurgere vtile fuerat: hoc tñ dixit. Scio quia potes ſi vis facere vtrũ facias iudicij tui eſt non preſumptionis mee.

CHRY. Dominus autem vtraqʒ que non cognoſcebat eam docuit. vnde ſequitur: Dixit ei ie. reſur. fra. tuus. Non dixit petam vt reſurgat. ſed ſi diceret: Non indigeo adiutorio. a me ipſo omnia facio. valde fuiſſet graue mulieri. ſʒ hoc dicere: Reſurget medium erat. AVGU. Ambiguum autem fuit ꝙ dixit Reſurget. Non enim ait Mõ. ⁊ ideo ſeqtur: Dicit ei mar. Scio quia reſurget in reſurrectione in nouiſ. die. De illa reſurrectione ſecura ſum: de hac incerta ſuʒ.

CHRY. Audierat autem mulier multa a chriſto de reſurrectione loquẽte. dominus autẽ manifeſti⁹ ſuam oſtendit auctoritateʒ. nã ſubditur: Dicit ei ie. Ego ſum reſur. ⁊ vi. oñdens qm̃ non indiget alio adiutorio. ſi enim alio adiutorio indigeret: q̃lr erit reſurrectio: Si vero ipſe eſt vita: non loco circũcluditur. ſed vbiqʒ exiſtens poteſt ſanare. ALCVI. Ideo ego ſum reſurrectio: quia vita. Per quẽ tunc cũ alijs reſurget. per eundẽ põt ⁊ mõ reſurgere. CHRY.

Illa ergo dicēte quecūqz petieris: ipse dicit. Qui cre. in me etiā si mor. fue. vi. ostēdens quoniā ip̄e ē tributor bonorum z ab ipso oportet petere per hoc aūt ei⁹ intellectū eleuat nō enī hoc erat solū quod querebatur: vt solū lazarū suscitaret sed etiā oportebat eā z qui presentes erāt discere resurrectionez. AVGV. Dicit ergo: Qui cre. in me ēt si mor. fu. in carne. Viuet in anima. donec resurget caro nūqz postea moritura. Nam vita aie fides ē. Sequitur: Et oīs qui vi. in carne. z cre. in me. etiā si moriat̄ ad tempus propter mortez carnis. Nō morieť i eternū. ALCVI. Propter vitā spiritus z imortalitatē resurrectionis. Sciebat aūt dominus quē nihil latet ꝙ hoc credebat sed ꝯfessionem qua saluaretur querit. vnde sequit̄: Credis hoc? Ait illi: vtiqz domine ego cre. qz tu es xp̄s fili⁹ dei viui qui i hunc mun. ve. CHRY. Uidetur mihi non intellexisse mulier quod dictū est: sed quoniā magnū quid erat intellexit nō tñ cognouit quid est: propterea aliud interrogat: aliud respondit. AVGV. Uel aliter. Qm̄ hoc credidi ꝙ fili⁹ es dei credidi qz tu es vita: qz z qui credit in te etiam si moriat̄ viuet.

¶ Et cū hec dixisset: abijt z vocauit mariā sororē suā silētio dicēs: Magister adest: z vocat te. Illa vt audiuit surrexit cito: z venit ad eū nondū n. venerat ihs i castellū: sz erat adhuc i illo loco vbi occurrerat ei martha: Judei ergo q erāt cū ea i domo z cōsolabāť eā: cū vidissēt mariā qz cito surrexit z exijt: secuti sunt eā dicētes: Qz vadit ad monumētū vt ploret ibi. Maria ergo cuz venisset vbi erat iesus vidēs eū: cecidit ad pedes eius: z dixit ei. Domine si fuisses hic non esset mortuus frater meus.

CHRY. Ex virtute sermonum christi interim martha incerata est luctus dissolutionem. ea enim que ad magistrū erat deuotio non permittebat eā sētire p̄ñtia q̄ luctū indurere poterāt. vñ dicit̄: Et cū hec dixisset: abijt z vo. ma. soro. suā silē. AVGV. Aduertēdū ꝙ suppressā vocē siletiū nūcupauit. nā quō siluit: cū subdat̄ dicēs. Magister adest z vocat te. CHRY. Jō āt occulte sororē vocat: si. n. sciuissēt iudei xp̄m aduenire recessissēt: z nō fuissēt testes miraculi. AVGV. Aduertēdū ēt quēadmodū euāgelista nō dixit: vbi vel qñ vel quō mariā dñs vocauerit vt hoc i verbis marthe potī⁹ itelligeretur narrationis breuitate seruata. THEO. Sine ēt ipsā xp̄i p̄sētiā vocatōez reputauit. q. d. Inexcusabile ē vt eo p̄ñte tu nō exeas obuiā ipi. CHRY. Omnib⁹ aūt assidētib⁹ illa lugēs z plāgēs nō expectauit adse venire magistrū neqz dignitatē seruauit neqz a luctu detēta ē: sz surgēs ꝯfestiz obuiauit. vñ sequit̄: Illa vt audi. sur. cito z ve. ad eū. AVGV. Ex quo patet ꝙ nō illā p̄uenisset martha si ei notus fuisset aduentus iesu. Sequit̄. Nondū enī venerat Je. i cast. sz erat adhuc i illo loco vbi occurrerat ei martha. CHRY. Uacantius enī ibat: vt non videat̄ inycere seipsū miraculo sz rogari ab alijs. Hoc igitur vult occulte euāgelista īsinuare: aut qz cito currebat: vt anticiparet eū venietē. veīt aūt nō sola: sz oēs trahēs iudeos. vñ sequit̄: Judei igr̄ q erāt i domo cū ea: z cōsola. eā. cū vidis. ma. qz cito surre. z exijt: secuti sūt eā dicētes: qz va. ad mo. vt ploret ibi. AVGV. Hoc ptinuit ad euāgelistā narrare vt videamus que occasio fuerit ꝙ plures ibi essent: quando lazar⁹ resuscitatus est: vt tā grāde miraculū q̄triduani mortui resurgētis testes plures īueniret. Sequitur. Maria ergo cū ve. vbi erat iesus: vidēs eū ce. ad pedes ei⁹. CHRY. Feruētior hec sorore erat. nō. n. turbā verecūdata ē: nec suspitionē timuit: quā de xp̄o iudei habebāt: cū aliq inimicorū xp̄i interessent sed oīa cōtempsit humana presente magistro z soli se dabat ei q ad magistrum honori. THEOPHI. Quāuis ēt se diminute videbatur habere dicēs Dñe si fuisses hic fra. me⁹ nō fuis. mor. ALCVI. q. d. Dū nobiscū p̄sens fuisti: nō morb⁹: nō infirmitas aliq̄ apparere ausa est: apud q̄s vita noluerat habitare siue hospitari. AVGV. de ver. O īfidelis ꝯuenio te adhuc posito i seculo lazar⁹ amicus moriť. Si amicus moriť inimicus qd patieť? parū ē si nō tibi soli supi fuimt. Ecce tuū dilectū iferi rapuerūt. BEDA. Nō aūt oīa dixit maria que martha ꝓtulerat: qz cōsueto hominū more lachrymis nō oīa que voluit z in aio habuit proferre potuit.

¶ Jesus ergo vt vidit eā plorantem z iudeos q venerāt cū ea plorantes īfremuit spiritu z turbauit seipz z dixit: Ubi posuistis eū? Dicūt ei: Domine veni z vide. Et lachrymat⁹ ē iesus. Dixerūt ergo iudei: Ecce q̄ō amabat eū. Quidam āt ex ipsis dixerunt: Nō poterat hic q aperuit oclos ceci nati facere vt hic nō moreret̄? Jesus ḡ rursū fremēs i semetipo venit ad monumētū. Erat āt spelūca: z lapis supposit⁹ erat ei. Ait ihs. Tollite lapidē. Dicit ei martha soror ei⁹ q mortu⁹ fuerat: Dñe iā fetet: q̄triduanus ē. n. Dicit ei iesus: Nōne dixi tibi: qñ si credideris videbis gloriaz dei? Tulerunt ergo lapidē.

CHRY. Marie loquēti nihil christ⁹ loq̄t: neqz ea dic q̄ sorori dixerat. turba. n. aderat m̄lta z nō erat tp̄s illor̄ vborū: Sed cōdescēdit z humiliat̄: hūanā nām denudās: qz. n. miraculū magnū erat futurū: z multos p id lucratur⁹ sua ꝯdescēsiōe attrahit testes z hūanā mōstrat nāz. vñ dr̄: Jesus ḡ vt vidit eā plorantē: z iu. q ve. cū ea plo. īfre. spū z turba. semetips. AVGV. Quis. n. eū posset nisi ip̄e turbare: Turbatus ē xp̄s: qz voluit. esuriuit qz voluit i illi⁹ ptāte erat sic vł sic affici vel nō affici. Uerbū. n. aīāz suscepit z carnē: toti⁹ hoīs sibi coaptās i p̄sone vnitate nāz. ac p hoc vbi sūma potestas ē s̄z volūtatis nutū turbat̄ ifirmitas. THEO. Ad approbādā. n. cōditionē hūanā iubet ei qd̄ suū ē, p̄scg: nec nō iniūgit ei v̄tute spūssācti illāqz cōpescit. Hec āt cūcta nām pati dñs cōniuet. cū approbādo ꝙ hō v̄us et nō apparēs fuerat tū ēt nos monēdo: ac metā mesticie z iocūditati iponēdo. Nā ex toto nec cōpati nec merere ferimū. ac horū exuberātia muliebre: Seq̄t z dixit. vbi posuistis eū. AVGV. de v̄. do. Nō locū sepulti ignorare credi debuerat: sed fidem populi approbare volebat. CHRY. Nō n. vult ipse se inijcere. sz oīa ab alijs discere z rogat⁹ facere vt ab oī suspitiōe eripiat signū. AVGV. li. lxxxiij. que. Qz et iterrogat vocationē nostrā q̄ fit in occulto arbitror significare. Predestinatio enī nostre vocatiōis occulta ē cui⁹ secreti signū ē iterrogatio dñi quasi nesciētis cū ipsi nesciam⁹: vel ꝙ ignorare se petōres alio loco dñs ostēdit dicēs: Nō noui vos. qz in disciplina et preceptis eius non sunt peccata. Sequitur. Dicūt ei domine veni et vide. CHRY. Nondum enī aliquod signum resurrectionis monstrauerat: vnde ita videbatur iturus vt lachrymaturus: nō vt resuscitaturus. ꝓpter hoc ei dicunt Ueni et vide. AVGV. Uidet aūt dñs quādo miseretur: vñ illi dicitur: Uide humilitatē meā z laborē meum et dimitte oia peccata mea. Sequitur: Et lachryma. est iesus. ALCVI. Qz fons pietatis erat. flebat p parte humanitatis: quez resuscitare poterat per potētiā diuinitatis. AVGV. Quare aūt fleuit christus nisi qz hoīes flere docuit? BEDA. Est autem hominum cōsuetudo caros suos mortuos lugere. Secundum hanc consuetudinez iudei dominum flere putabant. vnde subditur: Dixerunt ergo iu. Ecce q̄ō ama. eū. AVGV. Quid ē amabat eū? Nō veni vocare iustos. sed peccatores ad penitētiā. Sequitur. Qui

dā aūt ex ipsis dixe. Nō pote. hic q ape. ocu. ceci nati facere vt hic nō moreref? Plus ē qđ facturus ē vt mortu⁹ suscite tur. CHRY. Erāt aūt ex inimicis eius q hoc dixerūt. Ex qbus igiť oportebat eius admirari v̄tutē ex his ei detrahūt .s. ex illuminatiōe ceci nati quasi nec illo miraculo facto. In hoc ēt se ostendūt eē corruptos: q2 nondū christo adueniē te ad monumētū p̄cassumūt accusatiōes non expectantes rei finē. Sequitur: Jesus ergo rur. fremēs in semetipso ve. ad monu. Studiose euāgelista frequēter dicit q lachrimatus ē ⁊ q fremuit. vt discas q vere nostrā nām induit. Quia enī hic magis alijs euangelistis magna de eo loquitur etiā in rebus corporalib⁹ humiliora dicit. AVGV. Fremas aūt ⁊ in te si disponis reuiuiscere: oī hōi dicif q p̄mitur pessima consuetudine. Seqtur. Erat aūt spelū. ⁊ lapis supposi tus ei. Mortuus sub lapide reus sub lege. Lex. n. q̄ data est iudeis i lapide scripta est. Oēs aūt rei sub lege sūt: iusto aūt nō ē lex posita. BEDA. Est aūt spelūca rupis cauata. Porro monumentū dicif eo q mētem moneat hoc ē mortuos ad memoriā reuocat. Seqtur: Ait iesus tollite lapidem.

CHRY. Sed quare nō lapide iacente fecit resuscitari? Nōne poterat qui corpus mouit mortuū voce etiā multo magis lapidē mouere? Non aūt hoc fecit vt eos testes faciat miraculi: vt nō dicāt qđ i ceco dixerāt: Non est hic. Manus eni ⁊ accessus ad monumentū testabantur q ipse est.

AVGV. Mystice aūt dicit: Remouete lapidem. remouete legis pondus. gratiā p̄dicate. AVGVSTINVS lib. lxxxiij que. In quo puto illas significare q venietib⁹ ad ecclesiā ex gētib⁹ on⁹ circūcisiōis iponere volebāt vel eos q in ecclesia corrupte viuūt ⁊ offēsioi sūt credere volētibus.

AVGV. de ver. do. Jā āt maria ⁊ martha sorores lazari q̄ xp̄z frequēter mortuos resuscitasse viderāt fratrē suū posse resuscitare penit⁹ nō credebāt. Nā seqť: Dicit ei mar. so. ei⁹ q mor. fue. Dn̄e iā fetet q̄triduā. n. ē. THEO. Hoc aūt martha tāq̄ diffidēs dicit veluti i poss̄e credēs posse fratrē suscitari. ob dierū diuturnitatē. BEDA. Uel hec v̄ba nō sūt desperatiōis s3 poti⁹ admiratiōis. CRHY. Sed hoc ēt qđ dicit valet ad obstruēdū idеuotos. vt et miraculū testentur man⁹ tollētes lapidē. ⁊ audit⁹ vocē audiēs xp̄i: et visus videtū lazarū exire. et odorat⁹ fetorē recipiēs. THEO. Christ⁹ āt rememorat mulieri ea de qb⁹ secū3 contulerat ⁊ pene vt oblitæ loqtur. vn̄ seqť: Dicit ei iesus: Nōne dixi ti. qm̄ si credi. videbis gl̄iā dei? CHRY. Nō. n. memor erat mlier ei⁹ qđ xp̄s dixerat: Qui credit ī me ēt si mortuus fuerit viuet: ⁊ discipl̄is qdē dixit: Ut gl̄ificet fili⁹ dī i ea. hāt gl̄iā dī ō p̄sē dič. Infirmitates. n. corū q audiebāt cā erant d̄ne eorū q̄ dicebāť: Nolebat dn̄s iterū turbare astātes ⁊ iō dicit: Uidebis gl̄iā dī. AVGV. In hoc āt ēgl̄ia dī q2 ⁊ fetētē et q̄driduanū resuscitat. Seqtur: Tulerūt ḡ lapidem.

ORI. Mora tollēdi lapidē adiacētē ex sorore defūcti causata ē. Nisi. n. dixisset: Jā fetet: ē. n. quatriduan⁹: non diceretur: Dixit iesus tollite lapidē: Sustulerunt ergo lapidem: nūc ergo lange tardius ablat⁹ ē. Cōmodū ē igitur nihil interponere iter iussa iesu ⁊ ipsorū executionem.

Jesus aūt eleuatis sursum oculis dixit: Pater gratias ago tibi qm̄ audisti me. Ego aūt sciebā q2 sēp me audis: sed propter populū q circūstat dixi: vt credāt q2 tu me misisti. Hec cum dixisset voce magna clamauit: Lazare veni foras. Et stati prodijt qui fuerat mortu⁹ ligat⁹ manus ⁊ pedes istitis: ⁊ facies illius sudario erat ligata. Dixit eis iesus: Soluite eū: ⁊ sinite abire. Multi ḡ ex iudeis qui venerāt ad mariā ⁊ marthā ⁊ viderāt q̄ fecit ihs: crediderūt i eū. Quidā aūt ex ipsis abierūt ad phariseos: ⁊ dixerūt eis q̄ fecit iesus.

ALCVI. Q2 xp̄s s̄m hoīe3 minor erat p̄re: ab illo petit suscitationē lazari atq3 iō se exauditū eē dicit. vn̄ dicif: Je. āt el. sur. oc. di. P̄r gra. ago. ti. qm̄ exau. me. ORIGE. Eleuauit qdē sursū oculos qm̄ intelligētiā humanā erexit: adducēs illā p oronē ad excelsū p̄rem. S3 ⁊ necesse ē, volētē ad exēplar orationis xp̄i orare eleuare oculos cordis sursū: ac erigere illos a p̄ntib⁹ reb⁹ memoria cogitatōib⁹. atq3 intentionib⁹. Si aūt digne orātib⁹ huiusmodi q̄dā exp̄mitur a deo de ppria orone p̄missio: adhuc te loquēte: Ecce assū. qd expedit arbitrari de dn̄o ⁊ saluatore: erat. n. oraturus p resurrectōe lazari. S3 p̄ueniēs illi⁹ oronē q solus bonus p̄r est exaudiuit dicēda. Pro ipletōe igiť oratōis subdit gratiaꝝ actōes dicēs. P̄r grās ago ti. qm̄ exau. me. CHRY. Hoc est nihil est cōtrariū inci ad te. Nō aūt oñdit q ipe nō potuit: vel q minor sit p̄re: q2 hoc ⁊ amicis dī ⁊ honore cq̄lib⁹. Ut aūt oñdat qm̄ nō idiget orone: subiūgit: Ego āt scie. qm̄ semp me au. q. d. Ad hoc q fiat volūtas mea: non indigeo oratione ad hoc q tibi suadeā. vna. n. ē nr̄a volūtas. hoc āt obūbrate dicit ppter auditoꝝ ībecillitatē. De⁹. n. nō ita dignitatē suā respicit vt ad salutē nr̄am: ppterea excelsa qdē ⁊ magna pauca ⁊ ipsa occultata huilia vō multa circūfluūt ei⁹ s̄monib⁹. HYLA. iij. de tri. Nō igiť p̄ce eguit. nobis orauit ne fili⁹ ignoraref. vn̄ subdiť S3 ppter pp̄lm q circūstat dixi vt credāt q2 tu me misisti. Cū. n sibi nō pficeret deprecatōis s̄mo ad pfectū tn̄ nr̄e fidei loq̄baf. Nō inops ergo auxilij est: s3 nos sum⁹ iopes doctrine. CHRY. Nō āt dixit vt credāt qm̄ minor sū: qm̄ sine orone nō possū facere. s3 qm̄ tu me misisti. Nō dixit misisti me ibecillē v̄tutē recognoscentē a meipso nihil facientē. sed me misisti vt nō deo cōtrariū estimēt: nec dicāt. Nō est ex deo: ⁊ vt oñdā s̄m tuā volūtatē opus hoc fieri. AVGV. de ver. do. Uenit autē xp̄s ad monumētū i quo lazar⁹ dormiebat ⁊ nō tanq̄ mortuū: s3 tāq̄ sanū tāq̄ viuū tāq̄ audire paratū: de sepulchro ptin⁹ vocauit. vn̄ seqť: Hec cū dixisset voce magna clamauit. Lazare vēi foras. Jō dicit nomē ne oēs mortui cogerēt exire. CHRY. Nō aūt dixit Surge tu: s3 veni foras. vt viuēti loquēs ei qui mortu⁹ fuerat. Propter qđ ū dixit: In noie p̄ris mei veni foras: aut resuscita eū p̄r. Sed hec oia dimittēs postq̄ oratis formā accepat: per res auctoritatē oñdit. qm̄ ⁊ hoc sapientie sue est: p verba qdē cōdescēsionē: p res vero ostēdere potestatē. THEO. Alta vero saluatoris vox q̄ lazarū suscitauit. īdiciū ē tube magne sonature ī cōi resurrectōe. Alti⁹ ēt clamauit vt gētilū ora refrenet fabulātiū ī tumulis eē aīas defūctoꝝ. nā q̄si foras manentē eā aduocat per clamorē. Sicut aūt vniuersalis resurrectio ī ictu oculoꝝ proueniet: sic ⁊ hec resurrectio singularis: ⁊ iō sequiť: Et stati prodijt q mor. fue liga. ma. ⁊ pe. insti. ⁊ fa. ei⁹ su erat ligata. Jam īcipaf effectu qđ dicif: Uenit hora cū audiēt defūcti vocē filij dei: ⁊ qui audierit viuēt. ORI. Nam vox elata ⁊ clamor non inconuenienter dicetur excitasse illū ⁊ sic adimpletū est quod dixerat: Uado vt excitē eum. Sed ⁊ pater qui filium orantē exaudiuit suscitauit lazarum: vt sic resurrectio lazari cōe opus sit filij orantis ⁊ patris exaudientis. Sicut enim pater suscitat mortuos ⁊ viuificat. sic ⁊ fili⁹ quos vult viuificat. CHRY. Exijt aūt ligatus: vt non putaretur esse phantasma. Sed ⁊ hoc q exibat ligatus nō minus videbatur esse q̄ resuscitare. Seqtur. Dicit eis iesus. sol. eū. Ut videlicet tāgentes ⁊ ei appropinquātes videant: quia vere est ille. Sequitur Et sinite abire: ⁊ hoc propter humilitatem. non eum ducit eum: ne q̄ iubet secū ambulare ad sui demōstrationē. ORIGE. Dixerat autem supra dominus propter populum qui circūstat dixi vt credant: quia tu me misisti: nullo autem eorum credentem hoc dixisset: velut aliquis hominum insous futurorum. vnde ad hoc remouendū subditur. Multi er. ex

in qui ve.ad mariam ꝛ mar.ꝛ vide.que fecit:credi.in eum. Quidā aūt ex ipsis abierunt ad phariseos ꝛ dixerunt eis q̄ fecit iesus. Cōtinet gd ambiguū sermo psens verū g uerūt ad phariseos fuerunt ex illis multis qui crediderāt propo nētes cōciliari christo hostiliter se habentes ad eū. Uel aly a credentibus irritare volētes iudeū pharisco⁊ zelū i ipsū: ꝛ videt mihi hoc magis euangelistā exprimere velle. mul tos enī dixit g p hoc qđ viderunt crediderūt: veluti paucis existētibus alys de gbus subdit Quidā aūt ꝛc. AVGV. lib.lxxxiij.que. Quāq̄ȝ aūt ſm euāgeliste historiā resuscitatū lazarū plena fide teneamus tū in allegoria aliquid significa re nō dubito. neq̄ȝ enim res facte allegorizant ī geste rei fidē amittūt. AVGV. sup ioan. Omnis quidē qui peccat mo ritur: sed deꝰ magna misericordia aīas suscitat. ne moriātur in eternū. Intelligimus ergo tres mortuos quos in corpori bus suscitauit aliquid significare de resurrectiōibus aīa⁊. GREGO. iiij. mora. Puellam enim in domo. mulierē ex tra portam in sepulchro aūt lazarū suscitat. Adhuc quippe in domo mortuꝰ iacet qui iacet in peccato. Jā quasi extra por taz ducit cuius iniquitas vsq̄ȝ ad inuerecundiā publice per petrationis operatur. AVGV. Uel intus ē mors: qȝ cogi tatum malū nōdū processit in factū. Si aūt ipsum malū fe cisti: mortuū extra portaz extulisti. GRE. Sepulture vero aggere premit: qui in perpetratione nequitie ēt vsu cō suetudinis pressus grauatur: sed hos plerūq̄ȝ diuina gratia respectꝰ sui lumine illustrat. AVGV. lib.lxxxiij.que. Ut accipiamꝰ lazaꝛ in monumēto aīaȝ terrenis peccatis obru tā. AVGV. sup ioan. Et tū lazarū dñs amabat. si.n. pec catores nō amaret: de celo ad terras nō descenderet. Bene de illo qui peccare cōsueuerat dicit. Fetet. incipit enim habere pessimā famā tāq̄ȝ odorē deterrimū. AVGV. li. lxxxiij. que. Recte ē dicit: Quatriduanus ē. vltimū enim elementorū terra ē. significat. n. puteū terrenorū peccato⁊ i. cupiditatū carnaliū. AVGV. sup ioan. Fremuit ante ꝛ lachrymauit voce magna clamauit: qȝ difficile surgit quē moles cōsuetudinis premit. Turbat semetipsū xp̄s: vt tibi significet quō tu turbari debeas: cū tanta mole peccati premeris ꝛ p̄meris. Fides. n. hominis sibi displicētis freme re debet in accusatiōe malo⁊ ope⁊: vt violētie penitētis ce dat cōsuetudo peccādi. Qñ dicis illud feci ꝛ pepercit mihi deꝰ: euāgeliū audiui ꝛ contēpsi. Quid facio: Jā fremuit chri stus: qȝ fides fremit in voce fremētis apparet spes resurgē tis. GREGO. xxij. mo. Dicitur aūt lazaro Ueni foras: vt ab excusatione ꝛ occultatione peccati ad accusationē suam ore proprio exire prouocet: vt q intra cōscientiā suā abscon sus iacet per nequitiā. a semetipso foras exeat p cōfessionez AVGV. lib. lxxxiij. q̄. Qȝ āt lazarꝰ exijt de monumēto: aīaz significat recedētē a carnalibꝰ vitys. qȝ vō īsititis obuo lutꝰ ē: qȝ ēt a carnalibꝰ recedētes ꝛ mēte seruiētes legi dei: adhuc tū in corpe cōstituti: alieni a molestys carnis ēē nō possumꝰ. qȝ aūt facies eiꝰ sudario tecta erat. hoc ē qȝ ī hac vita plenā cognitionē hēre nō possumꝰ: qȝ aūt dic. Solute eū ꝛ sinite abire. hoc ē qȝ post hāc vitā auferuntur oīa vela vt facie ad faciē videamꝰ. AVGV. sup ioā. Uel ali ter: Qñ cōtēnis mortuꝰ iaces: qñ cōfiteris pcedis. Quid est. n. pcedere nisi ab occultis velut exeūdo maīfestari. Sȝ vt cōfiteatis deꝰ facit: magna voce clamādo. i. magna grā vocā do. Mortuꝰ aūt pcedēs adhuc ligatꝰ ē. confitēs adhuc reus ē. vt aūt soluerentur peccata eius ministris hoc dixit: Solui te eū ꝛ sinite abire: qđ est: Que solueritis super terraz erunt soluta ꝛ in celis. ALCVI. Christus ergo suscitat qȝ interi us per seipsū viuificat. Soluūt discipuli: qȝ per ministeri um sacerdotū absoluūtur viuificati. BEDA. Per eos āt qui phariseis annūciauerūt significātur nōnulli q vidētes bona fuo⁊ dei opa odys insequūtur ꝛ infamare conantur.

Collegerunt ergo pontifices ꝛ pharisei conci liū ꝛ dicebant: Quid facimus: Quia hic homo multa signa facit. Si dimittimꝰ eū sic: oēs credēt i eū. Et venient romā ꝛ tollēt nostrū locū ꝛ gētē. Unus āt ex ipsis cayphas noīe: cū eēt pōtifex an ni illius dixit eis. Uos nescitis qcq̄ȝ nec cogita tis: qȝ expedit vobis vt vnus moriatur homo p populo: ꝛ nō tota gēs pēat. Hoc aūt a semetipso nō dixit: sed cū eēt pontifex āni illius pphetauit: qȝ iesus moriturus erat pro gente. Et nō tm̄ pro gente: sed vt filios dei q erāt dispsi cōgregaret in vnū. Ab illo ḡ die cogitauerūt vt interficerēt eum.

THEO. Decebat admirari ac extollere eū q talia page bat miracula ipi vero potius consiliātur illū occidere. vñ dicitur. Collegerūt ergo pōti. ꝛ pha. consiliū aduersus ie. ꝛ dicebāt Quid facimus: AVGV. Nec tū dicebāt. Credā mꝰ. Plus enī pditi hoies cogitabāt quō nocerēt ꝛ pderent: q̄ȝ quō sibi cōsulerēt ne pirēt. ꝛ tū timebāt ꝛ q̄si cōsulebāt. Dicebāt eī Quid facimus: qȝ hic homo multa signa facit.

CHRY. Hoīez eū adhuc vocāt q tātā susceperūt eiꝰ dei tatis demōstrationē. ORI. Est āt p ea q̄ dicunt ab ipsis ꝯsiderare co⁊ isipiētiā ꝛ cecitatē. Insipiētiā quippe qȝ testifi cabāt illū ꝛ multa pegisse miracula: ꝛ tū estimabāt se posse aduersus eū emulari vel ut non posse p se aduersus cor emulatiōes. Cecitatis āt hoc ipȝ erat. ad faciētē. n. tot mira cula ptinebat vt se ab eo⁊ īsidys eximeret nisi forte crede rēt qȝ signa fecit ꝛ putabāt ea ñ fieri diuia virtute. Hi gdē igit deliberabāt ñ dimittere ipȝ: opināntes se p hoc eē impe dimēto volētibꝰ credere i eū. ꝛ romāis ne eis auferrēt ter rā ꝛ gētē. vñ segt: Si dimittimꝰ eū sic: oēs credēt i eū: ꝛ vē. roma. ꝛ tol. locū nr̄ȝ ꝛ gētez. CHRY. Hoc dicētes pplm volūt ꝯuertere vt piculū ex suspitiōe tyrānidis q. d. Si romāi viderīt eū turbas ducēte. suspicabūt nos i tyrānidē velle ꝯsurgere ꝛ dstruēt nostrā ciuitatē. sȝ fictio erat q̄ dice bant. Quid. n. demostrabat tale: armigeros circūferebat: equitaturas trahebat: Nōne deserta psequebat: Sȝ vt nō putētur ob passionē suā hoc dicere: torā ciuitatē piclitari dicūt. AVGV. Uel timuerūt ne si oēs in xp̄z crederēt: nemo remaneret q aduersus romāos ciuitatē dei templūq̄ȝ defēderet. qȝ cōtra ipsū tēplū ꝛ cōtra suas paternas leges doctrinā xp̄i eē sētiebāt. tēporalia ergo pdere timuerūt: ꝛ vitā eternā nō cogitauerūt. nam ꝛ romāi post dñi passionē ꝛ glorificatōez tulerūt eis ꝛ locū ꝛ gētez expugnādo ꝛ trāsfe rēdo. ORI. Sȝ ꝛ ſȝ anagogē locū eo⁊ q ex circūcisiōe sūt gētes occupauerūt: qȝ p eo⁊ casū salus gētibus euenit. locū .n. gētiū romani ponūt ex regnātibꝰ q regno subierāt nūcu patis. Gēs ēt ab eis sublata ē: qȝ q fuit populus dei. factus ē nō populus. CHRY. Cū aūt illi hesitabāt: ꝛ nō i ordie cōsi lij pponebāt dicētes. gd facimus vnꝰ inuerecūde ꝛ cū crude litate clamauit. vñ segt: vnꝰ āt ex ipsis caiphas no. cum eēt pōti. anni illiꝰ. AVGV. Mouere pōt quō dicat pontifex anni illiꝰ. cū dominꝰ cōstituerit vnū sūmū sacerdotem cui mortuo vnꝰ succederet. Sed intelligēdū ē p ambitiones ꝛ ꝯtētiones inter iudeos postea ꝯstitutū eē plures fore pōtifi ces q p annos singulos vicibꝰ ministrarēt: ꝛ forte ēt i vnū annū plures administrabāt: qbꝰ alio anno aly succedebāt.

ALCVI. Nam de hoc caipha iosephus refert qȝ precio sibi sacerdotiū vniꝰ anni redemerit. ORI. Increpat aūt caiphe prauitas i hoc qȝ dicit: Pōtifex anni illiꝰ: quo .s. no ster saluator exercuit ministerium passionis: ꝛ tamen cum eēt pōtifex anni illius dixit eis Uos nescitis quicq̄ȝ: neq̄ȝ cogitatis: qȝ expe. vo. vt vnus moriat hō pro popu. ꝛ non tota gens pereat. q. d. Uos sedetis ꝛ adhuc segnius rem at tenditis: sed attendatis vnius hominis salutē p cōmuni re

publica oportere contēnere. THEO. Hoc aūt ipse qdez praua dixit itentione tñ spūssancti gratia ore eius vsa est ad futuri presagiū. vñ subdit: Hoc aū a semetipso ñ dixit: sȝ cū eēt pō. anni illi⁹ pphetauit: qꝛ iesus moriturus erat ꝓ gēte.

ORIGE. Non quicūqȝ prophetizat propheta ē. sicut nō qcūqȝ ius ꝓsequit iust⁹ ē: sicut q facit aliquod opus ꝓpter humanā gloriā. Caiphas ergo ꝓphetauit quidē: nec tñ erat ꝓpheta: sicut ⁊ balaā. Audebit aūt quis dicere qꝫ non per spiritūscūz caiphas prophetauerit. qꝛ ēt spiritus maligni est attestari iesu ⁊ prophetare ꝓ eo. iuxta illud qđ dr̄. Nouim⁹ te qꝫ sis scūs dei. nā ei⁹ intētōis ē ñ fideles auditores efficere: sȝ incitare ī pretorio ꝯsidētes aduersus iesuz. vt eū pimerēt. deīde qđ dicit Expedit vobis. qđ ps ei⁹ ꝓphetie fuit: dicit verum vel mētitur. Nam si verum dicit: saluantur hi q in ꝑtorio aduersus iesum nituntur: mortuo iesu ꝓ populo: ⁊ ꝑtingunt ad id quod expedit. Qđ si inconueniēs ē. manifestū qꝫ nō fuit spūssanct⁹ qui ōdit hec ꝓferri: qꝛ spiritussanct⁹ nō mētit. Si aūt quis velit veridicū ⁊ ī hoc eē caiphaz: conuerteretur illi qꝫ gratia dei pro omnibus gustet mortē: ⁊ qꝫ ē saluator omniū hominū maxīe fideliū. fatebitur ēt cūcta q̄ sunt in hoc loco prophetiā eē veridicā: incipiēdo ab illo Uos nihil scitis. Nihil enim nouerant qui iesuz ignorabāt eē veritatē: sapientiā: iustitiaȝ ⁊ pacē. Et qꝫ ipsis quoqȝ erat expediens. vt hic vn⁹ ingstū ē homo moriat pro populo. ñ enī inquātū est imago inuisibilis dei ē susceptibilis mortis. Pro populo āt obijt. velut potēs toti⁹ orbis culpā in seipsū retorquēs dissipare ac delere. Ex hoc vero qꝫ dicitur: Hoc āt a semetipso non dixit: docemur qꝫ aliqua nos homines ꝑ nos dicim⁹. nulla inducēte virtute ad proferēdū: quedaȝ vero suadente nobis quadā virtute: et si nō integre exprimamus: ⁊ sic ꝯsequēter disponimur ad ea insectātes ea q̄ dicim⁹: sed nō intētionē dictorū: velut caiphas ex se nihil protulit: nec dixit intētionē qꝛ prophetiā dicti nō accipiebat: Sed ēt apud paulū quidā legisperiti sunt nō ītelligētes nec ea que ꝓferūt. AVGV. Hic docemur etiā hoīes malos prophetie spū futura ꝑdicere. quod tamē euāgelista diuino attribuit sacramēto: qꝛ pontifex fuit. i. summus sacerdos.

CHRY. Uide aūt quanta spūssancti virtus est. a mente enim mala valuit verba proferre ꝓphetie. Uide ēt quāta est pontificalis virtus potestatis pontifex eniȝ effectus et si indignus existēs. tñ prophetauit nesciēs quid diceret. ore enim solū vsa ē gratia contaminatū autem cor non tetigit.

AVGV. Caiphas igitur de sola gēte iudeorū ꝓphetauit in qua erāt oues de quibus ait ipse dominus. Nō sū missus nisi ad oues que perierūt dom⁹ israel. sed nouerat euāgelista alias eē oues que non erāt de hoc ouili quas oportebat adduci. ⁊ ideo addidit: Et non tm̄ pro gēte: sed vt filios dei qui erāt dispersi congregaret in vnū. Hec aūt fm̄ predestinatione dicta sunt: nam neqȝ oues ei⁹ neqȝ filij dei adhuc erant. GREGO. vi. mo. Persecutores igr̄ pegerunt hoc quod perniciose moliti sunt: intulerunt mortem: vt ab eo abscinderēt fidelium deuotionē: sed fides inde creuit. vñ se hanc extinguere infideliū crudelitas credidit. Non enī ad pietatis sue obseguȝ redegit: qđ cōtra illū humana crudelitas extorsit. ORIGE. Cōcitati āt ad irā ex verbis cayphe. coaxauerunt vt occiderēt dominuȝ. vnde sequitur: Ab illo ergo die cogitauerunt vt interficerēt eum. Et quidem si non spiritu sancto cayphas prophetauerat: alius spiritus fuit qui voluit ⁊ per impium loqui: ⁊ sibi compares aduersus christum incitare. Qui autem vult respondere pro spiritu sancto: dicet qꝫ sicut sacrarum intētionem scripturarū ad vtilitatem prolatā aliqui praue suscipiunt ad cōstituēdam enormem disciplinam: sic editam pro saluatore ꝓphetiam veridicam. non debito modo percipientes consiliati sunt vt interficerent christuȝ. CHRY. Querebant quidē prius ⁊ eum interficere: nunc ⁊ sententiam firmauerunt.

¶ Jesus ergo iam nō in palam ambulabat apud iudeos: sed abijt in regionem iuxta desertū in ciuitatem que dicitur effrem: ⁊ ibi morabatur cū discipulis suis. Proximum autem erat pasca iudeorum: ⁊ ascenderūt multi hierosolymā de regione ante pascha vt sāctificarēt seipsos. Querebant ergo iesum: ⁊ colloquebantur adinuicē in templo stantes. Quid putatis: quia non vēit ad diē festum istuȝ: Dederant āt pontifices ⁊ pharisei mandatum: vt siquis cognouerit vbi sit indicet: vt apprehendant eū.

ORIGE. Cum conciliū cōgregauerūt pōtifices ⁊ pharisei vt occiderēt iesū ipse caut⁹ se obseruās: nō vltra cū fiducia conuersabat̄ cū iudeis sed neqȝ ad aliā ciuitatē abijt populatā. sȝ ad quādā remotā. vnde dicit̄: Jesus ergo iā nō in palā ābulabat apud iudeos. sȝ abijt ī regionē iuxta desertū in ciuitatē que dr̄ effrem. AVGV. Nō qꝛ potētia ei⁹ defecerat: qua si vellet palā cū iudeis cōuersaret̄: ⁊ nihil ei facerēt. sed exēplū discipulis demr̄auit: quo appareret nō eē peccatū si fideles eius oculis ꝓsequētiū se subtraherēt: ⁊ furorē sceleratoꝝ latēdo poti⁹ euitarēt: q̄ȝ se ostēdēdo magis accēderēt. ORIGE. Honestū nāqȝ ē imminēte agone cōsitēti iesuȝ no euitare cōfessionē. nec recusare subire mortē gratia veritatis: nec min⁹ honestū ē nō tradere occasionez tāte tētatōi nō solū ꝓpter icertitudinē euēt⁹ ꝓprij. sȝ ne nos occasionē prestem⁹ vt alij magis impij ac noxij fiāt. nā siqs fact⁹ erga quēq̄ȝ materia criminis luet penas: quō ꝓsecutorē nō declinās: nō ēt ⁊ ꝓseqn̄tis delicto dabit respōsuȝ: Nō sol⁹ aūt dn̄s illic iuit: imo vt nullā daret causam pergenti cū discipulos ēt secū duxit. vñ seqtur: Et ibi morabat̄ cū discipulis suis. CHRYSO. Qualiter putas turbatos discipulos humane vidētes cū saluatū: Ipsi aūt qñ oēs letabātur ⁊ festa celebrabāt tūc occultant̄: ⁊ ī piculis sunt: sȝ tñ ꝑmanebāt cū eo fm̄ illud: Uos estis q ꝑmāsistis mecū in tētationibus meis. ORIGE. Quo ad anagogiā vero dicat̄ qꝫ iesus dudū cū fiducia ambulabat inter iudeos: cū verbū diuinū ꝑ ꝓphetas ī ipsis cōuersabat̄: sed abijt illuc: nec est verbū dei inter iudeos. Accessit aūt ad villā que ē ꝓpe desertū: de qua dr̄: Multi filij deserte: magis q̄ȝ eius q̄ habet virū. Uilla aūt dicit̄ effrem: q̄ interꝑtat̄ fertilitas. Fuit āt effraiȝ frater manasse senioris ppl'i obliuioni traditi. post populū. n. obliuioni datū pretermissū ꝓdijt ex gētib⁹ abūdātia. Discedēs ergo a iudeis domin⁹: venit in terrā toti⁹ orbis ꝓpe desertā ecclesiā. q̄ dicitur ciuitas fecunda: ⁊ ibi morat̄ cū discipulis vsqȝ nūc. AVGV. Jlle aūt q de celo venerat patr̄ ꝓpinquare voluit loco passiōis: qꝛ īminebat hora passiōis. vñ seqt̄: Proximū aūt erat pasca iudeoꝝ. Hēbant iudei pasca in vmbra: nos ī luce. sanguīe occisi pecoris iudeoꝝ postes signati sūt: sanguine xp̄i frōtes nostre signant̄. Jllū diē festū iudei cruentū haberi dn̄i sanguine voluerūt. illo die festo occisus est agnus q eūdē diē festū suo sanguine cōsecrauit. Mandatū aūt erat in lege iudeis. vt die festo quo pasca erat oēs vndiqȝ cōuenirēt: ⁊ illi⁹ diei celebratōe sanctificarent̄. vñ sequitur. Et ascēderunt m̄lti hieroso. de regiōe ante pasca vt sanctifica. seipsos. THEO. Ascēderūt aūt ante pasca vt purgarentur: quoniam quicūqȝ peccauerāt inuite vel spōtanei pasca nō celebrabant nisi prius expiarentur vt moris erat balneationibus ⁊ ieiunijs ac rasura: quinetiam quasdam deputatas oblationes offerendo. Hi ergo expiatione incelebrantes: insidiantur domino. vnde sequitur: Querebant ergo iesum ⁊ colloquebantur adinuiceȝ in templo stantes: qd putatis: quia nō venit ad diem festum: CHRY. Insidiabantur ei: ⁊ tempus festi tempus faciebant occisionis.

ORI. Et pp hoc nō dixit: Pascha dñi: sz. Judeorū. nā saluator in illo patiebat̄ īsidias. ALCVI. Illi ergo q̄rebant iesū nō bene. nos aūt queramus eū stātes in templo dei: mutuo nos cōsolādo et exorādo: vt veniat ad diē festū nostruz: et sua p̄sentia nos sanctificet. THEO. Sed si talia soluz vulg⁹ pageret videret̄ vtiqz passio ex ipentia pgredi. Sz et pharisei p̄cipiūt vt capiatur. vnde seqtur: Dederāt enī pontifices et pharisei mādatū: vt siqs cognouerit vbi sit: idicet: vt apprehēdāt eū. ORIGE. Et attēde q̄ ignorabāt vbi ē. oñsū ē. n. eū discessisse. Dices ēt q̄d isidiātes iesu ignorabāt vbi sit pp q̄d oderūt alia q̄z diuina mādata docētes disciplinas et mādata hoīum. AVGV. Nos aūt īdicem⁹ mō iudeis vbi sit vtinā velit audire ꝛ app̄hēdere. CA. XII.

IEsus ergo āte sex dies pasche venit bethaniā: vbi lazarus fuerat mortu⁹ quē suscitauit iesus. Fecerūt autē ei cenam ibi: ꝛ martha ministrabat: lazar⁹ vero vn⁹ erat ex discūbentibus cum eo. Maria ergo accepit librā vnguenti nardi pistici preciosi ꝛ vnxit pedes iesu ꝛ extersit pedes eius capillis suis ꝛ dom⁹ impleta ē ex odore vnguenti. Dixit ergo vn⁹ ex discipulis ei⁹ iudas scariothis qui erat eū traditur⁹. Quare hoc vnguētum non venditur trecentis denarijs ꝛ datū est egenis? Dixit autez hoc nō quia de egenis ptinebat ad eum: sed quia fur erat ꝛ loculos hñs ea que mittebantur portabat. Dixit ergo iesus: Sinite illam: vt in diem sepulture mee seruet illud. Pauperes enim semper habebitis vobiscū me autem non semꝑ habebitis. Cognouit ergo turba multa ex iudeis q2 illic est: ꝛ venerunt nō propter iesū tm̄: sed vt lazarū viderent: quē suscitauit a mortuis. Cogitauerunt autē principes sacerdotū vt ꝛ lazarū interficerent q2 multi pp illū abibant ex iudeis ꝛ credebant in iesū

ALCVI. Appropiquāte tpe i quo dñs pati disposuit appropinquit ipe loco i quo eiusdē passionis dispēsationē pficere voluit vñ dicitur: Je. er. ante sex dies pasche venit in bethaniam. Primo venit in bethaniaz: deide hierosolymā. I hierosolymā qdē vt ibi pateret̄: i bethaniā vo vt resuscitatio lazari memorie omniū artius ip̄rimeret̄. vnde subditur: Ubi fue. laza. mor. quē sus. iesus. THEO. Decima autem die mēsis agnū iudei capiūt immolandū in festo pasce: extunc. n. festiuitatis prelibāt solēnia. quapropter in die que ē nona mensis ꝛ precedit sextū diē ante pasca: epulātur splendide: ꝛ exordiū festi hanc diē cō stituūt: quo fit vt iesus quoqz pergens bethaniā conuiuaretur. vnde sequitur: Fece. āt ei ce. ꝛ ibi mar. ministrabat. Per hoc aūt q̄d dixit q̄ martha ministrabat: insinuat q̄ in illius domo erat conuiuium. Sz attēde mulieris fidelitatē: nō eni famulabus imponit ministeriū: sed ipsamet suscepit. innuere aūt volens euangelista vere resurrectionis lazari signū subdit. La. vero vnus erat ex discū. cū eo. AVGV. Uiuebat loquebatur: epulabat̄: veritas ostēdebatur: infidelitas iudeorum confundebatur. CHRY. Maria aūt non faciebat cōem famulatum: sed ad solum dominum constituit honorem: et non vt ad homine accedit: sed vt ad deum. vnde sequitur: Ma. er. ac li. vnguē. nar. pi. precio: ꝛ vnxit pe. ie. et extersit capil. su. pe. ei⁹. AVGV. Quod aūt pistici: locum aliquem credere debemus. vnde erat hoc vnguentum preciosū. ALCVI. Uel pistici id est fidelis: nec extraneis speciebus adulterati. Hec est illa mulier que quōdā peccatrix i domo simonis venit ad dominū cū alobastro vnguenti. AVGV. de cō. euā. Ex autem hoc in bethonia rursus fecit: aliud ē quod ad luce narrationē nō pertinet: sed pariter narrat̄ a tribus ioāne. s. mattheo ꝛ marco. q̄ ergo mattheus et marcus caput domini vnguento illo pfusum dicunt; ioannes autē pedes: nō solū caput sed et pedes domini accipiamus perfudisse mulierē. Mattheus ēt marcus recapitulādo ad illū diē redeunt in bethaniā qui erat ante sex dies pasce ꝛ narrāt q̄d ioānes de cena ꝛ vnguēto. Seqtur: Et do. imple. ē ex odo. vnguēti.

AVGV. sup ioā. Ad apostolū reuoca intentionē q̄ dicit. Alijs sumus odor vite ad vitā: alijs sumus odor mortis ad mortem. deniqz audies hinc ex vnguento isto qūo erat alijs odor bonus in vitam: alijs odor bonus in mortē. vnde seqt̄: Dixit ergo vnus ex disci. su. iu. scario. q̄ erat euz tradi. Quare hoc vn. non ven. ccc. dena. ꝛ do. est egenis. AVGV. de cō. euā. Et alij dicunt discipulos murmurasse de vnguēti preciosi effusione: ioānes aūt iudā cōmemorat puto discipulorꝫ nomine iudā significatū. plurali numero pro singulari vsurpato. Pōt etiā itelligi q̄ alij discipuli aut senserint hoc: aut dixerit: aut eis iuda dicēte psuasū sit: atqz oiuz volūtatē mattheus et marcus verbis ēt expresserunt. Sed iudas propterea dixerit q2 fur erat: ceteri propter pauperū curā. ioānem vero de solo illo id commemorare voluisse: cuius ex hac occasione furandi consuetudiné credidit intimandā. nā sequitur: Dixit aūt hoc nō quia de ege. perti. ad eū sed q2 fur erat et locu. habēs: ea q̄ mitte. portabat. ALCVI. Portabat ministerio exportabat furto. AVGV. Non tūc perijt iudas quando accepit a iudeis pecuniā vt dominuz traderet iā fur erat. dñm perditus sequebatur. nō corde sed corpore. Uoluit autem per hoc dominus nos admonere vt malos toleremus ne corpus christi diuidamus: Qui aliquid de ecclesia furatur iude perdito comparatur: tolera malū bon⁹: vt venias ad premium bonorum: ne mittaris in penā malorum. Exemplum domini accipite conuersantis in terra: q̄re habuit loculos cui angeli ministrabant. nisi quia ecclesia ipsius loculos habitura erat? Quare fures admisit: nisi vt eius ecclesia fures dum patitur tolerarer. sed ille qui consueuerat de loculis pecuniam tollere non dubitauit accepta pecunia ipsū dominū vēdere. CHRY. Jō ēt ei fur existēti loculos comisit pauperum: vt oēm absconderet occasionē. nō. n. hobuit dicere q̄ñ ppter pecuniarū desideriū hoc fecit: etenim sufficientem habebat ex loculo cōcupiscētie mitigationem. THEO. Quidā vero administrationē pecunie suscepisse iudā fatētur. tāqz minimū oīuz. nā pecunie administratio doctrine administratiōe inferior est. sz q̄ dicūt apostoli in actibus. Nō est equū nos derelinquere verbum dei et ministrare mensis. CHRYSO. Christus autem multa condescensione ad iudā vtēs non increpauit eū surripiētē sed cōem intulit excusationē. nam sequitur: Dixit ergo ie. sin. il. vt in diē sepul. mee. ser. illud. ALCVI. Significat se moriturꝫ et ad sepeliendū aromatibus esse vngēdū: iō marie: cui ad vnctionē mortui corporis multuz desiderant: puenire non liceret: donatum sit: viuenti adhuc impendere obsequiū q̄d post mortem celeri resurrectione preuenta nequiret. CHRY. Rursus ēt pp proditorē rememorat us ē sepulture. ac si d. Grauis sum tibi et onerosus sed expecta parum ꝛ adibo et hoc ostendit cum subdit: Pauperes enim semper habebitis vobiscū me autē non sp̄ habebitis. AVGV. Loquebat̄ de p̄ntia corporis sui. nā s̄m maiestatē suā: s̄m prouidentiā: s̄m ineffabilem et inuisibilē gratiā impletur q̄d ab eo dictū ē: Ecce ego vobiscum sum vsqz ad consummationem seculi: Uel aliter. In iude persona significati sunt in ecclesia mali. si. n. bonus es. habes christuz et in presenti per fidem et sacramentuz. et habebis semper quia cum hinc exieris ad illū venies qui dixit latroni. Ho

die mecū eris in paradiso. Si aūt male versaris: videris habere i presenti xp̄m: q2 baptiçaris baptismo xp̄i; accedis ad altare xp̄i: sed male viuēdo nō semp habebis. nō autē dixit habes: sed habebis: q2 vnus malus corp⁹ malorꝝ significat. Segꝫ: Cogno. er. tur. mul. ex iudeis q2 illic cēt: ꝛ vene. nō p. ie. tm̄: s3 vt laza. vide. quē susci. a mortuis. Curiositas eos adduxit non charitas. THEO. Visores. n. suscitati fieri cupiebāt: expectātes ēt de īferis aliqd lazaro referēte ppēdere. AVGV. Q2 vō tātū miraculū dn̄i tāta erat euidētia diffamatū: vt nō possent vl' occultare qđ factū ē vl' negare: cogitauerūt vt lazarꝝ iterficerēt. vn̄ segꝫ: Cogi. aūt pn̄. sacer. vt ꝛ laza. iter. q2 mul. pp. il. abi. ex iude. ꝛ credi. i iesu3. O ceca seuitia q̄si dn̄s suscitare potuit mortuū ꝛ nō possit occisū. Ecce vtrūq3 dn̄s fecit: ꝛ lazaru3 mortuū: ꝛ seipsu3 suscitauit occisu3. CHRY. Nullū āt miraculū xp̄i eos ita furere fecit. hoc enī mirabili⁹ erat: ꝛ corā multis factū est: ꝛ erat inopinabile mortuū quatriduanū videre ambulantē ꝛ loquētem. Alr' ēt illi in aliis putabant criminari sabbati solutōe3: ꝛ hac via abducere turbas. hic aūt q2 a nullo habebāt conqueri 9 iesu3: aduersū lazarū faciūt conatu3. itaq3 ꝛ in ceco hoc fecissent nisi haberēt accusationē de sabbato. Alr' autē Ille quidē ignobilis erat: ꝛ eiecerūt eū de tēplo. hoc ēt eos mordebat q' festiuitatē istantē oēs dimittētes bethaniā veniebāt. ALCVI. Mystice aūt q' ante sex dies venerat bethania3: significat q' ille qui sex dieb⁹ oia fecerat: ꝛ sexto die hoīem creauerat ipe sexta mūdi etate: sexta feria: sexta hora redimere mūdū venerat. Cena āt dn̄ica: fides ē ecclesie que p dilectionē operat: Martha ministrat: cu3 fidelis aīa opa sue deuotōis dn̄o ipendit. Lazarus vn⁹ erat ex discūbentib⁹: cū hi qui post peccatorꝝ mortē resuscitati sūt: ad iustitiā vna cū eis q̄ i sua pmāserūt iustitia: d' p̄n̄tia veritatis exultāt: ꝛ celestis grē mūerib⁹ alūt: ꝛ h' n̄ i bethania celebratur q̄ iterptat dom⁹ obediētie. nā eccl'ia ē obediētie dom⁹.

AVGV. Unguētū aūt quo maria vnxit pedes iesu: iustitia fuit: iō libra fuit. Erat āt vnguētū nardi pistici pciosi. Pistis grece: latine fides dr̄. Querebas opari iustitiā: iustus ex fide viuit. Unge pedes iesu bn̄ viuēdo. dn̄ica sectare vestigia. capillis terge. si habes supflua da paupib⁹ ꝛ dn̄i pedes tersisti. capilli. n. supflua corpis videt. ALCVI. Et notādū q' p̄mo tm̄ pedes vnxerat. h' āt pedes ꝛ caput vnxit. ibi rudiméta penitentiū h' iustitia pfectarꝝ designat aiarꝝ. p caput. n. dn̄i sublimitas diuinitatis. p pedes hūilitas īcarnatōis exp̄mit: vl' p caput ipe xp̄s: p pedes paupes q sūt mēbra ei⁹.

AVG. Dom⁹ āt repleta ē odore: mūd⁹ iplet⁹ ē bōa fama.

In crastinum aūt turba multa que conuenerat ad diē festū cū audissent q2 venit iesus hierosolymā acceperūt ramos palmarꝝ ꝛ processerūt obuiā ei ꝛ clamabāt: O sanna: benedict⁹ q venit in noīe dn̄i rex israel. Et inuenit iesus asellū ꝛ sedit sup eū sic̄ scriptū ē: Noli timere filia syō ecce rex tuus venit tibi sedēs sup pullū asine. Hec nō cognouerūt discipuli ei⁹ primū: s3 quādo glorificatus est iesus: tūc recordati sunt quia hec erāt scripta de eo: ꝛ hec fecerūt ei. Testimoniū ergo perhibebat turba que erat cū eo quādo lazarum vocauit de monumento: ꝛ suscitauit eū a mortuis. Propterea ꝛ obuiā venit ei turba quia audierūt eū fecisse hoc signū. Pharisei ergo dixerūt ad semetipsos. Videtis quia nihil proficimus: Ecce mundus totus post eum abijt.

CHRY. Preceptum legis erat: vt decima luna primi mensis agnus siue hedus in domo recluderetur vsq3 ad quartādecimam lunā eiusdē mensis: qn̄ ad vesperā īmolabatur: vn̄ ꝛ verus agn⁹ ex oī grege sine macula electus pro populi sanctificatiōe īmolādus ante quinq3 dies. i. decima luna hierosolymā ascendit. AVGV. Quātus aūt fruct⁹ apparuerit predicatiōis ei⁹ ꝛ quantus grex ouiū ex his que perierāt domus israel vocē pastoris audierit: intendendū ē ex eo quod dicit: In crastinū aūt tur. mul. que cō ue. ad. di. fe. cū au. q2 ve. ie. hiero. acce. ra. palmarū. Rami palmaru3 laudes sunt significātes victoriā qua erat dominus mortē moriēdo superaturus: ꝛ tropheo crucis de diabalo mortis principe triūphaturus. CHRY. Ostēdebāt aūt qn̄ de reliquo maiorem q̄3 de propheta opinionē habebāt de eo. vn̄ sequitur: Et processe. ob. ei: ꝛ cla. osan. bene. q ve. in no. dn̄i rex israel. AVGV. Osanna vox est obsecrantis: magis affectum indicans: q̄3 rē aliquā significans: sicut sunt in lingua latina quas interiectiones vocant. BEDA. Est aūt compositum ex corrupto ꝛ integro. Osi. n. salua: anna obsecrantis est interiectio. osi ergo corruptū: anna est integrū: Benedictus aūt qui venit in noīe dn̄i: sic poti⁹ accipiendū est: vt in noīe domini. in noīe dei patris itelligatur: q̄uis possit intelligi etiā in noīe suo: quia ꝛ ipe dn̄s ē: sed verba eius meli⁹ nostrꝝ dirigūt itellectū qui ait: Ego veni in noīe patris mei: nō vtiq3 amittit diuinitatē quādo nos docet humilitatem.

CHRY. Hoc ē ēt qđ maxie coegit credere i xp̄m omnes qn̄ nō ē deo cōtrari⁹: ꝛ hoc maxie erigebat plebē q' ipse dicebat se a p̄re venisse. Ex his ergo v̄bis colligim⁹ q' de⁹ ē. nā osanna: saluos fac iterpretatur. salutē aūt soli deo scriptura attribuit. Deinde q2 v̄c ē deus qui venit iquiūt: nō q dicit: hoc enī hūile ē quodāmō. illō vō dn̄ieū. Q2 ēt dicūt: In noīe dn̄i illō idē erga ip̄m ptēdit. n̄. n. ī noīe hui: sed dn̄i dicūt illū venire. AVGV. Quid āt magnū fuit regi seculorꝝ regē fieri hoīu3: Nō. n. rex isrl' xp̄s ad exigēdū tributū vl' ferro exercitū armādū: s3 rex isrl' q' mētes regat q' i regnū celorū pducat: q' g' rex esse voluit isrl'. dignatio ē nō pmotio miserationis idiciū: nō ptātis augmētū. q. n. appellat⁹ ē in terra rex iudeorꝝ: i celis ē dn̄s angelorꝝ. THEO. Judei aūt regē isrl' ip3 nūcupabāt: q̄si sensibilē regē somniātes. Expectabāt nāq3 exurgere quēdā i regē maiorē q̄3 hīm humanā: nāq3 saluaturꝝ eos a romanorꝝ iurisditiōe. Quō aūt dn̄s venerit ōndit euāgelista subdēs: Et iue. ie. as. ꝛ se. su. eū. AVGV. Hoc breuiter dictū ē. nā quēadmodū sit fcm̄ apō alios euāgelistas plenissime legit: Pullū aūt asine in quo nemo sederat: hoc. n. apud alios euāgelistas inuenitur itelligimus ppl'3 gētiū: q legē dn̄i nō accepat: asinā vero q2 vtrūq3 dn̄o adductū ē plebē ei⁹ que veniebat ex pplō israel. CHRY. Sec̄ g hoc pphetice aliqd figurās: qn̄ videlicet i mūdū gentiu3 ppl'3 debebat subiectū hēre: ꝛ pphetiā quādā iplēs. AVGV. Adhibet aūt huic facto pphetícū testimoniū vt appareret qn̄ maligni p̄ncipes iudeorꝝ eū nō itelligebāt i quo iplebant q̄ legebāt. vn̄ sequitur: Sic̄ scriptū ē: No. ti. fi. sy. ec. rex tu. ve. ti. se. su. pul. asine. Jn illo populo erat filia syon: ipa est hierusalem q̄ ē syon: cui dicitur: Noli timere. illū agnosce q ste laudat: ꝛ noli trepidare cū patitur: q2 ille sanguis funditur per quem tuum delictum deleatur: ꝛ vita redimatur.

CHRY. Uel aliter: Quia reges eorum iniusti fuerant: ꝛ eos obnoxios bellis faciebāt confide ait. hic non talis: sed mitis ꝛ māsuetus: quod ostenditur ab asino. nō enim exercitū hn̄s itrabat: sed asinū hn̄s solū. Uide aūt euāgeliste sapiētiā non verecūdat priorem ignorātiā diuulgare. nam segt: Hec nō cog. disc. ei⁹ pri. sed qn̄ glo. ē iesus. AVGV. i. qn̄ virturē sue resurrectionis ostendit. tunc recordati sunt q' hec erāt scripta de eo: ꝛ hoc fecerunt ei. idest non alia q̄3 que scripta erant de eo. CHRY. Hoc autem ignorabant quoniam ipse nō reuelauit eis. scādalizasset enim eos si rex exn̄s talia passur⁹ erat: ꝛ ēt nō suscepissent statim cognitionē regni de quo dicebat: d' regno. n. tpali hoc dici putassent.

THEO. Aspice aũt cõsequẽtiã passiõis: suscitauit lazarũ: hoc oĩuz nouissime reseruãs miraculũ: τ ob hoc plurimi cõcurrebãt τ credebãt. vñ seqͭ. Testi. er. phi. tur. q̃ cũ eo erat qñ vo. la. de mo. τ su. eũ a mor. ppte. τ ob. ve. ei tur. qꝛ au. cũ fecis. hoc signũ. Exinde liuor τ insidie. vñ seqͭ. Pharisei aũt dice. ad semet. vide. qꝛ nihil profi. Ec. mũ. tot⁹ post eum abyt. AVGV. Turba turbauit turbã. Quid aũt inuidet ceca turba: qꝛ post eũ abyt mũdus: p quẽ fact⁹ est mundus? CHRY. Mũdũ. n. hic turbã dicũt. videẽ aũt mihi hoc dictũ eẽ eoꝝ q sani gdẽ erãt: nõ audebãt ãt ppalari: deniqꝫ ab euentu deterrebant alios q̃si incõsumabilia tentantes. THEO. Ac si diceret. Quãtucũqꝫ isidiam i tãto hic augeẽ τ gloria eius intendiẽ. quis ergo profectus de tãtis isidÿs?

¶ Erant aũt quidã gẽtiles ex his qui ascenderant vt adorarẽt i die festo. Hi ergo accesserũt ad philippũ q erat a bethsaida galilee: τ rogauerũt euz dicẽtes. Dñe volum⁹ iesuz videre: Uenit philippus τ dicit andree. Andreas rursuz τ philippus dixerũt iesu. Jesus aũt rñdit dicens: Uenit hora vt clarificeẽ fili⁹ hoĩs. Amẽ amẽ dico vobis. nisi granũ frumẽti cadens in terram mortuũ fuerit: ipz solũ manet. Si ãt mortuũ fuerit: mltũ fructũ affert. Qui amat aĩaz suã: pdet eaz. Et qui odit aĩam suã in hoc mũdo: in vitam eternã custodit eam. Siqs mihi ministrat: me sequatur. Et vbi ego sum: illic τ minister meus erit. Siquis mihi ministrauerit: honorificabit euz pater meus. [Mt ẽ. Lu. 19]

BEDA. Tẽplũ dñi hierosolymis situ adeo erat famosũ: vt dieb⁹ festis nõ solũ vicini: sed ẽt multe ex lõgĩqs regiõib⁹ gẽtes illuc aduenirẽt: sic de eunucho cãdacis regine ethiopum act⁹ apostoloꝝ declarat. hac ĝ cõsuetudine hi gẽtiles venerãt adorare: de quib⁹ dr̃: Erãt aũt gen. q. ex hisq ascẽ. vt ado. in die festo. CHRY. Prope exĩtes de cetero pselyti fierẽt. Fama itaqꝫ audita d̃ xp̃o: volũt eũ videre. vñ sequiẽ: Hi ĝ acce. ad philip. q erat a bethsa. gal. τ ro. cũ di. dñe vo. ie. videre. AVGV. Ecce volũt eũ iudei occidere: gentiles videre: sꝫ ẽt illi ex iudeis erãt q clamabãt. Bñdict⁹ qui venit in noĩe dñi. Ecce illi ex circũcisiõe: illi ex preputio: velut duo parietes d̃ diuerso veniẽtes: τ in vnã fidẽ xp̃i pacis osculo cõcurrẽtes. Seqͭ. Ue. phi. τ di. andree. CHRY. Quasi iõri exñti. audiuerat. n. In viã gẽtiũ ne abieritis: ppterea cũ cõdiscipulo cõicãs magr̃o refert. vñ seqͭ: An. rur. τ phi. dicũt iesu. AVGV. Audiam⁹ ĝ vocẽ lapidis angularis. vñ seqͭ. Je. ãt rñ. eis di. ve. ho. vt cla. fi. hoĩs. Forsitan aliqs putat iõ se dixisse glorificatũ: qꝛ gẽtiles volebant eum videre: non ita est: sꝫ videbat gẽtiles post passionẽ τ resurrectionẽ suã in oĩbus gentib⁹ credituros. Ex occasione igitur istoꝝ gentiliũ q eũ videre cupiebãt: ãnunciat futurã plenitudinẽ gentiũ: τ pmittit iã adesse horã glorificationis sue: q̃ facta in celis gentes fuerãt crediture ẽm illud: Exaltare sup celos de⁹: τ sup omnem terrã glĩa tua: sed altitudinem glorificatõis oportuit vt p̃cederet humilitas passionis. vñ ndiunxit: Amẽ amen di. vo. Ni. gra. fru. ca. i ter. mor. fue. ipz so. ma. Si aũt mor. fue. mul. fru. affert. Se aũt dicebat granum mortificandũ in infidelitate iudeorum. multiplicãdũ in fide populorũ. BEDA. Ipse enĩ ex semĩe patriarchaꝝ in agro huius mũdi seminat⁹ ẽ. i. incarnat⁹ est: vt moriendo cũ multiplicatione resurgeret. solus mortuus est: cũ mltis surrexit. CHRY. Et qꝛ per s̃mones nõ ita suadebat vtitur exẽplo: qꝛ frumẽtũ magis facit fructũ cũ mortuũ fuerit. Si aũt ex seminib⁹ accidit. multomagis in me. Quia igitur de reliquo debebat dimittere discipulos ad gentes. videt ãt gẽtiles prosiliẽtes ad fidẽ: ondit q xp̃s erat vt ad crucẽ eẽ veniret. Nõ. n. pri⁹ eos ad gẽtes misit. donec iudei offenderũt. donec crucifixerũt: τ qꝛ d̃ morte sua p̃uidit discipulos cõtristandos supabũdãtiã facit sermonis dicẽs. Nõ solũ si nõ mortẽ meã patiẽter sustinueritis: sꝫ etiã si vosipsi nõ moriamini nullũ vobis erit lucrũ. τ hoc ẽ qd̃ subdit: Qui amat ani. su. per. eã. AVGV. Hoc duob⁹ modis intelligi põt: Qui amat pdet. i. si amas pdes: si cupis vitã tenere i xp̃o noli mortẽ timere p xp̃o. Itẽ alio mõ. Qui amat aĩam suam pdet eã. noli amare i hac vita ne pdas i eterna vita. hoc aũt qd̃ posterius dixi magis habere videẽ euãgelicũ sensũ. Sequiẽ. n. Et q odit ani. su. i hoc mũ. in vi. eternã cu. eã. ergo qd̃ supra dictũ ẽ: Qui amat. subitelligiẽ i hoc mũdo. CHRY. Amat aũt aĩam suã i hoc mũdo q desideria ei⁹ icõueniẽtia facit. odit aũt eã q nõ cedit ei noxia cõcupiscẽti. et nõ dixit: Qui nõ cedit ei: sꝫ Qui odit eã. Queãdmodũ. n. eorũ q odio habẽtur nec vocẽ audire sustinem⁹ nec visũ videre delectabiẽ. ita et aĩaz cũ ꝯria inuĩgit q̃ deo nõ placẽt cũ vehemẽtia auertere oꝫ. THEO. Quia. n. valde onerosũ erat audire q oporteret odire aiam: cõsolaẽ p hoc qd̃ addiẽ. In hoc mũdo: tpis idicãs pticularitatẽ. nõ. n. i ppetuũ iubet aiam odio hẽre: τ emolumẽtũ ponit cũ dic: In vitã eternã custodit eã. AVGV. Sꝫ vide ne tibi subrepat: vt teipz iterimere velis: sic itelligẽdo q debes i hoc mũdo odisse aĩaz tuã. hic. n. qdã maligni atqꝫ puersi homicide flãmis se donãtqꝫ p̃focãt: p̃cipitatiõe collidũt τ peũt: hoc xp̃s nõ docuit: imo τ diabolo p̃cipitiũ suggerẽti rñdit: Uade sathanas. Cũ ĝ cause articulus venerit: vt hec cõditio pponaẽ: aut faciẽdũ eẽ cõtra di p̃ceptũ: aut ab hoc vita migrãdũ: cõminãte mortẽ psecutore: ibi oderis i hoc mũdo aĩaz tuã. vt i vitã eternã custodias eã. CHRY. Dulcis qdez est p̃ns vita his q affixi sunt ei: si vero quis ad celum respexerit: videns que ibi sunt bona cito cõtẽnet vitã p̃ntẽ. Cũ. n. apparuerit melior: cõtẽniẽ peior. In hoc ĝ nos inducẽs xp̃s subdit: Qui mihi mĩstrat me seqͭẽ. i. me imitcẽ. de morte hoc dic τ d̃ ea q̃ p opa assecutiõe: oꝫ. n. eũ q ministrat eũ cui ministrat sequi. AVGV. Quid ĝ sit mĩstrare xp̃o iñ ipsis vbis agnoscim⁹ cũ dicit: Siqs mi. mi. Ministrãt ĝ iesu. q nõ q̃ sua sũt q̃rũt: sꝫ q̃ iesu xp̃i: hoc ẽ. a. me sequaẽ: vias ambulet meas nõ suas: nõ eñ tm̃ q̃ ad mĩaz ptinẽt corpalẽ: sꝫ oia opa bõa pp xp̃s faciẽs: vsqꝫ ad illd̃ op⁹ magne charitatis: qd̃ ẽ aĩaz p frib⁹ ponere: sed quo fructu: q̃ mercede? Sequiẽ: Et vbi ego suz: il. τ minist. me. erit. Gratis amaẽ: τ o pciũ quo mĩstraẽ illi p̃ciũ sit eẽ cũ illo. CHRY. Oñdit aũt p hoc q resurrectio morti succedet. Ubi aũt sum ait qꝛ in celis añ resurrectionem xp̃s erat. igẽ illic trãsmigrem⁹ aĩo τ mẽte. Seqtur: Siqs mihi ministra. hono. eũ pa. me⁹. AVGV. Per hoc intelligiẽ exposuisse vt supra dixerat: illic τ minister me⁹ erit. nã quẽ maiorẽ honorẽ accipe poterit adoptat⁹ q̃ vt sit vbi ẽ vnic⁹? CHRY. Nõ aũt dixit Ego honorificabo eũ: sed pater meus: nõdũ. n. de eo decentẽ opinionẽ habebãt: sed maiorem de patre.

¶ Nũc anima mea turbata ẽ. Et quid dicã? Pater saluifica me ex hac hora: Sed ppterea veni i horam hanc. Pater clarifica nomen tuum. Uenit ergo vox de celo dicẽs: Et clarificaui: τ iterũ clarificabo. Turba ergo que stabat τ audierat: dicebat tonitruũ esse factũ. Alÿ aũt dicebant: Angelus ei locutus est. Rñdit iesus τ dixit. Nõ propter me hec vox venit sed propter vos. Nũc iudicium est mundi. Nunc princeps huius mũdi eÿcietur foras. Et ego si exaltatus fuero a terra: omnia traham ad meipsum. Hoc autez dicebat significãs qua morte esset moriturus.

CHRY. Quia dñs ad passionē discipulos exhortat⁹ fuerat ne dicāt q̄ ipse ex dolores extra hūanos facile de morte philosophat: et nos admonet: ꝓpter hoc q̄ ipse est sine periculo. ondit q̄ ⁊ ipse in agonia sit: tñ ꝓpter vtilitatē mortē non renuit. vñ dicit: Nūc aīa mea turbata est. AVGV. Audio q̄ i hoc mūdo odit aīam suā in vitā eternā custodit eā: ⁊ mūdū cōtēnere accēdor et i ɔ̄ſpectu mō nihil ē vite hui⁹ tot⁹. q̄ntūlibet fuerit: plixior vapor ꝓ amore eternorū tpalia mihi cūcta vilescunt: et rursū dñm audio dicētē. Nūc aīa mea turbata est. Seq iubes aīam meā. sed turbari video aīaȝ tuaȝ. quale fundamētū q̄rā si petra succūbit: Agnosco dñe misericordiā tuā nā q̄ charitatis volūtate turbaris: multos i corpore tuo q̄ sūc infirmitatis necessitate turbāt ne desperando pereant cōsolaris. In se ergo caput nostrū suscepit mēbroꝝ suoꝝ affectū: ⁊ iō nō ē ab aliquo turbat⁹: sed sicut de illo supra dictū ē: turbauit seipm. CHRY. Appropinquans eni de reliquo cruci qđ humanū est ondit: et naturā nō volētē mori sed p̄nti adherentē vite ondēs: qm̄ nō extra hūanas passiones erat: sicut. n. esurire nō crimen ē: ita neq̄ p̄ntē vitā appetere: xp̄s aūt corpus a peccato mundo hēbat. nō a nālibus necessitatibus exutū. hoc igit̄ dispēsationis est nō deitatis. AVGV. Deniq̄ hō q̄ sequi vult audiat qua hora sequatur: accessit forte hora terribilis: ꝓponit̄ optio: aut faciē de iniq̄tatis: aut subeūde passionis turbat̄ aīa ifirma. audi ergo qđ subiungit. Et qđ dicā: BEDA. Hoc est qđ aliud nisi vt mēbra mea instruātur: Pr̄ salvifica me ex hac hora.

AVGV. Docuit te quē iuoces: cui⁹ volūtatē tue volūtati ꝑponas: ñ iō tibi videat̄ ex alto diffidere. q̄z te vult ab initio ꝑficere. hoīs suscepit īfirmitatē: vt doceat cōtristatū dicere nō qđ ego volo ſ; qđ tu vis. vñ ⁊ hic subdit̄: S; ꝓp. ve. i ho. hāc pr̄ clari. no. tu. i suo. s. passiōe et resurrectiōe. CHRY. q. d. Nō hēo qđ dicā. et eptionē q̄rens. Propterea. n. veni in horā hāc. ac si dicat: Etsi turbemur et tumultū patiamur nō fugiam⁹ mortē: q̄z ego nūc turbat⁹ nō dico vt effugiā oꝫ eni ferre qđ supuenit. ñ dico: Eripe me ex hora hac sed ɔ̄triū dico. s. clarifica nomē tuū: ondit. n. qm̄ ꝓ vitate morit̄ gl'iaȝ di hoc vocās: ⁊ ħ euenit. futuꝝ. n. erat vt post crucē ɔ̄uerteret̄ orbis terrarū et cognosceret nomē dei et coleret nō solū patris sed ēt filij: ſ; tū hoc silet. Seq̄tur. Ue. ergo vox. d̄ ce. di. Et clari. et iterū clarificabo. GRE. xxviij. mo. Dū vbis p angelū loq̄t̄ deus: Et cū nil i imagine ondit̄: sed supne vocis vba audiūtur: et nimirū de celestibus loq̄ns vba sua q̄ audiri ab oībus voluit rōnali creatura administrāte formauit.

AVGV. Clarificaui aūt dicit anteq̄ȝ facerē mūdū: et iterū clarificabo. cū resurget a mortuis. Uel aliter. Clarificaui: cū de virgine nat⁹ ē: cū miracula multa fecit cū descendēte spū scō i spē colūbe mōstrat⁹ ē: ⁊ iterū clarificabo. cū resurget a mortuis: cū exaltabit̄ sup celos deus et sup oēm terraȝ gloria eius. Seq̄t̄. Tur. ergo q̄ sta. ⁊ au. di. to. fa. eē. CHRY. Apta q̄dē et bene significatiua erat vox: sed cito ab eis euolauit q̄si a grossioribus et carnalibus ⁊ desidiosis: ⁊ hi q̄deȝ sonitū tm̄ retinuerunt: alij vō qm̄ articulata erat vox nonerāt: qđ aūt significauit nō adhuc de quibus subdit̄: Alij dicebāt. Angelus ei locut⁹ ē. Seq̄t̄: Rñ. ie. ⁊ di. Nō ꝓp. me hec vox ve. sed ꝓ. vos. AVGV. Hic ondit illa voce nō sibi idicatū qđ iā sciebat: sed eis: q̄bus indicari oportebat. Sicut aūt vox illa nō ꝓp eū facta ē sed ꝓpter eos: sic aīa eius: nō ꝓpter ipsum sed ꝓpter eos turbata est. CHRY. Ad illud eni instat vox patris q̄ semp dicebant qm̄ non est ex deo. qui. n. a deo gl'ificat̄ qualiter nō est ex deo: Ubi vide q̄ humilia ꝓpter eos facta sunt non q̄si filio auxilio indigente. Quia ergo dixit Clarificabo: ostendit cōsequēter ⁊ modum glorie. nā sequitur: Nūc iudiciū ē mūdi. AVGV. Iudiciū. n. qđ in fine expectat̄ erit p̄miorū penarūq̄ȝ eternarum: dicit̄ etiā iudiciū nō dānationis: sed discretiōis: hoc ē vocabat hic iudiciū discretionem. s. et a suis redēptis diaboli expulsionē. vñ seq̄t̄: Nūc p̄nceps mūdi hui⁹ eiciet̄ foras: absit vt diabolū principē mūdi ita dictū existimem⁹: vt eū celi ⁊ terre dñari posse credam⁹: ſ; mūdus appellat̄ in malis hoībus q̄ toto orbe terraꝝ diffusi sūt. Sic ergo dictū est. Princeps hui⁹ mūdi. i. princeps maloꝝ hoīuȝ: q̄ habitāt in mūdo. Appellat̄ ēt mūdus in bonis: q̄ similiter ꝑ totū orbē terraꝝ diffusi sunt: iō dicit aplus: De⁹ erat in xp̄o mūdū recōcilians sibi. hi sūt ex quoꝝ cordib⁹ p̄ncipes mūdi eicient̄ foras. p̄uidebat. n. dñs post passionē ⁊ glorificationē suā ꝑ vniuersum mūdū multos ꝑplos crediturros: in quoꝝ cordib⁹ diabolus intus erat: cui q̄ñ ex fide renūtiant eiciť foras. S; nunq̄d de cordib⁹ veteꝝ iustoꝝ nō est eiectus foras: quō ergo dictuȝ est nūc eiciet̄ foras: nisi q̄z tūc qđ in hoībus paucissimis factū est: nūc in multis magnisq̄ȝ populis iaȝ mox futurū esse predictū est. Quid ergo ait: Quispiā: q̄z diabol⁹ eicit̄ foras: iā fideliū neminē tentat: imo tētare nō cessat: ſ; aliud est intrinsecus regnare aliud forinsecus oppugnare. CHRY. Sed quale est istud iudiciū quo diabol⁹ foras eicit̄: exemplo id faciā manifestū. sit aliq̄s debitores exp̄etēs ⁊ feriat: ⁊ in vincula mittat. Deide ex eadē demētia: ⁊ eū q̄ nihil debet sub eundē carcerē ducat hic ⁊ coꝝ q̄ in alios fecit dabit vindictā: ita ⁊ in xp̄o factū est. Eoꝝ. n. q̄ diabolus in nos fecit: ꝑ ea q̄ in xp̄ȝ ausus est sustinebit vindictā: ⁊ ne q̄s dicat: Qualiter mittet̄ foras: si te supabit: subiūgit. Et ego si exal. fue. a ter. om. tra. ad meipm. Qualiter eni supat̄ qui ⁊ alios trahit hoc aūt plus fuit dicere q̄ȝ resurgam. Si. n. hoc dixisset: nōdū manifestū eēt q̄ traheret: dicēdo vō: Trahā. vtrū q̄ȝ demōstrat. AVGV. S; q̄ oīa trahit. nisi ex q̄b⁹ diabolus eicit̄ foras: nō aūt dixit Oēs: ſ; Oīa: nō. n. oīuȝ est fides ñ itaq̄ȝ hoc ad vniuersitatē hoīuȝ retulit: ſ; ad creature integritatē. i. spūȝ ⁊ aīaȝ ⁊ corp⁹. ad illud. s. qđ intelligimus q̄ viuim⁹: q̄ visibiles sum⁹: aut si oīa ipi hoīes itelligēdi sūt: oīa p̄destinata ad salutē possum⁹ dicere: aut certe oīa hoīuȝ genera ſ; inumerabiles differētias q̄bus iter se p̄ter sola peccātā hoīes distāt. CHRY. Qualiter igr̄ supra dixit: qm̄ pr̄ trahit: q̄z. s. filio trahēte pr̄ trahit. Dicat aūt trahā. q̄si a tyrāno detētos. ⁊ ꝑ seipsos nequeūtes accedere ⁊ illi⁹ man⁹ effugere. AVGV. S; si exaltat⁹ inq̄t fuero a terra: hoc est cuȝ exaltatus fuero: nō. n. dubitat futuꝝ esse qđ venit implere: nam exaltationē suā dixit in cruce passionē: vnde euangelista subdit. Hoc aūt dixit significans q̄ morte eēt moritur⁹.

¶ Rñdit ei turba. Nos audiuimus ex lege: quia xp̄s manet i eternū. Quō tu dicis oportet exaltari filiū hoīs: Et q̄s est iste fili⁹ hoīs: Dicit ḡ eis iesus: Adhuc modicū lumē i vobis ē. Ambulate dū lucē habetis: vt nō vos tenebre comprehēdāt. Et qui ambulat i tenebris nescit quo vadat. Dū lucē habetis: credite i lucē: vt filij lucis sitis. Hec locutus ē iesus: ⁊ abijt ⁊ abscōdit se ab eis.

AVGV. Cū itellexissent iudei q̄ dñs de sua morte dixisset ꝑponūt ei q̄ōnē quō se diceret moritūꝝ: vñ dr̄: Rñdit ei tur. Nos audi. ex le. q̄z xp̄s manet i eter. quō tu di. opor. exal. filiū hoīs: Memoriter tenuerūt q̄ dñs assidue dicebat se eē filiū hoīs. nā hoc loco nō dixit: Si exaltat⁹ fuerit fili⁹ hoīs: ſ; supius dixerat: Uenit hora vt clarificet̄ filius hoīs: hoc ḡ i aīo retinētes inq̄unt. Si xp̄s manet i eternū: quō exaltabit̄ a terra. i. quō crucis passiōe morietur: CHRY. Hic ē videre: qm̄ multa eoꝝ q̄ parabolice dicebāt̄ itelligebāt. q̄z. n. p̄uenit de morte disputās audiētes hic exaltationē suspicati sūt hoc. AVGV. Ul'ħ eū dixisse itelligebāt: qđ facere cogitabāt: nō ergo eis verborū istoꝝ obscuritatē apuit infusa sapiētia: ſ; stimulata cōscientia. CHRY. Et vide qualiter maliciose interrogant. nō eni dixerūt: Nos audiuimus ex lege q̄z xp̄s nihil patitur. In multis eni scripturarum lo-

cis: ꝛ passio ꝛ resurrectio simul ponit̃: s; qm̃ manet ĩ eternũ: ꝛ nimirũ hoc non erat cõtrariũ. Immortalitati eni per passionẽ nõ est factũ impedimẽtũ: s; estimauerũt per hoc ostẽdere eũ nõ eẽ xp̃m: qm̃ xp̃s manet in eternũ: deinde subdũt: Quis est iste fili⁹ hois: ꝛ hoc maliciose. q. d. Nõ dicas ꝙ ꝓp odiũ tuũ hoc dicam⁹: ecce. n. non nouim⁹ de quo dicis. Sz xp̃s respõdit. ostẽdens qm̃ passio nõ ꝓhibet manere eum in eternũ. vnde subdit̃: Dixit ergo eis iesus: Adhuc modi. lu. ĩ vobis est. q. d. Adhuc paruo tẽpore ego lux vobiscũ sum: ꝑ hoc ostendens ꝙ mors ei⁹ trãsmigratio ẽ: eteni lux solaris nõ interimit̃: sed pax recedẽs rursus apparet. AVGV. Uel alr̃. Modicũ lumẽ in vobis est: ꝑ hoc qd̃ itelligitis: qz xp̃s manet ĩ eternũ. ĝ ambulate: accedite: totũ intelligite: ꝛ morituꝝ xp̃z ꝛ victuꝝ ĩ eternũ dũ lucẽ habetis. CHRY. Hic dicit tp̃s totũ p̃ntis vite. ꝛ añ crucẽ ꝛ post crucẽ. multi eni post crucẽ crediderũt in eũ: vt nõ tenebre vos cõprehẽdãt. AVGV. Si. s. eo modo credideritis xp̃i eternitatẽ: vt negetis in eo mortis humilitatẽ. Seqr̃: Et q am. in tene. ne. quo vadat. CHRY. Quãta deniqz iudei nũc agũt et nesciũt qd agũt s; vt ĩ tenebris ãbulãtes: putãt qdẽ rectã incedere viã: s; cõtrariã aũt vadũt: ꝓpterea subdit: Dũ lucẽ habetis: credite in lucẽ. AVGV. Idest dũ aliqd veri hẽtis credite ĩ v̄itatẽ: vt renascamini v̄itati. vñ seqr̃: Ut filij lu. sitis. CHRY. Qd̃ est filij mei. In p̃ncipio aũt euãgelista dic̃: ꝙ ex deo nati sũt hoc ẽ ex p̃re: hic aũt ipse dñ̃ hos gnãre: vt discas qm̃ vna ẽ actio p̃ris ꝛ filij. Seqr̃: Hec locut⁹ ẽ iesus: ꝛ abijt ꝛ abscõdit se ab eis. AVGV. Nõ ab eis q credere ꝛ diligere ceperũt: s; ab eis q videbãt ꝛ inuidebãt. Cũ aũt se abscõdit: nostre ĩfirmitati cõsuluit: nõ sue ꝑtãti derogauit. CHRY. Sz cũ nec lapides leuarẽt nec blasphemarẽt: ei⁹ gratia occultatus est: Corda enim rimatus nouerat furorẽ in eis feruentẽ: ꝛ non expectauit: vt in opus exirẽt: s; occultat̃ mitigãs eorum inuidiam.

Cũ aũt tãta signa fecisset corã eis: nõ credebãt in eũ: vt s̃mo isaie ĩpleret̃ quẽ dixit: Dñe qs credidit auditui nr̃o: ꝛ brachiũ dñi cui reuelatũ ẽ: Propterea nõ poterãt credere: qz iterũ dixit isaias: Excecauit oculos eoꝝ ꝛ ĩdurauit cor eoꝝ: vt non videant oculis: ꝛ nõ ĩtelligãt corde: ꝛ cõuertantur ꝛ sanez eos. Hec dixit isaias quando vidit gloriam eius ꝛ locutus ẽ de eo. Uerũtñ ꝛ ex p̃cipib⁹ multi crediderũt ĩ eũ: sed ꝓpter phariseos nõ cõfitebãtur: vt d̃ synagoga nõ eijcerẽt̃. Dilexerũt eni gloriã hoium magisq̃ gloriã dei.

CHRY. Nouerat dñs feruentẽ eoꝝ iudeoꝝ: ꝛ occisionẽ meditantẽ: ꝛ iõ occultat⁹ est: ꝛ hoc occulte ĩsinuauit euãgelista subdẽs: Cũ ãt tã. sig. fe. co. eis. nõ cre. ĩ eũ. THEO. Nõ aũt modice iniqtatis fuit tãtis signis nõ credere. ea võ signa cõmemorat q̃ supra sũt posita. CHRY. Ne qs aũt dicat: Cur⁹ gr̃a venit xp̃s. nõ nouerãt ꝙ nõ ei ĩtenderẽt: ꝛ iõ ad hoc excludendũ inducit ẽt ꝓphetas hoc sciẽtes. propter qd̃ sequit̃: Ut ser. isa. pro. imple. quẽ dixit: Do. qs cre. au. no. ꝛ bra. do. cui reue. ẽ. ALCVI. Quis ꝑ raritate posuit: qz qd̃ sci ꝓphete a deo audierũt: ꝛ ꝑplo p̄dicauerũt: paucissimi crediderũt. AVGV. Satis aũt ostẽdit brachiũ dñi ipm̃ dei filiũ nũcupatũ: nõ ꝙ de⁹ p̃r figura detinet̃ carnis humane: s; qz oĩa ꝑ ip̃z fcã sunt: iõ brachiũ dñi dictũ ẽ. Si. n. aliqs hõ tãta p̃tãte p̄ualeret vt sine vllo motu corpis sui qd̃ diceret fieret v̄bũ eius: brachiũ eius eẽt. Non aũt patet occasio erroris his q dicũt: qz solus pater est: sĩ brachium eius est filius. nõ. n. due. sed vna persona est homo ꝛ brachium eius. non intelligẽtes quõ verba de rebus alijs ad res alias propter aliquã similitudinẽ transferant̃. Quidaz autẽ inter se mussitant: que culpa fuit iudeorũ: si necesse erat vt sermo isaie impleret. Quibus respondemus deũ prescientẽ futuroꝝ ꝑ ꝓphetã p̄dixisse infidelitatẽ iudeorũ nõ fecisse. nõ eni ꝓpterea quẽq̃ deus ad peccãdum cogit: qz futura hoiz peccata iã nouit. ipsorũ eni presciuit peccata nõ sua. fecerũt ergo peccatũ iudei qd̃ facturos eẽ p̄dixit quẽ nihil latet. CHRY. Qz ergo dixit. vt sermo isaie ꝓphete ĩpleret̃ ly vt: non cãle est sed euetus. Nõ. n. qz dixit isaias nõ crediderũt: sed qz nõ erant credituri ꝓpterea isaias dixit. AVGV. Sed ea q̃ sequũtur ꝓfundiorẽ faciũt questionẽ: adiungit enĩ ꝛ dicit. Propterea non po. cre. qz ite. dixit isa. Exce. ocu. eo. ꝛ indu. cor. eorum vt non videant oculis et non intelligant corde ꝛ conuer. ꝛ sa. eos. Si eni credere non poterant qd̃ peccatum est hoĩs nõ facientis qd̃ nõ põt facere. Et qd̃ est grauius ad deum causa referẽ: qñquidẽ ipse excecauit oculos eorũ ꝛ indurauit eorũ cor. nõ eni hoc saltẽ de diabolo dicitur: sed de deo s; d quare nõ poterãt credere: r̃nd eo: qz nolebãt. Sicut eni ꝙ dñs negare seipsum non põt laus est voluntatis diuine: ita ꝙ illi non poterãt credere: culpa est volũtatis humane. CHRY. Hoc autẽ et in communi consuetudĩe custodit̃: vt cũ qs dicat. Nõ possũ amare illũ vehementia voluntatis potẽtiã dicit. sed euangelista dicit. Non poterãt vt ostẽdat qm̃ ĩpossibile est mẽtiri ꝓphetã: nõ tñ ꝓpterea ĩpossibile erat eos credere nõ. n. hec p̄dixisset: si credituri essent. AVGV. Sed aliã causã inquis dicit ꝓpheta: nõ volũtates eorũ: qz. s. Excecauit oculos eorũ ꝛc. sed hoc ẽ etiã eorũ voluntatẽ meruisse r̃ndendo. Sic. n. excecat ꝛ obdurat de⁹ deserendo et nõ adiuuãdo ꝙ occulto iudicio facere potest ĩ quo nõ põt. CHRY. Neqz. n. derelinqt nos nisi nos voluerimus s̃m illud osee: Oblitus es legis dei tui: obliuiscar et ego tui hec dicit. ostẽdẽs nos ĩcipe d̃relictionẽ: et cãz fieri p̄dictiõis. Sicut eni sol ĩfirmũ offedit visũ nõ ex ꝓp̃a nã. ita fit ꝛ in his q nõ attẽdũt di sermones. terrẽs aũt auditores scriptura dicit. Excecauit et ĩdurauit. AVGV. Qz aũt addidit: Et conuertant̃ et sanẽ eos. vtrũ subaudiendũ sit non. i. nõ cõuertãtur. eteni ꝯuersio de illi⁹ gratia est: an forte ꝛ hoc de sup̃ne medicine misericordia s̃m intelligendũ. vt qm̃ superbe suã iusticiã constituere volebãt adhuc deserentur et excecarent̃ vt offenderẽt ĩ lapidẽ offẽsiõis: ꝛ ĩpleret̃ facies eorũ ignominia: atqz humiliari quererẽt nõ suã qua ĩflat̃ siqb⁹ sed iusticiã dei qua iustificat̃ ip̃i⁹. hoc. n. multis eorũ profecit in bonũ q de suo scelere cõpuncti in xp̃m postea crediderunt. Sequit̃: Hoc dixit isa. quãdo vi. glo. eius et lo. ẽ de eo. Uidit aũt nõ sicuti est sed modo quodã significatiuo: sicut prophete visio fuerat informanda. Nemo ergo vos fallat eorũ qui dicũt ĩuisibilẽ patrẽ ꝛ visibilẽ filiũq; putãt eũ eẽ creaturã. In forma eni dei in qua equalis est patri ẽt fili⁹ inuisibilis ẽ. vt aũt ab hoib⁹ videretur formaz serui accepit: ostendit etiã se anteq̃ susciperet carnẽ oculis hominũ. sicut voluit in subiecta creatura non sicuti est. CHRY. Gloriam aũt hic dicit visionem sedentis in throno excelso et alia que ibi dicunt̃. vñ sequitur: Et lo. est de eo. hoc. s. vidi dñm sedẽtẽ ꝛ ꝙ audiuit vocẽ dicẽtẽ quẽ mittã. et qs ibit nob ꝛc. Sequitur: Uerũtñ ex principibus multi crediderunt ĩ eũ. sed propter pharifeos non confitebant̃ vt de synagoga non eijcerent̃: dilexerunt eni magis gloriã hominũ q̃ gloriam dei. ALCVI. Gloria dei est publice confiteri christũ. gloria hominũ est in mundanis gloriari. AVGV. Hos ergo ĩprobauit euãgelista q ĩ hoc gressu fidei sĩ ꝓficerẽt ꝑ amorẽ que humane glorie sunt proficiẽdo superarent.

Jesus autẽ clamauit ꝛ dixit. Qui credit in me: non credit in me sed in eũ qui misit me. Et qui videt me videt eum qui misit me. Ego lux in mundum veni vt omnis qui credit ĩ me ĩ tenebris nõ maneat. Et si qs audierit verba mea ꝛ nõ custo-

dierit ego non iudico eum. Non eni veni vt iudicẽ mũdũ. sz vt saluificẽ mũdũ. Qui spernit me τ non accipit verba mea: hẽt qui iudicet eũ. Sermo quẽ locutus sũ: ille iudicabit eũ ĩ nouissimo die. Quia ego ex meipso non sũ locutus sed qui misit me pater. ipse mihi mãdatũ dedit qd dicã τ qd loquar: Et scio qz mandatũ ei⁹ vita eterna est. Que ergo ego loquor: sicut dixit mihi pater sic loquor.

CHRY. Quia amor humane glorie principes credentes confiteri prohibebat. dñs contra hoc eis loquitur. vnde dr̃. Je. aũt cla. et di. Qui cre. ĩ me nõ cre. ĩ me: sed in eũ qui me misit. q. d. Quid formidatis credere in me: in deũ fides puenit per me. AVGV. Quia eni homo apparebat hoĩb⁹ cũ lateret deus: ne putarent eum hoc esse tñ quod videbãt talem ac tantũ se volens credẽ: qualis et quantus est pater Qui credit in me inquit. non credit in me. i. in hoc quod videt: sed in eũ qui me misit. i. in patrem. nam si putauerit eũ habere filios fm gratiã non autem habere filium equalẽ sibi atqz coeternũ: non credit in patrẽ q eum misit. qz non est hoc pater q eũ misit. Ne aũt putarent sic voluisse intelligi patrem tanq̃ multorũ filiorũ p gratiã generatorẽ: non vnici verbi eq̃lis sibi continuo subiecit: Qui videt me videt eũ q misit me. q. d. Usqz adeo nihil distat iter eũ τ me: vt q me videt videat eũ q misit me. aplos suos certe ipse dñs misit: nũq̃ tñ aliqs eoꝝ dicere auderet. Qui credit ĩ me. Credim⁹ .n. aplo sed nõ credim⁹ ĩ aplm. Fili⁹ aũt recte vnigenit⁹ dicit Qui credit ĩ me: nõ credit ĩ me: sz credit ĩ eũ q me misit. vbi nõ a se abstulit credẽtis fidẽ: sed voluit ĩ forma serui remanere credentẽ. CHRY. Uel dicit: Qui credit ĩ me τc. q. d. Qui fluminis accipit aquã: nõ eã que est fluminis accipit: sed eã que ẽ fõtis: volens aũt ondere qm̃ nõ est credere in prem: nõ credentẽ in eũ subiũgit. Qui videt me: videt eũ q me misit. qd igit̃. Corp⁹ est de⁹: nequaq̃: sed cõsideratio veri que ẽ per intellectũ: hic visio dicit̃. deinde ostendit eaz que ad patrẽ cognitionẽ in hoc qd subdit. Ego lux in mũdũ veni: quia eni pater lux vocat̃: vbiqz eo hic vtit̃ nomĩe. Lucẽ aũt se hic vocauit eo qz ab errore eripit et intellectuales tenebras soluit. vnde subdit: Ut oĩs qui credit ĩ me ĩ tenebris non maneat. AVGV. In quo satis manifestat oẽs se ĩ tenebris inuenisse: sed ne in eis tenebris maneãt. ĩ qbus inuenti sunt: debent credere in lucẽ que venit in mũdũ. Dixit quodã loco discipulis suis: Uos estis lux mundi: non tñ eis dixit: Uos lux venistis ĩ mũdũ: vt oĩs q credit in vos ĩ tenebris nõ maneat. lumĩa ẽ sũt oẽs sacti. sed credẽdo illuminant̃ ab eo: a quo siqs recesserit tenebrat̃. CHRY. Ut ãt nõ existimẽt qz ppter ĩbecillitatẽ eos q ipm cõtẽnũt illesos dimittat subiũgit: Et siqs audierit vba mea: τ non custodierit ego nõ iudico eũ. AVGV. Intelligẽdũ ẽ: Mõ nõ iudico eũ. cũ alio loco dicat: Pater oẽ iudiciũ dedit filio: q̃re ãt modo non iudicat ostendit subdens: Non enim veni vt iudicem mũdũ. sed vt saluificẽ mundũ. i. vt saluũ faciã mundum. nunc ergo est tempus misericordie post erit iudiciũ.

CHRY. Deinde vt non pigriores ex hoc fiant. terribile subdit iudicium: Qui spernit me τ non accipit verba mea: habet qui iudicet eum. AVGV. Non dixit: Ego nõ iudico eum in nouissimo die. hoc enim esset 𝔠triũ illi sententie Omne iudiciũ dedit filio. Expectãtibus aũt quisnã esset ille secutus adiunxit Sermo quẽ locutus sũ ille iudicabit eũ in nouissimo die. Satis manifestauit seipsum in nouissimo die iudicaturũ: seipsum quippe locutus est. seipm annunciauit. aliter itaqz iudicabũtur qui nõ audierunt: aliter qui audierunt et cõtẽpserunt. AVGV. .i. de tri. Ideo aũt iudicat verbũ qd locutus est filius: quia non ex se locutus est filius: vnde sequit̃: Quia ego ex meipso nõ sum locutus: per qd intelligi voluit. Ego non ex me nat⁹ sũ. Quero itaqz quomõ intelligam⁹: Ego non iudicabo: sed verbũ qd locutus sum iudicabit: cũ ipse sit verbũ patris quod loquit̃: vel ita: Ego nõ iudicabo ex potestate humana: qz filius hominis sum: sed ego iudicabo ex potestate verbi dei: quia filius dĩ sum.

CHRY. Uel aliter: Ego non iudico eũ. i. nõ sum causa perditionis eius. sed ipse qui verba mea spernit. Uerba .n. que modo locutus sum in ordine stabũt accusatorũ omnẽ tollentia excusationem: τ hoc est quod subdit. Sermo quẽ locutus sum: ille iudicabit eum. τ quis sermo: Quia ego ex meipso non sum locutus: sed qui misit me pater: ipse mihi mandata dedit quid dicam: τ quid loquar. Omnia igit̃ hec ppter eos dicebãt̃: vt nullã hẽant excusatiõez. AVGV. Mandatum aũt non qd filius nõ habebat pater dedit: sed in sapientia patris quod est verbũ patris oĩa mandata sũt patris. Dicit̃ aũt mandatũ datũ: qz non ẽ a seipso cui dicit̃ datũ: τ hoc ẽ dare filio id sine quo nunq̃ filius fuit: quod est gignere filiũ qui nũq̃ non fuit. THEO. Cũ .n. verbũ patris existat filius: τ que sunt in mẽte patris reuelat in integrum: mãdatũ accepisse dicit. quid sit dicturus τ qd loquatur. Sicut etiam nostrũ verbũ si verũ fateri volumus ea profert que suggerit mens. Sequit̃: Et scio quia mandatũ eius in vita eterna est. AVGV. Si ergo vita eterna est ipse filius: τ vita eterna est mandatũ patris: quid aliud dictum est: nisi qz ego sũ mãdatũ pris: pinde τ id qd adiũgit: q̃ ergo ego loquor. sicut dixit mihi pater sic loquor: nõ accipiam⁹: Dixit mihi: q̃si p vba locut⁹ sit vnico vbo: dixit ergo pater filio id sine quo nunq̃ fili⁹ fuit: sicut dedit vitã filio: nõ qd nesciebat vel nõ hẽbat: sz qd ipe fili⁹ erat. qd ẽ antẽ: Sicut dixit mihi sic loquor: nisi vbũ loquor. Ita ille dixit vt verax: ita iste loquit vt veritas: verax aũt genuit vitatẽ: quid ergo iam diceret veritati: non enim imꝑfecta erat veritas cui verum aliquod adderetur. CA. XIII.

Ante diem festũ pasce sciẽs iesus qz venit hora ei⁹ vt trãseat ex hoc mũdo ad patrem: cũ dilexisset suos qui erant in mũdo in finem dilexit eos. Et cena facta cum diabolus iã misisset in cor vt traderet eũ iudas simonis scariothis: sciens qz omnia dedit ei pater in manus: τ quia a deo exiuit τ ad deum vadit: surgit a cena τ ponit vestimẽta sua: τ cũ accepisset lintheum precinxit se. Deinde misit aquã in peluim τ cepit lauare pedes disipuloꝝ: τ extergere lintheo quo erat precinctus.

THEO. Quia dñs trãsmigratur⁹ erat ẽ pñti seculo: explicat qualem erga suos amicitiam gereret. vnde dr̃. Ante di. fe. pas. sci. ie. qz ve. ho. ei⁹ vt trã. ex hoc mundo ad pa. cũ dilex. su. qui erãt ĩ mũ. ĩ fi. di. eos. BEDA. Plimas siqdẽ festiuitates iudei habebant: sed apud eos insignior atqz celebrior erat pasce festiuitas: ppter quod signãter dicit: Añ diem festum pasce. AVGV. Pasca non sicut quidã existimant grecũ nomen est: sed hebreũ. opportunissime tamẽ occurrit ĩ hoc nomine quedã cõgruẽtia vtrarũqz liguarũ: qz eni pati grece paschin dicit̃: adeo pasco passio putata est: vl̃ hoc nomẽ a passione sit appellatũ. ĩ sua vero lingua hoc est in hebrea pascha transitus dicit̃: ppterea qz tunc pmũ pasca celebrauit populus dei quando ex egypto fugientes: rubrum mare transierunt. nunc ergo figura illa prophetica in veritate completa est: cum sicut ouis ad immolãdũ ducit̃ christus cuius sanguine illinitis postib⁹ nostris. i. cuius signo crucis signatis frontibus nostris a perditione huius

seculi:tanq̃ a captiuitate egyptiaca liberamur. τ agim⁹ ia liberrimũ transitũ cũ de diabolo transimus ad xpm τ ab isto instabili seculo ad eius fundatissimũ regnũ. Hoc itaq3 nomẽ.i.pasco velut interptans nobis euãgelista dicit. Sciens q2 venit hora eius vt trãseat ex hoc mũdo ad pr̃ez. Ecce pasca.ecce trãsitus. CHRY. Nõ solũ ãt tunc sciens sz oli. Transitũ ãt eius mortẽ vocat. Relicturus ãt discipulos maiorẽ eis demonstrauit amorẽ. τ hoc ẽ qd dicit:Cũ dilexisset suos q erant in mũdo in finẽ dilexit eos.hoc est nihil dereliqt eoꝝ que eũ q valde amat decens est facere: ñ ãt a principio hoc fecit sz maiora postea adiecit: vt coꝝ augeat familiaritatẽ: τ multaz eis prepararet ꝯsolationẽ: ad ea que superuentura erant:suos ãt eos vocat ẽm familiaritatis rationem:q2 τ alios suos dicit ẽm conditionis rationẽ. vt cum dicitur. Sui enim non receperunt. addit ãt q erant in mundo.q2 sui erant ẽt defuncti vt abraam isaac τ iacob. sz in mundo non erant. Hos ergo suos qui erãt in mundo mansit amans continue: τ tandem perfectam amicitiam circa eos ostẽdit.τ hoc est. In finẽ dilexit eos. AVGV. Uel aliter. In finem dilexit eos: vt τ ipsi de hoc mũdo ad suum caput dilectione transirent.quid est enim In finez. nisi in christum? Finis enim legis christus ad iusticiã omni credenti.finis perficiens non interficiens. Uideo autez posse ista verba quodã humano modo etiã sic accipi tanq̃ vsq3 ad mortem christus dilexerit suos. Sed absit vt dilectionem morte finierit:qui non est morte finitus nisi forte sit ita intelligendũ. Usq3 ad mortem dilexit eos.i. vsq3 ad mortez illũ dilectio ipsa perduxit. Sequit̃. Et cena facta.i. iam peracta: τ ad ꝯuiuantiũ mensam vsq3 perducta. Nõ n.ita debemus intelligere cenã factaz.veluti iã ꝯsumptaz atq3 transactã:adhuc.n. cenabat̃ cũ surrexit τ pedes lauit discipulis: nam postea recubuit τ buccellam traditori dedit.q2 ãt ait: Cum iam diabolus misisset in cor vt traderet eum iudas simonis scariothis missio ista spiritualis suggestio est.τ non sit per aurez:sed per cogitationẽ:diabolice.n. suggestiones immittuntur: τ humanis cogitationibus immiscent̃. Factũ ergo iaz fuerat in corde iude p̃ immissionem diabolicã.vt traderet discipulus magistrũ. CHRY. Hoc ãt quasi stupens interserunt euangelista: qm̃ eum qui iam prodere statuerat dñs lauit: ostendit ẽt proditoris multaz nequitiaz:qm̃ neq3 salus eũ communicatio detinuit:qd maxime ꝯsueuit neqtiaz detinere. AVGV. Locuturus ãt euangelista de tanta dñi humilitate prius eius celsitudinẽ voluit cõmendare:ad qd pertinet quod dicit. Sciẽs q2 oia dedit ei pr̃ in man⁹:ergo τ ipz traditorem. GREGO.vi. morali. Sciebat eni q̃ i manu sua ipsos etiã p̃secutores acceperat;vt ipse in se ad vsuz pietatis itorqueret q̃cqd eorũ cõtra se malicia pmissa seuiret. ORIGE. Oia eniz tradidit ei pr̃ in manus hoc est in opere ei⁹ τ potestate. Pater.n. meus vsq3 huc ingt operat̃ τ ego operor. vel oĩa tradidit ei pater in manus: cuncta capiẽtes.vt quelibet ei famulent̃.

CHRY. Traditionẽ eni hic salutẽ fideliũ vocat. Cũ ãt audieris traditionez nihil humanũ suspiceris cũ eniz q ad patrẽ ostendit honorẽ τ cõcordiã. Sicut eni pater ei tradidit ita ipse patri. vnde paulus. Cũ tradiderit inqt regnũ deo τ patri. AVGV. Sciens etiam qua a deo exiuit: τ ad deũ vadit:nec deum cum inde exiret nec nos deserens cum rediret. THEOPHI. Quia ĝ pater oia ei cõmisit i manus.i.salutem ei cõmisit fideliũ:decens reputabat quecunq3 spectant ad salutẽ illis ostendere. Sciens etiam q a deo exiuit τ ad deuz vadit:nullaten⁹ eius gloria minui poterat dũ pedes discipuloꝝ ablueret:neq3 n.gl'iã vsurpauit q eni dignitatẽ vsurpant:minime ꝯdescẽdũt ne dissipẽt qd i ꝯgrue sibi diripuerũt. AVGV. Cũ q illi pr̃ oia dedisset in manus ille discipulorum non manus sed pedes lauit: vt cum se sciret a deo exisse τ pergere ad deũ nõ dei domini:

sz hois serui impleuit officiũ. CHRY. Hoc autẽ dignũ erat eo q2 a deo exiuit. τ ad deum vadit: vt vniuersũ ꝯculcaret tumorẽ. vñ sequit̃. Surgit a cena τ ponit vestimẽta sua: τ cũ accepisset linteũ precinxit se:deinde misit aquã in pel. τ ce.la pe.dis. τ exter.lin.quo erat p̃cin. Uide q̃liter humilitatẽ ostendit nõ solũ in lauando pedes sed etiã aliter: Non eni anteq̃ recumberet.sed postq̃ resederũt oẽs: tũc surrexit:deinde nõ solũ lauit: sed vestimenta deponit. linteũ precinxit τ peluim implet: τ nõ alij implere iussit: sed oia operat̃ ostẽdens q cũ oi studio oportet talia facere.

ORIGE. Mystice aũt prãdiũ eib⁹ esse dignoscit̃: τ ante terminũ diei spiritualis.q in vita presenti considerat̃: τ his q introducunt̃ cõueniens existit: cena vero finalis τ his q iã vltra ꝑgressi sunt apponit̃: Aliter quoq3 poterit qs asserere prandiũ fore intẽtionẽ scripturaꝝ antiquaꝝ cenã vero recõdita i nouo testamẽto mysteria. Puto aũt q q vna cũ iesu cenant: τ in finali vite p̃sentis die secum cõuiuant̃: egent lauacro quodã:nõ vtiq3 erga qd p̃moꝫ vt ita loquar corporis τ aie sz quaad vltima τ postrema q̃ terre necessario herent. Dicit autẽ q cepit lauare pedes:nã postmoduz lauit τ finiuit loturã.q2 pedes apostoloꝝ fuerunt cõtaminati.iuxta illud: Omnes vos scandalizabimini ista nocte i me. Postea autez perfecit eos lauore purgãs eos vt vltra nõ sedent̃. AVGV. Posuit aũt vestimẽta sua:q cũ i forma dei esset semetipsum exinaniuit: p̃cinxit se linteo:q formã serui accepit:misit aquã in peluiz vñ lauaret pedes discipuloꝝ:qui in terrã sanguinẽ fudit quo immundiciã dilueret peccatoꝝ. Linteo aũt quo erat p̃cintus pedes quos lauerat tersit:q carne qua erat indutus: euangelistaꝝ vestigia confortauit: τ linteo quidez vt se precingeret posuit vestimenta q̃ habebat: vt autem formã serui acciperet: quãdo semetipsuz exinaniuit:non qd habebat deposuit. sed quod non habebat accepit:crucifigẽdus sane suis expoliatus est vestimentis: τ mortuus inuolutus est linteis. τ tota ei⁹ passio nostra purgatio est.

C Uenit ergo ad symonẽ petrum. Et dicit ei petrus: Domine tu mihi lauas pedes? Respõdit iesus τ dixit ei. Quod ego facio tu nescis modo:scies aũt postea. Dicit ei petrus: Nõ lauabis mihi pedes in eternũ. Respondit ei iesus: Si non lauero te:non habebis partez mecũ. Dicit ei simõ petrus: Domine non tm̃ pedes:sed τ manus τ caput. Dicit ei iesus: Qui lot⁹ est non indiget nisi vt pedes lauet:sed est mũdus tot⁹. Et vos mũdi estis sed non omnes Sciebat enim qs nã esset qui traderet euz:propterea dixit non estis mundi omnes.

ORIGE. Sicut medic⁹ pluriũ egrotoꝝ intent⁹ cure:ab his qui magis idigent:propriã curam incipit:sic τ christus qui fedos abluit pedes discipuloꝝ exordit̃ ab his q magis erant fedi: τ sic vltimo venit ad petrũ quasi minus alijs indigentẽ lotura peduz:vnde dicit̃. Uenit ergo ad si.pe.cui quodãmõ ad resistẽdũ pene mũda pedũ ꝯscia p̃suadebat: vnde sequit̃: Et dixit ei petrus:dñe tu mihi lauas pedes?

AVGV. Quid est. Tu q̃d est Mihi? cogitãda sunt potius q̃ dicenda:ne forte qd ex his verbis aliquatenus quidem digne concepit aĩa:nõ explicet lingua. CHRY. Ut si petrus primus erat:sed credibile est proditorez stultum existentem ante eum recubuisse:qd euangelista significauit cũ dixit. Cepit lauare:deide venit ad petrũ. THEO. Ex quo patet q non primitus lauit petruz:ex ceteris vero discipulis nullus tẽtauisset ante petruz louari. CRHY. Quereret aũt vtiq3 quis quare nullus euz aliorum prohi-

bnit sz solus petrus qd nō parui amoris ⁊ verecūdie erat. Ex hoc igit mihi videt prius soli proditorē lauasse: deinde ad petrū venisse ⁊ alios discipulos p eū de reliquo castigatos. Si n. quecūq ex ceteris lauare cepisset phibuisset dñm: ⁊ dixisset q petrus dixit. ORIGE. Vel aliter Oes porrigebant pedes decernentes q tantus non irrationabiliter eoz lauaret pedes solus āt petrus nullā aliā ɔsideratonē ɔferens tantū reuerens iesū non pbebat pedes suos ad lauandū sepe. n. scriptura designauit petrū feruidum ad insinuandū q sibi visa sunt vtiliora ⁊ meliora. AVGV. Vel aliter. Non debemus putare hoc petrū iter ceteros formidasse atq recusasse cū ⁊ id alij ante ipsius libenter vel equanimiter fieri permisissent non. n. sa intelligendū est q̄si aliquibus iā lauisset: ⁊ post eos venisset ad primū. Quis. n. nesciat primū apostoloz esse beatissimū petrū: sz q ab illo cepit: Qū ergo pedes discipuloz lauare cepit. venit ad eū a quo cepit. i. ad petrū ⁊ tunc petrus expauit: quod etiam quilibet eoz expauesceret. Seqtur: Rñ. iesus ⁊ di. ei. quod ego fa. tu ne. modo sci. aūt postea. CHRY. i. humilitatē huius doctrine: ⁊ quomodo humilitas sufficit in deum perducere. ORIGE. Vel insinuat dominus q hoc erat mysterium. Lauando enim ⁊ exsiccando pedes eoz faciebat eos decores debentes euangelizare bona: vt ostendere valeant iter factum ac pergere per eum qui dixit: Ego sum via. oportebat autem lauari pedes discipulorum a iesu deponente vestimenta vt mundos pedes mūdiores efficiat: vel vt immundiciā pedum discipulorū suscipiat in proprium corpus per linteum quo solo precinctus manebat: ipse nāq languores nostros portauit. Attende etiam q eū debeat pedes discipulorum abluere nō aliud tempus elegit: q̄ cum diabolus iam intrauerat in cor iude: vt eum proderet: ⁊ futura pro hominibus dispensatio imminebat. nam ante hoc non erat opportunum pedes discipulorum lauari a iesu. Quis enim pedum eorum sordiciem intermedij temporis vsq ad passionē lauisset: Sz neq tempore passionis alter enim iesus non aderat qui pedes eorum lauaret: sed neq post dispensationem. illo nāq tempore spiritusancto superueniente eoz lati sunt pedes. Huius ergo mysterij dicit dñs petro tu non es capax: sz post hec nosces cum illud perceperis illustratus. AVGV. Nec tamen ille dñici facti altitudine exterritus permittit fieri. qd cur fieret ignorabat: sed vsq ad suos pedes humilem christū videre non potest sustinere. Nam sequitur: Dicit ei petrus non lauabis mihi pedes in eternum. hoc est nunq̄ hoc patiar. Hoc q̄ppe in eternū nō fit qd nūq̄ fit. ORIGE. Ex hoc aūt accipim⁹ exēplū quoniā possibile est quēq̄ fm pium ꝑpositū dicere ꝑpter ignorātiā qd sibi nō prodest. Petrus eni ignorans hoc esse cōueniens pmo q̄dē quasi dubitās suauiter dixit: Dñe tu mihi lauas pedes: Secūdo. Nō lauabis mihi pedes in eternū: qd erat prohibitiū operis ꝑducentis eū ad habendū partem cū iesu in quo etiam non tm iesum arguit inconuenienter lauantem pedes discipulorū. sed etiam condiscipulos indecenter suos pedes porrigētes. cū ergo nō esset expediēs petro ꝑpriū respōsū: nō ꝑmisit illud dñs verificari. nā subdit: Rñdit ei iesus: Si nō lauero te nō hā. partē mecū. AVGV. Ita dictū est Si nō lauero te cum de solis pedib⁹ ageret: quō dici solet: calcas me: quando sola planta calcat. ORIGE. Qui aūt recusant hec ⁊ similia tropologiçare dicāt: quō probabile est eū qui ob reuerentiā iesu dixit Nō la. mihi pe. in eter. non habiturū partē cū dei filio ꝑpter nō lauare pedes ab eo: sicut ꝑpter īmane scelus: ⁊ ideo prestādi sūt pedes. i. mentis affectus lauandi a iesu vt sint pedes nostri decori ⁊ ꝑsertim cum emulantes potiora dona volum⁹ annumerari eis qui euangelizant bona. CHRY. Ideo aūt nō dixit eiu⁹ gratia hoc faciebat. sed minas imposuit: q2 ille nequaq̄ ꝑsuasus esset audiens eni: Scies aūt postea. non dixit doce igitur me vt permittā sz quādo cōminat⁹ ē id qd maxie timebat. s. separari ab eo tunc permisit. ORIGE. Hoc dicto vtemur cōtra eos q indiscretius se facere statuerūt qd eis non prodest n. ā ostēdendo illis q nō sūt habituri partē cū iesu: dū ꝑsumptuosū decretū obseruāt: admonebimus illos ne īnocent male decretis etiā si iureiurādo ex multo ipetu illud firmauerūt. AVGV. At ille amore ⁊ timore ꝑturbatus plus expauit christū sibi negare: q̄ vsq ad suos pedes humiliari: vn sequit: Di. ei si. pe. do. nō tm pe. me. sz ⁊ man⁹ ⁊ ca. ORIGE. Manus aūt lauare nolebat iesus ɔtēnēs q dicebant qm discipuli tui nō lauant man⁹ cū panē mādu cant. caput aūt submergi nolebat in quo imago ⁊ gloria patris existerat satis est aūt ei vt pedes lauandos porrigeret. vn sequit. Di. ei iesus: q lo. est: nō indi. nisi vt pe. la. sz ē mū. to. AVGV. Tot⁹ vtiq ꝑter pedes: vel nisi pedes quos habet opus lauare. hō eni in baptismo totus abluit: nō preter pedes. sed totus oino. veruntn cū reb⁹ humanis postea viuit: vtiq terra calcat. Ipsi igit humani affect⁹ sine qb⁹ in hac mortalitate nō viuit: q̄si pedes sūt: vbi ⁊ hūanis reb⁹ afficimur: vt si dixerimus q2 peccatū nō habemus: nos ipsos decipiam⁹. Si aūt cōfitemur peccata nostra. q pedes discipuloz lauit: nobis peccata dimittit: vsq ad pedes qb⁹ conuersamur in terra. ORIGE. Impossibile autē puto nō cōtaminari extrema aīe ⁊ ifima ei⁹: quāq̄ quo ad hoīes ꝑfectus quis esse putet: plurimi aūt ⁊ post baptismū implentur puluere scelerū vsq ad verticē: q vero legittime discipuli ch: illi sūt erga solos pedes indigent lauatione. AVGV. Ad seleucia. Ex hoc aūt qd hic dicit intelligit q iā petrus baptizat⁹ fuerat: itelligim⁹ eni ei⁹ discipulos p quos baptizabat iā fuisse baptizatos: siue baptismo ioānis sicut nonnulli arbitrant. siue qd magis credibile est baptismo christi. Neq eni rēnuit ministeriū baptizandi: vt haberet baptizatos seruos p quos ceteros baptizaret: q non defuit humilitatis ministerio quando eis pedes lauit. vn sequit: Et vos mū. estis. sz nō oēs. AVGV. Hoc qd sit: ne queram⁹ ipse euāgelista patefecit adiūgens: Sci. eni quisnam esset q tra. eū. ꝑpte. di. Nō estis mū oēs. ORIGE. Qd ergo dicit. Vos mundi estis: referē ad xi. q vero subdit: Sz non oēs. dicitur ꝑpter iudā existentē īmundū primo quidem quia pauperes nō erant sibi cure: sed fur erat: deinde diabolo ingresso in cor eius vt proderet christū. Lauat aūt pedes postq̄ mundi erāt qm gratia transcendit necessitatē ⁊ sicut dicit ioānes: Mūd⁹ mūdificet adhuc. AVGV. Vel q2 ipsi discipuli cū loti essent nō op⁹ habebant nisi pedes lauare: q2 dum in isto seculo viuit hō: humanis affectibus terrā velut pedibus calcās contrahit. CHRY. Vel aliter: Nō dicit eos mūdos: vt a peccatis erutos estimes: vi ctima nōdū oblata: sed cā q cognitionis est mundationē dicit. iam enim ab errore iudaico eruti erant.

¶ Postq̄ ergo lauit pedes eoꝝ; accepit vestimenta sua: ⁊ cū recubuisset itez dixit eis: Scitis quid fecerī vobis: Vos vocatis me magister ⁊ dñe: ⁊ bñ dicitis: Sū eteni. Si ergo ego laui pedes vr̄os dñs ⁊ magister: ⁊ vos debetis alter alteri⁹ lauare pedes. Exēplū. n. dedi vobis: vt quēadmodū ego feci vobis: ita ⁊ vos faciatis. Amē amē dico vobis: nō ē seruus maior dño suo: neq apostolus maior est eo q misit illum. Si hec scitis beati eritis si feceritis ea. Nō de omnib⁹ vobis dico. Ego scio quos elegerī. Sed vt adimpleatur scriptura: Qui mādūcat mecū panē leuabit contra me calcaneum suum. Amē nō dico

vobis priusq̃ fiat vt cum factũ fuerit credatis: quia ego sum. Amen amen dico vobis: qui accipit si quẽ misero: me accipit. Qui autem me accipit: accipit eum qui me misit.

AVGV. Memor dñs se pmisisse sciẽtiã facti sui petro dicẽs. Scies aũt postea qd sit qđ fecit: docere nũc incipit. vñ dicit: Postq̃ g la. pe. eo᷑. acce. ve. sua ꝛ cũ recu. ite. di. eis Sci. qd fe. vo. ORIGE. Quod vl' interrogatiue pferat vt ostẽdat facti magnitudinẽ. vel iperatiue vt co᷑ erigat i tellectũ. ALCVI. Mystice aũt ipleta redẽptiõis nostre purgatiõe p sanguinis sui effusionẽ accepit vestimẽta sua: tertia die ꝺ sepulchro resurgẽs. ꝛ eodẽ corpe iã imortali ve stitus ꝛ cũ recubuisset ascẽdens i celũ in dextera prĩs diui nitatis recũbẽs inde vẽtur' ẽ ad iudicandum. CHRY. Nõ aũt adhuc ad solũ petrũ ſʒ ad oẽs loqtur. d. Uos vo. me ma. ꝛ do. in quo co᷑ iudiciũ assumit: deinde vt nõ illo᷑ grẽ eẽ putent: hec ṽba subiũgit: Et bñ di. sũ etenĩ. AVGV. Hoĩ pceptũ ẽ: Nõ te laudet os tuum ſʒ laudet te os pximi tui. piculosũ ẽ enĩ sibi placere cui cauẽdũ ẽ supbire. Ille aũt q sup oĩa est quantũcunqʒ se laudet: nõ se extollit excelsius nec põt recte dici arrogans deus nobis nãq; expedit deũ nosse nõ illi. Nec eũ quisq; cognoscit si ñ se indicet ipe q nouit. Si ergo nõ se laudãdo quasi arrogantiã vitare voluerit: nobis sapientiã denegabit. Quo aũt arrogantiã veritas timet: Et quidẽ q magistrũ se dicit: nemo repbenderet ẽt q cũ nihil aliud q̃ʒ hominẽ crederet: qm id pfitet qđ ꝛ ipsi hoĩes in qbuslibet artibus vsq; adeo sine arrogãtia pfitentur vt pfessores vocent. Cum vero dñʒ discipulorũ se dicit: cũ sint fm seculũ igenui. qs ferat i hoie: Sed cũ deus loqtur: nulla ẽ elatio tãte celsitudinis nullũ mẽdaciũ vitatis: nob subiacere vtile ẽ illi celsitudini: seruire veritati. Ideo bñ q dicitur vocãdo me mgr̃m ꝛ dñm qꝛ sũ. nã si ñ essem qđ dicitis. male diceretis. ORI. Et illi qdẽ ñ bñ dicũt. Dñe: qbus dicet: Discedite a me q opamini iniqtatẽ: ſʒ aplĩ bñ dicũt: Magister ꝛ dñe. nõ. n. eis negtia dñabit. ſʒ ṽbũ dei. Seqt. Si ergo ego la. pe. ve. dñs ꝛ ma. ꝛ vos de. al. alte. la. pe. CHRY. A maiorib' rebus accipit exemplũ vt qđ mi nus ẽ operemur nã ipe qdẽ dñs ẽ. nos aũt ad ꝯseruos facim' si fecerimus. et ideo subdit: Exemplũ eni de. vo. vt queãd. ego fc. vo. ita ꝛ vos fa. BEDA. Primũ dñs egit factis qđ postmodũ docuit verbis fm illđ. Ce. ie. fa. ꝛ do. AVGV. Hoc ẽ beate petre qđ nesciebas hoc tibi postea sciendũ promisit. ORIGE. Cõsiderandũ vo est si necessariũ ẽ queli bet volentẽ disciplinã iesu pficere. velut debitũ opus pseq lauacrũ sensibiliũ pedũ: pp̃ter hoc dicit: Debe. adin. la. pe. Sed hic mos vel nõ fit: vel admodũ raro. AVGV. Est enĩ apud plerosq; cõsuetudo hui' humilitatis cũ se inuicem hospitio suscipiũt. ꝛ faciũt hoc sibi inuicẽ fratres: etiam ope ipso visibili. Multo enĩ meli' est ꝛ sine controuersia veri': vt etiã manib' fiat ne dedignet qđ fecit christ' facere christian'. Cũ enĩ ad pedes fratres inclinat corp' ẽt i corde ipo excitat: vl' si iã ierat: ꝯfirmat humilitatis affect'. Sʒ excepto hoc morali itellectu: nũqd ẽt frater fratrẽ a' delicti poterit cõtagione mundare: Sʒ cõfiteamur inuicẽ delicta nr̃a inuicẽ nos delicta donem': ꝛ p nr̃is delictis inuicẽ orem': atq; ita quodãmõ inuicẽ pedes nr̃os lauem'. ORIGE. Uel aliter. Hoc lauacrũ spũale pedũ de quo dictũ est: principaliter qdẽ a nullo nisi a solo iesu põt effici: secũdario ṽo a discipulis eius qbus dixit: Uos debe. adin. la. pe. Jesus enĩ lauit pedes discipulo᷑ inquantũ magister: ꝛ seruorum in eo q dñs. Hic aũt est finis magistri vt discipulum faciat sicut se: quod de saluatore appet: q pre ceteris magistris ꝛ dñis vult vt fiant eius discipuli q̃si magister ꝛ dñs: non habentes spiritum seruitutis sed spiritũ filiatiõis: in quo clamãt Abba pater. Prius ergo q̃ʒ fiant ꝛ magister ꝛ dñs: egẽt lauacro pedũ: velut insufficiẽtes discipuli: ꝛ adhuc sapientes spiritũ seruitutis. Cũ aũt aliqs co᷑ statũ magistri attingit ꝛ dñi: tũc imitari poterit eũ q lauit discipulo᷑ pedes ac lauare pedes p doctrinã q̃si magister. CRHY. Adhuc aũt puocãs eos ad lauãdũ pedes subiungit: Amẽ amen di. vo. Nõ est ser. ma. do. suo neq; apo. maio: eo q mi. illũ. q. d. Si ergo hec a me facta sunt: multo magis a vobis oportet hec fieri. THEOPHI. Necessario etiã hic aplos admonet: qꝛ enĩ ad dignitates habebãt attingere: ꝛ hic qdẽ maiores hic minores. ne insurgãt ad inuicẽ: serenat cõsciẽtiã oĩum. BEDA. Quia ṽo scire bonũ ꝛ nõ facere ñ ptinet ad beatitudinẽ: ſʒ ad cõdẽnationẽ: fm illud: Sciẽti bonũ ꝛ nõ facienti: peccatũ est illi. subiũgit: Sic hec sci. be. eri. si fe. ea. GHRY. Nã scire qdẽ oĩũ est: facere ṽo nõ oĩũ. Deide pditorẽ non manifeste redarguit: ſʒ obũbrate: cum subdit: Nõ de oĩb' vobis dico. AVGV. q. d. Est iter vos q non erit beat'. neq; facit ea. Ego scio quos elegeri. Quos: nisi eos q beati erũt faciẽdo q̃ pcepit: Nõ est igit' iudas elect': qd ẽ ergo qđ alio loco dicit: Nõne ego vos duodeci elegi: an ipse ad aliqd ẽ elect': ad qđ erat vtiq; necessari': nõ aũt ad beatitudinẽ: de q̃ dicit. Bñ eritis si feceritis ea. ORIGE. Uel aliter: Nõ recte existimo posse referri qđ dr̃ Nõ de oĩb' vobis dico: ad hoc qđ dictũ est: Beati eritis si feceritis ea. Totũ enĩ hoc ꝛ de iuda ꝛ de quolibet alio verũ est dicere. Beat' talis si fecerit hec. Reducem' aũt hec ad illud dictũ: Nõ ẽ ser. ma. do. suo: nec apo. ma. eo q mi. illũ: Judas enĩ cũ esset seruus peccati: nõ erat seru' domini ṽbi: nec apl's diabolo ingresso in cor ei'. cũ q̃ dñs nouisset q sunt sui: alienos a se nõ nouit: pp qđ nõ ait. Ego scio cunctos pñtes: ſʒ ego scio quos elegeri. q. d. electos meos noui. CHRY. Deide vt nõ multos ꝯtristet suo fmõe subiũgit. Sʒ vt adimplea. scrip. q mãdu. me. pa. le. cal. suũ cõtra me: oñdẽs q nõ ignorãs tradit: qđ maxie sufficiẽs erat iudã retinere: ꝛ non dixit: Tradet me. ſʒ leuabit ꝯtra me calca. suũ: dolũ ꝛ occultationẽ insidiarũ represen tare volẽs. AVGV. Quid ẽ enĩ: Leuabit calcaneũ suũ sup me. nisi ꝯculcabit me: in quo iudas traditor ei' attingit. CHRY. Dicit aũt. Qui mãducat mecũ panẽ. i. q a me nutrit' est: q mea mẽsa cõicauit vt si quãdo a famulis aut aliqbus viliorib' patiamur aliqd malũ. nõ scandalizemur: respiciẽtes inde exẽplũ q infinitis potit' bonis i ꝯtrariũ remunerauit benefactorẽ. AVGV. Illi ergo q electi erãt mãducabãt dñm: ille mãducabat panẽ dñi ꝯtra dñm. illi vitã: ille penã. Qui enĩ mãducat idigne ait apl's: iudiciũ sibi mãducat. Seqt. Ammõ di. vo. priusq̃ fiat. vt cũ fcm fu. cre. qꝛ ego sum de quo. s. illa scriptura pcessit. ORIGE. Nõ aũt dictũ ẽ apostolis: Ut credatis. q̃si nõ credẽtib'. ſʒ dictũ ẽ tãq; eq pollẽat ei: qđ ẽ vt credẽtes operemini: pseuerãtes in credulitate: nec aliquã occasionẽ ad repulsã captãtes. sup ea. n. q̃ obtinebãt discipuli ad fidẽ faciẽtia: hoc etiã adepti sũt videre pfici scripturã predictam.

CHRY. Quia q̃ discipuli exituri erãt ad pdicãdũ ꝛ multa passuri duob' modis eos cõsolat: vno mõ a seipso cũ dicit: Beati eritis si fe. ea. alio ṽo mõ ꝯsolat' ẽ eos ab aliis co. s. q ab hoib' multa potient pcuratiõe: vnde subdit. Amẽ amẽ. dico vo. q acci. siquẽ mi. me acci. q aũt me ac. ac. eũ q mi. me. ORIGE. Qui enĩ recipit quẽ mittit iesus: Jesum q in misso cõsistit recipit. q aũt iesũ recipit: patrẽ recipit: igr̃ q recipit quẽ mittit iesus. mittentẽ recipit patrẽ. Põt etiam ꝛ hic sermo fore q recipit: quẽ ego misero: vsq; ad mei receptionem attingit. Qui ṽo nõ p aliquẽ aplo᷑ meo᷑ me recipit. sed recipit me veniẽtem ad aias. patrem recipit: vt non tm ego in eo maneã: ſʒ ꝛ pater. AVGV. Arriani aũt cum hoc audiũt statim ad grad' sui dogmatis currunt dicentes: Quãtũ apl's distat a dño: tm̃ fili' a prẽ. ſʒ vbi dñs dixit Ego ꝛ pater vnũ sum'. nullã distãtie suspitionẽ reliquid qui ergo nos accepturi sumus hec verba dñica: Qui me accipit

accipit eũ q me misit. q vni⁹ nature sũt pr̃ ⁊ fili⁹: oñs videbit: qz dixit: Qui accipit siquẽ mitto: me accipit ⁊ vni⁹ nature sũt fili⁹ ⁊ apl's ita dixisse possit videri: Qui acci. siquẽ mi. me s3 hoiez accipit: q aũt me s3 deũ acci. acci. eũ q me misit. S3 cũ ista dicebat ñ ab illo nature vnitas. s3 i eo q mittit: mittẽtis cõmẽdabat auctoritas. Si ḡ attẽdas xp̃z i petro discipuli pceptorẽ: si aũt prẽz i filio inuenies vnigenitũ genitorẽ.

¶ Cũ hec dixisset iesus turbatus ẽ spiritu ⁊ protestatus est: ⁊ dixit: Amen amen dico vobis: qz vnus ex vobis tradet me. Aspiciebãt ergo adinuicem discipuli hesitantes de quo diceret. Erat ergo recumbens vnus ex discipulis eius i sinu iesu quem diligebat iesus. Innuit ergo huic simon petrus: ⁊ dixit ei: Quis est de quo dicit? Itaqz cum recubuisset ille supra pectus iesu dicit ei: Dñe quis est? Respondit iesus: Ille ẽ cui ego intinctũ panem porrexero: ⁊ cũ itinxisset panẽ dedit iude simonis scariothis. Et post buccellam introiuit in eũ sathanas: ⁊ dixit ei iesus: Qđ facis fac citius. Hoc aũt nemo sciuit discumbentium ad quid dixerit ei. Quidã. n. putabant quia loculos habebat iudas: q dixisset ei iesus: Eme ea q̃ opus sunt nobis ad diem festum: aut vt egenis aliqd daret. Cum ergo accepisset ille buccellã: exiuit continuo. Erat autem nox.

CHRY. Qz dñs apl'is debẽtib⁹ orbẽ terrarũ vniuersũ pcurrere: exhibuerat duplicẽ ꝯsolationẽ pdictã: cogitans q vtraqz pditor pturbat⁹ ẽ turbat. Et hoc significat euangelista dicẽs. Cũ hec dixisset iesus turbat⁹ est spũ. ⁊ ptestat⁹ ẽ: ⁊ dixit: Amen amen dico vobis. qz vnus ex vobis me tradet.

AVGV. Nõ illi hoc tũc primũ venit i mentẽ: s3 qz pditore iaz fuerat expressurus. vt non lateret in ceteris: ideo turbatus est spiritu: ⁊ qz ipse traditor iã fuerat exitur⁹. vt iudeos qbus dñs ab eo traderetur adduceret. Turbauit eũ imminens passio ⁊ periculum proximorum ⁊ traditoris ipendentes manus cuius fuerat precognitus animus. hoc etiã dominus significare sua turbatione dignatus est: q quosdam ex falsis fratribus aliquos separari. etiam ante messem vrgens causa compellit: fieri sine ecclesie turbatione nõ possit. Turbatus est autem non carne: sed spiritu. Spiritus. n. in huiusmodi scandalis nõ puersitate: s3 charitate turbaẽ: ne forte in sepatione aliquorũ zizaniorũ simul aliqđ eradicet ⁊ tritici. Siue ergo ipsuz iudã peuntẽ miserãdo: siue sua morte appropinquãte turbatus est: nõ ai infirmitate: s3 potestate turbat. Non eniz aliquo cogente turbat. sed turbauit semetipsuz vt supra dictum est: q aũt turbaẽ infirmos in suo corpore: hoc est in sua ecclesia consolaẽ: vt siqui suorũ morte imminẽte turbanẽ: nõ se reprobos putent. ORIGE. In eo eni q dicit: Turbat⁹ est spũ: qđ humanũ ẽ. s. passio. pueniebat ab exuberãtia spũs: si eni scũs quilibet i spũ viuit: ⁊ agit: ⁊ patiẽ: quãtomagis hec dicẽda sũt de iesu scõrũ pmiatore? AVGV. Pereãt igiẽ argumẽta stoicorũ: q negãt in sapientẽ cadere pturbationẽ animorũ: q pfecto sicut vanitatẽ estimãt veritatẽ sic stuporẽ deputãt sanitatẽ. Turbeẽ plane anim⁹ christiani. nõ miseria: sed misericordia: dicit aũt: Un⁹ ex vob' numero nõ merito: specie nõ virtute. CHRY. Quia vero non nominatim dixit: rursum in omnes inducit timorẽ. vñ seqẽ. Aspiciebant ergo discipuli adinuicem hesitãtes de quo diceret. Et nimirũ nulli⁹ sibi ipsis cõscij mali: tñ emulationez xp̃i pprys cogitationibus credibiliorẽ putabãt. AVGV. Sic etiaz in eis erat erga magistrũ suũ pia charitas; vt tamẽ eos hũana alterũ de altero stimularet ifirmitas. ORIGE. Reminiscebanẽ ẽt vt hoies existẽtes: qm̃ alterabilis est affect⁹ adhuc pfectorũ ac susceptibilis appetit⁹ ꝯtrariorum his q̃ pri⁹ voluerat.

CHRY. Oib' aũt trementib⁹ ⁊ ipso vertice. s. petro formidãte: Joãnes velut dilect⁹ recubuit i sinu iesu: vñ seqẽ. Erat ḡ recũbẽs vn⁹ ex discipulis ei⁹ i sinu iesu quẽ dili. ⁊c. AVGV. Ipse ẽ ioãnes cui⁹ ẽ hoc euãgeliuz. sicẽ postea manifestat: Erat. n. hec eorũ ꝯsuetudo q sacras nobis lr̃as ministrarũt: vt qñ ab aliquo eorũ diuina narrabaẽ historia: eũ ad se ipsũ veniret tãqz de alio loqueret. Quid. n. depit vitati: qñ ⁊ res ipsa dr̃: ⁊ quodãmodo dicenti iactãtia deuitatur?

CHRY. Si aũt huiusmodi familiaritatis cãz q̃ris discere: amoris res erat: pptere a dicit Quez dili ⁊c. Quãuis. n. ⁊ alij amarenẽ: tñ iste plus alijs. ORIGE. Estimo aũt q ẽt hoc pẽdit q ioãnes icũbens vbo ac in secretiorib⁹ pausans incũbebat gremijs vbi. CRHY. Uolebat etiaz oñdere seipm esse alienũ a crimie: ⁊ hoc ẽt dicit: ne estimes q petr⁹ ei vt maiori existẽti innueret. naz seqẽ. Innuit ergo huic simõ petrus: ⁊ dicit ei: qs est de quo dicit? Ubiqz eni inueniẽ petr⁹ ab amore ipetũ faciẽs ⁊ qz primo increpat⁹ est nõ locut⁹ ẽ: s3 mediãte ioãne vult discere. Ubiqz. n. scriptura oñdit petrũ feruidũ: ⁊ familiaritatẽ hñtẽ ad ioãnẽ. AVGV. Notãda aũt locutio ẽ: dicere aliqd nõ sonãdo. s3 tantũ innuẽdo. Innuit. n. q ⁊ dicit. a innuẽdo dicit. Si eni cogitando aliqd dr̃. sicẽ illud: Dixerũt apõ semetipsos q̃to magis innuẽdo vbi iã foris q̃libuscũqz signis pmiẽ qđ fuerit corde conceptuz. ORIGE. Uel pmo inuit: ⁊ deĩde nõ cõtẽt⁹ nutu dixit illi. Dic qs sit de quo dicit. Seqẽ. Itaqz cuz re. ille supra pec. iesu dicit ei. Dñe qs est? AVGV. Qđ aũt nunc supra pectus dicit: paulo supra dixerat i sinu. vel aliter: pmo qdẽ iacens in sinu iesu supascendit ⁊ incubuit supra pect⁹ q̃si si nõ incubuisset in pectore: s3 remansisset iacens in sinu. nequaqz dñs ei tradidisset verbũ qđ petr⁹ scire cupierat. Per hoc ergo q vltimo supra pectus incubuit: exprimiẽ tanqz p maiorẽ ⁊ abũdantiorẽ gratiã specialis iesu discipulus ẽẽ.

BEDA. Qđ aũt in sinu ⁊ supra pectus recubuit. nõ solũ fuit pñtis amoris indiciũ sed etiã future rei signũ q. s. unde vocẽ sumeret: quã postmodũ cũctis seculis inauditã emitteret. AVGV. Per sinũ eni qd aliud significaẽ q̃ secretũ: hic est vtiqz pectoris sinus sapientie secretũ. CHRY. Neqz aũt tũc nominatiz pditorẽ dñs manifestauit. nã sequiẽ: Rñdit iesus ille est cui intictũ panẽ porrexero: ⁊ mod⁹ ipse manifestatiõis ꝯuersus⁹ erat: qz. n. ob mẽsationẽ verecũdat⁹ nõ ẽ: eodẽ pane ꝯmunicãs verecũdari debuit. Sequiẽ: Et cũ itinx. pa. dedit iude sim. sca. nõ vt putãt qdã negligenter legẽtes. tũc iudas solus xp̃i corp⁹ accepit. itelligẽdũ est eni q iã eis oib⁹ distribuerat dñs sacramẽta corporis ⁊ sanguinis sui: vbi ⁊ ipse iudas erat: sicẽ lucas narrat: at deinde ad hoc ventũ ẽ: vbi sm narrationẽ ioãnis dñs p buccellã tinctam atqz porrectã suũ exprimit traditorẽ: fortassis p panis tinctionẽ illius significãs fictionẽ. nõ eni oĩa que tinguntẽ abluuntẽ: s3 vt inficiantẽ nõnulla tinguntẽ. si aũt bonũ aliquid hec significat tinctio: eidẽ bono ingratũ merito est secuta damnatio Sequiẽ eniz Et post buccellã: tunc introiuit in euz sathanas. ORIGE. Attende q primo quidem nõ introiuit sathanas in iudã: sed immisit in cor eius solũ vt proderet preceptorẽ. Post panẽ aũt in eum ingressus ẽ: quãobrem nobis cauendum est: ne diabolus itrudat i cor nostrum aliquid ignitorum telorum suoruz nam si intrusẽrit insidiatur deinde vt ⁊ ipse introeat. CHRY. Donec enim fuit in collegio non audebat insilire: s3 extrorsuz immittebat. quando vero eũ manifestũ fecit: ⁊ expulit: libere in eũ decetero exiluit. AVGV. Uel intrauit in eũ. vt sibi iam traditũ plenius possideret: neqz eni non in illo erat quãdo ad iudeos de precio tradẽdi dñm pact⁹ ẽ. cuz lucas

dicat. Intrauit āt sathanas is iudā ⁊ abijt ⁊ locutus est cū principib⁹ sacerdotū. talis iā venerat ad cenādū: sȝ post panem introiuit in eū non vt adhuc alienū tentaret sȝ vt proprium possideret. ORIGE. Decebat.n. vt estimo ꝑ panis exhibitionē auferri ab indigno bonum: qđ se hr̄e credebat: quo priuatus factus est capax īgressus sathane in ipȝ. AVGV. Dicant āt aliq. Ita ne hoc meruit panis porrectus de mēsa xp̄i vt post illū intraret ī discipulū sathanas: Quibus respondemus hinc potius nos doceri q̄ȝ sit cauendū male accipere bonū. si.n. corripit̄ q non diiudicat: hoc ē nō decernit a ceteris cibis dn̄i corpus: quō damnatur q ad eius mensaȝ fingens se amicū accedit inimicus: Seqtur: Et dicit ei iesus. Quod facis fac citius. ORIGE. Cui aūt illi am dignū ē q̄m potuit vel iude vel sathane dn̄s dixisse: Quod facis fac citius. prouocans aduersariū ad pugnā: vl' proditorē ad subministrandū dispēsationi q̄ erat futura salubris seculo quā non amplius tardari nec ꝓtrahi. sȝ pro posse maturari volebat. AVGV. Non tñ ꝑcepit facin⁹: sȝ ꝑdixit: non tā in perniciē ꝑfidi semendo q̄ȝ ad salutē fidelium festinando. CHRY. Hoc.n. ꝙ dicit. Quod facis fac citius: non precipientis est neqȝ consiliantis: sed exprobrantis ⁊ ostendentis. quoniam ipse nolebat illaȝ proditionem impedire. Sequitur: Hoc autem nemo sciuit discumbentium ad quid dixerit ei. Multam vtiqȝ quis hic dubitationem inueniet: si interrogantibus discipulis quis ē: dixit: Cui ego intingens panem dedero: ⁊ tamen non intellexerunt. Nisi dicatur qđ latēter dixit: vt nullus audiret: ⁊ propterea supra pectus ioannes residens interrogat quasi ad aurem vt non fieret proditor manifestus. Fortassis eniȝ si christus cum manifestum fecisset petrus vtiqȝ eum interfecisset. propterea dicit ꝙ nullus cognouit recūbentiuȝ: sȝ neqȝ ioannes. nequaq̄ȝ.n. putauit ꝙ discipulus in tantū iniquitatis ꝓdiret. qr.n. procul a tali inīqtate erat: nō de alijs hoc suspicabatur. Uerā igitur causaȝ coꝝ a q̄ xp̄o dicta sūt ignorauerunt. Quid āt estimarent ondit euāgelista cū subdit: Quidaȝ.n. puta. qr locu. ha. iudas ꝙ dixit. ei iesus: Eme ea q̄ opus sunt no. ad diē fe. aut vt ege. aliqd daret. AVGV. Habebat g̊ dn̄s loculos: ⁊ a fidelibus oblata ꝯseruās suoꝝ necessitatibus ⁊ alijs indigentibus tribuebat. tūc primū ecclesiastice pecunie forma est instituta: nisi itelligeremus ꝙ ꝑcepit: nō cogitandū esse de crastino: nō ad hoc esse ꝑceptū vt nihil pecunie seruetur a sanctis: sȝ ne deo ꝑꝑ ista seruiat̄: ⁊ ꝑꝑ inopie timoreȝ iusticia deseratur. CHRY. Et nimiꝝ nullus discipulorum pecunias afferebat: sȝ ꝑ hoc qđ dicit hic occulte īsinuat ꝙ q̄dā mulieres euȝ de suis facultatib⁹ nutriebāt. q aūt nō peraȝ: nō virgam: nō es iubet deferre. loculos ferebat ad inopū ministeriū: vt discas q̄m valde pauperē ⁊ mūdo crucifixū hui⁹ oꝫ partis multā facere ꝓcurationē: multa.n. ad nostrā dispēsans doctrinaȝ agebat. ORIGE. Si igit̄ iude saluator dicebat: Qđ fa. fac citi⁹: ac ꝓditor in h̄ tm̄ ad ꝑsens obedit magr̄o: accepto nāqȝ pane nullā traxit morā. vñ seq̄t: Cū ergo ac. ille buc. exi. cōti. Et reuera exijt: nō solū recedēdo de domo ī qua tenebatur: sȝ oīno egressus ē a iesu. ego aūt opinor ꝙ post paneȝ ingressus sathanas in iudā: nō tal erabat ī eodē loco cum iesu eē. nulla nāqȝ ꝯformitas ē iesu ad sathanā. nō frustra āt regrā q̄re sup hoc qđ ē: Et accipiēs panē: nō adijcit: Et mādu cās. Nūqd igit̄ accepto pane nō māducauit iudas: post panē.n. forsan acceptū a iuda nō esū q semel ī cor ei⁹ īmiserat vt magr̄ȝ ꝓdat timore dict⁹: ne qđ īmissū fuerat euanesceret visu panis q̄ȝ cito panē iudas recepit. ītrouit in cū ⁊ statiȝ domū excessit. aliter quoqȝ nō iepte dicet̄ ꝙ sicut q īdigne manducat panem dn̄i: aut bibit eius calicem in preiudiciū sibi comedit atqȝ bibit. sic panis a iesu dat⁹ alijs fuit ad salutē: iude ī dānū: vt post panē ītraret ī eū sathanas.
CHRY. Subdit āt: Erat āt nox. vt. discas iude temeritatem: q̄m neqȝ tp̄s eū tenuit ab ꝑetu. ORI. Nox ēt sensibil' istar extitit obducte noctis in aīa iude. GREGO. y. mo. A q̄litate.n. tp̄is finis exprimit̄ actionis: dū n̄ redituꝛus ad veniā: ad traditōis ꝑfidiā nocte iudas exisse ꝑhibet̄.

¶ Cum ergo exisset dixit iesus: nunc clarificatus est fili⁹ hoīs ⁊ deus clarificat⁹ ē ī eo. Si de⁹ clarificat⁹ ē in eo ⁊ deus clarificabit eū ī semetipo: ⁊ cōtinuo clarificabit eum.

ORIGE. Post euenīētia ex ꝓdigijs nec nō ex trāsfiguratiōe ꝑconia mutuū glificādi filij hoīs fuit exit⁹ iude a loco vbi morabat̄ iesus cū sathana: q eū īgressus est. vñ dr̄: Cū g̊ ex. di. ie. Nūc cla. ē fi. ho. n̄.n. imortal' vnigeniti v̄bi sȝ hoīs q fact⁹ ē ex semie dauid glīa h̄ narrat̄. Si.n. ī morte xp̄i glificātus deū illō verꝫ ē expliens ꝑncipat⁹ ⁊ ꝑtātes traduxit ꝯfidēter triūphās ī ligno ⁊ illō ꝯciliās ꝑ sanguinem xp̄i crucis sue: siue q̄ ī terra siue q̄ ī cel. In his oīb⁹ glificat⁹ ē fili⁹ hoīnis deo ēt glificato ī eo. vñ seq̄t: Et de. cla. ē ī co. qr n̄ ē xp̄ȝ glificari nisi cū. eo quoqȝ glificet̄ ⁊ pr̄. At q̄m qcūqȝ glificatur ab aliquo glificat̄. si q̄ras ā co ꝙ ē clarificat⁹ ē fili⁹ hominis. a quo rn̄dēs subdit: Si de. cla. ē ī eo. ⁊ de. cla. eū ī se.
CHRY. Hoc ē ꝑ seipȝ n̄ ꝑ aliū. Seq̄t: Et ꝯti. cla. eū. q. d. n̄ post lōgū tp̄s: sȝ ꝯfestī ī ipa cruce ea q̄ clara sūt apparebūt. sol nāqȝ aucrsus est petre scisse sunt. mlta corpa eoꝝ q dormierūt surrexerūt. Hac āt via eas q̄ cecidetāt cogitatiōes discipuloꝝ restituit: ⁊ suadet n̄ solū tristari sȝ etiaȝ letari.
AVGV. Ul' alr. Exeūte ī mūdo oēs mūdi cū suo mūdatore māserūt. tale aliqd erit cuȝ zizanijs a tritico sepatis: iusti fulgebūt sic sol ī regno pr̄is sui. hoc futuꝝ ꝑuidēs dn̄s discedēte iuda tāq̄ȝ zizanijs sepatis remanentib⁹ tāq̄ȝ tritico aplis scis dixit. Nūc cla. est fi. ho. tanq̄ȝ dicet: Ecce ī illa mea clarificatiōe q̄d erit vbi maloꝝ nullus erit vbi bonoꝝ nullus pit. Sic āt n̄ ē deiñ: nūc significata ē clarificatio filij hominis. sȝ nūc clarificat⁹ ē fili⁹ hoīs: sic n̄ ē deiñ. Petra significabat xp̄ȝ sȝ petra erat xp̄s. solet.n. loq scriptura res significātes: tāq̄ȝ illa q̄ significat̄ appellās. Est āt clarificatio filij hoīs vt de⁹ clarificet̄ ī eo. vñ adiūgit: Et de⁹ clarificatus ē ī eo. Deniqȝ tāq̄ȝ ista exponēs adiūgit ⁊ dic: Si fili⁹ clarificat⁹ ē ī eo. qr n̄ venit facere volūtatē suā: sȝ volūtatē ei⁹ q eū misit. Et de. cla. cū ī se. vt nā hūana q̄ ab eterno v̄bo suscepta ē ēt īmortali eternitati donet̄. Seq̄t: Et con. cla. eū. resurrectionē. s. suā: nō sic nr̄aȝ ī fine seculi. sȝ cōtinuo futurā hac attestatiōe ꝑdicēs. Pōt ⁊ de ista clarificatōe deiñ videri: Nūc clarificat⁹ ē fili⁹ hoīs. vt qđ ait: nūc nō ad īminentē passionē: sȝ ad vicinā resurrectionē ꝑtinere credat̄: tāq̄ȝ fuerit factū qđ erat tā ꝓximo iā futuruȝ. HYLA. xi. de tri. Qz aūt deus ī eo glorificat⁹ ē: ad corpis gl'am spectat: per quā dei itellecta ē gloria: q̄ si corpus ex nature diuine cōsolatione gloriaȝ mutuaret. ꝙ v̄o qr glorificat⁹ ī eo de⁹ est: nō glorificauit eū in se: vt q regnat in glīa q̄ ex dei glīa ē: ipe ex īde ī dei glīā trāsfeat: toto iā ī deo ex ea qua hō ē dispēsatiōe mansuro: nec sane de tpe tacuit dicēs: Et cōtinuo clarificabit eū. vt quia ꝓdeunte ad ꝓditionē iuda: gloriā q̄ sibi post passionē ꝯsecutura resurrectioneȝ futura eēt: significasset ī p̄n̄s eā: q̄ in se deus eū clarificatur⁹ eēt: in posteruȝ reseruaret: dei in eo glīa per virtutē resurrectionis oñsa: ipso v̄o in dei glīa ex subiectionis dispēsatione mansuro. HYLA. ix. de tri. Primā autē significationem huius dicti non ambiguam existimo eum ait: Nunc clarifi. est filius hominis. gloria eni non verbo: sed carni acquirebat̄. hoc vero quod sequit̄: Et deus clarifica. est in eo. quid significet interrogo et cum non alius sit filius hoīs. neqȝ alius filius dei: v̄bum enim caro factum ē: requiro quis in hoc filio hoīs: q ⁊ fili⁹ dei est glificatus sit de⁹. Et videam⁹ qd sit hoc qđ tertio dr̄ Si de⁹ clarificat⁹ est ī eo: ⁊ deus clarificauit eū ī semetipo: Homo vtiqȝ non per se glorificatur: neqȝ rursum qui in ho

mine glorificatur deus:licet gloriam accipiat:non tñ aliud ipse q̃ deus est. Utriq; aut xp̃s necesse est esse: qui glorifica tur in carne:aut patrem qui glorificatur in christo. Si xp̃s est deus certe christus est qui glorificatur in carne si pater sacramentum est vnitatis cũ pater glorificatur in filio. De eo vero q̃ glorificatum in filio hominis deum. deus glorificat in seipso:in quo relicta facultas excecrande impietatis existimatur:ne sm̃ nature veritatem verus deus christus sit:nunquid enim extra se est:quod glorificat in seipso. Quem enim in seipso pater glorificat:in eius gloria ostendus est. ꝛ qui in patris gloria glorificandus est:in his intelligendus est esse in quibus est pater. ORIGE. Uel aliter. Nomen glorie non hic accipitur iuxta quosdam paganoꝝ qui diffiniunt gloriam esse a pluribus collata preconia. Palam est enim q̃ hoc aliud est ab eo quod in exodo dicitur. q̃ gloria dei repletum est tabernaculum. ꝛ q̃ aspectus moysi glorificatus erat. quantum enim ad corporalia diuinior quedam apparitio contigit in tabernaculo:necnon in facie moysi cum deo locuti. Quantum ad anagogiaz vero gloria dei dicitur esse que apparuit.qñ deificatus ac trãscendẽs cuncta materialia intellectus vt scrutetur diuinaz visionẽ in his que cernit deificatur. Ut hoc sit tropice que glorificata est facies moysi.eo facto diuino sm̃ intellectum. Nulla autem comparatio fuit excellentie christi ad cognitionẽ moysi glorificantem faciem anime eius. Totus enim omnine glorie fulgorem esse filiuz estimo dicente paulo: Qui cũ sit splendor glorie ꝛc. quinimo peruenit ab hac totius glorie luce singulares splendores ad totam rationalem creaturam. non enim arbitror quẽpiam totum posse capere totius diuine glorie fulgorem nisi filium eius. Inquantũ igitur non erat notus filius mundo:nondum in mundo glorificatus erat. cum autem pater aliquibus de mundo existẽtibus tradidit Jesu noticiaz:tunc glorificatus est filius hominis in his qui cognouerunt eum:ꝛ hoc dedit gloriam cognoscentibus.nam qui libera facie diuinam gloriaz intuentur sm̃ eandem transfigurantur imagine a gloria glorificati in glorificantium gloriam. Cum igitur appropinquaret ad eam dispensationem:qua mundo notus debebat gloriã promereri in gloria glorificantium ipsum ait. Nunc clarificatus est filius hominis. Et quia nullus nouit patrem nisi filius ꝛ cui reuelauerit filius. Debebat autem ex dispensatione depromere patrem filius: ob hoc etiam deus glorificatus in illo dignoscitur. vel hoc quod est. Et deus clarificatus est in eo. cũ illo pscrutaberis. Qui me videt ꝛ patrem meũ videt. nã videbit in verbo cũ deus existat ꝛ imago inuisibilis dei q̃ genuit eũ pater. Amplius aũt sic quoq; clarius:que sũt in hoc loco capientur. Uelut enĩ per quosdã nomen dei blasphemat in gentibus:sic per sanctos quorũ bona gesta coram hominibus politissima discernunt celsi patris nomen extollitur. In quo vero a deo glorificatus ẽ:vt in iesu diz peccatum non fecit:nec dolus inuentus ẽ in ore eius. Cũ ergo talis eẽt filius glorificatus est:ꝛ deus glorificatus est in eo. at si deus in eo glorificatus est reconpensat ei pater maius illo quod filius hominis exercuit. Lõge.n. superstans est gloria in filio hois cum glorificat eum pater q̃ꝫ in patre cũ in illo glorificatus est:ꝛ decebat prepotentez maiorẽ rependere gloriam:deinceps qñ statim hec erant futura. Dico autem filium hominis in deo glorificari. ob hoc subiecit:Et continuo glorificabit eum.

¶ Filioli adhuc modicum vobiscum sũ. Queritis me: ꝛ sicut dixi iudeis:quo ego vado vos nõ potestis venire. Et vobis dico modo. Mandatum nouum do vobis: vt diligatis inuicem sicut dilexi vos: vt ꝛ vos diligatis inuicẽ. In hoc cognoscent oẽs quia discipuli mei estis: si dilectionem habueritis adinuicem.

AUGU. Cũ dixisset superius. Et continuo clarificabit eũ. Nẽ putarẽt q̃ sic eũ clarificaturus eẽt deus vt nõ eis cõiungeret vlterius ea cõuersatione que in terra est adiecit atq; ait. Filioli adhuc mo. vo. sum. tanq̃ diceret cõtinuo quidẽ resurrectione clarificabor:nõ tñ cõtinuo ascẽsurus in celũ. Sicut enĩ scriptũ est in actib9 apostoloꝝ. Fuit cuz eis post resurrectionẽ. xl. dies. hos igĩ. xl. dies significauit dicẽdo. Adhuc mo. vo. suz. ORIGE. Per hoc aũt q̃ dicit: Filioli ostendit adhuc iminẽtẽ aĩabus coꝝ paruitatez. Hic aũt qbus nunc dicit: Filioli. post resurrectionẽ sunt frẽs: sicut ꝛ ante q̃ eẽnt filioli fuerunt serui. AUGU. Põt etiã ꝛ sic intelligi: Adhuc:sicut ꝛ vos i hac ifirmitate carnis etiã ipse suz:donec.s. moreref atq; resurgeret. Cũ illis qdẽ fuit post q̃ resurrexit exhibitione pñtie corpalis sed nõ cũ illis fuit cõsortio ifirmitatis hũane. Apud aliũ enĩ euangelistã post resurrectionẽ ait. Hec locut9 suz vobis:cuz adhuc eẽm vobiscũ.i. in carne mortali cũ essem sicut ꝛ vos. Tũc enĩ in eadẽ qdẽ carne erat:sed cũ illis in eadẽ mortalitate iã non erat. Est ꝛ alia diuina psentia sensibus ignota mortalibus de q̃ idẽ dicit: Ecce ego vobiscũ suz vsq; ad cõsumationẽ seculi: hoc nõ est. Adhuc modicũ suz vobiscũ. nõ enĩ modicũ ẽ vsq; ad cõsumationẽ seculi:aut si ꝛ hoc modicũ est quia i oculis dei mille ãni sunt dies vnus:nõ eũ hoc significare voluisse credendus est nũc q̃ secutus adiunxit. Quo ego vado vos non potestis venire. Nunquid enĩ post cõsumationez seculi quo ipse vadit venire non poterant:de qbus postea dicturus est pater: Uolo vt vbi ego sum: ꝛ ipsi sint mecũ.

ORIGE. Intrinsecus autẽ sciscitaberis an post multũ non fuit cũ eis non adeo q̃ non aderat illis sꝫ carnẽ. Sed eo modico cõsũmoto vos scandalizabimini in me in nocte ꝛ sic non erit cũ eis qui cũ dignis tñmodo cõuersatur. Sꝫ si cuz eis non erat:nihilominus ipsi quesituri erant iesum: velut petrus post negationẽ grauiter plorabat: querẽs puco iesuz. Et ideo sequit̃. Queritis me. ꝛ sicut dixi iudeis. Quo ego vado:vos non potestis venire. Querere iesum est vbiq; querere:sapientiã:iusticiã:veritatẽ:diuinam virtutẽ:q̃ omnia christus est. Uolẽtibus ergo discipulis sequi iesum non q̃ppe velut rudiores arbitrant̃ corporaliter:sꝫ vt significet illud. Qui nõ tollit crucẽ suã ꝛ sequit̃ me:nõ põt me9 eẽ discipulus. Ait nũc dñs:quo ego vado vos ñ potestis venire. nã etsi vellent sequi vbiq; ꝛ illud cõfiteri:tñ nondũ erãt validi circa hoc:cũ nõdũ eẽt spũs datus. eo q̃ iesus nõ dũ erat glorificatus. AUGU. Uel hoc dicit:q̃a adhuc min9 idonei erant seq moritur̃ dñz p iusticia. quõ enĩ iã fuerant secuturi martyrio nõ maturi:aut iuxta dñm ad imortalitatẽ carnis quõ iã fuerãt secuturi:nõ q̃libet morituri:sꝫ in fine seculi resurrecturi:aut iuxta dñm ad sinũ pris quõ iã erant secuturi. cũ eẽ nemo possit in illa felicitate nisi perfect9 in charitate: iudeis aũt cũ hoc diceret:nõ addidit: Mõ. Ipsi aũt nõ poterãt venire tũc quo ille ibat. sꝫ poterãt postea. ꝛ iõ subdit: Et vobis dico mõ. ORIGE. q.d. Et vobis dico nõ absq; additiõe hui9 aduerbij mõ. Iudei nãq; quos ꝑit debat in suis facinoribus morituros in breui tp̃e non valebãt pgere quo iesus ibat. sed discipuli post breue tẽpus poterant seq vbiq;. CHRY. Ne aũt audiẽtes discipuli sicut dixi iudeis: estimarẽt similiter ꝛ in eos dictũ eẽ adiecit: filioli. ORIGE. Nõ ẽ exprimẽtis imminentẽ adhuc anime discipuloꝝ modicitatẽ. Fiunt aũt post resurrectionẽ hi qbus dixit: Filioli frẽs. sicut ꝛ pri9 serui fuerant anteq̃ eẽnt filioli. CHRY. Hoc autẽ dicit eum qui in seipsum est erigẽs discipuloꝝ amorem. Cum enĩ viderimus aliquos dilectissimorum discedentes exardescimus ꝛ maxime cũ viderimus eos in locum abeũtes in quẽ nõ ẽ possibile nobis abire. Simul etiã ostendit:quoniã mors ei9 quedã trãslatio ẽ ꝛ trãspositio melior ad loca mortalia corpa nõ suscipiẽtia.

AVGV. Docens āt quō idonei esse possint pergere quo ille antecedebat subiungit. Mādatū nouū do vobis vt diligatis inuicē. Nonne iā hoc erat mandatū i antiqua lege deī vbi scriptū est. Diliges ꝓximū tuū tanq̄ teipsum: cur ergo nouū mandatū appellat a dn̄o: an q̄ exuto vetere induit nos hoīem nouū? Innouat quippe audientē vel potius obedientē non oīs: sꝫ ista dilectio quā dn̄s vt a carnali dilectione distingueret addidit. Sicut dilexi vos vt τ vos diligatis inuicē. non sicut se diligūt q corrūpunt: nec sicut se diligūt hoīes q̄ hoīes sunt: sed sicut se diligunt qui dei sunt: τ filij altissimi oēs: vt sint filio eius vnico fratres ea dilectiōe mutuo diligentes qua ipse dilexit eos perducturus eos ad illum finem: vbi satiabitur in bonis desiderium eorum.

CHRY. Uel dicit: Sicut dilexi vos. non enī precessistis vestris iusticijs debitum vobis reddidi: sed ipse incepi: ita τ vos benefacere oportet etiam nihil debentes.

AVGV. Noli autem putare illud maius pretermissum esse mandatum quo precipitur: vt diligamus dominū deū nostrum: sed bene intelligentibus vtrunq̄ inuenitur ī singulis. nam τ qui diligit deum non eum potest contēnere p̄cipientem vt diligat proximum: τ qui sancte ac spiritaliter diligit proximum: quid in eo diligit nisi deum? ipsa est dilectio quam ab omni mundana dilectione distinguendo addidit dominus. Sicut dilexi vos. Quid. n. nisi deum dilexit in nobis non quē habebamus: sed vt haberemus: sic ergo τ nos inuicem diligamus vt quantum possumus inuicem ad habendum in nobis deum cura dilectionis attrahamus.

CHRY. Pretermittens autē miracula que erant facturi: ab amore eos designat subdens: In hoc cognoscent oēs quia mei estis discipuli: si dilectionem habueritis adinuicem. hoc enī est q̄ maxime homines sanctos ostendit: hos enim dicit esse discipulos. AVGV. Tanq̄ diceret: Alia munera mea habent vobiscum etiam non mei: non solum naturam. vitam: sensum rationem: τ eam salutem que hominibus pecoribusq̄ communis est: verum etiam linguam: sacramenta prophetiam: scientiam: fidem: distributionem rerum suarum pauperibus: τ traditionem corporis sui vt ardeant. sed quoniam charitatem non habent vt cymbala concrepant nihil sunt: nihil eis prodest.

¶ Dicit ei simon petrus. Dn̄e quo vadis? Respondit ei Jesus: Quo vado ego: nō potes me modo sequi: sequeris autē postea. Dicit ei Petrus. Quare non possum te modo sequi? aiam meam pro te ponam. Respōdit Jesus. Animā tuā pro me pones. Amen amē dico tibi: nō cātabit gallus donec ter me neges.

CHRY. Magnus amor τ ipso igne vehementior: τ nulla est prohibitio que eius promptum impetum detinere possit. Ardentissimus itaq̄ petrus audiens: Quo ego vado. vos non potestis venire: cito interrogauit. vnde sequit: Dicit ei simon petrus. Domīe quo vadis? AVGV. Sic vtiq̄ hoc dicit magistro discipulus tanq̄ sequi paratus: propterea dominus qui eius animū vidit: sic ei respōdit: nā sequit: Respondit ei iesus: quo ego vado: non potes me modo sequi. Dilationem intulit non spem abstulit: sed eam sequenti voce firmauit dicens. Sequeris aūt postea. Quid festinas petre: nondū te suo spiritu solidauerat petra: noli extolli p̄sumendo. non potes mō: noli deijci desperādo. Sequeris enī postea. CHRY. Audiens autem hoc petrus. neq̄ sic ita desiderium detinuit sed benignam spem accipiens properat. τ quia timorē excussit proditionis cum securitate per seipsum de reliquo interrogat alijs silentibus. vnde sequitur: Dicit ei petrus. Quare non possum te modo sequi? animam meā pro te ponam. Quid dicis petre? Dixi quoniam non potes: τ tu dicis quoniā possum: quocirca scies per experientiam quoniā nihil est tuus amor nisi p̄sit te supna liberatione. vñ sequit: Rñdit iesus. Animā tuam pro me pones. BEDA. Que sniā duobus modis pōt pnunciari. vno mō affirmando ac si dicat: Animā tuā pro me pones. sꝫ nūc timēdo mortem carnis anime mortē incurres alio mō insultādo q̄si diceret. AVGV. Ita ne facies pro me. qđ nōdū ego ꝑ te? precire potes q sequi nō potes? Quid tu p̄sumis? audi q̄s sis: Amen amen dico tibi nō cantabit gallus donec ter me neges. Qui mihi ꝓmittis mortē mā: ter negabis vitā tuā: qđ in animo eius esset cupiditatis videbat: qđ virtus non videbat. voluntatem suam iactabat infirmus: Sed inspiciebat valitudinem medicus. An apostolus Petrus sicut cum fauore peruerso excusare quidam nituntur: christum nō negauit: qui a interrogatus ab ancilla hominem se nescire respōdit: sicut alij euangeliste testant expressius: q̄si qui hominē christū negat nō christū neget: τ hoc in eo negat qđ factus est propter nos. ne periret qđ fecerat nos. per qđ aūt caput est ecclesie nisi per hominē: quomō est igit in corpore christi qui negat hominem christum? Sed quid multis immorer? non enim dominus ait: Nō cantabit gallus donec hominē aut filium hoīs neges: sꝫ donec me neges. Quid est me? nisi qđ erat: quod eius negauit. xp̄m negauit. Si quidē dubitare nephas est xp̄s hoc dixit verūq̄ ꝓdixit: ꝓculdubio petrus christum negauit. Non accusemus xp̄m cū defendimus petrum: agnouit plane petrū suū infirmitas petri. Et quātum mali xp̄m negādo cōmiserit: plorādo mōstrauit. neq̄ nos eum ita diximus primū apl'orum accusare delectat: sed hunc intuēdo admoneri nos oꝫ ne hō quisq̄ de hūanis viribus fidat. BEDA. Resipiscēdi nihilominus vnusq̄sq̄: si in lapsum ꝯuerterit: exēplū capiat: ne desperet: sed incūctanter veniā se posse promereri credat. CRHY. Unde manifestū est q̄m τ casum petri dn̄s ꝯcessit. nā poterat quidem τ a principio reuocare: sꝫ q̄ ꝑmanebat in vehemētia: ipse quidē non ipulit ad negationē: sed dimisit desertū: vt discat propriā imbecillitatē: τ vt post hec talia nō patiat cū orbis terrarū dispensationē suscepit: sed reminiscens eorum que passus ē cognoscat seipsum. AVGV. In aīa itaq̄ cōtigit petri qđ offerebat in corpore: sed aliter q̄ putabat. nā ante mortē τ resurrectionem dn̄i τ mortuus est negando: τ reuixit plorando.

AVGV. de con. euā. Hoc aūt de ꝑdicta negatiōe sua petro non solum ioannes: sed τ ceteri tres cōmemorāt nō sane oēs ex vna eadēq̄ occasione sermonis ad eam ꝯmemorandam veniunt. nā mattheus τ marcus eā subnectunt postq̄ dn̄s egressus est ex illa domo vbi manducauerat pasca lucas vo τ ioannes anteq̄ inde eēt egressus. Sꝫ facile possimus itelligere: aut illos duos eam recapitulando posuisse: aut istos ꝓoccupando: nisi magis moueret q̄ tā diuersa nō tm̄ verba sed etiam sniās dn̄i premittūt: quibus ꝯmotus petrus illam presumptionem proferret pro dn̄o vel cum domino moriendi: vt magis cogant intelligi ter eum expressisse presumptionem suam diuersis locis sermonis christi: τ ter illi a domino responsum q̄ eum esset ante galli cantum ter negaturus.

CA. XIIII.

ET ait discipulis suis. Nō turbetur cor vestrum. Creditis in deum: τ in me credite. In domo p̄ris mei mānsiones multe sūt. Si quo minus dixissem vobis: quia vado parare vobis locum. Et si abiero τ preparauero vobis locum: iterum venio τ accipio vos ad meipsum: vt vbi sum ego τ vos sitis. Et quo ego vado scitis τ viam scitis.

AVGV. Ne discipuli mortē xp̄i tāq̄ hoīes timerēt τ ideo

turbarentur: ꝯsolat̃ eos ẽt deũ ſe eſſe ꝯteſtans. vñ dicit̃: Et
ait diſ. ſuis: Non turbet̃ cor veſtrũ: creditis in deũ ⁊ in me cre.
q. d. Conſeq̃ns ẽ ſi in deũ creditis vt in me credere debeatis
qḋ nõ eſſet ꝯſeq̃ns ſi xp̃s non eſſet de⁹. Mortem metuitis
huic forme ſerui. nõ turbet̃ cor veſtrũ: ſuſcitabit illã forma
dei. CHRY. Ea ẽt que in me eſt fides ⁊ in patrẽ q genu
it potẽtior eſt his q̃ ſupuenient: ⁊ nihil ꝯtra eam põt p̃uale
re difficiliũ. hoc ẽt modo diuinitatis virtutẽ oſtendit: q꞉ ea
q̃ i mẽte habebãt ducit i mediũ dicẽs. nõ turbet̃ cor veſtr̃.
AVGV. Quia igitur ẽt ſibi metuebant diſcipuli cũ pe-
tro dictũ eſſet fidẽtiori atqꝫ promptiori Nõ cantabit gal-
lus donec ter me neges. ſubiũxit. In domo patris mei mã.
multe ſunt. Per qḋ a turbatiõe recreant̃ ceteri ac fidẽtes
ẽt poſt pi̲cula tentationũ: ſe apud deũ cum xp̃o eſſe manſu-
ros q꞉ ſi alius eſt alio fortior. ſapiẽtior. iuſtior. ſanctior. nul-
lus alienabit̃ ab illa domo: vbi manſionẽ pro ſuo quiſqꝫ ac-
cepturus eſt merito. Denarius qdẽ ꝫ ille eq̃lis eſt omnibus
quem paterfamilias eis q operati ſunt in vinea iuber dari.
Quo vtiqꝫ denario vita ſignificat̃ eterna: vbi ampli⁹ alio
nemo viuit: q̃ñ viuendi non eſt diuerſitas i eternitate mã-
ſura. ſed multe manſiones diuerſas meritorũ in vna vita
eterna ſignificat dignitates. GREGO. ſuper ezechielẽ.
Uel hac ratione ꝯueniunt manſiones multe cũ vno dena-
rio q꞉ etſi alter minus atqꝫ alius amplius exultat: omnes
tñ vnum gaudiũ ꝯditoris ſui viſione letificat. AVGV.
Atqꝫ ita de⁹ erit oĩa in oĩbus. vt q̃ñ deus charitas ẽ p cha-
ritatẽ fiat. vt qḋ hñt ſinguli. comũe ſit oĩbus. Sic. n. quiſqꝫ
ẽt ipſe hꝫ cum amat in altero quod ipſe non habet. non enĩ
erit ita aliqua inuidia imparis claritatis. q̃ñ regnabit in oĩ-
bus vnitas charitatis. GREGO. viti. mora. Euiſdem ẽt
diſparilitatis damna non ſentiunt: quia tantum ſibi vnuſ-
quiſqꝫ quantum percepit ſufficit. AVGV. Reſpuendi
ãt ſunt a corde chriſtiano: q putant ideo dictũ multas eſſe
manſiones q꞉ extra regnũ celorum erit aliquid vbi beate
maneãt innocẽtes. cũ ſine baptiſmo ex hac vita emigraue-
runt: ſine quo in regnũ celorũ intrare non poteſt. abſit autẽ
vt cum oĩs domus regnantiũ filiorũ non ſit alibi niſi in re-
gno. ipſius regie domus pars aliqua non ſit in regno. nõ. n.
ait dominus. In beatitudine ſempiterna manſiones mul-
te ſunt ſed in domo patris mei. CHRY. Uel aliter con-
tinua: Quia dominus ſupra dixerat petro: Quo ego vado
non potes me ſequi modo. ſequeris autem poſtea: ne exiſti-
ment ſoli petro hanc promiſſionem eſſe datã. dixit: In do.
pa. mei man. mul. ſunt. Hoc eſt ⁊ vos regio illa ſuſcipiet q̃
⁊ petrũ. copia enĩ eſt ibi multa mãſionũ. ⁊ nõ ẽ dicere: quo-
niã p̃paratiõe indigent. Et ꝓpter hoc ſubdit: Si quo mi. di-
xi. vo. q꞉ va. pa. vo. locũ. AVGV. Ubi ſatis oſtẽdit ideo
ſe hoc illis nõ dixiſſe: q꞉ iã ibi manſiones multe ſunt: ⁊ non
eſt opus illi aliquã p̃parare. CHRY. Quia ꝟo dixerat:
Nõ poteris me mõ ſeq̃ vt nõ eſtimẽt ſe ab eo finaliter ab-
ſciſos eẽ ſubiungit: Et ſi abie. ⁊ prepa. vo. lo. iterũ ve. ⁊ acci.
vos ad meipſũ vt vbi ego ſũ ⁊ vos ſitis. Et quo oñdit q
oportet eos vehemẽter cõfidere. THEOPHI. Ac ſi di-
cat vtrũqꝫ: Uos turbari nõ oportet ſiue pate ſint ſiue non.
Nã ⁊ ſi parati nõ ſint. ego cũ omni ſolertia p̃parẽ vobis il-
las. AVGV. Sꝫ quõ vadit ⁊ parat locũ: ſi iã mãſiones
multe ſũt: ſed nondũ ſunt ſic p̃parande ſunt. Eaſdẽ enĩ man-
ſiones quas p̃deſtinando preparauit p̃parat operando. Iã
ergo ſũt in p̃deſtinatione: ſi quo min⁹ dixiſſet. Ibo ⁊ p̃para-
bo: hoc ẽ predeſtinabo. ſed q꞉ nondũ ſunt in operatione di-
cit: Et ſi abiero ⁊ p̃parauero vobis locũ. Parat aũt modo
manſiones manſionibus preparãdo manſores. Quippe cũ
dixit. In domo patris mei mãſiones multe ſunt. Quid pu-
tam⁹ eſſe domũ dei: niſi templum dei: de quo apoſtolus
dicit. Templum dei ſanctum eſt quod eſtis vos. Hec ergo
domus dei adhuc edificatur: adhuc preparatur. Sed quid

eſt quod vt prepararet abijt: cum nos ipſos preparet qḋ nõ fa-
ciet ſi reliquerit. Sꝫ illud ſignificat quia vt parent̃ iſte mã-
ſiones viuere debet iuſtus ex fide. ſi aũt vides nõ eſt fides
Eat ergo ne videat̃. lateat vt credatur. Tunc enĩ loc⁹ pa-
ratur ſi ex fide viuatur: creditus deſideret̃ vt deſideratus
habeatur. ſi bene intelligendo nec vñ vadis: nec vnde ve-
nis recedis. vadit ergo latendo: venit apparendo. Sed ni-
ſi maneat regendo vt proficiamus bene viuendo: nõ para-
bitur locus vbi poſſimus p̃manere p̃fruẽdo. ALCVI.
Dicit ergo Si abiero. per carnis abſentiã. Iterum veniã
per diuinitatis preſentiam. vel iterum veniã iudicare vi-
uos ⁊ mortuos. Et quia ſciebat eos interrogaturos quo iret:
vel per quam viam iret ſubiungit. Et quo ego vado ſcitis.
.ſ. ad patrem. Et viã ſcitis. ſ. per meipſũ. CHRY. Hoc
autem dicens deſiderium quod in eorũ mente erat oſten-
dit: ⁊ dat eis deſiderium interrogandi.

Dicit ei thomas. Domine neſcimus quo va-
dis; Et quomõ poſſimus viã ſcire? Dicit ei Je-
ſus; Ego ſũ via ⁊ veritas ⁊ vita. Nemo venit
ad patrẽ niſi per me. Si cognouiſſetis me ⁊ pa-
trem meum vtiqꝫ cognouiſſetis. Et amodo co-
gnoſcetis eum: ⁊ vidiſtis eum.

CHRY. Si iudei volentes a chriſto ſeparari querebãt
quo iturus eſſet: multo magis diſcipuli nunq̃ꝫ ab eo ſepara-
ri volentes hoc diſcere cupiebant: ⁊ interrogant eũ ex mul-
ta delectione ⁊ timore. ⁊ ideo dicitur: Dicit ei thomas. Do-
mine neſcimus quo vadis Et quomodo poſſimus viã ſci-
re? AVGV. Utrunqꝫ illos dominus dixerat ſcire vtrũ-
qꝫ dixit iſte neſcire. Sꝫ neſcit ille mentiri ergo iſti ſciebãt.
⁊ ſe ſcire neſciebant. Cõuincit ergo eos hoc ſcire. vnde ſub-
ditur: Dicit ei ieſus. Ego ſũ via veritas ⁊ vita. AVGV.
de verbis domini. q. d. Qua vis ire: ego ſũ via: quo vis ire?
ego ſum veritas: vbi vis permanere: ego ſum vita. veritatẽ
⁊ vitam omnis homo capit. ſed viam non omnis inuenit.
deum eſſe quandam vitam eternam: veritatem ſcibilem
etiam huius ſeculi philoſophi viderunt. verbum ergo dei:
qui apud patrem eſt veritas ⁊ vita aſſumendo hominẽ fa-
ctum eſt via. Ambula per hominem: ⁊ peruenies ad deũ.
Melius enim eſt in via claudicare q̃ꝫ preter viam fortiter
ambulare. HYLA. vij. de trinitate. Non enĩ nos in erra-
tica atqꝫ i inuia deducit ille qui via eſt: neqꝫ illudit per fal-
ſa que veritas eſt: neqꝫ in mortis relinquit errore qui vita
eſt. THEOPHI. Cum itaqꝫ actiuã exerces: fit tibi chri-
ſtus via. Cum autem in contemplatiua perſeueras: afficit̃
tibi veritas. Adiecta autem vita eſt actiuo ⁊ contemplati-
uo. Decet enim ire ⁊ predicare pro futuro ſeculo. AV-
GV. Sciebat ergo viam: quia ſciebant ipſum qui eſt via.
Quid autem opus erat vt adderet veritas ⁊ vita cũ reſta-
ret noſſe quo iret: quia ad veritatem ibat: ⁊ ad vitã? Ibat
ergo ad ſeipſum per ſeipſum. ſed nunquid o domine vt ve-
nires ad nos: reliqueras te? ſcio quidem q formam ſerui
accepiſti ⁊ in carne veniſti: manens vbi eras. ⁊ per hanc re-
diſti non relinquens quo veneras. Si ergo per hanc ⁊ ve-
niſti ⁊ rediſti. per hanc nobis non ſolũ qua veniremus ad
te: verum etiam tibi qua venires ⁊ redires via fuiſti. cũ ve-
ro ad vitam quod es ipſe iſti: eandem carnem tuã de mor-
te ad vitam duxiſti. itaqꝫ dũ caro de morte venit ad vitã:
chriſtus venit ad vitam. Et quia verbum eſt vita: chriſtus
venit ad ſeipſum: quoniam vtrunqꝫ eſt chriſtus. vna perſo-
na: ſcilicet verbum caro. venerat enim per carnẽ deus ad
homines: veritas ad mendaces. Eſt enim deus verax: om-
nis aũt homo mendax. Cũ itaqꝫ ſe ab hominibus abſtulit:
atqꝫ illuc vbi nemo mentit̃. carnem ſuam leuauit. idẽ ipſe
q꞉ vbũ caro factũ eſt: per ſeipſũ. i. p carnẽ ſuam ad veritatẽ:

quod est ipse remeauit: quaz quidē veritatē ꝗ̄uis inter mē daces ēt in morte seruauit. Ecce ego ipse si loquor vobis ꝙ intelligatis quodāmodo ad vos procedo: nec me relinquo. Cū āt tacuero quodāmodo ad me redeo ⁊ vobiscū maneo si tenueritis qd̄ audistis. Si hoc potest imago quā fecit deus: qd̄ pōt ex deo nata imago? Ac ꝑ hoc ⁊ ipse per seipsum ⁊ ad seipsum ⁊ ad patrē ⁊ nos ꝑ ipsum ⁊ ad ipsum ⁊ ad patrē imus. CHRY. Si .n. dicit. Ego sum dn̄s ducēdi ad pr̄ez oino venietis illuc. neqȝ .n. est possibile alia venire via. Cū āt supra dixerit. Nemo pōt ve. ad me nisi pater traxerit illum. Nunc dicens. Qm̄ nullus pōt ve. ad pa. nisi ꝑ me. exequat seipsum ei qui genuit. Qualiter āt dixerit. Quo vado sci. ⁊ viam scitis. ostendit subdens: Si cog. me ⁊ pa. meum vtiqȝ cognouissetis. q. d. Si sciretis meā substantiā ⁊ dignitatē: ⁊ eam que patris est sciretis. nouerant quidē eum: sed non ita vt oportebat postea āt spūs veniens ꝑfectaz in eis construxit cognitionem. ⁊ ꝑꝑ hoc subditur. Amodo cognoscetis eū. Dicit aūt eam que ꝑm mentē cognitionē. Et vidistis eum. s. per me: ostēdens qm̄ qui videt eū ⁊ patrē videt. Viderunt āt euz non in nuda substantia sed carne indutū. BEDA. Sed q̄rendū est quō nunc dicat dn̄s. Si cognouissetis me ⁊c. cū premiserit supra: Quo ego va. sci. ⁊ viā scitis. Datur ḡ intelligi q̄ quidam eorum sciebant. quidā vero nesciebant: quorum vnus erat Thomas. HYLA. vij. de trini. Vel aliter continua. Cum iter ad patrem per filiū sit: querendum est vtrum hoc per doctrine admonitionez an per nature fidē sit. Intelligentie igitur sensum in consequentibus requiramus. nā sequitur Si cog. me: ⁊ patrem meuz vtiqȝ cognouissetis. In sacro .n. assumpti corporis diuinitatis patem c natitam confirmans. hunc ordinem tenuit. tempus autem visionis separauit a tempore cognitionis. nam quem cognoscendum ait. eundem iam dixit ⁊ visum: vt nature iam pridem in se conspecte scientiam ex tempore nunc huius reuelationis acciperent.

¶ Dicit ei philippus: Dn̄e ostēde nobis pr̄em ⁊ sufficit nobis. Dicit ei iesus. Tāto tēpore vobiscū sum ⁊ nō cognouistis me? Philippe q̄ videt me videt ⁊ patrē. Quō tu dicis ostende nobis patrē? Non credis q̄ ego in patre ⁊ pater ī me est? Verba que ego loquor vobis a me ipso nō loquor. Pater autem in me manens ipse facit opera. Non creditis quia ego ī patre ⁊ pater in me est? Alioquin propter opa ipsa credite.

HYLA. vij. de tri. Cōmouit apostolū philippū nouitas dictoꝝ. hō cernit̄. dei se filiū ꝯfitet̄ cognito se cognoscēduz pr̄ez fatet̄. pr̄ez visū ēe dic̄. Prorupit igr̄ aplica familiaritas dn̄m iterrogās vn̄ dr̄. Dicit ei philippus: Dn̄e osten. no. pa. ⁊ suffi. no. Nō visuz negauit: sȝ ostēdi sibi rogauit. neqȝ ostēsionē velutı corpalis cōtēplationis intuitū desiderauit: sed demonstrationē intelligendi eius qui visus est postulauit. filiū enī in habitu hoīs viderat: sed quō per id patrem viderit nescit. nam ⁊ ostensio illa intelligendi potius eēt demonstratio q̄ȝ videndi subiecit: ⁊ sufficit nobis. AVGV. i. de trini. Illa enim leticia qua nos adimplebit cum vultu suo nihil amplius requiret̄. quod bene intellexerat philippus vt diceret. Dn̄e osten. no. pa. ⁊ suf. no. Sed nondū intellexerat eo quōqȝ modo ad ipsum se potuisse dicere. Domine ōn̄de nobis te ⁊ sufficit nobis. Ut enim hoc intelligeret responsum est ei a dn̄o. vn̄ sequitur: Dixit ei iesus. Tāto tempore vo. sum: ⁊ non cogno. me. AVGV. sup Jo. Sed quō hoc dicit cū ⁊ quo iret scirēt ⁊ viā scirēt nō ob aliud nisi ꝙ ipsuz scirēt? Sed facile ista qō soluitur si dicamꝰ ꝙ eū aliq coruz sciebant. aliqui nesciebāt de quibꝰ erat philippꝰ. HYLA. vij. de trini. Arguit ergo aplm̄ in cognoscēdo se ignorātē. cū enī ea que gereret ꝓpria deo essent: calcare vndas iubere ventis: peccata dimittere: mortuis vitaȝ reddere: huic q̄rele ois orta cōquestio est ꝙ in hoīe assumpto dei nō itellecta nā ē. Et iō postulāti vt sibi pr̄ez ondere: ait: Philip. q̄ vi. me. vi. ⁊ pa. AVGV. Solemꝰ .n. d̄ simillimis duobꝰ ita loq. Vidistis illū. sic ergo dictū est. Qui vi. me: vi. ⁊ pa. nō ꝙ ipse sit pr̄ ⁊ filiꝰ. sȝ ꝙ a pr̄is silitudine in nullo ꝓrsus discrepet filiꝰ. HYLA. vij. de tri. Nō aūt ille hic visuȝ oculoꝝ carnaliū significat: nō .n. hoc qd̄ ex ptū ṽginis carnale ē: ad cōtēplandā in eo dei formā ⁊ imaginē ꝓficit: sȝ itellectus dei filiꝰ id ꝓstat: vt itellectꝰ ⁊ pr̄ sit. Qui ita imago ē vt nō differat genere sȝ significet auctoritatē. nō .n. solitariū ꝑmo significat ⁊ indifferentē: nā ꝓfessio docet. Cū enī dr̄: Et pr̄em: exclusa est singularis atqȝ vnici itelligētia. Et qd̄ reliquū est: nisi ꝑ nature vnicā similitudinē pr̄ ꝑ filiū visus sit. AVGV. Sed nunqd obiurgādꝰ ē q eū silem viderat: et illū cui est similis vult videre? Sed iō discipulū dn̄s arguebat: qm̄ cor postulātis videbat. Tāqȝ eni melior eēt pr̄ q̄ȝ filius: ita philippuz patrē nosse cupiebat. ⁊ iō nec filiū sciebat. quo aliuz meliorē eē credebat. Ad hūc ergo sensum ꝯtingendū dictū est: Nō credis q̄ ego in pr̄e ⁊ pr̄ in me est. q. d. Si ad te multū est hoc videre: saltē qd̄ nō vides crede. HYLA. Que enī ignorādi pr̄em aut ostēdēdi ignorātibꝰ necessitas relinquebat̄ cū pr̄ in filio visus eēt ex ꝓprietate nature dū ex indifferētia vnitatis vnū sint natus ⁊ generans: vt hic ꝑmo dn̄i seq̄ret̄: Nō cre. q̄ ego in pa. ⁊ pr̄ in me est. AVGV. i. de tri. Volebat em eū ex fide viuere: anteqȝ illud posset videre: ⁊ iō dicit: Nō credis. Cōtēplatio ꝓpe merces est fidei cui mercedi ꝑ fidē corda mūdāt̄. HYLA. vij. de tri. Pater aūt in filio est: ⁊ filiꝰ in patre: nō per duplicē cōuenientium generū cōiunctionē: neqȝ per insitā capacioris substātie naturā: q̄ per corporalē necessitatē exteriora fieri his quibus continent̄ interiora nō pōt: sed per natiuitatē viuentis nature ex viuente dum non aliud ex deo q̄ȝ deus nascitur. HYLA. vij. de tri. Naturā eni suā: vt ita dicā: seq̄t̄ indemutabilis deus indemutabilē gignens deū. Nec naturam suā deserit ex indemutabili deo indemutabilis dei ꝑfecta natiuitas. Subsistentē igit̄ in eo dei naturam intelligimus: cum in deo deus sit: nec preter eum qui est deus. q̄ȝ alius deus sit. CHRY. Vel aliter: Totū philippꝰ hic corporeis oculis patrē volebat videre: q̄ ⁊ ipsum filiuz ita se existimabat vidisse: fortassis a prophetis audiēs qm̄ vidi dn̄m. ⁊ ideo dixit: Ostende nobis patrem. Etenim iudei interrogauerūt. Quis est pater tuus? ⁊ petrus ⁊ thomas quoret: ⁊ nullus didicit manifeste. vt ergo nō videatur onerosus esse philippus: ⁊ ipse interrogans. ostende nobis patrē. adiūgit: Et sufficit nobis. i. nihil plus q̄rimꝰ. dn̄s āt nō dixit ei: Impossibile petis sȝ ostēdit. qm̄ neqȝ ipsuz filiū vidit. nā si hūc potuisset videre: ⁊ illuz vidisset. Et iō dicit: Tāto tpe vo. sum. ⁊ nō cogn. me: philippe. Nō dixit nō vidistis me: sȝ nō cognouistis me: q̄ȝ sum ad hoc. s. q̄ filius hic manens qō pr̄ decēter in seipso ostēdit eū q genuit. Deinde duādēs hypostases ait: qui vi. me vi. ⁊ pa. ne quis dicat ꝙ ipse ē pater: ipse filius. Ostendit aūt per hoc: quoniam neqȝ filium visu corporeo vidit. Si autē aliquis hic visum cognitionez dicere velit non cōtradico. q. d. qui cognouit me cognouit ⁊ patrem. sed non dixit hoc: sed consubstantialitatem representare volens dixit. qui meam substantiam vidit: vidit ⁊ eaz que patris. Unde pater ꝙ non est creatura. creaturā enim videntes deum nesciunt omnes. Philippus etiam substātiaȝ patris videre querebat. Si ergo alterius substātie eēt non diceret: qui videt me videt ⁊ patrem. sed nec aliquis in argento auri substantiaz videre pōt: non enim alia per aliā apparet natura. AVGV. Deinde non ad soluz philippū sed ad oēs pluraliter loquitur dicēs. Verba que ego lo. vo. a meipso non loquor, quid est: A meipso non loquor: nisi

a meipso nõ sū q loquor:ei quippe tribuit qđ facit: de quo ē ipse q facit. HYLA. vij. de tri. Unĩ neq₃ se filiū denegauit nec naturā in se paterne virtutis abscõdit. nā dū₃ loqtur ipse in substãtia manēs loqtur: dū₃ at nõ a se loqtur natiuitatē in se dei a deo testat. CHRY. Uide at abundante₃ sup vnius substãtie demõstrationē. nā subdit. Pater āt in me ma. ip. fa. ope. q. d. Nequaq̃₃ aliter facit pr̃ ⁊ aliter ego: sicut ⁊ alibi ait. Si nõ facio opa prĩs mei nõ credatis mihi. S₃ quō a verbis incipiēs ad opa venit: Cõueniens. n. erat dicere: Ipse loqtur vba. S₃ duo ponit de doctrina ⁊ signis: aut q₂ ⁊ vba opa erant. AVGV. Nā q proximū loq̄ndo edificat bonū opus opatur. In his duabus sentētijs diuiet si nobis aduersant heretici. Arriani dicunt: Ecce inequalis ē patri filius: nõ a seipso loqtur: Dicūt sabelliani. Ecce q pater est ipse ē fili⁹. Quid ē: Pr̃ in me manēs ipse facit: nisi in me maneo ego q facio: HYLA. vij. de tri. S₃ manere in filio patrē nõ est singularis atq₃ vnici. opari vo p filiū prē₃: nõ est differētis aut extere: sicut nõ vnius ē non a se loqui q loqtur: neq₃ rursus alieni ac sepabilis loq p loq̄ntem. Et q₂ in se patrē loq ⁊ opari docuerat pfecte huius vnitatis fidem statuit dicēs: Credite mihi: q₂ ego i prē: ⁊ pr̃ in me est. ne. s. p virtutis efficientiā: ⁊ nõ pet nature q̃ fm natiuitate₃ ē ppietatē pr̃ i filio ⁊ opari crederet ⁊ loq. sic. n. habet in greco. Nostra lr̃a h₃: Nõ creditis q₂ ego i prē ⁊ pr̃ in me ē: AVGV. Antea solus philippus arguebat. CHRY. Si vo nõ sufficit hoc ad ostendendū ꝯsubstantialitatē salte₃ ab opib⁹ discite. vnde subdit: Alioquin pp opa ipsa credite. Uidistis. n. signa cū auctoritate: ⁊ oia q̃ deitatis erant ppria. ⁊ q̃ sol⁹ pater opatur: peccata soluta: morte recedēte ⁊ huiusmodi. AVGV. Hoc ergo pp opera credimꝰ: quia ego in patre ⁊ pater in me est. Neq₃ enĩ si separati essemus inseparabiliter operari vlla ratione possemus.

¶ Amen amen dico vobis qui credit in me opera que ego facio ⁊ ipse faciet: ⁊ maiora horum faciet: quia ego ad patrem vado. Et quodcūq₃ petieritis patrem in nomine meo hoc faciam: vt glorificetur pater in filio. Siquid petieritis i nomine meo hoc faciā vt glorificetur pater i filio.

CHRY. Quia dñs dixerat: pp opera credite: ondēs qm̃ nõ hoc solū pōt: sed multo maiora. ⁊ qđ est mirabilius alijs potest dare adiunxit. Amen amen di. vo. qui cre. in me opera que ego fac. ⁊ ip. fa. ⁊ ma. ho. fa. AVGV. Sed que sūt ista maiora: an forte q egros ipsis transeuntibus eriā co₂ vmbra sanabat: Mai⁹ est. n. q sanet vmbra q̃₃ fimbria. verūtamen qñ ista dicebat: verbo₂ suorum facta ⁊ opa cõmendabat. Cū. n. dixit. Pater in me manens ipse facit opera. que opera tunc dicebat: nisi verba que loquebatur: ⁊ eorum verbo₂ fructus erat fides illorum: Uerūtamen euāgelizãtib⁹ discipulis nõ tã pauci q̃₃ illi erāt: s₃ gētes ēt crediderūt. Nõne ab ore ipsi⁹ diues ille tristis abscessit: ⁊ tñ postea qđ ab illo auditū nõ fecit vn⁹. fecerūt multi cu₃ p discipulos loq̄ret. ecce maiora fecit p̄dicat⁹ a credētib⁹ q̃₃ locutus audiētib⁹. Ue₂ hoc adhuc mouet q h̄ maiora p aplos fecit: nõ aūt ipsos tm̃ significās ait: Qui credit in me: nūqđ inter credētes in xp̄m non est cõputandus qui non fecerit opera maiora q̃₃ christus: duru₃ est nisi itelligatur. Apostolus dicit. credēti in eū qui iustificat impiū deputatur fides ad iusticiā. In hoc opere faciemus opera christi: q₂ ⁊ ipsum credere in christū opus est xp̄i: hoc operat in nobis non vtiq₃ sine nobis. Audi ergo. Qui credit in me ope. que ego fa. ⁊ ipse fa. Prius ego facio deinde ⁊ ipse faciet quia facio vt faciat. que opera nisi vt ex impio iustus fiat: quod vtiq₃ in illo sed non sine illo christus operat. prorsus hoc maius eē dixeri q̃₃ creare celū ⁊ terrā. Celu₃ enĩ ⁊ terra trãsibūt. predestinato₂ aūt salus ⁊ iustificatio pmanebit: s₃ in celis angeli opa sunt xp̄i nunqđ ēt his opib⁹ maiora facit q cooperat xp̄o ad suā iustificationē: iudicet q pōt vtrū mai⁹ sit iustos creare q̃₃ ipios iustificare. certe si eq̄lis ẽ: vtrūq₃ potentie: hoc maioris est misericordie: s₃ oia opa itellige xp̄i vbi ait: Maiora ho₂ faciet. Nulla necessitas cogit. ho₂ enĩ forsitan dixit q̃ illa hora faciebat. tūc āt vba fidei faciebat. ⁊ vtiq₃ minꝰ est vba iusticie p̄dicare qđ fecit ppter nos. q̃₃ ipsos iustificare qđ ita facit in nobis vt faciam⁹ ⁊ nos. Magna₃ aūt spem oñs suis pmisit orãtib⁹ dicens. Quia ego ad pre₃ vado. CHRY. Hoc est non pereo sed in ppria manebo dignitate ⁊ in celis ero. vel hoc dicit ac si diceret: Uestrum est de cetero miracula facere. ego enĩ vado. AVGV. Et ne q̃s q̃₃ hoc sibi tribueret vt ēt illa opa maiora seipsu₃ facere ostēderet: adiecit. Et qđcūq₃ pe. pa. in no. me. hoc facia₃. Qui dixerat: Faciet post ait faciā. tanq̃₃ diceret. Nõ vobis hoc ipossibile videat. nõ enĩ poterit eē maior me q credit i me: s₃ ego sum factur⁹ ⁊ tūc maiora q̃₃ nūc. maiora p eū qui credit in me q̃₃ nūc p me qđ non est defectio: sed dignatio. CHRY. Dicit aūtē in noīe meo: q₂ ⁊ apli dicebāt. In nomine xp̄i iesu surge ⁊ ambula. Oia enĩ signa q̃ fecerunt: ipse faciebat: ⁊ man⁹ dñi erat cu₃ illis. THEOPHI. Exponit autē nobis p hoc miraculo₂ doctrinā. nā p oratione ac inuocationē sui noīs pōt q̃s exercere pdigia. AVGV. S₃ qđ ē. Quodcūq₃ petieritis: cū videam⁹ plerūq₃ fideles ei⁹ petere ⁊ ñ accipe: an forte ppterea q₂ male petunt. male. n. vtūt⁹ eo qđ vult accipe. deo poti⁹ miserãte ñ accipit. quō q̃ itelligendum est. Quodcunq₃ petieritis hoc facia₃: si de⁹ aliqua petentibus fidelibus et cõsulendo nõ facit: an forte solis aplis hoc dictū debemus accipere: absit. superius enim dixerat: Qui cre. in me ope. que ego fa. ⁊ ipse fa. Ipsos quoq₃ si cogitemus aplos inuenimus eum qui plus omnibus laborauit rogasse vt ab eo discederet angelus sathane: nec tamē quod rogauerat accepisse. Sed audi q illic positu₃ est: In no. me. qđ est christus iesus christus regem iesus saluatorē significat. ac per hoc quodcunq₃ petimus aduersus vtilitatē salutis nõ petimus in noīe saluatoris ⁊ tñ ipse saluator est: nõ solū qñ facit qđ petimus. verum etiam qñ nõ facit. qñ qđ videt peti cõtra salute nõ faciendo se exhibet saluatorem. Nouit enĩ medicus qđ pro sua quid cõtra sua₃ salutē poscat egrotus. ⁊ ideo cõtraria poscentis nõ facit voluntatē: vt faciat sanitate₃. Sane quedā q̃uis in noīe eius petamus: non tūc qñ petim⁹ facit sed tñ facit. differt enim qđ petimus. non negat. Continuo autem subiecit: Ut glo. pater in fi. siquid peti. in noīe meo hoc faciam. Nullo mõ igitur sine prẽ fili⁹ facit qñ quidē vt in illo pr̃ glorificetur ppterea facit. CHRY. Cū enĩ filius ostendatur magna potens: glorificabitur ille qui genuit. ideo autē secundo id ponit vt certificet suspsius sermonē. THEOPHI. Attēde ēt seriē paterne glorificationis. In noīe iesu facta sūt signa per que credebāt aplo₂u₃ sermonibus: ⁊ sic dū ad noticiam prĩs peruenirent: glorificabatur pater in filio.

¶ Si diligitis me mãdata mea seruate: ⁊ ego rogabo patrem: ⁊ alium paraclytum dabit vobis vt maneat vobiscum in eternum: spiritum veritatis quem mundus non potest accipere: q₂ nõ videt eum: nec scit eum. Uos autem cognoscetis eum: q₂ apud vos manebit: ⁊ in vobis erit.

CHRY. Quia dñs dixerat: Quodcūq₃ petieritis hoc faciam. vt non estiment dēm simpliciter petitionē valere. induxit. Si di. me. mã. mea ser. q. d. tunc faciam quod petitis. Uel q₂ audiētes qñ ad patrē vado. cõsequēs erat eos turbari dicit: non est hoc me amare vt turbemini. s₃ vt faciatis mãdata mea: hoc ē enĩ amor obedire ⁊ credere ei q diligit.

Quia vo ɔscꝗ̄s erat eos vehemēter ingrere carnis pñtiā:
ꝛ illā hr̄e ɔsolationē quā prius habuerunt subiūgit. Et ego
ro.pa.ꝛ aliū para.da.vobis. AVGV. In quo ondit ꝛ se/
ipsū eē paraclytū. Paraclyt⁹ āt latine dr̄ aduocat⁹ ꝛ dcīn
ē de xp̄o.aduocatū hēmus apud prēm iesum xp̄m iustum.
ALCVI. Uel paclytū.i.ɔsolatorē. hēbant.n.ꝛ tūc vnū
ɔsolatorē q̄ miraculoꝝ dulcedine ꝛ p̄dicatiōe eos erigere
ꝛ ɔfortare solebat. DIDY. de spiritusācto. Sz spūm sein
aliū paclytū noīauit:nō iuxta nature differentiā sed iuxta
opationis diuersitatē. Cū.n.saluator mediatoris ꝛ legati p/
sonā hēbat ex q̄ pontifex deꝑcēt ꝓ pctis nr̄is spūssanctus
fm aliā significatiōnē paclytus ab eo q̄ ɔsolat̄ in tristicia
positos nūcupat⁹ ē: Uerūꝫ noli ex filij ꝛ spūssancti opatōe di
uersa varias estimare naturas.siqdē ī alio loco reperitur pa/
raclyt⁹ spūs legati apud prēm ꝑsona fungi vt ibi. Ipse spūs
interpellat ꝓ nobis. Saluator quoqꝫ ɔsolationē opatur in
cordib⁹ eoꝝ q̄ indigēt.scriptū est enīz. Et hūiles ppl̄i sui cō
solatus est. CHRY. Ait āt: Rogabo patrē: vt fidedignū
faciat eis sermonē: qm̄ si dixisset. Ego mittā nō simplr̄ credi
dissent. AVGV. contra arrianos. Qui tn̄ vt insepabilia
sua ꝛ pr̄is opa demōstraret alibi ait Cū abiero mittā eum
ad vos. CHRY. Quid āt ap̄lis plus hr̄et: si patrē solū ro
garet vt spm̄ alijs daret qm̄ illi multotiēs ꝛ sine orōne ostē
duntur hoc faciētes. ALCVI. Rogabo igit̄ dicit vt in
ferior fm hūanitatē patrē meū.cui sū eq̄lis ꝛ ɔsubstātialis
fz diuinā naturā. CHRY. Dicit āt: Ut maneat vobiscū
in eternum: qm̄ neqꝫ post mortē recedit.ꝑ hoc ēt occulte ī
sinuat q̄ spiritussanctus non patietur mortez vt ipse neqꝫ
abibit: Ne āt paraclytum audientes rursus incarnationez
aliam suspicentur ꝛ oculis putent eū videre subiūgit. Spi
ritū veritatis quē mundus nō pōt accipere: q̄ nō videt eū:
nec scit eum. AVGV. Hic est vtiqꝫ in trinitate spūssan
ctus quē patri ꝛ filio consubstantiale ꝛ coeternuz fides ca/
tholica profitet̄. CHRY. Spiritū āt veritatis eū vocat
per hoc q̄ figuras veteris testamēti manifestat. Mundū
āt hic malos dicit. visionē āt certissimam cognitionem di/
cit. q̄ visus est apertior sensus. BEDA. Nota ēt q̄ cū spi
ritūsanctuz spiritū veritatis dicit: spm̄sanctuz esse spirituz
suū ostendit. deinde cū a patre eū dari narrat:patris etiam
eum spiritū esse declarat. ac ꝑ hoc spirissanctus a patre pro
cedit ꝛ filio. GREGO. v. mora. Spūs āt sanctus omnez
quē repleuerit. ad desiderāda inuisibilia accēdit: ꝛ qm̄ mū
dana corda solū visibilia diligūt: hunc mūdus non accipit
q̄ ad diligenda inuisibilia non assurgit. Seculares etenīz
mentes quāto se foras ꝑ desideria dilatāt.tāto ad receptio
ne illi⁹ sinū cordis angustāt. AVGV. Sic aūt mūdū.i.
mūdi dilectores dicit nō posse accipe spiritūsanctū: velut si
dicām⁹. Iniusticia iusta eē nō pōt. Mūd⁹ ergo.i.mūdi dile
ctores nō pōt eū accipe q̄ nō videt eū. Nō.n.hz īuisibiles
oculos mūdana dilectio: ꝑ quos videri spūssanct⁹ nisi iuisi/
biliter nō pōt. Seqt̄ur: Uos aūt cog.eū: q̄ apud vos mane
bit. Sed ne putaret qđ dictū ē: Apud vos manebit: ita dcīn
q̄ēadmodū apud hoīes hospes visibiliter manere consue
uit. adiecit. In vobis erit. CHRY. q.d. Nō ita apud vos
manebit sicut ego: sz in vestris habitabit aīab⁹. AVGV.
Prius aūt est eē alicubi: post manere. Sed exposuit qđ dixe
rat. Apud vos cū adiūxit: In vobis. Si enī nō sit in vobis:
non potest esse in vobis eius scia. sic enī a vobis videtur in
vobis ꝛ vestra cōscia. GREGO. ij. mora. Si aūt spūssan/
ctus in discipulis manet.quō iaz singulare signū erit qđ in
mediatore ꝑmanet: fm illud Supra quē videris spūm de
scendentē ꝛ manentē: hic est qui baptizat. qđ tn̄ citi⁹ cogno/
scimus si dona eiusdē spūs discernamus. In his enī donis
sine q̄bus ad vitam peruenri nō pōt. spūssanctus in electis oī
bus semꝑ manet. In illis aūt q̄b⁹ nō nr̄a vita seruat̄: sed alio/
rū querit̄. nequaq̄ꝫ semꝑ manet. Aliqn̄ enim se a signorum
ostēsionib⁹ subtrahit vt eo humili⁹ vͣtutes ei⁹ habeant̄. xp̄s
aūt in cūctis eū ꝛ semꝑ hz p̄ntē. CHRY. Hic āt sermo op/
positas hereses velut vno ictu sustulit. nā dicere aliū ondit
ei⁹.i.spūs hypostaseos dr̄iam. dicere vo paclytum substātie
cognationē. AVGV. ɔ ser. arria. Consolatorē enī qđ offi
ciū tanq̄ꝫ ꝑsone ifime in trinitate spūisancto deputāt. deuz
dicit ap̄ls fm illud: Is q̄ cōsolat̄ humiles: ɔsolat⁹ ē nos de⁹.
Deus est itaqꝫ spūssanct⁹ q̄ ɔsolat̄ humiles: aut si hoc de pa
tre: vel filio dictū ab ap̄lo volūt accipe: desināt cōsolatiōis
tanq̄ꝫ munere ꝓprio separe a prē ꝛ filio spiritumsanctum.
AVGV. sup Jo. Si cū charitas dei diffusa sit in cordib⁹
nr̄is ꝑ spiritūsanctū q̄ dat⁹ est nobis: quō diligem⁹ mādata
xp̄i suabim⁹ vt eū accipiam⁹: quē nisi habuerimus: dilige/
re ꝛ mandata seruare nō possumus: an forte precedit in no/
bis charitas q̄ diligamus xp̄m. vt diligendo xp̄m eiusqꝫ fa
ciendo mādata mereamur accipe spiritūsanctum vt chari
tas dei pr̄is diffundat̄ in cordib⁹ nostris: puersa est ista sen
tentia. Qui.n.se filiū dei diligere credit ꝛ prēm nō diligit ꝑ
fecto nec filiū diligit. sz qđ sibiypsi videt̄ confinxit: Restat
ergo vt itelligam⁹ spiritūsanctū hr̄e q̄ diligit: ꝛ hn̄da mere/
ri vt plus hēat: ꝛ plus hn̄do plus diligat. Jā itaqꝫ habebant
spūm discipuli quē dn̄s ꝓmittebat: sz dandus eis erat am/
plius. habebāt occulte: acceptum erāt manifeste: ꝑinde non
solū nō habēti: vez ēt habēti nō icassum ꝓmitti t̄: nō habē/
ti qdē vt habeat̄: hn̄ti aūt vt ampli⁹ habeat̄. CHRY. Qn̄
igit̄ discipulos purgauerat ꝑ sacrificiū passiōis: ꝛ petrus sola
tū erat: ꝛ ipi ad ꝑicula ꝛ agones mittebant̄: oportebat spm̄/
scm̄ venire abūdāter. Nō aūt stati post resurrectionē: vt in
multo eius cōstituti desiderio: cū multa eū suscipiant grā.

¶ Nō reliquā vos orphanos: veniā ad vos: Ad
huc modicū: ꝛ mund⁹ iam me non videt. Uos
aūt videtis me: q̄ ego viuo: ꝛ vos viuetis. In
illo die vos cognoscetis: q̄ ego suz in prē meo:
ꝛ vos i me: ꝛ ego i vobis. Qui hz mādata mea
ꝛ seruat ea: ille est qui diligit me. Qui autem di
ligit me: diligetur a patre meo: ꝛ ego diligā eū:
ꝛ manifestabo ei meipsum.

AVGV. Ne q̄sq̄ꝫ putaret q̄ ita spūmsanctū dn̄s datur⁹
fuerat: velut ꝑ seipsū nō ꝛ ipse eēt futur⁹ cū eis adiecit ꝛ ait:
Nō relinquā vos orphanos. Orphani pupilli sūt. Illud .n.
est grecū hoc latinū. Quāuis ergo nos filij⁹ dei suo patri ad
optauit filios: tn̄ in hoc ēt ipse erga nos paternū ostēdit af/
fectū. Et qdē a ꝑncipio dixerat: Ueniens quo ego vado. sz
q̄ hoc longuz tp̄s erat: ꝓmisit spūm. Et q̄ nesciebāt qd est
hoc: ꝓmittit eis māa ꝑstitā quā maxīe q̄rebāt cū dicit: Ue/
niā ad vos. Ne tn̄ rursus eādē q̄rāt pn̄tiam q̄lē ꝛ prius ha/
buerūt: occulte hoc excludit cum subdit: Adhuc mo. ꝛ mū.
me iā nō vi. vos aūt vide. me. ac si diceret: Ueniā qdem ad
vos: nō tn̄ vt prius vobiscū ꝑ vnāquāq̄ꝫ diē consistens. Et ne
dicāt: Qualiter igit̄ iudeis dixisti: Amodo nō videbitis me.
soluit opinionē dicēs: Ad vos solos veniā. AVGV. Ui/
debat enī tūc eū mūdus carneis oculis in carne cōspicuuz
non autem videbat q̄ in carne verbum latebat: sed quo/
niam post resurrectionem etiam carnem suam quam non
solum videndam: verum etiam contractandam demōstra
uit suis: noluit demonstrare non suis. hinc dictum est: Ad/
huc modicum ꝛ mundus iam me non videt. vos autem vi
debitis me. Sed qm̄ in iudicio eum mundus videbit: quo
nomine significati sunt a regno eius alieni: melius intelligi
tur illud etiam tempus significare voluisse quando in fine
seculi auferet̄ ab oculis dānatoꝝ: vt eū de cetero videant
diligentes. Modicū aūt dixit: q̄ id qđ ꝓlixuz vr̄ hoīb⁹: bre
uissimū est añ oculos dei. Seqt̄: q̄ ego viuo ꝛ vos viuetis.
THEO. q.d. Et si mortē subiero: tn̄ resurgo: vos quoqꝫ

viuetis: hoc est cũ videritis me letabimini: τ tanq̃ mortui resuscitetis i apparitiõe mea. CHRY. Mihi aũt vt vitã nõ p̃ntẽ dicere s; futurã: ac si dicat: Mors crucis ñ distare faciet vos a me i finẽ: s; momẽto p̃uo occultabit me a vob. AVGV. Cur aũt de p̃nti se dixerit viuere: illos aũt de futuro eẽ victuros: nisi qz τ vitã carnis resurgẽtib⁹ q̃lis i ipso p̃cedebat: τ illis ẽ pollicitus secuturã. τ qz ipsius mox futura erat resurrectio: p̃ntis t̃pis ponit v̄bũ: pp̃ significandã celeritatẽ. Illoꝶ aũt qm̃ sc̃li differt in finẽ nõ ait: viuitis: s; viuetis. Qz v̄o viuet ille: iõ τ nos viuem⁹ p̄ hoiez q̃ppe mors: τ p̄ hoiez resurrectio mortuoꝶ. Seq̄tur. In illo die. de quo .s. ait: Et vos viuetis. Uos cognoscetis. cõteplando: q̃uis τ nũc credẽdo nouerim⁹. qz ego sũ in p̃re: τ vos i me τ ego in vobis. qz qñ viuem⁹ ea vita q̃ mors absorbet: tunc p̃ficiet hoc ip̄m qd nũc incboatũ ẽ iaz p̄ ip̄m: vt sit i nobis τ nos in ipo. CHRY. Ul' illo die cũ resurgã cognoscetis. qz cũ viderit eũ resurrexisse τ eẽ cũ eis tũc certissimã fidẽ didicerũt. Magna .n. erat v̄tus sp̃ussancti q̄ oĩa eos docebat. Qđ aũt dictũ est: Ego sũ in p̃re. hũilitatis ẽ. Qđ aũt dicit: Et vos in me τ ego i vo. hũanitatis ẽ τ auxiliỹ qđ ẽ a deo. Cõuenit .n. scriptura multotiẽs eisdẽ v̄bis in deo τ hoibus positis non sibi vti. HYLA. viij. de tri. Uel hoc dicit vt cũ ille i p̃re p̄ naturã diuinitatis eẽt: nos aũt in eo p̄ corporalẽ ei⁹ natiuitatẽ: τ ille rursus i nobis p̄ sacri mysteriuz inesse crederet. Ipse .n. testat⁹ est. q̄ edit carnẽ meã τ bibit sang. meum: in me manet τ ego in eo. ALCVI. Per dilectionẽ aũt τ obseruantiã mandatoꝶ ei⁹ tũc p̃ficiet hoc ip̄m qđ nũc ichoatũ est p̄ ip̄m: vt sit i nobis τ nos in ipso. Et vt oĩbus non tñ ap̄lis hãc beatitudinẽ p̃misisse videat adiũgit. q̄ h; mãdata mea τ ser. ea ille ẽ q̄ diligit me. AVGV. Qui h; i memoria τ seruat i vita. q̄ h; i s̄monib⁹ τ seruat in operibus: qui h; audiendo τ seruat faciendo: qui h; faciẽdo τ seruat pseuerãdo: ipse ẽ q̄ diligit me. Ope est demonstranda dilectio ne sit ĩfructuosa noĩs appellatio. THEOPHI. Ac si dicat. vos putatis q̄ ex affectione q̃dam tristamini de morte mea: s; ego signũ dilectionis reputo mandata mea seruari. Qualem aũt p̃rogatiuã obtineat q̄ diligit audit subdẽs: q̄ aũt di. me dili. a pa. meo τ ego dili. eũ. AVGV. S; qđ est diligã. tanq̃ nũc nõ diligat: exponit p̄ id qđ seq̄tur: Et manifestabo ei meip̄m .i. ad hoc diligã vt manifestẽ. τ ipsaz visionem mercedem fidei capiamus. Nunc .n. ad hoc nos dilexit vt credamus: tunc ad hoc vt videamus: qz τ nos nũc diligimus credẽdo qđ videbimus. Tunc aũt diligem⁹ vidẽdo qđ credidim⁹. AVGV. ad paulinã de videnda deo: Sic autez p̃misit oñsurꝶ seipsuz dilectorib⁹ suis cũ p̃re deũ vnum. non q̃uo in hoc seculo visus est in corpore τ a malis. THEOPHI. Uel qz p⁹ resurrectionẽ appitur⁹ illis erat in corpe magis repn̄tãte diuinitatẽ: ne credãt ip̄m sp̃uz fore seu phãtasma: ob h̄ p̄dixit illis: vt tũc vidẽtes illũ nõ diffidãt: s; reminiscant qz pp̄ mãdatoꝶ suoꝶ custodiã appet eis: atq; iõ tenẽt semp custodire illa vt p̄petuo eis appeat.

¶ Dicit ei iudas: nõ ille scariothis. Dñe qd factũ est qz manifestaturus es nobis teipsuz τ nõ mũdo: Rñdit iesus τ dixit ei. Si qs diligit me s̄monem meũ seruabit: τ p̄r meus diliget eũ τ ad eũ veniem⁹ τ mãsionẽ apud eũ faciemus. Qui nõ diligit me sermones meos nõ seruat. Et s̄monẽ quẽ audistis nõ est me⁹ s; eius q̄ misit me p̄ris. Hec locut⁹ suz vobis apud vos manens. Paraclytus aũt sp̃ussc̃tus quẽ mittet pater i noĩe meo ille vos docebit oĩa τ suggeret vobis oĩa q̃cũq; dixero vobis. Pacẽ relinquo vobis: pacẽ meã do vobis. Non q̃uo mũdus dat ego do vobis.

AVGV. Quia dñs dixerat: Adhuc modicũ τ mũd⁹ me iã nõ videt: vos aũt videbitis me. Interrogauit eũ de hoc ipse iudas nõ ille traditor ei⁹ q̄ scariothis cognoĩat⁹ ẽ: s; cui⁹ ep̄la iter scripturas canonicas legit̃: vñ dr̃: Dic ei iudas: nõ ille scariothis Dñe qd factũ ẽ. qz nob manifestatur⁹ es teip̄suz τ nõ mũdo: Cãm q̃sunt q̃re nõ se mũdo: s; suis manifestatur⁹ eẽt. Dñs aũt exponit q̃re suis se manifestatur⁹ ẽ nõ alienis. q̄z .s. hi diligũt: illi v̄o nõ diligũt. vñ seq̄t̃: Rñdit ie. τ di. ei. Si qs dil. me ser. me. ser. GREGO. in ho. Probatio enĩ dilectiõis exhibitio ẽ opis: nũq̃ amor dei ẽ ociosus: opatur .n. magna si ẽ. si v̄o opari renuerit amor nõ ẽ. AVGV. Dilectio aũt scõs discernit a mũdo q̄ facit vnanimes habitare in domo: in q̃ facit p̄r τ fili⁹ mãsionẽ. q̄ donãt τ ipsaz dilectionẽ: q̄b⁹ in fine donabũt suã manifestationẽ. Est .n. q̃dã dei manifestatio iterior: quã p̃sus ip̄i nõ nouerũt q̄b⁹ dei p̄ris τ sp̃ussancti manifestatio nulla ẽ: filij v̄o eẽ potuit: s; in carne que nec talis ẽ q̄lis illa. nec semp̄ illis adesse p̄ot: s; ad modicũ t̃poꝶ h̄ ad iudiciũ ñ ad gaudiũ ad suppliciũ ñ ad p̄miũ. vñ seq̄t̃. Et ad eũ veiem⁹. Uenĩut q̄dẽ ad nos dũ venim⁹ ad eos: veniũt subueniẽdo: veim⁹ obediẽdo: veniũt illuiãdo. venim⁹ ituẽdo. veniũt iplẽdo: venim⁹ capiẽdo: vt sit nob eoꝶ nõ extranea visio s; iterna: τ in nobis eoꝶ nõ trãsitoria mãsio s; eterna. vñ seq̄tur: Et mansi. apud eum faci. GREGO. in ho. In quorũdã eteni corda venit τ mãsionẽ nõ facit: qz p̄ cõpunctionẽ q̄dẽ respectũ dei p̄cipiũt: s; tẽtationis t̃pe hoc ip̄suz qđ cõpuncti fuerãt obliuiscunt̃. sicq; ad p̄petrãda p̄ctã redeũt: ac si hec minime plãxissent. Qui ergo deũ v̄e diligit in ei⁹ corde dñs τ venit τ mãsionẽ facit: qz sic eũ diuinitatis amor penetrat: vt ab hoc amore tentationis t̃pe nõ recedat. Ille .n. v̄e amat cui⁹ m̃tẽ delectatio praua ex ɔsensu nõ supat. AVGV. An forte putabit mãsionẽ in dilectore sua faciẽtib⁹ p̄re τ filio exclusus ee ab hac mãsione sp̃ussc̃us: Quid est ergo qđ sup⁹ ait de sp̃ussc̃o: apd vos manebit τ in vobis erit: nisi forte q̄sq; sic absurdus est vt arbitret̃ cũ p̄r τ filius venerit discessurũ inde spiritumsanctuz tanq̃ locũ daturũ maioribus: Sed τ huic carnali cogitationi occurrit scriptura cũ dicit: Ut maneat vobiscũ in eternũ. In eadez ergo mãsione cũ ipsis erit in eternũ: qz nec ille sine ipsis venit: nec illi sine eo: sed p̄pter isinnationem trinitatis p̄sonis singulis noĩatis dicunt̃ q̃dã: nõ tamẽ alijs separatis itelligunt̃: p̄pter eiusdẽ trinitatis substãtiã. GREGO. in ho. Tãto aũt q̄sq; a supno amore disiungit̃ quãto iferi⁹ delectat̃: vñ subdit̃: Qui nõ dili. me ser. meos nõ seruat. De dilectiõe ergo conditoris lingua mens τ vita requirat̃. CHRY. Uel aliter totũ: Estimauit iudas sicut mortuos videm⁹ in somno: ita τ se eũ esse visuros. vñ querit. Quid est q̄ debes te manifestare nobis τ nõ mũdo. q.d. ve nobis qm̃ morieris: τ vt mortuus debes nobis assistere. Ne igitur hoc suspicentur dicit: Ego τ pater ad eũ veniem⁹ q.d. Sicut pater manifestat seipsuz: ita τ ego: τ mansionem apud eũ faciemus: qđ somniaꝶ non est. Seq̄nt̃. Et ser. quẽ au. nõ est me⁹: sed ei⁹ q̄ mi. me. p̄ris. q.d. nõ me solũ sed neq; patrẽ amat q̄ hunc nõ audit sermonẽ. Dicit autem hoc: qm̃ nihil extra patrẽ loq̄tur: neq; p̄ter id qđ illi v̄r. AVGV. Et forasse p̄pter aliquã distinctionẽ: vbi suos dixit pluraliter sermones dixit dicens. Qui non diligit me sermones meos nõ seruat. Ubi aũt sermonẽ hoc est v̄bũ nõ suum esse dixit: s; p̄ris seipsuz itelligi voluit. nõ enĩ suum sed patris. est v̄bũ. q̃uo nec sua imago s; p̄ris: nec suis filius s; patris. Recte igit̃ auctori tribuit qđ facit equalis a quo habet hoc ipsum q̄ illi est idifferens equalis. CHRY. Quia v̄o eorũ que dixerat: quedã manifesta erãt. τ quedã nõ itellexerunt: vt nõ turbarent̃ subiungit: Hec lo. sum vo. apud vos manens. AVGV. Alia ẽ illa mãsio quã p̃misit futuraz: alia v̄o hec quã p̃ñtẽ eẽ testat̃. illa spũtalis ẽ atq; itrĩsecus mẽtibus reddit̃: hec corpalis forinsecus oculis atq; aurib⁹

adhibet. CHRY. Ut aūt eiꝰ corporalē recessū facilius sustineret: preparat eos pmittēs ꝙ eiꝰ recessus magnoꝝ eis esset futurā cā bonoꝝ: qꝛ donec ipse apud eos corpali manebat: τ spūs nō venerat: nihil magnū poterāt scire. vn̄ sequitur. Paraclytꝰ aūt spūsscūs quē mittet pater ī noīe meo ille vos docebit oīa: τ sug. vo. oīa q̄cunqꝫ dixero vobis. GREGO. Greca locutiōe paclytꝰ latina aduocatꝰ dicit̄ vel ꝯsolator. Qui iccirco aduocatꝰ dicit̄: qꝛ pro errore delinq̄ntiū apud iusticiā patris iteruenit: dū eos quos repleuerit exorātes facit. Cōsolator aūt idē spūs vocat̄: qꝛ de pctī ppetratiōe merētibus dū spē venie pparat: ab afflictione tristicie mentem leuat.

CHRY. Cōtinue aūt eū paclytū vocat pp ꝯtinentes eos tribulatiōes. DIDYMVS de spūscō. Spm̄ aūt scm̄ a patre ī suo mitti noīe saluator affirmat: cū pprie nomē saluatoris sit filiꝰ: siqdē nature ꝯsortiū. τ vt ita dicā proprietas psonaꝝ ex ista voce significat̄. filij quippe tm̄modo ē ī noīe patris venire: salua pprietate filij ad patrē: nullus aūt aliꝰ venit in noīe pris: sꝫ vbi gr̄a In noīe dn̄i dei τ oīpotētis. Quō igit̄ serui q in noīe dn̄i veniūt: p hoc ipꝫ ꝙ subiecti sūt τ seruiunt idicant dn̄ū: serui quippe sunt dn̄i. sic τ filiꝰ q venit in noīe patris portat eiꝰ nomē: p hoc ꝙ vnigenitꝰ dei filiꝰ approbat̄. Qꝛ ergo spūscūs in noīe filij a patre mittit̄: ostendit qꝛ vnitate sit iunctus ad filiū. vnde τ filij dictus est spūs p adoptionē suaꝫ: filios faciēs eos q se recipe voluissent. Iste aūt spūscūs q venit in noīe filij missus a patre: docebat oīa eos q in fide christi perfecti sunt. Omnia autē illa que spiritualia sunt τ intellectualia veritatis τ sapientie sacramēta. Docebit vero non sicut qui artes aliquas τ sapientiam studio ī dustriaqꝫ didicere: sed quasi ipsa ars atqꝫ doctrina τ sapientia. veritatis spiritus inuisibiliter mēti insinuat scientiā diuinoꝝ. GREGO. Nisi aūt idē spiritus cordi adsit audientis. ociosus ē sermo doctoris: nemo ergo docēti homini tribuat quod ex ore docentis intelligit: quia nisi ītus sit qui doceat. doctoris lingua exterius in vacuū laborat. Sed τ ipse conditor non ad eruditionem hominis loquit̄: si eidem homini per vnctionem spiritus non loquatur.

AVGV. Nūquid aūt dicit filius τ docet spūscūs: vt docēte filio verba capiamꝰ. docēte aūt spūsancto eadē verba intelligamus: Oīs igit̄ τ dicit τ docet trinitas. Sꝫ nisi etiā sigillatī commendaretur: eā nullo modo humana capere vicūqꝫ posset infirmitas. GREGO. Requirendū vō nobis est cur de eodem spiritu dicatur: Suggeret vobis oīa: cū suggerere soleat esse minoris: sed quia suggerere aliquādo dicimus subministrare. inuisibilis spiritus suggerere dicit̄: nō ꝙ nobis sciāꝫ ab imo iferat: sꝫ ab occulto. AVGV. Uel ꝙ addit. Suggeret. i. cōmemorabit vos. ītelligere debemus ēt ꝙ iubemur nō obliuisci saluberrima monita ad gr̄am ptinere: q̄ nos cōmemorat christus. THEOPHI. Spūs itaqꝫ sanctus τ docuit τ cōmemorauit: docuit quidē q̄cunqꝫ nō dixerat eis xp̄s tanq̄ nō valētibꝰ portare. Commemorauit vō q̄cunqꝫ dn̄s dixerat: sed obscuritatis cā vel ītellectus tarditate: commendare memorie nequiuerunt.

CHRY. Quia vero τ hec audiētes turbabant̄ excogitantes odia τ plia sibi īminere post eiꝰ recessum: rursus eos cōsolat̄ dicens. Pacē relinquo vobis: pacē meam do vobis.

AVGV. Pacē nobis relīqt in hoc seculo. in qua manentes hostē vincimꝰ: τ vt ēt hic īnicē diligamꝰ: pacē suam nobis dabit in futuro seculo: qn̄ sine hoste regnabimꝰ: vbi nūq̄ dissentire possimꝰ. Pax autē nobis ipse est τ cum credimus qꝛ est: τ cum videbimus eū sicuti est. Sed quid est ꝙ vbi dicit: Pacem relinquo vobis: non addit meā: vbi vero ait: Do vobis: ibi dixit meā: vtrū subaudiendū est meam: τ vbi dictum non est. an forte τ hic aliquid latet: Pacem enī suam eam voluit intelligi qualem habet ipse. Pax vō ista quā nobis reliquit in hoc seculo: nostra potius dicenda est q̄ ipsius. Illi quippe nihil repugnat in seipso: quia nullum habet omnino peccatum. Nos autem talem pacem nunc habemus in qua adhuc dicamus: Dimitte nobis debita nostra. Itemqꝫ inter nosipsos est nobis pax: qꝛ inuicem nobis credimus ꝙ inuicem diligamus. Sed nec ipsa plena est: qꝛ cogitationes cordis nostri inuicem nō videmus. Nec ignoro ista domini verba etiam sic accipi posse: vt eiusdem sententie repetitio videatur. Qꝫ vero dominus adiunxit: Nō quō mundus dat ego do vobis. Quid est aliud: nisi nō quō homines dant qui diligūt mūdum: qui propterea sibi dāt pacem: vt sine molestia perfruantur. Et quando iustis dāt pacem vt non eos persequantur: pax esse non potest vera: vbi non est vā ꝯcordia: qꝛ disiuncta sunt corda. CHRY. Pax etiaꝫ exterior ad malū fit multotiens: τ eis qui habēt eam nihil prodest. AVGV. de ver. do. Est autem pax serenitas mentis. tranqllitas animi: simplicitas cordis: amoris vinculum consortium charitatis. Nec poterit ad hereditatem domini peruenire qui testamētum pacis noluerit obseruare: nec potest concordiaꝫ habere cum christo qui discors voluerit esse cuꝫ christiano.

Nō turbet̄ cor vestrum neqꝫ formidet. Audistis: qꝛ ego dixi vobis vado τ venio ad vos. Si diligeretis me gauderetis vtiqꝫ: qꝛ vado ad patrem: qꝛ pater maior me est. Et nunc dixi vobis priusq̄ fiat: vt cū factuꝫ fuerit credatis. Iam nō multa loquar vobiscū. Venit enī pnceps mūdi huiꝰ: τ in me nō hꝫ q̄cq̄. Sed vt cognoscat mūdus qꝛ diligo patrē. τ sicut mādatuꝫ dedit mihi pater. sic facio. Surgite eamus hīc.

CHRY. Quia dixerat. Pacēꝫ relinquo vobis qꝺ erat recedentis: hoc poterat eos conturbare: ideo dicit. non turbetur cor vestrum neqꝫ formidet: quoniā hoc quidem ex dilectione: illa vero ex formidine patiebātur. AVGV. Dic aūt turbari τ formidare poterat cor illoꝝ ꝙ ibat ab eis: q̄uis venturus ad eos: ne forsitan gregem lupus hoc interuallo inuaderet pastoris absentia. vnde sequitur: Audistis qꝛ ego dixi vobis: Vado τ venio ad vos. Ibat autem per id quod homo erat: τ manebat per id qꝺ deus erat. Cur itaqꝫ turbaretur τ formidaret cor: quando sic deserebat oculos vt non desereret cor. Ut autem intelligerent fm̄ id qꝺ homo erat euꝫ dixisse: Vado τ venio. ad hoc subiecit atqꝫ ait: Si diligeretis me. gauderetis vtiqꝫ: qꝛ vado ad patrem: qꝛ pater maior me est. Per quod ergo filius nō est equalis patri. per hoc erat iturus ad patrem: a quo τ venturus est iudicaturus viuos τ mortuos. Per illud aūt in quo est equalis gignenti: nunq̄ recedit a patre: sed cum illo est vbiqꝫ totus pari diuinitate quā nullus continet locus. Ipse ergo filius dei equalis patri in forma dei: qꝛ semetipsuꝫ exinaniuit: nō formā dei amittens: sꝫ formā serui accipiens: maior est etiā seipso: qꝛ maior est forma dei: que āmissa nō est: q̄ forma serui que accepta est. Hec igitur est forma fm̄ in qua dei filiꝰ minor est nō patre solo sed etiam spiritusancto: fm̄ hāc formam serui puer christus etiam parentibus minor erat: qn̄ paruus maioribus sicut scriptuꝫ est: subditus erat. Agnoscamus igitur geminam substantiam christi: diuinaꝫ. s. qua eq̄lis est patri. τ humanaꝫ qua maior est pater: vtrūqꝫ autem simul: non duo sed vnus est christus: ne sit quaternitas: sꝫ trinitas deus. Ideo ergo dixit. Si dili. me gau. vtiqꝫ: qꝛ va. ad patreꝫ. qꝛ nature humane gratulādū est: eo ꝙ sic assumpta est a vbo vnigenito: vt imortalis cōstitueret̄ in celo: atqꝫ ita fieret terra sublimis: vt īcorruptibilis puluis sederet ad dexteram patris. Quis non hinc gaudeat qui sic diligit christum. vt suā naturā iā imortalē gratulet̄ in christo: atqꝫ ipsum speret futurum esse per christum. HYLA. ix. de trini. Vel aliter: Si donantis auctoritate pater maior me

est nūquid p̄ boni cōfessionē minor filius est? Maior itaqz donās ē sz minor iā nō ē cui vnum eē donatur. CHRY. Uel aliter: Nondū nouerāt apostoli qd sit resurrectio quā p̄dixerat dicēs: Uado ⁊ venio ad vos: neqz q̄lē oportebat de eo opinionē habebāt: p̄cui vo magnū esse estimabant. Dicit igit̄ eis: Etsi de me formidatis vt nō sufficiēte mihi p̄p̄ si assistere: neqz ꝯfiditis q̄ post crucē rursus vos videbo: tn̄ audiētes q̄m ad patrē vado oportebat letari: ⁊ de reliquo q̄m ad maiorē vado: ⁊ potentē oia versuta dissoluere. Hec āt oia ad ībecillitatē discipulorū dicebant̄. Et iō subdidit: Et nunc dixi vobis priusq̄ꝫ fiat vt cū factū fuerit credatis. AVGV. Quid ē hoc cū magis credere hō debeat anteq̄ꝫ fiat id qō credendū est? Hec est. n. laus fidei si quod credit̄ non videt̄. nā ⁊ ille cui dictū est. Q: vidisti credidisti: aliud vidit: aliud credidit: vidit hoiem credidit deū. Sz si dicit̄ credi que vident̄ sicut dicit vnusquisqz oculis suis se credidisse: non tn̄ ipsa est q̄ in nobis edificat̄ fides: sz ex rebus q̄ vident̄ agitur in nobis vt ea credant̄ que nō vident̄. Illud itaqz dicit. Cū factū fuerit: q̄ eū post mortē visuri erāt viuentē: ⁊ ad patrē ascendentē: quo viso fuerant credituri q̄ ipse esset christus filius dei qui hoc potuit facere ⁊ predicere anteq̄ꝫ faceret. Credituri aūt hoc non fide noua. sz aucta: aut certe cū mortuus esset defecta: cū resurrexisset refecta. HYLA. ix. de trini. Glorie autem resumende meritum, continuo subiecit dicens: Jaz non multa loquar vobiscum. BEDA. Ideo hoc dicebat q̄m iam instabat tempus vt comprehenderetur: ⁊ ad mortē traderetur. Uenit enim p̄nceps mūdi huius. AVGV. Quis nisi diabolus? non āt creaturaꝝ: sz peccatoꝝ p̄nceps ē diabolus. Uñ apostolus cū dixisset aduersus rectores mundi: sequēti verbo exposuit quid dixisset mundi. cū subiungit tenebrarum harum. i. hoīum impiorum. Et in me non habet quicq̄ꝫ. Quia neqz cū peccato deus venerat: nec eius carnē de peccati p̄pagine virgo peperat. Et tanq̄ꝫ ei diceret̄: Cur ergo morieris si non habes peccatum cui debetur mortis suppliciū? continuo subiūgit: Sed vt cog. mūdus q: diligo pa. ⁊ sicut man. de. itubi pater sic facio. Surgite eamus hic. Discumbens enim discumbentibus loquebatur. Eamus aūt dixit ad illum locū: vnde fuerat tradendus ad mortē: qui nullū habebat meritū mortis sed habebat: vt moreret̄ mādatū patris. AVGV. Contra arrianos: Quod autem voluntati ⁊ precepto patris obediens est filius: nec in hominibus demonstrat diuersam imparēq̄ꝫ naturam patris precipientis: ⁊ filij obedientia. huc accedit q̄ christus non tn̄ deus est quia natura equalis est patri. sed etiam homo: qui natura minor est patre. CHRY. Uel hoc qō dicit. Surgite eamus hinc: principium est alterius sententie. cōsequēs. n. erat eos formidare: ⁊ a tempore ⁊ a loco in villa manifeste existentes: etenim nox profunda erat: ⁊ erat cōsequens eos non attendere his que dicebantur: sed semper circūuoluere oculos: ⁊ imaginari eos qui aggressuri eos erant: ⁊ maxime audientes. Adhuc modicum vobiscum sum. Et venit princeps mundi huius. Quia igitur hec ⁊ huiusmodi audiētes turbabantur vt mox capiēdi: ducit eos in locum alium: vt estimantes se in cautela esse cum ocio de reliquo audiāt. magna enim dogmata erant audituri. CAPI. XV.

EGo sū vitis vera: ⁊ pater meꝰ agricola est. Omnez palmitez ī me nō ferentem fructum tollet eū: ⁊ oēm qui fert fructū purgabit eum vt fructum plus afferat. Jam vos mūdi estis propter sermonē quē locutus sum vobis.

HYLA. ix. de tri. Ad consumande corporee passionis sacramentum per dilectionē efficiendi mādati paterni festinat exurgēs. corporee tn̄ assumptiōis stati mysteriū pādēs per quā ei tanq̄ꝫ in vite mō palmitis iesicm adiecit: Ego sū vitis vā. AVGV. Qō sm hoc dicit q̄ est caput ecclesie: nosq̄ꝫ mēbra eiꝰ: hō xp̄s iesus. Uniꝰ q̄ppe nature sunt vitis ⁊ palmites: sz cū dicit: Ego sum vitis vā nunqd vt adderet v̄a: ad eā vitē rettulit vñ ista similitudo trāslata ē? Sic aūt dr̄ vitis p̄ similitudinē nō per p̄prietatē: sicut agnus ouis: ⁊c. huiusmodi: vt magis ipsa sint v̄a ex q̄bus dicunt̄ iste similitudīes: Sz dicēdo Ego sum vitis v̄a: ab illa se discernit cui dicit̄: Quō conuersa es in amaritudinem vitis aliena? Nam quo pacto est vitis vera que expectata est vt faceret vuam: fecit autem spinas? HYLA. nono de trini. Sed a corporee huiꝰ huilitatis assumptionē formā paterne maiestatis alienans agricolā patrez curiosum huius vitis ostendit dicens. Et pater meus agricola est. AVGV. Colimus enim deum: ⁊ colit nos deus. Sed sic deum colimus vt non meliorem eū faciamus: coluiꝰ eni eū adorādo non arando. Ille autē iste nos colit. meliores nos reddit. Cultura ipsius est in nos: q̄ non cessat v̄bo suo extirpare mala semina de cordibꝰ nostris: aperire cor nostrū tanq̄ꝫ aratro sermonis: plantare semina preceptorum: expectare fructū pietatis. CHRY. Et quia christꝰ sibi sufficit: discipuli vero multo indigent agricole auxilio: p̄pterea de vite nihil dicit sed de palmitibus cū subdit. Omnez pal. in me non feren. fru. tollet eū. Fructū autē hic vitā occulte īsinuat ostēdēs q̄ sine operibus nō potest aliquis esse in eo. HYLA. ix. de trini. Inutiles aūt ⁊ inueraces palmites desecans depu tabit arsuros. CHRY. Et quia etiam qui valde virtuosi sunt: indigent agricole opere: adiungit. Et oēm qui fert fructum purgabit euz vt fructū plus afferat. Hoc dixit p̄pter tribulationes eorum que tūc iducebant̄: ostēdens q̄ tentationes fortiores eos faciebāt sicut ⁊ purgare: hoc est circumcidere palmitem cum magis germinare facit. AVGV. Quis aūt ē in hac vita sic mūdus: vt nō sit magis magisq̄ꝫ mūdandus? Ubi si dixerimꝰ q: peccatū nō habemꝰ nosmet ipsos seducimꝰ. Mūdat itaq̄ꝫ mūdos. i. fructuosos: vt tāto sint fructuosiores quāto sunt mundiores. Scdm hoc ergo vitis est christus qō ait. Pater maior me est. Sm illud autē qō ait: Ego ⁊ pater vnū sumꝰ ⁊ ipse agricola est. Nec talis q̄les sunt qui extrinsecus op̄ando exhibēt ministeriū: sed talis vt det etiā intrinsecus incrementum. vnde cōtinuo etiā seipsum mundatorē palmitū ostēdit dicens. Jam vos mundi estis p̄pter sermonem quē locu. sum vo. Ecce ipse mundator est palmitū: qō est agricole nō vitis officiuz. Sed q̄re non ait: Mundi estis propter baptismū quo abluti estis: nisi quia ⁊ in aqua verbuz mundat? Detrahe verbuz: ⁊ qd est aqua nisi aqua? Accedit verbuz ad elemētum ⁊ fit sacramentuz: vnde ista tanta v̄tus aque vt corpus tangat ⁊ cor abluat: nisi faciēte v̄bo: non q: dicit̄: sed q: creditur? Nam in ipso v̄bo aliud est sonus transiens: aliud virtus manēs. Hoc v̄buz fidei tantū valet in ecclesia dei: vt per ipsum credentē: offerentē: benedicentē: tingentē mūdet infantez q̄uis credere nō valentē. CHRY. Uel dicit: Mūdi estis: propter sermonē quē locutus sum vobis. i. interim lumen doctrine iam suscepistis ⁊ a iudaico errore eruti estis.

¶ Manete in me, ⁊ ego in vobis. Sicut palmes nō potest ferre fructum a semetipso nisi manserit in vite: sic nec vos nisi in me manseritis. Ego suz vitis: vos palmites. Qui manet ī me ⁊ ego in eo: hic fert fructum multum: quia sine me nihil potestis facere. Si quis in me non manserit: mittet̄ foras sicut palmes ⁊ arescet: et colligent eum et in ignez mittent et ardet. Si manseritis in me et verba mea in vobis manserint: quodcūqz volueritis petetis et fiet vobis.

CHRY. Quia iā mundos eos dixerat pp̄ sermonē quē locutus fuerat eis docet q̄ oꝫ de reliquo suscipere ea que ab eis sūt ⁊ ideo dicit: Manete in me ⁊ ego i vob. AVGV. Nō eo mō illi in ipso sicut ipse in illis: vtrūqꝫ .n. pdest non ipsi ſꝫ illis. Ita sunt q̄ppe in vite palmites: vt viti nō conferant. ſꝫ inde accipiāt vñ viuant. Ita v̄o vitis ē in palmitib⁹ vt vitale alimentū subministret eis nō sumerabeis ac per hoc vt manentē in se haberēt xp̄m: ⁊ manerēt in xp̄o. discipulis prodest vtrūqꝫ nō xp̄o. vñ subdit. Sicut palmes nō pōt ferre fructū a semetipso: nisi māserit in vite: sic nec vos nisi in me manseritis. Magna gratie commendatio. corda instruit humiliū: ora obstruit supboꝝ. Nōne huic resistūt veritati: ad bona opa facienda deū sibi necessariū non putantes: nō assertores ſꝫ p̄cipitatores liberi arbitrij. Qui .n. a semetipso se fructū estimat ferre: in vite nō est. Qui ī vite nō est: in xp̄o non est. q in xp̄o ñ est: xp̄ianus ñ est. ALCVI. Oīs .n. fruct⁹ boni opis ab illa radice pcedit: q nos sua gr̄a liberauit: ⁊ suo auxilio pducit vt fructū plus afferre valeamus. vñ cū repetitione ⁊ supioꝝ explanatione subdit: Ego sum vitis ⁊ vos palmites: Qui ma. in me. credendo obediēdo pseuerando. Et ego in eo. illuminando subueniendo: pseuerantiā donando: Hic ⁊ non alius fert fructū multuꝫ. AVGV. Sed ne q̄sq̄ putaret saltē paruū aliquē fructum posse a semetipso palmitē ferre subdit: Quia sine me nl po. fa. nō ait paꝝ potestis facere q2 nisi palmes i vite māserit ⁊ vixerit de radice quantūlibet fructū a semetipso nō pōt ferre. Quāuis āt xp̄s vitis non esset nisi hō esset: tñ istā grāꝫ palmitibus nō p̄beret: nisi ēt deus eēt. CHRY. Uide ergo filiū nō minus patre pferentē ad discipuloꝝ procurationē. Nā pater q̄dem purgat: ipse vero in se tenet: quod facit palmites fructificare. Sꝫ tamen ⁊ purgare filij monstratum est esse ⁊ manere in radice est patris: qui radicem genuit. Igitur magnū q̄dē damnū est nihil posse facere. verum non vsqꝫ ad hoc sistit: sed vlterius producit sermonē dicens. Siquis in me nō manserit: mittetur foras sicut palmes. i. agricole non potietur manu. Et arescet. Hoc est: Si quid habebat a radice amittet. denudatus eius auxilio ⁊ vita. Et colligent euꝫ. ALCVI. Messores angeli ⁊ i ignē eternū. s. mittent: ⁊ ardet. AVGV. Ligna .n. vitis tanto sunt contemptibiliora si in vite non manserint: quanto gloriosiora si manserint vnum ex duobus palmiti cōgruit aut vitis: aut ignis: si in vite non est: in igne erit. CHRY. Deinde ostendens quid est manere in eo subdit: Si manseritis in me ⁊ ver. mea ī vo. man. quodcūqꝫ volue. pe. ⁊ fiet vobis. Eaꝫ enī que p opa ostēsionē q̄rit. AVGV. Tūc enī sunt dicenda verba eius in nobis manere: quādo facimus que precepit ⁊ diligimus que promisit. Quando autē verba eius manent in memoria nec inueniuntur in vita: nō cōputat̄ palmes in vite. quia vitā nō atrahit ex radice. Quid autē velle possint manendo in saluatore: nisi q̄ nō alienum est a salute: Aliud quippe volumus q2 sumus in christo: ⁊ aliud volumus q2 sumus adhuc in hoc seculo. De mansione autem huius seculi nobis aliquando subrepit. vt hoc petamus quod nobis non expedire nescimus. Sed absit vt faciat nobis si maneamus in christo qui non facit q̄ñ petimus: nisi quod expedit nobis. Ad verba autem eius ptinet oratio. Pater noster: ab huius orationis verbis ⁊ sensibus non recedamus in petitionibus nostris ⁊ quicquid petimus fiet nobis.

¶ In hoc clarificatus est pater meus vt fructuꝫ plurimū afferatis. ⁊ efficiamini mei discipuli. Sicͤ dilexit me p̄r: ⁊ ego dilexi vos. Manete in dilectione mea. Si precepta mea seruaueritis: manebitis in dilectiōe mea: sicut ⁊ ego p̄ris mei p̄cepta seruaui ⁊ maneo in eius dilectione. Hec locutus sum vobis: vt gaudium meuꝫ in vobis sit ⁊ gaudium vestrum impleatur.

CHRY. Ostendit supra dñs q̄ñ qui eis insidiabant ardebunt. nō manētes in xp̄o. deinde ostēdens q̄ñ ipsi inexpugnabiles erūt ita. s. vt multū fructificēt ait. In hoc clari. est pa. me⁹ vt plu. fru. affe. q. d. Si ad glīāꝫ p̄ris ptīet q̄ vos fructificetis: nō cōtēnet gloriā sui. q aūt fructū facit ille est discipulus xp̄i. vñ subdit. Et effi. mei disci. THEOPHI. Fruct⁹ aūt apostoloꝝ sunt gētes que p eoꝝ doctrinā astricte sunt fidei. nec nō ad dei redacte sunt gloriā. AVGV. Siue eni clarificat⁹ siue glorificat⁹ dicat̄: ex vno v̄bo greco vtrūqꝫ trāslatū est. Doxa ergo grece dr̄ latine gloria est qd iō cōmemorandū putaui ne hoc nostre glorie tribuam⁹ tāqꝫ ex nobisipsis habeam⁹. ei⁹ eīt eni hec gratia: ⁊ iō in hoc nō nostra ſꝫ eius e gloria. A quo eni faciem⁹ fructū: nisi ab illo cui⁹ misericordia puenit nos: vñ subdit̄. Sicut dile. me pa. ⁊ ego dile. vos. Ecce vñ sunt nobis opa bona. nā vñ nobis eēnt: nisi q2 fides p dilectionē opat̄: vñ aūt diligerem⁹ nisi prius diligeremur: Hō autē ait. Sicut dilexit me pa. ⁊ ego dile. vos. nō equalitatē nature ostēdit nostre ⁊ sue: sicut ē patris ⁊ ipsius sed grām qua mediator est dei ⁊ hominum homo xp̄s iesus Mediator q̄ppe monstrat̄ cū dicit: Pater dile. me ⁊ ego di. vos. Nā pater vtiqꝫ diligit ⁊ nos ſꝫ in ipso.

CHRY Si igit pater amat nos cōfidite si p̄ris ē gloria: fructificate. Deide vt nō pigros eos faciat subdit: Mane. in dile. mea. Qualr̄ aūt hoc erit ostendit subdēs Si prece. mea seruaue. ma. in dile. mea. AVG. Quis ābigat q̄ dilectio pcedat obseruātiā p̄ceptoꝝ. vñ eni p̄cepta seruet non hꝫ: q nō diligit q̄ ergo hic ait: ostēdit nō vñ dilectio generetur: ſꝫ vñ monstret̄. vt nemo se fallat dicēdo q̄ eū diligat si ei⁹ p̄cepta nō fuat: q̄uis q̄ dicit manete in dile. mea. nō apparet quā dixerit dilectionē: vtrū qua eū diligim⁹: an q̄ ipse nos diligit: ſꝫ ex v̄bo supiore dinoscit̄. Dixerat q̄ppe. Ego dilexi vos ⁊ cōtinuo subiecit. Manete in dilec. mea. Illa ergo q̄ dilexit eos. Quid est ergo: Manete in dilectiōe mea. nisi manete in gratia mea: Et qd est: Si precepta mea seruaueritis manebitis in dile. mea: nisi ex hoc scietis q̄ in dilectione mea qua vos diligo manetis: si mea precepta fuatis: Non ergo vt nos diligat: prius precepta eius seruamus sed nisi nos diligat: precepta ei⁹ seruare nō possum⁹. hec est gratia que humilib⁹ patet supbos latet. Sed quid illud est qd adiungit: Sicut ⁊ ego p̄cepta pa. mei seruaui: ⁊ ma. in ei⁹ dile. vtiqꝫ eam hic dilectionē patris intelligi voluit: qua eū diligit pater. Sed nunqd ⁊ hec gratia intelligenda est: qua pater diligit filiū. sicut gr̄a est q̄ nos diligit filius cū simus nos filij gr̄a non nā. vnigenitus autem nā. non gr̄a. An hoc ēt in ipso filio ad hoiem referendū est: Ita sane. nā dicēdo. Sicut dilexit me pa. ⁊ ego dile. vos: gratiā mediatoris ostēdit: mediator autem dei ⁊ hoium. nō in q̄tum deus: sed in q̄tum hō est xp̄s. Igit̄ hoc recte possumus dicere: q̄ cum ad naturam dei non pertineat humana natura: ad personam tamen filij dei per gratiā pertinet: qua nulla est maior: nulla prorsus equalis. Neqꝫ enim illam susceptionem vlla hominis merita precesserunt: sed ab illa susceptione merita eius cūcta ceperūt. ALCVI. Que aūt p̄cepta dixerit exponit apostolus dicens: Christus fact⁹ est obediens patri vsqꝫ ad mortē: mortē aūt crucis. CHRYSO. Deinde q2 futura passio ⁊ tristia verba interruptura erant eorum leticiam. subiungit: Hec locu. sum. vo. vt gau. meuꝫ in vo. sit: ⁊ gaudium ve. impleat̄. q. d. Et si incidat tristicia: hanc auferam: vt ad finem veniat gaudiū. AVGV. Qd est āt gaudium christi in nobis: nisi q̄ dignat̄ gaudere de nobis: Et qd est gaudiū nostrū qd dicit implendum nisi eius habere cōsortiū: Gaudiū autem iam ipse perfectuꝫ de nobis habebat: quādo nos p̄sciendo ⁊ p̄destinando gaudebat. ſꝫ illud

gaudiū in nobis nō erat.q: nec nos in qbus esse posset eramus.cepit āt esse in nobis qui vocauit nos. Et hoc gaudiū nostrū merito dicimus quo nos beati futuri sumus: qd inchoat in fide renascentiū: iplebit āt in premio resurgētiū.

¶ Hoc est p̄ceptū meū vt diligatis inuicē sicut dilexi vos. Maiorē hac dilectionē nemo hȝ q̄ȝ vt aiam suā ponat qs pro amicis suis. Uos amici mei estis si feceritis q̄ ego p̄cipio vobis. Jā non dicā vos seruos: q: seruus nescit qd faciat dn̄s eius. Uos aūt dixi amicos: q: oia quecūqȝ audiui a patre meo nota feci vobis. Nō vos me elegistis: sed ego elegi vos: ⁊ posui vos vt eatis ⁊ fructū afferatis: ⁊ fructus vester maneat: vt qd̄cūqȝ petieritis patrē in nomine meo det vobis.

THEOPHI. Quia p̄dixerat: q̄ si mandata mea custodieritis: tunc in me p̄manebitis: hic ostēdit que mandata obseruare oporteat dicens: Hoc est preceptum meū vt diligatis inuicē. GREGO. in ho. Cū ī cuncta sacra eloqa dn̄icis sint plena p̄ceptis qd ē quod de dilectione quasi de speciali mandato hic dicit nisi q: omne mandatum de sola dilectione est. ⁊ oīa precepta vnum sunt. q: quicquid p̄cipitur i sola charitate solidatur: vt. n. multi arboris rami ex vna radice prodeunt. sic multe virtutes ex vna charitate generātur. Nec hȝ aliquid viriditatis ramus boni operis: si nō manet in radice charitatis. AVGV. Ubi ergo charitas est: quid est quod possit deesse? Ubi āt non est qd est quod possit prodesse? Discernitur āt ista dilectio ab ea q̄ se inuicē diligunt hoies sicut hoies. vnde adiunctū ē: Sicut dilexi vos. Ut qd. n. nos dilexit xp̄s nisi vt possimus regnare cum xp̄o? Ad hoc ergo ⁊ nos inuicē diligamus: vt dilectionē nostraȝ discernamus a ceteris: q nō ad hoc se inuicē diligunt vt deus diligatur: q: nec vere diligunt. Qui aūt se p̄p habendū deum diligunt. ipsi se diligunt. GREGO. Una āt ⁊ sūma est probatio charitatis: si ⁊ ipse diligat̄ qui aduersat̄. nā ⁊ ipsa veritas ⁊ crucis patibulū sustinet: ⁊ tn̄ ipsis suis p̄secutoribus affectū dilectionis impendit dicens: Pater ignosce il. q: nesciunt qd fa. cuius dilectiōis sūmā exprimit cū subiūgit Maio. hac dilecti. ne ha. q̄ȝ vt ani. suā po. quis pro amicis suis. Mori pro inimicis dn̄s venerat: ⁊ tn̄ positurū se animam pro amicis dicebat: vt nobis ostenderet q: cum diligendo lucrū facere de inimicis possimus: etiā ipsi amici sunt q p̄sequunt̄. AVGV. Quia ergo superius dixerat: Hoc ē p̄ceptū meū vt diligatis īuicē sicut dilexi vos fit ex hoc cōseqnēs qd idē ioānes in epistola sua dic: vt q̄ēadmodū xp̄s p̄ nobis aīaȝ suā posuit sic ⁊ nos debemus aīas p̄ frīb⁹ ponere. Hoc martyres ardēti dilectione fecerūt. id ad mēsaȝ xp̄i nō sic eos cōmemoram⁹ q̄ēadmodū alios: vt ēt p̄ eis orem⁹ ȝ magis vt eoȝ vestigiis hereamus. Talia eni suis frīb⁹ exhibuerūt q̄lia de dn̄i mēsa pariter acceperūt. GREGO. Qui vo tranqllitatis tp̄e non dat p̄ deo tunicā suā. q̄liter in p̄secutiōe datur⁹ est aīaȝ suā? Uirt⁹ ḡ charitatis vt inuicta sit in p̄turbatiōe. nutriat̄ p̄ misericordiā in trāqllitate. AVGV. viii. de tri. Ex vna aūt eademqȝ charitate deū p̄ximūqȝ diligim⁹: ȝ deū p̄p deū nos aūt ⁊ p̄ximū p̄p deū. Cū ergo duo sint p̄cepta charitatis in qb⁹ tota lex pēdet ⁊ p̄phete dilectio dei ⁊ p̄ximi nō inmerito plerūqȝ scriptura p̄ vtroqȝ vnū ponit: q: q diligit deū cōsequens est vt faciat q̄ p̄cepit de⁹. cōseqnens ergo est vt proximū diligat q: ⁊ hoc p̄cepit de⁹: vn̄ ⁊ hic seqtur: Uos amici mei estis si feceritis q̄ p̄cipio vo. GREGO. xxvii. mor. Amicus q̄ppe quasi aīe custos dicit̄. vn̄ nō imerito qui voluntatē dei custodire in p̄ceptis illius dicit̄: eius amicus vocat̄. AVGV. Magna dignatio cū fuus bon⁹ eē nō possit. si p̄cepta dn̄i sui nō fecerit: hinc amicos suos voluit itelligi: vn̄ boni fui p̄nt p̄bari. Pōt igit̄ eē ⁊ fuus ⁊ amicus qui fuus ē bon⁹. Quo āt itellecturi sim⁹ ⁊ fuū ⁊ amicū eē: fuū bonū declarat cū subdit: Jā nō dicā vos fuos q: ser. ne. qd fa. do. ei⁹. Jtaqȝ tūc fui nō erim⁹. qū boni fui fuerim⁹. Nūqd fuo bono ⁊ p̄bato dn̄s ei⁹ non ēt sua secreta cōmittit? Sed sicut sunt duo timores: sic sūt due fuitutes. Est timor quē p̄fecta charitas mittit forasin quo ēt ē fuitus similiter foras cū ipso timore mittēda. Et ē ali⁹ timor cast⁹: p̄manens in seculū seculi. Ad p̄mā ergo fuitutē fuos p̄tinētes intuebatur dn̄s dicēs. Jā nō dicā vos ser. q: ser. nescit qd fa. do. ei⁹. Nō ille vtiqȝ seru⁹ ad timorē p̄tinēs castū cui dr̄: Euge serue bone: itra in gaudiū dn̄i tui. ȝ ille seru⁹ p̄tinēs ad timorē foras a charitate mittēdū: de quo alibi dr̄. Seru⁹ nō manet in domo in eternū: fili⁹ aūt manet in eternū. Qui itaqȝ dedit nobis p̄tātē filios dei fieri: vt mira mō fui nō fui eē possim⁹: hoc dn̄m facere scim⁹: hoc fuus ille nescit q nescit qd faciat dn̄s ei⁹. ⁊ cū aliqd boni facit: sic extollit̄ q̄si hoc ipse faciat ⁊ nō dn̄s ei⁹. ⁊ in se ⁊ nō in dn̄o gloriat̄: Seqt̄: Uos āt dixi amicos q: omnia quecūqȝ audiui a pa. meo nota feci vo.

THEOPHI. q. d. Seru⁹ nō nouit cōsilia sui dn̄i. vos āt cū amicos reputē secreta mea vobis cōicaui. AVGV. Quo āt pacto itellecturi sim⁹. oīa eni nota fecisse discipulis q̄cūqȝ audiuit a p̄re: cū p̄pterea multa nō dicat eis: qa scit eos modo portare non posse. Sed oīa se nota fecisse discipulis dicit: q̄ se nouit nota eē facturū in illa plenitudine de qua dicit apostol⁹: Tūc cognoscā sicut ⁊ cognit⁹ sum. sicut eni imortalitatē carnis ⁊ salutē aīarū futuraȝ expectamus ita oēm noticiā q̄cūqȝ vnigenit⁹ audiuit a p̄re futurā expectare debem⁹. GREGO. Uel oia q̄ audiuit a p̄re q̄ nota fieri voluit fuis suis. sunt gaudia interne charitatis ⁊ festa supne p̄rie: q̄ n̄ris quottidie mētibus p̄ aspirationē sui amoris ip̄rimit: dū eni audita supna celestia amam⁹ amata iā nouim⁹: q: amor ipsa noticia est. Oīa ergo nota eis fecerat q: a terrenis desideriis imutati. amoris summi facibus ardebāt. CHRY. Uel oia dicit q̄cūqȝ eos audire oportebat. Per hoc aūt q̄ dicat se audisse. oñdit q̄ nihil alienum loqtur: sed que p̄ris. GREGO. Sed qsqs ad hāc peruenit dignitatē vt amic⁹ dei vocet̄: dona quę percipit sup se: nō suis meritis tribuat. vn̄ subdit̄: Nō vos me elegistis. ȝ ego elegi vos. AVGV. Hec est ieffabilis grā: qd eni eramus qū xp̄m nondū elegeram⁹: nisi iniq ⁊ p̄diti. Neqȝ enīȝ crediderām⁹ in cū vt eligeret nos. nā si credētes elegit elegētes elegit. hic certe vana illoȝ rō q iō nos dn̄t electos añ mundi constitutionem. q: p̄sciuit nos deus futuros bonos non seipsum nos facturū bonos q̄ si propterea nos elegisset quia bonos futuros eē p̄sciuerat. simul ēt p̄sciuisset q̄ eū nos fuissemus prius electuri. nō eni aliter possumus eē boni nisi forte dicendus est bonus qui non elegit bonum. Quid ergo elegit in non bonis? Non est vt dicas. Jdeo electus sum: q: iam credebā. Si eni credebas in eum iam elegeras eum. Nec est vt dicas: Anteqȝ crederē iam bona operabar: ideo electus sum. Quid enim est boni operis ante fidem? Quid ergo dicturi sum⁹ nisi quia mali eramus: ⁊ electi sum⁹: vt boni per gratiaȝ nos eligētis essem⁹. AVGV. de predestinatiōe sanctoȝ. Electi sunt itaqȝ ante mūdi cōstitutionē ea predestinatiōe in qua de⁹ sua futura facta prescuit: electi aūt de mūdo ea vocatione qua de⁹ id quod predestinauit impleuit. quos eni predestinauit hos ⁊ vocauit.

AVGV. sup Joannē Et videte q̄ēadmodū non eligat bonos. ȝ quos elegit faciat bonos. nā seqtur. Et posui vos vt eatis ⁊ fructū afferatis. Jste est fruct⁹ de quo iam dixerat: Sine me nihil potestatis facere ipse est via in qua nos posuit vt eam⁹. GREGO. in ho. Posui ergo vos. s. ad gratiam plātaui. Ut eatis q: velle iā mēte ire est. Et fructum afferatis opando. Qualē vo fructū afferre debeāt Et fru-

ct⁹ vester maneat. oẽ enĩ q̄ƀ in p̄sẽs seculũ laboramus: vix vsq3 ad mortẽ sufficit: mors nãq3 iteruenīes fructũ nr̄i laboris abscidit. q̄ vo p eterna vita agit̄ etiã post mortẽ seruat̄: ⁊ tunc apparere icipit: cũ laborũ carnaliũ fruct⁹ ceperit nõ videri. Tales ergo fruct⁹ operemur q manẽāt q cũ mors cũcta iterminat: ipi exordiũ a morte sumant. AVG. Dilectio ergo est fructus noster: que nũc est in desiderio nondũ in saturitate. Et ipso desiderio quodcũq3 petierim⁹ in noĩe vnigeniti filij dat nob̄ pater. vñ sequit̄: Et quodcunq3 petieritis patrem in nomine meo det vobis. Hoc petimus in nomine saluatoris quod pertinet ad rationem salutis.

¶ Hec mando vobis vt diligatis inuicē. Si mũdus vos odit scitote q2 me priorẽ vobis odio habuit. Si de mũdo fuissetis: mũdus qḋ suũ 3 erat diligeret. Quia vero de mũdo nõ estis: sed ego elegi vos de mũdo: propterea odit vos mũdus. Mementote sermonis mei que3 ego dixi vobis. Nõ est seruus maior domino suo. Si me persecuti sunt: ⁊ vos persequentur. Si sermõe3 meũ seruauerunt: ⁊ vestrũ seruabunt. Sed hec omnia facient vobis propter nomen meũ: quia nesciunt eum qui misit me.

AVGV. Dixerat dñs: Posui vos vt eatis ⁊ fructũ afferatis. Charitas aũt fruct⁹ noster est: de hoc itaq3 fructu mãdans nobis dic̄: Hec mãdo vobis vt diligatis inuicē. Uñ ⁊ aplũs. Fructus inquit spirit⁹ charitas: ac deinde cetera tanq̃3 ex isto capite exorto ⁊ religata contexuit. Merito itaq3 sic dilectionẽ sepe cõmẽdat: tanq̃3 sola precipiẽda sit sine q̃ nõ possunt prodesse cetera bona: ⁊ que nõ põt haberi sine ceteris bonis quib⁹ homo efficit̄ bonus. CHRY. Uel aliter continua. Dixi q̃n aia3 meã p vob̄ s pano. ⁊ q2 primũ vos elegi: Hec aũt oĩa nõ exprobrãs dixi sed ad dilectionẽ vos inducẽs vt diligatis inuicē: deinde q2 persecutionẽ pati: ⁊ a multis exprobrari difficile erat: ostẽdit 9nter q̄ nõ dolere: s3 letari oportet. vñ seq̄: Si mundus vos odit: scitote: q2 me priorẽ vobis odio habuit. q.d. Scio hoc eẽ durũ: s3 propter me patiemini. AVGV. Cur enĩ se mẽbra supra vertice3 extollũt: recusãs eẽ in corpe: si nõ vis mũdi odiũ3 sustinere cũ capite. Pro dilectiõe aũt patienter debem⁹ etiã mundi odium sustinere: necesse est enĩ vt nos oderit: quos cernit nolle qḋ diligit: vñ seq̄: Si de mũdo fuissetis mũdus qḋ suũ3 erat diligeret. CHRY. Quia n. ppter xp̄m pati nõdũ erat eis sufficiẽs mitigationis causa: illa cã dimissa hãc adiecit ostẽdẽs q̄ hoc est virtutis argumẽtũ: a mũdo odio haberi. vnde dolere oporteret: si a mũdo diligeremini. hoc. n. est malitie vestre ostẽsiuũ. AVGV. Uniuerse aũt hoc dicit ecclesie: quã plurimũ mũdi noĩe appellat: sicut est illud: Deus erat in xp̄o mũdu3 recõcilians sibi. Totus ergo mundus ecclesia est ⁊ totus mũdus odit ecclesiã. Mũdus igit̄ odit mũdu3: inimicus recõciliatũ: inquinatus mundatum. Queri ergo põt si etiã mali faciũt persecutione3 malis: sicut impij reges ⁊ iudices: cũ eẽnt persecutores pioꝝ: vtiq3 ⁊ homicidas ⁊ adulteros puniebant: q̃uõ intelligẽdũ est quod dñs ait. Si de mundo essetis mundus quod suu3 est diligeret: nisi q2 mũdus est in eis a qb⁹ talia scelera puniuntur. ⁊ mũdus est in eis a qb⁹ diligũtur. Mũdus er q odit qḋ suũ est: ex ea parte hoĩ3 q̃ sceleratis nocet ⁊ diligit qḋ suu3 est: ex ea parte q̃ ipsis fauet. Si etiã querat̄: quõ se diligat mundus qui odit modum redemptionis: Diligit vtiq3 falsa dilectione nõ vera: q̃ñ qḋ ei nocet hoc diligit. odit naturã: diligit vitium: vnde ⁊ nos prohibemur diligere in illo quod ipse diligit: ⁊ iubemur diligere qḋ ipse odit in seipso. Uitium q̄ppe in illo diligere prohibemur: iubemurq3 naturam. Ut autem de hoc mundo damnato non essent electi sunt inde nõ meritis suis quorum nulla bona precesserant opera: non natura que tota fuerat in ipsa radice vitiato: sed gratia. vnde sequitur: Quia vero de mũdo nõ estis sed ego elegi vos de mundo: propterea odit vos mundus. GREGO. sup ezechielẽ in homelia nona. Nom peruersorum derogatio vite nostre approbatio est: quia iam ostenditur nos aliquid iustitie habere si illis displicere icipim⁹ qui nõ placet deo. Nemo enim potest in vna eademq3 re omnipotenti domino atq3 ei⁹ hostibus gratus existere. Nã se deo amicũ denegat: qui ei⁹ placet inimico ⁊ inimicis veritatis aduersobitur q eidẽ veritati in mẽte subiugabit̄. AVGV. Exortãs aũt dñs suos seruos ad mũdi odia pferẽda patiẽter: nullũ eis mai⁹ ⁊ melius q̃3 de seipso pponit exẽplũ. vñ seq̄tur. Mementote sermonis mei quẽ ego dixi vob̄: Nõ ẽ seru⁹ maior dñõ suo. Si me psecuti sunt ⁊ vos psequent̄. si sermonẽ meũ seruauerũt: ⁊ vrm seruabũt. GLO. Jde obseruauerũt vt calũniarentur: iuxta illũ. Obseruabit peccator iustũ. THEOPHI. Uel aliter. Si dñm ingt psecuti sũt. vos ẽt suos multomagis. Si nõ psecuti fuissent: s3 sermonẽ custodiuissent. vrm etiã custodirẽt. CHRY. q.d. Non vos turbari oportet si cõmunicabitis meis passiõib⁹. q2 vos ñ estis potiores. AVGV. Dic aũt vbi dr̄. Nõ est seruus maior dño illũ significat seruũ ptinẽtem ad timorẽ castũ q pmanet in seculu3 seculi. CHRY. Deide ⁊ aliã mitigationẽ ponit. q̃ñ ⁊ pater cũ eis 9tumeliã patitur cũ iniuriant̄. vñ sequit̄: Sed hec oĩa facient vobis ppter nomen meu3. AVGV. Que oĩa nisi q̃ dixit odio habebũt ⁊ psequẽtur sermonẽq3 cõtẽnẽt: Quid ẽ aũt aliud dr̄e: Propter nomẽ meũ: q̃3 me i vobis odio habebũt: me in vobis psequẽtur: ⁊ sermonẽ vestꝝ q2 me⁹ ẽ: iõ nõ seruabũt. Tãto igit̄ miseriores q ppter hoc nomẽ ista faciũt quanto beatiores q ppter hoc nomẽ ista patiunt̄. Faciũt aũt ⁊ ista non soli mali sed vtriq3 miseri. ⁊ q faciũt. ⁊ q patiunt̄. Quõ ẽt hoc erit vez: Hec oĩa facient vo. propter nomẽ meũ cũ illi nõ ppter nomẽ christi faciãt: hoc ẽ ppter iusticiã. sed ppter iniq̃tatem suã: Hec q̃stio ita soluit̄. Si totu3 referat̄ ad iustos tãq3 dcm̃ sit: Hec oĩa patiemini ab eis propter nomen meũ. Si aũt Propter nomẽ meũ sic accipitur. idest qḋ in vobis oderunt ⁊ propter iusticiã qua3 in vobis oderũt. Similiter recte dici possunt ⁊ boni: cũ persecutionẽ faciũt malis. ⁊ ppter iusticiam facere quã diligendo psequuntur malos: ⁊ ppter iniq̃tatẽ quã oderunt in ipsis malis. Et autem addidit: Quia nesciunt eum q misit me: sm eam scientiam dictum est: q̃ dicit̄ scire te: sensus est consummatus.

¶ Si nõ venissem ⁊ locutus fuissem eis: peccatum nõ haberent. Nunc autem excusatiõem nõ habent de peccato suo. Qui me odit: ⁊ patrem meum odit. Si opera nõ fecissem in eis que nemo alius fecit peccatum nõ haberent. Nunc aũt et viderunt et oderunt et me et patrẽ meũ. Sed vt adimpleatur sermo qui in lege eorũ scriptus est: Quia odio habuerunt me gratis.

CHRY. Ponit iteꝝ dñs aliã discipuloꝝ mitigationẽ: ostẽdens q̃ñ iniuste ⁊ in ipsu3 ⁊ in discipulos talia operabunt̄. vñ dicit: Si nõ venis. ⁊ locutus eis nõ fuissem: peccatũ non haberẽt. AVGV. Judeis locut⁹ ẽ xp̄s nõ alijs gẽtibus. In eis ergo voluit intelligi mũdũ q odit xp̄3 ⁊ discip̄los ei⁹: imo vero nõ in eis solis: s3 nos quoq3 ad eundẽ mundũ ptinere mõstrauit. Nũqd ergo sine peccato erant iudei: qbus xp̄s locutus ẽ: antequ3 xp̄s in carne venisset: Sed magnum quoddã peccatũ nõ oẽ peccatũ sub generali noĩe vult intelligi. Hoc est enĩ petm̃: quo tenent̄ cũcta peccata: quod vnusquisq3 si nõ habeat. dimittunt̄ ei cuncta pctã. Hoc aũt ẽ: q2 non crediderũt in christũ: q ppterea venit vt credat̄ in eũ.

mm

Hoc ergo peccatum si nō venisset non vtiqꝫ haberent. Aduent⁹ eni eius quātū credētib⁹ salutaris tm̄ nō credētibus exitialis factus est. Seqꝛ. Nūc aūt excusationē non habēt de peccato suo. Si aūt hi ad quos nō venit christus. nec locut⁹ est eis excusationē nō habēt de peccato suo cur hic dictū est ppterea istos nō habere. qꝛ venit ⁊ locut⁹ est eis Si autē habēt vtrū ad hoc habet vt a penis alienēt. aut vt minus puniant. Ad hec inqsita respondeo eos habere excusationē. nō de omni peccato suo sed de hoc peccato suo. ꝙ in christū nō crediderūt. Sed nō in eo sūt numero ad quos p discipulos venit. nō sunt eni in pena leniori ponēdi qui oino legē christi accipere noluerūt: ⁊ eā quātum ad ipsos attinet omnino nullam esse voluerunt. Hanc etiā excusationē possūt habere qui priusqꝫ euāgeliū christi audirent: vite h⁹ fine preuenti sūt: sꝫ nō ideo possūt effugere dānationē. Quicūqꝫ eni homines nisi in eo saluatore saluētur q venit querere qđ perierat: ad pditionē sine dubio pertinebūt quāuis ci possit alios leniores. alios grauiores penas passuros. Il eni perire deo dicit qui ab illa beatitudine: quā dat sanctis suis per suppliciū separat. Tanta est diuersitas autem suppliciorum: quanta est diuersitas peccatorū: que quomō se habeat altius iudicat sapiētia diuina: qꝫ cōiectura scrutatur aut effatur humana. CHRY. Quia vero hi eciā de causabantur: quoniā propter patrē eū persequebant: destruēs eorum excusationem dicit: Qui me odit ⁊ patrē meū odit. ALCVI. Sicut. n. qui diligit filiū diligit ⁊ patrē qa vna est dilectio patris ⁊ filij sicut vna natura: ita ⁊ qui odit filiū odit patrē. AVGV. Sed cū superius dixerit: Nesciūt eū qui me misit: quomodo possint odisse quem nesciunt? Si eni deū non qđ est ipse sed nescio quid aliud eū suspicant aut credūt nō vtiqꝫ ipsū sꝫ oderūt: ⁊ de hoibus quidem fieri pōt vt eos sepe quos nūqꝫ vidim⁹ oderim⁹ vel diligam⁹: fama de aliquo sermocinante; vel bene vel male. Sꝫ quō de quo natura nobis intimat dicēdus est ignot⁹? Nō eni eius facie corporali nobis intimat: sed tunc nobis ad cognitionē patꝫ quādo eius mores ⁊ vita nō latēt aliqn nec seipm nosse qs sꝫ pōt q videre faciē suā nō pōt. Sꝫ pleruqꝫ in eis nra credulitas fallitur: qꝛ nōnūqꝫ ⁊ historia. ⁊ multo magis fama mentit. Pertinet aūt ad nos: vt qꝛ nō possum⁹ hominuꝫ indagare ꝯsciāꝫ de ipis reb⁹ habeam⁹ verā certamqꝫ sniam. Quādo ergo nō errat in reb⁹ vt recta sit iprobatio vitioꝝ virtutūqꝫ approbatio si errat in hoib⁹: venialis ē humana tētatio proinde sicut fieri potest vt homo bonus hoiem bonū oderit nesciēs nō ipsuꝫ sed qđ putat eē ipsuꝫ: vel potius diligat nesciēs eū bonū diligit qđ est ille. ita fieri pōt vt hō malus bonū oderit iustū. ⁊ tn̄ dū eū credit iniustuꝫ: diligat nō ipꝫ sꝫ qđ putat eē ipꝫ: quēadmodū āt hoies sic ⁊ deū. Deinde si iterrogarent iudei vtrū diligerēt deū: se diligere rn̄derēt. nō ex aīo mētiētes: sꝫ errādo potius opinātes quō eni diligerēt patrē veritatis q hn̄t odio vitatē? Nolūt eni sua facta dānari ⁊ hoc hꝫ vitas. Tātū igit oderūt vitatē: quātū odert suas penas qs talib⁹ irrogat. Nesciūt āt illā eē vitatē q tales ꝯles ipsi sunt damnat: ac per hoc qꝛ vitatē q iudicante dānant: de pre deo natā nesciūt. etiā ipꝫ ⁊ nesciūt ⁊ oderūt. CHRY. Sic igit nō hn̄t ingt excusationē: per hoc ꝙ eā q a smonib⁹ doctrinā tribuebāt sꝫ ⁊ eā q ab operibus adieci ꝑm moysi legeꝫ: q ab eo ꝙ hoc facit psuaderi vniuersos instit eum ad pietatē ducat. ⁊ miracula tribuat. vn̄ subdit Si opa nō fecissē in eis q nemo alius fecit: pctm̄ nō haberēt: AVGV. Hoc. s. pctm̄ qđ in eū loquētē ⁊ operātē nō crediderūt. Sed qđ est qđ addidit que nemo alius fecit? Nulla qppe in opib⁹ christi vidētur eē maiora qꝫ suscitatio mortuoꝝ qđ scim⁹ etiā antiquos fecisse pphetas: fecit tn̄ aliq xps q nemo alius fecit. Sꝫ rn̄det nobis ⁊ alios fecisse: q nec ipse nec alius fecit Sꝫ ꝙ tā multa vitia ⁊ malas valitudies vexationesqꝫ mortaliū tāta ptāte sanaret. nullus oino legit antiquoꝝ: vt eni taceat q iubēdo sicut occurrebant: saluos singulos fecit. Marcus dicit ꝙ quocunqꝫ introibat i vicos vel in villas aut in ciuitates: in plateis ponebāt infirmos: ⁊ deprecabantur: vt vel fimbriā vestimenti eius tangerent ⁊ quotquot tangebāt eū salui fiebāt. Hec nemo ali⁹ fecit in eis. Sic eni intelligēdū est ꝙ ait: In eis nō iter eos: vel corā eis sꝫ prsus in eis qꝛ sanauit eos: nemo tamē alius fecit quecūqꝫ talia opa in eis fecit. qm̄ quisqs alius hō aliqd eoꝝ fecit. ipo faciēte fecit: hec aūt ipse nō illis facientib⁹ fecit: sed hec ⁊ si pater aut spūsſcūs fecit: nemo ali⁹ fecit qꝛ totius trinitatis vna substātia est: his ergo beneficijs amorē nō odiuꝫ retribuere debuerūt ⁊ hoc eis exprob: ãs adiūgit dicēs: Nūc aūt vide. ⁊ ode. me ⁊ pa. meū. CHRY. Hoc aūt dicē ne discipuli dicāt: Cur igit intra tot nos iduxisti mala? Nōne pha ⁊ odiū pudisti: sed ⁊ pphetiā inducit cū subdit Sꝫ vt adimpleat sermo q in lege eo. scri. ē qꝛ odio habue. me gra. AVGV. xv. d tri. Legis noie aliqñ sunt oia veteris testi scāꝝ scriptuꝝ significant eloqa: ⁊ ita dn̄s hic dic: In lege eo. scri. est. cū legatur i psalmis. AVGV. sup ioāne. Eoꝝ aūt legē dicit nō ab ipsis inētā. sꝫ ipsis datā. Gratis āt odit q nullū ex odio ꝯmodū qrit vel icōmodū fugit. sic oderunt deū impij: sic diligūt iusti. vt alia pter illū bona non expectent. qm̄ ipse erit in oib⁹ oia. GREGO. xxv. mo. Aliud est āt bona nō facere: aliud bono ꝝ odisse doctorē: sicut aliō ē ex pcipitatiōe. aliud ex deliberatiōe peccare. Ex infirmitate eni plerūqꝫ solet accidere: amare bonū: sed iplere nō posse. Ex studio aūt peccare ē bonū nec facere nec amare. Sicut ergo nōnūqꝫ grau⁹ est peccatū diligere qꝫ ppetrare: ita nequs ē odisse iusticiā qꝫ nō fecisse. Sunt q nōnulli in ecclesia q nō solum bona nō faciūt sꝫ etiam psequunt. ⁊ q ipsi facere negligunt etiā i alijs detestāt. Hoꝝ peccatū nō ex infirmitate aut ignorātia. sꝫ ex solo studio perpetratur.

Cum aūt venerit paraclytus quē ego mittam vobis a patre: spiritū veritatis qui a patre pcedit: ille testimoniū phibebit de me. Et vos testimoniū perhibetis: qꝛ ab initio mecum estis.

CHRY. Possent discipli dn̄o dicere. Si vba a te audierūt q nullus dixit si opa viderūt q nullus alius fec: ⁊ tamē nō ꝑfuerūt Si oderūt ⁊ patrē tuum ⁊ te cum eo: cuius grā nos mittis: qlr digni fide erim⁹? Ne igr hec cogitantes turbent: ꝯsolationē inducit dicēs: Cū au. vene. paraclytus quē ego mittā vobis a patre: spiritū vitatis q a patre pcedit. ille testimoniū phibebit d me. AVGV. Tāqꝫ diceret. Odio me habuerūt ⁊ occiderūt vidētes: sꝫ tale de me testimoniū paraclyt⁹ phibebit. vt eos faciat i me credere nō videtes ⁊ qꝛ ille phibebit: ⁊ vos phibebitis. vn̄ seqꝛ. Et testimoniuꝫ phibebitis. Ille cordib⁹ vr̄is ispirādo vos vocib⁹ vestris sonādo. vn̄ poteritis pdicare qđ nostis. Quia ab ini. me. estis. qđ mō nō facitis. qꝛ illius spūs plenitudo nōdū adest vobis. Dabit eni vobis fiduciā testimoniū phibendi charitas dei diffusa in cordibus vestris p spm̄ scm̄ q dabitur vobis. Ille qppe testimoniū perhibēs ⁊ testes fortissimos faciēs: abstulit amicis xpi timorē: ⁊ inimicoꝝ odium cōuertit in amorem. DIDY. de spūscō. Spm̄ autē scm̄ veniētē consolatorē dicit. ab operatione ei nomen iponēs. quia nō solū eos quos se dignos esse reperit ab omni pturbatiōe reddit aliēos. verū incredibile quoddā gaudiū eis tribuit. Sempiterna qppe leticia in eoꝝ corde versatur: quoꝝ spiritussc̄us habitator est. Iste spūs cōsolator a filio mittitur: non sm̄ angeloꝝ aut pphetaꝝ aut apostoloꝝ ministerium: sꝫ vt mitti decet a sapientia ⁊ virtute spm̄ dei indiuisaꝫ habētē cū eadē sapientia ⁊ virtute naturā. Etenim filius missus a patre nō separatur atqꝫ disiūgit ab eo: manēs in illo ⁊ habēs illū i semetipo q spūsſcūs supradicto mō missus a filio: de patre egredit nō aliūde ad alia trāsmigrās. Quō enim pater non consistit in

loco cũ vltra omnez corpoꝝ sit naturã: ita ⁊ spũs veritatis neq̃q̃ loco fine clauditur cũ sit icorpalis ⁊ excellẽs vniuer sas creaturarũ essentiã. CHRY. Propterea vero nõ spũ scũ sed spũ vitatis cũ vocauit: vt oñdat qd erit fide dignus. Dicit aũt q a patre pcedit: oĩa certissime nouit: queadmodũ ipse ait de seipso: Qm̃ noui vñ venio ⁊ quo vado. DIDY. Sed cũ posset dicere a deo sine oĩpotente nihil hoꝝ tetigit: sed ait. A pre: nõ q pr a deo oĩpotẽte sit alius: sz fm pprietatẽ pris itellectũ pariẽtis egredi ab eo dr spũs vitatis. Mittẽte aũt filio spũ vitatis sim̃l mittit ⁊ pr: cũ eadẽ volũtate patris ⁊ filij spũs veniat. THEOPHI. Et alĩs qdẽ prez dicit mittere spũ: nũc aũt cũ se missurũ dixit: eqpollẽtiã denotat. Ne aũt censeret veniti ꝯ patrẽ velut ab alia pte transmittẽs spũ addidit. A pre. q̃si acceptãte pre ⁊ pariter destinãte. Cũ ãt audis q pcedit: ne itelligas pcessuz missionẽ eẽ illatã extrinsecus: q̃ mittũt administratoꝝ spũs: sz quod dã differẽs excepte actiõis pprũ pcessuz appellat: vni pncipali spũi attributũ: originalis eni cõsistẽtia spũs ẽ pcessus: nõ ergo pcedere pmittere sumẽdũ est: sz ex pre naturalez essentiã obtinere. AVGV. Dicaliqs forsitan q̃rit vtruz ⁊ a filio pcedat spũscũs. filius eni solius pris est filius: ⁊ pr solius filij est pr. Spũs ãt sanctus nõ est vnius eoꝝ spũs sed amboꝝ: qñ qdẽ dicit ipse xps: Spũs pris vr̃i q loqr in vobis. Et dicit apl's: Misit deus spũ filij sui i corda vr̃a. Nec ob aliud estimo ipsũ pp̃e vocari spũ: qũ etiã si de singulis iterrogemur nõ possumus nisi ⁊ patrẽ ⁊ filiũ spũ dicere. q g cõiter vocant ⁊ singuli hoc pp̃e vocari oportuit eũ q non est vnus eoꝝ sed i quo cõitas apparet eoꝝ amboꝝ. Cur g ñ credamus q ẽt de filio pcedat spũscũs: cũ filij quoq ipse sit spũs? Si eni ab eo nõ pcederet: nec post resurrectionẽ discipl'is suis isufflasset dicẽs. Accipite spũ scm. De hac quoq virtute credẽdus est dicere euangelista: Virtus de illo exibat ⁊ sanabat oẽs. Si ergo ⁊ de pre ⁊ de filio pcedat spũscũs: cur filius dixit: De pre pcedit. nisi queadmodũ solẽt ad eũ referre: ⁊ quod ipsius est de quo ipse est: vñ illud est qd ait: Mea doctria nõ ẽ mea sz eius q me misit. Si igit hec intelligat eius doctrina quã tñ dixit nõ suã sed patris: quãtomagis ⁊ intelligẽdus ẽ ⁊ de ipso pcedere spũscũs: vbi sic ait: De pre pcedit. vt nõ diceret. De me nõ pcedit. A quo aũt hz filius vt sit deus: ab illo hz vtiq vt pcedat ab eo spũscũs. Hinc vtcũqz ẽt illud intelligit: cur nõ dicat natus eẽ: sz potius pcedere spũscũs: qm si ⁊ ipse filius diceret amboꝝ vtiqz filius diceret: qd absurdissimũ ẽ: filius quippe nullus ẽ duoꝝ nisi pris ⁊ mris. Absit ãt vt inter deũ prez ⁊ deũ filiũ tale aliqd suspicemur: qr nec filius hoĩz sim̃l ex pre ⁊ ex matre pcedit: sz cũ in matrẽ pcedit ex pre: nõ tũc pcedit ⁊ ex matre. Spũs ãt scũs nõ de patre pcedit in filiũ ⁊ de filio pcedit ad scificãdaz creaturã: sz simul de vtroqz pcedit. Neqz eni possumus dicere q non sit vita spũscũs: cũ vita pr: vita sit filius. ac per hoc sicut pr cum hẽat vitã in semetipso: dedit ⁊ filio vitam habere in semetipso. sic ei dedit vitã procedere de illo sicut procedit ⁊ de seipso.

CA. XVI.

Hec locutus sũz vobis vt nõ scãdalizemini. Absqz synagogis faciẽt vos. Sz venit hora vt oĩs q iterficit vos arbitret obsequiũ se pstare deo. Et hec faciẽt vobis qr nõ nouerũt prez neqz me. Sz hec locutus sũz vobis: vt cũ venerit hora eoꝝ: reminiscamini: qr ego dixi vobis. Hec ãt vobis ab initio nõ dixi: qr vobiscum eram.

AVGV. Merito pmisso spũscõ quo in eis opante fierẽt testes eius subiũxit: Hec lo. sũ vo. vt nõ scã. Cũ eni charitas dei diffunditur in cordibus nostris per spiritũ sanctũ q datus ẽt nobis: fit pax multa diligẽtibus legẽ dei. vt nõ sit illis scãdalũ. Deinde que passuri essent exprimens: ait. Absqz synagogis fa. vos. CHRY. Iam enim cõposuerant vt siquis confessus fuerit christũ: extra synagogã fieret. AVGV. Quid autem mali erat apostolis expelli de iudaicis synagogis quasi nõ fuerint inde exituri etiam si eos nullus expelleret. Sed hoc voluit denunciare: quia iudei christum non fuerant recepturi a quo illi non fuerant recessuri. Nam quia non erat vllus alius ppl's dei: q̃ illud semen abrae: si cognoscerent xpm nõ alie fierẽt ecclesie xpi: alie synagoge iudeoꝝ. Qd quia noluerũt: qd restabat nisi vt remanẽtes extra xpm extra synagogã facerẽt eos q nõ reliqrũt xpm? Deinde cũ hoc eis dixisset adiecit: Sed ve. ho. vt oĩs q interfi. vos: arbitret obse. se presta. deo. Que verba ita subiecit tanq̃ ex hoc consolaret eos q de synagogis iudaicis pellerentur. an forte de synagogis illa sepatio sic eos fuerat turbatura vt mori vellẽt potius q̃ in hac vita sine iudeoꝝ congregatiõibus morari. vt sic turbarent: q dei nõ hoĩum gloriã requirebant. Iste itaqz sensus est in his verbis: Extra synagogam faciẽt vos: sed nolite solitudinem formidare. Separati quippe a congregationibus eorum: tam multos in nomine meo cõgregabitis: vt illi metuentes ne templum qd erat apd eos: ⁊ oĩa legis veteris sacramẽta deserant: sic interficient vos vt deo arbitrẽt se prestare obsequiũ: zelũ dei habẽtes: sz nõ fm sciam. Hoc eni de iudeis dciu debemus accipe de qbus dixerat: Extra synagogã facient vos. Nã testes. i. martyres xpi: etiã si occisi sunt a gentilibus nõ tñ illi arbitrati sunt deo sz dijs suis falsis obsequiũ se pstare: iudeoꝝ autẽ oĩs q occidit pdicatores xpi: deo se putauit prestare obsequiũ credẽs q occiderẽt deũ israel quicunqz cõuerterẽt ad xpm. Hinc g accẽsi ⁊ zelũ dei habẽtes sz nõ fm sciaz obsequiũ se deo prestare credẽtes occidebãt eos. CHRY. Deide ꝯsolatione sducit dicẽs: Et hec oĩa fa. vo. qr non noue. pa neqz me. q. d. Sufficit vobis in cõsolatione ppter me ⁊ patrem hec pati.

AVGV. Ne ãt ignaros atqz imperitos aĩos mala ipromissa q̃uis cito trãsitura turbarẽt: hãc fuisse cãm: vt hec eis prenuntiaret oñdit subdẽs: Hec lo. sum vo. vt cũ ve. ho. eo. remini. qr dixi vo. Hora eoꝝ hora tenebrosa: hora nocturna: sed nox iudeoꝝ sepatũ a se diẽ christiãoꝝ nulla cõfusiõe fuscauit. CHRY. Sed ⁊ ppter aliã causaz hoc pdixit: vt nõ diceret qñ nõ puidit futura ⁊ hoc significat cũ dic: Remini. qr ego dixi vo. ⁊ vt nõ possent dicere: qñ blãdiẽs nobis ea q̃ ad gratiã dicebat solũ. cuius ãt grã hoc a pncipio nõ dixit: oñdit dicẽs: Hec aũt ab ini. vo nõ di. qr vobi. erã. qr s. i custodia mea eratis: ⁊ licitũ erat iterrogare qñ volebatis ⁊ sup me totũ preliũ vertebat. Vñ supfluũ erat hoc a pncipio vobis dicere: nõ qr hec tũc nõ nouerã ppterea nõ dixi.

AVGV. Sed alij tres euãgeliste cũ pdixisse ista demonstrãt: anteq̃ ventũ eẽt ad cenã: q̃ pacta fm ioãnẽ ista locutus est. An forte hic ista soluit q̃stio. qr ⁊ illi cũ narrãt primum fuisse passioi cũ hoc diceret nõ q ab initio qñ cum illis erat. Sed mattheus nõ solũ iminente passione vez etiã ab initio hec denũciata esse ꝯmemorat. Quid sibi ergo vult q hic dicat: hec aũt ab initio nõ di. nisi qr ea q̃ hic dicit de spũscõ: q sit venturus ad eos ⁊ testimoniũ phibiturus qñ mala passuri sunt: hec eis ab initio nõ dixit: qm cũ ipsis erat: ⁊ eius pñtia cõsolabant. Abscessurus aũt oportebat vt diceret illũ esse venturũ p quẽ charitate diffusa i cordibus suis verbũ dei cum fiducia predicarẽt. CHRY. Vel predixit qdez qñ flagella paterentur. Nõ aũt q mors eoꝝ reputaret vt dei cultura: qd maxime poterat eos attonitos facere. Vel qr illic ea q̃ a gentibus debebãt pati dixit: hic autẽ ⁊ iudaica adiecit.

Et nũc vado ad eũ q misit me: ⁊ nemo ex vobis iterrogat me quo vadis. Sed quia hec locutus sũz vobis: tristitia ipleuit cor vestrũ. Sz ego veritatẽ dico vobis: expedit vobis vt ego vadã

Si enī nō abiero paclytus nō veniet ad vos. Si autem abiero: mittā eum ad vos. Et cū venerit ille arguet mundū de peccato: ⁊ de iusticia: ⁊ d iudicio. De peccato qdē: qȝ nō crediderūt in me. De iusticia vero quia ad patrem vado: ⁊ iā nō videbitis me. De iudicio aūt quia princeps hꝰ mundi iam iudicatus est.

CHRY. Quia discipulos nōdū pfectos tristicia īpugnabat. eos dn̄s increpādo dirigit dicēs ⁊ nūc va. ad eum q me misit: ⁊ ne. ex vo. īterro. me quo va. Audiētes enī quoniā q īterficiet vos opinabit se obseqū pstare deo: ita ceciderūt vt nihil ei loquerēt. Et ideo subdit. Sȝ qȝ hec lo. suȝ vo. tristi. imple. coꝛ ve. Nō parua āt ⁊ hec mitigatia scire eos: qm̄ sciuerat dn̄s tristicie coꝝ supabūdantiā. ⁊ ꝓpter desertionē eiꝰ. ⁊ pp mala q̄ didicerāt se passuros ⁊ nesciebāt si possent viriliter ferre. AVGV. Uel qȝ supiꝰ interrogauerūt eū quo eēt iturus: ⁊ rn̄derat eis se iturū quo ipi tūc venire non possent nūc ita se ꝓmittit iturū vt nullus coꝝ quo vadat īterroget. Et hoc est qđ dicit. Et ne. ex vo. interro. me quo vadis. Eūtē enī in celū nō vbis q̄sierūt: sȝ oculis deduxerunt. Videbat aūt dn̄s qd sua vba in coꝝ cordibꝰ agerēt. spūalē qppe nōdū interius hn̄tes ꝯsolationē quā ꝑ spm̄ scm̄ fuerāt habituri. id qđ exteriꝰ i xp̄o videbāt amittere metuebāt: ⁊ qȝ se amissuros eē illo vera denūciāte dubitare nō poterāt cōtristabāt hūanꝰ affectꝰ: qȝ carnalis desolabāt aspectus. vn̄ seqᷓ. Sȝ qȝ hec locutus suȝ vo. tristi. imple. coꝛ. ve. Nouerat aūt ille qd eis potiꝰ expediret: qȝ visus interioꝛ ipe est melioꝛ quo eos ꝯsolaturus erat spūsscūs. vn̄ subdit. Sȝ ego veritatē di. vo. expe. vo. vt ego va. CHRY. q. d. Et si mihies ꝯtristemini opoꝛtet vos audite: qȝ me recedere: vobis ꝯfert. Quid āt ꝯferat ostēdit subdēs. Si enī n̄ abie. pacly. nō ve. ad vos. AVGV. Primo de tri. Hec āt dixi nō ꝓpter inequalitatē verbi dei. ⁊ spūsscī. sȝ tāq̄ȝ impedimēto eēt p̄ntia filij apud eos quo minus veniret ille q minoꝛ nō eēt: qȝ nō semetipm̄ exinaniuit sicut filiꝰ formā serui accipiēs: Opoꝛtebat q̄ vt auferrēt ab eoꝝ oculis forma serui quā intuētes hoc solū xp̄m eē putabant: qđ videbāt. vn̄ seqᷓ. Si au. abie. mit. eū ad vos. AVGV. Nūqd aūt hic positus eū nō poterat mittere quē scimꝰ sup eū baptiçatū venisse: atq̄ȝ manasisse: immo vo a quo scimꝰ eū nunq̄ȝ sepabilē fuisse. Quid ē ergo Si nō abi. pacly. nō ve. ad vos: nisi nō potestis capere spm̄ q̄diu s̄m carnem nosse ꝑsistitis xp̄m. Christo aūt discedēte corpaliter nō solū spūsscūs. sȝ ⁊ pater ⁊ filiꝰ illis affuit spūaliter. GREGO. viij moꝛa. Ac si apte diceret: Si ab intētiōis vr̄e oculis corpꝰ nō subtraho: ad intellectū vos inuisibilē ꝯsolatoꝝ spm̄ nō pduco. AVGV. de v. do. Hāc aūt habitudinē spūs paclytꝰ attulit ab oculis carnis forma serui remota quā de vginis vtero accepit in ipsa dei forma in q̄ pri eq̄lis ēt cū in carne dignatꝰ ē apparere: pmāsit: purgata mētis acie ostēderet. CHRY. Quid aūt hic dicūt: q nō ꝯuenientē de spūsscō habēt opinionē. Nūqd expedit dn̄atorē abire: ⁊ seruū accedere. Que aūt sit vtilitas aduenientis spūs ondit cū subdit. Et cū ve. ille. ar. munduȝ de pecca. de iusti. ⁊ de iudicio. AVGV. Nūqd aūt xp̄s nō arguit mūdū: an forte qȝ xp̄s in iudeoꝝ tm̄ gēte locutus ē mūduȝ nō videt arguisse. Spūs aūt scūs in discipulis eiꝰ toto oꝛbe diffusis nō vnā gētē intelligit arguisse sed mūduȝ. Sȝ qs audeat dicere q p discipulos xp̄i arguat mūduȝ spūsscūs: ⁊ nō arguat xp̄s cū clamet apostolus. An experimētuȝ queritis eius q in me loquit xp̄s: Quos itaq̄ȝ arguit spūsscūs vtiq̄ȝ ⁊ christus. Sȝ dixit ille arguet mūduȝ. q. d. Ille diffundet in cordibꝰ vr̄is charitatē. Sic enī timore depulso arguēdi habebitis libertatem. Exponit deinde quid dixerit dicēs: De peccato quidem: quia non crediderūt in me: hoc enī peccatum quasi solū pre ceteris posuit: qȝ hoc manēte cetera detinētur: ⁊ hoc discedēte cetera dimittūt. AVGV. de ver. do. Sȝ multū interest: vtrū q̄sq̄ȝ credat ipsum esse christuȝ ⁊ vtrū credat in christuȝ. naȝ ipsum esse christū ⁊ demones crediderūt ille vero credit in christū. q ⁊ sperat in christū ⁊ diligit xp̄ȝ. AVGV. super ioānē. Arguitur ergo mūdus de peccato: qȝ in xp̄m nō credit: ⁊ arguit de iusticia coꝝ qui credūt. Ipsa qppe fideliū cōpatio infideliū ē vituperatio. De iusticia vo qȝ ad patrē vado. Et qm̄ ista vox infidelium eē consueuit. quō credimꝰ quod nō videmꝰ: Ideo credētium iusticiā sic opoꝛtuit diffiniri: Qȝ ad patrē vado: ⁊ iaȝ nō videbitis me. Beati enī q nō vidēt ⁊ credunt. Nam ⁊ qui viderūt xp̄m nō in eo laudata est fides coꝝ: qȝ credebant qđ videbāt. i. filiū hominis: sed quia credebant quod nō videbant. i. filiū dei. Cū vero ⁊ ipsa forma serui subtracta coꝝ esset aspectibꝰ: tūc ex oī parte impletū est: Iustꝰ ex fide viuit. Erit itaq̄ȝ nr̄a iusticia de q̄ mūdus arguit. qm̄ i me quē n̄ videbitis credetis. Et qm̄ me videbitis: qm̄ tūc sic ero videbitis me: n̄ qđ sū vobiscū mō. i. nō videbitis moꝛtalē: sȝ sempiternū: Dicēdo. n. Iā nō videbitis me: velut nūq̄ȝ eos d cetero visuros xp̄ȝ p̄nūciauit. AVG. d v. do. Uł alr: Illi n̄ crediderūt ipe ad p̄rē vadit illoꝝ ḡ petm̄: ipiꝰ āt iusticia. Qđ. n. ad nos venit misericoꝛdia est: iusticia vo q ad patreȝ vadit s̄m illud apl̄i. Propter qđ ⁊ deus exaltauit illuȝ. Sed si solus vadit ad patrē qd nobis ꝓdest: An nō solus qȝ xp̄s vnꝰ ē cū oībus mēbris suis tanq̄ȝ caput cū coꝛpoꝛe suo. Arguit ergo mūdus de petō i eis q nō credūt in xp̄ȝ. Et de iusticia i eis q resurgunt i mēbris xp̄i. Seqᷓ: De iudicio aūt qȝ princeps mundi huius iam iudi. est. idest diabolus princeps iniquoꝝ: q corde nō habitant nisi in hoc mundo quem diligūt. Hoc aūt ipso quo foris missus ē iudicatꝰ est ⁊ de hoc iudicio mūdus arguit: qȝ frustra de diabolo q̄rit: q non vult crederē xp̄m quē iudicatū. i. foras missuȝ ⁊ ꝓpter nostram exercitatōēȝ foꝛinsecus expugnare pmissuȝ nō solū viri sed ēt mulieres ⁊ pueri ⁊ puelle martyres vicerūt. AVGV. sup ioānē. Uel iudicatꝰ ē: qm̄ iudicio ignis eterni irreuocabiliter destinatꝰ ē. Et de hoc iudicio mūdus arguit: qm̄ cū suo p̄ncipe iudicat quē supbū atq̄ȝ impiū imitat. Credant itaq̄ȝ hoīes i xp̄ȝ: ne arguāt de petō īfidelitatis sue: quo peccata oīa detinēt. Trāseāt in nūeꝝ fideliū: ne arguant de iusticia eoꝝ q iustificatos nō imitant. Caueāt futuꝝ iudiciū: ne cū mūdi p̄ncipe iudicēt: quē iudicatū imitāt. CHRY. Uel aliter. Arguet mundum de peccato. i. oēm eoꝝ excusationem abscidet: ⁊ ostendet eos peccasse non credentes in me: dum videbūt spiritusancti donationē ineffabilē inuocato me fieri. AVGV. de q̄sti. no. ⁊ vete. te. Hoc etiā mō spiritusscūs de petō arguit mundū: qȝ i noīe saluatoris q reprobatꝰ ē a mundo v̄tutes opatus ē. Saluatoꝛ āt reseruata iusticia: nō trepidauit reuerti ad eū q se miserat: ⁊ p id q regressus ē ꝓbauit se inde venisse. vn̄ seqᷓ: Et de iusticia: qȝ ad patrē vado. CHRY. i. ire ad patrē erit argumētū q irrephēsibilē agebā vitā vt non possint adhuc dicere: qm̄ hic hō petōꝛ ē ⁊ nō ē ex deo. Rursus qm̄ expugnauit aduersariuȝ: nequaq̄ȝ aūt peccatoꝛ existēs expugnassꝫ. Nō p̄nt dicere q demoniū habeo ⁊ q seductoꝛ sum. Qm̄ aūt cōdēnatus est ꝑ me sciēt q ꝯculcabūt eū postea: ⁊ q resurrectionē meā manifeste sciēt: nō enī me valuit detinere. AVGV. de q. vete. ⁊ no. testa. Videntes ēt demones aīas de inferis ire ad celos cognouerūt adiudicatū eē p̄ncipē huiꝰ mundi vt reꝰ factus i causa saluatoris q̄ tenebat amitteret. Hec qdē ascēdente saluatore visa sunt: sed superueniente i discipulis spiritusancto palam aperteq̄ȝ manifesta sunt.

Adhuc multa habeo vobis dicere: sed nō potestis portare modo. Cū aūt venerit ille spiritꝰ veritatis docebit vos oēȝ veritatē. Nō enī loqᷓ a

semetipso: sed quecūq; audiet loquet: ⁊ que futura sunt annūciabit vobis. Ille me clarificabit. q2 de meo accipiet ⁊ ānunciabit vobis. Omnia quecunq; habet pater mea sunt: propterea dixi quia de meo accipiet ⁊ ānunciabit vobis.

THEOPHI. Quia supra dixerat dñs: Expedit vobis vt ego vadā: iam hoc amplificat dicens. Adhuc multa hēo vobis dicere s; nō potestis portare mō. AVGV. Oēs heretici audacias sigmēto3 suo3 quas maxime exhorret sensus human⁹: hac occasione euāgelice sniē colorare conant: q̄si hec ip̄a sint q̄ tūc discipuli portare nō poterāt: ⁊ ea docuerit spūscūs q̄ palā docere atq; p̄dicare spirit⁹ erubescit imūdus: sed alia sūt mala q̄ portare nō pōt qualiscūq; pudor human⁹. Et alia sūt bona q̄ portare nō pōt pu⁹ sensus hūanus. Ista sūt in corporib⁹ ipudicis illa remota sunt a corporib⁹ vniuersis. Quis aūt nr̄3 audeat eo3 se dicere iā capacē q̄ illi capere nō valebāt: ac p̄ hoc nec a me expetēda sūt vt dicant. Sz dicet aliquis: sic multi pñt qđ tunc nō poterat petr⁹: sicut multi pñt martyrio coronari qđ tūc nō poterat petrus: presertim iā misso spūscō: q tūc nōdū erat missus. Sed tū q̄d ideo scim⁹ q̄ sūt: q̄ dicere volunt: absurdissime enī mihi videt dici tunc nō potuisse portare disciplos: q̄ de altissimis reb⁹ inuenim⁹ i aplicis litteris: q̄ postmodū scripta sūt, nec ea dñm dixisse narrat. peruersa p̄ qdē secta3 hoies ferre nō pñt qđ in scripturis sanctis de fide catholica reperit: sic nos ferre nō possum⁹ sacrilegas eo3 vanitates: Quid .n. est ferre nō posse: nisi equo aīo nō habere: Quis aūt fidelis vel etiā cathecumin⁹ anteq̄ spm̄ scm̄ baptiçatus accipiat n̄ equo aīo legit atq; audit: etiā si nō intelligit ea q̄ post ascēsionē dñi scripta sūt: Dicet aūt aliqs: Nihil ne spūales viri habēt i doctria qđ carnalib⁹ taceāt: ⁊ spūalib⁹ eloquāt: Nulla qdē ncc̄itas ē vt aliq̄ secreta doctrine taceant fidelib⁹ paruulis seorsū dicēda maiorib⁹: s3 spirituales spiritualia carnalib⁹ nō oino taceāt ,p̄pter catholicā fidē: q̄ oib⁹ p̄dicāda est: nec tū sic edisserāt: vt volētes ea pcipe ad intelligētiā: n̄ capacibus facilius fastidire faciāt i vitate smonē: q̄ i sermōe pcipi vitatē. Nō g̃ i his dñi vbis nescio q̄ secreta suscipim⁹ q̄ cū dici a docēte possint: portari a discēte nō possint. Sz ea ip̄a q̄ in doctrina religiōis i quorūlibz hoiu3 noticia dicim⁹ si vellet nob xp̄s dicere: sic ea dicit angelis suis: q nā hoies portare possent. ēt si eēnt spirituales q̄les adhuc apl̄i n̄ erāt: Nā vtiq; q̄cq̄d de creatura sciri pōt. min⁹ ē ipso creatore: ⁊ qs cū tacet. qs aūt viuēs in hoc corpe posset oē3 cognoscere vitatē: cū dicat apl̄s: Ex pte scim⁹: Sz q2 per spm̄ scm̄ sit: vt ad ip̄a3 quoq; plenitudinē veniam⁹: de q̄ idē dic apl̄s: Tūc āt facie ad faciē. Nō qđ est in hoc tm̄ vita dñs nobis ,p̄misit dicēs: Cū aūt venerit ille spūs vitatis: docebit vos oē3 vitatem vel deducet vos in omnem veritatem. quo verbo intelligimus eius nobis plenitudinem in vita alia reseruari. Ipse autem spūscūs ⁊ nūc docet fideles: q̄ta q̄sq; pōt capere spiritalia: ⁊ in eo3 cordib⁹ desideriū maius accēdit.

DIDY. Uel hoc dicit q̄ auditores verbo3 eius nōdū fuerāt oia ,p̄secuti. q̄ postea ,p noie eius sufferre poterāt. s3 aliqua tradēs eis: illa q̄ maiora erāt in posterū distulit: q̄ tunc nō poterāt nisi p̄mit⁹ in capite nr̄o magisteriū ⁊ forma crucis preiret. Adhuc etiā typo legis ⁊ vmbre ⁊ imaginibus seruiētes nō poterāt vitatē: cui⁹ vmbrā lex portabat: ispicere. Cū aūt venerit spūs vitatis diriget vos in oē3 vitatē sua doctrina ⁊ institutione vos trāsferēs a morte littere ad spūm viuificātē3 in quo solo omnis scripture veritas posita est.

CHRY. Quia ergo dixerat: Nūc nō potestis portare: tūc autem poteritis. Et quoniā spūscūs ducet vos in oēm veritatē: ne hoc audiētes maiorē spm̄ scm̄ existiment: subiungit: Non enim loquet a semetipso s3 quecūq; audiet loquetur

AVGV. Simile est hoc ei qđ de ipso dixit: Non possu3 a meipso facere quicq̄: s3 sicut audio iudico s3 illud sm̄ hominē posse accipi dicim⁹. Cū igitur spūscūs nulla susceptione cuiusq̄ creature creatura sit factus quō de il o hoc intelligēdū est: Sic itaq; debem⁹ accipe: vt intelligamus nō eū esse a seipso. Nā filius de patre natus ē ⁊ spūscūs de patre pcedit. Quid aūt illic intersit inter pcedere ⁊ nasci ⁊ longum est disserere: ⁊ temerariū diffinire. Audire aūt illi scire est: scire vo esse. Quia ergo nō est a semetipso sed ab illo a quo pcedit: a quo illi est essentia: ab illo scientia: ab illo igit audientia. Semper itaq; audit spiritussanctus: q2 semp scit: ab illo ergo audiuit audit ⁊ audiet a quo ē.

DIDY. Ait ergo: Non loquetur a semetipso: hoc ē nō sine me. ⁊ sine meo ⁊ patris arbitrio: quia non ex se est s3 ex patre ⁊ me est. Hoc enī ip̄m q̄ subsistit ⁊ loqtur: a p̄re ⁊ a me illi est. Ego vitatem loquor .i. inspiro q̄ loquor. siq̄dē spūs veritatis est. Dicere aūt ⁊ loq in trinitate nō sm̄ ,p̄suetudinē nostrā accipiendū est: sed iux formā incorporaliū natura3: ⁊ maxime trinitatis q̄ voluntatem suam inserit cordibus credentium. ⁊ eo3 in q̄ audire eū sunt digni. Loqui ergo patre3 ⁊ audire filiū eiusdē nature in patre ⁊ filio consensusq; significatio est. Spūs vero sanct⁹: qui est spiritus veritatis: spūsq; sapie. non pōt filio loquente audire que nescit: cū hoc ipsu3 sit qđ ,p̄fert a filio .i. pcedens. veritas a vitate: cōsolator manās a cōsolatore: deus de deo spūs vitatis procedens. Deniq; ne qs illū a patris ⁊ filii voluntate ⁊ societate discerneret scriptum ē: Sed q̄ audiet loqtur.

AVGV. iii. de tri. Nō autē hic effic⁹ vt minor sit spūscūs: sm̄ hoc .n. dcm̄ est q̄ de patre pcedit.

AVGV. sup ioā. Nec moueat q̄ vbū futuri tpis positū est. Illo q̄ppe audientia sempiterna est: q2 sempiterna sciētia. In eo aūt q̄ sempiternū est: sine initio ⁊ sine fine cuiuslibet tpis vbu3 ponat: q̄uis .n. natura illa imutabilis nō recipiat fuit ⁊ erit. s3 tm̄ est nō tñ mēdaciter dicim⁹ fuit ⁊ ē ⁊ erit. fuit: q2 nūq̄ defuit. erit: q2 nūq̄ deerit. ē: q2 semper ē.

DIDY. Per spiritū āt vitatis futuro3 sanctis viris sciētia certa concedit. Unde ⁊ ,p̄phete hoc eode repleti spiritu p̄nūciabāt ⁊ quasi p̄ntia intuebāt q̄ erāt deinceps secutura. vñ seq̄t. Et q̄ vē. sunt annū. vobis.

BEDA. Cōstat q2 multi spūsci grā repleti: q̄ ventura erāt agnouerūt. Sed q2 multi varijs coruscāt virtutib⁹: nec tñ q̄ vētura sunt agnoscūt: pōt hic sermo sic accipe: Que vētura sunt vobis annūciabit .i. gaudia vobis celestis patrie ad memoriā reducet. Uētura vo apl̄is nūciauit mala. s. que p cōfessione xp̄i erāt passuri: ⁊ bona q̄ ,p eisde3 malis erāt pcepturi.

CHRY. Eleuauit igit p hoc eo3 mētē cū ad nihil ita auidū sit humanū genus vt ad sciēdū futura. ab hac igit eos eruit sollicitudine: ostendens q̄n futura eis picula p̄dicet: vt nō icidāt nō obseruātes. Deide ondens q̄n dixerit oēm veritatē: i quā spiritusscūs adduc3 subiūgit: Ille me clarificabit.

AVGV. Quia .s. diffundēdo in credentiū cordib⁹ charitatē spiritualesq; faciēdo declarauit eis q̄lr patri fili⁹ esset equalis quē sm̄ carnē p̄mus tātummō nouerāt ⁊ hoiem sicut hoies cogitabant. Uel certe: q2 p ip̄am claritatē fiducia repleti ⁊ timore depulso: annunciauerunt hoibus xp̄m: ac sic fama ei⁹ diffusa ē toto orbe terra3. Qđ .n. factū erāt i spūscō h̄ eundē spm̄ dixit eē factū.

CHRY. Et q2 dñs dixerat: Magister vr̄ vnus ē christus: vt ⁊ spiritussanct⁹ suscipiat ab eis: subiunxit: Q2 de meo acci. ⁊ annū. vobis.

DIDY. Accipe hic vt diuine nature cōueniat intelligēdū ē. quō .n. fili⁹ dās non priuat his que tribuit: neq; cū dāno suo impertit alijs: sic ⁊ spiritussanctus nō accipit qđ ante nō habuit. Si enim prius qđ non habebat accepit: translato in aliū munere vacuus largitor effectus est. Sic igit spiritūsanctū a filio accipere id qđ sue nature fuerat cognoscendum est: ⁊ non alia3 dantē ⁊ accipientē sed vnā significare substantiam. Siquidem ⁊ filius eadē a patre suscipere dicit: in quibus ipse subsistit. Neq; .n. quid aliud est filius exceptis his que ei dant

a patre neqꝫ alia est spūssancti substātia preter id qd̓ datur a filio. AVGV. Nō aūt ꝑpterea sicut qdā heretici putauerūt minor est filio spiritussanctus: quia filiꝰ accipiat a patre: spiritussanctus a filio quasi qbusdā gradibus naturaꝝ. Unde ipse questionē soluens cur hoc dixerit explanat dicēs Oia que habet pater mea sunt. propterea dixi vobis quia d̓ meo accipiet. ꝛ annūciabit vobis. DIDY. q. d. Licet a patre procedat spiritus veritatis tamen quia oia que habꝫ pater mea sūt ꝛ ipse patris spiritus meus est: ꝛ d̓ meo accipiet Caue autem ne cum ista dicunt̄: putes rem esse aliquam possessionē que a patre habeatur ac a filio: verū que habꝫ pater iuxta substantiaꝫ. i. eternitatē: immutabilitatē: bonitatē: hec eadem habet ꝛ filiꝰ. Procul hinc absint dialecticoꝝ tendiculę: dicūt enim. Ergo ꝛ pater est filiꝰ. Si aūt dixisset Omnia quecunqꝫ habet deus mea sunt: haberet occasionē impietatis consurgēdi. cū vero dixerit: Oia que habꝫ pater mea sunt: patris nomine se filiū declarauit: paternitatē qui filius erat nō vsurpauit: qm̄uis ꝛ ipse per adoptionis gratiaꝫ multorū sanctoꝝ sit pater. HYLA. viij. de tri. Nō ergo in incerto dominus reliquit vtrum ex patre an ex filio spiritus paraclytus esse putetur: a filio enī accepit qui ab illo mittitur: ꝛ a patre ꝓcedit. Et interrogo vtrū idipm sit a filio accipere quod a patre procedere: Certe idipsum atqꝫ vnū eē existimabitur a filio accipere: qꝫ si acciperet a patre. Cū enim ait Omnia quecunqꝫ habet pater sua esse: ꝛ iccirco dixisse de suo accipiēdū eē: docet, etiā a p̄re accipienda: a se tamen accipi. quia omnia que patris sunt sua sunt. Non habꝫ hec vnitas diuersitatē. nec differt a quo acceptum sit quod datum a patre: datum referatur a filio.

¶ Modicū ꝛ iā nō videbitis me: ꝛ iterū modicū ꝛ videbitis me: qꝛ vado ad p̄reꝫ. Dixerunt ergo ex discipulis eius adinuicē: Quid ē hoc qꝫ dicit nobis: modicū ꝛ nō videbitis me: et iterū modicū et videbitis me: et quia vado ad patrē: Dicebant ergo: Quid ē hoc qꝫ dicit nobis modicuꝫ: Nescimꝰ quid loquitur. Cognouit aūt iesus: qꝛ volebant eum interrogare: et dixit eis. De hoc queritis inter vos qꝛ dixi: modicū ꝛ non videbitis me: et iteꝝ modicū et videbitis me: Amē aūt dico vobis: qꝛ plorabitis et flebitis vos: mūdus aūt gaudebit. Uos aūt cōtristabimini: sed tristicia vřa vertet̄ in gaudiū. Mulier cū parit tristiciā habꝫ qꝛ venit hora eius. Cū aūt ꝑpererit puerum: iam nō meminit pressure propter gaudiuꝫ: quia natus est homo in mundum. Et vos igit̄ nunc quidem tristiciā habetis. Iterum autēꝫ videbo vos et gaudebit cor vestrū et gaudium vestrum nemo tollet a vobis.

CHRY. Postqꝫ dominus discipulos reuelauit per ea q̄ de spiritusancto promisit rursus eorum oppressū sensum dicens: Modicum ꝛ iam non videbitis me. Hoc autem facit vt assuefaciat eos per tristium auditionem bene ferre suaꝫ separationem. eaꝫ enīꝫ que dolet animā ꝛ d̓ tristicia multa detinet̄: nihil ita consueuit quietare: vt que tristiciam pariunt verba reuoluta continue. BEDA. Dicit enim: Modicū ꝛ iam non videbitis me. quia tentus est nocte illa a iudeis: ꝛ in mane crucifixus ꝛ sepultus ab humanis est seclusus obtutibus. CHRY. Si vero qs diligenter scrutabitur hoc consolationis est dicere. Quoniam ad patrem vado. Hoc enim est ostendere qꝫ non periret: sed mors eiꝰ trāslatio sit: ꝛ aliam consolationem eis imposuit cum adiecit. Et iterum modicum ꝛ videbitis me ostendens quoniā ꝛ redibit ꝛ in pauco erit separatio ꝛ iugis q̄ cū eis coexistētia. AVGV. Hec aūt verba dn̄i obscura erāt discipulis anteqꝫ id qd̓ dicit eēt impletū vnde sequitur. Dixerūt ergo ex discipulis eiꝰ adinuicē quid est hoc qꝫ dicit nobis: Modicū ꝛ nō videbitis me. ꝛ iterū modicū ꝛ videbitis me: qꝛ vado ad patreꝫ: CHRY. Hoc aūt nō intelligebāt aut ꝓpter tristiciā q̄ amouebat a mēte eoꝝ ea que dicebant̄: aut propter immanifestationem eorum que dicebantur: iccirco videbat̄ eis duo contraria ponere nō existentia ɔtraria. Si enī videbimꝰ te aūt quō vadis: si vero vadis: qualiter te videbimꝰ: ꝓpterea dicūt: Quid ē hoc qꝫ dic̄ nob. Modicū: nescimꝰ qd loqt̄ur. AVGV. Nā in ꝓcedētibꝰ qꝛ nō dixerat: Modicū: sꝫ dixerat. Ad patrē vado: aperte illis visus ē loq. Nūc ergo qd̓ illis tunc obscurū fuit. ꝛ mox manifestū est: iā nobis vtiqꝫ manifestum est. Post paululū enī passus est: ꝛ non viderunt eum. rursus post paululūꝫ. resurrexit ꝛ viderūt eum. dicit aūt Et iā n̄ videbitis me, quia. s. mortalē christū vlterius nō viderēt. ALCVI. Uel aliter: Modicum tempus est futuruꝫ quo non videbitis me: idest illō triduum quo in sepulchro quieuit: et iterum est modicum futuruꝫ tempus quo videbitis me. i. illi. xl. dies: in quibus eis sepius post passionem suam vsqꝫ ad tempus ascensionis sue apparuit. ꝛ ideo illo modico tp̄e videbitis me: Quia vado ad patrem: qꝛ non semper ī terra corporaliter suꝫ mansurus sed ꝑ humanitatē quā assumpsi ascensurus in celuꝫ. Sequit̄: Cognouit aūt iesus qꝛ volebant eum interrogare ꝛ dixit eis: De hoc queritis inter vos: qꝛ dixi vobis Modicū ꝛ non videbitis me. Amē amē dico vobis: qꝛ plorabitis ꝛ flebitis vos. Ignorantiā ipsoꝝ pius magister intelligens sūm illoꝝ dubitatione ridit q̄si expositurꝰ quid esset qd̓ dixit. AVGV. Quod sic accipi pōt: qꝛ contristati sunt discipuli de morte domini: ꝛ confestim de resurrectione letati. Mundus autem quo noīe significati sunt inimici a quibꝰ xp̄s occisus est: tunc itaqꝫ letati sunt occiso christo: quando sunt discipuli contristati. vnde sequitur Mundus aūt gaudebit vos aūt contristabimini sed tristicia vestra vertetur in gaudium. ALCVI. Sed ꝛ cunctis fidelibus conueīt hic sermo domini: qui per lachrymas pressurasqꝫ presentes ad gaudia eterna contendunt. Flentibus autem iustis: mūdus gaudet: quia in presenti delectātur: alterius vite nulla gaudia sperantes. CHRY. Deinde ostendens quoniam tristicia parit gaudiū: ꝛ qm̄ tristicia breuis. Leticia vero infinita est ad exēplū venit mundanū dicens: Mulier cū parit tristiciā habet: qꝛ venit hora eius. Cū aūt pepit pueꝝ iam nō meminit ꝑssure ꝓp gaudiū. qꝛ natus est hō in mundum.

AVGV. Ista similitudo ad intelligendum nō videt̄ eē difficilis qm̄ comparatio eius in ꝓ̄ptu est eodē ipso exponente cur dicta sit. Nā sequit̄: Et vos igit̄ nunc quidē tristiciā habetis. Iteꝝ autem videbo vos: ꝛ gaudebit cor vestꝝ. Parturitio quippe tristicie: partus autem gaudio comparatur: quod tunc magis esse consueuit quando non puella sed puer nascitur: Qꝫ vero subdit: Et gaudium vestꝝ nemo tollet a vobis quia gaudium ipsoꝝ ipse iesus est: significat qd̓ ait apostolus. Christus resurgens ex mortuis iaꝫ non moritur. CHRY. Significat etiaꝫ predicto exemplo quoniā soluit ipse mortis pressuras ꝛ nouum hominēꝫ regenerans esse fecit: ꝛ non dixit quoniā non erit ei tribulatio sed neqꝫ meminit eius: tantum est quod succedit gaudium: ita erit ꝛ sanctis. Et non dixit Quoniam natus est puer: sed quoniaꝫ homo: occulte suam resurrectioneꝫ insinuans. AVGV. Ul' de futuris visiōe ꝛ gaudio: q̄ superius dicta sunt melius existimo intelligi Modicum ꝛ iam nō videbitis me. Modicum enim est hoc totuꝫ spacium: quo presens peruolat seculū. ideo nanqꝫ addidit. Quia vado ad patrem. Quia: ad superiorem sententiam referendum est vbi ait. Modicum ꝛ iam non videbitis me. Non ad posteriorem vbi ait. Mo

dicum ⁊ videbitis me: Eundo quippe ad patrem facturus erat vt cū nō viderēt. illis ergo ait. Modicū ⁊ iā nō videbitis me. Qui cuz tunc corporaliter videbāt. quia iturus erat ad patrē: ⁊ eum deinceps mortales visuri non erant: qualē cū ista loquebat̄ videbant qđ vo addidit. Et iterꝫ modicū ⁊ videbitis me vniuerse ꝓmisit ecclesie. Hoc āt modicū lōgū nobis videt̄ qm̄ adhuc agit̄. Cū finitū fuerit: tūc sentiemꝰ q̄ꝫ modicū fuerit. ALCVI. Mulier aūt sancta eccl'ia est: ꝑpter fecūditatē bonoꝝ opeꝝ ⁊ qꝛ spiritales deo filios generat. Hec mulier dū parit. i. dū in mūdo virtutū ꝓfectibus insistit: dū vndiqꝫ tētat̄ ⁊ affligitur: tristiciā hꝫ de hoc: quia venit hora eius vt patiat̄ qa nemo carnē suā odio habuit. AVGV. Nec tamē in huius gaudij parturitōe sine gaudio tristes sumꝰ. sꝫ sic ap'lus ait: Spe gaudētes: qa ⁊ ipsa mulier parturiens cui cōpati sumus plus gaudet de moꝝ futura ple: q̄ꝫ tristis est de p̄nti doloꝛ. ALCVI. Sꝫ cū pepererit. i. cū deuicto laborū certamine ad palmā peruenerit: iaꝫ nō meminit ꝓssure ꝓcedētis ꝑpter gaudiū ꝑcepte retributiōis: quia natus est homo in mūduꝫ. Sicut enī mulier nato in hoc mundo hoīe letat̄: ita ecclesia nato in vitā eternā fideliū papulo exultatōe repletur. BEDA. Nec nouū debꝫ videri si natꝰ dicat̄ q ex hac vita migrauerit Sic enīꝫ cōsuete nasci dr̄ cū qs d vtero m̄ris ꝓcedēs in hāc lucem ingreditur: ita pōt natus appellari: qui solutus a vinculis carnis ad lucē eternā sublimat̄: vnde sanctoꝝ solēnia nō funebria: sꝫ natalicia vocant̄. ALCVI. Quod aūt dicit: Iterꝫ videbo vos. i. assumā vos ad meipm̄. Uel iterꝫ videbo vos. i. iterū vidēdus apparebo: ⁊ gaudebit cor vr̄ꝫ. AVGV. Hūc enim totiꝰ laboris sui fructū ecclesia nūc parturit desiderando: tunc ē paritura cernēdo. Et iō masculum qm̄ ad istum fructū cōtēplationis cūcta officia referūt̄ actōis: solus enī liber ē q ꝑpter se appetit̄: nō refert̄ ad aliud: huic seruit actio. Ad hoc enī refert̄ qcqđ bene agit̄. ibi ē finis q sufficit nobis. eternus igit̄ erit. Neqꝫ enī finis nobis sufficit nisi cuius nullus est finis. De hoc igit̄ qđ sufficit nobis rectissime audiumꝰ: Gaudiū vestrum nemo tollet a vobis.

¶ Et in illo die me nō interrogabitis quicquam. Amen amen dico vobis: siqđ petieritis patreꝫ ī nomine meo dabit vobis. Usqꝫ mō nō petistis quicq̄ꝫ in noīe meo. Petite ⁊ accipietis: vt gaudium vestrum sit plenū. Hec in prouerbijs locutus sum vobis. Uenit hora cum iam non in prouerbijs loquar vobis: sed palam de patre meo annunciabo vobis. In illo die in nomine meo petetis. Et nō dico vobis: quia ego rogabo patrem de vobis. Ipse. n. pr̄ amat vos: qꝛ vos me amastis ⁊ credidistis quia a deo exiui. Exiui a patre ⁊ veni in mundum: iterum relinquo mundum ⁊ vado ad patrem.

CHRY. Rursus ostēdit dn̄s q expedit cū abire cū dic ⁊ in illo die me nō rogabitis qcq̄ꝫ. AVGV. Hoc v̄bū qđ ē ragare: nō solū petere: verꝫ ⁊ interrogare significat: ⁊ grecū euāgeliū vn̄ hoc trāslatū est: tale hꝫ v̄bū qđ vtrūqꝫ possit intelligi. CHRY. Dicit ḡ: Et in illo die. s. cū resurrexero: Me nō rogabitis qcq̄ꝫ. i. nō dicetis. Ostende nobis patrē: ⁊ quo vadis: qm̄ scietis p sp̄m̄ scm̄. vel rogabitis me. i. nō indigebitis mediatore ad ipetrādū: sed sufficiet nomē meuꝫ qđ inuocantes oīa accipietis. vnde sequit̄. Amē amē di. vo. siqđ petie pa. in no. meo da. vobis. Ostēdit aūt noīs virtutem: si nō visus neqꝫ rogatus. sed noīatus solū apud patrē facit mirabilia. nō ergo ait. Existimetis qꝛ de reliquo non ero vobiscum: vos derelictos esse: nomen. n. meū maiorem dabit vobis securitatē. vn̄ sequitur. Usqꝫ mō nō pe. qc. i no. meo pe. ⁊ ac. vt gau. ve. sit ple. THEOPHI. Alacritas. n. vr̄a tūc erit. n. integerrima: cū ad vota vobis petita succedent.

CHRY. Quia igit̄ obumbrata erāt que dicta sunt subiunxit: Hec in ꝓ. lo. sū vo. ve. ho cū iā nō in ꝓ lo. vo. i. erit tēpus qm̄ scietis oīa manifeste. dicit aūt resurrectiōis tempꝰ: Sed palā de p̄re meo annū. vo. Etenīꝫ. xl. diebꝰ disputauit cū eis cōgregatis loquēs de regno dei: Et nūc inqt in timore existētes nō attēditis his que dicūt̄. tūc aūt resuscitatū videntes poteritis palā oīa dicere. THEOPHI. Adhuc ꝓbet illis fiduciā qm̄ recipiēt in tētationibꝰ auxiliū desup: cū subdit: In illis die. in no. me. petetis. adeo assero vobis patreꝫ fauere q neqꝫ interuentu meo vlterius indigebitis. vnde subdit: Et nō dico vo. qꝛ ego ro. pa. p vo. ipse enī pater amat vos. Porro ne resiliāt a dn̄o: velut eo vlteriꝰ non egētes subiūgit: Quia vos me amastis. q. d. Ob hoc diligit vos pater quia vos me dilexistis. cum itaqꝫ excideritis ab amore meo confestīꝫ ⁊ a p̄rīo decidetis. AVGV. Sꝫ nūqd iō amat ille: qa nos amamꝰ: an potius qꝛ ille amat: iō nos amamꝰ: hoc ipse euāgelista in ep'la sua dicit: Nos diligamꝰ qꝛ ipse ꝑor dilexit nos. Amat ergo nos pater: qꝛ nos amamus filiuꝫ cum a patre ⁊ filio accepimꝰ vt ⁊ p̄reꝫ amemus ⁊ filiū. Amauit ipse qđ fecit: sꝫ nō in nobis faceret qđ amaret nisi anteq̄ꝫ id faceret nos amaret. HYLA. vi. de tri. Caret ēt apud patrē itercessionis necessitate ꝑfecta de filio fides: qui q a deo exierit credit atqꝫ amat: ⁊ ꝑ seipsaꝫ iā ⁊ audiri meret̄ ⁊ amari: natū ex deo filiū missumqꝫ cōfessa. vn̄ seqtur Et credi. qꝛ a deo exiui. Natiuitas itaqꝫ eius ⁊ aduētus ostēdit̄ cū subdit: Exiui a pa. ⁊ ve. in mun. Alterꝫ in dispensatōe: alterꝫ in natura est. A patre enim venisse: ⁊ a deo exisse nō ē significatiōis eiusdē: cū aliud sit a deo in substantiā natiuitatis exisse: aliud a patre in hunc mundū ad cōsummāda salutis n̄re sacramēta venisse Cū autē exire a deo sit ex natiuitate subsistere: quid aliud q̄ꝫ deus esse posset:

CHRY. Quia v̄o resurrectionis sermo non modicū eos mitigabat: ⁊ cū hoc audire q a deo exiuit: ⁊ illuc vadit: continue ea circonuoluit vnde seqtur. Iterꝫ relin. mū. ⁊ va. ad pa. Naꝫ hoc quidē certificabot qm̄ recte in ipsuꝫ credebāt: hoc vero qm̄ sub munitione eius futuri erant. AVGV. Exijt enī a p̄re: qꝛ de p̄re est. in mundū venit: quia mūdo suum corpus ostendit. Mūdū relīqt corporali discessiōe p̄rexit ad patrē hoīs ascēsione: nec mundū deseruit ꝓsentie gubernatione: quia sic in munduꝫ venit exiens a patre vt non desereret patrem. Sed dn̄m Iesum christū postea q̄ꝫ resurrexit: ⁊ interrogatum legimus ⁊ rogatum. nā interrogatus est a discipulis ascēsurus in celū qn̄ regnū restitueret israel. Rogatus ē a stephano cū eēt in celo. vt spiritū eius susciperet. Et qs audeat dicere rogādū nō esse imortalē: rogari debuisse mortalem: puta ergo q dicit: In illa die me nō rogabitis quicq̄ꝫ nō ad illud tp̄s referenduꝫ eē qua resurrexit: sꝫ ad illud qn̄ videbimꝰ euꝫ sicuti est: que visio nō tp̄alis vite est: sed eterne: vbi iā nihil ragemus nihil interrogemꝰ qꝛ nihil desiderādū remāebit nihil q̄rendū latebit. ALCVI. Sic ergo dicit: In futura me nō rogabitis quicq̄ꝫ. sed iteriꝫ dum in peregrinatione huius miserie conuersamini. si petieritis p̄reꝫ dabit vobis. vnde subdit: Amē amē dico vobis: siqđ petieritis patrē ī noīe meo dabit vob̄. AVGV. Hoc quod ait: Siqđ: nō quodlibet intelligit̄: sꝫ aliqđ qđ nō ī beate vite cōpatione sit nihil. nō aūt petit̄ in noīe saluatoris qcqđ petit̄ cōtra rōnē salutis. non enīꝫ sonū litteraꝝ aut syllabaꝝ: sed quod sono recte ac veraciter itelligitur hic accipiēdum est cuꝫ dicit. In nomine meo. Unde qui hoc sentit de christo quod non est de vnico filio dei sentiendum nō petit ī eius nomine. Qui vero qđ est de illo sentiendū sentit ipse ī eius noīe petit: ⁊ accipit qđ petit: si non contra suam salutē sempiternā petit: Accipit autē quando debet accipere. Quedam enīꝫ non negant̄: sed vt congruo dent̄ tp̄e differūtur.

Ita sane intelligendum est quod ait: Dabit vobis: vt ea beneficia significata sciant his verbis que ad eos qui petunt proprie pertinent. Exaudiuntur quippe omnes sancti pro seipsis non autem pro omnibus quia non vtcunque dictum est dabit: sed Dabit vobis. Quod autem sequitur: Usque modo non petistis quicquam in nomine meo: duobus modis intelligi potest. Uel quia in nomine meo non petistis: quod nomen non sicut cognoscendum est cognouistis: vel Non petistis quicquam in comparatione rei quam petere debuistis pro nihilo habendum est quod petistis. Ut igitur in nomine eius non nihil sed gaudium plenum petant subdit. Petite et accipietis: vt gaudium vestrum sit plenum. hoc quod dicit gaudium plenum non carnale: sed spirituale gaudium est: et quando tantum erit vt aliquid ei iam non sit addendum tunc erit plenum. AVGV. i de trini. Hoc est enim plenum gaudium vestrum: quo amplius non est frui deo trinitate ad cuius imaginem facti sumus. AVGV. sup ioan. Quicquid ergo petunt quod pertinet ad hoc gaudium consequendum hoc est in nomine christi petendum. Isto enim bono in petendo perseuerantes sanctos suos nequaquam misericordia diuina fraudabit. quicquid autem aliud petitur nihil petitur: non quia nulla res est sed quia in tante rei comparatione: quicquid aliud concupiscitur nihil est. Sequitur: Hec in prouerbiis locutus sum vobis. venit hora cum iam non in prouerbiis loquar vobis. sed palam de patre annunciabo vobis possem dicere hanc esse qua loquitur horam futuri seculi intelligi: vbi videbimus palam quod apostolus dicit facie ad faciem: vt quod ait: Hec in prouerbiis locutus sum vobis. hoc sit quod ab apostolo dictum est: Uidemus nunc per speculum in enigmate. Annunciabo autem vobis quia per filium pater videbitur neque enim patrem quis cognoscit nisi filius: et cui voluerit filius reuelare. GREGO. xxx mo. Palam quippe de patre annunciare se asserit: quia per patefactam tunc maiestatis sue speciem: et quomodo ipse gignenti non impar oriatur: et quomodo vtrorumque spiritus vtrique coeternus procedat ostendet.

AVGV. Sed istum sensum videtur impedire quod sequitur: In illo die in nomine meo petetis. In futuro enim seculo quid petituri sumus quando satiabitur in bonis desiderium nostrum: petitio namque alicuius est indigentie. Relinquitur itaque vt intelligatur ihesus discipulos suos de carnalibus vel animalibus se spirituales esse facturum. Non autem animalis sic audit quecunque audit de dei natura: vt aliud quam corpus cogitare non possit. Ideo prouerbia illi sunt quecunque dicta sapientie de incorporea immutabilique substantia. non quia tanquam prouerbia deputet sed quia sic cogitat quomodo qui prouerbia solent audire neque intelligere. Cum vero spiritualis cepit omnia diiudicare etiam si in hac vita velut per speculum et ex parte perspicit tamen nullo corporis sensu nulla imaginaria cogitatione: sed mentis certissima intelligentia capit deum non corpus esse sed spiritum. Ita palam de patre annunciante filio vt eiusdem substantie conspiciatur et ipse qui annunciat: nunc in eius nomine petunt qui petunt: quia in sono eius nominis non aliud quam res ipsa est que hoc nomine vocatur intelligunt. Hi possunt cogitare dominum nostrum iesum christum in quantum homo est pro nobis interpellare patrem: in quantum deus est vos exaudire cum patre: quod eum significasse arbitror vbi ait: Et non dico vobis quia ego rogabo patrem pro vobis. Ad hoc quippe intuendum quomodo non rogat patrem filius: sed simul exaudiant rogantes pater et filius non nisi spiritualis oculus mentis ascendit.

¶ Dicunt ei discipuli eius: Ecce nunc palam loqueris: et prouerbium nullum dicis. Nunc scimus quia scis omnia: et non opus est tibi vt quis te interroget In hoc credimus: quia a deo existi. Respondit eis Jesus: Modo creditis. Ecce venit hora et iam venit vt dispergamini vnusquisque in propria et me solum relinquatis: et non sum solus: quia pater mecum est. Hec locutus sum vobis: vt in me pacem habeatis. In mundo pressuram habebitis: sed confidite ego vici mundum.

CHRY. Quia discipulos hoc maxime respirare fecit quod erant patris amici propterea dicunt se cognoscere quod omnia nosset. vnde sequitur. Dicunt ei discipuli eius: Ecce nunc palam et prouerbium nullum dicis. AVGV. Cum autem adhuc promittatur futura illa hora in qua sine prouerbiis locuturus est: cur isti hoc dicunt nisi quia illa que scit ipsis non intelligentibus esse prouerbia vsque adeo non intelligunt: vt nec saltem non se intelligere intelligant. CHRY. Quoniam autem ad id quod in eorum mente erat respondit subdunt: Nunc scimus quoniam scis omnia. Uides qualiter imperfecte se habebant: qui post tot et tanta demonstrata dicunt: Nunc scimus. et hoc dicunt tanquam ei quandam gratiam tribuentes. Et non est opus tibi vt quis te interroget: hoc est antequam audias nosti ea que scandalizant nos. et quiescere nos fecisti dicens. Quoniam pater vos amat. AVGV. Quid ergo vult sibi quod ei qui se sciebant nosse omnia cum dicere debuisse videantur: Non est opus tibi vt quemquam interroges. dicendum potius putauerunt: Non est opus tibi vt quis te interroget. Quod vtrumque legimus factum et interrogasse scilicet dominum et interrogatum fuisse. Sed hoc cito soluitur quia hoc non ei sed illis potius opus erat quos interrogat. vel a quibus interrogabatur. Neque enim aliquos ille interrogabat: vt ab eis aliquid disceret: sed eos potius vt doceret et qui interrogabant eum volentes ab eo aliquid discere illis profecto id opus erat: vt scirent ab eo aliqua: qui nouerat omnia. Ille autem non opus habebat vt quod ab eo scire quisque vellet per ipsius cognosceret interrogationem. quia priusquam interrogaretur. interrogatoris nouerat voluntatem. Prenoscere autem cogitationes hominum magnum domino non erat: sed magnum paruulis erat qui subdit: In hoc credimus quia a deo existi.

HYLA. vi. de tri. Per id eam credunt quod a deo exijt: quia ea que dei sunt agit. nam cum dominus vtrumque dixisset: A deo exiui: et a patre veni in hunc mundum nihil admirationis in ea habuerunt quod frequenter audierunt. vnde non addunt: A patre venisti in hunc mundum Sciebant enim a deo missum et exisse tamen a deo nesciebant. Inenarrabilem vero illam filij natiuitatem per virtutem dicti istius intelligentes. tunc primum ceperunt aduertere: cum illum sine prouerbiis profiterentur esse locutum. Non enim per consuetudinem humani partus deus ex deo nascitur: cuius a deo exitio potiusquam partus est. Est enim vnus ex vno non est portio non est defectio non est diminutio non deriuatio non est protensio: non passio sed viuentis nature ex viuente natiuitas est. Deus ex deo exiens est: non creatura in dei nomen electa: non vt esset cepit ex nihilo: sed exijt a manente: et exisse significationem habet natiuitatis non inchoationis. AVGV. Denique de ipsa eorum etate adhuc secundum interiorem hominem parua et infirma eos admonet vnde subditur. Respondit eis iesus: Modo creditis. BEDA. Quod duobus modis pronunciari potest affirmando scilicet et insultando. Si insultando hic est sensus: tardius ad credendum euigilastis. Ecce enim venit hora etc. Si affirmando sensus est. Uerum est quod creditis: Sed ecce venit hora vt dispergamini vnusquisque in propria. et me solum relinquatis. AVGV. Non enim quando comprehensus est tantummodo carne sua eius carnem verum etiam mente reliquerunt fidem. CHRY. Dicit autem: Dispergamini. scilicet quando tradar: tantum enim vobis dominabitur timor: vt neque simul possitis recedere. Sed ego ex hoc nullum patiar malum. vnde subdit: Et non sum solus quia pater mecum est. AVGV. Ad hoc intelligendum eos volebat extendi et crescere ne scilicet a patre filium cogitarent cessisse vt putarent etiam recessisse. deinde sermonem concludit dicens: Hec locutus sum vobis: vt in me pacem habeatis. CHRY. i. vt non abijciatis me a mente vestra Non enim nunc solum quando comprehendar fient vobis aduersa: sed donec eritis in mundo pressuram habebitis i. tribulationem: et hoc est quod subdit: In mundo pressuram habebitis.

GREGO. xvi. mo. q. d. Sit vobis de me interius quod consolando reficiat: quia erit de mundo exterius quod seuiendo grauiter premat.

AVGV. Illo initũ biturã fuerat ista pssura. de quo dic. Venit hora vt dispgamini vnusqsqz i propria. sz n̄ eo mõ erat pseueratura. qd̄ n. adiũxit Et me solũ relinq̃tis. nõ vlt eos tales eẽ in ɔñti pssura quã post ei⁹ ascẽsionẽ fuerãt in mundo bituri: vt relinquãt eũ sz vt in illo pacẽ habeãt pmanentes i eo. vñ seqꝛ. Sz ɔfi. CHRY. a. resurgite mẽte. Magr̄ n. superãte inimico nõ oz discipulos anxiari. vñ subdit. Qꝛ ego vi. mũ. AVGV. Dato aũt spũscõ ɔfiderũt ꝛ vicerũt nõ n̄isi in illo. nõ eñ vicisset ille mũdũ si mẽbra ei⁹ viceret mũdus. cũ ãt dic: Hec lo. sũz vo. vt i me pa. ha. nõ recẽtiora pauloañ ab eo dcã̃ sz oĩa debem⁹ accipe. siue q̃cũqz ill' locutus ẽ ex q̃ eos cepit hr̃e discip̃los. siue ex quo post cenã exorsus ẽ hũc mirabilẽ plixũqz sermonẽ. Hanc. n. cãm ɔmẽdauit s̃monis sui: vt i illo pacẽ hr̃ent h̃ pax sinẽ tpis nõ hebit: sz oĩs pie nr̄e ĩtentõis actõisqz finis ipa erit. Ca. XVII.

Hec locut⁹ ẽ iesus ꝛ sublenans oculis i celũ dixit. Pr̃ venit hora clarifica filiũ tuũ: vt fili⁹ tu⁹ clarificet te. Sic dedisti ei ptãtẽ oĩs carnis: vt oẽ qd̓ dedisti ei: det eis vitã eternã. Hec ãt ẽ vita eterna: vt cognoscãt te solũ deũ verꝫ: ꝛ quẽ misisti iesuz xp̄m. Ego te clarificaui sup terrã: op⁹ ɔsũmaui qd̓ dedisti mihi vt facerẽ. Et nũc clarifica me tu pr̄ apd̓ temetipm claritate quam habui priusq̃z mũdus fieret apd̓ te.

CHRY. Qꝛ dixerat dñs: In mundo pssurã hebitis: post admonitõez i orõnẽ ɔuertit. erudiẽs nos ĩ tribulatõib⁹ oĩa dimittẽtes ad deũ refugere. vñ dr̄: Hec lo. est ie. BEDA. Illa ĩtelligi debẽt q̃ i cena locut⁹ ẽ: q̃dã gdẽ sedẽdo vsqz ibi Surgite eam⁹ hic. Deĩde stãdo vsqz ad hymnũ fineni. cui⁹ hoc ẽ ĩitiũ. Et sub. ocu. ĩ ce. di. Pr̄ ve. ho. cla. fi. t. CHRY. Propter hoc ĩ celũ ocl'os eleuauit vt nos doceret extensionẽ q̃ ẽ i orõnib⁹ vt stãtes sursũ aspiciam⁹ n̄ ocul' carnis solũ sz ꝛ mẽtis. AVGV. Poterat ãt dñs ĩ forma serui si hoc op⁹ eẽt orare silẽtio. sz ita se pr̄i exhiberi voluit p̄catorẽ: vt meminisset nr̄m se eẽ doctorẽ. Proide nõ solũ ad ipsos sermocinatio: sz ẽt p ipsis ad pr̄ez orõ discipulorꝫ ẽ edificatio. Profecto ꝛ nr̄m q fueram⁹ ɔscripta lecturi. hoc aũt qd̓ ait: pr̄ venit hora. oñdit oẽ tps ꝛ qd̓ qñ faceret. vel fieri sineret ab illo eẽ dispositũ: q tpi subdit⁹ nõ ẽ: nõ ãt credaꝛ hec hora fato vigẽte venisse: sz deo poti⁹ ordinãte. absit. n. vt sidera mori cogerẽt siderꝫ ɔditorẽ. HYLA. iy. de tri. Nõ diẽ ãt nõ tps sz horã venisse dic: In hora diei portio ẽ. ꝛ q̃ erat h̃ horariã nũc ɔspuẽdus flagellãdus: crucifigẽdus erat: sz clarificat pr̄ filiũ. Sol de cursu opis defec: ꝛ ĩteritũ suũ cũ eo reliqua mũdi elemẽta senserũt: ad ob⁹ dñi ĩ cruce pẽdẽtis terra tremuit: ꝛ l eũ q mortu⁹ erat ĩtra se ɔtestata ẽ nõ cape. Proclamat cẽturio. Vere fili⁹ dei erat iste. p̄dictiõi ɔsentit effect⁹. dñs dixerat. Clarifica filiũ tuũ. nõ solũ noĩe ɔtestat⁹ ẽ eẽ fc filiũ sz ꝛ pꝓprietate q̃ dr̄: Tuũ. multi. n. nos filij dei: sz non talis h̃ fili⁹. h̃. n. ppri⁹ ꝛ verus ẽ fili⁹ origĩe: n̄ adoptõe. vitate n̄ nũcupatõe: natiuitate n̄ creatõe. g̃ post clarificatõez ei⁹ vitatẽ ɔfessio secuta ẽ. nã verꝫ dei filiũ cẽturio ɔfiteꝛ: ne quis credẽtiũ ãbigeret qd̓ aliqs psecñtiũ nõ negasset. AVG. Sz si passiõe clarificat⁹ ẽ: q̃ito magis resurrectiõe: Nã in passiõe magis esse humilitas q̃ claritas ɔmendaꝛ. Qꝛ g̃ ait: Pr̄ ve. ho. clari. filiũ tuũ. sic ĩtelligendũ ẽ tanq̃ dixerit: Venit hora seminãde humilitatis: fructũ n̄ differas claritatis.

HYLA. iij. d̓ tri. Sz forte ĩfirm⁹ repieꝛ fili⁹ dũ clarificationẽ potioris expectat. Et qs nõ pr̄ez potiorẽ ɔfitebiꝛ cũ ipe dicat. Pr̄ maior me ẽ. Sz cauẽdũ ẽ ne apd̓ ĩperitos gl'iã filij honor pr̄is ĩfirmet. nã seqꝛ: Vt fi. tu⁹ cla. te. Non ergo ĩfirmus ẽ fili⁹ vicẽ clarificatiõis ipse cum clarificandus sit redda[t]. Er[g]o expostulatio clarificatõis vicissim reddẽde eãdẽ i vtroqz oñdit diuinitatis vtutẽ. AVGV. Merito ãt q̃riꝛ: quõ pr̄ez clarificauerit fili⁹. cũ sempiterna claritas pr̄is nec diminuta fuerit i forma huãna nec augeri potuerit i sua pfectõe diuina. Sz apd̓ hoĩes mĩor erat qñ i iudea tñ nõ d̓s not⁹ erat. qꝛ v̓o p euãgeliũ xp̄i fcm̄ ẽ: vt pater ĩnotesceret gẽtib⁹ pr̄ez clarificauit ꝛ fili⁹. dic g̃. Clarifica filiũ tuũ: vt fili⁹ tu⁹ clarificet te. ac si dicat: Resuscita me: vt ĩnotescas toti orbi p me. Deide magis pãdẽs quõ clarificet pr̄ez fili⁹ subiũgit: Sic dedisti ei ptãtẽ oĩs carnis: vt oẽ qd̓ dedisti ei: det eis vitã eternã. Oẽz carnẽ dicit oẽm hoiez. a pte totũ significãs. hoc ãt q ptãs xp̄o a pr̄e data ẽ oĩs carnis: fm hoiez ĩtelligẽdũ ẽ. HYLA. iij. d̓ tri. Caro. n. fact⁹ ipe vite eternitatẽ erat caducis ꝛ cõpeis ꝛ mõtalib⁹ redditur⁹.

HYLA. ix. de tri. Vel acceptio ptãtis sola ẽ significatio natiuitatis i qua accepit id qd̓ ẽ. Nõ ẽ ĩfirmitati datio deputãda: cũ i eo significeꝛ pr̄ eẽ q dederit ꝛ ĩ eo filius d̓s maneat q vite eterne dãde sũpserit ptãtẽ. CHRY. Dicit aũt: Dedisti ei po. om. car. vt oñdat q nõ ad iudeos solos sua p̄dicatio: sz ad totũ orbẽ terrarꝫ extendiꝛ. Sz qd est q dicit: oĩs carnis: Nõ. n. vtiqz oẽs crediderũt. Et qdẽ q̃tum ex eo ẽ: oẽs crediderũt. Si v̓o nõ attẽdebãt his q̃ dicebãꝛ: non ei⁹ q dicebat ẽ criminatio sz eorꝫ q nõ suscepũt. AVGV. Dicit g̃ sicut dedi. ei po. om. car. ita te glo. fili⁹. i. notũ te faciat oĩ carni quã dedisti ei. Sic. n. dedisti vt oẽ qd̓ dedisti ei: det eis vitã eternã. HYLA. iij. de tri. Sz i quo tãdẽ eternitatis vita ẽ oñdit cũz subdit: Hec ẽ au. vi. eter. vt cog. te so. ve. de. Vita ẽ verꝫ nosse: sz solũ hoc nõ facit vitã. qd g̃ ɔnectiꝛ: Et quẽ misisti iesuz xp̄z. HYLA. iiij. de tri. Dũ ãt arriani ĩtelligũt solũ patrẽ verꝫ deũ solũ iustũ: solũ sapientẽ. a cõione horꝫ fm hos filius sepaꝛ. Soli. n. vt aiũt ppria nõ pticipãtur ab altero: que si ĩ patre solo ꝛ nõ i filio existimabunt necesse ẽ vt filius de⁹ falsus ꝛ ĩsipiẽs eẽ credaꝛ. HYLA. v. de tri. Nulli aũt dubiũ est vitatẽ ex natura ꝛ ex vtute eẽ. verꝫ eniz triticũ est quod i far cõminutũ ꝛ in panẽ coctũ ꝛ i cibũ sumptum reddit ex se ꝛ naturã panis ꝛ munus. Quero ergo ĩ quo filio veritas dei desit: cũ nõ desit dei nec natura nec virtus. Nature eniz sue vtute vsus est: vt essent que nõ erãt ꝛ fierent que placerent. HYLA. ix. de tri. An forte quod ait: Te soluz cõionẽ atqz vnitatẽ suam a deo separat: Separat sane si non ad id quod ait: Te solũ verꝫ deum: continuo subiecit Et quem misisti Jesum christum. Per id eni ecclesie fides christũ verꝫ deum cõfessa ẽ: q soluz verꝫ deũ cõfessa patrem sit. nõ eni vnigenito deo nature demutationẽ naturalis natiuitas intulit. AVGV. vi. de trinitate. Videdũ est ergo an ĩtelligere cogamur: cũz dcm̃ est pr̄i: Vt cognoscãt te solũ verꝫ deuz. tanq̃ hoc ĩsinuare voluerit: qꝛ ꝛ solus pater deus verus est: ne nõ nisi ipsa tria simul patrẽ ꝛ filiũ ꝛ spm̃scm̃ ĩtelligeremus esse deũ. Nũc ergo ex dñi testimonio: ꝛ patrẽ solũ verꝫ deũ dicimus: ꝛ filiũ solũ deũ verum ꝛ spiritum sanctum solũ veruz deũ: ꝛ simul patrẽ ꝛ filiuz ꝛ spiritũscm̃. i. simul ipsam trinitatẽ nõ tres veros deos sed vnũ verꝫ deũ. AVGV. sup Jo. Vel ordo v̓borꝫ ẽ: vt te ꝛ quẽ misisti Jesum christũ cognoscãt solũ verꝫ deũ. cõsequẽter eni ꝛ spiritussanctus intelligiꝛ: qꝛ spũs est pr̄is ꝛ filij tanq̃ charitas cõsubstantialis amborꝫ. Sic igiꝛ filius glorificat te: vt oĩbus quos dedisti ei te cognitum faciat: Porro si cognitio dei est vita eterna. tãtomagis in vita eterna quãtomagis in hac cognitõe proficimus. non autem moriemur in vita eterna. Tunc ergo dei cognitio perfecta erit: qñ nulla mors erit summa: tunc dei clarificatio: qꝛ summa gloria. A veterib⁹ aũt gloria diffinita est frequens de aliquo fama cũ laude: at si homo laudatur: cuz fame creditur: quõ deus laudabitur: qñ ipse videbiꝛ. pꝓpter quod scriptũ est: Beati q habitant in domo tua: in secula seculorum laudabunt te. ibi erit dei sine fine laudatio: vbi erit dei plena cognitio

⁊ ideo clarificatio. AVGV.i.de tri. Et autem dixerit famulo suo moysi: Ego sũ q̄ sũ. hoc cõtemplabimur cũ viuemus ĩ eternũ. AVGV.iij de tri. Cũ.n. fides nr̃a videndo fiat veritas: tunc mortalitatẽ nostrã cõmutatã tenebit eternitas. AVGV.sup Jo. Sed prius hic clarificat⁹ de⁹: cũ annũciatus hoib⁹ innotescit: ⁊ p fidẽ credẽtibus pdicatur: ppter qd̄ dicit̃: Ego te clarificaui sup terraʒ. HYLA.iij.de tri. Hec quidẽ clarificationis vicissitudo non pertinet ad diuinitatis profectũ sed ad honorẽ q ex cognitiõe ignorantiũ suscipiebat̃. CHRY. Unde bene dixit: Sup terrã. In celo eni glorificatus fuerat: ⁊ in natura gloriã habẽs: ⁊ ab ãgelis adoratus. non igitur de illa gloria ait que substantie eius e: sed de ea q̄ ad culturã hominũ pertinet. vnde subdit: Opus cõsu. quod dedi. mi. vt facerẽ. AVGV. non ait: Jussisti: sʒ dedisti. vbi cõmẽdatur euidẽs gratia. quid eniʒ habet qd̄ nõ accepit etiã in vnigenito hũana natura: Sed quõ ɔsummauit opus quod accepit vt faciat: cũ restet adhuc passiõis experimẽtũ nisi consummasse se dicit: quod se cõsummaturũ certissime nouit. CHRY. Uel dicit: Consummaui. q̄ si ea q̄ ex parte mea sunt oĩa feci: aut q2 cũ id quod maximũ ẽ factũ ẽ: dici põt totũ iam fcm̃ esse. Radix eni bonoꝝ submissa erat: quã oĩno debebat seq fructus ⁊ q2 his q̄ futura erãt: ipse iaʒ aderat ⁊ copulabatur. HYLA.ix.de tri. Post q̄: vt meritũ obedientie ⁊ sacramentũ totius dispensatõis itelligeremus adiecit: Et nunc clari. me tu pa apud temetipm.

AVGV. Supra dixerat. Pater venit hora: clarifica filiũ tuũ: vt filius tuus clarificet te. In quo vboꝝ ordie oñderat pri⁹ a pr̃e clarificãdũ filiũ vt patrẽ clarificaret filius modo aũt dicit: Ego te clarificaui ⁊ nũc clarifica me. tãq̄ prior ipse prẽz clarificauerit: a quo deide vt clarificet̃ exposcit. Ergo itelligẽdũ ẽ vtroq vbo supius vsũ eo ordine quo futurũ erat: modo vo visum fuisse vba pteriti tpis de re futura: velut si dixisset: Ego te clarificaba super terrã opus cõsummãdo qd̄ dedisti mihi vt faciã. ⁊ nũc clarifica me tu pater: que ẽ oĩno eadẽ sententia nisi q hic addit̃ clarificatõis modus cũ subdit̃: Claritate quã habui priusq̄ mũdus fieret apd̄ te. Ordo vboꝝ est: Quã habui apud te: priusq̄ mundus esset. hoc quidã sic intelligendũ putauerũt: tanq̄ natura humana que suscepta est a vbo conuerteretur in vbũ: ⁊ hõ mutaretur in deũ: imo si diligentius cogitemus hõ periret i deo. Non eni quisq̄ ex ista mutatiõe hois: vel duplicari dei verbũ dicturus est: vel augeri: sed quisquis dei filiũ predestinatum negat: hunc eundem filiũ hominis negat. Cum ergo videret illius pdestinate sue glorificationis venisse iaʒ tẽpus: vt ⁊ nunc fieret in redditione qd̄ fuerat in predestinatione iam factũ orauit dicẽs: Et nunc clarifica me tu pr̃ ⁊c̃.i. illaʒ quã habui apud te in predestinatõe tua tempus est vt apud te habeã etiã viuens in dextera tua. HYLA.xj. de trini. Uel orabat vt id qd̄ ex tpe erat gloriã eius que sine tẽpore est claritatis accipet: vt i dei virtutem ⁊ spũs incorruptionẽ trãsformata carnis corruptio absorberet̃.

Manifestaui nomen tuũ hominibus quos dedisti mihi de mũdo. Tui erant ⁊ mihi eos dedisti: ⁊ sermonẽ tuũ seruauerunt. Nunc cognouerunt q2 omnia que dedisti mihi abs te sunt. Q2 verba que dedisti mihi: dedi eis: ⁊ ipsi acceperũt ⁊ cognouerũt vere quia a te exiui: et crediderũt quia tu me misisti.

CHRY. Quia dixerat: Opus cõsummaui. manifestat q̄le opus. vt.s. nomen dei manifestaret. vnde dicit̃: Manife. nomẽ tuũ hoibus quos de. mi. de mundo. AVGV. Qd̄ si de his tñ dicit discipulis cum quibus cenauit: non pertinet hoc ad illam clarificationẽ: de qua supius loquebatur. qua filius clarificat patrẽ. quanta est eni gloria. xij. vel. xi. innotescere potuisse mortalibus: Si autẽ q ait: Manifestaui nomen tuũ hoibus quos dedisti mihi de mundo: oẽs intelligi voluit q in euʒ fuerãt crediturĩ: est plane ista clarificatio q̄ fili⁹ clarificat pr̃ẽz. ⁊ tale est qd̄ ait: Ma. no. t. q̄le illud qd̄ supra dixerat: Ego te clarificaui. p tpe futuro: ⁊ illic ⁊ hic pteritum ponẽs: sʒ de his q iã erãt discipli: nõ de oĩbus q i illum fuerãt crediturĩ cũ hoc dixisse ea q̄ sequũt̃ credibili⁹ demõstrãt. ab ipa q̄ orõnis suĕ exordio oẽs suos diis volebat itelligi. qb⁹ notũ faciẽdo pr̃ẽz clarificat eũ. Cũ.n. dixisset: Fili⁹ tu⁹ clarificet te: mox qñeadmõʒ id fieret õnsaũt di. Si.d. et po. om. car. ⁊c̃. is nũc qd̃ õ ill'a qb⁹ tũc audiebat̃ discipul' suis dicat. Ma. no. tu. ho. q. de. mi. õ mũ. Nõ q̄ dei nomẽ nouerant cũ eẽnt iudei. ⁊ vbi ẽ qd̄ legit̃. Not⁹ in iudea ds: ⁊ in isrl' magnũ nomẽ ei⁹: Ergo itelligẽdũ ẽ: Ma. no. tu. ho. istis quos de. mi. de mũ. q me audiũt hõ dicẽtẽ: nõ illõ nomẽ tuũ qd̄ vocaris ds: sʒ illõ qd̄ vocaris pr̃ me⁹: qd̄ nomẽ manifestari sine ipsi⁹ filij manifestatõe nõ passit. nã q ds dr̃ vniuerse creature ẽt oib⁹ gẽtib⁹ anteq̄ in xp̃m crederẽt nõ oĩmode eẽ potuit hoc nomẽ icognitũ. In hoc ergo q fecit hũc mundũ: ⁊ anq̄ ibueren̄t i fide xp̃i: not⁹ in oib⁹ ds. In hoc aũt q nõ est cũ dijs falsis colẽdus: not⁹ in iudea ds. In hoc vo q pr̃ est hui⁹ xp̃i: p quẽʒ tollit pctã mũdi. hoc nomẽ ei⁹ prius occultũ nũc manifestauit eis quos dedit ei pr̃ ipse de mundo. Sʒ quõ manifestauit si nõdũ venit hora: de qua supius dixerat: q veniet hora cum iam nõ in puerbijs loquar vobis pinde itelligendũ est pro tpe futuro pteritum positum.

CHRY. Uel q ipm xp̃m filiũ habeat: manifestauerat eis iaʒ ⁊ vbis ⁊ rebus. AVGV. Per hoc aũt q dicit: De disti mihi de mũdo: dcm̃ est de ill' q nõ eẽnt de mundo: sʒ hõ eis regnatio pstitit: nõ gnãtio. Quid est autẽ qd̄ seqtur: Tui erãt: ⁊ mihi eos dedisti: An aliqñ habuit pr̃ aliqd sine filio: absit. Uerũtñ habuit aliqñ dei fili⁹ qd̄ nõdũ habuit idẽ ipse hois fili⁹ qui nõdũ erat hõ factus ex matre. quapropter qd̄ dixit: Tui erãt nõ ide se separauit di filius: sʒ solet ei tribuere oẽ qd̄ põt a quo est ipse q pãt. ⁊ itaqʒ ait: Et mihi eos dedisti. sm̃ haiem se accepisse hanc ptãtem vt eos hr̃et oñdit: et etiã ipse sibi eos dedit. hoc est cũ pr̃e de⁹ xp̃s: hoi xp̃o qd̄ cũ pr̃e nõ est. Hoc aũt dixit vt oñdat eã que ad pr̃ẽz vnanimitatẽ ⁊ qm̃ placet pr̃i vt filio credãt. vñ seqt̃: Et ser. tu. seruauerunt. BEDA. Sermoneʒ pr̃is semetipm appellat: q2 p ipm pater oĩa ɔdidit: ⁊ in se ɔtinet oẽs sermones: ac si diceret: Me memorie ɔmendauerunt vt nunquã obliuiscant̃. vel dicit: Et sermonẽ tuũ seruauerunt. in eo.s. q mihi crediderunt. vñ seqtur: Et nũc cogno. q2 om. que dedi. mi. abs te sunt. Quidaʒ aũt dicunt hãc esse lr̃am: Nunc cognoui: quia oĩa que dedisti mihi: abs te sunt: sed hi nõ habent rationeʒ. Quõ.n. poterat ignorare filius que sunt pr̃is: sed de discipulis dictũ est. q.d. Didicerunt q nihil est in me alienuʒ extra te: ⁊ q quecunqʒ doceo tua sunt. AVGV. Simul auteʒ pater dedit ei oĩa cũ genuit q hʒ oĩa. CHRY. Et vñ didicerunt: ex verbis meis quibus docebaʒ eos. q̃m a te exiui. hoc enim per totũ studebat oñdere euangeliũ. vñ seqtur: Q2 ver. q̄ de. mi. de. eis: ⁊ ip. acceperunt. AVGV. i. itellexerunt atqʒ tenuerũt. Tunc eni verbũ accipit̃ qñ mente pcipit̃. vnde seqtur. Et cogno. ve. q2 a te exiui. Et ne q̄sq̄ putaret istã cognitionẽ iaʒ p spẽm factã nõ p fidẽ exponendo addit: Et crediderũt vt subaudiamus vere. Quia tu me misisti. Hoc itaqʒ crediderunt vere qd̄ cognouerũt vere. Idẽ eni est: A te exiui: qd̄ est: Tu me misisti. Cũ auteʒ dicit: Crediderunt. vere itelligendum est non eo quo supra dixit modo crediderunt: sed vere. i. quõ credẽdũ ẽ: incõcusse: firme: stabiliter: non iam ad propria redituri: ⁊ christuʒ relicturi. Adhuc ergo discipuli non erant tales: quales eos dicit verbis preteriti tẽporis: quasi iam eẽt prenũcians quales futuri essent accepto spũ sancto. Quomõ auteʒ pater ea verba filio dederit: facilior questio videtur. si sm̃ q est filius hominis

accepisse a pre credat. si vo fm id qd e de pre genitus accepisse a patre ista vba cogitat: nihil ibi tpis cogitet qsi prius fuerit et ea non habuerit: quoniam quicquid deus pater deo filio dedit: gignendo dedit.

Ego pro eis rogo: non pro mundo: sed pro his quos dedisti mihi quia tui sunt. Et mea omnia tua sunt: et tua mea sunt: et clarificatus sum in eis. Et iam non sum in mundo: et hi in mundo sunt et ego ad te venio. Pater sancte serua eos in noie tuo quos dedisti mihi: vt sint vnum sicut et nos. Cum essem cum eis ego seruabam eos in nomine tuo. Quos dedisti mihi ego custodiui et nemo ex eis perijt nisi filius pditois vt scriptura impleat. Nunc aut ad te venio: et hec loquor in mundo: vt habeant gaudium meum impletum in semetipsis.

CHRY. Quia multas a dno ɔsolatões discipli audientes modu persuasi erat: de reliquo pri loquit. dilectione quam ad eos hebat ostedes. vn sequit. Ego pro eis rogo. q. d. Non solu que a me sunt tribuo eis: sz et aliu p hoc rogo. vt amplio re ondat amore. AVGV. Cu ergo addit: Non p mundo. mundu vult intelligi eos q viuut fz concupiscetia mundi: et non sunt in ea forte gre: vt ab illo eligant ex mundo: quam forte significat cu subdit. Sz p his quos dedisti mihi. Per hoc eni q eos illi pr ia dedit. factu est vt no ptineat ad eu mudu pro quo non rogat. neqz aut quia pater eos filio dedit: amisit ipse quos dedit. vnde subdit: Quia tui sunt. CHRY. Frequeter aute hoc ponit: dedisti mihi. vt discat qm patri hoc placet: et qm no vt alien venies eos seduxit: sz vt ppos accepit. deide ne qs estimet nouu esse eius pncipatu: et nup eos suscepisse a patre subiungit. Et oia. m. t. s. et t. m. s. ac si dicat. Neqz audiens aliqs quoniam mihi eos dedisti. estimet eos alieos ee a pre. mea. n. e. sunt. nec audies: Qm tui erat: estimet alienos eos fuisse a me. que. n. sunt eius: mea sunt.

AVGV. Satis aut hic apparet. qm vnigeniti filij sut oia q sunt pris. p hoc vtiqz q etia ipse de e et de pre natus: pri equalis. non quo dictu e maiori ex duobus filijs: Oia mea tua sunt. Illud. n. de oibus dictu e creaturis que infra creatura sancta ronabile sunt. Hoc aut ita dictu est vt sit hec etia ipsa creatura ronalis que no nisi deo subdit. Hoc ergo cu sit dei pris no simul eet et filij: nisi pri eet equalis. Nefas est eni vt sancti de qbus hec locut e cuiusqz sint: nisi eius a quo creati et scificati sunt; hoc aut qd ait cu de spu sco loqueret: Oia que hz pr: mea sunt. de his dixit: que ad ipsaz pris pertinet diuinitate: neqz eni spussanct de creatura que pri e subdita. et filio fuerat accepturus: cum dicat de meo accipiet.

CHRY. Deide demostratioez pdictoz ponit dicens. Et clarificatus su in eis. Ex quo pz. qm potestatez hz eos deo: qm glorificat me tibi credetes et mihi. nullus. n. in qbus no hz pratem glorificatus e. AVGV. Dicedo aute ia esse factu: ondit ia fuisse pdestinatu: et certu hri voluit q eet futuru. Sed vtru ipsa sit clarificatio de qua dixerat: Et nuc clarifica me tu pr apd temetipm. si enim apud te: quo in eis: an cu hoc ipm inotescat eis: et p eos oibus q credut eis quasi testibus suis. vn subdit: et iam no suz in mudo: et hi in mudo sut.

CHRY. Hoc e. Et si no appareo fm carne: p hos glorificor q pro me moriunt: sicut et p pre et pdicat me. sic et patre.

AVGV. Sz si hora illa q loqbat attedas: vtriqz in mudo adhuc erat. No eni fz profectu cordis et vite id accipere possum cum dicat: Iam no sum in mudo. nuqd ergo fas e: vt eu credamus aliquado mudana sapuisse: Restat igitur vt fm illud: q etiam ipse in mundo prius erat: in mundo se dixit iam non esse presentia corporali: an non quotidie dicimus iaz no est hic: de aliquo qntoti abituro et maxime morituro. vn exponens cur hoc dixerit adiecit: Et ego ad te venio. Comendat igitur pri eos quos corpali absentia relicturus e dices: Pater sancte serua eos i noie tuo: quos dedisti mihi. Sicut ho deuz rogat pro discipulis suis. quos accepit a deo. Sed attede qd sequit: Ut sint vnu sic et nos. non ait: Ut simus vnu ipsi et nos sicut et nos vnu sumus. ipsi vtiqz i natura sua vnum sunt: sicut nos in nostra vnum sumus. qa. n. vna eademqz psona est deus et ho: itelligimus h o[m]i[n]e in eo q rogat: et deu in eo q vnu sunt: et ille et ipse quem rogat. poterat qdem dicere per id q ecclesie caput est et corpus eius ecclesia. Ego et ipsi no vnu sed vnus sum qa caput et corpus vnus est christus. Sed diuinitatez sua cosubstatialem patri ostedens: vult esse suos vnum: sed in xpo: non tm per eadez natura qua oes ex hoibus mortalibus equales angelis fiunt: sed et p eande in eande btitudine cospirate ɔcordissima voluntate in vnu spm quodamo charitatis igne coflan. Ad h. n. valet qd ait: Ut sint vnum: sicut et nos vnu sum. vt quemadmodu pr et filius no tm eqlitate sub e: sed etiaz voluntate vnu sunt. ita et hi iter quos et deu mediator est filius. no tm per hoc q eiusde nature sunt. sed etia per eande dilectionis societate vnu sint. CHRY. Rursus vt ho loqtur subdes Cum eem cu eis ego seruaba eos in noie tuo: hoc est p tuuz adiutoriu. humane eni loqtur: et ad eoz mente estimantiu q maiore quadam haberent vtilitate ab eius pntia. AVGV. In noie eni pris seruabat discipulos suos filius ho cu eis humana pntia costitutus: sed et pr in noie filij seruabat: quos in noie filij petetes exaudiebat. Neqz hoc ta carnalr debem accipe velut vicissim nos seruent pr et filius. sil enim nos custodiut et pr et filius et spussanct: sz scriptura nos non leuat nisi descedat ad nos. Intelligam ergo cu ita dns loqtur: psonas eu distinguere no separe naturaz. Qn ergo seruabat discipulos suos filius pntia corpali. no expectabat pr ad custodiedu succedere filio discedete: sz eos ambo seruabat potecia spirituali. et qn eis abstulit filius pntiam corpalem: tenuit cum patre custodia spiritale: qa et custodiedos qn filius ho accepit: custodie psne no abstulit: et cuz pr filio custodiedos dedit: no dedit sine ipo cui dedit: sed dedit hoi filio non sine deo eode ipso filio. Seqtur enim: Quos dedisti mihi: ego custodiui et neo ex ipsis perijt. nisi filius pditois. i. traditor xpi pditoe pdestinat: vt scriptura impleret: que. s. de illo maxie i psalmo. cviij. pphetat. CHRY. Et nimiz solus ille tunc perijt. sed multi postea. Dicit aut: Nemo ex eis perijt. i. qntu ex mea pte no perda qd manifesti alibi dicit: No eijcia foras Si vo p seipos exiliet no ex necitate ad me traho. Seqtur: Nuc aut ad te venio. Sed qa posset aliqs querere: Nunqd n potes eos ɔseruare recedes: Pot qdem. sed cui gra hoc dicat: ondit subdes. Et hec lo. in mu. vt ha. gau. me. iple. in se. ipsis. i. vt no tumultuent imperfectiores exites per qd indicauit q ppter eoz gaudiu et requiem: oia hec ifuna loqbat.

AVGV. Uel alr. Qd sit hoc gaudiuz: ia supius expsituz est vbi ait: Ut sint vnu sicut et nos vnu sum. Hoc gaudiuz suu. i. a se in eos collatum: i eis dicit iplendum. ppter qd se locutuz dixit in mundo: Hec est pax et btitudo futuri seculi In mundo aut loq se dicit qui paulo an dixerat: Iam no suz in mundo qa eni nondu abierat: hic adhuc erat: et quia mox fuerat abiturus: hic quodamo iaz no erat.

Ego dedi eis sermone tuuz et mud eos odio huit: qa no sunt de mudo: sicut et ego n suz d mudo. No rogo vt tollas eos de mudo: sz vt serues eos a malo. De mudo no sunt sicut et ego no suz d mudo. Scifica eos i veritate. Sermo tuus veritas e. Sicut tu me misisti i mudu: ita et ego misi eos in mudu. Et pro eis ego sanctifico meipm vt sint et ipsi sancrificati in veritate.

CHRY. Rursus dñs assignat cãm ꝑpter quã digni sunt discipuli multa diligẽtia potiri a pr̃e dicẽs. Ego dedi eis sermonẽ tuũ. ⁊ mũdus eos odio hũit. q. d. ꝑp te odio hĩti sunt: ⁊ ꝑp sermonẽ tuũ. AVGV. Nõdũ3 aũt id expti fuerant passiõib⁹ suis q̃ illos postea sunt secute: s3 more suo dic̃ ista: vbis pteriti tpis futura pnũciãs. Deide cãm subycit cur eos oderit mũdus dicẽs. Q2 nõ sunt de mũdo. hoc eis regeneratõe collatũ ẽ. nã generatõe de mundo erãt. Donatu3 ẽ ergo eis: vt sicut nec ipse. ita nec ipsi de mundo eẽnt. vñ seqr̃. Sicut ⁊ ego nõ sum de mundo. Ipse de mũdo nunq̃ fuit: q2 ẽt ẽm formã serui de spũ scõ nat⁹ ẽ de quo illi renati. Quãuis aũt iã nõ eẽnt de mundo adhuc tñ necessariũ erat eos esse i mundo. vnde subdit: Non rogo vt tollas eos de mundo.

BEDA. q. d. Iã iminet tempus vt tollar ego de mundo: loq̃3 nece est vt illi nũc nõ tollant̃ de mundo: vt me ⁊ te primum annuncient mundo. Q2 v̄o subdit: Sed vt serues eos a malo. l3 omne malũ itelligi possit: maxime vult intelligi malũ secessionis. AVGV. Repetit autẽ eandẽ sententiã3 dicẽs: De mundo non sunt sicut ⁊ ego non sum de mundo.

CHRY. Supra aũt dixit: Quos dedisti mihi de mũdo: illic naturã dicens: hic aũt de actibus malis. Dicit aũt: Nõ sunt de mundo. q2 nihil cõe cum terra est eis. sed celestiũ facti sunt ciues: in quo amorem suum eis ostendit: dum patri eos laudat. hoc aũt qð dicit: sicut: cũ in xp̃o ⁊ patre ponit̃ pocillũ as oñditur ꝑpter nature vnitatẽ: sed cũ de nobis ⁊ christo dicitur: multa distantia itermedia inter vtrũq3 existit. cu3 aũt ꝑus dixit. Serua eos a malo. non de periculoꝝ ereptione ait solũ: sed de ꝑmanentia in fide, vnde subdit: Sanctifica eos in v̄itate. AVGV. Sic. n. seruant̃ a malo: qð superi⁹ orauit vt fieret. Queri aũt pôt quõ de mundo iã nõ erant: si sanctificati i veritate nõdu3 erãt: an q2 ⁊ sanctificati in eadem ꝑficiunt sanctitate: neq3 hoc sine adiutorio grẽ dei. Sanctificant̃ aũt i veritate heredes testamẽti noui cu⁹ v̄itatis vmbre fuerũt sc̃ificatiões veteris testamẽti: ⁊ cũ sanctificãt̃ l v̄tute sc̃ificant̃ i xp̃o q dixit: Ego sum via v̄itas ⁊ vita. vñ seqr̃. Sermo tuus v̄itas ẽ. Grecu3 euãgeliu3 logos h3. i. v̄bũ. Sanctificauit g pr̃ in v̄itate. i. i verbo suo vnigenito suos heredes eiusq3 coheredes. CHRY. Uel alr̃: Sãctifica eos i veritate. i. sanctos fac per sc̃m spũm donationem ⁊ recta dogmata. Recta eni dogmata de deo docent ⁊ sanctificãt aĩam. ⁊ q2 hic de dogmatib⁹ ait subiunxit: Sermo tu⁹ v̄itas ẽ. hoc ẽ nullũ mendacium est in eo: ⁊ nihil typicũ oñdit neq3 corporeũ. Uidetur ãt mihi ⁊ aliud oñdere hoc qð dicit: Sanctifica eos in veritate. i. segrega eos sermoni ⁊ predicationi. vnde subdit: Sicut tu me misisti in mundum ita ⁊ ego misi eos in mũ. GLO. Pro quo eni christus missus est: ꝑ hoc ⁊ hi. vñ paulus: Deus erat in xp̃o mundũ recõcilians sibi: ⁊ posuit in nobis v̄bũ recõciliatõis. hoc autẽ qð dicit. sicut: nõ similiter de eo ⁊ de apostolis ponit̃: s3 vt erat possibile hoĩbus. Dicit aũt se eos misisse in mundum: ẽm qð erat ei consuetudo futuꝝ vt scm̃ ẽe. AVGV. Manifestũ ẽ aũt per hoc qð nũc adhuc de aplis loqtur. nam ip̃3 nomen aploꝝ: qð grecũ ẽ missus significat in latino. sed qm̃ ꝑ hoc q xp̃s fact⁹ est caput ecclesie: illi mẽbra sunt ei⁹. iõ ait: Et ꝑ eis ego sc̃ifico meipsum. i. eos in meipso sc̃ifico. cu3 et ipsi sint ego: ⁊ vt intelligeremus eum dixit: Pro eis sc̃ifico meip̃m hoc eum dixisse q eos ipse sc̃ificaret: mox addidit: Ut sint ⁊ ipsi sc̃ificati in veritate. i. in me: ẽm q verbũ veritas est in quo ⁊ ipse filius hoĩs sc̃ificatus ẽ ab initio: qñ verbũ caro factũ est. Tũc. n. sc̃ificauit se in se. i. hominẽ se i verbo se: q2 vnus christus verbũ ⁊ hõ. ꝑpter sua vero membra dicit: Et pro eis ego sc̃ifico meipsu3. hoc est ipsos in me: qñ in me etiã ipsi sunt ⁊ ego. Ut sint ⁊ ipsi sc̃ificati in veritate. Quid est: Et ipsi: nisi quẽadmodũ ego: ⁊ in veritate qð sum ego: CHRY. Uel aliter: Pro eis sc̃ifico meipsum. idest meipsum offero tibi hostiam. hostie enim oẽs sancte dicuntur: ⁊ queciiq3 deo dicãt̃: quia v̄o antiquit⁹ in figura sanctificatio erat ꝑputa i oue nũc aũt ẽ in ipsa veritate. ideo subdit. Ut sint ⁊ ipsi sc̃ificati in veritate: q2 ⁊ eos tibi facio oblationem quod ꝑpterea dicit: quia ipse qui offert̃ est caput eorũ: aut quia ⁊ ipsi imolant̃. Exhibite enim ait apostolus membra vestra hostiam viuentem sanctam.

¶ Nõ pro eis aũt rogo tñ: sed ⁊ ꝑ eis qui credituri sunt per verbũ coꝝ in me: vt omnes vnũ sint sicut tu pater in me ⁊ ego in te: vt ⁊ ipsi in nobis vnũ sint: vt credat mũdus quia tu me misisti. Et ego claritatẽ qua3 tu dedisti mihi dedi eis vt sint vnũ sicut ⁊ nos vnũ sum⁹. Ego i eis ⁊ tu i me: vt sint ꝯsummati i vnũ. ⁊ cognoscat mundus q2 tu me misisti: ⁊ dilexisti eos: sicut ⁊ tu me dilexisti.

AVGV. Cum orasset dñs ꝑ discipulis suis: quos ⁊ apostolos noiauit adiũxit ⁊ ceteros q̃ in eũ fuerãt credituri. Nõ ꝑ eis aũt ro. tñ: sed ꝑ eis q cre. sunt ꝑ v̄bũ eoꝝ in me.

CHRY. Hic rursus ꝯsolat̃ eos: oñdens alioꝝ salutis cã futuroꝝ cũ dic̃: Qui cre. sũt ꝑ ver. eo. i me. AVGV. Ubi oẽs suos itelligi voluit nõ solũ q tũc erãt in carne s3 ẽt q futuri erãt: neq3 hi tñ q ipsos cũ in carne viuerẽt: aplos audierũt: s3 ⁊ post obitũ eoꝝ: ⁊ nos lõge post nati ꝑ v̄bũ eoꝝ credidim⁹ in xp̃m: qm̃ ipsi q cũ illo tũc fuerũt: qð ab illo audierũt: ⁊ ceteris ꝑdicauerũt: atq3 ita v̄bũ eoꝝ ad nos vsq3 peruenit: ⁊ ꝑuenturũ ẽ ad posteros quicunq3 credituri sunt. pôt aũt videri i hac orone nõ orasse ꝑ quibusdã suis: ꝑ illis. s. q neq3 tũc erãt cũ illo: neq3 ꝑ verbũ eoꝝ postea: sed in eũ aũ crediderũt: nũqd etiã cũ illo erat tũc nathanael: ioseph ab arimathia ⁊ multi alij: de qb⁹ ioãnes dicit q crediderunt in euꝝ. Omitto dicere de symeone sene: de anna ꝑphetissa: ʒacharia: helisabeth: ioãne pcursore: qm̃ videri pôt orandũ ꝑ talibus mõtuis nõ fuisse: q cũ magnis suis meritis hic abierat. hoc eni ⁊ de antiq̃s iustis silr̃ vidit̃. Itelligendũ est igit q nõdũ ei sic crediderãt quõ ipse in se credi volebat. S3 post eius resurrectiõe3 spũ sancto ĩpartito edoctis ⁊ cõfirmatis aplis sic alios credidisse quẽadmodũ xp̃o credi oportebat. S3 restat ad qõne3: paulus aplus nõ ab hoĩb⁹ n3 ꝑ hoies. ⁊ latro q tũc credidit qñ in ipsis doctoribus fides q̃ fuerat ĩ tũc defecit. ꝑinde relinqtur vt sic itelligam⁹: quod dem est ꝑ v̄bũ eoꝝ vt ip̃3 verbũ fidei qð ꝑdicauerunt in mundo sic significatũ esse credamus. Deiñ aũt eẽ v̄bu3 eoꝝ. qm̃ ab ipsis est p̃mitus ac p̃cipue predicatũ. nam q̃de3 ab ipsis ꝑdicabat̃ in terra qñ ꝑ reuelatõe3 iesu xp̃i ip̃m verbũ eoꝝ paulus accepit: ac ꝑ hoc ⁊ ille latro in fide sua verbũ eorũ habebat. ergo illa orone pro oĩbus quos redemit: siue tũc in carne viuẽtes. siue postea futuros redẽptor nr̃ orauit. Quid ẽt vel q̃re ꝑ eis rogaret: cõtinuo subiũxit di. Ut oẽs vnũ sint. hic ꝑ nobis rogauit qð vt supra ꝑ illis vt oẽs. hoc est vt nos ⁊ illi vnũ simus. CHRY. Et sic i vnanimitate sermones ꝯcludit. vnde icepit. ibi finiens: nam incipiens dixit: Mandatum nouum do vobis: vt diligatis inuicem. HYLA. viij. de trinitate. Tum demu3 vnitatis profectus exemplũ vnitatis oñdit̃ cum ait: Sicut tu pater in me ⁊ ego in te: vt ⁊ ipsi in nobis vnũ sint: vt. s. sicut pater in filio ⁊ filius in pr̃e est: ita ꝑ huius vnitatis formã in pr̃e ⁊ filio vnũ omnes essent. CHRY. Rursus aũt ⁊ hoc quod dicit Sicut: nõ certissime parilitatis in eis est: sed vt hoĩnus possibile est sicut ⁊ cu3 dicit: Estote misericordes sicut ⁊c̃. AVGV. Est autem hic diligenter aduertendum. non dixisse dominum. Ut omnes vnum simus. sed Ut omnes vnum sint. sicut tu pater in me ⁊ ego in te. subintelligitur: Unum sumus. Ita ẽ enim pater in filio vt vnum sint. quia vnius substãtie sũt. nos vero esse quidem possumus in eis vnum: vnũ tamẽ cũ eis esse nõ possumus. q2 vni⁹ substãtie nos ⁊ ipsi non sunt.

Sic aũt sint in nobis vel non in illis: vt illi vnũ sint in nã sua, non vnũ in nostra. Sunt quippe ⁊ ipsi in nobis: sic de⁹ ĩ tẽplo. sum⁹ aũt non in ill' sicut creatura ĩ creatore suo: iõ ergo addidit. In nobis: vt q̄ vnũ efficimur fidelissima charitate gr̃e dei tribuendũ eẽt non nobis. AVGV. iiij. de trin. Uel q2 in seipsis vnũ eẽ nõ possunt: dissociati abĩuicẽ per diuersas voluptates ⁊ cupiditates ⁊ immũd ciã peccator̃: vñ mundent̃ p mediatorẽ: vt sint in illo vnũ. HYLA. viij. õ tri. Laborãtes aũt heretici fallere ne p id qõ dem est: Ego ⁊ pr̃ vnum sumus. nãc in his vnitas ⁊ ĩdifferẽs diuinitatis substãtia crederet̃: s3 ex dilectõe mutua ⁊ volũtatum cõcordia vnũ eẽnt: exẽplũ vnitatis istius ex his dictis offĩciis ptulerũt: Ut oẽs vnũ sint ⁊c. sed l3 ip̄m ĩtelligentie sue sensum ĩpietas demutet nõ tñ põt ĩtelligẽtia nõ extare dcõr̃: si eni regenerati ĩ vnl⁹ vite atq3 eternitatis natura sunt: cessat in his solus vnitatis assensus q vnũ sunt ĩ eiusdẽ regeneratõe nãe. soli aũt pr̃i ⁊ filio ex natura ꝓpriũ est vt vnũ sint: q2 d's ex deo vnigenitus nõ põt nisi in originis sue esse natura.

AVGV. Quid ẽ aũt hoc qõ subdit: Ut mundus credat: q2 tu me misisti: nũq̄d tũc creditur⁹ est mundus qñ in pr̃e ⁊ filio oẽs vnũ erimus: Nõne ista est pax illa perpetua: potius fidei merces q̄ fides: sed etsi in hac vita propter ipsam eãdem fidẽ oẽs qui vnũ credimus vnũ sumus: etiã sic nõ vt credamus s3 q2 credim⁹ vnũ sum⁹. qd ẽ g̊. Oẽs vnũ sint: vt mũdus credat: Ipsi quippe ois mũdus ẽ credẽs eã de his dicat de qbus dixerat. Non p his rogo tm̃: sed p his qui credituri sunt p v'ba cor̃ ĩ me. Quo rogo ĩtellecturi sum⁹: nisi q2 nõ ĩ eo cã3 posuit vt credat mundus: q2 illi vnũ sunt: s3 orãdo dixit: Ut mundus credat: sicut orãdo dixerat: Ut vnũ sint. Deniq3 si vbũ q̄ ait rogo. vbiq3 ponam⁹: erit hui⁹ expositio sententie manifestior. Rogo vt oẽs vnũ sint: rogo vt ⁊ ipsi ĩ nob vnũ sint: rogo vt mundus credat q2 tu me misisti.

HYLA. iiij. de tri. Uel p id mundus crediturus ẽ filium a patre missum esse q̄ oẽs q crediturí ĩ illũ sunt: vnũ ĩ pr̃e ⁊ filio erũt. CHRY. Nihil eñi ita scãdalizat oẽs vt abiuicẽ diuidi. q̄ credentes fiant vnum: hoc edificat ad fidẽ: ⁊ hoc etiã a p̄ncipio dixit: In hoc cognoscẽt oẽs q2 mei estis discipuli si dilectionẽ habueritis ad iuicẽ: Si.n. altercant̃: non dicent̃ pacifici magistri eẽ discipuli. me v'o nisi nõ existẽte pacifico: nõ cõfitebunt̃ a te missum. AVGV. Deinde saluator nr̃ q rogãdo pr̃em se hoiẽ demonstrabat: nunc demõstrat seipsum qm̃ cũ pr̃e deus ẽ: facere quod rogat. vñ subdit. Et ego claritatẽ quã dedisti mihi dedi illis. quã claritatẽ: nisi ĩmortalitatẽ quã natura hũana ĩ illo fuerit acceptura: ꝓpter ĩmutabilitatẽ eni3 predestinatõis preteriti tp̄is verbis futura significat. ĩmortalitatis aũt claritatẽ quam sibi a patre data dicit: etiã se sibi dedisse intelligẽdũ est. Cum eñi tacet filius in ope pr̃is opationẽ suã humilitatẽ cõmendat: cũ v'o in ope suo tacet opatione patris: paritatẽ cõmẽdat. Isto igit̃ mõ. ⁊ hoc loco nec se fecit alienum a pr̃is ope: q̃uis dixerit: Claritatẽ quã dedisti mihi: nec pr̃em fecit alienũ ab ope suo q̃uis dixerat. Dedi eis. Sicut aũt ex eo q̄ patrẽ p suis oĩbus rogauit hoc fieri voluit vt oẽs vnum sint: ita etiã suo beneficio id fieri voluit. vnde adiũxit: Ut vnũ sint in nobis sicut ⁊ non vnũ sumus. CHRY. Uel claritatẽ dicit gloriã que est p signa ⁊ dogmata: ⁊ vt vnanimes sint. vnde subdit: Ut vnũ sint in nobis sicut ⁊ nos vnũ sumus. Decenit glorie vt sint vnũ: etiam signis maior ẽ. Uniuersi eni q per apostolos crediderunt vnũ sunt: ⁊ si q̄dã ex ipsis diuisi sunt. hoc eor̃ desidie fuit: quod tamẽ cum nõ latuit. HYLA. Per acceptum igitur ⁊ datum honorẽ oẽs vnum sunt. sed nondum apprehendo rõnẽ: qñ datus honor vnũ oẽs eẽ pficiat: sed dñs gradum quẽdã atq3 ordinẽ consummãde vnitatis exposuit cum subdit: Ut vnum sint ĩ nobis: vt cum ille in patre p naturã diuinitatis esset: non contra in eo p corp̃alẽ eius natiuitatẽ: ⁊ ille iterũ in nobis per sacramẽ[...]tũ mysteriũ crederet̃: pfecta per mediatorẽ vnitas doceret̃. CHRY. Alibi v'o ait de se ⁊ pr̃e veniemus ⁊ mansionẽ apud eũ faciemus. illic qdem sabellianorum obstruens ora dũ.s ponit duas p̃sonas: hic v'o arrij suspitionẽ destruit cum patẽ3 per se dicit discipulis aduenire. AVGV. Neq3 tamẽ hoc ita dcm̃ est tanq̃ pr̃ non in nobis aut nos in pr̃e non simus: sed p hoc mediatorẽ inter deum ⁊ hominẽ se breuiter insinuauit. q̄ vero addidit: vt sint cõsummati in vnum: ostẽdit eo perduci recõciliationẽ que fit per mediatorem vt perfecta beatitudine pfruamur. vnde id qõ sequit̃: vt cognoscat mũdus q2 tu me misisti: nõ sic accipiendũ puto tanq̃ iter̃ dixerit: vt credat mũdus. Quandiu eni credimus qõ non videmus. nõdum sumus consummati: sicut erimus cũ meruerimus videre qõ credimus. qñ ergo õ cõsummatione loquitur talis est intelligenda cognitio qualis erit per speciem: non qualis nunc est per fidem. Ipsi quippe credentes sunt mundus non permanens inimicus. s3 ex inimico amicus affectus. ꝓpterea sequitur. Et dilexisti eos sicut me dilexisti. In filio quippe nos pr̃ diligit: q2 ĩ eo nos elegit: nec iõ pares sumus vnigenito filio: neq3 eni semp equalitatem significat. quod dicit. Sicut illud ita ⁊ illõ: sed aliq̃ tñ qõ illud est: est ⁊ illud: ita in hoc loco nihil est aliud: Dilexisti eos sic me dilexisti: q̃ dilexisti eos qñ ⁊ me dilexisti. Non eni alia causa est diligẽdi mẽbra eius nisi q2 diligit eũ. Cu3 igitur eorum que fecerit nihil oderit: quis digne possit eloqui quantu3 diligat membra vnigeniti filij sui: ⁊ quanto amplius ipsum vnigenitum.

Pr̃ quos dedisti mihi volo vt vbi sũ ego ⁊ illi sint mecũ vt videãt claritatẽ mea3 quã dedisti mihi; q2 dilexisti me añ cõstitutionẽ mundi. Pr̃ iuste mũdus te nõ cognouit. Ego aũt te cognoui ⁊ hi cognouerũt; q2 tu me misisti. Et notu3 feci eis nomẽ tuũ ⁊ notũ faciã: vt dilectio qua dilexisti me in ipsis sit: ⁊ ego in ipsis.

CHRY. Posiq̃ dixerat: q2 multi credent per eos ⁊ multa gloria potientur: loquitur de reliquo de coronis eis repositis dicens: Pater quos dedisti mihi: volo vt vbi ego sũ: ⁊ illi sint mecum. AVGV. Ipsi sunt quos a patre accepit quos ⁊ ipse de mundo elegit. sicut enim ait in huius orationis exordio. Dedit eis potestatẽ omnis carnis. idest omnis hominis vt det eis vitam eternam: vbi ostendit potestatẽ se omnis hominis accepisse vt liberaret quos voluerit: ⁊ dãnaret quos voluerit: Quapropter omnibus membris suis promisit hoc premium. vt vbi est ipse ⁊ nos cum illo simus: nec poterat non fieri: q̄ omnipotenti patri se velle dixerit omnipotens filius: vna vero est patris ⁊ filij volũtas. et si intelligere nondu3 permittit ĩfirmitas: credat pietas. Quãtum ergo attinet ad creaturam in qua factus est ex semine dauid fm̃ carnem: eo modo dicere potuit vbi ego sũ vt iã ibi se esse diceret: vbi fuerat mox futurus. in celo ergo nos futuros esse promisit. Illo enim forma serui leuata est: quã sumpsit ex virgine: ⁊ ad dextram patris collocata. GREGO. xxvij. moralium. Ubi est ergo quod rursus veritas dicit: Nemo ascendit in celum: nisi qui de celo descendit: que sibi in verbis suis non discrepat: quia enim membrorum suorum caput dominus factus est: repulsa reproborum multitudine. solus etiam est nobiscum: ⁊ sic dum nos cum illo vnum iam facti sumus. vnde solus venit in se: illuc etiã solus redit in nobis. AVGVSTINVS. Qd vero attinet ad formam dei in qua equalis est patri si secundum eam velimus intelligere quod dictum est. vbi ego sum: ⁊ illi sint mecum. abscedat ab animo omnis imaginum corporaliu3 cogitatio: ⁊ non ingratur equalis patri filius vbi sit: quoniã nemo inuenit vbi non sit. Propterea nõ eis satis fuit dicere:

Uolo vt vbi ego sum: τ ipsi sint. sȝ addidit: Mecū. Esse enī cuȝ illo magnū bonū ē. Nā τ miseri pñt eē vbi ē ille: sed beati soli sunt cū illo. τ vt de visibili q̄uis lōge dissimili q̄lecunq̄ sumamus exēplū. sicut cecus etiaȝ si ibi sit vbi lux ē: non est tñ ipse cum luce: sed absens est a p̄ñte. ita nō solū infidelis sed etiā fidelis q̄si esse nunq̄ possit vbi non sit christus: non ē tñ ipse cū christo per spēȝ. nā fidelē non est dubitādū eē cuȝ christo p fidē. sed hic de specie illa dicebat: in qua videbimus euȝ sicuti ē. vñ adiūxit: Ut videant claritatē meā quā dedisti mihi. Ut videāt dixit: nō. Ut credant. fidei merces ē ista: nō fides. CHRY. Nō autē dixit: Ut p̄ticipent gloriā meā. sed: Ut videant: hoc occulte insinuās q̄m oīs requies ibi est filiū dei videre. Dedit aūt ei pater claritatē q̄n euȝ genuit. AVGV. Cū ergo viderim⁹ claritatē quā dedit p̄r filio: etiā si eam dici hoc loco intelligamus: nō quam pater eq̄li filio gignēs eū dedit: sed quā facto hoī filio dedit post mortē crucis. Tunc fiet iudiciū: tunc tollet̄ impius ne videat claritatē dñi. Quā: nisi illā qua deus ē. si ergo sȝ id q̄d filius de⁹ ē accipiamus hoc dcm̄: Uolo vt vbi ego suȝ τ ipsi sint mecū. in p̄re cū xp̄o erimus: q cū dixisset: Ut videāt claritatē meā quā dedisti mihi. ꝯtinuo subiunxit: Quia dilexisti me ante cōstitutionē mūdi. In illo enī dilexit τ nos ante cōstitutionēȝ mūdi: τ tunc predestinauit quod in fine facturus est mundi. BEDA. Claritatē igitur vocat dilectionē q̄ ipse dilectus est a p̄re ante mūdi constitutionē: in illa claritate τ nos dilexit ante constitutionem mundi. THEOPHI. Postq̄ȝ g̊ p fidelib⁹ orauit: τ tot illis ꝓspera ꝓmisit: ponit quoddā p̄ñ τ ꝓp̄ria mansuetudine dignū dicens: Pater iuste mundus te nō cognouit. q. d. ego cupere cūctos homines cōsequi dicta bona que quidē pro fidelibus implaraui: sȝ q̄ ignorauerūt te: ideo non cōtingent gloriam τ coronas. CHRY. Uidetur aūt mihi hoc τ anxius dicere: q̄m cū qui ita bonus τ iustus ē cognoscere noluerunt. nō igitur hoc est quod iudei dicunt: Quī ipsi quidē te cognoscunt ego vero ignoro: sed econtrario est. vñ subdit: Ego autē cognoui te: τ hi cognouerunt quia tu me misisti: τ notuȝ feci eis nomen tuū: τ notuȝ faciā per spūmsanctum eis perfectam cognitionem dando. Si autem didicerint quis es tu: scient q̄ ego nō sum sepatus a te: sed valde amatus τ ꝓprius filius τ coniunctus. Hoc vero suasi eis: vt ego maneaȝ in eis: τ sic fidem que est in me τ amatoreȝ seruabunt certissime τ hoc est quod subditur: Ut dilectio qua dilexisti me in ipsis sit: τ ego in ipsis. q. d. Ipsis me amantibus ego manebo in eis.

AVGV. Uel aliť. Quid ē cū cognoscere: nisi vita eterna quam mundo damnato non dedit: recōciliato dedit. Propterea itaq̄ mūdus non cognouit: q̄ iustus es. hoc meritis eius vt nō cognosceret retribuisti: τ propterea mundus reconciliatus cognouit q̄ misericors es. τ vt cognosceret non ei merito sed gr̄a subuenisti. deniq̄ sequitur: Ego autē cognoui te. Ipse fons gratie est deus natura. hō autē de spiritusancto τ virgine ineffabili gratia. Deniqȝ quia gratia dei p iesū xp̄m est dñ̄: Et hi cognouerunt. Ipse est mūdus recōciliat⁹: sed ideo q̄ tu me misisti. ergo gr̄a cognouerunt. Et notū feci eis nomē tuūȝ p fidē: τ notū faciā p spēm: vt dilectio qua dilexisti me in ipsis sit. Qualis est ista locutio tali τ apostolus vsus est: Bonū certamē certaui: nō ait: Bono certamīe quod vsitatius diceret. quō aūt dilectio qua p̄r dilexit filiū eēt in nobis: nisi q̄ mēbra eius sumus: τ in illo diligimur cū ipse diligit̄ totus. i. caput τ corp⁹. Et ideo subiunxit: Et ego in ipsis: Est enī in nobis tanq̄ȝ in tēplo suo: nos autez in illa sȝ q̄ caput nostrū est. Ca. XVIII.

Hec cum dixisset iesus: egressus ē cū discipl'is suis trās torrētez cedron: vbi erat hortus in quē introiuit ipse τ discipuli eius. Sciebat autē τ iudas qui tradebat eū locum: quia freq̄nter Jesus conuenerat illuc cū discipulis suis.

AVGV. Terminato sermone quem post cenaȝ dñs ad discipulos habuit: adiuncta orōne quā dixerat ad patreȝ: ei⁹ passionē ioannes euāgelista sic exorsus est. Hec cuȝ dixisset iesus egressus est cū discipulis suis trās torrentem cedron: vbi erat hortus in quem itroiuit ipse τ discipuli eius. Non aūt continuo hoc factum est cuȝ eius illa finita esset oratio: sed alia quedā sunt interposita que ab isto pretermissa apud alios euangelistas legunť. AVGV. de cōcordan. euāge. Facta est enī ꝯtentio inter eos quis eoȝ videreť eē maior: sicut lucas ꝯmemorat. Dixit etiam ipse petro: sicut ipse Lucas subiungit: Ecce sathanas expetiuit vos vt cribraret sicut triticum: τ cetera que ibi sequuntur. Et hymno dicto: sicut Mattheus τ Marcus cōmemorant: Exierunt in montem oliueti. Contexit ergo narrationē Mattheus τ dixit: Tūc venit Jesus cum illis in villā que dicitur Gethsemani. Iste locus est quem commemorat hic Joannes: vbi erat hortus in quem intrauit ipse τ discipuli eius. AVGV. super Joannem Ad hoc ergo valeat quod dictum est. Hec cum dixisset: vt non eum ante opinemur ingressum q̄ȝ illa verba finiret. CHRY. Sed propter quid non dixit: Cessans ab oratione venit illuc: quoniaȝ oratio illa fuit loquela ꝓpter discipulos facta. De nocte autem vadit τ flumen pertransit: τ properat ad locum proditori cognitum: auferrens his qui insidiantur laborem. τ ostendens discipulis: quoniam valens ad morteȝ venit. ALCVI. Dicit autem: Trans torrentem cedron: idest cedrorum. genitiuus enim est grecus. Transit torrentem: quia de torrente passiōis bibit: vbi erat hortus vt peccatum quod in horto cōmissum fuerat in horto deleret. Paradisus enim hortus deliciaruȝ interpretatur. CHRY. Ne autem audiens hortum cum occultari estimes: subiungit. Sciebat autem τ iudas qui tradebat eum locum: quia frequenter Jesus conuenerat illuc cuȝ discipulis suis. AVGV. Ibi g̊ lupus ouina pelle ꝯtectus: τ inter oues alto patrisfamilias cōsilio toleratus didicit: vbi ad tempus exiguum dispergeret gregem insidiis appetendo pastorē. CHRY. Multotiens aūt ibi cum discipulis Jesus singulariter cōuenerat: de necess. loquēs: τ q̄ nō erat fas alios audire. Facit autem hoc in montibus τ in hortis maxime putū a tumultibus ingrens semꝑ locum: ne mens impediatur ab auditione. Ideo aūt iudas illuc venit quoniam multotiens christus extra pernoctabat. Iuisset autez ad domum si putasset eum ibi inuenire dormientem.

THEOPHILVS. Nouerat etiam iudas dominum festo tempore consueuisse semper docere discipulos aliq̄d sublime. Erat aūt solitus docere hō mystica in talib⁹ locis: ac q̄m tūc dies erat solēnis: arbitratus est illum esse illic et discipulos docere que ad celebritatem spectabāt.

¶ Judas ergo cū accepisset cohortem: τ a pontificibus τ phariseis ministros: venit illuc cum laternis τ facibus τ armis. Jesus itaq̄ȝ sciens omnia que ventura erant super eum: processit τ dixit ad eos. Quem queritis? Respōderunt ei: Jesum nazarenū. Dicit eis iesus: Ego suȝ. Stabat autem τ iudas: qui tradebat eū cū ipsis. Ut ergo dixit eis: Ego sum: abierunt retrorsuȝ: τ ceciderunt iterram. Iterum ergo iterrogauit eos quem queritis? Illi autem dixerunt: Jesum nazarenū. Respōdit Jesus: dixi vobis quia ego suȝ: Si ergo me queritis sinite hos abire. Ut impleretur sermo quem dixit: quia quos dedisti mihi

non perdidi ex eis quenq̃.

GLO. Ostéderat euāgelista quō iudas ad locū vbi christus erat puēire potuerit. nūc ondit quā illuc puenit dicēs: Judas ergo cū accepisset cohortē ⁊ a pontificib⁹ ⁊ phariseis ministros: vēit illuc cū laternis ⁊ facib⁹ ⁊ armis. AVGV. Cohors nō iudeoꝝ ſ; militū fuit. A preside itaq; itelligat accepta: tāq; ad tenendū reū seruato ordine legitime potestatis: vt nullus tenentib⁹ auderet obsistere: q̃q; ⁊ manus tāta fuerat congregata: ⁊ sic armata veniebat: vt vel terreret vel etiā repugnaret si quisq; christum defendere auderet. CHRY. Sed qualiter cohorti suaserūt: q: milites erāt: pecuniaꝝ gr̃a oia facere meditantes. THEOPHI. Faces aūt afferūt ⁊ laternas: ne xp̃s latens ī tenebris fugeret. CHRY. Multotiēs aūt alias miserūt cōprehēdere eū: sed non valuerunt. vnde manifestū est q tunc sponte seipsz dedit. Propter quod subditur: Jesus aūt sciens omnia que ventura erāt super eū: pcessit ⁊ dixit ad eos. quez queritis? THEOPHI. Querit aūt nō vt volēs scire. Nā vtiq; nouerat oia que ventura erāt super eū: sed ondere volens q̃m cum presens esset: ab eis videri nō poterat vel discerni. naz sequitur. Dicit eis iesus. Ego suz. CHRY. Jn medio enīz eoꝝ existens excecauit eoꝝ oculos. quaniā enī nō tenebre causa erant: indicauit euangelista dicens: Qui habuerūt lāpades. si v̄o lāpades nō eēnt a voce saltē debebāt eū agnoscere. Si v̄o illi ignorabāt. q̃liter iudas ignorauit: qui cum eo fuerat continue? Et ideo subdit: Stabat autem ⁊ iudas qui tradebat eum cum ipsis. Fecit autem hoc iesus ostēdēs quoniā non solum comprehendere eum nō possent: sed nec videre in medio existentem: nisi ipse concederet. vnde subditur: Ut ergo dixit eis: Ego sum. abierunt retrorsum: ⁊ ceciderunt in terram. AVGV. Ubi nūc militum cohors? vbi terror ⁊ munimen armorum. vna vox turbā odijs feroceꝫ armisq; terribilem sine telo vllo percussit: repulit: strauit. Deus enim latebat in carne: ⁊ sempiternus dies ita mēbris occultabatur humāis: Ut cū laternis ⁊ facibus quereretur occidēdus a tenebris. quid iudicaturus faciet qui iudicandus hoc fecit? Et nunc vtiq; per euangelium. Ego suz dicit christus: ⁊ a iudeis expectatur antichristus vt retro redeant ⁊ in terram cadant: quaniam deserentes celestia terrena desiderant. GREGO. super ezechielem: Quid aūt hoc q electi in faciem: ⁊ reprobi retrorsuz cadūt: nisi q omnis qui post se cadit: ibi cadit vbi nan videt. qui vero ante se ceciderit: ibi cadit vbi videt. Jniqui ergo quia in inuisibilibus cadunt: post se cadere dicuntur: quia ibi corruunt vbi quod tunc eos sequitur modo videre nō possunt. Justi vero q in istis visibilibus semetipsos spōte deijciūt vt in inuisibilibus erigant quasi in faciem cadunt q: timore compuncti videntes humiliant. CHRY. Demū ne qs dicat quoniā ipse iudeos ad hoc induxit vt eū occiderent: seipsum in manibus eoꝝ tradens manifeste ostēdit eis oia que sufficiebant eos reuocare. Sꝫ q: permanebant in malitia: ⁊ nullā habebant excusationē: tunc seipsum in manib⁹ eorum tradidit: vnde sequitur. Jteruz ergo iterrogauit eos: Quez queritis? Illi ergo dixerunt: iesum nazarenū. Respondit iesus. Dixi vobis quia ego sum. AVGV. Audierant primo: ego suz. sed non cōprehenderant: quia hoc noluit qui potuit quicqd voluit. verum si nunq̃ se ab eis permitteret apprehēdi: nō quidem illi facerent ꝓpter quod venerant: sed nec ipse faceret propter quod venerat. Proinde quia tenere volētibus ⁊ non valentibus ostendit potestatem suam. iam tenebunt eum vt faciat de nescientibus voluntatē suam. vn̄ subdit. Si ergo me queritis sinite hos abire. CRHY. q. di. Si me queritis: nihil vobis ad hos cōe est. Ecce meipsum trado vsq; ad vltimā horā ad suos dilectionis conseruantiam demonstrans. AVGV. Jnimicos iubet: ⁊ hoc faciūt qd iubet. sinunt scilꝫ nunc eos abire quos non vult perire.

CHRY. Unde euāgelista ondens q hoc non fuit eoꝝ ꝓpositi sed virtus eius q cōprehensus fuerat subiūgit: Ut impleret sermo quē dixit. q: quos dedisti mihi non perdidi ex eis quēq̃. Perditōez aūt nō hanc dixerat que est mortis. sꝫ illam eternam: euāgelista vero ⁊ de p̃nti morte id accepit. AVGV. Nunqd aūt nō erāt postea morituri. Cur ergo si tūc morerenī: pderet eos. nisi q: nōduz in eū sic credebāt quō credūt quicunq; nō pereūt.

Simō ergo petrus habēs gladiū eduxit eum ⁊ percussit pōtificis seruū ⁊ abscidit auriculā eius dextram. Erat aūt nomē seruo malchus. Dixit ergo iesus petro: Mitte gladiū tuuz ī vaginam. Calicē quē dedit mihi pater nō vis vt bibā illuz?

CHRY. Petrus ꝯfidēs in p̄dicta voce dn̄i ⁊ in his q̄ iaꝫ facta erāt armat aduersus eos q superuenerāt. vn̄ dr̄. Simō q pe. ha. gla. edu. eū ⁊ p. pō. ser. Sꝫ q̃liter q iussus erat nō peram hr̄e neq; duo vestimēta gladiū hꝫ? Mihi videt̄ hūc formidās preparasse dudū. THEOPHI. Uel qꝛ ad opus agni illo idigens ferebat hūc ēt post cenaz. CHRY. Sꝫ qlr q iussus erat nō alapā dare: homicida fit? q: maxime ñ se vlcisci iussus ē: h aūt nō se vlciscebat̄: ſꝫ magistrū. Deniq̃ nondum pfecti adhuc erāt. ſꝫ videbis postea petꝝ verberatū ⁊ humiliter ferentē. nō sine cā aūt subdit. Et absci. ei⁹ au. dex. Uidet̄ mihi. n. ipetū apl̄i significare: qꝛ ad ip̄m caput ipetū fecit. AVGV. Solus aūt hic euāgelista ēt nomen serui huius expressit cū dic: Erat āt no. ser. mal. sic lucas solus q ei⁹ auriculā dn̄s tetigerit ⁊ sanauerit eā. CHRY. Tūc. n. miraculū fec: ⁊ erudiēs nos: q̃m eis q male faciūt benefacere oꝫ: ⁊ virtutē reuelās suā. Nom̄ āt ꝓpterea posuit euāgelista: vt his q tūc legerēt liceret q̃rere si v̄e fcm̄ sit. Seruū aūt eū summi pōtificis dic: q: magnū est qd̄ fcm̄ est: nō solū q: curauit: ſꝫ q: curauit eū q sup eū venerat ⁊ paulopost alapam datur⁹ erat. AVGV. Malchus aūt iterptat̄ regnatur⁹. qd ergo auris p dn̄o amputata: ⁊ a dn̄o sanata significat: nisi auditum amputata vetustate renouatū: vt sit ī nouitate spūs: ⁊ nō in vetustate lr̄e: qd cui p̄stitū fuerit a xp̄o qs dubitet regnaturum eē cū xp̄o? q āt seru⁹ inuentus est: ⁊ hoc ad illam ptinet vetustatē: q ī seruitutē gn̄at: ſꝫ cū accessit sanitas figurata est ⁊ libertas. THEOPHI. Uel ecisio auris dextre serui principis sacerdotū signuz erat surditatis eoꝝ: q̄ precipue in principibus sacerdotū inoleuerat. Qꝛ āt dn̄o restituta sit auris significat vltimā repationē itellect⁹ ī israelitici venientē helia. AVGV. Fcm̄ aūt petri dn̄s iprobauit ⁊ ꝓgredi vltra ꝓhibuit. vn̄ seq̄t̄ Dic ei ie. pe. Mitte gla. tuuz in vaginam. Eteni ille ad patiētiā cōmonēdus fuit: ⁊ hoc ad itelligētiaꝫ cōscribendum. CHRY. Non solū autē minis eum cohibuit vt mattheus refert: sed ⁊ aliter consolatur eum dicēs: Calicem quē dedit mihi pr̄: nō vis vt bibā illuz? ostendens q̃m nō illoꝝ virtutis que fiebant erant: sed sue cōcessionis: ⁊ q n ō est deo cōtrarius: ſꝫ obediēs vsq; ad mortē. THEOPHI. Jn eo aūt q ipsum calicē dicit q̃ sibi grata ⁊ acceptabilis p salute mortaliū mors videat̄ edisserit. AVGV. Qꝛ autem a patre traditum sibi dicit calicē passionis: illud est quod ait apostolus. Filio ꝓprio non pepercit: sed pro nobis oībus tradidit eum. verum auctor calicis huius est etiā ipse qui bibit. vnde idē apostolus dicit: Christus dilexit nos ⁊ tradidit seipsum pro nobis.

Cohors aūt ⁊ tribunus ⁊ ministri iudeoꝝ cōprehenderūt iesum: ⁊ ligauerunt eum ⁊ adduxerunt eū ad annaz primū. Erat eni socer cayphe qui erat pontifex anni illi⁹. Erat autez cayphas qui consiliū dederat iudeis: quia expedit vnum hominez mori pro populo.

THEOPHI. Peractis cūctis q̄ sufficiēter se habebant ad ꝓhibēdū iudeos: cū illi hoc neq̄q̄ discernerēt tunc duci se ꝑmisit. vn̄ dr̄. Cohors ergo ⁊ tribun⁹ ⁊ ministri iudeoꝝ ꝯprehēderunt Jesū. AVGV. Cōprehēderunt ad quem nō accesserunt nec audierunt. Accedite ad eum ⁊ illuminamini. Si.n. sic accederēt nō cū manib⁹ occidēdū: sed recipiēdū corde cōprehēderent. Nunc aūt qm̄ eum illo modo cōprehenderunt ab eo lōgius recesserunt. Seqtur: Et ligauerunt eum. a quo solū potius velle debuerunt: ⁊ erāt forte in eis q postea liberati ab eo dixerunt: Dirupisti vincula mea. Postea v̄o q̄ ꝑsecutores tradēte iuda dn̄m ligauerūt: vt intelligatur iudas non laudabilis vtilitate traditiōis huius: sed sceleris volūtate dānabilis: subditur. Et adduxerūt eum ad annā ꝑmū. CHRY. Pre delectatōe.n. gloriabāt in his q̄ fiebant quasi tropheū statuentes. AVGV. Nec tacet cāz cur ita fcm̄ sit subdēs. Erat.n. socer cayphe: q erat pontifex anni illius. Merito ⁊ mattheus cū id breuius narrare voluisset: eum ad cayphā ductuz fuisse cōmemorat: q̄ ⁊ ad annam prius ideo ductus est: q̄ socer eius fuerit: vt itelligendū sit hoc eūdē cayphā fieri voluisse. BEDA. Quatenus dum a ꝯsimili pontifice dānaretur: ipse quoq̄z minoris criminis reus haberetur. vel fortassis sic dom⁹ eius sita erat vt preterire eam non possent: siue diuinitus actum est: vt qui erant affines sanguine sociarentur i scelere. Sed qd̄ dicit q̄ esset pontifex anni illius: sonat contrarium legi: in q̄ ꝓceptum erat. vt vnus esset pontifex summus: quo mortuo succederet ei filius suus: sed iaz pontificatus ambitōe erat infectus. ALCVI. Refert enim iosephus istum cayphā vnius anni sacerdotium redemisse. Non ergo mirum si iniquus pontifex inique iudicauerit: sepe qui per auaritiaz ad sacerdotiū accedit: per iniusticiā in eo seruatur. CHRY. Ne aūt audiens vincula auditor tumultuet̄ recolit ꝓphetie qm̄ mors eius salus fuit orbis terraꝝ. vnde seqtur: Erat aūt cayphas qui consiliū dederat iudeis: quia expedit vnū hominem mori pro populo: tanta enī est veritatis supabundantia: vt ⁊ inimici eam personent.

¶ Sequebatur aūt Jesum simō petrus ⁊ ali⁹ discipulus. Discipulus aūt ille erat notus pōtifici ⁊ introiuit cū Jesu in atriū pōtificis. Petrus autem stabat ad ostiū foris. Exiuit ergo discipulus ali⁹ qui erat notus pontifici: ⁊ dixit ostiarie: ⁊ introduxit petrū. dixit ergo petro ancilla ostiaria. Nūquid ⁊ tu ex discipulis es hominis isti⁹? dic̄ ille: Nō sum. Stabāt aūt serui ⁊ ministri ad prunas q2 frigus erat: ⁊ calefaciebant se. Erat autē cū eis ⁊ petrus stās et calefaciens se.

AVGV. de cō. euan. De petri tētatione que inter dn̄i cōtumelias facta est non eodem ordine oēs narrant. naz ipsas primo cōmemorat matthe⁹ ⁊ marcus: deinde petri tentationem. Lucas v̄o explicat prius tentatiōes petri. deinū dn̄i cōtumelias. Joannes aūt incipit petri tentationem, dicere cum dicit: Sequebat̄ aūt iesum simon petrus: ⁊ alius discipulus. ALCVI. Ex deuotione sequebatur magistruz: q̄ tus a longe ꝓpter timorē. AVGV. Quis sit aūt ille alius discipulus non temere affirmādū est: q2 tacet̄. Solet autē se idē ioannes ita significare ⁊ addere: quez diligebat iesus. fortassis ergo ⁊ hic ipse est. CHRY. Se sī occultat humilitatis gr̄a: etenī h̄ magnā rectitudinē enarrat quō oibus fugiētibus ipe seqt̄: sed preponit sibi petꝝ ⁊ singpsius coactus est meminisse: vt discas qm̄ certi⁹ alijs enarrat ea que facta sunt in atrio quasi intus existēs. Succidit aūt ꝓpriā laudē subdens: Discipulus aūt ille erat notus pontifici: ⁊ introiuit cum Jesu in atriū pontificis: non enim hoc vt magnū quid de seipso ponit: sed q2 dixit q̄ intrauit cum iesu solus: vt nō estimes hoc excelse mētis eē addit cām. Igit̄ petrū venisse illuc amoris fuit: nō itrasse aūt intra timoris. vn̄ seqtur. Petrus aūt stabat ad ostiū foris. ALCVI. Foris stabat qui negaturus erat dn̄m: nec erat in xp̄o: qui xp̄m confiteri non erat ausus. CHRY. Sed quoniā ⁊ petrus intrasset vtiq̄z domū si ei cōcessum eēt indicauit subdens: Exiuit ergo discipulus alius: qui erat notus pontifici. ⁊ dixit os. ⁊ introduxit petꝝ. Ideo aūt ipse eū non introduxit: q2 christo adherebat ⁊ sequebat̄ eum. Seqtur: Dixit ergo ancilla ostiaria: Nūqd ⁊ tu ex discipulis es hois isti⁹? Dicit ille: Non sum. Quid dicis o petre? Nōne prius dixisti: Et si oportuerit aiam meam pro te ponam: qd ergo factum est. qm̄ nec ostiarie fers interrogationē: non erat miles q iterrogabat: sed ostiaria vilis. neq̄z dixit Seductoris discipulus es: sed hois illius: qd̄ miserēus erat. Dicit aūt: Nunqd ⁊ tu: q2 ioannes intus erat.

AVGV. Sed qd mirū si d̄s vera predixit: homo autem falsa ꝓsumpsit: Sane in ista que iaz cepta est negatione petri debemus aduertere nō solū ab eo negari xp̄m: qui dicit eum non esse xp̄m. sed ab illo etiaz qui negat se esse christianum. Dn̄s enim non ait petro: Discipulum meū te negabis: sed me negabis. negauit ergo ipsum cum se negauit eē discipulum. Quid aūt aliud isto modo q̄ se negauit eē xp̄ianuz: q̄ multi postea etiā pueri ⁊ puelle potuerunt mortez ꝓ xp̄i cōfessione cōtemnere ⁊ regnū celoꝝ fortiter introire: quod tunc iste nō potuit qui claues regni eius accepit. ecce vnde dictum est: Sinite hos abire: q2 quos dedisti mihi nō ꝑdidi ex eis quēq̄. vtiq̄z enī petrus si negato xp̄o hinc iret: qd aliud q̄ periret? CHRY. in sermone de petro ⁊ helia. Jccirco aūt diuine ꝓuidentie secretū ꝑmisit vt primus ipse laberetur petrus. quo erga peccantes duriorē snīam propter casus ituitu pareret. Petrus.n. orbis terraꝝ doctor ⁊ magister peccauit ⁊ veniā impetrauit: vt hec indulgentie norma ⁊ regula iudicantibus preberet̄. Jccirco enī non angelis arbitror cōmissam sacerdotij ꝑtātem: ne cum ipsi minime peccarēt: in peccatoribus sine misericordia vindicarent. Hō passibilis supra hoīes ordinat̄: vt dū ipse i alijs suas recolit passiones: mitē apō eos se prebeat ⁊ benignū. THEOPHI. Quidā tamē inanē quandā gr̄am appropriantes petro dicunt: q̄ sō negauit petrus: qm̄ volebat semp esse cum xp̄o: ⁊ sequi ꝯtinue. Nouit enī q̄ si fateret̄ se esse de xp̄i discipulis: diuideret̄ ab eo: ⁊ nō hr̄et vltra spaciū sequendi vidēdiq̄z dilectū vnde simulabat se officiū gerere ministroꝝ: ne vult⁹ mestiia cognitus excluderet̄. vnde seqtur: Stabant aūt serui et ministri ad prunas q2 frigus erat ⁊ calefaciebāt se: Erat āt ⁊ Petrus stans cum eis ⁊ calefaciens se. AVGV. Non hyems erat ⁊ tn̄ frigus erat: q̄le solet etiaz eqnoctio verno accidere. GREGO. y. mo. Jā aūt itus a charitatis calore petrus torpuerat: ⁊ ad amorē ꝑntis vite quasi ad ꝑsecutoꝝ prunas ifirmitate estuāte recalebat.

¶ Pōtifex ergo interrogauit Jesum de discipulis suis ⁊ d̄ doctrina ei⁹. Respōdit ei iesus. Ego palam locutus sum mūdo: Ego semper docui in synagoga ⁊ in templo quo oēs iudei cōueniunt: ⁊ in occulto locutus sum nihil. Quid me interrogas? Interroga eos qui audierūt qd locutus sim ipsis: ecce hi sciūt que dixerīz ego.

CHRY. Quia xp̄o nullū crimen inferre poterant de discipulis iterogabāt. vnde dr̄: Pōti. er. in. ie. de discipulis su. fortassis vbi erant: vel cuius gr̄a eos collegit. hoc autem dicebat q̄si seditiosum ⁊ nouaꝝ reꝝ factorem eū redarguere volens: quasi nullo alio attendente ei q̄ eius discipulis.

THEOPHI. Explorat insup de doctrina. vnde seqtur. Et de doctrina eius cuiusmodi. s. foret vtrum a lege discre-

pās ↄ aduersis mossi: vt exinde occasiōē ↄcepta vt dei emu
lū pdat. ALCVI. Nō .n. cognoscēde veritatis amore in-
terrogat: sed vt cām inueniret qua eū accusare potuisset ꝛ
tradere romano psidi ad dānādū. Sȝ dn̄s ita tēpauit rn̄si-
onē: vt nec veritatē taceret nec se ↄcfēdere videret. Seqͥ
enī: Rn̄dit ei iesus Ego palā locutus sū mūdo. ego sēp do-
cui i sinagoga ꝛ i tēplo quo oēs iudei ↄueniūt: ꝛ i occulto lo-
cut⁹ sū nihil. AVGV. Nō ptercūda nascit̄ hic q̄stio. si
eni ipis discipulis nō loquebat̄ palā: sed bonā promittebat
q̄ñ palā fuerat locututus quō palā locut⁹ ē mūdo: Deinde
ipis discipulis suis multo manifesti⁹ loquebat̄ q̄ñ cum eis
erat remot⁹ a turbis. tūc .n. ꝛ parabolas apiebat. q̄s clausus
pferebat ad alios. Sed itelligēdū ē ita eū dixisse. Palā lo-
cutus sū mūdo. ac si dixisset. Multi me audierūt. ꝛ rursus
nō erat palā: q2 nō itelligebāt ꝛ q2 seorsū discipulis loq̄bat̄
nō i occulto vtiqȝ loq̄bat̄. Quis nāqȝ i occulto loqt̄ qui co-
raȝ tot hoib⁹ loquitur: pserti si hoc loqtur paucis: q2 per eos
velit inotescere m̄ltis. THEO. Remiscit āt hic pphete
q̄ dicit. Nō i occulto locutus sū nec i occulto terre tenebro-
so. CHRY. Uel locut⁹ ē quidē i occulto sed nō vt hi esti-
mabant trepidans ꝛ seditionē faciēs: sȝ vbi multorū auditi
one supiora erāt que dicebātur. volēs aūt ex supabundātia
fidedignū constituere suū testimoniū subdit: Quid me iter-
ro. Inter. eos qui audi. quid lo. sū ipsis. Ecce hi sciūt que di-
xeri ego. q. d. Tu me de meis iterrogas: iterroga inimicos
meos qui isidiātur mihi. sic aūt hec v̄ba ↄfidētis in eorum
que dicta erāt veritate. Hec ē ei veritatis ialtercabilis de-
monstratio: cū inimicos q̄s inocat testes. AVGV. Ipsa
enī que audierāt ꝛ non intellexerāt talia erāt vt nō possent
iuste ac veraciter criminari: ꝛ quotiēscūqȝ interrogando
tentabant vt inuenirent vnde accusarent eum. sic eis respō
dit: vt oēs eoꝝ retūderet dolꝯ: ꝛ calumnie coꝝ frustraret̄.

Hec aūt cum dixisset: vnus assistēs ministroꝝ
dedit alapam iesu dicens: Sic respondes pōtifi
ci? Respondit ei iesus: Si male locutus sū: testi
moniū perhibe de malo: si autem bene: quid me
cedis? Et misit eum annas ligatum ad cayphaȝ
pontificem.

THEO. Cum iesus astantium iterpellasset testimoniū
volens se minister excusare q2 nō eēt de his q admirabant̄
iesuȝ pcussit eū. vn̄ dicitur: Hec aūt cū dixisset vn⁹ assistens
ministroꝝ dedit alapā ih̄u dic. sic rn̄des pōtifici? AVGV.
de cō. euā. Hic sane ostēdit q2 anias pōtifex erat nondum .n.
erat missus ad cayphā cū hoc diceretur: Et hos duos ānā
ꝛ cayphā pōtifices cōmemorat etiā lucas in initio euāgelij
sui. ALCVI. Hic iplet̄ pphetia: Dedi maxillā meā per
cutientib⁹: sȝ iesus iniuste pcussus māsuete rn̄dit. vn̄ seqt̄: Rn̄
dit ei iesus Si male locut⁹ sū testimoniū phibe de malo si
āt bn̄ qd me cedis? THEO. q. d. Si habes ex his que nūc
a me plata sūt rephendere: ostēde q2 male dixeri. qō si neqs
qd furis? vel ēt sic: Si pperā docui cū i synagogis docebam:
certifica principē sacerdotū: q2 sic recte docui: ita vt etiam
vos ministri miraremini: qd me nūc cedis: quē prius admi
rabamini? AVGV. Quid ista rn̄sione veri⁹ māsuetius iusti
us? Qui eni accepit alapā nūqd vellet eū qui percussit aut
celesti igne cōsumi: aut terra dehiscēte sorberi: aut correptū
demonio volutari: aut etiam alia huiusmōi q̄libet pena vel
ēt grauiori puniri: qd horū p potētiā iubere n̄ potuissȝ p quē
fact⁹ ē mūd⁹. nisi patiētiā nos docere maluisset: q̄ vicit̄ mū
dus. Hic dicet aliqs cur nō fecit qō ipse precepit percutieti
.s. nō sic rn̄dere: sed maxillā debuit alterā prebere. Quid q2
ꝛ māsuete rn̄dit ꝛ nō solū maxillā alterā iterū pcussura sed
totū corpus figendū prepauit i ligno. ꝛ hic poti⁹ demonstra
uit sua illa precepta patiētie nō ostentatiōe corporis: sȝ cor
dis prepatiōe fiēda. Fieri eī pōt vt alterā maxillā visibili

ter hō prebeat irat⁹. quāto ergo melius ꝛ respōdet vera pla
catus: ꝛ ad perferenda grauiora tranquillo animo sit para-
tus? CHRY. Quid igitur consequens erat: nisi aut redar
guere aut acceptare qō dictū ē. sed hoc nō fit .ea .n. q̄ fiebāt
non erant iudicium sed seditio ꝛ tyrannis. Non inuenien-
tes āt qd plus facerēt: mittūt eū ligatū ad cayphā. vn̄ seqt̄
Et misit eū annas ligatū ad cayphā pontificē. THEO.
Suspicantes hunc eum astutior esset excogitare aliqd pos-
se aduersum iesum dignū morte. AVGV. Ad illum aūt
sicut matthe⁹ dicit: ab initio ducebatur q̄ñ ipse erat illius
anni princeps sacerdotum. Alternis quippe intelligēdi sunt
solere annis agere pontificatum ꝛ credendū est sm volun-
taté cayphe id esse factū. vt iesum primo ad annā ducerent:
vel ēt domos eorum ita fuisse positas: vt nō deberet annas
a transeuntibus preteriri. BEDA. Quod autem dicit li
gatum: non sic intelligendum q2 tunc tm̄ fuerit ligatus: sed
tūc ligatus est cum est captus. itaqȝ ligatum ad cayphum
misit: sicut sibi fuerat presentatus: siue fieri potuit vt ad ha
raȝ solueretur quatenus discuteretur: post hoc discussus ite
rum ligaretur: ꝛ sic ad cayphum mitteretur.

Erat autē simon petrus stans ꝛ calefaciens
se. Dixerunt ergo ei: Nūquid ꝛ tu ex discipulis
eius es? Negauit ille ꝛ dixit: Nō sū. Dicit ei vn⁹
ex seruis pōtificis cognatus eius cui⁹ abscidit pe
trus auriculā. Nōne ego te vidi i horto cū illo?
Iterum ergo negauit petrus: ꝛ stati gallus can
tauit.

AVGV. Cū dixisset euangelista q2 iesum ligatū miserat
annas ad cayphā: reuersus ē ad locū narratiōis: vbi relique
rat petꝝ: vt explicaret quod in domo anne de trina eius ne
gatione cōtigerat. vn̄ dicit̄: Erat aūt simō petru⁹ stans ꝛ ca-
lefaciēs se. Hic recapitulat q2 ante iam dixerat. CHRY.
Uel multo stupore detinebatur q feruid⁹ erat: vt deducto
iesu decetero nō moueret̄. Sed hoc fit vt discas: quāta na-
ture sit imbecillitas cū de⁹ hoiem dereliquerit: ꝛ interroga-
t⁹ rursus ēt negat. vn̄ sequtur. Dixerunt ergo ei: Nunquid
ꝛ tu ex discipulis eius es? Negauit ille: ꝛ dixit. Non sum.
AVGV. de cō. euā. Hoc loco iuenim⁹ nō an̄ ianuā sȝ ad
focū stantē: secūdo negasse petrū. qō fieri nō posset. nisi iā re
disset postea q̄ foras exierat vt matthe⁹ dicit. neqȝ .n. iā exie
rat: ꝛ foris vidit eū altera ancilla: sed cū exiret eū vidit. i. cū
surgeret ꝛ exiret: aiaduertit eū: ꝛ dixit his qui erāt ibi. i. q si-
mul erāt ad ignē intus i atrio. Et hic cū iesu nazareno erat.
Ille āt q foras exierat: hoc audito rediēs iurauit illis cōtra
nitētib⁹ q2 nō nouit hoiem. Deide in eo q2 ioannes hic ait: di
xerūt: Nūqd ꝛ tu ex discipul ei⁹ es: qō redeūti ꝛ stāti dictū
itelligim⁹. Hoc quoqȝ cōfirmat: nō illā tm̄ alterā ancillam
quā ↄmemorāt i hac secūda negatiōe matthe⁹. ꝛ marc⁹. sed
ꝛ aliū quēdā ↄmemorat lucas cū petro illud egisse. vn̄ ioan
nes dicit: Dixerūt ergo ei. Ioānes aūt secut⁹ de tertia petri
negatiōe ita explicat: Dic vn⁹ ex seruis pōtificis cognat⁹ ei⁹
cui⁹ abscidit petr⁹ auriculā Nōne ego vidi te in horto cū il
lo? Qō matthe⁹ ꝛ marc⁹ nō singulari sȝ plurali numero enū
ciāt eos q cū petro agebāt: cū lucas vnū dicat. Ioānes quo
qȝ vnū eūqȝ cognatū ei⁹ c⁹ abscidit petr⁹ auriculā: facile ē i
telligere aut pluralē numeruȝ pro singulari vsitata locotio
ne vsurpasse mattheū ꝛ marcū: aut q2 vnus maxime tanq̄
sciens ꝛ q cū viderat affirmabat. ceteri aūt secuti eius fidē.
petrū simul vrgebant. CHRY. Sed neqȝ hortus in me
moriā eius reduxit coꝝ que ibi dicta sunt: neqȝ multa dile
ctio quā illic per verba multa ostēdit. vn̄ seqt̄ Iterum ergo
negauit petrus ꝛ stati gallus cantauit. AVGV Ecce me
dici cōpleta est predictio: egroti conuicta presumptio. nō
enim factum est quod ille dixerat. Animā meā pro te po

nam sed factum est quod ille predixerat: Ter me negabis. CHRY. Euangeliste vero cōcorditer negationem petri scripserūt non discipulū accusantes: sed nos erudire volentes quantū malū sit nō deo totū cōcedere: sed in semetipso cōfidere. BEDA. Mystice aūt p primaz petri negationē illi designātur: qui ante passionē ipsi⁹ negauerūt eū esse deum. p secūdā vero illi qui post resurrectionē eius in diuinitatē pariter ⁊ humanitate offenderūt. Itē p primū gallicantū ipsius designat capitis resurrectio. p secūdū illa que i fine celebrabit toti⁹ corpis. Per primā aūt ancillā que petrū negare cogit designat cupiditas. p secūdā carnalis delectatio. p vnū seu plures suos demones q suadēt xpm negare.

¶ Adducunt ergo iesum ad cayphan in pretorium. Erat autē mane. Et ipsi nō introierūt i pretoriū vt nō cōtaminarētur: sed vt manducarēt pascha. Exiuit ergo pilatus ad eos foras: ⁊ dixit: Quā accusationē affertis aduersus hoīez hūc? Respōderūt ⁊ dixerūt ei: Si non esset hic malefactor nō tibi tradidissemus eū. Dicit ergo eis pilat⁹: Accipite ergo eum vos: ⁊ sm legē vestrā iudicate eum. Dixerunt ergo ei iudei: Nobis nō licet iterficere quēq̄. Ut sermo iesu impleretur quez dixit significans qua morte esset moriturus.

AVGV. Redit euāgelista ad locū narrationis sue vbi eā reliquerat vt explicaret petri negationē. vñ dicit: Adducūt ergo iesum ad cayphā in pretoriū. Ad caypham q̄ppe ab anna collega ⁊ socero ei⁹ dixerat missū: sz nō ad cayphā: cur ad pretoriū qd nil aliud vult itelligi q̄ vbi preses pilat⁹ habitabat. BEDA. Pretoriū. n. dicit sedes p̄toris. Pretores vero dicunt̄ p̄fecti siue p̄ceptores eo q̄ cunctis precepta donent. AVGV. Aut igr̄ aliq̄ vrgente cā d domo anne: quo ad audiēdū ābo cōuenerāt Cayphas pexerat ad p̄toriū presidis ⁊ socero suo iesuz reliq̄rat audiēdū: aut i domo cayphe p̄toriū pilat⁹ accepat. ⁊ tāta dom⁹ erat vt seorsuz hītātē dn̄z suū seorsuz iudicē ferret. AVGV. de cō. euā. Tn̄ ad ipsū cayphā ab initio ducebat̄ ad quē in extremo pductus ē. sed quia tāq̄ cōuictū reū adducebāt cayphe āt iā antea visuz fuerat vt iesus moreretur nulla mora interposita est qn occidēdus pilato traderet̄. Seqtur Erat aūt mane. CHRY. Anteq̄ gallus cātaret ad cayphaz ducit̄ mane vero ad pilatū: p que demōstrat euāgelista q̄ per totū intermediū nocris a caypha iterrogatus in nullo redarguitur: ⁊ ideirco misit eū pilato: sz illa aliis dimittēs enarrāda ipse quesiuit qd deinceps est. Seqtur. n. Et ipsi nō introierūt in pretorium. AVGV. Hoc ē in eā p̄tē dom⁹ quā pilat⁹ tenebat si ipsa erat dom⁹ cayphe: Cur āt nō itroierūt exp̄oit subdēs. Ut nō cōtaminarent̄: sed manducarēt pascha. CHRY. Quoniā tunc iudei faciebant pascha ipse vero ante vnā diē tradidit pascha reseruans suā occisionē sexte ferie qn̄ vetus pascha fiebat. vel pascha dicit totū festū. AVGV. Dies. n. agere cepant azimoꝝ: qbus diebus cōtaminatio illis erat in alienigene habitaculū itrare. ALCVI. Pascha. n. proprie dicebatur dies illa qua agn⁹ ad vesperaz quartadecima luna occidebat̄. Septē vero dies seq̄ntes dies azimoꝝ dicebātur in quibus nihil fermentatū in domibus eorum debuit inueniri sz tū dies paschalis inuenit̄ iter dies azimorum: vt apud matheum. Prima autē die azimoꝝ accesserunt discipuli ad iesum dicentes: Ubi vis parem⁹ tibi comedere pascha? Pascha etiam dies azimoruz inueniūtur noiari sicut hic Ut manducarent pascha. pascha eni i non imolationem agni hic notat que fiebat q̄rtadecima luna ad vesperā sed magnā solēnitatez que. xv. luna celebrabatur post agni immolationez. quartadecima enim luna dn̄s sicut ⁊ alii iudei pascha celebrauit. q̄ntadecima luna qn̄ magna solēnitas celebrat̄ ē crucifixus. quartadecima vero luna cepit eē imolatio ex quo captus ē in horto. AVGV. O ipia cecitas alienigene iudicis pretorio cōtaminari timebāt: ⁊ fratris inocētis sāguinē nō timebāt. Nā q̄ etiā dn̄s erat ⁊ vite dator q occidebat̄ nō eorū cōscientie sed nesciētie deputet̄. THE. Sz pilat⁹ vtcūq̄z pcedēs mitius ipse idē egredit̄. vnde seqtur Exiuit ergo pilatus ad eos foras. BEDA. Hec autem erat cōsuetudo iudeorū vt quē mortis reū iudicarēt victū presidi traderent vt dū preses victum cerneret itelligeret morti addictū. CHRY. Sed vidēs eū ligatū ⁊ a tot diuersū nō estimauit hoc argumētū eē ialtercabile accusatōis sz iterrogat vnde seqtur: Et dixit eis. Quā accusa. affer. aduer. hominē hūc? Incōuenienēs. n. dicit eē iudicium eos rapuisse supplicium antē illi cōcedere. Sed illi renuētes ex directo accusationē et cōiecturis qbusdā vtūtur. vñ seqtur: Rūderūt et dixerūt: Si nō eēt h malefactor nō tibi tradidissem⁹ eū. AVG. Interroget̄ atq̄z rn̄deāt ab imūdis spiritib⁹ liberati. ceci vidētes. mortui resurgētes: ⁊ qd oia supat: stulti sapiētes. vtrū sit malefactor iesus sz ista dicebāt d qb⁹ p pphetā iā ipse p̄dixerat: Retribuebāt mihi mala p bonis. AVGV. d cō. euā. Sed vidēdū ē ne cōtra sit qd lucas dicit certa in eo dicta eē crimia: Cepunt āt illū igr̄ accusare dicētes: Hūc inuenim⁹ subuertētē gētē nr̄am et phibētē tributa dari cesari ⁊ dicētē se xp̄z regē eē. Sz fz ioānē videt̄ iudei noluisse dicere crīa. vt eorū aucitatē secut⁹ pilat⁹: q̄ eī obiiceret dfiniret q̄rere. Sz ob h tm̄ necēte crederz q̄ sibi ab eis tradi ī meruisz. ergo intelligere debemus et hoc dictū eē: ⁊ illō qd lucas cōmemorauit. Multa eni dicta ⁊ multa rn̄sa sūt. Un̄ vnarratōez suā q̄sq̄z posuit: qd satis eē indicauit. nā ⁊ ipse ioannes dicit quedā que obiecta sūt q̄ suis locis videbim⁹. Ita q̄z seqt̄: Dicit ergo eis pila. Acci. eū vos ⁊ sm legē vr̄am iu. eū. THEO. q. d. Qm̄ ad votū iudiciū poscitis ⁊ supbitis: ac si nihil vnq̄z pphani egeritis accipite vos ⁊ dānate. ego neq̄ q̄ talis iudex efficiar. ALCVI. Uel hoc dicit. q. d. vos q legē hētis scitis qd lex de talib⁹ iudicet. sm qd iustuz eē scitis: ita facite. Seqtur Dixerūt ergo ei iu. no nō lz interfi. queq̄. AVGV. Sz nōne lex p̄cepit ne malefactorib⁹ p̄ serti seductorib⁹ adeo q̄lē istū putabāt pcāt? Sed itelligendū ē eos dixisse nō sibi licere iterficere queq̄ pp̄ter festi diei sanctitatē quē celebrare iā cepāt. Ita ne oēz sensū nimia malicia pdidistis. vt io vos a sāguie īnocētis ipollutos esse credatis: q̄r eū fūdendū alteri traditis. CHRY. Uel iō ipsi eū nō iterfecerūt. q̄r multū de p̄tāte eorū abscisū erat eis romanis rebus subiacētibus. Uel aliter: q̄r dixerat eis: Sm legē vr̄am iterficite eū: volētes ondere q̄ peccatuz eius nō ē iudaicū: dicūt: Non licet nobis. Nō eni sm legē nr̄am peccauit sed crimē eius ē publicū q̄r se regē dixit. vel q̄r eū crucifigi cupiebāt vt ēt mō mortis eū diffament. Non aūt licebat eis crucifigere. Sed quod alio mō iterficiebāt: mōstrat stephanus ab eis lapidatus. Et iō subdit̄: Ut sermo iesu ipleret̄ quē di. significās q̄ morte eēt moriturus. q. d. f. iudeis crucifigere nō licebat. aut dicit hoc euāgelista: quoniā non ab eis solū sed ⁊ a gētibus debebat iterfici. AVGV. Sic enim legimus apud marcū vbi ait. Ecce ascendimus hierosolymā ⁊ filius hoīs tradetur principibus sacerdotuz et scribis: ⁊ tradēt eū gentibus. Pilatus aūt roman⁹ erat eū q̄z in iudeā romani p̄sidē miserāt. Ut ergo iste sermo iesu ī pleret̄. i. vt eū sibi traditū gentes interficerent noluerūt eū accipere dicētes: Nobis non licet interficere quēq̄.

¶ Introiuit ergo iterum in pretorium pilatus: ⁊ vocauit iesum: ⁊ dixit ei: Tu es rex iudeorū? Respondit iesus: a temetipso hoc dicis: an alii dixerunt tibi de me? Respondit pilatus: Nunquid ego iudeus sum? Gēs tua ⁊ pontifices tui tradi-

derūt te mihi. Quid fecisti? Rńdit iesus: Regnū meū non ē de hoc mundo. Si ex hoc mūdo eēt regnum meū: ministri mei vtiq3 decertarēt vt ń traderer iudeis. Nūc aūt regnum meū nō ē hic. Dixit itaq3 ei pilat⁹: Ergo rex es tu? Respōdit iesus. Tu dicis: q2 rex sum ego. Ego i hoc nat⁹ sum: ⁊ ad hoc veni in mūdum: vt testimoniū phibeam veritati. Omnis q ē ex veritate audit vocem meā. Dicit ei pilatus: Quid est veritas?

CHRY. Pilatus ab odio iudeorū eripi volens iudiciū nō ptraxit i longū. vnde dicit: Introiuit ergo iterū in pto. pila. ⁊ vo. iesū. THEO. Seorsū. eo q magnā hēbat de eo suspitionē. Proponebat aūt oia exquisite rimari amoto strepitu iudeorū. vñ seqtur: Et dixit ei: Tu es rex iudeorū? ALCVI. His vbis ostendit pilatus iudeos obiecisse hoc crimi nis vt diceret se eē regē iudeorū. CHRY. Uel hoc pilat⁹ a mītis audierat: q2 vo nihil illi habebāt dicere vt nō multa fiet3 iuestigatio qđ cōiter dicebat̄ hoc i mediū ducere vult. Seqtur ⁊ rńdit ie. A temetipso hoc di. an alij ti. di. de me? THEO. Innuit ex hoc pilatū eē vecordē ac idiscrete iudicātē: ac si diceret: Si hoc ex teipso loq̄ris pāde signa tuee rebellioīs: at si ab alijs pcepisti. īqsitionē fac ordiariā. AVGV. Sciebat vtiq3 dñs ⁊ qđ ipse iterrogauit: ⁊ qđ ille rñsurus fuit sed tñ dici voluit nō vt ipse sciret: sed vt cōscriberetur q voluit vt sciret. CHRY. Nō ergo ignorās iterrogat sed ab ipso accusari iudeos volēs. vñ seqtur. Rńdit pi. Nūqd ego iudeus sū? AVGV. Abstulit a se suspitōe3 q̄ posset putari a semetipso dixisse: id se a iudeis audisse demonstrans. vñ subdit: Gens tua ⁊ pontifices tui tradiderūt te mihi. Deīde dicēdo: Quid fecisti. satis ostēdit illud ei pro crīe obiectū tāq3 dicet: Si te regē negas qđ fecisti. vt traderis mihi? q̄si mirū nō eēt. si punied⁹ iudici traderet̄ q se diceret regē. CHRY. Reducit autē pi. nō valde malū exńtē: ⁊ vult ondere q nō ē hō nudus: sed deus: ⁊ dei filius: ⁊ qđ formidauerat pilat⁹ dissoluit tyrānidis suspitionē. vñ seqt̄: Rńdit iesus. Regnū meū nō ē de hoc mūdo. AVGV. Hoc ē qđ bonus magister scire nos voluit sed prius nobis demonstrāda fuerat vana hoium de regno eius opinio siue gētiu3 siue iudeorū a qbus id pilat⁹ audierat. q̄si ppea fuisset morte plectēd⁹ q illicitū affectauerit regnū. vel qm solēt regnaturi inuidere regnāti. ⁊ v3 cauēdū erat ne huius regnū siue romanis siue iudeis eēt aduersum. Et si iterrogante pilato cōtinuo rńdisset: nō ēt iudeis sed solis gētib⁹ hoc de se opinātibus rńdisse videret̄: S3 post rńsionē pilati: iā iudeis ⁊ gētib⁹ opportuni⁹ aptiusq3 rńdit. q. d. Audite iudei ⁊ gētes nō īpedio dñationē vrām in hoc mūdo. Quid vultis amplius? Uenite credēdo ad regnū qđ nō ē de hoc mūdo. Quid ē. n. ei⁹ regnū: nisi credētes i eū? qb⁹ dicit. De hoc mūdo nō estis: q̄uis eos eē vellet i mūdo. vñ ⁊ hic nō ait: Regnū meū nō ē in hoc mūdo: sed nō ē de hoc mūdo. De mūdo eni ē quicqd hoium a deo qdē creatū: sed ex adā vitiata stirpe generatū ē. Factū ē aūt regnū nō iā de mundo qcqd inde in christo regeneratū ē. Sic eni nos deus eruit de potestate tenebraru3 ⁊ trāstulit in regnū filij charitatis sue. CHRY. Uel hoc dicit. qm nō tenet regnū vt hic reges terreni tenēt: sed qm desup h3 principatū q nō ē hūanus: sed multo maior ⁊ clarior: vnde subdit: Si ex hoc mūdo esset regnu3 meū ministri mei vtiq3 decertarēt: vt non traderer iudeis. Ondit hic regni eius quod apud nos ē ībecillitatē qm a ministris habet fortitudinē. supius vero regnū sufficiēs ē sibyp̄si nullo indigens. Si igitur maius est illud regnum: volens captus est se ipsū trādēs. AVGV. Cū autem pbasset regnū suū nō eē de hoc mūdo subdit: Nūc aūt regnū meū non ē hinc. non dicit: Non est hic. hic enim est regnū eius vsq3 ad finem seculi habens ītra se cōmixta zizania vsq3 ad messe3 s3 tñ ń ē hic: q2 peregrinat̄ i mūdo. THEO. Uel ideo ń dicit. Nō ē hic: sed nō ē hic. nā regnat i mūdo ⁊ vrit̄ illius puisione: ⁊ iuxta votū cūcta disponit. Nō ē āt ab īfimis cōstitutu3 regnu3 ei⁹: sed celit⁹ ⁊ ante secula. CHRY. Hic āt heretici accipientes occasionē alienu3 eu3 eē a mundi cōditione dicunt. S3 cu3 dicit. Regnū meū nō ē hic nō pñat mūdū a sua puidētia ⁊ platiōe: s3 ostēdit regnū suū nō eē humanu3 neq3 corruptibile. Seqt̄: Dixit itaq3 ei pilat⁹. Ergo rex es tu. Respōdit iesus Tu dicis: q2 rex sū ego. AVGV. Nō q2 regē se timuit cōfiteri: sed ita dictū ē. vt neq3 regē se neget neq3 regē se talē eē fatear̄: cuius regnum putet̄ eē de hoc mūdo. Dictum ē. n. Tu dicis. ac si diceret̄. Carnalis carnaliter dicis. Deīde subiūgit: Ego i hoc nat⁹ sū ⁊ ad hoc veni i mūdū: vt testi. phi. veritati. Nō est pducēda huius pnoīs syllaba quod ait In hoc nat⁹ sū. tāq3 dixerit: In hac re nat⁹ sū. s3 corripiēda tāq3 dixerit: Ad hoc nat⁹ sū. sic̄ ⁊ ait: Ad hoc veni in mūdū. Un manifestū est cū tēporalē natiuitatē suā hic cōmemorasse q̄ icarnat⁹ venit i mūdū. nō illā sine initio qua de⁹ erat. THEO. Ul'alr̄. Questio p pilatū si dñs eēt rex. Ego igt i hoc nat⁹ sū. i. ad hoc q a rex sū. hoc eni ipo q a rege pduct⁹ sū me quoq3 testor fore regē. CHRY. Si igiū rex nat⁹ ē: nihil nisi accipiēs h3. Ad hoc igt veni. vt testimoniu3 phibeā veritati: hoc ē vt hoc ip3 suadeā oib⁹: Et notādū est q suā humilitatē ondit. dū dicētib⁹. Qm malefactor ē ferebat silēs. qū vo iterrogat⁹ ē d regno: tūc locutus ē ad pilatū erudiēs eū ⁊ reducēs ad altiora: ⁊ ondit se nihil vsitū opatū eē p hoc q dicit: Ut testimonium perhibeam veritati.

AVGV. Cū aūt xps testimoniū phibeat vitati: testimoniū phibet sibi. ei⁹ qppe ē vox. Ego sū3 veritas. S3 qa non oiu3 ē fides adiūgit atq3 ait: Omnis q ē ex vitate: audit vocē meā. Audit vtiq3 iteriorib⁹ aurib⁹. i. obedit mee voci ac si diceret Credit mihi. Qđ vero ait: Ois qui ē ex veritate grām cōmēdauit: q̄ fm ppositū vocat: Nā si naturā cogitem⁹ i q̄ creati sum⁹ cū oēs vitas creauerit: q's ń ē ex vitate? sed nō oēs sūt: qb⁹ vt obediāt veritati ex ipo veritate pstat̄. Si eni dixisset ois q audit vocē meā ex veritate ē: ideo dicet⁹ ex veritate putaret̄: q2 obtēperat veritati. Nō āt hoc dicit: sed ait ois qui ē ex vitate audit vocē meā. Audit vtiq3 ac p hoc nō ideo ē ex veritate q2 ei⁹ audit vocē. sed ideo audit q2 ex vitate ē: q2 hoc illi donū ex veritate collatum est.

CHRY. Hec aūt dicēs: attrahit ⁊ suadet fieri eoru3 que dicunt̄ auditorē. ita deniq3 et eū cepit his breuib⁹ vbis vt q̄reret: Quid est veritas. sequitur enim. Dixit ei pilat⁹: Quid est veritas. THEOPHILVS. Nā fere ab hoibus euanuerūt ⁊ a cunctis erat icognita dū essent increduli.

¶ Et cum hoc dixisset iterum exiuit ad iudeos: ⁊ dicit eis: Ego nullam inuēio in eo causā. Est autē consuetudo vobis vt vnum dimittā vobis in pascha. Uultis ergo dimittam vobis regē iudeorū? Clamauerunt rursum omnes dicentes Non hunc sed barrabā. Erat āt barrabas latro.

AVGVSTI. Cum dixisset pilatus: Quid est veritas credo in mentem illi venisse continuo consuetudinē iudeoru3 qua solet eis dimitti vnus in pascha: ⁊ ideo nō expectauit vt responderet ei iesus ne mora fieret cum recoluisset morem quo posset eis in pascha dimitti: quod cum valde voluisse manifestum est. vnde dicit: Et cum hoc dixisset: iterum exiuit ad iudeos. CHRYSO. Sciebat enim quidem quoniam hec indigebat tempore interrogatio. oportebat autem eum eripere ab impetu iudeorum. ideirco et exiuit. ALCVI. Uel non expectabat audire responsum: quia forte indignus fuit audire. Seqtur: Et dixit eis: Ego nullam in eo inuenio cām. CHRY. Non dixit. q2 peccauit ⁊ dign⁹ est

morte:donate eum festo:sed primũ cũ excusans tunc rogar et abundanti vt si nollet eũ vt innocentẽ dimittere saltẽ obnoxium donarẽt xpi. Ideoqꝫ iducit Est autem ꝯsuetudo vobis vt vnũ dimittã vobis in pascha. BEDA. Hec consuetudo non erat legis pceptũ: sed ex antiqua patrũ traditione descendit. vt ob recordationem liberatiõis ex egypto vnũ etiã in die pasce dimitterẽt victũ. Deide exhortatiue dixit: vultis ergo dimittã vobis regẽ iudeoꝝ? AVGV. Auelli enim ex eius corde nõ potuit iesum regem iudeoꝝ esse tanqꝫ hoc ibi sicut in titulo ipsa veritas fixit de qua qd asseriter rogauit. THEO. Pulchre aũt pilat⁹ rñdet per hoc qꝫ in nullo iesus errauerit:sꝫ frustra ingetaꝛ ab eis velut regnũ desiderans. Nõ enim cum qꝫ se regem assereret: ac emulũ romane ptãtis romanorum vicarius absoluisset. Quãobrẽ in hoc ꝯ dixit: Regẽ iudeoꝝ absolutam prorsus innoxium iesũ ꝑdit:illuditqꝫ iudeos.q.d.quẽ vos criminamini vt regem:se putantem hunc absolui iubeo.quasi talez non existentem. AVGV. Sed hoc audito clamauerũt. vnde sequitur: Clamauerunt omnes rursum dicentes; Nõ hunc sed barrabam. Erat autẽ barrabas latro. Non reprehendimus o iudei qꝫ per pascha liberastis nocentem sed occidistis innocentem. quod tamẽ nisi fieret verũ pascha nõ fieret. BEDA. Quia ergo reliquerunt saluatorem ⁊ petierunt latronem:vsqꝫ hodie diabolus sua latrocinia exercet in ipsos. ALCVI. Barrabas aũt interpretatur Iste filius magistri eorum.i.diaboli:qui hunc latronem in suo scelere iudeis in sua perfidia magister fuit. CA. XIX.

Tunc ergo apprehendit pilatus iesũ ⁊ flagellauit. Et milites plectẽtes coronã de spinis iposuerunt capiti ei⁹: Et veste purpurea circũdederũt euꝫ: Et veniebãt ad eum ⁊ dicebãt Aue rex iudeorũ. ⁊ dabant ei alapas. Exiuit iterum pilat⁹ foras: ⁊ dicit eis. Ecce adduco vobis eum foras: vt cognoscatis qꝫ nullã inuenio i eo cãm. Exiuit ergo iesus portãs spineam coronã ⁊ purpureũ vestimentũ: ⁊ dicit eis: ecce homo.

AVGV. Cum iudei clamassent nõ iesũ sibi dimitti a pilato velle ꝓpter pascha. sꝫ barrabã latronẽ: subdit: Tũc ergo appre.pi.ic. ⁊ flagellauit. Hoc pilatus non ob aliud fecisse credẽdus est nisi vt ei⁹ iniuriis iudei satiati sufficere sibi existimarẽt: ⁊ vsqꝫ ad ei⁹ mortẽ seuire desisterẽt. Ad hoc pertinet qꝫ idẽ preses ẽt cohortẽ suã pmisit facere q̃ sequit: aut fortassis ⁊ iussit: dixit enĩ qd deinde fecerit milites pilatus id iussisse nõ dixit. Seqꝛ enĩ. Et mili.plc.coro.de spi.im. ca.ei⁹: ⁊ veste pur.cir.eũ: ⁊ ve.ad eũ ⁊ di. Aue rex iu. ⁊ da.ei alapas. CHRY. Qꝛ enĩ pilat⁹ dixit eũ regẽ iudeoꝝ schema ei ꝯtumelie de reliquo apponũt. BEDA. Nã ꝓ diademate spineã illi imposuerunt coronam: ⁊ ꝓ purpureo vestimẽto quo reges veteres vtebãt: vestẽ purpureã ei circũdãt vbi nõ dꝫ videri ꝯtrũ.qꝫ matthe⁹ dic̃ circũdedisse chlamidẽ coccineã qꝛ vt Origenes refert: vni⁹ sũt materie coccus ⁊ purpura. coccule enĩ incidunꝛ: ⁊ ex his gutte sanguis fluunt ex quibus vtriusqꝫ generis tingiꝛ vestimẽtũ. ⁊ q̃uis hoc milites illudẽdo facerẽt. nobis tñ opabanꝛ mysteria. Nã ꝑ spineã coronã nr̃oꝝ designaꝛ petõꝝ susceptio: q̃ sic spinas terra nr̃i corporis germinat. In vestimẽto purpureo caro passionibus subiecta significaꝛ. Purpura etiã vestitum de triumphis scõꝝ martyrũ gloriaꝛ. CHRY. Non ãt iniectio principis erat qꝫ faciebãt: sed ad gratiã iudaicaꝫ hoc faciebant. qꝛ neqꝫ circa initium ab illo iussi uerunt nocte: sed iudeis pecuniaruꝫ gratia gratificãtes oia audebãt. Tot ãt ⁊ talib⁹ factis ipse stabat silẽs. Tu vero audiens hec in mẽte habe ꝯtinue: ⁊ regẽ orbis terraꝝ ⁊ angeloꝝ dñꝫ videns ꝯtumeliã patientẽ ⁊ omnia ferentem silentio imitare.

AVGV. Sic enĩ iplebãꝛ q̃ de se dixerat xp̃s. sic martyres isormabãꝛ ad oia q̃ ꝑsecutores libuit facere pferẽda. sic regnũ qꝫ de hoc mũdo nõ erat: supbũ mũdũ non atrocitate pugnãdi sꝫ patiẽdi humilitate vincebat. CHRY. Ut aũt ꝯuiciũ qꝫ a militib⁹ factũ erat: cũ vidẽtes respirẽt a passione coronatũ iesũ adduxit ad eos. vñ seqꝛ: Exiuit iterũ pi.fo. ⁊ di.eis: Ecce adduco vo.eũ fo. vt cog. qꝛ nullã i eo cãm inuenio. AVGV. Hinc apparet nõ ignorãte pilato hec a militibus facta: siue iusserit ea siue pmiserit illa.s.cã quã supra diximus vt hec eius ludibria inimici libentissime viderent ⁊ vlteri⁹ sãguinẽ non sitirẽt. vñ seqꝛ: Exiuit ꝗ ie.por.spi.co. ⁊ pur.ve. Non clarus iperio sꝫ plen⁹ obpprobrio. Seqꝛ: Et dicit eis Ecce homo. q.d. Si regi inuidetis iaꝫ parcite: quia abiectum videtis fervet ignominia: frigescat inuidia.

Cum ergo vidissent eum pontifices et ministri clamabãt dicentes: Crucifige crucifige eũ. Dicit eis pilatus: Accipite eum vos et crucifigite. Ego non inuenio in eo cãm. Responderunt ei iudei: Nos legeꝫ habemus: ⁊ sm legẽ dꝫ mori: qꝛ filium dei se fecit. Cũ ergo audisset pilatus hũc sermonem magis timuit.

AVGV. Iudeoꝝ inuidia ꝓ xp̃i ignominia nõ frigescit: imo ardescit potius ⁊ icrescit vñ dicit Cũ ergo vidis.eũ põ. ⁊ mi. cla.di.cru.cru.eũ. CHRY. Uidit ergo pilatus oia inaniter fieri. vñ sequiꝛ. Dicit eis pi.acci.eũ vos ⁊ crucifigite. Execrãtis ẽ hoc ṽbum ⁊ ad rẽ nõ ꝯcessã eos ipellẽtis. Ipsi enĩ dicebãt eũ: vt cũ ꝑsidis iudicio hoc fieret. Cõtigit ãt cõtrarium iudicio ꝑsidis eũ magis absolui. vñ seqꝛ. Ego enĩ nõ inuenio i eo causã. Cõtinue enĩ eũ ab accusatoriub⁹ eruit. Unde manifestũ est qñ ⁊ pora ꝑ illoꝝ cõcessit i saniam sed iudeos canes nil hoꝝ i verecũdiã cõuertit. nã sequiꝛ: Rñderũt ei iu. Nos legẽ ha. ⁊ sm le. dꝫ mori qꝛ fi.dei se fecit. AVGV. Ecce alia maior inuidia. ꝑua qdẽ illa videbaꝛ velut affectare illicito ausu regie ptãtis ⁊ tñ neutrũ sibi iesus mẽdaciter vsurpauit: sꝫ vtrũqꝫ verũ ẽ: ⁊ vnigenitus ẽ dei filius. ⁊ rex a deo cõstitutus sup syon mõtẽ sanctũ eius: ⁊ vtrũqꝫ nũc demõstraret nisi quãto erat potẽtior: tãto mallet ẽẽ patiẽtior. CHRY. Adinuicẽ enĩ ipis disputãtib⁹ silebat. iplẽs propheticũ illõ: qꝫ nõ apuit os suũ i humilitate sua iudiciũ ei⁹ sublatũ ẽ. AVGV. ꝺ cõ.euã. Hoc ãt põr cõgruere ei qꝫ lucas cõmẽorat i accusatõe iudeoꝝ dictũ. hũc inuenim⁹ subuertẽtẽ gẽtẽ nr̃aꝫ: vt adiũgaꝛ: qꝛ filiũ dei se fec̃. CHRY. Deide pilatus qdem timet ab ipis auditis: ⁊ formidauit: ne forte verũ eẽt quod dicebaꝛ: ⁊ videreꝛ iniqꝫ agere. vñ seqꝛ: Cũ ergo audisset pilat⁹ hũc sermonem magis timuit. BEDA Nõ timuit qꝛ legẽ audiuit. qꝛ alienigena erat: sꝫ magis timuit ne filiũ dĩ occideret. CHRY. Illi ṽo hoc dicẽtes ñ horruerũt: sꝫ iterficiũt eũ ꝓ qꝫ hõ⁹ oportuerat adorare.

Et ingressus ẽ pretorium iterum: ⁊ dicit ad iesum: Unde es tu? Iesus aũt responsuꝫ nõ dedit ei. Dicit ergo ei pilatus: Mihi nõ loqueris? Nescis qꝛ ptãtem habeo crucifigere te: et ptãteꝫ habeo dimittere te? Respõdit iesus: Nõ haberes potestatem aduersum me vllam: nisi tibi datũ esset ꝺsup. Propterea q me tradidit tibi mai⁹ peccatũ habꝫ. Et exĩde q̃rebat pilat⁹ dimittere euꝫ.

CHRY. Pilat⁹ timore ꝯcussus: rursus inquisitionem facit. vnde dicitur: Et ingressus est pretorium iterum: ⁊ dicit ad iesum: vnde es tu? Non autẽ vltra interrogat Quid

fecisti? Sequitur: Iesus aūt respōsuz nō dedit ei. Qui enī audiuit qm̄ i hoc nat⁹ sū: ⁊ ad hoc veni: ⁊ qm̄ regnū meū nō est hic: cū debuisset resistere ⁊ eripere eū: hoc qdē nō fecit; sed secutus ē iudaicū iperiū. Propterea ergo nihil ei respōdit: qm̄ inaniter oia iterrogabat. Sed ⁊ aliter opib⁹ testātib⁹ ei: volebat p sermones vīcere ⁊ excusationes cōponere: ostēdēs qm̄ ad hoc venit. AVGV. Hoc aūt silētiū dn̄i nr̄i ihū xpī nō semel factū collat̄s oium euāgelistaꝝ narratōib⁹ reperit ⁊ apō pricipē sacerdotū: ⁊ apō herodē: ⁊ apud ipm pilatū: vt nō frustra de illo pphetia pcessert. Sicut agn⁹ corā tōdēte sint sine voce sic nō apuit os suū. tūc vtiqz qn̄ iterrogātib⁹ nō rn̄dit. Quis a nōnullis interrogātib⁹ sepe rn̄derit: tn̄ pp illa ī qb⁹ noluit rn̄dere ad hoc data ē ei agno silitudo: vt ī suo silētio nō re⁹ sz inocēs haberet .i. nō sicut male sibi cōsci⁹ q de pctīs cōuincebat̄ suis: sz sicut māsuet⁹ q p pctīs imolabat̄ alienis. CHRY. Qr igit̄ siluit. seqt̄. Dic̄ ḡ ei pi. Mi. nō lo. nescis q2 po. ha. cru. te: ⁊ po. ha. dimittere te? Vide qlīter seipm̄ cōdēnauit. si enī ī te totū positū ē: cur⁹ grā nullā cām inueniēs nō absoluis? Qr igit̄ aduersus seipz protulit: rn̄dit iesus: Nō haberes ptātē aduersū me vllam nisi tibi datū eēt desup. ondēs qm̄ nō simplr ⁊ sm̄ aliorū cōsuetā hoc fit: sz mystice cōsumat̄. Ne igit̄ hoc audiēs estimes eū ab oī erutū crīe. subdit: Propterea q tradidit me tibi peccatū maius hz. Et nimirū si datū erat neqz hic neqz illi obnoxii sūt criminib⁹: inaniter dicis. Hoc enī datū ē .i. cōcessū. ac si diceret: pmisit hoc fieri neqz tam̄ ppterea extra nequitiaz sūt. AVGV. Ecce rn̄dit p vnde. vbi n̄ rn̄debat nō sic reus siue dolosus: sz sicut ouis silebat. vbi respōdebat. sic pastor docebat. Dicam⁹ ergo qd̄ dixit: qd̄ ⁊ p aplm̄ docuit: qr non ē ptās nisi a deo. Et qr plus peccat q ptāti inocētē occidēdū liuore tradit: q̄z ptās ipa si eū timore alicuius maioris potestatis occidit. Talē qppe de⁹ dederat illi ptātē. vt eēt ēt sub cesaris ptāte. q̄ pp iquit: Nō hres aduersū me ptātē vllā .i. q̄tulācūqz hēs: nisi hoc ipz qcqd ē: tibi eēt datū desup. sz qr scio quātū sit: nō .n. tātuz ē vt tibi oīnō liberū sit: ppterea q tradidit me tibi mai⁹ pctm̄ hz. Ille qppe me tue ptāti tradidit inuidēdo: tu vō eādē ptātē ī me exercitur⁹ es metuēdo. nec timēdo qdē pftī inocētē hoiez hō dz occidere: sz id celādo facere multo mai⁹ malū ē q̄ timēdo ⁊ ideo nō ait: Qui me tibi tradidit. ipe hz pctm̄. tāqz ille nō hrēt: sz ait. Mai⁹ pctm̄ hz: vt ēt se hre itelligeret. THEO. Dic̄ āt q tradidit me tibi .i. iudas vl ēt turba. Cū ergo patēs rn̄sū iesus ediderit: q nisi memetipz pberē ⁊ pr̄ cōcederet: nō hres ptātē in me. ex hoc poti⁹ ipm absoluere pilat⁹ satagebat. vn̄ seqt̄: Et exinde querebat pilat⁹ dimittere eū. AVGV. Lege superiora ⁊ īuenies iam dudū eū querere dimittere iesuz. Exinde itaqz intelligēdum est. Propter hoc .i. ex hac causa ne haberet peccatū occidēdo innocētem sibi traditum.

Iudei autem clamabant dicentes: Si hunc dimittis non es amicus cesaris. Omnis enī qui se regem facit contradicit cesari. Pilatus aūt cū audisset hos sermōes: adduxit foras iesum: ⁊ sedit pro tribunali in loco qui dicitur licostratos: hebraice autem gabatha. Erat autez parasceue pasche hora q̄si sexta: ⁊ dic̄ iudeis: Ecce rex vester. Illi autē clamabant: Tolle: tolle: crucifige euz. Dicit eis pilatus: Regem vestrū crucifigā? Responderūt pontifices: Non habemus regez nisi cesarem. Tunc ergo tradidit eis illuz vt crucifigeretur.

AVG. Maiorē timorē se ingerere putauerūt iudei pilato terrendo de cesare vt occideret christum q̄ superius: vbi dixerunt: Nos legē habemus. et sm̄ legem dz mori: qr filiū dei se fecit. vnde dicit̄: Iudei aūt clamabat di. Si hūc di. nō es ami. cesaris. Omnis enī qui se re. fa. cō. cesari. CHRY. Sz vnde habetis hoc demonstrare a purpura a diademate: a curru a militib⁹? Nōne solus semp cum .xii. discipulis icedebat p oīa villa trāsiēs ⁊ cibū ⁊ stolā et habitatōez? AVG. Pilatus aūt eorū legē nō timuit vt occideret: sed magis filium dei timuit ne occideret. Nūc vō non sic potuit cōtemnere cesarē auctorē ptātis sue quēadmodū legē gētis aliene. vn̄ subdit̄: Pilat⁹ aūt cū audisset hos sermones adduxit foras iesū ⁊ sedit pro tribunali in lo q dicit̄ licostratos hebraice aūt gabatha. CHRY. Exyt quidē vt scrutaturus rez. sedere enī pro tribunali hoc ondebat. GLO. Sicut enī tribunal ē iudicū. sic tronus vel soliū regū. ⁊ cathedra doctoꝝ. BEDA. Licostratos āt dr̄ pauimētū q̄si lapide stratū: erat loc⁹ sublimis. Seqt̄: Erat āt parasceue pasche hora q̄si sexta. ALCVI. Parasceue .i. pparatio. hoc noīe dicebatur sexta sabbati ī qua pparabāt necessaria sabbato vt de mānna dictū ē. Sexta die colligens duplū. qr .n. sexta die hō ē factus ⁊ in septima requieuit ds̄ iō sexta die p hoīe patit̄: sabbato quieuit i sepl̄chro. hora āt erat q̄si sexta. AVGV. Quid est ergo qd̄ marcus dicit. Erat hora tertia qn̄ crucifixerunt eū: nisi qr hora tertia crucifixus est dn̄s linguis iudeorū hora sexta manib⁹ militū vt itelligamus horā quintā iā fuisse transactam ⁊ aliquid de sexta ceptū quando sedit pro tribunali pilatus: que dicta ē a ioāne hora quasi sexta: ⁊ cū ducerentur ⁊ crucifigeret̄: et iuxta eius crucē gererētur que gesta narrantur. hora sexta integra compleretur. Ex qua hora vsqz ad nonā sole obscurato tenebras factas triū euangelistarū matthei marci ⁊ luce cōtestatur auctoritas. Sed quoniā iudei facinus iterfecti christi a se ī romanos .i. pilatuz ⁊ eius milites trāsferre conati sunt: ppterea marcus ea hora qua christus a militibus crucifixus ē pretermissa: tertiā potī⁹ horā recordanis expressit: vt nō tm̄ milites reperiantur crucifixisse iesuz. verū etiam iudei qui vt crucifigeretur hora tertia clamauerūt. Est ⁊ alia huius solutio qōnis vt nō h accipiatur hora sexta diei qr neqz ioannes ait: Erat hora diei quasi sexta. Sed ait Erat parasceue hora quasi sexta. parasceue autem latine pparatio est. Pascha enī nostrum vt dicit apostolus imolatus ē christus. Cui⁹ pasche prepatiōez si ab hora noctis nona computemos quādo vidētur principes sacerdotū pnūciasse dn̄i imolationē dicētes: Reus est mortis vsqz ad horā diei tertiā q̄ crucifixū esse christū marcus euāgelista testatur: sex hore sūt tres nocturne ⁊ tres diurne. THEO. Soluūt autē qdā q ex pctō scriptoris contigerit apud grecos. nam quedā lr̄a greca nomine gama cui⁹ talis ē figura tertiā horā ipoitat. Quedam autez figura que ab eis vocat̄ epysimon que talis ē sextaz horaz ipoitat. Ex negligentia ergo scriptoruz pcedēs figura cedere potuit in sequentem. CHRY. Pilatus ergo vt scrutaturus exiens nullā tamen scrutationē faciēs tradit eum estimans mouendos eē eos. vn̄ sequitur: Et dicit iudeis: Ecce rex vester. THEO. q. d. Ecce qualē hominē fatemini q ipium vsuz copesseret humilis vt nihil tale possit tētare. CHRY. Et nimirum q̄ dicta sūt erāt sufficiētia vt facerēt eos de cetera ab ira cessare: sed trepidabātne dimissus rursus turbā ducat. Amor etenim principatus versutum quid est ⁊ qiam sufficiens pdere: propterea magis insistunt. vnde sequitur: Illi autem clamabant: Tolle: tolle. Interficere enim eū conantur exprobratissima morte. vnde subdūt: Crucifige euz. formidantes ne aliqua eius post ipsum fiat memoria.

AVGV. Adhuc aūt pilatus terrorē quē de cesare ingesserant: superare conatur. vnde subditur: Dixit eis pilatus: Regem vestrum crucifigam? de ignominia eorum volens eos frangere quos de ignominia christi mitigare non potuit. Sequitur: Responderunt pontifices: Non habemus regē

nisi cesarem. CHRY. Uolentes seipsos submiserũt supplicio ppter ea et deus tradidit eos. Quia.n.ↄcorditer negaueriit regnũ dei. dimisit eos in suũ iudiciũ incidere. regnũ.n. xp̄i refutantes id qđ cesaris ē sup seipsos vocabãt. AVGV. Sȝ pilat⁹ timore mox vincit̃. vñ seq̃t: Tũc ergo tradidit eis illũ vt crucifigeret̃. Aptissime enĩ ↄ cesarē venire videret̃. si regē se nō hr̄e nisi cesarē p̄fitētib⁹. aliũ regē vellet ĩgerere: dimittendo ĩpunitũ: quē propter hos ausus ei tradiderũt occidendũ. nō aũt dictũ ē: Tradidit eis illũ vt crucifigerēt illũ: sed vt crucifigeret̃. s. iudicio ac ptãte p̄sidis. Sed iō illis traditũ dixit euãgelista vt eos crimĩe ĩplicatos a quo alieni eē conabãtur ostēderet. nō.n. faceret hoc pilat⁹: nisi vt id qđ eos cupe cernebat impleret.

Susceperunt autem iesum: ꝛ eduxerunt: Et baiulans sibi crucem exiuit in eũ qui dicitur caluarie locum: hebraice autem golgotha: Ubi crucifixerunt eum: ꝛ cum eo alios duos hic ꝛ idē: medium autem iesum.

GLO. Ad mandatũ p̄sidis milites xp̄m susceperũt crucifigēdũ. vñ dr̃. Susceperũt ãt iesũ ꝛ eduxerũt. AVGV. Potest enim hoc iaȝ referri ad milites apparitores p̄sidis nã postea euidentius dicitur. Milites ergo cũ crucifixissēt eũ q̃uis euãgelista ēt si totũ iudeis tribuit merito facit ipsi enĩ fecerunt quicq̃d vt fieret: extorserũt. CHRY. Sed q: lignũ vt ꝓphanũ putabãt: ꝛ vitabant ꝛ neqȝ tangere ipsȝ sustinebãt crucē iesu vt condēnato ĩponũt. vñ seq̃tur: Et baiulãs sibi cru. exi. in eũ qui dicitur cal. lo. hebra. aũt gol. vbi eũ crucifixerũt. Ita ꝛ ĩ typo factũ ē Isaac ꝛ n. ligna portauit sed tũc quidē vsqȝ ad p̄ris beneplacitũ res ꝓcessit: nũc autē in rebus effectũ obtinuit: veritas eni erat. THEO. Sed quodãmodo vt illic isaac dimissus ē: ꝛ mactatus est aries sic ꝛ hic diuina natura manet ĩpassibilis: sed humanitas ẜȝ quã aries dicitur tanq̃ errãtis arietis ade fili⁹ hic mactata est. Sed qualiter ali⁹ euangelista dicit ꝙ angariauerũt simonē vt crucē portaret. AVGV. de cō. euã. Utrũqȝ factũ intelligimus. primo id quod ioãnes dicit. deinde quod ceteri tres. vnde intelligitur ꝙ ipse sibi portabat crucē: cũ exiret in locũ memoratũ. AVGV. sup io. Grande spectaculũ: sed si spectet ĩpietas grãde ludibriũ. si pietas grãde mysteriũ: Ridet ĩpietas: regem pro v̄ga regni lignũ sui portare supplicij. Uidet pietas regē baiulãtē lignũ ad seipsũ figēdũ: qđ fixur⁹ fuerat ēt in frontib⁹ regũ. spernēdũ oculis ĩpiorũ in q̃ erant glorificatura corda sãctorũ: ipsã crucē suã gestãs humero cōmēdabat. ꝛ lucerne arsure q̃ sub modio ponēda nō erat cãdelabrũ ferebat. CHRY. Et sicut victores ita et ipse in humeris portabat victorie signũ. Quidã aũt dicũt ꝙ in illo loco q caluarie dicebatur adã mortu⁹ ē ꝛ sepult⁹: vt in loco vbi mors regnauit: illic ꝛ iħs tropheũ statuerit. HIE. sup matth. Fauorabilis ĩterp̄tatio ꝛ mulcēs aurē ppli. nec tamē vera. Extra vrbē eni et foris portã loca sũt in q̄bus truncant̃ capita dãnatorũ et caluarie quasi decollatorũ sũpsere nom̃. Adã v̄o sepultũ iuxta ebron ꝛ arbee in iesu filij naue volumine legim⁹. CHRY. Crucifigebãt aũt eũ cum latronibus: Unde seq̃tur: Et cũ eo alios duos hinc ꝛ inde me. autē iesũ. In hoc ꝓphetiam iplētes: qm̄ cũ iniquis reputatus ē. Que eni cōmitiãtes faciebãt: hec veritati cōferebant. volebat enĩ demon qđ fiebat obũbrare: sed non valuit. Tribus enĩ ĩ cruce affixis miracula que fiebãt nulli ascripsit nisi soli iesu: ita inanes diaboli artes facte sũt. nec solum non obfuit glorie eius: sed contulit nō paruũ. nam latronem ĩ cruce cōuertere: ꝛ in paradisũ inducere nō min⁹ fuit q̃ cōcutere petras. AVGV. Tũ et ipa crux si attēdas tribunal fuit. ĩ medio enim iudice cōstituto: vn⁹ latro qui credidit liberatus: alter q ĩsultauit dãnatus ē. iã significabat qđ facturus ē de viuis ꝛ mortuis: alios positur⁹ ad dextram: alios v̄o ad sinistram.

Scripsit autem ꝛ titulũ pilatus: ꝛ posuit super crucem. Erat autem scriptum: Jesus nazaren⁹ rex iudeorum. Hunc ergo titulum multi legerũt iudeorum: q: prope ciuitatē erat locus vbi crucifix⁹ ē iesus. Et erat scriptum hebraice: grece: ꝛ latine. Dicebant ergo pilato pōtifices iudeorũ. Noli scribere rex iudeorũ: sed q: ipse dixit rex sum iudeorũ. Rñdit pilatus: Qđ scripsi scripsi.

CHRY. Sicut ĩ tropheo littore ponũt̃ victoriã ostendentes ita pilat⁹ titulũ cruci xp̄i ĩscripsit. vñ dr̃. Scripsit autē ꝛ titulũ pilat⁹ ꝛ posuit sup crucē: simul q̄dē ꝓ xp̄o rñdens vt cũ a cōione latronũ discerneret. simul autē ꝛ de iudeis vlciscēs: ostēdēs. s. ipoꝝ maliciã: q̃ ĩ suũ regē insurrexerũt. vñ seq̃t: Erat ãt scriptũ. Jesus naza. rex iudeoꝝ. BEDA. in quo mõstrabat̃ iam tũc regnũ ipsius. nō vt ipsi putabãt destructũ ẜȝ poti⁹ augmentatũ. AVGV. Sȝ iudeorũ tm̃ rex christus ē an ēt gētiũ: imo ꝛ gētiũ. Cũ eni dixisȝ: Ego ãt sũ cōstitutus rex ab eo sup syō mõtē sanctum ei⁹. subiecit. postula a me ꝛ dabo tibi gētes hereditatē tuã. magnũ ḡ volum⁹ itelligi ĩ hoc titulo sacramētũ: q: s. oleaster factus ē pticeps pigūedis oleeꝛ ñ oleo pticeps facta ē amaritudis oleastri: Rex ḡ iudeoꝝ xp̄s ẜȝ iudeoꝝ circũcisiōeȝ nō cornis ẜȝ cordis. nō lr̃a ẜȝ spũ. Seq̃t. Hũc ergo titulũ m̃lti legebãt iudeoꝝ: q: ꝓpe ciui. erat lo. vbi cru. ē iesus. CHRY. Credibile ãt ē multos gētiles simul cũ iudeis pp festũ ↄuenisse: ꝛ ideo vt nullus ignoraret: nō ĩ vna ligua ẜȝ ĩ trib⁹ scripsit. vñ subdit̃. Et erat scriptũ hebraice grece: ꝛ latine. AVGV. Hec q̄ppe tres lĩgue ibi p̄ ceteris emiuebãt. Hebrea pp iudeos ĩ lege dei gloriãtes: Greca pp gētiũ sapiētes: Latina pp romãos m̃tis ꝛ pene oib⁹ tũc gētib⁹ ĩpãtes. THEO. Significat ãt supscriptio triplici s̄mone figurata diũm eē regē practice phisice necnō theologice. Nã p latinas lr̃as figurat̃ practica. eo ꝙ romanoꝝ ĩperiũ potētissimũ satisqȝ officiosũ ĩ expeditōib⁹ fuerit. Per grecas v̄o lr̃as phisico figurat̃. greci nãqȝ erga naturaliũ speculatōeȝ ĩsudauerunt. Demũ p hebraicas theologia p̄edit̃: dũ iudeis ē credita rerũ diuiaꝝ agnitio. CHRY. Judei ãt crucifixo ĩuidebãt. vñ seq̃tur. Dicebãt ergo pi. pō. iu. Noli scri. Rex iude. ẜȝ q: di. rex sũ iudeoꝝ. Nã hec q̄dē enũtiatio ē ꝛ cōmunis s̄nia. Si vero adijciatur: Qm̃ ipse dixit. ipsi⁹ petulãtie ꝛ extollentie ostēderet̃ crimen esse. sed pilatus ĩ priori stetit mēte. vñ sequitur: Respondit pilatus: Quod scripsi scripsi. O ineffabilem vim diuine operationis etiam in cordibus ignorantium: nonne occulta vox quedam pilato intus quodam si dici potest clamoso silentio personabat: qđ tãto ante ĩ psalmorum literis prophetatuȝ est: Ne corrumpas tituli ĩscriptionem. Sed quid loquimini insani pontifices: nunquid enim propterea non erit verum: quia iesus ait. Rex sum iudeorum. Si corrumpi non potest quod pilatus scripsit: corrumpi potest quod veritas dixit: Ideo enim pilatus quod scripsit: scripsit quia dominus: quod dixit: dixit.

Milites ergo cum crucifixissent eum: acceperunt vestimenta eius: ꝛ fecerunt q̃tuor partes vnicuiqȝ militi partem ꝛ tunicam. Erat autē tunica inconsutilis: desup er contexta per totũ. Dixerunt ergo adinuicē. Non scindamus eam: sed sortiamur de illa cuius sit. Ut scriptura impleretur dicens. Partiti sũt vestimēta mea sibi: ꝛ ĩ vestem meam miserunt sorteȝ.

AVGV. Judicāte pilato milites qui ei parebāt crucifixerunt iesum. vñ dicit: Milites ergo cū crucifixissent eum acceperūt vestimēta eius. ⁊ tñ si vo᷑ ūtates: si clamores cor cogitemus iudei magis crucifixerūt. sed de partitione sortisq; vestimētorū eius ceteri euangeliste breuius ⁊ clarius iste vo aptissime locutus ē. nā sequitur. Et fecerūt quatuor ptes vnicui. m. parte. vñ appet q̄tuor fuisse milites q i eo cruci figēdo p̄sidi paruerūt. sequit: Et tunicā subaudiēdū ē Acceperūt: vt iste sit sēsus: Acceperūt āt ⁊ tunicā. ⁊ sic locutus ē vt de ceteris vestimētis nullā sortē missā eē videamus sed de tunica quā simul cū ceteris acceperūt sed nō siliter diuiserūt. De hac eni seq̄t exponēs: Erat āt tu. incō. desup cōtexta p totū. CHRY. Ipsā speciē tunice euāgelista historice designat. q2 eni i palestinis duos pānos cōnectētes subtexūt idumēta ondit ioānes q2 tal' erat tunica iesu occulte vilitatē vestimētor̄ p̄isinnās. THEO. Aly vero dicūt q2 apō palestinā telas cōtexūt: nō velut apud nos textūture existēte supius stamine. īferi᷒ vo texētib᷒: vt sic uō versus ptē supmā textura ,ptedat s; ecōtra. AVGV. Cur āt d illa sortē miserit narrat dicēs: Dixerūt ergo ad īuī. nō sci. eā. s; sor. d illa eiu᷒ sit: Apparet itaq; ī alys vestimētis eq̄les se būisse ptes vt sortiri necesse nō fuerit. In illa vo vna nō eos bre potuisse singulas ptes nisi sciderer̄ vt pānos ei᷒ inutiliter tollerēt quod ne facerēt ad vnū ea puenire sortitōe maluerūt. Huius euāgeliste narrationi cōsonat ēt ,pphericū testimoniū. vñ subiūgit: Ut scriptura adiple. di. pti. sunt vesti. mea sibi ⁊ in ve. meā mi. sorte. CHRY. Intuere pphetie certitudinē. n̄ eni q̄ partiti sūt solū. s; ⁊ q̄ nō ptiti sūt. Dixit igit ,ppheta vestimēta gdē diuiserūt: s; vestē sorti ɔcesserunt. AVGV. Mattheus dicēdo diuiserūt vestimēta ei᷒ sortē mittētes: ad totā diuisiōez vestimētorū voluit itelligi ⁊ illā tunicā p̄tinere de q̄ sortē miserūt. Tale ē quod ēt ait lucas: Diuidētes vestimēta ei᷒ miserūt sortes. Diuidētes eni venerūt ad tunicā de qua facta ē sortitio. Dicendo āt sortes pluralē numerū p singl'ari posuit. Marcus āt solus videt' itulisse aliquā q̄ōnez. dicēdo eni. Mittētes sortē sup eis quis gd tolleret. tāq; sup oībus vestimētis non super sola tunica sors missa sit locutus videatur: sed hec breuitas obscuritatē fac. Sic eni dictum est. mittētes sortem super eis ac si diceret mittentes sortem cū diuiderētur. Cū autē dicit: Quis quid tollerz. ē. quis tunicā tolleret. tāq; si totū ita diceret̄. mittētes sortē super eis: quis tunicā q̄ partibus eq̄lib᷒ supfuerat tolleret. Quadripartita aūt vestis dn̄i nr̄i iesu xp̄i q̄dripti tā figurat ei᷒ ecclesiā: q̄tuor. s. partib᷒ i orbe diffusā: ⁊ i eisdē eq̄liter. i. cōcorditer distributā. Tunica vo illa sortita oīum ptiū significat vnitatē q̄ charitatis vīculo cōtinet̄: Si āt charitas ⁊ supeminētiorē h; viā ⁊ supei eminet scientie ⁊ sup oīa p̄cepta ē: ē: mlēd: Sup oīa aūt hec charitatē habete: merito vestis q̄ significat̄ desuper cōtexta phibet̄. Et addidit: p totū. q2 nēo ei᷒ ē expers qui ptiere īuenit̄ ad totum a quo toto catholica vocat̄ eclesia. Incōsutilis aūt ne aliq̄n dissuat̄. ⁊ ad vnū puenit: q2 i vnū oēs colligit. In sorte āt dī gratia cōmēdata ē. cum eni sors mittitur nō psone cuiusq; vel meritis: sed occulto iudicio dei credit̄. CHRY. Uel sicut gdam dicūt tunica incōsutilis desup cōtexta p totū fm allegoriam ostendit: q2 non simpl'r hō erat qui crucifixus ē: s; ⁊ dsup diuitatē hēbat. THEO. Ul' aliter. Uestis icōsutilis denotat corp᷒ xp̄i: qd a supiori pte contextum est. Spūs enim scūs superueniet ⁊ virtus altissimi virgini obumbrauit. Hoc ergo sacrosanctum christi corpus indiuisibile cōstat. nam ⁊ si diuidatur per singulos scificās vniuscuiusq; animam simul ⁊ corpus integre tamē ⁊ indiuisibiliter cōsistit i omnibus At qoniā ex quatuor elemētis mūd᷒ consistit itelligēdū ē p2o xp̄i vestimētis. visibilē creaturā q̄ā inter se diuidūt demōes qnotiēs morti tradūt vbū dei qod habitat in nobis: ac satagunt nos sue partis efficere p mundanas illecebras. AVGV. Et iō ista nō aliqd boni significasse qs dixerit. q2 per malos facta sūt qd. n. de ipsa cruce dicturi sumus q̄ siliter ab ipys facta ē. ⁊ tñ ea significari recte it:lligit̄ qd ait apl's. Que sit latitudo: lōgitudo altitudo: et ,pfundū. Lata ē gppe i trāsuerso ligno quo extēdūtur pēdētes man᷒ et significat opera bona in latitudine charitatis Longa ē a transuerso ligno vsq; ad terrā ⁊ significat pseuerātiā i longitudine tpis. Alta ē in cacumine quo trāsuersum lignū sursū versus excedit et significat supnū finē quo cūcta opera referūtur. Profūda ē in ea parte q̄ i terra figitur: ibi gppe occulta ē sed cūcta eius apparētia īde cōsurgūt sicut bona nr̄a de ,pfunditate gr̄e dei que cōprehēdi nō pōt: vniuersa ,pcedūt. Sed ⁊ si crux christi hoc solū significet qd ait apostolus Qui xp̄i sūt carnē suā crucifixerūt cū passiōib᷒ ⁊ cōcupiscētys q̄ magnū bonū ē. Postremo gd ē signū xp̄i nisi crux christi: qd signū nisi adhibeat̄ siue frōtib᷒ credētiū siue ipi aq̄ ex q̄ regenerātur: siue oleo quo chrismate vngūt siue sacrificio quo alūtur: nihil eorū rite proficit.

¶ Et milites quidem hec fecerunt. Stabant autē iuxta crucē iesu mater eius: ⁊ soror matris ei᷒ maria cleophe: ⁊ maria magdalene. Cū vidiss; ergo iesus matrem ⁊ discipulum stantē quē diligebat: dicit matri sue. Mulier: ecce filius tuus. Deide dicit discipulo. Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus in suaz.

THEO. Cū milites que ad ,ppriā spectabāt secordiā psequebātur: ipse gēitricis cura soll eit᷒ ē vñ dicit̄. Et milites gdē hec fecerūt. Stabat aūt iuxta crucē iesu mr̄ ei᷒ ⁊ soror mr̄is ei᷒: maria cleophe. ⁊ maria magdalene. AMBRO. i ep'lis. Maria mr̄ dn̄i ante crucē stabat fily. nullus me hoc docuit nisi scūs ioānes euāgelista. Mūdū aly cōcussū i passiōe dn̄i ɔscripserūt celū tenebris obductū refugisse solē. in paradisū latronē s; post piā cōfessionē recepti. Joānes docuit qd aly nō docuerūt quēadmodū i cruce positus mr̄em appellauerit. Pluris putauit q2 victor suppliciorū pietatis officia mr̄i exhibebat q̄; q2 regnū celeste donabat̄ vite eterne. nā si religiosū ē q2 latroni donat̄ vita multo vberiorus pietatis ē q2 a filio mr̄ tanto effectu honorat̄: Ecce igt fili᷒ tuu᷒: ecce mr̄ tua. Testabat̄ de cruce xp̄s et iter mr̄em atq; discipulū diuidebat pietatis officia. Cōdebat dn̄s nō solū publicū sed ēt domesticū testamētū. Et hoc ei᷒ testm̄ significabat ioānes dign᷒ tāto testatore testis. Bonū testm̄ nō perennie sed vite eterne: qd nō attramēto scriptū ē s; spū dei viui. Lingua mea calamus scribe velociter scribētis. S; nec maria mior q̄; matrem christi decebat fugientibus apostolis ante crucem stabat ⁊ pys spectabat oculis fily vulnera: quia expectabat non in pignoris mortem: sed mundi salutē: aut fortasse q2 cognouerat p fily mortē mūdi redēptiōez. Aula regalis ēt sua morte putabat se aliqd publico additurā munere: sed iesus nō egebat adiutorē ad redēptiōez oīum q oēs sine adiutore seruauit. vñ ⁊ dicit: fact᷒ sū hō sine adiutorio iter mortuos liber. Suscepit gdē affectu parētis s; n̄ q̄siuit alterius auxiliū. Hāc imitamī mr̄es scē q̄ i vnico filio dilectissimo tātū materne virtutis exēplū dedit neq; eni vos dulciores liberos habetis: neq; illud virgo querebat solatium vt aliuum posset generare filiū. HIERO. 5 eluidiū Maria ista que in marco ⁊ mattheo Jacobi et ioseph mr̄ dicitur: fuit vxor alphei ⁊ soror marie matris domini: quam mariam cleophe nunc ioannes cognominat a pr̄e siue a gēlitate familie: aut quacūq; alia causa ei nomē imponens. Si autem inde tibi alis atq; alia videtur q2 alibi dicatur maria iacobi minoris mater: et hic maria cleophe: disce scripture consuetudinem eundem hominem diuersis nominibus appellari. CHRYSOSTO. Et considera q2 ibe

cillius gen⁹.s.mulierū virilius apparuit iuxta crucē stando fugientib⁹ discipulis. AVGV.de con.euā. Nisi aūt matheus z lucas mariā magdalene noiassent potuissemus dicere alias a longe alias iuxta crucē fuisse.nullus.n.eoꝝ ḡ preter ioānē mr̄em domini cōmemorauit. Nūc ergo quō itelligit eadē maria magdalene z a longe stetisse cū alis mulieribus sicut mattheus et lucas dicūt et iuxta crucē fuisse: sicut ioānes dicit.nisi q̄ in tāto iteruallo erāt vt iuxta dici posset: q: i conspectu eius p̄sto aderāt et a longe in cōspectu turbe propinquius circūstātis cū centurione et militibus. Possimus ēt itelligere q̄ ille que simul aderāt cū matre dn̄i post q̄ eā discipulo cōmendauit abire iā cepant.vt a densitate turbe se eruerēt z cetera q̄ facta sūt longius ituerētur: vt ceteri euangeliste q post morte dn̄i eas cōmemorauerūt iā lōge stātes cōmēorauerūt Quid aūt iterest ad veritatē q̄ quasdā mulieres piter q̄sdā singuli noiauerūt. CHRY. Et cū alie mulieres astarent nullius alterius meminit nisi m̄ris. docēs nos plus aliqd matrib⁹ p̄bere. Sicut.n.parētes circa sp̄ūalia aduersātes.neq3 nosse o3 ita qn̄ nihil ipediūt oīa decet eis p̄bere z alys p̄ferre.vn̄ subdit̄. Cū vidisset ergo ih̄s ma.z disci.stantē quē di.dicit ma.sue. Mu.ecce fi.tu⁹. BEDA. Dilectiōis iditio euāgelista suā dmōstrat p̄sonā nō q̄ exceptis ceteris sol⁹.s3 p̄ ceteris familiari⁹ pp p̄uilegiū castitatis a dn̄o amabat̄: qm̄ v̄go ab eo vocat⁹.v̄go p̄māsit i eui.

CHRY. Pape q̄nto discipulum honorauit honore s3 ipse seipm̄ occultat moderate sapiēs.si.n.vellet gloriari: z cām vtiq3 adiecisset pp quā amabat̄. Et.n.cōueniēs ē magnā q̄ndā z mirabilē cē cām. Jō aūt nihil alid ioāni loquit̄r: neq3 cōsolat̄ tristātē qm̄ t̄ps nō erat v̄boꝝ cōsolatiōe. S3 neq3 par erat honorari eā tali honore. Q2 v̄o cōueniēs erat m̄rem existētē dolore oppressā p̄curatiōem querere q2 ipse aberat: discipulo q diligebat̄ tradidit diligentiā habituro. vn̄ seqt̄. Deide di.disci. Ecce ma.tua. AVGV. Hec nimirū ē illa hora de q̄ ih̄s aquā cōuersurus i vinū dixerat matri: Quid mihi z tibi ē mulier: nōdū venit hora mea. Tūc.n.diuia facturus nō diuinitatis sed hūanitatis vel ifirmitas matrem velut icognitā repellebat.nūc aūt humana iā patiēs ex qua factus fuerat hō affectu cōmēdabat hūano. Moralis igit̄ isinuatur locus et exēplo suo instruit preceptor bon⁹ vt a filys pys ipēdatur cura parētibus.tāq3 lignū illud vbi erāt fixa membra moriētis ēt cathedra fuerit magistri docentis.

CHRY. Itaq3 ēt martiōis obstruit iuerecūdiā. si.n. non genitus est f̄m carnē neq3 matrē habuit cuius grā tāta circa eā solā facit puidētiā: Intuere aūt q̄liter cū crucifigeretur vniuersa iptirbate agebat discipulo loquēs de m̄re. p̄phetias iplens. latroni bonā spē.tribuēs anteqū āt crucifigeret̄ trepidās videtur.nā illic q̄dē nature imbecillitas demonstrata ē hic aūt virtutis supabundantia ondebatur. Sed z nos per hoc erudit si ante aduersa conturbamur. non propterea desistere: cū in agonē ingressi fuerimus oia sustinere vt facilia z leuia. AVGV. Quia ergo matri quā relinquebat alterū pro se filiū quodāmodo p̄uidebat cur hoc fecerit ondit in hoc qđ subditur: Et ex illa hora accepit eam discipulus i suā. S3 i que sua ioānes m̄rem dn̄i accepit: Neq3 .n.nō ex eis erat q dixerāt ei: Ecce nos dimisimus oia z secuti sumus te. Suscepit ḡ eā i sua nō p̄dia q̄ nulla p̄pria possidebat sed officia que p̄pria dispēsatiōe exequenda curabat.

BEDA. Alia l̄ra h3: accepit eam discipulus i suā. q̄dā volūt i suā m̄rem: sed congruentius subauditur in suam curā.

¶ Postea sciēs iesus q2 oia cōsūmata sunt: vt cōsūmaret̄ scriptura: dicit Sitio. Uas āt erat positū aceto plenū. Illi ergo spōgiā plenā aceto: hysopo circūponētes obtulerūt ori eius. Cū3 ergo accepisset iesus acetū dixit: Cōsūmatū ē: Et inclinato capite tradidit spiritū.

AVGV. Patebat̄ hec oia q apparebat hō z ipse idē disponebat hec oia q̄ latebat de⁹. vn̄ dr̄ postea sciēs qm̄ oia cōsūmata sūt: vt c̄sūmaret̄ scriptura.i.qđ scriptura p̄dixerat: Et i siti mea potauerūt me aceto. dicit. Sitio. tanq̄ diceret. hoc minus fecistis. date qđ estis. Judei qppe ipi erāt acetū degenerātes a vino p̄riarchaꝝ z p̄phetarū. Uas ergo positū erat aceto plenū tāq3 eni de pleno vase. de iniqtate mundi hui⁹ iplerū cor h̄ntes: velut spōgia cauernosis quodammodo atq3 tortuosis latibulis fraudulētū. vn̄ seqt̄. Illi aūt spōgiā plenā aceto hysopo circūponētes optulerūt ori ei⁹.

CHRY. Neq3 eni ex his q̄ videbant facti sūt māsueti: s3 seuiebāt magis z eū potabāt: cōdēnatorū pocula offerentes: p̄pterea eni hysopus apposit⁹ erat. AVGV. Hysopū āt cui circūposuerūt spōgiā aceto plenā: qm̄ herba ē humilis z pect⁹ purgat: xp̄i humilitatē cōgruēter accipim⁹: quā circūdederūt z se circūuenisse putauerūt: xp̄i nāq3 hūilitate mūdamur. Nec moueat quō spōgiā ori ei⁹ ponierūt admouere. q cruce fuerat exaltat⁹ a terra. Sic.n.apō alios euāgelistas legit̄ q̄ hic p̄termisit̄ i arūdine factū ē: vt i spōgia talis pot⁹ ad crucis sublimia leuaret̄. THEO. Quidā v̄o hysopū dicūt vocari arūdinē. nā frōdes h3 arūdini consimiles. Seqt̄: Cū ergo accepisset ih̄s acetū dixit: Cōsūmatum est.

AVGV. Quid: nisi q̄ prophetia tanto ante predixerat.

BEDA. Hic q̄ri pōt quō hic dr̄. Cū accepisset acetū cum ali⁹ euāgelista dicat. Noluit bibere S3 hoc facile soluitur: qm̄ n̄ accepit vt biber3: sed vt qđ scriptū erat ipleret. AVGV. Deide q2 nihil remāserat qđ āteq3 moreret̄ fieri. adhuc oporteret. seqt̄: Et iclinato capite tra.spiritū. Peractis oib⁹ q̄ vt pagerent̄ expectabat tāq3 ille q p̄tātē hēbat ponēdi aiā3 suā z iter3 sumēdi eā. GREGO. xi.mo. Sp̄ūs aūt ē hic p aia pōit. Si.n.aliō sp̄ū3 q̄ aiā3 euāgelista diceret Exeūte sp̄ū aia remāsisset. GREGO. Nō āt qm̄ expirauit inclinauit caput: s3 q2 iclinauit caput tūc expirauit. p q̄ omnia idicauit euāgelista qm̄ oim dn̄s ip̄e erat. AVGV. Quis eni ita dormit qm̄ voluerit: sicut iesus mortuus ē qm̄ voluit: Quanta speranda. vel timēda ptās est iudicantis: si apparuit tāta morientis: THEO. Tradidit autē dn̄s spiritum deo z patri ostēdens q̄ nequaq3 sanctoꝝ aie conuersantur in tumulis. immo deueniunt ad manus patris oim peccatoribus ad locum penarum delatis videlicet ad infernum.

¶ Judei ergo quoniā parasceue erat vt non remanerent in cruce corpora sabbato. Erat enim magnus dies ille sabbati: rogauerunt pilatū vt frāgerent eoꝝ crura z tollerēt. Uenerūt ergo milites z primi quidē fregerūt crura z alterius qui crucifixus ē cum eo: Ad iesū autē cū venissēt vt viderūt eū iā mortuū nō fregerūt eius crura: sed vnus militū lancea latus ei⁹ apuit z continuo exiuit sanguis z aqua. Et qui vidit testimoniū perhibuit: z verum est testimoniū ei⁹. z ille scit q2 vera dicit vt z vos credatis. Fc̄a sūt.n. hec vt scriptura ipleret. Os nō cōminuetis ex eo: z iter3 alia scriptura dicit: Uidebunt in quem transfixerūt.

CHRY. Judei q camelū trāsglutiebāt: culicē āt collandabāt cū tātā fuissēt opati audatiā: d die diligēter rōcinant̄. vn̄ dicit̄: Ju.ḡ qm̄ pa.erat vt n̄ re.i cru.coꝝ.sab. BEDA. Parasceue.i.p̄paratio dicta ē sexta feria: q2 eo die duplices sibi cibos fily isrl̄ p̄parabāt. Erat eni m.di.il.sab.s. pp solēnitatem paschalem. Rogaue. Pi.vt frange.cru.eo. AVGV. Nō crura tollerētur: s3 h quibus ideo frangebant̄: vt morerentur auferentur ex ligno: ne pendentes i crucibus

magnū diem festum sui diurni cruciatus horrore fedaret. THEO. Sic.n. iubebātur i lege. non occidere solē in hominis supplitio. vel qr noluerūt i die festo tortores aut homicide cēseri. CHRY. Uide āt qualiter valida est veritas. p eoꝝ.n. studia, pphetia cōpletur. vnde subditur: Uene. ergo mili. ꝛ primi qui. frege. cru. ꝛ alte. q cruci. ē cum eo. Ad ie. aūt cū venis. vt vide. eū iā mortuū: non frege. eiꝰ cru. sed vnus mili. lan. la. eius apuit. THEO. Ut iudeis cōplaceant lanceāt christū circa corpus exaīe cōtumelias iferētes: sed cōtumelia in signū pdyt. sanguinē enim de corpore extincto manare miraculosū ē. AVGV. Uigilanti verbo euāgelista vsus ē. vt nō diceret: Latus eius pcussit. aut vulnerauit. sed apuit. vt illic quodāmodo vite ostiū pandref. vñ sacramēta ecclie manauerūt: sine qbꝰ ad vitā q̄ vē vita est nō itraf. vñ seqtur: Et cōtinuo exiuit sanguis ꝛ aqua. Ille sanguis i remissionē fusus ē peccatorum: aqua illa salutare tēperat poculū. hoc ꝛ lauacrū pstat ꝛ potū. Hoc prenūciabat: ꝙ noe in latere arce ostiū facere iussus ē quo intrarent aīalia que nō erāt diluuio pitura qbus pfigurabatur ecclesia. pp hoc pria mulier facta ē de viri latere dormiētis. ꝛ hic secūdus adā iclinato capite in cruce dormiuit: vt inde formaref ei ꝯiūx p id qđ de latere dormiētis effluxit. O mors vñ mortui reuiuiscūt. qd isto sanguie mūdiꝰ: qd isto vulnere salubriꝰ. CHRY. Et qr hic susceperūt pricipiū sacra mysteria cū accesseris ad tremēdū calicē: vt ab ipsa bibiturus christi costa ita accedas. THEO. Erubescant igif q vinū i sacris nō limphāt mysteriys. videnf.n. nō credere ꝙ aqua de latere fluxerit. Pōt tñ qs calumniose dicere ꝙ aliq̄ vtus vitalis erat in corpore: ꝛ iā sanguis effluxit: aq̄ vō manans iexpugnabile signū fuit ꝛ iō euāgelista subiungit: Et q vidit testimoniū phibuit. CHRY. q.d. Nō ab alys audiuit: sed ipse pñs vidit. Et veꝝ ē testimoniū eius. Qđ ꝯueniēter subiūgit cōuitiū christi enarrās nō magnū aliqđ ꝛ admirabile signū vt sic suspectꝰ smo redderef: sed ipse hoc dixit. hereticoꝝ ora pcludens: ꝛ futura psonās mysteria ꝛ eū q iacebat i eis ispiciēs thesauꝝ. Seqf: Et ille scit: qr ve. di. vt ꝛ vos cre. AVGV. Scit.n. q vidit: cuiꝰ credat testimōio q nō vidit. Duo āt testimōia de scripturis reddidit singulis rebꝰ: q̄s factas fuisse narrauit. Nā qr dixerat. Nō fregerūt crura iesu. subdidit. Fcā sunt eni h vt scriptura iplerēf. os nō cōmi. ex eo. Qr pceptū ē eis q celebrare pascha iussi sunt ouis imolatōe i veteri lege: q̄ dñice passionis vmbra pcesserat. Itē qr subiūxerat: Unꝰ mili. lācea la. eius apc. ad hoc ptinet alteꝝ testimōiū qđ sbdit dicēs: Et iteꝝ alia scriptura di. Uide. in quē trāsfi. vbi pmissus ē xp̄s i ea q̄ crucifixꝰ ē carne futurꝰ. HIERO. Hoc āt testimonium sumptū est de zacharia.

¶ Post hec aūt rogauit pilatum ioseph ab arimathia eo qđ eēt discipulus iesu: occultus autem propter metū iudeorū: vt tolleret corpus iesu. Et permisit pilatus. Uenit ergo ꝛ tulit corpꝰ iesu. Uenit aūt ꝛ nicodemꝰ qui venerat ad iesum nocte primū ferens mixturā myrrhe ꝛ aloes quasi libras centū. Acceperūt ergo corpꝰ iesu: ꝛ ligauerūt eū lintheis cū aromatibꝰ: sic mos ē iudeis sepelire. Erat aūt in loco vbi crucifixꝰ ē hortꝰ: ꝛ in horto monumentū nouū in quo nondū qsquā positus erat. Ibi ergo propter parasceuē iudeorū quia iuxta erat monumentū posuerunt iesum.

CHRY. Estimās ioseph extinctum eē iudeoꝝ furorem christo crucifixo: cum fiducia accessit vt deponendū funus pcuraret. vnde dicitur: Post hec au. ro. pi. io. ab arimathia. BEDA. Arimathia ipsa est ramatha ciuitas helcane ꝛ samuelis. Celsꝰ āt pcūsuz ē vt eēt diues vt ad presidez posset accedere: ꝛ vt eēt iustus vt corpꝰ dñi accipe mereref. vnde seqf: Ut tolleret cor. ie. eo q eēt disci. iesu. CHRY. Non ex. xy. sz ex septuagita. quoniā nullus ex. xy. accesserat Et si timore iudeoꝝ qs pcā assūpserit h eodē detinebat timore. vñ di: occul aūt pptermetum iu. Sz valde insignis erat: ꝛ pilato notꝰ. vñ ꝛ grāz accepit ꝛ hoc ē quod subdif. Et mi. pp. Et sepelit o reliquo: ñ vt ꝯdenatū: sz vt magnū quod ꝛ mirabilē. vñ subdif Ue. g ꝛ tu. cor. ie. AVGV. de co. euā. In extremo eni illo officio funeri exhibēdo minꝰ curauit a iudeis: q̄uis soleret in dño audiēdo eorum inimicitias deuitare. BEDA. Sedata eniz vtcūqz eorū seuitia cogite aduersus christū preualuisse gaudebāt. corpus christi petiit qm nō videbatur eā discipulatus: sed pietatis venisse vt fueri officiū ipenderet: qđ homines nō soluz bonis sed ēt malis solet ipendere. Adiungitur aūt ei ꝛ nicodemus. vñ sequitur. Ue. au. ꝛ nico. q ve. ad ie. no pri. fe. mi. m. myr. ꝛ aloes q̄si li. cen. AVGV. Non ita distinguendū ē: vt dicamus primū ferēs mixturā myrrhe: sed vt qđ dictū est primū ad superiorē sensuz ptineat. Uenerat eni ad iesū nicodemus nocte primū: quod idē ioānes narrauit in priorībus euāgelii sui ptibus. hic ergo intelligendū ē ad iesum nō tūc solū sed tūc primū venisse nicodemū: venisse āt postea vt fieret audiēdo discipulus. CHRY. Crūt āt pigrita q̄maxie corpꝰ apta sūt ꝙ plurimū ꝯseruare: ꝛ nō pmittere cito subyci corruptiō: adhuc enim vt de nudo homine disponebāt sed tamē multā dilectione demonstrabāt. BEDA. Notandū ē autem ꝙ simplex vnguentū fuerit qr ex diuersis aromatibꝰ licētiā conficiēdi non haberēt. sequitur: Acce. er. cor. ie. ꝛ liga. eū lītheis cū aromo. sic mos ē iudeis sepeli. AVGV. In quo euāgelista admonuit in huiusmodi officiys q̄ mortuis exhibentur morē cuiusqz gentis eē seruandū. Erat āt illius gentis ꝯsuetudo vt mortuorū corpora varys aromatibꝰ cōdirentur: vt diutiꝰ seruarētur illesa. AVGV. de cō. euā. Neqz aūt hic ioānes alys repugnat. neqz enim illi qui nicodemū tacuerūt affirmauerūt a solo ioseph dñm sepultum q̄uis solius cōmemorationē fecerint: aut qr illi vna sindōe a ioseph inuolutū dixerūt: ppterea phibuerunt intelligi ꝛ alia linthea potuisse afferri nicodemo ꝛ superaddi vt veruz narret ioannes ꝙ non vno lintheo sz lintheis inuolutus sit: q̄uis ꝛ ppter sudariū quod capiti adhibebatur: ꝛ institas quibus corpꝰ totum alligatū ē qr oia de lino erāt: ēt si vna syndo ibi fuit. verissime dici potuit: Ligauerunt eū lintheis. Linthea quippe generaliter dicūtur q̄ lino texūt. BEDA. Hinc ecclesie cōsuetudo descendit vt corpus domini nō in sericis ꝛ auro textis consecretur: sed in syndone munda. CHRY. Quia vero breuitate temporis vrgebāt. nona enī hora mortuo christo: deinde accedentibus ad pilatum: ꝛ deponētibus christi corpꝰ vespa iminebat ideo ponūt eū in pximū monumētū. vñ subditur: Erat au. in la. vbi cruci. ē hortꝰ ꝛ in hor. monu. no. in quo nonduz quisq̄ po. fuerat. Ex dispensatione factum est. ne alterius alicuius q cum eo iaceret estimaref resurrectio facta eē. AVGV. Sic etiā in marie virginis vtero nemo ante illum: nemo post illum conceptus est: ita in hoc monumentū nemo ante illū: ꝛ nemo post illum sepultus est. THEO. Per hoc etiā ꝙ nouum fuit sepulchrum mystice datur intelligi ꝙ per christi sepulturam omnes innouamur morte corruptione destructa. Attende etiam abundantiam pro nobis suscepte paupertatis: Nam qui domum in vita non habuit: post mortem quoqz in alieno sepulchro reconditur: ꝛ nudus existens a ioseph operitur. Sequitur: Ibi ergo ppter pasce iu. quia iu. erat mon. posue ie. AVGV. Acceleratam vult intelligi sepulturam: ne aduesparasceret quando iam ppter pasce ē quam cenam puram iudei latine vsitatius apud nos vocant facere tale aliquid non licebat. CHRY. Propinquum autem fuit sepulchrum: vt discipuli possent cum ta

ctilitate accedere ⁊ cōsideratores fieri eoꝝ q̄ euēiebāt ꝑpe existe loco. ⁊ vt sepulture testes eēnt ét inimici custodiētes sepulchꝝ: ⁊ vt falsus ondereturis qui de furto sermo. BEDA. Mystice āt ioseph iterptat̃ aptꝰ p acceptōez bo n opis ad qḋ mōemur vt corpꝰ dn̄i digne ꝑcipere mereāur. THEO. Nūc ēt quodāmō xp̄s apḋ auaros mortificat̃ i paupe famē patiēte. Esto ḡ ioseph ⁊ tege xp̄i nuditatē. nō se mel s3 i tuo tumulo spūali ɔsiderādo recōde. coopi ⁊ unisce myrrhā ⁊ aloē amaricātia cōsiderēdo vocē illā Ite maledi cti in ignē eternū q̄ nihil amariꝰ estimo. CA. XX.

Una autē sabbati maria magdalene vēit mane cum adhuc tenebre essēt ad monumētū: ⁊ vidit lapidē reuo lutum a monumēto. Cucurrit ḡ ⁊ venit ad simonē petꝝ ⁊ ad aliū disci pulum quē amabat iesus. ⁊ dicit illis: Tulerūt dominū de monumēto: ⁊ nescimꝰ vbi posuerūt eū. Exijt ergo petrꝰ et ille aliꝰ discipulus: et ve nerūt ad monumētum. Currebāt autem duo si mul: et ille aliꝰ discipulus precucurrit citiꝰ petro: et venit primus ad monumētū. Et cum se incli nasset vidit posita lintheamia: nō tamē itroiuit. Uenit ergo simō petrus sequens eum: et itro iuit i monumentū. Et vidit lintheamīa posita et sudarium quod fuerat super caput eius non cū lintheamīibꝰ positū: sed separatim inuolutum in vnū locum. Tūc ergo introiuit et ille discipu lus q venerat primus ad monumētū: et vidit et credidit. Nōdū. n. sciebant scripturā: quia opor tuit eum a mortuis resurgere.

CHRY. Quia iā trāsierat sabbbatū i quo īpediebat̃ a le ge nō potuit maria magdalene qescere: s3 venit ꝓfūdo dilu culo ɔsolationē quādā a loco sepulture iuenire volēs. vn̄ dr̄. Una āt sabbati maria magdalene vēit māe cū adhuc tene bre eēnt ad mōumētū. AVG. de cō. eua. Uēit qdē maria magdalene: sine dubio ceteris mulierībꝰ que dn̄e ministra uerāt plurimū dilectōe feruētior. vt ū imerito ioānes solā cōmemoraret: tacitis eis q̄ cū illa fuerāt sic alij testantur. AVGV. sup ioānē. Una āt sabbati ē quē iā die dn̄icum ꝑpter dn̄i resurrectionē mos christianus appellat: quē mat theꝰ primā sabbati noīauit. BEDA. Dicit̃ ḡ: Una sabbati. hoc ē altera siue prima die post sabbatum. THEO. Uel aliter: Hebdomade dies iudei sabbatū nomīabāt: vnā aūt ex sabbati diebꝰ primā: futuri āt seculi exēplar ē h̄ dies: qm̄ futuri seculi vna dies ē nequaq̄ nocte iterpollata. Deꝰ eni ibi sol est: q nūquā occidit. In hac igit̃ die dn̄s resurrexit in corruptibilitatē corpis assumens sicut nos in futuro seculo incorruptiōe iduemur. AVGV. de cō. euā. Qḋ āt marcꝰ dicit. Ualde māe oriēte iā solē: ñ īpugnat ei qḋ h̄ dr̄: Cū ad huc tenebr̄ eēnt die qppe surgēte aliq̄ reliqe tenebrarꝝ tāto magis extenuāt̃: quāto magis orit̃ lux. Nec sic accipiēdū ē qḋ ait marcꝰ: Ualde māe orto iā sole: tāq̄ sol ipe iā videret̃ sup terrā: s3 potiꝰ sic dicere solemꝰ eis qbꝰ volumꝰ significare tēpꝰ aliqd faciēdū: orto iā sole dr̄. i. de primo adueniente ibꝫ ptes. GREGO. i ho. Cōgrue āt dr̄: Cū adhuc tene bre eēnt. Maria. n. auctorē oīuz quē carne viderat mortuū qrebat in monumento. ⁊ qꝛ hūc minime inenit. furatū credi dit. Adhuc ḡ erāt tenebre cū venit ad monumētū. Seqt̃: Et vidit lapidē reuolutū a monumēto. AVGV. ð cō. euā: Jam ergo factū erat qḋ solus mattheꝰ cōmemorat de terre motu ⁊ lapide reuoluto: cōterritisq3 custodibꝰ. CHRY. Surrexit qdē3 dn̄s lapide ⁊ signaculis ð sepulchro iniacē tibus: qꝛ vo oportebat ⁊ alios certificari aperit̃ monumē tū post resurrectionē: ⁊ ita creditur qḋ factū ē. hoc deniq3 ⁊ mariā mouit. vidēs. n. lapidē sublatū nō intrauit neq3 ꝑspe xit s3 ad discipulos ex multo amore cū velocitate cucurrit. Nōdū aūt de resurrectiōe nouerat aliqd manifestū. s3 puta bat trāslationē corpis eē factā. GLO. Et iō cucurrit nun ciare discipulis: vt aut secū q̄rerēt aut secū dolerēt. Et hoc ē qḋ seqtur: Cucurrit ergo ⁊ vēit ad simonē petrū ⁊ ad aliū di scipulū quē diligebat iesus. AVGV. Ita se cōmemorare solet q eū diligebat iesus q vtiq3 oēs: s3 ipm ꝑ ceteris ⁊ fa miliarius diligebat Seqt̃. Et dixit eis: Tulerūt dn̄m meū ⁊ nescio vbi posuerūt eū. GREGO. ij. mo. Hoc āt dicēs totū pro pte insinuat solū qppe corpꝰ dn̄i q̄situra venerat ⁊ quasi totū dn̄z sublatū deplorat. AVGV. Nōnulli āt co dices greci ēt hūt Tulerunt dn̄m meū: qḋ videri dictū pōt ꝑpēsiore charitatis vel famulatꝰ affectu. S3 hoc in pluribꝰ codicibꝰ quos i ꝓmptu hēmꝰ ñ iuenimꝰ. Discipulū āt quē di ligebat iesus seipm dic̄. nā qppe ita cōmemorare solet q eū diligebat iesus q vtiq3 oēs. sed ipsū pre ceteris ⁊ familiarius diligebat. CHRY. Euāgelista vero nō priuauit mulierē hac laude nec verecūdū existiauit q ab ea priꝰ addiscerēt. Audiētes ḡ illi cū multo studio monumēto insistūt. GRE. Illi autem pre ceteris cucurrerunt: q pre ceteris amauerūt: vz. petrꝰ ⁊ ioānes. vn̄ seqtur: Exijt ḡ pe. ⁊ il. aliꝰ disci. ⁊ vene rūt ad monumētū. THEO. S3 si q̄ras q̄uo astātibus cu stodibꝰ venerūt ad monumētū. Rudis qḋ: qm̄ postq̄ dn̄s resurrexit ⁊ vna cū terremotu affuit angelꝰ in sepulchro: re cesserūt custodes, āntiāte s pharis eis. AVGV. Cū āt iā dixisset. venerūt ad mōumētū: regressus ē vt narraret q̄uo venerūt atq3 ait. Currebāt aūt duo simul ⁊ ille aliꝰ discipu lus ꝑcucurrit citiꝰ petro ⁊ venit prior ad mōumētū. vbi ondit q ipse prior venerit: s3 tanq̄ de alio cūcta narrat. CHRY. Ueniēs aūt cōsiderat lintheamia posita. vn̄ seqtur. Et cū se inclinasset vidit posita lintheamina: nihil tū ipe plꝰ ꝑscruta tur: s3 ðsistit. ⁊ h̄ ē qḋ subdit̃. Nō tñ itroiuit. Petrꝰ vo vt fer uidꝰ itroiēs vniuersa isperit diligēter ⁊ āpliꝰ vidit. Unde se quit̃. Uenit ergo simon petrus ⁊ itro. i mo. ⁊ vidit lin. po. ⁊ sud. qḋ fu. su. ca. eiꝰ nō cū li. po. s3 sep. inol. i vn. lo. qḋ erat re surrectōis signū. Neq3. n. si qdē cū trāstulisset: corpꝰ eiꝰ dn̄u dassent: neq3 si furati eēnt: huiꝰ rei fuissent solliciti vt leua rēt sudariū ⁊ inolueret ⁊ poneret i vnū locū seorsū a linthea minibꝰ s3 simplr̃ vt se hēbat suscepissēt corpꝰ. Jō. n. ioānes ꝓmisetat qm̄ sepultꝰ ē cū myrrha q ɔglutinat corpi linthea mia: vt nō deciparis ab his q dicūt eū furto sublatū eē. Nō . n. ita. isensatꝰ eēt q furaret̃: vt circa rē supfluā tm̄ studiū cō sumeret. Post petꝝ āt ⁊ ioānes itroiuit vn̄ seqtur: Tūc ḡ in tro. ⁊ ille disci. q vene. pri. ad mo. ⁊ vidit ⁊ credidit. AVG. Nōnulli putāt h̄ ioānē credidisse q ihs resurrexerit s3 qḋ seqt̃ hoc ñ idicat. vidit ḡ māe monumētū ⁊ credidit qḋ dixe rat mulr̃. nā seqt̃: Nōdū. n. sciebāt scriptu. q opo. eū a mor. resur. Nō ḡ eū credidit resurrexisse quē nesciebat oportere resurgere. qm̄ āt ab ipo dn̄o audiebāt q̄mus aptissime dicere tur: ɔsuetudie tñ audiēdi ab illo pabolas ñ itelligebāt. ⁊ ali qd aliḋ eū significare credebāt. GRE. i ho. Hec āt tā subti lis euāgeliste descriptō a mysterijs vacare credēda ñ ē. p io annē iuniorē synagoga p seniorē vo petꝝ eccl'a gētiū dsigna tur: qꝛ ⁊ si ad dei cultū ē prior synagoga q̄ eccl'ia gētiū: ad vsū tñ sc'li prior ē mltitudo gētiū q3 synagoga. Cucurrerunt āt sil qꝛ ab ortꝰ sui tpe vsq3 ad occasū pi ⁊ cōi via. ⁊ si nō pari ⁊ cōi sensu gētilitas cū synagoga decucurrit: venit synagoga pꝰ ad monumētū s3 minime itrauit: qꝛ legis qdē mādata ꝑcepit: ꝓ phetias ð icarnatiōe ac passione dn̄ica audiuit. s3 credere in mortuū noluit. Uēit āt simō petrꝰ ⁊ itrouit i monumētū: qꝛ secuta posterior eccl'ia gētiū xp̄z iesū ⁊ cognouit carne mor tuū ⁊ viuētē credidit deum. Sudariū aūt capitis dn̄i cū lin theaminibus non inuenitur qꝛ caput xp̄i deus ⁊ diuinitatis incōprehēsibilia sacramēta ab infirmitatis nostre cognitio

ne dissimeta sūt eiusq3 potētia creature transcēdit naturā.
Nō solū aūt separatū s3 inuolutū inueniri dicit᷑: q2 lintheū
quo inuoluitur: nec initiū nec finis aspicit᷑. Celsitudo autē
diuinitatis nec cepit eē nec desinit. Bene āt additur in vno
loco: q2 in scissura mentium deus non est: ⁊ illi eius gratiā
hēre merētur qui se abinuicē p sectarū scandala nō diuidūt.
Sed q2 solet per sudariū laborātiū sudor detergi: pōt ⁊
sudarij noīe intelligi labor dei. Sudariū ergo qđ sup caput
ei⁹ fuerat: seorsū inuenit: q2 ipsa redēptoris nr̄i passio longe
a nostra passione disiuncta est: qm̄ ipse sine culpa ptulit qđ
nos cū culpa toleram⁹. Ipse spōte morti succūbere voluit:
ad quā nos venim⁹ inuiti. Postq̄3 aūt intrauit petr⁹: ingres-
sus est ⁊ ioānes: q2 in fine mūdi ad redēptoris fidē ēt iudea
colligetur. THEO. Ul'alr. Intellige petrū actiuū ⁊ pm-
ptum. Joannē3 vero contēplatiuū: ⁊ docilē: erga rerū3 diui
nar3 habuisse pitiā. plerūq3 aūt puenit cōtēplatiu⁹ noticia ⁊
docilitate: s3 actiu⁹ instātia feruoris ⁊ sedulitate precedit il-
lius acumen: ⁊ prius inspicit diuinum mysterium.

¶ Abierunt ergo iterum discipuli ad semetipsos
Maria autem stabat ad monumentū foris plo
rans. Dū3 ergo fleret inclinauit se ⁊ prospexit in
monumētū: Et vidit duos angelos ī albis sedē
tes: vnū ad caput: ⁊ vnum ad pedes vbi posituū
erat corpus iesu. Dicunt ei illi. Mulier qđ plo
ras? Dicit eis: Quia tulerunt dominum meū3:
⁊ nescio vbi posuerunt eum. Hec cū3 dixisset cō
uersa est retrorsum: ⁊ vidit iesum stātē ⁊ nō scie
bat quia iesus ē. Dicit ei iesus: Mulier: qđ plo
ras? Quē queris? Illa existimans quia hortula
nus esset: Dicit ei: Domine si tu sustulisti eū di
cito mihi vbi posuisti eum: ⁊ ego eū3 tollā. Di
cit ei iesus: Maria. Cōuersa illa dic᷑ ei: Rabbo
ni: quod dici᷑ magister. Dicit ei iesus: Noli me
tangere: Nondū enim ascēdi ad patrē meū. Ua
de autem ad fratres meos ⁊ dic eis: Ascendo ad
patrē3 meum ⁊ patrem vestrum: deū meū ⁊ de
um vestrū3: Uēit maria magdalene annunciās
discipulis quia vidi dominum ⁊ hec dixit mihi.

GREGO. i ho. Maria aūt magdalene q̄ fuerat in ciuita-
te peccatrix amando veritatē lauerat lachrymis maculas
criminis: cui⁹ mētē magna vis amoris accenderat: q̄a monu
mento dn̄i ēt discipulis recedentib⁹ nō recedebat. Dicitur
enī. Abie. ergo iter3 discipli ad semetipsos. AVGV. Idest
vbi hitabāt. ⁊ vn̄ ad monumētū cucurrerāt. Uiris aūt rede
untib⁹: īfirmiorē sexū ī eodē loco fortior figebat affect⁹. vn̄
seq᷑: Maria aūt stabat ad monumētū fo. plo. AVGV.
de cō. euā. Idest añ illū saxei sepulchri locū: sed tn̄ itra illō
spaciū quo iā īgresse fuerāt. hort⁹ q̄ppe illic erat. CHRY.
Ne mireris aūt q̄ maria amare flebat ad sepulchr3: petrus
vo nihil tale passus est. cōpassibile enī ē muliebre gen⁹ ⁊ nā
flebile. AVGV. Oculi igr̄ q̄ dn̄m q̄sierāt: ⁊ nō īuenerāt
lachrymis vacabāt: ampli⁹ dolētes q̄ fuerit ablat⁹ de mo-
numēto q̄3 q̄ fuerat occisus in ligno: qm̄ magistri tanti cui⁹
vita subtracta fuerat nec memoria remāebat. AVGV.
de cō. euā. Uiderat aūt cū alijs mulierib⁹ angelū sedentē3
ad dextris sup lapidē reuolutū a monumēto: ad c⁹ vba cū3
fleret: p̄spexit ī monumētū. CHRY. Magnū. n. ad miti-
gationē ē monumētū apparēs: vide deniq3 eā vt plus rege
sceret: ⁊ inclinātē se ⁊ volētē locū videre vbi iacuit corpus.
vn̄ seq᷑: Dū ḡ fle. icli. se ⁊ p̄spe. ī monumētū. GREGO.
Amāti. n. semel aspexisse nō sufficit: q2 vis amoris intentio

nē multiplicat inq̄sitōis. AVGV. Nimium. n. dolebat
nec suis nec discipulorum oculis facile putabat esse creden
dū: an potius diuino instinctu in animo eius effectum est vt
prospiceret. GREGO. Quesiuit enim corpus ⁊ minime
inuenit. perseuerauit vt quereret: vnde ⁊ cōtigit vt inueni-
ret. actūq3 est vt desideria dilatata crescerēt: ⁊ crescentia ca
perent qđ inuenissent. Sancta. n. desideria dilatione crescunt
Si aūt dilatiōe deficiūt: desideria nō fuerūt. Ista itaq3 que
sic amat q̄ se ad monumentū qđ p̄spexerat iter3 inclinat: vi
deam⁹ quo fructu vis amoris in ea igeminat opus inq̄sitio-
nis. Seq᷑tur. n. Et vi. duos ange. ī al. seden. vnū ad ca. ⁊ vnū
ad pe. vbi po. fuerat cor. ie. CHRY. Quia. n. nō erat excel
sa mulieris mens vt ex sudarijs perciperet resurrectionē3 an
gelos videt in leto habitu: vt ⁊ ipsa a passiōe mitiget᷑. AV
GV. Quid ē āt q̄ vnus ad caput ⁊ alter ad pedes sedebat?
an q̄a q̄ grece angeli dicunt᷑. latine sunt nuncij. Isto modo
christi euāgeliū velut a capite vsq3 ad pedes: ab initio vsq3
in finē signabāt esse nūciandū. GRE. Uel ad caput sedet
angelus cū per apostolos predicat᷑ q2 in principio erat ver-
bum. ⁊ quasi ad pedes sedet cū dicit᷑. Uerbū caro factū est.
Possumus ēt per duos angelos duo testamēta agnoscere:
que dū pori sensu incarnatū ⁊ mortuū ac resurrexisse dn̄m
nūciant: q̄si testamētū prius ad caput: ⁊ testamētū posteri⁹
ad pedes sedet. CHRY. Angeli aūt apparentes nihil de
resurrectione dicūt: sed paulatim in eū q̄ de resurrectiōe est
intrant sermonē. Quia. n. mulier vltra consuetudinē precla
rū habitū viderat: ne turbetur audiuit cōpassionis vocē. vn̄
seq᷑tur. Dicūt ei illi: mulier q̄d ploras? Angeli lachrymas p
hibebant: ⁊ futurū quodāmō gaudiū nūciabant. Ita. n. dixe
rūt: Quid ploras? ac si dicerēt plorare noli. GRE. Ipsa. n.
sacra eloquia q̄ in nos lachrymas amoris excitant: easdem
lachrymas consolantur dū nobis redēptoris nostri speciē3
repromittunt. AVGV. At illa eos putās iterrogasse ne-
sciētes causas prodit lachrymarū. vn̄ seq᷑tur: Dicit eis: q2 tu
lerunt dominū meū. Dn̄3 suū vocat dn̄i sui corp⁹ exanime:
a toto partē significās: sicut oēs cōfitemur iesū christū filiū
dei sepultū: cum sola eius sepulta sit caro. Seq᷑tur: Et nescio
vbi posuerūt eū. Hec erat causa maioris doloris: q2 nescie-
bat quo iret ad cōsolandū dolorē. CHRY. Nondū autē3
de resurrectione aliquid nouerat: sed adhuc translationem
imaginabat᷑. AVGV. de cō. euā. Hic intelligendi sunt sur
rexisse angeli: vt ēt stātes viderent᷑: sic lucas eos visos eē cō-
memorat. AVGV. sup ioā. S3 hora iā venerat q̄ id qđ
nūciatū quodāmō fuerat ab angelis flere p̄hibentib⁹: gau-
dium succederet flentib⁹. vn̄ seq᷑: Hec cū dixisset conuersa
ē retrorsū. CHRY. S3 quare ad angelos loquens ⁊ non-
dū ab eis aliqđ audiēs cōuertit᷑ retrorsum? Mihi videt᷑ q̄
hec ea dicēte: xp̄s post eā apparuit: ⁊ angeli cōsiderātes do-
minatorē: ⁊ figura ⁊ inspectione ⁊ motu cōfestim ondierunt
qm̄ dn̄m viderūt: ⁊ hoc ē qđ mulierē cōuerti retrorsum fec.
GREGO. Notādū ēt q̄ maria que adhuc de dn̄i resurre-
ctione dubitabat cōuersa retrorsū ē vt videret iesum: q2 vi-
delicet p eādē dubitationē suā q̄si tergū ī dn̄i faciē miserat
quē resurrexisse minime credebat. S3 q2 amabat ⁊ dubita
bat: videbat ⁊ nō agnoscebat eū. vn̄ seq᷑tur: Et vidit iesū3 stā
tē ⁊ nō sciebat q2 ih̄s eēt. CHRY. Angelis. n. vt domina
tor apparuit: mulieri vero nō ita: ne eā ex p̄ma visiōe stupe-
faceret. nō. n. oportebat eā repente ad excelsa reducere: sed
paulatim. Seq᷑tur: Dicit ei iesus. Mulier quid ploras? quē
queris? GRE. Interrogat᷑ doloris cā: vt augeat᷑ desideriū
quatenus cum nominaret quē quereret: in amorem eius ar
denti⁹ estuaret. CHRY. Et q2 in cōi figura apparuit esti
mauit eū hortulanū eē. vn̄ sequitur: Illa estimans q2 hortu
lanus esset: dicit ei: Dn̄e si tu sustulisti eū dicito mihi vbi po
suisti eū: vt ego eū tollam. hoc est: si propter timorem iudeo
rum leuasti eum dicito mihi ⁊ ego eū accipiam. THEO.

Timebat enim ne iudei et corpus inuenirent examinu: et ideo volebat i alio loco incognito illud trāsponere. GREGO. Forsitan aūt nec errādo hec mulier errauit q̄ iesū hortulanū credidit: an nō ei spiritualiter hortulan⁹ erat qui in eius pectore per amoris sui vim semina virtutū virentia plantabat: Sʒ quid ē q̄ viso eo quē hortulanū credidit cui nec dū dixerat quē querebat ait: Dn̄e si tu sustulisti eum. Sed vis amoris hoc agere solʒ i aīo: vt quē ipse sp̄ cogitat: nullū aliū credat ignorare. Postq̄ āt eā dn̄s cōi vocabulo appellauit et sexu: z agnit⁹ nō ē: vocat ex noīe. vn̄ sequit̄ Dicit ei iesus. Maria. ac si dicat: Recognosce eum a quo recognosceris. Maria ergo q: vocatur ex noīe recognoscit auctorē: q: ipse erat q querebat̄ exteri⁹ et ipē q eā interius vt quereret docebat. vn̄ sequit̄. Cōuersa illa dicit ei: Rabboni: qd̄ dicit̄ magister. CHRY. Sicut. n. iudeis q̄nqʒ imanifest⁹ erat: z p̄ns ita z loquēs cū volebat seipsūʒ notū faciebat. Qualiter aūt cōuersa dicit cū christ⁹ ad eā loqueret̄? Mihi videtur q̄ dicēte ea Ubi posuisti eū: cōuersa ē ad angelos vt interrogaret cur stupefacti essent. deinde christus vocās eā cōuertit eā ad seipsum: z per vocē manifestū seipsum fecit.

AVGV. Uel q: prius conuersa corpore quod non erat putauit: nūc corde conuersa quod erat agnouit. Nemo aūt calūniet̄ mulierē q̄ hortulanum dixerit dn̄m z iesum magistrū. ibi. n. honorabat hoiē a quo beneficium postulabat. hic recolebat doctorē a quo discernere humana z diuina discebat. Aliter ergo dn̄ dixit Sustulerūt dn̄ʒ meū. aliter aūt Dn̄e si tu sustulisti eū. GREGO. Jā v̄o ab euāgelista nō subdit̄ qd mulier fecit: sʒ ex eo innuit̄ qd̄ audiuit. Seq̄t̄: Dicit ei iesus. Noli me tāgere. In his nāqʒ verbis ostēdit̄ q̄ maria amplecti voluit ei⁹ vestigia quē recognouit. Sʒ cur tāgi nō debeat ratio quoqʒ additur cū subiūgit̄. Nōdū. n. ascē. ad pa. meū. AVGV. Sʒ si stās i terra nō tāgit̄: sedēs i celo quō ab hoīe tāget̄? q certe anteq̄ ascēderet discipulis suis se obtulit tāgēdū dicēs: Palpate z videte q: sp̄us carnē z ossa nō h̄ʒ: vt lucas testat̄. Quis aūt tā sit absurd⁹ vt dicat eū a discipulis quidē anteq̄ ascēdisset ad patrē se voluisse tāgi a mulierib⁹ aūt noluisse: nisi cū ascēdisset ad patrē. Sʒ legunt̄ et femine post resurrectionē anteq̄ ad patrē ascēderet tetigisse iesūʒ: in qb⁹ erat etiā ipsa maria magdalena narrāte matheo. Aut ergo hoc sic dictū ē: vt in illa femina figuraret̄ ecclia de gētib⁹: q̄ i xp̄ʒ nō credidit: nisi cū ascēdisset ad patrē: aut sic i se credi voluit iesus: hoc ē sic se sp̄ualiter tāgi: q: ipse z p̄r vnū sunt. Ei⁹ qppe i intimis sensib⁹ quodāmō ascēdit ad patrē q sic i eo p̄fecerit vt p̄ri agnoscat equalē. Quō autem hec nō carnaliter adhuc i eū credebat: quē sic hoiē flebat?

AVGV. 4. de tri. Tact⁹ aūt tāq̄ finē facit notiōis: Jōq̄ nolebat i eo eē finē intēti cordis i se: vt hoc qd̄ videbat̄ tm̄mō putaret̄. CHRY. Ul' aliter: Uolebat h̄ mulier adhuc cū xp̄o eē: sic z an̄ passiōeʒ: z p̄ gaudio nihil magnū excogitabat: q̄uis caro xp̄i multo melior facta fuerit resurgēdo. Ab hac g̃ itelligētia eā abducēs dixit: Noli me tāgere: vt cū m̃ira reuerētia ei loquat̄. vn̄ nec discipulis apparet de reliquo cum eis cōuersans: vt m̃ uerēti⁹ eū attēdāt dicēs: Nōdū. n. ascēdi. ostēdit quoniā illuc properat z festinat. Eū aūt qui illuc debet abire: z nō vltra cū hoibus conuersari nō oportebat cū eadē videre mente qua z an̄. z hoc manifestat cōsequenter dicēs. Uade aūt ad fra. meos z dic eis: Ascen. ad pa. m. eum z pa. ve. deū meū z deuʒ ve. HYLA. xi. de tri. Inter ceteras ipietates suas ēt hoc dicto dn̄i vti solent heretici: vt per id q̄ pater eius pater eoꝝ ē: z de⁹ ei⁹ deus eoꝝ est in natura dei non sit: sed in forma dei manens formā serui assumpsit. Et cū hoc ad homines in serui forma christus iesus loquat̄ non ambigit̄ q̄n pater sibi vt ceteris sit ex ea parte qua hō est: z de⁹ sibi vt cūctis sit ex ea natura q̄ seruus est. Deniqʒ hunc eundē sermonē cepit dicens: Uade ad fratres meos. Fratres autē ex carne sunt deo. Ceterum vnigenitus deus sine fratrib⁹ ē. AVGV. Uel aliter: Nō ait patreʒ nostrū sʒ patrē meū z patrē vestrū. aliter ergo meū: aliter vestruʒ natura meū: gratia vestrū. Neqʒ dixit deū nostrū sʒ deum meū: sub quo ego homo. z deū vestrū inter quos z ipsum mediator sum. AVGV. de cō. euā. Tūc g̃ egressa ē a monumēto hoc ē ab illo loco vbi erat horti spaciū āte lapideʒ effossū: z cū illa alie q̄s s̄m marcū inuaserat tremor z pauor. z nemini. s. aliorum quicq̄ dicebāt. vnde z hic dicitur: Uenit maria magdalene annuncians discipulis q: vidi dominū: z hec dixit mihi. GREGO. Ecce humani generis culpa ibi absciditur vnde processit. q: n. in paradiso mulier viro p̄pinauit morteʒ. a sepulchro mulier viris annūciauit vitā: z dicta sui viuificatoris narrat q̄ mortiferi serpentis verba narrauerat. AVGV. de con. euan. Dum aūt cū alijs veniret tunc s̄m matth. occurrit illis iesus dicens: Auete. Sic ergo colligim⁹ angelorum collocutionē bis numero eas habuisse venietes ad monumentū: z ēt ipsi⁹ dn̄i. semel. s. quando maria hortulanum putauit. z iterū cū eis occurrit in via vt eas repetitiōe firmaret. z sic venit maria magdalene annucians discipulis non solū ipsa sʒ z alie quas lucas cōmemorat. BEDA. Mystice aūt maria q̄ iterpretat̄ dn̄a illuminata: illumiatrix: seu stella maris significat ecclesiā que magdalena. i. turensis dicit̄. nā magdalon grece: latine turris dicit̄: p̄pter illud qd̄ dicitur in psalmo. Factus est mihi turris fortitudinis. In eo aūt q̄ hec mulier discipulis christum resurrexisse nunciauit omnes monentur: maxime q̄bus est commissum predicandi officium vt siquid ei celit⁹ reuelatum fuerit. studiose proximis propinet.

¶ Cum ergo sero esset die illo vna sabbatorum z fores essent clause: vbi erāt discipuli cōgregati propter metū iudeorum: venit iesus z stetit i medio z dixit eis: Pax vobis. Et cum hoc dixisset ostēdit eis manus z latus. Gauisi sūt ergo discipuli viso domino. Dixit ergo eis iterū: Pax vobis. Sicut misit me pater: z ego mitto vos. Hec cū dixisset: isufflauit: z dixit eis: Accipite spiritū sanctū. Quorum remiseritis peccata remittūtur eis: z quorum retinueritis retēta sūt. Thomas autem vnus ex duodecim qui dicit̄ didym⁹ non erat cum eis quando venit iesus. Dixerunt ergo ei alij discipuli: Uidim⁹ dominū. Jlle autē dixit eis: Nisi videro in manibus eius fixurā clauorū z mittam digitū meum in loco clauorū: z mittā manū meā in latus eius non credā.

CHRY. Audientes discipuli qd̄ maria annunciauit cōsequēs erat vt aut discrederēt: aut credentes dolerent: q̄n eos nō reputauit dignos sua visione. Hec igit̄ recogitātes: neqʒ p̄ vnā diē dimisit pertrāsire: sed ex eo q̄ sciebāt iaʒ suscitatū eē: videre sitiētib⁹ z timidis existib⁹ cū sero factū eēt ipsis astitit. vn̄ dicit̄: Cū ergo se. eēt die illo vna sabba. z fo. essent clause: vbi erant disci. cōgre. p̄pter me. iu. BEDA. In hoc infirmitas apostolorū mōstrat̄: qui foribus clausis intus congregati resident p̄pter timorem iudeorū: quoruʒ metu fuerant prius dispersi. Uenit iesus z stetit in medio. Ideo autem sero apparuit: quia consequens erat tunc maxime eos timidos esse. THEO. Uel quia prestolabatur vt omnes conuenirent. Ostijs vero clausis. vt ostendat q: eodem modo resurrexit a discente lapide super monumentum. AVGV. in ser. pasche. Nonnulli autem de hac re ita mouentur: vt pene periclitent̄ afferentes contra miracula diuina p̄iudicia rōcinationū suarū. Sic. n. disputāt. Si corpus erat: si hoc surrexit de sepulchro quod pepēdit in ligno:

Quomodo:per hostia clausa intrare potuit: Si cōprehēdis
modū nō ē miraculū. vbi deficit ratio:ibi ē fidei edificatio.
AVGV. sup ioā. Moli quidē corporis vbi diuinitas erat
ostia clausa nō obstiterunt. Ille quippe nō eis apertis intra
re potuit quo nascente virginitas matris inuiolata pmāsit.
CHRY. Sed mirabile ē qualiter phantasma eū nō esti
marūt: sed hoc fuit: qz mulier preueniens in eis multā fidē
operata est. Sed ɀ ipse per visū manifestū se eis ondit ɀ vo
ce eorū fluctuātē mētē firmauit. vnde sequit: Et dixit eis:
Pax vobis. i. ne tumultuemini. In quo ēt cōmemorat vbū
quod ante crucē dixerat. Pacē meā do vobis: et rursus In
me pacē hēbitis. GREGO. Et qz ad illud corpus qd vide
ri poterat fides ituētiū dubitabat: ondit eis ,ptin⁹ man⁹ ɀ la
tus. vñ seqt: Et cū hoc dixisset ondit eis man⁹ ɀ latus. Clau
.n. man⁹ fixerāt lācea lat⁹ apuerat: Ibi ad dubitātiū corda
sanāda vulnerū sūt suata vestigia. CHRY. Et qz añ eūt
cē eis dixerat. Iterū videbo vos ɀ gaudebit cor vestrū. hoc
ope pletur. vnde sequit: Gauisi sūt discipuli viso domino.
AVGV. xxij. de ci. dei. Claritas q̄ iusti fulgebūt sicut sol
i regno pris sui: in xpi corpore cū resurrexit ab oculis disci
pulorū poti⁹ abscōdita fuisse q̄ defuisse credēda ē. nō eni eā
ferret humanus atqz ifirmus aspectus qñ ille a suis ita de
beret attēdi vt posset agnosci. CHRY. Uniuersa aūt hec
eos ad fidē certissimā inducebāt. qz vo preliū sexpugnabile
habebāt ad iudeos. rursus eis pacē āñūciat. vñ seqt: Dixit
eis ergo iterū: Pax vobis. BEDA. Iteratio cōfirmatio ē:
siue ideo reperit qz gemina ē virtus charitatis. vel qz ipse ē
qui fecit vtraqz vnū. CHRY. Sil' quoqz demonstrat cru
cis efficaciā per quā soluit oīa tristia et contulit oīa bona: ɀ
hoc est pax. Mulierib⁹ ēt supra annūciatū ē gaudiū. qz i tri
sticiis illud gen⁹ erat: et hāc suscepit maledictionē dicēte do
mino: In dolore paries. Qz ergo vniuersa ,phibētia sūt de
structa et directa sūt oia de reliquo subdit: Sicut misit me
pr ɀ ego mitto vos. GRE. Pr qdē filiū misit q hūc ,p re
deptione generis hūani icarnari cōstituit. Itaqz dr. Sic mi
sit me pr et ego mitto vos. i. ea charitate vos diligo: cū iter
scādalū psecutorū mitto q̄ me charitate pr diligit quē veni
re ad tolerādas passiōes fec. AVG. Equalē āt prī filiū no
uim⁹: sz h vba mediatoris agnoscim⁹. Mediū qppe se ondit
dicēdo: Ille me: ɀ ego vos. CHRY. Sic igit eleuauit eoꝝ
aīūs ab his q̄ fcā sūt ɀ a dignitate mittētis ɀ nō adhuc dep
catio ad prēz fit: sz sua auctoritate dat eis vtuté. vñ seqt: Hec
cū dixisset isufflauit ɀ dixit eis: Acci. spūm sāctū. AVG. xi.
d trī. Flat⁹ ğ ille corpore⁹ subā spūssci non fuit: sz ōmīsario p
congrūā significatiōem nō tm̄ a prē: sed ēt a filio procedere
spūm sāctū. Quis enī demētissim⁹ dīet aliū fuisse spūz quē
sufflādo ōdit: ɀ aliū quē post ascēsiōez suā misit: GREGO.
Cur āt prius in terra discipulis datur: postmodum de celo
mittitur nisi qz duo sūt precepta charitatis dilectio videli
cet dei et dilectio ,pximi. in terra datur spūs: vt diligat pro
ximus. e celo datur spūs vt diligatur deus. sicut ergo vna
ē charitas ɀ duo precepta ita vn⁹ ē spūs et duo data: prius
a cōsistente domino in terra. postmodū datur ex celo qz ,p
ximi amore discit qualiter ,puenīri debeat ad amorē dei.
CHRY. Quidā aūt dicūt qm̄ nō spūm dedit sed aptos
eos ad susceptionē spiritus per isufflatiōne cōstruxit. Si.n.
angelū vidēs daniel excessum mētis passus est quid ineffa
bilē illā gratiā suscipiētes passi essent nisi discipulos suos p
mitus instruxisset: Nequaqz ñā aūt quis peccabit dicēs tūc
suscepisse eos quandā potestatē spūalis gratie: nō vt mortu
os suscitent et miracula faciāt: sed vt dimittant peccata. vñ
sequitur: Quorū remi. pec. remit. eis. et quo. retinu. retē. sunt
ɀc. AVGV. Ecclesie charitas q̄ p spūssc̄ū diffūdit i cor
dibus nr̄is pticipū suorū peccata dimittit. eorū aūt qui nō
sūt eī ,pticipes tenet. Jō postq̄ dixit: Accipite spūm sanctū.
continuo de peccatorum remissione et retentione subiecit.

GREGO. Sciēdū vero ē qz hi qui pri⁹ spūmscūz habue
runt: vt ipsi innocētes viuerēt: ɀ in predicatiōe quibusdā pro
dessent. iccirco hunc post resurrectionē dñi patēter accepe
runt. vt prodesse non paucis sed pluribus possent. Libet er
go intueri. illi discipuli ad tāta onera humilitatis vocati ad
quātū culmē glorie sint producti. Ecce nō solū de seipsis se
curi fiūt: sz ēt principatū supni iudicij sortiūtur vt vice dei
quibusdā petā retineāt: quibusdā vo relaxent: hoꝝ nūc i eccl'ia
epi locū tenēt ɀ soluēdi ac ligādi auctoritaté suscipiunt qui
gradū regiminis sortiunt. Grādis honor: sed grauē pendus
istuis ē honoris. Duꝝ quippe est vt q nescit tenere modera
mina vite sue iudex fiat vite aliene. CHRY. Sacerdos
.n. ɀ si ppriā bene dispēsauerit vitā: alioꝝ vo nō cū diligētia
curā habuerit. cū pnitiosis in gehennā vadit. Scientes igr
picij magnitudinē: multā tribuite eis deuotionē: ɀ ēt si nō
valde nobiles fuerint: non aūt iustum est ab his qui in prin
cipatu subijciūtur iudicari ɀ si vita eoꝝ fuerit valde detra
ctabilis: i nullo ledens in his que sunt eis cōmissa a deo. nō
enim sacerdos: sz neqz angelus aut archangelus operari ali
quid pōt in his que sunt data a deo. Sz pater ɀ filius ɀ spūs
scūs oīa dispēsant. Sacerdos aūt suā linguā ɀ manū tribu
it. nō.n. iustū eēt vt ,pter alteri⁹ malitiā circa symbola nr̄e
salutis ledi eos q ad fidē veniūt. Omibus aūt discipulis con
gregatis solus thomas deficiebat a dispersione. q iā fcā erat
vñ dicit. Thomas aūt vn⁹ ex duodecim q dr dydim⁹ nō erat
cū eis qñ venit iesus. ALCVI. Dydim⁹ grece: latine ge
minus: ,pter dubiū coꝝ in credēdo thomas abyssus. qz alti
tudinē diuinitatis certa fide penetrauit. GRE. Nō aūt ca
su gestū est vt elect⁹ ille discipulus tūc deesset. Egit nāqz mi
ro mō supna clemētia vt discipulus dubitans dum in magi
stro suo vulnera palparet carnis in nobis vulnera sanaret
infidelitatis. Plus enim nobis infidelitas thome ad fidem
q̄ fides credentiū discipulorum profuit qz dū ille ad fidez
palpando reducitur nostra mēs oī dubitatiōe postposita in
fide solidatur. BEDA. Queri aūt potest quare hic euan
gelista tunc thomā defuisse dicat cum lucas scribat qz duo
discipuli euntes in Emaus reuersi in hierusalem inuenerūt
vndecim congregatos: sed datur intelligi quoddam fuisse
internallū qz ad horā thomas egressus sit: ɀ iesus veniens
in medio eoꝝ stetit. CHRY. Sicut aūt simpliciter ɀ quo
libet cūqz credere facilitatis ē: ita multū inuestigare ē gros
sissime mētis ɀ ,pter hoc thomas accusatur. Apostolis.n. di
centib⁹: qz vidim⁹ dñz nō credidit: nō tātū illis discredēs:
quātū rē putās ipossibilē eē. vnde sequitur. Dixerūt ergo ei
alij discipuli. vidimus dominum. Ille autem dixit eis. Nisi
videro in manibus eius fixuram clauorū: ɀ mittā digitum
meū in locum clauorū. ɀ mittā manū meā in latus eius non
credā. Alijs.n. grossior existēs eā que est per sensuz grossissi
mū. s. tactū querebat fidē: ɀ neqz oculis credebat. vñ nō suf
fecit ei dicere: Nisi videro: sz addidit: Et misero digitum ɀc.

¶ Et post dies octo iterum erant discipuli eius
intus ɀ thomas cū eis. Venit iesus ianuis clausis
ɀ stetit in medio ɀ dixit eis. Pax vobis. Deinde
dicit thome: Infer digitū tuū huc: ɀ vide man⁹
meas: ɀ affer manū tuā: ɀ mitte i lat⁹ meū: ɀ no
li esse incredulus sed fidelis. Respōdit thomas
ɀ dixit: Dominus meus ɀ de⁹ meus: Dicit ei ie
sus: Qz vidisti me thoma credidisti: beati q nō
viderunt ɀ crediderūt. Multa qdē ɀ alia signa
fecit iesus in conspectu discipulorū suorū que nō
sunt scripta in libro hoc. Hec autez scripta sūt vt
credatis: qz iesus est filius dei: ɀ vt credentes vi
tā habeatis in nomine eius.

CHRY. Considera dominatoris clementiã: qualiter ɀ pro vna aĩa ostendit seipsum vulnera habẽtem ɀ accedit vt saluet vnũ ɀ nuntiatũ discipuli annunciantes digni erant fide ɀ ipse promittens. Sed tñ qz solus thomas quesiuit neqz hoc cũ p̄sentiant christus nõ aũt statim ei apparet: sz post dies octo vt in medio a discipulis admonitus accẽdatur in maius desideriũ ɀ fidelior fieret in futurũ. vñ dicit: Et post dies octo iterũ erant discipuli eius intus ɀ thomas cũz eis: Venit iesus ianuis clausis ɀ stetit in medio: ɀ dixit: Pax vobis. AVGV. in ser. pas. Queris a me ɀ dicis: si postia clausa itrauit: vbi ẽ corporis modus: ɀ ego respõdeo: si super mare ambulauit: vbi ẽ corporis põdus: sed fecit illud dñs tanq̃ dñs nũquid igit̃ qz resurrexit destitit eẽ dñs: CHRY. Astat itaqz iesus ɀ nõ expectat a thoma interrogari sed vt ostendat quoniã eũ loquebat̃ ad cõdiscipulos aderat. eisdẽ verbis vsus est. Et primo quidem icrepat vel iproperat. vnde sequitur: Deinde dicit thome: infer digitũz tuũ huc: ɀ vide manus meas: ɀ affer manũ tuã: ɀ mitte in latus meũ. secundo aũt erudit dicẽs: Et noli esse incredulus sed fidelis. vide quoniã infidelitatis erat ambiguitas anteq̃ spiritũsanctũz acciperẽt: postea aũt non. sed firmi erãt de reliquo. Dignũ aũt est querere qualiter corpus icorruptibile typos habebat clauorũ: sed ne tumultueris: cõdescẽsionis. n. erat vt discerẽt. quoniã ipse erat qui crucifixus fuerat. AVGV. de symbolo: Posset autẽ si vellet de corpore suscitato ɀ clarificato oẽm maculã cuiuslibet cicatricis abstergere. sz sciebat quare cicatrices in suo corpore reseruaret. Sicut enim demonstrauit thome non credenti nisi tangeret ɀ videret: ita ẽt inimicis suis vulnera demõstraturus est sua: nõ q̃ eis dicat sicut thome: Quia vidisti credidisti: sed vt cõuincens eos veritas dicat: Ecce hoiem quẽ crucifixistis: videtis vulnera que infixistis. agnoscatis lat⁹ qḋ pupugistis: quoniaz p vos ɀ pp̄ter vos apertũ ẽ nec tamẽ itrare voluistis. AVGV. xxij. de ci. dei. Nescio autẽ quõ etiã sic afficimur amore martyrũ beatorũ: vt velimus in illo regno i eorũ corporibus videre vulnerũz cicatrices que pro christi nomine pertulerunt: ɀ fortasse videbimus. non. n. deformitas in eis: sed dignitas erit: ɀ quedã q̃uis in corpore nõ corporis sed virtutis pulchritudo fulgebit. nec ideo tñ si aliqua martyribus amputata ɀ oblata sunt mẽbra: sine ipsis mẽbris in resurrectiõe erũt mortuorũ. q̃bus dictũ ẽ: Capillus capitis vestri nõ p̄ibit. Sed si hoc decebit in illo nouo seculo: vt indicia gloriosorũ vulnerum in illa imortali carne cernant̃ vbi mẽbra vt p̄sciderent̃ percussa vl' secta sunt ibi cicatrices: sed tñ eisdẽ mẽbris redditis non p̄ditis apparebũt. Quãuis igr̃ oĩa que acciderãt corpori vitia tunc nõ erũt. nõ sunt tñ appellanda vitia: sed virtutis idicia. GREGO. in ho. Palpãdã ãt carnẽ dñs p̄buit quã clausis ianuis itroduxit: qua in re duo mira ɀ iuxta humanã ratiõez valde sibi ɔtraria ostẽdit: dũ post resurrectionẽ corp⁹ suũ ɀ icorruptibile: ɀ tñ palpabile demonstrauit. Nã ɀ corrũpi necesse est qḋ palpatur: ɀ palpari non potest quod non corrumpitur. ɀ incorruptibilem se ergo ɀ palpabilem demonstrauit: vt profecto post resurrectionem esse ostenderetur corpus suum ɀ eiusdem nature ɀ alterius glorie. GREGO. xiiij. mora. Corpus etiam nostrum in illa resurrectionis gloria erit quidez subtile per effectum spiritalis potẽtie: sed palpabile per veritatẽ nature: Non autẽ sicut euticius scripsit ipalpabile: ɀ ventis aereqz subtilius.

AVGV. Videbat aũt thomas tãgebatqz hoiez: ɀ cõfitebat̃ deũ quẽ nõ videbat neqz tãgebatqz: sz per hoc qḋ videbat atqz tãgebat: illud iã remota dubitatione credebat. vñ sequitur: Rñdit thomas: ɀ dixit ei: Dñs me⁹ ɀ deus meus.

THEO. Qui pri⁹ infidelis fuerat: post lateris tactũ optimũ se theologũ ostendit. Nã duplicẽ naturã vnicãqz hypostasim christi edisseruit. dicẽdo. n. Dñs meus: humanã naturã. dicẽdo vero deus meus. diuinaz confessus est: ɀ vnum ɀ eundem deum ɀ dñz. Sequitur: Dicit ei iesus: Quia vidisti me credidisti. AVGV. Nõ ait tetigisti me: sz vidisti me quia gnãlis quodãmõ ẽ sensus visus. nã ɀ p q̃tuor alios sensus noiari solet: velut cũ dicim⁹: Audi ɀ vide q̃ bñ sonet. olfac. ɀ vide q̃ bene oleat: gusta ɀ vide q̃ bñ sapiat: tange ɀ vide q̃ bñ caleat. vñ ɀ hic dñs dicit: Infer dig. tuũ huc ɀ vide man⁹ meas. Quid aliḋ ait q̃ tãge ɀ vide: nec tñ ille oculos hẽbat i digito. q̃ siue ituẽdo siue ẽt tãgendo h̃ ait. Qz vidisti me credidisti. q̃uis dici possit nõ ausũ fuisse discipulũ tãgere: cũ se offerret ille tangendũ. GREGO. Sz cũ apl's dicat fides ẽ substãtia sperãdarũ rerũ argumẽtũ nõ apparentiũ: p̄fecto liquet qz q̃ apparẽt iã fidẽ nõ hñt: sed agnitõez. Dũ ergo vidit thomas cũ palpauit. cur ei dicitur: Qz vidisti me credidisti. Sz aliḋ vidit: aliḋ credidit: hoiez vidit ɀ deũ cõfessus est. Letificat aũt valde qḋ seq̃t: Beati q non viderũt ɀ crediderũt. In q̃ sñia nos spãliter significati sum⁹. qui cũ quẽ carne nõ vidim⁹ mẽte retinem⁹. si tñ fidẽ nr̃az opib⁹ sequimur. Ille enĩ vere credit: q exercet operãdo qḋ credit.

AVGV. Preterita ãt tpis vsus ẽ vbis tanq̃ ille q id qḋ erat futurũ i sua nouerat p̄destinatiõe iã factũ. CHRY. Cũ ergo aliqs nũc dixerit. Vtinã i tpib⁹ illis fuissez ɀ vidissem xp̄z miracula faciẽtẽ: excogitet: Beati q nõ viderũt ɀ crediderũt. THEO. Exp̄mit ãt ɀ hic discipl'os qui nec plagas clauorũ nec lat⁹ palpãtes crediderũt. CHRY. Qz vo ioãnes pauciora aliis euãgelistis dixerat subiũgit: Multa q̃dẽ ɀ alia signa fecit ih's i cõspectu discipulorũ suorũ q̃ nõ sunt scripta i libro hoc: sed nec alij oĩa dixerũt: sz q̃ erãt sufficiẽtia attrahere ad fidẽ audientes. Mihi ãt videt̃ h̃ dĩe ca q̃ post resurrectõez sũt signa: ɀ iõ dicit i conspectu discipulorũ suorũ: cũ q̃b⁹ solis post resurrectõez ɔuersat⁹ ẽ. deĩde vt discas qm̃ nõ solũ discipulorũ grã signa fiebãt: idixit: Hec ãt scri. sũt vt cre. qz ie. ẽ xp̄s fi. dei. cõiter ad humanã nãm loquẽs. Et vt oñdat qm̃ nõ illi q credit̃: sz nobisipis vtile ẽ credere: subdit: Et vt credẽtes vitã habeatis i noie eius. i. per iesum: Ipse aũt est vita.

CAPI. XXI.

Postea mãifestauit se iterũ iesus ad mare tyberiadis. Mãifestauit autẽ sic: Erãt simul simon petrus ɀ thomas q dicit̃ didymus ɀ nathanael q erat a chana galilee: ɀ filij zebedei ɀ alij ex discipulis eius duo. Dicit ei simõ petr⁹ Vado piscari. Dicũt ei: Venim⁹ ɀ nos tecũ. Et exierũt ɀ ascenderunt in nauiz: ɀ illa nocte nihil prendiderũt. Mãe aũt facto stetit iesus i littore: nõ tamẽ cognouerũt discipuli: qz iesus ẽ. Dicit ergo eis iesus: Pueri: nũquid pulmẽtariũ habetis: Rñderũt ei: Nõ. Dicit eis: Mittite i dextrã nauigij rhete: ɀ inuenietis. Miserũt ergo ɀ iã nõ valebãt illud trahere pre multitudine pisciũ: Dicit ergo discipl'us ille quẽ diligebat iesus petro: Domin⁹ est. Simõ petrus cũ audisset qz dñs ẽ tunica succinxit se. Erat enĩ nudus ɀ misit se i mare. Alij aũt discipuli nauigio venerũt. Nõ. n. longe erãt a terra: sed q̃si cubitis ducentis trahẽtes rhete pisciũ. Vt ergo descẽderũt i terrã: viderũt prunas positas ɀ piscẽ suppositũ: ɀ panẽ. Dicit eis iesus: Afferte d piscib⁹ quos prẽdidistis nũc. Ascẽdit simon petr⁹ ɀ traxit rhete i terrã plenũ magnis piscib⁹ cẽtũ q̃nq̃gĩtatrib⁹. Et cũ tãti eẽnt:

non est scissum rhete.

AVGV. Quod imediate euāgelista pmiserat: veluti huiꝰ libri indicat finē: sz narratur hic deīde queādmodū se manifestauerit dn̄s ad mare tyberiadis. vn̄ dr̄: Postea manifestauit se iesus iterū ad mare tyberiadis. CHRY. Dicit āt postea qꝛ nō cōtinue cū eis ambulabat vt ante a. Dicit etiā Manifestauit se. qꝛ non videret nisi cōdescēderet: qꝛ icorruptibile erat corpꝰ. Loci aūt meminit ostēdēs qm̄ plurimū timoris eis dn̄s abstulerat. vt de reliquo ipi lōge a domo pcedāt nō vltra i domo cōclusi: sz i galileā ierant pīculum declinātes iudaicū. BEDA More aūt solito euāgelista priꝰ rettulit cāz deīde queādmodū res gesta sit enarrat. vn̄ sequitur: Manifestauit aūt sic. CHRY. Quia vo neqz dn̄s cū eis cōtinue erat neqz spūs datꝰ erat: neqz aliqd tūc erat eis cōmissū neqz aliqd habebāt agere: arte piscatoriā tractabāt. vn̄ sequitur: Manifestauit aūt sic: Erāt simul simon petrꝰ ꝛ thomas q dicitur didimꝰ: ꝛ nathnael q erat a chana galilee: q. s. vocatꝰ ē a philippo: ꝛ filij zebedei. s. iacobꝰ ꝛ ioānes: ꝛ alij ex discipulis eiꝰ duo. Dicit eis simō petrꝰ: Uado piscari. GREGO. i ho. Queri pōt cur petrꝰ q piscator aū cōuersionē fuit post cōuersionē ad piscationē redijt cū veritas dicat: Nemo mittēs manū ad aratrū. ꝛ respiciēs retro aptꝰ ē regno dei. AVGV. Quod si fecissent discipuli: defuncto iesu priusqz resurrexisset a mortuis putaremꝰ eos illa q̄ aīos eoꝝ occupauerat desperatōe fecisse. Nūc vo post eū sibi de sepulchro redditū viuū: post īspecta vulnerū loca: pꝰ acceptū eiꝰ īsufflatiōe spm̄ sctū subito fuit sic fuerāt nō hominū sz piscīū piscatores. Rn̄dendū ē ergo n̄ eos fuisse pͥhibitos ex arte sua licita victū necessariū q̄rere: sui apostolatꝰ itegritate s̄uota. si qn̄ vn̄ viuerēt aliud nō haberēt. Sic. n. beatꝰ paulus ea ptāte quā pfecto cū ceteris euāgelij pdicatoribꝰ habebat. n̄ cū ceteris vteret̄: sz stipēdio suo militaret: ne gētes a noīe xp̄i positas alienas: doctrina eiꝰ q̄si venalis offēderet: aliter educatꝰ artē quā nō nouerat didicit vt dū suis manibꝰ trāsigit doctor: nullꝰ grauaret̄ auditor. Quāto magis btūs petrꝰ q iā piscator fuerat qd̄ nouerat fecit: si ad p̄ns illud tēpꝰ: aliud vn̄ viueret nō īuenit. Sz rn̄debit q̄spiā Et cur nō īuenit cū dn̄s pmiserit dicēs: Querite pͥmū regnū dei ꝛ iustitiā eiꝰ: ꝛ hec oīa apponet̄ vobis. Prorsus ēt dn̄s qd̄ pmisit impleuit. nā qs aliꝰ pisces q̄ caperet̄ apposuit: q nō ob aliud credēdus ē eis igessisse penuriā q̄ cagerent ire piscatū nisi dpositū volēs exhibere miraculū. GREGO. in ho. Negociū ergo qd̄ an̄ cāuersionē sine pctō extitit: hoc ēt post ꝯuersionē repetere culpo n̄ fuit. vn̄ pꝰ ꝯuersionē suā ad piscatiōez petrꝰ redijt. Mattheꝰ vo ad thelonij negotiū nō resedit: Sūt. n. pleraqz negotia q̄ sine peccatis exhiberi aut vix aut nullatenus possunt. Que ergo ad peccatū implicant ad hec necesse ē vt post ꝯuersionē animꝰ n̄ recurrat. CHRY. Alij āt discipuli seq̄bāt petrū. vn̄ dr̄: Dicūt ei: venimus ꝛ nos tecum. Colligati. n. de reliquo sibi inuicem erāt. Simul volebant pͥscationem videre. Sequitur: Et exie. ꝛ ascē. in nauiz. In nocte aūt piscabāt: qꝛ adhuc formidolosi erāt. GREGO. Fcā ē āt discipulꝰ piscatōis magna difficultas: vt veniēte magro fieret admiratōis magna sublimitas. vn̄ seq̄t̄ Et illa no. nihil prēdiderūt. CHRY. Laborātibꝰ āt: ꝛ afflictis discipl'is assistit iesus. vn̄ sequitur: Mane āt fa. stc. ie. i lit. nō tn̄ cog. disci. qꝛ iesus ē. Non. n. seipsum mox eis ōndit: sz voluit ꝛ allocutionē cū eis inire. Et primo loq̄tur eis humaniꝰ. n ā seq̄t̄. Dic̄ eis ie. pue. nū. pul. ha: Hoc āt dic̄ q̄si ab eis aliqd emere vellet. vt aūt tīmuerunt: eis signū ōndit p qd̄ cognoscerēt. Seq̄t̄. n. Dixit eis: Mitti. i de. na. rhe. ꝛ iuenie. ris. Mlta āt cōsequēter fcā sunt: quorū primū ē: mltos pisces eē cōprehēsos. vn̄ sequitur: Miserūt ergo rhe. ꝛ iā nō vale. illud tra. p mul. pisciū. Sz in xp̄i cagnitiōe petrus ꝛ ioānes suos pprios modos ōnderunt. Ioannes. n. perspicatior erat. ꝛ iō primo cognouit xp̄z. vn̄ sequit̄. Dicit ergo disci. il. quē dil. ie. pe. dn̄s ē. BEDA. Hoc indiīo se seperta ꝛ hic suā demōstrat psonā. Cognouit āt priusꝰ dn̄m siue miraculo istiꝰ piscatiōis: siue sono pcognite vocis: siue prius reminiscēs piscationis. CHRY. Petrus aūt feruētior erat: ꝛ iō pmptius venit ad christū. Seq̄t̄. n. Simō petrus cū audisset qꝛ dn̄s ē tunica succīxit se. erat. n. nudꝰ. BEDA. dr̄ aūt petrꝰ nudus fuisse ad cōparationez ceterorū vestimentorum quibꝰ vti solebat. sicut solemꝰ dicere cum aliquē simplici vestimēto videmus idutū. quare nudꝰ incedis. Siue potest intelligi qꝛ more piscatorum studio piscandi nudus incesserit. THEO. Ex vero se precinxit petrus pudoris ē signū. precinxit autē se lineo amictu quē fenices ꝛ tyrij piscatores circumuoluunt sibi cum nudi sint etiam ceteris indumentis apponūt. BEDA. Eodem aūt ardore quo ꝛ multa alia fecerat: venit ad iesuz. vn̄ sequitur: Et mi. se i mare alij aūt dis. na. venerūt. Nō tamē intelligendum est petruz super fluctus venisse: sed aut natādo aut pedibꝰ proprijs quia erāt prope terram. Seq̄t̄. n. Non lon. eni erant a terra: sed quasi cub. ducētis. GLO. Interpositio est. Seq̄t̄ enī. Trahentes rhete piscuz. vt sit ordo lre: Alij discipl'i nauigio venerūt trahetes rhete pisciū. Nō lōge. n. ꝛc̄. CHRY. Deinde aliud signū ponitur cū subdit. Ut q̄ desce. i terrā: viderūt pru. po. ꝛ pis. suppo. ꝛ panē. Nō. n. ad huc ex materia supposita opat̄: sed ad id qd̄ ē mirabiliꝰ ducit signa ostendens: qm̄ ꝛ ex subiecta materia āte crucē miracula faciebat pꝑter quādā dispēsatiōnē. AVGVSTI. Nō ē āt hic intelligendū ꝛ panē fuisse prunis suppositū: sed q̄si diceret. Uiderūt prunas positas ꝛ piscē suppositum prunis: ꝛ viderūt panē. CHRY. Ut aūt ōnderet nō eē phantasma qd̄ factū ē iubet ex piscibꝰ ab eis captis afferri. Sequitur. n. Dic̄ eis ie. Affer. ex pisci. quos prēdi. nūc. Deide ꝛ aliud signum fuit qꝛ ex mult. tudine piscuū rhete nō est scissū. vn̄ sequitur: Ascē. si. pe. ꝛ traxit rhe. ad terrā ple. ma. pis. cētūquinquagīta trib. Et cū tāti eēnt nō ē scissū rhete. AVGV. Mystice aūt in captura pisciū cōmēdauit ecclie sacramentū q̄lis futura est i vltima resurrectōe mortuoꝝ. Et ad hoc cōmēdandū valet qꝛ tanq̄ finis ē īterpositꝰ libri: qꝛ eēt etiā sequture narratōis q̄si pemiū. Qꝛ aūt septē discipuli fuerūt in illa piscatōe: suo septenario nūero finē significat tēporis. vniuersū quippe septē diebꝰ voluit̄ tps. THEO. Cū aūt nox erat ante solis xp̄i p̄ntiā prophete nihil ceperūt: qꝛ etsi vnā notionē israel corrigere conarent̄ illa tn̄ frequenter in idolatriā labebat̄. GREGO. i ho. Queri āt pōt cur discipulis i mare laborātibꝰ post resurrectionē suā corā discipulis i fluctibꝰ maris ambulauit: Sz mare p̄ns seculū significat: qꝛ se causaꝝ tumultibꝰ ꝛ vndis vite corruptibil' illidit. per soliditatē āt littoris ppetuitas quietis eterne figurat̄. Qꝛ igit̄ discipuli adhuc fluctibꝰ mortalis vite inerāt in mari laborabāt. qꝛ aūt redēptor noster iam corruptionē carnis excesserat post resurrectōez suā i littore stabat. AVGV. Littus ēt finis ē maris: ꝛ iō finē significat seculi. Sicut. n. i hoc loco qualiter in fine seculi futura sit ita dn̄s alia piscatione significauit ecclia: q̄liter nūc sit. vn̄ ibi ih̄s nō stabat i littore: sed ascēdens in vnā naui q̄ erat simonis: rogauit cū a terra reducere pusillū. In alia piscatōe nō mittūt̄ rhetia i dexterā ne solos significēt bonos: nec i sinistrā ne solos malos: sz indifferēter: Laxate iquit rhetia vestra i capturā: vt pmixtos itelligamꝰ bonos ꝛ malos. Hic āt iquit mittite in dexterā nauigij rhete: vt significaret eos q stabāt ad dexterā solos bonos. Illō fecī initio pdicatōis sue. hoc post resurrectōez suā hic ōndēs illā capturā pisciū bonos ꝛ malos significare quos nūc hz ecclia. istā vo tm̄mō bonos quos hēbit i eternū: ꝯpleta i fine hꝰ sc̄li resurrectōe mortuoꝝ. Illi. āt q ptinēt ad resurrectōez vite. i. ad dexterā ꝛ inter xp̄i nominis rhetia desigūtur: non nisi in littore. idest i fine sc̄li cum resurrexerint apparebunt: Ideo non valuerūt sic t. a

bere rhetia: vt in navē refunderent quos ceperant pisces sicut de aliis dictū est. Habet autē istos ceteros ecclīa post finē huius vite in sōno pacis: velut in pfundo latētes donec ad littus rhete perveniat. qđ in prima piscatōe duabus naviculis: hoc isto loco ducētis cubitis inventū et cētū existimo figuratū ppter vtriusq3 generis electos et circumcisiōis et prepucii.

BEDA. Vel per ducētos cubitos gemina charitatis virtus exprimit, per dilectionez enī dei et proximi xpo appropinquam9. Piscis aūt assus est xps passus. Ipse latere dignat9 est in aquis generis humani. Capi voluit laqueo nostre mortis: et q nobis fact9 est piscis humanitate: extitit nobis panis nos reficiēs sua divinitate. GREGO. Petro aūt scā ecclīa ē cōmissa. ipsi specialiter dicit: Pasce oves meas. qđ q postmodū agit in voce nūc significat in ope. Ipse.n. pisces ad soliditatē littoris ptrahit: qr stabilitatē eterne patrie fidelib9 ostēdit: hoc egit vbis: hoc epistolis: h agit quottidie miraculorū signis: s3 cū rhete magnis piscib9 plenū dr̄ ad dit et quātis. et hoc ē qđ subdit. Plenū magnis piscib9: cētū quinquagintatrib9. AVGV. In alia piscatione numerus piscium nō exprimitur tanq3 illud ibi fiat qđ pdictū ē p pphetā. Annūciavi et locut9 sū: multiplicati sūt sup numerū. Hic vō cert9 ē numer9 c9 reddēda ē rō. Numer9.n. q legē significat decē ē ppter decalogū. Cū aūt accedit ad legē grā. i. ad lr̄az spūs: quodāmodo decario numero addit septenari9: septenario qppe numero significat spūsscūs: ad quē significatio pprie ptinet. Primū.n. in lege sonuit sāctificatio in die septimo. Isaias et ppheta cū pmēdat ope vel mūere septenario. Cū3 itaq3 legis denario spūsscūs p septēarium numerū accedit fiūt. x. et vii. q numer9 ab vno vsq3 ad seipsū cōputatis oib9: crescēs ad cētū quinquagintatres pervenit. GREGO. Dixeram9 et p trigonū. x. et. vii. veniunt quinquagintaunū. In quinquagesimo aūt anno cunctus ppls ab oī opatione quiescebat: s3 vera requies in vnitate ē. vbi.n. scissura divisiōis ē: vera reqes nō ē. AVGV. Nō q tātūmō cētū quinquagintatres sancti ad vitā resurrectum significātur eternā. s3 oēs ad grām spūs ptinētes hoc numero figurāntur: q et numer9 ter h3 quinquagenariū numerū: et insuper ipsa tria ppter mysteriū trinitatis. Quinquagenari9 aūt multiplicatis septē p septez et vni9 adiectiōe cōplet, vnus aūt addit: vt eos significet eē vnū. Non aūt frustra dictū ē q erant magni. Cū.n. dixisset dn̄s: Non veni solvere legē: sed implere: daturus spūz vtiq3 per quem lex posset impleri paucis verbis interpositis ait: Qui fecerit et docuerit: magn9 vocabit in regno celoz. In prima āt piscatiōe rhete ppter significāda scismata rūpebatur: hec vō qm̄ in illa summa pace scōꝝ nulla erūt scismata ptinuit ad euāgelistā cōsequēter dicere. Et cū tāti eēnt. i. tā3 magni: nō est scissum rhete. tanq3 illud respiceret vbi scissuz est: et in illius mali comparatōe cōmēdaret hoc bonū.

¶ Dicit eis iesus: Venite prādete. Et nemo audebat discūbētiū interrogare eū: tu qs es: sciētes qr dn̄s ē. Et venit iesus et accepit panē et dabat eis et piscē similiter. Hoc iā tertio māifestat9 ē iesus discipulis suis cū resurrexisset a mortuis.

AVGV. Peracta piscatōe dn̄s eos ad prādiū vocat. vn̄ dr̄. Di. eis ie. ve. prā. CHRY. Hic qdē nō dic q comedit cū eis: s3 lucas hoc dic. Hoc āt fiebat nō vt nā idigēte cibis de reliquo s3 cōdescēsione ad demr̄atōez resurrectōis fcā.

AVGV. xiii. de ci. dei. Corpora āt iustoꝝ q̄ in resurrectione futura sūt: neq3 ligno vite idigebūt: quo fiat vt nllo morbo vel senectute inveterata moriāt: neq3 vllis aliis corporalib9 nutrimētis: qb9 esuriēdi atq3 sitiēdi qliscūq3 molestia deuitet: qn̄ certo et inviolabili munere imortalitatis induētur. vt nō nisi velint potestate nō necessitate vescant. nō enī potestas sed egestas edēdi et bibēdi talibus corporib9 auferet: sic et salvator nr̄ post resurrectionē iā qdē in spūali carne sed tn̄ vera: cibū ac potū cū discipulis sūpsit: nō alimētorū indigentia sed ea q̄ et hoc poterat ptāte. Seqtur: Et ne. au. dis. interr. eū tu qs es: sci. qr dn̄s ē. Ac si diceret. AVGV. super ioā. Nemo audebat dubitare q ipse eēt. Tanta enī erat euidentia veritatis: vt eorū non solū negare sed nec dubitare quidē vllus auderet: qm̄ si qsq3 dubitaret vtiq3 iterrogaret.

CHRY. Vel hoc dicit: qr de reliquo nō similiter cōfidebāt ei loqui vt pri9 sed cū silentio et reverētia multa sedebāt atēdētes in eū: et formā qdē alteratā vidētes et multa admiratiōe plenā valde stupefacti volebāt iterrogare. S3 formido in hoc q sciebant q dn̄s ē detinebat iterrogationē: et solū comedebāt q̄ eis dabat cū priori ptāte. h aūt nō respiciēs celū neq3 hūana illa faciebat: ostēdēs qm̄ cōdescēsiōis gratia fiebāt. vn̄ subdit: Et ve. ie. et acce. pa. et da. eis et pis. silr. AVGV. Mystice aūt piscis assus xps ē passus. Ipse ē et panis q de celo descēdit. huic icorporat ecclesia ad participādū beatitudinē sempiternā. ppter hoc dictū est: Afferte de piscib9 quos apphēdidistis nunc: vt oēs q hanc spē gerim9 per illū septenarium numerum discipuloꝝ per quē pōt in hoc loco nostra vniuersitas intelligi figurata tāto sacramēto nos cōmunicare nossemus: et eidem beatitudini sociari. GREGO. Per hoc etiā q septē discipulis vltimum convivium celebrat: eos tantūmodo qui septiformi gratia sancti spiritus pleni sūt futuros secū in eterna refectione denūciat. septem quoq3 diebus omne hoc tempus evoluitur et sepe septenario numero pfectio designatur. Illi ergo vltimo convivio d presentia veritatis epulāt qui nūc perfectionis studio terrena trāscendūt. CHRY. Quia vero nō cōtinuo cū eis conuersabat neq3 similiter vt prius. subdit euāgelista dicēs: Hoc iā tertio manifestatus ē iesus discipulis suis cū resurrexisset a mortuis. AVGV. Qr nō ad ipsas demōstratiōes: sed ad dies referre debemus. i. primo die cū resurrexisset: et post dies octo qn̄ thomas vidit et credidit: et hoc die qn̄ hoc de piscib9 fecit: et deinde quotiēs voluit vsq3 ad diē quadragesimum quo ascēdit in celū. AVGV. de con. euā. Invenimus autē apd̄ quattuor euangelistas decies commemoratū dominū visum eē post resurrectionem: semel ad monumentū a mulieribus: iterum eisdem regredientibus a monumento in itinere: tertio petro: quarto duobus euntibus in castellū: quinto plurib9 in hierusalē: vbi nō erat thomas. sexto vbi vidit eū thomas: septimo ad mare tyberiadis. octavo omnibus vndecim in monte galilee sm̄ mat. nono vt dicit marcus novissime recumbentibus. quia iam non erant in terra cum illo conviuaturi: decimo ipso die ascensionis non iam in terra sed elevatum in nube.

¶ Cū3 ergo prādissent dixit simoni petro iesus. Simō ioānis diligis me plus his: Dicit ei: Etiā dn̄e: tu scis qr amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos. Dic ei iteꝝ: Simō ioānis diligis me: Ait illi: Etiā dn̄e: tu scis qr amo te. Dicit ei iterū: Pasce agnos meos. Dicit ei tertio: Simō ioānis amas me: Contristat9 ē petr9 qr dixit ei tertio: Amas me. Et dixit ei: Domine tu oīa nosti: tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce oves meas.

THEO. Finito prandio commissionem ovium mūdi petro commendat. non alii. vnde dicitur: Cū3 ergo prandissēt dicit simoni petro iesus: Simō ioānis diligis me plus his:

AVGV. Sciens dominus interrogat. Sciebat enim dominus q non solum eum diligeret: verum etiam q plus oībus eum diligeret petrus. ALCVI. Dicitur aūt simō ioannis idest filius ioannis carnalis patris. Mistice autem simon obediens ioannes gratia merito hoc nomine vocatur idest obediens gratie dei: vt ostendatur q ardentiori eum charitate āplecat: nō meriti humani sed divini eē mūeris.

AVGV. in ser. de pas. Cũ aũt dñs moreref timuit ⁊ negauit: resurgẽs aũt dñs amorẽ inseruit timorẽ fugauit. nã qui negauit mori timuit: resurgente dño qd timeret: in quo morte mortuã reperiret: vñ sequit. Ait illi: etiã dñe tu scis q2 amo te. Cõfitẽti aũt amorẽ suũ oues suas cõmendauit. vñ sequit: Dicit ei pasce agnos meos tã q̃ nõ eẽt vbi ostẽderet petr⁹ amorẽ suũ i xp̃z nisi eẽt pastor fidelis sub pn̄cipe oiũ pastorũ. CHRY. Quẽ eni maxĩe oiũ tribuit nobis cã q̃ desup ẽ beniuolẽtiã ẽ primorũ pcuratio. Preteriens aũt dñs alios petro de talib⁹ loqt. eximius eni apostolorũ erat petr⁹: ⁊ os discipulorũ ⁊ vertex collegij vñ ⁊ negatiõe deleta cõmittit ei plationẽ fratrũ. Et negationẽ qdẽ ei nõ exprobrat: sꝫ dicit: Si diligis me: pẽste fratrib⁹ ⁊ feruẽtẽ amorẽ quẽ p oĩa demõstrasti: nũc ostẽde ⁊ aiã quã dixisti te esse positurũ p me: hãc da pro ouib⁹ meis. Sequit. Dicit ei ite. si. ioã. dili. me. Ait il. etiã do. tu scis q2 amo te. AVGV. Merito dr̃ petro Diligis me. ⁊ rñdet Amo te. eiq3 dr̃: Pasce agnos meos. vbi ẽt demõstrat vnũ atq3 idẽ eẽ amorẽ ⁊ dilectionẽ. nã ẽt dñs nouissime non ait Diligis me sꝫ amas me. Seqt: Di. ei. ter. si. ioã. amas me. Tertio vtrũ petr⁹ eũ diligat dñs iterrogat. Reddit. n. negatiõi trine trina cõfessio: ne min⁹ amori lĩgua suiat q̃ timori ⁊ plus vocis elicuisse videat mors imminẽs q̃ vita p̃sẽs. CHRY. Tertio ẽt iterrogat ⁊ tertio iniũgit eadẽ ostẽdẽs quãtũ appciat plationẽ ppriorũ oium ⁊ q̃m hẽ maxime eius amoris signũ.

THEO. Ex hic ẽt inoleuit cõsuetudo: vt ter cõfiteãt q veniũt ad baptismũ. CHRY. Deide tertio iterrogat⁹ cõturbat⁹ ẽ. vñ seqt. Cõtristat⁹ ẽ pe. q2 di. ei ter. amas me. Rursus formidãs pora ne forte estimãs se diligere si nõ diligat corripiat sic ⁊ pri⁹ correpti⁹ ẽ inistũ se estimãs forte: vñ ad ipsũ xp̃z refugit. vñ sequit. Et dicit ei. dñe tu oĩa scis .i. ĩeffabilia cordis p̃ntia ⁊ futura. AVGV. de. ver. do. Inde ḡ cõtristat⁹ ẽ q̃ sepe iterrogat⁹ eẽt ab eo q sciuerat q̃d iterrogabat. ⁊ donauerat q̃d audiebat. Ueraciter ḡ rñdit. ⁊ de intimo cordis ptulit amãtis vocẽ dicẽs: Tu scis q2 amo te. AVGV. sup ioã. Nõ ãt addidit plus his. hũ. n. rñdit q̃d de seipso sciebat nõ. n. q̃tũ ab alio quolibet diligeref scire poterat: q cor alteri⁹ videre nõ poterat. Seqt: Di. ei. po. oues meas. q. d. Sit amoris officiũ pascere dñicũ gregẽ: sic fuit timoris idiciũ negare pastorẽ. THEO. Pot ãt qs assignare drĩaz inter agnos ⁊ oues. Agni sũt q itroducunt: oues vo pfecti.

ALCVI. Pascere ãt oues ẽ credẽtes i xp̃o. ne a fide deficiãt cõfortare: terrena subsidia: si nc̃ce ẽ subditis puidere: ⁊ exẽpla virtutũ cũ v̄bo p̃dicatiõis ipẽdere: aduersarys obsistere: errãtes subditos corrigere. AVGV. Qui hãc aũt aĩo pascũt oues xp̃i. vt suas velint eẽ nõ xp̃i se cõuincunt amare nõ xp̃z: vl' gloriãdi. vl dñandi: vl' acqrẽdi cupiditate nõ obediendi ⁊ subueniendi ⁊ deo placẽdi charitate. Nõ ḡ nos sꝫ ipz amem⁹. ⁊ i pascẽdis oib⁹ ei⁹ ea q̃ sũt ei⁹: nõ q̃ nr̃a sũt: q̃ram⁹. q̃sqs. n. seipm nõ deũ amat: nõ amat se. q̃. n. nõ pot viuere de se. morit vtiq3 amãdo se. n on ḡ se amat q ne viuat se amat. Cũ vo ille diligit de quo viuit nõ se diligendo magis se diligit. q ppterea nõ se diligit: vt eũ diligat de quo viuit. AVGV. in ser. pas. Extiterũt aũt qdã fui i fideles. dissipauerũt gregẽ xp̃i ⁊ furtis suis peculia sibi fecerunt: ⁊ audis eos dicere. Oues mee sunt ille. qd q̃ris ad oues meas non te inueniã ad oues meas: sic ⁊ nos dicamus meas: ⁊ illi dicant suas perdidit christus oues suas.

¶ Amẽ amẽ dico tibi: Cum eẽs iunior cingebas te: ⁊ ambulabas vbi volebas. Cũ aũt senueris: extẽdes man⁹ tuas: ⁊ ali⁹ te cinget: ⁊ ducet quo tu nõ vis. Hoc aũt dixit significãs qua morte clarificaturus esset deum.

CRHY. Cũ dixisset petro dñs de amore quez habebat ad ipsum. p̃nũciat ei martyriũ q̃d pro ipso debebat sustinere: erudire nos volẽs quomõ eũ amare oportet. vñ dicit. Amen amẽ di. ti. Cũ esses iu. cin. te ⁊ ambu. vbi vole. Meminit prioris vite: q2 in secularib⁹ iuuenis qdẽ vtilis est. q vero senuerit inutilis. In diuinis aũt nõ ita est. sꝫ cũ superuenerit senect⁹: tũc virtus clarior. tũc virilitas idustrior: in nullo ab etate phibita. q2 ergo petr⁹ semper volebat in periculis eẽ cũ xp̃o dicit ei: Cõfide ita iplebo tuũ desideriũ. vt q̃ passus nõ es iuuenis exũs oporteat te pati senẽ. vñ sequitur: Cũ aũt senueris. Per q̃d ostendit q̃ neq3 tunc iuuenis erat neq3 senex. sꝫ vir perfect⁹. ORIGE. sup math. Et attẽde q̃ nõ facile inuenit quis ex eis q apti fuerit ad hoc opus. vt cito transeat de hac vita. vñ nũc petro dicit. Cũ senu. exte. ma. tuas. AVGV. Hoc est crucifigeris. Ad hoc aũt vt venias alius te cinget ⁊ ducet quo nõ vis. Pri⁹ dixit q̃d fieret: ⁊ deide q̃mõ fieret nõ eni crucifixus: sed crucifigẽdus quo nollet est ductus. Solutus q ppe a corpore eẽ volebat cũ christo: sꝫ si fieri posset preter mortis molestiaz vitã concupiscebat eternã: ad quã molestiã nolẽs venit: sꝫ volens eã vicit: ⁊ reliquit hũc infirmitatis affectũ quo nemo vult mori vsq3 adeo naturale vt eũ beato petro nec senectus auferre potuerit: sꝫ molestia quãtũcũq3 sit mortis debet eã vincere vis amoris quo amat ille q cũ sit vita nostra etiã mortẽ voluit ferre pro nobis. Nã si nulla eẽt mortis vl' parua molestia nõ eẽt tã magna martyrij gloria.

CHRY. Dicit ḡ: Quo nõ vis. ppter naturalẽ cõpassionẽ aĩe q̃ inuita separat a corpore: deo hoc vtiliter dispẽsante: vt nõ multi sibi mortẽ inferãt violẽtã. deide erigẽs auditorẽ euãgelista induxit. Hoc aũt dixit significãs q̃ morte clarificatur⁹ eẽt deũ. Nõ dixit. Moriturus eẽt: vt discas quoniã pati p christo gloria est patiẽtis ⁊ honor. Nisi aũt certificaref anim⁹ q2 ṽe deus est minime ei⁹ intuitu mortẽ tolleraret quo fit vt sanctorũ mors diuie sit glorie certitudo.

AVGV. Hinc inuenit exitũ ille negator ⁊ amator: vt pro ei⁹ noĩe pfecta dilectiõe moreref cũ quo se moriturũ puersa festinatiõe pmiserat. Hoc. n. oportebat. vt prius christ⁹ p petri salute: deide petr⁹ p xp̃i predicatione moreretur.

¶ Et cũ hoc dixissꝫ: dicit ei: Seq̃re me. Cõuersus petr⁹ vidit illũ discipulũ quẽ diligebat ihs sequẽtẽ: q ⁊ recubuit i cena supra pect⁹ ei⁹ ⁊ dixit: Dñe qs ẽ q tradet te: Hũc ḡ cũ vidisset petrus dicit iesu: Dñe hic ãt qd: Dicit ei ihs: Sic eũ volo manere donec veniã. Quid ad te: Tu me seq̃re. Exijt ḡ s mo iste iter frẽs: q2 discipulus ille nõ morit. Et nõ dixit ei iesus: nõ moritur: sed sic eũ volo manere donec veniã: quid ad te:

AVGV. Cũ p̃nunciasset dñs petro q̃ morte clarificaturus eẽt eũ iuitat eũ ad sui sequelã. vñ dr̃: Et cũ hoc dix. di. ei. Sequere me. Cur dr̃ petro: Seq̃re me: nec dr̃ ceteris q simul aderãt: q eũ sicut magrm̃ discipuli sequebant: Sꝫ si ad passionẽ itelligẽdũ ẽ: nũqd solus p xp̃iana v̄itate passus ẽ petrus: nõne ibi erat iacobus q ab herode manifestat occisus: Uex aliqs dixerit. qm̃ nõ est iacob⁹ crucifixus merito dictũ eẽ petr⁹: Seq̃re me: qui nõ solũ mortẽ: sꝫ ⁊ mortẽ crucis sicut xp̃s expertus ẽ. THEOPHI. Audiẽs ãt petrus qua mortẽ pro christo passurus est: querit de ioanne an moriat. vñ sequit. Conuersus petrus vidit illũ discipulum quem diligebat iesus sequentẽ: qui recubuit i cena supra pect⁹ ei⁹ ⁊ dixit: dñe qs ẽ q tradet te: AVGV. Se ipm dicit discipulũ quẽ diligebat iesus: q2 ipsũ pre ceteris ⁊ familiarius diligebat. ita vt in conuiuio supra pect⁹ suũ discumbere faceret. Credo vt istius euãgelij q̃d p eũ fuerat p̃dicaturus: diuinã excellentiam hoc modo altius cõmendaret. sunt qui senserunt: ⁊ hi non cõtẽptibiles sacri eloquij tractatores a christo ioannem ppterea plus amatũ q2 ab

me ūte pueritia castissim⁹ vixerit. Seq̄. Hūc ergo cū vidis set petr⁹ dixit iesu: Dn̄e hic aūt qd: THEO. i. nūqd ū mo rietur: z ipse: vt qdā exponūt. Seq̄: Dicit ei ie. Sic eū vo ma. do. ve. qd ad te: AVGV. z repetitū e: Tu me seq̄re tāq̄ ille io nō seq̄ret qm̄ cū manere voluit donec veniat. Quis facile aliō eē credat q̄ qd fr̄es crediderūt q tūc erāt. Seq̄ .n. Exijt g̃ ter. iste iter fra. q: discī. il. n̄ morit̄. Sz hāc opinio nē ioānes ipse abstulit subdēs: Et nō dix. ie. nō mo. sz sic eū vo. ma. do. ve. qd ad te: Sz cui placet adhuc resistat z dicat ver: eē qd ait ioānes nō dixisse dn̄z q discipulus ille nō mo rit̄. sz hoc tn̄ significatū eē talib⁹ v̄bis q̄lia cū dixisse narra uit. THEO. Ul' dicet: Christ⁹ n̄ negauit ioānē moritur: nā q eqd orit̄ morit̄: sz dixit: Uolo eū manere. i. viuere vsq̄ ad mūdi finē: z tūc p me patiet̄ martyriū: z iō fatent̄ adhuc illū viuere: ab āticp̄o vō debere occidi vna cū helia p̄dica tur nomē xp̄i. Sz z si assignet̄ ei⁹ sepulchrū viuēs qdē illō itrauit postea discessit. AVGV. Uel forte aliqs i illo se pulchro ei⁹ qd ē apd ephesū dormire potl⁹ eū q̄z mortuū iace re ɔtēdet. assumēs argumētū q illic terra sensi̇z scaturire z q̄si ebulire phibet̄: atq̄ hoc ei⁹ anhelitu fieri ptinaciter as seuer. is Sz cur ei⁹ discipulo quē pre ceteris diligebat pro magno munere longū i corpore donauerit sōnū. cū btū pe trū p igētē martyrij gl'iā ab onere corpis absoluerit: cui q̄z cō cesserit qd paulus se ɔcupiscere dixerit Cupio dissolui z eē cū xp̄o. Sz āt vere ibi qd sp sparsit fama aut iō fit. vt eo mō cōmēdet̄ p̄ciosa mors ei⁹: qm̄ nō eā ɔmēdat martyriū: aut pp aliqd aliud qd nos latet: manet tn̄ qd cur dixerit dn̄s de hoīe morituro: Sic eū vo. manere donec veniā. Illud ēt mouet ad q̄rēdū cur ioānē plus dilexerit dn̄s: cū ipz dn̄m pl⁹ dilexerit petr⁹. Cert̄ū ipse sapio melior ē q plus diligit xp̄z felicior ē vō quē plus diligit xp̄s. facile viderit̄ si iustitiā li beratoris nr̄i quēadmodū defenderē ꝓuiderē: Aggrediar igit̄ de soluēda q̄ōne tā igēti duas vitas sibi diuinit⁹ p̄dica tas nouit eccl'ia: q̄rū vna ē i fide: altera i spe. Ista significa ta ē p apl'z petrū pp apostolat⁹ sui p̄matū: Illa p ioānē. iō hinc dr̄ Seq̄re me. p imitationē s. pferēdi tpalia mala: d il lo vō dicit̄ Sic eū vo. ma. donec veniā. q. d. Tu me seq̄re. p imitationē pferendi tpalia mala. ille maneat donec sempi terna venio redditur⁹ bōa: qd apti⁹ dici pōt pfecta me seq̄ tur actio i formata mee passiōis exēplo. Inchoata vō ɔtem platio maneat donec venio pficiēda cū venero: qd nō sic i telligēdū ē q̄si dixerit remanere. vl' pmanere sz expectare: qm̄ qd p eū significat̄: cū venerit xp̄s iplebit̄ i hac aūt acti ua vita q̄to magis xp̄z diligim⁹. tāto facil⁹ libamur a ma lo. at ipse nos min⁹ diligit q̄les nos sum⁹: z hic iō libat ne sp tales sim⁹. ibi vō apli⁹ nos diligit: qm̄ qd ei displiceat: z qd a nobis auferat nō habebimus. Amet g eū petr⁹: vt ab ista mortalitate liberemur. amet̄ ab eo ioannes: vt i illa imor talitate fruemur. Cur g ioannes min⁹ eū diligebat q̄z petr⁹ si eā vitā significabat: in q̄ ē mlto apli⁹ diligēd⁹: nisi q: pp ea dictū est Uolo eū manere. i. expectare Donec veniā. qm̄ z ipsū amorē q tūc mlto amplior erit nōdū habem⁹. sz ex pectamus futurū: vt dū ipse venerit habeam⁹. Hoc ergo p petrū significatū ē plus amātē: sz min⁹ amatū: q: min⁹ nos amat xp̄s miseros q̄z beatos. vitatis aūt cōtēplationez q̄lis tūc futura ē min⁹ amam⁹ q: nūc nōdū nouim⁹ nec habemus. Nemo tn̄ istos isignes aplos sepet: z iō eo qd significabat petr⁹ ābo erāt: z i eo qd significabat ioannes ambo futuri erāt. GLO. Uel aliter: Sic eū volo manere. i. nolo eū p martyriū ɔsūmare: sz expectare eū in placidā absolutio nem carnis sue qū ego veniēs recipiā eū in eterna beatitu dine. THEO. Uel aliter: Totū i hoc q dicit dn̄s petro: Sequere me cūctorū fideliū platurā ei istituit. Simul āt z seq intelligas hic imitationē in cūctis z v̄bis z operibus. oñdit ēt affectionē ad ipsū q: q nob astrictiores sunt: hos seq nos volum⁹ CHRY. Si vō dixerit qs. q̄liter igit̄ iaco b⁹ thronū assūpsit hierosolymorū: Illō vtiq̄ dicam: qm̄ pe tr⁹ orbis terrarū ithronizauit magr̄m. Seq̄. Conuersus pe tr⁹ vidit illū discipulū zc. Nō sine cā recolit illā acenbatio nē. sz vt oñdat q̄tā petr⁹ habebat fiduciā post negationē. Qui. n. i cena nō audebat iterrogare: sz ioāni iterrogationē cōmisit: hic z p̄positura fratrū credita ē: z nō solū n̄ cōmit tit alteri iterrogare q̄ ad ipz ptinēt: sz de reliquo ipse p alijs magr̄z iterrogat. Quia igit̄ magna ei p̄dixerat dn̄s z orbez terrarū ɔmiserat: z martyriū p̄nūciauerat z amorē ꝓtesta t⁹ ē ampliorē. volēs z ioānē cōmunicatorez accipe dixit: Hic āt qd: q̄si diceret: Nōne eadē nobiscū veniet via: Ualde .n. ioānē amabat petr⁹: z p euāgeliū oñdit̄ eorū colligatio z i actib⁹ aplorū. Sic igr̄ nūc vicē reddit petr⁹ ioāni. Estimās āt eū velle iterrogare: de seipo nō audere ipo p eo iuscipit iterrogationē. Quia vō debebāt orbis terrarū ꝓcurationē accipe: nec oportebat eos de reliquo sibi inuicez eē ɔiūctos: qd eēt dānū orbi terrarū: ꝓpterea dn̄s dicit fm lr̄am grecā Sic eū volo manere donec veniā: qd ad te: tu me sequere. q. d. Op⁹ tibi cōmissum attēde z pfice hūc vero si voluero manere hic qd ad te: THEO. Qd vero dr̄ eum venero. quidam sic itellixerūt ac si diceret Quousq̄ cōtra iudeos q me crucifixerūt. veniam percutiēs illos baculo romano rūz. Aiunt eni hūc aplm vsq̄ ad vespasiani tp̄s cū hierusa lē capienda erat i locis illis cōuersatū. Uel dicit Dū vene ro. i. dū hūc volēs dirigā ad p̄dicadū: tu z namq̄ nūc dirigo ad orbis pōtificatum z i hoc seq̄re me. ipse vero maneat hic donec z eū educā sicut te. CHRY. Deinde euāgelista di scipulorū opinionē ponit z corrigit vt supra dictū est.

¶ Hic est discipulus ille q testimoniū phibet de his: z scripsit hec. Et scim⁹ q: verū ē testimoniū ei⁹. Sūt aūt z alia multa q̄ fecit iesus: q̄ si scribā tur per singula: nec ipsū arbitror mundū cape posse eos qui scribendi sunt libros.

CHRY. Quia ex mlta certitudine scripsit ioānes nō re futat sumpsi⁹ testimoniū i mediū ferre. vn̄ dicit. Hic ē disci pulus ille q testimoniū phibet de his. Cōsuetudo. n. ē eum valde vera dicam⁹ nr̄uz testimoniū n̄ denegare: z in l'to ma gis ille q sp̄ūscō scribebat. vn̄ z alij apl'i dicebāt. Nos sum⁹ testes horū. Seq̄r Et scribebat hec: Qr ipse solus dicit q: posterior ad scribēdū venit xp̄o monēte. vn̄ z frequēter oñ dit xp̄i ad se amorē: occulte isinuās cāz ex q̄ ad scribēdū p cessit z fidedignū faciēs hūc s̄monez a sua dignitate. Seq̄ tur Et scim⁹ q: verū ē testimoniū ei⁹. Oibus. n. aderat: z ne q̄z eū crucifigeret̄ defuit. z mater ei cōmissa est q̄ sūt signa amoris z q eū certitudine sciat oīa. Et si aliq nō credāt: in ducant̄ ad credendū ex hoc qd subdit̄. Sūt aūt z alia mul ta q̄ fecit iesus. Un̄ manifestū ē q neq̄q̄z scripsi vt xp̄o gra tiā pstarē. cū tot existētib⁹ nō tot scripserit quot ceteri: sed horū plura relīq cōtumelias z iniuria i mediū ꝓponēs. Eū aūt q ad gloriā alteri⁹ scribit: oportet ecōtrario ea q̄ sūt ex probabiliora tacere: q̄ vō sūt clara ꝓponere. AVGV. Qd aūt subdit Que si scri. p sin. nec ipsū arbi. mū. cape pos. eos q scribēdi sūt libros. Nō spacio locorū credendū ē mū dū capere nō posse: sz capacitate legētiū ɔprehēdi nō posse: q̄uis salua rerū fide plerūq̄ verba excedere videant̄ fidē qd nō fit qm̄ aliqd qd erat obscurū vel dubiū exponit̄: sed quando id qd apertū est vel augetur vel extenuat̄ nec tn̄ a tramite significande veritatis erratur: qm̄ sic verba rē q̄ i dicat̄ excedūt: vt volūtas loquētis nec fallentis appareat. hūc loquendi modum greco nomine hyperbolē vocant. q modus sicut in hoc loco ita i nōnullis alijs diuinis litteris inuenitur. CHRY. Uel hoc referēdū ē ad ei⁹ potentiaz q faciebat virtutē. sicut eniz nobis facile est loqui ita z illi: z multo facilius facere que volebat quia ipse est super oia deus benedictus in secula seculorum Amen.

¶ Tabula Euāgelioꝝ totiꝰ anni. Scōm ritū romane curie. Incipit dominicale ꝛ feriale.

Secundum ordinem Predicatorum

Incipit tabula euangeliorum totius anni fm ordinem fratrum predicatorum.

¶ Sancti apollinaris episcopi et martyris. Facta est contẽtio. vsq3. Tribus israel. Luce 22. fol. 228.
¶ Sce christine vginis et martyris. Silẽ ẽ re ce. the In cõi.
¶ Sancti iacobi apostoli. Accessit ad iesum. vsq3. A patre meo. Mat. 20. fol. 78.
¶ Sancte marthe virginis. Intrauit iesus in quoddam. vsq3. Auferetur ab ea. Luce. 10. fol. 192.
¶ Sanctorum martyrum nazarij celsi et pantaleonis. Attendite a fermento. In cõmuni.
¶ Sanctorum martyrum felicis simplicij et aliorum. Cum audieritis. In cõmuni.
¶ Scõꝝ mar. abdon et senen. Uidẽs iesus turbas. In cõi.
¶ Scĩ germani episcopi. Uigilate q2 nescitis. In cõi.
¶ Ad vincula sancti petri apostoli sicut in alio festo.
¶ Sancti stephani pape. Homo quidã nobilis. In cõi.
¶ In inuẽtione scĩ stephani ꝓthomartyris: sicut i alio festo.
¶ Sancti dominici patris nostri. Uos estis sal terre. vsq3. In regno celorum. Mat. 5. fol. 20.
¶ In transfiguratiõe domini. Assumpsit iesus petrũ. vsq3. A morte resurgat. Mat. 17. fol. 68.
¶ In vigilia scĩ laurẽtij mar. Si qs vult post me. In cõi.
¶ In die. Nisi granum frumenti. In communi.
¶ Scĩ hippolyti et socioꝝ eius. Attẽdite a fermẽto. In cõi.
¶ In vigilia assumptionis beate marie. Loquente iesu ad tur. vsq3 custodiunt illud. Luce. 11. fol. 195.
¶ In die. Intrauit iesus in quoddam. vsq3. Non auferetur ab ea. Luce. 10. fol. 192.
¶ Sancti agapiti martyris. Si quis vult. In cõi.
¶ Sancti bernardi abbatis. Nemo accendit. In cõi.
¶ Sctõꝝ timothei et simphoriani martyꝝ. Descendens. In communi.
¶ Sancti bartholomei aplĩ. Hoc ẽ preceptũ. In cõi.
¶ Scĩ ludouici ꝯfessoris. Homo qdã nobilis. In cõi.
¶ Sancti rufi martyris. Si quis vult. In communi.
¶ Scĩ augustini episcopi. Sint lumbi vestri. In cõmuni.
¶ In decollatiõe sancti ioãnis ba. Misit herodes ac. vsq3. In monumento. Mat. 6. fol. 125.
¶ Sanctoꝝ felicis et adaucti martyrum. Uidẽs. In cõi.
¶ Sancti egidij abbatis. Nemo accendit. In communi.
¶ Sancti marcelli martyris. Nisi granum. In cõmuni.
¶ In natiuitate beate marie. Liber generatiõis. vsq3. Qui vocatur christus. Mat. 1. fol. 3.
Sancti gorgonij martyris. Si quis. In cõi.
¶ Sanctorum prothi et iacinthi mar. Uidens. In cõi.
¶ In exaltatione sancte crucis. Nunc iudiciũ est mũ. vsq3. Ut filij lucis sitis. Joannis. 12. fol. ~~287~~ ~~288~~.
¶ Sanctoꝝ cornelij et cypriani martyꝝ. Descẽdẽs. In cõi.
¶ Sancti nicomedis presbyteri et martyris. Nolite arbitrari. vsq3. Mercedem suam. Mat. 10. fol. 46.
¶ Sancte euphemie virginis. Sile est re. ce. decẽ. In cõi.
¶ Sancti lamberti epĩ. et mar. Nisi granum. In cõi.
¶ In vigilia beati matthei aplĩ. Uidit iesus publica. vsq3. Ad penitentiam. Luce. 5. fol. 171.
¶ In die. Cum transiret iesus. vsq3. Sed peccatores. Mat. 9. fol. 40.
¶ Sancti mauricij ac socioꝝ eius. Descẽdẽs iesus. In cõi.
¶ Sanctorum martyrum cosme et damiani. Uidens iesus turbas. In cõi.
¶ Sancti vinceslai martyris. Si qs vult post me. In cõi.
¶ Sancti michaelis archangeli. Accesserũt discipuli. vsq3. Qui in celis est. Mat. 18. fol. 71.
¶ Scĩ hieronymi ꝑsbyteri. Nemo accẽdit. In cõi.
¶ Sancti remigij ꝯfessoris. Hõ qdã peregre. In cõi.
¶ Sancti leodegarij epĩ et mar. Si quis vult. In cõi.
Scĩ frãcisci confessoris. Nemo accendit. In communi.
¶ Sancti marci pape. Homo qdam nobilis. In cõi.

¶ Scõꝝ sergij bachi et marcel. Cum audieritis. In cõi.
¶ Scti dionysii et socioꝝ eius. Descẽdens iesus de. In cõi.
¶ Sancti eduardi martyris. Hõ qdam nobilis. In cõi.
¶ Sancti calixti pape et mar. Qui vos audit. vsq3. Scripti sunt in celis. Luce. 10. fol. 189.
¶ Sancti luce euãgeliste. Designauit dominus. vsq3. mercede sua. Luce. 10. fol. 188
¶ Sanctarum vndecim milium virginum. Simile est regnum celorum decẽ. In communi.
¶ Sanctoꝝ crispini et crispiniani martyrũ. Uidẽs. In cõi.
¶ In vigilia aploꝝ simonis et iude. Ego sũ vitis va. In cõi.
¶ In die. Hec mãdo vob. vsq3. Me gratis. Joã. 15. fol. 297
¶ In vigilia oium scõꝝ. Descendens iesus de. In cõi.
¶ In die. Uidens iesus turbas. In cõi.
¶ In die animarum Amen amen dico vobis. vsq3. In resurrectionem iudi. Joannis. 5. fol. 262.
¶ Sancti theodori episcopi et martyris. Nihil opertum. vsq3. Qui est in celis. Math. 10. fol. 45.
¶ Quattuor coronatorum. Cum audieritis. In cõi.
Nihil optũ est qđ. vsq3. q est in celis. Mat. 10. fol. 46.
¶ Sancti martini episcopi Sint lumbi vestri. In cõi.
¶ Sancti menne martyris. Si quis vult. In cõi.
¶ Sancti brictij epĩ et confessoris. Sint lumbi. In cõi.
¶ Sancte helisabeth vidue. Respiciens. vsq3. Habuit misit. Luce. 21. fol. 224.
¶ Sancte cecilie vir. et marty. Simile ẽ re ce. decẽ. In cõi.
¶ Sancti clementis pape et martyris. Uigilate q2. In cõi.
¶ Sancti grisogoni marty. Si quis vult. In cõi.
¶ Sancte catherine virginis et martyris. Simile ẽ regnũ celorum the. In communi.
¶ Scõꝝ vitalis et agricole. Attendite a fermento. In cõi.
¶ Sancti saturnini episcopi et mar. Uigilate. In cõi.
¶ Incipit tabula euãgelioꝝ in cõi sanctorũ totius anni.
¶ In cõi apostolorum et euangelistarum. Hoc est preceptũ meum. vsq3. Det vobis. Joan. 15. fol. 295.
¶ Ego sum vitis vera. vsq3 et fiet vobis. Joan. 15. fol. 295.
¶ In cõi vnius martyris. Si qs vult post me. vsq3. Opera eius. Matthei. 16. fol. 68.
¶ Nisi granum frumẽti. vsq3. Pater meus. Jo. 12. fol. ~~288~~. 287
¶ In cõi pluriimoꝝ martyrũ. Cum audieritis prelia. vsq3 animas vestras. Luce. 21. fol. 224.
¶ Descẽdẽs iesus de. vsq3 multa est in celo. Luce. 6. 173.
¶ Uidens iesus turbas. vsq3 copiosa est in celo. Mat. 5. 18.
¶ Attendit a fermẽto. vsq3 angelis dei. Luce. 12. fol. 197.
¶ In cõi vnius cõfessoris. Sint lumbi vestri. vsq3. Hominis veniet. Luce. 12. fol. 200.
¶ Uigilate q2 nescitis. vsq3. Cõstituet eũ. Mat. 24. fol. 95.
¶ Hõ qdã pegre. vsq3. in gaudio dñi tui. Mat. 25. fol. 97.
¶ Hõ qdã nobilis. vsq3 auferet ab eo. Luce. 19. fol. 219.
¶ Nemo accendit. vsq3. illuminabit te. Luce. 11. fol. 195.
¶ In cõmuni vnius virginis. Simile est re. ce. the. vsq3 Et vetera. Mat. 13. fol. 59.
Sile ẽ re. ce. decẽ. vsq3. Diẽ neq3 horã. Mat. 25. fol. 96.

¶ De sancta trinitate.

¶ Cũ venerit paclyt᷑. vsq3. Ego dixi vobis. Jo. 15. fol. 297.
¶ De spũ sãcto. Si qs diligit me. vsq3. sic facio. ioã. 14. 294.
¶ De sancta cruce. Ascendens iesus hiero. vsq3. tertia die resurget. Matthei. 20. fol. 78.
¶ De beata virgine. Missus est angelus. vsq3. ẽm verbum tuum. Luce. 1. fol. 153.
¶ Loquente iesu ad tur. vsq3. Custodiunt illud. Luce. 11. fol. 195.
¶ De mortuis. Dixit martha ad. vsq3. mundum venisti. Joan. 11. fol. 293.
¶ Amẽ amẽ di. vo. ni. vsq3. in nouissimo die. Jo. 6. fol. 267.
¶ Amẽ amẽ di. vo. q2. vsq3. i resurrectionẽ iudi. Jo. 6. 262.

FINIS.

FINIS.

Beati Thome Aquinatis Continuu3 in quattuor euangelistas finit feliciter: magna cura diligentiaq3 emendatum atq3 correctum: impressum Venetijs arte ingenioq3 Boneti locatelli: Impēsa nobilis viri Octauiani scoti modoetiēsis. 1493 pridie nonas Junias.

Registrum

a
Opus aureum
C Diui Thome
Dis salubriter
personam describit
b
in quo claret
autem ₇ iudaicus
tur: sed suaderi
rum ₇ occidunt
c
RABA. postq3
patrē. reliquerunt
quarto mora.
CHRY. in ho.
d
Vindicet qua
ter filius est
cite deum
nulla miseria
e
super mattheum.
CHRY. sup mat.
eos ita honorant
volūtatē ad omne
f
qui nondum
autem puella
rio: q perfectionem
uit. sed mox
g
vocis testimonium
per verbum suum
eterne ad quam
ꝑmittit mirandum
h
vnde sequitur
ecclesia perditos
consumatio est seculi
AVGV. de con.
i
audire potest
predicatores
latum est
zabilis sit
k
celo ₇ quecūq3
lenta debebat
sionē secundarum
pta esse
l
varietates
xp̄i nihil
sup matth. hoc
nas scripturas
m
cantior ₇
est ₇ miser
ceperunt xp̄m
prohibitione

n
HYLA. Vendētes
GREGO. Sunt
q̄uis muris
tum erant
o
Omnes enim
suis filius
malo postea
barrabam au
p
eris. in mulieribus
tus sapientia
R. Euerendo
ptissimu3 quod
q
dominum ꝑdicare
etiam quos
tum cum celestis
demoniacis
r
litia que
THEOPHI. disci.
illi dicentes
rat: quia in
s
defectum nostre
tes sciare
Et cepit
abraam vtrūq3

t
tres tm̄
BEDA. Octo
₇ animam nunq3
s. causam
v
dum anni
persone esse
auri a me.
peperit filium
x
paruulum esset
paulatim crescente
Quia vero
xta iordanem
y
virgine animatum
valde necessariū
respondens di.
ra nostra
z
iuuenescere
Hic verba
loqui anteq3
virtutum: sed
₇
constituebat
sibilibus sol
se gerere
enim viri

ꝯ
oras non prius
est qui in
TYTVS. Vel
nit neq3
ꝶ
titi ad secundam
mortis offendit
pertinens. ₇
fidei vnitatem
aa
a christo
propinquare
AVGV. de questi.
marinis ferro
bb
iunctus sit
bilis est
ginquos vocat
fuerunt conuersati.
cc
mantur innotescit
scat que oportet
BEDA. Pascha
sanguinisq3
dd
dere instrumentum
sol. ₇ velum
₇ crucifigi
non conuersantur

ee
est vita
statur: eo qui
sumpsit: non
quens de seipso
ff
CHRY. Quāuis
ret: ₇ immolabant
representans
C R. Fuit nicodemus
gg
rentibus. Si
nomen mysterij
Ad filium reguli
sm illud
hh
Vel ipsum pplm
imprimuntur
videt filium
ticulatim
ii
uit etiam
ter eorum
apertos habebat
tur eum qui
kk
sine illis
salomonis
eius ad eum
Illa ergo
ll
seculi: tanq3
vobis priusq3
dicat. Intrauit
AVGV. Docēs
mm
etus vester
loco cum vltra
semetipso. sed,
dicum ₇ videbitis
nn
panis ₇ aduersa
derunt te mihi
fecisti: Sequitur
AVGV. Judicante
oo
AVGV. i sermone
Tabula euangeliorū
C Incipit tabula

FINIS

¶ a diez dias del mes de julio del año de mill y quinientos y se
senta años fuvo tan gran elado en granada q̃ se perdio
una blanca en los tejados